CONSILIORVM D. Petriphilippi Cornei, in quatuor partes Digestorum Volumen Secundum.

CLARISSIMI IVRIS VTRIVSQVE DOCTORIS DOmini Petriphilippi Cornei Perusini Consiliorum pars Secunda accuratissimè excusa, cum summariis omnem materiam quàm breuissimè complectentibus nuper adiectis, cura egregij uiri Domini Flori de Sura Lugdunensis, legum doctoris: cuius non mediocri diligentia hoc opus castigatius redditum est.

* * *

LVGDVNI,

1544.

DOMINO IOANNI BERTRANDO legalis prudentiæ summo cultori, necnon integerrimo in celeberrimo senatu Parisiaco præsidi, uiro omnium uirtutum laude cumulatissimo, Florus à Sura Lugduneus, iurium doctor iudexque regius apud Centrones S.

CVm quatuor Consiliorum opera iuris vtriusque censuræ clarissimi professoris patris nostri domini Petriphilippi Cornei summariis nuper adiectis, recenti incude hisce diebus forent recudenda: teque in huiuscemodi tam insigni arte uniuerso orbi tam necessaria, quàm ea citra cuius opem uita hæc trãsigi commodè nequeat, adeò profecisse noscerem, ut mediis (quod aiunt) Athenis nunc Tholosæ reuiuiscentibus, ortum esse facilè existimarem, cui magis quàm tibi dicanda essent, amplius nequeo dubitare. Quam ob rem nostrarum lucubrationum munus, licet exiguum, hilari fronte suscipe. Quòd si nostra forsan secordia, teneræ multorum, quibus hasce legere contigerit, aures lacerabuntur, hoc unum tamen te nosce uelim, me uidelicet tale tantumque onus suscepturum fuisse nunquam, ni tua erga omneis singulari fretus humanitate, meis (si qua sunt) erratis ueniam daturum mihi persuasissem. Multa igitur (quod ingenuè fateor) hoc in labore nostro fortè desiderabuntur, multa forsan superuacanea deprehendentur: nonnulla quoque ut tenuia nimium à plerisque parum probabuntur. Sed qui cunctis omni ex parte placuerit, hactenus inuentus est nemo. At quia omnia perbreui tempore ac tumultuario studio discussa sunt, perurgentibus me ad studiosorum utilitatem natis egregiis Lugduni bibliopolis Hugone à porta ac Lucimborgo de Gabiano & sociis nostri fœtus in lucem emittendi, nec diutius differendi adhortatoribus eximiis, poteris ipse nostros conatus continua lectione, diligenti peredoctoque tuo iudicio corrigere, ac in melius (quod minimè dubito) redigere. VALE.

¶ Secunda pars Consiliorũ

excellentissimi. U. J. monarche: necnon modernorum principis domini Petriphilippi Perusini de nobilibus de Corneo.

¶ Summariũ super consilio primo.

1 ¶ Dos stipulata pro filiis post mortẽ matris an eis nõ adeuntibus vel existentibus heredibus debeatur vt non dicatur preiudicatum eis si hereditas matris adita nõ fuerit per patrẽ. p to. ꝯsil.

2 Dotis retinende pro filiis et non restituende pactum valet.

3 Masculinũ ꝙ in cõtractibus nõ concipiat femininũ non cadit in pacto dotis retinende ꝑ filios: regula mortua matre relictis filiis. tamen vbi est statutum ꝙ femine nõ succedãt ab intestato masculi preferuntur filiabus ⁊ ordine successiuo admittũtur vbi fuit pactum pro filiis vno vel vna existente. fallit si nonsint dotate: stante statuto ꝙ dotate nõ succedant q2 tunc ꝯcurrũt simul cũ masculis.

4 Aduentitiorũ filii pater dicitur legitimus administrator in quibus habet vsumfructum.

5 Adiuisse an censeatur pater matris hereditatem pro filiis ex quo dotem retinuit quã pacto stipulatus est pro filiis matre mortua.

6 Masculinũ ꝙ ordine successiuo concipiat femininũ: nunquid pater concurrat cum tertio remanente: mortuo vno ex filiis hereditate aliter non adita: vt talis hereditas remaneat penes sororẽ dotatam ⁊ non heredem patris.

7 Hereditas filii nõ adita per patrẽ trãsmitti non potest ad fratrẽ extraneũ: nec adita presumitur per solam retentionẽ rei in qua habet vsumfructum.

8 Adiuisse non censetur pater filii sui hereditatẽ in qua habet vsumfructũ ex eo ꝙ ratione vsusfructus potuit retinere citra ius ⁊ nomen heredis: ideo transmitti non potest.

9 Masculinum in materia statuti an concipiat femininum vt soror filii defuncti cũ patre videat̃ inclusa vel exclusa fratris successiõe. Fratrum appellatione an veniant sorores vtrinqȝ cõiuncte.

10 Dotis nomine res immobiles date marito ⁊ estimate nõ repetit mulier seu eius heres sed tantum illarum estimationẽ nisi per hypothecariam seu in subsidium.

11 Dotis actio competit viro seu eius heredibus nõ vxori ⁊ heredibus eius cuius dotis non solute restitutio fit cedẽdo actionẽ ipse maritus heredibus viri.

12 Legitime supplementum testatoris vel statuti ꝓhitione nõ obstante ne plus petat dotata filia an impeditur petere.

13 Correctio legis est euitanda ⁊ pro posse restringenda.

14 Successio contra testamentum regulatur scd̃m successionem ab intestato.

15 Legitime ius supplementi subrogatum videtur in locũ iuris rũpendi testamentum.

16 Legitime supplementum non potest petere qui testamentum impugnare nequit.

17 Legitima an videat̃ exclusa filia q̃ ab intestato excludit̃ statuto.

18 Quo casu verba ad que referantur.

19 Correctio legum nõ iudicatur per subauditiones.

20 Statuta sunt interpretanda fm̃ regulas iuris communis.

21 Legitima quod filia priuet indistincte equitas hoc nõ permittit quãuis tamen successione ab intestato possit priuari.

Consilium primum.

1 In noĩe dñi nostri Jesu xp̃i. ¶ † Pro decisione hui⁹ cõsultationis primo aduertendũ est ꝙ dicta dos nõ videtur deuoluta ad filios vt heredes dicte Magdalene: sȝ ad filios ex pacto dotali. Nã conuentũ fuit in instr̃o dotali ꝙ si matrimoniũ solueretur morte dicte dñe Magdalene cũ filiis dos non deberet restitui: sed sit ⁊ remanere debeat pro dictis filiis: sed pro eis retinẽda: itaqȝ non est inuestigandũ quis sit heres dicte domine Magdalene: ⁊ an eius hereditas censeatur adita necne. Sed quis ⁊ quo ordine filii dicti matrimonii censeantur inuitati ad dictam dotem

2 vigore dicti pacti dotalis. † Constat enĩ ꝙ pactũ de nõ restituẽda dote in aliquẽ casum: sed retinẽda pro filiis. valet. l. si cum dotem. in prin. ff. so. ma. ⁊ l. inter socerum. §. cum inter. ff. pro socio. vbi de tacito pacto de retinendo pro filiis. ad idem. l. i. eo. tit. et facit. l. ex

3 morte. ⁊ sequen. C. eo. tit. † Et nõ cadit hoc casu inuestigatio vtrũ masculinũ filiis in cõtractibus cõcipiat femininum cũ Archi. in c. siquis suadente diabolo. xvii. q. iiii. dicat ꝙ nõ: quẽ sequit̃ Jmo. in c. potuit. i vl. col. extra de loca. dicẽs idẽ ꝯsuluisse. ⁊ idẽ vult idẽ Jmo. i. l. siqs ita scriptũ filiab⁹. de le. ii. ⁊ Põ. i. l. ii. l pñ. post mediũ. de verb. obl. dicẽs nõ esse alibi ⁊ inter legistas fuit notũ dunetaxat Bal. in. l. gall⁹. fm̃ eum. Tũ q2 subdit vno vna vl̃ pluribus illud femininũ vna nos arctat vt dicam⁹ necessario masculinum filiis cõcipere femininũ. Tũ ꝑ filio ꝙ preferatur filiabus hoc casu est theorica Bar. in. l. iurisiurãdi. §. si liberi. de operis liber. ad qd̃ propositũ possunt ꝙ multa adduci ꝑ ⁊ ꝯtra. Si enĩ statutũ nõ extaret exclusiuũ feminarũ in successiõe ab intestato starem⁹ claro ꝙ pariter censerentur inuitate femine prout masculi per illud pactum de retinenda dote pro filiis. Et cum femine nõ fuerint dotate tẽpore mortis matris qd̃ tempus in successione intestati non facientis testamẽtum attendit̃. l. ii. §. proximus. ff. de suis ⁊ legit. et facit. l. si quis filio exheredato. in prin. de iniusto testõ. dictis filiabus ⁊ filio fuit pariter deuoluta hereditas materna ⁊ de iure cõi autẽ. in successione. C. de suis et legi. cum similibus. ⁊ de iure municipali. vt in statuto de suc. ab inte. primo respõso. pariter inuitã tur vigore hmõi pacti cum omnes cõprehendantur sub ṽbo illo filiis. Et hoc est satis planũ. Et hactenus astringimur cõcludere qd̃ mortua matre dicta dos erat retinenda a patre pro filiis trib⁹ superstitib⁹ ⁊ sic pater legitime retinebat pro filiis. Tum q2 ita so-

4 nant verba conuentionis. † Tum maxime q2 pater super aduentitiis filiorum hȝ ⁊ vsumfru. ⁊ legitimã administratiõeȝ. l. i. C. d bo-

5 nis mater. ⁊ quasi per totum illum titulũ ⁊ sequentem. ¶ † Nec est opus tractare de hereditate matris: nec est presentis discussionis ille dubius articulus: An pater retinendo dotẽ post mortem vxoris censeatur adire hereditatẽ matris pro filiis. de quo ꝑ bart. in. l. gerit. versi. venio ad quartam principalem. q. de acquir. here. ⁊ in sua dispu. incip. debitor in diẽ. Bal. in. l. nõ hoc. C. vñ legi. et doc. in dictis iuribus ⁊ Sali. in. l. cũ antiquioribus. C. de iure del. ⁊ in. l. ii. C. de leg. here. ⁊ in. l. si filius. C. de peti. here. ⁊ Jmo. in. l. recusari. ff. de acqui. here. Nã ex quo pater hoc casu legitime retinet nõ adita hereditate matris retinendo facit actum qui potest fieri citra ius ⁊ nomen heredis: ideo nõ censetur adire. Maxime cum talis dos non sit hereditaria vigore dicti pacti ⁊ hoc clarũ. Et ꝑ consequens eliciatur prima conclusio: qd̃ in vita trium filiorũ dicta dos quo ad proprietatem spectabat ad dictos filios masculũ ⁊ feminas pro virilibus ⁊ ad patrem quo ad vsumfructũ ⁊ legiti-

6 mam administrationem. ¶ † Moritur deinde Bartholome⁹ filius predictus superstitibus patre ⁊ sororibus vtrinqȝ coniunctis. cuius bartholomei hr̃ditas de iure cõmuni delata fuit patri et sororibus pro virilibus. autẽ. defuncto. C. ad tertul. Et si hereditas dicti bartholomei fuisset adita in hereditate ipsius fuisset inuẽta proprietas tertie partis dicte dotis: que tertia pars fuisset diuidẽda in tres partes: quarum vna spectasset ad patrẽ ⁊ sic patri euenisset in parte de dicta dote vna nona pars ⁊ vnicuiqȝ filie obuenissent quatuor none partes: decessit postea dña Lisa altera ex filiab⁹ ad quã spectabat ex vno capite tertia pars dicte dotis ex alio capite spectasset vna nona pars si adiuisset hereditatẽ fratris: ⁊ sic q̃tuor none cõiũctis dictis capitib⁹: cui Lise superstites fuerũt dicti pater Michaelangelus ⁊ soror Thomasia vtrinqȝ coniuncta. Et per cõsequens hereditas Lise de iure communi delata fuit ad patrem ⁊ sororem equaliter per. d. autẽ. defuncto. ⁊ ideo si hereditas Lise fuisset adita per eos ad patrẽ deuenissent due none: ⁊ ad sororem due alie none: ⁊ ideo ad Thomasiã pertineret dicta dos

7 pro sex nonis ⁊ ad michaelangelum pro tribus nonis: ⁊ sic ad patrem pro tertia parte ⁊ ad sororem pro duabus tertiis. † Uerũ q2 non presupponitur qd̃ pater adiuerit hereditatẽ bartholomei sui filii nec hereditatem Lise eius filie ⁊ hereditas non adita nõ trãsmittitur. l. i. §. in nouissimo. C. de cad. tol. ⁊ l. quoniam sororem. C. de iure delib. maxime in extraneos heredes hoc est nõ descẽdẽtes nec ascendentes per id quod habetur in. l. vnica. C. de his q ante apertas tab. Pater decedẽs instituto extraneo herede hoc est fratre carnali ipsius testatoris nõ transmisit hereditates filii ⁊ filie nõ

8 aditas in fratrem eius heredem vniuersalem per predicta. † Non enim censetur adiuisse q2 retinuit dotem ex quo illam alio iure retinere poterat. s. ratione sui vsusfructus qui ad eum pertinebat do nec viuit: licet enim vsumfructum querat ratiõe patrie potestatis tamen durat etiam finita patria potestate morte filii vel emancipatione. l. de emancipatis. C. de legi. here. illa retentio dotis potuit licite fieri etiam citra ius ⁊ nomen heredis filiorum prout supra dictum est circa hereditatem matris: licet circa illam alia etiaȝ ratio concurrebat: ideo cum licite fieri poterat talis retentio etiam non adita hereditate non resultat aditio per tex. in. l. pro herede. de acqui. here. ⁊ que habentur ibi ⁊ in. l. gerit. ⁊ ti. maxime ꝑ Bar.

9 † Et ideo nõ est necessaria inuestigatio: an de iure municipali pater excludat sororem a successiõe intestati vigore statuti de succes. ab intest. §. si quis vero decesserit ab intestato nõ superstitibus descendentibus. in quo dicitur qd̃ ascendẽtes per lineam masculinã succedãt vna cũ fratrib⁹ vtrinqȝ cõiũctis: ⁊ in. §. seq. dicit̃ qd̃ si fratres vtrinqȝ ꝯiuncti nõ supersunt succedunt vna cum fratre ꝯsanguineo. ⁊ in. §§. sequẽtibus fratres vtrinqȝ coniuncti ⁊ etiam frater consanguineus excludunt sorores vtrinqȝ cõiũctas. Itaqȝ poterat probabiliter dici qd̃ cuȝ sit materia differens: veȝ nõ pariter pertinẽs ad masculos ⁊ feminas ista successio ab intestato fratri-

bus ⁊ ſoꝛoꝛibus maſculinũ non concipiat femininum: qꝛ cõmu-
nis theoꝛica doc. eſt ꝙ in materia differenti maſculinũ nõ conci-
piat femininũ. vt per Bart in. l. i. de verbo. ſig. per doct. in. c. gene-
rali. de elec. lib. vj. ⁊ vbiqꝫ. Et conſtat ꝙ ſi pater cõcurreret cum ſo-
roꝛe conſanguinea nõ ſuccederent pariter: ſed ſoroꝛ excludatur de
iure cõmuni. ꝺ. auf. defuncto. ⁊ ius municipale in nulla ſui parte
tendit ad fauendũ feminis in ſucceſſione inteſtati imo ad repellen
dum licet nõ ſemper repellat. Et ideo ne cui dubium videri debet
quominus in. §. ⁊ ſi deceſſerit ſuperſtitibꝰ aſcẽdẽtibus ⁊ fratre cõ-
ſanguineo appellatione fratris ꝯſanguinei nõ veniat ſoroꝛ cõſan
guinea ⁊ ſic maſculinũ nõ concipiat femininũ. Ita ⁊ in. §. pꝛecedẽ
ti appellatione fratrũ vtrinqꝫ coniunctoꝛum non veniant ſoꝛoꝛes
vtrinqꝫ cõiuncte ⁊ cũ illi inuitent̃ ex capite incluſiuo oẽs alij cẽſeã
tur excluſi ꝓut hoc arg. vtitur Bar. in. l. ij. §. videndũ. ff. ad tertul. ⁊
Bal. in. l. maximũ vitiũ. C. de libe. pꝛete. ⁊ in. l. qꝺ vero. de. ll. ⁊ in. l.
ſi vero. §. de viro. ff. ſolu. ma. ⁊ Imo. ibi col. penul. Licet illud arg.
non ſemꝑ militet vt pluries cõſulendo pꝛobaui dicens ꝙ pꝛocedit
qñqꝫ nõ ſemper. Et poſſet inſtari ꝙ nõ pꝛocedat hic põderando
verba eiuſdẽ. §. in fi. ibi ſm formã iuris ꝗ verba ſuadent ꝙ eo caſu
nõ intendãt ſtatuentes recedere in aliquo a iure cõi ſm qꝺ pariter
ſuccedant fratres ⁊ ſoꝛoꝛes ꝯcurrentes cũ patre ⁊ oẽs ſuccedũt in
viriles. ꝺ. auf. defuncto Et licet in. §. ſeq. maſculinũ nõ cõcipiat fe-
mininũ ne extẽdatur iuris coꝛrectio. Nõ ſequitur ꝙ in. §. pꝛeceden
ti nõ cõcipiat cũ ſi cõcipiat: cõfoꝛmet ſe iuri cõi alˀs coꝛrigat: cum
coꝛrectiones iuriũ ſint odioſe ⁊ pꝛo poſſe reſtringende. l. ꝑcipimus.
de appel. l. ſancimus. C. de teſta. ⁊ l. qꝺ vero cõtra. de. ll. cum ſimili.
Et inſuper põderatis illis ꝟbis ſm formã iuris. Sꝫ nõ curo nunc
ſuꝑ hoc inſtare: qꝛ volo fateri ꝙ in. ꝺ. §. ſi qs vero deceſſerit ab inte
ſtato nullis relictis deſcendẽtibus appellatione fratrũ nõ veniãt
ſoꝛoꝛes ⁊ ꝙ militet arg. capitis incluſiui ad excluſionẽ omniũ alio
rum: licet excluſio ſpecifica que in. §. ſi vero extarent aliud innuat:
tñ dico ꝙ ſoꝛoꝛes ⁊ alie ꝑſone ſint excluſe vigoꝛe. ꝺ §. ſi qs vero de
ceſſerit. in caſu qui ponitur in illo. §. ⁊ nõ in caſu quo ille. §. nõ lo-
quitur. Et ſic ꝓcedat qñ ſuperſunt pater ⁊ fratres vtrinqꝫ cõiun-
ctis: pꝛout ergo qñ ſoli ſunt fratres vtrinqꝫ cõiuncti vel cõſangui
nei tm̃ ſoꝛoꝛes excludunt̃ vt eodẽ ſtatuto. §. fratri vero. ita nõ incõ
uenit ꝙ excludatur quando ſuperſunt fratres vtrinqꝫ cõiuncti vˡ
conſanguinei tm̃ ⁊ aſcendentes per lineã maſculinã. Diſponat tñ
ꝺ. §. ſi qs vero deceſſerit. ⁊. §. ſequẽs. ꝙ dicta excluſio pꝛoſit pariter
aſcendentibus ꝑdictis pꝛout fratribus. Nõ tamen loquitur ſtatu
tum qñ ſolus pater vˡ aſcendẽs per lineã maſculinã ſupereſt cũ ſo
roꝛe vtrinqꝫ cõiuncta. ideo iſte caſus remanet ſub diſpoſitione iu-
ris cõis incoꝛrectus. Et ſic caſus omiſſus habet̃ ꝓ omiſſo iuxta. l.
cõmodiſſime. de lib. ⁊ poſthu. ⁊. l. ſi extraneus. de condi. ob cauſã:
maxime vt euitetur. ll. coꝛrectio vt dictũ eſt. Et ſi voluiſſet ſoꝛoꝛem
excludi qñ ſolus aſcendẽs per lineã maſculinã dixiſſet. argu. c. ad
audientiã. de deci. ⁊. l. ſi ſeruũ. §. nõ dixit ꝑtoꝛ. de acq. here. pꝛout di
xit de alio capite. ſ. qñ ſoli fratres ſuꝑſunt. Ex quo datur intelligi
ꝙ ſoꝛoꝛ a fratribꝰ excluditur nõ a parẽtibus: pꝛout etiã in alio ca
pite mater excluditur a fratre ⁊ nõ reperitur excluſa a patre. Cum
itaqꝫ in caſu iſto tꝑe moꝛtis bartholomei nõ ſupereſſet frater ma
ſculus ⁊ ſilˀr tꝑe moꝛtis dñe Liſe: ſed ſolum pater ⁊ ſoꝛoꝛes ſeu ſo-
roꝛ: ſtamus iuri cõi quo iure pater ⁊ ſoꝛoꝛes ſuccedũt in viriles vt
dictũ eſt: licet ex quo pater deceſſit hereditate nõ adita iſta inueſti
gatio nõ ſit neceſſaria per ſupꝛadicta. Cũ itaqꝫ hodie ſuꝑſit ſola
thomaſia ſoꝛoꝛ dictoꝛũ Bartholomei ⁊ Liſe ad eã ſpectat itegra
hereditas eoꝛũ Bartholomei ⁊ Liſe vel per ius accreſcẽdi vacãte
poꝛtione patris per eius moꝛtẽ. arg. l. j. C. qñ nõ petẽ. partes. et. l. j.
§. his itaqꝫ. C. de cad. tol. vel per ſucceſſoꝛiũ edictũ. §. placebat de
ſuc. ab inte. licet pꝛimum caput magis placeat attentis his q. ſ. te
tigi. Ex quibus reſultat deciſio pꝛimi ⁊ ſcđi dubij: vꝫ ꝙ tota dicta
dos hodie pertineat ad dictã Thomaſiã ⁊ nihil ꝑtineat ad here-
des dicti Michaelangeli. Attento ꝙ ipſe deceſſit hereditate nõ
adita: vt. ſ. ponderatũ eſt. Nec aliqd obſtat dicte thomaſie dictuꝫ
pactũ dotale: cũ per illud inuitẽtur ipſi filij: ⁊ per cõſequẽs ad fi-
lios ⁊ eoꝛũ heredes pertinet vigoꝛe dicti pacti nõ ad heredes pa-
tris. Nõ eñ pꝛo filijs retenta fuiſſet dos ſi ad heredes patris de-
uolueretur ⁊ nõ tenerentur filij reſtituere. Illa monoſyllaba ꝓ: de
notat vt in filios cõuertat̃. l. ſi quis ꝓ redẽptione. C. de dona. ⁊ qꝺ
ꝑ Bar. in. l. qbꝰ diebꝰ. ſ. termilius. de cõdi. ⁊ demõ. ⁊. l. luciꝰ titius.
§. ad te. de leg. ij. ſeu noĩe filioꝛũ retineatur iuxta no. ꝑ glo. ⁊ doct.
in. l. hmõi. in pꝛin. de leg. j. ⁊ ſic ad filios deuenire debet virtute di-
cti pacti: ⁊ hoc clarũ. Põt ergo dicta thomaſia agere ad dictam
dotem narrãdo dictũ inſtrumentũ dotale ⁊ qualiter moꝛtua fuit
dicta Magdalena ſuꝑſtitibꝰ dictis filijs ⁊ marito: deinde moꝛtui
ſunt Bartholomeus ⁊ liſa deinde pater hereditatibus filioꝛũ non
aditis ꝙ hereditas dictoꝛũ Bartholomei ⁊ Liſe eſt inſolidũ de-
uoluta ad eã: et per conſequens tota dicta dos ad eã ſpectat: idcir
co debet ſibi integra dos reſtitui ab herede dicti Michaelangeli:
ideo ⁊c. Ex his etiam reſultat deciſio tertij queſiti: qꝛ nihil queſi-
tum fuit patri: ideo nõ eſt agendũ ſeu heſitandũ ad quem deuol-
uatur poꝛtio quã pater queſiuit cum nullam queſiuerit: ſi nautem
queſiuiſſet illa deuoluta foꝛet ad heredem in quem tranſeunt iura
actiua et paſſiua. l. cũ heredes. in pꝛin. de in acquirẽ. poſ. ⁊ in ti. C.
10 de he. act. per totũ. † Aduertere tñ dꝫ dicta dña ꝙ agendo nõ pe
tat res immobiles que fuerũt date ꝓut innuit ꝙ intendit facere in
his que ponit in tertio qſito: ſꝫ hꝫ petere quãtitatẽ que fuit ꝓmiſ-
ſa pꝛo dote ⁊ ꝓ parte recepta in pecunia numerata ⁊ pꝛo parte in
pꝛecio ⁊ eſtimatione rerũ ſtabiliũ vt̃ dicitur in inſtrumẽto dotali.
Itaqꝫ fuerunt date pꝛo dote res eſtimate ea eſtimatiõe que facit
emptionẽ pꝛout regulariter facit. l. vnica. §. eſtimatarum. C. de rei
vxoꝛ. acti. ⁊ per glo. in. l. ſi inter virum. C. de iure do. ⁊ per gl. in ver
bo eſtimate in. l. in rebus. in pꝛincip. eo. titu. vbi gl. ⁊ doct. volunt
ꝙ res datas in dotem nõ poſſunt a parte mulieris peti: niſi per hy
pothecariã vel in ſubſidiũ: debetur enim pecunia ⁊ pecunia cẽſet̃
eſſe in dote. ⁊ in caſu noſtro verba ꝯtractus ad hoc arctant. Nã ꝑ
mo dicit ꝙ recepit. dvj. libꝛas in pꝛecio ⁊ eſtimatione infraſcripto
rũ bonoꝛũ ⁊c. recepit ergo ꝓ dote ꝗtitatem. dvj. libꝛarũ nõ autem
recepit bona ſtabilia. Itẽ circa finẽ iſtrumẽti ꝓmiſit r̃ſtituere quã
11 titatẽ nõ bona ꝑdicta ſtabilia. ¶ † Pꝛo reſiduo aũt dotis ꝗ fuit
pꝛomiſſa ⁊ non apparet ſoluta actio cõpetit heredibus dicti Mi
chaelangeli aduerſus heredes pꝛomittentiũ. Nõ aũt cõpetit filijs
aut heredibus dicte Magdalene per. l. cũ pater. in pꝛi. l. ſi ꝓ te. C.
de dotis ꝓmi. vbi eſt expꝛeſſum ꝙ actio cõpetẽs ad petendũ dotẽ
ꝓmiſſam: ⁊ nõ ſolutam cõpetit marito ⁊ nõ mulieri tenetur tñ ma
ritus ſolu. ma. reſtituere dotẽ patri vxoꝛis. vt. l. ij. ⁊ quaſi per totuꝫ.
ff. ⁊. C. ſol. ma Niſi quatenus per pactuꝫ aliter ꝓuideat̃: ⁊ qꝛ in do
te eſt iſta actio ad petẽdũ ꝙ pꝛomiſſum eſt: ideo incũbit marito re
ſtituere qꝺ hꝫ ex dote: hꝫ aũt actiõem ⁊ ius exigẽdi illã ergo cede
re tenet̃ ad hoc. l. ſi extraneꝰ ⁊ qꝺ ibi habet de iure do. Aget ergo
contra heredem vˡem dicti Michaelangeli vˡ vigoꝛe pacti qꝺ ma
gis placet vel vt heres matris cũ hereditas matris ad eã ſolaꝫ ſpe
ctet alijs filijs nõ adeuntibus idẽ ſi adijſſent cũ eoꝛũ hereditas ad
eam ſit deuoluta vt ſupꝛa pꝛobatum eſt. Cautũ aũt erit cumulare
in narratione facti vtrũqꝫ. ſ. narrãdo dictũ pactũ ⁊ moꝛtẽ omniũ
⁊ qualiter hereditas matris ⁊ dictoꝛũ filioꝛũ ad eã pertinet ⁊ ipſa
12 eſt eoꝛũ heres inſolidũ ⁊ dicta actio debet ſibi cedi ⁊c. ¶ † Reſtat
deuenire ad vltimũ queſitũ. Circa qꝺ videtur dicẽdũ ꝙ ſit caſus le
gis in dicto ſtatuto ꝙ mulier dotata ⁊c. in. §. ⁊ ꝑdicta. nã verba di
cti vñr clare diſpõnere ꝙ filia datata poſſit petere tm̃ qꝺ ei relictũ
eſt: ⁊ nõ vltra rõne alicuiꝰ legitime ei debite iure nature ⁊ cũ videã
tur eſſe verba clara nõ videntur admittẽda volũtatis qõ. l. ille aut
ille. §. cũ in verbis. de leg. iij. Et ſuper caſu legis non eſt heſitatio. l.
aucille. C. de fur. l. illã. verſ. de modo. C. de colla. ſed lꝫ dictus. §. vi-
deatur multuꝫ vꝛgere: tñ ſalua ſemper veriori determinatione pu
to ꝙ dicta Thomaſia poſſit petere ſupplementũ legitime: de iure
eñ cõi cõſtat ꝙ illud petere põt. l. oĩmodo. l. ſi qñ. ⁊. l. ſcimus. C. de
13 inoffi. teſt. ⁊. §. ceterũ. in auf. vt cum de appella. cogno. † Legũ au
tẽ coꝛrectio eſt pꝛo poſſe euitãda periura vulgaria ⁊ iura in aliquo
coꝛrectiua ſunt ꝓ poſſe reſtringenda vt ꝗtominus fieri poteſt rece
dat̃ a iure cõi etiã ſi opus eſt ꝟba impꝛopꝛiare vt eſt tex. in. c. cũ di
lectus. de conſue. ideo iſte. §. ⁊ pꝛedicta intelligãtur vt ꝗtominus
14 fieri poteſt coꝛrigat dictas leges. † Et maxime qꝛ iura veniẽdi cõ
tra teſtm̃ videntur cõiter regulari a iuribꝰ ſuccedẽdi ab inteſtõ. l. j.
§. vocãtur. ⁊. §. penul. ⁊. l. ſi in adoptionẽ. ff. ꝺ bo. poſ. cõtra tab. ⁊. l.
j. §. recte. ſi tab. teſta. nulle exta. ⁊ no. Bar. in. l. fi. ff. ad tertu. ⁊ bal.
Ange. Pau. de ca. in. l. gallus. §. ⁊ quid ſi tm̃. de liber. ⁊ poſthu. qꝺ
⁊ cõiter tenet̃ ꝓut dicit ibi Imo. idẽ tenens. ⁊ Bal. in. l. maximũ.
C. e. ti. ⁊ Ang. in. l. pater filiũ. de inoffi. teſt. ⁊ pau. de caſt. in. l. titio
15 centũ. §. titio genero. de cõdi ⁊ ꝺmõ. ⁊ ita cõiter tenet̃. † Et ius pe
tẽdi ſupplemẽtũ legitime videt̃ ſubꝛogatũ in locũ iuris rumpẽdi
16 teſtm̃. l. oĩmodo. ⁊. ll. ſeq. C. ꝺ inoffi. teſt. † Ideo ꝗ nõ põt impugna
re teſtm̃ non põt petere ſupplemẽtũ legitime no. Bar. in. l. cũ filio.
de vulg. ⁊ pup. ⁊ ſumit̃ ex dictis Bar. in. l. titio cẽtũ. §. titio. gene-
ro. ff. ꝺ cõd. ⁊ ꝺmõ. volẽs ꝙ ſtatutũ diſponẽs ꝙ filia dotata nõ ſuc
cedat ꝓut minuit legitimã i ꝗtitate ita in tꝑe ⁊ ſic nõ reijcitur cõ-
ditio ꝗ reijceret̃ vigoꝛe. l. qm̃ in pꝛioꝛibus. de inoffi. teſ. cuius diſpo
ſitio inducta fuit ad inſtar iuris agẽdi ad ſupplemẽtum ꝺ quo iu-
re in. ll. ſuperioꝛibus: vt ſatis patet ex verbis. ꝺ. l. qm̃ in pꝛioꝛibus.
17 † Et hoc communiter doc. pꝛeſupponũt volentes ꝙ ſtatuta diſpo
nentia ꝙ mulier dotata non ſuccedat ab inteſtato excludatur etiã
a legitima pꝛout diſputãdo tenuit Richar. malũ. quã diſputatio
nẽ refert Io. an. in addi. Spe. in ti. de ſtatu mo. ⁊ vr̃ cũ eo trãſire cũ
quo trãſiit etiã Bal. in. l. ſancimus. C. de nup. qꝺ ⁊ voluit Ange.
in. l. papinianus. §. vnde ſi quis. de inoffi. teſtamento. ⁊ in. l. plane
§. ſi coniunctim. de leg. ij. ⁊ ibi Imo. ⁊ cõmuniter tenetur lꝫ Salx.
in auf. nouiſſima. C. de inoffi. teſt. ⁊ conſulendo ⁊ diſputando con
trarium in auten. cuius diſputatio incip. ſtatuto cauetur. ⁊ etiam
in. l. ſancimus. C. de nup. ⁊ facit quod not. Bal. in. l. cum lege. C. ꝺ
epi. ⁊ cle. dicens ꝙ illa lex eſt. arg. ꝙ lꝫ ex foꝛma ſtatuti teſtamentũ
inſinuatum non poſſit impugnari filius tamen poteſt petere legi-
timam ſuam: vnde petitio legitime nõ eſt pꝛopꝛie impugnatio te
ſtamenti ſm eum quod dicit eſſe menti tenendũ. Et alio anno fuit
apud Floꝛentiaꝫ ardua queſtio in qua imminebat hec queſtio an

excluſa

excluſa a ſtatuto a facultate ſuccedendi repelleretur a iure petēdi ſupplementū legitime. Et ad tollendum iſtam dubitationem puto dictū.§.⁊ predicta in fine emanaſſe. Nec repugnant verba.d.§. cum dicant predicta in nullo preiudicent teſtamento patris ⁊c. Quo caſu ⁊c.nō premiſerat aliquem certū caſum poſſunt illa verba quo caſu intelligi:quo caſu.i.caſu quo teſtamentū ſit factum a patre ⁊c.poſſunt etiā intelligi quo caſu.i.caſu quo poteſt dubitari an predicta preiudicent:⁊ deciſum eſt ꝙ nō preiudicent tūc poſſit ⁊c. Et ſic intelligat̃ eo caſu quo premiſſa in ſtatuto militant: et per cōſequens.§.loquat̃ in precedentibꝰ caſibus in quibus femi-
18 na dotata excluditur a ſucceſſione inteſtati. ¶ † Et ſic illa verba quo caſu referant caſus p̄cedētes ⁊ nō caſum qui nō eſt in añcedetibus poſitꝰ ꝙ nō eſt de ꝓpria natura relatiui qd̓ ſolet antecedēs
19 p̄miſſum cōiter referre:licet qñqꝫ tacite ſubintelligatur. † Sed nō debet hoc tacite ſubintelligi attento ꝙ ꝑ ſubauditiones ⁊ tacitos intellectus nō inducatur.ll.correctio.dicit notabiliter glo.in.c.cupientes.§.qd̓ ſi per.xx.de elec.lib.vi.referat ergo relatiuū quo caſu caſus precedētes ſeu caſuꝫ quo predicta occurrūt. Et pro hac interpretatione facit etiam qd̓ ſequitur in.§.proxi.qꝛ loquitur etiā in caſibus p̄cedentibus. Nā p̄cedētia ⁊ ſequētia declarāt media.l.heredes palā.§.ſed ſi notā.de teſta.⁊.l.ſi ſeruus pluriū.§.fi.de lega.i. Et ſic ſtatutū iſtud interpretet̃ in hoc.§.et predicta.ſm ius cōmune ⁊ regulas predictas iuris cōis ꝓut decet arg.l.ſi ſerui veſtri. de
20 noxa.C.cū ſimi. † Et dicit Bal.in.l.ſi defunctus.C.de ſuis ⁊ legi. ꝙ ſtatuta debēt interpretari ſm regl'as iuris cōis ⁊ quibꝰ poſſunt adaptari iuris regule.ar.legū. Et multofortius recipiūt interpre-
21 tationē viue rationis ⁊ equitatis ſm eū. † Equitas auteꝫ nō ſubeſt ꝙ indiſtincte filia priuetur a legitima:ſed demum eo caſu quo priuatur a ſucceſſiōe ab inteſtato.⁊ ad hoc adaptant̃ regule iuris et argumenta legū:vt ptꝫ ex p̄dictis.⁊.l.cū queritur.⁊.C.ď inoffi. teſta.⁊ in.l.papinianꝰ.§.quarta.ff.eo.ti.itaqꝫ oīa cōfluūt in dictā intrrp̄tationē. Et ſi dicat̃ hoc erat de iure cōi nō erat opus id decidere ſtatuto.rñdetur ꝙ remouet dubitationē quā dixi.⁊ p̄mū reſponſūꝫ.d.§.loquitur in caſu quo idē diſponitur de iure cōi.⁊ qdē longe magis claro ꝙ̄ ſit caſus in quo loquitur dictū vltimū reſpōſum:cōcludo ergo ꝙ dicta filia Thomaſia poſſit agere ad ſupplementū legitime ſi a patre nō habuit integrā legitimā. Laus deo.

¶ Summarium ſaper conſilio.ij.

1 Monachus an poſſit eſſe arbiter ſine ſuperioris ſui licētia ⁊ qñ laudū per eū latum valeat:itaqꝫ ſi eius executio petitur de nullitate opponi nō poſſit ſtante ſtatuto ac iuramento partium de quo.ĩ.nu.8.per totum conſilium.
2 Clerici vel monachi eſſe nō debent diſceptatores forenſium negotiorum abſqꝫ ſuperioris licentia.
3 Iuramentum an cōfirmet lauda ⁊ cōpromiſſa nulla ratione inhabilitatis.
4 Executio inſtrumēti vel laudi que ſtatuto exceptionibus repellitur:an exponens prohibitas exceptiones ſi nō repellātur executionem impediant.
5 Statutum per quod nō poſſit opponi cōtra inſtrumenti executionem niſi talis exceptio ⁊ talis exceptio alias excludit:an ſi alia exceptio admittatur impediatur executio.
6 Iudex in notorijs qd̓ poſſit ſupplere.
7 Arbitramēti iudicij ſentētia a monacho lata tenet:licet nō poſſit cōpelli ſuperioris licentia ad ſuſcipiendū compromiſſum.
9 Appellari an poſſit a laudo lato pñtibus partibꝰ ⁊ nō ꝯdicētibꝰ.
10 Enūciatiua verba ob aliud probata ⁊ an qñ probent.
11 Nullitas laudi an tollatur iuramento per quod promittitur non venire contra.
12 Iuramentū hꝫ vim clauſule vt actus valeat eo mō q̊ valere pōt.
13 Sententia q̄ trāſiuit in rem iudicatā nō pōt opponi de nullitate.

¶ Conſilium.ij.

In nomine dñi noſtri ieſu xp̄i. ¶ † In hac cōſultatione arguā ad partes re-
1 ſpicientes totā cauſam nō ſequēdo ordinē queſitor̄. videtur em̄ prima facie dicendū ꝙ.d. Marianus foueat iuſtitiā. Nam videtur ꝙ dictū laudū fuerit nullū:qꝛ nō ſunt monachi tales:vt poſſit in eos cōpromitti tāꝙ̄ in arbitros:vt per glo.⁊ doc.in.l.pedius.⁊ in.l.fi.ff.de arbi.⁊ ibi Bar.remittēs ſe ad no.per Cy.in.l.ſi qui ex cōſenſu.C.de epiſ.aud.qui in.l.ſi q ex conſenſu.verſi.poſt hoc q̄ritur ⁊ idē voluit abbas antiquus in.c.inter monaſteriū.de ſta.mona.⁊ Bal.in.d.l.ſi q ex cōſenſu.idē Salyc.in d.l.pedius.⁊ idē vult Spe.in titu.de arbitro.§.fi.ver. ſed quid de ſimplci monacho.vt volūt Hoſ.d.Ant.⁊ Imo.⁊ Panor.in.c.qn
2 tauallis.de iureiur. † Nō em̄ debēt eſſe diſceptatores forenſiū negotiorū.xvi.q.i.monachi.⁊.c.preſentiū.⁊.l.repetita.C.de epiſco. et cle.⁊ quo ad hoc mortui ſunt ⁊ ſerui ꝓut dicit Spe.in.d.§.ſꝫ quid de ſimplici.monachus em̄ equiparatur ſeruo.c.cū olim. de priuil. et qd̓ ibi per Inno.prout per hanc rōnem mouet̃ Salyc.in.d.l.pedius.§.i.⁊ Pau.de leaꝫ.in cle.ij.circa finē.dicens ꝙ nō pōt eſſe arbiter:qꝛ equiparatur ſeruo.cap.multo.liiij.di.multos.⁊ per glo.in cap.nō dicatis.xij.q.i.⁊ allegat idē velle Hoſt.in ſum.de arbi.§.ſꝫ quis poſſit eſſe arbiter.in fi.⁊ pōderant docto.i locis p̄allegatis.⁊ ſerui no poſſunt eſſe arbitratores ꝓut eſt tex.in.l.illa ꝟba arbitrata.ff.de ꝟb.ſigni.vbi glo.ꝙ ſeruus nō pōt eſſe arbitrator:ergo nec monachus qd̓ ⁊ voluit Spe.in.d.ver.ſed qd ď ſimplici monacho. dicēs:ergo dico ꝙ no p̄t eſſe arbitrator ſine imꝑio ſuor̄ maiorū.d.c.monachi.⁊.c.ij.poſtulā.⁊ hoc idē.ſ.ꝙ ſine licētia ſuꝑioris nō poſſit eſſe arbitrator:voluit Bal.in.d.l.ſi qui ex cōſenſu.dicens ꝙ pōt eſſe arbitrator de licētia abbatis:ergo ſentit ꝙ ſine licētia eſſe non poſſit qd̓ ⁊ voluit Ioā.de lig.in cle.⁊ ſi prin.de reſcrip.vt refert ibi Cardi.flo.in.q.xix. Et ꝙ reqratur licētia ſuperioris: vt monachꝰ poſſit eſſe arbitrator volūt.d.Anto.Imo.et Panor.in.c.quintauallis.de iureiur. Cū itaqꝫ non apparear ꝙ interuenerit lnīa ſerui p̄lati:ideo dictꝰ religioſus nō videtur ꝙ potuerit vt arbiter neqꝫ vt arbitrator laudare vel arbitrari.⁊ ex hoc videtur ꝙ laudūꝫ ſeu arbitramētū ab eo latū fuerit ⁊ ſit nullū.⁊ ꝓpterea videtur ꝙ ſnīa lata ꝙ dictū laudū fuerit nullū fuerit ⁊ ſit iuſta:⁊ per cōſequēs ꝑ
3 iudicē ad quē confirmāda. † Nec obſtare videtur iuramentū p̄ſtitū de obſeruādo omne id ⁊ totū qd̓ laudabit̃ ⁊ arbitrabitur ꝑ dictū arbitrū ⁊ arbitratorē:qꝛ videtur dictū iuramentū de obſeruādo ꝙ valide arbitrabit̃:qꝛ nullū laudū vel arbitramentū nō venit appellatione laudi vel arbitramēti.arg.l.iiij.§.cōdēnatū.ď re iudi.⁊ cle. paſtoralis.ďre iudi.⁊ qd̓ per Bar.in.l.i.§.parui.ff.ꝙ vi aut clā.et docto.poſt eum in.c.itē cum qs.de reſti.ſpo.⁊ in cle.i.de ſequeſtra. po.⁊ fru. Preterea iuramentū nō inualidat actus geſtos cōtra iuramētū:ita ꝙ ſi iuro nō alienare et alieno:alienatio nō eſt nulla.c. intellecto.cū ibi no.de iureiuran. Ideo.dato ꝙ nō potuerit venire cōtradicendo de nullitate laudi:tamen ex quo dixit ⁊ fuit audtius valuerunt geſta ⁊ iudex de nullitate cognoſcens debuit cōſtito de ea ſuper nullitate pronunciare prout pronunciauit.arg.l.de qua re.⁊.l.ſolemus.de iud.c.cum eccle.ſu.circa finem.de cauſa poſſeſ.⁊
4 proprie. † Nec videtur obſtare ius municipale quatenus diſponit ꝙ contra lauda lata ab atbitris electis in curia mercantie vl' eorū executionē non poſſit opponi aliqua exceptio etiā nullitatis:quia videtur poſſe rñderi pluribus modis.vno ꝙ licet potuerit repelli dicēs de nullitate:tñ ex quo fuit admiſſus ⁊ de nullitate cōſtat:videtur ꝙ ſuper ea potuerit ⁊ debuerit pronūciare prout al's dicunt Inno.⁊ Io.and.in.c.cū bertoldus.de re iudi.qd̓ licet poſtꝙ̄ ſentētia tranſiuerit in rem iudicatā nō poſſit de eius iniuſtitia amplius tractari.l.ad perēptorias.C.ſnīam reſcin.nō poſſe.habetur em̄ ꝓ veritate.l.res iudi.ff.de reg.iur.tñ ſi de iniuſtitia eſt cognitū ⁊ detecta ſit iniqtas rei iudicate per ꝓbatiōes:tūc ſuꝑ iniuſtitia p̄dicta debet iudicari ⁊ valet ſnīa reſciſſiua rei iudicate ſꝫ eos.quod ⁊ voluit Inno.in.c.cum dilecta.de reſcrip.vbi idem approbat Imo.⁊ etiā.d.Anto.cum quadā diſtinctione. Preterea ex cōmiſſione facta in generali audiētia per magnificos dños videtur cōmiſſuꝫ ꝙ
5 cognoſcant etiā de cauſa nullitatis. † Tertio nō videt̃ cōprehēdi in dicto ſtatuto nullitas que cauſatur ex defectu poteſtatis ſententiantis ſeu laudātis ꝑ no.ꝑ gl.fi.ſm Pet.de anch.⁊.d.Anto. ibi ſingularē in cle.i.de ſequeſtr.poſ.⁊ fruc.que quotidie allegatur qd̓ vbi eſt precluſa via oppouēdi de nullitate puta cōtra ſentētiaꝫ poteſt opponi exceptio nullitatis depēdens ex defectu incōpetentie iudicis ſentētiantis ⁊ illā glo.ſequūtur cōiter doc.⁊ pari ratione in laudis et arbitramētis. Licet ſtatutū dicat ꝙ ꝯtra laudū vel arbitramentū non poſſit opponi exceptio etiā nullitatis prout cōtingere videtur in caſu noſtro:attento ſtatuto ſub rubrica dei cōpromiſſi:e de la adiūctione del terzo diſponēte formaliter: contra qua li lodi o vero arbitrij nō ſe poſſa appellare o vero dire grauati ne domandare conſeglio: ne alcuna exceptione o vero de nullita opporre ⁊c.ex quo em̄ iſta nullitas que allegatur deſcēdit ex defectu poteſtatis laudātis ſeu arbitrātis:nō videtur prohibita talis
6 oppoſitio nullitatis ꝑ not.ꝑ dictā gl. † Itē ⁊ quarto nō ob.dicto ſtatuto pōt oppani exceptio nullitatis notorie ꝓut voluit Lādul. in.d.c.cle.i.qd̓.d.Anto.ibi verū intelligit qñ iudex vellet ſupplere. Nam in notorijs iudex pōt ſuplere ſm eum.facit optime qd̓ not. Bar.in.d.l.i.§.parui.vbi Bar.vult ꝙ vbi ſtatutum remouet exceptionē poſſe opponi poterit implorari officiū indicis arg.l.plane. et.l.fi.ff.de peti.here.idē Lappus in.d.cle.i. Dato itaqꝫ qd̓ ps nō potuerit ad impediendū executionē opponere exceptionē nullitatis:tñ videt̃ qd̓ nō impediat̃ iudex ex officio ſupplere maxime cū nullitas cauſata ratiōe monachatus apparere videat̃ ex facie ſententie ⁊ actorū.ſ.ꝙ ille laudās erat monachus. Et ex his videtur qd̓ dicta ſnīa ꝑ quā fuit ꝓnūciatū laudū nullū fuit iuſta ⁊ habeat
7 cōfirmari ꝑ iudicē appellationis. † Tamē his nō obſtātibus ꝯtriū puto de iure cōcludendū. Nam aduertēdū eſt qd̓ Oldra.vt refert Pau.de leaꝫ.in cle.⁊ ſi principalis de reſcriptis.tenet quod monachus pōt eſſe arbitrator ſine licentia abbatis.pro quo facit auť.vt diſſe.iud.§.ſi ꝟo cōtigerit.coll'.viij.⁊.l.ſi ſocietatē.§.arbitrorū.ff.ꝓ ſo.⁊.xxxvi.di.ꝑuenit.ſm Lappū in.d.cle.⁊ ſi prīcipalis.circa finē. qui ex hoc videtur cū eo trāſire.⁊ lꝫ Io.ď lig.teneat in hoc ꝯtriū tñ Old.habuit bonū intellectū vt ďbeat p̄ſumi abbatē cōſentire operi pietatis ſm Zab.ibi in.xix.q.licet ſubdat.ſed de iuris rigore reg-

ritur expssa licētia: licet monachus non possit licite esse arbiter vel arbitrator sine licencia sui plati vt in 2siū deductū est hoc est male faciat de his se intromittere: tamē si vt arbitrator laudat valet suū arbitramentū put voluit. d. Ant. de bu. in. c. qntauallis de iurtiu. et post eū Jmo. ibi put eos refert z sequitur insignis doctor dñs Bene. capra ibi in. viij. differētia inter arbitrū z arbitratorē. Mul ta eniz fieri nō debēt z hoc respectu dici pōt q nō possunt fieri. ar. l. nepos pculo. de verb. sig. tū facta tenēt. c. ad apostolicā. de regu. et. l. patre furioso. cū cōcor. de his q sunt sui vel alie. iuris. z ipsi. d. Anto. z Jmo. dicebāt vna cū alijs q monachus nō pōt esse arbi trator sine licētia abbatis: ita q dictū eorū z aliorū q dicūt q nō potest esse arbitrator intelligatur: qr non licet sibi id assumere. Et si acceptauit non cōpellectur ad arbitrandū: tū si arbitrabitur vale bit arbitramentum. Et partes teneātur illud obseruare ex quo in

8 cōpromisso eius obseruantiā promiserūt. † Maxime cum interue nerit iuramentū cuius scilz iuramēti virtus est firmare z roborare 2ctus al's inualidos qui seruari possunt sine dispēdio salutis eter ne. c. cū 2tingat. de iureiu. z. c. quis. de pac. in. vj. et auf. sacramē ta puberū. C. si aduer. ven. z maxime hoc videtur tenendū: quia in arbitramēto dicit q interuenit volūtas z licētia generalis ipsius ordinis q erat platus suus: ita q credēdū est q licētia et volūtas interuenit plati: maxime cum potuerit tūc temporis interuenire: z nō refert vtrū instrm notarij loquatur in tertiā personā puta dicē do talis laudauit vel in primā personā dicēdo: io lodo. z. c. dudū. de cōuer. cōiug. Sed si instrumentū diceret talis laudauit de 2sen su et licētia plati videtur q pbaretur si potuit tūc interuenire per ea que habētur in. l. j. C. de fide instru. z iure haste fis. li. x. z in. l. scië duz. de verb. obli. z in. l. optimā. de 2hen. z cōmit. stipu. ergo pari

9 ter si instrm loquitur in primā personā ego talis zc. † Et maxime hoc videretur dicēdū si tale arbitramentū fuit latū psente parte q allegat tūc licētiā nō interuenisse z nō 2dicit per ea q tradit Bar. in auf. siqs in aliquo. C. de edē. cum cuius theorica maxime in his terminis qū. s. snia fertur in psentes doc. cōiter oēs cōcordāt: mul ta ergo cōcurrūt ad mouendū mentē iudicis in partē q nō debue rit pronunciari arbitramētū nullū. Stante maxime statuto q de nullitate opponi nō possit: z que nō psunt singula multa iuuēt. l. excusantur. in prin. cum concordantijs ibi allegatis in gl. de excu. tuto. Et ex his puto satis plane tenēdum q partes iudicis sint in pronūciādo male sentētiatū z bene appellatū: z inexequēdo dictū laudū nō obstātibus adductis in 2siū. Non eīn obstat qd principa liter dicebatur q laudū fuit nullū qr latū per monachū: qr rñdetur q imo fuit validū vt arbitramētū: vt. s. demonstratū est. Ex qui bus patet rñsum ad adducta in 2siū in hacparte. et facto hoc fun damento q arbitramentū valeat: oīa alia in 2siū adducta ruūt: q psupponūt nullitatē z tendūt vtrū possit. nō ob. statuto de nulli

10 tate obijci. Quibus etiā alia via posset responderi. † Ad id eīn qd dicit q pōt obijci de nullitate que causatur ex defectu facultatis facientis actū p no. per gl. z doc. in cle. j. de sequest. po. z fru. Videt posse respōderi q talis monachus poterat arbitrari: qr habebat facultatē arbitrādi cōcessam a partibus cōpromittētib' a quo cō promisso depēdet ptās arbitri z arbitratoris. l. nō distinguem'. §. de officio. ff. de arbi. sed agitur de nullitate qr dicitur deficere licē tiam plati. ad id autē qd dicitur q ex officio iudex supplet in noto rijs. rñdetur q ista nullitas nō est notoria qm nō est notoriū vtrū interuenerit licētia plati necne. z forte nō probatur laudātē fuisse monachū: nisi per verba enunciatiua pter aliud plata q non so lent pbare per no. p Bar. in. l. ex hac scriptura. de dona. z per bal. in. l. ex his verbis. C. de testa. mili. Jtē ad id qd dicit q iudicis offi cium pōt implorari rñdetur q verba statuti nō loquūtur de exce ptione nullitatis opponenda per partē: sed impsonaliter z gnal'r loquit q nō se possa opporre de nullita: nō dicit p parte an p iudi cem: itaqz nec iudex ex officio pōt opponere se executioni ratione nullitatis qn offendat verba statuti. Nec dicit statutū q nō possit excipi: sed q nō possit opponi de nullitate. satis opponit pars de nullitate si implorat officiū iudicis qd non exequat: qz nulla: z sic

11 nō obst. qd dicebat p. l. plane: z. l. fi. de peti. here. † Qd etiā ex alio videt dicendū qr officiū iudicis semp nititur eqtate. l. qd si ephesi. de eo qd cer. lo. z habet in. d. l. plane. z. d. l. fi. Sz hic cessat equitas. Nā iniquū est q pars que cōmisit facultatē dicendi arbitrādi zc. de iure z de facto z demū nō venire 2 de iure vl' de facto iurauit. z sic aperiret via piuris qd esset iniquū nō equū: ergo zc. ergo non est imploratū offiū iudicis ex his q potui videre. z ex quo pmisit z iurauit nō venire 2 de iure vel de facto satis videt trahi q nō pos sit venire 2 etiā si nulliter laudatū z arbitratū fuerit ex quo tūc de iure posset venire cōtra. Et maxime attēta qualitate psone ad quā vba dirigūtur: si eīn teneatur q nō sit capax arbitrij put sonat in ius opz intelligere de eo qd arbitrabitur de facto p ea q habentur in. l. stipulatio ista. §. hi qui. z. §. hec quoqz. de verb. obl. vbi verba que sonāt in ius cuius seruus nō est capax interptant vt signifi cent simplex factū. facit etiā. l. plenū. §. eqtij. de vsu. z habi. cū 2cor. Et maxime cum in his terminis pcedāt etiā in cōmissione illa ver ba de iure z de facto: z postea subdat z dicēdi z terminādi. cui aūt dubiū qd z inter monachū z seruū cadit dicere: z quin ego maxi me cū iuramēto possum me obligare ad faciendū id qd talis seru' vel monachus dicet cū verba nō sonent in ius z maxie cōiunctis

12 verbis de iure z de facto. † Et virtute iuramēti que est vt roboret cōtractū vt predixi: et etiaz si non pōt validare eo modo quo agit operatur vt interpretur actus celebratus eo modo quo meli' vale re pōt. l. cum pater. §. filius matrē. de leg. ij. Et p hoc tollitur id qd in 2siū dicebatur qd pmissio z iuramētū de obseruādo qd lauda bit zc. intelligatur de eo qd valide fuerit arbitramētū. Nam vba repugnant z qualitas psone si teneret qd monach' nō valide ar bitretur. Si eīn valide stam' claro. nec etiā obstat qd dicebat qd de qua re iudex cognoscit de ea iudicare dz: qr rñdet qd iudex fuit aditus sup executione arbitramēti: z ideo super illa iudicare de bebat z nō admittere oppositionē nullitatis: z 2ir nō debuit pro nūciare sup nullitate: sed officiū suū erat repellere exceptionē nulli tatis stante dicto statuto: ideo secus faciēdo male iudicauit z be ne appellatū est. Nec dictus Frāciscus cōsensit aut passus est qd de nullitate pdicta cognosceret: imo se opposuit replicādo ab ini tio oppositionibus factis p Marianū z dicēdo qd eis nō obstāti

13 bus mādari debebat executioni dictū laudū z arbitramētū. † Et sic nō militat hoc casu. d. Jnn. in. d. c. cū dilecta. z. d. c. cū Bartol dus. sup quo dicto doctores insistūt: in dictis locis z allegant cō trariū tenuisse eundē Jnn. in. c. qm cōtra falsaz. de pba. Et cōiter tenet qd si pars opponit qd nō dz pcedi: qr snia trāsiuit in rē iudi catam si iudex pronūciaret sup iniustitia sentētie snia nō teneret: ideo notata in dictis iuribus non habēt obstare. Nec video quid obstet cōmissio dñorū priorū: qui solū mādāt q causa expediatur intra. xv. dies. Non aūt qd pronūcient sup nullitate aut talē oppo sitionem admitterēt necne: solū enim vigore dicti rescripti māda tur expeditio cause: causa aūt principaliter pēdebat sup executio ne nō principal'r sup nullitate: sz nullitas opponebat executioni, ideo si opponi nō poterat: iudices debebāt cām expedire repellē do obiectionē nullitatis z ea nō ob. pronūciare arbitramētū exe quendū: secus faciendo male iudicauerūt ergo zc. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. iij.

1 ¶ Legatū nepoti factū sub his verbis cui prius testator centū legauit volēti viuere vt bonus filius possit de bōis mei testatoris administrare vsqz ad qtitatē quingentorū aureorum et de qbus rationem reddat ratione administrationis ad eius conscientiam et habeat gubernā domus quid importent illa verba. nu. 2.

3 Legatis aureis vel florenis de quibus intelligatur.

4 Dubia summa declarant ex summa pxima pcedenti aut sequēti.

5 Reo in obscuris est fauendum.

6 Conscientia administratoris relictum oneratur in reddēdo ratio nem absqz dolo: z an interuenire debeat satisdatio.

7 Dolus futurus remitti non debet nec preteritus ex vltima volū tate presumitur remissus.

8 Administratio non limitata qto tempore duret.

9 Conscientie alicuius quando relinquitur aliquid censetur electa persone industria vt qd non sit licitū a persona recedi.

10 Guberna domus relicta titio quid importent illa z an satisdatio debeat interuenire.

11 Vsufructuaria vxore relicta domina z massaria quid importent illa verba.

12 Copulatiua in legato ampliat.

13 Administrator testamēto relictus vt rationem reddat secunduz eius conscientiam an teneatur satisdare.

¶ Consilium. iij.

In nomine dñi nostri iesu

1 Christi. ¶ † Sup dicto themate de pluribus cōsultus ab vtraqz parte vt rescribam quid iuris: sup quolibet sigillatim scribā quid iuris sentiē fz qd quelibet pars querit: z hoc vtroqz consultante sciēte z annuēte. Primo circa legatū factū di cto Meneco de centū ducatis auri nulla est dubitatio: ideo circa hoc nihil dico. circa legatū aūt factū eidē Meneco qd volens vi uere vt bonus filius Polisene mris testatoris z remedie vxoris ipsius testatoris possit z valeat administrare de bonis testatoris z reddere ratione de administratiōe ad ei' 2sciētiā. ¶ De pluri bus qrendū est: vcz primo qualiter verificetur illa 2ditio volēs vi uere: vt bonus fili' Nō intēdo cūcta inserere que ptinent ad bonū filiū: sed pōdero qd quilibet cū ois presumit bonus ar. l. oīmodo. C. de inoffi. testa. z. c. si. d psump. z ar. l. merito. ff. p socio. ideo vt sa tisfaciat dicto legato z illud cōsequi possit eoipso qd ptendit velle viuere: vt bon' filius si nō apparet aliqd facere nō 2ueniēs bono filio satis est z verbis 2ditionis satisfactū est: ideo pōt 2seq dictū relictū: ptinet aūt bono viro honorare parētes iuxta l'in preceptū diuinū. z. l. venia. C. de in ius voc. Et in specie qritur si de volūtate dictarū matris z vxori testatoris exiuerit domū z in alia domo fa miliariter inhabitauerit: an pdat ex hoc relicta eidē facta: pfecto arbitror intrepide qd nō: qr ptinet ad bonū filiū obsequi votis pa rentis z eidē obtemperare z si est magis ex hoc cōsultum quieti z tranquillitati

tranquillitati animorũ dictarũ mulierũ viuere separatim ab eo si ipse pertinaciter vellet cũ eis habitare putarẽ esse potius aliennũ a bono filio ꝙ ille qui vt eas voti cõpotes faceret seorsum. Et faciẽdo ea q̄ fierent etiã a bono filio nõ censetur venire cõtra mentẽ testatoris: ꝓut in simili dicitur in eo qui promiserit aliquẽ tractare vt filiũ: licet ipsum emãciparet nõ censeretur venire ꝯ ꝓmissionẽ: quia ⁊ hec solẽt fieri ꝓprijs filijs: imo ⁊ si merentẽ exheredasset satisfactum foret ꝓmissioni prout hec oĩa habẽtur in. l. quidam cuʒ

2 filiũ. de verb. obli. vbi ꝑ Bar. ⁊ alios. † Et licet ibi dicat̃ ꝙ si expulerit de domo nõ censetur eũ tractare vt filiũ: loquitur. tex. qñ inuitum vt innuit verbũ ꝓpulerit nõ qñ cõmuni voluntate recesserit: ⁊ tandẽ qualiter dicat̃ qs viuere vt bonus filius nõ est in iure determinatũ: ideo remittendũ est arbitrio boni viri. ar. l. j. ff. de iure deli. et. c. de causis. de offi. deleg. Nemo aũt bonus vir arbitraret̃ ꝙ nõ censeatur velle viuere vt bonũ filiuʒ illarũ mulierũ si vt satisfaciat earũ voto exiuerit domũ ⁊ seorsum habitauerit pro illarũ quiete. Maxime si ipse offerret velle stare in domo si eis placeret. ar. l. iure ciuili. de cõdi. ⁊ demõ. ⁊ l. iure ciuili. de reg. iur. ⁊ per hanc ꝯclusionẽ: vt ꝑcipio satisfit desiderio vtriusqꝫ partis. Si tñ minaret̃ filie dicte testatoris ⁊ dicte sue vxoris eam veneno necare nisi forte ꝓbaret̃ ꝙ diceret calore quodã subite iracũdie ⁊ maxime si reiteraret putarẽ ꝙ qlibet bonus vir deberet arbitrari ꝙ nollet viuere ⁊ nõ viueret vt bonus filiꝰ: qꝛ nõ est opa boni filij vnius venenare filiã ipsius: imo pessimus. Et nemo p̄sumitur dicere nisi ꝙ mẽte cogi-

3 tat. l. labeo. §. idẽ tubero. de supel. leg. † Est modo videndũ: quid importẽt dicta relicta. Et ꝓfecto circa illud relictũ ꝙ dictus Menecus valeat administrare. dc. ducatos de bonis testatoris ⁊ illos trafficare ⁊ reddere rationẽ administratoris ad eius ꝯscientiã. De pluribus cõtingit dubitari. primo de quibꝰ bonis debeat habere dc. ducatos ꝓut a me q̄rebatur. An vcʒ incõtãti seu pecunia numerata: an ṽo in alijs bonis sup quo nõ est opus instare: qꝛ remãserunt cõcordes sup quo vidi publicũ instr̄m. scd̄o quales ducati censentur venire in dicto relicto: an aurei an currẽtes. Et p̄supponitur mihi ꝙ in ciuitate narnee aurei dicũtur ducati. Item certus numerus bolonenoꝝ puta. l. vel. lx. dicũtur ducatus ⁊ ꝙ loquẽdo simpliciter de ducatis nõ exprimẽdo de quibus intelligitur de ducatis currentibꝰ: ⁊ sic pecunia boloñ. prout hic floreñ. sumitur ad rationẽ. xl. boloñ. pro floreno ĩ mercãtijs. Et ꝓfecto qđ intelligat̃ de ducatis nõ aureis: facit primo mos regionis: qui vt. s̄. p̄supponitur. ar. l. si seruus pluriũ. §. fi. de leg. j. l. librorũ. §. qđ tñ cassius. de lega. iij. l. cum delanionis. §. asinã. de fundo instruc. cũ simi. Item facit qꝛ de minimis nũmis legata dubia interpretant̃. l. nũmis legatis. de leg. iij. cum cõcor. in ꝯrium qđ intelligatur de ducatis auri plura cõcurrunt. ꝓmo charitas testatoris q dictũ Menecũ educauerat in domo quodãmodo: vt filiũ. Item necessitudo qꝛ erat eius cõsanguineus nepos ex fratre: si nõ erro: que duo cõsiderãtur in. d. l. si seruus pluriũ. tertio vicinitas scripture: nã supra proxime idem testator eidẽ Meneco reliqt centũ ducatos exꝑmẽdo auri.

4 † Dubia aũt summa declarat̃ ex summa proxima p̄cedẽti aut sequẽti ꝓut dicit tex. in. d. l. si seruꝰ pluriũ. §. fi. de leg. j. vbi Pau. de cast. dicit qđ ista p̄sumptio est potentior alijs presumptionibus ⁊ cõiecturis positis in. d. §. adeo. ꝙ si vnũ suadet ista cõiectura hoc est ꝓxima summa. aliud suadet mos regionis p̄ualet cõiectura ꝓxime summe. cuius dictũ si verũ est decidit casum nostrũ nec tenuis est eius autoritas: maxime in casu nostro. nã et alie coniecture ibi põderate cõcurrunt vt deductũ est. Cõcurrit etiam qꝛ agitur de non graui p̄iudicio heredũ: nõ eñ legatur ꝓprietas nec est fructus: sed sola facultas administrãdi ⁊ trafficandi ⁊ facilitas in redditione rõnis itaqꝫ charitas et necessitudo ad ampliandũ legatũ leue magis sunt attẽdende ꝙ si esset grauis p̄iudicij heredis: vt de se ꝯstat. iuuat etiã plurimũ hãc partẽ: qm̃ illa verba ad eius cõscientiã posita in fine videtur ꝙ possint determinare oĩa p̄cedẽtia: qꝛ verba in fine posita omnia p̄cedẽtia determinãt per. l. talis scriptura. de leg. j. c. ij. requiris. ⁊. c. inquisitioni. de appel. cũ simi. ⁊ sic circa modum administrãdi ⁊ circa modũ reddẽde rõnis ⁊ etiã circa qualitatem ducatorũ quasi etiã eius cõscientie sit relictũ de qbus ducatis ⁊ qbus bonis: licet vt. dixi de quibꝰ bonis q̄stio sit sopita. Si ergo cõscientia dñici dictat ꝙ testator intellexerit de ducatis auri suadet hoc argumẽtatio ꝙ illi stetur. ⁊ sic multa cõcurrũt in hanc

5 sententiã. † Cõcurrit etiã qđ vt audio ipse Menecus hʒ in manibus hoc est res estimatas tot ꝙ ascendũt ad septingẽtos ducatos auri: ita ꝙ ipse habet esse reus nõ actor. ⁊ in re obscura pro reo rñdetur. c. cũ sint partiũ iura obscura. de reg. iur. in. vj. ⁊. c. fauorabiliores. eo. titu. ⁊ libro. in hãc ergo partẽ tot cõcurrentibus inclino:

6 licet deus nouit satis anceps sim ⁊ subsistã. † Dubitari etiã põt quid de lucro faciẽdo cuʒ dictis sexcentũ ducatis. respõdeo ꝙ nõ sunt Meneco relicti sexcẽtum ducati. Nec eorũ ꝓprietas seu vsusfructus: sed dũtaxat administratio ⁊ facultas trafficãdi. Et puto dictum relictũ interpretandũ ꝙ dicti sexcentũ ducati trafficentur per dictũ Dominicũ prout si quis posuisset dictos denarios sibi ad lucrũ ⁊ questũ. ita ꝙ ipse posuisset operã ⁊ dñs pecũie pecuniã seu interusuriũ pecunie ⁊ fructus traffici diuideretur inter eos: et sic tale legatũ executũ cedat ad instar cuiusdã societatis iuxta. l. si nõ fuerint per totã. cum simi. ff. pro socio. hoc tñ quantũ fructus seu lucri reddat heredibus dictus Menecus legatariꝰ remittit cõscientie dicti Meneci: nã in redditione rationis inter cetera venit vt reliqua restituãtur. l. cũ seruus. §. fi. de ꝯdi. ⁊ demõ. ⁊ l. siqs rationes. ⁊ l. aurelio. §. fi. de libera. leg. Et ab istis nõ censetur exẽptus si probãtur: qꝛ etiã is cui remissa est redditio rationis nõ est exemptus ab hmõi redditione rationis hoc est a restitutione reliquorũ: licet illa veniãt in redditione rationis per dicta iura. Multominus censentur remissa per istã remissionẽ ad cõscientiã ipsiꝰ legatarij que nullo pacto põt plus operari circa redditionẽ rationis ꝙ simplex liberatio a redditiõe ratiõis. Illa aũt verba ad cõscientiam Dñici operãtur: vt nõ possit sibi referri q̄stio de his que gesserit in administratione ⁊ in redditione ratiõis: vcʒ ꝙ culpose gesserit per no. per gl. cõiter singularem in. c. statutũ. §. assessorẽ. de rescrip. lib. vj. Non tñ si quid dolose gesserit in administratione vl'

7 in redditione rationis: † qꝛ dolus futurus remitti nõ põt. l. si vnꝰ. §. illđ nulla. ff. de pactis. ⁊ l. cõuenire. de pactis. dota. Et maxime in vltima volũtate in qua etiã dolus preteritus nõ censetur remissus. d. l. siqs rationes. in prin. ⁊. d. l. aurelio. §. gaiꝰ. in fi. Nec dolus est cõformis conscientie imo aduersatur et cõtrariatur cõscientie: nam omne pctũ ex animo est cõtra cõsciẽtiã iuxta. c. fi. de p̄scrip. et. c. literas. de resti. spo. ⁊. §. ex his. xxviij. q. j. vnde ꝯstat ꝙ omnis dolus malus nõ est ꝺʒ cõscientiã. Itẽ retinere alienũ est cõtra conscientiã quia cõtra p̄ceptũ legis diuine itaqꝫ dolose administrare et nõ assignare seu nõ restituere que spectarẽt ad heredes nõ esset ꝺm cõscientiã: insuper si etiã de dolo nõ apparet siquis grauiter leditur ex his que habet aliqs facere ꝺʒ conscientiã põt officiũ iudicis implorari vt retractetur: vt est gl. no. in cle. j. de iurepatro. quã ibi sequũtur doc. ⁊ per illam glo. dicit. d. Anto. in. c. pastoralis. de appel. idẽ tenet Bal. in. l. j. in col. j. C. de iureiur. ⁊ in. l. ij. C. de sentẽtijs ex peri. reci. Si itaqꝫ nimiũ grauarẽtur heredes circa redditionem rationis vel dolus appareret vel nollet reliqua restituere dicta clausula ad cõscientiã ⁊c. Dominicũ nõ releuarẽt.

8 † Tertio cõtingit dubitari q̄to tẽpore habeat durare dictũ relictũ: ⁊ sic quanto tempore possit et valeat trafficare dictos. c. ducatos. Ad quod respondeo ꝙ dictum relictum calificatur a verbis precedentibus: videlicet volẽs viuere vt bonus filiꝰ ⁊ a verbis illis positis in fine ad eius cõsciẽtiã per que p̄cedentia et sequẽtia media ꝺclarãtur. l. si seruus pluriũ. in fi. de leg. j. l. heredes palã. §. sed si notã. ꝺ testa. Et participium volẽs viuere ⁊c. determinat verba possit ⁊ valeat administrare: ideo debet intelligi ꝺm tẽpus verbi. l. in delictis. §. si extraneus. de noxa. ⁊ l. qđ ait. §. fi. eo. ti. cuʒ cõcor. Quatenus ergo nõ verificatur participiũ volẽs cessat illa potẽtia: qꝛ qualitas illa designata per participiũ volẽs debet adesse tpe verbi cui adijcitur prout in participio sciẽte dicitur in. d. §. si extraneus. mortuus aũt non est volẽs: ideo post morteʒ Dñici non durat illa potentia. ad hoc optimus tex. in. l. iiij. ff. locati. participiũ eñ resoluitur per verbum relatiuũ substantie ⁊ est notissimũ apud grãmaticos. ⁊ ideo Bar. in. l. j. ff. de cõdi. ⁊ demõ. in vlti. col. dicit ꝙ est eadem ratio in participio qđ in relatiuo et verbo si recte aduertatur: relatiuũ aũt exponit̃ pro quatenus. l. stichũ qui meus erit. de leg. j. ⁊ ꝓut ibi respectu rei ita pari rõne respectu tpis qꝛ ꝺ re ad tp̄s bonũ est arg. l. miles ita heredẽ. §. ⁊ qꝛ diximus. ꝺ mil. te. ideo q̄tenus nõ vult esse

9 bonꝰ filiꝰ nõ habet facultatẽ et potẽtiã administrãdi: post mortẽ antẽ nõ vult. d. l. iiij. ideo eo tpe nõ durat potẽtia. † Item qñ relinquitur cõscientie alicuius cẽsetur electa industria ꝑsone ita ꝙ non receditur a ꝑsona prout volũt doct. in. c. fi. §. ceterũ. de offi. deleg. ꝑ ea que notãtur in. c. statutũ. §. assessorem. de rescrip. in. vj. ideo tale relictũ non trãsit ad heredes cuius cõscientia nõ est similis cõsciẽtie Dñici cuius fides ⁊ industria est electa ⁊ nõ verificatur ꝑticipiuʒ volẽs per p̄dicta. ⁊ quia dictũ participiũ respicit futurũ tp̄s: ideo facit cõditionem per no. per Bar. in. d. l. j. ꝺ cõdi. ⁊ demon. in col. vlti. ⁊ ꝯditio adiacens ꝑsone nõ transit ad heredes sed finitur cum ꝑsona: vt no. glo. in. d. l. iiij. locati. concludo itaqꝫ ꝙ quatenꝰ durabit voluntas viuendi vt bonus filius cum effectu ⁊ cõsciẽtia trafficandi: eatenus durabit potẽtia administrandi et nõ ampliꝰ per p̄dicta. Quarto dubitatur quo tpe debeat reddere rationẽ. ad qđ rñdeo ꝙ satis deprehẽditur ex p̄missis. si eñ non essent adiecta illa verba ad eius cõscientiã esset relinquendũ arbitrio ⁊ discretioni iudicis arg. l. j. ꝺ iure delibe. ⁊ iuxta morẽ regionis. i. quo tpe soleant reuideri rationes eorũ qui cũ aliena pecunia trafficant. ar. d. l. cum delaniõis. §. asinã. de fun. instruc. ⁊. d. l. si seruus pluriũ. §. fi. cum si. verũ quia est apposita dicta clausula ad eius ꝯscientiã que principaliter determinat redditionẽ rationis puto prout respectu modi ita respectu tpis cẽseat̃ remissuʒ eius cõsciẽtie cũ sint gñalr̃ et indefinite remissa rõnis redditio eiꝰ locutio: ⁊ indefinita locutio eqpollet vniuersali. l. si pluribꝰ. de leg. ij. cũ ꝯcor. si tñ eius cõsciẽtia esset dolosa vel nimiũ crassa ledẽs partẽ esset reuocãda a superiore per ea que diximus ꝑ not. in cle. j. de iurepatro. ꝑ glo. ⁊ eius sequaces. circa relictũ aũt illud qđ subdit̃ ꝙ habeat gubernã domꝰ ꝓfecto verba sunt rudiser ꝓlata et ab altera partiũ dicitur ꝙ ratiõis

vsus loquēdi est qđ gubernet̃.i.alimētetur ex domo.i.ex bonis: ꝛ si ita est stam⁹ dicto significatui ex cōi vsu loquēdi pro quo facit q: in vsu est apđ nos ꝛ ita forte est apud narneā qđ vulgari sermone dicim⁹: el tale de hauere la gouerna de casa: intelligēdo la gouerna passiue.i.dz gubernari de domo.i.đ substātia .put sumit̃ dom⁹ pro substātia in.l.si.ff.de offic.psi. ꝛ ita pōt sumi in.l.lecta.in pn̄.si cer.pe. ꝛ licet in literali sermone deberet dici de domo: tamen sepe idiote tabelliones ponūt literale iuxta faciam sermonis vulgaris inepte iuxta vulgare ꝛ tñ nō statur simpliciter .ppzie virtuti ꝟboꝝ

10 sed menti.† vt inquit Bar.ob hanc rationē exponēs nullus.i.aliquis q: ī vulgari solebat dici niuno ꝛ poni .p aliquo ꝛ sic dictionē vniuersalē impropriat Bar.vt sumat̃ .p particulari affirmatiua iuxta vulgarē locutionē prout ipse dicit in cōs.incipiē.nucarellus quōdā ceci de castro plebis in ordine.clxvij.ꝫ ordinē perusinū nō informis ꝛ ꝫm ordinē informis numero.lvij.ita hic q: genitiu⁹ solet vulgarizari per antecedentē monosyllabā de: puta res semproniȷ la cosa de sempronio fili⁹ titiȷ il figliolo de titio: hinc rudis notarius pro vulgare đ casa faciliter ponit genitiuū domus saltē ex quo psupponitur ꝙ solet sumi relictū guberne domus ꝙ guberne tur de domo.i.de substātia ꝛ bonis ꝛc. Et suadet̃ dicta inteptatio q: relictū istud ꝙ dict⁹ Menecus possit ꝛ valeat habere gubernā dom⁹ videt̃ factū in ei⁹ vtilitatē ꝛ cōmodū nō in onus ꝛ maxime cōceptū sub ꝯditione si volet viuere vt bonus fili⁹ gubernare aūt domū alteri⁹ sine ꝯmoditate alimētoꝝ suscipiēdi esset poti⁹ onus ꝙ cōmodū vt dmōstratur ex officio tutele ꝛ cure qđ ascribit̃ oneri nō cōmodo.l.tria onera.de excu.tu. ꝛ quasi .p totū.nō eñ est verisimile ꝙ volēti viuere vt filio iniūgatur onus sed honor cōmoduz. Nisi forte qs dixerit ꝙ gubernare haberet domū si vellet tanꝙ bonus fili⁹: bonus aūt filius solet alimēta sumere de bonis parētū viuēdo saltē vna cū parētibus diuitib⁹ ꝛ gubernādo .put gubernabat domū testator qđ multū est pōderādū in interptatione relicti ambigui.l.pe.in prin.ff.de alimen.leg.l.si cui.ff.de annuis leg.l.dānas.§.si.de vsufr.leg.l.nūmis.de leg.iij.cū simili. Ideo si gubernādo domū sibi alimēta pstaret tāꝙ bono filio ꝛ gubernādo .put gubernabat testator nō esset qd sibi imputaret̃ ꝯcurrēte etiā charitate et necessitudine seu parētella testatoris ꝛ hoc mihi psuadeo fuerit đ mente testatoris psuppositis iam dictis.s.qđ gubernādo domum ꝛ in ea pmanēdo possit alita suscipe đ bonis dom⁹.i.substātie testatoris.si aūt nō staret in domo .pbato cōi vsu loquēdi đ quo supra pmissuz idē rñdendū arbitror al's puto alimēta non deberi: qm̄ .ppria vis ꝟboꝝ repugnat. ꝛ lꝫ vna pars referat esse cōez vsuz loquēdi vt supradictū est tñ .p alterā đz totū ꝯriū: ꝛ tūc saltē si staret extra domū nullatenus deberet alimētari nec sil'r ī domo si do

11 muz nō gubernaret iuxta morē testatoris.† Quātū aūt ad relictū factū dñe Polisene matri testatoris ꝛ remedie eius vxori: licet qñ testator institutis filijs vel filiabus relinqt vxorē vl' matrē dominā massariā ꝛ vsufructuariā ex cōsuetudine interptetur relicta quedā preeminētia in domo ꝛ etiā alimēta vt .p gl. ꝛ doc.in auť.qđ locū. C.si scđo nup.mul. ꝛ .p Bar. ꝛ doc.i.l.titia cū testđ.§.titia cū nuberet.đ leg.ij. ꝛ per eum in cōsi.suo incip. Petrus magioli in ordine qnto ꝫ ordinē perusinū nō informis ꝛ aliqđ per spe.in titulo qui filij sint legi.§.j.ꝟsi.qđ siqs ita.tñ in casu nostro sunt ꝟba magis pregnātia. Naꝫ subdit ipse testator ꝙ nemo possit eis administrationis ratione reqrere sed possint facere ꝛ disponere qcquid volūt etiā ad plenū vsumfructū sup qbus ꝟbis nō emanauit aliqua cōsuetudo que nos arctet vt recedam⁹ a verbis a qbus nō est recedē dum.l.nō aliter.de leg.iij.maxime cū sint clara nō habētia in se dubitationē.l.ille aut ille.§.cū in verbis.de leg.iij. No eñ patiuntur interpretationē ꝙ sola pemiñetia in domo ꝛ alimēta pciperent cū ex hoc nō haberent reddere rōnem administrationis nec ex dictis legatis.s.preeminētie possent disponere ꝛ facere qcqd vellēt itaqꝫ fatendū sit ꝙ .p illa verba ꝙ sint dñe ꝛ vsufructuarie cēseat̃ relīqsse preeminētiā ꝛ alimenta. Tñ testator nō fuit his cōtentus sed voluit ampliare relictū ꝛ plus eis relinqre: subdēdo alia verba supra relata q̄ si restringerētur ad pemiñētiā ꝛ alimēta nihil operarent̃ qđ nō est dicendū.l.si qñ.de leg.j. ꝛ.c.si papa.de priui. ꝛ dicit Bal. in rub.C.de fi.instru. ꝙ nullū ꝟbū instrumēti dz stare sine virtute

12 aliqđ operādi.† Et copula: ꝛ in legato venit ampliatiue: vt.l.ea tñ adiectio.de lega.iij. ꝛ no.Bar.l.si is qui ducēta.§.vtrū.de reb.du. Bal.in.l.gallus.§.etiā.de lib. ꝛ posth.doc.i.c.ij de rescrip. Et illa verba ad plenū vsumfructū reddūt rem clarā: q: nullaten⁹ est plenus vsufruct⁹ bonoꝝ solū ex bonis recipe alimēta: ideo res ī hac parte est clara.qđ si volūt in suos vsus ꝯuertere fruct⁹ tāꝙ vsufructuarie: possunt tñ detracta legitima que nō recipit aliqđ onus.l.

13 qñ in prioribus.C.de inoffi.testa. ꝛ.l.scimus.§.fi.eo.ti.† Utrū aūt dict⁹ Menecus teneat̃ dare fideiussores de administrādo ꝛ trafficando ꝛ reddēdo rōnē administrationis ad eius conscientiā puto ꝙ sic: q: est sibi iniūctū a testatore ꝙ reddat rōnez ꝛ qñ per testorē precipit̃ aliqs in futurū fieri ab eo qui pōt a testatore onerari tenetur satisdare: vt.l.j.pmo rñso. ꝛ.§.si cui.vt leg.no.caue. Si tñ nō satisdat̃ nō pdit nō satisdans qđ sibi est a testatore relictū: sed cui est satisdationē mittit̃ in possessionē bonoꝝ hereditarioꝝ que spectant ad nō satisdationez vt in titulo vt in possessionē legatoꝝ. in rub. ꝛ nig. Nō tñ dꝫ priuari petitiōe legati si satisdare nō pōt.l.cū nō facile.si cui plusquā .p.l.fal. ꝛ ideo si .p hoc qđ mitteret̃ in possessionē pecunie trafficande ipediret̃ facultas trafficādi dictos.dc. ducatos putarē nō faciēdā per.d.l.cū nō facile.ꝫ si posset satisdare ꝛ nollet sec⁹ putarē.arg.d.l.cū nō facile a ꝯrio sensu. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.iiij.

1 Statutum sequēs specialiter loquēs an restringat precedēs generaliter loquens.per totum.
2 Generalis dispositio precedens an restringatur specierum specificatione sequente.
3 Restringi seu diminui nō debent que sunt inducta in augmentū.
4 Clausula generalis sequens quando restringitur precedēti enumeratione specierum.
5 Generalissimū gen⁹ determinatur ꝛ restringitur oratione sequēti mediāte relatiuo substantie que cuius natura est restringere et moderare generalem orationē siue dispositionem precedentem.
6 Relatiuum substantie an restringat precedentia.
7 Precedentia qñqꝫ magis interpretantur in sequentia ꝛ ecōuerso.
8 Nullitas a statuto prohibita quomodo intelligatur.
9 Nullitas quando ex facie libelli apparet cōtineri censetur in sententia que dicitur habere relationem necessariam ad acta.
10 Statutum seu constitutio an liget statuentes.
11 Statutum descendit ex iurisdictione.

¶ Consilium.iiij.

Repetito noīe iesu christi.

1 ¶† Diu post cōsiliū redditū de quo.s.nu.lxxix.fuerunt ostēsa suprascripta duo statuta que nō fuerāt in prima consultatione deducta ꝛ queritur vtrū vigore dictorū duorū statutorum dicta sñia scđo lata qua pronūciatur primā sniam nullā veniat in cā appellationis ab ea interposite rescindēda. Circa qđ videt̃ prima facie dicēdum qđ sic: nā ꝟba primi statuti sunt multū pcisa qđ nulla solēnitas reqrat̃ in oībus qstionib⁹ q̄ ventilantur corā officialib⁹ gabellarū: ꝛ loquit̃ .p vniuersalē oib⁹: ꝛ qui vniuersali signo vtitur nihil excludit.c.solite.circa finē.de maio. ꝛ

2 obe.ca.si romanoꝝ.xix.q.ꝛ.l.iulian⁹.de leg.iij.† Nec videt̃ obstare qđ postea statutū exprimit certos casus spāles: ꝛ sic spāles quōnes sup qbus velit prouisionē suā militare.s.inter cetera qđ nulla solēnitas reqrat̃ inter quos speciales casus quōnes specialiter expressas in statuto non cōprehenditur casus noster: quia respondetur qđ specificatio specierū non restringit generalē dispositionē precedentē per no.per Bar. ꝛ legentes in.l.sed ꝛ siquis.§.quesitū. ff.siquis cauti. Uidētur eñ casus specificati ex abūdanti vt contingit in.l.quesitū.§.siquis fundū.ff.de fun.instruc.in dubio enim ex abūdanti videtur post genus apposita specificatio specieruz .put

3 dicit Jaco.de are. ꝛ Dy.post eum in regula generi in.vj.† Uidentur eñ specificate species ad maiorem expressionē: ꝛ sic ad ampliationem dispositionis ꝛ inducta ad vnū finem nō debēt operari cōtrarium effectū: ꝛ sic inducta ad augmentū non debēt operari diminutionē seu restrictionē vel econtra.l.qđ fauore.C.de.ll. ꝛ.l.legata inutiliter.de leg.j.cum simi.seu gratia exempli ꝛ exēpla non arctāt regulā.l.dāni infecti stipulatio cōpetit de dāno infec. ꝛ.c.j.ne

4 cleri.vel mona. ꝛ.l.j.§.qđ vulgo.de vi ꝛ vi arma.† Et licet qñ precedit enumeratio specierū ꝛ sequitur expressio generis seu generalis dispositio enumeratio specierū precedēs restringat clausulā generalem vt nō trahatur ad maiora expressis: vt in.c.sedes.de rescrip. ꝛ in cle.ij.de procurato. ꝛ in.l.fi.§.cui dulcia.de vi.tri. ꝛ oleo lega. ꝛ cōiter per omnes tenet̃ in dittis iuribus. Tamen qñ precedit generalis dispositio ꝛ sequitur enumeratio specierū nō videtur fieri dicta restrictio prout quidā dicunt in.d.§.quesitū.quia magis operantur precedētia in sequētia ꝙ ecōtra.l.quisquis.ꝫm vnā lec.gl. de leg.iij.vbi Bar.dicit esse verū qđ clausula pcedens habet maiorē efficaciā ad determinationē sequētiū quā clausula sequēs ad determinationē pcedētiū. ꝛ idē no. Pau.de ca.in.l.j.C.de lib.pter. ꝛ allegat̃ glo.in.l.talis scriptura.de leg.j. Et q: qñ sequit̃ expressio specierū pōt censeri apposita gratia exēpli non pariter qñ precedit quia exempla nō solent apponi ante dictum qđ exemplificatur lꝫ

5 postea.† Tamē his nō ob.cōtrariū arbitror de iure respōdendum ꝛ quidē satis clare: nam in casu nostro verba illa in oībus questionibus que sumūtur vt genus nō restringūtur simpliciter .p expressionem specierū prout sunt termini eoꝝ que habentur in.d.l.sed ꝛ siquis.§.qūtū. ꝛ.d.c.sedes. ꝛ.d.cle.ij. ꝛ.d.§.cui dulcia. Nec etiā eorū

6 que habētur in.d.l.quesitū.§.siquis fundū.† Sed genus illud generalissimū determinatur ꝛ restringitur per orationē que sequitur mediāte relatiuo substātie que cuius natura est restrigere ꝛ moderare generalē orationē seu dispositionē pcedentē: vt est tex.īn.l.ea tñ adiectio.ff.de leg.iij. ꝛ in.l.stichus qui meus erit.de leg.j. ꝛ.l.j.in fi.de condi. ꝛ demō.reddit eñ actū cōditionalē si futura respicit vt dictis iurib⁹. ꝛ .p Bar.in.d.l.j. ꝛ in.d.l.stichū .p doctores. Et sic illa gñalitas in oībus qōnibus restringit̃ .p oratione q̄ subdit̃ post relatiuū q: lꝫ ꝟbū qđ determinat ꝛ regit dictū relatiuuz restringitur ad species

ad species postea exp̄ssas: q2 subditur que cōtigerit vētilari siue ꝯ fraudātes ⁊c. illa em̄ v̄ba ꝯ fraudātes: ⁊ sequētia determināt verbū vētilari: itaq3 ḡnalis oratio p̄cedens de: restringit̄ ad illas qōnes q̄ cōtigerint vētilari ꝯtra fraudātes ⁊c. Et si nō p̄cederet illa disiūctiua siue nemo dubitaret qn dcā municipalis dispō restringeret̄ ad spēs ibi exp̄ssas: ⁊ v̄ba apparēt clara. Nō aūt reperio qd illa disiūctiua siue posita in prin. ⁊ in medio alterat virtutē v̄borū in h̄ qd nō moderēt v̄bū a quo regunt̄: ⁊ sic v̄bū vētilari. s. qd vbi si nō p̄cederet restringerēt: ⁊ ea p̄posita veniāt ad ampliandū, seu ad no restringēdū: ⁊ opet̄ qd v̄ba sequētis cēseant̄ apposita ex abūdāti: h̄ em̄ iure nō cauet̄. Et insup min⁹ impropꝛietatis ⁊ mali est qd supabūdet sola dictio siue: q̄ qd supabūdet ipsa dictio siue: ⁊ oīa v̄ba sequētia vsq3 ad v̄ba possit cognoscere: ⁊ de duob⁹ malis min⁹ malū est eligēdū. ca. duo mala. ⁊. c. nerui. xiij. dist. ⁊. l. q̄ti. nihil. ff. de reg. iur. ⁊ suadet̄: q2 dū postea adducit̄ cl'a ḡnalis: ⁊ de qbuscunq3 alijs qōnib⁹ emergētib⁹ accessorijs seu depēdētib⁹ ab eisdē nō erat opus clausulā ḡnalē restringere ad emergētes accessorias ⁊ depēdētes a spālibus qōnibus enumeratis: q̄ clausula a ꝯtrario sensu ꝓbat qd sec⁹ sit in alijs qōnib⁹ q̄ nō essent accessorie emergētes vel depēdentes ab illis qōnib⁹ spāliter exp̄ssis. ar. autē a ꝯtrario sensu est validissimū i iure. l. j. §. hui⁹ rei fortissimū est arg. de offi. eius cui mād. est iurisd. et. l. si qs ex argētarijs. §. prohibet. de edē. cum multis sili. Insup ⁊ si esset sola exp̄ssio specierū simplr̄ emanata post positionē ḡnis illa exp̄ssio specierū oparet̄ restrictionem ḡnis ad ipsas spēs: vt sic dispō verificaret̄ dūtaxat in ipsis specieb⁹ p notabilē theoricā Bar. in. d. l. q̄situm. §. si quis fundū. de fundo instru. q loquēs in legatis pro ꝯcordia pluriū iurium ꝯtrariātium distinguit qd aut enumeratio specierū p̄cedēs vel sequēs positionē ḡnis respicit vel determinat v̄bū significatiuum ḡnis: ⁊ in dubio v̄r adiecta gr̄a determinatiōis ⁊ limitationis: vt sic dispō militet tm̄ in specieb⁹ enumeratis: vt. l. cū de lanionis. §. qdā. ⁊. l. seie. in prin. de fun. instru. ⁊. l. qui fundū. ff. d v̄b. sig. et facit. l. l3 si adijciat̄. ff. p socio. si v̄o respicit actū legādi: ⁊ tunc nō restringit dispōnē. vt. d. §. si qs fundū. f̄m eū. cui⁹ distinctionē refert ⁊ sequit̄ Panoz. in. d. c. sedes. de rescrip. Et l3 Bart. loquat̄ in v̄bo significāte actū legādi: qm̄ i materia legatorū loquebat̄: tm̄ idē dicendū est in sili in alijs dispōnibus. pt3 q2 allegat. d. l. q fundū. ⁊. d. l. sed si adijciatur. que loquunt̄ in ꝯtractib⁹. ⁊ Panoz. in. d. c. sedes. trahit etiā ad aliā materiā. in casu aūt nostro enumeratio specierū d'terminat ⁊ respicit v̄bū ḡnis significatiuū: qa determinat verbū vētilari qd determinat v̄ba illa ḡnalia: et sic ḡnis expressiua de oībus qōnibus: ⁊ moderat iuncto relatiuo q̄ vt premisi. s. ⁊ in ꝯsequētiā illa enumeratio specierū respicit ⁊ determinat v̄ba significātia gen⁹ ⁊ nō v̄ba dispositiua: cum vt dixi determinēt v̄bum vētilari sibi p̄ximū: ⁊ cui melius adaptant̄ qd respicit verba ḡnis: iō ille spēs enumerate moderēt ⁊ restringāt genus f̄m dictā theoricā Bar. ⁊ Panoz. Et maxime hec dicēda sunt q2 Bar. loquit̄ in materia legatoꝝ q̄ sunt amplianda. l. in testis. de reg. iur. et. c. cum dilecti. in fi. de dona. nos autē in statuto qd plurimum derogat iuri cōi: iō restringēdum. l. ius singulare. ⁊. l. qd v̄o cōtra. ff. de ll. ⁊. c. cum dilect⁹. de cōsue. itelligi ergo d3 vt quātominus fieri pōt ledat ius cōe vt cōiter h̄r in dictis iurib⁹ ⁊ silib⁹: sed ita intelligēdo min⁹ ledit̄ ius cōe: ergo ⁊c. Et est aduertēdum qd in oībus iurib⁹ ad ꝓpositū istud. s. allegatis enumeratio specierum seqt̄ v̄ba exp̄ssiua ḡnis vt est videre in. d. l. cū de laniōis. §. qdā. in. d. l. seie. in prin. de fun. instru. ⁊ in. d. l. q fundū. de v̄b. sig. et in. d. l. sed si adijciat̄. et sic nō ob. qd enumeratio specierum sequitur qnīmo v̄r qd magis arctet ad restrigēdū gen⁹ p̄cedēs enumeratio specierū sequētiū q̄ ecōuerso i hac materia. Nā Jac. de are. ⁊ Did. vt refert Bar. in. d. §. qui fundū. in antepe. co. versi. tertia qō. volebāt qd exp̄ssio specierū facta ante gen⁹ nō restrīgeret genus sequēs: sed gen⁹ sequēs venit ampliatiue f̄m eos: l3 si enumeratio specierū sequit̄ genus: tūc qnq3 restringit gen⁹ vt nō verificet̄ nisi in ipsis specieb⁹ enumeratis: et sic volūt qd magis operetur ad restrictionē ḡnis enumeratio specierū fcā post gen⁹ q̄ facta ante. et Bar. opi. predictā nō oīno improbat. Et dictā distinctionē approbat in effectu Bar. s. in eodē. §. col. iij. versi. p̄ma igit̄ q̄stio. si diligēter aduertat̄. ⁊ al's text: multū viget. s. qd sequētia v̄ba magis afficiāt p̄cedentia q̄ ecōtra. in. c. inquisitioni. de app. vbi est tex. q̄ si superioꝛ cōmittit plura cap'la: ⁊ in medio eoꝝ adijcit clausulā appe. remota illa clausula determinat cap'la p̄cedētia et nō sequētia. Ecce qd magis clausula sequēs respicit et afficit p̄cedētia q̄ ecōuerso p̄cedēs clausula afficiat sequētia: l3 Bart. post gl. secus velit: fatetur tm̄ Bart. in. d. l. quisqs. qd solo ista quā dat gl. ad contrarium nō est bona: iō nō ꝓbat̄ ibi illud dictum: qa nō est ista rō illius legis. Et l3 Bar. dicat qd ibi in fine ꝓbat̄ dum dicit volūtatē testatoris suffragari: tm̄ tex. ibi ex alio sumit ꝯiecturā volūtatis subdēdo. neq3 em̄ post eā p̄fationē adiecturū res corporales si dūtaxat pecunīā enumeratā p̄estari voluisset. rō em̄ ex his verbis apte sumit̄: quia al's frustra fuissent enumerate res corporales ⁊c. Itē ad no. p gl. i. d. l. filiū. pōt dici qd repetitio de q̄ i illis terminis nō cadit sequētiū in p̄cedētia: prout p̄cedentiū in sequētia: s3 limitatio p̄cedētiū ⁊ moderatio eorūdē magis fit p sequētia quā ecōtra sequētia moderent̄ ⁊ limitent̄ p p̄cedētia. pri⁹ em̄ solet poni regula seu ḡnalis seu simplex dispō ⁊ postea limitari et declarari seu moderari: ⁊ p raro fit prius limitatio ⁊ restrictio q̄ si

7 at ḡnalis dispō. † Sed repetitio fit cōiter de p̄cedētib⁹ in sequētes qnq3: itaq3 magis operent̄ p̄cedētia in sequētia ⁊ p cedat qd dicūt gl. ⁊ Bar. in. d. l. qsqs. ⁊ in. d. l. filiū. qd ⁊ dicūt Rapha. ⁊ Pau. in. d. l. j. C. de filijs p̄te. ⁊ qnq3 plus operent̄ sequētia in p̄cedētia quā ecōuerso. vt in tex. ⁊ glo. d. c. inquisitioni. de appel. ⁊ qd dicūt Jac. de are. Oldra. ⁊ Bar. in. d. §. qui fundū. ⁊ nos sum⁹ in terminis in

8 quib⁹ magis sequētia moderāt p̄cedentia per dicta supra. † Non ob. scōm statutū: q2 qn̄ statutū vel lex tollit simplr̄ qd non possit dici de nullitate: limitat̄ plurib⁹ modis. inter cetera limitat̄ qn̄ nullitas ē patēs seu manifesta prout voluit Ang. in. l. tale pactū. §. q ꝓuocauit. ff. de pac. ⁊ iō qn̄ ex tenoꝛe snīe apparet nullitas: tūc nō ob. statuto pōt dici de nullitate prout voluit Anto. de but. in. c. cū bertoldus. de re iudi. in penul. charta. v̄si. quint⁹ casus. facit. c. iter ceteras. cū ibi no. p doc. de re iudi. facit etiam glo. no. in. §. siue suprema tabu. ex. j. vbi pōt opponi exceptio patēs ex inspectione testamenti: l3 lex ibi dicat qd nō possit opponi exceptio nullitatis p̄

9 tētis executionē testi. facit. d. c. cū bertoldus. ibi ex tenoꝛe snīe. † qn̄ aūt nullitas apparet ex facie libelli censet̄ contineri in snīa: cū snīa habeat necessariā relationem ad acta. ar. l. vt fundus cōi diui. ⁊. c. qualiter ⁊ qn̄. el grāde. de accu. ⁊. c. l3 ely. de symo. ideo erroꝛ libelli facit qd cēseat̄ erroꝛ exp̄ssus in snīa put voluit Jac. bu. Cy. ⁊ bar. in. l. j. C. de erroꝛe cal. ⁊ etiā Bal. ibi. ⁊ Ang. in. l. j. §. itē si calculi. ff. que snīe sine appel. rescin. ⁊ Bal. in. l. si expressim. de re iud. ⁊ Panoꝛ. in. c. inter ceteras. de re iud. ⁊ facit qd no. Bar. in. d. l. j. §. itē si calculi. ⁊ qd no. Pau. de leaz. in cle. pastoꝛalis. de re iudi. ⁊ dn̄i de rota. deci. ccc xl. inci. itē fuit dubitatū. cū ergo nō sit in actis libell⁹ actus cū nō petatur aliqd fieri p iudicē: sed solū ꝯtinet protestationē quādam prout deductū est in alio ꝯsilio: iō snīa censeat̄ ꝯtinere euidētē iuris erroꝛē: ⁊ p ꝯñs potuerit dici de nullitate ex hac cā. Posset etiā ex hoc dici qd l3 potuerit ab initio repelli ne de nullitate diceret vigoꝛe dicti statuti: tm̄ ex quo fuit admissus: ⁊ constat de nullitate debeat snīa p̄nūciari nulla: q2 ex quo iudex de nullitate cognouit d3 sup ea p̄nūciare. l. de qua re. ⁊. l. solemus. de iudi. c. cū eccl'ia sutrina. de cā pos. ⁊ p̄prie. prout al's dicūt Innoc. ⁊ Jo. an. in. c. cū bertoldus. de re iudi. p tex. ibi f̄m vnā lec. Inno. volentes qd l3 ꝯtra snīam nō possit agi vt rescindat̄ postq̄ trāsiuit in rē iudicatā: tm̄ secus si est de iniustitia snīe cognitū: q2 pars passa est cognoscere: ⁊ idē vult Inno. in. c. q2 pleriq3. de immu. eccle. ⁊ in. c. cū dilecta. de rescrip. vbi p dn̄m Ant. ⁊ Imo. l3 hoc mediū indige

10 ret latioꝛi discutione prout al's p̄secut⁹ fuit in. d. c. cū dilecti. † Tertio rñdetur qd cōitas fani dicit hoc casu de nullitate snīe ⁊ statutū nō ligat statuētes. licet em̄ Archi. in. c. ij. de cōsti. lib. vj. teneat qd statutū ligat statuentes loquēs in epō: q2 statuit autoꝛitate principis: ⁊ ligatur autoꝛitate ipsius superioꝛis. ca. ne contemnat. xj. q. iij. idem tenent Pet. ⁊ Cy. in auk. quibuscūq3. de sacrosan. eccle. ea ratione: quia statuendo gerit personā publicā: postea ligat̄ e ꝯ rens eo respectu personaꝝ p̄uatā. facit. c. cū omnes. de consti. vbi dicit text. patere legem quā tu ipse tuleris. ad idem. l. j. ff. qd quisq3 iur. vbi Bar. ad hoc ponderat illum tex. ⁊ se remittit ad dicta per Archi. in. d. c. ij. ⁊ sic videtur cū eo trāsire. Sed cōtrarium firmāt Ang. ⁊ Pau. de cast. in. d. l. j. qd quisq3 iur. idē Bal. in. d. auk. quibuscūq3. dicens hoc idem velle Jo. an. in. c. j. de cōsti. idē vult idem Jo. an. in. c. cui l3. de regu. iur. in mercu. qd ⁊ vult Joā. cal. in repe. c. de illis. de rapt. xij. q. Barto. in. l. lucius sectitie. de fideicom. lib. per illum tex. Bal. ⁊ Saly. in. l. cum ipse. C. de contrahen. emptio. ⁊ per eūdem Bald. in. l. digna vox. C. de legi. ⁊ in. l. j. §. proculdubio. de lati. liber. tol. ⁊ ibi etiam per Ange. ⁊ per eundem Bald. in c. j. §. sed hec. de pace iuramento firmanda. ⁊ in. l. si cōsul. de adop. Non enim potest ligare seipsum cum in se iurisdictionē non ha

11 beat: † ⁊ statutum descendit ex iurisdictiōe prout dicit Bal. in. d. auk. quibuscūq3. ⁊ in. d. l. digna vox. ⁊ Pe. de ancha. in repe. c. canonum. de consti. xij. q. principali. col. xxix. ⁊. lxxx. qui idem tenet. facit. l. liber homo. ad. l. aqui. Nec obst. ratio Pe. ⁊ Cy. quia respōdet Jo. an. in dicta regula cui l3. in mer. ⁊ Bal. in. d. l. quibuscūq3. Et facit quia lex aut superioꝛ non dat autoꝛitatem suo statuto in non sibi subditum. arg. c. vt animarum. §. statuto. de consti. ⁊ ibi habetur: ⁊ sic excederet metas sue iurisdictiōis ⁊ facultatis sibi cōcesse si ligaret seipsum: nec ob. l. j. ff. qd quisq3 iur. quia illud ibi nō procedit per viam qd statutum liget sed per viam retoꝛquotionis prout dicunt Ange. ⁊ Pau. de cast. in. d. l. j. ⁊ Bald⁹. in. c. j. §. ad hec. de pace iuramento firmanda. ⁊ in. l. si consul. de adop. Nō ergo statutum ligat ciuitatem quominus possit dicere de nullitate. non enim statutum validat sententiam talis iudicis: licet deneget potentiam dicendi quam non potest tollere sibiipsi. facit. l. si qs. in prin. testi. de leg. iij. si ergo potuit dicere ⁊ dixit etiā detecta est nullitas: ⁊ profecto euidens per supradicta: ⁊ al's dicta in consi. ideo potuit decerni snīam nullam prout ⁊ debet snīa confirmari p sententiam super hac causa appel. Laus deo.

¶ Summarium super consilio .v.

1 Sententia iudicis delegati corã quo nõ fuit productus libellus an ex eo possit sustentari vt nõ sit nulla: qz qñ cã principaliter fuit agitata corã iudice ordinario fuit producta petitio siue libellus vbi in cõmissione dz qd procedat summarie de plano sine strepitu z figurã iudicij.
2 Libellus dz esse de substantia iudicij: vt si nõ producatur dicant nulla iudicij acta.
3 Juramentum calumnie differt a litis contestatione.
4 Contestatio litis est de substantia iudicij.
5 Clausula sine strepitu z figura iudicij summarie et de plano quid importet.
6 Rescriptum cõtinens vnum ex pluribus supplicatis alia videnť esse denegata.
7 Clausula in fine posita non refertur ad omnia precedẽtia quãdo non est eadem ratio in omnibus precedẽtibus: quo casu in dubio fit relatio ad proxima.
8 Rescriptum iuri cõmuni contrarium restringitur.
9 Clausula fiat vt petitur quid operetur.
10 Rescriptum non intelligitur tollere ius diuinum vel gentium.
11 Snia an ex eo possit dici inique lata: qz nõ scdm acta z probata.
12 Possessio bonorum an possit per alium agnosci.
13 Curator furiosi an possit pro eo agnoscere bonorum possessionẽ.
14 Heredis appellatione an veniat bonorum possessor.
15 Possessio bonorum quanto tpe prescribatur.
16 Testibus singularibus fides non datur.
17 Procuratorẽ pñte domino contrahente anno queritʼ domino.
18 Precaria constitutio operatur dominij translationem.
19 Uendita re duobus prefertur ille qui prius virtute tituli nactus est possessionem.
20 Uenditor remanet dominus post venditionem re tñ nõ tradita.
21 Dominium rei vel quasi quibus possit causari.
22 Uẽditio rei a vero dño vni facta possessione tradita: an impediat primam venditionem a tertia persona factam cum precarij constitutione presente et consentiente vero domino. nu. 24.
23 Uendens rem suo noie pñte dño non contradicẽte nõ dz vẽdere.
25 Circa dictiõis natura ẽ q respiciat puã distãtiã ab eo qd asserit.
27 Princeps legibus solutus in dubio presumitur viuere velle scdm leges et legibus subijci.
28 Rescriptum presupposito qd ius tertij tollere possit nõ nocet nisi exprimatur in eo clausula non obstante lege.
29 Usurpo vbũ qñqz sonat in vitiũ: lz in bonã ptẽ aliqñ assumat.
30 Prescriptiõi lõgi tpis seu actiõi publiciane an mala fides noceat.

¶ Consilium .v.

In nomine dñi nostri Jesu Christi. ¶ †Uiso pcessu agitato inter ser Joannẽ Joachini de lãbardis vt pcuratorẽ z actorẽ dñe magdalene vxoris olim Antonij ser Joannis de pisis tutricis dñi ci eius filij z filij dicti antonij ex vna agentes: z Franciscum iacobi vrbinatẽ de candelaria z ser Mattheũ gasparis de mõte gaudio eius pcuratorẽ ex altera pte reũ ꝯuẽtũ z snia lata iter dictas partes in dicta cã: qm ꝯsultãs mihi profitet instantiã perire z eã obrẽ p celerrima expeditione instat: z multa incidũt tãgẽda circa pcessum z merita cause: idcirco breuiter opz me incedere tangendo substãtialia q mihi occurrẽt p tpis exigẽtia tangẽda. †Et pmo aiaduerto qd in pñti cã nõ reperio porrectũ libellũ in hac cã nec corã iudice q sniaz vt ꝯmissariʼ ptulit neqz oblatũ pti: vt est d substãtia iudicij vt in auť. offerat. C. de li. cõte. z in. l. j. ff. de edẽ. et in. l. edita. C. eo. ti. z extra. de lib. obla. p totũ. z lz appeat in pcessu petitionẽ porrectã esse corã dño ptãte: tñ nõ apparet pductũ esse corã delegato: lz appareãt exceptiones aduersus dictã petitionẽ porrectas corãz delegato porrectas: ex hoc defectu redderet pcessus pcessus nullʼ si alr ex actis nõ ꝯstaret. Nec obst. supplicatio z rescriptũ: qm nõ cõmittunť cause in eo statu in quo sunt: nec cõmittẽs auocat ad se cãs pẽdẽtes: z illas delegat i eo statu in q sunt: lz simpliciter cõmittit vicario qd audiat supplicãtis iura: z si iustaz cãz fouere pcipiat iustitiã faciat zc. Jtaqz cõmittit de nouo cãz: nõ autẽ trãsfert instãtiã inchoatã: maxime cũ depẽdẽtia z pcessu nulla mẽtio fiat prout fieri debebat p. c. cũ inter monasteriũ. cũ ibi no. de re iudi. itaqz debebat saltẽ petitio noua pduci corã isto delegato z ad minus reproduci acta facta corã ptãte: z ostẽdi iudici super quo haberet procedere z sup quo haberet iudicare: qd requiritur etiã in causis summarijssimis. vt in cle. sepe. de vbo. sig. qd qdẽ nõ reperio f̃ctũ sup hoc: tñ lz putem obstare nõ, facio magnũ fundamẽtum: qm non sunt forte adducta oia actitata. Jnsup nõ reperio litẽ cõte. lz reperiã qd dictʼ delegatus: vcz vicarius gabellarũ mãdauerit litẽ ꝯtestari die. xix. Februarij. M. cccclxxiij. Et tunc ser Joãnes pcurator z actor predictus aio litẽ ꝯtestãdi pstitit iuramẽtum calũnie. Jtẽ postea ser Mattheʼ volẽs parere mãdatis iudicis sil' iurauit de calũnia. †Cõstat autẽ aliũ actum esse litis cõtestationẽ z aliũ esse iuramẽtum calũnie: qd solet pstari stãtim lite contestata. l. ij. in pñn. C. de iuramen. calũ. z alia est forma litis cõtestatiõis: vt est tex. z ibi doc. in. l. j. C. de litis ꝯtesta. z in. c. j. extra eo. ti. z p Spe. eo. titu. §. j. †Jtaqz nisi p ius municipale sit alr dispositum. s. qd prestatio iuramẽti calũnie habeat p litis contest. prout vr vidisse in alijs municipijs qñqz ita dispositũ pcessus peccat in hoc propter qd reddit nullus: z snia inde secuta cũ litis contesta. sit de substãtialibʼ iudicij. c. j. de litis contest. z. c. dudum. el. grande. de elec. z vt lite nõ contest. in rub. z nig. quasi per totũ. †Nec ob. si dicatur qd cã est ꝯmissa summarie z de plano sine strepitu z figura iudicij sola facti veritate inspecta: prout psupponit sentiens in prefatione snie duz dicit qz inherentes veritati z eam sequentes z immitãtes: vt z in procedendo secuti sumus iuxta cõmissionẽ z delegationẽ nobis factã: potiʼ quã apicẽ iuris z rigorẽ zc. potissime cũ sola facti veritate inspecta pcedi iniunctũ est. Nã aduertẽdũ est qd lz dicta vba sint apposita i supplicatiõe: tñ in rescriptio supioris seu signatura dicta vba minime posita sunt: lz dũ taxat vbũ summarie: qd vbũ summarie non tollit quominʼ substãtialia iudicij requirãtur prout concludit Bar. in vbo summarie. in extrauag. ad reprimenda. in vbo summarie. z Jo. de lig. z Zaba. in cle. sepe. de verbo. obli. Et lz subdatur vt petitur refertur ad verbum summarie: qd est sibi pximum: quasi dicat: cũ petatur summarie pcedi ita circa hoc vt petitur summarie procedi: ita cõmitto procedatur summarie. †Cum eñ plura in supplicatione petuntur circa modum procedendi: z vnũ conceditur alia videntur denegata. arg. c. nõne. de presum. l. cum pretor. de iudicijs. cũ ꝯcor. Sunt enim hmõi delegatiões odiose z stricte interpretande: vt p doc. in. c. sedes. de rescrip. per gloss. in cle. ij. de offi. dele. per gloss. z doc. in. c. j. de rescrip. li. vj. vnde illa clausula vt petitur nõ late intelligatur vt referatur ad oia in supplicatione petita: sed stricte vt referatur solum ad verbum summarie in signatura positum per p dicta. Et maxime qz frustra fuisset positũ in signatura vbũ summarie conueniẽtius referẽda fuissent illa verba vt petitur ad omnia precedentia si non fuisset in rescripto positum verbum summarie quã eo apposito vt satis de se constat: interpretetur ergo verbũ illud summarie appositum vt non censeatur illa clausula vt petit indefinite posita non habens vnum magis quã alterũ terminum ad quem referatur ad omnia preposita referri: sed ex quo est terminus propinquus z solus per rescribentem appositus est ratio quare ad eum z nõ ad alia petita referatur. †Et clausula in fi. posita refertur ad omnia precedentia qñ non est eadem ratio in omnibʼ precedentibus: quo casu ad proxima fit in dubio relatio. l. j. in fin. C. de libe. prete. iuncta. l. si idem cum eodem. in fin. cum ibi not. ff. de iurisdi. om. iudi. z. l. cum delanionis. §. asinaz. ibi. proxima quo qz copulata succedant. de fundo instru. z. l. ij. de statu. homi. Attẽto etiam qd ex hoc minus offenditur ius commune: nam substantialia iudicij non remittuntur per hanc interpretationem vt dictũ est. Et si omnia premissa in supplicatione censerentur per rescriptum cõcessa: censerentur etiam substantialia sublata per ea que habentur in. d. cle. sepe. z per Bar. in. d. extrauag. ad reprimenda. in verbo de plano. z in verbo figura. p Jmo. post Barto. in. l. si filius. ff. de dona. z ibi per Pont. vbi in fine ponit de hac clausula sola facti veritate inspecta: dicẽs qd soli domini de rota ponunt de veritate dicte clausule qui ponunt in decisione. xxiij. z in deci. lxxxiij. z Jmo. in. c. dilecti. de iudi. dicit qd clausula simplr z de plano equiparetur clausule mera veritate inspecta: z clausula fm meraz veritatem fm eum. †Et sic cẽseretur rescriptum in hac parte contra ius z iuri derogatum. z derogatoria iuris pro posse restringenda vt quantominus fieri potest recedatur a iure communi. c. cum dilectus. de consue. z. l. ius singulare. z. l. quod vero contra. de. ll. et in regula iuris que a iure exorbitant. in. vj. cum similibus. hinc dicimus qd licet clausula in fine posita ad omnia precedentia referatur: tamẽ nõ referť ad ea que a iure discrepãt. arg. l. vxori. §. vxori. de leg. ij. prout per illam legem dicit singulariter in. l. talis scriptura. de leg. j. et Barto. ibi. Et dicta ratione vidi als consultum in hac ciuitate per famosissimum doctorem dominum meuz in canonibus dominum Benedictum capraz consultorẽ integerrimũ z maxime integritatis z iudicij. †qd licet in supplicatione peteret quod causa committeretur simpliciter de plano sine strepitu et figura iudicij et iustitia fieret: tamen in signatura dicebatur: committimus causam tali z iustitam faciat vt petitur: illa clausula vt petitur non refertur ad illa postulata quod cognosceretur simpliciter z de plano zc. quia derogatur iuri per nota. per gloss. et Bartol. in dicta lege talis scriptura: sed ad illa verba proxima iustitiam faciat. z illi consilio in iuuentute mea me subscripsi: ponderando etiam quod illa clausula vt petitur potest poni causatiue. iuxta. c. abbate. de verborum significationi. in antiquis. Facit quia attenduntur verba rescripti seu signature potius quam verba supplicationis secundum Jnnocentium. z docto. in. c. super literis. de rescriptis. et Baldʼ. in. l. prescriptione. C. si contra ius vel vtilitatem publicam. Multo autem fortius hoc dicendum fit in casu nostro in quo est appositum verbum summarie z alia verba omissa. Et est de more quod quando rescribens vult omnia

complecti

cōplecti et breuitate vti expresso vno subdit ⁊c.vt petit:⁊ sic sub
illis ⁊c.oīa cōprehendat.interpretetur ergo qd nō apposuit:qr no
luit oīa cōplecti ne nimiū recederet a iuris dispōne:male itaqȝ sen
sit sentētians q putauit sibi cām cōmissam sola facti veritate in-
specta ⁊ de plano ⁊c.Et peius si putauit sibi cōmissum vt verita-
tē intueretur nō factis sibi plenis pbationib⁹ put nec facte fuerunt
circa oīa necessaria requisita p fundāda intētione agētiū p qbus
10 tulit sniāȝ vt infra subnectā.†Nō em̄ p dicta vba vel alia cēsetur
recessum a requisitis de iure gentiū ⁊ diuino:quominus fiāt legitie
pbationes saltē p duos testes prout voluit Bar.in.d.extraua.ad
reprimenda.in vbo figura.⁊ in vbo videbit.⁊ in.d.l.si filius.⁊ ibi
p doc.modernos.ad hoc etiā qd habet in.l.j.ff.de testa.mili.⁊ in.l.
hac ꝯsultissima.§.ex impfecto.C.de testa.⁊ in.c.relatū.extra eo.ti.
Ideo requirit qd substātialia pbent saltē p duos testes.vt i.c.in
oī.de testi.⁊.d.c.relatū.de testa.⁊ p Bar.⁊ alios.in.d.l.si fili⁹.⁊ in
d.extraua.ad repmēda.⁊ ialijs iurib⁹ supra adductꝭ.Ex his mi
hi vr̄ cōcludendū qd snīa iudicari debeat nulla rōne defect⁹ sub-
11 stātialiū iudicij q̄ sunt omissa ex his q̄ vidi.¶†Itē dicta snīa in-
iusta s̄m acta ⁊ actitata s̄m q̄ iudicare dȝ.l.illicitas.§.veritas.de
offi.presi.⁊ q̄ habent in.c.pastoralis.de offi.dle.Nō em̄ fuit p acti
tata legitime deducta intētio actoris:vt.j.deducā.Et actore non
fundāte suā intētionē etiā si re⁹ nihil pbet:tn̄ dȝ absolui.l.q accu
sare.C.de edē.l.fi.C.de rei vē.c.cū eccl'ia sutrina.in fi.de cau.pos.⁊
ppriet a.cū sili.⁊ hoc est clarū. qd aūt p pte agētiū nō sit fundata
intētio ipsoꝝ apte deducit.agit noīe Magdalene ⁊ Dominici
eius filij pupilli petendo fundū quēdam in actis descriptū tanq̄
ad eos spectet iure dominij vel quasi:⁊ sic intentat rei vendicatio
seu publiciana.iuxta tex.in.c.abbate sane.in princ.de re iudi.li.vj.
⁊ gl.in.§.alie.insti.de acti.⁊ in.l.j.ff.de publici.Solū autē deduci
tur titulus ser ioānis aui dicti pupilli:⁊ aliqualiter possessio ipsi⁹
ser ioānis:circa qd.s.an sit pbata possessio ipsi⁹.j.discutiet.de pos
sessione autē dicti Antonij vel dicti pupilli ⁊ dn̄e Magdalene ni
hil deducit nec al'r de eorū titulo:nisi ex psona dicti ser ioānis asse
rēdo qd sunt eius hr̄des:sȝ qd sint hr̄des nō pbat plene.soluȝ em̄
deducit in petitione pducta corā ptāte p actorē ⁊ pcuratorē. Nō
autē pōt adiri hereditas p pcuratorē.l.paulus rn̄dit.p pcurato-
rē.ff.de acqui.here.quinimo nec adire hereditatē pōt curator for-
12 tius nec actor tutoris.†Et si dicat pōt agnosci bo.pos.p aliū.l.iij.
§.acquirere.de bo.pos.rn̄detur qd forte nō pōt p actorē deputatū
13 forte ad lites ⁊ cās:nō tn̄ vidi formā ⁊ tenorē instr̄i actoris:†⁊ vi
deo qd curator nō pōt p furioso efficaciter agnoscere bo.pos.l.fin.
§.tali.⁊.§.se.⁊.§.sinautē in furore.C.d cura furi.Et dato qd posset
tn̄ dȝ nō ignorare iudex qd velit agnoscere bo.pos.qd quidē mini-
me apparet in casu isto:qr lȝ narrēt se heredes dicti Antonij here
dis ser ioānis ex hoc ostēdit illos esse hr̄des:nō autē qd tūc velint
effici heredes seu bonorū possessores.Sunt em̄ vba poti⁹ demon
stratiua qd illa qualitas inest tpe pductiōis petitiōis quā qd tūc
de nouo querat illa qualitas:iō nō demonstrat iudici qd velit no
mine autoꝝ suoꝝ agnoscere bonoꝝ possessionē:iō nō cēset agni-
ta corā iudice prout requirit.l.fi.C.qui admitti.nec cēsetur coram
iudice fieri si iudex ipse nō intelligit qd agitur.l.diē proferre.§.co-
ram.ff.de arbi.et.l.corā.de vb.sig.prout vult Bal.⁊ doc.post euȝ
in rubrica.C.qui admit.et in.l.fi.eo.titu.prout ⁊ in vtroqȝ loco di
14 xi.Cū itaqȝ nō appareat merito ⁊c.†et maxime non appareat iu
dici qd illa vba fuerint prolata aīo agnoscēde bo.pos.maxime cū
iudex habebat in dubio intelligere vba pprie nō improprie:sumē
do heredes p bonoꝝ possessores.ar.l.j.§.prospexit.ff.de exerci.⁊.l.
non aliter.de lega.iij.iō non potest dici agnita coram iudice bo.
15 pos.†Et maxime cū requirat etiā qd antonius successit ser ioāni
eius patri:⁊ verisil'r erat elapsum tp̄s ad petendū seu agnoscēduȝ
bo.pos.ser ioānis cū decesserit multis annis prius ⁊ delata fuerit
antonio eius filio:et iuri amplectēde bo.pos.prescribat saltē lapsu
anni.l.ij.et.l.emācipata.C.qui admitti.itaqȝ non poterat agnosci
bo.pos.ex psona ser ioānis:preterea in petitione narrat qd Anto
nius fuit heres ser Ioānis:iō non cadit qd de nouo fiat heres vl'
bo.pos.constat itaqȝ qd p dictā petitionē nō cēset agnita bo.pos.
nec adita seu immista hereditas ser ioānis:cū non pbet nec dedu
catur alius actus p quē cōcludat hereditatē agnitā dicti ser Ioā
nis:⁊ hoc medio ruunt oīa fundamenta partis actoꝝ.Quin insu
per non probat qd Antonius fuerit filius ser ioānis:qm̄ lȝ nōnul
li testes deponant qd fuerit fili⁹ dicti ser ioānis:tn̄ nō reddūt cām
scie idoneā:prout requirit:qm̄ filiatio nō vr̄ lȝ p̄sumptione iuris
probatur.l.filiū diffinim⁹.de his q sunt sui vel alie.iur.⁊ ppria p-
batio reputat impossibilis.l.lucius.de cōdi.et demō.iō attestatio
non releuat nisi reddat cā scie p ea q̄ habent p Inn.⁊ alios i.c.cū
cām que.de testi.per Bal.et doc.in.l.solā.C.eo.ti.et p Bar.in.l.q
testō.§.fi.ff.de testa.et in tractatu suo de testi.i plurib⁹ rubricellis.
Et si dicat dn̄a Iacoba vxor quōdā ser Iuliani depōit satis a-
pte de filiatione Antonij ⁊ alioꝝ.rn̄det qd nō facit ad hanc cām:
qa examinatus in cā tūc vertente inter dictū Antoniū ⁊ ser Lau
rentiū:⁊ res inter alios acta ⁊c.vt in titulo res inter alios acta.in
rub.et nig.Sil'r null⁹ pbat de morte ipsi⁹ Antonij nisi p auditū:

ita qd etiā ex hoc capite dicta pars agentiū deficit,in salutari suo:
ita qd etiā immeritis cause hȝ succūbere.Itē nō probat pro parte
dictoꝝ actoꝝ de possessione Cecchi sui autoris originalis : hoc q-
dē nullo mō nec de possessione ser ioānis nisi p Antoniū Laurētij
reperio pbatū:⁊ p Laurentiū ioānis:qd Laurētius qui remāsit
in domo ⁊ cura filioꝝ post eius mortē:sȝ sunt singulares in eoꝝ di
ctis nō reperio alios de possessione ser ioānis vel sue partis aliqd
deponere:⁊ plures testes deponunt de possessiōe ser Thadei ⁊ ia
cobi ⁊ Francisci continua post emptionē:⁊ nonnulli a.xliij.annis
16 ⁊ citra:⁊ aliqui qd ser ioānes nō possedit.†Satis autē est qd testi
b⁹ singularib⁹ nō dat fides.c.tā literis.d testi.⁊.c.cū dilecti.d elec.
cū sili.reus etiā conat se iuuare prescriptione lōgi tpis rōne tituli
⁊ bonefidei:⁊ etiā.xxx.vel.xl.annorum:sȝ etiā ipse deficit hoc re-
spectu in salutari suo:qr nō pbat morteȝ Iacobi nec filiationem:
hoc est qd ipse Frācíscus fuerit ⁊ sit filius olim dicti Iacobi.victo
ria ergo sua fundat in defectu pbationis iuris agentiū:non in de
fensione sua habito respectu ad acta ⁊ actitata.Et ex his satisfa-
ctum puto ꝯsultationi:sȝ qm̄ iudex qui pnunciauit videt voluisse
inherere veritati ⁊ non apicibus ⁊ rigori iuris:lȝ vba respicere vi-
deātur modū procedēdi:⁊ etiā attēto qd p hec non eneruat fundi
tus via litigādi vt magis quā tenear ꝯsultātis voto morē gerā:in
uestigādū duxi q̄ partiū in rei veritate foueat iustitiā s̄m ea q̄ veri
sil'r pbari pn̄t.Nā mortes filiatiōes ⁊ successiōes vtriusqȝ partis
17 puto veras esse:⁊ de facili pbari posse.†Et pfecto vr̄ prima facie
dicēdū qd dicti agentes foueāt iustitiā:nā p istr̄m publicū in actꝭ
cause pductū pbat qd Cecch⁹ vendidit dicto ser ioanni in annis
dn̄i.M.cccli.die.xxi.iulij petiū terre de quo agit et constituit se p-
cario noīe dicti ser ioānis possidere recepto tūc p̄cio incontanti : ⁊
hoc de mādato ꝯsensu ⁊ volūtate dn̄e Cole vxoris quōdā Andree
pn̄ti mādātis volentis ⁊ autorātis ac suū vbū ⁊ cōsensum dantis
ad oīa ⁊c.itaqȝ ex quo dict⁹ Cecchus venditionē ⁊ p̄carij cōstitu-
tionē fecit de mādato dicte Cole pn̄tis ⁊ consentiētis vr̄ qd cēsea
tur ipsa predicta fecisse.ar.regule q per aliū.in.vj.cū cōcor.Et ma-
xime qr mandās erat pn̄s:⁊ qn̄ pcurator cōtrahit pn̄te dn̄o queri
tur anno ipsi dn̄o.l.si pcuratori p̄sentis.ff.de vb.obli.⁊ facit.l.j.§.
18 si iusserim.de acq.pos.†iō ipsa dn̄a Cola censeat ⁊ vēdidisse ⁊ me-
diāte constitutione p̄caria trāstulisse possessionē:⁊ p ꝯn̄s dominiū
p ea q̄ habent in.l.j.⁊.l.qsqs.C.de dona.⁊ in.l.interdū.⁊ in.l.si reȝ
aliquā.de acq.pos.iō cēseatur habere cām a domina Cola q̄ man-
dauit vēditionē fieri de re sua ⁊ a se possessa:⁊ tūc succedat dispō.l.
19 quoti.C.de rei vē.† q̄ vult qd si qs rem suā vēdidit duob⁹:ille cēset
preferri qui prius nactus fuit possessionē vigore tituli vt ibi est ex-
20 pressum.⁊ in.l.qui tibi.C.de hereditate vel acti.vendi.† Vēditor
em̄ remanet dominus post venditionē ante traditionē.l.traditio
nibus.C.de pac.ideo potest ipsum dominium transferre in alium
cui postea tradit.vt no.gl.in.d.l.quoti.⁊ probatur ibi.⁊ in.d.l.qui
tibi.C.de his q a nō dn̄o manumitunt.postq̄ autē transtulit ius
suū:⁊ sic suū dominiū in vnū.s.primū vel scd̄m emptorē vel dona-
tarium non pōt alteri tradendo ex aliquo titulo in eū trāsferre cuȝ
nullum ius habeat:⁊ nemo ius qd non hȝ traditione vel alio me-
dio in alium trāsfert.l.traditio.ff.de acqui.re.do.⁊.l.nemo plus iu
ris.de regu.iur.ad propositum cū dicta dn̄a Cola videatur qd cē-
seatur vendere dictam rem attento qd mandauit vendi: ⁊ p̄cario
possideri noīe emptoris censeatur trāstulisse dominiū in ser Ioan
nē primū emptorē:iō vēdēdo alteri nihil agat.⁊ insup dato qd nō
censeatur ipsa vendere satis videtur ad propositum qd vēditioni
rei sue ⁊ traditioni consenserit:cum consentientes venditioni rei
sue ⁊ traditioni amittāt dominium.l.si fundum per fideicō.de le-
ga.j.⁊.l.nihil.§.j.eo.ti.⁊.l.codicillis.§.j.de leg.ij.⁊ p ꝯn̄s ex q̄ trās-
latum est dominū non remansit apud consentientem venditioni
⁊ traditioni rei sue vt dictis iurib⁹:⁊ quia duo nō possunt esse dn̄i
eiusdē rei.l.si vt certo.§.si duobus vehiculum.cōmo.⁊.l.heredita-
tem.§.pater.de castren.pecu.non potest postea vendendo alteri ⁊
tradendo dominium transferre in scd̄m emptorem per.d.l.tradi-
tio.cum concor.Itaqȝ ad propositum lȝ.d.dn̄a Cola vendiderit
dicto ser Thadeo autori dicti Francisci rei conuenti:⁊ vigore em
ptionis fuerit dictus ser Thadeus nactus possessionē ex quo ven
didit post venditionem suo mandato ⁊ consensu factam dicto ser
Ioanni non videtur quesiuisse dominium quod prout videtur nō
remanserat apud dictam dominam Colam per predicta: ⁊ sic vi
detur militare dispositio dicte legis quoti.⁊.d.l.q tibi.si dicta do
mina Cola erat domina.Sinautem ipsa non erat domina videt
quod similiter fuerit melior conditio dicti ser Ioānis:⁊ successiue
suorum successorum.per.l.siue autem.§.si duobus.ff.de publi.qua
si censeatur habuisse titulum ab eodem:ex quo prima venditio ⁊
ficta traditio facta fuit mandante et consentiente ipsa Cola in ei⁹
presentia per supradicta.⁊ facit.l.j.circa medium.C.de veteri iur.
enu.ibi omnia nostra facimus quibus nostram autoritatem im-
21 partimur.†qd maxime videtur dicendum,quia dictus ser Tha-
deus non videtur quesiuisse quasi dominium ⁊ publicianā:nā nō
vr̄ qd quesiuerit vsucapiendi conditionē ex quo dicta Cola mala
fide vendebat sciens alteri dictam rem fuisse venditā.auf. malefi-

dei. C. de prescrip. xxx. vel. xl. an. ꝛ ille cẽseť habere quasi dñium cui querit vsucapiendi ꝯditio. ꝛ nõ alius. §. alie. insti. de actio. ꝛ l. eũ q. in prin. ꝛ l. traditionẽ. ꝛ l. qcũqꝫ. in prin. ff. de publici. Nec vꝛ obst. d. l. eũ q. §. ptor ait. qꝛ illo tpe sufficiebat titulꝰ ꝛ bonafides emptoris ad vsucapiẽdi ꝯditionẽ: ꝛ ꝯñr ad publicianã: nec requirebať bonafides vẽditoris: sed p ius nouissimũ: secus dispositũ est p. d. auť. malefidei. idcirco vꝛ qꝺ pluribꝰ respectibꝰ melior sit conditio successorũ repñsentãtiũ dictũ ser Joãnẽ quã Frãcisci succedẽtis in 22 locũ dicti ser Thadei. † Tñ his nõ obst. ꝯñiũ arbitror de iure veriꝰ s. qꝺ ꝫtiã pñsuppositis oĩbus medijs pñfatis. s. filiationibꝰ et mortibus autorũ q̃ videnť pñsupponi: tñ dictus Frãciscus possessor siue dcã dña fuerit dña siue nõ dña: ꝛ siue possederit siue nõ sit potior in dicta re pluribꝰ medijs. primo ꝛ principaliter. qꝛ. d. cecchus qui vendidit dicto ser ioãni nõ possidebat dictã rem ab eo vẽditã de qua agiť nec aliqs id attẽtat dicere: iõ nõ põt eã tradere quam nõ habebat. d. l. traditio. ꝛ. d. l. nemo plus iuris. cũ cõcor. Nec ob. si dicatur potuit trãsferre de volũtate dicte dñe Cole q̃ possidebat: fateor si actualiter tradidisset vel ille ser Joãnes nactꝰ fuisset possessionẽ corporalẽ ex licẽtia sibi cõcessa: sed neutrũ pdictorũ factũ apparet: merito ipse nõ fuit nactꝰ possessionẽ: ꝛ p ꝯñs nec dñium nec quasi dominiũ seu publicianã. d. l. traditionibꝰ. ꝛ. l. j. ꝛ l. traditionẽ. de pub. ꝛ quasi p totũ. ꝛ. d. §. alie. iũcta. l. sine possessione. de vsuca. nec ob. cõstitutio pcarij: qꝛ illa operať qñ cõstituens possidet nõ al's p rõnẽ preallegatã. quã põderat Bar. in. l. interdũ. in prin. de acq. pos. ꝛ hoc dicit Bart. in. d. l. §. fi. ꝛ in. l. qꝺ meo. circa fi nẽ principij. eo. ti. Nec potuit facere dicta dña Cola qꝺ nõ habẽs possessionẽ sine aĩo ꝛ corpore quereret. l. ij. in. §. j. ꝛ. l. quẽad. eo. tit. nisi p actus fictos a iure inductos prout simplex cõstitutio: ꝛ pcarij cõstitutio cõductio ꝛ reseruatio vsuf. sꝫ nullꝰ hmõi actus interuenit ex pte dñe cole q̃ possidebat: iõ nulla fictio fuit media p quã trãslata fuerit possessio de dña Cola in dictũ Cecchũ: qꝛ nullꝰ actꝰ inter eos interuenit ex quo ius fictionẽ inducat: nõ reseruauit sibi vsumfru. nõ cõstituit se noĩe cecchi possidere simplr nec precario nõ cõduxit nec erat in rei pñtia. iuxta. l. qꝺ meo. §. vẽditorẽ. ꝛ. l. j. §. si iusserim. de acq. pos. nec traditio instrĩ. iuxta. l. j. C. de dona. nec clauiũ. iuxta. l. clauibus. Et insup nullus actus ex quo vere vel ficte resultauerit traditio: iõ nõ fecit dictũ Cecchũ possessorẽ. ꝛ si dicať volẽdo ꝙ cõstitueret se pcario noĩe emptoris cẽseť voluisse qꝺ eẽt possessor. ar. l. ad rẽ mobilẽ. ꝛ. l. ad legatũ. de pcurato. ꝛ. l. ij. ff. ꝺ iurisdi. om. iu. rñdeť qꝺ dato ꝙ voluerit nõ potuit: qꝛ nõ adhibuit mediũ necessariũ ad trãsferendũ possessionẽ in illũ. nã ꝛ in. d. §. vẽditorẽ. ꝛ. d. §. si iusserim. si non fuisset res in cõspectu nõ fuisset mihi quesita possessio: lꝫ adesset volũtas vẽditoris in transferẽdo in me possessionẽ vt dictis iuribus a ꝯtrio sensu. Et lꝫ potuisset in euz transferre mediãte precario vel simplici constitutione: tñ id non fecit nec pñsumitur id voluisse. nã ꝛ in. d. §. venditorem. potuisset id fieri in absentia rei: ꝛ tñ nõ trãsfertur: lꝫ presupponereť animus volẽdi tradere: ꝛ cadit tunc illud vulgare qꝺ potuit noluit: qꝺ voluit implere nequiuit. l. multũ interest. C. si quis alteri vel sibi. ꝛ circa hoc est p iuuandis predictis aduertendũ ꝙ dictꝰ Cecchus vẽdidit noĩe suo nõ noĩe dñe Cole ꝛ noĩe suo recipit preciũ: et ad sui vtilitatẽ vt coniecturari põt ex dictis nõnullorũ testiũ: et cõstituit se possidere precario nõ dñam colã: ꝛ ipse obligauit se ꝛ suos heredes nõ dictã dñam Colã ꝛ eius heredes: ꝛ bõa sua nõ bona dñe Cole: ꝛ oĩa noĩe suo gessit: nec vẽdidit rem tãꝙ rez dñe Cole: quia nullibi ꝺr qꝺ res fuerit ipsius dñe cole: ꝛ possum ego mãdarestibi qꝺ tu vendas vel emas rem noĩe tuo ꝛ eris meus mãdatarius. ꝛ tamẽ cõtractus gereť tuo noĩe. iuxta ea q̃ habenť p Bar. to. in. l. si pupilli. §. j. de neg. gest. ꝛ in. l. procurator q pro euictione. de procura. facit. l. si mãdassem. ꝛ. l. si qs alicui. in prin. ff. mãdati. 23 cũ filibus. † Cũ itaqꝫ in Cecchũ non esset trãslata aliqua possessio nõ põt cõstitutio precarij in eius psona recipere initium et fundari prout requiritur in contractibꝰ pcuratoris. l. quecũqꝫ gerimꝰ. de acti. et obli. etiã si dñs sit pñs: vt no. Bar. ꝛ doc. in. d. l. si pcuratoris pñtis. de verb. obli. Nec ob. tex. in. d. l. j. §. si iusseriz. de acqui. pos. quatenus vꝛ velle qꝺ si tradiť pcuratori pñtis censeatur ipse pter presentiã querere p se ipsum. Nã rñdetur qꝺ illud ibi nõ cõtingit pter pñsentiã pcuratoris: nec traditio facta pcuratori pñti censetur facta dño: nec ibi factũ pcuratoris censetur factũ domini. non loquor de fictione: sed illud ibi operatur factũ dñi: qꝛ aspectu pprio cẽsetur querere: naz ex quo in cõspectu dñi est res cuius possessio traditur: ipse dñs suo aspectu querit vt ibi tex. aperit qui cõsiderat presentiam rei: non pñsentiam pcuratoris ꝛ aspectũ mãdãtis non actũ pcuratoris pñsentis: q̃ cõsideratio minime cadit in his terminis in quibus nec res erat in conspectu: nec cadit precariam possessionẽ aspectu queri: lꝫ si res fuisset in cõspectu esset hesitandũ. Ex his itaqꝫ apparet qꝺ p cõstitutionẽ precarij factã p Cecchũ qui nõ possidebat non fuit translata possessio: sed remansit penes dñam Colã q̃ pbať qꝺ possidebat prius: iõ cũ dña Cola postea vẽdiderit ser Thadeo: ꝛ constituerit se possidere pcario 24 nomine ipius. † Et insup pbať dcm̃ ser Thadeũ ꝗsiuisse corporalẽ possessionẽ sibi censeť quesitũ dominiũ si Cola erat dña: al's in quasi dominio preferatur per. d. l. quot. ꝛ. d. §. si duobus. que iura allegata sunt p cõtraria parte. iuuanť insup premissa: qꝛ lꝫ instrĩm vẽditionis fuerit factũ in anno dñi. M. cccclj. ꝛ sic non sint decursi vltra. xxxij. anni. tñ plures testes deponunt qꝺ iam sunt. xliij. anni vel circa: ꝙ dictus magister Thadeus emit dictã petiã terre a dicta dña Cola. vcꝫ Baptista al's il caualere de cãdelaria. Itẽ dominicꝰ Joãnis morelli. Itẽ Gregorius quõdaz Martini vltimi: testes q non deponunt de eorũ presentia vẽditioni: sed qꝺ ita publice dicebatur: ꝛ dicti duo vltimi testes ꝙ a dicto tpe citra continuo possederunt dicti ser Thadeus ꝛ magister Jacobus ꝛ Franciscus: ꝛ sic probant possessionẽ. xliij. annorũ vel circa: qꝺ si ita fuit sequeretur qꝺ tpe venditionis facte p Cecchuz nec dña Cola nec 25 Cecchus possidebãt: itaqꝫ res esset magis plana. † Et si dicať apparet cõtrarium ex instrõ. rñdetur qꝺ nonnunꝙ cõtingit qꝺ pꝰus fit ꝯtractꝰ ꝛ postea deducitur in instrõ tãꝙ fiat tpe instrĩ. Itẽ potest esse qꝺ dicebatur de emptione: lꝫ adhuc non esset facta: itaqꝫ dicti testes non pñt redargui de falso: ꝛ tñ probant de possessiõe. xl. annorꝫ vel vltra: lꝫ pter illud vel circa possint detrahi aliq anni sꝫ nõ vsqꝫ. x. vel. xj. attenta natura dictionis circa q̃ respicit paruam distantiam ab eo qꝺ asseritur. facit. c. continebatur. ꝛ. c. attestationes. ꝛ. c. fi. de despon. impu. prout not. glo. in. d. c. fi. per. l. hec 26 tamen adiectio. de verbo. sig. † Et hoc esset etiam ponderandũ ad prescriptionem. xxx. annorũ. cui nõ est derogatũ p rescriptum qꝺ loquitur de prescriptione a. xxx. annis infra: ꝛ sic de prescriptione minoris tpis: prout est vsucapio triennalis ꝛ illa longi temporis: non autem de prescriptione. xxx. annorꝫ vel longiori: vt denotat dictio infra etiam monosyllaba. a. que est sepe rationis nota. l. a calligato. C. de nupti. ꝛ ibi p doc. Maxime in hmõi rescriptis iuri contrarijs ꝛ auferentibus ius parti: que sunt strictissime interpretanda. arg. l. ius singulare. ꝛ. l. qꝺ vero contra. de. ll. cũ si. ꝛ arg. l. j. §. merito. ꝛ. §. si quid a principe. ne quid in loco pub. cũ si'i. vbi rescripta principis non debet intelligi cũ preiudicio tertij: vñ saltem debent interpretari vt quãtominus fieri potest ledat quẽpiã ꝛ minus iuri deroget. ꝛ insuper dicenduz ꝙ est dictũ rescriptũ non valeat. Non tango ratione potentie rescribentis: qꝛ dñi tpales nostri 27 tẽporis nõ patiũtur id allegari in eorꝫ territorio. † Et lꝫ priceps legibus solutus: vult tamen legibus viuere ꝛ quodammodo subijci. l. priceps. ll. ff. de legi. ꝛ. l. digna vox. C. eo. ti. ipsi tñ legibꝰ subiecti volunt supra leges esse ꝛ non illis in hac parte viuere. ꝛ qcqd sit de potentia rescribẽtis presupposito qꝺ possit tollere ius quesituz 28 parti: † tamen si non est in rescripto clausula non ob. lege rescriptũ est inefficax: etiã si foret pape vel imperatoris. l. quoti. C. de precibus impera. al's ꝭ etiaz facit. l. rescripta. ꝛ. l. nec dãnosa. eo. ti. Pariter ergo ꝛ fortius in vicario pape seu alio dño tpali q nõ est maior papa vel imperatore: iõ puto qꝺ illud rescriptum nõ tollat dominiũ quesitum prescriptione vel pemptoriã exceptionem qꝺ etiã dicendũ est ex alio. s. quia dictum rescriptũ est subreptitiũ: nam pñsupponere vꝛ absentiam ipsorum agentium seu autorum que male probatur. † Item non fit mentio de iusto initio possessionis cõ 29 uenti ꝛ suorꝫ autorũ: sed potius asserit bona vsurpata: qꝺ verbum vsurpata sonat cõiter in vitium. c. generali. de elec. lib. vj. c. conquestus. de foro cõpe. ꝛ. c. ij. de nõ ordi. minist. ꝛ. l. j. C. si quacũqꝫ preditus potestate. ꝛ. l. si constiterit. C. finium regũ. ꝛ in. c. qꝺ sicut. ꝛ c. venerabilẽ. post medium. de elec. ꝛ multa sĩlia possent adduci: lꝫ qñqꝫ in nõ malã partẽ assumať. l. si solẽnibꝰ. C. de fide instru. c. j. §. pe. qui feu. da. possunt. in vsi. feu. ꝛ. l. ij. de vsuc. gñe aũt subreptitie sunt nulle. c. ad audiẽtiã. de rescrip. Et lꝫ exceptio subreptiõis fuerit opposita ab initio ꝛ nõ admissa: tñ de ea non fuit cognitum sꝫ immediate pñunciatũ sup cõpetentia: ꝛ variať modus excipiendi: iõ nõ pñiudicat. iuxta. c. veniẽs. cũ ibi nota. de testi. ꝛ in. l. qꝺ in diẽ. §. si rõnẽ. ff. de cõpẽsa. sup quo nõ insisto vlterius: qꝛ nõ facio principale fundamẽtũ sup subreptione. Circa id aũt qꝺ dixi qꝺ malafides autoris impedit pñscriptionẽ lõgi tpis: iõ publicianã impediat p auť. malefidei. nõ vꝛ obst. qꝛ illa auť. loquiť i eo q ignorat ius suuz: sꝫ dictꝰ ser ioãnes ꝯ quẽ inchoata fuit pñscriptio nõ ignorabat ius suũ si qꝺ habebat: ex quo causať a facto pprio. l. ꝙꝙ. ff. ad velle. ꝛ. c. ab excõicato. de rescri. ꝛ verisilr nõ ignorabat rẽ de primo p eũ ab alio possideri. ar. l. qsqs. C. de rescin. vẽ. maxime multũ egenꝰ put nõnulli testes dicũt qꝺ dictꝰ ser ioannes deductꝰ fuit ad magnã idigẽtiã. Ilup negať dictã. d. Colã fuisse malefidei. lꝫ eñ sciret cecchũ vẽdidisse poterat scire nõ trãstulisse ius: qꝛ non fuerat in eũ trãslata possessio p supradicta. ꝛ insup nõ est expeditũ qꝺ. d. auť. malefidei impediat publicianã: sꝫ nolo nũc aggredi illã difficultatẽ. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. vj.

1 Vẽditor an teneať institori cui vẽdidit de euictiõe stãtibꝰ qꝺ institor post vẽditionẽ factã i instrõ ꝺclarauit se emisse p suis p̃onis ꝛ eorꝫ pecunijs: qꝺqꝫ euictiõis iudiciũ agitatũ fuit ꝯ p̃onũ dicti istitoris: ꝛ solũ p pcuratorẽ eiusdẽ p̃oni fuit dñũciatũ iudiciũ dictis vẽditoribꝰ q ideo dicũt de euictiõe nõ teneri: qꝛ res nõ euicta fuit ab eo cui vẽdiderunt nec per eũ fuit eis iudiciũ deñũciatũ.

2 Successor dicitur qui vniuersaliter succedit.

3 Credi non debet asserenti ꝛ nihil docenti.

Euictione

4 Euictione non tenetur venditor nisi requisitus ab emptore et vt iudicio pendente defendat.
5 Actio non queritur nobis per liberam personam sui iuris constitutam. fallit in institore. nu. 13.
6 Euictio astringit venditorem institore seu procuratore: emente: lz suo nomine ꝓprio si res postea dño tradita vel mandati euincat.
7 Precarium quando transferat dominium in dominum procuratore et nomine procuratorio stipulante.
8 Procurator alterius emẽs noīe proprio nõ facta mẽtione dñi intelligitur sibi querere et venditorem de euictione obligat.
9 Successorum appellatione veniunt etiam qui succedũt in re quoquo titulo.
10 Stipulari alteri potest notarius vt queratur vtilis actio ei ꝓ quo stipulatur.
11 Institoris contractu queritur domino vtilis actio sine cessione in subsidium.
12 Euictionis deñũciato pacto potest remitti.

Consilium. vj.

In nomine domini nostri Jesu Christi. †Uidetur in presenti cõsultatiõe prima facie dicẽdũ ꝙ dictus Paulutius nullũ regressum habeat aduersus dictos venditores. nam ipsi vendiderunt Joãni filio spurio dicti paulutij ꝛ non dicto paulutio: nec contractus fuit secum celebratus nec eius nomine: iõ non videtur qꝫ aliqua actio eidẽ cõpetat ꝛ sine actione nemo experit. l. si pupilli. §. videamus. ff. de neg. gest. l. nã postea. in prin. ff. de iureiurã. Nec insuper videtur ventũ in aliquo ꝯtra dictũ cõtractũ: qm̃ dicta domus nõ fuit euicta a dicto Joãne emptore nec ab habẽte cãm ab eo: et sic nec eius successore: qꝛ dictus paulutius nõ vr̃ qꝫ sit ei⁹ successor: tum †qꝛ successores videnť esse qui vl'r succedunt. l. quedam. §. nec interest. et. §. is autẽ. ff. de eden. Quin insup nec videť Paulutius successor rei: qꝛ nõ apparet aliq̃s ꝯtractus initus inter dictũ paulutiũ ꝛ Joãnẽ: nec aliqua cessio iuriũ nec aliqd p qꝫ dictus Joannes censeretur trãstulisse ius suũ in dictũ paulutiũ: nã lz emanauerit inter eos quoddã instr̃m in quo dict⁹ Joãnes fatetur inter cetera dictã domũ esse dicti Paulutij: nõ tñ dicit qꝫ dict⁹ ioannes aliqd sibi concedat nec in eũ trãsferat iura que haberet: sed potius videť eidẽ paulutio dictã domũ dimisisse tanꝙ suã: ꝛ ꝓpterea nõ videtur in eũ trãstulisse dominiũ si qꝫ habebat. arg. l. iij. §. subtili⁹. de cõdi. ob cãm. ꝛ. l. si pro fundo. C. de trãsac. Itẽ illa cõfessio ioãnis nõ videť qꝫ probet in preiudiciũ dictorũ veditorũ: ideo nõ vr̃ qꝫ venditores teneanť tanꝙ re vendita euicta ab ipso emptore vl' ab eius successore: qꝛ lz euicta fuerit ab ipso paulutio nõ vr̃ qꝫ fuerit euicta a Joãne vel ab eius successore nec ab aliquo cui Joannes ipse teneatur: ita qꝫ sua intersit ab eo nõ fuisse euictam: et sic verba cõtractus nõ videntur militare in casu nostro nec in aliquo videnť iuuare notificationes ꝛ ꝓtestationes facte dictis vẽditoribus: qm̃ nõ fuerũt facte a dicto Joãne nec eius noīe: sed noīe euãgeliste ꝛ paulutij nõ tãꝙ successorũ dicti ioãnis. †Et lz asseruerint qꝫ dictus ioãnes emerit vice ꝛ noīe eorũ ꝛ de eoꝝ pecunia: non tñ vr̃ qꝫ noceat ipsis venditorib⁹: tum qꝛ nõ tenebanť credere asserẽti et nihil docẽti. l. si quis inficiatus. ff. ꝺpositi. ꝛ. l. j. §. dolũ. in fi. ff. de eo per quem factum est. et. l. si id inquit. ff. qꝫ falso tut. auť. ꝛ. l. iij. §. si sic. ff. de in rem verso. Et maxime qꝛ ipsi vẽdiderũt saltẽ aliqui ex eis: ideo habebant notitiam qualiter dictus Joannes emptor emerat noīe ꝓprio pro se ꝛ suis heredib⁹ ꝛ successorib⁹: cũ in facto ꝓprio nõ p̃sumať error. l. quãꝙ. ff. ad velle. ꝛ. c. ab excõicato. de rescrip. †et per emptorẽ ꝺꝫ iudicium denunciari vẽditori et requiri qꝫ defendat. l. j. C. de pic. ꝛ cõmo. rei vẽ. ꝛ. l. si ꝯtrouersia. C. ꝺ euic. l. j. C. vbi in rem actio Idcirco videť ꝙ ipsis euãgeliste ꝛ paulutio nõ sit quesita aliqua actio cõtra dictos vẽditores supradicta rõne: ac etiã qꝛ p liberã p̃sonã sui iuris cõstitutã nõ queriť nobis actio regulariter. l. j. C. per quas p̃sonas nobis acqui. ꝛ. l. possessio. §. et si possessio. C. de acqui. pos. Joãni aũt emẽti actio nõ vr̃ cõpetere dicta rõne: qꝛ nõ vr̃ ventũ cõtra conuenta ex quo res nõ videtur euicta ei vel eius successori: lz alteri de qua euictione nihil videtur cõuentũ. Itẽ qꝛ non vr̃ sua interesse qꝫ fuerit euicta ei cui de euictione nõ teneť. Et exceptio tua nõ interest repellit agẽtẽ ꝛ a limine iudicij. l. ille a quo. §. si de testamẽto. ff. ad trebel. l. si procuratorem. §. mandati. ff. mandati. et in. l. is qui ex stipulatu. ff. de acti. et obli. et per Inno. in. c. super his. de accu. †His non ob. contrariam partem arbitror de iure veriorẽ. Nã ex quo presupponiť qꝫ dictus Joãnes erat institor dicti paulutij: seu paulutij ꝛ euãgeliste et de pecunia eorum seu alterius eorum emit: lz noīe ꝓprio emerit et se obligauerit maxime cũ suã fidẽ astrinxerit obligãdo ꝛ se et suos heredes. vt p Bal. in. l. ei qui. C. qꝫ cũ eo. ꝛ ex quo sibi queriť: iuxta no. per Bar. in. l. procurator qui pro euictione. ff. de ꝓcurato. ꝛ in. l. si pupilli. §. j. ff. de neg. gest. ꝛ sibi ex emptione quesita fuerit actio. l. j. de insti. ꝛ non man. ꝺ. l. j. C. per quas personas no. acq. ꝛ. ꝺ. l possessio. §. ꝛ si possessio. ꝛ. ꝺ. l. j. de insti. Et vr̃ qꝫ etiã possessio ꝛ dñium fuerit sibi q̃situ ꝛ q̃sita: ex quo venditores habuerũt animum transferendi possessionẽ ꝛ dominium in ipsum Joãnem: cũ constitutio precarij fuerit facta nomine ipsius Joannis non expresso nomine officij ꝛ cui fuerat vendita: lz absenti pro ipso Joãne ꝛ eius heredibus: ideoqꝫ lz ipse institor esset ꝛ ratione officij dederit mandatum vt emeretur vel factum sine mandato ratificauerit: tamen nomine suo ꝛ suorum heredum contractus celebratus fuit nec in heredes ipsius transiret ius si recta via quereret alteri. †Et licet per constitutionem precarij factam procuratori: vt qꝛ qs puta titius constituerit possidere nomine gaij procuratoris ꝛ procuratorio nomine seij queratur possessio seio prout voluit Barto. in. l. certe. §. procurator. ff. de precarijs. ꝛ in. l. si is qui pro emptore. circa finem. ff. pro empto. ꝛ ipse ꝛ Ang. in. l. ab emptiõe. ff. de pac. licet Gui. ibi contra: tamen nõ suadet ratio qꝫ id procedat quando cõstituẽs gerebat in animo possidere noīe gaij ꝛ nomine proprio ipsius gaij ꝛ non ꝓcuratorio nomine: licet ille gaius reciperet ad vtilitatem seij: ꝛ pariter si gaio tradidit eius nomine non q̃ritur mihi res empta ex mandato meo anteꝙ mihi tradatur: vt est tex. in. l. res ex mandato. ff. de acqui. re. do. ꝛ. l. pignori. §. fin. de vsuc. Et hoc sm̃ omnes qñ nec tradens nec recipiens gessit in animo querere statim domino. licet procurator emerim vigore mãdati ꝛ contemplatione domini prout voluit glo. ꝛ doc. in. l. q mihi donatum. de dona. ꝛ in. l. j. C. de acqui. posses. †Et in dubio quando non est expressum qꝫ emeret procuratorio nomine non cẽsetur animus querendi dño alicuius eorum: prout voluit Bart. ꝛ Pau. de ca. in. ꝺ. l. qui mihi donatum. ꝛ facit generalitas. ꝺ. l. res ex mandato. ꝛ. ꝺ. l. pignori. in fi. qꝫ maxime dicendũ est in casu nostro i quo vendentes verisimiliter ignorabant Joannem habere mãdatum a paulutio vel esse eius institorem: ꝛ similiter eius procurator qui nomine dicti Joãnis ꝛ notarius qui pro ipso Joanne absente stipulatus fuit presumunť ignorasse. l. verius. ff. de proba. ꝛ. l. fi. ff. ꝓ suo. itaqꝫ nulla partium poterat habere animum ad id de quo non habebat notitiam. Cum animus non se habeat ad incognita. ar. l. mater decedẽs. ff. de inoffi. test. ꝛ. l. cuꝫ aquiliana. ff. de trãsac. ꝛ. l. si is ad quem. ꝛ. l. heres institutus. de acqui. here. ideo nec vẽditores nec pro Joanne paulutij ementes cogitauerunt de dicto paulutio aut euangelista quoꝝ mãdatũ ignorabãt nec qꝫ dict⁹ Joãnes vt institor eoꝝ se gereret. Et maxime cũ cõtractus celebratus fuerit ꝑ Joãne ꝛ eius heredibus ꝛ successorib⁹ ꝛ constitutio p̃carij secuta videať sil'r facta ꝑ ipso ioãne ꝛ eius succes. cũ ex precedẽtibus sequẽtia declarenť. l. si seruus pluriũ. §. fi. de leg. j. ꝛ hoc circa cõtractũ primo celebratũ p baptistã eius procuratorem: ꝛ ideꝫ dicendũ est circa cõtractũ prius celebratũ inter dictum Joã. paulutij ꝛ ioãnẽ quõdam bartholomei vnũ ex eis q iterato eodem millesimo postea vendiderũt baptiste ꝑ ioãne recipiẽti: nã lz ipse ioãnes sciuerit se institorem: tñ ex quo id nõ expressit censeť emisse vt sibi q̃rat possessionẽ ꝛ dominiũ: lz aio retransferendi postea in eos vel eũ cuius erat institor p. ꝺ. l. res ex mandato. ꝛ. ꝺ. l. pignori. iuxta theoricã bar. ꝛ sequaciũ in. ꝺ. l. qui mihi donatũ. ꝛ cũ postea sua volũtate paulutius foret in possessione dicte domus censeť fuisse volũtate ipsius ioãnis rõne precedentis obligationis rõne institorie predicte: cũ precedẽs cõtractus vl' quasi cõtractus ad id arctaret: ꝛ qñ qs reperiť in possessione rei sibi debite ex cã precedẽtis ꝯtractus vel quasi ꝯtractus cẽseť ex dicta p̃cedẽti cã esse in possessione ꝛ successiue ex ea cã quesiuisse dominiũ vel quasi vt. l. nimis instructus. de acqui. pos. ꝛ. l. j. C. ꝺ impo. lucra. descrip. lib. x. Et maxime cũ appareat volũtas dicti ioãnis emptoris q p̃cipaliter ꝓpter se emisit ꝯfessionẽ qꝫ illa domus empta p ipsum ioãneꝫ ꝑtineret ad paulutiũ eius patrẽ ꝛ dictũ paulutiũ posse disponere ꝛ facere velle suũ. Et ex quo dicta ṽba sunt enũciatiue ꝑlata ꝓpter se disponere censenť saltẽ qꝫ ille ioãnes emptor volebat qꝫ essent ipsius paulutij: ꝛ cũ dict⁹ Joã. teneret rõne sue institorie tradere ei cui⁹ institor erat: nã poterat ad id cõpelli p actionẽ mãdati. l. ideꝫ. §. j. ij. ꝛ iij. ꝛ in. l. ex mandato. ff. mandati. ꝛ si sine mandato p actioneꝫ negotiorũ gestorum. l. põponius. in fi. ff. de nego. gest. ipse paulutius censetur ex ea cã esse in possessione quatenus ille ioannes eius fili⁹ tenebať sibi tradere: qꝛ censetur quis esse in possessione ex cã precedenti ex qua cõsequi habebat rem quam reperitur postea possidere. ꝺ. l. nimis instructus. C. de acqui. pos. ꝛ. l. j. C. de impo. lucra. des. lib. x. ꝛ facit. l. quedam mulier. ff. de rei vend. Et qñ res euinciť ab eo qui cãm hꝫ ab emptore tenetur venditor de euictione actione ex empto. l. si cum venditor. §. si secundus. ff. de euic. ꝛ. l. si pro re. §. si pro euictione. ꝛ. l. se. eo. tit. Si auteꝫ agi non posset ipse institor q debuit preuidere hunc casum posse contingere si non ꝓuidisset in stituenti eũ fuisset in culpa ꝛ teneretur: itaqꝫ ex euictione damnũ pateretur: idcirco venditor de euictione tenetur. †qꝫ ꝛ dicendum est ex eo: quia notarius stipulatus est pro dicto ioanne ꝛ eius heredibus ꝛ successoribus: appellatione autem successorum veniunt etiam successores rei. l. fluminum. §. adducitur. ff. dẽ dã. infec. l. j. §. in locũ successiue. ff. quorũ leg. l. ait pretor. §. fi. ꝛ. l. se. ff. de iureiu. et maxime hoc dicendũ est in casu isto in quo vẽditor tenetur etiã singulari successori reꝫ venditã tueri ne ab eo euincať vt dictũ est: cũ ergo verboꝝ ꝓpria significatio id suadeat ꝛ subiecta materia si

militer: ideo ea interpretatio adhibeat vt z hmői successori singulari censeatur esse promissum de euictione. Et insuper est pmissuz qd dicta res vendita non subiacebat alicui oneri restitutionis zc. ideo si euincētes habebāt ius φ dicta dom⁹ eis restituerek ppter pciuz nō solutū prout pcepi φ ob eā cām euicerūt: tūc ex hoc capite posset agere z ioānes z paulutius ipsi⁹ ioānis successor: ad istd tñ caput si ex eo niti qs vellet oporteret docere qd illi vel ille euincēs haberet ius vt eidē dom⁹ restitueret: qd si doceri nō posset remaneret aliud caput de quo supra. Et ex his vr̄ cōcludendū: φ di-
9 ctus Joānes emptor agere pōt p euictione: z etiā paulutius ei⁹ successor noie pprio tāq̄ successor noiatus in emptiōe z stipulatio-
10 ne euictionis z alijs clausulis contractus. † Et cōstat qd ex stipulatione notarij vt serui publici qrit vtilis actio ei p quo stipulat. l. nō alr. z. l. his vbis. de adop. z. l. j. §. exigere. d mag. cōue. z. l. si pupillus. z. l. nō quasi. rem pupil. sal. fore. z ibi Bar. z gl. in. §. si quis alij. et per Bar. z doc. in. l. stipulatio ista. §. si stipuler. de vb. ob. et p Bar. in. d. l. nō alr z doc. ibi. vbi Sal. antiquos tenētes hāc opi. recitat: z dicit hāc opi. ɔsuetudine approbatā z esse seruādā: licet Jac. bu. cōtra vt ibi per eū. z etiā gl. Jo. an. in vbo mādato. in. c. quāq̄. de vsur. lib. vj. arg. illius tex. cui pōt rūderi: z quicquid satis sit hāc esse cōem opi. cōsuetudine approbatā z in decisiuis seruādam. itaqz ex capite stipulationis notarij facte successori ipse suc-
11 cessor prout est paulutius vt dixi potest agi. † Itē ex cōtractu institoris queritur vtilis actio dño sine cessione i subsidiū: vt est tex. in. l. j. in fi. ff. de istitoria. puta si institor est absens adeo φ nō pōt ab eo cedi actio de facili vt dicunt ibi Bal. Raph. fulg. z Paul. de ca. z hoc respectu instituētes pñt dici successores: qz succedūt in ista actione de euictione seu ex empto ad interesse. pōt etiaz agere dict⁹ paulutius vt pater z cōiuncta psona ioānis emptoris p. l. iz et he. in princ. cū ibi no. ff. de pcurato. z sic plures vias capere pōt nō obstantibus adductis in contrariū: que reuera nō obstāt. Nō eñ ob. qd dicebatur qd ɔtractus celebratus fuit cū Joāne nō cū paulutio aut euangelista: nec qd dicebatur φ a Joanne non fuit euictus: sed a paulutio qui vt dicebatur non erat successor. nā hec oīa ex adductis pro hac parte patent sublata: nā z ipse pauluti⁹ est successor z etiā euangelista in illa vtili actione: z pro successore est notarius stipulatus vt dictū est: et contractus fuit celebratus cuz institore: ex cuius ɔctu actio vtilis in subsidiū querit dño: hoc est eius ad quos negotiatio pertinet. Itē satis est φ euincatur ab eo qui habuit causam ab emptore z saltē hoc casu: qz al's institor teneretur si dñs a quo euincitur nō pōt de euictione agere vel suū interesse consequi: z contra verba contractus deuentū est: tum qz euicta est a successore emptoris: tū qz vēdita fuit dom⁹ oneri restitutionis subiecta: cuius contrarium conuentuz fuerat prout hec
12 oīa supra deducta sunt non repeto. † Nec ob. φ denūciatio nō dz facta in forma: hoc est in persona Joannis nec in psona Paulutij tanq̄ successoris ipsius Joannis: z denūciatio fieri dz vēditori vt dictū est: quia rūdetur φ denunciatio fuit per pactū remissa: qd fieri potest. l. herennius. in prin. ff. de euic. z no. Bal. in. d. l. j. C.
13 de pericu. z ɔmo. rei vē. z quotidie practicatur. † similiter apparet ex supra deductis responsum ad id qd dicebatur φ p liberā personam non queritur nobis actio: quia imo per institorem in subsidium. d. l. j. in fi. de institu. z per notariū. d. l. non aliter. et. l. his verbis. de adop. cum simili. vt deductum est. Nec est verum qd nō interfit: quia imo interest et ipsius Joannis et successorum vt deductum est. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. vij.

1 Dotata filia statuto cameri exclusa donec extāt masculi: an nepos ex filia cōceptus post mortem aui omnib⁹ masculis defunctis de linea directa possit ad hereditatē aui redire: presupposito qd solum extat neptis ex masculo vltimo loco defuncto.

2 Hereditatis legitime dominium cōtinuatur de patre in filios in potestate.

3 Hereditatis suspense ius an transmittatur qñ psona cui debetur legitima non impeditur in ipsa propter defectum intrinsecum iure sui: sed propter defectuz extrinsecum alterius persone que hoc ius suspendit: idem qñ heres suus hz impedimētū accidentie vel impotentie iuris aut facti interim moriēs transmittit.

4 Dotata filia statuto exclusa a successiōe an de legitima possit tractare: cū sit pars eius qd de successione est habitura.

5 Dotata filia an deficientibus masculis reuertatur ad successionē ita qd temporaliter non in perpetuum a successione excludatur.

6 Minor an possit allegare inualiditatē iuramento nō obstāte statuto disponente φ minor nō possit obligari: vt si soror minor post mortem patris renūciat hereditatem fratribus dote recepta z nō fuit cōtractus insinuatus an quia iurauit impediat venire cōtra.

7 Jurati contractus vires statuto an possint impediri. nu. 10. z operatur iuramētum vim clausule vt valeat actus meliori modo quo poterit. nu. 13.

8 Dotata filia simpliciter statuto exclusa intelligitur perpetuo.

9 Repetita in alio capite quando videantur dicta in vno capitulo

11 Laici non debent se intromittere in his que spiritualia cōcernūt

12 Minor contrahens presentibus suis parentibus non potest dolū dicere interuenisse in contractu.

¶ Consilium. vij.

In nomine dñi nostri Je-
1 su Christi. ¶ † Questio est pulchra z quotidiana an filia temporaliter exclusa a statuto donec. s. existāt masculi decedente post mortem patris filijs masculis extantibus qui postea defecerūt filij ipsi⁹ filie admittant ad hereditatē eox aui: quā qōnē ponit Bar. in. l. fi. ad tertu. in qua concludit qd si dicti nepotes ex filia fuerāt cōcepti in vita aui de cuius hereditate agit succedunt ex eox psona: z qd hoc casu succedant: al's ɔsului cū ad eorū admissionē concurrant z sñia Bar. relata z sñia cōtraria Bal. in qua. ī. lz per diuersas vias. Nā Bar. vult qd succedāt ex eorū psona. Bald. aūt φ ex persona filie iure transmissionis. iste aūt non est casus noster: qz presupponitur qd dictus Dominicus nō erat cōceptus in vita dicti Benedicti eius aui materni de cuius hereditate agitur: ita qd ex psona sua auo succedere nō pōt. l. j. §. si qs primior. ff. vnde cogna. z. l. titius. de suis z leg. z. l. paulus. §. paulus. de bo. liber. Jdeo nō succedit cum filia hereditatē sibi non delatā nō transmiserit fm sñiam Bar. in. d. l. fi. Bal. aūt in suo famoso consi. incip. antiquū statutū. in ordine mihi. iij. concludit in hoc contrarium tenens qd dicta filia tpaliter a dicto statuto extat exclusa donec extant masculi: decedens post mortem patris existentibus masculis transmittat ius succedendi: casu quo masculi postea deficiāt: qd latius cōcludit in alio suo ɔsi. mihi in ordine. dcliij.
2 incip. statutum dicit. † Nā dicit ipse cōsiderari opz ius cōe qd defert legitimam ipso iure quo ad nomen heredis: ita qd nomine legitime dominium continuatur a patre in filios in potestate. l. in suis. de libe. z posthu. statutum autem nō eradicat funditus essentiam sui heredis: sed suspendit: eo quia deficientibus filijs masculis ipsa filia succedit iure suitatis prout ipse concluserat. s. in eodē suo consi. z firmat Bar. in. d. l. fi. z est communis z fere indubita-
3 ta opi. † Unde secundum eū sciendū est qd quādo persona cui debetur legitima non impeditur in ipsa propter defectum intrinsecum iure sui: sed propter defectum extrinsecum alterius persone q̄ hoc ius suspendit: z illud differt interim moriēs illud trāsmittit. l. si quis filium. C. de inoffi. testamen. vbi hoc est expressum fm eū. Sed hic cum ordinatio iuris communis precedat circa legitimaz z deferat eam filie: z ipsum ius commune non sit correctum p statutum in substantiam legitime nec in eius qualitate: sed dilatio interpponitur per extrinsecam personam. s. masculorum: merito istud ius cum sua suspensione transmittit ad liberos filios. C. qui ante aper. tabu. l. j. quotiescunqz enim non est defectus in iure deferendi: sed est suspensio in iure agnoscendi vel petendi: ibi lex dispensat vt fiat transmissio ne impedimentum qd debet esse temporale z suspensiuum fiat precisum z perpetuū. vt. l. vētre. de acq. here. vt ibi patet in glo. z in secunda regula quā ibi sumit Barto. et in regulis Jaco. de belui. Extat etiam alia regula Bart. fm eum φ quoties suus heres habet impedimentuz accidentie vel impotentie iuris vel facti interim moriens transmittit: z per istam regulam quam tenet Bar. videtur questio sopita fm Bal. fm quez ad idem facit. l. si quis in graui. §. si. cum. l. seq. ff. ad syl. z. l. illud. §. fin. cum. l. seq. ff. de contratab. cum ibi no. ad idem adducit aliā regulam. qd quando per mortem alterius nō queritur alteri ius de nouo: sed retro quesitum potest interpretari ibi moriens trāsmittit. l. ex his verbis. C. quando dies leg. ce. ita ergo est in casu isto: quia mors masculorū non causat delationem sed ius commune iam detulit: vnde dici potest qd vita masculorū facit interim dormire nō expirare aut eradicari legitimam filiarum: merito filie interiz morientes transmitūt istud ius qd habent habitu: licet non actu. ar. l. ex militari. §. fina. cū. l. sequen. z. l. liberorum. §. fina. de stipu. seruo. preterea ipsemet Bar. consuluit qd amoto impedimēto masculorum per ipsorum obitum retro fingitur impedimētum nō fuisse: al's fm eum filia preterita non posset succedere nisi esset ista fictio: cum ergo succedat ideo lex fingit: z hoc ipse Bar. posuit pro ɔstāti fm eundem Bald. qui subdit: sed tunc mors non impedit istaz fictionem imo lex fingit non obst. morte eius: qui si viueret succederet mortuum dominum z heredez. l. si exheredatus. ff. ad sylle. Amoto ergo impedimento: licet filia interim decesserit ex quo retro fingitur transmittat per. d. l. si exheredatus. que ad hoc est vnica z notabilis fm eum. qui etiam adducit aliam rationem: quia ipsa filia interim extantibus filijs habet dotem que ipso iure in legitima imputatur. l. quoniam nouella. C. de inoffi. testa. ideo partem legitime habet pure: in alia parte habet spem p mortē masculorum moritur interim: si postea defertur reliqua pars legitime accrescit: nam ius accrescendi conditionaliter delatum moriens conditione pendente transmittit ad heredem. l. qui patri. z ibi no. de acqui. heredi. filius enim legitime per partem z concursum est sibi coniunctus coniunctione legali in hac legitima. ideo remoto filio z sic remoto obstaculo diminutio legitime facte cum quadam tēporalitate reintegratur legitima: z istud ius integrande seu consolidande

lidande transmittitur ad heredem: ⁊ in iuribus dantibus cõmu
nionem ⁊ finem ipso iure ex tempore etiã post concursum habet
locum ius accrescendi ratione concursus.l.j.§.interdum.de vsufr.
accre.facit qđ no.per Dy.in.l.plane.§.si duobus.de leg.j.ſm eũ
dẽ Bal.qui his rationibus firmat hanc partẽ: ⁊ rñdet ad.l.cũ an
tiquioribus: quã Bar.ſm eum allegat pro casu.ĩ.d.l.si.ad ter.nã
certe illa.l.cũ antiquioribus dicit non transmitti ius repudiatũ.
istud aũt ius nõ est ius repudiatũ: sed est ius sui heredis suspẽsuꝫ
qđ transmittitur cũ sua qualitate ⁊ natura.l.si quis filiũ.ff.de acq
ren.here. Item illa.l.loquiť.in regulari transmissione: sed nos su
mus ĩ transmissione irregulari ⁊ anormala ſm eum: ⁊ hanc partẽ
in effectu dictis rationibus Bald.tenuit Pe.de anch.ĩ consi.suo
in ordi.ccxxi.ſm ordinem informis icip.hec questio iam vulgari
in vlti.⁊ pe.col. Sed cõtrariã opi.Bart.firmauit idẽ Bal.ĩ.d.l.si
qs filiũ.C.đ inoffi.testa.eandẽ etiã opi.videť tenere Iohã.de lig.
in cõsilio suo qđ inci.ex themate eliciuntur duo dubia, vbi ad ꝓ
positum sic dicit cõfirmatur hec conclusio.nã ex persona matrũ ⁊
auiarum venire non possunt cũ eis nũꝙ̃ fuerit delata hereditas ĩ
hibente statuto sicut nec ⁊c. Idem etiaꝫ tenuit Pe.de peru.ĩ ꝯsi
suo ꝙ incip.cum statutum dotata excludatur.vbi concludit ꝙ ne
potes venire non possunt si non erant concepti in vita aui loquẽ
do ĩ his terminis. Et pro hac parte facit regula iuř que dictat qđ
hereditas nõ adita nõ transmittiť per iura vulgaria: ⁊ longe for
ti⁹ hereditas nõ delata. Delata aũt dicitur hřditas que adiri po
test.l.delata.de ṽb.sig.⁊ est aduertendum ꝙ lꝫ rõnes Bal.sint sub
tiles ⁊ videãť multũ vigere: tñ oẽs ratiões sue ⁊ oĩa iura ꝑ eũ ad
ducta excepta forte vltima rõne loquuntur in casibus in qbus he
reditas que per morientem transmittiť nõ erat alteri delata.ĩ casu
aũt nostro hereditas de qua agiť nedum erat delata filijs mascu
lis: sed etiam erat eis ĩtegraliter iure suitatis acqsita.illa itaqꝫ iu
ra exorbitantia que ponunt casus spãles non sunt trahenda ad ca
sum nřm multũ dissimilẽ: in quo repugnat fortior ratio ꝙ̃ ĩ termi
nis illorum iurium. Et lꝫ Bart.forte in eius verbis latius loquať
tñ est intelligendus ĩ terminis iuriuꝫ quib⁹ moueť: nã dicta doc.
intelliguntur ſm.ll.quas allegant.tradit idẽ Bar.in.l.non solũ.
§.liberationis verba.ff.de liber.leg.⁊ in.l.cũ quidã.ff.de his q.vt
indig.⁊ per hoc medium euitari possent fere oĩa motiua Bal.cũ
exorbitãtie nõ sunt trahende in ꝯsequẽtias nec extendende.l.ius
singulare.l.qđ ṽo cõtra.de.ll.⁊ in regula que a iure cõi exorbitant
in.vj. Quin insuꝑ nõnulla iura adducta per Bald.faciunt ꝓ sen
tentia Bar.nã ĩ.d.l.ventre.⁊.d.l.illud.§.si.cũ.l.seq.cũ ibi no.de cõ
tratab.satis vigent pro opi.Bar.nõ in.d.l.ventre.pꝫ ꝙ suus.de ri
gore iuris decedens nõ transmittebat hereditatẽ ꝓpť suspẽsionẽ
suitatis ⁊ facultatis querende hereditatis. Succurritur autẽ ei de
creto illius.l.ſm vnam lec.vel decreto iudicis ſm lec.Ang.mediã
te scꝫ resti.in integ.ea scꝫ rõne que expresse ponderať ibi in text.qꝛ
filio ĩ oẽm euẽtũ erat deuoluenda hereditas.ideo iniquũ videbať
ꝙ ꝓpter dubiũ euentum eius casus q qualitercũqꝫ vẽturus erat
filium nõ impediebat consequi hereditatem ipse filius veniret he
reditate priuandus. Igitur vbi dicta ratio non militat cessare de
bet eqtas illius.l.⁊ ꝑ ꝯsequẽs filius etiã in ptãte decedens nõ trãs
mittat hřditatẽ a ꝯ̃rio sensu illus tex.⁊ a rõne cessante iuxta.l.adi
gere.§.quãuis.ff.de iur.patro.⁊.l.qđ dictũ de pac.⁊ similis etiã ra
tio ponderať ĩ terminis.d.l.illud.§.si.in ꝓposito autẽ nřo filia nõ
erat in oẽm euentũ successura: nam si ꝑpetuo durassent ex mascu
lis descẽdẽtes nõ erat vnꝙ̃ successura. Et istã rõnem vtrum ĩ oẽm
euentũ esset futurus heres: necne plurimũ ponderat Bart.ĩ.d.l.
vẽtrẽ in vlti.ver.circa primaꝫ regulã. Itẽ.d.l.si qs filiũ.C.de ĩoff.
te.ꝙ̃ plurimũ Bal.pro se no.plurimũ viget cõtra eũ.Nã ibi ꝓba
tur ꝙ de iure antiquo nepos erat exclusus: ⁊ sic fili⁹ decedens nõ
transmittebat: ⁊ lꝫ Iustinian⁹ corrigat ius antiquũ in illo specia
li non debet corrigi in alijs casibus: qꝛ correctiones.ll.sunt ꝓ posse
restringẽde.l.precipimus.C.de appel.⁊.l.sancimus.C.de te. Nec
ob.l.scriptus.de carbo.edi.⁊.l.si.fili⁹.de bo.li.qꝛ in.illis iurib⁹ ius
succedendi attenta rei veritate erat delatũ. Sꝫ ꝓpter dubiũ quod
inerat impediebať acqsitio: ideo ius ꝯ̃siderata rei veritate spãliť
disponit ꝙ ex equitate quadã fiat transmissio.in casu aũt nostro fi
lia de pñti erat exclusa ⁊ ius succedendi erat ⁊ vere ⁊ apparẽter al
teri effectualiter delatũ: itaqꝫ filia nõ excludebať ꝓpter aliqđ du
bium: qꝛ certitudinarie hereditas erat ad aliuꝫ deuoluta: itaqꝫ ca
sus noster ⁊ casus illoꝝ iuriũ sunt penit⁹ separati.nec regula quã
Bar.videtur sumere ex illis.ll.viget ad ꝓpositũ in.d.l.vẽtre in.d.
vlti.ver.ꝙ qñ vna ꝑsona impediť adire facto alteri ꝑsone interim
decedens transmittit si cõtra personam impedientẽ nõ habet re
gressum quasi velit ꝙ in.d.l.scriptus ꝓpter factuꝫ impuberis pe
tẽtis carbonia bono.pos.scriptus heres petere impediatur bono.
pos.ſm tab.vel adire ex testõ.⁊ in.d.l.si filius impediatur agnosce
re bono.posses.propter questionem motã de falsitate testamenti.
in casu autem nostro filia non excluditur facto filij sed ipso iure ex
cludiť ex dispõne statuti: ⁊ sic nõ militat regula Bar.in casu nřo
non ob.d.l.si qs exheredatus: qꝛ non dicitur ibi ꝙ transmittať he
reditas: nec serui ibi torquerẽtur ea rõne: quia filius censeať fuisse
eorũ dñs: sed ea rõne qꝛ interfectus fuit filius dñi.sufficit eniꝫ ad
hoc vt serui torqueantur ꝙ sit occisus fili⁹ dñi: licet dñs non sit.vt
in.l.j.§.dñi.ff.eo.tit.quasi ex quo filius cẽseať ipse dñs vt ibi iun
cta.l.si.C.de impub.vbi pater ⁊ filius censentur eadẽ persona.Nã
ꝓut dicit Bar.in.l.si exheredatus hereditas iacens repñsentat per
sonã defuncti.vñ est loco patris defuncti.⁊ ipsa hereditas est dña
ipsoꝝ seruoꝝ hereditarioꝝ.ideo interfecto filio censeť interfectus
filius dñi.ideo serui puniunť non tanꝙ̃ filius cẽseať de nouo esse
heres: prout sumitur ex dictis Bar.⁊ sic ex dictis Bar.sumiť ibi
ꝯ̃ inductionẽ Bal. Nec ob.alia rõ bal.quã ponderat ꝙ filia succe
dat tãꝙ̃ ex iure ꝗsito mediãte fictiõe quã põderat etiã bar.ꝓut eti
am ipse dicit.Nã rñdeť ꝙ Bar.loquiť in casu quo cessant filij ma
sculi in vita ipsius filie.⁊ sic ipsi filie incipit vere ius cõpetere de p̃
senti ⁊ mediãte fictiõe fingiť ius retro ꝗsitũ: hꝫ eñ tũc fictio trãsla
tiua de tpe ad tp̃s extremũ.a quo habile ex quo de pñti vere succe
dit.ꝓut de necessitate requirit hmõi fictio ꝙ scꝫ extremũ a quo in
vero subsistat ĩ quo se posset fundari fictio: alias fictio cessat vt in
l.huic scripture ad.l.aql.ꝑ quam.l.hanc rõnem ponderat Bar.in
d.l.si exheredatus dicens ꝙ ex quo hodie tpe.s.repudiate heredi
tatis vel al's non adite non est filius nõ põt fingi retro fuisse filiũ:
qꝛ deficit extremũ a quo idẽ ꝓbať in.l.si is q ꝓ emptore.ff.de vsu
ca.vbi reuersus nõ reacqrit vere possessionẽ nõ fingiť illã semꝑ ha
buisse prout cõtingit in dominio ꝙ statim reacqrit: ꝓut hãc theo
ricam latius tradit Bar.in.d.l.si quis pro emptore. Cũ itaqꝫ ĩ ca
su isto tpe quo deficiũt filij masculi filie iam defuncte nõ deferť ve
re hereditas nõ potest fingi retro fuisse delatãt qꝛ extremuꝫ a quo
nõ subsistit. Nec etiã puto verũ p̃suppositũ ꝙ facit Bal.⁊ ꝓbare
conať ꝙ ius suitatis nõ sit sublatũ sꝫ suspẽsuꝫ: qꝛ lꝫ verũ sit ꝙ ipsa
filia speret succedere.⁊ ideo respectu spei non sit oĩno extinctũ: tñ
re vera de pñti ius suitatis est filie sublatum vel forte magis accõ
modate loquẽdo ꝓpter impedimẽtũ filioꝝ anteꝙ̃ apud filiã fuit
re ius suitatis. Nam ius suitatis fuit apud filiũ: ex quo ipse vt su⁹
succedit in tota hereditate. Nec videť ꝙ respectu eiusdẽ portiõis
possit esse ius suitatis insolidum apud duos eodem tempore. ar.
l.si vt certo.§ si duobus vehiculum.ff.cõmodati.⁊.l.hereditatẽ.§.
pater.ff.de castren.pec.tempore igiť mortis filie ius suitatis non
erat apud filiam re ipsa ⁊ spes quã habebat in vita: tũc deficit cũ
hereditas nõ delata non transmittatur: ⁊ ꝑ ꝯñs cessat fundamẽ
4 tũ Bal. ¶ † Nõ ob.vltima rõ assignata ꝑ Bal.qꝛ negatur qđ fi
lia habuerit dotem tãꝙ̃ ꝑtẽ legitime.Nã dotẽ habuit in vita pa
tris ex ꝯtractu inter viuos: quo tpe ⁊ ex quo ti.nõ debeť legitima
⁊ qꝛ ꝓpter dotẽ filia est exclusa ab hereditate in consequentiaꝫ est
exclusa etiã a legitima: qꝛ legitima est quota eius. In quo qs eẽt
successurus ab ĩtestato.l.parẽtibus.⁊ auť.nouissima.C.de inoffi.
test.⁊.l.papinianus.§.qm̃ aũt quarta.ff.eo.ti. Si ergo in nihilo est
successura ab intestõ nõ cadit legitima.⁊ licet nõnulli soleãt dicere
ꝙ dos in his terminis succedat loco legitime nõ ꝓpterea dicũt ꝙ
sit legitima: imo potius ꝯ̃rium: qꝛ aliud est esse talẽ ⁊ aliud esse lo
co talis.l.mercis.đ ver.sig.⁊.l.ꝙ nerua.ff.de posi. Nec insuꝑ est for
te verũ ꝙ ad ꝓpositum dicit Bal.ꝙ filia ꝑ concursum faciat filio
ꝑtẽ in legitima.qꝛ imo vř ꝙ ex quo illa dos exiuit de patrimonio
patris ⁊ legitima est pars bonorum que remanserũt in hereditate
tpe mortis defuncti.l.cum queritur.C.đ inoffi.test.⁊.d.l.papiniã
nus.§.quarta.ff.eodẽ.tit.non possit dicta dos dici pars legitime.
Quin insuper si dos debereť post mortẽ patris ad exclusionẽ filie
vř ꝙ dicta dos sit extrahẽda tãꝙ̃ es alienũ ad diminuẽdũ legiti
mã ꝓut es alienũ: ꝓut dicit Imol.in.l.plane.el pmo.§.si duobus.
de leg.j.⁊ ꝓpterea Ang.⁊ ipse Imo.ibi tenẽt ꝙ filia dotata exclu
sa a successiõe intestati nõ facit partem in legitima.sꝫ legitima filij
impinguať allegat pro casu l.papinianus.§.si cõditionẽ.ver.vñ
si qs iuncta gl.singulari in ṽbo sextãs de inoffi.te.vbi Ange.idẽ
tꝫ dicẽs est ꝑinde ac si filia nõ esset in medio.⁊ idẽ sẽtit ibi Raph.
ful.ex quo infertur ꝙ ex quo nõ hꝫ dotem vt partem legitime nõ
est filio coniunctus in legitima etiã cõiunctione legali. Ideo nõ
cadit ius accrescẽdi ꝙ ⁊ oñdiť satis aperte.qꝛ si legitima vel resi
duũ ipsius legitime vel hereditatis deuolvereť ꝑ ius accrescẽdi ac
cresceret filie inuite adeo ꝙ hřditatẽ recuperare nõ posset per tex.
in.l.q patri quã allegat ipse Bal.⁊ in.l.si quis heres institutus in
pñ.de acqui.here.ꝙ tamen ipse Bal.nec aliquis alius dicere au
deret.s.ꝙ filia vel eius heres essent inuiti heredes eorum patris: ex
quo deducitur ꝙ non succeditur mediante iure accrescẽdi. Et per
hec patent sublata omnia fundamẽta Bal.⁊ remanet sñia Bar.
5 ⁊ sic dictus dñicus non succedat. † Circa secũdũ aũt cõsultatiõis
articulũ.vꝫ an dña Elisabet succedat: lꝫ videať dicẽdũ ꝙ sic: qm̃
ipsa vř exclusa tꝑaliter.⁊ iõ post tp̃s finitũ vř sine dubio admittẽ
da si nõ obstaret dicta qetatio cessio ⁊ remissio q̃ nõ vř obstare vt
ĩ.subdã. Cõstat eñ ꝙ tꝑaliť exclusa ex forma statuti post tp̃s ad
mittiť vt ꝑ Bar.in.d.l.si.⁊ in ꝯsi.icip.ꝓponiť ꝙ př filiã in ordine
lxiiij.ſꝫ ordinẽ ꝑ͛ꝛmũ nõ ĩform̃: ⁊ ſꝫ ordinẽ ĩformis.lxxxi.⁊ in a
lio suo ꝯsi.incip.dñs Ia.hñs filiã in ordine.clviij.ſꝫ dictũ ordinẽ
nõ informis.⁊ Bal.in locis.s̃.alleg.ꝓut ⁊ cõiter tenetur fere per
omnes. Et licet quatenus statutũ loquitur in dotata a fratribus

post mortē patris vel aui nō restringat exclusionē ad tps. Tamē dicta restrictio i pcedēti capl'o facta videt̃ repetēda i hoc capl'o p l. quēadmodū. §. fi. ff. ad. l. aq. ⁊. §. hoc tñ capite isti. eo. ti. ⁊ per bar. in. l. si ptor ait. §. ceterqꝫ differentia. ff. vi bo. rap. Et maxime vt minus recedat̃ a iure cōmuni: prout fieri dꝫ. ar. c. cum dilect⁹. de cōsue. ⁊. l. pcipim⁹. de ap. ⁊. l. ius singulare. ⁊. l. ꝙ vere ɔtra. de. ll. † Nec videt̃ eidē obstare ɔctus iuratus p eam fact⁹ suis fratrib⁹. Nā super hoc prouidet statutū disponēs ꝙ cōtractus minorū nō valeat non adhibitis solēnitatibus in statuto expressis: inter cetera nō facta insinuatione que dicit̃ non facta ⁊ disponit statutū ꝙ alias facti p̄sumātur ⁊ fingantur dolose extorti ⁊ nullam obtineant roboris firmitatē etiā si contractus fuerint iurati. Et ideo cū presupponatur ꝙ dicta Elizabet: tūc tēporis fuerit minor videt̃ ꝙ dict⁹ cōtractus factus fratrib⁹ fuerit ⁊ sit nullius roboris. Nec videt̃ ꝙ iuramentū releuet: qꝛ videtur ꝙ statutū possit tollere vires iuramenti: qꝛ lex habet circa iuramentū vim populi: dicit gl. in. l. adigere. §. quāuis. ff. de iure patro. Ideo ex quo loquit̃ etiā in cōtractu iurato dicamus ꝙ contractus lꝫ iuratus nō valeat: put voluit Bal. in. l. oēs populi. de insti. ⁊ iure. ⁊ i. l. pactū dotali. C. de colla. ⁊ videtur idē velle in. l. patronus. C. de ope. lib. ⁊ dicunt Raph. fulgo. ⁊ Pau. de ca. in auk. sacramēta puberū. C. si aduer. vē. Quod Bar. in repe. d. l. oēs populi. dicit pcedere si statutum nō adhibita solēnitate p̄sumit dolū vel metū: nā iuramētū dolo vel metu extortū nō ligat saltem effectualiter. d. auk. sacramēta pu. in fi. ⁊. c. cū cōtingat in fi. de iureiur. ⁊. c. ꝙuis. de pac. i. vj. ⁊ i effectu idē vult Bal. in. l. non dubiū. C. de leg. Si eñ statutū fingit dolū iuramentū non tollit p̄sumptionē doli fm eñ q itelligēd⁹ est: dū dicit fingit id est presumit: put ⁊ suadēt sequētia eius verba. ⁊ dictam Bar. cautelā multū bonā dicit Bal. in. d. auk. sacramēta pub. lꝫ i. d. l. oēs populi cā derideat. Putat tñ etiā al's statutū valere ⁊ infringere vires iuramēti si habeat rationē: puta qꝛ hoies sint proni ad decipiēdū minores: ⁊ pro opi. Bal. fuisset iudicatū: dicit Raph. in. d. auk. sacramēta pub. eum sequens. Et idem videtur tenere Cardi. flore. in d. c. cū contingat dicens se consuluisse ꝙ valeat statutū ⁊ impedit iuramentum cū presumit dolum vel aliā iustam causam: put euꝫ refert Panor. in. d. c. cū contingat col. xvi. † Et ꝙ statutū possit infringere vires cōtractus iurati vidētur tādē velle. d. Ant. Imo. ⁊ Panor. i. d. c. cū cōtingat. Cum itaqꝫ statutū exp̄sse pūideat circa ɔtractū iuratū illū annullādo ⁊ p̄sumat dolū videt̃ ꝙ iste ɔtract⁹ Elizabette q̄ erat minor nullā obtineat roboris firmitatē. ⁊ p cōsequēs videt̃ ꝙ dicta domina Elizabet reuertatur ad bona benedicti sui patris: ex quo nō supersunt amplius masculi. ¶ Tamē his nō ob. contrariā sniam arbitror de iure veriorē. s. ꝙ dicta Elizabet sit ppetuo exclusa successione benedicti sui patris ex pluribus: et primo qꝛ aduertēdū est ꝙ lꝫ statutū de dotib⁹ ⁊ dotatis mulieribus in sui prin. excludat dotatam a patre matre ⁊c. tēporaliter donec supsint masculi: tñ dictū statutū in. §. itē si aliqs pater vl' au⁹ dū loquit̃ de patre ⁊ auo decedēte superstite muliere nō dotata et artat fratres vel masculos descēdentes ex ipsis fratribus ꝙ dotēt ipsas mulieres de bonis patris vel aui fm cōdecentiā sue psone: ⁊ fm facultatē hereditatis patris vel aui paterni fm cōsuetudineꝫ et morē ciuitatis dictū statutū excludit simplr dictas mulieres dotatas a successione patris ⁊ aui nō adijciēdo donec supersunt masculi. † Et quādo statutum simplr excludit aliquā personam. puta mulierem dotatā intelligit̃ excludere ppetuo prout vult Bart. i d. l. fi. ⁊ doc. pro claro presupponūt qñ non sunt aliqua ṽba tpalitatē denotātia. † Nec videt̃ obstare ꝙ i cōtrariū. s. dicebat̃. s. ꝙ dicta in vno capl'o statuti cēsent̃ in alio repetita si ɔcernūt iuris dispositionē p. d. l. quēadmodū. §. fi. ⁊. d. §. hoc tñ capite. qꝛ videtur posse r̄nderi p nota. p glo. no. in. §. itē lapilli. insti. de diui. s. ꝙ illud procedit nisi capitula sint multū distantia. nam tunc dicta i precedenti. c. distanti nō censentur repetita in alio. c. distāti. prout vult d. gl. quā sequit̃ ⁊ cōmēdat Bar. in. l. pretor ait. §. differētia. ita cōtingit i terminis nostris. nā. d. §. itē si aliquis multū distat a prin. dicti statuti. Et videt̃ posse assignari rō differētie. nā in. d. §. iteꝫ si aliqs nō est exclusio ita generalis respectu psonarū: qꝛ dotata ibi nō excludit̃ nisi a successione aui paterni ⁊ patris. ⁊ i pn. excludit̃ a successione etiā aliarū psonarū. Ideo nō incōuenit si in prin. magis generalis exclusio respectu psonarū magis restrigat̃ respectu tpis. Itē i. d. §. itē si aliqs filia vl' neptis: ita demū excludit̃ si recepit dotē vel partē hereditatis ɔpetenter fm facultateꝫ hereditatis ⁊c. ⁊ in prin. statuti excludit̃ simplr. Nec se restrigit ad dotē cōpetentē. put se restringit. d. §. itē si aliqs. ⁊ insup in. d. §. itē aliquis dos videt̃ ɔsignari debere mulieri p sua parte. Ideo tāq̄ habuerit suā condecētē portionē hereditatis nō est mirū si amplius nō redit ad hereditatē: nō autē videt̃ ita cōtingere in dotata in vita ei⁹ d cui⁹ hereditate agit̃: ⁊ maxime si fuit dotata ab vno ⁊ excludit̃ a successione alterius: non ergo imerito dici pōt ꝙ dicta in. j. c. etiam cōcernētia dispositionē nō cēsent̃ repetita in. d. §. itē si aliqs atteto etiā ꝙ si disposita in. j. c. censerent̃ repetita in. d. §. iteꝫ si quis ampliaret̃ exclusio dotate: qꝛ excluderet̃ a successione aliarū psonarū q̄ patris ⁊ aui. put excludit i pn. statuti. ⁊ p ɔñs si i vno restringeretur exorbitantia statuti ampliaret̃ in alio. † Secundo dicendum videt̃ ꝙ dicta domina Elizabet nō possit petere dictā partē hereditatis paterne vigore dicti cōtractus iurati per eā celebrati seu vigore iuramēti in eo appositi. Nā statutū nō potest infringere vires iuramenti: prout volūt Ray. de for. ⁊ bar. in. d. l. oēs populi. ⁊ Pau. de ca. in. d. auk. sacramenta pub. ⁊ Ja. de bel ui. ⁊ Jo. an. in addi. spe. in ti. de pla. inie. §. vt autē. ⁊ in tit. de resti. in integ. §. j. ad fi. j. col. Et Fede. de senis i cōsi. cclxxij. ⁊ dñs Anto. Imo. ⁊ Pano. in. d. c. cū cōtingat. ⁊ hoc tanq̄ cōmune videt̃ seruandū. Est eñ iuramentū res spiritualis. ⁊ p cōsequēs videt̃ statutum laicor nō posse sup illo disponere. ar. c. tuā cū ibi no. de ordi. cog. fm Imo. in. d. c. cū cōtingat. non eñ est de foro seculari ideo nō pōt se intromittere laicus fm Pau. de ca. in. d. auk. sacramēta pu. Pertinet enim ad Papā nō ad imperatoreꝫ de his disponere. c. venerabileꝫ. de elect. ad hoc ca. imperator. xcvj. dist. vbi dicitur qd imperator de spiritualibus habet recursum ad papaꝫ facit etiam qd no. Federi. in cōsi. xciiij. dicēs ꝙ nō valet statutum ꝙ ex aliquo facto presumatur contractus vsurarius. † Cū eñ spiritualitatem tangat non possunt laici se intromittere. d. c. tuā. et c. fi. de rebus eccle. non alie. ⁊. c. cū ecclesia. de const. scdm Pan. in d. c. cū contingat. qui etiam adducit no. p Jo. and. in. c. statutuꝫ de hereticis lib. vj. volentis quod nō valeat statutum imponens penam contrahendi matrimonium. ⁊ facit ꝙ no. Bal. in. l. nō dubium. C. de. ll. dicens ꝙ quādo lex infringit iuramentum faciēs contra iuramentum re vera non est periurus licet ⁊c. Nec gl. d. l. adigere. §. quamuis bene loquitur pertinet enim ad papā nō ad legem ciuilem super iuramēto disponere: ideo lex ciuilis aliter faciens immittit falcem in messem alienam put dicūt Pau. de cas. ⁊ Panor. vbi supra nec verisimiliter leges ex alio p̄hibebāt alienationes rerum minorum ⁊ pactuꝫ de quo in. l. pactuꝫ dotali nisi propter multas deceptiones que fiebant minorib⁹ ⁊ mulierib⁹ ⁊ tamen imperator in dicta autēti. sacramenta pube. ⁊ Papa. in dicto. c. quamuis nō curant. de his deceptionibus respiciētes potius ad animas iurātis quam ad bona tpalia prout dicit panor. ⁊ ppterea non videt̃ procedere opi. Bal. Rapha. ⁊ Flo. de qua supra. Et licet statutū presumat dolum. ⁊ Bar. in. d. l. omnes populi. velit qd eo casu statutum militet etiam circa contractū iuratum. ⁊ similiter Bal. in. d. autē. sacramēta pube. ⁊ clari⁹ in. d. l. nō dubium. ⁊ eorum dictum procederet quando statutum tolleret causam peccati prout presupponit ipse Bar. non autem videtur procedere quando statutum: ideo presumeret dolum nō ex eo qa verisimiliter dolus inesset: sed vt per eam viam infringeret vires iuramenti. ⁊ sic quodammodo in fraudem quo casu nō videt̃ qd statutū militat. Non eñ militet ratio Bart. qꝛ in foro anime sic in materia peccati statur veritati nō iuris presumptioni. c. significasti. de homici. cum habeatur respectus ad deum qui est ipsa veritas iuxta illud euāgelicum ego sum veritas ⁊ vita ⁊ iudicat de occultis fm veritatem ⁊ non fm iuris dispositionem vt in. c. a nobis de sententia excōmunica. propterea dicit. d. Anto. in. d. c. cuꝫ contingat. qd dicta opi. Bar. procedit quando apparent cause p̄sumendi: vt qꝛ apparet verisimilis ⁊ vrgēs coiectura doli. prout dicit Panor. ibi seu verisimilis ⁊ proxima coniectura fraudis vl' doli. prout dicit Pau de ca. in. d. auk. sacramenta pu. vt quia cōmuniter in loco decipiātur minores: ideo statutum arguat a cōiter accidentibus: qd licet. c. j. de cle. non resi. ⁊ ibi per cal. ⁊ per gl. Cy. ⁊ Bal. in. l. neqꝫ natales. C. de proba. ⁊ per glo. in. l. j. C. de arbi prout dicit Panor. ideo dicit Paul. de castro. quod si statutū dicit ꝙ vbi de facili potest haberi curator contrahēs sine curatore cum minore presumatur minor dolo inductus poterit pcedere dictum statutum: ex quo eñ est suspicio ꝙ qui de facili pōt habere curatorē ⁊ non adhibet nō mirū si cōtra eñ p̄sumit̃ dol⁹: volūt ergo prefati doc. ꝙ in casu quo non sit verisimilis veritas. s. ꝙ dolus interuenerit: qꝛ non sit vrgens coniectura fraudis nō attēdatur talis dispositio statuti ꝙ dolus presumatur. Igit̃ cū in casu nostro nō appareat ꝙ minores cōmuniter al's decipiant̃: ⁊ in casu isto sunt adhibite tales solēnitates: ex quibus est verisil'e qd potius cessauerit dolus q̄ interuenerit. † Attēto ꝙ interfuerunt primiores ɔsanguinei mulieris pter quorū interuētū p̄sumitur cessare dolum. l. transactionem. C. de transac. Iteꝫ interuenit decretum iudicis: pro quo presumitur adeo qd censetur ex iusta causa interpositum: vt no. Spe. in titu. de emp. ⁊c. §. nunc dicendū restat. ver. hoc breuiter. ⁊. l. j. ⁊ ibi no. Bar. C. de predi. cu. li. ⁊ p. d. l. j. no. Bal. in. l. iubemus. j. col. C. ad trebel. ⁊ in. l. pacta nouissima post sūmariū. C. de pac. ⁊ tangit Bar. in. l. frater a fratre. car. vltima. ff. de condi. inde. ⁊ Pau. de ca. cōsi. clxxv. vnde cū ambo pdicta interuenerint: nec probetur ꝙ minores in hmōi soleāt in huiusmodi decipi nō videt̃ ꝙ subsit causa pbabilis p̄sumēdi doluꝫ nec vr̄ ꝙ statutū habuerit respectū ad verisimilē dolū seu ad veritatē. attēto maxime ꝙ nitit̃ fictiōe cū fictio sit ɔtraria veritati: vt no. gl. i. l. siue possidet⁹. C. de ṽba. ⁊ in. l. fi. ff. ꝙ me. cā. ⁊ patet i qualibet fictione. Si ergo idē disponit vbi vere cessat dolus: prout cōtingit qñ dolus fingit̃ pꝫ euidēter ꝙ nō tēdit ad tollendū causaꝫ peccati

peccati prout ponderat Bar. qui merito ponderat presumptionē que solet fundari in verisimili veritate: & nō ponderat fictionem: prout statutū nostrū pōderāt: ideo vr̄ q̄ opi. Bar. nō militet casu isto: s3 militat regula iuris q̄ dictat q̄ qn̄ aliqd ꝓhibeꝛ nō d3 alia via ꝯcedi: vt in. c. cū qd vna via. de re. iu. i. vi. & xxviij. q. v. in ca. hec imago. iō dicta elizabeth teneaꝛ ad obseruātiā talis ꝯct⁹ saltē vigore iuramēti. Qꝛ l3 statutū posset infringere vires ꝯtract⁹: forte etiā si fuerit iuratus p ea q̄ dicta sunt in ꝯriū: tn̄ nō pōt tollere vires iuramenti p. s̄. dicta. Et maxime qꝛ iuramentū etiā p dolū extortū obligat nō ꝯcessa absolutiōe: prout vr̄ cōis opi. in. c. si vero. & in. c. verū. de iureiu. & in. d. c. cū ꝯtingat. nec iudex deberet hoc casu absoluere nō apparēte aliter dolo vel metu: cū statutū nō habeat oculos ad ṽitatē rei. vt. s̄. adductū est. Tertio dici pōt q̄ dato sine pīudicio veritatis q̄ statutū p̄dictū infringeret ꝯctū alienationis quietationis cessionis & hmōi: de quibus loquiꝛ statutū: tn̄ nō infringat repudiationē hereditatis & pactū de repudiando: qꝛ tale pactū nō ꝯprehēdiꝛ sub verbis dicti statuti. qui eñ repudiat nō cēseꝛ alienare: s3 nō acqrere & nō solū si repudiat hereditatē: s3 etiā si repudiat legatū: l3 rei legate ipso iure trāsiuit in ipsū dn̄m vt ꝓbaꝛ in. l. q ante. in prin. §. q̄ in frau. cre. adeo q̄ ꝓhibitus alienare nō ꝓhibeꝛ repudiare legatū: multofortius nō ꝓhibeꝛ repudiare hereditatē: cū igiꝛ statutū ꝓhibeat alienationes venditiones remissiones cessiones & quietationes nō prohibet repudiationes hereditatū: maxime cū istud statutū sit exorbitās a iure cōmuni. † Et attēto q̄ iuramentū h3 vim clausule si nō valet qd ago valeat vt valere pōt. l. cū pater. §. filius matrē. de leg. ij. & in cōtractu p̄dicto interponaꝛ ṽbū renūciauit: & dicta renūciatio possit intelligi p viā repudiationis seu pacti de repudiādo intelligaꝛ dict⁹ cōtract⁹: vt si nō pōt valere tanq̄ cessio iuris acqsiti valeat tanq̄ repudiatio iuris querēdi: qd maxime vr̄ dicēdū: qꝛ ius succedēdi dicte elizabeth pēdebat ex futuro euētu. nā si in dotādo dictā. d. elizabeth seruabaꝛ forma statuti intra tp̄s statutū ipsa veniebat excludēda: & regulariter nō pōt adire is cui⁹ successio pēdet ex futuro euētu: qꝛ speraꝛ qd eueniat casus in quo successio impediaꝛ: vt p3 in. l. vētre. de acq. here. & in. l. illud. §. fi. de ꝯtab. & in. l. antiq. ff. si pars hered. peta. facit. l. proinde. ff. si cer. pe. Ideo debebat potius agi tūc tp̄is de nō acquirēdo hereditatē & renūciādo iuri futuro q̄ de acquirēdo & cedēdo ius quesitū: ꝯcurrēte etiā q̄ res poti⁹ valeat q̄ pereat. l. quoties. ff. de re. du. & l. quoties in stipulationib⁹. de verb. obli. Attētis igiꝛ oīb⁹ iā dictis vr̄ ꝯcludendū q̄ dicta. d. elizabeth excludaꝛ a successione sui fratris Benedicti: adeo q̄ nō possit petere aduersus heredes dicti benedicti filij Archāgeli aliquid petere tāq̄ filia & heres benedicti sui patris: nec pōt allegare q̄ ipse renūciauit cōtēplatione fratrū: adeo q̄ eis cessantib⁹ finiatur renūciatio: qꝛ imo fuit simpl'r facta pro archāgelo & eius heredibus: q heredes archāgeli minime deficiūt: nec se restrinxit ad descendentes masculos: & appellatione heredū veniunt oēs heredes etiā in infinitum. l. in annalib⁹. C. de leg. & in. l. heredis appellatio. de verb. sig. & l. heredis appellatione. eo. tit. Et si ipsa intendebat renunciare descendētibus debebat exprimere: cū volūtas in mente retēta nihil opereꝛ. l. repetendi. C. de condi. ob cau. Nō obstant adducta in ꝯriū. qꝛ satis patent p iam dicta. Laus deo.

¶ Summariū super consilio octauo.

1. Emptor secundus possessionis quā venditor prius vigore cuiusdā instri alteri tradidit cū precaria cōstitutione: qꝛ sibi reseruauit fructus eiusdē possessionis in vita sua: qd nō debeat secūd⁹ emptor esse potior & eo q̄ sibi realis possessio tradita fuit vt prefe ratur primo emptori. per totum consi.
2. Emptoribus simul concurrentibus super re vendita duobus prefertur ille qui h3 possessionē siue venditor fuerit dn̄s siue nō: dummodo fuerit in bonafide.
3. Precaria cōstitutio rei de qua venditor seu donator retinet vsum fructum an transferat possessionem. nu. 4. 5. & 9.
6. Pro: monosyllaba quid importet.
7. Alienū iudiciū in se suscipiens aīo nominandi noīe suo pro alio tamen iudicium suscipere dicitur.
8. Solutio tertij aīo implendi cōditionē legati alijs facti l3 illorum noīe non fuerit facta sed suo: pro illis tn̄ facta dicitur.
10. Actus tales esse debēt vt potius valeant q̄ pereant.
11. Possessio ciuilis transfertur per reseruationē vsusfructus.
12. Usufructuarius dr̄ qui per man⁹ suas recipit: secus si recipiat p manus heredis.
13. Possessio ficta opatur dominij translationem.
14. Fructus possessionis vendite duob⁹ q̄ illi dare debeat colon⁹ cui iudex mādauit tradi vt nō possit accusari a scđo emptore q̄ sibi restituerit fruct⁹ prout tenetur fm formam statutorum loci.
15. Iudicis iussus leuis excusat.

¶ Consilium. viij.

In nomine domini nostri Iesu Christi. ¶ † Circa primū ꝯsultationis articulū: licet formā trāsactiōis nō viderim: qm̄ instr̄m nō fuit adductum: l3 in themate secus asseratur: tn̄ inherendo narratis in themate videtur pma facie dicendū q̄. d. Gualterius & fratres si supersunt potiora iura habent in. d. petia terre d qua agitur q̄. d. Andreas: nā ambo pretendūt hr̄e cām seu ti. ab eodē Ioāne qui presupponiꝛ fuisse dn̄s dicte petie terre. † Et qn̄ duo pretēdūt habere tit. ab eodē ille prefertur qui prius nāciscitur possessionē ipsi⁹ rei siue prebens titulum fuerit dn̄s. l. quoties. C. de rei ven. & l. qui tibi. de his qui a nō dn̄o manu. & l. qui tibi. de here. vl' acti. vē. siue fuerit nō dn̄s: dūmodo recipiēs fuerit in bonafide. l. siue autē. §. si duob⁹ ff. de pub. Sed vt ꝓsupponitur dicta pars gualterij prius fuit nacta actualē possessionē prius q̄ andreas: put & videnꝛ deponere plures testes d dicta possessiōe vltra nouē annos elapsos: et nō ꝓbaꝛ de possessione dicti Andree nisi q̄ cepit tenutā in anno dn̄i. M. cccclxxiij. d mēse decēbris: & dicit testes fuerūt examinati in anno dn̄i. M. cccclxxxij. deponēdo de nouē annis & vltra deponunt de anteriori tp̄e. Ergo ex hoc vr̄ aperte deduci q̄ pars gualterij prius nacta fuit possessionē dicte petie terre: et iō vr̄ potior in dominio seu quasi dominio dicte rei et etiam in possessione. † Nec vr̄ obstare cōstitutio precarij que dr̄ facta in dicto cōtractu trāsactionis: nā circa hoc videꝛ dicendū q̄ nō valeat: qꝛ videꝛ cōtinere quādam repugnantiā. l. vbi repugnātia. de regu. iu. qui enim precario possidet p alio hoc est noīe alieno possidet. Et ipsē Ioānes cōstituit precario noīe Andree possidere: et tn̄ pact⁹ fuit q̄ possit ipse Ioānes dictā petiā terre ex cā trāsactionis ꝓmissam dicto Andree pro se tenere & possidere donec vixerit: pro se aūt retinere & possidere vr̄ significare suo noīe possidere. iuxta no. p glo. et doc. in. l. hmōi. in princ. ff. de lega. j. vbi si stipulor pro tali tantus significat q̄ tū. i. noīe talis. & idē no. Bar. in. l. j. §. nūciatio. ff. d no. ope. nū. allegās. l. fideicōmissa. § interdū. de leg. iij. possidere autem noīe suo & noīe alieno implicāt ꝯtradictionē & repugnantiā: merito actus vitietur. † Et pterea precaria cōstitutio nō releuet nec causet trāslationē possessionis & successiue nec dominij: qd regulariṫ non transfertur nisi mediante traditione. l. traditionibus. C. de pac. & sic remaneat q̄ dicti Gualteri⁹ & fratres sint potiores in possessione et dominio dicte petie terre. Et vt presupponitur statuto caueatur q̄ qui accipit rem alterius ad laboritium: & fruct⁹ ex ea perceperit teneatur fructus perceptos portare ad domū locantis: & non debeat al's extrahere de fundo locato et possessionē restituere locanti: al's incidat in penam et possit accusari a locatore: cā breuioris locutiōis vtor verbo locatore improprie pro dāte ad laboritium pro parte fructuum restituēda: licet nō lacatio: vbi nō interuenit pecunia numerata. l. j. & ij. ff. locati. Cum ergo appareat ex ꝓcessu partim ex attestationib⁹ & partim ex rn̄sionib⁹ accusati: qꝛ testes deponunt de locatione facta per Gualteriū Archāgelo accusato. Et Archangelus fatetur se laborasse et fruct⁹ restituisse Andree: itaq̄ coniungendo vnam probationem cū alia videtur concludenter probata intentio accusantis: & ea que requirūtur ad commissionē ex forma statuti: prout formam statuti percipere possum: licet eam non viderim. † Tamē his non ob. cōtrariū arbitror de iure respondendū: nā circa primum articulū quesitum dico q̄ dictus Andreas habuit priorē titulū et possessionē: nam de prioritate tituli constat ex inspectione instrorum: nec negaꝛ. et etiam ex ipso instr̄o fm ea que in themate presupponuntur apparet traditio possessionis: et quidem vere possessionis licet mediante ficta traditione. l. certe. §. si procurator. ff. de ꝓcurato. Ficta autem traditio resultat ex cōstitutione precarij: vt. l. et habet. §. eum qui. de preca. et. d. l. certe. §. his qui. eo. tit. et habetur in. l. qd meo. in prin. & in. l. interdum. §. fi. ff. de acqui. pos. Nec obst. qd in contrarium dicebatuꝛ. s. q̄ dicta transactio in hoc con tineat repugnātiā ex quo conuenit q̄ teneret et possideret pro se donec in humanis durauerit: nam potest responderi pluribus modis. † Et primo q̄ monosyllaba pro l3 qñq̄ significat idem q̄ nomine: tn̄ & al's aliter sumitur: nam qñq̄ significat cām seu preponitur rei in quā h3 cōuerti res de qua agitur. l. si qui redēptione. vt datur pecunia p redēptione captiuorum. non eniȝ significat nomine redēptionis: s3 vt conuertatur in redēptionē: ita si relinquo tibi centum p domo fabricanda: ita in simili possidere pro se censeatur qui possidet ad sui vtilitatem seu causa sui & sui contēplatione. † sicut ille qui suscipit iudicium alienuȝ in se animo nominandi nomine suo suscipit iudicium: et tamē pro alio iudicium suscipere dicitur. l. solutionē et iudicium. ff. de solu. & quis fideiubere dicitur pro debitore. l. generaliter. in prin. & l. grece. §. pro eo. cum si. de fideius. & tamen non nomine debitoris se obligat: sed nomine suo: sed ad vtilitatē & contemplatione debitoris se obligat. † Et si soluit: licet nomine proprio censeatur soluere. l. et magis de so. et. l. papinianus. ff. mā. tamen satis potest dici pro debitore principali soluisse. l. pro patre. in prin. ff. de in rem verso. & qui soluit animo implendi conditionē legati: alijs facti dicitur pro illis soluisse: licet non soluerit illorum nomine. l. dominus sticho. de pec. leg. et multa similia possent adduci. Ita in ꝓposito censeatur pro se possidere si pcario possidet ad sui vtilitatem: hoc est vt ipse commoditatem et fructus pcipiat prout & al's precario possidens facit fructus suos. l. iulianus. §. ex

9 venditio. seu. §. veniunt. in fi. ff. de act. emp. † Scdo põt intelligi q̃ pro se precario retineat: hoc est ipse habeat possessionẽ: nã potest precariũ cõcedi vt rogans nullã possessionẽ habeat: sed solã detẽtationẽ. l. certe. §. j. de preca. Itẽ põt precario possidere vt ipse tñ naturalẽ habeat: ꝛ cuius noĩe possidet habeat ciuilẽ. l. ꝛ hʒ. §. eũ qui. eo. ti. Itẽ ꝛ tertio vt rogãs habeat ꝛ naturalẽ ꝛ ciuilẽ. l. in rebus. §. j. eo. ti. l. põponius. §. si is. ꝛ ibi Bar. ff. de acquirẽ. pos. Ista tria mẽbra facit glo. in. d. §. eum qui. ideo illa ṽba pro se. i. suo nomine seu vt possessio sit sua: tñ precario noĩe Andree: hoc est ex p̃caria cõcessione Andree. † Itẽ ꝛ quarto si al's censeretur conuẽtũ

10 potius ipsa conuentio cõtraria substantiali nature precarij vitiet q̃ vitietur ipsum precarium per tex. no. in. l. cũ precario. ff. de p̃ca. licet hoc non sit necessarium cũ res debeat intelligi vt oĩa valeãt: et non vt aliquid vitietur. l. quoties. ff. de reb. dub. l. quoties in sti-

11 pulatiõibus. ff. de ver. ob. † Itẽ ꝛ quinto dato q̃ precariũ nõ teneret: tñ in themate p̃supponitur q̃ in transactione reseruauit ipse Ioãnes sibi vsumfructuꝫ: ꝛ p reseruationẽ vsusfructus trãsfertur ciuilis possessio ꝛ dominiũ: vt est expressum in. l. quisqs. C. de vsufru. et ex hoc res redditur clara: ꝛ interpretatio dictoꝝ ṽboꝝ plana erit: qꝛ ex quo vsumfructuꝫ sibi reseruauit ipse Ioãnes: ipse ratione vsusfructus pro se ꝛ suo noĩe teneret ꝛ possideret. s. naturaliter. l. naturaliter. in prin. ff. de acquirẽ. pos. et. l. iij. §. vñ vi. et. §. qui vsumfru. ff. d̃ vi et vi ar. itaqꝫ naturalẽ p se ꝛ suo noĩe hʒ: ciuilẽ autẽ possessionẽ haberet precario noĩe Andree: ꝛ oĩa de plano procedant. Si autẽ non esset reseruatio vsusfr. procederẽt alie respõ-

12 siones. s. date. † Post suprascripta fuit mihi trãsmissuꝫ instrumẽtum transactionis in quo nõ reseruatur specifice vsusfructus: sed apponunt̃ hec verba vcꝫ: hoc tñ saluo ꝛ reseruato inter dictas partes: vcꝫ q̃ dictus Ioãnes quousqꝫ ipse vixerit in humanis possit et valeat p se tenere possidere ꝛ fructare dictã petiam terre ꝛ alteri ad laboritium pro se locare ꝛ ad cõputum dare tp̃e vite tñ dicti Ioãnis. que ṽba important vsumfructum: nã qñ alicui relinquũtur fructus: aut fructus sunt percipiẽdi per manus legatarij ꝛ cẽsetur relictus vsusfructus. si vero p manus heredis hʒ recipere fructus ꝛ non cẽsetur relictus vsusfru. prout hoc voluit gl. in. l. si quis ita. ff. de vsufr. quã approbãt Bal. ꝛ Ang. ibi. ꝛ oẽs nemine discrepãte sequunt̃ illã gl. dicit ibi Raph. fulg. ꝛ hos casus p claris posuit Bar. in. l. fundi trebatiani. de vsufru. le. ꝛ si nõ apparet in quẽ verba dirigant̃ in dubio interp̃tat̃ q̃ recipiat p manus suas ꝛ censetur relictus vsusfructus. l. cũ ita. eo. tit. et. d. l. si quis ita. ꝛ. l. si alij. de vsufru. put dicit Bar. in. d. l. fundi trebatiani. ꝛ idẽ tenet Bal. in. d. l. si quis ita. et satis sentit glo. ibi. nõ eñ specifice loquit̃ gl. in primo mẽbro qñ testator expressit q̃ fructus sint pcipiẽdi p manꝰ legatarij: sꝫ loquit̃ qñ testator dicit do lego simpl'r: quo casu bart. et Bal. voluñt q̃ simus in dubio: ꝛ merito qꝛ tũc ṽba executiua nõ sunt directa nec ad heredẽ nec ad legatariũ. Et qꝛ de ɔtractibꝰ ad legata ꝛ ecõtra procedit argumẽtuꝫ. l. seruũ filij. §. eũ qui chirographum. de leg. j. ꝛ. l. si ex legati cã. ff. de ṽo. ob. ꝛ. l. fi. C. de leg. iõ idẽ dicendũ est in contractibus ꝛ idem in alijs dispõnibus: put sentit Ang. in. d. l. si quis ita. qđ maxime dicẽdum est in casu isto: qꝛ alia verba hoc idẽ. i. q̃ cẽseatur reseruatus vsusfructus apte id suadẽt: nã primo dñ dicit pro se tenere ꝛ possidere: ille eñ cui solũ debent̃ fructus non possidet fundum vt satis deprehenditur ex. d. l. fundi trebatiani. quatenus dicit q̃ non põt prediũ inhabitare: iteꝫ non põt locare: prout dicit Ange. in. d. l. si qs ita. qđ permittitur in dicta reseruatiõe dicto ioanni. Itẽ verba executiua dirigunt̃ ad eũ: nam reseruatur q̃ possit fructare dicta bona: itaqꝫ concludendum est q̃ censeatur reseruatus vsusfru. ꝛ dicta verba p se possidere cen-

13 seãtur dicta rõne vsusfr. reseruati. † Ex quibus pꝫ q̃ dicto Andree prius fuit saltem ficte tradita possessio ex qua causatur translatio dominij: et sic. d. l. quoties. ꝛ similes. ꝛ. d. l. siue autẽ. §. si duobus. de publi. probant pro dicto Andrea: lꝫ fuerint adducte in contrarium. Ex quibus etiam infertur q̃ fructus pertinere debẽt ad dictum Andream ꝛ non ad dictum Gualterium. qđ ꝛ dicẽdum est ex alio: quia dictus ioannes in concessione facta Gualterio et fratribus reseruauit sibi vsumf. i vita. Itaqꝫ dato q̃ habuisset dominium vigore sui tituli qđ minime veruꝫ est per iã dicta: nihilominus fructus non pertinebãt ad eos: sed ad Ioãnem qui reseruauit sibi vsumf. cum fructus ad vsufructuariuꝫ ptineãt nõ ad dñꝫ. nisi vsufructuarius decedat ante fructuum pceptionẽ. l. vsufructu legato. ꝛ. l. item si fundi. in prin. et. l. si pendẽtes. in prin. cum multis similibus. ff. de vsuf. dictus autẽ ioannes vsufructuarius qui habebat ius percipienpi fructus: illud ius fructus percipiendi cõcessit dicto Andree: et per ɔ̃ns pceptio fructuum hoc respectu ptinebat et spectabat ad ipsuꝫ Andream et nõ ad dictos Gualterium et fratres: habet ergo dictus Andreas potiora iura in dominio seu quasi dominio ꝛ in fructibus mediante dicto Archãgelo recollectis non ob. adductis in contrarium quibus apparet rñsuꝫ

14 per dicta. s. † Circa scdm autẽ quesituꝫ iꝫr dico q̃ dictus Gualterius non fouet iustitiam: sed dictus Archãgelus laborator venit ab accusatione absoluendus: nam ex quo fructus pertinebant ad dictum Andreã: tum rõne dominij vel quasi: tum maxime rõne iuris percipiendi fructus ex cõcessione sibi facta per Ioannẽ vsufructuariũ: ꝛ propterea iudex preceperit dicto Archangelo laboratori q̃ fructus predictos restitueret dicto Andree: ipse laborator excusatur si eos ipsi Andree iussu iudicis restituit. dato eñ q̃ fructus nõ restitueret sit delictum ex forma statuti: tamen certo

15 certius est q̃ nõ est de atrocibꝰ sed leuissimũ. † Et in leuibus iussus iudicis excusat. l. liber homo. ij. ꝛ ibi glos. ꝛ doc. ꝛ. l. nõ videtur data. §. q iussu. de reg. iur. iuncta maxime gl. que dicit q̃ nõ est in culpa. ꝛ tex. ꝛ glo. in. c. q̃ quis mandato. eo. ti. lib. vj. ꝛ ibi no. Dy. ꝛ Bar. d. l. liber homo. ꝛ maxime ex quo dictus Archãgelus notificauit dicto Gualterio q̃ faceret reuocari dictũ preceptũ iudicis: ita q̃ potius est imputandũ dicto Gualterio q̃ dicto laboratori si pro iuribus suis apud iudicẽ nõ institit: cũ de suis iuribus ageretur ꝛ de sui preiudicio: nõ de iuribus nec de preiudicio laboratoris. nõ est ergo imputãdũ dicto laboratori si iuriũ dicti Gualterij ignarus paruit precepto iudicis per predicta. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. ix.

1 ☞ Donatio nepoti ex filio iam defuncto irreuocabiliter facta ꝛ inter viuos cũ iuramento: an ex eo reuocata dicatur qꝛ nepos donatarius mortuus est viuente donatore superstite donatario. per totum consilium.

2 Donatio inter auum ꝛ patrem aut filium seu nepotem in potestate non tenet.

3 Donatio inter patrem et filium in potestate an iuramento firmetur. nume. 9.

4 Obligatio naturalis cadit inter patrẽ ꝛ filium in potestate.

5 Iuramentum licet iurantem restringat: nõ tñ facit capacem cui iuratur si est incapax.

6 Seruus acquirit domino.

7 Profectitiorum nõ potest pater curare etiam iuramento quin habeat vsumfructum.

8 Iurans pater filij contractum seruare lꝫ filius suo proprio emerit nomine nõ erit periurus: si re empta fruatur quesito sibi olim pleno dominio et hodie vsufructu.

10 Iuramentum est iurisgentiũ: patria vero potestas iuris ciuilis.

11 Ius ciuile disponit circa ea que sunt iurisgentium.

12 Donatio mutuum emptio ꝛ venditio sunt iurisgentium.

13 Iuramentum non transit in heredem.

14 Donator qui sibi rei donate reseruauit vsumfructum: an debeat satisdare de vtendo fideliter.

15 Usufructuarius satisdare debet pprietario. fallit in patre.

¶ Consilium. ix.

In nomine dñi nostri iesu Christi. ¶ † In hac cõsultatione circa donationẽ factam per auiã nepti est aduertendũ q̃ ipsa p ut p̃supponit̃ nihil habebat nisi dotẽ: que dos erat et est mariti donec constat matrimoniũ. l. doce ancillam. C. de rei ven. l. domum. so. ma. est subiecta restitutione. l. ij. in prin. so. ma. et quasi per totum tit. ff. ꝛ. C. itaqꝫ hactenus nullus vsusfructus cadit in bonis donatis per dictam Antonellam matrem dicte Caramilie que nõ habet nec habebat nisi dotem que ad maritũ pertinet cõstante matrimonio. Itaqꝫ de eius donatione ad presens minime agitur. Quantum autem ad bona poli donãtis nepti est primo videndũ vtrum donatio ipsa tenuerit secundo dato q̃ te-

2 neat an teneatur pater satisdare. † Circa primuꝫ dicendũ videtur q̃ lꝫ de iure donatio facta inter auum paternum aut patrem ꝛ filium aut nepotem in potestate nõ teneat. l. ij. C. de inoffici. dona. l. donationes quas parentes. de do. inter virũ. l. filie cuius. C. fami.

3 ercis. ꝛ. l. frater. cum sua materia. ff. de condi. inde. † tamen ex quo est iurata videtur q̃ iuramentum firmet contractũ dicte donationis cum tale iuramentũ seruari possit sine dispendio salutis eterne: ergo seruandũ est: ꝛ iuramentũ et contractus super quo interpositum est. arg. c. cum contingat. de iureiur. et. c. quis. de pac. in vj. ꝛ. c. licet mulieres. de iureiur. eo. lib. Qñ eñ contractus vitiatur propter varias vtilitates hominum non comprehensas sub alijs combinationibus Bar. de quibus per eum in. l. si quis pro eo. de fideiuss. cuius combinationes sequuntur communiter Moder. in d. c. cum contingat. contractus firmatur iuramento: prout ipse Bar. concludit in. d. l. si quis pro eo. et doc. cõiter in. d. c. cũ contingat. per. d. iura. ꝛ auf. sacramenta pub. Et hãc partẽ q̃ iuramẽtũ firmet donationẽ inter patrem ꝛ filium tenere allegatur in quodam consi. idẽ tenuisse Bal. in repe. l. ij. ff. de iureiur. versi. circa. et ver. venio ad scdm. ꝛ Bal. in. l. iij. C. de vsuc. pro donato. dicẽs ad ppositũ formaliter. sed si fuit inter patrẽ ꝛ filiũ appositũ iuramentum: et vř q̃ non possit veniri contra iuramentũ: quia est de iure

4 naturali iuramentum quo iure non curat̃ patria ptãs. † vñ constat q̃ inter patrẽ et filium oritur obligatio naturalis. ff. de condi indeb. l. frater a fratre. tunc arguo sic. oritur obligatio naturalis. ad dandum: ergo dari potest: ꝛ sic dominiũ trãsferri: al's sequeret̃ q̃ illa naturalis obligatio esset inanis ꝛ vacua: qđ est absurdũ: vt l. j. s. de nudo iur. quiri. tol. p̃terea ista naturalis vestitur iuramẽ-

to per

to per.l.sacre scripture.que.l.potētior est qualibet patria ptāte: qꝛ
nulla ꝯstitutio humana potētior est diuina.ad hoc.s̄.de epi.⁊ cle.
auť.sed epalis dignitas. Silr ꝙ donatio ⁊ ꝯtractus celebrati iter
patrē ⁊ filiū i ptāte firmeť iuramēto: vr̄ velle Jo.an.i addi. Spe.
in ti.de test.§.j.v.sed pone filiꝰ.nā refert vber.de bobio.in.l. pactū
dotali.C.de colla.pōderare ꝙ lꝫ inter patrē ⁊ filiū ꝯ̄ctus non va-
leat tñ oriť obligatio naturalis.l.frater a fratre.de ꝯdi.indeb.⁊ iō
oriť exceptio pacti: cōsuluit tñ ꝙ iureť vel emancipeť ⁊ postea pr̄
ꝯ̄hat fm eū.facit etiā qꝛ fauore dotis valet donatio inter patrē et
filiā.l.pōponius filadelphus.ff.fa.erc.fortiꝰ valideť fauore aīe q̄
est ceteris rebus ꝓponēda.l.sancimꝰ.C.de sac.san.ec. Et si nō ser-
uādo iuramentū aīa moriať.s.morte eternali. Cōtrariū tñ.s.ꝙ do
natio quā pr̄ facit filio nō firmeť iuramēto: ꝯsulēdo firmat Pau.
de ca.cōsi.suo inci.quidā vbertꝰ miles.al's circa bona q̄ fuerūt in
ordine.ciij.fm ordinē informis.col.iiij.vbi cōfutatis rōnibꝰ quorū-
dā q silr tenebāt donationē factā ꝑ patrē filio in ptāte nō firmari
iuramēto: subdit: dic ergo meliꝰ ꝙ hec donatio iuramento nō cō-
firmať: qꝛ cū pr̄ filio vt filio donauerit vr̄ sibiipsi donasse: ꝓpter
qd̄ reddiť iuramentū frustratoriū ⁊ inutile ⁊ q̄si sup impossibili:
vñ nō est obligatoriū de reg.iu.nō est obligatoriū.li.vj.qs nāqꝫ du
bitet ꝙ si mihiipsi dono ⁊ iuro nullius vtilitatis vel momenti est
5 tā donatio q̄ iuramētū.† Preterea lꝫ iuramentū astringat iurā-
tē: nō tñ facit capacē illū cui iurať si al's erat incapax.ar.ff.de ꝯdi.
⁊ demō.l.cui fundus.nec hoc reperiť cautū: lꝫ cū huic filio donare
tur vt filio nō vt extraneo incapax erat: vñ ꝑ iuramentū capax nō
potuit fieri. Et hec est vera sol'o ad cōtrariū hec paulus ad ꝯtextū
reperio ꝓ hac pte cōsuluisse Raph.cōsi.inci.de supradicto instro
iaē al's pluries cōsulēdo visuꝫ fuit anteq̄ innotesceret snīa Pau.
de ca.⁊ Raph.⁊ ꝓ hac pte alio anno ꝓ q cōsuluerā iudicatū fuit
lꝫ ⁊ ꝓ alia pte ꝯsultū fuerit. Et legēdo.d.auť.sacrā pub.si aduer.
vē.in psi.ꝯtractibꝰ.in.xvij.q.illatione.vj.visum fuerat: lꝫ nō firma
uerim: sed ad ꝓpositū relatis primo dictis Bald.⁊ Jo.an.⁊ data
rñsione ad.d.Jo.an.ꝙ loquiť in donatione facta ꝑ filiū pr̄i: sic for
maliter subdo: lꝫ ꝙ donatio facta ꝑ patrē filio firmetur iuramēto
semꝑ mihi visum fuit dubiū: lꝫ simplr̄ dictū Bal. allegauerim in
auť.ex testō.de colla.nā nō pōt facere iurās ꝙ incapax capꝑe possit
qs eñ sani capitis diceret ꝙ si qs donaret fratri minori: ⁊ iuraret
frater minor quereret q est incapax.⁊ insuꝑ ꝙ si dñs donaret suo
ꝙ seruus haberet ius in rebꝰ donatis: pari rōne nō potuisset face-
re de iure antiquo ꝙ filiusf.esset incapax bonorū: merito nec hodie
6 possit in ꝓfectitijs in quibꝰ nihil est immutatū.† Et maxime qꝛ ꝑ
seruū q̄riť dño etiā inuito.l.etiā inuitis.de acq.re.do.⁊.l.seruꝰ ve-
7 tāte.ff.de v.ob.† ⁊ pari rōne olim ꝑ filiū ⁊ etiā hodie in ꝓfectitijs
vñ nō pōt facere pr̄ ꝙ quesitū filio ex cā ꝓfectitia nō q̄rať sibi: nec
si hoc respectu vitiať venit ꝯ̄ iuramentū: ⁊ ꝑ ꝯñs cessat rō.d.c. cuꝫ
cōtingat. Nec iuramētū ligat suꝑ eo qd̄ est impossibile de iure vel
de facto.ar.l.ipossibiliū.ff.de reg.iu.⁊.c.ad impossibile.eo.ti.i.vj.et
8 dictū fuit.s̄.ꝑxima.q.† Et si filiꝰ ꝯ̄hit puta emit noīe suo et pr̄ iu
rat seruare ꝯtractū filij: nō ꝓpterea erit ꝑiurus si re empta fruatur
9 q̄sito sibi olim pleno dñio ⁊ hodie vsufr.† Et insuꝑ si donat ⁊ tra
dit iā soluta est obligatio naturalis.fatendū tñ est ꝙ si iurat natu
raliter obligať ad nō reuocādū ⁊ teneť ad obseruātiā: ⁊ ꝯñr dona
tio ꝯfirmareť morte donātis.iuxta no.in.l.filie cuius.fa.erc.⁊ in.l.
ij.C.de inoffi.do.⁊.d.l.donationes. Nō tñ forte esset nulla reuoca-
tio si fieret: qꝛ iuramentū nō vitiat actū factū ꝯ̄ ipsum vt dixi.s̄.in
fi.q.ꝑxime. Ad hoc etiā qd̄ dixi circa iurantē nō reuocare testm̄.
vide q̄ dixi in.d.auť.sacrā.in.viij.q. Habeť eñ.c.intelligo.de iure-
iu.⁊ in.c.sicut ex literis.de spō.⁊ in.c.dilecto.de pbē.ꝙ regulari-
ter nō vitiať actꝰ factꝰ ꝯ̄ iuramentū: ꝓut per ea que hñr in dictis
iuribꝰ firmat Jnno.in.d.c.cū cōtingat.in ar.ix.q est an iuramētū
firmet ꝯ̄ctū q vitiať rōne rei vl' materie: suꝑ quo arti.seu nō mēbro
ipe ⁊ doc.ibi ⁊ Bar.in.d.l.si qs ꝓ eo.tenēt ꝙ nō firmeť ea rōne: qꝛ
vr̄ ꝯcernere ipossibile d iure vel de facto. Et qꝛ nō vr̄ ꝙ iuramētū
possit tollere defectū rei fm eos: sed ꝙ filius ꝓfectitia sibi q̄rat est
impossibile de iure ⁊ subsequēter etiā d facto: merito nō arctet per
dictā theoricā.⁊.c.ad ipossibile de reg.iur.⁊.l.impossibiliū.ff.e.tit.
itē ꝓut nō vr̄ ꝙ iuramentū possit tollere defectū rei: ita nec vr̄ qd̄
possit tollere defectū ꝑsone ⁊ eius incapacitatē.ad hoc qd̄ no.bal.
in.l.illud.C.de sac.san.ec.dicēs ꝙ ad hoc vt iuramētū validet cō-
tractū inter cetera req̄riť ꝙ ꝑsona sit habilis seu habilitata ꝑ iura
mētū: lꝫ ꝑsona donatarij nō reperiť habilitata ꝑ iuramētū donā
tis merito ⁊c.de ꝑsona habilitata: iō dixit ꝓpter minorē cuiꝰ ꝑso-
na habilitať ꝑ iuramentū ꝑ auť.sacrā pu.⁊ qꝛ iuramētū facit mi
norē reputať maiorē. Jtē prout dicit Pau.de ca.in preal.cōsi.qui
donat incipiēdo a traditione non obligať ciuil'r nec natural'r. Si
eñ prius obligatus esset traditione liberareť.si ergo pater donan
do filio vere vel ficte tradit nō remanet obligatꝰ. Jam eñ satisfa-
ctū est donationi: merito iuramētū nō hꝫ fundamentū naturalis
obligationis: suꝑ qua fundare se videnť Bal.⁊ Uber.de bobio re
latus ꝑ Jo.an. ita ergo cū ꝑ reseruationē vsufr.resultet ficta tradi
tio ⁊ vera trāslatio possessionis ⁊ dñij q̄n.s.termini sunt habiles.l.
q̄sqs.C.de dona.l.certe.§.si ꝓcurator.ff.de p̄ca.iō liberareť ab illa

obligatione resultāte ex donatione si valeret ad hoc no.ꝑ gl.in.l.
ab emptione.ff.de pac.⁊ in.d.auť.sacrā pub.volētes si vēditor cō
stituit se possidere noīe emptoris rē vēditam liberatur ab actione
ex empto.⁊ illas gl.sequunť Bar.⁊ Sal.in.d.l.ab emptiōe.⁊ hec
procedit in cōstitutiōe vsusfru.ꝑ quā trāsferť vt dixi possessio ⁊ do
miniū: lꝫ noīe suo possideat.⁊ ꝓpterea cōtra eū vr̄ ꝙ nō cōpetat
obligatio ⁊ actio ꝑsonalis: prout cōpetit ꝯtra p̄cario possidētem
iō fortius ꝓcedit opi. dictarū gl. Et iō cū iuramentū interponať
post ꝯtractū in ꝯñtiam post reseruationē vsufr.⁊ sic post sublatā
illā naturalē obligationē si valeret donatio: iō iuramētū nō iuue
tur illa naturali obligatiōe. Et sic euiteť fundamētū Bal.magis
tñ placet ꝙ hͦ casu obligatio cesset: qꝛ obligareť ad ipossibile ꝓat
est ꝙ dominiū trāsferať in eū q est incapax vl' ꝙ qs daret sibiipsi
⁊ ab impossibile nulla etiā naturalis obligatio oriť: vt.d.l.ipossi-
biliū. Nec ob.l.frater a fratre.ꝑall'. qꝛ ibi loquiť i obligatiōe filij in
patrē in quo nō cadit dicta impossibilitas: qꝛ si qd dat filiꝰ nō re-
trāsferť in eūdē: ⁊ si dat pecuniā alienā ꝯsumptione recōciliať.l.si
alieni.de sol.⁊ ar.l.rogasti.§.fi.cū.ll.seq.ff.si cer.pe. Silr ⁊ pr̄ obli-
gareť filio in his qbꝰ esset capax ipse filiꝰ: lꝫ si donať filio nō est ca
pax donatiōis q̄ est doni datio.l.senatꝰ.de do.cā mor.⁊ sic trāsla-
tionē dñij ꝯtinet cuiꝰ dñij nō est capax filiꝰ in ꝓfectitijs.iō nō ob.
d.l.frater a fratre.nō ergo ꝑficiť donatio: qꝛ nō est doni datio: iō
cesset obligatio: prout in terminis.d.l.frater a fratre.si nō ꝑficereť
mutuū: qꝛ no trāsiret dñium nec sequereť ꝯsumptio nō oriret illa
naturalis obligatio: prout ibi sumiť ex dictis gl.Bar.⁊ doc. Nec
ob.arg.Bal.est obligatꝰ ad dandū ergo pōt dare: qꝛ negať: imo
qꝛ nō pōt dare nō est obligatꝰ ad dādū: lꝫ al's obligeť filio: puta
si ꝓmitteret aliqd facere filio qd̄ interesset filij vt fieret. Et lꝫ alias
potuisset reuocare donationē ne ꝯfirmareť morte ipsiꝰ donātis.
iuxta.d.l.filie cuiꝰ.fa.her.⁊.d.l.donationes.C.de dona. inter virū.
esset obligatꝰ nō reuocare vt morte cōfirmari posset: q̄ ꝯsideratio
nō cadit i casu nostro: cū donatarius fuerit morte p̄uētus in.d.l.
frater a fratre.dare poterat vt ibi declarat Bar.iō est naturaliter
10 obligatus ad dādum.† Nō ob.ꝙ iuramētū est de iure gētiū: ⁊ pa
tria ptās de iure ciuili.l.nō ciuiū.ff.d his q sunt sui vel alie.iur.⁊ in
11 sti.de pa.pote.† qꝛ rñdeť ꝙ ius ciuile disponit circa ea q̄ sunt iuris-
12 gētiū ei addēdo ⁊ detrahēdo.l.ius ciuile.ff.de iusti.⁊ iure.† Et pro
fecto donatio mutuū emptio ⁊ vēditio ⁊ hmōi sunt iurisgētiū.l.ex
hoc iure gētiū.ff.de iusti.⁊ iure.⁊ tñ quo ad ipsos ꝯtractꝰ ꝯsiderať
pa.po.d.l.frater a fratre.d.l.ij.C.d inoffi.do.d.l.filie cuiꝰ.cū si.⁊.l.
ij.ff.de ꝯtra.emp.⁊ insuꝑ iusgētiū nō attribuebat dictā virtutē iu
ramēto ꝙ validaret ꝯ̄ctū al's inualidū.⁊ iō ne cui dubium esset qd̄
de iure ciuili: iuramētū nō validaret hmōi donationē: ꝓut nō va
lidat ceteros ꝯ̄ctꝰ iualidos preterq̄ in terminis.d.auť.sacrā pu.
ꝓut ⁊ satis deprehēdiť ex prin.d.c.cū ꝯtigat.de iureiu.⁊.c.q̄uis.
de pac.in.vj.⁊.c.lꝫ mulieres: de iureiu.prout ⁊ no.doc.in dictis iu
ribꝰ.ex quo pꝫ ꝙ.d.rō Bal.nihil vꝫ. Nec iure ꝓbať ꝙ.d.naturalis
obligatio vestiať colore sacre pagine.⁊ insuꝑ dictū est.s̄.ꝙ cessat
naturalis obligatio ad dādū ꝑ patrē filio cui dare nō pōt ꝑ iā dcā.
Jnsuꝑ si qs simplr̄ donat rē tradēdo nō obligať dñiū trāsferre.l.
aristo.§.fi.ff.d dona.⁊ si simplr̄ donat.añq̄ tradat: silr nō vr̄ qd̄ si
nō pōt dare qꝛ res nō est sua obligeť ad dādū: videmꝰ ꝙ in tota.l.
si qs argētū.C.de dona.fit mētio de traditione.fateor ꝙ si qs pro-
mittit rē ex cā donatiōis teneť dare. Nec ob.ꝙ fauore dotis filia ē
capax dñij ⁊ valet datio patris in filiam: qꝛ nō sequiť.hoc iuramē
tū hꝫ dos ergo ⁊ iuramētū: pꝫ de iure ciuili: quo iure dictū priuile-
giū datur doti iuramētū nō hꝫ talē virtutē: imo iuramētum eo iu
re nō ꝓducit obligationē.d.l.si qs ꝓ eo.de fideius.⁊ ꝯ̄ctus dotis
eā ꝓducit: ⁊ ꝑ ꝯñs nō sequiť.hoc dispōiť in fauorē dotis: ergo et
in ꝯtractu iurato: et maxime qꝛ si nō pōt impleri iuramētū obstā
te iuris cēsura iuramētū nō ligat.ar.d.c.ad impossibile. iō nō tra-
ctatur de fauore aīe si non seruans qꝛ non potest: nō ledit animā.
Jnsuper dato ꝙ iuramētū ligaret ⁊ cōtractus nō valeret oīmodo
posset sine detrimēto aīe procedi: qꝛ iuramentuꝫ seruari posset: lꝫ
ꝯtractus foret inualidus: ita ꝙ cōsulitur fauori aīe nō ita cōsuliť
fauori dotis si dotis datio nō valeret vel non esset efficax.item non
interest aīe ꝙ dominiū trāferať in filiā vel neptem in potestate do
nātis constitutā: prout interest dotis.ita ꝙ termini nō sunt pares
sed multū dissimiles: ⁊ de separatis nō est illatio.l.fin.ff.de calū.l.si
maritus.de dona.inter virum. Jnsuper Bar.in.d.l.ij. nō dicit ꝙ
iuramētum firmet cōtractum: sed qd̄ iurans tenetur seruare iura-
mētum: lꝫ alique rōnes innuant qd̄ velit qd̄ cōtractus donationis
firmetur. Non ob.ꝙ vbi ex cōtractu oritur obligatio naturalis iu
ramentum validat contractum ⁊ illum roborat vt in pacto nudo
et stipulatione alteri facta: vt no. Bar.in.d.l.si quis pro eo.in.vj.
combinatione.⁊ Jnno.in.d.c.cuꝫ contingat.char.xliiij.⁊ ibi.d.an
to.sub.vj.casu.et Panor.ibi in vlti.col. Quia respondetur ꝙ si pa
ter donat filio in potestate: saltem si tradit vere vel ficte nō est obli
gatus naturaliter: prout.s̄.deductum est.insuper in illis terminis
contractus validatus iuramento producit ciuilem obligationem
que queriť ei cui iuranť. Sed in casu isto ciuilis retransferreť in pa
trem merito ⁊c. nec iure cauetur ꝙ iuramētū opereť vt quesita ꝑ

filium sibi non querantur. nec dicit Bart. in. l. frater a fratre: ꝯ cō di. inde. in. vj. q. ꝙ pater donādo filio trāsferat ius in filiū aut trāsferre posset. Si em̄ trāsferret iam esset valida donatio: cuius cōtrariū ipse dicit ibidē: nec dicit Bar. ꝙ naturalis obligatio sit ad dādū: ſ3 dicit ꝙ est naturalis obligatio. s. ad seruandū ꝯtractū quātū seruari pōt: ⁊ sic ad nō reuocādum nec veniēdū ꝯtra: vel ad actualiter tradēdum et ꝑmittēdū rē donatā teneri ꝑ filiū donatariū qd fieri pōt: l3 etiā hoc videaꝛ satis dubiū si tradit. q2 tradēdo ꝯ iure gē. fuisset liberatus ab obligatione naturali. Et si donatio fuisset facta hoī capaci ⁊ fuisset valida traditiōe fuisset liberatꝰ ob omni obligatione: q2 solutione eius ꝙ debeꝛ ⁊c. insti. quibꝰ mo. tol. obli. in prin. itaq3 nō suadet rō ꝙ ꝑpter inefficaciā donationis causatā a iure ciuili sit obligatꝰ naturalr̄ is q iure gē. nō esset naturalr̄ obligatꝰ: nec iure reperiꝛ hoc expressum. Sin autē ius cessat ⁊ nō repugnat vl̄ nō suadet nescio videre qualiter fundeꝛ ꝙ donās post traditionē naturaliter obligeꝛ. Et silr̄ si donatio incipit a traditione vel fit vno ꝯtextu anteꝙ̄ ꝯtractus sit habitus ꝑ absoluto: pari ratione nō sit orta obligatio naturalis: prout nō esset orta vbi donatio esset valida vel saltē vna simul orta ⁊ extincta: prout si venderē ⁊ traderē tibi rē vēditā vel ipa res esset a patre iā essem liberatꝰ ab obligatione ciuili ⁊ naturali. dictū aūt Bart. q dicit ꝙ naturalis obligatio oriꝛ vr̄ intelligēdum ante traditionē: ita ꝙ sit obligatꝰ facere qd pōt: iō iuramētū obliget iurātē ad id qd iuraꝛ. s. nō reuocare: sed ius reuocat mortua donataria tollendo spē confirmatio

13 nis. † Et iuramētum nō trāsit in heredē. c. veritatis. de iureiu. merito ⁊c. Ideo vr̄ ꝙ dicta bona possint vēdicari: put ab herede dicti donatoris: prout potuissent si nō interuenisset iuramētū: vel si bona essent aput heredē: prout rōne vsusfructus erāt forte apud donatorē heres cui relicta sunt posset ea retinere. Ex his causatur manifesta decisio secūdi quesiti principalis. s. an mr̄ dicte. d. Caramilie iā defuncte q̄ in citeriori gradu ascendētiū cōstituta deficientibus descendētibꝰ ⁊ fratribꝰ aut sororibꝰ vtrinq3 ꝯiūctis sola suc

14 cedit. ꝑ auꝛ. defuncto. ad tertul. C. † an possit cōpellere donatores ad satisdādu3. circa qd l3 videaꝛ posse dici ꝙ sic: q2 vsufructuariꝰ teneꝛ cauere et satisdare ꝑprietario de vtēdo ⁊ fruēdo arbitrio boni viri ⁊ re restituēda finito vsufr. l. j. in prin. ⁊ quasi ꝑ totum tit. ff. vsufru. queādmo. cau. ⁊ l. vsufr. C. de vsufru. adeo ꝙ satisdatiōe nō prestita nō pn̄t peti fructꝰ. l. vxori. j. ff. ꝯ vsufr. lega. nec peti vsusfr. l. si cuius. §. j. ff. de vsuf. imo tradita res vsufructuario vēdicatur. l. si vsusfructꝰ noīe. ff. vsufru. queādmo. caue. Et si fructꝰ ꝑcipiat nō facit suos prout dicit gl. in. l. si cuius. §. j. de vsufr. ꝑ. d. l. vxori. licet gl. ibi secus innuat: cū vltimo loco arguat ꝙ facit fructus suos. ⁊ Bar. cōcordat in. d. l. vsufructu. doc. cōīter ꝯcordāt. igiꝛ vr̄ ꝙ dicti donatores teneātur prestare dictā cautionē. Tū his nō obst. secus dicēdū est: eo maxime q2 nō hn̄t vsumfru. Caramilla em̄ nullū ius h3 ꝯ pn̄ti in dote: iō nō potuit sibi vsumfr. dotis reseruare. Polus silr̄ nō h3 vsumfr. imo plenam proprietatē. q2 in ꝑfectitijs quicqd q̄rit filius querit patri. l. placet. ꝯ acqui. here. ⁊ l. cū filio. de leg. j. q̄ iura nō sunt immutata in ꝑfectitijs: iō donatio nō iuuet. Et saltē nō est trāsfatū dn̄iū ī neptē donatariā. ꝑ. s̄. dicta. iō nō cogitur satisdare rōne vsusfructus formalis q nō est apud donātes: nec ꝑprietas est apud dictā matrē q̄ petit sibi satisdare cū rē vl̄ saltē spe ꝑprietario: nō aūt carēti iure satisdaꝛ rōne vsusfructꝰ. l. si tibi vsusfructus. ⁊ l. seq. §. plane. et. §. si. et. l. seq. ff. vsufruc. queādmo.

15 cau. † Preterea l3 regularir̄ vsufructuariꝰ satisdare debeat ꝑprietario fallit in patre habente filium in potestate. l. nō solū. §. finautem legata. ver. paterna reuerentia. C. ꝯ bo. que. lib. ⁊ no. gl. Bar. et doc. in. d. l. vsufructu. C. de vsufru. appellatione autē patris venit etiā auus. l. iusta interpretatione. ff. de verb. sig. et. l. filij appellatione. eo ti. ideo iste auus non tenetur satisdare.

¶ Summarium super consilio. x.

1 ¶ Laudū super ꝯpromisso in quo restitui petebatur predium venditū cū pacto de reuendēdo taꝙ̄ cōtractus factꝰ fuerit in fraudē vsurarū ac etiā sup fructibꝰ interim ab emptore ꝑceptis: an dicatur nullū quia arbitri adiudicarūt emptori predium ⁊ ipsu3 cōdēnauerunt in centū taꝙ̄ cōpromissi formam exiuisse videātur.

2 Arbitri potestas dependet a compromisso.

3 Arbitri iudicibus comparātur ⁊ cum sint iudices dicuntur habere iurisdictionem delegatam.

4 Arbitri arbitratores ⁊ micabiles cōpositores non dicuntur arbitri simplr̄ nec iuris formam sequi debent vt possint sentētiare alr̄ ꝙ̄ sit petitum.

5 Arbitrator dicitur bonus vir: et econtra bonus vir appellatur arbitrator.

6 Arbitrator simplex nō arctatur sententiare vt iudex: et pōt qn̄q3 extra formam compromissi iudicare.

7 Arbitramenta habenꝛ ad instar transactionis in qua plerūq3 datur aliud ꝙ̄ petatur.

8 Futura non potest quis diuinare.

9 Clausula ꝙ facto possit arbitrator iudicare importat ꝙ iudicare possit manu regia: dn̄ tū non fiat contra ius honestū. i. naturale ⁊ amplam significat potestatem.

10 Compromitti quando possint administratores de facto in arbitratores.

11 Arbitratorum habentium latas iudicandi habenas quenam sit illorum potestas in laudando.

12 Arbitrato sup bn̄ficio vc3 ꝙ vnus habeat beneficiū ⁊ alter partem fructuū nō ꝯ laudatum super re oīno extranea: licet concessa esset tm̄ potestas cognoscendi super beneficio.

13 Verba: si oportet impropriari: debent interpretari. vt actus potius valeat ꝙ̄ pereat.

14 Contractus correspectiuus presumiꝛ qn̄ vnus ad aliū incōtinenti apponitur ex vicinitate actus.

15 Sententia quasi cōtrahimur ⁊ ex actis declaratur ac petitione ad quam fit relatio.

16 Clausula omni meliori modo quid operetur.

17 Solutio an fieri possit in auro vel moneta.

¶ Consilium. x.

1 In nomine dn̄i nostri iesu Christi. ¶ † Qd dictū fm laudū nullo mō valeat

2 vr̄ prima facie dicendū. † Nā cōstat ꝙ oīs ptās arbitri arbitratoris dependet a cōpromisso. l. nō distinguemus. §. de officio. de arbi. Non em̄ d3 quis excedere metas cōmissionis sibi date. c. cū olim. de offi. deleg. l. diligēter. ff. mā. ⁊ c. cum dilecta. de rescrip. Et ideo si arbiter excedit fines cōpromissi laudum est nullum. d. §. de officio. ⁊ l. nō distin. §. plenum. de arbi. prout ⁊ sententia iudicis delegati excedentis fines rescripti. d. c. cum dilecta. ⁊ c. sedes. eo. tit. Cum ergo in compromisso deducta sint ⁊ prediū qd dicebatur subpignoratum ⁊ fructus: ⁊ a predio quod est principale sit reus absolutus de fructibꝰ nihil dicitur in sentētia: sed condēnatur reus conuentus in quātitate centū ducatorū de quibus nil in petitione continetur. Si em̄ nō debebatur predium qd eratꝰ principale nec spectabat ad actorem pariter nec debebantur fructus vt accessorij: cum accessoriū sequatur naturā principalis: vt. l. cum principalis. ff. de reg. iur. ⁊ c. accessorium. eo. tit. lib. vj. Nec statutum seu decretum de hmōi cōpromissis loquēs dare videtur circa hoc specialem potestatem hmōi arbitris statutarijs nisi qd ꝑcedatur simpliciter ⁊ de plano sine strepitu ⁊ figura iudicij prout ipsis arbitris videbiꝛ ⁊ placebit que oīa respiciūt modū proceden di nō facultatem enormē circa sn̄iam proferendā vt p3 in dicto ordinamēto in. §. ⁊ dictis arbitris. vnde debēt dicti

3 arbitri ferre sn̄iam prout de iure disponiꝛ: ⁊ sic iustitiā facere: † cū arbitri iudicibus comparentur. l. j. de arbi. ⁊ c. vno delegatorū. de offi. deleg. Et maxime isti arbitri iuris cū iudices sint q2 iurisdictionem delegata habent. c. ab arbitris. de offi. deleg. lib. vj. iuncta glos. ⁊ l. fi. C. de iudi. ⁊ facit. l. si arbitro. ff. qui satisda. cog. iō iuxta petitionem solēnem: vel qualēqualem petitionē ferre debent sentētiam. ar. l. vt fundus. ff. cōi diui. ⁊ c. l3 hely. de symo. ⁊ cle. sepe. de verb. sig. nec habētes liberā potestatem pn̄t cōtra iustitiam pronūciare ⁊ tollere iura habenti: vt no. Bar. in ꝯsi. videbitur: in extraua. ad reprimēdā. est em̄ contra naturalem equitatē tollere ius parti prout ipse ibi dicit in fi. cum itaq3 centum ducati nō fuerint petiti: sed predium et fructus vt accessorij: nec centum ducati aliquo alio iure possunt dici debiti ex deductis coram ipsis arbitris: ideo videtur ꝙ laudum latum super centum ducatis non teneat: sed sit nullius momētī. nec habet obstare ꝙ statutum dicit ꝙ nihil possit opponi contra tale laudū: quia intelligitur de laudo valido alr̄ nō meretur dici laudum. l. iiij. §. condēnatum. de re iudi. et cle. pastoralis. eo. ti. et no. Bar. in. l. j. §. parui. qd vi aut clam. ⁊ docto.

4 in. c. item cum quis. de resti. spo. ⁊ in. d. §. condēnatum. † Tamen his minime refragantibus contrariam sn̄iam arbitror de iure veriorem: ad cuius rei euidentiam premitto qd dicti arbitri iure electi ex forma decreti seu municipalis ordinamenti nō sunt simplices arbitri: sed deputantur arbitri arbitratores ⁊ amicabiles compositores: nam disponitur ꝙ partes compromittant in arbitros ⁊ amicabiles cōpositores et bonos viros: vt patet in eodē ordinamento seu decreto. in. §. teneantur. insuper qui in eodem decreto pluries nominātur etiam arbitratores: vt patet in se. §. ⁊ si postꝙ̄. et in. §. ⁊ si dicti arbitri ⁊ arbitratores. ⁊ §. seq. ꝯsi. nisi dicti arbitri et arbitratores. et in. d. §. ⁊ dictis arbitris. ⁊ in. §. pena ipsis arbitris et arbitratoribus et pluries in alijs. §§. seq. ita nuncupantur: et eorum sententia lauda et arbitramenta appellātur in dictis se. §§. tam respectu primi compromissi ꝙ̄ secūdi: vt ex lectura ipsius decreti clare patet. Ex quo euidenter patet ꝙ dicti sententiantes in quibus fuit compromissum censentur fuisse ⁊ fuerunt nō solum

5 arbitri: sed etiam arbitratores ⁊ amicabiles cōpositores. † Et illa verba vt bonos viros possunt exponi. i. vt arbitratores: vt declaratur ex seq. §§. sequentia enim declarant precedentia. l. si seruū plurium. §. fi. de leg. j. et. l. heredes palam. §. sed si notam. ff. de testa. et Bal. in addi. Spec. in tit. de arbi ver. ij. ⁊ iij. dicit ꝙ arbitrator est bonus vir: ⁊ per ꝯn̄s nō habēt solū iudicare vt arbitri ⁊ ad instar iudicum de iure: sed etiam vt arbitratores habētes latiores habenas. iuxta. l. si de meis. §. recepisse. et que ibi habētur. ff. de arbi. ⁊ l. si societatem.

si societatem.§.arbitratorum.ff.pro socio.et que ibi per Barto.et
6 per doc.in.c.quintauallis.de iureiu.† Et insuper compromittitur in eos ex forma statuti vt de iure veritate et equitate et de facto:vt expresse decernitur in dicto decreto.in.d.§.tenentur.insuper et per cõsequens non solũ in procedendo habeant latas habenas nõ regulatas a iuris ordine:sed etiam in sententiãdo habent latissimas habenas nõ restrictas ad meram iuris dispositionem ſm quã iudicare tenentur iudices et arbitri:sed etiã pro bono pacis et amicitia componenda recedere a iuris metis:prout equitas eis suadet: prout etiaz in simplici arbitratore dicit Bal.in addi.Spe.in tit. de arbi.ver.ij.et.iij.qd nõ arctatur sententiare vt iudex:sed sequitur
7 sui capitis sniam.† Non ergo vitiatur arbitramẽtuz arbitratoris si non est latũ iuxta formã petitionis.prout enĩ in trãsactione dat pleruq; aliud ꝙ petatur vt a lite recedatur:ita et suadet rõ ꝙ fieri possit in arbitramento ꝙ habet instar transactionis: vt habetur in auk.si vero contigerit.C.de iudi.nam et equum est vt si per hanc viam potest iurgium dirimi dirimatur:ita etiã faciũt pleriq; amicabiles cõpositores vt docet ipsa rei experientia que rez magistra est.c.quã fit.in pñ.de elec.lib.vj.et.c.statutum.in princ.eo.ti.et lib. Ita ergo facere possunt isti electi:vt arbitratores et amicabiles cõpositores.Et licet forte ex tali arbitramẽto non resultet amicabilis cõpositio:q: partes non sint contente arbitramento nec amicitia inde sequatur:satis est ꝙ arbitratores et cõpositores ex capitis sui iudicio:ita forte arbitrati fuerunt.s.ꝙ ex arbitramento resultaret amicitia et non discordia:cuz vt dixi sequantur sui capitis sen
8 tentiam.† Et de futuris non poterant diuinare.c.vt nostrũ.extra
9 vt eccle.be.et.l.si putator.ff.ad.l.aqui.† Et maxime quia adijciunt illa verba et de facto que important ꝙ possit procedere et iudicare manu regia.dicit Bar.in extraua.ad repri.in verbo videbit.circa fi.Lappus in alleg.cclxxviij.dicit ꝙ importat omnẽ amplaz potestatem dũmodo non fiat contra ius et honestuz.et refert Pont.in rubri.ff.de arbi.intelligendum est cõtra ius naturale:nam manus regia non arctabatur ad ius ciuile seruandum.vt.l.princeps legibus.ff.de.ll.bene verum est ꝙ si mihi est aliquod ius quesitũ:licet iuris ciuilis dispositione non debet a me auelli et mihi auferri etiã de equitate iurisgentium:prout et dicit Bart.in.d.ver.videbitur. in fi.vbi etiam sentit ꝙ verba ista de facto significent amplaz potestatem.Uult enim in eodem verbo videbitur ꝙ vba denotantia meram voluntatem et liberum et plenum arbitriũ arctãtur ad obseruantiam eorum que sunt iurisgentiũ.Ange.autez vult in.l. imperatores.ff.de pac.ꝙ compromittens de iure et de facto censet dedisse potestatem tollendi iura vnius partis et gratis dandi al
10 teri.† Et propterea dicit ꝙ administratores facere nequeunt tale cõpromissum:sed aliud videtur velle Bar.in.l.si sic.de leg.j.et in.l. fideicommissa.§.quãꝙ.de leg.iij.volens ꝙ his quibus datur liberum seu plenũ arbitrium seu remittitur eorũ voluntati omnia possunt preter duo.s.dolo aliquid facere vel donare.l.creditor.§.lucius.ff.man.omnes tñ volunt ꝙ importat idem ꝙ alia verba significantia liberum et plenũ arbitriũ vltra ꝙ simplex arbitrium boni viri qd habet simplex arbitrator.de quo etiã per Bar.in consil.suo incip.punctus questionis vertentis inter albertum.in ordine.lxxv.ſm ordinem perusinum nõ informis:et per Bal.in.l.j.ff. de euic.et in consi.suo incip.premittendum est ad euidentiam qd verbum de facto in ordine mihi.dlj.et aliquid per Ant.de bu.in.c. in presentia.de proba.et Bal.in.l.solam.C.de testi.Et ideo nõ arctãtur ad pronunciandũ iuxta petitionem: prout arctatur iudex et merus arbiter.et isti arbitratores in quos cõpromittitur etiam de facto habent latiores habenas ꝙ habeant simplices arbitratores qui etiam simplices arbitratores nõ vidẽtur arctari ad pronunciandum iuxta petitionem.dicuntur enĩ procedere extraiudicialiter.dicit Bal.in.l.fi.C.de contrahen.emp.et prout dixi sapit arbitramentũ spẽs transactionis:et no.Bar.in.d.§.arbitrorum. maxime in pe.col.vbi dicit ꝙ licet possit arbitramentum iniquuz peti vt reducatur ad arbitrium boni viri:tamen nõ sufficit probare ꝙ arbitrator contra iustitiam arbitratus fuit:quia nõ assumitur ad hunc finem vt ſm iustitiam pronunciet:sed vt transactionem ineat.sed vt arbitramentum appareat iniquũ dz pbari causa quare quis petat et causa defensiõis et qualitas personarũ.Itẽ debet estimari dubius euentus litis:et quantũ pro illo dubio euẽtu litis fuisset equũ dare: prout dicitur in transactionem.in.l.lucius.§.fi.ff.ad treb.ſm eundẽ Bar.et hoc dicit in simplici arbitratore.Et lz in simplici arbitratore sit dubium qd habeat respectus ad illum dubium euentum litis.per no.per Bal.et Saly.in.l.ij.C. de rescin.ven.et.d.Ant.in.d.c.quintauallis.de arb.tamen etiam
11 retenta opi.Bal.et sequacium:† saltem videtur teneri posse opi. Bar.in arbitratore:qui habet latas habenas iudicandi etiã de facto:et procedendi et terminandi vt amicabilis compositor: cum amicabiles cõpositores soleant etiam tollere vni parti et dare alteri.id de quo litigatur vel aliquid aliud:vnde saltem si assumptus qui est vt amicabilis compositor cum potestate terminandi de facto non videtur hesitandum:quominus possit componere vt pro re petita aliud conuentus det actori:licet illud non sit in iudicio deductum:saltem si illud quod iudicat qd detur consistit in pecunia numerata:quia pecunia omnis alia res estimatur:et estimatione rei sepe iudicatur ipsa res.l.si ita fideiussorem accepero.ff.de fideius.idẽ dicit Bar.in.l.aquiliana.qd si litigatur sup fundo: puta meuiano:et datur plena potestas arbitratori laudãdi super illa lite:non poterit arbitrator ponere manus ad aliam rem:et laudare qd fundus titianus detur pro meuiano de quo litigabat.d.§. de officio.et.d.l.si cum dies.§.plenum.et estimatio eius qd dicit qd iudex aditus super iudicio cõmuni diuidundo nõ potest occasione rei cõis apponere manum ad aliam rem non cõmunez.l.arbor.§.de vestibulo.ff.cõi di.Sz bene potest talis arbitrator iubere qd detur pecunia pro re.d.l.si ita fideiussorẽ accepero.de fideiu. et insti.de offi.iudi.§.si familie.et.§.seq.et.l.cũ in fundo.§.si fundus. de iure do.ſm eum.qui prout dicit ibi Raph.fulg.bene loquit: et eum sequitur etiã Pau.de ca.idẽ Panor.in.c.cum dilect⁹.de arbi.idem etiam in scdo mẽbro vult.d.Anto.Imo.et Panor.i.d.c. quintauallis.imo arbitrator potest etiam condẽnare vt spẽm pro specie daret:q: est species transactionis:et ex cã transactionis põt vna res pro altera dari.l.si pro fundo.C.de transac.prout vult Ange.in.d.l.cum aquiliana.prout refert ibi preclarissimus doc.et integerrimi iudicij.d.Jo.petrucij pater et dominus meus idem tenens:qd et tenet Imo.in.c.quintauallis.in.xx.differẽtia inter arbitrum et arbitratorẽ addncendo.c.nisi esset.de prebẽ.et idem tenent.d.Ant.et Panor.in.d.c.quintauallis.licet.d.c.nisi essent.parum vrgeat:quia loquitur in condẽnatiõe ad pecuniam:in qua et Bar.concordat:et loquitur de annua pensione percipienda veri
12 similiter ex fructibus beneficij.† Et si quis arbitratur sup quo beneficio ꝙ vnus habeat beneficium et alius partem fructuũ: nõ arbitratur super re omnino extranea a re commissa.Loquitur autẽ Bar.qñ condẽnatur ad pecuniaz pro specie petita.Ang.autẽ in d.l.cum aquiliana.seu in.l.seq.illud verũ eo casu quo eodem contextu verborum arbitrator illud dixerit:puta cõdẽno in.x.si dimiseris fundum petituz:vel dimisso fundo petito vel remanẽte fundo penes reum:prout in his terminis ipse Ang.loquit.Et idem si absoluisset a fundo et pro eo condẽnasset in centum:lz ipse nõ dicat:secus si diuerso sermone pronunciasset in fundo et in centum: puta dicendo absoluo a fundo reum conuentum.itẽ eũ cõdẽno in centum:nam tunc valebit in fundo et non in cẽtum ſm eum qui nihil allegat.sed lz nihil allegat:tñ verum videtur eius dictũ si in illis centum nõ condẽnasset respectu absolutiõis a fundo.nã tũc suadet ratio q: non censeatur condẽnatio facta cã trãsactionis:et sic cessat rõ qd in transactione vna res etiam de qua nõ stabat cõtrouersia datur pro re de qua est controuersia.et Bar.loquitur qñ
13 condẽnauit ad pecuniã pro re petita:† tamẽ putarez qd in dubio cẽseatur facta condẽnatio pro re petita ex pluribus:et primo:quia actus debent interpretari vt valeant et non vitientur si ita interpretari possunt.l.quoties in stipulationibus.de verb.obli.cum si. etiam si oporteat impropriari verba:maxime vt sententia valeat. vt per glo.in.l.et puto.§.j.in ver.cõmmunicari.ff.fa.her.si ergo nõ valeret nisi pro predio petito condẽnatio facta fuisset:ergo interpretari dz dicta snia arbitratoris vt condẽnatio facta de centũ cẽ
14 seatur facta pro rebus in petitiõe et compromisso deductis† Secundo ex vicinitate scripture.que enim incontinenti fiunt censentur inesse.l.lecta.ver.dicebam.ff.si certum peta.et.l.iurisgentiũ.§. quinimo.ff.de pac.Et ideo pactum appositum iuxta contractuz censetur celebratum correspectiue ad cõtractũ:iõ qñ cõtractus est pro vno et pactum pro alio censentur correspectiui: adeo qd resultat contractus innominatus:prout volũt vltramõ.in.l.in bonefidei. et in.l.petẽs.C.de pac.et in.d.l.petens.in vna repe.col.pe.dicit qd qñ reperiuntur duo instrumẽta de duobus cõtractibus factis eodem die loco et testibus censentur facti eodem contextu:et vnus cõtemplatione alterius.et idem Bal.in.l.j.C.de operis liber.et in si.
15 in.l.pe.§.mulier.ff.so.ma.† Ita pariter dicendum videtur in snia in qua quasi contrahitur.l.iij.§.idem scribit.de pecu.Et pari rõne in arbitramento qd dependet a cõtractu:quia a compromisso.qd maxime dicẽdũ videtur:quia snia declaratur ex actis.l.si quis ad exhibendum.cum sua glo.et dictis per Bar.ibi.et maxime ex petitione ad quã hz necessariã relationẽ:vt per Bart.et doc.in.l.j.C. de errore calcu.ita et arbitramẽtum hz relationẽ ad petitionẽ sup qua factum est compromissum.itaq; dz ex ea declarari quatenus põt.et facit pro pdictis.d.c.nisi essent.vbi nõ fuit facta cõdẽnatio in quãtitate pro beneficio sup quo litigabat fz vba snie:tñ arbitramẽ
16 tum valet.† Tertio q: est clausula qd laudum tulerunt dicti arbitri omni meliori modo &c.Ideo cẽsetur latum eo modo quo valere põt.s.qd illi centum ducati censeantur subrogati loco reruz sup quibus pendebat lis et factum fuit compromissum si als arbitramentum non valeret.Nã dicta clausula plurimũ solet opari:vt habetur in.l.cum pater.§.filijs matrem.de leg.ij.et p Bal.Pau.de ca.in.l.quoties.C.de here.insti.per Imo.in.l.cum nulla.ff.de re iudi.Itẽ et quarto põt dici qd centũ ducati sunt petiti pro fructib⁹ si non extant.itaq; põt intelligi qd ista condẽnatio non excessit fines petitiõis:sz q: centũ ducati sunt minor summa quã ducẽti flo

reni monete: ideo nō in alio ꝙ fuerit petitum fuit latum arbitra-
17 mentū. † Et si dicat aliud sunt duceti floreni monete ⁊ aliud sunt centū ducati: rñdetur ꝙ ducētos florenos petijt pro estimatione: et estimatio nō magis debet in moneta ꝙ in ducatis. censetur eñ petijsse estimationē quā estimat in tanta quātitate: ideo iudex potest estimationē estimare in auro prout in moneta. Et pars in petitione apponit clausulā petens in predictis ius ⁊ iustitiam ministrari: que iustitia ita ministratur si cōdēnatio fiat in ducatis put si in moneta. itaqꝫ hoc nihil obstat: ⁊ maxime quia pecunia ꝓ pecunia soluitur inuito de consuetudine generali glo. in. l. si quis argētum. in prin. C. de dona. per Bar. ⁊ Imo. in. l. paulus rñdit creditorē. ff. de solu. Nec etiam obstat si fructus sunt accessorij maxime petiti ita incerti: qꝛ rñdetur ꝙ fructus poterant deberi ⁊ ipsuꝫ predium: tñ arbitratores forte voluerunt eum absoluere a restitutione predij: ⁊ illud sibi cōuento adiudicare pro pecunia exposita et pro honore conuenti ⁊ memorie defuncti genitoris: ⁊ cōdēnare in centū ducatis pro fructibꝰ petitis: ⁊ forte pro estimatione predij vltra pecuniā quā pars cōuenti exposuerat: vel si nō debebantur propter dubietatē litis ⁊ circa principale ⁊ circa accessiones arbitrati sunt ꝙ equum foret ⁊ consuleret quieti partiū ⁊ expediret pro amicabili cōpositione ꝙ centum ducati a conuento soluerentur: pro redimenda forte vexatione ⁊ pro estimatione dubij euentus litis. et hac via nō excesserūt fines cōpromissi: tñ qꝛ quantitas erat petita etiam maior: tum qꝛ pro cōponenda illa lite emanauit dicta condemnatio ad pecuniam. Et dato sine preiudicio veritatis ꝙ condēnatio forte foret iniusta nihil refert ex quo de iniquitate reclamari nō licet. Et per hoc sunt sublata adducta in contrarium. ⁊ remanet conclusio ꝙ dictum arbitramentum sit efficax et mandandum executioni. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. xi.

1 Dotata filia que statuto asisij non succedit quousqꝫ extant masculi: an patre decedente testō condito herede filio masculo instituto qui postea relictis filijs morit ⁊ vltimo loco filij relicti masculi moriūtur absqꝫ liberis institutis tñ extraneis: possit dicta filia ad patris hereditatem redire tanꝙ temporaliter exclusa ⁊ non in perpetuum. per totum.
2 Preteritio filie patris testō statuto excluse stātibus masculis que postea illis deficientibus admittit an dicat testm̄ nullū. per totū.
3 Heres anormalus quis dicatur.
4 Repudiare nō pōt hereditatē qui adire nequit ex testamento nec ab intestato succedere quandiu ex testō succedit.
5 Bonorū possessio cōtra tabulas cessat donec testm̄ est possibile: cōuertitur tñ in cōtra tabulas conditione deficiente. nu. seq.
6 Hereditatem non agnitam an transmittat ille qui est in oēm euentum consecuturus bonorum possessionem.
7 Legata siue prelegata heredi facta an veniant in vniuersali fidei commisso: ⁊ an heres possit illa transmittere.
8 Negatiua ꝙ promissa nō seruarit vel affirmatiua qꝺ obseruauerit per quem sit probanda: quando etiā adijcitur in vltimis voluntatibus. nu. seq. ⁊ consi. 443. in. 2. volu.
9 Negatiue probatio ꝙ maritus vxori medicum nō adhibuerit cui probatio incūbit. ⁊ consi. 28. in. 2. volu.
10 Collatio iter succedētes ab intestato diuerso iure an habeat locū.

¶ Consilium. xi.

In nomine domini nostri

1 Iesu Christi. ¶ † Pro decisione pñtis ɔsultationis
2 premittendū est ꝙ stante hmōi statuto exclusiuo filiarum ad tps. s. donec masculi supersunt: † vtrū filie preteritio reddat testm̄ nullū. cōis fere omniū sententia est: ꝙ donec supersunt filij testm̄ nō sit nullū: mortuis aūt filijs masculis qui erāt cā exclusionis: licet Raynerius de forliuio ⁊ collegium senense consulēdo firmauerint ꝙ nō reddatur nullum: qꝛ filia tpe mortis patris non erat talis que deceret instrui vel exheredari: ideo preteritio non viciat. per. l. si quis filio exheredato. in prin. de iniusto testō. ⁊. l. gallꝰ. per totā. l. de liberis ⁊ posth. tñ ⁊ Bar ⁊ Bal. ⁊ Franciscus tigrini de pisis et collegiū florentinum ⁊ fere oēs cōcludūt ꝙ filia preterita deficientibus postea masculis dicat nullū: sed lꝫ in hoc concordent: tñ variāt: qꝛ Bar. tenet ꝙ filia supuiuens dicat nullū tanꝙ retro nullū: qꝛ apparet hodie ꝙ testm̄ fuit retro nullū carēs solennitate institutionis aut exheredationis filie q̄ erat ꝓpter istum casum instituenda vel exheredāda: ⁊ allegat ꝓ filiꝰ qꝺ ē in capto ab hostibꝰ postea reuerso qui dicit testm̄ retro nullū: prout no. Bart. in. l. gallus. §. ⁊ qd si tm̄. de libe. ⁊ posthu. prout hoc concludit ipse Bar. in. l. fi. ff. ad tertu. ⁊ in ɔsilio suo qꝺ incipit ꝓponit qꝺ pater. in ordine. xj. ſm ordinē informis. ⁊ ſm ordinē perusinū non informis. lxiiij. qꝺ cōsiliū quasi de ꝟbo ad verbū ponit Bal. i. l. si auus. C. de libe. prete. ⁊ do. Tindarus pronepos Bar. post ɔsiliū Bar. predictū. dicit ꝙ in illa cā idē qꝺ Bart. ɔsuluerūt. d. Thomas de cursinis de florentia. ⁊. d. Frācīscus dñi Bichi de aretio ⁊ totū collegium florentinū: q̄ cōsilia dicit se vidisse ⁊ legisse. Idē voluit ipe Bar. in alio. cōsi. qꝺ inci. dñs Iacobus. in ordine. clxxxvij. ſm ordinē perusinum non informis. ⁊ prout quidam referunt idem tenuit in alio cōsi. qꝺ incip. pater habēs filiū. Et lꝫ multi dānent ea rōne: qꝛ ſm opi. Bar. filius interim non esset heres ⁊ nō posset exigere debitores neqꝫ exigi a creditoribꝰ hereditarijs: qꝺ est contra mētem omniū statuentiū ⁊ ɔtra cōem ɔsuetudinē q̄ hꝫ ꝙ interim filiꝰ gerat se pro herede ⁊ agat ⁊ cōueniat vt heres: ⁊ consuetudo est optima legū ⁊ statutorū interpres. l. cū de interpretatione. ꝺ le gi. et. c. cum dilectus. de cōsue. q̄ ratio vr̄ multū vrgens: ⁊ multos
3 mouet contra Bar. † Sed Bar. posset se tutari a dicta obiectiōe: qꝺ lꝫ interim ipse filius sit heres ex mente statuti: tñ sit heres anormalꝰ prout Frācīscus tigrini dicit de filia ꝙ sit heres anormala: nā ſm regulas iuris ex testō qꝺ speratur rūpi nō pōt adiri hereditas prout ꝓbat Bar. Ideo iste filius non posset esse heres ex testō nec ab intestato: prout cōtingit in filio instituto vētre pleno: qui non potest adire ex testō de cuius ruptura dubitatur: qꝛ pēdet ex
4 futuro euētu. † Et prout nō pōt adire ex testō: ita nec repudiare. l. nolle. ⁊. l. is qui. de acq. here. ideo nec ab intestato adire pōt propter regulā que dictat ꝙ donec est spes successionis ex testō adiri nequit ab intestato. l. anteꝙ. C. cōia. de succes. l. ꝙ diu. de acq. here. cū si. Silr̄ nō potest institutus petere ſm tabulas: qꝛ pōt esse locꝰ
5 bonoꝝ pos. contra tabulas. † Et donec possibile est testm̄ contra tabulari cessat bonoꝝ pos. ſm tabulas. l. ij. §. expectādi. ⁊. l. illud. §. fi. in prin. de bono. pos. ɔtra tabu. Et tñ qꝛ filius institutus in oēm euentū est successurus siue posthumus nascatur siue nō nascatur. Nec equum est ꝙ propter dubiū: vtrū vnꝰ casus eueniat an alter careat hereditate: is qui quolibet casu eueniente esset cōsecuturus bona vel ꝓ bono. pos. ſm tabulas vel per bonoꝝ pos. contra tabulas interim sibi cōceditur bonoꝝ pos. cōtra tabu. vt. d. l. illud. §. fi. Et minus inconueniens reputat ꝙ cui de rigore iuris nō ōfertur bonoꝝ pos. cōtra tabulas: sed pendente dubio an sit competitura necne interim concedatur ꝙ ꝙ priuet cōmoditate succedēdi is q in oēm euentum erat successurus vt est ibi tex. Et al's inuitatus in testō sub cōditione interim petit ſꝫ tabulas: maxime si deficiente conditione est successurus per cōtra tabulas: quo casu defecta cōditione bonoꝝ posses. ſm tabulas conuertitur in cōtra tabulas. l. ij. §. si sub cōditione. de bo. pos. ſm tabulas. ⁊ ibi glo. ⁊ Bar. Itē licet bonoꝝ possessio nō agnita nō trāsmittatur. l. iij. §. acquirere.
6 ff. de bonorum pos. ⁊ longe fortius non delata: † tamen is qui in omnē euentum est consecuturus bonoꝝ pos. si decedit transmittit bono. pos. contra tabulas non agnitam. ⁊ bono. posses. ſꝫ tabulas adhuc non delatam. in. l. sed ⁊ si decesserit. ꝺ bono. pos. ɔtra tabu. similiter ⁊ hereditatem transmittit etiā nondum delataꝫ propter dictam rationem: quia delatio impeditur ꝓpter dubium euētum alterutriꝰ casus talis ꝙ quicūqꝫ eueniret decedēs erat successurus licet diuersis vijs inuicem incōpatibilibus: vt probat in. l. ventre. ff. de acquirē. here. que oīa sunt cōtra regulas et normā iuris cōis. Ita in proposito ex quo filius institutus est in oēm euentum successurus siue filia succedat post morteꝫ ipsius filij qꝛ ꝺcedat sine filijs masculis: siue non succedat filia qꝛ premoriatur filia: vl' filiꝰ decedat cū filijs nō incōueniat: ꝙ lꝫ testm̄ sit in pendenti: tñ filiꝰ succedat ex mente statuentiū ⁊ ex interpretatione ɔsuetudinis: et interim ꝺcedens transmittat: tñ sili equitate prout in terminis. d. l. illud. §. fi. et seq. l. sed ⁊ si decesserit. ⁊. d. d. l. ij. §. si sub cōditione. ⁊. d. l. ventre. et talis successio qualis sit pendeat ex futuro euentu put pendet in terminis. d. §. si sub condi. Nam lꝫ interim agnoscat bo. po. ſm tabulas: tñ si deficit cōditio vel euanescit i extraneo sub cōditione instituto vel conuertitur in bo. pos. contra tabulas in filio sub condi. instituto. ita dicimꝰ in sili hoc casu in filio ꝙ interim simili equitate succedat ⁊ futurus iudicabit euentus an talis successio sit tanꝙ ab intestato an sit ex testō: iō interim decedēs trāsmittat etiam illam partē dimidiā que pendebat ex futuro euētu qualiter si esset deuoluenda: nō aūt esset deuoluenda per regulam que traditur in. d. l. ventre que est ꝙ qñ ius pendet ex futuro euētu qui in omnē euentū successurus est interim decedens transmittit hereditatem: ⁊ ita contingit in casu nostro ⁊ est minus incōueniēs ꝙ interim consequatur hereditatem: tamen ex futuro euentu pendeat ex qua causa cōsequatur et magis deseruitur menti iuris municipalis: ⁊ non magis offenduntur regule iuris cōis per hāc viā ꝙ per aliam viam: ꝙ filia vt ex nunc sit heres et nō fingatur heres a tēpore mortis testatoris contra. l. heres qñqꝫ. de acqui. here. Itē ꝙ qui semel est heres desinat esse heres contra regulā. l. ei qui soluendo. de here. insti. ⁊ ꝙ pro parte tpis et portionis quis decedat testatus ⁊ pro parte intestatus. portionē eñ que sibi deferretur de iure cōmuni ſm opi. aliam Francisci tigrini ⁊ sequacium habet filius institutus ex testō: ⁊ portionem que deferretur filie hꝫ extātibus masculis ex testō: ⁊ postea deuoluitur illa portio ab instato contra regulam iuris. l. ius nostrum. de reg. iur. Item offendit regula ꝙ adeatur hereditas ex testō qꝺ speratur rumpi preteritione eius qui speratur succedere contra. d. §. expectandi. ⁊ rōnē. d. l. ventre. et qꝺ ibi per glo. Bar. et doc. et tenendo opinionē Barto. interim succedet ex equitate prout i simili. d. l. illud. §. fi. et. d. l. ij. §. si sub conditione. ⁊ censura iure municipalis iuuabitur silitudine

quadam dictoꝝ iuriū. Et si dicaṫ quare nō succedit ꝟt ꝯtra testm̄ prout cōtingit in terminis.d.l.illud.§.fi.vbi institutus succedat ꝑ ꝯtra tabulas.r̄ndetur ꝙ illō ideo qꝛ sperare natiuitatē posthumi existētis in ventre matris est benignius ꝙ̄ expectare abortiuū:ideo iudicaṫ eo respectu ac si natus fuerit:prout ibi dicūt gl.ꝛ Bart.ꝫ in casu nostro benignius est expectare purificationē ꝯditionis.s. ꝙ filiꝰ masculi nō decedāt sine filiꝫs masculis maxime ī vita filie.iō interim iudicaṫ ac si euenisset.arg.d.l.ij.§.si sub cōdi.de bo.pos.ꝫ tabulas.idcirco filiꝰ interim succedat iure quodā spāli:ꝛ eo post ea decedente habeat ac si nō successisset quo ad trāsmissionē:ꝛ sic saluet opi.Bar.ꝛ nō offendaṫ nimiū tertia opi.Frācis.accur.et seꝗuaciū:ꝛ inhereamus maxime equitati cui inherēt iuriscōsulti in d.l.ventre.ꝛ.d.l.illud.§.fi.cū.l.seq.ꝛ in.d.§.si sub cōdi.arguēdo ꝺ̄ similibꝰ ad filia.ꝙ ꝫ.c.inter ceteras.de rescrip.l.nō pn̄t.de.ll.ꝛ cū casus iste nō fit de iure cōi decisus ꝛ recedi opꝫ a regulis iuris ex bono ꝛ equo decidēdus vr̄.c.fi.extra de trāsac.ꝛ inhereamꝰ volūtati testatoris quā exequi piū est.in auṫ.de heredi.ꝛ falci.§.fi vero expressim.ꝛ.l.cū quidā.C.ꝺ̄ neces.seruis.here.insti.vbi dicit Bal.qꝺ

7 iudex dꝫ sequi voluntatē testatoris prout venator leporē.†Et maxime equitas id suadet:qꝛ testator fecit ꝛ nōnulla ꝑlegata dicto filio soli herdi instituto:que prelegata nō valēt quatenus ipse ē heres:qꝛ a seipso sibyꝑsi nō pōt legari.l.si qdē.de leg.j.Et si vl̄e fideicōmissum vitiareṫ ea rōne:qꝛ dies fideicōmissi cessisset post mortē pariter nō valeret legatū ꝛ fideicōmissuꝫ purū:cū donec ipse est heres nō valet:ꝛ heres nō desinit esse nisi post mortē:ergo dies prelegati nūꝙ̄ cessit in vita:ideo nō trāsmitteret ꝼm ꝯsiderationē tenētiū ꝯtra Bar.qꝺ vr̄ iniquū.ad euitandā igitur tantā iniquitatem et vt ita dixerim absurditatē.l.ꝙ deficiāt etiā ꝑlegata puraret in tm̄ recedatur a voluntate testatoris.Et inducta ꝑ statutū in fauore masculoꝝ retorquētur in eoꝝ odiū ꝯtra.l.qꝺ fauore.C.de.l.cum concor.Si em̄ statutū non fuisset filiꝰ successisset in dimidia vt heres:ꝛ cōsecutus fuisset fideicōmissuꝫ vigore clausule codicillaris. Itē ꝛ prelegata habuisset vigore.auṫ.ex cā.C.de lib.prete.ideo nō decet vt ista amittat ex beneficio statuti:ꝛ in tm̄ offendaṫ mors testatoris.et iō benignius est inherere volūtati testatoris qꝺ ꝛ prelegata ꝛ fideicōmissuꝫ vl̄e debeaṫ:ꝛ in dubiꝫs benignior via est amplectēda.arg.l.benigniꝰ.de legi.Et si dicaṫ ꝙ quoddā legatū hꝫ onus annexū ꝙ ipse filiꝰ dare tenereṫ certā quātitatē frumenti seu etiā qd alid matri ꝛ auie quolibet anno:ꝛ nō apparet qꝺ dederit:

8 ideo nō debeatur prout si defecerit cōditio:qꝛ modus ꝑ ꝯditione habeṫ.l.j.C.ꝺ̄ hꝫs q̄ sub modo.† Et maxie qꝛ expꝛssuꝫ ē in testō ꝙ si predicta nō obseruauerit cadat a dicto legato:ꝫ r̄nderi pōt ꝙ ista negatiua ꝙ nō obseruauerint vr̄ ꝑbāda ꝑ allegantē ꝙ ex hoc a legato ceciderit.naꝫ q̄ se fundat in negatiua teneṫ illā ꝑbare.l.si qꝺ. C.de fabricē.lib.x.l.hoc iure.de ꝟbo.ob.ꝛ ibi ꝑ Bar.ꝛ alios.ꝛ per Inno.ꝛ doc.in.c.sup his.ꝺ̄ accu.ꝛ ꝑ Io.an.in.c.bone.j.ꝺ̄ elec.ꝛ ꝑ Cy.ꝛ doc.in.l.ij.C.de iure emphy.ꝛ ꝑ Bar.in cōsi.xxxj.ꝼm ordinē perusinū nō informis.incipiē.Martinus de eugubio.ꝛ Bal. in.l. actor qꝺ asseuerat.C.de ꝑba. Inno.in.c.sup his.de accu.Et hoc nisi allegeṫ per eū cui negatiua est iplēda seu cui debeṫ affirmatiua.ꝑ no.in.d.l.y.ꝛ in aliis iuribꝰ.s̄.adductis.Et ꝑ Bar.in cōsi.incip.statuto ciuitatis gualdi.in ordine.cxxiij.ꝼm dictū ordinē vbi ꝑ dictam theoricā ꝯcludit ꝙ qui dicit heredē nō seruasse volūtatē defuncti:ꝛ ꝑpterea priuari relictis sibi factis ī testō ꝼm terminos auṫ.hoc ampliꝰ.C.de fideicō.hꝫ ꝑbare negatiuā.s.ꝙ rogatus voluntatē nō impleuit.Nec sufficit ꝑbare legata facta ꝛ tps elapsuꝫ ita ꝛ non sufficiat in casu isto in quo filius venit priuādus relicto si nō seruauerit onus sibi iniunctū:cū voluntas testatoris legi cōpareṫ.in auṫ.de nup.§.disponat.Et al's ꝯsuluit Bart.ꝙ qui mutuat officiali ciuitatis ꝛ agit cōtra eū:habet probare qꝺ non vertit vtilitatē ciuitatis in cōsi.inci.viso pūcto qōnis.in ordine.xcv.

9 ꝼm ordinem informis.†Et per dictā theoricā dū legerem pisis in territorio senensi cōsului consi decisiuo.qꝺ cū de iure maritus teneatur adhibere medicū vxori egrotāti:al's ea moriente perdit lucrum dotis:ei qui dicit non adhibuisse medicū incūbat onus probandi al's succūbat.ꝛ in eodē casu ꝯsuluit clarissimus doctor dn̄s Alex.de imo.Item al's apud spoletū consului fretus eadē theorica ꝙ si est instituta titia ꝛ iniunctum est sibi ꝙ nō nubat sine cōsensu talis et talis:puta gaij ꝛ semproniꝫ:ꝛ si contra fecerit priueṫ omni cōmodo sibi relicto a legitima.s.ꝛ totū dictum residuū distribuaṫ amore dei:nō sufficiat ꝑbare ꝙ illa nupserit nisi ꝑbeṫ ꝙ nupserit sine illoꝝ voluntate:ita ꝛ dicamus in casu nostro:ꝙ nisi probetur dictum filiū oneratū non obseruasse voluntatē testatoris circa onus sibi iniunctū nō priuari dicto relicto.Et est aduertendum ꝙ si teneremus ꝙ legata nō deberentur filio instituto:eo qꝛ non potest cedere dies legati in vita honorati:ista priuatio relicto in eū casum esset superflua:qꝛ interim legatū est nullū per dictā.l. si quidē.interpretatio autē dꝫ adhiberi quantū est possibile ꝙ actꝰ valeat.l.quoties in stipulationibꝰ.de ꝟb.ob.ꝛ.l.quoties.de rebus dub.c.si papa.de priui.Itaqꝫ multa in isto casu cōcurrunt ꝑ hac parte.Aduertendū est ꝙ dicta inuestigatio de mō an nō implemētum obstet nō respicit oīa prelegata:qꝛ onus nō fuit appositū

oībus prelegatis.Item ꝺ̄ qꝺ fuit per testatorem iniunctum onꝰ qꝺ mitteretur ad sanctū Iacobuꝫ:ꝛ ꝫ hoc nō appareat in instro testa.tamē probatur per testes:ad qꝺ probandū sufficiunt duo testes:cum respiciat piam causam.c.relatum.de testamē.et impēse in hanc causam solute debent de hereditate detrahi:cū nō vitieṫ per preteritionē:tū ꝑ auṫ.ex causa.tum qꝛ forte nō fuit factum in testō.qꝺ autē dicte filie teneantur dotes suas conferre tenendum

10 est.†Licet em̄ inter succedentes diuerso iure non videatur esse locus collationi.l.filium.§.videamus.ꝛ.§.ꝛ hoc sit cōsequēs.de.bono.possess.ꝯtra tabu.ꝛ.l.nec ipsa.ff.de collatio.dot.ꝛ ꝑ Bar.i.l.pater filiū.eo.ti.ꝛ in.l.si emancipati.C.de colla.ꝛ ꝑ Bal. in rubrica. eo.ti.ꝛ ideo cū videatur qꝺ filius successerit ex testō ꝛ filia ab intestato.idē videtur qꝺ cessat collatio cū diuerso iure succedāt:tn̄ cōtrariū est verius in casu isto:ex quo tam ex testō ꝙ̄ ab itestato pariter militat hodie collatio. Ideo licet ex diuerso iure succedatur est locus collationi dotis.argu.l.qꝺ si dubitet.de acq.here. ꝛ in.l. gallus.§.si eius.de libe.et postu.prout dicit Bar.i.d.l.pater filiū. circa fi.de bono.pos.ꝯtra tabu.qꝺ ꝛ tenet Iac.bu.in.d.l.si emancipati.ꝛ in.l.fi.eo.ti.ꝛ Albe.de rosa.ꝛ Pau.de ca.ꝛ Pōta.in.d.l.si emancipati.ꝛ idem post Bar.vr̄ velle Sal.i.l.filie dotē.eo.ti.qꝺ ꝛ in dote:ꝛ donatio ꝑpter nuptias vr̄ velle Ang.i.d.l. si emācipati.et Rapha.in.d.l.filie dotē.per rationē.l.vt liberis.eo.ti.ꝫ aliud velint in donatione simplici:sed nō refert quo ad ꝑpositū nostrū in quo agiṫ de dote.et ꝑ hec pꝫ r̄nsum ad oīa quesita.Laus deo.

¶ Summarium super consilio.xij.

1 ¶ Rescriptū super certis beneficiꝫs obtentū:an ex eo dicaṫ tacita veritate subreptitium vt non iuuet impetrantem:qꝛ in supplicatione nō fuit expressum qualiter ipse impetrator certas habebat capellas.per totum.

2 Beneficialem gratiā impetrans nō arctatur facere mētionem de pensione quam habet ab aliqua ecclesia.nu.11.

3 Dispensationes sunt de iure odiose.

4 Rescripta gratiosa ad beneficia sunt ambitiosa:et sic stricte interpretanda.

5 Beneficiatus impetrans aliud beneficium sine dispensatiōe priꝰ obtenta habet necesse in sua supplicatione facere mētionem tantum de beneficio quod tenet:et non de qualitate illius.nu.seque. vsqꝫ ad fi.consi.

6 Capella dicitur beneficium.nu.seq.

7 Beneficium est actio beniuola tribuens gaudium.

8 Prebenda dicitur beneficium.

9 Rescriptum subreptitium si sit gratiosum ipso iure vitiatur cum processu inde secuto.

10 Excōicatio sit sit emanata a carente iurisdictione est nulla. idē in sententia lata a iudice incompetente.

12 Rescriptum dicitur subreptitium qn̄ tacetur illud qꝺ si expresum fuisset papa non concessisset.

13 Argumentum de maiori ad minus valet qꝺ non procedit in dispensationibus.

¶ Consilium.xij.

In nomine domini nostri

1 Iesu Christi.†Viso puncto:licet prima facie videaṫ dicendū qꝺ dicta impetratio teneat non obstante qꝺ nō sit facta mētio de capellis quas habebat dictꝰ ser bernardinꝰ tpe impetrationis.nam taciturnitas eius qꝺ si fuisset expressum:nihilominus princeps concessisset id quod cōtulit non reddit gratiam subreptitiam vel vitiosam.c.dudum.de prebē.in.vj.ꝛ doc.ibi ꝛ in.c.si motu proprio.eo.ti.ꝛ li.ꝛ in.c.super literis.de rescri. Sed videtur qꝺ papa verisil'r concessisset dictum archidiaconatū dicto ser Bernardino si expressisset qꝺ habebat dictas capellas.Prout em̄ dispēsauit sup ecclesia plebana curata:ꝛ habilitauit ad alia beneficia etiam curata vt in litteris specifice continetur pariter dispēsasset in simplicibus capellis ꝛ habilitasset ad capellas retinēdas vna cum archidiaconatu quem conferebat.Nam qui nō curauit

2 de maioribus non verisimiliter curasset de minoribus.Et hinc videmus qꝺ impetrans gratiam beneficialeꝫ nō arctatur facere mētionem de pēsione quaꝫ hꝫ ab aliqua ecclesia prout voluit Hof.cū quo videtur transire Io.an.in verbo vicariam.in.c.postulasti.qꝺ ꝛ voluit Arc.ꝛ Pet.de an.in.d.c.si motu proprio.ꝛ qꝺ voluerunt Pau.de leaꝫ.ꝛ Zēze.in cle.ij.de offi.ordi.ꝛ ibi Zabar.in nona questione.qui idem voluit in.d.c.postulasti.ꝛ in.c.ad audientiam.ij. de rescrip.in antiquis.ꝛ dato qꝺ sint subreptitie:tn̄ videtur qꝺ cōferunt iurisdictioneꝫ commissariꝫs:qui super eis habent cognoscere ꝛ eas exequi.c.super literis.de rescriptis.ꝛ per consequens tensure arctēt recusantes eis obtemperare:ꝛ sn̄ia superioris siue iusta siue iniusta timēda est.c.sacro.de sent.excō.Tn̄ his nō ob.ꝯtrā sen

3 tētiā arbitror de iure veriorem.†Nam premittendū est qꝺ dispēsa

4 tiones sunt in iure multū odiose.c.j.de filiꝫs presbyte.† Adeo qꝺ licet etiam litere gratiose ad beneficia sint vt ambitiose stricte interpretande.c.quāuis.de ꝑbē.lib.vj.tamen iunctis dispensationibus sunt magis odiose:tum quia sunt due cause odiꝫ:nā dispēsationes

tanq̃ iuri cōtrarie sunt de se odiose ⁊ litere beneficiales: quia presu mūtur ambitiose vt dictis iurib⁹: tū etiā q2 de se sunt magis odio se ipse dispēsatiōes: nā ad propositū ex dictis doc. in c. ad aures. de rescri. eas reddūt dispēsationes subreptitias q̄ nō reddūt sub-
5 reptitias literas gratiosas beneficiales. † Nā hñs beneficiū ⁊ im petrans aliud sine dispēsatione: lz habeat necesse facere mentionē de beneficio qđ hz: vt ibi. ⁊ d. c. si motu ꝓprio. ⁊ in c. cū adeo. eo. ti. in antiqs. tñ nō hz necesse facere mentionē de qualitate beneficij qđ habebat: q2 hoc iure nō cauet̃ prout voluit glo. in cle. j. de ꝓbē. ⁊ Zaba. ibi. ⁊ Jmo in d. c. ad aures. ⁊ in c. in nostra. e. ti. vbi refert Jo. cal. finaliter idē velle cessante stylo curie: ⁊ tñ in dispēsationi- bus dz fieri mētio d̃ qualitate bñficij qđ impetrās habebat: vt d. cle. j. de ꝓbē. ⁊ si plures hz qualitates de oib⁹ hz facere mentionē vt ibi. ⁊ no. Hostiē. ⁊ Joā. and. in d. c. postulasti. nec sit de hoc du
6 bium. † Et ꝓpterea cū tex. in c. nō pōt. de ꝓbē. lib. vj. dicat q̃ dispē satio nō valet si impetrās dispēsationē subticet de beneficio quali
7 cūq3 etiā minimo ⁊ bñficiū sit: ⁊ capelle iste bñficiū dici dbēt. † cū beneficium sit beniuola actio tribuēs gaudiū: vt ait Seneca: ꝓut dicit Bal. in margarita sua. ver. ij. et tribuat gaudiū redditus ca pelle prout redditus ecclesie: ⁊ causet beniuolā actionē: prout ec- clesia: cū in perpetuū forēt ꝯcesse ⁊ non potuissent vt presuppono
8 cōcedi laicis: ideo dbēt cēseri beneficia ecclesiastica. † Nā videm⁹ q̃ prebēde: lz qñq3 nihil habeāt nisi tēporalitatē: tñ veniūt appel latione bñficij eccl'iastici: vt no. glo. in c. postulasti. de prebē. ⁊ pro bat tex. in c. si de cōces. ꝓb. lib. vj. pōderatis v̄bis ⁊ alijs q̄buscūq3 beneficijs attenta natura dictionis alijs que innuit ꝓcedentia esse beneficia ecclesiastica. arg. gl. in l. ij. C. de seruis fugi. ⁊ not. doc. in c. sedes. de rescri. ⁊ no. dñicus de sctō Gemi. in d. c. si. in ꝑnc. q̃ oia sibi expressa veniūt appellatione bñficij ecclesiastici: ⁊ inter alia ex primit̃ ꝓbenda. itē exprimit̃ ibi prestimoniū: ⁊ sic probat̃ ibi q̃ ꝓ stimonia censent̃ ⁊ sunt beneficia ecclesiastica: ⁊ tñ nihil spirituali tatis hñt: sz tm̄ tp̄alia ꝯtinēt: prout ⁊ dicit Jo. an. in d. c. postula- sti. in dicto v̄bo vicariā. q2 tñ nō pōt ꝓferri nisi ꝑsone eccl'iastice: iō d3 bñficiū ecclesiasticū. ⁊ ꝓpterea dz fieri mētio in literis gratiosis saltē si dispēsationē ꝯtinent de ipsis prestimonijs: al's reddūt lite- ras subreptitias s̄m eū quo doc. cōiter transeūt. qđ ⁊ voluit Arc. in d. c. non pōt. ⁊ Pau. de leaz. in cle. ij. de offi. ordi. si taciturnitas prestimonioꝝ vitiat literas dispensatorias. Quinimo Pau. vult idē in literis nō dispēsatiuis fortius v3 q̃ debeat fieri mētio de ca pellis sitis in ecclesijs que ꝑsonis ecclesiasticis in perpetuū cōcedū tur. Accedat qđ no. dñi de rota in decisi. cc. incip. habēs gratiam. dicētes q̃ d3 vacare bñficiū in eccl'ia si vacat in capellis eius. Ex q bus ꝯcludendū arbitror q̃ dicte litere gratiose saltē ex quo dispē-
9 satiōnē ꝯtinent reddūtur subreptitie: † ⁊ litere subreptitie si sunt gratiose vitiantur ipso iure. c. ad audientiā. ij. de rescrip. prout di cunt doc. ibi et cōiter oēs. melius ꝓbatur in cle. j. de prebē. vbi etiā ꝑ doc. ad idē. d. c. non pōt. ⁊ d. c. si motu ꝓprio. Et prout nō valēt litere: ita nec ꝓcessus habitus vigore ipsarū literarū: sed est nullus ipso iure. vt. d. c. ad audiētiā. ꝓut volūt ibi dñs Ant. Jmo. ⁊ Pa- nor. qđ ⁊ voluit Zēze. in d. cle. j. de prebē. prout refert ⁊ approbat ibi Card. florē. in j. col. ⁊ merito: q2 ex quo sunt nulle litere nullam tribuūt iurisdictionē ei cui processus cōmittit̃ ⁊ executio literaru3 q2 ex quo nulle sunt nullū producunt iuris effectū. secus in literis iustitie: q2 lz sint subreptitie ⁊ ex hoc reddi possint inefficaces exce- ptionis ope: tñ nō sunt nulle ideo iurisdictionē tribuūt: prout ha betur in d. c. sup literis. ⁊ in l. prescriptione. C. si cōtra ius vel vti.
10 pub. ideo non obstat qđ in ꝯtrariū dicebat̃ ꝑ dicta iura. † Et ideo si in processu est fulminata excōicatio illa est nulla emanata a ca- rente iurisdictione: iō non obstat. ⁊ d. c. sacro. loquitur in snia vali da ⁊ emanata a iudice cōpetente: ⁊ nō loquit̃ in snia nulla q̄ non meret̃ dici snia excōicationis iuxta cle. pastoralis. d̃ re iudica. ⁊ l. iij. §. condēnatum. ff. eo. ti. et maxime ex quo lata a carente iurisdi ctione seu a iudice incōpetēte. arg. gl. cōiter singularis ⁊ a doctori
11 bus approbate. in cle. j. de seque. pos. ⁊ fruc. † Nec obstat q̃ doc. vo lunt q̃ taciturnitas pensionis imposite ecclesie sibi debite non te netur impetrans literas gratiosas facere de eis mentionem: quo- niam ille nihil spiritualitatis continent et possunt deberi etiā per sonis non ecclesiasticis: prout dicunt doc. qui nituntur dicta ratio ne. Sed capelle site in ecclesijs deputate ad cultum diuinum et ad eū finem deputate non conceduntur personis no ecclesiasticis: me rito taciturnitas vitiat per id qđ dictum est in prestimonijs. Et in super doc. non loquuntur in dispensationibus. licet prima respon sio magis placeat. Nec obstat qđ ex quo papam nō mouit pleba na ecclesia curata quominus concederet gratiam ad Archidiaco natū. Quinimo ⁊ ad alia beneficia curata simul retinēda. Jdeo
12 non mouissent capelle forte parui redditus. †. Nam tunc resultet subreptio qñ tacetur id qđ si fuisset expressum papa non cōcessisset vel saltem non leuiter concessisset vt in d. c. postulasti. ad finē. qm̄ ad hoc respondetur qđ licet regulariter id verum sit: tamen fallit eo casu quo est dispositum qđ aliquid exprimatur: nam tunc si nō exprimitur litere reddūtur subreptitie ⁊ nulle. per d. c. si motu pro prio. et d. c. nō potest. et ita dicunt doc. in dictis iurib⁹ ꝓ illa iura. vbi non curatur si beneficium est modicum qđ forte non mouisset papam: nam nihilominus debet exprimi in literis gratiosis. d. c. si motu proprio. maxime dispensatoris. d. c. nō potest. ⁊ dictis. §. cū igitur dicte capelle debeant dici beneficiū ecclesiasticū ex quo per- sonis ecclesiasticis solent concedi in perpetuū et in perpetuum con cesse: prout dictū est. §. de prestimonijs. ideo redduntur litere dis- pensatiue penitus nulle: ⁊ potest dici q̃ presumantur subreptitie
13 presumptione iuris et de iure. ex quo dicta iura ita statuūt. † Nec in dispensationibus procedit. argu. de minori ad maius: prout di cunt Jo. an. ⁊ Hosti. in d. c. postulasti. de rescrip. ⁊ Panor. in d. c. ad aures. eo. ti. Et insuper potest dici q̃ nō esset hoc de minori ad maius. Nam licet maius dispēsare circa plebanam ecclesiam reti- nendam q̄ circa capellas: tamen maius dispensare circa plebē re tinendā per habentem capellas quasi per nō habentem. Et super facultate habendi plura beneficia nō ita est ponderandum prout super habitis: quia potest concedens confidere qđ nō sine confide ratione noua beneficia concedantur habenti plura licet sit habi- litatus. ⁊ insuper q̃ plura habenti detur habilitas habendi plura alia est quid maius q̄ id concedere non habenti plura: ⁊ per hoc remanet q̃ dicte litere sunt vt subreptitie nulle: ⁊ nullus processus et excommunicatio super eis emanata: ⁊ sic non timenda non ob. obiectis quibus est responsum. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. xiij.

¶ Successione ab intestato q̃ non sit melior conditio eius qui ex vtroq3 parente coniunctus est: sed solum attendatur consanguini tas in bonis patrimonialib⁹ statuto pisano de quo in nu. 5. si fra ter ab intestato moriatur relicta sorore vtrinq3 cōiuncta ⁊ filiab⁹ duarū sororum consanguinearū tm̄: et iam altera sorore defuncta ante dictū fratrē in monasterio monacha dicta soror vtrinq3 ꝯiun cta an excludat dictos nepotes ⁊ siliter dictū monasteriū ex perso na alterius sororis iam defuncte: vel an omnes simul succedant et quomodo. per totum consi.

1 ¶ Filij quinam in eorum patris locū succedant. nu. 5. ⁊ quō cu3 eorum patruis concurrant. nu. 9. ⁊ 15.
2 Successionis ab intestato attenditur locus proximioris tempore mortis.
3 Monasterium an succedat in locum monachi vt trāsmissa mona chi hereditas nō agnita videatur in illud tanq̃ in filium. nu. seq.
4 Monasterium adire an possit monachi hereditatem sine eius vo luntate.
5 Coniunctus ex vtroq3 latere quomodo preferatur coniunctis ex vno tm̄ latere in descendētis successione vigore statuti pisani vsq3 ad finem consi.
6 Masculinum in dispositione legali ⁊ statuti et contractus an cō cipiat femininum. nu. 8. ⁊ nu. 11. et. 12. vsq3 ad fi. consi.
7 Statutum nouum derogans iuri deroganti magis antiquo nō videtur restringendum sed ampliandum.
8 Relatiuum quis qui et quicunq3 vel cuiusq̄ quid importet: ⁊ que sit relatiui natura. nu. 14.
9 Contractuum verba stricte interpretātur: quia imputatur ex quo sibi legē contrahētes apertius nō dixerunt. nu. 12.
13 Masculi licet sint feminis exequati in successionibus bñficio iu stiniani imperatoris contra legem. xij. tabularum: statuto femi- nas excludere possunt nō correctione iuris sed vt in aliquo videa- tur derogare.
14 Consanguineus tātum excludit feminam vtroq3 latere cōiunctā statuto disponente qđ masculis stātibus femine excludātur.
15 Cōsanguineorum appellatiōe nō veniunt attinētes ex linea ma terna de iure ciuili. fallit de iure canonico.

¶ Consilium. xiij.

In nomine dñi nostri ie- su Christi. ¶ † Ad cuius consultatiōis euidētiam
1 premittendū duxi q̃ de iure cōmuni ꝯstat filios fra tris vel sororis succedere in locum fratris vel sororis predefuncte siue sit persona predefuncta vtrinq3 coniuncta ei: de cuius hereditate agitur siue sit coniuncta ex vno latere tātum: vt est expressum in §. reliquum. de heredi. ab intesta. veniē. ⁊ in auten. cessante. C. de legi. heredi. ⁊ in sequen. auf. post fratres. j. ⁊ hoc est expeditum. in vlterioribus autem gradibus transuersalium non intrat aliquis in locum alterius: sed dūtaxat attenditur graduu3 prerogatiua. auf. post fratres. ij. eo. ti. ⁊ in §. hmōi. in auf. de here- di. ab intest. veni. Quo fit vt certo certius est q̃ nulla habenda est cōsideratio de filijs Laurentie: qm̄ sunt in quarto gradu nō in ter tio: prout sunt filie sororis gemme: ⁊ minus in scdo: prout est Ca-
2 therina soror: ⁊ clarissimum per dicta iura. † Jtem pariter clarissi me cōstat q̃ monasterium nō est in cōsideratione in hac successio- ne: ex quo Magdalena professa ipsius monasterij defuncta erat tpe mortis dicti Jacobi: ⁊ sic tpe dlate hereditatis. qđ tps attēdi tur qs suspit aut qs reperiat̃ proximior successibilis. l. si quis filio exheredato. in prin. ff. de iniust. test. l. ij. §. proximum. ff. de suis ⁊ le gi. Nec monasterium habet aliquod ius succedēdi: nisi ex ꝑsona

Magdalene

Magdalene cuius cōsideratio nō habetur ex quo nō superest tpe
3 delate hereditatis vt dictum est.†Et si quis forte dixerit mona-
steriū habeꝛ loco filiū vt videtur ꝓbare tex.in.c.in ꝑsentia.de ꝓba.
omittēdo an illud dictū qđ habeaꝛ loco filij ꝓcedit etiā in illis ter
minis qđ nō est expeditū:vt patet ex notatis ibi.⁊ in auꝛ.nisi ro-
gati.C.ad trebel.rñdetur qđ ⁊ filij Magdalene cōcluderētur ꝓut
et excludūtur filij Laurētie prout superi⁹ dictū est:nec hereditas
nō delata monache ī eius vita trāsfertur in monasteriū. Quini-
mo ⁊ si fuisset delata in vita monachi vł monache ⁊ nō adita du
bitatur:vtrū monasteriū possit eam adire:naꝫ Bal.in.l.j.x.q.C.
qui admit.firmat multis arg.fretus qđ nō.⁊ idem voluit Pōta.
4 in.l.is pōt.ff.de acqui.heredi.†Quod ⁊ clarissimū retēta ea opi.q
habet ꝙ monasteriū nequeat adire sine volūtate monachi eqpa-
rando dño qui non pōt adire sine volūtate serui.l.cū ꝓponas.C.
de heredi.insti.ꝓut dictā opi.s.qđ monasteriū nequeat adire sine
volūtate monachi firmāt Bal.⁊ Raph.Fulg.in.l.cum nō solū.in
prin.de bonisqꝫ lib.⁊ Ang.post Inn.Jac.de are.⁊ Guil.de suz
za.et idē videtur ipse tenere i.l.paterfami.titiū.de here.insti.ff.ꝓut
refert ibi Jmo.idē tenens qđ ⁊ voluit Spe.in titu.de sta.mona.§.
queritur.et licet multi teneāt contrariū inter ceteros.Bart.ea ra-
tione:qꝛ monasteriū equiparaꝛ patri aut dño prout ei magis ex-
pedit ſm eos:ideo prout pater pōt adire recusante filio.d.l.cū nō
solum.ita ⁊ possit monasteriū:tum etiam dicta ratione attēta nō
posset monasteriū adire mortuo monacho:qꝛ nec pater pōt adire
mortuo filio ꝓut volūt Richar.malū.Cyn.Bald.Ang.Raph.
⁊ Pau.de cast.in.d.l.cū nō solū.in prin.licet Bal.Raph.⁊ Pau.
de cast.limitent:nisi pater iusserit filio viuēti qđ adiret:⁊ qcqd sit
monacho mortuo post delatā hereditatē ⁊ ante aditā.Si autem
mortuus est ante delatā nulla ratiōe dubiū est:qđ monasteriū nō
pōt adire hereditatē que monacho deferreretur si viueret:licet di-
cta inuestigatio an monasteriū ⁊ an filij Laurētie succedāt necne
nō releuet in aliquo dictā Catherinā:nam si mille essent qui succe
derent intrando locū gēme in vna portione in qua successisset ipsa
gēma succederent ⁊ nō in plus ꝙ si esset vnica ꝑsona:qm succedūt
in stirpes.§.reliquū.in auꝛ.de heredi.ab intest.ven.vnde sumiꝛ.d.
5 auꝛ.cessante.†Sola itaqꝫ remanet hesitatio.Ant.d.Catherina:
quia vtrinqꝫ coniuncta excludat filias dicte gēme supstites ꝓut
sunt Joāna lila ⁊ Brgida.⁊ hoc ea ratione:qꝛ coniuncta vtroqꝫ
parēte de iure cōi excludit cōiunctā ex latere vno:vt in auꝛ.itaqꝫ.
C.coia.de suc.⁊ in.d.auꝛ.cessante.Circa qđ videtur dicēdū qđ suc
cedant ⁊ nō excludantur a dicta Catherina:quia licet de iure cōi
nouissimo:ita sancitū sit:tamē de iure municipali videꝛ casus in
cōtrariū in titu.de succes.ab intest.§.descendētib⁹.ver.⁊ in nullis
successionibus melior cuiuscꝫ cōditio habeatur:qꝛ sit ex vtroqꝫ pa
rente cōiunctus:sed sola cōsanguinitas spectetur saluo qđ in capi
tulo si qs vel si qua cōtinetur.cuius.§.verba videnꝛ clara ⁊ ꝑ ꝯñs
non videtur admittēda volūtatis qstio.l.ille aut ille.§.cum in ver
bis.d.l.iij.et sup casū legis nō relinquitur dubitatiōi locus.l.illā.
ver.de modo.C.de col.⁊.l.ancille.C.de fur.Attēto maxime qđ lo
quiꝛ ꝑ vniuersale nullis ⁊ vniuersalis verbi natura est nihil exclu-
dere.c.solite.de maio.⁊ obe.⁊.l.iulianus.de leg.iij.⁊ verbū cuiuscꝫ
est generale cōprehendēs ⁊ mares ⁊ feminas cū sit vtriusqꝫ gene
ris ⁊ masculini ⁊ feminini.Et lꝫ postea subdatur ꝟbū cōiūct⁹ qđ
6 est masculini generis:† tñ videꝛ qđ masculinū concipiat feminī-
num prout est regulare maxime in dispositionibus legalib⁹ etiaꝫ
odiosis:vt habetur in.l.j.de verb.sig.in.l.quicūqꝫ.C.de serui.fugi.
et in ca.si qs suadente.xvij.q.iiij.⁊ in.c.generali.de elec.lib.vj.Nisi
sit odiū irrationabile:vt habetur in dictis iuribus.Et si dicaꝛ su-
mus in correctiuis iuris cōmunis:ideo nō minus stricte est incē-
dēdū ꝙ vbi est odiū irrationale iuxta ea que habētur:in auꝛ.quas
actiones.C.de sacrosan.eccl.⁊ in.l.ꝑcipimus.C.de app.⁊.l.si vero.
§.de viro.ff.solu.matri.videtur posse respōderi qđ de iure antiquo
ante tēpora Justiniani nō considerabatur pluralitas vinculorū:
sed sola prioritas graduū.ij.§.hereditas.de suis ⁊ legit.⁊ insti.de
7 legitima agna.succes.in prin.†Et statutū nouū derogās iuri de-
rogāti magis antiquo ⁊ sic reducēti ad pristinū ius nō videtur re
stringēdum:sed ampliandū prout notabiliter dicit glo.in.c.statu
tum.j.in verbo numerādū.de ꝑbē.in.vj.Quod maxime dicenduꝫ
videtur in casu nostro ꝓpter verbū cuiuscꝫ cōis generis precedens
ad qđ refertur verbū coniūctus.nam ex precedētibus sequētia de
8 clarantur.l.si seruus plurīū.§.fi.de leg.j.⁊.l.qui filiabus.eo.ti.†Et
maxime cum participiū coniūctus requirat substātiuū aliquod:
nam participiū ſm grāmaticos exponitur per relatiuū.et verbuꝫ
relatiuū de necessitate presupponit antecedēs ⁊ sic exponeretur:
quia ipse seu quiscꝫ qui sit ⁊c.Et ille terminus antecedēs est talis
qđ subintelligitur aliqđ aliud substantiuū prout de ꝟbo quis vel
qui vel qcūqꝫ ⁊ hmōi dicit Bar.in.d.l.j.ff.de verb.signi.dicēs qđ
tunc subintelligiꝛ substātiuū homo qđ est cōis generis:ideo tunc
masculinū ex vi verborū nō ex extēsione ⁊ concipit ⁊ cōprehendit
femininū.d.l.j.de verb.sign.prout voluit Bar.ibi ⁊ Bal.Ang.⁊
Sali.in.d.l.quicūqꝫ.C.de seruis fugi.⁊ Bal.in.l.quisquis.C.ad.l.
iuliā male.Ad idē videtur tex.in dicto statuto.§.descendētibus.

verſi.horū autē nullo.vbi videtur ꝓbari qđ soror admittiꝛ ad suc
cessionem cū filijs ⁊ cum filiabus premortue sororis ⁊ cum filia ꝑ-
9 mortui fratris.†Et licet principaliter loquatur qđ filia fratris ad
mittatur cum sorore ⁊ non dicat pro filia sororis cū sorore ⁊ soro-
ris filiab⁹ admittaꝛ:tñ ex quo dicit qđ admittiꝛ cū sorore ⁊ ꝑmor
tue sororis filiabus:si detur casus qđ supersint filia fratris soror ⁊
premortue sororis filie nōne dicemus oēs admitti ex verbis dicti
verſi.certe verba id suadent.Si autē admittūtur qñ superest filia
fratris ⁊ soror ⁊ sic tūc pariter succedūt filie sororis sicut soror:quo
iure pōt soror excludere filias sororis ꝑmortue filia fratris nō ex-
tāte:ꝑfecto nō pōt reddi ratio diuersitatis inter vnū casuꝫ ⁊ alte-
ruꝫ:merito idē ius.l.posthumi.in prin.ff.de iniusto testamē.l.j.C.
de libe.prete.quod etiam innuitur ex sequēti verſi.quatenus deci-
dit quid agendū supradictis omnibus personis cessantibus succe
dant patrui ⁊c.quasi ꝑ precedentē seu precedētes versiculos deci-
sum sit qualiter omni casu dictis ꝑsonis existētibus successio defe
ratur.Ex his itaqꝫ videꝛ cōcludēdū qđ dicta Catherina in dimi-
dia tātū succedat dicto Jacobo ⁊ in alia dimidia succedāt filie di
cte gēme.Licet autē predicta videantur plurimū vigere:⁊ me pri
mo ingressu plurimū dubium reddiderit:tamē re diligentius inue
stigata tandē puto tenendū cōtrariuꝫ.De iure enim cōmuni res
ista est clara ⁊ absqꝫ omni dubitatione per.d.§.reliquuꝫ.⁊.d.auꝛ.
cessante.⁊ auꝛ.post fratres.j.cū enim dicta dña Catherina sit so-
ror vtrinqꝫ cōiuncta ⁊ dicta gēma sit ex vno latere tantū de iure
ꝯmuni hꝫ casum pro se dicta Catherina ⁊ hoc est clarū.solū enim
videtur obstare dictū ius municipale in contrariū ita qđ data con
grua respōsione ad dictum statutū maxime ad.d.versicu.in nul-
10 lis remanebit cōclusio firma pro dicta Catherina.†Quod autē
in statutꝫ correctiuis iuris cōmunis masculinū nō ꝯcipiat femini
nū in materia enim stricte interꝑtādo masculinū nō ꝯcipit femini
num.dicit Arc.in ca.si quis suadēte dyabolo.xvij.q.iiij.trahēs ad
cōtractus qđ etiā cum sequēdo tenuit Jmo.in.c.potuit.in fi.d lo
ca.⁊ in.l.si quis ita sit scriptū filiabus.de lega.ij.illud etiam dictū
Archi.refert ⁊ sequitur Ponta.in.l.ij.in prin. de verbo obli.colū.
xix.vel circa.verſi.sequitur.quinto principaliter videre subdēs qđ
11 verbū nō reperiꝛ alibi:⁊ qđ fuit notū inter legistas soli Bal.†ver
ba enim cōtractuū sunt stricte interꝑtāda.l.quicquid astringēde.
§.j.de verb.obli.⁊.l.veteribus.de pactis cum sua materia.⁊ qđ ma
sculinum concipiat femininū procedit ex interpretatione ⁊ exten-
sione non ex ꝓpria vi verborū ⁊ comprehēsione prout voluit glos.
in.l.j.ff.de verb.signi.⁊ Dy.ibi q ideo dicit qđ in materia odiosa
masculinū nō cōcipit femininū.⁊ habeo cōsiliuꝫ Bal.incipiens:
Martin⁹ Joānes de florentia in quo cōcludit qđ si statutū dicit
qđ agnati excludant matrē ⁊ cognatos masculinum nō cōcipiet
femininum:ideo amita nō excludit matrē ⁊ cognatos ⁊ eius con
silio reperio subscripsisse Ange.eius fratrem ⁊ incipit subscriptio
subtiliter ⁊ diffuse per germanum meū.d.Bal.dictū ⁊ consultum
est supra qđ agnati non excludunt matrē eius sententie totaliter
inhereo ⁊c.licet dictum cōsilium reperiatur inter ꝯsilia Franci.de
albe.in ordine.clij.prout quidam dicunt nec videtur solitus styl⁹
Bal.tamē dicta subscriptio suadet qđ sit Bal.saltem qđ Bal.cō
suluit in simili casu.Nec est parua autoritas Frācisci de albe.si cō
siliū est suū.s.qđ statuta disponētia qđ agnati excludant matrē et
cognatos masculinū nō cōcipit femininū:cōsuluerūt Joan. de li-
gna.Richar.de Saly.⁊ Jo.de fantutijs ⁊ incipit cōsiliuꝫ Jo.de
ligna.quedā Catherina pupilla decessit.fundat se:quia statutuꝫ
est stricti iuris ſm opi.de qua est qđ masculinū cōcipiat femininū
non procedat de simplici ⁊ absoluta significatione vocabuli:ideo
statutum nō debet extendi de masculo ad feminam maxime quia
casus est odiosus:quia femina nō debet comprehēdi.ista fuit opi.
Jaco.de are.ſm eum qui subdit qđ Jac.de are.voluit qđ in mate
ria odiosa odio irratiōabili masculinū nō ꝯcipiat femininū etiā si
proferatur a iure cōmuni:⁊ idem ſm eū voluit Archi.Jo.and.
in.c.generali.de elec.lib.vj.⁊ Odof.⁊ Hostien.in.c.Raynald⁹.de
testi.⁊ Specu.in titu.de dif.⁊.allegatio.⁊ in.§.post hoc.qui cōcor
dāt in odio irrationabili ⁊ in materia odiosa ⁊ exorbitāti a iure cō
muni:qualis est dispositio huius statuti ſm eum.⁊ idem sup eodē
pūcto consuluit Richar.de Saly.⁊ incipit cōsilium queritur pri-
mo an fine:in quo formaliter dicit ad tertiū dico qđ masculinuꝫ cō
prehensum in statuto dum dicit cōiuncti ex linea paterna nō com
prehendi neqꝫ cōcipi femininū:primo quia nō propria significa-
tiōe verborū casus est.ff.de adop.l.hec autē satisdatio.in fi.vbi di
cit qđ de pupillo loquitur ⁊ nō de pupilla:sed tamē per extēsionē
idem erit seruandū in pupilla que extēsio non habet locū in statu-
tis.Secūdo adducit casum in.l.si qd.§.j.ff.de iuris.om.iudi.Ter-
tio dicit ipse est casus ad literā.in.l.j.ff.de peculio.in.§.de eo.vbi
loquitur tex.de eo nō de ea:sed tñ ad eā extēditur per interpretatio
nem ⁊ mentē extentiuā que nō habet locum in statutis maxime ꝯ
ius cōe ⁊ naturalē ratonē inductis.l.qđ vero cōtra.ff.de legi.⁊.ff.
si.vn⁹ ex pluri.app.Tale ē eñ statutū nostrū dicit ipse qui subdit
vltimo qđ masculinū in talibus statutis ꝯtra ius ꝯmune non cōci
piat femininū aperte determinat Jaco.butri.in.l.si quis in tantā.

C.vnde vi.idē secutus fuit Jo.de fan.sup eo pūcto ⁊ incipit cōsi-liū puto ad primū quesitū de iure dicēdum in quo ad propositū dicit. Nā qd masculinū cōcipiat femininū nō venit ex ꝓprio signi ficato vocabuli:sed ex quadā interpretatione extēsiua:vt ꝓbat in l.pronūciatio.in prin.de verb.signi.⁊ in.l.hec aūt satisdatio.in fin. de adoptio.⁊ in.l.j.§.de eo.ff.de peculio.cū si.⁊ hoc tenet gl.in.l.j. ff.de verb.sig.⁊ ibi Dy.idē Jac.bu.in.l.si qs in tantā.C.vnde vi. ⁊ sentit etiā Guil.in spe.de dispu.⁊ allegat.§.post hoc aūt.ver.vl' ibi masculinū.⁊ Arch.xvij.q.iiij.si qs suadēte licet Bar.aliter dixerit in.d.l.j.de verb.sig.sed interꝑtatio extēsiua nō habet locū in statutis.l.cōstitutionibus.ff.ad munici.⁊ not.Dy.in.d.l.j.de ver. sig.vbi hoc etiā tenuit Bar.⁊ Jac.but.in.d.l.si qs in tantā. ergo ⁊c.ſm eū.Qui licet loquātur in casu differēti:tamē satis est ad ꝓpositū qd volūt ꝙ in hmōi statutis correctiuis iuris cōis masculi

12 nū nō cōcipit femininū.† Itē ꝙ in materia stricta similiter nō eñ ꝯctus sunt odiosi etiā odio rationabili licet sint stricte intelligēdi ea.s.ratione:q2 debuit legē apertius dicere q volebat ex eo niti.al's sibi imputet.l.veteribus.de pac. Itē volunt qd masculinū qñ cōcipit ex interꝑtatione extēsiua nō ex ꝓpria significatione ⁊ loquunt in participio cōiuncti ꝓut est casus noster.Et lz in illo casu qdaz immisceant rationē odij irrationabilis:tñ nō se arctāt ad illaz rationem.⁊ ꝓbabiliter dici possit qd nō sit odiū irrationale cū videamus qd de iure duodeciz tabularū agnati excludebāt oēs cognatos etiā matrē ⁊ descendētes per lineā femininā prout ꝓbat.insti.

13 de legi.agna.suc.in pri.⁊ insti.ad ter.in pn.† Nec habebat exosas matres lex duodecim tabularū:sz diligebat agnatos.et forti⁹ excludebāt oēs cognatos.insti.de suc.cog.q̄ lex durauit in hoc scdo mēbro vsqz ad tpa iustiniani qui fauit sexui femineo ⁊ cognationi:vt patet in.l.maximū vitiū.C.de lib.p̄te.et in auł.in successiōe. C.de suis ⁊ legit.⁊ in.d.auł.cessante.⁊ autēticis sequētibus. Qui etiā reputat maximū vitiū facere differētiā iter mares ⁊ feminas. d.l.j.§.maximū.⁊ tñ eā differētia iuregentiū ⁊ iure diuino quo iure agnati matrē excludebāt ⁊ filij filiā vt numeri.c.xxvij.⁊.c.fin.in tātū qd habeo ꝯsilia Sal.Pe.de anch.⁊ Jmo.⁊ aliorū qd hoc idē est hodie seruādū inter hebreos.Nec pōt esse vitiosum qd lege diuina est indultū.⁊ ad.d.l.maximū vitiū posset dici qd lz nō sit vitiū preferre masculū femine ceteris parib⁹ tñ ex quo pariter de iure succedūt ab intestato de media iuris prudētia:vt ibi in prin.pz vitiū est disponere qd differētia sit inter masculū ⁊ feminā in successione cōtra testamentū prout et ibi dico in fi.Et licet Justinian⁹ ibi interserat qd q tales differētias inducūt sint quasi nature accusatores nō dicit qui vnāquāqz:⁊ quia plures versabātur circa exheredationē satis videtur dici nature accusatores qui facili⁹ vult posse exheredari feminā ꝙ masculū cum exheredatio nō fiat nisi ꝯ ingratū ⁊ vitiosum Sed ex alia causa pleriqz impediūtur succedere.Uidemus etiā qd ī materia feudali masculi agnati p̄ferunt feminis ⁊ descendētibus per lineam femininā.c.j.de successio. feudo.c.vnico.§.j.Cum itaqz dictus.ver.in nullis sit correctiu⁹ iuris cōmunis nō videtur qd masculinū cōcipiat femininū sz sit correctiuus de directo.d.auł.itaqz.et.d.auł.cessante.cum auł.se.debet quātomagis pōt restringi vt minus corrigat ius cōmune ꝑ.c.cuz dilectus.de cōsue.cum ibi no.⁊ in.d.auł.quas actiōes.⁊.l.si vero. §.de viro.so.matri.cum simili.cum itaqz possit satisfieri verbis statuti intelligēdo verbū cōiunctus qd est masculini sexus vt ꝯprehēdant solū masculos videtur ita intelligēdus vt nō corrigat in totū ius cōmune sz illi deroget ī aliquo.et licet possit subintelligi substantiuū homo qd est cōis generis ꝓut dicit bar.nihil obstat quominus possit etiā subintelligi substātiuū vir.Et si pariter pōt vnū prout alterū subintelligi quid obstat quomin⁹ subintelligi debet illud quo subintellecto minus corrigitur ius cōe vt deseruiam⁹ dicte ꝯmuni theorice que vult qd iura municipalia intelligēda sunt vt tantominus ledant ius cōe quātomin⁹ pñt.Et sic subintelligatur aliqs vir cōiunctus ⁊ sic euitetur id qd dicit Bart.in.d.l.j.de verb.sig.⁊ sequaces.nam in terminis ꝓprijs illius tex.per quem se fundat Bar.gl.vult ibi qd masculinū nō concipiat femininum ex ꝓpria vi verborū sed ex interpretatione extēsiua qd ⁊ videtur velle Dy.ibidē qd ⁊ satis volunt Bal.Jo.de lig.Richar.de Sali. ⁊ Jo.de fan.in cōsilijs supra relatis qd ⁊ aperta fronte cōtra Bar. firmat Rapha.Fulg.in.d.l.quicūqz ꝑ tex.in.l.si qs vel si qua. C. ad tertul.et lz hincinde plura possent dici:nā ad.d.l.j.dū dicit cōplectit pōt intelligi cōplectit de mēte nō verbis.arg.l.nominis ⁊ rei.§.verbū ex legibus.ff.de verb.signi.vel cōplectit virtualiter lz aliqualis violētia fiat v̄bis illi⁹ litere.Et qñ aliquid venit ex impropria lata significatione dicitur cōprehēdi verbis.l.iusta interpretatione.vbi appellatiōe filij nepos cōprehēditur dicit text.ad idē.l.interdū.eo.ti.cum si.quare nō spernendo autoritates: videlz Bar.⁊ sequaciū ex vna parte.Nec autoritates dictorū consulētiū et Raph.Fulg.ex altera parte dici potest eas cōcordādo qd quādo sumus in materia in qua venit etiaz femina.vel quia sumus in materia late interpretāda vel q2 ratio id suadeat vel qualitercūqz id sit:tunc si verba sunt clara:quia est substātiuū generis masculini cui nō habet aliud verbum adiungi:tūc oportet dici qd v̄ba ex interpretatione ext̄edātur.ita loquitur.d.l.pronūciatio. de verb. signi.⁊ ꝯcordāt hoc casu Bar.⁊ sequaces.vbi vero est verbū aliqd qd sui natura requirit aliquod substantiuū vt est adiectiuū cōiunctus in quo loquimur ⁊ loquuntur dicti consulentes. Et verbum quis in quo loquitur Bart.⁊ verbū is seu eo in quo loquitur. d.§. de eo.⁊ similia:tunc q2 magis debemus sumere verba ꝓprie quaz improprie.arg.l.nō aliter.de leg.iij.⁊.l.j.§.si is qui nauē.d exerci.decet qd subintelligatur substantiuū homo vt sic femina ꝯplectatur verbis expresso.l.⁊ subintellecto.⁊ ita procedat opi.Bar.⁊ sequacium.⁊ hoc est regulā cum regulariter masculinum cōcipiat femininum per infinita iura. Sed qñ dubitatur vtrum cōcipiat vel nō cōcipiat ⁊ suadent iuris regule qd verba stricte imo strictissime capiātur ⁊ dispositio restringatur:tūc quia potest subintelligi verbum vir prout verbū homo:⁊ verba magis proprie capiūtur tunc procedat opi.dictorū consulentiū ⁊ Raph.⁊ ideo in materia correctiua prout est ista in qua strictissime incedi debet ⁊ verba ⁊ cōstitutio restringēda est quātomagis fieri pōt maxime cuz nō recedit a ꝓpria vi verbi:imo magis ꝓpria amplectitur:aperta frōte dicēdum videtur qd masculinū coniūcti.Uel si diceretur siquis quicūqz ⁊c.non cōprehendat femininū ⁊ sic cōcordentur omniū opiniones ⁊ habemus intentū.Quod.s.masculinū coniūctus non cōcipiat femininū.qd ⁊ satis ꝑsuadetur ex prenarrato versiculo siquis aut si qua.ex quo demōstrātur qd statuēs noluit sub verbo qs qd requirit substantiuū subintelligere substantiuū homo:saltem nisi adiūgeret dictionē feminini sexus.⁊ similiter in.§.descendētibus. versi.his oībus ibi qui vel que.⁊ in precedēti.versi.ex qbus ibi aliquo seu aliqua:vnde ita verisimiliter fecisset in verbo cōiunct⁹ q2 adiūxisset verba aut cōiuncta si voluisset masculos ⁊ feminas cōplecti.facit.l.qui filiabus.de leg.j.⁊.l.si seruus pluriū.§.fi.e.ti.⁊ qd no.Ba.in.l.cēturio.de vulg.⁊ pupil.parū post mediū.col.x. quatenus dicit qd si verbū equiuocū reperitur in vna parte testamēti vno modo positū ⁊ postea reperitur positū equoce:ita qd dubitatur qualiter sit positū debet censeri positū vt prius positum fuerat ſm eum.Et hoc.s.qd sola Katherina succedat maxime dicēdū est in casu isto duabus alijs ratiōibus.Prima q2 sumus in materia differēti inter masculos ⁊ feminas.nam statutū in nulla sui parte recedit a iure cōi fauens femine nisi forte ratione agnationis. Sz in multis suis partibus masculos prefert feminis vt fere in singulis statuti partibus euidēter patet.in materia autē differenti inter mares ⁊ feminas masculinū non cōcipit femininū prout est cōmunis theorica Bar.⁊ aliorū docto.in locis superius adductis:ideo

14 non cōcipiat in casu isto.† Et si dicatur ſm hoc soror vtrinqz cōiūcta prefertur de iure cōi fratri cōsanguineo.d.auł.cessante.⁊ si statutū de hoc se nō intromittit remanebit dispositio iuris cōis:⁊ tamen frater cōsanguineus nō excluditur a fratre vtrinqz cōiuncto respōdetur qd imo frater cōsanguineus excludit sororē quicunqz sit per primū ⁊ scdm respōsum.d.§.descendētibus.ita qd dictū inconueniens non pōt cadere.Scda ratio q2 in nulla sui parte in femina recedit statuēs a iure cōi nisi forte ratione agnatiōis:nā agnatos ⁊ agnatas prefert cognatis.d.ver.his oībus. itaqz intētio totius statuti est fauere masculis.Itē fauere agnationi cognatis feminis nusꝙ reperio qd eis faueat recedēdo.s.a iure cōi.Itaqz nec in hoc ver.⁊ ī nullis velit a iure cōi recedere ꝓpter feminas cognatas p̄iudicādo agnatis ex cōsuetudine eīn disponentis verba dubia interpretātur.d.l.si seruus pluriū.§.fi.cum simi.Item ex p̄cedentibus ⁊ sequētibus media interpretātur vt eadē lege cuz simi.

15 † Quin insup ipse statuēs se declarat subdēdo qd sola consanguinitas spectat:vbi ergo nō est ꝯsanguinitas nō militet dictū statutum.Sed filie dicte gēme non sunt cōiuncte cōsanguinitate dicto Jacobo ex quo sunt cōiuncte mediāte femina:ergo si sola consanguinitas cōsideratur dicte filie gēme in qbus nulla est cōsanguinitas nō admittātur cum Katherina cōiuncta dicto Jacobo ꝯsanguinitate.cōsanguinitatis eīn iure succedūt soli agnati.l.ꝯsanguinitatis.cū sua.gl.j.C.de leg.heredi.⁊ in ca.coniūctiones.xxv.q.ij. vbi dicit tex.cōsanguineos dicimus quos diuine romanorū ⁊ grecorū.ll.appellāt ⁊ ī hereditate suscipiūt:ꝯsiderato qd.ll.grecorū nō suscipiebāt in hereditate cognatos vt deprehēditur ex lege.xij. tabularū que ex.ll.x.grecorū emanarūt vt habet in.l.ij.§.j.de ori.iur. Adeo qd ꝓprie loquēdo nō est ꝯsanguinitas inter cognatos:nec ꝯiuncti mediāte femina ꝓprie dicunt ꝯsanguinei vt ꝯcordāt doc. in.l.cū qdā.§.qd dicit.ff.de acq.here.Dicunt eīn ꝯsanguinei quasi eodē sanguinei nati ꝓut dicūt Agu.⁊ Are.in ca.j.iij.q.v.idē papias subdēs quasi eodē sanguine.i.eodē patre.Et merito q2 ꝓut dicit Bal.in.l.fi.C.de ver.sin.iura sanguinis nō sunt apud matrē ideo mater ⁊ auia nō veniūt appellatione cōsanguineorū ꝓprie ⁊ stricte loquēdo.ſz eūdē Bal.in.d.l.fi.Et licet Bar.in.d.§.qd dicitur.dicat ꝙ de cōi vsu loquēdi veniāt ꝯsanguineorū appellatione etiā cognati:tamē Bal.subdit tum a ꝓpria verborū significatiōe nō recedas nisi iudicio ꝓbetur cōis vsus loquēdi.⁊ cum hoc videt trāsire Pe.de ancha.in repe.c.canonū.de cōsti.co.clxx.⁊ hoc maxime persuadetur in casu nostro in quo plurimū consideratur agnatio ⁊ non cognatio ꝓut supra deductū est.Et licet de cōmuni vsu

loquendi

loquendi plerūqꝫ abutantur impropꝛie sumēdo nō ꝓpterea tolli tur quinetiā ꝓprie summa debeat ī materia strictissima. Et insup verisimile qꝺ statuta pisana edita fuerit ante Bar. ita qꝺ licet talis cōis vsus loquēdi qui erat tpe Bartoli forte nō erat tpe statuē tium qui nō habebant respectū ad cōmunē vsum loquēdi futurū de quo nō poterāt diuinare. c. vt nostruꝫ. vt eccle. bene. ꝛ. l. si puta toꝛ. ff. ad le. fal. Et licet iura canonica in materia matrimoniali sumant cōsanguinitatē late ꝛ impropꝛie: vt patet in tit. de cōsang. et affini. in rubꝛo ꝛ nigro maxime in. c. tua nos. Nō sequitur qꝺ in materia successionis ꝛ in terris imperialibus ꝓut est ciuitas Pisana nō sumatur propꝛie. facit quod no. gl. in. §. vj. gradu insti. de gradi. et maxīe vt magis euitetur legū correctio. intelligatꝰ ergo dictus versicu. ꝛ in nullis. in casu quo hincinde est ꝯsanguinitas. i. agnatio: tūc licet ex altera pte cōcurrat etiā coniunctio ex latere femineo illud nō attēdatur. Sed si cōiunctus est agnatione ꝛ cognatione ꝛ alius est cōiunctus sola cognatiōe tūc nō decet qꝺ statutum qꝺ fauet agnationi interpretetur qꝺ corrigat ius cōe in ꝓiudicium agnati vel agnate in fauorem cognati vel cognate. Nec huic ratiōi refragatur si qs dicat qꝺ filij vel filie dicte gēme intrāt locum gēme per. d. auꝰ. cessante. ideo cēseatur succedere vt agnate ex quo gēma erat agnata. Quia rñdetur qꝺ licet intrent locū illū quem reperiūt vacantē nō tamē succedunt repꝛesentando matreꝫ defunctā nec succedūt ex ꝑsona matris: sed ex personis propꝛijs prout no. doct. maxime Bal. in. l. pactū dotali. C. de colla. ad hoc etiā qꝺ no. Bar. ꝛ doct. in. l. qui superstitis. ff. de acqui. heredi. Ex quibus omnibus ꝯcludo qꝺ dicta Catherina sola succedat exclusis descendētibꝰ dicte gēme predefuncte. Et ex adductis pro hac parte sunt sublata adducta in cōtrariū magis vrgētia nec refert natura vniuersalis nullis: qa nō fit restrictio respectu successionū quas respicit verbū vniuersalis nullis: sed respectu ꝑsonarū quas nō concernit aliqua vniuersalitas: sed indefinita locutio per verbum masculini generis. Nec etiam qꝺ vbū cuiuscꝫ est cōis generis: quia licet sit cōmunis generis ꝛ per illud verbū non haberemus restringere dispositionē ad masculos: tamē ꝑ sequētia vba habemus restrīgere ad masculos et inter agnatos ꝑ supradicta. femina autē nō se tuetur: quia cōiunctus sed quia cōiuncta et sic in ea cessant verba statuti a quibus nō est recedendū ad iuriū correctionē ampliandam. Nec debet induci aut ampliari. ll. correctio ex eo quia. ll. que corrigūtur exorbitant a iure cōi vt recte intuenti apparet ex his que habētur. in auꝰ. quas actiōes. C. de sacrosan. eccle. nam. l. fi. quā corrigit. d. auꝰ. quas actiones exorbitāt a iure cōi. ꝛ tamē correctio non ampliatur. Item de iure antiquo agnati excludebant matrem ꝛ filias materne linee ꝛ istud ius antiquū ꝑ senatusc. tertullianū ꝛ orficianū ꝛ certas ꝯsti. ꝛ tamē oēs passim tenent qꝺ statuta excludētia dictas ꝑsonas ꝓpter agnatos tanꝗ correctiua sunt plurimū restrīgēda et plura hmōi possent induci. Et ad. d. glo. in. c. statutū. dici pōt vel qꝺ male loquatꝰ vel qꝺ nō loquatur in exorbitātijs nō in correctiuis que lōge distāt. Nec ob. d. ver. horū. qa si volumꝰ verbis tenaciter inherere dicit qꝺ filia fratris cōcurrit cum sorore ꝛ filijs filiabus sororis non dicit qꝺ soror cū filijs sororis succedat. Itē pōt intelligi qꝺ cōcurrat cū filiabꝰ sororis nō extante sorore vel melius dicendū est qꝺ cōcurrant ceteris paribꝰ ꝛ fm iuris dispositionē. Quid em si extarēt soror et sui filij vel filie dicemꝰ ne cōcurrere dicti filij vel filie. absit: oportet intelligi qꝺ cōcurrat cum sorore ꝛ cū filijs sororis. s. nō supstitis. nam recipit statutū interpretationē passiuā a iure cōi. l. si serui vestri. C. de noxa. cū si. Ita ꝛ recipiat etiā hoc casu passiuā interpretationē ad auꝰ. cessante. al's sequeretur qꝺ soror vtrinqꝫ cōiūcta nō ꝑferretur in bonis patris vel alijs nō maternis sorori vterine vel vterine filijs si vellemus. d. §. versi. horū. generaliter intelligere qꝺ esset absurdū. Et si versi. sequens ꝑsupponit satis esse ꝓuisum in omnibus casibus qualiter succedāt fratres sorores ꝛ eorū ꝛ earū filios et filias: nō refert quia satis est quod sit prouisum vel per illud statutum vel per ius cōmune. propterea descendit statuens ad ꝓuisionem circa alias personas. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. xiiij.

¶ Debitori qꝺ fiat preceptum ad solā petitionē creditoris īstrumentū producētis statuto Eugubij qꝺ que lauda executiōi mandentꝰ ꝓut instrumēta: an verificetꝰ in muliere debitrice vbi aliud statutū dicit qꝺ interpretātur verba ꝓut iacēt ad literā. ꝑ totū cōs.

1 ¶ Lauda seu arbitri sententia sunt executiua ꝓut iudicis sententie: cum arbitri iuris habeant iurisdictioneꝫ et a iure dicantur iudices delegati. nu. 11.

2 Masculinum qꝺ non concipiat femininū: nisi ex interpretatione extensiua: an verificetur in statuto disponēte qꝺ verba interpretētur prout iacent ad literam. nu. seq. vlqꝫ ad fi. consilij.

3 Interpretatio siue appellatio statuto remota ꝛ prohibita verificatur in frustratorijs ꝛ alijs extraneis. nu. 7.

4 Debitoris appellatione: nō veniūt mulieres debitrices: obstāte statuto disponēte qꝺ statuti vba intelligātur pro vt iacēt. nu. seq.

5 Executio rei iudicate incōtinenti effectum nō meretur sed in tempus quadrimestre differtur. nu. 11.

6 Debitor qui est soluendo incarcerari non potest iure ciuili.

7 Statutum quod remouet fieri interpretationem imo iubet verba intelligi debere prout iacent ad literaꝫ: intelligitur de extranea ꝛ alia que iure communi militaret non tamen de intrinseca. nu. seq.

8 Substitutio vulgaris expressa non cōprehendit tacitam pupillareꝫ: statuto disponente qꝺ verba intelligantꝰ prout ad literā iacēt.

9 Argumentum non entium quasi dicat ab extincto subiecto nulle sunt partes est validum.

10 Interpretatio qua receditur a iure cōi est odiosa ꝛ sic restringēda

12 Arbitri potestas dependet a compromisso.

¶ Consilium. xiiij.

In nomine dñi nostri iesu Christi. ¶ † In ꝑsenti cōsultatione prima facie videtꝰ clara frōte dicendū qꝺ dictum preceptū fieri potuerit. Nam aduertēdum est qꝺ arbitri iuris hoc est electi ex dispositione iuris habēt iurisdictionē ꝛ cēsentur iudices a iure delegati. c. ab arbitris. cum sua glo. de offi. deleg. lib. vj. ꝛ. l. fi. C. de iudicijs. ꝛ facit. l. si arbitro. ꝛ ibi habetur. ff. qui satisd. cogā. Et ꝑ ꝯñs videtur qꝺ eorū sñie mereātur executionē prout sñie iudicis ꝛ non cēseantur hoc respectu lauda extraiudicialia que nō merentur viā executiuā: ꝛ per ꝯñs videtur qꝺ preceptū fieri possit prout fit in. l. q resti tuere. ff. de rei ven. ꝛ. l. si debitori. de iudi. iudex em̄ qui exegtur rem iudicatā ꝑcipit succūbēti qꝺ faciat id ad qꝺ cōdēnatus est. d. l. qui restituere. ꝛ idem in cōfesso in iure. d. l. si debitori. qꝫ cōfessus in iure habetꝰ pro condēnato. l. vnica. C. de confes. ꝛ. l. j. ff. eo. ti. Et sic dictū preceptū videtur iuuari iure cōi ꝛ clarius iure municipali qꝺ

1

2 disponit sup dicto precepto emanādo prout emanauit. † Nec videtur obstare qꝺ allegatur qꝺ statutū loquitur de masculo ꝛ masculinum non cōcipit femininū: nisi ex interꝑtatione. l. pronunciatio. ff. de verb. signi. ꝛ no. glo. Dy. ꝛ Bar. in. l. j. eo. titu. ꝛ Bal. ꝛ doct. in l. quicūqꝫ. C. de seruis fugi. ꝛ ca. in. c. generali. de elec. lib. vj. Archi. xvij. q. iiij. si quis suadēte dyabolo. ꝛ Spe. in ti. de allega. ꝛ dispu. §. post hoc. versi. vel ibi masculinū. ꝛ omnes in hoc cōcordant quādo est substātiuū masculini generis qꝺ nō requirit tacitū aliquod substantiuū prout est verbū debitor creditor ꝛ hmōi. si autē sumꝰ in adiectiuo vel alio verbo qꝺ ꝑsupponit aliqꝺ tacitū substātiuuꝫ prout est dictio quis aliqs quicūqꝫ indignus ꝛ hmōi. tunc sunt varie opi. prout pridie cōsulendo pisis retuli: sed nō est casus noster: ideo non attingo. Et ex quo femininū concipitur per viā interpretationis extēsiue non possit fieri talis interꝑtatio hoc casu cuꝫ statutum tollat omnē interpretationē circa statuta: ideo ꝓut femine non posset fieri tale ꝑceptū cum statutū loquatur de debitore: tuꝫ etiam quia disponit statutū qꝺ fiat executio personalis si nō soluerit ꝛc. ꝛ qꝺ interim detineatur in palatio: que non cōuenirent ho-

3 nestati sexus muliebris. argu. l. j. §. serū. de posthu. † Et cōtra. l. j. et auꝰ. ibi posita. C. de offi. diuer. iudi. Quia videtur ad hoc posse respōderi duobus modis. primo per theoricā Bar. in repe. l. omnes populi. ff. de iusti. ꝛ iure. circa finē qui dicit qꝺ statutum remouēs interꝑtationē fieri in statutis parū aut nihil operatur nam remouet frustratorias interpretationes prout qñ remouentur appellationes intelligitur de frustratorijs. c. pastoralis. de appel. fm eum. ꝛ Bal. in. d. l. omnes populi. dicit qꝺ licet statutū videatur tollere omnē interpretationē: tamē debet recurri ad granū salis. i. ad ius cōmune fm eum quē refert ꝛ sequitur Pe. de anch. in repe. c. canonum. de cōsti. in vltima. q. principali. col. clv. Iteꝫ licet tollat interꝑtationem ꝛc. tamen debet recipere sanum intellectum. dicit ideꝫ Bal. in quodā consi. incipiē. agitur cōtra quendā. ꝛ vbi nō potest saluari ratio motiua statuti nō est stādū literali sermoni ad literaꝫ licet extet dictū statutū qꝺ verba statutorū intelligātur ad literāꝫ nō possint interpretari prout dicit Bal. in. d. l. oēs populi. ꝛ Pe. de ancha. vbi. s. col. cxcvj. ꝛ nō obst. dicto statuto appellatiōe filij venit nepos. dixit disputādo Jac. but. quē refert ꝛ sequitur Pe. de ancha. vbi. s. col. cxcvij. ꝛ. cxcviij. Iteꝫ Bal. in. l. nō dubiū. C. de. ll. dicit qꝺ nihilominus statuta recipiūt interpretationē restrictiuaꝫ. ꝛ ideo vigore dicti statuti nō tollatur hec interpretatio qꝺ masculinuꝫ cōcipiat femininū: quia hec non est interꝑtatio friuola: sꝫ est fꝫ granū salis. i. fꝫ ius cōmune. Et ratio motiua est vt fiat celeris executio in rebꝰ liquidis ꝛ puris ꝛ certis ꝛ sic vt creditores facilibꝰ cōsequantur eius debitū vt exprimitur in primis verbis ipsiꝰ statuti que ratio omnia sequētia respicit iuxta. l. si quis ex argētarijs §. si initiū tabularū. ff. de eden. l. titia respōdit. §. idem respōdit. de verb. obli. ꝛ. l. fi. ff. de heredi. insti. que ratio militat etiā ꝯtra mulieres: ideo nō videatur obstare dictū statutū remouēs interpretationem ꝛc. Et si dicatur statutū loquitur de coactione ꝑsonali. respōdetur qꝺ saltē valeat preceptū ꝛ militet statutū quatenus loquitꝰ qꝺ realiter cōpellantur: vt sic nō aduersetur iure cōmuni: ꝛ vtile ꝑ inutile nō vitietur vt in regula vtile. in. vj. cum si. Preterea ꝛ scdo statutū loquitur in debitore qꝺ cōpellatur realiter ꝛ personaliter ꝛ qꝺ detineatur debitor ꝛc. sed dictus Jacobus condemnatus est masculus: ergo quod ad euꝫ nō videtur necessaria interꝑtatio aliqua. Et si diceretur si nō habet locū statutum cōtra mulierē: ergo

nec pro ea ⁊ ne iudicium claudicet cōtra.l.fi.C.de fructib⁹ et litis expē.respōdetur qđ hec esset interpretatio extrinseca ⁊ recederet a verbis et ꝑpter dictā argumentationē dare interpretationē dicto statuto quod vigore alteri⁹ statuti non debet recipere interpretationem.nec iudiciū videtur qđ claudicare censeatur si ex vna parte ꝑpter qualitatē ꝑsone nō pōt fieri executio ꝑsonalis et ex altera parte possit.Cū hec resultet etiā de iure cōi in femina ⁊ masculo litigātibus ꝑ ea que habētur.in.d.l.j.⁊.in auk.ibi posita.C.de offi.ciui.iudi.nec etiā videt̄ obstare qđ allegat̄ ꝙ nō est debitū liquidatum si nō producitur ⁊ ostēditur electio arbitrorū primorū et tertij.Et qđ debet iudici cōstare qđ possit preceptū facere iuxta.l. hoc autē.§.nō defendi.ff.ex quib.cau.in poſ.eatur.⁊ ibi ꝑ Bart. et Ang.⁊ per eundē Bar.⁊ Imo.in.l.multū interest.ff.de cōdi.et demō.⁊ facit qđ per Jo.and.in.c.prudētiā.de offi.deleg.Itē qđ per eundē Joā.and.in.c.is qui.de procura.li.vj.⁊ per Bar.in.l.si pupilli.§.si procurator.de neg.gest.q2 respōdetur qđ satis videtur cōstare iudici ex productione processus si in ipso processu apparet instrumentū electionis primorū arbitrorū ⁊ instrumētū electionis tertij.

4 †His tamē non obstātibus cōtrariū arbitror de iure respondendū videlꝫ qđ dictū preceptū fieri nō potuerit:nam ꝯstat

5 qđ de iure cōi fieri non pōt:† q2 licet res iudicata mereret̄ de iure cōi executionē:vt in toto titulo.C.de execu.rei iudi.tamē nō pōt

6 fieri statim sed post quadrimestre.l.fi.de vsuris.rei iudi.† Ideo dictum preceptū non pōt iuuari iure cōi qđ et dicēdū est ex alio.s.q2 debitor si est soluēdo nō pōt de iure personaliter capi pro debito ciuili:vt no.gl.in.l.iij.§.tutores qui.ff.de suspec.tut.⁊ ibi Bartol. Item nō est iure cōi inducta dicta forma qđ ponatur in bāno in ipso precepto qđ fit pro executione rei iudi.prout disponitur in dicto statuto.Et per hec clarū arbitror qđ de iure cōi tale preceptū fieri nō potuit saltē per primā rationē.similiter videtur qđ de iure municipali fieri nō potuerit:q2 verba dicti statuti nō militant in his terminis.s.qū mulier est debitrix aut creditrix.Nam dictū statutum legis noue que lex noua vt presupponitur est statutū seu lex municipalis ciuitatis Eugubij loquitur in creditoribus ⁊ pluries de creditoribus ⁊ nūꝙ de creditricibus facit mētionē. patet in prin.dum dicit vt creditores eorum debitū facilius cōsequant̄. et in.§.j.dum dicit ad volūtatem creditoris que verba bis ponuntur.in.d.§.in diuersis versiculis.Et successiue in dicto statuto pluries fit mētio de creditore ⁊ nunꝙ de creditrice.itaꝗ quaten⁹ loquitur de creditore nō potest trahi ad creditricē nisi per viā interpretationis extēsiue cum hmōi masculinum creditor nō cōcipiat femininū nisi per viam extēsiue interpretatiōis: vt supradictum

7 est in verbo debitor.† Sed extat statutū vt presupponitur in themate qđ statuta debeāt inuiolabiliter obseruari ad literā vt iacēt et nō possint interpretari:ergo dictum statutū nō recipiat hmōi interpretationem extensiuā.ista enim non est interpretatio intrinseca sine qua cetera duci nō pōt que per hmōi statutum nō remouetur prout dicit Bal.in.l.si quis filiū.C.de libe.pte.Sꝫ est extrinseca:que extrinseca ꝑm eum remouetur.idē dicit Sal.in.l.quāuis. ij.C.de adul.dicēs qđ vb colligit̄ interpretatio statuti dicentis qđ verba statutorū debeāt intelligi sine alia interpretatiōe qđ debet intelligi de significatione extranea a significatione verborū.et sic de extrinseca:⁊ nō de intrinseca ⁊ inherēti seu necessaria.l.ij.§.pin de.de orig.iuris.ꝑm eum q se remittit ad dicta per eū in.l.ij.de no-

8 xali.† Et qđ dictū statutū tollat interpretationes que al's de iure militarent voluit etiā Bal.in.l.pcibus.v.col.C.de impu.volēs qđ statutū disponēs qđ ꝟba testamēti intelligātur ad literā sine vlla interpretatione vel extraneo intellectu:tūc vulgaris expressa non includit tacitā pupillarem cuius dictum alias cōsulendo senis secutus fui quicqd dixerit Imo.in.c.Raynutius.de testa.qui mouet̄ per dictū Bar.i.l.oēs populi.circa fi.ff.de iusti.⁊ iu.Et qđ tale statutū operetur nedum qđ verba nō offendātur oīno ſꝫ etiā qđ non intelligātur verba in lato:tamē in proprio significatu voluit Sal.in.l.maximum vitium.C.de libe.prete.Et idem voluit circa eandem questionē qua Sali.loquitur Jaco.butri.prout refert et transit Pe.de ancha.in repetitio.c.canonū.de cōsti.colū.clxxxvij. et col.clxxxviij.Et similia verba posuit beatus Franciscus in sua regula:vt probatur in.c.exijt qui seminat.§.ceterū.de ꝟbo.signi. lib.vj.dicens qđ sua regula nō glossetur qđ sic vel sic debeat intelligi.Que verba exponit pōtifex in eadē decretali in.§.⁊ qa sub dolore exponit qđ sicut ipsa regula prolata sic fideliter exponat̄ ad literā super ipsa gl.non fiant nisi forte per quas verbū sensus aut cōstructio grāmaticaliter ad literam vel intelligibili⁹ exponatur nec intellectus eius in aliquo distorqueatur ad aliud ꝙ ad literā: vel qđ litera sonat ita inquit papa.Que verba sunt aurea ꝑut dicit Bal.in auk.si qua mulier.C.de epis.⁊ cle.inducēs ad statuta disponētia qđ statuta nequeāt glossari.idē dicit Pe.de anc.in repe.c.canonū.de consti.colū.lxxxvij.et tale statutū tollit arg.a ꝯtrario sensu qđ al's sumeretur ꝑut voluit Bal.in.l.ij.C.de cōdi.inser. et sequitur Pe.de anch.in.d.repetitio.c.canonū.colū.clxxxvj.qđ et voluit Panor.in.c.cum apostolica.de his que fiūt a prela.sine con.cap.facit qđ no.Bar.in.l.labeo.§.idem tubero.de suppe.leg. vbi concludit qđ verba statuti debent intelligi ꝑm cōmunem vsū loquendi.secus est vbi statutū dictat qđ verba statutorum ꝑprie intelligantur.⁊ Jaco.but.dicit qđ tale tollit interpretationē restrictiuam ex mente nisi mens sit certa:vt refert Bar.in.l.nō dubiū. iij.col.C.de legi.item Bal.in.l.ij.C.de patri.qui filio distraxerunt. vbi dicit qđ si statutū dicit qđ statuta debeāt seruari ad literā tūc non sit extēsio:quia litera dicitur qđ oculis videtur qđ nō solo intellectu ꝑcipit̄.l.j.in fi.ff.de his q̄ in testamento delentur ꝑm eum. Nec ꝑ certo est dicēdum qđ statutū hmōi sit factū sine virtute aliquid operādi nō tamē tollūtur interꝑtationes que sunt necessarie vt statutū nō absurde seu praue interpretetur:nam debet intelligi cum grano salis dicit Bal.in.d.l.oēs populi.itaꝗ dꝫ recipe sanū intellectū dicit Bal.in cōsi.mihi.clxxvij.incip.agitur cōtra quēdā adducit.l.stipulat⁹ sum damā.de verbo.obli.⁊ no.ꝑ Jaco.de are. Dy.⁊ Ray.in.l.licet.ff.de arbi.ne ergo resultet prau⁹ intellectus recurratur ad ius cōe:⁊ hoc respectu conātur parū opari:⁊ ad hoc tendūt varie rationes Bar.cui⁹ dicti nō est assumēda ꝑma pars alternatiue:sed scđa dum in scđa parte dicit vel parū.Naꝫ plerūꝗ parū operātur.Et maxime nō debet dimitti hec extēsiua interꝑtatio vt statutū loquēs in masculino trahatur ad femininū:q2 materia dicti statuti nō se habet pariter ad genus femininū ꝑut ad masculinū ex parte debitoris per ea que habentur in.d.l.j.⁊ auk. ibi posita.C.de offi.diuer.iudi.⁊ q̄ supradicta sunt ꝑ dicta iura. Per que suadet ratio qđ nō cōprehēdatur debitrix.Nam etiā circūscripto dicto statuto in materia differēti masculinū non cōcipit femininū prout voluit Bar.in.l.j.de verb. signi. ⁊ ca.in.c.generali.de elec.lib.vj.Et ex quo in verbo debitor masculinū non cōcipit femininum ꝑsuadetur qđ nec verbū creditor cōcipiat femininū in eodē statuto:⁊ maxime vt seruetur equalitas.arg.d.l.ij.de vsur.rei iudi.Et licet forte iste due ꝑsuasiones nō essent adeo vrgētes qđ sufficerēt vt verbū creditores seu creditoris vel creditor sepius positū in dicto statuto nō ꝯciperet femininū qđ tamē nō firmo:nihilominus iūcte cum dicto statuto prohibēte interpretari tenendū est qđ sufficiant attētis supradictis.Si itaꝗ verbū creditores nō ꝯcipit femininū cessat in creditrice ratio motiua statuentiū que ponitur in prin.⁊ cessante ratione cessat dispositio.l.qđ dictū.de pac.l.adigere.§.Quis.de iure patro.c.cū cessante.de app.item cessant ꝟba dispositionis:nam preceptū debet fieri qđ debitor soluat debitū ⁊ ponatur in bāno ⁊ si non soluerit cogatur realiter ⁊ ꝑsonaliter ad voluntatē creditoris ad soluēdū debitū.profecto si nō est creditor non pōt solui ad voluntatē creditoris nec cogi pōt realiter vel ꝑsonaliter ad soluendū ad voluntatē creditoris.†

9 Nec ad voluntatē creditoris detineri pōt.Qui eñ non est volūtatem nō habet:quia nō entium nulle sunt cause:prout inquit philosophus. probatur in.l.ij.de vsufr.in.l.eius qui in prouinciā.versi.qm̄ tunc.ff.si cer.pe. in.l.adeo.§.qđ si toto.ꝺ acqui.rerū domi.⁊ in.l.iiij.ff.loca.Et sic in creditrice cessant verba dicti statuti ergo cesset ipsa statutaria dispositio:nam vbi cessant verba legis cessat legis dispositio. l. vbi autē.in prin.ff.de admini.tuto.in.l.iiij.§.pretor ait.versi.toties.de dam.infec.Et sic non obstat qđ cōdemnatus est debitor mascul⁹: quia licet verba statuti hoc respectu militent:tamen non militant alia verba dicti statuti:⁊ sic remanem⁹ in dispositione iuris cōis: ⁊ si per statutū non ꝑuidetur femine creditrici non pōt conqueri: ex quo pariter nō ꝑuidetur ꝯ feminā debitricē ⁊ decet qđ q sentit onus sētiat ⁊ ꝯmodū:⁊ ecōuerso qui nō sentit onus nec ꝯmodū.c.

10 ꝑm naturā.de regu.iur.in.vj.† Et recessus a iure cōi est odiosus ⁊ restringendus.l.ius singulare.⁊.l.qđ vero contra.ff.de legib⁹.⁊.c. cum dilect⁹.de cōsue.⁊ regula que a iure cōi exorbitāt in.vj.Ideo fauorabilis videtur interpretatio per quā fit qđ minus ledatur ius cōmune.Ideo cum dictū ius municipale exorbitet a iure cōi nō incōuenit si restringitur vt minus ledat ius cōmune maxime inherendo ꝑprie verborū significationi.⁊ per hec tolluntur adducta in

11 cōtrariū si diligēter aduertatur.† Non eñ ob.qđ dicebat̄ qđ dicti arbitri sunt arbitri iuris ⁊ habeāt iurisdictionē delegatam a iure municipali:⁊ idcirco eorū laudum seu arbitramentū censeat̄ sententia iudicis.⁊ sentētia iudicis que trāsiuit in rem iudicatā mereatur executionē:quia respōdetur qđ tam breui tēpore executionem nō meretur nec sub dicta forma ꝑut supradictū est.Itē licet quo ad verbum debitor verificetur statutum in casu nostro nō verificatur quo ad verbum creditores creditoris ⁊ creditor que verba pluries reiterātur in statuto.nec statutū predictum qđ remouet interpretationem stat sine virtute aliquid operādi:prout supra demonstratum est.⁊ hoc mediū sufficit ad intentū dicti domini Jacobi. ꝙ scꝫ tale preceptū sit inefficax ⁊ quatenus de facto ꝑcessit sit reuocandum.Illud etiam cōstat qđ iudex nō pōt percipere nisi prius cōstat ipsi iudici id ex quo dependet ⁊ causatur facultas percipiēdi per.d.§.nō defendi.⁊ per.d.s.⁊ ideo si non ꝯstabat iudici vt iudici qđ dictum laudū seu arbitramentū fuerit latū ab arbitrātib⁹ habētib⁹ autoritatē arbitrādi ⁊ sic qđ fuerint legitime electi. nec electio arbitrorū videtur de processu cause agitate corā ipsis arbitris:sed est quid extrinsecū ⁊ preambulū ad negotium gestū corā ipsis arbitris.electio primorū arbitrorū fit a partibus in absentia arbitrorum

arbitrorũ: ideo nõ venit in processu cause corã eis agitate: similiter electio tertij arbitris fit per ipsos pmos arbitros potius ꝙ corã eis. †Et si nõ producitur nõ dicitur laudũ liquidũ ad effectũ vt mãdetur executioni cũ omnis potestas arbitri depẽdeat a cõpromisso seu ab electione. arg. l. nõ distinguemus. §. de officio. de arbitris. ⁊ qd per Bar. in. l. fi. i. fi. ff. de bono. posses. fm tab. Et si verba producẽtis scripturas nõ adaptantur ad aliquas scripturas i volumine producto cõprehẽsas nõ censentur ille scripture producte prout voluit Specu. in ti. de instrumentorũ edi. §. vidẽdũ. versic. quid ergo. ⁊ facit quod habetur. in versi. Item exhibẽs eodẽ. §. et qd ibi per Io. and. post. Guid. de suzza. Tamẽ quia nõ bñ innotescit quid fuerit productũ ⁊ qualiter nõ facio in hoc pncipale fundamentum: ideo in hoc vlterius nõ insisto. Laus deo.

¶ Mulier que in dote mille habuit et pro dictis mille due terrarum petie sibi cõsignate fuerunt: an si per eius maritũ fuerit vna terre petia ex dictis duabus cõsignata in dotez cõmuni filie et tamen mulier non consensit: cogatur postea dicta mulier post mortẽ mariti et cuiusdam filij masculi pro restitutiõe sue dotis recipere dictam petiam terre vel eius estimationem. consi. 15.

¶ Summarium super consilio. xv.

1 ☞ Dotis pdia estimata in dotem data an in casu restitutionis dotis sunt danda vel pecunia. nu. 5.
2 Contractus ex cõuentione legem assumunt.
3 Estimatio an faciat emptionem.
4 Hereditaria onera siue debita inter heredes diuiduntur secũdum onera hereditaria.
6 Dos constituta in re immobili soluto matrimonio venit incontinenti restituenda absq; temporis dilatione.
7 Obligationes facti sunt indiuidue: ⁊ obligatus ad illud pcise ad totum factum aut interesse cõpellitur: nec potest liberari prestando partem alterius.
8 Obligatus ad factum precise ad illud nõ compellitur s; interesse soluendo liberatur.
9 Estimatio non probata fieri debet per iudicem.
10 Obligatio dandi est diuidua pro hereditarijs portionibus.
11 Solutio facta per alterũ heredẽ volente creditore in certa qualitate aut quãtitate non potest soluens a coherede aliter ꝙ soluerit repetere solutum.
12 Legatum rei aliene an sit reluendum per heredem.
13 Dubia sunt interpretãda prout magis fauere possunt dotibus.

¶ Consilio. xv.

In nomine dñi nostri Iesu Christi.

¶ †In hac cõsultatione videtur pmo aspectu dicẽdũ qd dicta dña Violãtes teneat recipere dictũ prediũ pro restitutione dicte dotis. †Nam 9ctus ex cõuentione legẽ accipiunt. l. j. §. si cõuenit. ff. depositi. Sed conuentio fuit qd in casu restitutionis dotis pars mariti restitueret dotẽ predictam prout habuit ⁊ recepit. S; ipsa dos fuit habita ⁊ recepta in dictis pdijs estimatis: ergo ipsa predia pro eadẽ estimatiõe restituãtur. †Et hoc operant illa vba put habuit ⁊ recepit. Licet em̃ estimatio plerunq; faciat emptionẽ. l. j. §. estimatarũ. C. de rei vxo. act. ⁊ l. plerũq;. de iure do. ⁊ l. cũ dotẽ. C. eo. ti. cum si. tamẽ etiã in vẽditione nõnũꝙ interponit pactũ qd in aliquẽ euentũ res p eodẽ precio restituatur. l. ij. C. de pac. couẽ. l. si cõuenit. ff. de rescin. vẽdi. Itẽ nõnũꝙ estimatio fit ea intẽtione vt nõ faciat emptionẽ: s; vt si deterioratur vel pereat appareat quid ⁊ quãtũ sit restituẽdũ. l. si inter virũ. C. de iure do. ⁊ l. interest. cum glo. in verbo pprietas. C. de vsufr. ⁊ l. j. C. so. matri. cu; si. Et qñ est pactũ qd ipsi res restituerẽtur hoc demõstrat qd estimatio censetur facta alio aĩo ꝙ vt emptionez faciat ⁊ sic fundus estimatus cẽsetur esse dotalis: vt est expressum in. d. l. si inter virũ. ⁊ l. cũ post. §. res in dotẽ. ff. de iure do. ⁊ al's dicit Bal. qd ex dissolutione 9ctꝰ declarat ipsa cõpilatio 9ctꝰ et ipse 9ctus qualis fuerit prout ipse dicit in. l. j. C. de fructi. ⁊ litis expen. circa mediũ. Cum ergo videatur fuisse datũ dictũ prediũ ea estimatione que nõ facit emptionẽ. ⁊ per 9ñs videat prediũ dotale p pdicta: ideo videtur qd dictus fundꝰ sit in obligatione: iõ sit restituẽdus ⁊ nõ estimatio. et si aliq heredes cõueniũt cũ creditrice de dãda estimatione pro earũ ratis nõ d; piudicare alteri heredi si vult soluere id qd debet: vc; portionẽ dicti fundi pro hereditaria portione. †Cũ debita hereditaria diuidãtur inter heredes pro hereditarijs portionibus actiue ⁊ passiue. l. pro hereditarijs. C. de heredi. acti. ⁊ l. j. C. si cer. pe. cum cõcor. Pariter videt si resultasset emptio cũ pacto de reddẽdo pro eodẽ pcio. Quia pariter videt ꝙ talis obligatio sit soluẽda per heredes put iacet: nec videt qd vnꝰ heres soluẽdo estimationẽ possit preiudicare alteri heredi quominus possit soluere rem quã ex cõuẽtione autoris reddere tenetur. Sed licet hec videãtur satis vrgere: tamen 9trariã partẽ arbitror magis iuri cõsentaneã. Ad cuius rei euidentiã pmitto qd p dote fuerũt promissi. cl. ducati auri: ita qd. cl. ducati auri fuerunt pmissi in dotẽ ⁊ fuerũt in obligatione: q2 ita verba pdicta aperte sonãt. Quod ⁊ patet: q2 pro dictis. cl. ducatis ⁊ dote pdicta dedit tradidit ⁊ assignauit ac obligauit ⁊ posuit pignori duo predia. †Et sic prediũ de quo agitur fuit obligatũ pignori vna cum alio pdio p cl. ducatis: ergo. cl. ducati erãt in obligatione principali non ipsa predia: ⁊ si pdia nõ fuissent estimata tũc ducati. cl. fuissent i dote. Et ita. cl. censeri debẽt esse dotales nõ ipsa predia estimata: q2 nõ sunt pro dote promissa predia estimata vel estimãda: sed pro dote sunt pmissi. cl. ducati. Et pro dictis. cl. ducatis fuerũt primo accessorie obligata pignori dicta predia scdo assignãda insolutũ p dictis. cl. ducatis vsq; ad cõgruentẽ estimationẽ. ista est vis dicti cõtractus dotalis: ita qd nõ sumus in terminis iuriũ que loquũt de rebꝰ datis in dotẽ estimatis prout loquũtur. l. si estimatis. ⁊ l. estimate. solu. ma. ⁊. d. l. vnica. §. estimatarũ. C. de rei vxo. acti. ⁊ l. si inter virũ. ⁊ l. cum dotẽ. C. de iure dot. ⁊ l. plerũq;. ⁊ l. cu; post. §. res in dotẽ. ff. eo. titu. cum simi. Quia dicta pdia non sunt data in dotẽ nec p dote: s; estimatio pdioru; vel dicta pdia sunt data pro. cl. ducatis vsq; ad 9currentẽ quãtitatẽ. Dos ergo 9sistit in ducatis cl. ⁊ hoc clare importãt ⁊ significãt verba 9ctus a quibus nõ est recedendũ. l. nõ aliter. de leg. iij. l. i. §. si is qui nauẽ. de exerci. Ex quo infertur qd. cl. ducati sunt in obligatione dotis restituende cu; in casu restitutionis dotis cõuenit qd restituatur dos pdicta integra sed dicta dos est in. cl. ducatis. ideo. cl. ducati sunt in obligatiõe ⁊ debentur hoc casu dotis restituẽde. itaq; hactenꝰ dicta dña Violantes habet intentum suũ. s. qd. cl. ducati sibi sunt reddẽdi. Et illa verba sicut habuit ⁊ recepit que difficultant hanc consultationez possũt intelligi diuersis ⁊ varijs modis. vno modo qd significẽt ꝙ ex quo promiserat restituere integrã dotem: ⁊ postea etiã sequitur qd restituet integraliter voluit moderare qd si nõ habuerit ⁊ receperit integrã dotez: vt quia dicta pdia non fuissent estimata integra ꝙtitate. cl. ducatorũ auri. Sed forte dũtaxat centu; solũ centũ integraliter restituere se arctabat. Et hoc satis psuaderi potest qd fuerit de mẽte: ex eo quia pmiserat qd integrã dotez ⁊c. Et postea sequit integraliter: ita ꝙ illa verba media moderent dictã integralitatem pmissam. †Quod etiã suadetur: quia dicta pmissio dotꝫ restituẽde cõferebatur in tẽpus soluti matrimonij seu in illud tps quo cõtingeret casus dotis restituẽde: itaq; illo tempore censetur facta pmissio. l. in tempus. de here. insti. l. j. ⁊ l. qd spõse. C. de dona. ppter nup. Sed soluto matrimonio si res immobilis est in obligatione statim absq; aliqua dilatiõe tẽporis de iure est restituẽda. l. vnica. §. exactio. C. de rei vxo. act. ideo tũc incõgrue fuissent apposita illa verba intra tempus a iure pmissu; que sunt apposita in dicta promissione dotis restituẽde. Nam cum illico sit de iure dos restituenda si cõsistit in rebus immobilibus seu res immobiles sunt restituẽde. d. §. exactio. nõ est dare tempus qd a iure pmittatur intra qd post solutũ matrimoniũ vel post aliu; casum dotis restituẽde dos habeat restitui. Quia illico non habet tẽpꝰ intra qd ⁊c. Ut de se euidenter constat: merito persuaderi debet qd pdia ipsa non sint in obligatione pro dote restituẽda: sed ipsa ꝙtitas. cl. ducatorum quatenus habita ⁊ recepta fuerit in estimatione dictorũ prediorum vel aliter. Et si hec intelligẽtia daret quã satis mihi psuadeo tunc dicta Violãtes haberet intentum suũ. Sinautẽ dicta verba prout habuit ⁊ recepit intelligerẽtur qd ex quo pro istis. cl. ducatis auri habuerat ⁊ receperat dicta predia estimata eodẽ modo in pdijs pdictis estimatis haberet fieri restitutio. cl. ducatorũ. Tũc est aduertendũ qd ex quo habuit ea predia estimãda per duos homines eligendos: vnum. s. pro qualibet parte: ita potest interptari qd habeat restituere. s. restituẽdo illa predia pro ea estimatiõe que fiet per duos homines tẽpore restitutionis eligẽdos per ipsas partes. Tunc nõ est simplex obligatio dãdi: sed est obligatio facti ex quo habet interuenire factũ extrinsecum partiũ prout si promisisset reuendere. facit. l. 9silio. de curatore furiosi. † Obligationes autem facti sunt communiter indiuidue. l. ij. §. item si in facto. ⁊ ll. seq̃. ⁊ l. stipulationes nõ diuiduntur. scdo responso. de verb. obli. †Nec põt quis precise cõpelli ad factũ: quia soluẽdo interesse liberatur. d. l. stipulationes non diuidũtur. ver. celsus. l. si quis ab alio. in. fi. de re iudi. cum multis simili. Itaq; illi alij heredes qui volũt soluere quantitatẽ ⁊ volũt reluere ipsum prediũ videntur exaudiẽdi soluẽdo dictam quantitatẽ pro interesse dñe Violãtis sunt liberati ex quo pcise ad factũ non 9pelluntur: illa ergo que habet fundu; nõ potest obligationẽ indiuiduã pro parte implere. Quia ea est natura indiuidui: vt nisi in totu; impleri nequeat: vt in. l. ij. §. ⁊ harũ. ⁊. §. Itẽ si in facto. ⁊ l. iij. ⁊ l. iiij. de ver. obli. ⁊. l. stipulatiões nõ diuidũtur. Et ideo videretur qd totũ factũ deberet impleri aut totũ interesse pstari. Non aũt pars facti indiuidui ⁊ pars interesse. cum indiuiduũ nõ recipiat partẽ. Et ex quo implementũ facti nõ facit qd creditor habeat pecuniã nõ cõuenit qd pro parte fiat et p parte pstetur interesse. arg. l. in executione. §. p parte. de ver. obli. ⁊ l. ij. §. ⁊ harũ. de verb. obli. ⁊ per theoricã quam per dicta iura dat Bar. in. d. l. stipulationes nõ diuidũtur. in prin. in. iij. q. principali. ⁊ in. d. l. ij. §. si tñ. ⁊ hoc facit pro illa que habet prediũ. Nam si ipsa soluit prediũ ad qd tenetur liberat omnes ⁊ a coheredibus repetit per actionẽ fami. hercis. d. l. ij. §. ex his. sinautẽ alie heredes soluunt integrũ interesse: tunc liberantur similiter oẽs ⁊ repeterent ab ista

tertia herede per actionē fami. hercis. partē eidem tāgētē. ꝛ dicta violātes haberet intentum suū. Sed forte nollent soluere ꝛ habere repetere. 9 †Prout aūt audio vis maior est: quia dictū p̄diū videlȝ nūc minus q̄ fuerit estimatū. Et illa vellet dare pro illo p̄cio quo fuit estimatū ꝛ repetere a coheredibus pro portionibus hereditarūs illā quantitatē qua fuit prediū estimatū. Sȝ ſm hāc interpretationeȝ ipsa nō fouet iustitiā. Quia debet estimari prout nūc valet nō prout fuit tūc estimatū: ꝛ sic illa bona mulier que vult lucrari cum aliena iactura frustratur sua intētione ſm hanc interp̄tationem. 10 †Sinautē interpretentur dicta verba sicut habuit ꝛ recepit qd significēt qd habeat reddi predia pro precio certo prius estimato. Tūc videtur simplex obligatio dādi: obligatio autē dādi certā speciem est diuidua: vt in. l. ij. §. ꝛ harū. de verbo. obli. et p Bart. ꝛ alios in. d. l. stipulationes non diuiduntur. Ideo diuidit inter heredes: ideo q̄libet heres teneretur ad dādum dictū prediū pro sua portione hereditaria: ideo illa que habet prediū nō posset soluere nisi partem suam hereditariā si pro alijs inuitus soluendo 11 nulluȝ haberet regressum. l. fi. C. de neg. gest. †Et ille alie possunt volēte creditore aliud pro alio soluere. l. ij. §. j. ff. si cer. pe. Nec posset ipsa repetere a coheredibꝰ nisi verū valorē rei: qꝛ nil plus exposuit ꝛ in nihilo plus releuauit coheredes. Non eñ debet sentire lucrum neqȝ dānū pro portiōe coheredū. arg. l. si quis putās. §. siue aūt. ibi neqȝ lucrū neqȝ damnū sentire eum oportet. cōi diuidū. Et hoc quatenus cōpeteret iudiciū fami. hercis. vel cōi diuidundo. qd reuera non caderet in casu isto. in actione vero negotiorū gestorū que hoc casu posset ꝯpetere si sua datione nō prohibita liberasset coheredes tūc non debet rehabere vltra q̄ exposuerit ꝛ quatenus vtiliter gessit: itaqȝ duo ista simul debēt cōcurrere vt p̄batur in. l. sed an vltra. ꝛ in. l. siue hereditaria. ꝛ in. l. si qs negotia. et. l. q̄ vtiliter. ff. de neg. gest. ꝛ quocūqȝ res vertatur nō pōt dicta heres que habet illud prediū lucrari. ꝛ pro portione coheredū cōsequi illud 12 quod fuit estimatū vltra id quod vȝ tpe restitutiōis. †Et pro his facit qd allegatur dicere Pau. de cast. in certis recollectis in. l. nō dubiū. §. fi. ff. de leg. iij. s. qd si est legata res aliena q̄ debet relui per heredes vt eam p̄stent legatario si vnus heres habet ipsam rem ꝛ coheredes volūt dare estimationē ꝛ legatarius cōtentatur ille tertius nō poterit dare nisi tertiā partem: ꝛ sic demū pro sua hereditaria portione. qd dictū fundat in vna ratiōe vt patet ex p̄dictis. Expedit aūt magis violanti qd adhibeātur supradicte alie due interpretationes q̄ ista tertia interp̄tatio data dictis verbis p̄ut et 13 sicut habuit et recepit. Nā magis expedit doti. †Et in dubijs ea interp̄tatio est sumēda que magis fauet doti. l. in ambiguis p dote. ff. de iure dot. ꝛ. l. i ambiguis pro dote. ꝛ de reg. iu. ꝛ nō minor similitudo est si reddit pro ea estimatione qua estimatur hodie q̄ si pro estimatiōe facta: qꝛ ea p̄dia nō fuerūt data simpliciter pro tāta q̄titate: sed pro estimatione faciēda vel facta p aliq̄s hoīes. ita ergo restituatur pro estimatione pariter faciēda tpe restitutionis. mihi aūt multū placet prima interpretatio propter tpis appositionē que nō videtur cōuenire ſm alias interpretatiōes. ꝛ tūc magis de plano p̄cedit intētio dn̄e violātis ꝛ heredū volētiū soluere partē suā. cl. ducatorū auri ad ꝯtria autē patet rn̄sum. Nā ſm primā interpretationē non debetur prediū: sed quātitas ꝛ ruunt oīa in ꝯtriū dicta. Sed ſm secundā obligatio est indiuidua ꝛ non cadit illa diuisio. Sed ipsa nō habet intentū quē intēdit. s. cōsequē dū illā maiorē estimationē qua plus valebat tpe dotis date q̄ tpe dotis restituēde p̄pter cōditiones temporum nō propter rei deteriorationem. ſm autem tertiam interpretationem partem soluere posset quam debet ꝛ sic iuuaretur in illa pluri estimatione p sua tertia parte ꝛ non pro alijs portionibus coheredum. Etiaȝ si pro eis non inuitis soluisset integrum precium. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. xvj.

1. ☞ Prescriptio cōtra ecclesiaȝ qn̄ et quāti temporis esse debeat et ecclesie noceat: vt si res donata fuerit cum retentione p donatarium annui census vel si fuerit reconcessa eidem ecclesie per transactionem vel si fuerit donata per legatū a papa cum pacto qd p̄miserat: cui trāsfertur recognoscere ecclesiam romanaȝ ꝛ sub eius obedientia retinere. per totum cōsilium.
2. Prescriptio. xl. annorum ita ecclesie habenti dominiū ex donatione pro se habet ex transactione.
3. Dominium rei an ex causa transactionis vel donationis videatur esse translatum.
4. Usucapio causatur traditione rei facta a non domino.
5. Dedit verbum importat dominij translationem.
6. Prescribere potest possessor malefidei iuris interpretatione.
7. Usucapio cadit in rebus mobilibus.
8. Prescriptio. xxx. vel. xl. annorū iure. ciuilium. non erat incognita.
9. Prescriptioni derogat ius canonicum contra ius ciuile.
10. Emphyteota per non solutionē canonis triēnalis licet esse videatur in malafide nō priuatur ipso iure emphyteosi que nō dicitur ad dn̄m reuersa nisi velit nec dimitti pōt inuito dn̄o proprietario.
11. Emphyteota non soluēs canonem longissimo tpe an prescribat.
12. Emphyteota dicitur naturaliter possidere.
13. Prescribere non potest habens possessionem naturaleȝ per. xl. annos aduersus habentem ciuilem possessionem.
14. Prescribit ciuilis possessio per nō solutionē cēsus spacio. x. annoꝝ.
15. Prescribi an possit seruus fuge.
16. Titulus de per se solus cōcurrēte traditione nō p̄bat quasi dn̄iū.
17. Prescriptio. xl. an. non requiritur aduersus quasi dominiū ecclesie sed sufficit prescriptio. xxx. annorum.
18. Publiciana non datur contra dominium.
19. Publiciana non datur ex titulo nisi secuta traditione.
20. Precarij cōstitutio aut vsusfructus reseruatio transfertur rei dominium ꝛ possessione ficta.
21. Dominium absqȝ traditione quatuor casibus transferri potest.
22. Prescribi qd non possit contra ecclesiaȝ minori tempore. xl. annorum vel. c. annorum ꝯtra ecclesiam romanā: tamen prescriptio minoris temporis procedit si ecclesia non habet dominiū vel quasi.
23. Essent verbum an probet rei dominium.

¶ Consilium. xvj.

1 REpetito diuino numine, †imploratoqȝ auxilio domini Jesu Christi. Uiso p̄mo mo themate ꝛ diligēter ponderatis dictis per clarissimos dn̄os consulentes dn̄m Antoniū de cafarellis ꝛ dn̄m Mattheū de vbaldis ac etiam pōderata aditione nouiter facta primeuo pūcto. Animaduerto qd nōnulla q̄ nuper in serie facti superaddita sunt: licet nō fuerint inserta in primo themate tn̄ tanguntur in cōsilijs. Prout est id qd dicitur de cōuētione facta cum legato aplico ꝛ de cōcessione facta p Gregoriū solū circa donationē primo factā dicto monasterio in anno. M. cclviij. per suppolū ꝛ Frāciscū dn̄i Monaldi nihil tāgitur in cōsilijs. Sed reuera mediū prescriptionis quo principaliter nitunt dn̄i consulētes pariter obstat monasterio si niteretur ex donatione p̄ut si nititur ex trāsactione 2 †Nam p̄scriptio. xl. annorū. ita nocet eccl'ie habēti dn̄ium ex donatione p̄ut si habet ex trāsactione. nam auf. quas actiones. C. de sa san. eccle. ꝛ. c. ad aures. c. illud. ꝛ. c. qꝛ indicāte. de p̄scrip. generaliter loquētes generaliter intelligūtur ꝛ p̄cedūt. Nec est ratio diuersitatis: ideo idē ius. l. posthumi. ff. de iniusto testō. l. j. C. de libe. p̄te. cū 3 multis similibꝰ. †Et lȝ ex causa trāsactionis res dimittitur possessori videatur nō transferri dn̄iū neqȝ titulū prescribēdi ꝛ sic nō caulatur quasi dn̄iuȝ prout dicūt cōiter docto. in. l. si pro fundo. C. de transac. p tex. ibi tn̄ secus est in rebus ex causa trāsactiōis cōcessis p reū actori vt in eadē. l. si pro fundo. ꝛ in. l. ex causa. C. p emptore ꝛ trāsactione. ita notāt doct. in. d. l. si pro fundo. Ratio differentie est quia qn̄ res de qua est cōtrouersia dimittitur possessori ꝯuēto: tunc nō transfertur dn̄iū quia potius videtur sibi dimissa tāq̄ sua si suā esse pretēdebat ideo ꝛc. iuxta. l. iij. §. subtilius. de ꝯdi. ob cau. vel saltē dimissa censetur tanq̄ nō res actoris trāsigentis: ideo nō censetur agi de trāsferendo dominiū prout dicit Bal. in. d. l. si pro fundo. ꝛ ita cōiter tenetur p illū tex. licet Raph. fulg. ibi dicat qd nō probat in illo tex. per quē doct. mouētur qꝛ solū ibi dicit qd dimittēs fundū pro quo erat controuersia si fundus ille euincit non tenet de euictione. Nec sequitur nō tenetur de euictione: ergo si est dn̄s nō trāsfert dn̄iū: nam secus videmꝰ in donatore qui si est dn̄s trāsfert dn̄iū quia donatio est doni datio. l. senatus. de dona. causa 4 mor. †Et non est dn̄s causat vsucapiēdi cōditionē: vt in titu. pro donato. ff. ꝛ. C. per totū. ꝛ tn̄ non tenet de euictione. l. Arist. §. fi. de dona. ſm eū qui dicit attēdēdū esse qd est actū inter trāsigētes qd ꝛ verū est nec alij negarēt sȝ dicerēt qd in dubio cēsetur actū qd nō dimittat tanq̄ actoris trāsigentis sed remaneat p̄ut prius erat ꝛ actor silere teneat. Cum itaqȝ reus cōuētus in casu nostro dederit rem agēti: ideo cēseatur ex illo titulo trāslatū dn̄iū si erat apud tra 5 dentē al's vsucapiēdi ꝯditio per p̄dicta. †Et maxime qꝛ trāsigētes vsi fuerunt verbo dederit qd importat dn̄ij translationē. l. fi. ff. de cōdi. ob cau. ꝛ insti. de acti. §. sic itaqȝ. ideo p̄ut p̄scriptio quadragenaria ob. monasterio fundāti se in trāsactione vt p̄bauerūt dn̄i ꝯsulētes ita ꝛ obstat monasterio fundāti se in donatione. nō eñ loquūtur magis in trāsactione q̄ in donatione iura p̄mittētia qua 6 dragenariā prescriptionē aduersus eccl'ias. †Et maxime cū pacta in donatione apposita ꝛ inserta in transactione sunt quasi p oīa cōformia. differūt aūt in hoc qꝛ in donatiōe cōuenit qd nō fiat deuolutio ad ecclesiā per cessationē solutionis cēsus per biēniū: sȝ liceat morā purgare intra tertiū annū sequētē quasi cēseatur actū: qd si nō purgaret mora intra tertiū annū dicte res donate p̄tineat ad ecclesiā pleno iure: sed in transactione conuenit inter partes qd nūq̄ deuoluerētur ad ecclesiā p̄pter censum nō solutū. Sȝ hec pactorū dissonātia solū quo ad terminos huiꝰ cōsultationis causare pōt differētiā in hoc qd Frāciscꝰ q trāsegit: si p trienniū ꝛ vltra nō soluit nō cēseat p̄pterea malefidei possessor circa possessionē ipsoꝝ bonorū q̄ ex trāsactionis cā data fuerūt attēta cōuētiōe qd nihilominꝰ bona ipsa sua remanerēt nō deuoluta ad ecclesiā bona ipsa nō fuerūt possessa malafide cū possideret bona sua q̄ ad vtile dominium. Nō ita videt attēta cōuentione in donatiōe apposita ex quo post triēniū bona ad ecclesiā deuoluēda erāt ex cōuentione et ex generali

et generali natura census nō soluti in causa liuellaria.c.potuit.de loca.⁊ que habentur in.l.ij.C.de iure emphy.⁊ sic tolli videt͛ vna solutio data per dñm cōsulentē ad.l.cū heres.ff.de diuer.⁊ tēpo. pscrip. Tū remanēt alie plures supradicte per dñm cōsulentem ⁊ ad illā qꝺ nō noceat facta malafides de iure canonico p no. p Dy. in regula possessor malefidei in.vj.addo qꝺ hoc idē sequēdo Dy. tenet Bal.in cōsi.mihi.cx.incipiēte ecce eñ.dicēs qꝺ nocet mala-
7 fides vera nō malafides iuris interptatione.† Et maxie plana est illa solutio qꝺ.l.cū heres loquitur in pscriptione longi tēporis.x. vel.xx.annorū non in prescriptione.xxx.vel.xl.annorū.tum qꝛ satis specifice loqtur:primo de vsucapione que pprie cadit in rebus mobilibus ⁊ sufficit trienniū.insti.de vsuca.in.§.j.⁊ de pscriptiōe longi temporis cum subdat idem iuris esse dū queritur de longa
8 possessione.† Tum qꝛ iure illo.fforuz.nō erat cognita prescriptio xxx.vel.xl.annorū.put voluit gl.in.l.qui occidi.ff.ad.l.acqui.et in l.iulianus.al's incipit nō solū.ff.ex qbus ma.in.l.si qs emptionis. C.de prescrip.xxx.vel.xl.annoruz.⁊ in auf.vt ecclesia romana cē.
9 an.gau.spac.quas glossas sequūtur cōiter doc.† Tum etiam qꝛ ⁊ tertio in.d.l.cum heres pōderatur malafides impediēs cursum prescriptionis que non ponderatur ad hunc effectuz impediendi prescriptionē longissimi tēporis:naz etiā cum malafide currit.d. l.si qs emptionis.§.j.versi.sinuero malafide loquēdo.s.de iure ciuili quo iure loquit͛.d.l.cum heres.ita qꝺ euidēter patet q̄.d.l.cū heres.nō procedit in pscriptione longissimi temporis.xxx.vel.xl. annorū. Jus autē canonicū derogat iuri ciuili solū ratiōe peccati volēs qꝺ pscriptio nō procedat cum peccato.c.qm̄ omne.qꝺ nō est ex fide peccatū est.extra de pscrip.ƺ peccatū defuncti nō trāsit in heredē.Nam licet defunctus decesserit in peccato nō illaqueat͛ ex hoc anima heredis qꝺ apud theologos est notissimū.peccata eīn suos tenere debēt autores.c.quesiuit.de his que fiunt a maio. parte capi.⁊.j.q.iiij.ca.j.⁊.c.romana.in fin.de sen.excō.lib.vj.facit l.sancimus.C.de penis.⁊.l.j.C.ne ex deli.defunc.ideo heres nō succedit quo ad peccatū in ius seu vitiū defuncti idcirco cessat ratio
10 d.l.cū heres.† Preterea nec emphyteota ipse qui tenet rē emphyteoticā post cessatiōnē solutionis canonis ad bienniū vel trienniuz malafide possidet:nam res non reuertitur ad pprietarium seu directū dominiū:nisi velit vt probat tex.in.l.ij.ibi volenti ei licere.⁊ ibi si dñs voluerit repellendo.C.de iure emphy.put ⁊ ibi vult gl. parua ⁊ clarius.Bar.in.j.col.dicēs qꝺ pōt emphyteota rem vendicare licet ad trienniū canonē nō soluerit ⁊ non pōt sibi opponi de ca.nō soluto ⁊ sic de nō suo iure nisi opponēs probet dñi voluntatem.Et Bal.ibi dicit qꝺ emphyteota qui nō soluit canonē nō pōt emphyteoticā dimittere inuito dño.Jtaqꝫ eam retinēdo nō est in malafide.Et Spe.in tit.de locato.§.nūc aliqua.versic.xlviij. vult qꝺ emphyteota nō soluēs ca.ad bienniū vel trienniū nō priuetur ipso iure.et idē vult Cardinalis florē.in.c.potuit.de locato. vt ibi refert Jmo.car.vj.eo qꝛ vbi est facta executio:qꝛ quis est priuatus ipso iure nō solet admitti purgatio more.l.si is cui.⁊ qꝺ ibi Bar.de leg.ij.et qꝺ post executionē etiā factā a lege nō admittit͛ purgatio more tāgit Bar.in.l.si insulā fieri in.iij.q.de ver.obli.'et ibi tenent Ang.⁊ Jmol.qꝺ ⁊ vult Saly.in repe.l.semel mora.ff. so.ma.⁊ doct.in.l.si quis maior.C.de transac.Et licet Jnn.in.d. c.potuit.et.d.Anto.ibi velit qꝺ ipso iure reuertat͛ ad ecclesiaz: tñ Jmola ibi tenet qꝺ reuertit͛ ipo iure ita demū si dñs velit nō priꝰ. et ex hoc deducit͛ qꝺ anteq̄ dñs ostēdat voluntatē ex quo res durat ipsius emphyteote ⁊ nō pōt eam dimittere cōtra voluntatez dñi:si rem ipsam possidet nō debet cēseri esse malefidei possessorez respectu ipsius rei:licet sit malefidei respectu debiti psonalis quo astringitur ad solutionē canonis.Non autē circa possessionē rei:⁊ fm hoc nō pōt dici qꝺ malafides autoris impediat successorē circa pscriptionē ipsiꝰ rei siue nō solutio cēsus nō noceat q̄ ad amissionem iuris emphyteotici vigore pacti habito respectu ad titulū trāsactionis siue pactū hmōi nō intercesserit put nō interuenit in transactione:⁊ per q̄ns dicta donatio nullo respectu nocet fundamento pscriptionis in quo nitūtur dñi consulētes et iuuari potest
11 ipse possessor.† Et licet posset dici qꝺ emphyteota nō soluēs censum lōgissimo tpe possidendo nō prescribat eo qꝛ nō cēseatur sibi mutasse causam possidēdi cuz id facere nō possit.l.cū nemo.C.de acqui.pos.⁊.l.iij.§.illud.de acqui.pos.cuz simili.et mutatio animi nō presumitur.l.eum qui mutatā.de proba.et maxime cuz dolus qui inest in malafide nō psumatur.l.merito pro socio.⁊.l.dolū.C. de dolo.⁊.l.quoties.§.qui dolo.de proba.⁊ sic censeatur ꝯtinuata possessio naturalis prout ab initio:⁊ tunc possidēs naturaliter ratione iuris sui emphyteotici nō videtur qꝺ vllo tēpore prescribat. arg.l.male agitur.C.de pscrip.xxx.vel.xl.annorū.Et videtur ciuilis possessio proprietarij repausari in naturali possessione emphy
12 teote.† Et sic licet emphyteota possideat naturaliter tamē dñs ciuiliter prout cōtingit in vsufructuario et pprietario:iuxta ea que habētur in.l.naturaliter.in prin.ff.de acqui.pos.in precario rogāte ⁊ dño concedēte ⁊ dño et colono detinēte iuxta ea que habent͛ in.l.j.in.§.qꝺ si seruus.⁊ in.l.qꝺ meo in prin.l.interdū.ff.de acq. pos.⁊ in.l.si.C.eo.titu.⁊ in.l.⁊ habet.§.eum qui.de preca. Jdeo in

vita Francisci nō videtur qꝺ monasteriū amiserit ciuilē possessionem:⁊ hoc respectu cessauerit prescriptio in vita Frācisci etiam si non cessabat ratione malefidei ⁊ per mortē emphyteote etiam nō videtur qꝺ perdatur ciuilis retineatur animo.l.iij.§.in amittēda.
13 l.quemadmodū.de acqui.pos.cum cōcor.† Et propterea videtur posse dici qꝺ dictus Farolphus possidēdo per.xl.annos nō pscripserit cum aduersus dominū habentē ciuilem possessionē naturaliter possidens nō prescribat.l.j.cum ibi no.C.de seruis fug.Efficacior est eīn ciuilis possessio saltē respectu directi dominij quā naturalis pos.put habet͛ in.l.j.in prin.⁊.l.iij.§.si ex pluribus.⁊ in.l.clā
14 possidere.§.qui ad nundinas.de acqui.pos.† Ad hoc autez respōdetur qꝺ quando dñs stetit per decenniū qꝺ non recepit censum censetur amisisse suam ciuilem possessionem prout formaliter inquit Bal.in.d.cōsi.cj.incipiē.certe enim.qui videtur ibi velle qꝺ pscriptio quadragenaria tūc incipiat post lapsum illorū.x.annoruz per quorum lapsum censetur obliuione amisisse illam ciuilem possessionē prout ipse videtur velle de quo est gl.notabilis in.l.j.C.de seruis fugi.de qua Dy.in.d.regula possessor facit magnum fe-
15 stum prout refert Bart.in.d.l.j.† Que glo.vult qꝺ seruus fugi. pscribatur.xxx.annis per generalitatē.l.sicut.C.de pscrip.xxx.vl'.xl. annorū.tamen illi.xxx.anni nō currunt ab initio fuge.Naz dominus ciuiliter possidebat ⁊ donec dñs ciuiliter possidet nō potest cōtra eum prescribi.Oportet itaqꝫ qꝺ permittatur labi prius longū tempus ad hoc vt dñs censeatur obliuiōi tradidisse.arg.l.si ideo. §.si forte.de acquiren.posses.prout post gloss.⁊ Cy.in.d.l.j.⁊ Dy. in.d.regula possessor firmat Bartho.i.d.l.j.de seruis fugi.ad hoc l.ij.§.si seruus.ff.de acqui.pos.⁊ in.l.furtū.§.fundi.de vsucap.⁊ ita videntur tenere ibi Ange.Saly.⁊ Paul.de cast.licet glo.in.d.§. fundi.⁊ in.§.quod autem.insti.de vsucap.dicat tempus hmōi esse arbitrariū:tamē Saly.latius discurrens vult esse arbitrarium ex circūstantijs:tamē vult qꝺ potius sit arbitrariū circa minus tempus.Sed lapsus.x.vl'.xx.anno.presupponit qꝺ sufficiat seu iudex debeat arbitrari qꝺ sit sufficiens.⁊ licet Oldra.quē refert ⁊ sequit͛ Bal.vult qꝺ etiā ante lapsum longi tēporis amittatur possessio: tamē magis cōmune est quod dixi.Et idem Bal.in.d.cōsi.incip. ecce enim dicit qꝺ per lapsum decem annorū dominus nō recipiēs canonem censetur amittere suā ciuilem possessionem.⁊ sic videtur inherere dicte cōmuni opi.Et propterea non videtur sufficere lapsus.xl.annorum ad complendā quadragenariā prescriptionem. Sed videtur requiri possessio post cessationez solutionis census.l. annorū.que possessio tanti tēporis non presupponitur in persona Farolphi.Jdeo nō videtur sufficienter probata prescriptio quadragenaria.Tamē ad hoc breuis est responsio.qm̄ fm thema propositum dictus Frācisus tenuit per.xx.annos post trāsactionem ⁊ non soluit canonē.Jtaqꝫ longū tempus transiuit anteq̄ perueniret ad manus Farolphi.Jdeo fm cōsideratiōem iam dictā monasterium amiserat prius suā ciuilem possessionē attenta dicta cōsideratione.Et attēto maxime qꝺ dictus Frāciscus nunq̄ dictuz monasteriū recognouit in dominū nisi verbo cōtrahendo.s.faciēdo donationē prius ⁊ deinde transactionem nō facto ⁊ opera soluendo.s.canonem debitū.Et insuper est aduertendum qꝺ monasteriū nō fundauit suam intentionē saltem in dominio qꝺ intētat. Nam solū deducit titulum donationis ⁊ trāsactionis.Non autez deducit qꝺ donatores vel transigentes fuerint dñi.Jtaqꝫ nō probatur qꝺ potuerint transferre dñiū qꝺ forte non habebāt iuxta.l. nemo plus iure.de reg.iur.⁊.l.traditio.de acquiren.rerū dominio.
16 † Solus autē titulus nō probat quasi dominiū concurrēte traditione vsucapiendi cōditione:vt in titu.de publica.quasi per totū.
17 ⁊ in titu de vsucap.⁊ titulis sequētibus.† Sed aduersus quasi dominium ecclesie nō requiritur pscriptio quadragenaria.Sed sufficit prescriptio.xxx.annorū vt notabiliter inquit Bal.in.l.siue autem.§.si duobus.ff.de publi.allegat Dy.⁊ Bart.in.l.si finita.§.si de vectigalibus.de dam.infec.Probatur vltra euz ratione.iste talis prescribit aduersus verū dominū ⁊ prescriptione querit bonefidei possessor vtile dominiū:vt habetur in auf.nisi tricennalis.C.de bonis maternis.⁊ in.l.si quis emptionis.C.de prescrip.xxx.vel.xl. an.⁊ sic a vero dño aduocat vtile dominiū ⁊ sic efficitur verꝰ dñs
18 respectu vtilis dominij.† Sed cōtra dominū non datur publiciana.l.paulus.⁊ publi.merito si ecclesia ageret publiciana repelleretur exceptione vtilis dominij quesiti prescriptione.Cōfirmatur dicta ratio quia ecclesia habēs quasi dominiū non ageret cōtra aliū qui haberet pariter quasi dominiū ⁊ sic cōtra eum qui pscriberet.arg. cum titu.et ratione qua fundatur decisio.d.§.si duobus.que fundatur in regula iuris in pari causa melior est cōditio possidētis vt in iuribus vulgaribꝰ.Sed fortius ius habet qui pfecit prescriptionem quā q nōdū pfecit vt de se est notissimū.publiciana aūt datur ea ratione:qꝛ prescribebat ⁊ erat in via querēdi dñiuz.Jdeo quasi quesiuerit ꝯpetit publiciana insti.de acti.§.alie.Jdeo multominꝰ det publiciana aduersus eū qui cōpleuit pscriptionē ⁊ sic de quasi dño deuenit ad ipsum dñiū.Accedat illud vulgatū:qꝺ efficacior sunt ꝯcta quā ꝯhenda ⁊ sic q̄sita quā q̄rēda.l.patre furioso.cuz suis cōcor.de his qui sunt sui vel alieni iuris.⁊ in.c.ad apostolicā.de

19 regula.† Insup ad hoc vt cōpetat publiciana requiritur qd inter
ueniat traditio.l.traditionibus.C.de pactis.ꝛ.l.j.ꝛ.l.cū q.§.fin. et
l.traditionē.ff.de publicia.non eñ prescribit sine possessione.l.sine
possessione.ff.de vsucap.ꝛ.c.sine possessione.de reg.iu.in.vj. Et q
non cepit pscribere non habet publicianā.d.§.alie.ꝛ.d.l.cū qui.in
20 prin.ꝛ.§.fi.l.traditionē.† Et licet reseruatio vsusfructus ꝛ pari ra
tione reseruatio iuris emphyteotici habeat tacite inclusam quan
dam fictā traditionē iuxta.l.quisquis.C.de dona.put ꝛ in simili
cōstitutio simplex vel pcarij vt habet in.l.qd meo.in prin.ꝛ i.l.iter
dum.in prin.ꝛ.§.fi.de acq.pos.tū hoc est verū si cōstituēs se possi
dere pro alio simplr vel pcario possidebat als qd nō habet trāsfer
re in aliū nō pōt dicta ficta traditiōe vt habet in dictis iurib⁹ put
trāsferre nō posset vera traditione.d.l.traditio. Nō aūt puto qd de
facili pbari possit qd dict⁹ Frāciscus tpe trāsactionis possideret
nec tpe donationis. Attēta tāta longinqtate tpis.et multomin⁹
qd pdicti fuerint dñi.ꝛ si dominiū nō habebāt nō potuerūt dñiū
21 trāsferre vt dictū est.† Et licet in ecclesia trāsferatur dñiū sine rra
ditione: vt.l.fi.C.de sacrosan.eccl.tū non ex quolibet titulo habili
ad trāslationē dñij: sed solū in quatuor casibus expssis in.l.fi.C.de
sacrosan.eccl.inter quos nō enumeratur titulus transactionis: lz
enumeretur titulus donationis. Licet aūt in ecclesiā trāseat dñiū
ipso iure ex illis quatuor titulis: tamē non transit quasi dominiū
in ecclesiā sine traditione: nam vt dictū est sine possessione nō pscri
bit aliquis etiā ecclesia: qꝛ hec specialitas nō reperitur in ecclesia: ꝛ
regula est in ꝯtrāriū vt premissum: ergo nō cōpetit publiciana atten
tis iam dictis.ꝛ idē in pprijs terminis qd ecclesia emēs vel dona
tionē seu similē titulū habēs a non dño querat publicianaz absqꝫ
possessione eo casu quo quereret dñiū sine possessione si similē titu
lū hhabuisset a dño firmant Jo.and.d.Ant.flori.ꝛ Panor.i ru.
extra de ꝯsue.ꝛ Spe.in titu.de loca.in.§.nunc aliqua.versi.lviij.et
Bal.in.d.l.fi.C.de sacrosan.eccle.ꝛ idē gñaliter qd titulus habi
lis ad translationē dñij sine possessione nō sit habilis ad causandā
publicianaz firmāt Bar.ꝛ Bal.in.l.j.ff.de publi.ꝛ Bal.in.l. siue
aūt.§.si duobus.de publi. Nec ob.l.clauibus.de ꝯhen.emp.iūcta
regula.d.l.quecūqꝫ.in principio: qa rñdent.d.Anto.Jmo.ꝛ Pa
nor.in.d.rub.de ꝯsue.qd regula dicte legis clauibus dꝫ intelligi
dūmodo interueniāt alia reqsita ad vsucapiēdi cōditionē put est
possessio.d.c.sine possessione ſm eos. Item vltra eos si emptio est
facta a dño mala fide: qꝛ emptor credebat vēditorē nō ēe dñm si
tpe traditionis sciebat dñm cui dubiū qd traditiōe qrit dñiū em
ptori.et tū si est facta a non dño nō qritur quasi dñiū seu publicia
na.d.l.cū q.§.fi.ꝛ dicit Panor.qd ista opi.est verissima. Si tamen
vēdēs vel similē titulū prebēs haberet publicianā ꝛ sic quasi dñiū
illud trāsferret absqꝫ possessione put ꝛ dominiū si haberet per no.
per gl.in.l.cū sponsus.§.j.de publi.ꝛ.l.ij.eo.titu.ꝛ ita pcedat opi.
Inno.qui tenuit qd ecclesia solo titulo qrat publicianā prout di
cūt.d.An.ꝛ Jmo.in.d.rub.ꝛ flori.ibi dicēs qd idē voluit Bal.in
d.l.fi.de sacrosan.eccl.ex qbus restat ꝙ eccl'ia romana nō pōt niti
ex dicto titulo donationis dato qd valuisset nisi pbaret donatricē
habuisse dominiū vel quasi dominiū. Insup videtur qd dicti pos
sessores possint se tueri prescriptione longissimi tēporis ex quo ha
bent titulū habilē ꝛ possessionē nedum longā: sed longissimā saltē
si non probaret qd donatrix habuisset dominiū qd reputo multū
22 difficile.† Nam licet sit tradita regula qd cōtra ecclesiā nō pscriba
tur minori spacio.xl.anno.auť.quas actiones.C.de sacrosan.eccl.
et.c.de quarta pscriptio.cū simili. Nec ꝯtra ecclesiā romanā mino
ri spacio cētū annorū.in auť.vt eccle.roma.centuz an.gau.spa.tū
prescriptio pcedit minoris tpis si ecclesia nō habet dñiū sꝫ quasi
dominiū prout decidit elegāter Bal.in.l.siue aūt.§.si duobus.de
publi.allegat Dy.et Bar.in.l.si finita.§.fi.de vectigalib⁹.de dā.
infec.pbatur vltra eū ratione.iste talis pscribit aduersus verū dñz
et pscriptione querit dñiū vtile vt habetur.in auť.nisi tricennalis.
C.de boni.mat.ꝛ.l.si quis emptionis.C.de pscrip.xxx.ann. et sic a
vero dño aduocat vtile ꝛ dñiū et sic est effectus verus dñs: sꝫ ꝯtra
dñm nō datur publiciana merito si eccl'ia ageret publiciana repel
litur exceptione pscriptionis ꝛ sic per punctū rationis pbatur de
cisio Bal.que est elegans ꝛ multū quotidiana. Ex quib⁹ restat qd
nisi probetur qd trāsigens vel donās habuisset tēpore donatiōis
seu traditiōis possessionē vel dominiū vel quasi dñium ruit omne
fundamentū dicti monasterij. Si maūt monasteriū fundauerit in
tētionē suam circa dominiū vel quasi tūc obstaret exceptio pscrip.
seu vtilis dñij causati ex pscriptione vt dictū est. Et insuper posset
attentari qd si cessaret cōplementū prescrip.tamē dictus possessor
esset potior eccl'ia que niteretur ex quasi dñio ꝛ sic publiciana: qa ꝛ
ipse habet titulum ꝛ sic quasi dominiū ꝛ publicianā haberet si ca
deret a possessione.ꝛ sic cum iuuet regula.n pari in.vj.cum cōcor.
Posset autē pro ꝛ contra induci.d.§.si duob⁹. Nam iste possessor
habet causam a diuerso licet suus lōge mediatus autor habuerit
causam ab eodē a quo habuit eccl'ia: aduertat itaqꝫ aduocat⁹ ad
pbationes actoris que fierent ad fundandā suā intētionē: qa non
de facili eam legitime fundabit vt sic habeat plura tela ad obsistē
dū actori. Alia aūt que inducunť.s.cōcessio legati ꝛ alia gregorij
prout mihi videtur nullatenus in aliquo obstāt. Et licet in primo
themate nō inserantur: tamen innotuerūt etiam primo consulenti
qui de eis facit mentionē ꝛ respōdet ꝛ similiter tangit secūdus cō
23 sulens.† Nec illa verba vel cuius essent cū sint incerta qcꝙ probēt
arg.l.certū.de cōfessis.ꝛ verbū essent verificari potest in futuruz.l.
vnica.ff.d vino triti.ꝛ oleo lega.ꝛ.l.si debitor.§.verisimile.ff.de cō
trahē.emp.ꝛ.l.qui rome.§.augerius de verb.obli.similiter ꝛ respō
dent ab bullā gregorij. Que licet reuera non obstaret monasterio
tamē longe min⁹ sibi opitulatur: sed potius tēdit in obstaculū nec
vllo pacto pōt monasteriū iuuare: ideo sup ea nō est insistēdū. Re
manet ergo clara cōclusio facta per dños cōsulentes scꝫ qd dict⁹
possessor sit tutus aduersus dictū monasterium. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.xvij.

1 Rescriptū an ex eo nō dicatur valere vel minus legitime im
petratur quia si impetrauit non habet mandatuz ab eo cuius no
mine fuit impetratum.per totum cōsi.
2 Rescripti impetratio non valet absqꝫ mandato speciali nec ratifi
catio inde secuta illud firmat quo ad lites aliorumqꝫ actuum.
3 Ratificatio mandato nō equiparatur neqꝫ retrotrahitur in rescri
pti impetratione.
4 Rescriptum absqꝫ mandato impetratum cuius vigore quedam
mater.xxv.annis habilitabatur ad tutelam filie: an dicatur subre
ptitium stantibus obiectibus in subreptionem.
5 Rescriptum continens veniam etatis non valet nisi impetrantis
mores probentur.
6 Filiusfamilias in iudicio stare non potest absqꝫ patris ꝯsensu nec
esse tutor.
7 Tutor non reputatur idoneus qui non habet tantuz in facultati
bus quātum pupillus licet tamen sit pauper non repellitur omni
no a tutela.
7 Rescriptum an debeant continere mentionem status cause vt nō
dicatur subreptitium.
9 Rescripta gratiosa valent absqꝫ mandato.
10 Probandi onus incūbit ei qui si fundat in iure exorbitanti.
11 Rescriptio principis siue pape asserēti factuz seu supplicationem
partis licet equiuocam statur.
12 Probatio debet de necessario concludere.
12 Tutele dilatio non impeditur patria potestate.nu.14.
15 Tutor an possit esse filiusfamilias inuito patre.
16 Tutor pauper non repellitur omnino a tutela tamen satisdando
admittitur in totum ꝛ an satisdare debeat pater vel mater.
17 Tutela legitima que regulať ordine successiōis ab intestato: ma
ter quāuis statuto exclusa successione sui filij admittitur ad tutelā
excluso fratre defuncti.nu.25.
18 Testificata non prius ante publicationem censentur dicta.
Pars bonorum quelibet ponitur pro parte quotitiua.
19 Usufructus dicitur pars dominij.
20 Suspicionis ratio cadit si speratur successio in quota.
21 Amor ꝛ beniuolētia indicitur per substitutionem institutionem
aut legatum.
22 Odia ꝛ amor morte extinguntur.
23 Exceptione legis vti nequit qui contra legem commisit.
24 Tutela est onus.
26 Tutela legitima que aufertur proximiori obstāte legitimo impe
dimento temporali non datur sequenti in gradu sed alteri.
27 Tutorem pupillo non petens intra annum qui est illi successur⁹
ab intestato priuatur successione pupilli.
28 Rescripti clausula non obstāte non derogat legibus rescripto cō
trarijs ꝛ sunt rescripta iudicanda secundum iura communia ꝛ nō
secundum iussiones.
29 Exceptiones litis non nocent ei cui sententia non nocet.
30 Rescriptum quod non infert notabile nocummentum licet sit cō
tra ius an valeat ex quo non inseritur clausula non obstante ꝛc.

¶ Consilium.xvij.

Viso pcessu agitato inter
dominā Dionysinā ex vna parte matrē dñe Trigiole
infantis ꝛ Marcum patruū dicte infantis coram do
mino gubernatore fanēsi ꝛ eius auditore: ꝛ deinde coraꝫ vicario
epi Fanensis aditis ex cōmissione pontificis sup quibusdā appel
1 lationibus.† In causa ipsa appellatiōis principaliter versatur he
sitatio.vtrū dictū rescriptū teneat: an vero nō valeat taꝙ subrepti
tiū seu quia nō impetratū per personā legitimā. Allegantur enim
plura pro parte Marci cōtra dictum rescriptū. primo qd rescri
ptum predictū est nullum ea pretensa causa: quia nō impetratum
ab ipsa Dionysia neqꝫ ab alia persona habēte ad id legitimū mā
2 datū.† Nam ad impetrandū rescriptum a pōtifice requiritur spe
ciale mādatū als rescriptum nō valet.c.nōnulli.§.sunt ꝛ alij.de re
3 scrip.† Nec releuat ratificatio eius cuius nomine rescriptuz est im
petratū: nec ratihabitio eo casu retrotrahitur aut mandato com
paratur: licet regulariter secus vt in regula ratihabitio.in.vj.cum
4 cōcor.put hec oīa habētur in.d.§.sunt ꝛ alij per glo.ꝛ doc.† Cum
itaqꝫ non

taqꝫ non appareat ꝙ dicta Dionysia dederit alicui ad hoc specia
le mandatū: nec ipsa se in conspectu pape personaliter se contulit:
ideo ex hoc capite dictum rescriptū vitietur: quoniā paria videnť
esse non esse ⁊ nō apparere. l. duo sunt titij. de testa. tute. ⁊ l. si fue-
rit. de rebus dub. ⁊ alias de facili eluderetur dispositio. d. §. sunt ⁊
alij. si ille qui vellet rescriptū impugnare vigore. d. §. sunt ⁊. alij ar-
ctaretur ad probādum ꝙ fuerit impetratū a carente speciali man
dato: quoniā esset negatiua nō coarctata loco ⁊ tpe que nō posset
probari nisi per confessionē partis. c. j. de confes. li. vj. ⁊. c. cuꝫ eccle
5 sia sutrina de causa posses. ⁊ proprietatis. † Secūdo instatur ꝙ nō
valet dictum breue: qꝛ dictū rescriptuꝫ videť concedere veniā eta
ti: ⁊ impetratio venie etati videtur ꝙ non valeat nisi probenť mo
res impetrantis. l. oēs. C. de his qui veniā eta. imp. alꝰs impetratio
6 non valet nisi derogeť illi legi: vt ibi in fi. legis. † Tertio instať ꝙ
dictū rescriptum sit subreptitiū ex pluribꝰ causis. pͦmo qꝛ nō nar-
rauit ꝙ dicta dioysia erat sub patria potestate ⁊ sic non erat sui
iuris attēto ꝙ non potest filiusfamilias esse in iudicio sine cōsensu
patris. l. nō solum. §. necessitate. C. de bonisqꝫ liberis. ⁊ sic nō vide
tur habere legitimam personā pro alio qui nō habet pro se. Item
narrauit ꝙ fuerant odiosi pater dicte infantis ⁊ dictus marcꝰ: licꝫ
forent fratres: ⁊ tamē ex tenore testamenti apparet contrarium. s.
ex eo qꝛ dictus pater honorauit dictū Marcū dicte sue filie qd est
signum amoris ⁊ dilectiōis. Item nō narrauit pontifici ꝙ habet
dicta dionysia patreꝫ ⁊ fratres pauperes ⁊ egenos: quibꝰ suspicā
7 dum est: ne velit eis subuenire de bonis pupille. † Et insuper ipsa
est pauper ⁊ egena non habens facultates que correspondeant fa
cultatibus dicte pupille: ⁊ propter tenue patrimoniuꝫ reputatur
non idoneus. l. ij. §. idoneos. ad tertu. Non eniꝫ reputatuť idoneꝰ
tutor qui non habet tantū in facultatibus quantum pupillꝰ ꝓut
8 dicit ibi bar. allegādo gl. in. l. paupertas. ff. de execū. tu. † Itē sub-
reptionem deducit ⁊ tertio: qꝛ nō narrauit statum cause. s. ꝙ erat
publicatus processus ⁊ didicita testificata. Naꝫ si narrasset papa
forte non concessisset illud rescriptum. facit qd habetur in. c. inter
monasterium. de re iud. melius facit qꝛ pendente lite non pōt sup
plicari ⁊ rescriptum impetratū non tenet si respicit cām. in auť. vt
in medio litis in rub. ⁊ nig. ⁊ in. l. supplicare. C. vt lite pē. et ibi bar
to. ⁊ cū dicte. ll. spāliter derogant rescriptis non vr̄ ꝙ sufficiat clau
sula generalis quibuscūqꝫ contrarijs nō obstantibus. per no. ꝑ gl.
in. l. si non spāli. C. de testa. in auť. hoc inter liberos. C. eo. ti. in. l. fi.
C. si cōtra ius vel vtili. pu. ⁊ in auť. de test. imp. §. penul. super ꝟbo
expressim. ⁊ in. l. si quis. in princi. testamenti. de lega. iij. ⁊ in. l. cau
sas. C. de transac. ⁊ per bal. in. l. humanum. C. de. ll. ⁊ in. l. ij. C. sentē
tias rescin. non posse. per Barto. in. l. fi. C. si contra ius vel vtil. pu
bli. ⁊ ibi per Pau. de cast. idem tenentem. ⁊ per bar. in extraua. ad
reprimenda in. versi. non obstantibus. ⁊ per. d. Anto. in. c. j. de con
stitu. ⁊ per Imolā. c. nonnulli. in prin. de rescriptis. Quarto ad-
ducit ꝙ nō narrauit ꝙ ex forma statuti mater excluditur a succes-
sione ab intestato ꝙ si fuisset narratum remouisset verisimiliter re
scribentem cū tutele legitime deferantur fm ordinem successionū
ab intestato. adeo vt qui ab intestato non successit nō succedit ī tu
tela. l. j. ff. de legi. tu. l. quo tutela. ff. de reg. iur. ⁊ in auť. de hered. ab
intest. §. ex his. quinto qꝛ dicit in precedentibꝰ dictum Marcū sub
stitutū in certa parte: tū est substitutus non in parte: sed in certis
rebus: ex quibus deducit dictum rescriptū fore ⁊ esse subreptiuuꝫ
et subreptio vitiat ipso iure rescriptum gratiosum. c. ad audiētiaꝫ.
ij. de rescriptis. ⁊ doc. ibi. ⁊. c. dilectus filius abbas. eo. ti. ⁊ per Bal.
9 in. l. fi. C. sententias rescin. non posse. ¶ † Tamē his nō obstātibꝰ
contrariū vr̄ de iure rūdēdum. s. ꝙ dictū rescriptū valuerit ⁊ nō cē
seatur subreptitiū. Nō ob. prima obiectio. s. ꝙ rescriptū non cēseať
impetratū habente speciale mandatuꝫ. Nam rūdeť pluribꝰ mo-
dis. primo ꝙ. d. c. nonnulli loquitur in literis iustitie. s. ad lites que
sunt odiose ⁊ restringēde ꝓut dicit ibi glo. quasi secus sit in rescri-
ptis gratiosis. Nam in gratiosis videtur stādū regule que est. qd
meo noīe gestum possum ratifica re ⁊ ratihabitio cōparatur man
dato. regula ratihabitio. in. vj. cū cōcor. multis. ex quo. d. §. sunt et
10 alij. loquitur in literis iustitie. † Scdo rūdetur ꝙ non apparet di-
ctum rescriptū fuisse impetratū per aliuꝫ. ⁊ qui se fundat in dispo-
sitione. d. §. sunt ⁊ alij. q̄ est ꝯtra iuris regulas dꝫ probare ea in qꝰ
bus fundatur dicta dispositio per theoricā bal. in. l. si qs non dicā
rapere. C. de epis. ⁊ cler. dicentis qd qui se fundat in iure exorbitan
ti debet probare omnia que poderanť in ipsa lege exorbitanti. alle
gat no. per Ioan. and. in. c. j. de tempo. ordi. lib. vj. Probať ex his
que not. glo. ⁊ doct. post eam in cle. fi. de rescrip. no. doct. legentes
in. l. si quis maior. C. de transac. Ideo qꝛ. d. §. sunt ⁊ alij. reprobat li
teras per alios impetratas: iō qui nititur. d. §. sunt ⁊ alij. debet do
cere ꝙ litere sint per alios impetrate qd minime factum est in casu
11 nostro. ideo ⁊c. † Pro quo etiaꝫ facit qꝛ extrinseca persona nō pre
sumitur. l. ita stipulatus. §. grisogonus. de verb. ob. prout dictā ra
tionem ponderat ad propositum panor. in. d. §. sunt ⁊ alij. licet ip
se loquatur in casu quo dubitatur exemplificando quando verba
assertiua pape loquūtur in persona principalis. ꝓuta supplicauit
titius quo casu Fede. de senis consi. xxij. tenet ꝙ standū est asser-
tioni pape prout referūnt ⁊ sequūtur. d. Ant. ⁊ Imo. in. d. §. sunt
et alij. etiam si aduersarius probaret ꝙ tunc tēporis impetrās fue
rit in curia. Nā potuit esse prius ⁊ supplicasse fm eosdem Fede. d.
Anto. ⁊ Imo. Pro quo Panor. adducit. d. §. grisogonus. que rō
suadet ꝙ idē sit si verba narratiua pape sunt equiuoca: qꝛ possunt
pariter verificari si per alium impetratur prout si per impetrantē.
puta si rescriptum loquitur impersonaliter vel dr supplicatur pro
parte talis prout contingit in casu nostro maxime cū subdať pro
parte Dionysie deuote oratricis: ergo ipsa est que orat: qd verbū
sepius reiterať in supplicatione. Itē subditur exponētis. s. Dio-
nysie ergo ipsa est que exponit ꝟba: ergo supplicationes sunt fun
date in persona Dionysie nō in persona alterius pro ea impetrā
tis: ideo conferunt qd ipsa impetrauerit potiusq̄ alius pro ea. Et
licet ipsa fateatur ꝙ tempore concessionis fuerit rome aut in curia
nō propterea confitetur ꝙ ipsa nō petierit: qꝛ potuit esse rome et
supplicare per dicta supra per Fede. d. Anto. ⁊ Imo. in. d. §. sunt
⁊ alij. ⁊ licet subdat qd de eius cōmissione fuit petitum: ⁊ sic videa
tur innuere ꝙ ipsa nō petierit: tamē licet aliqualiter innuat nō ar-
ctat necessario: qꝛ potuit ipsa supplicare: ⁊ etiam alius pro ea pe-
tere gratiam seu expeditionē prout quotidie occurrit: qꝛ suppli-
cans raro alloquitur pontificē: sed per referendarios vel alios ha
bentes facilem aditum ad papā porriguntur supplicationes: et
hoc videtur seruare cōmunis stylus: alꝰs multa rescripta gratiosa
vitiarentur in quibus nō solet aliter exprimi per quē fiat impetra
12 tio: ⁊ tamen nō solent ex hoc vitiari. † Et sic nō obstat dicta respō-
sio Dionysie: qꝛ probatio debet necessario cōcludere. l. nō hoc. vn
de legi. c. in presentia. de proba. Preterea si commisit qd peteretur
dicta gratia prout sonat dicta respōsio: ergo si Marcus eā acce-
ptat Dionysia habet intentum qꝛ tunc interuenisset mandatum
in specie ⁊ sic speciale: sed in indiuiduo. nec pōt talis cōfessio scin
di iuxta no. per bar. in. l. aurelio. §. idē quesijt. de libera. leg. ꝑ bal.
13 in. l. si quidē. de excep. per cañ. in. c. cū venerabilis. extra. e. ti. † Nec
etiam ob. l. omnes. C. de his qui ve. eta. impetra. qꝛ ista nō est im-
petratio propria venie etatis in qua loquitur illa. l. omnes vt de se
patet. insuper illa. l. nō obstat: sed facit pro: quia licet in maribus
impetrantibus exigat probationem morū: tamen si in feminis so-
lum requirit probationem etatis. xviij. annorum. Nec etiam ob-
stat allegatio subreptionis. qꝛ imo non apparet aliquid narra-
tum ꝙ nō sit verū nec tacita veritas taliter ꝙ nouisset mētem pa
14 pe ad non concedendū de leui prout cōcessit. † Non eñ ob. patria
potestas non expressa: qm̄ patria potestas non impedit dilationē
tutele. l. filius. ff. de tutelis. ⁊. l. lucius. de admi. tu. ⁊ Spe. in titu. de
15 actore. ver. † sed nunqd tutor. ⁊ pōt esse etiam inuito patre. Bal.
post gl. in. l. fi. §. necessitate. C. de bonis q̄ lib. ij. col. Nec etiā obstat
ꝙ nō narrauit ꝙ ipsa dionysia sit impar facultatibꝰ dicte pupil-
le: qꝛ nō apparet ꝙ dicta dionysia sit facultatibus impar ⁊c. Nec
16 reperio id articulatum. † Preterea dato ꝙ esset pauper non pro-
pterea omnino repellitur: ⁊ attēta generalitate. auť. matri ⁊ auie.
C. quando mulier tute. offi. fungi pōt. ⁊ rōne quare iurislator per-
mittit tutelā matri ⁊ auie: lꝫ sit officiū virile. l. tutela. ff. de testa. tu.
que est propter fidem quam iurislator hꝫ in dilectiōe ⁊ pietate ma
terna ⁊ auita erga filios ⁊ nepotes. hinc est ꝙ lꝫ alꝰs repellatur qs
a tutela eo qꝛ est minoris debitor. auť. minoris debitor. C. qui dari
tutores possunt. tamen secus est in matre ⁊ auia. in auť. vt matres
credi. ⁊ debi. in rub. ⁊ nig. vnde sumiť auť. ad hoc. C. qñ mulier tu-
tele. offi. fun. pōt. Fortius nō repellatur propter inopiam: maxime
qꝛ supplicatio ⁊ successiue signatura continet ꝙ detur fideiussor:
si autē datur idoneus fideiussor prouidetur aduersus suspitionē
que habetur propter tutoris inopiā. l. fi. §. si uero nō talis perso-
na sit. C. de cura. fu. Nec ob. ꝙ pater ⁊ fratres sint pauperes: quia
nō est verisimile ꝙ mater velit auferre filijs ⁊ dare parēti aut fra-
tri: qꝛ maior est amor ascendentis erga descendentē: q̄ ecōtra. arg.
l. isti quidē. ff. quod met. causa. l. fi. in prin. C. de cura. furi. ⁊ etiā da
tio fideiussoris idonei iuuat aduersus dictaꝫ suspicionē si qua eēt.
itaqꝫ dicta expressio nō mouisset principē rescribentē ꝓut nō mo-
uet iurislatorē. Nec etiā. obst. ꝙ impingitur ꝙ narrauit quod ali-
qui testes deponunt ꝙ ipsa est maior. xxv. annis: nā hoc est verū.
Et ex aduerso ipsa narrat ꝙ aliq testes deponūt ꝙ est minor. xxij.
annorū. ⁊ tamen presupponitur probari qd est maior. xxij. anno.
nec vt arbitror magis ꝓbāt testes minorem etatem. xxij. annorum
q̄ alij maiorē. xxv. an. ⁊ princeps nō presupponit maiorē etatem
xxv. annorum. sed in etate. xxij. an. ex quo datur intelligi ꝙ nō mo
uit eū probatio illa maioris etatis: sed cōsideratio etatis. xxij. an.
17 † Nec etiā ob. ꝙ mr̄ nō succedit ab intestato ex forā statutoꝝ qd
nō fuit expssuꝫ: qꝛ rūdeť ꝙ lꝫ legitima tutela regularis regl'ariter
ab ordine successionis ab intestato. d. §. ex his. ⁊. d. l. j. de le. tut. ⁊ in
sti. eo. tit. in pͥn. tamē tutela ista irregularis ascendētis nō regula-
tur ab ordine successionis prout patet in. d. l. matri ⁊ auie. nā lꝫ fra
ter vtrinqꝫ cōiunctꝰ admittať vna cū matre ad successionē intesta
ti. auť. defuncto. C. ad tertu. tū secꝰ est in tutela. d. auť. mr̄i ⁊ auie

in fi.ꝛ ibi bar.dicit nō esse iure cautuȝ ꝙ mater p legitimos repellatur.nec ob.ꝙ allegat ꝙ nō est facta mentio de litis pēdentia:qꝛ hoc est falsum:nā imo mētio facta fuit.Et licet explicite nō dicaƭ in supplicatiōe ꝙ erat publicatus ꝓcessus:tamē satis ex narratis id apparet cum fiat mentio ꝙ aliqui ꝓbant ꝺ perfecta etate.xxv.an.ꝛ aliqui de minori etate.xxij.an.Quod non poterat licite puenire in noticiā ꝑtis:nisi publicatis attestationibus.cū ꝑus sint se-18 crete ꝑtibus.§.si vero.in auƭ.ꝺ testibus.†Nec ꝑus cēsenƭ dedicita testificata.vt ibi.ꝛ c.veniēs.de testi.ꝛ cle.ij.eo.ti.cum similib⁹.nec aliter mouisset mētem principis rescribentis si dixisset publicatas fuisse attestatiōes.Item licet forte dictus Marcus nō fuerit substitutus in aliqua parte quotitatiua:tamē in ꝑte fuit institutus:nam quelibet bona sunt pars bonoꝝ.ponitur enim pars etiā pro 19 parte nō quotitatiua.† prout videmus in vsufructu qui dicit ꝑs dnij.l.iij.ff.de vsufru.l.qui vsumfru.de verb.ob.ꝛ tamē non est ꝑs 20 quotitatiua.ad idem glo.secunda in.c.forus.de verbo.signi.†Et quantum ad ꝓpositum par ratio suspicionis cadit si speratur successio in quota prout si in rebus suis particularibus per ea que habentur in.l.fi.C.de pactis cum illa dispositio militet in rebus particularibus prout patet ex tex.ꝛ not.ibi doc.facit etiam.c.ij.de cōcess.preben.¶Nec obstat ꝙ narrauit ꝙ fuit maliuolētia inter dictū marcum.ꝛ Jo.patrem pupille.qꝺ negatur per ipsum marcū:sed respondetur ꝙ imo plures testes deponunt de ipsa maliuolentia.Item dicta dionysia nō affirmat:sȝ dicit vt assertitur quasi ipsa non ponat pro constanti.ita ꝙ ex hoc non debuit moueri prin-21 ceps.†Et licet substitutio facta per Joannem ostēdebat beniuolentiam:respondetur ꝙ si ita est id fuit narratum pricipi.itaqȝ nō potest impingi dionysie si ex hoc censetur cessasse maliuolentiā ex quo id narrauit. Item in hoc casu potius est ponderāda maliuolētia marci erga Joannem ꝛ successiue erga eius filiā ꝙ ecōuerso maliuolētia Joannis erga marcū.si enim Joānes odio habuisset marcū:ꝛ marcus dilexisset Joannem ꝛ ipsam pupillā nō ꝓpterea esset aliqua probabilis suspicio circa tutelā marci:sed ecōuerso:si marcus esset maliuolus infanti propter odium paternum nō minus esset suspectus marcus ex eo quia pater pupille eum plurimū 22 amasset:†amor em̄ ꝛ odium qꝺ erat penes defunctum sunt extincta:quia mors omnia soluit vt in auƭ.de nup.§.deinceps.sȝ amor vel odium superstitis erga pupillum est id qꝺ habet verisilr ꝓdesse vel obesse vt de se constat:ideo substitutio predicta parum confert ad propositum.Non ob.qꝺ allegatur ꝙ capitula disponūt ꝙ cause prima ꝛ secūda agitentur corā certis iudicibus ordinarijs et dictum breue committit causaȝ istam gubernatori:licet nō viderim ipsa capitula:ꝛ ꝓpterea non multū instabo:tamē video ꝙ ꝓ ꝑte dionysie allegatur ꝙ dicta capitula nō sunt in obseruātia in hoc.

23 †Itē ꝙ ꝛ dictus marcus venit cōtra dicta capitula:itaqȝ nō videtur posse impingere hoc Dionysie qꝛ qꝺ quisqȝ ꝛc.vt.ff. ꝙ quisqȝ iuris.in rub.ꝛ nig.ꝛ iuxta illud nil iudeus iudeo.l.viro atqȝ vxore.ff.so.ma.l.si in arena.C.so.ma.cū similib⁹.Itē puto ꝙ dicta capitula loquātur in causis cōtentiose iurisdictionis.ista cōmissio videtur potius voluntarie iurisdictionis.s.decernere tutricē:et licet marcus sit cōtradictor:tamen sua contradictio nō videtur cōsiderabilis cū sua nihil aut parū intererat.ꝑmo quia non censetur in-24 teresse:†imo onus esse tutorem.l.tria onera.de excu.tuto.†Et in-25 super in omnem euentum ipsi nō debebatur tutela cum mater et auus maternus eum excluderent.ꝺ.auƭ.matri ꝛ auie.si enim auia 26 excludit fortius auus.†Et licet mater esset minor:ꝛ ꝓpterea non posset esse tutrix:tamen non ꝓpterea erat ipse admittendus quia quando ille cui primo tutela defertur nō est idoneus obstāte impedimento tēporali ita ꝙ speratur in futurū ad eū legitme tutelam deferri non admittitur sequens in gradu sed est locus datiuo qui durat donec remouetur impedimentum qꝺ primū excludebat et tutela defertur primo prout firmat Bar.in.l.si quis sub cōditione.de testa.tute.per.l.non solū.§.si libertus.ꝛ ibi no.ff.de excu.tu.ꝛ.l.si tutor.reipub.ff.de tuto.ꝛ rati.dist.ꝛ ibi no.Nicolaus de nea-27 poli.† Et si alleget ꝙ ex quo hereditas ad eū deuoluenda est sibi incumbit cura qꝺ detur tutor per.l.sciant.C.de leg.hered.respondetur ꝙ ipse nō petit dari tutorem infanti:sed ꝙ sibi est delata tutela ꝛ sibi decernatur tanꝙ tutori legitimo qꝺ inepte ꝛ iniuste petebat:ꝛ quia habēti tutorem nō datur tutor si matri datur tutela ex rescripto principis est tutus a pena legali de qua.in.ꝺ.l.sciāt.itaqȝ nō pretendit probabili interesse ꝙ tutela nō decernatur et propterea non videtur ꝙ censeri debeat dicta cōmissio iurisdictionis cōtentiose sed iurisdictionis potius voluntarie prout est si qs postulat se decerni in tutorem:ideo forte dicta capitula non sunt 28 trahenda ad hunc casum.† Nec pariter obstat ꝙ pēdente lite nō potest supplicari ꝛ rescripta nō valent:ꝛ quando lex resistit rescripto in specie:quia disponit specifice ꝙ rescripta nō valeant prout contingit in casu nostro nō sufficit generalis clausula nō obstante prout supra in adductis in contrarium deductū est:quia respōdetur ꝙ circa hunc articulum sunt varie opi.quas late recitat Jo.and.ꝛ alij post eum in.c.j.de exces.pla.in.vj.Sed dato ꝙ regulariter preualeat dicta opi.ꝙ requiritur specialis clausula non ob.nihilominus hoc casu non requiritur duob⁹ medijs.vno quia bart.in.ꝺ.l.supplicare.C.vt lite pē.dicit qꝺ si quis impetrat priuilegiuȝ lite pendēte super alio ꝙ sup lite pendente:ꝛ tunc valet.allegat.l.j.§.merito.ꝛ.§.si quid a ꝑncipe.ff.ne quid in loco publico.ꝛ Bal.idem sequitur adducens dicta iura.ꝛ.ff.de excu.tu.ꝛ.l.idē vulpianus.ꝛ.l.cum ex oratore subdens qꝺ ideȝ tenent doct.ꝛ idem dicit ibi Rapha.ful.Et tex.in auƭ.vt in medio litis dicit qꝺ iudices debent iudicare ꝺm iura communia:ꝛ nō ꝺm iussiōes ꝛ rescripta pricipis impetrata seu impetratas pendēte lite:ita dico in proposito qꝺ iudex cause mote inter Dionysiam ꝛ marcum pronunciabit seu pronunciare debet perinde acsi dicta habilitatio nonꝫ emanasset:ꝛ hoc respectu dictum respectuȝ non valebit quo ad liteȝ inter eos pendentem:ꝛ sic habet pronunciare dicto marco de iure cōmuni nō debere decerni tutela:quia exclusus propter existentiam matris:licet temporaliter inhabilis.nec etiam matrem esse legitimam tutricem propter minorem etatem si minor etas est probata:et hoc modo rescriptum super illa lite nō valet hoc est quaten⁹ concernit litem illam sed prout lata sentētia qꝺ neuter esset tutor posset superior habilitare minorem ad tutelam nec propterea impugnaret sententiam.ita ꝛ possit pariter pendente lite habilitare 29 sine litis preiudicio.†Quia ei cui non noceret sententia non debent nocere acta ꝛ litis pendentia.ar.coꝝ que habētur.ꝑ Inno.in.c.cum causam que.de testi.ꝛ Bar.in.l.sepe.in fi.de re iudi.ꝛ videtur perinde acsi pendente lite superuenit actori ius de nouo ex cā noua nō habet iudex ꝺm illud iudicare.sȝ nō ob.qꝺ actor foueat ex nouo iure iustitiam:tamen absoluet reum.l.nō potest videri.ff.de iudi.ꝛ tamen actor in alia instātia obtinebit ex illo iure superueniēte.ita ꝛ hoc casu ex quo ius de nouo superuenit ex rescripto principis:licet nihil valeat quo ad illam litem:ꝛ iudex litis habeat iudicare spreto illo rescripto.per tex.ꝺ.auƭ.vt in medio litis.tamē non ꝓpterea ob.quominus iudex qui habet prouidere de tutela dicte infanti non possit sine preiudicio illius litis decernere tutelam dicte matri tāꝙ de nouo habilitare.sin vero tutela deberetur dicto marco ꝛ ꝓpter istud rescriptuȝ repelleret tunc fatendum esset qꝺ militaret dispositio dicte auƭ.vt medio litis nō fiant sacre iussiones.sed si dictus marcus est omnino repellendus nihil precipitur iudici super illa lite:nec illi liti fit aliquod preiudicium merito subtiliter intuendo potest dici istud rescriptum non emanasse super illa lite:ꝛ ideo cautum fuit nō committere illi iudici qui de lite illa cognoscebat sȝ alteri ne videatur super illa lite rescriptū.Coadiuuantur predicta:quia repulsis dicto marco propter superexistentiam ascendentium:ꝛ dicta dionysia ꝓpter minorem etatem erat deueniendum ad dationem tutoris.si ergo dum habebat dari tutor reperiƭ ista mater habilitata suadet ratio qꝺ ipsa dari possit nec per hoc fit preiudicium liti mote.ꝛ hoc maxime qa talis habilitatio nemini nocet.nō enim preiudicat marco:qꝛ omnino est repellendus nec cuiꝙ debetur ex quo deueniri debȝ 30 de iure communi ad datiuum.†Et insuper est onus tutela nō cōmodum vt dictum est ꝛ quando rescriptum nemini infert notabile nocumentū:lȝ sit cōtra ius:ꝛ ideo vt valeret al's requirereƭ clausula non obstante vel clausula ex certa scientia inserta in literis vt habetur in.ꝺ.l.fi.si contra ius vel vti.pu.ꝛ in.ꝺ.l.humanum.ꝛ in l.rescripta ꝛ in.l.nec dānosa.C.de prec.impera.offe.ꝛ in alijs locis supra adductis.ꝛ de clausula ex certa scientia qꝺ debeat inseri in literis prout clausula motu proprio.c.si motu proprio.de preben.in vj.est glo.fi.in cle.ꝛ si principalis quam Bal.dicit singularē:sed ꝛ socia in verbo literarum.in fi.in.c.statutum.§.j.de rescriptis.li.vj.ꝛ tenet Bal.in.l.impetrata.C.sententias rescin.non posse. tamen secus est quando rescriptum non affert alteri notabile ꝑiudicium nam tūc satis est qꝺ negotium integre exprimaƭ:ita quod appareat ex narratis in supplicatione de scientia principis:tunc nō requirit insertio clausule ex certa scientia:nec clausula obstāte licet al's requiraƭ.l.idem vulpianus.in fi.ff.de excu.tu.prout voluit bar.in.ꝺ.l.fi.C.si cōtra ius vel vtil.publicam.ꝛ bal.in.ꝺ.l.impetrata.facit.l.qdā cōsulebat.de re iudi.Cum itaqȝ in casu isto nemini inferatur notabile preiudicium dicam⁹ qꝺ valeat rescriptū sine clausula nō obstāte:lȝ sit cōtra ius ex quo negotiuȝ fuit in sumpplicatiōe taliter specificatum qꝺ constat ꝑncipi qꝺ dispensat cōtra ius.s.qꝺ dispēsat sup etate:ꝛ qꝺ sup tutela erat mota lis ꝛ facte ꝓbatiōes hinc inde.ꝛ ex his sumiƭ alia responsio ad contrarium.ꝺ.l.supplicare.ꝛ.ꝺ.auƭ.vt in medio litis.ita qꝺ iunctis dictis responsionib⁹ puto qꝺ non obstet.ꝛ ideo ex his concludo qꝺ dictum rescriptum teneat:ꝛ non possit dici subreptitium:ꝛ tutela debeat decerni dicte dionysie ꝛ non dicto marco. Laus deo.

¶Summarium super consilio.xviij.

1 Testes testamētarij qꝫ testatorem non viderunt:an sint idonei ꝛ si nō sunt in sufficiēti numero ad validitatē testamēti:an valeat iure codicilloꝝ propter clausulam insertam si non valeat iure testamenti valeat iure codicillorum.per totum consilium.
2 Testamento valido requiruntur testes.
3 Codicillus probatur testibus.
4 Testamentarij testes videre debēt testatorem vt teneat illius dispositio

positio. idem in cõtractibus. nu. 14.
5 Testis esse nõ potest cecus.
6 Testes videre debēt cõtrahentes nec ꝓbant de auditu ꝓprio nisi viderint ꝛ noctis obscuritas nocet illis dicentibꝰ de nocte vidisse. Testes de auditu qui aliter dicunt cõtinati quãdo probent.
8 Cõfessio ptis reddit rē liquidã ꝛ in iudicio hr̃ ꝓ iudicato ꝛ ꝟitate.
9 Ueritas rei de se nõ validat actum nisi solēnitas requisita aut necessaria interueniat.
10 Contractus esse possunt absq̨ testibus qui probari possunt confessionibus contrahentium.
11 Testamentis quare sint necessarie solēnitates.
12 Testis seriatim referens factum antiquum prout fuit factũ presumitur subornatus.
13 Ratio legis etiam correctiue ampliat dictũ et dicitur ratio mens legis.
15 Testamentum minus solenne: valet a pias causas.

¶ Consilium. xviij.

1 In nomine domini nostri Jesu xpi. ¶ † Principale dubiũ pñtis consultationis est an testes qui nõ viderũt testatorē ꝓbēt dictũ testm̃ seu vltimã voluntatē: ita ꝙ sint idonei testes vel sint minus idonei ex eo quia nõ viderunt testatorem. Si enĩ sunt idonei testes:
2 licet non sint in sufficienti numero pro validando testamēto: † cũ ad hoc vt testamentum valeat requirantur septē testes. l. hac consultissima. in prin. ꝛ. §. per nũcupationē. ꝛ. l. in in testamentis. C. de
3 testa. ꝛ insti. eo. ti. §. fi. † Tamen q2 testes deponũt de clausula codicillari ꝓpter hoc nõ vitiatur dispositio. nam sex: imo quinq̨ testes sufficiunt ad probandũ codicillũ seu aliam vltimã voluntatē excepto testamento. l. fi. §. in oi. C. de codi. ꝛ. l. fi. C. de dona. cã mor. Ideo quinq̨ testes videntur sufficere fortius sex testes qui plene deponunt: ꝛ si nõ erro sunt cõcordes adeo ꝙ sola difficultas videtur remanere in hoc an tres testes qui nõ viderũt testatorē sunt ido-
4 nei necne. † Circa qꝺ est aduertēdũ ꝙ in testõ nõ sunt idonei testes prout est tex. in. l. si nõ spẽali. ibi dum dicit in cõspectu testatoris. C. de testa. qui potest intelligi actiue ꝛ passiue: vt si testator videat testes ꝛ testes videant testatorē. ad idem. l. si vnus. eo. titu. prout dicit Raph. in. d. l. si nõ spẽali. limitan s nisi sit testator cecus quo tñ casu maior solēnitas requirit. de qua in. l. hac cõsultissima. C. qui
5 testm̃ face. pos. † Cecus aũt nõ põt esse testis in testõ dicit Bal. in d. l. si nõ speciali. Et licet glo. in verbo audierunt. in. l. in summa. §. idem labeo. de aqua plu. arcē. velit ꝙ nõ sit necesse ꝙ testes ꝛ testator inuicē se videant: puta q2 cortina est inter testes ꝛ testatorem: tamē Frãciscus eiꝰ filius reprobat tenēs cõtrariũ qm̃ testes debēt ꝛ audire ꝛ videre testatorē per dictã. l. si nõ speciali. ẜm eũ ẜm quē propter hoc fuit de facto cassatum quoddã testamentum. Uoces enim quandoq̨ assimilãtur ꝛ contrafiunt prout dicit Cynꝰ ibi ex hoc tenēs ꝙ al's testm̃ nõ valeat. qꝺ ꝛ volunt ibi Bar. Bal. Saly.
6 Rapha. Pau. de cast. ꝛ ben. de plum. in eadem. l. si nõ spẽali. † Et idem volunt Jmo. ꝛ panor. in. c. ij. de cõsue. nõ solũ in testõ in quo doc. cõiter oēs vident ꝯcordare: ꝫ etiã in ꝯctibꝰ ꝙ testes nõ ꝓbēt nisi viderint ꝯhētes: ꝫ illos audiuerint: tenēt frã. accur. ꝛ Cy. volētes ꝙ testimoniũ de auditu etiã ꝓprio q2 in teste requirit visus. ẜ. de testi. l. testiũ. ibi presto fuerint. vñ dicit Bal. in. d. l. si nõ spẽali. testis qui nõ põt videre ꝓpter obscuritatē noctis nõ ꝓbat. facit qꝺ no. in. l. fi. cũ exceptiõe. §. i hac. ff. qꝺ me. cã. nisi forte dicat ꝙ faciãt indiciũ in ꝯctibus ꝛ delictis ẜm eũ ẜm quem caueant testes ne dicant se presentes: q2 presentia includit visum adducit no. per bar. in. l. j. de auc. prestan. Et ex hoc vr̃ velle qꝺ etiã in ꝯctibus non valeat testimoniũ de auditu. qꝺ ꝛ vult Saly. in. d. l. si nõ spẽali. per tex. d. l. testiũ. ꝛ q2 facilis põt esse deceptio ẜm eum ad hoc tex. in. c. preterea. extra de testibus vbi est tex. de hoc ẜm vnã lec. quã ponũt ibi Inn. ꝛ Jo. an. qui hoc firmãt. s. ꝙ testimoniũ de auditu ꝓprio nõ ꝓbat. qꝺ ꝛ per predicta dicit de iure fore verius Jmo. in. d. §. idē labeo. Propterea Panor. in. d. c. preterea. dicit gl. in. d. §. idem la-
7 beo. nõ precedit etiam in contractibꝰ. † Et ꝫ bar. in. d. §. labeo. videat sequi illã glo. ꝛ pau. de cast. ibi simpl'r dicat ꝙ dicta glo. ꝓcedit in ꝯctibꝰ in quibꝰ testes nõ reqrunt de solēnitate. ꝛ bal. in. l. cõuenticulã. C. de epi. ꝛ cleri. idē firmet tamē Pon. in. d. l. si nõ spẽali. dicit ꝙ opi. glo. ꝛ sequaciũ procedit si in loco puta in camera non erãt nisi ꝯhentes ꝛ testes stabãt i hostio: ita ꝙ nemo poterat intrare: qn ipsi viderēt. Nã tũc testimonium de auditu nõ vitiat: ꝫ paries vel cortina impediret ꝙ ꝯhētes nõ viderent a testibus. finaũt poterãt alij esse in loco tenet pontanꝰ ꝙ ꝓcedat opi. ꝯria. s. ꝙ etiã in contractibus non probet plene testimoniũ. de auditu. de quibꝰ patet ꝙ etiã in ꝯctibus sunt opi. hincinde vtrũ. s. testimoniũ de auditu solo ꝓbet: ꝛ ego legēdo solitꝰ sum tenere ꝙ in ꝯctibus ꝓcedat opi. glosse. d. §. idez labeo. ꝛ sequaciũ. in testõ aũt ꝓcedat opi. ꝯria. Et satis vr̃ indubitatũ in testõ: sed qd in alijs vltimis volũtatibꝰ doc. specifice non ponunt: sed videt ꝙ alie vltime voluntates potius in hac parte sint assimilande testamētis in quibus doc. cõcordãt ꝙ̃ ꝯtractibꝰ cũ sint magis similes. nã iurislator multos testes requirit in q̃libet vltima voluntate. vcꝫ qnq̨ vt dc̃m est ꝛ talis numerꝰ requirit non solũ ad probationē: ꝫ etiã ad solēnizandũ actũ. nã codicilli ꝛ donatio cã mortis nõ valēt si non interuenerũt qnq̨ testes: adeo ꝙ si al's probarent vt q2 pars fateret codicillos factos
8 sic ꝛ sic: adeo ꝙ non esset opus alia probatiõe. † Cum cõfessio partis reddit rē liquidã ꝛ facta in indicio habentur pro re iudicata. l. vnica. C. de cõfes. ꝛ. ff. eodē ti. l. j. ꝛ res iudicata pro veritate habet. l. res iudicata. de reg. iu. Et sic et confessio in iudicio pro ꝟitate hr̃ et cõstat ꝙ plene probat: vt in ti. de confessis. ff. ꝛ extra quasi ꝑ to-
9 tuꝫ. † Tamen si fateretur esse facies: tamen quatuor testibꝰ iolis non releuaret: q2 codicilli essent nulli. d. §. in oi. non enĩ sufficit veritas: nisi etiã interueniat solēnitas ad efficaciã vltime volũtatis. vt ibi ꝛ. l. si veritas. C. de fideicom. ꝛ in. l. fi. ver. cuꝫ enĩ. ꝺ te. ꝛ no. gl. insti. ꝺ codicil. in fi. vbi tex. videbatur in cõtrariũ: sed gl. respõdet.
10 † In cõtractibus vero nulli testes regulariter requirunt. Nã si soli contrahentes inter sa aliquid conuenirent arctarentur ad obseruãtiã prout si mille testes interessent dũmodo apperet per cõfessionē vl' aliter: ꝛ hoc videt põderare Pau. de ca. in. d. l. si nõ speciali. dũ dicit secꝰ in ꝯctibus in quibꝰ testes nõ reqrunt de solēnitate: ꝛ sic vr̃ ponderare: vtrũ testes de solēnitate actus requirant ꝓut req-
11 runt de solēnitate in testamentis. † Et solēnitates hmõi exigũtur in testamētis ꝛ in alijs vltimis volũtatibꝰ ad euitãdas fraudes q̃ plerũq̨ fiũt in hmõi vt ꝓbat in. l. fi. ver. si cũ enim. ꝛ. d. l. hac cõsultissima. C. de testamē. ꝛ ex hoc euitat rñsio quã dat bal. in. d. l. conuenticulã ad rõnem que ponderatur de mutatione vocis. Nã rñdet ꝙ mutatio vocis nõ ꝓsumit. Nã replicat ꝙ nec alie fraudes presumunt. l. quoties. §. qui dolo. ff. de ꝓba. ꝛ. l. merito. ff. ꝓ socio. et non presumunt qꝺ duo vl' tres dicũt falsum ꝛ minꝰ ꝙ̃ quatuor et tamē lex nõ cõfidit de hac ꝓsumptione: sed voluit adhiberi aliã securitatē ꝓpter maius periculũ: q2 testatores vel condentes vltimas volũtates q̃nq̨ sunt semimortui. l. qm̃ indignũ. C. ꝺ testamē. et saltē cogitatiõe mortis mens turbata alienatur. l. hac cõsultissima. §. at cũ humana fragilitas. C. qui testa. face. põssunt. iõ decēs est ꝙ testes tal'r adsint ꝙ decipi non possint: hoc respectu rõ suadet ꝙ ad silitudinē eiꝰ ꝙ quasi pro indubitato hr̃ in testamentis: idē dicamus in codicillis ꝛ alijs vltimis volũtatibus. s. ꝙ testes debent videre codicillantē. saltē. s. cõstat plures ꝑsonas esse in loco ita ꝙ possit equiuocari vox. Et insuper loquele plerũq̨ de se assimilant adeo qꝺ de facili audiēs equiuocat ꝛ putat aliũ loqui quã qui loquitur. Et bal. met in dicta lege cõuenticulaꝫ. dicit ꝙ ꝓpter hmõi equocationes ꝛ deceptiones iudex qui examinat ꝺꝫ esse multũ discretꝰ ꝛ multũ bene examinare oēs circũstãtias qꝺ nõ fuit factuꝫ in casu isto ad hunc effectũ: ꝛ cõcurrit hoc casu ꝙ plures erãt in loco qui poterãt vocē mutare ꝛ poterat de se voces assimilari. ita ꝙ ẜm cõcordiam Pontani in hoc indiuiduo iudicanduꝫ esset etiã in ꝯctibꝰ ꝙ eoꝝ testimoniũ de auditu nõ ꝓbaret: ꝫ in casu isto sufficerent illi tres qui etiã de visu deponerent: ꝛ licet etiã si deficerent testes de visu subsisterēt in ꝯctibus: ꝛ in ꝯctibus cõiter loquũtur ambe partes: ita qꝺ nõ põt ita de facili cadere deceptio ꝓut in vltimis volũtatibus que dependēt a volũtate vnius ꝛ vniꝰ vox attendit: ideo etiã in hoc magis assimilãde sunt testõ ꙗ̃ ꝯtractibꝰ. et in iure de similibus ad similia ꝓcedit argumentũ. l. nõ possunt. ff. de. ll. ꝛ. c. inter ceteras. extra. de rescri. cũ si. ideo nõ vr̃ legitime ꝓbata vltima volũtas. Procliuis sum in hanc sñiaꝫ: q2 miror ꝙ testes idioti: fortasse ita pũctual'r deponãt ꝛ ꝺ clausula codicillari q̃
12 si oēs cũ reseruatione cõi gualdi. † Et cũ cõtineat dictũ testm̃ multa diuersa capl'a ordinatim deponũt dicti testes vnus sicut aliꝰ de dictis capitulis: ita ꝙ vix credi põt ꝙ potuerint ita ordinatim reducere ad memoriã si statim deposuissent ꙗ̃to fortius cũ deposuerint notabili tpis interuallo medio: ꝛ nõ reddũt aliã cãm scientie: nisi q2 interfuerũt: nam dicũt q2 tunc fecerũt mentionē in scriptis: vel ꝙ fuit facta scriptura quã legerunt pro bene reducendo ad memoriam: itaq̨ videtur suspicãdũ de subornatione. arg. l. iij. tu magis. de testi. q2 depositio eoꝝ non est verisil'is supradicto respectu. ar. c. ꝫ cãm. de proba. ꝛ. l. ob carmē. §. ij. ff. de testi. ibi rei aptiora et vero proximiora. ꝛ nõnulli ex dictis in testificatis pretendunt aliqꝺ interesse vel propriũ vel suoꝝ attinentiũ. ita ꝙ ꝫ ex hoc nõ sint repellendi. l. dictantibus. C. de testa. ꝛ. l. q testõ. in pn. ff. eo. tit. et. §. legatarijs. institu. eo. ti. tñ augetur suspicio: que sunt ponderanda non tã ex eo ꝙ arctent ꝑcise ꙗ̃ ex eo ꝙ magis de facili iudex applicare bebeat ꝛ pariter cõsultor ad adherēdum rigori iuris alijs me dijs fundato. Ponderandũ est etiã ꝙ si vera sunt que dicti testes depouũt videtur ꝙ dicta vltima volũtas valeret vt testm̃: nam interuenit in testõ predicto ille qui gerebat in dicto oppido curam animarũ. itaq̨ tũc temporis regebat parochiam: ꝛ eo respectu potest dici presbyter suus ꝛ testator põt dici parochianꝰ: ita ꝙ videtur verificari verba. c. cum esses. extra. de testa. vbi est tex. ꝙ si parochianus curam suo presbytero testatur interueniētibus duobꝰ vel tribus alijs testibus valet testamētum: cũ ergo omnes testes deponant ꝙ interuenit in dicto testõ frater bartholomeus: ꝛ quatuor vltimi testes deponũt ꝙ dictus frater bartholomeus gerebat curaꝫ aiarũ in dicta terra gualdi ꝯfitēdo ꝛ cõicãdo hoies dicti distri

ctus: ꝛ gerebat vices pſbyteri sancti pelegrini: ita ꝙ erat vere suꝰ presbyter tēpore testamenti: nam ꝛ vices gerens ꝛ iudex delegatus in causa mea vere pōt dici meus iudex: ita ꝙ ille erat suus pſbyter tpe testamenti: propterea videtur ꝙ militet dispositio. d. c. cum esses que est fauorabilis: ꝛ ratio in litera assignata est generalis. † Et ex rōne legis in litera descripte ampliat lex quantuncūqꝫ correctiua ad casum qui potest cōplecti sub ꝟbis legis etiaꝫ ex lata ꝛ impropria significatione. vt no. doc. per glo. ibi in verbo eligantur. in cle. j. de elec. ꝛ no. Jmo. in. l. si vero. §. d viro. ff. so. ma. in materia interpretationis extēsiue in iurib' correctiuis: facit qd no. bar. in. l. liberorū. ff. de verb. sig. dum ponderat ꝙ ratio non est descripta in statuto: nō em̄ est tunc extēsio: sꝫ argumētatio ex mēte cōprehensiua. Rō em̄ legis est mens legis: dicit dy. in regula si. in. vj. ꝛ Bar. ꝛ bal. in. l. nō dubiū. C. de leg. facit tex. in. l. cū mulier. et ibi bar. ff. solu. matri. ꝛ id quod vēnit ex mente legis venit ex ipsa lege. j. nominis. ꝛ rei. §. verbū ex. l. ff. de ver. sig. licet in casu isto etiam verba cōprehendant: cū ratio demōstret ꝙ verba clare capiātur: ꝛ ꝑpterea casus ad quem verba late lꝫ improprie sumpta: et ratio legis adaptant̄ ꝺꝫ cōprehendi sub mente ꝛ sub verbis legis: ideo nō est ꝑprie extensio: casus ergo noster cōprehēdit̄ sub ꝟbis ꝛ mente. d. c. cū esses. ẜm ea que testes deponunt. † Et. c. illud scdꝫ cōem sniam est seruādū in terris ecclesie: prout est terra gualdi: iō cum testes deponant ꝙ intus in camera in cōspectu testatoris interuenit dictus frater bartholomeus suꝰ presbyter ꝛ qnqꝫ alij testes qui deponunt attestantur ꝺ testamento valido licet nō plene illud probent: quia nō sufficienti numero. requiruntur enim ad ꝓbationē testi: testes requisiti ad solēnitatē testi: adeo ꝙ lꝫ minor numerus ꝓbet solēnitatē non ꝓbat voluntateꝫ: put hoc hn̄t. in. l. si. C. de bo. po. ẜꝫ ta. probat̄ ergo ꝑ. iiij. testes ꝙ interuenit in dicta vltima voluntate suus presbyter: ꝛ qnqꝫ alij ꝑsentes: ergo probat̄ solēnitas testamētaria: ꝛ ꝑsupposita veritate attestationū testm̄ esset validū: ergo non ꝓbat purificata cōditio illa si non vꝫ iure testamēti valeat iure codicillorūꝫ: nā testes q deponunt attestantur validum testm̄: ꝛ per ꝯñs deficere dictam cōditionē si nō valet iure testi: ergo dicti testes non ꝓbāt codicillū: qm̄ dictus testator nō absolute codicilliauit: sed sub cōditione si nō valebat vt testamētū nec autē si non plene probabitur testm̄: iō de rigore iuris videt̄ nō purificata dicta cōditio. ¶ Qd ꝛ ꝓbatur per pūctū rōnis: aut isti testes examiati in oib' deponūt verū: ꝛ tūc veritas est ꝙ fuit testm̄ et non codicillus cū factus fuerit sub ꝯditione si non valeret iure testi: aut dicti testes deponūt falsuꝫ in vno: ꝛ tūc tāꝙ periuris i nihilo creditur. vt no. per Jnno. ꝛ doc. in. c. fraternitatis. de here. ꝛ ꝑ doc. in. l. si ex falsis. C. de transa. ꝛ sic neutro casu codicillus vl' alia vltima volūtas: testm̄ autē non ꝓbatur: qꝛ non deponunt septē testes qui regulariter requiruntur ad probationē testi: nec deponit suus presbyter cuiꝰ depositio requiritur ad hoc vt probetur testm̄ efficax ꝛ procedat dispositio. d. c. cū esses. ꝛ per ꝯñs nec testm̄ ꝓbet̄ idonee nec codicillus: deficit aūt probatio nō ꝑut al's dicit text. in l. duo sunt titij. de testa. tut. † Ex quibus oibus puto cōcludēdū ꝙ quo ad institutionem ꝛ ad profana relicta in dicta vltima volūtate nō probetur concludere ita ꝙ exactio fieri valeat vel hereditas adiri: sed quo ad relicta ad pias cās valet qꝛ in eis nō requirit̄ aliqua solennitas ꝛ sufficiunt duo testes. c. relatum. de test. ꝛ. l. j. ꝛ qd ibi bar. C. de sacrosan. eccle. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. xix.

¶ Censuale an ex eo probet̄ monasteriū quia in quodā libro non scripto manu autētica nec in loco autētico existe reperiunt̄ cōfessiones plurū epo͡rum in quibus continetur ꝙ dictum monasteriū ꝛ eius abbates episcopatui in censu satisfecerunt. ꝛ quia reperitur instrumentum publicum in quo continetur quod per quendam procuratorē dicti monasterij fuerunt soluti duo floreni epo recipienti pro censu dicti monasterij de quibus episcopus fecit refutationem. consilium. 19.

1. Antiqua negotia probantur ex minus legitimis probationibus. nu. 11. ꝛ iudicis arbitrio remittitur. nu. 14.
2. Libri antiqui probant preterita gesta.
3. Censualis res esse non probatur per cōfessionem plurū dn̄orū in eorū libro factam. iunctis instrumentis antiquis quibus cauetur quod procuratores soluerunt censum qua dicitur census ignorantie. vsqꝫ ad finem consilij.
4. Census nouus non potest imponi ꝛ dicitur qui nō est impositus tempore fundationis: secus ad vtilitatem alterius.
5. Prescriptio. xl. annorum nocet. nu. 14.
6. Confessiones faciunt contra cōfitentes nō aūt ꝓ ipsis cōfitētibꝰ.
7. Prelatus censetur sue ecclesie administrator sine cōsensu capituli.
8. Prescriptio in realibus requirit possessionem.
9. Scriptura cuius manus ignoratur nihil probat. idem in scriptura priuata nisi fuerit anodiata per scribentem. nu. 13.
10. Dominij presumptio quando inducitur ex possessione.
11. Antiquum ius presumit ius de presenti.
12. Specialitates due concurrere simul non possunt.
15. Census solutio: licet innuat quasi possessionem de preterito: non tamen infert dominium de presenti.
16. Cōfessio procuratoris sponte facta domino non preiudicat.

¶ Consilium. xix.

In nomine dn̄i nostri Jesu Christi. ¶ Uidetur in hac consultatione prima facie dicendum qd dictus episcopus foueat iustitiaꝫ: nā licet non viderim dictum liberculum: tamen vt arbitror cōtinet gesta antiqua hoc est ꝛ forte in sui facie apparet antiquꝰ. † Et in factis antiqs ꝓbādis nō requiritur exacta probatio: nam cum sit probatio difficillis tolleratur probatio nō cōcludēs omnino ꝛ sic minus plena que non ꝓbaret in factis recētibus: ꝑut habetur in. l. hoc iure. §. ductus aque. de aqua quoti. ꝛ esti. ꝛ in. l. si arbiter. de proba. ꝛ. in. c. quid per noualle. ꝛ in. c. sup quibusdā. de ver. sig. in antiquis. ꝛ in. c. veniens. de ver. sig. in. vj. ꝛ in. c. j. de prescri. eodē libro. ꝛ in. l. at qui natura. §. cū me absente. de neg. gest. ꝛ ꝑ Arch. in ca. inter. xv. q. iij. ꝛ per doc. i. c. cū causaꝫ que. de proba. † vbi per illum tex. dicūt qd creditur libris antiquis etiā non autēticis in factis antiqs quibus in recentibus nō daretur fides. Si itaqꝫ dictꝰ liberculus est multum antiquus: videtur qd ꝓbet dictā censūs solutionē attento qd adiuuat̄ ex instrumento magis nouo quo probatur solutio census facta iam sunt. circa. xl. an. ꝛ ideo ex hoc videtur probata solutio censūs ꝛ successiue qd dictū monasteriū fuerit ab antiquo censuale: ꝛ successiue sit etiā hodie: qꝛ si semel fuit ꝛ hodie presumitur esse. l. siue possidetis: ꝛ ibi per gl. ꝛ doct. C. de prob. et per doc. in. c. licet causam. de restitu. spolia. item noui census nō sunt ab ecclesijs exigendi. ca. scientes. cap. prohibemus. ꝛ. c. ecclesijs. de censi. ergo a contrario antiqui census exigendi cū argumētū a cōtrario sensu sit optimum in iure. c. cū apostolica. de his que fiunt. ꝛ. l. j. §. huius rei. ff. de offi. eius cui man. est iurisdictio. cuꝫ si. Jtem probentur imponi census ecclesijs. ¶ † Tū his non obstātibus puto in contrarium esse iustitiam ꝛ profecto liquidā ꝛ apertam: nam constat qd monasterium hꝫ suam intentionem fundatā: qꝛ de iure cōmuni census non debetur: ꝛ si aliquādo prestatur ꝛ nō apparet causa quare prestatur: dicitur census ignorātie. c. ꝑuenit. de censi. ideo nō potest peti nisi causa appareat: vt ibi. ita tenent ibi doc. omnis enim prestatio census censetur a iure prohibita: ita qd dicēs censum deberi: debet probare causam: vt ibi ꝛ ca. quia cognouimus. ꝛ quod ibi no. in gl. x. q. iij. c. prohibemus. ꝛ capi. quando. de censi. ꝛ capi. significauit. eo. titu. imponitur enim cēsus tempore fundationis ecclesie dicto. c. quanto. ꝛ. xviij. q. ij. cleuctonus. ꝛ. c. preterea. ij. c. cum sua gl. de iurepatro vel tempore prestite libertatis. c. constitutꝰ. de relig. do. ꝛ. xij. q. ij. cū deuotissimā. ꝛ not. glo. in. c. sane. xvj. q. ij. ꝛ per glo. in verbo solita. in cle. j. de censi. ꝛ requiritur autoritas capituli nō sufficit solus eps. Hosti. ꝛ Panor. in. c. significauit. de censi. † Et dicitur nouus census qui. l. nō potest imponi qui nō est impositus tpe fundatiōis ecclesie: vt ibi no. gl. vel concessus ꝑost consilium lateranēse. de quo in. d. c. ꝓhibemus. eo. ti. ẜm. d. gl. ꝛ supple vel tpe exemptionis per. d. c. constitutus. prout ad dictam glo. supplet. ibi Jo. an. Jtem dicit gl. nisi iit tanto tpe prestitus qd sufficiat ad prescriptionē: nec epus ad sui vtilitatem nouum cēsum imponere: sꝫ ad alterius vtilitatē sic ex causa tex. ꝛ Panor. in. c. preterea. de cēsibus. ꝛ ipse panor. in. d. c. prohibemus. ꝛ glo. in. c. cum clerici. eo. ti. vbi idē panor. allegās d. c. constitutus. de relig. domi. ꝛ. c. cuꝫ venerabilis. de cēsi. ꝛ. d. c. significauit. eo. titu. Jntelligendus videtur cum ꝯsensu cap. per. d. §. sine causa aūt nō potest vt habetur in iuribus preall. maxime Panor. in. d. c. cū cleri. nec pōt prelatus ecclesie facere censualē ipsam suam ecclesiam: maxime post mortem suam. c. preterea. de cēsibꝰ. † Cum itaqꝫ non presupponat̄ in themate qd fuerit prestitꝰ census. xl. annis prout requiritur ad cōplendā prescriptioneꝫ cōtra ecclesiam. auc. quas actiōes. C. de sac. sanc. eccl. ꝛ. c. de quarta. c. ad aures. ꝛ. c. illud. cum si. de prescrip. nec ꝓbatur cā quare cēsus fuerit solutus: nec apparet qd quis soluerit pro monasterio soluꝫ apparent scripte in illo liberculo confessiones epo͡rū de recepto cēsu ab abbatibꝰ dicti monasterij pro dicto monasterio qd vt refert̄ in themate qꝛ liberculū nō vidi nec apparet al'r in scriptura qd abbates soluerint. itaqꝫ si dictus liberculus probaret id qd in eo scriptum reperitur: non propterea cōcludenter probaret: quoniā nō possunt episcopi suis confessionibꝰ preiudicare monasterio. † Cōfessiones em̄ probationis faciunt contra confitentes non aūt pro ipsis confitentibus vt pꝫ in toto titulo de cōfes. ff. C. ꝛ extra. in antiquis. ꝛ in. vj. nec potest quis in sui vtilitatē ꝓbare. ar. l. nullꝰ idoneus. ff. de testi. ꝛ. l. oibus. C. eo. ti. Nec potuissent etiā abbates dicto monasterio in hoc preiudicare. d. c. ꝑterea. de censibꝰ. Nec sil'r episcopus: ꝛ sic per dictas confessiones nō probatur etiā q̄si possessio receptionis census ita qd etiā si liberculꝰ contineret tot solutionum confessiones diuersis tēporibus factas qd includeret cursum quadraginta annorū non iuuarent etiam si liberculꝰ esset autēticus ꝑ ꝑdicta. vcꝫ qꝛ nō probaretur solutio cēsus. ꝛ si abbates soluissent non potuissent cōstituere censum per predicta ꝛ pariter videtur qd nō posset episcopos constituere quasi possessores ꝑut si alius

si alius nō habens mandatum censum pro monasterio soluisset: nō transferret quasi possessionem census debiti aduersus dictum monasteriū.† Ita pariter videtur q idem si soluissent abbates si ne cōsensu capituli cum prelatus censeatur administrator.c.ij.ex. tra de dona.z mandatū suum nō trahitur ad hoc per supradicta et per.c.nouit.z.c.quanto.z quasi per totū de his que fiunt a prelato sine consensu capituli.itaqz multa cōcurrunt pro dicto monasterio qd non possit exigere eps censum predictū etiam si dictus liberculus probaret id qd in eo scriptum est:nō enim deducit causa census nec census antiquus.i.cōstitutus tempore fundationis ecclesie vel exeptionis.† Nec vt arbitror tanti tēporis solutio qd fuerit completa prescriptio.nec insuper quasi possessio sine qua in iuribus realibus nō inducitur prescriptio.regula sine possessione in.vj.z.l.sine possessione.ff.de vsuca.z.l. si quis diuturno. si serui. ven.quinimo nec pbatur solutio in fauorem confitentiū se recepisse:put hec omnia media probata sunt ex supradictis. Insuper dictus liberculus nihil pbat cū nō sit publicus nec autēticus.† Nec aliquā fidē facit priuata scriptura cuius manus ignoratur: itaqz talis pbatio.in.c.j.z.ij.z q ibi hūtur de fide instru.vbi late p doct. materia priuate scripture de qua etiā p bal.in rubri.C.de fid.instr. et in.l. in bonefidei.C.de iureiu.z per bar.in.l.admonendi.ff.eo.tit. z in.l.scripturas.C.de fi.instru.z in.l.nuda.ff.de dona.z per Spe. in ti.de instr.edi.§.nūc dōm.z p Jo.an.in addi.ibi ex no. in dictis iuribus clare colligit q dicto libro:de cuius manu dubitat z nō repertus in loco autētico:nec vllā approbationē hz de his qs ponunt doc.in dictis iurib nō dz dari fides z magis qz agit de pbādo iure pñti nō de pbando iure antiquo.si eñi eṗat nō haberet ius exigendi censum in pñti tēpore:lz antiquo tpe habuisset nō p pterea obtineret.† Et quo patet q nō agitur de pbando rem antiquā:sed de pbando rem presentē:solō autē census prestabat iudicium subiectionis.c.si.de cā possess.z proprie.z quandam quasi possessionē iure exigendi censum:ex possessione quedā psumptio dnij que quādoqz inducit sufficientē dnij pbationē: qnqz secus.l. sicuti.§.si queraf.ff.si ser.vend.l.j.cū ibi no.ff.fami.ercis.z.l.naturaliter.§.nihil cōe.de acq.pos.z.c.cū ecclesia sutrina.de cā pos.z proprie.z per Inn.in.c.olim.de pui.z moder.in rubz.ff. de no.op.nū. tamen possessio de preterito nō probat dnium de preterito scilicet tēpore possessionis put pbatio de presenti probat dnium de presenti:put ɔcludit bar.allegādo.l.z que nondū sunt.§.qd dz.de pigno.z no.p gl.in.l.j.C.de salui.interdic.z q solent dicere doc.in.l. cum res.C.que res pig.obli.pos.z insti.de actio.§.item seruiana. †Et propterea nō obst.id qd dz q in antiquis admittitur pbatio minus integra:tum quia nō agitur de probando iure antiquo: sed iure presenti:licet ius antiquū ɔferret ad probandū ius pñs tamē cōcurrerēt due specialitates:vna q minus integre pbationes inducerent plenā probationē.alia q ex iure antiquo presumatur ius de pñti.iuxta.l.siue possidetis.C.de pba.† Due autem spālitates nō possunt cōcurrere.l.j.C.de do.promiss.† Insuper licet minus integre probationes:que tamē sint alicuius efficacie:puta qz als faciant semiplenam pbatiōnē vel plus q semiplenam puta fama scriptura priuata manu eius de cuius preiudicio agitur:et hmōi: sed q pbatio que nullius esset momenti : put videtur esse scriptura priuata que potuit forte esse facta manu ei cui est proficua vel si nō est eius manu de facili potuisset per aliū fieri ad instantiā eius:z in hac scriptura pprie verificatur tex.in.c.ij.de fide instru.† Nō eñi est statutū q omnis probatio sufficiat in factis antiquis vnde hoc totum iudicis arbitrio remittitur.arg.l.j.ff.de iure deli.z.c. de causis.de offi.dele.z profecto nemo iudex arbitraretur q talis liberculus quicq probaret z si pbaret: pbaret confessiones epōrum que nō iuuant epōs:z si iuuarent probarent solutiones abbatū qui nō poterant dictū onus imponere dicto monasterio.z si probaretur cōsensus capituli requireretur solutio tanti tpis q inducta fuisset pscriptio quadragenaria.c.si.de cā pos. et pprie.c.cū sua gl.itaqz multis medijs deducit ɔcludenter q dictū monasteriū fouet iustitiā.nō ob.dicto liberculo.z non ob. etiā dicto instrō refutationis : qd laborat omnibus predictis morbis quos impingimus.s.deductis preter illū qd plene pbat id qd in eo continetur:sed solū de vnico actu cofessato qui nō piudicat: tū qz nō apparet de mādato ei q recepit refutationē z qui soluisse dz: et si apparet de mādato abbatis militat q abbas nō potest preiudicare sine capitulo vt dictum est.† Itē militat q solutio census innuit quasi possessionē de pterito que nō infert in dnium de pñti per theoricam predictam bar.in.d.l.quidā sue.de condi.institu. †Item militat q nō deducit solōnem ractā nisi eo pretextu:quia recipiēs refutationem videt z ipse fateri solōnē factā: sed cōfessio pcuratoris sponte facta nō preiudicat dño.l.certū.§.sed an ipos. ff.de confess.multifariam itaqz multisqz modis cōfunditur dicta pbatio per dictū instrm:prout z probatio per liberculū.Ex quibus luce clarius cōcludendum est q dictum monasteriū sit tutum a solutione dicti census. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.xx.

1 ☞ Auie appellatione de pprio significatu q veniat proauia in dispositione autētice mri z auie.c.qñ mulier tute.offi.fung.po.nu. seq.z per totum cōsilium.

2 Lege dicitur contineri illud quod venit ex mente legis.

3 Tutela lz censeatur onus:tamen secus est in affectata que fuit cōcessa fauore matrū z auiarum seu proauiarum.nu.6.

4 Tutele onus non coguntur inuite subire mater z auia.nu.seq.

5 Nepotis appellatione venit pronepos.idem filij appellatione venit nepos qñ verbū profert a lege z hoc in fauorabilib.z cō.22.

6 Rationis paritate sine indentitate in exorbitātibus fit extensio.

¶ Consilium.xx.

Repetito diuino numine. ¶ †Licet satis dubiū arbitrer vtrū appellatione auie de pprio significatu veniat pauia:nā z tex.videnf varij.z bar.ipse variauerit.vcz in.l.sub cōditione.de testa.tu.in.l.cui eorū.§.j.de postu.in.l.gallus.§.vt instituēs.de lib.z po.z in.l.liberorū.d ver.sig.z put quidā hñt in auf.matri.z auie.bal.sercole.in ducit.§.vt instituēs.z.§.idē credendū.dicēs q sceuola pcedit declarando:tū ille tex.loquitur de filio q cōprehendat etiā nepotē. et tū proprie loquendo nō cōprehēdit.l.liberoz.de ver.sig.dicit q etiā idē tenet alex.d Imo.in.d.§.vt instituēs p multas rōnes z q late rñdet ad cōtraria.nā bar.in locis allegatis per dñz cōsulētem maxime in.d.l.cui eorū.z.d.§ vt instituēs tenet q appellatiōe auie veniat pauus ex ppria significatione.in cōsi.incip.gualterius petri in ordine mihi.lv.fz ordi.pusinū nō informis:z in cōs.seq.inci. lz als cōsuluerim tenet de directo ɔrium.z tex.in.l.nurus appellatio.dicit porrigenda:qd verbum porrigēda denotat extensionem vltra vim ppriam verborū.vt no.Bar.in.l.j.de verb.sig.Et contineri dz etiā id qd venit ex iterpretatiōe pcedēs ex mēte vltra propriā vim verborū vt probaf in.l.liberti.de ver.sig.iuncta.l.pnūciatio.eo.ti.z q per illā.l.dicit bar.in.d.l.j.eo.ti.idē probaf in.l.hereditatis appellatione.eo.ti.z in.l.iusta interpretatione.z in.l.pecunie.eo.titu.z diligens indagator multos huiusmodi tex.inuenire posset.† Et merito nā z illud qd venit ex mēte legis dz in lege cōtineri.ar.l.nois.z rei.§.vbū ex legibus.ff.de ver.sig.z est tunc extensio verboz ex mente cōprehēsiua.s.de ppria significatione verboz ad impropriā que locū hz ex idētitate rōnis:vt habef.in cle.j.i verbo eligaf.de elec.z ideo als dicebam in.l.j.C.de succe.edic.posse dici q appellatione auie cōprehendif proauia ex mente legis:z extēditur quo ad strictam verbi significationē:z ita posse cōcordari iura varie circa hāc materiā loquētia:z ita puto q in hac materia ex mente dicaf in.§.ex his.in auf.de heredi.ab inte.vñ sumif auf. matri z auie.C.qñ mulier.tut.offi.fun.potest.cōtineri etiā pauiaz cū sit eadē ratio.put z deducit dñs consulens clarissimus pater z dñs me.† Et pōt dici q dicta dispō sit fauorabilis etiā ipsi matri.z auie:nam lz censeaf onus tutela.l.tria onera cū si.de excu.tu. tamen non censetur onus tutela affectata.arg.l.spadonem.§.si.e. tit.† Ideo cū nō cogantur inuite subire tutelā mater z auia.vt in d.§.ex his.z.d auf.matri.z auie.nō censeatur onus:sed potius fauor cūz verba tex.dirigant ad eas permissiue cū dicat text.pmittimus matri.z auie zc. Pō.ex quo eis pmittif videf fauore earū inductū.z maie cū iurislator ppenderit q ipse femie qnqz id ex gratia supp icando postulabant.vt.l.j.C.qñ mulier tute offi.fun. potest.z.l.fi.ff.de tutelis.Cūz igif concernat fauorē filioz:qz interest eorū habere tutores aut tutrices fidos z beniuolos:put sunt mater z auia.z pauia.Itē cōcernit fauorē matrū z auiarū:quib per mittif si affectāt tutelā illā subire:lz nō cōcurrunt.† itaqz militat tūc theorica bal.in.d.l.ij.de succe.edi.C.quatenus vult q in dispōne mere fauorabili appellatione nepotis cōtinetur pnepos z appellatione patrui cōtinef patru magn:z silr theorica bar.in.l.liberorū.z in cōsi.s.adductis:quaten vult q vbi verbū filius pferf a lege in fauorē eoz trahitur ad nepotē.z idē si profertur verbū au vel auia trahif ad pauum z pauiā.z aduertendū duxi q dcā dispō.d §.ex his.z auf.matri z auie.nō ē correctiua:sed exorbitans: nam iura antiqua nō disponebāt in spē q mater z auia nō possint esse tutrices:sed regula gñalis erat tradita q nulla femina regulr fungeref officio tutele qz virile offiū est.l.tutela.z.l.fi.ff.de tut.a q regla exceptuanf mres z auie.vt.d.§.ex his.z.d.auf.matri z auie. ideo exorbitat nō colligit iuxta.l.derogare.de ver.sig.† Et in exorbitantibus fit extensio ab idētitate rōnis:put tradit bar.in rep. l.si constante.in pn.ff.so.ma.z Imo.in.l.si vero.§.de viro.eo.ti.sal tem in fauorabilibus:put est materia nostra.z ideo his z latius dictis per dñm cōsulentē inhereo sententie per eū firmate q pauia possit esse tutrix.Placēt etiā sine vlterius discussione ɔclusiōes facte per pfatū dñm cōsulētē circa scdm quesitum.s.psuppositis his que psupponit in facto sola excellētia qd dicta pauia sit testatoria tutrix z non indigeat confirmatione:z si indigeret preferref patruo:sum eñi de sua subscriptione requisitus : ideo contentus dictis sue excellentie. Laus deo.

¶ Summariū super consilio.xxi.

1 ☞ Furiosus qui dilucida interualla solitus erat habere z curatorem habuit tanq furiosus:an si patris hereditatem repudiat pro

rata sua in dubio presumatur tempore furoris repudiasse vel tempore quo erat sane mentis.

2 Mentis sane quilibet presumitur nisi probetur insanus.

3 Furiosus semel factus presumitur in furore pseuerasse.nu.seq.

4 Furiosi actus vel repudiatio: an facta presumatur tēpore sanitatis vel furoris.nu.seq.⁊ nu.5.⁊.6.vsqz ad finem consilij.

5 Furiosus quando quis dicatur legitime probatus.nu.seq.⁊.8.et vsqz ad finem consilij.

7 Testis dicens ꝙ sunt anni.12.⁊ vltra vel ꝙ sunt multi anni: quia dictio vltra potest verificari in paruo tempore et similiter dictio multi an probet.

8 Impedimentum superueniens: an vitiet actum.

9 Argumentum a communiter contingentibus valet in materia probationis.

10 Testis deponens de facto vicini vel sui consanguinei, pbat dicēs se scire: q2 est vicinus vel consanguineus.

11 Actus presumitur factus ex qualitate actus gesti.

12 Maxime: dictio est implicatiua.

13 Iuramentū pōt deferri procuratori facto dño litis per contestationem in supplementum probationis.

14 Negans nō potest niti expositione negata.

15 Testium dicta non sunt calūnianda sed potius iuuanda.

16 Precedentia declarant sequentia.

¶ Consilium.xxi.

1 In nomine dñi nostri iesu xpi. ¶ † Uisa dicta repudiatiōe ⁊ articulis ad ppositū facientibꝰ ⁊ depositionibus testiū videt̃ pma facie dicendū ꝙ dicta repudiatio teneat nō obstāte allegatione insanie dicti Jacobi repudiantis. † Nā premittendū est ꝙ quilibet presumit̃ sane mētis nisi pbetur insanus mēte.text. est ibi no.glo.⁊ doc.in.c.fi.extra de succes.ab intest.⁊ in.l.nec codicillos.C.de codi. † Si tamen semel fuit furiosus semp presumitur perseuerasse in furore. ca.indicas hermānum.iij.q.ix.⁊ no. glo.in d.c.fi.de succe.ab intesta.quod ⁊ tenēt Inno.⁊ Jo.an.d. Ant. et Panor.ibi.⁊ saly.in.l.furiosum.C.q test.fa.pos.⁊ bar.in trac.de teste sub rubrica cōtraria prudentie.⁊.d.Flo.⁊ Jmo.in.c.inter canō. de elec.pau.de leaz.⁊ Pe.de anch.⁊ Flo.in cle.j.de homi. † Adeo ꝙ si habuit dilucida interualla dicunt ibi pet.de ancha. ⁊ Flo. q8 actus cēsetur factus tpe furoris per.d.glos.in verbo compotem.in d.c.fi.de succes.ab intest. Et vidi Alex.de Jmol.doc. insignē bis hoc idem cōsuluisse vno primo libro cōsi.numero.lxxxiiij.incip.viso themate ⁊ dubijs.⁊ in alio incip.visis dubitationibus elegāter numero.lxxxv.⁊ hoc per dictas autoritates. Licet pau.de cast. in l.qui testō.§.si furiosus.simpliciter velit ꝯtra: dicēs ꝙ si qs h3 dilucida interualla in dubio alio nō docto actus psumitur factus tempore qetis.bar.aūt in trac.de teste.in.d.rubrica cōtraria prudētie. cōcludit ꝙ in hñte dilucida interualla nō psumit̃ actus factꝰ tēpore furoris nec absolute tpe quietis: sed ex qualitate actus gesti presumit̃ factus tpe quietis vel tpe insanie. Si eñ fecit actū per quez diligētissimꝰ fecisset presumitur factus tpe qetis: si naūt fecit actū per quē fuit enormiter lesus ipē vel mater vel alius cōiunctus: tūc presumitur factus tpe furoris fm eum. Hoc pmisso aduerto ꝙ in vj.arti.super quo ad hoc ppositū deponūt testes: ponitur ꝙ dictꝰ Jacobus semper tpe sue vite habuit et habet dilucida interualla: que verba significant ꝙ quādoqz solitus est esse in quiete mentis quādoqz in furore vel insania mentis: vt probat tex.in.d.l.furiosum.⁊ ita sumunt doc.ibi ⁊ vbiqz ex quo videtur inferri ꝙ cu3 plures testes deponunt vera esse contenta in.d.vj.articulo per q̄s deponunt ꝙ habebat dilucida interualla: ⁊ cū postea deponant nōnulli ex eis interrogati in causa sciētie ꝙ semp cognouerūt eum nō sane mentis: ipsi testes videtur varij ⁊ cōtrarij: nam semper esse nō sane mentis ⁊ esse qñqz sane mentis: qñqz nō sane mētis sunt de directo contraria: ideo videntur dicti testes tanꝗ ꝯrij repellendi.l.

5 q falsa vel varia.ff.de testi.c.in nostra.eo.tit.iij.q.ix.puta. † Jtē furor est res que non videtur: ideo videtur ꝙ testes nō pbent furorē nisi reddant causam scie deueniēdo ad specificationē actuū vel signorū que viderūt: ex quibus iudicant eū fuisse insanū mente: q2 in his que nō percipiūtur sensu corporis: sed iudicio intellectꝰ testes qui deponūt sup eis nō pbāt nisi reddāt causam scientie p sensum corporis etiā nō interrogati.vt per Inno.⁊ doc.in.c. cū cām q̄. de testi.bar.in.l.q testō.§.fi.de testa.⁊ in tractatu de teste i multis locis illius tractatus.⁊ bal.in.l.solam.⁊.l.testiū.C.eo.ti.⁊ interrogati in cā scie respondētes: q2 viderunt eū insanū mente: q2 insania q̄ est res incorporea nō pōt videri oculis corporeis: sed demum oculis intellectus: ideo non vident̃ boni testes. Nec illi qui deponunt q2 cognouerūt q2 cognoscere depēdet ab intellectu nō a sensu corporis ꝙ non est officiū testis: sed iudicis.s.inherere iudicio intellectus prout habetur in dictis iuribꝰ. Nec illi qui deponunt simplr: q2 viderunt ex quo insania non videtur: quapropter aut deponūt de visu corporeo: ⁊ tunc vident̃ repellēdi tanꝗ deponētes falsu3: aut impropriantur verba intelligendo de visu intellectus: et tunc repellantur tanꝗ non reddentes causam scie per sensu3 corporis. prout est officium testis.d.l.testiū.⁊.d.l.qui testamēto.§.fi.cum si. Nullus autem testis est qui aliā reddat cām sciētie nisi Michael donati qui deponit ꝙ vidit dictum Jacobum sepe mundare manus ⁊ vngias que ratio scientie non videtur necessario concludere in insaniam: ⁊ per consequens dicti testes oēs vident̃ nō idonei: seu nō arctare ad probādū nō sanā mentē: ⁊ per q̄s videt̃ stādū psumptioni iuris q̄ est ꝙ actus presumit̃ factꝰ tpe sane mentis: vt s.in pn.deductū est: ⁊ per consequens ꝙ dicta repudiatio tenuerit: ⁊ successiue tota hereditas ptineat ad dictū Symonē: nā portio repudiata accrescit portioni dicti Symonis adeūtis.l.si totā. de acqui.heredi.l.j.§.his itaqz.de cadu.tol.l.vnica. C.quando nō

6 pet.partes. † Tamen his non ob.in ꝯrium vr̃ veritas.s.ꝙ dcā repudiatio nō teneat tanꝗ facta tpe non sane mentis. Nā ꝙ plures testes dponūt de nō sana mēte dicti Jacobi: l3 nulli astringāt ad tps in spē facte repudiatiōis ⁊ nōnulli nō deponūt de tāto tpe ꝙ

7 cōcludat ad tps ante factaz repudiationē. † Nā michael deponit de.xij.annis ⁊ citra ⁊ vltra ⁊ repudiatio fuit facta iā sunt.xxiij.⁊ vltra ⁊ illud vltra pōt ꝟificari in paruo tpe: ideo non releuat.l.hec adiectio.de verbo.sig.⁊.l.⁊ si post tres.in princ.cū ibi no.ff.si quis caut. Jtē matthias Leonardi deponit ꝙ sunt multi anni nō deponit de quot annis pōt eius dictū verificari in paucioribꝰ.xx.nā duo vel tria seu quatuor dicuntur multi.l.j.§.hoc rescriptum.iuncta glo.in verbo multa.ff.ad sille.⁊ insti.d iure perso.in.fi.iūcta gl.

8 in verbo multe: ⁊ sic non concludit ad tempus repudiatiōis. † Et cū illo tps vel antiquius tps exigebat̃ cū probari furor postea superueniens nō vitiet actū prius gestū: si non pbat̃ tps requisitū pbatio nihil releuat.l.eū actū cū ibi not.ff.de neg.gest.⁊ q8 not.in.l.ij. C.de peti.hr̃ditatis.⁊ per bar.in.l.non solū.§.sed vt probari.ff.de no.op.nūc.cū similibus: tamē imo vr̃ ꝙ pbet̃ ꝙ dictus Jacobus fuit nō sanus mente: nam plures testes deponūt de non sana mēta ipsiꝰ Jacobi: vc3 oēs septē examinati pro parte dicti Jaco. Et licet nōnulli ex eis reddāt cām sciētie per iudicium intellectus: q2 cognouerūt ⁊c.tamen tres testes deponūt per sensum corporis de visu: vc3 Michael donati secūdus testis. Androninꝰ lucie sextus testis.⁊ Nicolaus Antonij septimꝰ testis.nec obstat q8 in contrariū dicebatur q8 furor ⁊ insania mētis non videtur: quia l3 non videat̃ insania que est res incorporea ⁊ inuisibilis: tamē videtur homo mente insanus ⁊ eius actus ex qbus facili discursu pōt cognosci insania: ideo cēset̃ videri insania: adeo ꝙ testis qui deponit de furore seu nō sana mente alicuius pbat l3 nō reddat causam scientie.put concludit bar.in.d.suo trac.de teste.in rubrica cōtraria prudentie.l3 in his que nō pcipiunt̃ sensu corporis testis non reddēs causam scie etiā nō interrogatus nō pbet: put.s.dixi q8 nō est ex alio nisi q2 ea que ex his q̄ videntur facili discursu intellectus dignoscūtur cēsent̃ cadere in sensu corporis: l3 īmediate nō percipiātur sensu corporis: put hanc teoricam pluries amplectitur Bar. in.d.trac.de teste.et maxime in quinta rubrica.s.de eo qui dicit aliquem dñm: ⁊ tradūt etiam doc.in.c.cū causam que.de testi.sic in simili dicit bar.in dicto tractatu ꝙ testis probat si dixit talem possidere vel vidit talem possidere: licet possessio sit res inuisibilis. similiter si testis deponit ꝙ vidit talem mortuū: prout ipse ibi dicit in rubrica.de proba.hominis mortui circa fi.⁊ tamē mors nō videt̃. Concludit itaqz bar.in.d.trac.de teste in rubrica cōtraria prudentie in.j.col.q8 sufficiat si testis dicat: q2 vidit furere. ita ergo sufficiat si testes dicāt: q2 viderunt non sanū mente: ⁊ videtur de mēte bar.in.l.fi.ff.de bo.pos.fur.⁊ infan.dela. Et licet bal.in.d.l.furiosum.dicat ꝙ pbatio furoris est difficilis: ⁊ ppterea testis q̄ deponit de furore nō reddit cām scie etiā non interrogatus nō pbet allegādo Inno.in.d.c.causa3 que.tamē Inno.ibi hoc nō dicit: s3 videtur dicere in textu: q dicit aliquē ebriosum vel iracūdū hoc est q̄ de facili prouocatur ad irā sui natura vel ꝙ est plenꝰ ebrietate vel deditus ad ebriandum.verba enim sonantia in osus f3 grammaticos sonant in vehementiam quandam. Cōcordarē autem dictū Bar.cū dicto Bal.quod si ex solo visu momētaneo velit testis deponere de amentia vel furore non de facili probetur furor. Sed si testis deponit de longo tempore ꝙ cognouit eū: ⁊ vidit furiosum vel insanū mente satis videtur ꝙ probet̃ insania mentis: nam momēto tpis de facili errat̃ in cognitione furoris: sed lōgo tpe d facili dignoscitur.hinc est ꝙ cōsanguinei ⁊ vicini pbarent demētiā ⁊ furorē put sumitur ex dictis bar.in.l.mutum.ff.de acq.here.quod non est ex alio nisi quia furor ⁊ carentia intellectus alicuius venit in notitiam eorū qui eum frequenter vidēt. cum itaqz plures testes deponunt ꝙ multis annis viderunt ⁊ cognouerunt eum non sanum mente: satis videtur ꝙ sufficienter deponant: attento ꝙ videndo quem longo aut longissimo tempore perraro est q8 nō cognoscat an sit furiosus demēs vel fatuꝰ: licet magis caute fuisset actum per examinante3 magis specifice interrogare de causa sciētie magis in specie. Testes eñ rudes qui has iuris theoricas ignorant credunt satis esse deponere scio q2 vidi eum furiosum vel nō sanum mente: ⁊ ideo in his terminis putarē theoricam bar.tamen amplectendam ꝙ testes qui deponunt vidisse longo tempore talem

fatuum

fatuum vel non sanum mente q sufficiat: rarissime enim ztingit q nō sciant an quis sit fatuus vel non: qui de eo lōgo tempore no 9 titiam habuerunt eum videntes.† Et ar. a cōmuniter contingentibus est bonum in materia pbationis. vt per glo. z bal. in. l. neqz 10 natales. C. de proba. per glo. z doc. in. l. nō hoc. C. vnde cogn.† z in hoc. arg. fundatur illa doctrina q bona est reddite cause: quia vicinus vel quia consanguineus l his que solent innotescere vicinis vel cōsanguineis. vt per bar. in. l. j. ff. si cer. pe. z in. d. l. mutum. Coadiuuantur dicta ex his que postea secuta sunt: nā apparet q postea iudicatus fuit nō sanus mente: quia per hñtes autoritatē fuit sibi datus curator tanq̄ homini nō sane mētis: z licet fuerit talis datio curatoris magno tpe post repudiationem: z sic nō arctet respectu illi⁹ tpis: tamē adminiculat: qz ex postea gestis sepe plumitur in preteritū ca. cū per bellicā. xxxiij. q. ij. z per glos. in c. scribā. de psump. z in ca. peruenit. xviij. dist. z in ca. multis. xliij. di. iudicatur etiā ex qualitate actus: nam facere actū sibi dānosum nō est prudētis viri. Symon qui erat in eodē casu libēter acceptauit hereditatem z bona tota pro se retinuit: z si fuisset dānosa 11 nō fieret presens lis de dicta hereditate.† Ex qualitate eñ actus gesti psumitur qñqz actus factū tpe quietis: qñqz actus gestus tēpore insanie: put inquit bar. in. d. trac. de teste. rubrica ztraria prudentie. dicens in habēte dilucida īteruall a qd si actus de quo dubitatur an sit gestus tpe quietis an tpe furoris si est factus put fecisset homo prudentissimus vel prudens iudicabit actus gestus tempore quietis. Si autē est actus talis qui enormiter lesit ipsum vel matrem vel aliū sibi cōiūctum: z tunc presumetur gestus tempore insanie fm eum: cuius dictum multum cōfert ad ppositum: et si nō prosunt singula tamē simul iuncta iuuāt. iuxta. l. excusan 12 tur. in prin. cum cōcor. ibi adductis in glo. ff. de excu. tu.† Nec ob. q testes non vident deponere de tempore repudiationis: qz imo Androuin⁹ sextus testis deponit de eo tempore z anteriori z posteriori: qz deponit de toto tpe quo recordat: maxime a. xl. annis citra: illa dictio maxime est implicatiua. l. j. §. vel maxime. ff. de collatiōe bonorū: z si implicat q etiam vidit eum nō sanū mente ante. xl. annos. Ita importat significatio vbi maxime: z propterea iste testis plene probat. prim⁹ autem testis deponit de. xxx. annis. licet cause scientie sit per verbuz cognouit. michael secund⁹ testis et Nicolaus septimus testis deponunt de toto tempore quo recordatur: z presupponitur q sunt senes: ita q recordātur de longe maiori tempore q. xxiiij. annorū: quo tempore emanauit repudiatio: z sic si de maiori tēpore recordantur de maiori tempore depo 13 nunt: z hoc modo plures testes deponūt de maiori tēpore.† Et si qua dubitatio esset apud iudicez circa huiusmodi pbationē posset deferre iuramētum pcuratori facto domino litis per litis contestationem. l. neqz tutores. l. procuratoribus. z. l. nulla. C. de pcura. est enim huiusmodi delatio iuramēti multum arbitraria iudici. iuxta ea q habentur in. l. in bonefidei. C. de reb. cre. z iureiuran. et. l. admonendi. ff. eo. titu. z in. l. fi. extra eo. titu. vbi bonus tex. itē si de tpe recordatio testium ambigeret posset ipsos testes repetere de tempore quo recordantur: per ea que habentur in. c. cum cla 14 mor extra de testibus.† Nec obst. q articulus. vj. z primo loco productus z productus scdo loco dicit q dictus Jacobus semp habuit dilucida interualla: z dictus articulus videt hoc probare cū sit assertio partis: z sic confessio: nā ad hoc videtur posse responderi q dict⁹ articulus fuit negatus z expositiōe negata negans nō potest niti. ar. regula ex eo q. de reg. iur. in. vj. z. l. post legatum. ff. de his qui. vt indig. z not. Bar. ibi. z in. l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acqui. pos. Et licet testes deponant vera esse: ego mihi persuadeo q non intellexerint ipsi testes z forte nec articulans qd significarent, illa verba dilucida interualla: vt puto intelligebāt q vacillabat z variabat: ita q non erat sanus mente: ita demonstratur ex is que subdunt testes: cū omnes qui deponunt vera eē subdunt: quia cognouerunt eum non sanum mente: ex quo dat intelligi quod ipsi intelligebant habere dilucida interualla non sonare in sanam mentem: et persuadetur qz nullus testium deponit q vllo tempore haberet sanam mentem. Si tamen quis velit insistere q articulans z testes intelligant q habuerit dilucida interualla: qz quandoqz erat sanus mente: quandoqz non: tunc concordetur dictum cum ratione intelligēdo q viderunt z cognouerunt eū nō sane mentis toto tempore z c. l. continuo sed cum dilucidis interuallis: non tamen omni momento temporis: sed omi anno vel mē 15 se vel ebdomada.† Non enim sunt calūnianda dicta testium: sed iuuanda dicit Imo. in. l. inter stipulantem. §. si stichū. de vb. obl. 16 † Et ex precedentibus sequentia interpretantur z declarantur. l. si seruus plurium. §. si de leg. j. l. heredes palam. §. sed si notā. de test. et. l. si defensor. §. qui interrogatus. de interroga. act. Et concordanda sunt dicta testium. c. cum tu. de testi. cum simi. Et presupposito q habuisset dilucida interualla actus iste repudiationis presumi debet q fuerit factus tempore insanie: prout volunt pe. de ancha. et florē. in. d. cle. j. saltem attento q grauiter lesit ipsum repudiātem per dicta per bar. in. d. tractatu. de testi. in verbo ztraria prudentie: et maxime cum nihil arctabat eum ad repudiandū: poterat enim silere z non erat in aliquo periculo: ita q magis ostenditur in repudiando insania. Laus deo.

Summariū super consilio. xxij.

1 In conditione positi quoniam videantur inuitati tacito testatoris iudicio vt dicantur honorati posteri positi in conditione fideicommissaria substitutione per totum consiliū. etiam si sint post mortem testatoris concepti. nu. 20.
2 Fideicommissum licet testamenti verba non importent: tamen iudicio testatoris potest resultare.
3 Nepos quomodo ex parentum persona intret ad successionem. nume. 1. z. 2. z. nu. sequen. per totum. z cōsilio. cxxxiij. etiā si sit post deffuncti mortem. nu. 20.
4 Heredi seu legatario onus iniunctū non ideo videtur impositum ex eo q sit a testatore honoratus z sic correspectiue.
5 Substitutio tacita quando potest iuncto amore resultare: z vt si pater instituit duos filios z eos inuicez substituit si absqz filijs decesserint: z si decesserit alter cū filijs z illi filij decesserint sine filijs substituit filium superstitem: vltima substitutio fideicommissaria valet z censentur filij substituti filio morienti eorūqz patri. nu. 3. z. 4.
6 Fideicōmissum inducitur generali testatoris prohibitione de nō alienando: z per hec verba vt hereditas deueniat in posteros q videntur inuitati substitutione de gradu in gradum. vsqz ad finem consilij.
7 Alienatio prohibita respectu immobilium obstat quominus veniant mobilia in fideicōmisso: testatore disponēte q bona sua deueniant ad suos successores. nu. seq.
8 Alienare prohibitus in vita cēsetur prohibitus post mortem.
9 Argumentuz a paritate rationis dicitur efficacius q argumētū a contrario sensu.
10 Collectiuo nomine inuitati inter quos est ordinata charitas: z ordo in succedendo non veniunt omnes qui sub signo collectiuo cōprehenduntur sed ordine successiuo. nu. seq.
11 Testator quilibet in dubio censetur se conformare velle cū dispositione iuris communis.
12 Naturalis qui statuto admittitur ad successionem ita substitutū excludit vt legitim⁹. idem frater defuncti excludit filiam statuto.
13 Alienatio phibita instituto filio ex eo qz voluit ei⁹ bona ad suos successores peruenire non veniunt femine in successione stante statuto q non succedant.
14 Fratrū filij: z frater admittūtur in relicto facto familie prout in hereditate licet frater sit proximior z. nu. 19. vsqz ad fi. cōsi.
15 In successione ab intestato quis dicatur esse proximior.
16 Substitutus quando z per quos excludatur a successione vt tacito iudicio testatoris ante eū videantur inuitati dilecti.
17 Feudum paternuz deuoluitur ad descendētes masculos quod tm̄ ad vnum deuenit in diuisione ex dictis fratribus: donec aliquis de ipsius fratris linea super est cui deuenit illud totū feudū in partem ad eūdem superstitem de illa linea deuenit exclusis omnibus alijs: nec distinguitur si sint illi d linea pximiores stipiti necne. idē in emphyteosi. nu. seq.
18 Emphyteosis in successione illius ab intestato que fuit stipulata pro se z suis deuoluitur ad proximiorem illius qui vltimo loco decessit ad quem erat illa deuoluta pro sua parte licet proximior stipulanti non esset. idem in feudo. nu. 17.
19 Heres heredis testatoris est heres.
20 Succedunt ab intestato pariter z simul mares cū feminis iure cōmuni sint ille dotate aut non.
21 Substitutione fideicommissaria tacita iudicio testatoris nō excluduntur concepti post mortem illius propter mentem coniecturatam vt dispositio legis cū acutissimi. z. l. vnice. de his q añ aptas tab. non restringatur ab posteros in vita defuncti conceptos.
22 Filia exclusa vno casu ab hereditate potest ad hereditatem aspirare illo casu deficiente.
23 Fideicommissum alienari non potest in preiudicinm fideicommissarij nisi id quod iure defalcatur.
24 Legitima nemo potest onerari loco cuius nō succedunt fructus percepti per filium licet legata filio per testatorem facta computētur in legitimam.
25 Legitima nō impinguatur nec augetur bonis testatoris reuersis ad filios mediante alia persona.
26 Legitima debetur ilis qui tenent primum locū tpe mortis z est quarta pars eius quod quis est habiturus ab intestato.
27 Trebellianica z falcidia nō detrahitur nisi ab eo qui succedit vt heres directus.
28 Legitimam z trebellianicam detrahit filius.
29 Trebellianica vel falcidia nō detrahitur de rebus alienari prohibitis. nu. seq. z. 31.
30 Trebellianica an appellatione falcidie veniat z nu. 37. z an priuetur illa nō conficiens inuentariū. nu. 39. vsqz ad fi. cōsi.
31 Trebellianica z falcidia q detrahantur cōtra testatoris volūta

tem est odiosum.

32 Trebellianica cessat in his in quib⁹ cessat falcidia que nõ detra-
hitur de legatis ad pias causas. ⁊ nu. seq.

33 Trebellianice loco an succedãt fructus per filiuȝ percepti iudicio
testatoris prout extraneo. nu. seq.

34 Trebellianicam vel falcidiam testator filijs primi gradus an pro
hibere possit.

35 Correctio legum nõ inducitur a paritate rationis.

36 Falcidia priuatur heres qui non fecit inuentarium: an idem sit in
trebellianica.

37 Inuentarium nõ faciens: an perdat trebellianicam. nu. seq.

38 Heres ꝙ teneatur fideicõmissario vniuersali rõnem reddere.

40 Lucrum facilius impeditur ꝙ̃ inferatur dãnum.

¶ Consilium. xxij.

In nomine dñi nostri Je-
su Christi. ¶ † In hac cõsultatione principalis hesita
1 tio est: an vigore dicti testamenti sit locus substitutio-
ni fideicommissarie: ita ꝙ descendentes censeantur inuitati per fi-
deicommissum ad bona dicti Jacobi primi testatoris. secũdo que
persone ex descendentibus censeantur inuitate in occurrente: vcȝ
an sole filie Alexij que sunt proximiores Bartholomeo vltimo
ex descendentibus masculis defuncto sine liberis: an etiã filie ve-
ronice que sunt in eodem gradu Jacobo primo testatori de cui⁹
bonis ⁊ hereditate agitur. Et circa primum articulũ: lȝ nõ appa-
reat specifice ꝙ filij iulie filie testatoris vel alij posteri censeant̃ sub
stituti seu honorati fideicõmisso expresse: tamen duobus medijs
deducitur ꝙ posteri censeantur honorati substitutione fideicom-
missaria. primo q̃r sunt positi in cõditione: licet em̃ filij positi in cõ
ditione ꝙ ex hoc solo nõ censeatur inuitati ex testamento sit sen-
tentia gl. bar. ⁊ doc. magis cõiter in. l. lucius. C. de here. instit. ⁊ in
alijs multis locis: tñ est vehemens cõiectura mentis testatoris ꝙ
voluerit bona ad eos deuenire: ⁊ verba tex. d. l. lucius in fi. multũ
vrgent: ⁊ alia iura in simili adducũtur que plurimũ arctãt: adeo
ꝙ multos solẽnissimos doctores mouent ad firmandũ ꝙ ex hoc
solo ꝙ quis est rogatus restituere hereditatem si ipse decesserit si-
ne liberis censeãtur liberi superstites tacite substituti si heres ro-
gatus cum liberis decedat prout hoc tenuit Oldra. in. l. j. C. de cõ-
di. inser. prout ibi refert Saly. ⁊ idem dicit̃ voluisse in cõsi. cxxxix.
inci. dñs canonicus. Et Saly. in. d. l. j. inclinat gñaliter in hãc par
tem: licet relinquat cogitãdum: firmat tñ in descendẽtibus. Et vi-
di consiliũ domini Mariani sozini qui allegabat pe. de ancha. in
consi. ꝑm eum. lxxvj. incip. contra Philippũ. ⁊ Nicolaũ de Nea-
poli in. d. l. lucius facere distractus inter filios seu alios descẽden-
tes rogatos sub dicta cõclusiõe ⁊ extraneos: ⁊ ipse cõsulebat ꝙ cẽ
serent̃ sustituti. ⁊ allegabat Rapha. Pau. de cast. ⁊ ꝙ̃ multos mo
dernos idem consuluisse. Item Pau. de cast. in. l. filiusfa. §. cũ qs.
de leg. j. refert Bal. hic in lectu. antiqua tenuisse hãc opi. per pul-
chras rationes dicit ꝙ hec opi. semper sibi placuit ⁊ si haberet cõ
socium consuleret pro hac parte pro qua recusauit cõsulere: q̃r. d.
lec. bal. cõmuniter nõ habetur ꝑm eũ qui in. d. l. cum acutissimi. di
cit ꝙ pluries fuit requisitus pro cõtraria parte ⁊ noluit cõsulere.
et hanc partem dicit tenuisse bal. in quodam suo cõsi. inci. petrus
heredẽ. ⁊ pe. de ancha. in consi. inci. cõtra phi. ⁊ hanc opi. dicit esse
verissimã Põta. in. l. si cũ dotẽ. in pn. ff. solu. ma. ⁊ Imo. in. d. §. cũ
quis. ⁊ in. l. lucius. ff. de here. insti. dicit ꝙ pleriq̃ȝ doc. pro hac par-
te cõsuluerunt ⁊ vidi cõsilium in quo dicebatur ꝙ Rapha. fulgo.
et Pau. de cast. ⁊ multi doc. moder. cõsuluerant pro hac parte: ⁊
ego vidi cõsilium domini Anto. prati vete. qui tenebat hãc par-
tem. dicens ꝙ consuluit ⁊ obtinuit cũ subscriptione Pau. de cast.
⁊ Joan. de ana. ⁊ Anto. de rose. Item in eodẽ casu vidi aliud con
siliũ in quo dicebat̃ ꝙ Bal. ⁊ collegium Floren. cõsulendo. tenue-
runt hanc partem: ⁊ in alio consilio allegatur quod idem tenuit
Pau. de cast. in cõsilio. ccxxiiij. incipiẽ. dubitatio vertitur de bo-
nis quondã. d. Frãci. col. vj. ⁊ vidi etiam alios subtiles doc. ꝑ hac
parte vno tempore consuluisse. dicitur etiam pro hac parte consu
luisse Bald. in consi. incipiẽ. petrus heredem suum. ⁊ benedi. etiã
de pliũ. in repe. d. l. si cũ dotẽ. in prin. tenet filios positos in cõditio-
ne esse inuitatos. ex. l. dispõne ex cõiectura ta mẽte testatoris: sicut
autẽ in terminis. l. cũ auus. ff. eodẽ. ⁊ l. gñaliter. §. aũt. C. de instit.
⁊ substi. ⁊. d. l. cum acutissimi. Et pro hac parte adducit̃ glo. in. d.
§. cũ quis decedẽs. ꝙ hmõi cõditio censet̃ apposita cã filiorũ vt ha
beãt hereditatẽ: si ergo censet̃ apposita vt habeãt herẽditatẽ: ergo
resultare videt̃ tacita substõ que resultat ex tacita voluntate: ꝑut
expresse. l. cũ ꝑponeret̃. cũ ibi no. ff. de. le. ij. ad qd secũdo inducitur
tex. in. l. lucius ꝑallegata. ibi dũ dicit. nõ solũ em̃ fratrẽ ꝑtulit sub-
stituto: sȝ etiã eius liberos. tertio facit tex. si mr̃. §. si fili⁹. ff. de vul.
2 ⁊ pu. iũcta. l. gallus. in ꝑn. ⁊ per totã. ff. de lib. ⁊ post. † Quarto facit
tex. in. l. fideicom. §. hec ṽba. ff. de leg. iij. vbi ṽba nõ importãt sui
natura fideicõ. ⁊ tñ ex mente resultat fideicõ. Quinto tex. in eadẽ
l. §. cũ esset. vbi hec verba accepta certa q̃ntitate inducũt fideic. et tñ
a ciatum absoluti faciũt cõditionẽ. l. a testatore. ff. de cõdi. ⁊ demon.
et. l. euictis agrais. ff. de vsur. ergo posita in cõditiõe ex tacita mẽ-
3 te censentur deducta in dispositione: ita in casu nostro. † Facit se-
xto q̃r ẽt alia resultat fideicõmis. licet verba id non sonẽt in. l. peto.
in prin ff. de leg. ij. Septimo facit tex. in. l. ij. si duo. ff. de colla. do. ⁊
quod ibi. per bar. Et in tribus diuersis causis semper fui requisit⁹
de cõsilio pro hac parte ⁊ oñdebãtur cõsilia excellẽtiũ doc. nr̃i tẽ-
poris: ⁊ ꝑfecto hec opi. satis est sustentabilis: licet nũq̃ȝ volui cõsu
lere pro ea parte qm̃ nõ placet in decisiuis recedere a cõi snĩa gl. et
doc. et q̃r etiã cõis snĩa põt defensari ab obiectis: ꝑut cõem snĩam
defensare conatus sum in. d. l. j. de cõdi. inser. tñ semper ⁊ legẽdo ⁊
cõsulendo fui huius snĩe: qd licet ea sola ratio: q̃r positi sint in cõ-
ditione filij non sit sufficiens ad inducẽdũ ꝙ filij cẽseant̃ tacite in
uitati: ⁊ ita ꝑcedat cõis snĩa: tamen prestat tã vrgẽtẽ cõiecturã ꝙ
iũcta alia coniectura que de se non esset sufficiens causat̃ sufficiẽs
ꝑsumptiua ꝑsumptio ꝙ testator voluerit positas in conditione
4 inuitare: ita ꝙ censeantur a testatore inuitati. † Et ꝑpter hoc alʼs
pluries cõsului ⁊ legendo. l. ab eo. C. de fideicõ. tenui qd lȝ quis sit
oneratus non propterea cẽseat̃ honorat⁹. d. l. ab eo. ⁊ l. hereditas
ad statium. de heredi. insti. tñ q̃r testator adijciẽdo onus vr̃ voluis
se ꝙ onus valeat: ⁊ sic videt̃ velle id sine q̃ illud esse nõ põt. ar. l. ij.
ff. de iurisdi. om. iu. ⁊ l. ad legatum. ⁊ ad rẽ mobilem. ff. de procu. lȝ
ista ratio non sit sufficiens in his terminis de per se: tamen iuncta
cum alia ratione: q̃r filij onerati sunt positi in cõditione sufficit vt
cẽseãtur honorati ab ipso testatore: ⁊ hoc applicatur ad terminos
nostros in quibus substõ est facta non soliũ filie: sed etiã filijs suis:
cũ dicat ꝙ si oẽs filij filiarũ decesserint sine liberis substituit eidẽ ⁊
eisdem sic descendentib⁹ vulgariter pupillariter ⁊ per fideicõmis-
sum ⁊c. ideo censetur etiam filijs omnibus decedentibus sine libe
ris facta substitutio per fideicõmissuȝ: ⁊ sic ipsi censentur onerati
fideicõ. ideo ipsi omnes filij cẽsentur inuitati: lȝ suo loco ⁊ tempo
re ꝑut infra dicetur: ꝑut hanc snĩam firmat Dy. in. l. titia seio tes-
serã. §. seia. de le. ij. dicens ꝙ si testator instituit duos filios et eos
inuicem substituit si sine filijs decesserit et si decesserit alter cum fi
lijs ⁊ illi filij decesserint sine filijs substituit eis filium suuȝ supersti
tẽ: concludit Dy. ꝙ valet vltima fideicommissaria substitutio: q̃r
censentur filij substituti filio morienti eorumq̃ȝ patri per dictũ. §.
5 seia. † Et licet bal. in. l. j. §. pro scdo non decidat: q̃r pendebat de fa
cto: tamen eaȝ decidit bar. in. l. centurio. de vul. ⁊ pupil. xij. col. ṽsi
cu. quero vlterius qd si testator dixit si filius ⁊c. ⁊ in. l. codicillis.
de vsuf. leg. per. l. deniq̃ȝ. §. interdum. de pecu. leg. ⁊ l. proculus. de
vsufr. ⁊ quod no. in. l. alio. de ali. ⁊ cib. le. ⁊ tangat idem bar. in. l. lȝ
si sic. de leg. iij. licet ibi non decidat: tamẽ idem sentit remittẽdo se
ad dicenda in materia substitutionis compendiose: videlȝ in. d. l.
centurio. hoc decidit vt dixi ⁊ vidi quosdam consulendo allegare
Pau. de cast in. d. l. ab eo dicere. ꝙ opi. bar. est communis quicqd
dicat ibi Bald. ⁊ sic videtur sequi Bart. in eam partem Bart. in
clinat Imola. in. l. filiusfa. §. cum quis. de lega. j. ⁊ prout quidã re
ferunt. idem tenet Rapha. cuma. ibi ⁊ in. l. lucius. de heredi. insti. et
in. l. hereditas ad statium. eo. titu. ⁊ idem firmat. Pet. de ancha.
in. c. si pater. in. xij. no. de testa. in. vj. id etiã firmat dominus me⁹:
videlȝ clarissimus doctor integerrimi iudicij domin⁹ Joannes de
monte sperelo in. d. l. ab eo. dñs bal. cõsulendo in hoc eodẽ casu di
cit ꝙ idem firmat dominus dionysius in. d. l. ab eo. ⁊ ꝙ idẽ bal. ⁊
Imol. in. l. vel singulis. de vulg. ⁊ pupil. q Bal. ⁊ Imol. loquũtur
in terminis. l. titia seio tesseraȝ. §. seia. de leg. ij. dominus dionysi⁹
in. d. l. sed si sic. tenet contra Bar. non allegat quid vrgeat nisi vt
Imol. ⁊ licet Imo. in. d. l. centurio. ⁊ in. c. Raynutius. de testa. re
probet bar. per. d. l. ab eo. ⁊. d. l. hereditas ad statiuȝ. ⁊ l. imperator
de leg. j. ⁊ respõdere conetur ad iura bal. assignãdo rõnẽ quare in
eis oneratus censetur honoratus: tñ nihilomin⁹ sequẽda est snĩa
bar. quã multi approbãt vt dictũ est. nec ob. motiuũ Imo. q̃r lȝ ex
eo ꝙ filij sint positi in cõditiõe nõ cẽseant̃ inuitati ꝑȝ cõeȝ snĩam: lȝ
multi teneant contrariuȝ: ⁊ eorũ opi. sit sustentabilis: vt. s. dixi: ⁊
similiter ex hoc solo q̃r quis sit oneratus nõ censeatur ꝑpterea ho
noratus: tamen vtrũq̃ȝ mediũ prebet cõiecturam mẽtis testatoris
ꝙ voluerit honorare: nõ tñ vna de expressis prestat cõiecturã suf-
ficientẽ: ⁊ ita loquũtur que in cõtrarium adducuntur: tñ simul iũ-
cta arctãt vt cẽseatur honoratus: ⁊ sic que singula nõ ꝑsint simul
iuncta iuuãt. iuxta. l. excusantur. in ꝑncip. cum cõcor. de excu. tu-
to. ⁊ ꝑbat̃ in iuribus bar. Et lȝ imo. in. d. l. cẽturio. ⁊ in. d. c. ray. co
netur rñdere ad dicta iura assignando rõnẽ quare in eis oneratus
presumit̃ honoratus: tñ ꝑut etiã ipse fatet̃ illa ratio sola non erat
sufficiẽs qd clarũ est iure: ⁊ tñ iuncto hoc alio adminiculo. s. q̃r est
oneratus: qd etiã de se nõ est sufficiẽs: tñ simul iuncta sufficiũt ita
pariter in casu nr̃o: q̃r rõ q̃ viget ibi neminẽ mouet ad dicendũ ꝙ
ex illa sola rõne censeatur honoratus: ⁊ tñ secus est in casu isto: vt
dcm̃ est: qd nõ est ex alio: nisi q̃r ista rõ ꝙ filij sint positi in cõditiõe
⁊ ꝑlati substituto vrget magis ꝙ cẽseant̃ inuitati q̃ illa: si ergo il-
la rõ min⁹ vrgens iũcto alio adminiculo sufficit vt onerat⁹ censea
tur iuitat⁹ multo forti⁹ ista rõ magis vrgẽs iũcto eodẽ adminicu
lo hoc inducat: ⁊ maxie in descendẽtib⁹: q̃r cõcurrit etiã votũ testa
toris vt ei⁹ bõa i descẽdẽtes deuoluãt̃. vt. d. l. nã ⁊ si parẽtib⁹. cũ si.
s. adductis.

s.adductis.fil'r in.l.titia seio tesserā.§.seia.de le.ij.rō q2 erāt simul honorati z cōiuncti in eodē legato: nō erat sufficiēs vt resultaret tacita substitutio: z tñ iūcto onere resultat tacita substitutio .put per illū text.dicit bal.i.d.l.ab eo.Sil'r si qd vellet tenaciter .put nō nulli facere compertum habeo qd in terminis.l.gallus.de libe. et posth.filius pmi gradus positus in cōditione censeat tacite in stitutus:z ppterea valeat testm̄:pro quo multū vrget.l.cū in te stamēto in prin.de here.insti.nō supplēdo .put supplet ibi glos.et p ɔsequēs diuinādo.quāuis Bar.z doc.cōiter admittāt talē sup pletionē ibi.z i.d.l.gallus.Tñ inherēdo verbis absq3 suppletio ne diuinatiua posset pbabiliter dici qd fili' positus in cōditione censeatur in illis terminis institut' ea rōne: q2 positus est in condi tione concurrente:etiā qd voluit vti ɔsilio galli qd .puidet ne pte ritiōe nepotis si cōtingat agnasci testatori rūpatur testm̄. Itaq3 est verisil'e qd .put voluit .puidere ne testamentum contingat rum pi in posterū eueniente casu possibili:qui tñ ex voto testatoris nō erat sperandus iuxta.l.cū tale in prin.de condi.z demō.fortius est verisimiliter qd voluerit .puidere ne preteritione filij ia3 nati testa mētū vitiet qd vitiū erat de pñti z certū:ideo his cōiecturis simul iunctis z ne testm̄ vitiet ex .puisione galli testm̄ sustentet in tacita istōne filij.Secus autē si filius esset positus in ɔditiōe: q2 extra neus sit a testatore institut' si fili' se viuo moriret:tūc q2 nō viget dicta scda cōiectura filius nō censetur institut' vt est expssum in l.si mater.§.j.de vulg.z pup.q tex.multū vrget cōtra tenētes opi nio.qd fili' posit' in ɔditiōe cēseat inuitat'.s3 posset rñderi qd l3 nō cēseat inuitatus directa instōne:tñ sec' in fideicōmissaria sub stitutione:vt pt3 ex solutiōe quā dant doc.in.l.vel singuli.de vul ga.z pupil.ad.d.l.titia seio tesseram.§.seia.de lega.ij.est ratio : q2 fideicōmissaria nō valebat nisi cēseretur inuitatus is cui substitui tur:z sic positus in cōditione non sit in substitutiōe directa. Ite3 magis de facili subintelligit substitutio q̄ instō per ea q̄ habent in.l.cōmodissime.de libe.z posthu.z in.l.pcib'.C.de impu.ita pa riter in casu isto:z ita pluries cōsului z vidi ab alijs magne auto ritatis viris nostri tpis pluries cōsultū:z ita legēdo.d.l.ab eo.vi sum fuit iuri consonū z in pñtiarū etiā videt:ex quo ergo substi tuit etiā ipsis filijs filioz p fideicōmissum:iō ipsi filij filioz cēsent onerati:z per ɔñs honorati fm theoricā iam dictā.S3 posset qs instare qd illa verba substituit eidē z eisdē sic decedēti z decedēti bus referant ad filias pmo gradu institutas:z p hāc viā euitare precedēs fundamētū:l3 nihilomin' attēto qd illa indefinita eisdē est posita post oēs.s.relatos eqpollet vli iuxta.l.si plurib'.de le.ij. c.q2 circa.de priuileg.ca.si romanoru3.xix.dist.videtur qd ad oēs suprascriptos referatur:z maxime cum de filijs filiaz magis pri me pmittitur z ad pxima potius q̄ ad remota soleat fieri relatio.

6 d.l.si idem cū eodem.in fi.cū ibi no.z.s.etiam deductū est.†Con currit etiā i hoc nr̄o casu ɔ̄nalis phibitio de nō alienādo facta in te.cū velit testator ad suos successores peruenire:nā p illa vba te stōris qd vult ad tales puenire resultat fideicōmissum.vt.l. pāphi lo in princi.ff.de leg.iij.l.z eo mō.de leg.ij.l.ij.C.cōia de le.z sic cō stat qd successores cēset inuitati:tñ circa hoc in pmo cōgressu visa fuit dubia cōsultatio an p dictā clausulā cēseant inuitati descēdē tes:an vero heredes etiam non descendētes:prout in casu nostro essent heredes Bartholomei:quoniam propria vis verbi successo res est magis lata:quia pro quolibet vniuersali successore ponitur propriissime.l.quedam.§.nihil.z.§.is autem.ff.de eden.et in titu. qui succ.teneantur iuncto nigro cu3 rubro.z maxime q2 phibitio alienationis est facta ppetuo vt verba apte sonāt z est facta post oēs gradus:ideo oēs vident determinare.ar.l.iij.§.si filius. ff. de lib.z post.z.l.j.C.eo.ti.l.talis scriptura.c.scdo regris.z.c.inqsitiōi. de app.z maxie q2 pximā pcedēs dispō est collata in vtrūq3 quo descendentes non superessent:z ideo ad illū casum tāq̄ magis pri mū referri deberet.arg.eius qd habetur in.l.si idē cum eodē in fin. ff.de iur.om.iud.z facit.l.cum delaniōis.§.asinā.ff.de fun. instru. ibi proxima copulata succedat:z maxime q2 illd pticipiū phibēs requirit z subiūctiuū qd determinet z verbū a quo regat fm regu las grāmaticales z salua rōne recti sermōis vt decet.l. plauti'. de auro z ar.leg.z facit qd hr̄ i.c.ad audiētiā.ij.de rescri.Itaq3 decet qd regatur a primis verbis voluit disposuit z mādauit ac reliqt: iō suadet qd .put illa verba referunt ad casum quo descēdētes nō superfsunt:ita z vba illa phibēs z oino vetās zc.referant etiā ad casum quo nō supsint descēdētes Jacobi quo casu verbū successo res nō posset referri ad descēdentes.nō aūt ppter hoc infero qd di cta phibitio nō referat ēt ad casum quo descēdētes supsint: nam tūc nō verificaret vbū ppetuo:z insup maior rō attēta verisili mē te testatoris militat eo casu q̄ descendētibus nō supstitib':cū vo tū parentū censeatur esse qd bona sua ad descēdētes suos potius q̄ ad alios deferātur.l.cū acutissimi.in fi.C.de fideicō.l.scripto. ff. vn̄ liberi.l.nā z si parētibus.in prin.ff.de inof.testa z q2 sunt pri miores testatori z rogati:ideo ipsi censent prelati.l.si ita relictu3. §.fideicōmisso.z.l.peto.§.fratre.d leg.ij.Nā z ipsi successores vl'es sunt rōne fideicōmissi vlis:q2 fideicōmissarius huiusmodi est loco heredis.l.q quadringēta.z.l.postulante.ff.ad treb.z iura oia acti

ua z passiua in eū transeūt.l.j.in prin.z.l.facta.z.l.restituta eo.tit.

7 cum si.†Nec supradictis refragatur qd prohibitio alienatiōis nō est facta ɔ̄naliter:sed qd nō alienentur immobilia: q2 respondet qd licet verba phibitiōis restricta sint ad bona imobilia:ea forte rōne:q2 testatori videbatur nimis onerosum z nō vtile successori b' qd ɔ̄naliter nō possent alienari mobilia:cū multa sint q̄ de faci li corrūpunt z nō expedit retinere pro successoribus magis expe dit qd preciū subrogetur loco rei iuxta.l.imperator.§.fi.de leg. ij. z.l.si rē z pciū.de pet.here.nō tamen se restringit testator ad bo na imobilia i rōne:dicēdo q2 volo bona mea ad meos successores peruenire:sed indefinite locutus est z indefinita equipollet vli.l.si plurib'.de leg.ij.ca.si romanoz.xix.dist.z.c.quia circa.de priuil.

8 †Et rō potius ampliat z restringit dictū quā dictū ampliet vel restringat.l.cū pr̄.§.dulcissimis.de le.ij.z qd p eā ad ppositū no strū dicit Bar.in.l.pr̄.§.fundū titianū.de leg.iij.vbi dicit qd si te stator phibet heredē alienare in vita:q2 volebat bona in noīe suo remanere cēseret phibita alienatio etiā post mortē hoc est in vlti ma volūtate:q2 rō ɔ̄nalior dicto illud ampliat f3 eū.Ita posset di

9 ci in pposito.†Accedat qd dicit Imo.in.l.si vero.§.de viro.ff.so. mat.circa fi.dicēs qd argumētū a paritate rōnis est efficaci' quā argumētū a ɔ̄rio sensu.q̄ fit qd qñ in sensu ɔ̄rio est eadem rō resul tat eadē dispō.z l3 in casu isto ppter rōnē quā.s.deduxi nō cēsere tur p testatorē phibita alienatio mobiliū:nō ppterea dispō ɔ̄na lis resultās ex ɔ̄nali volūtate testatoris dmōstrata p modū rōnis limitat a dicto spāli:q2 nō ea ē natura dicti vt regulet rōnē:l3 po ti' ecōtra:z nō solet reputari idonea ratio illa que nō ē generalior dicto vt habetur in.l.fi.ff.de off.c.procura.cesa.z in.l.j.ff.de excep. Et insuper fideicōmissum resultat non solū ex dictis verbis:quia voluit bona sua ad suos successores peruenire:s3 etiā ex precedēti dispositione.s.deducta.q2.s.descēdētes sunt positi in cōditione et sunt fideicōmisso onerati:tñ hec vltima clausula nō solū disponit sed etiā corroborat coniectura3 mētis testatoris qd voluerit ipsos

10 successores sanguinis inuitare.†Expedito prio pricipali dubio z probato qd descēdens dicti Jacobi q vel que supsunt debēt ex fideicōmissaria substitutione cōsequi bona dicti Jacobi videndū est q descendentes admittantur.ad cuius rei euidentiā premittē dum est qd qñ noīe collectiuo inuitātur hi inter quos est ordina ta charitas z ordo in succedendo non veniunt omnes qui sub si gno collectiuo comprehendunt:sed primiores.l.si ita relictū.§.in fideicōmisso.de leg.ij.l.peto.§.fratre eo.ti.l.fin.C.de verb.signi.z

11 no. per doc.in.l.gallus.§.quidam recte.de libe.z posthu.†Et te stator cēset se cōformare cū dispositiōe iuris cōmunis vel munici palis prout viget in loco circa successionem:z ideo si masculi pre ferunt feminis in successiōe intestati femine nō succedūt in fidei cōmisso:l3 eodē vel primiori gradu fm theoricā Bar.in.l.iurisiu randi.§.si liberi.de ope.lib.qd dictū sequit Imo.in.l.fi.ff.de ɔdi.z demōstra.z in.c.potuit.in fi.de loca.z Pe.de anch.in cle.ij. de iu re patruo.z in.l.l3 si hac.§.liberto.de in ius voc.z in repe.c.cano nū.xiij.q.pn.post recitatā qōnē pillei:z in cōsi.ccccxxiij. incipiē. postq̄ ista.dña in.j.co.z in cōsi.cxxiij.incip.visis z diligēter rumi natis co.vj.z And.de.iser.in.c.j.in qb' casib' feu.amit.Et idē cō suluit idē bar.in ɔ̄si.ici.qdā accepit a quodā abbate i ordi. cxxxij.

12 f3 ord.pu.nō informis.†Et idē al's in sili post Dy.voluerūt bar. Ang.z Raph.cu.in.l.heredes mei.§.cū ita ad treb.z Pau.de ca. ibi in lec.paduana.hinc dixerūt Pe.de anch.in.c.in pñtia.de pb. qd si ex ɔsuetudine vel statuto naturales admittūtur ad successio nē intestati excludūt substitutū .put legitimi:l3 al's sec' vt.l.ex fa cto.§.si qs rogat' ad treb.qd z voluit Dñic' s san.ge.in.c.j.de cē. li.vj.z Pau.de ca.in ɔsi.cxxxv.inci.an sit nullū.Itē pau.de ca. in ɔsi.lxxvj.inci.casus iste frequenter ɔtingit.cōcludit qd si testator instituit duos ei' filios z si vn' decesserit sine filijs substituit aliū z ɔtigat qd alter dcedat cū filia admittit supstes stāte statuto qd frater excludat filiā ab intestato:al's sec' f3 eū.Idē in sili ɔcludit idē pet.de anc.in.l.tres fr̄es.ff.de pac.dicēs qd si statutū excludit feminas a successiōe intestati si pr̄ istituit filios nō veniūt filie al's

13 sec' f3 eū.†Et dicit ɔsuluisse Ant.de but.in cōsi.incip.viso pūcto z quesito qd si instituto filio pr̄ phibuit alienare: ex eo q2 voluit puenire ad suos posteros:z successores femine non admittuntur

14 stante dicto statuto.†ad idē optime glo.in.d.§.in fideicōmisso.q vult qd frater z fili' fratris succedūt pariter in fideicōmisso relicto familie:.put in hereditate:l3 frater sit primior z decisione3 illius gl.approbant ibi Imo.z Pau.de cast.z trāseunt ibi Bar.z An ge.eā non improbando:z aliū transeūt excepto Bal.item al's ea dem rōne voluit Pau.de cast.in.l.fi.C.de vbo.signi.vult qd l3 qñ relinquitur familie z concurrūt frater vtrinq3 cōiunctus:z frater vterinus vel consanguineus:licet sint eiusdem gradus:tñ quia in successione intestati prefertur frater vtrinq3 cōiunctus.auf.itaq3. C.ɔ̄munia.de succes.z autē.cessante.z auf.post fratres.C.de legi. here.ita z prefert in.d.fideic.sil'r Raph.ful.i.d.l.fi.dicit qd l3 tex. ibi simpliciter admittat patronū ad relictum factū familie:tamē intelligitur quādo admitteretur ad hereditatē z nō alias fm eū.

15 †Et sic doc.volunt qd ille hoc respectu censet primior q rōne pri

mitatis magis oneraꝛ in successione intestati nec attendiꝛ gradꝰ
prerogatiue q̄ nō causat prerogatiuam successionis: ergo princi-
paliter attendiꝛ quis sit successurus ab intestato: put etiaꝫ voluit
Ang. in cōsi. xxxix. ẜm ordinē informis incip. cum institutio: ⁊ est
subscriptio cōsilio dñi Joanis de riccis de florētia qꝺ incipit. qdā
Joānes qui idē ꝯcludit ⁊ loquunꝛ in substitutiōe facta sub ꝟbo
liberis. Et sic nō est vis relinquatur familie an liberis successoribꝰ
⁊ similibus ꝟbis collectiuis sub qbus cōprehēdunꝛ plures: inter
quos est ordo successiōis qꝺ ⁊ voluit Raph. cu. in. l. gallus. ẜ. qdā
recte. de lib. ⁊ posth. Ex quibꝰ inferꝛ qꝺ cū in casu nostro est statu
tum exclusiuū femīarū ꝓpter masculos: Alexius successit ex dicta
substitutiōe exclusis feminis: lꝫ eiusdē gradus ⁊ pariter Nicolaꝰ
⁊ Bartholomeus qbus extantibꝰ femine nō succederēt ab itesta
to in hereditate dicti Jacobi testōris: ita pariter nec in substitu-
16 tione fideicōmiss. cōprehēduntur. † Itē scđo inferꝛ qꝺ si attēdereꝛ
ordo successionis ab intestato ipsi Jacobo primo testatore habi-
to respectu ad ipsum stipitē tres filie veronice ⁊ quinqꝫ filie pātasi
lee in stirpes admittenꝛ vna cū quatuor filiabus Alexij: ⁊ cū dua
bus filiabus veronice: que omnes sunt descendentes. d. Jacobo ⁊
descendētes in successione ascendētis intrāt in locū parētū: ita qꝺ
trineptꝫ ⁊ vlterior p̄mortuis oībꝰ de sua linea ꝯcurrit vna cū alte
ro filio: nedū ad neptes cū ꝓneptibꝰ put cōtingeret in casu nr̄o. in
sti. de succes. ab intest. ẜ. cū filiꝰ. ⁊ in auꝛ. eo. ti. i p̄n. ita qꝺ ẜm dictā
cōsiderationē filie Alexij haberēt dimidiā eius portiōis q̄ deuo-
luiꝛ ex dicta substitutiōe ⁊ descendētes veronice hr̄ent aliā dimi-
diā de qua dimidia fierēt quatuor partes: put quatuor fuerūt fi-
lie veronice vna deuolueretur ad liberos Hieronyme alia ad libe
ros pātasilee: al's duas ad billā ⁊ camillā. Ita em̄ ꝺuolnereꝛ here
ditas: si tū deferrereꝛ: tū vr̄ qꝺ descēdētes ex veronica tā filie quā
neptes ipsius excludanꝛ a dcā substōne fideicōmissaria ⁊ sole ad
mittanꝛ filie Alexij sororesqꝫ carnales Bartholomei vltio loco
ex masculis defuncti. Nam videꝛ qꝺ attēdaꝛ qs sit ꝓximior: ⁊ qs
ab intestato sit successurus. d. Bartholomeo cui cēsetur facta vl-
tima substitutio. Ille enim censetur magis dilectus a testatore in
d. substitutione qui esset ab intestato successurus in dictis bonis.
Dilectio em̄ dꝫ cōsiderari circa bona sup qbꝰ fit substitutio ⁊ qs
in illis bōis succedat ꝺ qbꝰ agiꝛ: ⁊ nō qs successisset testatori: sꝫ qs
esset successurus in ipsis bonis nō facta substitutiōe. ita videꝛ vel-
le Imo. in. l. hr̄des mei. ẜ. cū ita. ad treb. dūꝺ dicit qꝺ circa illā cōem
theoricā quā tradūt ibi doc. qꝺ excludiꝛ substitutꝰ qū supest ꝑso-
na q̄ ex verisimili mēte testatoris excludit substitutū: ⁊ censeꝛ ex ve
risimili mēte excludere qū eidē p̄ferreꝛ ab itestato nō attēdiꝛ: vtrū
sit attinēs testatori: adeo qꝺ si testator istituit virū ⁊ vxorē. ⁊ si de
cesserit sine filijs ambo substituit titiū si vnꝰ decedit excludiꝛ sub
stitutꝰ: lꝫ supstes nō esset successurus testatori nec attineret testa-
tori ẜm eū dicēs nō audere p̄cise firmare: qꝛ nō reperit ab alijs di-
ctū ẜm eū: lꝫ sub dubiō: ⁊ qꝺ ꝺt in viro ⁊ vxore itelligit Pau. ꝺ ca.
in. l. lucius. ẜ. gaio. ad tre. referēs Gui. de cu. in. d. l. cū ita. si nō sunt
alij attinētes q excludāt virū seu vxorē supstitē: nā si esset ille super
stes nō succederet: ⁊ ideo nō excludereꝛ ẜm eos: q ꝑ hoc videnꝛ in
effectu idē velle qꝺ Imo. qꝺ satis cōfert ad casum nostrū: qꝛ testa
tor censeꝛ se cōformare cū dispōne iuris disponētis de succe. ab in
17 test. ei cui est fcā substitutio de qua agiꝛ. † Pro quo optime facit
tex. i. c. j. de nat. suc. feu. x. co. vbi est tex. qꝺ si feudū paternū qꝺ de-
uoluiꝛ ad descēdētes masculos. l. j. de suc. feu. cū similibꝰ. i diuisio
ne totū deuenit ad vnū ex dictis fratribus donec supest aliqs ex li
nea ipsiꝰ frīs cui deuenit i ꝑtē totū feudū ad illū supstitem de illā
linea ꝺuenit exclusis oibꝰ alijs vl' alijs lineis: nec distinguiꝛ sint illi
18 de alia linea ꝓximiores stipiti necne. † Et eadē rō vr̄ i emphyteo
si: et cū occurrisset superioribꝰ annis filis hesitatio i quadā emphy
teosi apud Camerenū ⁊ huc ꝯsulēda fuerit: transmissa fuit addu-
cta copia cuiusdā ꝯsilij decisiui Pau. de ca. qꝺ reperiebaꝛ sigilla-
tū in ciuitate illa in quo cōcludebat hoc idē in emphyteosi stipula
ta prole ⁊ descendentibus vsqꝫ in tertiā gn̄ationē qꝺ attenditur:
et succedat ꝓximior ei q vltimo loco decessit ad quē tota emphy-
teosis deuoluta erat: lꝫ nō esset ꝓximior stipulāti: ⁊ habebat hoc
ꝓ expedito ꝑ. d. c. j. de natu. succe. feu. ⁊ lꝫ natura feudi sit in nōnul
lis diuersa ab ab alijs: ⁊ potiꝰ ꝯsuetudine q̄ iure cōi reguleꝛ. vt in
c. j. de succe. feu. ⁊ ꝓpterea nō videaꝛ qꝺ ille tex. vigeat necessario:
tū qꝛ videmus qꝺ doctores q̄tidie arguūt de emphyteosi ad feu-
dū ⁊ ecōtra: lꝫ emphyteosis reguleꝛ a iure cōi ⁊ sp̄ālitates sunt eui
tande in. l. filiū quē hn̄tē. C. fami. hercis. ⁊ vbi nō reperiꝛ a iure scri
pto alr dispositū etiā ꝯsuetudines ad filia extēdunꝛ: vt est tex. in
l. de qbus. in fi. de legi. iō ille tex. d. c. j. multū viget etiā in alia ma-
teria in qua descēdentes primi acqsitoris sunt successuri: ⁊ sic in si
mili materia: ⁊ maxime hoc videꝛ dicēdū in casu nostro in quo de
scēdētes eiꝰ ad quē vniuersa hr̄ditas p̄mi testatoris fuit deuolu-
ta ad Alexiū: ⁊ successiue ad filios Alexij: ⁊ i ea filie Alexij essent
sole successure: ⁊ successiue ipsi Jacobo: nā iure directo deuolueꝛ
ad filias Alexij si Bartholomeꝰ vltimo loco defunctꝰ nō fuisset
testatus. Nam hereditas dicti Jacobi primi testatoris deuoluta
fuit ad Alexium. Nam successit Julia prima cui successit Alexiꝰ
exclusis sororibꝰ vigore iuris municipalis vltio loco positi in the
mate. Alexio successerunt Nicolaus ⁊ bartholomeus: Bartholo
meo erant successuri ab intestato sorores filie Alexij exclusis soro
ribus consobrinis per auten. cessante ⁊ sequentibus. C. de legit. he
redi. ⁊ per consequens si testator censetur se conformare cū dispo-
sitione iuris municipalis et vocare descendentes suos gradatim
iuxta gradus successionum prout concludendum esset prout cō
cludit dominus consulens: non me extendo in allegationibus: qꝛ
satis copiose ipse allegat ⁊ reddit consultatio est adeo ꝓlixa qꝺ le
19 ctori reddetur tediosa: ideo nōnulla omitto. ¶ † Consultatio ve-
ro est de se multiplex: et satis dubia et perplexa et multa dubia in
cidunt: ita qꝺ prolixitas est excusanda: qa nimia. inferendū est qꝺ
dicte filie Alexij put de iure essent successure dicto bartholomeo
⁊ mediante persona Alexij et Julie ipsi primo testatori: qꝛ heres
heredis testatoris est heres. l. fina. C. de here. insti. ita ⁊ succedant
in dicto fideicommisso in bonis. s. Jacobi: ⁊ sic licet sint pares ipsi
Jacobo testatori filij Veronice et filij Alexij in gradu cognatio-
nis qui attendiꝛ: vt pꝫ in exemplo de fratre ⁊ filio fratris prede-
functi posito per gloss. in. d. l. si ita relictum. ẜ. in fideicommisso. de
leg. ij. ⁊ volunt doc. in. l. fi. C. de ꝟbo. signi. ⁊ in alijs locis adductis
ꝑ dñm cōsulentē ⁊ si diceremus attēdi paritatē gradꝰ nō fuissent
excluse filie Julie ab Alexio qui pariter attinebat Jacobo ⁊ insu
per ipsi Jacobo fuissent ab intestato pariter successure remota iu
20 lia. † Nā de iure cōi succedūt pariter mares ⁊ femine dotate vl' nō
dotate. auten. in successiōe in fi. C. de suis ⁊ leg. ⁊ auꝛ. cessante in fi.
⁊ auꝛ. seq. de legi. here. ⁊ l. maximū vitiuꝫ. C. de lib. prete. Statu-
ta aūt de qbꝰ in themate nō excluderēt eas: qꝛ vnū excludit descē
dētes feminas supstitibꝰ masculis descendētibꝰ ꝑ lineam mascu-
linā. Sꝫ. d. Alexius nō descendens Jacobi per lineā masculinā:
ex quo descēdit mediāte femina: ergo cessat illud statutū si habere
tur respectꝰ ad successionē Jacobi circūscripto medio: tū qa Ja-
cobo successit iulia ⁊ iulie succedit Alexius exclusis filiabꝰ vigo-
re statuti: ⁊ ꝯñr Alexius mediāte ꝑsona iulie succedit Jacobo: iō
prout p̄ferꝛ filiabꝰ in successione directa: ita ⁊ in hac fideicōmissa
ria substōne: put. s̄. ꝯclusum est. ex quo daꝛ intelligi qꝺ attendiꝛ
qs sit successurꝰ medio ꝑsone rogate: ⁊ ea mediāte ipsi testōri: qꝺ
⁊ demōstraꝛ ex alio: qꝛ si secꝰ diceremꝰ ꝯcepte post mortē testato-
ris nō venirent ad fideicōmissum: ex quo ad successionē ab intesta
to nō inuitanꝛ. l. j. ẜ. si qs ꝓximior. ff. vn̄ cogna. l. titiꝰ. ẜ. titiꝰ. de su.
⁊ legi. ⁊ l. paulꝰ. ẜ. paulꝰ. de bo. li. qꝺ tū esset penitꝰ ꝯ̄ mentē testa-
toris. cū fecerit tot gradꝰ filiorꝫ: ita qꝺ nō est verisilē qꝺ intellexerit
solū de ꝯceptis eo viuo: ⁊ attēto qꝺ votū parētis est qꝺ bona sua
deueniant ad posteros siue ꝯceptos in vita sua siue post morteꝫ.
21 † Nā. d. l. cū acutissimi. ⁊. d. l. vni. ꝺ his q añ ap. tab. q̄ tale votū pō-
derāt nō restrīgunꝛ ad posteros cōceptos i vita defuncti: ex quo
itaqꝫ ad. d. fideicōmissuꝫ inuitanꝛ ꝯcepti post mortē testatoris ex
cōiecturata mēte defuncti ⁊ gn̄alitate verborꝫ: lꝫ al's alia fiat in-
pretatio in terminis dicti. ẜ. de fideic. ⁊. l. si cognitis. de reb. dub. ⁊
ibi ꝑ Bar. demonstratur qꝺ nō attendiꝛ qs foret successurus te-
statori circūscriptis medijs: sꝫ qs foret successurꝰ onerato restitue
re fideicōmissum ⁊ ẜm vtrāqꝫ ꝯsiderationē dicte filie Alexij sunt
p̄ferēde alijs nepotibꝰ seu neptibꝰ iulie ex ꝑsonis filiarꝫ attēto or-
22 dine successiōis ab intestato. † Nec ob. si dicaꝛ dicte femine fuerūt
excluse ab hereditate Jacobi ꝑ existentiā masculorū et semel exclu
se ꝑpetuo excludunꝛ: qꝛ rñdeꝛ qꝺ fuerūt excluse a successiōe ab in
testato Alexio ꝓpter existētiā Bartholomei ⁊ Nicolai. Sꝫ non
fuerūt excluse vnq̄ ab hr̄ditate Bartholomei q̄ nō erat delata et
cui nō fuit supstes aliqs descēdēs masculꝰ: nec aliqs agnatꝰ. Nec
aliquo iure nec rōne caueꝛ qꝺ exclusus ab hr̄ditate p̄ris ꝓpter fi-
liū excludaꝛ ab hereditate fratris masculo fratre nō existēte put
nō extabat tpe mortis bartholomei: quimo nec ꝓpter fratrē cum
sint diuerse hereditates ⁊ casus sint separati ⁊ de separatis nō est
illatio. l. fi. ff. de cal. l. naturalr. ẜ. nihil cōe. de acq. pos. ⁊ hoc clarissi
mū: ideo nō instādū. ⁊ ꝓpterea de iure cōi cōstet qꝺ dicte filie Ale
xij successissent bartholomeo. Et ex quo sole filie Alexij succedūt
in dcō fideicōmisso euacuanꝛ illa dubia: an masculi p̄feranꝛ femi
nis: ⁊ an attendiꝛ graduū p̄rogatiua. Nā iter eas nō sunt masculi
nec est graduū p̄rogatiua: ⁊ alias sexus: ⁊ p̄rogatiua gradꝰ atten
diꝛ quatenꝰ causat prerogatiuā in ordine successiōis prout ex. s̄.
23 deductis apparet. † Ex his etiā deduciꝛ qꝺ dicta Julia filia Ja-
cobi: ⁊ ab eo instituta nō potuit disponere de bonis subiectis re-
stitutiōi in p̄iudiciū fideicōmissariorꝫ. l. fi. ẜ. sin aūt. ⁊ auꝛ. res q̄. C.
cōia de succ. nisi q̄tenꝰ vl'e fideicōmissum defalcaꝛ de iure ꝑ here-
24 dē. † Cōstat em̄ qꝺ filie ꝺbeꝛ legitīa ⁊ nō potuit onerari. l ea. l. qm̄
in prioribꝰ. C. de inoffi. test. in qua legitia nō ꝯputanꝛ fructꝰ per
cepti ꝑ ipaꝫ filiā ex bōis testatoris. l. scimꝰ. ẜ. repletionē. Cōputan
tur tū in legitimā legata facta ipsi filie ꝑ patrē testatorē ipsi filie
ꝓ dotibꝰ. l. qm̄ nouelle. C. de inof. testa. Quinimo ⁊ alia legata in
legitimā imputanꝛ. l. omnimō. ⁊. l. si qū. ⁊. l. scimus. C. de inoffi. te
stamen. ⁊ auꝛ. nouissima. eo. tit. Item etiam sunt sibi imputanda
relicta per eam facta marito. ar. l. marcellus. ẜ. res q̄. ⁊ ibi ꝑ docto.
25 ff. ad trebel. Et licet relicta facta marito reuersa fuerint postea ad
ipsos

ipsos filios.per.l.femine.z.l.sequentem.z.l.generaliter.et auf.ibi
positis.C.de secu.nup.Tamē illa nō habuerūt ab ipsa relinquēte
nec vt fideicommissarij.Sed vt a lege vt filij propter iniuriā eis z
matri illatam. Et habuerunt postq̄ fuit habita ratio legitime.s.
saltē tempore quo cessit dies fideicōmissi.itaq3 nō suadet ratio qd
26 propter reuersionem istam impinguetur legitima.†Et maxime
quia dicta legata marito fuerunt deuoluta pariter filiabus q̄ nō
successerunt in fideicōmisso prout Alexio qui nō successit:quia nō
deuoluuntur vt heredibus:sed vt filijs in auf.hec res.C.de secun-
dis nup.z quia Allexius z Nicolaus z Bartholomeus nō erant
dicto Jacobo successuri ab intestato:quia non tenebāt primū lo-
cū tēpore mortis Jacobi nulla legitima debetur cū sit quarta ei9
qd quis est habiturus ab intestato.l.parētib9.C.de inoffi.testa. z
l.papinian9.§.quoniam aūt quarta.ff.eo.tit.longe aūt minus et
27 persona eoru3 h3 detrahi aliqua trebellianica:†q2 falcidia et tre-
bellianica nō detrahit nisi ab eo q succedit vt heres directus.l.j.
§.inde neratius.z.l.mulier.§.fi.ff.ad treb.z.l.lex falcidia.§.nūq̄.
28 ff.ad.l.fal.†Sed dubitatur vtru3 dicta Julia heres instituta z ta
cite rogata alijs restituere detrahere potuerit etia3 trebellianicā:
z profecto non est hesitandum maxime in terris ecclesie quomin9
due.iiij.s.legitima z trebellianica detrahantur per.c.Raynutius.
29 z.c.Raynaldus.de testa.z.c.si pater.eo.titu.lib.vi.†Duo autem
obijciunt ad impediendum detractionem trebellianice.primo q2
vbi res prohibetur alienari nō detrahitur falcidia.auf.sed ea res.
C.ad.l.fal.z in auf.vt sponsa.lar.§.si quando autē.vbi sola ratio
30 allegatur:quia alienatio est prohibita:†z l3 tex.ille loquat i fal-
cidia:tamē fm etymologiā vocabuli:quia defalcat adaptat etiā
ad trebellianicam z large loquendo appellatiōe falcidie etiam tre
bellianica continetur.l.iubemus.C.ad trebel.vbi tex. loquitur de
trebellianica:z tamen sepius appellat falcidiā.ad ide3.l.pater fi-
liam.in princi.z.l.titia in fi.ff.ad.l.falci.Bar.in.l.marcellus.in pn
ci.iij.col.ff.ad trebel.vbi dicit id probari per multas.ll.illius titu-
li.z Bal.in.l.quoti.C.fami.herc.Jo.an.in addi.Spe.in tit.de in-
stru.edic.§.fi.ij.col.i addi.que incipit de trebellianica. allegat no.
in.l.filiū quē habētem.C.fami.hercis.si itaq3 appellatiōe falcidie
venit etiā trebellianica:licet ex lata significatione.Et idētitas ra-
tionis expresse in tex.milititat pariter in vtraq3 intelligat per no-
ta.per gl.in verbo eligantur in cle.j.de elec.quā Jmo.dicit singu-
larem per eā cōcludens qd vbi ratio est in lege expressa lex ipsa tra
hitur ex rationis idētitate ad casum qui pōt comprehēdi sub ver
bis ex lata z impropria significatione:licet sit lex correctiua z illā se
quūtur ibi doc.cōiter ita pariter videtur dicendū in casu isto z for
tius:q2 ista est limitatiua non ex toto correctiua iuris antiqui:ita
qd videtur posse dici qd sit potius exorbitās q̄ correctiua.ar.l.ab
rogatur.ff.de verbo.sig.Et in exorbitantibus fit extensio a pari-
tate rōnis put concludit Bart.in repetitione.l.si cōstāte in prin
31 ci.ff.solu.ma.z Jmo.in.d.§.de viro.†Et maxime q2 falcidia z tre
bellianica:q2 contra voluntatem testatoris detrahūtur sunt odio
se vt per Bar.in.l.paulus ad.l.falci.ergo remotio sit fauorabilis:
cum cōtrariorum cōtraria sit natura.l.z si 9tra.ff.de vul.z pup.z
l.si ex toto.de leg.j.cū similibus.ad idē regula quā probat tex.in.l.
marcellus.§.qd aūt.ff.ad treb.fm lec.Bar.que est qd in testamen
tis in quibus cessat falcidia cessat z trebellia.z ita ipse Bar.ibi cō
32 cludit z doc.cōiter in hoc cū eo tn̄ sentiūt.†Et propterea ibi:z in
autē.similiter.C.ad.l.fal.vult qd put de legatis pijs nō detrahit
falcidia.vt.d.auten.silr.ita z nō detrahitur trebellianica fm eu3:
z ita se habet cōis opi.ita ergo dicam9 qd in testamēto in quo res
est prohibita alienari prout nō detrahitur falcidia:ita nec detra
33 hitur trebellianica.†S3 imminet dubitatio non mediocris p tex.
in.d.l.iubemus.z que dicūt ibi Bal.z Sali.per illū tex.Nam ibi
est priuilegium filiorū primi gradus qui rogantur restituere here
ditatem suis posteris put loquitur tex.aliqui trahunt.etiam si ro
gantur restituere extraneis in quo nō est vis quo ad presentē con-
sultationē qd fructus percepti iudicio testatoris non imputentur
in trebellianicā.cuius cōtrarium est regulare.l.in fideicō.in princi.
ff.ad trebellia.z qd plus est:licet al's imputent̄ etiā si testator ni-
hil dixerit fauore filioz primi gradus non imputantur etiā si te-
stator iusserit fructus ipos in trebellianicam imputari.vt est text.
34 ibi apertus.†Et ideo prout nō potest testator disponere circa tre
bellianice diminutionem que videtur resultare ex cōputatiōe fru
ctuū que regulariter est permissa:z hoc in priuilegiū filiorū primi
gradus fortius non possit phibere in totum trebellianicā seu fal-
cidiam debitam filijs primi gradus put arg.vtuntur Bal.z Sa
li.in.d.l.iubemus.Sed Raph.cuma.in.l.coheredi.ij.cum filio.de
vulg.z pup.determinat cōtrariū per plures rationes:z respōdet
ad dictam.l.iubemus.qd loquatur fm tempora.C.quo tēpore nō
poterat testator trebellianicā impedire.z l3 legēdo.d.l.iubemus.
in cursu lectionem neminem videns contradicentem transiuerim
cum opi.Bal.z Sali.subdendo qd ex quo eo tēpore fruct9 cōpu-
tabantur in quartā per.d.l.in fideicōmissaria.z tn̄ fauore filioru3
limitatur illa lex etiā si testator rogauerit seu iusserit imputari: ita
limitetur.d.auten.sed cum testator.z ita pari ratiōe pōt dici qd li-
mitet dictā auten.sed z ea res.Tamē in puncto iuris putarē con-
trariu3.s.qd possit prohiberi falcidia filijs primi gradus prout ce
teris per.d.auten.sed cum testator in sui generalitate.Et respō
sio quā dat Rapha.cuma.ad.d.l.iubem9.videtur probabilis:sc3
qd loquatur de iure antiquo:quo iure testator non poterat trebel
lianicam prohibere seu impedire.Et licet regulariter fructus per
cepti iudicio testatoris computarētur in quartā trebellianicā per
d.l.in fideicōmissaria:tamen illud non descēdebat ex volūtate seu
potestate quam haberet testator prohibēdi vel impediendi seu li
mitandi falcidiam seu trebellianicam:sed ex legis dispositiōe que
attribuerat trebellianice eā naturā vt in ea cōputarentur ea que
heres consequeretur iudicio testatoris.Cū autē lex in casu specia
li dictā naturā limitat vt non pcedat in tali casu remanebat alia
regula qd testatoris voluntas nihil poterat disponere in diminu
tionē trebellianice:ideo in hac parte dispositio.d.l.iubemus.qua-
tenus disponit qd testatoris iussio nihil operetur:videtur funda
ta in regula iuris antiq q̄ erat qd testator nō poterat circa dimi-
nutionē trebellianice quicq̄ disponere.Cum autem hodie sec9 san
citum sit per.d.auten.sed cū testator.videt qd generalitas illi9 au
ten.pcedat etiam in filijs primi gradus.Et sic tenēdo qd licet in
falcidia loquatur:tamē trahitur etiam ad trebellianicam put cō
muniter tenetur possit prohiberi trebellianica etiā filijs primi gra
dus z non limitetur p.d.l.iubemus.z si limitaretur limittetur in
casu quo loquitur.s.quando testator nollet impedire detractionē
trebellianice:tamen vellet qd fructus imputarentur in eam q so-
35 lus casus est expressus in dicta.l.iubemus.†Ita qd potest pbabi
liter dici qd remaneat incorrectus:quia a paritate vel maioritate
ratiōis nō inducit iuriū correctio.auf.quas actiōes.cū ibi no.C.
de sacrosan.eccle.z.l.precipimus.C.de appel.non tamē videt qd
illa lex nō correcta sola ratiōe vt euitetur.ll.correctio dbeat a pari
tate rationis ad aliū casum in quo non loquitur extendi ad limi-
tationem legis none generaliter loquentis.hoc eñ nō reperio iu-
re reperiri:satis eñ est qd in casu suo remaneat incorrecta:ita etiā
nō limitet.d.auten.sed z ea res.quominus in casu suo pcedat etiā
in filijs primi gradus:istud tamē mediū in casu diuersificat casū
nostrū a casu.d.auten.q2 ibi loquitur in casu quo fuit alienatio p
hibita vt res perueniret ad successores eius cui relicta est res phi-
bita alienari:in casu autem istius cōsultationis vt perueniret ad
successores testatoris.ista est differentia in facto que h3 nō medio
crem dubitationem.Adducitur etiā aliud medium ad impediē-
dum detractionem trebellianice.Nam psupponitur non cōfectū
36 inuētarium per dictam Juliam institutam a Jacobo.†Constat
autem qd non 9ficiens inuentariū perdit falcidiam:qd illa3 extra
here non potest vt est expressum in auten.de heredi.z falc.§.si ve-
ro nō 9fecerit inuētarium.vnde sumitur auf.sed cum testator.C.
37 ad.l.falci.†Sed dubitatio est an pdat trebellianicā:z sic an dicta
iura loquētia in falcidia trahātur ad trebellianicā: que questio nō
fuit posita a glossatoribus:z in in ea doc.variāt:nā l3 Albert9 ga
leotti in rubrica ad.l.fal.tenuerit qd sic:q2 solida legata z fideicō-
missa prestat vt refert Jo.an.in.d.§.fi.de instrumentoz edi.dicta
addi.incip.de trebellianica.Et similiter Ja.de are.in.l.cū tale.§.j.
de cōdi.z demonst.p illū tex.z q2 appellatione falcidie venit tre-
38 bellianica:z q2 est eadē ratio:†z q2 etia3 fideicōmissario vniuersa
li tenetur heres reddere rōnem put hec oīa refert Ange.in auf.de
here.z fal.§.si vero expssu3.co.ij.Et hoc nisi intra nonaginta dies
restituat fideicōmissum fm eūde3 Jac.de are.Tamē Jac.de bel.
disputauit hanc questionē:cuius dispu.mentem posuit in auf.de
here.z fal.§.hinc nobis.xiij.q.z tenuit qd nō perdat trebel.q2 eui-
tanda est.ll.correctio.z idē tenet Old.in.l.fi.C.de iure deli. vt eos
refert Jo.an.in.d.add.idē tenēs assignās rōnē qd heres diuidit
hereditatē iter se z fideicōmissariū vle3:put heres nō tenet facere
inuētariū coherdi:ita nec fideicōmissario.voluit aūt impator pui
dere legatarijs z fideicōmissarijs singularib9.i.d.§.hic nobis 9se.
39 z i.l.fi.de iure deli.fm eū.†Nec ob.qd appl'one falcidie trebelliani
ca 9tinet:q2 id pcedit ipropriē sumēdo z improprietatiōes sunt euitā-
de fm eundē Joā.and.idem tenet Bald.in.l.filiū quē habentem
in consilio.cxxxvj.vt refert Ponta.in autenti.similiter.C.ad.l.fal-
cidi.Jdem voluit Barto.in dicta.l.marcellus.§.quod autem. et
in dicta auten.sed cum testator.z in 9silio incipiente domino Jo
anni in ordine.ij.fm ordinem informis fm ordinem pusinum nō
informis in ordine.cxv.preallegata ratione:quia lex correctiua lo
quitur de falcidia:z a paritate rationis non inducitur legu3 cor-
rectio.Et respōdet ad tex.ibi qd illa regula quando ex natura te-
stamenti non detrahitur falcidia:non autem quando ex delicto
heredibus.z idem tenet Bartolus sequendo Angelum in dicta
autenti.sed cum testator.z in corpore in.§.si vero expressum.colū.
ij.respondens ad regulam.dicto.§.quod autē.vt respondet Bar
to.Jtem respondet ad rationem Jac.de arc.qd non sequitur te-
netur fideicommissario vniuersali reddere rationem: ergo si non
reddit priuatur trebellianica fm eum:sed Bald.tenet contrariu3
in dicta autenti:sed cum testator ponderans text.in corpore.in.§.
hinc nobis.vbi dicit tex.qd citet heredes legatarios z fideicōmis

sarios si nõ vult dãnificari sed lucrari: si ergo nõ citat nõ lucratur: sed ille tex. loquit de fideicõmissarijs singularib9 et vniuersalibus: imo magis de vniuersalib9. q2 magis eorũ interest. si ergo nõ citat fideicõmissari9 vlis nõ fit inuẽtariũ s3 illã formam: ergo nihil lucrat p illũ tex. q decidit hanc qõnẽ sm Bald. l3 doc. nõ penderet sm eũ. Idẽ firmat Sali. in. d. autentica. sed cum testator. dicẽs qd Cy. tenet hãc partem: quia fortior est falcidia q̃ trebellianica per ea que habentur in. l. in quarta ad. l. fal. si ergo falcidiã tollit non confectio inuentarij fortius tollat trebellianicam magis debilem. Item secundũ Sali. ratio quare perditur falcidia est: q2 presumit quod subtraxerit z occultauerit tm̃ qd sufficiat sibi pro quarta: sed hec ratio militat etiam in trebellianica: ergo zc. secundũ eum. Idem sentit Raph. cuma. in. d. l. marcellus. §. qd aũt. qd z videtur velle in. d. l. cum tale. §. j. z similiter Bal. ibi qd z pro cõstanti presupponit ibidẽ Pau. de ca. q allegat idẽ tenere in 9si. ccvij. incipi. super hoc dubio fuerunt opi. qd z firmat Ponta. in. d. aut. sil'r. C. ad. l. fal. col. lxxxix. z seq. hãc etiam partẽ cõsulẽdo firmat ipse bar. in cõsi. sm ordinẽ informis. lj. incipiẽ. Bonamẽta. z in eodẽ. lib. in formis in ordine. ccxxxiiij. incip. Lena matarelli: vr̃ tñ vnũ 9siliũ: l3 varient in noĩe pprio in vno appellatur Bonamẽta in alio Lena: s3 forte alterũ erat cognomẽ: z ideo plures vident tenẽtes hãc partẽ. z Raph. ful. in. d. aut. s3 cũ testator. dicit hãc opi. tenendam tãq cõez: z dicit se hoc 9suluisse in ardua qõne: q2 in. §. hinc nobis vsq3 ad finẽ in appellatione falcidie cõprehẽditur trebellianica. Et l3 hoc ab alijs negetur: tñ videt etiam si teneamus qd verbu3 falcidia in toto illo titulo proprie ponatur. Licet doc. cõiter secus videant tenere in articulo an testator possit phibere trebellianicã: z hoc forte mouit Raphalẽ: tñ videt qd vba illius tex. etiã pprie sumpta denegẽt trebellianicã. Nã l3 tex. l. fi. C. de iure deli. inuentor inuentarij non cõficienti inuẽtariũ imponat solã penã amissionis falcidie. Et ex hoc capite inherendo pprie vi verborũ dici posset qd nõ trahat ad amissionẽ trebellianice vt sic verba pprie intelligant put dicebat Ioã. an. z alij idẽ tenẽtes vt euitet. ll. correctio. Licet posset istari qd nõ videat leges antiquas corrigere q dispo nit aliqd fieri z facientẽ priuilegiat: z in casu quo nõ fiat psumat cõtra nõ faciẽtẽ z ppterea iure suo priuatur in penã put cõtingit in casu isto: sic z posset in alijs casibus i quibus quis in penã priuatur suo dñio qd sit leges corrigere que dictant qd rei sue qlibet est moderator z arbiter. sed hoc omisso: licet nõ extẽdat lex noua de falcidia ad trebellianicã: tñ in. d. §. si vero nõ fecerit inuẽtariũ. nõ stat iurislator contentus pena amissionis falcidie q̃ erat imposita p legẽ codicis: sed addit alia. s. qd prestat integra legata et fideicõmissa vt est expressum ibi nõ retinebit falcidiã sed complebit legatarios z fideicõmissarios. Nec loquitur magis de fideicõmissarijs singularibus q̃ vniuersalibus fideicõmissarijs. Ideo vba tex. suadẽt qd ẽt de significatione vboz etiã ppria integra fideicõmissa prestent: s3 si defalcãtur p trebellianicã nõ pstant integra. merito nõ cauillando vba z diuinãdo tex. pbatur ibi qd fideicõmissa vniuersalia nõ diminuunt quominus integra pstentur mediãte trebellianica. Nã ex quo integ ra pstant necessario sequit qd trebellianica nõ diminuit: z per cõsequens cessat. Cũ itaq3 verba ad hoc tẽdũt z ratio militat: q2 pariter põt fraudari fideicõmissarius vniuersalis put legatarius particularis vt z dictum est. Nõ video quid arctet quominus impediatur detractio trebellianice prout z detractio falcidie: z tanto fortius quãto falcidia est efficacior trebellianica: vt etiã superius demõstratũ est. Item si legata particularia debent vltra vires hereditarias vt est exp̃ssu3 in. d. §. si vero nõ cõfecerit. ibi l3 pure substãtie morientis mensurã transcendat legatoꝝ datio: quanto fortius decet qd fideicõmissum vniuersale integre prestet qd nõ põt trãscendere mẽsuram substantie defuncti: z sic si in legatis singularibus heres nõ cõficiẽs inuẽtariũ patit dãnũ vt teneat de suo 9tribuere multo patiẽtius d3 suf-
40 ferre nõ lucrari aduersus fideicõmissariũ vniuersalem. †Cum facilius impediatur lucrũ q̃ inferat dãnum. l. fi. C. de codi. z qd no. in. l. si emancipata. C. de iur. z fac. igno. z. l. iuris ignorantia. z. l. error facti. ff. eo. ti. Nec ob. qd nõ cõuenit vniuersali fideicõmissario istud qd possit excedere mensurã substãtie defuncti: q2 fatendum est. Sed non sequitur qd si nõ excedat mensurã substãtie sed forte absorbeat totã substantiã vel parum min9 qd nõ debeãt integra legata prestari: imo, fortius, put z innuit aduersatiua: l3 eius natura bene ponderata nec aliquis id negaret: ideo nõ sequitur cessat dicta qualitas qd excedat mẽsurã substantie: ergo cessat dictũ qd prestẽtur integra legata vel fideicõmissa. Ideo l3 in fideicõmisso vniuersali necessario cessat nõ minus ppterea d3 militare dictu3: attẽto qd cessatio dicti excessus facit cessare oĩno id qd videbatur obstare tãq incõueniẽs. Et est aduertendũ qd nõ sine ministerio in dicto versi. l3 pure substãtie. nõ repetit de fideicõmisso prout de legato qd nõ puto factũ ex alio: nisi q2 imperator dũ fecerat mentionẽ de fideicõmissarijs intelligebat de fideicõmissarijs vniuersalibus: z ideo q2 fideicõmissa vniuersalia nõ poterant excedere mẽsuram substãtie de fideicõmissis nõ repetit. Et suadet etiam hanc interpretatione3: q2 iurislator vt plurimũ dum loquitur de particularibus noĩat legata vl' legatarios vt est videre in toto titul. ff. ad. l. fal. et dum tractat de vniuersalibus quasi semper noĩat fideicõmissa vel fideicõmissarios: z perraro legata vel legatari9 vt est videre in titulo ad trebe.. z insti. de fideicõmissarijs heredi. in rub. z nig. Ideo arguendo a magis 9muni stylo loquẽdi iurislato. capiantur fideicõmissarij in. d. §. si vero non confecerit inuentarium p fideicõmissario vniuersali. z hoc modo tex. ibi vrget necessario pro hac parte nisi fiat violentia verbis: quã fieri nõ expedit: cu3 z ratio illius text. militet etiam in vniuersali fideicommisso. si itaq3 verba z ratio concurrunt. Non video quid obstet. non ẽm obstat qd non est extendenda legũ correctio: q2 non extenditur sed comprehenditur in verbis expressis proprie sumptis: z etiam in ratione legis. Nec obstat si aliqua verba inserta in pgressu materie nõ cõueniunt fideicõmisso vniuersali: q2 cũ de plurib9 intẽdat disponere z disponat iurislator que sunt diuerse nature nõ inconuenit si aliqua verba interserat in pgressu que nõ cõueniunt omnibus: saltem si nõ ponuntur limitatiue: z maxime si nõ interseruntur in principali dispositione. Et per hec tolluntur nonnulla que ponderaui in verbis. d. §. hinc nobis. in dicta autenti. sed cum testator. circa articulum an trebellianica possit prohiberi. Nec est bona illa similitudo que fit de coherede z fideicõmissario: quia coheres ab initio facit partem: sed fideicõmissarius nõ: sed demũ post restitutam hereditatem quo tempore non exigit ab herede inuentarium prout z vult Iaco. de are. in. d. l. cum tale. §. j. z ratio id suadet. Tunc enim diuidit hereditatem prius z maxime pendẽte cõditione fideicõmissarius nullam facit partem: merito cessat ratio Ioã. and. z sic omnia contraria ruunt. Et remanet 9clusio qd nõ confecto inuentario z elapsis. xc. dieb9 a die adite hereditatis cessat trebellianica. Utrum autem fructus haberẽt computari in trebellianicam non est opus intrare: quia claru3 in iure per. d. l. iubemus. z non expedit ex quo trebellianica non debetur. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. xxiij.

1 ¶ Cõis rei emptores an z qñ regressum habeãt cõtra ciuitatẽ venditricẽ si occurrat qd post dictam emptionẽ oriatur discordia inter dictã ciuitatẽ z aliã sibi vicinã adeo qd imminẽte bello i au xiliũ dicte ciuitatis venerũt gẽtes armate cidẽ nemori graue dãnũ inferẽtes: vbi dicti emptores requisiuerũt rectores dicte ciuitatis vt resisterent z prouiderẽt de dãno futuro: alias protestabant damnis expẽsis z interesse: an ciuitas teneat de damno illato in non remediando insultibus. per totũ cõsil.

2 Periculũ rei vendite an sit emptoris. numero sequen. z. 7. vsq3 ad finem cõsilij.

3 Damnum contingens conductori ad eum pertinet.

4 Uerbis in dubio statur.

5 Emptionis seu venditionis contractus presumitur vbi fit mẽtio precij vnica solutione. nu. 7.

6 Casus fortuiti obligationẽ in se suscipiens ad quid teneatur. nu. seq. z spãliter nu. 12. vsq3 ad fi. cõsi.

7 Locationis seu conductionis aut emptiõis contractus quib9 cognoscatur.

8 Uenditor siue locator an teneatur ad dãnum quod sui culpa contigit vel non contigerit. nu. seq.

9 Dãnũ ab inimicis venditoris siue locatoris datũ: an cẽseat illatũ ab ipso vẽditore siue locatore vt ad illd teneat vẽditor seu locator. idẽ si inferatur per tertiũ alteri etiã absq3 ei9 culpa: quãuis qd non teneatur de dãno omni culpa cessante. nu. 12.

10 Emptor siue locatarius suscipiẽs in se casum fortuitum non propterea excusatur venditor seu locator quin teneat ad custodia3 z debeat curare quãtum in eo est ne emptor re empta careat.

11 Gabelle venditor promittere censetur nihil facere propter quod impediatur exactio gabelle. nu. seq.

13 Conductori non imputatur graue damnum absq3 culpa contingens.

¶ Consilium. xxiij.

1 In nomine domini nostri Iesu Christi. ¶ †Uidetur in hac consultatione prima facie dicendum qd dicti emptores nullum habeãt regressum pro dicto damno eis illato per dictos stipendiarios.
2 ex pluribus. †Et primo quia periculum rei vendite post venditionem completam pertinet ad emptorem. l. j. in principio. z quasi per totum titulum de periculo z cõmo. rei vendi. ff. z. C. † similiter z damnum contingens conductori ad eum pertinet nisi sit
3 tale qd tendat in sterilitatem. l. ex conducto. §. si vis. l. si vno. §. cu3 quidam. ff. loca. l. licet. C. eod. titu. z fortius spectat ad emptorem. emptori enim nõ reperitur qd fiat remisso aliqua etia3 si tota res pereat dũmodo post perfectum contractum: etiam ante traditionem. l. j. z per totũ. C. de pericu. z cõmo. rei vẽ. z. l. j. in pñ. l. necessario. in principio. ff. eod. titulo. Quod autem fuerit contractus emptionis z venditionis z non conductionis z locationis patere videtur ex verbis ipsius contractus. Nam in instrumento sup inde semp fit mentio de emptione z venditione z similiter in instrumẽto schedule

to schedule dicit vendunt fructus montis alui: et successiue in capitulis schedule continuo fit mētio de emptoribus dictorū fructuū et nunꝗ de conductoribus: et etiam in instrumēto cōcessionis predicte facte nomine dicte communitatis nursie de dictis fructibus pluries nominat emptor ille cui ad subhastationē fuerūt stabiliti et concessi. 4 †Et verbis in dubio standū est. l. non aliter. de leg. iij. et l. ille aut ille. §. cum in verbis eo. ti. et l. j. §. is qui nauem. de exerci. quod etiā demonstratur ex alio: quia in instrumēto dicitur qd vēditur pro precio mille floreñ. 5 †vbi autem fit mentio de pcio interpretatur cōtractus emptionis et vēditionis. l. fi. C. de prediis curi. lib. x. put et ibi no. Bar. Itē talis cōcessio fuit facta pro pcio mille florenī. et sic p vno pcio: nō aūt pro annuo vel mēstruo precio. Et vnitas precij ostendit cōtractū emptionis et venditionis cū locatio et conductio ad plures annos soleat fieri sub annuis vel mēstruis mercedibus prout hanc considerationem facit Bart. in. l. cotē ferro. §. qui maximos. de publi. et in dispu. sua que incipit publicanus 6 †Insuper cōtractus ex cōuentione legem accipiunt. l. j. §. si conuenit. ff. de positi. l. legē. C. de pac. Sed in instrumēto dicitur qd emptor emit ad periculū rischum et fortunā ipsius emptoris: merito siue sit locatio et conductio siue emptio et vendi. periculum etiā ex fortuna et casu fortuito contingens pertinere debet ad ipsum cōductorem et conductor esset et fortius si fuerit emptor. Et maxime quia susceptio piculi debet semp aliquid operari prout volūt Barto. Ange. et docto. communiter in. l. sed et si quis §. quesitum. ff. si quis cau. Si itaqz emptor tenetur de periculo etiam casu contingente vt dictum est propter dictam susceptionem periculi videtur qd teneatur etiam de casu contingente culpa vēditoris. l. qui officij. §. fi. ff. de cōtrahen. emp. et habetur in. d. §. quesitum. qd maxime dicendum est: quia dictum dānum nō est tāte estimatiōis qd ascribatur dāno sterilitatis vel simili qd dānum non videt esse in cōsideratione etiam in locatione et conductiōe. d. l. ex cōducto. §. si vis. cū. l. sequēti. et d. l. licet. et c. ppter sterilitatē extra de locato. 7 †Tamen his non ob. contrariū arbitror de iure respondendū. ad cuius rei euidētiā premitto qd dictus ɔtractus dz iudicari cōtractus locationis et conductionis potiusꝗ cōtractus emptionis et vēditiōis et si iudicaretur ɔtract' emptionis et vēditiōis cū solutio q̄titatis pmisse p dicto ɔctu habeat solui nō vna solutione sz annuatim et bina solutio quolibet anno: ita qd vniformis solutio hz fieri quolibet anno et annua solutio hz fieri p dimidia in pmo semestri et p dimidia in scdo semestri. Nā Bar. in dicta sua disputatiōe incip. publican' vult qd ad discernendū an sit ɔct' locatiōis et cōductionis: an vero ɔctus emptionis et vēditiōis dz attēdi sit vnū pciū semel. s. soluendū: an vero plures annue prestatiōes fieri debeāt ex forma cōuentionis. nā dicit si hz fieri ex forma cōuētionis vna solutio erit iudicanda emptio: si vero solutio venit diuidēda per singulos annos vel mēses erat iudicanda locatio et conductio: ita dicit velle gl. in. l. j. §. j. ff. de sups. quā ibi declarat in dicta disputatiōe circa decisionē disputationis et dicit non curandū qd ɔtrahētes vsi fuerint verbo emptionis et venditio seu emit et vēdit et verbo pcio non verbo mercede: quia solet plerunqz equocari et poni vnū p altero. Nec tunc Bar. in dicta disputatiōe facit differētiā an preciū annuum sit ab initio cōstitutum: an vero ab initio constitutum pro toto tēpore de tāta q̄titate pro precio si postea prestatio talis q̄titatis est diuisa p singulos annos: et ita dicit velle glo. in. l. pe. C. de iure emphy. et licet ipse loquatur de annua prestatione: tamen eadē est ratio in prestatione mēstrua vel bimestrali. Idem formaliter vult Pe. de ancha. in consilio. cccciij. fm ordinem informis incip. pluribus rōnibus. vbi sequitur dicta Bart. et circa predicta idem tenet Pet. de perusio in c. ppter sterilitatem. extra de loca. Pau. de ca. etiā in. l. cotem ferro. §. qui maximos. ff. de publi. specifice facit dictam opiniam. et insuper cōcludit Bar. in dicta disputatione qd qñ prestatio precij diuiditur in plures annuas pstatiōes dato qd esset emptio: nihilominus esset idem respōdendum. Et fm dictas theoricas: maxime Bart. qui fuit speculū veritatis in iure nostro si fuisset adeo enorme dānum qd ascriberet sterilitati deberet fieri remissio mercedis seu pcij p aliqua rata: sz hoc non contingit in casu nostro: quia nō presupponitur qd fuerit adeo graue damnum: qd ratiōe sterilitatis vel simili ratiōe haberet fieri huiusmodi remissio. 8 †Item teneretur vendens siue locans ad dānum qd cōtingeret sui culpa leui. Quia in contractib' predictis vltro citroqz obligatoriis: prout sunt dicti contract' venit culpa leuis. l. si vt certo. §. nunc videndum. ff. commo. et p docto. ibi et per Bart. in repetitiōe. l. qd nerua. ff. depositi. ad hoc. l. si vendita. et l. lectos. ff. de pericu. et commo. rei vendi. 9 †Et quando damnum infertur ab inimicis venditoris vel locatoris. tunc censetur damnum illatum culpa vēditoris vel locatoris. l. si merces. §. culpe. ff. locati. 10 †Ideo quādo emptor vel conductor patitur damnum propter guerram motam per vēditorem vel locatorem tenetur venditor vel locator ad id quod emptor vel conductor percepisset tempore pacis: prout inquit Bald. in. l. si ea lege. colū. fin. C. de vsuris. Idem si a suis inimicis guerra moueatur: prout inqt ibi Bald. et videt tex. in dicto. §. culpe. et ibi idem specifice notant Barto. Bald. et Paulus de castro dicentes post gl. ibi qd id pcedit siue inimicitia seu guerra causet sui culpa siue sine culpa dicētes hoc esse notabile. et idem voluit Barto. in. l. cotem ferro. §. qui maximos de publi. dicens qd non curat si guerra moueat iniuste an vero iuste. qd et formaliter dicit Barto. in dicta disputatiōe incipien. publicanus. colū. antepenulti. Et loquitur Barto. etiam quando esset vnicum precium semel prestandum ita qd esset certū qd non esset locatio sed venditio: et idem sequendo Bart. voluit Petrus de ancha. consil. cccc.xv. fm ordinem informis incipien. viso instrumento: et idē vult Bal. in dicta. l. si ea lege. si venditor potest remouere guerram et nō remouet. argumen. l. si fundus. ff. loca. Et volunt prefati docto. qd etiam si guerra iniuste moueat ab inimicis ita qd venditor se defendat et defensio sit omni iure iusta nihilominus venditor teneatur. multo fortius si ipe venditor puocat guerram vel est causa guerre dato qd iuste prouocet prout videt applicari ad casum nostrum. Ex quo terra nursie didicit ligē et illam dissoluere curauit. facit optime qd habetur in. l. nā seruiꝰ. in principio. ff. de nego. gest. vbi not. Bal. qd si mihi fit iniuria propter te repeto a te. Et barto. ibi no. qd si mihi fit iniuria propter factum meum ad id ordinatum debes mihi restituere damnum et loquitur ibi etiam in facto non reprobato: et videtur posse dici qd licet absolute loquendo cesset culpa: tamen quo ad emptorem habetur pro culpa. Prout in simili diceremus hoc casu. ponamꝰ qd vni nobili vnum castrum vl' vna ciuitas auferretur ipe habet gentes per quas in ipo instāti potest recuperare: et si supersederet secꝰ esset ducit gētes suas p fundum titij et illi dat dānum in. x. et nō potest de facili alibi transire: et si voluisset euitare illud damnum titij verisimiliter amisisset suam ciuitatem que valebat cētum milia profecto ille nobilis fecit id quod quilibet prudentissimus et diligentissimus fecisset: quia nō curasset paruum damnum tertij pro euitando maximo damno suo: ideo faciēdo id quod quilibet prudentissimus fecisset est semotus ab omni culpa iuxta theoricā barto. et aliorū in. l. qd nerua. ff. depositi: et tamen nemo dixerit vt arbitror eum non teneri ad resarciendum dānum predictum: quia licet habito respectu ad causam qua motus fuit non videat in culpa: tamen respectu titij dando sibi dānum et in se illud dare dānū videtur ascribi debere culpe et iniquissimum esset illum teneri de dāno dato licet quis de damno dato non teneatur cessante omni culpa. l. in lege aquilia leuissima. ad. l. aquili. et aliquando etiā ex culpa nō tenetur. l. si cuius. §. deniqz. ff. de vsufru. Ita dicamus in pposito licet venditor vel locator non teneantur nisi de culpa absolute loquendo et non sit in culpa qui ab illicito bello vel inimico se defendit et etiam si iuste motum bellum: tamen si ex hoc facto emptor vel conductor dānificatur respectu conductoris et emptoris censeatur ipe venditor vel locator in culpa: et ista sit ratio. d. §. culpe. et que ibi tradunt docto. prout etiam in terminis gl. et doct. in d. l. nam seruius. licet capt' a latrūculis et dimissus bene faciat nō reuerti quātuncunqz promiserit prout dicit ibi Ang. tamē quia ex illo facto suo alij carcerati fuerunt dānificati et factum suum licet iustum erat ad illud ordinatum quo ad illos ei imputatur illud factum suum put ibi notabiliter habetur. Cum itaqz illa reuocatio lige tenderet ad istud dānum et fortius requisitio facta p cōmunitatem summo pontifici qd mitteret dictos stipendiarios tēderet ad hoc damnum: ideo debeat per dictam communitatem resarciri et maxime attenta communi consuetudine que est vt presupponitur in themate qd communitas habeat prouidere stipendiariis de palea et lignis idcirco debeat istud damnum ascribi communitati ac si processisset sui culpa. Facit etiam. l. si vina. §. si in aduersione de peri. et commo. rei vend. vbi licet emptor suscipiat in se periculum tamen tenetur ad custodiam: vt ibi est tex. fm vnam lectu. Et potest ea esse ratio quasi sit lata culpa nō curare quod emptor quantum in se est non patiatur damnum in re empta: licet ille tex. aliam patiatur lec. et alia ratio possit assignari in illo tex. Qualitercunqz autem intelligatur ille textus facit quod licet casus fortuiti pertineant ad emptorem: tamen venditor habet curare quātū cūqz in eo est ne emptor in re empta careat. 11 †Facit optime quod notat Bald. in. c. j. ad hec. de pace iuramento firmā. in vsib' feu. dicens quod qui vendit gabellam censetur promittere nihil facere propter qd impediatur exactio gabelle. et hec quidem satis plana viderentur si non esset qd dicta cōcessio lignatici fuit facta ad periculum rischium et fortunam dicti emptoris seu conductoris. 12 †Sz dicta generalis susceptio periculi rischi et fortune reddit hanc consultationem dubiam sed non obstat: qa vt dictum est iste cōtractus iudicari debet contractus locationis et conductionis in 13 quo ɔtractu †graue damnum casu absqz culpa contingens non imputatur conductori. dicta. l. ex conducto. §. si vis. et §. finali. et l. sequenti. et l. si merces. §. vis maior. eodem titulo. et dicta. l. licet. cū similibus. ideo ista susceptio periculi rischi et fortune opetur istud vltra naturam simplicis huiusmodi ɔtractus: et vt. s. dictū est huiusmodi clausula susceptiōis periculi opatur id qd est ppinquū nature contractus: nec operatur qd omne periculum suscipiat: sed si nō tenebat de casu fortuito operat de casu fortuito si de casu for

De cau

tuito ex natura contractus tenebatur seu sibi ascribebatur: tunc huiusmodi clausula operatur qđ ascribatur sibi casus fortuit⁹ contingens culpa leuissima aduersarij ⁊ si sibi ascribebatur casus cōtingens culpa leuissima aduersarij tūc susceptio periculi ascribat̃ sibi etiam si contingat culpa leui aduersarij ⁊ si al's nō teneret̃ aduersarius de culpa leui cēseretur remissa culpa lata prout hoc volunt Bar. Ang. ⁊ ceteri in d. l. §. questitum prout ⁊ supra deductū est: censeatur ergo per dictam susceptionem periculi qđ locator nō teneatur de casu contingente sine culpa aduersarij etiam sic non teneatur ad remissionem mercedis propter casum causantem sterilitatem: sed bene teneatur ad dānum contingens culpe locatoris. Et licet al's susceptio periculi simpliciter faceret qđ nō veniret remittenda merces propter sterilitatem contingentem casu sui culpa leuissima: nam hoc est propinquū ei qđ veniebat ex natura cōtractus qđ erat culpa leuis. Et susceptio periculi operatur vt imputet̃ culpa leuissima ipsi suscipiēti piculū: tñ succeptio casus fortuiti operatur vt veniant casus cōtingētes absqz aliqua culpa aduersarij. l. que fortuitis. C. de pigno. acti. prout volunt doct. maxime Bartol. ⁊ Pau. de cast. in d. §. questitum. Et hoc operetur, illa adiectio ⁊ fortunam cū verbum fortunā videtur significare casus a fortuna prouenientes ⁊ sic casus fortuitos: ⁊ sic verificetur significatio verbi fortunā ⁊ natura que est vt addat precedētibus: vt. l. ea tamē adiectio. de leg. iij. que est singularis fm Dy. ⁊ no. doc. in l. gallus. §. etiam de libe. ⁊ post. ⁊ in c. ij. de rescri. de quo etiaz per Bar. in l. si is qui ducenta. §. vtrum. de reb. dub. Nō autē veniant casus fortuiti cōtingentes culpa aduersarij. Maxime tendentia ad id dānum per theoricam traditā. in d. §. questitum. ⁊ facit optime. l. si quis vina. §. aduersione. ⁊ §. fi. ff. de pericu. ⁊ cōmo. rei vendi. Potest etiam dici qđ licet dicta susceptio periculi ⁊ casuū fortuitorū sit idefinita ⁊ sit gnalis: tamē trahat̃ ad casus fortuitos solitos non penitus insolitos qui vt ita dixerim in centum annis semel non contingeret. iste est tex. fm vnum intellectum in l. si stulas. §. frumenta. ff. de contrahen. emp. ita illum tex. allegat Bart. in l. sejo. §. medico. ff. de an. leg. ⁊ in d. l. sed ⁊ si qs. §. questitum. et dictum intellectum ad illum tex. tangit etiam Barto. in d. §. frumenta. licet ibi ponat etiam aliū intellectum ad illum tex. Et licet ille alius intellectus videatur magis cōformis illi litere: tñ vtraqz lec. est in se vera ⁊ pro prima adducitur tex. in d. §. medico. prout ⁊ vult Pont. in d. §. questitum. Et hoc adduxi alio anno pro emptoribus gabelle grosse in ciuitate nostra contra camerā apostolicaz circa guerrā quā sedes apostolica habuit cū Florētinis ⁊ successiue Florentini aduersus rempublicā nostraz pro quibus emptoribus consuluerūt etiam in casu illo clarissimi vtriusqz iuris docto. dñs Bald⁹ de Bartholinis. ⁊ d. Petrus de vbaldis cōciues patres ⁊ dñi mei: ⁊ in illo consilio post adductam theoricam bar. per d. §. frumenta: vt etiam. s. deduxi ad propositum subdidi mea verba formalia: videlicet profecto ista guerra videtur posse applicari ad hmōi casum penitus insolitum attenta origine ⁊ causa ex qua mouetur summus pontifex. Nam qđ Florētini suspendiderint de facto licet forte nō inmerituz archiepiscōpū florentinū in habitu existentē sine alia cause cognitiōe ⁊ reuerē. d. Cardinalē nepotem sancti domini nostri insontē q̃si in carcerē detentū diu tenuerint spretis oratoribus sedis apostolice nec vere ascribi possint casibus insolitis: qui mille annis semel nō accideret ⁊ ita etiaz quod summus ponti. dum pacata esset italia tempore. s. dicti cōtractus turcus tanq̃ rugiens in faucibus italie existeret moueret bellum propter quod tota fere italia commoueretur: similiter casui fortuito penitus insolito ascribendum videtur. Nec credenduz quod sine maxima ⁊ intollerabili causa mota fuerit mens sue sanctitatis q̃ quidem nullo pacto cogitanda erant tempore dicti contractus: ⁊ ideo ad hunc casum penitus insolitum non trahatur dicta generalis susceptio periculi secūdū theoricā Barto. in locis preallegatis. Et licet in illa susceptione periculi fiat mentio de casib⁹ preuisis ⁊ nō preuisis: tamē ⁊ inter non preuisos possunt esse multi qui nō sunt ita preter omnem spē ⁊ verisimilitudinez. potuisset enim contingere aliquis casus non preuisus ab ipsis contrahentibus: qui tamē a viro diligentiori potuissent preuideri: et etiā talis qui a diligentissimo non fuisset vnq̃ preuisus. Prout alias in simili circa materiam. autentica. ex causa. C. de libe. prete. i illo ar. an cōseruentur legata testamento nullo preteritione posthumi fit a plerisqz differentia vtrum haberet vxorem sterilē ita quod nulla esset spes habendi filiū: an vero al's nō cogitauerit de posthumo ꝑut sumitur ex dictis Bal. in l. filio pterito. de iniusto test. ⁊ i. l. titi⁹. ff. de libe. ⁊ posthu. ⁊ al's in terminis. l. si societatē. §. arbitrorū. ff. pro soci. ⁊ c. qntauallis. de iureiuu. ⁊ l. si qs cū aliter. de v̄bo. obli. fit differentia ꝑ modernos inter lesionē enormē enormiorē ⁊ enormissimā. de qua ēt ꝑ domi. Ant. ⁊ Jmo. in c. cū contingat. eod. tit. ita etiā inter incōsuetos ⁊ nō puisos pñt dari diuersi grad⁹. casus eñ fortuiti omnes possunt dici casus insoliti vt est tex. in d. §. frumenta secundū vnam lec. tamē aliqui sunt magis insoliti et aliq in superlatiuo gradu insoliti et de istis qui saltē in suplatiuo sunt insoliti intelligatur Barto. qđ non veniant in susceptione casuuz fortuitorum: ⁊ huic membro potest applicari casus noster qui. s. nō fuisset verisimiliter cogitatus nec in spē nec in genere attentis circunstantijs prenarratis ⁊ c. s. d. eñ multi autem sunt casus insoliti qui licet forte nō fuissent prouisi in spē poterāt puideri ⁊ sciri in genere prout de ista scia ⁊ puidētia in gñe est bonus tex. in l. qui iure militari. ff. de mili. testō ⁊ habetur in l. tres fres. ff. de pac. Sunt etiā alij casus improuisi ⁊ in specie ⁊ in genere hoc est de qbus nō fuisset verisimiliter cogitatum in specie nec in genere ⁊ ad istos non trahitur huiusmodi susceptio periculi ⁊ casuum fortuitorum ⁊ ita procedat qđ voluit Bar. in dicto. §. modice. ⁊ in dicto §. questitum per d. §. frumenta fm vnam lectu. ⁊ in casu illo verba contractus erant magis generalia ⁊ magis precisa circa susceptionem periculi quā verba hui⁹ cōtract⁹. Et potest satis dici qđ ista guerra in casu isto sit casus insolitus: scilicet qđ ex causa non verisimili ⁊ inopinabili vt fert̃ motum fuerit bellum inter dictas communitates que erant colligate ⁊ longissimo tempore amicissime. ⁊ propterea ex his ⁊ alijs supra adductis remaneat cōclusio qđ dicta communitas nursie teneatur refundere dictis emptoribus dictum damnum. Laus deo.

Summarium super consilio. xxiiij.

1 Emphyteosis data recipienti pro se suisqz filijs ⁊ nepotibus masculis ex eo per directam lineam descendētibus vsqz ad tertiā generationem legitimā masculinā finitā si filios masculos habuerit succedāt in dictis bōis: alias vna filia femina ipsius maior: an si maioriat̃ dictus recipiens pluribus filijs masculis relictis q diuiserunt rem emphyteoticam. ⁊ vnus ex dictis filijs moriatur relicto vno filio masculo: postea moritur alius relictis dicto nepote ⁊ patruis ac duabus filiabus: qđ dicte rei emphyteotice que obuenit eorum patri ⁊ succedant patrui ⁊ nepos vel portio illa reuertatur ad dominum a quo fuit cōcessa emphyteosis. ꝑ totum cōsiliū.
2 Emphyteosis datur ad meliorandum.
3 Argumentum ab etymologia vocabuli est bonum.
4 Emphyteota non tenetur ad aliquod seruitium sed tm̄ ad canonis solutionem.
5 Feudatarius esse debet domino fidelis ⁊ fidelitatem iurare ac seruitium domini prestare.
6 Contractus natura non mutatur verbis ad quem dignoscenduz qualitas ⁊ natura actus gesti potius attenditur q̃ nominatio cōtractus vel ipsa verba.
7 Alienari nō potest domino irrequisito emphyteosis vel feudū: aliter facta alienatione ad dominum ipsa res reuertitur.
8 Diuisio est species alienationis ⁊ permutationis.
9 Filie in successione suorum parentum preferuntur fratribus ⁊ fratrum filijs.
10 Emphyteosis concessa pro se ⁊ filijs ac nepotibus masculis quibus non existentibus pro filia si ex pluribus filijs vnus decedit relicto filio alijs relicta filia: an filia pro rata emphyteotice rei diuise concurrat. nu. 25.
11 Dispositio hominis censetur se velle conformare cum dispositiōe iuris communis in dubijs ⁊ incertis.
12 Diuisio rerum testamentariarum inter fratres non dr̃ alienatio.
13 Communitas parit discordiam secordiam ⁊ negligentiam.
14 In communione stare nemo cogitur.
15 Alienare non dicitur qui diuidit res quas habet communes siue fuerit feudum vel emphyteosis.
16 Renuncians omni iuri quod habet vel habere sperat in diuisione facienda: quando non impeditur quominus succedat fratri renunciatione non obstante.
17 Emphyteotice rei diuise census quo ad dñm remanet integra vt quilibet dicatur remanere insolidum obligatus.
18 Alienatio non dicitur translatio de fratre in fratrem.
19 Donare ius suum nō pōt pronus extraneo sed bene cōpatrono.
20 Patronatus ius potest vni eorū ad quos spectat vel spectare speratur assignari: licet non ita in penitus extraneum.
21 Argumentari licet de iure patronatus ad emphyteoticum.
22 Contractus ex conuentione legem assumunt.
23 Argumentum a contrario sensu militat in contractibus.
24 Pluralitas an resoluatur in singularitatem vt conditio si decesserit sine liberis verificetur in vno qui substitutum excludere videat̃ ex verisimili mente testatoris.
26 Emphyteosis stipulata a pluribus seu ab vno pro se ⁊ heredibus an vno mortuo alteri accrescat vel heredibus decedentis.
27 Feudo qđ masculi ꝑut femine succedāt nō est cōtra naturā feudi.
28 Conjecture locus est in dubijs ⁊ incertis concurrentibus.
29 Feudo non succedunt femine nisi quatenus ex pacto inuitantur.
30 Feudo qđ masculi ⁊ femine succedant nō inuitantur femine nisi quatenus masculi non supersunt.
31 Emphyteosi seu feudo stipulate pro se ⁊ suis: an nepos stipulatoris excludatur successione illius a filio stipulātis vt debeant seriatim succedere.
32 Fratrū filij cōcurrunt ad successionem alterius fratris simul cū fratre defuncti intrando locuz sui patris ⁊ vt proximiores iudicant̃.

Consilium

Consilium.xxiiij.

In nomine dñi nostri Je-
1 su Christi. † Ad euidentiā dicēdorum premitto qđ
licet in puncto dicatur qđ dicta bona fuerūt data i em
phyteosim: tamen in copia instrī ad me transmissa non fit aliqua
mentio de emphyteosi. Sed apponunt̄ verba q̄ conueniunt feu-
do poti⁹ q̄ꝫ emphyteosi ibi dū dicit ad seruitiū fidelitatum ꝛ va-
2 sallagiū. emphyteosis em̄ nō datur ad predicta: † sed ad melioꝛā
dum vt per Bal. in. l. ij. col. vlti. versi. sed pone. C. de iure emphy. ꝛ
in. l. j. col. j. versi. q̄rto in remouendo. facit. l. fi. eo. ti. vbi circa vendi
tionē rei emphyteotice ꝛ eius ꝑhibitionē noīa melioꝛatiōis ꝛ ius
emphyteoticū quasi ꝑ eodē. emphyteos em̄ grece melioꝛatio di-
cit̄. no. gl. insti. de locato. §. adeo. versi. emphyteoseos. Nā olim nō
dabātur in emphyteosim nisi sterilia ad melioꝛandū ꝓm illaꝫ gl.
3 † ꝛ argu. ab etymologia vocabuli est bonum in iure. l. ij. §. appel-
lata. ff. si cer. peta. insti. de dona. §. est ꝛ aliud. ꝛ. l. tugurij. de ꝟ. sig.
4 † Nec tenet̄ emphyteota ad pꝛestandū aliqđ seruitium fidelitateꝫ
vel vasallagiū: sed solū ad pꝛestandū annuū canonē qui an sit pꝛo
missus in casu isto ignoꝛo: q2 nec in puncto nec in copia instrī que
tm̄ non ꝑfecte ostensa est fit aliqua mentio de pēsiōe aliqua nec de
ca. annuo lꝫ verbū locationis titulo ꝛ illa hac locatione durante
innuant mercedem in pecunia fuisse adiectam. arg. l. j. ꝛ. l. ij. ff. lo-
cati ꝛ conduc. Tm̄ nō est alienū a cōcessione feudi qđ vltra fideli-
tatē ꝛ vasallagium etiā annua merces pꝛestet̄. fidelitas aūt est ꝓ-
pꝛiū feudi: q2 feudū a fidelitate dictū est seu a fide dicit text. c. fi. ꝑ
5 q̄s fiat inue. in vsi. feudo. † Et feudatari⁹ fidelis esse dꝫ dño ꝛ fide
litatē iurare. in. c. j. ꝛ scđo de foꝛma fideli. ꝛ in tit. de noua foꝛma fi
deli. ꝛ in ti. qđ pꝛecedere debeat inuestitura an fidelitas. in vsibus
feu. ꝛ alibi in infinitis vt ita dixerim locis illius tractat⁹ ꝛ feuda
tari⁹ vasallus est dñi vt in ti. si de feu. fuerit cōtrouer. inter dñm ꝛ
vasal. in rub. ꝛ nig. ꝛ in titu. de cōtrouer. inter vasal. ꝛ epm in rub.
ꝛ nig. ꝛ in ti. de milite vasallo q contu. est. ꝛ per totū illū tractatū.
Itē vasallus seruitiū pꝛestat dño ꝛ ad illud pꝛestādū tenet̄ vt in
c. j. de pꝛohi. fe. alie. per lotha. ꝛ in. c. j. an mutus. vel surdus. x. col.
ꝛ in. c. j. quēadmo. feu. ad filiā perueniat. ꝛ in. c. j. §. sꝫ nec est alia. q̄
fuerit ꝑma cā bñfi. amit. x. col. Et ideo cū dicte res dētur ad serui
tiū fidelitatē ꝛ vasallagiū: vr̄ alio nō apparēte potius iudicādus
6 ꝯtractus feudalis q̄ꝫ ꝯctus emphyteotic⁹. † Nec verbū locatio vl̄
silis hꝫ imutare materiā ꝯctus: nā attēditur potius ad dignoscē
dū ꝯctum qualitas ꝛ natura act⁹ gesti q̄ꝫ noīatio ꝯct⁹ vl̄ ipsa ver
ba. ar. l. si vno in pꝛin. ff. loca. ꝛ no. Bar. in sua dispu. q̄ incipi. pu-
blicianus. ꝛ in. l. cotem ferro. §. qui maximos. ff. de publi. ꝟba em̄
impꝛopꝛiant̄ ꝓm subiectā materiaꝫ. l. si stipu. de vsur. d. l. si vno cū
cōcoꝛdan. c. intelligentia de verbo. sig. Licet quo ad pꝛesentē con-
sultationē parum aut nihil differat fit emphyteosis an feudū: ta-
men ꝑut infra apparebit clari⁹ decisio apparebit in feudo hoc p̄-
7 supposito. † Cum feudū nequeat alienari ꝛ silr̄ emphyteosis irre
quisito dño vt de emphyteosi in. l. fi. C. de iure emphy. ꝛ de feudo
in tit. de ꝑhibita feu. alie. per Fede. ꝛ in ti. de pꝛohi. feu. alie. ꝑ lo-
tha. per totos ꝛ alienatiōe aliter facta ad dñm reuertit̄ ꝛ emphy
teosis. d. l. fi. de iure emphy. ꝛ feudum. c. de vasallo qui cōtra con-
8 sti. lo. feud. alie. ꝛ in. c. imperialem. de pꝛohi. alie. feu. ꝑ Fed. † Sed
diuisio est alienatio: q2 vicem hꝫ emptionis ꝛ vēditiōis. l. j. ꝛ. l. fra
tres. C. cōia vtriusq3 iudi. est em̄ quedā ꝑmutatio. l. cū pater. §. he-
reditatē. de le. ij. ꝛ per gl. in. d. l. j. Et isti ꝯctus causant dñij trāsla-
tionē ꝛ alienationē cōtinēt vt de se constat: ꝛ ꝑ ꝯn̄s venditio ꝛ ꝑ-
mutatio talium rerum pꝛohibet̄: vt. d. l. fi. ꝛ in. c. j. de vasallo q cō-
tra consti. lot. feu. alie. cum similibus: ideo etiam diuisio videt̄ pꝛo
9 hibita. † Si tm̄ ex dicta diuisione diuidentes pꝛiuati non fuerunt
tunc si queritur ad quē dicta res emphyteotica vel feudalis ꝑti-
neat videtur qđ ad ipsas filias: cū filie pꝛeferantur in successiōe fra
tribus filijs fratrū. auf. de heredi. ab inte. §. j. ꝛ autē. in successione.
10 C. de suis ꝛ legi. ꝛ auten. cessante de leg. here. † ꝛ de hoc in specie vi
detur tex. i. c. j. de fratrib⁹ a capi. inue. ꝛ ibi est tex. qđ si duo fratres
habet feudū cōe cū pacto qđ ꝑueniat ad masculos ꝛ deficientib⁹
masculis ad feminas si vnus decedit cū filiab⁹ supstite fratre vel
filijs masculis fratris succedūt femine in feudo quaten⁹ ꝑtinebat
ad patrē. Et lꝫ ille tex. loquatur in feudo cōi nō diuiso: q2 filia: suc
cedit in ꝑte que pertinebat ad patrē defunctum: tm̄ idē videtur di
cendū in toto feudo si totū ex diuisione ꝑuenit ad vnū ex fratrib⁹:
q2 donec superest aliquis de linea illius ad quē feudū totū ex diui
sione ꝑuenit ille vel illi de illa linea succedūt ꝛ nō alij de alia linea.
Sed deficiente illa linea eius. s. cui feudū ex diuisiōe peruenit alie
linee admittuntur. iste est tex. notabilis in. c. j. de natur. succe. feu.
in vsi. feu. ꝛ eadem ratio videtur in emphyteosi: ꝛ per consequens
11 idē ius. l. illud ad. l. aqui. cum similibus. † Et facit q2 cōtrahentes
videntur se confoꝛmare cū dispōne iuris vt sic qui pꝛefertur in suc
cessione hereditaria ab intestato p̄feratur in emphyteosi ꝛ feudo.
ꝛ per no. per Bar. in. l. iureiur. §. si liberi. de oper. liber. ꝛ in suo con
sili. icipi. quidam accepit a quodam abbate. al's qđ ista hꝫ duo du
bia in oꝛdine. cxxxij. ꝓm oꝛdinem perusinū non infoꝛmis qđ dictū
sequitur Imo. in. l. fi. ff. de condi. ꝛ demon. ꝛ in. c. potuit de loca. in
fine. ꝛ Pe. de anch. in cle. ij. de iure patro. ꝛ in consi. suo. cxxiiij. ꝛ in
alio cōsi. ccccxxxiiij. ꝓm oꝛdinem infoꝛmis. ꝛ in silī qđ post Dy. di
cunt Bar. Ang. ꝛ Raph. cuma. in. l. heredes mei. §. cum ita. ff. ad
treb. ꝛ Bal. ꝛ Pau. de cast. in. l. fi. de verbo. sig. ꝛ multa huiusmo-
di possent adduci. Cū itaq3 filie in successiōe ꝛ in gradu ab intesta
to p̄ferant̄ fratrib⁹ ita pariter p̄ferant̄ in emphyteosi ꝑ dictā theo
ricā ꝛ per. c. j. in fi. de cogni. feu. vbi tex. qđ etiam recurritur ad ius
scriptum: ꝛ sic ad ius commune vbi consuetudinariū ius deficit.
12 † Tamen his nō ob. ꝯtrariū arbitroꝛ de iure rn̄dendum. s. qđ in di
ctis rebus emphyteoticis vel feudalibus non succedat monasteri
um nec succedāt filie femine sꝫ deuoluātur ad masculos lꝫ em̄ fatē
duꝫ fit qđ diuisio sit alienatio quedam ꝛ spēs quedā ꝑmutatiōis
vt dictum est in adductis supꝛa in ꝯtrarium: tm̄ non est alienatio
13 in hmōi pꝛohibita. † Cum em̄ cōio pariat discoꝛdiam. l. cuꝫ pater.
§. dulcissimis. de leg. j. Et secoꝛdiā ꝛ negligentiā circa rem cōem. l.
14 ij. C. quādo ꝛ quibus quarta ꝑs debe. lib. x. † Ideo iura disponūt
qđ nemo cogitur stare in communione. l. fin. C. communi diuidū.
15 † Et ex natura actus gesti in cōmunionem inciderunt non merē
tur penam si ad diuisionem deuenerunt cum id expediat etiaꝫ do
mino ne pꝛopter discoꝛdiam vel segnitiem vasalloꝛum vel emphy
teotarum res ad eos videt̄ directi dominij spectantes deterioꝛē-
tur: ideo licet sit pꝛohibita feudi alienatio: tamē diuisio est permis
sa etiam si ad vnum ex feudatarijs tota res adiudicetur: vt in. c.
j. de natura succe. feu. x. co. ꝛ in. c. j. §. itē si fuerint. quibus mod. feu.
amitta. licꝫ per alienationē irrequisito domino feudo pꝛiuet̄ ꝛ ad
dñm reuertat̄: vt ibi ꝛ in titu. que fuerit pꝛima cā benefi. amit. c. j.
in. §. si. cum simi. ideo istud feudū non amittit̄ tali alienatione re-
sultante ex diuisione: pariter nec amittatur emphyteosis cū subsit
eadem ratio ꝑut ꝛ hoc sentit apte Bar. in. l. qui rome. §. duo frēs.
post mediū. x. q. allegās tex. in. c. impialē. §. pꝛeterea de ꝑhibi. feu.
alie. per Fede. ꝛ. l. volūtas. C. de fideicō. ꝛ ꝑ rōnem. Nā ratio q̄re qs
ꝑhibetur alienare irrequisito dño est q2 extr̄neus non recognoscit
16 ecclesiā in dñaꝫ vt dicūt doc. in. l. fi. C. de iure emphy. † Et Bar. in
l. si stipulatus. de verbo. signi. ꝓm eum in dicta. x. q. qui subdit qđ
ēt in diuisione renūciaret oī iur q đ hꝫ vel hr̄e sperat ꝛc. nō tm̄ redi
bit ad ecclesiā sꝫ ipse renūciās succedit si illi cui paciscat̄ nō ꝑdest
q2 nullus de ei⁹ linea supest in stipulatione cōpꝛehensus. idē ēt cō
cludit qđ. s. in cōsi. incip. ex themate p̄dicto tria dubia oꝛiunt̄ ꝓm
17 oꝛdinē infoꝛmis. lviij. ꝓm alium oꝛdinem perusinū. cxxiiij. † ꝛ ideꝫ
Bal. in cōsi. mihi. ccxxij. incipi. idem dico. silr̄ Fede. de senis in ꝯsi.
lxxvij. ꝛ in cōsil. ccxxviij. in q̄bus concludit qđ emphyteote inter se
diuidētes rem emphyteoticā nō incidūt in penā legis q2 nihil pe
ne attribuit̄ in extr̄neā ꝑsonā nō trāsfertur. Nā vnusq̄sq3 remanet o-
bligatus insolidū ad ca. soluendū ꝛ nō sufficeret qđ vnus solueret
ꝑ parte vt no. in. c. si. in fi. de loca. ꝛ spe. §. nūc aliqua versic. xxix. eo.
18 ti. † Itē nō vr̄ alienatio trāslatio de fratre in fratrē. l. volūtas. C. de
fideicō. l. vnū ex familia. §. ij. ꝛ. l. peto. §. fratre đ leg. ij. adducit etiā
19 no. in. c. cū apl̄ica de his q̄ fiunt a p̄la. † Adducit ēt sile de patro-
no q nō pōt extranee ꝑsone ius suū donare: ꝛ tm̄ donare pōt cōpa
trono cle. ij. de iure patro. ꝛ qđ diuisio fieri possit sentit spe. d. §. nūc
20 aliqua versi. lxxij. ꝛ versi. cxlvij. † Et videm⁹ qđ ius patronat⁹ pōt
vni eoꝝ ad quos spectat vel spectare speratur assignari lꝫ non ita
in penitus extraneum vt. ff. de assig. liber. ꝛ facit qđ ꝑ Bal. in auf.
21 si qs ruinas. C. de sacrosan. eccle. † Et passim arguitur de iure pa-
tro. ad emphyteo. vt per Barto. in. l. iureiurando. §. si liberi de o-
per. libe. Et quotidie videmus quod emphyteote veniētes ad di-
uisionem diuidunt etiam bona emphyteotica ꝛ consuetudo est o-
ptima iuris interpꝛes. l. cum de interpꝛetatione de legibus. ꝛ. c. cū
dilectus. de consue. conclusio itaq3 indubia est quod per talem di-
uisioneꝫ res ipse non sunt deuolute ad ecclesie monasteriū directū
22 dñium dictarum rerum. † Restat modo videre ad quos deuoluā
tur dicte res. an ad filias an vero ad masculos. circa quod est ad-
uertendū ad tenoꝛem conuentionis quoniam contractus ex con-
uentione legem accipiunt. l. j. §. si conuenit. ff. depositi. l. ea lege. C.
de conditio. ob causam. l. legem. C. de pactis. conuentuꝫ autem fu-
it qđ dicte res deuoluerentur ad filios ꝛ nepotes masculos vsque
in tertiam generationem masculinaꝫ finitam. que verba aperte so
nant qđ ad feminas extantibus filijs vel nepotibus masculis vel
23 alijs de terita generatione masculina non veniant femine. † Nam
etiam in contractibus militat. argumen. a contrario sensu. l. inter
socerum. §. cum inter. de pact. dota. l. eum qui ita. §. qui ita. de ver
boꝛum obligationi. ꝛ pꝛopterea vigoꝛe dicte conuentionis in pꝛi-
mo capite excluduntur femine donec extant masculi de generatio
ne masculina stipulantis. cum itaq3 extēt nepotes masculi ex filio
masculo pꝛedefuncto ꝛ sic militat pꝛimum caput cōuentionis: iō
ipsi succedunt ꝛ non nepotes ex altero filio. femine enim vocātur
si filij masculi non supersunt: cum ergo supersint masculi: ergo fe-
mine excluduntur etiam ex scđo capite ꝯuentionis. Et lꝫ filius q
decessit non hr̄et filios masculos: tm̄ stipulatoꝛ filios masculos ha
buerit qui supsunt tꝑe moꝛtis istius filij qui decessit cum filiab⁹ ꝛ
24 istud sufficit. † Nam est ponderandū qđ verba cōtractus nō cōci

pluntur si filius decedens filios non habuerit: sed si ipse stipulator filios nō habuerit patet quia dum loquitur de filijs loquitur per verba pluralis nūeri: patet ibi si filios masculos legitimos et ibi decesserint: et tamen in singulari ponitur verbum habuerit ibi non habuerit vel si habuerit etc. ideo non potest dicta conditio referri ad filios de quibus locutus est in plurali salua ratione recti sermonis: prout salua debet esse cum potest. l. plautius de auro et ar. leg. Refertur ergo ad stipulatores: ideo dicta conditio sub qua vocatur filie deficit quia stipulator filios habuerit et habet qui inuitantur ex primo capite conuentionis. Et illa conditio si filij decesserint: non verificatur si vnus tantū decesserit sed si omnes decesserint cum illa pluralis locutio non verificetur in vno. l. inter illam. in fin. de verbo. signi. et regula pluralis locutio in vj. Sed illa inde finita equipollet vniuersali. l. si pluribus de lega. j. c. qr circa. de pri uil. et ca. si romanor. xix. dis. qd et deprehēditur ex primo capite stipulationis quo vocantur solum masculi vsqz in tertiā generatione masculinā: ita qd si vno decedente cū filiabus supersunt alij qui ex mēte stipulatoris excludunt feminas qd aperte demōstrat ex primo capite stipulationis. vnde succedit theorica que tradit in. l. heredes mei. §. cum ita. ff. ad trebel. et in. l. pen. C. de impu. q habet qd hmōi conditiones si decesserint etc. relate ad plures si verificat in vno et non in omnibus distinguitur vtrum supersit psona que ex verisimili mente disponentis excludat inuitatum sub dicta conditione quo casu defectā censetur conditio et cōsequenter ille inuitatus excluditur si vero nō superest persona que ex verisimili mente excludat illum inuitatum et tunc ille admittitur prout cōmuniter omnes concludunt in dictis iuribus. In proposito cū masculi ex verisimili mente disponentiū preferant feminis inuitatis sub conditiōe si filij decesserint: ergo non decedētibus omnibus superstites excludunt feminas per dictam theoricam. † Quod et in casu longe fortiori deciditur per text. in. c. j. de eo q sibi et heredibus mas. vbi casus quo quis stipulatus est sibi et heredibus masculis et his deficientibus feminis decessit stipulator vna tm̄ filia superstite et illa filiā decessit superstitibus duobus filijs quorū alter decessit superstitibus duabus filiabus alter vero superstite vno filio masculo: dubitatur an portio illius qui decessit cū filiabus deuoluatur ad filias: an vero ad filium alterius fratris: et decidit qd ad filium fratris: licet iam fuerit factū feudū femineū fortius in casu nostro in quo feudum nunq̄ deuolutū fuit ad feminā et in quo verba inuitantia masculos nō sunt minus vrgentia pro masculis: imo aliquātisper magis vrgētia: et hoc idem similibus terminis in emphyteosi volunt Federicus de senis in supra allegatis consilijs. † Nec ob. tex. d. c. j. de fratribus a capi. inuest. qr ibi loquitur quādo plures fratres fuerunt ab initio inuestiti cū hoc qd donec ipsi vel eorum heredes masculi viuerent et masculis deficientibus femine si superessent feudum haberetur: tūc si vnus decedit cū filia et altero fratre suā portio deuoluitur ad filiā non ad fratrem. nos vero loquimur quādo vnus fuit insolidum stipulatus et postea deuoluit in plures. quo casu loquitur tex. d. c. j. de eo qui sibi et heredi. ma. et femi. Et est ratio diuersitatis quam pōderat tex. in. d. c. j. de duobus fra. a capi. inue. qr quando plures fratres querunt ab initio et stipulantur pro se et heredibus suis quilibet censetur stipulatus partem suam primo pro suis heredibus: et eis deficientibus pro fratre et eius posteris si verba pacti ad fratrē etiā trahūtur: alias vno fratre defuncto ad alterum vel eius posteros nō deuolui portio fratris defuncti vt est expressum in. c. j. de fratri. de nouo benefi. inue. et in. c. j. de benefic. fratris et qualiter fra. succe. in feudo. itaqz pactum qd frater succedat est contra regularem naturam feudi: prout qd femina succedat: sz quādo est vnus stipulator: ipse censetur stipulatus suis posteris sub quibus cōprehēdūtur et masculi et femine: et sic cessat ratio pōderata in tex. d. c. j. de fratribus a cap. de nouo benefi. inue. † Item non est contra naturā feudi qd masculi inuitent. put qd femine: et ideo militat. d. c. j. de his q sibi et heredi. suis mas. et femi. Et maxime in casu nostro in quo supersunt filij masculi stipulatoris ita qd feudum nunq̄ deuenit ad feminā. Nec ob. d. c. j. de natur. succe. feu. quia ibi supsunt masculi de eadē linea eius ad quos feu. deuolutū fuit ex diuisiōe. ita in casu isto si supessent filij masculi ex eo qui ex diuisione emphyteoticā rem totā percepit: sed quia non supest masculus ex illa linea veniūt alij masculi ex alijs lineis. Non ob. qd cōtrahentes censentur se conformare cū dispositiōe iuris: qr verum est regulariter in dubio: sed vbi pactū est in cōtrarium: cessat dicta coniectura: † in rebus eīm incertis est locus coniecture non autem in rebus certis. l. continuus. §. cum ita. in fin. de verbo. obli. † Et insuper in iure feudali nō succedunt femine nisi quatenus ex pacto inuitant vt in ti. de succe. feudi. c. j. §. filia. et. c. j. §. ad filias. de gradi. succe. in feu. † Et si inuitantur filij et filie femine demum inuitantur si masculi non supersunt. d. §. filia. et in ti. epm vel abbatē. c. j. § quinetiā. et in. d. c. j. de eo qui sibi et heredi. suis masc. et femi. quare ex his intrepide tenendum restat qd filie nō succedāt. † Sed dubitatio est: an nepos ex fratre premortuo succedat vna cum fratribus et constat qd ab intestato equaliter succedit filius fratris premortui et frater. autentica vt fratrū filij. in rubro. et nig. Et similiter in feudo est expressum in. c. j. §. his vero. de gradi. succes. in feudā in emphyteosi autem videtur secus quia videtur quod proximiores vocentur. ar. l. cū ita legatur. §. in fideicōmisso. de lega. ij. et. l. peto. §. fratre. eo. titu. Et ideo cū frater sit proximior in gradu ideo preferat nepoti ex fratre: put hoc in terminis similibus decidit Bal. in. d. §. in fideicōmisso. ordine enim successiuo inuitantur vt dictis iuribus et in. l. fi. C. de verbo. signi. Ideo pmo stipulator. secundo filij stipulatoris. tertio nepotes dicit Ponta. in consi. xxij. fm qd quidam allegant. et hoc idem dicit in cōsi. incipien. visa facti serie in prin. mihi in ordine. xxxiij. facit. l. cum pater. §. a te peto. de leg. ij. et. l. heredes mei. §. peto. ff. ad trebel. tamē his nō ob. contrarium puto verius: quia nepos in succedendo intrat locum filij premortui quādo succeditur ascendenti. §. cum filius. insti. de here. ab intesta. et similiter in locum fratis suiqz patris quādo succedit patruo. d. auf. cessante. et se. proxima auf. post frēs. Et put in hereditate isto modo succeditur ita in emphyteosi prout firmat in simili glos. in. d. §. in fideicōmisso. in qbus proximiores ex iure dispositione admittūtur: et tamē frater cōcurrit cum nepote ex altero fratre premortuo put cōcludit gl. ibi quā approbāt ibi Imo. et Pau. de cast. Barto. ibi et Ang. transeunt: et ideo tacite videtur sentire qd glo. bene loquatur qr vbi gl. aliqd notabile et quotidianū firmat si male loquitur solent Barto. et doc. de ea facere mentionem vel lectores decipiat et talis decisio pbat ex illa theorica qd cōtrahētes et testator cēsentur se velle cōformare cū dispositiōe iuris vt put gradatim vocant ad successiōem ita et in huiusmodi dispositionibus: vt per Bar. in. d. §. si liberis. et per eūs alios in locis superius allegatis. et facit qd p Pet. de anch. post Bal. in. l. tres fratres. ff. de pac. et Panor. in. c. in presentia. de pba. et And. de iser. in. c. j. in quibus casi. feu. amit. Et in proprijs terminis in emphyteosi pluries cōsului et vidi ab alijs egregijs et insignibus doctoribus pariter cōsultū. Non obstant qd gradatim succedūt qr fatendū est: † tū filius fratris intrat scdm gradū: ideo gradatim succedendo pariter admittitur vt frater et de proximioribus iudicatur. Item gradatim inuitatur fm gradus successionis prout superius deductum fuit et satis pbat in. d. l. fi. de verbo. signi. vbi gradatim succeditur put exprimit ibi text. Et tamen enumerantur persone in quibus non cadit gradus cognationis sed gradatim intelligitur respectu ordinis succedendi prout et volūt ibi Rapha. fulgo. et Pau. de cast. et quod dicit Ponta. qd primo filij scdo nepotes intelligit quādo supersunt filij et ex eis nepotes. Laus deo.

Summarium super consilio. xxv.

1 Diuisionē factam inter fratres qui postea tenuerunt et possederunt quilibet suam partem quam diuisionem promisit cum iuramento et pena alter fratrum ratificari facere per nepotem ex alio fratre predefuncto infra certum tempus: an ex eo petere possit alter fratrum rescindi in eo quod ratificata non fuit iuxta conuenta per dispositionem. l. si quis maior. C. de transac. per totum.
2 Promisit verbum instrumento insertum interpretatur qd interuenit stipulatio.
3 Stipulatio est contractus nominatus.
4 Contractus nominati non rescinduntur propter cām non secutā ex non implemento alterius contrahentis nec penitentia.
5 Penitentia cessat quando contractus est plene impletus.
6 Uoluntas datur facto intelligi.
7 Ignorantia presumitur in alieno facto.
8 Ratificatio que mandato comparatur si facta fuerit post tempus statutū: an firmet actū q̄si videat posse retrotrahi ad euitādā penā.
9 Pacta siue conuenta iurata qui non seruat periuriū incurrit etiam de iure ciuili.
10 L. si quis maior. C. de transac. trahitur ad quecunqz pacta.
11 Iuramentum de iure ciuili est obseruandum. l. si quis maior dispositione. C. de transac.
12 Diuisionis contractus nil aliud producit ab initio nisi obligationem et actionem personalem vt tradantur res pro diuisis put ex contractu venditionis vel emptionis.
13 Contractus primeuam suscipiunt subsistentiam et initium in personam procuratoris mandato vel ratificatione mediante.
14 Actio per liberam personam alteri non queritur nisi cessione mediante vel mandato.
15 Possessio dominium non causat absqz titulo.
16 Contractus pro vno et pactum pro alio censentur correspectiui adeo qd resultat contractus innominatus.
17 Mora purgari potest intra modicum temporis.
18 Implementum siue conuenta qd quis fecerit vel non fecerit probandi onus competit qui dicit se impleuisse.
19 Diuisione facta quilibet possidendo suam partem: an censeatur contractum diuisionis ratificasse vt nō possit cōtradici in futurū.
20 Contrahentium animus etiam clausula generali non trahitur ad incognita et ignorata.
21 Mora purgari non potest vbi est dies certa expresse indita seu facta rei executione.

Consilium. xxv.

In nomine

In nomine domini nostri

[1] Jesu xpi. ¶ † In hac ꝯsultatione videt̃ primo aspectu dicendum ꝙ dictus contractus diuisionis sit ob[2]seruandus et nequeat rescindi ea ratione quia dictus contractus diuisionis fuit in stipulatione roboratus. † Nam verbum promisit in instrumēto appositū interpretatur ꝙ interuenit sti[3]pulatio. insti. de inutili stipu. §. si scriptū. insti. de fideius. §. fi. per gl. in. j. C. de vsur. † stipulatio est cōtractus nominatus z hoc cōstat z est verborum obligatio que ex stipulatione descēdit inter ceteras [4] obligationes validior vt inquit Cy. in. l. si ex precio. C. si cer. peta. facit optime tex. insti. de verb. obli. §. j. versi. que inde oritur. † z cōtractus nominati nō rescinduntur propter causam nō secutā et ex nō implemento alterius cōtrahentis. l. ea cōditione. C. de rescin. ven. z. l. inciuile. C. de rei vēdi. z. l. fi. ff. de cōdi. ob causam. nec ex pe[5]nitentia vt dictis iuribus z q̃ habentur ibi z in. l. si pecuniam. de cōdi. ob causam. † et insuper quādo cōtractus est plene impletus cessat penitētia: vt ꝓbatur in. d. l. si pecuniā. in prin. z no. Raph. fulg. z Christopho. de caste. in. l. fi. e. ti. dicētes ꝙ ideo nō est locus penitentie in donatione quia nō est donatio ante implemētum. l. senatus. de dona. causa mor. et facto implemēto cessat penitētia. d. l. si pecuniam. et si nō ratificauerunt intra tempus cōuentū fuit in mora faciēdi īplere nihilominus mora purgare potest. l. illud. de pericu. et cōmo. rei ven. z. l. semel mora. ff. solu. matri. z. l. si ita quis. §. seia. de verb. obli. cum si. Ideo postea ratificādo censeatur mora purgata z videtur ꝙ talis purgatio releuet ꝙ mora nō imputetur [6] moroso per dicta iura. † Et maxime quia dicta purgatio more videtur approbata ꝑ dictos Jacobū z Petrū q per plures annos possederūt dicta bona pro diuiso vt in dicto contractu diuisa fuerant z passi fuerūt ꝙ aduersarij possiderent pro diuiso partem eis vel alteri pro eis assignatā. Ex quo videtur sumi ꝙ illi ratificauerunt et ꝙ isti: videlz. d. Jacobus z Petrus acqeuerunt dicte purgationi more. facto enim datur voluntas intelligi. l. cum maior. in prin. z. §. falsus. z. l. respōdit. ff. rem ratam habe. z. l. repⁿhendenda. cum cōcor. C. de instit. z substi. sub cōdi. fac. z ꝓpterea nō videtur imputādū dictis Joāni baptiste Permatheo Octuiano et fratri Benedicto si intra bimestre nō ratificarunt prout cōuentū fuerat: z maxime nō videtur imputandū dictis Permatheo Octauiano et fratri Benedicto qui nō iurauerunt nec erāt obligati ratificare [7] nec forte prius q̃ ratificauerint notitiā habuerūt. † que quidē notitia cum in facto alieno agatur nō presumitur. l. verius. ff. de ꝓba. [8] l. fi. ff. pro suo. † nec illa promissio de rato censetur facta noīe illorū pro q̄bus de rato ꝓmisit. Sed nomine proprio nō enim astringebantur illi ad ratificandum sed qui gerit actum nomine alieno q astringit fidem suā ꝙ illi ratificabunt et si illi nō ratificant nō tenētur illi ad penā conuentā vel ad interesse. Sed procurator. l. si indebitum. z. l. fi. z quasi per totū. eo. ti. si itaqz illi postea ratificant videtur ꝙ ratificatio quo ad eos retrotrahatur z mādato cōparetur. l. fi. C. ad mace. z. c. ratihabitio. de reg. iur. in. vj. Et ideo licet Joannes baptista nō seruauerit promissionem de rato: tñ Permatheus Octauianus z frater Benedictus niti possint ex dicta diuisione.

[9] † Tamē his non obstātibus contrarium arbitror de iure verius nam cum ꝑsupponat̃ ꝙ dictus Joannes baptista maior tūc. xxv. annis iurauerit obseruare oīa per eum cōuenta ꝓut z est de more in cōtractibus sup quibus fiunt instrumēta: vnde si nō obseruauit per eum cōuenta ipse incidit in periurium in penas sancitas per [10] singularē dispositionem. l. si quis maior. C. de trāsac. † que lex licet loquatur de trāsactione z sit situata sub titulo de trāsactionib⁹: z per ꝯñs videat̃ adaptāda ad subiectam materiam tituli iuxta. l. imperatores. de i diem adiec. z in proemio sexti ibi cōgruis subdere titulis. z per glo. in. l. fi. in prin. ff. de cōdi. inde. z in. c. j. z. c. ab arbitris. de offi. deleg. lib. vj. tamē non restringitur solū ad contractum transactionis: sed generaliter loquitur in omnibus pactis vt patet dum dicit aduersus pacta vel transactiones z ibi pactis probatur inserta z ibi ex pacto vel trāsactiōe z ibi pacti iura z postea ibi placitis. et in fi. ibi pactionū cum enim toties generaliter facit mētionem de pactis nō est tradendū ꝙ sine ministerio: sed quia nolebat [11] se restringere ad trāsactionē. † Et principale fundamētum illius legis videtur esse in periurio ꝙ nō magis militat in trāsactione q̃ in alijs contractibus. Ideo illa lex debet generaliter intelligi z ita firmat Bar. ibi. i fi. z idem tenent doct. z est ipsa veritas prout ibi dicit Bal. in fi. ꝙ et tenent alij moderniores cōiter oēs z ita legendo z pluries cōsulendo tenui. et inter cetera disponitur in illa lege: ꝙ qui nō impleuit cōuenta z sic incidit in periuriū priuatur omni iure qđ cōsecutus fuerit ex illo cōtractu vt est tex. ibi actione priuatus z ibi rerum proprietate careat et emolumento qđ ex pacto vel trāsactione illa fuerit cōsecutus. z illa mox retransferūt̃ ipso iure in eum qui obseruauit: vt est expressum. in versi. immediate sequenti. Item qui nō seruat punitur in pena cōtractus vt est expressum ibi itaqz ipse tenetur ad obseruantiā contractus tenetur ad penā. et perdit iura omnia que ex illo cōtractu fuerat consecutus prout hec omnia aperte probātur in illo tex. et idcirco dictus Joānes baptista qui iurauit si nō fecit alios intra tēpus conuentū ratificare z facere qđ cōuentū fuit perdit iura que ex illo cōtractu diuisiōis fuerat cōsecutus et sic portionē que in portione sibi obuenta pri⁹ spectabat. z illa portio ad prefatos dñm Jacobū z Petrū deuoluit̃ z tenetur ad penā conuentā: z quicquid aliud ex cōtractu illo fuerat cōsecutus ꝓut hec omnia ꝓbātur in illo tex. et tamē nihil retrāsfertur in eum qui nō seruauit: z per ꝯñs remanet cōtra eum cōtract⁹ in sua virtute z subsistētia z in ei⁹ fauorē z cōmodū euanescit: vt ibi probatur z volūt ibi docto. [12] † Ex quo infertur qđ cum cōtractus diuisionis ab initio non aliud ꝓduxerit nisi obligationē et actionē ꝑsonalē vt res tradātur ꝓ diuisis prout ex cōtractu emptionis z venditionis. l. j. ff. de acti. emp. z. l. fi. ff. de ꝯhē. emp. [13] l. traditiōib⁹. C. de pac. ad hec. l. diuisiōis placitū. ff. de pac. † et cū contractus primeuā subsistētiā suscipiant z initium in personam procuratoris. l. quecūqz gerimus. ff. de act. z obli. z de ꝑsona ꝓcuratoris trāsitū faciant in personā dñi mediāte mādato vel ratihabitione qñqz ipso iure qñqz mediāte cessione: z regulariter obliga[14]tio † z actio per liberam personā alteri nō q̃ratur nisi mediāte cessiōe. l. j. C. per quas ꝑsonas nobis acqui. z. l. pos. §. z si posses. ff. de acqui. pos. item apud procuratorē cōsistit facultas mediante titulo z iure qđ habet ex titulo querēdi possessionē z dominiū dño p̄cedente mādato vel ratihabitione. d. l. j. C. ꝑ quas ꝑsonas no. acq. et. l. certe. §. j. de p̄ca. et insti. per q̃s personas no. acq. §. ex his itaqz. Istud itaqz ius qđ re aut spe ante ratihabitionē cōsistebat apud Joannem baptistam qui pro alijs stipulatus fuit ipso iure: fuit amissum z sublatū et retranslatū in ipsos dñm Jacobū z Petrū: qui ex eorū parte obseruauerūt sublato eo qđ apud Joānē baptistā residebat: z sic fundamēto z initio ipsi⁹ ꝯct⁹ qđ residebat apđ ipsum Joannē baptistam z per ꝯñs sublata obligatiōe z actiōe que resultabat ex titulo remanet acquisitio possessionis subsecuta sine titulo. et per ꝯñs dominiū pro indiuiso remanet apud dictos dñm Jacobū z Petrū pro portionib⁹ quas prius habebāt ante diuisionē in rebus que ex diuisione tetigerūt in partē dictis Joāni baptiste et fratribus. [15] † Qm̄ secutio possessionis sine iusto titulo nō causat dñij acquisitionē. l. nunq̃ nuda. ff. de acqui. rerū domi. si itaqz dicti fratres nō ratificauerūt tp̄e debito f̄m tenorem ꝯctus ratificādo postea cum iam sit sublatū fundamētale initiū non potuerunt dominiū ex causa diuisionis q̃rere pro partibus que erāt apud dictos Jacobū z Petrum. Ex quo resultat: qđ dict⁹ Joānes baptista in rebus sibi obuētis z fratrib⁹ habet portionē quā ante diuisionē habebat et nō maiorē: z illā habet pro indiuiso cū fratribus z cum dño Jacobo z Petro. illā eum prius habebat et non fuit eam cōsecutus ex cōtractu. item dicti dñs Jacob⁹ z Petrus in rebus eis obuentis ex ꝯtractu diuisionis habent z portiones eorū z portionem que ante diuisionē spectabat ad dictū Joānez baptistā z illas pro indiuiso cū fratribus dicti Joānis baptiste. illi em̄ qui nō iurauerūt z nō erāt obligati ratificare licet ex cōtractu nō ratificato nihil etiā amiserunt. vnde inter eos dñz Jacobū z Petruz debēt esse portiones ꝓut prius erāt ante diuisionez. [16] † Nec obstare videtur qđ cōtractu diuisionis fuit vallatus stipulatione z sic fuerit deductus in contractū nominatū: z in ꝯtractibus nominatis nō sit locus penitētie nec sit locus cōditioni ob causam vt in cōtrariū deductū est quia licet hec procedāt regulariter: tamē fallit in cōtractu stipulationis interposite sup contractu innominato: nam in illa est locus cōditioni ob causam ꝓut in cōtractu innominato ꝓbatur in. l. si quis accepto. z in. l. si mulier. de [17] cōdi. ob cau. z no. Bar. in. d. l. fi. ff. eo tit. † nec ob. qđ pōt mora purgari quia respondetur qđ licet al's mora purgari possit tñ hoc casu mora purgari non potest pluribus rationibus. primo: q2 mora eo casu, quo purgatio ꝑmittit̃ purgari pōt intra modicū tempus z nō post lapsuz tēporis immodici. l. z si post tres. cū sua gl. ff. si q̄s cau. d. l. si ita quis. §. seia. ff. de verb. obli. Sed in casu isto nō sum⁹ intra modicū tempus: nam conuentū fuit qđ intra tēpus duorū mensium Permatheus Octauianus z frater Benedict⁹ ratificabunt dictam diuisionē z omnia z singula in ea cōuenta z iaz sunt elapsi vltra sex anni z octo mēses z non apparet fuisse factā ratifi[18]cationē. † Et onus ꝓbādi qđ impleuit qđ conuentū fuit pertinet ad partē dicti Joānis baptiste qui id ꝯuenit z nō ad dictos dñm Jacobū z Petrū quibus obseruari debebat per no. ꝑ gl. z doct. in. l. ij. C. de iure emphy. z ꝑ Bar. z docto. in. l. hoc iure. de verbo. [19] obli. z ꝑ doct. in. c. potuit. de loca. † Et si dicat̃ dicti fratres possidendo pro diuiso cēsentur re ipsa ratificasse q2 ratificatio nō soluz verbis sed z re ipsa z sic facto pōt fieri z ostendi. d. l. rñdit. rem ra. ha. z possessio ꝓ diuiso postea ꝯtinuata censet̃ habita z haberi ex precedēti titulo diuisionis. arg. l. ij. C. de acqui. posses. z in. l. j. C. de impo. lucra. descrip. lib. x. z si ex illo ti. diuisionis censentur possidere z possessio non queritur nec retinetur sine animo. l. iij. in prin. z §. in amittēda. z. l. si q̄s vi. §. differētia. de acqui. pos. ergo p̄sumuntur habuisse animū qđ ꝯctus ille diuisionis sit ratus z si illa possessio pro diuiso probatur per illos habita intra duos mēses vel parum post cēseatur intra tēpus conuētū facta ratificatio vel mora purgata intra tēpus requisitū. respondet̃ qđ ꝯctus ipse diuisiōis

continet nō solū simplicē diuisionē sed etiā specialia pacta extrinseca puta ꝙ nullus possit vēdere partē suā ⁊c. item ꝙ quedā ꝑmutatio prius facta sit rata. Item ꝙ fructus illius anni essent cōmunes nō ob. diuisione que pacta potuerūt esse incognita ipsis fratribus ⁊ tñ cognita diuisio ⁊ si incognita fuerūt nō potuerūt illa
20 ratificare. † Cum nemo applicet animū ad ignorata. ar. l. mater decedens. de inoffi. testa. l. heres institutus. de acq. heredi. ⁊ ꝙ habetur in. l. cū aquiliana. de trāsac. ⁊ tamē ſm cōuentionē ratificanda erāt intra bimestre oīa ⁊ singula in ea ꝯtēta qḋ factū nō fuit: maxime ꝑsupposita ignorātia que cū sit facti alieni ꝑsumitur. l. fi. ff. pro suo. l. verius. de ꝓba. regula ꝑsumitur. in. vi. Preterea conuenit dictus Joānes baptista nō solū ꝙ ratificabunt intra bimestre. Sed etiā ꝙ similē cōtractū faciēt intra dictū tempus. vnde dato sine ꝑiudicio ꝙ censeantur tacite ratificasse: tamē nō cēsentur similem contractū fecisse intra dictū tempus nec parū post: cū adhuc
21 nō fecerint dictū contractū. † Itē in casu isto est dies cōuenta et pena ⁊ vbi est dies exꝑssa ⁊ pena nō potest mora purgari. l. traiectitie. §. de illo. de act. ⁊ ob. ⁊ per doc. in. d. l. ⁊ si post tres. ⁊ in. l. insulam. de verb. obli. Saly. in repe. l. semel mora. solu. matri. Tertio vbi est facta executio nō potest mora purgari: vt habetur in dictis iuribus per. l. si is cui de leg. ij. vt ⁊ no. ibi Bar. ⁊ doct. ⁊ ideo cum in. d. l. siquis maior. executio fiat ipso iure per illā legē prout ⁊ ibi no. Bar. ⁊ Bal. ⁊ doc. cōiter oēs. qui ꝓpter hoc notant in illo tex. ꝙ cessat ibi purgatio more: ideo cū in casu nostro militet dispositio. d. l. siquis maior. in cōsequentiā cessat in casu isto more purgatio. Et ꝫ ipsi possederint pro diuiso sperātes fortasse ꝙ aduersarij omnia implerent nō propterea vidētur approbasse purgationem more: ⁊ maxime cum adhuc mora nō sit purgata attētis iam dictis. nec obst. ꝙ Permatheus Octauianus ⁊ frater Benedictus nō erant obligati ratificare: nec iurauerunt: ideo si nō raficarunt nō incidūt iu penam conuentā nec in penas. d. l. siquis maior. que quidē fateor. Itē nō inficior quin dictus Joannes baptista nomine proprio ⁊ nō procuratorio nomine ꝓmiserit de rato ⁊ se nō fratres ad id astrinxerint: sed bene inficior ꝙ si dicti fratres quorū nomine foret Joānes baptista diuisionē: si diuisionē intra tēpus cōuentum nō ratificarunt frustra postea ratificāt cum diuiso illa vt dictū est initiū ⁊ subsistētiā primeuā haberet in ipso Joāne baptista: ⁊ ante ratificationē quicquid subsistētie habebat in ipso residebat: ⁊ illa per nō obseruantiā fuit extincta cū qcquid erat apud ipsum euanuerit ipso iure: ideo cū iam fuerit extinctus ꝯtctus diuisionis ex ꝑte Joānis baptiste nō potuit ratificari. p. s̄. dicta ꝓ hac ꝑte. ⁊ facit. l. bonorū. ⁊ q̄ ibi habenť. ff. rem ra. habe. Laus deo.

Summarium super consilio. xxvj.

1 ☞ Legatū liberationis a sorore factū fratribus de eo qḋ petere poterat ab eis occasione residui dotis sibi promisse et legitime si qua sibi debetur: an si postea reconualescat soror ⁊ dotis residuū soluerint fratres que deinde mortua est nō mutato testamēto debeatur dictū legatum ⁊ sit solutū repeti. per totum consilium.
2 Legatū dicitur inutile qñ legatur quicquid habere debet a legatario vel tertio si nihil habere debet. fallit si sit quātitas expressa.
3 Dotis exigende actio cōpetit marito ⁊ non vxori cuius est dominus constante matrimonio.
5 Dotem non exactam maritus soluto matrimonio restituit actionem cedendo.
6 Legatum a creditore factum debitori reuocatur si postea creditor illud exegerit.
7 Legatū liberationis factū debitori per creditorē si reconualescēti soluerit debitor creditori debitū legatū nō censetur legato renūciasse vsqꝫ ad fi. cōsi. limitatur in ꝯtctibus ⁊ alijs dispositionibus.
8 Testator potest qñqꝫ equiuocare turbatus mortis cogitatione.
9 Ignorantia iuris magis toleratur in muliere q̄ masculo.
10 Dos dicitur mulieris patrimonium cuius censetur quodā modo domina vt de ea possit disponere.
11 Maritus ⁊ vxor censentur eadem ⁊ vna persona.
12 Dotē mulieri promittēs vel soluens donare cēseť: fallit si coacte.
13 Dotem maritus accipiēs videtur prius accepta ab ipsa muliere.
14 Legato eo qḋ ex testamēto sempronij debetur si ex dicto sempronij testamento nil debetur quia est nouatnm: valet legatum.
15 Falsum esse nō dicitur quod primordio veritatis iuuari potest.
16 Facere posse dicitur qui potest directe vel indirecte.
17 Mutatio voluntatis in dubio non censetur.
18 Legatū factū titio de eo qḋ sibi debet titius si titius soluerit testatori ⁊ receperit testator nō videtur ꝓpterea reuocatum. nu. seq.
19 Legatum quādo videatur reuocatū alienatione rei legate facta per testatorem.
20 Damni vel lucri excedentis nō est par ratio.

Consilium. xxvj.

1 In nomine dñi nostri iesu xpi. † Hec cōsultatio inspectis verbis testamēti videť satis clara. s. ꝙ dicti legatarij nullā actio: ē aut ius habeant vigore legati predicti: nā testatrix legauit suis fratribus omne ius qḋ habebat vel cōsequi posset tpe mortis cōtra dictos eius fratres: maxime suarū dotiū de qbus di
2 xit apparere instrumentū ⁊c. † Qñ aūt quis legat qcquid habere debet a legatario vel a tertio si nihil habere dꝫ nigil censetur legasse: ideo legatū reddiť inutile. l. si sic. §. sed si addiderit. de lega. ij. ⁊. l. legaui. de liber. lega. Et hoc siue expressa fuerit quātitas siue nō exꝑssa vt dictis iuribus: ꝫ secus sit qñ legat testator id qḋ ipse debet: nam tunc si exꝑssa est quātitas legatū valet secus si non est expressa ꝓut hic habetur in dictis iurib⁹. Et ratio differētie satis colligiť ex tex. d. §. ꝫ si addiderit. ⁊ ponitur ibi ꝑ glos. ⁊ clari⁹ per Bar. nam qñ testator legat id qḋ sibi debetur si id legatari⁹ sibi debet cēsetur legare liberationē quā prestare non pōt si ille non est obligatus: ⁊ sic deficit substātia eius qḋ legatū cēsetur: silr̄ si legat gaio testator centū que sibi titius dꝫ heres nō cogitur nisi actionē cedere quā haberet ad petēduꝫ centū: si itaqꝫ illā nō habet nō pōt cedere: ideo legatū inutile: sed qñ testator legat qḋ ipse ďbet heres cēsetur astrictus vigore legati dare quātitatē in legato expressam quā dare pōt licet nihil testator ďbeat: ideo legatū valet. ita declarat Bar. in. d. l. si sic. ⁊ doct. post euꝫ in ꝓposito cuꝫ testatrix legaret ius qḋ ipsa habebat ꝯ legatarios cū nihil iuris ipsa haberet vt deduciť: ideo legatū reddatur inutile: ꝙ aūt ipsa nullū haberet de
3 ducitur ex eo qꝛ nō ipsa stipulata fuit dotē: sed marit⁹. † ideo actio pro dote exigēda marito cōpetit nō mulieri. l. si pro te. C. de dotis ꝓmissione. et maxime cōstāte matrimonio: cū dos cōstāte matrimonio ad maritū spectet non ad vxorē. l. doce ancillā. C. de rei vē. cum marit⁹ onera matrimonij sustineat ⁊ pro oneribus matrimonij dos detur. l. pro oneribus. C. de iure do. ⁊. l. dotis fructus. ff. eo.
4 ti. ⁊. l. cuꝫ dotē. §. sin aūt in seuissimo. solu. ma. † ⁊ dos stare debeat apud eū qui onera matrimonij subit. l. si is. §. ibi dos. ff. ꝺ iure do. et dato ꝙ censeretur legasse id qḋ maritus debebat habere: tñ heres nō astringeretur nisi ad faciēdū ꝙ maritus liberationē cōcederet: vel heres cogeret maritū: vt actionē cederet cū maritus solu.
5 matri. dotē restituere teneatur. l. ij. ⁊ per totū solu. matri. † et dote nō exacta cessante culpa restituit cedēdo actionē. l. si extrane⁹. ff.
6 de iure do. ⁊ tunc heres ꝑstaret liberationē: † sed si pecunia debita exacta fuit nō potest ꝑstari liberatio: ideo legatū est extinctū: quia extīcta est substātia rei legate: ⁊ sic etiā tūc militat ratio supra allegata: prout ⁊ qñ legatur liberatio: nam tūc cēsetur reuocare legatum si debitū exigitur in vita testatoris. l. non solū. §. liberationis. de libera. lega. ⁊ hinc est ꝙ si creditor legat quātitatē quā ipse cōsequi debet si debitū in vita exigit extinguiť legatū. d. l. si sic. §. sed si addiderit. ⁊. d. l. legaui. ⁊. l. fideicōmissa. §. si rē. de lega. iij. vbi tex. distinguit vtrū mutauerit testator voluntatē exigēdo. An ꝟo nō mutauerit: nihilominus Bar. ibi notat ꝙ in dubio ꝑsumitur mutata volūtas ⁊ qḋ legatario incūbit onus ꝓbādi ꝙ nō fuerit mutata volūtas: que nō mutatio volūtatis non ꝑsupponitur ꝓbata
7 aut ꝓbari posse merito ⁊c. † Sed licet ista plurimū vigere videantur in cōtrariū: ⁊ rigor verborū videatur id suadere qḋ supra deductum est: tñ salua semꝑ veriori sñia videtur posse ⁊ debere ꝯtrariū cōcludi. Nam premittendū est ꝙ maxime fauendū est ⁊ inherēdū menti testantiū quorū nō reddit arbitriū iuxta. l. j. C. de sacrosan. eccle. ⁊ illa preualet verbis. l. cum virū. C. de fideicōmis. l. iij. §. cōditio. ff. de adimen. lega. l. iij. C. de libe. prete. cuꝫ infinitis similibus. Quinimo idem in cōtractibus. l. in cōuentionalibus. ff. ꝺ ver. sig. ⁊ gñaliter in qualibet dispositione. c. intelligētia. extra de ver. sig.
8 et. l. vbi pure. §. rogo. ff. ad trebel. † sed maxime in vltimis volūtatibus q̄ sepe celebranť a semimortuis ⁊ balbutiētibus. l. qm̄ indignum. C. de testa. et saltē cogitatione mortis mens turbata est cū quis testatur adeo ꝙ ď facili equiuocare pōt in verbis. argu. l. hac
9 cōsultissima. §. at cū humana fragilitas. C. qui testa. fa. pos. † ⁊ maxime mulieres in qbus iuris ignorantia ď facili cadit ⁊ tolleratur magis q̄ in mascul'. l. error. ff. ꝺ iuris ⁊ fac. igno. pōderata virtute dictionis nec: et sepe excusatur in feminis ⁊ non in marib⁹. l. j. §. fi.
10 ff. de edē. l. regula. §. ꝙ ⁊ in feminis. ff. ꝺ iuris ⁊ fac. igno. † Et attēto ꝙ dos etiā a iurisconsulto diciť patrimoniū mulieris. l. iij. §. sed vtrū. in fi. ff. de minor. ⁊ in. l. eum. ff. de relig. ⁊ sump. fune. dicitur quasi propriū: ⁊ ideꝫ videtur ꝓbari in. l. in rebus. C. de iure do. ⁊ licet reuera dos ⁊ bona dotalia sint viri. d. l. doce ancillā. ⁊ insti. quibus alie. licet. in princi. ⁊ licet dotis actio sit mariti. d. l. si pro te. tamen dicitur patrimoniū vxoris ⁊ ipsa cēsetur quodāmodo dña ⁊ de dote: vt ď rebus ꝓprijs mulieris censetur: vt in iuribus preallegatis. et eidē mulieri deseruit: qꝛ ꝓpter eam vir subit onera matrimonij inter que cōtinentur ⁊ alimēta ipsius. l. pro oneribus. C. de iure do. cum simi. ⁊. d. l. si cum dotē. §. sin autē in seuissimo. ⁊ cū dos deberet tūc dari ab ipsis fratribus: ꝫ dari deberet marito: tamen quia habita ꝑ maritū censetur esse mulieris: licet improprie per dicta iura: idcirco large loquendo verificari poterat: ꝙ ipsa deberet cōsequi a suis fratribus. Nō em̄ minus est impropriū dicere ꝙ bona dotalia sint vxoris vel dos sit patrimoniū vxoris q̄ vxor dicatur debere cōsequi dotē ab his qui pro ea ꝓmiserūt dotē marito ⁊ illā non tradiderūt: ideo cum illa locutio tolleretur in iuriscōsulto et in iurislatore forti⁹ ista dꝫ tollerari in simplici muliere; et saltem

vt actus

vt actus oīno non pereat: nam debet ea interptatio adhiberi per quā valeat id qꝺ agiť ⁊ nō pereat. l. quoties in stipulationibꝰ. de verbo. obli. ⁊ l. quoties. in actionibus. de rebꝰ dubijs. ⁊ c. si papa.
11 de priui. li. vj. † Coadiuuātur premissa qꝛ vir ⁊ vxor cēsentur vna caro. c. gaudeamꝰ. de diuor. ⁊ c. debituꝫ. de biga. Matthei. xiij. ⁊ hoc respectu si maritus habet ius cēseať ipsa vxor habere ⁊ maxime cedat ī sui vtilitatē ⁊ tandē sit ad eam deuoluendū. Et nō solū rei dotalis: sed etiā aliorū bonoꝝ mariti vxor qͦdāmodo est dn̄a. dicit tex. in. l. j. ff. rerū amo. ꝓpter qꝺ vxor excusatur ab actione fur-
12 ti: vt ibi. † Cōfirmať supradicta interpretatio: qꝛ ille que ꝓmittit vel soluit dotē pro muliere cēsetur donare ipsi mulieri si nō coacte ꝓmittit. l. fi. in prin. C. de iure do. ⁊ l. j. §. accedit. C. de rei vxo. act. ⁊ sic cēsetur quodāmodo dare vxori ⁊ vxor viro. arg. eorū q̄ habentur. in. l. iij. §. et si a debitore. ff. de dona. inter virū ⁊ vxo. ⁊ l. licet. §. quoties. ff. de iure do. ⁊ in. l. singularia. ff. si cer. pe. cū sua materia.
13 † Et sic ſm istā cōsiderationē videtur ꝙ si maritus accipit cēseať prius acceptū per vxorē ⁊ ab vxore deuentū ad virū ad hoc. l. ꝓfectitia. §. ꝙ si qs donaturus. ff. de iure dot. vbi est expꝛssum ꝙ si qs donaturus patri dat dotē pro filia: censetur dos a patre ꝓfecta: ⁊ sic cēsetur pater habuisse ⁊ dedisse marito. ad idem facit. l. dedit dotem. de colla. bonorū. vbi ꝓbatur ꝙ si auus paternus dat dotē nepti: qa illā dat propter filiū: censetur dos per filiū data: ita et si frater vel aliꝰ dat dotē marito siue animo donādi vxori: ꝓut est regulare vt dixi: siue qꝛ teneatur dotare: siue quia pater siue qꝛ frater si vult eam excludi ab hereditate qm̄ dat: vxoris cōtemplatione censeatur ab vxore ꝓfecta. arg. d. l. dedit dotem. ⁊ l. sꝫ ⁊ si plures. §. in arrogato. ff. de vulg. ⁊ pupi. si censetur ab vxore ꝓfecta: ergo censetur prius data vxori ⁊ per vxorē viro: ⁊ sic ex q̄ illi erāt astricti ad dādū viro ⁊ dādo viro videtur dare vxori satis tolleratur si ipsa intelligat ꝙ debet cōseq ab ipsis ꝓmissoribus dotis ex quo si mari-
14 tus accipit fingitur ab vxore acceptū ⁊ datū p eam viro. † Sic ⁊ alˀs sustentatur legatū quadā imaginaria consideratione. in. l. cū filius. §. heres. ff. de lega. ij. vbi tex. dicit ꝙ si legatur titio id qꝺ ex testamēto sempronij debetur si ex testamēto sempronij nō debeť
15 aliqd quia est nouatū valet legatū qꝛ dicit tex. † ꝙ non censetur in totū falsum id qꝺ non caret primordio veritatis: sꝫ ergo vere nihil debeatur ex testamēto sempronij: tamē quia reuera debebať propter id qꝺ ex testamēto debitum fuerat sustentatur legatū improprīādo verba: ita in ꝓposito licet ipsa attēta rei veritate nō posset ab eis exigere: tamē quia maritus pro ea quodāmodo exigere poterat et exactā pecuniā censetur ipsa habuisse: potest dici ꝙ nō censetur in totū falsum ꝙ ipsa debeat consequi: ex quo illam censetur cōsequi mediāte persona mariti: et sic non obstat ꝙ actio pro dote dāda est marito non vxori per. d. l. si pro te: quia respōsio patet ex premissis: et insup si censetur legati liberatio ab illo debito liberatio ꝓrestari poterat: licet nō per heredē: tamē poterat heres curare ꝙ p̄stetur per maritū: ⁊ sic liberatio que cēsetur legata est qd qꝺ p̄stari pōt: ⁊ per ꝯn̄s hoc casu cessat ratio quam innuit iuriscōsultus ⁊ ponit glo. ⁊ clarꝰ Bar. ⁊ doct. in. d. l. si sic. §. sed si addiderit. et per ꝯn̄s cesset dictū per iura vulgaria: ⁊ maxime posset heres: qꝛ maritus teneretur ipsi heredi ⁊ liberaretur cedēdo actionē ⁊ cessa actione p̄stare potuisset ipse heres liberationē: ⁊ pro euitando circuitum ipse maritus verisimiliter liberasset ipsos legatarios si heres eum liberaret: et ideo heres censetur posse liberationē prestare.
16 † Posse em̄ facere censetur qui licet nō possit directo: tn̄ potest facere qꝺ possit. l. qui pōt facere qꝺ possit. ff. de regu. iu. ideo heres dicte testatricis cēseatur posse liberationē cōcedere que censebatur relicta dictis fratribus legatarijs. Est modo videndū: an p exactionem censeatur reuocatū dictum relictū ⁊ mutata volūtas: ⁊ nō ob.
17 adductis in cōtrariū dicendū puto ꝙ non: † cōstat em̄ ꝙ in dubio nō censetur mutatio volūtatis. l. eū qui mutatā. ff. de ꝓba. ⁊ licet per dictum legatū censeatur relicta liberatio prout supra deductū est ⁊ per solutionē censeatur extincta substātia eiꝰ qꝺ cēsetur legatum qꝛ non pōt amplius p̄stari liberatio cum dibitū sit extinctū: ⁊ id ius qꝺ cōsequi debebat a dictis eius fratribus erat iam sublatū tēpore mortis testatricis: nec tpe mortis aliqꝺ ius habebat nec habere sperabat aduersus dictos fratres: nihilominus ex qͦ tēpore testamēti cēsetur habuisse tūc: et per ꝯn̄s censetur legasse id qꝺ ipsi debebāt dare vigore instrumēti dotalis: vt. s̄. deductū est circa primam discussionē. Nec volūtas censetur mutata. ar. d. l. eum q mutatā. et qn̄ nō mutať volūtas testatoris licet debitor cōsequať alˀs liberationē puta per solutionē non ꝓpterea extinguitur relictū vt est expressum i. d. l. fideicōmissa. §. si rem. de leg. iij. Et hinc est ꝙ si legať sub cōditione debitori leberatio vel id qꝺ ipse debitor debet licet heres exigat pendente conditione: tn̄ non extinguitur legatū liberationis vel eius qꝺ legatarius debet prout est expꝛssum. i. l. nō solū. j. §. liberationis. de liber. lega. ⁊ l. si ꝙ. eo. titu. et tn̄ eueniente cōditione nō reperitur inesse id qꝺ legatū erat nec datur facultas
18 id prestādi. † Et similiter si testator qui legauit id qꝺ debebat habere recepit pecuniā debitā a sponte soluēte nō resultat reuocatio legati: vt est expressum. in. d. §. si rem: ita ꝙ legatarius dꝫ ab herede cōsequi quātitatē quā debebat tpe testamenti: ex quo em̄ nō pote-

rat creditor recusare quominus solutionē reciperet a sponte soluēte si recepit nō censeatur mutasse volūtatē et honorare legatariū
19 cōmodo legati iam facti: † prout distinguiť in alienāte rē legataꝫ qꝺ aut alienauit coacte ⁊ nō cēsetur reuocasse legatū aut sponte ⁊ tūc secus. l. rem legatā. ff. de adimē. leg. ita ⁊ distinguiť in receptione solutiōis qn̄ est legata liberatio vel id qꝺ legatariꝰ debet seu id qꝺ testator a legatario debet consequi: nam tūc distinguiť qꝺ aut testator exegit ab inuito: qꝛ tunc cēsetur volūtarie fecisse regulariter cēseť mutasse volūtatē ⁊ extinguiť legatū. d. l. fideicōmissa. §. si rem. et. d. §. liberationis. in prin. Aut testator recipit necessario: vt qꝛ a sponte soluēte: ⁊ tunc secus. d. §. si rem. ⁊ ibi Bal. ⁊ gl. in. d. §. liberationis. ⁊ in. d. l. si qꝺ. que loquūtur. et vbi expresse est relicta liberatio fortius ergo vbi tacite. Et pōt esse ratio: qꝛ testator legādo liberationē expresse vel tacite censetur habuisse respectū ad id a quo liberabat ⁊ sic ad cōmodū qꝺ ipse legatarius consequebať ex legato: ⁊ ideo nō censetur voluisse legatariū priuare illo cōmodo p actū quē non facit volūtarie: sed quadā necessitate coactus: nō tn̄ censetur oīno habuisse ſm ad dictū cōmodū qꝺ omnino censeatur relicta res que debebatur: ita qꝺ heres cogeretur illā dare si ab initio nō deberetur: sꝫ capitur quedā media via que sumitur
20 ex distinctione. d. §. si rem. ⁊ d. l. si sic. cū cōcor. † Et est ratio differentie: qꝛ si ab initio subest debitū et postea solutione extinguitur legatarius incōmodatur ⁊ testator cuius ꝑsonā rep̄sentat heres sentit ꝯmodū ex solutione: ideo de facili induci dꝫ qꝺ resarciať id dānū licet cesset lucrū: quia nō est par ratio ⁊c. l. fi. C. de codi. sꝫ qn̄ ab initio cessat debitū si heres cogeretur soluere quātitatē legatarius sentiret cōmodū et heres dānū. Preterea magis de facili res ab initio impediť q̄ ex post facto extinguať p ea que habent in l. patre furioso. de his qui sunt sui vel alie. iur. ⁊ c. ad apostolicam. de regula. cum concor. ad ꝓpositū cū in casu nostro dicti legatarij nō fuerint exacti: sed spōte soluerint marito dotē ei debitā scꝫ ipsi marito et vxori testatrici quodāmō debitā nō censeť testatrix mutasse volūtatē. Quinimo et si maritus exegisset ab inuitis idē videretur dicendū: qꝛ ipsa testatrix nō poterat ꝓhibere: ita qꝺ militat eadē ratio: prout qn̄ testatrix recipit a legatario spōte soluente. accedat etiā necessitudo inter testatricē ⁊ legatarios. ar. l. rē alienam. C. de leg. ⁊ l. si seruꝰ pluriū. §. fi. ꝺ leg. j. itē qꝺ aut audio dicti fratres pro quātitate debita dederūt insolutū q̄dā bona stabilia ⁊ dicta testatrix eadē bona locauit eisdē ⁊ fecit eis refutationem de mercede ⁊ ipsi fratres illa bona cōtinuo retinerūt: ex quibꝰ etiam cōiecturať mēs testatricis qꝺ nō mutauerit volūtatē. Laus deo.

¶ Summarium super concilio. xxvij.

1 Filiꝰ qui regula generali omnia sua patri querit: an si patre existēte in cōmunitate aut societate diuisiōe facta aliquid ꝓpter eius industriā si fuerit applicatum datūqꝫ filio dicatur illud patri acquisitum quoad proprietateꝫ vt pater suo testamēto de illis potuerit disponere. item filij fratrū existentes in cōmuniōe in qua etate esse debeant vt possint aliquid consequi propter operas ⁊ illorum industriam. per totum.
2 Aduentitiorum pater est legitimus administrator.
3 Negotiorum gestor siue administrator gerens negotium ad eum spectās censetur negotia gerere nomine dn̄i administratorio.
4 Societatis lucrum diuidi debet operas ⁊ personaruꝫ industrias.
5 Aduentitiorum dominus est pater quoad vsumfructū filius vero quo ad proprietatem patre mortuo.
6 Negotiantibus pluribus simul intelliguntur viriliter negotiari.
7 Indefinita in contractibus seu transactione ad ea restringitur de quibus vertitur lis.
8 Prefatio declarat sequentia.
9 Aduētitia quesita filijs aliūde quā a patre pertinet filijs quo ad ꝓprietatem nudam in vita patris ⁊ plenam post mortem patris.
10 Collatio aduētitiorū inter fratres qn̄ ⁊ de qbus fieri debeat. n. 9.
11 Testator etiā pater nō pōt heredē suū onerare in bonis ipsiꝰ heredis vel filij ⁊ sic aliūde quesitū q̄ testatoris seu patris ꝯtēplatiōe.
12 Societas censetur esse contracta per communicationem lucri.
13 Societatis aut diuisionis quales partes esse debeant. nu. seq.
14 Socij filius in qua etate aut parte lucri particeps esse possit.
15 Societatis lucra sunt in iudicis arbitrio.

¶ Consilium. xxvij.

In nomine domini nostri
1 Iesu Christi. † In hac cōsultatione primo est videndū de viribus ⁊ effectu trāsactionis inite inter Baptistā
2 ⁊ Antonium. † Circa quam est aduertēdum qꝺ dictus Baptista pater legitimus ⁊ naturalis dictorū Lancilotti ⁊ Alouisij circa bona per eos ex eorū industria acqsita ⁊ generaliter circa bona aduentitia filiorū habebat vsumfructū ⁊ legitimā administrationeꝫ tēpore trāsactionis ⁊ donec vixit. l. j. C. de bo. mater. ⁊ l. cum oportet. §. non aūt. ⁊ §. fi. ⁊ quasi per totū. de bonisqꝫ libe. ⁊ ideo dictus Baptista potuit trāsigere cum Antonio etiā pro ipsis suis filijs ⁊ cū in p̄fatione trāsactionis dicatur qꝺ erat lis ⁊ cōtrouersia pro portiōe tāgēte dictis Lancilotto ⁊ Alouisio pro eorū laboribus

z industria z vt cause z differētie finis imponatur deuenit dictus Baptista cū Antonio ad diuisionē z transactionē predictā: propterea censetur transactionem fecisse etiā nomine dicti Lancilloti cum Alouisius iam esset defunctꝰ z eius bona deuoluta essent ad dictum Baptistā patrem z Lancilottum z Perioannez fratres vtrinqꝫ cōiunctos per auf. de sunc. C. ad tertul. ita ꝙ de eiꝰ administratione nō erat amplius tractādū: cum mors omnia soluat. in auf. de nup. §. deinceps. ꝙ enim etiā nomine Lācilotti tanꝙ eius patris z legitimi administratoris trāsegerit apparet: qꝛ transegit super negotio ad filiū pertinēte: quia super rebus ad filiū pro rata
3 spectātibus. † Et qn̄ administrator gerit negotiū spectās ad eum cuius est administrator censetur administratorio nomine gerere. l. post mortē. §. tutor. z ibi per Bar. z in. l. fi. ff. qn̄ ex facto tut. z per eundē Bar. docto. in. l. j. §. nunciatio. de no. ope. nūcia. z ꝑpterea dictus Lancilottus pōt niti dicta trāsactione quatenus ꝑ eo facit z habet etiā illi acquiescere ipse ratione administrationis a lege ipsi patri cōcesse vt dixi: z etiā quatenus est eius heres. Videamꝰ itaqꝫ quid tāgit Lanciloto vigore dicte trāsactionis: z presuppono pro intelligētia transactionis et dicendorū ꝙ dictꝰ Baptista z Antonius habebāt bona patrimonialia cōia ex quibus fructꝰ percipiebāt: z eorum opere z industrie nō erant notabiliter difformes: sꝫ potius equales.
4 † Ex quo persuadet ꝙ ex quo tertia pars domus primo nominate in trāsactione cum cortili siue spalmēto est in trāsactione cōcessa Antonio: similiter tertia pars dicte domus censeatur cōcessa Baptiste qui respectu industrie z bonorū erat equalis dicti Antonij. z sic equalis dꝫ esse in lucro iuxta. l. si nō fuerint. in prin. ff. pro socio. z insti. eo. ti. §. j. cum sua glo. in verbo equales. quo fit ꝙ alia tertia pars dicte domus cēseatur esse cōcessa dicto Baptiste pro Lancilotto z sic effectualiter ad euz spe-
5 ctet ꝑcipua post mortē patris: † nam bona aduētitia spectant ad filios in potestate cōstitutos in vita patris quo ad nudā ꝑprietatē z ad patrē quo ad vsumfru. vt. s̄. dictū est: qui vsusfructus finitur morte. l. titio cum morietur. ff. de vsufru. §. finitur. insti. eo titu.
6 † Et hoc etiā suadent verba: quia dictas duas partes recepit Baptista pro se. z Lācilotto eius filio: z sic sunt cōiuncti in dictis duabus partibꝰ dictus Baptista z Lancilottus: ideo quilibet censetur ad eas inuitatus pro virili portione. l. si mihi z titio. in prin. de verb. obli. l. reos. §. cum in tabulis. de duobꝰ reis. l. si duos. §. fi. de leg. j. spalmentū autē qḋ dicitur emptū a quodā luca fuit ꝯcessum pro parte tangēte Alouisio filio dicti Baptiste: itaqꝫ illḋ spalmētum est concedendū heredibus dicti Alouisij: qui heredes fuerūt dicti Baptista Lancilottꝰ z Perioānes z hodie ex persona Baptiste ipsi Lancilottus et Perioānes quilibet ꝑ dimidia similiter z alia domꝰ cuz horto scḋo loco posita in territorio debet attribui pro tertia parte dicto Lancilotto qꝛ ita sonāt verba trāsactionis per ea que dicta sunt circa aliā domū ita ꝙ de duabus partibus dictarum domoꝝ dictus Lācilottus debet cōsequi dimidiā ex ꝑsona sua z tanꝙ heres patris pro dimidia debet habere dimidiam alterius dimidie: z per cōsequens dicte due partes dictaruz domorū z horti debēt diuidi in quatuor partes de quibꝰ quatuor partibus tres spectāt ad dictum Lancilottū et vna ad dictuz per Joannē: excepto supradicto spalmēto empto a dicto Luca: qḋ diuidi debet pro virili inter ipsos Lancilottū et Perioannē et residuū habeat Baptista puto ꝙ de portionibus attributis ꝑ ipsam transactionē Lancilotto censetur assignata quarta pars z quarta heredibus Alouisij et dimidia Baptiste: et ƺm hoc dicto Lancilotto cōpetit ante partem quarta pars omnium dictoꝝ bonorum obuētorū dicto Baptiste tam de tertas dimidie ꝙ de tribus quartis alterius dimidie: et residuū debet diuidi equaliter inter ipsos heredes Baptiste qui sunt Perioānes z Lancillotus: licet duo scrupuli immineant nō leues. Primus quia in diuisione prime dimidie diuise in tres partes nō fit mentio de filijs: sꝫ respōdetur ꝙ ṽba posita in fine pro rata z parte sua z suorū filiorū referantur non solū ad proximū membrū: sed etiā ad trūqꝫ membrū z sic ad primā dimidiā diuisaz in tres partes: qꝛ clausula in. fi. posita zc. l. talis scriptura. de leg. j. c. ij. requiris. z. c. inquisitioni. de app. cuz simi. secūdus quia dicit pro rata filiorū nō se astringit ad Lancilottum z Alouisium et tamē erant duo alij filij. s. Perioānes et Hyzardus: ita ꝙ illa indefinita potest referri ad omnes quatuor filios. cum indefinita equipolleat vniuersali. l. si pluribus. d leg. ij.
7 et. c. vt circa. de elec. in. vj. cū simi. † tamē secus puto: nam trāsactio indefinita refertur et restringitur ad ea sup quibus vertitus lis. l. si de certa. C. de trāsac. ideo cum in prefatione dicatur ꝙ vertitur lis et differētia quia Baptista dicit ꝙ Lancilottus z Alouisius me rentur partē in bonis superlucratis z. d. Anto. cōtradicit. idcirco
8 volētes a lite recedere venerūt ad transac. zc. † Et prefationes declarant sequētia. l. z quia. C. de pac. l. fi. de heredi. insti. l. titia respōdit. §. idem respōdit. de verb. obli. idcirco dicta indefinita ad solos Lancilottū z Alouisiū refertur z sic remanet cōclusio supra facta qḋ Lancilotto cōpetat ante partez quarta pars de obuentis Baptiste z similis cōsideratio hꝫ fieri in bonis alijs cōcessis Baptiste pro se et filijs. † Quo ad bona autē stabilia empta tempore vite Alouisij que sunt in trāsactione deputata ꝙ dictus Antonius de dimidia habeat tertiā partem: z deueniēdo specifice ad primum z scdm quesita ī themate: dicō circa primū ꝙ minime dubium est ꝙ quesita per filios aliūde. ꝙ a patre que appellātur aduentitia hoc est aliunde ꝙ a patre prouenta pertinent hodie quo ad proprietatem filijs nudā in vita patris z plenā post patris mortem: vt. s̄. dictum est ꝑbatur. in titu. de bonis maternis. z in titu. de bonis q̄ libe. per tot. z inter cetera bona quesita ex industria. vt in. d. l. cum opꝫ. in prin. de bonis q̄ libe. z per Bar. in tractatu. de duobus fra
10 tri. z in. l. j. §. pater qui castrēse. de colla. bono. † Et ista aduentitia non cōferūtur inter fratres heredes patris: vt est exꝑssum. in. l. fi.
11 C. de colla. z facit. l. vt liberis. eo. titu. † Quo aūt ad scdm quesitū rn̄deo ꝙ bona filijs nō transmittūtur per patrem iure trāsmissionis quia trāsmittit quis iura sua vel sibi delata non bona aliena. relinquere potuisset si voluisset tāꝙ bona heredis: nam testator potest onerare heredē in bonis ipsius heredis. l. si heredis seruus. de leg. j. l. vnum ex familia. §. si rem. de leg. ij. imo z in rebus penitus alienis si vellet. l. rem alienā. cum sua materia. C. de lega. et hoc si heres adiret hereditatē testatoris maxime si incōsulte: tamen in casu nostro ipse testator nō disposuit de bonis filiorū sed de bonis ꝑprijs. nam instituēdo heredes vniuersales Lancilottum z Perioannē instituit in sua hereditate z nō in bonis ipsorum institutorū: vt de se est notissimū z deprehenditur in toto titulo. de heredi. insti. z in titu. de acquirē. heredi. ff. z. C. per totos. et solet cōmuniter dici in institutionibus heredū: in omnibus aūt alijs suis bonis suos heredes vniuersales instituit talē z talē zc. et ita opinor ꝙ dictū fuerit in casu nostro. Si ergo instituit in suis bonis ergo nō in alijs: licet et si de suis bonis non fecisset mentionē: idem respōdendum foret
12 et est notissimū: et ridiculum est de hoc querere. † Deueniēdo aūt ad tertium ꝯsultationis articulum: est animaduertēdum: ꝙ inter istos simul negotiātes z lucrātes et ponētes lucra et introitus in cōmuni censetur contracta quedam tacita societas lucri z questus que non solū verbis z expresse cōtrahitur: sed etiā tacite z re ipsa. l. societatem coire. ff. pro socio. z no. Bar. in. l. titium z meuiū. §. altero. ff. de admini. tuto. z in suo tractatu de duobus. fratribus et ibi per Bal. in addi. z ꝑ Bar. Bal. z doc. in. l. si patruus. C. cōmunia vtriusqꝫ iudi. z per Bal. l. cum duobꝰ. §. papi. alleg. l. si fratres. ff. pro socio. et in tali socie. lucri et q̄stus in dubio partes habent esse
13 equales. d. l. si non fuerint. † Et sic si plures sunt socij qui tacite vel expresse inniūt societatē lucri z questus z nō aliter cōueniūt qualiter lucra diuidātur partes in dubio erūnt viriles alio non docto: tn̄ si cōstat: vt qꝛ partes fatētur vel aliter ꝑbatur ꝙ vnus plus ponit in societatē ꝙ alter: z tūc plus de lucro debet habere: z ita multoties cōsului: z legendo tenui. s. ꝙ in istis societatibus simpliciter cōtractis prout assolet inter plures cōiunctos simul habitātes z cōiter negotiātes ille qui plus ponit in societate ille plus lucri debet ꝑcipere vel qꝛ ponit vnus operā equiualentē opere alterius z etiā bona z alius solā operā vel vnꝰ maiorē quātitatē pecunie ꝙ alter vel ambo operam. Sed vnus est longe industriosior altero: ille q̄ plus ponit ꝑportionabiliter plus detrahat de super lucratis. Ad propositū itaqꝫ applicādo: licet filij Lācilotti et Perioānes post pupillarē etatem posuerint in cōi operas eorū industriales que vt verisimile est fuerūt alicuius estimationis vltra expēsas pro eis fa
14 ctas. † Tamē arguendo a cōiter accidētibus qḋ arg. est bonū in iure: vt no. glo. in. l. j. per illū tex. C. de arbi. etiā in materia ꝑbationis prout volunt glo. z Bal. in. l. neqꝫ natales. C. de ꝑba. z sumit ex no. per glo. z doc. in. l. nō hoc. C. vnde cog. opere adulti quindecim vel. xvj. annorū nō sunt eiusdem estimationis prout opere viri perfecte etatis. Quinimo vltra impēsas victus z vestitꝰ sunt ope hmōi adultorum cōiter sunt minime estimationis. Itaqꝫ lꝫ opere filiorū Lancilotti z opere Perioānis mereant vt aliqḋ eis cōcedatur de suplucratis post eorū pupillarem etatē tn̄ nō vt pro virilibus capiant partes superlucratorū: nā cōsiderandū est ꝙ opere Baptiste z opere Lancilotti erāt preciosiores ꝙ eorū opere. itez cōsiderandū est ꝙ dictus Baptista habebat bona ex quibꝰ recolligebat fructus z ꝯmunicabat huic tacite societati: itaqꝫ de lucris plus debet attribui ꝑsone z bonis Baptiste ꝙ persone Lācilotti z plus Lancilotti ꝑsone ꝙ persone Perioānis aut filiorū Lancilotti: z aliquid plus ꝑsone Perioannis ꝙ vni filiorū Lācilotti si
15 erat Perioannes maior natu notabili distātia etatis. † Itaqꝫ iudex vel arbiter ad diuidendū z distribuendas partes assumptas debet habere hanc consideratione ꝙ qui plus posuit in dicta societate vel bonorū vel industrie plus de lucris percipiat: z super hoc habet se informare a notis cōsanguineis z vicinis: z cōsiderare ꝙ cōmuniter accidit per supra dicta: nec sup his pōt dari certa meta nec alia doctrina; attenta varietate casuū qui in hmōi occurrunt: Et similis cōsideratio debuit fieri tēpore transactionis facte inter Baptistā et Antoniū: quia nō debebat tantū concedi Lācilotto quātū Antonio aut Baptiste qui in cōi ponebant nō solum operas: sed etiam fructus bonorum suorū qḋ nō faciebat Lācilottus qui solū ponebat operas suas: qḋ forte factū fuit cōpensando forte qḋ Lācilottus merebatur aliquid in bonis mobilibꝰ: vel alijs

bonis in quibus nihil ei concedebatur per trāsactionē. ⁊ ideo forte fuit sibi maior portio assignata in illis bonis specificatis in themate. de quibus etiā. s. quā sibi cōueniret: q2 de alijs nō consignabatur ꝙ sibi competebat: hec tñ mihi innotescunt: sed imagino id qd potuit esse: al's maior portio fuisset in dictā trāsactione assignata Lācilotto quā erat iustū in p̄iudiciū Antonij ⁊ forte Baptiste sed nō haberet p̄iudicare filijs Lancilotti vel Perioanni: si in illis rebus veniebāt in partem aliquā: vt quia fuerint superlucrata tpe eorum pubertatis. Transactio enim nō fuit cum eis celebrata nec eorū nomine: itaq3 nō debet eis nocere nec ꝓdesse iuxta illud vulgare res inter alios acta ⁊c. per iura vulgaria. itaq3 si quid de portione tangēte Antonio fuit assignatū Lācilotto illud cedit eius lucro. ⁊ similiter si Baptiste vltra tertiam vel quartam partē obueniebat singula singulis referēdo: s3 si dicto Baptiste obueniebat tantū q̄tum pro se recepit etiā habita cōsideratione operarū Perioānis et filiorū Lancilotti tunc de portione sua nihil debet eis attribui cum tantūdem habuisset si cū eis ⁊ Lancilotto congruo modo fuisset facta distributio partium: et si cum eis ex integro habent fieri portiones prout ⁊ fieri debet: attento ꝙ cū eis nulla facta est cōuentio nec eorum nomine: et ideo iudex vel arbitratores quo ad istos filios Lancilotti ⁊ quo ad personam Perioannis et eius operas in discernendo quid ⁊ q̄tū eis obuenerit habet facere cōsiderationē q̄tum eis obueniret si nulla transactio fuisset facta ⁊ nulla lata fuisset sentētia: ⁊ q̄tū obueniebat Baptiste ⁊ q̄tum Lancilotto: ⁊ si Lācilotto fuit per transactionē plus cōcessum q̄ sibi cōueniret ſm theoricā supra traditā: et Baptiste fuit ꝑ transactionē non plus cōcessum q̄ sibi obueniret: nō debet de portione Baptiste aliquid detrahi ꝓpter portiōes assignādas ꝓsone Perioannis vel filijs Lancilotti. Ex q̄ ad eos est ex integro habenda cōsideratio. Et per cōsequēs ſm hanc ꝯsiderationē omnis portio que esset assignāda filijs Lancilotti: aut Perioāni ratione sue ꝓsone detrahēda veniret de portione assignata Lancilotto ⁊ pariter de portione assignata pro persona Alouisij: ⁊ nō pro portione assignata Baptiste pro seipso: si in bonis de qbus portiones sunt pro Lācilotto ⁊ Alouisio dictis filijs Lancilotti ⁊ Perioāni aliquid ex eorū ꝓsonis obuenire debet. Sin autē tempore quo illa bona fuerūt acq̄sita dicti Perioānes aut filii Lanciloti nō venerūt in partē: tūc p̄dicta cessant. ⁊ standum est transactioni vt dictū est supra. quo ad bona aūt alia debēt dicti filij Lācilotti ⁊ dict⁹ Perioānes cōsequi partē magnā vel paruā vel nullā ſm theoricā supra traditā: videl3 ſm qd eoꝝ opere merebant habito respectu ad tēpus quo bona ipsa lucrata fuerūt: ⁊ ad merita oparū Baptiste Lācilotti ⁊ Alouisij ⁊ ad fructus bonoꝝ ipsi⁹ Baptiste: ⁊ ꝓportionabiliter ad merita plus ⁊ min⁹ vni vel alteri de lucratis attribuere: ⁊ per hec sunt decisa omnia dubia thematis. Laus deo.

¶ Summariū super consilio. xxviij.

1. ¶ Pena contractus in quo promissum fuit quoddam terre tenimentū sterile ad culturam reducere: an possit exigi vt pena conuentionalis. per totum consilium.
2. Pena conuentionalis an possit exigi in totū vel in parte causa defectus totius implementi in foro conscientie. per totum.
3. Negans totum censetur negare quālibet eius partem.
4. Pena peti non potest quādo approbatur conuentio aut petitur sors principalis.
5. Colonus promittens fundū sterilē cultiuare cum pena si nō cultiuarit pōt pena in totū peti qd partē cultiuarit. per totū consilium.
6. Conuenta obseruata fuisse sunt probāda per impleri debentem.
7. Emptor per vertices iuris quādo solet accipi pro venditore.
8. Cultura fieri debet expensis laboratoris.
9. Pene cōuentionales possunt exigi vltra q̄ interfit etiā de iure canonico ne inducatur iuriū discrepantia. fallit in episcopo.

¶ Consilium. xxviij.

Jn nomine domini nostri

1 Jesu xp̄i. ¶ † Uisa petitione prealis: vt heredis ex testamento Lucie: ⁊ exceptionibus conuentorū ⁊ articulis ⁊ attestationibus testium ⁊ presupposito testamento dicte Lucie quo instituit dictū perrealem: licet prima facie videatur dicendū ꝙ dicti rei conuenti foueāt iustitiā. Nam dictus perrealis actor se fundat ex eo quia dicti rei conuenti ꝓmiserunt dñe Lucie eius auctrici laborare ⁊ cultiuare ⁊ stirpare ⁊ ad culturam reducere bona vēdita ꝓ parte indiuisa: ⁊ nō reduxerunt ad culturā neq3 stirpauerunt pro magna ꝑte dicta bona vendita: ⁊ ꝓpterea petit penā ꝯctus. Et licet forte ꝓbauerit qd nō stirpauerūt neq3 reduxerunt ad culturā bona predicta pro magna parte: tñ non ꝓpterea videtur ꝙ pena peti possit: nam ipsi rei cōuenti non videt ꝙ haberēt ad culturā reducere suis impēsis dicte Lucie venditricis: cum in instrumēto dicatur ꝙ ex pensis venditorū non aūt dicitur expēsis emptorū: sed partis vendētis: ideo cum expēse nō fuerint exposite pro parte Lucie vēditricis: ideo emptores nō videntur ꝙ deberent ad culturā reducere nisi expensis vēditricis non videtur ꝙ illi fuerint in mora implendi cum pro parte venditricis nō impleretur in offerendo impēsas. arg. l. iulianus. §. offerri. de acti. emp. ⁊

2 l. qui pēdentē. eo. titu. † Et insuper videtur ꝙ pena solā duritiem cōtineat. arg. l. seruus ea. ff. de seruis export. et in foro conscientie non tenetur quis soluere: vt per glo. in ca. fraternitate. xij. q. ij. vbi tex. ſm vnā lectu. que a doct. solet approbari: ideo videtur ꝙ exigi nequeat ꝓut videtur ꝓbare tex. in c. suā. extra. de penis. ⁊ ibi Jo. and. post glo. intelligunt illū tex. ꝙ pena pōt exigi ibi pro parte ⁊ nō in totum qn̄ pro parte ⁊ nō in totū impleta fuit cōuentio penalis: ⁊ iste intellectus est ibi satis cōmunis. Sed nō cōuenit illi tex. qui vult ꝙ pena. xxx. labrarū peti nequeat ⁊ tñ non erat pena nisi

3 in. xxx. libris. † Et qui negat totum censetur negare quālibet eius partē per ea que no. Barto. in. l. j. §. si stipu. de verb. obli. ⁊ in. l. si is qui ducēta. §. vtrū. de reb. dubi. dicēs ꝙ ratione partis indebite nō licet negare simpliciter summā pro parte debitā ⁊ ꝓ parte indebitam que tñ simpliciter articulatur pro debita. ⁊ idē voluit post Host. Jo. and. in nouella. in. c. ij. de cōfes. qd ⁊ sequitur Jmo. in. d. §. si stipulāti. ⁊ ibi Pōta. dicēs idem tenere. d. Ant. in. c. j. de plus peti. Et s3 hoc cum in. d. c. sua. negetur exactio summe penalis videtur negari quelibet eius pars. facit. l. si qs. cum totū. ff. de excep. rei iudi. Pro quo etiā facit quia ibi dicitur ꝙ sit cōtentus septem libris que sc3 erant tota principalis sors d̄bita: sed si poterat petere penā pro rata sc3 partis non implete potuisset exigere vltra sortem p̄ncipalē ⁊ sic vltra. vij. libras. Ergo nō debuisset sibi mādari

4 ꝙ esset cōtentus septem libris. †. Preterea qn̄ petitur sors p̄ncipalis approbat laudū seu cōuentio p̄ncipalis: ideo tūc pena peti non pōt. l. rescriptū. §. si pacto. de penis. ⁊ not. glo. in. c. dilecti. de arbi. ⁊ est tex. in. l. celsus. ff. de arbi. ideo remaneat ꝙ ille tex. mādet penā non debere exigi. ⁊ l3 de iure ciuili secus sit tñ apud Egubiū ꝙ cōstat esse de terris ecclesie seruandum est ius ca. vt per Bar. et Bal. in. l. priuilegia. C. de sacrosan. eccle. ⁊ per docto. in. c. j. de noui

5 ope. nūcia. ⁊ ꝑ glo. in. c. ij. de arbi. lib. vj. ¶ † Tamē his nō obstātibus cōtrariū arbitror de iure respōdendū. constat enim conuentionē non esse seruatā pro parte reorū qui promiserunt soluere certā partē fructuū recolligēdoꝝ in terris vēditis ⁊ illas totas cultiuare et seminare ⁊ nō cultiuatas distirpare ⁊ ad culturā reddecere. ⁊ ꝓbatur ꝙ nō reduxerūt ad culturā multas petias terrarū magne mensure nam plures testes id deponunt: ⁊ licet aliqui nō deponant de omnibus: sed aliquas excipiāt de quibus nō deponunt: tñ de illis deponūt alij: ita ꝙ etiā in illis per aliquos exceptuatis ab eorum depositionib⁹ sunt alij cōtestes: prout declarat dñs allegās. ⁊ pa

6 tet ex inspectiōe attestationū. † Et insup onus probādi ꝙ cōuenta fuerint obseruata spectat ad habentē implere cu3 agatur inter habētes implere ⁊ cui debet impleri per no. per gl. ⁊ docto. in. l. ij. C. de iure emphy. ⁊ in. c. potuit. de loca. ꝑ Bar. ⁊ doc. in. l. hoc iure.

7 de ver. obli. per ca. in. c. bone. de elec. ⁊ in. c. sup his. de accu. † Nec ob. qd dicitur expēsis ipsoꝝ venditorū. nam est aduertendū ꝙ licet differāt emptor ⁊ venditor: tñ etiā iuris vertices qn̄q3 vnū ꝓ altero assumūt: vt in. l. qui fundū. §. qui bonafide. ff. ꝓ empt. ⁊ ibi glo. in verbo emptor. item in. l. j. C. si seruus extero. ⁊ in. l. si ex cōuentione. C. de pac. vbi ex vēdito exponitur ꝑ gl. i. ex ēpto. ⁊ dicit iuriscōsultus. in. l. veteres. ff. de ꝯhen. emp. ꝙ veteres ꝓmiscue vtebantur istis vocabulis emptor ⁊ vēditor. Cum ergo vteres passim promiscue vterentur prout dicit Paulus iuriscōsultus ⁊ etiam post eu3 imꝑatores in. ll. vterētur dicto more veterū qn̄q3 in dictis iuribus codicis ac etiā in. l. j. C. sine cēsu. vel reli. ſm vnā lec. Et vulpianus etiā ita sumpserit: nō est absonū si etiā ita assumat in dicto instrumento: vt dum dicitur expensis dictorū venditorū exponatur. i. dictorum emptorū. Que interpretatio ex pluribus est quodāmodo necessaria. primo quia dicta verba dictorū vēditorū sunt pluralis numeri ⁊ ꝟba pluralis numeri nō possunt verificari in vna ꝓsona sine maxima violētia. regula pluralis locutio. in. vj. l. vbi numer⁹. de testi. ff. ⁊. l. inter illā. in fi. ff. de verb. signi. ⁊ tñ vna tantū ꝓsona vendidit: q2 sola dña Lucia ⁊ duo emerunt. s. dicti rei cōuēti: ideo suadet ratio ꝙ pro ipsis emptoribus ponātur dicta ꝟba dictorū venditorū: ꝙ ⁊ scdo suadetur qn̄ dicta verba sunt masculini generis ⁊ ipsi emptores erāt masculi ⁊ Lucia erat femina ⁊ l3 masculinum plerūq3 cōcipiat femininū per iura vulgaria: tamē raro vl̄ nunq̄ ponitur vt solū feminā cōplettatur. solet enim nōnunq̄ referri ad masculū ⁊ feminā: sed nō vt ad solā feminā referat: ⁊ sic si ad Luciam dicta verba referrerētur essent due improprietiōes per maxime: si vero ad emptores vna sola ⁊ due preualet vni. arg.

8 auf. itaq3. ⁊ que ibi no. C. cōmunia. de succes. † Jnsup subiecta materia suadet ꝙ cultura fiat expēsis laboratoris quia ita est de more et ꝙ consuetū est censetur actum. l. semper in stipulationibus. ff. de reg. iur. ⁊ ar. l. ꝙ si nolit. §. qui assidua. de edil. edic. ⁊. l. licet. C. loca. ⁊. l. si prius. ff. de aqua plu. arcē. et insup nō est verisimile vllo pacto qd dicta Lucia haberet expēsis suis extirpare ⁊ reducere ad culturam ⁊ cōcedere totum fructū primi anni in quo p̄mo anno cadūt labores ⁊ sumptus insoliti ⁊ magni: na3 maior ratio erat ꝙ haberet maiorē partē fructus primi anni ꝓsona cuius expēsis fit extirpatio ⁊ reductio ad culturā q̄ pro sequētibus annis in quibus no habēt fieri impēse in extirpādo ⁊ reducēdo ad culturā: cū iam ad

cultura sint ipsa predia reducta: et tamẽ ipsa venditrix pro sequẽtibus annis conuenit q haberet partem fructuũ: et nõ pro primo anno: et sic erogatio expẽsarũ ipsi erogãti essent damnose et fructifere et lucrose aduersario q sonare videtur in absurdũ et saltẽ est ab omni verisimili alienũ: et tamẽ in dubijs inspicitur id qd est magis verisimile. l. in obscuris inspici. de reg. iur. et in. c. inspicitur in obscuris. eo. ti. lib. vj. facit. l. qr verisimile. cum si. §. q me. causa. itaqz forma cõuentionis tota et multa suadent hãc interpretationẽ q simul iuncta arctant licet singula de per se forte nõ astringerẽt. ar. l. excusentur. in prin. cum cõcor. ff. de excu. tu. Et ideo puto eã intrepide sequendã: et mihi ipsi psuadeo accidisse ex lapsu lingue cõtrahẽtiũ vel lapsu calami notarij: et sic ex quodã errore. Qui tñ excusandus est in notario forte nõ multũ perito cum tolleretur talis locutio in iuriscõsulto et imperatoribus iuris cõditoribus: vt. s. deductũ est. et sic remanet cõclusio q pena sit cõmissa sm formã cõuentionis: cũ non sint impleta pmissa p ipsos cõuentos: et per ipsam Luciã sic.

9 † Et licet in epo et forte in clericis pene exactio forte non admittatur saltẽ in totũ qñ cõtractus impletur pro parte per. d. c. suã. et q ibi habentur: tñ saltẽ i laicis secus est qr pene possunt etiã de iure cañ. exigi vt i. c. cum dilecti. extra de arbi. Non enim est inducẽda discrepantia inter ius cañ. et ciuile. c. cũ expediat. de elec. in. vj. ideo est tenendũ q etiã de iure canonico pene cõuentionales exigi põt vltra q iterãt: et sic simpliciter prout et se habet cõis opi. per dictã rationẽ. et. d. c. dilecti nec obstat. d. c. suã. quia loquitur in epo vt ibi non decet põtificalis modestie etc. prosequere vt i cõsilio. cccxcvij. in medio. iiij. chartule: per mediũ latus vsqz ibi. et licet sit pmissum et dato q appareret q nõ intantũ interesset: tamẽ omnino posset pena exigi per supradicta. Et nõ solũ potest exigi in foro cõtentioso: sed etiã in foro cõscientiali. nam licet dicatur q pene nõ debeãtur prosequere vt i dicto consilio. cccxcvij. in. v. charta. et prosequaris per vnã chartam vsqz ibi habemus hactenus. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. xxix.

1 Bãnitus filius an possit institui vel substitui cum alijs filijs: vt si patris testamẽto reperiatur pteritus alijs filijs institutis an reddat testamentũ nullũ stãte q pater in codicillis disposuit q si dictus filius bannitus reuertatur in gratiã admittatur ad partẽ vna cum filijs. item substituti in testamẽto predicto sub istis verbis et si oẽs dicti filij moriãtur sine liberis substituo. M. vulgariter pupillariter et per fideicõmissum an succedat eueniẽte casu quo oẽs filij testatoris mortui sunt excepto dicto filio bãnito qui fuit rebãnitus: et an ipsa cõprehendatur in substitutione facta inter ipsos filios. vide q si aliquis moriatur succedant superuiuentes.

2 Testamentum vitiatur preteritione filij etiam banniti. nu. 1.

3 Clausula codicillaris quõ operetur in defectũ preteritionis filij.

4 Substituti i testamẽto sub his verbis et si omnes dicti filij moriãtur sine liberis substituo. M. vulgariter et pupillariter ac per fideicõmissum an filio bãnito preterito in dicto testamẽto tamen in codicillo vocato ad partẽ cum alijs si ad gratiam reuertatur succedat M. eueniente casu quo omnes testatoris filij mortui sunt excepto dicto filio bãnito qui fuit rebãnitus vt videatur cõphensus in substitutiõe facta inter filios. vide q si aliqs moriatur succedant superuiuẽnces. nu. seq.

5 Filius in bonis paternis prefertur extraneis.

6 Substitutio vulgaris militat in fideicõmissis.

¶ Consilium. xxix.

Onsuluit primo. d. Bal.

1 C. † Circa primũ q dictus Christophorus nõ pdiderat iura cõmunia etiã in ppria ciuitate cum hec sit cõmunis opi. ideo habebat testamẽti factionẽ actiue et passiue: ideo debuit institui et pteritio vitiat testamentũ. et super hoc satis institit. Item cõcludit q in primo capite substitutionis ipse Christophorus cẽsetur cõprehẽsus. Tertio q dato q non cõprehẽderetur sub primo capite substitutionis: tñ cõprehenderetur sub cõditione vltime substitutionis: ita q excluderet substitutos. Dñs Petrus omisso primo dubio vt arbitror tanq claro et maxime forte qr valeat vel nõ valeat testamẽtũ saltẽ sustẽtatur sub virtute clausule codicillaris: ita q parũ aut nihil refert quo ad interesse Antonij et Angeli sup quo instatur: satis instat sup interpretatiõe primi capitis substitutionis cõcludendo q cõprehenditur Christophorus. Maxime qr verba id importãt et successiue in conditione vltimi capitis substitutionis: sed aduertendũ est q in eorũ puncto nõ dicebatur nominatorũ in testamento nõ erant illa verba in testamento: sed simpliciter dicebatur nominatorũ: et ponderant dicti consulentes: qd et ipse Christophorus erat noiatus: mihi autem presupponitur q sint illa verba. in testamento.

¶ Sequitur subscriptio mea.

In nomine domini nři

1 Jesu xpi. C. † Placẽt mihi Petrophilippo de Corneo. V. J. doctori cõclusiones suprafacte per dños cõsulẽtes patres et dños meos honorãdos. Et pfecto decisio primi quesiti est multum trita et in decisiuis est tenẽda tanq cõmunis opi. quam firmat dñs cõsulẽs etiã si bannitus potuisset impune offendi prout ipse dicit. et legendo idem tenui late discutiẽs. in. d. l. j. C. de heredi. insti. Nõ insisto: maxime qr sum de sola subscriptione requisitus saluo eo. qd. j. subdã. Ac etiã quia nõ interest dictorũ Antonij et Angeli: an testamẽtũ valuerit necne: attẽto qd ipsi sunt vocati ex substitutiõe fideicõmissaria. l. sceuola. ad trebel.

3 † Et si testamentũ vitiaretur pretextu pteritionis sustentatur in virtute clausule codicillaris q solẽt appõi in fine testamẽtorum iuxta ea que habẽtur per Bar. i repeti. l. j. ff. de iure codi. et per Bal. in. l. fi. C. eo. titu. et doct. ibi. et in auf. ex causa. C. de lib. prete. et ideo eiusdẽ efficacie esset substitutio de eis facta si cõditio cẽleretur purificata: ita qd supuacua vr discussio primi dubij.

4 † Circa scdm autem dubiũ res esset satis meo iudicio clara et decidẽda prout decidũt dñi cõsulẽtes: si verba substitutionis fuissent put presuppositũ fuit dñis cõsulẽtibus quia dictũ fuisset si quis dictorum filiorũ nominatorũ decesserit etc. non presupponebatur qd diceretur nominatorũ in testamẽto: prout mihi presupponitur. Nam dicta verba in testamẽto faciunt variare sensum dicte substitutionis reciproce: qm dictus Christophorus nõ fuit nominatus in testamento: ideo nõ cõprehenditur sub dictis verbis noiatorũ in testamento: et si simpliciter dictũ fuisset nominatorũ nõ adiectis illis verbis in testõ ipse sub verbis cõprehendebatur: itaqz quo ad verba multũ refert dicta vba sint apposita necne: qr quo ad passiuaz substitutionẽ si non adijcitur in testamẽto Christophorũ vba cõprehendũtur si adijcitur nõ cõprehẽdũt: sed quo ad actiuã substitutionem posset instari: qr non reperitur illud in testamento circa psonas substitutas: licet solũ dicitur superuiuẽtes qd vbum debet põt referri ad omnes filios: vt sic comprehẽdat etiã Christophorũ cum nõ restringatur per verba in testamẽto que determinẽt vbũ supuiuẽtes: nec incõuenit qd inuitetur ad substitutionẽ is qui non oneratur substitutiõe fideicõmissaria. nam et Angelus et Antonius sunt vocati ad substitutionẽ: et tñ nulla substitutione onerati sunt. Itẽ Christophorus oneratur vt ita dixerim in adiectiõe cõditionis que nõ adijcitur alijs filijs. Itẽ quia nõ honoratur titulo honorabili prout est institutio magis q sit legatũ aut fideicõmissum etiã vniuersale. l. filiũ. §. sed etiã portio. ff. de leg. prestã. et. §. aliud quoqz caplm. in auf. vt cum de appel. cog. iũcto. §. ceterum. eo. titu. ibi honorari etc. nob incõuenit si in alio releuaretur qd ipse substitueretur alijs filijs decedẽtibus sine filijs et alij filij nõ substituerentur ei vt sic qui in vno grauatur in alio relenetur. arg. l. eum qui. in prin. ff. de iureiur. tamẽ non oportet hoc firmare: quia non depẽdent iura Antonij et Angeli de quibus agitur ab hoc capite substitutiõis: sed ab vltimo capite substitutiõis qd nõ est restrictuz ad noiatos in testamẽto. Sed testator est vsus signo vniuersali omnes dicti filij: ideo nullũ excludat arg. l. iulianus. de leg. iij. et ca. si romanorũ. xix. dist. et. c. solite. circa finẽ. de maio. et obe. erat enim supradictũ de Christophoro filio put de alijs filijs. Et dato qd nõ fuisset de eo dictũ in primo capitulo tñ satis ẽ qd de eo fuerit dictũ in alio capitulo etiã non multuz distãti et clausula in fine posita ad omnia precedẽtia refertur. l. talis scriptura. de leg. j. l. iij. §. si filius. de libe. et postu. c. ij. requiris. et. c. inqstioni. de app.

5 † Et maxime qr ratio suadet qd filius in bonis paternis pferatur extraneis. l. cum ratio. de bonis dãna. et votũ paternuz. l. j. C. de his qui ante aper. tab. et. l. scripto. vnde li. Nec est verisimile qd testator velit alienã sobolẽ pprie anteferre per iura vulgaria prout et dicunt dñi consulentes: ita qd suadet idẽtitas rationis qd ad omnia pcedentia referatur dicta vltima substitutio: et sic ad filios omnes tã nominatos in testamento quã ad Christophorũ nominatũ in codicillis. Nam verba ad oẽs adaptantur: et etiã verisimilis mẽs testatoris attẽto voto pdicto testatoris propter qd votũ iurislator recedit a verbis illa violando. l. generaliter. §. cum aũt. C. de insti. et substi. sub cõdi. fac. et. l. cum auus. de cõdi. et demõ. et. l. cũ acutissimi. C. de fideicõ. Multofortius debemus interpretari in casu isto eam mẽtem cum ex hoc deseruiamus etiã verbis: et per aliã interpretationem fieret violẽtia verbis restringẽdo virtutẽ vniuersalis orationis. Nec primũ caput substitutionis restringatur ad nominatos in testamẽto arctat qd ad eos restringatur etiã vltimũ caput. Nec sequitur voluit testator pferre vnũ filiũ alteri: ergo voluit etiã extraneos illi preferre. nec obstat si dicatur qd dictus Christophorus non fuerit simpliciter honoratus: sed sub cõditione: ideo non videtur qd potuerit ei simpliciter substitui. qr respõdetur qd testator substituendo se refert ad causam cõtingibilez et maxime quia substituit vulgariter pupillariter et per fideicõmissum et tamẽ pupillariter adulto non poterat substituere: nec etiam in codicillis. d. l. sceuola. et. l. ij. C. de codicil. et. qd p manus. ff. eo. titu.

6 † Et vulgaris substitutio militat etiam in fideicommissis. l. vt heredibus. de lega. j. et. l. j. §. in primis. §. pro secũdo. et. §. finautem sub cõditione C. de cadu. tollẽ. sine pluri. itaqz cum vt dixi de subscriptione fuerim requisitus: concludo quod dictus Christophorus excludat dictos Angelum et Antonium substitutos. Ex his et alijs dictis p dominos consulentes. Laus deo.

¶ Summarium

¶ Summarium super consilio.xxx.

1 ¶ Judices ꝙ sint cõseruatores ⁊ thesaurarij ciuitatis Perusine de questionib⁹ oriendis inter emptores veteres ⁊ nouos fruct⁹ reformatione camere apostolice an videatur derogatũ iurisdictioni ordinarie vt dicta causa agitari nequeat corã dicto ordinario qui tamen habet iurisdictionẽ in vna porta dicte ciuitatis forma statutorum ⁊ sic nõ est iudex totius ciuitatis.per totum consiliũ.

2 Delegatus:an deroget iurisdictioni ordinarie seu alterius habenti particularem ⁊ nõ vniuersalem.nu.seq.⁊ per toum cõsi.

3 Fiscus in suis causis fiscalibus habet iudicem specialem de qbus non cognoscit alius iudex.⁊ nu.5.

4 Jurisdictioni episcopi an deroget datio visitatoris.

6 Delegatus in dubio nõ videtur motu proprio principis.

7 Delegati iurisdictio in causis pecuniarijs rerũ ciuitatis vt thesaurarij ⁊ conseruatores nõ coheret iurisdictioni vniuersalis territorij.idem in alijs delegatis specialiter quo ad vnam rem.

8 Delatis duobus aut tribus super vna causa simul de illa nõ cognoscunt vno electo per partes.

9 Delegatus esse censetur ille qui datur iudex super certis causis vt de illis cognoscere non possit ordinarinarius.

10 Delegat⁹ ad vnũ actũ derogat ordinarie iurisdictioni q̊ ad illũ.

¶ Consilium.xxx.

In nomine dñi nostri iesu xp̃i.

1 ¶ † Prim⁹ quidẽ articulus presentis cõsultationis est satis dubi⁹:videlз an per deputationẽ noui specialis iudicis censeaꝛ derogatũ iurisdictiõi iudicis generalis:nã iura videntur varia.⁊ docto. etiam videtur varij.⁊ docto.dant varias theoricas. Et memini me al's cõsultũ apud Florentiã vbi incidebat similis disceptatio ⁊ consultum fuerat per egregiũ aduocatum Florentinũ qui in hoc articulo tãdem dicebat cõmunẽ esse opinionẽ ꝙ per dationẽ specialis iudicis censetur derogatũ iurisdictioni generalis iudicis:⁊ illi cõsilio me subscripsi licet per alia media:postea si bene memini est iam ann⁹ fui super eodẽ articulo consultus apud fulgineum a pparẽter:licet vt postea percepi casus erat Perusie.⁊ cõsului ꝙ nõ censetur derogatum iurisdictioni iudicis generalis:et visis terminis illi⁹ pũcti ⁊ ponderatis que ibi dico sum in eadẽ sententia. Et quidem satis intrepide in casu illo:sed in casu isto aliter sentio.

2 † Nam meo iudicio imminẽt inter dictos casus rationes diuersitatis satis aperte meo iudicio ⁊ vrgẽtes.ad cuius rei euidẽtiã animaduerto ꝙ circa hunc articulũ varie in varijs casibus iuriũ dispositiones reperiũtur:ex quo causatur ꝙ docto.variant ⁊ varie dãtur theorice. Naз videmus ꝙ in.l.j.C.de offi.prefecti vrbis per deputationeз noui officij super annona nõ est derogatũ generali officio p̃fecti vrbis simile.in auꝛ.habita.C.ne filius pro patre.vbi licet deputetur ep̃i ⁊ doctores in causis scholariũ tamen etiam remanet iudex preses prouincie. Iteз licet sint defensores ciuitatũ ⁊ magistratus municipales qui habent iurisdictionẽ in casibus pecunijaris:vt in auꝛ. de defen.ciui.§.audiẽt.nõ tamẽ illis causis derogatur generali iurisdictioni iudicis generalis prout est preses.l.placet.j.cum sua gl. C.de peda.iud.ad idẽ.l.fi.C.đ iuris.om.iudi.vbi cõceditur iurisdictio:ei qui preest alicui vniuersitati seu collegio.⁊ tñ nõ derogatur in aliquo alteri iudici vniuersali.vt ibi est exp̃ssum.simile in.c. per hoc.de hereticis.lib.vj.contrariũ disponitur in.l.cõsulta diualia.⁊ in.l.repetita.C.de episc.⁊ cle.

3 † Item fiscus in suis causis habet ꝓprios speciales iudices de quibus nõ cognoscit alius iudex. l.j.C.si aduer.fis.⁊.l.si cõstante.§.fi.ff.solu.matri. Tertio et magis vrget probatur in.c.studuisti.de offi.dele.vbi deciditur ꝙ si superior delegat alicui vnã causaз vꝉ quasdã causas de illis nõ potest cognoscere iudex ordinarius:licet in delegatione nõ dicaꝛ ꝙ nullus ali⁹ cognoscat. Quarto cõceditur dño iurisdictio in causa feudali ⁊ censetur alijs denegata in dicta causa.c.ceterũ. de iudicijs. Itẽ facit regula generalis que dictat ꝙ generi ꝑ speciẽ derogaꝛ: vt in regula generi.in.vj.cum cõcor. Itẽ alia ꝙ vni cõcediꝛ alteri denegatur.⁊ qui de vno dicit de alijs excludit.l.cũ p̃tor.de iudi.c. nõne.de presump.cũ multis simi. Itaqз nõ est mirũ si doc. variãt ⁊ aliqui simpliciter dicũt ꝙ si deputatur nouus officialis nõ videtur derogatũ iurisdictioni iudicis generalis.ꝓut videꝛ velle Bar. in.d.l.j.C.de offi.p̃fec.vrb.per illũ tex.quidã contrariũ dicũt simpliciter ⁊ generaliter prout fuit Ange.in.l.cũ pretor.ff.de iudi. et Rapha.fulg.ibi in hoc articulo se remittens ad dicta ꝑ Ang.ibi. vnde videtur idem approbare.idem Jmo.in.l.titie textores.in fi. prin.de leg.j.idem dñicus de san.gemi.in.c.per hoc.de hereti.lib. vj.ponderãdo verbũ nolumus positũ in illo tex.ꝙ ꝓm eum est demonstratiuũ iuris noui nõ declaratiuũ iuris antiqui : ꝓm eũ ꝓut et ius nouũ denotat in.c.fundamẽta.§.penul.de elec.lib.vj.⁊ in.c. ij.§.j.versi.religiosos.in fi.de decimis.lib.vj.reperio Bal.varijs locis varias dedisse theoricas.nã in auꝛ.habita.§.nũc vero. considerat plures casus.nec exprimit Bald.quid in dubio.s.qñ nõ apparet:an restrictiue an dinumeratiue omissis alijs mẽbris que nõ cõferunt ad propositã consultationẽ.⁊ iura que allegat ipse Bald. loquũtur quando in lege deputante iudicẽ apparet an restrictiue: vero an numeratiue:qꝛ in deputatione specialis iudicis exprimebatur an derrogareꝛ iurisdictiõi iudicis generalis necne ⁊ dicta doc.intelligũtur ꝓm iura que allegantur per Bart.l.nõ solũ.§.liberatiõis.de lib.leg.⁊ in.l.cum quidã.ff.de his quibus vt indig.aliã theoricam dat ibidem Bal.s.in.d.§.nũc vero.circa visitatores ꝙ aut papa proprio motu consedit visitatorẽ aut ad alterius instantiam.primo casu nõ censetur derogatũ alteri:scđo sic ꝓз eũ.

4 † Tertiam theoricã dat idem Bal.in.l.ꝙ in rerũ.§.si quis post.đ lega.j. premittit ꝙ per deputationẽ visitatoris censeatur derogatũ iurisdictioni generali ep̃i.arg.illius tex.demũ opponit.d.l.j.C.de offi. p̃fec.vr.⁊ pro solutione dicit ꝙ nõ đrogatur habẽti maiorẽ iurisdictionem:secus in minori vel pari ꝓm eũ.similiter Ange.in.l.si vacantia.C.de bo.vacã.dicit ꝙ si deputaꝛ nouus iudex nõ derogatur maiori habẽti vniuersalẽ:iurisdictionẽ:sed minori vel pari sic. item Bal.in.c.studuisti.de offi.deleg.tenet ꝙ vbi se habẽt vt superius ⁊ inferius:⁊ sic est gradus inter eos.⁊ tunc non derogatur iurisdictioni superiori.ita loquitur.d.l.j. C.de offi.p̃fec.vr.aut se habent vt genus ⁊ species:⁊ tunc secus ꝓз euз. Ex quo datur intelligi ꝙ non intelligit maiorẽ:licet habeat latiorem seu generalioreз iurisdictionẽ. Et hoc etiã đmõstratur ex eo qđ habetur ꝑ Bal.in d.§.si quis post.nam principalis questio ꝓposita erat vtrũ per dationeз visitatoris cẽseatur adempta iurisdictio ep̃o.et primo dicit ꝙ sic:deinde op.de.d.l.j.⁊ pro solutione dicit ꝙ ibi maiori:sic presupponit ep̃m non censeri hoc respectu maiorẽ.⁊ tñ non est dubiũ quin sit generalior ⁊ amplior ei⁹ iurisdictio. Itẽ allegat.c.studuisti.ad scđз eius membrũ ⁊ tñ iurisdictio ordinarij est latior:maior ergo intelligaꝛ habere superioritatẽ. Et ꝓ hac theorica facit tex. in.d.l.j.de offi.p̃fec.vr.vbi põderatur superior ⁊ inferior. Ad hãc intelligentiã optime cõfert qđ tradit Bar.in.l.tñ collectores.C.de re mili.lib.xij.vbi dicit in fi.summarij.item nõ derogatur magisterie dignitati cũ oẽs duces sint sibi subiecti:et sic per iurisdictionẽ specialẽ cõcessam duci nõ censetur derogatũ potestati magisterie quia duces sunt sibi subiecti:ergo secus si nõ sunt sibi subiecti. Et ꝓm hoc põt intelligi qđ not. Bar.in.d.l.j.s.qꝛ annone p̃fectus erat subiectus p̃fecto vrbis.item ꝓз hoc põt intelligi qđ no. Ang.in.l. cõsulta diualia.C.de test.dicẽs ꝙ per dationẽ noui iudicis nõ censetur derogatũ habenti vniuersalẽ iurisdictionẽ:intelligo.s.etiã in ipsum nouũ officialẽ:sed inferioribus censetur derogatũ ꝓm eum intelligo inferioribus.s.ipo habẽti vniuersalẽ iurisdictionẽ.collateralis aũt corã quo pẽdet hec causa nõ habet vniuersalẽ iurisdictioneз qꝛ solũ in causis ciuilibus sue porte. Et ex his videtur satis cõmunis ista theorica ꝙ censeatur đrogatũ iudici nõ vniuersali nec superiori:sed pari aut inferiori:pari nõ in latitudine iurisdictiõis: sed quia vnus non subest alteri per supradicta: Aliã theoricã dat Pau.de cast.in.l.si quis cuз procuratore.§.fi.de procu.dicẽs ꝙ si nouus iudex creatur in fauorẽ ꝑsonarũ puta fisci pupillorũ ⁊c.et tũc cẽsetur alijs denegata iurisdictio:aut in fauorẽ cause:⁊ tũc secus.allegat theoricã Bal.in.l.vnica.§.vbi aũt.de cadu.tollen.⁊ ꝓ primo mẽbro allegat.l.nec quicꝙ̃.ij.respõso.đ offi. ꝓconsulis. pro scđo allegat inter cetera.c.per hoc.de hereti.et illud scđз membrũ approbat Pet.de anch.post Jo.mo.in.d.c.per hoc primũ mẽbrũ appprobat.d.Ant.in.c.ceterũ.đ iudi.dicens ꝙ qñ iurisdictio cõceditur respectu certarũ personarũ non respectu certi territorij censetur alijs denegata per tex.ibi item Ang.in.d.l.cõsulta diualia.dicit ꝙ aut est delegata tertia cã aut certũ genus causarũ.⁊ tũc censetur derogatũ iurisdictiõi iudicis ordinarij per.d.c.studuisti.⁊ dicit se ita intelligere.d.l.cum pretor.de iudi. Aut est cõcessa ordinaria:⁊ tunc distinguit.vt.š. Cum itaqз ꝓз varios casus varie dẽtur decisiones per iurislatores:ideo varie dentur theorice per doctores. Non est imputandũ si in diuersis casibus habẽtibus diuersitatem rationũ varie cõsulendo respõdetur in casu in quo al's cõsului fulginei seu Perusie erat iudex ordinarius inferior spãlis iudex ⁊ iudex sperior habens vniuersalẽ iurisdictionem ⁊ vterqз respectu territorij ⁊ dati proprio motu et respectu cause ad puniendũ illum excessuз erat data iurisdictio iudici spãli:ita ꝙ nõ decet ꝙ dispositum in odiũ retorquentur in fauorem prout retorqueretur si alius iudex nõ posset đ tali excessu cognoscere ergo ⁊c.ar.l.ꝙ fauore.C. de.ll.⁊.l.legata inutiliter.de leg.j.cum si.itaqз oẽs supradicte theorice cõcurrebant ꝙ nõ censeretur derogatũ vniuersali iurisdictioni potestatis:in casu aũt nostro oẽs supradicte theorice tendũt in cõtrariam sententiã. Dñs collateralis corã quo agitur nõ est iudex vniuersalis:qꝛ nõ habet cognitionẽ nisi de causis ciuilibus hominum porte santi Petri ⁊ est inferior potestate.et propterea censeatur eidẽ derogatu dato ꝙ nõ potestati ꝓm theoricã Ange.in.d.l. consulta diualia. Et thesaurarios specialis iudex nõ est sibi subiectus:ita ꝙ in eandẽ sententiã trahit qđ dicit Bar.in.d.l.taз collatores.item nõ cadit superior ⁊ inferior prout loquitur tex.in.d.l.j. de offi.p̃fec.vrb.

5 † Itẽ hoc respectu cẽsentur pares in hac iurisdictione licet dñs collateralis habeat generaliorẽ iurisdictionẽ. Nõ enim hoc attenditur:vt nõ censeatur sue iurisdictioni derogatum imo hoc tendit ꝙ cẽseatur derogatũ per regulã generi ꝑ speciem

derogatur. Si enim essent ambo speciales eiusdē cause nō caderet hic disceptatio. et ideo cōcurrit theorica Bal. in. c. studuisti. et in. d. l. ꝙ in rerū. §. si quis post. de leg. j. et Ang. i. d. l. si vacātia. Item nō sunt dati speciales iudices respectu territorij: sed respectu certarū personarū. s. ipsorum emptorū lacus: sunt enim eorū cause cōmisse actiue et passiue: nec militat aliquis fauor ꝙ plures sint cognitores: quia licet militaret actiue non passiue: sed fauor eorū est prout fauor fisci: vt habeat speciales iudices magis aduertenter circa interesse fisci: ita pariter in casu isto i quo est causa quodāmodo fiscalis: quasi intersit fisci fauere emptoribus lacus fiscalis: vt magis inueniantur de facili emptores prout fauetur colonis et inglinis fisci in datione specialiū iudicū: vt alij nō sint iudices in eorū causis. l. fi. C. vbi cause fiscales. et si dicatur nō debet retorqueri in odiuz ꝙ non possint alios adire: rūdetur pluribus modis. primo q: ex quo etiā beuegnates est de emptoribus q: in societate fuit admissus et pretendit se cōprehendi non debet tali fauore et p̄iudicio spoliari. scdo rūdetur qd cōsideratꝫ vtrū absolute loquēdo sit fauor: necne si est fauor habere speciales iudices et in eorū fauorē sunt dati tunc abdicatur iurisdictio ab ordinario generali: ex quo est in fauorem semel abdicata: licet in aliquo indiuiduo in cōsequentiam resultet in incōmodū nō refert sicut videmus in causa fiscali sunt speciales iudices dati i fauorē et nō sunt alij iudices actiue nec passiue: vt. d. l. nec quicq̄. et in. d. l. si cōstante. §. fi. et ita vult Pau. de cast. i. d. l. si quis cū p̄curatore. §. fi. si statutū dat iudices causis pupillorū vel hospitalis vel viduarū: nā generaliter vult ꝙ cēseatur derogatū iurisdictioni generalis ordinarij nō dicit magis si cōueniūtur ꝙ si agūt et similiter Bal. i. d. §. vbi aūt legatarij. et d. Ant. in. d. c. ceterum. Itē non sunt dati motu ꝓprio: sed ex cōuētione verisimiliter facta ad instantiā emptorum qm̄ camere nō intererat ꝙ haberent istos vel alios iudices nisi ratione qua supra que tendit ad hoc: vt alijs denegetur q: ex quo dātur iudices i cōtrouersijs eorū actiue et passiue nō interest eorū habere plures iudices prout interest: vt ita dixerim cause seu reipublice qd contra hereticos possint plures iudices ingrere: ideo nō persuadetur ꝙ alia ratio fuerit cōuentionis nisi fauor ipsorū emptorū et cōsequenter camere vt habeāt iudices magis fauorabiliores seu magis expeditiuos. et sic militat etiā

6 alia theorica Bal. in. d. auf. habita. §. nūc vero. † Et maxime quia motus ꝓprius nō presumitur. c. si motu proprio. de preben. lib. vj. Et qui eum allegat debet ꝓbare vt ibi. et si dicatur solet prius fieri schedula per habētes vēdere et ſm illā schedulā fieri subhastationes: itaqꝫ schedula fit motu ꝓprio nō ad instantiā emptorū q ab initio sunt incerti. respōdetur ꝙ licet al's quādo venditio lacus fit Perusie ad subhastationē solebat iste mos seruari: tū in casu isto non fuerūt facte subhastationes: nam fuit facta vēditio Rome in camera: prout remanserunt i cōcordia emptores et venditores: et cum nō sint dati iudices causis camere cēsendum est ꝙ in fauorē emptorum. et cum nō agatur de preiudicio nec fauore vēditorum datio istorū iudicū et derogatio iurisdictioni aliorū iudicuz. et contrahentes apponunt conuētiones in fauorē ambarum partiū vel alterius earū: ideo in fauorē emptorū: igitur ad eorū instantiā censeatꝫ appositū tale pactū: et ideo militat pro hac parte dicta theorica Bal. Item ad idem cōfert theorica dñi Anto. i. d. c. ceterū. s̄ relata. item theorica Bal. i. d. §. vbi. autē legatarij. et Pau. de cast.

7 in. d. l. siquis cū procuratore. §. fi. † Item ad hanc cōclusionē refert et satis vrget q: thesaurarius et cōseruatores videntur in hoc iudices delegati: q: iurisdictio eorū non coheret territorio: ſm theoricā Imo. in. c. qm̄ abbas. de offi. delega. et Pe. de ancha. in. c. j. eo. titu. lib. vj. et fuit opi. Iaco. but. i. l. et quia. ff. de iurisdi. om. iudi. et optime probatur in. d. c. j. iūcta glo. vbi probatur ꝙ cōseruatores dati certis ecclesijs licet sint simpliciter dati in iudices ad certū genus causarū tamē censentur iudices delegati: prout dicit glo. ibi ꝓbari ex quo de eis tractatur in titu. de offi. delega. et non in titu. de offi. ordi. et licet Host. et Io. and. in. d. c. qm̄ abbas. et Bar. i. d. l. et quia. de iurisdi. om. iudi. dicāt ꝙ quādo cōmittitur certū genus causarū censetꝫ attributa iurisdictio ordinaria: tamē Bal. recitata theorica Bar. dicit hoc verū. si est perpetuo concessa. secus si est temporalis. profecto debet censeri tēporalis ex quo isti emptores habebāt lacum ad quinquenniū. item Imo. in. c. qm̄ Abbas. de offi. delg. et Pet. de ancha. in. c. j. de offi. deleg. lib. vj. dicunt ꝙ quādo deputantur iudices super certo genere causarū et non coherent territorio censentur delegati. et hoc idem voluit Iaco. but. in. d. l. et quia.

8 † Et licet videamus secus in doctore. in auf. habita. C. ne filius ꝓ patre. potest reddi ratio: quia si esset delegatus nō possent alij cognoscere. d. c. studuisti. ex quo omnes tres sunt pariter iudices: et datur electio scholari. Ex hoc si interp̄tatur ꝙ sit ordinarius non

9 est mirū. † Nihilominus videtur ꝙ prout quādo super certis causis dantur iudices censentur delegati prout omnes cōcludunt ita et quādo super causis certarū personarū: et hic moueor per id qd not. per gl. et docto. in. c. j. de offi. deleg. lib. vj. vbi si alicui vl' aliquibus ecclesijs deputantur cōseruatores: licet nō exprimatur an sint ordinarij an delegati: tamē censentur delegati et tamē sunt deputati ad certū genus causarū: nisi dicas ꝙ certe ꝑsone deputabantur cōseruatores nec durabāt ꝑpetuo: quia saltē mortua persona cōseruatoris finiebatur iurisdictio: ideo censeatur iurisdictio delegata. et hec pōt esse ratio quare inquisitores heretice prauitatis sunt prout dicit Pet. de ancha. in. d. c. j. iudices delegati: tamē per hoc nimiū restringeretur id quod dicitur. in. d. c. j. Nō enim vendicaret sibi locum quādo daretꝫ quis cōseruator sub nomine dignitatis. Nec video quomodo pōt defensari theorica Hostien. Ioā. an. et Bar. ab isto cōtrario nisi quod in istis conseruatoribus duo cōcurrunt qd nō p̄sunt territorio et qd sunt restricti ad certas ꝑsonas seu ecclesias. et Bart. loquitur quando cōmissa vniuersitas negociorum et allegat iura in quib⁹ vniuersitas nō est restricta ad certas personas vel certa collegia seu ecclesias. Et satis potest dici nō esse cōmissaꝫ vniuersitatē negociorū si sunt cōmissa negocia certarum personarū. Et saltem ex his duobus simul iunctis mihi p̄suadeo qd cēseatꝫ data i casu isto iurisdictio delegata. et si hoc est militat tunc theorica Ange. in. d. l. consulta diualia. C. de test. imo tex. in. c. studuisti. de offi. lega. Ex quibus patet qd quā multa cōfluunt quibus arctamur inherere huic sentētie. s. qd cēseatur derogatū iurisdictioni dñi collateralis. Cōcurrit vltra p̄dicta quia papa specialiter deputat istos iudices speciales et iurisdictio collateralis est attributa per statuta ciuitatis. ideo p̄ualere debet iurisdictio a papa cōcessa. ar. c. hi qui autoritate. et c. si a sede. de preben. lib. vj. Item cōcurrit aliud quod nō mediocriter me mouet: quia in casu nostro nō sunt simpliciter deputati iudices sup istis causis: nec simpliciter est eis data iurisdictio super ipsis: sed cōuenit inter principem et emptores qd si aliqua cōtrouersia occurret istis emptoribus cum aliqua ꝑsona sint illius cōtrouersie iudices thesaurarius et c. que verba referunt se ad casum facti quando cōtrouersia occurrit quod tunc sint illius cōtrouersie iudices ipsi: ꝫ ipsi non possunt esse iudices illius controuersie si alius cognoscit de ea vt est notissimum ergo nō seruatur conuentio. Et cum a verbis non sit recedendum per iura vulgaria: ideo in hoc diuiduo attentis verbis contractus censeatur conuentum qd alij nō cognoscant. Ex quibus omnibus omnino si non erro inherendum est huic sententie. Laus deo.

Summarium super consilio. xxxi.

1 Testamentū scdm minus solēne tempore pestis et corā p̄sbytero parochiali inter liberos conditū in quo cum alijs filijs nepos est institutus preterito tamen filio patre nepotis an valeat ad interruptionem primi testamenti cum omni solēnitate et inter liberos conditi. per totū consilium.
2 Testamentum scdm validum tollit primum.
3 Testamentum sine solēnitate inter liberos tamen factum valet.
4 Testamentum minus solēne factum tamē coram presbytero parochiali aut eius substituto et duobus testibus valet. nū. 9.
5 Testamentum in quo preteritus est filius in potestate est ipso iure nullum. nu. 14.
6 Testamentum preteritione filij an vitiatur quando filius ꝯsentit preteritioni et dicit patri quod non vult institui. nu. seq. per totuꝫ consilium: vel quia dicit ꝙ nihil vult habere in bonis patris.
7 Iniuria non fit volenti.
8 Legitime sue filius expresse potest renunciare quam legitimam pater filio relinquere necessitatur.
9 Testamentū vt valeat requiritur institutionem heredis probari.
10 Institutus esse censetur ille in re sibi relicta per quam prohibetur ne plus petat super bonis testatoris si tamen persone cui legatur debeatur legitima. nu. seq.
11 Heres interpretatur dominus.
12 Legatarius est quasi in re legata heres.
13 Testis dictum dubium interpretatur contra producentem.
14 Preteritio filij in testamento dicitur peccatū tam contra ius positiuū quā naturale licet filius p̄teritiōi cōsentiat et nō tenet. nu. seq.
15 Renunciatio filij seu pactum quibus exprimit se nolle habere ius in paterna hereditate non valet.
16 Testamenti solennitatem sua voluntate filius remittere non potest patri.
17 Testamentum scdm non solēniter factum non derogat testamento primo solēniter facto etiam de consensu filiorum qd testamētū scdm valeat nec ex eo potest hereditas adiri. nu. seq. vsqꝫ ad fi. ꝯsi.
18 Adiri non potest hereditas ex testamento minus solēni etiam cōsentientibus quorum interest: sed peti debet bonorum possessio.
19 Testamentum scdm non tollit primum nisi contineat clausulaꝫ derogatoriā primi. fallit si sit inter liberos et fauorabilis primo.
20 Clausula derogatoria testamenti debet probari per. vij. testes solēnitas vero per duos tantum.

Consilium. xxxi.

In nomine dñi nostri Iesu Christi † In causa vertēte inter Petrum Antonij ex vna parte agentē et Andreā Pauli ex altera parte reum conuentum: super examinatione testium ad perpetuam rei memoriam: visa petitione et articulis et attestationibus sex testiū et exceptionibus

⁊ exceptionibus ⁊ replicationibus: ⁊ ꝓsupposito primo testō va-lido inter liberos facto ⁊ visis nōnullis que allegāť hincinde: vi-detur prima facie dicendū qđ dictum scđm testm̄ valeat ⁊ tollat
2 ꝑmū: † nā regula est qđ scđm testm̄ validū tollit primū. insti. qbꝰ modis testā infirmētur. §. posteriore. l. j. ff. de iniusto testa. ⁊ l. si iu-re. de leg. iij. ideo si scđm testm̄ valet ita qđ ex eo possit adiri heredi tas in ꝯsequentiā resultat qđ primū nō valeat. qđ aūt scđm testm̄ valeat videť dicēdū ex eo qꝛ istud scđꝫ testm̄ saltē quo ad heredis
3 institutionē qđ est caput testamenti est inter liberos factum. † Et testm̄ inter liberos factū lꝫ non habeat solēnitates a iure requisi-tas ⁊ ꝓpterea dicať imperfectū: tn̄ valet. l. hac ꝯsultissima. §. ex im
4 ꝑfecto. C. de testa. ⁊ in auť. de testa. imperfec. ꝑ totuꝫ. † Itē testm̄ est factū corā sex testibus inter quos dꝛ esse presbyterū parochialē qui habebat curā animarū in loco: adeo qđ dato qđ oēs sex nō ꝓ-bent olno testm̄: satis est si concordant saltē tres ad ꝓbandū testm̄ per. c. cū esses. de test. prout voluit Joā. an. Joā. cal. Pe. de peru. Pet. de anc. ⁊ Flor. ibi. ⁊ idē Panor. ibi. repe. ⁊ Fede. de senis cō si. ccvij. al's. ccxvij. qui volunt qđ in foro ecclesiastico vbiqꝫ ⁊ in ter ris ecclesie in vtroqꝫ foro seruetur dispositio dicte decretalis. ⁊ ista est cōis snīa prout dicit Jmo. in. d. c. cū esses. ⁊ ita legendo tenui in d. l. hac ꝯsultissima. in prin. ⁊ sepius cōsulendo. ita cū simus in ter ris ecclesie videtur sufficere tres testes inter quos sit presbyter pa
5 rochianus: ⁊ sic duplici via sustētari vř hoc scđm testm̄. † Cui nō ob. qđ vnus filius fuit preteritus: ⁊ testm̄ in quo filiꝰ in ꝑtāte est ꝑ teritus est ipso iure nullū. l. filius qui in ꝑtāte. ⁊ l. inter cetera. ff. de
6 lib. ⁊ posthu. ⁊ l. gallꝰ. quasi ꝑ totā. eo. ti. † ⁊ ꝓpterea cū nō valeat nō tollit primū: qꝛ rñdetur qđ prout dꝛ dictus filius cōsensit di-cte ꝑteritioni ⁊ renūciauit successioni: ideo nō vř testatori imputā dum si eū nō instituit qui noluit institui: cū beneficiū non cōfera-
7 tur in inuitū. l. inuito de regu. iur. l. hoc iure. §. j. ff. de dona. † Nec iniuria fit volenti. l. j. § vlqꝫ adeo. ff. de iniuriis. Et qñ ꝑteritio nō est iniuriosa filio non vitiať testm̄. dicit Bar. in. l. gallus. in prīci. de libe. ⁊ posth. ⁊ facit ille tex. ⁊ tex. in auť. vt cū de appe. cogno. §. ceterū. ibi iniuriā preteritionis ⁊ c. ⁊ l. multi non note cā. de libe. ⁊
8 posth. ⁊ l. filius. de inoffi. te. † Preterea dꝛ qđ filius predictus ꝑ-teritus renūciauit specifice hereditati paterne. expresse aūt renun-ciatio fieri pōt etiam legitime quā pater necessitatur relinquere fi lio. l. si qñ. §. generaliter. C. de inoffi. test. ⁊ l. j. §. si vel parēs. ff. si qs a paren. fue. ma. Ideo preteritio predicta nō vř qđ habeat obsta-re quominus testm̄ ꝑdictū scđꝫ valeat ⁊ rūpat primū testm̄. Pre-terea filius preteritus prout dꝛ approbauit scđꝫ testm̄ in quo pre teritus est ⁊ vř qđ approbare possit. l. filio preterito. de iniust. test. ⁊ l. si duobus. §. si prius. de ꝯtratab. iuncta. l. qđ vulgo. de ꝯtrata. saltem ex quo in scđo testō sunt instituti venientes ab intesta. put est alter filius ⁊ nepos ex eo filio ꝑterito: qui remoto ipso filio esset successurus ab intestato. qđ videť considerare text. in. d. §. si prius.
9 ibi remoto filio. † Tamē his nō ob. puto aperta fronte tenenduꝫ esse cōtrariū. s. qđ dictū primū testm̄ teneat ⁊ non scđm in quo filiꝰ est preteritus. fateor aūt qđ testm̄ imperfectū rōne numeri testiuꝫ vel rogitus valet per. d. §. ex imperfecto. ⁊ auť. ibi posita. ⁊ hoc quo ad ipsos liberos non quo ad alios. vt. d. §. ex imperfecto. ⁊ dē liberis est etiā nepos ex filio: lꝫ nō teneat primū locū. l. liberorū. de verb. sig. l. j. C. de cōdi. inser. ⁊ ideo etiā si duo tm̄ testes probarent
10 testm̄ predictum non vitiareť ꝓpter defectū numeri testiū. † Iteꝫ fateor qđ fm̄ ꝯmuneꝫ snīam cui inhereo testamētum in quo inter uenit presbyter parochialis vna cum duobus vel tribus aliis te-stibꝰ valet etiam in causa profana in terris ecclesie: prout est terra ꝓpelli. Circa qđ tamē aduertēdum est qđ licet dicatur qđ sunt tres testes contestes in probando dictum testm̄: tm̄ circa institutioneꝫ factaꝫ de Andrea filio testatoris nō reperio qđ specifice deponat nisi vnus testis: vcꝫ Catarinus secūdus testis. Nam frater andre as q videť idem deponere: non videtur omnino integer testis. de ponit enim qđ testator reliquit dicto Andree certas res ꝑ ipsum testem specificatas: ⁊ qđ in his dictus Paulus ipsum Andream heredem instit dicendo: io lasso queste cose ad Andrea mio figlio conquesto che non possa piu domandare deli beni mei: e si piu de mandasse perda questo che glio lassato. Que verba sonant qđ reliquit hr̄deꝫ ꝑ illa ꝟba dicēdo io lasso ⁊c. Nā illud gerūdiū di cēdo qualificat ⁊ determinat ꝑcedētia ꝟba ꝯstituit heredē. Itaqꝫ vř deponere qđ ꝑ illa ꝟba dicēdo io lasso cū qsto ⁊c. ꝯstituerit hr̄-dē volēdo qđ illa verba inducant heredis institutionē nixus forte autoritate Bal. in. l. si adulta. C. de here. ac. volētis qđ si certa res est relicta ei cui debetur legittima ⁊ est prohibitus plus petere cē-
11 setur institutus in re illa. † Itē forte intellexit legatarium esse he-redem: quia heres. i. dominus. §. fi. insti. de here. qua. ⁊ dif. ⁊ al's iu
12 risconsultus. † in. l. id tempus. in fi. ff. de vsuc. dicit qđ legatariꝰ est quasi heres in re legata. Nō miruꝫ si ⁊ testis diceret qđ dimisit he
13 redem dicendo io lasso queste cose ⁊c. † Dictuꝫ autem testis du-bium interpretatur contra producentem seu eum qui ex dicto te-stis vult niti: adeo qđ dictum testis ambiguum non releuat: ꝑut volunt Bart. Ange. ⁊ etiam Jmo. in. l. inter stipulantem. §. si sti-chum. de verbo. obli. probatio enim debet esse certa. l. certuꝫ. ff. de

confes. ⁊ clare ⁊ necessario concludens. c. in presentia. de ꝓba. ita qđ si est equiuoca non releuat: ⁊ si iste frater Andreas non proba ret aliter institutionem Andree nō esset nisi vnus testis qui ꝓba ret institutionē ipsius Andree: vcꝫ Catarinus secus secūdꝰ testis: sūt autē tres qui deponūt qđ prohibuit dictꝰ Catarinus ⁊ dictꝰ frater Andreas ⁊ Mariotus primus testis. Et si verū esset dictū Bal. essent tres testes probantes institutionē andree. Et per hāc viam puto qđ velit niti patronus causeallegās ꝓ altera parte qđ sunt tres testes conformes in probando isto secūdo testō: tamē di ctum Bal. non probatur iure: ⁊ contra illud dictum tenet Saly. in. d. l. si adulta. ⁊ Jmo. in. c. raynutius. de testa. qđ maxime vide tur dicendū in casu nostro in quo Andreas poterat niti in plꝰ pe tēdo ex alio quā eo respectu: quia sibi debebať legitima. nā ex quo erat institutus in primo testamento potuit probabiliter dispone re: qđ si plus peteret ratione primi testamenti vitiaretur relictum istud factum in secundo testamento: prout iste casus nunc occur-rit quia. s. dictus Andreas nō instat qđ sibi: debeatur legitima: sꝫ qđ testamētū scđm non valeat etiam circūscripta sua preteritiōe ꝑ ea que infra subdam. Et dato sine preiudicio veritatis qđ nō pos set de iure niti vigore primi testamenti: tm̄ testator timens ne forte de iure vel de facto peteret: ideo ductꝰ fuit ad ꝓhibendum: ideo saltē in casu isto procedat opi. Saly. ⁊ Jmo. Nec in casu isto lo-quatur Bal. ⁊ propterea istud secundū testamentum fm̄ hoc pec cat in hoc: quia non probatur qđ in eo fuit institutus Andreas fi
14 lius testatoris. † Et testm̄ etiā īter liberos factum vitiatur preteri tione filii: nec militat dispositio. d. §. ex imperfecto: prout volunt Bald. ⁊ Ange. in. d. §. ex imperfecto. ⁊ Jmo. in. l. filio preterito. de iniusto testamēto. qđ ⁊ not. glo. in. l. si filius qui in potestate. de libe. ⁊ posthu. prout dicit Raph. in. d. §. ex imperfecto. nam tunc peccat in iure positiuo. l. inter cetera. de libe. ⁊ posthu. ⁊ §. aliud qꝫ capitulum. in auť. vt cum de appel. cog. ⁊ in iure naturali qđ dicat qđ bona patris vadant ad filiuꝫ. l. scripto. ff. vnde liberi. ⁊ l. cum ratio. de bonis dā. Ideo non iuuatur iure naturali quod tā tum facit pro liberis institutis: prout dicit Pau. de cast. in. d. §. ex imperfecto. idem tenens: vel preteritio videtur quasi delictū testa toris: ⁊ sic vitium in persona testantis. qđ magis afficit quā vitiū extra rē: put est vitium circa solēnitatem probatoriam fm̄ Bald. Dato autem sine preiudicio qđ nō peccaret in vitio preteritionis Andree peccat: in vitio alterius filii patrisqꝫ dicti nepotis vniuer
15 saliter instituti. † Nec obstat qđ voluit preteriri: ⁊ sic non fuit fa cta sibi iniuria: quia dato qđ sit verum qđ assenserit ⁊ renunciatio nem fecerit: licet illam non videam: nihilominus non videtur qđ ꝑ hoc iuuetur testamentum: quoniā consensus non reddit efficax testamentum. d. l. si quando. §. illud. vbi consensus filii non tollit: quia testamentum valeat impugnari per querelam ⁊ remedium qđ loco querele subrogatur. Et gl. ⁊ doct. ibi volunt qđ nō possit renunciari etiaꝫ per pactum de simplici renunciatione est magis clarum: quoniam iuri de futuro renunciatio nō preiudicat. l. si ita sit scriptum. §. si sub conditione. ff. de lega. ij. ⁊ l. his qui. ⁊ l. is po-test. de acquiren. heredi. cum simili. Sed in isto casu etiam per pa-ctum renūciari non potest. est enim pactum de futura successione qđ nō valet. l. ⁊ pactum dotali. C. de colř. ⁊ l. hereditas. C. de pac. conuen. ⁊ not. gl. in. d. l. si quando. §. illud. cum qua doc. trāseunt. Et licet text. loquatur in querela ⁊ iure agendi: tamen ratio gloss. est generalis: ⁊ generaliter loquitur glo. in pacto de futura succes-siōe. Et facit ratio illiꝰ tex. ibi. meritis filios ad paterna obsequia vocandos quā pactiōibus astringendos: que rō est generalis etiā ad querelam ⁊ ius dicendi nullum. Et generaliter per illum tex. voluit Bald. in. e. l. §. ⁊ generaliter. ⁊ licet Cy. ⁊ Barto. aliud ve-lint in exheredatione facta illa causa expressa: quia noluit. ar. l. nō putauit si quis sua manu. ff. de contratabu. tamen secus volūt in preteritione: ⁊ ideo in preteritione concordant Cy. Barto. Bal. ⁊ Rapha. ⁊ qđ non valeat testamentum etiam si filius volens ꝑ tereatur. Et idem sentit Barto. si exheredatur non expressa cau-sa: quia voluit. cum itaqꝫ in casu nostro preterierit filium nu ila ex pressa causa: ideo testamentum est nullum etiā si appareat qđ vo
16 luerit preteriri. † Nec repudiatio valuit: tum quia iuri futuro: tuꝫ quia non potest filius sua voluntate solenitatem remittere. l. pau-
17 lus. §. patroni. de bonis lib. † Cum itaqꝫ testamētum scđm sit nul lum. prout doc. concordāt: ideo tollit primū. d. l. si filius qui in po testate. cum concor. Statim itaqꝫ mortuo testatore delata est he-reditas filiis institutis in primo testamēto: ideo nō potest sua ap probatione filiis in secundo testamēto preteritis approbare testa mentum. l. post mortem. §. fi. ff. de bono. pos. fm̄ tab. ⁊ l. fi. ff. de li-be. ⁊ posthu. Et ideo non obst. approbatione non tollitur primū prout sentiūt gl. Bar. ⁊ doc. in. l. cū in scđo ff. de iniust. test. ⁊ bar. in. l. filio preterito. eo. ti. Nec in. d. l. preterito. erat aliud testamen-
18 tum in quo filius esset institutꝰ. † Et volūt doc. cōiter qđ ex testa mēto approbato per filiū preteritū non possit adiri hereditas: sꝫ soluꝫ peti bono. pos. que habet agnosci intra annum: vnde si esset elapsus annus vtilis alio medio posset repelli dictus nepos: lꝫ nō est opus: ex quo enim primū valet necessario non valet scđꝫ: quia

nõt põt quis decedere cũ duobꝰ testamẽtis nisi sit miles.l. posthumus.§.si paganus.de libe.⁊ posthu.⁊.d.§.posteriore.ideo necessario scđm est nullũ. Nec ob.l.si duobꝰ.§.si prius.qui.§.hꝫ multos varios intellectus ⁊ solet plurimũ intelligi in filio emãcipato. Itẽ lꝫ ibi dicat̃ qđ testm̃ ꝯtratabulat̃ ꝑ filiũ preteritũ:nõ tñ dr qđ scđꝫ teneat ⁊ rũpat p̄mũ:sed cõiter tenet̃ qđ lꝫ sit nullũ scđm:tñ cõpetãt ꝯtratabule.nã prout solitꝰ sum dicere ⁊ in.d.§.si priꝰ.⁊ in.d.l.si filius q in ptãte.⁊ in.l.posthumo.C.de bo.pos.ꝯtrata.approbãdo itellectũ Imo.⁊ Pau.de ca.ad illũ tex.ibi dat̃ theorica qđ qties scripti in testõ in quo filius est preteritꝰ possent obtinere hereditatem remoto filio.i.si filius nõ obstaret ⁊ nõ p̄staret obstaculũ testõ sua.s.p̄teritiõe:tũc filio p̄terito cõpetãt ꝯtratabule etiaꝫ si subsisteret primũ testm̃ prout ibi p̄cesserat testm̃ validũ. Et hoc significẽt illa ꝟba remoto filio ⁊c. Nec ꝯgruit qđ illa ꝟba sint apposita:qꝛ erat defectus numeri testiũ:⁊ iõ erat necesse qđ essent instituti in testõ veniẽtes ab intestato ẜm terminos.d.l.hac ꝯsulti.§.si quis aũt.ibi eñ nulla fit mẽtio de succes.ab intest. Nec fit mẽtio de defectu numeri testiũ:nec qđ interfuerint qnqꝫ testes: ꝓut requirit̃ in.d.§.si qs aũt. Itẽ oporteret dicere qđ illa ꝟba fuerit addita a cõpositoribꝰ noui iuris:prout multi dicũt qđ est diuinare ⁊ violare:ita institutio veniẽtiũ ab intesta.nõ tollit vitiũ p̄teritiõis.d.l.filio preterito:sꝫ dũtaxat vitiũ numeri testiũ. Itẽ ⁊ maxie qꝛ.d.§.si qs aũt.loquit̃ qñ sunt instituti tenẽtes primũ locũ ab itestato.sꝫ in.d.§.si prius.filius tenebat primũ locũ:ita qđ si essent istituti illi q venirẽt remoto filio nõ tenerẽt primũ locũ sꝫ scđm:iõ nõ p̄nt dicta ꝟba.d.§.si p̄us.referri ad terminos.d.§.si qs aũt.probat ergo ille tex.qđ testm̃ qñ valeret cessante obstaculo p̄teritiõis contra tabulat̃ ꝑ filiũ preteritũ siue sit validũ siue sit nullũ ꝓpter p̄teritione dũtaxat. Ex his itaqꝫ deducit̃ qđ p̄mũ testm̃ qđ fuit oĩ iure validũ subsistit:⁊ nõ scđm qđ fuit nullũ p̄teritiõe filij. 19 † Qđ aũt primũ valeat nõ scđm ex alio dici põt:nã primũ testm̃ factũ inter liberos nõ reuocat̃ ꝑ scđm nisi scđm habeat cl'am derogatoriã primi. auč.hoc inter liberos.C.de testa.⁊ lꝫ gl.in auč.de testa.impfec.sup ꝟbo ꝑfecta.sub dubio videat̃ velle qđ dispõ illiꝰ tex.⁊ per ꝯñs.d.auč.hoc inter liberos.nõ ꝓcedat qñ in scđo sunt instituti liberi: tñ Iac.de raue.reprobat eã:eo qꝛ tex.loquit̃ gñaliter ꝓut refert ⁊ sequit̃ Cy.in.d.auč.hoc inter liberos. Bal.aũt in.d.auč.quẽ sequũtur Sali. Raph.⁊ Pau.de ca.ibi dicit gl.ꝓcedere si scđm est fauorabilius liberis ꝙ primũ.si ꝟo primũ est fauorabilius tunc ꝓcedit opi. Iac.de ra.⁊ Cy.ẜm eũ. Profecto primũ vr̃ magis fauorabile liberis:cũ in p̄mo sint vl'r instituti cõdigne hi liberi q erãt istituẽdi:⁊ nihil disposuit nisi iter liberos.⁊ vt ꝑcipio seruauit iuter eos equalitatẽ prout decet:ne oriat̃ inter eos inuidia.arg.l.fin.C.cõia vtriusqꝫ iu.l.vt liberis.⁊.l.illud.C.de colla.iuncta.l.cũ opꝫ.in fine principij.C.de bonis q̃ lib.in hoc aũt scđo testõ vnus vel ambo filij sunt p̄teriti:⁊ hr̃s vl'is est institutꝰ nepos ad quẽ nõ erat deuoluẽda hereditas ab intestato.iõ respectu primũ testm̃ vr̃ magis fauorabile liberis tãꝙ magis equũ:⁊ a discordia ⁊ rãcore iter liberos alienũ.insuꝑ.d.gl.in ꝟbo ꝑfecta.nõ vr̃ loq i hmõi casu:qꝛ nõ vr̃ loq qñ scđm testm̃ hꝫ cl'am derogatoriã p̄mi testamẽti expꝛ̃ssaꝫ: prout requirit ille tex. Sed scđm nõ est p̄fectũ rõne numeri testiũ. tex.eñ loquit̃ qñ fecit scđam vltimã voluntatẽ p̄fectã.gl.autẽ sub dubio forte nõ requirit istã ꝑfectionẽ.s.rõne solẽnitatis ꝓbatorie: qñ in scđo sunt instituti liberi:⁊ sic si scđm est factuꝫ inter liberos: qđ demõstrat̃ ex eo qꝛ.d.gl.est posita suꝑ ꝟbo ꝑfecta. itaqꝫ intellecta ẜm terminos tex.suꝑ quo est posita loquit̃ de ꝑfectione solẽnitatis ꝓbatorie.hoc etiã ꝓbat̃ ꝑ legẽ quã.d.gl.allegat.s.d.l.hac cõsultissima.§.ex impfecto.vbi nõ dr quicꝙ de cl'a derogatoria:sꝫ de impfectione rõne solẽnitatis.dicta autem glossa ⁊ doc.intelligun tur ẜm iura q̃ allegantur ꝑ Bar.in.l.nõ solũ.§.liberationis ꝟba. de libe.lega.⁊.l.cũ quidã.de his qb.vt indig.preterea ꝟba gl.hoc 20 importãt:qꝛ dicit glo.hec solẽnitas ꝓfecto ⁊c. † Clausula aũt derogatoria nõ est solẽnitas testamentaria:sꝫ est dispõ testatoris ⁊ declaratio sue volũtatis. Aliud aũt est voluntas testatoris:aliud autẽ solẽnitas ipsius testamẽtarie volũtatis:vt de se est notũ. Nec esset dubiũ qđ cl'a derogatoria in testõ nõ priuilegiato deberet ꝓbari ꝑ.vij.testes:⁊ tñ solẽnitas testamẽti ꝓbat̃ ꝑ duos testes.vt ꝑ gl.et doc.in.l.ij.C.de bo.pos.ẜm ta. Insuꝑ ex quo primũ testm̃ est solẽne inter liberos dꝫ esse efficacius scđo minꝰ solẽni.arg.l.eiꝰ militis.§.militia missi.de mili.test.et reperio allegatũ Io.an.in addi.Spec.in ti.de instru.edic.§.cõpendiose.tenere qđ testm̃ inter liberos insolẽne nõ teneat si precedit priꝰ testm̃ solẽne inter liberos: lꝫ pro nũc illud dictũ nõ inuenerim. Ex quibus oĩbus etiaꝫ si hoc vltimũ nõ procederet cõcludo qđ dictũ primũ testm̃ dꝫ preualere: nõ ob.obiectis quibus est.s.satis rñsum. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.xxxij.

1 ☞ Substitutis filio instituto filiabꝰ ⁊ illarũ successionibꝰ dein de eccl'ia si moriant̃ absqꝫ liberꝫ an substitutio porrigat̃ ad filios vnius ex substitutis vt videant̃ substituti vltimo moriẽti eccl'ia exclusa ex presumpta volũtate defuncti qui censeatur reseruare voluisse ius legitimarum hereditatum.per totum.

2 Pluralitas an resoluatur in singularitates.

3 Heredum appellatione veniunt extranei heredes ⁊ successores.

¶ Consilium.xxxij.

In nomine domini nostri

1 Iesu Christi. † Viso testõ cole vcꝫ suo originali instr̃o testamẽti in quo quãtum ad presentẽ ꝯsultationẽ ꝑtinet sunt verba h̃ mõ formaliter scripta. Et si mori contigerit in pupillari etate sine filijs succedat in dicta hereditate Angelutia ⁊ Francisca filiabꝰ suis ⁊ heredi.⁊ suc.⁊ si oẽs heredes p̄dicte morerent̃ vult dictus testator qđ succedat in dictis bonis eccl'ia ⁊c. visis etiã duobus consilijs sigillatis duorũ:vno vcꝫ ꝯsulente pro filijs Angelutie nepotibusqꝫ testatoris.s.qđ ipsi cẽseant̃ substituti Frãcisce casu quo ꝯtingat decedere sine filijs altero consulente in cõtrariũ vicꝫ qđ si cõtingat dictã Frãciscã decedere sine filijs non cẽseãtur substituti dicti nepotes:sꝫ ipsa possit disponere de bonis p̄dictis quo ad suã portionẽ:dũmodo de legitimo cõsensu ecclesie vltimo substitute:nec possint dicti nepotes ipsuꝫ cogere ad cauẽdũ vel faciẽdũ aliqđ inuentariũ:reqsitꝰ vt simpl'r sub sigillo rescribã que pars foueat iustitiã:equidẽ licet vterqꝫ ꝯsulẽs moueri videat̃ efficacibꝰ rõnibꝰ:⁊ subtiliter inhereo illi s̃nie qđ dicta Frãcisca neq̃at ꝑ dictos nepotes vel ad eoꝝ instãtiã cõpelli ad cauendum vel faciendũ inuentariũ:sed possit ipsa testari:prout in altero ex cõsilijs p̄supponit̃ qđ testata fuit instituẽdo virũ suũ ⁊ ecclesiã. Et quidẽ lꝫ termini.l.pe.C.de impu.⁊.l.heredes mei.§.cum ita.ad tre.⁊ cõsilij Pau.de ca.qđ allegat̃ nõ loquãtur qñ nõ est aliqua ꝑsona expresse eo casu inuitata q̃ habeat excludere substitutũ. Sed dubitat̃ an excludat substitutũ ex p̄sumpta volũtate testatoris q censeat̃ voluisse reseruare ius legitimarũ hereditatũ.ar.l.vel singulis.ff.de vulg.⁊ pup. Et ꝓfecto in casu hmõi res esset clarissima qđ nepotes nõ succederẽt Frãcisce inuite ⁊ nõ deberẽt esse solliciti de hereditate viuentis.l.j.ff.de here.vel actione vẽ.⁊.l.ij.§.interdũ.ff.de vulg.⁊ pup. Nõ eñ cẽsẽt̃ tacite substituti in illis terminis:ꝓut doc.cõiter oẽs p̄supponũt in.d.l.pe.⁊ in.d.§.cũ ita.⁊ cõiter in illis terminis:prout ꝯtingeret si nõ fuissent adiecta illa ꝟba ⁊ earũ heredes ⁊ succes.in quibꝰ ꝟbis se fundat alter ꝯsulẽs:volẽs qđ ex dictis ꝟbis censeant̃ dicti nepotes substituti dictis filiabꝰ:dicẽs qđ ꝟba sunt clara qđ filiabꝰ substituit testator nepotes ex altera filia. Et iõ vult inferri qđ si Frãcisca decedet sine filijs ipsi ei succederẽt ex substitutione intelligẽdo qđ ꝯstruat̃ filiabꝰ suis substituit heredes ⁊ successores earũ:⁊ sic subintelligat̃ ꝟbũ substituit vel ꝟbuꝫ succedãt qđ p̄cedit:q̃ intelligẽtia ꝯueniret ꝟbis si copula ⁊:que sequit̃ ꝟba filiabꝰ suis p̄cederet dicta ꝟba:sed qꝛ sequitur nõ cõuenit ꝟbis.potiꝰ suadet̃ qđ succedãt Angelutia ⁊ Frãcisca filie sue ⁊ earũ hr̃des ⁊c. Attẽto ꝙ ex tenore ꝟboꝝ testamẽti satis ostẽdit̃ ignorãtia ⁊ ineptia notarij:ita qđ nõ mirũ si in hoc fecerit malã latinitatẽ:⁊ tũc posset intelligi qđ succedant in dictis bonis ipse filie ⁊ earũ heredes tãꝙ heredes earũ:nõ taꝙ substitute filiabꝰ. Et hoc mõ ꝟbũ succedãt dterminet sequẽtia oĩa pariter:vt sic si filie directo ex pupillari etiã heredes earũ:qꝛ heres heredis.l.fin.C.de here.isti. Et hãc intelligẽtiã suadẽt sequẽtia ꝟba ⁊ si oẽs heredes predicte:⁊ sic loquit̃ de heredibꝰ feminis. Nec femininũ solet concipere masculinũ:⁊ sic fecit vltimã substitutionẽ ipsis filiabꝰ post earũ mortẽ:nec exigit mortẽ heredũ ⁊ successoruꝫ q poterant esse masculi prout femine. Nec est verisil'e qđ voluerit substituere post mortẽ heredũ ipsarũ filiarũ:cũ tũc substitutio redderetur verisil'r inutilis:itelligẽdo ꝟbũ heredis ⁊ successores ꝓprie.ar.l.ex facto.§.si.ad trebel. Dato aũt qđ cẽseret̃ facta substõ filiabꝰ de earũ heredibus adhuc vident̃ dici nepotes excludẽdi:qꝛ ipsi nõ sunt heredes earũ lꝫ sint heredes Angelutie. Illud aũt plurale earũ requirit duas personas:nõ verificatur in vna.l.inter illã.in fi.ff.de ver.sig.c.pluralis locutio.in.vj. 2 † Et si dicatur illa pluralitas resoluit̃ in singularitates prout contingit in.l.falsa.§.fi.ff.de cõdi.⁊ demõ ⁊ in.l.lucius.§.gaio.ad treb.rñdet̃ qđ si resouit̃ in singularitates intelligatur hr̃des Angelutie succedãt. Angelutie:hoc est in bonis Angelutie relictis:⁊ heredes Francisce in portionẽ Frãcisce: ⁊ hoc modo sumitur pluralitas in simili in.d.l.falsa.§.fi.⁊ in.d.§.gaio. 3 † Insuꝑ vocauit testator dictas filias ⁊ earũ heredes ⁊ successores:non dicit filios. Et heredum appellatione veniũt etiã heredes ⁊ successores extranei.l.heredis appellatione oẽs.ff.de ꝟb.sig.⁊.l.in annalibus.C.de leg.⁊ preterꝙ in materia feudi in toto corpore iuris ita appellantur heredes extranei:prout sui aut ceteri descendentes.insti.de here.quali.⁊ diffe.per totũ.⁊ in titu.de heredi.insti.ff.C.⁊ insti.qđ maxime dicendũ est:qꝛ testator non fuit contẽtus verbo heredes:sed addidit ⁊ successores:⁊ dñs consulẽs qui pro altera parte consuluit allegat Pau.de ca.in nostris terminis similis substitutionis:qđ veniũt etiã heredes extranei in cõsi.lxxx.incip.quedam domina Matthea. Et hoc necessario fatendũ est si nolumus a verbis recedere a quibus ipse cõsulens instat nõ esse recedendum. Si ergo dicta Frãcisca decedat relictis alijs heredibus quos vt presupponitur intẽdit relinquere:⁊ est verisimile quoniã si sperarent filij Angelutie qđ Frãcisce relinqueret eos heredes:verisimiliter nollent molestare ipsam vt inuentariũ faceret.

Concludo

Concludo itaq; qd dicti nepotes non possunt pretendere se substitutos dicte Fracisce saltem tanq̃ filios Angelutie: ⁊ p ɔ̃ns cõstat quod non põt eam compellere ad faciendum inuentarium.

¶ Summarium super consilio .xxxiij.

1 ¶ Executio qd suum sortiatur effectum statuto fani quo ad sententias non obstante oppositione: dempta tamen exceptione solutionis contra executionem an si conuentus dicit soluisse ⁊ producitur instrumentum solutionis non facte ab eo quo etiam non apparet solutionem factam occasione dicte sententie possit dicta executio impediri vbi proponitur testibus dictam solutionẽ probari. nu. 3. per totum.
2 Sententia iure communi habet executionẽ paratam.
4 Solutio in dubio pro sua ⁊ non aliena obligatiõe facta presumitur. fallit in duobus reis insolidum obligatis pena delicti. nu. 21.
6 Solutione vnius ex pluribus obligatis pro eodem debito liberat se ⁊ non alium. fallit in duobus reis insolidum obligatis ex pena delicti. nu. 21.
7 Scriptura relata videtur continere illud qd continetur in eo ad quem fit relatio. limita in teste etiam se referente.
8 Testibus varijs non datur fides.
9 Testes quibus possunt dici singulares. nume. sequẽ. ⁊ .8. vsq; ad finem consilij.
10 Nouatio non fit sine stipulatione vel aliter nisi exprimatur.
11 Peto verbum: tendere videtur ad litis contestationem.
Statutum quod punit agentem censetur se conformare cu; iure communi.
12 Leges antique interpretantur nouis.
13 Soluti datio per vnum facta ex obligatione plurium quomodo possit probari.
14 Testes duo probant actum.
15 Error notarij vel partium si error dici potest non immutat rei veritatem que probatur per testes. nu. seq.
16 Testis interrogatus super articulo quo proponitur qd titius cognouit Bertam vxorem sempronij ⁊ dicit cognouisse respondendo non fatetur quod sit vxor sempronij vt probetur adulterium.
17 Debitorum pluralitas non presumitur.
Obligationes non presumuntur plures.
Sententie non presumuntur plures.
18 Iuuant singula que tñ non prosunt.
19 Iudex conari d; veritati inherere.
20 Solutionem duplicem non patitur bonafides.
21 Reis duobus insolidum obligatis non liberatur vnus soluẽdo pro rata. Idem in delicti pena.
22 Argumentum ab absurdo est optimum in iure.
23 Nouatio dicitur inducta interuentu noue persone stipulantis seu coniecturis ⁊ tacito pacto. nu. seq. ⁊ .16.
24 Solutio vel ꝑmissio pro residuo facta significat qd nihil amplius debetur. nu. seq.
25 Argumentum a contrario sensu militat in pactis ⁊ ɔ̃tractibus.
26 Exceptio taciti pacti prodest.
27 Testis prosoneta an possit esse vel mediator.
28 Contestatio litis an resultet per petitionem aut per actum anteriorem dicatur non esse contestatum.

¶ Consilium .xxxiij.

In nomine dñi nostri Iesu Christi. ¶ † Uisa copia ꝓcessus agitati inter vguitionem de brãdis actorẽ ⁊ Symonẽ sabatini de fano reum ɔ̃uentum super executione quarũdam sententiarũ ⁊ copia statuti sub rubrica de sententijs executioni mandandis: ⁊ alio sub rubrica de petente plus debito. de duobus principaliter queritur. Primo an dictus vguitio foueat iustitiam in omni quãtitate petita. Scdo an in eo in quo ipse non fouet iustitiam ⁊ in quo reportaret sñiam contra se veniat condẽnandus Symoni ad penaȝ in dicto scdo statuto contentam. † Circa primum videtur prima facie dicẽdũ qd dictus Uguitio sit creditor in quãtitate sup qua petit fieri executionem: ⁊ per ɔ̃ns sñia sit pro eo ferenda. Nam ɔ̃stat qd ipse h; sñias que de iure cõmuni merentur executioneȝ. vt in titulo. C. de executione sententie. per totum. ⁊ l. a diuo pio. de re iudi. cum si. ⁊ etiã ex forma dicti statuti de sententijs executiõi mãdandis in rubro ⁊ nigro. † Est modo videndum vtrum defensiones rei impediant dictam executionem. Et per dictum statutum permittitur defensio ratione nullitatis sñie: super qua re ꝑ parte non instatur. Item permittitur oppositio solutionis ⁊ cuiuscũq; liberationis post sñiam facte. excipitur autem ꝑ parte rei qd ipse est liberatus: ⁊ ad probandum liberatiõem factã post dictas sententias pro duobus tertijs producuntur duo instrumenta: in quibus cõtinetur qd Bartolus Andreas ⁊ Uic⁹ dederunt in solutũ ⁊ pagamentum nõnullas eorum possessiones pro .ccx. flore. vc; ꝑ cxl. Bartolus ⁊ Andreas: ⁊ ꝑ .lxx. dict⁹ Uicus. Sed dicta instra dictarum solutionum non videntur releuare dictum Symonem: eo quia non apparet per ipsa instrumẽta qd solutio fuerit facta ꝑ debito istarum sententiarum que apparent late contra Symonẽ ⁊ non contra dictos Bartolu; Andream ⁊ vicum: ⁊ tamẽ instrumenta dationum insolutum factarum per dictos Bartolũ Andream ⁊ Uicum dicunt nomine eorum ⁊ nõ nomine Symonis: ⁊ pro obligatione qua ipsi obligati sunt dicto Uguitioni occasione cuiusdam debiti contracti tempore vniõis ⁊c. vt apparet ⁊ apparere potest per quasdam sententias latas contra ipsos ⁊ dictũ Symonem: ⁊ sic se referunt ad debitum qd potest apparere ꝑ sententias latas ɔ̃tra eos ⁊ Symonem. S; istud debitum descẽdẽs ex istis sententijs nõ est debitum qd appareat per sẽtẽtias latas contra ipsos ⁊ Symonem: quia nõ cõtra ipsos merito ista instrumenta non probant dictum Symonem liberatum esse a dictis debitis sententiarum que late fuerunt contra eum dũtaxat. Et maxime quia dicti Bartolus Andreas ⁊ Uicus se prius per instrumentum obligauerant pro dicto debito sententiarum que prout dicebatur erant late contra eos: ideo ipsi cẽsentur soluisse pro eorum obligatione non pro obligatiõe Symonis. argu. l. ⁊ magis. de solu. ⁊ clarius in. l. papinianus. ff. mandati. Quinimo in casu nostro exprimitur qd soluerũt nomine proprio ⁊ pro obligatione qua ipsi erant astricti: ideo videtur qd ⁊ si esset facta solutio ꝑ illo debito nõ videtur qd dictus Symon foret liberatus. † Quia quãdo duo sunt pro eodem debito obligati ⁊ vnus soluit nõ liberat alter: vt probat tex. in. d. l. papinianus. vbi † si mãdator soluit nõ liberatur debitor: sed creditor tenetur soluenti cedere actionẽ aduersus debitorem principalem: prout ibi est expressum. ita in proposito dato sine preiudicio veritatis: qd dicta solutio fuerit facta occasione dicti debiti contracti per Symonem: cuius vigore fuerint contra eum late dicte sententie quarum executio petitur: tamen dictus Symõ remanet obligat⁹. ar. d. l. papinianus. ⁊ ideo dato qd testes examinati probarent omnia que deducunt. s. qd dicte solutiones fuerint facte occasione dictarũ sñiarũ quarũ executio petitur: nihilominus non videtur qd ꝑpter hoc dict⁹ Symon sit liberatus per predicta. † Insuper videtur qd dicti testes nõ releuent: nam videntur varij. Nam deponũt qd dicti Bartol⁹ ⁊ andreas soluerunt seu dederunt insolutum pro obligatione qua tenebatur dictus Symon: ⁊ vigore sententie late contra Symonẽ. ⁊ ex alio latere se referunt ad instrumẽtum seu instrumenta notarij ⁊ videntur deponere prout in instrumento: sed in instrumentis continetur qd ipsi dederunt insolutum pro debito communi eo; ⁊ Symonis: ⁊ occasione sententiarum latarũ cõtra eos ⁊ Symonem. Id autem continetur in referente qd in eo ad qd fit relatio. l. si ita scripsero. de condi. ⁊ demon. ⁊ in. l. asse toto. ⁊ in. l. institutionalis. de here. insti. † Cum ergo variet instrumentum ab eorũ specifice dictis: ideo ⁊ ipsi in eorum dictis videntur varij. testib⁹ aũt varijs non est danda fides. l. qui falsa vel varia. ff. de testib⁹ canonizata. iiij. q. iij. falsa. ⁊ c. licet causam. de proba. † Preterea dicti testes videntur singulares. item non recordantur de tempore: forte fuit ante sententias latas: ita qd non videtur probare de liberatione post sententias latas Item non recordantur de quantitate ⁊ si non deponunt plene factum: id videtur qd nõ probẽt: nec potest dici qd sit Symon liberatus vigore nouationis. † Nam ex instrumento non apparet de aliqua nouatione ex dictis testiu; minime. tum ex supradictis contra eos: tum etiam quia non depõnunt de aliqua stipulatione: ⁊ nouatio nõ fit sine stipulatione. instit. quib. mod. tollitur obligatio. §. preterea. ⁊ l. j. ⁊ ij. ff. de noua. Preterea hodie non inducitur nouatio nisi exprimatur. l. fin. C. de noua. Ex quibus videtur qd non probetur aliqua liberatio debiti facta post sententiam. Ex his infertur qd dictus agens non petierit plus debito: ⁊ propterea non debeat condẽnari tãq̃ petierit plus debito. qd ⁊ videtur dicendum ex alio: quia statutum loquitur in petente plus debito. Et videtur loqui in eo qui a principio petit tendens vt aduersarius condemnetur. peti autem dicitur per litis contesta. l. amplius non peti. ff. rem ra. ha. hic non petitur quantitatis: sed petitur executio sententie. Ideo nõ videtur comprehendi in statuto. † Maxime vt statutum magis se cõformet cum iure communi: qd puniebat ⁊ punit agentem ⁊ libellantem. institu. de actio. §. tripli. ⁊ §. si quis agens. ⁊ l. prima. C. de pl⁹ peti. vbi Barto. vult quod penam tripli de qua in dicto. §. tripli patiatur producens libellum: prut ⁊ loquitur. d. §. tripli. sed penã amissionis cause patiatur litem contestans. vt ibi. ⁊ sic dicte pene militent in agente seu libellante seu litem contestante nõ in intentante viam executiuam sententie. † Ita ⁊ interpretetur istud statutum: cum per. ll. antiquas interpretentur noue. l. non est nouũ. ⁊ l. nam et posteriores. ff. de. ll. cum simili. Attento etiam quod iura penalia sunt restringenda. l. si preses. ⁊ l. interpretatione. de penis. ⁊ regulam in penis. in. vj. † His tamen non obstantibus contrariam partem arbitror de iure veriorem. ex dictis enim omniu; testium apparet qd datio in solutum qua; fecerunt Bartol⁹ Andreas ⁊ Uicus emanauit vigore debiti contracti per Symonem. Et qd pro dicto debito contracto per Symonem tempore communionis se obligauerũt dicto Uguitioni: prout hoc specifice deponũt Antonius quartus testis ⁊ Statius ruberti quint⁹ testis.

Item petrus primus testis deponit qd habebant colloquium de eorum differentijs & sentētijs latis contra Symonē: nō dicit ɔtra omnes: & tñ vba precedentia ostendunt qd & Symon & Bartolus et alij habebāt differentias cū Uguitione. Itaqz veritas euidēter ostendit qd illa obligatio & datiões insolutū facte p dictos Bartolum Andream & Uicū fuerunt facte pro dicto debito contracto per dictum Symonē. Et innuunt etiā verba instrūoꝝ dationum insolutum quatenus specificant qd fiebāt occasione cuiusdā debiti cōtracti tēpore cōmunionis ipsoꝝ soluētium cum Symone. Item primi testes deponūt qd oēs remanserunt cōcordes oēs de.cccxv.flore. Mattheus secundus testis deponit de trecentis et vltra.qd de quātitate dictoꝝ Bartoli Andree & Uici.s.omnes esse debitores in.d.quātitate tm: licet se referat ad instra & dicat se precise nō recordari: tñ alij duo vcꝫ Petrus cētū primus testis et Uāgelista tertius testis deponūt specifice de quātitate.cccxv.ducatorum. & Mattheus secūdus testis deponit postea qd Bartolus & alij soluerunt ducentos decez ducatos: ēt qd dictus Symō remansit debitor pro residuo in ducatis.cv.forte nō habebat tūc tpis cōputatū quātū summarēt dicte due quātitates simul iūcte: sunt autē oēs tres cōcordes qd Bartol⁹ & socij remāserūt obligati in.ccx. & dictus Symon in quātitate.cv.ducatorū in hoc sunt cōcordes & cōtestes primi tres testes in summa tota.cccxv.inter oēs sunt cōcordes & contestes duo ex eis & alij non discrepant. Item qd solutiones & obligatiōes Bartoli & aliorum fuerint facte pro debito cōtracto p Symonē tpe quo stabāt i cōione sunt cōtestes duo vltimi testes: & primus coadiuuat cū deponat qd erat inter eos et Guitionē colloquium de differentijs & sententijs latis contra Symonem. Itē qd dictus Symon remanserit debitor p residuo seu de residuo sunt ɔtestes pmi duo testes.s.† Petr⁹ & Mat- [14] theus in istis quatuor articulis substātialibus sunt ad min⁹ duo cōtestes: lꝫ aliqui in vno & aliqui alij in alio vt.s. satis est qd i quolibet sint duo cōtestes.l.vbi numer⁹.ff.de testi.c in omni.cum si. [15] extra eo.tit.† Et lꝫ instra dicāt qd dederunt insolutuꝫ pro debito cōtracto dum stabāt in cōmunione vt apparet & apparere posset p sñias latas cōtra eos & Symonē: & iste snie non sint late nisi cōtra Symonē: tñ talis error notarij vel forte partiū si error dici potest non immutat veritatē rei que probatur per testes. error enim non nocet.l.si librarius. & qd ibi per Bar.de reg.iur.l.errore.cū si. C.de test.nec illa vba vt apparet vitiant si nō apparet.nō eñ faciunt conditionē ut in simili dicunt Bar.Bal. & Raph.in.l.eū q. §.j.ff.de consti.pecu.nam si promitto dare.x.ꝑm qd apparet &c. lꝫ non apparēt: nō ppterea vitiaretur dispositio ex no.ibi p doc.maxime Bal. & in fiñ per Pau.de ca.in.l.admonendi.ff.de iureiur. post prin.dicens se ita consuluisse pari ratione idem dicendum in istis verbis vt apparet vel apparere posset per sentētias latas cōtra eos. Uel scdo p sñias apparet de debito ɔtracto tpe cōmunionis: ita verificantur illa verba instrūoꝝ: lꝫ per eas nō appareat qd ipsi forent obligati: sed solum qd fuit obligat⁹ Symō. Nihilominus de debito pro quo se obligarunt & pro quo insolutuꝫ dederūt bene cōstat per sentētias istas. & illa verba ɔtra eos satis verificātur: quia ex quo ipsi per cōtractū obligati erant soluere debita cōtracta tēpore cōmunionis: & per sententias apparet debitū istud contractū: & tēpore cōmunionis late sunt snie: satis potest dici late contra eos ex quo eis preiudicat.cōtrariatur eñ eoꝝ vtilitati: cū inter eos & Symonē precesserit ɔtractus qd oia debita antea inita forent cōia: & cōiter p rata soluerenꝭ: & iste snie fuerint late pro debito antea ɔtracto: vt patet ex processu. & iuncto.l. instro inter eos et Symonem inito ante dictam dationem insolutum. & vba illa latas & datas referanꝭ ad sequētia vba in fauorē dicti Uguitioni. Et ita saluetur relatio quam faciunt testes ad instrm: quare latio potest & alr̃s referri.nō enim se referunt in hoc.s.quatenus loquitur de sententijs: sed se referunt quidam circa tempus quidaꝫ [16] circa quātitatem.† Item satis est qd relatio verificetur ad substātiam facti: & sic ad dationem insolutum. Et maxime p ea que habentur in.l.si cui serui.§.si a filio.cum.l.seq.ff.de leg.j.vbi si inq̄sitio dicit qd titius cognouit Bertam vxorem sempronij: & respōdit qd cognouit dictā Bertā nō censetur fateri qd sit vxor sempronij: & sic non censetur fateri adulterium: quia relatio cēsetur facta ad substantiam non ad qualitatem ꝑm euꝫ.qd sequitur Bal.ibi: dicens esse notabile. & sequitur Imo.ibidē cum quadā distinctione.ita in proposito referatur ad debitum contractum per Symonem: non ad qualitatem qd appareat per snias latas contra eos [17] & Symonem.† Et attento qd ex processibus agitatis inter ipsuꝫ Uguitionem & Symonem super quibus fuerunt late dicte sententie qd debita emanarunt añ contractum diuisionis: & consequenter dum erant in communione: & etiam attento qd pluralitas debitorum non presumitur.c.cum Joannes eremita.de fide instru. cum ibi no.per Inn. & doc. Coadiuuat quia fit articulus qd fuit & est absqz eo qd inter Symonem & Uguitionem: seu inter Uguitionem & Symonem Bartolum Andream et fratres fuerint late alie sentētie. Et si non credit predicta interrogetur q̄ sententie seu que sententia lata fuit: rñdet credit de vna in qua fit metio de lxxxiij.inter ipsum & Symonem.vltra predictis verisimile est qd si fuissent late plures alie & de alijs expressisset: ex quo de vna vl' plu- [18] ribus interrogarenꝭ.facit.c.nōne.cū concor.de presump.† Et profecto euidēter apparet ipsa veritas ex multis que deducūꝭ: adeo qd si nō prosunt singula multa iuuant.l.excusantur.in princ.cum [19] ɔcor.alleg.ibi in gl.ff.de excu.tu.† Et iudex semp dꝫ conari inherere veritati.ca.iudicātes.xxx.q.v. & .l.ij.C.de edē. & .l.si eum. in fi. prin.ff.si quis cau.vbi plures concordantie. & per ɔñs concludendum est qd dicti.ccx.ducati soluti per dictos Bartolum Andreā & Uicum fuerunt soluti occasione debiti seu debitorum de quib⁹ [20] in istis sententijs.† & qd pro eis se obligauerunt dicti Bartolus Andreas & Uicus: & non patitur bonafides qd bis idē exigat.l. [21] bonafides.ff.depositi.† Nec ob.qd dicebaꝭ per.d.l.papinian⁹.qd solutio vnius obligati soluētis pro se vel noīe suo vel simplr nō liberat alium ad idem obligatum: & qd hodie nouatio nō inducitꝭ nisi exprimatur per.d.l.fi.C.de noua.q: rñdeꝭ qꝫ illud nō est semper verum.ptꝫ in duobus reis debendi: quorū si vnus soluit ɔstat alterum liberari.l.ij.ff.de duobus reis.in duobus tutoribus q sūt insolidum obligati.l.j.§.nunc tractemus.de tute. & rati.distra. & .l. si plures.de admi.tu. Item videmus qd si plures ad idē insolidū tenentur ex delicto non ad meram penam vno soluente liberātur alij.l.j.§.pe.ff.de eo per quem factum est. & per gl.Bar. & doc. cōiter in.l.adeo.ff.de iurisdi.om.iud.ita in casu isto.si enim secus diceremus creditor lucraretur cū aliena iactura contra.l.nam hoc natura.ff.de condi.inde.qd non cōtingit in casu.d.l.papinianus. in quo exigens a mandatore tenetur cedere actionem aduersus pncipalem.vt ibi. Ideo equum est qd principalis nō libereꝭ & cessat iniquitas: quia non lucratur in casu illo creditor cuꝫ aliena iactu- [22] ra: put lucrareꝭ in casu isto in quo nō est cui cedere habeat. † Et absurdum esset qd pro eodem debito ex contractu creditor bis effectualiter extorqueret solutionē ab inuitis & ad sui cōmodū. & argumentum ab absurdo est optimum in iure.l.nam absurdum.de [23] ope.lib. & .l.scire opꝫ.§.aliud.de excu.tu.† Preterea constat qd de iure antiquo per interuentum noue persone promittētis id ad qd alius erat obligatus interueniente stipulatione inducebaꝭ nouatio.d.l.fi.C.de noua. Et theorica est gl.prout declarant Barto. & Ang.in.l.ij.ff.de noua.qd in casibus in quibus de iure inducebaꝭ nouatio ipso iure hodie veteri debitori competit exceptio si actione veteri conuenitur: & sic inducitur nouatio ope excep.ꝑm eos. & hoc volūt doc.prout ibi dicit Imo.qui tñ verum intelligit qñ est verisimile qd voluerint nouare: facit tñ pro theorica gl. & doc.ɔñaliter prout loquuntur: qm̄ de iure veteri nouatio resultabat: quia coniecturabatur qd partes nouare vellent. Sed eadem verisimilitudo est hodie prout olim.si auteꝫ tacite censentur id agere decet qd rōne taciti pacti cōpetat exceptio.in casu autē nostro est vehemens coniectura qd pro portione quam dicti Bartolus Andreas & Uic⁹ pmiserunt & satisfecerunt voluerint Symonē liberari attento qd pbatur saltem per duos testes qd conuenit qd dictus [24] Symō remaneret debitor pro residuo: seu de residuo.† Et cū certa quātitas soluiꝭ vel promittitur pro residuo significaꝭ qd nihil amplius debetur: sed si prius debebatur censetur ab alio liberat⁹ vt vult gl.in.l.si ex pluribus.in pn. & ibi Rax.Ang. & Imo.ff.de solutio. Et si actū fuit qd de vel pro residuo remaneret debitor ipse Symon: ergo a cōtrario conuenisse censetur qd p alio nō esset de- [25] bitor.† ar.enim a ɔrio sensu militat etiā in pactis.l.iter socerū. §. cū inter.ff.de pac.dota. & .l.eum qui ita.§.qui ita.de vb.ob.concurrit etiam dictū alterius testis vcꝫ Antonij quarti testis q deponit qd dictus Uguitio dixit dicto Symoni: bē cōpare io son cōtento de quella parte del debito che tocca a Bartolo Andre.e Uico de la parte che tocca a voi in che modo faremo noi.per que demonstratur qd actum fuerit qd ipse Symon non teneretur p parte debiti pro qua se obligauerant liberat⁹ Andreas & Uicus. Nec obstat qd testes non deponant de stipulatiōe sine qua nō fiebāt ne- [26] qꝫ fit nouatio vt dictuꝫ est: q: stipulatio probaꝭ p instrm.† Et insuper si stipulatio nō interuenit satis est ad consequendā exceptionem tacitum pactum.l.item quia.ff.de pac.d.l.eum qui ita.§.qui [27] ita.l.ij.C.de pac.cū si.† Nec ob.qd dicti testes vident prosonete q: videꝭ qd nō possint deponere altera parte inuita.§.qm̄.in auꝭ.de testi. & .c.j.eo.ti.lib.vj.ar.sumpto a spāli vt videtur velle gl.Jo.an. in.c.romana.de testi.lib.vj. & ipse Jo.an.in.c.dilectorum.de testi. cog. & Bald.in.c.j.de testi.lib.vj.gloss.in.§.in his. in.§. de instru. cau. & fide. & Bar.in.l.deferre.§.idem decreuerūt.de iure fisci quia respōdetur qd ɔtrariū vult Accur.in.d.§.qm̄. & gl.Bernardi.d. c.dilectorum. & Bal.multum precise in.l.oibus.C.de testi. & Pet. de an.in.d.c.j.de testi.lib.vj.volentes qd lꝫ inuiti nequeāt cōpelli: tamen volentes admittuntur ꝭꝫ eos.nec ob.d.c.j.de test.lib.vj.q: est speciale in isto crimine vt etiā particeps criminis admittaꝭ in testē non tollitur qd in nō criminosis regulariter repellanꝭ.nō ob. d.§.qm̄.q: loquitur de nolentibus deponere qd nō cōpellant nisi vtraqz parte consentiente.a contrario sensu potius dicit qd volētes admittant. & Panor.in.d.c.dilectorū.pro concordia dicit qd admittūꝭ.ꝭꝫ q̄ta fides eis adhibēda sit iudicis arbitrio remittiꝭ. Non enim

Non enim suadet ratio qd repellantur nisi rone suspicionis: quia mediatores nonnunq habent salarium: et sic sperant comodum vel saltem censentur habere affectionem quod id quod inchoarunt vel mediarunt sortiatur effectum: prout hec ratio a doct. assignat: que etiam al's assignatur in deponente super facto suo. Ista quidem suspicio potest esse parua magna et nulla: ideo ratio suadet cocordiam Panor. in casu autem nostro nulla videt aut minima suspicio: quoniam constat qd Bartholomeus andreas et vicus soluerunt dicto Vguitioni. Sed dubitatur vtrum pro debito de quo agitur soluerint necne. et qd concordia emanauerit probatur per quinque testes inter quos est vnus no mediator: et sic omni exceptione maior. qd autem alij quatuor sint tante fidei qd faciat fidem pro vno alio teste quilibet iudex arbitraretur: et maxime hoc casu quo nullu comodum consequi sperant nec consecuti sunt. qualiter autem facta fuit eorum medio concordia no versatur affectio. nam quid interest eorum ratione affectionis ad negotium an concordia ita emanauerit vt comprehendatur debitum istarum sententiaru: an vero non comprehendatur: ideo cessat ratio assignata per tenentes eam partem qd non sint idonei testes. ideo concludendu est qd attentis predictis et numero testium et alijs circustantijs supra deductis sufficienter sit probatum qd dicto Vguitioni est satisfactuz de parte debiti de quo agitur per dationes insolutum factas per dictos Bartholomeum Andream et Vicum. Et ideo dictus Vguitio debet succumbere pro rata debiti soluta: cum statutum admittat exceptionem cuiuscunq liberationis facte mediante solutione siue alio medio siue ipso iure medio exceptionis per verba vniuersalia seu quauis alia liberatio. Et attentis verbis sequentibus in eodem statuto ibi. et quacunq aliam quam opponere vellet et de iure posset: per que verba demonstratur mens statuentium qd no precludatur per statutum via opponendi in executione sententie exceptiones a iure permissas ad contraria supra facta satis est supra responsum. Ex his apparet qd dictus Vguitio petijt plus debito: et consequenter dictus Symon venit absoluendus a duabus partibus eorum que sunt petita: cum pro illis duabus partibus fuerit dicto Vguitioni solutum et satisfactum: vel saltem a centu florenis supra. infertur et secundo qd tanq petens plus debito veniat condenandus penis statuto comprehesis tam reipublice q dicto Symoni: al's iudex ipse incideret in penam eodem statuto comprehensam. Nec obstat qd agitur via executiua non agitur principaliter mediante libello et litis contesta. et no petitur quatitas sz executio sententie. quia respondetur qd petere executione sententie condenatorie in centu non est aliud nisi petere qd astringatur reus ad soluendum et dandum centum. nam in hoc cosistit executio: sic et libellas in actione personali competente ad centum petit condenari reum conuentum ad dadum centum: posset dici petitur condenari ad centum non petunt cetum. et tame ne cui dubium quin petantur centum. ita pariter et fortius petens exequi sententiam in centum: et sic petens compelli ad soluendum cetum censeatur petere centum. Et fortius faciat actum magis propinquum ad extorquendu indebitum: quem actu lex abhorret: quia

28 non vult qd indebitum extorqueatur. † Nec obst. qd petere dicit per litis contesta. d. l. amplius non peti rem ratam haberi. quonia ibi deciditur qd per actum anteriorem litis contestatione no dicitur petere: sed petere velle: sed non negatur qd per actum posteriorez non dicatur petere: al's si secus diceremus sequeretur qd pmittes nihil seu nullum petere in posterum a titio posset contra eum petere executione snie prius late qd esset absonum. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. xxxiiij.

1 ¶ Dotata filia femina qd no succedat donec stant masculi statuto camereni: si moriatur femina relicto filio masculo superstite masculo ex linea masculina qui postea moritur no remanentibus ex eo masculis an nepos ex filia succedat auo in portione in qua filia successisset. per totum.
2 Testes examinati non producto libello et lite non contestata non probant.
3 Testes examinati parte non citata non probant.
Iuramenti delatione citanda est pars.
4 Testes singulares non probat. Idez qui possunt esse singulares.
5 Testes consanguinei seu attinentes probant natiuitatem consanguinei.
6 Testes singulares in causa scientie probant
7 Testes non dicuntur singulares si tendant ad vnum finez vel qn eorum dictum est eadem veritas. vsq ad fi. consi.
8 Probationes due semiplene simul iuncte probant plene.
9 Testes singulares probant actum successiuum. nu. seq. et. 11.
10 Testes singulares probant vsurariu manifestu. Idem decima recolectam. 11. Idem formaz. 12. Ide diuersos actus habetes vna originem. nu. 13.
12 Fama probatur singularibus testibus.
13 Testes singulares qn possint aliquid vniuersale pbare vel plures actus habentes vnam originem.
14 Natiuitas alicuius quo testibus probetur. nu. 4. vsq ad fi. cosi.
15 Malus siue natus aut fugitiuus seu captus licet resipuerit et redierit semper presumitur malus siue fugitiuus aut captus.
16 Possessionem rei deuolute an quis possit propria autoritate apprehendere.
17 Possessione etiam iniuste quesita tuendus venit predo.

¶ Consilium. xxxiiij.

In nomine dni nostri Iesu Christi. ¶ † Circa principale dubium qd est: an stante statuto qd filia succedat donec extant masculi si femina decedat extante masculo relicto sibi filio: et postea decedat filius qui excluserat filiam non remanentibus ex eo filijs masculis vtrum nepos ex filia succedat auo in portione in qua successisset filia: alias reperio bis consuluisse semel pro nepote seu nepte ex filia. Idem reperio consuledo tenuisse Petrum de perusio in suo consi. incip. cum per statutum dotata excluditur. vbi cocludit qd nepotes ex filia non possunt venire nisi fuerint cocepti i vita aui: et sic si fuerint cocepti in vita aui vult qd possint venire. et ideo du fui consultus in hac causa statim respondidi qd Dominicus succedebat: presupposito qd natus fuerit in vita aui: prout i puncto et verbo presupponebatur per consultantem: licet super probatione immineret hesitatio. et pollicitus fui consulere super hoc articulo pro Dominico alijs occupatis distuli cosulere postea intedes consulere reperij me consuluisse in hoc eodem casu pro Catherina contra Dominicum: variata tame qualitate facti: quonia in themate illo presupponebatur Dominicum no conceptum in vita aui. Nunc presupponitur nedum fuisse conceptum sed natum in vita aui. Sum ad presens in ea sententia in qua fui in alijs consilijs: vez qd si natus fuit in vita aui ipse Dominicus succedat per dicta. s. si autem non fuit conceptus in vita aui non succedat: licet Bal. secus velit vt dico in consilio reddito dicte domine Catherine: de quo si meminissem tempore pollicitatiois me abstinuissez: sed postq pollicitus sum et recepi partem mercedis et consultans expectaui per plures dies debitum mihi visum fuit reddere consilium: iustitia tu media. Cocludo itaq prout et al's conclusi qd si dictus Dominicus non fuit conceptus in vita aui non succedat:

2 si autem fuit natus in vita aui succedat. † Restat videre an testes probent eum natum in vita aui: et quidem constat qd si aliter no examinantur testes dicte attestationes nihil probant: qm non est facta examinatio sub tutela iudicij: qz non porrecto libello lite no contestata et nulla partis facta citatione. attestationes aute facte lite non contestata non releuant. extra vt lite non contesta. in ru-

3 bro. et in c. j. et c. accedens. ij. eo. ti. et in c. duduz. ij. de electio. † Item etia si post litem conte. si examinati fuissent ex quo ad iuramenti delatione no fuit pars citata attestationes no valerent: quoniaz pars est citanda in delatione iurameti predicta. l. si qn. C. de testi. c. ij. extra eo. tit. tn vt arbitror consultans intendit scire si testes in iudicio seruatis seruandis deponeret prout in relatione deposuerunt an probarent. Et circa hoc videtur posse dici qd non probat: quia deponunt qd viderut dictu Dominicum natuz et dictu Benedictu ire etc. et osculari dictu Dominicu etc. Et no allegant se in cotestes et actus est reiterabilis. Itaq de facili potuit accedere plures et diuersis tpibus potueriit videre: et tunc quilibet videretur in suo dicto singularis. Testes autem singulares no probat. c. cuz dilecti. de elec. c. tam literis. in prin. de testi. c. inquisitioni. de accu.

4 et. l. iurisiurandi. C. eo. ti. † Et nedum testes singulares: sed qui pnt esse singulares et non singulares no releuant: prout dicit Bal. in l. edicto. C. de edic. diui. col. xij. et. c. bone. de elec. Tamen hoc non obstante puto qd plene probarent si rite foret examinati. Na agit de probando an dictus Dominicus fuerit natus tempore vite di-

5 cti Benedicti. † Et duo testes deponunt qd viderut Benedictuz auum osculantem dictum Dominicuz nepotem ex filia: de qbus et asserunt se csanguineos et affines dicti Dominici: ita qd ex hoc presumuntur eius natiuitate scire. arg. l. de tutela. C. de in inte. remino. Sed non est opus in hoc insistere: qm deponut de specifico sensu corporis. s. de visu qd viderunt dictum Dominicum natu et Benedictum viuum tunc temporis. Et inter cetera qd viderut dictum Benedictum osculari dictum Dominicum in hoc sunt contestes. s. in probado qd erat natus in vita Bndicti: qm ambo hoc

6 deponunt de quo solo agebatur. † Et licet no appareat qualiter hoc sciuerint vtru. s. viderint Dominicum et Benedictum eodem tpe vnus. s. quo alter no refert: satis est qd i dicto sunt cotestes: lz in ca scie sint singulares. Singularitas enim in ca scientie non vitiat attestationes put voluit Bar. in. l. j. §. sed neqz. ff. queád. test. ap. ij. col. ver. dico ergo. et ver. seq. ad huius rei etc. vbi per hac rone dicit qd si instru continet qd titius et gaius et seius fuerunt testes: et titius deponit qd no interfuit gaius interfuit sempronius qd no interfuit: lz in facto qd deponunt sint singulares: qz quilibet deponit de se solo: prout al's per simile rationem dicuntur testes singu-

7 lares in. c. cum dilecti. de elec. Tame quia quilibet deponit super falsitate instri no reputat eos singulares Bar. ibi ad idez qd no. Bald. in. l. actor. C. de proba. v bi recitata opi. glo. in. l. ob carmen

de testi. ꝛ Jac.but. volentis qꝺ si volo probare quem hereticũ suf ficit ad probandum heresim qꝺ vnus deponat qꝺ negat Christũ crucifixũ vel qꝺ neget trinitatem vel aliũ articulũ fidei. Scias eniz qꝺ testes nõ dñr singulares quando dictorũ eadem est veritas: li cet diuersis medijs percepta ab ipsis: ꝛ posito qꝺ isti testes nõ pro barent omnino directe probãt ꝑ media significatoꝛ: hec Bal. ad contextum: qꝺ multum cõfert ad propositum. ꝛ similiter dictum Bar. per que dicta. ꝛ per. l. qui sententiam. de penis. aliquãdo vi sum fuit: licet non legendo aut cõsulendo qꝺ duo testes id de quo q̃ritur semper dicantur non singulares. Sed contestes dũmodo 8 quilibet de ꝑ se semiplene probet id de quo queritur. † ꝛ hoc velit Bart. in. l. admonendi. ff. de iureiu. xij. seu. xiij. col. ver. his premis sis quero an due semiplene probationes. vbi simpliciter cõcludit qꝺ due simiplene probationes coniunguntur ad faciendũ plenaz probationem si sunt eiusdem generis vt duo testes ẜm eũ qui hoc 9 ponit pro constanti. † Et volũt communiter docto. qꝺ ad proban dum vnum quid successiuũ sufficiant testes singulares in medijs concludendi. s. quorũ quilibet concludit illud ens qꝺ erat proban dum. qꝺ voluit gl. circa probationem possessionis. in. l. ob carmẽ. §. fi. ff. de testi. ꝛ idem voluit Jaco. bu. ibi in fine tituli. ꝛ ibi. ꝛ tan git Barto. ꝛ doc. cõiter sequuntur illam glos. prout dicit ibi Ra pha. fulg. idem tenens. ꝛ idem tenet Cy. post Pe. ꝛ Jac. de arc. in l. ij. C. que sit long. ꝯsue. qꝺ ꝛ voluit Panoꝛ. in. c. cũ dilecti. de elec. 10 sequens illam glo. † quã ꝛ sequitur Ang. in sua disputatiõe q̃ in cipit hastẽsis miles. vbi tractat an testes singulares ꝓbẽt quẽ vsu rarium manifestũ. ꝛ tradit regulã qꝺ ad probandũ aliq̄d vniuer sale plura indiuidua ꝯtinẽs non requirit qꝺ testes sint contestes nisi in illo vli: lꝫ sint singulares in actibus immediatis sup q̄bus deponũt: ꝛ exẽplificat in possessione iurisdictiõis si vnus deponit qꝺ vidit decapitare talẽ: ꝛ addit etiam alia exẽpla que cã breuita tis omitto. ꝛ nitit ex. d. gl. d. l. ob carmen. ꝛ idẽ voluit Pau. de lea. in quadã sua q̃one q̃ incip. ꝯtra instrm. ꝛ idẽ voluit Bal. in repe. l. de quibus. in pe. char. ff. de legi. ꝛ in. l. actoꝛ qꝺ asseuerat. C. de ꝓ ba. referẽs Ja. bu. in. d. l. ob carmẽ. § fi. ꝛ in. l. j. C. de test. ꝛ Spe. in ti. de inquisitione. in. §. nunc tractemus. ver. itẽ sufficit. ꝛ in ti. de te ste. §. nũc vero. de interrogatorijs. ver. itẽ quid de tpe. vbi dicit suf ficere si vnus deponit qꝺ vidit tali die: puta die martis titiũ recol ligere granũ: ꝛ alius vidit eum die mercurij recolligere oleũ vel fa bas: nam probatur per eos possessio. Satis eñ est qꝺ in principa li de quo agitur. s. in possessione concordent: ꝛ idẽ voluit. d. Anto. in. c. cũ oporteat. de accu. ꝛ Host. ꝛ Joã. an. l. c. qualiter ꝛ q̃n. el. ij. de accu. ꝛ etiã Jmo. ibi prout cõiter allegatur: ꝛ lꝫ quidã dicãt ibi Jnno. cõtrariũ velle: q2 ꝑ vltima opi. recitat eos qui tenent hmõi testes singulares non probare: ꝛ vltima opi. censetur approbata ꝑ autorẽ ꝑ. l. qui filium. §. sabinus. ff. ad treb. nihilominus nõ re cederem a cõi allegatiõe que fit de Jnno. q2 illa vltima opi. recita tur suo ꝟbo aliꝫ ꝛ precedentem opi. ponit ipse Jnno. simplr: vn de illa vltima opi. vr̃ ab eo approbari ꝗ̃si ꝟbũ aliꝫ diuersificet ali os ab eo: put in opi. gl. ꝓbaꝶ in multis locis inter cetera in. l. iij. §. hec pena. ff. qꝺ quisqꝫ iuris. in gl. j. iuncta glo. in verbo aduersa rio posita. in. l. j. lcdo rñso. ff. eo. titu. ꝛ etiã probatur in. d. ij. rñso. in glo. potestatem. iunctis dictis Bart. ibi idẽ probaꝶ in glos. l. ij. in prin. ff. de dona. iũctis dictis doc. ibi. ꝛ probatur cõiungendo gl. rubrice. eo. ti. prout ꝛ ponderat ibi clarissimus doctoꝛ dñs Jo. de monte sperello mihi pater ꝛ dñs obseruãdus. qꝺ ꝛ sumiꝶ ex gl. fi. l. ii. idẽ cũ eodem. §. si vna. ff. de iurisd. om. iudi. iunctis ibi nota. per 11 Bar. ꝛ doc. † Jtẽ idẽ voluit Spe. in ti. de test. §. antepe. post prin. dicens qꝺ si vnus testis ad probandũ decimam recollectam dicit de decẽ corbibus ꝛ alter de quinqꝫ recollectis ꝓ decima probant decimam recollectam ẜm eũ. ꝛ idem voluit Jo. an. in. c. j. de arbi. dicens qꝺ q̃n agitur de ꝓbando actum habentem cãm successiuã que no diuersificatur ex diuersitate actuũ: puta in quantitate vel in re vel in alijs circũstantijs actuũ non reddit testes non proban tes: ex quo oẽs concordant in illo iure vniuersali qꝺ in se ꝯprehen dit plura indiuidua: vt est ius decimarũ ꝛ iurisdictio: adeo qꝺ si vnus sup articulo iurisdictiõis qꝺ talis condẽnauit quinqꝫ hoĩes ꝛ alter deponit de decẽ bene probãt: ꝛ eadẽ rõne si agiꝶ de probã da possessione iuris decimandi. ꝛ vnus deponit qꝺ vidit ꝑcipi de cimam fabarum ꝛ alius decimam grani. qꝺ testes hmõi singula res illã probent. voluit etiaꝫ Bal. in. l. imperium. ff. de iurisdi. om. 12 iudi. in. xix. col. † Et idem in probatione tame voluit ipse Bal. in d. l. j. C. de testamentis. ꝛ Jmo. in. l. inter pares. de re iudi. lꝫ in. iij. col. ꝛ sequen videatur de rigore iuris velle contrarium: tamẽ vide tur velle qꝺ hec ps sit seruãda ĩ practica ꝓpter autoritatẽ Accur. Jnno. Jo. an. Spe. ꝛ aliorum. s̃. relatorum. ꝛ ipse idem Jmo. ibi in viti co. ver. forte posset tollerari. videtur etiam in hoc concor dare dum dicit posse tollerari qꝺ si vnus testis dicit qꝺ vidit titiũ tenere ꝛ possidere quia vidit recolligere hordeum: ꝛ alius quia vi dit recolligere granum: quia sunt contestes in prima causa scdm 13 eum. † Accedat qꝺ no. Ang. in disputatione sua que incipit astẽ sis miles: vbi tradit regulam qꝺ ad probandũ aliquid vniuersale plura indiuidua continens: non requiritur qꝺ testes sint cõtestes nisi in illo vniuersali: licet in actibus in quibus deponunt sint sin gulares. fundat se per gl. d. l. ob carmen. §. fi. quã glo. docto. com muniter sequuntur: prout dicit Raph. idem tenens. ꝛ multo for tius quando agitur de probando vnum actum indiuiduum: pu ta in probando missam vnus deponit qꝺ vidit presbyterũ ad al tare legere epistolã aliꝰ legere euãgeliũ. doc. volũt qꝺ ꝓbẽt missaz per dictos testes in his que spẽfice deponunt singulares. ad hoc. gl. in ca. nihilominus. iij. q̃. ix. Jtem Pet. de Ancha. in consi. suo cclxxviij. co. ix. seu. x. post multa sequendo Pau. de leaza. in qua dam eius disputa. qꝺ quando plures actus habent vnam origi nem ꝛ vnam causam illa origo probatur per testes singulares su per actibus de quibus deponunt. Secus autem non vbi actꝰ nõ habent vnam originem seu causam secundum eos. Ex quibꝰ ap plicando ad terminos nostros est concludẽdum intrepide qꝺ per dictos testes probetur illum Dominicum natũ fuisse in vita Be 14 nedicti. † Nam esse natum est quid quod semper durat: nã qui est cẽtenarius verũ est quod est natus: est quid vt ita dixerim pluꝗ̃ indiuiduuꝫ: ꝛ quod semper est in esse: ꝛ longe maior ratio qꝺ pro betur natiuitas ista per testes qui diuerso tempore cos: scilicet ne potem ꝛ auuꝫ simul vidisse illum: scilicet natum ꝛ illum viuũ: quã in videntibus seu audientibus vno legere epistolam: alio legere euangelium ad probandum missam: vel probent possessionem si vnus deponit qꝺ tali tempore recollegit granum: alius alio tem pore qꝺ laborauit vel recollegit hordeuꝫ seu in alijs casibꝰ supra recensitis. Et constat in casu isto qꝺ esse natum et cras esse natuz in eo q̄ fuit natus pridie: ꝛ si mille annis videretur semper habere vnam causam ꝛ vnam originem vt de se est notissimum: ꝛ sic hoc 15 casu directo adaptatur theorica Pet. de an. ꝛ Pau. de lea. † Jtẽ adaptatur theorica de qua supra circa actum successiuum: cuꝫ vt dixi semper verum est esse natum: prout docto. dicunt semper ve rum est esse vsurarium manifestuꝫ: licet hodie non exerceat vsurã: quoniam illa qualitas durat: prout illum esse fugitiuuꝫ qui aufu git: licet hodie sit reuersus. l. quis sit fugitiuus. ꝛ ibi Barto. ꝛ do cto. de edili. edic. ad eandẽ conclusionẽ adaptatur theorica Bar to. in dicta. l. admonendi. xiij. col. ver. his premissis. ꝛ Barto. in di cta. l. j. §. sed neqꝫ. quemadmo. testa. ape. ꝛ Bal. in. d. l. actoꝛ. s̃. re censitis: ꝛ alia supra adducta in idem tendũt: saltem iuncto argu mento a maioritate rationis: ꝛ maxime cum non appareat quod isti testes sint singulares concordant in dicto ꝛ in loco: licet de tẽ pore non deponant nec allegent se in contestes: dicunt tamen pre sentibus aus personis inter quas personas possunt comprehendi ipsi testes singula singulis congrue referendo. Ex quibus puto intrepide concludendum qꝺ satis probatur per dictas attestatio nes si legitime recipiãtur: qꝺ dictus Dominicus natus fuit viuo eius auo: si tamẽ fieri posset veritate preuia qꝺ allegarent se in cõ testes longe clarius esset: licet non sit necessarium. Jtem persuade rem qꝺ vterqꝫ directo deponeret qꝺ Dominicus natus tempore quo viuebat Benedictus: ꝛ in causa scientie deponant vt depo 16 suerunt: licet hoc putem minus necessariũ. † Circa aliud quesitũ scilicet an dictus Dominicus poterit propria autoritate posses sionem bonorum hereditatis pro sua rata capere ex facto depen det. iuxta. l. si ex plagijs. § qui inclino. ad. l. aqui. Constat enim qꝺ per mortem masculorum qui vltimo possidebant possessio remã sit vacans. l. cum heredes. in principio. de acqui. eꝫ d. possessio. Et possessionem vacantem quilibet intrans animo possidendi querit l. clam possidere. §. qui ad nundinas. de acquiren. possessio. d. l. cuꝫ heredes. ꝛ l. iij. in principio. eodem titu. cum similibus. ꝛ cum ad dictum Dominicuꝫ hereditas ipsa pertineat pro sua rata: ꝛ simi liter bona ipsa possidenda rõne tituli iuste possidebit. Sin autem possessio fuerit prius per alios occupata: non poterit propria au 17 toritate possessionem capere. dicto. §. qui ad nundinas. † Et quia etiam predo est tuendus in sua possessione ꝛ non potest propria autoritate per dominum priuari sua possessione licet iusta. l. si qs ad se fundum. C. ad. l. iuli. de vi. ꝛ l. cum fundum. ꝛ l. colonus. ff. de vi ꝛ vi arma. ꝛ c. in literis. de restitutione spoliatorum.

Laus deo.

Summarium super consilio. xxxv.

Coheres extraneus datus testatoris filie in medietate heredi tatis: an ꝛ in qua parte excludat substitutos datos ipsi filie sub his verbis: videlicet: vulgariter ꝛ pupillariter ꝛ per fideicommis sum: stante quod filia moriatur in pupillari etate. consi. 35.

1 Substitutio facta filie in certa re ꝛ non tota hereditate vul gariter ꝛ pupillariter ac per fideicommissum dato coherede ex traneo: an ꝛ ꝓ qua parte excludat substitutos: ꝛ an trahatur ad vniuersam portionem vel tantum ad portionem coheredis post eius mortem. per totum consi.

2 Substitutio de re certa an trahatur ad vniuersam portionem. nu me. seq. ꝛ. 4.

3 Substitutio pupillaris trahitur ad vniuersa pupilli bona.

4 Substitutionem directam non inducit verbum commune adie ctum certe rei. Secus si adijciatur vniuersitati. numer. 5. ꝛ nume ro. 15.

Substitutionem

6 Subſtitutionem directam inducit verbum cõmune adiectuꝫ cer te rei lege nõ obſtante ſi appareat teſtatorem ita voluiſſe.vſqꝫ ad finem conſi.nu.16.
7 Teſtatoris intentio certa non indiget coniecturis.
8 Inſtitutio preſumitur ex re certa relicta pro legitima.
9 Inſtitutio preſumitur facta mente teſtatoris veriſimili.
10 Subſtitutio directa,an preſumatur ꝟbis a teſtatore prolatis vcꝫ vulgariter pupillariter ac per fideicomiſſum.nu.ſeq.
11 Teſtatus pro parte ꝛ pro alia inteſtatus decedere nemo poteſt et nume.14.
12 Teſtati cauſa trahit ad ſe cauſam inteſtati.
13 Inſtitutus in re certa ſuccedit in vniuerſo qñ non eſt alius heres vniuerſalis ſeu ſi ſit coheres et repudiet.
17 Tranſmiſſio ireſuitatis an impediatur per dationem vulgaris ſubſtituti.nu.ſeq.
18 Suitas non dicitur ſublata quando cum vulgari concurrit fidei cõmiſſaria.
19 Subſtitutus vulgariter et pupillariter an trahatur ad vniuerſa inſtituti in certa re.
20 Subſtitutio an caducetur mortuo ſubſtituto viuẽte inſtituto.nu mero.23.
21 Subſtitutionis fideicõmiſſarie ſpes non tranſmittitur ad here des pupillariter ſubſtitutos.
22 Subſtituto mortuo viuẽte inſtituto an admittatur ſecundus ſub ſtitutꝰ qui eſt ſubſtitutus primo ſubſtituto.
24 Subſtitutio vulgaris habet duo capita:vcꝫ volũtatis ꝛ impotẽ tie et prout habet locum in directa inſtitutiõe ita in legatis et fi deicommiſſis:et ſic in fideicommiſſaria ſubſtitutione.
25 Subſtitutus vulgaris conſequitur legata et fideicõmiſſa pro nõ ſcripta in cauſam caduci.vide vſqꝫ ad fi.conſi.
26 Conditionalia non tranſmittuntur.
27 Subſtitutus vulgaris non repreſentat inſtitutum.
28 Subſtitutus vulgaris an dicatur ſubrogatus in locum illius cui ſubſtituitur.

¶ Conſilium.xxxv.

IN nomine dñi noſtri Ie-

1 ſu Chriſti.¶ †In caſu iſto pulchre diſceptationes ve niunt ventilãde ꝛ ſubtiles:ꝛ quidẽ nõ mediocriter du bie.In quo quidẽ caſu eliciam primo concluſiões quas ſentio iu ri conſonas deinde conabor eas probare.Prima cõcluſio in hoc themate qꝺ ſubſtituti in vita dñe Antonie etiamſ in bonis eis ſpe cifice relictis nõ debeant habere niſi dimidiã:ꝛ alia dimidia ſpe ctet ad dominã Antoniã vt heredẽ inſtitutã ĩ dimidia.Scða qꝺ dicta ſubſtitutio dictorum ſubſtitutorũ pupillariter facta trahať ad vniuerſa bona pupille:ꝛ per cõſequẽs dimidia aliorũ bonorũ teſtatoris in qua fuit inſtituta dicta pupilla pertineat ad ſubſtitu tos:ꝛ ſic ſubſtitutio trahatur ad vniuerſum.Tertio qꝺ portio re licta in dictis rebꝰ certis dicte dñe antonie:ꝛ ſic illa dimidia ĩqua ipſa fuit inſtituta ſilr ꝺueniat ad ſubſtitutos poſt mortẽ dicte an tonie.Circa primam concluſionẽ conſidero qꝺ ſubſtitutio vulga ris pupillaris ꝛ fideicommiſſaria fuit facta ipſi Trigiole nõ ipſi Antonie:vt ꝟba teſtamẽti aperte ſonant:qꝛ dicũt ſubſtituit eidẽ Trigiole ꝛc.ꝛ eſt concepta ſua cõditione ſi deceſſerit ipſa Trigio la.Quinimo inter ceteros dicta Antonia non eſt ſubſtituta: nec poteſt cenſeri ſubſtituta ſibiipſi.Et ſi eſſet ſubſtituta ſibiipſi nõ va leret ſaltem pupillaris vel fideicommiſſaria.l.ſi quidem.de lega.j. nec etiam vulgaris.l.fi.§.j.de vulga.ꝛ pupil.Profecto ex vulgari non venirent niſi in portione in qua eſt inſtituta illa pſona cui eſt facta ſubſtitutio:nam in alia portiõe eſt heres Antonia ex ſua in ſtitutione nõ poteſt alius eſſe heres in illa dimidia.ar.l.ſi heredita tem.de caſt.pecu.ꝛ.l.ſi vt certo.§.ſi duobus vehiculum.ff.cõmo. et quãdiu eſt locꝰ primo gradui.ſ.inſtitutionis non eſt locus ſecũ do gradui.ſ.ſubſtitutionis vulgaris.l.quãdiu.j.ꝛ.iij.de acq.here. ꝛ.l.cũ in teſtõ.in prin.de hered.inſti.quatenꝰ ergo eſt locus primo gradui ceſſat ſecũdus vt dictis iuribus ex pupillari ſucceditur pu pillo in hereditate pupilli.l.ij.§.interdum.cũ ſi.de vul.ꝛ pupi.ſola dimidia eſt ĩ hereditate pupille:ideo in ipſa dimidia venit heres ex pupillari:qm̃ per eam ſucceditur pupille:ꝛ pupillaris cenſetur teſtm̃ pupilli.l.patris et filij.de vulg.ꝛ pupil.ꝛ.l.ij.§.interdũ.ꝛ.§. ſi prius.eo.tit.et heres ſit pupillo:vt dictis iuribus.ꝛ.l.ſꝫ ꝛ ſi plu res.§.quos poſſum.eo.ti.cum infinitis ſimilibus.ꝛ eſt clariſſimuꝫ ex fideicommiſſaria pariter non ſuccedunt ſubſtituti niſi in portio ne dicte pupille:nam in dictis bonis ſunt poſite in locuꝫ pupille. ar.l.qui quadringenta.ff.ad trebel.ꝛ.l.poſtulante.prope fineꝫ.eo. ti.Sed ipſa pupilla non erat inuitata niſi in dimidia dictorũ bo norum in vita Antonie:ergo nec ipſi ſubſtituti qui cẽſentur poſi ti in locum ipſius pupille.Preterea prout per vulgarem et ꝑ pu pillarem non cenſetur facta ſubſtitutio:prout conſtat ꝑ ſupradi cta ita nec per fideicommiſſariam:vt ſic vnum determinabile plu ra determinabilia determinãs ea pariter determinet.l.iam hoc iu re.de vulg.et pupil.ꝛ.l.heres inſtituta.ꝛ.l.quãuis.C.e.tit.ꝛ.l.fi.C.

2 de ſen.†Non enim reliquit ſimpliciter dictas res certas.ſꝫ ſubſti tuit in dictis rebꝰ certis:q̃ res erãt dicte pupille relicte ſub vniuer ſitate in totum:tamen pro parte dimidia pure:et ꝑ alia dimidia ſub conditione virtute.ſ.ſubſtitutionis facte Antonie cui fuerat ſubſtituta dicta pupilla.Ideo cẽſeatur ipſa rogata per fideicom miſſum reſtituere dicta bona quatenus illa habeat:ne cogat redi mere portionẽ a coherede.ar.l.vnum ex familia.§.ſi rem.de lega. ij.maxime honorando filiam que eſt magis coniuncta q̃ legata rij:dato qꝺ legatarij eſſent coniuncti.iuxta no.ꝑ Bal.ꝛ Raph.in l.rem alienam.C.de leg.limitantes illã legem qñ relinquitur con iuncte perſone a pariter coniuncta fortius ſi a longe magis coniũ cta perſona:ꝑut eſt in caſu noſtro.Et licet hoc vltimum medium eſſet forte dubiuꝫ qñ ſimplr reliquiſſet a filia dictas res:tñ ex quo ſubſtituit in dictis rebus ꝟba ſuadẽt qꝺ ſubrogauerit ſubſtitutos in ius pupille mediãte fideicommiſſo ſtantibus maxime alijs me dijs.ſ.adductis.nec aduerſantur huic concluſioni ea que dico in d.l.precibus.xl.col.ver.dicas ſubtiliter ꝛc.quia ſi recte aduertãtur que ibi dico faciunt pro non cõtra:nam loquor quando tota here ditas eſt diſtributa per quotas inter ſubſtitutos compẽdioſe per verba cõia:quia ex intentione Bar.ꝟbũ cõmune trahitur ad di rectam ſubſti.ſecus qñ ꝑ parte ꝑ ꝟba obliqua et pro reſiduo ꝑ ꝟ ba comunia:qꝛ primo caſu ꝑ illam conſiderationem nullis reperi tur vniuerſalis heres inſtitutꝰ.iſta rõ ceſſat in caſu iſto:qꝛ in omnẽ euẽtum Antonia remanet heres vniuerſalis in ſua quota:ſed nõ ſunt termini pares.Non aũt amplius inſiſto:maxime qꝛ cõſultãs vellet qꝺ dicta certa bona expreſſa in ſubſtõnibꝰ venirẽt in totum
3 nõ eſt opus elaborare cõtra cõſultãtẽ.†Circa ſecũdam aũt heſita tionẽ in qua concludit qꝺ dicti ſubſtituti debeant cõſequi etiã re ſiduũ hereditatis dicti teſtatoris ĩminet nõ mediocris ſcrupulus: vcꝫ an dicta ſubſtitutio ſit pupillaris directa ꝛ an ex hoc trahať ad vniuerſuꝫ:an ꝟo ſit ſubſtitutio fideicõmiſſaria.ſi eñ eſt fideicõ miſſaria cõſtat qꝺ eatenus extenditur quatenus verba ſonãt aut mẽs extẽditur.mens aũt in dubio nõ diſcrepat a ꝟbis.l.nõ alr.ꝛ l.ille aut ille.§.cũ in verbis.de leg.iij.ideo iure nõ caueť qꝺ ſubſtitu tio fideicõmiſſaria in re certa trahať ad vniuerſum:imo cõtrariũ hr̃ in.l.cogi.§.inde quęriť.ad trebel.Et rõ ſuadet qm̃ fideicõmiſſa ria ſubſtõ ad ſui eſſentiã neceſſario pͥſupponit rogatũ eſſe heredẽ qui fideicõmiſſum reſtituat.l.ille a quo.§.ſi de teſtõ.ad trebel.ꝛ.l. ſi nemo.de re iu.ꝛ.l.eã quã.C.de fideicõ.Et ſi eſt aliꝰ inſtitutꝰ vlis etiã inſtitutio in re certa nõ trahiť ad vniuerſum.vt habeť in.l.j. §.ſi ex fundo.de here.inſti.ꝛ.l.quoties.C.e.ti.Ideo ſi eſt ſubſtitu tio fideicõmiſſaria cõſtat qꝺ ſubſtituti ad alia nõ vocanť:ſꝫ veniẽ tibꝰ ab inteſtato deferť vel accreſcere vr̃ coheredi ꝑut eſt dicta an tonia.Sin autẽ eſt pupillaris imminet dubitatio de qua.j.videa mus itaqꝫ an ſit fideicõmiſſaria necne.Et ꝑfecto vr̃ dicẽdũ qꝺ ſit fideicõmiſſaria:qꝛ dicte ſubſtitutiões ſunt facte ꝑ ꝟba cõia ꝛ ſunt
4 facte in rebus certis nõ in vniuerſo.†Et qñ ꝟbũ cõe adijciť certe rei nõ inducit directam ſubſtõnẽ prout vult Bart.in.l.cẽturio.de vulg.ꝛ pu.in.vj.co.ꝛ in vlti.char.ꝛ in ꝯſi.incip.viſo teſtõ martini. in ordine.cxxxv.ſm ordi.peruſi.nõ ĩformis.ꝑ.d.§.idẽ quęriť.ꝛ idẽ voluit bal.in.l.precibꝰ.in fi.C.de impu.ꝛ melius probať ĩ.§.aliud quoqꝫ cap.iuncto.§.ceterũ.in auť.vt cũ de appel.cog.prout dicũt Ric.ꝛ Bar.de ſali.in.d.l.precibꝰ.in fi.ꝛ idẽ voluit Imo.in.d.l.cẽ turio.ꝛ in.c.ray.de teſ.in materia ſubſtitutionis pupillaris.char. xxiij.ꝟ.ſi aũt ſubſtõ pupillariter facta ſit incerta re.idẽ voluit pe. de an.in.c.ſi pater.de teſt.lib.vj.in.xiij.nota.vbi no.qꝺ ꝟbũ cõmu ne adiectum certe rei in pupillari ſubſtõne non trahiť ad vniuer
5 ſum prout nec in teſtõ paterno.ꝑ.d.§.ꝛ gñaliter.†Verbuꝫ eñ cõe tũc demũ importat directã iſtitutionẽ qñ eſt adiectũ vniuerſitati bonorũ ꝛ nõ alr̃s:vt not.ꝑ glo.ꝛ doc.in.l.his ꝟbis.in princ.de hr̃. inſtituẽ.ꝛ doc.in.l.j.§.ſi ex fundo.ꝛ in.l.ex facto.eo.tit.per quã ra tionẽ voluit Imo.in.d.l.centurio.qꝺ etiã ſi eſt adiectũ quote here ditatis nõ trahiť ad vniuerſuꝫ nec importat directã ſubſtõnẽ per no.ĩ iuribꝰ pͥallegatis.qꝺ etiã voluit Bar.in.d.l.cẽturio.aſſignãs tñ aliam rõnẽ:ꝛ lꝫ expreſſio pupillaris etatis faciat cẽſeri directaꝫ pupillarẽ etiã vbi alr̃s eſſet fideicõmiſſaria vt ꝑ gl.ꝛ doc.in.d.l.pre cibus.ꝛ in.d.l.cẽturio.et ĩ.c.raynutius.ꝛ in.d.c.ſi pater ꝛ facit.l.ſi ita ſcriptũ.§.ſi filio.de bono.poſ.ſm tab.tñ nõ curať hoc caſu:qꝛ etiã ſi eſſet expreſſa mẽtio facta de pupillari etate ꝟbũ cõe adiectũ certe rei nõ inducit directã ſubſtõnẽ per ea que habenť in.d.l.his ꝟbis.et.d.§.ſi ex fundo.et.d.l.ex facto.et in.d.l.centurio.cũ ſimili. prout eſt de mẽte doc.qui ſimplr gñaliter volunt qꝺ verbũ cõmu ne adiectũ certe rei non trahiť ad directã ſubſtõnẽ:imo Barto.lo quitur ꝑ ꝟbũ vlẽ nũq̃.ſ.nũq̃ importat directã ſubſtitutionẽ ꝑut ipſe loquitur in.d.cõſ.cxxxv.ꝛ in.d.l.centurio.in pe.char.ꝟ.ſi.que ro vlteriꝰ.et Imo.ꝛ Pe.de an.loquunť etiã qñ eſt ſpecifice facta mẽtio de pupillari etate.quinimo videnť velle ꝟba Imol.in.d.c. ray.ꝛ Pe.de an.in.d.c.ſi pr̃.qꝺ etiã ſi ĩ pupillari ſubſtõne adijciať ꝟbũ cõe rei certe nõ trahať ad vniuerſuꝫ:ꝛ ꝑ ꝯñs videnť decidere
6 caſum iſtũ.†Tñ his nõ ob.ꝯñũ puto magis iuri cõſonũ:nã lꝫ in re dubia ꝟbũ cõe adiectũ certe rei nũq̃ ĩducat directam ſubſtõnẽ ita procedãt iura ꝛ dicta doc.ſupra adducta.tamẽ quãdo appa

ret de contraria volūtate testatoris illi standū est. Nam mēs testatoris preualet cunctis verbis. l. in conditionibus primum locū. de condi. et demonstra. et l. cum virū. C. de fideicommissis. cū similibus. † Et vbi est certa mens testatoris non est locus coniecture. ar gu. l. cōtinu⁹. §. cū ita. de verb. obli. Et iura quibus doc. nituntur non loquūtur in testamento pupillari: sed in testō actualiter testātis. nam d. §. et generaliter. d. §. aliud quoqꝫ capitulum. et d. §. ceterum. et d. l. his verbis. Et ꝓpterea merito dicit Pe. de anc. vbi. s. qꝺ non trahitur ad vniuersuꝫ in pupillari substitutione: prout in testamento paterno: et rō quā allegat Jmo. pariter se hꝫ ad testamentū paternū prout ad pupillare: sed nulli dubiū qꝺ si cōstaret de mēte testatoris qꝺ voluerit relinquere rem certā iure institutionis censeretur in illa reheres institutus: licet non fuerit adiectuꝫ verbum directum ciuile instituo vel heres esto. † Accedat qꝺ no. Bar. et Bal. in auth. vnde si parens. C. de inoffi. test. quaten⁹ volūt qꝺ si certa res relinquitur pro legitima censetur relictuꝫ iure institutionis. et idē voluit Bal. in. l. si adulta. C. de heredi. acti. in filio prohibito plus petere. idem voluit Ang. in. d. auth. vnde si parēs. si testator relinquit filio suam legitimā. idem volunt quidam si testator reliquit filie pro sua dote: et licet illa dicta non transeāt sine dubitatiōe: nec illa omnia aliter firmēt: sunt tn̄ maxime autoritatis doc. illa tenentes: † tamen pondero qꝺ hoc habēt pro constanti qꝺ si apparet de mente testatoris qꝺ vult iure institutiōis relinquere rem certam: tūc resultat titulus institutionis. facit qꝺ dicit gl. in. l. quoties. C. fami. herci. qꝺ omnes non sciunt dicere heredē instituo. sufficit itaqꝫ equipollēs: prout als nō refert quid ex equipollentibus fiat. l. si mater. de insti. et substi. sub cōdi. fac. l. si mulier. ad trebel. cum simi. vnde ne cui dubiū videri dꝫ in testō dicatur. relinquo tales res certas directo: non autem iure legati vel fideicōmissi quin censerētur relicte iure institutionis: cum nullo iure alio reliqui possent in testō nō presenti nisi iure legati fideicōmissi aut institutionis: ita pariter in casu isto ꝟba huius testamēti nō violata non pn̄t aliter verificari nisi iure institutionis seu pupillaris aut vulgaris directa. † Cuꝫ illa verba vulgariter pupillariter et ꝑ fideicommissum non verificarentur proprie intellecta nisi pupillariter: non etiam per fideicommissum: qꝛ non poneretur dictio et inter diuersa prout requiritur: prout no. glo. in rubri. de iuris et facti igno. que quotidie allegatur et tenetur. et not. Bart. in. l. centurio. de vulg. et pupil. xiij. col. versi. quarto principaliter queritur. intelligēdo dicta ꝟba qꝺ quelibet verificaretur in casu suo vel sit loc⁹ electioni. et idem habetur in. l. recusare. §. titius. ad trebel. et in. l. nō iustam. C. eo. ti. similiter habetur qꝺ tunc militat quelibet substitutio vt diuersa. Et ex his videtur aperta fronte concludendum qꝺ ex quo illa puella decessit in pupillari etate substituti illas res capere pn̄t ex pupillari substitutione et effici heredes in dictis reb⁹: sed nō pn̄t esse heredes dicte pupille in dictis reb⁹ nisi ex testō pupillari: et ꝑ cōns pupilla in dictis reb⁹ decedit testata: † sed nō pōt decedere pro parte testata et pro parte intestata. l. ius nostrum. de reg. iur. † et cā testati attrahit ad se cām intestati. l. quādiu. ij. de ac q. here. l. anteq̄. C. cōia. de succes. † Hinc est qꝺ institut⁹ in re certa succedit in vniuerso qn̄ null⁹ ali⁹ est heres vniuersalis: qꝛ nō institut⁹ vel si institutus fuit est exclusus repudiatione morte vel aliter. l. j. §. si ex fūdo. et l. ex facto. ꝓponebatur. et l. quoties. §. si duo. de here. insti. cum sili. Ratio illorum iuriū militat etiā in casu isto quia pupillaris substitutio nihil est aliud nisi institutio facta in testamēto pupillari. pater enī testator pro pupillo. l. moribꝰ. in pn. et §. prius. cū simi. de vul. et pupil. Jdeo vr̄ verificari generalitas dictoruꝫ iurium. soli enim sunt instituti in testamēto pupilli. † et ratio illa ne decedat pro parte testatus et pro parte intestatus pariter militat in testō pupillari prout in testō paterno: prout apte decidit Bal. notās ex illo tex. in. l. sꝫ et si plures. §. ad substitutos. de vulga. et pupil. et idem sentit ibi Jmo. q no. ex illo text. qꝺ sicut miles pōt decedere pro parte testatus et pro parte intestatus: ita et potest facere qꝺ pupillus decedat pro parte testatus et ꝑ parte intestatus. n. speciale est in milite: ergo in contrarium est ius commune: prout econtra. ponam⁹ qꝺ pupille est facta substitutio pupillaris specifice per verba directa ciuilia in vniuersis bōis pupille: que pupilla nō est instituta: qꝛ exclusa forte ex forma statuti ꝓpter agnatos est in testō paterno institutus agnatus in re certa: et sic in eodē testō. s. paterno et pupillari est vnus institut⁹ in re certa alius vl'r. dicet ne quispiam qꝺ ex eo qꝛ est vniuersalis heres institut⁹ in testō pupillari nō succedat in vniuerso institut⁹ in re certa. Absit: qm̄ oporteret dicere vel qꝺ oīa ruerēt vel qꝺ institut⁹ in pupillari succederet patri qꝺ caret oī fundamēto: vel qꝺ pater in re certa decederet testatus et in residuo intestat⁹ quod iura abhorrēt: quod demōstrat qꝺ hoc respectu testm̄ paternū et pupillare iudicatur vt duo testā nō vt vnū: et ꝑ cōsequēs lꝫ in testō paterno sit heres vniuersalis: lꝫ in testō filij sit heres solū in re certa: ille heres in re certa substitutus succedat in vniuerso: prout pupillaris substitutus non succedit patri sed pupille: ita nec institutus in testō patris succedit pupille: ideo suadet ratio qꝺ vniuersalis institutio facta in testō patris non cōsideratur: quominus institutus in re certa in testō qupillari succedat in vniuerso. † Et hoc est de mente Pet. de anc. in dictis suis recitatis. s. in contrariū. nam dicit qꝺ verbū cōmune adiectum certe rei in pupillari substitutione nō trahitur ad vniuersum prout in testō paterno: vult ergo qꝺ eo casu quo in testō paterno verbum commune non trahitur ad vniuersum eodē casu non trahatur in pupillari. Et innuit ecōtrario eo casu quo in testō paterno traheretur ad vniuersum: eodem casu in testō pupillari trahatur ad vniuersum. in pupillari aūt substitutione nō trahitur qn̄ vnus esset simpl'r substitut⁹ vel vl'r: et sic expresse vel tacite substitutus vniuersalis et alius ꝑ ꝟbū cōmune esset substitutus in re certa: profecto iste est substitutus in pupillari testō: qꝛ ex testō filij vocatur ad illam rem: et tūc nūq̄ trahit ad vniuersuꝫ: siue. s. substitutus vniuersalis adeat siue repudiet. Jtē si nullus alius est substitutus et testator dixerit: si fili⁹ meus decesserit in pupillari etate titiū substituo in tali certa re: tunc licet quo ad faciem ꝟborū apparere videatur pupillaris substiūtio: tamē non trahetur ad vniuersum ꝑut est si in testō principali testator dixerit: titius dn̄s esto fundi sempꝛoniani: nō propterea trahetur ad vniuersum per ea que habentur in. d. l. his ꝟbis. † Et his casibus verificant dicta doc. s. in cōtrariū adducta: sed qn̄ apparet qꝺ testator vult qꝺ substituti sint heredes in rebus certis: lꝫ honorati in ipsis reb⁹ certis ꝑ ꝟba communia tunc secus est. Non enim debet minus operari mens vt ita dixerim mere directa quam verba mere directa: sed in casu nostro mens testatoris apparet ex ipsis verbis quod in illis rebus voluit directo substituere et non per fideicommissum dūtaxat: prout. s. demostratuꝫ est: merito restat qꝺ dicti substituti trahūt ad se vniuersa bona dicte pupille si volunt ex substitutione pupillari: et sic iure directo succedere. Et ex his sit firmata scd̄a cōclusio. s. facta. s. qꝺ dimidia bonorū testatoris etiā vltra dictas res certas relictas spectēt ad dictos substitutos. † Et lꝫ forte dicta pupilla nō adiuerit seu immiscuerit se hereditati paterne et hereditas non adita nō transmittatur. l. vnica. §. in nouissimo. C. de cadu. tol. cuꝫ simi. Et transmissio iure suitatis tollatur per substitutionem vulgarem prout multi dicunt per. l. si filius heres. de libe. et posthu. prout late habetur in. l. ij. C. de libe. prete. et in. d. l. si filius heres. et in qualibet late tetigi. et in casu isto est facta etiam vulgaris: ergo et c. rn̄detur qꝺ trāsmissio fit iure suitatis. d. l. iij. et l. apud hostes. C. de suis et legi. cū concor. † Nec tollit suitas quādo cuꝫ vulgari concurrit fideicōmissaria: prout voluit Bal. in his terminis loquēs. in. l. non iustam. C. ad trebellian. qꝺ dictum summe notat ibi Raph. idē tenens. Et refert ibi Pau. de ca. non impugnās: non tn̄ aliter approbat: qm̄ ipse est in ea sententia qꝺ vulgaris generaliter non tollat suitatem et trāsmissionē iure suitatis. et ibi legendo etiam secutus fuit dictū Bal. et dominus meus etiam sequit. qꝺ coadiuuat in casu nostro: quia substitutio vulgaris est a testatore collata post mortem: quo tēpore nō datur nolle. ideo non suadet ratio: qꝺ cēseatur data potestas nolle hereditatem: in qua rōne plurimum fundant doc. argumēto. l. j. §. ꝓponebatur. ff. si quis omi. causa testamenti. et hec circa secundam conclusionem in principio deductam. † Quo ad tertiā vero conclusionem: licet videat primo aspectu dicendū qꝺ dicti substituti non debeant admitti ad aliam dimidiam dictarum reruꝫ eis relictarum in dicta substitutione que spectabat ad dictā dominā Antoniam: vt. s. circa primam hesitationem dictū est. ex eo quia ipsi substituti non sunt substituti dicte domine Antonie etiaꝫ in dictis reb⁹ certis: lꝫ domine trigiole: ideo domina Antonia videtur qꝺ etiam de dictis rebus certis possit disponere prout sibi placet. Non enim videt ipsa rogata de restituendo aliquid dictis substitutis secundo loco qui sunt substituti Trigiole: non sibi Antonie cui solum fuit substituta Trigiola: ideo videtur qꝺ substitutio fideicommissaria facta Antonie: qa alia fieri nō potuit post aditam hereditatem. l. post aditam. C. de impube. † expirauerit per mortem Trigiole que decessit viua Antonia. et sic pendente conditione fideicommissi. l. j. §. sin autem sub conditione. C. de caduc. tollen. † Spes enim substitutionis fideicommissarie non trāsmittitur ad heredes pupillariter substitutos: prout non transmittitur spes substitutionis pupillaris. l. qui habebat. de vulga. et pupilla. † vbi videtur casus qꝺ mortuo primo substituto in vita instituti nō admittit prim⁹ substitut⁹ qui est substitutus primo substituto non primo instituto. et docto. ibi summant illuꝫ text. quod spes substitutionis pupillaris non transmittitur ad heredem substitutum si non transmittitur spes pupillaris substitutionis q̄ est mere fauorabilis. fortius non debet transmitti spes substitutiōis fideicommissarie in qua ex vna parte inest fauor ex alia odiuꝫ qꝛ onus rogate. † Tamen hoc non obstāte in contrarium est indubitata iustitia: nam dicti substituti sunt substituti domine Trigiole vulgariter pupillariter et per fideicommissum. Et fateor qꝺ respectu pupillaris substitutiōis vel fideicommissarie dicti substituti non possunt consequi dictam dimidiam que spectabat ad dictam Antoniam: nam Trigiole non fuerat relicta: et sic non remansit in eius hereditate: ideo non consequitur ex pupillari. Jtē vigore fideicommissi non venit quo rogata est ipsa Trigiola per dicta

dicta supra circa primā hesitationem fuerunt etiam substituti vulgariter dicte trigiole et huius substōnis vigore veniunt dicti substituti ad dicta bona integraliter. Nā est advertēdum ꝙ dicta trigiola fuerat invitata ad dimidiam bonorū iure substōnis fideicōmissarie. Dicti aūt substituti sunt eidē substituti vulgariter simplr ꝛ absolute nō magis in vna dimidia ꝙ in alia. Ideo est sensus qꝺ sunt positi in locū dicte trigiole iure substōnis vulgaris aut pupillaris aut fideicōmissarie q̄libet verificatur in casu suo et quatenus pōt verificari ꝑ ea q̄ hn̄tur in .d.l. recusare. §. si titius. ꝛ dicta supra in vulgari pōt verificari ꝛ respectu instōnis pure. ꝛ respectu substitutionis cōditionalis. Si itaqꝫ trigiola nō vult vel nō pōt succedere ex institutione est locus vulgari. silr si nō vult vel non potest ex

24 substōne de ea facta Antonio tunc est locꝰ substōni sibi facte: † qꝛ vulgaris substitutio hꝫ duo capita. s. nolūtatis ꝛ impotētie. l. cū ꝓponas. C. de hr̄di. isti. Et ꝑut locū hꝫ vulgaris in directa instōne ita ī legatis ꝛ fideicōmissis ꝛ sic fideicōmissaria substōne. l. vt heredibus. ff. de leg. ij. † Et hinc est ꝙ legata ꝛ fideicōmissa pro nō scripta ī cām caduci ꝛ caduca vadūt ad substitutū vulgarē. l. vnica. §. in primo. §. pro scdo. ꝛ. §. finaūt sub cōditione. C. de cadu. tol. ista substō fideicōmissaria qua fuit cōditionaliter honorata ipa trigiola fuit facta caduca. d. §. finaūt sub ꝯditiōe. ideo trāsit ad substitutum per. d. §. finaūt sub ꝯditiōe. † Nō autē trāsit per viā trāsmissionis: qꝛ non trāsmittitur cōditionale relictū. vt ibi: ꝛ. l. si ex pluribꝰ. de suis ꝛ legi. trāsmissio fit in heredē qui repñsentat defunctū: † sed substitutus vulgaris nō repñsentat eū cui substituit. ꝛ si trāsmitteretur nō fieret caduca vt satis ꝓbatur in. d. l. vnica. §. in novissimo. de cadu. tol. † Subrogatur aūt substitutꝰ vulgaris in locū eius cui substituitur vt suadet vis verbi quasi subrogatus ꝛ dicit Imo. i. l. coheredi in prin. de vulga. ꝛ pup. sunt ergo subrogati absolute in locū substitute: ideo eveniente cōditione ipsi invitantur ad dictū fideicōmissum quo ad dicta bona ꝑut fuisset invitata trigiola cui ipsi sunt vulgariter substituti: ꝛ hoc respectu verificatur dicta substitutio in bonis ipsis integraliter ꝑut integraliter in mente testatoris erāt relicta trigiole: lꝫ pure ꝛ directe quo ad dimidiā et quo ad aliā dimidiam sub conditione ꝛ per fideicōmissum. Et per cōsequens non obstant adducta in cōtrariū. Nō eñ obstat ꝙ nō sunt substituti dñe Antonie: qꝛ imo in hunc casum sunt substituti dñe Antonie: ex quo subrogati in locū trigiole ꝑdefuncte que ei erat substituta. Itē nō obstat. l. qui habebat. qꝛ ibi ꝑut doc. presupponunt fuit facta substō pupillaris: ꝛ de ea agitur. Item ꝑut ꝑncipaliter ponderat ibi Bar. ꝛ etiā doc. expirauit ibi ꝯditio sub qua fuit concepta substō. In casu autē isto ꝛ in casu. d. l. coheredi q̄ cū notatis ibi per Bar. multū confert ad propositū nostrū purificata fuit conditio: lꝫ post mortē prime substitute. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. xxxvj.

1 ¶ Donatio ꝑ quosdā fratres noībꝰ ipsoꝝ proprijs ac quorūdā nepotū pro quibꝰ sub pena promiserūt de rato: an ex eo revocari possit qꝛ dicti fratres erāt annis. xxv. minores. ꝛ nepotes. xiiij. c. qꝺqꝫ solēnitates alias reqsite a iure nō intervenerunt vel debeat dicta donatio firma remanere ex eo ꝙ donatariꝰ dicit se benemeritū erga dictos fratres ꝛ qui dedit vltra bn̄merita sua certā pecuniarū quātitatē in cōpensatione dicte donationis. per totum.

2 Alienari nō possunt minorum immobilia absqꝫ decreto ꝛ que requirantur vt alienatio teneat. nu. me. seq.

3 Contrahere nō pōt minor absqꝫ tutoris vel curatoris autoritate.

4 Donatio vel cōtractus minorū qui tū inde maiores facti sunt et nō cōtradixerūt ꝯctui sed tacendo lapsi sunt. x. anni: an videatur ex hoc ratificata. nu. seq. ꝛ. 6. ꝛ. 16.

5 Absens censetur ille qui nō fovet larem in territorio.

6 Prescriptio. xx. annorū inter presentes nocet.

7 Alienatio rerū minoris absqꝫ solēnitate requisita qui factus maior nō contradixit alienationi intra. xx. annos: an videatur ratificata ꝛ firma taciturnitate: vt qꝛ res alienate eo ꝑnte fuerunt possesse. nu. 6. ꝛ seq. vsqꝫ ad fi. consil.

8 Minorū cōtractus iuramēto firmātur iuris civilis dispositione. numero seq.

9 Autētica sacra puberū: limitat̄ hr̄e et ī ipuberibꝰ doli capacibꝰ.

10 Minor doli capax deobligatur deo ex pacto.

11 Minor obligatur naturaliter ex contractu.

12 Jus canonicū est inductū principaliter favore anime.

13 Donatio ꝑpter benemerita sive remuneratoria nō dicit̄ proprie donatio.

14 Contractus duo vno contextu facti vnus censetur pars alterius: et dicuntur vno contextu seu incontinenti facti quando fiunt eodem die loco ꝛ testibus.

15 Incōtinenti ꝺr factū quod corā eisdē testibus die ꝛ loco fit.

17 Presens ꝛ absens quis esse dicatur. nu. seq. vsqꝫ ad fi. consi.

18 Negotia plura sunt ꝙ vocabula.

19 Ratificatio rei geste ꝑ alterū: an presumatur sola patientia vel ei dicatur derogatū ꝑtestatione coram testibus qꝺ ratificare nō intendit. nu. 7. vsqꝫ ad fi. cōsi. ꝛ maior factus qñ videatur ratificasse. nu. 13. vsqꝫ ad finem consil.

20 Absentia an inducat oblivionem ꝛ animi alienationē. nu. 17. 18. 19. ꝛ seq. vsqꝫ ad fi. consil.

21 Placuerit verbum denotat boni viri abitriū. exemplum promiserim vel posse conveniri vbi placuerit.

22 Gn̄alis dispositio debet intelligi generaliter.

23 Donare non convenit tutori res pupilli.

¶ Consilium. xxxvj.

1 In nomine domini nostri Jesu xp̄i. † In hac consultatiōe vr̄ prima facie dicēdū ꝙ dicta donatio non teneat. Nam ex quo presupponitur ꝙ omnes donatores erant minores ꝛ non intervenit decretum iudicis nec autoritas administratoris resultat nullitas alie-

2 nationis. † Quoniā res imobiles minorū nō ꝑnt sine decreto alienari vt. C. de predijs minorū sine decreto nō alie. in rubro ꝛ nigro.

3 ꝛ. l. j. in ꝑn. ff. de rebꝰ eorū. ꝛ ꝑ totū titu. † Itē si habebāt curatorē regrebat̄ autoritas curatoris. l. si curatorē habēs. C. de in integ. resti. mi. Item requirebatur ꝙ ꝑpter es alienum. vt. d. l. j. in ꝑn. et l. ob es. C. eo. ti. Nihil aūt istorum intervenit. Nec solēnitas extrinseca prout sunt decretū iudicis ꝛ autoritas tutoris ꝛ curatoris ꝑsumitur: sed qui eam allegat arctatur probare. l. quacunqꝫ. C. ꝺ publi. Et sic fundata redditur intentio dictorum Petri Francisci et Nicolai ꝛ Joannis probata eorū minor etate que in themate pre

4 supponitur. † Nec eis videtur obstare. ꝙ sunt elapsi. x. anni postꝙ ad etatem. xxv. annoꝝ. pervenerunt dicti donatores ꝛ sic potiēdo donatariuꝫ possidere rem donatam ꝛ tacendo per tm̄ tp̄is postꝙ sint facti maiores dicat̄ confirmata dicta donatio per. l. fin. §. cuꝫ autē. C. si maior factus ratū habu. quia respondetur ꝙ requiritur

5 lapsus. xx. annorū inter absentes vt ibi est expressum. † Isti cēsentur absentes qꝛ nō sunt de eodem territorio ꝛ domicilium nō habent in loco rei alienate nec in loco donatarij per ea que habentur in tex. ꝛ glo. in. l. fi. C. de longi. tēp. prescrip. ꝛ per glo. in auten. de fi

6 deius. in prin. in verbo presentes. † Et satis videtur assimilari iste casus casui. d. l. fi. de prescrip. long. tēpo. cū eadē meta tēporis assignetur presenti ꝛ eadeꝫ meta absenti. Et lapsu tēporis derogatur iuri tacentis. Unde videtur causari quedā prescriptio longi tēporis: ideo silis consideratio fiat in casu isto cum de similibus idē sit iudicium. l. nō possunt de legi. ꝛ. c. inter ceteras de rescriptis. ideo cum tēpus. xx. annorum non sit elapsum post finitam minorē eta

7 tem dicamus ꝙ ille tex. non obstet. † Item ex alio nō videtur obstare. Nam ille tex. videtur loqui quādo est defectus decreti qꝺ habet interponi in alienatione rei minoris. Cuius defectus tolleratꝰ stante taciturnitate tēporis ibi descripti. Non autem videtur tollerari alij defectus qui intervenerunt in casu isto: qꝛ non intervenit autoritas administratoris. s. tutoris vel curatoris ꝛ causa alienandi. Defectus enim decreti ponderatur in. d. l. fi. vbi patet ꝑ totam legem: ideo intelligatur validari donatio que hꝫ defectum decreti nō illa que habet etiam alios defectus prout videtur habere ista donatio. Et hoc videtur firmare glos. in. d. l. fin. que vult ꝙ non confirmatur ibi venditio que est facta per minorem sine interventu sui tutoris vel curatoris ꝛ sic videtur decidere casum nostrum ꝛ barto. ꝛ Bald. ibi. transeunt non impugnando gl. pront est de more doct. reprobare glossam que in re ponderosa prout est illa glos. male loquitur: ideo transeuntes videntur assentire glos. Cui expresse inheret ibi Salycetus. in dicto licet non in ratione.

8 ¶ † His tamen non obstan. contrariam partem arbitror de iure veriorem et primo circa interesse Joannis qui iuravit dicta donatio fuit a princip. valida. Quia iuramētū validat huiusmodi alienationes minorū ꝑ auf. sacramēta puberū. C. si adver. vend. ꝛ. c. cū cōtingat. ꝺ iureiuran. ꝛ. c. quis de pac. in. vj. in generali re ne illorū iurium. s. d. c. cum contingat. ꝛ. d. c. quis. ꝛ licet. d. auf. sacramēta pub. loquat̄ in sacramētis puberū ꝛ dictꝰ Joānes forte tunc esset impubes ꝑut ꝛ innuitur ex verbis instrumēti quatenus dicitur cū

9 licentia Petripauli eius tutoris. † Et qꝺ dicta auf. non procedat in iuramentis impuberū sentit gl. ibi in versi. impuberuꝫ ꝛ clarius firmat gl. j. in corpore. d. auf. ꝛ firmat Pe. ꝛ Cy. ꝛ Bal. in. d. auf. ꝛ in corpore ꝛ tenere videtur Ange. in. d. auten. vbi hoc ideꝫ firmat Rapha. ꝛ saltem videt̄ servandum de iur̄ civili argu. d. auf. a contrario sensu ꝙ ius civile videt̄ servandū in terris imperij ꝑut sunt loca de quibus agitur in quibus terris imperij servatur ius civile iuxta no. per doc. in. c. j. de no. oper. nuncia. per Bart. et Bal. in. l. privilegia. C. de sacrosan. eccle. ꝛ per gl. in verbo civilis in fi. in. c. ij. de arbi. lib. vj. Tamen Barto. in. d. auf. sacramēta pub. firmat cōtrarium: nā impubes doli capax obligatur delicto. l. impuberū. ff. de fur. ꝛ. l. pupillum. in princi. ff. de cōdi. ꝛ demonstra. ꝛ in spē obligatur periuro. c. j. de delictis pue. Ideo obligatur iuramēto ꝑut docto. communiter dicunt secundum eundeꝫ Barto. Et hāc partem ꝙ dicta iura disponētia sup observātia cōtractꝰ iurati militēt etiā in pupillo doli capace firmāt Host. Jo. an. d. Anto. ꝛ Imo. in. d. c. cuꝫ cōtingat. ꝛ idem tꝫ Archi. in. d. c. quis. de pac. in. vj. ad hoc. c. in litteris. ij. de sponsa fm̄ Pau. de ca. q idem tꝫ ꝺ iure cān. Pro quo facit generalitas. d. c. quis. ꝛ. d. c. cum cōtingat. in eorū

generali ratione vnde negari poteſt ꝙ ius cano. exigat puberta-
10 tem.† Et ratio diſpēdij ſalutis eterne que ponderatur in dictis iuribus militat etiam in pupillo doli capace qui obligatur deo ex peccato. d. c. j. ꝛ c. ij. de delictis puero. ꝛ no. Aug. in. l. ſi quis ꝑ eo. dicens ꝙ pupillus nō ſeruans iuramentū peccat: ꝛ ſimiliter Bal. in. l. pactum dotali. C. de colla. dicit ꝙ iuramentum impuberis ha
11 bet deū vltorem.† Facit: quia obligatur naturaliter. l. j. ff. de nō ua. ergo obligatur deo qui eſt natura naturās. gl. ꝛ docto. in. l. re- ſpeciendum. ff. ſi certum peta. ꝛ inſti. de rerum diui. §. ſingulorū. iū cta gloſella ſuper verbo natura. et ideo de iure canonico: hec pars eſt tenenda ſcilicet ꝙ contractus iuratus per pupillum doli capa-
12 cem firmetur iuramento.† Et tale ius canonicū cum ſit inductū principaliter fauore anime ſeruandū eſt etiā in terris imperij etiā in foro ſeculari per. c. licet mulieres de iureiurā. lib. vj. vbi doc. fir- mant per illum tex. ꝛ ita legendo tenui in. d. auten. ſacramenta pu berum. in verbo puberum. quo ad alios autem eſt aduertēdum ꝙ licet dictus contractus de quo agitur fuerit celebratus ſub nomi ne donationis: tamē non videtur donatio ſaltem totus cōtract⁹. Quoniam pro dictis rebus donatis recepeūt certā pecunie quā titatem a donatario: ꝛ ideo videtur eo reſpectu titulus oneroſus.
13 † Itē facta fuit ob merita precedentia ꝛ que ſperabātur: donatio autem remuneratoria non eſt proprie acquil. regul. l. ſi pater cum ſua glo. ff. de don. a Ideo videtur ꝙ hoc reſpectu nō requiratur la pſus longi temporis: ſed ſufficiat lapſus quinquennij poſt perfe- ctam etatem ꝛ videtur procedere principium. d. l. fi. C. ſi maior fa- ctus. qđ generaliter loquitur in alienatiōe: ꝛ poſtea ſegregat dona tiones quarum appellatione non videtur venire donatio remu- neratoria per dicta iura. ꝛ per. l. j. eo. tit. ꝛ ſaltem hoc procedit vſq ad concurrentem quantitatem quam expoſuit dictus iuſtus. que enim incontinenti fiunt inſunt ſeu videntur ineſſe. l. lecta. verſi. di-
14 cebam. ff. ſi certū peta. ꝛ. l. iuriſgētium. §. quinimo. ff. de pac.† Et quando fiunt duo cōtractus vno contextu vnus cenſetur pars al terius dictis iuribus. ꝛ. l. fundi partem. ff. de cōtrahen. emp. ꝛ pro pterea dicebat Bal. in altera repe. l. petens. C. de pac. ꝙ ſi reperiū tur duo cōtractus celebrati eodē die loco ꝛ teſtibus vnus cenſe tur celebratus contemplatione alterius. ꝛ optime facit qđ no. idē Bald. in. l. penul. §. ſi mulier. ff. ſolu. ma. ꝛ idem vult Bart. in ſuo cōſilio incipiente proponitur ꝙ ſyndicus in ordine. lxxix. ſm ordi
15 nem peruſinum non informis. ij. col. ſi fiat incontinenti.† Incon tinenti antem factum cenſetur ſi fit eodē die ꝛ loco ꝛ teſtibus ꝑut vult Bal. in. d. l. petens. ꝛ in. l. j. in fi. C. de bo. libe. ꝛ idem tenuit in quodam ſuo conſilio incipiēte circa thema predictū de duob⁹ que ritur ꝛ probatur in. l. cōtinuus in ꝑin. de verbo. obl. ꝛ facit. l. ſi ex duobus in ꝑinci. de duobus reis in caſu noſtro eſt clarū quoniā dicitur in inſtrumēto ꝙ immediate remiſit in certos homines ꝙ pro gratitudinē dicte donationis declararēt quid daret dictis do natoribus ꝛ illi poſtea đclarauerunt ꝛ ipſe iuſtus vt preſupponit
16 ſoluit quantitatem declaratam per illos arbitratores.† Quaten⁹ autē ſit donatio ꝛ militet diſpoſitio. d. l. fi. dicēdū eſt ꝙ ſi aliquis dictorum donatorum excedit. xlv. annū res procedit magis đ pla no: quoniam quo ad illum eſſet elapſum tempus. xx. annorum qđ requirit circa donationem ille tex. in abſente. Quo ad alios vero ſeu quo ad omnes ſi nullus excedit dictum tempus: ſed prout pre ſupponitur elapſum eſt decennium poſt completam minorē eta tem quo tēpore omnes ſiluerūt qđ tēpus ſufficit ſi donatores ſunt
17 preſentes vt exprimit ille tex.† Non autem aperit ille tex. qui ſint ſeu cēſentur eſſe preſentes: in hoc quidē ſtat vis. circa qđ eſt aduer tendū ꝙ in iure pñs ꝛ abſens varijs ſumit̄ modis ſm varietatē ca ſuum: quandoqꝫ enim dicitur preſens qui eſt in prouincia vbi cō ueniri poſſit vt in. d. l. fi. C. de preſcrip. long. tempo. Quandoqꝫ di citur preſens qui eſt in eodem territorio ꝛ abſens qui eſt extra ter- ritorium reſpectu ciuitatis: licet ſit eiuſdem prouincie in auf. de fi deiuſ. in ꝑinci. vbi glo. in verbo preſentes. ꝛ Bar. in. l. iij. in fi. ff. de duobus reis. in verbo ciuitatem et abſens qui eſt extra continen- tiam vrbis. l. abſentem. ff. de verb. ſigni. ꝛ. l. collegarū. §. q extra. eo. titu. ꝛ quandoqꝫ dicitur preſens qui eſt in ortis vt. l. pñs. de pro- cu. quandoqꝫ magis ſtricte abſens dicitur qui vocē nō audit ſeu audire non poteſt. l. j. in ꝑin. de verbo. oblig. Quandoqꝫ qui non eſt in iudicio. in auten. de teſt. §. penul. ꝛ. l. non tm̄. §. abeſſe. de fidei com. lib. ꝛ. l. iij. §. abeſſe. de dam. infec. Item quandoqꝫ dicitur ab ſens qui eſt in loco: ſed nō intelligit: vt not. gloſ. in verbo abſens. in. l. ij. §. voluntatem ſolu. ma. ꝛ facit. l. diem proferre. §. corā. ꝛ qđ ibi Bar. de arbi. ꝛ. l. coram de verbo. ſig. quādoqꝫ autē dicitur ab ſens ille qui lōge abeſt. l. fi. §. vbi autē. C. de bonis q̄ liber. vbi Bal. no. ꝛ dicit facere ad multas qōnes ſtatutorum. ex quibus deprehē ditur ꝙ preſens ꝛ abſens in iure varijs modis ſumitur prout ſua- det natura rei de qua agitur prout ꝛ dicit glo. in dicto ꝑin. autē. de fideiuſ. ꝛ propterea nō poſſet dari gñalis doctrina quis cenſeat̄ preſens ꝛ quis abſens: ſed habet cōſiderari quare exigatur preſen tia vel abſentia in preſcriptione longi temporis: quia interrūpitur preſcriptio per actū iudicialem ſatis eſt ꝙ ſit eiuſdē fori: ita ꝙ non oportet ꝙ exeat ꝓuinciā ꝑ conueniēdo in ſtipulatiōe: qꝛ requirit̄

prolatio verborū hincinde ꝛ ꝙ audiātur: attenditur ꝙ ſint eo lo co quo ſe audire poſſint: vt cenſeatur preſens in fideiuſſōre cui dat beneficiū ꝙ dñs conueniatur ſi eſt facilis ad conueniendum: dici- tur pſens ille qui eſt in loco vbi de facili poſſit conueniri: et ſic in territorio ciuitatis: nō aūt ſufficit ꝙ ſit in territorio reſpectu pro- uincie. Qñqꝫ conſideratur aſſiſtentia in certo loco puta in iudicio in collegio: ꝛ tunc illo reſpectu dicetur preſens ille qui eſt in ipſo iu dicio vel in collegio: ꝛ abſens ille qui non eſt in loco vbi ius reddi tur vel in loco vbi collegiū eſt adunatū vt hec oīa ꝓbant̄ in iurib⁹ ꝓallegatis. vbi autē agerer̄ hr̄et exigi volūtas alicuius ꝛ nō eſſet periculū in mora tūc videret̄ requiri abſentia a longo per. d. §. vbi
18 autem. de bonis q̄ libe.† qđ totū quoniam plura negotia q̄ voca
19 bula. l. iij. ff. de preſcrip. verbis. iudi. arbi. relinquendum eſt.† Qñ in lege ponderatur preſentia vel abſentia ꝛ nō apparet determi- natū eo caſu qualiter ſumatur. arg. l. j. ff. de iure deli. et. c. de cāis. de offi. dele. tū iudex dꝫ arbitrari eque ꝛ iuſte qm̄ bonus vir dꝫ eſſe et ita cenſetur. l. vir bonus. iudi. ſol. ꝛ tū aīaduertere cām quare cō ſideratur in actu illo pñtia vel abſentia ꝑut ꝛ cōſideraẗ in caſibus ſupra recitatis. In caſu iſto eſt ꝯſiderandū qđ nō requiraẗ aliqua interpellatio donatarij neqꝫ motio aliqua litis: quia nō ꝓcedit̄ ꝑ viam preſcriptionis in terminis. d. l. fi. ſi maior fac. lꝫ qꝛ preſumit̄ animus ratificādi donationē illā. ꝓpterea ad tollendā illā preſum ptionē ſufficit ꝙ corā notario ꝛ teſtibus vel ſolis teſtib⁹ declarare qđ nō intēdit talē donationē ratificare: hoc ſolū ſufficeret ad elidē dam et euitandam ꝓuiſionē dicte. l. fi. ꝑut dicit ibi gl. Bar. Bal. et Saly. ꝛ ideo nō requirit̄ ꝙ ſint de eodē territorio vel ꝓuincia: vt cenſeaẗ preſens ad hoc vt facilius poſſit interrumpi preſcriptio vel ille curſus tēporis ſeu tacita ratificatio: ſed hꝫ iudex conſidera re quare in. d. l. fi. conſideraẗ preſentia vel abſentia. cū ꝛ abſens et preſens ꝑriter poſſit ſuam voluntatē declarare: ſcilicet ꝙ non in- tendit ratificare ad quam ratificationem nō exigitur vnus locus magiſq̄ alius. ex quo vbiqꝫ de facili fieri pōt ꝛ vbicūqꝫ facta idē
20 operatur.† Due aūt cauſe mouerūt vt arbitror imperatorem ad aliter diſponēdum in abſente ꝛ aliter in preſente. vna quia in ab- ſente magis de facili cadit obliuio. iuxta. l. peregre. de acqui. poſ- ſeſſ. iuxta illud vulgare de longe da ohio de longe da chore. ꝛ ſic minoratur preſumptio animi ratificandi. Alia cauſa quia magis difficilis probatio dicte proteſtationis ꝛ declarationis ſue volūta tis ſi lōge abeſt q̄ ſi eſſet preſens. Ideo iudex ī caſu habꝫ cōſide- rare meo iudicio abſentiam a longe que nō cadit in iſtis termi-
21 nis cū ſint ꝓpinqui reb⁹ donatis ꝛ territorio donatarij.† Accedat qđ alias dicunt. d. Anto. Imo. ꝛ Panor. in. c. j. de iudi. in eo qui cōuenit poſſe conueniri vbi placuerit creditori: volentes ꝙ poterit conuenire reū extra territoriū ipſius rei in loco tū propinquo: non autē in loco multū remoto ſm eos ꝑut ꝛ tetigi poſt dñm meum in. l. ſi conuenerit. de iuriſdi. om. iudi. Et tū verbū placuerit in cō tractu appoſitū denotat arbitriū boni viri. l. thais ancilla. §. ſoro- re. ꝛ. l. lucius de fideicō. libe. in eis per Bar. vñ ita ꝛ bonus vir ad cuius arbitriū recurritur in caſu iſto: vt ſupra deduxi debet conſi- derare: vtrum ſit locus multū remotus: an vero propinquus et cum ſit propinquus ꝛ locus donatarij: ꝛ locus rerum donatarū debet arbitrari preſentiam nō abſentiā. Itē ſunt de eadē ꝓuincia tuſcie vt puto ꝛ ambo vt ita dixerim ſunt ſub eodē preſide qꝛ ſub dominio florētino ꝛ florētie poſſunt agere ꝛ cōueniri. Si tū in vlti mo ſecus eſſet in facto nō facere vim cū vt dixi nō requiratur act⁹ aliquis iudiciarius ꝛ attenta diſtātia locorum magis facilis eſſet aditio iudicis municipalis donatarij q̄ pſidis: vt ita dixerim flo- rentini. Itē ſemp ſteterunt in loco cōtractus de cuius ratificatiōe agitur ꝛ durauerūt in eadē: vt ita dixerim preſentia in qua erant tēpore contractus: itaqꝫ abſentia nō alienauit animū ꝛ memoriā prout plerunqꝫ contingit in peregrinatione de qua loquitur. d. l. peregre. Et inſuper donatores ſteterunt continuo in domo pro- pria in loco domicilij ꝛ originis ꝛ inter ſuos ꝛ in loco propinquo territorio donatarij vbi poterāt de facili adhibere teſtes ꝛ nota- riū per quos potuiſſent faciliſſime probare: attenta maxime eorum eſtimatione. itaqꝫ nullo pacto arbitror ꝙ habeant iudicari abſen tes: attenta maxime ꝓpinquitate locorū ꝛ ambarū partiū ꝛ rerū donatarū. Et ſm hoc ſufficit taciturnitas decennalis poſt perfe- ctā etatē que in caſu noſtro preſupponitur decurſa. ꝛ ſm hoc pro-
22 donatario deciditur hec queſtio per. d. l. fi. ſi maior fact⁹.† Nec ob ſtat ꝙ in cōtrariū dicebatur ꝙ illa lex ꝓcedat qñ eſt ſolus defun- ctus decreti nō quando ſunt ꝛ alij defectus maxime autoritatis tutoris vel curatoris: qꝛ reſpondetur ꝙ ille tex. loquitur generali- ter maxime in. §. fi. vbi loquitur de donatione. nec ponderatur ꝙ minorum curatores interuenerint vel non interuenerint. vnde ge neraliter loquēs generaliter intelligaẗ. l. j. §. ꝛ generaliter. de lega. preſtan. l. de precio de pub. vbi enim lex non diſtinguit nec nos di
23 ſtinguamus dicit iuriſconſultus in. l. iij. ff. de offi. Preſi.† Et ma xime hoc eſt dicendum. quia in donatione autoritas tutoris vel curatoris non eſt ponderanda: quia donatio eſt extra adminiſtra tionem eorum cū non verſetur adminiſtratio in donando. ſꝫ po tius dilapidatio circa quam non verſatur officium tutoris vl' cu- ratoris

ratoris.l.seruus furiosi ab agnato.ff.de manumi. Itẽ in donatiõe non cadit necessitas eris alieni vel similis cause. Itaq̃ ille text.est intelligendus etiã vbi cessat autoritas tutoris ꝛ curatoris et vbi cessat causa alienandi requisita in alienationibus rerum minorũ. Nec obstat qđ dicit glo.in.d.l.fin.in principio.quia illa glo.ponit duos casus.vnum quãdo minor alienat solus sine auctoritate curatoris quem non habet ꝛ tunc dicit procedere illum tex.aliũ quando habet curatorẽ vel tutorem ꝛ alienat sine eius auctoritate quo casu dicit ꝙ non procedit ille tex.in casu isto nõ presupponitur ꝙ haberent curatorem. Ideo glo.illa facit pro non cõtra. Item si in secundo membro illa glo.procederet esset intelligenda ẜm terminos tex.vbi.est posita:ꝛ sic in primo casu illius tex.ꝛ sic in alia alienatione q̃ per viam donationis:non autẽ procedat in donatione in qua auctoritas curatoris nõ potest interuenire cum nullaz auctoritatem habeat circa donationem vt dixi. Laus deo.

¶ Summariũ super consilio.xxxvij.

1 ☞ Debitor an dicatur liberatus cedendo creditori nomẽ sui debitori ex quo non constat illum verum debitorem esse.per totum.
2 Oblatio sola an sufficit vt debitorem releuet.
3 Debitor datus insolutum acceptus qui tamen non est soluendo: an annullat cõtractum emptionis aut venditionis?
4 Oblatio cũ depositione ꝛ consignatione pro solutione habetur.
5 L.si quis maior.an habeat locum si non interuenit iuramẽtũ respectu alterius.
6 Melioramenta rei vendite an cedant loco emptoris sub cõditione ementis.
7 Ratificatio rei geste meo noīe re non integra an valeat tãq̃ possit retrotrahi.vt si mihi absenti beneficium conferatur ꝛ alteri confero anteq̃ ratificẽ tradita possessione an si postea ratifico dicatur preiudicatum.
8 Mora potest purgari re etiam non integra dum tamen interesse resartiatur.

Consilium.xxxvij.

In nomine dñi nostri iesu Christi. ¶ † Memini nõ multꝫ dieb⁹ allegasse in hac cã ẜm ea que presupponebantur: memor ꝙ in eo casu fueram al's consultus nõ tamen memor a quo ꝛ aduersarius ꝓfessus fuit me al's consultasse. Cũ vt postea percepi ꝛ reminiscor fuerim pro parte ista domini Antonij consultus. In tamen qđ ego scripsi ꝛ nunc sentio ꝛ confirmo: vcꝫ quod non sufficiat assignasse illum debitorem insolutum nõ apparente illũ esse verum debitorem ipsius dãtis insolutum:ideo tanquã nõ impleto ex hoc ipso contractu ex parte petentis executionẽ inferebã ꝛ nunc etiam cõfirmo ꝙ non poterat peti executio. † Item tetigi ꝙ si oblatio fuisset facta non releuabat si pecunia non erat parata executioni. Allegaui etiam glo.in.d.§.offerri.l.iulia.de actio.emptio non tamẽ firmaui volentem: ꝙ requiratur oblatio ꝛ cõsignatio. Assignaui etiam.l.quo em.§.j.ꝛ.l.ratũ.de solutio.in qbus cauetur ꝙ ratificare debeo qđ gestũ est nomine meo statim ꝙ de eo certior factus sum:nõ tamẽ dixi ꝙ per hoc sit in casu preclusa via petendi qđ petitur. Et maxime cũ non presupponeretur postquaꝫ ratificasset fuerit prius certior facta:nec etiã presentiarum in hoc fit instantia super alijs que adducebantur me non intromisi. Nũc autem consultus a domino Antonio cessionario dicte dñe Crisei de a quo fueram preuentus iãdiu licet tũc non meminerim a qua parte dum allegaui: tamẽ attentis his que narrantur in suprascripto themate:licet acta non potuerim perscrutari alijs occupatus: res apparet clara stantibus etiam veris que allegaui. † Dato eñ sine preiudicio veritatis ꝙ ille debitor datus insolitum non esset in rerum natura:vel non fuisset in aliquo debitor nõ ꝓpterea principalis contractus venditionis factus pro tribus florenis est inualidus : sunt enim duo actus. Unus venditionis ꝛ emptionis. Alius conuẽtionis sup datione insolutũ. Dato ꝙ datio insolutũ esset inutilis non vitiatur ipsa emptio ꝛ venditio cum possit separari ꝛ inseparabilibus vtile per inutile non vitiatur.c.vtile.de regu.iur.in.vj.ꝛ.l.grece.§.illud.cum sua gl.ꝛ ibi Barto.de fideius. ꝙ maxime dicendum est:quia dicta domina aut aliquis ꝓ ea nõ ꝓmisit dare dictum nomẽ debitoris insolutũ. Sed dictus paulus venditor promisit exigere ab illo domino Joanne de sicilia.itaq̃ illa cõuentio facta fuit in fauorem emptricis.patet q: se obligauit dicte domine ipse Paulus non ecõtra:ꝛ obligatio passiua est on⁹ ꝛ res odiosa obligatio autẽ actiua est cõmodũ ꝛ fauorabilis. Et ipsa rei natura demõstrat quod fauorabilius est dare insolutũ nomen debitoris debentis decem q̃ dare decez prout fauorabile mihi esset si ali⁹ suo labore sua industria et suis impensis si opus esset expendere exigeret pro me meum debitorem. Nec tantuꝫ estimatur communiter nomen debitoris quantum est id quod debet per ea que habentur per glos et docto.in.l.lucius.§.fina.ff.ad trebellia.ꝛ in.l.ij.C.de rescinden.ven.ꝛ in l.per diuersas.C.mãdati. Item dicta domina non promisit dare insolutum:sꝫ ille accepit insolutũ:licet autem non possit ille accipere:nisi detur ab habente actionẽ:tamẽ demonstratur ꝙ fuit id ꝓmotum ab ipso paulo:vt forte illa induceretur ad emendum. Adeo ꝙ non est imputanduꝫ ita dicte domine si ille receptis insolutum non apparet verus debitor:ita ꝙ satis est si datur ab eius parte pretium conuẽtum:nec potest dici ꝙ vẽditor vendiderit vt recipiat nomen debitoris insolutum:sed vendidit vt ꝯsequeretur tres florenos pro ꝑtio ꝛ ad alleuiandum creditorem circa solutionẽ conuenit de recipiendo illũ debitorem insolutum ꝛ suscipiendo onus exigendi:ꝛ imputandũ est potius sibi si non erat exigibile qui se arctauit ad exigendum q̃ ille qui in hoc consensit. Non ꝙ ex hoc dicam ꝙ non debeat habere pretium illo non existente debitore. Sed dico ꝙ ex hoc nõ debet vitiari ꝛ non impleri contractus venditionis:si emptor soluat pretium. † Nec potest ipse venditor recusare quominus tradat ex q̃ pro parte illius domine est facta oblatio depositio ꝛ consignatio de integra quantitate pretij:ita ꝙ potest venditor integrum pretium consequi ad sui voluntatem: que consignatio habetur ꝓ solutione.l.acceptã.C.de vsur.l.obsignatione.C.de solu.que quidem cõsignatio non presupponebatur in casu in quo reddidi allegationes. † Item in casu illo presupponebatur iuramentũ ex parte ementis:ꝙ minime interuenit ꝛ sic cessant termini.l.si quis maior.C.de transactio.licet si interpositum fuisset non affirmarem ꝙ militaret:sed me non intromitto:nec me intromisi in illis meis allegationibus satis sit ꝙ iuramentum non interuenit ex parte ementis:et per hec sit responsum ad primũ ꝛ secũdum quesita. ¶ † Restat vt deueniamus ad tertium. Circa ꝙ est clare dicendum ꝙ non obstãte ꝙ dicatur res meliorata non propterea desinat posse ratificari emptio nomine dicte facta:attento ꝙ dicitur in puncto ꝙ nihil ꝓbatur ꝛ paria sunt nõ esse ꝛ non apparere.l.cum res.§.itaq̃.ff.de leg.j.l in lege.ff.de contrahenda emptione cuꝫ simili. Et ei q dicit incumbit onus probandi.l.ei qui dicit.de probatio.non solum si sit actor.l.actor quod asseuerat.C.de probatio.ꝛ.l.qui accusare.C.de eden. Sed etiam si sit reus.l.in exceptione.C.de probatio. Posito tamen sine ꝑiudicio veritatis ꝙ sit meliorata melioramentuꝫ rei vendite cedit lucro emptoris prout ꝛ incõmodum.l.j.ꝛ quasi ꝑ totum.ff.de pericu.ꝛ commo.rei vendi. Et non solum si sit vendita pure:sed etiam sit vendita sub conditione. Et pendente conditione res vendita alteretur meliorando vel deteriorando.l.quod si pendente.ff.de pericu.ꝛ commo.rei vend.iuncta.l.ẜm naturam.ff.de regu.iur.al's esset in ptãte venditoris elidere conditionalem venditionẽ. Nã posset meliorare rem:ꝛ dicere res nõ est in eodem statu qđ esset absonũ. ꝛ magis absonũ est si vendidi tibi ementi noīe tuo ꝙ ego te ignorante possim eludere ꝯtũ. † Facit optime qđ habet in.c.si tibi absenti.de prebẽ.lib.vj.vbi si ordinarius confert beneficiũ absenti:ꝛ anteq̃ ille ratificet cui collatũ est bñficium alteri cõfert ꝛ tradit possessionem:nihilominus illo primo ratam habente nõ preiudicat sibi ꝙ res nõ sit integra. Ita ꝛ in ꝓposito lꝫ res nõ sit integra:tamẽ possit ratificari:ꝛ ratificatio retrotrahitur.c.ratihabitio de reg.iur.in.vj.ꝛ.l.si.C.de cõtrahẽ.emp.ꝓut cõditio casualis retrotrahit.l.q potior.ꝛ.l.qui balneũ.qui po.in pig.habe. † Sic ꝛ al's qđ est fortius si quis fuit in mora põt mora purgari:lꝫ res nõ sit integra dũmõ aduersario resartiať suũ interesse puta si quis impendit vel ꝓpter dilationẽ vel morã dãnũ aliqđ incurrit ꝓut notant doc.in.l.ꝛ si post tres.si quis cau.ꝛ in.l.si ita qs.ij.§.seia.ff.de ver.ob. Itaq̃ si vẽditor aliquid impendit propter quod fuit vendita facta sibi retributione impensarũ nõ dꝫ impediri ratificatio ꝛ perfectio venditionis. Laus deo.

¶ Summarium super cõsilio.xxxviij.

¶ Subsidiorum emptor pro annis quatuor cum pacto ꝙ officiales dicte ciuitatis debeant dicto emptori succurrere in exactione: an si post emptionẽ predictam officium predicte ciuitatis fuerit sex annis suspensum pro necessitatibus ciuitatis qua suspensione proponebat emptor ꝙ tanto minus potuit exigere de subsidijs finitis dictis quatuor ãnis debeat in supplemẽtũ retrahere alios sex menses:attento ꝙ emit cũ periculo ꝛ fortuna.cõsi.38.ꝑ totũ.

1 ☞ Periculum rei vendite an sit emptoris cũ periculo ꝛ fortuna.per totum.
2 Contractuũ qualitas indicatur verbis illorum.nu.seq.
3 Pretiũ facit emptionẽ ꝛ contractuũ qualitatẽ declarat.ꝑ totũ.
4 Sterilitatem an possit allegare emptor seu locator qui emit ad sui periculum.nu.9.idẽ in locatore.nu.21.
9 Contractus locationis ꝛ conductionis nõ tamen emptionis presumitur annua vel semestri:aut alia solutio de tempore in tẽpus collata.fallit si sit vna solutio tm̃.nu.11.vsq̃ ad fi.cõsil.
10 Emptionis ꝛ ventionis contractus nõ resultat quoties dominiũ in emptorem non transfertur.
11 Fructuum futurorum vẽditio an equiparetur legis beneficio cõtractui locationis vt fiat sterilitatis compensatio si emerit periculo ꝛ fortuna sui.nu.seq.
13 Emptor rei cum periculo ꝛ fortuna quid importẽt hec verba.nu.4.ꝛ.9.ꝛ.21.per totum.
14 Casui fortuito obligatus an teneatur ad illud quod cõtingit culpa concedentis ꝛ quomodo operetur talis obligatio.nu.11.ꝛ.12.

vsqȝ ad fi.consi.

15 Fortuna dictio: quid significat ꝛ fortune periculum suscipiēs qd importet.nu.11.vsqȝ ad fi.consi.

16 Culpa minor ē in omittendo quam in faciendo.

17 Venditor in dubio censetur promittere nihil facere propter quod impediatur res vendita per se vel per alium.

18 Damni causam dans damnum ꝛ ipse dedisse videtur.

19 Utilitas publica seu interesse commune prefertur priuate.

20 Venditor curare debet quominus emptor priuetur commodo rei vendite. vsqȝ ad fi.consil.

21 Sterilitate rei non tenetur venditor siue locator contingente iuste vel alio damno illato non culpa venditoris seu locatoris.

22 Defensio est iusta iureqȝ naturali ꝛ positiuo permissa.

23 Damno dato qui non tenetur ita etiam non tenetur de culpa.

24 Venditor qñ teneantur de damno illato emptori in re vendita.

¶ Consilium.xxxviij.

In nomine dñi nostri Iesu Christi. 1 †¶ Quãuis in presenti cõsultatione videatur prima facie dicendū qd dicta cõmunitas non teneatur in aliquo dictis emptoribus pluribus ratiõibus. primo qꝛ ad emptores pertinet periculū ꝛ cõmodum rei vendite. l.j.ꝛ quasi per totum.ff.de peri.ꝛ cõmo.rei ven. similiter ꝛ damnum cõtingens conductori ad eum pertinet: nisi sit tm̄ qd redūdet sterilitas. l. ex cõducto.§.si vis.ꝛ l.si vno.§.cum quidam.ꝛ l.si merces.§.vis maior.ff.locati.cū simi.ꝛ forti⁹ spectat ad emptorem.emptori enī nō reperitur qd fiat remissio aliqua: etiã si tota res pereat dūmodo post perfectum contractū etiam ante traditionem.l.j.ꝛ per totuȝ C.de pericu.ꝛ cõmo.rei vendi.l.j.in princi.ꝛ l.necessario.in prin.ff. 2 eo.ti.† Qd aūt iste de quo agit̃ fuerit contract⁹ emptionis ꝛ venditionis patere videtur ex verbis contractus in quibus fit mentio de emptione ꝛ venditione: ꝛ nō de locatione ꝛ conductiōe. Et verbis contractus standum videtur in dubio.l.ille aut ille. §. cum in 3 verbis de leg.iij.† Item dicitur in instrumento qd venditur pro precio tante quãtitatis: verbum preciū conuenit emptioni ꝛ venditioni.§.precium.insti.de emp.ꝛ vendi.ꝛ l.ij.locati.ꝛ l.j.in prin. ff.de contrahen.emp.ꝛ ven. merces autem conuenit locationi.l. ij.ꝛ l.si merces.ff.loca.ideo vbi fit mentio de precio censetur cõtractus emptionis ꝛ venditionis.l.fin.C.de predi. cur.lib.x. prout ꝛ ibi no.Bar. Item suadetur: ꝛ tertio ex alio qꝛ fuit statutum vnū precium: puta mille florenorȝ. vnitas autem precij demonstrat cõtractum emptionis ꝛ venditionis cuȝ locatio ꝛ conductio soleat fieri sub annuis vel menstruis mercedibus: quam cõsiderationeȝ facit Bar.in disputatione sua que incipit publicanus.ꝛ in.l.cotē ferro.§.qui maximos circa principium.ff.de publi. Iteȝ ꝛ quarto suadetur: qꝛ locatio.ꝛ conductio solet fieri de operis in posterum prestandis seu pro fructibus in posterum percipiēdis: non pro exigendis debitoribus iam factis: ideo si actū fuisset de subsidijs currendis satis videretur conuenire locationi ꝛ conductioni: si verba non repugnarent. Sed in casu isto cõmunitas concedit subsidiū iam decursum.ꝛ sic in effectu videtur concedere emptoribus ipsa nomina debitorum que erant iã facta ꝛ erant certa ꝛ apparētia ex libris auctenticis amarij seu camere cõseruatorū: ita qd res certe vident̃ deducte ex parte cõmunitatis in locationibus ꝛ conductionibus solet ex vna parte merces certa conueniri ex alia parte aliquid futurū.ꝛ hoc respectu in certū deduci: vt est videre in toto titulo locati.ff.C.ꝛ extra.prout hac forma arguēdi in simili arguit Barto.in.d.sua disputatione incipiente publicanus.ꝛ in.d.§.qui maximos post principiū.ꝛ ideo cū videat̃ qd sit cõtractus emptionis ꝛ vēditiōis ex multis iam deductis videtur qd dãnū cõtingēs etiam casu fortuito pertineat ad dictū Frãciscū per supradicta iura 4 vulgaria.† Insuper contractus ex cõuentione legē accipiunt.l.j. §.si conuenit.ff.depo.l.legem.C.de pactis.sed in instrumēto dicit̃ qd emptor emit ad periculum rischuȝ ꝛ fortunã ipsius emptoris: merito siue sit locatio ꝛ cõductio siue emptio: ꝛ venditio: periculū etiam ex fortuna ꝛ casu fortuito contingens pertinere debet ad ipsum conductorem si cõductor esset: ꝛ fortius si fuerit emptor: ꝛ maxime quia susceptio periculi debet semp aliquid operari prout volunt Bar. Ang.ꝛ doc.communiter in.l.sȝ ꝛ si quis.§.quesitū. ff.si quis cau. Si itaqȝ emptor tenetur de periculo etiam casu contingente: vt dictum est propter dictam susceptionē periculi: videt̃ etiam qd teneatur de casu contingente culpa venditoris.l. qui officij.§.fi.ff.de contrahen.emp.ꝛ habetur in.d.§.quesituȝ. maxime dicendū est: quia dictū damnum nō est tante estimationis quod ascribatur dãno sterilitatis vel simili qd dãnum nō videtur esse in cõsideratione etiam in locatione ꝛ cõductione.d.l.ex cõducto.§. si vis.cū.l.sequēti.ꝛ.d.l.licet.ꝛ.c.propter sterilitatē.extra de locato. 9 ¶ † Tamē his non obstantibus contrariū arbitror de iure respondendum. Ad cuius rei euidentiam premitto qd dictus contract⁹ iudicari debet cõtractus locationis ꝛ conductionis potiusq̄ cõtractus emptionis ꝛ venditionis: ꝛ si iudicaretur contractus emptionis ꝛ venditionis cum solutio quantitatis promisse pro dicto contractu habent solui non vna solutione sed annuatim quolibet anno ita qd vniformis solutio hȝ fieri quolȝ anno ꝛ ãnua solutio hȝ fieri pro dimidia in p̄mo semestri ꝛ pro dimidia in secūdo semestri. Nam Bar.in dicta sua disputatiōe incipiente publican⁹ vult qd ad discernendū an sit cõtractus locatiōis ꝛ cõductiōis: an vero sit cõtract⁹ emptionis ꝛ venditionis debet attendi an sit vnū precium semel: scilicet soluendū: an vero plures annue prestationes fieri debeant ex forma conuentionis. Nam dicit si habet ex forma cõuentionis fieri vna solutio erit iudicanda emptio: si vero solutio venit diuidenda per singulos annos vel menses erit iudicanda locatio ꝛ cõductio. ita dicit velle glo.in.l.j.§.j.ff.de superficiebus. quaȝ ita declarat in dicta disputatione circa decisionem disputatiōis: ꝛ dicit non curandum qd cõtrahentes fuerint vsi verbo emptio ꝛ venditio seu emit ꝛ vendit ꝛ verbo precio non verbo mercede: quia solet plerūqȝ equiuocari ꝛ poni vnum pro altero vt latius ibi probat non recenseo gratia breuitatis.ꝛ idem sentit in.l.cotem ferro.§.qui maximos quatenus se remittit ad dictam disputationem circa hunc articulum quando prestatio precij est diuisa: nec tunc bart. in dicta disputatiōe facit differentiam: an precium annuum sit ab initio constitutū: an vero sit conuentum pro toto tempore de tanta quantitate pro precio si postea prestatio talis quãtitatis est diuisa per singulos annos: ꝛ ita dicit velle gl.in.l.penul.de iure emphyteo.ꝛ licet ipse loquatur de annua prestatione: tamē eadē est ratio in prestatione menstrua vel bimestrali seu trimestrali.ꝛ ipse idem sentit in versi.hoc etiaȝ patet.dum pōderat qd omnes leges loquentes de locatione fundi regulariter loquuntur cum merces annua vel menstrua constituitur. Idem voluit Pe.de anc. cõsil. ccccij.ſm ordinem informis incipiente pluribus rationibus videtur.vbi sequitur dicta Bar.ꝛ ad propositum in quarta col.sic in qt ad literã. Ad propositū ergo cum in casu nostro ex forma cõtractus appareat qd solutio precij fieri debet quolibet mense liquide apparet qd iste contractus est locationis non emptionis: ꝛ tamen ex precedentibus verbis consilij apparet qd fuerat verbū vēdidit ꝛ verbum precium ꝛ vnica quantitas conuenta: ꝛ circa p̄dicta idem tenet Pet.de perusio in.c.propter sterilitatem. extra de loca.sequēdo dicta Bar.in dicta disputatiōe prout refert Imol. in.d.c.propter sterilitatē.in penul.char. Pau.de ca.etiã in.d.§. qui maximos.se remittit ad dictã disputationē.ꝛ etiã specifice facit dictã differētiã: an sit prestatio annua: an vero sit vnicum preciū semel prestandum: ꝛ ſm istam theoricã cõtractus iste de quo agitur est iudicãdus locatio ꝛ cõductio ex quo lȝ in puncto nō dicat̃ tamen presupponitur qd prestatio vniformis sit quolibet bimestri. Et insuper concludit bar.in dicta disputatione qd quando p̄statio precij diuiditur in plures annuas p̄stationes dato qd esset emptio ꝛ venditio: nihilominus esset idem respōdendum qd probat per plura media vt per eū ibi in versi.posito tamē qd tanq̄ iudex nolles a verbis recedere. Nec obstat qd nomina debitorum sunt certa ꝛ subsidiū iam decursum fuit venditum: qꝛ respondet̃ qd imo nō fuerūt per cõmunitatē concesse actiones seu nomina debitoruȝ que apparebant: sed fuit concessum id qd per emptorem exigebet̃ seu ius ꝛ cõmoditas exigendi dictum subsidiū per tempora inter 10 eos conuenta: ꝛ sic quid incertum ꝛ futurū fuit in cõtractu deductum.† Quod patet qꝛ illa noia debitorem quatenus nō sint exacta intra tempus conuētum: vcȝ.j.quinquenniū si nō equiuoco remaneant cõitati: ex quo datur intelligi qd dñium ipsius iuris exigēdi nō est translatuȝ in emptorē: qd nō est de natura emptionis ꝛ venditionis. Quinimo quoties agit̃ vt nō trãsferatur dñiuȝ in emptorē nō resultat cõtractus emptionis ꝛ venditiōis.l.cū manu sata.§.nemo.ff.de cõtrahen.emp.ꝛ l.cõuenit.eo.ti.prout hanc rõnes in similibus terminis ponderat Bar.in dicta dispu. incipiēte pu 11 blicanus in scda parte.vcȝ i versi.econtrario.† Nec obstat qd subsidium preteriti anni conceditur: quia imo non venditur ip̄m subsidiū: sed potius conceditur id qd exigetur prout qñ vendit̃ vel locatur pedagiū futurū.qd enī venit in cõtractu ē quid futurū vtroqȝ casu. Dato aūt qd eēt emptio ꝛ vēditio: tm̄ idē dicēdū est in ea emptiōe cui⁹ preciū venit p̄stãdū annuatim vel per semestrale tēp⁹ mēstrua est p̄statio prout dicit Bar.in.d.§.qui maximos post principiū vbi hoc tm̄ firmãs se remittit ad dicta per eū i dicta disputatiōe publicanus.vbi in parte decisiua in tertia col.ipsius partis.ver.si.posito tamen qd tanq̄ iudex nolles a verbis recedere ꝛc. Id probat 12 per plura media que omitto gratia breuitatis.† Facit optime qd inquit Bal.in.l.licet.C.loca.in.v.colū.ver.quinto quero.vbi dicit si venduntur fructus futuri fit remissio prout in locatione ꝛ cõductione. Nam ſm eum equiparati in legis ratione equiparant̃ in legis beneficio.l.j.§.si quis seruum.ff.depositi.ꝛ nominis differentia non mutat substantiam.l.insulaȝ.de prescrip.verbis.ſm eum. Et ſm dictas theoricas tantorum doc.maxime Bar. qui fuit speculum veritatis in iure nr̄o: iste contractus debet iudicari locatio ꝛ cõductio ꝛ quo ad periculū debet iudicari prout contractus locationis ꝛ conductionis. Ideo qd propter sterilitatē deberet fieri re13 missio mercedis: ꝛ licȝ in isto nō occurrat sterilitas: † tamen cõsiderandū est qd veniat periculi ex originali natura cõtractus ipsi Francisco

cisco ꝛ quid cõmunitati vt sic videaꝛ qđ opereꝛ conuentio i dicto cõtractu apposita quod emitur periculo rischio ꝛ fortuna ipsius Frãcisci. Cuius cõuẽtionis virtus vt operetur semp aliqđ: non tñ vt oĩa pericula qualitercũqꝫ puenĩetia imputenꝛ. Sed vltra periculũ qđ taliter paciscenti ex natura cõtractus obueniret operaꝛ vt veniat illđ plꝰ qđ erat ꝓpinquũ ei qđ astringebat natura ꝯtractꝰ. ꝓut voluit Bar. Ang. ꝛ doc. cõiter oẽs in. l. sed ꝛ siqs. §. quesitũ. ff. si quis cauti. ꝟbigra: si graue dãnũ cõtingẽs casu fortuito absqꝫ culpa alicuius nõ imputabatur sibi: sed locatori ꝓut contingit ex natura cõtractus locationis ꝛ conductionis. l. ex cõducto. §. si vis. ꝛ. l. item queritur. §. cum quidã. ꝛ. l. si merces. §. vis maior. locati. ꝛ d. c. si ꝓpter sterilitatem: tunc si conductor suscipit in se periculum operatur vt remissio mercedis non fiat ꝓpter sterilitatem si nulla
14 culpa intercessit. † Si autem tenebatur taliter paciscẽs de leui culpa operatur vt teneatur de leuissima. Si tenebatur de lata tñ operatur vt teneatur de leui. Sin autem tenebatur de leuissima operatur vt teneatur de casu fortuito. Sin autem suscipiens tenebaꝛ de casu fortuito imputabuntur sibi casus fortuiti cõtingentes culpa aduersarij. l. qui officij. in fi. ff. de contrahen. emp. ita est sententia cõmunis doc. in. d. §. quesitum. istud autem verbum fortunam operatur vt etiam vbi alis susceptio periculi nõ imputaret periculum casus fortuiti absqꝫ culpa contingentis: tamen hoc casu imputaꝛ. Nam hoc operatur susceptio casus fortuiti vt imputetur casus fortuitus etiam si culpa aliqua ipsius nõ interuenisset: licet eo casu susceptio periculi simpliciter facta non faceret imputari: nisi casum contingentem culpa leuissima: quia verba id suadent. l. que fortuitis. C. de pigno. actio. ꝓut volunt doctores. maxime Bartolus ꝛ
15 Paulus de castro in dicto. §. quesitum. † Et hic operetur illa adiectio ꝛ fortuna: cum verbum fortuna videatur significare casus a fortuna proficiscentes: et sic casus fortuitos. Et sic verificetur significatio verbi fortuna et natura copule et que est addere precedentibus vt est casus ꝑm Dynum singularis in. l. ea tamen adiectio. de leg. ij. ꝛ no. docto. in. l. gallus. §. etiam. de lib. ꝛ posthu. ꝛ in c. ij. de rescriptis: ꝛ etiam per bar. in. l. si is qui ducenta. §. vtrum. de rebus du. Non autem ꝙ veniant casus fortuiti cõtingentes culpa seu facto aduersarij maxime tendentibus ad id dãnum per theoricam traditam in. d. §. quesitum. Et facit optime. l. si quis vina. §. si auersione. non diuinando tex. ꝛ in. §. si. ff. de pericu. ꝛ cõm. rei vẽ. ita ergo in casu nostro cũ conductori nõ imputaretur intollerabile dãnum etiam non eueniẽs facto aut culpa cõitatis per. d. §. vis maior: cum simili. istud pactum operetur ꝙ eidẽ imputetur: tamẽ non operetur ꝙ ipsi emptori imputetur dãnum contingẽs facto seu culpa cõitatis ex quo vt dixi potest aliud operari: ꝛ cũ sit aliud quod possit operari vt demonstratum est. Et si dicatur nõ operetur ꝙ imputetur intollerabile dãnum sine culpa contingens: sꝫ ꝙ imputetur mediocre damnũ culpa aduersarij contingens. Respõdetur ꝙ magis proximum est illud primũ. pꝫ qꝛ videmus ꝙ emptori imputatur: ꝛ sibi ascribitur itollerabile dãnũ absqꝫ culpa aduersarij cõtingẽs: ꝛ tamen non imputatur leue dãnũ culpa aduersarij cõtingens: ꝛ minus reputatur ꝛ magis ꝓpinquũ dãnum intollerabile sine culpa ꝙ leue culpa aduersarij cõtingens. Igiꝛ cũ casu nostro dãnũ cõtingens dicto Frãcisco causã tñ fuerit facto ꝛ
16 culpa cõitatis q̃ dedit operã vt officiales. † Itẽ põt dici ꝙ minor sit culpa in omittẽdo ꝙ culpa i faciẽdo. l. itẽ si obstetrix. §. fi. ff. ad l. aquil. ꝛ no. gl. i. l. si mora. ff. sol. ma. ꝛ gl. j. l. lege. ff. ad sille. Idẽ satis sit si conuentio illa verba suo periculo rischio ꝛ fortuna operatur ꝙ teneatur de casu fortuito ꝯtingente culpa aduersarij cõ-
17 missa i non faciendo. † Facit optime qđ not. Bal. i. c. j. §. ad hoc. de pace iuramẽto fir. in vsibꝰ feu. dicẽs ꝙ q̃ vẽdit gabellã censeꝛ ꝓmittere ꝙ nihil faciet ꝓpter qđ impediaꝛ exactio gabelle: cũ ita qꝫ cõitas tudertina vẽdiderit seu locauerit dictũ datium ꝛ ꝓut ꝓsupponiꝛ ꝓ interesse cõitatis predicte: ꝛ ad eius instãtiam fuerint suspensa per officium potestatis qui potestas erat principale mediũ exigẽdi dictũ datiũ: cessante dicto officio q̃si nulle facte fuerit exactiões nec ꝑ ipm Frãciscũ ꝛ socios: nec ꝑ alios etiã ex creditis priuatis facto ꝛ opera cõitatis factũ cẽsetur ꝙ dicꝰ Frãciscus ꝛ
18 socij nõ exegerint dicto tẽpore. † Licet eñ illa suspẽsio dicti officij non fuerit facta per cõitatem predictã tudertinam: sꝫ ꝑ superiorez: tñ fuit facta pro interesse cõitatis ꝛ ad instãtiã cõitatis: ꝛ sic cõmunitas fuit causa: ꝛ qui cãm damni dat damnum cẽsetur dare. c. fi. de iniur. ꝛ dãno dato. l. q̃ occidit. §. in hac. ad. l. aqli. et. c. de
19 cetero. de homi. † Nec obstat si dicatur dicta cõitas nõ fuit in culpa: qm̃ id opata fuit iminẽtibꝰ forte necessitatibꝰ ꝛ forte interesse cõi qđ ꝓferri dꝫ priuato interesse. l. j. in fi. C. đ cadu. tol. ꝛ in auf. de nõ alienãdis. §. qꝛ vero verisĩle. in fi. §. ꝛ per ꝯsequẽs nõ censeatur esse in culpa: ꝛ ideo non videatur teneri ex cõtractu in quo imputatur leuis culpa. iuxta ea que habẽtur in. l. si vt certo. §. nũc vide-
20 dum. ff. cõmo. ꝛ per Bar. in repe. l. ꝙ nerua. deposi. † Quia respõdetur ꝙ lꝫ absolute loquendo nõ sit culpa: tamẽ quo ad secum cõtrahentem cẽsetur culpa. Tenetur eñ curare ꝙ emptor seu conductor nõ priuetur cõmodo rei a se vendite vł locate. facit optime. d. l. si quis vina. §. si animaduersione. qualitercũqꝫ intelligaꝛ ille tex.

Et saltem non priuetur facto suo vel eius contemplatiõe: aꝛs culpa sibi ascribitur etiam si id qđ fit in se non sit culposuꝫ: quinimo forte necessarium vt ꝓbatur in. l. si merces. §. culpe. ff. locati. vbi dãnum qđ fit inimicis locatoris ascribitur culpe locatoris: qꝛ fit eiꝰ
21 contemplatione: ꝛ voluit ibi Bar. Bal. ꝛ Pau. de cast. † Qđ etiã si guerra iuste moueatur ꝛ dãnum ab inimicis irrogeꝛ sine culpa locatoris: nihilominus imputatur locatori. ꝛ dicunt hoc esse notabile. ꝛ idem voluit Barto. in. l. cotem ferro. §. qui maximos. dicẽs non curo guerra moueatur iuste an iniuste. Et idem formaliter dicit in dicta disputa. incipiente publicanus col. antepenul. Et loqtur Bar. etiam quãdo pretium esset certum ꝛ vnica ꝓstatione soluendum. ita qđ esset certũ qđ nõ esset locatio nec locationi similis. ꝛ idem voluit sequendo Bar. Pet. de anch. consi. ccccv. incip. viso instrumento. et non faciunt vim docto. in dictis locis: an guerra moueaꝛ a locatore seu venditore: an vero ab eiꝰ inimicis. ꝛ ideꝫ vꝫ velle Bal. in. l. si a lege. in fi. C. de vsur. ꝛ videꝛ tex. in. d. §. culpe.
22 saltem in sui generalitate. † Itaqꝫ si inimicitia ꝛ guerra est causata ab inimicis ꝛ emptor seu locator se defendit: defensio est iusta ꝛ iure naturali ꝛ positiuo. l. vt vim. ff. de iusti. ꝛ iu. ꝛ. l. j. C. vñ vi. cum sil. nihilominus; si qđ dãnũ inde cõtingit cõductori vel emptori circa rem cõductam vel emptã ascribitur culpe locatoris seu vẽditoris p. d. §. culpe. ꝛ no. ꝑ docto. vbi supra. facit etiã qđ habeꝛ in. l. nam seruus. in prin. ff. de neg. gest. vbi not. Bal. qđ si mihi fit iniuria ꝓpter te: repeto a te. Et Bar. ibi no. qđ si mihi fit iniuria ꝓpter factum meũ ad id ordinatum debes mihi restituere dãnũ: ꝛ loqtur ibi etiã in facto nõ reprobato. ꝛ videtur posse dici qđ lꝫ absolute loquendo cesset culpa: tamẽ quo ad emptorẽ habetur pro culpa: ꝓut in simili diceremꝰ hoc casu. Ponamꝰ qđ vni nobili auferreꝛ vnũ castrũ vel vna ciuitas ipse habet gẽtes ꝑ quas in ipo instãti põt recuperare ꝛ si supsederet secus esset si ducit gẽtes suas ꝑ fundũ titij ꝛ illi dat dãnum in. x. ꝛ nõ potest de facili alibi trãsire ꝛ si voluisset euitare illud dãnũ titij verisimiliter amisisset suã ciuitatem que valebat centuꝫ milia. ꝓfecto ille nobilis facit id qđ qlibet prudẽtissimus et diligẽtissimus fecisset: qꝛ nõ curasset paruuꝫ dãnum tertij pro euitãdo maxio dãno suo. ideo faciẽdo id qđ quilibet prudẽtissimus fecisset est semotus ab oĩ culpa: iuxta theoricã Bar. ꝛ aliorũ i. l. qđ nerua. ff. ꝺpositi. ꝛ tñ nemo dixerit vt arbitror eũ nõ teneri ad resarciẽdum dãnuꝫ predictũ: qꝛ lꝫ habito respectu ad cãm qua motus fuit nõ videaꝛ in culpa: tñ respectu titij dãdo sibi dãnũ ꝛ in se illud dare dãnũ videꝛ ascribi debere culpe: ꝛ ini-
23 quissimũ esset illũ nõ teneri de dãno dato †: lꝫ qs de dãno dato nõ teneatur cessante omni culpa. l. in lege acquilia. leuissima. ad legeꝫ acquili. ꝛ aliquando etiã ex culpa nõ tenetur. l. si cuiꝰ. §. deniqꝫ. ff.
24 de vsufructu. † Ita dicamus in ꝓposito: lꝫ vẽditor vel locator nõ teneantur nisi de culpa absolute loquẽdo: ꝛ nõ sit in culpa qui ab illicito bello vel inimico se defendit ꝛ etiã si iuste mouet belluꝫ: tñ si ex hoc facto emptor vel cõductor dãnificaꝛ respectu cõductoris ꝛ emptoris censeaꝛ ipse vẽditor vel locator in culpa: ꝛ ista fit rõ. d. §. culpe. ꝛ q̃ ibi tradũt doc. ꝓut etiã in terminis gl. ꝛ doc. in. d. l. nã seruꝰ. lꝫ captus a latrũculis ꝛ dimissus bñ faciat nõ reuerti ꝙtũcunqꝫ promiserit prout dicit ibi Ang. Tamen qꝛ ex illo facto suo alij carcerati fuerunt damnificati. ꝛ factũ suuꝫ: licet iustũ erat ad illud ordinatum quo ad illos ei imputatur illud factũ suũ ꝓut ibi notabiliter habetur. Cum itaqꝫ dicta remotio ptãtis fuerit facta cõtemplatione cõitatis ꝛ opa ipsius cõitatis ex qua cõductor seu emptor recepit dãnuꝫ: qꝛ impeditus fuit exigere ꝓut exegisset: vꝫ illud dãnũ ascribẽdũ cõitati ꝛ resarciẽdũ dicto emptori: qđ maxie equũ est: qꝛ istud dãnum qđ cõtingit emptori redũdat in vtilitatẽ ipsius cõitatis. itaqꝫ nõ decet qđ ex facto ipsius cõitatis emptor sit in dãno ꝛ lucreꝛ ipa cõitas. Vrget eñ lõge maior ratio hoc casu qđ emptor ꝯseruetur indemnis hoc casu quo cõitas ex hoc nõ patiꝛ damnũ quã si dãnum fuisset illatũ ab inimicis: saltẽ si iuste cũ illo casu restauratio dãni cedit dãno cõitatis que ex dãno illato nullũ cõmodũ cõsequiꝛ. remanet itaqꝫ conclusio qđ dicto emptori dictũ damnum debet resarciri per dictam communitatem: saltem quatenus ꝯmunitas sentit cõmodum ex dicta non exactione verisimiliter omissa propter dictam suspensionem officij potestatis: ꝛ quia non de facili potest hoc discerni: decens esset qđ prorogaretur tẽpus ad exigendum adducta in cõtrarium patent sublata ex adductis supra.

Laus deo.

¶ Summarium super consilio. xxxix.

¶ Testñ legitime ac solẽniter factũ an ex eo dicatur reuocatum qꝛ testator corã notario ꝛ testibꝰ dixit ꝛ declarauit eius testm̃ nolle valere: qꝛ viuere aut decedere intẽdebat intestatus: ꝛ ꝙ oĩa legata in eo facta tã ad pias cãs quã etiã ad alias ꝑsonas reuocabat ꝛ annullabat: ꝛ si testator predictus moriaꝛ an ei succedãt scripti in testõ vel ab intestato successuri. consil. 39. per totum.

1 ¶ Testm̃ primũ perfectũ non reuocatur ꝑ scđm testm̃ minꝰ solẽne. idẽ si secũdũ sit factũ solẽniter ꝛ ex eo nõ possit adiri hẽditas.

2 Testamẽtũ suum asserens testator se in futurũ velle reuocare aut aliud facere qui morte ꝓuentus non reuocauit: videtur filijs illi q testamentum inceptum non compleuit.

3 Testm̄ reuocatū censetur a testatore dicendo qd̄ vult intestat⁹ decedere corā septē testib⁹: q: illis v̄bis vident̄ instituti venie͂tes ab intestato.nu.seq.z.8.idē si nō adijciatur clausula: q: voluit intestatus decedere: cōfirmatur aditione ab intestato.nu.seq.z.5.z.8.
4 Reuocatio testamēti facta coram.v.testibus valet.
6 Testantium voluntates obseruare, piuin est.
7 Indefinita ex humanitate non rigore equipollet vniuersali quādo est eadem ratio z omnium comprehensorum conditio.

Consilium.xxxix.

1 In nomine dn̄i nostri Jesu Christi. † Quanq̄ in hac cōsultatiōe videat prima facie dicendū qd̄ dictū testm̄ subsistat nec reuocet̄ per dictam reuocationem cū nō psupponatur testm̄ posterius factū: nec reperit̄ esse istum modum descriptū in iure ad reuocandū solēne testm̄: s3 solū videtur reuocari testm̄ qn̄ fit tale scdm ex quo possit adiri hereditas.l.cū in scdo.z ibi per Bar.z doct.ff.de iniusto testō.z insti.quibus nō est permiss.facere testm̄.§.pen̄.vbi non reuocatur primū testm̄ pfectum z solēne: nisi fiat scdm solēne.etiā si testator voluerit primū reuocare. Et iō dicit Bar.in.l.si iure.de leg.iij.qd̄ p reuocationē testi factā a testatore: licet solēniter coram vij idoneis testibus rogatis nō pptera vitiatur testm̄ precedens solēne per dictam rōnem: q: non est talis vltima volūtas qd̄ ex ea possit adiri hereditas ex testō.z facit.l.si certarū.§.si eodē.ff.de milit.vbi h̄r qd̄ institutus non pōt exheredari: z sic hereditate puari nisi ex iusta causa: prout z ibi no.bart.per illū tex.z qd̄ habetur in l.paterfa.te.de heredi.insti. Et videtur casus in proprijs terminis.in.l.militis codicillis.§.veteranus.ff.de mili.testamēto.vbi veteranus voluit testm̄ iure cōmuni factum tempore militie esse irritum quia voluit decedere intestatus: z tamen ibi iuriscōsultus decidit qd̄ instōnes z substitutiones in suo statu permaneant: vnde est ibi casus qd̄ non reuocatur testm̄: licet testator velit testamentum nō valere: q: vult decedere intestatus: prout dicit Rapha.in.l.sancimus.C.de testa.z idem vult ibi Pau.de cast.dicens qd̄ secus tenē
2 tes pessime loquuntur quia contra illum tex. † Quod maxime dicendū videtur in casu in quo testator asserit se velle in futurū aliud testamentum condere z suam voluntatem in melius reformare: z sic demonstratur qd̄ vult z intendit non insistere in dicta voluntate decedendi ab intestato s3 habere volūtatē testādi: s3 morte pūetus nō cōpleuit id qd̄ intendebat: ita qd̄ videt̄ sicis ei q inchoauit testm̄ z aliqua disposuit: z morte preuent⁹ vel alia cā nō cōpleuit: quo casu testamētum non valet etiā in dispositis vt est expressum in.l.si is qui.ff.de test. Et similiter qn̄ testator fecit scribi totā suā volūtatem aīo publicandi testibus z anq̄ publicaret decessit l.fideicōmissa.§.j.de leg.iij.z de similibus idem est iudicium.l.nō
3 possunt.de legi.z.c.inter ceteras.de rescri.cum similib⁹. † His tamen non ob.in contrariū arbitror iustitiā fore in casu isto: nam testator declarauit qd̄ testm̄ esset irritū z nullum: q: pro tūc volebat decedere intestatus qd̄ nil aliud significat nisi qd̄ l3 intēderet al's testari z suā volūtatem reformare: tamē si decederet nō alio facto testō valebat decedere intestatus: hoc significāt illa verba pro nūc volo decedere intestatus. Et qn̄ testator reuocat pri⁹ testm̄ hac cā z rōne expressa: q: vult decedere intestatus: primū testamētū reuocat̄ si illa reuocatio est taliter ordinata qd̄ habeat solennia testamenti: nam censentur instituti venientes ab intestato: put voluit
4 Bar.in.d.l.sancimus: † z idem voluit Bar.in.d.l.militis codicillis.§.veteranus.nō solum si sunt adhibiti.vij.testes.sed etiā si sint adhibiti quinq̄ testes per id qd̄ habet̄ in.l.ij.ff.de iniusto testō: z in.l.hac cōsultissima.§.si quis autem.C.de testa.in casu aūt nostro non est necesse ad hoc deuenire: q: interfuerunt solēnitates testamentarie de iure cōmuni regulariter requisite: z sic sumus in terminis Bar.in.d.l.si iure.quē sequūtur Pe.de ancha.z Jmol.in c.cū esses.de test.z Raph.cuma.in repe.l.si fili⁹.de lib.z posth.xxviij.col.z tangit etiā Bal.in repe.l.j.de sacrosan.eccl.i vltima col.
5 † Et vltra videtur velle Bal.in.l.sancim⁹.C.de testa.qd̄ etiā si nō adijciatur illa clausula: q: voluit decedere intestatus: tamē pmū testamētum reuocatur si testator reuocauit primum testamentū quia volebat decedere intestatus: licet non expresserit qd̄ volebat decedere intestatus volens qd̄ talis vltima voluntas cōfirmatur per aditionem ab intestato: valebit enim iure successionis intestati prout ipse Bal.vult. Ratio em̄ vult qd̄ tolli possit put conferri alias testamentum nuncupatiuum de quo nō apparet scriptura non posset cancellari facto nec verbo fm eum qui sentit qd̄ quādo testator simpliciter disponit qd̄ nō valeat testamētum censetur id facere q: vult decedere intestat⁹. Et ita clarius decidit Jmol.in.l.si ita scriptū.§.regula.de lib.z posth.tenēs generaliter qd̄ inducatur reuocatio per dictā rationē.et sic quādo nō expressit illa v̄ba quia volebat decedere intestatus. Bar.z bal.sunt discordes licet quidam allegent Bart.z bal.cōcordare. Sali.aūt dicit posse concordari qd̄ nō reuocetur primum ipso iure z sic procedat opi.bar.reuocetur autem ope exceptionis et sic procedat opi.Baldi.non tamen se firmat: sed reliquit cogitandum.loquitur autem eo casu quo nō fuerunt adiecta illa verba: quia voluit decedere intestat⁹. Quando autem id expressit.s.qd̄ volebat decedere intestatus concordant Bar.z Bald.qd̄.s.reuocatur primum testm̄: l3 aliter non condatur nouum: et cum eis concordant Jmo. Rapha.cuma.et Pe.de anch.vt supra demonstratum est.et tenet etiam dominus meus in dicta.l.sancimus.et vidi etiam alios legētes idē tenere: adeo qd̄ non esset tutū: maxime in decisiuis recedere ab opi.tot et tāte autoritatis doctor: pro qbus facit tex.in.l.j.§.si heres.ff.si tabu.test.nulle extabunt.ibi: vt qua alia rōne volūtatem mutauit. Et l3 Raph.fulgo.z Pau.de cast.exclament cōtra Bar.z Bal.per.d.§.veteranus: tn̄ nō fuit abscōdita Bar.dispositio.d.§.veteranus.cum in lec.illius.§.Bar.fuisse videt̄ in hac eadē sn̄ia. Quin imo voluit qd̄ etiā si illa voluntas fuerit minus solēnis: dūmodo facta corā qnq̄ testibus reuocaret̄ primū testm̄ in quo essent instituti extranei per.l.ij.ff.de inof.test.z.l.hac cōsultissima.§.si qs autem.itaq̄ si in primo testō nō essent instituti venie͂tes ab itestato res pcederet magis de plano: videtur ergo Bar.illū tex.intelligere qn̄ talis reuocatio nō esset solēnis: q: nō h̄ret numerū etiā qnq̄ testiū.qd̄ z clarius vult Jmo.in.d.l.sancimus.rn̄dens ad illu3 tex.qd̄ ibi reuocatio non fuit facta cū solēni numero testiū. Et si dicatur est diuinare ad illū tex.rn̄det̄ qd̄ imo diuinare est qd̄ ibi interuenerit solēnis numerus testium z rogitus ipsorū testiū cū ibi nō
6 appareat. † Et si dicatur ḡnalitas illius tex.etiā illu3 casum cōprehendit: respōdetur qd̄ etiā cōprehēdit qn̄ fuisset factū apud acta cum cursu decēnij. Nec incōuenit si indefinita locutio recipit hāc restrictionem: cū humanū sit qd̄ hmōi voluntas testōris seruet̄ et valeat z nō pereat cū piū sit volūtates defunctorum seruari.l.quidam.C.de seruis necessarijs heredi.insti.z in autē.de heredi.z fal.
7 † Indefinita aūt ex humanitate nō de rigore equipollet vl'i: vt est tex.in.l.si seruitus.ff.de serui.vrb.pdio.put ibi no.doc.ex illo tex.qui dicit hūanius: put dicit ibi Raph.ful.idē tenēs qd̄ z p eūdem tex.voluit Pet.de bella p.bar.z Jmo.in.l.si pluribus.de le.ij. Sed qd̄ vl'r intelligeretur foret potius inhumanū q̄ humanu3 merito zc. Ite3 tūc indefinita eqpollet vl'i qn̄ est eadē ratio z cōditio oīm cōprehensor in vl'i: vt voluit glo.in.c.vt circa.de elec.li.vj. Dy.in principio rubrice.de reg.iur. Oldra.in qōne quā disputauit incipiente quidā scholaris.vt refert: z sequitur Bal.in.d.l.si seruit⁹.et ponit Bar.in.d.l.si pluribus. Sed nō est eade3 ratio z cōditio voluntatis solēnis z insolēnis.merito illa indefinita nō equipolleat vl'i quo ad hoc: sed intelligatur de voluntate min⁹ solēni stāte maxime dicta naturali ratione.l.nihil tam naturale.de reg.iur.cū cō
8 cord. † Item retenta opi.Bar.pōt dici put dicebat dn̄s meus in d.l.sancimus.qd̄ testator nō expsserat qd̄ volebat decedere intestatus. Sed illa verba sunt verba iuriscōsulti nō verba testatoris.qn̄ em̄ testator id nō expressit Bar.vult qd̄ nō reuocaretur primum: licet Bal.z Jmo.contra.precedens tn̄ responsio magis satisfacit. Nec obst.d.§.penul.insti.quibus non est permissum facere testm̄: qm̄ ille tex.videt̄ loqui qn̄ testator voluit nō valere primum testamentum volens facere scdm testm̄: z illud nō pfecit.ad hoc tēdūt omnia verba versi.vsq̄ adeo.que veniunt ad declarationē primi respōsi: ideo primū respōsum ita intelligatur: cum ex sequentibus precedentia declarent̄.l.si seruus plurium.§.fina.de lega.j.et.l.heredes palam.§.sed si notam.ff.de testa. Preterea ibi non loquitur qd̄ vellet decedere intestatus imo ex sequētibus innuit cōtrariu3: z saltem ibi nō expressit z sic nō loquitur in casu Bar.z sequaciū: maxime cum in casu illo Barto.z sequaces velint quod cēsentur instituti venientes ab intestato et testamentum solenne resultet. Nec obstat qd̄ dicebat̄ qd̄ in casu nr̄o testator intēdebat in posterū facere testm̄ z suam voluntatē in melius reformare: z sic vr̄ qd̄ simus in terminis.d.§.pe.verū.vsq̄ adeo: q: respondet̄ ex prime dictis.s.qd̄ hoc casu scdm testm̄ solēne testm̄ z pfectū est ista reuocatio pmi testamēti: qa voluit decedere intestat⁹ ex quo interuenerunt omnia solennia z institutio facta de venientib⁹ ab intestato. Et prout supra dictum est: licet testator assereret quod intendebat se al's dispositurū z vellet eius vltimā voluntatem in meli⁹ reformare: tn̄ ipse affirmauit qd̄ pro tūc volebat decedere intestat⁹. Et est vis dictorum verborum quod licet intenderet suā vltimam voluntatē reformare: tn̄ reb⁹ sic se h̄ntib⁹ z sic aliter nō disponendo ipse volebat decedere intestat⁹. Jdeo cū aliter nō disposuerit censetur perseuerasse in eadem voluntate z sic qd̄ h̄des essent ipsi venientes ab intestato.ar.l.eum qui mutatam.de proba. Nec possunt illud significare illa verba p nunc voluit decedere intestat⁹. Nec obstat.d.l.q certarū.§.si eo tpe.q: rn̄detur qd̄ hic censentur vt dictum est inuitati venie͂tes ab intestato et non priuātur vigore exheredationis: sed per scd3 testm̄: fm sententiā Bar.z sequacium. Posset etiā instari ad coadiuuandū pmissa sup clausula adiecta per testatorem qui cōmisit notario qd̄ faceret instrumentū de iure validū.ad sensum sapientis vt sic sapiēs possit declarare illa v̄ba: q: voluit decedere intestatus: qd̄ sc3 voluerit eos instituere: de qua tamen clausula in testa.adiecta per Bar.doct.in.l.illa institutio.de heredi.insti.z al's de dicta clausula per gl.in.l.ex ea pte.de v̄b.ob.z per gl.z doc.in.l.si mandato titij.§.paulus.ff.mādati.p speculum

cu.in fi.de emp.z ven.§.j.versi.sed quid si in instrumento.z ibi per Jo.an.z per Bal.l.l.humanitatis.C.de impu.xiiij.col.z in.l.sancimus.C.de verb.signifi.z in.l.captatorias.C.de testa.mil.ij.sz nõ insisto:qm̃ nõ facio in hoc magnum fundamentũ. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.xl.

¶ Pax inter plures inimicos facta oscũo interueniẽte cũ pmissio ne ratificatiõis pro absentibus:an si vnus ex absentibus ante ratificationem vulnerauit alterũ dicatur pax rupta vt agi possit ad penaz: z pro qua parte stante qd cõuẽtum fuit pacem ruptam intelligi proeo qui tantum illam rupit.cõsil.40.

1 ¶ Conuenta sunt implenda vt possit agi ex contractu.
2 Paterfa.quilibet presumitur z de per se familiam habere qui nõ est sub patria potestate.
3 Familie appellatione veniunt serui aliĩ z ad vnum exercitiuz seruientes z qui sub patria potestate.
4 Stipulationes ambigue contra stipulantem interpretantur. idẽ pacta seu conuentiones.
5 In penalibus mitior interpretatio fieri debet.
6 Pacis rupte pena agi põt contra eum qui pacem pmisit pro absente vel alio z absens vel alius non seruauit.
7 Contractu conuentionali nemo agere potest anq̃ respectu ipsius impleat.nume.9.
8 Fidem qui non seruat faciendo contra conuentiones vel omittẽdo peccat z sibi nocet.
9 Conuenta aduersarius obseruare nõ tenet ei q prius venit cõtra.
10 Contractus cum clausula qd remaneat firmus pena cõmissa vel soluta non prodest.
11 Delictũ nõ põt vnus alteri impingere qñ sunt in pari causa.
12 Mora non potest accusari qui exceptione aliqua põt tueri.
13 Contractus iuxta morem interpretantur.
14 Ratificare pmittẽs qd alter ratificabat an sit in mora nõ regsit⁹ ante oẽm requisitionem.
15 Pena conuentionali agere non potest ille qui prius nõ implet ex parte sua:tũ contra excipientem de nõ implemento põt replicari qd vult implere:z sic p implementum tollere exceptionem.
16 Familie appellatione qui veniant.
17 Consanguineorum appellatione an veniant coniuncti cõsanguinei mediante femina.nu.seq.
18 Clausula rato manente pacto adiecta in penalib⁹ quid operetur.
19 Quelibet dictio attribuit actum cuilibet insolidum.

¶ Consilium.xl.

In nomine dñi nostri Jesu Christi. ¶ In hac consultatione videtur pmo aspectu dicendũ qd dicta pax nõ sit rupta.† Ea ratiõe: qa qui agit ex contractu debet prius implere ex parte sua.l.julian⁹. §.offerri.de acti.emp.z.l.cuz proponas.C.de pactis.l.quero.§.inter locatorem.ff.locati.cũ similib⁹.Sz ex parte petri offensi no fuerunt seruata promissa ex parte sua:quia ipsi nominibus eorũ pro priis z vice z nomine suorum consanguineorum z affiniũ vsqz in tertiam generationem pro quibus promiserunt de rato:z se ita z taliter facturos z curaturos q̃ actuz pacis ratificabũt zc.qd quidem minime fecerũt:quia nullus apparet ratificasse:ergo eis non implentibus qz nõ fecerunt ratificari eos quos promiserunt facere ratificare omnia z singula in dicto instrumento cõtenta nõ imputetur aduersariis si eis impletum nõ fuit per dicta iura:z p cõsequens nõ sit cõmissa:qd z scdo videtur dicẽduz ex alio:quia vn⁹ frater nõ videtur de familia alterius.† Nam si non erant sub patria potestate prout mihi persuadeo quilibet est paterfamilias:et habet familiam de per se.l.pnũtiatio.§.familie appellatio.de verbo.sig.† omnes eñ qui sunt sub eadem patria potestate dicuntur de eadem familia:vt ibi.Item serui eiusdem vel seruiẽtes ad vnũ exercitiũ:vt.e.l.§.seruientiuz quoqz.z.l.j.§.familie.ff.de publi.Et licet al's largius sumatur:vt.l.fi.C.de verb.signi.z.d.l. pnũtiatio. §.cõi iure.† tamen in casu nostro videtur qd debeat stricte capi ex eo:tum qz sumus in stipulationibus in quibus verba interpretãtur contra stipulantem.l.quicquid astringende.§.j.de verb.obl.z l.veteribus.ff.de pactis.z cõtra eũ qui nititur ex conuentione: vt habetur in.d.l.veteribus.z in.l.labeo.z.l.fi in emptiõe.in prin. de cõtrahen.em.† Tum quia agitur de cõmissione pene in quib⁹ debet fieri mitior interpretatio.l.si preles.z.l.interpretatione. de penis.z.c.statutum.de elec.lib.vi.cum similibus.Cuz igitur in cõtractu pacis adijciatur hec clausula videlz:et presentem pacez dicte partes voluerũt z expresse declarauerunt:qd si per aliquez fuerit rupta intelligatur:z esse voluerunt rupta pro illo tãtum de cuius familia qui vel quis fregerit vel ruperit z nõ pro aliis.Cum ille q fregit nõ sit de familia alicuius sumpta familia stricte primo vel secundo modo supra demonstrato.Solum ita cẽseatur rupta cõtra eum qui offendit:sed ille nihil promisit nec promissionem pro eo factam ratificauit:ergo cõ euz agi non potest nec contra alium per supradicta.Et successiue nullus videtur qd agere possit nec cõtra aliquem agi possit ad dictam penam fracte pacis. ¶ † Tamẽ his non obst.cõtrarium arbitror magis iuri cõsonum:vez qd agi possit pena fracte pacis saltem cõtra dictos mauriciuz z gasparẽ fratres carnales dicti vulnerati.Nã conuentum fuit qd cõsanguinei z affines vsqz in tertium gradum ipsoruz inter ceteros maurici z gasparis nõ offenderent alteram partem inter ceteros dictuz vulneratum:cuz ergo dictus petrus antoni⁹ sit vt presupponitur frater carnalis dictorum maurici z gasparis:ergo nõ videtur dubium quominus sit ventum contra cõuenta:quia cõuenerunt qd eorũ cõsanguinei z affines obseruabunt z nõ venient contra sub pena:ergo per dictam vulnerationem quaz fecit dict⁹ petrus antonius in dictum petrum sit intrepide commissa pena: cuz dictus Petrus antonius sit consanguine⁹ dictorũ maurici z Gasparis qui interuenerunt in conuentione pacis: et promiserunt pro eorũ consanguineis vt euidenter apparet ex serie instrumenti.Et est dictus vulnerãs intra gradum conuentum.Nam est in scdo gradu cõputãdo fm ius ciuile.§.scdo gradu.insti.de gradib⁹.z.l.iuriscõsult⁹.§.scdo gradu.ff.e.ti.Et fm ius canonicũ est in pmo gradu.c. fi.de cõsan.z affi.z.c.ad sedẽ.xxxv.q.v.itaqz omni iure est cõprehẽsus sub cõuẽtiõe.itaqz clarũ est qd est cõprehẽsus sub vbis z mẽte cõtrahẽtiũ iste casus ideo intrepide dicẽdũ sit qd pena pdi-
7 cta sit cõmissa nõ obstãtibus adductis in cõtrariuz.† Nõ eñ obstat qd p parte petri nõ est impletus cõtractus:qz non fecit ratificari cõsanguineos p parte sua z nõ seruãti fidez nõ est seruãda fides. Nec qs agere põt anteq̃ ipse impleat put hec in cõtrariũ adducta sunt.Nã est aduertendũ qd lz ista videant idẽ denotare sunt duo
8 media neutrũ tamẽ obstat.† Primũ est qd magis nocet qñ qs nõ seruat fidẽ faciẽdo cõtra cõuẽtiões vl'in faciẽdo vel i omittendo: ita qd ipse incidat i penã iuxta termios.l.si qs maior.C.de trãsac. l.vbi pactum.z.l.cũ proponas.eo.ti.z hoc casu loquit.d.§.iter lo
9 catorem.z.d.l.cũ proponas.de pac.z.c.peruenit.de iureiurã.† Et tũc etiam si postea per alteram partẽ venit contra non incidit in penã:quia aduersarius non tenet obseruare conuenta ei qui pri⁹ venerat contra vt.d.l.si quis maior.d.c.peruenit.z aliĩs iurib⁹.s.
10 adductis.† Qd pcedit etiã si adiecta cl'a qd etiã pena cõmissa vel soluta cõtractus ipse remaneat firmus.Nam talis cl'a non pdest non seruãti.ar.l.cum pater.§.libertis.et ibi bar.in fi.de leg.ij.z.l. si stipulatus es opus.de fideius.z.d.l.si qs maior.z no.gl.bar.Bal. z ceteri in.l.q fidẽ.ff.de trãsac.z qd no.in.l.ij.C.de iure emphy.z p spe.in tit.de loca.§.nunc aliqua.versi.xxxvi.z per Joã.and.in regula qz frustra.in.vj.in mercu.z i addi.Spec.in Rubrica de treu. z pace.z iste nõ est casus noster.Qm̃ pars petri nõ fecerit ratifica
11 ri:tñ non venit cõtra:qz non fuit in mora.† Tum qz nõ interpellatus.Nec tenebat prius facere ratificari suos q̃ pars aduersa faceret ratificari:itaqz in hoc sunt in pari causa nec poterat vna ps aliqd impingere.argu.regula in pari.in.vj.z.l.cũ par.de regu.iur.
12 cũ fi.† Et si fuisset interpellatus nõ fuisset cõstitutus in mora: qz poterat se tueri exceptione per dictã.l.julianus.§.offerri.de actio. emp.Nõ eñ est in mora qui põt exceptiõe aliqua se tueri: vt in regula non est in mora.in.vj.z in.l.nulla intelligi.ff.eo.ti.Et iõ non põt dici qd petrus venerit cõtra conuentionẽ:iõ per illam vulneris illationẽ fuit pena cõmissa:qz ventũ fuit cõtra pmissa ex quo fuerat cõuentum qd nullus ex cõsanguineis vnius ptis offenderet aliuz: al's praro cõmitteretur pena rupte pacis vel treuge cuz cõmuniter pmittat vnaqueqz pars p se z suis z pmittit de rato: z quasi nunq̃ deuenitur ad specificam ratificationem oĩm suorũ qd tamẽ esset absonum:et cõtra consuetudinem z morẽ hmõi con
13 trahentium.† Et contractus interpretantur iuxta morem.l.licet. C.de loca.l.semper in stipulationibus.de reg.iur.z.l.qd si nolit.§.
14 qui assidua.de edili.edic.† Et insuper culpa in cõmittẽdo est grauior nec cõpensat culpa in omittendo q̃ culpa in faciendo.l.item si obstetrix.§.fi.ff.ad.l.aq.z notãt gl.z doc.in.l.si mora.ff.sol.mat. z glosella scda.in.l.lege cornelia.ff.ad sy lle.Ideo dato qd altera ps fuerit in culpa in nõ faciendo ratificari nõ potuit veniri cõtra in vulnerãdo.Licet re vera nulla fuerit culpa:tñ qz promiserũt facere ratificari ad reqsitionẽ alteri⁹ partis z reqsitio nõ emanauit. Et licet posset dici qd per illa verba ad requisitionẽ zc.nõ magis excusetur quis q̃ si nõ fuisset apposita.argumento.l.si decez cum petiero.de verborum obligatione et.l.cum stipulatus sim mihi a proculo.cum notatis ibi per glo.z doc.eod.tit.Tamẽ ex aduerso potest replicari qd ex quo nõ est visitatum qd aliter fiant similes ratificationes non videtur imputandum si non requisiti aliter non faciũt ratificari nisi in operãdo qd nõ offendãt:tũ maxime qz nõ
15 est in mora vna pars pri⁹ q̃ alia impleat vt premisi.† Scdm medũ est qd nõ põt agere ille q pri⁹ nõ implet ex pte sua p.d.§.offerri.z circa hoc est aduertẽdũ qd p hoc nõ impedit cõmissio obligationis:sed impedit exercitium vt.d.§.offerri.z sic non impeditur commissio pene z si opponeretur agenti qd non impleuit poterit implere z repellere exceptionem casu quo obstaret ad hec.l.si rẽ.§. fi.de pigno.acti.si eniz actio nascens pendente iudicio ex causa de preterito sufficit ad victoriã.vt.d.§.fi.fortius nata actione si tollitur exceptio impediens exercitiuz licet pendente iudicio sufficiat prout contingeret in casu isto.Preterea ille qui venit contra:non

est seruādus cōtractus vt no. p doc. in d. l. qui fidē ꝛ alijs iurib⁹. s. adductis saltē si cōtractus est iuratus initus a maiore .xxv. annis 16 per d. l. si quis maior. † Nec. ob. qd dictus petrus antonius nō sit de familia: qm̄ imo quo ad ꝓpositum nostrū cēsetur esse de familia mauriconi ꝛ Gasparis ex quo eoꝝ agnatus ꝛ frater carnalis. Nā familia ponit̄ in iure varijs modis: nā qñqꝫ sumit̄ ꝓprio iure ꝛ tūc sumit̄: vt. s. in cōtrariū deductū est: ꝛ hoc respectu dict⁹ Petrus antoni⁹ nō censetur de familia mauriconi: ꝛ Gasparis qñqꝫ sumitur familia cōi iure ꝛ tūc ponit̄ ꝓ agnatiōe: vt. d. l. pnuntiatio. §. familie. ꝛ §. cōi iure. ꝛ §. fi. Et hoc respectu dict⁹ Petrus antonius est de familia dictorum mauriconi ꝛ Gasparis cū sit eorū agnatus: quandoqꝫ aūt sumitur magis large: nam cōprehendit omnes ꝓpinquos ꝛ nōnullos affines ꝛ etiā libertos ꝛ patronos: prout est expressum in l. fi. C. de verbo. sig. verba aūt intelliguntur ſm subiectā materiā etiā si oporteret impropriari. l. si vno. in prin. ff. loca. l. si ita stipulatus. de vsur. l. eas cās. ꝛ l. pater seuerinā. ꝛ §. conditionum verba. de condi. ꝛ demon. subiecta materia. s. de non iniuriando suadet qd intelligatur familia ꝓ agnatiōe. ar. l. lex cornelia. ff. de iniur. ꝛ qd habetur in l. ij. ꝛ iij. ꝛ se. ff. de liber. cā. Sꝫ precedentia verba conuentionis suadēt qd capiatur ꝓ cōsanguineis ꝛ affinib⁹ vsqꝫ in tertiū gradū qm̄ ꝓ illis ꝓmissuꝫ est qd nō offen-17 dat. † Et licet al's sit nō mediocris hesitatio an appellatione consanguineoꝝ veniant cōiuncti per mediā personā femine vl' ꝑ barto. ꝛ bal. in l. cum quidam. §. qd dicitur. de acqui. hereditate. tamē in casu isto suadetur opi. Bar. scilicet qd comprehēdātur: quoniā ex quo promittitur pro affinibus vsqꝫ in tertium gradum qui cōiungūtur mediante femina fortius cēseatur ꝓmissum pro cognatis qui censentur magis coniuncti: vt pꝫ in materia successionis. l. victrico. ꝛ l. affinitatis. C. cōmunia de leg. Item pꝫ in d. l. fi. de v. sig. ꝛ in d. l. j. ꝛ ij. de liberali cā. Et dato sine preiudicio qd illa clausula dū fit mētio de familia nō ꝯprehēderet̄. Tū oīmodo deberet censeri pena cōmissa etiā contra mauriconū ꝛ Gasparē insolidūꝫ vigore promissionis suprafacte quod cōsanguinei non venient in aliquo cōtra illi contractui sub illa pena. Attento qd ꝑ illū actum dictus petrus antonius venit contra cōuentionē pacis. Et dicta clausula q̄ disponit qd cēseat̄ rupta pax ꝓ illo: tm̄ de cui⁹ familia ꝛc. Intelligeret̄ qd pena cōmitteret̄ vigore cōuētiōis facte de nō veniēdo cōtra cōtractum pacis nec veniēt cōtra cōsanguinei vel affines. Tamē licet sit commissa pena. Tamē nō censeatur rupta 18 pax pro alijs hoc est quod ꝓpterea alij nō possint offendi. † Qñ enim rūpitur pax possunt offendi qui censent̄ rumpere: licet pena sit cōmissa nec cl'a rato manēte pacto iuuat eū q cōtra venit put s. ostēsum est. Et ita concordentur capitula cōtractus. plus tamē placet qd interpretet̄ qd disponat qd pena cōmittat̄ cōtra eū cui⁹ familia venit contra. ꝛ qd familia capiat̄ ꝓ cōsanguineis ꝛ affinibus vsqꝫ in tertium gradū. Tamē ſm vtranqꝫ interpretationē dicti mauriconus ꝛ Gaspar possunt insolidum cōueniri ad dictaꝫ penā: nā ipsi ꝛ quilibet ipsoꝝ ꝓmiserunt qd eorū cōsanguinei nō 19 venient contra. † Dictio quilibet attribuit actū cuilibet insolidum glos. ꝛ Barto. in l. si pluribus de leg. ij. Barto. in l. hoc articulo de heredi. instit. ꝛ in l. nō distinguemus. §. cum in plures de arbitris. Ex quibus remanet ꝯclusio quod dicti mauric⁹: ꝛ gaspar possunt conueniri ad dictam penam integraliter soluendā. Dictus autē petrus antonius si nō ratificauit, nō tenetur ex quo ipse non ꝯxit petrus aūt vulneratus q cōtraxit cōstat qd agere pōt. Laus deo.

¶ Summarium super consilio .xlj.

1 ¶ Metus illatus in spōsalibus an ex eo probatū dicat̄ qd vn⁹ testis dicit qd fratres sponse steterūt añ ostiū camere in custodes ne inde exiret sponsus: alius dicit qd vn⁹ vel duo ex eis assistebāt ad ostium ne sponsus exiret et an videatur metus cessasse ex quo testes deponunt qd tpe quo contracta fuerunt dicta sponsalia dicti fratres arma deposuerūt. per totum.
2 Aliqñ dictio seu interdū denotat casualitatem ꝛ regulā in ꝯtrium.
3 Testes qui inuicem variāt vel sibi cōtrariant̄ non sunt idonei.
4 Testis vnius dictum est nullius.
5 Testis de auditu non probat.
6 Armorum terror presumit metum iustum.
7 Metus debet esse atrox ꝛ talis qui cadat in constantem virum.
8 Matrimonia debēt esse libera.
9 Metu actus gestus confirmatur si cā metus cessante sit actus p̄cedentis actus meticulosi confirmatiuus.
10 Metum non inferunt ipa arma sed illi qui arma ferunt.
11 Metum non facit cessare armoꝝ depositio si illa possint de facili reassumi anteq̄ timens possit euadere. nu. seq. vsqꝫ ad fi. consi.
12 Metum iustum causat corporis cruciatus.
13 Metus coniecturis pōt probari ꝓut dolus ꝛ q̄stio metus diffiniēdi an sit iustus iudicis arbitrio relinquitur. nu. seq.
14 Metus precedens durare presumitur. Idē si fiat a marito vxori cū armis aut minus durare p̄sumitur tempore quo matrimonīū durat. ꝛ nu. 11. vsqꝫ ad fi. consil.
15 Confessio in tormentis facta statim ratificata p̄sumitur extorta.
17 Testibus. s. variātibus si duo stant in veritate nō dicuntur varij quia sub maiori numero minor comprehenditur.
18 Ad dictio exponitur pro iuxta.
19 Metus qñ probatus videtur testibus. nu. 17. vsqꝫ ad fi. consi.
20 Testium dicta non sunt cauillanda.
21 Alternatiuam verificari sufficit in duobus.
22 Semper verbum debet ciuiliter intelligi: lꝫ aliquando interuallū temporis interueniat. idem in verbo continuo.

¶ Consilium .xlj.

In nomine domini nostri

1 Iesu Christi. ¶ † Vr̄ in hac cōsultatiōe dōm qd ꝓbatio dicti met⁹ sit euacuata ꝓpter p̄dicta ꝛ q̄lib꜄ predictoꝝ. Nā dicti testes ꝓ vrgēti cā scie met⁹ ꝑsertiꝫ scds testis adducūt qd p̄dicti filij butij existebant ad ostiū ne dict⁹ Stephan⁹ exiret: ꝛ in hoc videntur varij cū vnus deponit de duobus fiīs butij qd semp steterunt ad ostiū dicte camere alius videtur deponere qd aliquādo vnus: aliqñ duo astabāt ad ostiū. Si aliqñ vn⁹ ꝛ nō 2 duo videtur variare ꝛ contrariari dictis alterius testis. ¶ † Itez idem scds testis deponit sup alio articulo. Qd dictus buti⁹ ꝛ aliquādo duo ex eis astabant in ostio camere domus dicti butij dicto stephano. Si aliquādo ergo nō semper vt vr̄ esse de natura et virtute dicte dictionis aliquādo prout ꝛ dicimus de dictione interdum que prout dicit Sali. in l. admonendi in prin. de iureiurā. s qd denotat casualitatem et regulam in contrarium per l. interdū de condi. inde. vbi idem dicunt Sali. ꝛ Raph. ful. ꝑ tex. ibi. ꝛ l. interdum de verbo. significa. Et idem voluit Bald. in l. legitima. ff. de pactis in lec. perusina qd ꝛ dicūt ibi Raph. ful. ꝛ Pau. de ca. ꝛ ita solet poni quasi semper dictio aliquādo vt patet instit. d vsuc. §. sed alteri. ꝛ §. aliquādo. ꝛ insti. qui. alie. non licet in prin. ꝛ extra de of. ordi. c. qꝛ pleriqꝫ lib. vj. Et diligens indagator milies ita reperiet positum ꝛ non vr̄ minus adhiberi debere hec interpretatio 3 huic verbo aliquando q̄ verbo interdū. † Si itaqꝫ quandoqꝫ duo quandoqꝫ vnus stabat in ostio: ergo non duo semper prout deponit alter testis. Testes autem qui inuicem variant vel contrariantur non sunt idonei testes. l. q falsa vel varia. ff. de testi. can. nī. iiij. q. iij. q falsa. ꝛ c. in nostra de testibus. cū eni nō sint nisi duo si alter immisceat falsuꝫ in suo dicto nihil ei credit̄ vt not. gl. in d. c. in nostra docto. in c. fraternitatis de hereti. et' in l. si ex falsis. C. de 4 transac. † Alter autem remanet vnicus et dictum vnius dictum nulli⁹. l. iurisiurādi. C. de testib⁹. ꝛ l. vbi numerus. ff. e. ti. et. c. lꝫ ex 5 quadam extra eo. tit. † Si itaqꝫ isti duo testes repellunt̄ nō ꝓbat̄ metus illatus cū alij testes nō deponāt: nisi de auditu ꝛ testimonium de auditu nō releuat. c. tā l'ris de testib⁹. ꝛ l. in summa. §. idē labeo de aqua plu. arcē. et. c. inquisitiōis. §. idem quesiuisti de accusa. cum simili. Dato aūt qd probarēt ꝛ nō censeant̄ variasse. Tū 6 videt̄ qd metus qui dicit̄ probatus nō vitiet. † Naꝫ lꝫ terror armorum precesserit: ꝛ censeatur iustus vt per Bal. in tractatu schismatis positus. in titu. C. si quis aliquē te. ꝓhi. col. ix. † Tamē ex quo 7 deposita erant arma videtur qd cessauerit causa metus: ideo non videtur qd sponsalia fuerint cēsenda metu facta. Saltem eo metu qui caderet in constantem virū prout requiritur vt metus inficiat actum. l. interpositas. C. de transac. ꝛ l. metuꝫ. § qd metus causa. ꝛ 8 c. veniens. in fi. ꝛ c. consultationi. in fi. de sponsa. † Quod etiam in matrimonijs in quibus libera debet esse voluntas. c. cum locuꝫ. c. titulo. ꝛ facit. l. titia. in fin. principij. ff. de verborum obligationi. Non attenditur metus qui non cadit in constantem viruꝫ. Licet enim a principio illatus fuerit metus iustus: tamen si tempore gesti actus de quo agitur: cessat talis metus vel causa metus prece-9 dens non attenditur. † Quinimo actus per metum gestus cōfirmatur si cessante causa metus fit actus precedentis actus meticulosi confirmatiuus. l. ij. C. qd metus causa. no. glo. ij. in c. j. xv. q. vj. glo. fi. in c. ad audientiam. ꝛ ibi gl. de his que vi metusve causa gesta sunt: ꝛ cessante causa metus cessat met⁹ ꝛ cessare debet effect⁹ a metu causatus. Bald. in l. ij. C. de nau. feu. argumen. illius tex. 10 ¶ † Tamen his nō obstantibus contrariam partem arbitror iuri magi consonam. Licet enim hic vltimo terror armorum causet iustum metum: tamen non inferūt metum ipsa arma: sed illi qui arma ferunt ne cum ipsis armis offendāt: arma enim ex se nō terrent. Nam visus armorum non est de se molestus: lꝫ timetur ille qui 11 potest cum armis offendere vt de se est notissimum. † Et licet illi deponant arma: tamē si illa possunt de facili reassumere anteq̄ timens possit euadere pariter sunt timēdi vt ratio naturalis demōstrat quam sufficit allegare. l. scire oportet. §. sufficit. ff. de exc. tut. Et ostendetur pluribus medijs similibus. de quibus. j. cum itaqꝫ in casu isto precesserit terror armorum queꝫ habebāt filij dicti butij fratrisqꝫ dicte Antonie dicto Stephano existēte i camera vna cum dicta Antonia ob eam causam cōtrahendi: scilicet dicta spōsalia. de quibus. s. ꝛ dictus stephanus nūq̄ exiuerit de dicta camera ꝛ non potuerit verisimiliter inde exire: qꝛ prout ambo testes deponūt filij dicti butij obstabant ne inde exiret ꝛ erant duo: ꝛ Butius pater erat tertius ꝛ erant alij eorum affines: ꝛ prout vnus ex testibus deponit abstulerant sibi etiam gladiūculum: et erant in domo

domo propria: licet arma deposuerint: tamen poterat illa de facili reassumere & etiam sine armis cum essent tres potuissent corpus eius cruciare. † Et cruciatus corporis causat iustum metũ vt. l. cũ donationis. C. q metus causa. & d. l. interpositas. & l. metus autẽ causa. ff. ex quibus causis maio. Itaq; quilibet arbitraretur ꝓut arbitrantur dicti testes qd non cessauit causa iusti metus: licet qui metum intulerint cum armis arma tempore act⁹ deposuissent ex quo poterant arma eadem verisimiliter capere cum habuerant in domo arma in manibus & verisimiliter illa non portauerat extra domum maxime cũ custodirent ne dictus stephanus exiret cameram & attento etiam q & sine armis potentiã habebant saltẽ corpus acriter cruciandi & attento etiam q vultus iudicabat metum prout testes deponunt: & attento iudicio ipsorum testiũq in actu interfuerunt q iudicant q dicta sponsalia fuerunt per metũ contracta & talem metũ qui caderet in constantem virũ prout ipsi testes & prout iudex deberet arbitrari ex circumstantijs quas deponunt dicti testes. † Prout ad iudicis arbitrium seu iudiciũ recurritur. vtrum sit metus iustus. prout concludit pet. de anch. in cõsi. suo incipiẽte visa supradicta facti narratione in ordine. cxxx. scdz ordinem in formis. dicens q metus probatur ex cõiecturis prout dol⁹ & q forti⁹ met⁹ ẽm eũ. Et q an sit iustus statur arbitrio iudicis. & Innocen. in. c. cum dilectus q metus causa dicit q met⁹ q̃stio dirimitur arbitrio iudicis: & idẽ vult Bald. in. §. Item sacramẽta. de pace iuramento firma. in vsibus feud. † Et debet iudex arbitrari q metus duret & perseueret donec durat eadẽ potestas ꝓut voluit Bar. in. l. penu. ff. de condi. ob turpẽ causam: licet enim actus fiat ex interuallo si durat eadem potestas inferendi metũ & malum q timebatur censetur durare metus ẽm eũ qui exemplificat in tyranno vel populo qui metum coegerunt promittere si promissor ex interuallo soluit durante eodem tyranno vel eodem regimine in populo censetur perseuerare idem metus: licet tyrannus vel populus seu populi regimen nihil tempore solutiõis faciat tẽdens ad inferendum metum. Metus eñ precedens sufficit q2 presumitur adhuc durare. & idem voluit ipse Bart. in. l. ij. C. q met⁹ causa. & idem voluerũt Bal. & Ange. in. l. q in aliena. §. fi. ff. de acqrẽ. hereditate. et Bal. in. l. j. C. de cõdi. ob tur. cãm. et Imo. in. c. j. qd met⁹ causa. † Et idem in vxore cũ maritus intulit metum cũ armis toto tempore matrimonij cẽsetur durare metus: licet maritus deponat arma: q2 semper durat marito potentia nocẽdi ꝓut dicit Inno. in. d. c. j. q met⁹ cã: quod directo facit ad casum nr̃m: quia licet: butius & filij deposuerint arma. Quia tñ durabat potentia offendendi postea prout prius censetur durare idem met⁹ & tãto forti⁹ q̃to actus fuit factus incontinenti eodẽ tempore loco & testibus vt patet ex serie attestationum: & in vxore potest intelligi in lõgissimo tempore & similiter in alijs exemplis supra positis: licet al's non ꝓsumatur met⁹ in actu facto ex interuallo ꝓut dicit Barto. in dicta. l. interpositas. & in actu facto incontinẽti sic. Et q metus in vxore censetur continuatus toto tempore quo durat matrimonium voluit glo. in. c. ad audientiam extra q metus causa. & Angelus in. l. metum. ff. eodem titu. & Bar. in dicta. l. fin. ff. de conditio. ob tur. causam. idem Panor. in. d. c. j. nisi secũdum eũ vxor potuerit aufugere a viro que limitatio non facit ad rẽ nostram cum dictus stephanus non potuerit aufugere sine periculo cum illi custodiebant ostium ne exiret. Et generaliter metus censetur durare donec durat causa metus per predicta prout et dicit Bal. in tractatu schismatis col. ix. † Et alias habetur in confessione facta in tormentis si deposita tortura incontinenti reiterat censetur facta metu tormẽtorum. prout volunt Iaco. butr. Bald. et Angelus in. d. l. ij. C. q metus causa Item Bal. in consilio. cciij. incipiente premittendum est q interdum dicit q iniuste tortus: licet ex interuallo confiteatur censetur metus durare: ex quibus omnibus clare deducitur: q ex quo dictus Stephan⁹ stabat in domo illorum qui metum intulerant & qui poterant eum & cruciare & interficere licet arma non amplius gestarent in manibus nõ ꝓpterea cessaret metus: sed presumatur durare cum eadem potentia eademq; causa nocendi inerat si noluisset dicta sponsalia contrahere propter que contrahenda metus illatus fuerat. ¶ † Non obst. asserta variatio testium: quia breuiter respondetur qd nihil variant: nã si duo sunt stat etiã vnus: quia sub maiori numero minor comprehenditur. l. diem proferre. §. si plures. ff. de arbi. l. cum furti. ff. de in litem iurando. l. j. §. si stipulanti. de verbo. obligatio. cum similibus: & est aduertendum q dicti testes deponant quod stabãt ad ostium dom⁹. † Et dictio ad solet exponi pro iuxta. l. quidã hybernus. de serui. vrb. predi. istud iuxta vnus potest sumere magis a lõge q̃ alius. non enim est determinatum per quantum spatium dicatur iuxta ostium. ita q vn⁹ testis põt arbitrari q iuxta sumatur in maiori distantia q̃ alius arbitretur. ita q stante eadem facti cõtingentia vnus potest arbitrari q vnus stet iuxta ostium & alius qd non stet iuxta ostium. † Item q vnus testis vidit quandoq; vnum stantem iuxta ostium: & non vidit plures q2 stabat forte in ea parte camere q non poterat videre plures: licet stantes iuxta ostium & alius videbat plures iuxta ostium stantes. Item vn⁹ testis forte non bene recordatur: ideo vt ne incidat in periurium loquitur moderate de eo tm̃ de quo bene recordat̃: nõ tñ negat alia de qb⁹ non deponit. vbi gratia testis vidit possidere. xx. annis: q2 nõ est certus oĩno de quãto tempore deponit q vidit possidere ꝑ duodecim annos. non propterea negat de maiori tpe: ita potuit contingere in casu isto. † Et dicta testium nõ sunt cauillanda aut calumnianda dicit Imola. in. l. inter stipulantem. §. si sticum. de verbo. obligatio. † & insuper illa alternatiua vnus vel duo verificatur si duo continuo astabant cum ad esse alternatiue sufficiat alteram partem esse veram regula in alternatiuis in sexto cum cõcor. Non ergo negat: quia duo cõtinui &c. † Item primus testis q dicit qd duo semper astabant potest intelligi qd duo astabãt semp: non quia erant duo qui astabant: tamen non eodem tempore: sed inter ambos semper ad ostium stabatur ne inde discederet: si enim interrogatur quis quot custodiũt castrum si responderetur semper centum verum diceret si soli centum essent qui custodiunt: licet aliquando aliqui dormiant aliqui vadant extra pro eorum necessitatibus Et verbum semper debet ciuiliter intelligi: licet aliquod tẽporis interuallum interueniat. prout dicitur de verbo continuo ꝑ gloss. penulti. in. c. fi. de verborum significatio. lib. vi. & c. cum olim. de causa possessio. & proprie. & c. ceterum. de rescriptis. & de consecra. distin. v. sunt tibi cũ similibus sic & dicte assidue in. c. frequẽs. in princip. de resti. spolia. & in. c. significatum. & ibi Ioãnes andre. de preben. et per eum in proemio decreta. et Domi. in proemio. vi. Et semper verificatur: licet quandoq; non secus sit dummodo communiter ita sit. l. nõ est sine liberis. de verbo. significa. vbi tex. dicit quod liberi semp ponitur in plurali. & tamẽ in singulari ponitur in. l. si quis. §. in illo. de secũdis nuptijs. & in. l. si quis suo. C. de inoff. testa. Item in. l. semper in stipulationibus. de regu. iuris. iuncta. l. si seruus plurium. §. fi. de legatis. j. & l. semper in obscuris. de regulis iur. iuncta. l. in obscuris inspi. eodem titulo. Et semper verificatur etiam in actibus qui temporis interuallũ habeat. l. aduersus. & ibi not. Bal. C. de vsur. ad hoc. c. abbate. versicu. ad hoc de verbo. significatio. xxx. dist. si laicus. & canoni. sacerdotibus cũ multis similibus. & toleratur etiam in testibus. vt per Specu. in titu. de teste. §. post q̃. versicu. quid si plures: ex quibus patet q multis modis possunt concordari dicti testes: itaq; nõ eis obstat. & maxime quia istud qd vnus vel duo starent continuo ad ostium nõ erat de circũstantijs necessarijs. iuxta ea que habent̃. per doc. in. l. si ex falsis. C. de trãsac. & in. c. fraternitatis. de here. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. xliij.

1. ¶ Treuga an ex eo dicatur rupta & eius pena cõmissa: q2 vn⁹ comprehensus in treuga vulnerauit aliũ licet ipsum ex noua causa dicatur vulnerasse & an vulnerans dicatur de vulnere conuict⁹ quia in carceribus existens donec videbatur an deliquisset necne attenta negatiua vulneris & inquisitionis medio tempore aufugit de carceribus stante statuto quod aufugiens de carceribus pro confesso habeatur. per totum. consi.
2. Generaliter prolata generaliter debent intelligi.
3. Indefinita vniuersali equipollet.
4. Fidem frangenti contractus non sit seruãdus: an procedat regula in treuga. nu. seq. vsq; ad fi. consi.
5. Pax vel treuga vt dicatur rupta attẽditur causa ꝓut in delictis.
6. Causa noua agens non dicitur venire contra promissa. numeris sequentibus.
7. Pax non furto aut adulterio rupta licet furtum & adulteriũ sint offensa.
   Offendere dicitur qui furtum aut adulterium facit.
8. Incontinenti facta videntur primo contractui inesse.
   Pax vel treuga: an dicatur rupta duobus se inuicẽ offendentib⁹.
9. Carcere aufugiens quod pro confesso habeatur: an talis cõfessio ficta ad condemnandum sufficiat vt sibi preiudicet & alijs consilijs. nume. sequen.
   Confessio in vno non in alio preiudicat.
10. Executio fieri non potest ante condemnationem.
11. Confessio ficta effectum non operatur ante iudicis condemnationem.
12. Iudicium ordinarium tollere nemo potest.

¶ Consilium. xliij.

In nomine dñi nostri Iesu christi. ¶ † Plura queruntur in hac cõsultatione: sed ante omnia & principaliter inuestigandum est: an dicta treuga censeatur rupta: ita qd pena conuenta fracte treuge debeatur: & profecto prima fronte videtur dicendum quod dicta treuga censeatur rupta & pena contractus treuge commissa & exigenda: nam cõuenit dict⁹ Symõ etiã noie dicti Bernardini sub generalitate: tamen verborum cõprehensi qd non offendent ipsi aut aliquis eorum dictos Marianum Marcum & palcutium. Cum ergo Bernardinus in promissiõe cõprehẽsus nõ seruauerit cõuẽtionẽ cũ offẽderit & vulnerauerit dictũ marcũ etiã in treuga cõprehẽsum ex altera parte. Idõ vr̃ aperta frõte dicẽdũ qd inciderit

in penam fracte treuge ipse Bernardinus si treugam ratificat a-
2 lias dict⁹ Symon incideret in penam ex cautiõe rati.† Nec videt̃
refragari qd offensa dicat̃ ex noua cã irrogata: nã dicta ꝓmissio
de nõ offendẽdo fuit facta generaliter nec distinguit̃ ex noua cau
sa vl' veteri: ideo generalr̃ intelligatur. ar. l. j. §. z generalr̃. de lega.
3 prestã. cũ si.† Indefinita eni equipollet vniuersali. l. si pluribus. de
4 leg. ij. c. quia circa. de priui. cũ concor.† Et in treuga videt̃ hoc de
terminatũ per no. p Jo. an. in. c. peruenit. de iureiurã. vbi dicit qd
lz regula sit qd non seruãti fidẽ cõtractus nõ sit eidem seruãd⁹ cõ
5 tractus per illud. c. puenit. z p. l. cũ ꝓponas. C. de pac.† tñ nõ pro
cedit i treuga ꝓut voluit vin. arg. l. actione. §. qd diximus. ff. p so-
cio. prout refert Jo. an. in. d. c. puenit cũ eo transiẽs z eum etiã re
fert Joã. an. in addi. spe. in rub. de treuga z pace. in pñ. referẽs eũ
z adducit ca. inter verba in fi. xj. q. iij. z dicit qd ita seruat̃ in hispa
nia z qd eius dictũ posuit Archi. ad literã in ca. illi. xxiiij. q. iij. z vi
detur cum hoc transire cum quo dicto transit etiam. d. Anto. in.
d. c. peruenit. z Ange. in. l. qui seruũ. ff. de ver. obl. z ipse. z Jmol.
in. l. si ex legati causa. de verbo. obli. z illud dictũ cõsuetudine ob-
seruari dicit Jmo. in. d. l. q seruũ. z in. d. c. peruenit. z p cõsequens
videtur qd licet noua cã superueniat nõ propterea debeat aut pos
sit treuga rumpi z si rũpatur committatur pena. ¶ His tamen
nõ obstãtibus contrariam sentẽtiam arbitror veriorẽ. in delictis
eni attendit̃ cã. l. aut facta. §. causas. ff. de penis p quem tex. dicũt
ibi Bar. z Ange. quod si duo faciunt pacem z promittunt se nõ
offendere si ex noua cã se offendũt nõ censent̃ venire cõtra ꝓmis-
sa nec incidunt in penã z adducit bar. id quod habet̃ in trãsactio
ne in qua promittitur non mouere litem in qua si mouet̃ ex noua
seu alia cã non censetur venire contra transactionem. l. si de certa.
6 C. de trãsa.† z similiter non dicitur venire contra rem iudicatã q
agit ex noua cã. l. cum queritur. de excep. rei iudi. ẽm eum: z idem
voluit pont. in. l. semel mora. iij. co. ff. solu. matri. z cõs. suo. cxxiij.
incipiente in casu ꝓposito: z idem videntur velle Host. z Joã. an
dr. in. c. si. de immu. eccle. z ꝓut dicit bal. l. c. j. de pace tenẽ. in vsib⁹
feu. hoc communiter tenetur z ipse idem sequit̃ dicẽs qd de hac
7 noua cã non censetur cogitatũ.† Et ideo dicit Bar. in. l. verũ. ff.
de fur. qd lz furtum sit offensa: tñ per furtum non censetur pax fra
cta. Nec ẽt p adulteriũ. lz offensa sit ꝓmaxima. l. codicillis. §. ma-
tre. de lega. ij. ibi z alia mihi deteriora fecit iuncta glo. z qd p illũ
tex. d. §. matre. dicũt Ang. z Pau. de cast. l. l. fi. §. j. de publica. Et
illud dictũ Bar. in. d. §. verũ. sequit̃ Pau. de ca. in. l. licitatio. §. qd
illicite. de publica. z latius prosequitur ponta. ibi z ponit etiã in
d. l. semel mora. z in dicto cõsi. cxxiij. assignans rationem qz predi
cta non fiũt gratia veteris inimicitie: sed furtum fit gratia auari
tie z causa lucri z adulterium gratia libidinis scdm eum. Et idem
s. qd adulterã vxorem nõ cẽseat̃ rũpere pacẽ dixit Jo. an. in. c. fru-
stra. de reg. iur. in. vj. in mercu. Et licet doc. loquantur in pace: ta-
men rationes eorũ pariter militãt etiã in treuga q est qdã tẽpora
lis pax ꝓut vr̃ velle Jo. an. in dicta rub. de treug. z pace. circa me-
diũ: z non vr̃ hec cã magis cogitata in treuga q̃ in pace. z sic mili
tat rõ bal. z pariter militat rõ. d. §. cãs. z simile de re iudic. z trans
actione q adducit bar. in. d. §. causas. z eius sequaces: z pariter cẽ
set intellectum de offensa que fieret rõne veteris inimicitie in treu
ga prout in pace quoniã nulla potest reddi ratio differẽtie vrgẽs
8 inter treugam z pacem hoc respectu.† Et licet consuetudo faciat
dr̃iam in eo casu quo non seruat̃ treuga ab vna parte qd tamẽ te
neatur aduersari⁹ obseruare tñ Ang. in. d. l. qui seruũ. itelligit qñ
nõ obseruat altera pars treugã extra articulũ guerre puta si par-
tes faciunt aliqua pacta in treuga que non respiciũt guerrã: pu-
ta qz altera pars ꝓmittit nõ accedere ẽt amicabiliter ad talẽ locũ
z tamẽ accessit: nã tunc nõ seruatur pactũ treuge. z hoc respectu
potest dici fracta treuga: nã pacta insunt seu videntur inesse con-
tractui. l. iurisgẽtiũ. §. quinimo. ff. de pactis. z. l. lecta. ver. dicebam
ff. si cer. pe. z pars contractus dicuntur. l. fundi partem. ff. de con-
trahen. empt. z potest dici qd tunc procedat qd ex quo aduersari-
us non venerit contra circa articulũ guerre mouendo alius guer-
ram censeatur potius venire contra tã ꝓpter antiquã causã quã
propter nouam: z sumus extra terminos nostros. Et licet ꝓut di
cit Jmo. in. d. l. qui seruum. Jo. an. loquatur simpliciter tamẽ nõ
inconuenit si ita interpretetur eius generalitas seu indefinita locu
tio: z durum videtur qd si vnus ex facientibus treugam renouat
durante treuga guerram alteri qd ille aliter non possit reddere vi
ces. Nec puto qd aliquo loco seruetur ista practica quam dicit vin
cẽ. seruari in hispania. z Jo. d imo. dicit dictũ Jo. an. in practica
seruari: sz nemo vt arbitror seruat in practica qd si vnus alteri re-
spõdendo treugã facit alteri guerrã ille alter nõ reddat vices quã
tum potest: z ꝓut dicit Jmo. illud dcm de iure non ꝓcedit: nã di-
ctus. §. diximus. illud nõ ꝓbat z paruz aut nihil facit: z sic̃ parũ
facit. d. ca. inter verb. z si qd facit loquitur in pace non in treuga.
z loquimur in foro poli non in foro fori: z in pace ipse Joã. an. fir
mat contrariũ in dicto principio. in fin. de treug. z pace. z primo
vbi refert dictũ vinc. interserit. vide qd dico. j. in pace. z sic̃ Bar. in
l. cũ pater. §. libertis. de le. ij. z in. l. j. §. cum arietes. si quad. pau. fe-

cis. dicatur. z omnes cõcordant. Quicqd autem fit in treuga quã
do vnus nõ seruauit. vtrũ alius teneat̃ treugã obseruare. tñ quan
do non causatur offensa ex veteri seu contẽplatione veteris cause
super qua treuga facta est: nõ est ratio differentie quare censeatur
rupta treuga magis quã pax recẽtis paribus terminis: z omnes
rationes que per doct. allegant̃ in pace militant z in treugã. Nec
reperio aliquẽ contradicẽtem: ideo cũ sit eadem rõ. ergo idẽ ius. l.
illud. ad. l. acqui. cũ cõcor. Ex his itaqz ꝯcludit̃ qd nec dict⁹ Ber-
nardinus nec eius fideiussor vel Symon ꝓmittẽs seu faciẽs treu
gam incidit in penaz contractus pro treuga fracta per predicta:
z si nemo venit puniendus pena ipsa conuentionali non deberet
contra quenquam ad illam irrogandam procedi: z si non esset de
9 alijs quesitis excitandum nec super eis insistenduz.† Sed dato si
ne preiudicio qd predicta non procederent. si dubitatur an ꝓpter
rupturam carceris: ex qua vt presumitur habetur pro confesso cri
men propter quod in carceribus detinebatur: licet videret̃ qd sic
qz confessio facta in vno iudicio preiudicat in alio. vt dicit Bal. in
l. ij. C. de eden. z est clarum: ita videretur qd z ficta cõfessio: tamẽ
contrarium est verius quia huiusmodi ficta confessio non preiudi
cat: nisi quo ad iudicium intentatum: prout dicit Bal. in. d. l. ij. di
cens hoc ꝓbari per duas. ll. videlicet. l. ij. C. de fide instrumẽ. z. l.
ij. §. diuus. j. ff. de iure fisci. z idem ibi ponderat Bar. z clarius in
l. eius qui delatorem. in fi. eod. titu. dicens. de hoc esse tex. expressũ
in dicto. §. diuus. z est perpetuo menti tenenduz prout ipse Bar.
dicit. z quia alia videt̃ causa agitata cum vno z alia cum alio. ar
gumento. l. cum queritur. de accep. rei iudic. Ideo talis ficta cõfes
sio vnius non preiudicat alteri, quinimo nec vera preiudicaret.
argumen. dicte. l. cum queritur. z tituli res inter al. acta. z in regu
la non debet alteri p alterũ. Et in terminis magis dubijs decidit
Bart. in dicta. l. eius qui delatorem. in princip. z idem disputan-
do tenuit z posuit in. l. cum filius. in princip. de ꝟbo. oblig. z doc.
ibi sequuntur Bar. quod z tenet bal. in. l. j. vj. questione. in fine. C.
ne filius pro patre. vbi allegat glo. ordinariam z notabilem. insti.
de noxa. §. fi. Et idem videt̃ velle Bal. in. l. transigere. C. de trans-
act. z per Ange. in. l. ij. ff. si ex noxa. causa agatur. p Bal. in. l. vni-
ca. §. si procurator. ff. si quis iusdi. non obtemp. dicentem qd statu
tum disponens qd pater teneatur soluere condemnationem pro fi
lio condemnato pro homicidio non verificatur si filius cõdemna
tur ob contumaciam: z dicit ita fuisse cõsultum z ita tenere Jac.
butri. Joan. de lig. z Ray. de forli. de quo secũdũ eũ est casus in. l.
si plus orio. §. fi. z Bar. ibi. ff. de appellatio. z ideo indubie conclu-
dendum est qd ficta cõfessio dicti Bernardini resultans ex dicta
fuga non preiudicat alijs nec sibi quo ad penam treuge. Item si
foret accusatus vel inquisitus de treuga z esset contumax z habe
retur ex forma statuti pro ꝯfesso nõ ꝑiudicaret alijs dicta ficta cõ
fessio per dicta supra. aduertendum tamen est qd si statutũ dicit
qd in causa criminali cõtumax habetur pro confesso: prout firmi
ter puto qd loquatur quia non solent eẽ huiusmodi statuta nisi in
criminalibus: non militabit ficta confessio ex contumacia quo ad
dictam penam centum conuentam: quia illa debetur ex cõtractu
ex quo datur actio z causatur iudicium ciuile nõ crimiale ex ipso
contractu cum talis actio descendat ex cõtractu quia talis pena
est promissa: non reperitur qd ex contractu descendat iudiciũ cri
minale sed ciuile: ideo non verificabitur statutum loquens in cau
sa criminali: ideo contumacia non nocebit etiam ipsi contumaci
10 quo ad condemnatoriam ad dictam penam cõuentã.† Illud au
tem cõstat qd ante condẽnationẽ non potest facere executionem
11 per. l. j. C. de exe. rei iu. z. l. si cum nulla. ff. de re iu.† nec ficta cõfessio
operat̃ effectũ ante pronuntiã iudicis ꝓut dicit bar. in. l. ei⁹ q de
latorem. de iure fisci. Et lz ꝓut assolet forte dicat̃ de facto applicã
dos z c. nõ. tñ per hoc videt̃ tolli defensiões ptis ita qd saltẽ debet
ꝓus legitime cõstare de delicto qd est iuris naturalis z p ꝟba q̃⁹
tũcũqz lata nõ cẽsent̃ sublata ea q sunt iurĩ naturalis vel gẽtiũ vt
p bar. in extraua. ad reprimẽdã in ꝟbo videbit. i si. z dicit pont. in
l. si fili⁹. de donat. fret⁹ dicta autoritate bar. qd ille q põt de facto
ꝓcedere z iudicare non põt tollere defensiões ptis nec iniquũ iu-
dicare. z bar. dicit qd nõ põt in aliquo ledere iura patris: z idem
lappus in allegatione. cxxviij. vbi discutit de virtute hui⁹ clausu-
12 le de facto.† Et insuper ptes non possunt tollere ordinem iudicia
riũ. l. nemo potest. de leg. j. z qd hr̃ in. l. ij. C. cõia vtriusqz iudi. Et
saltem clarũ est qd nõ possit exequi anteq̃ legitime constet de treu
ga rupta: qz sub illa conditione est ꝓmissa pena de facto applican
da z c. Ideo vt dicta clausula vendicet sibi locum est necesse qd ap
pareat cõditionẽ extitisse: z paria sunt non esse z non apparere p
iura vulgaria. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. xliij.

1 ☞ Alienatione rei facta per eum q promisit nõ alienare castrũ
vel domos nisi hominibus castri vel domus vel sine licentia cũ pe
na: an possit pena peti si contrauentum fuerit promissiõi. z vt qz
particulares homines castri alienauerũt eius domos alijs cũ cõ
tractus fuerit initus: tam longissimo tempore lapso cuius memo
ria non est in contrarium z quod non fuerit petita pena semper
prout

prout contrauentum fuit et attento statuto qd pena nō possit peti constante instro si pars debitum confiteatur. per totum consi.

2 Toties quoties cl'a in contractibus vel conuentionibus apposita quid importet: et an reiterationem vel restrictionem contineat.

3 Prescriptio in conditionibus non nocet ante cōditionis ortum.

4 Prescribuntur collecte siue gabelle vel census: et annue prestationes quanto tempore prescribantur. nu. 14.

5 Prescriptio non currit ante facultatem agendi seu purificatā cōditionem.

6 Prescriptio circa rem principalem nocet accessorio.

7 Prescriptio an currat in annuis solutionibus. non currit qz a tēpore cessationis et continuate non fuit solutum.

8 Stipulatio que habet tacitam cōditionē est similis legato annuo vt dicantur plures stipulationes prout sunt plura legata.

9 Stipulationes tot sunt quot sunt vices quibus pena committit̄ et nu. 5. vsqz ad finē.

10 Prescriptio quo ad actionem penalem quando currere incipiat. vsqz ad fi. consilij.

11 Negatiue probatio impossibilis dicitur nisi sit coarctata loco et tēpore: et negatiua qd non obseruarit promissa vel affirmatiua qd obseruarit per quem. nu. seq.

12 Autoritas est que debet tempore interuenire: et differt a licentia q̄ vi sermonis habet precedere ante actum vel in actu.

13 Obligatio annua: an dicatur vna vel conditionalis.

14 Possessio non cadit in obligatione mere personali.

15 Argumentū a contrario sensu nō sumitur ad iuris correctionē.

16 Pena contractui adiecta censetur vsurarū loco adiecta.

17 Species generi derogat.

18 Prescribere nullo tempore potest qui sciuit rem esse alienam.

19 Prescribere potest successor malefidei possessoris dum tamen rē esse alienam ignorauerit.

¶ Consilium. xliij.

In nomine dn̄i nostri Iesu Christi. ¶ 1 † In hac cōsultatione premittēdū est lz in themate nō exprimat̄ qd specifice solēniter cōuentū est qd pena toties cōmittit̄ quoties cōtrauentū erit in p̄missis vel aliq̄ p̄missorū: ita qd statim⁹ verbis claris qd pena cōmittat̄ pluries si pluries in aliquo p̄missorū est ɔuētū et sic 2 quoties aliqua domus vendit̄ contra cōuentionē factā. † Dictio enim quoties est dictio que reiteratione multipliciter cōplectitur sui natura. l. veluti. §. hec vox. de edē. l. sicut in annos. qb⁹ mo. vsus fru. amit. et no. gl. in. c. sua nobis. de appel. et gl. in. l. fideicōmissa. §. si quis. ff. de leg. iij. et p bar. in. l. eū q certarum. §. pure. de ver. obl. vbi dicit qd dictio quoties nō restringitur qñ noua cā superuenit et qd ibi dicūt bal. Ang. et Imol. in terminis illius tex. et in p̄prijs terminis. de hac cl'a toties quoties apposita circa pene commissionē dicit bal. qd quater et pluries et sic non restringit̄ in. l. j. ff. col. C. de his q̄ pene no. et lz pluries grauet̄ sibi imputet p̄missor ex quo sua culpa ex quo noua supuenit put dicit. bar. in d. §. pure. Lz qñqz restringat̄. vt p gl. in. d. §. pure. et p bar. in. d. §. sigs dece. sed cōtra vim verbor et nō militat in casu isto p predicta: presupposito autē vt dictū est qd toties cōmittat̄ quoties cōtrauentum est: vidēdū est an dicta pena cōmissa possit peti: et prima facie vr̄ dom qd peti neqat dicta pena: nā fuit ɔct⁹ iste fact⁹ tāto tēpore cui⁹ initij memoria non existit: nam eiapsi sunt anni. cxxvj. cuius tēporis memoria hominis esse nō potest cum vita hominis longissima sit centū annorum. l. fi. C. de sacr. sanct. eccle. et. l. an vsufru. ff. de vsufruc. et lapsus tāti tēporis videtur habere vim constituti. l. hoc iure. §. ductus aque. de aqua quoti. et esti. et per Innocen. in. c. super quibusdam. et in. c. quid per nouale. de verb. signifi. et p gl. et docto. 3 ff. de proba. si arbiter. c. j. de prescriptio. lib. vj. † Nec videtur refragari: quod pene pro alienationib⁹ futuris non sunt hactenus cōmisse et ante ortum actionis nō potest cadere prescriptio vt videmus in obligationibus conditionalibus. l. cum notissimi. §. illud. C. de prescrip. xxx. vel. xl. anno. ad hoc etiam. l. j. in fin. C. de annali excep. vbi impedito agere nō currit prescriptio. vt ibi. et in. l. cōtra maiores. C. de inoffi. testa. nullum autē potest esse maius impedimentū quā nō habere actionem sine qua nemo experit̄. l. si pupilli. §. videmus. de nego. gest. et. l. nam postea. in princip. ff. de iureiuran. ad idem. l. in rebus. §. omnis. C. de iure doti. quia videtur posse responderi qd illud procedat quādo semel aliquid debetur sub conditione vel quando omnino deficit actio: sed quando aliquid venit reiterandum et incipit competere actio: licet pro futuris agi nequeat: tamen prescriptio currit prout videmus in vectigalibus. iuuat enim prescriptio. xxx. vel. xl. anno. aduersus ius exigendi vectigal etiam pro futuro vectigali prout voluit Barto. in l. licitatio. §. earum rerum. de publica. per. l. omnes. C. de prescrip. 4 xxx. vl'e. xl. anno. et eum sequuntur ibi Angel. et moderni. † Et qui stetit per. xl. annos qd non soluit collectas est tutus etiā a futuris collectis dicit Barto. in consilio incipiente cōmune spoleti in ordine. xxxv. secundū ordinē perusinum non in formis. ad idē. c. de quarta. extra de prescriptio. vbi aduersus ius exigendi quartam episcopalem pro futuris prestatiōibus sufficit prescriptio quadragenaria. c. de quarta. de prescriptio. ad hoc not. per gloss. et docto. in. c. j. de statu mona. Idem videmus in cēsu annuo qd aduersus illum prescribitur saltem vt non prestetur prout debebatur: vt probatur. c. olim. de cēsi. et docto. ibi. et. c. cum ex officij. de prescrip. Similiter in annua stipulatione statim qd non soluitur primo anno incipit currere prescriptio etiam aduersus prestatiōes faciendas pro futuris annis prout voluerunt Bal. Ioan. et Accur. glossatores in. l. cum notissimi. §. in his. C. de prescriptio. xxx. vel. xl. anno. et ibi Bartol. et docto. et Dy. et Bartol. Salice. et Pont. in. l. de pupillo. §. si pluribus. de noui. oper. nuncia. Spec. in titu. de loca. §. nunc aliqua. versiculo. xli. Odo. Ioānes andr. et Panormi. in. c. auditis. de prescriptio. et Angel. in. l. eos. C. de vsuris. et hoc tā q̄ commune sequendum in decisiuis dicit Raphael Fulg. in. d. §. in his. ita in proposito ex quo tempore fuit commissa prima pena et incepit non exigi ex tunc incipiat currere prescriptio etiam aduersus penas postea comittēdas: et si hoc est in prescriptio. xxx. vl' xl. annorū quanto fortius in illa cuius initij non extat memoria q̄ est longe efficacior: et insuper citra omnē prescriptionem videtur qd pena exigi nequeat vigore statuti municipalis de quo in themate quod videtur prohibere exactionem pene conuentionalis quando contractus penalis non negatur: et iura municipalia sūt in loco seruanda. l. omnes popul. cum concor. ff. de iusti. et iur.

5 ¶ † Tamen his non obstantibus contrarium puto de iure verius: nam regula est vt premisi qd ante facultatem agendi non incipit currere prescriptio: sed pro penis incurrendis que debentur sub conditione si contra factū erit non est adhuc certa actio. Iō non incipit currere prescriptio anteq̄ sit purificata conditio illi⁹ pene iuxta. l. cedere diem. de verbo. significa. et. l. qd sub cōditiōe. et. l. si. ff. de conditio. inde. Et in vsuris hoc innuit text. in dicta. l. eos. ibi decursa prescriptio. xxx. anno. prosit tam pro futuris vsu6 ris quā pro preteritis. † Tamen illud ex ratione deciditur qa est decursa prescriptio contra debitum principale. Et sublato principali tollitur accessorium qd eius naturā sequitur vt in regula accessorium. in sexto. cū concor. et hoc si intelligatur qd officio iudicis debeantur vsure: si autem debeantur iure actionis: quia per stipulationē promisse prout videtur loqui ille tex. qui de actione ad vsuras mentionem facit: tunc licet nō sit proprie accessoria actio ad vsuras: tamē depēdet a principali. ideo sublata principali actione ad sortem per p̄scriptionē tollitur et ista ad vsuras put est ibi text. et prout dicit ibi glo. secūdum vnam solutionem in. d. §. in his. est ibi speciale odio vsurarum et vere est ibi speciale: qa licet non sint decursi. xxx. anni postq̄ primo fuit commissa obligatio ad vsuras: tamen si sunt decursi post obligationem sortis talis p̄scriptio iuuat etiā ad vsuras interim cōmissas. vt ibi probat text. Et propterea tollitur alia solutio quam videtur velle glo. in dicto. §. in his. et in dicta. l. eos. dum se remittit ad dicta in dicto §. in his. scilicet qd in stipulatione annua ab initio nascitur actio pro omnibus annis: et sic vna est prescriptio: licet glo. in dicto. §. in his reprobet dictam solutionem qd sit speciale odio vsurarum sed pōt intelligi qd non est speciale hoc respectu qd sufficiat vnica prescriptio in stipulatione annua vsuraria: nam imo idem est in alijs annuis stipulatiōibus prout volunt ibi Bal. Io. an. et ip7 se Accur. † Fateor tamen qd dicta. l. eos. non multū viget ad terminos nostros: viget autem text. in dicto. §. in his. intellect⁹ put communiter omnes intelligunt scilicet qd in legatis annuis nō currit prescriptio ea ratione: quia pro sequentibus annis est conditionale. l. iij. de annuis legatis. profecto similiter in casu isto pena non committitur: nisi ratione contrauentiōis scilicet cū dom⁹ vna venditur. et sic deuenitur contra promissa. igitur anteq̄ fiat venditio non committitur pena. Stipulatio autē simpliciter annua ab initio comittit̄: licet solutio differatur: ideo iste casus videtur assimilandus potius hoc respectu annuo legato quā annue 8 stipulationi: licet neutri sit similis. † Et in stipulatione dicit angel. et Imola. in. l. si stichū. §. stipulatio. de verbo. obliga. qd quādo habet tacitam conditionem tūc est idem qd in legatis: scilicet qd sint plres stipulatiōes prout sunt pl'a legata. et hoc per. l. vbi autem non apparet. §. qui sortem. cum ibi notatis per Bartol. ff. de 9 verbo. obligat. † Cum hoc cōstet quod hec stipulatio penalis habet tacitam seu expressam conditionem: ideo quotiens vices q10 bus pena committitur tot sint stipulationes. † Et per consequēs prescriptio contra actionem que oritur ex stipulatione penali incipiat ex tempore quo oritur et non ante: licet alias fuerit prius commissa pena ex venditione alterius domus. Ideo pene commisse ex venditionibus factis a triginta annis circa possunt exigi non obstante prescriptione. Que etiam potest euitari: quia constat qd anteq̄ fuerit prima vice ventū cōtra: et sic nulla pena fuisset ɔmissa nō potuisset currere aliq̄ prescriptio: qz nulla fuisset or11 ta actio ɔ̄ quā curreret p̄scriptio: nec vlla fuisset negligētia. † Sz

cõstat qd pena non cõmittit̃ si vẽditio fit cũ licentia stipulatoris vel suorũ heredũ ex quo pmiserunt non vendere sine licẽtia: vnde ad fundamentuz cõmissionis pene est deducẽda ista negatiua nõ fuerit habita: que negatiua nõ coarctata loco ꝛ tempore est improbabilis. vt in. c. j. de ꝯfes. lib. vj. ꝛ in. c. cũ ecclesia sutrina. de causa posse. ꝛ pprieta. Et qui se fundat in negatiua tenetur illã probare. l. hoc iure. de verbo. obl. ꝛ ibi bar. ꝛ doct. Inno. ꝛ doc. in. c. super his. de accu. ꝛ Joan. an. ꝛ doc. in. c. bone. de ele. ꝛ bal. in. l. actor qd asseuerat. C. de pba. ꝛ in multis iurib9 passim hoc doc. tradũt nisi quãdo aduersari9 tenet̃ ei qui se fundat in negatiua prout habetur in dictis iuribus. ꝛ per glo. ꝛ doc. in. l. ij. C. de iure emphy. ꝛ doc. in. c. potuit. de loca. ideo homĩes ꝛ cõmunitas ville magne si volunt se iuuare prescriptione eo qꝛ fuerunt domus vendite alienigenis ꝛ pene non exacte: est opus qd deducant penas fuisse cõmissas: ꝛ ad id probandum oportet qd deducant: quod licẽtia nõ fuit habita a Petro Bernardi: ꝛ domina Paula filia dicti petri ꝛ Nicolao femazini vel eorum successoribus: attento qd alias nõ fuisset ꝯtra ꝯuenta: ꝛ per consequẽs non fuisset ꝯmissa pena: quã negatiuam probare nõ poterunt cũ nõ sit coarctata loco vel tpe: qꝛ sufficeret qd licẽtia fuisset data ꝛ tpe contractus ꝛ ante ꝛ in loco ipsi9 ꝯct9 ꝛ alibi. 12 † Non enĩ est de natura licentie qd interueniat tpe prout est de natura autoritatis. l. obligari. §. tutor. de autori. tut. ꝛ. §. tutor. insti. eo. ti. Licẽtia enĩ ex vi sermonis hꝫ precedere ante actum dicit bald. in. l. j. col. penul. C. qui admi. facit text. in cle. j. ante omnia ꝛc. de foro cõpe. ꝛ ibi qd precedere habeat dicũt Pau. de leaz. ꝛ Imo. ꝛ idem vult Barto. in. l. si qs mihi bona. §. iussum. de acq. heredi. ꝛ. d. Anto. ꝛ Imol. in. c. cũ ꝯsuetudinis. de cõsue. dꝫ ergo interuenire vel in actu vel ante actũ. vt doc. volunt itaqꝫ dicta negatiua nõ est probabilis per testes. d. c. j. de cõfes. in vj. iõ nõ poterit pbari pscriptio cũ successores dictorũ Petri pauli ꝛ Nicolai possunt respõdere qd ignorant: qꝛ lꝫ forte ipsi nõ ꝯcesserint potuerunt concedere eorũ autores a quibus concessa sufficeret: ꝛ licet ipsi successores petentes penam habeãt etiã se fundare in negatiua: tamen ipsis nõ incũbit onus pbãdi negatiuã cuꝫ aduersarij teneretur non alienare nisi habita licentia ꝛ alienãtes tenebantur prius obtinere licẽtiam: idcirco onus probandi affirmatiuam incumbet aduersarijs per theoricam supra recẽsitã. Nõ autem agant ex vẽditionib9 factis a. xxx. annis vltra: nec fateant̃ priores esse factas sine licentia vt cautius incedant. Ex his itaqꝫ deducitur qd prescriptio non iuuat partẽ cõitatis nõ obstantib9 adductis in contrarium que vere non obstãt. Non enĩ obstat qd in contrarium dicebatur qd in obligationibus que semel ceperũt competere: sed reiterantur prout cõtingit in stipulationibus annuis in quarta episcopali in vectigalib9 ꝛ huiusmodi: quia replicatur qd dicta theorica seu responsio regule que est in contrariuꝫ non procedit: nam secus videmus in legatis annuis ꝛ pari ratione in stipulationibus conditionalibus vt supra demonstratũ est. ista autem est stipulatio conditionalis hoc est que sub conditione multiplicat̃: ideo nõ currit pscriptio nisi de tempore in tẽpus put conditio euenit prout supra dictum est. 13 † Nec obstat qd dicũt doctores in stipulatione annua: quia illa est vna ꝛ non cõditionalis. d. l. stichum. §. stipulatio. cum ibi notatis per doc. merito casus sunt diuersi habentes rationis diuersitatem: merito diuersum ius. l. fi. de calum. cum cõcor. Licet etiã in stipulatiõe annua: lꝫ sit vnica ꝛ nõ ꝯditiõalis sit satis dubiũ: qꝛ ꝯriũ voluerũt vltramõ. ꝛ Cy. i. d. §. in bonis. sequẽtes opi. marti. quã ꝛ de iure veriorẽ dicit Raph. ful. ibi confutãs rõnem in ꝯrium ibi ponderatam p bar. ꝛ idẽ voluit bal. in. l. j. i fi. C. de sentẽtijs q̃ p eo qd interest. ꝛ in. l. plures apochis. C. de fide instru. ꝛ in. l. eos. C. de vsur. ꝛ. d. anto. i. c. puenit. de censibus. dicẽs de hoc esse casum in. d. §. in his. Et licet Petrus ꝛ Cy. dicãt secus esse in prescriptione cuius initij memoria non existit: tamẽ sunt intelligendi postꝙ nata fuit actio cũ al's cesset habitus: ꝛ per ꝯñs esset prescriptio priuatiua. arg. l. decẽ. de ver. obl. ꝛ p ꝯñs loquuntur in obligationibus non conditionalibus put loquunt̃ iura per eos allegata: qꝛ fundãtur in vsuf. formato. ꝛ sic non cessat habitus prout cessat in casu nostro quo ad penas q̃ nõ erant commisse. 14 † Nec ob. qd dr de quarta epali ꝛ iure exigẽdi vectigal ꝛ censibus ꝛ collectis ꝛ hmõi. nã in istis iuribus ab initio cõpetit ius ꝛ nõ cessat habitus ꝛ datur quasi possessio: ꝛ per ꝯñs quasi dñij ipsius iuris. ꝛ sic nõ sunt iura psonalia in qbus nulla cadit possessio vel quasi: sed potius iura realia in quib9 cadit quasi possessio. vt per gl. ꝛ doc. in. l. iij. in prin. de acquirẽ. pos. ꝛ in. c. ad aures. ꝛ. c. veniens. de prescrip. ꝛ per Inn. ꝛ doc. in. c. puenit. de cẽsibus: ꝛ qd hr in. c. cũ ecclesia sutrina de cã pos. ꝛ pprie. ꝛ in. c. cum ex officij. de pscri. cũ similib9: sed in casu nostro est actio mere psonalis in qua nulla cadit q̃si possessio put hr in. d. l. iij. de acq. pos. 15 ꝛ. l. seru9. §. in corporales. de acq. pos. † Nec etiã ob. statutũ in contrariũ adductũ: qñ nõ denegat simplr penã exigi: imo pmittit eã exigi in casu nostro: naꝫ statutũ duo pncipalr facit: vnũ disponit in negãte ꝯctũ aliud in nõ negãte. primo enĩ. simplr disponit qd q̃ negauerit vel inficiat9 fuerit ꝯctũ vl' instrm publicũ teneat̃ soluere penã in ipso ꝯctu appositã: ꝛ nihilominꝰ teneat̃ ad sortẽ pncipalẽ: ꝛ istud statutũ duo spãlia videtur inducere cõtra inficientẽ vnũ qd ex negatione sola incurrat penã in ꝯctu appositam. lꝫ al's nõ venerit ꝯtra ꝯctũ. ita vñr sonare verba statuti a qbus nõ solet recedi nisi quatenus de mente ꝯria cõstet. l. nõ al'r. de le. iij. Itẽ possit exigi pena etiã si ꝯctus cõsistat in põdere numero vel mẽsura ꝛ qualr'cũqꝫ intelligat̃ direpto sensus dicti pmi capitis statuti tẽdit qd pena exigi possit: ꝯrius aũt sensus non sumitur ad iuris correctionẽ put voluit Jo. an. in. c. publico. de ele. bar. in. l. oẽs ppli. de iusti. ꝛ iure. bal. in. l. q te. §. mulier. ff. de testa. ꝛ in. l. cõueticulaꝫ. C. de epi. ꝛ cle. saly. in. l. j. §. hui9 rei. de offi. eius cui mã. est iurisd. facit qd no. gl. in. c. j. de eta. ꝛ q̃li. li. vj. ꝛ in. c. significasti. de foro cõp. ad idẽ gl. singularis in. c. cupiẽtes. §. qd si p. xx. de elec. li. vj. iuncto tex. cum gl. in. l. apud antiquos. C. de fur. constat autẽ quod pena conuentionalis potest exigi. l. stipulatio ista. §. alteri. de verb. obl. c. cuꝫ dilecti. de arbi. l. fi. ff. de pretor. stipu. vbi pena plerũqꝫ apponit̃ certa qꝛ ita a pn. existimãt interesse. ita qd nõ est ampli9 necesse pbare qd intersit vel q̃tũ intersit: sinautem contrarius sensus sumeretur posset sumi qd si non negat̃ non possit indifferẽter peti: lꝫ purificata cõditiõe. ꝛ sic put de iure cõi ꝛ qñ cõsisteret in põdere numero vel mẽsura debitũ pncipale vt sic adaptaret̃ ad sequẽ-16 tia ꝛ ne aduersaret̃ cõtrario sensui sequentis capitis. † Quod qdẽ scdm caput statuti disponit qd si debitũ pncipale ꝯsistit in põdere numero vel mẽsura pena exigi nõ possit si cõtract9 nõ negatur vl' instrumentum qd nõ deueniat a iure cõi qꝛ tũc pena censet̃ adiecta i fraudẽ vsurarũ. l. cũ allegas. C. d vsur. ꝛ no. doc. ibi cõiter om-17 nes. † Et sic statutũ habem9 hic perusie: ergo a ꝯtrario hui9 statuti si debitũ pncipale nõ cõsistit in põdere nũero vl' mẽsura pena exigi põt vigore ꝯrij sensus hui9 scdi capitis q ꝯrius sensus limitaret generalitatẽ cõtrarij sensus q sumeret̃ ex pmo capite: nã iste sensus ꝯrius scdi capitis statuti est magis spãlis quã ꝯri9 sensus primi capitis: nã ille ꝯtrarius sensus est qd si non negat̃ pena exigi possit sub qua generalitate ꝯprehẽdit qñ debitũ cõsistit in põdere numero vel mẽsura: ꝛ qñ nõ ꝯsistit in pondere numero vl' mẽsura. Statutũ autẽ speciale derogat generali. ar. c. generi. de re. iu. in. vj. cuꝫ multis concordantijs. ꝛ no. Bar. in. l. j. §. j. ff. de noui op. nuncia. ꝛ bal. in. l. non solum. §. necessitate. C. de bonis que liberis. Et per ꝯñs habemus istud statutuꝫ a cõtrario sensu qd ista pena exigi põt cũ debitũ pncipale in casu isto non ꝯsistat in põdere numero vel mẽsura: lꝫ in nõ facto: qꝛ in nõ alienãdo sine licẽtia: obligatio enĩ erat ꝛ ẽ ex parte cõitatis ꝛ hoim dicte ville ad nõ alienãdũ sine licẽtia qd ꝯstat nõ cõsistere in põdere nũero vel mẽsura: ꝛ p hoc pꝫ respõsum ad q̃sita. s. qd pena possit exigi nõ obstãte pscriptione dũmodo illa sit commissa a. xxx. annis citra: ꝛ qd si de nouo venit̃ ꝯ põt iterato pena exigi: ꝛ pluries exigi potest si pluries est ventũ contra vel in futurũ aliquis veniet cõtra. Restat videre quis conueniri potest: circa qd est aduertenduꝫ qd dicti marinell9 ꝛ meus pauli contrahentes contraxerũt nomine cõi hoim ꝛ vniuersitatis dicte ville magne: ꝛ notarius similiter recepit p ꝯmuni hominibus ꝛ vniuersitate dicte ville magne ꝛ eorum heredibus. Item postea conuenit qd dictum commune homines ꝛ vniuersitas dicte ville ꝛ eorũ successores in perpetuum non possint vendere ꝛc. ꝛ sic ponderant̃ heredes ꝛ successores cõmune ꝛ vniuersi-18 tas non habent heredes: nec proprie successores. † Nã semp durat idẽ cõmune ꝛ eadem vniuersitas. l. proponebatur. de iudic. versic. ꝛ populũ eundem. ꝛ. l. sicut. §. in decuriõibus. ff. quod cuiusqꝫ vniuer. no. ꝛ. ar. c. si gratiose de rescriptis. lib. vj. ꝛ qd nota. Bald. in. l. imperium. ff. de iurisd. omnium iudi. vbi vult ꝙ populus q semel sciuit rem esse alienam nunꝙ prescribat: qꝛ semp durat idẽ ppls. Item qd dicit bar. in. l. potest. ff. de vsuca. qui vult ꝙ nũꝙ prescribat donec extant illi qui erãt tunc temporis. illis enĩ mortuis psumitur ignorãtia. arg. l. qui in alterius. de reg. iur. ꝛ. l. verius. de pba. cum si'l. vnde etiaꝫ ipse nõ se fundat: qꝛ sit alius: sed qꝛ postea cessat scientia ꝛ malafides que impediebat cursum prescriptiõis. ꝛ istud etiã est addendum ad id quod supra dictũ est circa prescriptionẽ: qꝛ cõitas nũꝙ prescribere inceperit saltem donec extiterũt illi q in adunãtia interfuerũt de quoꝝ scia nõ põt dubitari: ꝛ ab illo tpe citra nõ est verisimiliter decursũ tps cui9 initij nõ extat memoria nec forte tps. xxx. an. Cũ ergo fiat mẽtio de heredib9 ꝛ successorib9 vr ꝙ ꝯuẽtum fuit noĩe cõitatis ꝛ singularũ hoim ꝛ ipsoꝝ singularũ hoim heredũ: iõ pmo ꝛ ante oĩa cõitas q̃ ratificauit põt cõueniri ad penã seu penas pdictas: ꝛ idẽ putarẽ p supradictam mẽtionẽ hrdũ ꝙ tenerent̃ hrdes pticularũ hoim q ratificassẽt cõtractũ tacite vel expsse. verũ qꝛ ista ratificatio vel mãdatũ forte nõ posset faciliter pbari: iõ caut9 puto ꝙ agat̃ ꝯ cõitatẽ. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. xliiij.

¶ Dote pmissa i cẽtũ: ꝛ soluẽda a die mrimonij ꝯsummati intra duos mẽses p qua fuit spãlr certa res obligata cũ hoc ꝙ si nõ solueretur q̃titas dcẽ dotis in dicto termĩo ꝙ ex nunc liceat marito accipere pẽsionẽ dicte rei obligate pro rata quantitatis non solute: an si non fuerit soluta dicta quantitas in termino neque per aliquos

aliquos annos in totum: sed modica pars liceat accipere marito totam pensionẽ eiusdẽ rei stãte qđ est valoris tercetũ: ⁊ anno quo libet pro eius pensione habeantur. 12. p totum consi.

1 Usura dicitur quod vltra sortẽ percipitur ⁊ iprobatur. nu. 5.
2 Usura veteri ⁊ nouo testamento est prohibita.
3 Usura dotis ratione permittitur iure canonico.
4 Consuetudo est optima iuris interpres: ⁊ quãqz est dispositiua.
6 Usure dotis loco alimentorum non possunt in pacto deduci.
7 In dubijs tutior via est amplectenda.
8 Pensio pmissa in defectum solutionis totius rei non debetur nisi pro rata restante vbi certa quantitas fuit soluta.
9 Correspectiuatio non datur de specie ad quantitatem.
10 Fructus rei pignorate debẽt in sortẽ cõputari alias esset vsura.
11 Contractus solent adaptari ad naturam contractus.
12 Interesse lucri cessantis dotis haberi debet in eo qui solitus est negotiari ⁊ lucrari.
13 Culpa alterius non debet quis incommodum sentire.
14 Usura nedũ iure ciuili imo etiam canonico pmittitur in foro poli ratione dotis non solute.

Consilium xliiij.

In nomine dñi nostri Iesu Christi. In hac consultatione vr̃ pma facie dõm qđ dicta pẽsio nõ debeat dicto Nicolao saltẽ integra ẽt pro tpe quo dicto nicolao nihil esset solutũ. 1 † Nã illud qđ accedit sorti est vsura. ca. plerisqz. ⁊ c. vsura est. ⁊ §. ecce. xiiij. q. iij. c. cõsuluit. de vsu. gl. in. l. rogasti. §. si tibi. ff. si certũ peta. ⁊ ista que vulgariter alimẽta dotis nũcupant de iure appellant vsure. l. si insulã. §. vsuras. ff. sol. ma. ⁊ l. fi. §. preterea. C. de iure do. ⁊ l. fi. ff. de excep. doli. 2 † Usure autẽ de veteri ⁊ nouo testõ sunt phibite. d. vsur. c. sup eo. ⁊ de iure ca. vt ibi ⁊ fere p totũ titulũ. de vsur. in decre. vj. ⁊ cle. et d. xiiij. cã. per totã ⁊ fm quosdã etiam de iure ciuili hodie. vt not. in auf. ad hoc. C. de vsur. ⁊ in. l. cunctos populos. C. de summa tri. 3 † Et licet cõiter teneatur qđ in dote sint licite p. c. salubriter de vsuris. ⁊ p ea que in sili habentur in. l. curabit. C. de acti. empti. ⁊ ibi p gl. ⁊ doc. ⁊ in. l. ij. C. de vsur. ⁊ in. l. sociũ qui in eo. in pñ. ff. p socio. put volunt doc. in. d. §. vsuras. ⁊ in. l. de diuisione sol. ma. ⁊ in. d. §. pterea. ⁊ per bal. in auf. ei qui C. de bonis auto. iud. possi. tamẽ vr̃ qđ non debeãtur nec possint exigi excessiue. est eñ mos in hac nostra ciuitate qđ exigantur ad rõnẽ octo pro cẽtenario ⁊ nõ plus: ⁊ ita mihi psupponitur qđ est ciuitate tuderti: ⁊ visqz ad dictaz quãtitatẽ vr̃ qđ sit licitum si in aliquo lz: ⁊ non vltra quasi cõsuetudo sit legitima interpres quãtũ scz debeat pro dictis vsuris dotis ⁊ 4 dispositiua qđ nõ amplius debeatur. † Cõsuetudo eñ est optima iuris interpres. l. cũ de interpretatione. de legi. ⁊ c. cũ dilectus. de consue. ⁊ est dispositiua quãdoqz. l. de quibus. ff. de legi. est eñ ius non scriptum. §. constat insti. de iure natur. gen. ⁊ ciuili. cum simi 5 libus. † Itaqz nõ vr̃ qđ amplius debeat: ⁊ si plus peteret nõ vr̃ qđ illud deberet tanq̃ tẽdẽs in fraudẽ vsurarũ: quicquid eñ peteret vltra quãtitatẽ pbabilis interesse videret superabũdãtia: idõ iprobatum. ar. c. cõsuluit. in fi. extra. de vsur. ⁊ hoc vult bal. in. l. fi. §. preterea. C. de iure dot. dicẽs qđ vsure de qbus ibi sunt icorrecte visqz ad legitimã quãtitatẽ interesse: ⁊ pterea pactũ sup hoc emanatũ tanq̃ turpe ⁊ improbatũ vr̃ qđ nõ valeat p ea q̃ hñr i. d. c. sup eo. 6 in. c. significante de pignoribus. d. l. cũ allegas cũ silibus. † Insuper videret qđ dato qđ interesse psaret ⁊ posset talis quãtitas exigi ⁊ cõsequi: tñ nõ possit in pactũ deduci put videmus: qđ lz mutuãs possit mutuare ea spe vt obliget mutuatarius ad antidora ⁊ eo ipso qđ mutuat obliget mutuãs sibi mutuatariũ ad antidora. l. sz ⁊ si lege. §. consuluit. de peti. heredi. tamẽ nõ pote ẽ talis obligatio ad antidora in pactũ deduci. vt est gl. que cõmuniter approbatur in ca. si feneraueris in fi. xiiij. q. iij. Item Ioã. an. post Host. in. d. c. salubriter. dicit qđ si cõuentũ fuit qđ interim donec soluitur dos aliquid certum datur pro alimentis illud pactum nõ est licitum. Nã aliquid addi pecunie nõ est permissum. nisi in casibus a iure expressis de quibus in. c. conquestus. eo. titu. inter quos non enumerat iste merito ⁊c. ⁊ qui vult qđ liceat alleget iura dicit ij le Ioan. an. secũdũ quẽ nõ obstat. d. c. salubriter. q2 ibi fuit tradita possessio et fructus: nam sunt certi secundum eũ: ideo in casu isto cuz forte non sit tradita possessio ⁊ pensio videatur certa: quia. xv. floreñ. quolibet anno videtur qđ istud pactum non fuerit licitum. et insuper videtur qđ dato qđ pactum teneret: ⁊ potuisset in pactuz deduci tota summa pensionis: tamẽ tota summa nõ debeatur ea ratione: quia conuentum fuit qđ pensio deberetur pro rata quantitatis non solute: non autem qđ simpliciter deberet pensio predicta: ideo videtur qđ illud pro rata intelligi debeat rata respectiue ad estimationem ipsius apothece ⁊ quantitatẽ dotis nõ solute: vt sic si solutum nihil esset de quantitate centum florenorum q restabãt tunc dictus Nicolaus deberet consequi tertiam partem dicte pensionis presupposito qđ apotheca esset estimationis. ccc. floreñ. pro qua interpretatione facit: q2 verba interpretantur cõtra stipulantem ⁊ cõtra eũ cui conuentio fauet. l. quicquid astringẽde. §. j. ff. de verbo ob. l. veteribus. ff. de pac. l. labeo. ⁊ l. si in emptione. in princ. ff. de cõtrahen. emp. Ideo interpretanda sunt cõtra dictuz Nicolaum qui ex tali pacto nititur. Item hec interpretatio videt 7 magis benigna: ideo amplectenda. arg. l. benignius. de le. † Item magis tuta pro anima ⁊ in dubijs tutior via est amplectẽda. c. iu8 uenis. de sponsa. c. significasti. de homi. cum similibus. † His tñ non obst. contrarium arbitror de iure respondendũ: videlz quod dicta pensio debeat dari dicto Nicolao pro rata quantitatis non solute hoc est pro quantitate centum florenorum ipsam pensionẽ si nihil solutum fuerit de dictis centum florenis: si autem solutũ fuerit aliquid puta quinquaginta soluatur dicta pẽsio dicto Nicolao pro rata. i. pro dimidia prout est dimidia dicte quantitatis non soluta: iste enim est sensus dictorum verborum non enim est aliqua quantitas ipsa apotheca: sed est species: nec debetur pensio pro estimatione apothece: sed datur pro ipsa apotheca ⁊ cõmoditate quam pstat ipsa apotheca. itaqz nulla correspectiuatio po9 test haberi ad estimationem pro qua nulla pensio soluitur. † Nec datur etiam correspectiuatio de specie ad quantitatẽ. arg. eius qđ habetur in. l. si ex pecunia. C. de rei vendi. l. imperator. de leg. ij. cũ similibus. sed habet correspectiuari rata quantitatis non solute ⁊ rata pensionis cuz vtraqz consistat in quãtitate ⁊ inuicẽ recipiũt functionem ⁊ correspectiuationem vt dictis iuribus: ⁊ quod habet in. l. ij. §. j. ff. si cer. peta. accedit qđ de nulla quantitate facta est mentio ex parte apothece ⁊ ex alia parte solum. de floren. centum soluendis. ⁊ subdit donec integre soluerit in qua apotheca ex nũc dicto casu eueniente posuit in locum suum dictum nicolaum nec dicta pensio computetur in sortem: ⁊ dicit dicta pensio nõ dicit rata pensionis ex quo datur itelligi quod aliquo casu tota pensio ex mente contrahentium non erat computanda in sortem. Facit ẽt quia ex quo tota dicta apotheca erat tota hypothecata ⁊ obligata pro dicta quantitate centũ floreñ. ⁊ positus ipse Nicolaus creditor erat in locum debitoris hypothecãtis ex natura actus pẽsio erat percipienda per creditorem ⁊ fructus nõ computandi in sor10 tem dicto. c. salubriter. qui simpliciter loquitur. † Ita quod probare videtur quod in dubio hoc est alio non docto fructus rei pignorate pro dote non computentur in dotez: cum in alijs creditis fructus rei pignorate percipiantur per creditorem ⁊ cõputentur in sortem. l. j. ij. ⁊ fi. C. de pign. acti. l. j. C. de distrac. pigno. cum simi. Ideo cum scimus in dotalibus fructus percipiendi a creditore nõ erant computãdi in sortem: nisi forte doceretur quod eẽnt nimiuz 11 excessiui. † Et verba contractus adaptantur ad naturam contractus super quo interponunt: ⁊ sic secundum subiectam materiaz l. si vno. in princi. ff. loca. l. si stipulatus. de vsur. l. eas causas. de cõdi. ⁊ demonstra. Et propterea concludẽdum puto qđ dicta pẽsio pro rata quãtitatis non solute debeat cedi lucro dicti nicolai habito respectu ad octo pro centenario alio nõ docto vt sic in dubio illa censeatur iusta meta ⁊ iusta pẽsio. iuxta doctrinam Bald. in dicto. §. preterea: ⁊ hoc indubie puto tenendum: quoniam illud pactum appositum in fauorem ipsius nicolai nõ debet retorqueri in eius odium contra. l. quod fauore. C. de legi. ⁊ c. quod ob gratiam. de reg. iur. in. vj. cum similibus. tamen quoniam dictus Nicolaus in eius exercitio cum dictis centum florenis vltra lucra que fecit lucratus fuisset vltra dictos. xij. florenos quos summat integra dicta pensio annuatim salua meliori sententia arbitrarer quod dictam integram pensionem debeat consequi quatenus cẽtum floreni non sint soluti: sed si pro parte soluti fuerunt pro rata portione minui debeat de dicta pensione. Et hoc per supradictam theo12 ricam Bald. in dicto. §. preterea. † Et quia habetur in hac materia consideratio interesse lucri cessantis dicto. §. preterea. vbi hoc not. Salice. in fi. dicens quod est speciale prout secundum eũ nota glo. in. l. si sterilis. §. si per venditorem. de acti. empti. Item gl. in. l. j. C. de sententijs que pro eo quod interest. dicit quod. d. §. si per venditorem corrigitur hodie per dictã. l. j. de sententijs que p eo quod interest. Barto. autem vult in. l. iij. in. §. fin. ff. de eo qđ certo loco quod venit interesse lucri cessantis in eo qui est solitus negotiari et lucrari: ⁊ secundum hanc opini. cum dictus Nicolaus sit solitus negotiari ⁊ in sua arte multum lucrari cũ pecunia si pbat quod solitus est lucrari tantum pro centenario ⁊ verisimiliter tantum lucratus fuisset cum dicta pecunia videtur quod tale iter esse lucri cessantis venire deberet in huiusmodi contractu dotis ⁊ saltem quatenus est deductum in pacto: quia nec inhonestuz nec repugnans conscientie prouidere ne culpa aduersarij non incommodetur in verisimili interesse lucri cessantis: ideo hoc pactuz est seruandum. l. iurisgentium. §. ait pretor. ff. de pact. ⁊ c. j. de pact. ⁊ cum graue sit fidem frangere. de constitutio. pecul. Non ergo obstat quod dictum est circa consuetudinem: quia licet fatenduz sit quod in dubio alio nõ docto et alio nõ conuento stãdum sit dicte consuetudini: tamen dicta consuetudo non est inducta ad casum quando est conuentum quod pensio rei pignorate nõ computet in sortem per dictum. c. salubriter. ⁊ pariter in pensione domus vel apothece hypothecate: saltem quando non excedit interesse verisimile etiam lucri cessantis: quo casu non loquitur consuetudo ⁊

est diuersa rō: ergo diuersū9 ius. ar. l. si posthumi de iniusto testō. l. fi. de calū. cū concordantijs: nec ob. dictū bald. in. d. §. ꝑterea. imo in dicto est fundata nostra cōclusio ꝛ in rōne naturali quā allega

13 re sufficit. l. scire op3. §. sufficit. de excu. tu. † Nec ob. qđ est turpe ꝛc. qꝛ imo nō turpe sed honestissimū ꝑ pdicta: ꝛ ne incōmodū patiar culpa alterius. ar. regule nō debet alteri. de reg. iur. lib. vj. Nec ob. qđ no. gl. in. d. c. si feneraverit. qꝛ l3 in mutuo nihil debeat sperari ꝛ qcqđ vltra ꝙ veniat ex natura mutui. d. c. ꝯsuluit cū similib⁹: tñ in alijs cōtractibus nō est ꝓhibitū sibi cōsulere vltra ꝙ veniat ex natura contractus. hinc videmus qđ adijciūtur pignora penes sti pulationes ꝛ huiusmodi. nec ob. ꝑallegatū dictu3 Joā. an. quia vtrum hic nō fuerit tradita possessio ignoro: tamen fuit hic cre ditor positus in locum domini ꝛ fuit sibi permissa perceptio pen sionis: ita qđ nō vř minor ratio ꝙ simplex traditio possessionis rei pignorate nec possessio est illa q̄ causet qđ fruct⁹ non cōputent̄ in sortem. d. l. j. ꝛ. ij. C. de pig. acti. cū similibus. Item pēsio nō est cer ta qꝛ quotidie crescunt ꝛ decrescunt pēsiones apothecaru3 ꝛ quā doq3 nihil percipit̄ ꝛ domus potest incēdio destrui ꝛ casmate ex tingui: ꝛ iō subiacet incertitudini ꝓut fructus pđij rustici: ꝛ sic ra

14 tio Jo. an. militat etiā in pensiōe. † Item nec in terminis. l. sociu3 qui in eo. ff. pro socio. nec in terminis. l. curabit. C. de acti. empti. est expssum qđ vsura sit licita in foro cōscientie aut ecclesiastico ꝛ de iu re illo ciuili erāt permisse etiā alie vsure. vt in toto titulo. ff. ꝛ. C. de vsur. Et tamen ex vi rationis doc. concludunt qđ sint ꝑmisse in il lis casibus etiam in foro poli. Item dicit. d. Anto. in. d. c. salubri ter. qđ vsure in dote debētur ꝛ licent post contractā morā in sorte principali: secus vbi nulla est mora suppleo nec regularis nec irre gularis prout cōtingit in casu proposito. per. Jo. an. s. quādo iter uenit pactū qđ dos soluatur post tempus ꝛ interim aliqđ soluat̄: et sic casus Joa. an. est separatus a terminis nostris. Nec obstant illa verba ꝓrata quātitatis nō solute: qꝛ illa verba significēt ꝓut supra dictū est in adductis ꝓ hac parte per que in effectu tollun tur adducta in hac parte in cōtrariū. non repeto. Laus deo.

Summariū super consilio. xlv.

Consilium. xlv.

1 In nomine domini nostri Jesu Christi. † In hac consultatione plura discu tienda venirent: videlicet an statutum excludens fe minam propter masculos a successione patris vel matris vel fra tris militet in femina moniali vel in alia persona ecclesiastica sup quo consultum est: ideo forte super hoc non requisitus idcirco me non intromitto. Nec etiam super validitate renuntiationis super hoc plenam narrationem facti percipio: idcirco nec in hac parte insudabo: solum a me queritur vtrum possit dictus conuentus mo nialium vel eorum syndicus restitutione3 in integ. implorare nec necne. ꝛ profecto due presupponūtur renuntiationes vna de sup plemento legitime hereditatis patet ne alia circa id quod dictu3 monasterium ex ꝑsona magdalene vel agatae petere poterat su

2 per bonis ꝛ hereditate matris. † Circa primū impetratū est rescri ptum per qđ conceditur absolutio a iuramento ad effectum agē di commissio cum potestate restituendi lapsu tēporis non obstā te super renuntiatione super bonis maternis nulla cōcessio facta presupponitur. ꝛ ideo videt̄ qđ illa peti nequeat obstante iuramē to: qꝛ iuramentum impedit restitutionem in integ. l. j. C. si aduer.

3 vend. auf. ibi posita. † Ecclesia enim solet quo ad restitutionem in integ. equiparari minori: vice eni3 minoris in hac parte fungitur dicit tex. in. c. j. ꝛ in. c. auditis. de restitu. in integ. prout ergo minor licet lesus si iurat obseruantiam actus nō restituitur. d. l. j. cum au tenti. sacramenta ibi posita: ita ꝛ non restituatur ecclesia: similiter

4 † et ciuitas cuius syndicus iurauit obseruantiam contractus im peditur venire contra aut petere restitutione3. in integ. dicit bal.

5 in. l. generaliter. in princip. C. de reb. cre. ꝛ iureiur. † Ecclesia aute3 solet eqparari rei publice ciuitatis. l. fi. C. de sacrosan. eccl. ꝛ. xxiij. q. iiij. quid ergo. ꝛ. j. distin. ius publicum. ꝛ not. glo. in. d. c. j. ꝛ. d. c. auditis. de restitu. in integr. ergo prout respublica propter iura mentum impeditur implorare rest. in integ. ita ꝛ impediat̄ eccle

6 sia seu monasterium. † Nam quando duo sunt equiparata id qđ disponitur in vno trahitur ad aliud eidem equiparatum. l. vt tan tum. ff. de seruo cor. cum ibi not. per gl. ꝛ doc. in. l. si quis seruo. C. de fur. ad idem not. per glo. in. c. si postꝙ. de elec. li. vj. Nec videtur obstare rescriptū: qꝛ primo illud nō loquitur de bonis maternis: ideo ad illa bona non trahitur cū huiusmodi rescripta maxie iu ri derogantia sunt stricte interpretanda. c. cū dilecta de rescriptis. et. c. cum olim. de offic. delega. facit. l. ius singulare. ꝛ. l. qđ vero cō tra. ff. de legi. ꝛ regula que a iure communi exorbitāt in. vj. cu3 cō

7 cor. † Nec etiam dictum rescriptu3 videtur iuuare circa supplemē tum legitime in bonis paternis: ex pluribꝰ. ꝛ primo qꝛ licet absol uat iuramento ad effectum agendi: tamen dicta absolutio videt̄ subreptitia: quia narratur pro parte supplicantis quod credūt si valida est dicta restitutio posse ꝛ debere restitui cū reuera videtur qđ nō poterat restitui nec debebat obstante virtute iuramenti: li tere autem gratiose subreptitie sunt ipso iure nulle. c. ad audiētiā. secto. ibi. de rescrip. ꝛ alie sunt inefficaces. c. super literis cum mul tis. fi. eodem titulo. ꝛ. l. j. ꝛ. l. prescriptione. C. si contra ius vel vtili. pub. † Secundo quia remittit virtutem iuramenti ad effectū agē

8 di hoc est vt agens non incidat in periurium: nō autem concedit quod si non debet restitui restituatur: sed iuramentum operatur qđ cessat restitutio vt dictum est: ergo relaxatio iuramēti ad effe ctum agendi non inducit qđ relaxatio iuramento debeat restitui. † Sic ꝛ alias si contractus firmatur iuramēto: licet iuramentū re

9 laxaretur remanet virtus iuramenti iam firmata id est validitas cōtract⁹ ꝛ remanet cōtractus validus: prout voluit Ang. in quo dam suo cōsilio quod incipit domina Catharina. dicēs quod vbi contractus firmatur iuramēto nō potest quis venire cōtra actū: ꝛ licet absoluatur a iuramento: quia actus est de se validus propter iuramenti interpositionem: ꝛ absolutio hoc solum operat̄ qđ nō incidat in periurium non autem quod annullet contractu3: vnde nullus dicat quod minor qui iurauit ꝛ fuit deceptus vltra dimi diā si absoluatur per superiorem possit venire cōtra contractū: qꝛ contractus est aliquis ꝛ irreuocabilis: secus si iuramētum nō fir mat actum: sed solum ligat iurantem secūdum eū prout refert pa nor. dicens esse perpetuo menti tenendum in. c. cum cōtingat. de iureiuran. Ita ꝛ licet quis absoluatur a iuramēto remanere vide tur remotio restitutionis in integ. sic ꝛ naturaliter demonstratur filius causatur a patre extincto patre remanet filius gladi⁹ inter ficit hominem gladio consumpto non reuiuiscit homo extinct⁹.

10 † Et licet subdatur cum potestate restituendi: respondetur qđ nō quicquid iudicis potestati committitur iuris necessitati subijcit̄. l. non quicquid de iudicijs. ꝛ. l. j. C. quomodo ꝛ quando iu. preter ea potestas restituendi concessa videtur: non obst. lapsu tempo(ris)

11 vt suadetur non autem non obstante virtute iuramenti. † His ta men non ob. cōtrarium arbitror de iure respōdendū: v3 qđ mona steriū illud veniat restituendum: non ob. iuramēto ꝛ a renūtiatio ne facta super bonis paternis ꝛ a renuntiatione facta super bōis

1 maternis. † nam restitutio petit̄ nomine ecclesie seu monasterij ec clesia seu monasterium non iurat sed singulares de monasterio ꝗ singulares obligant iuramento eorum animas nō animam eccle sie q̄ nulla est iuxta. c. romana. §. vniuersitatem. de snia excō. li. vj.

13 † Qđ iuramētū syndici vel ꝑlati vel singulariū de collegio seu ca pitulo nō ipedit quominus ecclesia seu caplm possit petere ꝛ im plorare restitutionē. in inte. vt no. gl. no. in vbo Ꝫctū in fi. in. c. j. de in inte. resti. li. vj. ꝛ cū ea transeunt doc. ibi maxie Jmo. ꝛ Domi nicus de sancto gemi. ꝛ illam gl. allegat sequit̄ ꝛ ampliat bald. in. d. l. generaliter. in prin. faciens in hoc dr̄iam inter ecclesiā ꝛ repu blicā: nō tñ probat iure aut rōne qđ respublica nō restituatur pro pter iuramentum: nā vř eadē rō que sumi pōt ex iā dictis. Jmola assignat rōnē qꝛ prelatus nō est dn̄s: sed administrator: mior aūt qui iurat

qui iurat est dñs: ita ⁊ rõ pariformis imo maior militat in procuratore seu syndico q nullo mõ est dñs tã in re publica q̃ in ecclia: sed de republica nihil ad p̃ntẽ discussionẽ: ⁊ ad cautelã põt creari alius syndicus cũ generali plena ⁊ libera administratiõe ad lites et causas ⁊ ille nõ erit periurus nec poterit impingi periuriũ aliorum qui non agunt. ⁊ f̃m hoc nõ est necessaria aliqua absolutio a iuramento ad finem vt peti possit restitutio in inte. aduersus dcãz renunciationem: ⁊ per ɔ̃ñs omnia in ɔ̃triũ adducta ruunt q̃ tñ etiã

14 si forẽt necessaria nõ arctãt. † Nõ ob. qd̃ p̃mo loco dicebat̃ si subreptione: q2 subreptio tũc resultat qñ exprimit̃ aliqd qd̃ si nõ fuisset expressum supior nõ cõcessisset id qd̃ cõcessit vel tacuit id qd̃ si fuisset expressum nõ ɔcessisset: ꝓut habet̃ in. c. sup literis. de rescri. ⁊ in. l. j. ⁊ in. l. p̃scriptione. C. si ɔ̃ ius vel vtil. publi. vel saltem nõ de leui cõcessisset. vt est tex. singl'aris in. c. postulasti. in fi. de rescriptis. in casu aũt nostro nihil est expressum qd̃ verisimiliter mouerit p̃ncipẽ ad rescribẽdũ ꝓut rescripsit: nam p̃nceps p̃sumitur omnia iura scire ⁊ oĩa habere ĩ scrinio pectoris sui. l. oĩm. C. de test. c. j. extra de transa. ita qd̃ nõ cadit circa hoc in eo deceptio. itaq3 sciebat papa vtrũ iuramentũ haberet ĩpedire restitutionẽ ecclesie necne: nec insuper supplicantes dicũt qd̃ cõpetat facultas petendi restõnez: sed qd̃ credunt qd̃ possint ⁊ debeant restitui: profecto ex credulitate supplicantiũ non debuit moueri p̃nceps saltẽ circa ea q̃ ɔsistũt

15 in iure. † Et insuper negatur qd̃ sit expressum falsum: nã dato sine preiudicio qd̃ illud iuramẽtũ impediret facultatem petendi restitutionẽ in integrũ: tamẽ põt esse verũ qd̃ supplicãtes credãt cõtrariũ: nec potest probari credulitas vel nõ credulitas directo qm̃ cõsistit in animo. Et circa ea q̃ cõsistũt in aĩo stat̃ dicto eius de cu

16 ius aĩo agitur saltẽ iurato vt est gl. no. in. §. alie. insti. de act. † ⁊ facit qd̃ h̃r in. l. apertissimi. C. de iudi. vbi tex. dicit qd̃ potest qs recusare iudicẽ quẽ putat suspectũ ⁊ ex dict3 gl. ⁊ doc. ibi sumit̃ qd̃ sufficiat qd̃ recusat: q2 putat sibi suspectũ nec requirit̃ qd̃ illud suũ putare iustificet vel ꝓbet. Nõ ẽt ob. scd̃m qd̃ adducebat̃ in ɔ̃triũ. s. qd̃ absoluit a iuramento ad effectum agendi ⁊c. q2 r̃ndet̃ qd̃ si impediretur agere petendo restitui non esset effectus agendi: nã absolutio a iuramẽto nõ ꝓduceret effectũ agẽdi: ideo nõ eẽt absolut⁹ ad effectũ agẽdi: ⁊ sic ꝟba nõ verificarent̃: nec adaptarent̃ ad mẽtẽ supplicãtium qd̃ absoluat̃ ad effectũ agẽdi si ex absolutiõe nõ resultaret effect⁹ agẽdi: idõ ⁊ verba ⁊ mẽs supplicãtiũ quorũ sunt. ipsa verba adaptant̃ ad eam interpretationẽ. vt nõ ob. iuramẽto possit agere virtute relaxationis iuramẽti: ⁊ sic remoueat̃ obstacu

17 lum iuramenti. † Et verba ẽt si improprientur interpretãtur vt deseruiant mẽti. c. intelligẽtia. de ver. sig. l. in cõditionibus primũ locum. ⁊ l. eas cãs. de cõdi. ⁊ demõ. ⁊ l. in cõuẽtionalib⁹. de ver. sig. cũ si. ⁊ conferunt verba sequẽtia cũ p̃tãte restituẽdi: ita qd̃ p̃nceps dat facultatez iudici vt restituat: profecto si pars ĩpediret̃ petere restitutionẽ iudex non posset restituere: q2 nemo non petens resti

18 tuitur. † Iudex eñ non impartit̃ officium nisi petenti. l. iiij. §. hoc aũt iudicium de dãno infec. l. ad peremptoriũ. ff. de iudi. ⁊ remoto antecedẽti remouet̃ ɔ̃ñs ⁊ ecõtra. l. oratio. de sponsa. ⁊ ar. l. ij. ff. de iuris. om. iu. ⁊ l. ad rem mobilẽ. ⁊ l. ad legatũ. de procurato. sublato eñ principio oĩa ruunt. l. q. j. cum paulus. ⁊ licet data p̃tãte nõ necessitetur fatẽdũ est q2 non d3 restituere si nõ est restituẽd⁹: tamẽ si cognoscit super restitutione debet super ea iudicare. l. de q̃

19 re. ⁊ l. solemus. ff. de iud. ⁊ c. cũ ecclesia sut. de causa pos. ⁊ pp. † Et si videbit ecclesiam enormiter lesam nemo ꝓbus iudex habẽs facultatẽ restituendi deberet denegare restitutionez, cũ iudex deberet semp inherere equitati. l. qd̃ si ephesi de eo qd̃ certo loco. ⁊ l3 remoueat obstaculum lapsus t̃pis nõ se arctat qd̃ nõ remoueat obstaculum a quo petitur restõ ad finẽ vt nõ obstaret ipsum iuramẽ

20 tum. † Nec ẽt ob. dictũ ang. in. d. cõsi. incipi. dña Catherina. qd̃ recitat ⁊ commẽdat panor. in. d. c. cum cõtingat. vt supra relatũ est: q2 est aduertẽdũ qd̃ ipse panor. refert ẽt Ioã. cal. ⁊ pau. de lea3. in quodam cõsilio sentire ɔ̃ dictũ ang. inquãtũ f̃m eũ dicũt qd̃ petens absolutionẽ a iuramẽto cõfirmãte ɔctũ d3 facere citari p̃te3 qa tractatur de eius p̃iudicio cũ sublato iuramẽto sequat̃ rescissio

21 cõtractus f̃m eu3. † Ita dixi legẽdo dictã aut̃. sacramẽ. puberũ. in verbo inuiolabil'r in fi. prime questionis. ⁊ ibi latius vide f̃m que demõstratur qd̃ restitutio ab inte. que tollit̃ virtute iuramẽti põt implorari facta absolutione a iuramento. Nec ob. qd̃ fili⁹ ꝓduct⁹ a patre remanet sublato patre ⁊ mors cãta a gladio seu ab interfectore remanet extincta cã causante: ꝓut fuit gladius seu homicida q2 illud ꝓcedit qñ a cã resultat causatũ qd̃ de se subsistit: nec ampli⁹ h3 depẽdẽtiã ⁊ efficaciã a causa causante. ⁊ sic cã cãns nõ est ampli⁹ de presenti: s3 fuit causans de preterito: s3 quãdo causa causata h3 continuam dependẽtiã a causa causante: ita qd̃ de p̃nti potest dici cã causans: tunc cessante causa cessat causatum. c. cũ cessante. de appel. l. adigere. §. quãuis. ff. de pac. l. qd̃ dictum. ff. de pac. ⁊ ita contingit qñ iuramentum validat ɔctũ: nam sublato iuramento remanet contractus validatus. Nam contractus ia3 validatus iuramento habet de se subsistentiam ⁊ produxit iam efficacem actionẽ: ita qd̃ sublata causa que fuit causa causans nõ tollitur causa iam causata q̃ de se subsistit: ⁊ sic sunt sublata ɔtraria

22 † Et est aduertendum qd̃ aduersus ecclesiam nõ currit temp⁹ durante prelato a quo fuit causata lesio ecclesie: prout voluit gl. fi. in c. j. de in inte. resti. lib. vi. allegãs ca. si sacerdotes. xvi. q. iij. ⁊ Inn. in. c. tum ex literis. eo. ti. in antiquis. ⁊ ita communiter tenet̃. Itẽ est ponderandum qd̃ tempus ad petendum restitutionez. in inte. currit ecclesie negligenti. vt probat tex. in. d. c. j. ibi negligenter. de rest. in integ. lib. vj. ergo ecclesia non est negligẽs cũ t̃ps nõ currit: ⁊ no. doct. in. d. c. j. qd̃ ex iusta cã potest ecclesia post t̃ps al's a iu

23 re statutũ restitui. † Et satis videtur iusta causa si ignorabat lesionem: q2 forte ignorabat valorem hereditatis: ⁊ consequenter legitime seu cõgrue dotis q̃ iudicat̃ cõgrua f̃m facultates p̃rimonij: vñ dos est detrahẽda. ar. l. q̃ro. in prin. ⁊ l. cum post. §. gener. ff. de iure do. super hoc tñ non cõsultus non me extendo. Laus deo.

Summarium super consilio. xlvj.

1 Compromitti qd̃ debeat sup qualibet cã si fieri petatur ɔpromissum: an ad impediẽdum compromissu3 obstet exceptio discussionis non facte eo casu quo agitur reuocatoria cõtra tertios possessores ex cã donationis ⁊ prescriptio quando habeat ɔpromissum impedire. per totum consi.

2 Discussio personalis vel bonorum debitoris: an sit fiẽda per agẽtem reuocatoria: ita qd̃ impediatur litis ingressus ⁊ per ɔ̃ñs petitio compromissi fiendi ex forma statutorum. per totu3 consi.

3 Prescriptionis exceptionẽ ex forma statutoru3 ciuitatis perusie: an compromissum fieri impediatur. per totum consi.

4 Libellus inspiciendus est ad cognoscendum: an causa sit cõpromissibilis etiam q̃ reus neget. nu. seq. ⁊ 6. ⁊ 7. ⁊ 9.

5 Notorium est quod tollit necessitatem.

6 Prescribere vllo tempore non potest malefidei possessor.

8 Forensis an possit trahi extra territorium.

10 Discussio an sit necessaria in actione reuocatoria donationis.

11 Fedeiussor conueniri non potest nisi discusso principali nõ eẽ soluendo realiter tantum. nu. seq.

12 Statuta recipiunt interpretationem passiuam a iure communi.

13 Fideiussor indifferenter potest conueniri vbi notorie apparet qd̃ principalis non est soluendo.

Falcidia quare fuit inuenta.

14 Adita non presumitur hereditas in qua nihil est.

15 Prescriptio est triplex ⁊ per quam nobis possimus dominiũ querere. nu. seq.

16 Prescriptio longi temporis requirit presentiam partis.

17 Discussionem factam esse debet iudex pronunciare.

18 Discussionis prius non facte exceptio processum factũ non vitiat quam sufficit fieri in quacunq3 parte iudicij.

19 Discussioni fiende: an sit necessaria citatio.

20 Citatio non requiritur in cognitione cause fienda ante iudiciu3.

21 Citatio requiritur in qualibet interlocutoria in qua põt ledi pars enormiter: secus si leue preiudicium infertur. nu. seq.

22 Citatio licet quandoq3 requiratur in facto: tamen factum quandoq3 remanet sine citatione. nu. seq.

23 Fieri multa prohibentur que tantum facta manent.

Consilium. xlvj.

In nomine dñi nostri Iesu Christi.

1 † In cã v̾tẽte iter dñm giliũ antoniũ vt p̃curatorẽ filiorũ ⁊ heredũ peri petri beuegnatis ex vna p̃te agẽtẽ actiõe reuocatoria ⁊ sanctẽ frãcũ ⁊ pacẽ donatarios ex altera p̃te reos ɔuẽtos. in qua ꝑ p̃te actoris petit̃ cãm ɔpromitti q̃ ꝓut p̃supponit̃ ex sui natura est cõpromittibilis ex forma statutorũ: ⁊ ɔpromittẽda veniret si nõ obstarẽt due exceptiões q̃ opponunt̃ ꝑ p̃te ɔuẽta ad impediẽdũ ɔpromissu3: vc3 vna excussionis nõ legitime fcẽ. q2 nõ seruata forma statuti: alia p̃scriptiõis. itaq3 solũ querit̃ an iste exceptiões habeãt obstare necne: ⁊ p̃fecto v̾r qd̃

2 habeãt obstare. † Nã deueniendo p̃mo ad exceptionẽ discussiõis ɔstat qd̃ in actiõe reuocatoria intẽtata in hac cã d3 p̃cedere excussio. l. j. C. de his q̃ in frau. cre. ⁊ ibi bal. ⁊ doc. ⁊ l. ignoti. e. ti. ꝑ bart. in. l. j. C. q̃ res pig. ob. pos. nec v̾r posse fieri in casu isto excussionem bonorũ nisi fiat excussio p̃sonalis: nã si h̃rs adiret haberẽt executi nõ solũ bona hereditaria alienãtis: ⁊ sic bona hereditaria: s3 ẽt bona heredis q esset p̃ncipalis debitor: vt ergo videat̃ q̃ bona sint discutiẽda v̾r qd̃ necessario debeat p̃cedere discussio p̃sonalis. qñ aũt discussio p̃sonalis exigit̃ adhiberi d3 certa solẽnitas ꝓut statutu3 exp̃sse ⁊ gñaliter v̾r reqrere. natura ꝑ vl'em vbicũq3 ⁊ natura vl'is est nihil excludere. c. solite circa fi. de ma. ⁊ obe. l. iulian⁹. de le. iij. cũ si. q̃ solẽnitas nõ appet seruata in casu n̄ro: merito discussio nõ v̾r

3 valere forma seu solẽnitate municipali nõ seruata. † Sil'r ⁊ v̾r obstare exceptio p̃scriptiõis: l3. n. nõ sit ꝓbata p̃scriptio. xxx. an. tñ ex facie petitionis appet de titulo ⁊ lõga possessione. x. an. ⁊ vltra. q2 narrat̃ qd̃ rei cõuẽti donatarij possederũt a t̃pe donatiõis fcẽ ⁊ citra ⁊ hodie possidẽt. Itẽ qd̃ donatio fuit fcã ĩ anno. Mcccclxvj. ⁊ sic iã sunt. xvij. an. ⁊ vltra. ⁊ p̃sumit̃ possessio ex ti. p̃cedẽti cãta. l. ij. C. d acq. pos. ⁊ l. j. C. de ipo. luc. des. li. x. ⁊ exceptio p̃scriptiõis lõgi t̃pis ẽ exceptio lit3 finite ĩpediẽs lit3 ĩgressũ. l. fi. ff. ꝑ suo. ⁊ ibi bar.

ergo impedit compromissum: qm̄ omnis exceptio impeditiua li-tis ingressus debet impedire compromissuz. no. bal. in. l. si fratris. C. de transa. ꝛ leg. entes in. l. eleganter. §. si quis post. ff. de condi. in de. sit videtur obstare pscriptio statutaria. x. an. nam illa etiā videt qd impediat litis ingressum attentis verbis statuti disponētis qd omnis actio sit extincta iūctis no. p bar. in. d. l. fi. p suo. Et insuper statutū illam expresse permittit ad ipediēdū cōpromissuz. itaqꝫ cum nō sit petitū hoc qd petit intra. x. annos vr̄ qd actio sit extincta ꝛ impediat cōpromissuz: ꝛ lꝫ dicatur in petitiōe qd male fidei fuerūt dicti donatarij ꝛ participes fraudis non videtur standum assertioni partis in preiudicium aduersarij: ꝛ qd nō sit standum assertioni partis videtur sumi ex dictis doct. in. c. si clericus laicum. de foro compe. ꝛ in. c. super literis de prescrip. ꝛ in. c. romana. §. cōtrahentes de foro compet. lib. vj. quos late refero in. l. pe. §. quoties. de iurisdi. om. iudi. ¶ Cū his nō ob. contrariam partem arbitror iuri consentaneā. s. qd dicta causa debeat cōpromitti ꝛ partes iudicis sint in pronunciando causam compromittēdā non ob. obiectis. fundata est enim intentio petentis cōpromissum ex regula statuti generaliter disponentis qd cause cōpromittātur ad instantiam partis: ꝛ super hoc non hesitat solum est instāduz

4 super dictis exceptionibus. † Et premitto qd nō videtur dubium qd attenta facie petitionis causa est cōpromittenda non obstātibus dictis duabus exceptionibus: narratur enim in petitione qd discussio fuit legitime facta realis: ꝛ personalis sm formā iuris: ꝛ

5 statutorum. † Itē qd dicta hereditas est notorie nō soluēdo: ꝛ notorium tollit necessitatem discussionis faciende vt habetur in. l. fi.

6 ff. si cer. pe. ꝛ in. l. decem. de verborum obliga. † Item narratur qd dicti donatarij fuerūt in malafide: ꝛ habuerūt scientiā fraudis: iō cessat prescriptio per. c. quoniaꝫ omne. de prescrip. ꝛ in. c. possessor

7 malefidei. de reg. iur. in. vj. † Et qd attendātur narrata in petitione ad faciendum vt causa compromittatur dixit dominus meus recolende memorie. d. Ioan. petrutij doctor sua tempestate maxime autoritatis qui hoc tāgit in. d. §. quoties. ꝛ in. d. §. si qs post. et illud dictum fuit abinde citra quasi semp in viridi obseruantia et plusq̄ mille snīe fuerūt eo ptextu late: ita qd possumus dicere qd cōsuetudo sit optima iuris in hac parte ipterpres. ar. l. si de interpretatione. de. ll. ꝛ. c. cum dilectus. de consue. Et pro ea optime facit glo. in verbo vsura in cle. dispendiosam. de iudi. p quaꝫ pau. de ca. in. d. §. quoties. dicit qd attendunt narrata in petitione: lꝫ reus neget: ꝛ cum illa glo. trāseūt ibi doc. Idē vult bar. i. l. ex quacūqꝫ. ff. si qs in ius vo. nō ierit. Idē lꝫ p aliud mediū volūt Gui. de cu. bar. in. l. pscriptione. C. si cōtra ius vel vti. pub. dicētes ibi qd q negat hꝫ necesse probare ꝛ negatiua in terminis quib9 loquunt est improbabilis: iō statur petitioni sm eos. ꝛ qd negāti incūbat on9 pbandi: voluit etiam ibi bal. lꝫ dicat qd est pbabilis: qꝛ actor cogitur declarare tps ꝛ locum vt reo sua defensio sit clara: ꝛ sic concor. gui. bar. ꝛ Bal. qd si aliud nō pbatur stetur narratis in petitione. Et cōsonāt vba statuti nostri de cōpromissis disponētis qd re9 debeat suas exceptiones declinatorias ꝛ dilatorias pbare intra tres dies: ꝛ deinde deuenire ad cōpromissum faciendū. ꝛ lꝫ hec in pūcto iuris nō sint aliena a dubitatiōe per ea q̄ dico in. d. §. quoties. tamē perusie hic in practica puto tutiora attenta cōmuni cō-

8 suetudine q̄ diu inoleuit in hac ciuitate in hmōi statuto. † Et possent euitari dicta canonistarū in terminis quibus loquunt de forē si qui conueniit rōne contract9 vel delicti qd ibi tractat de maiori preiudicio qd vexet in alieno territorio q̄ qd cā cōpromittat cuꝫ possit cōpromissum esse vtile: put dānosum ipsi reo: iō nō censeat sibi preiudiciale: iuxta ea q̄ hūr in. l. de fideicōmisso. C. de transac. et per bar. in. l. cōstitu. C. in. §. quibus. Item forensis hꝫ regulaꝫ ꝛ ius cōe p se qd nō trahatur extra territoriū. l. fi. C. de iurisd. om. iu. et pro regula presumit. vt no. dicit bar. in. l. quoties. ff. si quis cau. iō nō mirū si in illis terminis requirit aliqua summaria cognitio non ob. pma facie petitiōis: lꝫ in terminis nostris regula est qd cā cōpromittat attenta regula statuti: iō pōt dari rō drie inter vnuz

9 casum ꝛ reliquū. † Et insuper in petitione dr qd pmiserūt dicti rei conuenti supradicta facere: ꝛ supra dixerāt actores qd dicta donatio dꝫ rescindi ꝛ reuocari ꝛ dicta bona in pristinū statū reduci ꝛ p inde haberi ꝛc. ꝛ dicta bona donata remittere ꝛ relaxare dictis agētib9: pfecto circa istā pmissionē nulla requirit discussio: qꝛ ipsi sunt mere principales pmittētes. Itē nulla cadit prescriptio: qꝛ sunt in mala fide: ꝛ per ḡns pscriptio cessat per. c. fi. ꝛ q̄ ibi hūr extra. de prescri. ꝛ que habētur in. l. sequitur. §. si viam. ff. de vsuc. Et pptera pōt ex hoc capite pnūciari cām cōpromittendam: ꝛ quando alia media deficerent ita pronūciare nō esset nouum imo quotidie frequētatū vt premisi ꝛ non ad aliuꝫ finē apponit dicta clā in petitione: ꝛ lꝫ quādo videret euidēs fraus posset iudex pronunciare cām cōpromictēdā sup pmissione tñ ostēderet se partialem: qm̄ non solet fieri: nec est necessarium nec oportunum ni

10 si forte vbi appareret de fraude. † Sed presupposito qd ista nō iuuent: tñ dicte exceptiōes nō puto qd obstēt: ꝛ pmo circa discussionem personalē nō reperio qd in hac reuocatoria discussio personalis requirat. tex. in. l. j. C. de his que in frau. cre. dicit bōis excussis.

Item tex. in. l. ignoti. eo. ti. dr si non defendit bonis possessis: ꝛ gl. supplet scꝫ paucis q̄ non sunt alienata: ita etiaꝫ loquunt tex. ꝛ gl. in. §. item si in fraudem. insti. de act. ista pōt dici discussio bonorū qꝛ licet cōueniat pncipalis debitor: tñ vt videatur an sit soluēdo ꝛ sic effectualiter est discussio bonorū: put in terminis auk. pñte. C. de fideius. ꝛ in terminis auk. hoc si debitor. de pig. Et tñ null9 dubitat in illis terminis quin sufficiat discussio bonorū facta. put est facta in casu isto: ita qd videt posse dici qd nō requirit alia discussio personalis in casu isto. bal. in. d. l. j. C. de his que in frau. cre. facit mentionem de discussione bonorū ꝛ cōmuniter doc. ita loquūtur. Et licet. d. ang. de are. in. d. §. item si in fraudem. dicat requiri discussionē realē ꝛ personalē: tñ allegat illū tex. q non facit nisi intelligatur: vt dixi. vbi aūt bona non sunt non cadit missio in possessionem: nec qd cōueniat psona vt ad missionē in possessionē deueniat: ꝛ sic videat an ex missione in possessione ꝛ successiue p adiudicationem satis cōsulat actori: sed vbi per aliā viā id apparet l. qd non sunt bona in quib9 possit cadere missio: ꝛ sic cōsuli creditori agendo cōtra pncipalem nō requirit discussio psone principalis qꝛ actus iudiciarij non fiunt frustratori. l. si pretor. in pnci. ff. de

11 iudi. ꝛ. c. j. eo. ti. lib. vj. † Et videm9 qd licet iura dicāt qd pus discutiatur ꝛ conueniatur reus principalis q̄ fideiussor vel tertius possessor. in autenti. presente. C. de fideius. ꝛ in auk. hoc si debitor. C. de pig. tñ doc. volūt passim vbicūqꝫ tractat de hmōi discussiōe qd vbicunqꝫ apparet principalē non esse soluēdo p huiusmodi discussionē bonorū non sit necessaria alia discussio psonalis hoc est conuentio rei principalis: ita ꝛ in terminis nostris: ꝛ sic satisfactū est statuto disponēte qd vbicūqꝫ requirit discussio psonalis adhibeatur talis solēnitas: lꝫ facta discussiōe bonorū qua mediāte apparet qd frustratorie cōueniret re9 pncipalis nō requirit de iure cōi discussio principalis vt dictū est: ideo cessant vba statuti: ex quo vt dixi non requiritur discussio personalis ꝛ nō reperitur facta vr requiri: cessant itaqꝫ verba statuti: ergo cessat statuti dispō. l. ita autē. in prin. ff. de admi. tu. l. iiij. §. pretor ait. ver. toties. ff. de dā.

12 infec. † Et statuta recipiunt interpretatione passiuam a iure communi. l. si serui vestri. C. de noxa. ꝛ. c. cū dilectus. de cōsue. cuꝫ si. Si itaqꝫ de iure cōi nō requirit discussio personalis vbi apparet qd nō sunt bona: vn̄ possit cōsuli creditoribus interpretet statutū qd nō loquat hoc casu per pdicta. Ac etiā qꝛ statutū vr̄ puidere circa solēnitatē excussionis personalis: iō vbi nō est adhibēda discussio personalis qualitercūqꝫ id accidat ex quo nō est adhibēda discussio nō est tractandū de eius solēnitate: qꝛ nō pōt esse qualitas sine subiecto. l. eius qui in prouinciā. prope finē. ff. si cer. pet. l. ij. de vsufru. l. adeo. §. qd si toto. de acqr. re. do. Cū ergo de iure cōi facta hmōi discussiōe nō requirat alia psonalis p supradicta: nō est tractandum de aliqua solēnitate discussionis. Insuper statutū nō dicit qd requirat illa solēnitas: lꝫ dicit qd vbicūqꝫ requirit psonalis discussio sufficiat p solēnitate vt requirat ꝛc. Nō aūt dicit qd p solēnitate requirat: nec dicit qd aliter facta nō teneat. vnde statutum puidet qd licet de iure cōi nō sufficerent ea que dicūtur in statuto: tamen prouidetur per istud ius municipale qd sufficiat. nō eñi reperitur qd sufficiat talis requisitio tenentis primuꝫ locū in successione: ꝛ postea fieri pclama ad domū solite habitatiōis defuncti: ideo statutū puidet in fauorē habentis facere discussioneꝫ personalem: qd sufficiat illa facere de quibus in statuto: licet illa de iure cōi nō sufficerent non aūt disponit qd nō sufficiat ppria discussio fcā sm ius cōe: cū nō debeat ampliari iuris discrepātia p iura vulgaria: sed vnū ius dꝫ distingui ꝛ moderari per aliud ius etiaꝫ antiquuꝫ. l. nō est nouū. ꝛ. l. nā ꝛ posteriores. ff. de. ll. ꝛ que habent p gl. in auk. offeratur. C. de lit. cōte. ꝛ in. l. sciendū. in pn. ff. qui satis. cog. sufficiat itaqꝫ solēnitas iuris municipalis. vbi nō est adhibita forma iuris cōis. ꝛ vbi est adhibita forma iuris cōis sufficiat: lꝫ nō sit adhibita forma iuris municipalis: et ita statutū factum in fauoreꝫ hñtis facere discussionē nō retorqueat in eius odiū. Et qd ista interpretatio sit necessaria ostendit statutū loqt vr̄ vbicūqꝫ requiritur discussio psonalis sufficiat certe discussio psonalis sepe requirit vbi nō cadit talis forma: pꝫ ex no. p bar. in. l. si tñ. ff. de leg. ij. ꝛ in. l. in duobus. §. fi. in fi. de duo. re. ergo nō requirit illa solēnitas vbicūqꝫ requirit discussio: sufficiat ergo vbi interuenit: interuenire autē nō pōt nisi quando esset agendum cōtra hereditates seu heredeꝫ qui ignorat: ideo intelligatur qd sufficiat vbi adhibetur vbicunqꝫ agitur de discussione nō aūt vbicūqꝫ agit de discus-

13 sione requirat. ꝛ sic statutuꝫ nullo pacto obstet. † Quod nō videt obstare, ex alio vbi debitor apparet nō soluendo ꝛ nō conuenitur: sed potest deueniri ad fideiussoreꝫ ꝛ tertios possessores: ꝛ in terminis nostris ad istos possessores ex cā fraudulente possessionis. vt p glo. ꝛ doc. in. l. x. de verbo. ob. ꝛ hr̄ in. d. auk. psente. ꝛ in. d. auk. hoc si debitor. ꝛ eodē modo vbi dbitor nō est exigibilis puta ppter absentiā vel aliud impedimentum. d. auk. presente. ꝛ ar. l. ij. in pn. ff. q satisda. co. ꝛ no. Barto. et docto. in dicta. l. decem. sed dato qd inuentus fuisset qui voluisset esse heres tamen nō potuisset conueniri intra nonaginta dies. l. fi. §. donec. C. de iure deli. adeo qꝛ pncipalis non exigibilis posset agi contra istos possessores: ideo personalis

fonalis discussio non requiratur: et saltem existente hereditate nõ
14 soluendo prout apparet ex relatione nũtij.† Facit q: vbi nihil est
in hereditate non creditur q quis velit adire et ppter hoc fuit ad
inuenta falcidia.insti.de lege fal.§.j.intelligatur itaqz statutũ qñ
esset conueniendus heres hypothecaria vel actione personali cõ
tra heredem seu hereditatẽ iacentẽ:ita q persona heredis esset ne
cessario conuenienda vel hereditas iacens:ita q esset dãdus cura
tor bonis: et sic esset necessario perquirẽda psona que hz conueniri
iuxta no.p Bar.in.l.si bona.C.de bonis aut.iud.pos.et.in.l.si cõ
stante.§.ex here.sol.mat.et doc.in rubri.C.de succe.edi tunc deue
niatur ad illam solẽnitatez.non aũt dico q requiratur necessario.
Ex quibus oibus si singula nõ iuuarẽt puto aperta fronte cõclu
dendũ q partes iudicis sint in pronũtiando hãc exceptionẽ non
habere obstare si non specifice saltem implicite pronũtiando cãm
15 cõpromittendã.† Nõ etiã ob.exceptio prescriptione. Primo quia
ex facie petitionis tollitur talis exceptio varijs vijs vt.s.in princ.
est deductũ. Scdo est aduertẽdũ q in obiectu exceptionis est attẽ
denda forma excipiendi:nã dz apte excipi prout apte agi.l.j.§.la
beo.et ibi Bar.de flumi.et Bar.in.l.j.de excep.vñ est aduertẽdum
q de triplici specie prescriptionis agi potest.vna de prescriptione
lõgi tpis que requirit titulũ et bonãfidẽ:et ista aduersat reali.alia
que aduersat psonali:et ista duplex.vna iuris cõis xxx.vel.xl.an.
alia iuris municipalis.prima fundatur in titulo et bonafide.alia i
negligẽtia non petentis:patet in.l.sicut.et in.l.oẽs.C.de prescrip.
xxx.vel.xl.an. Si aũt consideratur forma exceptionis non est intẽta
ta seu deducta pscriptio aduersus actionẽ psonalẽ:prout est ista
actio pauliana que cõpetit creditorib aduersus alienata in frau
dẽ:nã opponit qd tenuit et possedit titulo et bonafide p.x.xx.xxxi.
an.ex hac prescriptiõe.s.ex possessione cum titulo et bonafide cau
satur acquisitio dominij vtilis.aut nisi tricẽnalis.cũ ibi nota.C.de
bo.mater.et.l.si quis emptiõis.C.de prescri.xxx.vel.xl.an.et sic tol
leretur actio realis. Ista aũt actio dat etiã cõtra dñm:imo prin
cipaliter cõtra dñm. Nã si donatari nõ efficeret dñs nõ esset res
facta aliena:et sic nõ esset alienatio:et p hãc actionẽ reuocat aliena
ta.vñ saltẽ etiã si donatarius efficit dñs cõpetit hec actio:ideo p
scriptio causata ex titulo et bonafide:et sic lõgi tpis nõ obest. Itez
prescriptio causata in terminis.l.si qs emptionis.requirit lõgissi
mũ tps.xxx.an.nõ est probata:q: nõ possederũt nisi a tpe donatio
nis prout et cõuenti articulãt:a quo tpe nõ sunt adhuc decursi.xx.
an. Et ex hoc etiã tollitur prescriptio lõgi tpis q inter absentes re
16 quirit tps.xx.an.l.sup lõgi.et.l.fi.C.de prescri.lõ.tẽ.† Et q nititur
prescriptiõe lõgi tpis dz pbare pñtiã aduersarij:prout no. Iaco.
bu.in.l.fi.C.de lõg.tẽ.pscri.quẽ refert et simplr sequit Ange.in.l.
prescriptione.C.quib lõ.tẽ.prescrip.non obijcitur.lz dicũt q qui
dã magnus aduocat tenuerit cõtrariũ. Idẽ Ange.in.l.emptor.
C.de lõ.tẽ.prescri.cõcordat dictas opi.dicẽs q si niteris pscriptio
ne probat q a principio fuit aduersarius de eodẽ domicilio:tũc q
allegat absentiã dz probare:et ita pcedat opi.illius solẽnis aduo
cati quẽ refert et improbat Ja.bu.fm eũdem Ang.al's essent ludi
brio.ll.que inter pñtes requirũt tps.x.an.cũ cõtinue pñtie p decẽ
niũ esset quodãmodo impossibilis probatio fm eũ. Facit vltra eñ
q: quis presumitur esse pñs in domicilio suo:prout dicit Bart.in
l.is potest.de acqui.heredi. Sed si nõ probatur q sint de eodẽ do
micilio:tunc requiruntur.xx.an. In casu nostro non probatur qd
rei et actores fuerint ab initio de eodẽ domicilio. Et lz aliqua ver
ba petitionis enuntiatiua ppter aliud emissa:et gñr non pbantia
iuxta no.p Bart.et doc.in.l.ex hac scriptura.de dona.et p Bal.et
doc.in.l.ex his verbis.C.de te.mi.asserũt reos conuẽtos esse de ca
stro sancti Martini in colle:qd castrũ est de perusino territorio:tñ
nõ dr q fuerint de dicto territorio tpe donationis:et per cñs pre
scriptio longi tpis iuris cõis nullatenus est probata.qd etiam de
ducitur ex alio:q: si per donationẽ fuerũt facti dñi ipsi donatarij
nõ potuerunt prescribere.l.sequitur.§.lana.ff.de vsuc.et qd habet
in.l.iij.§.ex plurimis.ff.de acqui.pos. Prescriptio longissimi tpis
minime vt dictum est restat pscriptio statutaria.x.an.que nõ cau
satur ex possessione cum titulo ex bonafide:sed ex negligentia cre
ditoris non petentis debitum:et hec prescriptio non est deducta.
Itaqz non est opposita exceptio huius prescriptionis:et exceptio
debebat opponi infra tẽpus statutarium iam elapsuz:ideo in ista
non potest niti pars conuenta:cum statutum requirat oppositio
nem que etiã de iure communi requiritur et in forma congrua vt
premissum est:imo pars conuenta deducit ea que sunt contraria
huic prescriptiõi statutarie. Nam deducit qd donator post dona
tionem possidebat bona stabilia ascendentia ad valorem.cccc.flo.
si ille possidebat alia bona:ex quo habebat discuti pncipalis et ei
bona vt.s.dictum est ideo non poterant conueniri isti donatarij.
Et stante hec simul qd donator alienauerit in fraudem creditorũ
et post donationem possederit bona sufficientia creditoribus:ita
qd tunc creditores non potuerint effectualiter agere cõtra dona
tarios:tamẽ postea vel consumpsit vel alienauit alia bona:ita qd
fraus precedẽs fuit ex post effectualiter preiudicatiua. Profecto
eo casu nõ poterat cũ effectu agi cõtra possessores bonorũ alienato
rum:ideo non currat tẽpus statutarium:cum statutum dicat a tẽ
pore quo potuit peti cuz effectu. Et istud statutũ exorbitãtissimũ
dz restringi nõ ampliari p iura vulgaria. Et doc.solẽt dare theori
cas qd quedaz prescriptio est mere fauorabilis vt vsucapio triẽna
lis quedã mixta fauorabilis et odiosa:vt pscriptio lõgi tpis q fun
datur in fauore possidentis titulo et bonafide:et in odio negligen
tis:longo tpe:quedaz mere odiosa prout est prescriptio aduersus
actiones que fundatur in sola negligẽtia non petẽtis:prout est de
iure cõi prescriptio lõg.tẽp.in cuius locũ subrogat hec prescriptio
x.an.q solũ fundat in nõ petẽte debitũ:vt ex verbis statuti appa
ret:ideo tanq odiosa debent restringi.iuxta regulam odia.in.vj.
adeo q posset attentari q ante excussionẽ factã non incipiat cur
rere prescriptio:cũ cã non possit agi cũ effectu ex quo vt agi possit
requiritur excussio:nec dicetur agi posse cuz effectu si agẽs repelli
possit exceptione.facit.l.j.in fi.qñ di.vsufr.le.ce.et in regula nõ est
in mora.in.vj.et illa verba cum effectu hec important. Et facit qd
dicit Bal.in.l.j.C.de his q i frau.cre.vbi vr velle q facta excussio
ne in iudicio ex tunc oriatur actio:cũ dicit sufficere q actio oriat
pendente iudicio per.l.si rem.§.fi.de pig.ac.et volunt doc.q etiaz
futuris creditorib cõpetat qñqz hec actio si in fraudẽ eorũ aliena
tio facta fuit:et satis probatur in.l.si quis cũ haberet.ff.q in fraud.
cre.a contrario sensu:et tñ constat q tunc non cõpetit ipsis credi
toribus actio anteq sint facti creditores:et per cñs lz sit facta alie
natio in fraudem iam sunt.x.an.et ad illam alienationez fraudulẽ
tam reuocandam mihi hodie competat actio non sequitur:ergo
habui actionem vel potui agere iam sunt.x.an.requiritur eñ euẽ
tus fraudis:hoc est q ego sim fraudatus vt ibi et per totũ. Suffi
cit autem q ex post sim fraudatus per predicta:ideo nõ sequitur
alienatio fuit facta in fraudẽ mei iam sunt.x.an.ergo iam sunt.x.
an.quib potui agere:ideo non apparẽt verificata verba dicti sta
tuti a tempore quo potuit agere cum effectu. Et qui nititur ex le
ge noua deducere et probare omnia que lege noua deducũtur:vt
no.Bal.in.l.si quis non dicã rapere.C.de epi.et cle.allegãdo Joã.
an.in.c.j.de tẽ.or.li.vj.no.legentes.in.l.si quis maior.C.de tran.et
facit optime qd no.glo.in cle.fi.de rescrip.cũ itaqz non probet qd
potuerit petere cum effectu non potest fieri fundamentũ in dicto
statuto. Audio etiam q fuit facta interruptio in curia dominorũ
consulum:sed quia non vidi nec facio in hac interruptione ma
gnum fundamentum. Cõcludo aũt ex oibus premissis q nec ob.
exceptio prescriptionis:quominus pronuntietur causam cõpro
17 mittendam.† Insuper post suprascripta duo allegãtur cõtra di
ctam discussionem.vnum q non fuit pronuntiatum discussionez
legitime factam:prout pnuntiari debet vt dicit Bar.in.l.stipula
tio.§.et habet.de no.ope.nun.et in.l.extraneus.de acq.pos.sed idẽ
Bar in.l.prosecutione.et in auf.hoc si debitor ibi posita tenet con
trarium:vbi idem tenet Jac.but.similiter in.l.si finita.§.iulian.
de dã.infec.vbi Inno.dicit Bart.fuisse sibi cõtrarium:qui Imol.
idem tenet in.d.§.qd habet.qd et tenet Pau.de ca.ibi.et idem te
net Ange.in.l.mancinus.C.ad trebel.et idem tenet Jac.de are.in
tractatu excussionis. Idem Bald.in.l.fi.§.j.ff.si cer.pe.et cuz glo.
et doc.communiter dicunt q vbi est notorium non requiratur ali
qua discussio in.l.decem.de verb.obli.et in.l.fi.ff.si certuz pet. Mi
randum est si quis dicere attentat q requiratur pnũtia discussio
nem esse legitime factam:cũ vbi non datur subiectum non datur
qualitas:attento q qualitas sine subiecto esse non potest.l.ei qui
in prouinciam.ff.si cer.pe.et.l.ij.ff.de vsufru.et.l.adeo.§.q si toto.
ff.de acqui.re.do.vnde si non est facta excussio quo colore põt pro
nuntiari discussionẽ legitime factam. Si autem diceremus requi
ri pnũtiari discussionẽ nõ reqri ppter notoriũ haberet aliquẽ cõ
lorem. Cum itaqz sint opi.hincinde et inter doc.quos vidi sunt plu
res tenentes partem negatiuam q affirmatiuaz.iudex qui potest
opi.euitare non prudenter facit se inter conflictãtes et in discrimi
ne ponere cum possit conflictum euitare pronuntiando discussio
nem legitime factam mandata legitima decimum soluẽdũ et cau
sam compromittendam vnã simul et nihil obstabit:et id facere de
18 bet.† Cum doc.passim teneãt q exceptio discussionis nõ facte nõ
vitiet processum prius factum:prout voluit Bar.in.d.l.psecutio
ne.et auf.ibi posita.et in.l.si mancipium.§.si communi diuidũdo.
de euic. Et hinc est qd sufficit fieri in quacũqz parte iudicij:put di
cit Bal.in.l.j.C.q in frau.cre.et Bald.in.l.si rem.§.fi.ff.de pigno.
act.et Alber.galeo.in sua magna.et Jac.in.l.platã.C.de sen.vn
de si fieret pendente iudicio sufficeret et iudex pronuntiare qd ob
stat si ante lit.contest.facta est et constat iudici esse factam quomi
nus pronuntiare debeat legitime factam:cũ simus in tẽpore quo
fieri posset si facta nõ esset:et si facta est frustra amplius fieret:et iu
diciarij actus non debent frustratorie fieri.l.si pretor.in prin.ff.de
iudi.et.c.j.eo.ti.li.vj.itaqz iudex tenetur et debet pronuntiare si p
nũtiatio requiritur. Et p hanc viam euitabit illam aliam difficul
tatem an standuz sit faciei petitionis in qua Bar.tenet q sic in.l.
ex quacũqz.ff.si quis ius di.nõ ob.et Raph.Ful.ibi.et multi sequũ
tur.et i hac ciuitate hacten fuit hoc passim sine difficultate quasi
semper obtentum:et ista est veritas:et consuetudo facit ius et est

optima.ll.interpres.l.cū de interpretatione.de.ll. Et maxime negari nō dz qd si in libello narrat qd pmissores pmiserūt restituere bona q petunt. Et ipsa pmissio est inter cetera cā fundamenta lis ipsius libelli que nō requirit discussionē dz in hoc stari z procedi absqz discussione: itaqz cū hoc deducatur in libello z etiam plura alia narrantur fm que dz procedi: ad cōpromissum nō dz iudex

19 abstinere a prouincia super cōpromisso fiendo.† Non ob. qd dz qd citatio requiritur super quo etiam sunt opi.qz Bal.in.d.l.fi.§.j.ff. si cer.pet.dicit qd non est necessaria citatio: qz iste pcessus discussionis non fit cuz tertio possesso: e vel fideiussore: adeo qd si non precedit citatio non potest obijci qd nō sit seruatus ordo in discussione: z sic qd nō valeat: non tamen expedit fieri sine citatione: quia

20 tunc poterit cōuentus docere qd sunt bona.† Facit qd als habet in.l.sed si hac.§.ptor.ff.de in ius voc.vbi traditur theorica qd cause cognitio que hz fieri ante iudicium inchoandum nō requirit citationem. Ideo cum excussio habeat fieri ante iudicium inchoandum cum possessore non requirat citationē intelligo de necessitate vt actus als non valeat. Doceat aūt adhiberi: qz in vnoquoqz actu in quo quis ledi potest requirit citatio.l.de vnoquoqz.de re

21 iudi.cum cōcordan.† Et hinc est qd lz in qualibet interlocutoria in qua cadere pōt lesio alteri⁹ ille citari debeat vt ibi: tñ si nō citatur regulariter interlocutorie late fine citatione eius q ledit valēt theorica est Inno.z Joan.an.in.d.c.auditis.de procu.z in.c.que relam.de elec.qd z voluit Jac.but.in.l.nec quicq̄.§.de plano.als §.vbi decretum.post gl.ibi ff.de offi.proconsul.z sequūtur dñi de

22 rota decisio.xciij.z decisio.cccxiij.z decisio.ccccxxxiij.† Et Rō. in l.si opus.de no.ope.nū.idē sentit. dicēs qd in interlocutoria q̄ hz vim diffinitiue requiritur citatio.s.de substantia allegās dños de rota.in.d.deci.xciij. Jmo.autē in.l.qd iussit.de re iudica.z in.d.l.si opus.dicit qd aut est interlocutoria q̄ parat graue preiudicium: z tūc requiritur citatio aut leue preiudicium: z tunc secus: lz Inn. z Jo.an.in.d.c.auditis.loquant de inter locutoria que grauamē graue inferunt: z cū hoc in effectu concordāt Bal.in.d.§.vbi decretum: prout refert Rōta.in.d.l.si opus. Profecto interlocutoria per quam committitur nūtio vt excussori qd inquirat zc. Non est grauis preiudicij: maxime cum possit pars non obstante relatione nuntij docere cōtrarium. Et prout dicit Bal.in.d.l.fi. si cer. peta.z si iudici videret posset eam reuocare.l.qd iussit. de re iud. Et sic cōcordentur opi.qd citatio requiratur ex quo aliquod grauamen pōt aduersario inferri: sed non intātum qd facta fine cita-

23 tione nō valeat.† Multa enim fieri nō debēt: q̄ tñ facta tenent. c. ad apostolicam.de regu.z.l.patre furioso.ff.de his q sunt sui vl alie.iur. Cum itaqz iudici satis appareat rei veritas qd nō sunt alia bona: qz pars conata fuit probare de bonis alibi sitis: z illa nō pbauit. Et insuper opz corā arbitro docere de fraude: z sic qd nō remanserunt bona in quibus creditores possint suum cōsequi creditum. Ut audio qd etiā ex attestatione notari rogati de donatiōe ostēditur aperta fraus ipsorū donātis z donatarior: itaqz iudex audacter dz pronuntiare compromissum attento etiam qd habet scutum narrator in petitione quo indubie se tueri potest attento cōmuni stylo quem puto forte indubium in his terminis.s.qñ intentatur qd donatarij promiserūt restituere: que promissio si vera foret constat qd nō requiretur aliqua discussio. Et vtrum sit vera vel non hz discuti immeritis cause. Non ita contingit in terminis c.si clericus laicum de foro compe.z qñ forensis conuenitur ratione cōtractus vel delicti facti in territorio in quibus terminis doc. variāt: quia in illis terminis id quod deducitur in dubium nō deducitur principaliter: nec in eo fundatur causa petitionis fundamentum est potius delictum vel contractus nō locus: tamē loc⁹ deducitur ad fundamentum iurisdictiōem: z similiter. c. si cleric⁹ laicuz.si recte aduertatur. Ista ergo cautela solet adhiberi ad tollendum omne dubiū. Cōcludo itaqz qd partes iudicis debēt esse in pronuntiando cām compromittendam vt dixi. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.xlvij.

1 Executio laudi seu snie arbitrarie qua via peti debeat.
2 Dos quare dr in certa quantitate consistere: non tñ in quota bonorum vel hereditatis.
3 Legitima hodie quanta sit.
4 Restitutionē in integ.an habeat mulier minor lesa stāte qd lesionis tempore habebat maritum.
5 Heres subit debita z creditorib⁹ defuncti satisfacit pro hereditaria sua portione: fallit in eo qui succedit in re certa.cōsi.seq.nu. 23.
6 Actiones transeunt in heredes etiam fideicommissarios vniuersales actiue z passiue.nu.5.z.7.vsqz ad fi.consi.
8 Uerba sunt intelligenda fm materiam subiectam.
9 Testator in dubio vr se regulare velle cū iuris cōis dispositione.
10 Uerba esse non debent sine virtute aliquid operandi.

¶ Consilium.xlvij.

1 In nomine dñi nostri Jesu christi. ¶ † In hac consultatione de multis querit que quasi omnia aut paruam aut nullam habent dubitationem: ideo breuiter z conclusiue respondebo maiori ex parte. Ideo rñdendo ad primū qsitū dico qd dicti Petrus z Fracisc⁹ ex personis eorum z ex persona dñi Bartoli eorū coheredis tāq̄ eius heredes pñt petere executionē dicti laudi. Et hoc via executiua si lauda ex forma statuti merentur executiōem: prout in multis Italie ciuitatibus vigent talia statuta: als per viam actiōis si put assolet cōpromissuz fuit vallatum stipulatiōe.l.diem pro fer

2 re.§.fi.ff.de arbi.als pareť metu pene.l.j.C.de arbi.† Ad scdz autem quesitum rñdeo qd dos predicta non est quota bonoruz nec quota hereditatis: sed cōsistit in certa quātitate: lz dos sit qd vle: eo quia pōt de se recipere augmentum z diminutionē: put grex z peculium z hmōi.vt no. Bar.in rubrica.ff.so.ma.sed nihil refert

3 quo ad presentem matetiam.† Circa tertiā dubitationē rñdet qd legitima est tertia oīm bonorum si sunt quatuor filij succedentes aut pauciores si sunt plures est dimidia: vt est casus i auf. nouissima.C.de inoffi.te.ideo si sibi succedebant soli tres filij: prout videtur presupponi in pūcto: tñ in themate: presupponitur qd Antonius eius maritus habebat etiā filias legitimas: ita qd mihi psuadeo qd z filie pdicte erant filie dicte Francisce: licet potuerint esse suscepte ex alia vxore. si autem fuissent alie due filie successibiles: tunc legitima fuisset dimidia per.d.auf.nouissima: tñ in laudo solum reseruatur legitima trium filiorum masculorum: forte qz nō erant filie Francisce vel forte excludebantur ex forma statutorum Ideo si sic est legitima reseruata ē tertia bonorū dicte Francisce. Et ista legitima debetur huic filie q̄ prout presupponitur successit in tribus partibus hereditatis ex substitutione vltimo loco facte in testō dicti Antonij. Et licet ipsa nō successerit ex directa substitione: quia nō ex vulgari: quia primi substituti adiuerunt.l. post aditam.C.de impub.nec ex pupillari: quia illi puberes z extranei iuxta.l.moribus.z.l.in pupillari.cum simi.ff.de vulg.z pupil.tñ legitima non detrahitur per.l.si fundum per fideicommissum.§.fi

4 na.z.ll.seq.ff.de leg.j.† Ad quartum autē consultationis quesitū rñdeo qd pretor concessit minoribus lesis sui facilitate vl dolo aduersarij integ.resti.gñaliter vt in toto titulo.ff.z.C.de mino. Nec distinguūt an habeat maritum an vero nō habeat: cū z videam⁹ qd z si habeant curatores restituuntur z aduersus gesta p curatorē vel cū eorū autoritate.l.etiā.C.si tutor vel cu.interue.z etiā si patrē habuerit.l.patri.ff.de minorib⁹.z.l.iij.§.vtrū.eo.tit.etiā si iussu patris: vt ibi.vbi in fi.probatur qd etiam filia nupta restituit. Si itaqz dicta minor in aditione in consulte facta fuit lesa sui facilitate hoc est: qz maior prudēs nō adijsset inconsulte iuxta.l.fin. C. de in inte.resti.mino.tūc est restituenda si lesio pbatur. Nemo eñ

5 restituitur nisi qui ledit.l.z.l.scio.ff.de inte.resti.cum si.† Quantū autem ad sextum z vltimum quesitum res etiam est clarissima: qz constat qd actiones actiue z passiue transeunt in heredes p hrditarijs actionibus.l.pro hereditarijs.C.de heredi.acti.l.j.C. si cer. peta.cum infinitis si. Ideo si dicta filia successit pro tribus partib⁹ dicto Antonio dz p trib⁹ partib⁹ subire debita z sic creditoribus satisfacere pro tribus partibus de quatuor partibus. z licet dicta iura z similia loquātur in heredib⁹. Et dicta filia nō videat

6 forte succedere vt hrs: sed vt fideicōmissaria nō refert: † qz in fideicōmissariū seu fideicōmissariā vlem transeunt actiones: put erant apud heredē qui restituit hereditatem ex trebelliano.l.j.§.j.z.l.facta restitutione.z.l.restituta ad treb.cū si. itaqz pro eis partibus pro quibus consecuta fuit hereditatē pro eisdem partib⁹ tenetur satisfacere creditoribus z soluere debita. Restat rñdere ad scdm qsitū qd hz aliquantisper dubitationis.lz z illa leuis sit.videt eñ dicēdū pma facie qd cū dictus Joānes matthe⁹ fuerit cōdēnatus ad soluēdū trecētos florenos dictis dño Bartholo Petro z Francisco fratrib⁹ z heredibus dicte dñe Fracisce dictus Joānes mattheus z successiue eius successor teneať ad ipsos.ccc.flo.put clare videtur exprimere dictum laudum: cui laudo vr acquiscēdū siue equum sit siue iniquum.l.diem proferre.§.stari.ff.de arbi. z verba snie stricte sunt interpretanda vt iacent etiam si de iure alr fuisset sententiandū q̄ sententiatū fuerit inherendo proprie verborum significationi: licet verba sentētie possent interpretari vt se conformarent cum iuris dispositione z cum tenore petitionis qd est fortius: vt probatur in.l.paulus.ij.ff.de re iu.z in.l.j.C.si plures vna sententia. Nec obstare videntur illa verba pro hereditarijs portionibus z tribus partibus tantum quibus successit zc.quia videtur verificanda z intelligenda qd ideo condēnat in.ccc.flo.quia cōsecutus fuit tres partes hereditarias: z sic pro illis partibus tñ quasi voluerit qd pro illa quarta nihil sit soluendum de dictis.ccc.flore. Ideo dicta filia que successit in dictis tribus partib⁹ ad integros ccc.flo.teneať deducta tñ legitima filiorum: prout in ipso laudo

7 immediate subditur.† Tamen predictis non ob. indubitata iustitia est in contrarium.s.qd dicta filia que ex substitutione successit in tribus portionibus hereditarijs dicto Antonio teneať z obligata sit: dūtaxat ad tres partes eius qd est soluendo de dicta summa.ccc.flo.de qua summa est de trahenda legitima filiorū q̄ iam est tertia. z sic remanent restituendi flore.cc.de quibus tres partes sunt.cl.flore.ita qd.cl.flo.habet soluere dicta filia substituta. Nam ad tantundem

ad tantūdem tenebatur dictus Joannes mattheus: ad tātūdē est condēnatus in dicto laudo: nec aliud importat propria vis verborum. Nam licet premittat in laudo qd dict⁹ Joānes matthe⁹ condēnatur ad dandum .ccc. flo. &c. tamen subdit immediate vez pro hereditarijs portionibus et tribus partibus tantum: que verba determinant & restringunt precedētem simplicem condēnationem: hoc est qd habeat Joannes mattheus dare dictos .ccc. flo. pro eius ratis: et sic pro tribus partibus .s. ccc. detracta legitima: nam pro hereditarijs portionibus erat obligatus vt probat l. d. l. pro hereditarijs portionibus. vbi apparet qd significēt illa verba pro hereditarijs portionibus: nō em̄ significāt qd habeāt integra debita soluere vel integra credita exigere qz habeāt hereditarias portiones: sed significant qd eas partes debitorum habet heres soluere quas partes hz hereditatis: & fil'r eas ptes creditorum exigere quas hz in hereditate ita et significant in terminis huius laudi: qz est eadē rō & idem modus significandi: et subiecta materia istam interpretationem suadet. †Et vba sunt intelligēda scdz subiectam materiā. l. si vno. in princ. ff. loca. l. ita stipulat⁹. de vsu. l. eas causas. cum multis si. de condi. & demō. Itē qz acta cause verisimiliter id suadebant & verba ambigua snīe declarant ex actis vt per glo. & doc. in. l. si quis ad exhibendū. de excep. rei iud. †Itez in dubio etiā testator & ɔtrahētes q habēt latas habenas cēsent se conformare cū dispōne iuris: vt per Barto. in. l. iurisiurandi. §. si liberi. de operis lib. per eū Ange. & Paul. de ca. i lectura paduana. in. l. heredes mei. §. cū ita. ad trebel. p Imo. in. l. fi. de cōdi. & demō. & in. c. potuit. in fi. extra de locato. per Pet. de anc. post Bal. in. l. tres fratres. ff. de pactis. & multa possent ad ppositū induci: quāto fortius in arbitro qui assumit ad administrādū iustitiā ptibus vr qd qn pōt ea interpretatio adhiberi adhibeatur vt se conformet arbiter seu arbitrator cū iuris dispōne. insup illa precedēs simplex condēnatio .ccc. flo. restringitur p sequentia vba deducta tn̄ pri⁹ legitima debita iure nature: ex quo datur intelligi qd lz cōdēnauerit in .ccc. flo. nō expressit eam quātitatē vt ea quātitas integra esset soluenda: sed vt denotaretur quātitas dotis integra q pro parte erat soluēda: prout itaqz restringit per illa vba minus proxima deducta &c. Ita & restringitur p vba magis pxima pro tribus partibus tm̄. †Itē al's illa vba essent quodāmodo sine virtute aliquid operandi contra. l. si quando. de leg. j. c. si papa. de priui. lib. vi. Et illud verbuz vez qd nō stat exemplificatiue stat restrictiue. l. fi. in fin. C. in quibus cau. in integ. rest. nō est neces. l. j. ff. de bo. libro. l. in venditione. ff. communia prediorum. itaqz ita restrictiue censetur posita in casu nostro: et sic nos arctant in hāc interpretationem. Laus deo.

Summarium super consilio .xlviij.

1. Successione sunt incapaces femine stantibus masculis statuto terre lucignani quo tm̄ veniūt dotāde. de quo in nu. 2. an neptis possit congrue petere se dotari sup bonis auie: stāte qd auia in testamento suo reliquit quinquaginta mādās qd de bōis suis nihil amplius petere possit: et casu quo possit petere dotem quanta esse debeat dicta dos & a quibus exigi possit stante qd ex quadā substitutione successerit auie ecclesia. per totum.
   Legitime supplementum vel legitimam vltra legatum stāte statuto qd femine excludantur masculis stantibus neptis an in auie bonis petere possit. vsqz ad fi. consi.
2. Dotare non tenetur mater vel auia filiam vel neptem iure cōi.
3. Dispositio legis cessat lege ipsa cessante.
4. Testantium voluntates pro lege habentur.
5. Actio que competat filie vel nepti petenti se dotari virtute statuti vel testamenti.
6. Legitima nepti debetur in bōis auie matre mortua viuēte auia.
7. Legitime supplementū petere an possit neptis ex filia dotata vel dotanda statuto exclusa masculis stantibus licet sibi fuerit qd relictum per testm̄. nu. seq. et. 20.
8. Causa intestati quando trahitur ad causam testamentariam statuto dictante dotata non succedat masculis stantibus.
9. Dotata qd statuto non succedat intelligitur qz dotanti tantum non succedat.
10. Uerba iuris nō sunt ampliāda lz generaliter seu indefinite loquātur: sed sunt restringenda ne inciuiliter intelligantur.
11. Prescriptio statutaria aduersus debitū non petitum infra .xviij. annos presente parte vt valeat probāda est presentia: & an noceat dotis debito non petito. nu. seq.
12. Dotata vel dotanda exclusa statuto masculis stantibus succedit illo repudiante.
13. Adire solus infans non potest hereditatem.
14. Dotis promissio habet tacitam cōditionem si nuptie sequātur: et dos esse non potest sine matrimonio.
15. Prescriptio an currat contra minorem vel absentez. nu. seq. et. 17. vsqz ad nu. 22.
16. Indefinita in exorbitantibus non equipollet vli ex verborum vi propria sed humanitate ideo restringitur.
17. Lex generalis non tollat specialem.
18. Statuta noua simpliciter loquentia recipiunt interpretationem restrictiuam a iure antiquo.
19. Disponenda facilius impediuntur quā tollantur iam disposita.
20. Legitima seu illius suppleměto non pōt grauari filius vel filia. nume. 14. & dos de quibuscūqz bonis pōt solui ab heredibus.
21. Dedictio denotat substantiam: ita qd dos soluenda de bonis intelligitur de quibuscunqz.
22. Dotis portio quanta esse debeat et a quo possit peti. nu. seq.
23. Hereditarijs oneribus non tenetur qui in re certa succedit.
24. Legitima debetur iure necessario & naturali: & dz vt es alienum.
25. Dos loco legitime succedit et debetur vsqz ad quātitatē legitime & an augeatur portio causa tardate solutionis in fructib⁹. nume. sequen.
26. Fructus quo maritus percepit non de bonis dotalibus an restituant heredes mariti.
27. Filij fratrum succedunt tm̄ simul in bonis aui aut fratris pro ea parte pro qua pater eorum si viueret succederet.
28. Dos que non est congrua pōt scdm psonarum dignitatem iuxta patrimonij quantitatem augeri per iudicem.
29. Legitima an dicatur aucta numero filiorum seu filiarum statuto exclusarum.

Consilium .xlviij.

In nomine dn̄i nostri Iesu Christi. †De pluribus in hac cōsultatione querit principaliter de duobus. primo an dicta dn̄a Alexandra dictā dotem petere efficaciter possit. scdo quāta peti possit et a quo possit exigi. †Circa primum vr dicendū qd nō possit dicta dos exigi a plurib⁹. & primo qz cōstat qd de iure ɔmuni mater vel auia nō tenet filiā vel neptē dotare. l. neqz mater. C. de iure do. sed est on⁹ paternū. l. fi. C. de do. pmi. & l. q liberos. ff. de iu. do. de iure aūt muni. silr nō vr qd dotē petere possit: qa statutū disponit qd descēdentes femine nō succedāt extātibus liberis masculis descēdentibus ex masculina linea. Subdit autē qd debeāt dotari si dotate non sunt: sed dicta. d. Alexādra fuerat dotata tpe mortis dicte. d. Lecche† merito deficiūt verba statuti ideo cessat dispō. l. iiij. §. pretor ait. §. toties. de dā. infec. &. l. ita aūt. de admi. tu. & maxime qz cōditionaliter verba sunt plata si dotate non sunt: ergo si sunt dotate non debeant amplius dotari. l. j. §. huius rei. ff. de of. ei⁹ cui mā. est iu. l. q testō. §. mulier. de testa. cum simi. Scdo vr dicenduz qd petere nō possit qz phibita a testatrice qd plus petere nō possit vltra quātitatē quinquaginta flore. in testō ipsi Alexādre relicta †volūtas aūt testatoris seu testatricis habet pro lege. §. dispōat. in auf. de nup. merito &c. †Tertio qz ex dicto statuto vr qd cōpetat actio personalis. l. ɔditio ex statuto: qz vba statuti diriguntur in partē dū dicit qd debeat dotari: & dotatio hz fieri a pte non a iudice: ideo cōditio ex lege. s. municipali cōpetit p. l. j. cū ibi not. p Bar. & doc. ff. de cōdi. ex lege & in. l. qui ad statuas. ff. de acq. reruz do. & qd p Bar. in. l. j. in prin. ff. si qs ius dicē. nō obtēpe. Et cōtra actionē psonalē datur prescriptio .xviij. annorum inter psentes vt est expressuz in ipsa lege municipali. merito cū dicta dos ab initio qd decessit dicta Leccha videt qd fuerit dbita: & abinde citra sint elapsi .xxij. anni. ideo sunt decursi .xviij. anni: quibus aduersus actionē psonalē cōpletur pscriptio statutaria: idcirco dato sine preiudicio qd fuisset debita dicta dos dicte Alexandre tamē vr qd obstet eidē exceptio prescriptionis statutarie. †Tamē his minime refragantibus contrarium puto de iure rn̄dēdū. Nam de iure cōi lz filie vl' nepti nō debeat dos a matre nec ab heredib⁹ matris: tm̄ post mortē matris debetur sibi legitima in bonis maternis: al's testm̄ tanqz inofficiosum rescinditur si exheredatur hodie cum cā olim etiā si preteritur. vt. §. mater. institu. de exhere. lib. l. mater decedēs. l. cum mater. ff. de inoffi. test. & hodie si exheredat vel preteritur sine causa redditur testm̄ nullū in auf. vt cum de appella. cog. §. aliud quoqz capitulum. †Et si aliquid relinquit iure tm̄ institutiōis agitur ad supplementum. §. ceterū. in auf. vt cum de appel. cogn. idem de iure codici. etiā si iure legati. & sic quoquo relicti ti. relinq batur. l. omnimodo. & l. scimus. C. de inoffi. testa. & etiā de iure priueuo autenticorum. vt in auf. nouissima. C. eo. ti. Ex forma autē statuti nō debetur legitima filiabus extantibus masculis ex quo statutum ab intestato excludit: cū legitima sit olim quarta hodie tertia vel dimidia portio eius qd quis est habitur⁹ ab intestato. l. papinianus. §. quarta. ff. de inoffi. te. l. cū querit. l. parentibus. & auf. nouissima. C. eo. ti. si ergo in nihilo sunt successuri ab intesta. & ei⁹ qd nihil est non dat tertia vel quarta vl' dimidia portio vt de se est notissimū. Et ppterea non competit ius agendi ad supplementū legitime que non debetur. †Et lz statutū loquat in successione testati: tm̄ trahitur etiā ad successionē testamentariam hoc est aduersus testm̄ qd solet regulari a successione intestati. ar. l. j. §. vocantur. ff. de bo. pos. contra tab. Et plures super hoc consului & possēt multa adduci & in contrariuz instari: sed non expedit quo ad hāc consultationem. Statutum aūt auferens ius succedendi descendētibus feminis extātib⁹ masculis statuit qd ipse debeāt dotari

quasi loco legitime habeāt dotem. Et lʒ conditionaliter si nō fue- rint dotate videtur dicta conditio intelligenda si non fuerint do- tate. s. a matre vel auia seu de bonis matris sue auie: de cuius here ditate agitur prout in simili legitima a qua per statutum excludit̄ debebatur de bonis eius de cuius hereditate agit̄: ꝛ licet legitimā habuerit ab alio puta a patre: non propterea minus debetur legi tima in bonis maternis vt est notissimum: ita ꝛ nō minus debeat̄ dos de bonis matris: ex eo quia dotē habuit a patre vl' de suis bo 9 nis. † Qđ ꝛ dicendum vr̄ etiā ex theorica cōi que vult qđ si statutū simplr̄ dicit qđ filia dotata nō succedat patri vel matri intelligitur qđ dotata nō succedat dotāti: prout voluit Bal. per tex. cum glo. ibi in. l. j. C. de legi. here. ꝛ. tenuit ibi Pau. de ca. ꝛ dicit idē voluisse ibi Gui. de suz. ar. l. vt liberis. C. de col. idem Pont. cōs. mihi. ccclj. incip. in casu proposite consultationis. al's reperio allegatū in con si. cccclxxxv. item reperio allegatum Pet. de an in cōsi. lxx. lʒ in cō- silijs informis nō dicat. item reperio allegatū Ang. in cōsi. xxij. ꝛ in cōsi. cxxiij incip. testamēti factio. licet in consilijs informis nō dicat. Facit qđ no. Bal. in. l. cū mater. C. de iure do. quē refert et se quitur Pet. de an. in rep. c. canonū. de cōsti. ver. lʒ pone ꝑ statutū. et facit qđ no. Bar. l. l. qui pupillum. ff. de adul. Et legentes ꝛ cō- sulentes hoc cōiter approbant: et ego pluries consulens tetigi et semper ī decisiuis idem censerem: ꝛ hoc vt minus sederet ius cōe ꝛ minus sit a rōne alienū: ita pari rōne dicendū vr̄ in casu isto v̄ba statuti illa dotata non fuerit intelligātur. s. ab ipsa matre vel auia de cuius hereditate agitur. illa eīm v̄ba statuti dicentis filia dota- ta non succedat matri intelliguntur in dotata a matre: ꝛ sic restrin gitur vt minus inīqtatis contineat ꝛ exorbitantie: ita ꝛ in hoc sta tuto vt minus exorbitantie ꝛ iniquitatis cōtineat illa v̄ba si dota ta non fuerit interpretentur. s. ab ipsa de cuius hereditate agitur. facit q: statutū mādat dotari ſm facultatē patrimonij: non decla- rat a quo debeat dotari nec de quo patrimonio: et tū illa v̄ba inde finita sunt interpretanda ab herede matris vel auie: ꝛ de patrimo nio ipsius matris vel auie de cuius hereditate agit̄: ita ꝛ sequētia v̄ba immediata recipiunt interpretationem similē. s. restrictiuam supplendo. s. ab ea persona de cuius hereditate agitur seu de eius bonis: ꝛ illa v̄ba ita indefinita si vl'r intelligerent̄ saperēt absurdi- tatē quādā. Nā si non recepisset congruā dotē nō esset conueniēs qđ nō dotaretur: itaqꝫ dʒ intelligi de cōgrue dotata ſm vires pa- trimonij eius de cuius hereditate agitur: ita qđ prout ꝛ preceden- tia v̄ba interpretantur ꝛ restringūtur: ita ꝛ hec interpretentur et restringuntur vt precedentia. s. qđ intelligatur de dotata de bonis 10 eius de cuius hereditate agit̄: ad que bona hr̄ respecus. † Nec v̄- ba iuris sunt ampliāda lʒ gn̄aliter seu indefinite loquātur: lʒ sunt restringēda ne inciuiliter intelligantur. l. si cui. ff. de serui. ꝛ. l. pē. ff. 11 ad exhiben. † Nec ob. lapsus. xviij. an. ꝛ sic ꝑscriptioni statutarie: qm̄ circa hāc est aduertēdū primo qđ statutū requirit qđ debitor sit presens. est eīm statutū exorbitās imo correctiuum iuris cōis: quia corrigit. l. sicut. ꝛ. l. omnes. C. de prescrip. xxx. vel. xl. an. Et in exor- bitantibus ꝛ fortius in correctiuis que ꝑn̄tiā ponderāt est ꝑsentia probāda per no. ꝑ Jo. an. in. c. j. de tēp. or. ꝛ ꝑ Bal. in. l. si quis nō dicā rapere. de epi. ꝛ cle. ꝛ per glo. ꝛ doc. ī de. fi. de rescrip. ꝛ ꝑ legē tes in. l. si quis maior. C. de trāsac. Qui autem vellet niti ex statuto disponēte ꝙ ꝯtra absentē nō currat ꝑscriptio: ꝛ sic vellet niti, ꝙ nō obstaret prescriptio. xxx. an. haberet probare absentiā per eādem theoricā que hr̄ in iurib' prealle. ꝛ qđ presentia sit ꝓbanda voluit Ja. bu. in. l. fi. C. de lōg. tē. prescrip. ꝛ Ange. in. l. prescriptione. C. in quibus causis nō obijcitur lōg. tēp. prescrip. volētes qđ qui de iure cōi nitit̄ prescriptione. x. an cū titulo ꝛ bonafide hʒ necesse ꝓbare. 12 presentiā fortius qui nititur iure spāli qđ loquitur in ꝑn̄te. † Item est aduertendū qđ anteꝙ mascul' adeat nō debet̄ dos ea rōne: q: si mascul' repudiaret femina succederet vt ꝑ Bar. ꝛ Ange. in. l. j. §. filiam. de bo. pos. ꝯtra tab. Hmōi eīm statuta exclusiua feminarū vendicāt sibi locū masculis adeūtibus: secus si est insuccessibilis vl' non succedit: q: repudiauit prout volūt Bart. in. de. §. filiū. i. j. q. ꝛ in. v. ꝛ Ange. ibi. ꝛ Bal. ī. l. maximū vitium. C. de libe. prete. ꝛ. in. l. in substitutione. de vulg. ꝛ pup. ꝛ in cōsi. suo incip. q: statutū dispo nit. in ordine mihi. lxxxv. ideo aduersus hereditatē iacētē non vi- debatur orta actio seu stabat in pendenti: idcirco nō videbatur qđ curreret prescriptio: ꝛ dato qđ esset orta actio: tamen hereditas est quid incorporeum in quo non cadit presentia vel absentia q: non claudit̄ loco: iō nō vr̄ qđ militet statutum ponderās presentiā de bitoris: ꝛ maxime quia nō est minus facilis ad conueniendū de- 13 bitor absens ꝙ hereditas iacens. † Idcirco cum mascul' vcʒ mar cus tpe mortis patris foret vel infans vel proximus infantie q so- lus non poterat adire. §. neqꝫ. insti. de aucto. tuto. ꝛ. l. potuit. ꝛ. l. si infanti. in fi. C. de iure delib. interim autem non vr̄ militare dispo- sitio statuti q fundat̄ in ꝑn̄tia vel absentia debitoris per supradic 14 cta. † Item dos non potest esse sine matrimonio. l. fin. C. de dona. ꝑpter nup. hinc est qđ promissio dotis censetur concepta sub con- ditione si nuptie sequentur: ꝛ antea non oritur obligatio. l. stipula tionem. l. promittendo. ꝛ. l. dotis promissio. ff. de iure do. ꝛ militat etiā in hoc statuto prout concludit Bar. in. l. titio centum. §. titio.

genero. de cōdi. ꝛ demō. ꝛ Pau. de ca. ibi. ꝛ pluries consulendo in his terminis in quib' statutū excludit simplr filiam ꝛ disponit qđ 15 dotetur lʒ nō transeat sine aliquali dubio. † item est etiā ponderā- da minor etas dicte mulieris: attento qđ contra minorē nō soleat currere prescriptio minor. xxx. an. l. fi. i quibus causis in inte. resti. non est neces. Et lʒ ille tex. loquatur in prescriptionib' que fuerāt statuta a iure veteri ꝑ tex. ibi. in quibus vetera iura ꝛc. tū Bar. ibi intelligat etiā in prescriptionib' statutarijs. Lʒ enim Justinian' autor illius legis non potuerit cogitare de isto statuto nondum edito cogitatione in specie: tū potuit cogitare in genere: ꝛ sic gene raliter prouidere qđ prescriptiones non currāt aduersus minores. et sufficit in genere cogitare. l. qui iure militari. ff. de mili. testō. ꝛ. l. sub pretextu specierū. C. de transac. C. ſm eūdem Bar. ꝛ sequaces nec ob. tex. d. l. fi. C. in. quibus ca. in integ. resti non est neces. qua- ten' dicit vetera iura ꝛc. q: intelligitur qđ vetera iura concedebat restitutionem in integ. aduersus prescriptiones. Uerū aūt est ꝙ ve tera iura concedebant et concedunt restitutiones minoribus lesis eorum facilitate vel dolo aduersarij: et ideo si lederētur prescriptio ne antiquis iuribus vel nouis iuribus inductis: vetera iura conce derent restitutionis ſm eundem Bar. Et lʒ legēdo. d. l. fi. non pla- cuerit dicta rn̄sio Bar. ad illū tex. q: lʒ procederet si illa v̄ba vete- ra iura respicerent solum restitutionem in integ. tū respiciunt pri- mo ꝛ ante oīa ipsas prescriptiones: q: determināt v̄bum concesse runt magis proximum: qđ v̄bum concesserunt determinat prescri ptiones antiquas: sed etiā v̄ba illa vetera iura etiā determinēt ver bum subueniebant: qđ determinat restitu. in integ. ideo responsio Bart. non satisfacit. Et ꝑpterea nonnulli doc. sunt in sn̄ia contra ria. s. qđ si noua lege cōi vl' municipali prouidet̄ de noua ꝑscriptio ne: illa currat aduersus minorem per tex. in. c. constitutus. de in in teg. resti. ad qđ capl'm rn̄det Bar. qđ loquitur ī prescriptione ad- uersus lucrum competēter ponderando ea que habent̄ ī. l. prospe xit. ff. qui et a q. vt latius ibi per eum et sequaces. Item vltra eum ibi loquitur in lege municipali concedente cōtra ius cōmune ali- quod beneficium tēporale. Si eīm ipsa lex noua nō loquitur in mi- nore minor remaneret in dispositione iuris cōmunis ꝛ nō gaude- ret beneficio legis municipalis. ꝛ insup si minori post tp̄s seruaret̄ ipso iure illud beneficium illesum exorbitantia iuris noui amplia retur. Sed vbi lex municipalis cōtra ius cōmune prouidet de pre- scriptione aduersus ius quesitum: ꝛ sic tractat de dāno inferendo 16 vt exorbitantia moderetur: † non in cōuenit si indefinita legis no- ue exorbitantis vel correctiue non equipolleat vl'i: lʒ restringatur vt non comprehendat minores saltem per rationem. d. l. fi. que ra- tio est generalis etiā ad prescriptiones de nouo inductas. Et ma- xime quia indefinita non equipollet vniuersali ex propria vi ver- borum sed ex humanitate probat tex. in. l. si seruitus. ff. de serui. vr. predi. ꝛ Bal. ꝛ Raph. fug. notant per illum tex. ibi. et Pet. de bel lapertica. Bar. et Jmo. in. l. si pluribus. de lega. ij. Non autem hu- manum est qđ idifferēter prescriptio. xviij. an. currat aduersus mi- nores. Ideo dicta indefinita dispositio restringatur per rationem iuris antiqui: put enim est humanum subuenire minoribus lesis per restitu. in in teg. ita et humanum est subuenire eisdem citra re medium resti. in integ. Et maxime quia statuentes ex causa non- ita vrgenti moderant dictam prescriptionēʒ vt non currat debito re absente. Jus autem magis priuilegiat minorem etatem ꝙ ab- sentiam: patet quia prescriptio lōgi tepōris currit aduersus absen tem. ꝛ absenti etiam citra resti. in integ. regulariter. l. super longi. ꝛ l. fi. C. de prescrip. long. tēp. et non currit aduersus minorem. d. l. fi. C. in quibus cau. in integ. rest. nō est neces. Nec ante currebat citra resti. in integ. prout ergo dicta prescriptio limitatur rōne absentie ita a fortiori restringatur rōne minoris etatis: maxime quia ī ab- 17 sente non militabat ratio. d. l. fi. l. fi. C. in qui. cau. ꝛc. † Nec obst. rō quam ponderat ad propositum contra Bar. ꝛ Raph. fulg. ī sepe allegata. l. fi. ꝛ Jmo. in. d. c. constitutus. s. qđ lex generalis nō tollit specialem legem municipalem alicuius loci per. c. j. de consti. li. vi. Quia fateor qđ si. l. municipalis noua disponeret qđ etiā minori curreret prescriptio. xviij. an. dicta. l. fi. eam nō tolleret: loquitur in d. c. j. quando lex municipalis aliquid disponit illa dispositio non tollitur per legem superioris generalem respectu locorū: nec etiaʒ eo casu interpretaretur statutum antiquum per legem nouam ge neralem: cum legem nouā generalem non cogit ꝛ princeps sta- tuens de statuto qđ ignorat: nec statuentes cogitant de lege gene 18 rali postea secuta. † Sed statuta noua simpliciter loquentia ben̄ recipiunt interpretationem restrictiuam a iure antiquo. l. non est nouum. et. l. nam et posteriores. ff. de. ll. ꝛ. l. fi. serui vestri. de nox- li. Et ita etiam potest responderi ad cōtrariū sensum. d. l. fi. quate- nus loquitur de casibus in quibus vetera iura concedebāt prescri- ptiones: ergo a contrario sensu: secus si noua iura concederent ꝛc. Nam tex. ille loquitur in casibus in quibus vetera iura cōcedebāt prescriptiones aduersus minores: quia sunt apposita illa v̄ba ad uersus minores: ideo si noua iura concederent prescriptiones ad uersus minores fatendum esset ꝙ nō seruarentur ille si saltem ipso iure ita sumatur argumentum a contrario sensu Sed ex ratione illius

illius legis antique interpretetur lex municipalis nona simplr lo quens nō faciens mētionem de minore: qd minor seruetur illesus ipso iure eo casu quo al's cōpeteret restitutio. saltem hoc casu quo
19 rōne absentie impeditur dicta prescriptio.†Facit qꝛ facilius impediūtur disponenda ꝙ tollūtur iam disposita.c.ad aplicā.de re. et.l.patre furioso.de his qui sunt sui vel alie.iur. Preterea si secus diceremus sequeretur vnum inconueniēs: qd si quis titulo z bōa fide possideret rem mobilem minori spatio.xviij.an.quinimo forte spatio.xxv.non prescriberet: cū a maioritate rōnis nō inducat legum correctio: z sic nō corrigatur.d.l.si.q hoc casu disponit qd minor sit illesus: cū hoc casu pscriptio foret inducta aduersus minores: z sic hoc casu prouidet illa lex: z tñ curreret aduersus actionē personalē: q prescriptio magis faciliter inducitur. ne.ergo deueniatur in hmōi inconuenientias dicamus qd dictuz statutū nō intelligatur in minore. Ex quibus oibus mihi persuadeo qd dicta prescriptio nō sit decursa: z per cōsequēs dicta dos peti possit ab
20 heredibus Cecche.†Nec obst. qd testatrix prohibuit plus petere de bonis suis: qꝛ rñdetur qd ipsa testatrix nō potuit filiaz priuare ab eo qd sibi a iure conceditur: prout videmꝰ in legitima.l. qm̄ in prioribus.C.de inoffi.test.cum eadez sit ratio in hac portione sibi debita ex forma statuti que reputatur necessaria: prout doc. dicūt de illa tertia dotis q debeꝫ marito ex forma statuti: z illa de qua in auẽ.preterea.C.vnde vir z vxor.prout de eis per doc.ibi.z in.l.si cum dotem.§.si pater.ff.so.ma.z in.l.hmōi.§.cuz pater.de lega.j. insuper ista dos debetur ab heredibus: z pñt illaz dotem dare de quibuscūqꝫ bonis volunt nec petitur de bonis Cecche: sed ꝑpter
21 bona z hereditatem Cecche.†Dictio aūt de denotat substantiaz prout dicit Bal.in.c.pe.de offi.leg.allegās.l.j.§.videmꝰ.de ꝗñg. cum emā.lib.z idem ꝑ eūdez.§.dicit in.c.in veteri.de elec.vbi etiā allegat magistrū sniarū lib.j.di.xxvj.in fi.Et licet hec videatur rigorosa: tñ prima est satis plana in rei veritate: et hec circa pmū.s.
22 an dicta dos debeatur z peti possit.†Deueniēdū est mō ad secūduz.s.a quo z quāta possit peti: et hoc scōm est bimembre vt desc constat. Circa primuz.s.quis eam soluere debeat: rñdetur qd si dicti fideicommissarij pretendunt habere hereditatez dicte Cecche tanꝙ restitutam eis re vel verbo: prout presuppono qd pretēdāt volentes bona hereditaria possidere vigore substitutiōis fideicōmissaria: nec puto qd super hoc fiat hesitatio. Tūc ipsi fideicōmissarij teneꝫ ad istud onus dotis: qꝛ est onus hereditariū iniunctū a statuto heredi: z restituta hereditate in fideicōmissariū transeūt onera hereditaria.l.j.in prin.z.l.qui quadringenta.ff.ad trebel.et §.restituta.insti.eo.tit.cum fili. Et cum laudatuz sit qd.d. Blasia de bonis dicte Cecche solum habeat rem certaz z ipsi fideicōmissarij habeant vniuersam hereditatem: z bona dicte Cecche z partes acquieuerint laudo cēseꝫ vniuersa hereditas restituta: ex quo fideicōmissarij vniuersa tenent volente herede.l.facta.in princ.ad
23 trebel.†Qui aūt succedit in re certa non tenetur oneribus hereditarijs l.quoties.C.de heredi.insti.idcirco clarum arbitror qd onꝰ istud dotādi pertineat ad fideicōmissarios. Circa scōm aūt.s. quāta habeat esse dos congrua vidi sepe consultum ab integerrimi iudicij z famosissimo preceptore meo dño Benedicto capra: qd nō debet esse minor legitima fretus autoritate Bal.qui in cōsi.inci. statutum habet tria capita.vbi formaliter ad propositū sic inqt caplm de patruo est intelligendum eque z arbitrio boni viri.l.j. de leg.ij.et.l.si filie.de lega.iij.cum enim vnica sit puella pinguius
24 est dotāda: ita qd saltem habeat legitimā.†Nunꝙ em̄ bonus vir arbitrabitur qd legitima filie sit auferenda que dr es alienuz z debetur iure necessario et naturali.l.cum ratio.de bo.dāna.l.si quis
25 in suo.C.de inoffi.test.†ita formaliter ad contextuz inquit Bal. in.d.suo consilio.qui idem concludit in cōsilio in ordine. cccxxiiij. incip.materia diuiditur in duas partes.in quo ad contextum sic inquit.z si queris quāta debet esse dos rñdeo cuz succedat loco legitime debebit in quātitate esse vsqꝫ ad mensuram legitime: vt.c. de sac.sanc.eccl.auẽ.si qua mulier.z si pater haberet multas filias seruabitur ille modus in distributiōe dotis qui seruatur distributione legitime portionis.arg.l.j.§.si pater.ff.de coniungē.cū emā. liber.idem etiam concludit Sali.in sua disputa.que incipit statuto cauetur.dicens qd habens arbitrari congruam dotem nō poterit arbitrari minꝰ legitima: vt colligi potest ex tex.auẽ.res q.C. commu.delega.z idem concludit idē Sali.in.d.auẽ.res que.z idē dicitur consuluisse Ange.consilio.cccx.incipiē.dominus Gregorius.licet in meis consilijs Ange.non reperiam: licet pfatus dominus meus omnes dictas autoritates non alleget. insuper reperio allegatum dñm Alexādrum de imo.doctorē nostra etate preclarissimum idem consuluisse. Ego autem pluries consulendo tenui qd alio non docto bonus vir non debet arbitrari qd sit minor legitima: z ita procedant dicte autoritates: tñ ex qualitatibus personarū z facultate patrimonij z consuetudine regionis forte posset secus arbitrari. Nisi autē cōsuetudo aliter suaderet nō esset prudentis arbitrij boni viri minorē quantitatem congrue dotis arbitrari ꝙ esset legitima recedendo a doctrina tantorum doctorum. Et ita etiam vna mecum consuluit famosissimus doctor.d.Bal. de bartholinis cōpatriota z pater meus. Et ita nunc nō instan-
26 do vlterius concludo.†Utrum autem dicti fructus potuerint repeti per dictū Cecchum z successiue per eius heredes: z per consequēs eius patrimonium censeatur pinguius: z per cōsequens impinguetur legitime quātitas z cōgrua dos debeat esse pinguior: latissime z egregie loquitur excellentissimus.U.J.doctor dñs Bartholomeus suzinus. Non repeto eius dicta: sed pondero ꝙ Bar.in consilio per eum allegato loquitur quando consumit in vsus communes: prout et loquitur tex.in.d.l.fi.de pac.cōuē.itaqꝫ potius sentit hanc partem qd fructus sint per hrdes mariti restituendi quā contra Ang.etiam in.d.l.fi.C.de pac.conuē.hoc idez videtur velle: z alij relati per prefatum.d.consulentem: que opi.videtur multum iuri consona per.d.l.fi.Et amplectenda puto in casu nostro attenta maxima quātitate in qua vir est factꝰ locupletior. Et de facili potuit mulier decipi credens fortasse qd emptiones fierent pro ea vel communi nomine vel tacuerit ob reuerētiaz aut timorem mariti.ex excessiua autem lesione presumitur dolus: iuxta ea que habentur in.l.si quis cum aliter.de verb.obli. et in.c. quintaualliis.de iureiu. Et maxime cum nō appareat qd dicta bona fuerint per vxorez tradita viro: sed maritus illa administrauit que potuit administrare vt negotiorum gestor seu minister prout ponderat Bal.in.l.assiduis.C.qui potiores in pig.habe.his concurrentibus puto amplectendam hanc opi.tanꝙ iuri et equitati consonam ex his que prosequitur latissime prefatus dominus cōsulens non insisto vlterius. Circa hoc est etiam inuestigāduz quāta sit cēsenda legitima dicte.d. Alexādre: cui legitime est correspectiuanda dos fm considerationem suprascriptaz: z prefatꝰ dñs consulens plurimum insistit circa legitimam dicti Marci quāta sit: illa tamen inuestigatio non puto sit multum necessaria: qa legitima filiabus vel neptibus non debetur: sed consideratur quāta foret si non fuissent excluse. Constat autem qd legitima triū est
27 tertia p dicta auẽ.nouissima.†Et nepotes vel neptes plures ex vno filio vel filia habenꝫ pro vno: et eā portionem habēt quā haberet eorum pater vel mater: prout probat text.in auẽ.de here.ab intest.§.j.z in auẽ.de trien.z semi.§.j.succedunt enim intrando locum patris.insti.de hered.que a defe.§.cū filius.z ideo Ange.in l.papi.§.proinde.de inoffi.testa.dicit no.qd nepotes semper succedunt in portionem eādem in quā succederet eorum pater: idē no. ibi Ponta.d.§.proinde.loquitur in legitima: qd maxime dicēdū videtur qn̄ concurrunt cū patruo vel fratribus patruelibꝰ vel cōsobrinis cum succedant in stirpes.auẽ.in successiōe.C.de suis z legi. Nec potest impingere Alexandra dicte Bartholomee qd ipsa est exclusa a marco: ex quo ipsa pariter est exclusa. Nec vna est exclusa contemplatione alterius: sed quia hoc non cōsuluit Alexā-
28 dre consultanti: ideo non instandū.†Concludēdum est itaqꝫ qd dos congrua dicte dñe Alexādre nō dꝫ arbitrari minor duodecima portione totius hereditatis dñe Cecche computato in hereditate ꝙtum locupletatus fuit eius maritus ex bōis suis parapher nalibus. Sꝫ si fm dignitatem personarum iuxta quātitatē patrimonij iudici non appareret cōgrua deberet plus arbitrari. arg.l. quero.z.l.siue generalis.in princ.et.l.cum post.§.gener.ff.de iure do.volunt em̄ doc.s.relati qd non debeat bonus vir arbitrari qd sit minor legitima: nō aūt qd non sit maior. Laus deo.

¶Additio.

29 ¶†Si statutum propter masculos excludit feminas dotatas vl' cum hoc qd dotentur quota sit legitima filij extantibus feminis Bar.suz.in quodaz consi.dicit tres reperire opiñ.vna qd tāta sit quāta si filie non essent excluse prout hanc opinio.tenent Bal.et Jmo.in.l.huiusmodi.§.si titio.de lega.j.Bal.in auẽ. nouissima. in vltima questione.C.de inoffi.testa.z in.l.vnica.in.vj.qstiōe.C. quando non peten.partes.et in.l.vnica.§.in primo.C. de cad.tol. et in consi.quod incipit proponitur qd christianus.et i alio quod incip.super primo.et in alio quod incip.statuto cauetur qd filia. Secunda opiñ.qd sit integra tertia computatis sibi relictis z illis dotibus filiarum exclusarum in illa tertia: fm quam opiñ.consuluit Pau.de cast.in consi.cclj.incip.quoniam fundamenta. idem fuit de mente Bald.in.l.si defunctus.de suis et legi.non reperio qd dicatur: imo videtur velle in primis verbis: z cōsuluerunt. d. Joannes pagliarensis de senis.z consuluerunt.d. Grifo de mōte pollitiano. Item.d.Anto.de rosellis.d.Nellꝰ de sancto Gemini. et.d.Joannes de eugubio et plures alij aduocati Florētini. Tertia fuit opiñ.qd ille dotes debeāt extrahi tanꝙ es alienum: prout hanc opi.tenent Bal.Ang.Raph.in.l.papinianꝰ.§.vñ si quis. per illum tex.et Ang.eadem.l.§.quarta.et Ang.z Jmo.in.l.plane.§.si duobus.de leg.j.et Ang.in.l.vnica.§.in primo.C.de cad. tol.et in auẽ.nouissima.de inoffi.test.z in consi.ciij.incipiē.statuto cauetur qd si aliqs decessit.et in ɔsi.clxxi.incipiē.statutū ciuitatis cortoni.z Cuma.in.d.§.si titio.idē cōsuluerūt Pet de an.z Bar. de sali.z.d.Philippus de corni.idem multum solēniter consuluit collegium paduanum.U.J.doc.incip.consilium factuz sup quo consiliū queritur dicens qd hanc questionem publice disputasset z sibi hec vltima pars placuit.

¶ Summarium super consilio .xlix.

1 ¶ Arbitri qui laudauerunt in parte summe totius que coram eis petebatur et in reliqua parte nihil dixerunt an valeat laudum per totum.
2 Arbitri habēt iurisditiōem a iure delegatam forma legis municipalis et iudicibus delegatis equiparantur. nu. 4.
3 Sententiando iudices semel siue male siue bene siue nulliter cēsentur functi officio suo saltem quo ad sententiam.
5 Id qd in vno conciditur vr̄ in alio denegatum.
6 Argumentum a cōtrario sensu qd valet in contractibus an trahatur ad sentētias. nu. seq. et nu. 13.
7 Sententia quasi contrahimur.
8 Laudū latum post tēpus cōpromissi an valeat.
9 Laudū latum in tēpore non diffiniēdo totū negotiū an reddatur nullum. vsqz ad fi. consi.
10 Sententia lata super parte non tenet.
11 Snia dz finem liti z controuersie imponere et simul negotium in totum diffinire.
12 Snia arbitri nō lata sup toto nō facit cēseri arbitrū functū officio suo vt possit iterato iudicare. idem in iudice delegato.
13 Snia reo in vno ɔdēnato dz a residuo absolui: al's snia est nulla.
14 Snia expresse lata in parte nō inducit tacitā residui absolutiōem vt possit iterato sentētiari veluti nulliter sentētiatū.
15 Capitula quot sunt tot esse censentur cōpromissa seu contractus.
16 Instātia iurisditionis qñ dicatur expirata. nu. seq. vsqz ad fi. cōsi.
17 Uerba debent attendi in quem dirigantur.
18 Iudex de re de qua cognoscit debet iudicare.
19 Arbitri cōpromissum acceptantes laudare coguntur.

¶ Consilium .xli.

In nomine dñi nostri iesu Christi. ¶ † Uidet in hac cōsultatiōe dicēdū qd dicti arbitri z tertius scdo loco deputati ex forma decreti dñi nō teneanť z volētes nequeāt laudare † ex duob⁹. z primo qr ipsi arbitri ita electi ex forma iuris municipalis habēt iurisdictionē delegatā a iure. c. ab arbitris. de offi. deleg. lib. vi. et ibi glo. z habetur in. l. aptissimi. z in. l. fi. C. de iudicijs. † iudices aūt delegati semel sententiando siue male siue bene siue valide siue nulliter cēsenť functi officio suo saltē quo ad sentētiandū. l. iudex post q̄. ff. de re iudi. z. l. si vt ꝓponis. C. quō z qñ iud. z. c. in literis. z. c. querēti. de offi. deleg. Et est regula indubitať p doc. tradita in dictis iuribus: iō dicti arbitri z terti⁹ tāq̄ iudices delegati nequeāt amplius sentētiare qn insup etiā arbitri cōpromissarij extraiudicialiter. † Ex volūtate electi videnť laudādo functi officio suo etiā si nulliter laudauerint: cū dicti arbitri soleāt iudicibus delegatis cōparari. c. vno delegatorū. extra de offi. deleg. z ibi no. z facit. l. j. ff. de arbi. cū itaqz dicti arbitri z terti⁹ iam laudauerint qualecūqz fuerit laudum vr̄ qd nequeant amplius sententiare seu laudare. † Et maxime quia vr̄ laudum: validum nam vr̄ sup toto iudicatum: nā ex quo petebantur centūoctoginta z ɔdennať reus in cētum in alijs vr̄ absolutus quia qui de vno dicit de alio excludit: z ecōtra. l. cum pretor. de iudi. c. nōne. de presump. † Et in contractibus admittitur. argu. a contrario sensu. l. inter socerum. §. cū inter. de pactis dota. z. l. eum qui ita. §. qui ita. de verb. obli. † ergo pariter in sententijs in quibus quasi contrahitur. l. iij. §. idem scribit. de pecu. Nec obstat. l. in hoc iudicio. ff. fami. herci. vbi sentētia non lata super toto nō tenet: quia in illis terminis petitur hereditatē seu bona hereditaria diuidi inter pluresqi non sentētiať super oibus nō valet: qm̄ nō potest dici ab alijs absolutus: quia quo ad alios remanet indiuisa et diuidēda. Ideo per cōtrarium sensum non dirimitur tota lis. sil'r videtur rñderi posse ad. l. qualē. §. dicere. seu. l. dicere. qm̄ ibi presupponitur qd snia nō imponebat finem toti controuersie: sed in casu nostro videtur imponere fine toti cōtrouersi ratione directi z ɔtrarij sensus iunctorū simul. † Scdo ex alio vr̄ dicēdum qd amplius iudicare nequeant: nā eis iniungiť qd intra certū tēpus cause coram eis terminenť: qd tēpus est elapsum: ideo vr̄ qd postea si iudicarent snia non teneret: prout nō tenet de iure cōi snia lata post triennium statutum a iure iudicibus est nulla ipso iure. l. properādum. in ꝓnc. C. de iudi. et in. l. fi. C. vt intra certuz tempus cause criminales termi. Et expressius in. c. de causis. extra de offi. de leg. vbi est expressum q̄ si delegať causa intra certum terminū terminanda seu decidenda elapso termino expiret delegatio: vt ibi est expressum: ita z si arbitris per ius municipale est commissa arbitris causa intra certum terminuz deciden da finito termino expiret compromissum et officium arbitri q solet equiparari iudici delegato vt supra dictum est. Et maxime arbiter iuris qui iurisditionem a iure delegatam censetur habere. d. c. arbitris. et supradictum est itaqz cum per statutum iniungatur qd causa debeat terminari intra. xx. dies. ergo videť qd elapsis dictis. xx. diebus postea non debeat per ipsos arbitros et tertiū sententiari. † Tamen his minime refragantibus in contrariuz puto iustitiam satis planam. s. q̄ dicti arbitri z tertio possint z debeāt iterato laudare z sententiare. † Nam sentētia lata super parte nō tenet. d. l. in hoc iudicio. fami. hercis. † debet enim sententia z laudū imponere finem toti controuersie. de. l. dicere. ff. de arbi. z gl. in l. j. C. si aduersus rē iudi. † Et sententia arbitri non lata sup toto facit censeri arbitrum functum officio suo: adeo qd pōt z dz iterato iudicare. d. l. dicere. z. l. qui tamen. in prin. ff. de arbi. z ideo quādo non fertur super toto potest arbiter z iudex iterato pronuntiare: prout dicit Bart. in. d. l. si vt proponis. † z ideo quando reus condēnatur in parte debet a residuo absolui: al's sententia est nulla prout dicit glo. in. l. j. C. si aduer. rem iudi. qd z volunt ibi Bar. z doc. communiter omnes. Nec obstat qd in contrariū adducitur de argumento a contrario sensu qd admittitur in contractibus: z pari ratione in quasi contractibus. Et argumentum q plurib⁹ propositis de vno affirmat vel disponit in alio videť secus facere vt in contrarium supra deduximus: quia respōdetur qd et si omnia predicta fateamur in casu nostro: tamen nihil obstāt: nā contrarius sensus si condēnamus in parte est qd in residuo nō cōdēnamus: non autē q̄ absolut⁹ a residuo. Et hoc modo qui de vno affirmat de alio negat: nam in residuo non condēno z sic nego cōdēnare in residuo. † Et ideo remanet communis z fere indubitata sententia doctorum omnium: qd si condēnatio fit in parte non censetur a residuo absolutio: z ideo sententia est nulla prout superius est dictum: z subsequenter censetur nō sententiatū ꝓut nota. per glo. in. d. l. quid tamen. ideo idem iudex potest iterato ꝓnūtiare etiam si sit arbiter vel delegatus p supradicta. † Et hoc si est vnicum compromissum: secus forēt plura compromissa: quia plura essent separatim in compromisso specificata vt probatur in. d. l. quid tamen. tunc enim quot sunt res specificate seu capitula tot cēsentur compromissa. l. scire debemus. de verb. obli. l. neminē. ff. de leg. ij. tunc enim sententiando super vna re vel caplo cēseť sup toto caplo z vna controuersia pronūtiasse: ideo tenet z nō potest amplius sententiare. d. l. quid tamē. z. d. l. iudex postq̄ i sui generalitate. † Nec videtur obstare qd sunt elapsi decē dies: nā est aduertendum qd qñqz tēpus limitatur adiectum iurisdictiōi qñqz imponit metam instātie: qñqz cause qñqz iudici seu parti. Primo casu cōstat qd si iurisdictio ɔcedit ad tēpus post tps cēsetur iurisdictio denegata: ita loquitur. c. de causis. de offi. deleg. cum enim mandatum iurisdictiōe limitať ad tps finito tēpore expirat mādatum vt ibi est text. sunt enim diligenter seruandi fines mādati. l. diligenť. ff. mādati. z. c. cū dilecta. de rescriptis. z. c. cum olim. de offi. deleg. cum si. Quatenus ergo exceduntur fines mādati nihil agitur: sil'r non valet snia si tēpus ꝑfigitur instantie. l. properādū in prin. C. de iudi. Nec dz ferri post tps saltem cōdemnatoria seu pro actore si prefigiť cause. l. fi. C. de tpibus in integ. resti. et. l. fi. C. vt intra cer. tēpus. z. C. vt cause tam ciui. q̄ crimi. l. j. secus autē si tēpus prefigitur iudici: qr mādatur qd cām expediat intra tale tēpus. tunc enim durat postea iurisdictio z instantia z causa nō est sopita: ideo post tēpus elapsuz iudex potest sententiare: qr nō est limitata iurisdictio nec finita instantia nec sopita lis vel causa: sed artatur iudex vt litem terminet intra tempus: prout volunt Cy. Bar. Bal. Ang. z ceteri fere omnes legentes in. d. l. properāduz. in princ. C. de iudi. Io. an. in addi. Spe. in tit. de offi. deleg. §. restat. versi. quid si statuto. addi. magna. z. d. Ant. Imo. z Pano. in. d. c. de causis. quasi statutum duo faciat. vnum quia mandat iudici vt causam decidat: aliud vt decidat intra terminuz. arg. l. cels⁹. ff. de arbi. z. c. cū dilecti. de dolo z contu. Si itaqz alterū preceptum non obseruatur. s. qd determinet intra terminum debet obseruari aliud. s. primum vt determinet vt eisdem iurib⁹ probatur. Qd autem in casu isto nostri decreti censeatur terminus prefixus iudici nō iurisdictioni instantie vel cause ex duobus demonstrat. primo quia verba decreti diriguntur in iudicem: ideo iudici censetur iniunctum z terminus sibi assignatus: vt al's dicitur p Bar. z doc. in. l. j. ff. de ɔdi. ex lege. s. qd pōderāda sunt ꝟba legis de nouo alis qd disponētis. † Nā quādo verba dispositiua legis noue diriguntur in iudicem censetur iudici iniunctum qd per officium suuz nobile id faciat. Sed quando verba legis noue diriguntur in partē censetur ius attributum parti: z sic obligatio z actio datur a iure actionis petere possit prout tradūt doc. ibi z vbiqz. Sic z al's pōderatur in quem verba diriguntur per glo. s̄m Dy. singularē in l. lucio. de leg. ij. quam docto. communiter sequunť que pōderat: an verba testatoris dirigat verba legati in heredem q legato obligatur: an vero dirigatur in legatarium. qd etiā not. in. l. plane. j. §. fi. de leg. j. Cum itaqz in casu nostro verba decreti z sic legis noue dirigantur in iudicem. Quia ad propositum sic dicit: qui secundi arbitri cogantur modo z forma superius declarata acceptare: et postea intra terminum. xx. dierum a die acceptationis laudū seu arbitramentum in scriptis solēniter ferre debeāt zc. Et sic nō diriguntur verba iurisditiōi cause vel instantie: sed diriguntur in iudicem: ideo iudicem afficiant non causam iurisdictionez vel instātiam. qd z demonstratur: quia in casu quo non feratur laudū seu arbitramētum intra. xx. dies decretum illud vltra procedit disponendo in iudicem: non autem quicq̄ tangēdo circa iurisdictionē causam

causam vel instantiam: solum enim imponit penã arbitris ⁊ tertio non sententiantibus intra tẽpus .xx. dierũ. Ex quo demõstrat᷑ qđ tpis assignatio afficit arbitros nõ cãꝫ instãtiã vel iurisdictionẽ. Et hoc apte põderat Panor. in .d. c. de causis. dicẽs qđ si statutũ prefigit terminũ ⁊ imponit penã iudici non diffinienti intra terminum tunc cẽsetur statuisse terminũ iudici non iurisdictioni cause vel instantie: prout hoc determinat Jo. an. i. d. §. restat. fm eũ. Et alias ponderãt doc. circa legem prohibẽtẽ aliquid fieri: vtrũ si contra fiat imponat penam necne: ad finẽ an ipse act⁹ afficiat᷑ hoc est reddatur nullus necne. Cum itaqꝫ ꝟba decreti dirigãtur in arbitros ⁊ tertium ⁊ ipsis si contra faciãt imponat᷑ pena: ⁊ de iurisdictiõe causa vel instantia nihil dicatur vr̃ satis intrepide cõcludendũ qđ tps cẽseatur arbitris assignatũ: adeo qđ possint ⁊ debeant postea laudare per supradicta. qđ ⁊ persuadetur: qꝛ in codẽ decreto ꝑ similia ꝟba assignatur primis arbitris tẽpus .xl. dierũ sub pena: ⁊ tñ tenẽtur postea laudare: ex quo demõstratur qđ decernens ꝑ hmõi decretum intendit imponere metam iurisdictiõi cause vel instantie: sꝫ solũ arctare ⁊ instigare arbitros vt celeriter causam expediant. ita ergo iudicetur qđ voluerit in sil'ib⁹ verbis postea positis circa secũdos arbitros. ex precedẽtib⁹ eñ sequẽtia interpretantur. l. si seruus plurĩũ. §. fi. de lega. j. ⁊ l. heredes palã. §. sed si notã. de testa. Accedat qđ no. Bar. i. l. cẽturio. post mediũ. ver. vl' quid si in precedentibus. col. x. ff. de vulga. ⁊ pu. dicẽs qđ si idẽ ꝟbũ cõmune seu equiuocũ reperitur in qua pte testamenti positum vno modo si in alia parte testamẽti ponit᷑ simpl'r: ita qđ potẽst recipere vtrãqꝫ interpretationẽ: ⁊ al's forte in dubio reciperet aliam interpretationem: tñ recipit illam significationẽ, in qua reperitur a testatore illud verbum positum in alia parte testamẽti: ita ergo ad propositum in casu nostro per predicta. Remanet ergo conclusio qđ post .xx. dies possint iudicare ⁊ lis censeat᷑ pendere coram eis. Et ita hoc anno in similibus terminis circa nostrũ statutum qđ imponit arbitris intra quãtum tẽpus debeãt laudare sub pena fuit in curia nostri potestatis determinatũ. † Et quia

18 de qua re iudex cognoscit dꝫ iudicare. l. de qua re. ⁊ l. solem⁹. ff. de iudi. ⁊ c. cum ecclesia sutrina. circa fi. de cã pos. ⁊ ꝓprie. ⁊ mun⁹ iudicandi est necessarium. l. munerum. §. iudicandi. ff. de mune. ⁊ ho

19 no. † Et arbitri cõpromissum acceptantes coguntur laudare licet regulariter acceptare non teneãtur. l. iij. ff. de arb. ideo ex quo in casu nostro acceptauerunt ⁊ de causa cognouerunt debẽt decidere cãm per dicta iura: licet postea non incidant in penam decreti si negligunt. Laus deo.

¶ Summarium super consilio .l.

1 Rei vendicatione vel publiciana qꝛ dicat rem ad se pertinere iure dominij vel quasi ageuti que sint necessaria probare ⁊ qñ legitime per eum dicatur probatũ. per totum consi.

2 Libello alternatiuo agenti in cã rei vẽd. vl' publicia. simul: ⁊ sic in re dominij vel quasi sufficit probare alterum ex alternatiuis.

3 Dominium rei non dꝛ translatum absqꝫ rei traditione.

4 Publiciana actio que datur quasi dominio requirit acquisitionem possessionis. nu. seq.

5 Usucapiendi vel prescribendi cõditio nõ requirit᷑ absqꝫ possessiõe.

6 Heres dicit᷑ iura defuncti sibi continuare et non de nouo querere.

7 Prescriptio minor .xxx. an. non prodest possessori absqꝫ titulo.

8 Heredi iura defuncti non possunt cõpetere actiõe hereditaria que ipsi defuncto quesita nunꝗ̃ fuerunt.

9 Actiones defunctorum in heredes transeũt pro hereditarijs portionibus. nu. seq.

10 Dominium vtile queritur possessione .xx. an.

11 Prescriptio .x. an. causat vtile dominium cũ possessione inter presentes ⁊ cũ titulo. et. nu. 14.

12 Prescriptione .x. annorum nitens necesse habet probare presentiam partis.

13 Presens in ciuitate sua quis presumitur esse et non presumitur absentia.

14 Prescriptio quãti tpis currat contra presentes: et qs in materia prescriptionis dicatur absens vel p̃sens. nu. 11. ⁊ an sufficiat litis cõtestatio vel libelli porrectio vel vtrũqꝫ simul reqrat᷑ ad p̃scriptionem interrũpendam. vsqꝫ ad fi. consi.

15 Protestatio causat malã fidem emptoris.

16 Fama legitime non probat de se.

17 Pertinere verbum est latum.

18 Euictionis remedium perdit ille qui articulis rñdẽdo fatetur de intentione agentis nisi tunc probet de bono iure actoris.

¶ Consilium .l.

1 In nomine domini nostri Jesu Christi. ¶ † In causa vertẽte inter Thadeũ agẽtem ⁊ Gasparem ⁊ Dyanam reos ɔuentos: cũ a me querat᷑ ex his q̃ vidi: que habeant esse ptes iudicis. Animaduerto qđ rei conuenti ex duplici capite vel altero eorum solent reportare victoriam. Uno ex non iure agentis eo quia non ꝓbat intentionem suam prout in libello deducitur. l. fi. C. de rei vend. et. l. qui accusare. C. de eden. ⁊ cum ecclesia sutrina. in fi. de causa pos. ⁊ proprie. cum infinitis similibus. iuncta. l. vt fundus. ff. cõmuni diui. et. c. licet ely. de symoni. ⁊ cle. sepe. post principium. de elec. Ex alio capite ex iuribus ipsorum conuentorum in casu isto videtur ꝙ ex

2 vtroqꝫ capite dicti Gaspar ⁊ dña Juliana foueãt iustitiã. † Nã capiendo primũ caput dictus Thadeus agit rei vendicatiõe seu publiciana: dicens domum quam petit ad se pertinere iure dominij vel quasi: que petitio etiam in ordinario iudicio toleratur. c. abbate sane. de re iudi. li. vj. per glo. in. §. alie. insti. de act. ⁊ in. l. j. ff. de pub. Et sufficit alterum ex alternatiuis probare. s. dominium vel quasi: vt habetur in dictis iuribus. et si neutrũ probat succũbit. d. c. cum ecclesia sutrina. cum concor. Sed dictus Thade⁹ non vide

3 tur qđ legitime probet dominiũ vel quasi. † Nã dicta domus quã petit nunꝗ̃ fuit sibi tradita: ⁊ sine traditione non transfertur dominium. l. traditionibus. C. de pactis. Donator eñ non possidebat: sed possidebãt rei conuenti: ideo nõ tradidit nec poterat tradere possessionem quam non habebat: ideo nõ habet dict⁹ actor dominium nec quasi. Insuper nec ipe donator habebat dominiũ vel quasi. Nam licet ꝓbetur per instr̃m qđ dicta domus fuit vẽdita vãni asserto patri Frãcisci asserti patris salinarij ⁊ Matthei donatoris: tamen non probat᷑ qđ vãnes possederit: nec qđ Frãcisc⁹ fuerit filius vãnis: nec forte qđ mattheus fuerit filius Frãcisci: lꝫ enim articuletur qđ Franciscus decesserit superstitib⁹ salinario et mattheo ei⁹ filijs legitimis ⁊ naturalib⁹ ⁊ heredib⁹: ⁊ pars respõdeat credit de morte ⁊ superistẽtia. s. qđ decessit Frãciscus supstitib⁹ vãnutio ⁊ mattheo: q̃si dicat nõ credũt de alijs articulatis: ⁊ sic non credũt qualitates superistẽtiũ: vꝫ qđ essent filij legitimi et naturales et heredes: si eñ voluissent oĩa cõfiteri rñdissent sim-

4 pliciter credunt. † Dato autem qđ probaret᷑ ꝙ esset mattheus filius et heres Francisci: ex quo ipse Mattheus nũꝗ̃ possedit non quesiuit quasi dominium ex titulo pro herede: tum quia requiritur acquisitio possessionis ad causandũ quasi dominium. l. j. l. tra-

5 ditionem. ff. de publicia. ¶ Non enim queritur vsucapiẽdi vel prescribendi cõditio sine possessione. l. sine possessione. de vsuca. c. sine possessione. de regu. iur. in. vj. ita nec publiciana: ⁊ sic quasi dominium. l. eum qui. in princ. ⁊. l. traditionem. de publi. Datur eñ publiciana ei qui cepit vsucapere ⁊ a possessiõe cecidit: ⁊ datur quasi perfecerit vsucapere: vt probat tex. in. §. alie. insti. de acti. ideo licet in heredem transeat dominiũ ipso iure. l. cũ heredes. de acquirẽ. pos. et ex nonnullis alijs titulis in quibus fallit regula. d. l. traditionibus de quibus ibi. et in. l. si ager. de rei ven. tamen in illis nõ transit quasi dominium seu publiciana: prout voluit Spec. i ti. de loca. §. aũt aliqua. ver. lviij. et Bar. ⁊ Bal. in. l. j. in fi. ff. de publi. et Jo. an. d. Ant. Flo. Jmo. ⁊ Panor. in. c. ij. de csue. ⁊ Dominicus de sancto Geminiano in. c. abbate sane. de re iud. lib. vj. in fine ꝑ̃n cipij. ⁊ sic est communis opi. quam legendo ⁊ consulendo sepi⁹ te-

6 nui: licet quidam contra. † Et maxime hoc videt᷑ procedere ĩ suo herede qui non videtur de nouo querere: sed cõtinuare iura defuncti. l. ij. ff. pro herede. l. nihil. C. eo. ti. l. in suis. de libe. ⁊ posth. ⁊ ideo si defunctus non habebat quasi dominium illud nõ habet suus q non potest continuare id quod non erat apud defunctum. Cũ ergo non probetur qđ dictus Frãciscus habuerit dominium: cũ nõ

7 probetur qđ fuerit filius legitimus ⁊ naturalis vãnis: † Nec probet᷑ qđ tanto tẽpore possederit qđ cõpleuerit prescriptionẽ puta .xx. an. prout requiritur quãdo sine titulo. l. si quis emptionis. C. de prescriptio. xxx. an. ideo non probatur qđ Mattheus habue-

8 rit dominiũ vel quasi etiam si probaret᷑ fili⁹ ⁊ heres frãcisci. † Si itaqꝫ dictus Mattheus non habuerit dominium vel quasi: et sic nec rei vendicationem nec publicianam potuit transferre cedendo actiones et iura que habebat: cum nemo det qđ non habet. l. traditio. de acqui. rerum domi. l. nemo plus iuris. de reg. iur. ⁊ dato qđ habuisset: fuisset translata vtilis rei vend. vel vtilis publiciana: non autem dominium vel quasi qđ est deductum in rescripto: fm cuius formam debet ferri sententia per dicta cle. sepe. Nec de nouo ex titulo causari potuit quasi dominiũ: ⁊ sic publiciana duplici ratione: vna de qua supra. s. quia non fuit secuta traditio seu acquisitio possessionis ex titulo. secunda quia nõ fuit donata ipsa domus: sed Mattheus donauit iura que habebat: et quando qs non donat vel vendit rem sed iura que habet: ille titulus etiam secuta traditione non causat vsucapiendi conditionem: prout voluit post Dy. Bar. Bal. Ange. Jmo. ⁊ doct. communiter in. l. si sic. §. si mihi. de leg. j. Insuper dato qđ ꝓbaretur quasi dominiũ et publiciana dicti agentis: tamen succumbere debet: quia ⁊ conuenti habent quasi dominium et sic publicianam. Nã ipsi habẽt titulum et possessionẽ: quia emerunt: ⁊ ex titulo emptionis nacti sunt possessionem: ita qđ quesiuerunt quasi dominium Gaspar ⁊ Nicolaus emptores: et mortuo Nicolao successerunt ipsi cõuenti vt presupponitur: ita qđ et ipsi pretendũt habere quasi dominiũ: ideo cum possideant preferuntur habenti solum quasi dominium licet antiquius dummodo habeant aduersus ꝑut habet a diuersis hoc casu: prout dicta theorica probatur per tex. no. in. l. siue autem. §. si duobus. ff. de publi. Constat autem qđ habent tituluꝫ a

diuersis: quia Thade. a Matth. rei conuenti a Paulo et Fracisca. Et si dicatur omnia ista iura processerunt ab uno originali fonte. s. a Francisco: cui successerunt Mattheus et Salinarius: et Salinario Santolina: Santoline Philippus: Philippo Fracisca: Fracisce rei conuente: licet quidam successione uniuersali: quidam titulo singulari. Et ideo censeantur habiti tituli ab eodem. respondetur pluribus modis. Primo quod non probatur dicta successio matthei et Salinarij ut premisi. Item dato quod probaretur: non est titulus ille propter suitatem. l. nihil. ut supra. Tertio non attenditur 9 causa tantum remota. † Quarto respondetur: si ambo fuerunt heredes unusquisque habet causam a defuncto pro portione hereditaria et non amplius: quoniam non in plus transeunt iura defuncti in heredem. l. pro hereditarijs. C. de heredita. acti. l. j. C. si cert. pet. itaque Salinarius si fuit pro dimidia heres Fracisci: prout presupponit actor ipse habuit causam a Francisco pro dimidia in dicta domo et pro alia dimidia secus. idem successiue in eius successoribus vendendo totam domum emptor censetur dimidiam habere a defuncto ut mediato auctore: non autem habet causam a defuncto ullo modo pro alia dimidia per predicta et est notissimum: et sic patet quod varijs vijs deducitur iustitia reorum: dato quod non prescripse 10 rint. † Tamen dicendum est secundo loco quod dicti conuenti possunt niti prescriptione: nam iam sunt ultra. xx. an. quod Philippus autor sui patris et Francisce habentis causam a dicto patre vel immediate ab ipso Philippo non refert emit et ex tunc possedit: et isti rei conuenti sunt successores dicte Francisce. Et possessio. xx. annorum cum titulo sufficit ad transferendum utile dominium. auth. nisi tricenna 11 lis. C. de bonis mater. † Quinimo videtur quod sufficiat possessio. x. an. causata ex titulo emptionis contracte per dictos Gasparem et Nicolaum: cum sufficiat inter presentes possessio decem an. l. fi. C. de longi temporis prescriptio. et l. super longi. eo. titu. Absens autem censetur qui est de aliena prouincia: et presens censetur qui est de eadem prouincia dicit text. in. d. l. fina. et hodie quelibet ciuitas 12 hoc respectu censetur esse prouincia dicit ibi glo. † Et licet in dubio qui vult niti prescriptione. x. an. habeat necesse probare presentiam ex quo est fundamentum sue intentionis: prout vult Ange. in. l. prescriptione. C. quibus non ob. lon. temp. pre. post Jac. bu. in. d. l. fi. de lo. temp. pre. tamen si probatur quod ambe partes sunt de eadem ciuitate fundata est intentio eius qui nititur prescriptione 13 x. an. prout concludit Ange. in. l. emptor. C. de lon. te. prescri. † Facit quia presumitur quis esse presens in ciuitate sua: dicit Barto. 14 in. l. is qui heres. ff. de acquire. hered. † Nec obstat quod allegatur ad impediendum prescriptionem. s. interruptio aut mala fides. Non enim obstat interruptio: quia licet prescriptio. xxx. an. aduersus actionem interrumpatur sola actione: et quidam volunt quod requiritur libellus. l. sicut. C. de prescrip. xxx. vel. xl. anno. Sed contra prescriptionem longi temporis non sufficit libellus et citatio: sed requiritur litis contesta. l. j. C. de lon. tempo. prescrip. in casu nostro litis contestatio non interuenit quod appareat: quinimo interuenit protestatio potius quam citatio de qua loquitur. d. l. sicut sed quicquid 15 sit satis est quod non apparet interuenisse litis contestationem. † Nec etiam obstat quod conatur actor deducere malam fidem ex publici capite. primo quia ex protestatione causatur mala fides emptoris. l. si fundus. C. de rei vedi. quia respondetur quod protestatio facta ante titulum: puta ante emptionem contractam causat malam fidem: ut d. l. si fundus. secus si post contractam emptionem. l. alienam. ff. pro emp. ita distinguit ibi glo. et concordant Barto. et docto. in. d. l. si 16 fundus. † Secudo allegatur quod erat fama quod dicta domus erat pro dimidia dicti Matthei: et quod Gaspar et Dyana sunt vicini: quia respondetur quod dicta fama non probatur legitime iuxta theoricam Bar. in. l. de minore. §. tormeta. alias §. deniqz. de questi. Maxime quia non reperio testem qui deponat quod audiuit dici a maiori par 17 te populi vel vicinie: prout requiritur per Bar. et alios. † Preterea verbum pertinere est multum latum in. l. verbum illud pertinere. de verbo. signi. Et satis videtur ad me pertinere large loquedo si habeo quasi dominium: licet et tu illud habeas: nec sum in mala fide ex quo in pari causa melior est conditio possidetis per iura vulgaria et magis ad propositum. d. §. si duobus. Preterea no deponunt de fama ante titulum acquisitum: ideo forte non causat malam fidem: prout fama que erat ante titulum ad exemplum denunciationis que ante titulum facta causat malam fidem: et facta post titulum quesitum non causat malam fidem nec impedit prescriptionem. d. l. 18 alienam. et dixi supra. † Facit quia emptor non tenetur dimittere rem alienam emptam bona fide ne perdat beneficium euictionis: propter quod dixit singulariter Bar. in. l. atqui natura. §. cum me absente. ff. de nego. gest. quod emptor conuentus super re empta non tenetur rndere articulis: quia si credit actorem fouere bonam causam incidet in laqueum. Nam si negat illaqueatur anima: si fatetur non habet regressum de euictione nisi probet de iure actoris scdm eum signanter: ideo non videtur interrupta prescriptio: et per consequens concludo quod pro reis conuentis est iustitia: et partes iudicis habent esse in pronunciando in fauorem conuentorum.

Laus deo.

Summarium super consilio. lj.

Dotis hypotece si mulier cosensit viro alienati an perdat ius hypotece: et an mulier cogi possit ut cedat iura heredibus mariti in repetitione dotis sue si qua habet contra dictos heredes.

1. Mulier in repetitione sue dotis nedum cogitur cedere heredibus sui mariti actionem psonalem: imo et hypotecariam.
2. Renuncians omni beneficio no videtur renunciasse beneficio cedendarum actionum.
3. Renunciari iuri de futuro non potest.
4. Uendentibus pluribus simul unam rem quilibet cesentur obligati ex venditione viriliter et non insolidum.
5. Obligari quod non possit mulier vel filiusfa. sine consensu mariti vel patris si se simul obligant videntur obligari consensu siue auctoritate requisita.
6. Delicta paria mutua compensatione compensantur.
7. Culpam alteri imputare quis non potest ex qua comodum sentit.
8. Actio quominus cedit possit si stet facto debitoris no obstat exceptio cedendarum.
9. Renunciari potest beneficio duorum reorum et omni alij iuri: que renunciatio includit beneficium cedendarum actionum: et quod olim erat dictum beneficium duorum reorum. nu. 10. et. 11.
11. Omnis est dictio uniuersalis.
12. Renunciari iuri de futuro potest per pactum. nu seq.
13. Renunciatio facta parte presente quando trahitur ad ius futurum.
14. Juramentum validat contractum: ut valeat meliori modo quo poterit.
15. Dotis actio non competit non secuto matrimonio sed conditio ob causam.
16. Dotis actio non competit ante solutum matrimonium.
17. Actio hypotecaria non oritur regulariter sine actione personali tanquam accessoria.
18. Actio translatiua de tempore ad tempus requirit in veritate extremum a quo.
19. Alienare prohibitus non prohibetur non acquirere seu no lucrari seu lucrum delatum recusare.

Consilium. lj.

In nomine domini nostri Jesu christi. 1 † Licet in hac consultatione videatur prima facie dicendum quod ex quo dicta domina Thomassa tenetur ipsi Bartholomeo cedere actionem quam habebat aduersus dictum olim Franciscum personalem actionem: prout habetur per Barto. et alios in. l. modestinus. ff. de solu. et in. l. si stipulatus. §. ex duobus. de fideiussori. et in. l. j. et. ij. et auth. ibi posita. C. de duobus reis. et in. l. ij. ff. eo. titu. Et non solum personalem: sed etiam hypotecariam. arg. l. §. ij. C. de fideiusso. et quod not. Bar. in dicta. l. modestinus. q. vj. et in. d. §. si ex duobus. ubi plus vult quod si habebat pignus et restituit debitori tenetur et repellitur: quia interterat creditoris potius rem pignoratam retinere quam ad illam agere. arg. l. itaque fullo. ff. de furt. Si autem erant bona solummodo hypotecata: tunc dicit ibi Barto. sufficit si cedit actionem scilicet personalem et promittit debitorem esse idoneum scdm eum cum quo doctores transeunt Et sic vult quod si liberat pignora vel hypotecam repellitur si debitor non est idoneus: prout presupponitur quod non est in casu isto. Et idem vult ipse Barto. in repe. l. ij. de duobus reis. et doctores cum eo transeunt. Cum itaque heredes dicti Francisci ut presupponitur non sint soluedo: ideo nisi dicta Thomassa caueat quod illi heredes sint soluendo et cedat personalem videtur quod sit repellenda. Constat enim quatenus tenetur cedere et non cedit vel saltem releuat creditorem prestando interesse: et sic indenitatem habens cedere non cedendo repellitur exceptione. l. stichum. §. si creditor. de solutio. ut habetur supra dictis iuribus. et in. l. j. C. de transanctio. et in. l. si. plures. de administratio. tuto. et in l. nisi hoc actum. et in proprijs terminis in consentiente venditioni rei hypotecate seu pignorate not. Specula. in titu. de cessi. acti. §. j. ver. sed quid ecce creditor. Nec videtur quod cesset beneficium cedendarum et predicta ex eo: quia unus videatur se obligare pro altero: quia ille alter pro se. Et non ratione mutui periculi: et quando non ratione mutui periculi cessat hoc beneficium prout habetur per doctores in iuribus preallegatis: maxime per Barto. et Jmo. in dicta. l. modestinus. et in dicto. §. si ex duobus. quia licet ipsi moti fuerint ad se obligandum dicta ratione unus pro altero ut alter pro se. Tamen quo ad creditrices censentur se obligare ratione mutui periculi hoc quia periculum est quod unus efficiatur non soluendo: ideo alius pro eo se obligat et ecotrario. Et hoc communiter contingit in obligatione onerosa in qua utrque ex reis debedi aliquid percepit: ita quod censentur quodammodo inuicem fide iubere: ut in autetica de duobus re. §. primo. et per Bartolum et doc. in. d. l. ij. † Nec ob. videtur renunciatio: quia non videtur renunciatum 2 bnficio cedendarum. Nam de dicto bnficio no exprimitur in renunciatione. Et qui

Et qui renũciat omni beneficio non videtur renũciare huic benefi
3 cio cedendarum dicit Bal.in.d.l.si diuisa.C.locati.† Et facit quia
iuri futuro nõ potest renũciari.l.ita scriptum.§.si sub cõditione.
de leg.ij.⁊.l.is qui.⁊.is potest.de acqui.here. Sed hoc ius non cõ-
petebat merito ⁊c.licet Bar.in.d.l.modestinus.exceptuet qua-
tuor casus in quibus nõ iuuat beneficium cedendarũ ⁊ summat
ex.d.glo.in.d.§.ex duobus.tamẽ nõ videtur iste casus cõprehẽdi
sub aliquo ex dictis casibus.non enim obligatio ex causa lucrati
ua quo casu cessat beneficiũ cedendarum.l.i.l.falcidia.hoc esse ser
uandũ.⁊ ibi Bar.§.ad leg.fal.qm̃ se obligauerũt dictis domina-
bus dicti eorũ viri:quia ad eos peruenit illa q̃titas pro quibus se
obligauerũt:⁊ si ipsi nõ se obligauerũt ex causa lucratiua capien
do:prout capit Bar.in.d.l.in falcidia.et in.d.l.modestinus. Itẽ
scdo nõ obligatur Bartholomeus ratione doli proprij vel cõmu
nis vel proprie culpe quo etiã casu nõ est locus beneficio cedenda
rum.l.si plures.de admini.tuto.⁊.l.vnde querit̃.ff.cõmo.⁊ qd ha-
betur.in.l.j.§.cum de effectu.ff.de tute.⁊ rati.distra. Item et ter-
tio negotiũ illud super quo se obligauerũt non pertinebat solum
ad Bartholomeum quo casu Bar.dicit qd nõ deberet fieri cessio
arg.l.vir vxori.§.si.ad velle.⁊ no.Bar.in.l.reos.ff.de duobꝰ reis.
et in.d.l.modestinus. Et idem pro diuerso casu ponit Imo.in.d.l.
modestinus.§.si.pecunia solũ peruenit ad illũ qui conuenitur alle-
gat.d.l.vir vxori.⁊ no.i.d.l.reos.⁊.l.vnde queritur.ff.cõmo. Sed
est idem casus quẽ ponit Bar. Item videtur nõ esse renunciatũ
huic beneficio cui renũciare potest prout volũt glo.⁊ doct.in.l.nisi
hoc actum.de pac.⁊ Bar.et alij.in.d.l.modestinus. Maxime cũ
iuramento per ea que habẽtur.in auc.sacramenta puberum.C.si
aduer.ven.⁊.c.cum cõtingat.de iureiur.et i.c.q̃uis.de pac.lib.vj.
nam nõ videtur hoc casu huic beneficio renunciatũ per premissa.
Item nec nõ videtur liberatꝰ facto Bartholomei debitoris quo
casu cessat hoc beneficium:vt no.glo.et Imo.in.d.§.si ex duobꝰ.
ideo remanere videtur cõclusio qd:ex quo Frãciscus cõreus debẽ
di est liberatꝰ ab illa hypotheca dicte rei debite ⁊ nõ est soluendo
ipse seu sui heredes qd possit repellere agentẽ beneficio cedendarũ
attẽto maxime qd tota ista q̃titas que petit̃ videtur peruenisse
ad Frãciscũ:et ꝓ illa rata negotiũ pertinebat ad eum qm̃ de eius
dote agitur ⁊ nõ de dote Bartholomei. His tamẽ obstantibꝰ in
contrariũ arbitror iustitiã satis planam. Primo quia dictꝰ Bar
tholomeꝰ:⁊ Franciscꝰ simul vendiderunt dictas domos commu
nes inter eos vnã pro vno certo precio aliã pro alio certo precio.
4 † Et licet quilibet censeatur vendere partẽ.arg.l.si mihi ⁊ titio.de
verb.obli.⁊.l.reos.§.cum in tabulis.de duobꝰ reis.cum simi. Ta
men vnus censetur alteri cõsentire.arg.l.cum pater.§.libertis.de
leg.ij.prout ibi no. Dy.per illũ tex.⁊ idẽ notant ibi Bar.⁊ Imo.
per tex.ibi ⁊ in.l.titius.in prin.ff.quib.mo.pig.vel hypo.soluitur
vbi est bonus tex.qd duo habebant fundũ separatim et insolidũ
hypothecatum pro diuersis creditis ⁊ vnus erat altero potior ra-
tione temporis:quia potior ĩ tempore est potior in iure.l.potior.⁊
l.qui balneũ.ff.qui potio.in pig.habe. Ambo simul emerunt illũ
fundũ quilibet censetur emisse pro dimidia.tamẽ quilibet in alia
dimidia censetur remisisse ius hypothece qd habebat ratione mu
tui cõsensus dicit ibi tex.ideo vbi requiritur cõsensus alterius pu
ta mulier nõ potest agere sine cõsensu mariti vl' filius sine cõsensu
patris si simul agũt puta pater ⁊ filius valet iudiciũ:quia censet̃
5 inuicem cõsentire:prout dicunt prefati doct.in.d.§.libertis.† Et
Bald.in.l.fi.C.ad macedo.dicit qd si statutũ disponit qd filiꝰ nõ
possit se obligare sine consensu patris si simul se obligant pater ⁊
filius censetur satisfactum statuto per theoricam Bar.i.d.§.liber
tis.⁊ facit etiam tex.l.lucius titius.ff.quib.mo.pig.vl' hypo.solui
tur. Et suadet hoc casu maior ratio qr ex quo vno precio vendi-
derunt domum cõmunem pro indiuiso emptor verisimiliter non
emisset vnã partẽ pro indiuiso ꝓ dimidia precij.argu.l.qd si vno.
de in diem adiec.⁊.l.si eiusdem.de edili.edic.⁊ facit optime.l.fun-
dus ille.ff.de cõtrahen.emp.iuncta solutione que solet dari ad.d.
l.si mihi.⁊ titio.cum cõcor. Cum itaq; verisimiliter ille nõ emisset
partem Bartholomei:quinetiã emisset partem Francisci:idcirco
volendo vendere partẽ suam censetur velle etiam qd vendat̃ alia
pars Frãcisci:quia quis volendo vnum censet̃ velle omne id sine
quo ad id quod vult peruenire nõ potest.l.ad rẽ mobilem.⁊.l.ad
6 legatum.de procura.⁊.l.ij.ff.de iurisdi.om.iudi.cum simi.† Et ex
quo ipse Bartholomeus cõsensit alienationi Francisci:facte cũ
consensu Cõstãtie:non potest imputare ipsi Constãtie quare cõ-
sensit dicte venditioni cui etiam ipse cõsensit:quia sunt pari causa
arg.l.viro atq; vxore.ff.solu.matri.⁊ in.l.arena.C.de inoffi.testa.⁊
l.si ambo.ff.de cõpensa. Et maxime qa ipse Bartholomeꝰ prin
cipaliter interueniebat in actu et ipse pariter indigebat consensu
simili sue vxoris quia forte nõ inuenisset al's emptorem:nec Fran
ciscus voluisset qd sua vxor cõsensisset quinetiam vxor Bartholo
mei cõsensisset ita qd al's verisimiliter fuisset impedita vẽditio. Et
insuper ex quo pariter erãt obligati ambo ad ambas dotes ⁊ ĩso
lidum et etiam eorũ bona:ita dicta Cõstantia habebat cõsentire
vẽditioni partis Bartholomei:prout venditioni partis Frãcisci:
⁊ similiter dicta Ludouica habebat cõsentire venditioni Frãcisci
prout venditioni facte per Bartholomeũ eius maritũ. Et ita fe
cerũt:quia vtraq; cõsensit supradicte vẽditioni ⁊ omnibus ⁊ sin-
gulis in instrumẽto vẽditiõis cõtentis:⁊ renunciauerũt omnibus
earum ⁊ cuiuslibet earum iuribus sup dictis rebus:vt.s.vẽditis
eis cõpetentibꝰ ⁊c.que fecerunt vt emptorẽ redderent magis cau
tum vt sonãt verba instrumẽti. Et ille emptor censet̃ etiam ꝓpter
hoc emisse:quia hoc censetur inesse ipsi cõtractui.ar.l.iurisgẽtiũ.
§.quinimo.ff.de pac.⁊.l.lecta.versi.dicebã.ff.si cer.pet.⁊ censetur
pars ipsius cõtractus.arg.l.fundi partẽ.ff.de cõtrahen.emp. Et
ideo prout Bartholomeus cõsensisse censetur vẽditioni facte per
dictũ Frãciscũ cum quo vna simul vẽdidit:ita ⁊ cẽsetur cõsensisse
cõsensui ⁊ renunciationi facte per dictã Cõstantiã:⁊ tanto fortiꝰ
q̃to ille cõsensus ⁊ renũciatio fuit vnicꝰ seu vnica ⁊ respiciũt pari-
ter venditionẽ ipsiꝰ Bartholomei:prout venditionẽ ipsius Fran
cisci:itaq; si ex renunciatione facta ꝑ dictã Constantiam non põt
fieri cessio:ita plena prout al's potuisset fieri est imputãdũ dicto
Bartholomeo nõ minus quã dicte Cõstantie. Cũ non cõtempla
tione ipsius Cõstantie. Sed ipsiꝰ Bartholomei facta fuerit:licet
etiam cõtemplatione Frãcisci:⁊ cui renũciationi ipse Bartholo-
meus tacite cõsensit ꝑ supradicta. Nec obstat si dicat̃ ipse Bar-
tholomeus cõsensum prestitit Ludouice sue vxori ⁊ Frãciscꝰ cõ-
sensum prestitit Constãtie eius vxori:vt exprimitur in instrumen
to:quia respondetur qd ille consensus expressus ⁊ specificꝰ fuit vt
arbitror adhibitus ad validandã obligationẽ ⁊ consensus ⁊ renũ
ciationes factas per ipsas mulieres:prout etiã cõsensus cõsangui
neorum de quibus subditur in instrumẽto. Solent enim dispone
re iura municipalia qd vxor neq̃at cõtrahere vl' se obligare sine cõ
sensu viri:vel sine cõsensu consanguineorũ:itaq; licet cõsensum ex
pressum ⁊ vt ita dixerim autorizabilẽ ⁊ validatiuũ actus nõ presti
terit Bartholomeꝰ renũciationi dicte Constãtie:tamen censetur
prestitisse tacitũ cõsensum nõ requisitũ ad actus solẽnitatẽ seu va
liditatem per supradicta facit ad predicta:quia si dicta Cõstãtia
fuisset in aliqua culpa in renũciãdo iuribus suis vt paciscẽdo pro
ut subdit̃ in dicto instrumẽto vẽditiõis:tamẽ dictꝰ Bartholome
us sensit cõmodũ:quia cõpleuit vẽditionẽ quã facere volebat quã
verisimiliter al's non cõpleuisset saltem pro tãto precio:⁊ saltẽ cen
7 setur lucrari voluntatẽ suam implẽdo.l.penul.de cõdi.ob cau.† ⁊
nõ potest quis alteri imputare culpã:ex qua ipse cõmodũ sentit.
l.cum in fundo.§.mulier.ff.de iur.do.⁊ sic cum liberatio ab illa hy
potheca nõ processerit causa dicte Constantie:sed pro interesse di
8 cti Bartholomei ⁊ Francisci:quodãmodo eorũ facto.† Et qm̃ fa-
cto debitoris factũ est quominus actio cedi possit non obstat ex
ceptio cedendarũ dicit Imo.in.d.l.si stipulatus.§.si ex duobus.
9 ideo non obstet dicte Constãtie exceptio cedẽdarũ.† Quod non
obstat ex alio.s.virtute renũciationis facte per dictum Bartholo
meum in instrumẽto dotali quo ipse Bartholomeus se insolidũ
obligauit ad dictam dotem que petitur:nã renũciauit beneficio
de duobus reis.de fideiussoribus epistole diui adria.⁊ nouarũ cõ
stitutionum ⁊ omni alij iuris auxilio.potest enim renunciari huic
beneficio cõpetenti duobus reis debendi ⁊ fideiussoribus.s.benefi
cio cedendarũ ꝓut.s.dixi ⁊ prout no.glo.⁊ Ang.in auc.de duo-
bus reis debẽdi.colla.vij.omni enim beneficio inducto in fauorẽ
renũciantis potest renũciari.dicit ad propositũ Bal.in auc.hoc
ita.C.de duobus reis.⁊ Bar.in.l.si ex duobus.§.si a titio.eo.tit.
Et maxime cum iuramẽto per iura vulgaria ⁊ est clarum:sed dubi
10 tari põt.† An renũciatio ista non exprimẽs de beneficio cedenda
rum trahetur ad illud ⁊ allegat̃ Bal.hoc dicere.s.qd trahat̃.in
l.ij.de fideius. Et licet non reperiã qd dicat:tamen videtur verũ:ea
ratiõe:quia renũciat beneficio de duobus reis qd de iure antiquo
erat solũ beneficiũ cedẽdarum non enim habebãt beneficiũ di-
uisiõis ꝓut ⁊ dicit Bar.in.d.l.modestinus.tale enim beneficiũ ⁊
beneficiũ qd cause simul examinẽtur sunt inducta ex nouis cõsti-
tutiõibꝰ.in auc.de duobꝰ reis.ideo cautũ est loqui in plurali dicit
Bar.in.d.§.si titio. Cum itaq; renunciauerint primo bñficio de
duobus reis deinde bñficio nouarũ cõstitutionũ vt sic copula po
natur inter diuersa vt decet ꝑ no.ꝑ gl.in rub.ff.de iur.⁊ fac.igno.
ideo illa renunciatio bñficio de duobus reis:intelligat̃ de benefi-
cio nõ inducto ꝑ nouas cõstitutiones:sed per iura antiqua:ꝓut
est istud beneficiũ cedendarũ vt differat a sequenti clausula:⁊ nul
lũ ṽbũ stet sine virtute aliqd operãdi ꝓut decet.l.si qñ.de leg.j.c.
si papa.de priui.lib.vj.⁊ qd dicit Bal.in rub.C.fide instru.dicẽs
qd nullũ verbũ instrumẽti debet interpretari positũ sine virtute
11 aliqd operãdi.† Et insup illa generalis imo vniuersalis clausula
⁊ omni alij iuris auxilio videtur etiã vltra aliqd disponere:sed nõ
est qd addere possit nisi istud beneficiũ in precedẽtibus verbis nõ
cõprehenderetur ergo ad istud trahat̃. Et maxime attenta natura
vniuersalis oĩ que est:vt nihil excludat.l.iul.de lega.iij.c.solite.de
maio.⁊ obe. Nec obstat qd dicit Bal.in.d.l.si diuisa.qr Bal.se fũ
dat qd nõ valet renũciatio iuri futuro. Que ratio nõ militat in ca
su nostro:nã hoc casu renũciauit parti pñti q̃ videt̃ tacite cõsenti-
re cũ cõcernat eius fauorẽ iuxta.l.qui patit̃.ff.mãdati.⁊ regula q

tacet.in.vj.ideo trāsit in pactū: quinimo puto qđ fuerit exp̄ssum
ꝛ specificū pactū: licet nō sit adducta copia instrumēti extensi. So
let enim in fi. instrumēti adijci clausula ꝛ pmisit omnia ꝛ singula
supra ꝛ infra scripta attendere ꝛ obseruare ꝛc. Et sic pmisit obser
12 uare renūtiationē: ergo renūtiatio transit in pactū † ꝛ iuri futuro
pōt renūtiari per pactū: vt in.l.j.C.de pac.ꝛ.l.de fideicōmisso.C.
13 de transac. † Et qđ renūciatio facta parte presente trahatur etiā
ad ius futuꝝ est tex.in.l.in pluriū.ff.de acqui.heredi.ꝛ in.l.j.§.j.ff.
a quib⁹ appel.licet ꝛ in.l.fi.circa finē.C.de temp.appel.ꝛ in.l.j.ff.
de cura.bo.dan.prout dicta iura intelligit Jaco.de are.ꝛ bene fm
Bar.in.l.j.C.de pac.renuntiatio enim facta parte presente habet
vim pacti.l.tale pactū.ff.de pac.fm eundē Bar.in.d.l.j.C.eo.titu.
Et licet dicta iura diuinētur: ꝛ ideo per dicta iura tenet Albe.de
rosa.ꝙ generaliter iuri futuro renunciari potest: si verba in futurū
cōcipiuntur: tamē tenendū est qđ regulariter cōtra ꝛ dicta iura in
telliguntur parte presente vel in renūciatione facta in iudicio put
dicit Rapha.fulg.ꝙ enim dicta iura procedant in renūciatiōe fa
cta in iudicio tenet glo.in.d.l.j.de cura.bo.dan.fm Bar.in.d.l.j.ꝛ
ita dicta iura intelligit Oldr.vt refert Rapha.in.d.l.j.de pac. Et
ita ꝙ valeat renūtiatio iuri futuro tenent Bal.Sali.in.d.l.j.ꝛ cō-
muniter tenetur: ꝛ ideo potest attētari ꝙ facta in instrumēto gua
rentigiato: quia facta corā iudice cartulario precipiente ꝛ sic acce
ptante renuntiationē valent etiā circa ius futurū. Et insuper si in
instrumēto reperitur talis renūtiauit intelligitur per pactū: quia
si nō valet ꝙ ago vt ago: valet vt valere pōt ad liberādū.l.an inuti
14 lis.de accep.put voluit Jac.but.fm Bal.in.d.l.j.de pac. † Que
ratio iuuatur in casu nostro: q2 interuenit iuramētū qđ habet vir
tutem clausule si nō valet ꝙ ago vt ago: valeat vt valere pōt.l.cū
15 pater.§.filijs matrē.de lega.ij. † Maxime q2 obligatio de qua agi
tur erat tunc tēporis cōditionalis: q2 promiserūt restituere dictas
qtitates in omnē casum ꝛ euentū restituende dotis: ꝛ pēdebat ex
futuro euentu. Nam si matrimoniū non fuisset secutum non cōpe-
tijsset actio de dote: sed cōditio ob causam per.l.dotis fruct⁹.§.fi.
ꝛ.l.si ego.ff.de iure do.ꝛ.l.ꝙ seruius.ff.de cōdi.ob cau.ꝛ tunc non
fuissent rei debendi: quia nō fuissent obligati insolidū: ita ꝙ nō mi
litet tunc renūtiatio alicui ex dictis beneficijs que nō cōpetijssent.
Item si mulieres predecessissent fuissent obligati ad restitutiones
detractis decē pro centenario ex forma pacti: si vero matrimoniū
solui cōtigerit morte viri tūc erant obligandi ad integrā dotem: ꝛ
ad lucrū donatiōis pp̄ter nuptias. Et sic interim nulla erat orta
16 actio cōditione pendente.l.cedere diem.de verbo.signi. † Et ideo
nullū ex dictis remedijs que cōpetunt post actionē ortā ꝛ aduer-
sus actionē seu actionis exercitiū: ꝛ propterea dicta renūtiatio nō
poterat adaptari nisi ad iuris bn̄ficia ꝛ iuris auxilia de futuro cō
petentia: pro quibus facit: quia actio de dote restituēda nō oritur
ante solutum matrimoniū: vt per glo.ꝛ doc.in.l.si cōstante.ff.solu.
17 matri. † Et actio hypothecaria nō oritur regulariter sine actione
personali tāꝙ accessoriū sine principali.regula.accessoriū.in.vj.cū
cōcor.ꝛ no.gl.ꝛ Bar.ꝛ docto.in.l.impatores.ff.de publi.ꝛ facit.l.
fideiussor obligari.de fideiuſ. Et ex hoc videt̃ qđ nūꝙ fuerit orta
hypothecaria: ideo creditrix nō teneatur eam cedere quaꝫ nunꝙ
habuit: ꝛ si alienasset sine cōsensu videtur qđ ex tunc nō posset vere
18 obligari nō fingatur retro obligata: † quia actio trāslatiua de tē
pore ad tempus requirit extremū a quo in veritate.l.si is qui pro
emptore.ꝛ ibi Bar.de vsuca Si itaqꝫ tūc vere nō oritur nō fingi-
tur retro orta per dictā theoricā: ꝛ sic si nō fuisset orta etiā cessan-
te consensu non possumus dicere ꝙ consensus cōstātie impediue-
19 rit cessioneꝫ. Et dato qđ alias orta fuisset. † Nihilominus qui phi
betur alienare nō prohibetur nō acquirere seu nō lucrari seu recu
sare lucrū delatum.l.quia autem.in prin.ff.que in frau.credi.et ibi
per Bar.ꝛ Ang. Et dato ꝙ hoc vltimū non careat scrupulo: tn̄
alia media meo iudicio reddunt rem claram scꝫ ꝙ dicta Constan
tia potest petere suā dotem aduersus dictum Bartholomeū: non
obstante dicto cōsensu dicte Constantie: vtrum autem teneatur ce
dere actionē qualem habet nō est magni pretij inuestigatio quia
inanis est actio.l.tam his.ff.de dolo.ꝛ quia sine cessione cuꝫ reus
debendi soluens habet vtilē actionē sine cessiōe: vt no. Bart.in.d.
l.reos.de duobus reis ꝛ est clarū: ideo non insisto. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.lij.

1 ☞ Laudauerunt arbitri ꝙ vna partiū teneatur ꝛ debeat alteri
facere generalē refutationē de omni eo qđ ab eo qđ posset petere
vsqꝫ in presentem diē: lato laudo ꝛ acceptato: vacauit qdā heredi
tas in qua ille qui habebat facere refutationē generalem medicta
tem illius habebat sed erat in manibus eius cui facienda est renū
tiatio in totum si ille iuxta laudi tenorem simpliciter fecit refuta-
tionem generalē: an porrigatur dicta refutatio ad petitionē par
tis illius hereditatis adeo ꝙ si ille qui dictam refutationem fecit
postea iura sua alteri cesserit possit cessionarius postea agens exce
ptione repelli.per totum consi.
2 Laudū dicitur a partibus emologatū si adimpleatur iuxta illius
formam licet impugnari possit nullitate.nu.seq.
3 Prefatio interpretatur sequentia.
4 Renuntiatio generalis ad quam altera partium laudo tenet̃ va-
let.nu.seq.
5 Donare potest quilibet omnia sua bona.
6 Dolosa suo nemo lucrari debet nec gloriari.nu.8.
7 Dolus ꝛ fraus seu cōhentiū mentes dijudicantur vicinitate actuū.
9 Adire censetur quis iura sua cedendo.
10 Facien do vnum censetur quis velle omnino id facere quod est ne
cessarium preambule vt actus valeat.
11 Renūtiatio generalis non trahit̃ ad iura futura.nu.9.ꝛ.10.vsqꝫ
ad fi.consi.ꝛ quid operetur cum clausula de non aliquid petēdo
in fututum.
12 Clausula cum pacto de nō aliquid in futurum petendo cuꝫ gene
rali renūtiatione veniunt ea que nature contractus conueniunt.
13 Clausula generalis restringitur ad terminos p̄missos si fieri pōt
salua ratione recti sermonis.
14 Heres vniuersalis ad differentiam particularis dicitur.
15 Testamentū vt pbari possit requirūtur testes.vij. rogati nō solū
ad solēnizandū sed ostendēdū qđ testari voluerit disponēs.nu.17.
16 Testes esse non pn̄t femine in testamētis nec mr̄ domestica.n.18.
19 Testes duo integri probant actum.
20 Dolus malus ꝛ dolus bonus reperitur.
21 Fructus hereditatem augent ꝛ veniunt in petitione hereditatꝫ.

¶ Consilium.lij.

1 In nomine dn̄i nostri Je-
su Christi. † In hac cōsultatione prima facie dicēdū qđ
dictus Cola nullā foueat iustitiā. Nam fuit cōdemna
tus: vt faceret generalē refutationē ex omni ꝛ ex quacunqꝫ cau-
2 sa ꝛc. † Et videtur qđ laudum ratificauerit cum fecerint sibi dicte
partes generalē quietationē ꝛ pactū de vlterius nō petendo p̄fa
tione hac p̄missa: vꝫ volentes dictā sententiā ꝛ laudū exequi: p q̄
verba euidēter apparet qđ partes voluerūt emologare dictū lau-
3 dū: † ex prefatione eīm sequētia interpretātur.l.fi.ff.de heredi.insti.
ꝛ.l.titia rn̄dit.§.idem respōdit.ff.de verb.obli.ꝛ.l.ꝛ quia.ff.de pac.
Adeo qđ licet laudū in die cōpromissi nō valeat: vt dicit Bald. in
l.prolatā.C.de sentētijs.ꝛ facit qđ no.ibi Bal.in fi.tamē valet si fu
it laudū postea emologatū.fm Bal.ibi. Itē licet nō possit arbiter
aut abitrator laudare seu iudicare qđ fiat generalis quietatio:
licet cōpromissum fuerit generale: q2 continere pōt iniquitatē. ar.
l.cum aquiliana.de trāsac.prout ibi no. Bar.Ang.Sali.Raph.
4 ꝛ Pau.de cast.ꝛ cōiter doct. † Tamē nō negat̃ quin partes licet
non teneantur nō possint facere generalē quietationē: qa imo pos
sunt ꝛ quotidie est in vsu: rei eīm sue quilibet est moderator ꝛ au-
5 tor.l.in re mādata.C.mādati. † Et pōt quis donare omnia bona
mobilia et stabilia iura ꝛ actiones p̄sentia: put oēs no.i.l.fi.C.de
pac.ꝛ in.l.stipulatio hoc modo cōcepta.de verbo.obli. forti⁹ sola
iura que habet cōtra stipulantē: ita ꝛ remittere iura sola que quis
habet aduersus stipulantē: ꝛ maxime vt versa vice sibi fiat gene-
ralis qetatio ab eodē. Nec videtur refragari qđ fecit generalē qe-
tationem de omni eo qđ petere posset vsqꝫ in diē refutatiōis. ꝛ eo
die nihil petere poterat. Cū iura eideꝫ cessa eo die cesserat alteri ꝛ
sic nihil sibi remāserat iuxta ea que habētur.in.l.ex asse.ff.ad treb.
quia videtur posse rn̄deri: qđ illud fecit in fraudem vt faceret gene
rale cōpromissuꝫ ꝛ generalē quietationē ac generale cōpromissuꝫ
6 extorqret: ꝛ ex parte sua restringeretur pp̄ter dictā cessionē. † Et
nō debet qs ex dolo suo lucrari.l.ne ex dolo.ff.de dolo imo fraudi
bus est obuiādū.l.in fundo.in fin.ff.de rei vēdi.ꝛ.c.q̄to.de diuor.
7 † Dolus aūt ꝛ fraus satis videtur deprehendi ex vicinitate act⁹:
cum eadē die fuerit facta cessio cōpromissum laudū ꝛ qetatio. ex vi
cinitate enim actuū dijudicamus mentē facientiū ip̄sos act⁹.l.vē
tri.§.fi.in fi.ff.de priui.cred.ꝛ que habētur.in.l.post cōtractū.ff.de
dona.p Bar.ꝛ alios.in.l.post hac.C.de bonis p̄scrip. Facit etiā
actus sequēs: quia dictus cessionarius postea retro cessit eidē Co
le nō magno temporis internallo: ita qđ ex p̄cedētib⁹ ꝛ sequētib⁹
media deprehendūtur.c.cum per bellicā.xxxiiij.q.ij.ꝛ.xliiij.q.mul
8 tis.ꝛ tex.cum gl.in.c.scribā.de presump. † Itaqꝫ nō debet ex suo
dolo malo gloriari.ꝛ esse melioris conditionis quā si bona fide p
cessisset.argu.l.seruus.ff.qđ vi aut clam.ꝛ.l.ij.§.j.ff.de dona.inter
virū.ꝛ in auť.de resti.ꝛ ea que parit.in.§.fi.insup ipse Cola nititur
ex successione intestati Petri ab intestato succedentis fꝫ eū Pa-
scutio pro dimidia.ꝛ tamē per plures testes pbatur qđ Pascuti⁹
fecit testamētum ꝛ fecit suū heredē vniuersalē Antoniū nō dictū
9 Petrū nisi in vno floreñ. † His tamē non obstātibus cōtrariā par
tem arbitror iuri magis cōsonam. Nam premitto qđ probetur qđ
hereditas dicti Pascutij si ab intestato decessit spectaret ad dictū
Petrū p dimidia. Item cōstat qđ potuit cedere iura sua que ha-
bebat in dicta hereditate: nam cedendo cēsetur adire.l.si auia.C.
10 de iure deliberan.nō enim valeret al's cessio. † ꝛ faciēdo quis vnū
censetur velle facere omne qđ est necessarium preambulum: vt ille
actus valeat.l.cum quidam.ff.de acquirē.heredi.ꝛ facit.l.oratio.
de sponsa.ꝛ.l.ad rem mobilem.ꝛ.l.ad legatum.ff.de procura.cuꝫ
11 similibus. † Item cōstat qđ verba laudi nō extendūtur ad iura
postea

postea querēda cum dicant verba laudi vsqz in presentez diem: et quietatio fuit postea facta pro executione laudi: itaqz recipit interpretationem a laudo maxime quia in copia quā vidi dicit euz

12 pacto de aliquid non petendo in futurum etc. † Sub illa clausula etc. veniunt ea que nature actus conueniebant iuxta ea q̄ habent per Bar. et alios in. l. gallus. §. idem credēdū. de libe. et posthu. Et ideo non veniunt iura postea quesita de nouo. Potest etiā attentari q̄ intentio laudantis nō fuerit laudare. vt fieret generalis refutatio nisi de omni eo qd petere possent ex quacūqz causa sup bonis et hereditate paterna. nam iudicauit q̄ dict⁹ Cola haberet liberum et expeditū id quod ipse tūc ad p̄sens habebat et illud eidē adiudicauit pro eius portione hereditatis eorum patris. et q̄ reliqua bona tam mobilia q̄ stabilia remaneant et sint butij pnicole Bernardini et liberati. et eis adiudicauit pro reorū portiōibus dictorum: bonorū: ideo generalis clausula sequens de quietatiōe facienda interpretāda videtur vt restringatur ad terminos p̄cedētes. videlz occasione portionis paternorū bonorum qualitercūqz

13 et ex quacūqz causa debitorum. † Nā clausula generalis solet restringi ad terminos premissos si pōt fieri salua ratione recti sermonis: vt. l. emptor. §. lucius. ff. de pac. et ibi per docto. et per Bar. in. l. aurelio. §. gai⁹. de libe. leg. et doct. in. l. sī de certa. C. de trāsa. Licet in hoc non faciā principale fundamentū. sed maxima in p̄cedētibus. et sic fundata videtur intētio dicti Cole. Nō ob. adducta in contrariū. non enim obstat qd dicitur q̄ est probatū q̄ dictus Pascutius condidit testamentū et instituit dictū Antoniū et Petro autore dicti Cole. reliquit solū vnum florenū. Nam aduertendum est q̄ tres testes soli deponūt q̄ dictus Pascutius fecit testamentum inter quos vnus: videlz Honofrius dicit q̄ nō recordat qd disposuerit seu qualiter testatus fuerit: et sic nihil pbat alij duo deponunt qd instituit heredē vniuersalem Antoniū patrem dictorum litigantium et Petro reliquit vnum florenum profecto verificari possunt dicta verba si instituisset dictū Antoniū i dimidia et Pe

14 trum in alia dimidia et Petro reliquisset vnum florenū. † Nam heres vniuersalis dicitur qs ad differentiā heredis particularis put est institutus in rebus certis. iuxta ea que habent. in. l. quoties. C. de heredi insti. et in. l. ex facto. de here. insti. et in. l. cogi. §. inde queri

15 tur. ff. ad trebel. † Nec deponūt testes qd nō reliquerit vltra vnum florenū itaqz dicti testes nō cōcludunt necessario. et insuper qd est clarius ad probandū testamentū requiruntur septē testes nō sufficiunt duo. l. hac cōsultissima. in prin. et §. per nuncupationē. et. l. in testamētis. C. de testa. et requiritur q̄ sint rogati vt dictis iuribus.

16 et insti. eo. ti. §. fi. et. l. heredes palā. §. in testamentis. ff. eo. titu. † Et nō sunt idonei testes femine. l. qui testamēto. §. mulier. ff. de testa.

17 et. §. testes. insti. eo. titu. † Et ideo deficit numerus testium. et qualitas et solēnitas rogitus qui rogitus requiritur nō solum ad solēnizandum testamētū: sed etiam ad ostendēdū q̄ disponēs voluerit testari et non protulerit verba perfunctorie animo forte blandiēdi vt pbat tex. in. l. diuus. ff. de mili. test. iuncta. l. j. eo. tit. in testamēto enim militis non regritur solēnitas iuris positiui. d. l. j. et. l. q̄q̄. C. eo. ti. et tamē requiritur rogitus testiū. d. l. diuus qui. ideo nō requiritur pro solennitate: sed pro demōstratione q̄ voluit testari. Adeo q̄ si pars fateretur q̄ miles verba ptulit animo testādi nō prodesset allegare q̄ testes non fuerūt rogati per predicta. et satis

18 dep̄rehēditur ex verbis. d. l. diuus. † Et insuper mater est aliqual'r suspecta: licet enim sit cōmunis mater et ppterea videatur cessare suspicio. arg. l. nō solū. ff. de ritu nup. tamē quia stat in domo vna cuz alijs filijs et nō cū dicto Cola est illis domestica et cōmēsalis. ideo hoc etiā respectu non videt idonea. l. etiā. C. de test. vbi testis

19 domesticus repellitur. et idē in. l. pen. ff. eo. ti. † Et ideo dicti duo testes nō plene probarēt testamentū etiam vbi solū ius naturale exigeretur cum nō sit integra probatio duorū testiūz ius diuinū nō sine ministerio dicit in ore duorū vel triū stat omne verbū: vt in. c. cuz omni. de test. et. c. cū esses. de test. adiecit enī vel triū vt nō semp sufficiāt duo saltē qn̄ nō sunt integri prout est nō integra pbatio duorū testiū in casu isto per supradicta. Nec ob. dicta generalis refutatio seu quietatio per supradicta. Et non ob. allegatus dolus: qz dato sine p̄iudicio q̄ ob eam causam allegatā fuerit facta dicta cessio: vt postea retrocederetur ius cessum: et interim non veniret illud ius in compromisso nec in generali quietatiōe: qz nolo illud

20 inficiari: licet aliter nō fatear. † Tamē dico q̄ nō fuit dol⁹ malus reperitur aūt: Et dolus bonus et nō malus prout dolus man⁹. l. j. §. j. ff. de dolo. Si enim nolebat ꝯpromittere illud ius sibi donatū a dicto Petro qd ius ignorabatur ab aduersarijs. Nec erat eorum intentio nec arbitrorūz q̄ cōpromitteretur illa portio de qua nō fiebat mentio et de qua nō erat notitia neqz cognitio aliqua non est quid sibi imputaret: cū ad id non teneretur: et si nolebat q̄ ob id recederet a concordia est poti⁹ cōmendādus q̄ redarguendus. Maxime si verū est qd narratur in puncto q̄ ex eo: qz dict⁹ Cola ciuiliter conabatur impugnare testamentū patris fratres assumpserunt arma. et potissime q̄ illi sunt plures: et Cola vnic⁹ fuit bonus dolus si voluit sibi consulere et sedare rixam tūc imminētem. Attento etiā q̄ ex hoc aduersarij nō sunt in aliquo dāno. Nā ex laudo et refutatione: licet non veniant ista iura non sunt in aliquo dāno imo in lucro: qm̄ consecuti fuerūt id propter quod assumpserunt arma. vt. s. dictus Cola se retraheret ab impugnatione testamenti: prout se retraxit. Et staret cōtentus portione quā habebat prout fuit et est. Et licet per laudū sit exemptus et liberatus a dote sororis: tamē dictus Cola vt puto esset contētus qd recederetur a laudo in totū. Nam plus ꝯsequūtur ex laudo aduersarij q̄ ipse: ex quo patet qd dolus si quis fuit non dānificauit aduersam partē: sed tutatus fuit Colaz ab iniusto dāno qd al's passus forte fuisset si id nō fecisset vel noluisset cōpromittere fuisset in rixa cum fratribus quā euitare bonū et honestum et tutū erat. vnde dolus bonus merito iudicandus est: nec si malus foret ipse qcq̄ lucratur nec aduersarij damnificantur: nec dicta allegatio doli aliqualiter iuuat aduersam partē. Nec potest dici q̄ cessio fuit simulata: quia de ea non cōstat. et qui eaz allegat debet probare per iura vulgaria. et vicinitas actus innuit cautelā non dico fraudem scz ad euitādū q̄ illa iura que erāt occulta et de quibus nō cogitabatur nō venirent in cōpromissum: qd vt dixi nō fuit damnabile. Ex quib⁹ cōcludo q̄ dictum laudū et dicta quietatio. nec dicte depositiōes sup testamento nō obstāt dicto Cola quominus debeat cōsequi portionē sibi donatā a Petro de bonis dicti Pascutij. et illā petere pōt peti

21 tione hereditatis † et fructus augent hereditatē et veniunt in petitione hereditatis. l. item veniunt. §. fructus. de peti. heredi. et. l. sed et si. l. §. vtrum. et. l. ancillarū cum. ll. seq. eo. titu. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. liij.

1 ¶ Emptor agēs ad traditionē poteris si illus medietatis causa venditionis cuius possessionē liberam et vacuā venditor pmisit tradere et pbat emptor aliū intra confines dicti poteris possidere venditor etiā probat q̄ emptor possidet intra dictos ꝯfines: replicatur q̄ emptor non habet debitum suū iuxta formam contract⁹ quomodo et pro quo sufficienter dicatur probatū per totū alias super isto themate fuit consultum cōsilio. cccxliij. in primo volu.

2 Precarij constitutio transfert dominiū et rei possessionem.

3 Intra dictio adiecta rei diei vel conditioni quid importet. nu. 5.

4 Testis dictum vt probet de necessario concludere debet.

5 Precarij constitutio non liberat aliquez a traditione rei vendite.

6 Potere pro quanta terreni parte sumatur.

¶ Consilium. liij.

1 In nomine domini nostri Jesu Christi. ¶ † In hac cā: vt. s. scz in ꝯsilio dico ita: vt. s. apparet: qz feci hoc cōsiliū rescribi post illud cōsiliū quod erat subscriptum a dn̄o Baldo et dn̄o Baliono apparet al's cōsulēdo primū fundamentū adductū pro victoria Gabrielis fuit: qz nō probat quod fuerit pro parte ser Pauli et sue auctricis dn̄e Baptiste impletus ꝯtractus. Eo qz nō apparet q̄ tradiderit possessionē liberā vacuā et expeditā rei vendite prout tradere pmisit. Post cōsiliū redditū cum id peruenerit in notitiā ser Pauli: vt opinor conat⁹ est pbare qd dict⁹ Gabriel tenuit et possedit dictū mediū potere cōfinatū prout in instrumēto vēditiōis. et satis videtur pbare q̄ possedit iam sunt. x. anni vel circa. et hodie tenet et possidet. Ex aduerso p testes dicti ser Pauli et p testes dicti Gabrielis pbat qd intra dictos cōfines possederūt alij plures petias terrarū et nomināt nōnullos. Et ppterea p parte Gabrielis dicit qd licet testes deponāt qd possedit Gabriel potere cū domib⁹ terris laboratiuis siluatis vineatis et cuiuscūqz generis: tū non oēs terras vēditas: qz nō illas quas possederūt alij put ipsi testes deponūt. et lz testes ser Pauli deponant qd dicte petie terrarū positarū et cōfinatarū in petitiōe dicti ser Pauli. tū nō sunt oēs q̄ fuerūt vēdite. tū rn̄detur pro parte dicti ser Pauli qd licet testes deponant qd intra dictos confines alij possideāt et possederunt a. x. annis et citra. tū non infert necessario q̄ possederint tpe vēditionis. stāt enī hec simul qd dic⁹ Gabriel possederit immediate post vēditionē et postea facto Gabrielis vel aliter puenit possessio ad man⁹. vēdi

2 tio enī fuit facta per aliqd tempus antea. † Et in ꝯtu est constitutio p̄carij per quā trānsfertur dn̄ū et possessio. et put dicit glo. in. l. ab emptione. ff. de pac. liberatur vēditor ab obligatiōe ex vēdito.

3 † Item scdo rn̄detur qd intra talē rem cōp̄rehēditur etiā ipsa res per tex. in. l. si quis sic dixerit. de ver. sig. et. l. j. §. si intra. ff. de succes. edic. ideo ipsi fines positi in instrumēto venditionis possunt dici intra fines: sed tū fines ipsi nō cēsentur venditi. Cum itaqz testes deponāt qd possederūt illi quorum bona ponūtur pro cōfinibus allegāt qd potuerūt possidere ipsa bona posito pro cōfinibus que possunt dici esse intra cōfines. et tamē ipsa bona pro cōfinib⁹ posita nō venerunt in vēditione. Tertio rn̄detur pro parte ser Pauli. qd in dicta venditione inter cetera ponūtur pro cōfinibus ab vno fossatū ab alio fossata que protendūt per longitudinē longe vltra dictū potere: ita qd intra dictos cōfines fossati et vie sunt mille vt ita loquar petie terre que nō venerunt in vēditione: et qz indefinite loquūtur testes intra dictos fines illa pluralis locutio verificatur in duob⁹: vt in. c. pluralis locutio. de reg. iu. in. vj. et in. l. inter illā. in fi. ff. de verbo. signi. cum similibus. Et indefinita nō equipollet

vniuersali ex propria vi verborum: sed ex humanitate probat tex. in.l.seruitus.ff.de serui.vrb.pre.ₔ ibi Bal.ₔ Rapha.fulgo.ₔ Petrus Bar.ₔ Imo.in.l.si pluribus.de lega.ij.

4 † Dictū autē testis debet cōcludere.c.in p̄sentia de proba.ₔ interpretatur cōtra proferentem: vt no.per docto.ibi.ₔ in.l.inter stipulantem.§.si stichum. de verb.obli.ideo ₔc.

5 † Tamē ad hec respōdetur primo ꝙ sola cōstitutio precarij non liberauit dictam vēditricem ab his que conuenerat facere in dicto contractu prout clare deduxi in alio consilio non repeto. Et maxime quia vt arbitror non probatur ꝙ ipsa Baptista tempore venditionis possideret.ₔ si nō possidebat non poterat per constitutionem precarij: ₔ sic per fictam traditionem trāsferre possessionem quā nō habebat cum nemo det seu in aliuꝫ transferre potest id quod nō habet.l.traditio.de acqui.rerū domi. l.nemo plus iuris.ff.de regu.iur. Et ideo qui nititur ex traditione possessionis mediante precario vel alia ficta traditione debet probare ꝙ qui constituit se pro alio possidere possideret tempore quo constituit se pro alio possidere: alꝭs constitutio illa non iuuat per predicta.ₔ habetur in.l.quod meo.ₔ in.l.interdum.ff.de acquirē. heredi. Licet autem probaretur: quia pro nunc nō vidi attestationes primas sed tantū vidi de nouo examinatas super possessione dicti Gabrielis: tamen non propterea censeretur satisfactum promissioni per ea que dico in alio cōsilio. Hoc facto presupposito ꝙ constitutio precarij non releuet respondetur ꝙ illa responsio que fit quod potuit esse ꝙ tempore vēditionis ille res que per alios dicuntur possideri intra confines fuerint possesse per Baptistā venditricem et tradite dicto Gabrieli.ₔ postea in alios translate: nō est bona responsio.nam licet possibile sit: tamen ₔ cōtrarium fuit possibile ₔ contingens. Et cum venditrici incumbat onus probādi se impleuisse non releuatur si probat per possibile.sed probatio debet concludere necessario.l.non hoc.C.vnde legi.l.ad probationem.C.de proba.ₔ dicto.c.in presentia. Preterea testes non deponunt quicꝗ de possessione dicti Gabrielis ante.x.annos dicunt enim aliqui per annos.x.vel circa.ₔ vnus ab annis.x.vel circa et citra.ₔ tamen testes qui deponunt ꝙ Franciscus possedit' probāt de eodem tempore.x.annorum ₔ vltra prout de dicto tempore deponunt duo testes ser Pauli: videlꝫ Marcus ₔ Bartholomeus. et similiter duo ex testibus Gabrielis: videlicet Lucas p annos xvj.ₔ baldinus ab annis.xviij.ₔ citra.licet subdant per euꝫ ₔ eius autores primi nihil dicunt de eius autoribus. Nec deducitur qđ Gabriel fuit autor.ₔ insuper testes qui deponunt de possessione dicti Gabrielis a.x.annis citra ₔ nunc tenet ₔ possidet.constat qđ nō possunt deponere ꝙ possederit istas petias terrarum quas alij possederunt cum pariter deponant de possessione presenti prout de preterita.sed constat ꝙ hodie non tenet ₔ possidet istas petias terrarum quas alij possidēt.ergo nec in preteritum cum testes pariter deponant de possessione presenti et possessione preterita. Et sic non deponunt de traditione seu possessione istarum petiarum terre que ab alijs fuerunt possesse. Nec etiam obstat illa responsio quod intra fines comprehendantur ipsi fines.patet enim ad sensum qđ vna res non est intra se. Nam inter contentum ₔ continēs naturaliter apparet esse distantiam: nec iura que allegantur.s̄.loquuntur in his terminis: sed loquunt̄ de alia re vel facto qđ habet terminos ratione loci vel temporis intra quos ₔc.nam tunc dicit̄ esse intra vel factuꝫ intra terminos si fit in ipsis terminis. Verbigratia dicitur factum aliquid intra diem mortis si die mortis factum fuit: ita loquitur.d.l.si quis sic.de verbo.signi.profecto illud factū est qđ cōtinetur intra diem mortis nō ipse dies mortis. Itē possessio agnoscitur intra centesimū diem si in centesimo die agnoscitur: ita loquitur.d.l.j.§.si intra.de succes.edi.pfecto aliud agnitio possessionis aliud ipse dies centesimus. Sic ₔ alꝭs intra centesimum lapidem censetur esse factum illud qđ in cētesimo lapide: in quibus casibus aliud est cōtinens seu intra quod cōtinetur aliud id quod cōtinētur: sed in terminis nostris non est ita: quia res que continentur intra fines.ₔ res intra quas continentur essent vna et eedem res ꝙ naturali rationi non consonat: nec in iure reperit̄. Nec etiam ob.ꝙ fines duo sunt ita lati.s.fossatum ₔ via ꝙ possunt cōprehendi multe petie terrarum ₔc.quia respōdetur ꝙ hoc non apparet ex actis nec est deductum in actis ꝙ reperiam: ₔ si dicat̄ ꝙ est notoriū facti permanentis respondetur ꝙ si iudex nō vidit nō est sibi notorium.ₔ insuper ita est notorium ꝙ sub illis duobꝰ cōfinibus possunt ꝯprehendi plura alia poteria: ita ꝙ illud quod possidetur per dictum Gabrielem potest esse illud ideꝫ ₔ aliud.et licet testes deponāt ꝙ sunt eedem res ille posite in petitione.ₔ ille posite in instrumento venditionis tamen non possunt id scire nisi per inspectionem finiū prout ₔ satis deprehenditur ex eorum attestationibus.si ergo fines adaptātur ad plura poteria nō cōcludit notitia ex cōfinibus ꝙ de illo vēdito. Preterea vnus testis videlꝫ Marcus dicit vidisse possidere medietatem vnius poteris nō dicit ꝙ nec illud confinat ita ꝙ non cōcludit de illo vēdito.ₔ postea super identitate rerum deponit nō se refert ad potere de quo deposuit: sed ad res descriptas in petitione ser Pauli.et res descriptas in instrumēto venditionis de qua agitur.stant enim hec simul ꝙ dictus Gabriel possederit vnū potere pro medietate prout deposuit dictus Marcus.ₔ ꝙ sit diuersum a poteri vēdito: ₔ tamē res contente in petitione dicti ser Pauli: ₔ res vēdite sint eedem res. Alius testis deponit ꝙ possedit per.x.annos non dicit de quibus forte possederat ante vēditionē ab ea ceciderat prout alꝭs in simili ponderat Bar.in.l.celsus.de vsu.ₔ Bar.eum allegans.in.l.edicto circa medium.C.de edic.diui.ₔ sm hoc remanet vnꝰ solus.

6 † Qui ex alio non cōcludit: nam ipse et alij deponunt ꝙ dictus Gabriel possedit ₔ possidet vnum potere situm puta intra dictos cōfines. potere dicitur illud quod conuenit laborerio vnius paris boum prout mihi dicitur: qđ assumitur in territorio eugubij.ₔ prout etiā sumitur in agro perusino ₔ prout dicit Bar.in.l.si ita.in fi.ₔ in.l.j. de reb.dubi.vbi etiā dicit ꝙ potest sumi pro pluralitate fundoruꝫ simul assumptorū pro destinatione domini petitio fuit facta per annos vndecim vel circa post venditionem ita ꝙ hodie potest esse potere qđ esset ad culturam vnius paris bouꝫ qđ tunc nō erat medium potere quia hodie laboratur.ₔ tunc erat forte sodū vel siluatum. Item potest hodie destinatione dñi habituꝫ pro vno poteri illud quod tunc nō erat pro medietate vnius poteris: ita qđ non sequitur hodie tenet.ₔ possidet potere sitū in tali loco ₔ sub talibus confinibus ergo possidet totū potere qđ fuit venditum sub eisdē confinibus plura cōprehendantur vt ₔ patet ex ipsis attestationibus.ₔ prout illa ₔ plura alia ꝯprehendi possunt debebāt articuli et attestationes referri ad id qđ erat potere tempore venditionis nō ad potere qđ est hodie potere ꝙ istud vocabulū potere est tale qđ potest augeri de facili ₔ minui ex tpe vt patet ex dictis Bart. in.d.l.j.de reb.dubi.ₔ dictis.s̄. Preterea in venditione cōprehenditur potere cum omnibus terris siluatis ₔc.ptinentibus ad dictū potere: ₔ testes nō ita deponunt sed per indefinitam cū terris ₔc. cuiuscunqꝫ generis.profecto si alique sunt laboratiue alique sode: alique siluate: alique pratiue ₔc.vna vel due pro qualibet verificantur eorū dicta licet plures remanserint que nō fuerint possesse per dictum Gabrielem.ₔ sic prout per partem aduersam circa ꝯfines indefinite prolatos a testibus quatenus deponūt p Gabriele dicitur ꝙ verificantur in duobus: q: indefinita in attestationibus non equipollet vniuersali: istud idem potest retorqueri cōtra eam in depositionibus suoꝝ testium: quatenus deponūt de terris possessis per Gabrielem.ₔ longe fortius in casu isto quia venduntur omnes petie terre pertinētes ₔ spectantes ad dictū potere siue sub dictis cōfinibus contineātur siue sub alijs.que autē terre siluate ₔ sode spectarent ad dictū potere nō cadit directo in sensum testiū: cum depēdeat potius a destinatione domini: vt.s̄.ₔ similiter duꝫ deponūt qđ res sunt eedem.profecto si.x.sunt posite in petitiōe ₔ in venditione veniunt illa.x.ₔ decem alia nō verum est qđ ille res descripte in petitione sint eedem cum rebus venditis tamē nō sūt omnes res vēdite. Et si cui hec videntur rigorosa animaduertat qđ etiam rigorosa sunt ea que adducit pars actoris.ₔ qđ qbusqꝫ iuris ₔc.ₔ qđ no.gl.in.c.cupiētes.§ prin.de elec.li.vj. Et sic iuuari potest primū mediū ₔ primū fundamentum factum in alio consilio.dato autē qđ illud per nouas probationes tolleretur remanēt ₔ alia fundamēta de quibus in cōsilijs pro hac parte redditis. Ex quibus pars rei fouet iustitiā.ₔ proni debemus esse ad absoluendum maxime in penis per iura vulgaria. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.liiij.

¶ Arbitri qđ iudicare habeant.ī.xl.dies statuto eugubij ₔ si nō iudicauerint.ī.illud tempus incidāt in penā ₔ.ī.alios.xl.dies habeant iudicare ₔ eodē statuto cauetur qđ si fuerit per alteraꝫ partium reclamatum qđ de nouo eligantur arbitri qui debeant iudicare.ī.xx.dies ₔ postea subditur precedatur an ex eo videantur cōcessi alij.xx.dies prout.xl.supradicti adeo qđ si arbitri secūdo electi.ix.Decembris ₔ eiusdem.xxix.hora.vij.noctis sentētiam tulerunt an si sententia nō valet tanꝗ non lata.ī.xx.dies possit sustineri tanꝗ lata in scđo termino aliorū.xx.dierū.per totū consi.liiij.

1 Dies sumitur a media nocte vsqꝫ ad aliam mediam nocteꝫ.
2 Additio est nota separationis.
3 Sentētia de nocte lata per arbitros quibus permissum est de causa cognoscere sine strepitu ₔ figura iudicij an valeat.nu.seq.ₔ nu. 9.vsqꝫ ad finem consilij.
4 Fieri multa prohibentur que tamē facta tenent.
5 Compromissum seu arbitramentū est quedā species trāsactiōis.
6 Uiā quis eligere non censetur per quam suū iudiciū impugnetur.
7 Clausula sine strepitu ₔ figura iudicij remittit iuris solēnitates ₔ ordinis iudicarij.
8 Clausula in vno capitulo cōprehensa censetur repetita in alio.
9 Arbitri vel arbitratores electi ex forma iuris cōmunis vel municipalis sunt iudices ₔ iurisdictionem delegatam habere censent̄.
10 Clausula prout eis videbitur ₔ placebit adire in compromisso vel contractu quid operetur.nu.seq.
11 Interpretatio fieri debet vt minus ledat ius commune.
12 Snia reqꝛit partis citationē peremptoriā a illius solēnizationem.
13 Citatio facta de nocte non tenet.
14 Sententia lata de nocte cōmuni opinione non tenet.

Copula

5 Copula ⁊ posita inter duas cōditiones requirit concursum utriusqꝫ conditionis.

Consilium.liiij.

In nomine dñi nostri Jesu Christi. †Uidetur prima facie dicendū qđ dicta sententia teneat non ob. lapsu tēporis nec obstāte qđ lata fuerit de nocte. lapsus enim temporis ea ratione non ob. quia nō fuit sentētia lata post tempus capiendo diem a media nocte usqꝫ ad aliam mediam noctem prout de iure sumitur per. l. more romano. ff. de ferijs. ⁊ c. cōsuluit. de offi. delega. †Dicit enim statutū seu decretum superioris qđ causa expediatur intra. xx. dies a die acceptationis dictio. a. est nota separatiōis. l. ratio. §. fi. ⁊ ibi gl. sup verbo a brundusio. de act. emp. ⁊ not. Bal. in. l. a colligato. C. de nup. cum hic agatur de odio quia irrogat penā non facienti ⁊ qđ agitur de odio tūc ponitur exclusiue vel inclusiue prout ampliatur vl' restringitur odiū prout volunt glo. in. l. id est usqꝫ. ff. de dolo. Cy. ⁊ Sali. in. d. l. a calligato. cōsiderat etiā Bar. odiū ⁊ fauorem. in. l. patronus. §. j. de leg. iij. ideo ut euitetur cōmissio pene ponat exclusiue. Item statutū dirigit verba in ipsos arbitros dicendo qđ dicti secūdi arbitri cogantur. ī terminū. xx. dieruꝫ a die acceptationis laudū seu arbitramētum in scriptis solenniter ferre prout ⁊c. ⁊ ipsi iudici imponit penam si negligens fuerit nō autē ponit morā instantie seu iurisdictioni: ideo licet si negligētes sunt nō finitur instātia neqꝫ expirat iurisdictio prout volūt Cy. Bar. Bal. ⁊ Rapha. qui dicit qđ diligēter sunt ponderāda verba an dirigant in iudicē an vero ⁊c. qđ dicit esse singulariter notādū. †Et

3 maxime hoc videt pcedere si statutum imponit penā iudici: naꝫ debemus stare cōtenti pena a statuto imposita prout dicit Spe. in titu. j. §. restat. versi. quid si statuto qđ dictuꝫ refert ⁊ approbat Panor. in. c. de causis. de offi. deleg. vbi d hoc articulo per. d. Anto. ⁊ Jmo. nō etiam videtur obstare qđ sentētia est lata de nocte. quia respōdetur qđ licet sentētia nō debeat ferri de nocte: tamen lata tenet ut no. gl. in. §. sedebūt. in auf. de iudicibus. ⁊ glo. in. c. cōsuluit de offi. de lega. ⁊ tenet flo. ibi dicens qđ sñia valet nisi pars

4 appellet. †Multa enim fieri non debent que facta tenent. l. patre furioso cum ibi no. per gl. de his qui sunt sui vel alie. iur. ⁊ in. c. ad apostolicā. de regula. ⁊ no. glo. in. d. c. cōsuluit. qđ maxime pcedit in casu isto i quo imminebat periculū lapsus termini penalis ipsi iudi. ⁊ sic erat periculū in mora: nam quādo al's laberetur tēpus statutū tūc licet teneretur qđ al's nō valeret sentētia lata de nocte tamē ut tunc valet prout volūt Inno. in. d. c. cōsuluit Bar. Bal. Ang. Rapha. ⁊ Ponta. in. d. l. more romano. ⁊ sic cōmuniter te

5 net. †Quod maxime videtur procedere hoc casu qa sententiātes eligūtur ut arbitri. ⁊ arbitratores prout nominātur in decreto cuius vigore eligūtur ⁊ in eo appellatur laudum ⁊ arbitramentum sentētia per eos lata: vnde videtur qđ cum arbitramētū sit quedā species trāsactionis per ea que habentur in auf. si vero contigerit. C. de iudicijs. ⁊ transactio lata de nocte teneat. l. non minorē. C. de transac. ideo etiam arbitramentum latum de nocte teneat et ipsi ferentes sententiā de nocte censeantur elegisse viā arbitratoruꝫ ut actus valeat. arg. l. semper in actionibus. ff. de reb. dub. ⁊ l. semp in stipulationibus. de verbo. obli. ⁊ c. si papa. de priuileg. lib. vj.

6 †Nec videtur quis eligere viā per quam suū iudicium impugnet. l. iij. ff. de mili. test. ⁊ maxime quia in dicto decreto claudit os parti succūbenti qđ nihil possit dicere vl' obijcere nec reclamare aduer

7 sus laudū vel arbitramentū per dictos arbitros latum. †Iteꝫ per dictum decretum videtur remissa solēnitas iudicialis qñ eis videtur esse cōmissum qđ cognoscāt summarie sine strepitu ⁊ figura iudicij. Item partibus presentibus. ⁊ non presentibus ⁊ citatis vl' non citatis ut patet ibi teneātur ⁊ debeant omnem causam ⁊c. cognoscere sūmarie sine strepitu ⁊ figura iudicij put ipsis arbitris ⁊ arbitratoribus videbitur ⁊ placebit ⁊ testes recipere ad iuramētum partibus presentibus vel nō presentibus ⁊ partibus ⁊ testibus citatis vel non citatis dummodo tamen examinato ⁊c. Illa enī verba sine figura iudicij sufficiūt ut censeatur remissa solennitas ordinis iudiciarij prout licet sub dubio forte vult gl. in verbo figura. in cle. sepe. de verbo. signi. qđ ⁊ sine verbo forte vult glo. in verbo non exigat eadem glo. cle. ⁊ Bar. in verbo figura. in extrauagā. ad reprimenda qđ ⁊ volūt Jo. de ligna. Pau. de leaꝫ. Ste

8 phanus ⁊ zabarellus. in. d. cle. sepe. †Et licet dicta verba interlineata ponantur in tractatu primorū arbitrorum ⁊ non repetuntur dum decretuꝫ tractat de vltimis arbitris tamē videtur in eis dicē dum. Tum quia dictū in vno capitulo legis censetur in alio repetitū. l. quemadmo. in fi. ff. ad leg. aquil. ⁊ §. hoc tamen capite. insti. eo. titu. tum maxime quia dicti vltimi arbitri vidētur in his cōparari ⁊ equiparari primis arbitris p illa verba qui secūdi arbitri ⁊ tertius coguntur modo ⁊ forma superius declaratis acceptare. et postea intra terminum. xx. dierum a die acceptatiōis laudum seu arbitramētum ⁊c. Et pauloante dixerat eligēdos modo ⁊ forma superius declaratis ⁊ corā eis de lesione ⁊ grauamine ⁊c. Ex quo ergo videtur sublata substantialis omnis forma ⁊ solēnitas iudiciaria satis videtur qđ put alij actus fieri possunt de nocte. ita et laudum seu arbitramētū hmōi ferri possit ⁊ saltem laudū latū va

9 leat per iam dicta. †His tamen non ob. cōtrariam partem arbitror iuri magis consentaneam. s. qđ dicta sententia nō teneat. Nā premitto qđ isti arbitri vel arbitratores electi ex forma iuris cōmunis vel municipalis sunt iudices. ⁊ cēsentur habere iurisdictioneꝫ delegatam. c. ab arbitris. cum sua gl. de offi. deleg. lib. vj. ⁊ l. apertissimi ⁊ l. fi. C. de iudicijs. ⁊ succedunt in locuꝫ iudicis dicit Bal. in. l. si iudex nutrici. de his qui sunt sui vel alie. iur. Item cōsidero qđ dictū decretum a quo dependet virtus cōpromissi ⁊ potestas arbitrorum dicit qđ secundi arbitri. ⁊ tertius electus in scriptis. ⁊ solēniter sententient ⁊ sic in sententia exigit solēnitates debitas ⁊ requisitas in alijs sententijs iudicum quo fit qđ iudices sunt ⁊ ut

10 iudices habēt ferre sentētias cū solitis solēnitatibꝰ. †Et licet subdatur prout eis videbitur ⁊ placebit respicit illa clausula ipsā sententiam ⁊ eius substantiam scꝫ utrum condemnet vel absoluat ⁊ utrum placeat de equitate an de rigore iuxta ea q habentur per Bar. in verbo videbitur in dicta extrauagan. ad reprimenda nec illa generalis clausula prout eis videbitur cōuenire respicit ea que sunt expressa. ⁊ specificata. arg. l. doli clausula. ⁊ l. stipulationū cōmodissimum. §. doli clausula. de verbo. obliga. ⁊ sic decernitur qđ ferant laudum seu arbitramentū: prout eis vel duobus ex eis videbit cōuenire dūmodo in scriptis ⁊ solēniter his psuppositis videt dicendum qđ dictū arbitramentum seu laudū ea ratione qa latum de nocte ⁊ in absentia alterius arbitri non legitime requisiti. de iure enim cōmuni arbitri non possunt sentētiare altero absente. l. sicuti. ff. de arbitris. ⁊ l. duo ex tribus. de re iudica. decretū autem qđ duo ex testibꝰ possint laudare: tamen requirit qđ tertiꝰ si est absens sit legitime requisitus personaliter vel ad domum: et hoc specifice reqrit decretum in tribus primis arbitris in secundo

11 vero electis hoc non exprimit. †Tamen arguendo a simili ⁊ a fortiori quia agitur de maiori pīudicio ⁊ quia dicit circa dictos secūdos arbitros ꝙ cogantur modo ⁊ forma superius declaratis acceptare: ⁊ postea laudum. ⁊ arbitramentum in scriptis solenniter ferre ⁊c. p illa verba modo ⁊ forma superius declaratis referēdo ea ad omnia sequentia dicendum est qđ intelligitur qđ duo ex eis si volūt laudare debeāt priꝰ requirere collegā absentem tunc enim duo ferunt laudum seu arbitramentū modo ⁊ forma superius declaratis. Et per hoc minus receditur a iure cōmuni prout fieri dꝫ in interpretatione cuiuslibet legis noue. arg. c. cum dilectus. de cōsue. ⁊ arg. l. ius singulare. ⁊ l. qđ vero contra. cum cōcor. ff. de legi.

12 ideo requiri debuit etiam ille alius arbiter qui fuit absens. †Iteꝫ requiri debuit etiam pars contra quam lata fuit sententia cū al's non fuisset solēniter lata ⁊ requiritur etiam vbi sine solēnitate iure deuenitur ad sententiā: ut in dicta clemē. sepe. ⁊ in cle. pastoralis. de re iudi. ⁊ per Bar. in. d. extrauagan. ad reprimenda in verbo figura ⁊ per eū ⁊ doct. in. l. filiusfami. ff. de dona. Quinimo posset attentari qđ peremptoriuꝫ requiratur cum illud requiritur ad solēnizandum sententiā. l. ad peremptorium. ⁊ l. tres denuntiationes. ff. de iud. l. cōsentaneū. C. quomodo ⁊ quādo iudex. ⁊ hoc propter verbum solēniter ⁊ quia videmus qđ requiritur solēnitas scripture que est solēnitas iure positiui. Nec obstant verba in cōtrarium ponderata dum dicit presentibus ⁊ non presentibus citatis ⁊ non citatis: quia illa verba non respiciunt sententiam sed testium examinationē. ponitur eniꝫ medio capituli qđ loquitur de examinatione testiū cum premittatur ⁊ testes recipere ad iuramētum testificādum ⁊c. ⁊ postea subdat partibus ⁊ testibus citatis ⁊ nō citatis ⁊ sic intromittit etiam de testibus ⁊ subdit dūmodo tamē examinatio dictorum testium fieri ⁊c. ⁊ sic precedit ⁊ sequit articulus examinationis testium: ideo solum illum articulum determinant illa verba presentibus ⁊ nō presentibus citatis ⁊ nō citatis. l. iij. §. ⁊ si pepercit. ff. de libe. ⁊ posthu. Maxime cum sint contra ius ideo non ampliatur per iura vulgaria. ⁊ facit glo. notabi

13 lis. in. l. talis scriptura. de lega. j. †Et ideo ex his cōcludenduꝫ est quod ex quo requiritur psentia vel requisitio arbitri ⁊ citatio partis ⁊ citatio facta ad tempus noctis tanꝗ notorie temeraria non tenet quia nō est facta ad tempus honestum prout voluit Pano. in. d. c. consuluit. arg. d. cle. pastoralis. ⁊ qđ non comparēs de nocte non reputatur cōtumax. dicit etiam. d. Anto. in. d. c. consuluit ⁊ ideo si pars ⁊ arbiter non fuerunt presentes sententia seu laudū debet reputari nulla. ⁊ mihi presupponitur qđ nō fuerunt presentes: ideo debet censeri nullum eorū laudum qđ debebat solenniter ferri ex forma decreti: ut supra. ⁊ sic eis etiam pro tribunali seden

14 tibꝰ. †Et licet sint opi. An sentētia iudicis lata de nocte teneat: ⁊ gl. ⁊ docto. aliqui teneant qđ valeat: tamen magis cōmunis est opi. qđ non valeat regulariter. nam hanc partē tenuit gl. in dicta l. more romano. ⁊ ibi Barto. ⁊ Jmo. in dicto. c. consuluit. ⁊ Bal. ⁊ Jmo. ibi. ⁊ videtur velle Joan. and. in addi. Specu. in ti. de sententie prolat. §. iuxta versicu. sed nūquid nisi sit lata de expresso vl' tacito consensu partium. ⁊ Jmo. ibi assimilat prout si lata esset tempore feriato. cum itaque prout mihi dicitur pars ⁊ vnus arbiter noluerint comparere tempore noctis quo tempore lata fuit

sententia. ⁊ sic non cōsenserunt tacite nec expresse nō tenet senten-tia ipsa lata de nocte per. d. s̄. Nec ob. ꝙ erat finis termini. nam iurisditio ⁊ instātia etiam postea durabant p. d. s̄. in adductis pro cōtraria parte. ⁊ licet instaret finis termini ipsis arbitris a statuto prefixi: tamē eis est imputandum quare se arctarūt ad eam horā: cum potuissent prius sententiare nec eorū negligentia debet incōmodare partes ꝙ teneantur de nocte cōparere: ⁊ si nō fuerint negligētes quia nō potuissent prius expedire nō incurrissent penā.
15 † Nam pena ex forma decreti imponitur si fuerint negligētes. dicit enim si fuerint negligētes in procedēdo ⁊ dictū arbitramētuz non expedierint intra dictos. xx. dies incurrant in penā. x. librarū. et sic duo requiruntur scz ꝙ fuerint negligētes: ⁊ propter negligētiam nō expedierint. copula enim ponitur inter duas cōditiōes ideo cōcursus vtriusqꝫ cōditionis requiritur. l. si heredi plures. ff. de cōdi. insti. l. generaliter. C. eo titu. Quod maxime dicēdum est hoc casu ad euitationē pene cū pene sint odiose ⁊ moliende. regula in penis. in. vj. ⁊ l. si preses. et. l. interpretatione. ff. de penis, cum similibus. Et propterea si negligentia nō precesserat non imminebat eis periculum: sin autē precesserat debet potius eis imputari q̄ꝫ partibus vt arctentur eo tempore incōgruo comparere. Nec est eadem ratio prout quādo actio instantia vel iurisditio expirat qr tunc versatur interesse partiū ꝙ causa expediretur ⁊ nō deseratur instātia vel iurisditio finiatur vt sic iudex ipse nequeat causam terminare in quibus casibus docto. volunt sententiā valere. vnde est diuersa ratio q̄ꝫ vbi agitur de preiudicio solius iudicis negligētis ⁊ vbi diuersa ratio est diuersum ius. l. fi. ff. de calū. ⁊ l. si marit⁹. C. de dona. inter virū. et. l. naturaliter. §. nihil cōmune. de acqui. pos. Et ex his cōcluditur ꝙ tale laudū nō valeat quia latū de nocte et parte ⁊ arbitro absentibus qui citati nō tenebātur ea hora interesse nec in aliquo releuāt illa verba sine strepitu ⁊ figura iudicij qr illa verba nō referūtur ad sententiā sed ad modū procedēdi quia determinant verbū cognoscere: ideo nō refertur ad sentētiā maxime secūdorum arbitrorū in qua est dispositū ꝙ feratur in scriptis. et solēniter prout. ⁊ s̄. deductum est. Nec ob. ꝙ sequitur prout eis vel duobus ex eis videbitur cōuenire per supradicta: ⁊ etiaz quia verbū videbitur denotat arbitriū boni viri. l. fideicōmissa. §. q̄ꝫ q̄ꝫ. de leg. iij. ⁊ per Bar. in. d. extrauagā. ad reprimēda in verbo videbitur. nec videtur cōuenire bono viro ꝙ de nocte sententia feratur in absentē ⁊ altero arbitro absente per predicta Laus deo.

Summarium super consilio. lv.

1 ☞ Mater ⁊ cōiuncti vsqꝫ ad tertium gradum ꝙ tutorē petere debeāt. ī. x. dies a tempore mortis partis statuto Burgi sancti sepulchri alias intelligatur priuati omni successione moritur pater peste relictis vxore ⁊ duobus filijs etiam auo supstite paterno dictorum pupillorū moriūtur pupilli post. x. dies a tempore mortis eorum patris: an possit mater succedere attento ꝙ auus paternus erat viuus ⁊ vixit per. x. dies post mortē patris pupillorum quasi sibi tutele onus incumberet vt mater dicatur excusata peste in sua propria domo a pena statuti predicti quare tutorem non petierit de quo in nu. ⁊ per totum cōsilium.
2 Auus nunq̄ꝫ pater appellatur.
3 Nepos continetur filij appellatione.
4 Mater in successione ab intestato sui filij excludit omnes transuersales demptis fratribus ⁊ sororibus vtrinqꝫ cōiunctis.
5 Hereditatem aui non agnitam transmittit iure suitatis neptis ex filio premortuo.
6 Hesitandum non est super casu legis aperte.
7 Nepos transit in potestatem aui morte sui patris q auus sepe solet pater appellari.
8 Tutor non datur pupillo cōstituto sub patria potestate.
9 Impossibilium nulla est obligatio.
10 Impedito de iure non currit tempus.
Prescriptio non nocet legitime impedito.
11 Statuta recipiunt interpretationem passiuam a iure communi.
12 Serui nō possunt habere patriā potestatem quā habēt soli ciues romani ⁊ nō sunt ciues romani sꝫ pdūt ea q sunt romanoꝝ ciuiū.
13 Banniti nostri temporis equiparātur deportatis ⁊ perdunt patriam potestatem quā habēt in filios ⁊ ciuilitatem nu. 12. ⁊ seq. et ea que sunt iuris ciuilis vt successiones. ⁊ nu. 19. tamen cum bonorum confiscatione. nu. 20. per totum.
14 Bannitus appellatur hostis publicus. nu. seq.
15 Opinio communis in decisiuis est tenenda.
16 Statutum tollere potest iura communia ⁊ beneficia pro vt municipalia in proprio territorio quo ad illius subditos tantum.
17 Bannum particulare tantū operatur respectu territorij bannientis quantum vniuersale respectu vniuersi.
18 Florentini habent in eorum territorio iura principis.
19 Hostes principis perdunt ea que sunt iuris ciuilis idem banniti cum bonorum confiscatione. vt nu. seq.
20 Cōdemnatus capitaliter vel bānitus cum non cōfiscatione bonorum libertatē vel ciuitatem nō perdet vel ea que sunt iuris ciuilis
21 Deportati ⁊ relegati differunt quia relegatorum bona non solēt publicari ⁊ retinent iura ciuilia: deportati vero non quia illorum bona publicari solent.
22 Bāniti quo ad vnuz territoriū nō perdūt oīa iura ciuilia vel cōia sed tm̄ ea q̄ sunt illi⁹ territoriū: iō testari pōt scōm ius cōe. nu. seq.
23 Testari quādo potest bannitus ⁊ testamentū extra territorium factum scōm statuta loci illius non valet in eo loco vbi testatur.
24 Contumacia penam tantū imponit illam ⁊ non maiorē que a lege iuris communis imponitur. nu. seq. ⁊. 26.
25 Statutū quod aufert omnia iura aufert tantū ea que sunt statuaria ⁊ non iuris cōmunis nec trahitur vltra territorium.
26 Pena est molienda seu restringenda non autem amplianda.
27 Condēnati exilio vel vltimo supplicio efficiuntur pene serui. fallit in cōdemnato vigore cōtumacie ⁊ ficte cōfessionis.
28 Tutorem suis filijs mater petere nō potest auo paterno viuente qui dicitur legitimus tutor.
29 Sui heredes sunt reducti ad instar extraneorum beneficio hereditatis abstinende iure pretorio.
30 Testari non potest filiusfamilias.
31 Hereditatem non agnitam sui transmittunt in heredes illorum.
32 Hereditatem fratris non agnitam frater non transmittit.
33 Restitutionis beneficium in integrum aduersus hereditatem nō aditam transmittit minor.
34 Restitutionis beneficium debet peti infra quadriennium.
35 Rescripta interpretantur ex prefationibus illorum.
36 Rescriptum erroneum et iuri communi contrarium concessum absqꝫ cause cognitione non citatis quorum interest non valet.

Consilium. lv.

In nomine dñi nostri iesu xpi. 1 † Reperio me al's cōsuluisse ad instantiaz Mathie filie dicti Matthei patricide ⁊ nigre neptis dicte Matthei ex Frācisca ei⁹ filia ⁊ in pūcto psupponebat Syluestrū filiū peri nepotēqꝫ Matthei patricide decessisse ante dictū Mattheū eius auū de cuius hereditate q̄rebat licet in cōsilio aliqn̄ loquēs de Mattheo appellauerim patrē sed nō re-
2 fert. † Quia ⁊ auus nōnūq̄ꝫ pater appellatur. l. iuxta interptatio-
3 nem. in fi. ff. de vb. sig. † put etiā appellatione filij nepos cōtinet vt ibi ⁊ l. filij. eo. ti. ⁊ l. filiū habeo. ff. ad mace. cum simi. eo casu cū essem⁹ in terminis iuris cōis ꝯclusi ꝙ dicta Mattheo succedebāt pariter oēs descēdētes: videlꝫ dña Matthia filia ipsi⁹ Mathei ⁊ dña nigra ei⁹ neptis ex Frācisca filia dicti Matthei ⁊ Angela neptis eiusdē Matthei ex pero ei⁹ filio: ⁊ quia Angela decessit post mortē Matthei cōclusi ꝙ hereditatē ipsius Matthei p portiōe eidē delata trāsmisit ad dyaniram eius matre heredē ab intestato
4 ipsius Angele † cū mater ab intestato excludat oēs trāsuersales exceptis fratib⁹ ⁊ sororibus vtrinqꝫ cōiūctis. auf. defuncto. C. ad tertul. ⁊ exceptis filijs dictoꝝ fratrū: ⁊ sororū pariter cōiūctorū saltem qn̄ cōcurrūt fratres. aūt. vt fratrū filij in rub. ⁊ nig. ⁊ no. gl. in d. auf. defuncto. Nō aūt amita put est dicta Matthia vel soror cōsobrina put est dicta nigra cōcurrūt cū matre p dicta iura nec statutū loquēs de patruo trahit̄ ad amitā in his terminis vt late cōclusi in dicto ꝯsilio ⁊ al's etiā cōsului in eadē terra burgi ⁊ f̄m termino tūc i themate deductos nō militabat statutū cū tp̄e mortis Matthei de cui⁹ hereditate agebat̄ ⁊ agit̄ null⁹ mascul⁹ superesse psupponebatur: ideo cōclusio resultabat ꝙ dicte tres descendētes ex tribus lineis equaliter succedebant: nunc aūt presupponitur ꝙ tp̄e mortis dicti Matthei sup erat dict⁹ Syluester quo fit vt aliter hoc casu sit rn̄dēdū aliter eo casu cum extet statutū in terra burgi ꝙ femine vel descendētes ab eis nō succedāt patri auo vel proauo existēte masculo et pp̄terea tota hereditas dicti Matthei fuit de-
5 lata ad dictū Syluestrū eius nepotē ex persona peri eius filij. † Et put etiā dicebā in alio cōsilio neptis ex filio p̄mortuo transmittebat hereditatē aui iure suitatis in eius heredē maxime i matrē p. l. apud hostes. C. de suis ⁊ legi. cuꝫ multis cōcordantijs. ita etiā pariter dicendū est in casu isto ꝙ Syluester nepos dicti Matthei ex filio p̄mortuo transmisit in eius heredē hereditatē dicti Matthei ideo cum mater sit primior in eam trāsmisit si ipsa mater ei succedit ⁊ prout. s̄. dixi. ⁊ al's latius deduxi ipsi matri non ob. in aliquo ius municipale. Nup autē ei obijcit̄ ꝙ fuit negligēs in petēdo tutorem dicto Siluestro intra terminū a statuto pfixū. disponit em̄ statutū multū apte: ⁊ specifice ꝙ mater ⁊ alij cōiūcti vsqꝫ in tertiū gradū teneātur petere tutorē pupillo intra. x. dies a die mortis patris al's priuat̄ ⁊ priuata esse intelligit̄ a successione pupilli: cū aūt presupponatur ꝙ post mortez patris. s. peri patris ipsi⁹ Syluestri ipse Syluester supuixerit ⁊ nō appareat ꝙ mater eidē petierit tutorem ideo ipsa cēseatur priuata facultate succedēdi p dictā legē
6 municipalē in qua videtur casus † ⁊ super casu legis nō est hesitā-
7 duz. l. ancille. C. de fur. l. illā. versi. de modo. C. de coll. † Tamē his non ob. ꝯriū de iure rn̄dēdū est: nam p̄mittendū est in facto prout psupponit̄ ꝙ post mortē peri patris dicti Syluestri remāsit Matthe⁹ patricida pr̄ dicti peri, ⁊ sic auus pr̄n⁹ dicti Syluestri ⁊ inter mortē dicti Matthei aui pr̄ni ⁊ mortē dicti Syluestri nepotis nō fuit spatium

fuit spatium decē dierū. auus autē paternus habet ⁊ filiū ⁊ nepo
tem ex filio in potestate. l. nepotes. de his q sunt sui vel alie. iur. l.
pronūtiatio. de verb. signi. insti. de patria pote. † Item premitten
dū ꝙ pupillo cōstituto sub patria potestate nō potest dari tutor
insti. de tutelis. in prin. ⁊ l. fi. in prin. C. de cura. fur. iō si Syluester
erat sub patria potestate Matthei non poterat impingi matri vel
9 alteri: quare nō petebat tutorē. † Et illud tempus decem dierum
nō currit ante ꝙ peti possit cum ad impossibile nemo astringatur.
10 l. impossibiliū. de reg. iur. † ⁊ impedito de iure nō currit tempus. l.
cōtra maiores. C. de inoffi. testa. l. j. in fi. C. de an. excep. l. cū notissi
mi §. illud. C. de p̄scrip. xxx. vel. xl. an. ad hoc. l. iij. §. si qs here. ff. de
statu. libe. ⁊ ꝙ per illū no. doc. post glo. i. l. §. fi. sin autē dubius. C. de
iure deli. preterea appellatione patris venit etiā auus per l. iusta
interpretatione. in fi. de verb. signi. ideo statutū dicēs a die mortis
patris itelligitur pro patre ⁊ auo ⁊ proauo paternis maxime qui
habent nepotē vel pronepotē in potestate cum vigeat eadē ratio.
11 † Et maxime ad mitigandā penā ⁊ exorbitantiā magnam statuti
cum ⁊ pene sint restringende ⁊ similiter iura exorbitantia per iura
vulgaria ⁊ statuta recipiūt interpretationē passiuā a iure cōmuni.
l. si serui vestri. C. de noxa. ⁊ c. cū dilectus. de cōsue. ⁊ qd no. p glo.
in auf. offeratur. C. de lit. cōtest. ⁊ in. l. sciendū. ff. q satisd. cog. idcir
co dictum statutū debet interpretari si est talis pupillus vel adul
tus cui possit tutor dari de iure. Et maxime quia statutū iniungit
iudici sub pena ꝙ petitionē executioni mandet ⁊ sic tutorē consti
tuat iuxta petitionē: ideo intelligitur qū constitui pōt vtrūqz pre
ceptum legis municipalis. s. preceptū ꝙ facit iudici ⁊ illud qd par
ti. si ita qz dict9 Syluester erat in ptāte dicte Matthei donec du
rauit patria potestas nō poterat dari neqz peti tutor: ideo nō cur
rebat matri tempus illud. x. dierū. sed instari potest circa hoc ꝙ di.
ct9 Mattheus cōdemnatus ad mortē ex crimine patricidij perdi
derit patriā potestatem quā habebat in filiū ⁊ nepotes: nā dāna
12 tus ad mortē efficitur seruus pene. l. qui vltimo. ff. de penis. † Et
seruus nō potest habere patriā potestatem quam habēt soli ciues
romani. l. nam ciuium. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. ⁊ serui non
sunt ciues romani ⁊ perdūt ea que sunt ciuiu romanorū. l. qd atti
13 net. de reg. iur. ⁊ insti. de capi. dimi. §. maxima. † Et dato qd nō effi
ciantur serui pene: tamē videtur qd bāniti nostri tēporis equipa
rantur deportatis prout voluit gl. insti. quib. mo. ius pa. pote. sol.
§. relegati. deportati autē desinūt esse ciues romani. ⁊ perdūt ea q̄
sunt iur. ciuilis. §. media insti. de capi. dimi. ⁊ l. j. C. de here. insti. ⁊
propterea perdūt patriam potestatē quam habēt in liberos. insti.
14 quibus mo. ius patrie pote. sol. §. cum autem is. † Quod maxime
dicendū est si possunt impune offendi qr cēsetur eis indictū bellū
ab ipso bāniente et censetur hostis ciuitatis a qua bannitur arg. l
amissione. §. qui deficiūt. de capi. dimi. prout voluit Bar. ibi. et in
l. j. C. de heredi. insti. ⁊ in quodā suo consilio qd incipit capitaneus
asisij in ordine et latius in disputa. sua que incipit statuto Lucane
ciuitatis qd ⁊ tenent Bal. Ange. Sali. i repeti. ⁊ Pau. de cast. in
d. l. j. de heredi. insti. et Imo. in. l. ex facto. §. ex facto. ff. ad trebel. et
15 est cōmunis opi. † Et sic est cōmunis opi. ⁊ tenēda maxime in de
cisiuis licet Sali. in lectu. in. d. l. j. dicat qd licet sit sancitū lege mu
nicipali qd possit impune offendi tamē non censetur hostis nec cē
setur indictum bellū sed pro executione sentētie censetur concessa
facultas offendendi prout eum latius refero. in. d. l. j. viij. ⁊ ix. col.
defensando ab eius motiuis cōmunem opi. ⁊ cum ciuitas que in
dicit bellū possit pariter intra territoriū tollere beneficia iur. cōmu
nis iuxta ea que habētur in. l. oēs populi. de iusti. ⁊ iure. indicēdo
bellum censeretur intra territoriū abstulisse ⁊ beneficia iuris cōmu
nis et bñficia iuris municipalis ex quo ciuitas vtrūqz facere pōt
prout hoc firmat Pau. de cast. in. d. l. j. dicens ita vidisse cōsultū
16 et ita consuluisse. † Ex quo enim statutū generaliter aufert benefi
cia ⁊ auferre pōt iura cōmunia prout municipalia in ppriō terri
torio: ideo generaliter auferat in proprio territorio. l. j. §. ⁊ genera
liter. de leg. p̄stā. fm Imo. in. d. §. ex facto qui hāc partē tenet quā
et tenere videtur. in. l. gallus. §. ille casus. de libe. ⁊ posth. ⁊ idem te
17 nuit Ray. in. d. l. j. de here. insti. qd ⁊ tenuit Sali. ibi in repe. † Tā
tum enim operatur hoc bannū particulare respectu territorij bā
niētis quātū vniuersale respectu vniuersi. arg. l. que de tota. de rei
vendi. ⁊ l. qui scit. ff. de vsur. fm eum. et dicit Pau. de ca. qd Bart.
non declarat hunc passum ⁊ fm hoc dictus Matthe9 intra terri
torium censeatur amisisse ea que sunt iuris ciuilis et consequenter
patriam potestatē qd maxime dicēdū est attento qd ex forma sta
tutorum Florētie vt percipi pōt impune offendi per totū territo
rium Florentinū prout ⁊ sentētia condēnatoria se refert ad totū
territoriū ⁊ districtū ⁊ Florentie qd non potuisset fieri p iura mu
nicipalia terre burgi. arg. l. extra territoriū. de iurisdi. om. iudi. ⁊ c.
18 vt animarū. §. statuto. de cōsti. lib. vj. † Et ciuitas Florētina habet
19 in territorio iura principis † ⁊ cōstat qd hostes principis perdunt
ea que sunt iuris ciuilis. d. §. qui dficiūt ita ⁊ hostes eius ciuitatis
que habet iura principis perdat iura ciuilia in proprio territorio.
et per consequens perdat patriam potestatē ⁊ alia iura ciuilia qd
si verū foret nō haberet successionem actiuam nec passiuā. Nam
hereditarie successiones ⁊ ex testamēto ⁊ ab itestato actiue ⁊ pas
siue sunt de iure ciuili. l. lege obuenire. de verb. sig. ⁊ cap. ius quiri
tum. i. dist. ⁊ l. j. C. de heredi. insti. ⁊ l. eius qui. §. insulā. ⁊ l. obsides.
20 ff. de testa. † Tamē his non ob. contrariū puto de iure verius. s. ꝙ
dictus Mattheus licet cōdemnatus capitaliter tamē nō perdide
rit libertatē nec ciuitatem. s. romanā prout perdunt serui pene et
deportati ⁊ hostes populi romani seu imperij ⁊ consequenter non
amiserit patriā potestatem nec hereditariam successionem actiue
et passiue. licet enim glo. in. d. §. relegati voluerit ꝙ banniti nostri
21 temporis si publicantur bona comparētur deportatis. † Tamen
illa glos. non obst. huic cōclusioni imo facit pro: nam bona huius
patricide nō fuerūt publicata ⁊ ex quo bona Matthei nō fuerūt
publicata non cōparantur deportatis sed potius relegatis qui nō
perdunt bona nec ea que sunt iuris ciuilis fm dictam glo. d. §. rele
gati. et quando bona banniti nō publicantur dicit Salic. in. d. l. j.
C. de heredi. insti. ꝙ non censetur indictum bellum quo ad bona
nec quo ad ea perdit iura proprie ciuitatis ex quo enim statutum
non aufert bona nō censetur eum habere pro hoste quo ad bona
que non aufert. dicit Sali. in. d. l. j. ⁊ Imo. in. l. ex facto. §. ex facto
22 ad trebel. † Et insuper etiā si bona cōfiscarētur ⁊ censeatur hostis
bannientis nihilominus nō perdat ea que sunt iuris ciuilis cōmu
nis sed ea tantū que sunt iura proprie ciuitatis bannientis prout
volunt Bar. Bal. ⁊ Ange. i. d. l. j. ⁊ Bal. in. d. l. gallus. §. et quid si
tantū ⁊ Imo. in. l. eius qui apud hostes. ff. de test. ꝙ ⁊ volui Sali.
in lectu. in. d. l. j. cōfutans rationem quam in cōtrariū adduxerat.
23 in repeti. † Et licet Pau. dicat vt. s. retuli ꝙ Bar. non declarat.
tamē satis declarat. Ex quo generaliter dicit ꝙ nō perdit iura cō
munia ⁊ ex quo dicit ꝙ si testatur fm ius municipale non valet se
cus si fm ius cōmune: naz debet intelligi si testatur in territorio si
enim testaretur extra territoriū etiam si non esset bannitus nō va
leret testamētū factum fm solēnitatē iuris municipalis per iura
vulgaria prout. et dicit Imo. in. d. l. eius qui apud hostes et etiam
quatenus Barto. dicit ꝙ bānitus qui potest impune offendi licet
possit succedere de iure cōmuni tamen banniens aufert vt ab indi
gno ⁊ profecto bona sita extra territorium bāniētis non possent
ab eo auferri ⁊ hoc ꝙ etiam intra territoriū non perdat iura cōmu
nia voluit aperte ipse Bar. in. l. certa forma. C. de iur. fisci. lib. x. Et
Bal. etiam satis plane idez vult vt patet ex eius dictis circa illam
questionem an cōmune banniens auferat vt ab idigno et magis
clare vult Imol. in. d. l. eius qui apud hostes et cum opi. Barto.
transeunt cōmuniter docto. ⁊ cum eo trāsit etiā simpliciter Imo.
in. c. ij. extra. de testa. et sic Imo. variauit et similiter Sali. solum
Pau. de cast. et Ray. reperio ꝙ fuit illius opi. de quibus non cu
24 randum. vbi Bar. Bal. ⁊ cōmuniter docto. cōtra. † Ne obst. ratio
in cōtrarium per eos adducta quam conatur cōfutare Sali. i lec.
Nam cum cōtumacia sit causa ficte cōfessionis sequit ꝙ ipsa ficta
confessio nō debet trahi vltra suā causam sed restringi cum de na
tura cōtumacie sit non plus tollere vel maiorem penam inferre q̄
disponatur in lege vel dispositione iudicis: vt probatur ex no. per
glo. in reprobatione secunde expositionis. in. l. vnica. §. fi. ff. si quis
ius di. non obtē. ⁊ in. l. eius qui delatorē. de iure fis. fm eum ⁊ vltra
eum respōdetur ad dictam rationē statutū indicens bellum non
tollit specifice seu generaliter beneficia sed solū incidit bellum ex
quo in consequentiā inducit ꝙ nō vult eum beneficiare. Non autē
sequitur ꝙ ei auferre velit omnia que auferre pōt. constat enim ꝙ
potest ipso iure cōfiscare bona ⁊ tamē non cōfiscantur prout. s. de
monstratum est. Item princeps pōt hosti in territorio auferre ea
que sunt iuris gētium hoc est acquisitionē de iure gētium denegare
prout denegat seruis pene ⁊ tamē nō denegat deportatis vel ho
stibus quib9 denegat sua hoc est que ab ipso principe seu ciuitate
romana cōceduntur ⁊ sic denegat iura ciuila romanorū. Nō autē
denegat que alio iure ipsi hostes vel deportati habent prout sunt
25 iura gentium. † Et sic ⁊ al's licet pretor potuissit denegare et iura
que a pretore descendunt ⁊ alia remedia: tamē non denegat nisi ea
que a pretore descendūt. l. j. cū ibi no. C. si aduer. vendi. vbi glo. di
cit pretor suum non tuū denegat auxiliū. ⁊ etiam habetur. in. l. assi.
C. qui potio. i pig. habe. Licet itaqz posset statutū auferre iura cō
munia ciuilia bannito cui idixit bellum nō censetur velle denega
re nisi iura a statuētibus cōcessa prout facit princeps arg. de simili
bus ad similia iuxta. l. nō possunt de. ll. ⁊ c. inter ceteras. de rescrip.
26 † Et quia pene sunt moliende nō ampliande per iura vulgaria ⁊
sic nō ob. qd ciuitas Florētina habet iura principis hoc est potest
ea in territorio que potest princeps in vniuerso quia fateamur: et
ideo si ciuitas ex hac suprema potestate concessisset aliqua que so
lus princeps cōcedere potest tunc illa censerentur hosti sublata. ta
men ea que ipsa ciuitas non cōcessit: sed aliunde hostis non habet
non censetur illa voluisse auferre. Non enim hoc casu restringitur
ablatio ratione potestatis: sed ratione p̄sumpte voluntatis a iure
interpretate: vt. s. et maxime cum appareat qd nō aufert quicquid
potest ex quo nō aufert bona ipso iure: sed grauat in vno quia cō
demnat absentem sine probationibus ex ficta cōfessione ex contu
macia resultante: ideo non est mirum si non infert atrox bellum

auferēdo quicquid pōt. arg. l. eū qui in prin. ff. de iureiur. ꝛ p hoc etiā tollitur illud arg. Sali. in repe. d. l. j. qꝺ idē operetur bānū pticulare respectu territorij qꝺ operatur bannū vniuersale respectu vniuersi. nam fatēdū est qꝺ vtroqꝫ casu auferatur id qꝺ habuit a bāniente: ꝛ sic si pceps indixisset alicui bellū in vna ciuitate ꝛ nō in alijs locis abstulisset ei id quod cōcessit in illo loco ꝛ nō alibi lꝫ alibi auferre posset. cū itaqꝫ ex his appareat qꝺ licet pmittatꝰ qꝺ possit impune offendi: ꝛ cēseatur ex hoc indictū bellum ꝛ ille bānitus censeatur hostis ciuitatis Florētine ꝛ sui districtus licet quidā in hoc cōtra nō propterea pdidit iste Matheꝰ ex hoc eā quā
27 de iure cōi habebat prout est patria potestas. † Nec etiā illā pdidit ex eo qꝛ condēnatꝰ fuerit ad mortē: nā licet cōdemnati vltimo supplicio ſm formā iuris cōis efficiantꝰ serui pene. l. qui vltimo. de penis. tū secus est in cōdēnatis vigore cōtumacie ꝛ ficte cōfessionis ex forma iuris municipalis: quia tunc nō efficitur seruꝰ pene donec venerit in fortiam cōis put cōcludit Bal. in. l. j. C. de here. insti. ꝛ in. l. data opera. C. qui accusa. nō possunt. et Sali. in. d. l. j. q. v. qꝺ et cōcludit Imo. in. d. l. ex facto. §. ex facto. ad treb. ea ratione quia fertur capitalis sentētia sub cōditione si venerit in fortiā cōis ſm eū ꝛ per hāc viā saluari pōt cōis opi. que habet qꝺ interim nō efficiatur seruus pene prout dicit Rapha. Fulg. in. d. l. j. dicens hoc esse benignū licet in cōtrariū instet: sentit tū esse in practica stādū ꝯmuni opi. q̄ est in practica seruāda prout ꝛ dixi i. d. l. j. vij. col. respōdēdo motiuis Raph. ad hoc etiā que dicta sunt circa publicationē bonorū si enim efficeretur seruus bona nō rema-
28 nerent apud cōdemnatū. † Ex hac cōclusiōe qꝺ retinet patriā potestatem remanet alia cōclusio qꝺ mater nō poterat in vita Mathei petere tutorē dictis nepotibꝰ ꝯstitutis sub patria ptāte Mathei per. d. §. j. insti. de tute. ꝛ. d. l. fi. de cura. fur. C. et ideo si interim hec intra decenniū decesserit prout audio qꝺ decessit interim saltē dictus Syluester nō priuatur dicta mater ex eo quia nō petijt tutorem, pp̄ter dictā patriā potestatē ac etiam qꝛ illud statutū loquitur post mortē patris ꝛ appellatione patris venit etiā auus. d. l. iusta. ideo nō verificātur verba dicti statuti etiā si nō fuissent sub patria ptāte: statutū em̄ nō pōderat patriā potestatē sed patris superexistentiā licet primū mediū sit magis planū. pōt etiā attentari qꝺ statutū nō militet ex alio qꝛ forte dictus Syluester nō apprehēdit hr̄ditatē Matthei. ꝛ forte nihil aliud habebat nisi ius cōsequendi hereditatē sibi delatam qꝺ ius nō videtur esse in bonis nostris. l. pretia rerū. ff. ad. l. fal. ꝛ no. Bal. in. l. pupillorū. de repu. here
29 ditate. † Et licet. d. l. pretia rerū, loquatur in additione: tū cum sui habeāt beneficiū abstinendi ꝛ quo ad effectū acquisitionis bonorū ante immixtionē videtur eadē ratio in suo et in extraneo io etiā ius immiscēdi nō videtur esse in bonis nostris: ptor em̄ dādo bñficium abstinēdi reduxit suos ad instar extraneorū. † Ex iā dictis
30 infertꝰ qꝺ testm̄ peri nihil valet qꝛ conditū a filio cōstituto sub patria potestate. l. seniū. C. qui testa. fa. possunt. l. qui in potestate. ff. eo. titu. c. licet. §. quāuis. de sepul. lib. vj. Ex his etiā infertꝰ qꝺ hereditas Matthei fuit delata ad Syluestrū eius nepotē ex filio pre
31 mortuo. Nā angela altera filia fuit exclusa ex forma statuti. † Et lꝫ forte dictꝰ Syluester nō agnouerit hr̄ditatē Matthei sui aui: tū iure suitatis trāsmisit illā in eiꝰ hr̄des cui de iure cōi erāt successure mater ꝛ Angela soror vtrinqꝫ cōiūcta p auf. de funeto. C. ad
32 tertul. † Tamē ex forma statuti soror excludit matrē nihilominus quia soror decessit hereditate fratris nō adita non trāsmisit hereditatē fratris nō aditā. l. qm̄ sororē. C. de iure delibe. et. l. j. §. in no-
33 uissimo. C. de cadu. tolle. † Et licet trāsmiserit ius petendi resti. in integ. aduersus hereditatē nō aditā ar. l. pātoniꝰ. §. j. de acq. here. ꝛ. l. si duos cum ibi no. p Bar. de reb. dub. ꝛ. l. j. C. de resti. mi. et habetur in. l. si infanti. de iure deli. licet in infante sit maximū dubiū
34 vt late dico in. d. l. si infanti. † Tamē nō imminet in pn̄tiarū dicta difficultas ea ratione quia talis restitutio in integ. debet impetrari intra quadriēniū per. l. fi. C. de tēp. in integ. rest. qꝺ psupponitur fuisse elapsum post cōsummatā lesionē. ꝛ p ꝯns exclusa Angela per mortē ab hereditate Syluestri eidē succedit mater q̄ etiā succedit Angele qꝛ nō supest soror vel frater vel patruꝰ nec frater patruelis ipsius Angele ideo si restitutio in integ. daretur cōpeteret ipsius matri vt heredi ipsius Angele quā frustra peteret cū idē recta via cōsequi pōt succedēdo Syluestro. sed imminet circa hoc dubitatio qꝛ supest amita. videlꝫ Matthia soror dicti peri patris dictorū Syluestri ꝛ Angel. de iure aūt municipali patruꝰ cōcurrens cū matre succedit in tribus quartis ꝛ mater in quarta parte et de iure masculinum concipit femininum. l. j. ꝛ ibi per Bar. ff. de vbo. signi. ꝛ. l. quicūqꝫ. ꝛ ibi per Bal. ꝛ docto. C. de ser. fugi. ꝛ. c. generali. vbi p ca. de elec. lib. vj. Ideo videtur qꝺ patruꝰ concipiat amitā ita qꝺ amita excludat matrem a tribus portionibꝰ de quatuor: tamen secus dicendum videtꝰ ꝛ sic qꝺ mater succedat in totum ex se penitus amita prout excluditur de iure cōmuni. et sic d pariter mr̄ succedit Angele ꝛ Syluestro ꝛ ex psona Syluestri eius filij succedēt Mattheo ex trāsmissione in eā facta iure suitatis: vidēdum est an veniet in hr̄ditate Matthei. Circa qꝺ imminēt tria dubia: vnū an bona que habebat tēpore cōdēnatiōis fuerint in fiscū translata. Et hoc dubiū est. s. decisum qꝺ nō censentꝰ bona fuisse cōfiscata. Et sic remāserūt apud eū ꝛ in eius hereditate: ꝛ insup dato qꝺ fuissent cōfiscata: quia tunc nō adhuc se immiscuerat hr̄ditati paterne forte nō trāsiuisset in fiscū ꝛ nō videatur qꝺ impediatꝰ acquisitio bonorū nec illa trāseat vigore prioris cōfiscationis in fiscū. arg. l. si remunerandi. §. is cuius bona. ff. mādati. sed nō est opus in hoc instare ex quo vt dixi bona nō fuerint
35 ꝯfiscata expresse nec tacite. † Scdm imminet dubiū an litere emanate a capitaneis partis Guelfe quatenus declarāt bona ptinere ꝛ duoluta esse ad filios dicti Matthei ꝛ nō ad fiscū ꝛ innuūt nō ptinere ad dictū Mattheū obstent in aliquo supradictis circa qꝺ dicēdū est qꝺ nō: quia nō fuit intentio rescribentiū aliquod ius cōcedere put euidēter apparet ex literarū prefatiōe ex qua prefatione deprehenditur mens rescribētiū. l. fi. ff. de here. insti. per Bart. in. l. ambitiosa. ff. de decre. ab ordi. fac. sed fuit qꝺ dimitterentꝰ bona eis ad quos spectabāt rescripserūt eis qꝺ liberis Matthei restituerentꝰ: qa credebāt vel credere fingebāt qꝺ ad filios pdictos spectarēt ꝛ cum eis fuerint restituta tanq̄ ad eos spectātia nullū ius eis q̄situ fuit. l. iij. §. subtilius. ff. de cōdi. ob cau. l. si pro fundo. C.
36 de transac. cum ibi no. † Et cum fuerint litere erronee ꝛ iuri ꝯtrarie ꝛ emanate sine cause cognitiōe nemine citato nō valēt iuxta. l. rescripta. ꝛ. l. nec damnosa. C. de preci. impera. offe. ꝛ. l. j. ꝛ. l. prescriptiōe. C. si cōtra ius vel vti. publicā. ꝛ. c. ad audientiā. ij. de rescrip. ꝛ. l. j. §. merito. ꝛ. §. si qd a principe. ff. ne quid in loco publi. cū concordantijs. Itē precepta officialiū prolata sine cause cognitione tantū artant quātū durat officiū interloquentis seu precipientis. l. fi. ꝛ ibi no. Bar. ff. de penis. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. lvj.

1 ¶ Rei vēdicatio. cōuentus reus quia dicebatur ipsum accepisse possessionē cuiusdam prati de facto si excipiendo dicat dictum pratum emisse ab auctore agentiū de qua emptione non constat instrumento sed testibus probari pōt an videatur suam probasse intentionem ꝛ quomodo debet docere de dicta venditione vt ab soluendus sit. per totum consilium.
2 Possessio clandestina ꝛ violenta dicitur vitiosa.
3 Possessor primꝰ si cadat a possessione ꝛ aliū ex iusta causa deuenit ipsa possessio debet relaxari dicta possessio primo possessori cui diuersa cōpetunt remedia ad abuocandā dictam possessionē.
4 Possessionis recuperande que sunt remedia. ꝛ nu. 3. ꝛ seq.
5 Emptio ꝛ venditio non dicitur perfecta absqꝫ pretio.
6 Possessione capta propria autoritate si cōuenitur possessor qui excipit qꝺ ipse emerat ab authore agentis qꝺ eam restituere cogatꝰ in non probando suam intentionem testibus. vsqꝫ ad fi. consi.
7 Possessio negligentia potest amitti.
8 Iudicijs ꝛ probationibus non concludentibus possunt probari ea que consistunt anima ꝛ directo verificari nequeunt. nu. seq.
9 Voluntas presumitur durare ꝛ non mutata.
10 Confessio parte absente facta semiplene probat.
11 Posteriora interpretantur ex precedentibus gestis.
12 Possessio longi temporis presumit bonam fidem.
13 Possessio negligentia perditur.
14 Possessio exititiorū qbus nō est tutus accessus durat tpe exilij. Rebelles qui sunt exititij ciuitatis retinent ciuilem possessionem licet non sit tutus accessus.
15 Sententia esse debet libello conformis etiā in iudicio summario.
16 Dolo ꝛ cauillationibus resistere congruum est contra dolosum.
17 Actio triticaria competit pro nuda possessione ꝛ qualibet re debita excepta pecunia numerata.
18 Possessionis reintegrāde remediū ex. l. si coloni. ꝛ ca. reintegranda. quomodo de iure ciuili procedat.
19 Actio triticaria an dicatꝰ intētata que ex narratis pōt dprehēdi.
20 Spoliatus licet sit ante omnia restituendus non tamē restituitur aduersus malefidei possessorem. vsqꝫ ad fi. consi.
21 Sancimus verbum est demonstratiuum iuris noui.
22 Remedium ca. reintegrāda. an trahatur ad qualcūqꝫ personas.

¶ Consilium. lvj.

In nomine dñi nostri Iesu Christi. ¶ † Licet in hac consultatione videatꝰ prima facie dicendum qꝺ dicti rei conuenti veniant condēnandi ad restitutionem seu relaxationē possessionis dicti prati de quo agitur ex eo quia fuit intentatū remedium possessorium recuperande seu reintegrande possessionis. narratum enim fuit qꝺ Nicolaus ꝛ Andreatius de facto occupauerunt possessiōem dicti prati quā possessionem habebat dictus nānes ꝛ dicta possessione spoliauerūt dictum nānem ꝛ qꝺ dicti rei cōuenti fuerunt ꝛ sint heredes dictorum Nicolai ꝛ Andreatij. ꝛ dictus actor fuit ꝛ est heres dicti nānis ꝛ super successione ꝛ existentia heredum non videtur qꝺ fiat dubium: ꝛ videntur probata incumbentia pro parte agentis. Nam probatur per plures testes vtriusque partis qꝺ nānes prius possedit dictū pratū de quo agitur per plures ꝛ plures annos. Nec pro parte conuentorum id negatur imo innuitur qꝺ verum

2 qd verum sit nānes prius dicte rei possessionem habuerit ꝙ † Nicolaus auctor dictorum cōuentorū cum pretēdant dicti cōuēti qd dictus nicola⁹ habuerit causam ⁊ traditionem possessionis ab ipso nanne ⁊ hoc minime negādum est q̃ minus dict⁹ nānes pri⁹ possederit si pri⁹ possedit.⁊ postea cecidit a possessiōe tali⁹ possedit possessio recētior cēset' vitiosa q̄ cladestiā vl' violēta.put not.p bar.⁊ doc.in.l.j.in fi.⁊ i.l.si duo.ff.vti possidetis ⁊ bonus tex.⁊ ibi Barto.i.l.fi.C.vnde vi.⁊ per bar.Bal.⁊ Angel.i.l.si de eo.§.fin. de acquirend.pos.⁊ bar.in.l.celsus.de vsu.⁊ doc.i.c.licet causaz.de

3 pb.† Et quādo prim⁹ possessor cadit a possessione ⁊ ad alium ex iniusta causa dueniт ipsa possessio debet relaxari primo possessori cui competunt diuersa remedia ad auocandam dictam possessionem:nam videtur competere conditio triticaria que est generalis competens ad omnia preter qd ad pecuniam ⁊ inter cetera cōpe-

4 tens ad possessionez.l.ij.i fi.ff.de triti.† Item videtur cōpetere remediū.l.si coloni.C.de agr.⁊ cen.⁊ qd ibi Barto.⁊ Angel.⁊ facit glo.in.l.in ciuile.C.de fur.Item conditio ex.l fin.C.vnde vi.si eniz restituitur pristino possessori possessio occupata que erat vacans tempore occupationis.per tex.ibi ⁊.l.inuasor.eod.titu.¶Fortius si tempore occupationis nō erat vaccans sed apud alium erat saltē ciuilis que postea dimittitur.Item competit officiuz iudicis put dicit glo.in.c.sepe.de restitutio.spo.per.c.bone.de app.⁊ per.c.q̄ v.de iudi.Item remediū cañ.reintegranda.j.ij.⁊.iij.q.j.qd remedium competit etiam cōtra bonefidei possessorē s̄m gl.in.c.sepe de resti.spo.in verbo sciēter qd ⁊ tenent Hos.in.d.c.sepe.⁊ in summa. eo.ti.§.sciēdum.⁊ Hosti.in summa.eo.ti.§.j.versicu.sed si cōditio. ⁊ Archi.in.d.cañ.reintegrāda.⁊ bar.in.l.fi.C.de fur.⁊ in.l.rē que nobis de acqui.pos.⁊ i.d.l.si coloni.⁊ Hosti.Ioan.and.Io.cald. Ioā.de lig.d.Anto.Imo.⁊ Panor.in.d.c.cum ad sedem de resti. spo.⁊ communiter tenetur prout ibi dicūt Imo.⁊ Panor.⁊ est in practica seruāduz.dicit Lapus in allegatione sua.lij.facit cañ.cū ecclesie.iij.q.ij.qui innuit omnia esse restituenda que contra volūtatem rectoris possidentur.⁊ videt' referri ad.d.cañ.reintegrāda. Nec videtur obstare fundamentum quo videt' niti pars cōuenta sc3 qd Nicolaus emit a dicto Nāne ⁊ possedit eius voluntate.Nā dicta emptio nō probatur.nullus enim testis deponit qd iterfuerit vēditioni.⁊ l3 plures testes deponāt ꝙ dicti nannes.⁊ Nicola⁹ dixerint qd iuerunt ad faciendum rogatū notariū de venditione. Tamē nō deponunt de vēditione facta nec qd fuerint concordes

5 de pretio † ⁊ sine pretio nō perficit' emptio ⁊ vēditio.§.pretiū insti. de em.⁊ ven.Et stāt hic simul qd volūtas eorū fuerit qd dictuz pratum venderetur seu daretur insolutum:tamen postea discordarūt in pretio vel non inuenerunt notarium ⁊ propterea non concluserunt vel put vnus testis deponit volebāt qd quedam tertia cōsentiret ⁊ potuit illa non inueniri vel nolle consentire ⁊ propterea non perfici contrarium ⁊ licet iuerint ad faciendum instrumentuz potest intelligi ad faciendum instrumētum de venditione facienda non de venditione iam facta de qua non facta in presentia ipsius notarij nō potuisset notarius facere instrumētū nisi forte de confessione facte venditionis si de confessione rogaretur per no.p glo.⁊ doc.in.l.si ex cautione.C.de non nume.pecu.Nec aliud probatur per testes contestes ⁊ testibus singularibus non adhibetur fides.c.cum dilecti.de elec.c.tam literis.de testi.l.iureiur.C.eo.tit.

6 cum similibus.¶ † Tamen his non obst.cōtrarium puta veri⁹.s. qd dicti rei veniāt absoluendi:quoniam intētatur qd dict⁹ Nannes fuit spoliatus a dicto Nicolao ⁊ Andreatio que spoliatio non probatur:non enim probatur aliquis act⁹ Nicolai vel Andreatij tendens in violentiā vel spoliationem s3 solum probatur antiqor possessio nannis ⁊ recētior possessio nicolai.⁊ Andreatij ⁊ suorum successorum.Et si dicatur deponunt testes qd per pl'es annos possederunt Nicolaus ⁊ Andreas vel Nicola⁹ dūtaxat.potuit autē dictus Nicolaus possidere de voluntate dicti nānis ⁊ ita dict⁹ nā

7 nes voluntarie priuari dicta possessione.† Item potuit negligentia sua amisisse possessionem sciens aliū possidere et negligens ad eam accedere absq3 eo qd vim aliquam patiatur nec suspicetur se posse repelli quo casu sua negligētia amittitur possessio.l.si de eo.

8 §.si forte.ff.de acquiren.posses.† Et licet Bart.dicat.in.d.§.si.forte.qd prius presumitur suspicari se posse repelli ꝙ non accedere ex negligentia.Tamē attentis circūstantijs premissis qd scilicet dictus Nicolaus erat creditor dicti nannis ⁊ dictus nannes obtulerat velle vendere ⁊ pro credito concedere videtur potius credendum qd nō impediuerit dictam naturalem possessionem eo timore ne ipsum nannē molestaret occasione dictorum creditoruz quā timeret posse repelli a possessione suspicio autem ⁊c.que cōsistūt in animo non possunt directo probari ideo probatur ex indicijs ⁊ probationibus non concludentibus.l.dolū.C.de dolo si enim dolus qui est odiosus ⁊ habet presumptionem contra eum.l.merito. ff.pro socio ⁊ quod not.in.l.pen.C.de euic.⁊ qd habetur in.l.omni modo.C.de inoffi.test.fortius alia in animo consistentia ex indicijs probantur ad idem gloss.in.§.alie institut.de acti.⁊.in.l.ij.⁊ in l.si auia.C.de iure deli.⁊ in.l.pro herede.⁊.l.gerit.de acquien.here.nulla enim adducitur causa seu ratio quare suspicare deberet se

9 posse repelli a possessione.† Sed quare voluerit illum possidere vl' neglexerit ⁊ noluerit nicola⁹ m.⁊ Andreanū molestare subsunt cause:⁊ plures coniecture ⁊ indicia primo ⁊ principalit' quia fuerunt concordes de vendendo ⁊ emendo ⁊ fuerunt ad faciendū instrumentum ita qd est verisimile qd perseuerauerint i eadez volūtate quoniam mutatio voluntatis nō presumitur.l.eum qui mu-

10 tatam.ff.de pba.† Itē q̄ pbat' qd paulopost dict⁹ nānes asseruit se fecisse dictam venditionem dicti prati ita qd probat' cōfessio licet facta absente parte que cōfessio facit saltem semiplenā pbationem vt habetur per glo.⁊ doc.in.l.admonendi.de iureiur.et habetur in.l.in bonefidei.C.eo.titu.⁊ in.c.fi.de succes.ab intr.⁊ in c.si cautio.de fide instru.vbi nonnulli dicunt qd facit plenam probationem de equitate cañ.itaq3 attentis verbis precedētibus habitis simul de eundo ad faciendum instrumentuz de venditiōe dicti prati ⁊ sequentibus verbis dicti nannis paulopost secutis et possessiōe postea secuta satis vr' presumendū qd possessio fuerit secuta ex causa predicta.argu.eius qd d' ex primordio tituli poste-

11 rior formatur euentus.† Et ex precedentibus gestis posteriora interpretantur cañ.siquis diaconus.ver.cū vero.l.di.⁊.c.scribā.de psum.vbi gl.⁊ gl.in.c.cū p bellicā.xxxiij.q.ij.cōcurrente etiā qd alij testes licet singulares pbāt volūtatem dicti nannis qd nicola⁹ ha

12 beret dictum pratū.† Item attento qd ipse Nicola⁹ ⁊ sui successores longo tpe possederunt ⁊ ex longi tpis possessione presumit' bona fides.put dicit Inno.in.c.ij.de rest.in integ.⁊ licet illud dictuz forte nō procedat ita ꝙ generalr' alijs non cōcurrentib⁹ sufficiat ad probandum bonam fidez contra anteriorem possessorem: tamen aliqualem presumptionem facit ⁊ tanto forti⁹ si antiquior possessor sit ⁊ tacet itaq3 tot concurrentibus videtur qd non debz censeri vitiosa possessio saltem spoliatio que enim non prosunt singula multa iuuant.l.excusantur.in princi.cum concordantijs ibi allegatis i glo.attento maxime qd sumus in his q̄ cōsistunt in aīo

13 que sunt difficilia ad probandum.vt premisi.† Attēto etiā qd dictus nānes decessit ⁊ mors omnia soluit auf.d' nup.§.deinceps ⁊ possibile ē qd dict⁹ nānis possederit vsq3 ad mortē ciuili possessione p.d.l.clā possidere.§.q ad nūdinas.d'.aco.pos.⁊.l.iij.§.i amittēda.⁊.l.quēad.eo.ti.potuit eñ esse qd fuit absens vl' preses alijs occupatus ita qd nō potuit accedere ad locum tunc enim si staret p plura tpa nunꝙ amitteret possessionē ciuilem put bal.vult in.l.fi. C.de his qui a nō dño manumi.vbi vr' velle ꝙ si hesititius staret p centū annos nūꝙ amitteret possessionem q̄ timet accedere ad bona sua timore persone ppie non timore ne repellatur a possessiōe.

14 † Similiter.d.Ant.i.c.j.de no.op.nūti.dicit ꝙ hesititi⁹ nō amittit possessionē:qd dictū est notabile l3 forte non pcederet indistincte verū tñ est in se ꝙ si nō accedit impedit⁹ nō suspicās se posse repelli rōne possessionis s3 ob inimicitiā dubitat offendi vl' ob penā non amittit facit qd habetur in.l.cū nemo.C.de acqui.posses.Itez si extrinseco impedimēto fuit ipeditus ne accederet sil'r vr' verū arg.eius qd no.in.l.iij.§.cum igitur.de vi ⁊ vi.arma.s3 diceret qd dictus nannes fuit presens pfecto hoc non deducitur pbat tñ p testes qd possederūt dictus Nicolaus ⁊ Andreanus p plures annos vidēte ⁊ patiente dicto nāne sed nō declarāt dicti testes quāto tēpore viderit dict⁹ nānes nicolaū ⁊ Andreanū possidere.potuit eñ videre tali tpe qd nō cāta fuit negligētia i recuperādo.Et insup est deducta spoliatio nō amissio ex negligētia vl' morte:articula' tñ p parte dictorū cōuētorū qd dict⁹ nicola⁹ ⁊ eius filij ⁊ heredes ⁊ dicti Andreas possederunt p annos sex aut septem ipso nanne viuēte sciente ⁊ patiēte:profecto non apparet ꝙ to tpe possedit Nicola⁹ ⁊ q̄to Andrean⁹ ⁊ tamē in petitiōe deducit qd nicolaus.⁊ Andreanus spoliauerūt dictum nannem ⁊ tñ ex deductis in dicto articulo non infert' qd dictus nānes fuerit spoliat⁹ a dicto nicolao.⁊ Andreano potuit enim amisisse possessionē suspicione vel negligētia post mortem nicolai ⁊ andreani cum articulus contineat possessionē sex vel septem annorum cōiūgendo possessionem omnium itaq3 verificari potest etiam si paruo momēto temporis possederunt nicolaus ⁊ Andreanus ⁊ sic per dictū articulum nō probatur qd dicti Nicolaus ⁊ Andreanus vel alter eorum spoliauerunt dictū nānem nec qd nānes fuerit possessiōe priuat⁹ i vita Nicolai.⁊ si puat⁹ fuit post eoꝝ mortē p eoꝝ hr̄des dicta spoliatio seu possessiōis puatio fcā p dcōs hr̄des nō est intēta

15 ta in petitiōe.⁊ p ɔsequēs nō pōt sup illa snīa fundari.† Cū snīa debeat necessario se conformare cuz petitiōe ⁊ in ⁊ sup illa fundari.l.vt fundus.ff.cōmuni diui.⁊.c.licet ely.d' symo.⁊.c.qualr' ⁊ quādo el grāde.de accu.etiā in iudicio sūmario cle.sepe.de ver.sig.Et si cui hec vident' rigorosa aiaduertat qd ⁊ rigorosum esset si qs vellet niti eo rigore qd non probatur necessario qd possederint de voluntate dicti nannis q̄ testes non interfuerint venditioni attētis tot circumstantijs quibus deprehenditur qd de volūtate ipsi⁹ nānis ⁊ bona fide dictus nicolaus.⁊ Andreanus possederunt dictū

16 pratum.† Et put dicit glo.in.c.cupientes.in princi.de ele.li.vj.si aduersarius vtitur cauillationib⁹ decet cauillationibus ei resistere ⁊ per hec media tollantur deducta in contrarium omnia vel fere omnia ad que singulariter ⁊ specifice respondeo nō enim com-

17 petit aliquod remediũ ex adductis pro altera parte.† Primo qr primo nõ cõpetit triticaria que vt dictum est competit etiam pro nuda possessione recuperanda qr illa tũc datur quãdo id qd petitur debetur. Nam cõpetit pro qualibet re debita excepta pecunia numerata ꝑut summant Barto. ꝛ Raph. l. j. ꝛ ij. ff. de triti. est eñ actio generalissima que competit vbi alia actio competit ꝑut dicimus alias in certi cõditione generali in. l. certi conditio in principio. ff. si cer. peta. itaqꝫ vt competat triticaria est opus deducere ꝙ subsit cã: ex qua appareat qd id quod petitur debeat. itaqꝫ est necessario deueniendum ad alia remedia vtrum competãt. ꝛ bar. in. l. fi. C. sed cum in secunda. C. de fur. videt velle ꝙ. d. l. j. in fi. ꝛ. l. ij. de triti. loquatur in eo ad quem res venit cum vitio puta qr furto vel violentia dum dicit ꝙ glo. loquitur ꝙ ista remedia ꝯtra eũ ad quem possessio peruenit cum vitio qr subtraxit itaqꝫ allegatio remedij. l. triticaria nihil est nisi et aliud remedium competere de-
18 ducatur.† Nec competit remedium. l. si coloni. ea ratione qr loquitur in casu suo. s. in ascriptitio qui per fugã priuauit possessorẽ possessiõe sua que priuatio de facili fieri potest in re mobili. l. si rẽ mobilem. ff. de acqui. pos. Et vitiũ consistit ex ipsa re de cuius possessione agitur: ꝛ insuper non loquitur in bona fide querente possessionem ꝛ priuante alium sua possessionẽ: quia ascriptitius fugiendo vitiose priuauit bonefidei possessorem sua possessione. Et seruus fugi. committit furtuꝫ suijpsius. l. j. C. de ser. fugi. ꝛ ideo glo. in. d. l. si coloni. dicit ꝙ ibi est vitium rei ꝛ animi quod vsucapionem impedit allegando. d. l. j. de ser. fug. Et ad rem furtiuam trahit glos. in. d. l. in ciuile. C. de fur. Et etiam potest dici ꝙ loquitur in illis colonis in quibus alia in illo titulo spẽlia inducuntur ob fauorẽ publicum saltem secundarium vt patet in. l. quemadmo. co. titu. ꝛ sõ non videtur ꝙ illa lex debeat generaliter ꝛ indifferenter trahi ad alios casus contra. l. cũ a te. ff. de vi ꝛ vi arma. ꝛ. c. sepe extra. de resti. spoli. Et licet bar. in. d. l. si coloni. dicat ꝙ. d. cañ. reintegranda procedat etiam de iure ciuili per illam legem: tamen est intelligendus sane. s. qd possessio amissa recuperatur possessorio recuperãde ita qd debet possessio reintegrari pristino possessori etiã de iure ciuili vbi etiam non competit interdictũ vnde vi. s. quando sunt prodita remedia iuris ciuilis prout contingit in terminis illius legis: non autem est intelligendus Barto. qd remedium. d. cañ. reintegranda competat etiam de iure ciuili generaliter: nã aut. d. cañ. reintegranda nõ prouidet de nouo remedio ꝑut multi tenent: et tunc dictum Barto. ꝛ ille cañ. non obstaret in aliquo aut volumus qd. d. cañ. reintegranda prouidet de nouo remedio etiaꝫ vbi alias remedium non competit prout magis cõmuniter tenetur. ꝛ tũc ridiculũ esset dicere ꝙ remedium postea inductum per. d. cañ. reintegranda procedat de iure ciuili ꝑ illã. l. si coloni que anterior nõ poterat diuinare de illa cañ. Et si per. d. l. si coloni probaretur generaliter ꝙ possessio esset reintegranda pristino possessori prout generaliter disponitur per. d. cañ. reintegranda: non esset vera illa communis opi. que habet ꝙ. d. cañ. de nouo remedio prouideat etiaꝫ vbi alias non competebat remedium recuperande possessiõis. potest etiã responderi ad. d. l. si coloni. ꝛ ad. d. l. j. in fi. cum seq. de trit. qd est intẽtata spoliatio facta per dictos nicolaũ ꝛ andreanum q̃ non est probata vt deductum est: ideo dato fine tamen preiudicio quod competeret illud remedium: tamen illud non est intẽtatum nisi quatenus ex narratis competeret. ꝛ hoc idem põt dici ad clausulã petens ius ꝛ iustitiam ministrari in predictis qr illa cl'a ꝑuidet qr cẽsentur deducta oĩs actio omnis ꝯclusio q̃ ex narratis elici potest prout sumitur ex not. per doct. in. c. cũ dilectus. de ord. cog.
19 † Non enim habemus tex. qui istam vel aliam virtutem attribuãt dicte clausule: sed doc. ex vi verborum declarant dictam clausulã subleuare plures defectus libellantium. vis autem verborum non potest operari vltra q̃ verba se extendant merito procedit qd dixi simili modo responderi potest ad dictũ cañ. reintegranda. ad quẽ etiaꝫ respondetur ꝙ illa cañ. loquitur in epĩs ꝛ in rebus ꝓprijs episcoporꝫ ꝛ rebus ecclesie ꝛ lꝫ doc. trahãt ad clericos: tamẽ nõ est trahendus ad laicos prout ꝙ non ꝓcedat in laicis voluit. Jo. cal. in. d. c. cum ad sedem. ꝛ Lappus in allegatiõe. lij. Jo. de Imo. ꝛ pa-
20 nor. in. d. c. sepe.† Qd ꝛ velle videt raph. in. l. fi. C. de fur. vbi dicit se in ardua questione de facto adduxisse hãc rõnẽ spoliatus est ante omnia restituẽdus contra spoliatorem suum. contra alium aũt qui non spoliauit etiam si sit male fideiussor nõ esset restituendus. d. l. cum a te. si ergo pristino possessori aduersus possessorem iniustum nõ succurritur q̃no succurret ei aduersus bonefidei possessorẽ: ꝛ cũ vterqꝫ tractat de bona fide melior dꝫ esse conditio possidẽtis. vt videtur ꝓbari in. d. c. sepe. ꝛ ẽũ illa qõ fuisset ꝯmissa collegio mediolani nemo fuit q potuerit rñdere fm eũ ang. etiam in. d. l. rẽ q̃ nobis. videtur velle ꝙ possessoriũ recuperãde nõ det cõtra bonefidei possessorẽ: ꝛ tamẽ doc. cõiter volũt vt supra dixi qd remediũ d. cañ. reintegranda. ꝑuidet etiã ꝯtra bonefidei possessorẽ. vñ vt ꝓcedat dicta cõis opi. opꝫ dicere ꝙ illa cañ. procedat in clericis spoliatis rebus suis seu eccl'iarꝫ in quibus cõpetat cõtra bonefidei possessorem. aliud in laicis in quibus de iure ciuili regulariter non det possessorium recuperande nisi cõtra spoli. seu mandantẽ spoliari vel ratificantẽ spoliationẽ suo nomine factã. c. cũ ad sedem. de resti. spo. l. cũ a te. ff. de vi ꝛ vi arma. ꝛ ideo spoliatus qui nõ poterat ꝓbare dominiuꝫ rei qua erat spoliatus si res vadit ad alium etiã scienter succedentem in vitium erat tpe. d. c. sepe. destitutus omni remedio prout ꝓbare videtur ille tex. ꝛ propterea de nouo prouidetur remedio illius noue decretalis que satis aperte decidit qd an-
21 te illam decretaleꝫ erat secus dicendum.† Quod etiã demonstrat verbũ sancimus ibi positũ qd est demõstratiuũ iuris noui nõ iuris declaratorij iure antiqui ꝑut de verbo statuimus dicit glo. in cle. fi. de rescrip. ꝛ glo. in. c. vnico. de cleri. non resi. l. vj. ꝛ in. c. statuimus de offi. deleg. eo. lib. in cle. ne romani. §. fi. de elec. ꝛ de vbo decernimus glo. in cle. q̃uis. in prin. de appel. ꝛ in cle. si vno. de rebus eccle. non alie. Et in vbo volumus. idẽ dicit glo. in cle. vnica. de off. vica. ꝛ gl. fi. ĩ cle. fi. de rerũ ꝑmu. ꝛ tex. ꝛ glo. in. c. statutum. de here.
22 li. vj. ꝛ multa hmõi possem adducere.† Cũ itaqꝫ. d. c. sepe. apte demonstrat qd ad recuperandam possessionem non dabatur spoliato remedium nisi ꝓbaretur sup dñio vel quasi etiã contra scienter succedentem in vitiũ. Et tamẽ. d. cañ. reintegrãda ꝑuidet etiã cõtra eũ qui bona fide successit spoliatori ꝑut magis cõiter tenet. ꝛ verba generalia illius tex. suadẽt ergo opꝫ inuitis dentibus fateri qd. d. cañ reintegranda nõ trahat gñaliter aduersus oẽs ꝑsonas et sic cũ loquatur in rebus eccl'iarꝫ ꝛ ecclesiasticarꝫ personarũ nõ trahat ad ꝑsonas laicorũ. ꝛ hoc semꝑ mihi placuit. Et licet. d. Ant. velit qd trahat etiam ad laicos qr se fundat in peccato male loqt qr imo nõ se fundat in peccato pꝫ qr prout doc. cõiter tenẽt loquitur illa ca. etiam in bone fidei possessore. ergo etiã in eo q non peccat. ꝛ Ange. in suo cõsi. cxvj. requirit dolũ. qd etiã est contra cõẽ sñiam. ꝛ licet allegatur bar. tenere qd ꝓcedat etiã in laicis in. d. l. si coloni nõ est verũ: qr est intelligendus vt supra declaraui. nec sunt captanda verba doc. prout ꝛ dicit iurisconsultus. l. penult. ff. ad exhibẽ. qd nõ sunt captãda verba legũ. ꝛ lꝫ aliqua vba Innoc. et Jo. an. innuũt qd. d. cañ. reintegrãda ꝑuideat generaliter: tamen alia eorũ verba innuũt ꝯtrium si diligẽter põderãtur eorũ vba i. d. c. cũ ad sedẽ. ꝛ in. d. c. sepe. ꝛ filius per. d. c. sepe. ꝛ apertius ꝓbat ꝙ. d. l. si coloni non ꝑuidet. ita generaliter ꝑut nonnulli videntur eaꝫ intelligere. Nec ob. d. c. quia. u. de iud. ꝛ glo. in. d. c. sepe. qr doc. itelligunt in eo qui occupauit appellatione vel lite pendente. Itẽ gl. ꝛ dominus Anto. in. d. c. qr. u. intelligunt illũ text. in scienter succedentem in vitium hoc est in eo qui sciebat possessorem per vim expulsum preterea loquitur in clerico ꝛ in possessione ecclesie nõ in meris laicis ꝛ possessione rei profane. Nec ob. d. l. inuasor. ꝛ. d. l. fi. C. vnde vi. qr loquuntur in occupante possessionem vacantẽ et dolo. ꝛ competit dño que nõ sunt deducta imo est deducta spoliatio. ꝛ qd nannes possedit donec nicolaus ꝛ andreanus occupauerũt. sit g̃ ꝯclusio qd partes sint inherẽdo ꝛ verisimiliter veritati ꝛ etiã rigori iur. ꝛ sic iustitie in absoluẽdo reos cõuentos. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. lvij.

1 ¶ Successione collateralium decedentiũ absqꝫ liberis: ꝛ ascẽdẽtibus statuto senarũ qd proximior parens defuncti vsqꝫ ad quartũ gradũ vulgariter intellectũ libere: ꝛ qete habeat bona oĩa ꝛ iura defuncti. Iteꝫ alio statuto qd mr vocetur in certa parte hereditatis ab intestato aliam vero ꝑtẽ qd habeãt parẽtes masculi ex ꝑte p̃ris vel aui p̃rni vsqꝫ ad quartũ gradũ quõ cõcurrãt collaterales attinẽtes in tertio gradu vt si occurrat qd aliqs ab ĩtestato morit relictis duobus sibi cõiũctis vno ex latere aui p̃rni in tertio gradu cõputãdo gradũ scdm ius canonicũ ꝛ alio in ꝓximiori gradu ꝯstituto ex m̃ris latere qs istorũ succedat presupposito qd alio statuto disponitur nullã fieri debere interpretationem: sed qd verba intelligantur prout iacent. per totum consi.
2 Gradus computatio secundum ius canonicum vel ciuile est fienda in successionibus.
3 Successione exclusa vna persona censentur omẽs excluse qui ea mediante attinent. nu. seq.
4 Succedendi ius ꝯ testm̃ a iure succedendi abintestato regulat.
5 Dotata filia statuto exclusa: an possit querelare testm̃ seu saltem agere ad supplementum legitime.
6 Succedunt filij fratrum cum fratribus defuncti fratris.
7 Si succedere quomodo dicant transuersales in successiõe fratris seu transuersalis abintestato decedentis.
8 Iuriũ discrepantia est euitãda ꝛ iura sunt iuribus concordanda.
9 Statutũ loquẽs gñaliter vel simpl'r gñaliter vel simpl'r est intelligendũ quñ quod lex nõ distinguit nec nos distinguere debemus.
10 Verbum habens plures significationes positũ in statuto vno mõ debet semper eodem modo intelligi.
11 Masculorũ appellatiõe nõ veniũt descẽdẽtes masculi ex femina.
12 Fratrum appellatione veniũt carnales in statutis. ꝛ non fratres patrueles vel consobrini.

¶ Consilium. lvij.

In nomine dñi nostri ie-
1 su Christi. ¶ † Videt prima facie dicẽdũ quod preferatur in successione predicta dictus apolonius cõstitutus

stitutus in tertio gradu dicto dñico cōputādo gradū fm ius ca. put cōputari debet fm qđ disponitur in reformatione. de qua. §.

2 †Attēto etiā qđ p. hec minus receditur a iure cōi vt decet. c. cū di lectus. de cōsue. l. ius singulare. z l. quod vo ɔtra. de. ll. cū similib⁹: lʒ in dubio maxime in successionibus cōputatio graduū deberet fieri fm ius ciuile. vt per gl. in. §. sexto gradu. insti. đ gradi. illa eñ iure canoni. non est propria computatio. cañ. ad sedem. xxxv. q. v. z nota. post Jaco. butr. z Nico. de mat. Bar. z Bald. Angel⁹ et Salice. in. l. ij. C. de successio. edi. quod et omnes tenent secundum Rapha. ibi. est ergo constitutus dictus Apolonius in gradu suc cessibili fm ordinamēta senēsia. z attinet dicto dominico. de cui⁹ successione agitur ex latere paterno z est mascul⁹: z sic videnť ve rificari verba statuti inquantum succedant ascendentes. §. alia ve ro bona. dictus Bernardinus autem attinet mediāte matre licet in proximiori gradu: tamē videť qđ excludať a dicto apolonio. Nam a statuto videntur magis dilecti agnati saltē masculi ꝙ co gnati cōiuncti mediante matre: nam tales agnati nedū coniun cti in tertio gradu sed z coniuncti in quarto gradu preferunť ma tri in tribus partibus hereditatis vt pʒ in statuto sub rubrica in quātum succedant ascendentes. §. alia vero bona iuncto tex. pre cedenti eiusdem statuti. si vo preferūtur matri: ergo z cōiunctis ex latere matris tantū qui vincuntur a matre iuxta regulam iu. si vinco vincentem te: ergo vinco te. l. de accessiōibus. §. j. de diuer. et tempo. prescrip. prout ergo fuisset exclusa Catherina mater di cti Dominici a dicto apolonio. ita z videtur exclusus Bernardi nus eius nepos ex fratre qui non est cōiunct⁹ dominici de cui⁹ he

3 reditate agitur nisi mediāte dicta Catherina. † Exclusa eñ vna persona censentur excluse omnes qui attinent ea mediante. prout concludit Bal. in. l. maximum vitium. C. de liberis pre. tales enim descendentes ex filia nō possunt venire nisi tanꝙ matris imago: z quia exclusa matre censetur exclusum quicquid ex ea sequiť ca. j. §. notandū in vsibus feu. secūdum eum: ad idem no. per Bar. in l. ij. §. vidēdum. ff. ad tertul. qui vult qđ si statutū excludit matrē stantibus agnatis censentur exclusi omnes agnati suppleo. s. q at tinent mediante matre licet fundet se Bartol. in alia ratione. que etiam militare videtur in casu nostro. s. quia agnati censentur in uitati. ideo ceteri omnes censetur exclusi fm eum. Quam rationē adducit etiam Bald. in. d. l. maximum vitium. z eam rationem ponderat etiam Bald. in. l. si vero. §. de viro. ff. so. matri. Idem te nens z cum eo quo ad hoc transit ibi Jmo. idem etiā tenuit idem Bald. in. l. venia. C. de in ius voc. ea ratione qa nepos vel neptis ex filia representant filiam: z quia nō debet esse melioris conditio nis neptis ꝙ filia. l. si viua matre. §. in nepotibus. C. de bonis ma. idem voluit Bald. in. l. illam. C. de colla. volens qđ exclusa matre excludatur auia materna: qz venit representādo matrē fm eū qui in matre z auia idem cōcludit in. l. nēsenius. ff. de neg. gest. Idem in filia z nepote voluit Sali. in. d. l. maximum vitiū. q. j. z. ij. z pau. de cast. in. d. l. illam. z. d. l. venia. idem etiam post Richardum ma lūbre tenuit Cy. in. l. ij. C. que sit long. cōsue. z. l. de quib⁹. ff. de le gi. alijs tamē rōnibus. videtur ergo quasi firma omniū snia qđ ex clusa vna persona ex successione excludātur omnes vlterioris gra dus qui non attinent defuncto nisi mediante persona exclusa. et per consequens videtur aperta fronte ideo dicendum qđ dicte neptes ex filia dotata videntur excluse a successiōe ab intestato vi gore dicti statuti de succedentibus ab intestato: z etiam a iure agē di ad supplementum legitime ex hoc vt dixi legitima nō debetur non successuro ab intestato. etiam quia exclusus a successione ab

4 intestato excluditur a iure veniendi cōtra testamentum. † Quia circa hoc multa dici possent. tamen concludendum est qđ ius suc cedendi contra testamentum regulatur a iure succedendi ab inte stato pbat tex. l. j. §. vocantur ibi eo iure z ordine. z. §. penu. z. l. de adoptione. ff. de cōtratab. z. l. j. §. recte. ff. si ta. te. nulle extā. z ideo qui non succedit ab intestato non succedit veniendo cōtra testm̄ prout voluit bar. in. l. fi. ff. ad tertul. z Bal. Ang. z Pau. de ca. in l. gallus. §. z quid si tantū. de lib. z posth. quod z cōiter tenetur vt dicit Jmo. idem tenēs quod voluit bal. in suo elegāti ɔsilio qđ in cipit antiquum statutum ciuitatis perusie. Et pari ratiōe nō pōt petere supplementum legitime ipse exclusus ab intestato: tum qa legitima que non est hoc est non debetur vt supra dixi non potest suppleri. tum quia petere supplementū legitime est in aliud veni re contra disposita in testamento: qz illud quod aduocať ab ho noratis in testō. z consequenter in ea parte derogatur dispositio ni testamentarie. Tum etiam qz si non posset aliquid dicere si ni hil fuisset ei relictum sil'r z forti⁹ suadet ratio qđ nihilomin⁹ pos

5 sit redimere si aliquid ei relictum est. † Ideo qz nō potest insurge re contra testamentum non potest petere supplementum legitime prout not. Bart. in. l. cum ex filio. de vulga. z pupil. dicens qđ qui non potest querelare testm̄ non potest agere ad supplementum le gitime quod z sumitur ex dictis Barto. in. l. titio centum. §. titio genero de condi. z demonst. volentis qđ licet legitima de iure cō muni reijciatur omnis conditio. l. quoniam in prioribus. C. de in offi. testō. tamē ratio reijciatur si statutū excludit ab intestato fe minam dotatam: vt ibi latius per eum qui vult qđ. d. l. quoniā in prioribus. loquatur de suppletione circa tempus vel onus legiti me adiectum non militat quando statutum excludit a successione filiam dotatam: ergo non potest petere supplemētum legitie cum d. l. quoniam in prioribus sit inducta ad instar iuris agēdi ad sup plementum quod erat inductum per. l. precedētes vt patet ex v bis illius. l. quoniam in prioribus. z etiā qz procedit arg. de re ad tempus z econtra. l. eius militis. §. militia missus. de militari testō prout arguit Bar. z prout etiam ista ad propositū videť equipa rare tex. in. l. scimus. in pn. ibi quātitate vel tempore. C. de inoffi. te sta. prout ergo non fit repletio respectu tēporis prout vult Bart. et sequuntur ibi Jmo. z Pau. de ca. Itē nec fiet repletio in quan titate si qua deficit. z qđ exclusus a successiōe excludať a iure agen di ad supplementum firmat Ponta. in consi. xvj. incipiē. viso the mate consultationis. z Pe. de ancho. in consi. ccccxxix. incip. sup casu nuper presupposito per totum. ex quibus videť cōcludēdum qđ vigore dicti statuti de successionibus ab intestato censeātur ex cluse a legitima z successiue a iure agendi ad supplemētum legiti me vigore dicti statuti de successionibus ab intestato in quo nō ex cluduntur filie dotate a solis masculis: sed etiam a filiabus vel ne ptibus ex filio non optatis dū dicit relictis filijs masculis seu filia vel nepte ex filio masculo premortuo. ita enim puto qđ dicat origi nale statutum licet in themate sit scriptū: seu filie vl' neptes. z ista apud me reddunt hanc consultationem satis dubiam. non autem aliud statutum de succedentibus ex testamēto qđ videtur magis mouere cōsultantē ex his que ad me relata fuerūt: sed animaduer to qđ dictū statutum sub rubrica de successionib⁹ ex testamēto lo quitur in nigro de filiabus vel neptibus dotatis qđ sint cōtēte do tib⁹ quas pater vel auus earum dederit vel reliquerit: nec possint aliud petere rōne supplemēti legitime zc. cū ergo iste neptes de q bus agitur non sint ab auo de cuius hereditate agitur dotate nō militat dictum statutū in istis neptibus. z per cōsequens non ve niūt excludende vigore dicti statuti. potest tamē istud statutū in duci ad cōprobāda iā dicta. s. qđ put filie vel neptes dotate exclu dentur a successione ab intestato. Item etiam excludentur a iure impugnandi testamētū vel petendi supplementum legitime: sed dicendum est qđ ista exclusio a iure succedēdi contra testm̄ seu pe tendi supplementum legitime non causať ex eo qz dicte filie vl' ne ptes sint excluse a successione ab intestato: sed ista exclusio causať ex isto alio statuto qđ deprehenditur qz istud statutū loquitur ge neraliter excludens z neptes: nec requirit sup existentiam filiorum vel filiarum nō dotatarum. Et per cōsequēs dicta ratione z ex rō ne capitis inclusiui videtur apta fronte cōcludēdū qđ dict⁹ Ber nardinus excludatur a quarta. s. z in trib⁹ partib⁹ succedat apo lonius prout succederet si superesset mater dicti dñici: videlicet di cta Catherina. pro quo facit. §. sequens eiusdē statuti: in quo put excluditur mater a successione ita z excluditur omnis persona cō iuncta solum mediante matre ex sequentibus autē precedētia in terpretantur. l. si seruus plurium. §. fi. de leg. j. z. l. heredes palam. §. sed si notam. ff. de test. Quinimo hoc dclarat additio facta dicto statuto per quam aperte deciditur qđ prout excluditur mater au⁹ materna z auia. ita z coniuncti ex latere matris: quam additiōem non perpenderam dum adduxi suprascripta: z sic videť qđ stem⁹ claro quod scilicet apolonius coniunctus ex latere aui paterni di cti Dominici succedat saltem in tribus partib⁹: z dictus bernar dinus ad plus in quarta parte: quinimo videtur qđ cum filius fra tris aut sororis succedat in totum exclusa matre z cōiunctis ex la tere matris vt dicto statuto sub rubrica inquantum succedant ascē dentes zc. z dictus apolonius sit filius fratris cōsobrini dicti do

6 minici. Ideo excludatur in totum dictus Bernardin⁹. ¶ † Ta men his non ob. contrarium puto aperta fronte concludendum. Constat enim qđ de iure cōi dictus bernardin⁹ solus succedit ex cluso dicto apolonio qui est in remotiori gradu. nam iure cōmu ni inter collaterales sola attenditur graduum prerogatiua oī diffe rentia sexus z agnationis z cognatiōis remota solis exceptis fi lijs fratrum z sororum in tertio gradu collocatis qui locum fratrū sororūqz parentum pmortuorum occupando vna cum fratrib⁹ suc cedendo. auf. cessante. C. de legi. here. z autenticis sequentib⁹ eo

7 dē. tit. † Nec vllo iure apoloni⁹ succederet. iure enim primeuo. xij. tabularum nec apolonius nec bernardinus succederet cum neuter sit agnatus. nam eo iure non succedebāt nisi agnati. insti. ad. tertuli. in princi. z. ff. vnde cog. in princ. Pretor autem prim⁹ vocauit co gnatos saltem transuersales. vt insti. de succes. cog. in pncip. z. ff. eodem tit. l. j. in princip. Et vocat gradatim vt. s. proximior tātum succedat posteriorib⁹ in gradu exclusis. d. l. j. §. proxim⁹. z. §. si qs primior. z. §. gradatim. Itē iure nouissimo pariter attendiť gra duum prerogatiua filijs fratrū z sororum exceptis. in auf. de here. ab intest. §. reliquum. z auf. post fratres. el' secūdo. C. de legi. here Pariter etiā de iure municipali inter collaterales vsqz in quartū gradum solus primior succedit vt est expressum in statuto. de suc cess. collateralium vsqz in quartū gradū quo generaliter disponitur qđ primior parēs ipsi⁹ dfuncti libere z qete habeat oia bōa: z nō

sumitur parens pro ascendēte:prout apud grāmaticos sumitur et apud legistas.ff.si quis a paren.fue.manu.in rubro ꝛ nigro: ꝫ sumitur pro attinentibus iuxta vulgare.Solemus em̄ dicere vulgariter li tali summo parēte quacunqꝫ agnatione seu cognatiōe sint coniuncti:ideo iuxta vulgare est in dicto statutum positū illud vocabulum parens pꝫ ex verbis rubrice.de successione collateralium vsqꝫ in quartum gradum.Itez clarius ex principio ipsiꝰ nigri:quia loquitur de successiōe decedētis sine liberis ꝛ sine ascēdentibus.Itaqꝫ nullatenus potest intelligi verbū illud parens pro patre vel matre vel alio ascendente.omnia itaqꝫ iura pariter concurrunt contra apolonium.ꝛ iura cōmunia antiqua ꝛ noua ꝛ est ius nouissimum municipale quare est intrepide contra eū cō

8 cludendum.†Nec ob.adducta in contrarium quibꝰ facilis est responsio:nam iura iuribus sunt cōcordanda ꝛ euitanda discrepātia.l.vnica.C.de inoffic.dotibus.c.cum expediat iura iuribus concordari.de elec.lib.vj.Itaqꝫ quodlibet ex dictis statutis que videtur aduersari intelligi debent in casu suo.primum enim loquitꝰ pncipaliter de successione ascendentiū vt patet rubrica ꝛ verbis nigri.Et licet incidenter interseratur de alijs personis coniunctis ex latere matris habet intelligi existente matre vel alio ascendēte ex latere materno.Ex quo enim excludit mater vel ascēdens ꝛ non superest frater vel soror:nec eorum filij omnes alij de iure cōmuni excluduntur ab ascendētibꝰ auī.defuncto.C.ad tertul.Ideo nulla fit eis iniuria si masculis agnatis deferuntur bona ꝛ ascendentibus alijsqꝫ per eos coniunctis auferuntur.primū enim ꝛ scdm respōsum statuti clare loquūtur qn̄ extat mater vel ascēdēs per lineā maternā.nā ipsi defert quarta partem ꝛ residuum cōiunctis ex latere patris vl'aui paterni:ideo statutū istud intelligatꝰ vt iacet.s.qꝺ mater ꝛ auus maternus ꝛ alij cōiuncti ex eo latere nō succedant vltra quartā partem qn̄.s.mater ꝛ auus maternꝰ sunt in medio:naꝫ tunc militat ratio.s.adducta.Scdm autē statutū loquitur quando ascendētes non supersunt.ideo facillime cōcordētur scꝫ qꝺ primum loquitꝰ ascendentibus superstitibus scdꝫ loquatꝰ ipsis ascendentibus non extātibus put sonant clara ꝛ apta vba ipsiꝰ scdi statuti.ꝛ ita vtrūqꝫ statutū de plano loquatꝰ in casu suo. et est minor recessus a iure cōi prout decet.Et maxime est ita dicēdum cū statutum deneget oēm interpretatiōem disponēs qꝺ verba prout iacēt sint intelligēda.

9 †Cum ergo statutū sub rubrica de successione collateralium simplr disponat qꝺ primior parens ipsius defuncti libere ꝛ quiete habeat oīa bona defuncti:ergo intelligatꝰ generaliter tā in coniunctis ex latere matris qꝫ in aliter coniunctis:cuꝫ non distinguat nec nos distinguamꝰ.ar.l.iij.ff.de offi.presi.cum si.Confert quia nō facit drīaꝫ inter masculos ꝛ feminas imo expsse eos eqparat dicendo siue sint masculi siue sint femine.Et insup si intelligeretꝰ de parentibus ex latere patris ꝛ nō ex latere matris sequeretꝰ qꝺ nō existētibꝰ alijs cōiunctis qꝫ cōiūctis ex latere matris curia succederet p vltimū rn̄sum eiusdē statuti quatenꝰ disponitur qꝺ si parēs vsqꝫ ad quartū nō supfuerit ab

10 inde in antea curia succedat.†Non enim habet aliter sumi vbū parens positum in dicto vltimo membro statuti qꝫ sumatꝰ positū in primo membro.facit.l.si seruus plurium.§.si de lega.j.cū concordan.Et absonuꝫ esset qꝺ omnes collaterales cōiuncti a latere matris excluderentur a curia communis.Et insup in pmo statuto in.§.ꝛ si superfuerint a contrario sensu pbatur cōtrarium ꝛ similiter in prima additione ad dictum statutū:licet hoc posset tādem aufugi per verba finalia dicti statuti de successione collateralium.Remanent tamen alia media.s.deducta.Preterea dictum primum statutum inquantum succedant ascendētes ex linea materna.§.alia vero bona non militat ex alio in casu nostro: quia lꝫ dictus apolonius sit cōiunctus in tertio gradu ipsi dominico ex latere patris ꝛ aui paterni ipsius dominici defuncti:tamē est cōiunctus ex latere auie materne ipsius apolonij.ꝛ sic non ex latere aui paterni ex vtroqꝫ latere.nec statutuꝫ magis loquitur de auo paterno ipsius defuncti qꝫ de auo paterno eius qui vult succedere et ideo vt minus ledat ius cōe intelligatur de cōiūcto ex latere patris ꝛ aui pṁi ex vtroqꝫ latere:nec repugnat vbis statuti aut eiꝰ

11 ppꝛie significationi.†Et al's volunt doc.qꝺ qn̄ inuitātur descendentes masculi nō cōprehēdātur descēdētes masculi ex feminis: put est dictus apolonius:qui est masculus ex christophora femina put voluerūt bal.Ang.ꝛ Pau.de ca.in.l.sed si hac.§.liberos. ff.de in ius voc.allegantes Spe.in tit.de locato.§.nūc aliqua.versicu.cxlvj.q videtꝰ velle qꝺ si qs stipulatꝰ p se ꝛ liberis masculis cēseatur sentire de liberis masculis descendentibus ex masculis.Et al's consuluerunt.d.anto.de but.Sali.d.Ioānes de mōte granato.d.Florianꝰ de sancto Petra.ꝛ.d.mattheꝰ de matthesilanis qꝫ si habēs fratres ꝛ filiaꝫ instituit fratres ꝛ eis substituit filiā si decesserint sine liberis masculis si qs eoꝝ decesserit cuꝫ nepote ex filia qꝺ tūc est locus substitutioni.ꝛ hoc per autoritatē Io.an.qui post Richar.malū.hoc voluit in addi.Spe.in rubrica.de testa.in iiij.parte fm eūdē Mat.de mat.qui eos refert suo no.cxxx.quod et voluit Pau.de ca.in.l.gallus.§.nūc.de lege.de li.ꝛ posthu.per dictas autoritates spe.ꝛ Io.an.ꝛ idē etiā cōsuluit sali.suo cōsi.in cip.psupposito quē late subscribēdo fecitꝰ fuit Pet.de anch.Ita ergo dicamus in casu nostro qꝺ dictus apoloniꝰ nō censeatꝰ masculus cōiūctꝰ ex latere pr̄is ꝛ aui paterni p supradicta.Facit etiā ratio.l.§.si viua matre de bonis maternis.nā xpofora non exclusisset matrē vel coniunctos ex latere mr̄is pariter cōiunctos.ergo

12 nec excludat eius descendēs.ar.l.illiꝰ tex.†Item vltra iam dicta non militat dispositio.d.§.ꝛ si superfuerint dicti statuti inquātuꝫ succedant ꝛc.qꝛ hmōi statutū loquens de fratre intelligitur de fratre carnali non de fratre consobrino vel patrueli:put voluit ang. in.l.j.C.de succes.edi.ꝛ bal.in.c.j.de feudo.marchie in vsi.feu. qꝺ ꝛ voluit ponta.in.d.l.j.C.de condi.inser.dicens se ita consuluisse. non enim est ppꝛie frater.l.iurisconsultus.§.secūdo gradu.ꝛ.§.qrto gradu.ꝛ est gl.ordi.in.l.j.ff.de inoffi.test.fm eundē Pōta.in.d. l.j.ꝛ etiā in materia larga.Idem no.Bar.in.l.lucius.§.quesitū. de leg.iij.Ad idē qꝺ no.de patruo qꝺ nō veniat patruꝰ magnus bal.in.d.l.j.post Iac.but.ꝛ idē Sal.ibi lꝫ varias rōnes assignent que tamen omnes militant in his terminis. Laus deo.

¶Summarium super consilio.lxviij.

1 ☞Inquisiti de maleficio habito iudicio ex fuga si dum pcedebatur in dicta inquisitione opposuerunt exceptiones:ꝛ iudex eis non obstant.processit ad vlteriora a quo appellatum fuit:an teneat dicta appellatio ꝛ an iudicis ptes debeāt esse in absoluendo attentis actis de quibus infra.per totū consi.

2 Appellatio facta generaliter etiam ad papā ꝛ omnem alium cōpetentem iudicem cūsit incerta nō valet nisi intra decem dies iudex declaretur.

3 Appellationis natura ab interlocutoria est qꝺ appellatiōe iustificata cā principalis deuoluatur ad iudicem:ꝛ innouata post appellationem p iudicem a quo reuocētur via attentatorum.

4 Argumentum a contrario sensu est in iure fortissimum.

5 Actus sine processura solennitatibꝰ nō seruatis facti nō valent.

6 Inquiri non pōt contra aliquē de iure cōi fama nō pcedēte vl'aliquibus indicijs.

7 Inquisitio multis casibus permittitur.

8 Rescriptum per quod iudici mandatur qꝺ inquirat debet intelligi iustitia mediante precedente etiam fama secundū iuris cōmunis dispositionem.nu.seq.

9 Rescripta principum in dubio iuri cōmuni non derogant.

10 Fuga nedum indicium sed etiam quandoqꝫ probationē semiplenam inducit.nu.seq.

11 Indicia ꝛ suspiciones sunt probanda per legitimas pbatiōes.

12 Fuga non causat iudicium nisi probetur ante formatam inquisitionem.

13 Indicia non verificantur in vno statuto loquēte de indicijs.idē quoniam in plurali a lege exiguntur.

14 Indicia dicuntur redacta ad iudicis seu boni viri arbitrium.

15 Appellatio ab interlocutoria deuoluit negotium principale ad iudicem a appellationis.

16 Fuga siue sui sequestratio a solito vsu alleuiat suspicionē ꝛ videtꝰ minus qꝫ fuga ꝛ dicitur leue indicium.

17 Procuratorio noīe qui nō admittitur pōt admitti defensorio.

18 Statuta odiosa sunt strictissime interpretanda.

19 Statum loquens de cōtumacia:an intelligatur de ea q̄ durauit vsqꝫ ad sniam vel de semel contumace.

19 Indicium est minus qꝫ semiplena probatio.

20 Indicium causatum fuga purgatur psonali comparitione.

21 Indicia delicti suspicati purgantur bona fama probata.

22 Testes consanguinei quandoqꝫ a testimonio in totum nō repelluntur.

23 Argumentum a contrario sensu non admittitur contra ius.

24 Alternatiuam sufficit probari in altera alternatiuarum ad illius veritatem.

25 Absens an dicatur ille qui in iudicio non est presens.

26 Appellatione emissa possunt noue probationes fieri.

¶Consilium.lviij.

In nomine domini nostri

1 Iesu Christi.¶†Uisa inquisitiōe ꝛc.Et visa comparitione facta coram commissarijs dictum ser Iacobū ꝛ Ioannem baptistam duos ex inquisitis videtur cōcludendum qꝺ dicta snīa lata cōtra dictos inquisitos: saltem contra dictum ser Iacobum fuerit ꝛ sit nulla.ꝛ saltem reuocāda p viā attentati. ꝛ fuerit ꝛ sit iniusta.ꝛ per 9n̄s dictus ser Iacobus ꝛ dictus Ioā. baptista tanqꝫ innocentes veniant absoluendi per ipsos commissarios quibus est cōmissa cā appellationis vna cū dependētibus

2 ꝛc.†Nā animaduerto qꝺ est appellatū a pcessu ad vlteriora. Itē ab anno super inquisitione emanato.Et licet forma appellatiōis fuerit incerta:quia appellatum fuit ad.s.d.cūi ꝛ ad aliū quēlibet iudicem competentem cum de iure canonico possit appellari ad papam omisso medio vt in ca.ad romanam.ij.q.vj.ꝛ.c.super questionum.de offic.delega.ꝛ.c.si duobꝰ.ꝛ.c.dilecti.de appella.ꝛ no. in capitu.j.de offic.leg.lib.vj.Ideo quia est incertꝰ iudex ad quē extitit

extitit appellatum.appellatio est inefficax nisi intra terminum da
tum ad appellandum declaretur iudex:prout hec voluit glo.in.c.
is cui de offi.deleg.lib.vj.z Joan.andr.in regula in alternatiuis.
eo.lib.in mercurialibus.z per eundez in addi.Spec.§.nunc tracte
mus.in titu.de appe.z p Ang.z Jmo.in.l.j.§.si quis appellatio
ne.ff.eo.ti.z cōiter oēs in dictis iuribus.Reperio autē q intra de
cem dies fuit declaratus iudex:quia per appellantes fuit suppli
catum pape q dictam causam appellatiōis committeret z papa
cōmisit ita q ex tunc declaratus fuit iudex ad quem intra decē di
es a tempore appellationis.nec apparet qd ante appellationē in
terpositam fuerit habita noticia interlocutorie a qua fuit appella
3 tum.†Et natura appellatiōis ab interlocutoria est qd iustificata
appellatione causa principalis deuoluitur ad iudicem ad quem z
innouata post appellationem per iudicem a quo reuocantur per
viā attentatoꝝ.put habenṫ in.c.non solū de appel.li.vj.Jō est pri
mo vidēdum an ipsa appellatio sic iustificata.circa quod dicēdū
est q sic.Nam est appellatum a pcessu ad vlteriora z repulsiōe ex
ceptionum:z deinde iterato appellatum a prolatione bannivigo
re dicte inquisitionis:ex eo quia allegabatur q inquisitio nō pro
cedat:qz non erat probata publica vox z fama per quatuor testes
prout requirit statutum nec precedebant aliqua indicia propter
que iudex deberet moueri nec que verisimiliter mouissent iudicez
ad inquirendum:prout statutum requirit:z si qua erant petebaṫ
4 qd daretur copia que fuit denegata.†Est autem aduertēdum qd
statutum vult q ad hoc vt possit inquiri debēt predicta precede
re scz vel fama pbata per quatuor testes vel dicta indicia.hoc eñ
vult statutum a contrario sensu qd est fortissimum in iure.l.j.§.hu
ius rei.ff.de offi.eius cui mād.est iuris.z.c.cuz apostolica.de his q
5 fiunt a prela.cum si.†z in fi.statuti dicitur qd iudex maleficioꝝ p
cedere possit sine aliquo promotore.seruatis tamen solēnitatibus
predictis.z sic predicta requirit p solēnitatibus ergo actus solen
nitatibus non seruatis non valet.l.cum hi.§.si pretor.ff.de transa.
et videmus in solennitatibus testamenti sententie z huiusmodi:z
multa possunt induci:prout z nonnulla inducit dominus allegās
non insisto.†Et maxime qz etiā de iure communi non potest in
6 quiri non precedente fama vel aliquibus indicijs.c.inquisitionis.
et.c.qualiter z quando.j.c.cum oporteat.z.c.ad petitionem.de ac
cu.z p glo.z Bar.in.l.j.§.si publico.ff.de adulte.z Ange.z.l.si va
7 cantia.de bonis dā.lib.x.†Et licet sint multi casus in quibus per
mittitur inquisitio vt late per Bar.post gl.in.d.§.si publico.Ta
men nō video q iste sit de illis:idcirco statutum quo ad hoc se cō
format cum iure communi:ideo fortius predicta militant.ideo si
non probatur fama probata.put requirit statutum nec probanṫ
indicia contra inquisitos quibus mediantibus videri deberet iu
dici esse inquirendum.videtur clarum q non debuerit pcedi sup
dicta inquisitione:nec inquisiti debuerunt poni in banno put po
siti fuerunt:merito appellatio iustificata apparet.† Qui eñ dicit
8 potuisse inquiri cum ab ipso processu est appellatum debet dicere
q potuit inquiri:qz pcessit probatio fame vel alia indicia prout
voluit Panor.in.d.c.cum oporteat.col.iiij.de accus.Paria enim
sunt non esse vel nō apparere per iura vulgaria.Et licet princeps
mādet iudici qd inquirat de tali crimine debet intelligi iustitia me
diāte scilicet q precedat diffamatio.Dicūt Jo.and. z alij in.d.c.
qualiter z quando.z.c.cum oporteat.†Rescripta enim principis
9 in dubio non censentur derogare iuri cōmuni:sed se cōformare cū
iuris ordine.c.cū dilecta.de rescri.imo rescripta contra ius regu
lariter non valent.l.rescripta.z.l.nec dānosa.C.de preci.impe.off.
Et fortius rescriptum legati qui suo rescripto non potest iuri de
rogare.l.formam.C.de offi.prefe.illiri.z no.glo.communiter fin.
in.c.fi.de here.lib.z gloss.in verbo mandamus.in cle.sepe.de ver.
sig.ideo non iuuat dictum processum buletinum seu rescriptum
gubernatoris iniungentis potestati q inquireret contra illos in
quisitos.Et si dicatur vigebat suspicio:z sic indicium propter fu
gam quā dicitur q fecerunt dicti ser Jacobus z Joannes bapti
sta.†Nam fuga nedum indicium:sed etiam quādoqz semiplenā
10 facit probationem glo.Barto.z doc.in.l.admonēdi.ff.de iureiu.
glo.factum in.§.quoniam vero.in auf.de exhi.reis.col.v.Cyn.in
l.j.C.de rapi.vir.in.l.in bonefidei.C.de iureiur.Bar.in.l.lex corne
lia.ff.ad sille.z per Jo.and.in addi.spe.tit.de presum.§.spec'.ver.
violenta.z spec.in tit.de proba.§.fi.versi.vltimo.Et multa hmōi
possent induci.respōdetur primo z principaliter q de hmōi fuga
nihil est probatum nec probari potest saltē contra dictum Joan
nē baptistā q nō habitabat i terra fani:sed erat alienigena.itaqz
si erat absens non est ascribendum fuge quo ad ser Jacobū etiā
11 nihil probatur in actis.†Indicia autē z suspiciones sunt probā
da per legitimas probationes.no.glo.z ibi Bar.Bal.z doct.in
l.fi.C.fami.hercis.Bar.in.l.ij.ff.de quest.glo.in.pponebanṫ.de le.
ij.Inno.in.c.sicut.de symo.Jdeo z fuga debet probari ad iusti
ficandum inquisitionem z debuit apparere iudici anteq̄ inquire
ret vt sic iudex potuerit pcedere ad inqsitionē cū reqranṫ indicia
que verisimiliter mouerint iudicem ad inquirendum prout requi
rit statutum.si ergo fuga non innotescit iudici inquirenti nō po
test eum mouere ad inquirendum nec potest sibi videri sufficiens
iudicium ad inquirendum fugā quam ignorat quia anim' nō ap
plicatur ad ignorata.ar.l.mater decedēs.de inoffic.testa.z.l.si is
ad quē.de acquiren.here.cum similibus.ideo nō verificatur statu
12 tum.†Et dato qd hodie probaretur fuga est aduertendū si nō p
batur qd ante inquisitionem formatam non faceret indiciū in cā
capitali argu.l.j.ff.de bonis eorum qui mortem sibi consci.prout
no.ibi Bar.z ratio quam ibi pōderat Bar.pariter militat si erat
probabilis suspicio ne quis de facto caperet.ideo caute stat in do
mo propria vt euitet capturam z carceres saltem si postea citatus
assumit defensionez:z maxime si probaṫ bona fama zc.de quib'
intra subnectam quoniam ista que postea fieri contingit non re
spiciunt vitium inquisitiōis z processum cum tempore inquisitio
nis hec non erant facta z forte bona vita z bona fama nō erat no
ta iudici.sufficit autem ad iustificādum appellationem z vitiādū
processum quod nec fama nec indicia probētur precessisse inquisi
13 tionem z inotuisse iudici inquirenti per supradicta.†Est etiā pō
derandum qd statutum loquiṫ in plurali numero indicia z plura
lis numerus non est cōtētus vno.regula pluralis locutio in.vj.et
l.inter illam in fi.de verbo.signifi.z fuga sola non facit nisi vnum
indicium:z quando indicia in plurali exigunṫ a lege vel statuto
nō sufficit vnum.voluit Joan.and.in addi.Specu.in titu.de pre
sump.§.species.versicu.violēta.argu.l.milites.z ibi no.per doct.
14 C.de.q.†Et insuper putarem qd fuga faciat indicium de eo qd
appareat factum:puta apparet homicidium cōmissum fuga fa
ciat indiciū qd fugiens occiderit vel prestiterit auxiliū:sed qd pri'
mandauerit vel dederit pecuniam vt interficeret de quo nec fama
nec aliquod penitus constet.non videtur qd cadat in iudiciuz bo
ni viri ad cuius arbitrium indicia tandem rediguntur:vt p Bar.
in.l.fi.ff.de questi.z in.l.occisoꝝ.z Cy.in.l.fi.C.eo.titu.z Bal.in.l.
cōgruit.ff.de offi.presi.z in.l.j.C.de sum.tri.Ex his infertur quod
sententia postea lata contra inquisitos debet retractari per viam
attentati dato qd alias valeret:licet in vero de se sentētia sit nulla
ex defectu inquisitionis per supradicta:z ex rationib' adductis p
patronum cause:z maxime quia lata tempore feriato in honorez
dei quod vitium indubie reddit sentētiam nullam per iura vulga
ria non insisto super hac nullitate quoniam veris p̄suppositis his
15 que quo ad hoc presupponuntur in facto res est clara.†Veruz qz
appellatio ab iterlocutoria iustificata deuoluit ad iudicē ad quē
negotium principale.c.vt debitus.in fi.de appel.cuz si.Jdeo ē vi
dendum demeritis cause principalis vtrū si ex nocentia deducta
veniant condemnandi vel ex innocētia absoluendi ipsi inquisiti:
licet posset instare qd vitiata inquisitione omnia ruant et non im
merito:sz hoc omisso qd dicti inquisiti veniant absoluendi diffini
tiue presupposita validitate processus deducitur aperte.Primo
quia non probato delicto reus venit absoluendus per iura vulga
ria:imo in criminalibus debent esse probationes clarissime.l.sci
ant.C.de proba.Nō autem reperio aliquid quod astringat cōtra
dictum Joannem baptistam:nec etiam contra dictū ser Jacobū
nisi forte contra ser Jacobum probaretur q ipse ser Jacob' stetit
per aliquos dies in domibus episcopi z non conuersat' fuit in pu
blico.Et licet hoc non prebetur hactenus.z si talis mansio z que
daz latitatio ne possit recitari probaretur facta post inquisitionē
16 formatam nō faceret indicium prout supra probatum est.†Et si
ante emanasse probaretur videretur qd esset leue indicium atten
to qd non aufugit penitus licet cautus steterit vt forte furorem z
officialis z superioris euitaret.Et hinc est q ista sui sequestratio a
solito vsu alleuiat suspicionem z sine hoc de se videtur min' quā
fuga.Et insuper est leue indicium.dicit Bald.in.l.non hoc prope
finem.C.vnde legi.z tātominus hoc casu attento qd misit postea
defensorem ad probandum innocentiam:z pro innocentia dedu
cenda petijt sibi dari copiam indiciorum quia dicebat non proce
17 dere indicia z precedentia si qua erant volebat purgare.†Et licet
statutum nō admittat procuratorem:sed admittat defensorē ad
probandum innocentiam inquisiti z subdat quod si nō pbat in
nocentiam inquisitus ex contumacia cōdēnatur:subdendo quod
ad cōtumaciam inquisiti excusandam non prosit in aliquo cōpa
ritio defensoris:z sic videatur q non sufficiat qd crimen non pbe
tur:sed sufficiat contumacia inquisiti.dummodo defensor non
probet innocentiam veris z legitimis pbationibus,respondeṫ qd
licet forte predicta procederent si inquisiti perseuerassent in cōtu
macia vsqz ad sententiam.Nam tunc ex cōtumacia possent cōdē
nari nisi innocentia veris z legitimis pbationibus doceret:tamē
quia vt presuppono coram istis commissarijs comparuerunt licet
post factas probationes super innocentia per defensores seu pro
curatores inquisitorum.Nihilominus videtur sufficere quia non
sunt cōtumaces tpe sententie.z ideo non videnṫ ex cōtumacia cō
18 dēnati.†Nam statutum istud odiosum z penale z exorbitās ē ex
pluribus restringendum per iura vulgaria.et sic videtur strictissi
me interpretandum.z sic de contumacia que durat vsqz ad sentē
tiam.facit.l.in delictis.§.si extraneus.ff.de noxa.item l.qui cū ma
io.§.accusasse.z.l.petijsse.ff.de bo.lib.z.l.Quis.ff.de in ius vo.quo

facto cessat statutum disponens qd ex cōtumacia cōdēnetur ius cōmune disponens qd non condēnatur ex indicio fuge quod cōstat non facere plenam probationem sufficientem ad cōdēnatio
19 nem.†Cum indicium sit minus q̄ semiplena pbatio. vt no. in .l. cum probatio. ff. de pba. ⁊ per Bar. in .d. l. fi. de questionib⁹. ⁊ saltem constat qd nō facit plenam ⁊ lucidam pbationem que requi
20 ritur in capitalibus. d. l. sciant.†Et insuper comparitio personaliter purgat indicium causatum ex fuga. per no. p Bar. in .l. quis sit fugitiuus. §. sicuti. de edi. edic. Multofortius indicium causatum ex ista sequestratione que non videtur pprie fuga saltē si nō probatur animus fugiendi insuper licet qs fugiat ⁊ sint bona annotata. tamen reuersus purgatur iuramentum prout dicit Cyn. in .l. j. C. de requi. reis. Item imminent ad excusationem. alie coniecture contrarie coniecture illi resultantē ex fuga etiam si vera fuga esset probata. Nam probatur p multos testes qd dicti ser Jacobus ⁊ Joannes baptista inquisiti sunt homines honesti et bo
21 ne fame ⁊ vite.†Et probatio bone fame ⁊ bone vite precedētis ⁊ qd nō sunt soliti similia facere inducit presumptionē seu cōiecturam qd talia nō fecerit. argu. l. non omne. §. a barbaris. de re mili. cum sua glo. ⁊ ɔcor. in ea allegatis. ⁊ vna presumptio tollit aliā. l. diuus cum sua glo. ff. de in integ. resti. Ita ⁊ vna cōiectura hominis que nil aliud est q̄ indicium pari ratione tollitur per aliā contrariā coniecturā seu indicium per no. per Bal. in .l. fi. in fi. prime col. C. de proba. in .l. j. in fi. C. communia. de leg. per Joā. an. in .c. cum contemplatione. de reg. iur. Item cōcurrit pro dicto ser Jacobo alia indubitata cōiectura: quia probatur qd ille qui interfecit ⁊ cui dicitur qd mādauit seu instigauit ⁊ dedit pecuniā fuerat suus inimicus nec probatur aliqua recōsiliatio: itaq pſumit durasse: prout dicit Jnn. in .c. cū oporteat. de accu. ⁊ Bald. i auc. si dicatur. C. de testi. ⁊ in .l. in ipsius. C. fami. hercis. facit quod habet in .l. siue possidetis. C. de pba. ⁊ in .l. eum qui mutatā. ff. de pba. ⁊ in .l. nec codicillos. C. de codi. Et maxime quia p vnū testem vt dicitur fide dignū probatur qd dictus homicida minatus fuit occidere dictū ser Jacobū. profecto quis fuisset ita fatuus qd huiusmodi commisisset suo inimico. itaq aduersus ser Jacobū nihil potest impingi nisi fuga que nō est pbata. ⁊ si esset pbata nō sufficeret: qꝛ solū indiciū vel semiplenā pbationē nō aūt sufficientē ad ɔdēnationē maxīe in cā capitali bar. ⁊ Bal. in .d. lege cornelia. bal. in .l. j. C. de edili. acti. gl. ⁊ doc. in .l. in bonefidei. C. de iure iur. ⁊ in .d. l. admonēdi. ff. eo. ti. item ⁊ tertio si qua suspicio emanauerit illa est purgata ex multis. primo pter cōparitionem: secūdo p iuramētum. tertio p pbationem bone fame ⁊ qd nō sunt soliti delinquere. ⁊ qd ipse ser Jacobus erat vilis ⁊ timid⁹. ⁊ semper timuit pdere sua bona. q̄rto p pbatiōem grauis inimicitie q̄ erat inter homicidā ⁊ ipsum ser Jacobum q̄ q̄tuor longe ppōderāt indicio qd resultat ex fuga si fuga fuisset. ⁊ pbaret. ⁊ sic dict⁹ ser Jacobus est extra oēm suspicionem. ⁊ fortius dictus Joānes baptista cui nō potest impingi aliqd indiciū faciēs cōtra eū. itē probatur p plures testes qd illa nocte qua dr cōmissum dictū homicidium dicti ser Jacobus ⁊ Joānes baptista fuerūt in alio lo
22 co vt ⁊ deducit patron⁹ cause. ⁊ est qd facti ideo nō insisto.†Et licet aliq sint forte cōsanguinei dicti ser iacobi. tamē ex quo nō repellūtur oīo vt habetur in .l. parētes. C. de testi. ⁊ ex quo sunt plures numer⁹ supplet ⁊ maxime ad euasionem cōdēnatiōis p no. p Archi. in ca. manifestis. xv. q. iij. ⁊ per bal. in .d. l. parētes. Nec ob. si dicatur quod statutū permittit cōparere defensorem pro absente. ergo a contrario pro presente defensor nō admittatur. ser Jacobus autem semper fuit presens in ciuitate. ideo nō debuit admitti defensor. nam ad hoc respōdetur duobus modis vel trib⁹.
23 †Primo quod nō admittitur. argu. a contrario sensu contra ius vt habetur in .l. ij. de condi. inser. ⁊ in .c. publicato. de elec. ⁊ in .l. j. §. huius rei. de offi. ei⁹ cui mād. est iuris. ⁊ maxime quia a ɔtrario pro presente in ciuitate admitteret pcurator si cōtrari⁹ sensus acciperet qd est cōtra mētē statuti ⁊ maxime demōstrat qꝛ aduersatiue loquēdo pmittit interuent⁹ pcuratoris p carceratis ergo p nō carceratis denegat admissionē lꝫ sint pn̄tes in loco put sunt
24 carcerati.†Preterea ⁊ scdo ꝟba statuti subdūt seu ɔparere valente ⁊ nō ɔparēte. itaq sufficit vt possit cōparere ⁊ nō cōpareat. vt tūc militet statutū cū ad veritatē alternatiue sufficiat alterā ptē alternatiue verificari. regula in alternatiuis in .vj. ⁊ .l. si heredi plu
25 res. de cōdi. indi. cū cōcor.†Tertio absens dici pōt q nō est pſens in iudicio. arg. l. corā. de ver. sig. ⁊ .l. diem pferre. §. corā. de arbi. et que habentur in dictis iurib⁹. ad hoc .l. nō tm̄. §. abesse. de fideicom. lib. ⁊ .l. iiij. §. abesse. de dā. infec. Et ita debet sumi in casu isto vt minus discrepet a iure cōi. vt decet. c. cū dilectus cū ibi no. de cōsue. cū si. ⁊ sic ex his non ob. argumentū a cōtrario sensu dicti statuti: ⁊ insuper fuit lata interlocutoria p iudicē qd defensor admittēdus erat ⁊ admitteretur. vn̄ illi stādū: ⁊ insup nihil est pbatum ppter qd possit ad cōdēnationē deueniri. ⁊ si dicat statutū forte vult qd elapso termino bāni nō audiatur hoc mihi nō aliter pſupponitur: ⁊ dato qd vigeret tale statutum nō obstaret. Ea rōne gabānum ⁊ oīa inde secuta sunt irrita ppter appellationē ab inter
26 locutoria iustificatā. vt. s. ɔductū est.†Et insup fuit appellatū et a diffinitiua ⁊ i ca appellatiōis pn̄t fieri none pbatiōes. l. p hāc. C. de tēpo. appel. c. fraternitatis. de testi. cū si. Restat itaq qd partes iudicis debēt esse in absoluēdo dictos inquisitos. Laus deo.

¶Summarium super consilio. lix.

1 ¶Alienatio perpetuo testatorem prohibita ⁊c. cū velit bona sua deuenire omnino ad successores in posterum: an per ista verba videatur fideicommissum resultare. per totum consi.
2 Successores verborū ad quos referūt. nu. seq. ⁊ .17. ⁊ .19. ⁊ nu. 22.
3 Perpetuum verbum quot modis intelligatur. nu. 21.
4 Alienationis prohibitio interpretatur esse cōsiliū ⁊ nō pceptū.
5 Uerba que de se nō inducunt dispositionē si sint geminata plurimum operantur. nu. 8.
6 Lex que vtitur verbis presentis tpis intelligatur ipso iure.
7 Pena imposita per verba geminata irrogatur ipso iure.
8 Geminata verba videntur prolata cum maiori efficacia, ⁊ deliberatione.
9 Enunciatiua verba non disponunt fallit si sint geminata.
10 Rescriptum geminatū habet vim clausule motus proprij.
11 Alienatio prohibita p verbum omnino importat precisā volūtatem ⁊ perpetuam prohibitionem ⁊ sic in validitatem alienationis si fieri cōtingat.
13 Omnino dictio est aduerbium precise determinationis.
14 Capitulo vno comprehensum censetur repetitum in alio si illud concernit iuris dispositionem.
15 Ratio nō solet diuersimode a suo dicto intelligi nec esse solet strictior dicto.
16 Clausula in vna parte posita quando est eadem ratio cēsetur repetita in alia particula.
18 Uerba sunt in dubio interpretanda vt potius actus valeat quā pereat.
20 Substitutio facta instituto si decesserit sine filijs aut cū filijs ⁊ filij filiorū sine filijs decesserit ⁊c. si institutus moriatur cū filijs ⁊ filij postea moriātur cū filijs an nepotes veniāt iure substitutiōis.

¶Consilium. lix.

1 Repetito diuino nomine Jesu xpi.¶†Diu post cōsiliū redditū qd est supra in pmo volumine numero. xcvij. fiunt duo aut tria dubia nō leuia a magnis qdē viris ⁊ in iure nr̄o magne estiatiōis. Unū qa nō vr̄ qd resultet fideicōmissū p illa ꝟba testi. phibēs ⁊ oīno vetās dict⁹ testator vēditionē seu alienationē oīm ⁊ singulorū suorū bonorū immobiliū ipsi⁹ testōris ppetuo cū velit ipse testōr bona ipsi⁹ ad successores in posterū puenire. ⁊ hoc p tex. in .l. pr. §. mr̄. de leg. iij. Scdo qm̄ in testō sunt facti certi gradus institutionū ⁊ substōnū seu substōnes sunt facte sub certis conditionibus successiuis. ⁊ sic in certis casibus qui nō vidētur euenisse: qꝛ inuitauit iuliam: ⁊ in casu quo iulia decesserit sine filijs aut cū filijs ⁊ filij filiorū decesserint sine filijs substituit eis sorores certe iulia dcessit cū filijs: qꝛ cū Alexio ⁊ certis alijs. alexi⁹ decessit cū filijs: qꝛ cū Nicolao ⁊ bartholomeo. ⁊ sic secūdus gradus cōditionū ⁊ substōnum vr̄ defecisse. Nec vr̄ vlteri⁹ pgredi on⁹ substōnis. Et iō dict⁹ bartholome⁹ aut Nicola⁹ nō vident onerati substitutiōe fideicōmissaria.
2 Tertio qd ꝟbū successores restringat ad ipsos primos post ipos pmos heredes substitutos. arg. l. bone. §. hoc sermone. de ꝟ. sign. et .l. hec conditio. de cōdi. ⁊ demō. ⁊ .l. cum patron⁹. §. j. ff. de ope. lib. ⁊ .l. qui liberis. §. hec verba. de vul. ⁊ pup. ⁊ .l. penul. C. de lib. ⁊ eorū lib. ⁊ saltem restringat ad illos duos grad⁹ successiue fcōs.
3 de quibus. s.†Et verbum ppetuo recipit a iure restrictionē. quādoq enim dicit perpetuū qd durat ad vitā vni⁹ hois: quandoq ad .xxx. an. l. sicut. C. de prescrip. xxx. vel. xl. ⁊ instit. de perpe. ⁊ tēp. acti. in rubro ⁊ nigro. quādoq perpetuo ad decēnium. l. nam imperator cum sua gl. ff. de. l. ⁊ quādoq donec pensio soluat. l. j. §. qui in perpetuum. si ager vec. vel emphy. pe. ⁊ insti. de loca. ⁊ condu. §. adeo. q̄nq vsq in tertiā alienationē. gl. in auc. de non alie. §. alienationis. ⁊ .§. emphyteosim. Itē ppetuū dr qd durat ad volūtatē cōcedentis. c. si. de rescri. li. vj. Et sic fm subiectam materiā varijs modis sumitur vt dictis iuribus ⁊ multis silibus. ita ergo
4 restringatur in istis terminis.¶†Tamen nō ob. pmissis sum in eadē snīa in qua fueram. nā pōdero qd termini nostri sunt multū differentes a terminis. d. §. mater: nā ibi testator fecit simplicē phibitionē alienationis. Item ibi testator nō iniūxit qd peruenirent. sed iniunxit qd cōseruaret successioni sue. ⁊ sic ꝟba innuūt qd successio sua habet ex conseruatiōe facta per ipsos institutos: quasi nō grauent sed nō facta alienatione suo iure trāseat in heredes. Itē verba ibi successiōi sue vn̄r referēda ad successionē filior̄ qui magis pprie noiant: ideo nō mirū si iuriscōsult⁹ interpretatur qd nō sit fideicōmissum: put bar. itelligit illū tex. ⁊ vult qd nō sit phibita alienatio. ⁊ fm hoc vult bar. qd illa phibitio sit inutilis: put in terminis .l. filiusfa. §. diui. de leg. j. vbi phibitio interptat esse cōsilium nō preceptum. Tamen in casu nostro multa nos trahūt in

alteram

alteram partem. Nam primo in casu isto est geminata ꝓhibitio. 5 †Geminatio em̄ verboꜝ plurimū operat̄ vt ꝓbatur in.l.balista. ff.ad treb.vbi geminatū vniuersale lōge plꝰ opat̄ ꝙ vniuersale na 6 minatū.†Itē alias notabiliter Bal.in pace cōstātie in verbis cas setur ⁊ irritetur vult ꝙ lȝ verbū cassetur vel verbū irritet̄ denotet penam imponi ꝑ sniam:q꜡ sunt verba tp̄is futuri ꝑ theoricā gl.et doc.in.l.in criminali.C.de iur.om.iu.⁊ in.l.iubemꝰ.§.sane.de ꝟb. sig.⁊ ꝑ gl.in.l.si quis in tantā circa mediū gl.magne.C.vnde vi.et 7 doc.ibi.⁊ in.c.si diligenti.de.fo.cōpe.cū multis si.†Tamē ex quo ibi sunt verba geminata censet̄ irrogata pena ipso iure.ad idē gl. j.in.l.si stipulatꝰ.ff.de vsur.vbi geminatio verboꜝ artat ad fructꝰ 8 qui al's nō veniret.ad idem.c.⁊ si christꝰ.de iureiurā.†Ubi verba geminata videtur prolata cū maiori efficacia ⁊ maiori delibera- tiōe.ad idē qđ no.Bal.in.c.fi.de rescrip.volens qđ licet al's nō cē- seatur electa industria persone.tamen secus si sunt verba gemina- ta secūdum eum quē sequitur ibi dominꝰ Flo.allegat.d.l.balista. †Item licet al's verba enunciatiua non disponant.tamen secus si 9 sunt geminata:put dicit pau.de cast.in.l.ex hac scriptura.de dō. adducit tex.⁊ quod ibi Bar.in.l.cum scimus.C.de agrico.⁊ cē.li. xj.vbi Ange sequit̄ Bar.⁊ similiter panor.in.c.si.cautio in fi.de fi de instru.⁊ in repe.c.ꝑ tuas.de arbi.in.ix.col.ad idem quod no.an gel.in.l.ij.ff.de iure cod.in verbis in oībꝰ.⁊ ꝑ oīa.⁊ pōta.in.l.ado- ptiuū.§.patronū de i ius vo.⁊ qđ ꝑ ang.in.l.stichū.§.stipulatio.de verbo.obli.circa illa verba bima trima die si adījciatur vnaqȝ die. †Et Bal.in.l.nec dānosa.C.de preci.īpe.offe.vbi dicit qđ gemina 10 tum rescriptum hȝ vim clausule motus proprij:ad idȝ gl.in.c.vt circa de elec.li.vj.in verbis omnia ⁊ singula.⁊ multa hmōi possent induci. Ita ergo ⁊ in casu nostro illa geminatio operetur maiorē efficaciam scilicet ꝙ nō censeat̄ consilium:adeo ꝙ alienationē nō impediat prout non impediret simplex illa ꝓhibitio de qua in.d. §.mater fm lec.Bar.⁊ sequacium:sed interpretetur preceptuȝ vt impediat et vitiet alienationē qđ nō faceret si successores nō inui- tantur a testatore vt sic geminatio illa aliquid operet̄:prout ope- rari solent per supradicta.†Quod maxime dicēdū est in casu isto 11 quia est appositum verbum oīno qđ demonstrat precisam volun tatem testatoris precipiendi ꝙ non alienētur ⁊ volēdi qđ perueni ret ad successores.ideo vt dicta precisa voluntas testatoris nō sit ei ludibrio.ideo impediat̄ alienatio.⁊ per consequens opi.Bar.nul latenus verificetur.in isto casu contra ꝓcisam voluntatem testato ris.†verbum em̄ omnino est verbum precisum.l.grece.§.illud cū 12 sua glo.in versi.oīno.de fideiuſ.⁊.l.si cum exceptiōe.§.quatenus. ff.quod me.cau.⁊ qđ ibi ꝑ glo.⁊ per Bar.ij.col.⁊ tex.ibi cle.j.de vi. ⁊ ho.cle.cum glo.sua in verbo oīno.⁊ ibi pe.de ancha.⁊ no.Bal. in.l.sup rebus.C.de ꝓhen.emp.dicens.qđ est aduerbium precise de terminatiōis:⁊ qđ sit dictio precisa.dicit etiā Arch.in.c.ꝙuis.de pac.in.vj.⁊ ibi ꝑ dñicū.de sanc.gemi.Ideo dicit Bar.in.l.j.ff.iu- di.solu.qđ opat̄ qđ executio sit parata ⁊ impedit more purgatio- nem.dicit ang.i.l.fi.C.de fidei.ꝑ tex.⁊ gl.ibi.†Et lȝ pena adījciat̄ 13 ꝑ ꝟbū futuri tp̄is.tñ irrogat̄ ipso iure prout vult gl.in.l.j.§.si pe- cuniam.ff.depositi.⁊ Io.an.in.c.si diligēti.de foro cōpe.⁊ signifi cat perpetuitatem ⁊ soliditatem ꝓhibitionis alienationis.⁊ sic in ualiditatem alienationis si fieri cōtingat.⁊ illud verbū omnino ⁊ verbum perpetuo quod ponitur in dicta prohibitione censentur repetita in ratione que subditur cū velit ad successores bona sua peruenire.†Nam dictum in vno capitulo censetur repetitum in 14 alio si illud concernit iuris dispositionē.argu.l.queādmodū i fi. ff.ad.l.acqui.⁊.§.hoc tamen capite.insti.eo.tit.iuncto.§.disponat in auſ.de nup.Et maxime q꜡ quod sequitur non habet se quo ad principium per modum diuerse.⁊ separatio dispositionis:prout contingit in iuribus preallegatis.Sed per modū ratiōis seu cau- se.†Nec causa seu ratio solet diuersimode intelligi a dicto.Nec so 15 let rō esse strictior dcō ⁊ non inferre ad dcm̄ in qualibet sui parte ꝑ ea ꝗ habent̄ in.l.fi.ff.de offi.ꝓcu.cesa.⁊ i.l.j.ff.de excep.⁊ si ꝓhibi- tio esset ꝓcisa ⁊ perpetua nō esset cōgrua rō seu cā ipsiꝰ perpetue ⁊ ꝓcise probatiōis alienationis si ꝓcise nō ꝑueniret.l.inuito ꝓhibi- to ⁊ ꝑpetuo in oēs successores.†Itaqȝ dicta verba respiciūt etiā 16 illā particulam cū velit ⁊c.Et maxime q꜡ nō est diuersa oratio:sȝ eadem oratio.put pōderat Bar.in.d.§.erit differētia.dicēs qđ qñ est vnica oratio ꝟbū aliqđ in vna parte positū censet̄ repetitū etiā in alia particula.allegat.l.seie.§.gaio.de fun.instr.⁊.l.j.in ꝑn.cōiū cta.l.ait pretor.de incen.rui.⁊ nauf.Et iō casus in multis est sepa- tus a casu.d.§.mater.Nā ibi simplex ꝓhibitio hic geminata ꝓhi bitio hoc est verbū oīno qđ ē ꝓcisum ⁊ respicit nō solū ꝓhibitionē alienatiōis sed etiā peruētionē ad successores in posterꜝ.et sic ꝓci- sam voluntatem ꝙ ꝑuenirent bona in successores in posterꜝ. Itē hic voluit ꝙ ꝑuenirent ibi ꝙ heredes conseruent cōseruatio ꝑ here des fit in vita postea non cōseruant ꝑueniūt aūt post mortē.⁊ sic ibi verbū conseruent nō adaptat̄ ad tp̄s fideicommissi.put ꝟbū peruenire.ideo dato ꝙ in terminis.d.§.mr̄ ꝓhibitio alienationis non sit precisa neqȝ efficax:sed consultiua:⁊ ꝑpterea nō inducat fi deicōmissum fm opi.Bar.nullo pacto.Idem dicamꝰ in casu no stro in quo est lōga rō dr̄ie ⁊ multiplex per iā dicta ⁊ infra dicen-

17 da.†Si itaqȝ in casu illo scȝ.d.§.mater.gl.Py.⁊ Rayn.de for.ib volunt ꝙ inducatur ibi fideicōmissum ex mēte lȝ nō ex ꝟbis quoi rum est prima auctoritas maxime gl.ꝑ no.ꝑ.Iac.bu.in.l.j.C.qui ꝑ sua iurisdi.⁊ per Bal.in.l.ꝑ̄cibus.C.de impube.ix.col.⁊ in.l.he reditas.C.de po.⁊ in.l.ij.C.de snīa que sine cer.quā.⁊ in.c.j.de suc- cess.feu.⁊ in.l.j.de vulg.⁊ pup.⁊ Inno.in.c.cū contingat.v.char.de iureiur.⁊ i.d.l.ij.de vulg.⁊ pup.intrepide hoc tenēdū est i casu no stro per supradicta:⁊ etiam q꜡ ibi erant inuitati soli filij ab ip̄a te statrice.itaqȝ illa verba successioni sue non poterant significare ni si heredes vel habentes cām ab ipsis heredibus institutis a testa- trice.merito non mirum si nō interpretātur grauati eoꜝ heredibꝰ quoꜝ est electio.put hanc rationē pōderat Bar.in.d.§.mater.sȝ in casu nostro filij sunt positi in cōditiōe ⁊ sunt onerati.iō censent̄ etiā honorati fideicōmissaria substōe.⁊ sunt fideicōmissarij ipsi suc cessores testatoris ⁊ non ipsoꜝ heredū.l.coheredi.§.cū filie.de vul. ⁊ pup.cū ibi no.iō verbū successores pōt referri ad successores te- statoris:in qbꝰ nō cadit rō Bar.quā ponderat in.d.§.mater.⁊ ex precedentibus deꝑhenditur rō dicte ꝓhibitionis.s.q꜡ volebat ad successores peruenire.⁊ sic ad illos quos inuitauerat expresse vl'ta 18 cite facit.l.q liberis.§.hec verba.de vulg.⁊ pupil.†Et pro certo ista interpretatio est intrepide amplectenda ne dicta ꝓhibitio.et rō assignata ⁊ illa volūtas ꝗ subditur sit inanis cū verba sint ī du bio interpretēda vt dispositio sit efficax ⁊ non inefficax.l.quotiēs. in actiōibꝰ.ff.de reb.dub.c.si.papa.de ꝑui.lib.vj.⁊.l.quotiēs in sti pulationibus.de ꝟbo.ob.maxime cū tot concurrāt.s.qđ filij sunt positi in cōditione sunt onerati:put pōderaui.s.in cōsi.sunt ꝟba geminata est dictio ꝓcisa oīno verbū ꝑpetuo.Iō saltem hoc casu sine dubio ꝑcedat snīa glos.⁊ sequacium.Et sic remanet cōclusio supra facta.s.ꝙ sunt vocati ꝑ fideicōmissum ipsi successores nō ob 19 stante dispōne.d.§.mater.†Itē ne dicta ꝓuisio sit inanis veniāt in.d.§.fideicōmisso filij filioꜝ inuitati ꝑ fideicōmissum:⁊ sic verbū successores ponat̄ nō solū pro heredibus:sed etiā ꝑ fideicōmissa- rijs.put deduco in cōsilio nō repeto:ex ꝑcedentibus em̄ declarant̄ sequētia ⁊ ecōtra.l.si seruꝰ pluriū.§.fi.de le.j.⁊.l.heredes palam.§. sed.si notā de testa.⁊.l.q filiabus.de leg.j.Ideo q꜡ ex ꝑcedentibus deducitur ꝙ voluit liberos venire ad bona ipsius testatoris decla rat̄ meus testōris in dicta particula testī ꝓhibēs ⁊ oīno vetās ⁊c. cū velit ad successores ⁊c.quod ꝑncipaliter intēdat inuitare ipsos successores sanguines ⁊ bonoꜝ ⁊ vltimate alios scȝ vltio loco sub stitutos in defectum filioꜝ.sumunt̄ enim in iure successores ꝑ suc cessoribus bonoꜝ ⁊ ꝑ successoribus sanguinis.nā qđ est fortiꝰ ver bū heredes ita sumitur:nā qdā dicuntur heredes sanguinis qdaȝ heredes hereditatis.dicit Inno.in rubrica de iure pat.⁊ Bal.i.c. j.de eo qui sibi ⁊ heredi.suis mascu.⁊ in quodam suo cōsilio qđ ici pit ꝓmissis verbis statutoꜝ.⁊ facit tex.in.l.ex facto.§.fi.ff.ad tre. ⁊ infiniti vt ita dixerim tex.in vsibus feu.fortius ita dicamꝰ in ver bo successores cū magis cōueniat ꝙ dicat̄ successor sanguinis cū succedat in sanguine ⁊ censetur eadem persona cum parēte.arg.l. fi.C.de īpu.ideo dictū verbum successores verificet̄ ante oīa.in his in qbꝰ cadit etiā successio sanguinis.⁊ sic cadit duplex succes- sio.arg.auſ itaqȝ.C.cōia de succes.⁊ attēto qđ apparet a testatore magis dilecti in precedētibꝰ particulis testī.⁊ q꜡ voluit ipse testōr ꝑpetuo ꝓhibere alienationē vt ꝑpetuo veniret ad successores ip̄ꝰ testatoris pȝ ꝙ noluit restringere suā substōnē fideicōmissariā ad 20 successores ꝑmi vel scdi vel tertij gradus.†Et lȝ ipse testōr fecerit duos gradꝰ in substōne filioꜝ facta scȝ si decesserint sine filijs aut si filij decesserit cū filijs ⁊ ipi filij decederēt sine filijs.⁊ ꝑ hoc possit dici ꝙ ex quo iulia decessit cū filijs ⁊ filij decesserūt cum filijs nō sit locus substōni.Tñ q꜡ illa ꝟba ⁊ ipsi filij oēs decesserint sine filijs ꝑnt intelligi de filijs filiorū ꝑmi gradus ⁊ vlterioribus et pōt eē sensus qđ quando omnes filij.s.descendentes reperirēt decedere si ne filijs hoc est dū decedūt vltimi sit locus vltime substitutiōi.⁊ sic illa substitutio fcā sub cōditiōe illa si oēs filij decesserint sine filijs intelligatur dicto casu.tūc oēs descēdētes censentur positi in con- ditione ⁊ onerati.⁊ per ꝯñs oēs honorati vt in cōsi.ꝯclusum est.s. ꝙ illa duo simul iuncta causent fideicōmiſ.Et lȝ forte videat̄ aliq̄ lis violentia verba:tamē illa est quodāmodo necessaria attenta ꝓ hibitiōe alienationis facta ꝑpetuo:q꜡ velit ꝑpetuo successores ꝑ uenire.⁊ attēto ꝙ.s.declarauerit quos intēdebat venire ad succes sionē.s.suos posteros ⁊ eis extātibꝰ nō volebat alios inuitare.⁊ sic iuncta illa conditione ipsos filios oēs decedere cū illa inuitatiōe successorū perpetuo eliciatur satis plana mēs testatoris quod vo luerit.d.Antō.Bart.Catherinam ⁊ Dyanā ⁊ alios substitutos inuitare quādocunqȝ cōtingat qđ omnes descēdētes sint defun cti ita ꝙ nullus supsit ⁊ illa vniuersalis oēs hoc significet:⁊ lȝ pa tiatur etiam aliam intelligētiam:tamen hec intelligentia videtur melior quia declaratur per prohibitionē alienationis in ꝑpetuū: quia veat ꝙ perpetuo in successores perueniāt bona ⁊c.itaqȝ ille 21 clausule testamēti inuicem se declarant.†Et licet verbum perpe tuo patiatur in iure varias interpretationes ratiōes subiecte ma- terie.vt supra deductum est:tamen negari non pōt quin fiet violē tia ꝟbo ⁊ improprietur.Ideo non recedamꝰ a propria vi verbi ꝑ

22 iura vulgaria. † Attento etiam qđ verbum successores sumendū est non solum pro primis successoribus: sed etiā pro omnibꝰ alijs in infinitum. argu. l. heredis appellatione. de verbo. sig. ꝛ l. in annalibus. C. de leg. cum si. ꝛ licet quandoqꝫ restringatur. tñ regulariter contra. vt est tex. clarus in l. sciendū. ff. de verbo. sig. ꝛ cōcurrit qđ sumus intestamento in quo lata sit interpretatio. l. in testamentis. ff. de reg. iur. ꝛ in. c. cū dilecti in fi. extra. de dona. ex quibꝰ resultat ꝯclusio. s. facta i ꝯsilio defensata ab obiectis. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. lx.

¶ Socij qui adinuicē societatem omnium bonorū contraxerunt vsqꝫ ad mortem duraturam ꝛ insuper voluerūt in cōtractu ꝙ eorum filie habeant certam portionem ꝛ qđ mater ꝛ auia non succedant sed filij masculi cuiuslibet ipsorū vel alterius tantū cui de tutoribus prouiderunt demum vnus fecit testamentum secūdū formam dicte conuentionis ꝛ modo vellet dictum testamētū mutare: supplicant vt sibi iuramenti absolutionem cōcederet apposito in dicto contractu qđ sibi contra formam cōuentionis liceret venire ꝛ papa ita rescripsit an possit dictū testamentum mutare. consilio. lx.

1 Moderator est rei sue quilibet.
2 Pacta maxime robore stipulationis vallata sunt seruanda.
3 Juramentum an dicatur contra bonos mores quod impedit testamenti factionem. nu. sequenti.
4 Juramentū quod est contra bonos mores nō est efficax.
5 Juramentum dicitur esse contra bonos mores quod seruari non potest sine dispendio salutis eterne.
6 Rescriptum seu iuramenti absolutio contra ius non valet.
7 Absolutio iuramenti non eneruat contractum: sed remanet illiꝰ contractus virtus.
8 Contractus assumit vires ex cōtractu ptium iuramēto vallatas.
9 Successionem deferendi per contractū etiam cum iuramēto nō est modus iure tolerabilis.
10 Testamentū non impeditur ex pacto iurato in contractu societatis omnium bonorum si absolutio iuramenti sit obtenta: alias secus. nu. 18. ꝛ. 19.
11 Uerba clara ꝛ aperta non patiuntur voluntatis questionem.
12 Libere verbum quid importet.
13 Legis vigorem habet quod principi placuit.
14 Generalis obligatio non trahitur ad supellectilia.
15 Donatio omnium bonorum presentiū ꝛ futurorū nō valet tanꝗ impeditiua vltime voluntatis.
16 Hereditatis appellatione veniunt oīa supellectilia.
17 Alienare prohibitus hereditatem qñ veniant supellectilia.
19 Juramentum ꝛ contractus efficaciam tollere potest papa ꝛ si contractum iuratum irritare.
20 Papa qui dicitur princeps apostolicꝰ pōt ex causa statuere ꝯtra ius diuinum si tale sit quod recipiat aliquando distinctionem.
21 Beneficia principum in dubio censentur concessa cum causa. numero sequenti.
22 Querenda facilius impediuntur ꝙ impediantur iam quesita.

¶ Consilium. lx.

1 In nomine domini nostri Jesu Christi. ¶ † Quāꝗ prima facie videat dicēdū qđ dictus contractus valeat de se: qꝛ rei sue quilibet est
2 moderator ꝛ arbiter. l. in re mandata. C. mandati. † Et regulariter pacta sunt seruanda. l. iurisgentium. §. ait pretor. ff. de pact. et maxime de iure canonico. c. j. eo. titu. in antiquis ꝛ per totos titulos. de pac. ff. C. ꝛ extra in antiquis. ꝛ in. vj. ꝛ maxime pacta robore stipulationis vallata. vt in titu. de verbo. obli. ꝛ. C. de contrah. ꝛ commit. stip. quasi per totos. Graue enim est fidē frāgere. l. j. in
3 pn. de cōsti. pe. † Et si dicat censet cōtra bonos mores qꝛ impedit liberā testamenti factionē ꝛ pactū ꝛ stipulatio impediens liberā testamēti factionē tāꝗ ꝯ bonos mores nō valet. l. stipulatio hoc modo cōcepta. de verb. obli. vñ posse rñderi quod nō ipedit liberā testamēti factionē: qꝛ p illud pactū nō trāsferꝛ dñium. vñ erit hrs i. dñs ipsoꝝ bonorū. Itaqꝫ poterit testari ꝛ illa essentia hrdis poterit eē vtilis ꝓpter fructꝰ iacēte hereditate ꝗsitos. ꝛ etiam ꝗsitos postea p hrdē ante morā: qꝛ illi nō fuerūt vnqꝫ testatoris. iō vba pacti non trahuntur ad hūc casum. Itē in generali ꝯuētione nō videtur venire supellectilia ꝛ hmōi. l. obligatiōe gñali. de pig. ꝛ in illis remanet vis testādi. Et insup dato sine piudicio ꝙ nō valeret absqꝫ iuramēto. tñ qꝛ hmōi cōuentio pōt seruari sine dispēdio salutis eterne. iō videꝛ ꝙ validet ꝯtum iuxta. c. cū cōtingat. de iu reiur. ꝛ. c. ꝗuis. de pac. l. vj. ꝛ auꝛ. sacra pu. C. si aduer. vē. Et si dicatur iste contractus reprobaꝛ a iure: qꝛ impedit liberam testi factiōem. ꝛ propterea est cōtra bonos mores. d. l. stipulatio hoc mo
4 do cōcepta. † Et iuramētū cōtra bonos mores nō est efficax. c. nō est obligatoriū. cōtra bonos mores prestitū iuramētum. de reg. iu. in. vj. rñdetur ꝙ boni mores aliter sumunꝛ ad ꝓpositū de iure ca.
5 ꝛ sic per. d. c. nō est obligatoriū aliter de iure em canonico iuramē

tum censetur contra bonos mores quando nō pōt seruari sine dispendio salutis eterne. d. c. cum ꝯtingat. in fin. ꝛ. d. c. ꝗuis. Istud potest seruari sine dispendio salutis eterne. dato qđ ipediat liberam testamenti factionem. Ideo lꝫ ex hoc reputetur cōtra bonos mores de iure ciuili. secus erit de iure canonico. prout hāc differētiam faciunt Bal. ꝛ Paul. de ca. in. l. pacta que cōtra. C. de pac. qui. Pau. dicit qđ ipse ꝛ plures alij hoc idem cōsuluerūt quod et post Cy. voluit Bald. in. l. si quis inquilinos. §. fi. de leg. i. ꝛ Bal. in. l. pactum dotali. de colla. ꝛ est de mente. c. cañ. in. d. c. ꝗuis. ꝛ. d.
6 c. cū contingat maxime Imo. in. xvj. charta. † Et si dicaꝛ licet iuramentum istud fuerit efficax. tamen est sublata eius efficacia per breue apostolicum. respondetur pluribus modis. pmo quod breuia contra ius non valent. l. rescripta. ꝛ. l. nec dānosa. C. de pci. imper. offec. et maxime contra ius diuinum. prout videtur esse obseruantia iuramenti. nam ꝛ in veteri testamento dicitur reddite domino iuramenta. deuteroñ. iiij. c. ꝛ in. c. ꝛ si christus. post mediū. ꝛ in nouo testamento matthei. x. ꝛ facit illud euangelicum: vouete et reddite domino vota vestra. ꝛ. c. magne. de voto. ꝛ. c. licet vniuersis. eodem titulo. Et patet in veteri testamēto pluries iurauit deꝰ vt probatur in. d. c. ꝛ si christus. ideo videtur qđ iuramentū de iure diuino astringat. ꝛ inferior nō potest rescribere contra ius superioris. c. cum inferior. de maio. ꝛ obe. ꝛ ideo dicit papa qđ nō potest dispensare super vsuris veteri ꝛ nouo testamēto prohibitis. c. sup eo. de vsuris. ad hoc gl. in. c. nō est. de voto. vbi papa nō dispēsat nisi ex causa in voto: quia inductum de iure diuino. ꝛ per doct. in. c. que in ecclesiarum. de constitu. ꝛ per glo. ꝛ docto. in. l. fin. C. si
7 contra ius vel vti. pub. † Et insuper dato qđ papa dispēset super iuramento. ꝛ illud relaxet: nihilominus sublato iuramento videtur quod remaneat virtus cōtractus firmati ex iuramento. cōtractus enim est ille qui produxit actionem et ex quo agitur. Ideo licet tollatur iuramentum autoritate pape absoluētis a iuramēto non ex hoc videtur tolli validitas contractus ꝛ actio iam orta ex consensu: quoniam separate res sunt contractus ꝛ iuramentū. iō extincto iuramento non extinguitur ꝯtractus neqꝫ eius effectus. licet causatus a iuramento. nam licet vnum ens in esse producaꝛ ab alio ente nō tollitur ipsum ens productum licet tollatur illud ens quod produxit parentela in patre: quo sublato remanēt filij. opus factum a magistro remanet in esse suo licet magister opifex decedat. ꝛ sic in multis docet experientia que est rerū magistra. et probatur in simili iure pactum appositū iuxta contractum nominatum recipit vires ab ipso contractu et eius coherentia. l. i bonefidei. ꝛ. l. petens. C. de pact. ꝛ tamen sublato contractu puta solutione nemo attentaret dicere quod tollaꝛ ipsum pactum ꝛ eius efficacia. Et in proprijs terminis quod vbi cōtractus firmatur iuramento sublato iuramento et absolutione facta a iuramēto non tollatur virtus cōtractus firmati iuramento. firmat Angelus in quodam suo consilio incipiente domina Catherina: vt refert Panormita. in dicto. c. cum contingat. xij. col. dicens esse menti tenendum. ꝛ eum sequitur cum quadam distinctione quam facit ꝑ cōcordanda opinio. Joan. cal. ꝛ Pau. de leaz. qui in quodam eorū consilio videntur tenere contrarium: prout ipse refert ꝛ primo loco impugnant eorum opinio. Et pro dicto Angelus assignat rationē: qꝛ secundum eum ex hoc remouet prohibitionem propter virtutem iuramenti. ꝛ sic contractus remāsit validus sine aliqua prohibitione. non ergo debet rescindi per absolutionem a iuramē
8 to: † quia contractus assumpsit vires ex consensu partiū iuramento vallatus. vnde non cessat tunc ex toto causa cōfirmans. arg. C. quando lic. ab emp. disce. per totum. ꝛ. l. nihil tam naturale secundum eum: prout eum latius referendo ꝛ declarando eius distinctionem latius dico in auꝛ. sacramenta pube. C. si aduer. ven. i verbo inuiolabiliter post medium eorum que dico super dicto versic. inuiolabiliter. ꝛ ideo dictū breue non videtur qđ iuuet quominus
9 standū sit dicto contractui. ¶ † His tamen non ob. contrariū puto de iure respondendum videlicet qđ dictus testator possit mutare dictum testamentum ꝛ condere nouum ꝛ non incidat in periurium ꝛ bona sua deueniant in heredem scriptum in testamēto qđ de nouo faciet. non enim potest hereditas deferri per contractus: quia non est modus deferendi successionem per contractum. l. cū hereditas deferri per contractum: quia non est modus deferendi successionē per contractum. l. hereditas. C. de pactis cōuētis. Nec est modus deferendi successionem ab intestato vel ex testō ipse cōtractus. Nec reperitur a iure statutus iste modus succedendi scilicet mediante cōtractu seu iuramēto vel ambobus simul iunctis. ideo non videtur qđ huiusmodi contractus firmetur iuramento adeo quod deferat successionem. Tamē potest instari quod licet non deferatur successio per pactum iuratum solum inter milites est speciale in. l. licet. C. de pact. Tamē potest obligari ad interesse si contra fiat hoc est fiat aliquid propter quod deueniatur contra conuentionem: ita quod possit agi contra ipsum facientem seu cōtra eius heredē ad interesse seu ad penā in cōtractu appositā. Nihil em videꝛ obstare nisi qꝛ a iure reprobaꝛ tanꝗ ꝯtra bonos mores: qꝛ ipedit liberā testi factionē p. d. l. stipulatio hoc mō ꝯcepta. ꝛ per.

per.l.pactum dotali.C.de pac.& hoc voluit Dyn.prout refert bar to.in.d.l.stipulatio hoc modo cōcepta:& facit quod no.Jo.an.in regula quod semel extra.de regu.iur.lib.vj.dicens q̄ iurās nō re uocare testamentum si reuocat est piurus:licet reuoca tio teneat.

10 Et merito q̄ iuramētū illud pōt seruari sine dispendio salutis eterne:nā si non reuocat:non peccat nec similiter soluit penā vl' interesse & si est periurus put dicit Joā.an.i.d.regula qd semel.er go patet q̄ de iure cañ.nō reputatur cōtra bonos mores iuramē tum qd impedit liberam testamēti factionē lz secus dicatur de iu re ciuili.Bar.autem vult q̄ iuramentū non valide hanc stipula tionē impedientē liberā testamēti factionez in.d.l.stipulatio hoc modo concepta & legentes vt reperio cōiter transeunt non impu gnando prout impugnare solent quando eius dictum nō placet ideo videntur cum eo transire:ita q̄ al's requisitus ab intimo ami co qui al's volebat in simili casu q̄ cōsulerem q̄ huiusmodi pacta iurata sint efficacia no lui vnq̄ pro ea parte cōsulere.Et satis an ceps forem si non emanasset breue apostolicū:tamē per illud bre ue puto q̄ decidatur presens cōsultatio.scz quod dictus honofri⁹ possit testari & impedire q̄ dictus mattheus nō succedat.Nā pa pa narrato effectualiter tenore dicti cōtract⁹ cōcedit q̄ liceat di cto honofrio contrauenire perinde acsi cōtractus predictus non fuisset iuramēto roboratus.Cōstat autez q̄ si non fuisset iuramē to roborat⁹ cōtract⁹ ipe nihil valeret per.d.l.stipulatio hoc mo do cōcepta.& p.d.l.hereditas.& per.d.l.pactū q̄ dotali.de pact. Si ergo voluit & cōcedit papa qd libere & licite possit venire cōtra dictū contractū:put si non fuisset iuramēto roboratus:ergo vult q̄ possit libere & licite testari:& heredē quem vellet instituere put

11 potuisset si cōtract⁹ absq̄ iuramento emanasset.† Et verba sunt clara ita q̄ non est admittēda volūtatis qō.l.ille aut ille.§.cū in

12 verbis.d leg.iij.† Pōderato etiā natura & virtute verbi libere.nō enim posset libere & licite venire cōtra si nō euitaret penam & ali⁹ posset cōtradicere agendo cōtra & effectualiter aduocando bona in totū vel in partem per ea que de verbo libere habētur in.c.si.de testa.li.vj.maxime per Archi.& qd habetur in.l.riparū.ff.de rerū diui.& in.c.que in ecclesiarū.de cōst.& qd p glos.in.c.ordinarij.de offi.ordi.lib.vj.& glo.i.c.cū in plures.de offi.deleg.eo.lib.& in.c.ij. de procura.lib.vj.& i cle.dudū.de sepul.iuncta glo.super verbo li bere.& in.l.procurator cui libera.de procura.cū infinitis similib⁹ que loquūr per verbū libere.ad p̄dicta etiaz stipulatio ista.§.his qui sunt.& qd ibi per Bar.de verbo.obliga.vbi de ꝟbo licere.& p Inno.in.c.qz plerīqz.de imu.eccle.si itaqz non posset veniri cōtra sine incursiōe pene conuentionalis vel interesse non diceret posse licite & libere venire contra ꝯtum.Nec etiam verificarentur illa verba perinde ac si iuramento contract⁹ ille roboratus non fuis set.Nam vt dictum est si contractus non fuisset roboratus iura mento sine dubio nō teneret ad aliquid veniens contra dictā cō uētionē p.d.l.stipulatio hoc mō ꝯcepta.de ꝟbo.ob.cū si.C.addu ctis.Et sic ꝟba rescripti clare arctāt q̄ absqz metu pene legalis vl' cōuētionalis possit dictus Honofri⁹ a cōuentiōe predicta recede re & si cōtrafiat nō possit matthe⁹ petere bona ipsi⁹ honofrij.qd & suadet subiecta materia.Nā dictus Honofrius succincte narrat factū ad plenū.& subdit se velle recedere a cōuētione que vt credit nō valeret si nō intercessisset iuramentū.ideo supplicatur qd sibi puideat d remedio opportuno.Et papa subdit tuis supplicatiōi bus inclinati &c.Et sic papa inclinat⁹ erat prouidere de remedio opportuno.Et illud q̄ tribuit p ipm rescriptū cōcedit p remedio opportuno.Sed nō esset remediū opportunū si posset mattheus niti ex illa stipulatione vel qz posset petere bona vel penā vel int esse.Merito concurrit mens pontificis rescribentis.& verba ipsi⁹

13 breuis in hāc sententiam.† Ideo illi standū est.quia qd principi placuit legis habet vigorem.l.i.ff.de consti.prin.& insti eo titu.§. sed qd principi.Nō obstāt adducta in cōtrarium.nō enim obstat

14 quod remanet dominiū i quo pōt testari.† & etiaz videtur rema nere supellectilia & similia que nō solent venire in generali obliga tione.d.l.obligatione generali.& fortius in cōcessione.arg.eoruz q̄ habētur in.l.fin.C.q̄ res pig.obli.po.& i.l.si ita.de auro & arg.leg. qz rñdetur q̄ licet dominium remaneat tamē qm̄ illud non est re māsurum verisimiliter nemo adiret hereditatem.ideo non posset

15 effectualiter testari.† Et ppterea doc.tenēt qd donatio omniū bonorum presentiū & futuroruz nō valēt tanq̄ impeditiua libere testamēti factionis put volunt Bart.& bald.l.fi.C.de pac.& doc. cōmuniter ibi.& i.d.l.stipulatio hoc modo concepta.Ubi Ange. dicit q̄ nō valet qz vicem testamēti obtinet per.dic.l.hereditas.de pact.conuen.Quod videtur dicēduz in casu nostro in quo cōuēit qd succedat in bonis & hereditate prout succeditur ex testamēto & ex alia vltima volūtate.Nec ob.quod nō veniūt supellectilia in generali obligatione.Quia licet non veniant in generali bonorū

16 obligatione alienatione vel obligatione:† Tamen videtur quod veniat in alienatione hereditatis qa hereditas nihil aliud est quā successio i vniuersuz ius defuncti.l.hereditas.de reg.iur.&.l.nihil aliud.de verbo.sig.Et ex quo i vniuersum veniūt etiaz p̄dicta:qz licet nō veniant illa in generali seu indefinita obligatione seu cō cessione bonorum:tamen veniunt in vniuersali:prout vult Bar in.l.si pluribus.de lega.ij.Et maxime quia mortuus non indiget suppellectilibus & alijs rebus que reputātur eidem quodāmodo necessaria in vita.& propterea non verisimiliter obligasset in spe cie vel in alium transtulisset.Ideo non veniūt in generali obliga tione vel alienatione per regulam in generali in.vj.&.c.ij.de offi.

17 vi ca.eo.lib.† Sz ista ratio cessat quādo dispositio confertur post mortem:quia mortuo non magis expedit reseruare suppellectilia q̄ alia bona hinc est.qd in vltimis volūtatibus in generali disposi tione bonorum non exceptuantur illa:sed omnia veniunt.l.nam qd.§.fi.cū.l.seqē.ad trebel.l.his verbis.in princi.de heredi.insti tu.Et nemo sani capitis vt arbitror attentaret qd dictus contra ctus valeret si non interuenisset iuramentum:virtus autem iura

18 menti est sublata per papam.† Et licet alias absolutio a iuramē to non tollat efficaciam contractus resultantem medio iuramēto de quo tamen est plurimum hesitandum.Tamē id potest esse ve rum vbi simpliciter relaxatur iuramentum:ita loquitur hesitatio de qua.s.super qua doctores variāt.Sz in casu nostro relaxatur iuramentum & efficacia contractus que cessasset si iuramentuz nō

19 interuenisset:prout supra probatum est non repeto.† Nec obstat qd papa non tollit ius diuinum:quia ex causa potest iuramentuz & efficaciam contractus tollere & irritare contractum firmatuz iu ramento.in.c.quanto.& ibi glo.de regu.iuris.& in.c.venerabilem. in fin.de electio.& in cano.autoritate.xl.qōne.vj.&.c.proposuisti. de concessione preben.ex episcopi possunt ex causa a iuramento ab soluere.c.j.&.c.debitores.de iureiurando.cum multis similibus.& super voco papa ex causa dispensat:vt notāt.gl.& docto.in dicto

20 c.nō est.† Et ex causa potest princeps maxime apostolicus statue re contra ius diuinum si est tale ius quod recipit aliquādo distin ctionem prout not.docto.in dicto.c.que in ecclesiarum.& in dicta l.fin.vbi Cyn.qd put potest statuere ita & rescribere quod & dicit Imo.in dicto.c.que in ecclesiarum.& potest princeps ex causa tol lere alicui ius suum.argumen.l.item si verberatū.§.fina.de rei vē di.&.l.anthiocensium siue de pri.cre.& voluit glo.relata.ad text.in dicto.c.que in ecclesiarum quod & volunt ibi.do.Anto.Floren.& Imol.& Cyn.& Barto.in dicta.l.fina.si contra ius vel vti.publi.

21 ¶ † Et in pricipe causa in dubio presumitur prout voluit Cyn. in.l.rescripta.C.de preci.impe.offe.quod & voluit ipse:& commu niter legiste in.d.l.fin.quod & volunt docto.maxime Imo.in di cto.c.q̄ in ecclesiarum.Et predicta maxime videntur procedere in casu isto in quo adhuc non erat ius aliquod quesitū sed pēdebat

22 ex futuro euentu:† & facilius impediunt querēda q̄ tollatur iam quesita.arg.c.ad aplicā.de regu.&.l.patre furioso cum ibi not.per glo.de his q̄ sunt sui vel alie.iur.& maxime quia recessus a tali cō tractu pōt esse proficuus put dānosus alteri parti facit.l.de fidei cōmisso.C.de transac.Itē attento qd hmōi successiones depēdēt a lege positiua cano.ius quiritum.j.distinctio.&.l.lege obuenire. de verbo.significatio.Et sic multa concurrunt in hoc casu q̄ vale at tale rescriptum pape. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.lxj.

1 ¶ Substō facta pupillo si decesserit in pupillari etate & postea exprimatur sine liberis si decesserit substituo gaiū an dicatur pu pillaris vel fideicomissaria seu cōpendiosa filio moriente sine libe ris post etatem pupillarem.Et an talis substitutio requirat ꝯcur sum vtriusqz conditionis propter copulam & per totum.

2 Copula & posita inter plures conditiones requirit concursuz cō ditionum nisi improprietur & ponatur copula pro alternatiua.

3 Substitutio facta filijs quandocunqz decesserint intelligitur sine liberis.

4 Substitutione vulgari vel fideicommissaria testatori succeditur non instituto.

5 Heredes non veniunt nomine ipsorum ex pacto vel stipulatione facta per testatorē paciscentē vel stipulantem pro se & heredibus sed veniunt titulo hereditario.

6 Uerisimile qd magis est inspicitur in obscuris.

7 Alienare prohibitus per testatorem vt res sue successioni cōseruē tur non arctatur verbis predictis vt ex illis fideicommissum indu catur.

8 Heredis vel successoris appōne an liberi & qui veniant.nu.7.

9 A verbis receditur quando constat de mente testatoris.

10 Substitutis successorib⁹ testatoris gaio instituto intelligitur or dine successiuo.

11 Succedat verbū ponit i significatiōe directa in successiōe filior.

12 Interpretatio in dubijs fieri debet pro reo.

¶ Consilium.lxj.

Repetito diuino nomine

1 iesu xpi ¶ † Post redditū consilium reuolutis mēsi bus fuerunt ostense copia consilij facti per dūm Bal. de bartholinis in contrarium & allegationes respōdentes ad mo tiua mei ꝯsilij suprascripti.Et lz ꝯsulens q̄ dicit vidisse originale testi aliter in aliqb⁹ recitet ꝟba testi q̄ mihi fuerit narratū:qz dicit

qđ illa verba si oẽs heredes ꝑdicte cũ ego ponderauerim feminĩnũ predicte dicit qđ ĩ originali nõ apparet qđ dicat magis p̃dicte q̃ predicti: q̄ est abbreuiate scriptum predict. Et dato qđ diceret predicte tñ est ascribendũ ineptie. ⁊ ignorantie notarij qui ĩ pluribus facit malã latinitatẽ. nã põderat cõsulens malã latinitatẽ in ꝓximis precedẽtibꝰ verbis cũ dicit ⁊ eoꝝ heredes: nam illud masculinũ eorũ refertur ad filias feminas ⁊ sic deducitur mala latinitas: q̄ ponit masculinũ pro feminino. Itẽ ĩ pluribꝰ legatis .s. factis in testamẽto predicto dicit post mortẽ ĩfrascriptarũ heredũ ⁊ tñ nõ est negandũ quin si filius masculꝰ institutꝰ decessisset nõ superstitibꝰ dictis feminabus deberẽtur dicta legata sꝫm eũ: ⁊ sic in pluribus dictis legatis femininũ infrascriptarũ comprehendit etiã masculũ ⁊ ostẽdit etiã alias malas latinitates factas ꝑ notarium ĩ dicto testõ. quare dicit qđ ista ponderare est perniciosa subtilitas aliena a veritatis tramite: ⁊ multa adducit quibus ꝓbat̃ qđ mẽtẽ preferre debemus verbis ⁊ verũ est subdendo qđ testator fecit plures gradus vniuersalis successionis primum gradũ institutionis facte de Andrea filio masculo scd̃m substitutionis facte ipsi filio instituto de Angelutia et Frãcisca filiabus suis. Et super hac instat q̄ fuerit compendiosa non restricta ad pupillarem etatẽ per illam geminatam cõditionem ⁊ si mori cõtigerit ⁊c. cũ in scd̃a conditione adijciat copulam ⁊ sine filijs vt addat precedẽtibus intelligatur siue decedat in pupillari etate siue alias dũmodo sine filijs: quã decisionẽ puto satis dubiam qm̃ repugnant ỽba testatoris: † q̄ copula apposita inter plures cõditiões requirit concursum conditionũ. l. si heredi plures. de ꝯdi. insti. nisi improprietur ⁊ ponatur copula pro alternatiua: ⁊ si dicat̃ debemꝰ preferre mentẽ verbis fateor nisi de mente constat. Tñ non debemꝰ diuinare mentẽ ⁊ ex nostri capitis sñia dicere hec est mens testatoris: ideo recedamus a verbis. Quid enĩ nobis ꝯstat q̄ testator voluerit ⁊ pupillariter ⁊ per fideicõmissũ substituere: certe ista mẽs mihi nõ apparet. Quinimo ex quo reiterat bis illa verba: si mori contigerit in pupillari etate potius innuit qđ testator voluerit se restrĩgere ad pupillarem etatẽ vt sic ꝓuideret filio de fauorabili substitutione directa ⁊ non de onerosa substitutiõe fidei cõmissaria. Si enĩ voluisset addere etiã substitutionẽ fideicõmissariã erat facile dicere scd̃o loco ⁊ si mori cõtigerit sine filijs nõ repetẽdo illa verba in pupillari etate. Cum ergo etiam scd̃o loco adijcit ỽba illa in pupillari etate potius innuitur qđ voluerit se astrĩgere ad pupillarẽ etatẽ q̃ ecõtra: ne illa ỽba toties sint superfluo posita censeantur itaqꝫ reiterata vel ex inaduertentia vel ad maiorẽ expressionem, ꝓut fit ĩ. c. ⁊ si xp̃s. de iureiur. Si aũt. d. Andreas decessit in pupillari etate presens excitatio est superflua. Sꝫ si decessi postea est magnificanda. Qm̃ substitutio facta filio de filiabꝰ ⁊ heredibus ⁊ successoribꝰ earũ expirasset qualitercũqꝫ interpretarentur illa verba ⁊ earũ heredes ⁊ successores. Nã si censet̃ substituti filio andree cẽsentur substituti sub conditione si decesserit in pupillari etate. itaqꝫ defecta conditione deficere substitutio. similiter si censentur substituti filiabꝰ substitutis sub dicta ꝯditione si decesserit in pupillari etate ipse filius institutus. Nam dictis filiabus non poterat substitui pupillariter: q̄ excesserunt pupillarem etatem. Nec poterat substitui ꝑ fideicõmissum nisi esset locꝰ substõni qm̃ defecta cõditione substitutiõis dicte filie nõ sunt honorate a testatore: iõ nõ possunt onere fidei ꝯmissarie substitutionis grauari: ⁊ tũc oĩs alia discussio foret sup̃flua: sꝫ dato q̄ decesserit impubes vel ipsi andree cẽseretur cõpendiosa substitutio facta etiã post pupillarem etatẽ ⁊ decessit pubes sine filijs: ego magnifaciebã q̄ in vltima substõne erant verba feminini sexꝰ: q̄ ita in puncto mihi delato scriptum erat. Et licet ex aduerso deducat̃ imperitia notarij ita q̄ prout al's malã latinitatẽ in eodem testõ facit ita ⁊ interpretetur in hoc loco mala latinitas: ⁊ licꝫ si appareret: posset hoc tolerari: tñ fecit plures bonas latinitates q̃ malas ⁊ de vno inconuenienti nõ debemus facere plura: mouet etiã me id qđ in ꝯtrariũ ponderatur per aliã partẽ vꝫ q̄ in pluribꝰ ⁊ pluribus legatis semꝑ dixit post mortẽ infrascriptarũ heredũ loq̄ndo in gñe feminino ⁊ nunq̃ loquutꝰ fuit in gñe masculino q̄ nõ est verisimiliter factum totiẽs erranter si lapsu calami vl' erronee seu inaduertenter lapsus fuisset semel vel bis non est verisil'r q̄ totiens errasset in re tam aperta. Suadet̃ itaqꝫ q̄ noluerit facere tot substitutiones vꝫ q̄ filiabꝰ substituerit descẽdẽtes ⁊ post mortẽ descendẽtiũ voluerit substitutionẽ fideicõmissariã facere de ecclesia ⁊c. Sed est verisimile q̄ ꝓut reliquit legata sp̃alia post mortẽ filiarum ad quas referuntur illa verba infrascriptarum heredũ: nam filia sp̃alit̃ scripte heredis ita ⁊ substõ ip̃a vniuersalis facta

3 censeatur relata ad mortẽ ip̃sarũ filiarum. † Fatendũ tamen esset qđ si decesserint cuꝫ liberis cessaret substitutio p̃dicta: q̄ substitutio facta filiabꝰ intelligitur si decesserint sine liberis. l. cũ auus. ff. de conditio. ⁊ demõstra. l. cũ acutissimi. C. de fideicõ. l. generaliter. §. cũ autem. C. de insti. ⁊ substi. sub condi. fac. ex quo dat̃ intelligi qđ nõ sit facta alia substitutio filiabꝰ nisi illa vltimo loco facta de

4 ecclesia ⁊c. † Et qđ hoc sit verũ deducit̃ filiabus nõ poterat substitui pupillariter: ex vulgari autem succeditur testatori nõ instituto. Et similiter testatori non rogato succeditur ex substitutione fideicommissaria. l. coheredi. §. cum filie. de vulgar. ⁊ pupillari. Verba autẽ illa filiabus suis ⁊ heredes ⁊ successores nõ possũt regi nisi a verbo succedat qđ p̃cedit: sꝫ ꝑ fideicõmissariã substõnẽ vel vulgarẽ nõ succederet̃ filiabus: sed testatori. Ideo dicta ỽba nõ possunt ꝓprie sumpta importare dictas substões. Põt itaqꝫ esse sensus qđ dicto Hieronymo instituto in dicta hereditate succedãt ex pupillari, dicte filie testatoris ⁊ filiabus succedãt eiꝰ heredes.

5 ⁊ successores. s. tanq̃ heredes † ꝓut qñ qs stipulat̃ ꝓ se ⁊ heredibus nõ veniũt heredes tanq̃ noĩe ipsorũ facta stipulatio. Sed veniũt titulo hereditario: quia actiones transeunt in heredem. l. si pactum. ff. de probationibus. ita ⁊ cẽseant̃ inuitati tãq̃ heredes nõ ex fideicõmisso vel alia substõne: q̄ tũc ꝓprie heredes succedũt filiabꝰ. Et sic nõ cẽsent̃ scripti heredes sꝫ nominant̃ tãq̃ heredes ipsarũ filiaruꝫ nõ tanq̃ scripti heredes a testatore ⁊ ꝓpterea ruit illud fundamẽtũ qđ vident̃ cõsulẽtes vl' allegantes magnifacere qđ est qđ si verba heredes ⁊ successores intelligerent̃ de heredibꝰ extraneis vltima substitutio esset elusoria. Ideo intelligat̃ de descẽdẽtibꝰ ꝓut ꝑ dictã rationẽ fit similis interpretatio. ĩ. l. ex facto. §. fi. ff. ad tre. Et pro dicta intelligẽtia facit: q̄ est magis verisimile, ⁊ magis ꝯueniẽs qđ vni filie substituat̃ altera si superest q̃ qđ substituat̃ eius filiꝰ vel filia. Sed vna filia non est alteri substitu-

6 ta ergo minus censeat̃ substitutus filius alteriꝰ filie. † ⁊ in obscuris inspicit̃ id qđ est magis verisimile. l. in obscuris inspi. ff. de re. iu. ⁊ c. inspicit̃ in obscuris eo. ti. li. vj. Sileãt ergo q clamãt recedẽduꝫ a verbis ex verisimili mẽte testatoris q̄ cessat in casu isto ꝑ p̃dicta. Cũ verisimile sit qđ ex quo nõ est substituta sorori altera soror filia testatoris minꝰ cẽseat̃ substituta neptis aut nepos testatori ex ipsa filia ⁊ nepte ex sorore alteri filie predefuncte. Itaqꝫ inherẽdo verisimili mẽti testatoris dicta verba interp̃tent̃ vt. s̃. dixit.

7 † pro qua intelligẽtia facit tex. in. l. pater decedẽs. §. mater de leg. iij. ⁊ qđ ibi Bar. vbi si testator ꝓhibuit heredes p̃dia alienari sed conseruent successioni sue nõ resultat fideicommissuꝫ: prout dicit tex. ⁊ vult bar. ibi licet glo. aliter intelligat violando literaꝫ. ⁊ assignãt rationẽ Bar. quia ex quo filij instituti possũt sibi heredes eligere. et possunt illos onerare non resultat fidei commissum ⁊

8 prohibitio non artat que ratio militat etiam hoc casu. † et ibi successioni sue non interpretatur pro filijs: licet ex hoc verba interpretentur inefficacia. Vel intelligantur videri in alio consilio scꝫ q̄ referãt̃ singula singulis scꝫ heredes seu filij vniꝰ succedũt eoꝝ matri. ⁊ sic singula singulis. ⁊ tũc etiã habemꝰ ĩtẽtũ q̄ iste nepos non põt sperare venire ex substituitone. Et per consequẽs repellitur ab eo q̄ intentat etiam si verbũ heredes interpretet̃ ꝑ liberis vt cesset opinio. d. l. ex facto. §. fin. ⁊ eius. ratio. Item ⁊ tertio potest solui dicta oppositio q̄ filiabus sint substituti ꝑ fidei cõmissũ heredes earum: ⁊ sic noĩe collectiuo intelligat̃ de primis. arg. l. si ita relictum. §. de fidei cõmisso. de leg. ij. l. peto. §. fratre. eo. ti. l. fi. C. de verb. sig. ⁊ arg. l. bone. §. hoc sermone. de verbo. sig. ⁊. l. hec cõditio. de condi. ⁊ demon. Si enĩ ipse filie censerentur rogate restituere oĩbus heredibus in infinitum nõ possent primi heredes habere totum nec aliquid certũ vigore substõnis: q̄ possent esse vltra mille futuri heredes: ⁊ sic oĩbus deberetur pars sua que ab initio esset incerta: ⁊ ratione incertitudinis non posset peti. argu. l. duo sunt titij de testa. tute. l. si fuerit de reb. dub. ideo esset interpretandum q̄ primis heredibꝰ restituerent ⁊ heredes ipsi nõ sunt rogati nec eis est facta substitutio. Ideo non esset elusoria vltima substitutio facta sub cõditione si p̃dicti heredes decederẽt ⁊c. q̄ intelligeretur de ipsis filabus ⁊ primis earũ heredibus. Quibꝰ defunctis esset locus ipsi vltime substitutioni. Et sic verbum heredes: ⁊ successores possunt stare proprie: et omnia plane procedunt. Et non video qua ratione reueletur ista mens testatoris que exclamatur: quilibet potest ad suũ propositum dicere hec est mens testato-

9 ris que preualet verbis. † Sed animaduertat q̄ tunc demũ receditur a verbis quando constat de mente: ⁊ non aliter. l. nõ aliter.

10 ff. de lega. iij. † Est etiam aduertendum qđ dicta verba succedãt in dicta hereditate Angelutia: ⁊ frãcisca filiabꝰ suis ⁊ hr̃d. ⁊ successo. eorum qđ intelligatur ordine successiuo: scilicet qđ si sup̃sunt Angelutia ⁊ francisca ipsi succedant dicto Andree in dicta hereditate ex pupillari substitutiõe. Et si dicte Angelutia ⁊ frãcisca non superessent vel forte repudiarent in earũ locũ succedãt earuꝫ heredes ex eadem pupillari. Et sic dicti earum heredes censeantur substituti filiabꝰ vulgariter: ⁊ Andree filio pupillariter in defectum filiarum. Et non per fideicommissuꝫ filiabus. Que interpretatio maxime esset amplectenda si substitutio facta. Andree. interpretatur pupillaris non compendiosa comprehendẽs fidei

11 commissariam substitutionem. † Et sic verbum succedat respectu filiarum ponatur solum in significatione directa. Ita ⁊ ponatur dum respicit earum heredes. arg. l. fin. C. de sententijs. ⁊. l. i testamento. C. de testamento mili. l. iam hoc iure. l. lucius de vulgari. ⁊ pupilla. ⁊ secundum hoc ex quo Francisca non fuit substituta ꝑ fidei commissuꝫ: sed expirauit substitutio pariter expiraret substitutio facta ꝯ heredibus: facit textus. in. c. si pater de testamẽ. li. vj. vbi est

vj.vbi est textus quod quando substitutio directa potest cõueni re verbis z personis semper interp̃tatur directa z nõ fideicõmis- saria.Posset insup interp̃tari:qd etiã si substitutio fuisset facta cõ pendiosa etiã post pubertatem Andree heredes cẽserent̃ substi- tute filiab⁹ vulgariter etiã in fideicõmissaria substõne vt puta si ip̃e decessissent ante Andreã institutã:z sic multis vijs põt dedu 12 ci iustitia dicte frãcisce.†Et in dubia re interpretatio fieri dz pro reo cõuẽto.c.fauorabiliores.z.c.cum sint partiũ iura obscura. de reg.iur.in.vj.cum sibi.Ideo intrepide videtur tenendum qd filij dicte Angelutie nequeant inquietare dictam Franciscam que sit absoluenda a petitione eorum. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.lxij.

1 ☞ Testm̃ inualide factum valet vt vltima volũtas dũmõ reli- ctum interpretetur iure institutionis ꝓpter clausulã in fine testa menti appositam:qd si non potest valere valeat iure cuiuslibet vl time voluntatis vt dictum relictum factum dicatur iure fideicõ missi.per totum.

2 Clausula adiecta in testõ si non valeat iure testamenti valeat iu- re codicillorum vel cuiuslibet vltime voluntatis vel oĩ alio modo meliori quo valere potest transfundit institutionem in fideicom- missum vniuersale.per totum.

3 Fideicommissum comprehensum sub clausula codicillari an trãs mittat filius sine liberis decedens.nu.seq.z.5.vsqz ad fin.consil.

4 Fauore alicuius inducta non debent retorqueri in illius damnũ.

5 Clausula in fine posita refertur ad precedentes.

6 Legatum preterito filio factum an videatur relictum iure insti- tutionis si in testamento adijciatur clausula valeat omni alio me liori mõ.nu.sequen.z.8.

7 Legatum filio factum pro sua legitima vl' parte sua iure institu tionis censetur relictum.

8 Testm̃ inter liberos factum qualitercunqz valet vsqz ad fi.consil.

9 Infinitiuum tp̃s denotat omne tempus.

10 Potest sui natura est verbum extensiuum.

11 Testamentum cum clausula valeat omni meliori modo quo va lere potest quid importet clausula.nu.9.z.10.

12 Testm̃ cum clausula valeat vt vltima voluntas illud verbum vl tima voluntas an significet aliam voluntatem a testõ differentẽ.

13 Legitima nemo grauari potest z que sit illius portio z legitime loco succedunt legata dotes z donationes per testatorem patrez factas quatenus sunt tempore mortis.

¶ Consilium.lxij.

In nomine dñi nostri Ie- 1 su Christi.¶ †Al's ꝯsului in hoc casu:tamen p̃suppo nebat̃ clausula codicillaris apposita per verba futuri 2 tp̃is que non apparẽt exp̃sse apposita in casu isto.†Et conclusi ꝙ tunc vigore clausule codicillaris ꝓ ea parte pro qua testm̃ nullũ redditur transfunditur institutio in fideicõmissum vniuersale ꝓ pter clausulaz codicillarẽ ꝑut doc.concludũt ĩ.l.j.ff.de iure codi. vbi Bart.in repe.z doc.in auten.ex cã.C.de libe.prete.z bal.ĩ.l.fi. ꝫ.de codi.z Bal.z Saly.in.l.si auus.C.de libe.prete.z Bar.ĩ.l.fi. 3 ad tertu.†Et licet Bal.z Saly.ĩ.d.l.si auus.velint qd filius dece- dens sine liberis nõ transmittat fideicõmissum cõprehẽsũ in ista clausula codicillari:z idẽ.d.Bal.consuluit in hac parte z dicit ꝙ idem doluit Ang.in.d.l.ei qui soluendo.z in.l.gallus.§.z qd si tã tũ zc.Allegat illos qui tenent ꝙ dicatur retro nullum testamẽtũ idem cõsuluerũt petrus de vbal.d.Balionus.z.v.Mattheus.z videtur potissima rõ qr filius interim est heres.z Bar.fm eos ꝓ- supponit cõtrariũ prout.z hanc rõnem adducit Bal.cõtr.Bart. ego quidem non credo ꝙ Bar.illud dixisset:sed ꝙ interim nõ sit heres insolidũ effectualiter:sed qualiter non declarat z Imo.ĩ.l. ei qui soluendo.ff.de heredi.instit.z dñs meus in.d.l.si auus q̊s ibi recitaui:z etiam recitaui Bart. cõtrarium tenentem z trãsiui contentus sola recitatione.Tamen ĩ dicto cõsilio visa fuit verior sentẽtia Bar.scilicet qd decedens transmittat vt deseruiam⁹ mẽ ti testatoris:z mẽti statuentium qui voluerunt fauere filijs mascu lis in excludendo feminas.Unde non debet retorqueri in odiũ vt filius qui circũscripto dicto statuto facto ĩ fauorẽ filij masculi ha buisset duas tertias partes hereditatis vigore statuti nõ habeat 4 nisi tertiam partem cũ sint tres filij masculus z femine.† Et sta- tutum inductum in fauorem filij masculi retorqueatur in eius dã num contra.l.ꝙ fauore.C.de.ll.z.c.ꝙ ob gratiam.de reg.iur.l.vj. Et ille qui cõsecuturus erat in omnem euentum totam heredita tem detracta sola legitima filiarum propter dubiũ an illa sit cõ secuturus vna via.An altera interiz decedens nõ transmittat ꝙ saperet magnam iniquitatẽ.Ideo benignior est ꝙ interim dece dens transmittat:z benignior via est ãplectenda.l.benignius de ll.cum concor.Ideo ex his z que latius dixi in alio consilio q̃ nõ repeto non pudet tenere me cum Bart.qui fuit in iure nostro spe culum veritatis.Et si contrariam sententiam placeret amplecti: Tunc virtute clausule apposite in fine testamenti:videlicet istud voluit omnib⁹ preualere z firmiter valere omni meliori modo via iure zc.deueniremus in eundem effectum scilicet qd filie cõsequã tur solam legitimam.z residuum filius transmittat in eius hr̃dẽ. altera videlicet ex duabus vijs quarum quelibet in eundez effectũ 5 tendit.Una qd ex quo illa verba istud voluit omnib⁹ p̃ualere: et firmiter valere omni meliori modo via iure zc.sunt posita in fine sunt referenda ad omnia p̃cedentia.l.talis scriptura.de lega.j.l.j. C.de libe.prete.cum similibus.Ideo referatur etiam ad relictum factum filio de quatuor florenis:ideo voluit etiam illud firmiter 6 valere omni meliori modo via iure quo meli⁹ valere potest.†Sed meliori modo valere potest si censeatur factum iure institutionis cum legatum factum filie preterite nõ valeat cum potest testamẽ tum approbare z non approbat fm opinionem magis cõmunẽ. de qua per glo.j.totius in.l.maximum vitium.C.de libe.preteri.z per Bar.z docto.in autẽ.ex causa.eo.titu.z in.l.filio preterito. ff. eo.titu.Saltem ex quo etiam legata facta filio instituto nõ valẽt fm eam opinio.qd non transmittatur in his terminis legatuz:qr dies non cessit in vita filij:cum in vita sua ip̃e filius sit solus heres z legatum a seipso sibijpsi factum nõ valet.l.z si quidez.ff.de leg. j.Et si reuiuisceret testamento expugnato cum testamentum rũ- patur post mortem.Ideo attenta ratione predicta Bal. Saly.z Imo.z domini mei etiam legata singularia pure relicta non trãs mitterentur eadem ratione qua ipsi dicunt non trãsmitti fideicõ missum vniuersale comprehensuz in clausula codicillari: licet per ṽba futuri tẽporis.Et sic militat ratio illa docto.qd non est equũ qd plus habeat preterita quã fili⁹ institutus ꝑut hec latius prose quor in dicta autenti.ex causa in verbo cetera.Cum ergo fm com munem opinionem dictum relictum quatuor florenorum nõ fir- miter valeret prout testator dicit si iure legati censeretur relictum ex quo voluit firmiter valere z omni meliori modo:ideo censeatur relictum iure institutiõis vt scilicet ipsum relictũ firmiter valeat: z etiam residuum testamenti qd per preteritionem filie reddit̃ nul lum prout ꝙ reddatur nullum preteritiõe huiusmodi filie hoc ca su dixi in alio consilio esse communem fere omnium sententiam nõ repeto.vt ergo totum firmiter valeat interpretetur relictum iu re institutionis virtute clausule illius valere voluit omni meliori modo zc.Prout hoc post Baldũ concludit Paul.de castro.in.l. quotiens.C.de hered.insti.dicens qd hoc cum pluribus cõsuluit. 7 †Facit qd al's dicit Bal.in.d.l.quotiẽs in casu quo pater relinqt filio vel filie ꝓ parte sua vel ꝓ legitima seu suã legitimã:nã tũc iu- re institutionis censet̃ reliqsse.dicit Bald.ibi p̃.l.humanitatis.C. de impu.qd z volũt bar.z ang.ĩ auẗ.vnde si parens.C.de ioffi.te. volẽtes qd idẽ si dixit ꝙ relinquebat ꝓ sua falcidia.z al's idẽ dicit Bald.in.l.si adulta.C.de heredi.actio.si testator prohiberet plus petere.Ista autem clausula voluerit valere firmiter omni meliori modo magis videtur tendere in hũc effectũ ꝙ dicta illa verba.Cũ verba magis in id sonant.vt de se patet.Si autez censetur relictũ filie iure institutionis tũc de plano omnia quia testm̃ in omni sui parte valet:z filia aget ad supplemẽtũ legitime per.l.oimodo. z. l.si quãdo.z.l.scim⁹.C.de inoffi.testõ.Nec qcq̃ refragat̃ qd testa tor dixit qd illos quatuor florẽ.reliquit filiabus ꝓ vna gonella pro qualibet.Nam z iure institutionis poterat ob eam causaz re linquere z nihil obstat.Et si cui hec conclusio.s.qd censeretur filia bus relictum factum iure institutionis non placeret.Potest dari dicte clausule firmiter valere voluit omni meliori modo zc.Alia interpretatio z in effectu potest alia via deduci ex qua resultabit 8 idem effectus:scilicet quod filie consequant̃ solum legitimã.†Nã potest inter filios valere in vi successiõis ab intestato z ĩ vi vltime voluntatis per quam deferatur ab intestato hereditas deferatur prout testator vult cum pater possit inter filios suam voluntatez facere qualitercũqz vult prout probat tex.in.l.fin.C.fami. hercis. Et quandoqz pater testatur inter filios censetur velle valere iure dicte vltime voluntatis si non potest valere iure testamẽti si itaqz voluit valere firmiter ita qd nõ subiaceat rupture oĩ meliori mo- do zc.Profecto meliori modo põt firmiter valere si vi vltime vo- lũtatis valeat cũ tũc eius voluntas non pendet ex futuro euentu scilicet vtrum veniat rescindẽda necne prout si interpretatur esse testamentum pendet eius ruptura si filia non fuit instituta.Et hoc operet̃ ista clausula voluit firmit̃ valere omni meliori modo zc.z confert quia inter liberos pater testando si non potest valere iure testamenti inter pretat̃ iure vltime voluntatis dicit glo.sup verbo valuit.in.l.coheredi.§.cum filie de vul.z pupil.quã ponde rat ibi Imo.hoc notans ex illa glo.z idem post.d.Antoniũ.no. idem Imol.col.xxviij.ĩ.c.Ray.de testa.z idem Raph.fulgo.ĩ.l. filij.C.famil.hercis.Et ideo valeat vt vltima volũtas imperfecta inter liberos que valeat iure intestati.Que vltima voluntas iure intestati valida non vitiatur ratione preteritionis dicit Ange.in 9 d.l.inter omnes.z est clarum. † Et si dicatur poterat tunc valere vt testamentum:ideo respectu tẽporis presentis interpretetur te- stamẽtũ.z respectu futuri tẽporis iterpretet alia vltima volũtas respondet̃ ꝙ si tenem⁹ opi.Bald.Saly.et Imo.qd tunc nõ fiat trãsmissio nõ valebit neqz vt testm̃ neqz vt alia vltima volũtas:sz euanescet mortuo filio sine filijs.z sic nõ valebit firmiter omni tẽ

pore prout ad omne tēpus se hz referre infinitiuus valere per ea q̄ notant in.l.v.§.stipulatio de ver.obli. Et sic voluit testator firmi-
10 ter valere etiā post tēpus mortis filij.† qd ꝛ sui natura importat dictio potest q̄ est extensiua ad tempus futurum.l.si ita quis in principio de lega.ij.ꝛ Barto.ibi ꝛ in.l.si ita de auro ꝛ argen.lega.
11 † Cum ergo meliori modo valere possit firmiter omni tēpore iure ꝛ via vltime voluntatis interpetremur esse vltimam voluntatē si nolumus interpretari filias inuitatas iure institutiōis. Si enim filie censent iure institutionis habemus intentum: qꝛ testamentū firmiter omni tempore valebit ꝛ iste est melior modus quo valere possit. Si vero non interpretet relictū factum filiabus iure institutionis tūc vt firmiter valeat meliori modo q̄ pōt interpretemur illud totū ab initio valere vt vltimam voluntatē fm terminos.l. si.C.fami.herci.ne aliquo tēpore subiaceat rupture ꝛ sic omni tēpore firmiter valeat. Pro quo faciunt illa verba testamentum et vltimā volūtatē p que demonstrat qd testator noluit se artare qd esset testm̄: sz etiā voluit alia qd esset vltima volūtas si vt alia vltima voluntas meli⁹ ꝛ firmiter valere pōt put ala dicimus quādo testator dixit instituit.ꝛ substituit qd itelligit verbū substituit vt differat a verbo instituit.ꝛ vt aliqd addat intelligat substituit p fideicōmissum: lz al's intelligeret iure directo put ipse.ꝛ alij dicūt in.l.recusare.§.si titius.ff.ad tre.ꝛ in.l.centurio de vulg.ꝛ pupi.in principio vltime charte quē latius psequēdo sequitur Jmo.ibi in pen.chart.lz referat Cynū post Dynuz aliud velle in.l.precibus. C.de impu. Sed put dixit in.d.l.precibus in glo.magna in addi. que incipit in eadem ibi. sed in pagano prope finem additionis scz in prima limitatione Cyn.nō videtur aliud velle: quia ex eius
12 verbis potest intelligi fm opi.Bart.ꝛ idē qd bar.† sentit Bal.ibi in penul.col.ꝛ Ange.i fi. Pari ergo rōne si dixit testm̄ ꝛ vltimam voluntatē illud verbū.ꝛ vltimā voluntatē significat aliā volūtatē differentem a testō: licet testm̄ sit vltima volūtas: ꝛ vltima voluntas alia possit large loquendo dici testm̄: qꝛ testatio mētis ꝛ testamentū pōt dici codicill⁹: qꝛ breuis codex ad hoc qd no.Bal.ꝛ Sali.in.l.non codicillū.C.de testa.ꝛ facit qd non.in.l.fi.C.de cod Cū ergo magis firmiter habeat valere dicta voluntas testatoris vt vltima voluntas nō testamētaria si relictū factum filiabus nō censetur factum titulo institutiōis. Ideo eo casu interpret vltima volūtas nō testm̄ vt firmit omni tēpore: ꝛ sic hoc casu valeat.
13 † Et sic in oēm euentum iste fit effectus.s.qd heres filij consequat hereditatem integraz detracta legitima filiar in qua legitima imputatur doc.l.qm̄ nouella.C.de inoffi.testa.et etiā legata.l.oimodo.l.si qm̄.ꝛ scim⁹ eo.titu. Siue dicamus qd relicta facta filiab⁹ cēseantur facta iure institutiōis virtute clausule voluit firmiter valere oi meliori modo ꝛc. Siue hoc negemus interpretetur esse vltimam voluntatē iuris intestati ab initio: quia tūc meliori mō firmiter valere pōt siue filius decedat cū liberis masculis siue nō: ꝛ ideo nō est opus aggredi illam difficultatē.vtruz vigore clausule codicillaris facte per verba futuri tpis filius trāsmittat fideicōmissū vniuersale in heredes sz opi.Bart. An sec⁹ fm opi.Bal.ꝛ Sal. Si enim tenemus opi.Bar.que magis placet tūc post mortem filius transmittit hereditatez aditā in eius heredem testamētariū ꝛ filie tpe mortis filij incipiente posse petere supplementum legitime si qd cōpetit: qꝛ computatis iputandis non habeat legitimā integram. Sin autē non censeretur relictum iure institutiōis ipis filiab. Et tunc filr post mortem filijs iudex sequetur voluntatem testatoris tāq̄ ab intestato cū dicta voluntas vt ab intestato pōt habere locuz inter liberos tum virtute clausule omni meliori modo expresse. Tuz etiā virtute tacite clausule vt.s. demōstratū est. ꝛ pariter filiabus nō ꝯpetet.nisi legitima.per.d.l.fi.fami.hercis.ꝛ iusta etiā via magis placet q̄ alit subintelligere clausulā codicillarem sub dictōne ꝛc. Lz qñ iste vie sustentandi dictā vltimā volūtatē deficerent posset pbabilit recurri ad clausulā codicillarē cōprehensam sub dictiōe ꝛc. Et quo presupponit cōsuetudo dicti notarij apponere clausulaz codicillarē per vba futuri tpis per ea que habētur p bar.ꝛ doct.in.l.gallus.§.qdā recte.de lib.ꝛ posth. Et pōt pbabilit extēdi qd valere voluit omni meliori modo iure et via quo valere potest siue testamenti siue codicilli siue alterius vltime voluntatis ꝛ trahet ad futura vt premisi. Alie tñ vie meo iudicio sunt magis plane. Cōcludo autē ex premissis qd i effectu dicte filie habēt cōsequi earum legitimā.ꝛ residuū pertinere dz ad heredē testamentariū dicti filij. Legitime aūt filiorū erit tertia ps totius hereditatis auc.nouissima.C.de inoffi.test.ꝛ pro legitima cuilibet ex filiab⁹ obuenient vncia ꝛ tertia ps alterius vncie ꝛ sic de nouē vncijs vnā habebit quelibet p legitima. Tamen vt dixi cōputāda veniūt relicta in vltima volūtate. Itē dotes attestatore habitas.ꝛ hoc clarū. Itē et donamenta facta ipsis filiabus p p̄testātem quatenus tamen reperiuntur esse tpe mortis. Nam licet sint opiñ. An donatio simplex facta filijs iptāte imputetur in legitimā: tñ tenendū videt i practica qd sic put hoc voluerūt Bar. in.l.iiij.ff.ad.l.falcid.per.l.filium quem habentem famil.herciscū, vbi casus fm vnam lect.p quem tex. Idem tenet Ange.i.d.l.iiij, Et mouentur etiā qꝛ hz vim relicti ꝛ relicta imputantur in legitimā per quā rōnē hoc tenuit Cyn.in.l.si qñ.§.si.de inoffi.test.quā opi.tenuerūt etiā Jmo.ꝛ Pau.de cast.i.l.illud.in prin.C.de coll. Et est magis cōis opi.ꝛ p hec puto satisfactum intentiōi cōsultātis. Licet nō tetigerim singulariter quesita in themate prout.ꝛ p̄us dixeram ipsi consultanti velle facere. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.lxiij.

1 ¶ Compromissum super certis terrarum petijs in certo territorio scitis: an possit laudari de molēdinis compromittentiū.adeo qd si arbitri prohibuerunt qd nemo in dicto loco possit facere aliquod edificium in certa aqua dicatur fines compromissi excessisse per totum.
2 Hereditas est successio in vniuersum ius defuncti.
3 Verba sunt interpretanda scdm subiectam materiam.
4 Laudum si excedat fines cōpromissi non valet.
5 Molendinū nō venit terrar vl' possessionū aut domor apptōne.
6 Probandi onus incūbit alleganti communem loquendi vsum.
7 Flumina generaliter sunt principis: tamē si particulariter capiāt meatum aluei transeunt sub iurisdictione domini aluei.
8 Compromissa ꝛ sententie illorum sunt iuris stricti.
9 Mixtum nō comprehenditur sub simplicib⁹ in materia stricta.
10 Equiuocum verbum positum vno modo in vna parte testamēti vel contractus censetur eodem modo positum in alia parte eiusdem contractus vel testamenti.
11 Dispositiones hominum censentur regulari ex presumpta dispo nentium voluntate cum dispositione iuris communis.

¶ Consilium.lxiij.

In nomine dñi nostri Jesu Christi. ¶ † Licet de pluribus in themate queratur. Tamen conclusiue petitur responderi. An dictuz nouum possit impediri ratione dicti laudi. Nā alia presupponit qd impediri non possit de iure communi. Attento qd edificat in suo ꝛ nō deteriorat conditionem aliorū molēdinorū in deriuando aquam que vadit ad alia molendina. Nam aqua que ducitur ad molēdinū nouiter constructum non erat itura ad vetera molēdina: sed hz ꝛ hēbat penitus alium cursum. itaqꝫ nō potest de iure cōmuni impediri circunscripto laudo fm theoricas datas per Bart.in sua tiberiadi.ꝛ in.l.quomin⁹.ff.de flu.ꝛ vtrum pmittat petroantonio vni ex dictis dñis castri arconis ꝛ successori vnius ex dñis ꝯpromittētib⁹.ꝛ similit an liceat alijs socijs q sūt de comitatiuis dicte vniuersitatis de arcone que ꝯpromisit habere dictū molendinū. Circa qd videt dōm qd nullus nisi dñi dictorum molēdinorū veterū possit edificare aliqd molendinū in dicta aqua.qꝛ laudū vr clarissime hic decidere dū disponit qd nullus nisi dñi.s. dictor molēdinor possit aliqd edificiū facere dicēdo saluo qd molēdina existētia in dicta aqua sint put sunt libera ꝛ absoluta. Ita qd nullus ali⁹ possit in dicta aqua vllū edificiū facere nisi ipsi dñi tm̄.itaqꝫ vba vident clara: ꝛ ligare ipos oēs ꝯpromittētes: ꝛ eor
2 heredes: † nā iura actiua ꝛ passiua trāseunt in heredes q succedūt in vniuerso iure defuncti cū cōsequant hereditatē q̄ nō est aliud nisi successio in vniuersuz ius defuncti actiue ꝛ passiue.l.nihil aliud. de vb.sig.ꝛ.l.hereditas.de reg.iur.ꝛ heres cēset eadē psona cū defuncto in auc.de iureiu.a mor.psti.§.i.itaqꝫ ꝛ virt⁹ ꝯctus cōpromissi a q̄ depēdet laudū.l.nō distinguem⁹.§.de officio. ff. de arb. ꝛ ipsi⁹ laudi trāsit actiue ꝛ passiue in heredes ipsor ꝯpromittētiū Cū itaqꝫ ꝛ dict⁹ Petrusantoni⁹ sit descēdēs ꝛ heres vni⁹ ex dictis ꝯpromittentib⁹ p pte nobiliū: ꝛ alius suus soci⁹ sit heres illor q erant tūc tpis de particularibus hoībus dicte vniuersitatis: iō videt qd astringant ad obseruātiā dicti laudi: ꝛ sic nō potuerint dictū edificiū facere in dicta aqua: nec ob.si dicat qd dict⁹ petrusantoni⁹ est vnus ex nobilib⁹ pdictis dñis.vcz de arcōe: ꝛ si videat q̄ cōprehendet sub illis vbis nisi ipsi dñi tm̄: nā imo vr qd ex quo pmittit de libertate ꝛ interesse molēdinor debeat poti⁹ intelligi de
3 dñis ipor molēdinor rōne subiecte materie: † cū vba interptent sz qd suadet subiecta materia.l.si vno.i pn.ff.loca.l.si stipl'at⁹.ff.
4 de vsu.cū si.† Tū his nō ob. Jñ mihi vr intrepide tenēdum maxime qd dict⁹ Petrusantoni⁹ possit sine dubio habere dictuz molendinū in aqua in qua est.ꝛ hoc ex plurib⁹.ꝛ primo qꝛ vt dictuz est virtus laudi depēdet a cōpromisso ita qd laudari seu arbitramentari potest solūmodo super eo qd cōtinet in cōpromisso.d.§. de officio.ꝛ.l.si cum dies.§.plenū.ff.de arbit.ꝛ facit.l.diligētes.ff. mādati.ꝛ.c.cū olim de offi.dele. Sz in dicto cōpromisso nō fit aliqua mētio de dicta aqua neqꝫ de dictis molēdinis neqꝫ apparet de aliqua cōtrouersia que verteretur sup dictis molēdinis sz solū de controuersijs q̄ essent aut esse possent vel verti possent occasiōe cōmunaliū nōnullorū montium.ꝛ colliū in cōpromisso noiatorū ꝛ ratione oium terrarū.ꝛ possessionum cultarū ꝛ incultaruz intra semitas ꝛ terminos missos p seraphyū ꝛ scriptos p ofreduttū spoleti ꝛ noīe aliorū mōtiū cōmunaliū ꝛc. Et rōne dñij ꝛ iurisditiōis
5 ꝛc.† Nō enim videt qd aqua fluēs cōprehēdat sub predictis.s. ꝯtentis in compromisso neqꝫ fm cōem vsuz loquēdi venit appellatione terrarum seu possessionum cultarum vel incultarum. Nō enim appellamus

eũ appellamus domos vel molẽdina culta ad inculta sed incul-
ta solent dicti terre cũ natura terre soleat esse apta ad culturã ꝓut
al's in fi.l'i intestabiles nõ sunt ꝓprie intestati.l.j.in pn.de suis ⁊ le
gi. Item ⁊ proprie molendina non veniunt appellatione terraꝝ
quia non fiunt ex terra cõmuniter. Nec veniunt appellatione pos
sessionum capiendo possessiones ꝓut de iure capiuntur vt in.l.q̃
stio.ff.de verb.signi.lz in iure aliquãdo improprie aliter sumãtur
l.interdum.eo.tit. Tñ in dubio debemus assumere ꝓpriã signifi-
cationem.l.non aliter.de leg.iij.l.j.§.si is qui nauem.de exerci.vel
cõmunem vsum loquendi.l.libroꝝ §.ꝙ tamẽ cassius.de lega.iij.l.
cũ delanionis.§.asinaz.de fundo instr.l.labeo.§.idẽ labeo.de sup.
leg.cũ concor. Qui cõmunis vsus loquẽdi nõ solet esse ꝙ dicamꝰ
possessiones nostras molendina vel domos nisi quatenꝰ accedũt
6 prediis terrarum.† Et qui allegaret cõmunẽ vsum loquẽdi habe-
ret illum probare vt per Bart.in.d.§.idem tubero per Bal.in.l.
cum quidam.§.ꝙ dicitur.de acquirẽ.heredit.⁊ est cõmunis theo
rica ꝙ is qui pro sua intentione aliquid allegat illud ꝓbet.l.ei q
dicit.l.in exceptionibus.in prin.de proba.cum similibus. Itẽ con
promissum restringitur ad terras ⁊ possessiones sitas intra termi
nos missos per Seraphium.⁊ scriptos per ofredutiũ. Qui termi-
ni vt arbitror non apparent saltem fuisse per illos aut missos aut
scriptos:⁊ sic non apparet ꝙ dicta molendina vllatenus ꝯprehẽ
dantur in dicto compromisso:⁊ paria sunt non esse ⁊ non appare
re.l.duo sunt titii.de rebus dub.cum concord. Et si dicatur cur er
go arbiter laudauit super molendinis. Respõdetur qꝺ sepe occur
rit ꝙ quis excedit fines mandati. Preterea iste arbiter nõ directo
⁊ principaliter videtur laudasse super molendinis. Sed supra lau
dauerat dando amplã ⁊ latam facultatem faciendi in bonis com
munibus ⁊c. In qua facultate voluit nõ cõprehendi molendina
vel aqua fluens ad molendina que aqua forte habet originẽ in cõ
munantiis:⁊ bonis cõibus comprehẽsis in cõpromisso:ita qꝺ no
lebat in laudo cõprehẽdi qꝺ ꝑmitteretur aliquid fieri in bonis cõ-
prehẽsis in dicto cõpromisso ꝑ qꝺ edificium factũ in dictis bonis
⁊ dicta aqua fluẽte forte ꝑ dicta bona fieret p̃iudiciũ dictis molẽ-
dinis:iõ ꝑ viã exceptionis fit in laudo mẽtio de aqua ⁊ molendi-
nis. Et sic cũ istud edificiũ non sit factũ in bonis cõibꝰ neqꝫ in mõ
tibus vel collibꝰ cõibus vel in aliis cõmunãtiis cõprehẽdens in di
cto compromisso:sed in rebus propriis particulariũ personarũ nõ
videtur qꝺ dictum laudũ generet dicto edificio aliquod p̃iudiciũ.
Qꝺ ⁊ secundo videtur dicendũ ex alio.s.q2 in dicto laudo dr̃ in di
cta aqua nec apparet de qua aqua:q2 nõ apparet qꝺ.s̃.de aqua
aliqua mẽtio facta fuerit:iõ vel tanq̃ in certa aqua.⁊ in qua non
verificetur participium dicta particula laudi vitiet̃ vel ꝙ magis
placet intelligatur de aqua deseruiente dictis molendinis seu de-
fluente ad dicta molendina. Sꝫ vt mihi dicit̃ ⁊ ꝓut mihi designa
tur aqua que fluit ad molendinũ nouũ ⁊ illi deseruit:non est aqua
que vllo pacto deseruiat vel nõ facto hic nouo molendino deflue-
ret ad dicta vetera molẽdina:sꝫ capit̃ dicta aqua ꝓ molẽdino no
uo ex alio riuo q̃ sit ille riuꝰ qui fluit ad vetera molẽdina. Itaqꝫ
ista aqua in qua factum est nouũ edificium nõ apparet ꝙ sit nec
est illa aqua deseruiens dictis antiquis molendinis de quibus in
laudo:sed alia aqua fluens per alium riuũ qui alius riuus nõ ha-
bet iter ad dicta molẽdina vetera. Neqꝫ eius aqua vllo pacto po
7 test deseruire antiquis molẽdinis.† Ideo alia aqua dici debet ex
quo habet aliũ alueum cui alueo cedit aqua fluens prout voluit
Bald.in.c.j.§.si quis de mansio.in fi.de cõtrouersia inuesti.in vsi.
feu. Et licet contrarium videatur probare tex.in.l.adeo.§.qꝺ si tor
to.de acquiren.re.domi.⁊ super illo tex.no. Bart.in sua tiberiadi
in tertia parte.s.in tractatu de alueo:tamen saluatur dictum Bal
di qꝺ verum videtur. Quia quo ad hoc vt prout aqua fluminis
publici est publica.⁊ in.l.nullius bonis.ita ⁊ facit solũ in qꝺ fluit
aqua:⁊ sic alueus sit publicus.⁊ in nulliꝰ bonis ita loquitur.d.§.
qꝺ si toto.⁊ Bar.super illo tex.in tractatu de alueo.⁊ tex.in.l.j.§.il
le etiam alueus.ff.ne quid in flumine publico. Tamẽ quo ad alia
aqua cedit alueo:nam flumen efficitur de iurisditione eius cui sub
iecerat alueus:⁊ quo ad similia ita loquatur Bal.⁊ per cõsequẽs
nõ attẽdatur qꝺ aqua istius riui:⁊ aqua q̇ vadit ad illa molẽdina
vetera habẽt eandem originem ex quo sunt separati aluei Quod
maxime dicẽdum est quia prout mihi designatur in dicto riuo in
trant etiam alie aque.ita ꝙ non est simpliciter aqua illa que habet
eundem ortum cũ aqua molendinoꝝ veterũ:⁊ sic est aquã mixta.
8 †Et contractus hmõi maxime penalis prout est compromissũ
a quo dependet laudum sunt stricti iuris. Quinimo ⁊ sentẽtia in
qua quasi contrahitur.l.iij.§.idem scribit de pecu.est stricti iuris.l.
9 pau.respondit eos.ff.de re iudi.†Et sub simplicibus mixtum nõ
comprehenditur in materia stricta prout voluit Bar.in.l.fi.in pn
ci.de verbo.oblig.volẽs ꝙ in tribus casibus sub simplicibꝰ mixta
comprehenduntur:videlicet ratione cõtrarietatis euitande vt ibi
quando lex exprimit.§.omniũ.insti.de acti.⁊ in fauorabilibus ex
benignitate.l.si ita scriptum.de libe.⁊ posthu.extra hos casus di-
cit secus esse similiter qꝺ sub simplicibus mixta non comprehẽdã
tur in materia stricta tenet Ioan.and.in.c.at si clerici.de iudi.per

l.vim passam.§.prescriptione de adult.⁊ idem.⁊.d.Anto.ibi post
vin.⁊ idẽ ibi Imo.qui Ioan.and.d.Anto.⁊ Imol.discrepant a
Bar.in illatione quã facit ibi Bar. Sed discordia est in hoc assũ
pto:quia Bar.vult.casum illũ esse fauorabilem.⁊ Io.and.d.An-
to.⁊ Imo.esse odiosum. Et idem tenet qꝺ Io.an. Pe.de an.i.d.l.
ij.allegat Ionnem.cald.disputando idem tenuisse per dictum.ij.
prescriptione qꝺ ⁊ tenet Bald.in.c.naturales si de feud.fuerit cõ
tro.x.colum. Ioan.andre.in addi.specu.in rubri.qui fil.sint legi.
Et dicit Pau.de ca.in.d.l.ij.de verborum obliga.qꝺ aliud est q̃-
rere vtrũ dispositio loquẽs de duobus casibꝰ separatis si illi duo-
casus coniungunt̃ habeat locũ necne. Quo casu loquũtur supra-
dicta per Barto.⁊ Ioan.an.⁊ sequaces. Aliud est querere qd si
dispositio loquitur in vno casu simplici ⁊ illi casui additur aliqd
ex quo nõ videtur idem cum simplici quo casu mixtũ non compre
henditur allegat.§.sequens institu.de acti. Et iste est casus noster.
Quoniã non loquitur laudum de aliis aqs que intrant in istum
riuum qui habet eundeꝫ ortum cum riuo qui vadit ad molẽdina
vetera. Dato qꝺ loqueret̃ de aqua illa habito repectu ad priman
originem. Et ex his videt̃ qꝺ quilibet etiã illi qui nõ veniũt appel
latione dñorũ qui exceptuant̃ in laudo. Quinimo etiã illi de illa
vniuersitate castri arconis videtur qꝺ possent edificare ĩ ista aqua
que non vadit ad vetera molẽdina et que est commixta cuꝫ aquis
que nõ habẽt eandẽ originẽ cum aqua que fluit ad molendina.⁊
dato sine preiudicio quod illi de dicta vniuersitate vllum edificiũ
facere nõ possent ĩ dicta aqua de qua agitur vigore.s.dicti laudi.
Tñ illud facere posset alius nõ cõprehensus in laudo ꝓut est ille
ciuis Spoletanus de q̊ in themate. Q2 laudũ nequaq̃ ip̃m ligat
quoniã res inter alios acta.C.res int̃ alios acta in rubro ⁊ nigro
Similiter nõ astringit dictum petrũantoniũ vnũ ex nobilibus de
arcone descẽdẽs ex vno ex dictis nobilibꝰ nominatis ĩ cõꝓmisso.
Et hoc duabus rationibus.prima quia ip̃e est de dñis quibus est
permissum edificare ĩ dicta aqua.dato enim qꝺ suus ascendẽs nõ
fuerit vnq̃ dñs ꝓ aliqua parte dictorũ molẽdinorũ tamẽ erat ex
10 dominis dicti castri.† Et ad tales dños videt̃ referẽdũ illud ꝟbũ
domini positũ in calce laudi ibi nisi ipsi dñi tñ refert̃ ad ipsos no
biles compromittentes tanq̃ dños castri nõ tanq̃ dños molẽdi
norum. Attẽto qꝺ dñi molẽdinorũ nunq̃ fuerant.s̃.noĩati vnde
illud ꝓnomen ipsi qꝺ determinat verbuꝫ dñi nõ põt demõstrare
aut referre dños molẽdinorũ de quibꝰ nulla vnq̃ mẽtio facta erat
Sed supra proxime pluries erat facta mentio de ipsis nobilibus
dominis.s.ipsius castri sub ꝟbo dominis.⁊ sub ꝟbis ipsis domi
nis. Ideo verba paulopost sequentia ipsi dñi.ita pariter ĩtelligã
tur:quia ex precedentibus sequentia interpretantur.l.si.seruꝰ plu
riuꝫ.§.fi.de leg.i.l.qui filiabus.eo.ti.l.heredes palã.§.sed si notã.
ff.d.test.⁊ qꝺ per Bar.ĩ.l.centurio.de vulga.⁊ pupil.vbi dicit ꝙ
verbum equiuocum positũ vno modo in vna parte testamẽti cẽ-
setur eodem modo positum in alia parte eiusdẽ testamenti ⁊ma-
xime qa illud pronomẽ ipsi nõ potest aliter commode verificari.
11 † Et sic ipse Petrusantonius nõ cõprehenditur sub illa prohibi
tiõe Laudi dum dicitur nullus alius possit in dicta aqua vllum
edificiuꝫ facere illa verba nullus alius excludit ipsos dominos ⁊
sic iste Petrusantoniꝰ qui est de dominis nõ est alius ab ipsis do
minis. Et sic domini nobiles:licet non domini molendinorũ non
prohibentur edificare:⁊ satis est qꝺ nõ prohibent̃ ⁊ ipsi nobiles
in superioribus partibus Laudi ⁊ cõpromissi assumnntur vt sin
guli non vt omnes.non enim faciũt vnum corpus:sed quilbet cõ
sideratur vt eius persona seu pro eius rata seu pro iure sibi cõpe-
tente si quod ius venit indiuiduum.ita et assumantur in fine dũ-
dicitur nisi ipsi domini:qꝺ intelligatur qꝺ ipsis dominis permit
tatur omnibus vel vni prout sibi a iure conceditur. Facit quia te-
stator ⁊ contrahentes censentur se conformare cum dispositiõe iu
ris prout voluit Bar.in.l.iurisiurãdi.§.si liberi.de oper.li.⁊ in cõ
si.ꝺm ordinem non informis.cxxxij.incipi.quidaꝫ accepit a quo-
daꝫ abbate al's questio ista habet duo dubia.⁊ Pe.de anch.post
Bal.in.l.tres fratres.de pac. Imo.l.c.potuit.de loca.l ff.⁊ in.l.fi.
ff.de ꝯditio.⁊ demonstra.⁊ post. Dy. Bar. Ang. Imo.⁊ Raph.
cu.⁊ Pau.de ca.in.lec.paduana.in.l.heredes mei.§.cum ita.ff.ad
trebellia.⁊ And.de ysler.in.c.j.i.quibus causis feud.amit.⁊ Pet.
de ancha.in clemen.ij.d.increpatio.⁊ in cõsilio.⁊ suo.cxxiiij.⁊ ĩ cõ
silio.ccccxxxiiij.ꝺm ordinem informis.⁊ facit gl.⁊ Imo.⁊ Paul.
de castro.i.l.cum ita legatur.§.fideicommisso.de lega.ij.ita fortiꝰ
⁊ arbiter q debet iustitiam administrare.ar.l.j.de arbitris.⁊ etiã
arbitrator debet se conformare cũ iuris dispositione vt per Bar.
in verbo videbitur in extra.ad reprimenda:lꝫ non ita semper-
⁊ p̃cise ꝓut iudex ⁊ arbiter.in casu aũt isto nõ aduersatur ĩ hoc eq
tas aut veritas iuris rigori seu iuris dispositiõi. Ideo ⁊ arbitra-
tor censeatur laudando se conformare in dubio cum iuris disposi
tione per predicta. Insuper est aduertendum qꝺ dictum Laudũ
seu arbitramenta legat ipsos nobiles ipsi cõmunitati ⁊ homini-
bus dicti castri ⁊ econtra. Non autẽ ligat vnum ex nobilibꝰ aliis
nobilibus:quia inter se non compromiserunt ipsi nobiles nec ali-
quid vnꝰ alteri ꝓmisit nec cõtrouersie que ĩter se essent aut eẽ po-

terant venerunt in cōpromisso sed controuersie que erant vel esse poterāt inf ipsos nobiles ex vna ꝛ homines dicti castri ex altera parte prout expresse ex verbis compromissi ꝛ dicti Laudi in eius prefationibus apparet. Et ideo dcm̄ laudū nullatenus astrngit dictuꝫ Petrūantonium alijs nobilib⁹: sed si in aliquo ligaret qđ non videtur ligaret hominibus dicti castri qui non contradicunt merito dicendum est qđ predicti potuerint possint maxime dicti Petrusantonius ꝛ soci⁹ ciuis Spoletan⁹ deducere dictā aquam ad dcm̄ nouū molendinuꝫ. Nec obstant illa v̄ba stent prout sunt libera ꝛ absoluta: quia ex premissis sumunť plures responsiones ꝛ insuper nulla seruitus imponitur ꝛ nihil innouatur vel mutať ipsis molendinis sed stant cū eadē aqua ꝛ eo modo ꝛ forma ꝑut prius stabant. Laus deo.

Summarium super consilio. lxiiij.

1 Legitime loco an succedat donatū simplr̄ iter viuos ꝑ totū.
2 Donatio simplex inter viuos nō cōputatur in legitimam.
3 Donatio cā mortis succedit loco legitime ꝛ donatio que differť in tempus mortis an sit inter viuos. nu. seq.
4 Separatorum esse debet separata ratio.
5 Donatio inefficax viuēte donatore morte illius cōfirmata qn̄ dicatur vt sit inter viuos ꝛ non succedat legitime in locum. nu. seq.
6 Donatio facta filio in potestate habet vim relicti ꝛ in legitimam imputatur.
7 Donatio nō presumitur vbi subest alia causa verisimilis.
8 Legitime loco succedant filio a patre tradita nō exp̄sso qđ donat.
9 Solutione scđa prima causa est reducta ad non cām: ideo compe tit conditio sine causa.
10 Donatum ob causam repetitur non secuta causa.

Consilium. lxiiij.

Repetito nomie iesu xp̄i.

1 ¶ † Licet meo iudicio clara sit iusticia pro parte reorum conuentorum ad dictos. cccc l. florenos ex rationibus ꝛ iuribus in consi. adductis longe clarior ꝛ magis est iusticia ex his que postea secuta sunt ꝛ recitantur in themate. et concurrunt veritas equitas ꝛ iuris rigor. qđ dicti conuenti veniant absoluendi ꝛ agens tanquaꝫ temere litigans in expensis condē-
2 nandus. † Licet enim videatur posse dici qđ donata simplici donatione inter viuos nō cōputententur in legitima ꝑ tex. in. l. si qn̄. §. ꝛ generaliter in verbo imputetur. C. de inof. testō. ꝛ hoc vr̄ tenere glo. ibi ꝛ i. l. illud. in versi. hoc aūt. C. de colla. vbi idem videť velle Jaco. butri. dicens qđ donatio simplex nunq̄ imputať in legitimā. qđ ꝛ tenuit Ange. in. d. l. illud i certis lec. vt quidā ibi referūt ꝛ Pau. de cast. in. l. in quarta. ff. ad. l. fal. ꝛ i. d. l. si quando. dicit se semper dubitasse per tex. ibi. ꝛ in. l. si nō mortis. ff. de inoffi. testō. Alias autem esset melioris cōditiōis emācipat⁹ qui donationē sibi a patre factā nō imputat sibi in legitimam ꝭm omnes: q̄ nec suus imputet ne emancipatus in successione sit melioris conditio
3 nis q̄ suus ꝑut ꝛ hanc rationem doc. assignāt. † Nec videť refragari qđ donatio causa mortis imputať in legitimā. d. l. si nō mortis a cōtrario sensu ꝛ oēs tenent: ergo ꝛ donatio simplex q expectat pariť cōfirmationem ex morte per. l. donationes quas. C. de dona. inter virum. ꝑut ꝛ dictum fuit in consi. tn̄ i donatione simplici: licet iuris dispōne expectetur cōfirmatio per mortem patris qui donauit filio in potestate: q2 interim nō potest valere propter reflexum in patreꝫ: tn̄ ex mente donantis donatio statim sortiretur effectum: qui donat ea itentione vt statim habeat: ꝛ sic nō habetur respect⁹ ad tp̄s quo debenda venie legitima. Non sic in donatione cā mortis que habet oculos ad tēpus post mortē ꝛ sic ad tempus quo detrahitur legitima ꝛ ad illud tp̄s se refert ꝫ intentione cōtrahētium: ideo illa in legitimā imputať ꝛ si donata nō imputanť i legitimā: lꝫ expectent mortis cōfirmationē ꝛ sortit⁹ si nō expectent mortis cōfirmationem nō imputantur per. d. §. et generaliter qđ solet haberi ꝑ expedito nō videtur qđ petitio legitime tanq̄ separata ab ista do natiōe aliqđ habeat obstare dicto
4 ꝑmattheo i aliquo: † cum de separatis separatim iudicatur ꝛ nō fiat illatio. l. fi. ff. de calū. ꝛ. l. si marit⁹. C. de dona. inf virum. l. na-
5 turaliter. §. nihil cōmune. ff. de acquir. pol. † ¶ Tamē his non obstantib⁹ [illegible] puto intrepide tenēdū: vcꝫ qđ dicta petitio legitime ꝛ cōsecutio toti⁹ supplementi legitie a dictis. ccc. flore. s. ꝛ sic nō cōputatis istis. cccc l. florenis assignatis dicto permattheo obstet ipsi permattheo. Nā si dicta assignatio fuit iefficax prout tango in primo consilio tunc est planuꝫ qđ nō possunt peti isti. cccc l. floreni. Aut est efficax morte cōfirmata: aut est efficax q2 principio valida. Si est efficax: qa morte cōfirmata ꝑut esset si ex cāusa donatiōis fuisset facta traditio per dicta. l. donatiōes quas. C. de dona. inter virum. ꝛ. l. filie cuius. C. fami. herciscun. tunc licet auctoritates supra in contrariū adducte sint pro illa parte. s. qđ talis do
6 natio simplex non imputetur in legitimam. † Tamen Cy. in. d. l. in quarta seu in. d. l. si non mortis. videtur cōtrarium tenere ea ratione. quia donatio ista habet vim relicti ꝛ relicta in legitimā imputantur. d. l. olmodo. ꝛ. d. l. si quando. ꝛ. d. l. scimus. C. de ioffi. testa. Et per dictā rationem. idem tenent Barto. ꝛ Ange. in. d. l. in quarta adducentes. l. filium quē habentem. C. fami. herc. vbi casus ꝭm vnam lectu. ꝛ idē tenet Jmo. in. d. l. in quarta. ꝛ Pau. de cast. in. l. illud. C. de colla. ꝛ sic vr̄ hoc magis commune. nec refert si melioris cōditionis est filius suus q̄ emācipatus: qa contingit qa emācipatio facta donatio statim valet ꝟita donātis: ideo nō habet vim relicti. secus in donatione facta suo: ꝛ in multis contingit qđ in cōsequentiam quandaꝫ emancipatus est melioris cōditiōis quā suus maxime in appropriatione bonorum. Et hoc tenēdo ad. d. §. ꝛ generaliter: ꝛ ad glosas in contrarium adductas responderi potest qđ illa generalitas restringatur ad donatiōes a principio validas seu in vita donantis confirmatas de quib⁹ nō fit dubium. Nō autem intelligatur in donationibus q̄ morte cōfirmantur per dictam rationē: quia habent vim relicti ꝛ ꝑ casum d. l. queꝫ habentem. ꝛ per id quod dicitur in donatiōe causa mor. Et licꝫ hincinde possit respōderi: adeo qđ in stricta disputatione posset probabiliter sustentari opi. cōtraria prout in legēdo dixi in d. l. illud. in princi. circa medium. Tamē in tanta dubietate puto cautius esse in practica ꝛ cōsulendo ꝛ iudicādo inherere huic opinio. vt magis cōi ꝑut ꝛ visum fuit legēdo. d. l. illud. Sed rē clarā reddunt in nostro indiuiduo verba dicte concessionis paterne: videlicet q2 dixit dictus Angelus in sua scripta super qua factū fuit instr̄m qđ quātitates denariorū quas assignabat dictis filijs al liberabat ꝑ parte eorum que eis tanget aut que eis volet dare dicendo formaliter causa e volunta del dicto Angelo che li dicti dinari habiano liberi e ꝑ parte de quello lo toccherà o che li vorrà dare. Que verba sunt clara qđ ipse angelus nō donabat simplici donatione: sed pro parte eius qđ cuiqꝫ tangeret: sed cōditio testamento predicto ꝛ sic contra voluntatem Angeli testatoris nō tāgit permattheo: nisi legitima: ꝛ legitima est portio que sibi tāgit. Ideo illa assignatio est facta pro parte legitime: sed donata vt in legitimam imputet: licet a principio valeat: tamē in legitimā imputatur vt est expressum in. d. §. ꝛ generaliter. ꝛ doc. concordāt similiter si est donatum pro parte sua prout voluerunt Richar. malum. Cy. ꝛ Bal. ꝛ Raph. ful. in. l. scimus. in prin. C. eo. ti. arg. illi⁹ tex. quia ꝑ pte sua intelligitur ꝑ eius legitima ꝑut sumitur in illo tex. ꝭm eos. Fortius si dr̄ ꝑ parte eius qđ sibi tanget vel ipse volet dare qđ maxime vr̄ hic dicenduꝫ q2 non fuit in illa assignatiōe ex-
7 pressa causa donatiōis. † Et donatio nō p̄sumitur vbi pōt subesse alia verisimilis cā. l. si cū aurum. ff. de solu. l. cū indebito. ff. de ꝓba. Sꝫ hic pōt subesse alia cā. s. vt habeat pro legitima ꝑut v̄ba etiam sonāt. Ideo nō subintelligať cā donatiōis. Quinimo etiā si verba aliqua tēdētia vt imputaretur in legitimam nō interuenissent
8 † Tamen doc. tenent. videlicet Bar. Jmo. ꝛ Pau. de ca. qđ esset idem. nā vult Bar. in. l. j. §. si vel parens. ff. si quis a parente fuerit manu. quod si pater nō exprimit qđ donat: sꝫ simpliciter trāsfert dn̄ium rei sue in filiū cēseť assignare vt imputeť in legitimā ꝛ nō vt donet simplr̄: ideo lꝫ in vita valuisset donatio ꝛ non ꝯputareť in legitimā al's donatio tn̄ assignatio simpliciter fcā in legitimaꝫ imputať ꝑ tex. in. l. si his ꝑ quo. §. fin. ff. ad. l. fal. ꝭm eū. qđ ꝛ sequiť Pau. de ca. in. d. §. fin. ꝛ in. d. l. in quarta. ꝛ est singularis limitatio ad. d. l. si qn̄. §. general'r. ꝑut dicit imol. in. l. titio cētū. §. titio genero. de cōdi. ꝛ demō. Idē tenēs sꝫ pōt dici qđ nō est ꝑprie limitatio q2 pōt dici qđ nō sit ꝑpria donatio sꝫ assignatio in legitimaꝫ. Ex quo nō est exp̄ssa cā donatiōis. Cū itaqꝫ in casu isto nō sit expressa cā donatiōis ꝛ sint apposita illa verba ꝑ pte de quello lito ccherà est intrepide tenēdū qđ cēseatur illa assignatio facta vt in legitimā imputareť ꝛ illa quantitas assignata erat sibi in legitimam imputanda. Quo sit qđ cū nō sit in legitimā imputata. sꝫ ipsa legitima sit aliūde habita nō cōputata ista, quātitate ꝑut ꝯputāda erat si valuisset sequiť qđ tanq̄ cā nō secuta peti nō posset cū ꝛ si soluta fuisset antea ꝛ postea ꝑ laudū compulsus fuerit soluere legitimā nō cōputata hac quātitate assignata ꝑ pte sua ꝑfecto cō peteret ꝯditio sine cā tanq̄ causa prima fuerit reducta ad nō cām ꝑut in l'i. ꝓbať in. l. iulianus verū debitorē. ff. de condi. indeb. ꝭm vnā lec. gl. vbi si quis prius soluit debitū ꝛ postea iterato soluit ex eo q2 est condēnatus poterit prius solutū repetere nō quidē cōdi-
9 tione indebiti. Quoniam erat debituꝫ tempore solutionis. † Sed per scđam solōnem prima causa est redacta ad non causam: ideo competit conditio sine causa. argu. l. si fullo. ff. de ꝯdi. sine causa. et. l. in cōmodato. in. fi. ff. cōmo. prout vult gl. in. d. l. iulianus verū debitoreꝫ. c. Barto. ibi in. vij. co. ꝛ doctor. bi. communiter omnes.
10 † Et qđ datū ob causam etiam si sit donatū nō secuta causa repetitur. l. j. C. de dona. que sub modo. l. aristo. ff. de dona. l. ea lege. C. de cōdi. ob causam. Si antem soluti cōpetit repetitio fortius nō soluti competit retentio. l. inuitus. §. cui damus. ff. de reg. iur. ꝛ. l. dolo. ff. de dolo. ꝛ. l. j. §. is autē. versi. nam cui dam⁹. de luper. fi. ꝛ. l. nec non. §. exceptio. ff. ex quibus causis maio. Ideo dictus ꝑmattheus non poteit petere dictam quātitateꝫ. cccc l. floreñ. non solū ex causis in primo consilio deductis. Sed etiā ex eo q2 dicti. cccc l. floreni fuerūt sibi assignati ꝑ pte que sibi tāgeret ꝛ sic ꝑ sua legitima si vltra legitimā nil debebať ꝑut constat qđ non debebat dicto permattheo

per mattheo. Et cum deberet in legitimam imputari et legitima fuit alias soluta: ideo non potest peti dicta quãtitas prout supra deductum est. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. lxv.

1 Cõpromitti qđ debeat in qualibet cã vsqz ad publicationez processus statuto pesauri duobus hebreis seu iudeis litigantib⁹ iudex pronũciauit super illorũ cã cõpromissum fiendũ in hebreos seu iudeos nõ suspectos a quo fuit appellatũ: qꝛ statutum nõ arctat ad cõpromittẽdũ in iudeos: iudex applõnis pronũciauit bñ appellatũ ꝛ male sententiatũ circa ꝑsonã hebrei vł iudei eligẽdi reformando qđ possint eligere quẽ volunt iterum fuit appellatum. queritur quã sñiam iudex tertius conformare debeat. per totum.

2 Iudei litigare debẽt coraz iudice xp̃iano. ꝛ ll. romanis viuere qui sunt sub imperio.

3 Iudicis arbitrio remissum censetur qđ a statuto vel partib⁹ non declaratur.

4 Appellatio debet specifice causam iniquitatis continere.

5 Iudeorũ seu hebreorũ causas termiari ꝑ iudeos ꝛ seniores equũ est ꝛ non per xp̃ianos. nu. 11.

6 Lex mosayca est lex spãlis iudeorum. nu. 8.

7 Iudei cã cũ christiano terminari dꝫ per iudicem christianum.

9 Iudeorũ familiaritatem cum christianis iura abhorrent.

10 Iudei scholas christianorum intrare non possunt.

¶ Consilium. lxv.

In nomine dñi nostri Iesu Christi. ¶ 1 †Licet in hac cõsultatiõe videatur ꝑma facie dicendũ qđ dicta prima sñia in ea parte qua pronunciatur causam compromittendam in hebreos fuerit iniusta: ꝛ per cõsequẽs appellatio iusta ꝛ silr iusta sñia lata sup dicta appellatione: qꝛ nõ cogitur qs cõpromittere nisi quaten⁹ a statuto iniungitur. Sꝫ statutũ soluz arctat ad cõpromittendũ. Nõ arctat ad cõpromittendũ in hebreos magis ꝙ in xp̃ianos vel hebreũ et xp̃ianum. Ideo videt̃ qđ iudex deberet sequi dispositionẽ ꝛ formã statuti ꝛ pronunciare cãm cõpromittendam. Ex quo enim dicta ꝓnuncia habebat fundamentuz in statuto videt̃ qđ debebat 2 iudex eius formam amplecti. †Attento etiã qđ videt̃ ꝙ iudei litigare debeant corã iudicibus xp̃ianis. ꝛ ll. romanis viuere debeãt l. iudei romano. C. de iudeis. Et lꝫ concordi pactione litigare possint corã iudeis arbitris. d. l. iudei. in fi. Tñ nõ videtur qđ alr ꝛ sic inuiti cõpelli possint corã iudicibus seu arbitris litigare. arg. a cõtrario sensu illius tex. qđ arg. a ꝯtrario sensu est in iure fortissimũ. l. j. §. huius rei fortissimũ est. argumen. ff. de offi. eius cui man. est iurisd. c. cũ apostolica. de his que fiunt a prela. sine cõsensu capituli cũ multis silib⁹. Et innuit ille tex. qđ nõ possit causa iudeoꝝ agitari corã iudicibus iudeis: qꝛ ꝑmittit ꝑ iudeos vt arbitros posse causas inter iudeos terminari: ergo non per eos tãꝙ iudices: sed arbitri qui ab inuitis eliguntur ex cẽsura municipali habẽt iurisditionẽ delegatam ab ipso municipali ꝓut arbitri iuris cõis habent iurisditionẽ delegatã a iure cõi. c. ab arbitris. de offi. dele. lib. vj. vbi gl. ꝛ habet̃ in. l. apertissimi. ꝛ in. l. fi. C. de iudicijs. Nõ sunt veri iudices: lꝫ arbitri nuncupentur. Ex quibus videtur qđ dicta pronũcia fuerit iniusta ꝛ continere satis apertũ iuris errorez. Nõ licite potuerit appellari et de nullitate dici et successiue sententia lata contra appellantẽ. s. bene ꝓuocatũ ꝛ male sñiatũ videtur, qđ fuerit ꝛ sit iusta ꝛ successiue appellatio ab ipsa sñia interposita fore ꝛ esse iniustã. Nec videt̃ refragari id qđ allegatur qđ nõ est prohibitũ iudeos esse arbitros in causis iudeorum imo permissum ꝑ. d. l. iudei. ꝛ sic dicta ꝓnuntia sit iuri cõsona non a iure aliena qm̃ fatendum est qđ non prohibentur arbitri cõpromissarij a partiuz cõuentione deputati in quibus illa lex loquitur. Non in arbitris iuris ab inuitis eligẽdis ꝛ qui iurisditionẽ habent ꝑ iam dictam. Tamẽ his minime refragantibus contrariam partẽ arbitroꝝ iuri magis cõsonã: nã statutũ disponit qđ partes cogant̃ cõpromittere nõ dicit in quẽ vel in quos ponamus qđ vn⁹ vellet cõpromittere in rege Frãcie vel aliũ qui nõ põt cõpelli laudare vel vellet cõpromittere in vnũ ꝛ nõ in plures ꝛ ali⁹ vellet cõpromittere in plures. nõne iudex deberet se ĩtromittere qđ cã ꝯpromitteretur effectualr ꝛ ĩ idoneũ certe sic cũ statutũ disponat solũ qđ cã ꝯpromittat̃ qualr aũt ꝛ sic an sub pena sub oblõne bonoꝝ. Itẽ in qs arbi3tros ꝛ quot statutũ nõ dclarat. †Nõ hoc qđ a statuto nõ declarat̃ censet̃ remissuz arbitrio iudicis. l. j. ff. de iur̃ deli. ꝛ. c. de causis. de offi. deleg. vsus itaqꝫ fuit iudex arbitrio sibi a iure cõcesso si declarauit q̃litatẽ personarũ in quas haberet fieri cõpromissum: itaqꝫ nõ ꝓnũciauit ꝯtra ius ꝓnunciãdo cãm in hebreos cõpromittẽdã: ideo dicta interlocutoria nõ censet̃ lata cõtra ius nec põt tãꝙ con4tra formã statuti lata dici nulla. †Et ꝑpea cã ꝓpter quã fuit appellatũ apparet euidẽter falsa. fuit eñ ꝓ cã appellatiõis deductũ: qꝛ talis ĩterlocutoria nulla ĩhonesta iniqua ꝛ ꝯtra formã statuti: ideo appellat. Nõ eñ est nulla neqꝫ lata ꝯ formã statuti ꝑ p̃dicta neqꝫ sufficit ĩ appellatiõe ab interlocutoria exprimere cãm qđ est iniqua ideo appellat sꝫ dꝫ exprimi cã in specie ꝛ nominatim vt exprimit tex. in cle. appellãti. de appel. ideo nõ sufficit exp̃ssio cause gñalis: qꝛ iniqua ꝓut dicit Imo. in. c. vt debitus. col. iij. de appe. ꝛ allᷓ. d. philippũ. in. c. vt debit⁹. ꝟs. octauo querit̃. Itẽ rotam allegat zaba. in cle. appellanti. in prima oppo. rota in decisiõibus nouis deci. vij. que incipit. Item si appellatur ꝛ dñs Car. Flor. in. c. pen. de no. oper. nunci. ꝛ in cle. appellãti. in prima oppo. de appe. Item allegatur qđ est inhonesta ista cã nõ videtur cã spãlis sꝫ generalis: ideo debuit exprimi cã quare inhonesta vt sic nõ cãm generalẽ. Sed in specie noĩatim exprimeretur cã ꝓut de iure talis expressio requiritur: vt. d. cle. appellanti. Quinimo dꝫ a grauamine appellari. l. ait ꝓtor. §. ꝑmittit̃ de minor. ꝛ ibi bar. ꝑ illũ text. ibi ab iniuria. requirit̃ eñ qđ vt ab interlocutoria appellet̃ ꝙ grauet ꝑtẽ appellantem. vt ibi ꝛ in. c. si a iudice. de appel. li. vj. Sꝫ certe nullũ appet grauamẽ qđ. s. cogat̃ in hebreos ꝙ in xp̃ianos cõpromittere. cũ igit̃ nõ ꝓbet̃ qđ ex hac q̃litate grauet̃ nec alleget̃ cã ex qua grauamẽ. Ideo appellatio nulla. ꝛ si valida foret nõ iustificata: qꝛ non probat̃ vllũ grauamen nulla iniuria sibi facta: ideo debuit 5 iudicari male appellatũ. †Insup dicta ꝑma ꝓnũcia fuit honesta equa ꝛ iusta. Nam equũ honestũ ꝛ iustũ est qđ cause inter hebreos cognoscant̃ ꝛ decidant̃ ꝑ ipsos iudeos poti⁹ ꝙ ꝑ xp̃ianos ꝑ text. in. l. si qua a ꝯ̃rio sensu. C. de iudeis. vbi a ꝯ̃rio ꝓbat̃ qđ iter iudeos seniores sui sunt iudices. ꝛ facit. d. l. iudei. in fi. ꝛ suadet rõ: qꝛ ipsis meli⁹ innotescũt eoꝝ iura ꝛ ꝯsuetudies ꝙ ĩnotescãt xp̃ianis. ꝛ cãe debẽt decidi ſm iura eoꝝ in quib⁹ ꝓuidẽt. Dicit eñ ꝯsulẽdo Sali. in quodã suo ꝯsi. qđ incipit Matasias qđ inter hebreos seruari dꝫ lex mosayca prio ꝑ. l. in sinagoga. C. de iudeis. scđo ꝑ tex. i. l. iudeos. e. ti. ibi amissuri hacten⁹ ꝑmissa: si ab illicitis nõ se abstineãt q̃si sit sensus qđ ꝑmissa eis ꝑ legẽ suã sint reglariter ꝑmissa. Tertio qꝛ si sit qõ ciuilis iter hebreos ꝑ eoꝝ seniores est terminãda. l. 6 si qua eo. ti. †Quarto qꝛ lex mosayca est spãlis lex eoꝝ: ergo inter eos seruãda q̃ten⁹ disponit alr ad ius cõe recurrẽdũ est: qꝛ lex spãlis derogat gñali ꝑ iura vulgaria: ꝛ iudei dicebãt pilato legẽ habem⁹ per quã debet mori quasi dicerẽt lex nostra debet nobis iter7nos seruari. †Ideo lex iudei ꝛ similes eo. tit. debẽt intelligi quando esset questio inter iudeum ꝛ christianũ vel inter eos vbi eorum lex deficeret ſm eum ꝛ illi consil. qđ tamẽ habebat plura capita se subscripsit Francis. de rampo. qđ cõsilium ꝛ subscriptionẽ ostendere possum ꝛ postea est subscriptum a Gaspa. de cald. ꝛ Ioã. de 8 fantu. quasi ꝛ illi se subscripserunt. †Item reperio allegatuz Ioan. calde. in suis consilijs. in titu. de testa. similiter tenere qđ lex mosayca seruanda est inter hebreos etiam vbi discrepat lex romana. allegat autoritatem euãgelij nos legem habemus: ꝛ ſm legez nostram debet mori. licet hoc non careat aliquali dubio vbi ius cõmune est contrarium legi mosayce: ꝛ cõsuetudo cessat. Tamẽ saltem videtur eorum autoritas sequenda vbi cõsuetudo viget ma9xime vbi ius romanoꝝ non repugnat. †Videm⁹ etiã qđ iura abhorrẽt familiaritatẽ hebreoꝝ cũ xp̃ianis ꝛ nimiam cõuersationẽ. Et iõ in multꝭ ꝓhibẽt ꝯuersationẽ hebreoꝝ ꝛ xp̃ianoꝝ. nõ eñ põt morari hebreus cum xp̃iano. xxviij. q. j. c. iudei. c. sepe. ꝛ. c. nullus. ꝛ not. glo. per dicta iura in. c. j. de iudeis. Nõ potest stare in balneo 10 cum christiano. d. c. nullus. †Idẽ nõ ꝑsit intrare scholas xp̃ianorum. arg. d. c. nullus. dicit Panor. in. d. c. j. de iude. nõ põt hr̃e nutrices xp̃ianas. c. ad hoc. ꝛ. c. ꝛ si iudeos. de iude. ꝛ multa hmõi ꝑsũt 11 adduci. †Et licet ꝓ hoc nõ tollatur quinetiã xp̃iani possint esse ꝛ iudices ꝛ arbitri iudeorum. Tamẽ condecentius est qđ ipsi iudei sint inter eos arbitri ꝙ xp̃iani. Ideo dicta pronũcia honesta ꝛ iusta. Nec a iure dissona idcirco nõ iustificat̃ appellatio ex cã deducta ꝓut iustificari dꝫ. c. vt debitus. de ap. cum si. Licet nulla possit vt arbitror causa iusta allᷓri. Nec vlla ꝓbat̃ nec qui allegauit aliqđ suuz interesse deducit. Ideo ex his puto clare cõcludẽdũ qđ dicta ꝓnuncia fuit iusta ꝛ equa ꝛ honesta. Et propterea debuit pronunciari male appellatũ ꝛ bene iudicatum. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. lxvj.

1 Substõ reciproca facta inter q̃tuor filios ĩstitutos: vcꝫ si qs illoꝝ moriat̃ sine filijs substituit supuiuẽtẽ: mortui sunt duo ex dictis institutꝭ absqꝫ liberis morit̃ terti⁹ ꝯdito testõ relicta vna filia cui iure instõnis certa reliqt: an dicta filia succedat ꝟtute dicte substõis facte ꝑ suũ auũ ꝛ in qua parte. per totum.

2 Liberi positi in conditione cẽsentur tacite a testatore inuitati substitutio extraneo. nu. seq. ꝛ. 4. 5. ꝛ. 8.

3 Fideicõmissum resultare potest ex tacita mente testatoris lꝫ verba sui natura fideicõmissum non importent.

4 Legato qđ fili⁹ sit contentus hoc verbũ cõtentus inducit dispositionem in residuo. de quo nihil est inductum.

5 Substituto filio supuiuẽte alter fili⁹ moriat̃ absqꝫ liberis filia dicti substituti nõ dr̃ inuitata tacito iudicio testõris ꝛ sic nõ excludit substitutũ p̃rem suũ licet pr̃ aliũ instituerit relicta filie legitima.

6 Decessisse nõ vr̃ absqꝫ liberis q reliquit vnã filiã vel filiũ. nu. seq. Pluralis nũer⁹ ꝟificat̃ ĩ vno singlᷓ clᷓa si dcesserit sine liberꝭ. n. 6.

7 Sub ꝯditiõe posita simplr nõ vñr cẽ ĩ dispõne vt substituti dicãt̃.

8 Doctor qñ decidit vnã qõnẽ ꝛ p̃supponit alios esse terminos scđz iuris dispositionẽ solũ tangere dꝫ ea que respiciunt dubium.

10 Nam dictio sonat in modum.
11 Legitime supplemẽtum petere põt cui relictũ est min⁹ legitima.
12 Legitima filio potest relinqui filio quoquo relicti titulo.
13 Legitime loco an succedat vel imputetur fundus emphiteotic⁹.
14 Donatio per quam non reseruatur liberis legitima est inofficiosa ꝛ vsqꝫ ad quantã quãtitatẽ reuocetur.vsqꝫ ad fi.consi.
15 Donationis inofficiose ꝛ dotis querela est inducta ad exemplum querele testamẽti inofficiosi ꝛ id qḋ cessare facit testm̃ dicere inofficiosum cessare facit querelam donationis aut dotis inofficiose.
16 Querela cessat vbi agi potest ad supplementum.
17 Donatio inofficiosa reuocatur tm̃ vsqꝫ ad legitimam qñ est facta vni filio.ꝛ re ꝛ consilio.

¶ Consilio.lxvi.

In nomine domini nostri Jesu Christi. ¶ † In hac cõsultatiõe videt̃ prima facie dicendũ.qḋ dicta filia Laurentij succedat in bonis dicti antonij eius aui:qꝛ ipsa est superstes dicto Antonio.ꝛ posita in cõditiõe.† liberi em̃ positi in cõditiõe cẽsentur tacite inuitati put innuit tex.in.l.lucius.in fi.ff.de here.insti.ibi:dũ dicit:nõ solũ em̃ fratrẽ ptulit substituto sed etiã ei⁹ liberos.Et videt̃ sentire glo.in.l.filiusfami.§.cũ quis.ff.de leg.ij.vbi gl dicit qḋ hmõi cõditio videtur apposita cã filiorũ vt habeant.si autem censentur apposita cã filiorũ ad hoc vt habeãt hereditatẽ videt̃ resultare substitutio:nã ita resultat substitutio ex volũtate tacita put ex expressa.l.cũ proponeret cũ ibi nota.per glo.ꝛ doc.ff.de le.ij.Facit etiã textus in.l.si mr̃.§.si filius.ff.de vul.ꝛ pupil.iuncta.l.gallus i pn.ꝛ per totã legẽ.ff.de libe.ꝛ post.vbi ptꝫ testm̃ fm̃ cõsilium galli fit sub hac forma:si filius me viuo morietur ex eo nepotem meum instituo.ea.l.gallus.in prin.ꝛ sic filius ponit̃ in conditione: tamen in.d.l.si mater.§.j.dicit̃ si fili⁹ ꝛ ex eo nepos ita heredes instituãtur vt gallo aquilio placuit ꝛc.Ergo ex institutiõe facta fm̃ cõsilium galli aquilij resultat institutio filij:ꝛ tamen vt dixi fm̃ cõsilium galli filius ponitur in conditione:ergo positus in cõditione censetur institutus.† Quarto facit tex.in.l.fideicõmissa.§.hec verba.ff.de leg.iij.vbi verba nõ importãt sui natura fideicõmissum: ꝛ tamen ex mente resultat fideicõmissum.Quinto tex.in.l.fideicõmissaria.§.cũ esset.vbi hec verba accepta certa quãtitate inducũt fideicõmissum:ꝛ tamen ablatiui absoluti put sunt predicti accepta certa quãtitate faciũt conditionẽ.l.a testatore.ff.de cõdi.ꝛ demon.ꝛ.l.euictis agris.ff.de vsu.ergo posita in cõditione ex tacita mente censentur deducta in dispositiõe:ita in casu nostro.† Facit ꝛ.vj.quia al's resultat fideicõmissum:licet verba id nõ sonent.l.peto.in prin.ff.de leg.ij.vbi ista verba:sis cõtentus cẽtum aureis:inducunt dispositionem in residuo de quo nihil est inductum. Septimo facit tex.in.l.ij.§.si duo.ff.de col.bono.ꝛ hanc partem dicit esse verissimã Pon.in.l.si cum dotẽ.in prin.ff.sol.ma.ista fuit originaliter opi.Old.in.d.l.j.de cõdi.inser.prout ibi refert Salic.dicens qḋ putat veriorem lꝫ tandem relinquat cogitandũ qñ substitutio fit extraneo qñ filio firmat simpliciter hãc partẽ.Itẽ Paulus de cast.in.d.§.cum quis.refert Bal.in.d.l.j.de cõdi.inser.in lectu.antiqua tenuisse hãc partẽ p plures rõnes:ꝛ dicit qḋ hec opi.semp sibi placuit ꝛ si haberet cõsociũ cõsuleret p hac parte.idem consuluerunt pleriqꝫ doc.prout refert Jmo.in.d.§.cuꝫ quis.ꝛ in d.l.lucius.fil'r Pau.de ca.in.l.cum acutissimi.C.de fideic.dicit qḋ pluries fuit requisitus p cõtraria pte ꝛ noluit cõsulere ꝛ hanc partem dicit consuluisse bal.in quodã suo cõsi.incipi.Petrus heredem.ꝛ Pe.de anch.in ꝯsi.incipi.cõtra philippũ.ꝛ ego vidi famosissimũ doc.d.Marianũ Sũ.senen.in quodã suo cõsi.allegantem Rap.ful.Pau.de ca.d.Ant.de rosel.ꝛ plerosqꝫ alios quos noiabat tenere hanc partẽ consulendo.Et duꝫ alio anno pisis legebã fui sup alia ardua cã cõsultus ꝛ fuit ostensum cõsiliũ excellẽtissimi moderni docto.qui cõcludebat p hac pte ꝛ allegabat plures moderniores hoc idem firmare ꝛ dicebat se obtinuisse.Item ꝛ in alia al's cõsultus fuit ostensum aliud cõsiliũ egregij viri nostre tẽpestatis idem firmare adeo qḋ varijs partib⁹ in varijs causis ter fui consultus:ꝛ in qualibet causa vidi cõsultuꝫ a varijs ꝛ famosis doc.nostre tẽpestatis quãuis semp abstinuerim.fil'r ꝛ Bene.de plũ.in repe.d.l.si cũ dotẽ.in prin.tenuit filios positos in ꝯditione inuitari ex dispositione.l.ex cõiecturata mẽte testatoris sicut al's in.l.cum auus.ff.de condi.ꝛ demon.ꝛ in.l.generaliter.§.cum aũt.C.de insti.ꝛ substi.sub ꝯdi.fac.ꝛ in.d.l.cũ acutissimi.ideo tot ꝛ tãtis autoritatibus inherendũ videtur:maxime cũ faueat verisimili voluntati testatoris quã iudex debet seq put venator leporẽ.dicit Bal.in.l.cũ ꝗdã.C.de necessarijs seruis here.instituẽdis. ¶ † His tamen non ob.contrariũ puto de iure dicẽdũ.s.qḋ dicta matthea filia dicti Laurentij ꝛ ex eo neptis dicti Antonij nihil possit petere de bonis dicti Antonij tanq̃.s.de bonis Antonij.Nõ em̃ potest venire vigore substitutionis expresse quatenus substituuntur superstites ea ratiõe:qꝛ intelligitur de filijs institutis:qꝛ si aliquis eoꝝ decesserit sine filijs superstites.s.alij filij instituti nõ alij nõ nominati:al's pariter possent venire oẽs homines supstites qḋ esset absonum:nisi diceres qḋ venirẽt proximiores successuri.s.ab intestato.argu.l.si ita scriptum.§.ḋ fideicõmisso.ꝛ.l.peto.§.fratre.de leg.ij.ꝛ que habentur in.l.fi.C.de verbo.signi.Et tunc qꝛ filijs primo defunctis sine liberis primiores erãt Laurẽtius ꝛ Petr⁹:iõ ipsi ꝛ nõ ipsa inuitata censeretur p dicta iura.† Quo aũt ad portionẽ Laurẽtij expirat conditio substitutionis ex quo ipse nõ censetur decessisse sine liberis qui decessit cum vna filia.l.nõ est sine liberis.ff.de verbo.signi.l.j.C.de condi.inser.ꝛ hec clara.Nõ etiam potest niti ex eo:quia sit posita in conditione:licet eñ pleriqꝫ teneant qḋ quando pluribus est facta substitutio sub cõditiõe si decesserint sine liberis filijs ipsi cẽseãtur tacite substituti prout supra deducti sunt:tamen in contrarium est veritas.† Nã primo ꝯstat qḋ posita simpl'r sub cõditione nõ censentur esse in dispõne.l.si qs sub cõditione.ff.si qs omis.ca.te.ꝛ in.l.si quis cũ.§.fi.ff.de vulg.ꝛ pup.vbi est expressum quod si nepos instituitur sub cõditiõe si filius in vita testatoris decederet nõ censetur filius institutus si nõ decedet:ſꝫ supest post mortẽ pr̃is.ad idẽ tex.i.l.vel singulis.C.de te.vbi sunt plures instituti ꝛ est facta substitutio vltimo morienti nõ censent̃ in iure substituti:idẽ in ꝯditiõe si vtriqꝫ decesserint.in l.q duos.C.testa.ꝛ.l.penult.C.de impube.ꝛ ali.sub.ad idem allegatur.in.l.j.C.de pac.vbi p pactũ rogati de restituendo si decesserint sine liberis preiudicat ipsis liberis si postea decedãt cum liberis.Ad idẽ tex.i.l.ex facto.§.ex facto.ff.ad treb.vbi si qs rogatus est restituere sub ꝯditione si decesserit sine liberis:ꝛ postea deportat̃ si hꝫ filios post deportationẽ bona transeunt in fiscũ cũ onere restituẽdi fideicõmissum:secus si filios hꝫ seu nepotes ante deportationem.Sed si filij censerentur substituti pariter transeũt bona in fiscum cum onere restituendi fideicõmissum.Nam licet nõ restituere substitutis expresse:tamẽ teneretur restituere filijs tacite substitutis cuius cõtrarium ibi innuitur.ꝛ hanc opi.firmãt gl.Ray.Cy.Ja.de are.Bar.Bal.Ang.Rap.cu.Frãc.de alber.ꝛ Jmo.in.d.l.lucius.ꝛ Bal.in.l.cẽturio.versi.vlteri⁹ quero.de vulg.ꝛ pupil.ꝛ.d.l.si cũ dotem.in prin.ꝛ in.d.l.si sic.de leg.j.ideꝫ tenuit bal.in.l.cũctos populos.C.de summa tri.versic.venio ad scḋꝫ.ꝛ in.l.cũ acutissimi.ꝛ in.l.j.in lec.noua.C.de cõditio.inser.ꝛ in.l.eã quã.C.de fideic.in lectura antiqua col.xix.allegãs Joã.an.idẽ voluisse.idẽ Bal.in.l.si emãcipati.C.de colla.ꝛ in.l.qḋ satis.C.de bo.lib.ꝛ in.l.pater.ff.de vul.ꝛ pu.ꝛ in consi.qḋ incipit super primo quesito sic rñdeo circa finem consilij.ꝛ in consi.quod incipit titi⁹ instituit sororẽ.idẽ tꝫ Pe.de anc.in.c.si pr̃.de testa.in.vj.in.xij.notabili et in.c.in pñtia.de pba.versi.x.qro.ꝛ in.c.licet de voto.ꝛ pluries consuluit.idem tenent Raph.cu.ꝛ Jmo.in.d.l.cũ qs.ꝛ eã dicit Pau.de ca.inesse ꝛ rationeꝫ ꝛ dicit in.d.l.cũ acutissimi.qḋ ꝛ dicit Jmo.in.d.l.lucius.hanc etiam partem tenuerunt Jmo.et pon.in.d.§.ex facto.vbi glo.tangit ꝛ pro hac pte inducit tex.in.l.iubemus.C.ad trebel.ꝛ dicit qḋ vidit consilia pro ꝛ contra.Sꝫ hoc magis famosi in hanc partẽ inclinant.hãc etiã partẽ tenuit Rapha.in.d.l.generaliter.§.cũ aũt.dicens qḋ ita retentũ fuit in quodã cõsi.subscripto ab oibus doc.a.xxij.annis citra:inter ceteros noiat Salizaba.ꝛ Pet.de anc.itaqꝫ constat hanc indubie esse tenẽdã nec ab ea in decisiuis recedẽdũ.iuxta not.in.l.omnis diffinitio.ff.de reg.iu.ꝛ per Bal.in.l.precibus.C.de impu.ꝛ per doc.in.c.ne innitaris.de consti.ꝛ in.l.cum prolatis.ff.de re iu.maxime cũ cõcurrat sola glo.iuxta nota.per Jaco.bu.in.l.j.C.qui pro sua iurisd.ꝛ Bart.qui fuit lumen veritatis.Ex quibus cõcludenduꝫ restat qḋ dictus Py.non censeatur nec sit inuitatus nõ obstãtibus in contrarium adductis:que non obstant. ¶ † Non eñ obst.d.l.lucius:quia non dicit qḋ censeatur substituisse filios:sed qḋ ptulit filios substituto scꝫ in aio suo:qꝛ i aio eos magis dilexit.hoc eñ fatẽdũ est:ex quo ppter eoꝝ existentiã voluit substitutũ excludi.Nõ tñ p hoc institutum patrem rogauit de restituẽdo filijs supstitib⁹ post mortẽ ipi⁹ instituti sed cogitauit qḋ filij succedãt:tñ hoc ius legitimaruꝫ hereditatũ voluit eis reseruare etiã in bonis ipi⁹ testõris.arg.d.l.vel singulis.ꝛ.d.l.qui duos.ꝛ.d.l.pen.C.de impu.cũ ibi notatis.ꝛ in l.q duos.ff.de reb.du.ꝛ hoc mõ eos ptulit substituto ꝛ ita i effectu rñdẽt gl.ꝛ doc.ad illũ tex.ꝛ arctamur ad hãc rñsionẽ ne violem⁹ verba testamẽti q̃ sunt ꝯditionalia non dispositiua: nec est maior rõ ibi quã in terminis.d.l.si qs cũ.§.fi.ff.ḋ vul.ꝛ pu.vbi fili⁹ fuit in cõditione posit⁹ ꝛ cõstat nõ fuisse inuitatũ.ꝛ tñ cõstat qḋ ibi filius ptulit instituto.imo lõge magis deberem⁹ interpretari qḋ ibi fili⁹ fuit inuitatus quã in terminis.d.l.lucius.tũ qꝛ filius testõris.ꝛ testatorem erant transuersales arg.d.l.scripto.ꝛ.d.l.cuꝫ acutissimi.cũ si.tũ qꝛ tenebat̃ filiũ istituere al's testm̃ reddit̃ ibi nullũ put ibi est expssuꝫ.ꝛ qs nõ cẽlet̃ eligere viã p quã suũ iudiciũ impugnet̃.l.iij.ff.de mili.te.ꝛ dꝫ ea interpretatio adhiberi p quã act⁹ valeat.l.quoties in stipulationib⁹.ff.de ver.ob.ꝛ.l.quoties.ff.de reb.du.ſꝫ in.d.l.luci⁹.nõ pptera testm̃ vitiat̃ cum itaqꝫ in.d.§.fi.vbi longe maior viget rõ:nõ cẽset̃ inuitatus.fortius nõ cẽset̃ inuitat⁹ in terminis.d.l.luci⁹.nec ob.gl.i.d.§.cũ qs.nã licet illa gl.cõmuniter nõ teneat̃ euitare dicẽdo qḋ male loquit̃:tñ dato qḋ bene loquat̃ non decidit contra.imo p in vtraqꝫ opi.quã ponit.de prima constat:qꝛ in scḋa opi.glo.velit hãc partem:oñdit̃.naꝫ dicit gl.quod exhereda

exheredati filij nō excludūt substitutū: q2 testator censetur voluisse filios habere ex testamento instituti vel ab intestato eorum causa appoluit cōditionē profecto ex his apparet euidēter qd gl. voluit qd filij positi in cōditiōe nō censeātur inuitati tacito fideicōmisso: quia tūc non succederet in eo ex testamēto instituti: sz ex testamēto instituētis z sic primi testatoris. l. coheredi. §. cū filie. ff. de vulg. et pup. z fortius nec ab intestato. Preterea si ipsi censerētur a primo testatore instituti nō possent priuari p exheredationē patris. l. ab eo. C. de fideicō. cum si. vnde etiā a patre exheredati excluderēt substitutū cui⁹ ꝯriū dicit illa gl. vnde allegātes illā gl. pro cōtraria opi. nō allegāt apte. imo illa glo. pro cōmuni snia in terminis allegatur: tn̄ quaten⁹ dicit qd conditio censet̄ adiecta vt ipsi habeāt: sed tamē gl. subdit vt habeāt ex testamēto vel ab intestato succedēdo rogato. Nec ob. d. l. si mater. §. si fili⁹. q2 ex hoc videtur qd testamētū factū est fm consi. galli qn̄ filios instituit al's eēt ineptū cōsiliū cum testamētum esset nullū ab initio ipsa ꝑteritione filij per. d. l. si quis filiū. §. fi. z istud probatur per. d. l. si mater. §. j. vbi dicit̄ qd si fili⁹ z ex eo nepos ita heredes instituant̄ vt gallo aquilio placuit. ergo placuit gallo aquilio qd filius instituat̄ nec dicitur ibi qd facto testamēto fm cōsiliū galli filius censeat̄ inuitatus nec. in. d. l. gallus. dicitur qd testm̄ valeat si fili⁹ nō instituitur: sed solū dicitur qd pōt instituti posthum⁹ sub his ꝟbis si me viuo filius meus morieť nepos zc. de filio nihil dicitur vn̄ de filio relinquit̄ dispositio aliarū legū. Et si dicatur diuinare est qd fili⁹ sit ibi institutus negabo ꝙ debet institui per. l. inter cetera. eo. ti. cum si. etiam fm consiliuz galli. d. l. si mater. Si itaqz disceptatur an posthum⁹ possit institui debet itelligi in testamēto al's valido al's cū tex. nō aperiat qd in testamēto fuerint. vij. testes rogati masculi: nec qd testator fuit sui iure et sane mētis pariter dicerem⁹ qd esset diuinare intelligēdo z ꝑsupponēdo qd ꝑdicta ibi interuenerint qd esset ridiculū. 9 † Quando enim iurislator vel doctor decidit vnā questionē presupponit alios terminos esse fm iuris dispositionem solū tangit ea que respiciunt dubiū de quo querit̄. Ita erat in casu. d. l. gallus. sceuola fuit cōsultus de institutiōe posthumi et nepotis non de institutione filij. ideo de filio nihil dicit. Nec obstat. d. l. fideicōmissa. §. hec verba. quia ibi filij nō sunt positi in cōditione sed in modo per illa verba vt possint ad filios perueni- 10 re. † Nā dictio vt sonat in modū vt per Bar. in. l. qbus diebus. §. termilius. ff. de cōdi. z demō. z. l. ij. de his que sub modo z modus inducit fideicōmissum nō conditio. d. l. j. et. ij. C. de his q̄ sub mo. ideo ille tex. loquitur in casu separato z separatorū nō est illatio. l. fi. de cal. z. l. naturaliter. §. nihil. cōmune. ff. de acq. pos. cū simili. licet ergo ibi inducat̄ fideicōmissum ex humanitate vltra vim verborum forte: q2 modus proprie nō inducit fideicōmissum vl' qa non est facta mētio mortis vel propter verbum possit nō dicit vt perueniat nō sequitur qd in terminis nostris idem dicendū sit cū sit lōge diuersitas verborū per predicta. Nec obstat. d. §. cum esset quia loquitur in ablatiuis absolutis licet cōditionez importent. Restat itaqz conclusio qd dicta Matthia non succedit in aliquo in hr̄ditate z bonis dicti Antonij aui paterni: nisi quaten⁹ ea bona reperit in hereditate Laurentij sui patris. z ꝑfecto cuz dictus Laurētius fecerit testamentū z titulo institutionis reliquerit cer- 11 tas res sue filie nō potest testamentū patris impugnare: † sz si dicta bona relicta nō ascendūt ad legitimā potest agere ad supplemētū legitime per qd remediū consequetur integrā suam. l. omnimodo. l. si qn̄. z. l. scimus. C. de inoffi. testa. et in auf. vt cū de app. 12 cog. §. ceterū. † Et de iure. C. sufficiebat aliquid relinqui quouis titulo vt dictis iuribus. z idē de iure primeuo autenticorū autētica nouissima. C. de inoffi. testa. sed per. §. aliud quoqz capl'm. in auf. vt cum de appel. cogno. fm cōmunē opi. fere ab oibus approbatā est innouatū qd requiritur aliqd relinqui iure institutionis: tamē non requiritur qd relinquatur tota legitima p. d. §. ceterū. Itaqz remanet clara cōclusio qd dicta Matthea pōt agere ad supplemētū legitime in bōis paternis si ex relictis eidē factis nō habet 13 tantūdē quantū ascendit legitima. † Et est aduertēdū ad funduz emphyteoticū: quia forte ille fundus non imputat̄ in legitimam fm ea que habētur. in. l. hmōi. §. fi. de leg. j. z q̄ Bar. in. l. iurisiurādi. §. si liberi. de ope. libe. z per Bald in. l. liberti liberteqz. de ope. lib. esset tn̄ animaduertēda natura dicte emphyteosis: qa tamen mihi non presupponitur. Nec circa hoc fiebat dubiū: ideo me nō 14 extēdo. † Sed deuenio ad bona materna circa que aduertenduz qd dicta donatio quasi omniū bonorū p quā non reseruatur legitima filie est inofficiosa. Ideo rescindēda per. l. titia. §. iperator. de leg. ij. et. l. si mater. z per totū. C. de inoffi. dot. tn̄ secus est con- 15 cludendum. † Nam donatio inofficiosa querelat̄ ad exemplū inofficiosi testamēti. Querela enim inofficiose donatiōis z querela inofficiose dotis fuerūt inducte ad exēplū querele inofficiosi testamenti. l. ij. l. si filius. l. cū donationib⁹. z. l. pe. z fi. C. eo. ti. z. l. vnica. C. de inoffi. dotib⁹. z fm formā querele inofficiosi testamēti dicta querela inofficiose donationis z inofficiose dotis intenduntur. l. j. C. de inoffi. dona. Ideo id qd facit cessare querelā inofficiosi testamenti cessare facit querelam inofficiose donatiōis aut inofficiose dotis: itaqz si quid reseruatur filio: licet minus legitima nō querelatur donatio sed agitur ad supplementū per. d. l. omnimodo. cū cōcordantijs prout voluerāt gl. i. ij. z vlti. opi. z Bar. Bal. Ang. et Raph. fulg. z cōmuniter oēs. in. d. l. j. C. de inoffi. dona. vbi gl. in prima opi. dicit qd hodie ꝯpetit querela z ius agēdi ad supple- 16 mentuz cōditio: sc3 ex dicta. l. omnimodo. † Scdo dicit qd hodie cessat querela vbi pōt agi ad supplemētuz ꝓut est qn̄ filie aliquid reseruatur: minus tamē legitima Bar. z Bal. z doct. cōmuniter 17 dicūt vtraqz opinionē procedere in casu suo. † Naz qnqz querela inofficiose donatiōis rescindit vsqz ad legitimā dūtaxat prout est quādo nō est inofficiosa re z cōsilio: z facta est vni filio quo casu cōmuniter oēs cōcordant. in. d. §. imperator. z in. l. si liqueat. et in l. si totas. C. de inoffi. dona. licet forte z al's sunt opi. et non refert quo ad propositū nostrū: et tūc ꝓcedit prima opi. gl. s. qd cōcurrāt remediū agendi ad supplemētū legitime z querela inofficiose donationis: quia vtrūqz remediū in idem tendit: qm̄ solum abuocat legitimā. Quādoqz reuocabat querela in totū donationē: z tūc si aliquid filio reseruatur cōpetit solum ius agēdi ad supplemētū et cessat querela. z habet locū scda opi. gl. fm eos. Ex quo resultat ꝙ omni casu vbi. s. filio aliquid reseruatur ipse fili⁹ vel filia nō abuocat a donatario nisi vsqz ad legitimā. Idcirco dicta filia nō poterit cōsequi ex bonis sue matris: nisi solam legitimā. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. lxvij.

1 ¶ Emphyteota an possit re emphyteotica priuari qa annuatim non soluit canonē licet facta fuerit vna solutio pro pluribus annis. et. nu. 12. per totum consi.
2 Predecessor nihil potest in preiudicium sui successoris.
3 Alienata vna ne particulari ex reb⁹ emphyteoticis nō requisito dn̄o an emphyteoticis rebus vel re alienata tātum possit emphyteota priuari. nu. 6. z. nu. 11.
4 Emphyteosis plurium rerum ex vno cōtractu si vna re male vtatur cadit ab omnibus.
5 Emphyteota pōt soluere annuū canonē pro plurib⁹ annis tn̄ nō est liberatus solutione decursorū tpe successoris illius cui soluit.
6 Emphyteosis successor qui rem ignorauit esse emphyteoticariaz si alienauerit excusat̄ vt nō cadat a iure emphyteotice rei. nu. 11.
7 Emphyteota rerū pluriū si male in vna tamen versatur et bene in alijs vt quia meliorauit an possit fieri cōpensatio vt nō possit cadere a iure emphyteosis. nu. 11.
8 Feudum extenditur ad emphyteosim vbi capitulū vel lex loquēs de feudo continet ius commune.
9 Argumentum de feudo ad emphyteosim valet in prohibitis.
10 Alienatio feudatario plurium rerū prohibita si vnam alienet ꝑdit tantum illam rem quam alienat.
11 Ignorantia probalis excusat a pena z culpa.
13 Syndici factum reputatur factum monasterij.
14 Possessio. xl. annorū causat vtile dn̄ium etiā in re emphyteotica.
15 Emphyteotica res data intelligitur ad meliorandum.
16 Emphyteota qui rem alienat illicite perdit rem z precium.

¶ Consilium. lxvij.

Dominus Ioānes baptista caccialup⁹ cōsuluit qd 1 † si emphyteota soluit rectori ecclesie qui sibi cōcessit rem in emphyteosim canonē pro pluribus annis: licet tempore successoris non soluerit pet biēnium non cadit a iure suo si durabat adhuc tempus prime solu- 2 tionis. † Circa primuz pro ecclesia allegat ꝙ nō valuit illa prima solutio facta pro pluribus annis: quia debet annuatim solui. Et maxime predecessori in preiudicium successoris per ea que habentur. in. l. fi. C. ne prela. vices suas. z in. c. fi. de pecu. cleri. z in. l. si qs domum. §. j. ff. loca. z plene per Franciscū de rampo. inter consilia 3 Calde. in titu. de loca. consi. vij. † Itē scdo dicit qd si alienata fuerunt aliqua ex bonis simul in emphyteosim cōcessis cōtra cōuentionem z cōtra. l. fi. C. de iure emphy. z forte alienata fuerūt: tamē per heredem primi emphyteote vt allodiaria cōtra tex. in auf. qui rem. C. de sacrosan. eccle. z cōtra ea que dicit Bal. in. l. ediē. C. loca. 4 versi. quid si nō destruxit: † sed vendidit vt proprietari⁹. vbi dicit qd vendēdo dicitur male versatus respectu cōtractus: qa fecit cōtra naturam cōtractus. l. fi. C. de acqui. pos. ideo potest expelli fm Nico. de mat. fm eum qui idē videtur velle. in. l. si qs cōductionis. in. ij. col. dum se remittit ad. d. l. eden. z dn̄ allegat. d. l. fi. et ideo videatur qd alienās amiserit omnia bona simul ꝯcessa quasi sit vna cōcessio emphyteosis propter vnā cōceptiōem et vnam annuam pensionē per no. per Richar. ma. Oldra. z Bal. in. l. cum eiusdem. ff. de edili. edic. vbi colligunt. arg. qd si emphyteota pluriū rerū ex vno cōtractu vna re male vtatur qd cadat ab omnibus: quia vna 5 est emphyteosis. † Contrariū cōludit qd est aliquale dubiū an possit cogi quis recipere canonem pro pluribus annis: naz Dy. in. l. eū qui. ff. de annuis lega. voluit qd emphyteote liceat soluere pro annis. xxx. put z aliqui alij moderni z antiqui tenuerūt vt refert Cy. in. l. ij. q. vlti. C. de iure emphy. licet ipse post Ioā. de blonosco qd dn̄s non teneatur recipere. et idem videtur velle Specu. in titu.

de loca. versi. xxxiij. licet in precedēti versi. videatur sensisse cōtrarium. Item Bar. in. d. l. eum qui idem. licet limitet vt ibi per eum. idē q̄ Cy. tenet post Gui. Bal. in. l. plures apochis. C. de fide istr. in. d. l. ij. z in. l. filiusfami. §. diuus. vbi formaliter loquitur de abbate monasterij ex dictis Jo. and. in addi. Specu. sup dicto versicu. xxxiij. colligitur q̄ aliud est querere vtrū cogatur recipere p plur bus annis sup quo disputant docto. aliud est q̄rere vtrum possit recipere: ita q̄ soluēs liberetur: z allegat Dy. in. d. l. eū qui de an. leg. tenuisse q̄ liberetur cum quo ipse Jo. and. videt̄ trāsire. Ego subdo q̄ posito q̄ successor in ecclesia possit petere censum decursum suo tempore quasi nō potuerit predecessor preiudicare iuxta no. in. d. c. fi. ne prela. vi. suas z per Franciscum de rampo. in p̄alle gato consi. q̄d tamē nō est omnino expeditū: vt patet ex p̄missis: z posito q̄ dictus emphyteota nō sit liberatus per solutionē annorum decursorū tempore successoris factaz predecessori: tñ neminem inueni dicentem q̄ quasi cessauerit ceciderit a iure suo: z per consequens illa solutio anticipata in nihilo iuuerit eum. nec credo q̄ aliqs doct. mature considerās illud diceret p̄sertim in homine iure ignaro qui soluerit abbati pro monasterio cum sit idē monasterium idem capitulū: z agatur ex vtilitate monasterij. nō autez abbatis z de cañ. recognitiuo parue vtilitatis. videlz duorū pariū caponū singulis annis: z bene cōsideretur determinatio Bar. p̄missa: nam vt dicere solebat Oldra. z est sententia philosophi qui modicū transgreditur nō vituperatur. l. q̄uis. de cōdi. z demon. et per Bal. in. l. eum qui. §. in popularib⁹. ff. de iureiurā. z in multis aliis locis. quare ɔcludo: q̄d ex isto primo capite nō inciderit in cōmissum. † Trāseamus ad scdm caput q̄ prima facie videtur dure digestionis vt premissa indicāt sed profecto mature cogitādo res nō videtur ita anxia. Et in primis premitto q̄ si ɔtigerit emphyteotam verū multarū rez alienasse aliquas vt suas quas putabat suas cum essent emphyteotice propterea nō cadit a iure nec incidit in cōmissum imo excusatur ex dicta ignorantia facti nisi dñs probauerit scientiā tex. z Bal. in. c. j. §. si vasallus. el. ij. si de feu. fuerit cōtrouersia inter domi. z agna. q̄d est bene notādum. Secūdo premitto q̄ si ecclesia ɔcessit titio in emphyteosim omnia que pater eius habuit z possedit in tali loco. titius aūt lōgissimo tēpore iam decurso. dicit q̄ omnia que habes nō fuerunt paterna: z ideo nec ab ecclesia cōcessa fuerūt quid in dubio sit dicendū. speculator eo. titu. de loca. §. nūc aliqua. versi. lxxvj. sentit pro ecclesia. Bal. ibi in addi. sentit q̄ ecclesia habeat probare p̄pter incertitudinem vt ibi latius. † Tertio premitto q̄ licet emphyteota plurima rerū sit male vsus aliqua ex illis: si tamē meliorauit in alia parte fit cōpēsatio cessante dolo. ff. de nego. gest. l. si negotia. z. l. de illo. ff. pro. so. f̄m Bal. post Nico. de matarel. i. d. l. edē. C. loca. in. vj. col. † Quarto premitto vnā regulaz infallibilē q̄ vbi capitulū vel lex loquēs de feudo ɔtinet ius cōmune extenditur ad emphyteosim: vt not. Bal. singulariter. in. c. j. §. quid ergo. de inuesti. de re. ali. fac. in vsi. feu. idem sentit Bar. in. l. iureiurā. §. si liberi. in prin. ff. de ope. libe. † Quinto premitto q̄ in prohibitis valet argumentatio de feudo ad emphyteosim. Sed in premissis nō est bonū. arg. regulariter de feudo q̄d nititur ex gratia ad emphyteosim. f̄m Bal. no. in. c. j. in princi. in. iij. col. qui feu. dare possunt ex cuius dictis moderniores inserunt q̄d dixi. † Sexto premitto q̄ si feudatari⁹ cui est interdicta alienatio rerū feudaliū: vt in titu. de prohi. feu. alie. per Fede. z in ti. de prohi. feu. alie. per lota. rem aliquā feudalem alienauerit sine licētia dñi. Illaz tantū perdit: nō aūt omnes alias res feudales: licet vna z eadē feudi cōcessione inclusas. casus est. in. c. vnico. de vasallo qui cōtra consti. lota. bona. alie. ibi si totū: totū perdet. z si partē: partez perdet: z sic gl. ibi colligit q̄ nemo est puniēdus vltra quā deliquerit: vt. C. de penis. sancimus. z. l. paul⁹. ff. ad leg. fal. z. l. heres. de his qui. vt indi. z ita determinat gl. ordi. in. c. imperia. de prohi. feu. alie. per Fede. §. callidis sup verbo amittat. idē sequūtur cañ. in. c. ij. de feu. post Joā. an. ibi. in nouella. idē voluit Bal. in. d. c. j. de vasallo qui cōtra cōsti. lota. l. q̄ hodie indistincte de eqtate cañ. vbicq̄ seruetur decisio. d. c. vnici. volētis q̄ q̄ñ aliena uit partē solum partem amittat. idem voluit Jaco. de Ardizo. in summa feu. z hoc tenent cōmuniter doct. licet Pe. de ceruotis voluerit q̄ perdat totū. per tex. in. d. c. imperialē. in prin. z Bal. in. c. j. qualiter po. olim feu. alie. §. j. fatēdo q̄ per. d. tex. si vasallus vēdat cespitem vnū terre de feudo q̄ perdat totū. subdit tamē etiam ibi Bal. q̄ in terris eccle. de equitate cañ. est obseruantia vt solū amittat partē alienatā per no. per Jo. and. vbi. s. in nouella. idē tenuit glo. in. c. j. q̄ fuit prima causa be. amit in. §. illis. z. §. deniq̄. et Bal. etiā sequitur. in. c. j. §. aut si libellario. quib. mo. feu. amit. et Jo. an. in addi. Spe. in ti. de feu. super rubri. versi. liiij. z p̄cise hanc opi. firmat Jac. aluarot. in dictis cap̄lis feu. allegatis. z in. d. c. j. que fuit pri. causa bene. amit. §. deniq̄. cōclusione. xxxij. † Istis p̄missis q̄ multū puto facere ad rem nostram dico q̄ aut dict⁹ emphyteota in nullā penā incidit quādo aliqua p̄babilis ignorantia facti eū excusaret: aut si incidit: quia sciēter alienauerit partē: puta aliqua ex dictis bonis emphyteoticis nec possit se excusare: dico q̄ soluz incidit in cōmissum pro bonis alienatis. nō aūt pro alijs vt dictis iuribus et autoritatibus. sum⁹ enim in casu in quo puto optimā argumentationem de feudo ad emphyteosim p ea que p̄misi non ob. que dixit Bal. in. d. l. eiusdē. dñ allegat. l. fi. C. de acqui. pos. q̄r animus istius nō fuit interuertere de quo loquitur. d. l. fi. p̄terea in alia parte fuit facta melioratio igitur fiat cōpensatio vt per eūdē Bal. in. d. l. edē preterea possum⁹ dicere q̄ illa decisio. Bal. in. d. l. adē. z in. d. l. cum eiusdē iuris nō p̄batur: z est cōtra p̄missa iura: z premissas doctrinas. z q̄ loquatur in deterioratione p̄pria non autē in alienatiōe in qua habemus decisiones magis proximas. nec ob. nobis vnitas cōtractus asserta z vnitas cañ. quā vident̄ in illo casu deteriorationē ponderare Ric. Oldra. z Bal. in. d. l. cum eiusdē. quia illa vnitas nō debet esse causa vt peregre trāsgrediat̄ suos limites cōtra ea que supradicta sunt in fauorē monasterij q̄d pretēdit in hoc causam lucratiuā. i. penam. iuxta no. p Bart. in. l. meuius. §. duobus. de leg. ij. nō sic forte in puris terminis. d. l. cuz eiusdē quādo alia ratione ageretur de resolutione cōtractus put vult Bar. in. d. l. scire debemus. propter diuersitatē rationis. Itē in illa materia feudali q̄ fraternizat in isto casu: cū nostra emphyteotica erat vnitas concessionis gratuite feudi. z propterea tanto maior fuit ingratitudo: z tamē pena nō excedit partē alienatā nec magis debet censeri indiuiduū in casu nostro q̄ in illo feudali cōtento amissione partis. Nō ob. l. ij. in fi. C. de iure. emphy. nec ɔtrauentio emphyteotice cōuentionis: q̄r ibi dicitur si dicta bona alienauerit: z sic omnia cadēt a iure q̄d fateor. Sed si partē alienauerit partē perdat: vt. l. falsa. §. fi. de cōdi. z demō. z dictis iuribus. bñ faciunt que habent̄ in. l. si plures. C. de cōdi. inser. itē. l. in ambiguis. ff. de regu. iur. cum simi. nec silebo q̄ dictus abbas erga beneficiū: erga monasteriū q̄d recognouit in dñm cū potuisset declinare deberet esse beneficus nō durus z onerosus. l. sed. z. si lege. §. cōsuluit. ff. de peti. heredi. cum similibus multis. Laus deo.

¶ Subscriptio mea.

Repetito nomine Jesu Christi. ¶ † Placet mihi Petrophili. de corneo cōclusio supra facta p famosissimū legū doctorē dñm Joānē baptistā patrē z dñm meū. vcz q̄ ex neutro capite possit monasteriū aspirare ad dicta bona nō alienata. vcz neq̄ ex capite canonis nō soluti neq̄ ex capite alienatiōis. Et circa primū similis casus anno ꝓximo fuit ꝓposit⁹ in almo nostro collegio Perusino doctoꝝ vtriusq̄ iuris: q̄r emphyteota soluerat vni ep̄o canonē p multis annis z successor volebat res emphyteoticas auferre rōne canonis annuatim non soluti: z cōsuluit collegiū nostrū q̄ illa vnica solutio canōis releuaret. Et animaduerto q̄ syndic⁹ ecclesie refirmauit et verisimiliter syndico fuit facta solutio: q̄r ita solet fieri potius q̄ p̄lato hmōi. s. canonū pro rebus emphyteoticis que minime z multe solent esse: ita q̄ cōmuniter deputatur per monasterium aliquis syndicus q̄ hmōi emphyteoticas pensiones reciperet z innuitur in puncto in quo deducitur mors syndici: z tunc cessaret illa obiectio de morte prelati vtrū eius factuz arctet successorē. † factū eñ syndici reputatur factū monasterij. l. item eoruz. §. si decuriones. ff. quod cuiusq̄ vniuer. no. z regula qui per aliū facit. in. vj. z q̄d est fortius innuitur q̄ ille idem syndicus qui fecit refirmā fuit qui recepit solutionem: ita q̄ fortius potuit ei solui ar. l. q̄d seruus. ff. depositi. z. l. q̄d seruus. ff. de solu. † Caueat aūt abbas ne volēdo vti minima subtilitate z rigorositate preiudicet monastario p̄bendo causam aduersarijs retorquēdi questionē dominij: z per cōsequens de non iure monasterij. Nam in themate presupponitur quod eorum autores titu. z bona fide possederūt per. xl. annos: z sic p̄scripserunt z cōsequenter quesiuerūt vtile dominiū nec refirma illa transfert dñium in ecclesiā cum nō adsit causa transferendi dominiū: iō ficta traditio nō transfert dominiū. l. nunq̄ nuda. ff. de acqui. rerū domi. maxime quia refirma illa fuit facta tanq̄ de re ipsi⁹ monasterij: z sic si tradita fuisset ipsi monasterio nō fuisset in eum transfatū dñiuz per. l. iij. §. subtilius. ff. de cōdi. ob cau. hinc videmus q̄ per conductionem rei sue non transfertur dominiū in locantē: imo locatio euanescit: z sic si monasteriuz vellet rem vendicare posset possessor obijcere de dñio ipsius possessoris: z similiter si vellet p̄pria autoritate expellere posset obsistere. Et si opponatur de. l. si quis cōductionis. videtur posse dici q̄ q̄ñ agitur ad obseruantiā contractus vt scz restituatur res finita cōductione f̄m cōuentionē. Non autē loquitur q̄ñ in penā legalem cōtractus rescinditur. non tamē hoc determino nec est p̄sentis discussionis: q̄m nō refertur questio dominij. non aūt videtur q̄ obstet nō solutio canonis per aducta. s. vna cum dictis dñi consulētis: nec etiam videtur q̄ iuuet̄ abbas vigore alienationis facte per ipsos heredes saltē quo ad bona nō alienata licet enim Old. Ray. z Bal. in. l. cū eiusdē. de. edili. edic. trahant illā legē ad emphyteotam male vtentē loquunt̄ argumētatiue nō decidendo. † Item non videtur eadē ratio in alienante prout in male vtēte: nam emphyteosis datur ad meliorandā: ideo meliorationes appellantur emphyteoses. l. ij. et fi. C. de iure emphy. si itaq̄ deteriorauit contra naturam emphyteosis sed non alienare

alienare: non videtur ita de natura cōtractus: ideo magis videt peccare in emphyteosi ille qui male vtitur deteriorādo q̄ ille qui alienat. Preterea videtur qd arg. illud non procedat q2 in d. l. cū eiusdē redhibitio fit recepto p̄cio. emptor aūt forte nō vult partez precij recipere et partē rerū: quia forte nō emisset vnā rez sine alia sed in emphyteosi gratis ꝯcessa cessat dicta ratio: q2 verisimiliter emphiteota vnā rem sine alia verisimiliter recepisset saltē gratis maxime cum sint separate nō habentes idem officiū prout ponde

16 ratur. in d. l. cum eiusdē. † Insup in illa lege nō imponitur pena: sed res reducitur ad pristinū statū at emphyteota qui illicite alie nauit perdit rem emphyteoticā z non recuperat p̄ciū si qd expē- dit: ideo pena ista restringi debet longe magis q̄ termini. d. l. cuz eiusdē. arg. c. in penis. de regu. iur. in vi. z l. si preses. z l. interpta- tione. ff. de penis. ideo cū casus sint valde separati z separatas ha beant rationes de vno in alterū nō infertur. l. fi. de cal. l. si marit9. C. de dona. inter virū. z possumus dicere qd nihil cōmune put, di cit al's iurecōsultus. in. l. naturaliter. §. nihil cōmune. ff. de acqrē. pos. z eadē ratio militat in feudo in quo feudatarius pluriū rerū si vnā alienat contra iuris prohibitionē illam amittit nō al's put deducit p̄ratus dñs consulēs probās q̄ de feudo ad emphyteo- sim p̄cedit arg. prout vult gl. in. c. j. in prin. an fili9 vl'agna. in vsi- bus feud. z ibi Bal. col. vj. vers. querit gl. multū notāter vbi inter cetera formaliter dicit idē ergo iure est in emphyteoticis. z feuda libus quā gl. tene mēti sil'r de feudo ad emphyteosim arguit bal. in aut. si q̄s ruinas. C. de sa. san. ecc. z sil'r Bar. in. l. si mihi z titio. de verb. obli. ideo alienatio illa nō p̄iudicat in alijs rebus nō alie- natis z lōge p̄ualet hoc arg. argumēto qd formāt Bal. z alij pal legati ex. d. l. cum eiusdē. remanet ergo conclusio dñi consulentis. Laus deo.

¶ Summariū super consilio. lxviij.

1 ¶ Fama quādo per testes p̄bata legitime dicatur vt inqsitio et snīa teneat quarū fundamentū est publica vox z fama. p totū.
2 Testi deponēti de auditu est necesse deponere qd audiuit publice a maiori hominū pte cui nō sufficit dicere qd audiuit. nu. 5. z 6.
3 Populus non dicuntur omnes singulariter congregati.
4 Ad esse fame nō requiritur q̄ populus dicat sed qd maior homi- nū pars separatim ita fatetur.
6 Testis deponens qd audiuit a maiori hominū parte notitiā ha- bentium talis dictio habentiū refertur ad tempus quo audiuit.
7 Mens disponentis ex prefationibus demonstratur.
8 Delegatus a latere vel gubernator nō pōt aliquid cōtra ius cōe.
9 Testes examinati sup fama vel indicijs pte nō citata nec p̄bant.

¶ Consilium. lxviij.

Repetito noīe Iesuchristi

1 ¶ † Aliquandiu post consiliū redditū pro parte cu- rie seu alia parte aduersa adducitur contra inquisitos qd imo inquisitio z snīa inde secuta fuerunt z sunt valide z iuste. Nam ostenduntur attestationes quatuor testium qui dicuntur probare fama: nam deponunt q̄ erat publica vox z fama. Item nōnullos testes qui deponūt super fuga ser Iacobi: ideo dicūt q̄ precedēte probatione fame potuit procedi ad inquisitionem z ra tione cōtumacie ad sententiā condemnatoriā z per hec conatur cōfutare magnam partē adductorū pro fundamētis partis inq- site: tamē si diligenter animaduertātur dicte attestatiōes nō rele uant in aliquo dictā inquisitionē aut sententiaz inde secutā. statu tum enī requirit q̄ fama p̄betur per quatuor testes fide dignos qui sui dicti z scientie causam reddāt vt statuto exprimitur. Sed neuter ex dictis testibus reddit idoneā causaz scientie vt deducā: ideo nedum q̄ quatuor testes probauerint famā etiā si fuissent rite recepti et nihil repetiti secus dicerent. Sed nec vnus deponit concludenter sup fama. Nam super hoc deposuisse deducitur an te formationē inquisitionis ser Petrū pacis Ioannez ambascia Frācīscū de burgusellis dñm Ioannē comitē z Paulū gocij al's Andree. capiam singulariter quēlibet. et primo dictū ser Petri qui deponit q̄ est publica vox z fama q̄ dictū homicidiū fuit p- petratum cum cōsilio z fauore dicti ser Iacobi: z ita a maiori p- te hominū de p̄dictis notitiā habentiū dici audiuit in causa scien

2 tie dixit: vt. s. qa vidit audiuit z interfuit. † Iste quidē testis non probat ex pluribus. pmo quia nō deponit q̄ audiuerit a maiori parte hominū loci vbi fama exigitur prout reqritur vt fama p̄be tur prout notabiliter voluit Barto. in. l. de minore. §. tormēta. de questi. z in. l. testium. §. eius quoqz. ff. de testi. et Ang. in. l. iij. ff. ad mace. z Bal. in addi. Spec. in titu. de sententia. xxiij. col. z cōmu- niter tenetur prout dicit Imo. idem tenēs. in. l. heredes palam. in prin. ff. de testa. z licet nōnulli insurgant ꝯtra Bar. in casu quo lo quitur Bar. scz quando testis deponit q̄ est publica vox z fama et interrogat9 in causa sciētie deponit publice dici assignātes pro ratiōe: quia ratio debet adaptari ad dictū z exponi publice. i. po- pulice. Tamen est impropriatio verborū: z in teste qui dz conclu denter deponere z cuius dictū interpretatur cōtra producentē di cta ratio non videtur attendenda: et dato q̄ exponeret populice potuit vn9 solus dicere coraz populo: et hoc respectu populice: z

3 tamen nō erit fama. † Item populice aliquid fit quando fit a po- pulo simul cōgregato: nā omnes de populo singulariter cōside- rati non sunt populus iuxta ea que habetur. in. l. intātū. §. vniuer- sitatis. ff. de rerū diui. z. l. sz si hac. §. q manumittit. de in ius voc.

4 † Et ad esse fame nō reqritur q̄ populus dicat: sed q̄ maior pars hominū populi etiā separatim loquētes vt omnes fatētur: z tamē tūc nō populice dicitur: ideo dictū Bart. videtur verius: z de fa- cto obtinui aduersus. d. Benedictū capram in causa eius p̄pria.

5 † Insuper clarius hoc videtur dicendum in casu nostro in quo in redditiōe cause nō dicit qd audiuit publice dici nō ponit illud pu blice. Nec reperio quēpiam dicere qd si testis deponit qd est publi ca vox z fama: z interrogatus in causa sciētie dicat: quia audiuit dicit qd sit legitima causa sciētie: sed docto. tenētes contra Bar. loquuntur quādo in causa scientie dicit: quia audiuit publice dici

6 qd nō est dictū in casu nostro. † Nec sufficit. qd maior ps hominū in secreto aliquid dicant: sed qd publice dicāt probat: quia alias non esset publica vox z fama prout requirit ex forma statuti. licet enim s̄m diffinitionē quā Bar. dat fame nō requiratur qd publi- ce dicatur: tamē ipse diffinit famā. non autē publicam famaz. sta tutum autem nostrū requirit publicaz famā. potest aūt esse cōmu nis estimatio voce secretim mihi cōmunicata z non publice: z tūc nō erit publica fama. cum ergo solū deponat iste testis q̄ audiuit dici a maiori parte hominū de predictis notitiā habentiū ista lo- cutio verificat si quinqz habuerint notitiā de predictis z ipse au- diuerit a tribus: z tamē non esset fama z illud habētium refertur ad tēpus quo audiuit per. l. in delictis. §. si extrane9. ff. de noxa. et ipse testis forte audiuit tempore quo dictū homicidium non erat notū multis vel si notuz erat homicidiū nō erant note alie circū- stantie de quibus deposuerat ipse testis. Et ad que refertur illud plurale de predictis. Item Frācīscus de borgogellis min9 p̄bat: quia simpliciter dicit interrogatus in causa sciētie: quia vidit non dicit publice nec dicit a quot audiuit si audiuit ab vno verificat eius causa sciētie idcirco nihil probat. Paulus gocij al's Andree magis astringit: quia deponit q̄ audiuit a maiori parte hominū ciuitatis fani: tamē nō deponit q̄ audiuerit publice dici prout vi detur requiri ad hoc vt fama publica probetur. et sic vt militet sta tutum dñs Ioānes de nigusantibus deponit q̄ est publica vox et fama: z ita etiā audiuit publice dici a maiori parte hominū de dicto maleficio notitiā habētiū qd dict9 ser Iacob9 tenuerat ma- nus ad dictum maleficium iste laborat eo morbo quo prius. vcz quia dicit a maiori parte habētium notitiā de predicto maleficio. forte enim maxime tempore quo audiuit pauci habebāt notitiā. Itē iste testis deponit de fama obscure: nam ipse inquiritur q̄ te nuerat manus potest verificari si ipse vna cuz alijs interfecit. Itē si solum cōsilium si solum mādatū si solum fauorem si soluz dedit causam: quia soluit preciū profecto nō est consilium nec auxiliū sz causa delicti. Ideo dictū huius testis nō probat aliquod in specie ex capitibus in inquisitione cōprehensis. item Ioānes ambascia laborat morbo quo altj. s. quia in causa sciētie se restringit: qa au- diuit a maiori parte hominū habētium notitiā de dicto maleficio z morte dicti magistri Antonij. Nec videatur alicui dū dicta cō- futatio dicte probationis fame cōsiderato q̄ dicti testes sunt repe titi. Et deponunt se audiuisse a paucis. videlz ser Petr9 p̄dictus deponit se audiuisse a tribus vel quatuor psonis: z tamē deponit se credere qd popul9 fani sit in numero duorū milium: ita qd tres vel quatuor persone sunt q̄ minima pars hominū dicte ciuitatis. Item dñs Ioannes predict9 deponit se audiuisse dūtaxat semel a quodā de cuius nomine nō recordatur zc. Et qd suo iudicio po pulus fani est mille hominū z vltra: licet iste testis nō deponat di recto super ipsa publica fama z super deductis in inquisitione: tñ ex quo dicit semel dūtaxat audiuisse illud videt deponere qd nec aliud audiuit ad materiam circūferēs. Item dictus Paul9 An dree deponit se audiuisse a diuersis personis suo iudicio vltra nu merum. xxv. profecto si audiuisset a maiori parte hominum ciuita tis fani fuissent vltra. ccccc. verisimiliter fuisset plus q̄ cert9 qd au- diuisset vltra numerū. xxv. ita qd non fuisset opus adijcere suo iu- dicio z tanto fortius: quia interrogatus de tēpore deponit de tē- pore post ꝯmissum maleficiū. si enim ab vno dicebat ante initiatā inquisitionē quo tēpore primo loco deposuit verisimiliter dictuz fuisset quatuor post formatā inquisitionem: qm̄ res magis diuul gatur z causatur maior opi. in populo cum nō soleat inquiri sine fundamēto. Item dictus Ioānes de labastia deponit q̄ dictuz homicidiū cōmissum ipse testis fuit detentus per potestatem fani per vndecim dies vel circa: ita qd nō potuit audire cōtenta in arti culo. dicit tamē qd audiuit in palatio potestatis ab ipso potesta- te et eius officialibus qd ser Iacob9 aufugerat zc. qa dederat au xilium zc. ergo nō audiuit a maiori parte hominū ciuitatis fani. z lz Franciscus nō fuit repetitus: quia videbatur minus astringe re z licet posset instari super istis attestationibus repetitis: quod possint ad concordiā reduci cum primis attestationibus: quia sal tem duo nō dicunt qd non audiuerunt a plurib9. Et quicquid sit deprehēditur satis plane qd veritas fuit qd nō audiuerūt a tot q̄

resultaret publica famo et pro cōcordia potest probabiliter dici qd putabant esse maiorē partem hominū habētium notitiā de maleficio tēpore quo audiuerūt id de quo deponebāt itaqz non debet alicui videri nimia subtilitas dicta repulsio dictarū attestationū super fama publica facta apud potestatē ante formatā inquisitionem: qm̄ ex his satis clare deprehenditur veritas q vere non fuit probata fama publica ante initiatū processum quo fit q totus processus est nullus prout decidit per statutū dicte ciuitatis qd fuit deductū in alio cōsi. nō repeto cum nec alia inditia probatur maxime ante initiatū processuz. Statutū enim requirit q ante initiatam inquisitionē probetur p quatuor testes publica fama vl' alia inditia al's annullat processum et sententiā super eo ferēdā. alia aūt inditia nō probātur solū impingitur de fuga que nō est nisi vnuz inditium et statutū loquitur in plurali et nō erat tale inditiū q deberet mouere iudicē per ea que dicta sunt in suprascripto cōsilio attēto maxime q debilitabatur plurimū: quia per procuratorez dicti ser Jacobi et Carloni offerebatur probatio super innocētia predictorū suorum principaliū et fecit positiones quas intēdebat probare propter qd debilitabatur suspicio seu inditiū si quo laborabant dicti ser Jacobus et Carlonus: et maxime quia ser Jacobus non se absentauerat a ciuitate. Sed audito fortasse q quidā murmurabant aduersus eum se posuit in loco securo donec ostenderet suā innocentiā profecto ex illa cōparitione et oblatiōe de probādo illos articulos quilibet recti iudicii arbitraret qd attēta natura rei et sola sequestratione vt euitaret fortasse furiā: et pⁱmas impressiones se posuit in loco magis tuto q ex tali asserta fuga nō debebat moueri iudex ad inquirendū nō expectatis probationibus que offerebātur. Et maxīe attēta inimicitia quā habebat dictus ser Jacobus cum eo q homicidiū perpetrauit: ita q non est verisimile qd de tāto excessu se confidasset dictus ser Jacob⁹ cuz suo inimico: et licet tūc inimicitia nō cōstaret iudici: tamē offerebatur probatio: ideo debilitabatur inditiū si qd ortum erat ex illo accessu ad domum epi et credēdū est qd dn̄s potestas dedisset copiam inditiorū et expectasset probatiōes oblatas nisi quia emanauerat bulectinū gubernatoris qd demōstratur ex respōsiōe facta per potestatē requisitioni facte q daretur copia inditiorū ipse potestas respōdit q predicta nō intendebat admittere vigore bulectini habiti a gubernatore ec. Ex qua respōsione demōstrat q ipse potestas mouebatur potius ad inquirēdum vigore bulectini q ex eo quia inditia cum mouerint ad credendū maleficiū fuisse cōmissum per dictos ser Jacobū et Carlonuz ita q nō verificat statutum requirēs q precedēte inditio que verisimiliter monere deberent iudicem ad credulitatē et que eidem sufficiētia viderētur ad inquirendū coadiuuatur dicta consideratio: quia ipse potestas in prefatione inquisitionis asserit se inquirere ex speciali cōmissione dn̄i gubernatoris et deinde facit mētionem de fama et nō de aliis inditiis. Ex qbus demōstratur qd nō inquirebat ex eo: quia ex inditio fuge motus fuerit ad credulitatē. lz motus fuit ob famā publicam et vigore expresse cōmissionis. †Ex pfationibus aūt mens 7 disponētis demōstratur. l. fi. ff. de heredi. insti. cum cōcor. ideo fundamentum fuge nō est bonū ex premissis. Nec etiam fundamētū fame: quia nō probata per quatuor testes vt statutū pro solēnitate 8 requirit. †Nec releuat cōmissio gubernatoris: quia gubernator nō potest quicq rescribere cōtra ius cōmune etiā si esset legat⁹ de latere. arg. c. cum inferior. de maio. et obe. ad hec l. formā. C. de offi. prefec. preto. illirici iūcto. c. ij. de offi. lega. lib. vj. ita no. gl. communiter sing. in c. fi. de herети. lib. vj. et est glossella in vbo mandam⁹. in cle. sepe. de verb. signi. ita q nō potuit cōmittere q inqreret vbi de iure nō debebat inquiri. Ex his deducitur nullitas processus. Nec iuuatur si nonnulli testes pro parte camere postea in processu deponūt super fama: qa probatio postea facta nō releuat ex quo inquisitio nulla cum probatio debeat precedere inquisitionem ex forma statuti et insuper illi testes laborāt morbo quo primi: qm̄ dicunt audiuisse a maiori parte hominū habētiū notitiā de dicto maleficio inuitia etiam sentētie deducta fuit in alio cōsilio et est 9 aduertendū† q testes examinati super fama vel inditiis nō citata parte ante formatā inquisitionem nisi repetātur citata pte fidē non faciunt. l. si quādo. C. de testi. et c. ij. extra eo. titu. prout voluit Bar. in l. fi. ff. de questi. et in l. si quis. ff. de adul. et Sal. in l. fi. C. de questi. ideo dicti quatuor vel quinqz testes examinati añ formatam inquisitionem sup fama et inditiis circa merita cause repetiti non idem deponētes nihil probant: et per cōsequens nō obstātibus dictis attestationibus postea ostensis remanet conclusio supra facta in primo cōsilio. s. q partes iudicis sint inferendo sententiam pro parte dictorum inquisitorum. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. lxix.

¶ Donatio excessiua legitimā summaz de qua. in l. sancim⁹. C. de dona. an ex eo dicatur nō valere quia nō fuit insinuata stāte q sit iurata et sic q iuramētū tollat defectum. per totum cōsi. lxix.

1 ¶ Donatio excedens summam quingētorū aureorum est insinuanda vt valeat.
2 Donatio q nō excedit summā quingētorū aureorū nō insinuat.
3 Prohibitum vna via non permittitur alia.
4 Constitutiones esse non debent illusorie.
5 Juramentum dolo et fraude aduersarij factum non artat.
6 Cōtract⁹ corā iudice celebrat⁹ facit cessare dolū et fraudē. nu. 34.
7 Reipublice interest ne quis re sua male vtatur.
8 Solēnitatis requisitis a iure renūciari non potest. nu. 33.
9 Juramētū q̄uis liget nō tñ firmat contractū qui dolo alteri⁹ vitiatur
10 Juramento vt firmetur contractus tria requiruntur.
11 Juramenti absolutio de facili petita conceditur quādo iuramentum apponitur super actu qui vitiatur odio recipientis.
12 Juramentum non transit ad successores.
13 Juramētum nedum iure ca. iure ciuili ligat cōtrahentes sed etiā firmat contractum nullum.
14 Insinuatio donationis excedentis summam legitimā an requiratur vbi iuramentum interuenit. nu. seq. et 26.
15 Juramentum intelligitur rebus sic se habentibus.
16 Juramentū excludit nullitatē cōtractus ex causa de presenti secūdum tempus iuramēti secus si nullitas resultet ex causa superueniēte.
17 Equipollentiū est idem iudicium vel non refert quid ex equipollētibus fiat.
18 Libere verbum quid importet.
19 Geminata verba generalia inducūt dispositionez et trahunt ad ea que alias in verbis generalibus non comprehenderentur.
20 Ingratitudine q donatio reuocari nequeat intelligitur de p̄senti vel preterita non tamen futura. nu. seq.
21 Clausula quouis iure medio vel causa seu ingratitudine adiecta in cōtractu per quā promittitur nō cōtrauenire vllo tempore quali tercūqz intelligitur de presenti et nō futuro actu. nu. 20. et seq.
22 Uniuersale est quod nihil excludit.
23 Renunciās auxilio beneficio et fauori si competēti et cōpetituro quibus renunciare videatur. nu. seq.
24 Posset verbum est futuri modi idem competeret.
25 Infinitiui natura est apte nata trahi ad omne tempus.
26 Juramētū firmat contractū iure ciuili inualidū. nu. 27. nō obstāte clausula qd vna via prohibet censet alia prohibitū. nu. 30. vsqz ad fi. cōsi.
28 Donatio non dicitur magna lesio qz ad nobilitatē animi spectat.
29 Juramenti vim nō impedit lesio dum tamē dolum nō includat.
30 Jurans absqz causa dicitur in culpa.
31 Malis duobus cōcurrentibus minus est eligendum.
32 Confessio recepti spe future numerationis nō preiudicat si infra biennium opponatur exceptio rei non numerate.
33 Juramentum non impedit cōtractum firmare publica vtilitas.
34 Solēnitates sunt a iure inducte vt fraudes cessent.
35 Alienatio rerū immobiliū minoris lz iure nō valeat absqz decreto tamen iuramento firmata valet.
36 Legatū rei aliene cum iuramento vel pena valet vt heredes legātis ad id teneantur.
37 Casu fortuito nemo excusatur quādo culpa precessit casum.
38 Pena non potest excusari difficultate.
39 Pena promissa per donatorem in cōtractu donationis cum iuramento casu quo venerit contra donationem q peti possit in foro conscientie si fuerit cōtrauenerit donator. vsqz ad fi. consi.

¶ Consilium. lxix.

In nomine dn̄i nostri Jesu Christi. ¶ †De duobus queritur in hac cōsultatio 1 ne primo an agi possit ad rem donatam. secundo an pena sit commissa circa primum presupposito q donatio excedat legitimam summā de qua. in l. sancimus. et in l. si quis pro redemptione. §. fi. C. de dona. presupponitur q non est facta insinuatio. Ideo videt q donatio quatenus excedit legitimā summaz: et sic 2 quingentorum aureorum donatio nō valeat per dicta iura. †vsqz enim ad legitimā summā donatio nō vitiatur propter defectū insinuationis: vt. d. l. sancim⁹. §. finaū amplioris summe. et. d. §. fi. dicte. l. si quis pro redemptione. et clarū foret si nō interuenisset iuramentū. dubium autē resultat vtrum iuramētuz firmet donationē al's inualidā propter omissam insinuationem. videtur enim prima facie dicēdum q donatio propter defectū insinuationis inualida non firmetur iuramēto pluribus rationibus. et primo quia donare est perdere. l. filius. ff. de dona. vnde cum videatur apparere euidēs et clara lesio: ideo iuramentū nō videt discretū: et p cōsequēs videtur q nō obliget: qz nō videtur q habeat tres comites quos iuramētum requirit. s. veritatē iustitiam et iudiciū et discretionē vt ait Hieremias. c. iiij. ad hoc. extra. de iureiur. c. et si christus. et ca. 3 iurabunt. xxij. q. j. et ea. cau. q. ij. c. animaduertendū. †Secūdo quia prohibitū vna via nō debet alia via pmitti. l. scire oportet. §. oportet. ff. de excusa. tuto. in regula. cum quid vna via. in vj. igitur cum iura velint donationes deberi insinuari al's nō valeat nō videtur q debeant firmari per viam iuramēti: maxime cuz al's dispositio statuti posset effici elusoria cū facile sit iuramētū apponi in instru 4 mento prout et apponi solet† nec debet cōstitutio reddi elusoria. arg. c. cōmissa. de elec. lib. vj. et. c. si papa. de priui. eo. lib. et l. si pretor. in prin.

5 In prin.ff.de iudi.† Tertio quia donatio sine insinuatione iuris suspecta de fraude.l.donatio sine.z.l.data opa.C.de dona.z iuramentum fraude vel dolo aduersarij emanatū nō artat.c.cum cōtingat in fi.de iureiur. Quarto quia eadē facilitate qua quis inducitur ad donandū inducitur eadē ad iurādū.ideo ea ratione qua non astringitur donatione videtur q̄d non astringatur iuramēto

6 arg.l.doli.ex.ij.diuersum.§.de dona.† Quinto quia videt̄ ob publicam vtilitatē inductū per metum z fraudē grauiter ledatur q̄d

7 corā iudice cessare presumitur.l.fi.ff.q̄d me.cau.z† q̄r interest reipublice ne q̄s re sua male vtatur.§.fi.insti.de his qui sunt sui vel alie. iur.prout has rationes pro hac parte adducit Saly.in.l.pe.C.de dona.z quidā allegat eum tenere hanc partē sed Jmo.in.c.cū contingat de iureiur.in antepe.char.recitat Saly.dicere q̄d quomodo

8 est dubia z q̄d relinquit cogitandum.† Sexto pro hac parte facit quia solēnitati insinuationis non pōt renūciari.prout voluit sim. vin.in.d.l.sancim⁹.q̄d z tenuit Bart.z Jmo.in.l.modestinus.de dona.z Bar.in.l.illud.C.de sacrosan.eccle.ideo put non potest renunciari ita nec possit per iuramentum tolli necessitas adhibendi dictam solēnitatem.videtur enim solēnitas insinuationis requisita nō fauore donātis quia tunc posset renūciari sed videtur inducta in odium donatarij suspecti de fraude:ideo ex hoc videtur nō

9 posse renunciari.† Septimo vbi cōtractus vitiatur propter odiuz alterius nō firmatur iuramēto licet iuramētū liget.c.significante.

10 de pigno.z tradit Bar.in.l.si quis pro eo.ff.de fideius.† Octauo ad hoc vt iuramentū firmet contractum precipue requirū tur tria. primo q̄d persona sit habilis seu habilitata per iuramentum.scd̄o q̄d generalis forma sit seruata.tertio q̄d nō sit facta super re prohibita.l.si quis inquilinos.§.fi.ff.de leg.j.z.l.nō dubiū.C.de legib⁹. que tria omnia non cōcurrunt in casu nostro:quia nō videtur cōcurrere scd̄m z tertiū merito zc.prout per hoc vltimū arg.hoc firmat Bal.in.l.illud.C.de sacrosan.eccle.qui hanc partez firmat in quodā suo cōsilio q̄ incipit certū est q̄d filia vbi cōcludit q̄ ex quo insinuatio est inuēta vt fraudibus obuietur.d.l.data opera q̄d nō sit necessaria absolutio a iuramento licet cautius z securi⁹ sit illaz impetrare f̄m eum in.d.consilio.z q̄ absolutio sit concedenda vi-

11 detur magis aperta fronte concedendum.† Quia quādo iuramētum apponitur sup actu qui vitiatur odio recipientis potest peti z concedi relaxatio iuramēti per.d.c.significante.et habetur in.c. j.z.c.debitores.de iureiuran.z firmant Barto.z Ange.in.d.l.si quis pro eo merito saltem petita absolutione iuramēti,possit do-

12 nator venire contra donationem.† Licet in casu nostro nō sit necessaria absolutio:quia iurans decessit z heredes nō ligātur iura

13 mento.c.veritatis.de iureiur.† z pro hac parte q̄ iuramentū non validet donationē non insinuatā videtur esse glo.in.c.j.§.item sacramēta puberū.de pace iura.firm.in vsibus feu.que videtur velle q̄d sit specialis in illo casu q̄d cōtractus inualidus firmet̄ iuramento si ip̄ale in illo casu.ergo in contrariū ius cōmune.l.j.ff.ad muni. z Fede.de senis in cōsi.cclxxj.incip.casus talis est statuto ciuitatis cauetur.put refert Pōta.in.l.modestinus.ff.de dona.q̄d z tenuerunt Guil.de cu.z Albe.de rosa.in.d.l.illud.z idē tenuit Pau.de cast.in duobus cōsilijs f̄m q̄ facit mentionē de primo incip.circa bona dñi Vberti:z dicitur idem cōsuluisse Ang.in cōsilio suo q̄d incipit pro parte negatiua.z Bal.in alio cōsilio suo q̄d incipit quidam masus.His tamē minime refragātibus contrariā sententiā arbitror iuri magis cōsentaneam.cōstat enī q̄d hmōi donatio potest seruari sine dispendio salutis eterne z ppterea iuramentū sup ea interpositū:ideo est seruandū per regulā tex.d.c.cum cōtingat. z.c.Quis.de pactis.in.vj.z.c.licet mulieres.de iureiur.eo.lib.z in dictis iuribus iuramentum non solū ligat:sed etiā firmat cōtractū prout omnes in eis firmāt.Ad idez text.z doct.in auf.sacramēta puberū.C.si aduersus vendi.Licet enim de iure ciuili ante.d.auf. iuramentū non firmaret cōtractus inualidos:tamē per.d.auf.contrarium disponitur i casu suo:z de iure canō.magis late idē disponitur:vt.d.c.cum cōtingat.z in.d.c.Quis.que quidē capitula.licet loquātur in casibus specialibus.tamen quia se fundant in ratiōe generali generaliter intelliguntur ab omnibus etiā extra suos casus idcirco licet ius cōmune vel municipale annullet donationem nō insinuatā:tamē illa videtur iuuari iuramento per.d.iura put z firmat Jo.and.in addi.specu.in titu.de instru.editio.§.porro. in vlti.additione per iura preallegata:z per ea que in eis habētur. Item quia donatio non insinuata non est ex toto prohibita:quia intra certā sūmā tenet.d.l.sancimus.z quia non habet perpetuaz causam prohibitionis.de.l.penul.C.de dona.f̄m euz quē videtur sequi Ponta.in cōsilio mihi in ordine.xxiiij.incipiē.pro decisione eorum hanc etiam partem videtur tenere Ange.in.d.l.sancimus dum in fi.se remittit ad no.per Joā.and.in.addi.specu.in titu.de. instru.edi.Et in anno.Mcccclxxij.apud Vrbinuz pro hac parte cōsuluit clarissimus doctor dñs Alexander Jmo.allegabat idez firmare Bal.in.d.c.cum cōtingat.viij.col.vbi dicit q̄ iuramentū firmat donationē non insinuatam:quia nō est cōtra tales mores cuius transgressio inducat peccatum.de alijs enim morib⁹ nō est curandum per id q̄d habetur.in.c.Quis.de pac.in.vj.Item adducebat q̄ idem cōsuluit in consi.xcij.incip.cum lis z subdebat p̄fatus cōsulēs quod ita vidit al's cōsultum per excellentes doctores maxime per.d.Joanē de anania q̄d dicebat q̄d ita viderat consultum per dñm Pacem de aliqua dicentē q̄d lz Bar.in.l.modestinus.in fi.ff.de dona.z in.d.l.si quis p eo nō decidat expresse hūc casum tamē ex dictis per eum in.d.l.si quis pro eo colligit̄ Bart. voluisse q̄ donatio firmetur iuramēto.z etiā dicebat q̄d dñs Petrus de vbaldis de perusio idē cōsuluerat z illi cōsilio dña Pacis se subscripserūt quasi omnes docto.bononiēses.maxime.d.Florianus de sancto Petro z dñs Joānes de Jmo.prout referebat p̄fatus Joannes de anania f̄m alexandrum predictū cui⁹ consilio se subscripsit famosissimus dñs Bal.de bartholinis mihi compatriota et pater quod in sua subscriptione allegabat pro hac parte Jo.and.vbi.s.Ang.cōsi.xcij.Fede.de senis cōsilio.cclxxvij.Bal. in cōsi incip.quidā nomine Jacobus de toscanella.item Jmo.in d.c.cum cōtingat.z Jmo.ibi in antepe.char.z in.xl.char.circa.vij. membrū.z Panor.ibi.z in.xxj.col.Itē dicebat se pluries vidisse consultum per dñm Joānē petrutij z dñm Benedictum caprum qui fuerūt docto.integerrimi iudicij.Item dicebat q̄ vidit cōsiliū dñi Mariani suzz.qui dicebat se vidisse bis consultū pro hac parte:z dicebat prefatus dñs Bald⁹ q̄d z ipse pluries cōsuluit:z ego

14 illi cōsilio me subscripsi z al's pluries p hac parte cōsului.† Aduertendum tamē est q̄d dicta opi.videtur intelligenda qñ est renūciatum insinuationi faciēde z iuratuz ex dictis per Fede.de senis in preallegato cōsilio quem quidā allegant pro cōtraria parte.dicit enim Fede.in dicto cōsi.incipien.casus talis est statuto ciuitatis:licet quidā ipsum in cōtrarium allegant.dicit enim Fede.in.d.cōsi. q̄ si ex forma statuti qlibet donatio debet insinuari vel registrari. intra sex mēses al's sit nulla z iuramētū simpliciter sit prestitū sup obseruatione donationis non cōfirmat donationē aduersus nul

15 litatem que causatur ex post facto.† Quia iuramentū intelligitur rebus sic se habētibus.c.quemadmodū.de iureiur.et in.c.cū inter p.gaufedi.de renūci.z facit.l.continu⁹.§.cum quis.de verbo.obli. Sed vbi iurans expresse iurasset seruare donationem.non ob.q̄d si postea nō insinuaretur tenet expresse p̄fatus doctor in fi.cōsilij q̄d donatio tunc cōfirmatur iuramento licet postea nō insinuaretur. Quis dictū statutū fundet se super ratiōe.d.l.data opera:z sic decidit casum nostrū vbi interuenit simile iuramentū de seruādo donationem z cōtrā eam nō veniendo non obstante defecta insinua

16 tionis a iure requisiti.† Et hoc idem voluit.d.Anto.in.d.c.cum cōtingat.dicēs prout eum refert Jmo.ibi.in.vij.mēbro principali q̄d iuramētum excludit nullitatē causatam ex causa de p̄senti f̄m tempus iuramēti:quia iuramentum tūc refertur ad illud tempus secus si nullitas resultet ex causa superueniēte ex post facto vt propter insinuationē non facta vel gabellam nō solutā ex forma statuti annullantis actum ex post facto.z idē sequitur ibi Jmo.f̄m quem.d.Anto.hoc limitat nisi tali statuto loquēti de insinuatione esset renūciatū cum iuramento:quia tūc donator nō posset venire contra donationē:nec etiam eius heredes vbi latius per eum quem sequitur Jmo.z hanc partē tenuit etiā Ang.in.l.penul.C. de dona.z est tutior pro anima:ideo videtur amplectēda.ar.l.sunt persone.ff.de religio.z sump.fune.z.c.veniens.de spō.Ideo dicet quispiā cum in casu nostro nō sit expresse renūciatum insinuatiōi future prefati docto.videlz Fede.Anto.Jmo.z Panor.volūt iuramentū nō firmare hāc donationē:z sic licet al's quādo fuisset renunciatum sit cōmunis opi.canonistarū q̄ iuramētū firmet donationem nō insinuatā:tamen q̄ non firmet qñ non est renunciatum videtur magis cōmunis opi.z legistarū z canonistaz q̄d iuramentum nō valeat.Sed respōdetur q̄ in casu nostro:licet non sit specialiter z specifice renunciatū inefficacie resultāti ex defectu insinuato:tamen videtur effectualiter z implicite renunciatum.et

17 sic factum equipollens.† Nec solet curari quid ex equipollētibus fiat.l.mulier.ff.ad trebel.l.si mater.C.de insti.z substi.sub cōdi.fac. cum simi.nam primo promisit pure libere z mere.Ex quo pure: ideo non sub cōditione si insinuabitur.Si enim non facta insinuatione nō teneretur exequi pure sed sub quedam conditione nec li-

18 bere.† Quia verbū libere importat q̄d sine aliqua solēnitate vt est tex.f̄m intellectū Hosti.in.c.j.de rescriptis.in antiquis cui satis videntur inherere ibi Floren.z Panor.ad idem.l.j.z.C.de sacrosan. eccle.ibi Bar.in.vi.q.z cōsequenter requiritur alterius factuz non censetur libere fieri glo.in verbo libere.in cle.dudū.de sepul.in.c.fi. de post.prela.in.c.ordinarij.de offi.ordi.lib.vj.in solēnitate autem requiritur factū iudicis z scribentis in actis:q: notari⁹ debet scribere de cōmissione iudicis vt dicit Bald.in.l.illud.C.de sacrosan. eccle.ideo nō pure mere z libere mādaretur executioni si non man

19 daretur nisi facta insinuatione.† Item antea p̄miserat non reuocare cessare infringere annihilare rūpere vel annullare nec aliquā ingratitudinis causam allegare vel aliā quacūqz rōnē z quocūqz modo allegare dicere vel obijcere vel aliqualiter opponere in iudicio vel extra q̄ verba vniuersalia geminata sine dubio important q̄ nō possit opponere q̄ nō sit insinuata cum vniuersale nihil excludat per iura vulgaria maxime geminata.l.balista.ad trebel.et

verba vniuersalia trahūtur etiam ad ea que al's in verbis generalibus nō cōprehenderentur: quia verisimiliter nō esset in specie cōcessurus ẜm theoricā Bar. in. l. si pluribus. de leg. ij. dū respondet. ad. l. obligatiōe generali. de pigno. nec potest restringi ad ea que tunc poterāt obijci: ꝛ sic nō potest subintelligi rebus sic se habēti-
20 bus in quo se fundant prefati doct. † ex quo inter cetera promisit nō reuocare ratione ingratitudinis nec ingratitudinē obijcere qđ intelligitur de ingratitudine futura. propter futurā enim ingratitudinem reuocatur donatio. l. fi. C. de reuo. dona. ita ꝙ sequēs vniuersalis clausula etiā si restringeretur ad similia cōprehēderet causam de futuro superuenientē prout videntur pfati doc. dicere qđ
21 sit causa insinuationis nō secute. de quo infra dicā. † Itē postea promisit nō cōtrauenire aliqua ratione iure modo vel causa: ꝛ sic nec ratione alicuius cause presentis nec future saltem que poterat probabiliter prouenire prout est insinuationis non facte: ꝛ sic cēseatur promisisse non contrauenire ratione insinuationis non fa-
22 cte † ꝛ qui signo vniuersali vtitur nihil excludit. l. iulianus. de leg. iij. ꝛ. c. solite. circa finē. de maio. ꝛ obe. cū simi. Et coadiuuant per illa verba. in fi. posita vllo vnꝙ tempore qualitercūqꝫ ꝛ quocunqꝫ modo qui quēlibet dici vel excogitari posset. tot enim geminationes verborum ad idem tendentiū magis influunt ꝛ magis operantur. c. ꝛ si christus. ꝛ qđ ibi habetur. de iureiuran. ꝛ in. l. balista. ff. ad trebel. ꝛ ꝙ per Bal. in verbo cassetur ꝛ irritetur. de pace cōstātie: et per Ang. in. l. si stichuꝫ. §. stipulatio. de verbo. obli. ꝛ in. l. iij. §. si furiosum. ff. de iure codi. ꝛ multa hmōi possent ad propositum
23 induci. † Item renunciauit auxilio beneficio ꝛ fauori si cōpetēti ꝛ cōpetituro prout credo velit dicere: licet in copia mihi trāmissa dicat cōpetenti et cōpetere tunc ille infinitiuus cōpetere nō haberet verbū a quo regatur salua ratione recti sermonis ꝓut salua esse
24 debet. l. plantius. de auro ꝛ argē. lega. † itaqꝫ deberet subintelligi verbū posset ꝙ solet in similibus renunciationib' apponi qđ verbum habet tractū in futurū. l. si ita quis. de leg. ij. Bar. in. l. si ita. de auro ꝛ arg. leg. Item forte deficit in copia vnum. t. forte dicit cōpeteret tunc etiam traheret ad futurum. l. si debitor. §. verisimile. de cōtrahē. emp. ꝛ in. l. cum certe. ff. de vino triti. ꝛ oleo leg. ꝛ no. Bar. circa clausulam codicillarem si diceret nō valeret in repeti. l. j. ff. de iure codi. ꝛ in auf. ex causa. C. de libe. prete. ꝛ doc ibi. ꝛ bal.
25 in. l. fi. C. de codicil. † Similr̄ ꝛ natura infinitiui est apta nata trahi ad omne tēpus: vt per gl. ꝛ docto. in. l. v. §. stipulatio. de ꝟb. ob. Item natura copule est addere. l. ea tamē adiectio. de leg. iij. ꝛ per Bal. in. l. gallus. §. etiam. de lib. ꝛ posth. ꝛ per ca. in. c. ij. de rescriptis. cum itaqꝫ premiserit de beneficijs et auxilijs cōpetentib' vt verba sequētia operētur intelligātur etiam de cōpetentib' de futuro: ꝛ sic nō intelligatur rebus sic se habētibus: qm̄ beneficiū tūc non cōpetens ꝛ postea cōsecuturum non potest esse nisi aliqđ de
26 nouo superueniat. † Et ideo iuramentū validet talē cōtractū non ob. defectu insinuationis ẜm opi. ꝓdictorū Fede. de senis. d. Ant. Flor. Imo. et Panor. insup videtur ꝙ licet qn̄ statutū disponeret ꝙ de quolibet contractu debeat solui gabella vel debeat insinuari intra tale tēpus quo elapso contractus annulletur posset ꝓcedere eorū ratio: ꝛ ideo eo casu intelligātur: tū in terminis iuris cōis quo disponitur simpliciter ꝙ donatio a qngētis aureis supra nō valeat profecto ab initio nō est insinuata nec lex prefigit terminū ad insinuandū post qđ velit ꝙ non valeat ꝛ si a principio peteretur executio vel implementū cōtractus donationis repelleretur ꝓut ex post facto. iura enim que annullant donationē non insinuatā nō distinguūt aliqđ tēpus itaqꝫ si a prin. valeret: ita et post annū et post bienniū et vltra: qđ tamen nemo attētaret fingit itaqꝫ ab initio pro non scripto ꝛ pro nō intellecto anteꝙ insinuatur vt probat tex. in. d. l. sancimus. ibi creditur qđ verbū credatur importat fictionē. l. conficiūtur. in prin. iuncta gl. de iure codi. ꝛ. l. retro creditur. ff. de cap. facta autē insinuatiōe remouetur illa fictio ita videntur procedere in hac parte iura nec video quomodo cēseatur res mutata: ita ꝙ illa tacita cōditio rebus sic se habētibus nō verificet. Nunc enim nō est insinuata nec tunc erat insinuata ita mihi videtur omnino dicendū: salua tamē meliori sentētia: licet etiā
27 si secus diceremus militaret aliud mediū supra positum. † Et lꝫ multi legiste teneant ꝙ iuramentū nō ꝓuideat aduersus inefficaciam resultantē ex insinuationis defectu ꝛ verū dicāt de iure ciuili tamē ca. cōmuniter tenent cōtrarium ꝛ procedit de iure ca. cui standū est in materia iuramēti per. c. licet mulieres. de iureiur. lib. vj. ꝛ p no. p Bar. ꝛ Bal. in. l. priuilegia. C. de sacrosan. eccle. ꝛ glo. in. c. ij. de arbi. lib. vj. et gl. in. c. possessor. de regu. iur. eod. libr. et per doct. in. c. fi. de ꝑscrip. in antiquis ꝛ in materia ca. credendū est potius canonistis ꝙ legistis. arg. notatorū per gl. in. c. vt veteruꝫ. ix.
28 dis. † Non enim ob. primū quia negatur ꝙ hmōi iuramētum sit indiscretū: et etiam negatur ꝙ donatio cēseatur magna lesio: naꝫ ad nobilitatē animi donatio spectat. c. j. de dona. ꝛ liberalitas que
29 cōmuniter versatur in dādo ascribitur munus virtutis. † ꝛ insup lesio nō impedit vim iuramenti dūmodo nō includat dolū vel faciat cessare cōsensuꝫ vt probatur aperte. in. c. j. ꝛ in. c. debitores. de iureiuran. ꝛ in. d. c. significāte. vbi iurans soluere vsuras artatur ad

obseruationē iuramenti. Ad hoc etiā quod no. gl. in. c. fi. de emp. et vendi. ꝛ que habentur. in. l. ij. C. de rescin. ven. vbi iurās seruare contractum nō habet beneficiū. d. l. ij. licet ledatur vltra dimidiaꝫ iusti precij: ideo iuramentū ratione lesiōis nō dicitur in discretū. in discretū autē videtur esse quādo emanat sine iudicio intellect' puta a mente capto vel impubere forte nō doli capace ꝓut dicit Imo. in. d. c. cum cōtingat. vel dicamus ꝙ debet esse discretū: qa
30 ex causa et cum deliberatiōe debet prestari: † adeo ꝙ iurās sine causa est in culpa. d. c. ꝛ si christ'. nec ob. scđa ratio adducta in cōtrarium: quia dicta regula ꝙ vna via ꝛc. nō vēdicat sibi locuꝫ vbi interuenit iuramentū: quia iuramētū validat cōtractū al's inualidum. d. c. cum cōtingat. ꝛ. d. auf. sacramēta puberū. ꝛ. d. c. ꝙuis. prout et tenet Imo. in. d. c. cum cōtingat. preterea illa regula militat in actu simpliciter prohibito: quia nō debet ꝑ viā indirectaꝫ cōcedi sed in casu nostro donatio nō est ꝓhibita sed inefficax sine virtute insinuationis: ideo nō sequitur simplex donatio est inefficax. ergo etiā iuuata robore iuramēti est efficax ꝓut al's nō infertur pupillus non obligatur. ergo adita autoritate tutoris vel decreto iudicis nō obligatur. Item testamentū regulariter sine debita solēnitate non valet. l. hac cōsultissima. C. de testa. tamē iuuata presentia principis valet nec est elusoria dispositio q̄ prouidet solum eo casu vbi nō interuenerit iuramentū: ꝛ licet dispositio secularis de facili possit eludi ꝑ appositionē iuramēti nō ꝓpterea receditur a virtute iuramenti. Nam pariter possumus ideꝫ dicere in terminis. d. c. cum cōtingat. ꝛ. d. c. ꝙuis. ꝙ cōtraria dispositio iuris ciuilis de facili redditur nulla siue elusoria: ꝛ tū id nō attenditur per dicta iura merito nec attēdatur in casu nostro ꝛ insup satis est amico de aliquibus prouideri. l. tutor. C. de neg. gest. nec ob. tertium: quia licet sit suspecta donatio non insinuata: tū ista suspitio nō est attēdenda per no. per glos. in. c. si vero. de iureiur. et arg. d. c. quāuis. licet eñ inducta sit solennitas insinuatiōis ne detur occasio malignandi et cōmittendi fraudes: nō tamē sequitur ꝙ cum insinuatione fraudes cessent et sine fraudes adsint: iō non tollitur virtus iuramēti: ꝛ maxime qa dicta ratio fraudis in vna donatione mille aureorū pariter se habet ad centū vel quingētos prout ad residuū: tamen ex forma iuris cōmunis vitiatur solū id quod excedit legitimā summā. d. l. sancim'. ꝛ prout supradictum est: merito patet ꝙ illa suspitio fraudis nō est ratio precisa nec est presumptio fraudis: licet sit suspitio: ideo nō debet veniri contra iuramētum: ꝙ certe est de se malū propter suspitionē fraudis cuꝫ fraus sit incerta iuxta illud euāgelij tene certū ꝛ dimitte incertuꝫ:
31 † et de duobus malis minus malum est eligēdū. l. j. ꝛ. ij. de carbo.
32 edic. ꝛ in. c. duo mala. xiij. distin. † Nec ob. quartū: qa dicta ratio non cōsideratur: vt patet. in. d. auf. sacramēta pube. ꝛ in. d. c. quāuis. et in. d. c. cum cōtingat. prout ꝛ dicit Imo. ibi sic ꝛ al's q cōfitetur se recepisse mutuū cēset intra bienniū cōfiteri spe future numerationis: ideo datur sibi exceptio nō numerate pecu. C. de nō nu. pe. quasi per totū. que cōpetit etiam si remittatur vel renūcietur exceptioni nō nu. pe. ea ratione: quia ea facilitate qua quis inducitur ad confitendū eadem facilitate inducitur ad renūciandum prout volūt Nico. de mata. Pe. Cy. ꝛ Bal. in. l. si ex cautiōe. eo. titu Unde secus est si renūciatio sit iuuata iuramēto ꝓut volunt Bar. ꝛ Ange. in. l. fi. C. de nō nu. pe. et Imo. in. d. c. cū contingat. in. vij. mēbro principali charta. xlij. et tamē potest ibi probabiliter dici ꝙ ea facilitate qua inducitur ad confitēdum ꝛ renūciandum inducitur ad iurandū ꝛ nihilominus iuramentum firmat renunciationem al's inualidā: ideo dicta ratio nō cōsideratur quo ad iu-
33 ramentū vt patet ex predictis. † Nec ob. quintū arg. in cōtrarium adductum: qꝛ si qua est illa publica vtilitas est vtilitas publica secūdario nō principaliter que vtilitas publica secūdario nō impedit iuramentū firmare cōtractū prout euidenter apparet. in. d. c. cum cōtingat iūcta. l. j. ff. solu. matri. ꝛ idem possumus dicere i terminis. d. auf. sacramēta pube. et. d. c. quis ꝙ iterest reipublice ꝙ minores vel filie nō male vtantur eorum substātia et nihilomin' id non attenditur ad impediendū virtutem iuramēti vt in eis patet: ꝛ ꝙ secūdaria publica vtilitas nō cōsideretur in hac materia iuramenti firmat Bar. in. d. l. si qs pro eo. et doct. cōmuniter oēs ibi. ꝛ in. d. cum cōtingat. cōstat enim ꝙ istud respicit principaliter cōmodum priuatū: quia incōmodū principaliter afficeret priuatum ꝛ fraus ipsa principaliter ꝓuato preiudicaret facit. l. ij. in fi. ꝛ ꝙ ibi per Bar. ff. ad muni. nec ob. sextū arg. quia nō sequitur non potest renūciari sine iuramēto. ergo iuramentū nihil operatur: nam et in terminis. d. auf. sacramenta pube. non posset pubes renunciare solēnitati decreti iudicis vel autoritatis curatoris: et tamen iuramentū validat cōtractum similiter in terminis dicti. c. cum cōtingat. ꝛ. d. c. quāuis. renūciatio nō validaret ꝯtractū et iuramentū validat: ad hoc etiam dicta. ñ. proxime circa renūciatio-
34 nem exceptionis non nu. pe. iuratā vel nō iuratam. † Nec ob. vij. arg. quia negari potest hanc solēnitatem esse inductā in odiū donatarij. nō enim donatarius meretur esse odio legi. nec lex aperit id induxisse in odiuꝫ donatarij: nec sequitur solēnites est inducta vt fraudes cessent ꝛ ob eaꝫ cām actus annullatur. ergo id disponit in odium:

in odium:nam videmus ꝙ solēnitas octo.vij.vel.v.testiū in vlti-
mis volūtatibꝰ est inducta vt fraudes cessent.l.hac cōsultissima.
C.qui testa.fa.pos.⁊ tamē nemo diceret eam solēnitatem esse īdu
ctam in odiū alicuius:ideo similiter negari pōt nullitatē resultan
tem ex defectu insinuationis esse inductā in odium donatarij non
insinuātis similiter ⁊ senatuscōsultū velle ianū videtur inductum
ne mulieres decipiātur.arg.l.ij.§.verba ibi deceptis ⁊ nō decipiē
tibus opitulātes.ff.ad velleia.⁊ tamē cōstat illud senatuscōsultuꝫ
esse inductū in fauorē mulierū probatur.in.l.qui exceptionē.ff.de
condi.inde.accedat ad predicta qđ not.Jo.and.in addi.Spec.in
titu.de instru.editio.§.porro.in addi.magna in questione vtrum
35 insinuationi possit renūciari.†Nec.viij.ar.adductū in contrarium
ob.quia negari potest ⁊ negandum est illa tria cessant in casu no-
stro.cōstat enim qđ persona est habilis ad donandū. Item gene
ralis forma pōt dici adhibita.nō enim omnia requisita etiā si al's
actus de se nō valet dicūtur esse de forma:adeo ꝙ actus nō firme
tur iuramēto:vt patet in terminis.d.auē.sacramēta pub.vbi licet
deficiat decretū iudicis ꝙ al's requiritur in alienatione bonorum
minoris.l.j.⁊quasi per totū.ff.de rebꝰ eorū.⁊ tamē ea cessante alie-
natio facta per minorē iuuatur iuramēto:vt.d.auē.sacramēta pu
be.non enim prohibetur donatio si nō insinuatur sed iniūgit̄ do-
nāti vel donatario ꝙ insinuet al's reddatur donatio nulla ⁊ ideo
dicta tria vidētur cōcurrere.nec ob.autoritates in cōtrariū addu
cte:quia ex predictis videtur posse dici ꝙ nō bene loquant̄: et qđ
sit standū autoritatibus cōtrarijs tanꝙ̄ iuuatis efficaciōribꝰ ra-
tionibus ⁊ iuribus.Et saltē procedat qū vel est renūciatū explici
te insinuationi vel implicite prout est in casu nostro per supradi-
36 cta.†Circa scđm quesitum dicendū arbitror:ꝙ licet forte legādo
dictam domum nō incidat in penam:qm̄ ⁊ res aliena legari pōt.
l.rem alienam.C.de legatis maxime heredis.l.si heredis seruꝰ.de
leg.j.⁊.l.vnū ex familia.§.si rem.de leg.ij.tamē heredes interpella
ti vt tradant seu dent dictam domū donatam incurrūt penam ex
quo promissa est si non seruaretur donatio ⁊ nō mādaretur execu
tioni pure mere ⁊ libere prout promisit.possent enim heredes rem
donatā ⁊ per eos forte ignoranter alienataꝫ redimere:⁊ sic dona
tionem executioni mādare:⁊ si dn̄s in quē alienata fuit nollet vē
dere non propterea euitaretur:quia talis difficultas fuit causata
culpa promissoris qui nō debuit legare heredibus dictā domū sꝫ
potius debebat instruere heredes ꝙ domū tenebantur dare dona
tario.diligēs enim homo;⁊ prudēs imo ⁊ quilibet cōmuniter non
legasset rem quā donauerat ⁊ erat sub vinculo iuramēti sua gra-
ui pena obligatus dare non aliter notificādo heredibus illa obli
gationem:⁊ licet illud legatum nō faceret cōmitti penā:quia non
promisit nō legare:tamē quia ex legato ⁊ non notificatiōe secuta
fuit alienatio propter quā alienationē secuta fuit difficultas vide
37 tur ꝙ ista difficultas causata fuerit culpa testatoris.†Et quando
culpa precedit casum ⁊ difficultatē casualis difficultas nō excu-
sat a cōmissiōe pene.l.ij.§.si quis tamen.ff.si quis cau.l.si vēdita.
ff.de rescin.vend.⁊.l.si vehēda.§.idē iure.in fi.ad.l.rhod.de iactu.
38 †Talis autē difficultas etiā si nō precesserit culpa nō excusat ab
obligatione principali:vt.l.cōtinuus.§.illud.de ver.obli.nec impe
dit exactionē saltem quo ad estimationē.l.non dubiū.ff.de leg.iij.
et.l.si domus.§.qui cōfitetur.de lega.j.⁊ no.Barto.⁊ Imo.in.d.
§.illud.si denegat implere vel redimendo vel prestādo estimatio-
nē incidet absqꝫ dubio i penā ⁊ pariter si opponet exceptionē nō
facte insinuationis ex quo promisit nihil obijcere sed pure mere ⁊
39 libere exequi ipsam donationē.†Et licet sint opi.an pena vltra ꝙ̄
intersit exigi possit:quia videtur ꝙ nō per.c.suā.de penis.⁊.c.fra
ternitas.xij.q.ij.tamē magis cōmunis opi.est ꝙ etiam de iure ca.
pena possit exigi vltra ꝙ̄ intersit:⁊ ita tenēdū arbitror per p̄dicta
in casu nostro cum simus in laicis.⁊ ad.d.c.suā dant̄ per doc. ibi
varij intellectus etiā in clericis ex quibus possunt varie responsio
nes dari quas causa breuitatis omitto.Satis est ꝙ non trahatur
ad laicos et predicta procedūt non solū in foro cōtentioso:sed etiā
in foro poli.Nam licet dicatur ꝙ pene nō debeātur in foro ꝯsciē-
tie.c.fraternitatis.ſm vnam lecturā.xij.q.ij.put ⁊ voluit.d. Ant.
in.d.c.suam ꝙ ⁊ tenent.d.Ant.Jo.de Imo.in.c.fi.de p̄scrip.et ex
hoc inferūt prefati doct.ꝙ sciens se obligatū ad penam prescribit
etiam de iure ca.cum nō peccet nolēdo illam soluere ſm eos.Ta-
men dicendum est qđ potest peti ⁊ exigi ⁊ exactā retineri cū bona
cōscientia etiam vltra ꝙ̄ in vero intersit:nam ex quo cōclusum est
ꝙ de iure canonico sunt exigibiles in foro fori:etiam qū appare-
ret ꝙ nō interesset intantū oportet fateri ꝙ nō sit cōtra consciē-
tiam illā exigere cum ius ca.non permittat que nutriūt peccatuꝫ.
c.qui omne.de prescrip.⁊.c.literas.versi.porro.de resti.spo.⁊ ideo
ꝙ fit lege ca.permittēte non est peccatū.xxiiij. q. iiij.c.qui peccat.
et ideo Archi.in ca.qm̄.xviij.dist.tenebat ꝙ pene in foro cōsciē-
tie possint exigi dicēs ad.d.c.fraternitatis.ꝙ loquitur de pfectio
ne ⁊ nō ex debito ⁊ hāc partē firmāt hosti.⁊ Jo.and. ⁊ doc.in.d.
c.dilecti.⁊.d.c.suā.maxime Panor.specifice.i.d.c.dilecti.⁊ Imo.
in.d.§.alteri.et in hanc opi.semper fui ⁊ solitus sum dicere in.d.§.
alteri non cōcordādo opi.ꝙ qui dicūt penas in foro cōscientie nō
esse debitas procedit ex parte debitoris nec debet sibi p confessorē
iniungi qđ penā soluat:et opi.que vult ꝙ pena possit exigi in fo-
ro cōscientie procedit ex parte creditoris nec debet per cōfessorem
iniungi ꝙ exactā restituat vel non exactam nō exigat:⁊ ita puto
esse de mente doctorū ⁊ iuris:licet nō reperiam specifice positā di-
ctam distinctionē sed deprehenditur ex sparsim dictis per doct.⁊
ita dixi.in.d.§.alteri.⁊ in.d.c.olim. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.lxx.

1 ☞ Cōmunitas castelliōis cōuenit cum magnifica Florentie cō
munitate vt i nu.2.de soluēda certa quātitate pecunie:an possint
homines vniuersitatis extra territorium exigi.per totum.
2 Cōmunitatis res nō spectāt ad singulares psonas cōmunitatis.
3 Scriptura siue terminus relata censetur continere id quod conti
netur in eo ad quem fit relatio.
4 Forū quis ratione ꝯctus ⁊ solutionis destinate dicitur cōtrahere.
5 Cōtractus habentiū potestatem legis cōdende habētur pro lege.
6 Leges noue dicūtur interpretari vt se conforment cum iure ꝯmu
ni ⁊ per ius commune distinguantur.
7 Superiorem non recognoscens habetur loco p̄sidis ⁊ cuiuslibet
principis in suis terris priuilegio vti potest.
8 Conueniri nemo potest nisi coram suo iudice competenti
9 Creditor an teneat̄ interpellare debitorē vel eius domū adire pro
solutione fienda etiā si sint diuerse iurisdictionis vel ecōtra.nu.se.
10 Solutio debiti fieri debet in dubio apud domicilium debitoris.
11 Contractum cum subdito initum princeps seruare debet.
12 Nullus est dictio vniuersalis.
13 Copula ⁊ ponitur inter diuersa.
14 Copule natura est addere.
15 Judex extra territoriū non potest cognoscere etiā inter subditos.
16 Argumentum a cōtrario sensu licet sit in fortissimum de iure nō
tamen assumetur contra casum expressum.

¶ Consilium.lxx.

In nomine domini nostri
1 Jesu Christi.¶ †In hac cōsultatione deducitur con
uentio per officiales mōtis super qua ad p̄sens me nō
intromittā. Item deducuntur capitula inita inter communitatē
Florentinum ⁊ castellionis. Inter que est capitulum de soluendo
florenos centū quolibet mēse castellano vel alteri psone prout scri
berent magnifici dn̄i priores artiū ⁊ vexillifer iustitie cōis Florē-
tie super qua solutiōe versatur nūc dubitatio vbi possint exigi ca-
2 stellionenses de iure attēta etiā forma dictorū capitulorū.†Circa
ꝙ est aduertēdū ante omnia ꝙ priuati hoīes de castelliōe nō sunt
obligati ad debitū pmissum per cōmunitatē:quia ea que spectāt
ad cōmunitatē nō pertinēt ad singulares psonas cōmunitatis.
l.intātū.§.vniuersitatis.ff.de rerū diui.⁊.l.sꝫ si hac.§.q manumit
titur.ff.de in ius voc.ideo nō videretur tractandū vbi particulare
homines de terra castellionis possint pro hoc debito cōueniri vel
exigi ⁊ captiuari:tn̄ quia vt audio cōtrariū obseruat̄ hoc omisso
videamus vbi ob hoc debitū possit cōmunitas castellionis vł ho
mines cōueniri circa qđ videtur dicendū ꝙ vbiqꝫ possint cōueni-
ri vbi cōmissum fuerit per literas magnificorū dn̄orū priorū ⁊ ve-
xilliferi cōmunis Florētie duxerit ꝯmittēdū:nā cōuētio fuit facta
ꝙ dicta quātitas solueretur prout scriberent p̄fati priores ⁊ vexil-
liferi:ideo solutio est destinata ſm ꝙ cōtinetur in literis p̄fatorū
⁊ sic censetur pinde ac si in cōuentione fuisset expressum ꝙ in lite-
3 ris cōtinet̄.†Naꝫ id cēsetur cōtineri in termino referēte se ad aliū
ꝙ cōtinet̄ in eo ad quē fit relatio.l.si ita scripsero.de ꝯdi.⁊ demō.
4 et.l.asse toto.⁊.l.institutio talis.de cōdi.⁊ demō.†Et vbi qs. desti
nat solutionē ibi censetur cōtrahere.l.contraxisse.de actio.⁊ obli.
⁊ ideo ibi sortitur forū.l.heres absens.§.si qs tutelā.ff.de iudicijs.
et.c.romana.§.cōtrahētes.de fo.cōpe.lib.vj. Ideo videt̄ ꝙ vbiqꝫ
possint cōueniri vbi destinauerint suis literis dn̄i priores ⁊ vexil-
lifer p̄dicti:⁊ maxime videt̄ ꝙ possint cōueniri Florētie vbi cōtra
xerunt:quia cōuentio sup dictis capitulis put presupponit̄ fuit
inita Florētie ⁊ ratione cōtractus quis sortit̄ forū.d.§.si qs tute-
lam.⁊.d.§.cōtrahētes.⁊.l.omnē.ff.de iudicijs.Nec videtur obsta
re caplm disponēs qđ solus potestas terre castelliōis et nullꝰ aliꝰ
rector habeat iurisditionē ⁊c.Quia videt̄ intelligendū ꝙ nō ha-
beat iurisdictionē in ipso territorio.nō autem ꝙ castellionēses non
possint alibi cōueniri vbi de iure cōmuni cōueniri possint put est
5 in loco cōtractus seu in loco destinate solutionis per supradicta ⁊
hoc ne recedatur a iure cōi:†quia cōtractus habentiū potestateꝫ
legem cōdendi habētur pro lege.l.cesar.de publi.l.pe.C.de dona.
6 inter vi.†Et leges noue debent interpretari vt cōforment se cum
iure cōi et p ius cōmune distinguātur.l.si serui vestri.C.de noxa.
l.non est nouum.⁊.l.nam ⁊ posteriores.ff.de.ll.⁊.c.cum dilectꝰ.de
cōsue.⁊ per glo.⁊ doc.in.l.fi.§.in cōputatione.C.de iure delibe.Et
maxime quia immediate subditur.in.d.c.in dicta terra eiusqꝫ ter
ritorio ⁊ districtu.Et licet subdat ⁊ in homines intelligat̄ in ho-
mines.l.in districtu p̄dicto vel intelligat̄ in homines qū litigant
inter se per id qđ subditur et ibi inter eos ius dicat:vnde alibi nō

prohibeatur ali⁹ rector vel officialis ius dicere nec in territorio et districtu castellionis inter alios seu inter castellionēsem ꝛ aliū qui bus casibus nō videtur verificari verba dicti capituli. Tamē his minime refragātibus contrariū videtur de iure respondendū: nā videtur ꝙ ratione contractus non sortiatur dicta cōmunitas nec eius homines forū in ciuitate Florētie ꝛ multo forti⁹ non possint vllo pacto cōueniri ꝓ dicto debito in ciuitate Aretij Cortonij aut alijs terris circūstātibus seu alijs etiam subditis dn̄io Florētino.

7 †Nam de iure cōmuni territoria sunt distincta ꝛ hodie q̄libet ciuitas ꝛ terra nō recognoscēs ciuitatē de cuius sit territorio habet suum rectorē qui est loco presidis: ꝛ habet merū ꝛ mixtū imperiuꝫ et cognitionē etiam maximarū causarum in ciuilibus ꝛ criminali bus: ideo censetur loco presidis. idcirco dicit glo. in. l. fi. C. de lōg. ꝛmp. ꝑscrip. qꝺ quelibet ciuitas hodie est loco prouincie: ꝛ ita cōtngit in terra castellionis cuius potestas habet merū et mixtum imperiū ꝛ omnem iurisdictionē ex forma dictorū capitulorūꝫ ꝛ ex

8 vetusta cōsuetudine. †Itaqꝫ de iure cōmuni nō potest incola castellionis cōueniri in alieno territorio. l. fi. ff. de iurisdi. om. iu. nam deficit iurisditio vt ibi. ꝛ. c. vt animarū. §. statuto. in fi. de cōsti. lib. vj. ꝛ dictum capitulū factum in anno. MCCCLXXXV. factū de soluēdis dictis sexcentis florenis non habet obstare dictis hominibus vt possint extra domiciliū: ꝛ sic territorium castellionis cōueniri. Nō enim obstat ꝙ destinata cēseatur solutio in loco quē designauerint litere dominorum priorūꝫ ꝛ vexilliferi cōis Florentie: nam in. d. c. non cōtinetur qꝺ soluatur dicta quātitas in alio loco ꝓut scriberent dn̄i priores ꝛ vexillifer Florētini sed ꝙ soluerētur castel lano vel alteri persone prout scriberent ꝛc. certe castellano ꝛ alteri persone habebat dicta quātitas solui in castellione. †Quoniaꝫ si

9 debitor ꝛ creditor sunt diuersorū territoriorū nō debet ire debitor ad creditorē pro solutione faciēda sed creditor debet ire ad domū debitoris pro solutione recipiēda ꝛ pro interpellando debitorem per tex. ꝛ glo. ꝛ Bar. ꝛ docto. in. l. item illa. §. j. ff. de constitu. pecu. Ideo cōmune Florentie debet mittere ad terram castellionis pro dicta q̄titate debita ꝛ cuicūqꝫ solui debeat ex literis prioꝝ ꝛ vexil li feri apud castellionē solui debet per predicta nisi aliud conuētū sit vel cōsuetudine derogatū. Tractamus nūc an dictū capituluꝫ in hac parte noceat cōmuni castellionis: quia si litere dominoruꝫ priorum mandarent ꝙ solueretur puta Ioanni Ioānes deberet se cōferre ad locum debitoris non ecōuerso per predicta ꝛ electio personarū habētiuꝫ recipere solutionē est per illud capitulū data cōmuni florentie ꝛ merito quia ad ipsum spectat recipere ꝛ prouidere quis recipiat solutionem qm̄ de suo interesse agit: ꝛ de actu qui ad creditorē pertinet scilꝫ recipiendi pecuniā cōmittenti debitam: non autē interest debitoris cui soluat dūmodo solutiōe liberetur nec ad eum spectat actus recipiendi solutionē sed actus soluendi sed locus solutionis respicit actum dantis ꝛ recipiētis ꝛ interest debitoris soluere potius in domo seu ciuitate propria ꝙ in aliena: ideo non est eadē ratio in electione seu deputatione loci in quo habebat fieri solutio prout est in electione ꝑsone cui habebat fieri solutio per predicta: ideo dictū capitulū per quod conceditur dominis prioribus ꝛ vexillifero designare personam cui fieret solutio non est vllo pacto trahenduꝫ ad locum solutionis idcirco non sortitur forū ratione destinate solutionis sed salutio potius videt̄ destinata ad locū terre castellionis per predicta qꝺ ꝛ suadet causa propter quam dicta q̄titas prestāda veniebat: quia pro custodia cassaretti est ꝙ in castellione. Itē suadetur quia dicitur ꝙ soluatur castellano dicti cassaretti qui castellanus erat permansurus verisimilirer in oppido castellionis ad custodiendū dictum cassarettū.

10 †Item locus solutionis consideratur ille vbi habet peti debitū. l. quod legatur. ff. de iud. ꝛ. l. fi. ff. de triti. ꝛ dicit Bar. in. d. l. item illā sed habet peti in loco domicilij debitoris quia actor sequitur forū rei. l. fi. C. vbi in rem actio. ꝛ. c. si clericus laicū. ꝛ. c. cum sit generale. de foro competen. Ideo loc⁹ domicilij est in dubio locus destinate solutionis. Et ideo quādo forensis contrahit in loco ꝛ ex cōtractu efficitur debitor in aliquo qꝺ non est statim soluēdum censet̄ actum vt in domicilio debitoris soluatur. dicit Ange. in. l. exigere dotem. ff. de iudicijs. ꝛ tangit etiā ibi Raph. quod ꝛsumitur ex dictis Bar. ꝛ docto. in. l. heredes absens si qs tutelā. ff. de iudi. hinc est ꝙ si quis contrahit cum forēse verisimiliter de proximo recessuro si non est actū tanto vel expresse ꝙ in loco contractus soluatur non sortitur forum in loco cōtractus. d. §. si quis tutelā. ꝛ ibi Bar. ꝛ docto. cōmuniter omnes idcirco cum mandatarij vniuersitatis castellionis fecerint Florētie dictam conuentionē de soluendo dictam annuam q̄titatem ꝛ tanq̄ forenses erāt verisimiliter recessuri ꝛ longe prius q̄ veniret dies solutionis. ideo nō censetur actum quod Florentie fieret solutio sed in oppido castellionis per. d. §. si qui s tutelā. ꝛ qui ibi per docto. Et tanto fortius q̄to illa persona que habebat soluere erat absens tempore ipsius cōtractus. videlꝫ ipsa cōmunitas castellionis itaqꝫ pro ditto debito de iure nō possent exigi ꝑsone particulares. Item nec ꝑsone particulares quate nus exigi possent nec ipsa cōmunitas possunt exigi aut conueniri apud Aretium Cortoniū vel alium locū etiam ex terris subditis cōmuni Florētie cum nullo pacto sortiatur ibi forū. Nec video qꝺ etiā circūscripto alio capitulo de quo in themate habebāt aliquā dubitationē ꝙ in dictis locis possint exigi aut conueniri per predicta. Quinimo nec in ciuitate Florētie ratione cōtractus vel destinate solutionis cōueniri possunt: circūscripta tamē consuetudine cum solutio illa non sit destinata. Florentie. Quinimo castellioni nec cōtractus ille a forense celebratus Florentie facit sortiri forum

11 prout superius demonstratum. †Et saltem procedūt vigore capituli tempore subiectionis initi inter excelsam cōmunitatē Florentie ꝛ cōmune castellionis qꝺ transiuit in cōtractū: ꝛ etiā princeps tenetur obseruare contractū initum cum subdito. c. de proba. q̄to fortius si celebratur cum eo qui nō est subditus: sed tunc subijcitur cuꝫ illo pacto prout cōtingit in casu isto. Nec vt arbitror versatur in hoc dubium. s. an capitulū sit seruandū nec ꝙ cōmune Florētie intendat illud frangere sed forte agitur de virtute illi⁹ capituli: et quid importet ꝛ profecto verba capituli sunt multū ampla ꝛ ꝑcisa: ꝛ a vi verborum in dubio non est recedendū. l. non aliter. de leg. iij. l. j. §. si is qui nauē. de exerci. dicitur enī primo ꝙ potestas terre castellionis habeat merū ꝛ mixtū imperium: ꝛ omnē iurisditionē in dicta terra eiusqꝫ territorio ꝛ districtu: ac etiam in homines et incolas dicte terre. s. castellionis solus ꝛ null⁹ ali⁹ rector vel officialis et sic capitulantes ad maiorē expressionem nō fuerunt cōtenti

12 dictione taxatiua solus sed addiderūt ꝛ nullus ali⁹. †Et illa vniuersalis null⁹ neminem exceptuat. arg. c. solite. circa finē. de maio. ꝛ obe. ꝛ cau. si romanoꝝ. xix. distin. itaqꝫ nec officialis Florētie nec officialis Cortoni ne officialis Aretij habet iurisditionē aliquaꝫ nec in territoria nec in homines dicte terre fm. formam dicti capi

13 tuli. †Nec se restringit ad territoriū sed voluit ꝙ nullus alius habeat iurisditionem in homines dicte terre prout clare important illa verba: et etiam in homines dicte terre. natura enim copule est poni inter diuersa not. glo. in rub. ff. de iuris ꝛ fac. igno. ꝛ sic cōtrahentes posuerunt pro diuersis territorijs ꝛ terram ꝛ districtuꝫ ab

14 vna parte ꝛ hoīes dicte terre ab alia parte. †Item natura copule est addere ad precedētia. l. ea tn̄ adiectio vbi casus secunduꝫ Dy. singularis. de leg. iij. ꝛ no. Bal. in. l. gallus. §. etiā. de lib. ꝛ posthu. ꝛ cau. in. c. ij. de rescriptis: ꝛ ideo addēdo homines voluit denotare ꝙ nullus alius habeat iurisditionem nedū in territorio: sed nec in homines dicte terre siue scꝫ intra territorium siue extra territorium castellionis: ita sonant verba a quibus non est recedendū vt dixi ꝛ suadet ratio ꝛ subiecta materia ante dictam subiectionem ꝛ capitulū illud nullus alius ex dictis officialibus habebat aliquā iurisditionem in homine castellionis. Nec in territorio nec extra regulariter loquendo. Ideo conuentio facta ꝙ nullus alius officialis habeat iurisditionē in homines terre castelliōis decet ꝙ dicta cōuentio interpretatur ꝙ cōmunitas castellionis voluerit sibi reseruare in hoc ius quod habebat scꝫ ꝙ alij non haberent iurisdi

15 tionem in homines dicte cōmunitatis. †Nec obstat id quod post ea subditur. in. d. c. ibi dum dicit ibi ꝛ inter eos. Nam illud ibi est iuri cōsonum: quia nullus iudex cognoscit extra suū territorium etiam inter siue iurisdictioni suppositos. d. l. extra territoriorū. Et licet subdat inter eos que verba adaptari videntur ad casum quando duo castellionenses scꝫ actor ꝛ reus inuicē litigant non quādo castellionensis litigat cum forense. ꝙ licet verum videatur: tamen non denegatur ibi ꝙ in eos non habeat iurisditionem etiaꝫ si ibi

16 litigant cum forensibus. †Et si dicatur imo id censetur denegare per argumentum a contrario sensu ꝙ est fortissimum in iure. l. j. §. huius rei fortissimum. argu. ff. de offi. eius cui mandata. est iur. ꝛ. l. apud antiquos. C. de furtis. ꝛ. c. cū apostolica. de his que fiunt a prelato sine cōsensu. cap. cū simi. quia respondetur qꝺ talis contrarius sensus esset contrarius precedēti dispositioni qua clare disponitur. qꝺ potestas predictus ꝛ nullus alius habeat omneꝫ iurisdictionē in homines dicte terre si ipse solus habet iurisdictionem in ipsos ergo non possunt coram alio iudice conueniri. Ne ergo contrarius sensus corrigat ꝑcedentem expressum sensum nō expressa preualeant tacitis. l. expressa. de regu. iur. ꝛ. l. nonnunq̄. ad trebellia. Cesset tale argumentum. ꝛ quod argu. a contrario sensu non assumatur contra cassum expressum voluit Ioan. and. in. c. publicato. de elec. Barto. in. l. omnes populi. de iustitia ꝛ iur. ꝛ Bal. in. l. qui testamento. §. mulier. ff. de testa. ꝛ in. l. conuenticulam. C. de episco. ꝛ cleri. ꝛ Saly. in. d. §. huius rei et Archidia. in. q. j. canonbeatus. ꝛ maxime in eadem dispositione. argu. l. non ad ea. ff. de condi. ꝛ demonstra. ꝛ arg. a cōtrario sensu admittitur in hoc qꝺ si inter alios nō cognoscat solus ipe potestas: sed quādoqꝫ alius. s. quando forensis cōueniretur ab incola dicte terre: nam tunc non cognosceret ipse potestas: sed iudex ipsius conuenti. quia actor sequitur forum rei prout. s. deductum est: ꝛ sic militat ꝛ contrarius sensus ꝛ directus. Et ideo non est opus recurrere ad nouam compositionem que dicitur facta inter dictos dominos ꝛ eorum collegas ꝛ officiales montis dicte ciuitatis Florentie. qui allegantur non potuisse facere dictam compositionem: licet allegatio non cedat in honorem dicte illustris communitatis: nihilominus dicta cōpositio est consona iuri per ea que. s. deducta sunt. Et insuper mihi

mihi ostenditur q͂ al's in anno.M.clx.quidã dominus Zanobi⁹ de cõmissione magnificorum dñorum,priorũ iustitie ⁊ vexilliferi iustitie consuluit q͂ terrigene castellionẽses nõ põt conueniri nisi apud ptãtẽ castellionis.Et predicti dñi priores vexillifer iustitie ⁊ college in sufficiẽti numero cõgregati ⁊c.dictũ ꝯsiliũ solẽnit̃ ap probauerunt ⁊ cõfirmauerunt in oĩbus ⁊ p oĩa mandãtes p̄dicta ab oĩbus ⁊ singulis inuiolabiliter obseruari.Utrũ aũt dicti domi ni priores ⁊ vexillifer ⁊ college potuerint ita p̄nũciare mihi nõ in notuit:tñ puto q͂ se ꝯformarẽt cũ iurisdispõne respectu hmõi de biti cõitatis.s.q͂ particulares nequeãt p hoc debito cõueniri neq͂ cõitas extra terrã castellionis:maxime extra ciuitatẽ florẽtie:sed nec florẽtie nisi sibi expressa vel tacita cõuentione preiudicauerint astringendo se ad soluẽdũ florẽtie:sed nec tunc possent florẽtie p̃so naliter astringi:sed dũtaxat ꝯueniri ſm terminos.d.c.romana.§. cõtrahentes.de foro cõpe.

Summarium super consilio.lxxi.

1 ☞ Cõtractus minorũ q͂ insinuari debeat statuto camerini an donatio facta p minores non tñ insinuata ⁊ iam sunt lapsi.xxx.vl' xl.anni q͂ facta fuit possit peti vt insinuetur p heredes donatoris aduersus heredes donatarij.per totum.
2 Insinuatio fieri põt ex interuallo.
3 Donatio insinuari põt post mortẽ donatoris.nu.2.
4 Insinuatio per quẽ sit fienda an per donatorẽ vel donatariũ do natoris p̄ntia seu absentia.nu.14.vsq͂ ad fi.cõsi.
5 Insinuatio est quedam donationis cõfirmatione alias fit ĩ pote state donatoris donatarium recipere et est actus iurisdictionis vo luntarie.nu.4.et.7.
6 Confirmatio fieri solet post actum.
7 Donatio non potest peti insinuari per heredes donatoris aduer sus successores donatarij.
8 Uoluntarie iurisdictionis actus non fiũt in inuitum quia sunt cõ tentiose iurisdictionis qui fiunt in inuitum.
9 Donatio ante insinuationẽ est nulla.
10 Consensus duorũ qui requiritur in actu tunc in scriptura que d͡z fieri in illo actu requiritur vtriusq͂ consensus.
11 Insinuatio fieri põt in tp̃e quo actus põt fieri.
12 Dos per extraneum donationis titulo data marito h͡z duo reme dia:vc͡z cedere actiones donanti ad dotem repetendã vel res do natas perdere.
13 Insinuatio inducta fuit vt donator possit deliberare an sibi do nasse expediat.
14 Insinuatio spectat ad donantem ⁊ non donatarium.
15 Insinuatio an videatur reposita in volũtate donatoris vt nec fie ri põt inuito donatore.
16 Insinuatio fieri non potest post mortem donatoris sine heredis voluntate.
17 Insinuatio facit cessare fraudem ⁊ requirit donatoris voluntate͡z et fieri nõ potest donatore inuito.nu.seq.
18 Fraudes caute fieri solent quibus est obuiandum.
19 Donatio perfecta dicitur que non recipit postea conditiones a donatore.
20 Statuta recipiunt interpretationem a iure communi.
21 Iura de futuris regulariter disponunt.
22 Solẽnitas non appellatur illud q̃d post actum fieri solet.

¶ Consilium.lxxi.

In nomine dñi nostri Je su christi. ¶ † In hac ꝯsultatione queritur vtrũ dicta donatio possit insinuari ad instantiã heredis donata rie aduersus heredes donantis inuitis ipsis heredibus donatoris post lapsum.xxx.an.imo post.lx.annos. Circa q̃d videtur dicen dum q͂ sic:nam videtur q͂ post mortem donatoris ⁊ iuito herede (2) possit insinuatio fieri:† nam constat q͂ potest ex interuallo fierj in sinuatio:vt est expressum in.l.fina.similiq͂ modo.C.de dona.pro pter nup.⁊ in.l.in hac sacratissima.C.de do.no.Bar.in.l.modesti nus.ff.de dona.⁊ Ang.in consi.clxxix.ſm ordinem informis inci piẽ.visis instrumẽtis predictis.col.fi.Bal.in.d.l.fi.⁊ in.l.q̃cũq͂. C.de bonis q̃ libe.⁊ presupponere videtur Jo.an.in tit.de instru. edic.§.porro.versicu.donatio.in additio.mgna.imo ibi dispu tat an sufficiat si fiat vno instanti quo cõtractus donationis cele bratur.Et faciunt verba statuti ⁊ constitutionis ibi insinuatione (3) facienda ĩ actis.⁊ sic loquuntur per ṽba futuri tp̃is.† Et cõclu dit Ange.ĩ dicto consilio q͂ potest fieri insinuatio per donatariũ post mortem donatoris citatis eius heredibus licet cõtradicenti bus ne al's esset in potestate heredum retractare donationem per (4) fectam contra.l.perfecta.C.de dona.que sub modo.† Cõfert quia Bal.in.d.l.cum multe.in princ.de dona.propter nup.dicit q͂ do natari⁹ potest insinuare ne al's sit in potestate donatoris donata rium decipere.Item idem Bal.in auth eo decursum ibi posita.di. cit q͂ sufficit q͂ sit presens persona que facit insinuari:nec requiri tur alterius partis presentia:et videtur non curare an faciat insi nuare donator an donatari⁹ adducit.l.fi.⁊ q̃d ibi Cy.C.q̃ admit ti.Ex quo autem vult q̃d in absentia partis:ergo ex post cũ dona tio non fiat nisi inter presentes nisi interueniat nũci⁹ vel ep̃la.ar. l.consensu.ff.de acti.⁊ obli.⁊ in.l.j.in fi.ff.de ꝯtrahẽ.emp.⁊ p bar. (5) in.l.absenti.ff.de dona.† Itẽ facit q͂ insinuatio est quedam dona tionis cõfirmatio.dicit Bal.in.d.l.cũ multe.iuxta finẽ.C.de do (6) na.p̃pter nup.† Cõfirmatio aũt cõiter solet fieri post actũ: vt est videre in titu.extra de confirma.vti.vel inuti.quasi p totũ. ita di cebat̃ in ꝯsilio collegij pisani:s͡z nõ reperio:nec videtur q̃d aduer (7) sus facultatẽ insinuãdi currat p̃scriptio. ¶ † Tamẽ his nõ ob stãtib⁹ cõtrarium puto de iure verius.s.q̃d hoc casu heredes do natarij nequeãt dictã donationẽ insinuare:⁊ sint repellẽdi ex plu ribus.⁊ primo insinuatio est actus voluntarie iurisditionis: put voluit Jo.an.in addi.Spe.in ti.de instru.edic.§.porro.ṽsi.dona tio in addi.magna.Bal.in.l.in hac.C.de dona.allegãs Bar.idẽ velle in.l.modestinus.ff.eo.titu.⁊ sequẽ.in.l.illud.C.de sacrosanc. (8) eccle.† Actus autem voluntatie iurisditionis nõ fiunt in inuitũ. Qui autem fiunt in inuitum sunt cõtẽtiose iurisditionis.l.act⁹. ⁊ ibi not.de ferijs.⁊.l.ij.C.de offi.prefec.vrb.ergo nequeat fieri in (9) uito donatore.† Ite͡z donatio ante insinuationẽ est nulla.l.sanci mus.in prin.ibi p nõ scripto.⁊ p non intellecto.C.de dona.iũcta l.vnica.§.in p̃mo.C.de cadu.tol.⁊.ff.de his q̃ p nõ scriptis habẽ tur.p totum.ergo nõ d͡z posse validari cõsensu alterius partis tã tum.l.ꝯtract⁹.⁊ q̃d ibi p Cy.C.de fide instru.facit.§.in his insti. (10) de ꝯtrahẽ.emp.benefacit.l.donatio.C.de dona.† Tertio deduci tur q̃n in actu requiritur ꝯsensus duorũ:tũc in scriptura q̃ d͡z fieri in illo actu requiritur vtriusq͂ ꝯsensus.put dicit Jo.an.in addi. Spec.in ti.de instru.edic.§.postq͂.versi.itẽ nunq̃.⁊ inter alias le ges allegat.d.l.in hac.C.de dona.ex quo patet q̃d loquit̃ de scri ptura insinuatiõis.p hoc bonus text.in auth.de instru.cau.⁊ fide. (11) §.nihil hor.ibi cõtrahẽtes si ꝯsenserint vtriq͂.† Quarto insinua tio põt fieri eo tp̃e quo act⁹ põt fieri.d.l.cu͡z multe.§.similiq͂ mõ .put ibi declarat Bal.Sed mortuus nõ põt facere donationẽ:er go nec eo mortuo possit per insinuationẽ ꝯfirmari.Et p hãc ra tionẽ cõcludit dñs Ant.de canario excellẽs aduocatus in agro piceno in suo tractatu insinuationis.q.xxix.q͂ insinuatio nõ põt fieri p heredem:ius itaq͂ insinuandi non est hereditariũ.Jdcir (12) co non transit in heredem ſm eum.† Quinto tex.in.l.fi.in p̄n.C. de iure dot.dicit q̃d mulier oro qua titulo donatiõis fuerat data per extraneũ dos marito habet duo dũtaxat remedia:vc͡z cede re actiones donanti ad dotem repetendam vel res.s.dotales p̃de re.Et ne inueniatur forsitan post prolixa tp̃a matrimonij ⁊ libe ros forte susceptos infelix mulier indotata.Nõ ergo habet tertiũ remediũ.s.insinuationis.Et si illud haberet non remanet infelix mulier indotata.Sexto vrget tex.in.d.l.cu͡z multe.in prin. ibi sũ percedebant.⁊ ibi decipiendo ponderans q̃d mariti faciẽtes do nationes propter nuptias decipiebant vxores supercedendo in insinuatione donationum propter nuptias.Ex quo dat intelligi q̃d ipsi mariti habẽbant facere insinuari donatiões p eas factas vxorib⁹.⁊ non ipse vxores:al's fuissent decepte a seipsis seu earu͡z (13) negligẽtia potiusq͂ a viris.† Septima ratio quare inducta fuit insinuatio est vt possit donato deliberat an sibi expediat donas se:put tãgit Jo.an.in ti.de instru.edic.§.porro.versi.donatio. cir ca medium addi.magne.ergo ad ipsum donatorem nõ ad dona tarium spectat insinuatio:q̃n si ipse donatarius inuito donatore posset insinuare non esset locus deliberationi donatoris inuitus non delibérat:sed in actibus voluntarijs est locus deliberationi.l. cum antiquioribus.C.de iure delibe.iuncta.l.nec emere.C.eo.tit. (14) ⁊.ff.eo.titu.per totum.† Octauo videtur text.in auth.vt fratrum filij.§.illud vnde sumitur auth.eo decursum.C.de donatio.propt nup.vbi iniungitur viris qui donationem propter nuptias fece runt suis vxoribus.Aut his qui p eis tales donationes fecerunt ipsas donationes insinuari.Ergo satis plane suadetur q͂ ĩsinua (15) tio spectet ad donantem et non ad donatariũ.† Nono vrget tex. pro hac parte in.l.in hac.C.de donatio.vbi insinuatio videtur re posita in voluntate donatoris.Et per has rationes consuluit col legium pisanũ dum clarissimus doctor dominus Baldus de bar tholinis et ego ipsis legebamus:⁊ in collegio aggregati quod in sinuatio non possit fieri inuito donatore:in quo consilio adduce batur auctoritas Azo.in summa.de donatio.tenentis quod ĩ in sinuatione requiritur quod donator suam exprimãt voluntatem ⁊ sic non possit fieri eo inuito.Item auctoritas Hostien.ad idem in summa.eo.titu.§.donatio.Et allegabatur hoc idem:scilicet q̃d insinuari non possit donatio inuito donatore firmasse prefatum dominum Antoniũ de cannario in dicto suo tractatu de insinua tione.questio.iij.Et quod disputando firmauit excellens doctor dominus Joannes caccialuppus de sancto Siue. Cõ firmantur premissa:quia Specu.in dicto.§.porro.versi.donatio.recitando quorũdam opinio.in forma insinuationis ponit illa verba presen tibus partibus ⁊ subscriptis:sed inuitus non subscribit:ergo vo luntas donatoris requiritur.Nec Joan.and.videtur hoc impu gnare imo potius transire dicendo q͂ hoc.s.de subscriptione nõ est in vsu.Ad idem quod not.Barto.in.d.l.modestinus.dũ di

cit q consistit in mera volũtate donãtis: ⁊ licet possit intelligi de electione iudicis: tñ omnimodo vrget. si enim per alium eo etiam inuito fieri potest quare residet electio iudicis i mera ei⁹ volũtate. Et si nõ vult eligere quõ fiet electio: ⁊ si sine eius voluntate apud iudicẽ insinuari posset nõ ꝯsisteret electio in mera eius voluntate põderata maxime vi verbi mera iuxta ea q̃ habenẗ in. l. imperiũ. ff. de iurisdi. om. iud. Idẽ sentit Bar. ibidẽ dũ dt q apud quẽcũq̧ iudicẽ põt fieri insinuatio etiã cui nõ subest donator necres donata: nõ faciẽs mentionẽ de donatario quasi velit qd ꝑsona donata

16 rij non cõsideretur in donationis insinuatione. † Ex his itaq̧ apparet de mẽte iuris qd insinuatio nõ põt fieri post mortẽ donatoris sine volũtate heredis: ⁊ maxime post. xxx. annos. Nã Ang. in preallegato cõsilio co. fi. vr̃ velle qd facultas insinuãdi duret tãto tp̃e quãto durat facultas adeũdi ⁊ ius offerendi: ⁊ sic ex oibus p̃missis simul iũctis ꝯcludo qd dicta donatio nequeat insinuari nõ obstãtib⁹ adductis in cõtrarium. Non em̃ obstat qd ex interuallo põt donatio insinuari: q̃ lz fatẽdũ sit qd ex iteruallo possit isinua

17 ri nõ sequiẗ qd possit p donataria insinuari iuito donatore. † Nec obstat rõ que allegaẗ qd nõ decet qd sit i ptãte donatoris eludere donatariũ: q̃ rñdetur qd ex quo a principio stat in mera ptãte donãtis cõferre liberalitatẽ que oĩmodo valet vsq̧ in quingẽtos aureos. d. l. sancimus. iuncta. l. fi. eo. titu. ⁊ disponi vr̃ ab ipo inuito q abinde supra nõ valeat anteq̃ insinueẗ: nõ incõuenit suus disponit vt nõ valeat nisi isinueẗ ab ipso donatore vt fraudis suspicio cesset. d. l. dota. C. de do. Suspicio aũt non cadit ex parte donatarij: hoc est qd donatio sit facta i fraudẽ ipsi⁹ donatarij: iõ decet q requiratur ꝯsensus donatoris ⁊ non requiratur cõsensus donata

18 rij. † Et si dicaẗ citabiẗ donator rñdetur si põt insinuari eo inuito si nõ docet de fraude nõ erit sufficiẽter ꝯsultũ aduersus fraudes: q̃ fraudes fiũt plerũq̧ caute ita q nõ pñt ꝓbari. fraudibus autẽ est obuiãdũ. c. q̃to. de diuor. ⁊. l. in fundo. ff. de rei vẽd. ideo vt tollatur materia fraudib⁹ q̃ pñt occurrere in premissis iurislator vult q nõ valeat immẽsa donatio nisi de volũtate donatoris insinueẗ ⁊ nõ sufficiat insinuari p donatariũ post mortẽ donatoris et post xl. annos iõ cessat ratio Bal. ⁊ Ang. Et insup si posset donatari⁹ q̃ncũq̧ insinuare etiã inuito donatore ⁊ post mortẽ ipsius donatoris statutũ ⁊ cõstitutio q̃ ꝑsumũt fraudẽ ⁊ dolum essent quodãmodo elusorie: quia posset donator petere insinuari et euitare presumptionẽ predictã qd non videtur dicendũ. ar. c. ꝯmissa. de elec.

19 li. vj. cũ cõcor. † Nec obst. d. l. ꝑfecta. C. de reuo. dona. quã adducit Ang. q̃ñ nõ põt dici ꝑfecta donatio valida: quo ad integrã quãtitatẽ p. d. l. sancimus. ibi: p nõ scripto ⁊ p non intellecto ⁊c. Itez d. l. ꝑfecta. dicit qd ꝑfecta donatio nõ recipit postea cõditiões. s. a donatore: sed ista cõditio si conditio dici potest iniũgitur ab initio ⁊ inducitur a lege nõ a donatore vt est notissimũ merito nihil obstat: ⁊ sic de iure cõi cõcludendũ est vt. s. q post mortẽ donato

20 ris post. xl. annos ista insinuatio fieri nequeat. † Statuta aũt recipiũt interpretationẽ a iure cõi. c. cũ dilectus. de cõsue. ⁊. l. si serui vestri. C. de noxali. cũ siib⁹. Et insup si volum⁹ inherere ṽbis statuti ibi: ⁊ si facte aut celebrate fuerint non seruatis oibus solẽnitatibus supradictis presumantur ⁊c. Sed ista donatio reperiẗ facta sine insinuatione: ergo presumantur dolose extorte ⁊ nullam obtineant firmitatẽ prout subditur in statuto: ⁊ similib⁹ ṽbis vtitur

21 etiam cõstitutio. † Et lz ponatur ṽbũ facienda profecto de futuris donationibus loquũtur: tum quia iura de futuris regulariter disponunt. l. leges ⁊ cõstitutiões. C. de. ll. ⁊. c. fi. extra eo. tit. ⁊ quia ṽba etiã respiciunt futura ibi fieri nõ valeãt. ⁊. ĩ. ibi si facte ⁊ celebrate fuerint: iõ necessarie hz loqui de solẽnitatibus adhibẽdis in actu: sil'r ⁊ si decreto adiecisset aliqd participiũ cõgrue fuisset vsus iurislator participio futuri tp̃is dicẽdo sine decreto interponẽdo per iudicez potius q̃ participio preteriti tẽporis dicendo sine decreto interposito per iudicem: lz vtraq̧ locutio posset saluari al's si simpl'r intelligeretur de insinuatione facienda in futurũ sine tẽporis prefinitione: semp posset dicere donatarius adhuc põt insinuari: itaq̧ frustrareẗ dispositio quatenus adiicit penaz q nõ est

22 dicendũ. † Itẽ postea statutũ appellat omnes solẽnitates: id aũt qd habet fieri post actum nõ dr̃ solẽnitas: prout voluit Bal. post Jac. but. in. l. si tutor. in fi. C. in quibus can. in integ. resti. nõ est necess. ⁊ Imo. in. c. in causis. de testib. dicit qd solẽnitates debẽt adhiberi ante factum. s. habitum pro absoluto. Facit q̃ statutuz facit mentionem de presentia ⁊ consensu consanguineorum de decreto ⁊ de insinuatione: sed illa duo. s. presentia ⁊ decretum habẽt interuenire in actu ergo ⁊ insinuatio: vt vnum determinabile plura determinãs illa pariter determinet. arg. l. iam hoc iure. de vulg. ⁊ pupil. ⁊. l. fi. C. de sententijs. licet hoc vltimus non firmem. s. qd requiretur qd fiat tẽpore donatiõis. Bene aũt firmo qd post mortẽ donatoris inuitis heredibus ipsius post. xxx. aut. xl. annos fieri non possit per supradicta. Laus deo

¶ Summarium super consilio. lxxij.

1 Testator habẽs vnũ filium viuũ ⁊ quosdã nepotes ex duob⁹ premortuis filijs ⁊ fecit testñ in quo institutum sit. Ioã. Pet. Ant. meos filiũ ⁊ nepotes heredes vniuersales istituo: an in capita vel stirpes succedãt stante q sint vocati noĩb⁹ ꝓprijs. per totum.

2 Collectiuo noĩe inuitati representant vnius tantum personã qui vocatur nomine proprio.

3 Testatores censentur regulari velle cum dispositione iuris cõis.

4 Filij fratrũ quos nepotes dicunt succedunt licet sint plures succedunt tñ pro parte pro qua succederet eorum pater si viueret in bonis aui seu fratris. nu. 11.

5 Filius in dubio presumitur magis a patre dilectus q̃ nepos.

6 Nominibus proprijs inuitati censentur in partes viriles vocati.

7 Nominibus proprijs et appellatiuis simul vocati preualent tunc nomina propria. nu. seq.

8 Collectiuo nomine vocati q videantur inuitati in vnã portionẽ. fallit q̃ñ noĩa ꝓpria ⁊ postea appellatiua simul exprimuntur.

9 Argumentũ de toto quo ad totum et de parte quo ad partem est idem iuris.

10 Naturales filij iure antiquo nõ admittunẗ ad successionẽ itestati.

12 Grauatus in vno in alio dz releuari.

¶ Consilium. lxxij.

1 In nomine dñi nostri Iesu christi. ¶ † Videẗ in hac ꝯsultatione dicẽdũ qd. d. Mariottus filius debeat habere itegrã dimidiã. ⁊ illi quatuor nepotes debeãt habere solum aliam dimidiam: licet sint

2 quinq̧: † nã ipsi nominanẗ sub ṽbo nepotes ⁊ alius noiaẗ sub ṽbo filiũ: ideo filius dimidiã ⁊ nepotes aliã dimidiã ꝯsequanẗ. put ꝓbat tex. in. l. si titius. ⁊ in. l. interdũ. in princi. de here. insti. ⁊ in. l. si

3 pater. in prin. de vulg. ⁊ pup. † Facit etiã q̃ testator cẽseẗ se cõformare cũ dispõne iuris: ⁊ sic vocare eo mõ quo veniũt d iure cõi ab intestato p ea que habenẗ post Cy. p Bar. Ang. Imo. ⁊ Rapha. cu. et Pau. de ca. in lec. paduana in. l. heredes mei. §. cum ita. ff. ad trebel. ⁊ p Bar. in. l. iurisiurãdi. §. si liberi. de oper. liber. ⁊ in consi. suo qd incipit quidam accepit a quodã abbate: al's incipit questio ista hz duo dubia in ordine. cxxxij. fm ordinem perusinũ nõ informis: ⁊ p Imo. in. l. fi. de cõdi. et demõ. ⁊ in. c. potuit. i fi. de loca. ⁊ p gl. Imo. ⁊ Pau. de ca. in. l. cũ ita legatur. §. in fideicõmisso. de leg. ij. ⁊ p modernos i. l. fi. C. de ṽbo. sig. maxime Raph. fulg. ⁊ Pau.

4 de cast. † Itẽ p Pet. de ancha. in. l. tres fratres. ff. de pac. p And. de iser. in. c. j. in quibus cau. feudũ amit. iõ cũ nepotes intrent oẽs locũ filij. §. cũ filius. insti. de heredi. que ab intest. defe. et in auf. eo. ti. §. j. itaq̧ nepotes ex filio premortuo: lz sint plures tãtam portionẽ cõsequi debẽt quãtam ꝯsecutus fuisset fili⁹ si viueret ⁊ nõ amplius vt clare expressum est in iurib⁹ preallegatis vt testator se cõformet cũ dispõne iuris cõis censeatur testator velle eos istituere vt succedãt nepotes in stirpes nõ in viriles: vna cũ filio: sed filius in trientem: ⁊ Santorus bastian⁹ ⁊ philippus filij menecutij filij testatoris in alio triente: ⁊ Philipputius et Ioannes filij Antonij olim filij testatoris in alio triente: prout ⁊ successerit ab intestato:

5 vt. d. §. j. d. §. cum filius. † Coadiuuatur dicta ꝯclusio: q̃ testator vr̃ magis dilexisse filiũ q̃ nepotes: quia filium magis honorauit prelegatis q̃ nepotes: nam duobus nihil pure prelegauit: vcz philipputio ⁊ Ioanni quibus post mortem vxoris prelegauit vnam domum cum onere qd dictus Mariottus ad eius libitum et eius filij possint in grocta dicte domos relicte Philipputio ⁊ Ioanni mittere duos vel tres vegeticulos. Alijs autem tribus nepotib⁹ ex menecutio reliquit vnum plancatum domus que habebat tria plancata: videlicet plancatum medium residuum domus: et sic groctam primum et tertium plancatum prelegauit Mariotto cũ hoc quod dicti Centorus Bastianus et Philippus possint retinere in dicta grocta vnum par boum. Item dictum Mariottũ honorauit vt supra: quod possit retinere vegeticulos in domo nepotibus relicta: ita quod prout magis predilexit filium quã vnũ ex nepotibus in prelegatis: ita ⁊ censeatur magis predilexisse in institutione vniuersali. Item prout filio vnum legatum insolidũ fecit ⁊ nepotibus ex vno filio aliud ⁊ nepotib⁹ ex alio filio aliud legatum fecit. Et sic filios vnius filij coniunxit in legato vno: ⁊ filios alterius filij cõiunxit in alio legato: ⁊ filio solo fecit aliud legatum: ita ⁊ censeatur vnam portiõem in institutione reliquisse filio: aliam Santoro Bastiano ⁊ Philippo: ⁊ aliam Philipputio ⁊ Ioanni: ⁊ sic censeatur hereditas distributa in tribus partibus: in vna sit institutus Mariottus: in alia tertia parte Sãtorus Bastianus ⁊ Philippus: in alia tertia Philipputi⁹ ⁊ Ioãnes. Ex precedentibus enim sequentia interpretantur. l. qui filiabus. ⁊. l. si seruus plurium. §. fin. de legatis primo. ⁊. l. heredes palam. §. sed si notam. de test. Et concurrunt nomen appellatiuum collectiuum precedentia ⁊ conformitas cum dispositiõe iuris ad hunc finem: ⁊ hanc conclusionem eliciendam qd dicti quinq̧ nepotes non censeantur inuitati in viriles. Ex quibus concludendum sit qd Mariottus habeat trientem ⁊ tres nepotes alium

6 trientem ⁊ duo nepotes ex tertio filio alium triẽtem. ¶ † His tamen non obstantibus contrarium puto de iure dicendũ. Nã põderandum est qd in institutione nominantur omnes nomine ꝓpõ: ⁊ q̃ñ plures nominanẗ noĩe ꝓprio cẽsenẗ inuitati i viriles. l. si mihi ⁊

mihi ꝛ titio.de ꝟb.obli.l.reos.§.cū in tabulis de duobus.reis.l.si duobus.§.fi.de leg.j.ꝛ.l.si cōis seruꝰ.ita de stip.seruo.ꝛ.l.nōnūꝗ ad treb.ꝛ.l.turpia.§.fi.ꝛ.l.si seruꝰ vni.§.fi.ꝛ.l.si heredes nomina-

7 tim.de leg.j.cū si.†Et si vtraqꝫ exprimūť.s.ꝛ noīa ꝓpria ꝛ appellatiua tūc ꝑualēt noīa ꝓpria:vt est expressuꝫ in.l.si seruꝰ cōis.ita de stipu.seruo.ꝛ not.glo.in.d.l.nōnūꝗ.Et facit.l.quotiens.ff.de

8 vsuf.vbi ponderať qꝺ nomē pcedat.†Ideo nō attēdanť noīa collectiua q̄ sequunť:ꝛ maxime cū illa regula qꝺ noīati vno noīe collectiuo i vnā portionē vocenť patiť multas fallētias:ita ꝙ de facili ab illa regula recediť.put est vna fallētia in.l.interdū.i pn. de here.insti.alia in.l.fi.C.de impu.aliā in.l.luciꝰ.§.lucius.de leg. ij.aliā in.l.vtrū.in pri.de re.du.Nō ita limitať de facili ꝙ noīati noībꝰ ꝓprijs nō voceť in viriles:iō magis ꝑualet expssio nominū ꝓprioꝝ ꝗ noīm appellatiuoꝝ ceteris paribꝰ.Nec obstat qꝺ cēseť qs.cōformare cū iuris dispōne:qꝛ illa theorica ꝓcedit qn̄ plures inuitanť noīe collectiuo vel ꝑ alternatiuā vel copulā:inter quos est ordo successionis:ita ꝙ vnꝰ preferať alteri.Nā tūc testator vl' cōtrahētes cēsenť preferre eos qui a iure preferuntur.Sed si testator vel ꝯtrahētes inuitant plures noīe ꝓprio:iter quos sunt aliq qui nō vocanť:ꝛ aliqui q.vocanť esse penitꝰ a iure ꝛ a mēte testa-

9 toris ꝛ ꝯtrahentiū alienū.†Et prout in toto ita ꝛ in parte:qꝛ idē iuris est de toto quo ad totū qꝺ de parte quo ad partē.l.q̄ de tota.de rei vēdi.l.qui scit.de vsur.ꝛ.c.pastoralis.§.si quis cū totū.de offi.deleg.ꝛ infinita vt ita dixerim iura que probāt qꝺ noīati nominibꝰ ꝓprijs inuitanť in virtles venirēt limitāda:casu quo illi pariter ab intestato inuitarenť qꝺ esset diuinare illa iura ꝛ nimiū restrigere:qꝺ minime est dicēdū:nec est qd nos artet:maxime qꝛ illa theorica qꝺ testator ꝛ ꝯhētes cēseanť se ꝯformare cū dispōne

10 iuris nō semꝑ ꝓcedit:ꝛ de facili ab illa theorica recediť.†Nā de iure antiquo naturales nō admittebanť ad successionē intestati. in auť.qb.mod.na.effi.legi.§.j.ꝛ.§.discretis.col.vij.ꝛ tū exclu debāt nōnūꝗ substitutū.vt.l.ex facto.§.si qs rogatus.ff.ad treb. Itē in.l.fi.C.de ꝟb.sig.admittunť illi q a iure nō admittūť.Nec obstat si dicať ꝑ filio cōcurrūt due rōnes.s.vna qꝺ nepotes sunt vocati noīe adiectiuo.scꝺo qꝺ ipse i triēte vocať de iure cōi:ꝛ ipsi in residuo ꝛ due rōnes vincūt vnā.auť.itaqꝫ.C.cōia.de succes.qꝛ loquiť qn̄ inter illa duo vincula est illud vnū qꝺ vinciť:ꝑut ꝯtingit i terminis.d.auť.itaqꝫ.al's arg.nō artat qꝛ pōt esse vnū vinculū fortiꝰ astrigēs ꝗ duo.Filiꝰ eṁ patri est ꝯiūctꝰ vno solo vinculo:ꝛ tū ꝑferť fratri ꝯiuncto duplici vinculo.auť.in successione.C.

11 de suis ꝛ legi.†Et insuꝑ dicta duo vincula nō ꝯiūgunť:nā illud mediū qꝺ cēseať testator se ꝯformare cū dispōne iuris tēdit ad h̄ qꝺ tres nepotes habeāt vnū triētē:ꝛ duo alij nepotes aliū triētē ꝛ vnicꝰ filiꝰ aliū trietem.Et illud mediū ꝙ pōderet nomē collectiuū tēdit qꝺ filiꝰ habeat dimidiā:ꝛ oēs quinqꝫ nepotes aliā semissem:ꝛ sic inuicē aduersanť:ꝛ sic cessat rō.d.auť.itaqꝫ.C.cōi.de succes.vbi duo vincula tēdūt ad idē nō ad diuersa.Idcirco ꝙ dicta tria inuicē aduersenť quodlibet de ꝑ se ꝯsidereť.Nec ob.ꝙ filiꝰ est magis dilectꝰ ꝗ vnus ex nepotibꝰ:qꝛ rn̄deť qꝺ nō apparet maxime qn̄ nō ꝯpensať vna species cum altera:nec ꝯsiderať plꝰ vel minus circa eas.arg.l.imperator.de leg.ij.ꝛ arg.§.pterea.ver

12 si.quinetiā.insti.de acti.†Preterea dato qꝺ magis honorauerit filiū potuit cōtingere vt ipsum voluerit releuare ab eo ꝙ ipsum quodā mō ledebat equarando ipsum cū nepotibus in vniuersali institutione:vt sic qui in vno onereť in alio releueť.ar.l.eū qui.in prin.ff.de iureiur.itaqꝫ id qꝺ iductum fuit pro parte aduersa pōt retorqueri in cōtrariū:hr' ꝙ separauerit dictū filiū a nepotibꝰ et nepotes ex vno filio a nepotibꝰ ex altero filio pōt etiā retorqueri in cōtrariū:qꝛ si voluisset eos separare pariter in institutione non nominasset oēs nepotes vno vocabulo.Itē nō noīasset oēs prꝰ noibus ꝓprijs:ꝫ instituisset separatim ponēdo copulā inter filiū ꝛ nepotes ex vno filio:ꝛ iter nepotes ex vno filio ꝛ nepotes ex alio filio spāliter ꝯiungendo inter se nepotes ex vno filio ꝛ nepotes ex alio filio separatim cōiungēdo:prout fecit in legatis:ꝛ nō pariť oēs inuicem coniunxisset prout fecit.Ex q̄ psuadeť ꝙ aliā ꝯsiderationē habuit in prelegatis aliā in institutione:remanet ergo cōclusio ꝙ in institutione cēsentur inuitati in viriles. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.lxxiij.

1 Executio instri fiēda ex statuti firmi forma disponētis ꝙ viso instr̄o an impediatur exceptione obijcientis in eo ꝙ nō est exhibitum instr̄m publicum:sed tantum bona fides notarij vel ꝓthocollum.per totum.
2 Adiudicatio est maioris preiudicij ꝗ sit primum decretum.
3 Stylus et consuetudo cōtra formam datam a statuto qn̄ ꝓcedat. In ꝯsuetudine probāda requiritur stylus in ꝯtradictorio iudicio.
4 Ablatiui absolute positi sui natura faciūt conditionem.
5 Iudici actū facienti ꝺꝫ liquere id in quo fundatur facultas actum faciendi.
6 Ordo litere demōstrat a quo ordine lꝫ arguere.
7 Consuetudo est optima legum et statutorum interpres.
8 Adiudicatio est datio insolutum qua tunc soluitur vnū ꝑ alio creditore volente.
9 Ad esse consuetudinis probande que sufficiant.
10 Sententie natura est declarare ꝛ non inducere.
11 Negata positione non potest pro se niti qui eam negauit.
12 Testis numerarius qn̄qꝫ totum instrumentum facit vacillare.
13 Delegatus seu cōmissarius si facit actum in presentia delegātis vel committentis delegās ipse seu cōmittēs facere intelligitur.
14 Concordia rerum ꝛ testium fieri debet.
15 Appellationis cā que non deduci deducā ꝛ probaui probabo.
16 Snīa prima potest ꝑ iudicē appellationis ex noua cā cōfirmari.

¶ Consilium.lxxiij.

In nomine domini nostri

1 Iesu Christi.¶†Breuiter in hac ꝯsultatiōe incedā: qn̄ tp̄s ꝛ ꝯsultās instat.Et circa primū lꝫ opponať ꝑ partē aduersam ꝛ dicať qꝺ stylus nō est sufficiēter ꝓbatus:ex eo qꝛ lꝫ sit probatus stylus qꝺ sit cōmissa executio realis ꝛ ꝑsonalis visa fide instri nō est ꝓbatus:ppterea stylus qꝺ nō viso instrumē

2 to publico ꝫ fide instri ꝯuentatur ad adiudicationē.†Cōstat eṁ ꝙ adiudicatio est maioris ꝑiudicij ꝗ sit primū decretum vt de se ptꝫ:hinc est qꝺ q̄dā sufficiūt ad primū decretū q̄ nō sufficiunt ad adiudicationē seu ad scꝺm decretū ꝑ ea q̄ habenť in.l.j.§.si.ꝑ curator.ff.si qs ius dic.nō obtē.ꝛ in.c.j.vt li.nō ꝯte.ꝛ ꝑ Bar.ꝛ doc.

3 in.l.si finita.§.iulianꝰ.de dāno infec.†Itē scꝺo qꝺ stylus nō fuit obtētus in ꝯdictorio iudicio ꝑut vr̄ requiri in ꝓbāda cōsuetudine ꝛ stylo ꝑ tex.in.l.cū de cōsuetudine.ff.de.ll.ꝛ tenet glo.in.c.ab bate.de ꝟb.sig.ꝛ tāgit glo.in ca.frustra.viij.dis.ꝛ glo.in.c.fi.de cōsue.tn̄ hec nō videnť obstare quominus sit legitime probatꝰ stylus ꝛ cōsuetudo in dicto castro.Nā statutū disponit qualiter ꝓce

4 datur ad executionē instri guarētigiati:†nā in principio statuti ꝺꝛ viso instr̄o ꝛ premittunť dicta ꝟba que ꝟba faciūt conditionē prout est de natura ablatiuoꝝ absolutoꝝ.l.a testatore.de cōdi.ꝛ demō.ꝛ.l.euictis agris.de vsuris.iō ſm formā dicti statuti dꝫ ꝓcedere implementū ꝯditionis vt acta facta valeāt vt sic sit imple

5 ta ꝯditio.†Itē facit qꝛ dꝫ liquere iudici facieti actū id in quo fundať facultas faciendi actum.l.hec autē.§.nō defendi.ff.ex quib. cau.in pos.ea.vbi in specie loquitur de missiōe in possessionē.ꝛ ibi Bar.hoc no.ex illo tex.Tamē cōsuetudo interpretať qꝺ sufficiat videre fidē iterptari qꝺ fides illa ꝛ attestatio breuis notarij ꝑ suā scripturā sufficiat ꝑ implēda ꝯditione q̄ hꝫ ꝓcedere oēm actū executiuū ꝛ sic ipsam ꝯmissionē executiōis:cū illa ꝟba viso instr̄o iu

6 dicis ꝯmissionē respicit.†Et ordo litere demōstrat a quo ordine lꝫ arguere.l.quotiēs.ff.de vsuf.l.si seruus cōis ita.de stip.seruo.ꝑ

7 gl.in rubrica de eo per quē fac.est.†Cōsuetudo aūt est optima legū ꝛ statutoꝝ interpres.l.cū de interpretatione.ff.de.ll.c.cū dilectus.de cōsue.Interpretatur aūt qꝺ sufficiat videre fidē notarij q̄si interpteť ꝙ cēseať videre instr̄m saltem oculis intellectꝰ vidēdo fidē notarij.ar.eius qꝺ dicit Bar.de oculis corporis ꝛ oculis intellectꝰ in.l.j.in prin.ff.de noui ope.nū.itaqꝫ cēseatur satisfactū illis ꝟbis viso instr̄o ꝛ impleta illa cōditio q̄ virtualiter vr̄ cōtineri sub ꝑdictis ꝟbis viso instr̄o:quo facto oīa de plano procedūt: qꝺ demonstrať qꝛ dicunt testes ꝙ cōmissa fuit executio realis et ꝑsonalis ad ꝑsonalē nihil restat nisi obediētia nūcij seu alteriꝰ cui ꝯmittitur qui tenetur obedire si valet commissio alia sequuntur in consequētiam:ꝛ illa ꝟba viso instr̄o personalem executionē respiciunt nec est res parui preiudicij:imo magni:maxime cum nequeat exire de palatio:ꝛ sic de captiuitate nisi soluat.Et ꝑut in personali sufficit fides licet de magno preiudicio agatur:ita ꝛ in reali:cum verba illa pariter determinent realem ꝛ personalez executionem:ideo debet illas pariter terminare.l.fi.C.de sententijs. ꝛ.l.iam hoc iure.de vulg.ꝛ pup.cum concor.Et de reali executione est ipsa adiudicatio prout subditur in statuto:quinimo acceptio tenute non est proprie executio instrumēti:licet fiat ꝑ executione consequenda:nam si promittis mihi dare centum ꝛ ego ex primo decreto capio tenutam tue domus nihil fit ex eo qꝺ promisit:sed tenuta datur vt tedio affectus soluas:que solutio est execu

8 tio obligationis ꝛ instrumēti.†Sed adiudicatio est datio insolutum soluitur:tunc aliud pro alio volēte creditore:qꝺ licet.l.ij.§.j. in fi.si cer.pe.a contrario sensu.Ideo illa est proprie executio realis:ideo testes q deponunt de executione reali sunt intelligendi etiam de adiudicatiōe.Ex quibus omnibus concludo qꝺ nō ob-

9 stat prima obiectio partis aduerse.†Nec obstat etiaꝫ secūda.s.qꝺ non sit obtentum in contradictorio iudicio:quia respondetur ꝙ istud non est necessarium:licet tamen sit magnum adminiculū ꝓbandi consuetudinem esse quando est obtentuꝫ in cōtradictorio iudicio:tamen non requiritur hoc ad esse cōsuetudinis ꝑut tandem concludit glo.in.d.ca.frustra.ꝛ in.d.c.fi.de consue.ꝛ idē tenet ibi Io.an.dicens qꝺ moderni legiste idem tenent ꝛ idē tenet ibi Florētinus ꝛ est cōis opi.ꝑut ibi dicūt do.Anto.Imo.ꝛ Panor.qui idem tenēt:ꝛ ita est intrepide tenendū ex quo fere oēs idē

10 tenēt.Nec est quid vrgeat in cōtrariū.†Et ratio id suadet:qꝛ al's i extraiudicialibꝰ raro cōsuetudo iduceref.Naꝫ prima snīa non posset esse nisi iniusta:sententie enim natura est declarare nō idu

cere.l.sicuti.§.si queratur.si serui vendi.prout ad ppositum dicit Gui.in.l.de quibus.de.ll.z non preiudicare nisi his inter quos lata est prout dicũt Jaco.but.z Gui.d cuneo in.d.l.de qb9.z Jac. 11 butri.l.l.ij.C.que sit long.ɔsue.z nec.de primo.† Circa scdm licet plura dici possint tñ non expedit. Nam probantur per scripturas publicas illa que ipse appellatus negat: nec potest ponens z affirmans niti ex eo qd negatur cum ipse asseruerit cōtrariũ per ea q̃ habētur in.l.post legatum.per Bar.de his quib.vt indig.z in.l.natus alter.§.nihil cōmune.de acquirē.pos.z Dy.in regula ex eo q. in.vj.prout em̃ negās non pōt niti ex cōtraria positione aduersarij.ita z ponens nō potest niti ex contraria negatione aduersarij: nam ita aduersatur positio negationi: z positioni z sic viget eadē ratio imo fortior. Nam ponens ponit factum et ipsum factuz de quo affirmat. Respondens autem nō negat factum de quo agit sed negat suam credulitatem: stant autem hec simul q ego nō credam: z tamen illud qd non credo sit verũ. Item credulitas mutari pōt: sed qd factum fuit non fuerit factũ mutari nō pōt: ideo sup hoc an potuerit reuocari non insistam. Deueniēdo ad tertiũ circa qd dicēdũ est q lz instrm notarij dicat q Baiulus immisit i possessionem z tenutam dictũ creditorē: z testis deponit q fuit pñs qñ dictus notarius immisit in possessionē seu in tenutam. Et cum testis videatur contrariari instrumēto licet sit solus: tñ si nō remanent tot testes instrumētarũ q sufficiant ad iuuandum istrumentum: quia remanet vnus ali9 testis: z instrumētum qd nō hz nisi 12 vnum testē nō valet.† Ideo si sunt testes instrumētum z vn9 ex eis deponit cōtra instrm vacillat fides instrumēti: adeo q nō probat prout volunt Inno. z doc. cōiter in.c.cum ioannes heremita. de fide instru. z per gl. Bar. z doc. in.l.j.§.fi.ff.quēadmo. test.ape. Et iste videtur casus noster si in instro tenute non sunt descripti nisi duo testes: vcz testis qui contradicit z alius. Si vero essent descripti plures: ita q remanerent tot qui sufficerent ad validitatez instrumenti: vel ille qui contradicit instro non esset de numero descriptorum in instrumēto: tunc testis vnus cōtradicēs istrumēto non tollit fidem instro quomin9 probet absq3 adminiculo depositionis alicuius testis: prout volũt doctores in dictis locis: tamē in casu nostro hoc nō militat ea rōne: quia dictũ testis nō cōtradicit instrumēto: stare em̃ hec possunt q ipse testis fuit presens quādo nũcius immisit in tenutam: prout cōtinetur in instro: et etiam fuerit presens qñ notarius immisit: quia vterq3 potuit esse q tenutam ipsam assignauerit: ita q nulla est contrarietas etiam verbis instrumēti z vbis testis pprie sumptis: non em̃ dicit testis q non fuerit presens tenute tradite per nũciũ que continetur in instro. Et iuuantur premissa: quia notarius in instrumēto dicit q Bartholomeus baiulus cui commissum fuerat q immitteret in tenutam dictum magistrum Joānem vna secum contulit se ad dictā domum z eũ posuit z immisit in tenutam: z ideo potest intelligi q vterq3 immiserit. Item potest intelligi q Bartholomeus vna cum ipso notario contulit se ad domum: tamen dictus Baiulus immisit: et licet ambo forte immiserint insolidum: tamē notarius nō fuit rogatus de immissione sua sed solum de immissione facta 13 per Baiulũ: nec vitiatur immissio facta per Baiulum.† Et si bene percipio ex scripturis ipse vicarius qui facit acta rogat de scripturis actorũ prout solet fieri in hmōi paruis castris: z consuetudine datur fides: cōsuetudo em̃ inducere potest de nouo probationem: hoc est q faciat fidem scriptura que al's non faceret fidē probatur in.c.cũ dilectus.de fide instroz. Et qñ cōmissarius i presentia committentis facit actum censetur committens facere.l.procurator presentis.de verb.obli. Et ita potest etiam saluari dictũ 14 instrm.† et ɔcordia fieri dz p ea que habētur in.c.cũ tu.de testi. cum multis concor. iunctis que habentur in.l.in exercendis.C.de fide instru. z in.d.c.cũ ioannes heremita. ideo instrm illud plene pbet. Item est aduertendum pro parte appellante: q ipsa corā iudice ad quem produxit de nouo ipsum instrumētum z petij executionem fieri seu factam cōfirmari: adeo qd videtur qd id quod nō fuit productũ coram primo iudice a quo: nec coram primo iudi-15 ce appellationis producitur coraz iudice scde appellationis.† Et in causa appellationis potest probari q non est probatum.l.per hanc.C.de tempo.appel.et.c.fraternitatis.de testibus.et.c.cũ ioānes heremita.in fi.de fide.instu. z ideo cum in primo iudicio non defecerit nisi productio instrumenti in causa appellationis potest produci: quia non deductum deducam z non pbatum probabo 16 vt dictis iuribus.† Potest enim sententia prima per iudicem appellationis confirmari ex noua causa.l.titianus.in.fi.z ibi p Bar. Ang. et Pau.de cast. Et fortius ex noua productione per.d.l.per hāc.et.d.c.fraternitate.et.d.c.cum ioannes: et volũt q possit etiā in appellatione ab īterlocutoria: prout refert.d. Philippus frāce in.c.cum in ecclesia.de appel. vbi ponit de intellectu.d.l.titianus z p notata p Bal.i.addi.Spe.i ti. de.appel.ix.char.vsi.etiā si ab interlocutoria z p Cy.in.d.l.p hāc.in.iij.q.in casu aũt nostro defecit in primo iudicio sola pductio instri si defectus est: q fides nō sufficiat: iō possit suppleri ista productio: z p hāc viā iustificari appellatio z pnũciari pro appellāte. Laus deo.

Summarium super consilio.lxxiiij.

1 Substitutio compendiosa facta per testatorem duob9 filijs institutis sub istis verbis vz et si quis dictorum filiorum sine liberis decesserit substituit superuiuentem: seu premortui filios an si vnus ex dictis filijs moriatur cuz filijs hi filij possint venire ad bona testatoris ex subistitutiōe fideicommissaria quasi tacite inuitati censeantur ex eo q sunt positi in conditione sc3 si decesserit sine filijs.per totum.

2 Conditio an faciat q positi in conditione veniāt in dispositione vt relicta non ab institutis videantur relicta. sed a positis in conditione.nu.seq.et vsq3 ad fi.

3 Legata post mortem instituti directe relicta censent a substituto.

4 Filij in conditione positi censentur tacito iudicio testatoris inuitati et in casu vbi sunt due conditiones maior viget ratio.nu.seq.

5 Conditiones due vni preualent.

6 Geminatio verborum non est sine grandi ministerio.nu.seq.

7 Rescriptum geminatum equiparatur cum clausula ppru mot9.

8 Enũciatiua verba geminata inducunt dispositionem.

9 Filios in conditione positos testator vult preferri substitutis.

10 In successione ab intestato transuersales agnati excluduntur a filiabus. Idem trinepotes stipitis ex duobus filijs descendentes. Idem atnepos.nu.seq.et.12.

11 Trinepos est stipiti in.vj.gradu qui ab interstato nō succedũt.

12 In successione.ab intestato non succedunt agnati nisi vsq3 in.x. gradum.

13 Dotata filia exclusa statuto successione ab intestato stantib9 masculis: non tamen excludi solent propter omnes agnatos masculos.de quibus.s.nu.10.et.11.

Consilium.lxxiiij.

In nomine dñi nostri Je-1 su christi. † Viso prolixo z solenni consilio per famosissimũ.V.J.doctorem dominũ Baldum de bartholinis conciuem patrem z dominuz meum composito super eo articulo an filij Joannis marie censeant a Bartholomeo de rolando testatore inuitati ex testamento ad eius bona: ita q ad ei9 bona possint venire ex substitutione fidei cōmissaria tacita de eis facta ex eo quia sunt positi in conditione z attentis verbis testamenti et dispositis in dicto testamento. Et quidem seriose multũ et egregie cum magna copia processit in hoc articulo prefat9 dominus consulens. Et ego quidē de subscriptione requisitus sum cuz magna temporis instantia pro mercede breui idcirco breuib9 2 rem absoluam.† Et quidem sepius consului ac etiā legēdo tenui: q filij positi in conditione et rogati de restituendo censeant tacite inuitati a testatore adeo quod licet ex eo solo qa sint positi in cōditione non censeantur tacite inuitati ex testamento: nec etiam ex eo solo quia sint rogati cēseantur tacite inuitati per iura vulgaria que adducit dominus consulens nō repeto: tamē dictis duobus simul iunctis resultat tacita inuitatio ex testamento prout latius imo latissime comprobat dominus consulens non insistor tamen difficultas huius articuli est: quia nō apparet q filij positi in conditione fuerint rogati de restituendo hereditatem. Nā quādo aliqui inuitant si decesserint instituti sine filijs aut filij institutorum sine filijs non leue dubium est an censeantur ipsi filij filiorũ institutorum onerati: an vero ipsi instituti rogati censeant sub duplici conditione. prima si ipsi instituti sine filijs decesserint. secũda si decesserint eorum filij sine filijs: prout hic dicit Barto.in.l.centurio.xiij.aut.xiiij.col.versicu.quero vlterius quid si testator versu modo dubitatur vbi non decidit: sed pro decisione se remittit ad 3 dicta per eum.in.l.qui duos.eo.titu.† Vbi decidit q legata post mortem directe substituti relicta censentur relicta a substituto: et in hoc facit pro opinio. quod censeantur in casu Barto. et in casu nostro relicta a filijs positis in conditione nō ab institutis. Sed Barto. i dicta.l.qui duos. loquitur in substituto substitutione directa. Et postea separatim subdit de substitutione fideicommissaria et non decidit: sed se remittit ad not. per eum in.l.marcellus.in princip.ad trebellia. Sed dicta in.l.marcellus.in princip. loquuntur in legatus particularibus: relicta autem vniuersale saltem hereditatis facta post mortem primi substituti: naturalis ratio suadet quod non censeantur relicta ab instituto: quia si institut9 restitueret vltimo euanesceret substitutio primi. Itē termini Barto. in dicta lege qui duos. et in dicta lege marcellus. loquuntur quando est facta expressa substituto instituto: et facta sunt relicta: an censeantur relicta ab instituto: an vero a substituto: sed termini nostri z termini Barto. in dicta lege centurio. versu modo dubitatur. et versicu. superiori sunt quando dubitatur an sit facta prima substitutio: quia filij positi in conditione non sunt expresse inuitati: itaq3 non mediocris remanet dubitatio 4 circa fundamentum quod filij sunt onerati. † Quicquid autem sit concurro in sententia domini consulentis. Nam prout dicit sua excellentia magnum est dubium: an filij qui sunt positi in conditione

cōditione cēseātur a testatore inuitati: ⁊ multi tenuerūt ꝙ sic. nō ex alio nisi q2 iura ⁊ ꝯiecturata verisimilis mens defūcti plurimū vagēt prout legēdo late prosecutus fui in.l.i.C.de cōdi.isertis.iō semp ⁊ legēdo ⁊ sepius ꝯsuēdo placuit ꝙ de facili alia cōiectura supaddita tenēdū sit ꝙ filij positi in cōditione cēseanť a testatore inuitati. Et pfecto in casu isto duo me mouēt ad coniecturādū et ꝯcludendū ⁊ cēseanť tacite iuitati. Primo q2 iura ⁊ doc. loquū 5 tur qñ filij sunt positi vna cōditione.† In casu aūt vbi sunt due cōditiōes in quibus filij sunt positi maior imminet cōiectura: q2 6 due rōnes ꝓualēt vni.arg.auť.itaqꝫ.C.cōia.de succes.† Et gemi natio plurimū operať vt in.l.cū.scim⁹.de agri.⁊ cēsi.li.xi.⁊ in.§. hoc ꝟo iubemus.in auť.vt nulli iudi.⁊ qđ per illum tex.no. Bal. 7 in.l.nec damnosa.C.de pci.impera.offe.† vbi dicit ꝙ geminatum rescriptū eqparatur rescripto cū cl'a motus ppij: ⁊ qđ p bal.in.c. fi.de offi.deleg.q dixit ꝙ q2 in rescripto delegationis dr tu: tu cēse tur electa industria psone vbi al's secus esset: ⁊ eum refert ⁊ sequi 8 tur ibi Cardinalis florē.facit.c.⁊ si christus.de iureiu.† Itē Pau. de ca.i.l.ex hac scriptura.de dona.dicit ꝙ geminata ꝟba enūcia tiua plata p modū demōstrationis disponūt.⁊ p Panor.in.c.fi. cautio.de fide instru.⁊ i repeti.c.p tuas.de arbitris.in.ix.col.⁊ al's p Bal.in ti.de pace ꝯstan.i.ꝟbis casseť ⁊ irriteť. et multa similia 9 possēt induci vltra etiā plura adducta p dñm ꝯsulentē.† Secūdo inducor hoc me magis mouet: q2 cōstat ꝙ testator ponēdo filios in cōditione vult eos preferre substitutis prout est expssum in.l.lu cius.i.fi.de here.insti.⁊ gl.⁊ doc.ibi tenētes ꝙ ibi nō cēsenť ipsi li beri tacite inuitati dicūt ꝙ pretulit volēdo eos venire ab itestato et reseruādo ipsis liberis successionē ab intestato: ⁊ isto mō intelli gitur gl.in.l.filiusfa.§.cum quis.de leg.i.que p aliquos allegatur ꝙ testator cēsetur vocasse filios positos in cōditione: qñ aūt cessat dicta rō vr ꝙ testator censeať pretulisse filios positos in cōditione ipsis substitutis eo mō quo potuit si nō preferunť ab intestato cē seať eos ptulisse ex testō: ⁊ sic eos substituēdo: ne cōtingat ꝙ ma gis dilectus minus honoreť cōtra.l.publius.de cōdi.⁊ demō. Cū itaqꝫ filie femine filior ⁊ descēdētes ex eis sint a testatore inuitate finita generatione masculina ipsi⁹ testatoris ⁊ suor liberorū ipsi liberi masculi ex masculis procreati sunt positi in cōditione q pñt esse tales ꝙ vltimo decedētib⁹ nō sint successuri. Nā descēdētes ex liberis diuersis prout sunt in casu nostro tres liberi instituti: profe cto descendentes ex vno eis sunt descendentibus ex alijs transuer 10 sales.† Constat aūt ꝙ trāsuersales agnati excludunť ab itestato a filiab⁹ p auť.in successiōe.C.de suis ⁊ legi. Itē trinepotes stipi tis ex duob⁹ filijs descendētes: ⁊ sic ex duab⁹ lineis sunt iter se in duodecimo gradu agnationis seu cognationis si recte fiat cōpu 11 tus.† Nam trinepos est stipiti i.vi.gradu.vt instit.de grad.§.vi. gradu.⁊.ff.eo.ti.l.iuriscōsult⁹.§.vi.gradu.⁊ sic cum ex qualibet li nea sint sex gradus inter se sunt in.xij.gradu ex theorica tradita p 12 tex.insti.eo.ti.§.fi. Idcirco isti inuicē nō succedūt ab itestato.† Nā si atnepos vni⁹ ex dictis filijs institutis decedit sine liberis mascu lis supstite atnepote alterius ex dictis filijs deficit ꝯditio sub qua sunt inuitate filie: quia non est finita linea: ⁊ tñ ille atnepos alte rius filij nō succedit: qm̄ agnati inuicē nō succedūt nisi vsqꝫ in de cimū gradū.§.fi.insti.de succe.cogna. Itē ⁊ si forēt i gradu successi bili: tñ excluderenť a filiabus vel alijs descendētib⁹: lꝫ ex feminis 13 de iure cōi constat.† Et lꝫ iura municipalia soleāt excludere femi nas propter masculos: solēt descēdētes feminas excludere ppter descēdētes masculos: ⁊ plerūqꝫ solas feminas dotatas excludūt etiā extātibus masculis descendētibus: nō solēt autē descēdentes feminas excludere ppter oēs agnatos masculos: itaqꝫ non credo qđ ferrariēsi statuto ita passim excludantur filie femine ppter a gnatos trāsuersales: itaqꝫ non pōt cōiecturari voluntas testato ris qđ voluerit pferre masculos positos in ꝯditione filiab⁹ femi nis: q2 voluerit eos tacite inuitare ab intestato: hoc est reseruare eis successionē ab intestato. Cū ergo cesset dictarū ⁊ dicta cō fide ratio interpteť qđ voluerit pferri masculos eo mō quo potuit .s. inuitādo eos ex testō. Ex his itaqꝫ paucis ⁊ seriose dictis p dñm consulentē confirmo conclusionē factā p suam excellentiam.s.qđ dicti instituti cēseanť rogati filijs ⁊ descendentibus masculis: et ppterea alienationes p ipsos institutos facte p ipsos institutos nō tenere in preiudicium ipsorum filiorum superstitū ⁊ posse eas reuocare prout cōcludit dñs consulens. Laus deo.

Summarium super consilio.lxxv.

1. Protestatio contraria facto an ⁊ quando releuet: vt si obli gando dicit se nolle obligare: quia cum protestatiōe remouet ani mum ab actu.per totum.
2. Heres dicens qđ precise testō inherere significat qđ vult heredita tem acceptare ⁊ inuiolabiliter obseruare.nu.seq.
3. Precise ꝟbum idem est qđ inuiolabiliter ac firmiter ⁊ sine cōtra dictione ⁊ vim clausule derogatorie ad aliam dispositionē habe re potest.nu.7.vide.nu.18.
4. Protestatio per actum contrariū vitiatur facto contrario secu to quando ille actus non pōt trahi nisi in vnum casum vel censū.
5. Promittere aliquid ⁊ nolle se ex tali promissione obligari sunt in ter se contraria.
6. Protestatio qñ est cōtra consecutiua ipsius actus surgentia iu ris dispositione non iuuat.
8. Obligatio non oritur ex solis ꝟbis absqꝫ consensu.
9. Pupillum et furiosum non posse obligari hoc inducitur quia nō habent consensum.
10. Adita censetur hereditas sola animi destinatione.
11. Uerbis quod ostenditur nihil agitur.
12. Protestatio que remouet consensum ab actu an iuuet saltim si so lum ad actū verbi aut facti protestationi ꝯtrarium est deuentū.
13. Protestatio a diuersis voluntatibus depēdens an ⁊ qñ releuet si sit deuentum ad actum protestationi cōtrarium verbis aut fa cto.vsqꝫ ad fi.consi.
14. Actus cū protestatione solent quandoqꝫ vitiari propter repu gnantiam.
15. Protestatio qñ respicit ⁊ remouet consensum ab eo ad quod so lum vel principaliter tendit actus tunc vitiat actum: vt etiam si quis dixerit ego promitto non animo obligandi.nu.seq.
16. Obligatio non resultat ex contractu qui est contra ius.
17. Protestatio incontinēti facta in esse videtur in ipso actu secuto.

Consilium.lxxv.

In nomine dñi nostri Je 1 su Christi. † Diu post consilium redditum fuit o stensum consilium contrarium do. Bartholomei so zini quo dicitur qđ protestatio non releuat. Nā primo presuppo nit qđ Thomas specifice dicit ⁊ affirmat se esse heredem per ver ba clara que non recipiūt aliquam interpretationem: in incertis enim non in certis est locus coniecture ⁊c. Item verbis specificis ⁊ apertis comprobat assertionē testatoris ⁊c. Et vtrūqꝫ dicit o stendi ex eo quia dictus Thomas dicit qđ intendit precise testa 2 mēto inherere.† Qđ verbum precise significat qđ vult esse heres ⁊ voluntatem testatoris sicut illa conditione ⁊ cause cognitione 3 seruare tex.⁊ ibi dñs Cardi.⁊ Abbas in.c.ij.de rescriptis.† ⁊ est bona glo.in.c.ꝯtra christianos.de hereti.lib.vi.fm eum qui ꝯfir mat qđ idem est dicere precise qđ firmiter ⁊ inuiolabiliter. Bal.in l.clari iuris.C.de fideicō.⁊ Bal.in.l.si causam iudicati.C.de exe cu.rei iudi. fine contradictione fm Cardi.in.c.penulti.in.vi.not. 4 de arbi.† Et sic ptestatio est contraria facto quo casu qñ factū se quēs post protestationē est clarū nō recipit interpretationē a pro testatione precedēti: sed vel vitiať factum vl' protestatio: patet ex no.per Bart.in.d.§.morte.dum allegat.l.obligationum substan tia.§.fi.ff.de act.⁊ oblig. Quibus psuppositis rñdetur primo ad dictū Bar.in.d.§.morte.quatenus qđ dicit si obligo me nō aio obligādi obligatio non resultat: qđ illud dictum communiter re probatur.nam contra tenuit ibi Imo.dicens qđ imo vitiať ibi p testatio nō actus: ⁊ per no.in.l.cum precario.⁊ in.c.cum.m.ferra riēsis.de cōsti.vt ibi latius per eum.⁊ idem dr tenere ibi Alexā.de imo.allegantem Inno.idem tenere in.d.c.cum.m.ferrariensis.⁊ ideo Ang.quem sequitur Pau.de cast.in.l.iurisgentium.§.qđ fe re.de pac.allegando illa dicta Inno.in.d.c.cū.m.dicit qđ quādo actus non potest trahi nisi ad vnum sensum vitiatur protestatio ⁊ nō actus: puta si dico profiteor religionem nō animo profitēdi vel adeo non animo adeūdi. Et ad tex.in.d.l.obligationū substā tia.§.fi.per quem se fundat Bart. Respondetur qđ aliud est ali quid facere: puta pmittere ⁊ nolle ex tali facto se obligare ex quo 5 obligatio depēdet a sua potestate: † ⁊ aliud est se obligare: qđ est iuris ⁊ dicere se nolle obligare: quo casu loquuntur Ang. Imo. ⁊ alij. Et qstio Barto.qui in hoc male loquitur: ita in casu nostro aliud est facere aliquid ex quo solet quis effici heres ⁊ protestatio qđ non intendit esse heres: quo casu non efficitur heres fm distin ctionem que habetur in.l.pro herede.§.papi.de acquiren.heredi. Aliud est dicere: ego sum vel volo esse heres: quo casu loquuntur Ang. Imo.⁊ alij.⁊ iste ē casus noster ex quo specifice dixit qđ vt 6 bonus heres volebat testamentum seruare.† Secundo respōdet qđ quādo protestatio est contra consecutiua ipsius actus surgen tia ex iuris dispōne protestatio nō iuuat: casus est in.d.c.cum.m. nam ibi ⁊c. Et idem pbatur in cañ.diaconi.xxviij.distinctio. vbi si quis ordinatur ad sacros ordines protestatur qđ nō intēdit cō tinentiam seruare vitiatur protestatio: ita tenēt moderni in.d.§. morte.⁊ dominus. Anto.in.d.c.cum.m.in prima questiōe prin ci. Et hic est casus noster: quia eoipso qđ qsvult esse heres trāseūt in eum.ex iuris dispositiōe iura actiua ⁊ passiua: ⁊ ex iuris dispo sitione non potest contra factum defuncti venire. Et ad contrari um dum dicitur qđ obligatio que surgit per aditionem dependet a potestate protestantis: ideo iuuare debet: respondet qđ sunt val de diuersa: aliud enim est obligari ex aliquo facto puta si dico p mitto aio nō me obligandi: ⁊ aliud est obligari ⁊ nolle teneri ad ea q ex tali obligatiōe insurgūt: vñ aliud est dicere volo esse heres vel volo adire cum protestatione qđ nō vult se obligare ad ea ad q tenētur hrdes: ⁊ iste est casus noster fm eū. Tertio rñdet qđ ad euitandā cōtrarietatē debet intelligi qđ nō intēdit de iurib⁹ suis

diminuere preter q̄ ex causa intra scripta p no. p Bar. in. l. in sum ma. §. idez quesiut. de cōdi. inde. Et facit qđ dicit Bal. post Petrū ⁊ Cy. in. l. cū falsa. C. de iur. ⁊ fac. igno. Cōfirmat q2 dicit velle pre cise testō inherere: ⁊ sic ptz qđ p ꝓtestationē noluit dicte confessio-

7 ni preiudicare. † Quia ꝟbū precise hz vim clausule derogatorie ad aliam dispōnē put dixit Jac. de Are. quē ibi refert. Ray. in. l. oēs populi de iusti. ⁊ iu. qđ referūt do. Cardi. ⁊ Abbas i. c. ij. de rescri. scđo cōfirmat ꝑpter clausulam omni meliori mō ⁊c. Que opāt q̄ si actus non potest fieri eo mō quo fit intelligatur fieri eo mō quo fieri pōt. l. cum pater. §. filijs matrem. de le. ij. ⁊ per Jmo. in. l. si cū nulla. de re iudi. facit qđ p Bal. in. l. quotiēs. C. de here. insti. Pro fecto casus mihi apparuit nō alienus a dubitatione dum me sub-scripsi satis cū festināntia: licet aliqua verba nūc referātur que non erant tunc presupposita in facto: prout est verbum precise ⁊ dicta clausula oī meliori mō in quib⁹ dñs consulens nō vr̄ paruz se fun dare: tn̄ etiā stantibus dictis verbis: lz articulus sit dubius: tn̄ nō muto snīam ex adductis in contrarium: ⁊ premitto q̄ ponderan dus est tex. in. d. l. qui in aliena. §. fi. de acqui. here. qui loquitur qn̄ quis dixit adeo quia tex. dicit adierit: ⁊ sic loquitur qn̄ sonus ꝟbo rum est clarus. dicit enim tex. adierit hereditatē: itaqz nō loquit̄ qn̄ fecit actuz qui potuerit se habere ad aditionē hereditatis ⁊ nō aditionē: puta si alienauit vel possedit bona hereditaria vel soluit

8 debita hereditaria: prout vr̄ intelligere prefat⁹ dñs ꝯsulēs. † Jtē pōdero. d. l. obligationū substantia. §. fi. vcz mentem illus tex. que in illis terminis militaret etiam si vbi dr̄ spondes spondeo diceret̄ obligas te mihi tu rn̄deres obligo. Nam quecūqz sint ꝟba ꝓlata sine ꝯsensu non obligāt: ita ꝓbat ille tex. ⁊ est ipsa veritas qm̄ nul lus contractus sine cōsensu est obligatorius. l. j. in princ. ⁊. §. j. ff. de pac. ⁊ in. l. cōsensu. cum sua glo. ff. de acti. ⁊ obli. verba eñ prolata sine consensu non artant. l. diuus. de mili. testō. † Et videm⁹ q̄ pu

9 pillus ⁊ furiosus ꝟba ꝓferūt: ⁊ tn̄ non hn̄t cōsensum accōmoda-tum non obligātur p iura vnlgaria: ⁊ ista est ratio. d. l. qui in alie-na. §. fi. ⁊. d. l. obligationū substantia. §. fi. quotiēscūqz enim deficit

10 consensus ꝟba non obligauit: † ideo vr̄ absona illa opi. q̄ hz q̄ si dico adeo aīo non adeūdi q̄ inducatur aditio qm̄ non potest esse aditio sine aīo. Nā aditio non tam facti q̄ animi est. l. pro herede. in princ. ff. de acqui. here. sola enim animi destinatiōe resultat. l. si quia. C. de iure de lib. Sola eñ sumitur: q2 non ex alio q̄ ex ani-mi destinatione: ⁊ q2 sola illa sufficit. ⁊ ista est ratio. d. l. qui in alie-na. §. fi. quia vbi deest animus: lz ꝟba proferātur non resultat adi

11 tio. † Hinc videm⁹ q̄ in actu simulato nihil agitur: q2 lz ꝟbis cla re aliquis actus celebretur: tn̄ q2 deficit anim⁹ seu cōsensus nihil agitur qđ ꝟbis ostēditur. vt. C. plus valere qđ agitur. in rubro ⁊ ni gro. ⁊. l. imaginaria. de reg. iur. ⁊. l. ꝯtractus. de acti. et obli. cum si

12 milibus. † Et ideo Bal. in. l. pacta nouissima. C. de pac. recte. ꝯclu dit q̄ qn̄ ꝓtestatio remouet cōsensum ab actu: tunc iuuat saltem si est deuentum solum ad actum verbi: istam etiā differentiam in ter actum verbi ⁊ actū facti contrarium protestationi: facit etiam Jo. an. in regula in generali. in. vj. Et ideo nō est verum q̄ Bart. dictum communiter reprobetur: ⁊ maxime quando est actus qui dependet a sola voluntate protestantis. Nam tunc est cōis opi. q̄ protestatio saltem respiciēs consensum releuat protestantem saltē qn̄ fit actus per solum protestātem: prout vult Bar. in. d. §. mor te. ⁊ in. d. l. qui in aliena. §. fina. vbi glo. videtur idē velle. ⁊ idez ibi Bal. idem tādem vult ibi Ang. qui licet primo distinguat q̄ aut protestatio est de directo contraria actui ⁊ tūc non releuat: aut est contraria actui qui presumptiue resultat ⁊ tunc secus. Et in hac distinctione videtur velle id quod dicit in. d. l. iurisgētium. §. qđ fe re: tamen postea vult q̄ lz dicta distinctio procedat in actu qui nō dependet a voluntate protestantis tātum: tamē in actu qui depē det a voluntate protestantis tm̄ vtroqz casu ꝓtestatio releuat: et sic concordant ibi glo. relata ad tex. Bar. Bal. ⁊ Ang. idē in actu qui dependet a volūtate protestātis tm̄ tenet dñs Cardinalis flo rē. in. d. c. cum. m. ferrariēsis. col. iij. seu. iiij. quilibet enim est sue rei moderator ⁊ arbiter. l. in re mādata. C. mādati. ⁊ extra de sepul. c. de his. idem tenet ibi Panor. quē refert ⁊ sequitur preceptor me⁹ in canonibus. d. Benedictus capra ibi idem Bald. in. l. pacta no-uissima. C. de pac. in. iij. co. q̄ ⁊ vult etiam in actu qui dependet a voluntate plurimū si protestatio remoueret cōsensum ab actu: put ipse vult in. iij. ⁊. iiij. col. in sua pleniori dis. ⁊ postea in conclusione qđ ⁊ post glo. ibi. Jaco. but. ⁊ Bar. vult in. ij. q. Et videt̄ cōis opi. Licet Ang. ⁊ Pau. de ca. post eum perfunctorie loquēdo in. d. §. qđ fere videantur velle contrarium ⁊ non bene: tractatur autē ibi de actu qui dependet a volūtate plurium: lz exemplū qđ ponit in additione Ang. videatur nō facere dictā differentiā: ⁊ Pau. de ca. eū referendo sic. tamē Ange. magis accurate loquēdo in. d. l. qui in aliena. facit dictā drīam inter actum qui dependet a voluntate protestātis tm̄ ⁊ alium actum. Et ideo magis attēdenda est eius auctoritas ibi q̄ in. d. §. q̄ fere. vbi magis ꝑfunctorie loquit̄. Jtē Jnno. in. d. c. cum. m. ferrariensis loqui videtur in actu qui depen det a voluntate plurium: cum alleget illum tex. ⁊ dicta doc. intelli guntur fm̄ iura que allegat vt no. Bar. in. l. nō solum. §. liberatio

nis verba de libe. leg. ⁊. l. cum quidam. de his quibus vt indig. et in illis terminis si altera pars consensisset protestationi: dicit ibi Pet. de anch. q̄ protestatio releuaret: sed forte actus vt symonia

13 cus vitiaretur fm̄ eum. † Et idē qđ tunc qn̄ altera pars cōsentiret protestatio releuaret tenet Bal. in. l. pacta nouissima. in. iij. co. in sua distinctione. et tenet etiā dñs Anto. in. d. c. cuz. m. ferrariēsis. Si in actu qui dependet a voluntate plurium protestatio si devo luntate ambarum partium fit releuat: ita ⁊ si actus dependet a vo luntate vnius protestatio illius videtur q̄ releuet. Et circa dictuz Bart. in. d. §. morte. circa qđ insistit plurimum prefatus dñs con-sulens q̄ male loquatur est aduertendum: quia dato q̄ male loq̄ retur Bart. in illis terminis ⁊ procederet in contraria: tn̄ loquit̄ in actu qui depēdet a voluntate plurium: ⁊ ita loquitur Jnno. in d. c. cum. m. ferrariensis. vt supradixi. ita etiam loquitur illud cap. ⁊. l. cum precario. ff. de precario. per que iura se fundat Jmo. re p bans dictum Bart. Nos autem i actu qui dependet a voluntate sola protestantis inter quos doc. faciunt differentiā: tn̄ etiā i suis terminis illud approbat Pon in. d. §. morte. idē etiam videt̄ velle glo. i. d. l. pacta nouissima. idem etia post glo. ⁊ Jac. bu. ⁊ Bar vo luit Bal. in. d. l. pacta nouissima. in. j. q. et etiā in sua dist. Nā quā do protestatio remouet cōsensum ab actu: tunc act⁹ postea fact⁹ nō releuat fm̄ eum ibi qui ita residet: lz Jac. bu. ⁊ Bar. qđ aut in continenti aut ex interuallo: ⁊ in hoc Bald. ab eis aliqualiter de-uiat dicens q̄ qn̄ ex interuallo protestatio releuat si est deuentū solum ad actū verbi: secus si est deuentum ad actum facti fm̄ eū: qui vtroqz casu siue. s. sit deuentum ad actum ꝟbi siue ad actū fa cti vult q̄ protestatio remouens cōsensum ab actu releuet si est cō temporanea actui vel act⁹ sit incontinenti. Nā dicit q̄ donec du rat eadē voluntas: quia non est per penitentiā reuocata ꝓtesta-tio releuat: sed si est contemporanea non militat penitentia. l. non ad ea. ff. de condi. ⁊ demō. Et maxime si post actū immediate re-peritur protestatio: prout cōtingit in casu nostro. Nō est ergo ve rum q̄ dictum Bar. in. d. §. morte. per. d. l. obligationū substan-tia. §. fi. non sit verum: nā imo videtur verū ⁊ cōmune: ⁊ illud legē do. d. §. morte. secutus fui. Non obstātibus obiectionibus Jmole quibus ibi respondet Pont. ⁊ ego aliter etiam ibi respōdeo. Ex his videtur aperta fronte cōcludendum q̄ protestatio releuet in his terminis prout conclusum fuit in cōsilijs supra per nos reddi-tis. Nec obst. responsiones date per consulentem in contrariū. Nō enim obstat prima responsio data ad. d. l. obligationū substātia. §. fi. duz dicit qđ aliud est ꝓmittere ⁊ nolle ex illo facto se obligare ex quo obligatio dependet a sua potestate: aliud est se obligare q̄ est iuris et dicere se nolle obligari: quo casu loquūt̄ Ange. Jmo. et alij: et questio Bar. ex quo infert q̄ aliud est facere aliqd ex quo solet quis effici heres ⁊ protestari qđ nō intēdit esse heres: quo ca-su non efficitur heres: aliud est dicere ego volo esse heres vel adeo eo animo vl̄ non sim heres: ⁊ ita dicit esse casum nostrum. Nā imo etiam si dico ego adeo eo animo vt non sim heres: vel obligo me animo non obligandi non resultaret obligatio vl̄ aditio vt supͣ probaui in euidentiali: et probat tex. in. d. l. qui in aliena. §. fi. vt. s. inductus est enim sensus dum dico obligo me animo non obligā di: vel adeo vt nō sim heres. vel animo non adeundi ego profero ista verba obligo me: tamen deficit cōsensus sine quo nō resultat obligatio: ⁊ si dico promitto animo non promittendi idem esset nam illud verbum est prolatuz nō tamē resultat promissio: prout si legendo vel confabulando dico promitto tibi decez licet profe ram illa verba promitto: non tamen erit promissio prout in termi nis. d. l. diuus. de mi. test. miles dixit instituo talem heredem non erit institutio: ita ⁊ si dico instituo animo non instituendi: nemo deberet dicere quod esset institutio: ita ⁊ si obligo me animo non obligandi vel adeo animo non adeundi: licet aditio sit iuris: vel dicam⁹ quod aditio ē facti: ⁊ dicere obligo me istud obligare est facti: tamē resultat aditio ⁊ obligatio que sunt iuris: ideo si dico adeo vel obligo me animo non adeundi vel obligandi me est sen sus facio id quod est facti: scilicet proferre ista verba: tamen nō id quod est iuris: ita ⁊ in proposito volo esse heres ⁊ confirmo ⁊c. Jdeo facio istum actum facti. non tamen eo animo vt mihi plus dicet: esse autem heres non poterat nisi confirmaret contenta in testamento: prout deducitur in consilijs: ⁊ presupponit etiaz al ter consulens que confirmatio non tendebat ad aliud nisi vt nō posset venire contra: in quo ipse confirmans non consentit. Et iō confirmatio non releuat. Non ergo obstant illa verba vt bonus heres volo testamentum seruare: que verba etiam ex alio non ob stant: quia possunt intelligi ego habeo voluntatem seruandi vo-luntatem testatoris vt bonus heres: tamē nolo me astringere qđ non possim veni e contra: sepe enim contingit qđ quis habet ani mum non repetendi debitum. ⁊ tamē nollet sibi tollere facultatē repetendi. Et si debitor requireret: vt se obligaret ad non repeten dum nollet illud facere. Jta in casu isto forte Thomas habebat voluntatē seruandi precise. i. punctualiter testamentum ⁊ nō vti iure suo: tamen nolebat iuribus suis preiudicare quomin⁹ posset illis vti: lz haberet voluntatem non vtēdi. per hoc tamē nō est sa tisfactum

tisfactum voluntati testatoris qui volebat vt cõfirmaret ne posset venire cõtra. Nec etiã obstat ꝙ scđo loco dꝛ ꝙ qñ ꝓtestatio est contra cõsecutiua ipsius actus surgentia ex iuris dispõne protestatio nõ iuuat ꝓut cõtingit in terminis. d. c. cũ. m. ferrariẽsis. nã rñdeo ꝙ dicta theorica non vꝛ procedere in his que depẽdẽt a sola voluñtate protestantis. Nã consecutiua aditionis est obligari hereditarijs oneribus vel cõseq hereditatẽ ⁊ effici heres: ⁊ tñ si adit aĩo nõ adeũdi vel non essendi heres non resultat aditio per dicta. §. ita et obligatio est ꝯsecutiua cõtractus: ⁊ tñ si promitto cũ protestatione ꝙ non habeo aĩm me obligãdi non obligoꝛ: prout ⁊ presuppõnit alius ꝯsulens I prima sua rñsione: dicẽs ꝙ protestatio releuat quia obligare dependebat a sua potestate: ita et hic diminuere ⁊ renũciare iuri suo depẽdebat a sua ptãte: at in terminis. d. c. cũ. m. non dependebat a ptãte sola protestantis collatio in canonicatꝰ

14 et ea que ex canonicatu resultãt. † Et si dicatur hic eoipso ꝙ vult esse heres ex iuris dispositiõe resultat ⁊ sequit̃ ꝙ nõ põt venire ꝯ factũ defuncti, ꝓut dicit prefatus ꝯsulẽs rñdet̃ pluribus modis. primo hoc negãdo: qꝛ qui cõficit inuẽtarium põt venire cõtra factum defuncti. l. fi. §. in cõputatione. de iure delibe. ⁊ tñ vult esse ⁊ est heres. Scđo rñdet̃ ꝙ nõ põt esse heres nisi prius confirmet: ⁊ ipse non confirmat simplr ⁊ absolute prout testator volebat ꝑ supradicta: iõ volũtas essendi heres non releuat. Et illud qđ repetit aliud est facere aliquẽ actũ per quẽ solet resultare aditio: aliud est velle adire ⁊ nolle teneri ad ea ad que tenet̃ heres ex iuris dispõne rñdet̃ ꝙ Bar. vult ꝙ ꝑpter repugnantiã actus vitiat̃: ⁊ vꝛ de mẽte Bald. i. d. l. pacta nouissima. ⁊ d. Cardinalis I. d. c. cũ. m. ferrariẽsis. qñ accedit consensus eoꝝ a quibus actus depẽdet: vt. §. demonstratũ est. in. d. c. cũ. m. erat voluntas vnius tñ prout dicit ibi

15 dñs Cardi. † Uel dicamus qđ qñqꝫ ꝓtestatio respicit et remouet consensum ab eo ad qđ soluꝫ vel principaliter tendit actus: ⁊ tũc protestatio vitiat actum: isti sunt termini. l. obligationuꝫ substãtia. §. fi. ⁊. l. q in aliena. §. fi. actus promittẽdi tẽdit ad obligãdũ: ⁊ obligatio est id qđ sequitur ex ꝯtractu ex iuris dispõne: nã obliga

16 tio maxie ciuilis est inducta a iure ⁊ resultat ex ꝯtractu: † hinc est ꝙ qñ ꝯtractus est ꝯtra vel preter ius non resultat obligatio. l. non dubium. C. de. ll. l. stipulatio ista. §. alteri. de ṽb. ob cũ cõcoꝛ. itaqꝫ negari non põt quin obligatio sit cõsecutiua contractus ex iuris dispõne: et tñ ꝓtestatio impedit obligationẽ prout ⁊ vult alius cõsulens: itaꝫ si dico adeo cũ hoc ꝙ nolo esse heres nõ resultaret aditio per dicta. §. lꝫ esse heredẽ resultet ex aditione ex iuris dispõne: ita ⁊ hic cõfirmatio nõ ad aliũ finẽ reqsita fuit a testatore nisi vt ꝯfirmãs sibi ꝑiudicaret I iure si qđ haberet: ita ꝙ rõne ꝯfirmatiõis sibi ꝑcluderet̃ via vt nullo mõ posset venire ꝯ: et hoc volebat fieri anteꝙ posset adire. vñ nõ agimꝰ hic de effectu q resultat ex editio. ne: sꝫ de effectu q resultat ex ꝯfirmatiõe. Ĩõ id qđ põderat prefatꝰ ꝯsulẽs qđ voluit esse heres nõ est põderãdũ ꝑ ꝑdicta. qñqꝫ ꝓtestatio nõ respicit id ad qđ principaliter tẽdit actus qui geritur: sꝫ sequit̃ ex actu: sꝫ actus illud pꝛicipaliter respiciat: collatio canoñ. tendit principaliter ad aliud ꝙ ad recipiendũ prebendã vel substẽtationẽ ab ecclesia tẽdit principaliter: vt recipiat ipsum ius canonicatus qđ est quid spirituale ex quo resultãt plures iuris effectus ideo protestatio circa hoc qđ nõ habeat ad tps prebẽdam vel alimoniã non releuat: silr in. d. l. cũ precario. precarium principaliter tendit vt recipiẽs recipiat cõmoditatẽ ex gratia precaria: istud qđ possit reuocari ad beneplacitũ cõcedentis non est id qđ pꝛncipaliter agitur in dicto contractu precarij. lꝫ id veniat ex natura cõtractus. Preterea ibi magis expediebat protestãti qđ vitiaretur protestatio ꝙ vitiaretur actus cõtrarius protestationi: adeo qđ est verisimile qđ protestans noluisset ꝑpter ꝓtestationẽ vitiari actũ. Similiter in terminis gl. in cle. gratie acceptio secũdi beneficij ,nõ tendit pꝛincipaliter ad renũciationẽ primi beneficij: sed ad ꝯsequẽdũ ipsum secũdũ beneficiuꝫ: lꝫ ex eo qꝛ est incompatibile cũ pꝛimo perdat pꝛimum: in casu autem nostro pꝛincipalis effectus confirmationis erat vt precluderetur via veniẽdi cõtra testamentũ rõne alicuius pꝛetensi iuris qđ haberet vel pretẽderet habere ipse cõfirmans. Et hoc respicit ipsã protestatio vt. §. ⁊ in alio cõsilio demõstratũ est. Non obstat tertia rñsio qꝛ est penitus cõtra mentem ꝓtestantis. Non eñ poterat de alio pꝛeiudicio agi ꝙ ex actu q seq poterat ex actu sequenti: itaqꝫ derisoꝛiuꝫ est dicere qđ protestatio non referatur extra pꝛeiudicium qđ resultaret ex illo actu sequenti cum ad aliud referri nõ posset illa pꝛotestatio: prout si dico ꝓmitto cũ hoc qđ nolo obligari ridiculum esse dicere qđ nolo obligari aliter ꝙ ex hac pꝛotestatione: vl'si dico adeo aĩo nõ adeũdi intelligatur alr ꝙ ex ista aditione. in terminis aũt bartoli potest intelligi qđ sciebat se non teneri alr ꝙ ex mutuo. Et illa clausula sciẽs se non teneri põt probabiliter referri ad aliam cãm ꝙ ad cãm mutui đ qua postea subijcit. Nec obstat illa clausula cui testõ intẽdit precise inherere: qꝛ illa clausula qualificat̃ ex pꝛecedẽti protestatione ⁊ sequenti: qꝛ intendit inherere cum hoc qđ non pꝛeiudicet

17 sibi in aliquo iure. † Nã illa protestatio facta in actu inest seu inesse censetur in toto ipso actu. argu. l. iurisgentium. §. quinimo. ff. de pac. ⁊. l. lecta. ver. dicebã. ff. si. cer. pe. habet aũt clausulã derogatoriam actus anterioꝛis non actus qui censetur inesse ipsi clausule. preterea non dicit qđ precise cõfirmet: sꝫ qđ intẽdit precise inherere potest intelligi vt dixi qđ lꝫ nolit suo iuri pꝛeiudicare: tñ nõ in

18 tẽdebat venire ꝯtra lꝫ nollet obligare ad id. † Preterea illud ꝑcise vꝛ quo ad mentem respicere sequentia: qꝛ codicilli discrepãt in quibusdam a testõ: ideo si codicilli non valebant intendebat ꝑcise. i. i oĩbus inherere: al's si codicilli valebãt ⁊c. Et nõ semꝑ hꝫ eũdem sensum ṽbũ precise: qꝛ qñqꝫ sine exceptione ⁊ cause cognitione. d. c. ij. de rescriptis. nec hꝫ ibi clausulam derogatoꝛiaꝫ. Et dicimus qđ precise qñqꝫ cogitur ad factum: hoc est non põt se tueri soluendo interesse: nec vbi dꝛ qđ hꝫ clausulaꝫ derogatoꝛiã: nec intelligitur qđ hꝫ clausulam derogatoꝛiam suꝑpꝛius. i. eius qđ inest ipsi pꝛecise dispositiõi: sed derogatoꝛiã alterius actus: puta vnũ statutum censetur tũc propter dictum ṽbũ habere clausulã derogatoꝛiã alteriꝰ statuti: veritas tñ est qđ in casu isto respicit sequẽtiaꝫ per illa declaratur: ex sequẽtibꝰ enim pꝛecedentia declarant̃. l. si seruus plurium. §. fi. cum si. de leg. j. Similiter rñdetur ad clauꝫ omni melioꝛi: qꝛ illã etiaꝫ respicit ⁊ ei censetur inesse dicta ꝓtestatio: attento maxime qđ postea etiã repetitur. Et attẽto qđ etiã ꝓtestatio censetur facta omni melioꝛi modo: cuꝫ clausula ipsa in fine posita determinet etiã pꝛotestationem: vt ex inspectione ipsiꝰ vltime clausule euidẽter apparet. Et ꝑ hec ptꝫ qđ conclusio quã fecimus in alijs cõsilijs remanet vera non obstantibus adductis contra per alterum consulentem. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. lxxvj.

1 ¶ Emphyteosis ab ipsa ecclesia concessa ⁊ stipulata ꝓ se ⁊ suis filijs ac nepotibus vsqꝫ ad tertiã generationem stipulatoꝛe moriente absqꝫ filijs ⁊ aliquibus de linea directa qđ dicta emphyteosis non transeat in heredes extraneos vcꝫ in fratrem stipulatoꝛis qui ei succedit ab intestato. per totum.

2 Heres defuncti personam repꝛesentat ⁊ eadeꝫ persona censetur.

3 Actiones defuncti actiue ⁊ passiue in heredem transeunt.

4 Transferre nemo in alium dꝛ id quod non habet.

5 Successionis pꝛima causa est filioꝛum masculoꝛum ⁊ feminarũ.

6 Heres heredis pꝛimo defuncto est heres.

7 Nepotes succedunt in locum eoꝛum parentum.

8 Emphyteotici ꝯtractus natura non est transferre dominium directum in alium.

9 Emphyteosis simplr accepta trãsit tm̃ i descendẽtes pꝛimi stipulatoꝛis nisi esset vtilitas ꝙ in perpetuũ duraret.

10 Contractus ex ꝯuẽtione legem assumunt

11 Prohibitum esse censetur in alio id qđ in vno conceditur.

12 Contractus non operatur vltra intentionem contrahentium.

13 Plures vnius rei vel emphyteotice esse nõ possunt insolidũ dñi.

14 Emphiteosis ad dñm directum reuertitur ob canonem nõ solutum ⁊ alijs capitibus.

15 Expensarum condẽnationem debet sustinere qui temere litigat.

¶ Consilium. lxxvj.

In nomine dñi nostri Iesu Christi.

1 ¶ † Licet in hac cõsultatione videatur dici posse qđ ex quo dicta res emphyteotica fuit ꝑ ecclesiam proprietariam vel nomine ecclesie per habentem autoritatem ab ecclesia cõcessa dicto Petro eo vel alteri ꝓ eo recipienti et sic videtur ipsi Petro quesitum ius: videtur ꝙ illud ius transiue

2 rit in eius heredem: † quia heres censetur eadem persona cum de

3 functo. in auf. de iureiurand. a moꝛ. pꝛesti. §. j. † etiam iura actiua et passiua defuncti transeunt in heredem. vt in titu. C. de heredi. acti. per totum. querit enim hereditatem que nil aliud est ꝙ successio in vniuersum ius defuncti. l. nihil aliud. de verbo. significa. ⁊ l. hereditas. ff. de regu. iur. ideo ⁊ heres succedit in vniuersum ius defuncti: et per consequens in hoc iure hereditario hoc est in vtili dominio qđ competit emphyteote. l. j. et ꝑ totum. ff. si ager. vecti.

4 vel emphy. peta. ¶ † Tamen his non obstantibus contrariũ est de iure verius: et profecto adeo clarum qđ miroꝛ ꝙ fuerit cõsiliũ super hoc postulatum Et quidem pꝛemitto ꝙ nemo transfert in aliud id quod nõ habet. l. traditio. ff. de acquiren. rerum domini. l. nemo plus iuris. ff. de regulis iuris. cum similibus. monasteriũ cõcesserat prius Iacobo magistri Iacobi: cuius Iacobi fuerũt he

5 redes: vt creditur: tres eius filie nominate in themate: † quia pꝛima causa successionis est filioꝛum masculoꝛum ⁊ feminaruꝫ auf.

6 in successione. C. de suis ⁊ legi. cum similibus. † Non autem fiunt heredes Iacobi Petrus ⁊ Franciscus qui nihil sibi Iacobo attinebat. filiabus autem videlicet Magdalene ⁊ Serafine successerunt eius filij: ⁊ sic ipsi sunt heredes Iacobi pꝛedicti: quia heres

7 heredis ꝑmo defuncto est heres. l. fin. C. de here. insti. † Et verisilr etiã sunt heredes Peregrine: qꝛ erãt eoꝝ nepotes ex soroꝛe ꝗ succedũt in locũ soꝛoꝛis. auf. cessãte. C. đ legi. hꝛ. ⁊ i auf. vt fratrũ filij. in rubꝛo ⁊ nigro. ⁊ sic si ius istud emphy. trãsiret i hꝛdes ꝑtineret ad alios ꝙ ad. d. Frãciscũ: † ⁊ sic monasteriũ nõ potuerit illud qđ

8 erat alteriꝰ trãsferre in. d. Petrũ: ꝑpꝛietatẽ eñ directã q̃ erat apꝰ monasteriũ nõ valuit trãsferre concedendo in emphyteosiꝫ: quo

niam nō est ea natura cōtractus emphyteotici. C. de iure emphy. per totū. z. ff. eo tit. p totum. †Et iō dictus Frācisc⁹ frater Petri nullū potest ptēdere ius: dato q res ipsa emphyteotica transiret ad extraneos heredes: qđ tñ nō est verū: qr imo transit solū in descēdētes primi stipulatoris in auf. de alie. z emphy. §. emphyteosim. prout not. Bart. in. l. qđ dr. ij. ff. de vb. ob. l. iurisiuran §. si liberi. de op. libe. z in. l. si tibi. §. si pactū. ff. de pac. z ibi. Bal. Ang. z Raph fulg. z gl. Bar. z Bal. in. l. ēt. so. mat. z Jo. an. in addi. spe. in titu. de loca. §. nūc aliqua. v. vz. z in. c. in pñtia. de. pba. prout refert Bal. in auf. si quas ruinas. in. j. col. de sac. sanc. ec. qui vr idem velle nisi qñ esset vtilitas eccle q i ppetuū duraret. z Bal. in. auf. defuncto. C. ad tertu. z latius psequēdo firmat Pō. in. d. l. etiā. et hoc opi. cōiter de ɔsuetudine obseruat prout dicit Jmo. in. c. potuit. de loca. xv. colla. lz quidā ɔtra quos refert ipse Jmo. ibi z in d. l. qđ dr. z maxime non deuoluit in extraneos heredes si stipulatio emphyteotica vel feudalis est restricta ad certas psonas: put cōtingit in casu nostro in quo stipulatus fuit Nicolaus pater Petri p dicta peregrina z petro eius filio: z vsqz in eoz petri z peregrine filijs z nepotib⁹ vsqz i eoz tertiā gñationē: dato q al's emphyteosis trāsiret in perpetuū in heredes extraneos: tñ ex cōuentione restringit ad filios z nepotes vt nō trāseat in alios vt sonāt vba apta ɔtractus. †Et ɔtractus ex conuentione legē accipiūt. l. j. §. si conuenit. ff. depositi. cū cōcor. z militat in ɔtractib⁹. arg. a ɔtrario sensu. l. inter socerum §. cū inter. ff. de pac. dota. z. l. eū qui ita. §. qui ita. ff. de vbo. obli. iō si conuentū est q transeat in filios z nepotes vsqz in eoz tertiā generationē: ergo post tertiam generationē nō censetur ɔcessum ius emphyteoticū. †Nā qui de vno permittit de alio cēset negare. c. nōne de psumptio. z. l. cū pretor. de iudi. z. l. si. quis ex argētarijs. §. phibet. ff. de edēdo. z sic nō trāsit in Frācisců qui non est de generatione petri vel dñe peregrine: z lz forte sit heres petri ex quo nō est eius filius vel nepos nec est de eius gñatione sed trāsuersalis: z si teneret q transiret in heredes extraneos z esset perpetua natura emphyteosis etiā ecclesiastica put multi tenent quos refert Jmo. in. d. l. qđ dr. ij. de vb. obli. tñ intellitur illa opi. nisi alr esset ɔuentū: cū conuentiones limitēt cōtract⁹ z dāt ei legem vt dictū est. †Nec operant actus agentiū vltra agētiū intētionē. l. non oīs. ff. si cer. pe. Et dato q transiret in heredes extraneos z ppetuo. Profecto talis res emphyteotica trāsisset in heredes Jacobi cui primo fuit ɔcessa dicta res emphyteotica z successiue in heredes pegrine cui scđo loco fuit ɔcessa dicta res emphyteotica z ius q esset apud dictos heredes Jacobi vl peregrine nō potuisset ɔcedi petro vel eius heredib⁹ vt dictū est. †Non enī illud vtile dominiū qđ hz emphyteota pōt esse apud plures insolidū. l. si vt certo. §. si duob⁹ vehiculū. ff. cōmo. l. si hereditatē. ff. de castr. pecu. z facit. l. iij. §. ex ɔtrario. ff. de. acq. pos. Et sic dictus Frāscic⁹ heres Petri non haberet ius reale aduersus dictos Augustinuz z Mattheū reos conuentos: nec aliquā obligationē vel actionez psonalē ɔtra dictos reos cōuētos: qr nullū negotiū iter eos gestū prout al's dicit iuriscōsultus in. l. si in cura. ff. de ɔdi. inde. z facit. l. si me z titiū. ff. si cer. pe. Et sic possent tunc niti ipsi rei ɔuēti ex nō iure agētis qđ sufficit ad victoriā ɔsequēdam: lz reus nihil pbet. l. fi. C. de rei vēdi. l. q accusare. C. de edē. z. c. cū ecclesia sutrina. in fi. de cā. pos. z proprie. cū fi. Posset etiā niti ex iure cesso ab heredib⁹ Jacobi. Sed veritas est q niti pñt ex eoz renouatione seu ɔcessione eis facta: quia emphyteosis erat ad eos propter generationez finitam. †Ex pluribus capitibus res emphyteotica reuertitur ad ecclesiam vel pter canonem non solutum intra temp⁹ iuris. l. ij. C. de iure emphy. z. c. potuit. de loca. vel propter alienationem. l. fi. C. de iure emphy. vel propter generationem finitam saltem quādo concessio est limitata ad certos gradus generationis: prout est in casu isto vel saltem si esset restricta ad generationem: nam ea finita finitur emphyteosis vt supra deductum est: z habetur in dictis iurib⁹ z alijs locis. s. adductis. Quinimo secūdū magis cōem opinionē z cōsuetudinē cōiter approbatā finit emphyteosis finita generatione etiā si emphyteosis est simplr concessa vt. s. deductū est. †Et iō res est clarissima q sñia est ferenda p reis conuētis: z actor tāq temerarie litigans est condēnād⁹ in expēsis. l. eū quē temere. ff. de iudi. l. properandū. §. sin autē alterutra. C. eo. ti. c. finē litibus. de dolo z contu. Laus deo.

Summarium super consilio. lxxvij.

1. Dote q esse debeat ɔtēta filia statuto asilī z patri non succedat q sibi vendicet locū statutū vbi dos est minor legitima. p totū fallit si dos est in parua vel exigua quātitate. nu. 4.
2. Uerba esse non debent absqz virtute aliquid operandi.
3. Dotis constitutione tradita per patrem bona aduētitia ipsius filie censetur dotata filia de bonis paternis quia illorum aduētitiorum pater est vsufructuarius.
4. Delictum generaliter quod punitur statuto certa pena nō trahit ad parua seu minima delicta.
5. Armorum appellatione non venit paruus cultellus.
6. Debiti appellatione etiam a lege prolati non venit debitū parue quantitatis.
7. De paruis aut minimis non est curandum.
8. Parū exponitur qñqz pro nō vel nihilo: z int parū z nihil nulla est differenti. nu. 4.
9. Dos parua z exigua nō cēsetur esse dos in casu statuta quo filia ditata excluditur patris successione. et nu. 4. vsqz ad fi. consi.

Consilium. lxxvij.

Repetito diuino numie.

†Licet multum vrgeant elegantia motiua excellentissimi doc. domini Baldi de bartholinis patris et domini mei: tñ satis dubia apparuit prima facie conclusio ipsius dñi. consulentis: nam lz al's sua excellentia et ego consuluerim⁹ qđ statutum disponens qđ filia dotata patri non succedat ab intestato intelligatur incōgrue dotata et ɔgrua dos alio non docto censeatur esse non minus legitima: z dicit qđ inter cetera q Bal. consulendo idem tenuit in consilio. cccx. incip. dñs Gregorius. z q Bal. idē voluit in consilio incip. antiquū statutum. et Pet. de an. in consi. qđ incip. p veritate premittendum est. et qđ idem sentit Pau. de cast. in consi. cx. z consi. seque. Et videatur eadem ratio hoc casu per dicta per dñm consulentē: tamē quia Bald. in locis allegatis p dominuz consulentem: vz in. l. fin. C. de dotis pmi. et in. l. si defunctus. de suis z legi. et in auf. res q. C. communia. de lega. vult contrarium in statuto disponente q filia sit contenta dote a patre data z doc. nō impugnant. Et Bar. in. l. titio centum. §. titio genero. de condi. z de mō. idem in sili velit loquens in statuto disponente q filia dotata non succedat nec possit aliquid dicere contra testm: quia vult q prout statutum potest minuere legitimam i quātitate: ita z in tempore arguēdo de re ad tempus prout licet. l. miles ita heredez. §. z quia dixim⁹. de mili. testamēto. Jdeo non reijcit dilatio in relicto dotis: lz reijciat in legitima per. l. qñ i prioribus. C. de inoffi. testa. z sentit idē esse si dos a patre relicta esset minus legitima. z doc. similiter solēt cū Bart. ibi transire. et facit quia ex quo statutum pmisit q dotata non succedat illud qđ addit nec aliquid petere possit vel illud qđ debeat stare contenta dote sibi a patre data vt aliquid operetur istud addat. s. q nihil petere possit vel dicere contra testm etiā ratione supplementi legitime vel dotis: sed debeat stare contēta dote patre assignata. † Cōstat enī q verba statuti non debent stare sine virtute aliquid operādi. arg. l. qñ. de leg. j. z. c. si papa. de priui. lib. vj. et prime consti. C. §. quibus. z q per Bal. i rubrica. C. de fide istru. Sz vba nostri statuti sūt magis ad ppositū sūt magis pinguia z vrgētia q vba statutoz đ qb⁹ p Bar. z p Bal. vt. s. cū in statuto nostro de quo in themate premittitur: q si qua mulier fuerit dotata a patre zc. non possit ipsa zc. recurrere vel venire ad hereditatem vel successionem zc. nec aliquid petere vel habere de bonis vel super bonis predictorum q quo modo quousqz zc. z sic loquit per vba magis vniuersalia z magis specifica: vñ saltē idē dicendum sit z fortius in casu isto q casibus Bar. et Bal. a quorum auctoritatibus quāuis iuribus necessario arctātibus eorū dicta non probent. non auderem in decisiuis recedere cum nō videā q Bal. in auf. res que. requirat q statutum loquat per vba cuicūqz doti sit cōtenta: † sed q stante statuto q filia sit contenta dote sequatur q debeat esse contenta quacunqz dote. Jdeo non erā ausus me intromittere non alr tenerem contra decisionem dñi cōsulentis. Tamen diligenter animaduertendo z cum a consultante certior factus sim q patrimonium paternū erat estimationis M d. flore. vel circa: z erant tres filij: vnus vcz mascul⁹ z due femine: ita q cuiuslibet legitima ascenderet ad qtitatē. clxvi. flore. et duobus tertijs alterius flore. z dos a patre promissa erat in decē flore. in pānis z forte vsusfr. certorum bonorū maternorum que tradidit pro dote qui vsufru. pertinebat ad patrem per. l. j. et per totū. C. de bonis mater. qui vsufruct⁹ nō estimat mihi vltra duos florēn. quolibet anno: z presupponitur testatorem fuisse tpe dotationis. xl. annorum vel vltra: ita q dictus vsufructus erat estimationis decem flore. per ea que habentur in tex. singulari in. l. hereditatē. ff. ad. l. falci. z p ɔñs. dos a patre pfecta cēset fuisse. xx. flo. q est minus octaua pte toti⁹ legitime. † Jta q censet quasi nihil respectu legitime vel ɔgrue dotis: z iō vr cēsēda nō dotata: cū inter parū z nihil soleat nō fieri differētia. l. §. uis. de ɔdi. z demon. z no. Bal. i auf. p. C. vñ vir z vxor. z ibi Saly. Pau. z Ludo. q volūt p dictā eqparationē q illa auf. q loquit de vxore sine dote pcedat etiā si habeat puā dotē. facit. c. de multca. đ pb. z al's lz statutū puniat vulnera z iniungat syndico q de qlibet delicto sanguinolēto đbeat facere denūciationē nō tenebit de minimo vulnere: nec tale vuln⁹ minimū puniet pena dicti statuti Bal. in. l. si pdiū. C. de edil. acti. z idē vult Bal. in. l. j. §. lz sciēdū. p tex. ibi. de edili. edic. facit. l. ob q vitia. §. fi. eo. ti. idē Pō. in. l. j. §. pe. ad sille. † z cultell⁹ paruus non solet venire appel. armoz. §. solos. in auf. de armis. z Ang. de are. in tractatu maleficioz. in vbo vno stocco. xj. col. †Et qñ lex facit mētionē de debito nō intelligit i debito parue qtitatis dixit Frāciscus tigrini de piñs in repe. auf. lz iam necesse. C. de dona. ante nup. † z al's dr q de minimis nō curat in. l. sciō. de i integ. restitu

18 restit. ⁊ in.l.si oleũ.ff.de dolo.†Et al's exponit parum ꝓ nõ in.l. diuus.ff.de in inte.resti.quasi id qđ parũ sit cẽseat nõ esse:ideo nõ 19 incõueniat si parũ ponat ꝓ nihilo siue ꝓ nõ sil'r† ⁊ minima dos in casu hui⁹ statuti nõ cẽseat dos ad exclusionẽ dicte filie al's se/queret qđ si dedisset dotẽ duorũ denariorũ cẽseret dotata qđ esset absurdũ prout hoc medio vtuntur doc.supra recitati in.d.auten. preterea.⁊ per hanc viam dicta filia nõ excludatur penitus:ꝫ vel succedat ac si nõ fuisset aliquo mõ dotata vel possit agere vt sup/pleatur congrua dos ꝓut concludit dñs cõsulẽs. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.lxxviij.

1 ¶ Priuilegia concessa veneto cũ suis mercãtijs eũti ancone ex/tendũtur ad aliũ dominũ nauis nõ venetũ delatorem mercantie venetorum.per totum.

2 Cum coniunctio significat quandam accessionem.

3 Usus loquendi communis attenditur.

4 Verba pacti sunt interpretanda contra stipulantem.

5 Promitto ꝟbũ i scriptura autẽtica reptũ importat stipulatiõe3.

6 Verba sunt ad lr̃am insequenda ⁊ ab illis nõ recedendum.

7 Repetitio facta non censetur cum eisdem qualitatibus.

8 Testis interrogatus sup articulo per quẽ proponitur titiũ sexaz carnaliter cognouisse:⁊ rñdit ꝙ cognouit sexã nõ probat eius di ctum carnaliter cognouisse.Secus est si cõfiteatur generaliter cõ tenta in articulo.nu.seq.

9 Repetitiua dictio ad que referri videatur qñ adijcitur rei que est in diuersis qualitatibus.

10 Lex que transiuit in cõtractum non potest per alterum ex cõtra hentibus tolli.

11 Gabellas seu pedagia non tenet soluere dñs nauis si quorũ sunt mercantie quas defert sint immunes.

12 Fideiussor qui.xx.promisit:tñ principalis tm̃.x.promisit nõ obli/gatur vltra id ad quod tenetur principalis.

13 Priuilegia debitori principali concessa trahuntur ad illũ qui pro eo obligatur.

14 Exceptiones seu defensiones reo competentes competunt etiam obligato pro reo.

¶ Consilium.lxxviij.

Repetito diuino numine.

1 ¶ †Quia de sola subscriptiõe reqsitus ⁊ augustia tẽ/poris circumuentus breuibus rem absoluã.primo aũt congressu dubia mihi apparuit pñs consultatio: q̃ pacta inita inter communitatem Venetiarum ⁊ cõmunitatẽ Anchonitanã priuilegiat Venetos veniẽtes ad portum Anchone cũ aliquib⁹ nauigijs.Non aũt vr̃ ꝙ dicat venire cũ nauigio ille q ducitur ab alio in nauigio:ꝫ ille ꝑ nauẽ duc.⁊ sic ꝑronus nauis seu nauigij.

2 †Nã cõiunctio cũ vr̃ significare q̃dã accessionẽ iuxta.l.j.ff.de pe culio le.⁊.l.j.⁊.l.q̃sitũ.§.si fundũ de fun.istruc.⁊.l.ij.de pecu.lega/ta.⁊ iõ nõ vr̃ venisse cũ naui ille cui nauis nõ accedit poti⁹ d' ve/

3 nisse in naui q̃ cũ naui.†Jta vr̃ se hẽre cõis vsus loquẽdi q potis sime est attẽdẽd⁹ ar.l.librorũ.§.qđ tñ cassi⁹ de leg.iij.l.labeo.§.idẽ tubero de suppel.leg.l.cũ delatiõis.§.afinã.de fundo istru.cũ in/finit3 sil'b⁹.nõ eñ dicet qs venisse cũ trib⁹ famulis ille q venit cũ ducẽte tres famulos.nã ducẽs secũ tres famulos dicet venisse cu3 trib⁹ famulis ⁊ nõ ille q i ei⁹ societate venit:ꝫ ille alter sil'r cũ pa/trono ⁊ famulis venerit.Jtẽ si duo sil' veniũt vnus eqster alter pe dester:ille pedester nõ dicet venisse cũ equo:ꝫ sine equo.Jta ergo nõ dicat venire ad portũ cũ nauigio ille q non ducit nauigiũ nec

4 est principalis:ꝫ ducit in nauigio.†Et maxime q̃ ꝟba pacti vi/dent iterptãda 9̃ stipulantẽ ⁊ eos qb⁹ pacta ꝓsunt.l.qcqd astrin gẽde.§.j.de ꝟb.ob.⁊.l.labeo.de 9̃hẽd.emp.⁊.l.veterib⁹ cũ ibi no/tatis.ff.de pactis.cũ cõcor.⁊ sic cõtra cõitatẽ Venetoꝝ que stipu/

5 lata fuit.†Cũ verbũ ꝑmiserũt in scriptura autẽtica repertũ impor tet stipulationẽ.§.si scriptum.insti.de inuti.stip.⁊.l.sciendum.de verb.ob.⁊.l.j.cũ sua gl.C.de vsuris.Et insup ꝑ hãc viã reducẽdu3 vr̃ ad cõcordiã istud ꝑmũ statutũ initũ anno dñi.Mccclv.cũ alio inito postea in anno.Mccclxxvj.put ⁊ sunt adinuicẽ statuta put alia iura cõcordãda.arg.l.j.C.đ inof.doti.⁊.c.cũ expediat.de elec. li.vj.⁊.l.nõ est nouũ.⁊.l.nã ⁊ posteriores.đ.ll.cũ simi.⁊ multa pos sent adduci nõ insisto:⁊ ꝓfecto si nõ cẽt gñalitas sequẽtis ꝟsicu/li.⁊ sil'r nõ parũ anceps fuissem:sed gñalitas dicti ꝟsi.⁊ sil'r mihi abstulit talẽ dubitationẽ.¶ Nã in dicto ꝟsi.gñaliter disponit ꝙ Veneti veniẽtes cũ alijs eoꝝ mercãtijs vl' reb⁹ qbuscũq3 sint imu nes ⁊c.nõ aũt repetit cũ nauigijs.Sꝫ gñal'r loquit de venet3 cũ eo rũ mercãtijs vel alijs qbuscũq3 reb⁹ siue cũ nauigijs siue cũ alijs reb⁹.Jta sonãt gñalia ꝟba dicti versi.⁊ sil'r imo vl'ia qbuscũq3 re

6 bus ⁊c.†A ꝟbis aũt nõ est recedendũ.l.non al'r.⁊.l.ille aut ille.§. cũ in verbis.de leg.iij.⁊.l.j.§.si is q nauẽ.de exerci.cũ sili.nec obst. si dicat dict⁹ ver.⁊ sil'r refert se ad venetos de qb⁹ supra cu3 dicat dicti Veneti.⁊ sic loquit de Venetis supra dictis.Sꝫ supra dictũ est de Venetis veniẽtib⁹ cũ nauigijs:ergo sil'r loquat đ Venetis veniẽtib⁹ cũ nauigijs cũ alijs mercãtijs vel alijs reb⁹ q̃ sale vl' fru mẽto de qb⁹ supra ꝑmiserat:q̃ rñdet ꝙ ex quo supra premiserat de venetis de talib⁹ locis vl' alijs q poterãt nauigare illud dictis satis opatur si referat ad dictos Venetos q pñt nauigare ex for/ma ꝯm ordinẽ Venetiarũ.Nã refert psonas ꝑnoiatas nõ res cu3 qb⁹ veniebãt.imo circa dictas res venit ampliatiue loquẽdo alio

7 casu cũ dicat veniẽtes cũ alijs mercantijs vel reb⁹ qbuscũq3:† ac cedat qđ notabiliter dicũt Bar.⁊ doc.in.l.si cui legat.§.j.ff.đ leg. j.Ubi est tex.ꝙ repetitio nõ cẽset facta cũ eisdẽ q̃litatib⁹:⁊ sic non

8 cẽsent repetite qualitates sed substãtia.†Qđ inducit Bar.ad rñ sionẽ que fit inqsitioni.nã si inqsitiõe d' ꝙ titi⁹ carnaliter cogno/uit sexã vxorẽ gaij ⁊ titius rñdet fateor ꝙ cognoui dictã sexã nõ intelligit cõfessus ꝙ sexa sit vxor gaij:⁊ sic nõ est ꝓbatũ adulte/riũ ꝯm eũ ꝙ est notabile put d' ⁊ sequit ibi Bal.sec⁹ aũt si fuisset cõfessus gñal'r cõtenta in inqsitiõe ꝯm eos q allegãt Spe.in ti.de posi.§.vij.ꝟ.xj.q̃ ⁊ voluũt.d.Ant.⁊ Panor.in.c.j.de pl⁹ pet.⁊ ide3

9 vr̃ velle Jmo.in.l.si qs a filio.in ꝑn.de leg.j.†⁊ lꝫ Jmo.i.d.l.si cui legetur.§.j.dicat dictũ Bart.ꝓcedere qñ sunt expꝰsse plures q̃lita tes:puta q̃ dictũ fuerit i inqsitiõe cognouit dictã vxorẽ gaij filiã martini.nã tũc verbũ dictã põt se referre ad dictã qualitatẽ filiã martini.sec⁹ aũt velit si sit solũmõ expressa vna qualitas:q̃ illa re latio vr̃ se referre ad Bertã supra qualificatã ꝯm eũ tñ ei⁹ dictu3 est cõtra opi.Bar.⁊ sequaciũ.nã bar.loqtur hoc scđo casu q̃ sola vna qualitas fuit expressa in inqsitiõe ⁊ vult ꝙ ex quo carnal'r co/gnita fuit demõstrata i inqsitiõe ꝑ nomẽ ꝓpriũ berta ꝙ designat substãtiã ⁊ ꝑ qualitatẽ rñdẽdo ꝙ cognouit dictã bertã refert ad demõstrationẽ substãtie ⁊ nõ ad demõstrationẽ qualitatis.Jsta est intẽtio bar.⁊ sequaciũ.Dato aũt ꝙ ꝓcederet distinctio Jmo. tñ etiã ꝯm eius opi.idẽ resultat effect⁹ q̃tũ ad casum nr̃m cũ Ve neti fuerũt pri⁹ designati ꝑ aliã q̃litatẽ:q̃ ꝑmissu3 fuerat de Ve/netis q ꝯm ordinẽ Venetiarũ pñt nauigare et illa dictio dicti põt verificari in venetis habẽtibus dictã qualitatem ꝙ possint naui/gare nec referri d3 ꝯm predictã ad illã qualitatẽ ꝙ venerint cũ na uigijs etiã ꝯm dictã opi.Jmo ꝙ maxime dicendũ est:q̃ illa ꝟba cũ nauigijs nõ qualificãt psonas Venetoꝝ ad quos refert dictio dicti Sꝫ q̃lificãt pricipiũ veniẽtes vt de se 9̃stat.Pꝫ itaq3 ꝙ di/ctũ primũ statutũ seu cõuentio inita inter anchonitanos ⁊ Vene tos q̃ quẽtio h3 vim legis.l.cesar.de publicanis.⁊.l.pe.C.de do/na.inter virũ cõprehẽdit hũc casu3.⁊ sic ex forma dicte cõuẽtiõis seu dicte legis dicti veneti sunt immunes a solutiõe ois datij dua

10 ne ⁊ alteri⁹ grauaminis:†⁊ ex quo dicta lex trãsiuit in cõtractu3. Nõ põt ꝑ alterũ ex 9̃trahẽtibus tolli in totũ vel in ꝑtẽ.arg.l.nihil tã naturale.de reg.iur.⁊.l.sicut.C.de act.⁊ ob.⁊ q̃ hoc elegãter ⁊ clare ꝓbatũ est ꝑ dñm cõsulentẽ ⁊ clarũ arbitroꝝ.Jđ nõ insisto:⁊ ꝯm hoc nõ est necesse multũ insistere an ꝑ ꝯm statutũ sub rubrica xxij.de la gabella de coloro ⁊c.Cẽseat cõꝑhẽdere Venetos cõdu/cẽtes mercãtias in nauib⁹ anchonitanis ex quo nõ poterat ꝑ di/ctũ statutũ ꝑiudicari ipsis Venetis ꝓut ⁊ latius declarat dñs cõ sulẽs:nec h3 circa hoc obstare si dicat:lꝫ nõ posset ꝑ statutũ dispo ni ꝙ Veneti tenerent soluere cõi anchonitano:tñ poterat disponi ꝙ patronus nauigij soluere teneat:q̃ tũc disponit circa personas subditas nõ ꝓuilegiatas i ꝑmo statuto:q̃ ad hoc rñdet ꝙ dictũ scđm statutũ disponit ꝑncipal'r ꝙ soluere teneant dicte duane illi q cõducerẽt mercãtias in nauigio anchonitano ⁊c.Et de gabella istoꝝ loqtur rubrica ꝑdicta nõ de gabella ꝑronoꝝ nauigij vt de/mõstrãt ꝟba rubrice.nec nigrũ dicit ꝙ ꝑron⁹ nauigij teneat sol/

11 uere gabellã.†Sꝫ simpl'r d' ꝙ teneat ꝑ oib⁹ hñtib⁹ in dicto na/uigio mercãtias ⁊ nõ dicit ad qđ teneat.⁊ sic in se quo ad ꝟba il/lud scđm mẽbrũ est incertũ.ꝓpea vr̃ intelligẽdũ ꝙ teneat ipse pa/tron⁹ ad id qđ soluere tenent habẽtes i dicto nauigio mercãtias put solẽt teneri illi q ꝑ alijs obligãtur.l.grece.§.illđ cõe ꝑ vniuer sis q ꝑ alijs obligant.§§.sequẽtib⁹.ff.de fideiusso.Si igit haben tes mercãtias i dicto nauigio nõ tenent simil'r nõ debẽt ꝑ eis te/neri patroni nauigij statutũ.⁊ eñ recipit interpretationẽ passiua3 a iure cõi.l.si serui vr̃i.c.de noxa.l.vt gradatim.§.ꝫ si lege munici/pali de mune.⁊ ho.⁊.l.fi.§.in cõputatiõe cũ sua gl.C.de iure deli/

12 berã.cũ similib⁹.†Preterea bñficiũ 9̃cessu3 pricipali debitori tra hit ẽt ad eũ q ꝑ eo obligat.§.fi.C.de vsuris rei.iud.Et exceptiões seu defensiões reales reo competẽtes cõpetũt ẽt obligato ꝑ reo.l. oẽs exceptiões.ff.đ exce.⁊.l.defensiões.C.e.ti.⁊.l.tã mãdatori.C. de nõ nu.pe.ideo si deferẽtes mercãtias in nauigio de qbus ꝑnci pal'r disponit qđ teneant ad gabellã seu duanã hñt defensionẽ vi gore dicti ꝑmi statuti:similẽ defensionẽ habeãt ꝑroni de qb⁹ di/sponit ꝙ ꝑ eis teneant.Facit etia3 q̃ ꝑ indirectũ cõpellerent Ve/neti ad soluẽdũ gabellas si disponeret qđ patroni nauigioꝝ te/nerent ꝑ eis soluere saltẽ ea rõne:q̃ patroni plus ab eis ꝑciperẽt ꝑ delatiõe mercãtiarũ ꝙ al's perciperẽt.⁊ sic fieret fraus dicto ꝑ/mo statuto put ⁊ reperio hic deductu3 ab altero 9̃sulẽte ideo nõ insisto.Ex his itaq3 ⁊ alijs deductis per dñm cõsulentẽ confirmo eius sniam qđ dictus patronus nauis debuit absolui per iudice3 qui non debuit sententiare prout sententiauit prout et dicit.doc. consulens non insisto. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.lxxix.

1 ¶ Filiusfamilias si qcqd acqrit ex suis operis ⁊ industria:an ⁊ qñ

suũ esse debeat principiũ vel pr̃i dicat̃ q̃sitũ.ꝑ totũ.vsq3 ad nu.21.

2 Filijfa.quesita sua industria ⁊ non patris contẽplatione nõ sunt patri quoad proprietatem.

3 Aduentitia filijfamilias sunt tm̃ patri quoad vsumfructũ ⁊ qd in vsufructu pecunie.nu.6.

4 Filijfa.quesita patris pecunia vel contemplatione sunt precipua patris post cuius mortem equaliter fratres diuiduntur.nu.seq. hodie non habetur consideratio glo.l.cum oportet quia loquitur in vsura.nu.14.q2 lucrum filio datur in parte.

5 Filiusfa.patri seruire ⁊ operari debet.

6 Usufructus in pecunia licet nõ sit separatus a proprietate nõ tm̃ proprietas immediate queritur ei cui defertur vsusfruct⁹.nu.seq.

7 Usufructuarius licet vsumfructũ per manus heredis nõ debeat percipere.fallit in vsufructu pecunie.

8 Usufructus pecunie nõ dicitur proprie vsusfructus.nu.seq. Argumentum de similibus ad similia est validum in iure.

9 Negociari ql3 i dubio p̃sumit̃ suo noĩe ꝓpro q̃uꝫ pecũia sit aliena.

10 Industria hoĩs q̃nq3 nõ min⁹ aut pl⁹ opat̃ q̃ alterius pecunia.

11 Negociator cũ pecunia alteri⁹ vl̃ filiusfa: cũ pr̃is pecunia suo noĩe ⁊ periculo maiorẽ lucri parte3 ꝑcipere debet q̃ si negociaret̃ noĩe alterius aut patris ⁊ periculo alterius aut patris.nu.seq.

12 Societas inita inter aliquos quorum vnus ponit operam ⁊ alter pecuniã ad cõe periculu3 decet qd plus de lucro percipiat q̃ si poneret pecuniam ad consocij damnum.nu.seq.

13 Filiusfa.negociãs cũ patris pecunia lucri pars attribui debet pecunie secundum qd meretur pecunia ⁊ operis filij secũdũ operarum qualitatẽ non habita ꝯsideratiõe ad gl.l.cũ op3.nu.seq.⁊.15.

14 Filiusfa.ꝙ pr̃i querat oẽ lucrũ eius proprietate qd est quesitum patris contemplatione dispositione.gl.l.cũ oportet loquit̃ in vsura circa quam filius non prestat.

15 Solutio facta noĩe alterius liberat debitorẽ ⁊ soluẽs habet actionem negociorum gestorum ad repetitionem soluti.

16 Obligatio ciuilis ⁊ naturalis cadit de iure inter patrẽ et filium.

17 Filiusfa.soluẽs creditorib⁹ debita pr̃na ex suis aduẽtitijs resultat ꝯ pr̃e3 ex tali ꝯctu vtraq3 obligatio naturalis ⁊ ciuilis ex qua cõpetit filio actio negotioꝝ gestoꝝ.fallit si fili⁹ soluerit donãdi aĩo.

18 Filiusfa.si plura lucret̃ ⁊ ponit in cõi illa exponẽdo.ꝓ cõi familia sustentãdo pr̃em ⁊ fratres: an post pr̃is mortẽ repetere a fratrib⁹ vel patris heredum possit.nu.seq.vsq3 ad fi.consi.

19 Donatio non presumitur in dubio.

20 Dõatio iter pr̃e3 ⁊ filiũ an valeat ⁊ morte pr̃is ꝯfirmat̃.vsq3 ad fi.ꝯsi.

21 Aduentitiorũ filij vsumfructũ põt pater filio remittere.

Consilium.lxxix.

In nomine domini nostri Jesu Christi.

1 †Licet ꝑmũ q̃sitũ videat̃ in iure clarissimũ.

2 †Qm̃ q̃sita ex opis filij maxime p̃stitis nõ in reb⁹ pr̃is querantur filio quo ad proprietatẽ per tex.in.§.ꝙ aũt ibi ex suis opis isti.ꝑ quas nobis ꝑsonas acquirit̃ ⁊ tex.in.l.cum op3 in prĩcipio ibi ex laborib⁹.C.de bonis q̃ liberis.⁊ ibi cõiter oẽs tenẽt ꝙ ⁊ firmat Bar.in tractatu de duobus fratrib⁹ scda q̃one prima q̃onis p̃ncipalis.⁊ in.l.§.nec castrẽse.de colla.bon.⁊ in.l.illud.C. de colla.⁊ Bal.l.auc.ex testõ in.x.capl̃.C.eo.ti.et Pau.de cast.in d.l.illud.⁊ ꝙ ꝑ gl.doc.i.l.si donatiõe.e.ti.⁊ iõ q̃sita ex ꝓrio traffico ⁊ societate inita cũ ser Rodulfo q̃ f3 thema fuerũt.ccl.floreñ.absq3 dubio fuerunt ipsius venantij cũ illa fuerint q̃sita ex operis filij ⁊ pecunia aliena. Jõ nihil paternũ interuenit in tali acq̃sitiõe: tm̃ in q̃sitis postea cũ dictis.ccl.floreñ.vr̃ nõ parũ versari dubitationis. Nã patri i illis.ccl.fuit imediate iuris dispositiõe q̃sit⁹ vsusfruct⁹.

3 †Qr bonoꝝ aduẽtitioꝝ vndecũq3 ꝓuenerint regulariter querit̃ vsusfruct⁹ pr̃i vt i toto titulo de bonis mr̃.⁊.ti.de bo.q̃ li.⁊ maxie ad ꝓpositũ in.d.l.cũ op3 in princ.⁊ in.d.§.ꝙ autem vsusfruct⁹ in pecunia nõ est separat⁹ ⁊ ꝓprietate.ff.de vsufru.earũ rerũ q̃ vsu.cõsu.l.si vini.⁊ ꝓbat̃ recte intuendo in.l.hoc senatus.⁊ in.l.trib⁹.⁊ in.l.sed de pecunia eo.tit. Non enim est in dictis reb⁹ distinctus vsusfructus a ꝓprietate.⁊ ꝑpea cautiõibus ꝓuidet̃ vt in iuribus p̃allegatis ⁊ q̃si ꝑ totũ titulũ. Et ꝓpterea vr̃ ꝙ q̃sita postea ꝑ dictũ venãtiũ cũ dictis ducẽtis q̃nquaginta cẽseri debeat ꝑinde ac

4 si q̃sita fuissent cũ pecunia ꝓpria pr̃na. †S3 q̃sita ꝑ filiũ cũ pecunia pr̃na vident̃ esse p̃cipua pr̃is vt vr̃ firmare gl.in.d.l.cũ op3 in prin.quã ꝓut ibi dicit Raph.sequit̃ bar.ibi ꝙ ⁊ tenuit spe.in ti.de iu.§.sequit̃ ver.qd si alter filiorũ.vbi t3 ꝙ totũ q̃rat̃ pr̃i. Et iõ post mortẽ pr̃is inter fratres sit cõicandũ ꝑ.l.si ita.§.fi.de vsu ⁊ habi.⁊ l.ꝑ seruũ.§.fi.de acq̃.re.do.ꝓut ⁊ eu3 refert Bald.in.d.l.cum op3.

5 †Pro quo facit q2 filius d3 opari pr̃i.l.sicut de oper.libe.fm eũ.et idẽ ꝙ spec.tenuit idẽ Bal.in.l.certũ.C.fa.hercis.quẽ refert Ponta.in.d.auf.ex testõ.q tm̃ põtan⁹ ꝯsiderat q̃tuor casus dicẽs ꝙ si filius cũ pecunia pr̃is negotiat̃ noĩe pr̃is vel sumus in dubio: tunc totũ querit̃ pr̃i ⁊ post eius mortẽ venit inter fratres cõicãdum.in dubio enĩ cẽsetur negociari noĩe pr̃is.ar.l.post mortẽ.§.fi.⁊.l.fi.ff. q̃n ex facto tu.f3 qd dicit hãc veritatẽ. Si itaq3 nõ apparet cuius noĩe dict⁹ venãti⁹ negociauerit: q2 q2 fuerit simpl̃r negociat⁹ ꝓut est verisil̃e vr̃ fm hanc opi.ꝙ totũ acq̃situm ex dicta negociatiõe sit paternũ quo ad ꝓprietatẽ ⁊ vsumfructũ ⁊.s̃.dictã opi.ꝙ ea q̃ ꝑ filiũ q̃runt̃ cũ pecunia pr̃is q̃rant̃ pleno iure ipsi pr̃i firmat Rapha.ful.in.d.l.cũ op3.dicens ꝙ nullus ꝯtradicit glo. Sed his nõ obst.cõtrariã ꝑtẽ arbitror magis iuri cõsentaneã.s.ꝙ quesita postea per dictum venantiũ cũ illis.ccl.florenis sint ipsi⁹ venãtij quo ad ꝓprietatẽ prout q̃sita pri⁹ cũ pecunia ser Rodulfi. Nã premittendũ est ꝙ licet in pecunia vsusfructus nõ sit sepat⁹ a ꝓprietate: tm̃ nõ req̃rit̃ immediate ꝓprietas ei cui defert̃ vsusfruct⁹ ꝓut q̃ritur ei cui defert̃ ꝓprietas ꝓbatur.in.d.l.si vini.⁊ melius in.l.si ti

7 bi.x.milia de vsufruc.earũ rerũ q̃ vsu ꝯsu. †In quib⁹ iurib⁹ probat̃ ꝙ legato vsufructu pecunie vel siliũ reru3 q̃ vsu ꝯsumunt̃ nõ trãsfert̃ ipõ iure dñiũ illarũ rerũ. S3 illud h3 legatari⁹ ꝯsequi ꝑ man⁹ ꝓprietarij: l3 si essent simpl̃r relicte dicte res dñium trãsiuisset ipso iure in legatariũ vt ꝓbat̃ in.d.l.si tibi.x.milia ⁊ in.l.legatũ ita in

8 dñiũ.de lega.ij.⁊ in.l.a titio de furtis.cũ si. †Jõ ad ꝓpositũ: l3 de iure quesita ꝑ filiũ q̃rãtur pr̃i quo ad vsumfructũ: ⁊ ꝓpterea vsusfuctus dicte pecunie q̃site ex opis dicti venãtij debeat spectare ad patrẽ: tm̃ q2 in pecunia nõ cadit vsusfructus ꝓprie sumpt⁹ nõ fuit q̃situs vsusfruct⁹ ipi pr̃i nec etiã fuit q̃sita ꝓprietas: q2 illa vt dixit nõ querit̃ ipõ iure arguẽdo de sil̃ib⁹ ad sil̃ia ꝓut l3.i iure.l.nõ pũt.ff.de.ll.c.inter ceteras.de rescrip.cũ ꝯcord. Ex hoc quide3 infertur ꝙ postea q̃sita ꝑ dictũ venantiũ fuerũt q̃sita ex opis ipi venãtij et ex pecunia sua in qua dict⁹ ei⁹ pr̃ nõ hẽbat nec ꝓprietatẽ nec vsu3 fructũ: ⁊ ꝑ ꝯñs est cõcludẽdũ ꝙ totũ illud q̃sitũ sit censendũ aduẽtitiũ: q2 nõ ꝓfectũ a pr̃e nec ex re pr̃is ⁊ ꝑ hoc mediũ patẽt sublata in ꝯ̃rium adducta: q2 ꝓcedũt in q̃sitis ex pecunia pr̃is ⁊ opa filij in qb⁹ cõis opi.ẽ ꝙ q̃sita nõ sint i totũ pr̃na tãq̃ ꝓfectitia. Nec sint in totũ filij tãq̃ aduẽtitia: s3 sint ꝓ ꝑte cẽsenda p̃fectitia: ⁊ sic sint pr̃is q̊ ad plenã ꝓpetatẽ ⁊ ꝓ ꝑte aduentitia.⁊ sic sint filij q̊ ad ꝓpetatẽ.q̃ten⁹.n.attribuit̃ opis cẽset̃ aduẽtitiũ: ⁊ q̃ten⁹ pecunie cẽset̃ ꝓfectitiũ ꝓut ꝯcludit bar.i locis p̃all̃gatꝫ.⁊ bal.i.d.auf.ex testõ.⁊ i.d.l.cũ op3.vbi idẽ tenẽt ang.⁊ pau.de ca.⁊ ẽt Ja bu.dicens se cũ plurib⁹ doc.cõsuluisse ꝙ ⁊ cõiter tenet̃.⁊ Põ.in.d.auf.ex testõ. ꝯcludit ꝙ si filius negociat̃ noĩe suo ⁊ suo periculo totum lucrum cẽset̃ aduẽtitium: vt ibi latius per eũ: ⁊ l3 ipe ꝯcludat ꝙ q̃n negociat̃ cũ pecunia pr̃is cẽseatur negociari noĩe pr̃is: ex quo in casu nr̃o negociat̃ cũ pecunia propria ipius filij cẽset̃ negociari noĩe ꝓ

9 ꝓrio ex quo negociũ ad eũ ꝑtinebat. †Et q2 ceteris parib⁹ cẽset̃ in dubio noĩe ꝓprio negociari ar.l.⁊ magis.ff.de sol.⁊.l.papinian⁹.ff.mãdati. Et dato sine p̃iudicio qd dicta pecũia ꝑtineret ad pr̃e3 rõne vsusfruct⁹: tm̃ finaliter erat ꝑuẽtura ad filiũ ⁊ ad ip3 ꝑtinebat rõne ꝓprietatis adeo ꝙ periculũ dicte pecunie cedebat dãno ipi⁹ filij vr̃ ꝙ ꝑiculũ nõ minus respiceret ipm filiũ ꝙ pr̃em. Jõ ipm negociũ ẽt respectu pecunie nõ vr̃ mag̃ ꝑtinere ad partẽ q̃ ad filiũ. Jdcirco vr̃ qd q̃cq̃d sit in casu quo fili⁹ negociaret̃ cũ pecunia spectãte ad pr̃em pleno iure quo casu loquit̃ Pon.tm̃ in cõsi.nr̃o cẽseatur poti⁹ negociari noĩe suo proprio ⁊ suo periculo ex quo fuit simpl̃r negociatus ⁊ ad eũ spectabat pecũia saltẽ iure ꝓprietatis:

10 †⁊ etiã negociabat̃ suis opis q̃ forte nõ minus erãt estimãde in dicto exercitio q̃ pecunie iuxta ea q̃ hñtur in.l.⁊ si nõ fuerint in ꝑn.⁊.§.j.§.⁊ ita cohiri.ff.ꝓ so.⁊.§.de illa.insti.eo.tit.q̃bus cõcurrẽtib⁹ vr̃ poti⁹ ꝯcludendũ ꝙ noĩe ꝓprio fecerit exercitiũ q̃ noĩe pr̃is ex quo negociũ saltẽ prĩcipal̃r ad eũ ꝑtinebat: ⁊ sic attẽtis dictis Ponta.hac ꝯsideratione esset ꝯcludendũ ꝙ totũ lucrũ censeret̃ aduẽtitiũ l3 approbẽ ꝓcise illã suã sñiam ꝙ lucrũ ꝑtineat insolidũ ad patrẽ si pr̃is noĩe negociat̃ ⁊ insolidũ ad filiũ si noĩe filij negociat̃: q2 talis distinctio nõ est de mẽte doc.nec vr̃ multũ iuri cõsona vt alias legendo dixi in dicta auten.ex.circa tertiam additionẽ ad Bald.

11 †Fatendum autem arbitror ꝙ quãdo filius cum pecunia patris negociatur suo noĩe ⁊ suo periculo maiorem partem lucri deberet

12 percipere q̃ q̃n negociaret̃ noĩe pr̃is et patris periculo †prout in simili si duo ꝯ̃herent societatẽ vn⁹ ⁊ poneret pecuniã ad cõe periculũ decet qd plus lucri percipiat q̃ si pecuniã poneret ad dãnu3 insolidũ socij vt ratio naturalis suadet quã sufficit allegare.l.scire op3.§.sufficit de excus.tut.⁊ facit.c.fi.extra de trãsa.⁊ cañ.cõsue.j.distin.⁊ no.Saly.in.l.illa.c.de colla.⁊ ẽt recte intuenti apparet ex tex.l.d.§.ita cohiri.⁊ in.d.§.de illa.⁊ pari rõne maiorẽ ꝑtẽ lucri d3 percipere ille qui ponit operã ⁊ suscipit in se omne periculum pecunie q̃ si nullũ periculum suscepisset vel si cõueniret vt periculũ

13 esset cõe. †ꝓ quo facit q2 doc.volũt in locis supra adductis maxie in.d.l.cũ op3.ꝙ q̃n filius negociat̃ cũ pecuniã patris pars lucri d3 attribui pecunie: fm qd pecunia meret̃ ⁊ operis fm q̃litatẽ opaꝝ.⁊ sic ꝓut opere merent̃ arbitrio.s.boni viri. Nã si esset opa cuiusdã industriosissimi mercatoris sine dubio pl⁹ meret̃ q̃ opera cuiusdã rudis mercatoris seu artificis ⁊ versa vice pl⁹ lucri merẽtur mille q̃ cẽtũ. Jtẽ ẽt ꝯstat ꝙ pl⁹ meret̃ dñs pecunie si vult eã stare i exercitio suo ꝑiculo q̃ si staret periculo alteri⁹: vñ dicta ꝯsideratio posita.an filius negociet̃ suo periculo an vero negociet̃ ꝑiculo patris nõ est respuẽda l3 fortasse nõ ꝓcedat absolute ꝓut ipse loq̃tur sed nõ est multũ curãda in casu nr̃o in quo fili⁹ negociat̃ cũ pecunia

14 sua vt.s̃.deduxi. †Nec ob.supradictis gl.d.l.cũ op3 i ꝑ...q2 loquit̃ in vsura

in usura in qua paruū versat opa: ideo nō mirū si illa nō sit cōsiderabilis. Et ꝓpterea usura cēseat fruct⁹ pecunie p̄ris ꝛ subsequenter cēseat ex substātia vel ex re p̄ris puenisse ꝛ p̄ri q̄rat si sit licita put ꝺt illa gl. ꝛ put eā sequunt ibi Bar. ꝛ Ang. q tn̄ ibidē cōcludūt ꝙ si fili⁹ mercat seu negociat cū pecunia p̄ris lucrum sit cōe. Ex quo euidēter p3 ꝙ faciūt ḋriā īter usuras in qb⁹ glo. loquit ꝛ mercaturā seu sil'r negociationē ꝓpterea qcqd sit in casu gl. non ob. l terminis nostris. Et ſm supradicta pōt et itelligi id qꝺ dicit spec. in dicto ti. de iu. §. sequit ꝟsi. qd si al'r fili⁹: nā loqtur de q̄sitis ex pecunia p̄ris seu de q̄sitis cū pecunia p̄ris non loqtur de q̄sitis
15 ex opis suis. †Ex supradictis itaqȝ deducit ꝙ qn̄ negociatio sit cū pecunia vni⁹ ꝛ opera alteri⁹ lucrū ꝙ exinde ꝑcipit cēset ꝓ pte ꝑcipi ex pecunia ꝛ ꝓ pte ex opa: put ꝛ ꝓbat in. d. §. de illa. ꝛ in. d. l. si non fuerint. ꝛ h̄r in. l. j. C. eo. ti. pōt ꝓbabil'r itelligi dictū spe. in eo lucro ꝙ censet ex pecunia ꝑceptū ꝛ sil'r ꝺ dictū bal. in. d. l. certuz. Attēto maxime ꝙ bal. ita clare cōcludit in. d. auť. ex testō. ꝛ iu. d. l. cū op3. non ob. l. sicut de oper. lib. q2 l3 fili⁹ debeat p̄stare operas obseqales p̄ri. ar. illi⁹. l. non tn̄ tenet p̄stare p̄ri opas industriales p. d. l. cū op3. in prin. ꝛ. d. §. ꝙ auť p q̄s pso. no. acq. ꝛ q̄ h̄r i. d. auť ex testō. ꝛ. d. l. si donatiōe. ꝛ p bart in. d. §. nec castrēse. ꝛ i. d. l. illud ꝛ in. d. tracta. de duob⁹ fratribus. remanet itaqȝ ex p̄dictis firma cōclusio ꝙ totū lucrū dicte pecunie q̄site p filiā in dicta negocia-
16 tione spectat ad dictum filiū venātiū †Ex quo elicienda est clara conclusio circa tertiū q̄situ. Cōstat em̄ ꝙ si quis ꝓpriā pecuniā soluit creditori alteri⁹ liberat debitorē ꝛ h3 actionē negotioꝝ gestorū ad ipam pecuniā repetendā. l. cum pecuniā. ꝛ. l. que utiliter. §. titius. ff. de nego. gest. ꝛ. l. siue ꝓ fratre. ꝛ. l. si negotiū. C. eo. titu. ꝛ in
17 aduētitijs valet ꝯtract⁹ ꝛ q̄si ꝯctus inter p̄rem ꝛ filiuz. †Et inter eos cadit obligatio naturalis ꝛ ciuilis: vt p3 ex notatis p gl. ꝛ do. in. d. l. si donatiōe. ꝛ l. l. iubem⁹. C. ad trebel. vbi cadit satisdatio inter p̄rem ꝛ filiū in p̄tāte ꝛ ꝺīt oblō esse ciuilis i aduentitijs. vt ibi no. Bal. ꝛ Pau. de ca. p illū tex. ꝙ ꝛ notat. l. l. frater a fratre. ff. de cōdi. inde. ꝛ in auť. vnde si parēs. C. de inof. test. ꝛ in. l. pactū. C. de
18 pac. ꝯuē. p gl. ꝛ Bar. ꝙ ꝛ cōiter oēs tenēt. †Idcirco si fili⁹ gessit negotiū p̄ris vtiliter soluēdo creditorib⁹ paternis ei⁹ pecuniā aduentitiā ex tali q̄si ꝯctu resultat oblō naturalis ꝛ ciuilis: ꝛ sic ꝯpetit actio negotioꝝ gestoꝝ p iura. s. adducta. ꝛ. l. soluēdo cū sua gl. j. ff. de neg. ge. ad hoc tex. in. l. si fili⁹. C. ꝺ neg. ge. Dictā tn̄ actionē nō pōt exercere ꝯ patrē durāte p̄ria p̄tāte per ea q̄ h̄r in. l. j. C. de bo. maternis. ꝛ in. l. j. in fi. C. de annuali exce. vt no. gl. Bar. ꝛ doc. in. d. l. si fili⁹. Et p̄dicta nisi fili⁹ soluerit aīo donādi p̄ri. Nā tūc nō repeteret p. d. l. si fili⁹. ꝛ q̄ h̄r i. l. j. ꝛ. l. alimēta. ꝛ. l. si p̄rno affectu. C. eo. ti. Et gl. si. ibi dicit ſm Jo. ꝙ in dubio nō repetit: q2 p̄sumit
19 soluisse aīo donādi: †p illā legē. ꝛ Bal. in. l. certū. fami. hercis. dicit ꝙ Nico. de ma. in. d. l. cuz op3. §. finaūt. dicit ꝙ si fili⁹ plura lucret ꝛ ponit in cōi ꝛ expēdit p cōi familia sustentādo p̄rem ꝛ f̄res non pōt post mortē p̄ris repetere a f̄rib⁹. ar. illi⁹ tex. ꝛ. s. e. l. i p̄n. ibi possessa sunt ſm eos quos refert Pau. de cast. i. d. §. finaūt cū eis tran
20 siens. †S3 imo i dubio nō p̄sumit donatio: nisi aliud doceat put reprobando gl. tenuit Mar. fili. i. d. l. si fili⁹ ꝙ ꝛ firmat ibi bar. illū tex. quē ibi Jo. iducebat p se. ꝛ idē ꝙ bar. t3 ibi Ang. dicēs qꝺ l'ra ibi hoc clare ꝓbat. S3 put dicit Raph. ille tex. pōit casus claros. ꝛ sic nō ꝓbat vnā nec aliā opi. ſm eū q approbat opi. Mar. fili. ꝛ Bar. sequit et Pau. de ca. ꝙ ꝛ cōiter tenet p ea q̄ h̄r i. l. alimēta. e. ti. Ubi tradit regula ꝙ si parēs expēdit p filio i p̄sonā tūc indubio cēset donare si in reb⁹ nō cēset donare. Forti⁹ ꝯ ꝺm est in filio qꝺ nō cēseat donare p̄ri si expēdit in rē p̄ris: q2 maior ē affectio parētis in descēdētē ꝙ. ꝯ ꝛ magis votū q̄rēdi. l. nā ꝛ si parētibus in p̄n. de inof. te. ꝛ. l. fi. in p̄n. ꝺ cura. fur. C. ꝛ. l. isti. q̄dē. ff. ꝙ met⁹ cā. ꝛ q̄ h̄r in. l. liberoꝝ de ꝟb. si. cū si. ꝛ ſm hec pōt saluari dictū Nic. mat. baldi ꝛ Pau. de ca. supra relatū ꝙ loquant in expēsis p psona p̄ris ꝛ fratrū ꝛ innuūt ꝟba pauli referētis seu si ꝯiecture donatiōis deducunt quo casu saluāt gl. d. l. si fili⁹ Pe. Cy. Bal. Salic.
21 ꝛ Raph. ibi. †Scōꝫ aūt dubiū plus h3 dubitatiōis. Nā regula est ꝙ donatio inter p̄rez ꝛ filiū nō valet: nisi morte cōfirmet. l. ij. C. de inoff. dona. ꝛ. l. donatiōes quas parētes. C. de dona. inter viruz. ꝛ ideo l3 p̄r ꝓmittēdo filiū frui re aduētitia cēseat donare vsumfructū filia. tn̄ dicta donatio v̄r ꝙ expectet mortis cōfirmationē put vult gl. in. d. §. finaūt. ꝛ tāgit et gl. in. l. ij. C. de inof. dona. Firmat Rapha. ful. in. d. §. finaūt. Tn̄ Bar. in. d. §. finaūt t3 ꝙ talis donatio ab initio valeat. ꝛ idē t3 bal. ibi. ꝛ i. d. l. ij. C. de inoff. dona. ꝛ idē tenent Sal. ꝛ Pau. de ca. i. d. §. finaūt. ꝙ ꝛ t3 Bal. in auť. excipit eo. ti. dicēs ꝙ nō ē ꝓpria donatio. Sed q̄dā iuris remissio ꝙ ꝛ firmat Ang. in. d. l. ij. de inof. dona. ꝛ sic hec opi. v̄r magis cōis maxime cū p̄r adhuc nō acceptauerit dictū vsumfru. ꝛ sic nō v̄r ei in
22 cōmutabiliter q̄sit⁹. †Cū possit illū recusare. ar. l. cū nō solū de bo. q̄ lib. quo casu Ang. in. d. §. finaūt. ꝛ Raph. fulg. in. d. l. ij. de inof. dona. tenēt qꝺ donatio valeat nec idigeat ꝯfirmatiōe. Nec ob. gl. d. §. finaūt. Q2 put dicit Bar. pōt itelligi illa gl. qꝺ ꝯfirmet morte: q2 nō postea reuocari seu ipediri acq̄sitio fructuū et p tpe futuro: l3 p tpe p̄terito nō requirit alia ꝯfirmatio f3 eū. Et pōt dici ꝙ hoc respectu ponderat et mors in illo tex. l3 hec aliqualē violētiā faciāt ꝛ textui ꝛ gl. Et ꝓpea in p̄ūcto iuris satis dubia appet. Tn̄ arbitror in eā ꝑtem esse s̄niam magis cōem a qua nō est tutū iudici recedere p no. per. gl. in rubrica. l. oīs diffinitio de reg. iuris per Bal. in. l. p̄cibus. C. de impub. p doc. in. l. cuz prolatis ꝺ re iud. ꝛ in. c. ne innitaris de consti. Laus deo.

¶Summarium super consilio. lxxx.

1 ¶Spōsam rapiēs quā p̄r ꝓmisit in spōsam de futuro ꝛ p̄iter spōsuz duxit ad domū ꝛ filie dixit h̄ ē tu⁹ marit⁹: an si p̄r itez eā ꝓmisit p ꝟba de p̄nti alteri ꝛ post istā despōsationē. ꝑm⁹ spōs⁹ eā violēter rapuit ꝛ cū ea m̄rimoniū ꝯsummauit dicat icidisse in penā. l. si qs nō dicā rape: vl' iuste fecerit vt teneat m̄rimoniū. p totū.
2 Rapt⁹ nō ꝯmittit qn̄ p̄cessit tractat⁹ ꝺ nuptijs. vid. n. 7. vsqȝ ad fi.
3 Papa respectu m̄rimonij pōt derogare iuri ciuili.
4 Jus canonicū discrepās a iure ciuili in terris ecclesie prefertur.
5 Argumētū forti⁹ est a rōne ꝙ argumētū a ꝯrio sensu. nu. se. ꝛ. 7.
6 Argumētū a ꝯrio sensu cessat qn̄ militat rō q̄ subest in expresso.
7 Arg umentū a ꝯrio sensu sumit ad effectum cause finalis.
8 M̄rimoniū ꝯctū p ꝟba de p̄nti ꝺr ꝟū ꝛ indissolubile m̄rimoniū.
9 Sponsam rapiens qn̄ incidat in crimen rapt⁹. nu. 12.
10 Mulier est in potestate ꝛ quasi possessione viri qui habet manus iniectionem in eam. nu. seq.
11 Uxor nō h3 sui corporis potestatem sed vir.
13 Matrimoniū quibus contractum esse videatur.
14 Cōiter quod accidit adesse videt nec reqrit aliam ꝓbationem.
15 Sponsa quandoqȝ vxor appellatur.

¶Consilium. lxxx.

REpetito diuino numine.

1 †Placet mihi Petrophilippo de Corneo vtriusqȝ iuris doctori de Perusio cōclio supra facta per clarissi-
2 simos dominos cōsulētes p̄res honorādos. †Tex. enim satis v̄r apertus in ca. cū lex. xxxvi. q. j. adductus p dominos consulentes.
3 Quod raptus non committitur qn̄ p̄cessit tractatus de nuptijs ꝛ est cōstitutio pape. †Qui potest maxime in hmōi q̄ respiciunt m̄rimoniū maxie in terris eccl'ie derogare iuri positiuo ciuili put
4 est. d. l. j. C. de raptu virg. q̄ in hoc est ꝯria. †Nemini em̄ est dubiū ꝙ in terris eccl'ie stādū est dispositioni iure ca. quaten⁹ discrepat a ciuili vt volūt doc. i. c. j. de noui op. nū. ꝛ gl. in. c. ij. ꝺ arbi. li. vj. ꝛ gl. in. c. ij. de re. iur. eo. li. ꝛ Bar. ꝛ bal. in. l. placet. ꝛ. l. omni innouatione. C. de sac. san. ecc. ꝛ l3 tex. in. d. c. cā causam ponderet consensuz mulieris. vt p3 ibi cū habuerit mulieris cōsensum. Tamē text. ibi ꝑmittit ꝓ regula ꝛ rōne dicti qꝺ rapt⁹ nō censet quādo est actuz prius de nuptijs: licet subdat qꝺ nō punitur cum habuerit cōsensuz v̄r qꝺ nō debeat admitti. arg. a ꝯrio sensu ad correctionē r'le et
5 rōnis p̄cedētꝫ. †Cū forti⁹ sit ar. a rōne ꝙ ar. a ꝯrio sēsu dicit Jmo.
6 in. l. si ꝟo. §. de viro circa finē. ff. sol. ma. †Jō cessat qn̄ in ꝯrio sensu militat rō q̄ subest in exp̄sso dicit bal. in. l. qui testō. §. mulier. ff. sol.
7 ma. †Et merito q2 arg. a ꝯrio sensu sumit ad effectū cāe finalis dicit bal. post Petrū ꝛ Jac. bu. in. l. ꝯeticulā. C. de epi. ꝛ cle. ꝛ bal. ꝛ ang. in. d. §. mulier. Jtē si sumit ar. a ꝯrio sensu pōt tex. duz dicit cū ꝯsensu habuerit a muliere intelligi si de nuptijs ꝯhēdis. tūc em̄ bū se h3 rō p̄cedēs ad dictū sequēs. Alias recte intuēdo nō eēt bona rō ad dictū ꝙ ibi infert ex rōne p̄cedēti vt est de se notū recte intuēti: ꝛ hoc mō pōt ꝯcordari. d. c. cū cām cū ḡnalitate ca. raptus. ꝛ canonis sequētis lex illa. xxvij. q. ij. ꝛ canonis. j. ꝛ. ij. xxxvi. q. j. in qbus ḡnal'r d̄r ꝙ rapt⁹ cessat qn̄ p̄us est actū de nuptijs. Jtē ꝙ rapt⁹ ē illicit⁹ coit⁹ Si ḡ p̄cedūt spōsalia: ꝛ postea capit i vxorē put ꝯtingit i casu isto ille coit⁹ nō est illicit⁹. d. c. cū cām. ꝛ. c. sequēti. ḡ nō ē rapt⁹ p. d. ca. rapt⁹. ꝛ. d. c. j. Jtē ꝯcordat cū ḡnalitate ca. si qs ꝟgīez. xxxvj. q. ij. vbi d̄r ꝙ nō ē rapt⁹ qn̄ qs rapit sibi ꝺsponsatā. Declarant ḡ ꝺci ca. cū lex. ꝛ ca. lex illa. ꝛ p̄cedēs r'la posita ibi. i. d. c. cū cām p sequētē rōnē ꝙ nō sufficiat ꝙ sit actū de nuptijs p viaz tractat⁹: l3 talit ꝙ fuerit duētū ad cōsensum de nuptijs ꝯhendis: nec sufficiat si al'r fuit actū de nuptijs: s3 forte adhuc nō cōclusuz.
8 Et istud importēt ꝟba sequētia illi⁹. c. cū cām. †ꝛ iō de rigore iurꝫ v̄r ꝓcedere ꝯclio fcā p primū dn̄m ꝯsulētē etiā si nō fuisset ꝯsensus circa spōsalia de p̄nti ex qb⁹ causat verū m̄rimoniū. l. nuptias. ff. de re. iu. ꝛ. l. si nō fuerit. ff. de ꝯdi. ꝛ demō. cū si. Tn̄ nō est necesse h̄ firmare in ꝯciliuis cū in terminis n̄ris satis ꝓbet ꝯsensus de p̄nti
9 p ea q̄ ꝑegregie adducit scōs ꝯsulēs. †Cōstat. n. ꝙ marit⁹ rapiendo vxorē nō icidit in crimē rapt⁹ ꝙuis pri⁹ nō ꝯsūmauerit m̄rimoniū p ea q̄ adducit p̄fat⁹ scōs ꝯsulēs qb⁹ addo qꝺ idē in ꝓpriis termis firmat Bal. i. d. l. j. de raptu ꝟginū vbi formal'r sic inqt: vlte
10 ri⁹ q̄rit nūqd marit⁹ possit rape vxorē: doctores tenēt ꝙ sic. †Q2
11 h3 in ea man⁹ iniectionē: vt. l. ij. de libero hoie exhi. †Et p h̄ est ꝺi
12 ctū apl'i dicētis vxor nō h3 p̄tātē sui corpis s3 vir. †Ego distiguo ꝙ aut vxor erat iā carnal'r cognita: ꝛ tūc ista opi. est vera q̄si marit⁹ ē in ei⁹ q̄si possessiōe ꝛ vbiqȝ pōt eā ꝯp̄hēdere. ar. l. si li. j. de cura. l. ḡnali. Aut ista mulier nō erat carnal'r cognita vl' m̄rimoniū ꝯsūmatū: ꝛ tūc refert aut appebāt signa ꝙ ista mulier volebat monachari. ꝛ tūc raptor d3 puniri al'r nō ita d3 itelligi opi. docto
13 rū hoc bal. †Cū igit ꝯsensus de p̄nti satis ꝓbat p dictū ꝯsensum

adhibitū p dictā filiā v̄bis pr̄is q̄ inq̄t ecce tu⁹ maritus put dela rat pfat⁹ excellēs ɔsulens: ⁊ sol⁹ ɔsensus de pn̄ti sufficiat vt dictū est: ⁊ pbat in.c.j.in fi.de spōsa duoꝝ.vbi tex.vr̄ velle ꝙ qn̄ spōsus stringit manū spōse cēset ɔsensus mut⁹ de pn̄ti. Et cōiter solet accidere ꝙ qn̄ spōsus ɔuersat cū spōsa aliquādiu ⁊ sunt nubilis etatis: ⁊ inuicē se diligūt hn̄t alm de pn̄ti ⁊ ɔsentiūt vnus in aliā absolute.

14 †Id aūt ꝙ cōiter accidit p̄sumit adeō nec ē necessaria alia pbatio put sumit ex no.p gl.⁊ doc.in.l.nō hoc.C.vn̄ legi.p gl.et bal.in.l.neqꝫ natales.C.de pba.facit gl.i.l.j.C.de arbitris.⁊.l.ꝙ si nolit.§.q assidua.ff.de edili.edic.cū si. Et saltē hoc est tenēdū ex v̄bis p̄cedētibus ipsius pr̄is ⁊ ɔsensu secuto ipsius filie supra pōderatis.⁊ lꝫ testes subdāt ꝙ tractauit vt sponsam nō refert.

15 †Qr put ⁊ dicit dn̄s ɔsulēs vxor m̄rimonio nō ɔsūmato multoties nūcupat spōsa pbat in.c.ij.⁊ in c.tua maxīe iūcta rubrica de sponsa duoꝝ.⁊ in.c.ex publico de cōuer.cōiuga.et placēt ēt r̄nsiōes date p p̄fatū scdꝫ cōsulentē ad attestatiōes ɔtenus dicūt ꝙ reputabat p spōsa de futuro nō repeto. Cōcludo itaqꝫ sine pluri ꝙ ptes iudicis sunt in absoluēdo dictos inqsitos.⁊ maxīe qꝛ si qua dubietas esset iudices debēt ferre sn̄iam p reis.regula cū sint ptiū iura obscura.in.vj.cū cōcor.⁊ maxīe in penalibus.l.absentē de penis ⁊ regula in penis.cū multis similibus. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.lxxxi.

1 ¶ Diuisione bonoꝝ an iudex debeat totā rem adiudicare qui habet maiorem partē vel ei qui habet vicinā domū vel ei qui maius precium offert.per totum.
2 Diuisiōe bonoꝝ p̄fertur ille qui maiorem licitationem facit ⁊ nō is qui habet partem precipuam.
3 Debet verbum sui natura necessitatem importat.
4 Clausula in fine posita referri solet ad oīa precedentia.
5 Diuisione bonoꝝ que sint iudicis ptes.nu.seq.
6 Diuisione bonoꝝ iudex magis vni pti ꝙ alteri ex causa quādoqꝫ potest gratificari.
7 Diuisione bonoꝝ adiudicatur tota res ei qui maiorem hꝫ partez qn̄ cōmode diuidi non potest.nu.1.
8 Judicis arbitrio nō remittitur vbi iura in cōtrariū militant.
9 Priuilegia nō sunt trahenda in cōsequentiam.
10 Moderator quilibet ē rei sue de iure cōmuni.
11 Benefaciētibus nobis obligamus ad antidora.
12 Uendere rem suam aut alienam emere nemo cogitur.
13 Electio rei cui competat in diuisione.

¶ Consilium.lxxxi.

In nomine domini nostri xp̄i.

1 ¶ † Lꝫ pmo aspectu videat posse dici qd iudex debeat adiudicare hn̄ti maiorē ptē p.l.sancim⁹.§.ne aūt.C.de dona.⁊ qd ibi no.bal.dicēs no.qd qn̄ eris iudex sup cōi diuidūdo hēs p̄ferre hn̄tē maiorē ptē hn̄ti minorē.⁊ p ɔns vr̄ illū tex.trahere ɡn̄alr̄ ad alios terminos. Ad hoc etiā ꝙ p illā legē sancim⁹.§.ne aūt tradit gl.sup v̄bo sortitū in fi.l.j.C.qn̄ ⁊ qb⁹ ɋrta ps debet. Facit ēt.l.cetere.§.lꝫ ⁊ tabulas.⁊.l.si q.ff.fami.herc.maxime iūcta sequēti lege ad licitationē i qb⁹ iurib⁹ sil̄ iūctis vr̄ pbari ꝙ hn̄s maiorē ptē p̄ferat ei q in licitatiōe vicerit.

2 † Tn̄ his non nō ob.ɔcurro in sn̄iaꝫ dn̄i ɔsulētis.s.qd poti⁹ debeat p̄ferri q pl⁹ p̄cij offert ꝙ ille q hꝫ maiorē ptē vel domū vicinā p̄supposito saltē qd qlibꝫ sit diues.ita qd ɔ leui possit soluere estimationē oblatā ⁊ dom⁹ sit sola absqꝫ domib⁹ vicinꝫ satꝫ ɔmoda put mihi ē. Moueor qꝛ in totis titulis fami.hercis.⁊ cōi diuidūdo.ff.C.nō reperit qd vnꝙ i diuisiōe pōderet qd debeat in diuisiōe attēdi an vn⁹ habeat maiorē ptē ꝙ alter: ⁊ tn̄ sepenumero cōtingit qd res est cōis inter plures p disparib⁹ ptib⁹: ⁊ sepe ɔtigit qd plures sunt heredes ex disparib⁹ portiōib⁹ vl̄ ex instōne facta in testō vel qꝛ ab intestato plures succedūt loco vni⁹ puta nepotes q succedūt in stirpes insti.de her.que ab inte.§.cū fili⁹.vel in locū fratrū autē.cessāte.C.de legi.heredi.vel vn⁹ ex plurib⁹ hr̄dib⁹ decedit relictis plurib⁹ suis hr̄dib⁹. Esset aūt verisil̄e ꝙ ex quo casus hmōi frequenter accidit aliqn̄ fuisset p iurisc̄sultos vel p impatores i tot innumeris vt ita dixerīꝫ legib⁹ facta aliqua mētio. Et tn̄ de licitatiōe ⁊ ꝙ ɔcedat ei q plus offert in pl̄ib⁹ legib⁹ dictoꝝ tituloꝝ ɔtinet vt pꝫ in.l.j.⁊ in.l.ad officiū.C.cōi diuid.⁊ j.l.arbor.§.iudex.⁊ in.l.cōi diui.§.fi.all'atis p clarissimū dn̄m ɔsulētē mihi patrē honorādū. Jtē in.l.itē labeo.§.fami.hercis.ff.fami.hercisc̄.vbi tex.dicit ꝙ iudex pōt licitatiōe admissa vni rei adiudicare: ergo a ɔtrio inuit ille tex.qd nō pōt vni rē adiudicare licitatiōe non admissa.arg.aūt a ɔtrio sensu est optimū in iure.l.j.§.hui⁹ rei de offi ei cui mā.est iurisd.l.q testō.§.mulier.de testa.l.si qs ex argētarijs.§.phibet ff.de edē.cū si. Jtē est pōderādus.tex i.d.§.iudex.q dicit ꝙ iudex dꝫ liceri facere ⁊ dꝫ dare ei cui licitatio remāsit.⁊ sic ei q pl⁹ offert.

3 †Et loquit ille tex.p verbū dꝫ qd sui natura importare solet necessitatē.l.lex e cū sua gl.ff.de offi.pꝛ̄.gl.i v̄bo valeat.in cle.dispēdiosam.de iudi.⁊ in cle.ij.in verbo deberēt de sta.mo. Jtē pōt induci tex.in.d.l.si q iuncta.l.nā ad licitationē q̄ venit reddēdo rōnē ad p̄cedētē.l.si q.⁊ pōt dicta redditio rōnis referri ad vtrūqꝫ dictū p

4 cedētis legis. †Nā in fi.posita solēt ad oīa p̄cedētia referri.l.talis scriptura de le.j.l.j.C.de li.pte.cū si.c.scdo regris.⁊.c.inɋsititiōi de appel.cū si.⁊ sm̄ hoc est ibi tex.ꝙ iō ibi gratificat hn̄ti maiorē ptē vel deuenis ad iudiciū sortis qꝛ non est loc⁹ licitatiōi in illis terminis iō vbi cessat illa rō: qꝛ materia patit vt deueniat vt ad licitationē nō est loc⁹ gratificatiōi rōne maioris ptis neqꝫ est deueniendū ad iudiciū sortis.

5 †Pro hoc ēt facit forma ɔclusiōis libelli quam ponit bal.i.l.ad offm̄.§.cōi diui.vbi vult qd ɔcludat ꝙ iudex aut rē diuidat p signa ⁊ termīos aut singulas res hincinde adiudicet aut p licitationē ⁊ nō dicit aut p gratificationē hn̄ti maiorē ptez nec ē verisil̄e qd voluerit qd tradiderit formā libellādi solū eo casu quo res diuidēde eēnt cōes p ptib⁹ eq̄lib⁹.sil̄r. Rap.ful.i.l.si.pbatū.C.cōi diui.vult ꝙ iudex nō dꝫ adiudicare rē vni vl̄ alteri ptiuz nisi qn̄ null⁹ offert forte pecuniā vel sunt eq̄les i offerēdo vl̄ qn̄ diuisio fit iter dn̄s ⁊ nō dn̄s: put ɔtigit i termis.d.l.si pbatū ⁊ tn̄ nō se astringit Rap.ad hn̄tē rē cōem eqs portiōib⁹ ⁊ ɔfimat hoc rōne satis p̄suasiua qꝛ si sec⁹ diceremꝰ eēt facilis via cogēdi sociū ad dādū suā ptē p iusta estimatiōe si essent plures socij eqs portiōib⁹ qd duo i uicē cōponāt ⁊ v̄e vl̄ ficte vn⁹ ɔcedat alteri suā ptē: ⁊ tūc repiet hr̄e maiorē ptē ⁊ cogeret p hāc viā alterū sociū sibi vēdere ptē suā si res nō recipit ɔgruā diuisionē put ⁊ potuit forte ɔtingere in casu isto ex q̄ iste corrad⁹ post cōionē habitā ɔsecut⁹ fuit ab altero ex socijs ei⁹ partē. Jtē emit res vicinas causa forte artādi socios ad nō cedēdū dictū casalenū lꝫ i hoc vltimo nō faciā magnū fundamētum.facit etiā text.in.l.si pigno.ff.fam.herci.vbi res fuit adiudicata ei q nimis fuit animosus in licitatiōe.⁊ sic obtulit pl⁹ debito.igit ex oīb⁹ supra deductis p dn̄m ɔsulētē ⁊ p me. Cōcludo qd dꝫ adiudicari pl⁹ offerēti potiusꝙ hn̄ti maiorē partē vl̄ res vicinas.

6 †Nō tn̄ oīno negarē quin ex magna cā posset iudex gratificare put vult Bar.in.d.l.ad offm̄.tn̄ pnt dicit Raph.in.d.l.si pbatū tenēdo ɔ̄ bar.nō est honestū gratificare alteri parti: nisi qn̄ nullus offert plus altero potius est recurrēdū ad licitationem sm̄ eū.

7 †Nec obstāt adducta in ɔtriuz. Et pmo nō ob.d.l.sancimus.§.ne aūt.qꝛ ibi est casus sp̄alissimus.nā ēt si res cōmode diuidi pōt dat opinio habēti maiorē partē.vt ibi est text.satis apertus: nec

8 habet alia ratio. †Nec remittit arbitrio iudicis. Que sunt ɔ̄ multa alia iura q̄ dicūt diuisionē fieri adiudicando cuilibet suas ptes si cōmode fieri pōt.§.eadē.⁊.d.l.ad officiū. Et si ɔmode diuidi nō possunt dicūt ɔueniri ad licitationē p supradicta vl̄ remittūt diuisionē iudicis arbitrio.§.in qbus tribus insti.de acti.⁊.§.si familie.⁊.§.si.insti.de offi.iud.⁊.d.l.officiuz.⁊.d.§.iudex.⁊.d.l.si pbatū cū multꝫ similibus.

9 †Cū itaqꝫ in.d.l.sancimus nō habeat aliqua ex dictis cōsideratiōibus pꝫ ꝙ ibi est casus sp̄alissimus.⁊ sic nō trahendus in cōsequentias p.l.ius singulare.⁊.l.ꝙ vero contra.ff.de legi.cū simili. Et rō sp̄alitatꝫ pōt assignari.qꝛ ibi sp̄alr̄ est inducta

10 cōio annullādo ɔctū q de se tēdebat ad dn̄ij traslationē. †⁊ si staremus iuri cōi ꝙ dispōit ꝙ rei sue qlibet est moderator ⁊ arbiter.l.j.in re cōi mā.⁊ ɔctus sunt regulariter seruādi.l.sicut cū sil̄i.de acti.⁊ ob.Cessasset ibi cōio. Cū itaqꝫ cōio ibi iducat facto legꝫ p̄ter voluntates ptiū placuit legislatori ponere certā metā diuisiōi faciēde.

11 †Et maxīe: qꝛ neutra partiū poterat ibi cōqueri.nā si donator hꝫ maiorē ptē est honestati ɔgruū ꝙ donatarius deferat ⁊ gratificet donāti cui ad maiora est obnoxius ad antidora.arg.l.lꝫ si lege.§.consuluit.ff.de peti.hered.⁊ facit.l.si vero renumerādi.§.idem papinianus.ff.mādati. Sin aūt donatarius hꝫ maiorē ptē nō dꝫ cōqueri donator si lex defert optionē donatario ex quo sua volūtate donatarius erat cōsecuturus totā rē ⁊ beneficio legis donator hꝫ

12 partē. †Jsta qdem regulariter cessant in alijs terminis. Jdeo in alijs terminis nō dꝫ qs cogi ad vendendū alteri parti rē suā.arg.

13 l.dudū ɔ̄ ɔ̄hē.emp.⁊.l.nec emere.C.de iure deli. †alibi aūt habēs minorē partē hꝫ electionē in.d.l.ij.C.qn̄.⁊ quibus quar.ps.deb. Nec ob.ꝙ dicit bal.i.d.l.sancimus.qꝛ loqtur forte argumentatiue cū no.ex illo tex.q nō pbat vt dixi vel dicit bal.ꝙ dꝫ hn̄tē maiorē p̄ferre hn̄ti minorē ptē volo hoc fateri ceteris paribus.arg.a sili p illū tex.⁊ sic qn̄ vnus nō plus offert ꝙ alter: lꝫ iudex p iusta vel pari estimatiōe hꝫ vni adiudicare suo arbitrio.tūc em̄ nō absre posset honeste p̄ferre hn̄tē maiorē partē in gratificādo sibi.ar.d.l.sancimus.⁊.d.l.cetere.⁊.d.l.si q.nō sic qn̄ vnus plus offert quā alius put sunt termini nostri. Nec obstāt.d.l.cetere.⁊.d.l.si que.qꝛ pōt relpōderi vt supra pxime: qꝛ ibi nō est locus licitatiōi.⁊ si militat qd dixi.imo illi tex.pn̄t induci p pōderando rationem.l.sequētis vt.s.inductā. Jtē ibi nō agit de priuādo aliquē suo dn̄io. Jdeo agit de leui preiudicio nō sic in casu nostro. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.lxxxij.

1 ¶ Fratres ɔsanguinei qd statuti p'usij vocent cū m̄re defuncti ad hereditatē fratris defuncti nepos ex dicto fratre ɔsanguineo quō succedat cum matre.per totum.
2 Mater in successiōe filij sui defuncti succedit cū fratribus vtrinqꝫ cōiunctis exclusis cōsanguineis ⁊ eorum filijs.nu.5.
3 Statuta simpliciter loquētia vel ɡn̄aliter remanēt in dispositiōe iuris cōmunis.nu.45.
4 Masculinum concipit femininum iure cōmuni.

Filius fratris

6 Filius fratris aut patrui qui statuto admittitur ad successionē sui patrui nō succedit patruo superstite.
7 Indefinita an ⁊ qñ vniuersali equipolleat.
8 Collectiuo noīe iuitati cū dictiōe eq̄l'r ītelligit̄ distributiue.n.21.
9 Rubrica loquēs ꝑ verba dispositiua allegatur pro textu.
10 Frater vtrinqȝ cōiūct⁹ ꝓfert̄ in sui defuncti fratris successiōe fratri ex vno tm̄ latere vcȝ consanguineo vel vterino.
11 Uerba debent intelligi vt de aliquo operentur vt nō possint dici frustratorie membranas occupare
12 Nigri verba secundum rubricam sunt interpretāda ⁊ rubrice generalitas solet operari vt nigrum.
13 Exorbitans lex noua penalis a iure communi loquens in vno casu trahitur ad alium casum vigore equiparationis regularis.
14 Juris antiq rl'a trahit̄ ad rl'aȝ iuris noui hn̄tȝ casuȝ sil'em.n.seq.
15 Equiparata faciunt ꝙ dispositio exorbitans loquens de vno ex equiparatis extendatur ad alium.
16 Statutum quod disponit contra ius commune nō dicitur correctiuum iuris sed d' a iure communi exorbitans.
17 Filij fratrum qñ soli supersunt non superstitib⁹ fratribus fratris defuncti: an concurrant cum parentibus in successione defuncti.
28 Fratrum filij ꝙ admittantur in capita cum matre ad successionē eorum patrui defuncti statuto dictante ꝙ frater consanguineus ⁊ filius fratris cōsanguinei succedat cū mr̄e filij defuncti.nu.seq.
19 Singularis numerus verificatur in vno.
20 Indefinita etiam singularis numeri qñ equipollet vtili orationi distributiue collectiue.
21 Fratres consanguinei iure codicis vocantur cū matre in ꝑtes viriles in successiones fratris intestati.

¶ Consilium.lxxxij.

In nomine dn̄i nostri Jesu Christi.

1 † In hac cōsultatione vr̄ prio aspectu dicēdū qd̄ mater succedat excluso dicto Thoma nepote ex fratre consanguineo dicti Antonij de cuius hereditate agitur. 2 † nā ꝯstat ꝙ de iure cōi mater succedit excluso fratre consanguineo: ⁊ forti⁹ excluso filio fratris ꝯsanguinei predefuncti: nā succedit exclusis oīb⁹ trāsuersalib⁹ exceptis fratrib⁹ vtrinqȝ ꝯiūctȝ. in auk.de here.q̄ ab int.§.ꝯn̄s.deinde ampliata est exceptio ad filios fratrū vtrinqȝ ꝯiūctorū per auk.vt fratrū filij.in rubro ⁊ nigro.Ex quo īfert̄ qd̄ mr̄ succedit excluso fratre ꝯsanguineo ⁊ filio fratris ꝯsanguinei vt dictis iurib⁹.⁊ auk.defuncto.C.ad tertul.⁊ auk.cessante.C.d' legi.hr̄di. 3 † Jus aūt municipale nō facit mētionē de filio fratris ꝯsanguinei: ergo remanēt in dispōne iurȝ cōis.q2.ll.correctiōes sunt euitāde.l.sancim⁹.C.de testa.l.p̄cipim⁹.de appel. ēt ab idētitate vel maioritate rōnis.auk.q̄s actiōes.⁊ ibi ꝑ Bart.⁊ bal.⁊ moder.C.de sac.san.eccl.ꝑ Jmo.in.l.si ꝟo.§.de viro.ff.solu.mat.⁊ no.in simili Bal.in.l.quicūqȝ.C.de seruis.fugiti.vbi dicit ꝙ licet statutū excludat auū maternū ꝓpter patruū non excludet auiā maternā.⁊ sic lȝ ꝯcurrant ibi idētitas ⁊ maioritas rationis: 4 † ⁊ alid ꝙ masculinū soleat ꝯcipe femininū.l.tres fratres.de pac.l.j.de verb.sig.c.gn̄ali.de elec.lib.vj.cū si.Tn̄ nō vult statutū extēdi ꝓpter odiositatē ipsi⁹ statuti. 5 † Et iō lȝ statutū in p̄cedēti capite admittat cū mr̄e filios patrui: tn̄ nō ꝓpterea censeat̄ admissus filius fratris ꝯsanguinei. Accedat qd̄ inq̄t Pau.d' ca.in.l.illā.C.de coll'.volēs ꝙ lȝ statutū excludat matrē ꝑꝑ patruū nō excludet ꝓpter fratrē ꝙ vr̄ q̊dammō decidere casum nr̄m: ⁊ in fili vidi cōsultū ꝑ oēs doc.ꝑusinos ad interp̄tationē statuti eiusdē in alio capte disponētis ꝙ patrui succedāt exclusis auūculis ꝙ nō cēseātur excludi mr̄tere vl' filij mr̄teraꝝ ex dicta rōne: q2 a maioritate rōnȝ nō inducit̄ legū correctio: ⁊ ita obtinui ⁊ maxīe hoc dd̄m vr̄ in casu isto: q2 vr̄ maioris p̄iudicij si filij fr̄is ꝯsanguinei admitterent̄ q̄ si admittunt̄ filij patrui. Nā statutum extāte patruo admittit matrē i dimidiā: iō vr̄ ꝙ mr̄ d'beat hr̄e dimidiā siue vn⁹ siue pl'es patrui ꝯcurrerēt. Sȝ si statutū īterp̄taret̄ ꝓut vult interp̄tari dict⁹ Thomas ꝙ ip̄e admittat̄ ad tertiā ꝑtē mr̄ nō hr̄et dimidiā ꝓut in p̄cedēti casu. Et iō hoc respectu nō vr̄ eadē rō in filio fratris cōsanguinei ꝓut est in filio patrui. 6 † Jtē statutū admittēs filiū patrui ip̄m vocat nō sup̄stite patruo vt sonāt ꝟba ⁊ eo.s.patruo nō superstite succedant filij masculi patrui. Si itaqȝ extaret patru⁹ ⁊ ex alio patruo p̄defuncto fili⁹ nō vr̄ ꝙ ex verbis statuti inuitetur talis filius patrui. Jdeo cū ꝟba cessent. Et de iure cōi fili⁹ patrui excludatur a patruo ꝑ dicta autētice cessante.⁊ etiam excludat̄ a matre. Nec sit eadē rō hoc casu ꝓut qñ null⁹ sup̄est: q2 qñ patru⁹ superest militat in patruo verisil'is rō statuti.s.fauendi agnatiōi. ⁊ si filius alterius patrui admitteret̄ p̄iudicaret̄ etiā patruo q est a statuto ⁊ iure cōi predilect⁹.⁊ si patruus nō sup̄est nō operatur fauor agnationis preterq̄ in eo. Nec eius admissio p̄iudicat alteri agnato: sȝ solū matri q̄ est cognata. Jdeo cū verba cessant.⁊ rō nō est vniformis vtroqȝ casu nō est extendenda talis exorbitātia seu correctio iurȝ ꝑ iura vulgaria. Dato aūt sine p̄iudicio veritatȝ ꝙ dictus filius fr̄is cōsanguinei admitteret̄ vna cū mr̄e ⁊ fr̄e consanguineo. Nihilomin⁹ vr̄ ꝙ ipsi filius fratris ⁊ frater succedant 7 solū in dimidia ⁊ simil'r si fuissent plures fratres ꝯsanguinei. † Nā oēs fratres sunt ꝑ statutū inuitati sub vno noīe: nā dicit frater cōsanguineus illa indefinita vr̄ eq̄pollere vniuersali.l.si pluribus.de lega.ij.⁊.c.q2 circa de ꝑuil.⁊ ī cañ.si romanoꝝ.xix.dist.⁊ lȝ Petr⁹ dicat ꝓcedere in indefinita pluralis numeri secus in indefinita singularis numeri.tn̄ Bar.quē sequunt̄ cōiter doc.dicit idē in indefinita singularis numeri. Jō vr̄ ꝑinde acsi statutū diceret qd̄ mr̄ ⁊ fr̄es ꝯsanguinei succedāt. 8 † Sȝ si statutū ita dixisset: ꝯsanguinei inuitati sub vno vocabulo collectiuo inuitarent̄ in vnā portioneȝ ꝑ.l.si titius.⁊.l.interdū in fine p̄ncipij de hered.insti.⁊.l.plañ.j.in fine pricipij de leg.j.merito ꝓut fratres ꝯsanguinei plures ꝯcurrētes cū matre s̄m hec iuitarent̄ in vnā portionē ⁊ mr̄ in aliā.ita ēt pariter si iuitarent̄ filij fratris ꝯsanguinei ⁊ frater vna cū matre a paritate rōnis inuitent̄ in vnā portionē. Attēto qd̄ ꝑ hoc minus recedit̄ a iure cōi ꝑ ea q̄ habent̄ i.c.cū dilect⁹.de ꝯsue.⁊ i.l.ius singulare.⁊.l.ꝙ ꝟo ꝯ̄.de.ll.cū ꝯcordātijs. Qñ.n.ꝑ orationē īdefinitā singularis numeri importat̄ id qd̄ attribuit̄ cuilibet ꝓ parte.tūc equiparatur orationi vniuersali collectiue: secus si importat̄ id qd̄ attribuit̄ cuilibet insolidū ꝓut hāc distictionē firmat Bar.in.d.l.si pluribus.in fine. His tn̄ nō obstātib⁹ ꝯ̄riā arbitror sn̄iam veriorē.s.qd̄ dicta mr̄ admittat̄ solū in vnā tertiā portionē ⁊ frater consanguine⁹ i aliā tertiā ⁊ fili⁹ fratris i aliā. Nā qd̄ fili⁹ fratris ꝯcurrat cū fratre ꝯsanguineo ꝯcurrēte cū matre ꝓbat̄.i.auk.vt fratrū filij.in rubro vbi gn̄al'r tradit̄ rl'a ꝙ fratrū filij succedāt pariter ad imitationē fratrū ēt ascēdētib⁹. 9 † Rubrica aūt loquēs ꝑ ꝟba dispositiua allegat̄ ꝓ tex.ꝓbat̄ ꝑ no.ꝑ gl.in rubrica.C.ne fideius.dotiodent̄ ⁊ ēt si nigrū sit sp̄ale attēdit̄ gn̄alitas rubrice vt no.gl.in.l.j.de capi.ciuiū cēsi.exhi.l.xj.quā Pōta.in suis sing.allegat ꝓ singulari ⁊ sequit̄: sȝ est sil'is ⁊ melior in auk.vt facte noue ꝯstituti.§.sancim⁹.sup ꝟbo hec aūt lex.collatiōe.v.⁊ iō lȝ nigrū ibi in.§.si ꝟo moriēs.loquat̄ i fratrib⁹ vtrinqȝ ꝯiunctis: ⁊ ꝑ ꝯn̄s ēt de filijs fratris vtrinqȝ ꝯiūcti p̄defuncti ꝓut ⁊ se declarat in.ꝟsi. Et hoc sancim⁹: tn̄ q2 rl'a rubrice est gn̄alis gn̄al'r ītelligit̄ dispō nigri vt.s.fili⁹ fratris succedat eo casu quo pr̄ su⁹ succederet si cū parēte ꝯcurreret vex: 10 † q2 eo iure cū parēte ꝯcurrebat solū frater vtrinqȝ ꝯiūct⁹ ⁊ nō frater ꝯsanguine⁹ vel vterin⁹: vt in auk.de hered.q̄ ab inte.§.ꝯn̄s aūt. Jō nō immerito nigrū volēs ꝙ fratris filij cōcurrāt in successiōe cū parētib⁹ ⁊ fratrib⁹ loquit̄ in fratrib⁹ vtrinqȝ cōiunctis ⁊ filijs fratris vtrinqȝ cōiuncti. Et ꝓpterea declarat dicto ꝟsiculo ⁊ hoc ꝟo sancim⁹.ꝙ disponit illud in filijs fratris vtrinqȝ cōiūcti. Nō tn̄ ꝑ hoc restrīgit̄ gn̄alitas rubri.q̄ vult qd̄ filij fratrū succedāt pariter ꝓut fratres ad imitationē ipsoꝝ fratrū ēt parētibus extātibus q̄ regula dictat ꝙ vbi frater admittit̄ cū parēte eo casu admittat̄ ⁊ filius fr̄is p̄mortui ꝑiter ꝓut fuisset admissus parens si viueret. nā eo tp̄e militabat illa regula gn̄aliter: sȝ q2 frater ꝯsanguineus nō succedebat in aliq̊ ita nec ei⁹ fili⁹.⁊ ꝯ̄r illa regula nō oꝑabat̄ alio casu tn̄ dicta rubrica ⁊ eius regula loquit̄ ēt hodie.l.arriani.C.d' hereticis.cū ibi notatis.ꝓpterea cū hodie frater ꝯsanguineus succedat vna cū mr̄e.ita ꝑ illā regulā succedūt ēt filij fratris in ea portiōe in qua successisset eoꝝ parēs si viueret.⁊ ita ēt intelligat̄ in versi.⁊ absolute dicim⁹ ꝑ ordinē qñ cū solis vocant̄ fratrib⁹ eūdē eos hēre iubem⁹ ⁊ qñ cū fratrib⁹ vocant̄ aliq ascēdētiū intelligēdo eos.s.filios fratrū gn̄aliter ⁊ absolute ꝓut general'r et absolute loquunt̄ ꝟba rubrice. Al's em̄ ille ꝟsi.⁊ absolute eēt superflu⁹: nihil aderet ad p̄cedētia q̄ erāt clarissima: natura autē copule est poni inter diuersa iuxta no.ī rubrica de iuris ⁊ facti igno.et addere ad p̄cedētia.l.ea tn̄ adiectio.de leg.iij.qd̄ ꝑ Bar.⁊ Bal.in l.gallus.§.ēt.ff.de lib.⁊ post.⁊ ꝑ Bar.in.l.si is q̄ ducēta.§.vtrū.de rebus dub.⁊ ꝑ doc.ī.c.ij.de rescri.vult ergo dicere iustinianus disponim⁹ hoc in filijs fratris vtrinqȝ cōiūcti: ⁊ damus rl'am gn̄aleȝ ⁊ absolutā qd̄ vbi filij fratris cōcurrūt ī successiōe cū solis fratrib⁹ ibi ⁊ ꝯcurrāt si cū fratrib⁹ succedāt etiā parētes ꝑsone defuncte de cuius hereditate agit̄.⁊ hāc interp̄tationē suadet verbū absolute ibi positū. Jtē natura copule. 11 † Jtē vt ille ꝟsi.nō frustra occupet mēbranas.ar.l.si qñ de le.j.⁊.c.si papa.de priuile.lib.vj.cū si. Jteȝ gn̄alitas rubrice q̄ gn̄al'r loquit̄ i filijs fratrū nō magis de fratrib⁹ vtrinqȝ cōiūctis q̄ de alijs. 12 † Que gn̄alitas rubrice solet oꝑari vt nigrū: lȝ apte loq̄tur stricte: tn̄ amplieт vt p̄dixi. ¶ Quāto forti⁹ oꝑat̄ vt ꝟba equoca nigri q̄ pn̄t stricte ⁊ large ītelligi: intelligant̄ large ⁊ gn̄al'r ꝓut loquit̄ rubrica: ⁊ s̄m hoc hēm⁹ quodāmodo casum in.d.ꝟ.⁊ absolute de hac p̄ma ꝯsultatiōe.s.qd̄ fili⁹ fratris cōsanguinei admittat̄ cū fratre ꝯsanguineo ⁊ mr̄e.nā vr̄ dd̄m qd̄ fili⁹ fratris admittat̄ nō tā ex dispōne iure noui municipalis q̄ ex dispōne dicte rl'e antiq̄ iuris cōis. 13 † Accedat qd̄ hr̄ in.l.vt tātū in prin.ff.de seruo corrup.⁊ in.l.si q̄s seruo.C.de furtis in qb⁹ iurib⁹ habetur ꝙ lex noua penalis ⁊ exorbitās a iure cōi loquēs in vno casu trahit̄ ad aliū casum vigore rl'aris eq̄patiōis facte de iure antiquo: 14 † rl'a em̄ iuris antiq trahit̄ ad interpretationē iuris noui.l.rl'a.in.§.fi.ff.de iuris ⁊ fac.igno. 15 † Et qñ duo sunt eq̄parata de iure antiquo: q2 iura cōiter solēt disponere in vno idē qd̄ in reliquo ex casib⁹.tūc lex noua loquēs ī vno ex dictis casib⁹ trahit̄ ad aliū vt est gl.cōiter singularis i.c.si postq̄.de elec.lib.vj.ad idē qd̄ no.

gl.in auť.q semel.C.quõr ꝙñ iudex in verb.xxx.dierũ vbi ꝑ regulã
iuris antiq extẽdit illã dispõnẽ nouã ꝯriã iuris antiq ad casum in
quo nõ loquit.ꝛ hoc quasi ĩ termĩs decidit Jmo.ĩ.l.si ꝟo.§.de vi
ro.ff.sol.ma.col.vj.dicẽs qꝺ ius nouũ nedũ exorbitans:sꝫ correcti
16 uũ extẽdit ad casum habẽte silẽm stãte rl'a iuris antiq.†Nã tunc
dꝛ extẽsio passiua ex vi rl'e aucate.l.potiusꝙ̃ extensio hois.ꝙ ĩ sil'i
vult gl.magna post mediũ de mi.vasa.q ꝯtu.est in vsi.feu.est aũt
põderãdũ qꝺ dispõ.d.l.municipalis.s.qꝺ frater cõsanguineꝰ suc
cedat vna cũ mr̃e nõ p̃cise corrigit ius antiquũ:sꝫ a iure antiquo ex
orbitãs:nã de iure cõi vigore.d.§.ꝯñs.disponiť ꝙ mr̃ ꝛ ceteri ascẽ
dẽtes preferanť trãsuersalibꝰ oĩbꝰ exceptis fratribus vtrinqꝫ cõ
iunctis ꝛ istud qꝺ dꝛ de fratribus vtriqꝫ cõiũctis extẽdiť ad filios
fratrũ ĩ.d.auť.vt fratrũ filij ab ista gñalitate dicti.§.ꝯñs.ꝛ auť.de
functo.Ide sumpte exceptuať frater ꝯsangnineus ꝑ dictã legẽ mu
nicipalẽ.Jõ ista est exceptio:ꝛ ꝑ ꝯñs exorbitãtia a rl'a iuris antiq
nõ est correctio ꝓpria ꝑ.l.derogať.ff.de ꝟb.sig.Cõstat aũt ꝙ lõge
magis de facili extẽdiť ius exorbitãs ꝙ̃ correctiuũ:vt ptꝫ ex not.ꝑ
Bar.ꝛ doc.in.l.si ꝯstãte.in p̃n.ff.so.mat.ꝛ in.d.§.de viro.ꝛ maxie
qꝛ de iure anteriori frater ꝯsanguineꝰ ꝯcurrebat cũ mr̃e.l.fi.C.ad
tertu.ꝛ isti.eo.ti.§.frater aũt ꝯsanguineꝰ.ꝛ.§.sꝫ cũ antea.ꝛ res de
facili reduciť ad ius antiquũ correctũ ꝑ ius magꝫ nouũ ꝑ gl.no.ĩ
c.statutũ.j.in ꝟbo numerãdũ.de p̃b.lib.vj.cũ qua ibi trãseũt doc.
Que gl.vult ꝙ ius nouũ exorbitãs a iure exorbitãti est sui natura
extẽdẽdũ nõ restringẽdũ.lꝫ nõ ꝓpterea firmẽ qꝺ hoc statutum sit
sui natura ampliãdũ.Sꝫ dico ꝙ dispõ.d.auť.vt fratrũ filij trahẽ
da est ad extẽsionẽ huiꝰ legis municipalis.ita ꝙ est gñal'r rñdẽdũ
qꝺ filiꝰ fratrꝫ ꝯcurrit cũ mr̃e eo casu quo ꝯcurreret cũ mr̃e pr̃ huiꝰ
filij:ꝛ qꝺ hoc sit verũ oñdiť.Cõstat qꝺ ꝑ.d.§.ꝯñs.ꝛ.§.sequẽtẽ mr̃
excludit filiũ fratris etiã vtrinqꝫ ꝯiũcti.Jtẽ ꝯstat qꝺ ꝟba tex.in ni
gro.d.auť.vt fratrũ filij nõ admittũt filiũ fratris cũ ascẽdẽte:nisi
qñ ꝯcurrit ẽt fr̃:vt ptꝫ ibi sancimꝰ.vt si qs moriẽs relinq̃t ascendẽ
tiũ aliquẽ ꝛ fratres q possint cũ parẽtibꝰ vocari ꝛ alteriꝰ fratris p̃
17 mortui filios ꝛc.ꝛ ibi ꝛ qñ cũ fratribꝰ vocanť aliq ascẽdẽtiũ.†Et
ꝓpterea Rap.ful.in auť.defuncto.C.ad tertu.dicebat qꝺ filij fra
tres:nõ ꝯcurrũt cũ parẽtibꝰ qñ soli filij fratrũ supsũt ꝛ nõ aliq fra
tres cũ ꝼm eũ tex.in corpe.d.auť.vt fratrũ filij nõ loquať hoc casu
ꝛ sit correctiuꝰ vt ptꝫ ex eiꝰ inspectiõe ibi hoc itaqꝫ iuste corrigẽ
tes ꝛc.Et maxĩe cũ nõ sit oĩno eadẽ rõ.qꝛ qñqꝫ occurrit qꝺ ꝓpter
aliũ vocať q al's nõ vocareť:vt ptꝫ in.l.fi.C.ad tert.ꝛ in.l.ij.§.si sit
cõsanguinea.ff.eo.ti.Tñ gl.Cy.Saly.ꝛ pau.de cast.in.d.auť.de
functo.gñal'r volũt qꝺ filij fratrũ ꝯcurrãt cũ parẽtibꝰ nec distigũt
si sunt etiã fratres necne.Jdẽ simpl'r loquẽdo tꝫ Bal.ĩ auť.cessan
te.C.de leg.heredi idẽ specifice loquẽdo firmat Ja.de bel.ĩ.d.auť.
vt fratrũ filij.§.j.vbi ad tex.ibi ꝛ fratres q possint ꝛc.supplet.Jdẽ
putoꝛ si fratres nõ supsunt a paritate rõnis idẽ satis apte firmat
Bal.in autẽ.post fratres.de legi.heredi.idẽ vr̃ fuisse de mẽte irne
rij in.d.autẽ.cessante.versi.q̃ ꝑsone vbi simpl'r ꝛ absolute vocat fra
tres ꝛ filios fratrũ vna cũ parẽtibꝰ:sꝫ fratres vocãť siue supsint fi
lij fratris p̃defuncti siue non:ergo et filij fratrũ vocãtur ꝑ illũ tex.
siue supsint fratres siue nõ.Et ita de facto vidi cõsultũ ꝑ ĩtegerri
mũ ꝯsultorẽ ꝛ famosissimũ doctorẽ dñm bñdictũ ꝑ aliq̃s ex dictis
autoritatibꝰ ꝛ ponderabat qꝺ rõ erat descripta in tex.in.d.auť.vt
fratrũ filij ꝛ a rõne ĩ tex.descripta dicebat extẽdi illũ tex.cui cõsilio
tũc exñs iuuenis me subscripsi põderãdo qꝺ ꝟba rubrice sunt gña
lia ꝛ cõprehẽdũt ẽt casum nr̃m:ꝛ ita etiã legẽdo tenui ĩ.d.auť.de
functo.põderãdo dictã rõnẽ ad pñs etiã põdero dictũ tex.nigri ĩ
ver.ꝛ absolute dicimꝰ vt supra deductũ:itaqꝫ ꝑ gñalitatẽ dictoꝝ
verboꝝ rubrice.ꝛ.d.ꝟsi.ꝛ absolute dicimꝰ ꝙ gñalitas.d.§.ꝯñs ꝛ
sequẽtiũ limitať ꝛ corrigiť nõ solũ in casu in quo spãl'r ꝛ exp̃sse lo
quunť verba nigri.in.d.au.vt fratrũ filij.sꝫ etiã qꝺ corrigať ĩ filijs
fratrũ vbicũqꝫ fratres admittũť cũ parẽtibꝰ:ꝛ ꝓpterea tex.q loq
tur in filijs ꝯcurrẽtibꝰ cũ fratribꝰ supstitibꝰ extẽdiť ad casum quo
fratres nõ supsunt.ita ꝛ in casu nr̃o cũ simꝰ ĩ casu quo frater ꝯsan
guineꝰ cõcurrit cũ mr̃e hẽmꝰ dicere qꝺ pꝑiter admittať filiꝰ fratris
ꝯsanguinei p̃mortui cũ filiꝰ p̃dictꝰ debeat admitti ad eã portionẽ
ad quã fuisset admissus eiꝰ pr̃ si viueret.ꝑ tex.d.rubri.vt fr̃m filij.ꝛ
d.ꝟ.ꝛ absolute.Sꝫ eiꝰ pr̃ fuisset admissꝰ si videret:ğ ꝛ admittať eiꝰ
filiꝰ.Et hoc plurimũ coadiuuať ex verisil'i mẽte statuẽtiũ.Que dep̃
hẽdiť ex duobꝰ.pͥo qꝛ si admittit filios patrui:fortiꝰ est verisil'e ꝙ
voluerit admitti filios fr̃is q excludũt ꝛ patruos ꝛ filios patruoꝝ.
d.auť.cessante.scꝺo qꝛ statutũ in p̃cedẽti.§.ꝛ in casu quo admittit
patruos ꝛ filios patruoꝝ casu q̊ nõ supessent fr̃es vtrinqꝫ cõiũcti.
ꝛ sic ꝼm ꝟba si nõ supessent fr̃es vtriqꝫ ꝯiũcti:sꝫ filij fratrũ vtriqꝫ
ꝯiũctoꝝ ꝛ mr̃ admitterenť ꝛ patrui excluderenť ꝑ.d.auť.cessante.
ꝛ sequẽtibꝰ aũt.ꝛ.d.auť.defuncto.Nec alia vr̃ fuisse mẽs statuẽtiũ.
Jõ deprehẽdiť ꝯiectura ꝓbabilis ꝙ statuentes nõ curauerũt ex
primere de filijs fratrũ:qꝛ inotuerat eis ꝙ filij fratrũ eqparati sunt
ĩ hac materia ipsis fr̃ibꝰ q̊ ad hoc vt admittanť eo casu quo fuisset
admissus eoꝝ pr̃ ꝛ in eandẽ portionẽ.vñ ꝓut ĩ.d.§.p̃cedẽti dũ ex
primiť ꝛ de fratribꝰ veniũt ẽt filij fratrũ.ita.ꝛ ĩ.§.sequẽti dũ fit mẽ
tio de fr̃e ꝯsanguineo veniat ẽt filius fr̃is ꝯsanguinei:sꝫ qꝛ in filio
patrui nõ militabat dicta rõ:qꝛ filius patrui non succedit in locuꝫ

patrui vt hr̃ in auť.post fr̃es.ꝺ legitimis here.iõ statuẽtes inuita
uerũt filios patruoꝝ exp̃sse ꝛ nõ exp̃sserũt de filijs fratrũ q̃si in fi
lijs fratrũ exp̃ssio nõ eẽt necessaria ꝓut erat ĩ filijs patruoꝝ ꝑ p̃di
cta:ꝛ sic ex pluribꝰ deduciť pͥa ꝯcl'o ꝙ.s.dictꝰ filiꝰ fr̃is ꝯsangui
nei admittať ad dictã successionẽ vna cũ matre ꝛ fratre defuncti.
Nõ ob.adducta in ꝯriũ q̃ satis patẽt sublata ꝑ adducta ꝓ hac
pte:Nõ eñ ob.ꝙ statutũ correptiuũ nõ extendiť a paritate vl' ma
ioritate rõnis.ꝛ ꝓpea lꝫ patruus ex forma statuti excludat mr̃em
nõ ꝓpterea excludit mr̃em fr̃ ꝼm sñiam pauli in ꝯriũ recitataꝫ:qꝛ
p̃supposito dicto Pau.de cas.ꝯ ꝙ posset nõ absurde instari:nihi
lominus rñdeť ꝓut ꝛ.s̃.dictũ est ꝙ in casu nr̃o nõ agiť de exten
dẽdo statutũ correptiuũ a ꝑitate vel maioritate rõnis sꝫ gñalis di
spõ iuris cõis q̃ gñal'r dispõit ꝛ absolute ꝙ eo casu quo admittiť
fr̃ tũc admittať filiꝰ fr̃is p̃mortui ꝛ ĩ eãdẽ portionẽ ꝓpter quã di
spõnẽ doc.cõiter extẽdũt legẽ correptiuã in p̃iudiciũ ascendẽtis
ad aliũ casum ꝙ̃ sit casus exp̃ssus in ipsa lege correptiua vt.s̃.cla
re oñsum est.ꝛ ꝑ hoc ꝛ ꝯfutať id qꝺ ĩ ꝯriũ adducebať fuisse ꝯsultũ
hic perusie ad interpretationeꝫ statuti excludentis auunculos ꝙ
nõ cẽseanť excluse mr̃tere.lꝫ videreť eadem vel maior rõ.Nã ꝓut
dixi nõ extẽdiť istud statutũ ex sola rõnis idẽtitate:sꝫ alio medio.
s̃.ꝓxime deducto.ꝛ coadiuuať alijs medijs ex qbꝰ apparet satis
euidẽs mẽs statuẽtiũ:vt supra latiꝰ deductũ est.ꝛ ꝓut etiã supra
dixi posset negari ꝙ istud statutũ admittẽs fratrẽ cõsanguineuꝫ
cũ matre sit correptiuum:lꝫ in hoc nõ faciã magnũ fundamẽtuꝫ.
Nec ob.qꝺ filiꝰ patrui vr̃ ꝑ statutũ inuitatꝰ dũtaxat eo casu quo
nõ supest aliqs patruꝰ:qꝛ rñdeť ꝙ lꝫ hoc teneať ĩ filio patrui q nõ
ꝯcurrit ĩ successiõe cũ patruo de iure cõi:ꝛ sic si sil'r cũ pr̃uo admit
tereť resultaret duplex exorbitãtia seu correptio iuris cõis:sꝫ secꝰ
est in filio fr̃is q de iure cõi succedit vna cũ fr̃e:iõ si filiꝰ fr̃is ꝯsan
guinei admittiť vna cũ mr̃e nõ resultat:nisi vnꝰ recessꝰ a iure cõi:ꝛ
si secꝰ diceret:lꝫ ex eo qꝺ nõ admitteret cũ mr̃e se ꝯformare cũ iure
cõi:tñ ex eo qꝺ nõ ꝯcurreret cũ fratre defũcti eiusqꝫ pr̃uo discorda
ret a iure cũ disponẽte qꝺ filij fratrũ pariter succedũt cũ fratribꝰ ẽt
extãtibꝰ ascẽdẽtibꝰ:ꝛ sic ĩ oẽm euẽtũ resultat aliqs recessus a iure
cõi q nõ resultat in filio patrui si non admittiť vna cum pateruo.
18 ¶ †Presupposito ğ ꝛ firmato qꝺ dictꝰ Thomas filiꝰ ex fr̃e p̃de
functo admittať ad dictã successionẽ puto cõcludẽdũ ꝙ de dicta
hereditate fieri debeãt tres ꝑtes ꝓut si pr̃ dicti thome supesset.Nã
dictũ statutũ dispõit ĩ singulari qꝺ fr̃ ꝯsanguineꝰ succedat equal'r
cũ mr̃e:ꝛ sic vnꝰ frater ꝯsangnineꝰ dꝫ hr̃e tãtã portionẽ quãtã mr̃
ꝼm ꝟba statuti:ꝛ ꝓpterea si sunt duo fratres ꝯsanguinei qlꝫ frater
põt dicere mr̃i istud statutũ admittit me fratrẽ cõsanguineõ equa
19 liter tecũ†ex quo illa ꝟba singl'aris nũeri frater cõsanguineũ ꝟifi
cať in vno.vt.c.cõmittamꝰ.de diuor.ꝛ.l.cũ ex pl'ibꝰ.de manu.test.
ꝛ.l.si fundꝰ.de re.du.cũ ml'tis sil'i.loqtur ĩdefinite:ꝛ sic siue sit vnꝰ
siue sint plures.nã qlꝫ de ꝑ se est vnꝰ ꝛ qlꝫ ex sua ꝑsona succedit:et
sic in quolibet ꝟba statuti verificanť a qbꝰ verbis nõ est recedẽdũ.
20 l.nõ al'r.de leg.iij.ꝛ.l.j.§.si is q nauẽ.ff.de exercito.cũ cõcor.†Non
ergo.ob.qꝺ indefinita ẽt singl'aris nũeri ꝓut dꝛ Bar.in.d.l.si plu
ribꝰ.de leg.ij.eqpollet vl'i:qꝛ nõ dꝛ bar.qꝺ eqpolleat vl'i collectiuo
põt dici ꝙ eqpolleat vl'i distributiuo nõ vl'i collectiuo:ꝛ hoc ꝓbat
tex.in.l.vtrũ.in prin.ff.de reb.dub.iuncra.l.quidã.in fi.eo.tit.vbi
patet qꝺ qñ oratio singularis numeri verficatur in pluribꝰ illi nõ
cẽsentur vocati sub noĩe collectiuo:sꝫ est perinde ac si vnusquisqꝫ
eẽt de ꝑ se singulariter noĩatꝰ.ꝛ ꝓpea plures nõ inuitanť ad vnaꝫ
portionẽ tanꝙ̃ iuitati sub noĩe collectiuo:sꝫ ad plures tãꝙ̃ non in
uitati noĩe collectiuo.Nec ob.qꝺ no.Bar.in.d.l.si pluribꝰ in.fi.s̃.
in ꝯriũ ponderatũ.qꝛ imo facit pro.Nã inquãtũ Bar.dꝛ ꝙ id qꝺ
importať ꝑ or̃onẽ indefinitã attribuiť cuilibet insolidũ an cuilibꝫ
ꝓ ꝑte applicãdo ad casum nr̃m nõ dꝫ attẽdi qꝺ successio fit ꝓ ꝑte:
qꝛ indefinita nõ respicit successionẽ.Sꝫ indefinita respicit ꝑsonã q
succedit:qꝛ indefinita respicit fratrẽ cõsanguineũ.ꝛ sic ex his ꝟbis
frater ꝯsabguineus resultat in ꝓposito nr̃o indefinita ꝛ circa ista
verba fr̃ ꝯsanguineꝰ cadit ĩuestigatio an plures fr̃es ꝯsanguinei
censeanť ĩuitati noĩe collectiuo:an ꝟo noĩe distributiuo vt de se
est notissimũ.Jtaqꝫ cũ qlibet fr̃ ꝯsanguineus sit in solidũ fr̃ ꝯsan
guineus:si eẽnt mille ꝛ nullus est fr̃ ꝯsanguineus ꝓ ꝑte cũ qlibet ĩ
totũ fuerit filiꝰ eiusdẽ patris vt est notoriũ.Jdeo indefinita equi
pollet or̃oni vl'i distributiue nõ or̃oni vl'i collectiue:merito nõ iudi
canť vt vnꝰ sꝫ vt singuli.vt dicta.l.vtrũ.ꝛ.l.q filiabꝰ.§.j.ff.de le.j.
Sicut.n.in terminis.d.l.qdã.§.fi.restõ hereditatis non fit cuilibet
insolidũ tñ qꝛ qlibet posthumus est posthumus insolidũ:ideo illa
indefinita singularis numeri eqparať ꝟbo distributiuo ꝛ nõ ꝟbo
collectiuo Accedat optime qꝺ dicunt doc.in.d.l.q filiabꝰ.§.j.lꝫ al'r
21 innuat Dy.ĩ.l.qdã.§.fi.de reb.dub.ꝛ post.eũ Barto.† Dato aũt
ꝙ ĩ terminis nr̃is cẽsereẽť ĩuitati sub noĩe collectiuo:tñ ꝑꝑ dictionẽ
equal'r nõ curať:qꝛ est ꝑinde ac si distributiue.ꝛ nõ collectiue fuis
sent noĩati:vt est text.not.in.d.l.interdũ.in p̃n.ff.de here.insti.Jn
quibꝰ ꝑꝑ dictionẽ eq̃ disponiť ꝙ plures noĩati sub noĩe collectiuo
ac si eẽnt nominati singulariter quilꝫ ꝑ se:ita ꝙ ipsi ꝛ singul'r noĩa
tus vocanť in viriles.ꝛ idẽ dicit ibi bar.ꝛ Jmo.in dictionibꝰ eqs
portionibꝰ.qꝛ est eadẽ rõ idẽ ꝑ oĩa significat ꝟbũ equaliť.ꝛ ꝑ ꝯñs
idẽ dicẽdum

idē dōz est in terminis huius statuti in qb⁹ adijcit verbū equalr. Pro quo facit qr de iure fratres qñ ɔcurrunt cū parentib⁹ vocan 22 tur in viriles.†Et silr fres ɔsanguinei q de iure codicis vocabant cū matre in viriles.l.si qs vel si q.C.ad ter.ꝛ insti.e.ti.§.ſʒ cū antea ver.ita tñ.iō decet ꝙ siue interpretatio fiat i terminis iuris municipalis.ꝛ ꝑ hec satis euidēter patēt sublata adducta in contrariū. Cōcludo itaqʒ ꝙ i casu nr̄o mr̄ succedat i tertia Thomas nepos ex fratre ꝑmortuo succedat in tertia ꝛ frater cōsanguine⁹ supstes succedat in alia tertia parte hereditatis. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.lxxxiij.

1 Procurator ad renūciādū vel resignādū cōstitut⁹ vna ecclesia in manib⁹.N.In Romana ecclesia aut alias qualitercūqʒ an si renūciat in manibus epī et epūs postea renūciauit in manibus pape valeat prima renūciatio ꝑ totum consilium.

2 Clausula in fine posita q̄ ad oīa nō pōt referri ad ꝓxima refertur.

3 Bñficiorū renūciationes:an pñt epo fieri de is que sibi subsunt.

4 Alternatiua quare differt a copulatiua.

5 Genitiui qñ simul cōcurrūt ꝛ idem subiectū respiciūt vtriusqʒ cōcursus requiritur.

6 Clausula in fine posita est referēda ad oīa ꝑcedētia si cōmode fieri potest ad omnia.

7 Lex dat iurisditionē ordinariā delegatis vl' epis vel iudicib⁹ aut presidibus lʒ papa aut princeps eos constituat.

8 Epi hodie tenent apostolorum vices.

9 Epus dr minister dei ꝛ a iure dr dei delegatus.

10 Delegati fines sui mādati excedētis acta non valent.

¶ Consilium.lxxxiij.

In nomine dn̄i nostri Jesu Christi.†Vr̄ in pñti cōsultatiōe p̄rio aspectu dōm ꝙ dcā renunciatio facta ꝑ dictū ꝓcuratorem in manibus epi iudicis ordinarij valeat.Solū eī dubitat an vitiet ex defectu ptātis ipsi⁹ renūciātis:vt qr censeat excessisse fines mādati. ꝛ ꝑfecto in mādato cōtinet ꝙ possit renūciare in manibus cuiuscūqʒ iudicis.Negari eī nō pōt qn eps i sua dyocesi sit iudex ordinarius.c.j.ꝛ.c.ɔquerēte.ꝛ quasi ꝑ totū de offi.ordi.ꝛ.c.cū eps.e.ti.li.vj.cū infinitis si.Jō illa vlis de cuiuscūqʒ alteri⁹ iudicis ordinarij vr̄ verificari in ipo epo clusino:maxime qr nullus ē ali⁹ in quē magis possit verificari:ex quo eps est principalis ordinari⁹ iudex in sua dyocesi.ꝛ forte nō hēbat ali⁹ iurisditionē in rectorē dicte ecclie nisi ipe eps citra papā.ꝛ clarissimū esset si dicta vl'itas restringit ꝑ ꝟba sequētia ibi ad id deputati vl' deputādi.Nā vr̄ ꝙ dicta ꝟba referant ad ꝓxima.ꝛ sic ad ꝟbū cōmissarij.Nō aūt restringat 2 ɡn̄alitatē dictoꝝ verboꝝ alteri⁹ cuiuscūqʒ iudicis.†Nā ꝟba in fine posita solent referri ad ꝓxima qñ nō pñt ad oīa referri.l.si idē cū eodē in fi.ff.de iurisdi.om.iu.cū ibi no.ꝑ gl.ꝛ doc.facit.l.cū delationis.§.asinā ibi ꝓxima copulata succedāt de fundo instru. sed ɔstat ꝙ nō pñt referri ad oīa:qr nō pñt cōmode referri ad papā: merito referant solū ad ꝓxima vl' si volum⁹ referre ad oīa supiora excepto papa pōt dici ꝙ ꝛ vicecancellari⁹ ꝛ eps ꝛ oēs q hñt ptātē recipiēdi dcā renūciationē cēseāt ad id deputat⁹ a papa.Nā si papa deputat aliquē in vicecācellariū vr̄ eū deputare ad ea q̄ incūbūt dicto officio.Et silr si deputat ꝛ constituit aliquē i epm vr̄ de 3 putare ad quē spectāt ad ei⁹ offm̄.†Si ḡ ad offm̄ ordiariū epi spectat recipe renūciatiōes bñficiorū q̄ sibi subsunt.ꝛ ad suā collōnē spectāt.c.admonet de renū.ca.eps de loco.vij.q.j.ꝛ.c.cū ꝛ plātare. §.i eccl'ijs d pul.cle.ꝛ.c.j.d ca.mo.li.vj.Jn ɔñtiā vr̄ ad id dputat⁹ a papa i epm cēseat deputat⁹ ad receptionē dictā renūciationē dicte ecclie sue dyocesis ꝛ successiue ad ei⁹ collationē.ꝛ receptionē renūciatiōes spectāte.ꝛ sic siue dcā ꝟbo ad id dputati vl' deputādi a papa referāt ad ꝓximū ꝟbū ɔmissarij siue ad oīa ꝑcedētia vr̄ resultare idē effect⁹.s.ꝙ dcā renūciatio potuerit fieri manib⁹ epi iudicis ordinarij dyocesis in qua est sita ecclesia de qua agitur.Tñ his nō ob.ɔ̄riā arbitror sniā veriorē.Nā pōderādū ē ꝙ ī dcō mādato noiant papa vicecācellari⁹ alij iudices apposita iter eos alternatiua seu.itē noiant ɔmissarij apposita sita copula ꝛ inter ꝟ 4 bū iudicis ꝛ ꝟbū ɔmissarij.†Dr̄ia aūt iter alternatiuā ꝛ copulatiuā est ꝙ ad ꝟitatē alternatiue sufficit alterā ptē ꝟificari regula in alternatiuis l.vi.ꝛ.l.si hr̄di plures de ɔdi.isti.Ad ꝟitatē copulatiue requirit concursus vtriusqʒ ptis l.si hr̄di plures.ꝛ.l.ɡn̄aliter in ꝑn.C.de insti.ꝛ substi.sub ɔdi.fac.Jō cū ꝟbū cōmissarij.ꝛ ꝟbū iudicis determinēt ꝟbū manib⁹ requirit ꝙ verificet vtraqʒ qualitas.s.ꝙ sit iudex.ꝛ sit cōmissari⁹ a papa ad id deputat⁹:vbi aūt voluit ꝙ sufficeret vnū verificari apposuit dictionē seu.nā dixit in manibus pape vicecācellarij alteri⁹ cuiuscūqʒ iudicis.ꝛ inter verbū pape ꝛ verbū vicecācellarij ponit disiūctiua seu.Jtē iter ꝟbū vicecācellarij ꝛ verbū iudicis ponit alia disiūctiua seu. Sed inter verbū iudicis ꝛ verbū ɔmissarij nō ponit aliqua disiūctiua.Sʒ solū copulatiua ꝛ ex quo dat intelligi ꝙ alr se hñt in dcō ɔctu ꝟba illa iudicē ꝛ fideicōmissarij ꝙ ꝟba illa pape ꝛ seu vicecācellarij seu alterius iudicis.Nā significāt ꝙ sufficiat ꝙ renūciet in manibus pape vel vicecācellarij vl' i manib⁹ alteri⁹ iudicis ꝛ cōmissarij ꝛ sic

hēant ɔcurrere dicte due qualitates vltime vel altera ex primis.ꝛ sic ꝙ possit renūciare in manibus pape.Jtē possit in manibus vicecācellarij renūciare.Jtē possit renūciare in manib⁹ iudicis ꝛ cō 5 missarij ꝛc.†Jsti eī duo genitiui iudicis ꝛ ɔmissarij respiciūt sub iectū manib⁹:vñ debēt cōcurrere vtraqʒ q̄litas ꝙ.s.sit iudex ꝛ sit commissarius deputatus ad id a papa per ea q̄ habentur ꝑ bart. in.l.si is q ducēta.§.vtrum.de reb.du.ꝛ bal.in.l.gallus.§.et.ff.de li.ꝛ posth.ꝛ moder.in.c.ij.extra de rescri.ꝛ sic militat natura copulatiue ꝛ nō sine ministerio alr loquut⁹ fuit mādās circa duos vltimos genitiuos ꝙ inter ꝑmos.Nisi ꝙ intēdebat alr disponere circa alios iudices ꝛ cōmissarios ꝙ circa papā ꝛ vicecācellariū.ꝛ sic circa papā ꝙ hēret ptātē renūciādi in manib⁹ soli⁹ pape.Jtē circa vicecācellariū ꝙ hēret ptātē renūciādi i manib⁹ vicecācellarij. Nō ita circa iudices alios ꝛ cōmissarios:ex quo in ꝑmis genitiuis apposuit disiūctiuā in istis vltimis solā copulatiuā:voluit ergo istā dr̄iam denotare inter primos genitiuos inter quos est posita disiūctiua ꝙ sufficiat alterū verificari ꝛ iter vltimos genitiuos inter quos est posita sola copula ꝙ nō sufficiat alterū verificari sed debeat vterqʒ ɔcurrere.Et dato sine ꝑiudicio ꝙ sufficeret alter. ꝛ sic ꝙ sufficiat ꝙ sit iudex vel ꝙ sit cōmissarius:tñ requirat ꝙ sit iudex ad id deputat⁹ ꝑ papā.ꝛ sic illa verba ad id ꝑ papā deputati referant ad verbū iudicis:ꝓut ad verbū cōmissarij.†Per re 6 gulam vulgatam ꝙ quādo verba in fine posita possunt ad oīa ꝑcedentia referri referantur ad oīa.d.l.talis scriptura.l.iij.§.si fili⁹ de lib.ꝛ posth.l.j.C.eo.tit.cum multis si.Quatenus ergo possunt ad oīa referri eatenus referantur.Sed constat ꝙ possunt cōmode referri saltē ad iudicē ergo ad eū referāt.ꝛ si dicat si nō pñt cōmode referri ad oīa referunt ad ꝓxima:ꝑut dicūt doc.in.l.si idē cū eodē in fi.de iurisdi.om.iudi.Rñdetur ꝙ etiā fm dictā interpretationē referunt ad ꝓxima.nā illi duo genitiui vltimi sunt ꝓximi respectu ꝑcedentiū.ꝑterea intelligit illō dictū quatenus nō pñt cōmode referri ꝑ ea que in simili hñtur in.l.stichus qui meus erit in ꝑn.de leg.j.Vbi doc.dicūt in dictiōe si id qd ibi.dr in dictiōe.qui ꝛ idem volunt doc.in auc.ex causa.C.de li.prete.ꝛ Bar.in.l.j.ff.de iure codi.ꝛ Bald.in.l.fina.C.eodem titu.Licet ergo non possint cōmode referri ad papā referant ad iudicē ꝛ cōmissariū ad quos pñt cōmode referri.Et fm hoc requirat qd renunciet in manib⁹ iudicis ad id deputati ꝑ papā vel in manibus cōmissarij deputati per papā:ꝛ differat cōmissarius deputat⁹ absqʒ iurisditiōe ꝛ sic recipiat tāꝙ nuncius vl' minister nudus pape a iudice deputato cū iurisditione vel verbū iudicis ponat ꝑ hñte iurisditionē ordinariam:tñ deputatus a papa ad id vt qr papa mādet iudici ordinario ꝙ recipiat ꝛ verbum cōmissarij ponat ꝑ iudice delegato vl' verbū iudicis ponat ꝑ delegato qui al's erat iudex cōmissarij vero ponat ꝑ eo q nō erat al's iudex.Et qualrcūqʒ diuersificēt nō esto vis.patet eī qd qualitercūqʒ summat pōt verbū iudicis determi 7 nari ab illis ꝟbis ad id deputati ꝑ papā.†Et lʒ eps sit deputat⁹ ex ordinaria ptāte ad recipiēdū hmōi renūciatiōes:tñ non est ad id deputat⁹ a papa.Sʒ a lege.Papa.n.ɔstituit epm ꝛ lex dat epo iurisditionē.Lex.n.dat iurisditionē ordinariā iudicib⁹.l.ꝛ qr.ff. de iu.om iu.Licet.n.principes constituant presides ꝓconsules et hmōi:tñ lex tribuit eius iurisditionē.multofortius epi cēsent hr̄e 8 iurisditionē ordinariā a lege.† ꝛ maxie qr epi tenent vices aploꝝ q fuerūt a Jesu assumpti.ꝙ.n.teneat epi vices aploꝝ.xxj.dist.cañ. in nouo.lxviij.di.quoꝝ vices.ꝛ de sacra vnctiōe.c.vnico per glo.in cañ.legim⁹.xciij.dist.in ꝟbo postea.Et eps dr minister dei.ij.q.v. hʒ in fine.Jtē reputat in iure legat⁹ dei.cañ.sicut vir in fi.vij.q.j. ꝛ cle.si qs de penis.ꝛ.ij.q.vij.accusatio in fi.Preterea ꝟbū illō deputati ꝛ ꝟbū deputādi que determinant ꝟbū cōmissarij ꝛ ꝟbū iudicis debēt illa pariter termiare l.iā hoc iure de vul.ꝛ pu.l.hr̄dita tē.ꝛ.l.Quis C.eo.ꝛ.l.si legatarius de leg.iij.Sed ꝟbū ɔmissarij determinat de immediata cōmissiōe.Jta ꝛ ꝟbū iudicis determinet de immediata cōmissiōe.ꝛ non de mediata que resultaret ex concessione epatus.ꝛ sic plurib⁹ medijs deducit hec interpretatio qd dictū mādatū intelligat fuisse factū limitatum ad renunciandum in manibus pape vel vicecancellarij vel deputandorum a papa nō in manibus ordinarij:qd ꝛ persuadet qr al's non fuisset op⁹ tot verbis.nā sufficiebat simplex mādatum ad renunciandū legitime vel ad renūciādū in manib⁹ legitimi supioris.Nec vr̄r dicta tot verba apposita sine ministerio:ar.l.si qñ de le.j.ꝛ.c.si papa de priui.lib.vj.Jtem persuadetur qr si voluisset posse renūciari in manibus epi:quare non in manib⁹ deputati vel deputādi ab episcopo. 9 †Ex his itaqʒ concludo ꝙ dicta renūciatio facta in manibus episcopi per dictum ꝓcuratorem non valuit:qr excessit fines mādati l.diligenter.ff.man.c.cuʒ olim de offi.dela.c.cū dilecta de rescrip. Non ob.adducta in contrarium qr patent sublata per adducta ꝑ hac parte. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.lxxxiiij.

1 Legatū rei quā testator habebat in emphiteosim q̄ eiusdē testatoris morte finebatur an valeat vt heres astringatur ad solutionem dicti legati.per totum consilium.

2 Legando rē:etiā cōiuncte persone in qua ius certū habet testator

legasse censeť tantū ius suum lꝫ illud sciat morte finiturum.nu.5. Fallit si res erat ipsius heredis.nu.7.et.8.

3 Testaměta qńqꝫ fieri solēt a binfirmis qńqꝫ a semimortuis.

4 Testatoris memoria qńqꝫ mortis cogitatiōe solet turbari.

6 Ignorantia probabilis in facto pr̄no esse potest.

8 Legatū rei in qua testōr hꝫ partē legasse tm̄ cēseť partē suā.fallit si altera pars sit heredis:qꝛ tūc rē totā legasse dr̄ etiā si sperať ius eiusdē rei ipsi hr̄di futurū tpe q̄ dies legati cedit.vsqꝫ ad fi.ↄsi.

9 Generaliter ꝓlata ꝙ generaliter intelligi debeāt.fallit si per alia distiuguantur qꝛ non inconuenit ꝙ generalitas vnius legis distinguatur per alteram.

10 Legato iure emphyteotice rei si ꝓprietas cōsolideť cū testatore vel alias quoquo iure acquirať an videať augmētatū legatū.nu. seq.vsqꝫ ad fi.consi.et.nu.2.

11 Dicta doctorū seu aliorū sunt intelligenda scōm leges seu rōnes quas allegant.

12 Grauari pōt etiā in re propria q a testatore fuit honoratus.

Consilium.lxxxiiij.

In nomine dn̄i nostri Iesu Christi.† Videť prima facie dicēdū ꝙ dictū legatū nō astringat hr̄dē ad dādū legatario dictā rē emphyteoticā ea rōne.† Qꝛ testōr legādo rē in qua hꝫ aliquod ius censetur legasse ius ꝙ hēbat:licet illud foret morte finiturū:vt est text. ꝺm cōem lec.in.l.vxor patrui.C.de leg.ꝓut dictā lec.tenēt ibi glo. Cy.bar.Bal.Sali.ꝛ Ang.ꝙ ꝛ tenēt Bar.bal.ꝛ Ang.i.l.ꝙ i rerū.§.j.ff.de le.j.vbi ē tex.ꝛ idē tꝫ Imol.i.c.pastoralis de dona. qđ ꝓcedit ēt si relinquať ꝯiuncte ꝑsone ꝓut voluit Bal.in.l.habitatio de vsufr.C.post Gui.d cu.q Gui.all'.l.stich.ff.de vsufr. leg.ꝙ ꝛ vr̄r velle bar.ꝛ doc.i.d.l.ꝙ in rex.§.j.q̄ten⁹ faciūt drīā iter legātē rē alienā ꝛ legātē rē in qua hꝫ aliqđ ius non plenū quā drīam etiā facit gl.j.in fi.in.l.cū alienā.C.de leg.Quā bal.ibi extēdit ēt si legatū ex hoc redderet inutile:vt qꝛ testōr hēret ius morte finiturū ꝑ.d.l.vxor patrui.ꝛ.d.l.ꝙ i rex.§.j.ꝛ iō dt ibi Bal.ꝙ si testōr habebat ius emphyteoticum cēsetur illud legare ēt si nō soluisset canonem.et dicta iura loquūtur generaliter nec distiguūt an res legata in qua testōr habebat aliquod ius esset tūc hr̄dis instituti vel esset ad hr̄dem ꝯuentura:ergo vr̄r generaliter intelligēda ar. l.j.§.ꝛ generaliter.ff.de leg.p̄stan.ꝛ.l.iij.de offic.p̄si.cū si.et Bal. in.d.l.vxor patrui.dicit bar.velle ꝙ heres nō teneť ad p̄standam patientiā ēt si nō finireť morte:ꝛ sic transiret ad eū. bar.in.d.l. qđ in rerū.§.j.dicit ꝙ hr̄s ad nihil teneť.ꝙ ēt corroborať qꝛ Bald.in d.l.vxor patrui vr̄ velle qđ si ipse testōr q legauit rē q̄ erat emphyteotica cōsequutus fuit ꝓprietatē nō ꝓp hoc augeť legatū. ꝛ idē volūt ibi Sali.ꝛ Pau.de ca.Si ergo nō augeť ex eo qꝛ si ꝯueniat ius ad ip̄m testōrēꝫ multo min⁹ vr̄ augeri:ex eo qꝛ ius supueniat ad hr̄dem testōris.Illud eñ ius emphyteoticū qđ erat apud ipsum testōrē:ꝛ qđ censeť legatū finiri vr̄ morte testōris ꝛ renouari in ꝑsona filij si ē talis emphyteosis q̄ nō vadit ad filios vt hr̄des: ꝓut vr̄ p̄supponi:qꝛ si trāsiret ad filios vt heredes p̄ns dubitatio cēt sopita.qđ eñ i ꝑsona filij cēseať nouū ius sumiť ex dictis bart. in.l.si mihi ꝛ titio in p̄n.ver.p̄terea ista ꝟba.ff.de ꝟ.ob.Nec placet opi.Imo.in.d.l.qđ in rerū.§.j.volētis ꝙ legatū nō reddať inutile qñ testōr legat rē in q̄ hēbat ius morte finiturū si sciebat ius suuꝫ morte extinctuꝫ ꝑ.d.l.sticho i fi.a ꝯtrario sensu.Nā ibi errabat ergo si sciuisset ad se ꝑtinere vsumfructū ꝛ nō ꝓprietatē valuisset legatū in vsufructu ꝺm euꝫ scōm quē p̄sumiť qs scire.ll.p̄sertim vulgatas.l.leges sacratissime ꝛ.l.fi.C de.ll.ꝛ rn̄det ad text.ibi.ꝛ ad.d.l. vxor patrui vt ibi ꝑ eū.nā saltē i decisiuis nō est tenēda dicta sn̄ia Imo.ex quo gl.ꝛ doc.cōiter oēs ꝯtrariū tenēt:nā ꝓut dt Raph. ful. in.d.l.vxor patrui.duꝝ est ꝯ stimulū calcitrare.Et ꝓpea dicit tenēdū esse cōeꝫ ītellectū ad illā.l.lꝫ sibi de rigore nō placeat ꝛ ꝯtra cōem opi.adducat.d.l.sticho.lꝫ est aduertēdū qđ doctores dictā l.sticho allegāt ꝓ se ꝛ ꝓut al's dicebā legēdo.d.l.vxor patrui.ꝛ.d. l.qđ i rerū.§.j.ille tex.ꝯfundit rōnē Imo.i qua multū se fundat. s. qđ nō p̄sumať ignorātiā iur̄.nā imo in.d.l. sticho p̄sumiť error in iure:lꝫ foret supin⁹ error.tn̄ poti⁹ ip̄e supin⁹ error p̄sumiť q̄ ꝙ credať voluisse heredē onerare ꝛ ꝑ illū tex.dicit Bal.in.c.j.i.j. col. de succes.feu.ꝙ in his terminis p̄sumiť ignorātia iuris. Nō ob. iura Imo.qꝛ illa presumptio qđ noluerit onerare heredē preualet presumptioni qđ testōr censeať scire iura vt optime ꝓbat.d. l. sticho.

3 † Maxime qꝛ vltime volūtates plerūqꝫ fiunt ab infirmis et qńqꝫ

4 a semimortuis.l.qm̄ indignum.C.de testa.† Et saltē mortis cogitatione turbať memoria testatoris.l.hac cōsultissima.§.at cū huāna fragilitas.C.q te.fac.pos.Nec ob.ibi argumentū a ꝯtrario sensu: qa respondeť ꝙ ibi nō legauit rē simpliciter lꝫ legauit ꝓprietatē: vn̄ si sciuisset se nō hr̄e ꝓprietatē ꝛ illā legasset clarū esset ꝙ nō censereť legasse ius suū:lꝫ valeret legatū i ꝓprietate ꝑ.l.cū alienā.C. de leg.ꝛ ꝑ ꝯn̄s ille tex.nihil facit cōtra cōem sn̄iam ꝛ multū facit

5 ꝓ ea.† Quinimo Pau.de ca.i.d.l.ꝙ in rex.§.j.vult ꝙ si testator sciuisset ius suū morte finiturū cēsereť ius suū legasse:lꝫ ei⁹ dictuꝫ nō approbē.Retēta itaqꝫ cōi opi.q̄ ꝓut ex p̄dictis deduciť vr̄ ēt ꝓcedere d iuris rigore vr̄ resultari ꝯclusio ꝙ dictū legatū euanuerit.ꝛ maxime attēto ꝙ in terminis nostris testōr potuit probabiliter credere ꝙ illud ius ꝙ habebat nō esset morte finituꝝ:lꝫ transitoriū ad hr̄dē:tn̄ qꝛ nō est in iure clarū ꝙ si pr̄ stipulať emphyteosim ꝓ se ꝛ filijs ꝛ nepotib⁹ cēseať stipulat⁹ vt filijs ꝛ nepotib⁹ nō vt hr̄dib⁹.Nā lꝫ bar.ꝛ Bal.in plurib⁹ locis fuerit i ea sn̄ia tn̄ pōt ꝓbabiliter instari in ꝯtrium ex no.late ꝑ Imo.in.l.ꝙ dr̄.ij. de ver. obli.ꝛ per Io.an.ꝛ doc.in.c.in p̄ntia de ꝓba.ꝛ ꝑ bar.in.l.ēt. ff. solu.ma.ꝛ per Imo.in.c.potuit.ꝛ ꝑ gl.ꝛ doc.i.l.quedā.§.si pactus. ff.de pac.No induco gr̄a breuitatis ꝛ insup poterat in facto credere ꝙ pater stipulatus fuerit pro se ꝛ heredibus non ꝓ se ꝛ filijs

6 nō heredibus.† In facto aūt paterno est probabilis ignorātia.l. verius.ff.de ꝓba.l.q in alterius.ff.de re.iu.ꝛ.c.p̄sumiť ignorātia

7 de reg.iur.ꝛ.l.fi.ff.pro suo.† His tn̄ nō ob.ꝯtria sn̄iam arbitror veriorem.Nā p̄mittendū est ꝙ lꝫ testator legādo rem alienā nō censeať regulariter velle onerare hr̄dē ꝛ ꝓpterea legatū nō valeat. d. l.cum alienā.p̄sumiť eñ i dubio ignorātia ꝓut voluit gl.i.l.si domus.§.de euictiōe.ff.de le.j.ꝓut dicit Imo.ibi ꝛ Cy.i.d.l.cū alienam ꝙ ꝛ voluit Sali.in.d.l.cū alienā.ꝛ gl.in.c.fili⁹ de testis facit d.l.verius.ꝛ.d.c.presumitur ignorantia cū similib⁹.Secus tn̄ est si res legata est heredis onerati vt est expressuꝫ in.l.vnū ex familia.§.si rē.ff.d lega.ij.ꝛ est rō qꝛ tūc hr̄s nō ē onerat⁹ i redimēdo rē

8 legatā.† Et hinc est ꝙ si testōr legat rem pro parte suam cēsetur in dubio solū legare ius suū ꝛ ꝯn̄r ꝑtē suā ꝛ nō ꝑtē alienā. tn̄ qñ res est ꝓ ꝑte ipsius testōris ꝛ ꝓ parte hr̄dis censeť in dubio legare totā rē si nō legat sub cōmemoratione iuris sui vt no.Bar.bal. ꝛ Imo.in.d.§.si rē.ꝛ Bar.in.l.serui electiōe.§.fi.de le.j.ꝛ idē dicit Bar.in.d.§.si rē si legať res q̄ debeť hr̄di ꝑ tex.i.§.lꝫ si vno.ꝛadē l.ꝛ idē si tota res est testatoris tn̄ heres hꝫ aliqđ ius i re qꝛ tūc censetur legatū nō solum ius testōris sed etiaꝫ ius heredis vt ꝓbatur in.l.cū fili⁹.§.dn̄s.de leg.ij.ꝛ in.l.is cui eo.ti.ꝓut ꝛ no.bar.ꝛ Bal. in.d.§.dn̄s.Et clarius Imo.ibi dicēs formal'r.no.ꝙ lꝫ testōr legādo rem videať legare ius qđ hꝫ i re ꝛ nō ius tertij.l.si dom⁹.§.j.de leg.j.tn̄ illud est verum qñ ille tertius est extraneus sec⁹ si sit heres qꝛ tūc seruať dispō huius text.Nā tūc cēseť legatū etiā ius hr̄dis ꝛ idē ēt no.Bar.in.l.si seruus titij de le.j.ꝛ ꝑ hoc limitať id qđ hr̄ in.d.l.vxor patrui.ꝛ in.d.l.ꝙ in rerū.§.j.ꝛ.d.l.sticho.Vn̄ ad ꝓpositū nostrū lꝫ ius emphyteoticū ꝙ erat penes testōrē fuerit finituꝫ eius morte.tn̄ idem vel simile ius emphyteoticū immediate trāsiuit in hr̄dem oneratū dicto legato.Iō testōr cēseť legasse nō solū ius ꝙ erat penes eū:sed etiā ius ꝙ sperabat esse penes heredes tēpore quo habebat cedere dies legati.Cessat eñ tūc rō qꝛ non censetur legatū ius tertij de qua in.d.l.sticho in fi.qꝛ ex quo illud ius emphyteoticum ꝙ censetur legatum est penes hr̄dem nō est hr̄s oneratus ad illud redimendū vt illud p̄stet legatario:ꝓut qñ res esset extranei.Et ꝓpterea cessante rōne ꝓpter quā non venit in legato ius alienum cessat etiam dispositio quod non censeatur in dubio legatum ius alienum vel res aliena per iura superius allegata.Et per hoc medium puto hanc cōsultationem satis claram. Et per hoc tollūtur adducta in contrarium:quia procedunt quādo legatur res in qua testator habet ius tempore finiturum non transitorium in heredem:sed vel penitus extincturum vel transitorium ad tertium vt patet ex notatis in dictis iuribus: et etiam

9 in.d.l.vnū ex familia.§.sed si fundus.versicu.quod si talia.† Nec ob.quod.d.l.vxor patrui et similes que loquūtur generaliter nec distinguant:quia distinguuntur per alia iura: videlicet per.d.l. cum filius.§.dominus.et.d.l.vnum ex familia.§.si rem. et per.d. ver.quod si talia vnum modum intelligēdi.Nec incōuenit quod

10 generalitas vnius legis distinguatur per alteram.† Nec ob.id qđ Bal.in.d.l.vxor patrui referendo Bartho.dicit ꝙ heres nō tenetur ad prestandam patientiam.quia non loquitur Bar.Nec ipse Bald.quando emphyteosis esset heredis:sed quando in legati

11 esset extinctum.Nam patet per legem quam Bal. allegat.† Dicta enim doct.intelliguntur secundum leges quas allegāt vt no. Bartho.in.l.non solum.§.liberationis verba.ff.de lib.leg. ꝛ in.l. cum quidam.ff.de his quibus vt indig.Cum itaqꝫ alibi dicāt qđ in legato simpliciter facto venit ius heredis:prout ius testatoris non debet intelligi eorum dictum.s̄.relatum quādo ius emphyteoticum esset penes heredem. Sed quando esset extinctum vel transiuisset ad alterum.Nam tunc ex quo legatuꝫ esset inutile nō tenetur heres ad aliquid prout dicit Bar.in.d.l.ꝙ in rerū.§.j.Et propterea non tenetur ad patientiam:prout dicit ipse Bal.in.d. l. vxor patrui referendo Bartho. non tamen ipsum sequendo imo vult contrarium si est talis emphyteosis que possit cedi et sic sit talis persona cui possit cedi.Reprobatio autem Baldi potest procedere in istis terminis quando scilicet ius emphyteoticum esset penes heredem alias frustra pōderaret an esset emphyteosis que posset cedi vel persona cui posset cedi.Primum autem dictum ꝙ dicit esse Bart.posset procedere quando nullū ius esset penes heredem:lꝫ etiā tunc sit dubium per id qđ habeť in.d.l.cū alienā.vbi gl.bal.ꝛ docto.volūt ꝙ si legatur res aliena que possideť pro herede tenetur heres tradere possessionem ipsi legatario: licet

lʒ de iure cañ'.secus fit per.d.c.filiꝰ.de test.fm vnaʒ lec.quã ad illũ tex.Raph.fulg.in.d.l.cum alienam.⁊ Imo.in.l.apud iul.§.j.habet tamen.d.c.filius varias lec.quas posui i.d.l.cum alienã.d.rapha.⁊ Imo.non ꝓcedit sine scrupulo:sed non est opus super hoc insistere quo ad terminos huius consultationis in qua heres habet iꝰ emphyteoticum de quo agitur nõ nudam possessionẽ ꝓut sunt illi termini.Nec etiam ob.id q̃ dicit Bal.in.d.l.vxor patrui quando testator qui legauit rem emphyteoticã fuit postea consecutus proprietatem ꝙ pp hoc nõ augeꝛ legatum fm eum quẽ vt dixi sequuntur Saly.⁊ Pau.de cast.qꝛ respondetur pmo ꝙ cõtrarium tenuit Bar.quẽ in.d.l.vxor.patrui sequitur Ange.quorum opi.placuit legẽdo.d.l.vxor patrui.Et põt ad dicta Bal.⁊ sequacium respõderi:sed non est opus insistere:qꝛ Saly.⁊ Pau.de cast. qui ibi sequunꝛ opi.Bal.volunt ꝙ tũc legatũ valeat quo ad iꝰ emphyteoticum ꝙ testator habebat tẽpore testi:licet si non superuenisset proprietas illud ius fuisset extinctum.⁊ cõsequẽter legatum factum inutile non aliud sonant verba Bal.dum dicit deberi emphyteosim ⁊c.Et sic presupponit legatum nõ reddi inutile:lʒ verba sequẽtia faciant aliqualiter in ɔ̃rium.⁊ ꝙ cõseruet saltem in eo ius ꝙ testator habebat.ꝓbat optime tex.in.d.l.ꝙ ĩ rerũ.§.j.vbi legatum vsufructus valet si testatori superuenit proprietas:lʒ redderet inutile si ꝓprietas non supuenisset.Propterea dicta discreptatio ꝓcedit:quãdo proprietas supuenit ex cã de nouo.Et sic nõ competebat re nec spe.In casu aũt nostro ius emphyteoticum cõpetebat re ipsi testatori in spe ipsi heredi.Et propterea viget longe maior ratio in istis terminis q̃ in illis facit.d.l.vnũ ex familia. §.si vno.⁊.§.si duos.⁊ q̃d per illa iura tradit bar.ea.l.§.si rẽ.Item facit.§.si fundus.versi.ꝙ si talia.⁊ ꝙ per illuʒ ver.tradit Bal.i.d. §.si rem.Nec obstat ꝙ potuit credere rem esse suam qꝛ non refert. nam siue crediderit iꝰ suum durare siue nõ procedunt supradicta per.d.§.si rem.⁊ est de mente omniũ ibi ⁊ in alijs iuribꝰ.s.ad ꝓpositum adductis.remanet ergo firma cõclusio ꝙ ĩ dicto legato venit ius ipsius heredis. 12 †Et per hec tolliꝛ id q̃d solet dici ꝙ pater nõ potest filium priuare emphyteosi saltẽ auita:que trãsit ad filiũ vt filiuʒ.Nõ procedit quãdo nõ fuisset filius a patre oneratꝰ. nam ex quo fuit honoratus a patre põt priuari etiam re propria hꝛ̃dis que nullam habuit dependẽtiã a testatore vt.d.§.si rem.⁊.l.si heredis seruus.de leg.j.cũ infinitis si.⁊ ex quo ille cui legatur res ẽphyteotica est de ꝑsonis que sunt inuitate in cõcessione emphyteosis potest ei legari nõ ob.ꝙ emphyteosis sit prohibita alienari ꝓut voluit Bar.in.l.si domus.§.fi.ff.de leg.j.dicens idem dixisse i.l.si mihi ⁊ titio.de verbo.obli.⁊ bal.in auꝛ.si quas ruinas.C.de sacro san.eccle.⁊ bal.in.l.j.C.per quas perso.no.acquir.⁊ no.Imol.in.c. potuit.de loc.in vlti.charta.⁊ Bald.in.l.cum virum in altera ex lec.suis.C.de fideicõ.cuiꝰ notabile dictum refert Pau.de cast.i.l. si patroni.ff.ad treb.allegans Io.an.idẽ velle.Et hoc ꝙ possit legari saltem alteri ex nominatis in concessione vidi cõsultũ ab integerrimis iuris cõsultis dño Joanne petrucij ⁊ dño bñdicto capra frĩbus ⁊ ꝓceptoribꝰ meis.Et ego pluries cõsului.Et puto clarũ. Jõ vlterius nõ insisto:maxĩe qꝛ tp̃e instat. Laus deo.

¶Summarium super cõsilio.lxxxv.

1. ¶Furor qñ dicatur testibꝰ legitime ꝓbatus ⁊ quibꝰ magis credatur an testamẽtarijs vel alijs deponẽtibꝰ de alio actu.per totũ.
2. Furiosus semp presumitur qui semel fuit furiosus.fallit vbi est ꝓbatio in contrarium.nu.3.
3. Presumptio iuris:⁊ de iure recipit probationem in contrarium.
4. Presumptio tollitur vera probatione.
5. Testis deponens de actu etiã furoris vl' sãitatis ⁊ dicẽs se hoc scire quia vidit ⁊ presens fuit ꝓbatã reddit sciẽtie causam.
6. Testm̃ eius qui semel furiosus fuit si duobus testibꝰ factũ ꝓbeꝛ i sana mente ⁊ furore remisso valet.
7. Actori ius in iudicio deductum competere dꝫ tp̃e litis contestate nec venit in eodẽ iudicio vt accessoriũ si illud ex noua cã competat sed noua instantia opus est.
8. Probatio necessario dꝫ concludere tp̃e litis contestate.nu.seq.
9. Confessio emanata ab eo qui põt hr̃e ius in re vel esse heres preiudicat sibi etiam quo ad absentes.
10. Adiri non potest hereditas qñ dubitatur de viribus testamenti.

¶Consilium.lxxxv.

Repetito diuino numine.

1 ¶†Alias consului ante latam sententiam secũdam. Et ante examinationem testium qui vltimo loco examinati fuerunt ⁊ tunc in ipso consilio persuasi quod testes testamentarij examinarentur:quia illi preualent alijs qui de priori tẽpore deponebant.nam licet prius fuisset insanus mente si tempore testamenti erat sanus mente constat ꝙ testari potest vt est expsꝛ sum in.l.furiosum.C.qui test.fa.pos.Facit.l.qui testamento.§.nec furiosus.versi.sed si habet.ff.de testa.probaꝛ in.l.in aduersa a cõtrario sensu.ff.eo.titu.prout ⁊ ibi no.Imo.⁊ est notissimum. 2 †Jõ licet qui semel fuit furiosus presumatur hodie furiosus vt est text. in.c.cañ.indicas hermãnum.iij.q.ix.iuncta gl.⁊ est glo.in.c.fi.in ver.competere.de succes.ab intesta.⁊ per Bar.qui hoc limitat in l.j.ff.de bo.pos.fur.⁊ infan.dela. 3 †Tamẽ dicta ꝑsumptio recipit probationem in contrarium quia est presumptio iuris nõ ꝑsumptio iuris ⁊ de iure vt est casus fm dictam lec.glo.in.d.c.indicas hermãnum.⁊ probat glo.d.c.fi.⁊ omnes habent ꝓ claro.Si itaqꝫ poneret ꝓ cõstanti ꝙ prius fuerit furiosus ⁊ ꝓbetur ꝙ tempore testamenti erat sane mentis:satis est per predicta.Ideo dato q̃d mille testes probarent talem fuisse prius furiosum ⁊ duo probarent eundem tempore quo actum gessit fuisset sane mẽtis illa secũda probatio preualet per.d.ca.indicas.qꝛ non discordant dicte probationes ⁊ prima probatio nõ infert in tẽpus de quo agiꝛ nisi presumptiue. 4 †Et presumptio tollitur ꝑ veram probationeʒ vt ꝓbaꝛ ibi.⁊ in.d.c.fi.ꝑ gl.⁊ docto.⁊ ꝑ docto.in.l.nõ codicillũ.C. de codicil.⁊ que habentur in.l.siue possidetis.C.de ꝓba.in.l.fi.ff. quod metus causa cum infinitis simi.Si itaqꝫ duo testes ꝓbant quod tempore testamenti erat sane mentis hoc solũ sufficeret dato quod non iuuaretur alijs testimonijs qui probarent qcq̃ de sana mente tempore anteriori.Cũ igitur duo testes testamentarij deponant vera esse super articulo continente quod dictus Bartholomeꝰ sanus mente condidit testamentum ⁊c.si reddũt sufficiẽtem causam scientie eis standum est quicquid ꝓbassent testes aduerse partis super insania tempore anteriori ꝑ ꝑdicta.Secũdus autẽ testis videlicet Franciscus vãgelistẽ reddit indubie idoneam causam scientie:quia dicit quod fuit presens ⁊ vidit tũc sanum mente ⁊ intellectu ⁊ quod notarius de nonnullis tũc interrogauit ipsum Bartholomeum ⁊ recte respondebat.certe ex loq̃la discernitur insania ⁊ sana mens vt dicit dominus cõsulẽs ⁊ dixi in alio consilio non repeto coadiuuaꝛ quia dictus testis deponit q̃ dictus notarius tunc pauit dictum testatorem ex quo datur intelligi quod eoruʒ mansio non fuit breuis ⁊ momentanea. Ita quod ex loquela ⁊ gestis ⁊ in respõsionibus ⁊ in comedẽdo ⁊ in confectione testamenti fecisset signa fatuitatis si fuisset insanus mente. 5 †Alius autem testis reddit solam causam sciẽtie: qa presens fuit.iste quidem testis non reddit ita exactam causaʒ sciẽtie prout secundus testis.Tamen quia presens fuit actui per euʒ gesto qui actus conuenit homini nõ insano potest eius causa sciẽtie tanq̃ idonea approbari.nã sana mẽs ⁊ insana in similibꝰ actibus de facili in notitiam hominũ venit vt de se constat ⁊ in simili de prudentia dicit Bar.in tractatu de teste in rubrica de prudẽtia ad regimen familie circa medium illius capituli: prout enim prudentia de facili venit in notitiam hominum ita ⁊ facilis iprudentia saltem que cadit in stultitiam.In his autem que de facili cadunt in notitiã hominuʒ licet percipiantur iudicio intellectus bona est redditio cause scientie:qꝛ vidi qꝛ p̃ns fui:prout no.Bartol.in dicto tractatu de teste in rubrica de eo qui dicit aliqueʒ esse dominum ⁊ habetur per docto.in.c.cum causaʒ.que.de testi.⁊ idẽ dicit Bartol.in dicto tract.in dicta rubrica de prudẽtia ad regimen familie.quod diligentia ⁊ bona vita alicuius de facili venit in notitiã hominum q viderunt gesta ipsius:ideo redditio cause scientie per visum est bona causa scientie secundum eum qui vult quod ex hoc probatur prudentia.Et sic vult Bart.quod testis q deponit de prudentia alicuius si interrogatus in causa sciẽtie dicit quia vidi eius gesta recte probabit ꝓut sumitur ex eius dictis si diligenter animaduertantur:licet specifice nõ ita dicat. ꝓut ergo prudentia probatur per causam sciẽtie:quia vidi gesta ⁊c.ita ⁊ imprudentia ꝓbatur per causam scientie:quia vidi gesta ⁊c.⁊ multo fortius sana mens que non requirit prudentiam ſʒ sufficit quod sit medius inter prudẽtem ⁊ fatuum seu mentis insanuʒ si medium datur secundum communem vulgi opinioneʒ solet dari medium inter prudentiam ⁊ insaniam:nam multi censentur non prudentes qui non sunt fatui furiosi nec mente capti.Unde satis videtur probabilis cause scientie quod erat sanus mente tẽpore testamenti:quia fui presens dum confecit testamentũ.facili eniʒ discursu potest deuenire in notitiaʒ testis qui est presens testõ an sit sanus mente vel insanus:facit etiam quod no.idem Barto.in dicto trac.de testa.in rubrica si interrogatus de causa dixi qa vidi cinꝰ ⁊c.Ad idem q̃d ipse dicit in Rubrica cõtraria prudẽtie vbi clare dicit quod probat testis qui deponens de furore dicit qa vidi furare ⁊ acta furoris facere.a pari si dicit de sana mẽte:qa fui presens actui per eum gesto.Nam prout dicit Bartol.hoc faciliter peruenit in notitiam. 6 †Si itaqꝫ duo testes ꝓbant de sana mẽte tempore quo testamentum conditur ⁊ tẽpore quo sufficit sana mens ⁊ duo testes sine dubio sufficiunt per.l.vbi numerꝰ.⁊.c.in omni.de testi.cum si.Et preualent alijs testibus qui de alio tẽpore probarent insaniaʒ.Et si quid dictis testibus deficeret coadiuuatur ex assertione notarij que secundum Imolã solã probat.Et prout dixi in alio consilio negari nequit quis prebeat magnaʒ cõiecturam veritatis et coadiuuet attestationes testium.Cõcurrũt etiam multa alia que seriose ponit egregius dominus consulẽs ⁊ que tanguntur in alio consilio roborato pluribus subscriptionibus excellentium doc.qui autem consuluit pro pte aduersa reddẽ

do cõsilium decisiuũ nihil allegauit sup hac pte sane mentis vl' in sane sup quo erat p̃ncipalis hesitatio sup alijs se extẽdendo super qbus nõ fiebat magnũ fundamentũ. Nã per alia media nõ cõsuluissem nõ ex eo q2 nõ putarẽ eẽ iuri cõsentanea ꝛ sufficiẽtia ꝓ victoria. sed q2 nõ putabãt tangere veritatem cause: nam prout ĩfra ostendam non habẽt obstare ea que sup illis adducit p̃fat⁹ cõsulens. Et ꝙ sit verũ patet ex his que dixi circa calcem consilij ꝙ si apparerent processus qui allegabantur ꝛ sentẽtie super rescissionibus gestorum per dictũ Bartholomeum pp insaniam nõ consuluissem. debebat itaq3 consulens sup eo super quo fiebat hincinde maior ius. sed vt arbitror voluit sup illo transire sicco pede. q2 nõ videbat posse probabilit' cõfutare adducta pro parte cõtra quã volebat in oẽm euentum cõsulere. Et maxĩe non videbat cõgruũ respõsum si simpliciter r̃ndisset ipse cõsulens sine alijs allegationibus min⁹ fuisset ĩputandũ q2 posset excusari ꝙ fuit visus theorica Spe. in ti. de cõsilij requisitione. ver. porro. vbi instruit hñtem reddere cõsilium decisiuũ posset respondere sine iurium ꝛ rõnum allegationibus. tamẽ instando sup illis in qbus nõ fiebat magnũ fũdamẽtũ ꝛ perfunctorie trãseundo sup eo a quo dependebant p̃ncipaliter leges ꝛ pphete non est eo medio excusatione dignus ĩsup stantibus alijs probationibus postea factis. et certe l3 nõ sit opus ĩsistere circa alia duo media que faciebam. s. de morte nõ probata et de nõ probata aditione hereditatis. tamẽ ad abundantiã caute lam deducã ꝙ illa media militant nõ obstantibus adductis ĩ cõtrarium per prefatum dñm consulentem. ꝙ eñ sit sufficiẽter ꝓbata mors quã ego dicebam nõ esse probatam nititur duob⁹ vl' tribus medijs: v3 q2 est productũ instrumẽtum testamẽti: secũdo q2 dicta dña benedicta fecerat fieri monitionẽ tanq̃ heres dicti bartholomei. tertio pp famã. circa p̃mum dñs consulens dicit ꝓbari mortem p̃sumptiue ex ostẽñone instrumenti testi qñ agit' de modico preiudicio ꝛ hoc casu loquitur bar. in. l. edicto per cõsulentẽ allег. nam loquit' in terminis illius legis ꝛ sic ĩ cã possessionis q̃ est summaria vt ibi censet' leuis preiudicij vt p3. C. si ꝺ momẽ. pos. in rubro ꝛ nigro. Ista aũt causa est non super possessione: sed sup ꝓprietate: ideo non censet' leuis ꝛ momentanei preiudicij. Et l3 nõ agatur de preiudicio illius de cuius hereditate agitur. Agitur de p̃iudicio ipsaru3 partiũ. Insuper nõ stando in multiloquio dato ꝙ ꝓductio instr̃i super testamẽto confecti ꝓbet mortem testatoris tñ ꝓbat illũ tunc tp̃is nõ retro tpe. s. anteriori fuisse mortuũ. Nam si heri mortuus fuit testator potest notarius licite extrahere instr̃m

7 testamẽti. † Cum itaq3 instr̃m testi fuerit ꝓductũ in fi. cause non probat ꝙ saltem tpe litis cõtestate fuerit mortuus testator prout requirit' q2 d3 actori ius cõpetere tpe litis ꝯtestate. l. non põt videri. ff. de iudi. ꝛ. l. hactenus in fi. cũ. l. seq. ꝛ qđ ibi h' de aqua plu. arcẽ. Non eñ possumus dicere ꝙ superueniat ex causa que retrotrahitur quia in vita alicuius non potest queri nec censeri quesita ei⁹ hereditas. l. j. ff. de heredi. vel acti. ven. ꝛ. l. ij. §. interdum. versi. ceterũ.

8 ff. de vulg. ꝛ pupil. † Debet itaq3 ꝓbatio concludere ꝙ tpe litis cõtestate cõpetijsset actori ius in iudicio deductũ per. d. l. non põt videri cum cõcor. ꝙ minime facit dicta ꝓbatio merito nihil releuat quo ad hoc iudiciũ ẽm fundamentũ de monitione facta ꝑ dñã benedictam tanq̃ heredem dicti bartholomei tollitur per ea que

9 circa hoc dixi in consilio. † que corroborãtur ex his que tradit bar. in. l. is potest versi. examinem⁹ ꝛc. ff. de acqui. hered. vbi dicit ꝙ huiusmodi confessio emanata ab eo qui non potest esse heres nõ preiudicat saltem quo ad abñtes per. l. fi. ff. de inter. act. Si autẽ potest esse heres concludit contrarium. Q2 resultat aditio ꝛ adeũdo tacite ꝯhit. Iõ sibi p̃iudicat ẽt quo ad abñtes. l. ꝑ herede. §. papinian⁹. eo ti. Ita dicit bar. nõ ergo p̃iudicat quo ad dñam leonorã que nõ est creditrix hereditaria cũ qua censeat' quasi ꝯhere ꝛ maxime cũ illa. d. bñdicta nõ potuerit esse h'es. Tertiũ. s. de fama sil'r tollit' per ea q̃ circa eã dixi ĩ alio cõsi. qbus nõ est r̃nsum per cõsulẽtẽ ꝯtium. insup duo testes q deponũt de fama. s. Jacobus petri gori q̃rt⁹ testis exiat⁹ ĩ p̃ma cã ꝛ ser Gaspar syluestri restori qnt⁹ ĩ eadẽ cã examiat⁹ deponũt ꝙ est publica vox ꝛ fama ꝙ est mortu⁹. vñ dato sine p̃iudicio ꝙ ꝑ dictã ꝓbationem ꝓbaret' mors dicti Bartholomei nõ tñ ꝓbaret ꝙ eẽt mortuus tpe litis cõtestate ꝓut requirit' vt releuet ꝑ supradicta. Et l3 ipsi testes vel alter eoꝝ dicat se audiuisse ꝙ mortu⁹ fuerit plurib⁹ annis elapsis. tñ nullus eoꝝ dicit ꝙ fama sit ꝙ mortu⁹ fuerit plurib⁹ annis elapsis. S3 qđ tũc erat mortuus. p3 itaq3 ꝙ nõ est ꝓbata sufficiẽter mors saltẽ ꝓut reqrebat' ĩ ꝯtiam nec aditio cũ ad aditionẽ requirat' ꝛ mors ꝛ sciẽtia mortis vt est notissimũ ꝛ declarat bar. in. d. l. is põt non insisto. Et insuper deduxi ꝙ nõ docebat' de aliquo actu q cõcluderet in aditionem d2 per consulentem ꝙ aditio resultat ex eo: q2 cõstituit ꝓcuratorẽ cũ sp̃ali mandato. Profecto si ita esset in facto ꝙ ꝓcuratori dedisset speciale mandatum ad intentandã petitionẽ hereditatis dicti Bartholomei fateret' de plano resultasse aditionem cõcurrentibus tñ alijs requisitis. Sed non vidi tunc nec ĩ presentia rum formã mandati: ꝛ cõsultãs mihi dicit ꝙ nõ credit vigere mãdatũ sufficiens ad hoc ꝓpositum maxime q2 dicta Leonora ĩ causa appellationis circa finẽ cãe comparuit personalit' ꝛ ratificauit oĩa gesta per ipsum procuratorem. ꝙ nõ putat gestũ nisi ad hũc finem: quia aditio supueniẽs iuuaret: quia retrahitur ad diẽ mortis. l. heres quãdoq3. de acquir. heredi. prout ꝛ tangit p̃fatus cõ-

10 sulens nõ insisto. † Dico tñ prout ꝛ dixi in alio cõsilio. qđ q adit debet esse cert⁹ qđ sit sibi delata hereditas. qñ autẽ dubitat' de viribus testi non põt esse cert⁹ veniẽs ab intestato delatã sibi eẽ hereditatẽ. iõ interim non põt regulariter adire per ea que hñt' in. l. cũ quidam. de bo. pos. ti. generali. ꝛ. l. cũ falsum. de acqui. here. ꝛ. l. j. C. de bo. pos. ẽm tab. put. ꝛ dixi in alio consi. cui fundamẽto nõ est r̃nsu3. ideo nõ insisto vlterius. ex his itaq3 ꝛ al's deductis ĩ primo ꝯsilio ꝛ ex deductis ꝑ excellen. doctorẽ dñm Fabianu3 mihi vti patrem honorañ. concludo intrepide ꝙ consilium redditu3 ꝛ sñia inde secuta fuerunt ꝛ sunt inique ptes iudicis q h3 iudicare sũt in absoluẽdo dictam dñam bñdictã reã cõuentã. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. lxxxvj.

1 ☞ An nullatio actus: an intantum dicatur pena vt in ea fiat restrictio tanq̃ in alijs penis. per totum vsq3 ad nu. 9.
2 Nullitas actus est pena. nu. seq.
3 Iuramentum calumnie est prestandum a procuratore vel principali anq̃ ad cause vlteriora procedatur. nu. 6.
4 Contumacia procuratoris qñ non punitur dominus.
5 Pena quandoq3 irrogatur sine culpa: subsistente causa.
7 Procurator dominus litis efficitur litis contestatione.
8 Actiones procuratori queruntur actionibus iudicialibus: vtiles vero queruntur domino ex persona procuratoris.
9 Diuisorium iudicium: an possit cumulari cum petitione hereditatis. vsq3 ad fi. consi.
10 Querela est preparatoria ad hereditatis petitionem.
11 Actio ad exhibendum ponitur vt res exhibita vendicetur.
12 Hereditatis petitio est actio adeo preiudicialis vt principaliter interim faciat silere alia iudicia.
13 Conditio de presenti non suspendit.

¶ Consilium. lxxxvj.

Repetito diuino numine. ¶ † Contra conclusionem factam supra in con-

1 silio. d. bal. ser cole consuluit contra per allegatiões q̃s. j. subdo. ¶ † Allegat' qđ annullatio actus est

2 pena. l. senatus. ff. de ꝯhen. emp. saltem qñ descẽdit ex culpa partis vel in odiũ nõ adhibẽtis in actu ea que a iure requirunt'. Tũc eñ licet nõ sit diminutio patrimonij. ꝛ ppterea Bald. in. l. nemo martyres. C. de sac. sanc. ec. dicat ꝙ non sit proprie pena: tamẽ saltem large loquendo est pena prout sumitur ex dictis Bald. in. l. non dubium. C. de legi. ꝛ vult Panormi. in. c. ij. de cõsti. ꝛ est bon⁹ tex. in. l. fi. ĩ fi. C. de posth. h'ed. insti. ad hoc qđ ꝑ bar. i. d. l. nemo martyres. penalis aũt dispõ est restringenda nõ ampliãda. reg'la

3 in penis in. vj. ꝛ. l. si p̃ses. ꝛ. l. ĩterptatiõe. ff. de penis. † Iõ cũ ĩ terminis nr̃is ãnullatio act⁹ pp omissũ iuramẽtũ calũnie sit pena que cãt' ex culpa nõ p̃stãt3 iuramẽtũ qñ petit' ab aduersario. vt l. c. fi. ex' ꝺ iuramẽto calũ. ꝛ ĩ. l. ij. §. l3 q2 veremur. C. e. ti. cessãte culpa nõ d3 pena p̃dicta irrogari: l3 ipse p̃ncipales de quaꝝ iuramẽto agit' nõ v'r fuisse in culpa ex quo litigabãt ꝑ ꝓcuratorẽ cui ꝺderãt in mãdat3 ꝙ posset iurare de calũnia in aĩa3 ipsaꝝ. Et nullã habuerũt notitiã de ꝓtestatiõe qđ ipi p̃ncipales iurarẽt ꝺ calũnia. nõ. n. sequit' habuit notitiã ꝓcurator g̃ rei⁹ dñs qnimo p̃sumit' ignorãtia ar. l'e p̃sumit' l. vj. ꝛ. l. fi. ff. ꝑ suo. ꝛ. l. fu⁹. ꝛ. l. ꝙ vulgo. ff. ꝑ empmerito cessãte culpa ꝛ rõne legis penalis cessare d3 ipa pena. ar. l. adigere. §. q̃uis de iur' patro. ꝛ. c. cũ cessãte. ꝺ app. cũ ꝯcor. ꝛ maxime q2 nõ sequit' fuit notificatũ ꝓcuratori. g̃ non dẽbat notificari p̃ncipalib⁹. Nã qñ reqrit' notificatio alicui nõ sufficit qđ fiat ꝓcuratori ad iudicia simpl'r ꝯstito. argumẽtũ. l. ꝓcuratoris. ff. de tri-

4 bus. ꝛ. l. si ꝓcurator. j. ꝛ. l. si ꝓcura. ij. in p̃nc. ff. ꝺ excep. doli. † Hinc est ꝙ ex ꝯtumacia ꝓcuratoꝝ nõ punit' dñs. l. vnica. §. si ꝓcurator. ff. si qs ius dicẽ. nõ obtẽ. vbi ꝑ bar. ꝛ doc. ꝛ in. c. j. de dolo. ꝛ ꝯtu. ꝑ Inn. ꝛ ceteros ad idẽ. l. iij. §. si ꝑ curator. ff. ꝙ q̃lq3 iur' cũ fi. ꝛ ĩsup act⁹ sup q̃ emanauit ꝓtestatio erat explicãd⁹ ꝑ dñm nõ ꝑ ꝓcuratorẽ ex q̃ ꝓtestatũ fuit ꝙ iurarẽt p̃ncipales. Iõ forti⁹ debebat eis p̃ncipalib⁹ dñũciari. l. j. §. dñũciare. ff. ꝺ libe. agno. ꝛ qđ no. spec. in ti. de citatiõe. §. q̃liter. ver. ꝙ sic ꝓcurator. Nõ ergo d3 dñs puniri pena nullitatis act⁹ ex quo ipe nõ fuit ĩ culpa. ꝛ p̃serti3 q2 v'r qđ ꝓcurator fuerit in culpa. attẽto ꝙ nõ fuit ab eo petitum qđ notifi caret p̃ncipalib⁹. ꝛ ĩputet sibi ꝓtestãs q̃re ita effuso s'mõe locut⁹ fuit vt al's i. l. fi. C. ꝺ do. ꝑ. l3 ꝑfecto ista meo iudicio parũ vrgẽt ꝯ ea q̃ adduxi ĩ ꝯsi. nã p'io n̄ ꝓbat' iure ꝙ sine culpa nõ irroget' hu-

5 iusmodi pena nullitatis. † Pene autẽ etiã q̃ sũt pp'ie pene quandoq3 irrogant' sine culpa subsistẽte causa. c. sine culpa. ꝺ re. iur. in vj. c. qñ frequenter. §. sivo in fine vt lite non cõt. in ti. de noxa. quasi per totũ. Item al's in. c. si cuius. xxiij. di. in cle. j. de homi. Itẽ in spurio. l. fi. ꝛ. l. leg. C. de natu. liber. ꝛ. §. fi. in auf. qbus mo. natu. ef fi. leg. ꝛ auf. qb⁹ mo. natu. effi. sui. §. fi ꝛ ĩ p'ne q iusta ignorãtia duct⁹ preterit filiũ. nã testñ est nullum. l. inter cetera. de liber. ꝛ posthu. ꝛ. l. posthu. C. ꝺ cõtrata. in eoꝝ generalitate cũ multis similibus. ꝛ

bus.⁊ tamen pena dicitur testatoris ꝑtereuntis.iuramētū em̄ calūnie exigit in iudicio vt cesset suspicio calūnie ⁊ ob eā rē est sancitū ꝙ si nō prestet act⁹ vitiet. Nec hoc appet īductū in pena omittētis dolo vel culpa: sȝ forte vt homines sint magis proni ad prestādū huiusmodi iuramētum calūnie vt iudicia sine calūnia liberi⁹ et magis fideliter expediātur. ⁊ sic ꝑꝑ publicā vtilitatē non in merū odiū non iurantis. l. ij. §. sed qꝛ vere mur. C. de iuramēto calū. alias de facili possent excusationes a culpa excogitari ⁊ deduci ꝑꝑ quā rōnē ꝑmittūtur quē puniri qn̄qꝫ sine culpa. c. quāto. de diuor. Preterea negari pōt ꝙ sint aliene a culpa dicte pricipales. 6 †Nam sancitū est ꝙ ꝙ qui vult cām agitari per procuratorē ipse prius iuret de calūnia. d. l. ij. §. sinaūt affuerit. Nec pōderat ibi tex. nec alibi ꝙ ꝑstetur ita demū si ab aduersario petat. imo ɔ̄triū innuit ille text. ⁊ clarius in dicto. §. sed qꝛ veremur. Ideo ipse debebat ꝓuidere ꝙ iuramentū calūnie pro parte sua prestet et non expectare ꝙ ipse requireret ab aduersario: maxime cū poterat ꝓuidere ꝙ eo absente peteret exhiberi. Licet aūt si omittat tacite nō vitietur processus. Non tñ sequit ꝙ omissio ꝑstationis sit alienata culpa ex quo lex iniūgit ꝙ prestet nec requirit requisitionē partis. Nec sequitur non vitiatur actus. ergo cessat culpa: qꝛ non oīs culpa reddit actum nullū. ⁊ ideo lȝ tacita omissio talis iuramenti nō vitiet ꝓcessum vt in. c. j. §. j. de iuramēto calū. lib. vj. non sequitur. ergo cessat culpa nō iurantis: sed potest dici ꝙ nō vitiatur: qꝛ non est lata culpa prout qn̄ nō omittitur petitio ab aduersario vel ꝙ qn̄ aduersarius nō petit imputetur sibi q̄si mutua culpa inuicem cōpenset. ar. l. viro. ff. so. ma. l. si cū ambo. de cōpe. cum si. Nec excusandus venit principalis si dicat nō potui diuinare ꝓtestationē me absente emanatā. qꝛ sciebat seu scire debebat se artari ad iurandum qꝛ lex id sibi mandat: lȝ nō semper puniat non prestātem. Ideo debuit obtēperare legi ⁊ ꝓuidere ꝙ iste casus poterat contingere. insup culpa ⁊ dolus ꝓcuratoris emanās post litem contestatā nocet domino. vt est text. in. l. si ꝓcura. ij. §. si post litē. ff. de excep. doli. ⁊ ibi hoc no. Ange. ꝙ ⁊ no. Bar. in. l. vnicā. §. si procurator. ff. si quis ius dicē. nō obtem. ⁊ per doc. in. c. j. extra. 7 vt lite nō cōtesta. †Nam per litē cōtesta. ꝓcurator efficitur dn̄s litis. l. ꝓcuratoribus. ⁊ l. nihil. ⁊ l. nulla. C. de procura. ⁊ hanc rōnē 8 ponderat tex. in. d. l. si ꝓcurator. †hinc est ꝙ iura ⁊ actiōes ex actibus iudicialibus queruntur procuratori: licet vtiles ex ꝑsona procuratoris transeant in dominum. l. in cause. ⁊ l. si procurator me⁹ ff. de procura. Pena ergo nullitatis iudicij ꝙ agitat post litem cōtestatā resp. cit directo ipsum ꝓcuratorē qui est dn̄s litis ⁊ ex quo deficiunt iura directa ꝓpter nullitatē in ɔ̄ñtiam nō resultant vtiles. Et hinc etiā resultat ꝙ non incūbebat protestanti notificare vel requirere ꝑncipales. Quia acta iudicialia habebāt fundari in persona ꝓcuratoris qui erat dn̄s litis per dicta iura ⁊ per. l. j. C. de sentētijs. Et ꝑ ea que habētur in. l. fi. C. de ꝓcu. Nec dȝ dn̄s fatigari in expēsis propter interuentum ꝓcuratoris. Ideo procuratori incūbebat dare operā ꝙ dn̄s iuraret de calūnia si volebat ꝙ iudiciū rite ⁊ valide agitaretur ꝓut ⁊ dicebam in cōsilio nec huic fundamento ꝙ erat vrgens video responsum per adducta in cōtrariū tetigi etiā in cōsilio ꝙ sufficit prestatio: licet non sit actualis petitio nec reperio quicꝙ responsum. ideo nō insisto. Sed non obstantibus adductis in cōtrarium. puto veridicam ⁊ iuri consonam sententiam firmatam in alio cōsilio ꝙ reddat null⁹ ꝓcessus et sententia lata in dicta causa in fauorem partis que neglexit tale iuramentū prestare. ¶ 9 †Circa scdm̄ autem articulum proposite consultationis. An. s. potuerit cumulari iudicium diuisoriū cū petitione hereditatis ⁊ proponi tale iudicium per eū qui nō possidet ⁊ negatur. vt. d. Bar. ser cole consulendo dicebat ⁊ dicit qd per modum subiunctiuum ⁊ subordinatū proponi possunt ꝑ notata per gl. in. l. qui de inofficioso. ff. de inoffici. testa. dum voluit ꝙ in eodē libello potest per dictum modum proponi q̄rela inofficiosi ⁊ petitio hereditatis quā gl. ibi seqtur Barto. notans ex ꝙ quādo vna actio est preparatoria ad aliam possunt simul proponi in eodem libello allegās etiam no. per Cy. in. l. ordinarij. i. ij. q. C. de rei ven. ⁊ Raph. etiam no. in. d. l. qui de inofficioso docto. notāt ꝑ illā gl. ꝙ vbi vnū iudiciū est ꝑparatoriū ad aliud tūc ꝓñt simul intētari vnū pure alterū sub ɔ̄ditiōe. ⁊ idē dicit ibi bal. ⁊ sil'r gl. ⁊ bar. loquunt ꝙ ꝓñt ɔ̄ditiōal'r sil' ꝓponi. sil'r ange. ibidē dt qd plerūqꝫ aduocati notāt ꝙ vbicūqꝫ duo iudicia ita se hn̄t ꝙ vnū ē ꝑparatoriū ad aliud ꝓñt simul intētari ordīe successiuo ꝙ idē ē dicere ꝙ vnū proponat si obtinebit in altero. Dicit tñ Spe. in ti. de acti. ⁊ peti. §. seqtur ver. ⁊ no. ꝙ videtur ꝙ rei vēdicatio ⁊ actio ad exhibēdū proponūtur in eodē libello de cōsuetudine nō de iure. et Guil. d cuno. bal. ⁊ Ang. in. d. l. q de inofficioso dicūt ꝙ dicta gl. ibi male loqtur: sȝ nō curo ꝑsupposita veritate illi⁹ gl. Est aduersum ꝙ doc. duo ponderāt in termis illi⁹ gl. ꝑmū ꝙ iudicia ita se hēant ꝙ vnū iudiciū sit ꝑparatoriū ad aliud ⁊ exēplificāt ī actiōe ad exhibendū ⁊ rei vēdicatiōe. Itē in querela ⁊ petione hereditatis ꝭm ꝙ alterum proponatur cōditionaliter. ⁊ Cy. in. d. l. ordinarij. secunda questione dicit ꝙ non possunt simul ꝓponi ꝙ ⁊ ꝓbat tex. in. d. l. qui de inofficioso in fine nisi alterū proponat sub con-

ditione. Sed in casu nostro neutrū interuenit. Nam petitio hereditatis nō ita se habet cum actione communi diuidundo vel familie herciscunde quod sui natura sit ꝑparatoria ad illa iudicia. imo petitio hereditatis principaliter intentatur propter se ad declarandum heredem ipsum actorem ⁊ extorquendum possessionem rei hereditarie a reo possessore. vt no. in. l. j. §. j. ff. de eden. in. l. diuus. ⁊ l. regulariter cum seqūē. ff. de peti. here. Nec sequitur potest repelli agens iudicio diuisorio si nō possidet ⁊ negatur dominus vel negatur heres. ergo est preparatoria ad iudicium diuisorium. Cum ille sunt eque principales ⁊ intētant propter seipsas ⁊ per seipsas prebent vtilitatem ⁊ maiorem quā iudicia diuisoria cum magis intersit agentis pronunciari se dn̄m vel heredē ꝙ ꝓnūciari hereditatē vel rem cōmunem diuidi vt de se est notissimū 10 †Sed querela est preparatoria ad petitionē hereditatis: qꝛ querelans nō ad aliū finē intētat querelā rescissoriam testamēti: nisi vt cōsequatur hereditatē ab intestato rescisso testamēto. ideo merito censet preparatoria querela ad petitionem hereditatis. vt no. glo. in rubrica. ff. ⁊ C. de peti. here. ⁊ habet. in. d. l. qui d inofficio 11 so. †Similiter actio ad exhibendum proponitur vt res exhibita vēdicetur. l. iij. §. est autem. ⁊ §. iudex cum simili. ff. ad exhiben. et in ea agitur de modico preiudicio. l. thesaur⁹. eodem titul. Ideo non intentatur ꝑncipaliter propter se. sed vt deueniat ad aliud iudiciū propterea merito dicitur preparatoria. Sed vt dixi rei vēdicatio ⁊ petitio hereditatis intētantur propter se ⁊ de ꝑ se exhibent maiorem vtilitatē ꝙ iudicia diuisoria. vt dixi. Ideo nō debent iudicari se habere ad iudicia diuisoria vt preparatoria ad il 12 la iudicia: sed vt principales. †Et maxime cum videam⁹ qd petito hereditatis est adeo principalis quod facit silere interim alia iudicia adeo qd dicit actio preiudicialis. l. fi. C. de peti. hered. patet itaqꝫ euidenter quod nō est bonum simile trahere theoricam dicte glo. l. qui de inofficioso. ⁊ docto. ibi ad terminos nostros. ⁊ standum est theorice docto. in locis quos adduxi in alio ɔ̄silio q̄ vult quod nō possit intentari iudicium diuisorium ab eo qui negat dominus vel heres maxime proposita petitiōe hereditatis: secundum autem quod ponderatur per glo. ⁊ docto. in dicta. l. q de inofficio scilicet qd alterū proponatur conditionaliter similiter non militat in casu proposite consultationis quia iudiciū diuisorium non fuit propositum conditionaliter. imo pure ⁊ eque principaliter: quia non dixit pronunciato super petitione hereditatis vel declarato quod actor sit heres pronuncietur diuisionē fieri debere. vnde conclusio non est cōditiōalis ⁊ similiter nec narratio: sed super vtroqꝫ iudicio ⁊ cōclusio ⁊ narratio sunt pure cōcepte ⁊ que principaliter nulla cōditionaliter merito. ⁊ tex. ⁊ gl. et dicta doctorum ī dicta. l. qui de inofficioso faciunt pro cōclusione quam fecit. scilicet ꝙ non potuerint cumulari simul dicta iudicia ⁊ nō faciūt ɔ̄: prout adducebant in cōtrarium ⁊ per istud vltimum medium respondetur ad. c. constitutus. de ī integ. resti. ⁊ ꝙ not. per glo. ⁊ docto. in. l. j. C. quando prouo. non est necesse: nā ꝓ 13 ponitur ibi alterū sub cōdi. sed in casu nostro neutrum. †Preterea in illis casibus proponitur sub conditione de presenti que cōditio non suspendit. l. cum ad presens. ff. si cer. peta. ⁊ l. conditio in preterium. ⁊ l. si ita stipulatus fuero hanc summam. ff. de verb. ob. ita respondet Ange. ad. d. c. cōstitutus. ⁊ d. glo. d. l. j. Nec obst. l. si cum excep. §. hec actio. ff. ꝙ met⁹ causa qꝛ respondet ꝙ ibi similiter proponitur conditionaliter. Item ibi proponitur actio q̄ non erat prius orta sed speratur oriri ex contumacia adhibenda in ipso iudicio. arg. l. si titius. ⁊ l. si. x. cum petiero. ff. de verbo. oblig. ita dicit Ange. ad. d. §. hec actio in. d. l. qui de inoffi. ⁊ ista responsio cadit ad tex. cum gl. in. l. non ab re. C. vnde vi. sȝ in casu nostro actio erat orta sed deficit exercitium ꝙ non compeit in ipso iudicio sȝ demum post latam sententiam. Quinimmo potest attētari ꝙ nō competat anteꝙ sententia transiuerit in rem iudicatā ex quo vsqꝫ tunc potest negari ius actori competere vnde per sniam nō tollit oīno obstaculū ꝙ ipedit exercitiū iudiciūdiuisorij. Itē. l. fi. C. d ord. cogni. ⁊ dicta. ibi per bal. nō reperio. ꝙ aliqd faciāt qꝛ nō dr ibi qd cā hereditatis ⁊ libertatis cumulent in eodē libello: sed dicit text. ꝙ si est controuersia de hereditate ⁊ libertate ꝑus est agitanda cā libertatis tamen si de herditate agitur ⁊ pronunciat pro agente ꝓdest sibi etiam quo ad libertatē nec reperio tex. gl. vel Bal. aliqd dicat de cumulatione ī eodem libello ⁊ potius inuit ille tex. ꝙ nequeant cumulari ⁊ si cumulent non ꝓcedat sup vtroqꝫ sed sup altero tm̄ intelligere tñ videtur ba. ꝭm rn̄sum illius legis qn̄ q̄stio libertatis deducit incidenter nec sil'r. ob. l. si res. eo. titu. qꝛ videtur ꝙ īmo facit pro: nā dicit ꝙ ꝑus lis contestāda est sup cā liberali ⁊ sic supersedetur super causa damni dati et rerum amotarū ergo non potest litigari super vtroqꝫ. sed super cā damni dati ⁊ rerum amotarū est lis contestanda demū finita cā liberari in casu autem nostro fuit sup vtraqꝫ processuȝ nō super altera dūtaxat. Nec dicitur ibi aliqd de cumulatiōe in eodē libello ⁊ lȝ bal. ibi tāgat vnū v̄bū nō probat illo tex. imo tex. ꝓbat cōtra saltē quo ad finē vt super vtraqꝫ procedat simul prout fuit processum ī casu nr̄o ⁊ hoc est ꝙ bal. ibi dicit ꝙ qn̄ dat cert⁹ ordo a iur tunc libell⁹ nō reijcit

sed diuiditur et ordinatur vt ibi et .ll. pcedentibus fm eu ordinatur. n. qd prius procedetur super vno et interim sup alio non cognoscitur et sic diuiditur vnū ab altero isup ibi erat cōditio de pñti vel de pterito nō de futuro: nā pēdebat decisio qōnis dāni dati vel furti a qōne an esset tunc vel retro seruus vel liber ipse reus necne et sic cadit rñsio s. data ad. c. cōstitutus. et no. in. l. j. C. qñ prouo. non est necesse remanet ergo defensata et vera conclusio quam. s. feci in alio cōsilio qd dictus agens nō debuit audiri super vtroqz iudicio quia dcā cumulatio nō poterat fieri. quid autem ex ea conclusiōe inferatur ipse iudex eliciat hoc caute dico quia non propterea puto qp snia sit nulla put consultans putat. Laus deo.

¶ Summariū super cōsilio. lxxxvij.

1 ☞ Prelegata q̄ prius data erāt grauato i pmiū emācipatiōis an veniāt in restitutione fidei cōmissi. p totum.
2 Legatum rei proprie non tenet.
3 Legatum nōvalet quando debitor legat creditori. fallit si afferat aliquam vtilitatem. nu. 9.
4 Legatorū appellatione veniūt tātum legata valida.
5 Institutio in re certa dr spēs differens ab hreede vli et legatario.
6 Dona in premium emancipationis sunt conferenda vt sit locus successioni.
7 Conferre recusanti denegantur iura hereditaria.
8 Meū amplius effici non potest quod nūc est meum.
9 Legatū quod legatario aliquā vtilitatē nō affert est inutile.
10 Legari et pfideicommissum relinqui potest heredis res.
11 Onerari seu grauari nemo in plus potest qp honoretur. fallit propter fructus medio tēpore perceptos. nu. seq.
12 Heres seu legatarius vel al's pure honoratus et post tps rogatus restituere vel oneratus in re legata pōt onerari vltra hereditatem sibi relictā vel vltra rē legatā pter fructus medio tpe percipiendos.
13 Donatio facta p prēm filio i premiū emācipatiōis et postea dicte res donate fuerūt plegate dcō filio q fuit cū fribus institutus equaliter et cū substōne reciproca si morerētur absqz liberis veniūt dcē res donate et plegate in restōne fideicommissi. p totū cōsi.
14 Dispositio resultat quando concurrit potētia disponēdi et voluntas aut sunt alia habilia.
15 Testatoris voluntas preualet verbis.
16 Testantiū mentes iudex sequi debet prout venator leporem.
17 Legatū large sumptū cōprehēdit istitutionē nedū i re certa imo etiā instōnem vlem et dationē et liberationē dationem tutele.
18 Legatum est q̄dam donatio vel hereditatis deliberatio quam testator ex eo qd vniuersum heredis alicui quid collatum velit.
19 Testantium voluntates incerte sunt per iudicem interpretande.
20 Dispositio penalis solet ex precedenti dispositione principali declarari.
21 Dispositio penalis cēsetur quodāmodo accessoria ad pīcipalē.
22 Surrogatum sapit naturam eius in locum cuius surrogatur.
23 Testantium mentes sunt diligenter attendende et qualiter vnum verbum assumitur in alia testamenti parte.
24 Testamentum voluntates illusorie esse non debent.

¶ Consilium. lxxxvij.

In nomine dñi nostri Jesu Christi. ¶ 1 † Videtur primo aspectu dicendum qd non veniant in dicta fideicommissaria substitutione bona que fuerunt donata dicto sancti: nam premittendum est qd per dictam donationem bona predicta donata dicto sancti in pmium emancipationis fuerunt effecta propria ipsius sanctis: cū 2 in instrumento donationis sit clausula precarij. † Constat autem quod legatum rei pprie non tenet. l. pprias. C. de lega. et. §. sed si rem. instituit. eodem titulo. et insuper si non fuissent vere vel ficte tradita tamen donator obligatur donatario quia cōpetit conditio ex lege si donatio stetit in terminis pacti. l. si quis argentum. 3 C. de dona. et institu. de dona. §. perficiuntur. † Et quādo debitor legat creditori legatum non valet. l. sinautem neqz modo. ff. de legatis. j. Ideo non videtur quod substitutio facta in rebus predictis prius donatis valeat. Et maxime quia in dicta substitutiōe dicitur qd pars decedentis quo ad legata et quo ad hereditatem deueniat in superuiuentes. Ita quod dicta hereditas et legata re 4 licta dictis suis filijs semper sint et c. † Constat enim qp appellatione legatorum veniunt legata valida. l. iiij. §. cōdēnatum. de re iudi. et cle. pastoralis eodem titulo. Ideo cum legata non valuerint secundum iam in dictis rebus donatis nōvidetur dicta substitutio verificari in dictis bonis prius donatis que non videntur fuisse valide legata: quod et videtur dicendū ex alio quia dicta bona fuerūt 5 relicta iure institutionis. † Constat autem qd institutio in re certa non est legatum: licz quo ad multa habeat vim legati. l. quotiēs. ibi not. C. de hered. institu. et. l. ex facto proponebatur. ff. eodem titulo. vbi Barto. recitatis varijs opinio. cōcludit quod institutio in re certa non est legatum nec est institutio absoluta sed est tertia species scilicet institutio in re certa. Et quo ad quedam habet naturam legatorum: et quo ad q̄dam habet vim institutiōis: et quo ad quedā institutus in re certa hz naturā legatarij: quo ad q̄dā naturā heredis vere aūt est hrs in re certa. Et sic est tertia spēs q̄ ptim capit ab hrde ptim a legatario: seu ptim capit ab instōne vniuersali partim a legato: put i sili dr apud grāmaticos de pticipio qp partim capit a noīe partim a vbo fm eūdē bar. in. d. l. ex fcō ppo nebatur qd et tenet ibi bal. in pn. et in. c. si pr. de test. li. vj. xij. co. qd et volūt saly. et rap. ful. in. d. l. quotiēs. et cū ea trāseūt cōiter legētes. Cōstat aūt qp participiū absolute loquēdo nō ē nomē nec est vbū sz spēs et p se differēs re et noīe a vbo et a noīe. Ita et hrs in re certa est spēs differēs a legatario et ab hrde vniuersali. Et illa institutio in re certa nō est legatum nec est hereditas. Ideo illa dispositio qd portio decedētis q̄ ad legata et hrditatē deueniat in superuiuentē nō vr militare in dicta instōne in re certa facta de dcis rebus. vt. s. donatis. Et silr qd subditur in dicto testō. Ita qd dicta hereditas et legata relicta dictis suis filijs semp sint apud et c. Cōstat eniz qd illa bona nō erāt hereditas relicta in dicto testamento cum hereditas sit successio vniuersalis et c. l. nihil aliud. ff. de verbo. significa. et. hereditas. de regu. iu. Nec erāt in hrditate: ex quo fuerant donata et exiuerant patrimonium donātis. Cū itaqz deficerent verba dicte substitutiōis vt pz ex predictis: ideo deficere debet dicta substitutio. ar. l. ita autem. ff. de admini. tuto. l. iiij. §. ait pretor ver. totiens. ff. de dā. infec. et. l. vnice. §. sinautē a deficie 6 tis. C. de cadu. tol. cum simi. ¶ † His tamē non obst. cōtiā partē arbitror de iure veriorem. Nam pmittendū est qp dictus Sāctes tenebatur cōferre dcā bona sibi donata tpe emācipationis per. l. vt liberis. §. fi. C. de coll. iūcta auc. ex testō. eo. ti. facit. l. j. in pnc. et quasi 7 p totū. ff. de colla. bo. † In gñalitate sui ideo ex quo non erant duratura apud ipsum donatarium: sed erant cōmunicanda si volebat effectualiter succedere quoniam non cōferenti denegantur iura hereditaria. l. posthumo. l. filie licet in sacris. l. si maritus. C. de colla. Et propterea videtur qd legatum de bonis vt supra donatis valeret ea ratione qz lz essent propria tñ non erant duratura: ideo nō iudicantur absolute ppria: prout al's lz res proprie nequeāt vsu 8 capi. l. sequitur. §. lana. ff. de vsu. † Quia res mea nō pōt amplius effici mea insti. de leg. §. sed si rem. l. iij. §. ex pluribus. de acquiren. pos. et. l. non vt ex pluribus. de regu. iur. Tamē pōt effici mea vsu capione irreuocabiliter illa res q̄ poterat a me abuocari ita et possit effici mea irreuocabiliter titulo legati illa res q̄ prius erat mea reuocabiliter. ideo legatum de dictis rebus donatis dicto sancti filio emancipato valeat: ex quo poterant dicte res effici dci sanctis ex noua cā per pdicta et per cōns cessat rō quare nō valet legatum rei pprie quā rationē assignat tex. in. d. §. lz si rē et cessante rōne cessat illius dispō. l. qp dictum. de pac. l. adigere. §. quāuis de iure patrona. cum si. Et regulariter legatum rei proprie nullā affert 9 vtilitatem. † Et legatum qp nō affert vtilitatem legatario nō valet puta si debitor legat debitum creditori et tamen si affert aliquā vtilitatem valet. l. si creditori cum. l. seq. de leg. j. Ita et in simili legatū rei pprie valeat qñ legatario prestat vtilitatē vt qz facit dominiū esse incōmutabile vbi prius erat cōmutabile. prout cōtigit in casu nostro ex cā predicta. Et etiam quia prout dr dicta donatio erat. j. annū insinuāda et nō insinuata effectualr non valebat ita qp poterat peti cassatio donatiōis et fortasse tpe testi erat elapsus annus. ita qp peti poterat cassatio et res donata p cōns abuo 10 cari a donatario. † Itē est pmittēdū qp res hrdis pōt a testōre legari et p fideicōmissum reling. l. si hrdis fuus. de leg. j. et. l. hrdū. C. 11 de fideic. et. l. vnū ex familia. §. si rē. ff. de leg. ij. † Et licet non possit in plus onerari qp honoretur. l. Iperator. de lega. ij. l. cū qs decedēs in 12 fi. principij. et. l. si. in pncip. ff. de leg. iij. cum simi. † Tamē heres institutus vel alias pure honoratus et post tempus rogatus de restituēdo hereditatē vel oneratus in re legata potest onerari vltra hereditatē sibi relictam vel vltra rem legatam pter fructus medio tempore percipiendos vt est tex. in. d. l. imperator. §. cum quidam versic. qp si plus etiam fructuum et c. et. pbatur aperte in. l. filiusfami. §. apud marcellum. ff. de lega. j. et. l. cum pater. §. titio. de legatis. iij. et. l. qp de bonis. §. qd auus. et ibi glo. in verbo reliquit. ff. ad. l. falci. et idē Pau. de ca. ibi in fi. et habetur enim ratio hmōi fructuū iudicio testatoris percipiēdorū vt dictis iuribus. et. l. in fideicommissaria. ff. ad trebel. et. l. si constante. §. quotiens. ff. soluto matrimonio cum similibus. Ideo nō mirum si potest heres pure institutus onerari vltra portionem in qua est institutus etiā in rebus proprijs. Et per consequens ex predictis deducitur euidēter qp dictus Sanctes potuit onerari in dictis bonis prius donatis: li 13 cet fuerint prius sua ppria facta ex donatione predicta. ¶ † His premissis infertur euidenter qp dictus testator potuit grauare dictum Sanctem in bonis sibi donatis non obstante qp essent facta propria ipsius donatarij onerati. Et cum potuerit onerare dictū sanctē in dictis bonis et voluerit onerare restat qp dcā bōa veniūt 14 in dicta substitutione fideicōmissaria. † Quia quādo cōcurrit potētia disponēdi et voluntas et alia sunt habilia resultat dispositio iuxta theoricā bar. et doc. in. l. serui electiōe. ff. de leg. j. vbi post philosophū inquit qñ agens est bene dispositum agens et patiēs bene dispositum pati volens agere semper agit facit. l. p herede. et. l.

gerit.z.l.paulus respondit per procuratorem in ratione sui.de ac, qui.heredi.cum similibus cum itaq3 testator reliquerit prius in testamento dicta bona donata put alia z postea disposuerit q2 ps decedentis deueniat ad superstites z alii succedant in portione decedentis sine liberis licet subdat quo ad legata z hereditatē videtur verificari etiam in dictis bonis: ex quo relictum dictorum bonorū valuit vt supra probatum est z dato q2 nō valeret satis videtur q2 testator verisimiliter putabat q2 valeret al's non est verisimile q2 voluerit facere ludibrio z sic quo ad animum relinquētis valebat. Et ideo si testator gessit in aio cōprehendere dictū relictum dū dixit quo ad legata z hereditatē dato q2 nō esset proprie legatū inualidū: tamen satis est q2 testator putauit illud cōprehēdi cū

15 putaret validum.† Quia voluntas preualet verbis.l.in cōditionibus primum locum.ff.de conditio.z demonstra.z.l.cum virū.C.

16 de fideicommissis.† Iudex eñ debet sequi voluntatem testatoris prout venator leporem prout dicit Bal.in.l.cum quidā.C.de necessariis seruis heredi.insti.cum ergo satis deprehendi videat voluntas testatoris voluisse facere substōnem generalē in omnibus bonis supra relictis merito hec voluntas sit seruanda siue relictū precedēs valuerit siue nō. Nō est opus hoc firmare cum supra clarissime probatum fuerit q2 valet predictum relictum dictorū bonorum q̄ fuerāt prius donata dicto sancti. Nec ob. q2 dicta bona nō relīqt iure legati s3 iure instōnis z institutio z legatū sint diuersa. Cū institutio etiā in re certa diuersa sit in spē a legato vt supra dictum est z facit etiā.l.si idē codicilli.C.de cod. Nam diuersitas vocabulorum significat diuersitatē in essentia z substantia vt ibi.

17 † Nam rñdetur q2 legatus proprie z stricte sumptum differt ab institutione z ita procedunt contraria: sed large loquendo comprehendit etiam institutionem nedum in re certa: sed etiam institutionem vniuersalem z dationē libertatis et dationem tutele: put

18 est expressum in.l.verbis legis.ff.de verbo.signi.† Et facit q2 legatum est quedam donatio.l.legatū donatio est.de leg.j.z instit.de lega.in princi.institutio nō minus est donatio q̄ simplex legatū: merito large loquēdo potest dici legatum. Item legatum est deliberatio quedā hereditatis quam testator ex eo q2 vniuersum heredis alicui quid collatum velit.l.legatum.in pn.de leg.j.sed predicta conueniunt pariter institutioni in re certa alio vniuersaliter instituto merito institutio in re certa potest late loquendo dici legatum. Et maxime quando institutus vniuersalis ad iuit. Nam tūc institutus in re certa quo ad oīa habetur loco legatarii.d.l.quoties.vbi bonus text.et doc.ibi in.d.l.ex facto proponebatur. Et maxime q2 omnia in specie relicta dictis filiis quib9 facta dcā substitutio: fuerūt relicta iure institutionis: vnde si sub verbo legata non comprehenderentur relicta iure institutionis nihil veniret in dicta substitutione appellatione legatorū. Saltē si acceptassent relicta quatenus relicta iure institutionis cum nō videatur posse concurrere in eadem re ex eadem dispositione titulus legati z institutionis. Nam si idem vtroq3 iure reliquatur: alterum electiōe alterius tollitur.l.fi.in prin.z doc.ibi.C.de codici.z ar.l.recusare.§.si

19 titius.ff.ad tre.† Pō iudex ad quem spectat interpretatio volūtatis testatoris.l.voluntatis.C.de fideicom.debet ex predictis arbitrari voluntatem testatoris fuisse substitutionē trahi etiā ad relicta iure institutionis.qd z sumitur ex verbis sequētibus ipsius testamēti dum subditur formaliter z si ex dictis suis filiis z heredibus vniuersalibus z filiis ipsorum remāserint filie vna z plures z ipse non fuerint. Reliquit eisdem z cuilibet earum pro dotibus z parte.dccc.flo.auri.z in his ipsam vel ipsas heredes instituit ita qd plus de bonis suis petere non possint.z si plus peterent cadāt a dictis legatis.ecce qd appellat legata ipsa relicta iure īstitutiōis nec est dicendum qd voluerit qd caderet a relictis quatenus valerēt iure legatorum z non quatenus in eisdem quātitatib9 instituit heredes: tum quia frustratoria fuisset illa ademptio quia non curarent dicte filie habere iure legati plus petere z non quantitates relictas si illas haberēt iure institutionis cum titulus instōnis sit honorabilior z non minoris effectus z vtilitatis: tum etiam quia illud onus quod plus petere nō possit modificat ipsa relicta titulo instōnis: cum immediate post illa verba heredes instituit adiiciant illa verba modificatiua ita qd plus petere non possint zc.iō decet q2 ex quo institutio est facta cum illa modificatiōe similiter

20 pena contrauentionis efficiat ipsam institutionem.† Cum dispositio penalis soleat declarari ex precedenti principali dispositiōe vt patet ex tex.z his que habentur in.l.si is qui.cc.§.si ita.z.§.vtrū de reb.dub.z.l.obligationum fere.§.fi.de act.z obli.z.l.si quis eñ.

21 §.qui iniuriarum.ff.si quis cau.† Censetur enim dispositio penalis quodammodo accessoria ad principalem vt habetur.d.§.qui iniuriarum.z in.l.nuda de cōtrahen.z cōmit.stip.z.l.si pacto quo penā.C.de pac.z in.l.si insulam.de ver.oblig. Ideo cum principalis dispositio que est hic mandatum q2 plus petere non possint respiciat institutionem in re certa similiter illam respiciat dispositio penalis que subrogat in locū principalis vt dictis iuribus z ma

22 xime.d.§.qui iniuriarum.† Et subrogatum sapit naturam ei9 in cuius locum subrogatur.d.§.qui iniuriarum.z.l.idem seruandū.

de lega.ii.z cle.j.de sup.negli.prela.cum si.z pfecto nemo negaret quin testator voluerit dictas filias si plus peterēt priuare etiā cōmodo institutionis.z per consequens sequitur necessario q2 testator appellatione legatorum intendit comprehendere etiam institutiones in rebus vel quantitatibus certis que quidem habētur loco legatorum.z hec eadem cadunt in duabus vel tribus aliis pticulis dicti testamenti. Nam etiam in relictis factis dicto Sācti in fine dicitur q2 in omnibus sibi relictis eum heredē instituit et subdit q2 plus petere nō possit z si plus peteret cadat a dictis legatis z non dicit a dicta institutiōe.z similiter circa relicta facta Iacobo alteri fratri dicitur in fi.quod in his eu3 heredē instituit ita q2 de bonis suis plus petere nō possit z si plus peteret cadat a dictis legatis z non dicit a dicta institutione z tamē nulli dubiū q2 in casu quo plus peteret voluit q2 res quas reliquerat nō haberet etiam titulo instōnis.z similis cōsideratio pōt fieri etiam circa portionem relictam alteri fratri: licet ibi adiiciatur z relictis. Itē circa particulā testamenti relictorum dicto Sācti testōr adiicit q2 dicti Iacobus z Florutius filii testatoris nō molestent dictū Sācte m in bonis z hereditate z rebus eidem sancti relictis z si molestarent cadāt a legatis eidē Ia.z Florutio factis z deueniāt zc. Similiter est verisimile q2 testator voluerit q2 ipsi priuarent a rebus relictis etiam respectu tituli instōnis: vnde cum in aliis particulis testamēti testōr assumpserit verbū legata etiā p institutionibus in rebus certis censeatur ita etiam in ista substitutiōe vniuersali de qua agitur capere verbum legata scilicet ita vt comprehendat etiam institutiones in rebus certis dum generaliter disponit q2 legata relicta dictis suis filiis semp sint apd filios z filios filiorum masculos z sic etiam ea q̄ filii consecuti fuerunt iure institutionū

23 in rebus certis deueniant in filios filiorū masculos.† Cū attēdat plurimū qualr testator vnū verbū assumpserit ī alia parte testi: vt l.si seruus plurīū.§.fi.z in.l.q filiabus.de leg.j.put z ibi no. Bar. et doc.z q2 no.Bar.i.l.si centurio.x.col.iii.q.pn.de vul.z pup.vbi dicit q2 si vbū cōe est positum in alia pte p directo assumitur directo qcquid alr dōm foret.z doc.sequuntur ibi.z ī.l.pcibus.C.eo. ti.z maxime quia vt.s.dixi ista interpretatio nō est aliena a significatione verbi saltē late sumpti.z sum9 in materia amplianda. arg.l.in testamentis.ff.d.reg.iur.z.c.cum dilecti.de dona.z est talis verisimilis mens testatoris: q2 alias de facili potuisset eludi dicta dispō sua si relicta titulo institutionis nō venirent in substitutione: quia verisilr filii acceptassent istitutiones z recusassent lega

24 ta.† Et ideo dicta substitutio quatenus respicit legata fuisset de facili elusoria: q5 est euitādum.ar.l.ii.in fi.C.cōia.de lega.z.l.pen. ff.ne quis eū.z.l.fi.quando.de leg.j.cum si. Est aūt coniecturādū q2 testator adiecerit illa vba quo ad legata z hereditatē z illa verba legata z hereditas ad tollendū dubitationem. An preallegata venirent in substitutione de quo al's solet dubitari in.l.marcellus.§.quidam liberis.ff.ad treb.z in.l.cū virum.C.de fideicōmissis cum similibus.z iō apposita ad ampliandā dispositionē nō debēt inducere restrictionem.arg.l.q2 fauore.C.de leg.z.l.legata inutiliter.de leg.j.z de adimē.lega.z.c.q2 ob grām de reg.iu.ī.vi. cum concor. Ex quibus omnibus puto intrepide concludendum q2 in dicta substitutione veniāt etiam ea que dictus testator donauerat dicto sancti. Laus deo.

¶ Summarium super cōsilio.lxxxviii.

¶ Monachus q h3 aliā ecclesiam in cōmēdā: z h3 bona paterna mrña z alia bona p eū q̄sita an dicta bona ptineant monasterio vel alteri ecclie quā in cōmēdam habuit.cōsi.88.per totum.

1 ¶ Monach9 trāsiēs ad aliud monasteriū: an bona ei9 cōtēplatiōe q̄sita pmo mōasteriū trāseāt in fm vt sequāt ei9 psoā.nu.seq.

2 Monachus fact9 eps pōt adire hereditatem sibi delatā quā3 epa li ecclesie querit z non monasterio.

3 Adire an possit monasterium hereditatē matris ingressi post ei9 mortem eidem ingresso delatam.z.nu.seq.

4 Iura canonica sunt potius in terris ecclesie seruanda q̄ ciuilia.

5 Monasterium loco filii habetur.

6 Restituitur ecclesia infra quadriennium.

7 Restōne in integrū recupatur ius adeundi amissū tpe mortis ei9 cui erat delatū dumtñ petatur añ lapsum quadriēnii.

8 Clerici quesita sua tñ z industria nō cōtemplatiōe ecclesie mortuo clerico nō deuoluātur ad ecclesiam.nu.seq.

9 Episcopi quesita sua industria cui cōpetant.nu.seq.

10 Clerici vel epi q̄sita ī dubio psumūt parta cōtēplatiōe ecclesie.fallit si cōstet q2 tpe pmotiōis ad ecclīā: aliqua habuerit z eadē q̄sita post promotionē sint possessa p alios vl'es clerici successores vt ecclesie incūbat probare quesita fuisse ex rebus ecclesie.

¶ Consilium.lxxxviii.

1 Repetito diuino numine.† Placet mihi Petro philippo de corneo.U.I.doctori cōclusio suprafacta p clarissimū.U.I.doctorē dñm Bal.ser cole prēz z dñz meū obseruādū q2 dcā bona paterna ptineāt ad dictū quē

tum sancti Augustini per rōnes ꝛ iura per suam excellentiam adducta ꝛ maxime cū dictā ecclesiā dict⁹ frater euāgelista nō habuerit nisi in cōmendam per ea que eleganter adducit prefatus cōsulens qbus sum contentus cū de sola fuerim subscriptione reqsit⁹ cuius dictis addo ꝙ Imo. i. d. c. ꝙ a te facit dñiam vtrū monach⁹ licite trāsferatur in aliam ecclesiam curatam ꝭm ea que habent i c. ꝙ dei timorē. de statu mo. an ꝟo trāsferatur in scđm monasteriū nā secūdo casu bona q̄ tacite per monachum fuerūt trāslata ī primum monasterium sequūtur psonā monachi ꝛ transeūt ī scđ3 monasterium ꝑut ipse concludit post Host. spe. ꝛ Jo. an. quicqd dixerit florentinus primo autem casu simplr̄ dicit ꝙ bona prius per monachū quesita monasterio remanēt penes primū monasteriū ꝛ hoc ꝑ tex. in. §. si vero relinquēs. in auk. de monachis vbi est optim⁹ tex. dicens qđ si monach⁹ relinquat monasterium ꝛ ad aliā veniat militiam, seu vite figuram bona remanēt penes primum monasterium ꝛ sic illum. §. si vero relinquēs trahit Imo. etiā ad casuz

2 quo transit ad regimen ecclesie. † Nec obstat inductio quam facit Abbas siculus in. c. ꝙ a te de. c. statutū. xviij. q. i. ꝙ ibi dicit ꝙ monach⁹ factus eṗs potest adire hereditatem sibi delatā ꝛ q̄rit ecclesie epali: sed illud ius adeundi erat quesitum ꝑmo monasterio iuxta not. Per Jo. an. in. c. in pñtia. de ꝓba. ergo ius primo quesitū monasterio transfertur in ecclesiā in quā postea transit monach⁹. Nam facilis est respōsio: quia tex. ille non aperit ꝙ hereditas paterna fuerit delata post ꝙ̄ monach⁹ fuit assumptus i eṗm: sed bene aperit ille tex. ꝙ quicqd pri⁹ quesiuerat monasterio remanere debet penes monasteriū. Si igitur ius adeundi erat quesitū monasterio cōprehendit sub illa vniuersalitate ꝛ sic ꝑ sequētia declarant precedentia. ꝙ autem fuerit quesitum monasterio ius adeūdi non est omnino expeditum. Dependet ab illo articulo an post mortē monachi monasterium possit i quo licet Jo. an. ꝛ multi cano. in. d. c. in presentia. ꝛ Franc. de rā. in. l. precibus. C. de impu. teneant ꝙ sic ꝛ hoc voluerit Panor. i. d. c. ꝙ a te. vt. s̄. Tamē Bar. et bal. ꝛ cōmuniter legiste sunt in contraria opi. vt voluit Bart. ꝛ Ange. in. l. j. de vulg. ꝛ pupil. ꝛ Bal. l. j. C. q admit. ꝛ Bar. ꝛ pō. in. l. is potest. de acqui. here. ꝛ presupponit Ange. in. l. cum non solum. in princ. C. de bo que li. Et idez teneo quo ad bona materna que dictus frater Euangelista quesiuit. licz quesiuerit post assumptā dictā ecclesiā in cōmendam: nam presupposito ꝙ quesiuerit sibi querere non potuit cum non fuerit vllo pacto liberat⁹ a substātialibus regule: prout concludit ꝛ probat dominus consulens nō repeto. Item nec querit ecclesie commēdate ex quo non est ei⁹ spōsus nec est plenaria coniunctio inter euz ꝛ ecclesiam commendatā merito querat monasterio. Cum iste casus nō reperiat exceptus a regula que dictat ꝙ quicqd q̄rit monach⁹ querit monasterio cum non sit eadem ratio que est in terminis cañ. statutum. xviij. q. j. qui loquitur in vero sponso. Et dñs consulēs egregie disputat ꝙ ille canon non sit trahendus etiam ad rectorē ecclesie parochialis: tamen non est opus firmare: satis est ad propositum ꝙ nō trahatur ad commendatariuz ecclesie parochialis: sed circa bona ma-

3 terna. † Faciebat dubium quia monasterium nō ꝓbat adiuisse i vita monachi hereditatē maternā. Nec potest adire post mortem monachi secūdum opi. Bart. Bal. Ange. ꝛ legistarum cōmuniter: ꝛ hac via repellatur licet ex hoc non deuoluat ad ecclesiā cōmendatā: sed deuolueretur ad proximiores consanguineos mr̄is destituto testamento ꝑpter hereditatem non aditam ex testamēto. l. j. in fi. ff. de iniusto te. l. si nemo. de testa. tut. insti. de here. ab in te. in fi. princip(ij). Sed com dubiuz euitatur tribus medijs. Primo quia licet cōmunis opi. legistarum sit ꝙ monasterium nō possit adire post mortem monachi communis opi. cano. in. d. c. in pñsentia est in contrarium. ꝛ Franc. de ramp. eam sequitur ꝛ Panor. i

4 d. c. ꝙ a te vt. s̄. tetigi. † Et cum simus in materia canonistali ꝛ i terris ecclesie potius inherendum est sententie canoni. ar. eoꝝ que hñt in. c. de no. op. nun. ꝛ in. c. ij. de arbi. lib. vj. ꝛ in. c. ij. de re. iu. e. li. Secundo respōdetur ꝙ presupponitur ꝙ dictus frater euangelista possedit bona hereditaria materna spacio. xx. anno. sciente et patiente suo conuentu sancti Augustini. Tertio respondetur qa hereditas ascendentis transmittitur in descendentem. l. vnica. C.

5 de his qui ante aper. tab. † Sed monasterium habetur loco filij. d. c. in presentia. de proba. Ideo transmittitur in monasterium ꝑut voluit per hanc rationem bar. i. l. j. ff. de vul. ꝛ pu. concludens ꝙ licet monasterium nō possit post mortem monachi adire hereditatem. tamen fallit in hereditatē ascendentis per. d. l. vnicam iuncta ratione. d. c. in presentia. Quarto etiam posset dici ꝙ ex q̄ monasterium poterat adiri ꝭm opi. Joan. and. ꝛ sequacium vel saltē poterat cogere monachū vt iussu monasterij adiret iuxta ea que habentur in. l. cum proponas. C. de here. insti. Si non fecit habeat re-

6 stitutionem. in integ. qua mediante possit adire hereditatē. † Cuz constet ꝙ ecclesia restituatur. j. quadriennium. c. j. de rest. in integ.

7 lib. vi. ꝛ. c. j. eo. tit. i antiquis ꝛ quasi per totos illos titulos. † Itez constat ꝙ mediante restō. in integ. recuperat ius adeūdi amissuz tpe mortis eius cui erat delatū. l. pātonus. d acqui. here. l. j. C. de rest. mil. ꝛ habetur in dictis iuribus: ꝛ in. l. si infanti. d iure deli. iđ si a die mortis dicti fratris euangeliste non est elapsum quadriēnium possēt dictus cōuentus sancti Augustini petere resti. in integ. aduersus non factam aditionem si teneret opi. qđ esset exclusus morte fratris euangeliste. Non tamen puto necessariā ꝑpter alia media supra adducta. Idē qđ in bonis paternis ꝛ maternis dicendum est in bonis aliunde obuentis que non obuenerunt ex bonis ecclesie vel contemplatiōe ecclesie commendate. Nā est eadem ratio: ex quo conclusum est qđ dictus frater. Euāgelista q̄rebat suo conuentui sancti Augustini ꝛ non querebat ecclesie cōmēdate: sed dubitari pōt. q2 sunt quedā bona puta pecunie ꝛ bona mobilia que nō apparent fuisse bona pr̄na vel mr̄na. Nec apparēt fuisse ecclesie nec aꝑpet an fuerint q̄sita ex fructibus rerum ecclesie vel ab alijs cōcessa cōtēplatione ecclesie. Nec apparent cōcessa contēplatione persone. Nec vnde quesita fuerint. qđ dicēdū de his bonis circa qđ pria fronte videtur dōm qđ bona quesita post ꝙ̄ qs ꝑest alicui ecclesie sunt reseruanda ecclesie post mortē ipsi⁹ clerici. vt ē tex. in. c. vnusquisq3. ꝛ in. c. fi. extra de peculio clericoꝝ. Facit ēt tex. in. c. ꝑsbyter. e. ti. in dubio eñi id qđ h3 ꝑlatus post ꝑlaturā vl' ꝑsbyter post bñficiū adeptū censet esse ecclesie vt dictis iurib⁹: ꝛ in auk. licētia. C. de epi. ꝛ cle. vbi tex. vult qđ id qđ nō ꝓbatur eṗm habuisse ante eṗatum vel habuisse post episcopatū ratione cognationis vsq3 ad quartum gradum tenetur ecclesie reseruare ꝛ idem in alijs prelatis vel administratorib⁹ ecclesiarum vt est expressū in. d. auk. licētia: si itaq3 dicte pecunie ꝛ alia mobilia que reliquit dictus frater euangelista fuerūt quesita per eum post ꝙ̄ prefuit dicte ecclesie cōmendate videtur qđ dicta bona censeantur fuisse quesita ex bonis dicte ecclesie ꝛ ad ipsam per-

8 tineant post mortem dicti fratris euangeliste. ¶ † Tamē his nō obstātibus puto aliter rūdendū in istis terminis. fatendū est eñi qđ si dicte pecunie ꝛ alia mobilia q̄ reperiuntur fuissent q̄sita ex bonis dicte ecclesie commendate spectarent ad ipsam ecclesiam ꝛ procederent supradicta: tñ secus est in aliunde prouētis: q2 illa nō ꝑtinēt ad ecclesiā ēt si ꝑuenirēt ex industria seu opa ipsi⁹ clerici: q2 illud qđ ꝑlat⁹ seu alius cleric⁹ q̄rit ex sua industria censetur proprijū ipsius querētis ꝛ nō sue ecclesie. vt est exꝑssuz in. c. relatū el. ij. ibi vel artificio aut doctrina ꝑuenīūt. de test. ꝛ ibi doc. not. ꝛ est etiā tex. in. c. q2 nos. eo. ti. vbi Host. Pe. de peru. d. Ant. Card. florē. ꝛ Imo. hoc firmāt. qđ ꝛ voluit Pe. vt refert cy. in. d. auk. licētia. Et idē voluit Ja. bu. in. l. sacrosancta. C. de sac. san. eccle. ꝑut refert ꝛ seqtur Pe. de ancha. in. c. ꝑsenti. de offi. ordi. lib. vj. que Hosti. ꝛ alij ꝑnominati hoc volūt etiā quo ad ea q̄ cleric⁹ quesiuit rōne seruitij etiam depēdētis a dignitate clericali qđ ꝛ voluit panor. in. c. cū in officijs. de testa. ꝛ idem generalr̄ in q̄sitis ratiōe industrie personalis: vt no. doc. ibi ꝛ in. c. requisisti. eo. tit. ꝛ in. d. c. quia nos. ꝛ. d. c. relatum. ꝛ Bal. in. d. auk. licētia. ꝛ Panor. in. c. j.

9 ꝛ. c. fi. de pecu. cle. † Si itaq3 ꝑuenerūt ex industria vel aliter nō cōtemplatione ecclesie non censentur quesita ecclesie nec ad ecclesiā spectāt post mortem clerici. c. j. de suc. ab inte. ꝛ. d. c. reqsisti. §. illud per que iura limitantur. d. auk. licētia. ꝛ. d. c. presbyter. ꝛ. d. c. vnusquisq3 ꝛ similia: quia promptum est iura iuribus cōcordare. c. cū expediat. de ele. lib. vj. ꝛ. l. vnica. C. de inoffi. dot. ꝛ. l. nō est nouum cum. seq. ff. de. ll. cum simi. Et similiter si sunt redacta ex redditib⁹ patrimonij. d. c. j. de peculio. cle. a contrario sensu. ꝛ habetur in d. c. cum in officijs ꝛ in alijs iuribus supra adductis. Cū igitur dictus frater euangelista haberet bona patrimonialia materna. s. ꝛ paterna. ex quibus fructus ipse ꝑcipiebat ꝛ etiam prout percepi habebat quoddam salarium ex seruitio qđ prestabat cuidam capelle. Si dicta bona mobilia ꝛ pecunie fuerūt redacte ex dictis fructibus ꝛ dicto seruitio non ꝑtinent ad dictam ecclesiam commendatam sed potius ad dictum suum conuentū per supradicta.

10 † Si autem non probatur vnde peruenerint ꝑut est verisimile qđ directo probari nequeat. ꝛ tūc licet in dubio ꝛ alio non docto cōmunis sñia doc. in. d. auk. licentia. ꝛ in. d. c. q2 nos. ꝛ in. d. c. cū i officijs. ꝛ in. d. c. reqsisti. ꝛ in. c. j. ꝛ. c. fi. de peculio cle. sic ꝙ ꝑsumptio sit ꝓ ecclesia: licet posset attentari aliud esse in ecclesia cōmendata: q2. d. auk. licētia ꝛ silia iura per que doc. se fundāt loquūtur in ecclesia que habet in ꝑprium titulu3 non in ecclesia cōmendata. tū in hoc nō insisto. S3 qđ doc. ꝯmuniter omnes in iurib⁹ pallē. dicūt qđ l3 q̄ñ nihil docetur sit ꝑsumptio ꝓ ecclesia: tñ quādo ꝓbatur qđ clericus habuerat patrimonium vel aliquod officiū seu exercitium vel quid aliud vnde verisimiliter potuerit querere illud quod quesitū reperitur tollitur dicta ꝑsumptio dato qđ formaliter non probetur qđ illa bona de quibus agitur fuerint empta de pecunijs suplucratis. oēs enim docto. ꝯmuniter cōcordāt ꝙ tunc attēdat vtrum verisimiliter fuerit lucrata ex bonis ecclesie vel intuitu ecclesie: an ꝟo ex bonis ipsi⁹ clerici vel ex industria vel alio de intuitu persone. ꝛ prout est magis verisilē attribuitur illud q̄situm vni vel alteri: attendi ergo debet quantitas redditu3 ecclesie ꝛ quātitas fructuū patrimonij vel que habebātur ex industria seu intuitu persone ꝛ respectiue debebit iudex arbitrari qđ censeātur quesita ex bonis ecclesie vel aliūde ꝛ proportionabiliter cōcedere ecclīe seu successori i ecclīa ꝛ ipi clerico seu successorib⁹ clerici prout

prout i casu nostro est successor dict⁹ cōuent⁹ fratrū sancti Augustini. Prout ɔcludunt Inn. Jo. an. ꝛ fere oēs in d. c. cū in officijs 11 et alijs iurib⁹ palle. ꝛ bal. ꝛ cōiter legiste i. d. auf. licentia.† Et hoc saltē si nō possident successores clerici nec successor in. ecclia. Nam possessio i istis dubietatib⁹ multū pdest: nā put dicit Jo. an. i. d. c. vt vnusqsqꝫ. de pecu. cle. si apparēt ꝙ tpe pmotionis ad ecclīā aliqd habuerit ꝛ appent aliq̄ quesita p clericū seu prelatū: nec apparet vñ puenerint psumptio est p possessore ita ꝙ si successor vl'is vel singl'is ipsi⁹ clerici vel plati possidet incūbit eccl'ie onus pbādi que fuerint q̄lita de bonis ecclesie: al's obtinet ipe possessor ꝛ hoc casu: dicit pcedere opi. Hoff. q simpl'r tenebat qd i c̄stis p platū in dubio psumit pro possessore: put eos referūt. d. ant. ꝛ Imo. i. d. c. vt vnusqsqꝫ qui idem tenēt ibi. ꝛ in d. c. cū i officijs nisi extrinsecus resultet alia psumptio fm eos. Et est aduertendum ꝙ i habēda dicta cōsideratione cōsiderabūtur etiā expense q̄ versil'r fuerūt necessarie ꝛ opportune p victu ꝛ alijs idigētijs ipsi⁹ clerici: nā ille detrahēde sūt de redditib⁹ ecclesie: qꝛ pertinēt ad onus ecclesie. c. cum fm apostoluꝫ. de preben. ꝛ. xxij. q. ij. de his. ꝛ. j. ad corinthi. ix. prout ad hoc propositum notant. Jo. an. ꝛ Imo. in. d. c. cū in officijs. Ita ꝙ illud solum quod verisimiliter super est ex prouentib⁹ ecclesie detractis huiusmodi expēsis pro victu ꝛ vestitu ꝛ alijs idigentijs ipsius prelati seu clerici fm dignitatem ꝛ qualitatem psone illud solum censebitur peruenisse ex prouentibus ecclesie fm supradictam cōsiderationem fm eosdem Jo. an. ꝛ Imo. Et ideo cuꝫ dictus frater euangelista deseruiret ratione sue ɔmēde dicte ecclesie cōmendate. ꝛ pptere a deberet inde recipere alimēta. ꝛ sic victū iuxta. d. c. cū fm apl'm ꝛ cōcordātes. ꝛ put audio redditus dicte ecclesie nō erāt sufficiētes p supportādis expēsis necessarijs ꝛ opportunis p indigētijs dicti fratris euāgeliste cū essent tenues fortasse nō excedentes annuam summā. x. flor. put ꝛ dicit narrari i bulla sue cōmēde. Restat ꝙ parū aut nihil de dictis pecunijs aut bonis mobilibus que reperiūtur fuisse apud dictū fratrē euāgelistaꝫ cēsent peruenisse ad eum ex redditibus dicte ecclesie fm supradictas cōsiderationes. ideo iudicari ꝛ arbitrari debet ꝙ potius spectent ad dictum conuētū sancti Augustini cū ex fructib⁹ ꝛ prouētibus bonorū paternorum ꝛ maternorū verisimiliter potuerit peruenisse ꝛ quesita fuisse dicta bona mobilia ꝛ dicte pecunie: ꝛ vt audio etiā aliq̄ annua que fuerat dictus frater euāgelista ex quodaꝫ seruitio ꝙ pstabat alteri eccl'e seu capelle. ꝙ etiam non spectat ad ecclesiaꝫ cōmendatā per. s̄. adducta. Laus deo.

Summariū super cōsilio. lxxxix.

1. Appellari an liceat ab eodē iudice ad eundē vl' minorem ꝛ quomodo libellus debeat formari ad hoc vt in appellatiōe includatur causa nullitatis. per totū consi.
2. Fundamento rupto omnia successiue ruunt.
3. Appellatio debet iterponi de minori iudice ad maiorē non ad eūdem vel ad minorem vel equaliter.
4. Appellari ꝙ non licet ad minorem iudicem vel equalem seu eūdem statuto vel consuetudine etiam permittente.
5. Iudex a quo hꝫ mittere literas dimissorias ad iudicem ad quem.
6. Delegatus iudex iudicat vice delegātis ꝛ nihil proprie hꝫ: ꝛ p euꝫ acta censentur gesta auctoritate cōmittentis.
7. Delegatus pape vel pricipis est maior quocūqꝫ ordinario quo ad cām sibi cōmissam etiam legato pape.
8. Appellari non potest a delegato pape ad legatum pape quātūcūqꝫ legatus vices pape gerat eiusqꝫ locum teneat. idem a delegato seu locumtenēte gubernatoris: fallit vbi locūtenēs esset vicari⁹ et idē tribunal habere censeretur cū eo cui⁹ vices gerit.
9. Locūtenētes gubernatoꝝ solet delegatis poti⁹ ꝙ vicarijs episcoporum assimilari.
10. Appellari potest a delegato epī ad vicariū eiusdē episcopi.
11. Capitulāi nō sunt singuli de capitulo nec gesta a collegio seu capitulo dicatur acta ab aliquo de collegio. nu. seq.
12. Cōitatis bona non dicūtur esse singulorū de vniuersitate.
13. Snīa ferenda est in psonaꝫ procuratoris qui est dñs litis alias nō valet nisi in certis casibus.
14. Clausula summarie: ꝛ de plano non censetur remissus iuris ordo in substantialibus iudicij.
15. Nullitatis causa deuoluit negotium principale.
16. Nullitas virtualiter includitur in causa appellationis.
17. Nullitas cēset deducta icidēter tāꝙ inclusa in appellatione lꝫ verba aliud suadeant qñ simul isto modo deducitur vt si dico sententiam nullam ꝛ si qua est appello. vsqꝫ ad fi. consi.
18. Nullitatis vigore cognosci non potest vbi appellatio non valet.
19. Appellatio que non continet expressam nullitatis mentionē tūc censetur incidenter deducta nullitas.
20. Testis vnicus cum fama legitime probata plene probat.

Consilium. lxxxix.

1 In nomine dñi nostri Jesu Christi. † In hac consultatione visis trāsmissis: satis tamen truncatis ꝛ defectiuis: ꝛ visis allegationibus: ꝛ consilijs ꝛ literis trāsmissis ꝛ illis diligēter pōderatis breuiter ꝛ per cōclusiōes procedā more reddētiū cōsilia decisiua iuxta doctrinā Spe. in. titu. de consilij requisitione. ver. porro. Licet illa non intēdam ex toto amplecti: qꝛ sumus in appellationis causa. primo videndum est an appellatio tenuerit.† Alias ruit omne fundamē 2 tū ꝛ successiue omnia ruūt quo ad appellantem. j. q. j. cum paul⁹ ꝛ. c. ad audientiam in fi. extra. de eccle. edi. cū si.† Puto aūt appel 3 lationem in hac causa fuisse nulliter interpositā: qꝛ appellatio debet iterponi de minori iudice ad maiorē nō ad eūdē vel ad minorē vel equal'r. c. cū appellationib⁹. de ap. li. vj. ꝛ. l. pcipim⁹. C. eo. ti. cum simi.† Adeo qd nec valet statutum seu cōsuetudo qd ad mi 4 norē vel equalem iudicē interponat. c. nō putam⁹. de cōsue. li. vj. Sꝫ in casu nostro nō fuit appellatū ad maiorē iudicem vt pbabo merito appellatio nō tenuit. qd aūt nō fuerit appellatū ad maiorē iudicē deducit. d. Ant. auditor dñi gubernatoris: ꝛ in cā spāliter delegat⁹ tulit snīam a qua snīa corā eo ꝛ ab eo snīauit ad eūdē vt locū tenētē eiusdē dñi gubernatoris appellatū fuit. vñ re vera appellat a iudice snīante ad eūdē iudicē: ꝛ sic est vn⁹ ꝛ ideꝫ iudex a quo ꝛ iudex ad quē. Nō aūt sunt diuersi iudices put dñt eē ꝛ lꝫ fungeret duplici offō. ꝛ sic videat posse subire plurimū vices. vt. l. si ɔsul. ff. de adop. ꝛ facit. l. iij. de ritu nup. ꝛ. l. accipiētis. ff. de auf. tut. Tamē illud pcedit in actib⁹ volūtarie iurisditiōis sec⁹ in actib⁹ ɔtētiose iurisditiōis put est iste act⁹. vt. l. ille a quo. §. tēpestiuū. ff. ad treb. ꝛ. l. fi. C. de assesso. ꝛ. l. qsqs. C. de postula. Ita no. gl. bar. ꝛ doc. in. d. l. si ɔsul. ꝛ in iurib⁹ palleg. qd maxime dōm est in casu nr̄o in quo resultaret incōueniēs ꝙ vn⁹ cognosceret de iniqtate sue snīe ꝛ adiret tāꝙ superior ipsiusmet ꝛ reputaret idē superior ꝛ inferior. qñ autē imminet aliqua repugnātia nō pōt qs subire vicē plurīū rōne plurīū officiorū. vt not. gl. in. l. si plures. ff. de pac. q gl. intelligit vbi aliq̄ rō repugnat. vt ibi hr̄ in casu nr̄o vi 5 get rō repugnātie vt de se est notū. vt pꝫ ex pdictis.† Et etiā qꝛ iudex hꝫ mittere literas dimissorias ad iudicem ad quē. ff. de libellis dimiss. i rubro ꝛ nigro. Derisorium aūt esset qd qs scriberet sibi ipsi: ꝛ ex hꝫ puto ꝙ dicta appellatio fuerit nulliter interposita: ꝛ p ɔsequēs sentētia trāsiuerit in rem iudicatā. qd ꝛ secūdo dicē 6 dū videt.† Quia iudex delegat⁹ iudicat vice delegātis: qꝛ iurisditiōe delegātis fungit. ꝛ nihil pprie habet. l. j. §. q mandatā. ꝛ. l. si ptor. ff. de offic. ei⁹ cui māda. est iurisdi. ꝛ gerit vices delegantis. c. si p debilitate. ꝛ. c. sup questionem. §. si vero. extra eo. titu. Et ꝙ facit cēsetur facere auctoritate committentis. c. cuꝫ aliqbus. in fi. de rescrip. lib. vj. ꝛ. c. j. de cle. egro. e. lib. Et videtur eo respectu ma 7 ior quolibet alio iudice deputato ab ipso delegāte.† Prout in simili videmus qd delegatus pape est quo ad causam sibi cōmissam maior quolibet iudice ordinario. c. pastoralis. de offi. or. adeo qd est maior ēt legato pape. c. ij. cū ibi no. de offi. leg. lꝫ ēt ipse legatus vices pape gerat. c. ꝙ trāslationē. e. ti. sed quia magis special'r gerit eius vices ipse delegat⁹ respectu cāe sibi delegate ꝛ quia iurisdictiōe ꝛ autoritate ppria ipsi⁹ pape facit oīa que agit sꝫ legat⁹ facit iurisditiōe ordinaria. c. ij. eo. tit. li. vj. Jō delegatus censetur maior legato ꝛ etiā qꝛ causa specialiter cōmissa censeret nō com 8 prehensa sub generali cōmissiōe legati. d. c. ij. e. ti. in antiqs.† Et his rationibus dicunt ibi doct. ꝙ a delegato pape non pōt appellari ad legatū pape ꝙ tūcūqꝫ legat⁹ vices pape gerat ꝛ ei⁹ locum teneat ꝛ hoc respectu possit dici vices gerēs seu locum tenēs pape. d. c. qd trāslationem. Ita in simili videntur posse dici in delegato gubernatoris ꝛ gerente vices seu locūtenente gubernatoris ꝙ a delegato gubernatoris non appelletur ad ipsum locū tenentem assimilando locumtenentem gubernatoris respectu gubernatoris legato pape respectu ipsius pape nō legatus locum teneat pape in sua legatione cum de similibus ideꝫ sit iudiciū. c. inter ceteras extra de rescriptis. ꝛ. l. non possunt de legibus cum multis similibus. Et hoc putarem clarum nisi locū tenentem diceremus esse vicarium qui vicarius censetur habere idē tribunal cum eo cuius vices gerat. d. c. ij. de cōsuetu. lib. vj. Et propterea a vicario non appellat ad eum cuius est vicarius licet a legato appelletur ad papam nec tribunal legati ꝛ pape censet idē tribunal put tribunal vicarij ꝛ ei⁹ cui⁹ est vicari⁹. Nec cessat officium vicarij psente eo cuius est vicarius prout cessat officium legati psente papa. argumen. c. volentes. de offic. lega. ꝛ. l. fi. ff. de offic. proconsu 9 lis.† Communiter autem locumtenentes gubernatorum solēt cōstitui in absentia gubernatorū ꝛ solet cessare eorum officiū p presentiā gubernatoris ꝛ tūc hoc respectu assimilant legatis potius ꝙ vicarijs epōrum de quibus loquitur. d. c. ij. de cōsuetu. lib. vj. in 10 quibus vicarijs dicit Arch. in. d. c. ij.† ꝙ a delegato episcopi appellari potest ad vicarium licet illud dictum nō videatur alienuꝫ ab oīni scrupulo ꝛ qcquid fit de hac scda rōne. Cōcludo qꝫ dicta appellatio nō tenuerit attētis predictis. Nec obst. pmerationi. s̄. adducte. tex. in. c. a collatione. de appel. li. vj. ꝛ in. l. j. §. solēt. ff. qñ appel. sit ꝛ ibi per bar. ꝛ Ange. Ubi pbatur qd ab actu celebrato p vnum appellat ad eūdem maxime in. d. c. a collatiōe. nā si eps vt canonicus in capitulo aliquid fecit appellatur ad euꝫ vt epm ꝛ si preses cum decreto decurionuꝫ aliquid ordinauit recurritur

ad eum in. d. §. solent. facit. c. postulastis. de concel. preben. ꝛ quod ibi notat Inno. faciūt pro ꝛ contra. que not. idem Innoc. in c. irrefragabili. de offi. ord. quia rñdetur ad. d. §. solent. ꝙ ibi preses interuenit consulendo non disponendo: prout ꝛ ibi dicunt doc. ꝛ ita respōdet Inn. in. d. c. irrefragabili. al's cū interueniret vt caput. et vt preces in contrarium vigeret. d. c. a collatiōe. Nec ob. d. c. a collatione. quia potest responderi quod ibi loquitur in actu voluntarie iurisdictiōis: quia ibi ille actus est actus voluntarie iurisdictionis in qua magis de facili supportatur ꝙ quis gerat vices pluriū ꝙ in actibus contentiose iurisdictionis. vt supra deductum est vel 11 secundo ibi nō appellatur ab eo: sꝫ a caplo. † Et singuli de caplo nō sūt capl'm: nec gesta a caplo seu collegio dñr gesta ab aliquo d 12 collegio. † ꝑut bona collegij nō cēsent bona singulo ꝝ d collegio. l. intiū. §. vniuersitatis. ff. de re diui. ꝛ. l. sꝫ si hac. §. q manumittit. ff. 13 de in ius voc. † Aduertendum tamen dixi ꝙ sententia fuit directo lata cōtra principalem ꝛ etiā pro principali. ꝛ tamen lis fuit cōtestata per procuratorē. vnde regulariter ex hac causa solet reddi nulla sententia per. l. j. cum ibi not. per docto. C. de senten. et interlocu. om. iud. Limitatur tamen. d. l. j. in certis casibus quib⁹ valet non obstante dicto defectu nō potui videre omnia acta cause. non enim ex actis transmissis apparet quis fuerit citat⁹ ad sententiam nec quis fuerit presens. ex quibus posset variari validitas vl' nullitas sententie. Ideo vlterius in hac parte nō insisto: illud aūt non omitto: ꝙ licet supplicans petierit causam committit summarie simpliciter ꝛ de plano sola facti veritate inspecta. Tamē rescri- 14 bens non repetit dicta verba. † Sed solum cōmitit ꝙ summarie vt petitur per qd verbum summarie non cēsetur remissus iuris ordo in substantialibus iudicij: vt not. Bar. in verbo summarie i extrauag. ad reprimēda. ꝛ Jo. de ligna. ꝛ Imo. in cle. s. pe. de verbo. 15 sig. † Quia tamen etiam causa nullitatis deuoluit negociū principale. vt not. Bar. in. l. si expressim in fi. de appe. ꝑ. l. absentem. C. de app. ꝛ in. l. j. ff. que sententie sine appe. rescin. ꝛ idem Bart. in. l. j. C. quando prouo. non est neces. in vlti. col. in princi. ꝛ in. l. si vt ꝓponis la prima. C. quomodo ꝛ quando iud. ꝛ Ange. videtur idē velle. in. d. l. j. C. quomodo ꝛ quando iud. idem. Imol. in. d. l. si expressim. col. xxiiij. ꝛ in. c. dilecto. de appe. col. vij. ꝛ. d. Ant. ibi. ꝛ panor. ibi. ꝛ in. c. in literis in fi. de offi. deleg. ꝛ Salyce. in. l. si ꝑses. C. quomodo ꝛ quando iud. Et idem tenet Bald. sub quadam di. in l. tale pactum. §. qui prouocauit. ff. de pac. cuius dist. amplectitur Imo. in. d. l. si expressim col. xv. ꝛ est de mente Pano. in. d. c. in literis. licet Inno. recitet varias opi. in. c. cum contingat. de offi. dele. ꝛ Ange. d. in. l. si. expressim eum sequatur nisi quādo sentētia esset lata per sordes vel corruptelam iudicis. Tamē vt ex supradictis patet prima opi. est magis cōmunis. Et propterea videatur esse 16 inuestigandum de meritis cause ꝛ iustitia vel iniustitia sūie. † Tamen super hoc est instādum quia in appellatiōe virtualiter includitur caput nullitatis ꝛ caput impotentie. l. quedam mulier. fami. 17 hercis. ꝛ. l. carmelia pia. de iurepatrona. † Et quādo simul hoc modo deducitur dico sn̄am nullam. ꝛ si qua est appello causa nullitatis censetur deducta incidenter tanꝙ inclusa in appellatiōe: licet verba aliud suadeant. Ita concludit gl. in. l. j. C. quando ꝓuo. nō est neces. ꝛ idē tenet ibi Bal. col. v. versi. quinto q̄ro. ꝛ ang. ꝛ saly. ibi qd ꝛ tenet Rapha. cu. in. d. l. si expressim. ꝛ An. ibi dicēs qd nō 18 recederet ab illa glo. in iudicando ꝛ sententiando. † Et ſm hoc ex quo non valet appellatio. vt. s. deductū est. Non pōt ei⁹ vigore cognosci respectu capitis nullitatis nec capitis iniustitie: sꝫ Jac. bu. in. d. l. j. C. quādo prouo. non est neces. tenet. ꝙ censeꝛ causa nullitatis tūc deducta principaliter non incidenter: quia id quod tacite 19 inest deducitur per alium modum ꝙ insit. † Et idem videꝛ velle Bar. in. l. si expressim. dum vult qd quando in appellatiōe nō fit expressa mentio nullitatis: tūc nullitas censetur deducta incidēter quasi velit ꝙ si fiat mētio nullitatis eo modo quo fieri solet: qꝛ dicat quis dico sententiam nullam. ꝛ si qua est appello. tunc nullitas cēseatur deducta principaliter. ꝙ ꝛ videtur velle Bar. in ea. l. in versi. quero quādo ista duo iudicia. vbi appellat duo iudicia. et ex precedentibus videtur loqui quādo est deducta nullitas per illa verba dico sententiam nullam. ꝛ si qua est appello. ꝛ sic videtur velle quod tunc non sit vnum iudicium super appellatione includente incidenter nullitatem: sed sint duo iudicia. quod et clarius vult in eadem. l. versi. quarto videndum est de modo pronunciandi quando ista duo iudicia sic communiter proponuntur nō solū quia appellet duo iudicia sed etiam quia postea subdit ꝙ si sententia reperitur nulla: quia appellatum fuit sub conditione de ꝑsenti nunꝙ fuit appellatum: ꝛ idem sentit dum postea dicit ꝙ si ꝓnunciauit male appellatum videtur super vtraqꝫ pronunciatū: quia potest exponi. i. male ad superiorem ex causa nullitatis prouocatum ſm eū. si autem talis libellus incideret solā causam appellationis ex duplici causa interpositam. Ita ꝙ nullitas veniret incidenter. tunc non esset necessaria dicta expositio vt de se constat. ꝙ ꝛ firmat ibi Imol. col. vj. ꝛ. vij. dicta ratione quia exprimitur alio modo ꝙ insit ſm eū. Et maxime quia ex ordine scripture ꝑmittitur causa nullitatis. vnde illa videtur principalior. arg. eoꝝ que habentur in. l. si seruus cōmunis. ff. de stipu. ser. potissime ex quo appellatio sub conditiōe ꝓponitur ꝛ nullitas pure ꝛ simpliciter. Et hāc partē approbat Panor. in. d. c. dilecto in fi. tertie co. Tamen est aduertendum ꝙ in casu nostro amplectenda videtur prima opi. Quia non fuit propositus libellus sub forma communi dico sentētiam nullam. ꝛ si qua est appello: quo casu loquiꝛ bar. ꝛ etiam Imo. ꝛ forte Jac. butr. sed narrata nullitate ꝛ iniustitia ꝯcludit libellās: ex quib⁹ ꝛc. in his scriptis a dicta sentētia ꝓuocat recurrit ꝛ appellat ꝛ de nullitate iniquitate ꝛ iniustitia ꝛ grauamine dicit ad vos ꝛc. Et sic premittit qd appellat. ꝛ postea cumulat qd dicit de nullitate ꝛ iniq̄tate ꝛc. vnde ꝑncipalis videtur ipsa appellatio. arg. d. l. si seruus cōmunis ꝙ deduciꝛ ex sequentibus ꝟbis ibi. dū dicit petens dicta appellatiōe indecisa pendēte nil ꝛc. Item postea subdit petens dictam appellatiōem admitti ꝛ super ea procedi. Et sic facit mentionem de appellatione ꝛ nō de cause nullitate. ex quo datur intelligi qd non intendebat ꝓponere nisi causam appellationis. ꝛ ex sequētibus precedētia declarantur. l. si seruus plurium. §. fi. de leg. j. ꝛ. l. heredes palam. §. sꝫ si notam. ff. de test. cū simi. Et hoc casu facilis est respōsio ad adducta pro secūda opi. s. relata: quia ille ratiōes recte intuēti cessant in casu isto. Ideo concludo ad iudicem non spectare pronūciare super causa principali: sed partes iudicis fore in pronūciādo nulliter fore appellatum ꝛ de nullitate dictum non est opus ergo instare super meritis cause. Inclinabā tamen circa merita cause in 20 partem appellantis. † Quia actor non fundauit plenarie intētionem suam ꝛ vnus testis idoneus: prout est testis inductus ꝑ partem aduersam. l. si quis testibus. C. de testib⁹ cū fama legitie ꝓbata plene ꝓbat: tū nō insisto qꝛ nō expedit ꝑ predicta. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. xc.

1 ☞ Consuetudo an inducatur ex tacito consensu populi. ꝛ ad eam causandum: an plures requirantur actus vel momentanei successiui aut permanentes. per totum consi.
2 Testis semel in vno actu productus seu approbatus reprobari non potest si in alio actu reproducatur contra eum qui semel ꝓduxit seu approbauit.
3 Prescriptio dicitur bona fide causata ex possessione longissimi temporis.
4 Prescriptio. 30. vel. 40. annorum omnem tollit actionem.
5 Consuetudo causatur ex tacito consensu ꝛ inducit ius non scriptum cum temporis diuturnitate.
6 Consuetudo quando plures requirit actus vt inducat ius procedit in dubio in momentaneis actibus.
7 Consuetudo causatur vnico actu successiuo ꝛ ꝑ manente. nu. 6.
8 Edificari an liceat ī via vel supra viam siue loco publico ꝛ si factū an dirimatur etiam si parieti communi inuito altero socio superedificatur.
9 Socius aut frater in re communi non potest inuito altero socio aut frater aliquid de nouo facere. nu. seq.
10 Parieti communi an licet alteri superficario socio ꝛuꝫ aliquid imponere aut superedificare. nu. seq. ꝛ. 14. vsqꝫ ad nu. 27.
11 Superficiarius an videatur similis habēti vsumfructū. nu. 23. cui an liceat superedificare aliquid inuito eo qui indiuisum ius habꝫ in re cōi vel sup qua est ipsa supficies. nu. seq. ꝛ. 9. ꝛ. 10.
12 Argumentum de similibus ad similia est idem iudicium.
13 Perfectuꝫ dicitur cui nihil potest supaddi ꝛ soli cōuenit deo.
14 Parieti communi quod est supere dificatum dicitur cōe ꝛ inuito socio licet superedificare si est cōis ꝛ pro diuiso.
15 Paries in dubio dicitur communis ꝛ pro diuiso.
16 Uerba sunt interpretanda secūdum materiam subiectam.
17 Diuisio resultat quando res cōmunis possidetur diuisum.
18 Possessio transfert probandi onus in aduersariū dicentē rē suaꝫ.
19 Diuisa res non potest dici communis quia sonat in contradictionem esse cōem ꝛ diuisum.
20 Paries inter duos vicinos pōt dici cōmunis pro diuiso sup quo edificari permittitur quando grossicies mori hoc fieri permittit respectu medietatis.
21 Edificare cuilibet licet vsqꝫ ad celū quando paries est habilis ad onus edificij supportandum vt quia paries ad id videaꝛ destinatus licet sit communis.
22 Parieti cōmuni non permittitur super edificari vt edificium fiat tanꝙ proprium sed tanꝙ commune sic.
23 Supficiarius differt ab vsufructuario quia ille habet vtile dñiū et rei vendicationem quod secus est in vsufructuario.
24 Usufruct⁹ ꝛ vsus causalis inest directe proprietati ꝛ ī dñio vtili.
25 Seruitus potest imponi per venditorem ꝛ rei dominium ꝓut conuenitur inter eum ꝛ emptorem.
26 Seruitutis actio trāsit actiue ꝛ passiue ī singularē possessorē cuius nō cōpetit nisi dño fundi dñantisꝫ aduers⁹ dñū fundi ſuiēti.
26 Seruitutem duriorē edificando: an facere possit ille cui debeꝛ seruitus in re alicuius. nu. seq. ꝛ per totum.
28 Seruitus ciuiliter est interpretanda nō aūt inhoneste.
29 Seruitus limitata non trahitur vltra limites.

Limitata

30 Limitata pariunt limitatum effectū nec limites excedere debent.
31 Seruitutē nō dr̄ facere duriorē edificādo qñ debet cā oneris ferē-
di qr lʒ imponatur grauius on⁹ nō ꝓpterea dr̄ grauior seruitus.
32 Seruitus impostandi seu ferendi arcum intelligitur altius ad li-
bitum edificandi.
33 Probatio liquidissima dr̄ rei seu facti permanentis euidentia.
34 Mens virtualiter continetur sub verbis ⁊ preualet verbis etiam
in contractibus.
35 Testis productus in cā non potest reprobari per producentem.
36 Peritis in arte sua creditur.
37 Testis contraria deponens in nihilo probat.
38 Testibus hincinde productis ⁊ in probatione equalibus creditur
magis illis qui verisimiliora deponunt.
39 Connexorum est idem iudicium.
40 Rñsiones capitulor̄ vel positionū si sint inuicē ꝯtrarie ⁊ discre-
pantes ab intentatis p rñdentē sunt ꝯcordāde.vsqʒ ad fi.consi.
41 Probatus nō dr̄ legitime articulus p quē proponitur titium co-
gnouisse carnaliter Bertā vxorē gaij ⁊ rñdet ꝙ cognouit Bertaʒ
non tñ confitetur vxorem illam esse gaij.
42 Fideiussor ꝯuētus ⁊ negās narrata prout asseruntur esse vera: nō
tamen censetur se fideiussorem negare licet narretur ipsum vt fide-
iussorem promisisse.
43 Indefinita non semper vniuersali equipollet.
44 Confessio erronea non preiudicat vt quia probatur rem se aliter
habere nec de iure releuat.
45 Iniuriam non dicitur alicui facere qui iure suo vtitur.
46 Stipulatio lʒ denominetur ab interrogatione que est pars prin-
cipalis tamen ex interrogatione ⁊ responsione constat.
47 Seruitus queritur ex lōga ⁊ quasi possessione etiam sine titulo.
48 Aer liberum est omnibus.
49 Edificare cuilibet est permissum in suo solo etiam vsqʒ ad celum.

¶ Consilium.xc.

In nomine dñi nostri iesu

1 christi. ¶ † Uiso processu agitato inter Nocentium et Jacobum Andree ex vna: ⁊ Ualentium genesy ⁊ fratres ex altera partibus. Circa tria vr̄ versari dubitatio. Primo an dictis Jacobo ⁊ Nocentio liceat retinere edificiū supra viam publicā: ⁊ circa hoc cōsultās putat nō instandū ea maxime rōne: qr hʒ decretū magnifici dñi dicte terre mattelice q nō vult ꝙ de hoc queraf. Et sunt etiā duo testes q deponūt de licētia habita añ cōstructionē dicti pōtis ⁊ alteri⁹ testis qui deponit ꝙ tunc tp̄is audiuit ab edificatore ꝙ habebat licētiā ⁊ ꝓpterea destitit a ꝯdictione quā prius faciebat: qui lʒ non ꝓbet qr de auditu alieno: tñ prebet aliquod adminiculū: qr nō destitisset a ꝯtradictione inchoata nisi qd erat verisil'e qd habuerit. Et lʒ dict⁹ magister Joānes vnus ex primis testib⁹ deponētib⁹ sup licētia iaʒ habita nō sit oī exceptione maior: qr fuit ipse edificator ⁊ vēditor dom⁹ ⁊ pōtis: tñ hʒ aliū cōtestem oī exceptione maiorē: facit.l.si qs ex argētariis.in prin.et
2 qd ibi doc.not.ff.de edē. † Quinimo dict⁹ magister Joannes fuit productus in testē ꝑ parte dictor̄ Ualētini fratrū: ⁊ ex hoc censef approbata eius ꝑsona.l.si quis testib⁹.C.de testib⁹. Itē qr est retētus lōgissimo tp̄e sine ꝯtradictione.arg.l.si filius.de peti.here.⁊.l. qui in aliena.in prin.de acqui.here.⁊.l.cum de in rem verso.de vsu
3 ris. † Itē saltē sufficiat ad causandaʒ bonā fidē ⁊ successiue prescriptionē: nā ex possessione lōgissimi tp̄is vr̄ presumi bona fides.l.fi. C.vnde vi.vt no.ibi Bar.ꝙ saltē vr̄ procedere cōcurrentibus aliis
4 ꝯiecturis bone fidei q̄ hic ꝯcurrūt ex supradictis. † Et cursus.xxx. ⁊.xl.an.tollit omnem actionem.l.sicut ⁊.l.omnes.C.de pscri.xxx. vel.xl.an. ⁊ insup vr̄ ꝯcurrisse tacitus consensus populi: ex quo est pons in loco publico qui notoriese exhibet continuo oculis oīm: ita ꝙ deuenit in notitiam totius populi: quia est talis qualitatis ⁊ tali loco situs ꝙ nō pōt non esse notorius: prout al's in sili dicit tex.in.c.q̄pto.de trāsla.prela.⁊ in.c.illud.de cleri.excōi. Et sic nulli dubium qd venit in notitiam populi: ex quo resultat tacitus ꝯsen
5 sus populi ꝑmittentis ita esse. † Et ex tacito cōsensu causatur consuetudo que inducit ius non scriptum cum diuturnitate tp̄is.l.de quibus.de.ll.⁊.C.que sit long.consue.per totum.§.ex non scripto
6 insti.de iur.na.gē.⁊ ciui.⁊ per ꝯñs ꝑmissio ex iure nō scripto. † Et licet videantur requisiti plures actus ad causandam consuetudinem.d.l.de quibus.ibi.rebus ⁊ factis.⁊.d.§.ex non scripto.ibi diuturni mores.⁊.l.j.C.que sit lōg.ꝯsue.⁊.l.an in totū.C.de edifi.pua. Et vetant glo.in.d.§.ex non scripto.⁊ in rub.C.que sit lon.consue. ⁊ in.d.l.de quibus.vel Gui.de cu.⁊ Bar.idē volūt: qd ⁊ vult Cy. in.l.j.C.que sit lōg.ꝯsue.qd ⁊ cōiter tenetur prout dicit Jmo.in.c. fi.extra eo.ti.qui idem tenet qd ⁊ tenent ibi.d.Anto.d.Cardi.flo. adeo ꝙ non sufficiūt si plures actus fiunt eodem tp̄e f̄m eosdē d.Anto.⁊.d.Cardi.flo.tamē hoc in dubio procedit in actib⁹ mo
7 mētaneis. † Sed in actu successiuo ⁊ ꝑmanente volūt ibi.d.Anto. d.Flo.⁊ Panor.qd sufficiat vnus actus solus qui veniat in notitiam populi ⁊ exemplificant in ponte existente supra viam in loco publico frequētato: prout est iste de quo agitur qui prout dicif est ante domos dñi dicte terre. Et hoc casu dicunt ꝓcedere opi.Pet. de bellaperti.qui simpl'r dicebat sufficere vnum actū talē puenerit in notitiam populi: pro quo Jo.an.in.d.c.fi.circa primū mēbruʒ. versi.sed quero.circa fi.alleg.c.cum de beneficio.de preben.lib.vj.⁊ ipsum sequitur. Nec profecto spernenda est opi.tot tātorūqʒ doc. scʒ Pet.Jo.an.d.Ant.Florē.⁊ Panor.licet quo ad casuʒ nostrū non sit necesse eam al'r firmare: quia sunt alia fundamēta: ⁊ maxi-
8 me licentia presentis magnifici dñi. † Concurrit etiam quia edificia licet nō iure fiant super loco publico: tamen factū nō diruitur ne ruinis vrbs deformetur.l.ij.§.si quis nemine.ff.ne quid in loco publico. Et licet.d.§.si quis nemine.loquatur de opere facto in loco publico generaliter: super quo emanauit vnum edictū p̄toris. de quo in.e.l.ij.in prin.qd edictum est prohibitorium non restitutorium vt ⁊ ibi not.gl.⁊ patet ibi.⁊ in eadem.in prin.⁊.§.j.tamen non procedit in edificio facto in via publica: super quo emanauit aliud edictum qd est restitutorium.vt.e.l.§.pretor ait.vbi opus factum in via restituitur hoc est demolitur. Nec curatur qd vrbs deformetur: prout ⁊ tāgit glo.in.d.§.si quis nemine. Et ideo hec allegatio videtur ruere. Sed respondetur ꝙ dictum scd̄m edictū loquitur de facto in via nō in edificio facto supra viā: prout est istud de quo agitur: vel ⁊ melius ibi loquitur de opere facto in via: per quod iter fiat deterius. Sed per istud edificiū non fit iter deterius: ex quo est adeo altum ꝙ potest subtus transire homo equester cū lancea. Et saltem non est deductū nec articulatum ꝙ iter sit deterius merito.d.§.pretor ait.a contrario probat hoc fundamētum. Et fortasse hoc non venit in compromisso: quia actio ad hoc competens est popularis.d.l.ij.§.hoc interdictū perpetuum ⁊ populare: ⁊ actio popularis nō est alicuius ante lit.contest.l.licet in popularibus.in prin.de ꝓcura.saltem si nō pretendit particulare interesse.vt ibi.⁊ in casu nostro particulare interesse non est probatum. Insuper dictio ex illo edicto datur ad interesse attentis.d.§. hoc interdictum.merito non probato interesse non cadit cōdēnatio. Unde multiplici capite deducitur in hac prima parte iustitia dictorū Jacobi ⁊ Nocentij. Secūda principalis dubitatio est an dicti Nocentius ⁊ Jacobus possint edificare supra dictū murum ex quo ipsi habēt superficiem communem ⁊ solum: ⁊ etiaʒ murus a parte inferiori vsqʒ ad plancatū est dictorum valentini ⁊ fratrū. Circa qd licet posset instari ꝙ non liceat desuper edificari ex duo-
9 bus: † quia in re cōmuni non potest socius inuito socio aliquid de
10 nouo facere.l.sabin⁹.communi diui.cum cōcor. † Et ideo in communi pariete non licet alteri sociorum aliquid superimponere.l. quidam iberus.in fi.principij.⁊.l.sed si inter te ⁊ me.§.fi.ff.de ser. vrb.predi. Et formaliter in terminis tradit Ang.in.l.inter quos. in prin.in penul.col.de dā.infec.qd non licet alteri socio in pariete communi edificare: ⁊ eum simpliciter refert Jmo.in.l.dāni.§.cuʒ parietem.in fi.eo.ti.non impugnans: imo videtur cum eo trāsire premittens ꝙ Ange.in suis dictis in effectu cōcordat cum dictis
11 Bar.⁊ nō indiget additione. † Secundo quia habens superficieʒ videtur similis habenti vsumfructū.l.j.§.qd autem ibi.quasi vsuʒ fructum seu vsum quendā interesse.ff.de superfi. Sed habēs vsum fructum nō potest arcum vel parietem in qua est vsufructuarius altiare etiam si al's esset inutilis: ⁊ etiā si esset destinatus ad eum finem vt altiaretur: vt est expressum in.l.vsufructuarius nouum.§. edificium.ff.de vsufru.nec potest ampliare vel edificium nouū facere quātūcūqʒ vtile.l.hactenus.in fi.eo.ti. Nō enim potest formā rei mutare.l.equissimum.§.sed ⁊ si edium.⁊.§.item nerua.eo.titu. Ergo nec liceat superficiario qui assimilatur vsufructuario vt di-
12 ctum est: † cum de similibus idem sit iudicium.l.non possunt.et.l. de quibus.de.ll.⁊.c.inter ceteras.de rescri.cum simi.tamen cōtrarium est cōcludēdū: tum quia fuit conuentū qd superedificaretur cum fuerit conuentum ꝙ a plancato sursum perficiatur expensis communibus: ⁊ sic partes expresse cōuenerunt ꝙ super dicto muro posset ⁊ deberet superedificari. Et ex quo indefinite actum fuit ꝙ posset supedificari potest dici ꝙ equipolleat vniuersali: ⁊ si di-
13 catur fuit ꝑfectus ipse murus potest negari. † Quia perfectum dicitur id cui nihil potest supaddi.l.nihil.C.de manu.vin.quā Bal. ibi sic summat.hinc dicit beatus Thomas in.iiij.distinc.j.qd esse perfectum cōuenit deo. Item qd perfectio omnium rerum cōsistit in deo.dicit idem beatus Thomas in summa contra gentiles lib. x.questione.xxxj. Aliter autem al's sumitur.⁊ in terminis nostris videtur sumendum qd perficiatur prout expedit partibus. Satis autem demonstratur ꝙ partes voluerunt qd superedificaretur ad voluntatem partium: ⁊ quia non expediebat dicto venditori dictum murum fieri nisi propter edificium qd habebat construi sup arcus qui erant impositi in dicto muro: al's cum sua edificia non erant contigua dicto muro nihil penitus sibi profuisset perficere dictum murum. Ex hoc euidenter apparet ꝙ actum fuit de substinendo onere arcus cum edificio superimponendo qd confert satis ad tertiam dubitationem que principaliter versatur in hac cā:
14 de qua tertia dubitatione.j.subiectam. † Redeundo ad propositum huius secunde dubitationis: qr paries est destinatus ad sustinēda edificia que super eo faciēda sunt: doct. volunt qd alter ex

sociis inuito consocio possit superedificare: ita ꝙ superedificatum
sit commune. Ita voluit Bar. in. d. l. quidam iberus. allegat no. in
l. in parietis cōmunis. ⁊ in. l. inter quos. in princ. de dā. infe. Idem
vult Ang. in. d. l. quidam iberus. alleg. l. hoc qđ dictum. §. si ex tri-
bus. e. ti. Et idem tenet Raph. ful. in. d. l. quidam iberus. Et ita te
nēdum ⁊ maxime si est cōmunis pro diuiso: hoc est quia quilibet
hꝫ ex parte sua. iuxta no. per Bar. in. d. l. dāni. in prin. ⁊. §. cū parie
tem. ⁊ ang. in. d. l. inter quos. in prin. ⁊. d. l. in communis parietis.
eo. ti. Nam tunc vnus in pariete cōi edificando ex latere suo edifi-
cat in sua parte: non edificat in cōi: ita ꝙ non militant tunc termi
ni. d. l. sabin⁹. ⁊. d. l. sed ⁊ si inter ti. in fi. ⁊ similium. ⁊ tangit Ang.
in. d. l. in parietis. habēs pro claro qđ in pariete cōmuni pro diuiso
potest vnus edificare ex latere suo ad libitum. Intelligitur autē
si paries est habilis ad supportandum edificium qđ superimponi
tur. In casu autem nostro puto parietem esse cōmunem ꝓ diuiso:
verba enim conuentionis non declarant: sed solum dicūt qđ pa-
15 ries sit communis. † Et in dubio paries solet esse cōis ꝓ diuiso ꝭm
16 no. per Bar. in. d. l. dāni. cum quo doc. ibi transeunt. † Ideo satis
possunt dicta ꝟba conuentionis interpretari ꝭm subiectam mate
riam. arg. l. si ita stipulatus. de vsuris. ⁊. l. si vno. in prin. locati. cum
concor. Saltem cōsiderato ꝙ postea diuisim sunt cōtrahentes vsi
dicto pariete: vcꝫ emptor ex latere suo ⁊ venditor ex latere suo. Et
ex postea gestis declarantur prius gesta. caū. cū ꝑ bellicam. xxxiii.
q. ii. ⁊. xviii. dis. peruenit. ⁊. xiiii. di. multis. per glo. in. c. scribam. de
17 presump. † Et maxime quia rem prius cōmunem possidendo pro
diuiso resultat presumpta diuisio. l. penul. cū sua glo. C. communi
diui. quam gl. communiter omnes approbant. Cum itaqꝫ lōgissi
mum tempus sit elapsum qđ fuit edificatus murus seu chiudēda
ex latere emptorum ⁊ super illa habeant emptores tectum ⁊ forte
alia edificia ⁊ illo vtātur: ⁊ venditor seu sui singulares successores
vsi fuerint dicto pariete ex eorum latere per dictum tempus restat
qđ potius censetur communis pro diuiso. Et satis videtur qđ ho
die ita qđ possideatur: nam qui allegaret ꝙ esset communis ꝓ in-
18 diuiso haberet probare: † cum possessio transferat onus probandi
in aduersarium. §. commodum. insti. de interdi. l. fi. C. de rei vend.
19 cum concor. Et licet Ange. in. d. l. in parietis communis. dicat qđ
sonet in cōtradictionē esse cōmunem ⁊ diuisim: quia non pōt esse
communē ⁊ diuisum ꝭm eum: tamen Bar. vbiqꝫ vtitur dicto mō
loquendi ⁊ similiter iurisditioni intellecti: prout intelligunt doct.
in. d. l. in parietis. ⁊ in. d. l. inter quos. ⁊ in. d. l. dāni infecti quidam
⁊ in. d. l. hoc qđ dictum. §. si ex tribus. vbi etiam gl. ita loquitur. et
Ange. ibi dicit qđ est mirum de tali modo loquendi: non tamen
20 dānat. † Quinimo subdit ꝙ est valde vtilis talis sermo ꝙ paries
inter duos vicinos possit esse communis pro diuiso: vcꝫ vnusqsqꝫ
per directam lineam habeat medietatem ex latere suo: ⁊ super illā
medietatē ex latere suo possit edificia superimponere: ⁊ tigna im-
ponere dicēs esse valde quotidianum: ⁊ dicit esse verum quādo pa
titur grossities muri vt ibi latius per eum: qui ad propositū clare
vult ꝙ super pariete cōmuni ꝓ diuiso possit quilibet supedificare
in parte sua. Item vult ꝙ dicatur cōmunis pro diuiso. Et Imo.
in. d. l. in parietis cōmunis. dicit ꝙ merito potest dici communis
quia attento ꝙ est vnus paries ⁊ est duorum: ideo merito dr̄ com
munis: tamen quia partes iuris intellectu sunt diuise: ideo dꝫ cō
munis pro diuiso ⁊ non cōpetit remediuꝫ diuisorium: puta cōmu
ni diuidundo ꝭm eum. Ex his itaqꝫ omnibus indubie concluden
dum puto ꝙ dictis Iacobo ⁊ Nocentio liceat edificare ex eoꝝ la
tere super dicto pariete communi: nec obstant adducta in cōtra-
rium. Non eñ obst. d. l. sabinus. quia responsio multiplex patet ex
21 supradictis: tum ex mente contrahentium. s̄. deducta: † tum quia
paries videt᷑ ad id destinatus vt superedificet᷑ vsqꝫ ad celū: quate
nus est habilis ad supportandum. arg. d. l. cuius edificium. ⁊. d. §.
si ex tribus: prout ⁊ est de mente tenentiū hanc partem pro expe-
dito ꝙ possit edificari super pariete cōmuni per alterum ex sociis
quos supra retuli. Tum maxime ⁊ tertio quia dictus paries a plā
cato sursum est cōmunis pro diuiso: ⁊ Nocentius ⁊ Iacobus edi
ficare intendunt super eorum parte propria non communi. Licet
enim totus paries sit cōmunis: tamē pars parietis que est ex eo-
rum latere super qua edificare intendunt est eorum propria vt de-
ductum: itaqꝫ non edificant super communi ex quo nō edificant
super toto pariete qui est communis respectu totius: sed edificāt
super parte que non est communis sed propria. Nec obst. supradi-
cte secunde responsioni id quod tradit Ang. in. d. l. inter quos. in
prin. post medium. cum quo transit Imo. in. d. l. dāni. §. cum parie
tem. in fi. quia debet intelligi ꝭm ea que tradunt ipse Ang. Bar.
22 ⁊ Raph. fulg. in. d. l. quidam iberus. in prin. † qui volunt ꝙ non
potest vnus ex sociis facere super pariete communi edificium tāꝙ̄
proprium: sed tanꝙ̄ commune potest: ideo dictum Ang. in. d. l. in
23 ter quos. intelligi dꝫ quando vellet facere edificiū vt ꝓpriū. † Nec
ob. id qđ secūdo loco dr̄ de vsuf. quia licet supficiarius aliquo respe
ctu posset dici similis vsufructuario: tamen nō simpliciter: qꝛ sup-
ficiarius hꝫ vtile dominium ⁊ vtilem rei vendicationem: vt in tit.
de superfi. qđ totum ⁊ omnes fatent᷑ secus in vsufructuario: ⁊ non
dicit tex. ꝙ sint similes: sed quod in iure superficiarii: ⁊ inest quasi
24 vsusfructus siue vsus quidaꝫ. † Et non immerito: nam in directa
proprietate inest vsusfructus ⁊ vsus causalis. not. glo. in. l. iii. §. ne
tamen. ⁊ in. l. item quod nostrum. ff. de vsufr. l. qđ in rerum. §. i. de
leg. i. Ita ⁊ in vtili dominio videtur cōtineri vtilis vsusfruct⁹ cau-
salis: ⁊ hoc respectu dicitur inesse quidam quasi vsusfruct⁹ ⁊ vsus
habet: ergo plus iuris superficiarius: merito non infertur non po
test vsusfructuarius: ergo nec superficiarius. superficiarius eñ edi
ficat sup re effectualiter sua: quia sua quo ad vtile dominiū: ⁊ vsu
fructuarius super re aliena quo ad dominium directum ⁊ vtile.
Deueniendū est ammodo ad tertiam hesitationē: an vcꝫ possint
dictus Nocenti⁹ et Iacobus edificare sup dicto ponte vltra edifi
cium qđ prius hactenus habuerūt: ⁊ licet videatur ꝙ nō possint:
eo quia arcus qui detinet dictum pondus dicti edificii superimpo
siti ⁊ superimponendi est impostatus in muro proprio dicti Va-
lentini ⁊ fratrum. sed dictus murus qui est proprius Valentini et
fratrum a plancato infra debet seruitutem oneris ferendi imposi
tam in venditione dicte domus Valentini ⁊ fratrum: que tempo
25 re venditionis erat casalenum. † Et constat qđ habens duas do-
mos vel duo alia predia: ⁊ vnum vendit: in venditione potest im
ponere seruituteꝫ fundo quem vendit: prout conuenit inter eum
⁊ emptorem. l. proprium. l. si quis duas. in prin. ⁊. §. si quis partē.
versi. plane. ⁊. l. in venditione. ⁊. l. in tradendis. ⁊. l. si cum duas. ff.
26 communia pre. † Nec est dubiū ꝙ seruitus predialis prout est ista
transit actiue ⁊ passiue in singularem successorem. l. cum fundus.
eo. titu. Non enim competit alicui ius pro seruitute nisi dño fundi
dominantis ⁊ aduersus dominum fundi seruientis. l. ii. §. i. ⁊. l. ⁊ si
forte. §. penul. ff. si seruitus ven. in quēcūqꝫ. Itaqꝫ trāsit dominiū
fundi dominantis ⁊ fundi seruientis transit cum seruitute actiue
27 ⁊ passiue. Et hec clarissime non insistēdum. † Solum imminet du
bitatio: quia ista est seruitus oneris ferendi ⁊ habens seruitutē nō
potest seruitutem duriorem facere: adeo ꝙ si altiando quis domū
faceret seruitutem duriorem non potest altiare probatur in. l. si ser
uitutes. §. si stillicidium. ⁊. l. cuius edificium. ff. de serui. vrb. predi.
Sed nō videtur dubium ꝙ si superedificatur quātoplura super-
imponuntur tātograuius est onus: hoc quidem sui natura est no
tissimum. ⁊ insuper multi testes super hoc deponunt: ergo non vi
detur posse negari quominus seruitus efficiatur durior: ⁊ per cō-
sequens non liceat maius onus imponi ne durior in consequētiā
efficiatur seruitus oneris ferendi. Presertim cum plures testes de
ponant ꝙ dictus murus cui est imposita dicta seruitus oneris fe-
rendi non est sufficiens de per se ad supportandum dictum onus
superimponendum. Cuꝫ itaqꝫ ille solus murus cui soli est imposi
ta seruitus non sit sufficiens ad supportandam seruitutem oneris
ferendi cum edificio futuro de quo agitur: ergo negari nequit qđ
superedificari non possit: cū dictus murus qui est versus ecclesiā
cum non debeat seruitutem possit remoueri et dirui pro libito vo
luntatis dictorum Valentini ⁊ fratrū. Et tamen stante dicto edi-
ficio superimposito ⁊ superimponendo resultaret tunc maxima
ruina dicti muri debentis seruitutem. Ex hoc ergo videtur clare
concludendum ꝙ non possit superedificari super dicto ponte: ne
magis oneretur murus dictorum Valentini ⁊ fratrum qui debet
seruitutem: non enim negatur nec est negandū ꝙ non potest im-
poni tam graue pondus qđ mur⁹ debens seruitutem oneris feren
28 di non possit supportare vt. d. l. cuius edificium. in fi. † Sunt enim
seruitutes ciuiliter intelligende non inhoneste. l. si cui. ff. de serui.
ibi licebit ciuili tantummodo: et in generali concessione sermone
excipitur ne inurbane vtatur seruitute concessa vt subditur in ea-
dem. l. Ita ⁊ in seruitute oneris subintelligatur ne nimiū oneret ⁊
vltra ꝙ̄ pati possit murus seruiens. qđ maxime videtur dicendum
quia conuenit de supportando arcum dicti Ioannis: vnde nō est
simplex promissio de supportando edificium: sed de supportando
arcum qui tunc erat dicti vēditoris: adeo qđ videtur posse atten-
tari ꝙ non teneretur ad supportandum aliud edificiū: qꝛ constat
29 aliud est arcus: aliud est edificiū impositum super arcum: vnde li
mitata seruit⁹ non debet extendi vltra eius limites. l. non modus.
C. de serui. ⁊ facit. l. si quid. ⁊ ibi notant Iac. bu. ⁊ Cy. ⁊ Bal. e. ti.
Nec potest vltra seruit⁹ extendi ꝙ̄ sit concessa. l. ex mero. de serui.
30 rusti. predi. † Et limitata concessio non debet limites excedere. l. in
lege. ⁊. l. rutilia polla. ff. de contrahen. emptio. ⁊. l. i. §. int᷑. ff. de itine-
31 re actuqꝫ priuato. et no. Bal. ⁊ alii in. d. l. non modus. † Tamen
his nō obstantibus contrarium puto verius. s. ꝙ dicti Nocenti⁹
et Iacobus dñi dicti arcus ⁊ domorum dominantium possint in
dicto arcu vsqꝫ ad celum edificare per. d. l. cui⁹ edificium in gene-
ralitate sui licet glo. aliter videat᷑ loqui: sed recte intuēdo destruit
tex. vel saltem generalitatem text. ⁊ in his terminis intelligūt illā
legem ibi Ange. Raph. ful. ⁊ Pau. de cast. ⁊ maxime Ange. qui
formaliter exemplificat in arcu: vnde ibi in sui generalitate est ca-
sus de hac hesitatione. Et vbi casus legis non est instandum. l. an
cille. C. de fur. ⁊. l. illam. versic. de modo. C. de colla. Et ꝭm hoc pro
batur ibi qđ quando debetur seruit⁹ oneris ferendi: licet superim
32 ponatur grauius onus non propterea dr̄ grauius seruitus. † Et
seruitus

seruitus ferendi arcum intelligitur cum potestate edificandi sup eo arcu: quia natura mei edificij ita se hȝ vt possim illud altiare ad mei libitū. arg. l. altius. C. de serui. cū cōcor. ⁊ tuū edificiū seruiens non supportat nisi onus arcus: licet in cōsequētiā supportet onus edificij superimpositi. Nam supportat onus arcus onerati edificio supimposito. Et hanc interpretationē suadet in terminis nostris vltra generalem dispositionem. d. l. cuius edificium qualitas ipsius rei. Nam ipse arcus solus erat penitus inutilis si nihil superimponeretur. Ideo ne talis cōuentio esset iutilis cōiecturanda est mēs contrahentiū: qd intellexerint de arcu cū edificio superimponēdo qd ⁊ monstrat ꝯuentio altiandi murū communem ex latere casaleni venditi ⁊ ꝯmunicatio dicti parietis a plācato supra: q̄ communicatio fuisset al's ludibrio ⁊ inanes fuissent expense exposite ꝑ dictum venditorem super dicta edificatione nisi potuissēt edificari super dicto arcu: † vt ex ipsa rei euidētia dignosci potest qui rei euidentia est liquidissima probatio. l. si irruptione. ff. finium regūdorum. ⁊ l. eadem oratione circa finem ibi. aspectu atrox. ff. de ferijs. ⁊ hanc mentem dēmōstrant actus postea secuti. quia fuit sine cōtradictione superedificatum supra ipsum arcum: ⁊ prout. s. deduxi ex actibus sequentibus declaratur precedens contractus ꝑ iura que adduxi non repeto. Que mens ⁊ clarius demonstratur ex depositione magistri Joannis qui probat ꝙ reseruauit sibi ius faciendi omnia que sibi placuerit ⁊ videbit. ⁊ idem probat domina Catherina: vnde cū reseruauit sibi seruitutem oneris ferendi arcum in dicto muro venero: ⁊ actum fuit ꝙ possit edificare qcqd sibi videbitur ⁊ placebit declaratur dicta seruitus ꝙ non erat supportandi onus arcus: prout tunc erat non oneratus edificijs superimpositis: sed onus arcus onerati edificijs postea superimpositis et ex quo non fuit expressa dicta conuentio in instrumēto deprehēditur mēs contrahentiū ꝙ intendebāt illa contineri sub illa simplici constitutione seruitutis ferendi dictum arcum quasi consecu- 34 tiue cōprehenderetur omnia que in dicto arcu imponerent. † Et mens etiā in contractibus preualet ꝟbis. l. in conuentionibus. de verb. sig. c. intelligentia. extra eo. ti. ꝟba tū in casu nostro non sunt aliena a mente: cum mens virtualiter ꝯtineatur sub ꝟbis vt ex. s. 35 deductis apparet. † Nec refragatur si quis dixerit ꝙ dictus magister Joānes non est idoneus testis: ex quo ipse est venditor ⁊ reseruator sue facultatis. Nā imo est idoneus testis ex quo est approbatus a dictis Ualentino ⁊ fratribus: quia ab eorum parte productus. l. si quis testibus. C. de testi. Nec emptores haberēt aliquem regressum aduersus eum si nō possent altiare nisi aliter eis ꝓmiserit ꝙ non apparet. Ex his itaq; omnibus cōcludo ꝙ dictis Nocentio et Jacobo dn̄s dictarū domorum ⁊ dicti arcus dominātiū possint ⁊ eis liceat altiare edificiuȝ qd est supra dictum arcum: nō obstantibus obiectis que nō obstant. Non enim obstat qd primo loco dicebatur ꝙ nō potest quis duriorē seruitutē facere: quia fatendū est hoc. Sed lȝ pōdus sit grauius propter impositionē noui edificij: non tamen dicitur seruitus grauior vt supra deductū est. ex quo eī conuenta seruitus sustinendi arcum: ⁊ habens arcū habet ius superedificādi est in consequentia ferendi onus: arcus etiā onerati onere edificiorum que superimponerentur. Et ideo si edificia ponuntur super arcu non dicitur grauior seruitus per ea que 36 latius dicta sunt non repeto. † Non obst. qd secundo loco dicebat ꝙ dictus murus sine alio muro non esset sufficiens: prout reperio deposuisse magistrum Antonium donatio de aretio primū testē dictorū Ualentini ⁊ fratrū: ⁊ Joānē iacobi quartū testem Ualentini ⁊ fratrum: ⁊ Jacobum fidelis. xvij. testem Ualentini ⁊ fratrū Et reperio ꝙ magister Antonius ⁊ Jacobus predicti sunt muratores seu faciunt exercitium murādi: ideo videntur deponere tāꝙ periti in arte: ⁊ ideo si sunt periti videtur eis credendum ꝑ ea que habentur in. l. j. de ven. inspi. ⁊ in. §. qd autem. in auf. de non alie. ⁊ in. l. semel. de re mili. lib. xij. cum si. tamen posset instari ꝙ licet dicātur muratores non sequitur ꝙ sint periti in arte. Nam dicit legista discipulus qui intrat leges causa discendi. Itē potest dici murator ille qui est nouitius in exercitio murandi. Et propterea non apte probent. Et Joanninus nullam reddat causam sciētie: sȝ dato ꝙ probarent: tamen sunt alij testes qui deponunt contrarium nam magister Antonius donati de aretio. viij. testis deponit qd nō destruēdo potestas arcus solus murus a latere anteriori esset sufficiens. Nescio si iste est idem cum primo supra relato nomē propriū 37 suum ⁊ nomen patris ⁊ nomen terre ⁊ exercitium se conformant: et tamen apparet deponere contraria. † Et sic tanꝙ cōtraria deponens non esset sufficiens. l. qui falsa vel varia. de testibus. l. eos. de falsis. Ideo hoc remoto remanet vnus testis cui tāꝙ singulari nulla est danda fides. l. iurisiurandi. C. de testi. cum multis si. Itē magister Dominicus michaelis. viij. testis productus pro parte Nocentij ⁊ Jacobi peritus in dicta arte deponit ꝙ solus dictus murus est sufficiēs. et idem deponit magister Antonius dominici. x. testis dictorū Nocentij ⁊ Jacobi. Idem deponit Gerardus sextus testis: sed non deponit de peritia: quia nō apparet ꝙ sit murator. Unde isti testes pro hac parte sunt plures numero et non minus digni: et deponūt verisimiliora. Attento ꝙ ꝙ plures testes ꝓbāt ꝙ pondus antiquum erat longe grauius ꝙ sit illud qd est modo imponendū. Itē audio ꝙ dicti Nocētius ⁊ Jacobus nuper remouerunt murum grossum de petra qui erat super dicto arcu ⁊ fecerunt de lateribus satis minus grossum ⁊ nulli dubiū ꝙ minus pōderant lateres ꝙ petre ⁊ murus subtilis ꝙ grossus: adeo ꝙ est verisimile ꝙ ista minoratio ponderis preualeat augmento maioris al- 38 titudinis pro vno plancato cum onere vnius plancati. † Et testibus qui deponunt verisimiliora est magis credendum. c. licet causam. de proba. ⁊ l. ob carmen. ff. de testibus. Preterea testes ꝙ plures deponunt ꝙ dicti muri sunt inuicem connexi et alligati. ⁊ aliqui ꝙ dictus murus versus ecclesiam non potest remoueri. Item probatur ꝙ tēpore dicte imposite seruitutis erat constructus dictus murus versus ecclesiam: vnde est verisimile qd in reseruatione dicte seruitutis intellexerint de illo muro in eo statu in quo tunc 39 erat ex quo erant facti simul connexi ⁊ colligati. † Et de connexis idem sit iudicium. arg. eorū que habentur in cle. si. de prebē. ⁊ c. sup eo. et. c. quia sepe. eo. ti. lib. vj. ⁊ c. sup eo. ij. de appel. no. Bal. in. l. ij. in fi. C. de spōsa. ⁊ hȝ in cle. cām. de elec. ⁊ l. si cognati. C. de neg. ge. 40 et. ff. de mino. l. etiā cū multis si. libus. † Nec ob. rn̄sio quā facit Nocētius super. vj. articulo. quia dicta sua rn̄sio fuit erronea: ⁊ verisimiliter non bene intellecta per ipsum rn̄dētem qd demōstratur ex pluribus. et primo ex rn̄sionibus. quas ipse idē Nocentus: ⁊ prius et postea immediate fecit rn̄dendo alijs articulis maxime quinto proxime precedenti ⁊ duobus proxime sequentibus articulis. Si eī non credebat ꝙ redderetur grauior ⁊ onerosior dicta seruitus nec ꝙ murus grauaretur magis. Nec credebat ꝙ vigore dicte seruitutis imposite nō teneretur sufferre nouissima onera de quibus agitur in ꝯsequentiā non credebat ꝙ dicta onera sint ꝯtra vel preter dictā seruitutē ⁊ iniuriā ⁊c. vnde dȝ interpretari ꝙ voluerit rn̄dere ad id qd principaliter ponebatur ꝙ. s. intendebant de nouo imponere onera: et non intēdebat rn̄dere ad dictas qualitates qs in alijs articulis in effectu dicit non credere. Cū prout dicit Bal. in. l. cuȝ falsa. C. de iur. ⁊ fac. igno. rn̄siones que videntur cōtrarie debent pro posse reduci ad concordiā. arg. c. cū tu. de test. cū ꝯcor. cū et al's habeat ꝙ rn̄sio referat ad factū principale nō ad quali- 41 tatem facti: † vt patet ex not. per Bar. in. l. si cui serui. §. fi. cū. l. seq. de lega. j. vbi si inquisitio vel articulus dicit ꝙ titius carnaliter cognouit Bertā vxorē gaij: ⁊ titius respondet ꝙ cognouit dictam Bertā nō cēset ꝯfiteri ꝙ fuerit vxor gaij: ⁊ sic nō resultat cōfessio adulterij fm Bar. ibi: quem cōiter sequuntur aduocati ⁊ procura- 42 tores ꝑut dicit ibi Pau. de ca. † ⁊ facit qd no. Bar. ⁊ Ang. in. l. si dubitetur. de fideiuss. dicentes ꝙ si fideiussor cōuentus negat narrata: prout narrantur fuisse et esse vera non censetur negare se fideiussorē: licet narretur ipsum vt fideiussorem promisisse ⁊c. Que satis conferunt ad propositum licet termini non sint omnino pa- 43 res. † Facit etiam quia indefinita non semper equipollet vniuersali. iuxta ea que habētur in. l. iulianus. de leg. iij. et in. l. si pluribus de lega. ij. ⁊ in. c. vt circa. de elec. lib. vj. et quando equipollet: equipollet ex benignitate. l. si seruitus. de ser. vrb. predi. ⁊ no. Bar. i. d. l. si pluribus: sed hic nulla esset benignitas ꝙ taliter interpretaretur ꝙ resultaret contrarietas alijs rn̄sionibus: iō indefinite rn̄dēdo credit 44 ꝙ non referatur ad omnia in articulo deducta. † Preterea cōfessio probatur erronea: eo ipso ꝙ probatur rem aliter se habere: ⁊ tunc non preiudicat. l. non fatetur. cum ibi nota. et. l. error. ⁊ l. cū testamētum. ⁊ l. cum falsa. et que in eis habentur. C. de iur. ⁊ fac. igno. et maxime si est confessio in iure. Quia confessio iure non releuat. l. ornamentorum. de auro ⁊ arg. lega. Ideo cum ex processu appareat ꝙ dicta noua edificia non sint cōtra vel preter formā dicte seruitutis: ⁊ vtrum dicta edificia iure vel iiuria fiant depēdeat a iuris dispositione: et ex ꝑdictis appareat qd iure possunt impo- 45 ni: † et nemini iniuriam faciat qui iure suo vtitur. l. iniuriarū. §. j. de iniur. ⁊ c. cum ecclesia vulterana. de elec. Ideo. ex his cōcludit ꝙ dicta responsio non nocet: non nocet etiam ꝙ in instrumento dicitur ꝙ habeat seruitutem ferendi arcum in singulari. et tū sunt duo arcus. vnus ex vno latere: alius ex alio: quia satis deprehēdit ꝙ intentio fuit loqui de ambobus: qꝛ erant destinati ad supportādum vnum edificium qd totum intendebāt appellare arcum: qd probatur ex depositione dictā seruitutē deponentis: qui dicit qd intēdebat facere supra pontem logias ⁊ herbaiolum: que quidē fieri non poterāt sup vno arcu separato ab alio: ⁊ deponit ipse magister Joannes ꝙ arcus ⁊ pōs idem sunt: qd ⁊ deponūt plures alij testes: ex quorū dispositionibus apparet ꝙ arcus sumitur pro toto ponte qui repausatur super vtroq; ponte. Et audio ꝙ totum dictum edificium etiā vsq; hodie appellatur talis arcus. Et licet sint etiam plures testes qui deponūt aliud esse pōtē aliud arcum tamen possunt cōcordari qd arcus potest capi dupliciter: vno mō qd ponatur stricte pro ipsa parte inferiori que retinet totum edificium: ⁊ alio modo qd ponatur ꝑ edificio toto: qd totum edificiuȝ 46 denominetur a parte principaliori: † prout stipulatio denominatur ab interrogatione q̄ est principalis pars: ⁊ tamē constat ex responsione et interrogatione. l. j. in prin. cum sua glo. ff. de verb. obliga. Ita possunt reduci ad cōcordiam dicta testium. Et ex quo secutū

fuit vigore dicte seruitutis tale edificium ⁊ retentum per longum
tēpus est interp̄tanda hoc modo imposita.ar.l.si filius.de peti.he
re.⁊.d.l.cum aliena.de acqui.here.cū si.⁊ que habētur in.l.seruitu
47 tes.j.de serui.† Et insuper ex lo nga quasi possessione etiam sine
titulo queritur seruitus.l.si quis diuturno.⁊.ff.si ser.vē.in.l.j.C.de
ser.Nec obst.qđ vr̄ allegari in articulis dicti Ualētini ⁊ fratrū qđ
officit luminibꝰ.⁊ habetur aditus sup tectum ⁊c.Quia non credo
ꝓbari:sed nō percūctari:q₂ ꝓbata non releuant ea rōne:q₂ ex quo
edificiū est ipsoꝝ Nocētij ⁊ Jacobi ⁊ non est obnoxiū seruituti nō
impediunt ex hoc altiare vel aliud facere in suo.arg.l.altius.C.de
serui.⁊.l.fi.ff.de serui.⁊.l.cū eo.ff.de serui.vrb.p̄di.⁊.l.domū.cū sua
glo.ff.de reg.iur.Nec obst.qđ allegatur ꝙ semel fuit factum edifi-
cium ⁊ perfectum fuit.Ideo nō possit amplius extēdi:qui appa-
ret.s̄.rn̄sum.licet autē posset forte dici ꝑfectū respectu illius pacti
quo cōuentum fuit ꝙ ille murus ꝑficeret expēsis cōibus exceptis
coīnis q̄ deberē ꝑfici expēsis dicti venditoris sup quo etiā posset
48 instari.† Tamē ex quo aer est liberū.d.l.fi.⁊.d.l.altius.† ⁊ sup suo
49 potest quis edificare vsq₃ ad celum etiam si sit super alienum.d.l
cuius edificium.istud venit in consequētiam ꝙ possit vlterius extē
dere ⁊ altiare per iam dicta.Itaq₃ ex omni parte dicti Nocētiꝰ et
Jacobus meo indicio fouent iustitiam ⁊ rigorem iuris ⁊ veritatē
et equitatem. Laus deo.

Summarium super consilio.xcj.

1 ☞ Dos an ⁊ qn̄ congrua dicatur:⁊ an possit esse minus legiti
ma stante statuto ꝙ filia sit dote contēta.per totum.
2 Dos seu paragiū d₃ assignari ſm ꝑsonarū cōditionē ⁊ patrimōij
ꝙtitatē:q̄ iure cōi sunt attēdēda ad dotis ꝯgruitatē dignoscēdā.
3 Dos de paragio nihil aliud est q̄ dos congrua.
4 Dos ꝙ nō debeat esse correspectiua ad legitimā:sed iure cōi nedū
attēditur quātitas patrimonij:imo qualitas ⁊ ꝑsonarū ꝯditio.
5 Dos maior filie nobili q̄ humili solet assignari ⁊ cōstitui.
6 Dos que venit assignanda seu cōstituēda boni viri arbitrio nō d₃
esse minor legitima.nu.seq.vsq₃ ad fi.cōsi.
7 Dos debetur iure necessario ⁊ naturali.
8 Dos succedit loco legitime ⁊ debet esse in quantitate vsq₃ ad mē
suram legitime.
9 Trebellianicā vel falsidiā detrahit tm̄ heres vl'is ⁊ rogatus.
10 Dotata filia statuto exclusa successiōe ab intestato stante mascu
lo ⁊ dotata sub ꝯditione in testō:sub cōditiōe nuptiarū tacita vel
expressa:si nō nupta decesserit an transmittat quicq̄ ad eius here-
des vel remaneat dicta dos apud masculos filios institutos.

¶ Consilium.xcj.

REpetito diuino numine.

1 ¶ † Qm̄ clare mihi vidētur decisiones facte per exi-
mium legū doctorem dn̄m Jacobum de rosellis olim
discipulum dilectissimū hodie vti fratrē habi.Et attenta breuita-
te tꝑoris que mihi maxima iniungitur:de sola subscriptiōe requi
situs sum cōtentus sola ꝯfirmatione ꝯclusionibus que verissime.
facte sunt pro prefata dn̄a Sancta substituta:Et insuper quia.
in testō vltra octuaginta que dictis filiabus relinquuntur pro nu
ptijs ⁊ in quo ⁊ ꝓ dote.relinquunt etiā oēs alie res iocales ſm cō
suetudīnē terre lionesse.⁊ ſm ⁊c.Que alie res vt mihi fert ascēde-
re pn̄t ad quātita.lxx.flo.vel circa:tn̄ attēta qualitate ⁊ valore flo
renoꝝ:put capiunt in loco ⁊ valore ducatoꝝ quibꝰ estimat valor
bonoꝝ ⁊ successiue legitime que deberet dictis filiabꝰ de iure cōi q̄
ī puncto p̄supponitur ascendere ad quātitatē.lxxxiij.ducatorū ꝓ
qualibet nō ascēdūt dotes ⁊ alie res relicte ad quātitatē legitime.
In casu isto veniret discutiendus ille articulus an dos debeat esse
cōformis legitime:circa quē articulū.d.cōsulēs refert.d.Antoniū
de isernia:qui scripsit sup cōstitutionibꝰ regni.qđ ex quo cōstitu-
tiones dicūt ꝙ d₃ cōstitui dos de peragio ꝙ itelligit.vsq₃ ad quā
titatē legitime.Nec allegat qua rōne nitat:nec mihi innotescit qđ
illa ꝟba de paragio id significēt:nam ꝟbū paragiū non video quō
2 significet legitimā:puto aūt ꝙ sit quoddā vulgare regni.† Simile
aūt statutū audio esse in terra gonesse:vbi formaliter subditur qđ:
paragiū itelligat ſm qualitatē ⁊ cōditionē ꝑsonarū ⁊ patrimonij
quātitatē que attēdunt de iure cōi ad dignoscendū congruitatē
3 dotis.l.quero.⁊.l.cū post.§.nuptias.ff.de iure dotiū.† Ex qbꝰ ver-
bis mihi ꝑsuadeo ꝙ ꝟba de paragio significent cōgruitatē dotis
quasi dos de paragio dicat esse illa q̄ sit par debito quasi dos de
4 paragio.i.dos congrua.† Et pluries habui super hoc cōsulere ā
dos debeat esse correspectiua ad legitimā.Et solitꝰ sum dicere qđ
nō.ꝑ Bar.in.l.titio centū.§.titio genero.de ꝯdi.tēdūt ꝙ in termi
nis statutoꝝ excludētiū feminas dotatas propter masculos.dos
nō debeat esse correspectiua ad legitimam:sed possit esse minor in
quātitate ⁊ cōditiōe:⁊ tn̄ cēseat cōgrua:⁊ doc.solet plurimi ibi ⁊
alibi transire cū Bar.Item suadet rō q₂ de iure cōi in cōsiderāda
cōgruitate dotis non attēditur sola quātitas patrimonij:sed etiā
qualitas ⁊ conditio ꝑsonarū:vt.s̄.dictum est:⁊ tn̄ ī legitima attē
dit sola quātitas patrimonij:quia est quota bonoꝝ siue persone
sint nobiles siue plebeie siue humiles ⁊ abiecte ⁊ infames siue sint

5 digne ⁊ magnates.† Et profecto maior cōuenit dos filie nobili
q̄ filie humili stante paritate quātitatis patrimonij.Nec solet rusti
cus diues tradēdo nuptui filiā sibi equali tm̄ dare in dotē quātū.
nobilis non diues tradendo nuptui filiam sibi equali.iste est mos
rationi cōsentaneus in istis partibus:⁊ credo etiam esse in alijs lo
cis:⁊ tamē maior erit legitima illius rustice que habuit patrē di-
uitem q̄ illius nobilis que habuit patrē non diuitem.Ex quibus
datur intelligi qđ dos non correspectiuatur legitime:sed attendit
congruitas dotis ſm dictas cōsiderationes ⁊ morē regionis:nā
in certis partibus solēt constitui maiores dotes q̄ in alijs locis li
cet in oībus legitime sint equales.Et hoc semper mihi visū fuit:
6 et in presentiarum videtur.† Licet Saly.in quadam sua disputa
tiōe que incip.statuto cauetur dicat ꝙ dos congrua intelligitur
arbitrio boni viri:sed habens arbitrari non poterit arbitrari mi-
nus legitima:⁊ allegat idē firmare in auf.nouissima.C.de inoffi.
test.⁊ in auf.res que.C.cōia.de leg.Idem dicitur ꝯsuluisse Ange.
in cōsi.cccx.incip.quidam dn̄s Gregorius.facit qđ dos cōgrua i
telligitur arbitrio boni viri.l.si filie.de leg.iij.d.l.cū post.§.gener.
et.l.cum.vnus.§.de alimentis de ali.⁊ cib.leg.Sed bonus vir non
arbitrabitur minus legitimam ſm sententiam Saly.qđ ⁊ cōclu-
dit Bal.in quodam consi.mihi scđo incip.quia statutum h₃ tria
capita:vbi ad propositum sic inquit capitulum de paragio itelli-
gendum ea que ⁊ arbitrio boni viri.l.j.de leg.ij.⁊.l.si filie.de leg.iij.
Cum enim vnica sit puella pinguius est dotanda:ita ꝙ saltē ha-
beat legitimam.Nunq̄ em̄ bonꝰ vir arbitrabitur ꝙ legitima filie
7 sit ei auferenda que d₃ es alienū:† ⁊ debetur iure necessario ⁊ natu
rali.l.cū ratio.de bon.dā.⁊.C.de inoffi.test.l.si qs suo.Ita formali
ter ad contextū inquit Bal.in.d.cōsi.qui idē concludit in alio cōsi
lio incipiente materia diuiditur in duas partes in qua ad cōtextū
8 ita inquit.Et si q̄ris quāta debebit esset dos.† rn̄deo cū succedat
loco legitime debebit in quātitate esse vsq₃ ad mēsurā legitime.C.
de sac.san.ec.auf.si qua mulier.Et si parit h₃ multas filias serua
bitur ille modus in distributione dotis qui seruatur in portione le
gitime portionis.ar.l.j.§.si pater.ff.de cōiungē.cū.emancipato li-
beris.Et dicebam al's ꝯsulendo pro concordia predictoꝝ ꝙ in du
bio alio non docto decet ꝙ bonus non arbitretur dotem cōgruā
minus legitima:quia alio non docto talis consideratio videt eq̄
⁊ officium boni viri semper nititur equitatem.l.ꝙ si ephesi.de eo
qđ certo loco:tn̄ nō est precisa quin dos possit cōgrua arbitrari mi
nor legitima qn̄ de more solet dari minus:⁊ tūc procedant q̄ not.
Bar.in.d.§.titio genero.⁊ Bal.in.d.cōsi.antiquū statutum ciui
tatis perusie allegatum ꝑ dn̄m consulentē ex vna parte.Et q̄ not.
Bal.i alijs cōsi.s̄.relatis.⁊ Saly.⁊ Ange.vbi.s̄.⁊.d.Ant.de iser.
ex alia parte:⁊ per hoc pōt rn̄deri ad ea que.s̄.adduxi in ꝯtrariā
partem.Et hanc theoricā mediam in pluribus consilijs āplexus
sum ⁊ ad presens placet.Reducendo ad propositum si ſm morē
ciuitatis ⁊ qualitatem ⁊ cōditionem personarū dos cōgrua erat
lxxx.flo.prout relicta fuit:nec iocalia ⁊ alie res relicte essent debi-
te ex forma statutorū vel consuetudinis:tunc ī alijs rebus relictis
esset locus substitutioni:et sic iocalia relicta Antonelle post eius
mortem deuoluta fuerunt vigore substitutionis ad substitutos vł
saltem ad oneratos per ea q̄ habent in.l.j.§.in primo.⁊.§.pro secū
do.C.de cad.tol.qui onerati ⁊ substituti sunt idē.Et idē de ioca
libus relictis dn̄e Catherine.Sed in iocalibus dn̄e Angelelle que
nupta decessit dicendum est ꝙ oīa deuoluantur ad dn̄am Sācta
nisi essent debita vt.s̄.Et hoc dico presupposito ꝙ filie dotate nō
succedant ex forma iuris municipalis prout in calce cōsilij presup
ponitur:al's esset clarum ꝙ fieret supplementum ipso iure vsq₃ ad
quātitatē legitime per.l.oīmodo.et.l.scimus.in princ.C.de inoffi.
test.Sed si nō probatur quicq̄ de congruitate dotis:vr̄ ꝙ ex quo
iocalia et dos non ascendunt ad quātitatē legitime effectualiter ꝓ
cedat id qđ dicit dn̄s consulens ꝙ q̄titas ⁊ dotis et iocalium de
beat diuidi.prout cōcludit dn̄s cōsulēs:vnde in dubio teneo idē
qđ prefatus consulēs:tamen aduertendū duxi ꝙ Bartholomeꝰ
qui fuit rogatus de restituendo post mortem:et euenit conditio ī
vita Angelutie et Sancte:ita qđ dimidia portionis obuente di-
cto Bartholomeo deuoluta fuit ad dictas Angelutiam et San
ctam:et successiue post mortem Angelutie portio obuēta ipē An
gelutie deuoluta est ad Sanctā:quia dicta substitutio refertur ad
omnia relicta ipsis premorientibus:cum generaliter dicatur quod
vnus alteri moriatur:et non dicat magis respectu dotis et aliarū
rerum specialiter relictarum ipsis filiabus qđ respectu obueniētiū
vigore substitutionis:ideo omnia veniunt accedant que habētur
in.c.si pater.de testamen.in.vj.⁊ in.l.marcellus.§.quidam liberis.
ff.ad trebel.et in.l.cum virum.C.de fideicon.cum concordā.prout
et concludit dominus consulens.Succedunt ergo dicte domine
Angelutie ab intestato in omnibus mater eius et Sancta soror ⁊
filia Petri fratris pro virilibus:prout dicit dominus consulens:
et ipse tenentur predicta restituere dicte Sancte:videlicet a con
grua dote supra:nisi etiam iocalia essent debita:et circa congruita
tem dotis est habenda consideratio de qua.s̄.Puto autem facto
calculo aliquātulum sit plus obuenturum dicte Sancte si dos cō
grua est

grua est parua et iocalia et similes res nõ sunt debite q̃ si dos ha
9 bet ascendere ad legitimam: ad vnum est aduertendũ.† qȝ dicta Angelella non habet detrahere aliquam trebellianicam vel falcidiam: quia non rogatur vt heres saltem vniuersalis: z solus heres vniuersalis z rogatus vt heres detrahit falcidiã vel trebellianicam.l.lex falcidia.§.nũq̃.ff.ad legem falcidiam.z.l.mulier.§.fina.ff.ad trebel.z.l.j.§.si is qui quadringenta.z.§.idem neratius.eo.titu. Tamen Bartholomeus in restitutione fideicommissi quã habet facere post eius mortez Angelelle z Sancte bene habet detrahere trebellianicam.c.raynutius.z.c.raynaldus.de testa.z.c.si
10 pater.eodem titu.lib.vj.z hoc clarum non insisto.† Imminet autem in hac consultatione vnus articulus multum habens dubitationis: super quo in causa cuiusdam mei attinentis apud ciuitatẽ castelli fuit varie consultum per Raph.fulg.et Raph.cu.z Ioã. de Imo.z Pau.de cast.z plures alios insignes doctores illiꝰ tempestatis: deinde reuolutis annis meo tempore consuluerunt clarissimi doctores dominus Io.de mõte superello: z dominus Benedictus capra patres z preceptores mei: videlicet an si filia dotata est exclusa successione ab intestato stante masculo per ius municipale z dotata est in testamento sub conditione nuptiarum tacita vel expressa z decidit non nupta: an ipsa decedens non nupta transmittat quicq̃ ad eius heredes: an vero dos relicta z tota hereditas remaneat apud masculos filios institutos. Circa quez articulum me ad p̃ns nõ intromitto: tũ quia multum dubius: nec pro temporis instantia posset perfecte discuti: tum quia non sunt in pũcto nec in consilio verba statuti excludentis feminas a successione: que verba plurimum ponderat Paulus de cast.in consilijs per eum redditis pro vtraq; parte in causa supra relata: z etiã in.l.titio centum.§.titio genero.de conditio.et demonstratio.vbi ponit dictam hesitationem: tum etiam quia quo ad portionẽ deuoluendam ad dictam Sanctam non multuz refert procedat vna opinio: an vero altera. Laus deo.

Summarium super consilio.xcij.

Officio refirmatus an dicatur idem officium continuari vel nouum inchoari officium: et quid si in prima concessione est tempus certum z vltra ad beneplacitum.per totum.

¶ Consilium.xcij.

Placet mihi petrophilippo de Corneo vtriusq; iuris doctori conclusio supra facta per famosissimum vtriusq; iuris doctorem dominum Baldum de Bartolinis patrem et dominum meum: scilicet quod vigore breuis de quo in themate non censeatur facta continuatio vnius officij: sed censeatur concessio noui officij. Pro qua conclusione vltra adducta per dominum consulentem aduertendum duxi qȝ prima deputatio fuit limitata ad certum tempus:
1 scilicet semestrale.† Addita tamen clausula et vltra ad beneplaci
2 tum zc.que quidem clausula facit hoc casu conditionem. † Nam prepositio ad facit quandoq; modũ quandoq; conditionẽ: nam qȝ conditionẽ faciat probatur in.l.si vir.ff.de conditio.z demonstratio.not. Barto.in.l.j.versicu.tertio principaliter quero.z in.l. quibus diebus.§.termilius.eodem titu.modus autem significat quando adijcitur aliquid explicandum per honoratũ: al's secus. Ita sumitur ex dictis Bar.in dicta.l.quibꝰ diebus.§.termilius. Et absona esset interpretatio hoc casu qȝ faceret modũ: quia non concedit papa officium vltra semestre vt sibi beneplaceat: vnde interpretetur vt faciat conditionem. Accedat.l.pater seuerinam.§.
3 fina.eodem titu.z.l.sufficit.de conditio.indebi.† Et posset adduci id quod per illas leges z similes no. Barto.circa dictiones quo ad donec z huiusmodi in dicta.l.j.vj.col.versi.secundo principaliter quero.de conditio.z demonstra. Nam si recte aduertantur dicta Barto.etiam si fuisset dictum quo ad beneplacitum nostrum erit: posset probabiliter interpretari qȝ resultaret cõditio suspensiua non resolutiua: quia illa concessio vltra semestre potest interpretari si tunc placuerit: z ex tunc duret postea donec zc. Nam illa clausula z vltra potest interpretari vt officium ex tunc censeatur concessum duraturum illud vltra donec zc. Item potest intelligi qȝ illud vltra censeatur concessum: demum si beneplacitum erit: ita q̃ sit concessio futura non presens dilata in diem certuz. Et q̃ hoc sit verum apparet: ponamus interim papam decessisse vel aliter sibi non placere: profecto non verificaretur illa concessio: nam z concessa reuocaretur.c.si gratiose.de rescri.lib.vj.l.iiij.ff.locati. vnde si prius cessat impeditur initium et essentia concessionis: ergo cum sit dubium z incertum: an illa concessio vltra semestre habeat verificari et inesse produci. Ideo resultat concessio conditionalis.d.l.sufficit.z.l.respiciendum.ff.si certum peta.et sumitur ex notatis per Barto.in dicta lege prima.de condition.z demõstration.prima col.circa diffinitionem conditionis.et quicquid sit si papa fuisset vsus verbis quoad quãdiu et huiusmodi.super quo non est opus aliquid firmare: tamen in terminis nostris videtur planum q̃ resultaret dispositio conditionalis: saltem attento qȝ secundum formam capitulorum non debebat officiũ concedi vl
4 tra semestre: z capitula ipsa sunt leges. † Cum quicquid principi placuit zc.l.j.in princip.ff.de constitu.princip.et in.§.sed qȝ principi placuit.institu.de iure natu.gen.z ciuili. z maxime cũ trãsiue
5 rint in contractũ.† Et cõtractus principis legem inducit.l.cesar. de publi.l.penal.C.de donatio.inter virum et vxorem.ideo vt rescriptum illud minus deuiet a iuris dispositione: z ne princeps ve
6 niat contra contractuz suum.† Quoniam et ipse ex cõtractu obligatur.c.j.de proba.interpretandũ est rescriptum vt censeatur conditionale si placuerit: ex quo ergo talis clausula est conditionalis est videndũ an conditio fuerit purificata. Et certe finito semestri
7 non apparet aliquid de beneplacito: nec presumunt affuisse: † tuz
8 quia facta non presumuntur.arg.l.in bello.§.facta.de cap.† tum quia qui dicit conditionem purificatam debet illud probare.arg. l.ei qui dicit.de probatio.est enim fundamentum sue intentionis cum regulariter officium potestatis est semestrale vt patet ex forma capitulorum: ideo si quis dicit durare vltra semestre: debet illud probare cum se fundet contra regulam ipsorum capitulozuȝ. argu.eorum que habentur per glo.z docto.in clemen.fi.de rescri. per Bal.in.l.si quis non dicam rapere.C.de episco.z cleri.per modernos in.l.si quis maior.C.de transac.ideo si non probat beneplacitum affuisse finito semestri infertur qȝ fuit expiratum officium quod erat semestrale: z vltra sub cõditione. Quinimo videtur iu
9 ris presumptione probari cessasse beneplacitum: † rescripta contra iura non valent.l.nec dãnosa. z.l.rescripta.C.de precibus im
10 pe.offe.† Et est ratio quia presumitur princeps nolle rescribere cõtra ius prout dicit Bald.in dicta.l.rescripta. z ipse et docto.in.l. humanum.C.de legi.z faciunt que habentur in.l.si quis in principio testamenti.ff.de lega.iij. Cum itaq; capitula ciuitatis z indulta apostolica: et sic iura que vigent in ipso municipio disponant specifice qȝ officia potestatum non durent ad semestre presumit papa noluisse contrariuz etiam si simpliciter rescripsisset: lõge fortius si rescripsit sub conditione beneplaciti: z beneplacitum aliter
11 non probetur.† Et maxime quia beneplacitum non denotat me
12 ram voluntatem: sed voluntatem iustificatam.† Quia verbũ placet ex quo deriuatur placitum denotat arbitrium boni viri.l.luciꝰ titius.j.de fideicom.liberta.et thais ancilla.§.sorore.eod.titu.z in eis Barto.quod et not. Barto.in consilio.iij.secundum ordinem perusinum incipien. Bictoniensis quidem.et in alijs consilijs. Et coadiuuat illud bene: quia non videtur beneplacere quod absq; ratione placet cõtra cõuentiones z contra capitula inita cũ communitate. Ex his deducitur qȝ finito semestri fuit finitũ primum officium: nec tunc inchoatum fuit nouum ex quo non erat tũc purificata conditio: nec fuit purificata vnq̃: quia vltimum breue nõ tendit ad declarandum ad beneplacitum: nec fundatur in prima concessione: sed nititur ex noua causa que emanauit circa finẽ vel post finem semestri. Nam pestis inchoauit in fine Iunij: quo mense finiunt primum semestre: ita quod tempore quo finiuit primuz semestre nõ fuerat passus multa incommoda propter pestem: sed postea idcirco non videtur qȝ dictum vltimum breue: nec quo ad verba nec quo ad mentem nitatur in prima cõcessione ad beneplacitum: nec videtur declarare ipsum beneplacitũ: sed ex noua causa refirmare z de nouo cõcedere. Ex quo itaq; erat finita cõcessio
13 primi officij semestralis: nec verificata fuit clausula bñplaciti.† succedit qȝ re firma emanauit post finem primi officij: ideo resultat q̃ est nouum officium iuxta not.per Barto.et Ange.in.l.sed si manente.de precar.et per Barto.in.l.iiij.in princip.de dãno infec.et per Bald.in.l.penultima.§.si vxor.soluto matrimo.et in.l.si constante.de donatio.ante nup.z in.l.si a te.C.de pact.inter empto.z vendi.qui distinguit concordando cum Bart.in casibus suis preterq̃ in vltimo quando non finito officio prorogat: nam tunc aut adijcit nouam formam et censetur nouum officium per gl.singu. in.c.hi qui autoritate.de concess.preben.aut non adijcit nouam

formam: et tunc quo ad fauorabilia habetur pro eodē officio: quo ad odiosa habetur pro diuerso per iura vulgaria secundū eundem Bald. quem ibi sequitur Pontanus in vna lec. licet in alia aliter loquatur. Profecto punitio delictorum videtur odiosa. argu. regule in penis. in. vj. et l. si preses. et l. interpretatione. ff. de penis. cū similibus. Ideo secundum dictam theoricam Bald. quo ad hoc deberet iudicari nouum officium etiam si fuisset prorogatum durante primo officio. Non tamen est opus hoc firmare: quia vt dixi ista refirma est facta finito primo officio: imo longe postea. Nec potest dici q durauerit propter beneplacitū: quia imo non durabat per ea que supra dixi: per que etiam si recte aduertantur patet quod nō habet obstare id quod dicitur in breui ipsius refirme: q annus habeat inchoare in fi. primi semestris: fuit itaq nouū officium inchoatum tempore date breuis: videlicet die. xx. Septembris: super quo possent plura dici que ex bona causa omittuntur. Ex quo infertur ad conclusionem elicitam per prefatum dominū consulentem: qd scilicet non possit potestas cognoscere de maleficijs commissis per tres menses ante dictam. xx. diem Septembris per predicta: et latius dicta per dominum consulentem. Nec obst. qd est eadem persona potestatis: quia vltra dicta per dominū consulentem est ponderandum qd cognitio maleficiorum spectat ad

14 eum ratione officij nō ratione persone. †Et statutum disponens qd potestas et capitaneꝰ vel alius officialis possint cognoscere etc. de maleficijs commissis in tribus mensibus ante initium officij et non de maleficijs cōmissis per tres menses ante loquitur sub nomine dignitatis et officij: vnde nō attenditur idētitas persone sed officij. Attendit enim officium non persona. argu. eorum que habentur in. c. quoniam abbas. de offi. deleg. et l. quod principi. de lega. iij. cum concordan. Non attendatur ergo si est eadem persona sed an sit idem officium prout et latius concludit dñs consulens.

Laus deo.

¶ Summarium super consilio. xciij.

1 ¶ Legitimatio seu dispēsatio filij cum clausula sine preiudicio venientium ab intestato quid importat. nu. 26. et 27. per totum.
2 Papa legitimare et habilitare potest quem ad hereditatē et legata et hꝫ plenitudinem supra omnia iura.
3 Legitimationem filij postea nati non infringunt.
4 Clausula sine preiudicio venientium ab intestato in legitimatione adiecta non debet operari vt legitimatus non admittatur quotiens alij ab intestato admitterētur vbi pater decedit testatus. nume. 9. et ab intestato excludit fiscum. vide nu. 29. et per totū consi.
5 Interpretatio super quolibet dubio fieri non debet per quam sit illud dubium elusorium et sine virtute aliquid operandi.
6 Papa vel princeps ponendo manus in cognitione alicuius cause videtur negocium ad se auocare vt alij se intromittere nequeāt.
7 Procuratoris noui constitutione reuocari censetur prius constitutus.
8 Constitutione noua reuocatur antiqua.
10 Legitimatio facta per verbum dispensamus quo ad successionem et officia cum clausula sine preiudicio venientium ab intestato est tantum habilis ad successionem et officia vbi dicta clausula nō habet locum: et dicitur tantum quedam habilitatio. nu. 17. et per totum consilium.
11 Verbis claris et apertis stari dꝫ nec ab illis est recedendum.
12 Verba solent menti conuenire.
13 Qualitates contrarie qd sub eodem subiecto cōueniant inconuenit. nu. seq.
14 Legitimatus dicitur vere legitimus.
15 Qualitas verbo adiecta intelligitur ꝑm tempus verbi.
16 Legitimatio et dispensatio inter se differunt: nam illa fauorabilis hec vero odiosa dicitur. nume. sequen. et 19. vsq ad fi. consi.
18 Legitimatio facta sine preiudicio succedere debentium ab intestato habet locum non existentibus heredibus in quarto gradu: vel illis existentibus succedere nolentibus qui per vxorem non excluditur.
19 Dispensatio tanq odiosa stricte interpretatur. nu. 28.
20 Equiuoca sunt in dispensationibus restringenda.
21 Legitimatio dicitur subreptitia si in ea nō fit mētio q legitimās habet filios naturales et legitimos: quia de facili concedi non solent litere gratiose legitimationis prole legitima existente.
22 Rescriptum qd motu principis proprio conceditur patitur presumptionem contra ius commune: non tamen quando datur ad partis supplicationem.
23 Legitimatio stantibus legitimis prius natis non valet per quas illis non intendit preiudicare papa vel princeps.
24 Spurio relinqui non potest et sibi relictum pro non scripto habetur.
25 Legata seu alia relicta que pro non scriptis habentur remanent penes heredem vniuersalem grauatum.
26 Legitimatio sine preiudicio venientum ab intestato ad quos restricta dicatur. vsq ad finem consi.
27 Amico in aliquibus subueniri satis est.
28 Interpretatione strictiua solet recedi propria vi verborum vt minus iuri derogetur.
30 Naturalis filius habilitatus ad succedendum ex testamento: succedere tñ non potest ab intestato.
31 Legitimationi simpliciter facte an requiratur specialis derogatoria clausula non ob. an vero sufficiat generalis quando nihil aliud obstaret q ius commune legitimationem impediens.

¶ Consilium. xciij.

In nomine dñi nostri Iesu christi. ¶ †Primo aspectu videtur dicendum q dictus Ioannes succedere possit in bonis eidem relictis in dicta vltima voluntate. †Nam constat q papa potest habilitare et legitimare quem ad hereditates et legata: cum scimus in terris ecclesie cum habeat plenitudinem supra omnia iura. c. proposuisti. de concess. preben. et est clarissimum. Cum itaq disponat q possit succedere et derogat vniuersaliter omnibus in contrarium facientibus videtur qd nihil possit obijci: et sic videtur q non habeat obstare q tempore legitimationis haberet filias. † Nec qd postea nati fuerint filij: licet etiam al's non videantur infringere legitimationē filij postea nati: prout tandem concludunt Bart. Bald. Ange. et Imo. in. l. ex facto. de vulg. et pupil. et idem late discutiendo firmat Pontanus in consi. mihi. ccxviij. incipien. in proposita questione. Et hanc partem tenuit Gofredus: prout refert Specu. in titu. de successio. ab intesta. §. j. versicu. ex facto queritur. cum eo transiens: quod et videtur presupponere et tenere ibi Ioan. and. in additio. †Nec videtur obstare clausula solita apponi in legitimationibus pontificis: que et apposita fuit in legitimatione de qua agitur sine preiudicio etc. Quia nō videtur intelligēda hebraice et absolute prout generaliter verba sonant: hoc est qd non generet aliquod preiudicium venientibus ab intestato: et sic nō concurrat cum venientibus ab intestato: quia perraro contingit qd quis non habeat aliquem coniunctum qui sibi sit successurus ab intestato. l. ex facto. §. fina. ff. ad trebel. Ideo dicit Pet. de ancha. consi. clij. incipien. pro fratribus defuncti quedam faciunt: vbi cōcludit q ista clausula non debet operari vt legitimatus nō admittatur quotiens alij ab intestato admitterentur. Nam si ita esset perraro admitteretur legitimatus: quia rari decedūt qui non habeant aliquos qui de iure communi sint successuri ab intestato. †Nec est adhibēda interpretatio per quam legitimatio sit elusoria sine virtute aliquid operandi. argu. l. si quando. de lega. j. c. si papa. de priui. lib. vj. Ideo concludit qd dicta clausula censet apposita ad remouendum dubitationem que poterat insurgere qd ex quo papa apponebat manꝰ in successiōe specialis hominis habilitando istum legitimatum videatur alios perpetuo excludere prout al's in simili contingit. †qd papa apponendo manus in cognitione vnius cause: videtur negocium ad se aduocare vt alij nequeant se intromittere. c. vt nostrum. extra de appella. † et al's qd constituendo nouum procuratorem censetur reuocare prius cōstitutum. l. si quis. cum procuratore. §. fina. de procura. † et faciendo nouam constitutionem censetur reuocare antiquam ei contrariā. c. j. de constitu. lib. vj. †Et propterea iste legitimatus poterit succedere exclusus omnibus alijs inferioris ordinis. Sed si ipse legitimatus non succederet repudiatione morte vel aliter: tunc nō preiudicatur alijs quominus possint succedere: licet papa manus apposuerit istud importat dicta cl'a ꝑm eum in dicto ɔsi. Et si instetur etiam sine hac clausula esset respondendum qd alij admitterētur excluso legitimato nunciatione vel aliter. Respondet ipse q nō refert: satis est qd tollit allegationem et dubitationem q posset fieri adducit simile: quia in literis ad bñficia solet apponi clausula ceteris anteferri: non tamen illis qui prius impetrauerunt: vt latius ibi per eum. Item Pau. de cast. in consi. ccxx. incipien. visa quadam dispensatione in fi. vbi cōcludit qd dicta clausula nō operat vbi pater decedit testatus: nam intelligitur si decesserit ab intestato. Non enim censetur generari preiudicium venientibus ab intestato si pater decedit testatus per ea que habentur per Bart. in. l. fin. ff. qui testamen. facere possunt. ꝑm eum qui idem tenuit in consilio. ccxxiiij. incipien. dicendum est. Item Ang. in consi. incipien. viso puncto. al's incipien. dominus papa. in ordine prout reperij. cclviij. concludit qd dicta clausula non intelligitur ita generaliter: quia esset elusoria: ideo intelligit quando legitimatus vellet venire contra testamentum in quo essent instituti al's successuri ab intestato. idem reperio Petrum de perusio germanum Bal. in consi. suo incipien. visa appel. vbi concludit q non obstante dicta clausula poterit ex testamento succedere. Item poterit succedere ab intestato si non extant successores ab intestato vel nolūt succedere. Non autem debet de necessitate institui: quia verba gratie ad id non tendunt secundum eum: qui allegatur idem tenuisse in quibusdam alijs subscriptionibus. Et dicitur idē consuluisse dñm Dionysiū de Barigianis in consi. incip. vt dicendorum notitia

habeatur

habeatur. Clarissimus etiã doctor dominus Joannes de nobili-
bus de monte sperello pater ꝛ preceptor meus obseruandus in l.
fina. C. de codi. tenet q̃ talis succedat ex testamento: sed ab inte-
stato excludat fiscum: circa alios ponit duas opiniones: in succes-
sione autem ex testamento concordat cum Ang. Pet. et Diony.
ꝛ d. Nic. de vbal. in suo tractatu de successio. ab intesta. refert idẽ
d. Anto. de gratianis in quodam cõsilio. Insuper dicta clausula
potest referri ad proxima q̃ succedere possit ab intestato sine pre
iudicio venientium ab intestato: sed ex testamento possit simplici
ter quasi non preiudicetur venientibus ab intestato si in testamen
to relinquitur aliquid legitimato in testamẽto. Nam per testamẽ-
tum impeditur successio ab intestato. l. antequã. C. communia. de
successio. l. quãdiu. C. qui admi. ꝛ l. quãdiu. ff. de acquirenda here-
ditate. Ideo per legitimationem nõ fit preiudicium venientibus
ab intestato ex quo non est locus successioni nec succedentium ab
intestato propter obstaculum testamenti: non propter obstaculũ
legitimationis: vnde in successione testamentaria de qua agitur
non operatur dicta clausula secundum dictam considerationem:
que est de mente Pauli de cast. ꝛ aliorum modernorũ qui supra
10 relati sunt. ¶ † His tamen non obstantibus contrariam arbitror
sententiam veriorem. Nam primo est aduertendum q̃ papa non
legitimat dictum Joannem spurium: sed dispensat q̃ nõ obstan
te q̃ sit spurius et spurius remaneat: nihilominus sit habilis ad
successionem et ad officia secularia ꝛc. sine preiudicio ꝛc. quod de-
monstratur: quia papa nõ vtitur verbo legitimamus vel simili: vel
11 vtitur verbo dispensamus. † ꝛ a verbis minime recedendum est. l.
12 non aliter. de legatis tertio. ꝛ l. j. §. is qui nauẽ. ff. de exer. † Quia
verba solent conuenire menti. l. labeo. §. idem tubero. de suppel. le-
ga. ꝛ c. secundo requiris. de appel. cum concordan. Item quo ad
13 spiritualia remanet cum defectu natalium ꝛ sic spurius. † Et incõ
uenit q̃ qualitates contrarie concurrant in eodẽ subiecto prout
14 est esse legitimum ꝛ illegitimũ. † Legitimatus enim vere est legi-
timus vt probatur in auth. quibus mod. natura. effi. legitimi. ĩncto
nigro. colũ. vj. ꝛ in auth. quibus mod. natura. effi. sui. in princip. ibi
naturali iure priori libertati ꝛ legitimi fierent. ꝛ eo. titu. §. bella ve
ro ibi restituere nature ꝛ antique legitimati ꝛ iuri legitimo. et. §. si
quis ergo nõ habens. versi. liceat autem. ibi restituere nature et an
tique legitimati: et firmat clare ibi Ange. Spurius autem vere
est illegitimus: legitimus autem ꝛ illegitimus sunt contraria me
rito ꝛc. arg. l. j. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. ꝛ l. nec manifest.
ff. de fur. esse autem quo ad quid legitimum ꝛ quo ad quid illegiti
mum esset quoddam monstrũ: dicit dominus Antonius in c. per
venerabilem. in penul. char. qui filij sint legitimi. Preterea papa
dispensat q̃ non obstante dicto defectu possit succedere exercere
officia ꝛc. Non autem abolet defectum: sed tollit obstantiam defe
ctus: ita sonant illa verba non obstante defectu apposita in literis
gratiosis: ergo presupponere videtur q̃ tempore quo habet succe
15 dere vigeat defectus natalium ꝛ nõ ob. † Quia qualitas adiecta
verbo intelligitur scd'm tẽpus verbi. l. in delictis. §. si extraneus. de
noxali. l. ex facto. de vulga. et pupilla. cum similibus. Facit. c. ij. de
filijs presby. lib. vj. ibi non obstante defectu natalium. Non enĩ est
propria locutio: nec est solita locutio si dicatur fiat tale quid non
obstante titio si titius non est in rerum natura. Sed si titius extat
ꝛ non obstat: vt patet ad sensum: itaq; illa verba non obstante de
fectu natalium saltem innuũt si nõ artant q̃ defectus nataliũ du
ret ꝛ non sit abolitus per legitimationem: sed tollãtur obstantia
16 per dispensationem apostolicam. † Similẽ differentiã inter dispẽ
sationem ꝛ legitimationem facit dominus Antonius de butrio
in c. per venerabilẽ. qui filij sint legitimi. in penul. char. versi. nunc
vltimo videamus. circa primum effectum. idem no. Pau. de cast.
in l. sed si hac lege. §. patronum. de in ius vocã. per illum tex. dicẽs
se pluries consuluisse. idem Petrus de ancha. in consi. ccxlij. inci-
piente ex tenore priuilegij. ꝛ Pau. de cast. in consi. ccxix. incipien.
super isto puncto plura. vbi dicit q̃ huiusmodi dispẽsatio est stri-
cti iuris ꝛ differt a legitimatione. Idem not. Bald. in quodã con
si. q̃ quia multum confert ad decisionẽ huius consultationis ad
17 literam interseram: sic enim inquit. In christi nomine amẽ. † Ver
ba autem ista succedere valens in bonis parentum et consangui-
neorum tuorum absq; preiudicio illorum qui in eisdẽ bonis si pa
rentes ꝛ consanguinei ab intestato decederent succedere deberent
libere ꝛ licite. Queritur que gratia est ista. Et dico q̃ est quedam
dispensatio non legitimatio: quia non est restitutus nature ꝛ legi
timitati antique: sed solũmodo habilitatus ad succedendum: nec
hoc simpliciter: sed cum modificatione: videlicet absq; preiudicio
illorum qui ab intestato succedere deberent. Unde cum non sit le-
gitimatus: sed solũmodo habilitatus non haberetur loco posthu
mi: sed sui heredis vt ex hoc debeat anteferri vt no. per modernos
in l. gallus. de libe. ꝛ posthu. videamꝰ ergo quẽ intellectũ habeat
18 illa verba absq; preiudicio succedere ab intestato debentis. † Et
quero super illo verbo debentiũ: vtrum proprie loquẽdo transuer
salibus debeatur hereditas ab intestato: ꝛ videtur q̃ non nisi so-
lis fratribus vt patet in. §. j. in auth. de hered. ꝛ fal. Sed imo videt
q̃ sit debita vsq; ad quartum gradum agnatorum ꝛ tertium co-
gnatorum ꝛ non vltra: vt. C. de codicillis. l. si quis. §. penul. exponi
tur enim debita vt quasi debita. vt. C. de iur. et fac. igno. l. cũ emã-
cipata: imo videtur q̃ nulli transuersalium proprie hereditas de-
beatur: vel quasi debeatur. vt. C. de impo. lu. descri. l. j. §. j in versi.
ceterum vero. Ergo credo q̃ istud verbum late ponatur: quasi di
cat sine alicuiꝰ iuris preiudicio. C. de eman. li. l. nec auus. ff. de vul
ga. ꝛ pupilla. l. ex facto. C. de impube. l. humanitatis. ꝛ in l. ij. §. si
quid a principe. ff. ne quid in loco publico. de auct. ꝛ vsu palij. c. ex
tuarum. Est ergo sensus huius indulgentie iste: videlicet q̃ si non
sint vel succedere nolint legitimi successores: vt iste bastardꝰ possit
in totum succedere al's nõ possit: vt. ff. de heredi. insti. l. si quis ita
heres fuerit si legitimi. Concluditur ergo q̃ fratres testatoris car
nales vel etiam patrueles succedunt ab intestato secundũ ius cõ-
mune vt. C. de naturalibus lib. auth. licet. Et hoc importat illa:
absq; tñ preiudicio: ꝛ ita sentio de hoc puncto: vxor sola vel fiscus
vel etiam remotiores vltra quartum gradum hunc non exclude-
rent a gratia pape. pondero autem ad propositum nostrum pro
19 nunc q̃ vult q̃ sit dispensatio. † Dispensatio autem est stricte in-
terpretanda tanq̃ odiosa. c. j. in fi. de filijs presby. lib. vj. ꝛ c. non po
test. cum sua glo. super verbo modicum. de preben. eo. lib. ꝛ not. in
his terminis Pe. de ancha. in d. consi. ccxlij. dicens q̃ legitimatio
est fauorabilis dispensatio huiusmodi est odiosa: vnde magis de
20 facili inducitur subreptio. † Et vba equiuoca sunt magis restrin-
genda in ipsis dispensationibus per ea que habentur in dictis iu-
ribus. His premissis dico ex duobꝰ medijs q̃ dictus Joannes ita
dispensatus non potest succedere in dictis bonis eidem relictis p
21 eius patrem. † Primo ꝛ principaliter: quia dicta dispensatio est
nulla ea ratione: quia presupponitur q̃ pater habebat filias legi
timas ꝛ naturales de quibus nulla fit mentio in ipsis literis dispẽ
sationis. Ideo tanq̃ subreptitia redditur inefficax: nam litere gra
tiose sunt nulle si per subreptionem impetrantur. c. ad audiẽtiã. ij.
de rescrip. Constat enim q̃ papa non de facili legitimat quando
pater habet legitimã prolem prout quando nõ habet: ꝛ hoc suffi
cit ad reddendum literas subreptitias. c. postulasti. in fin. de rescri
ptis. probat in proposito optime tex. in auth. quibus mod. natura.
effi. sui. §. si quis ergo filios legitimos non habens. collatione. vij.
ꝛ in. §. si quis ergo non habens filios legitimos. in auth. quibꝰ mo.
natura. effi. legi. collatione. vj. vbi permittitur legitimatio per re-
scriptum. vbi filij legitimi nõ extant: et non permittitur vbi filij le-
gitimi extant. et facit. §. sui vero solummodo eo. auc. col. vj. et hec
firmat dominus Antonius in d. c. per venerabilem. colum. xxvij.
vbi refert Joan. and. in addi. Spec. in titu. de succes. ab intest. §. j.
versi. item scias. post Ubertuz de Bobio tenere q̃ requiratur q̃
fiat mẽtio etiam agnatorum: dicit tamen q̃ loquitur de legitima
tione post mortem patris: tamen dicit q̃ idem sentit in legitima-
tione que fieret in vita patris. Et subdit dominus Antonius q̃
22 credit hec procedere etiam si fiat motu proprio. † Sed in hoc non
est opus instare: quia hec dispensatio non est facta motu proprio
sed ad supplicationem prout cõstat ex tenore literaruz: licet ꝛ al's
23 presumeretur. c. si motu proprio. de preben. lib. vj. † Ex hoc idẽ q̃
legitimatio extantibus legitimis prius natis non valeat: presup
ponit Barto. post Ray. de forli. in dicta. l. ex facto. de vulga. ꝛ pu
pilla. quod ꝛ firmat Pet. de ancha. in dicto consilio. ccxlij. incipiẽ.
ex tenore priuilegij. i prima col. vbi expresse firmat q̃ vt legitima-
tio sit efficax requiritur q̃ pater filios legitimos non habeat: quia
papa nõ intendit per suam legitimationem filijs legitimis preiu-
dicare per. §. moriens vero. in auth. quibus mod. naturales effi. leg.
col. vj. ꝛ. §. si vero his. in auth. quibus modis naturales efficiã. sui.
col. vij. secundum eum. Et idem tenet Panor. in d. c. per venerabi
lem. allegando. §. illud. in auth. quibus modis naturales efficiãtur
sui. ꝛ not. per Joan. and. in additio. Spec. de successio. ab intesta.
§. j. versicu. sed ex facto queritur. licet loquatur in impetratione fa
cta per legitimatum nihil dicens de parte. Ratio tamẽ sua est ge
neralis: ꝛ etiam dictum est generale: ita q̃ in sui generalitate com
prehendit etiam illum casum. Item presupponit Ponta. in con-
silio mihi. cciiij. ꝛ secũdum ordinem informis. cxcij. incipiẽ. in pro-
posita consultatione primo videndum occurrit. ij. col. Idem vo-
luit Pau. de cast. in consi. ccxxi. incipien. super eo quod primo lo-
co queritur. in tertia col. multo fortius hoc est dicenduz in dispen
satione: prout est illa de qua agitur: cum in dispẽsatione sit maior
ratio per iam dicta: ꝛ per ea que tradit dominus Antonius de bu
trio in c. cum vicroniensis. de electio. dicens q̃ legitimatus est ha
bilior q̃ dispensatus cum legitimatio sit vberior ꝛ per eam fit legi
24 timus secundum eum. † Dato autem sine preiudicio veritatis q̃
dicta dispensatio teneat: nihilominus non videtur habilitare di-
ctum spurium ad bona paterna hoc casu propter illam clausulaz
appositã in ista dispensatione. Nam cõstat q̃ dicti filij ꝛ filie erãt
ab intestato successuri si dictus pater nõ fecisset testamentũ: adeo
q̃ si dicta dispensatio non fuisset facta dictũ relictum factũ dicto

spurio fuisset pro non scriptum. auctenti. ex complexu. C. de inces. nup. §. fina. in autenti. quibus modis naturales efficiātur sui. ⁊ §. fina. in autentico quibus modis naturales efficiantur legiti. 25 † Et pro non scriptū remanet apud heredem oneratū. l. vnica. §. in primo. C. de cadu. tolen. et. l. fina. ff. de his que pro non scriptis habentur. Ideo hoc casu preiudicaret ipsis filijs legitimis institutis in testamento si legata facta dicto spurio redderentur efficacia vigore dicte dispēsationis. 26 † Et profecto dicta verba gnālia sine preiudicio eorum qui ab intestato succederent non diuinando vel impropriando comprehendunt hunc casum et a verbis non debet recedi si de mente non constat per iura vulgaria: ⁊ si paterentur dicta verba aliquam restrictionem possent restringi ad descendētes et ascendentes et transuersales vsq; ad quartum gradum secūdū sententiam Bald. i consi. quod supra posui ad contestum vl' si volumus magis restringere: restringatur ad descendentes quib⁹ est debita hereditas iuxta. l. fina. C. de codi. vel quasi debita. l. fin. §. vero. C. de cura fur. et per glo. et docto. in. l. si emancipata. C. de iuris ⁊ fac. ignoran. prout et in descendentibus dictam clausulā intelligit Pau. de cast. in consilio. cxxiiij. incipien dicendum est dictam hereditatem. in. j. colū. argu. eorum que habentur in. l. ex facto. §. fina. ff. ad. trebel. Nec inconuenit si legitimatio raro sortiretur effectum. 27 † Quia satis est amico in aliquibus subueniri. l. tutori. de nego. gest. Si enim prouidet qđ possit succedere ex testamento quādo sunt instituti extranei vel quando filius spurius haberet substitutum vel coniunctum: quo casu si non valeret deuolueretur ad substitutum vel coniunctum. d. §. in primo. ⁊ §. pro secūdo. ea. l. et sic tūc non ageretur de preiudicio eorum qui ab intestato succederent. Item qđ succedere possint ab intestato si alij nolūt succedere vel si non sunt: licet hoc raro occurrat. Item si in codicillis ab intestato factis: iuxta. l. si quis cum nullum. et. l. conficiunt. in princip. et. l. ab intestato. de iure codicil. esset aliquid relictum ⁊ datus coniunctus vel substitutus: tunc enim non agitur de preiudicio venientium ab intestato: quia si non deuolueretur ad legitimatum deuolueret ad substitutum vel coniunctum: merito hoc casu legitimatio ⁊ dispensatio potest operari effectum suum: ideo intelligendo verbo vt sonant non stat gratia sine virtute aliquid operandi: et quicquid dicendum sit in legitimatione facta cū clausula sine preiudicio venientium ab intestato: in qua forte loquuntur nonnulli ex relatis in contrarium. 28 † Tamen in dispensatione que est odiosa et stricte interpretanda vt supra deductum est non videtur a verbis recedendum ad ampliationez dispensationis: immo solet a vi propria verborū recedēdi ad restrictionem: vt min⁹ iuri derogetur: iuxta. c. cum dilectus. de consuetudi. et. c. cum dilecta. de rescriptis. cum multis similibus. Et est aduertendum quod Baldus in preallegato consilio ponderat quod ex gratia illa super quam consuluit resultat dispensatio et non resultat legitimatio: quod non ponderat Angelus in suo consilio supra relato: nec forte ponderant Petrus eius germanus: licet in fonte nō viderīz consilium Petri. Si enim ipse et alij in contrarium relati loquuntur in legitimatione non sunt trahendi ad dispensationem per dicta supra. Item est aduertendum qđ est ponderanda forma vbo-29 rum dicte clausule. † Nam aliud sonant verba ista sine preiudicio venientium ab intestato: prout loquitur Paulus de castro in dicto consilio. ccxx. incipien. visa quadam dispensatione: seu verba ista sine preiudicio eorū qui ab intestato succedere possent: in quibus verbis loquitur Ange. in dicto consilio incipiente viso pūcto quā sonent ista verba sine preiudicio eorum qui in huiusmodi bonis si pater mater et agnati vel cognati predicti ab intestato decederent succedere deberent: que verba interuenerunt in casu nostro quia non recedendo a verbis: verba primo et secundo loco interlineata patiuntur illam interpretationem qđ non obstent succedēti ex testamento. Nam facto testamento nullus est successurus ab intestato: nec quisq; potest succedere ab intestato per. l. anteq;. C. communia. d. successio. cum concordan. vnde non fit preiudicium venientibus ab intestato: quia nulli sunt qui ab intestato veniant ⁊ tunc illa clausula sine preiudicio venientium ab intestato referatur ad secundum caput gratie in qua fit gratia qđ posset succedere ex testamento et ab intestato: ⁊ sic illa clausula que immediate subditur sine preiudicio ⁊c. referatur ad proxima. et sic quatenus conceditur qđ possit ab intestato succedere et non ad capitulum qđ possit ex testamento succedere: et in istis clausulis possit verificari opinio eorum qui tenent quod non obst. dicta clausula poterit indifferenter succedere ex testamento. Sed verba thematis nostri aliter se habent. Nam remouēt preiudicium eorum qui succederent in istis bonis si pater ⁊c. decederet ab intestato Si enim dicta clausula referretur solum ad successionem ab intestato superuacua foret illa conditio si pater ⁊c. ab intestato decederet. Ideo est sensus quod siue succedat ex testamento que ab intestato non fiat preiudicium eis qui succederent in istis bonis paternis si pater nō fecisset testamentum. Constat enim q licet pater fecerit testamētuz filij legitimi sunt illi qui in dictis bonis succederent si pater testamentum non fecisset. Ideo ipsis filijs legitimis non debet fieri preiudicium secundum verba dicte clausule: sed facto testamēto valido ipsi filij legitimi non sunt venientes ab intestato: nec sunt qui ab intestato succedere possunt stante causa testati. Ideo licet fiat eis preiudicium non offendunt verba clausule sine preiudicio venientium ab intestato: nec verba clausule sine preiudicio eorū qui ab intestato succedere possent in quibus loquuntur Ang. ⁊ Paulus de castro. Sed bene obstant verba clausule de qua in themate per predicta. Et maxime quia verba clausule nostre referunt ad successionem patris matris agnatorum ⁊ cognatorum ⁊ aliorum quorūcūq;: que verba aliorum quorūcūq; non possunt commode et verisimiliter verificari: nisi in successione testamentaria: quia nō potest ipse succedere ab intestato: nisi agnatis vel cognatis vl' vxori: et sic potius vsus fuisset verbo singularis numeri quā pluralis si dūtaxat ad successionem ab intestato referretur dicta clausula ⁊ insuper succedens vxori non potest preiudicare venientibus ab intestato: quia maritus est vltimus i successione. l. j. C. vñ vir ⁊ vxor. Preterea non erat inhabilis propter spurietatem succedere vxori: vnde ex his dignoscitur q dicta clausula non ob. et sic ex predictis non obstant auctoritates predictorum et sequaciuz qui in similibus terminis sunt intelligendi. Uerba enim priuilegiorū sunt diligent ponderanda. c. porro. de priuileg. Nec vllo pacto placet illa consideratio Ange. ⁊ Pet. de ancha. quod huiusmodi clausula operetur solum in successione contra testamentum. Tum quia verba dicte gratie non trahuntur ad successionem cōtra testamētum prout ⁊ dicit Petrus de perusio in preallegato consilio incipiē. visa gratia: sed solum ad successionem ex testamento vel ab intestato. Nec imponit necessitatem ei aliquid relinquendi: sed soluz concedit ei facultatem ⁊ habilitatem succedendi. Cum igitur de iure communi nequeat succedere contra testamentum et verba dispensationis minime id concedant: ideo frustra dubitaretur de successione contra testamentum. Nam et si essent instituti penit⁹ extranei non posset iste filius ita dispensatus succedere contra 30 testamentum patris. † Prout in simili videmus de iure communi qđ licet filius naturalis sit habilitatus ad successionem ex testamento per. l. ij. l. humanitatis: et auf. licet. C. de natu. li. et ab intestato. d. auf. licet. tamen nō possunt succedere contra testamētum secundum glo. notabilem in. l. j. in princip. de bonorū pos. cōtratab. et glo. in. §. tam auc. institu. de inoffi testamento: tum etiā quia loquitur de successione patris ⁊ matris ⁊ agnatorū ⁊ cognatorum: ⁊ sic transuersalium: contra quorum testamentum nō potest cognatus venire: quia solum testamenta ascendentium ⁊ descēdentium impugnantur ⁊ fratris vtrinq; coniuncti vel cōsanguinei turpi psona istituta. l. fratris. ⁊ l. fratres. C. de inoffic. testamēto. Item extranea videtur illa interpretatio. Petri de anchara. in preallegato consilio quod illa verba importent quod si ipse non succedit admittantur alij. Nam illa dubitatio quā ipse elicit erat elusoria. Attento quod papa non apponit manus in successione passiua alicuius. sed solum dispensat habilitando istum spurium: vt non obstan. defectu natalium possit succedere ex testamēto et ab intestato. Cui ergo dubiuz quod si ipse non succederet alij non impediuntur: quia non tribuit sibi papa plusq; si defectum natalium nō pateretur: et tamen si filius legitimus ⁊ naturalis nō succedit non impediuntur alij: vt patet in titu. de successio. edic. et. l. qui se patris. cum sua materia. C. vnde liberi. illa autem opinio qđ restringeretur ad descendentes est satis equa: ⁊ quia nō facit cōtra consultantem. imo pro eo: ideo nō insisto. Nec similiter circa opinionem Bal. in suprascripto consilio. Nam et illa facit pro cōsultante: licet magis placeat qđ sit standū verbis dicte clausule put iacent saltem in dispensatione que est restringenda non ampliāda vltra quam verba proprie intellecta importent. Et maxime quo ad preiudicium filiorum: quia potest interpretari qđ supplicans. Ideo non fecit mentionem de filijs: quia non intendebat q ipsis filijs seu filiabus fieret aliquod preiudicium. Ex quibus omnib⁹ concludo quod dictis spurius non potest vigore dicte dispensationis succedere in dictis bonis ei relictis quatenus dicta relicta preiudicāt filijs vel filiabus legitimis ⁊ naturalibus qui sunt instituti seu qui ab intestato succedūt. Nec obstāt adducta in ↄtrariū 31 que patent sublata per adducta pro hac parte. † Et insup est maximum dubium: an in simplici legitimatione spuriorum requirat spālis derogatoria clausula non obst. An sufficiat generalis quādo nihil aliud obstaret q; ius cōmune impediens legitimationez spuriorum. Dato autē q sufficeret generalis clausula cuius cōtrarium presupponunt Ange. ⁊ Raph. fulg. in. l. sed ⁊ si quis. §. qsitū. ff. si. quis cauti. ⁊ sumitur ex dictis Bar. ⁊ Bal. in. l. fi. C. si ↄtra ius vel vtilitatem publicam. ⁊ sparsim in q; multis locis per doct. nō insisto cā breuitatis: q2 nō intēdo intrare illā arduā questionez Nihilominus nō refert in casu nostro in quo viget vitiū subreptionis q pariter respicit ipsam clausulā prout residuū gratie vel saltē ne sit subreptitia interpretet illa clausula sine preiudicio eoruz ⁊c. Ut nullatenus obstet filijs legitimis ⁊ naturalib⁹. Laus deo.

¶ Summarium

¶ Summarium super consilio .xciiij.

1 ¶ Fratrum vel nepotum appellatione an veniat soror statuto loquente de fratribus et nepotibus.
2 Filij fratrum vel sororum predefunctorum succedunt vna cum fratribus vel sororibus defuncti licet statuto excludatur soror. nu. 5.
3 Masculinū non concipit femininum in materia statutaria.
4 Soror non venit aut comprehenditur sub statuto loquēte de fratribus et nepotibus.
5 Dotata filia aut femina ex fratre descendentibus successione masculis stantibus aut filijs masculis ex eis statuto exclusa nō trahitur dicti statuti dispositio ad filios masculos sororum vt pariter exclusi dicantur nec exclusa dicitur dotata nisi sit dotata tempore delate hereditatis. et nu. 12. et cōsi. seq. per totum.
6 Adite aut delate hereditatis tempus est inspiciendum nu. 12.
7 Forenses non ligantur statutis aliarum terrarum nec illa statuta trahuntur ad bona alibi sita. nu. seq. et 9. et 13.
Statutum loci non trahitur ad bona alibi sita.
8 Statutum quod filiusfa. testari possit nō trahitur ad filiumfa. forēsem ibi testantem.
9 Statutum iuri cōmuni contrarium est restringendum.
10 Qualitas cessat vbi non est subiectum.
11 Dos constitui solet vt maritus subeat onera matrimonij.
12 Hereditatis delate tempus inspicitur vt dotata statuto exclusa nisi fuerit dotata tempore hereditatis delate non dicitur exclusa. nu. sequen.
13 Statuta restringuntur ad futura tantū non autē presentia et non operantur ad circa ea que sunt tempore quo conduntur.
14 Aditio hereditatis presumitur solēniter facta possessionē longissimi temporis licet sit inchoata infra tempus inhabile tamen cōtinuatio eiusdē possessionis potest tempus habile ad cognoscendū facit presumi tempore habili fuisse agnitam. vsque ad fi. consi.
Solēnitas in actu requisita an psumatur ex diuturnitate tēporis.
15 Possessio bonorum agnosci non potest nisi intra centum dies inchoata tamen infra dictum tempus cōtinuatio eiusdem post tempus habile ad cognoscendum facit presumi tempore habili fuisse agnitam
16 Prescriptio non nocet impedito legitime nec filio nocet in hereditate sibi delata patre viuente idem in actione personali idem in petitione hereditatis.

¶ Consilium .xciiij.

In nomine domini nostri Jesu Christi. ¶ † Circa primū dubiū. Certū est qd de iure communi foret delata hereditas dicti Antonelli filijs dicte domine Francisce predefuncte pro tertia parte. † Quia filij fratris vel sororis predefuncte succedunt vna cum fratribus vel sororibus. auc. cessante. C. de legi. heredi. et in auc. de heredi. ab intesta. §. reliquū. et in auc. vt fratrum filij in rubro et nigro. † Nec statutum Bonesse in aliquo repugnat. Nec etiam statutum reatinum quod excludit sorores dotatas extātibus tribus vel filijs fratrum vel patruis vel filijs patruorū. † Qui in casu nostro non extant. Nec aliqui eorum: nec in his terminis masculinū concipit femininum quia hmōi statuta intēdunt fauere masculis. et sunt exorbitantia et contra ratonē naturalem. argu. l. maximū vitium. C. de libe. prete. et ideo strictissime interpretanda et ex his non cōcipitur sub masculino femininum not. Bald. in. l. quicūque. C. de seruis fugi. vbi dicit quod appellatione aui non venit auia in statutis enim odio irrationabili masculinum non concipit femininum sm eum idem ibi Jaco. de are. et Ange. et Saly. ibidem qui tamen dāt alia exempla facit. l. j. §. quare. de ven. in pos. mit. et. l. quisquis. C. ad leg. iuliam maie. et ibi no. docto. et Bar. in. l. j. ff. de verb. signi. idem Pe. de ancha. in repeti. c. canonum. de constitu. xiij. q. principali. col. clxxviij. Dicens quod statutum quod primogenitus succedat nō cōprehendit primogenitam. Item als Bald. in. l. j. C. qui admit. circa statutum quod mulier non contrahat sine consensu consanguineorum sub verbo consanguineorum nō veniunt consanguinee. Est enim materia differens non differens inter mares et feminas. et in materia non conueniente pariter feminis et masculis masculinum non concipit femininū prout volūt docto. in iuribus preallegatis. et Pe. de ancha. in. c. generali. de elec. lib. vj. ex quibus videtur aperte concludendum: in casu nostro. † Quod dictum statutū loquens in singulari de fratribus et nepotibus non verificetur in sorore et per cōsequens remanet firma conclusio primi dubij quod tertia pars hereditatis dicti Antonelli delata fuit et spectat ad descēdentes dicte domine Francisce qui succedunt vna cum filia non nupta. et cum filia nupta. vtrum autē veniāt etiam dicte neptes. videlicet Camilla vel eius filij et margarita. vna cū nepotibus dependet a secūdo. † Deueniendo aūt ad scōm dubium premittendum est qd sine dubio de iure cōmuni pariter admittuntur masculi et femine. auc. in successione. de suis et legi. auc. cessante. et sequentibus. C. de legi. heredi. item statutum Bonessanū. vnde sunt dicti nepotes et nepotes nō deuiat in hac parte a iure cōmuni. quia licet dicat quod filij fratrum excludant sororem et feminas descendētes ex fratre. Non loquitur de filijs sororū prout cōtingit in casu nostro. et prout supra dixi appellatione fratris nō venit soror in his terminis statuti autem reatinū quod loquitur in terminis videtur impedire successionem dictarum Camille et Margarite: quia supersunt fratres et ipse fuerunt nupte et forte dotate ante mortē dicta Margarita et dicta Camilla forte ante aditam hereditatem. † Et tempus adite hereditatis videtur inspiciēdum. l. fi. ff. vnde liberi. et §. in extraneis insti. de heredum quali. vnde si tempore quo querenda venit successio ipsa Camilla reperitur dotata ipsa videtur repellenda. Tamen puto dictam Camillam nō repellendam vigore dicti statuti ex pluribus. † Et primo quia statutum habilitans vel inhabilitans personā nō militat in non subditis prout no. Bar. in. l. cunctos populos. C. de summa trini. iij. q. prin. col. ix. alle. l. j. in fi. ff. de tute. et ratio et idem Bal. ibi. idem Pe. de ancha. i repe. c. canonum. de constitu. xij. q. principali. col. xcij. † Unde statutum quod filiusfa. possit testari nō trahitur ad filiumfa. forensem ibi testātem. Item statutū quod maritus non possit instituere vxorē non militat in marito forensi ibi testante sm eos in locis preallegatis: sed in casu nostro agitur de habilitāte masculos ad totalem successionem et inhabilitat feminas ad succedēdum. † Et est statutum iuri contrarium. ideo restringendū iuxta. l. maximum vitium. C. de lib. prete. et iuxta. l. precipimus. de appel. et que habentur. in auc. quas actiones. C. de sacrosan. eccle. et in. c. cum dilectus. de cōsue. cum si. et no. Bar. et Bald. in. d. l. cunctos populos. s. quod hmōi statuta sint restringenda. et in simili Bal. in. l. quicūque. C. de seruis fugi. iō ad propositum cum dicte dñe Margarita et Camilla forēses: quia Bonessane nō inhabilitentur dicto statuto reatino pter fratres qui sunt Bonessani non ratini. et ita cōcludit Bar. quod hmōi statuta nō militent in forensibus. licet defunctus fuerit subditus statuentiū et bona sint sita in territorio prout et refert Pe. de anch. qui tamē in. d. c. canonum. xij. q. col. j. refert. Bal. contrarium consuluisse et sequi videatur ea ratione: quia cōmunis opi. Quod in successione ab intestato attendatur locus vbi bona sunt sita sm eos. sed licet attēdatur quo ad hoc vt ius municipale disponēs cōtra ius circa successionem ab intestato nō trahatur ad bona extra territorium sita put volūt Bar. et Bal. in. d. l. cunctos pplos. et Pe. de ancha. in. d. repe. c. canonū. col. xcj. et xcij. et faciunt nota. per eum in pluribus. col. precedentibus et sic habilitatio vel inhabilitatio de persona subdita nō trahitur ad bona sita extra territorium: sed quod inhabilitatio persone ad succedendum vel habilitatio persone ad succedendum contra ius cōmune trahatur ad forēses qd ad bona sita in territorio nō reperio in hoc esse cōmunem sententiam. imo theoricam communem supra positam esse in cōtrarium. et idem sumitur ex dictis Joan. an. in regula fine in. vj. in. mercurialibus. in fi. vbi disputat an cōsuetudo anglicana quod primogenitus succedat vēdicet sibi locum in secūdo genito clerico et concludit quod sic ea ratione quia ius primogeniture erat quesitū et affectum anteque clericatū: secus i alijs terminis: quia ageremus de iure causando post clericatum. ita distinguit cōcordando per dictam theoricam allegata per eum pro et cōtra. et eadem ratio est quo ad hanc materiā in clerico et in forense prout concludit Pet. de ancha. in. d. repeti. c. canonum. xij. q. col. xcviij. cum itaque isti fratres et sorores ante omne ius causatum fuerint forenses: quia nunque fuerunt reatini restat sm doctrinam Joan. and. quod nō ligātur dicto statuto quo ad successionem in bonis sitis in terra reatina. et idem sm theoricam Barto. in. iij. q. et Bal. in dicta. l. cunctos populos. et Barto. in dicta. l. cunctos. in. q. vij. in fi. vbi tractat de dicta questione consuetudinis anglicanē. videtur considerare. An decedens sit anglicanus. ita quod si est forensis consuetudo non habeat locum als secus. et inde vt puto sumit Petrus de ancha. eum allegās: vt. s. retuli. et non immerito. quia Barto. non considerat bona esse ibi sita si persona est forensis. Sed considerat vtrum decedens sit anglicus ea ratione: quia filius cōmuniter est: vnde est parens. Quinimmo ipse dicit non porrigitur ad eum vel eius filios. et sic considerat filios forenses prout et Joan. and. considerat qualitatem persone filij an sit clericus non qualitatem persone decedentis. et hoc videtur magis de mente: quia statutum disponit circa personā succedentis. Non circa personam defuncti et Barto. dicit attēdenda verba statuentium. An in personas: an in res si ergo sunt considerāda verba an in personas suadet ratio quod considerentur in quas personas verba dirigant. Secūdo dicta domina Camilla non apparet ex tenore puncti dotata: licet dicatur nupta. Nec sequitur fuit nupta: ergo dotata. quia nuptie possunt esse sine matrimonio. l. fina. C. de donatio. propter nup. nec ob. quod sunt elapsi xxv. anni quod dicta Camilla fuit maritata et statutū terre Bonesse disponit quod mulier que appareret maritata per. xxv. annos retrocenseatur dotata. quia ad hoc respondetur pluribus modis. primo quia prout. s. deduxi per statutū terre Bonesse non excludit hoc casu femina dotata: quia in. hereditate auūculi nō excluditur

femina per masculū eius fratrem. ideo aut attenditur statutū terre Bonesse et Camille fuit delata hereditas pro sua portione de iure cōmuni cui nō est derogatū p statutū aut attenditur statutū reatinum: et tūc si non probatur dotata illud cessat qꝫ loquitur de dotata. Tertio respondetur qꝫ dictum statutum exorbitans a iure cōmuni de muliere que apparet maritata per .xxv. annos retro ex tunc presumatur dotata et a successione repellatur. et sic verba statuti referuntur ad mulierem que tempore quo elicitur presumptio et quo repellitur est in rerum natura. Si enim est mortua nō est in rerum natura non est mulier nō apparet retro maritata nō

10 repellitur. † Quia vbi nō est subiectū cessant omnes qualitates. l.ij.ff.de vsufru.l.eius qui in prouinciam.versicu.quoniā.ff.si certū peta.l.adeo.qꝫ si toto.de acqui.rerū domi. Et suadet ratio quia si stetit tanto tempore et non querelauit de dote non constituta videtur maior presumptio qꝫ si decessit prius: quia post mortem nō

11 pōt querelare vel ratio. † Quia dos cōstituitur vt marit9 subeat onera matrimonij.l.pro oneribus.C.de iure do.et.l.dotis fruct9. et.l.vbi dos.ff.eo.titu. ideo si maritus tanto tempore subijt onera matrimonij.et quodāmodo vxor fruitur effectu quem solet pducere dos habita non mirum si presumitur habita que etiā ratio non pariter militet in ea que prius decessit. Quarto respōdet da to sine preiudicio qꝫ presumitur dotata tempore quo nupsit: tamē

12 nō erat nupta tempore quo fuit delata hereditas. † Quod quis sit censendus potior in hereditate videtur considerādū tempus quo defertur hereditas.l.si quis filio exheredato.in prin.ff.de iniu sto testa.et.l.ij.§.proximus.ff.de suis et legi.§.primus insti.de legi. agna.suc.et.l.si ex duobus.ff.vnde leg.et ideo in terminis cōsuluit Bar.in consi.lxxiiij.fm ordinem Perusinum incip.quidam decessit testatus et Pau.de cast.in cōsilio.cvj.incip.super eo de quo queritur dicit qꝫ excluditur si dotata reperitur tēpore delate hereditatis.idem dicit in cōsi.cix.incip.super primo dubio.ij.colum. idem in consi.ccccxxxvij.incipiente presupposito Bal.in.l.si plures.de cōdi.insertis circa vel post media.vide quia Bar.et Pau. loquūtur in filia sua.et Bal.similiter et sentit Bar.aliud in extranea.idem Petrus de ancha.in consi.cccj.incipiēte posset probabiliter dubitari loquens in hereditate patris dicit qꝫ debet esse dotata tempore quo defertur successio.allegat.l.si seruū.§.in extraneis.de heredi.institué.qui innuit aliud in heredibus extraneis.

13 † Et al's reperio cōsuluisse Imo.et dominum Flor.qꝫ huiusmodi statuta non operantur circa hereditatem delatam tempore quo statutum conditur et incipit.consilium ad id circa primum dubiū et idem consuluit Paulus de cast.in consi.incip.Franciscus habuit vxorem al's incip.sup primo quesito cui cōsi.se subscripsit.d. Anto.de resol.qꝫ etiam confert ad decisionem Barto.s.proxime relatam. Nam fm hoc consideratur tempus delate hereditatis et non tempus aditionis quo ad propositum huius exclusionis statutarie.nec obst.l.fina.ff.vnde liberi.per quam legem quidam volunt qꝫ attendatur tempus adite hereditatis ad quam legē difficilis est responsio et similiter ad.l.iij.§.si emancipatus.ij.et qꝫ ibi Barto.et.§.liberi.ff.de contrata. Sed tādem posset dici qꝫ de iure cōmuni procedant dicta iura. Sed in terminis statutorum predictorum que sunt restringenda satis est qꝫ tempore delate hereditatis cessat illa qualitas que est causa exclusionis.et maxime quādo superuenit qualitas facto tertij in dictis iuribus facto ipsius suitati inconueniens autem videtur qꝫ stet in arbitrio tertij priuare feminam iure iam delato.qꝫ maxime videtur dicēdum in terminis nostri statuti qꝫ dicit qđ non possit succedere et sic refertur ad potentiam adeundi que causatur tempore delate hereditatis prout et hoc ponderat Paulus de cast.in dicto consi. Franciscus habuit vxorem.in princi. Et fm hoc non curatur si dicta Camilla fuit dotata ante aditionem hereditatis. Potest etiam attentari qꝫ non fuerit dotata ante hereditatem aditam. Nam ex quo hereditas erat delata dicte Camille et pater eam possedit insolidum bona hereditaria et consequenter etiam proportione delata dicte

14 Camille ipsa Camilla sciente et tacente. † Talis possessio durauerit per longum tempus presumuntur omnia solēniter gesta.et sic filiam adiuisse voluntate patris.iste.est tex.in.l.qui in aliena.§.sed si non adierit.ff.de acquiren.heredi.vbi casus ad idem bonus tex. in.l.si filius.C.de peti.hereditatis.et facit.l.cum de in rem ver.cum sua materia.ff.de vsur.et licet.d.l.qui in aliena.§.sed si non adierit. et.d.l.si filius loquantur quādo tota hereditas nō est delata filio. ita qꝫ non poterat possideri per patrem: nisi tanqꝫ hereditas ipsi filio: tamen hoc casu erat hereditas delata etiam alijs filijs.ita qđ poterat possidere tanqꝫ aditam per filios masculos: quia respondetur qꝫ ex quo ab initio fuit delata ipsi Camille pro sua portione non potuerunt pro ea portione apprehendi bona hereditaria nec poterant pro ea parte possideri: nisi adita hereditate per ipsam Camillam.et sic ex persona sua: ideo respectu huius partis hereditarie.idem debet.iudicari qꝫ in dictis iuribus iudicatur de tota hereditate.l.que de tota.de rei vendi.l.qui scit.de vsur.c.pastoralis.versicu.si quis cum totum.de offi.delega. Et est aduertendū: quia presumitur qꝫ ab ipso initio quo incipit possideri fuerit hereditas solēniter adita vt expresse determinat Bar.in dicto.§.sed si non adierit.et idem vult Bal.in dicta.l.si filius.si.[illegible] aduerta

15 tur.et idem dico post docto.in.l.j.C.qui admitti. † et ideo licet bonorum possessio nequeat agnosci: nisi infra centum dies vel intra annum.l.ij.et.l.si emancipata.C.qui admit.et.l.j.§.si inter centesimum.et.§.largius.ff.de succes.edic.tamen si inchoauit possessio intra dictum tempus continuatio possessionis post tempus habile ad agnoscendū facit presumi tempore habili fuisse agnitam prout sentit gl.in.l.j.super verbo ratam.in prin.C.qui admitti.quam licet Iaco.Bal.reprobauerit: tamē Bartol.in dicta.l.j.et in dicto §.sed et si nō adierit eam approbat dicta ratione: quia ab initio possessionis censentur omnia requisita interuenisse et eam approbant etiam Cyn.antiqui prout refert Barto.quam et approbāt ibi Ange.et Rapha.fulgo.et etiam Saly.quam et approbant cōmuniter legentes prout dicit ibi Ponta.ideo.in practica seruanda fm eū. et hec optime vrgent qꝫ etiam si attenderetur tempus adite hereditatis in hac materia. Tamen sufficeret hoc casu talis possessio inchoata tempore quo Camilla non erat dotata: licet decennium fuerit cōpletum tempore quo fuit dotata. Ex quibus omnibus dato qꝫ singula non concluderent. Puto intrepide cōcludendū qꝫ ad dictam Camillam fuerit delata et spectauerit portio virilis inter eam et fratres suos dicte hereditatis videlicet de tertia que spectasset ad earum matrem. Ad tertium autem dubium deueniens. Concludo prius qꝫ hereditas presumitur adita ab ipso initio per.d.l.qui in aliena.§.sed si nō adierit.et.d.l.si filius.et dicta.§.proxime.ideo non cadit prescriptio aduersus aditionem non factam cum fm supradicta fuerit ab initio facta aditio. Alias enim si nō fuisset aditio hereditas non adita non fuisset transmissa per.l.vnicam.§.sin autē in nouissimo.de cadu.tollen.et.l.iij.in fine.l.quoniā

16 sororem.C.de iure deliberandi. † Quantum autem ad petitionē hereditatis et quo ad actiones hereditarias est aduertendum qđ donec vixit pater dicte Camille non currebat prescriptio: quia actio competebat dicte Camille que erat sub patria potestate.l.j.in fi.C.de annali excep.et.l.j.in fi.C.de bonis mater.quo tempore detracto non credo esse decursos.xxx.annos. et per consequens non obstat prescriptio longissimi temporis. Quinimo nec post mortem dicte Camille: donec vixit maritus paterqꝫ filiorum dicte Camille: quia actio cōpetere incepit filijs dicte Camille qui etiā erāt sub patria potestate merito dormiebat prescriptio per dicta iura. Quibus temporibus detractis non credo decursum esse etiam lōgum tempus. Prescriptio autem longi temporis etiam aduers9 dictam Camillam nō currebat. Nec etiam aduersus dictos eius filios durante patria potestate per eadem iura. Nec postea circa actiones personales per.l.sicut.C.de prescrip.xxx.vel.xl.an. Nec regulariter circa petitionem hereditatis.l.hereditatis.C.de peti.hereditatis cum regulariter non detur contra titulo possidentem.l. regulariter.et.l.sequētibus.ff.de petitio.hereditatis. Nec vt puto sumus in casibus exceptuatis. Ideo nulla obstat exceptio prescriptionis. Circa quartum autem et vltimum consultationis quesitū aduertendū est qꝫ prout ex themate deprehendi potest dicta Frācisca cōmunis mater fuit reatina et nupta fuit Bonesse. filij vero et filie sunt seu fuerunt Bonessini.et fm supradicta est attendum statutum Bonessinum qꝫ excludit filias et descendentes ex eis extantibus filijs masculis prout extabant.

Summarium super consilio.xcv.

1 Substitutio compendiosa facta filio impuberi sine dinumeratione etatum an comprehēdat pupillarem vel sit omni tempore compendiosa et quid si mater est substituta.per totum.

2 Substitutione pupillari succeditur pupillo.

3 Hereditas non agnita licet non transmittatur.fallit in suis qui illam suitatis iure transmittunt.

4 Substitutio compendiosa facta verbis cōmunibus filio impuberi sine dinumeratione etatem licet glo.teneant qꝫ sit omni tēpore fideicōmissaria: tamē cōmuni resolutione dicitur pupillaris itra pupillarem etatem et postea obliquatur tamē si mater est in medio dicitur omni tempore fideicommissaria.

5 Mater succedit filio suo insolidum ab intestato non stantibus ex eo descēdētibus nec patre nec fratribus vtrinqꝫ cōiunctis.n.seq.

6 Masculinum licet iure cōmuni concipiat femininum in materia tamen statutaria stricte interpretāda et correctiua non concipit femininum.vsqꝫ ad fi.consi.

7 Substitutio compendiosa facta verbis cōmunibus filio impuberi absqꝫ dinumeratione etatum quando fit omni tempore fideicommissaria.vsqꝫ ad fi.consilij.

8 Testium rogitus qui est solēnitas extrinseca non presumitur

9 Testes septem in testamentis esse debent rogati alias non valeat testamentum.

10 Substitutio pupillaris vt valeat requirit validitatem testamenti paterni ita vt ex eo hereditas adeatur.

11 Testes rogati esse non debent in codicillis.
12 Clausule codicillaris virtus testamento inserte operatur vt ipsa clara institutio conuertatur in fideicommissum vniuersale.
13 Substitutio compendiosa, quoniã fit verbis cõmunibus ꝛ sine di numeratione temporum restringitur ad bona testatoris ꝛ fideicõ missaria interpretatur attento ꝙ per pupillarem succeditur in pu pilli bonis immediate ꝛ non in bonis testatoris vt si pupill⁹ pa tris hereditatem recuset vel aliter ei non succederetur nec per pu pillarem in bonis testatoris.
14 Substitutione fideicommissaria succeditur in bonis testatoris ꝛ non pupilli.
15 Testatoris voluntas incerta interpretatur fideicõmissaria conie cturis non multum vrgentibus.
16 Uerba ambigua ꝛ incerta ex more loquendi proferentis solent in terpretari ꝛ declarari.
17 Succedat verbum est commune.nu.seq.
18 Uerba directa iurisgentium parum aut nihil differunt a verbis communibus.
19 Successione quãdoqꝫ vnus propter aliuꝫ excluditur licet ille qui est causa exclusionis non succedat.
20 Statuta excludentia successione feminas propter masculos repu tantur ex capite masculorũ fauorabilia ꝛ ampliãda ex capite ve ro feminarum restringenda.
21 De duobus malis minus est eligendum.
22 Statutum excludens matrẽ a successione propter agnatos ꝛ a gnatas est odiosum ꝛ odio irrationabili.
23 Legitima nemo potest onerari aut grauari etiam fideicõmisso.
24 Trebellianica detrahitur etiam quãdo quis grauatur post mor tem restituere.
25 Trebellianica detrahitur ꝺ legatis ad pias causas ꝛ quid sit de relicto vniuersali facto medie ꝑsone cui est substituta ecclesia. nu. seq. vsqꝫ ad finem consilij.
26 Priuilegium idem aut fauor similis datus esse dicitur medie ꝑ sone qui adhibetur persone per quam vadit finale commodum.

¶ Consilium.xcv.

In nomine domini nostri

1 iesu christi. ¶ † In hac cõsultatione videtur primo a spectu dicẽduꝫ qꝺ in bonis dicti desiderij succedat di cta domina Bartholomea eius mater ꝛ successiue ex persona di cti desiderij dicta domina Bartholomea succedat in bonis ꝛ he reditate dicti Joannis testatoris. Nam ex quo presupponitur ꝙ dictus desiderius decessit in pupillari etate ꝛ dicta mater fuit ei dem substituta compendiosa substitutione. Et sub compendiosa comprehendi videatur pupillaris substitutio: vt.ĩ.deducaꝫ in cõ sequentiam restat qꝺ ipsa ex substitutione pupillari succedat di
2 cto desiderio in eius hereditate: † quia per pupillarem succeditur pupillo.l.precibus.C.de impube.ꝛ.l.moribus.ff.de vulga. ꝛ pu
3 pil.cum multis similibus. † Et licet pupillus fortasse non agnoue rit hereditatem sui patris ꝛ hereditas non agnita regulariter nõ transmittatur.l.vnica.§.in nouissimo.C.de cadu.tollẽ.ꝛ.l.quoniã sororem.C.de iure deliberan.ꝛ.l.si ex pluribus.ff.de suis et legiti. cum multis similibus. Tamen fallit in suo: quia iure suitatis trãs mittit hereditatem non agnitam in eius heredes non soluꝫ in po steros prout tenent glosse vbiqꝫ per.l.vnicã.C.de his q ante aper. tab. Sed etiam in quoscunqꝫ alios per.l.apud hostes.C.de suis ꝛ legi.ꝛ.l.si fratris.in prin.C.de iure deliberan.ꝛ in.l.qui duos.ff.de vulga.ꝛ pupil.ꝛ in.l.qui duos.ſm vnam lectu.ff.de rebus dubi. ꝛ in.l.ex militari.ff.de re mili.cum multis similibus. ſm cõmunem opi.in decisiuis indubitatam.ꝛ maxime in matrem per dictam.l. apud hostes.cum sua gloss. ꝛ per consequens dicta mater vide tur ꝙ ex substitutione pupillari possit adire hereditatem dicti de siderij ꝛ ex persona dicti desiderij immiscere se hereditati paterne per iura preallegata. ꝙ autem dicta mater censeatur pupillariter
4 substituta demonstratur. † Nam questio est multũ trita. An com pendiosa tacta verbis cõmunibus filio impuberi sine dinumera tione etatum comprehẽdat pupillarem. An vero sit omni tempo re compẽdiosa in qua questione. licet glosse iuris ciuilis cõmuni ter teneant ꝙ sit omni tempore fideicõmissaria vt est glo.magna. in dicta.l.precibus.ꝛ glo.in.l.centurio.ff.de vulga.ꝛ pupil.ꝛ in.l. ex tribus.C.de inofficioso testamen.ꝛ in.c.raynutius.extra de te sta.ꝛ glo.Joan.and.in verbo absqꝫ deductione.in.c.si pater eo. tit.lib.vj.prout cõmuniter allegatur qꝺ ꝛ tenent Azo.in summa Odofre.mar.fili.ꝛ Jaco.de beluiso.ꝛ Innocen.ꝛ Hostien.in di cto.c.raynutius prout refert Bald.in dicta.l.precibus.dicens ꝙ interpretatio prudentum cõmuniter tenet dictam opi.ideꝫ tenet Dy.ꝛ Ray.vt refert Barto.in dicta.l.centurio.idem Jacobu tri.in.d.l.ex tribus dicens omnes idem velle.idem firmat Bald. ibi.ꝛ in dicta.l.centurio.ꝛ in.l.iam hoc iure.co.titu.dicens se ita se pius consuluisse.ꝛ ꝙ docto.ita cõmuniter consulunt ꝙ et tenuit in dicto.c.si pater.ꝛ idem tenet Ange.in dicta.l.precibus.tamen glo.in dicto.§.quia ratione insti.de pupil.substitu.prout ꝯmuni ter intelligitur vult quod intra pupillarem etatem sit pupillaris. ꝛ postea sit obliqua ꝛ in eadem opinione fuit etiam Joan.and. in nouella.in dicto.c.si pater quam ꝛ tenet Cy.in dicta.l.precib⁹ dicens in addi.quod ita consuluit ꝛ hanc opi.tenuerunt Frã.de rampo.Saly.ꝛ Rapha.fulg.in dicta.l.precibus.ꝛ Floren.in di cto.c.Raynutius ꝛ Jmola ibi dicẽs ꝙ hodie hoc est satis deter minatũ ꝑ dictũ.c.si pater.ꝙ ꝛ tenet ibi Panor.ꝛ Jmo.in dicta.l. centurio.ꝛ dominicus de sancto Geminiano.ꝛ Joã.de santutijs in dicto.c.si pater.ꝛ est hodie communis opi.canonistaruꝫ prout dicit dominus Anto.in dicto.c.Raynutius.co.xviij. ꝙ ꝛ firmat Paulus de cast.in dicta.l.precibus.per illum tex.dicens quod ita sepe consuluit ꝛ ꝙ cõmuniter tenetur per docto.Barto.autem in dicta.l.centurio.ĩ hac difficultate distinguit ꝙ si mater pupilli est in medio procedit opi.antiquorum fauore matris.argu.d.l.preci bus.in fi.ꝛ ꝙ habetur.in.l.fina.C.de institu.ꝛ substitutio.sub cõ di.factis.ꝛ in hac opinione fuerunt etiã Rapha.cuma.ibi.ꝛ Pe trus de anchara.in dicto.c.si pater.ꝛ in ea videtur residere Bal. in dicta.l.precibus.ꝛ in ea videtur inclinare dominus Anto.in di cto.c.Raynutius.in casu autem nostro licet mater sit in medio: tamen cessat eius fauor propter queꝫ ista tertia opinio mouetur. Nam ex quo ipsa mater est substituta potius videtur sua interes se ꝙ sit pupillaris substitutio ꝙ̃ fideicõmissaria cum pupillaris sit magis fauorabilis ꝙ̃ fideicommissaria vt de se est notissimum.ꝛ per consequens non videtur instandum que sit verior. an media opi.Barto.an opi.modernorum. Nec videtur insistendum qua liter respondeatur ad dictum.c.si pater.vbi videtur quod mater esset in medio ꝛ non substituta.ꝛ tamen substitutio interpretatur pupillaris.quia ex quo vt dixi Barto.ꝛ sequaces mouentur pro pter fauorem matris propter quem dicunt ꝙ receditur a regula que vult ꝙ in dubio debeat interpretari pupillaris ꝛ hoc casu ces sare videatur fauor matris in consequentiam Barto.ꝛ sequaces vellent ꝙ hoc casu non esset recedendum a regula: q̃a cessante cau sa cessat effectus:l.ꝙ dictum.de pactis.l.adigere.§.quãuis.de iu re patro.ꝛ.c.cum cessante.de appella.cum similibus. Et consequẽ ter hoc casu videtur coniungenda opi.Barto.ꝛ sequacium cum opinione modernorum quibus opinionibus simul iunctis intre pide videtur concludendum quod sub compendiosa huiusmodi pupillaris comprehendatur. Et ſm istam opinionem.ſ.quando cessat fauor matris pluries cõsului sub huiusmodi compendiosa cõtineri pupillarem expressam verbis generalibus. Non obstan te opinione antiquorum que videtur confundi per dictum.c.si pa ter quod fuit incognitum accursio glossatori ꝛ multis antiqs quo rum tempore non erat editum.vnde non mirum si fuerint in alia sententia. Dato autem sine preiudicio veritatis ꝙ dicta substitu tio non censeatur pupillaris. Sed fideicommissaria videtur per a liam viam quod hereditas dicti Joannis pertineat ad dictã Bar tholomeam ex persona dicti desiderij. Nam cessante substitutio
5 ne pupillari dictus desiderius decessit intestatus. † Et ab intesta to filio succedit mater insolidum nõ extantibus descendentibus. Nec patre nec fratribus vtrinqꝫ coniunctis auten.defuncto.C.ad tertullia.ꝛ in auth.de heredi.que ab intesta.§.consequẽs.ꝛ.§.sequẽ. vnde cum in casu nostro post mortem dicti desiderij non superes set eius pater nec aliquis eius frater vel soror: sed dũtaxat mater ꝛ amita sibi proximioribus prefertur ipsa mater in vniuersa here ditate ꝛ hoc clarissimum de iure communi. Nec videtur sibi ob stare statutum.de quo in themate disponẽns ꝛ in rubro ꝛ nigro ꝙ proximi consanguinei ex parte patris succedant exclusa matre ꝛ sic possit instari ꝙ dicta domina Nofria amita dicti desiderij: ꝛ sic sibi cõiuncta ex parte patris excludat matrem vigore dicti sta tuti. Uidetur enim posse responderi quod dictum statutum exclu dat matres propter consanguineos masculos. Nam dicit statu tum li parenti quod vulgare hic perusie conuenit masculis ꝛ non feminis. Nam feminis conuenit dicere in vulgari le parente.ꝛ ꝑ ut audio eodem vulgari vtuntur etiam nursini vt dum loquũtur de feminis finiunt dictiones in.e.ꝛ dum de masculis in.i.puta di cendo li figlioli le filiole li parenti le parente li vicini le vicine.ꝛ sic
6 de singulis. † ꝛ licet alias masculinum soleat concipere femininũ. l.j.ff.de verborum significatio.ꝛ ibi de materia per Bartol.in.l. quicunque.C.de seruis fugi.ꝛ ibi per Baldus.ꝛ docto.ꝛ.c.gene rali.de electio.lib.vj.ꝛ ibi per docto.cum similibus. Tamen in ma teria stricte interpretanda ꝛ restringenda masculinum non conci pit femininum prout voluit Archidia.in cano.si quis suadente. xlij.q.iiij.ex hoc inferens quod stipulans ab ecclesia emphyteosiꝫ pro se ꝛ filijs non veniunt femine: eo quia verba stipulationis sunt interpretanda contra stipulantem.l.quicqd astringende.§.j. ff.de verborũ obligatio.put refert ꝛ sequit Jmo.in.c.potuit.in vl tima col.de loca. Et licet in legibus soleat concipere etiã in mate ria odiosa ꝛ restringibili vt in penalib⁹:vt.l.si ad id quod.in pnci pio ꝯiũcto.§.ſꝫ enim vtrũqꝫ.ff.de iurisdi.omniũ iudi.l.qcũqꝫ.C.de

seruis fugi.ꝛ c.ij.de coniug.lepro.ꝛ c.generali.vbi gl.de elec.lib. vi.ꝛ clemē.j.de decimis.cum similibus.Tamē secus videt in materia correctiua exclusiua matris a luctuosa filij hereditate ꝑpter cōsanguineos etiam longe vlterioris gradus:quia censetur odio sum odio irrationabili prout dicit Bal.in dicta.l.quicunqꝫ.volens qꝺ statutum excludens auum maternum non excludit auiā maternam:licet videatur eadem vel maior ratio in auia.ꝛ ideꝫ qꝺ in huiusmodi statutis odiosis ꝛ irrationabilis masculinum non concipiat femininū tenent ibi docto.ꝛ maxime hoc videtur dicēdum in casu isto ex precedētibus ꝛ sequētibus verbis illius statuti ex quibꝰ verba media recipiūt interpretationem.l.heredes palam.§.sed si notam.ff.de testa.ꝛ.l.fina.§.cui dulcia.de vino triti.et oleo leg.ꝛ.l.si seruus plurium.§.fi.ff.de lega.j.Nam ipsi statuētes vbi volebant feminam includi non erant contenti solo verbo masculini generis.Sꝫ exprimebant de femina vt patet in princi.ibi figliolo maschio femina ꝛ circa finem ibi o figliolo maschio o femina.Ita ergo verisimiliter dixissent parenti maschi o femine si

7 voluissent feminas comprehendi.†His tamen non obstantibus puto in contrarium esse sententiam iuri consentaneam.s.ꝙ dicta substitutio non sit pupillaris:sed fideicōmissaria.secūdo ꝙ dicta mater non succedat ab intestato dicto suo filio:sed dicta amita ei ab intestato preferatur quibus probatis declarabimus que portio bonorum dicti Joannis testatoris pertineat ad dictā matrē ꝛ que ad dictam amitam dicti pupilli.ꝙ autē dicta substitutio sit interꝑtanda fideicōmissaria non pupillaris duplici medio deducitur quorꝫ quodlibet arbitror de per se esse sufficiens.Primo qa presupponitur ꝙ in dicto instrumento testamenti non apparent

8 testes rogati.†Nec rogitus qui est solēnitas extrinseca presumit.l.quecūqꝫ.in prin.ff.de publi.habetur in.l.sciendum.de verbo.obli.in.l.j.C.de fide.instru.ꝛ iure aste fisca.lib.x.In testamento autem requirūtur testes rogati al's testamētum nō valeat.l.heredes palam.§.in testamentis.ff.de testa.l.hac consultissima.in prin.C.eo.ti.l.fi.§.in omni.C.de codicil.ideo non valet dictum testamen-

10 tum vt testamentum.†Sed ad esse pupillaris substitutionis requiritur ꝙ valeat testamentū presens ita vt ex testamēto paterno adeatur hereditas seu ex eo aliquis sit heres al's etiam pupillaris euanescit.l.ij.§.adeo.ff.de vulga.ꝛ pupil.ꝛ.l.quesitum.§.fi.ff.de acqui.heredi.ꝛ.l.apud iulianum.§.idem iulianus.ff.ad trebel.cum simi.si itaqꝫ testamētū peccat in solēnitate euanescit ipsū paternū testamētū ꝛ successiue nō potest subsistere substitutio pupillaris.

11 †Sustentatur tamen testamentum virtute clausule codicillaris cum in codicillis non requiratur rogitus testium.d.§.in omni.vnde est perinde acsi substitutio fuisset facta in codicillis: in codicillis autem non potest fieri substitutio directa:sed facta interpre-

12 pretatur fideicōmissaria ex benignitate.l.sceuola.ff.ad treb.†Uirtus enim dicte clausule operatur vt etiam ipsa clara institutio cōuertatur in fideicōmissum vniuersale vt per Bart.in repeti.l.j.ff.de iure codicil.per Bal.ꝛ docto.in.l.fi.C.de codicil.ꝛ hoc mediuꝫ est indubitatum presupposito ꝙ nō interuenerit rogitus testium vel non appareat.Dato autem ꝙ interuenisset rogitus testiumꝛ omnis testamentaria solēnitas nihilominus ex alio dicta substitutio est interpretanda fideicōmissaria alia ratiōe.quia dicta substitutio est restricta ad bona ꝛ hereditatem testatoris ꝛ nō ad bona pupilli cum dicatur in dicto testamēto ꝙ in dictis bonis succedat dicta domina bartholomea.Et sic ex quo.s.nō erat facta aliqua mētio:nisi de bonis ꝛ hereditate ipsius testatoris.Ideo illud participium dictis habens inclusiuum relatiuum refert bona testato

13 ris de quibus dixerat.†Quando autem substitutio compēdiosa facta per verba cōmunia sine dinumeratione temporum restrigitur ad bona testatoris interpretatur fideicōmissaria.attēto ꝙ per pupillarē succeditur in bonis pupilli immediate ꝛ non succeditur in bonis testatoris tanꝙ bonis testatoris:sed quatenus inueniuntur in bonis pupilli.Adeo ꝙ si pupillus recusasset hereditatē patris vel aliter ei non succederetur per pupillarem non succederet in bonis patris testatoris.l.filius qui se paterna.ꝛ.l.iulianus.ꝛ.l.quesitum.ff.de acquirē.heredi.ꝛ insuper bona patris nō sunt quo

14 ta in aliqua hereditatis pupilli.†Per fideicommissariam autem succeditur in bonis testatoris non in bonis pupilli saltem non tāꝙ bonis pupilli.l.coheredi.§.cum filie.ff.de vulg.ꝛ pupil.ideo cū al's sit dubia huiusmodi cōpendiosa substitutio facta verbis cōmunibus sine dinumeratione etatū.Adeo ꝙ ratiōes vrgētes et magnus concursus opinionum immineant pro ea'parte qꝺ interpretetur fideicommissaria.Et si nō fuisset.d.c.si pater.prout dicit Imo.in.d.c.raynutius.ꝛ in.d.l.centurio.prima opi antiquorꝫ fuisset magis probabilis ꝛ memini me al's consulendo dixisse posse dari plures respōsiones ad illud capitulum si pater.Nō ad finē vt recedendum putarem ab opi.modernorū saltem vbi mater nō est in medio.Sed vt de facili quibusdā extrinsecus ꝯcurrentibus que non cōcurrebant in termis.d.ca.si pater.possit probabiliter

15 deueniri ad amplectendā dictam personam.†Nam ꝛ Bar.in.di.l.centurio post mediū.dicit recurrendū ad cōiecturas ꝛ ex coniecturis non multū vrgentibus concludat interpretari fideicōmissariā.ꝛ docto.cum eo soleant transire.ideo ex hac cōiectura ꝙ substitutio est restricta ad bona testatoris ꝙ est cōforme substitutiōi fideicōmissarie ꝛ non substitutioni pupillari merito interpretāda est fideicōmissaria.ita in terminis tenet Saly.in.l.precibus.C.de impube.ꝛ firmat Bal.ibi.in penul.charta.ꝛ ita dicit ibi ꝑclarissimus doctor ꝛ pater obseruādissimus.d.Joānes de mōte sperello fuisse iudicatū pusie ꝛ ipse ibi approbat.ꝛ ita legēdo.d.l.precibus ꝛ al's cōsulendo visum est.ꝛ ita in presentiarum videtur licet secꝰ qsi esset verbū directū ciuile vel esset facta expressio pupillaris etatis.arg.l.si ita scriptum.§.qui filio.de bono.possess.fm tabu.ff.ꝛ ꝙ ibi per Bar.nec ob.huic medio si dicatur verba substitutionis:licet habeant verba restrictiua dictis bonis:tamē habent verbum ampliatiuū ꝛ hereditate ꝙ verbū non se restringit ad hereditatē testatoris:sed potest intelligi de hereditate pupilli.ꝛ verbū dictis referatur ad bona de quibus.s.dixerat ꝛ non ad hereditateꝫ que nō fuit prius nominata in dicto testamēto.quia ad hoc respōdetur ꝙ.s.virtualiter dixerat de testatoris hereditate:quia heres instituitur in hereditate:vnde instituēdo sibi heredem vniuersalem virtualiter dicit de eiꝰ hꝛditate ꝛ illud participiū dictis ꝙ ꝑcedit potest referri etiā ad substantiuū hereditate.ꝛ ideo intelligat de hereditate testatoris.ꝙ ꝛ clarissime demonstratur ex verbis sequētibus dicti testamēti.Nam subditur in secunda substitutione ꝙ si dicta domina Bartholomea nō seruauerit vitam vidualeꝫ dicta hereditas ꝛ bona distribuātur amore dei modo infrascripto.ꝛ si seruando honestā vitam vidualē moreretur vel non viueret honeste dicta hereditas ꝛ bona distribuantur amore dei hoc modo videlꝫ quia de dictis bonis ꝛ hereditate habeat Jacobus Angelꝰ ꝛ Antonius centum florenos ꝑ quolibet:reliqua vero bona sua dentur ꝛ distribuātur amore dei ad voluntatem infrascriptorum suorū fideicōmissariorum.ꝛ sic substituit in dicta hereditate indefinite ꝛ generaliter ꝛ tamen non distribuit ipse testator nisi de bonis suis:ex quo clare demōstratur ꝙ ipse locutus fuit de sua hereditate ꝛ nō de hereditate pupilli.Item satis aperte deprehenditur ꝙ participiū dictis qꝺ ponitur in prima substitutione voluit referri ad ambo duo substantiua sequentia.Nam quatuor vicibꝰ quibus nominat in dictis substitutionibus hereditatem ꝛ bona semper ea cumulat adijciendo vnū participiuꝫ ꝙ conuenit numero substantiui magis proximi.ꝛ secundo substātiuo nunꝙ adijcit aliquod participiū vel aliud verbum declaratiuū:nam duabus vicibus dicit dicta hereditas ꝛ bona ꝛ duabus vicibus dicit ī dictis bonis et hereditate.Ex quibus euidenter deprehenditur mens ꝛ mos loquendi ipsius testatoris ꝙ semper participium demōstratiuum seu relatiuum qꝺ premittebat itendebat referre ad bona ꝛ hereditatē de qua vl' quibus premiserat.ex sequentibus enim de-

16 clarantur precedentia vt predixi.†Et ex more loquēdi testatoris verba declarantur ꝛ mens deprehēditur.d.l.si seruus pluriū.§.fi.ibi patrisfami.cōsuetudo.de lega.j.ꝛ.l.qui filiabus.eo.titu.ex quibus remanet ꝙ dicta domina Bartholomea fuit substituta ī bonis ꝛ hereditate testatoris non in bonis ꝛ hereditate pupilli.ꝛ ꝑ consequens est iudicāda fideicōmissaria est substitutio facta sine

17 dinumeratione etatū.†Per verbū succedat qꝺ est cōmune put concludit Bar.in.d.l.centurio.ꝛ Bal.in.c.si pater.de testa.lib.vj.per.c.raynutius.de testa.in antiquis.ꝛ facit.l.restituta.§.fi.ad trebel.ꝛ tangit etiā Bal.i.l.fi.C.de sacrosan.eccle.ꝛ dato ꝙ esset dire

18 ctum iurilgētiū prout quidam dicūt:† quia quo ad propositum verba directa iurisgentiū parum aut nihil differunt a cōmunibus prout vult Bar.quem doct.sequūtur.in.d.l.centurio.Ex his infertur ꝙ dictus desiderius decessit sine testamento.Ideo est vidēdū quis ei ab intestato succedat.Circa qꝺ cōcludo ꝙ mater non succedat:sed succedat amita proximior cōsanguinea ex parte patris ꝛ hoc vigore statuti municipalis sub rubrica che ali bieni dili figlioli li piu proximi parēti succedano.Quod statutum habet duo capita vnū per qꝺ excluditur mater a successione filiorū excepta legitima.ꝛ istud dispositiue ꝛ simpliciꝟ nō modificatiue vel cōditionaliter si consanguinei sint vel vt consanguinei succedant.ꝛ mater quidem excluditur per verba multum vniuersalia et precisa:nam primo dicit non se admitta per veru no modo allo successione.ꝛc.Ma sia per auctorita del presente statuto omninamēt exclusa.ꝛ sit primo dicit per niuno modo se admetta ꝛ postea dicit sia omninamente exclusa.ꝛ sic statuentes non fuerunt contenti vna vniuersali expressione.sed voluerunt ad maiorem expressionem adijcere duas vniuersales exclusiones et possent interpretari siue consan-

19 guinei succedāt siue non.† Et al's contingit ꝙ vnus excluditur propter alium.licet ille qui est causa exclusionis non succedat.ꝯ.licet.C.de natur.lib.Fortius non fit inconueniens hoc casu quo mater absolute non conditionaliter excluditur qꝺ exclusio matris militet dato quid consanguinei masculi qui censerētur inuitati.secundo capite nō succederent ab alijs exclusi.Nam ꝛ al's hoc cōtingit:vt patet.in.l.ij.§.si sit agātus.ꝛ.l.equissimū.ff.ad tertul.in.c.auctoritate.de concess.preben.lib.vj.Et sic dato ꝙ illa verba in statuto

in statuto posita li parenti non cõprehẽderent feminas nihilomi
nus nõ esset expeditũ ꝙ mater admitteretur. Tamẽ quicquid tũc
dicendum foret. tñ puto ꝙ imo per dicta verba: li parẽti dallato
del patre cõprehendãtur etiã feminẽ. Naȝ licet primũ caput statu
ti sit odiosum odio irrationabili. Tamẽ ſm caput tractãs de ad-
missione cõsanguineoꝝ ⁊ ex latere patris est fauorabile vt de se est
20 notũ. † Ad hoc notata per glo. ⁊ Bal. in. l. venia. C. de in ius voc.
vbi in similib⁹ terminis: dicit ꝙ hmõi statuta excludẽtia feminas
ꝓpter masculos ex capite masculoꝝ reputaꝛ fauorabile ⁊ ampliã
da ex capite feminarũ restringẽda. Ad idem. l. sed si hac. §. si iũcta
l. quesitũ. ff. de in ius vocã. vbi edictũ penale ampliaꝛ ex vno capi
te: licet ex altero restringatur. ⁊ tñ pene sunt restringẽde. l. si p̃ses. ⁊
l. interpretatione. de penis. ⁊ loquũtur predicta qñ est vnũ dictum
respiciẽs duas ꝑsonas. Fortius in casu nostro in quo sunt duo di
cta separata. Nec apparet ꝙ vnum correspectinatur ad aliud: iõ
multo fortius hoc debemus dicere in casu nostro ꝙ masculinũ ꝯci
piat femininuȝ in illo dicto fauorabili. Et suadet ratio: qꝛ si secus
diceremus. Aut oportet dicere q᷑ si extãt ꝯsanguinei ꝯsanguinee
paris vel anterioris gradus admitterẽtur exclusa matre. ⁊ tũc ha
berent obtentũ pro ista amita. Aut oportet dicere ꝙ mater admit
teretur saltẽ qñ femina esset anterioris gradus. ⁊ tũc offenderẽtur
multũ verba p̃cisa ⁊ vniuersalia dicti statuti supra põderata ⁊ nõ
respectiue ꝓlata sed sim ꝓl'r: aut oportet dicere ꝙ masculi exclude-
rent matrẽ ⁊ feminas ex parte patris: ⁊ de vno incõuenienti facere
mus plura ⁊ ampliarem⁹ odiositatẽ ⁊ exorbitantiã ⁊ correctionẽ
ꝙ minime est faciẽdũ qm̃ odia sunt restringẽda ⁊ similiter exorbi
tantie ꝑ iura vulgaria: minus ergo malũ videꝛ ⁊ magis de mẽte
statuentiũ ꝙ verba illa li parenti intelligãtur de masculis ⁊ femi-
21 nis ꝙ̃ intelligantꝛ tãtũ de masculis. † Ideo hoc est amplectẽdũ. c.
duo mala. xiij. dist. ⁊ de carbo. edic. l. sed ⁊ si is. §. an aũt. in fi. ⁊ in. l.
quotiẽs nihil. ff. de. reg. iur. Et sic stemus regule que vult ꝙ in. ll. ⁊
statutis masculinũ ꝯcipiat femininũ: ⁊ prout dixi hec videꝛ fuisse
mens statuentiũ que deprehenditur: qꝛ ea ratione est verisimile ꝙ
ita generaliter exclusérint matrẽ: quia sibi ꝑsuadebãt ꝙ semꝑ esset
aliquis cõsanguine⁹ vel ꝯsanguinea ex latere patris ⁊ si qñ casus
occurreret ꝙ nullus esset nõ curauerunt decidere: qꝛ putabãt raro
occurrere. arg. l. nam ad ea. ff. de. ll. sed casus ꝙ femina sit potior in
gradu agnatiõis ⁊ cõsequẽter habebat excludere masculos est ca
sus qui frequẽter accidit: ideo nõ est verisĩle ꝙ si eo casu voluissent
matrẽ admitti: ita generaliter imo vniuersaliter eam exclusisset.
ꝙ ⁊ clarius demõstratur: qꝛ ex ipso statuto deprehẽdiꝛ ꝙ statuen
tes sub plurali finiente per literã. i. soliti sunt intelligere etiã de fe-
minis. Patet qꝛ dictũ statutũ in rubrica loquitur de li figlioli. et
ẽt nigrũ loquiꝛ de masculis ⁊ feminis ⁊ similiter nigrum pluries
facit mentionem de filijs dicẽdo li figlioli ⁊ nunꝙ̃ in plurali facit
aliquam mẽtionẽ de feminis: ⁊ tñ vbi in singulari. vbi d᷑ lo figlio
lo semꝑ subdit masculo ⁊ femena. ⁊ tñ nõ est dubiũ q᷑ statuentes
intelligũt de filijs pluribus etiã feminis in plurali: prout si decede
ret vnus filius masculus vel femina: qꝛ nulla põt excogitari ratio
motiua differẽtie decedant vna filia vel plures maxime attento ꝙ
successio sit vnicuiqȝ de per se: nec succeditur pluribus simul colle
ctiue: vnde patet ꝙ statuẽtes in eodẽ statuto multotiẽs sub simili
signo plurali terminante in litera. i. intelligunt cõprehendere tam
masculos ꝙ̃ feminas. Ideo similiter dicẽdũ est q᷑ dictũ vocabulũ
li parẽti: licet terminet in. i. tamẽ verificetur etiã in feminis. arg. d.
l. si seruus pluriũ. §. fi. ⁊. de. l. q filiabus. ⁊ attẽtis alijs. s̃. ad ꝓpositũ
põderatis. Ex quibus oĩbus puto aperta fronte cõcludẽdũ q᷑ vi
gore dicti statuti in successione ab intestato amita succedat: qꝛ ma
sculinũ cõcipiat femininũ vel ꝙ illa verba li parẽti sint equiuoca
ad masculos ⁊ feminas apud ipsos statuẽtes. Nõ obstãt adducta
in contrariũ: quia in adductis in ꝯtrariũ non militabãt que. s̃. põ
derantur in casu nostro. s. ꝙ mater simpliciter excluderet ꝑ verba
vniuersalia: nõ limitatiue si agnati extant nec dicitur q᷑ gnati ex
cludãt matrẽ prout dicebatur in terminis quibus loquũtur doc.
adducti in contrariũ. Itẽ nõ erant ibi soliti statuẽtes sub masculi
no cõcipere femininũ in eodẽ statuto. Et loquunꝛ in sermõe lite-
rali in quo est magis certa distinctio signi masculini generis. ⁊ in
plurali ⁊ singulari ꝙ̃ in vulgari saltẽ pluralis mumeri: vñ lõge di
22 stat vnus casus ab altero. † Et insuꝑ negari põt q᷑ excludere ma-
trem propter agnatos ⁊ agnatas sit odiosum odio irrationabili:
attento q᷑ lex. xij. tabularũ. ⁊ sic ius primeuũ romanorũ vocabat
agnatos mares ⁊ feminas nec admittebat matrẽ nec aliquos co-
gnatos insti. de succes. cogna. in prin. ⁊ insti. de senatuscõsulto orfi.
in prin. q᷑ vt mater ab agnatis excluderetur longo tꝑe durauit
etiã apud ius pretoriũ: vt dicto prin. insti. de senatuscõsulto orfi. ꝙ
ius p̃toriũ nitebatur equitate dicit Ba. in. l. j. C. qui admi. ⁊ Bal.
in ru. eo. ti. ⁊ in. l. qui se patris. C. vñ liberi. Et licet postea impera
tores ⁊ senatuscõsulta ⁊ vltimo Iustinianus aliud disponãt in fauo
rem matris ⁊ aliorũ cognatorũ. Nõ ꝓpterea infertur ꝙ dispositio
antiqua fuerit mota odio irrationabili. Nec est verisĩle ꝙ ⁊ greci:
vnde emanarũt fere oẽs. ll. xij. tabularũ. ⁊ antiquitas latina fuerit
mota odio irrationabili. Ideo non absurde teneri posset ꝙ hmõi
statuta preferẽtia agnatos mares ⁊ feminas m̃ri ⁊ alijs cognatis
nõ sint aliena a ratione ⁊ ꝓpterea nõ sint cẽsenda odiosa odio irra
tionabili adeo ꝙ ex capite inclusiuo cõsanguineorũ masculinũ nõ
cõcipiat femininũ: adduci etiã põt glo. notabilis. in. c. statutũ. §. de
prebẽ. lib. vj. Non aũt aliter hoc vltimũ firmo. licet attẽtis rationi-
bus ponderatis aperta frõte cõcludã ꝙ verbo parẽti in terminis
huius statuti masculinũ cõcipiat femininũ. ⁊ per ꝯñs amita prefe
ratur matri. Ex quibus concludẽdũ est ꝙ dicta Honofria amita
dicti desiderij succedat ab intestato dicto desiderio. Tamẽ sit obli
gata restituere dicte dñe Bartholomee hereditatẽ dicti Ioãnis
23 ex causa fideicõmissi. † Detracta. s. legitima que nõ potest onerari
24 fideicõmisso. l. ex tribus. ⁊. l. qm̃ in prioribus. de inoffi. testa. † Et
quia restitutio nõ habebat fieri tꝑe quo debetur legitima cũ resti-
tutio sit collata post mortẽ detrahenda venit etiã trebellianica. c.
raynutius. ⁊. c. raynaldus. de testa. ⁊. c. si pater. eo. ti. lib. vj. ⁊ cõcor
dant cõmuniter oẽs in dictis iuribus ⁊ legiste post gl. in. l. ꝙ̃ꝙ̃. C.
ad. l. fal. ⁊ in. l. in ratione. §. ꝙ vulgo. ff. ad. l. fal. ⁊ est indubitatũ in
practica. Sȝ hic imminet scrupulus: quia dictũ fideicõmissum vlti
25 mo loco venit deuoluẽdũ in piã causam. † Et de legatis ad pias
causas non detrahitur falcidia auꝛ. similiter. C. ad. l. fal. ⁊ qꝛ trebel
lianica defalcat ꝑut illa que detrahitur de legatis particularib⁹.
Ideo large loquẽdo potest dici falcidia: ideo facit ꝙ etiã trebellia
nica nõ detrahitur de fideicõmissis ad pias causas: ⁊ facit etiã. l. si
quis ad declinandã. de epis. ⁊ cle. prout tenere solẽt Bar. ⁊ Bal. ⁊
26 multi docto. † Et retẽta hac opi. videtur cõcludendũ ꝙ ex quo tre
bellianica nõ venit detrahẽda de fideicõmisso relicto ad pias cau
sas vltimo loco facto: ita nec veniat detrahẽda de fideicõmisso vni
uersali relicto medie persone dicte dñe Bartholomee per tex. in. l.
auia. §. titio. de cõdi. ⁊ demõ. quẽ tex. Bal. ibi. summat ꝙ idẽ fauor
adhibetur ꝑsone medie qui adhibetur ꝑsone ad quã vadit finale
ꝯmodũ inferẽs argumẽtũ ꝙ si legatur mihi ⁊ rogor restituere ad
pias causas cẽsetur ad pias causas etiã legatũ mihi relictũ ⁊ ideȝ
in effectu dicit ibi Ang. ⁊ ideo dicit Pon. in. d. auꝛ. similiter in. xl.
specialitate ꝙ retẽta opi. q᷑ de fideicõmisso ad pias causas nõ de
trahatur trebellianica. Erit dicendum q᷑ nec detrahetur a primo
fideicõmissario rogato postea restituere pie cause pro quo est tex.
melior qui sit in iure. in. l. cũ dotẽ marito. ff. ad. l. fal. ſm eũ. i. d. auꝛ.
sil'r. lxxviij. col. qui idẽ firmat. in. l. marcell⁹. §. ꝙ aũt. ad trebel. ꝙ ⁊
firmat Pau. de cast. in. d. l. cuȝ dotẽ. Sed his nõ obstãtibus puto
contrariũ concludendũ in terminis nostris. Nam premittẽdũ est
ꝙ non est expeditũ ꝙ nõ detrahatur trebel. de relictis ad pias cau
sas: nam tex. in. d. c. si pater a ꝯtrario sensu satis vrget ꝙ detrahaꝛ. et
ita per illũ tex. ⁊ plures rationes firmãt ibi Archi. Io. an. in glo. ⁊
in nouel. ⁊ Xenz. ꝙ ⁊ tenuit Iac. bu. vt refert Saly. in. d. auꝛ. simi
liter. dicẽs ꝙ hec opi. est de rigore iuris verior ⁊ ſm eũ ꝓ hac par-
te cõsuluerunt Ioan. cal. ⁊ Io. de ligna. Et hoc est veri⁹ de rigore
iuris: vt euitetur. ll. correctio. ⁊ per. d. c. si pater a ꝯtrario sensu. ſm
Imo. in. d. §. ꝙ autem. Et hanc partem latius ꝑsequendo firmat
Ponte. in. d. auꝛ. similiter. lxx. col. in specialitate. xl. circa vltimas.
volũtates. ⁊ respondent Saly. Imo. ⁊ Ponta. ad rationes Bar.
⁊ sequaciũ quoꝝ respõsiones omitto gratia breuitatis. Et maxi-
me quia nõ intendo hanc partem pro nunc aliter firmare. Sed da
to ꝙ ꝓcederet opi. Bar. licet. d. Pau. de cast. ⁊ Pon. sit notãdũ: ⁊
satis videatur tolerabile ⁊ forte procederet qñ simpliciter et pure.
Et ita al's consului senis cui ꝯsilio se subscripsit p̃clarissimus doc.
d. Bald. de bartholinis cõciuis ⁊ pater plurimũ honorañ. ⁊ alias
etiam idem cõsului apud Agubiũ. Ex his itaqȝ cõcludo ꝙ dicta
domina Bartholomea de hereditate dicti Ioãnis pro rata deuo
luta ad dictum desideriũ debeat habere dimidiam ⁊ alteraȝ dimi
diam restituere habet dicte domine Bartholomee. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. xcvj.

1 ☞ Dotata filia ꝙ statuto nõ succedat masculis stãtibus: an re
quiratur ꝙ sit dotata tẽpore hereditatis delate ad hoc vt sit exclu
sa. per totum consi.
2 Legitima est tertia pars totius assis.
3 Legitima primo detrahitur de substitutione fideicõmissaria.
4 Trebellianica detrahitur legitima detracta ⁊ quando per heredẽ
restituenda venit hereditas substituto ex interuallo. fallit si resti-
tuatur incontinenti.
5 Filij ⁊ filie iure cõmuni equaliter ab intestato succedũt parẽtibus.
6 Clausula codicillaris si non valeat iure testamenti valeat iure co-
dicillorum si testamentum reddatur inualidum resoluitur institu
tio in fideicõmissum.
7 Obligari sibiipsi aut hereditatem sibi restituere nemo potest.
8 Trebellianica non detrahitur per scdm fideicõmissarium vniuer
salem substitutum cum semel sit in restitutione detracta.
9 Habilis tẽpore successionis delate si superuenit qualitas que red
dit illum inhabilem impedit acquisitionem.
10 Dotata aut nupta extra territorium ꝙ nõ habet locum in acqui-
rendis non tamen in acquisiti.
11 Religionem fratrum minorum ingressus an ⁊ quando succedat.
12 Dotata filia aut nupta ꝙ nõ succedat statuto intelligitur de do-

tata aut nupta tempore hereditatis delate.

13 Medium non est dabile inter mortem et sui heredis existentiam.
14 Hereditatem iacentem in suo non est dare.
15 Heredibus extraneis institutis tria sunt tempora consideranda et sic ex testamēto ab intestato vero duo tātum tempora tamē in suo et necessario attēditur ab intestato solū temp⁹ mortis et non aliud.
16 Abstinendi beneficiū suis ɔcessum est de iure pretorio et nō ciuili.
17 Statutum seu ius municipale dicitur ciuile.
18 Dotata exclusa statuto intelligitur de dotata tempore hereditatis delate et non post. nu. 17. vsqz ad fi. consi.
19 In successionibus tam iure ciuili ꝙ pretorio quot tempora sunt attendenda. nu. 14. 15. et vsqz ad fi. consi.
20 Testator aut alter quilibet censetur se ɔformare velle cum dispositione iuris communis.

¶ Consilium. xcvj.

Repetito diuino numine. ¶ † Ex themate septē dubia eliciunt᷑: quoꝝ oīm discussio non est necessaria quo ad intentū cōsultantium qui vltimo sunt substituti. Naz cū euenerit casus dicte substitutionis: interest eorū scire quantū sit peruēturum ad eos vigore dicte substitutiōis. Nec prout mihi dicitur interest eorum scire quis succedat in residuo ꝙ nō est ipsis substitutis restituendum: nam siue residuū spectet ad florā magiū siue ad dictam Ioannā nil eoꝝ interest. Ideo ɔfirmo conclusionē factā per prefatū clarissimū. U. I. doctorē dn̄m Baldū de bartholinis patrē ac dn̄m meuz bonon̄. s. ꝙ si hereditas valet. dc. ad dictos substitutos spectēt trecēta qnquaginta. Nam debet eis restitui tota hereditas ſm verba testamenti et forte mentē testatoris. Sz debet detrahi legitima de tota hereditate et de dimidia residui debet detrahi quarta: vt. ĩ. declarabo et deprehēdi potest ex dictis dn̄i ɔsulentis. † Legitima autez est tertia totius auf. nouissima. C. de inoffi. testa. et sic detrahūtur ducenta de sexcētis remanent. ccl. de quibus quarta consistit in centū dimidia centū est quinquaginta q̄ est trebellianica que venit detrahenda de dimidia residui p duos heredes regatos restituere hereditatē: ideo detractis ducentis qnquaginta per habētes restituere hereditatē restant restituendi trecēti quinquaginta de sexcentis. † Nam premittēdum est ꝙ de fideicōmissaria substitutione detrahitur primo legitima. l. qm̄ in prioribus. C. de inoffi. testa. † Et de residuo detrahitur trebellianica qn̄ per heredē rogatū restituenda venit hereditas substituto ex interuallo. c. raynutius. et c. raynaldus. de testa. et c. si pater. eo. ti. lib. vj. Quādo autē incōtinēti venit hereditas restituēda substituto nō detrahitur trebellianica prout est cōis omniū indubitata opinio in dictis iurib⁹. et in. ll. ꝙꝙ. C. ad. l. fal. et in. l. in ratiōe. §. ꝙ vulgo. ff. eo. tit. Et idcirco si valuisset dictū testamentū dicti Baptista et Petruspaulus qui fuerunt instituti pure et rogati restituere post mortē habuissent detrahere duasquartas ſm dictā cōmunē theoricam. Et sic tertiā totius et quartā de residuo que due quarte ascēdunt ad dimidiā totius. et tūc in cōsequentiā habuissent restituere tantū trecenta. et per cōsequens interest ipsoruz ꝙ testamentū non valeat in dimidia sint heredes dicte filie testatoris: vcz Ioanna et Bartholomea ab intestato. † Nam in valido existēte testamento successio deuoluitur ab intestato et ab intestato succedūt equaliter filij et filie per auf. in successione. C. de suis et le. et. l. maximū vitiū. C. de lib. prete. † Et institutio facta de dictis filijs masculis conseruatur virtute clausule codicillaris et resoluitur in fideicōmissum. l. tractabatur. ff. de mili. testa. l. sceuola. ff. ad trebel. et notat Bart. et docto. in. l. j. ff. de iure codi. et in auf. ex causa. C. de li. prete. et Bal. et docto. in. l. fi. C. de codicil. dicta autem substitutio fideicōmissaria facta in dicto testamēto ꝙ peccat in sola preteritione filiarum remanet valida per. d. auf. ex causa. et sic ab intestato successerūt dicti filij masculi in dimidia et dicte due filie ĩ dimidia: et virtute clausule codicillaris dicte due filie fuerunt obligate incontinenti restituere hereditatē pro earuz dimidia dictis filijs masculis detracta legitima per. d. l. quoniā in prioribus. et per cōsequens filij masculi habuerunt dimidiam hereditatis: vt heredes ab intestato nec p dicta dimidia validatur aliter eorū institutio. † Quia nō possunt obligari restituere hereditatem sibiipsis. l. si quidem. ff. de lega. j. et facit. l. vranius. de fideius. l. frater a fratre. de ɔdi. inde. et residuum hereditatis detracta legitima filiarum que cōsistit in centū facto supradicto psupposito ꝙ hereditas cōsta ex. dc. pertinuit ad eos vigore substitutionis fideicommissarie. et sic filij masculi habebant ccccc. ccc. vt heredes ducēta: vt fideicōmissarij modo ipsi seu eorū heredes ex personis ipsorū filiorum sunt obligati restituere dicta cccc. dictis substitutis de quibus habent detrahere legitimā que constat ex centū: de ducentis alijs que habēt iure institutionis habent detrahere quartā trebellianicam que constat ex quinquaginta et cētū quinquaginta restituere dictis substitutis: ꝙ est residuū dimidie quā habuerunt directo iure hereditario. Ducenta autem que habuerūt iure fideicōmissi virtute clausule codicillaris: vt. ĩ. tenētur dicti filij masculi et ex persona eorum sui heredes quicūqz sint nō refert restituere integra nō defalcanda. Nam legitima nō detrahitur: quia iam detracta trebellianica etiam nō detrahitur; quia primi fideicōmissarij hoc casu restituunt alijs. et sic secundis fideicōmissarijs. † Quādo autem fideicōmissari⁹ restituit hereditatem alteri fideicōmissario siue incōtinenti siue ex interuallo nō detrahit quartam. l. j. §. inde neratius. et. l. mulier. §. fi. ff. ad trebel. et facit. l. lex falcidia. §. nunꝙ. ad leg. falci. Solum ergo est vidēdum: an testamētum sit nullū et an dicte filie ab intestato sint heredes Nam si ipse nō essent heredes vel quia testamētū valeret: vel quia ipse filie essent ab intestato excluse dicti filij masculi qui tunc censerentur rogati: vt heredes de tota hereditate haberent restituere duas quartas. et sic retinerēt. et si filie sunt heredes haberet retineri vna quarta integra. s. legitima et dimidia alteri⁹ quarte. s. trebellianice. et sic retinerent᷑ ducēda quinquagita: vt. s̄. facto copulato: et certe cōstat ꝙ dictū testamentū est nullum: quia dicte due filie fuerunt preterite: quia nihil specifice fuit eis relictū: et si quis attentaret ꝙ fuerit virtualiter eis relictū sub illa clausula testamēti dū reliquit eas in manibus fideicōmissarioꝝ illud relictū si ꝙ resultaret: ꝙ nō approbo: esset nulluz tanꝙ captatoriā. l. captatorias. C. de testa. mili. l. captatorie. de leg. j. cum simi. Preterea si valeret non esset relictum titulo institutionis. put hodie requiritur per. §. aliud quoqz capitulū. in auf. de heredi. et fal. Et ideo maxime ꝓteritio dicte Bartholomee nō dotate reddidit testamentū nullum: et testamento nullo illa successit ab intestato iure suitatis et trāsmisit hereditatem nō agnitam iure suitatis. l. apud hostes. de suis et legi. et. l. si fratris. in prin. de iure delibe. Sed circa dominā Ioānā habet aliquid plus dubietatis: quia forte fuit dotata an̄ agnitaz hereditatem. Et ex quo statutū excludit filiam dotatā extante masculo dicēdo ꝙ dotata nō succedat videt᷑ ꝙ postea nō possit succedere: quia satis videtur ꝙ qualitas quia dotata interueniat tēpore quo debet succedere: quia qualitas adiecta verbo et c. l. in delictis. §. si extraneus. de nora. et. l. ex facto. de vulga. et pupilla. † Et de hoc videtur tex. in. ff. fi. ff. vnde liberi. vbi filius qui tēpore delate successionis est habilis adeo ꝙ est sibi delata. si superuenit qualitas que reddit inhabilē impedit acquisitionez. et sic apparet ꝙ ibi attenditur qualitas existens tempore agnitionis prout est tex. ibi idez probat tex. in. l. iij. §. si emancipatus. ij. ff. de contra. et qd not. Barto. ibi. Et per illam. l. fi. hoc cōcludit aperte Ponta. in consi. cccxxxix. Idem videtur velle Bal. in. l. vbi auiarū. C. de suis et legi. here. † Dicens qd statutū Mediolani disponens ꝙ nupta extra territorium nō succedat habet locum in acquirēdis non in acquisitis: et ideo si filia nupsit postꝙ se immiscuit hereditati paterne nō obstat sibi statutū per. d. l. fi. ff. vnde liberi. secus ergo innuit si nupsit post mortē patris anteꝙ immiscuisset se hereditati et idem dicunt Rapha. cuma. et. d. Ludo. Pōta. in. l. heres per seruum. ff. de acquiren. heredi. et adducit Ponta. prefatum dictū Bal. et. d. l. fi. † Et ideo dixit Bal. in. d. l. vbi auiaruz qd si filius effectus fuit frater minor anteꝙ se immisceret succedunt alij cōsanguinei secus si post immixtionem. Et illud dictū Bal. in. d. l. vbi auiarum. refert et sequitur Petrus de ancha. in repeti. c. canonū. xvj. q. principali. col. cj. vel. cij. Non tamē loquitur per verbū immiscuit sed verbum successit. † Tamē sec⁹ puto in terminis istis. s. qd requiratur qd sit dotata tempore delate hereditatis: ita cōcludit Bar. in ɔsilio suo qd incipit quidā decessit intestatus in ordine. lxxiiij. ſm ordinez q habetur perusie: idem voluit Pau. de cast. in cōsilio. cvj. incipiēte super eo de quo queritur simpliciter dicens qd excluditur in hmōi statutis filia si dotata reperitur tempore delate hereditatis: idem dicit in consilio. cix incipien. super primo dubio. et. ij. col. et in cōsi. cccxxxvij. incipi. premisso. idem Petrus de ancha. in consilio. ccci. incipien. posset probabiliter dubitari. Qui omnes videntur velle qd debeat esse dotata tempore quo defert᷑ hereditas. Adeo qd dotata postea non excludatur. facit qd no. Bal. in. l. si plures. in ante penul. col. C. de condi. inser. Ad idem optime facit qd reperio voluisse Imo. in suo cōsilio incipien. ad idem circa prima dubiū cui se subscripsit dominus Florianus de bonon̄. cōcludētes qd huiusmodi statuta nō habent locum in hereditate delata tempore statuti: idem cōsuluit Paulus de cast. in consilio incipien. Franciscus habuit vxorem cui se subscripsit do. Anto. de rosel. Et sic ſm pfatas autoritates non videtur sufficere qd sit dotata tēpore adite hereditatis: sed requiritur qd sit dotata tempore delate hereditatis. et facit pro hac parte tex. in. d. l. in. §. liberi. ff. de bo. pos. contra tabu. item facit tex. in. l. si quis filio exheredato. in. prin. ff. de iniu. testa. et in. l. ij. §. proximū. ff. de suis et legi. in quibus iuribus circa qualitatem requisitā ad successionē attēditur tempus delate hereditatis ab intestato. Ad idem optimus tex. in. §. ea demū. insti. de hereditate que ab intesta. pro quo etiam facit quia hmōi statuta q̄ sunt correctoria iuris cōmunis et inducentia differentias inter mares et feminas in successione parentū sunt plurimū restringēda p ea que habentur. in. l. maximū vitium. C. de libe. prete. et. in. l. sancimus. C. de testa. et in. l. precipimus. de app. et in. c. cum dilectus. de cōsue. et no. Bal. in. l. illā. C. de colla. et in. l. qcūqz. C. de seruis fugi. et sparsim p hoc. in multis locis: Et hanc partē puto amplectēdā in successione

in successiõe de iure ciuili filie in potestate in bonis patris. In qua attenditur tempus mortis patris ꝛ non aliud tempus cum illi-
13 co sit heres. d. l. si fratris. in prin. †adeo ꝙ nõ sit dare mediũ inter mortẽ ꝛ existentiã sui heredis: vt ibi. ꝛ in. l. si post mortẽ. ꝛ in. l. que sitũ. de leg. j. ꝛ. l. j. §. qui in potestate. ff. si quis omi. causa testa. ꝛ in
14 simili. in. l. iulius noster. in fi. ff. de condi. ꝛ demon. †Et ideo dicit gl. cõmuniter singularis. in. l. cum hereditas. C. de positi. ꝙ in suo
15 non est dare hereditatẽ iacẽtẽ: †ideo licet in heredibus extraneis circa capacitatẽ attendãtur tria tempora. s. tempus testamẽti tẽpus mortis ꝛ tempus adite hereditatis. l. si alienũ. §. in extraneis. ff. de heredi. insti. ꝛ. §. in extraneis. insti. de heredũ quali. ꝛ differẽ. Et ab intestato nõ facto testamẽto duo tãtũ. s. mortis ꝛ adite hereditatis. Tamẽ in suo ꝛ necessario attẽditur ab intestato solũ tẽpus mortis ꝛ nõ attenditur aliud tempus. s. agnitionis per iaʒ dicta prout voluit gl. in. d. l. si alienũ. §. in extraneis. ꝛ hũc respectuʒ habuit Bar. in. d. suo cõsilio. lxxiiij. qui allegauit. d. §. ad demũ. ꝛ. §. in extraneis. ꝛ Pau. de cast. in cõsilijs. s. relatis loquitur in filia succedente patri. ꝛ similiter Pet. de ancha. in hereditate patris lo-
16 quitur. in. d. consi. cccj. †Et licet suus habeat beneficiũ abstinẽdi tamen istud beneficium est de iure pretorio nõ de iure ciuili. §. ſʒ ꝛ his permittit pretor. insti. de hered. quali. ꝛ differẽtia. Tamẽ hoc
17 non est de iure ciuili. †Et ideo cum statutũ ciuitatis excludẽs feminã sit ius ciuile. l. omnes populi. ff. de iusti. ꝛ iure. habet respectu huius successionis iuris ciuilis cõsiderari tẽpus mortis seu delate hereditatis postea nõ se intromittit amplius ius ciuile. ad hoc not.
18 per Bar. in. l. si. ff. de cõdi. insti. ꝛ in. d. §. si liberi. † ꝛ idẽ in istis terminis non cõsideretur dotatio facta post mortem: prout volunt
19 Bar. Pet. de ancha. ꝛ Pau. de cast. in dictis cõsilijs. †Sʒ quãtũ ad successionẽ de iure pretorio puta per bonorũ posses. vnde liberi procedat opi. contraria ꝙ attendatur etiã tempus agnite bonorũ posses. per. d. l. si. ꝛ per no. per Bar. in. l. si. in fi. ff. de cõdi. insti. ꝛ idẽ si non agatur de successione sui heredis puta in hereditate matris vel transuersaliũ per. d. §§. in extraneis. ꝛ ita puto cõcordari posse dictas opi. cõtrarias licet huic cõcordie aliqualiter repugnẽt verba Bal. in. d. l. si matre. ꝛ Rapha. cuma. ꝛ Pon. in. d. l. si heres ꝑ seruũ. Possent etiam ponderari verba statuti an referãtur ad potentiam succedẽdi an ad actum succedendi: put videtur põderare Pau. de cast. in. d. cõsilio incip. Franciscus habuit vxorẽ circa principium. Sed nõ curo quo ad ꝓpositũ: quia illa cõsideratio posset procedere in successione extraneorũ vel successione pretoria. Non in successione ciuili iure suitatis. In residuo aũt ꝙ remanet penes rogatos restituere. Nec venit restituendũ dictis substitutis: put sunt ccl. ſm cõputum iam dictũ. Quis succedat ꝛ quatenus mater quatenus soror nõ interest dictorũ cõsultantiũ. Ideo me nõ intromitto attẽta etiã instantia temporis: ꝛ quia vna ex cõclusionibus dñi cõsulentis aduersaṫ vni capiti cõcordie quã supra feci circa tẽpus dotationis. Nam videtur magis generaliter velle. d. cõsultor ꝙ debeat esse dotata tpe delate hereditatis etiã in successione extraneorũ. Et q̃tum pertinet ad decisionẽ quam vna secũ feci ꝙ patri successerit filia illa sua decisio venit ad corroborationẽ nõ facit in contrariũ: ideo non ꝑtinet quo ad cõsultantes decidere dictam dubitationẽ in extraneis: quia siue dicta Ioãna succedat vel nõ succedat fratri vel sorori necne: ꝛ siue dicta oĩa veniãt in cessione quã ipsa fecit matri vel nõ veniant. Tãtũdem ꝑtinet ad substitutos nec plus nec minus. ꝛ per hoc puto sufficiẽter satisfactũ cõsultanti circa omnia quesita in cõsultatiõe deducta. Nec displicet cõclusio facta per dñm cõsulentẽ circa vltimũ ꝙ extra punctũ tetigit. Nam cõsidero ꝙ sunt substituti heredes masculi domus heredum Barnabei ꝛc. inter heredes Barnabei erãt ꝛ Benedictus ꝛ dicti sui filij: quia fuerant heredes Barnabei dictus Benedictus Cola ꝛ Thomas: ideo debet cõsiderari proximitas etiã respectu ipsius Benedicti ꝛ suorũ filiorũ: ꝛ habita hac cõsideratiõe de plano procedit cõclusio dñi cõsulẽtis. Si autẽ substituisset simpliciter descẽdentes dictorũ aliorũ heredũ subsisterẽ: quia tunc esset cõsideranda ꝓximitas respectu ipsorũ Thome ꝛ Cole per. §. in fidei cõmisso. ꝛ. §. fratre. allegatos per dñm cõsulentẽ. ꝛ. l. si. C. de verb. signi. ideo tũc succederet etiã dictus Sebastianus. ar. §. cũ filius insti. de heredi. ꝛ insti. ꝛ in auf. eo. ti. §. j. iũcta theorica gl. ꝛ Imo. in. d. §. in fideicõmisso. ſm que ꝛ al's mihi placuit: licet nõ trãseat sine dubio ꝛ cõtra eam tenet Bal. ibi ꝛ vidi cõtra eaʒ al's cõsultũ ꝛ per dñm Benedictũ de benedictis ꝛ ꝑ suprascriptũ dñm Bal. cõsulentẽ: ꝛ facit in terminis nostris pro cõclusione dñi consulen-
20 tis. †Quia testator censetur se conformare cum dispositione iuris cõis ꝛ admitti ad dicta bona vigore dicte substitutiõis is qui al's admitteretur de iure cõmuni iuxta theoricam Barto. in. l. iurisiurandi. §. si liberi. de operis liber. ꝛ Bar. Ange. in. l. heredes mei. §. cum ita. ff. ad trebel. referẽtes. Py. cõsuluisse. ꝛ idẽ ibi Rapha. cu. ꝛ Pau. de cast. in lec. paduana ꝛ idem not. Imo. in. c. potuit. in fi. de loca. ꝛ Pe. de ancha. in. l. tres fratres. ff. de pac. ꝛ in cle. ij. de decimis. ꝛ in cõsilio. ccccxxxiiij. incip. postꝙ ista dña ꝛ in consi. cxxiiij. incip. visis ꝛ diligẽter ruminatis vbi refert Bal. etiã cõsuluisse ſʒ no. per Bar. in. d. §. si liberi. ꝛ Bar. in. d. §. cũ ita. ꝛ ꝙ cõsilio Bal.

se subscripsit: licet aliud voluerit ipse Bal. in auf. si quas ruinas C. de sacrosan. eccle. ꝛ similem theoricam tradit in casu not. Pau. de cast. in cõsilio. lxxvij. incip. Casus iste frequẽter accidit: al's incipien. testator: idem al's dominus Anto. in cõsilio incipiẽ. viso pũcto ꝛ statuto: itaqʒ etiam in terminis istis substituens censeaṫ se cõformare cum dispositione iuris cõmunis que vult ꝙ dictus Fabianus non fuisset successurus ab intestato dictis Benedicto vel eius filijs vna cum filijs dicti Cole. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. xcvij.

1 ¶ Prescriptio lõgissimi temporis an ꝛ quãdo currere incipiat aduersus legatariũ ꝛ an contra hereditatẽ iacentẽ currat. ꝑ totũ.
2 Legata ꝛ fideicõmissa fiunt irrita hereditate ex testamẽto nõ adita. fallit si adeatur per venientes ab intestato. nu. seq.
3 Legata debentur ex testamento si hereditas adeatur per venientes ab intestato.
4 Legate rei dominium non dicitur vere translatum ante hereditatem non aditam.
5 Adire hereditatẽ est quasi cõtrahere cũ creditoribus hereditarijs.
6 Legatis prestandis non obligatur hereditas iacens. nu. 5.
7 Suitas licet legata vniuersalia cõfirmet ad ea que alias regrerẽt aditionẽ hereditatis ex testõ tamẽ nõ cõfirmat legata singularia.
8 Prescriptio qñ incipiat currere cõtra legatariũ petentẽ legatuʒ.
9 Prescriptio non currit contra iacentem hereditatem.

¶ Consilium. xcvij.

Repetito diuino numine.

1 ¶ †Late ꝛ diffuse ꝛ eleganter prosecutus est presentẽ cõsultationem celeberrimus ꝛ famosissimus. V. I. doctor dominus Baldus de bartholinis pater ꝛ dominus meus. Ego autẽ de sola subscriptione requisitus presuppositis his que in cõsilio presupponuntur: quia cũcta acta videre non potui impatiens magni laboris propter superiorem proximã infirmitatẽ breuiter incedam ad cõfirmationem eorũ que per prefatum dominũ consulentem decidũtur aliqua addendo circa vltimũ dubiũ prescriptionis. Super quo cõsultans facit maiorem vim: presupponitur itaqʒ in primis per dominũ consulentem testamẽtuʒ Sinolfi. institutioqʒ dicti Michilocti: qđ in publica forma vidi ꝛ esse probatam mortẽ dicti testatoris. Item circa immixtionem Michilocti heredis instituti esse probatos actus qui fieri nõ poterãt circa ius ꝛ nomen heredis. Nam actus qui in cõsilio presupponũtur ꝛ quos ex parte vidi in actis probatos cum gerũtur ab eo cui delata est hereditas sciente causam delationis sine dubio resultet aditio seu immixtio hereditatis: prout concludit. d. cõsulens non repeto. Item ex deductis in consilio deducitur probatio aliorum que exigebãtur ad fundandam intentionem domine Pelegrine agentis. s. cõuentos fore heredes Michilocti ꝛ conditionẽ legati purificataʒ. Plura autem apparent ex consilio deduci pro parte cõuentorum quorũ confutatio facta per dominum consulentem placet solum instabo circa prescriptionem in qua prout mihi narratur sit potissimũ dubiũ. Circa ꝙ quidem dubium vltra deducta per dominũ consulentem ex alio cõcludendum est nõ obstare aliquo modo exceptionẽ prescriptiõis: quia dato ꝙ sit ꝓbata immixtio dicti Michilocti tamen non est probatum tempus immixtionis ꝙ excedat tempus. xxx. annorũ. Nam instrumentum quo apparet dictum Michiloctũ recepisse certas res argenteas ponderis librarũ octo tanꝙ heres dicti Sinolfi de quibus vt heres fecit finem ꝛ refutationem fuit cõditum in anno. Mccccl. ita ꝙ immixtio resultãs ex hoc actu fuit facta a triginta annis citra ꝛ per cunctaui in hac parte attestatiões ꝛ articulos actricis nec reperi aliter probatũ tempus immixtionis dicti Michilocti. Nec etiam ꝓbatur immixtio aliorum coheredũ institutorum in dicto testa-
2 mento: prout etiam hoc vltimũ deducit. d. consulens. †Et anteꝙ hereditas agnoscatur ex testamẽto legata ꝛ alia in testamẽto relicta non sunt efficacia: nam dependent ex aditione seu immixtiõe hereditatis faciende. Ex testamẽto: quia hereditate non adita ex testamento redditur testamentum ꝛ contenta in eo irrita. l. j. ff. de iniusto rupto ꝛ irrito testamẽto: ꝛ. l. si nemo. ff. de regu. iur. ꝛ. l. j. §.
3 in nouissimo. C. de cadu. tollen. ꝛ. l. eam ꝗ. C. de fideicõmissis. †Et si legata ipsa repetũtur ab intestato requiritur aditio venientium ab intestato vt est glo. que dicitur singulis ꝯmuniter approbata.
4 in. l. qui filio. in prin. ff. de heredi. insti. †Et hinc est ꝙ ante aditam hereditatẽ non transfertur vere dominiũ rei legate. l. si tibi homo. §. cum seruus. ff. de leg. j. facit. l. seruo legato. in prin. ꝛ ibi habetur ff. eo. titu. Et pari ratione dicendum videtur ꝙ non oriatur actio neqʒ realis: vt rei vẽdicatio que resultat ex dominio. l. in rem actio. in prin. de rei vendi. ꝛ. l. j. in prin. C. de alie. iu. mu. causa facta. Nec hypothecaria vel actio personalis que competunt pro legatis. l. j. ꝛ. ij. C. communia. de lega. ꝛ. l. cum filius. §. varijs. de legatis. ij.
5 †Heres enim qui obligatur oneribus hereditarijs in ipsa aditione censetur quasi contrahere. l. apud iulianum. §. fina. ff. ex quibus causis in pos. eatur. ꝛ. l. ex maleficijs. §. heres. ff. de actio. ꝛ obliga. ꝛ institu. de obligatio. que ex quasi contractu nascitur. §. heres.

igitur anteq adeat hereditatem no obligatur legatarijs. & consequenter no oritur actio personalis que oritur ex obligatione. l. licet. §. ea obligatio. de procu. ff. prout & hoc volut Cy. Bar. Ang. Saly. Rapha. & Pau. de cast. i. l. vnica. in prin. C. de cadu. tol. Et subsequenter nec hypothecaria que tanq accessoria psupponit obligationem personale. l. solutum. in prin. & §. fi. & l. ante penul. ff. qb. mo. pig. vel hypothe. solu. & l. cum principalis. cum sua gl. ff. de regu. iur. & l. imperatores cum ibi no. ff. de publica. Sed anteq actio oriatur no potest incipere pscriptio longissimi tepois cum aduersus actiones inductur dicta prescriptio. l. sicut. & l. omnes. C. de prescrip. xxx. vel. xl. anno. ad idem. l. cum notissimi. §. illud. eo. titu. & l. in rebus. §. omnis. C. de iure dot. quinimo. licet sit orta actio si de iure impeditur exercitium actionis non currit prescriptio: qa non valeti agere pscriptio no decurrit. l. j. in fi. C. de annali excep. & l. contra maiores. C. de inoffi. testa. & l. j. in fi. C. de bo. maternis. Ex his igitur aperta fronte est concludendu q ante adita hereditatem no currit prescriptio longissimi temporis aduersus legatarium qui interim non habebat agendi facultatem. Quinimo non habebat actionem qua agere posset nec erat persona que possit conueniri. 6 † Cum hereditas iacens non teneatur ad legata per predicta. 7 † Nec predictis obstat si quis dixerit q suitas cofirmat ea que als requirerent aditionem hereditatis ex testamento iuxta. l. filius qui se paterna. & l. iulianus. de acqui. heredi. & l. si filius qui patri. & ibi p Bar. & alios. ff. de vulga. & pupil. Quia respondet q licet existentia suitatis quedam cofirmet: vt habetur in dictis iuribus tame no cofirmat legata singularia. l. j. i fi. ff. vt in pos. lega. Quia regulariter no operatur in fauore tertij put dicit Imo. post doc. in. d. l. si filius qui patri. Licet confirmet legata vniuersalia: vt est tex. singulari. in. l. ita tame. §. si pater. ff. ad trebel. prout tenent comuniter docto. & etia confirmet libertates in vltima volutate relictas. l. cum quasi. §. sed & si quis sm vnam lec. & l. sciedum. de manumis. testa. prout dicut docto. in. d. l. si filius qui patri & Pota. in. l. apud iulianu. §. idem iulianus. ff. ad trebel. & etia tutelas put volunt Py. & Bar. in. l. si nemo. de testa. tu. & Cy. in. l. ij. C. eo. titu. & Bon. in. d. §. ide iulianus. Et sic est cois opi. licet Saly. cotra in. l. j. C. de testa. tu. 8 † Nec etia supradictis ob. si quis dixerit: licet vere actio pro legatis nascatur tpe adite hereditatis put & tuc dnium vere trasfertur: vt. s. probatu est tn fingitur dnium trasiuisse a tpe mortis testatoris seu a tpe quo cessit dies legati. l. a titio. ff. de fur. & no. i. d. §. cum seruus. & omnes ide tenet: & pari ratione fingatur tunc orta actio realis & actio psonalis. Maximeq licet heres ex interuallo adeat hereditate seu hereditati se immisceat & osequēter tunc vere heres efficiatur tame fingit fuisse heres a tpe mortis testatoris seu eius de cuius hereditate agitur. l. heres qnqz. ff. de acqui. here. & l. omnia fere. ff. de re. iu. & cosequeter fingatur decursa prescriptio a tempore mortis dicti sino. si: quia rndet primo q fictio. d. l. heres. qnqz non procedit quo ad omnia: quinimo dicit Raph. ful. in. d. l. vnica. in prin. C. de cadu. tol. q fictio illius legis paru operatur. & Petrus Cy. & Bar. in eade. l. §. in nouissimo. dicunt q tuc dies legati cesetur cedere a die mortis testatoris qn id expedit legatario & non als: sed respectu hmoi prescriptionis non interest legatarij qd retro fingatur cessisse dies legati a die mortis merito &c. Ite fictio semp fundatur inqtate put dicit Bar. in. l. si is q pro emptore. ff. de vsuca. sed hic nulla esset equitas: sed imo iniquitas q curreret pscriptio aduersus legatariu etia pro tepore quo no poterat agere nec habebat actionem merito &c. Ite dicit Bar. in. d. l. heres. qnqz q dicta fictio no habet locu quo ad vsucaptionem ergo pariter nec quo ad prescriptione: & merito attetis supradictis. Et insup licet cesetur retro ortam fuisse actionem non ppterea reperitur q fingatur retro copetisse exercitiu actionis: et hec probatur in simili. 9 † Quia cotra hereditate iacente no incipit currere pscriptio. l. ea que. C. de tempo. in integ. resti. put no. doct. ibi & dicut Pe. Cy. & Pau. de cast. in. l. licet incotinenti. C. de iure delibe. Quod procedit salte in longissima prescriptione: put not. Ange. & Imo. in. l. potest. §. j. ff. de vsuca. & dicit Rap. fulg. in. d. l. licet. q oes doct. videtur transire cum dicta opi. licet ipse aliqualiter dubitet: ita q tps quo iacet hereditas non oputatur in prescriptione salte longissimi temporis. Et tunc militat ratio. s. allegata fundata in fictione. d. l. heres qnqz. & d. l. omnia fere. qz si respectu hmoi prescriptionis militaret dicta fictio: pscriptio fingeretur inchoata aduersus herede qui fingitur fuisse heres a tepore mortis defuncti & sic aduersus heredem no deduceretur de prescriptione dictu medium tempus inter morte et aditione hereditatis: stante enim dicta fictione hereditas fingitur no iacuisse: & tame otrariu est veru quia volut prefati doc. & ita in simili pbatur in. d. l. ea que. q tepus quo vere hereditas iacuit non coputatur in hmoi prescriptione. & per consequens apparet q respectu hmoi prescriptionis non cosideratur preallegata fictio. d. l. heres quandoqz. Dato aute sine preiudicio veritatis q sit decursa prescriptio placet conclusio facta per prefatum dominu consulente q aduersus talem prescriptionem copetat dicte. d. Pelegrine in integ. resti. propter iustam ignorantiam ex clausula generali si qua mihi prout late & egregie probant dns consulens & ego als idem consului. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. xcviij.

¶ Mater statuto exclusa ab hereditate filij propter patruos an intelligat exclusa si impubes decedat relictis matre patruo & sorore vtrinqz cojuncta & an si vnus propter alium excluditur reqratur q ille qui est causa exclusionis succedat. per totum.

1 Verbis claris & apertis non est locus hesitationi.
2 Soror in successione fratris predefuncti excludit omnes transuersales exceptis fratrum filijs.
3 Successioe exclusus statuto propter alium illo qui est causa exclusionis non succedete an succedat tunc qui excluditur etiam si inuitetur sub conditione ille qui excludit. nu. seq.
4 Successioe exclusus propter agnatu statuto ex capite quo excludit statutum matrem non trahitur ad alios agnatos.
5 Argumento ide iuris esse solet de toto quo ad totu quod de parte quo ad partem.
6 Vincens alium propter se non vincit propter aliam.
7 Successione exclusa matre quado cesentur omnes exclusa qui matri attinent quasi radice corrupta.
8 Exclusus iure speciali censetur habere id a quo excluditur quo ad exclusionem alterius.
9 Mater exclusa successione sui filij propter patruu si ocurrat soror aut frater sui filij qui tanq proximiores patruu excludut tunc no excluditur a dicta successione mater & quomodo diuidatur hereditas inter eos. idem si cocurrat auus & auia. nu. seq.
10 Inclusus trahit ad se exclusum.
11 Transuersales an & quando succedunt defuncto donec sunt aliq de descendentibus aut ascendentibus qui succedunt. nu. seq.
12 Statutum quod matre excludit a successione sui filij state patruo non vocat patruu ad dictam hereditatem stantibus fratrib9 aut sororibus seu auo aut auia defuncti cum quibus fratribus cocurrit mater vt tantu exclusa videatur illis no existentibus. per totu.
13 Femina statuto exclusa successione state masculo illa tame exclusa censetur si succedat masculus: alias succedit illa.
14 Succedere nemo dicitur intrado alterius locum nisi fuerit descendens filius aut nepos.
15 Verba sunt interpretanda vt posita aut prolata videatur cum ministerio aliquid operandi.
16 Bonorum possessio. cotratabu. quibus competat.
17 Successione inuitatus iure speciali habet iura debiliora qua admissus iure communi.

¶ Consilium. xcviij.

In nomine domini nostri iesu christi. 1 † In hac cosultatione primo aspectu videtur concludendu q dicta mater no succedat dicto suo filio impuberi decedeti quia superest patruus dicti defuncti & statutu clarissime loquitur q superstite patruo mater non succedat suo filio que verba statuti videtur adeo clara q non sit locus hesitationi. l. ille aut ille. §. cum in verbis nulla dubitatio est. ff. de le. iij. videtur enim militare expressus casus statuti & vbi casus legis siue iuris municipalis no relinquitur locus dubitationis. l. illam versi. de modo. C. de colla. & l. ancille. C. de furtis. 2 † Nec videtur pdictis repugnare si dicatur qd ex quo superest soror defucti vtrinqz cojuncta patruus no succedat: quia soror prior in gradu ceteros trasuersales excludit exceptis filijs fratru. auf. cessante. & autenticis sequetibus. C. de legi. here. 3 † Et ideo cu mater excludatur ppter patruu debeat intelligi qn ipse patruus succederet adeo qd qui no succedunt no excludunt aliu. l. j. §. filium. ff. de bo. posses. cotratab. & l. ij. §. si sit agnatus. & l. equissimum. ff. ad tertul. & §. sed si fuerit frater & soror insti. eo. ti. & c. autoritate. de cocess. pbe. lib. vj. Quia videtur ad hoc respodendu pluribus modis. Primo q illa iura procedat qn vnus inuitatur ad hereditate & alij ab eo excludutur. Nam tuc ita demu procedit exclusio qn succedit ille q erat causa exclusionis & no als ita loquutur omnia iura pallegata. Sz qn aliqs inuitatur sub coditione si alius no extat tuc illo alio extate excluditur ille inuitatus sub coditione siue ille qui erat causa exclusionis succedat siue no iste est casus. in auf. licet. C. de natu. lib. cum ibi no. & in. l. filiusfa. §. cum quis. de leg. j. & tradit Bart. in. d. §. filiu. & Bal. in. l. si defunct9. C. de suis & legi. Sed in casu nostro mater a statuto inuitat sub oditioe si no extiterit patruus: qz verba illa superstite patruo faciut sine dubio coditione: quia ablatiui absoluti oditione faciut. l. victis agris. ff. de vsur. & l. a testatore. ff. de codi. & demon. & qn quis sub coditione inuitat seu sub oditione aliquo existete excluditur tuc ille qui est causa exclusiois existente habet locu exclusio & sub coditione inuitatus non admittit siue ille qui in coditione ponitur & est causa exclusionis seu no admissionis succedat ipse siue no succedat iste est casus. in auf. licet & ibi doct. no. C. de natu. liber. & no. Bar. in. d. §. filiu. & Bal. in. d. l. si defunctus. C. de suis & legi. Cum igitur dicta mater excludat a successione sub coditione si patruus extet & patru9 superstit ergo ipsa mater excludatur siue patruus succedat siue non succedat. Quod

Quod et videtur probari per iura superius allegata. Nam in d.l. equissimum pp patrem excludit mr et tamen pater ibi non succedit. Item in d.§. si sit agnatus. agnatus excludit patrem et tamen ipse agnatus excludit a matre: ita et hic patruus excludat matrem dato quod ipse excludatur a sorore. Tertio videtur hoc probari ex theorica bar. in l. i. ff. ad tertu. ubi concludit quod huiusmodi statutum censetur habere duo capita unum exclusivum et ratione istius capitis dicit ipse non excluditur nisi nominatus in statuto. Est aliud caput inclusivum et invitativum ad successionem quia plures non possunt esse heredes insolidum. l. cum pr. §. hereditatem. de castren. pec. Et facit. l. si ut certo. §. si duobus vehiculum. ff. commo. et uno inuitato.

4 alii excluduntur: † ideo ceteri non inclusi et non invitati censentur exclusi: puta dicit bar. statutum dictat quod extantibus agnatis mater non succedat. statutum istud invitat agnatos et excludit matrem. ex capite quo excludit matrem non trahitur ad alios cognatos: quia odiosum et non extendendum: sed quia tacite invitat agnatos ad successionem censentur etiam alii cognati exclusi: put firmat bar. ibi quam rationem ut dixi reassumit etiam bal. in d.l. maximum vitium. dictam etiam rationem tangit bal. in l. quod pro. de. ll. unde videtur etiam in casu nostro quod dictus patruus censeatur invitatus et per consequens exclusa dicta matre et omnes alii in portione s. ad quam alias invitaretur dicta mater: quia ad illam patruus invitatur: per statutum ergo alii

5 excluduntur per dictam rationem bar. † Cum idem iuris esse soleat de toto quo ad totum: quod de parte quo ad partem. l. que de tota. ff. de rei ven. et c. pastoralis. versi. si quis cum totum. extra. de offic. de

6 leg. et l. iurisgentium. §. adeo. ff. de pac. † Quarto ad idem ille qui vincit alium vincit pp se non vincit pp alium no. in l. pater filium. ff. de inoffi. test. put dicit Bal. in d.l. si defunctus. C. de suis. et leg. et in l. si qs vel si qua. C. ad tertul. sed agnati nominati in statuto vincunt matrem propter se: ergo vincunt ipsi: ut ipsi admittatur. Quam rationem adducit ibi bal. in interpretatione statuti disponentis quod stantibus agnatis mater non succedat: si occurrit quod extet mater amita et agnati in volteriori gradu quam amita: quod agnati vincat matrem ad sui utilitatem: non ad utilitatem amite: ideo agnatus excludat matrem et

7 amitam. † Et ita ipse videtur concludere si statutum excludit matrem conditionaliter si extant agnati: sed non se firmet: sed se firmat in d.l. si quis vel si qua ea ratione: quia agnatus est prima causa exclusionis et excludit propter se non propter amita: ideo concludit quod agnatus succedit exclusa matre et amita per d.l. equissimum. et quod ad intellectum illius. l. nota. glo. in d. §. sed si fuerit frater et soror. ita ergo dicamus in casu nostro quod patruus admittatur in portione quam alias deferretur matre. exclusa matre: arguendo de toto ad partem ut dictum est. Que parum firmanda videtur ex theorica Pau. de cast. qui in similibus statutis concludit: quod aut persona que non nominatur in statuto in capite. s. exclusivo attinet personae de cuius successione agitur mediante persona nominata in statuto que fuit puta mater. et tunc put mater excluditur: ita et omnes qui mediante matre attinent: quasi corrupta radice: quam rationem considerat etiam Bal. et firmant saly. in d.l. maximum vitium. et ita intelligit pau. de cast. theoricam bar. in d.l. si. ad ter. Aut attinet persone defuncte aliter quam mediante matre. ut contingit in amita: et tunc si mater non est in medio admittitur amita excluso agnato: et hunc casum habet pro claro bal in d.l. si defunctus. et hi casus non pertinent ad thema nostrum. Aut mater est in medio: et tunc agnatus aufert a matre per se: et ideo ipse succedit exclusis omnibus qui excluduntur alias a matre ita concludit ipse per concordia opi. in d.l. illam. C. de colla. dicens quod est ipsa veritas sicut euangelium: et hanc partem quando mater est in medio presupponit per clara in d.l. si defunctus. s. quod agnatus excludat matrem et amitam: sed de iure communi pp superexistentiam matris non potest conqueri de statuto nec de agnato: ideo agnatus admittatur ad hereditatem de iure communi alias delatam matri: put ipse dicit in d.l. si defunctus. et hoc sive mater alias consequeretur totum sive partem: nam tunc excludens matrem admitteretur ad partem matris: put dicit ipse Pau. de ca. in d.l. illam. et videtur principaliter niti ipse pau. hoc

8 medio. † Ille qui excluditur iure speciali censetur habere id a quo excluditur quo ad exclusionem alterius. ut. l. mulieri et titio. ff. de condi. et de. et mater excludit iure speciali statuti: ideo quo ad exclusionem aliorum censetur pinde habere ac si non esset exclusa a statuto: sed si non esset exclusa ipsa excluderet amitam et alios in totum vel in parte: puta fratres utrinque coniunctos auf. defuncto. C. ad tert. ideo in illo toto vel parte admittitur ille quem mediante statuto excludit matrem secundum eum: sic ergo in proposito nostro admittatur patruus in portione matris. et hoc reducit hunc articulum non mediocriter

9 dubium. ¶ † Sed his non ob. Quia partem arbitror magis iuri consentaneam. est n. indubitatum quod dictus patruus de iure communi excluditur a successione dicti sui nepotis: per existentiam matris. §. consequens in auf. de here. ab inte. veniet. et d. auf. defuncto. et pp existentiam sororis utrinque coniuncte §. reliquum in auf. de here. ab inte. ve. et d. auf. cessante cum sequentibus. Item mater a statute excluditur pp patruum. unde sola soror utrinque coniuncta est quam nec a statuto nec a iure communi reperitur aliquo modo exclusa unde in casu nostro non sumus usquequaque in terminis bar. in d.l. si. ad tert. et bal. et pau. de ca. in locis s. allegatis. quod loquuntur quando statutum excludit personam quam si non esset a statuto exclusa excluderet aliquis de quibus agitur. ita loquitur. d.l. equissimum. et d. §. si sit agnatus. et d. auf. sed sumus in terminis d.l. ii. §. si sit consanguinea. ubi consanguinea excludit patrem qui in alienam familiam per adoptionem se transtulit et pater excludit matrem a senatusconsulto tertuliano mater si non esset pater concurrit cum sorore consanguinea pp senatusconsultum tertulianum et concluditur ibi quod si mater consanguinea succedit excluditur pater predictus et admittetur una cum predicta sorore. Hec dicit soror consanguinea matri illud quod aufero a patre eum excludendo pertinet ad me nec pater dicit mariti vel sorori consanguinee illa pars que alias devolueretur a matre ad me pertinet quia eam excludo: sed mater succedit in ea protione in qua succederet patre non existente: unde ibi consideratur persona sororis consanguinee que a nemine excludebatur et ipsius persona considerat potiusquam alie persone et pp ipsam admittuntur ille persone que cum ea concurrunt et hoc casu loquitur bal. in l. quicunque. C. de servis fugi. decidens quod si statutum excludit avum maternum et non facit mentionem de avia materna propter statuti odiositatem masculinum non concipit femininum. et ideo avia non

10 excluditur. † Et ideo si concurrunt avus avia et patruus avus maternus admittitur beneficio avie materne patruo excluso quia inclusus trahit ad se exclusum. ar. l. si. §. i. de legitimis here. secundum eum qui dicit id esse notandum quod quidem multum conferat et quasi in terminis ad casum nostrum: ille enim casus est magis dubius quam noster: quia hoc statutum magis est ab equitate extraneum quam illud cum mater sit in potiori gradu quam avus vel avia materna. et insuper in casu illo erat dubium an et avia excludatur pp rationis identitatem: quia solet masculinum concipere femininum ut in illa. l. quicunque. et in l. i. ff. de verbo. sig. cum similibus. Si igitur in casu illo magis dubio persona non exclusa est causa quod cum ea admittatur illa persona que alias excluderetur. ita apta fronte dicamus in casu nostro quod pp sororem in utrinque coniunctam que non excluditur nec a statuto nec a iure communi admittatur una cum ea et eius beneficio ad successionem ipsa mater put cum ea admittitur de iure communi. facit etiam optime ad nostros terminos tex. in l. si quis vel si qua. C. ad tertu. ubi frater admittitur in viriles cum mater et cum sororibus mater autem admittitur cum sororibus pro una dimidia: sed plures sint sorores: si concurrunt frater sorores et mater: quia si mater succederet in dimidia. frater non haberet suam virilem: et nullus reperitur qui eum a virili excludat: matrem autem a dimidia excludit in effectu frater. ideo sed mater excludat a dimidia sorores tamen attenditur persona fratris qui in virili est omni respectu inclusus: et propterea pp fratrem admittuntur sorores ad viriles et habent pp personam fratris illud quod alias non haberent: nam si ponamus superesse matrem et tres sorores: si frater non superesset: mater haberet dimidiam et alia dimidia viriles haberent sorores: et sic de sex denariis singule sorores haberent singulos denarios: sed si frater superest singule sorores habebunt singulos denarios cum dimidio: unde patet quod attenditur persona fratris: cui omni respectu debetur virilis: et nullo respectu est exclusus. ita hoc casu nostro attendi debent persone sororum: que nec iure communi nec municipali sunt excluse. et non persona patrui qui est exclusus a iure communi: sed pp sorores muniretur mater: et per hec evitamus omnia contraria. et tex. et autorites do. in contrarium adductas. Nec ob. ar. de toto ad partem in contrarium adductum: quia procedit ubi est eadem ratio totius ad partem: secus ubi subest ratio diversitatis put contingit in multis iuribus adductis per glos. in l. quod scit. in prin. de usur. patet etiam in l. tutor. §. lucius. eo. ti. In casu autem nostro subest ratio diversitatis quae colligitur ex s. dictis. Si n. excludo te in totum et te excludit titius et ego excludo titium: non est persona que aliquo respectu non reperiatur exclusa. et consequenter non est persona que tanquam non exclusa sit magis inspicienda quam altera: ideo est recurrendum ad alias considerationes: sed ubi est exclusio in parte: ut in terminis nostris decet attendatur conditio personarum: que omni iure et omni respectu innitantur. Et ma

11 xime attenta regula iuris communis que dictat quod † donec sunt aliqui de descendentibus qui succedant non est locus successioni transversalium: ut probat tex. in d. §. reliquum. et etiam attenta regula iuris communis que dictat quod donec extant descendentes vel ascendentes non succedant transversales nisi fratres et sorores utrinque coniuncti vel eorum filii. d. §. consequens. et d. auf. defuncto. Item est et alia regula iuris antiqui quod proximior agnatus vel agnata excludit penitus a successione intestati remotiores in gradu. l. post consanguineos. §. hereditas. ff. de suis. et legitimis. et inst. de legi. succel. §. si plures Item regula iuris novissimi quod fratres et sorores utrinque coniuncti excludit ceteros transversales ulterioris gradus. d. §. re

12 liquum. d. auf. cessante cum sequentibus: † istis autem regulis non est derogatum per dictum statutum quod reddit matrem insuccessibilem extante patruo non autem admittit patruum cum sorore utrinque coniuncta: idcirco ex his puto intrepide concludendum quod dictus patruus nullatenus admittatur ad dictam hereditatem tunc succedit theorica bar. in l. i. §. filium. ff. de contrata. quod in terminis huiusmodi statutorum masculus ab alio exclusus non excludit feminam: sed verba statuti repugnare videantur ita concludit ibi bar. et Ang. post eum per d. §. si sit consanguinea. et idem vult bal. in d.l. si qs filium. C. de inoffi. te. Cum itaque iste patruus non succedat. ut s. conclusum est restat quod ipse non est causa exclusionis matris: sed est pinde ac si ipse patruus non esset in medio. sed si ipse patruus non esset in medio foret ab omni dubitatione alienum quod mater una cum sorore succederent in viriles per d. §. consequens. et d. §. defuncto. merito per iam dicta concludo quod non obstante dicto statuto procedat dicta dispositio iuris communis. s. quod in dimidia succedunt dicta mater et in alia dimidia succedat dicta soror. Non ob. adducta in contrarium. et primo non ob. illa theorica que sumitur per auf. sed. C. de nat. lib. s. quod ubi aliquis ex cluditur si alius superest et sic sub conditione tunc sufficit illum extare dato quod non succedat de quo latius. s. dictum est. nam ad eam respondetur quod in casu nostro sed masculi non invitentur ex

presse: tñ ex mente cēsentur inuitati a statuto ex quo pp masculos excludunt: non qr faciant iniuriam masculis: put cōtingit in terminis. d. auk. lz. Sz vt masculi inuitentur ipsi masculi censenk a statuto inuitati: put cōcludit bar. in. d. l. fi. ad tert. z Bar. in. d. l. maximū vitium. z doc. cōiter ibi. ar. l. suo legato. §. si testoz. ff. de le. j. z. l. fideicōmissa. §. cū esset. de le. iij. theorica ergo illa loquik qñ vnus excluditur sub cōditione si alius extat qui non inuitak: secus si excludik pp aliū q inuitatur: ita dicunt doc. q tradunt illā theoricā maxime bar. z Ang. vbi. s. † Jdō i terminis hmōi statutoꝝ cōcludūt ipsi q non excluditur femina nisi masculus succedat. z silr bald. in d. l. si qs filium. z hanc rōnē ponderant etiā bal. in. d. l. defunct⁹. C. de suis z leg. qd z voluit in. d. l. qcunqz. z sic pnarrata theorica doct. plene sumpta decidit hāc qōnem p filia nō ɔ̄ filiaz dotatā. Nec ob. d. l. equissimū. z. d. l. ij. §. si sit agnat⁹. ad tert. qr rñsio sumik exsupra dictis. s. qr loquunk qñ plures cōcurrunt quoꝝ vnus excludit aliū: alter alterū. z tertius alterū: ita q de tribus non repitur aliqs qui ab altero fm regulas nō excludak: nec decet q oēs excludank in casu aūt nr̄o nō est ita qr sunt filie nō dotate z fili⁹ mascul⁹: qui nullo iure nec ab aliqua psona excludunk. vñ ipsis succedentibus admittūtur etiā alij q solent cū eis cōcurrere: nam attendunk psone q nullo iure excludunk z eoꝝ bñficio admittunk: alij q de iure cū eis cōcurrūt. d. §. si sit cōsanguinea. z. d. l. si qs vel si qua. z q per Bal. in. d. l. quicunqz. vt. s. latius dictum est: ita vñr mihi intelligēde iste leges insup si cui hec rñsio nō satisfaceret ille leges tā faciūt p q̄ ɔ̄: nam psona q excludik nō excludit: pr̄. n. adoptatus exclusus ab agnato nō excludit mr̄ez z al's excluderet: vt pz in. d. §. si sit agnatus ibi matrem admittimus qm̄ prēm agnatus excludit. z silr in. d. l. equissimū. §. j. mater solet excludere auum paternū manumissorē. Cū qr pr excludit mr̄em admittitur auus nō ɔsiderata psona matris exclusa a prē: ita in pposito patruus excluditur a filio masculo z a sororibus. Jdeo eius persona nō fit in cōsideratiōe quo ad exclusiōez filie dotate: z subseqūter filia ipsa dotata repiret se inuitata a iure cōi z non ampli⁹ exclusa a statuto: iō admitti dz vñ ille leges non magis faciunt ɔ̄ q̄ pro: sz facit p doctrina quā tradūt bar. z Ang. in. §. filium pro intellectu dictoꝝ iurium z pro euitandis hmōi perplexitatib⁹. dicunt em̄ q aut psona excludens intrat locū exclusi z tūc excludit oēs q ab excluso excluderentur. iste est tex. in. d. l. eqssimū in pn̄ tum auus manumissor excludens prem excludit z matrē que a prē solet excludi: lz ipsa mr̄ soleat excludere hmōi auū quasi voluerit q auus manumissor succedit intrando locū pr̄is: ideo excludit matrē: sz vbi excludens nō intrat locū exclusi tunc secus: iō in. d. §. si sit agnatus. pr̄ q excludit matrē nō facit locū agnato: qr agnatus nō succedat itrādo locū pr̄is z pari rōne nō facit locū sibi ad exclusionē mr̄is: z ista est theorica pfatoꝝ doc. que ɔfert ad decisionē nostrā: nā statutum nō inuitat patruū tanq̄ intrans gradum filie dotate. hoc. n. non sonant vba statuti: nec de mēte constat. nec debemus ampliare exorbitantias. argument. l. ius singulare. et. l. quod vero ɔ̄. ff. de. ll. z. c. cum dilectus. de consue. z regu. que pp̄ter necessitatem in. vj. † De iure. n. nō repitur q vnus succedat intrando locū alterius nisi in descēdentib⁹: vt insti. de here. ab inte. §. cū fili⁹. in ascendentibus secus est aūt defuncto. C. ad tert. z silr in collateralibus: nisi forte in filijs fratrum auk. cessante. z auk. post fres. C. de legi. here. ideo nō debemus inducere hāc exorbitantiā q transuersalis intret in locū descēdētis: z lz inducak q succedat est vna exorbitantia: nō inducatur alia q succedat tanq̄ intrās locū z graduz filie q esset satis absonū z exorbitātissimū. Cū itaqz non excludat filiā dotatā intrando eiusgradū vel locū nō excludat indotatas vl' filium masculū in ea portione in qua a filia dotata excluditur: licet aūt dcā consideratio bar. z Ange. rōnabilis videatur tñ nō pbak iure q auus manumissor succedat intrando locū patris. z text. ibi vr̄ aliam rōnem ponderare ibi dum dicit qui z ɔ̄ scriptos heredes onerum possessionē recipere solet. † Que verba nō vñr posita sine ministerio aliqd opandi. ar. l. si qñ. de le. j. z. c. si papa. de pui. lib. vj. et. §. qb⁹. in prima cōsti. C. vñr aūt vt arbitror appositā: vt denotēt rōnem illius decisionis. s. q cōsiderek quis habeat efficaciora iura et illa persona admittak: q quidem est rōni ɔsonum in hmōi perplexitatib⁹. s. q pualeat ɔditio psone que causat fortiora iura: put et deprehendi potest in casibus sepatis a casu de quo agitur. † Cū itaqz mater nō habeat ea iura successionis nec successionē filij adeo debitā q habeat bonoꝝ pos. ɔtab. restat q auus hz efficaciora iura q̄ mater: ideo mater excluditur pp patrē in fauorem aui. Jn casu itaqz nostro cum dicte sorores indotate z filius masculus habeant efficaciora iura: iō excludunt patruū: z in ɔ̄tiam attēditur cōditio z status earundē psonaꝝ que suadet q cū eis sorores etiaz dotate succedāt dūmodo dotem cōferāt. dicet quispiam sic: z in. d. §. si sit agnatus pater habet ɔtabu. per ti. si quis a parē. fuerit manu. quasi p totū: z tñ eā nō hz mr̄. ar. l. illud. §. ad testamēta feminarum in rōne sui. ff. de cōtratab. z est clarum: prout z satis pbatur in d. l. equissimū. similiter nec agnatus: qr solum datur suis z qui loco suoꝝ tenent: vt sunt emancipati. l. j. §. j. z per totum. ff. de ɔtab. et parentibus z patronis vt dicto titulo si quis a pa fuit ma. z. l. ij. in prin. z quasi per totam. l. z totū. ti. ff. de bo. liber. ergo pater tāq̄ habens efficaciora iura deberet in illa perplexitate preferri z patri z matri: sed respondendo vr̄ q imo q pater qui se dedit in adoptionem non habeat ɔtab. contra testm̄ patris qui prius eum emancipauit: qr sunt de diuersa familia: prout nec filius datus in adoptionē cōtratabulat testm̄ patris naturalis regulariter. l. non putauit. §. in adoptionē. z in. d. l. si in adoptionem. e. ti. z facit qr dicto casu nec filius naturalis vel emancipatus hz de rigore iuris ɔtab. aduersus testm̄ dicti patris qui se dedit in adoptionem vt dicit Ange. in. l. ij. §. si pater. ff. de contratab. z facit. tex. ibi arbitror humaniorē esse hanc sniam: z rō huius humanitatis assignatur in. d. l. fi pater. eo. ti. s. qr al's non haberet patrem ad cuius hereditatem inuitaretur: que rō cessat in ipso patre q hz patrem adoptiuum cui succedit. vnde si hereditatem vnius amittat alterā acquirit: put contingit in filio dato in adoptionē de quo nō curak: si amittit bonoꝝ pos. ɔ̄ testm̄ patris naturalis: cū habeat cōtra testm̄ patris adoptiui. Preterea ipse pater nō meretur ex alio istam humanitatem: qr suo facto perdit ɔtabulas: nā si dubitabat seu curabat amittere bono. pos. filij emancipati non debebat se dare in adoptionē: vñ sibi imputet. arg. regule damnū in. vj. ideo arbitror prēm q se dedit in adoptionē non habere ɔtabulas cōtra testm̄ filij emancipati p predicta z cōiungēdo tex. d. l. equissimū. in fi. cū dispōne dicti. §. si agnatus. q z suadet rō: qr agnatus eum excludit: vt ibi z tñ agnatus nō hz ɔtabulas: z si q̄ratur ex his tollik q nō hebeat pater efficaciora iura q̄ mr̄: sz nō demonstrak q mater hēat efficaciora iura q̄ pr̄. q ergo rō suadet q mater preferak patri vel agnato cū agnat⁹ vincat patrem qui pr̄ vincit matrē z mr̄ vincit agnatū qui vincit patrē: vnde oēs vñr eē in pari causa: potest ista rō assignari q psona patris: ideo nō cōsiderek quasi sibi imputek: quare suo facto debilitauerit sua iura successionis: ita cōcordo has. ll. q mihi psuadeo eē notandū z veritati ɔsonum. Nec ob. tertia rō in ɔ̄rium adducta. s. theorica Bar. in. d. l. fi. qr respondek q illa theorica nō transit sine dubio. nā cōtra eā tenet bal. pluribus rōnibus in. l. illā. C. de colla. z illam moderat pau. de ca. vt. s. retuli. z cōtra illā theoricā vrget theorica bar. z Ang. in. d. §. filium. z vrget tex. in. d. §. si sit agnatus. z i. d. §. si sit consanguinea. z in. d. § equissimū. in quib⁹ vnus excludit aliū et exclusio illa nō inuitat excludentē sed facit locū alteri in totū vel in partē. put suadet qualitas persone q ad successionē inuitak mediante illa exclusione: vnde vel rō bar. et eius theorica in. d. l. fi. non est bona: q cōsulēdo nō audeo firmare: vel dicamus q precedat in terminis quib⁹ loquitur bar. s. qñ statutum excludit matrem propter agnatos q censeank exclusi z ceteri cognati: nam in ceteris cognatis est maior rō exclusionis: lz bar. in. l. liberoꝝ. ff. de ver. sig. dicat q pp rōnis idētitatem vel maioritatē nō sit statutū hmōi exorbitās trahendū ad personas nō noīatas: qr ro nō est expressa i statuto fm eum: lz bal. in hoc alr̄ loquatur. in. d. l. maximū vitiū. z. l. maximū vitium. z in. l. q̄uis simpliciter. C. de fideicom. tamē dico q ratio illa q statutū censek habere caput inuitatiuum militat respectu persone nominate z aliarum personaꝝ: in quib⁹ viget maior ratio ita qd potest verisimilis mens cōiecturari q prout voluit matrē excludit: ita z ceteros cognatos cū fortius sit matrem excludere. arg. l. nā z si parētibus. in prin. ff. de inoff. te. z. l. fi. C. de insti. et substi. sub cōdi fac. z tituli ad tert. ff. z C. per totum. Non autem censeatur inuitare: ad exclusionē eoꝝ in quibus non est eadē ratio exclusionis: put est hic: qr nō censet inuitare patruum ad exclusionē filij masculi: et eius heredum z ad exclusionē sororū. Jtem respōsio. s. primo loco data ad cetera cōtraria cadit etiam ad hanc theoricā bar. si recte aduertatur. s. q non procedat quando vna cum excluso concurrit alius qui admittitur de iure cōmuni vna cū excluso et qui excludit illum excludentem prout occurrit in casu nostro in quo concurrūt sorores z filius masculus qui excludit de iure cōmuni patruū qui excludit de iure municipali filiam dotatam loquendo. prout. s. ptestati sumus. Jn casu itaqz hoc vel simili nō loquatur bar. prout nec loquitur. preterea bar. forte esset intelligendus in ceteris cognatis qui attinerent mediante matre: prout z ipsum moderat Pau. de cast. z non inconueniret: qr vt plurimum ita cōtingit q cognati attinent nobis mediante matre lz possit al's contingere. s. in filijs sororis consanguinee vel vtrinqz cōiuncte. nec obstat quarta ratio bal. q qui vincit pp̄ter se non pp̄ter aliam: nam ista ratio confunditur per dictū. §. si sit agnatus. z in dicto. §. si sit consanguinea vbi agnatus z consanguinea vincunt patrē in adoptionē deductum: z tamen causant matris admissionem non suā. Jtem in dicta. l. equissimū. quā allegat bal. pro sua ratione pater vincit matrem z eā excludit: z tamen nō admittitur ipse: sed est causa q vnus manumissor admittatur qui al's non fuisset admissus: z lz auus ibi vincens patrem vincat pro se non matre Alia ratio pactum reformat que ibi assignat in fine litere. z. s. eam declaraui: et Nec aliam rationem assignat Barto. z Angelus de qua etiam. s. Nec glo. §. sed si fuerit frater z soror obstat predictis responsionibus. nō em̄. facit nisi put. d. l. equissimū. nec irepio q no. in. d. l. pr̄ filium. alr̄ obstent: z si bal. dictā rōnē assignat nō est trahēda ad casuz nostrū z siles in qb⁹ ipse cōcludit ɔ̄rium. vt. s. adduxi. nec ob. vltima rō in cōtrariū adducta. s. theorica. quā pau. de ca. exclamat veriam prout

prout euangeliũ:nã parcat mihi sua reuerentia:rõ quã pro funda mento ipse adducit nihil est seu nullatenus eã ꝓbat:dicit.n.ipse il le qui excluditur de iure spãli censet habere id a quo excludit quo ad exclusionẽ alterius:sed mr̃ ⁊c.allegat.l.si mulieri ⁊ titio.de con di.⁊ demon.que nullo modo ꝓbat:nã lꝫ mulier ibi admittatur de iure spãli.tñ titius eius cõiunctꝰ excludit de iure cõi nõ de iure spe ciali:in hoc equiuocauit Pau.de cast.titio eñ fuit ibi relicta pars vlus.si mulier nõ nupserit:mulier nupsit:iõ excluditur de iure com muni ⁊ derisorium est dicere ꝯtm̃. Mulier autẽ que admittit de iure speciali non gaudet beneficio iuris accrescendi qꝺ solet cõcedi cõiunctis.l.j.§.vbi aũt legatarij.C.de cadu.tol.⁊.l.si duobus.ff.de

17 leg.j.⁊.l.re cõiuncti.de leg.iij.cum similibus. † Inuitatus ergo de iure speciali hꝫ debiliora iura q̃ admissus de iure cõmuni:vt ibi.et l.eius militis.§.militia missus.ff.de mili.test.ideo admissus ex for ma statuti hꝫ debiliora iura q̃ si in eisdem terminis admissus de iu re cõi non consideraret in eius vtilitatem dicta rõ pau.de cast.p.d. §.si sit agnatus.⁊.d.§.si sit consanguinea.⁊.d.l.equissimum.⁊.d.l.si quis vel si qua inductis. vt.s̃.ideo fortius non consideretur in eo admisso de iure spãli. Item possunt rñdere prout.s̃.ad alias ratio nes.s.qꝺ iste theorice non procedãt qñ est aliꝰ qui pariter al's admit titur cũ excluso:sed qñ alius excludit al's ab eo nec arg.de toto ad partem hoc casu ꝓcedat per dicta.s̃.insuper pꝫ ex iam dictis rñsio ad id quod dicit Bal.in.d.l.si quis vel si qua.nã ipse alibi tenet cõ trariũ.s.in.l.si quis filium.de inoffi.test. ⁊ non loquitur in similibus terminis nostris per iã dicta:⁊ rõ quã ipse adducit qꝺ agnatus est prima cã exclusionis dato qꝺ esset ꝟa in casu illo:in casu nostro se cus:qꝛ prima ⁊ principalior cã exclusionis sunt filius masculus et filie indotate qui omni iure preferuntur patruo. Laus deo.

¶Summarium super consilio.xcix.

1 ¶Appellari an liceat vbi sunt due sñie conformes.

2 Appellari qꝺ non liceat statuto intelligitur de appellatione nulla et statutum non verificatur in valida appellatione qꝛ non dicitur quis cõdemnatus vt executio possit fieri nisi condẽnatio valeat.

3 Libellus non requiritur coram arbitratore qui extraiudicialiter co gnoscit ad validitatem arbitramenti.per totum.

4 Arbitramentum seu compromissum est quedam amicabilis com positio habens vim ⁊ speciem transactionis in quo non requiritur iudiciarius ordo.nu.7.

5 Rescripti productio saltem in causis summarijs in quibus non re quiritur ordo iudiciarius habet vim petitionis.

6 Causis summarijs sufficit talis qualis petitio in quibus nõ requi ritur ordo iudiciarius.

8 Aquam de flumine publico an liceat priuato vel vicino assumere causa molendinum faciendi vel in vsum priuatum.nume.sequen. vsqꝫ ad finem consi.

Aqua perpetuo currens dicitur publica:torrens vero temporum impetu dicitur priuatum.

9 Molendinum causa faciendi licet vicino assumere aquam de flu mine publico.

10 Possideri non potest alueus fluminis.

11 Fluminis publici ⁊ riparum vsus est communis.

12 Riparum ⁊ fluminum priuatorum hoc est solum super quo aqua fluit impetu currente sunt illorum qui habent bona contigua.

13 Riuum aut alueí solum ⁊ etiam ripam licet purgari ab eo cui ser uitus debet ⁊ non domino fundi seruientis qui non habet aliquid agere nisi pati.

¶Consilium.xcix.

Apud Eugubiũ consului

1 qꝺ † a sñia lata in cã recursus nequeat appellari scribẽdo ea q̃ scripsi.s̃.in cõsi.dclviij. ⁊ cõcludẽdo qꝺ in decisiuis cõis opi.q̃ est ꝓ dicta parte sit seruãda lꝫ ꝯria pars de rigore iuris sit sustentabilis subdendo qꝺ ꝓ dicta opi.faciebat quoddã statu tum municipale disponens qꝺ nequeat appellari vbi sunt due sñie cõformes arguendo de similibus ad silia lꝫ prout dixi in hoc nõ fa

2 cerẽ magnum fundamentũ.† Itẽ respõdi alio statuto vbi dicebat qꝺ si ꝯdicat laudo siue diffõni alicuius arbitri vel arbitratoris ipa cã tractetur corã talibus iudicibꝰ ⁊ terminetur tali tpe:⁊ subdeba tur ⁊ si tunc fuerit appellatum ꝓcedat:vt.s̃.qꝺ statutũ adduceba tur qꝺ per ipsum declarabat qꝺ possit appellari vbi ꝯdicebatur ar bitramento p viam recursus:nã rñdendo dixi qꝺ dictum statutum nõ ꝓuidet de validitate appellationis:sed loquitur qñ fuerit appel latum:ita qꝺ dꝫ intelligi de appellatione valida per.l.iiij.§.condem natum.ff.de re iudi.⁊ cle.pastoralis.eo.tit.iõ dꝫ intelligi qñ ꝯdicit laudo vel arbitramento alr̃ q̃ per viam recursus. Puta si oppona tur de nullitate vel petatur in integ.rest.vel opponatur excep.de qua in.l.ita demũ vel illa de qua in.l.non distinguemus.§.cum qui dã.vel exceptio pacti postea initi vel exceptio p̄scriptionis vel silis. Et maxime qꝛ dictũ statutum pariter loquit de cã qua ꝯdicit lau do ⁊ de cã qua ꝯdicit arbitramẽto:⁊ tñ a laudo nr̃o non põt appel lari neqꝫ recurri per.l.diem ꝓferre.§.stari.ff.de arbi.ideo dictũ sta tutum intelligat de alia ꝯdictione q̃ per viam recursus. Probato

aũt qꝺ non potuerit appellari nõ est opus instare circa merita cau se.⁊ consultans suis literis profitetur vt alterũ cõsulendo cõcludat s.vel qꝺ non potuerit appellari vel si potuit appellari veniat ꝓnun ciandũ male appellatũ ⁊ bene iudicatum ⁊ sic qꝺ appellans non fa ueat iustitiã circa merita cause;sup quibus paucis instandũ duxi. Tamen antea aduertendum est qꝺ reperio in allegationibus satis instatum circa nullitatem arbitramenti: ex eo qꝛ non apparet in actis aliqua petitio:si enim laudũ seu arbitramentum fuisset nul lum ⁊ dictum fuerit de nullitate prout moris est:qꝛ solet cumulari nullitas cũ recursu subiũctiue tũc dici posset qꝺ a sñia iudicis adi ti super nullitate posset appellari per regulam.s̃.ponderatam.nec s̃.allegata cõmunis opi.loquit hoc casu:ideo nõ imerito iminet ar ticulus an dictum arbitramentum fuerit nullum propter dictum

3 defectum.† Et profecto nõ repitur iure cautũ qꝺ corã arbitratore qui extraiudicialiter cognoscit aliqua petitio requirat. Qꝺ quidẽ solum sufficit iuxta.l.illã.C.de colla.⁊.§.ꝯsideremus in auf.de trie

4 te ⁊ semisse.† Est eñ arbitramẽtũ spẽs quedã transactionis auf.si vero contigerit.C.de iu.prout etiam.s̃.dictũ est. Et tñ in trãsactio ne nulla petitio est necessaria. Fit eñ non solum super lite preterita vel p̄senti:sed etiã sup futura.l.j.§.ff.de transac. Et qꝛ sup hoc late p aduocatum est allegatum ⁊ ꝓbatũ qꝺ ex dicto defectu non reddat arbitramentũ nullum:iõ super hoc nõ multũ instandũ duxi.addo tñ qꝺ hoc in terminis decidit saly.in.s̃.allegato cõsi.inci. Circa pri mum dubiũ quo querit.vbi circa ꝑncipiũ cõsilij cõcludit qꝺ quia arbitramentũ est q̃dam amicabilis cõpositio ⁊ hꝫ vim transactio nis facte a partibꝰ ergo frustra de libelli petitione ⁊ citationibus q̃rit dũmõ querelas verbales audiuerit ⁊ super his informationes receperit vt ibi latius per eũ qꝺ quidẽ sine dubio factũ extitit in ca su nostro vt pꝫ ex articulis ⁊ attestationibꝰ ⁊ alijs actis que in scri ptis patent. Et reperio qꝺ data fuerunt dubia p iudicẽ ⁊ p patro

5 nos cause pluries allegatũ ẽt in scriptis.† Item cõstat qꝺ ꝓductio rescripti saltem in cãis summarijs in quibus nõ requirit ordo iudi ciarius hꝫ vim petitionis:ꝓut voluit Inn.magis gñaliter loquẽs in.c.dudum.el.ij.de elec.⁊.d.car.flo.in.c.mandatũ.de rescri.⁊ idem ibi cõcludit Imo.dicens qꝺ dictũ Inn.non est verum in cãis ordi narijs qñ petitur libellus:al's dictum Inn.ꝓcedit etiã in causis or dinarijs ꝑm eũ qui allegat gl.in cle.sepe.de ver.sig.subdens qꝺ dcm̃

6 Innoc.procedit etiã in causis summarijs.† Et saltem hoc videtur dubium in nostris terminis ex quo ꝓducens rescriptum petit fieri ꝓut in rescripto continetur:ꝓut ⁊ hoc tangit do.allegans. Nã cui dubium qꝺ ex tali petitione resultat qualisqualis petitio que suffi

7 cit in dictis causis summarijs.vt.d.cle.sepe.† Et per hoc põt euita ri dictum Spe.in tit.de libel.cõcep.§.restat.ver.fi.vbi dicit qꝺ licet corã arbitratore nõ offeratur libellus:qꝛ non hꝫ cognoscere ꝑm iu ris ordinem:sed solũ cõponere:tñ petitio sit offerenda in scriptis vt ꝑm eã sñia dicteturː⁊ subdit qꝺ ipse sic seruat qñ casus imminet in quo nõ sit admittẽdus libellus qꝺ quidẽ dictũ spe.adducebat dñs iudex in suis dubijs. Preterea spe.non ꝓbat iure illud suũ dictum. lꝫ eñ alleget.c.qm̃ ꝯtra falsam.de ꝓba.tñ illud loquit in iudice nõ in arbitratore:ridiculum eñ esset dicere qꝺ oĩa q̃ ponunt in.d.c.qm̃ ꝯtra necessario requirant corã arbitratore:⁊ silr̃.c.lꝫ de symonia.qꝺ ipse allegat loquit in sñia iudicis nõ in arbitramento arbitratoris p̄terea non dicit spe.qꝺ si petitio nõ porrigat arbitramentũ sit nul lum imo sua verba seq̄ntia innuũt qꝺ dcã ꝓductio petitionis non sit de substãtia cũ ipse subdat qꝺ facit qñ casus iminet sibi ꝓduci in tẽtionem actoris scriptam ad suã instructionẽ vt appeat qd fuerit petitũ:ex quo ergo dicit qꝺ facit sibi ꝓduci ad suã instructionẽ sa tis innuit qꝺ nõ facit sibi ꝓduci ab sbãdũ seu validãdũ arbitramẽ tum p se ferendũ puto itaqꝫ intrepide cõcludendũ qꝺ ex defectu pe

8 titionis dictũ arbitramẽtũ non fuerit nullũ.† Circa merita aũt cãe aduertendũ duxi qꝺ nõ reperio articulatum neqꝫ ꝓbatũ qꝺ ex dcã deriuatione aque in formam facta nuper p dcm̃ ser Ant.inferatur aliqꝺ ipedimẽtũ molẽdiñ o dicti hieronymi ⁊ dcẽ frñitatis nec eis inferat aliquod dãnũ si in dcã forma antiqua nõ fiat aliquod opꝰ p qꝺ aqua retineat:qnimo nõnulli testes deponũt qꝺ nullũ impedi mentũ fit.d.molẽdino seu detrimentũ dictis si nõ fiat dictũ opus in dcã antiqua forma al's secus deponẽtes hoc itaqꝫ p̄supposito aut dcã forma quatenus currit de molẽdino de berardellis qꝺ est hiero nymi ⁊ fraternitatis p̄dicte vadit ad flumẽ sabũde est publica aut non Qꝺ nõ bñ reperio ꝓbatũ:nõ eñ ꝓbat an sit pennis an ꝑpetuo currat p eã formã:an vero sit torrens non perpetuo currens: nam p̄mo casu eẽt publica illa forma scdo non sed eẽt priuata.l.j.§.flu minum.⁊.§.si fossa.ff.de flu.⁊ qꝺ per.d.iura no.bar.in.l.quominus eo.tit.q.xij.vbi ita distinguit per dicta iura. ⁊ ang.idẽ vult in.l.pe. eo.tit.⁊ glo.in.l.nemo.ff.de rerũ diui.lꝫ enim probet qꝺ flumen ra dij sit penne per confessionẽ ptis:tñ etiam ꝓbat qꝺ flumen radij hꝫ alium alueũ magis amplũ possibile itaqꝫ est qꝺ currat perpetuo p alium alueũ ⁊ per istum ad tẽpus ⁊ lꝫ credã esse veritatẽ in ꝯriũ ta men non reperio ex actis apparere. Et non est bene expeditum qꝺ dicatur flumẽ radij a molendino infra nam testes sunt hincinde al legans tamen pro parte ser Antonij: eleganter conatur probare qꝺ testes ser Antonij preualent:sed hoc indiget latiori discussione.

9 †Si aut est publicum prout arbitror qd sit: tunc lz vicino assumere aquã cã faciendi molendinum. d. l. quominus. z ibi bar. in pluribus locis: z etiam Ange. qui prout ipse circa principium dicit sequitur Bar. in omnibus preterq̃ in vno de quo per eum ibi circa finem. z idem vult ange. in. l. j. §. permittitur de aqua quoti. z esti. non enim apparet istud flumen esse nauigabile imo deprehenditur Jrium, ex quo transit mediante edificio molendini: ita qd etiã absqz aliqua permissione principis erat permissum ex quo nõ sumus in aliquo ex casibus. qui prohibentur in. d. l. quominus. qz vt dixi flumen non est nauigabile z nec impropriatur nec senat⁹ vetat nec talis aqua erat in vsu publico hoc est non deseruiebat alicui reipublice puta molen
10 dino reipublice prout ibi intelligit bartolus. †Et licet tunc Hieronymus purgauerit alueum fluminis non tamen tunc censeret illũ possidere qui possideri non potest. l. iij. §. labeo. ff. de acq. pos. z. l. j. §.
11 si quis propter. ff. de iti. actuqz priua. †Sed censet id facere pro commodiori vsu: qz vsus fluminis publici z ripaz est cõis. insti. de rerũ diui. §. flumina. z. §. riparũ. z. l. nemo in fi. cũ. l. seq. ff. eo. ti. Ideo rõne talis vsus potuit purgare ripas si ibi est flumen publicũ ad hoc de ripa. mu. per totum. ripe autẽ fluminis quo ad proprietatẽ sunt eorũ qui contigua predia habent. l. riparum ver. sed proprietas. ff. de rerũ diui. z. d. §. riparum instit. eo. titu. z nota Bald. in rub. de rerum diui. in princ. iiij. col. z no. Bar. in tractatu tyberiadis in colũ.
12 viij. ver. flumen. † Si autem est priuatum tunc vr̃ qd z ripe et ipse alueus hoc est solum super quo aqua fluit sint illoz qui hñt bõa cõtigua. ar. eius qd dr de insula in. l. adeo. §. insula. de acq. re. dom. de alueo fluminis dimisso a flumine. d. l. adeo. §. qd si toto z de arbore in. l. arbor. ff. cõmuni diui. ad hoc. l. in summa. §. pterea. z qd ibi habet. ff. de aqua plu. arc. z no. bar. in dicto tractatu tyberiadis versi. flumen. z hoc in terminis concludit Barto. in. d. l. quominus. xij. q.
13 †Nec ob. qd dictus hieronymus purgauit dictum solum z etiaz ripas: qz rñdet q̃ istud poterat facere iure seruitutis aque ducẽde de suo fundo ad fundum vicini: qz non tenetur hoc facere dñs fundi seruientis quia excepta seruitute oneris ferendi in alijs seruitutib⁹ dominus fundi seruientis non hz aliquid agere nisi pati. l. quoties. ff. de serui. z. l. eum debere. ff. de serui. vrba. predi. prout ibi notat. gl. z doc. ad hoc. l. in summa. §. apud alfinum. ff. de aqua plu. ar. et qd ibi habetur maxime per Paul. de cast. Item qz verisimiliter expediebat etiam dñis fundorũ ne eorũ fundi inundarentur si fouea repleretur vel sepe in ripis orte restagnarent aquam illud mundare alueum z ripas erat res que a quolibet permitteretur cuz expensas facientis requirebat z vtilitatem dño pbebat: ideo erat act⁹ qui poterat fieri citra ius z nomen possessionis. ar. l. qui iure familiaritatis z que ibi habentur. ff. de acq. pos. Et insuper est aduertenduz qd testes deponũt qd dictus hieronymus mũdauerat dictũ alueuz z ripas eius nec deponunt de toto nec de qua parte. z ideo nõ probant necessario qd mundauerit locum vbi dictus ser Anto. fecit dictam fossam z si dicatur supradictum est qd forte purgauit iure seruitutis tunc põt instari ergo hz pati dictam seruitutem eo mõ quo erat z nõ imutare. l. si cui in fi. ff. de serui. rñdetur: qd glo. ibi z Bar. volunt qd illud pcedat in dño fundi dominãtis. non in dño fundi seruientis prout est casus noster. z bal. ibi z Rap. ful. transeunt nihil tangendo: vñ satis vñr idem sentire qd gl. z bal. z hoc saltem: ex quo non probatur aliquod incõmodũ dicti hieronymi z fraternitatis dominorũ dicti molendini: z si dicatur resultat incõmodũ: qz eorũ molendinũ non habebit tm̃ cõcursum z per gñs nec tm̃ lucrũ. Qz hoc non reperio pbatum z insuper hoc non vr̃ in consideratione per no. per bar. in. d. l. quominus in. q. xi. in fi. z Ang. cũ eo trãseuntem. Ex quib⁹ oib⁹ putarẽ gcludendũ qd dicta sententia fuerit iusta maxime qz puto qd dicta forma si flumen perenne z ideo publicum. Non tamen vidi multum accurate acta attento qd nõ erat multum necessarium: ex quo non potest appellari. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. c.

1 ¶ Possessione turbata accusans quid probare debeat z p quem actum possit dici possessio turbata. per totum.
2 Possessionis turbate: an resultet probatio quando quis cõuenitur interdicto vti possidetis z conuentus respondet se possidere vel si aliter instetur contra possessionem.
3 Iniuriarum actio presupponit dolum quia presupponit affectum iniuriandi.
4 Possessionis turbata causa si quis puniatur statuto an requirat dolus vel culpa. nu. seq.
5 Culpa an sufficiat vt quis pro delicto puniatur etiam pro leuissima criminaliter.
6 Testis deponens de auditu alieno non probat.
7 Testis vnicus non releuat.
8 Testes singulares prout non probant ita z q pñt esse singulares.
9 Testis vnus probans directo factum non coniungitur cum altero teste deponente confessionem eiusdem facti licet factam presente parte quia sunt singulares.
10 Probatio debet necessario concludere alias non releuat.
11 Probatio in criminalibus esse debet luce clarior nec resultat per attestationes vtriusqz partis.
12 Pene in criminalibus sunt odiose z in dubijs benignior pars scilicet absolutoria est amplectenda.
13 Responsio simplex intelligitur secundum interrogata.
14 Delinquens interrogatur super delicti facto z respondeat non fecisse animo delinquendi sed bona fide in hoc non sibi creditur.
15 Benitiuus proprie sumptus significat dominium.
16 Possessionis turbatio purgatur ciuiliter interdicto vti possidetis et vtrobiqz.
17 Possessori vim inferri prohibet interdictum vti possidetis z vtrobi in quibus iurisconsulti ponderant vim fieri in possessione.
18 Uis dr fieri quando aliquid fit per prohibitum: secus si per alium fuerit impeditus quominus prohiberet.
19 Cessantibus lege aut verbis interdicti cessare videtur legis dispositio aut ipsum interdictum.
20 Argumentum de similibus ad similia valet.
21 Clam quando aliquid esse factum dicatur.
22 Interdictum possessorium non competit pro clãdestina possessione. Interdictum quod vi aut clam militat quãdo quis facit opus vi aut clam non autem pro simplici ingressu z deambulatione.
23 Possessione vt quis dicatur turbatus que requirantur z num. 14. vsqz ad finem consi.
24 Sñia esse debet conformis libello aut petitioni alias non valet.
25 Dies aut menses vel annus in accusatiõe deducti succumbere debet accusans nisi probentur. nu. seq.
26 Temporis diuersitas factum diuersificat.
27 Separatorum non est illatio.

¶ Consilium. c.

In nomine dñi nostri Jesu
1 xpi. ¶ †In cã vertente inter magistrum petrũ de monte culpiolo habitatorem in ciuitate eugubij. z Laurentium Joannis de petracauia prouincie romandiole accusatos de turbata possessione z ipsos accusatores: vcz capitulũ et conuentũ ecclesie et monasterij sancti Ambrosij ecclesie et monasterij sancti Secundi sui dicitur annexa dicta ecclesia et monasteriũ sancti Ambrosij seu alterũ pro parte dicti capituli: z conuentus ex altera parte viso tenore accusationis z responsione dicti magistri petri z attestationibus quorundam testium: quia alia acta non fuerunt transmissa videtur prima fronte dicendum presupposito qd ordo iudiciarius requisitus de iure communi seu municipali in dicta causa fuerit obseruatus qd dicti accusati maxime dictus magister petrus veniant cõdẽnandi. Nam probatur per attestationes testium productorum pro parte dicti capituli z cõuentus qd dictũ capitulũ et conuentum per multos annos possedit z tempore turbatiõis possidebat petiam terre de quo in libello accusatorio fit mentio z possidebat tpe quo dicit dictum monasterium fuisse turbatum in sua possessione dicte petie terre. Item multi testes dicti capituli z cõuentus probare vident qd dicti magister Petrus z Laurentius accusati intrauerunt et cũ bobus laborauerunt dictam petiã terre anno z mense in accusatione deductis et etiã per testes dictarum monialiũ vel saltem vnum ex eis deponit qd dict⁹ magister petrus laborauit dictã petiã terre p dictis monialibus z dictus magister petrus respondendo dicte accusationi dixit intrasse in dicta petia terre vt in bonis mõasterij sancti marcialis. Qd monasteriũ sancti marcialis intendebat insistere in possessione dicte petie terre qd demonstrat ex eo qz nõ multo tempore prius nõnulle moniales dicti monasterij sancti marcialis accesserunt ad dictã petiã terre z idẽ secauerũt certã q̃titatẽ grani z inde asportauerũt. insup in hoc iudicio cõtenditur de iuribus dci monasterij sancti marcialis super dcã petia terre z ipsius possessione. Ex quibus vr̃ resultare turbatio pos-
2 sessionis. †Nam ex quo apparet ex rñsione dicti magistri petri qd ipse intrauit dictam petiam terre vt in rebus dicti monasterij sancti marcialis z ex attestationibus testium vr̃ pbari qd etiã arauit z fecit arari dictã petiã terre cõiungendo cũ dcã rñsione z cum testibus dictarũ monialiũ deduci vr̃ qd fecit arari dictam petiam terre tanq̃ res monasterij sancti marcialis vr̃ resultare turbatio possessionis: ex qua pte cuiuslibet monasterij videtur insisti super possessione. deprehenditur ex his que habentur per bar. in. l. j. §. hoc interdictum. ff. vti possi. z in. l. vim facit. ff. qd vi aut clam. Et maxime qz si quis cõuenitur de turbatione possessionis interdicto vti possidetis licet requiratur probatio turbationis possessionis tamen si conuentus respondet se possidere ex hoc solo resultat pbatio turbate possessionis vt voluit bar. in. l. si prius. in. v. cõtraria prime partis. ff. de no. ope. nunc. z Bal. in. l. ordinarij. C. de rei ven. z Cy. in. l. vni. C. vti possi. in. v. col. z Bar. in cõsilijs que. j. recitabo. z in. l. si duo. ¶ princi. ff. vti possi. Quanto ergo fortius resultat turbatio possessionis si quis intrat z cũ bobus laborat fundum pro eo q pretendit se possidere fundũ qui ab alio possidetur. Preterea et in hoc iudicio videtur instari super iuribus z possessione dicti monasterij sancti Marcialis z subsequenter ex hoc videtur turbari in sua possessiõe dictus conuentus z capitulum dictarum ecclesiarum sancti Ambrosij et sancti scdi per supradicta z est aduertendũ q pro vi turbatiua non reperit

reperit proditũ remediũ criminale nisi iudiciũ iniuriarum put volunt Iaco. de are. in. l. hoc iure. de reg. iur. ꝛ in. l. seruus. §. in omnibus per illuz tex. de acti. ꝛ obli. ꝛ bar. in. l. extat. ff. qd metus causa. ꝛ Ange. in. l. cum filius. §. j. ff. de verb. obli. glo. idem sentit. 3 † Et actio iniuriarum psupponit dolum: quia presupponit affectum iniuriãdi. l. iij. §. pen. et. §. fin. ꝛ. l. se. ff. de iniur. et. l. si non conuitijs. C. e. titu. 4 † Similiter etiam si statutum punit turbantem aliquez in sua possessione requiritur dolus fm theoricam Bar. in. l. j. §. j. ff. si quis te. liber esse iussus fue. ꝛ idem vult Bal. in consilio mihi. clxxxix. incipiente quidam est accusatus. Tamen secus est si statutũ punit turbantem possessionem alicuius fm theoricã barto. in eadem. l. j. §. j. 5 † prout ꝛ regulariter nõ solet reqri dol9 sz sufficit culpa vt qs p delicto puniat. l. respiciẽdũ. §. delinquũt. ff. de penis. ꝛ sic ꝯstat qd pro culpa quis punit criminalr lz sit dubiũ an p leuissima culpa criminaliter quis puniat qꝛ Cyn. in. l. si quis non dicã rape. C. de epis et cle. tenuit ptem negatiuam sz Bart. eũ dãnat in. l. respiciendũ. §. delinquunt. ff. de penis p illum tex. non vr aũt qd fuerint immunes a culpa dicti magister Petr9 ꝛ Laurẽtius intrando ꝛ arando rẽ ab alio possessam cõtra vel pter voluntatẽ possessoris ad hoc. l. vim facit de vi ꝛ vi. ar. maxime talia faciendo non tanq̃ in re ipsi9 possessoris. sed tanq̃ in re aliena. ꝛ Bar. in cõsilio mihi. cxlij. inci. in qõne vertente corã capitaneo ciuitatis narnee vr qd etiã si statutuz dicit qd turbans aliquẽ in possessione puniat nõ requirit dol9 sed punit culpa ꝛ insuper bar. in. d. cõsilio vr velle qd ingrediẽs in possessione alteri9 veniat puniẽdus: qꝛ dz pquirere quis sit possessor: vñ innuit qd censeat in dolo. ꝛ silr Bar. in ꝯsi. mihi. ccij. inci. quidã accusatus est de turbata possessione vbi vr velle qd ingrediẽs rẽ ab alio possessam censetur turbare. ¶ His tamẽ nõ ob. ꝯtrariam arbitror sniam veriorẽ. qꝛ p pte accusatoris non vr pbata intentio ipius: qꝛ nõ vr pbata ipa turbatio positionis sup qua fundat ipa accusatio. Nã est aduertendum qd plures testes p pte accusatoris examinati deponãt qd dicti accusati intrauerũt ꝛ arauerũt dictã petiã terre de quo agitur ꝛ tpe in accusatione deducto. 6 † Tñ oẽs deponunt in cã scientie de auditu alieno. Et pptera non pbant. c. tã literis. de testib9 c. testiũ. eo. titu. ꝛ in. c. inquisitionis. §. quesiuisti. de accusa. cũ si. vltimus autem testis deponit qd dictus laurentius arauit dictam petiam terre de mandato dicti magistri petri non aũt aduersus magistrũ petrum est intentatum qd ipe mandauit sed qd ipe arauit. 7 † Preterea ꝛ clari9 est vnicus testis ꝛ ppterea nõ releuat. l. iureiur. C. de testib9. c. cum dilecti. de elec. ꝛ. d. c. tam literis. ꝛ licet aliqui testes p pte monialium inducti videant deponere qd dictus magister petrus laborauit dictam petiã terre p dictis monialibus tamen non releuãt. Nam vltimus testis dictarum moniaiiũ. vcz Frãciscus busonis deponit de auditu. ꝛ deponit de alio mense: qꝛ de mense martij ꝛ in accusa. deducitur mensis maij. Itẽ pm9 testis. vcz Andreas galeotti deponit qd dictus magister petrus fuit cultor dicte petie terre ꝛ non deponit de quo tpe sed ex serie depositionis sumitur qd deponit de tpe quo ipe testis testificatur dictas moniales possedisse dictam petiã terre deponẽdo de longo tpe anteriori. ꝛ licet in fi. depositionis dicat qd magister petrus arauit cum bobus in dicta re potest intelligi de tpe quo erat cultor dicte petie terre ꝛ de tempore quo dicte moniales possidebant vñ nõ deponit de tpe in accusatione deducto ꝛ sic nõ deponit de delicto intentato. Item scdus testis vcz ioãnes. s. depõit qd ipe testis audiuit a dcõ magro petro accusato iã sunt duo mẽses qd ipe laborauerat ꝛ laborauit dcãz petiam terre pro dictis monialibus non dicit cum bobus prout cantat accusatio ꝛ precedens testis nec dicit quo tpe laborauerit licet deponat qd audiuit iam sunt duo menses. potuit enim tunc audire qd laborauit iam sunt triginta anni prius elapsi vel. xl. et sic nil deponit de delicto in accusa. deducto. Et maxime quia potuit laborasse tali tpe quo dictũ capitulum ꝛ conuentus sancti secundi ꝛ sancti Ambrosij non possidebant ꝛ insup dictus testis non hz cõtestem: quia dictus Ioãnes potuit audiuisse alio tpe q̃ dictus Andreas pmus testis. 8 † Dicit enim bal. elegãter in. l. edicto. xij. col. xv. opi. C. de edicto diui. allegando bar. in. l. celsus. de vsucapio. qd prout non pbant testes singulares ita nec probant testes qui possunt esse contestes ꝛ singulares. ꝛ idem tenuit Bal. c. bone. de electionib9. 9 † Et vnus testis pbans directo factũ non coniungitur cum altero teste deponente confessionem eiusdẽ facti: lz factam pñte pte que confessio si p duos testes pbaretur plene pbaret tamen pbata p vnum testem non releuat licet ipm factum pbetur p alium testem: quia ipsi testes sunt singlares put de hoc ẽ notabilis theorica Bal. in. l. si ex cautione in fi. C. de non nu. pecu. ꝛ idem volunt Pet. ꝛ Cyn. in. l. ij. C. que sit longa consuetudo quos refert. d. Anto. cum eis trãsiens in. c. fi. de consue. in antepe. col. ꝛ tangit Bald. in. l. publia. ff. deposi ti. subdit autem dictus Ioannes qd laborator dictarum moniaiiũ fuit dictus magister petrus accusatus non autem deponit de causa scientie: vnde potuit id deponere ex his que audiuerat a dicto magistro petro vel quia ipe testis supra sup. ix. ꝛ. x. articulis deponit qd iam sunt duo anni vel circa qd ipe testis vidit dictas moniales in dicta petia terre stare ꝛ incidere ligna ꝛ zappare seu ligonizare. videlicet famulum dictarum monialium. Nam forte dictus magister petrus fuerat eoꝝ famulus ꝛ quicquid sit satis est qd non deponit qd fuerit cultor dictarum monialium tpe in accusa. deducto nec tpe quo dictum capitulum ꝛ conuentus dictarum ecclesiarum possidebant dictam petiã terre vnde non concludit ad delictum de quo agitur. 10 † Et pbatio non cõcludens non releuat. l. non hoc ca. vnde cogna. ꝛ. c. i pñtia. extra de pba. ꝛ. l. neqz natales. ꝛ. l. ad pbationẽ. C. de pba. Alius autem testis. vcz Iacob9 deponit qd dicte moniales de anno pñti ꝛ mense martij fecerũt laborare dictã petiã terre ab eoꝝ laboratorib9 ꝛ suis famulis que testificatio nihil releuat qꝛ de alio tpe deponit ꝛ non declarat qui fuerint dicti laboratores ꝛ sic non concludit de ipsis accusatis. 11 † Ex quibus aperte deducitur qd per attestationes vtriusqz ptis nequaq̃ pbatur delictum in causa intentatum maxime qꝛ in criminalib9 pbationes dñt esse luce clariores. l. sciant cũcti. C. de pba. ꝛ merito. 12 † Quia pene maxime criminales sunt odiose vnde in dubijs benignior ps. s. absolutoria est amplectẽda. l. si preses. ꝛ. l. interpretatione. ff. de penis. ꝛ regula in penis in. vj. melius est eñ nocentem absoluere q̃ innocẽtẽ condẽnare. l. absentẽ. in pñ. ff. de penis. ꝛ presertim dict9 laurẽti9 absqz vlla dubitatione venit absoluendus nullus eñ testis aliquid de eo deponit nisi vnus de auditu nec ipe accusationi rñdit. licet autẽ de magistro petro plures testes deponãt nõ tamen releuant p supradicta. 13 † Nec sibi ob. rñsio quã ipse facit accusationi in qua ipse dicit se iurasse dictã petiã terre ꝛ p illũ deambulasse vt in rebus dictaruz monialium ꝛ ex quo simplr rñdet vr simplex respõsio intelligenda fm interrogationẽ ꝛ sic de tpe in accusatione deducto. Ex quo interrogabat qd accusationi rñderet ꝛ responsio simplex intelligitur fz interrogata. l. si defensor. §. qui interrogatus. ff. de interroga. act. facit. l. titia rñdit. §. idem rñdit. ff. de interroga. act. ꝛ licet subdit qd non fecit aĩo ꝛ intentione turbandi dcm capitulũ ꝛ conuentũ sancti secundi ꝛ sancti ambrosij. nihilomin9 non tollitur quin turbauerit. Si eñ fecisset aĩo ꝛ intẽtiõe turbãdi fuisset in dolo sz. s. probauimus ad hoc delictũ nõ requiri dolũ merito ꝛc. 14 † Preterea nõ sufficit qd delinquẽs dicat nõ feci aĩo delinquẽdi sz bona fide qꝛ in hoc sibi non creditur. c. j. de psum. ꝛ. C. de iniurijs. l. si non conuitij. et. l. j. C. de sicarijs: sed tñ hoc non ob. qꝛ deambulare p rẽ alienam et non alr dãnificare nõ reperitur in iure eẽ delictũ ꝛ miles ꝯtingit qd vn9 intrat ꝛ deambulat p rem ab alio possessam. ꝛ tñ possessor nõ turbatur in sua possessione. Nec minus dꝛ pacifice ꝛ quiete possidere: licet vnus vel mille intrent ꝛ deambulent p ipsam rem possessam: nam possunt etiã mille cãe intrandi ꝛ ambulandi nõ attingẽtes aliquo modo possessionem puta cã aucupandi vel venandi vel cã itineris vel cã solatij seu pquirendi aliquã suaz rem vel silibus cãis que pñt excogitari: als sequeret absurdũ qd fere vnusquisqz inqetaret quotidie in possessione sue rei que forte frequẽtat puta domus alicui9 excellentis doctoris vel alicuius magnatis vel fundi qui stant iuxta viam publicam. Nam transeuntes p viam plerunqz intrãt fundum contiguũ vie ꝛ per illum deambulant et tamen nemo dixerit possessorem illius fundi vel supradictarum domorũ turbari in sua pacifica possessione. Nec refert si dictus magister petrus dixerit qd intrauit vt in rebus dictarũ monialium sancti marcialis: qꝛ potest intelligi qd ipse putabat dictam petiam terre esse dictaꝝ monialiũ et non putabat esse dictarũ ecclesiarũ sancti scdi ꝛ sancti Ambrosij et propterea nõ credebat intrare rẽ dictaꝝ ecclesiaꝝ. non tamen dicit qd intrauerit noĩe dictaꝝ monialium nec aĩo manutenendi eas in earum possessione. stant enim hec simul qd ego intrauerim ꝛ deãbulauerim per fundũ a titio possessum credens esse sempronij et sic intro tanq̃ in rem sempronij ꝛ per ipsam deambulo p meis negotijs seu mei contẽplatione non cogitans aliquid de possessiõe vni9 vel alterius put quotidie occurrit et sic illa verba vt in rebus dictarum monialium plata p dcm petrum in sua rñsiõe verisimiliter ad eius excusationem nõ nocent ipsi magistro petro: qꝛ nõ cõcludunt qd ex illo ingressu vel illa deambulatione dictum capitulum ꝛ conuentus dictarũ ecclesiarum fuerit turbatus in sua possessione: quia non deducit qd ppter illam deambulationem ꝛ illum ingressuz. d. caplm ꝛ cõuentus fuerint magis timidi ad accedẽdum vel vtendũ earũ possessione nec qd laboratores vel alij redditi fuerint magis timidi ad laborãdũ vel accendendũ in dicta petia terre p. d. caplo ꝛ cõuentu nec impedit. d. caplm ꝛ conuentus pp dictã introitionem et dictam deambulationem vti possessione pro suo arbitrio nec propter predicta desijt esse libera possessio. d. capli ꝛ conuentus. ex quibus deducitur turbatio possessionis iuxta. l. vim facit. ff. de vi et vi ar. ꝛ qd per Bar. ꝛ Ang. ibi ꝛ in. l. j. §. hoc aũt. ff. vti possi. ꝛ maxie hoc est dicendũ qꝛ non apparet qd dictus magister petrus intrauerit seu deambulauerit per dictam petiam terre vt laborator dictarum monialium seu aliter nomine dictarũ monialium que contendebant de iuribus super dicta petia terre ꝛ fortasse depositione. et maxime etiam quia licet dixerit se intrasse vt in rebus dictarũ monialium non dixit se intrasse vt in rebus possessis a dictis monialibus. 15 ¶ † Genitiuus eñ pprie sumptus significat dñium. ff. de religio. ꝛ sumpti. fu. l. ij. §. in locum. ꝛ not. bar. ꝛ doc. in rubrica. ff. de noui oper. nunci. 16 † Est etiam aduertendum qd turbatio põnis ciuilr purgatur per interdictum vti possidetis ꝛ interdictuz vtrobi. 17 † Et

illa interdicta prohibent vim fieri super positione vt pz ex verbis di ctorum interdictorum.l.j.in prin.ff.vti possi.z in.l.vnica.ff.vtrobi. Ad quod etiam.d.l.j.§.est igitur.z.§.sequentibus.z.l.iij.§.vitem videamus.ff.vti possi. In quibus iurisconsulti ponderant vim fieri in positione vt competat interdictum vti possidetis similiter ponderat imperator in.l.vnica.C.vti possi.† Uis autem dr fieri quando aliqd fit per phibitum.l.j.§.quid sit vi,factum.z.§.se.z.§.idē labeo.ff.qd vi aut clam vel si qs fecit quominus phiberetur ea.l.j.§.sed z aristo.secus si per alium fuerit quis impeditus quominus phiberet vt ea.l.§.fi.z idem si metu ipsi' facientis non prohibuit qz ipsum forte magnifaciebat vt ea.l.pe.dictus autem magister Petrus non fuit phibitus intrare vel deambulare dictā petiam terre merito non fecit vim possessoribus dicte petie terre: iō cessant vba interdicti vti possidetis per iura supius allegata.† Et ex quo cessant verba interdicti cessare vr etiam interdictum.arg.l.hec aūt.de admini.tut.et.l.iiij.§.pretor ait.ver. toties.ff.de damno infec.et.l.si seruum.§.non dixit ptor.ff.de acqui.here. Attento qd etiam se conformant verba iurisconsultoz z imperatoris sup dicto iterdicto scribentiū.Si aūt cessat iterdictū vti possidetis z sic remediū ciuile proditum p tuenda possessione decet qd fortius cesset remediū crimiale ex eadem causa introductuz.† Cum pcedendū sit de similib' ad similia.l.non pōt.ff.de ll.z.c.inter ceteras.de rescriptis cuz silibus. et de ciuilibus ad criminalia iudicia arguat iurisconsultus in.d.l. absentem.§.j.de penis.Et maxime cū nec appareat qd intrauerit z deambulauerit clā.† Clā enim dr qs aliquid facere qn non fuit phibitus sed habuit aīm celandi aduersario quem timebat vel timere debebat cōtrouersiā moturū.l.iij.§.clam facere.z.l.se.ff.qd vi aut clam.sufficit eīn qd non habuerit aīm celandi.l.aut qui al'r.§.sed et seruius.ff.qd vi aut clā.cū itaqz non appareat qd habuerit animuz celandi:quinimo non appareat qd sciuerit dictū capl'm et conuentum dictarū ecclesiaz possidere tunc dictā petiam terre z si sciuisset nō appet qd timuerit vel debuerit timere qd sciētes eū phiberint: cum simplex ingressus z deambulatio in fundis alienis nō soleant phiberi penitus extraneis:ideo nec probatur qd dicta deambulatio z dictus ingressus fuerint clandestini.Nec ob.qd ingressus fuit in re dictarū monialium.z ideo forte fuisset verisil'r prohibitus qz si putabat esse dictarū monialiū non debebat putare se phibendū ab alio:maxime si credebat possessionem esse dictarum monialiuz. † Preterea non repio qd p clandestina turbatione cōpetat interdictum possessorium vel punitio criminalis si non sit dolosa.interdictum eīn qd vi aut clam militat qn quis facit opus vi vel clam nō pro simplici ingressu z deambulatio.l.j.in pnc.z quasi per totū tit. ff.qd vi aut clam.†Et licet statutum simpliciter loquat non inconueniret si generalitas statuti limitaret a iure cōi.ar.l.si serui vestri. C.de noxa.z.c.cum dilectus.de.consue.cū concoz.Non tñ p nūc firmo qd non puniatur clādestina turbatio non dolosa sed bene intrepide firmo qd nō est pbata turbatio:qz non est probatum qd p aliquē actum factū p dictū magistrum petrum vel dnm Laurentiū dictū capitulū z conuentus dictarū ecclesiaz sit impeditus frui z vti pro arbitrio suo dicta possessione dicte petie terre:nec qd propterea possessio predicti capituli z conuentus desierit eē libera.Nec qd aliquis fuerit effectus propterea timidior in laborando seu cultiuando.vel accedendo ad dictam petiam terre pro dicto capitulo z conuentu dictarum ecclesiarum. Que requiruntur ad hoc vt dicat qs turbari in possessione.d.l.vim facit.de vi z vi ar.z que bar.z Ange. ibi z in.d.§.huius aūt.put z supradi.Nec ob.adducta in contrariū qm p maiori pte z quasi oīa sunt sublata p adducta p hac parte nec ob.qd nunc cōtenditur qd dicte moniales possident:qz rñdetur primo qd nescio si id contenditur per dictum magistrū petrum.Nō.n. vidi acta nisi citationem cū tenore accusationis z non dicit ad cui' petitionem z rñsionem magistri petri z attestationes testium p accusante z cōtra:vcz copias z in initio attestationum ɔtra accusantem dicitur testes monialium non dicit testes magistri Petri vel Laurentij:vnde nescio an dicte moniales comparuerint p earum interesse z dictas defensiones fecerint an vero dicti magister Petrus z Laurentius seu alter eorum.intellexi aūt postea a consultante qd moniales comparuerunt p eorum interesse z de earum possessione contenderunt.si autem dicte moniales instant pro tuenda earum pretensa possessione non est imputandum dictis magistro petro z Laurentio accusatis.Sinautē ipsi cōtendūt qd dicte moniales possidebant tunc licet ex hoc dicant turbate:tñ non est turbatio intentata in accusatione qz non facta de mense Maij z non facta intrando z arando dictam petiā terre:ideo nō pōt sequi condēnatio vigore isti' noui delicti.z maxie cum emanauerit vt arbitror post litē contestatā vel habitā p cōtestata iuxta ea q̄ hñr in.l.nihil. et.l.nulla.C.de pcura.per no.in.l.non pōt videri.ff.de iudicijs:licet etiam si fuisset añ lit.cōtestatā facta turbatio al'r q̄ fuerit in libello accusatorio deducta nō potuisset seq nisi absolutoria.† Quia snia regulatur a petitione z iuxta illius formam dz ferri al's non valet. l.vt fundus.communi.diui.z.c.licet ex.de symo.z.c.qualiter z quādo.de accusa.†Illud enim cōstat qd si nō pbatur mensis in accusatione deduct us dz succumbere accusans al's frustra deberet inseri narratio in libello accusatorio.l.libellorū.de accusa.Quinimo et si in libello exprimatur dies delicti dato qd non fuerit necessario inserendus nihilominus si dies non probatur absoluendus est accusatus.† Quia diuersitas tpis diuersificat factum.l.si nō fortem.§. libertus.de condi.inde.z.c.abbate sane.in fi.de re iudi.lib.vj.z imputet sibi accusatus quare diem expressit:Ita cōcludit Bar.in.l.is qui reus de publicis iudi.post medium ver.nemo.ad qōnem adducens etiam.l.denunciasse.§.qd,tamē.ff.de adul.z.l.pretor.§.docere.ff.vi bon.rap.vt ibi latius per eū.z idē firmat ibi Imo.col.xxxvj. ver.extra gl.est sciendū z hoc si delictum est reiterabile put est ipsa turbatio:z idē de delicto reiterabili tāgit ibi bar.i casu aūt quo nō pbatur mensis in accusatione deductus habetur pro indubitato non dz vagari reus in incerto in pbatione prout in accusatione dicit bar.in.d.l.is qui reus.z lōge fortius si probatur de alio tpe.nec ob.que no.Bar.in dictis consilijs qz in casibus Bar.ingredies ingrediebatur aīo possidendi cōtra voluntatem possessoris z in dicto consi.cxlij.Non firmat q veniat ɔdemnandus ex illo ingressu sz bene firmat q veniat condemnandus ex perseuerantia z innuitur q in libello fuerunt intentati duo menses z innuitur q in scdo mense fuit illa pseuerātia que fuit ɔtra voluntatem.Nec apparet qd fuerit post lit.conte.vel habitā pro contestata.Nec ob.id qd ipse dicit in dcō consilio.cxiij.circa mediū q is q intrat possessionem alicuius rei dz diligēter inquirere quis sit possessor illius rei allegādo gl.in.l.meminerint.C.vnde vi.qz respondetur q bar.post glo.loqtur qñ quis vult ingredi possessionem aīo querendi possessionem z priuandi possessorem sua possessione qz facit autoritate snie: ideo decet vt diligenter inquirat saltem vt non intret illo non citato per dictā.l.meminerint.sed iste magister Petrus non intrauit aīo possidendi nec animo priuandi possessores possessiōe qui anim' appareat nec psumitur arg.l.merito.ff.pro socio.z.l.omnimodo.C.de inoffi.test.sed forte quia credebat possessionem esse dictarum monialium vel gratia solatij vel alia cā:vnde casus sunt penitus separati habentes penitus separatam rationem.†Et separatorum non est illatio.l.si.ff.de calum.z.l.si maritus.C.de dona.inter virum.z.l. naturaliter.§.nihil cōe.ff.de acqui.pos.Item in.d.consilio.ccx.incipien.quidam accusatus alias incipit Mathiolus de asino qui ingressus fuit contendebat se possidere.z ita postea instabat.Sz iste Petrus non instabat intrauit pretendens se possidere neqz instabat se vel alium possidere merito casus sunt separati:ideo zc.vt supra proxime. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.cj.

1 Torqueri an possit pro omni delicto seu pro quo z an sine indicijs fieri possit z que indicia sufficiāt ad torturam an vero vnum sufficiat indicium.per totum.
2 Torture z questionibus recurrit deficiētibus alijs probationibus.
3 Indicium non sufficit ad questionem aut torturam sed requirunt indicia verisimilia z vrgentia talia qd sola cōfessio deesse videatur. per totum.
4 Uerbis demonstratur loquentis intentio.nu.seq.
5 Loqui aut dicere nemo presumitur nisi quod mēte cogitat.nu.seq.
6 Testis non idoneus z sic non examinandus tñ examinatus nō facit indicium.
7 Locus z tēpus sunt inserendi libello accusationis criminalis ne in incerto vagetur.
8 Libellus vbi est nullus omnia acta super eo celebrata reddunt nulla.actus de se validus causatus tamen super nullitate dr nullus.
9 Libellus dicitur initium z fundamentum iudicij.
10 Testis deponens de fama vt concludenter probet debet deponere qd a maiori hominūparte audiuit z de predictis notitiā habentiū.
11 Furto aut delicto accusatus propter suspicionem requiritur accusatum esse male fame z conditionis ac solitus talia facere.
12 Torqueri pōt quelibet persona z pro quolibet delicto exceptis decurionibus z militibus alijsqz in dignitate constitutis.
13 Indicia nō remota sed propinqua negotium tangentia sufficiunt ad torturam que iudicis arbitrio relinquuntur z vnus testis sufficienter probat indicium.nu.seq.z.nu.22.per totum.
14 Indicium sufficiēs ad torturam facit vnus testis deponēs de ipso crimine z suspicio facit indiciū.nu.18.etiā si sit impubes.nu.21.
15 Probatio semiplena est pluscq̄ indicium.
16 Malus semper presumitur qui semel fuit malus.
17 Argumentum ex consuetudine alicuius valet contra eum.
18 Suspicio idem est quod indicium.
19 Indicium resultat ɔ̄ hoiem male fame z inhoneste cōuersationis.
20 Indicia qd iudicis arbitrio remaneant omnes concordant z non potest dari perfecta doctrina pro indicijs.
21 Testis vnicus etiam impubes est sufficiens ad torturam.z nu.14.
23 Testes singulares reddit ipsa variatio.
24 Testem minus idoneum non omne odium nec omnis inimicitia reddit sed capitalis.
25 Delinquere aut malefacere nullus in dubio presumitur.
26 Confessio facta absente pte lz probetur multis testibus non iuuat.
27 Singula tamen iuuant que non prosunt.

¶ Consilium.cj.

Consilium.cj.

In nomine dñi nostri Jesu Christi. † In causa vertente inter Andream Jacobum et amantinū accusatores et Galassum accusatum qd lusit ad ludum vetitum chartarū cum dicto amantino et ipsum subduxit solum a me queritur vtrum attentis et consideratis actis dicte cause dictus galassus sit ponendus ad torturam necne cum presupponatur quod ex forma statutorum communis tuderti dictus ludus est prohibitus et ludere sit delictum et videtur primo aspectu dicendum qd dictus galassus non sit torquendus. † Quia ad qões et tormenta nō deuenitur nisi qñ alie ꝓbationes deficiūt. l.edictū.et ibi bar.ff.de qōnib⁹.et.l.diu⁹.in ꝑn.e.ti.et.l.qties.C.e.ti.et no.in cañ.illi qui.v.q.v.et no.Azo.in summa.eo.tit.§.torquent.sed nō appet qd veritas in casu isto al'r apparere nō possit merito non vr ad qões recurrendum scđo nemo est torquēdus nisi ꝓcedentibus indicijs.l.j.in ꝑn.et.l.vnius.§.in ea cā.et.l.fi.et ibi bar.ff.de qōnibus.et.C.eo.ti.l.milites.et.l.cū cognitionaliter. et ꝑ gloss.in.l.ꝑus.C.ad sille.et.c.cū in cōtemplatione.de re.iur.in antiquis. † Nec quodlibet indiciū sufficit. Sʒ requirunt indicia verisilia et vrgentia et talia qd sola confessio deesse videat.l.j.scđo rñso.ff.de qō. Sed in casu nostro non vident ꝓcedere indicia sufficientia ꝯ dictum Galassum accusatū qd ꝯmiserit delictum in accusatione deductū. Nā lʒ cech⁹ octauus testis ꝓductus ꝑ parte accusantiū deponat qd dictus galassus lusit ad ludū chartarū cum dicto amantino anno et mensib⁹ et loco in accusatione deductis et ipsum amātinū subduxit et ꝓuocauit ad ludū. tñ non vr qd faciat indiciū qr nō vr habere cōteste et testibus singularib⁹ non adhibet fides.l.iureiurā.C.de testibus.et.c.tam literis.extra eo.ti.et.c.cū dilecti.extra de elec. Et maxime qr dict⁹ Cechus vr qd fuerit maliuolus et inimicus dicti galassi: nā plures testes ꝓducti ꝑ pte dicti Galassi hoc deponere videt: deponūt enim tres testes qd dictus cechus dixit in eorū ꝑñtia qd deteriorare seu dānificaret dcm̄ galassum vnus dicit in.xx.ducatis alius in xxv.ducatis alius in.xxv.floreñ. Jtē vnus ex eis: videlʒ Baptista subdit qd dict⁹ cechus etiā dixit si possem desolare ipm Galassuʒ. Ex quibus verbis vr aperte demonstrare odiū et inimicitiā dci cechi erga dictū Galassum. † Nam ex verbis demonstrat intentio loquentis. † Quia nemo presumitur dicere nisi qd mēte cogitat.l.labeo.§.idem tubero.ff.de suppel.lega.sunt eñ verba demonstratiua passionum mentis vt ibi et in.c.ij.regris.de app.et in cañ.humane.xxij.q.v.inimicus aūt non vr idoneus testis ꝯ inimicū.l.si qs testibus.et autē.si dicatur.al's si testis.C.de testibus.et.c.per tuas.ex de sy.cum si. † Et testis non idone⁹ qui nō debebat examinari examinatus non facit indicium.l.j.§.diuus.ff.de questio.et.l.diuus.§.ex quibus.et ibi etiā bar.e.ti.et tex.in.§.an tñ.d.l.j.et Bart.ibi et in.§.si seruus.ea.l.et est ēt tex.in.l.maritus.e.ti.et ꝑpterea dictus cech⁹ nō vr facere sufficiēs indiciū. Et maxie qr sibi etiā impingit qd dict⁹ amantinus donauit sibi vnū biretum ꝓ dicta depositione sup quo vnus testis deponit.alij aūt testes lʒ deponant aliqui qd viderūt dictū Galassum ludere cū dicto amantino tñ deponunt de loco in accusatione specifice deducto.s.in domo hospitalis. † In accusatione aūt criminali dʒ inseri locus et tps ne reus in incerto vagetur.l.libellorū.ff.de accusa.et.l.ꝑtor edixit.in ꝑin.ff.de iniurijs.et prout inseri dʒ in libello.ita et ꝓbari qr ex varietate loci vel tpis variat delictuʒ vt notant bar.et Jmo.in.l.is qui reus.de publicis iud.facit.l.si non sortē.§.libertus.ff.de cōdi.inde.et no.Bal.in.l.testiū.C.de testibus.facit.l.ꝑtor.§.docere.ff.vi bo.rap.et.l.denūciasse.§.qd tñ.ff.de arbitris.et frustra esset locus vel tps in accusatione deducēdus si accusator nō haberet locū vel tps deductū ꝓbare. Nec decet qd re⁹ vaget in ꝓbatiōe delicti put et dicit Bar.in.d.l.is qui reus.et lʒ in accusatione subdat et plurib⁹ alijs locis ad quos alios locos pñt adaptari dicta alioꝝ testiū, nihilomin⁹ vr dōm qd dcā cl'a nihil operet: qr locus in accusatione dʒ certus designari al's accusatio est inepta.d.l.libellorū. Et propterea dicta testium super ea parte accusationis deponentium videntur nulla. † Quia vbi libellus est nullus oīa acta super eo celebrata redduntur nulla.c.cum dilecti cum ibi not. de emp.et ven.et per glo.no.insti.de obli.ti.generali.que licʒ loquat de sñia tamen idē qd de sñia indicatur de alijs actis cuʒ subsit eadē ratio: et facit optime theorica Jnno.in.c.cū causam q̄.extra de testibus.et Bar.in.l.sepe.circa finem.ff.de re iu.vbi arguunt de sententia ad alia acta. † Libellus eñ est initium et fundamentū iudicij: iō diruto fundamento omnia ruunt.j.q.j.cū paulus.dicta ergo alioꝝ testiū non vident aliqd ꝓbare ꝯ dictū Galassum quatenus deponunt principaliter de ipso ludo. † Et lʒ quidam deponant de fama qd est fama qd dict⁹ galassus lusit cum dicto amātino tñ nō videntur illam ꝓbare ꝫm theoricā bar.q̄ cōiter solet approbari in.l.de minore.§.tormēta.al's.§.in pluriū.ff.de qō.vbi decidit qd ad hoc vt testis concludenter deponat de fama dʒ inter cetera deponere qd audiuit a maiori parte hominum illius loci cuius loci habet ꝓbari fama qd quidē non deponunt dicti testes. Nā licʒ dicāt se audiuisse a maiori parte hominū tñ limitant addendo de predictis notitiam habentiū vel habentiū notitiā de dicto Galasso que verba verificātur etiā si tres vel quatuor hoies haberēt notitiā et c.et ipsi testes audiuissent a maiori parte eoꝝ tñ fuisset minima pars populi. Ex qbus vr resultare qd attestatiōes testiū deponentiū sup facto principali vel super fama ipsius facti non faciant indicium ꝯ ipsum Galassum. † Nec etiā vr resultare īdiciū ex eo qr testes deponūt qd ipe Galassus reputatur barrus et astutus et malitiosus lusor ad ludum chartarū: qr lʒ apparerent sufficienter predicta non infertur qd luserit neqʒ barrauerit dictū amātinuʒ maxime in loco et tpe spāliter in accusatione deductis: presertim cū delictum illud non appareat cōmissum per aliquē. qñ eñ delictum appareret esse cōmissum tunc vr qd sit suspicio ꝯ eū qui esset male cōditionis et fame et solitus fuerit ea facere. non aūt vr suadere rō qd ex eo qr Galassus fuerit vsus ludere ergo presumatur lusisse tali mense cuʒ tali si al'r de ludo non apparet. et insup tradit bar.in.l.fi.ff.de qō. dato qd ꝓbetur qs conditionis et fame et ex hoc resultet indiciū tñ solū non est sufficiēs ad torquendū aliquē nisi cōcurrat aliud indiciū ꝑ quo facit qr tex.regrentes indicia ad qōnē habendā loquunt in plurali vt pʒ in.l.j.circa principiū ibi argumētis.et.l.vnius.§.j.ibi argumētis.et.l.fi.dum dicit suspicionibus.ff.de qsti. pluralis aūt locutio nō est cōtēta vno regula pluralis in.vi.et.l.inter illam.§.fi.de ver.sig.et.l.vbi numer⁹.ff.de testibus. † His tamē nō ob.ꝯrium puto de iure veri⁹. Nam regulariter quelibet persona et ꝑ quolibet crimine pōt torqueri.C.de questio.l.milites.et.l.ex libero.in ꝑn.ff.eo.et argu.l.si quis decurio.et.l.sicut.C.de falsis.et in auk.vt iudices sine quoq suffragio.§.oportet.colū.ij.et.ff.de re mili.l.proditores.exceptis quibusdam personis put sunt milites decuriones et alij cōstituti in dignitate.d.l.milites.et.l.diuo marco.et.l.decuriones.C.eo.ti.et.l.nullā.C.de infamibus.et.l.nullus ad finem.C.de assessoribus. † Dūt tamen precedere indicia vt.s.probatum est. Sufficit tñ vnū indiciū non remotuʒ sed propinquū tāgens negotium de quo querit put cōcludit bart.in.l.fi.ad fi.ff.de qō.adducens.l.capite qnto.ff.de adul.et glo.in.d.l.fi.et in.l.si quis.C.ad.l.iul.ma.quatenus ille glo.loquuntur in singulari. Quod tamen totum an.s.vnum vel plura indicia requirantur. dicit remittendum esse arbitrio iudicis. † Concludit tamen qd dictū vnius testis deponens de ipso crimine est sufficiens indicium ad torturā et idem cōcludit ipse bar.in.l.maritus.e.titu.allegās ad hoc glo.in.l.qsquis.C.ad.l.iul.maie. et quod no.glo.in.l.in bonefidei.C.de iureiur.et in.l.admonendi.ff.eo.ti. Jtem allegat.l.teopompus.de dote prelegata.et.l.non omne.§.a barbaris.ff.de re milit.et idem voluit Azo.in summa.de qō. † Et idem bar.in.l.vnius.§.testes.ff.eo.ti.ad hoc gl.in.l.cū ꝓbatio.ff.de ꝓba. vbi gl.vult qd semiplena ꝓbatio sit plusq̄ indiciū.et doc.cōiter oēs idē tenēt.et tamen doc.post gl.cōcordāt in.d.l.admonēdi.et in.d.l.in bonefidei qd vn⁹ testis faciat semiplenā probationem: ergo fortius faciat indicium. Cū igitur dict⁹ Cechus directo deponat de crimine intētato et de loco et tpe in accusatione deductis ideo ꝑstat sufficiēs indicium ad torturā. ꝑterea imminent alie suspiciones: qr alij testes ꝓbāt qd dictus galassus lusit cū dicto amantino: vʒ Frācīscus non⁹ testis accusantium et Nicolaus.x.testis et thomasus.xiiij.testis eorūdē. Jtē q̄plures testes deponūt qd dictus galassus est solitus ludere ad dictum ludū: et qd reputat barrus et solitus est decipere secū ludentes ad dictum ludum. Et super hoc multa deponunt. Ex quibus resultat non mediocris suspicio cōtra eū † qr semel malus semper presumitur malus vt in regula semel malus.de reg.iur.in.vj.cum cōcor. † Et ex consuetudine alicui⁹ arguitur contra eū.l.vel vniuersorū.ff.de pigno.act.et.l.qui semisses.ff.de vsuris.et.d.§.a barbaris.et in.c.illo vos.in fi.extra.de pig. † Et suspicio idē est qd indiciū.l.fi.de qōnibus.et ibi bar.et gloss.in.l.vnius.§.j.§.eo.ti. † Et ꝑpterea resultat indiciū cōtra aliquem qñ quis est homo male conditionis put dicit Bar.in.d.l.fi.et Jaco.de are.Odof.et Jaco.Bal.in eorū tractatib⁹ de tormentis.ex quibus deducit qd plures suspiciōes et sic plura indicia militant cōtra dictū galassum et dato qd ista alia nō essent sufficientia ad ponendū ipm galassum ad torturam saltē coadiuuant indicium resultans ex dicto illius cechi. Nullus eñ sani iudicij arbitraretur non imminere vrgentissimam suspicionē aduersus dictum Galassum ex dicto ipsius cechi et ex attestationibus alioꝝ testium qui etiam vltra predicta deponunt de fama licet fortasse in causa scientie non reddant omnino sufficientem causam sed raro occurret qd quis iuridice possit deponere se audiuisse a maiori parte hoium vnius ciuitatis: ideo licet fortasse non probetur fama que faciat semiplenam probationem nec forte indicium sufficiens ad torturaʒ tamen negari non potest quin probetur talis fama late sumpta q̄ facit aliqualem suspicionē et sic aliquale indicium aduersus dictuʒ galassum. † Oēs autem cōcordant qd in materia indicioꝝ non pōt dari perfecta doctrina sed remittitur arbitrio iudicis qui hʒ considerare circunstantias et qualitates personarum et negotij.arg.l.iij.§.eiusdem.ff.de testibus.et.l.j.ff.de iure delibe.et.c.de casibus.de offi.dele.cum si. Unde an ista alia supra deducta facerent sufficiens indicium ad torturam remittendum esset arbitrio iudicis sed iuncta cum attestatione dicti cechi puto intrepide concludendum qd sufficiant ad torturam dicti galassi cum vt dixi dictum vni⁹ testis dūtaxat soleat prestare sufficiens indicium ad questionem haben-

21 dam. † Quinimo etiam si alias non sit omnino idoneus puta quia sit ipubes voluit gl.in.l.fi.in prin.C.ad sena.ꝯsul.sille. ꝛ tangit Saly.in.l.seruos.C.de testibus.ꝛ in.l.fi.C.de questioni.dicens illā glo. sing.quā approbat Bar.in.d.l.fi.ad sille.ꝛ facit quod no.Bal.in d.l.seruos.dicens qḋ quandoqꝫ testis etiā non idoneus facit indicium ad torturam.ad idem generalitas statuti disponētis qḋ dcm̄ vnius testis sit sufficiens ad torquendum eum contra quem depo-

22 nit. ¶ † Nec ob.adducta in contrarium ꝛ primo non ob.qḋ veniendum est ad questionem habendam qñ veritas aliter apparere non potest: qꝛ respondeť qḋ satis verificatur in casu nostro cum sit assignatus terminus accusatoribus ad probandū ꝛ examinauerint super delicto plures testes ꝛ sint attestatiōes publicate ꝛ elapsus terminus ita qḋ deprehēdať qḋ imminēt indicia ꝛ presumptiones cōtra galassum accusatum qui forte si non haberetur de eo questio veniret absoluendus: ideo hoc presupposito qḋ al's nō firmo.s.qḋ veniret absoluendus si non poneretur ad torturam satis resultat qḋ al's nō inueniretur veritas. Non enim requirunt iura probatiōem qḋ delictum aliter nō possit probari. Nam si hoc esset quia dicta probatio esset difficillima raro vel nunqͣ deueniretur ad hmōi q̄stiōes habendas qḋ ridiculum esset dicere.si autem ex actis cōstat taliter de delicto qḋ dictus accusatus veniat criminaliter condēnādꝰ tūc fatendum esset qḋ frustratorie deueniretur ad tormenta.ꝛ tūc questio non esset subsidiaria ꝛ consequenter non esset habēda. Nec ob. secundū qḋ ad questionem regulariter non deuenitur nō precedentibus indicijs ꝛ iura super indicijs loquuntur in plurali. Ideo videntur plura requiri vt.s.in contrarium deductum est: qꝛ rn̄detur qḋ hic precedunt indicia etiam plura vt.s.demōstraui.tñ plura nō requiruntur.sed sufficit vnum verisimile ꝛ ꝓpinquū put supra dixi ex theorica bar.in.d.l.fi.ff.de questio.cuius theoricam sequitur saly.in.l.fi.C.eo.ti.ꝟsi.quero an sufficiat vnum indicium. Et maxime si resultat ex vno dicto testis deponentis de delicto de visu prout etiā dicit Saly.ibi ꝛ supra latius probaui. Nec obstant ea que ꝯtra dictū cechum deduxi supra ex quibꝰ deduci vr̄ qḋ erat maliuolꝰ dicto Galasso qꝛ dixerat qḋ dānificaret dictū Galassum in.xx.duca-

23 tis seu in.xxv.ducatis vel florenis ꝛ si posset ipsum desolaret. † nam omitto qḋ dicti testes non sunt omnino cōtestes.lꝫ variant in summis que variatio reddit testes singulares: vt habetur maxime per Pe.de anc.in.c.j.de arbi.li.vj. Sed dico qḋ dato qḋ essent cōtestes

24 nihilominus nō releuarent ea rōne. † Quia non omne odium nec oīs inimicitia reddit testem minus idoneū: sed solū inimicitia capitalis vt probat tex.in.d.auť.si dicatur.ꝛ in.d.c.per tuas.ꝛ ibi glo.ꝛ iiij.q.iij.§.item in criminali.ꝛ facit insti.de excusa.tut.§.inimicitie. ꝛ.l.licet.ff.de arb.ꝛ ad hoc reducitur qḋ no.Bar.in.l.j.§.propterea et in.l.maritus.ff.de questio.vbi vult qḋ vtrum inimicitie repellant testem approbatione vel indicio debet iudex cōsiderare an inimicitie sit parue an vero magne: magne enim debent iudicari capitales.alie vero debent iudicari parue per iura preallegata non autem infertur qḋ essent capitales seu magne inimicitie ex eo qḋ dictꝰ Lechus dixerat qḋ dānificabit dictū Galassum in.xxv.ducatis.quia dicta verba poterāt verificari etiā circūscripto omni odio ꝛ cessante omni inimicitia: nam poterat intelligi qḋ dānificabit eū in dicta quātitate iuste ꝛ fortasse ex necessitate coactꝰ prout facit testis qui cogitur deponere.ꝛ lꝫ non deponat ex odio tamen plerūqꝫ dānificat eū contra quē deponit ꝛ sil'r iudex qui cōdēnat aliquē ad penā. Ideo poterant supradicta verba dicti Lechi intelligi ꝛ verificari etiam cessante omni odio ꝛ oī inimicitia saltē illa de quibus deponūt duo testes.sed verba que deponit alter testis innuunt odiū lꝫ nō precise ꝛ dato qḋ ex odio ꝛ inimicitia dānificare vellet nō sequi-

25 tur qḋ iniuste ꝛ deierando nec presumitur. † Quia non censetur qs delinquere.l.merito.ff.pro so.ꝛ.l.omnimodo.C.de inoffi.te.ꝛ.l.dolum.C.de dolo.ꝛ maxime qꝛ dicti testes deponunt qḋ dictus cechꝰ reputabatur veridicus nec ex hoc qḋ vellet dānificare in dicta q̄titate propter odium ꝛ inimicitiam infertur ꝛ inimicitia sit magna seu capitalis ꝛ sic ex pluribus deducitur ꝙ prolatio dictorum verborum non habent repellere dictū cechū a testimonio ꝛ maxie quo minus faciat indicium qḋ qñqꝫ facit etiā testis minus idoneꝰ. nec etiā ob.id qḋ deponit vnus ex dictis testibus.s.ꝙ dictus Lechus. subdidit alia ꝟba sonātia in duriorē inimicitiā.s.qḋ desolaret galassum si posset: qꝛ super dictis verbis solus vnus testis deponit.ꝛ sic dicta verba prolata non probantur per.l.iurisiu.ꝛ.c.in omni.de testibus cum multis si. Preterea illa verba si posset benigne possunt interpretari.s.si posset cū honestate ꝛ licite: qꝛ nō dicimur posse qḋ licite aut honeste nō possumus.l.nepos ꝓculo.de verb.sig.ꝛ.l.filiꝰ.

26 ff.de condi.insti. † Itē multi sepe proferunt verba que non de facili mandarēt executioni nec etiā ob.aliud qḋ obijcitur dicto cecho.s. qḋ dictꝰ amātinꝰ donauit dicto cecho vnū biretū pp dictā attestationem qꝛ illud minime ꝓbatur: qꝛ nullus testis deponit aliqḋ de donatione fcā pp dictā attestationē ꝛ nō repiť iure cautū qḋ donatariꝰ maxime rei parue estimationis nō sit idoneꝰ testis ꝓ donante in causa nullatenꝰ ptinēte ad donationē ꝛ insup nō plene ꝓbať donationē factam: qꝛ si bene ꝑquisiui nullus testis de visu deponit de donatiōe lꝫ vnꝰ testis deponit qḋ audiuit a dcō Lecho qḋ amātinꝰ donauerat sibi biretū ꝛ sic deponit de sola cōfessione cechi nō facta ꝑsente pte: q̄ etiā si ꝓbaretur p multos testes nō ꝓbat per.l.certum. §.si qs absente.ff.de cōfessis.ꝛ.l.fi.cū sua gl.ff.de interroga.act.aliꝰ aūt testis deponit se audiuisse qḋ Andreas donauerat dcō Lecho vnū biretū ꝛ certos denarios iste testificať de auditu alieno ꝛ verificať eius dcm̄ ēt si audiuisset a dcō galasso ita qḋ nil releuat per iura vulgaria ꝛ nō concordant de ꝑsona donatoris: qꝛ vnꝰ loquitur de amātino aliꝰ de Andrea ꝛ ex his cōcludiť qḋ dictꝰ cechꝰ nō reddiť nō idoneꝰ ex his q̄ ꝯ eū deponūtur maxie adeo quominꝰ debuerit examinari ꝛ examinatꝰ deponēs de visu faciat indiciū sufficiēs ad torturā ꝛ maxime cū p'ra alia q̄ aliꝫ testes deponūt aduersus dictū Galassū plurimū adminiculanť ꝛ coadiuuāt vt pꝫ ex.s.adductꝫ pro hac pte nec ob.ea q̄.s.p alia parte adduxi aduersus attestationes alioꝝ testiū qꝛ.s.rn̄sum apparet: lꝫ.n.ex adductis in ꝯtrium fortasse appareat qḋ dcē attestatiōes nō sufficiāt ad ꝯdēnationē ꝛ fortasse sole nō essent sufficiētes ad torquēdū ipm̄ galassum qḋ tñ non affirmo. Tñ negari neqͭ qn ꝑbeāt indicia ꝛ suspiciones aduersus dictū galassum.ꝛ ꝯñter augeāt suspiciōnē q̄ resultat ex testimonio

27 dicti cechi † ꝛ sic q̄ nō ꝓsunt singula multa iuuēt.l.excusanť.in pnc. cū cōcor.ibi adductis.in gl.ff.de excu.tu. Ex his itaqꝫ intrepide cōcludo qḋ dictus galassus debeat torqueri non obstantibus adductis in contrarium. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.cij.

1. Dotatio scda an deroget p'rie cōstōni vtqꝫ a p'ria recessum videať in totū vel in parte ꝛ vt aucta vel diminuta dicatur.per totū.
2. Legatum secundum vel stipulatio eiusdem rei ꝛ qualitatis: an et quando facta postea videantur animo compensandi.
3. Solutioni equiparari solet promissio seu stipulatio.
4. Legatum ꝛ promissio equiparari solent.
5. Dos mortuo viro consolidatur in filiam emancipatam.fallit tñ si sit in parte quia tunc ad patrem reuertitur.
6. Uelle quis non censetur id quod non potest.
7. Stipulatio facta in augmentum iuris alterius stipulantis nō debet in diminutionem eiusdem iuris retorqueri.
8. Ignorantia presumitur vbi scientia non probatur.
9. Ratihabitio non presumitur in ignorante.
10. Stipulans tam suo noīe ꝙ tutorio stipulationis actio diuisa cēsetur equaliter pro vtroqꝫ nomine.
11. Solui non potest aliud pro alio creditore nolente.
12. Actuū diuersitas presumit in dubio pluralitates quantitatum.
13. Dos ab extraneo cōstituta censetur cōstituisse aīo donandi.ꝛ seq.
15. Dubia recipiunt verisimilem interpretationem.
16. Clausula generalis non refertur ad specialiter prouisa.
17. Promissio simplex intelligitur de rebus sic se habentibus.
18. Modalis ꝯctꝰ an rescindatur si casu modus deficiat.nu.seq.ꝛ.20.
19. Conditio hꝫ impleri añqͣ in esse producať ꝛ sic differt a modo.
20. Conditio interdum pro modo sumitur in contractu.
21. Stipulatio est contractus innominatus.
22. Modus an pro causa finali videatur qñqꝫ in ꝯctu appositus.
23. Contractus an possit reuocari propter nō obseruantiā an ꝓo agatur tm̄ ad implemētū eius vel interesse.nu.seq.ꝛ.22.vsqꝫ ad fi.consi.
24. Donatio modalis non dicitur proprie donatio.
25. Donationis rescissionem non implementum modi causat tanqͣ conditio ob causam.
26. Modo deficiente per casum nō est locus repetitionis ex capite cause non secute.
27. Pactum appositū iuxta ꝯctū vestiť ab ipso ꝯctu ēt si pactū tēdat ad ꝯctꝰ rescissionē vt nascať actio ad ipsiꝰ ꝯctꝰ rescissionē scꝫ ꝑscriptis ꝟbis ꝛ actio ex ipso ꝯctu noīato informata per pactum.
28. Contractus quando non possit reuocari propter inobseruantiam nisi verba sint directo illius resolutiua.
29. Pacto legis cōmissorie vl' adiectiōis in diē ꝯctꝰ rescindiť ipso iure.
30. Stipulatiōis ꝟba sunt regulariter interpretāda cōtra stipulantem.
31. Actio alterius non transit in aliquem sine cessione.nu.seq.
32. Dn̄ium rei non transfertur ex solo contractu.
33. Excipi seu oppōi nō pt iure tertij nisi funditꝰ absorbeat ius agētꝫ.
34. Contractum non implens repellitur ex eo qḋ agat.
35. Stipulatio non tollitur ipso iure pacto.
36. Dare verbum denotat dominij translationem.
37. Dominium non transfertur constitutione hypotece.
38. Promissio facta marito non censetur vxori facta.
39. Solutio causat liberationem nec resultat liberatio ex actu solutionem non causante.
40. Dos est quid vniuersale quod recipit per se augmentum ꝛ diminutionem nec est hereditatis quota.
41. Dos soluto matrimonio remanet in suo esse nec scdm matrimonium est causa tollendi ipsam dotem.
42. Dotis prime ius nō censetur sublatū p scdam dotis ꝓmissionem
43. Argumentum est optimum ex more ꝛ consuetudine.
44. Interpretatio est in ambiguis pro dote fienda.
45. Mora purgari potest intra modicum tempus.
46. Mora purgari non potest vbi est dies ꝛ pena.

¶ Consiliū.cij.

¶ Consilium.cij.

In nomine dñi nostri Jesu Christi.† ¶ Uisis in cã magnifice.d.tradite copijs duorum instrumentorum dotalium.primo in quo continetur qualiter pro matrimonio qd tũc videlicet eodẽ die fuit cõtractũ inter magnificũ dñm Joannẽ de colũna ꝛ dictã dñam traditam magnificus dñs Jacob⁹ de colũna noib⁹ de quibus in ipo instrõ ꝓmisit dare ꝓ dote dicte dñe tradite octo milia florenoꝝ ꝓ quibus promiserunt cedere ꝛ concedere ꝛ cessit ꝛ concessit omnia ꝛ singula eorum iura ꝛ actiones que ipe magnific⁹ dñs Jacob.ꝛ Ant.Joannisandree nepos ex fratre dicti Jacobi habebãt ꝛ eis competebant in ꝛ super castris zagarolli ꝛ sancti Cesarij ꝛ colũne sub pactis modis ꝛ cõditionibus de quib⁹ in dicto instrõ ꝛ de qbus intra fiet mentio quatenus spectat ad pñtem cõsultationẽ et alio in quo pfatus Jac.ꝓmisit dño achilli pro mrimonio inter dictum dñm Achillẽ ꝛ dñam traditã cõtracto quatuor milia florenorum ꝓ dote dicte dñe tradite ꝛ instrõ cuiusdã refutationis facte per dictam dñam traditam prefato Antonio eius germano ꝛ copijs duoꝝ instrumentoꝝ quarũdam refutationũ seu cõtractuũ initoꝝ inter prefatum dñm Achillem ꝛ dictam dñam traditã ex vna ꝛ dñm antoniũ de cafarellis ex altera ptib⁹ ꝛ quodã rescripto delegatiõis dicte cause a quadã breui informatiõe cũ dubio inde elicito qd dr traditũ p iudicẽ cãe ꝛ qbusdã allegatiõibus dñi Baptiste de brendis aduocati cõsistorialis quodã sigillo sigillatis in qb⁹ duo dubia discutiuntur.vnũ vz an p dictã scdam dotationẽ censeat̃ recessum a prima in totũ vel i ptẽ:scdm an p dictas refutatiões ꝛ cõtract⁹ initos inter.d.dñaz Traditã ꝛ dictũ antoniũ ei⁹ fratrem ꝛ inter pfatũ dñm achillẽ ꝛ dñam traditã ex vna ꝛ dictũ dñm Ant.de cafarellis ex altera preiudicẽt dicte dñe tradite quo minus possit petere ea q̃ continentur in primo instrõ dotali. Presupposito ꝙ primum matrimoniũ fuit solutum morte dicti Joannis de columna sui primi viri ꝛ dicte domine tradite nõ fuerũt soluta dicta octo milia florenorũ intra tempuus cõuẽtum quo casu dicti Joannes ꝛ alij eius fratres promiserunt pro restitutione dicte dotis restituere cedere ꝛ retro dare integras partes dictoruz castrorum ꝛ iura que dictis Joanni ꝛ fratribus fuerunt data insolutum ꝛ concessa dictis Joanni ꝛ fratribus.Quinimo prout presupponitur nõ apparet ꝙ dicte dñe tradite fuerit aliqd solutũ pro restõne dicte prime dotis:sed solũ ꝛ dũtaxat apparet scdo dotatio de qua supra ꝛ supradicte rafutatiõis de quibusopponitur aduersus dictã dñam traditã petẽtẽ dictas portiones dictoꝝ castroruz concessas dicto Joãni ꝛ fratribus in dicto primo instrõ dotali:solũ ad psens queritur de dictis duobus dubijs sup quib⁹ vt pdixi est egregie allegatum Et ꝑfecto psens ꝯsultatio videt̃ mihi satis clara:nam deueniendo ad primũ dubiũ licet posset instari.† Qd iura que loquuntur vtrũ legatũ vel promissio postea facta censeatur facta aĩo cõpensandi cũ prima ꝓmissiõe dotis seu primo legato put est.l.hmõi.§.cuz pr.de lega.j.ꝛ.l.si pater ꝓ filia.ff. de colla. dotis.ꝛ.l.si cũ dotem.§.si pr.sol.ma.nõ loquuntur qñ vtrũqꝫ fuit factũ ꝓ dote ipsius mulieris.Sz qñ alterũ puta legatũ fuit factũ simplr.Sed.l.lucius.el.j.de leg.ij.loquit̃ qñ fuit prĩo legatũ ꝓ dote ꝛ postea fuit in vita legãtis dos data.ꝛ.l.filia legatoꝝ loquit̃ ꝛ qñ legatum fuit primo factũ simplr vel ꝓ dote ꝛ postea data dos ꝛ dicitur ibi ꝙ cẽsetur recessum a primo legato vel solutũ pro ipo primo legato fm varias snias q̃ quo ad ꝓpositũ nostrũ in idez recidunt:q2 fm vtrãqꝫ opi.nõ põt ampli⁹ peti quãtitas seu res legata ꝛ mulier dz esse vna solutiõe cõtẽta.Ex quo ꝛ legatũ ꝛ ꝓmissio respicit cãm dotis:ꝛ hoc etiã declarat Bar.in.d.l.hmõi.§.cum pater post principium.ꝛ in.d.l.filie legatorũ.ꝛ per ꝯñs videtur ꝙ ex quo prima ꝓmissio fuit expresse facta ex causa dotis ꝛ silr scda ꝓmissio fuit pro dote vr ꝙ vna cõfundatur in alterã.† Cũ ꝓmissio ꝛ solutio soleãt equiparari.l.fi.C.ad.l.falcidi.ꝛ de calũ.l.iij.§.hoc edicto.ꝛ de dona.l.si patronus.Pro quo etiã facit.l.titia.§.qui in victo.ꝛ de dona.l.si patronus. Pro quo etiã facit.l.titia.§.qui in vi [sic] cto.ꝛ de dona ta de leg.ij.ꝛ qd per illũ.tex.tradit bar.in.l.cũ pater.§.pr filie.e.tit. ta de leg.ij.ꝛ qd per illũ.tex.tradit bar.in.l.cũ pater.§.pr filie.e.tit.

ta de leg.ij.ꝛ qd per illũ.tex.tradit bar.in.l.cũ pater.§.pr filie.e.tit. dicẽs ꝙ si prima fuit ꝓmissa vel data dos ꝛ postea dos legata nõ duplicatur ipa dos sed quãtitas vel res data vel promissa in dotẽ venit in legato ita ꝙ semel tm̃ debetur fm eum.† Legatum autez ꝛ promissio solent equiparari.Nam ꝙ in vno ex eis deciditur trahitur ad aliud.l.seruũ filij.§.eũ q chyrographum.de leg.j.l. si ex legati cã.de ver.ob.ꝛ.l.fi.C.de leg.ita ergo in silr vr ꝙ si scdo loco ꝓmittit̃ dos certe q̃titatis censeat̃ actũ ꝙ in scda ꝓmissione veniat prima dotis cõstitutio seu eadẽ q̃titas ꝓ dote ꝛ per hec videãtur posse reuocari in dubiũ ꝓ maiori parte allegata per prefatũ dñm allegantẽ.ꝛ in.l.fi.C.cõia vtriusqꝫ iu.loquat̃ alio casu.s.† Qñ vni filie fuit dos data vel promissa ꝛ illa est reuersa ad patrem dz esse pcipua ipsius filie qñ alij filij habuerũt a patre tantundem ꝙ pcipuum retinent:nõ ergo loquitur qñ dos fuit primo ꝓmissa ꝓ muliere ꝛ scdo loco fuit silr pro ea dos ꝓmissa nec aliqua dos ad patrẽ reuersa.Itẽ ꝯsolidatio actiõis de dote in filiã nõ videt̃ inducere qd nõ censeatur ꝓmissa secundo loco quantitas in prima dotatione deducta.Nam in terminis.d.l.si pater ꝓ filia dos erat cõsolidata in filiam ex quo erat emancipata iuxta.l.vnicam.§.videamus.C.de rei vxo.ac.ꝛ tamẽ Bar.in.d.l.hmõi.§.cum pater videtur velle qd si dos ꝛ legatũ fuissent i quãtitate qd mulier deberet esse altero contenta.ꝛ p ꝯñs si cõsequuta fuit quãtitatẽ scdo loco ꝓmissam debeat illa esse ꝯtẽta saltẽ vsqꝫ ad quãtitatẽ cõcurrẽtez. Sed lz pdicta adduci possint ꝓ reddẽda re aliqualr dubia nihilominus est intrepide cõcludẽdũ qd dicte dñe tradite competit ius agendi ex primo ꝯctu dotali aduersus heredes dicti Joãnis sui primi viri ꝛ fratres qui se obligauerũt ad dotis restitutionez ꝛ in casu nõ restituerint quãtitatẽ dotalẽ intra tps cõuentũ ꝓmiserũt reddere ꝛ restituere integra partes ꝛ iura eisdẽ ꝯcessas seu ꝯcessa in castris supra notatis.Et hoc nullatenus obstãte secũda dotis promissione ꝛ hoc ex deductis p dominũ allegantem.Et maxime q2 scda dotis ꝓmissio emanauit inter prefatũ dñm iacobũ ex vna ꝛ dñm Achillẽ ex altera nec in ea interuenit dicta dña tradita ita qd nõ potuerũt pfati dñs Jacob⁹ ꝛ dñs Achilles piudicare dcẽ dñe tradite in iuribus q̃ dcã dña tradita iã q̃siuerat aduersus heredes pmi viri ꝛ ei⁹ fres ad petendũ dicta castra ꝓ portionibus iaz dictis ꝛ ex quo nõ poterãt dicte dñe tradite preiudicare nec poterant facere dictam compensationem nõ dñt censeri illud voluisse.

6 † Quia id qd quis nõ põt non censet̃ velle iuxta.l.eius est velle.de reg.iur.ꝛ.l.nolle.ꝛ.l.is põt.ꝛ.l.is qui putat cũ.ll.se.ff.de acq.here.

7 † Nec obst.huic medio qd dictus dñs Achilles stipulatus fuit ꝓ se ꝛ dicta dña tradita:q2 premittitur in instrõ qd dcã dos quatuor miliũ florenoꝝ fuerat prius promissa p dictũ dñm Jacobũ dicto domino Achilli recipienti pro se suisqꝫ heredib⁹ ꝛ successorib⁹ ꝓ dote dicte dñe tradite ita qd dicta pmo ꝓmissio q̃ cõfessatur in dicto iustrumẽto dotali fuerat facta simplr dño Achilli nõ recipienti aliter pro dicta dña tradita ex natura tñ contractus dotalis erat quesitũ ius dicte dñe tradite saltẽ in spe vt solu.ma.ipsa dos sibi restitueret̃ vel suis heredibus per dictũ dñm Achillẽ vel eius heredes.l.ij.in prin.ꝛ quasi p totũ.ff.solu.ma.ꝛ.l.fi.in prin. ff. de iure do.ꝛ.l.vnica.§.accedit.C.de rei vxo.actio.Stipulatio autẽ postea facta p dictũ dñm Achillẽ ꝓ se ꝛ dña tradita ꝛ omnib⁹ quorum interesset non fuit facta principaliter de dicta dote sed ꝓ cautela ꝛ aliquali executione prime ꝓmissionis adeo qd tempore dicte stipulationis facte pro se ꝛ domina tradita fuerat iam quesitum ius irreuocabile saltẽ spe dicte domine tradite.Et dicta stipulatio emanauit ad augmentũ sui iuris non ad diminutionem. vnde non debet in diminutionẽ sui iuris retorqueri iuxta ea que habentur in.l.legata inutiliter.de le.j.ꝛ.l.legata inutiliter. de adimen.leg.ꝛ in.c.quod ob gratiam.de reg.iur.in.vj.de.ll. Et propterea non refragatur huic claro fundamento si quis dixit quod dicta dña tradita ratificauit dictã stipulationẽ eius noĩe factã p cõtract⁹ quos fecit cũ.d.Ant.de cafarellis dũ sibi cõcessit oĩa iura q̃ haberet vel hr̃e posset in ꝛ super castro ardee obligato ꝓ dicta dote dicto dño Achilli ꝛ dicte domine tradite.Licet insup negari possit ꝙ dicta dña ratificauerit dictã stipulationẽ cũ nõ appareat qd haberet de dicta stipulatione notitiã.Presertim cũ dicta stipulatio fuit facta de parte dicti castri cõcessa in pign⁹ dotale ꝛ nõ de aliqua venditione seu datione insolutũ ꝛ in cõcessione quaz dicta dña fecit dicto domino Antonio dr in iuribus ꝛ actionib⁹ q̃ ipsa habebat vel hr̃e poterat ex cã cuiusdã venditionis ꝛ dationis insolutũ p dictũ dñm Jaco.pfato dño Achilli ꝓ trãsductiõe dicte domine Tradite ita qd nõ fit mẽtio de cõcessione in pignus nec de aliqua stipulatione facta nomine dicte dñe tradite.Unde nõ

8 resultat ratificatio dicte stipulationis.† De qua nõ apparet ꝙ dicta dña tradita notitiam habuerit nec psumitur iusta.l.verius.ff.

9 de proba.ꝛ regulã psumitur in.vj.ꝛ.l.fi.ff.pro suo.† Nec cadit rati habitio in ignorante.l.si is cui ignorãti.ꝛ.l.quo em.§.j.rẽ ra. habe.ꝛ ar.l.si is ad quem.ꝛ.l.heres institut⁹.ff.de acqui.here.ꝛ.l. mater decedens.de inoffi.test.cũ si.Item ex alio medio redditur cla-

10 ra hec pma ꝯsultatio.† Quia dicta ꝓmissio octo miliũ florenorũ ꝓ dote dicte dñe tradite fuit facta p dictũ Jac.ꝛ tutorio noĩe antonij sui nepotis.vnde vr qd suo noĩe censeat̃ dimidiã ptẽ ꝓmisisse ꝛ dimidiã tutorio noĩe dicti Antonij.l.si mihi ꝛ titio.in pn de ꝟbo.ob.ꝛ.l.reos.§.cũ in tabulis.de duobus reis.ꝛ.l.si proprietas.ꝛ l.si quis titio.de vsuf.accre.ipe aũt dñs Jacob.non erat aliquo respectu necessitatus ad ꝓmittẽdũ dictã dotem:ꝛ ppterea scda oblig.nõ videtur facta animo cõpẽsandi per.l.creditori.ff.de leg.ij.ꝛ que habent̃ p doc.in.d.§.cũ pater.ꝛ in.d.l.si cũ dotẽ.§.si pater.et in auẽ.preterea.c.vnde vir ꝛ vxor in quibus iuribus traditur quasi p oẽs firma theorica qd si debitor legat creditori non censetur legasse animo compensandi quando debitum precessit ex causa voluntaria licet aliter dicant qñ debituz precessit ex causa necessaria ꝛ id qd in legato pari ratione dicendũ est in promissione.arg.d.§.eum qui chyrographum cum concor.s.adductis corroborat̃ hec pars etiam alio medio:quia prima obligatio dotis erat solutio sublata ita ꝙ nec dict⁹ dñs Jac.nec dictus Antoni⁹ erãt aliquo modo obligati pro dicta dote.Ex quo pro dictis octo milib⁹ florenoꝝ dederãt ꝛ cõcesserant omnes portiões ꝛ iura que habebãt in castris supra nominatis ꝛ dictus Joãnes creditor illa accepat

11 insolutū.† Et volente creditore potest aliud pro alio solui.l.ij.§.j. a contrario lr̄e ꝛ ibi glo.ꝛ doc.ff.si cer.peta.ꝛ solutione eius quod debetur omnis tollitur obli.insti.quibus mo.tol.ob.in prin.cuꝫ si. Ex quo restat qḋ dicta scḋa ꝑmissio dotis nō fuit facta ꝑ debitorē. ꝛ ꝑ ɋ̄ns nō cadunt termini cōpensatiōis in quib⁹ loquunt̄.d.§.cū pater.ꝛ.d.§.si pr̄.ꝛ similia iura supra adducta adeo ꝙ tūc ꝑmissio vel legatū scḋo loco facta nō respiciūt primā obligationē nec ei⁹ respectu cēsentur facte ꝓut no.Bal.in.d.l.filie legatoꝝ in fi.itaqꝫ ex multis euidētissime deducitur qḋ non ob.scḋo cōtractu dotali remanet firmus primus cōtractus dotalis ꝛ iura ɋpetentia dicte dn̄e tradite. Nec obstant que in cōtrariū adduxi q: non respiciūt neqꝫ tollunt fundamēta que adduxi pro hac parte loquunt̄ enim qn̄ legatoꝝ ꝑmissio vel solutio emanauit inter creditorem ꝛ debitorem vel emanauit ab eo qui poterat primū actum reuocare que cessant in casu nostro vt pꝫ ex iā dictis ꝛ id qḋ tradit Bar.in.d.l. cū pr̄.§.pr̄ filie.qn̄ pater legat dotem lōge differt a casu qn̄ legat quātitatē pro dote: q: qn̄ promittit vel legat dotē censetur legare ipsum ius vniuersale dotis qḋ differt a rebus dotalib⁹ vt habetur per Bar.ꝛ alios in rubrica.ff.solu.mat.ꝛ in.d.§.pater filie.in casu aūt nostro nō fuit per dictū dn̄m Jacobū simpliciter ꝑmissa dos dicte dn̄e tradite.quo casu forte intelligeretur de dote primo constituta que tunc erat dos dicte domine tradite. Sed promisit quatuor milia florenoꝝ pro maritagio dn̄i Achillis ꝛ pro dote ipsius dn̄e Tradite que quatuor milia nō sunt dos licet sint dotalia ꝓut vult Bart.in dictis locis prout etiam differt quādo legatur dos a casu qn̄ legantur ipse res dotales ꝓut ipse Bart.firmat in.d.§. pater filie.quātofortius qn̄ legatur vel promittitur quātitas que

12 non declaratur esse illa que venit in prima dote.† Et in dubio ex diuersitate ꝛ pluralitate actuum presumunt̄ diuersitas ꝛ pluralitas quantitatū.arg.l.quinquaginta.ff.de proba.ꝛ.l.nemini.C.de discussor.li.x.ꝛ gl.ibi.ꝛ Bal.in.l.seruo alieno.§.si qs a primo.ff. de leg.j.ꝛ licet Bar.in.d.l.hmōi.§.cum pater.ꝛ in.d.l.filio legatorum.videatur velle ꝙ quando legauit ꝛ promisit pro dote vnū cōfundatur in altero. Tamen non loquitur in dote soluta viro ſꝫ in dote debita ꝛ non soluta. Sꝫ in.d.§.pater filie loquitur in dote soluta ꝛ remanente penes virum: itaqꝫ remanent etiam fundamenta domini allegātis.

13 ¶ † Et facit quia quando extraneus promittit dotem cēsetur promittere animo donādi.l.j.§.accedit.C.de rei vxor.ac.ꝛ.l.fi.in princi.C.de iure dotium.deueniēdum est amodo

14 ad secundam principalem dubitationeꝫ: videlicet an dicta domina tradita repellatur ab intentione sua super petitiōe quam fecit vigore primi instrumenti dotalis ꝙ sibi restituātur per heredes primi viri ꝛ ei⁹ fratres vel eoꝝ successores ꝛ reperio factas tres refutatiōes.vnam dn̄o Anto.de cafarellis de duobus milib⁹ florenorum per eum solutis pro parte dicte secunde obligationis dotalis.aliā factam eidē dn̄o anto.de iurib⁹ domino Achilli ꝛ ipsi dn̄e Tradite competentibus super castro ardee vigore cōtract⁹ initi inter dn̄m Jacobū ex vna ꝛ dictos Achillē ꝛ traditaꝫ ex altera que quidem non fuit ꝓprie refutatio sed potius datio cessio ꝛ concessio iurium que predicti habebāt in ꝛ super dicto castro ardee et vigore locatiōis facte de parte dicti castri ꝛ etiam iuriū ꝛ actionū que ꝛ qs ꝑdicti dn̄s achilles ꝛ dn̄a Tradita habebāt ɋtra quoscūqꝫ expromissores residui dicte dotis.tertiā autem refutationē reperio factam anto.fratri dicte dn̄e tradite sub.Mccccliij.die secūda februarij que emanauit post scḋam dotationem factā in anno precedenti de mense septēbris: in allegationibus aūt patroni cāe de quib⁹ supra fit mentio de quadā prima refutatione hereditatis paterne ꝛ materne quā cōtineri dicit in instr̄o prime dotatiōis de octo milibus florenoꝝ.istā aūt refutationē nō reperio ꝛ dn̄s allegans dicit super ea non instādū rōne per eū adducta quā cā breuitatis omitto.ꝛ insuper ex alio non obstaret si emanasset: q: illa generalis refutatio non traheretur ad istam obligationē factā dicte dn̄e tradite de restituendis sibi pro dictis castri portionibus de ɋbus in instr̄o in casu quo dicta dos octo milium florenoꝝ eidē nō restitueretur dissoluto matrimonio morte viri.j.tp̄s conuentū.nā ex quo fuit inter dictas partes expresse actuꝫ ꝙ dicto casu euenie te castra predicta ꝑ dictis portionibus restituerentur dicte domine tradite ꝛ alio casu eueniente restituerētur dicto Jacobo ꝛ dicto ant.non est verisīle ꝙ voluerint in dicta generali refutatione venire dicta iura cōpetitura dicte dn̄e tradite ex dicta speciali ꝓuisiōe.

15 † Cū dubia stipulatio recipiat verisimilē interpretationē iuxta.l. in obscuris inspici.de regu.iur.ꝛ.c.inspicitur in obscuris.eo.ti.lib. vj. Itē specialis ꝓuisio derogat generali iuxta regulā generi ꝑ speciem in.vj.ꝛ.xciij.distic.ca.vltimo.ꝛ.l.in toto iure.ff.de regu.

16 iur.† Et insuper generalis clausula non refertur ad specialiter ꝓuisa.l.doli clausula.ꝛ.l.stipulationū cōmodissime.§.doli clausula.

17 ff.de verbo.obli.† Iteꝫ simplex promissio intelligitur rebus sic se habentibus.c.quēadmo.ꝛ ibi glo.extra de iureiur.ꝛ.l.continu⁹. §.cum quis.in fi.de verbo.ob.ꝛ.l.quā seruius.cum sua gl.ff.de cōdi.ob causam.vnde dicta generalis refutatio nō trahatur ad istā obligationem que causatur de nouo ex mora non seruantium ꝑmissa nec est obligatio hereditaria nec vnꝙ̄ fuit in hereditate paterna vel materna: ꝛ propterea renūciatio facta hereditati paterne vel materne non comprehendit hanc obligationem que nō cōtinetur sub hereditate paterna vel materna. Refutationes auteꝫ facte dicto domino Ant.nullatenus attingunt presentem causaꝫ prout ꝛ tangit dominus allegās: naꝫ altera refutatio seu vt apti⁹ loquar cōcessio respicit castrum ardee de quo nil agitur i hac causa ꝛ iura que competebāt dictis concedentibus cōtra heredes dicti domini Jacobi vigore locatiōis vigesime partis dicti castri ardee. Nec nō iura cōpetētia cōtra dictos expromissores duorum milium florenorum.altera autem refutatio fit de duob⁹ milibus florenorum depositis apud dictum dominum Antonium pro residuo dotis promisse dicto domino Achilli pro dote dicte domine Tradite. Et sic dicti contractus initi cum dicto domino Antonio fuerunt celebrati cum alia persona ꝛ in alijs rebus: ꝛ ꝓpter ea non prosunt nec nocent alteri persone vel in alijs rebus de ɋbus agitur.l.si vnus.§.ante omnia.ꝛ.l.si tibi.§.si pactus.ff.de pactis.ꝛ hec hactenus sūt luce clariora.restat amodo videre vtrum refutatio quam fecit dicta domina tradita dicto Antonio suo fratri post secundam dotationem sibi preiudicet: super qua instat dominus allegans quinqꝫ medijs demonstrando qḋ dicta refu

18 tatio non habeat obstare.† Primum quidem medium est: q̄a cōuenit inter cōtrahentes qḋ dict⁹ Antonius solueret dicte domine Tradite dotem promissam intra terminum quatuor annorum al's ipsa refutatio sit ipo iure nulla ꝛc.propter quam clausulā dicit dominus allegās qḋ contractus resoluitur allegādo.c.veruꝫ. de conditio.appo.ꝛ.l.ij.C.de condi.ob causam.ꝛ ibi Bald.circa quod medium latius exordiendo materiam est aduertendum qḋ illa verba sub pactis ꝛ conditionibus infrascriptis reddunt contractum modalem: nam verbum illud conditionibus significat

19 modum seu modos non proprie conditionem.† Ex quo ipsa refutatio de presenti tūc perfecta fuit ꝛ modus veniebat postea implendus prout est de natura modi qui in hoc differt a conditiōe que habet impleri anteꝙ̄ conditionalis actus inesse producatur. l.qb⁹ diebus.§.termilius.ꝛ ibi ꝑ Bar.ꝛ doc.ff.de cōdi.ꝛ demō.

20 ꝛ no.gl.in.d.c.verum.ꝛ ibi doct.maxime.d.Ant.de butrio.† Cōditio eīn ꝛ al's ponit̄ ꝑ modo.l.ij.§.si tibi.ff.de dona.c.cū Joannes heremita.de fide instru.ꝛ.l.cū res.C.de dona.ꝛ.l.ea cōditiōe. C.de rescin.ven.ꝛ.d.c.verū.ſm lecturā magis ɋmunem ꝓut ꝛ ibi no.d.Anto.nō aūt est instādū sup hoc q: si poneretur pro ɋditione ꝓpria res esset magis plana: q: nō eēt refutatio vnꝙ̄ iesse ꝓducta nō purificata ſꝫ potius defecta cōditiōe.l.cedere dieꝫ.de ꝟbo. signi.ꝛ.l.j.in pn̄.de reg.cat.cū infinitis similib⁹ inherēdo aūt veritati.s.qḋ dicta refutatio fuerit modalis est aduertēdū qḋ dicta re

21 futatio fuit deducta in stipulationē.† Stipulatio aūt ɋstat qḋ est

22 ɋtractus noīatus.† Cōtract⁹ aūt nō reuocat̄ ꝓpter nō obseruātiā: ſꝫ agit̄ ad iplemētū.l.fi.ff.de ɋdi.ob cām.l.ea conditiōe.C.de rescin.vē.ꝛ hoc nisi mod⁹ fuerit finalis cā toti⁹ ɋctus.l.cū te fūdū. C.de pac.inter emp.vbi de hoc dicitur casus sing.ꝓut ꝛ not.doc. ibi ꝛ in.d.l.fi.de condi.ob causam.ꝛ in.d.c.verum maxime Pau.

23 † Qḋ in dubio nō presumitur vt pꝫ in.d.l.fi.ꝛ in.d.l.ea ɋditione. cum no.in dictis iuribus.ꝛ maxime in terminis nostris in quib⁹ dicta.d.Tradita dicit se facere dictam refutationem ob amorē ꝛ dilectionem fraternam ꝛ non dicit se fecisse propter conditiones seu modos appositos: iō non obseruantia conuentionum ꝛ non implemētum dictarum conditionum non causaret rescissioneꝫ cōtractus nec reacquisitionem seu repetitionem concessoruꝫ sed ius agēdi vt impleatur ꝛ ad interesse.d.l.ea conditione. Tamē ꝓut ꝛ dicit.d.allegās propter dictā clausulā qḋ cōtractus al's vitietur causatur rescissio contractus etiam nominati per.d.c.verum.ꝛ.d. l.ij.C.de condi.ob causam. Quod ꝛ verum arbitror: licet dicta iu

24 ra nō vrgeāt.† Quia loquūtur in donatione modali ꝙ̄ nō est pro

25 prie donatio.l.j.cum ibi no.ff.de dona.† Et non implementum modi causat conditionem ob causam ad rescissioneꝫ ipsius donatiōis.l.j.ꝛ.l.quot.C.de dona.que sub modo.ꝛ.l.ea lege.C.de ɋdi. ob causam.ꝛ no.Bar.in.l.ij.eo.titu.ꝛ Bar.in.l.j.de dona.ꝛ in.l. fi.de cōdi.ob causam reddens rationem quare competat cōditio ob causam cum sit contractus nominat⁹ quod ꝛ tangit Imo.ibi ꝛ in.l.in edibus.§.ex rebus.eo.titu.ꝛ in hac parte sapit naturam ɋtractus innominati ꝓut dicit Bal.in.d.l.ij.ꝛ ideo in terminis. d.l.ij.ꝛ.d.c.verum etiam si nō esset illud pactū cōpeteret conditio ob causam ad rescissionem cōtractus ꝓut ibi dicūt Pet.d.c.Ant. Nec est alienum a dubitatione an donatio sit cōtract⁹ nominat⁹ an innominatus maxie ante factā traditionem de quo ꝑ gl.bar. ꝛ doc.in.l.in edibus.§.ex rebus.ff.de dona.ꝛ in.l.iurisgentiuꝫ.in prin.ff.de pac.ꝛ in.l.fi.ff.de condi.ob causam.ꝛ in.l.j.ff.de dona.ꝛ in.l.ij.C.de condi.ob causam.ꝛ Bal.in.d.l.ij.ꝛ habetur in multis locis.ꝛ lꝫ.d.c.verum videatur repugnare: tū recipit plures alios intellectus: ideo non multū vrget ꝛ potest intelligi qḋ pactū fuit ꝙ cessante cōditione.i.pendente.nam interim cessat implemētū ꝛ defectus cōditionis vel modi ꝛ sic donator possit penitentia reuocare donationē ante implemētū modi ꝙ al's facere nō posset ꝑ.l. aristo.ff.de dona. Item potest intelligi qḋ pactū operatur qḋ qua

literc̄ūꝫ

litercūq; mod⁹ cesset.i.non impleatur possit donatoꝛ reuocare do
26 nationem ꝙ al's facere nō posset.†Quia quando modus deficit per casum non est locus repetionis ex capite cause nō secute ꝓut volunt Bar.Bal.⁊ Salꝑ.in.l.si pecuniam.in princ.ff.de cōdi.ob cām.⁊ probatur eadez.l.§.vbi accepit.licet secus ex capite penitē tie vt volunt prefati doc.in.d.l.si pecuniam.in princi.Tamen penitentia cessat in cōtractu donatiōis etiā si sit modalis.d.l.aristo. ⁊ tangit Ponta.in.d.l.si pecuniā.in princi.ad intellectū.l.si ego. §.j.ff.de iure dotium.⁊ iste potest esse notabilis intellectus.d.c.verum.qui forte fuit de mente.d.Anto.ibi.assumptum autez ꝙ ꝓpter pactum huiusmodi rescindatur etiam cōtractus nominat⁹
27 redditur ex alio clarum.†Quia pactum appositum iuxta cōtractū vestitur abipso contractu etiā si pactum tendat ad rescissionē contractus adeo qđ nascitur actio ad ipsius contract⁹ rescissionē scz prescriptis verbis ⁊ actio ex ipo contractu nominato informa ta per pactum iste est tex.in.l.si ꝯuenerit.ff.de rescin.vendi.⁊ in.l.
28 ij.C.de pac.inter emp.⁊ vendi.†¶Sed per hec non videt̄ omnino eneruari obstaculuz dicte refutatiōis:quia huiusmodi pacta ⁊ defectus causa non rescindunt contractum:sed prestant actionē ad rescindendum ⁊ repetendum data:quia si fieret rescissio ipso iure ⁊ translata transferrentur ipso iure non competeret personalis actio prout est conditio ob causam ⁊ actio prescriptis verbis ad rescindendum vel ad repetendum res suas.l.naz ⁊ si sub conditiōe. §.de rūpendo.versi.post defectuz.ff.de iniusto test.⁊.§.sic itaq;.insti.de actio.⁊.l.fi.de cond.ob cām.⁊.l.fi.ff.vsufr.quē ad.caue.cui⁹ contrarium habetur in.d.l.ij.de condi.ob causam.⁊ in.d.l.si cōuenit.⁊.d.c.verum.in.l.si quis accepto.⁊.l.si pecuniam:⁊ quasi ꝑ totum ti.ff.⁊.C.de condi.ob causam.⁊ hoc clarū si verba nō sunt directo resolutiua cōtractus puta si fiat pactum ꝙ res reuertat̄ vel restituatur reuocet̄ vel rescindatur seu vitietur contractus prout loquuntur.d.c.verum.⁊.d.l.ij.de condi.ob cām.⁊.d.l.ij.de pac.inter emp.⁊ in.d.l.si cōuenit ad hoc glo.in verbo mortis cā donatio. in.l.j.ff.de dona.⁊ Barto.⁊ doc.ibi.si autem verba sunt directo re
29 solutiua contractus tunc est dubium.†Quia in pacto legis commissorie vel adiectionis in diem constat ꝙ contractus rescinditur ipso iure ⁊ dominium retransfertur si interim fuit translatum.l.cōmissorie.C.de pac.inter emp.⁊ no.dictā glo.in verbo mortis causa donatio.⁊ doc.⁊ omnes concordant super ea.⁊ idē in aliis pactis voluit Bal.in.l.ea lege.C.de condi.ob causam.⁊ Pau.de ca.in.d. l.j.de dona.pro quibus facit glo.in verbo in rem ibi.verū etiam in pac.inter viuos in.l.mortis cā res donata est.ff.de dona.cā mort. ⁊ ſm hāc opiū.dña Tradita haberet intentum:q2 verba sunt directo resolutiua contractus.Tamē dicta opi.est dubia q2 gl.in.d.l. cōmissorie vult ꝙ sit speciale in pactis legis cōmissorie ⁊ adiectionis in diem.⁊ idem vr̄ velle in.l.in traditionib⁹.C.de pac.⁊ in.l.si ager de rei vendi.⁊ firmat bar.in.d.l.j.de dona.⁊ Ang.ibi q assignant rationem specialitatis.⁊ idem sentit ang.in.d.l.cōmissorie. ⁊ ſm hanc opi.vr̄ ꝙ ꝯtractus non resoluatur ipso iure nec trāsferātur iura translata.Sed debeat intentari actio vt transferantur qđ non fecit dicta dña tradita:ideo videt̄ ꝙ habeat in hoc iudicio intentato succūbere.Tamen hoc non ob.contrarium puto aperta fronte concludēdum:quia dicta domina tradita solum refutauit quietauit ⁊ per pactum de perpetuo nō petēdo remisit omnia iura ⁊ actiones ⁊c.Non autem cessit iura ⁊ actiones que eidez aduersus alios cōpetebant.stetit ergo cōtractus in nudis terminis pacti ⁊ stipulationis nec sunt aliqua verba sonātia in aliquā cessionem actionū:ideo dicendū est ꝙ dicta dña Tradita non trāstulit
30 actiones aliquas in dictū antoniū:q2 verba nō important:†⁊ maxime q2 verba stipulationis sunt interꝑtanda contra stipulantē.l. qcqđ astringende.§.j.ff.de verb.obl.⁊.l.veterib⁹.ff.de pac.et facit
31 l.labeo.ff.de cōtrahen.emp.†Nec trāsit regulatiter actio sine cessiōe.l.j.C.de acti.⁊ obl.ſm vnā lec.⁊.l.iij.ff.pro socio.⁊.l.quis ergo
32 casus.in fine.ff.de pecul.†Prout eñ ex solo contractu regulariter non transit dominium.l.traditionibus.C.de pac.Ita nec actio sine cessione vt dictis iuribus:prout eñ se habet traditio in rebus corporalibus:vt no.glo.in.l.fi.C.quādo fiscus vel priua.quā exparationem firmat ⁊ cōmendat ibi Bar.⁊ etiā ange.ibi adducēs ꝓ consocia glo.in.l.ij.C.de actio.et.obli.⁊ Bal.in.d.l.fi.dicit ꝙ cessio est quedam traditio rerum incorporaliuz.Cū itaq; actiōes directe ⁊ vtiles nō discesserit a dicta domina Tradita potuit illas intentare cōtra suos debitores nec possunt illi niti ex pacto inito
33 cum alio.d.§.ante omnia.⁊ dicto.§.si pactus.†Non enim potest quis opponere de iure tertij qđ non absorbet funditus ius agentis.l.his consequenter.in princi.ff.fa.hercis.⁊.l.si seruus quispiā. ⁊ ibi per Bal.⁊ docto.C.de seruis fugi.⁊ no.etiā doct.in.l.si aliēnam.ff.sol.matrimo.Nec ipse Antoni⁹ vel eius heredes possunt impedire dictam dominam Traditam quominus agat cōtra suos debitores cum habeat actiōes integras penes se nec ipse Antonius inoleuit promissa:ideo potest repelli etiam si sibi competeret actio vt cedantur actiones ⁊ ad id ageret vel si competeret
34 actio vt domina Tradita nō peteret aduersus dbitores.†Quia non implens contractum repellitur si ex eo agat.l.cum ꝓponas.

C.de pactis.l.iulianus.§.offerri.ff.de actio.emp.l.quero.§.inter locatorem.ff.locati.c.peruenit.extra de iureiur.cum dictus Antonius non impleuerit ꝙ ꝓmisit non potest ex eo ꝯtractu refutationis niti.Nec posset etiā si nō fuisset adiecta illa clā ⁊ ꝗstio qđ ipsa refutatio esset nulla casu q̄ nō solueret dos dicte dñe Tradite intra terminū quatuoꝛ annoꝝ per iura preallegata.Quāto fortius ipsa ꝯuentiōe imminente.vtrū aūt vigoꝛe dicte cōuentionis resoluat̄ ꝯctus ipso iure.d.Ant.in.d.c.verū.dicit qđ aut ꝯtract⁹ stetit in nudis terminis ꝯctus:q2 nulla fuit facta executio.⁊ tunc resoluitur ꝯtractus ipso iure.arg.l.nihil tā naturale.ff.de reg.iur. ⁊.l.ab emptione.de pact.Aut fuit execut⁹.⁊ tūc secus arg.dictorū iuriū.⁊.l.j.⁊.ij.C.qñ liceat ab emp.discedere.Que distinctio cōfert ꝑ dicta dña Tradita:q2 dicta refutatio nō fuit executa.vnū tñ in his terminis reddit rē dubiā:q2 ex pte Antonij interuenit stipulatio.⁊ sic cōtract⁹ nō fuit inuatus solo ꝯsensu:ſz ꝟbis.ex parte aūt dicte dñe tradite non interuenit stipulatio.Sz simplex pactū resolutiuū qđ stetit in nudis terminis ꝯsensus nō inuatū ꝟbis ſz forte vestitū rei interuētu quasi ex pte sua interuenerit ipse ꝯct⁹ refutationis ꝓut al's dicit Bar.in.l.petēs ad intellectū.l.in vēditiones.de periculo ⁊ ꝯmo.rei vē.⁊ facit optime.l.ex morte.§.fi.C. de pac.ꝗe.si recte aduer.⁊.l.j.§.accedit.C.de rei vxo.acti.Tñ nō
35 interuenit ꝯrius actus similis.†Nec pactū tollit ipso iure stipulationē vt habet̄ in.l.si vnus.§.pactus ne peteret.ff.de pactis.Non tñ est sup hoc instādū ex quo satis ē ꝙ cōpetit exceptio.Et ex his vr̄ ꝙ reddat̄ res clara:illud aūt ꝯstat ꝙ dict⁹ cōtract⁹ nō fuit impletus ꝑ pactū initū sup castro ardee qđ fuit dūtaxat hypothecatū seu pignoratū ꝓut ⁊ dclarat dñs.Allegās nō repeto ei⁹ dicta. Sed adeo ꝙ illa obligatio de vigesima parte castri Ardee fuerat facta in anno precedenti.Ideo non intellexerunt ꝯhentes de illa solutione si large loquēdo solutio dici posset.Ex quo conuenerūt qđ dictus Antonius postea solueret dotē ipsi domine tradite in
36 tra quatuoꝛ annos.⁊ hoc clarissimū non insisto.†Itē ꝓmisit nō solū dare:ſz etiā dare qđ denotat dñij trāslationē.d.§.sic itaq;:de
37 acti.⁊.l.fi.de ꝯdi.ob cās.†qđ dñiū nō trāsfert̄ ꝑ ꝯstōnē hypothece vel pignoris vt ē notū.Et insup aduertēdū duxi qđ cōuenit iter eos qđ dict⁹ Anto.solueret ipsi dñe tradite vel alteri eius noīe ⁊ pro ea dotē suā ſm pacta ⁊ ꝯuentiones ⁊ ꝓmissiones sibi factas scđa autē dotis ꝓmissio non fuit sibi facta:sed domino Achilli.
38 ¶†Et promissio facta marito non censetur facta vxori.Nec ex ea q̄rit̄ actio vxori:sed marito.l.si pro te.C.de dotis promissione secundum hoc dicta verba non videntur adaptari ad istā scđam vt ita dixerim dotem:licet super hoc posset instari pōderādo aliqua verba contractus:ideo in hoc non facio magnam vim.Preterea illa dos secundo promissa erat soluenda domino Achili nō sibi domine Tradite:⁊ solutio ex parte soluentis erat faciēda pro domino Jacobo debitoꝛe ⁊ ei⁹ nomine ⁊ ex parte recipiētis erat facienda domino Achilli recipienti pro se ⁊ eius nomine.Nec si numerabatur domine tradite erat propria solutio:quia non libe
39 berabatur debitoꝛ q erat obligat⁹ soluere domino.Achilli.†Si autem non resultat liberatio non censetur solutio cū solutio causet liberationē.l.solutiōis verbo.de solu.⁊ insti.quibus mo.tollit̄ obligatio.in prin.itaq; verba dicti cōtract⁹ magis adaptant̄ ad illa viij.mi.florenoꝝ cū illa fuerint ꝓmissa sibi restitui ⁊ habebāt
40 solui ipi dñe tradite seu alteri eius nomīe.†Et insup dos est qđ vniuersale qđ recipit augmētū ⁊ diminutionē.l.qđ dr̄.⁊ ibi gl.ff. de impensis in rebus dota.fac.⁊.l.j.§.⁊ quod diximus.de dote ꝓle.⁊.l.si constante.C.de dona.propter nup.⁊ firmat Bar.in rubrica.ff.soluto ma.⁊ ang.ibi licet aliud velit ange.ꝙ Bar.tamē vterq; vult ꝙ sit quid vniuersale ⁊ augmentum ⁊ diminutionem recipiens ⁊ idem qđ Bar.voluit Bald.in.l.fin.§.preterea.C.de iure dotium.qui idem videtur velle in.l.nō soluz.ff.soluto matri.licet alibi aliter loquatur.Ideo dos domine tradite videt̄ esse.⁊.viij. miliū florenoꝝ qui pro dote ipsius fuerunt promissi ⁊ soluti ꝑmo viro ⁊ quatuoꝛ miliū florenoꝝ ꝓmissoꝛum secūdo viro.Naz ꝯstat ꝙ dicta domina tradita ante scđm matrimoniū ⁊ ante secūdā ꝓmissionem dotalem habebat dotem quā poterat repetere ab heredibus ꝑmi viri seu a promissorib⁹ ipi⁹ dotis in casu restitutiōis.
41 †Unde dos erat soluto matrimonio vt in titulis soluto matrimo. in rubro ⁊ nigro.ff.⁊.C.Nec secūdum matrimonium est causa tollendi ipsam dotem:q2 non tendit ad hoc nec iure cauetur nec aliqua naturali ratione ergo ⁊c.l.illam.C.de collatio.⁊.§.considere
42 mus.in auꝫ.de trien.⁊ semi.†Nec per scđam dotis promissionem fuit sublatum ius prime dotis vt supra deductum est.Ergo dos dicte domine tradite tunc consistebat in.viij.milium florenorum primo constitutis in dotem etiam in quatuoꝛ milibus secundo cōstitutis in dotem.⁊ puto qđ omnia ipsa iura dotalia cōstituebāt vnam dotem.Nec debeant dici due dotes.Sz vna ita quod dos censeatur aucta nō multiplicatus numer⁹.ex quo vt dixi dos est quid vniuersale.⁊ etiā me mouet:q2 nō reperio qđ iurislatores dū loquunt̄ de vna muliere vel de vno marito loquant̄ de dotib⁹ in plurali.⁊ milies loqūt̄ de dote in singulari vt est videre in totis titulis soluto m̄rimonio ⁊ de iure dotium.ff.⁊.C.de dot.promiss.

z.ff.de colla.dotis.z dum loquunt̃ de datis in dotē loquunt̃ sepe, numero in plurali. Item dum loquūtur in pluribus mulieribus loquūtur de dotibus z plurali.l.ij.ff.de iure dotiū.z.l.fi.in pn.C. eo.titu.z in dictis rubricis z in rubrica.C.ne fideiuſ.dotiū dētur. Ex hoc enim datur intelligi qꝺ licet pluries promittantur ꝓ dote mulieris diuerse res vel quantitates nō reddantur plures dotes: 43 sed vna aucta.†ex more z cōsuetudine loquēdi bona est argumētatio.l.si seruus pluriū.§.fi.de leg.j.z.l.librorz.§.qꝺ tamē caſſius. z.l.labeo.§.idem tubero.de sup.leg.cū simi.hoc aūt presupposito restat ꝙ dictus Antonius se obligauit ad soluendū illam quantitatem octo miliū flore.Qꝺ minime adhuc per ipsum vel alium factū est.Et dato sine preiudicio veritatis quod essent due dotes potest dici qꝺ indefinita equipolleat vniuersali.l.si pluribus.zqꝺ ibi per Bar.ff.de leg.ij.iunctis his que.j.dicā.Et dato ꝙ de vna intelligatur:tñ poterat intelligi de prima ꝑut de secūda.z multa conferunt qꝺ de prima deberet intelligi:nā verba ꝯtractōis ad illā adaptant̃ z nō adaptāt̃ cōmode ad scdam dotē ꝑ ea q̄ supra pōderata sunt.z etiam qz scda dos erat ꝓ parte soluta itaqz nō erat soluēda dos sꝫ pars dotis.prima aūt dos nō erat in aliquo soluta. Item quantitas rei refutate magis correspectiuatur ad primam dotem q̄ ad residuum scde dotis facit qꝺ no.glo.in.l.j.in prin.de superfici.z maxime quia de scda dote partē receperat z pro parte habebat pignus ex quo recipiebat maritus annuā mercedē z pro parte habebat expromissores ita ꝙ est verisimile ꝙ poti⁹ voluerit promissionē qꝺ soluatur prima dos q̄ scda.z insuper hoc magis 44 expedit doti.†Et in ambiguis pro dotibus est habenda interpretatio.l.in ambiguis pro dote.ff.de iure dotium.z.l.in ambiguis pro dote.ff.de reg.iur.ex quibus omnibus puto concludendū ꝙ dictus Antoni⁹ teneatur vigore dicte resolutionis ad soluendum dictam quantitatem.viij.mi.flor.Quinimo posset attentari quod tenereẗ ad prestādū illas portiones dictorum castrorū insolutū datas pro dicta dote.viij.mi.flo.cū post morā soluēdi.viij.mi.flo. ꝓmisserint Joānes.z fratres restituere dictas portiones dictorū castrorū datas eis insolutum pro dicta dote.z dictus Antonius cōuenit in cōtractu predicto refutationis dare sibi dotē suam ꝑm pacta z cōuentiones z ꝓmissiones sibi factas q̄ verba vidētur referenda ad ista pacta de restituēdo sibi dictas res insolutū datas z hec etiam verba suadent ꝙ dicta promissio dotis referantur ad dictā dotē.viij.mi.flore.qz illa scda ꝓmissio dotis fuerit simplr̄ facta de soluenda quātitate dotali z fuerunt ꝓmissi expromissori nec in hoc habebat expectari terminus quatuor annorz.nec Antoni⁹ intra dictum terminum quator annorum poterat ad aliquid cōpelli z post terminum tenebatur actualiter soluere nō dare expromissores vel fideiussores:ideo dicta verba non ita adaptantur ad secundam promissionē dotis prout ad primam.Si autem dictus Antonius se obligasset dicte dñe tradite ad dādū dicta iura z res datas insolutum:tunc dictus contractus refutationis iuuaret dicta dñe tradite non faceret contra eam:hoc autē.s.ꝙ in dicta promissione Antonij venirent illa iura data insolutum non aliter firmo:presertim quia subditur in dicto instrumento refutationis ꝙ si contingat rehaberi terras z castra paterna:liceat eidem.d.tradite zc.Si em̄ non essent reacquirēde alie terre vel castra q̄ ista data insolutum apparet de mente ꝙ dictus Antonius noluit se obligare ad dicta castra dāda sue sorori.Sed si pater eorum habuerat alias terras z castra que non possiderentur per dictū Anto.dicta verba sequentia non obstarēt quominus dicta castra data in solutum fuissent per Antoniū promissa dicte dñe tradite vt supra deduxi:z hoc etiam est considerandum pro quarto medio deducto ꝑ dñm allegantē.Nam si non erant alie terre vel castra paterna q̄ per alios possiderentur de qbus aquirendis possent intelligi verba sequentia apparet de mente ꝙ dicta dña tradita intellexit refutare etiam iura cōpetētia super illis castris sibi debitis ex ꝓmissione dotali.Al's procedunt allegata per dominū consulētem circa illud quartum fundamentum que non repeto.Sed illud aduertendum duxi ꝙ dicta datio insolutum fuit pro dimidia data p dictum Jacobum patruū dictorz Antonij z domine tradite vt satis deprehenditur ex verbis primi contractus dotalis:vnde deprehēditur ꝙ dicta bona data insolutū nō fuerunt:nisi pro dimidia bona paterna.Adeo ꝙ quo ad aliaz dimidiam que fuerat patris dicti Jacobi dicta refutatio nullo pacto trahi potest.Licet etiā nō trahatur ad portionem que fuit patris dictorū Antonij z domine tradite per ea que deducta sunt supra. Istud autē inserui:quia quo ad dimidiam res est ex alio clarissima.Non ob.ꝙ dicta quātitas trium milium florenorum que restabant de dote secūdo loco promissa fuit soluta per dictum dñm Antoniū:quia vltra in hac parte adducta per dñm allegantem in eius tertio medio.Cōsidero ꝙ dominus antoni⁹ nō soluit nomine dicti Antonij.Nec animo liberādi debitores dicte dotis.Patet qz voluit sibi fieri cessionem de dictis iuribus que competebāt aduersus heredes dicti domini Jacobi principalis debitoris z alios promissores.mm.flore. vtēdo cautela que in simili habetur in.l.modestinus.ff.de fideiuſ. Fuit em̄ quodāmodo quedaz emptio illorum iurium que scliz.d. Achilles.z.d.Tradita habebant in castro ardee z que habebāt ratione locatiōis facte de parte dicti castri z de iurib⁹ q̄ habebāt ꝓ petenda dicta dote.Debitores ergo remanserunt obligati soluere cedentibus vel cessionarijs iuxta ea que habent̃ in.l.fi.ff.de transac.z in.l.si cum emptione.ff.de pac.z in.l.iij.C.de noua.z in l.facta.§.heres.ff.ad trebel.cum similibus.Item dictus cōtract⁹ cum domino Antonio fuit diu factus post moram dicti Antonij q fuit in mora in anno domini.Mcccclviij.z primus ꝯtract⁹ 45 fuit celebratus in anno.Mcccclxi.†Mora autez purgari dꝫ intra modicum tempus.l.z si post tres.ff.si quis cauti.z.l.si ita qs §.seq.de verb.ob.z no.Ange.in.d.l.si post tres.z Bar.l.si insulam.de verbo.ob.Modicū aūt tp̄s intelligiẗ arbitrio iudicis.d. §.seq.in fi.z arg.l.j.de iure deli.z no.glos.j.in.d.l.z si post tres.z bar.bal.z Ang.ibi:z ꝯmuniter docto.z habēd⁹ est respectus ad tempus conuentū.vtrū.s.tēpus lapsum ante purgationem more sit paruum respectiue ad tempus cōuentum ꝑut dicit Bal.i repetitio.d.l.z si post tres.colū.xxvij.ad hoc quod not.in simili gl. z Innocen.in.c.potuit.extra de locato.sed.xxxij.menses vel circa qui elapsi fuerunt inter terminum dicti antonij z cōtractū initū cū.d.dño Antonio non debent censeri modicū tempus respectiue ad quatuor annos .iuxta ea que habētur in.d.c.potuit.merito nō resultauit purgatio more.z maxime qz re vera nō fuerūt tūc soluti duo mille floreni:sed circa.v.annos postea vt deprehendiẗ ex alio ꝯctu inito cū dicto domino Antonio super refutatione 46 dictorū duorū millium flore.†Item vbi est dies z pena non pōt mora purgari.l.traiectitie.§.de illo.ꝺ acti.z obli.z.l.magnā.C.de contrahen.z cōmit.sti.z.l.si cuz dies.§.fin.z.l.celsus.de arbi.z.l.j. versi.nisi forte.de penu lega.z.l.qui fundū.j.in prin.ff.de ꝯtrahē. empt.prout firmant gl.Barto.Bald⁹.in lec.z in repe.z Saly.et Ponta.in.d.l.z si post tres.z Oldra.Dy.Bart.Ange.z Imo. in.d.l.si insulā.de ver.obli.z Ricar.de saly.in.l.semel mora.ff.sol. ma.z est cōmunis opi.a qua nō est recedendum in decisiuis:licet Petrus z Andreas de Pisis z quidam alij contrarium teneant in casu autem nostro est expressa dies z pena:qz pena annullationis ipsius actus.Merito etiā per ipsū Antoniū non poterat mora purgari ad reintegrationē ipsius cōtractus vitiati ꝓpter morā.Quanto fortius non resultat purgatio more ꝑ solutionē factā per dominum Antonium proprio nomine nullatenus habito respectu ad dictum Antoniū morosum.ex multis itaqz clarissime deduciẗ qꝺ dicta refutatio facta dcō Antonio sub anno Mcccclviij.nullo pacto obstat dicte domine tradite nec etiam alie refutationes vt.s.deductum est. Laus deo.

¶Summarium super cōsilio.ciij.

1 Institutus in re certa an possit intētare remediū.l.ij.de edicto.diui adri.tol.z.nu.5.ac ꝑ totum consilium.
2 Legatarijs quot competant actiones ad legatū consequenduz.
3 Pensio seu merces loco fructuum habetur.
4 Aditio an presumatur ꝑ locationem z fructuum rei hereditarie receptionem.vsqz ad fi.consi.
6 Possessio probatur ex locatione z mercedis receptione.
7 Heres ad defuncti locationem z alias contractum obseruanduz an videatur obligatus.
8 Adire non potest hereditatem procurator.
9 Adire non potest hereditatem tutor nisi pupillus sit infans.
10 Contractus ita testibus potest ꝓbari pro vt instrumentis.
11 Contractus sunt necessario seruandi.
12 Actiones transeunt actiue z passiue in heredes.
13 Heres aut alter defūcti factū nō pōt īpugnare a quo lucꝫ sentiẗ.
14 Locatarius an z qñ expelli nō possit de domo locata dispositione.l.edem.nu.seq.z vsqz ad fi.consi.
15 Filijfa.aduētitiorz qz pater ē vsufructuari⁹ sic z pater eū alere dꝫ.
16 Contractus ex conuentione legem assumunt.
17 Priuilegio in sui fauorem introducto pōt quilibet renunciare.
18 Mora omnia soluit.
19 Mandatarius limites mandati excedere non potest.
20 Actio ex actu administratoris finita administratiōe actiue z passiue pertinet domino.
21 Verba sunt ad ūguē insequēda nec ab illis est in dubio recedēdū.

¶Consilium.ciij.

In nomine dñi nostri Jesu Christi.¶†In causa vertente inter rosatum Joānis agentem nomine dñe Angele Leonardi z Antonij heredem domine duchesse eorum matris heredis ex testamēto.dñe vincē sue.matris ex vna ꝑte z Joānetū noīe suo proprio z noīe Bartholomei sui fratris ex aduerso ꝯdicētis omniū de amatrice viso processu dicte cause z aliquibus per consultantem presuppositis de quib⁹ in ꝓgressu fiet mētio.Est pmo videndū. An dictus agēs fundauerit taliter intētionē suā qꝺ debeat obtinere. Scdo an vigore contradictionis facte ꝑ dictū Joānetuz debeat dict⁹ agēs succūbere necne.Deueniēdo ad primū est aduertēdū qꝺ dict⁹ rosat⁹ nominib⁹ supradictis de quibus clari⁹ in petitione intentat

ne intentat beneficium.l.edicto.C.de edic.diui.Cuius vigore pe- tit se nominibus quibus supra immittit in possessionem cuiusdā domus de qua in petitione z super.qua vertit lis adijciendo clau sulam generalem q petit exequi omnia contenta in testamēto di cte dn̄e vinee pro interesse suorum principalium:z si quis contra- dictor appareret ipm condemnari ad dimittendum dictā domū. Que quidē petitio apte videtur cōcludere in beneficio.d.l.edicto. Respectu aūt clausule generalis non videtur acta cōclusio quate nus excederet terminos beneficij.d.l.edicto.q2 ad exequendum te stamentum de iure cōmuni sunt inducta remedia p viā actionū.

2 †Quia legatarijs cōpetunt tres actiones de quibus in.l.j.z.ij.C. cōia de leg.z heredi datur petitio hereditatis vel interdictū quoz bonoz z bn̄ficiū.d.l.edicto.vt apparet in pprijs locis:vcz in titu- lis de peti.hered.z quoz bonorū:z in.d.l.edicto.intentatio autem actionum requirit tres personas certas.s.actorem reū z iudicez.c. forus.de ver.sig.z qd habetur in.l.in tribus cū.l.seq.ff.de iu.in di cto aūt libello non presupponitur aliquis reus certus merito nō apte concludit in aliqua ex dictis actionibus:super quo nō vlteri9 insisto:quia clarum puto apud omnes nec reperio q inter partes in actis seu allegationibus fiat ius.Est itaqz videndum an cōpe- tat dictis agētibus beneficium.l.edicto.ex his que deducta z pba ta sunt pro parte agentium.Pro cuius rei euidētia premittendū duxi q dicti agentes veniunt pro parte ex eorum personis et pro parte vt heredes dn̄e duchesse eoruz matris:q2 dicta dn̄a vinea in suo testamento iure institutionis reliquit dictam domū a planca to supra dicte dn̄e duchesse z a plancato infra dictis Angele Leo nardo Anto.Joāni z Bernardino.Dicta aūt dn̄a duchessa fuit etiam ad dictā vineā in eodē testamēto instituta heres vniuersa- lis z adiuit hereditatem dicte vinee prout mihi presupponitur z apparet ex eo:quia dictam domum de qua agitur que remāserat in hereditate dicte vinee locauit dictis Joāneto z Bartholomeo

3 z pensionē recepit.†Que pensio seu merces habetur loco fructuū l.mercedes.ff.de petitione heredita.z.l.si nauis.de rei vēd.z.l.si vr

4 bana.de rei vendi.†Percipiens autem fructus ex re hereditaria censetur adire:vt no.docto.in.l.gerit.de acquiren.heredi.z Bald. in.l.j.C.de repu.Licet super simplici locatione.doct.dubitent per ea que habentur in tex.z gl.in.l.pro herede.in principio.ff.de acq ren.heredi.in vendente autem rem hereditariam videntur tenere q in dubio censeatur aditio per.d.l.pro herede.in principio.z.l.si quis mihi bona.§.quid si mandaui.eod.titu.licet possit vendi res aliena.l.rem alienam.ff.de contrahen.emptio.Venditio autez et locatio solent regulariter assimilari.l.j.z.ij.ff.loca.ex quo videtur dici posse q in dubio ex simplici locatione rei hereditarie resultat in dubio aditio.non tamen hoc est opus firmare:quia in casu no stro vltra processit recipiendo etiam pensionem prout ipsa cōfite tur in cōtractu locationis.Preterea in libello asseritur q dicta do mina duchessa decessit hereditate immissa z corporali possessione capta illa verba hereditate immissa nil aliud sonant nisi heredita te accepta z adita.libellus autem probat cōtra libellantem.l.cum precum.C.de libe.causa.z insuper presupponitur quod si negabi tur per alias vias docebitur de aditiōe hereditatis vniuersalis fa cta per dictam duchessam:z ideo non curo insistere sup eo q pos set in contrarium dici:scilicet q si dicta dechessa fecit dictam loca tionem potuit illam facere ratione particularis relicti z institutio nis singulariter facte in dicta domo a plācato.j.z sic non inferat q ex ea adiuerit vniuersaliter hereditatem:lz posset breuiter rn̄de ri q si acceptauit illam particularē institutionē in q̄nam fuit effe cta heres vniuersalis per ea que habent in.l.cuz quidā elogio.C. de iure deli.z in.l.q patri.z in.l.si qs heres institut9.ff.de acq.here.

5 †Facto autē hoc presupposito q heres vniuersaliter instituta in dicto testō dn̄e vinee nō possunt heredes scripti in re certa intenta re beneficiū.d.l.edicto.q2 dicta.l.edicto loqtur in instituta ex asse vel ex parte:z glo.ibi supplet ex parte.s.quota per quā suppletio- nez vident excludi instituti in reb9 certis z doc.ibi.z.in.l.quoties. C.de here.insti.considerant tres casus:q2 aut heres vniuersalis re pudiauit hereditatē.z tunc q2 institutus in re certa efficitur heres vniuersalis per ea que habentur in.d.l.quoties.z in.l.j.§.si ex fundo.z in.l.ex facto.cum si.ff.eo.titu.Poterit vt heres vniuersa lis intentare beneficium.d.l.edi.prout volunt Barto.Bald.et Jmo.in.d.l.ex facto.z Ange.in.d.§.si ex fundo.z videntur velle Bar.z Saly.in.d.l.quoties.quod etiam volunt Barto.z Ange. in.d.l.edicto.z ibi Saly.z Benedi.de plum.aut non repudiauit nec adiuit.z tunc sunt opi.quia Barto.z Bald.in.d.l.quoties.et Bar.in.d.l.edicto.z Ang.ibi vt refert Rapha.tenent quod tūc institutus in re certa habeat dictum beneficium.l.edicto.et idem volunt ibi Saly.z Benedi.de plū.z facit generalitas gl.ibi quā ibi sequitur Rapha.quod z tenet Saly.in.d.l.quoties.z Ange. in.d.§.si ex fundo.z Jmo.in.d.l.ex facto.vnde hec videtur magis communis opinio.Sed nō est casus noster aut heres vniuersalis adiuit.z tunc docto.concordant quod institutus in re certa non habet beneficiū.d.l.edicto.prout generaliter voluit glo.d.l.fi.quā ibi sequuntur Saly.Rapha.z Benedic.de plum.z in spē in hoc

casu hoc firmat bar.z Ange.ibi.z Bal.z Jmo.in.d.l.ex facto.z Ange.in.d.§.si ex fundo.z Saly.c.in dicta.l.quoties.ita qd iste casus est apud maiores nostros indubi9 ex quo infert qd quate- nus dictus rosadus intētauit beneficium.d.l.edicto nomine do- mine Angele Leonardi z Antonij ex capite:quia fuerūt institu ti in parte dicte domus debet succumbere:eo quia institutis in re certa non competit dictum beneficium vniuersali herede adeūte z sic pro parte eis relicta in dicto testamento que nō spectauit ad dictaz dominam duchessam:sed ad eos ratione particularis insti tutionis debet ex hoc capite denegari dictum beneficiuz.Sz qua tenus dicta domus fuit relicta dicte domine duchesse non obstā. supra dictum fundamentum ex quo ipsa fuit vniuersaliter institu ta.Sed ex alio denegatur filijs dicte duchesse beneficium.d.l.edi cto.q2 eidē si viueret dictum bn̄ficium denegaret ex eo:q2 ipa ac cepit corpalem possessionē dicte domus pro sua parte put asserit in libello cum dicitur q decessit capta corporali possessione:z sa- tis deprehenditur ex dicta locatione cum receptione mercedis.

6 †Quia pbatur possessio ex locatione z mercedis receptione vt est tex.fm vnā lect.glo.in.l.qui vniuersas.§.qd p colonū.de acquir. pos.z facit.l.litibus.C.de agri.z censi.li.xj.prout volunt Bart.z doc.in.d.§.qd per colonū.z facit etiam.l.quamuis.§.si cōductor. eo.ti.heredi autem qui fuit in possessione rei hereditarie non com petit petitio hereditatis ad petendum ipsam rem vt voluit Bar. assignādo ratiōem in.l.fi.ff.de fideicommissaria hereditatis peti. quod z videtur velle ibi glo.z voluit Cy.in.d.l.edicto.q.antepe. sed cui non competit petito hereditatis nō competit beneficium d.l.edicto qd est debilius prout licet ad alium finem.dicit Bald9 in.d.l.edicto.ix.oppo.ix.colū.z est de mente aliorum qui volunt qd illud beneficium non competat cōtra titulo possidentez prout non competit petitio hereditatis:z in terminis qd heres qui post aditam hereditatem quesiuit possessionez rei hereditarie sicut nō habet petitionem hereditatis:ita nec habeat beneficiūm.d.l.edi cto.volunt Cy.z Rapha.ful.in.d.l.fina.z ex hoc capite nō soluz excluduntur dicti agentes.quatenus agūt vt heredes dicte domi ne duchesse:sed etiam quatenus agunt tanq ipsi instituti in par te dicte domus:cum presupponatur qd dicti conductores solue- rūt post mortē dicte domine vinee z dicte domine duchesse pēsio nem dicte domus vigore dicte locationis.Et sic possederūt dictā domum pro eorum ratis.Nam licet mortuo possessore etiā si per colonum possidet amittatur possessio:tamen queritur heredi pos sessio si ipse alteri locat saltem si conductor apprehendit possessio nem.Item si antiquus cōductor soluit heredi pensionē put hoc probat tex.in.d.§.per colonū.Quinimo vult ibi gl.qd si colonus defuncti apprehendit nomine heredis transfert in heredē posses- sionē.Quod procedit etiam herede non mandāte nec ratum ha-

7 bente.†Quia heres in dubio videtur cōsentire in eo quod voluit defunctus cuius personam representat:z quia est obligatus ad seruādā locationem factam p defunctum prou hoc vult ibi Ja- cob.de rauē.prout ibi refert z sequitur Jmol.Facit quod habet in.l.fundi venditor.§.j.de acqui.heredi.licet Pau.de ca.contrari um sentiat in.d.§.qd per colonū.Non tamen est aliquod dubiuz si heres recepit mercedem a colono prout mihi presupponit qd dicti agentes mercedem receperunt vt dixi.z licet hactenus hoc non probetur in processu:nihilominus consultans mihi presup- ponit quod probabitur z si esset consulendum super probatis in processu dicendū esset contra dictos agentes qd non est probata aditio hereditatis dicte duchesse.z si dicatur censent adire agēdo tanq heredes respondetur quod non agunt ipsi per seipsos:sed

8 per eorum administratorem:†sed procurator nō potest adire he- reditatem.l.paulus respondit per procuratorez.ff.de acqui.here.

9 †Nec etiam per tutorē:nisi pupillus sit infans.l.potuit.C.de iure delibe.z fortius nec p curatorem.l.cum ab vna.in fi.ff.de appel. erat etiam deducendū z probandū quod dicta domus erat hr̄di taria z remansit in hereditate dicte vinee quod nō reperio articu latum in dicta causa.Sed super his non facio fundamentum ex quo si non sunt deducta vel probata:tamen presupponunt vera z probari possent.Item vltra predicta pater z legitim9 admini- strator dictoz principaliū agentium locauit z recepit mercedem z ideo possessionem quesiuit dictis suis filijs:quia possessio queri tur per administratorē.l.possessio.§.z si possessio.de acqui.posses. z.l.j.§.p pcuratorem.eo.titu.Concludo itaqz ex predictis oib9 q dicti agentes nō possunt niti beneficio.d.l.edicto.etiam si possent expellere dictos conductores qui non possent niti vigore dicte cō ductionis.Est modo videndum an possint repelli ex alio capite: scilicet vigore iurium ipsorum contradicentium vigore dicte con ductionis:z premittendum est qd dicta locatio z conductio loca tur per apodissam subscriptam manu duorum testium:quia pre supponitur hoc clare disponi ex cōstitutiōe municipali:quia vbi casus.l.ibi nulla dubitatio.l.illā.versi.de mō.de colla.z.l.ancille. C.de furtis.ideo dicti contradictores habēt fundatam eorū intē tionē q.s.conduxerunt per dictam apodissam si nō obstāt ea que in contrariū allegantur de quibus est videndum.Opponitur em

primo q̄ res aliter se habuit q̄ in dicta scripta ɔtineat. & hoc nititur pars agentiũ pbare per testes qui sunt concordes deponentes qd audiuerunt legi vnã apodissam illius cõtinentie cuius est apodisse in actis pducta & scripta & subscripta eisdem manibus excepto qd in dicta scripta non continebatur q̄ fuissent psentes & prestitissent cõsensum dñs Jacobus & dñs Accursinus eius filius primiores consanguinei dicte duchesse ea vt dicit rõne: q: in terra amatricis femine nõ possunt similes cõtractus facere sine presentia & ɔsensu primiorũ ɔsanguineoꝝ deponũt etiã dicti testes qd dicta scripta quam ipsi viderunt & audiuerũt legi non erat ita plena scriptura prout ista: sed deficiebat per vna pianta de mano. Profecto isti testes non probãt cõtra dictã apodissam: q: possibile est qd fuerint facte due apodisse vna prius q̄ nõ stabat bene: & postea fuit facta altera plenior habito forte cõsilio super ea que deficiebat in prima presentia & cõsensus cõsanguineoꝝ: & fuerit reiteratus contractus vel si nõ fuit cõtractus reiteratus. tñ in cõtractu interuenerũt presentia & consensus ipsorũ cõsanguineorũ & in apodissa fuerat forte ex errore vel ex ignorantia omissum: ideo de voluntate partium facta noua scripta eodem tpe & locoꝝ eisdem presentibus: q: tunc anteq̄ discederẽt potuit aliqs dicere ista scripta hz talẽ defectũ: et pptera renouata fuerit. Jdeo pbatio dictoꝝ testiũ q nõ deponũt de hac apodissa: sed de alia nõ cõcludũt aliquã falsitatez apodisse pducte. Probatio aũt nõ cõcludẽs nõ releuat pbantẽ. c. in pñtia. de pba. l. nõ hoc. vñ cognati. & l. ad pbationẽ. C. de pbat. omitto qd ipsi testes nõ deponũt legisse dictam adopissam sed audiuisse legi. ita qd videntur deponere de auditu ab alio & testis de auditu alieno deponẽs nõ releuat. c. tam lris. de testi. l. ij. §. item labeo. de aqua plu. arc. cũ simi. Et licet interrogatus in cã sciẽtie dicat: quia interfuit & presens fuit & audiuit põt itelligi quod presens fuit et interfuit qñ ille legebat. & sic interfuit audiendo que legebantur. Non autem cadit q̄ interfuerit defectui scripture vel ei qd nõ erat scriptum in apodissa. Preterea pro parte dictorum Joannetti et Bartolomei q̄ quinqz testes qui interfuerunt cõtractui locationis de quo cantat apodissa probatur q̄ cõtenta in dicta apodissa fuerunt vera & qd dicta apodissa fuit facta prout est de voluntate partium. & sic pbant veritatem apodisse. Et insuper pbãt ipsum contractum ex quo nituntur dicti Joãnettus & Bartholomeus et hoc eis sufficit: q: nõ nitunt ex apodissa: nisi ad pbationẽ ɔtractus.

10 †Qui cõtractus põt probari per testes, put per instrumẽtum. l. in exercendis. C. de fide instru. cũ simi. Cũ itaqz dicti cõductores habuerint conductionem a dña duchessa auctrice dictorum agẽtiũ & ab eorum legitimo administratore non possunt in dubio ab eis

11 expelli. †Quia cõtractus sunt necessario seruandi. l. sicut. de acti.

12 & obli. †& transeunt actiões actiue & passiue in heredes. l. j. si certũ

13 peta. & C. de heredita. ac. per totum. †Et insuper ex qua persona quis sentit lucrum nõ potest eius factum impugnare. l. ex qua persona. de reg. iur. ad hoc etiam. l. cũ a matre. C. de rei vẽ. & qd habet

14 in. l. fin. §. in computatione. C. de iure delibe. †Sed dicti agentes insurgunt quod licet eis expellere conductores: quia imminet eis necessitas & volunt dictam domum pro eorum habitatione p ea que habentur in. l. edem. C. locati. & conantur probare dictam necessitatem. Sed dicti conductores conantur probare quod eadem necessitas imminebat tẽpore contractus quo casu glo. in. d. l. edez decidit quod non potest colonus expelli & prout dicit ibi Raph. fulg. allegat bonas. ll. & dictam decisionem approbant ibi Bald.

15 Ange. Raph. & communiter tenetur. †sed circa hoc posset instari pro parte dictorũ agentiũ quod eis non imminebat tunc eadem necessitas: nã tunc temporis vsusfructus dicte domus aduentitie erat patris: vnde nõ poterant ibi inhabitare inuito patre: & pater tenebatur eos alere. l. si quis a liberis. de liberis agno. vnde si non habebãt aliunde onus incumbebat patri. Sed post mortẽ patris predicta cessant merito superuenit de nouo iusta cã necessitatis. Saltẽ respectu rate eis relicte: sed circa hoc est aduertẽdum quod Bal. in. d. l. edem vult qd noua causa debeat superuenire post cõtractum & post receptionem mercedis. vnde fm hoc si tempore cõtractus non imminebat necessitas. & postea superuenit. deinde locator recepit mercedem non potest conductores expellere. mihi autẽ dicitur qd dicti Angela & fratres agẽtes receperũt mercedẽ a dictis ɔductoribus post mortẽ dicti Petripauli & dicte duchesse & sic postq̄ ad fuit eadem necessitas merito &c. Sz quid est opus verbis in dicto contractu locationis dicta duchessa & dictus Petruspaulus vt pater & legitimus administrator dictorũ filiorum promiserunt quod ipsi nec dicti eorum filij non contrauenient: sz obseruabunt dictam locationem toto tempore conuento etiam si dicta domo indigerent pro eorũ habitatione prout est expressuz

16 in dicta apodissa. †cõtractus enim ex conuentione partiũ legem accipiunt. l. i. §. si cõuenit. ff. depositi. cũ simili. Jdeo dictũ pactuz est seruandũ: q: in hac parte videtur recessum a dispositione. d. l.

17 edem inducta in fauorem locatorum. †Et qlibet potest suo fauori renunciare. l. si quis in conscribendo. C. de pactis. cũ multis simili. Quinimo dixit notabiliter Ang. in. d. l. edem qd si in contractu locationis est dictũ qd conuenit dictos conductores nõ expellere durante tẽpore locationis put quotidie fit. Non poterit ex hmõi causa domus auferri: q: dicta verba debent aliquid operari. arg. l. si quãdo. de leg. j. & c. si papa. de priui. lib. vj. ideo per dicta verba videtur in hac parte recessum a dicta natura cõtractus fm eũ: qui dicit qd ideo debẽt esse cauti cõductores in faciẽdo apponi dicta verba. Quanto fortius vbi est expresse conuentũ de nõ expellẽdo imminẽte indigentia habitãdi. stamus enim tũc verbis claris nec imminet dubitatio mẽtis. l. ille aut ille. §. cum in verbis. de leg. iij. vltimo pro parte dictorũ agentium allegat qd dictus contractus eos nõ ligat post mortẽ patris: q: pater in vita habebat vsumfructum & ratione vsusfructus & patrie ptãtis habebat legitimã ad-

18 ministrationẽ que oĩa finiũtur morte. †Quia mors oĩa soluit in auk. de nup. §. de inceps. & l. titio cum moriet. de vsufru. & §. finit insti. e. ti. & insti. qui mo. ius patrie pote. solui. in prin. Et profecto dictũ fundamẽtum arbitror esse elusoriũ: q: patri locauit vt legitimus administrator filij & sonãt verba cõtractus: & sic nomine filij tempore quo habebat mãdatũ a lege. & derisorium esset dicere qd actus pcuratoris: ita demũ esset efficax donec duraret mandatũ: & qd dominus non obligaretur finito mãdato qd potest volunta-

19 te mãdantis reuocari. †Et sequeret enim qd habens mandatuz ad contrahendum si contraheret finitum esset mandatũ: quia nõ potest excedere limites mandati. l. diligenter. mandati cõtractus ipse nõ efficeret dominũ actiue vel passiue qd esset penitus deriso-

20 rium. †Finita enim administratione actio ex actu administratoris actiue & passiue debet pertinere ad dominum. l. si tutele. ff. de admi. tu. & l. post mortẽ. ff. quãdo ex fac. tu. & l. plautius. ff. de pcur. & super hoc latius & bene scribit dominus allegens & arbitror clarissimũ. s. qd hoc mediũ est penitus inane & derisoriũ: ideo vlterius nõn insisto super regula: maxime quia cõsultans nimiũ instat p expeditione. insuper videt qd dicta dña duchessa pmiserit vna cũ Petropaulo qd dicti Leonardus & Antonius non venient contra dictum contractum: imo ipsum obseruabunt: & ideo cum dicti Antonius & Leonardus sint heredes dicte domine duchesse prout ipsi asserunt non possunt ipsius promissionem impugnare & si quis diceret qd quilibet censeatur promisisse pro parte qua cõ-

21 traxit. Respondetur qd verba simplicia id nõ sonãt. †& a verbis in dubio nõ est recedendum. l. non aliter. de leg. iij. & l. i. §. si is qui nauem. de exerci. Non tamen in hoc facio magnam vim: qa sunt alia fundamenta magis clara. Ex quibus concludo qd dicti ɔductores nequeunt a dictis agentibus expelli de dicta domo durãte tempore locationis & dicti agẽtes nõ debẽt immitti in possessionẽ dicte domus vigore. d. l. edicto. Laus deo.

¶Summarium super consilio. ciiij.

1 Alienare qd nequeat mulier bona mobilia & imobilia vendere nec relinqre statuto si filios habeat: an ad debitorũ nomina extendatur per totum.

2 Donatio inter virũ & vxorẽ est prohibita tanq̄ aduersatiua quo ad bonos mores: tñ iuramẽto firmatur. nu. 8. & 13. vsqz ad fi. ɔsi.

3 Juramentum contra bonos mores non arctat.

4 Alienare an sit quietare vel refutare vt prohibita alienatione videantur illa prohibita. per totum.

5 Confessio facta p maritum matrimonio cõstante de dote recepta an teneat etiã cũ iuramento si nõ apparet promissio facta ante cõtractum matrimonium. nu. seq. & per totum.

6 Confessio iuramento non firmatur.

7 Juramentũ quod in alterius preiudiciũ tendit non firmat ɔctũ.

8 Quietatio est de se contractus licitus.

9 Fidem frangere graue est.

10 Stipulatio est firmior ɔctus qui in iure reperiatur.

11 Contractus stipulationis non censetur sine causa factus nisi falsus probetur.

12 Liberatoria cautio vel quietatio etiã sine causa facta valet.

14 Confessio inter personas prohibitas est suspecta.

15 Argumentum ab absurdo valet iure.

16 Dispõ legis aut statuti cessat vbi legis aut statuti verba deficiũt.

17 Testãdi libera facultas auferri non põt pacto vel statuto veluti cõtra bonos mores facto exorbitantissimo a iure: & sic sunt restringenda. nu. seq. vsqz ad fi. consi.

18 Exorbitantia a iure cõi veniunt restringenda.

19 Debitorũ noĩa sunt species distincte a bonis mobilibus & imobilibus. nu. seq. vsqz ad fi. cõsi.

20 Mobilibus rebus donatis nõ comprehenditur actio competẽs ad rem mobilem.

12 Appellatione bonorum mobilium & imobilium an veniant nomina debitorum. per totum consi.

22 Statutum qd mulier nõ possit bona mobilia & immobilia relinqre vel vendere non trahitur ad noĩa debitorum vti impediens liberam testandi facultatem.

23 Forenses an ligentur statutis alterius terre vel an statuta trahãtur ad bona alibi sita vt de illis possit ɔtra statuti tenorem disponere qui comprehensus sub terra statuti. nu. seq.

24 Hereditas est successio in vniuersuz ius defuncti: & ẽ nomẽ iuris. Fructus

25 Fructus prediorum de rebus que seruando seruari nõ possunt et q̃ vsu ɔsumuntur ꝛ durare non psumũtur vltra bienniuꝫ.nu.seq.
26 Uinum frumẽtum oleum sunt res que seruando seruari nõ pñt ꝛ vltra biennium durare non presumuntur.
27 Judex est fatuus qui cõtra doctrinam glosse ei⁹ decisionẽ nitit.
28 Nonnulla possunt sub vniuersitate in alios trãsferri que nõ possunt de per se.
29 Statutis laicorum non potest derogari iuri pie cause.
30 Testari qd non possit ad pias causas corã duobus testibus statuto laicorum non valet illud.nu.29.
31 Testari ꝙ mulier nequeat sine consensu consanguineorum etiaꝫ ad pias causas statuto non valet illud.

¶Consilium.ciiij.

In nomine dñi nostri Jesu Christi.† Circa primũ cõsultationis articulũ videt primo aspectu dicẽdũ qd dicta quietatio nõ liberauerit dictũ Leonardũ a restõne dicte dotis ex pluribus.† ꝛ primo qꝛ inter viruꝫ ꝛ exorẽ est ꝓhibita donatio: vt in toto ti.de dona.inter virũ ꝛ vxoreꝫ.ff.ꝛ.C.ꝛ extra.nec vr̃ firmari iuramẽto. Quia talis donatio vr̃ aduersari bonis moribus.l.j.ff.de dona.inter virum ꝛ vxoreꝫ.† ꝛ iuramẽtũ contra bonos mores nõ artat.c.nõ est obligatoriũ.de regu.iur.in.vj. Et hoc per dictam rationeꝫ videt velle Bar.in.d.l.j.ꝛ Joã.an.in addi.Specu.de dote post diuortiuꝫ restituenda in rubrica ad fi.ꝛ voluerũt Pe.ꝛ Cy.i.l.j.in fi.C.de sac.san.eccle.ꝛ Ange.in.l.cum quis decedẽs.§.titia.de leg.iij.ꝛ in.l.si quis pro eo.ff.de fideiusso.put eos refert Jmo.in.c.cũ cõtingat. de iureiuran. Et idẽ videt tenere Saly.in.l.cũ multo.C.de dona. ante nup.ꝛ tenet Ponta.in.cõsi.cccciij.secũdũ ordinem informis incipiente presupposito ꝙ dictum legatũ de quo in themate.qd ꝛ consuluit Frãciscus de albergotis loquens in confessione de dote recepta cõstãte matrimonio emanata.† Licet aũt in casu nostro dicta domina Augustina dicat se facere quietationeꝫ: ex eo quia dictus Leonardus eius maritus exposuit pro longa infirmitate ipsius vltra ꝙ ascẽderet ipsa dos ꝛ ipsa nõ potuit pstare seruitiuꝫ muliebre: tamen dicta causa ita asserta inter personas prohibitas est suspecta.l.qui testamentũ.ff.de proba.ꝛ.l.cũ quis decedens.§. titia.de leg.iij.ꝛ ibi p gl.ꝛ docto.ꝛ.l.si forte.de castrẽ.pecu.† Hinc est ꝙ confessio facta per maritũ constante matrimonio de dote ꝑ vxore recepta nõ tenet saltẽ si nõ apparet promissio facta ante cõtractum matrimoniũ ꝑ dicta iura ꝑut voluerunt Barto.in.d.§. titia.ꝛ Bal.in.l.j.C.de dona.ante nup.ꝛ in suo cõsi.mihi.x.incip. cũ cõstãte matrimonio.ꝛ Francisc⁹ de albergotis ꝛ Põta.in eoꝵ cõsilijs supra relatis ꝛ Jo.an.in dcã rubrica de dote post diuortiũ restituẽda in vltima.q.ꝛ Põta.in alio consi.inci.ex supra narrato themate vnũ elicit dubiũ an cõfessio in ordi.xliij.ſm ord.iformis vbi concludit qd cõfessio hmõi etiam iurata nõ piudicat: dato qd q̃s teneatur qd donatio inter vir.ꝛ vxo.firmet iuramẽto allegãs Barto.in.d.§.titia.ꝛ Bald.in lec.antiqua.in.l.si creditores.C.de fideius.ꝛ Pe.ꝛ Cy.i.d.l.j.C.de sac.san.ec. Et adducit Põta.inter cetera rationẽ:† qꝛ tũc iuramentũ interponit sup simulata ꝛ ficta confessione: ꝛ ficta seu simulata ɔfessio nõ firmatur iuramẽto ꝑut vult glo.in.l.emptione.C.plus valere qd agit ſm eum.ita ergo in ꝓposito non firmetur iuramento dicta cõfessio de receptis dictis impensis pro sua infirmitate. Sed censeat facta ad iuuãdũ dictã liberationẽ ex causa donationis ꝓhibite interpositam. Scdo hoc ideꝫ.s.qd dicta quietatio nõ teneat deducit alio medio. Nã videt cõstare statutum in themate deductũ cum dicta vxor decesserit cũ filijs ꝛ statutũ ꝓhibeat tũc donari vẽdi vel alio modo dari bona per mulierẽ que decesserit: ꝛ si secus fiat annullat actum ipso iure. Unde statutũ ꝑdictũ vr̃ aperte vitiare ipsum cõtractũ: nec videt qd iuramẽtum ipsum validet ea ratione: qꝛ statutum ita disponit fauore filioꝵ vt ipsa bona ad filios deueniãt: ꝛ ꝓpterea iuramẽtũ videt tendere in preiudicium ipsorũ filiorũ.† Et iuramentum qd tendit in preiudiciũ alterius nõ firmat contractũ.d.c.cũ cõtingat a contrario sensu ꝛ in.c.quãuis in fi.de pac.li.vj. Nec suadet ratio qd per iuramentum derogetur iuri in fauorem tertij introducto.

† Tamen his nõ ob.contrariam partem arbitror de iure veriorẽ. Nam ipsa quietatio est de se ɔtractus licitus ꝛ ɔtractus liciti sunt seruandi.† Et graue est venire ɔtra ꝛ fidem frangere.l.j.in ꝑn.de cõsti.pecunia.† Et interuenit stipulatio que prout dicit Cy.in.l. si lex precio.C.si cer.pet.est firmior contractus qui reperiatur i iure.facit tex.insti.de ver.obli.in prin.† Et habet causam incertaꝫ q̃ nisi probetur falsa non censetur sine causa facta vt patet ex not.ꝑ gl.ꝛ doc.in.l.ij.§.circa.de excep.doli.ꝛ ꝓbatur in.c.si cautio.de fide instrumẽtoꝵ.† Et insuper cautio liberatoria etiã sine causa valet.l.tale pactum in princ.ff.de pac.ꝛ no.gl.in.l.cum de indebito. §.fi.ff.de proba.ꝛ ibi Raph.ful.ꝛ habet in.d.c.si cautio.et super his parum dubitationis fieret si non obsisterent ea que in contrarium adducta sunt. Que re vera non obstant. Nõ enim obstat ꝙ donatio inter virum ꝛ vxorem non valet.† Quia licet non valeat: tamen firmatur iuramento ex quo potest seruari sine dispẽdio salutis eterne.d.c.cum contingat.ꝛ.d.c.q̃uis.ꝛ.c.licet mulieres.de iureiuran.lib.vj.ꝛ argu.auf.sacramenta puberum.C.si aduer.vẽdi.ꝛ ita tenuit Guil.d cuno.i.l.lꝫ ꝛ si possessori.† Nec hꝫ obstare ꝙ confessio inter personas prohibitas est suspecta: quia nõ sum⁹ inter personas prohibitas ex quo nõ est prohibita donatio iurata per iam dicta. Item ideo est suspecta: quia creditur fact⁹ act⁹ ex causa prohibita.ꝛ consequenter censetur ex causa donationis sed si ex causa donatiõis facta esset valeret merito ꝛ valeat si causa donationis presumitur. Absonum.n.esset dicere ꝙ minus afficiat causa prohibita quãdo est cõiecturata ꝙ quando indubitata.† Et argumentum ab absurdo plurimum valet in iure.l.nã absurdum.ff.de iure patro.ꝛ.l.scire oportet.§.aliã.ff.de excu.tu. Et ita alias consulendo etiam tenui per dictam rationem impugnãdo dictam opi.contrariam Ponta.tanꝙ absonam si absolute loqretur. Nec puto ꝙ vllo pacto sit de mẽte doc.quos allegat. Nõ obst.secundum qd videbatur magis vrgere: quia respõsio ẽ clara.
16 † Nam in terminis nostris deficiũt verba dicti statuti.ergo debet deficere ipsius statuti dispositio.arg.l.ita autẽ in princi.ff.de adm.tu.ꝛ.l.iij.§.pretor ait.versic.toties.ff.de dãno.infec.ꝛ.l.si seruum.§.non dixit pretor.ff.de acqui.posses.† Et maxime cũ sit statutum exorbitantissimum impediens liberam testamenti factionem si late intelligeretur etiam pro iuribus incorporalib⁹ ꝙ a iure ciuili reputatur contra bonos mores.l.stipulatio hoc modo cõcepta.de verbo.oblig. Satis etiam aperte impeditur libera testamenti factio ex quo disponitur ꝙ nõ possit relinquere alicui nisi filijs: ꝛ illis equalibus portionibus. Item impedit etiam inter viuos de re sua arbitrium liberuꝫ contra.l.in re mandata.C.mãdati.ꝛ iniquum reputat in iure ꝙ rem suam volẽs vendere nequeat vendere cui vult. Sed volens vendere cogatur aliquibus personis vendere.l.dudum.C.de contrahen.emp.ꝛ.l.nemo exterus.C. de iudeis.ꝛ.l.falso.C.de communium rerum alie.vnde contradicit omni iuri ꝛ rationi naturali.† Et ꝓpterea est restringendum. argu.l.ius singulare.ꝛ.l.quod vero contra.ff.de legi.cuꝫ si.Nõ ergo est vllo pacto recedendum a propria vi verboruꝫ ad huiusmodi statuti ampliationem cum ꝛ regulariter etiam in vltimis volũtatibus q̃ sunt large interpretande.l.in testamentis.ff.de regu.iu.ꝛ.c.cũ dilecti.non sit a propria vi verborum recedendum.l.nõ aliter.de leg.iij.ꝛ.l.ille aut ille.§.cum in verbis.eodem titulo. Nec in alijs dispositionibus.l.j.§.si is qui nauem.de exerci.quãto fortius in statutis contrarijs iuri rationi ꝛ equitati prout est istud. vnde ponderemus verba statuti. Sunt qd mulier que ꝛc. nulli ꝑsone relinquere possit bona sua mobilia vel immobilia nec donare ꝛc. Unde prohibet relinq bona mobilia vel immobilia. Nõ autem prohibet relinqui bona incorporalia prout sunt nomina debitorum.† Que quidẽ nomina debitorum sunt species distincta a bonis mobilibus ꝛ bonis immobilibus.l.a diuo pio.§.in vẽditione.ff.de re iudic.ꝛ.l.quam tuberonis.§.in peculio.ff.de peculio ꝛ not.Jaco.de are.in.l.mouentium.ff.de verbo.sig.ꝛ Bart.ibi. ꝛ in.l.potest.ff.de auf.tut.ꝛ Spec.in titu.de fru.ꝛ interesse.§.j.versicu.ij.queritur.† Quod ꝛ volunt Bar.ꝛ doc.in.l.j.C.si aduersus transac.vbi Bar.infert qd si quis donat omnes res mobiles nõ comprehenditur actio competẽs ad rem mobilem: quia nõ oportet eam adaptare ad aliam partem allegans idẽ velle Specu.in titu.de fruc.ꝛ interesse supple.in.d.versic.ij.queritur vbi spec.ponit illud dictum ꝛ assignat rationem.† Quia nomina debitoruꝫ non veniunt sub specie bonorum mobilium neqꝫ sub specie bonorum immobiliuꝫ: quia sunt tertia species de per se.per no.in.d.§. in venditione.quod ꝛ tenent ipse Bar.ꝛ doc.in.d.l.j.dicentes qd de proprio significato actio nõ est res mobilis neqꝫ immobilis: sꝫ quedam tertia species de per se. Et propterea Raph.ful.ibi trãsit cum dicta decisione Barto.subdẽs se fuisse cõsultum super hac questione. Quidam instituit filiam in mille ꝛ filium in omnibus suis bonis mobilibus ꝛ immobilibus dubitabatur de nominib⁹ debitorum. Nam pars filie dicebat nomina debitoruꝫ esse equaliter diuidendũ tanꝙ ambo forent heredes in re certa.l.ex facto.el grande.ff.de her.insti. Pro qua dicit ipse facit doctrina Bar.ibi ꝛ Spec.in.d.§.j.cum quibus ipse propter eorum autoritates videtur residere ibi: quod ꝛ clarius voluit in.d.§.in peculio.referẽs eandem.q.ꝛ dicens qd Bar.ibi idẽ voluit. Et inducit ibi Raph. ad statutum disponens ꝙ pro delicto publicentur bona mobilia ꝛ immobilia qd nõ veniant publicanda nomina debitoꝵ ꝙ ꝛ dicit ibi Bal.vbi etiam dicit ꝙ quãtum ad essentiam ꝛ ꝓpriam speciem nomina debitorum non sunt mobilia neqꝫ immobilia: sꝫ tertium adiacẽs.similiter Old.in ɔsi.ccxix.qd incipit factũ tale ẽ.rex Frãcoꝵ dicit ꝙ si immobile sumitur ꝑ omni eo qd nõ est mobile nõi a debitoꝵ dñr imobilia. Sed inqꝫtum imobilia dñr ea q̃ hñt certum locum a quo moueri nõ possunt nõ a debitoꝵ non pñt dici imobilia: qꝛ nõ circũscribunt loco: ꝛ hoc respectu est dare tertiũ genus: ꝛ ita sumunt leges si eas recte aduertat ſm eũ q allegat.d. §.in venditione.ꝛ.l.ij.§.mobiles autem reo.C.qñ ꝛ quib⁹ quarta pars debetur.lib.x. Ad hoc etiam vltra eum.d.§.in peculio.ꝛ.l.j. C.de preto.pigno.ꝛ.l.vnica.§.exactio.C.de rei vxo. Et tandem

cōcludit ipse Old.qd in legato mobiliū ꝛ immobiliū nō veniunt noīa debitoꝝ: ꝛ ita etiam post multa cōcludit Joā.and.in addi. Spec.in.d.§.j.ꝟsi.lꝫ qd si debeo: ꝛ hāc partē ꝙ in legato mobiliū ꝛ imobiliū legendo ꝛ consulendo plures firmauit Bar. Naꝫ hoc tenuit in cō.lxxij.qd incipit si cōsideremus legatū factū pepo.ꝛ in cōsi.cxc.qd incip. Matthiolus petri.ꝛ in cōsi.cxxxv.qd incipit viso testō Martini. Ubi loquit de substitutione facta per verba cōmunia.s.relinquo oīa bona mobilia ꝛ imobilia ex hoc ꝯcludēs qd omni tpe sit fideicōmissaria.de quo per eundē in.l.centurio.de vul. ꝛ pu. Uidi etiā plures respōderi ꝛ quotidie rñdetur ꝙ lꝫ donatio omniū bonoꝝ pñtium ꝛ futuroꝝ tanꝙ impediens liberaꝫ testamenti factionem per ea que no. Bar. Bal. ꝛ doc.in.l.fi.C.de pac. tñ valet si donātur oīa bona mobilia ꝛ imobilia pñtia et futura:

22 ex eo qꝛ nō veniunt noīa debitoꝝ.vnde ad propositū.† Cū istud statutū se restringat ad bona mobilia ꝛ imobilia cōcludēdum est ꝙ nō trahatur ad noīa debitorum ꝛ hmōi iura corporalia maxie cū vt pmisi istud statutum tanꝙ correctiuū iuriscōis: ꝛ impediēs liberā testi factionē ꝛ existēs ꝯtra eqtatē: vt.s.dixi sit strictissime interptādū: ꝛ tanꝙ odiosum restringēdū put als dicebat Bald. in.l.qcūqꝫ.C.de ser.fugi.i statuto ꝙ agnat⁹ excludat auū maternū ꝙ sit odiosum: lꝫ fuerit factū fauore agnatoꝝ: ꝛ ppterea dicit esse restringēdū.dicēs eē odiū irrōnabile: adeo ꝙ masculinū nō ꝯcipit femininū fm eū idē possumus dicere in terminis huius statuti ꝙ sit odiosum odio irrōnabili: lꝫ statuētes non ex odio: sed fauore filioꝝ moti fuerint: vñ fm hoc ꝯcurrit etiā opi. Saly.in.l.iubemus. C.de sac.san.ec.vbi lati⁹ ꝓsequitur hūc articulū: an nomē debitoris iudicet mobile vel imobile: ꝛ ꝯsiderat imobile dupliciter i effectu.vt.s.ꝑ Old.lꝫ de eo mētionē nō faciat.tādē ꝯcludit qd in odiosis actio nō includit appellatiōe imobilium: ꝛ allegat idē tenere Jac.de belui.i.§.j.in auf.de nō alie. Alij aūt vt pꝫ ex supra relatis volūt qd etiā in fauorabilib⁹ put sunt legata ꝛ donationes.d.l.in testis.ꝛ.c.cum dilecti.de dona.nō veniāt noīa debitoꝝ appellatione mobiliū vel imobiliū: ꝛ ita se hꝫ cōis vsus loquendi put dicunt Oldra.ꝛ Jo.an.in locis supra adductis. Ex qbus intrepide ꝯcludendū est ꝙ statutū de quo i themate nō sit trahēdū ad noīa debitoꝝ.cū itaqꝫ dicta dos ꝯsisteret i noīe debitoꝝ: qꝛ maritus erat obligat⁹ ad dādū quātitatē i genere dicta vxor quietādo ꝛ remittendo dictū debitū nō vēdidit neqꝫ donauit rē mobilē neqꝫ imobilē: sed liberauit maritū ab illa obligatiōe mediāte.s.exceptione. cū dos ꝯsisteret in quātitate.lꝫ pro parte dotis fuerit datū prediū. Vñ in effectu donauit marito ꝓpter asserta merita pcedētia liberationē ꝛ quodāmō ipsam actionē que erat pventura solu.ma.ad ipsam vxorē seu ei⁹ hrdes: ꝛ sic nō dedit aliquā rē suā mobilē neqꝫ immobilē: ꝛ hoc fundamētū puto i decisiuis esse clarissimū. Jdō nō

23 opꝫ intrare illā difficultatē.† An dictū statutū trahat ad pionas q alibi habebāt domiciliū vl ad bōa nō sita in territorio put sunt noīa debitoꝝ qnō circūscribunt loco: ꝛ sic nō sunt in territorio statuentiū: vt de se pꝫ ꝛ ex supradictis deprehēdit: ꝛ pbat in.l.gaius. de leg.ij.sup quo qdē multa dici possent ex his que hñtur ꝑ Bar. Bal.ꝛ alios in.l.cūctos pplos.C.de summa tri.ꝛ ꝑ Pe.de anch. in sua solēni repe.c.canonū.de cōstit.ꝛ sparsim in multis locis. Ex his ēt infert ad decisionē scdi dubij.s.qd dicta dña Augustina potuit in suo testamēto instituere dictū Fontanellū heredē vniuersalem nō obstāte dicto statuto qd nō ꝓhibet institutionē heredis sed reliquit bona mobilia ꝛ imobilia. Per institutionē aūt in effe

24 ctu relinquitur hereditas.† Que hereditas est quoddā ius incorporeum.qꝛ successio in vniuersum ius defuncti.l.hereditas.de re. iur.ꝛ.l.nihil aliud de verbo.signi. Et lꝫ ab institutione effectualr detrahant alique res vel p legata vel ex iuris dispositione nō propterea vitiat institutio cū hereditas possit esse etiā sine aliquo corpore.l.hereditas.de peti.heredi.ꝛ aliud est hereditas aliud res hereditarie. Est.n.hereditas nomen iur.l.hrditatis appellatio.§.ꝛ.l. pecunie.§.hereditas.de ꝟbo.sig.ꝛ definit esse hereditas adita hereditate not.gl.in.l.j.§.veteres.de acqui.pos.ꝛ Bar.in rubrica.ff. de acq.heredi.allegans.l.sed ꝛ si plures.§.ij.de vulg.ꝛ pupi.ꝛ.l.fi. in.fi.C.de inoff.te.ꝛ tñ res pereditarie remanēt sicut als.aliud est vniuersitas aliud hoīes de vniuersitate.l.intātū.§.vniuersitatis. ff.de reꝝ diui.ꝛ.l.sed si hac.§.qui manumittit.ff.de in ius vo.super exheredatiōe aūt filioꝝ non opꝫ istare: qꝛ ex deductis in themate apparet ꝙ nō fuerūt exheredati: imo istituti i certa quātitate. Ex his etiā infert qd dicti filij dicte testatricis tenent ad fruct⁹ quos pceperunt in dictis bonis dñe Augustine cū ad illos tenerētur ꝛ obligati eēnt ipē dñe Augustine: ꝛ saltē i ꝯsumptis dcā dña Augustina habebat actionē psonalē ꝛ nō habebat ipsos fruct⁹ in bonis: vñ dictū statutū loquens de mobilibus ꝛ imobilibus nō verificatur in istis fructibus saltē quatenus erāt ꝯsumpti tpe mortis ipsi⁹ testatricis: qñ tūc non sunt ampli⁹ bona mobilia. Nec dicta testatrix habebat tūc nisi actionē ad ipsos fruct⁹.que actio vt dixi

25 nō cōprehēditur sub verbis statuti.† Fruct⁹ aūt predioꝝ sunt de rebus que vsu consumuntur ꝛ que seruando seruari non possunt. l.si vini.ff.de vsufruct.earum rerum que vsu consu.ꝛ.l.sancimus. ij.§.fina.C.de admi.tuto.iuncta.l.lex que tutores in fine.eo.titu. ꝛ ibi glos.in verbo exceptis.ꝛ facit.l.igitur.ff.de iure deliberan.

26 ¶ † Res aūt hmōi que seruādo seruari nō pñt: ꝛ sic hmōi fruct⁹ cōsistētes in frumēto vino ꝛ oleo nō ꝓsumit durare vltra trieniū. dicit gl.notabilis in.l.i.C.si aduer.vsuc.quā sequunt cōiter doc.ibi

27 ꝛ quotidie allagat ꝓ singulari.† ꝛ lꝫ Bal.ibi dicat ꝙ tps istō quo durare iste res nō reperiat in iure determinatū.ꝛ ideo iudicis arbitrio sit remittēdū arg.l.j.ff.de iure delibe.ꝛ.c.de causis.de offi. deleg. Tñ fatu⁹ esset iudex: qui arbitraret de maiori tpe ꝯtra illaꝫ gl.que cōiter a doct.approbat put ꝛ legēdo als dixi.in.d.l.j.ideo cōcludo ꝙ dicti fructus ꝑcepti p dictos filios saltē a triēnio retro ante mortem dñe Augustine debent dicto Fontanello aut dicte dñe Lisie inter quos nō est controuersia: ideo nō opꝫ instare cui ex eis debeat. Posset insup attētari ꝙ ex quo dicta mulier nō reliqt directo ipsa bona mobilia vel imobilia: sed ipsam hereditatem: et sic ius vniuersale: qd ius poterat esse circūscriptū a bonis mobilib⁹ vel imobilib⁹ puta si fuissent cōsumpta vel alteri q̄sita ante aditā hereditatē vel saltē ante mortem testatricis non militet statutū in institutione heredis vniuersalis: lꝫ cōtingat ex post facto sub hereditate venire bona mobilia ꝛ vel imobilia: sic bona imobilia ꝛ mobilia querant heredi ex quo nō sunt principalr relicta nec directo

28 veniūt sub relicta: sed in ꝯtia ꝛ sub vniuersitate: † ꝛ nōnulla pñt sub vniuersitate in alios trāsferri q nō possunt de ꝑ se.l.quedꝫ.ff. de acq.reꝝ domi.l.j.de fundo dota.ꝛ p gl.ꝛ Bal.in.c.ij.§.ex eadē lege.de le.cor.in vsi.feu. Tamē qꝛ hic nō intendo firmare ideo nō insisto: ꝛ maxime qꝛ nō credo ꝙ sint i hereditate bona mobilia vl

29 imobilia magni pcij vltra relicta dñe Lisie.† Restat itaqꝫ videre: vtrū amore dei: ꝛ sic ad pias causas possint relinqui bona mobilia vel imobilia existēria apud vrbē veterē. Et nō stādo in ꝟbis concludēdū est ꝙ sic: qꝛ statuta laicoꝝ nō pñt ipedire vl moderare facultatē testādi vel relinquēdi ad pias causas: qꝛ statuere sup pia cā nō ptinet ad foꝝ seculare: sꝫ ad iurisdictionē eccliasticā put vo

30 luit Bal.in.l.cunctos populos.C.de sum.tri.† Ubi vult ꝙ nō valet statutū ꝙ quis nō possit testari ad pias causas corā duob⁹ testibus sed requirātur plures testes. Jtē dicit Bal.in.l.generali.C. de sac.san.eccle.ꝙ non valet statutum ꝙ non possit mulier testari ad pias causas sine ꝯsensu ꝯsanguineoꝝ quē refert ꝛ sequit Pe.de ancha.in repe.c.canonū de rescrip.xi.q.pncipali col.lxxiij.ꝛ sentit Bar.in.d.l.cūctos populos.v.q.fm eos.nō.n.pñt statuta secularium tollere priuilegiuꝫ indultum pie cause fm eos.qd ꝛ post eos tenet Raph.ful.in.d.l.generali.adducēs q hñtur in.c.cum esses. de testa. Ad idē qd no. Bal.in.l.si testiū.C.de testa.dicēs ꝙ nō valet statutū qd relictū vni pio loco trāsferat in aliū. Faciūt etiā q habentur in auf.cassa ꝛ irrita.C.de sa.san.eccle. Cōcludēdū est itaqꝫ ꝙ vigore pdicti statuti nō ipediat relictū amore dei.si itaqꝫ dicta Lisia erat pauper: ita ꝙ relictū piū ꝯueniat sue psone: adeo ꝙ nō censeat sibi relictū in fraudē dicti statuti est aperta fronte ꝯcludēdū ꝙ valeat dictū relictū sibi factū. Dato etiā ꝙ videret imoderatum. Licet non videatur posse dici ꝙ non possit dici imoderatum: qꝛ nō possumus digna pro meritis refundere deo cui infinite sumus obnoxij: ꝛ qui in euangelio centuplum repromittit: ꝛ insuper quod plus est vitam eternam: super quo tamen nō insisto. sed per prius dicta concludo ꝙ siue sit moderatum siue imoderatum: tamen valeat dictum relictum non obstante dicto statuto.

Laus deo.

¶ Summarium super cōsilio.cv.

1 ¶ Conditio posita in vno capitulo an videatur repetita in alio ꝛ si sint plures conditiones an requiratur oīm concursus ꝛ conditionem extitisse cui onus incumbat.per totum consilium.
2 Conditiones regulat testōris volūtas ꝛ primū locū eisdē obtinet.
3 Uerisimile magis inspicitur in obscuris.
4 Conditiones si sint plures an ꝛ quando requiratur in contractu omnium concursus.nu.seq.vsqꝫ ad fi.consi.
5 Pia causa in omni actu est preferenda prophanis ꝛ magis fauorabilia ꝛ subsequenter amplianda.
6 Copulatiua et.quando ponit inter plures conditiones requirit vtriusqꝫ concursum tamen quando copulat diuersas oratiōes de per se stantes tunc sufficit in altero verificari.
7 Legata fideicōmissa ꝛ contractus censentur pura si dies ꝛ conditio in eis non exprimatur.
8 Conditio posita in vno caplo qñ in alio videt repetita ꝛ qñ non.
9 Clausula finalis vel pcedēs: ꝛ i vno caplo posita: an possit referri ad extrema p media seu videat repetita i alio.nu.seq.ꝛ.8.p toti.
10 Seruitutis constitutionē inter domos nō contiguas impedit media domus.
11 Bonoꝝ mobilium ꝛ stabilium relictū nō trahit ad incorporalia.
12 Legitime nullus grauari potest quacunqꝫ disponentium volūtate nisi in eo in quo honoratur vltra portionem illius.consi.sequen. nu.2.ꝛ.3.
13 Legata notarioꝛum consuetudine solent esse plura et simplicia etiam scripta ante heredis institutionem.
14 Coniecturanda testatoris voluntate probabilis est argumentatio a solitis quibus vsus est testator.

Legati

¶ Consilium.cv.

In nomine dñi nostri Jesu xpi. ¶ † Pro parte quidem syndici & operariorum ecclesie sancte agentium presupponitur qđ dictum fideicommissum residui bonorum dicti testatoris censeatur factum sub conditione si domina Carafina heres instituta decesserit sine filijs. Et pro parte heredũ dicte dñe Carafine nõ negatur quin sub dicta cõditione fuerit factũ dictũ relictũ sed allegatur qđ fuit relictum sub duabus conditionibus copulatiue conceptis.s.si decesserit sine liberis & si nupserit absq; volũtate descriptorum in testamẽto sed dicti operarij negãt esse relictũ sub duabus cõditionibus saltem copulatiue cõceptis: & forte volunt qđ sit factum relictũ pauperibus si illa decesserit sine liberis. Itẽ si nubet sine consensu quẽ testator voluit adhiberi: & quidẽ videtur fouere iustitiã: q2 videtur satis apparere de mente qđ voluerit requirere cõcursum dictarũ duarũ cõditionũ. (1)

(2) † Nam in cõditionibus primũ locũ obtinet volũtas testatoris.l.in cõditionibus primũ locum.de condi.& demõ.& facit.l.cum virũ.de fideicõ.cum si. Sed talis videt voluntas testatoris qđ voluerit pauperes habere etiam si vna tantũ conditio purificaretur. Nam si illa heres instituta nupsisset sine cõsensu videtur aperte de mẽte disponentis qđ voluerit statim adimere omnia a legitima.s.& residuũ distribui per fideicõmissarios inter pauperes.si enĩ ademptio fuit facta in vita ipsius Carafine put videtur de mẽte nõ videtur de mente qđ voluerit interim dicta bona stare vacãtia: & sic nec apud heredem nec apud alios.fuisset enĩ quodãmodo absurda volũtas si voluisset qđ pauperes haberẽt expectare mortẽ dicte Carafine a qua in omnẽ euentũ fuissent adempta bona que pauperibus relinquebantur qđ est alienũ ab omni verisimili. (3) † In dubijs aũt dispositionibus semper preualet id qđ est verisimile.l.in obscuris inspici.de reg.iur.c.inspicitur in obscuris.eo.titu.lib.vi.cum concor. (4) † Ex his ergo deducitur qđ non requiritur cõcursus dictarũ conditionũ sed sufficiat altera: & ideo sufficiat qđ decesserit sine liberis.corroboratur dicta verisimilitudo: quia relictũ factũ pauperibus de alijs bonis seu residuo bonorũ est bis reiteratũ qđ nõ videtur ex alio factũ nisi q2 videatur factũ in duobus casib⁹: vno si illa Carafina nubet sine consensu &c.alio si ipsa decedet sine liberis ne al's elusoria sit dicta repetitio fideicõmissi.arg.l.i.si quũ.de leg.i.et.c.si papa.de priuile.lib.vj. Cõfirmantur pdicta quia hoc idẽ disponitur in alijs relictis pphanis que licet fuissent facta sub expressa cõditione si dicta Carafina decesserit sine liberis: tñ eueniente casu qđ ipsa nuberet sine cõsensu &c.relicta illa statim debentur nõ expectato euẽtu alterius cõditionis vt sonãt expressa & clara verba testamẽti relata in puncto: adeo qđ nõ est hoc respectu habẽda hesitatio.l.ille aut ille.§.cũ in verbis.de leg.iij. Prout ergo relicta pphana omnia facta post institutionẽ fuerũt relicta sub duabus cõditionibus taliter qđ sufficiat alterã extare vt relictũ purificetur: vt de se est notũ.pari ratione dicendum esse videtur qđ & relictũ ad pias causas cẽseatur relictũ: ita vt nõ requiratur cõcursus eorũdem cõditionũ: sed sufficiat alteram extare. (5) † Cum relicta ad pias causas sint relictis prophanis pferẽda & magis fauorabilia & subsequẽter magis ampliãda iuxta ea que habẽtur.in auf.similiter.ad.l.fal.in.c.cum tibi.& c.relatum.de testa.in.l.si quis ad declinãdã.de epis.& cle.in.l.fi.C.de sacrosan.eccle.cum multis si. (6) † Nec videtur pdictis refragari qđ dictus testator nõ fuit vsus alternatiua cõiunctione: sed copulatiua cuius natura est requirere cõcursum copulatorũ: & nõ sufficere alterũ verificari.l.si heredi plures.de cõdi.insti.&.l.gñaliter.C.de insti.& substi. q2 rñdetur qđ dicta iura pcedũt qñ copula ponitur inter plures cõditiones non qñ copulat diuersas orationes de per se stantes: nam tunc nõ requirit cõcursum. Sed videtur potius poni continuatiue iuxta ea que tradit Bart.in.l.in repetendis.de lega.iij.& in.l.scie.§.gaio.de fun.instru.et clarius p Bart.in.l.si is qui.cc.§.vtrũ.iij.col.de rebus dubijs. Nam traditur doctrina qđ qñ plura copulãtur respectiue ad aliquid tunc requirit cõcursus.d.§.vtrũ.&.d.l. si heredi plures. Si autẽ copulantur nõ respectiue ad aliud sed pter se non est necessarius concursus: sed in quolibet procedit dispositio.l.j.de his qui no.infa.l.lex iulia.de institoria.&.l.j.de sicarijs.&.l.ea tamen adiectio.de leg.iij.put eam tradit Bar.in.d.§.vtrũ.& doc.in.l.gallus.§.& quid si tñ.de lib.& posthu.& in.c.ij.extra.de rescrip. Et ostẽditur euidenter in casu nostro: q2 al's sequeret qđ si aliqđ ex legatis factis diuersis personis in.d.testõ post heredis institutionẽ deficeret ita qđ non verificaret illud legatum deficerent etiã legata alijs relicta qđ esset absonũ. Insup videt attẽtari posse qđ relictũ factum dictis pauperibus nõ patiatur aliquã cõditionẽ sed cẽseatur fuisse pure relictũ ex quo bis fuit factũ legatũ ipsis pauperib⁹ in eodem testamẽto de eisdẽ bonis: et ab eadẽ psona in diuersis orationibus pfectis: ideo licet primo loco relictũ factum ipsis pauperibus fuerit sub cõditione relictũ: tamẽ scđo loco relictũ simpliciter factũ censeatur purum non cõditionale per.l.nõ ad ea.ff.de cõdi.& demõ.& per no.per Bart.in.d.l.in repetẽdis.& in.d.§.gaio. Sed his non obstã. puto heredes: sc3 Carafine fouere iustitiã in hac causa: & fore absoluendos a petitione dictorum syndici & operariorũ. Nam videtur qđ ita demũ fuerit relictum pauperibus si dicta Carafina nuberet sine cõsensu eorũ de quibus in testamẽto pdicto. Nõ autẽ sonant verba dicti testamẽti vllo pacto qđ fuerit relictũ sub cõditione si Carafina decesserit sine liberis saltẽ sub sola dicta cõditione: q2 in relictis factis dictis pauperibus nõ exprimitur supradicta cõditio. Quinimo nec in proximis precedentibus dispositionib⁹ dicti testamẽti. Sed in primis pcedẽtibus capl'is dicti testamẽti sola inseritur conditio si Carafina nubet sine pdictorum consensu. Ũñ de duobus alterũ opz necessario fateri qđ aut dicta relicta facta pauperibus seu alterũ eorum est purũ ex quo nõ est specificata aliqua conditio. (7) † Et regulariter legata fideicõmissa & actus censent puri si dies vel cõditio nõ exprimitur.l.libertis libertabusq;.in fi.de alimẽ.leg.et.l eũ qui kalẽdis.§.quoties.de ver.obli.aut ambo fideicõmissa dictorũ pauperũ censentur cõditionalia per viã repetitionis: (8) † q2.s.cẽseatur repetita conditio apposita pcedentibus capl'is dicti testamenti put al's contingit.in.d.l.repetẽdis.& in.d.§.gaio.& insti.de leg.acqui.§.hoc tñ capite.& tũc si per viã repetitionis reddit fideicõmissum pauperũ cõditionale potius repetit cõditio apposita in primo pcedẽti caplo q̃ conditio apposita in capl'is separatis non pinquis iuxta no.p glo.no.in.§.itẽ lapilli.insti.de reri diuisio.& p Bar.in.l.prior ait.§.eritq; differẽtia.ff.vi bo.rap.& qđ no.per doct.in.l.si idẽ cum eodẽ.§.fi.de iurisdi.om.iu.& facit.l.cũ delanionis.§.asinã.ibi prima copulata succedat.de fun.instru.&.l.ij.de sta.homi. Cũ itaq; cõdictio si Carafina decesserit sine liberis sit apposita in primo relicto facto post heredis institutionẽ & repetita in pluribus sequẽtibus capitulis: & postea in caplo incipiẽte Itẽ voluit et disposuit &c. Nõ aliter expssa dicta cõditione si decesserit Carafina sine liberis mũxit eidem q̃ nõ nuberet sine cõsensu &c. imo dictũ capl'm nõ videt commode posse pati repetitionẽ dicte cõditionis: ex quo impossibile est nuptias cõtrahi post mortẽ nubentis vt de se est notissimũ cum per mortẽ omnia ruant & ad nihilũ reducãtur. in auf.de nuptijs.§.deinceps. et in sequenti.c.disponente.de pena cõtrafaciẽtis adijciat sola cõditio si dicta Carafina nubet absq; dicto consensu al's dicta penalis ademptio ibi facta euanesceret: & postea subnectitur primũ relictũ factũ pauperibus nõ specificãdo aliã cõditionẽ et successiue relicta prius facta sub cõditione si decesserit &c. Efficiũtur pura quo ad dictam cõditionẽ: & hoc si dicta Carafina nuberet sine dicto consensu et vltimo loco alia bona relinquũtur pauperibus nõ expssa alia cõditione: ideo si habet induci repetitio cõditionis adiecta in pcedẽtibus dispositionibus debet cẽseri repetita illa cõditio si dicta Carafina nubet sine dicto cõsensu: adeo q̃ si conditio predicta deficiat relictũ illud euanescat prout & in dicto casu euanescunt disposita in tribus primis pcedentibus capl'is.& non repetatur cõditio expssa in.c.lõge distãti: & maxime ex quo sunt intermedia plura capitula in qbus nõ fit repetitio dicte cõditionis si decesserit sine liberis &c. Prout est illud capl'm incipiẽs. Item voluit &c. In quo mãdatur nuptias cõtrahi cum dictorũ cõsensu & sequẽs in quo fit ademptio cõtrafacienti & aliud capl'm in quo de relictis fit ademptio post mortẽ Carafine remouetur dicta dilatio & dicta cõditio mortis. Que quidẽ capitula intermedia nullo pacto recipiũt dictã repetitionẽ conditionis si Carafina decesserit &c. Et ideo suadet ratio q̃ minime etiam fiat dicta repetitio in relicto facto pauperibus: (9) † nam suadet ratio naturalis: quod ad extrema deueniatur per media: (10) † & alias habeamus q̃ media domus impediat constitutionem seruitutis inter domos non cõtiguas: vt.l.si edes.&.l.sequẽti.de serui.vrba.pdi. Dato autẽ q̃ etiã illa cõditio mortis apposita.in.c.remoto censeretur repetita in isto vltimo relicto: & sic istud vltimũ relictũ redderetur qualificatũ dicta cõditiõe: nõ pptera tolleret quin remaneret etiã qualificatum alia cõditione apposita in pcedentibus primis capitulis que prima capl'a qualificãtur: ita vt defecta illa cõditione si nubet sine dicto consensu deficiãt disposita in dictis capitulis. Ita ergo qualificetur etiã dictũ vltimũ capitulũ per repetitionẽ prime conditionis: adeo q̃ si deficiat dicta conditio: eo q2 Carafina nõ nupserit vel nupserit cum consensu iuxta iussum testatoris deficiat & euanescat dictũ relictũ pauperũ: ita q̃ per pũctũ rationis euidẽter ostenditur

ꝙ si qua repetitio cōditione est facienda in dicto relicto pauperum
illud relictum iā euanuit ex quo in themate ꝑsupponitur ꝙ illa nu
psit adhibito cōsensu iusso ꝑ testatorē. Sed maior videtur scrupu-
lus. vtrū vltimū relictū factū pauperibus cēseatur cōditionale vel
purū. Ut sic scdo loco relictū factū pauperibus ꝙ nō videt habere
specificā cōditionē nō sit ludibrio positū ⁊ aliqd operetur ꝑpterea
censeatur purū ꝓut. s. deduxi. tñ licet hoc videatur habere aliquid
coloris: tñ nullatenus est de mēte testatoris. Nā si oīa alia fuissent
pure relicta dictis pauperibus in vita Carafine etiā ante nuptias
ↄctas frustratoria fuisset illa penalis ademptio facta. s. legitimam
dicte Carafine si ipsa nō paruerit testatori. ⁊ silr frustratoriū vide
retur primū relictū factū pauperibus sub dicta cōditione nisi for-
tasse qs dixerit ꝙ vltimū relictū factū pauperibus nō est vniuersa-
le de oībus alijs bonis: sed est restrictū ad bona mobilia ⁊ stabilia:
11 vt patet ex ipsius relicti lectione. † Relictū em̄ bonorū mobilium et
stabiliū non trahitur ad incorporalia. l. a diuo pio. §. in vēditione.
ff. de re iudi. ⁊ l. ꝙ tuberonis. §. in peculio. ff. de peculio. ⁊ l. j. de ꝑto
rio pigno. ⁊ per Bar. ⁊ doct. in. l. j. ⁊. ij. si aduersus trāsac. Prout ⁊
his dieb⁹ cōsului apud tudertū multa alia adducēdo ad hoc ꝓpo-
situm. s. ꝙ relictū mobiliū ⁊ immobiliū non est vniuersale puta iura
⁊ actiones actiue ⁊ passiue: ita ꝙ ademptio supradicta. et primum
relictū factum pauperibus de residuo bonorū nō redderetur oīno
inefficax. Dato ꝙ vltimū relictū pauperibus factū esset purū: quia
tamē hoc ꝙ appellatione mobiliū ⁊ immobilium vel stabiliū non
veniāt omnia nō oībus patet nō videt de mēte testatoris ꝙ ꝑpter
12 hoc solū repetierit dictū relictum pauperū. † Nec etiam videtur de
mēte ꝙ voluerit onerare suā neptē heredē institutā tot oneribus
et effectualiter eam priuare oībus suis bonis vltra legitimā in qua
eam grauare nō potuisset etiā si voluisset iuxta. l. qm̄ in prioribus.
C. de inoffi. test. Puto em̄ ꝙ si omnia bona mobilia ⁊ stabilia fuis
sent alijs relicta nō remāsisset dicte heredi institute vltra legitimā:
quia iura et actiones cōiter nō ascendūt ad valorē legitime. Ita ꝙ
nullo pacto videtur de mēte testatoris ꝙ pure ⁊ incōtinenti debe-
rent oīa bona stabilia nō legata particularibus personis per ipsos
executores vēdi tradiqȝ pauperib⁹: ⁊ cōsequēter remaneret priua-
13 ta bonis testatoris ipsa neptis instituta. s. a legitima. s. † Et insup
de more notariorū solet esse ꝙ legata pura et simplicia scribantur
ante heredis institutionē: ꝓut etiā qñqȝ fuisse videtur de necessita
te iuxta. §. ante heredis institutionē insti. de leg. ⁊ substitutiones et
relicta que fiunt a substitutis vel post mortē instituti seu post adē-
ptionem seu priuationem ipius instituti solent scribi post heredis
14 institutionē. Et a solitis ꝓcedit ꝓbabilis argumētatio ad cōiectu-
randam voluntatem testatoris iuxta ea que habētur. in. l. si seruus
pluriū. §. fi. de leg. j. ⁊. d. l. cum delanionis. §. asinā. ⁊ l. qd si nolit. §.
qui assidua. de edili. edic. cum si. ideo ex his et alijs que immediate
subdā. Cōcludendū est dictū vltimū relictū factū pauperibus esse
15 sub cōditione. vȝ a dicta Carafina nubet sine ꝑdicto ↄsensu. † Nam
qñ primū relictū est factū sub cōditione: ⁊ scdm est eidē ꝑsone factū
simpliciter censetur scdm factū sub eadē conditione ⁊ qualitate qñ
pōt censeri ex alia causa reiteratū ꝙ̄ causa correctionis primi lega-
ti vel duplicationis. Qñ em̄ scdm relictū nihil operaretur si non in-
duceret correctionē vel duplicationē nō censetur repetita conditio
precedētis relicti eidē facti: sed scdm interꝑtatur purum: vt in. l. nō
ad ea. de cōdi. ⁊ demō. Sed qñ reiteratio dicti relicti pōt censeri fa-
cta ex alia causa ꝙ̄ correctionis vel duplicationis: quia reiteratio
aliqd aliud pōt operari ꝙ̄ corretionē vel duplicationem tūc reitera
tio cēsetur facta sub eadē qualitate ⁊ cōditione vt sumitur ex theo
rica Bar. in. d. l. in repetēdis. ita limitat. d. l. nō ad ea dicēs ꝙ si ꝟ
ba primi relicti et secūdi eidē persone facti de eadē re dirigūtur ad
eandē personā: tunc ꝓcedit. d. l. nō ad ea: quia tūc non potest aliud
inducere reiteratio legati: nisi correctionē primi legati cōditiona-
lis vel duplicationem legati. Sed qñ verba primi relicti dirigūtur
ad legatariū vel fuerūt simpliciter ꝓbata et verba secūdi dirigūtur
ad heredē: puta qꝛ primo legauit titio sub cōditione vel dixit titi⁹
habeat centū sub cōditione: ⁊ postea dixit: Item heres dānas esto
dare titio cētū intelligitur factū scdm relictū sub prima cōditione:
licet scdm relictū habeat orationē perfectā ⁊ sit idētitas pesonarū
16 rerū. † Nam reteratio censetur facta causa dubitationis tollende.
vt innotescat a quo voluit dari dicta centū: et sic vbi alia pōt sumi
cōiectura quare reiteratū fuit legatū: licet leuis tunc nō inducitur:
17 correctio primi neqȝ duplicatio ſm dictā theoricā Bar. † Et sua-
det ratio: qꝛ non videtur ꝙ de facili qs se corrigat vel mutet volū-
18 tatē. d. l. nō ad ea. l. eum qui mutatā. de ꝓba. † Nec duplicatio ꝑsu
mitur: qꝛ heres nō presumitur onerari pluribus oneribus. l. pe. in
fi. de dote ꝑlega. ⁊ l. titia cum te. §. qui invita. de leg. ij. cum simi. in
casu aūt nostro viget lōge maior cōiectura rationis quare fuerit fa
cta reiteratio ꝙ̄ in casu Bar. tum quia in terminis nostris in scdo
relicto est ꝓuisum qualiter distribuātur bona relicta pauperibus
et per quos distribuātur que minime facta fuerant in ꝑcedenti reli
cto: qꝛ in scdo relicto disponit ꝙ bona vēdātur ⁊ ꝑciū distribuatur
inter paupes per fidei cōmissarios seu executores testatoris. in pri
mo autē relicto simplr erat dispositū ꝙ residuū bonorū: distribue-
retur inter pauperes neqȝ erat declaratū qualiter neqȝ ꝑ quos. vñ
dupliciter viget eadē cōiectura que in casu Bar. ⁊ insup in ꝓximo
ꝑcedēti caplo testamēti est ꝓuisum ꝙ si dicta Carafina nubet sine
cōsensu per testatorē iniūcto legato facta post eius mortē statim ⁊
incōtinēti prestētur. ⁊ idē cōiecturādū est ꝙ voluerit testator decla
rare in relicto facto paupibus. s. ꝙ tūc bona mobilia ⁊ stabilia sta-
tim vendātur vt ꝑciū inter pauperes distribuat: ⁊ sic dicta reitera-
tio cēsetur facta ad declarandū ꝙ dicta bona debeāt statim distri
bui inter pauperes ⁊ forte non immerito repetijt de bonis mobili-
bus ⁊ immobilib⁹ vēdēdis: qꝛ illa facilius vēdūtur ꝙ̄ iura et actio
nes: ⁊ sic ex multis pōt coniecturari ꝙ testator nō reiterauit dictū
relictū causa corrigēdi vel duplicādi primū relictū. Quare cōcludē
dum est ꝙ dictis pauperibus fuerit delictū sub dicta conditione si
dña Carafina nubet sine ꝑdicto cōsensu. nō autē fuit pure relictum
neqȝ sub cōditione si decesserit sine liberis: ⁊ insuper posset cōcludi
ꝙ si relictū factū pauperibus fuisset purū dicti syndici ⁊ oparij nō
fouerēt iustitiā: qꝛ supplicauerunt pōtifici ꝙ eos ponerēt loco pau
perū in quodā relicto facto sub conditione mortis dicte Carafine.
19 † Unde cū aliud sit relictū purū aliud sit relictū conditionale iuxta
ea que habētur. in. l. j. §. si qs simplr. ff. de ver. obli. ⁊. l. j. ff. de dona.
⁊ per ↄñs rescriptū principis nō ꝓuidet sup relicto puro cū dispo-
nat sup relicto cōditionali: ⁊ pari ratione videretur dicēdū ꝙ si di-
cta Carafina nupsisset absqȝ consensu quē testator iussit adhiberi: ⁊
sic fuisset locus relicto pauperū: tñ eo casu nō fuisset trāslatū in di-
ctam operā dicte ecclie ex quo de relicto facto sub dicta conditione
nihil disponit in dicto rescripto ꝙ̄ꝙ̄ sup istis duobus vltimis me-
dijs nō sit opus instare: qm̄ nec fuit relictū pauperibus pure neqȝ
sub ↄditione mortis Carafine. Nec dicta Carafina nupsit absqȝ cō
sensu reqsito ſm formā testamēti: vt. s. latius deductū est. Nec etiā
est necesse inuestigare: an testes examinati probent dictā Carafinā
nupsisse de cōsensu predicto: qꝛ onus probādi cōsensum non fuisset
adhibitū incūbit pauperibus vel alijs qui volunt niti dicto relicto
cōditionali sub dicta. s. conditione si Carafina nupserit sine ꝑdicto
20 consensu. † Nam qui nititur ex dicto legato non pōt niti: nisi ex eo
tanꝙ̄ purificato ex quo cōditione pēdēte agi nequit. l. cedere dié.
21 de verb. sig. ⁊ l. qd sub cōditione. ⁊ l. seq. ff. de cōdi. inde. † ⁊ ↄsequē-
ter ad fundandā eius intentionē habet necesse ꝓbare conditionem
extitisse: ⁊ cōsequēter legatū purificatū: ⁊ successiue obligationē et
actionē ortā. Ex quo infertur ꝙ legatario incūbit onus probandi
22 negatiuā. s. dictū cōsensum non fuisse adhibitū. † Nam q se fundat
in negatiua habet necesse regulariter illam probare. l. stipulat⁹. in
prin. de verb. obli. ⁊ l. si quis. C. de fabrice. lib. xj. ⁊ l. hoc iure. de vb.
obli. ⁊ ibi per Bar. ⁊ doct. ⁊ ꝑ Inno. ⁊ cañ. in. c. sup his. de accusa. ⁊
per Cy. ⁊ alios. in. l. ij. C. de iure emphy. ⁊ doc. in. c. bone. j. de elec. et
Bar. in consi. xxxj. ſm ordinē Perusinum nō informis: qd incipit
Martinus de eugubio. Itē in cōsi. xcv. incip. viso quodam pūcto
qstionis: ⁊ ibi ꝙ qui mutuat officiali ciuitatis ⁊ agitur cōtra eum
habet ꝓbare ꝙ non vertit in vtilitatē ciuitatis: idē firmauit Bar.
in cōsilio. cxxiij. ſm dictū ordinē incipiēte statuto ciuitatis Gualdi
vbi cōcludit ꝙ qui dicit heredem nō seruasse voluntatē defuncti et
ꝑpterea incidisse in penā vigore au. l. hoc amplius. C. de fideicō. ha
bet necesse ꝓbare negatiuā: qd scȝ voluntatē defuncti nō impleue-
23 rit nec sufficit ꝓbare legata facta ⁊ lapsum tēporis. † Itē als mari-
tus tenet adhibere medicū vxori egrotanti. Et si nō adhibet amit-
tit lucrū dotis. l. si ab hostibus. §. si vir. ff. solu. ma. ⁊ per Bal. in. l. qd
in vxorem. C. de nego. gest. tñ si quis dicit maritū perdidisse lucrū
dotis: ex eo quia non adhibuit medicos debet ꝓbare negatiuā. s. ꝙ
medici nō fuerūt adhibiti: vt sumitur ex dictis doct. in. d. §. si vir. ⁊
ita alias apud pisas existēs cōsului ↄsi. n. decisino. Et vidi i ea cau
sa cōsultū a solēnissimo doc. Ad ꝓpositū itaqȝ cum pauperes vel
dicti operarij pretēdentes se succedere in locū pauperū niteretur ex
legato cōditionali. s. facto in casu quo dicta dña Carafina nuberet
sine cōsensu illorū quos testator voluit consentire incūbit eis onus
probādi ꝙ dicta Carafina nupsisset sine cōsensu illorū quod quidē
nullatenus factum est. propterea non est necesse discutere an testes
examinati pro parte heredū dicte Carafine legitime probēt dictū
cōsensum fuisse adhibitum. Ille em̄ attestationes non erant vt dixi
24 necessarie. † Ideo dato ꝙ essent minus sufficientes nō obstaret di
ctis heredibus: qꝛ que fiunt ex abūdanti nō preiudicāt iuxta. l. que
dubitationis tollēde. de reg. iur. ⁊ l. si testamentū. de test. ⁊ l. si pu-
pilli. §. j. de neg. gest. Nō autē hec dico: ex eo qꝛ putem illas attesta-
tiones nō probare fuisse adhibitū consensum a testatore requisitū:
imo potius sentio ↄtrariū: licet attestationes ipsas accurate non pon-
derauerim: quia nō fuit visum esse necessariū per rationē preallega
25 tam. † Nec etiā est expeditū ꝙ dictū preceptū testatoris astringe-
ret dictā Carafinā: ex eo qꝛ mrīmonia debent esse libera a penis. l.
titia. de verb. obl. ⁊. c. gēma. de spōsa. Itē dictū ꝑceptū posset indu
cere viduitatē perpetuā. Nam si illi noluissent ↄsentire matrimonio
ↄtrahendo per ipsam Carafinā vel voluissent ꝙ ipsa nuberet homini
indigno ⁊ nō alteri tunc per indirectū esset dicta Carafina ad non
26 cōtrahendū in ꝑpetuū artata. † Conditio aūt inducens directe vel
indirecte ad perpetuā viduitatem vel carentiā nuptiarum reijcitur
elegato. l.

delegato.l.fi.z quasi per totū de indicta vidui.z.l.sed si hoc.§.fi.cū duab⁹ seq.ff.de cōdi.z demō.ppterea videtur dicendū q dicta conditio deberet reijci p dicta iura iūcta.l.sufficit.ff.de cōdi.inde.licet hoc etiā nō sit necesse firmare cum dicta cōditio si nuberet sine consensu pdicto non euenerit seu nō appareat euenisse. Cōcludo itaqz ex omnibus predictis q dicti operarij dicte ecclesie nullam foueāt iustitiam z dicti heredes cōuenti debent absolui z venirent etiam absoluendi si nomine pauperū conuenirentur. Laus deo.

Summarium super consilio.cvj.

1 Legatum alicui cui legitima debetur si est post mortē grauatus restituere an eius heredes teneantur ad totum legatum vel legitimam detrahere debeant.per totum.
2 Filius vel mater seu alter cui legitima debetur si honoratur vltra legitimam potest illo respectu grauari.
3 Legitima esse debet sine onere et dilatione dato q alio respectu oneretur vltra legitimam.nu.20.
4 Legatū qñ vni relinquitur in vita z alteri eadē res post mortē cēsetur relictū ab ipso primo legatario ne diuerso iure relictū dicatur.
5 Plenū iure verbū z libere qd importet.nu.seq.z.16.vsqz ad fi.cōsi.
6 Plenū illud esse non dicitur quod est diminutum quia plenitudo suppletione non eget.
7 Parum z nihil plerūqz inter se non differunt.
8 Argumentū de toto ad partē valet z in vtroqz est idem ius.
9 Legata re vna pluribus etiā diuersis orationibus et sic separatim licet vtrūqz sit onus heredis tñ vtriqz ad rem legatā insolidū nō tenetur nec vni ad eadē rem tenetur alteri vo ad estimationem sed in eadē re ambo ɔcurrūt sibi partes p ɔcursum faciētes.vsqz ad fi.ɔsi.
10 Legata vel fidei cōmissa possunt fieri ad tps prout ɔctus adeo q ad tempus legata ipso iure desināt post tps saltim quoad dñium.
11 Legata vel fideicōmissa facta post mortem non solum dicuntur in diem sed etiam conditionalia.
12 Legatum sub conditione ademptum censet esse ademptum sub contraria conditione.
13 Legitimā filius vel mater ɔsequēdo dr rem quasi debitā consequi.
14 Heres censetur esse eadem persona cum defuncto.
15 Omnis est dictio vniuersalis que nihil excludit.
17 Libere verbum quid importet.
18 Legati ademptio ita p temporis parte fieri potest prout potest testator adimere z rei partem.nu.seq.
19 Argumentum valet de parte rei ad temporis partem.
21 Legitima supplēda non est in preiudiū legatariorum sed heredis.
22 Legitime non succedit vsusfructus rei.
23 Inter tempus ab initio appositum z tempus limitatū ex postfacto an sit aliqua differentia.nu.22.
24 Legitime an succedat illud qd ex substitutione puenit.z nu.seq.
25 Substitutio proprie sumpta est cōditionalis prouisio nec qdiu locus est instituto nō est locus substituto.nu.seq.
26 Legitime repletio an quādo z in quibus fieri possit.

Consilium.cvj.

Repetito diuino numine.

1 † Multū diffuse z elegāter discussa est pñs cōsultatio per clarissimos.I.V.vertices.vcz.d. Ioanē baptistam de caccialupis.de scto Seuerino et dñm Bal.de bartholinis de perusio patres hono. Adeo q de subscriptione requisitus possem nō ab re simplici subscriptione cōprobare cōclusiones prefatorū cōsulentiū.vcz q dictū relictū factū dictis legatarijs post mortem dicte dñe Magdalene matris ipsius testatoris teneat et debeāt prestari ipsis legatarijs dicte res eis relicte:ex quo dicta dña Magdalena decessit in vita dictorū legatariorū:put vult primus consulens vel saltē dictarū rerū:estimatio:prout videtur velle scōs consulēs. Presertim cum nūcius instātissime sollicitet expeditionē:adeo q vnius noctis tps ad scribendū cōcedatur:licet prius viderim casum z primi cōsulētis dicta z decreuerim subscribere.tñ post prefatū.d. Bal.fm cōsulentē qui alijs forte occupatus negotijs rem pcrastinauit. Deueniēdo itaqz breuiter ad rem ipsam placet cōclusio facta per dños cōsulentes q onus iniunctū soluēdi dictis legatarijs cēsetur onus heredis nō onus dicti matri iniūctum ex ratione:qz mater nō potuit onerare in dictis reb⁹ quatenus capiunt legitimā. Non repeto dicta in hac parte per pfatos dños consulentes. Sed scrupulus multiplex remanet prim⁹:qz dicta bona relicta matri forte excedūt legitimā z respectu illius pluris potuit
2 mater onerari.† Nō enī est dubiū quin fili⁹ mater vel alter cui legitima debetur si honoratur vltra legitimā pōt illo respectu grauari.l.si pater puelle.C.de inoffi.testa.et arg.l.impator.ff.de leg.ij.cū cōcor.z hoc poterat olim pbabiliter teneri.z etiā hodie nōnulli tenent prout z dicit Bal.in.d.l.si pater puelle inter alios Richar.et quidē moder.prout dicit ibi Ang.qd z firmat ibi Raph.fulg.qui tamē videtur aliud velle.in.l.scimus.§.cum aūt.co.ti.volēs q per
3 illum.§.cum autē.prouideatur de nouo.† Quod legitima debeat esse sine onere et dilatione dato qd alio respectu oneretur vltra legitimam:qz nihilominus dilatio vel onus reijcitur vsqz ad cōcurrētē quantitatē legitime:z hoc est tenendū prout volūt glo. Bar. Bal.
4 et Ang.in.d.l.si pater puelle:z ita est in virili obseruantia.† Tamē respectu illius pluris videatur grauatus ipsa mater attenta.l.codicillis.in pñ.de vsufru.leg. vbi qñ vni relinqtur res in vita et alteri eadē res post mortem censeatur relicta ab ipso primo legatario. ex quo ergo pōt in aliquo referri ad ipsam matrē censeatur in totum ab ea factum relictū ne res diuerso iure censeatur.arg.l. eū q edes.
5 de vsucap.z.l.iam hoc iure.de vulg.z pupil.cum suis cōcor.† Sed hec ratio non debet quempiā mouere cōtra determinationē dñorū consulentiū stantibus maxime verbis testamenti quatenus dicitur q libere et pleno iure perueniāt ad legatarios. nō enim puenirent
6 pleno iure si solū pars illarū rerum:z sic pars iuris pueniret.† Non enim videtur plenū id qd est diminutū:quia plenitudo nō indiget suppletione.xcvj.dist.c.j.in prin.z.vj.q.i.si omnia. z qd per Archi. et alios.in.c.abbates.de priuile.lib.vj.et in.c.cum z plantare. eo.ti. in antiquis:z per Bal.in.l.precibus.de impub.z moder.in auf.sed
7 cum testator.ad.l.fal.z in.c.cum inter vos.de re iudi.† Et maxime si parua pars perueniret:qz inter parū z nihil plerūqz non fit differentia.l.quāuis.de cōdi.z demon.z notat Bal.in auf.pterea.C. vñ
8 vir.z vxor.facit.c.de multa.de prebē.cum simi.† Preterea idem iuris est de toto ad partē.l.que de tota.de rei vēdi.z.l.qui scit.de vsuris.z.c.pastoralis.versi.si quis cum totum.de off.delega. vñ prout qñ non valeret in totū non censeretur onus iniunctū legatario: seu ei cui debetur legitima prout probant dñi cōsulentes. Ita z qñ nō valeret pro parte nō censeatur pro illa parte ei onus iniunctū. Et ideo ne eadē verba z eadē dispositio diuersimode terminētur et diuersimode censeātur z interpretentur interptatio assumatur vt in totum debeatur ab herede:z maxime pōderatis verbis omni meliori modo zc.cum cōstat q meliori modo valet si censetur in totū relicta ab herede q a legatario:qz altero casu valeret in totū altero forte pro parte: vnde verba ipsa pleno iure et verba ipsa omni meliori modo zc.ex vi verborū hoc importat prout et tangūt dñi cōsulentes. Ideo cōclusio fit q insolidū censeantur relicta ab herede dicta relicta de qbus agitur. Sed secūdus imminet scrupulus: quia ipsi matri bona in testamēto sunt relicta simpliciter sine limitatione tēporis z legatarijs sunt relicta post mortē. ergo post tempus mortis cōcurrunt mater z legatarij in eisdē rebus:z ideo eue-
9 niente tempore videātur sibi facere partes per concursum.† Quia quādo testator relinquit eandē rem pluribus in diuersis orationibus:z sic separatim:licet vtrūqz sit onus heredis:tamē nō tenetur vtriqz ad rem legatā insolidū nec vni tenetur ad rem alteri ad estimationem. Sed ambo concurrunt in eadē re facientes sibi partes per cōcursum.l.vnica.§.finautē disiunctim.C.de cadu.tol.z.l.si pluribus.in fi.de leg.j.z.l.si alij fundū.de vsufru.leg.z hoc nisi testator manifestissime scriptura sua declarauerit contrarium:scz q vtriqz res debeatur insolidū quo casu prestatur res primo venienti alteri pstatur postea estimatio.vt dicta.l.si pluribus. Sed in casu nostro testator nedum manifestissime:imo nec manifeste declarauit q debeantur dicte res insolidū matri z dictis legatarijs. ergo nō debeātur dictis legatarijs insolidum:sed ad plus pro dimidia: quia oēs ipsi respectu matris sunt loco vnius.l.plane.§.j.ff.de lega.j.z.l. si titius.de heredi.instit.z hoc mediū reddidit me primo aspectu non mediocriter dubiū post primā dubitationē principalē que fuit an censeatur onus heredis. Nam videbatur per hoc mediū q saltē nō deberētur integraliter dicte res dictis legatarijs in testamento relictis z arguēdo de re ad tēpus vt facit iuriscōsultus.l.miles ita heredem.§.z qz diximus.ff.de mili.testa.z.l.j.§.diem.de edē.z corroboratur dicta dubietas ea ratione:qz si diceretur q per scōz relictum factū legatarijs cēseatur in ea parte tēporis recessum a primo relicto z ademptū pro parte temporis relictū factum matri quasi ipsi
10 matri censeatur esse relictū in vita.† Et constat relicta in vltima voluntate posse fieri ad tps prout ɔctus:adeo q legata ad tps ipo iu
11 re desinunt post tempus saltē quo ad dñium.l.fi.C.de lega.† rñdetur q relictū factū legatarijs post mortē matris est non solū in diē. sed etiā conditionale ex quo poterāt legatarij decedere ante dictā matrē.l.heres meus.de cōdi.z demon.l.cum heres.ff.qñ dies legaced.z.l.post mortē.C.de fideicō.vnde si post mortem relictū matri censeretur ademptū fuisset ademptū post mortē sub conditiōe pdi
12 cta.l.si legatarij superfuerint post mortē matris. † Sed ademptū sub conditione censetur datū sub cōtraria conditione.l. aliqñ.ff.de cōdi.z demō.z.l.iij.ff.de adimē.lega. Ex quo resultaret q respectu tēporis post mortē matris dicte res relicte censerentur relicte matri sub conditione si illi legatarij pdecesserint sed negari nequit in via saltē decisiua q omnis cōditio saltem cōditio mortis tertij vsqz ad concurrentē quātitatem legitime reijcitur per.l. qm in prioribus. et l.scimus.§.cum autē.de inoffi.testa.ideo reiecta conditiōe sub qua iste res censentur relicte etiā durature post mortē restare videtur q mater saltē in istis rebus in testamēto relictis cōcurrat vna cum dictis legatarijs. Nec debeātur dicte res insolidū legatarijs nec earū
13 rerum estimatio sed solum pro dimidia.† Et maxime qz mater que quo ad legitimā prosequitur rem sibi quasi debitā.l.fi.C.de codi.z qd no.in.l.ij.C.de iur.et fac. igno. z creditores legatarijs pferunt.

l.fi.§.licentia.j.C.de iure delibe.ꝛ d.l.fi.C.de codicil.non.videtur a
14 legatarijs repellēda in dictis rebus † si heres eius qui cēsetur eadē persona cum ipsa matre in auth.de iureiuran.a moꝛ.prestī.§.j.heres ergo matris videtur admittēdus et legatarij supstites.ergo faciāt sibi partes saltē per cōcursum.Nec heres oneretur pstare vni res ꝛ alteri vel alij estimationē cum nō habeamus ad id mentē expressissimam:prout requirūt tex.s̄.adducti: imo nec expressam : quinimo nec tacitā volūtatē testatoꝛis.Difficilis apud me est responsio nihilominus aperta est voluntas ꝙ voluit ista bona tam relicta in testamēto ꝙ̄ relicta in codicillis puenire ad ipsos legatarios cum non fuerit cōtentus relinquere legatarijs post mortē matris qđ si factū fuisset sufisteret.Sed relinquit eis libere ꝛ pleno iure ꝛ in codi
15 cillis adiecit illam clausulā omnimodo ꝛc.† Cōstat enī ꝙ vniuersalis omni nihil excludit argumento.l.iulianus.de leg.iij.c.solite.de maio.ꝛ obe.ꝛ cañ.si romanoꝛū.xix.di.Sed cui dubiū ꝙ melioꝛ modus ipsis legatarijs si insolidū eis relinqtur et nō timent cōcursū: heredū matris in dictis rebus relictis.ergo isto modo ꝛ ista foꝛma censeantur relicta dicta bona.Item nō deuenirent libere dicta bona ad dictos legatarios si impedirētur in aliquo p cōcursum here
16 dum matris.† Et insup plenitudo iuris:ex quo aliquid imo magna pars puta dimidia deficeret prout et.s̄.circa verba pleno iure dictū est:et al's plenū dicitur illud qđ sine diminutione.l.diuoꝛtio.in prin.iūcta glo.in verbo plena.de diuoꝛ.ꝛ in.l.inter bonoꝛum.de admini.tu.ꝛ in.c.q꞉ sepe.de elec.ꝛ ibi per Imo.ꝛ docto.ꝛ plene qñ
17 nihil deest.c.romana.in prin.de censibus.lib.vi.† Et ꝙ nō dicatur libere suadetur.quia pro parte habet impedimentū igitur nō dicatur libere puenire pleno iure si pro parte impediūtur puenire facit quia illud dicitur libere:qđ nihil obstante ꝛc.d.c.romana.iuncta glo.in verbo libere et libera dicitur pertinere ad aliquē qñ nullus potest cōtradicere.c.fi.de test.lib.vj.facit cle.dudū.ꝛ ꝙ ibi per glo. in ver.libere.de sepul.ꝛ tex.cum glo.in cle.j.de iure patro.ꝛ qđ habetur per Jo.and.ꝛ alios in.c.de multa.de preben.ꝛ in.c.licet tps.eo.ti.li.vj.ꝛ in.c.oꝛdinarij.§.ꝙ si foꝛte.de elec.eo.lib.ꝛ in multis locis.de hoc verbo libere quos omitto.Et ideo ex his verbis appositis in testamēto ꝛ verbis appositis in codicillis ita precisis denotātibus exuberantiā volūtatis testatoꝛis ꝙ omnino volebat sine aliquo impedimēto ista bona plene puenire ad ipsos legatarios.Ex hoc habemus dicere ꝙ omnino ex mente testatoꝛis ista bona sunt integraliter puenīēda ad istos legatarios.Ideo placet illa interpretatio quā primus cōsulens dixit posse attētari ꝛ postea in progressu consilij videtur ex pluribus suis dictis:illā amplecti.s.ꝙ ista bona de quibus agitur cēseantur relicta matri in eius vita:ꝛ sic duratura apud eam donec vixerit et post mortē legata sint simpliciter et absolute dictis legatarijs:ita et ex mēte precisa testatoꝛis ad heredes matris nihil sit peruenturū de dictis bonis saltē superstitibus tūc ipsis legatarijs.Et hoc vltra pdicta deducitur:qđ in codicillis matri relinquūtur alia bona vltra relicta i testamento:ꝛ expresse dixit codicillatoꝛ ꝙ illa bona relinquebat ei in vita sua. Et subdit ꝙ post moꝛtem ipsius matris relinquebat dictis legatarijs tam bona relicta in psentib' codicillis ꝙ̄ alia bona relicta in testamento.ꝛc.nō obstāte aliq̄ incontrariū faciēte in testamēto pdicto Itaqꝫ pariter relinquebat dictis legatarijs bona relicta matri in codicillis ꝛ relicta eidē in testamēto nō obstante ꝙ in testamento sint ipsa bona simpliciter relicta matri sine tempoꝛis limitatione ꝛ non obstāte ꝙ censeātur relicta matri:ita vt trāseant in eius heredes:ꝛ sic etiā post eius mortē si legatarij predecessissent:vt.s̄.dedu cebatur. Ita impoꝛtent verba codicilli equiparātia relicta in testamēto:ꝛ relicta in codicillis vt pariter deueniāt ad legatarios post mortē matris attento ꝙ p sequentē clausulā remouet omne obstaculum qđ sumi posset ex verbis testamenti vel dispositis in eo coadiuuatur hec interpretatio ex theoꝛica q̄ sumitur.in.d.l.iam hoc iure.ꝛ.l.in testamento.j.C.de testa.mili. ꝛ.l.hereditatē.ꝛ.l.quāuis. C.de impube.Ex quibus resultat respōsio ad obiecta ꝙ mater vel heres eius ex psona matris nō cōcurrit cum istis legatarijs superstitibus in istis bonis:vt.s̄.relictis.Sed post matris mortē cesentur
18 ab ea adempta et relicta dictis legatarijs.† Prout enim poterat adimere totū ꝛ partē rei:vt in preallegata.l.plane.in prin.ꝛ in titulo.de adimē.leg.quasi per totum ꝛ institu.de adimen.leg.ita ꝛ pro
19 parte tēpoꝛis potest fieri ademptio † arguēdo de parte rei ad partem tēpoꝛis prout licet.d.§.ꝛ quia diximus.vel ꝛ foꝛte melius censeantur ex mēte testatoꝛis ab initio nō relicta nisi ad tempus:vt sic libere trāsirent ad plenū in legatarios post ipsum tēpus.Nam ad hoc tendūt verba testamenti ꝛ codicilloꝛū.s̄.ponderata.Et in his meo iudicio cōsistit fundamētum decisionis huius cōsultationis.
20 † Nec tunc obstat contrariū.d.l.qñ in prioꝛibus.quia a principio dicta bona sunt relicta pure absqꝫ moꝛa cōditiōe modo vel onere. Tamē limitate ad tēpus:ꝛ sic in dicto relicto facto matri nō imminet aliqua moꝛa dilatio conditio modus vel aliqđ onus que remouentur ipso iure per illā legem.et dicta.l.scimus.§.cum autē. Sed fuit relictū minus tēpoꝛe:quia nō pro omni tempoꝛe non respectu initij quo casu puidēt dicta iura:sed respectu finis quo casu cessant verba dictarū legū.prout ergo si fuisset relictū minus re:puta quia fuisset vni relicta dimidia vnius rei que tota valebat quantū legitima ꝛ extraneo fuisset legata alia dimidia illius rei nō fieret supplementū legitime in ipsa alia dimidia:sed vniuersaliter in bonis hereditarijs:ita si relinquatur minus respectu tepoꝛis.§.plus.ꝛ.§.tempoꝛe.insti.de acti.dicendū sit ꝙ nō fiat repletio de illo tempoꝛe qđ deest. Sed de vniuerso coꝛpoꝛe hereditatis psertim si in alia parte
21 vel in alio tēpoꝛe est alius honoꝛatus legato.† Nam legitima nō est supplenda in preiudiciū legatarioꝛum.Sed heredis vel saltem omniū iuxta ea que habentur per Bar.ꝛ alios in.l.in quarta.ff.ad leg.fal.ꝛ Bal.in.l.scimus.in prin.ꝛ Bar.in.l.suus quoqꝫ.de here.
22 insti.† Accedat ad pdicta tex.cum glo.in.d.l.scimus.§.repletione.vbi pbatur ꝙ si filio relinquitur nuda pprietas: et extraneo relinquitur vsusfructus non cōputatur ille vsusfru.in legitima etiā si postea accrescat ipi filio:iste est tex.ibi iuncta glosella:ꝛ ita intelligit ibi Bal.illū tex.ꝛ alij trāseunt cum glo.ergo patet ꝙ illa detractio vsusfructus in eadē re de relicto filij nō ascribitur oneri nec remouetur nec legitima detrahitur de illo vsufructu nisi foꝛte respectiue ad vniuersalitatē bonoꝛū.Ita etiā dicamus ꝙ detractio tempoꝛis vel limitatio legati ad tempus limitatū nō ascribatur oneri: sed censeatur tātominus relictū:ꝛ illud minus repleatur ex vniuerso non dūtaxat de re specialiter legata alteri: prout repleretur de re alteri legata si istud tēpus rejiceretur.Cum ergo nō sit moꝛa nō sit onus non sit conditio nō sit modus super quibus prouidet.d.l.qñ in prioꝛib'.ꝛ.d.§.cum autē restat. ꝙ nō debet rejici.Et sic p pūctū
23 rationis deuenimus ad hāc conclusionē suprafactā.† Et similem differentiā inter tempus ab initio appositū ꝛ tempus limitatū ex post facto:facit Raph.ful.in.d.§.cum autē.cuius autoꝛitas facit ad propositū:licet in suo casu eius dictū non approbem:tñ ex alia ratione.et put vult Jaco.butri.in.d.l.qñ in prioꝛibus Justinianus per.l.omnimodo coꝛrexit iura antiqua. Ideo intelligebat eā in eo casu quo loquebatur stricte:ideo deuenit ad.l.nup immediate sequenti per quā extendit.l.omnimodo ad testamenta nūcupatiua ꝛ successiue.q꞉.ll.precedētes loquuntur qñ ab initio relinquitur minus re vel quātitate:ꝛ nihil dixerat qñ tota legitima est relicta ꝛ non minus respectu rei:sed ex eo q꞉ retardetur vel oneret modo vel alio onere ex quo ſm Jaco.but.dicta iura nō erant extendēda extra casus pprios tanꝙ̄ correctiua. Et hoc etiā sumitur ex dictis Raph.fulg.in.d.§.cum autē.dicamus itaqꝫ ꝙ.d.l.qñ in prioꝛibus que remouet tēpus adiectū ab initio:ꝛ sic tempus a quo nō trahitur ad remotionē tempoꝛis adiecti ex post:ꝛ sic tēpus ad qđ insup nec videtur ꝙ omnis conditio vel moꝛa rejiciatur loquoꝛ circūscripta illa difficultate vtrū remoueatur conditio casualis in qua ego
24 sto cum Bar.Maxime qñ erat aliquid relictū pure.† Sed videtur ꝙ qñ alius est principaliter honoꝛatus in aliqua re ꝛ filio vel matri est successiue relicta illa res sub conditione illa conditio non rejiciatur:ille est text.directo hoc probans.in.d.§.repletionem.In quantū dicit ꝙ id qđ prouenit ex substitutione non imputatur in
25 legitimam neqꝫ de eo fit repletio.† Sed omnis substitutio pꝛopꝛie sumpta est conditionalis puisio.l.j.§.id qđ ex substitutiōe.ff.ad.l.fal.ꝛ clare patet in qualibet substitutione directa. Et ille sunt propꝛie substitutiones vt pbatur in rubꝛi.de insti.ꝛ substi.et resti.ꝛ in l.generaliter.in prin.eo.ti.iūcta theoꝛica glo.approbata a docto. in rubꝛ.de iur.ꝛ fac.igno.probatur etiā in rub.de impub.ꝛ ali.sub. iūcto nigro ꝛ iūcto titulo.ad trebel.vbi de substitutione fideicō.tractatur ad idē.l.recusare.§.titius.ꝛ.l.sceuola.ad treb.ꝛ in.l.iam hoc iure.de vul.ꝛ pupil.ꝛ.d.l.hereditatē.C.eo.ti.ꝛ in.d.l.in testamento.de mili.testa.qđ ꝛ no.Nico.de mat.Bal. Salyc.et Pau.de castro
26 in.d.rub.de nup.† Probatur ergo.in.d.§.repletionem.ꝙ si filius alteri directo substituitur:et sic sub cōditione honoꝛat habet expectare cōditionis euentū al's si cōditio rejiceretur haberet ab initio totam legitimā ꝛ nō indigeret repletione: et sic est ibi casus ꝙ hoc casu cōditio nō rejicitur:qđ ꝛ sumitur ex dictis Bal.ibi ea itaqꝫ videtur ratio:q꞉ in ea re alius est principaliter honoꝛatus.Nec debet rejici cōditio ad impugnandū ꝛ vitiandū honoꝛē quē testatoꝛ principaliter voluit alijs facere in ea parte in qua aliū primo honoꝛauit:scđo filiū:ista videtur ratio illius tex.Ita in pposito nō rejiciatur cōditio si qua imminet sub qua censeantur relicta matri in ppetuum puta si legatarij predecederent prout.s̄.tetigi.Qñ respectu illius tēpoꝛis sunt principaliter honoꝛati ipsi legatarij et mater est tunc honoꝛata in eoꝛū defectū:pluribus itaqꝫ medijs euitantur cōtraria que me turbarūt in primo congressu hoc quidem scripsi fere currēti calamo:cū mihi dicatur ꝙ instat tēpus instātie: licet prius dum.d.Bal.cōsiliū subscribendū apud se tenebat accurate plurimum cogitauerim pro inuestiganda veritate huius cōsultationis que quidē non est aliena a nō mediocri dubitatione. Sed tandem meo iudicio veritas est ꝙ legatū valeat ꝛ integre prestandū dictis legatarijs nisi foꝛte quatenus vna cum residuo bonoꝛum venirent defalcanda pro legitima vel pro eius repletione. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.cvij.

1 ¶ Legitima an possit in totū statuto tolli vel minui per totum.
2 Dos an possit esse minus legitima ꝛ dotata statuto exclusa an intelligatur de dotata cōgrue vt talis dos possit esse min' legitima. nu.seq.

nu.seq.ꝛ.9.et pertotum.
3 Dos succedit loco legitime.
4 Legitima que sit.
5 Succedendi ius contra testamentum regulatur a iure succedendi ab intestato.
6 Testamentũ impugnare non potest qui excluditur a successione ab intestato.nu.seq.
7 Testamentũ non rumpit cui legitima non debetur.
8 Successione intestati exclusus an possit testamẽtũ cõtratabulare.
10 Argumentum de re ad tempus valet.
11 Legitime supplementũ peti non potest per filiam que minus legitima habuit in dotem dum tamen dotat congrue probetur scd̃m patrie consuetudinem.vsqꝫ ad fi.consi.
12 Dotata statuto exclusa successione an debeat intelligi de cõgrua dote nõ minori legitima scd̃m patrie consuetudinem.nu.seq.vsqꝫ ad finem consilij.
13 Consuetudo dicitur ius non scriptum.
14 Consuetudo est optima legum interpres.
15 Actus hominum sunt intelligendi scd̃m quod est fieri solitum.
16 Dotata potest cõgrue dici respectu bonorum que habebat pater tempore dotis constitute.
17 Dotis cõgrue cõstitutione attenditur nõ solũ quãtitas facultatũ sed ꝛ nataliũ dignitas ipsius mulieris qnimo ꝛ mariti dignitas.

¶ Consilium.cvij.

1 In nomine dñi nostri Jesu Christi.† In hac cõsultatione venirent discutiendi plures articuli notabiles qui si plene disputarentur longior esset tractatus ꝙ pondus ipsius cõsultationis requirat. Ideo cõclusiue procedã. Et primus quidẽ est an statuta municipalia possint in totũ tollere legitimã vel diminuere. Et perfecto aliquale dubium esset: an possit legitima tolli nihilo dato loco legitime: quia Richar.malũ.disputãdo tenuit ꝙ non possit in totum tolli: prout refert Cy.in.l.sancimus.C.de nup.et Bal.in.l.j.C.de sum.trini.ꝛ in.l.j.§.ius autẽ naturale.ff.de iusti.ꝛ iur.ꝛ Albe. de rosa.in.l.qm̃ in prioribus.ꝛ Saly.in.d.l.sancimus.ꝛ in auf.nouissima.C.de inoffi.testa.ꝛ Bar.tangit. non se firmat.in.l.titio centum.§.titio genero.de cõdi.ꝛ demõ. Sed ꝙ in totũ possit tolli legitima per statutũ concludũt Dy.ꝛ Jo.and.in .regula indultum.in vj.vbi disputant hãc questionem Jo.and.in addi.specu.in titu.de succes.ab intesta. Old.cõsi.lxxiij. Ang.in.cõsi.ciij.ꝛ consi.cv. Ray. Jaco.de bel.in.§.si quis autẽ.in auf.de here.ꝛ fal. Ang.in.l.papinianus.§.qm̃ quarta.ꝛ.§.vndẽ si quis.de inoffi.test.ꝛ in.l.qđ de bonis.§.fi.ad.l.fal.ꝛ in.l.plane.§.si duob⁹.de leg.j.ꝛ in repe.l.pater filiũ de inoffi.testamen.ꝛ Bal.in auf.hoc amplius.C.de fideicõ.q.xxxviij. Albe.de rosa.scd̃a.parte statutorum.q.ciiij. Põ.l.l.sequẽs gradus.ad sylle. Jmo.in.d.l.plane.§.si cõiunctim.de leg.j.in.d.§.titio genero. Domi.in.c.ꝙuis.de pac.in.vj. Fulgo.in.d.§.vnde si quis.ꝛ Pau.de cast.in.d.§.si duobus. Et pñsertim in legitima matris.nam Bald.in.d.§.ius naturale.vult ꝙ licet fi.ij legitima non possit oĩno tolli per statutũ: tamẽ secus dicit in legitima matris et alio ascendentiũ: quia illa nõ est de iure naturali fm eum. Et hec est cõis op.facit: quia incogniti de iure ciuili nõ habent legitimã. videmus in deportatis iuxta ea que habentur.in.l.j.C.de heredi. insti.iũcto.§.media.insti.de capi.dimi. Jtẽ emancipati de lege.xij. tab.mater ꝛ omnes cognati qui nõ succedebãt de lege.xij.tab.sine dubio nõ habebant ius petẽdi aliquã legitimã.plures autẽ rationes doct.adducũt quas omitto. Tamẽ ꝙuis sit dubiũ an possit in totũ tolli: nihilominus oẽs fatentur ꝙ possit minui.nam Richar.
2 ma.ꝛ alij tenentes partẽ negatiuã in precedenti articulo tenent ꝙ possit minui.ꝛ Bar.hoc psupponit pro claro.in.d.§.titio genero.et ita ibi Jmo.ꝛ Pau.de cast.ꝛ alij moder.† ꝛ volũt ibi Bar.ꝛ docto.ꝙ si statutũ excludit filiã dotatã a successione ab intestato non debeatur alia legitima: sed dote ipsa habeat stare cõtẽta quasi velint ꝙ dos tũc succedat loco legitime.ꝛ idẽ voluit Ang.in supradi
3 cto cõsi.cv.circa finẽ.† Et ꝙ dos succedat tũc loco legitime voluerunt Guil.de cu.ꝛ Bal.in.l.j.de iusti.ꝛ iur.ꝛ Cy.in.d.l.sancimus.ꝛ Bal.in.l.j.ff.solu.matri.ꝛ Saly.in.l.ob es.C.de predi.mino. Licet alique lec.nõ habeant qđ et voluit idem Saly.in.d.auf.nouissima. vbi dicit ꝙ videmus quotidie fieri p statuta Jtalie que prohibent filias succedere ꝛ legitimã petere: sed ꝙ dotẽtur arbitrio ꝓpinquorum.dos eñ succedit loco legitime: licet forte diminute.ita formaliter loquitur put reperio relata verba formalia Saly.licet in fonte nõ viderim que verba licet forte diminute ponderada sunt ad infra dicẽda. Alius principalis arti.est: an statutũ simpliciter prohibens feminas succedere ab intestato conseatur tollere legitimã.et. docto.presupponũt ꝙ sic saltem qñ statutũ loquitur de dotata vel ꝙ dotetur quasi illa dos sit loco legitime: ita sumit ex dictis Bar. et Jmo.ꝛ aliorum.in.d.§.titio genero.ꝛ hoc posuit Bal.in suo eleganti cõsilio ꝙ incip.antiquũ statutũ: ꝛ in alio qđ incip.statutũ dicit.ꝛ in.l.cum lex.C.de epis.ꝛ cleri.ꝛ in.d.l.cũctos populos.de sum. trini.ꝛ in repe.c.si pater.de testa.in.vj.et in.l.si defunctus.in prin. de su.ꝛ le.ꝛ idem sentit in.l.j.§.ius naturale.in fi.de iusti.ꝛ iure. Et ita alias cõsului nec reperitur in iure aliquis qui ab intestato non
4 succedit cui debeatur legitima ꝛ merito.† Quia legitima est quota pars eius qđ quis est habiturus ab intestato.l.parẽtibus.C.de inoffi.testa.l.papinianus.§.qm̃ aũt quarta.ꝛ ibi Ang.ff.de inoffi. testa.ꝛ in.c.Raynutius.de testa.ibi legitimã ipsam.vcꝫ ei⁹ partis que debebatur ab intestato.ꝛ.l.nuper.C.de inoffi.testa.ibi qđ deest legitime portiõi id est quarte parti successionis ab intestato ꝛ emãcipati qui ꝓpter emancipationẽ nõ succedebant ab intestato non succedebant in legitima.ꝛ idẽ in oĩbus qui nõ admittũtur ad successionẽ intestati vt deportati: ꝛ hmõi.put ꝛ.s.deductũ est ad qđ optime id qđ supradictũ est ꝙ dos succedit loco legitime.illud eñ saltẽ ꝓcedit in his terminis qbus debetur dos psonis quibus alś deberet legitima. Sed ꝓpter dotẽ excludũtur a successione. Nõ eñ refert quo noĩe nuncupetur vtrũ nũcupetur dos vel legitima satis est ꝙ debet pñstari aliqua ꝙtitas vel res de bonis defuncti: et ita est de mẽte Bar.in.d.§.titio genero.inquantũ dicit ꝙ put põt minui legitima in ꝙtitate: ita ꝛ in tpe ꝛ ꝓpterea sufficit si dos que requirit matrimoniũ.l.fi.de dona.ꝓpter nup.et.l.dotis ꝓmissio.cum si. de iure do.relinquatur sub conditione matrimonij ꝯtrahẽdi quasi velit aperte ꝙ tũc per dictũ statutũ cẽseatur diminuta legitima in tpe: ꝛ cõsequẽter illa dos cẽseatur ipsa legitima immmer etiã alius articulus an exclusa a successione ab intestato excludať facto testa
5 mento circa quẽ articulũ multa dici possunt.† Tamẽ cõcludendũ est ꝙ regulariter ius succedẽdi contra testamentũ regulatur a iure succedendi ab intestato vt probat tex.in.l.j.§.vocãtur.ibi eo iure et ordine ꝛc.ꝛ.§.pe.ff.de ꝯtratab.ꝛ.l.j.§.recte.ff.si tab.testamẽti nulle extab. Et ideo qui nõ succedit ab intestato nõ succedit remẽdo cõ
6 tra testamentũ.† Quia exclusus ab intestato censetur exclusus ab impugnatione testamenti.put voluit Bar.in.l.fi.ff.ad tert.ꝛ Bal. in.l.gallus.§.ꝛ qđ si tm̃.de lib.ꝛ posthu.loquẽtes in filia a iure municipali exclusa a successione intestati ꝓpter masculos.ꝛ Bal.dicit se ita cõsuluisse in statuto Florẽtino qđ ꝛ tenet ibi Ang.dicens ꝙ causa intestati regulat ius rumpendi testamentũ.l.pater filium.de
7 inoffi.testa.ꝛ.l.illud.§.j.de cõtratab.† Et cui nõ debeť legitima nõ rumpit testm̃.l.cum ꝗritur.de inoffi.testa.ꝛ.l.posthumus.§.si qs ex his.ff.eo.ti.fm eũdẽ Ang.in.d.§.ꝛ quid si tm̃.qđ ꝛ firmat Pau. de cast.ibidẽ adducẽdo.d.l.j.in prin.de cõtratab.ꝛ.l.post mortem. eo.ti.vbi qui ab intestato nõ succedũt nõ rũpunt testm̃ per cõtratabu.cũ dicta remedia ꝓcedant a pari fm eum. Ad hoc etiã.d.§.vocantur.ꝛ.l.si in adoptionẽ.eo.ti. Et hoc cõiter tenetur p dictas rationes: put dicit Jmo.in.d.§.ꝛ qđ si tm̃ idẽ tenens. Per quã theoricam Ange.Jmo.ꝛ Pau.de cast.ibi cõcludũt ꝙ stãte statuto ꝙ filia nõ succedat ab intestato extãtib⁹ masculis: tũc filia ꝙtũcũqꝫ preterita nõ rũpit testm̃ saltẽ qñ in testamẽto sunt instituti illi qui ab intestato succederent.ꝛ idem voluit Bal.in suo eleganti ꝯsilio qđ incip.antiquũ statutum qđ ꝛ cõcludit Pau.de cast.in.d.§.titio genero.ꝛ in quodã suo cõsi.qđ est sigillatũ apud ciuitatem castelli incip.Sup eo qđ queritur an dña Joãna dicẽs ꝙ exclusa a successione intestati excluditur a causa rũpendi testm̃: aliegat Bar.in.d. l.fi.ad tertul.ꝛ Bal.in.l.maximũ viciũ.C.de lib.pte.ꝛ colligitur ea.
8 l.§.sancimus fm eum.† Et idem cõiter concluditur in illa vulgari questione an exclusus a successione intestati possit testm̃ contratabulare in qua.q.Ang.ꝛ Jmo.in.d.§.ꝛ quid si tm̃.ꝛ latius Bon.in l.vt liberis.C.de col.cõcludunt ꝙ si sunt instituti illi qui sunt causa exclusionis: tũc exclusa ab intestato censetur etiã exclusa a iure cõtratabulãdi siue instituti adiuerint siue nõ. Et ista cõis doct.ꝯclusio per illã rationẽ cõtratabule ꝛ causa succedẽdi cõtra testm̃ regulatur a causa succedẽdi ab intestato: put etiã legẽdo lati⁹ dixi in.l. filie dotẽ.ꝛ in.l.vt liberis.de colla.ꝛ ex hoc infertur ꝙ put non põt impugnare testm̃. Jta ꝛ non põt petere supplementũ legitime: ex quo nõ debetur legitima ab intestato: vt dictũ est: ꝛ nõ põt impugnare testm̃. Si eñ non posset aliqđ dicere si nihil relictum esset filie ꝛ fortius non possit aliqđ dicere si aliquid eidẽ relictũ est: ideo qui non põt insurgere cõtra testm̃ non põt petere supplementũ legitime.put no.Bar.in.l.cum ex filio.de vulg.ꝛ pupil.dicẽs ꝙ qui non põt querelare testm̃ non põt agere ad supplementũ legitime: qđ ꝛ sumiť ex dictis Bar.in.d.§.titio genero.volẽs ꝙ licet de legitima de iure cõi reficiatur omnis cõditio.l.qm̃ in priorib⁹.de inoffi.test.
9 tamẽ non renciatur si statutũ excludit feminã dotatam ꝛc.† Quia prout statutũ põt diminuere circa quãtitatẽ: ita ꝛ circa tẽpus: ꝛ sic dos habebit tacitã conditionẽ quasi dos succedat loco legitime diminute.arg.§.plus.ꝛ.§.tẽpore.insti.de acti.ergo vult ꝙ.d.l.qm̃ in prioribus que loqtur de suppletione defectus legitime circa tempus vel onus legitime adiectũ nõ militet quãdo statutũ excludit a successione filiã dotatã.ergo nõ põt petere supplementũ cum.d.l. qm̃ in prioribus sit inducta ad instar iuris agẽdi ad supplementũ qđ erat inductũ per.ll.precedẽtes.vt patet ex verbis illius.l.qm̃ in
10 prioribus.† Et etiã quia procedit argumentũ de re ad tps.l.ei⁹ mi
11 litis.§.militia missus.de mili.testa.put ꝛ arguit Bar.† ꝛ put etiã ista ad propositũ videtur equiparare tex.in.d.l.scimus.in princ.ibi quãtitate vel tpe.prout ergo nõ fit repletio respectu tẽporis.prout

vult Bar. ⁊ sequūtur ibi Imo. et Pau. de cast. ita nec fiat repletio in ꝗtitate si qua deficit. Et ꝙ nō possit petere vltra dotem: voluit disputando etiā Richar. ma. quā disputationem refert Io. and. in addi. specu. ti. de sta. mo ⁊ videt̄ cum ea transire: ⁊ eam sequit̄ Bal. in. d. l. sancimus. de nup. Et ita cōiter tenetur quasi ꝑ omnes: licet Saly. aliqñ variauerit a sñia cōi: ⁊ disputādo ⁊ legēdo et ꝯsulēdo. Sed in. d. auf. nouissima in verbis. s̄. relatis: idē sentit dum dicit ꝙ dos succedat loco legitime: licet forte diminute. Et sic vult ꝙ statutum excludēs filiam dotatā diminuit legitimā si dos est minor legitima. Ex his itaqȝ cōcludo ꝙ nō pōt peti supplementū legiti-

12 me.† Tamē videtur ꝙ dos debeat esse cōgrua nō minor legitima. nam statutū debet intelligi de ꝯgrua dote no. Bal. in. l. fi. C. de dotis ꝓmi. ⁊ in auf. res que. C. cōia de le. ver. quero statuto qđ ⁊ voluit Pau. de cast. in consi. clii. incip. rñsio breuiter. vbi dicit ꝙ si statutū dicit ꝙ dotata nō succedat tūc debet esse ꝯgrue dotata tpe mortis patris. ⁊ idē videtur velle in alio consi. cviii. incip. sup primo q̄sito. Dos autē debet esse congrua arbitrio boni viri. l. si filie. Et ita al's apud Florētiā cōsuluimus in ardua. q. Clarissimus doctor. d. Bal. de bartholinis et ego vidi al's cōsultū per p̄fatū dñm Bal. apud nursiā: in quo cōsilio referebat clarissimū iur. interpretē. d. Ioānē petrutii de mōte sperello idem cōsuluisse. Tamē pluries consultus in hoc articulo semper fui huius sñie: qđ standū sit autoritatibus prefatorū doc. ⁊ iudicari dotē minorē legitima nō esse congruā: qñ iudici aliud nō cōstat. Sed qñ ꝓbatur ꝙ ſm cōsuetudinē regionis dos reputat̄ congrua: licet sit minor legitima: qr nō solet pro dote dari tantū quantū est legitima tunc secus. Et huius sñie erat prefatus. d. Bal. de bartholinis dum fuimus cōsulti apud Florētiā. Et ꝓpterea diximus ꝙ alio nō docto in dubio dos non debet esse minor legitima. Et hoc casu intelligatur Saly. in. d. auf. nouissima in verbis. s̄. relatis: dum dixit licet forte diminute: et cōcludit Paul. in. d. cōsi. cviii. incip. vt. s̄. retuli: al's incip. in dei nomine amē. anno suo. Et Richar. ma. in. q. vt. s̄. disputata vt refert Cy. cōcludit ꝙ ⁊ statutū ⁊ cōsuetudo pōt minuere legitimā. ꝙ ⁊ oēs cōcludūt: vt. s̄. retuli. ⁊ concludit Richar. malū. ꝙ stāte dicto statuto dos est pars filie et illa habet stare pro sua parte ⁊ loco legitime portionis et in hoc sequunt̄ eū ibi Cy. bal. ⁊ Saly. ⁊ alii lȝ Cy. vltra velint ꝙ possit i totū tolli: vt. s̄. retuli. Si itaqȝ dos est ipsa legitima. et cōsuetū est dari paruā dotē respectu legitime ergo ꝯsuetudo diminuit istā portionē: qr ex actibus hominū inducitur cōsuetudo cū cursu longeui tēporis. l. de qbus ⁊ l. diuturna. ff. de. ll. ⁊. C. q̄ sit long. cōsue. ꝑ totū. Nec tūc versatur arbitriū iuris in derogādo cōsuetudini cum

13 iudex habeat iudicare ſm iura astringitur iure prout alii.† Et consuetudo est ius nō scriptū. §. ex non scripto insti. de iur. natu. gen. et ciui. ⁊ nō minoris autoritatis ꝗ ius scriptū. ⁊ l. ea que lōga. cum. l. seq. ff. de. ll. ⁊ ꝓut statutū ita consuetudo loci tollit ius ciuile in loco iuxta. l. oēs populi. de iusti. ⁊ iure iūcta. l. de quibus. ff. de. ll. et aliis

14 iuribus p̄alle.† Et cōsuetudo est optima. ll. ⁊ statutorū interpres. l. cum de interp̄tatione. de. ll. ⁊. c. cum dilectus. de cōsue. ⁊ videmus ꝙ verba testamēti interpretātur ſm morē regionis. l. si seruus plurium. §. fi. de leg. i. ⁊ l. cum delanionis. §. asinā. de fun. instru. ergo ⁊ verba statuti cū volūtas testatoris habet̄ pro lege. in auf. de nup.

15 §. disponat.† Et actus hominū intelligātur ſm ꝙ est solitū fieri. l. ꝙ si nolit. §. qui assidua. de edi. edic. ⁊. l. si cum hermes. C. loca. ⁊. l. fi. C. de fideius. cum infinitis si. Ideo statutū loquēs de dote interpretetur ꝙ cōstituatur dos ſm morē patrie: vbi statutū viget: nec suadet ratio ꝙ dos cōgrua que non est determinata a iure scripto quāta sit debeat regulari a ꝗtitate legime que est a iure determinata quāta sit p̄sertim cum dos p̄statur a patre in vita ipsius quo

16 tempore non debetur legitima.† et Bal. in auf. res. C. cōia de leg. vult ꝙ sufficiat fuisse cōgrue dotatā respectu tēporis donationis. quo tēpore nō erat legitima in rerū natura. Itē in legitima habetur solus respectus ad ꝗtitatē facultatū. Nam si magnus rex succederet patri inopi legitima erit triens facultatuȝ prout si ipse succedens fuisset vilissimus ⁊ ecōtra vt est notissimū.† Et tamen circa cōgruitatem dotis attēditur non solū quātitas facultatū sed ⁊ dignitas nataliū ipsius mulieris: quinimo ⁊ dignitas mariti. l. quero. in prin. ⁊. §. i. al's. l. siue generaliter. in prin. ⁊. l. cum post. §. gener. ⁊ §. seq. de iure do. ⁊. l. si filie pater. de leg. iii. Et licet possent hec vltima euitari: sȝ ꝙ habeatur respectus ad qualitates mariti ⁊ mulieris: dūmodo nō minus legitima: tamē non cauetur hoc iure nec ratione vrgēti ⁊ artatiua. Nec suadet ratio ꝙ si per statutū augeatur legitima ꝙ ꝓpterea pater habeat augere filie dotē. Item propter qualitatē legitime respectu tēporis que debetur statim post mortē nō immutat̄ natura dotis qn habeat expectari tēpus matrimonii prout volunt Cy. Bart. ⁊ cōiter docto. in locis. s̄. alleg. in illo articulo an statutuȝ minuat legitimam. Et sic dos in terminis hmōi statuti succedit loco legime: retinēdo tamen suā naturam dotis: prout ergo retinet in tēpore naturā suā. Ita ⁊ in quātitate arguendo de tēpore ad quantiatē: prout licet arguēdo. d. l. miles ita heredem. §. ⁊ quia diximus. de mili. testa. Cōcludo itaqȝ ex p̄dictis ꝙ si probatur ꝙ dos sit cōgrua ſm morē ⁊ consuetudinē patrie: prout mihi prelpponitur in facto: licet in puncto nō fuerit positum. Nō potest per filiā vltra peti ꝓ supplemento legitime. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. cviii.

☞ Enunciatiua verba prolata per modum cause an ⁊ qñ disponant quo ad actionē vel exceptionē separatim aut simul. per totū.

¶ Consilium. cviii.

1 REpetito diuino numine. ¶ † Placet mihi Petrophilippo de corneo. U. I. doctori conclusio. s̄. facta per famosissimos doct. patres et dominos meos superiores dominos cōsulētes: vȝ ꝙ dictus Antonius tactus censeatur cessans adeo ꝙ nō debeat audiri nec possit se defendere ea pretensa causa: quia velit probare se nō fuisse tāgi ⁊ subsequenter tactū fuisse nullū. Et hoc per iura ⁊ rationes eleganter adductas per p̄fatos dños consulentes. Ex quibus meo iudicio redditur clara p̄sens cōsultatio. Et maxime vigore legis edite die. xx. Iunii pōderate per ipsos dños cōsulētes. in. §. Et perche alchuno corroborādo in hac parte dicta per dños cōsulentes. Nā pōdero ꝙ verba. d. l. licet. sint enūciatiua tamen sunt ꝓlata per modum cause. Et verba enūciatiua prolata per modū cause disponūt de nouo si nō erat prius dispositū non solū in legalibus dispositionibus sed etiā in dispositionibus priuatorum vt probatur in. l. emptor. §. fi. ff. de rei ven. ⁊ in. l. fi. §. i. ff. de except. doli. ⁊. l. q volebat. de heredi. insti. ⁊ est glo. in. l. si socer. §. lucius. ff. so. matri. volens notabiliter ꝙ disponāt verba enūciatiua per testatorē prolata non solū quo ad exceptionē: sed etiā quo ad actionē. ⁊ licet glo. in. l. emptor. §. ancilla. ff. de rei vēdi. dicat ꝙ licet verba hmōi disponāt quo ad exceptionē: tamen nō disponūt quo ad actionē producendā. tamē Bar. in. d. l. socer. §. lucius. ⁊ in. l. ex hac scriptura. de dona. pro concordia dicit ꝙ nō disponūt quo ad actionē realem: quia non transfert̄ dominiū ex tali relicto resultāte ex hmōi verbis enūciatiuis: et ita procedat glo. in. d. §. ancilla. Sed quo ad actionē personalē disponant ⁊ procedat glo. in. d. §. lucius. Et eum sequuntur Ange. et Pau. de cast. in. d. l. ex hac scriptura. vbi Imo. se remittit ad dicta per eum. in. d. §. lucius vbi ipse Imo. ⁊ Ponta. cōcludunt ꝙ hmōi verba enunciatiua prolata per modū cause disponunt etiā quo ad plenariā dispositionē. Et sic quo ad dominii trāslationē ⁊ actionē realem: ⁊ idem videtur velle Bal. in. l. ex his verbis. C. de testa. mili. dum rñdet ad. d. §. ancilla. ꝙ ideo ibi non datur actio: quia erat in possessione: nō tamen est curandū ad ꝓpositū nostrū que ex dictis opi. sit verior. Satis eñ est ꝙ doct. omnes preallegati in dictis iuribus cōcludunt ꝙ verba enūciatiua per modū cause prolata circa id qđ proferēs verba poterat disponere inducūt dispositionem vt hanc theoricā tradit Bar. in. d. l. ex hac scriptura. ⁊ alii sequūtur in dictis iuribus. Dato itaqȝ sine preiudicio veritatis ꝙ non fuisset prius dispositum ꝙ tacti volētes se deffendere ex eo quia non essent debitores ⁊ nō potuissent tāgi: licet fuerint negligentes in se representando. i. terminū possent se defendere ⁊ nō ceciderunt in bannū cessantiū: nihilominus de nouo hoc censeretur dispositū per verba enūciatiua ꝓlata per modū cause. in. d. l. cōdita. xx. die Iunii. in. d. §. ⁊ perche alchuni in quo. §. verba sunt clara ꝙ ex eo qr tacti non se representāt. i. terminū municipalē cadunt in bannū cessantium ⁊ existētes cessantes nō possint se defendere: licet pretendāt habere defensionē: ex eo quia nō sint debitores ⁊ non potuerint tangi que quidē verba. d. §. sunt clara non habentia dubitationem merito nō est habēda dubitatio mētis ipsius legislatores. l. ille aut ille. §. cum in verbis nulla dubitatio est. de lega. iii. nisi quis admitteret dubitationem ea ratione: qr non sunt verba dispositiua sed enūciatiua. Que quidem non est admittēda: ex quo enuntiatio est per modū cause per iam dicta. Pro quo etiā facit quia ea ratione processum est ad dispositionem que subnectit̄. in ver. per tanto. Et sic ex predictis sumit̄ ratio dicte dispositionis. ratio autē legis est mens legis. dicit Dy. in regula fi. in. vi. ⁊ Bar. ⁊ Bal. in. l. non dubiū. C. de. ll. et Bal. in. l. cum mulier. ff. solu. matri. et Imo. in. l. ii. in fi. de dona. de quo est melior tex. qui sit in iure. in. l. scire oportet. §. et si maxime ibi mens iurislatoris. de excu. tuto prout dicit Bal. in. l. i. col. ix. ff. solu. ma. Et est anima ipsius legis casus legis et ipsa lex dixit Bal. in auf. post fratres. C. de legi. her. ⁊ ratio est anima scripture dixit idem Bal. in. l. fi. de heredi. insti. ⁊ Ang. in. l. fi. in fi. ff. de dona. dicit ꝙ ratio. l. est ipsa lex. Unde apparet euidēter de mente legislatoris. qđ qui fuerit tactus ⁊ nō cōparuerit. i. terminū efficiatur cessans et non possit se defendere nisi satisdaret. i. terminū statutū per ipsam. l. muni. nō obstante ꝙ nō esset debitor vel non potuisset tangi que etiam mens deprehēditur ex prefatiōe eiusdē. l. ver. la terza che chi e tocco non depositando fra il termine ⁊ per questo diuentasse cessante possa dapoi depositando defenderse. Ex qua prefatione deprehēditur mens disponētis ⁊ interpretātur ⁊ declarātur sequentia. l. fi. ff. de heredi. insti. ⁊. l. titia. §. idem respōdit. ff. de verb. obli. et l. item quia. de pac. ⁊ no. Barto. in. l. ambitiosa. ff. de decre. ab ordi. faci. ⁊ in. §. quibus. in. i. consti. C. ⁊ Bal. in. l. pacta nouissima. C. de pac. ⁊ in. l. iniustū. C. si quis alteri vel sibi. ⁊ in. c. pastoralis. extra. de offi. deleg. ⁊ supra dicta adaptari possunt etiā ad verba dispositionis edite die. xxx. Augusti: val etiam per modū cause proferuntur

verba

verba enūciatiua aperta ⁊ clara ꝙ tacti licet iure nō sint debitores tamē si non cōparent. ī. terminū efficiūtur cessantes. Et propterea dicta verba que sunt clarissima vel probāt vel disponūt ꝙ etiā ille qui nullo modo est debitor si fuerit tactus et non cōparet efficitur cessans presupponitur aūt in themate al's esse aperte dispositū ꝙ qui sunt cessantes nō audiūtur nec eis ius reddit̄. ex hisitaqȝ meo iudicio redditur res in ultū clara et quasi de casu legis super quo. s. casu. l. nō est locus dubitationi iuxta. l. ancille. C. de fur. ⁊. l. illam. ꝟ si. de modo. C. de col. ideo his. breuibus cōtētus de sola subscriptione requisitus confirmo conclusionem supra factam per predicta. et per latiora ⁊ elegātia dicta dominorū consulentiū. Laus deo.

¶ Summarium super con. cix.

¶ Pena statuto imposita ad aliquid faciendū an non faciēs excusatur si tutus non erat accessus propter pestem vel aliter deligentiam faciendo. per totum.

1 ☞ Puniri nemo sine clupa solet.
2 In culpa esse non dicitur qui ad certum locum ire promisit si illuc non iuerit propter aeris intemperiem.
3 Presumitur esse id quod est solitum.
4 Ignorantia probabilis cadit in alieno facto.
5 Statuto ea que ratione quadam vidētur excogitanda pro expressis haberi debent.
6 Gesta prius ex postea gestis presumuntur.
7 Gabella si nō soluta fuerit publicanis gabellarijs sub pena loco nō expsso p statutū si apud locū nō iuerunt causa pestis in qua solita est solui an dicant̄ penā incurrisse soluere debētes vbi etiā notū est dictos publicanos esse in alio tuto loco ad exigēdū. vsqȝ ad fi. cōsi.
8 Generaliter prolata sunt generaliter intelligenda.
9 Lex quod nō distinguit nec nos distinguere debemus. nu. 8.
10 Dubitatio non est facienda super casu legis.
11 Uita hominis ceteris rebus est preferenda.
12 Abundanter facta non preiudicant nec ius cōmune ledunt.
13 Cōsuetudo seu stilus ad aliquid agēdū nō trahit̄ ad tps pestiferū.
14 Lex seu statutum artat quocunqȝ tempore suos subditos ad eius obseruātiam quia semper loquitur nec volo tēpore silere censetur.
15 Statuta vel consuetudines quilibet subditus scire presumitur et omnibus non subditis nota dicuntur qui soliti sunt frequentare terram ⁊ locum eiusdem statuti vel consuetudinis.
16 Dolus ⁊ delictum potius presumitur ꝙ iuris ignorantia.
17 Instrm producere nitēs qr falsi pena tenet̄ vtens falso instrumēto dȝ diligenter inuestigare an instrm sit falsum ne incidat in falsum.
18 Publice facta si sint ponderosa omnes tangentes vel constitutiones noue publicate tamē sciri omnibus presumuntur.
19 Citatio vel adiornamentū per preconē facta an presumatur peruenisse ad omnium notitiam tanquam in publico facta cum dicatur ꝙ preconis vox paucis innotescat. nu. seq.
20 Bānimentū voce p̄conis que paucis innotescit quō intelligatur.
21 Impeditus vt legitime excusatur quod sibi requiratur.
22 Culpa dicitur quando ille non facit quod diligentissimus faceret
23 Culpa leui ⁊ leuissima quandoqȝ quis punitur criminaliter.
24 Penitentie locus non est in delictis cōsummatis.

¶ Consilium. cix.

In nomine dn̄i nostri iesu christi. ¶ 1 † Primo aspectu i hac cōsultatione videtur dicēdum ꝙ psone que iuerunt ad macinandū sine bulleta publicanorū seu gabellariorū non inciderint in penā: quia vidētur fuisse extra omnē culpā. ⁊ sine culpa non solet qs puniri. l. si qua pena. ff. d ꝟb. sig. ⁊. l. absentē. in fi. ff. de pe. et no. in. l. respiciuntur. §. delinquunt. ff. eo. ti. imo solet dubitari an qs puniatur criminaliter leuissima culpa: qr Cy. in. l. si quis non dicat rapere. in fi. C. de epis. ⁊ cle. tenet ꝙ pro leui. ⁊ leuissima culpa non puniatur qs criminaliter. Sed dicte psone si iuerunt ad molendinum sine bulleta nō videntur fuisse in aliqua culpa ex quo solitum erat iri pro bulleta in loco sito intus castrū plebis et tempore quo ipsi iuerunt ad macinandū non erat tutus accessus ad dictū locū propter aeris intēperiem que p̄supponitur. 2 † Nec est in culpa qui tenetur ire ad certū locum si illuc nō accedit propter timorē aeris. aduersi. l. sed sciendū. versi. sed ⁊ salutē. ff. ad trebel. ⁊. c. ad supplicationem. extra de renun. ⁊ no. Bar. in. l. de etate. ff. ad trebel. facit. l. habitatores. ff. loca. et qd p Bar. in. l. naturaliter. ff. de vsuc. Et ad hoc probandū possent multa induci que breuitatis causa omitto quia nō reputo dubiū quin sit admittēda excusatio eis qui nolunt accedere ad locū pestiferū habita itaqȝ hac cōclusione ꝙ nō tenerentur accedere ap dictam terrā castri plebis vidētur excusandi si non perquisiuerūt bulletā cum solitū fuerit accedere pro bulleta ad certum locū sitū in dicta terra ⁊ ibi solebāt bullete cōcedi per deputatos ab ipsis publicanis: ideo videbat presumēdū ꝙ ibi essent exhibitores dictarū bulletarū ex quo ibi erant solite prestari. 3 † Et id qd est solitū presumitur esse. l. si. C. de fideius. ⁊. l. ꝙ si nolit. §. q assidua. de edili. edic. ⁊ qd per gl. ⁊ Bal. in. l. neqȝ natales. C. de proba. 4 † Si itaqȝ non quesiuerunt pro bullantibus in alio loco non videtur eis imputandū cum asserant se ignorasse ꝙ alibi existerent in loco tuto deputati ad faciendū dictas bulletas ⁊ ignorātia videtur presumi cum respiciat factū alienū circa qd cadit iusta ⁊ probabilis ignorātia. l. verius. ff. de proba. ⁊. l. fi. ff. de iniust. testa. ⁊. c. p̄sumitur ignorātia. de reg. iur. in. vj. 5 † Et maxime videntur excusandi cum p̄supponatur ꝙ p̄dicti seu plurimi eorū cessante peste accesserunt ad ipsos gabellarios et notificauerūt qualiter fecerūt macinari sine bulleta tot salmas graui fȝ qd occurreret ꝙ macinauerint offerētes vt puto soluere gabellā que veniebat soluēda dictis publicanis. Ex quo actu posteriori videtur cōiecturandū ꝙ nō fuerint machinati ⁊ nō omiserint requirere bulletā causa fraudādi ipsos publicanos eorū gabella ⁊ sic causa euitandi ipsam solutionē gabelle. Propter quā causam fuit conditū dictum statutū. vcȝ ne gabellarij fraudarētur eorꝫ gabella. Nam hec sola ratio videtur excogitāda in dicto statuto. ideo debet haberi pro expressa iuxta. l. ꝙuis simpliciter. cuȝ sua gl. C. de fideicōmis. ⁊ qd ibi p Bal. ⁊ per eundē in. l. maximū vitiū. C. de libe. p̄te. Et cessante ratione ⁊ causa legis videtur cessare ipsa lex. l. qd dictū. ff. de pac. l. adigere. §. ꝙuis. ff. de iure pa. c. cū cessante. de app. cum si. Satis aūt videtur cessare ratio ⁊ causa dicte legis municipalis loquētis de bulleta ex quo dicti publicani consequuntur debitā gabellā. Et ex quo vigore spōtanee resignationis videtur deprehēdi ꝙ retro cessauerit fraus. 6 † Nam ex postea gestis p̄sumitur in prius gestis. ca. cum per bellicā. xxxiij. q. ij. ⁊. xviij. distin. ca. puenit. ⁊. xliiij. di. multis. ⁊ p glo. in cap. scribā. de p̄sump. 7 † Sed his nō contrariam partē puto intrepide cōcludendā. Nam dicti publicani habēt pro se casum legis municipalis in qua aperte disponitur ꝙ nullus incedat ad macinandū sine bulleta gabellarij. 8 Nec disponit vbi sit regrēda dicta bulleta a gabellarijs. † Et propterea cū generaliter loquatur. d. l. municipalis. nō deputans locū ipsis gabellarijs est ḡnaliter intelligenda. Et sic siue gabellarij sint intra terrā castri plebis siue extra cum lex generaliter loquēs sit generaliter intelligēda iuxta. l. j. §. ⁊ generaliter. de leg. prestan. ⁊. l. de precio. de pub. 9 † vbi em̄. l. nō distinguit nec nos distinguere debemus. l. iij. de offi. p̄si. cum cōcor. Cum igitur ipsi publicani habeant 10 pro se casum. l. munici. habēt fundatā eorū intentionē. † quia super casu legis non est facienda dubitatio. l. illā. ver. de modo. C. de col. ⁊ l. ancille. C. de fur. Licet aūt fuerit solitū deputari aliquos ad faciēdam bulletā qui soleant stare in certo loco deputato: put p̄supponitur tamē nō est verisimile nec credendū ꝙ tpe pestis fuerit illud solitū nec dictus stylus seu cōsuetudo videtur trahēda ad tempus 11 pestiferū duplici ratione. † Primo ꝙ principaliter qr non deberent artari publicani vel deputandi ab eis ad subeundū tale periculum mortis. Cum vita hominis sit ceteris rebus p̄ferenda. l. sancimus. C. de sacrosan. eccl. Et put allegant dicte psone ꝙ nolebāt accedere pro bulleta ad dictū solitū locum ppter iustū timorē mortis. Ita etiā debebāt putare ꝙ nec publicani vel deputandi ab eis erant in dicto loco al's soluto ad dictum exercitiuȝ. Ex quo illis imminebat idē periculū ⁊ idē timor: quinimo longe maior. Nam si qs ob eam rem stetisset in dicto loco habuisset ibi pmanere cōtinuo seu saltem pro magna parte temporis ⁊ ex quo non poterat habere notitiā de tpe quo accederēt querētes buletā ⁊ sic mansio in loco nō tuto habebat esse cōtinua vel quasi cōtinuo ipsius ad id deputati: sed accedentes pro bulleta habebant breui momēto stare in loco suspecto. Ita ꝙ euidēter apparet ꝙ lōge maius periculū imminebat deputato ad faciendū bulletas permanere in dicta terra tpe pestifero ꝙ accedētibus pro bulletis. Et idcirco lōge magis habebant euitare dictā continuā mansionē ipi publicani vel deputati ab eis. Itaqȝ si habētes querere bulletā habent iustā excusationem nō accedēdi ad dictū locū non tutū: put ⁊ fatendū est longe magis iustā excusationem habent publicani si nō steterūt in dicto loco neqȝ deputauerunt aliquē ibi mansurū pro faciendis hmōi bulletis. Scdo quia deputatio ꝙ aliquis staret in dicto loco: vbi solitum erat stari erat verisimiliter quodāmodo frustratoria ex quo nō erat verisimile ꝙ homines pro bulletis accederent ad dictū locū: prout ⁊ nō accesserunt vt p̄supponitur. Ex quibus est inferendū ꝙ nec publicani habebant aliquē deputare vt ibi staret tpe pestis. Nec habētes molere artabātur illuc accedere pro ipsis bulletis. Licet ipsi publicani ex abundāti steterint in dicto loco seu aliquē deputauerint qui ibi staret forte ad cōuincendū malitiā omniū vt nō possit aliqs pretendere excusationē probabilē. nec qui vellet accedere ad locū deputatum: nec qui nollet illuc accedere. Ideo deputauerūt intus in loco solito ⁊ extra in locis idoneis personas que haberent facere dictas 12 bulletas. † Et que fiunt ex abundanti nō ledunt ius cōmune. l. que 13 dubitationis. de reg. iur. ⁊. l. testamentū. C. de testa. cum simi. † Et prout generale mandatū ad accedendū ad illū locū vigore statuti municipalis iūcta dicta consuetudine accedēdi ad illū deputatum pro bulleta nō sunt trahēda ad tēpus pestis: ita nec dicta consuetudo deputādi aliquē vt ibi staret ad faciēdū bulletas est trahēda ad istud tēpus pestiferū cuȝ vigeat eadē ratio: ⁊ vbi eadē ratio idē ius iuxta. l. a titio. de verb. obli. ⁊. l. illud. ad. l. aq. cum cōcor. Quinimo viget lōge maior ratio in isto casu ꝙ in precedēti vt euidenter deprehēditur ex iam dictis merito ⁊c. arg. aut. multo magis. C. de

sacrosan.eccle.cum cõcor.Et ex quo illa cõsuetudo non militabat
tẽpore pestis.s.ꝙ ad illũ locũ accederent habẽtes ire ad macinan-
dum:nec ꝙ ibi starent habẽtes facere bulletã non possunt allegare
ipsi habentes q̃rere bulletã:nos tenebamur accedere ad dictũ locũ
ad quẽ accedere nõ potuimus fundantes se in dicta cõsuetudine q̃
erat accedẽdi ad dictũ locũ:ex quo vt dixi cõsuetudo nõ traheba-
tur ad hũc casum.vnde remanet statutũ simpliciter loquẽs ꝙ non
possit iri ad molẽdinũ sine bulleta.qd quidẽ statutũ vt premisi non
deputat vnum locũ magis q̃ aliũ.Et ratio suadet ꝙ prius fuerit
editũ dictũ statutũ ꝙ a cõsuetudine deputatus aliqs locus pro fa
ciendo dictas bulletas:q2 anteq̃ esset sancitũ ꝙ bullete fierent fru-
stra fuisset deputata aliqua persona vel aliquis locus ad faciendas
bulletas nõ necessarias neq3 opportunas añ dictũ statutũ ex quo
infertur ꝙ statutũ artauit etiã anteq̃ locus fuerit a consuetudine.
ad id deputatus:ideo statutũ artat etiã eo casu quo non militat di
14 cta cõsuetudo prout est casus noster.† Ex qbus est eliciẽda clarissi
ma cõclusio ꝙ licet nemo teneret accedere in dictã terrã castri ple-
bis tpe pestis ibi vigẽtis tñ quilibet artabatur ad obseruãtiã dicti
statuti qd quidẽ semp censetur loqui nec cẽsetur silere vllo tpe iuxta
illud vulgatũ:lex semp loquitur.l.arriani.et que ibi habẽtur.C.de
here.z faciũt plures autentice incipiẽtes hodie.Ex quo successiue
infert ꝙ habẽtes ire ad macinandũ verisimiliter sciebãt se teneri
15 ad nõ eundũ ad macinã dũ sine bulleta.† Quia p̃sumũtur habere
notitã dicte legis municipalis que verisimiliter erat notoria in di-
cto territorio cum esset in cõi z cõtinua obseruãtia:quia cõtinuo z
quotidie itur ad macinandũ itã ꝙ videtur ꝙ.d.l.verisimiliter erat
notoria in dicto territorio.Et cõsequẽter nemo poterat pretendere
ignorantiã.arg.c.q̃to.extra.de trãsla.prela.z.l.sed z si pupillus.§.
prescribere.ff.de instito.extra de cleri.excõ.mini.c.illud.z etiam ge
neraliter leges p̃sumuntur subditis note.nec est iusta allegatio iu-
ris ignorãtia.l.leges sacratissime.z.l.fi.C.de.ll.z qd habetur.in.l.la-
16 te culpe.de verb.sig.† Et potius p̃sumitur delictũ z dolus q̃ igno
rantia iuris:vt.l.eo.gl.z doct.in.c.si diligẽti.extra de p̃scrip.z Bar.
in.l.sed z si lege.§.scire.ff.de peti.here.Et ideo debebãt saltẽ face-
re diligẽtiã in perquirẽdo vbi erãt dicti gabellarij vel ab eis depu-
tati ad faciẽdũ dictas bulletas z facile inuenissent cum territoriũ
dicte terre castri plebis nõ sit tam latũ quin faciliter habeatur no-
titia de habitantibus in eo territorio si perquiratur.Et maxime si
sunt psone not.put est verisimile ꝙ essent dicti publicani.Ita ꝙ
pro obseruãtia dicti statuti qd quẽlibet artabat debebãt accedere
ad eos pro dicta bulleta:z cõsequẽter si non obseruauerunt ipsam
legẽ municipalem nõ sunt immunes a culpa et fortasse nec a dolo.
Et maxime cum p̃supponatur ꝙ ab ipsis gabellarijs fuerãt aliqui
deputati ad faciendũ dictas bulletas qui fecerũt residentiã in loco
propinquo molendinis seu molẽdino ad qd seu ad que vt plurimũ
accedebat ad macinandũ que psone deputate put mihi dicitur fe
cerunt pluribus hmõi bulletas etiã vigente dicto tempore pestis.
Ita ꝙ erat notũ pluribus ꝙ p̃dicti erãt ad id deputati z vbi pote-
rant inueniri.Et verisimiliter erat etiã notũ molẽdinarijs qui etiã
artabãtur dicta lege:ita ꝙ diligẽtes homines pquisiuissent a mo-
lendinarijs et ab alijs euntibus ad macinandũ vbi possent haberi
hmõi bullete z si fecissent diligẽtẽ inquisitionẽ:prout facere debe-
bant vt excusarẽtur ab obseruantia dicte legis. verisil'r innotuisset
psona deputata:z etiã locus vbi poterat haberi bulleta:vñ ex quo
tenebãtur bulletã querere z habere al's icidebãt in penã in cõsequẽ
tiam artabãtur:sup hoc facere diligẽter inquisitionẽ al's non sunt
17 immunes a culpa z subsequẽter nec a pena.† Ut pro hoc est in sili
optimus tex.in.c.ad falsariorũ.extra.de falsis.vbi est tex.ꝙ qñ qs
vult pducere instr̃m q2 tenetur pena falsi si falso vtit instro debet
diligẽter inuestigare an instr̃m sit falsum ne incidat in statutũ pe-
nale.z doc.dant ibi theoricã ꝙ qui tenet ad aliqd faciendũ vel eui
tãdũ debet adhibere circa illud diligẽtẽ inqsitionẽ adeo ꝙ si cõtra
facit p̃sumitur potius sciẽter q̃ ignorãter fecisse qd multũ confert
ad propositũ nostrũ.Et maxime hoc est dicẽdũ in casu isto:ex quo
in initio pestis fuit ordinatũ inter homines dicti castri pro commo
diori habilitate habentiũ ire ad molẽdina ꝙ qlibet iret ad faciẽdũ
fieri sibi bulletã pro toto tpe pestis:z ita ipsi publicani fecerũt pu-
blice p̃conizari in dicta terra prout p̃supponitur in themate.ita ꝙ
verisimiliter deuenit in notitiã ipsorũ hominũ dicte terre.Attenta
dicta priori ordinatione z subsecutis bannimentis in publico fa-
18 ctis:† Que em̃ publice fiunt maxime si sunt res põderose tãgẽtes
oẽs est satis verisimile ꝙ in notitiã:deueniãt prout solet dici de no
uis cõstitutionibus publicatis.in auf.vt facte noue consti.z de pu
blica fama:de qua z de his circa que versatur publica fama p̃sumi
tur sciẽtia:vt no.per gl.z docto.in.l.si tutor.C.de pericu.z commo.
tuto.z p Bar.in.l.qdã decedens.§.fi.ff.de admini.tu.z in.l.is põt.
19 de ac.her.z facit.c.fi.extra.qui matrimoniũ accusare possunt.† Fa-
cit etiam ad p̃dicta q̃a citatio fit,qñq3 p preconium qñ citandi sunt
incerti z artat ipsos citãdos cũ credatur puenisse ad eorũ notitiã.
l.si eo tpe cum ibi no.p Bar.z doct.C.de remi.pig.z habetur.in.l.
j.§.ꝙ dicitur.ff.si cui plusq̃ per.l.fal.z facit qd habetur per Inno.
20 in.c.j.extra de maio.z obediẽ.z in.c.in nostra.de pcu.† Licet al's
dicatur ꝙ vox preconis paucis innotescit.in auf.qui semel.C.quõ
z qñ iud.qd põt intelligi respectiue ad eos qbus innotescunt edicta
posita in publico ibi diu permanẽtia.Nihilominus put z ibi dicit
glo.etiã per preconẽ põt ibi fieri citatio que non fit ad aliũ finẽ nisi
vt in notitiã citati pueniat.Dato autẽ ꝙ supradictũ preconiũ non
peruenisset in notitiã nõ referret:q2 tale preconiũ eos nõ artabat:
sed generalis lex municipalis.s̃.põderata z put dixi ꝙ sit ex abũ-
21 danti non nocet per iura vulgaria.† Facit etiã pro hac parte quia
impedimentũ tũc excusat impeditũ qñ docetur ꝙ si cessasset impe-
dimentũ persona impedita fecisset id qd faceret incũbebat al's im-
pedimentũ nõ excusat:put est tex.in.l.qui cõmeatus.ff.de re mili.
q tex.est ad hoc sing. s̃m Ange.in.l.ij.§.si qs iudiciũ.ff.si qs.ca.qd
no.Bar.ibi.z in.d.l.q cõmeatus.si itaq3 nõ apparet ꝙ dicte psone
que venerũt cõtra dictã legẽ municipalẽ fecerint aliquã diligentiã
vel aliquẽ actũ:ex quo deprehẽdatur ꝙ seruassent dictã legẽ si non
fuissent impedite nõ videt ꝙ essent ex dicto impedimẽto excusante
dato ꝙ vere fuissent impedite.cũ nõ appareat ꝙ ppter impedimẽ
tum remanserint ꝙ legẽ nõ obseruauerint nec appeat ꝙ seruassent
si nõ fuissent impedite per.d.l.qui cõmeatus.z no.p Bar.z Ang.
vbi.s̃.licet hic non sit necesse firmare neq3 in hoc facto magnã vim
ex quo negandũ est ꝙ fuerint iuste impedite ex quo potuerũt habe
re bulletã pro toto futuro tpe suspecto z cõtinuo habuerũt faculta
tem habẽdi bulletas absq3 piculo imminẽtis pestis.cum deputati
vl deputat9 ad faciẽdũ bulletas staret in loco nõ pestifero.Ex his
aũt oĩb9 ꝯcludo intrepide tenẽdũ esse ꝙ dicte psone q̃ venerũt ꝯtra
dictã legẽ eũdo ad macinandũ sine bulleta inciderint in penã dicte
legis.nec sint immunes a dicta pena nec ab ea veniant excusande
ppter dictã pestẽ nõ obstãtib9 adductis in ꝯriũ que apparent clare
sublata p adducta p hac parte.cũ vt dixi fatẽdũ sit ꝙ pestis infert
iustũ timorẽ z excusationẽ ei q al's artaret ad accedendũ vel stãdũ
in loco pestifero tñ nõ iuuat dicto casu dicta excusatio ex quo bul-
lete potuerũt haberi absq3 piculo pestis z in initio ipsius pestis et
22 etiã postea ꝯtinue.† Et si nõ adhibuerũt diligẽtiã in habẽdo dictas
bulletas fuerũt in culpa:q2 nõ fecerũt qd diligẽtissim9 vel diligens
homo fecisset seu factur9 erat:ex quo causat leuis vel leuissima cul-
pa singula singulis referẽda iuxta no.p Bar.in repe.l.ꝙ nerua.ff.
depositi.z in trac.de teste.in.§.antepe.z fi.z p doct.in.l.si vt certo.
§.si duob9 vehiculũ.cõmo.z forte nedũ leuis:sed lata z forte dolus
23 interuenit vt satis dep̃hendi põt ex his que.s̃.dixi.† Sed nõ refert
q2 z leuis culpa z leuissima puniunt etiã criminaliter qcqd dixerit
Cy.prout firmãt gl.z Bar.in.d.l.respiciendũ.§.delinquũt.Nec est
verum ꝙ esset causa dicte legis:q2 verisil'r fuit puisum de faciẽdo
bulletã ne ipsi gabellarij fraudarẽtur:eo q2 eis nõ assignaret tota
q̃titas q̃ macinaret:nõ aũt appet ꝙ dicta fraus cesset in casu isto:
quia l3 illi assignent se macinasse certas quãtitates frumẽti potuit
esse ꝙ nõ assignẽt integras summas.itẽ fortasse fuerũt fraudati in
tpe:q2 vt arbitror solutio gabelle sit tpe bullete put z innuũt v̓ba
legis municipalis.Uñ fuit ein minus solutũ saltẽ tpe iuxta.§.pl9.
24 z.§.tpe insti.de act.z.l.si cõstãte.§.quotiẽs.ff.so.mat.† Preterea
in delictis cõsummatis nõ est loc9 pnie.l.q ea mẽte.de fur.z.l.qd sit
fugitiu9.ff.de edili.edic.z ar.l.hi q sanctũ.C.de aposta.Laus deo.

¶ Summarium super consilio.cx.

1 ☞ Diuisorio iudicio que requirantur ad probandum agẽtis in-
tentionem.per totum.
Publiciana vt possit intentari que requirat.per totum.
2 Diuisorium iudiciũ quod dicitur cõmuni diuidundo competit in
rebus corporalibus z datur publicianam habenti.nu.seq.
3 Diuisorio iudicio aut cõi diuidũdo nõ põt agere qui nõ possidet
opponẽte aduersario exceptionẽ prepositerationis si neget heres.
4 Actore non probante reus absoluitur.
5 Iudex nõ debet iudicare scđm cõsciẽtiã sed scđm acta z probata.
6 Procurator in iudicio nomine alieno absq3 mãdato expresso nõ
potest cõparare alias gesta cum eo dicto nomine sunt nulla.
7 Res inter alios acta alijs non preiudicat.
8 Argumentum a contrario sensu valet in contractibus.
9 Uerba stipulationum sunt interpretanda contra stipulantes qui
verba ab initio protulerunt z legem apertius dicere potuerunt.
10 Sententia necesse venit certa proferenda.
11 Possessio potest queri per procuratorem mãdatum habentẽ non
autem per negotiorum gestorem sine mandato.
12 Possessione capta meo noĩe non prius ratificatione facta et alius
eandem capit possessionem ille verus dñs dicitur z non ego.
13 Appellationis causa possunt deduci et probari que non fuerunt
deducta z probata in prima causa.
14 Publiciana actio non queritur venditione facta a nõ domino sed
ex titulo z bona fide traditione secuta.
15 Publiciana non competit ei qui non potest vsucapere.
16 Usucapio absq3 possessione non potest procedere.
17 Dñiũ rei nõ pbat sola possessione q̃ nihil habet cõe cũ pprietate.
18 Possessio nõ dicitur transferri si tibi trado ius quod in re habeo.
19 Diuisoria iudicia competunt tantũ dominis vel quasi dominis.
20 Possessio quesita presumitur ex precedenti titulo.

2 Possidentis melior est conditio in pari causa.

Consilium.cx.

In nomine dñi nostri Iesu Christi. † In iudicio diuisorio agitato iter ser rodulphũ ex vna parte noĩe suo pprio: z vt filiũ z giũctã psonã dñe Milglutie actorẽ z Ioãnem christofori ex altera visis actis cause ad me delatis z cõsultus q̃ debuerint esse ptes iudicis. † Añ oĩa aduertẽdũ duxi qd iudiciũ diuisoriũ cõi diuidũdo put est istud intẽtatũ cõpetit I reb⁹ corporalib⁹ dño.l.iij.in prin.cõi diuidũdo. Itẽ cõpetit hñti publicianã: z sic quasi dño.l.cõi diuidũdo.§.qui rẽ.eo.tit. † tamẽ si dñs non possidet dz repelli aduersario opponẽte prout est tex.in.l.j.fa.her.z ibi gl.quã sequunt̃ ibi bar. hoc psupponit de plano pcedere in iudicio fami.her.in quo loquitur.d.l.j.tñ idẽ cõcludere iudicio cõi diuidũdo: militat eñ eadem rõe: merito idẽ ius.l.illud.ad.l.aq.cũ gcor.de filib⁹ eñ idẽ est iudiciũ.l.nõ pñt.de.ll.z.c.inter ceteras de rescri.cũ si. Ad hoc tex.cum glo.in.l.si mãcipiũ.§.cõi diuidũdo.ff.de euic. Ubi Raph.ful.dicit q̃ oẽs approbãt.d.opi.gl.s.q̃ nõ possidẽs nõ possit intentare iudiciũ diuisoriũ cõi diui.z idẽ voluerũt Bal.ipse Raph.z doc.cõiter in.d.l.fa.her.idẽ firmat absolute Bart.in.l.si pbatũ.C.cõi diui.et presupponit ibi Raph.ful.qd z firmat ibi Ang.dicẽs q̃ ibi est de hoc casu: cũ itaqz dicta.d.Milglutia reuera nõ possideat dicta bona: sz p dimidia possidet.d.Ioãnes christofori: z p alia dimidia possideat.d.Frãcisca z ipsa.d.Milglutia in libello asserat dimidiã ptinere ad dictã.d.Frãciscã nõ suo ordine egit.d.Milglutia: sz debebat pri⁹ agere rei vedicatiõe vel publiciana: z p dictas actiões alternatiue ppositas: vel alterã ex eis aduocare ad se possessionẽ p sua rata: z deide ĩtẽtare iudiciũ cõi diuidũdo: egit itaqz ppostere. Et erat repellẽda pposita legitime exceptiõe. † Sz hoc omisso deueniẽdo magis realiter ad merita cause psuppono illud vulgatũ qd reus cõuẽtus obtinet ex duplici capite: vno.s.ex nõ iure agẽtis.s.qñ actor nõ fundat suã intẽtiõnẽ: qz nõ pbat fundamẽta actiõis sue intẽtate reus absoluit.l.fin.C.de rei vẽ.c.inter dilectos.de fide instru.l.q accusare.C.de edẽ.cũ multis si̇̃.Itẽ alio.s.si re⁹ pbat de iurib⁹ suis. Uideam⁹ itaqz an.d.Ioãnes christofori reus cõuẽt⁹ debuerit z debeat obtinere ex vtroqz capite vel ex altero: cũ quodlibet sibi sufficiat vt dictũ est z de se est notissimum. Deueniẽdo ad primũ caput cõstat q̃ in iudicio isto vertẽte inter d.ser.Rodulphũ noĩe dñe Milglutie a Ioãnẽ nõ ẽ pbatũ q̃.d. Milglutia habeat dñium vel quasi dñiũ vel possessionẽ dictarũ rerũ quarũ diuisio petit̃: z p gñs nõ est probatũ q̃ aliqd de substãtialib⁹ ad fundãdam intẽtionẽ.d.dñe Milglutie in hoc iudicio cõi diuidũdo.qz in hoc iudicio solũ pductũ est instr̃m venditiõis eidẽ facte p.d.Iacobũ: z deductũ z probatũ qualiter.d.Iacob⁹ postea immisit in tenutã.d.ser Rodulphũ in dictis bonis p rata tãgente ipsi Iacobo ipso Rodulpho recipiẽte p.d.dña Milglutia. Itẽ est producta sñia lata p.d.dña Milglutia cõtra Thomã laboratorẽ dictorũ bonoz. Nihil reperio aliud productũ ad pbationẽ suorũ iurũ p parte.d.Milglutie Circa que est aduertendũ q̃ vẽditio z missio i tenuatã sunt facte p rata dicti Iacobi nõ declarato alr̃ p qua rata.nec ex actis apparet q rata spectaret ad.d. Iacobũ vẽditorẽ de dictis bonis. Nec in hoc pcessu video apparere de aliquo titulo vel de aliqua rata spectãte ad.d.Iacobũ. Reperio aũt i pcessu agitato gtra Thomã laboratorẽ instr̃m seu copiã instr̃i: in quo Iacob⁹ Ioãnes z Petr⁹ paulus fratres domine Frãcisce pmiserũt dare Benedicto futuro viro.d.dñe Frãcisce cl.flor.in bonis q fuerunt olim Iacobi piccinini primi viri dicte dñe Frãcisce. Et.d.dña Frãcisca donauit dictis suis fratrib⁹ bona hereditatis.d.olim Iacobi piccinini q̃ ptẽdebat ad se ptinere iure successiõis ab intestato mediantib⁹ filijs cõibus tunc functis post mortẽ tñ.d.Iacobi piccinini. Et istud instr̃m nõ reperio esse productũ in hac cã: neqz etiã pcessum agitatũ gtra.d.laboratorẽ solũ pductũ esse sñiam z hoc p ser Rodulphũ z appellationem z acta sup appellatiõe: z hoc p Ioãnẽ christofori: licet reperiã vna cũ pcessu pñtis cause alligatũ processum agitatũ gtra laboratorẽ quo in pcessu apparet instr̃m seu copia dicte donatiõi: sz hoc nil ad rumbũ si ipse processus nõ est productus per alterã partiũ corã iudice in hoc iudicio: † qz nõ gstat iudici vt iudici: z sic nõ releuat.l.illicitas.§.veritas.de offi.presi.cũ cõcor. Nõ tñ facio in hoc fundamẽtum: qz forte nõ sunt mihi ostensa oĩa acta: qz plerũqz notarij scribunt in bastardellis apud tribunal: z postea nõ extrahunt omnia in processu. Presupposito itaqz dictum instr̃m et dicta acta celebrata corã collaterali fuerint in hoc iudicio legitime producta ex pluribus non releuant.d.dominam Milglutiã seu eius procuratorem. Primo z principaliter dicta acta fuerunt actitata inter.d.Milglutiam ex vna parte: z Thomã laboratorez ex altera parte: prout aperte apparet ex petitione et sñia. † Et licet dñs Marianus comparuerit nõ solum nomine dicti Thoine: sz etiã nomine dicti Ioãnis christofori z dictis noĩbus in dicto iudicio interuenerit: nihilominus nõ apparet de aliquo eius mãdato sibi facto per.d.Ioannem nec de aliqua ratihabitio dicti Ioannis: z per gñs gesta p.d.dñm Marianũ nõ preiudicant.d.Ioanni: z quo ad.d.Ioãnem ipsa acta sunt nulla.l.licet.C.de procu.z ibi per doc. Restat itaqz q̃ dicta acta censentur solum celebrata inter dictã.d.Milglutiam z Thomã. Ideo si non apparet de mãdato regrit̃ ratihabitio vt pıudicet ei cuius noĩe res est gesta: vt ff.rem ratam haberi.quasi per totum. † Et res inter alios acta alijs non preiudicat vt in titulo res inter alios acta.in rubro et nigro.z in.l.sepe.ff.de re iudi.z qd per doc.maxime Bart. ibi circa fi.vbi post Inno.in.c.cum causam q.de testi.tradit regulã q̃ quibus non nocet sententia non nocent acta: z ita communiter tenetur. Ex quo infertur qd dicta acta gesta corã dicto collaterali nõ probant neqz releuant in hoc iudicio qd agitur cum Ioãne christofori. Et per consequẽs attestationes z alia que apparẽt actitata in dicto processu non generant preiudicium dicto Ioãni in hac lite. Ex quo successiue infertur qd nõ est probata maxime in hoc iudicio aliqua certo rata que spectaret ad dictum Iacobũ z successiue non est probatus aliquis titul⁹ dicte domine Milglutie nec aliqua eius possessio: attẽto qd z titulus venditionis qua nititur pars dicte domine Milglutie z traditio z acceptatio possessionis seu tenute referunt se ad ratam spectantem ad dictũ Iacobum. Si itaqz nulla rata apparet spectare tunc ad dictũ Iacobum in consequentiam non apparet facta venditio alicui⁹ rate nec aliqua translatio possessionis vel tenute. Cũ predicta omnia se referant ad ratam dicti Iacobi z ea censentur cõtineri in actu se referente ad aliud quod continetur in eo ad quod fit relatio.l.si ita scripsero.de condi.z demonstra.z.l.asse toto.de heredi.insti. cum concor. Et dato qd illa omnia fuissent actitata inter easdem personas: non tamẽ probatur qd dictus Iacobus assert⁹ autor dicte Milglutie habuerit aliquam ratam in dictis bonis de quibus diuidendis agitur. Nam licet domina Frãcisca asserẽs se heredem Iacobi piccinini donauerit dicto Iacobo Ioanni z Petropaulo filijs Antonij Thomasi omnia bõa mobilia z stabilia hereditatis dicti Iacobi piccinini. Nihilominus illa bona nõ donauit simpliciter sed quatenus excederent summam.cl.flo. qa in eodem instrumento apparet q̃ dicti Iacobus Ioãnis z Petr⁹ paulus Antonij promiserunt dare.cl.flo.pro dote dicte dñe Frãcisce eorum sororis luce Andree: vcz de bõis stabilibus olim Iacobi piccinini ita qd ex verbis dicte donationis deducitur q̃ nõ donauit domina Francisca dictis donatarijs bona stabilia hr̃ditatis dicti Iacobi piccinini nisi quatenus excederent q̃titatẽ. cl. flo.ita significant illa verba cõtractus: vcz a dictis.cl.flore.supra vnde a contrario sensu dictorum verborum nõ donauit dicta bona stabilia a dictis.cl.flo.infra: seu vt aptius loquar quaten⁹ ascẽdunt dicti.cl.flo. † Nam etiam in contractib⁹ procedit arg.a contrario sensu.l.inter socerũ.§.cum inter.ff.de iure do.z.l.eũ qui.§.qui ita.ff.de verbo.oblig.et dictio vcz: est precedentium restrictiua.l.fi.C.in quibus casibus in integ.resti.non est necessaria.et.l.j.ff.de bonis liberto.et facit.l.si in venditione.ff.cõia predi. † Et dicti donatarij sunt stipulantes et verba stipulationum interpretãtur contra ipsos stipulantes qui verba ab initio protulerunt z potuerunt legem apertius dicere.l.quicquid astringende.§.j.de verbo.obli.et.l.veteribus.ff.de pac.et.l.labeo.de contrahen.emptio. cum simi.cum igitur non sit probatum neqz deductum quod bona stabilia que remanierunt in hereditate dicti Iacobi piccinini excederent valorem.cl.flore.seu excederent.cl.floreñ.extrahendos de dictis bonis stabilibus dicte hereditatis in consequẽtiam nõ apparet quod ad dictos donatarios spectaret aliqua rata in dictis bonis stabilibus: et si spectabat aliqua rata non apparet q̃ rata: et subsequenter non potuit iudex qui cognouit super principali causa: nec potest iudex appellationis assignari dicte domine Milglutie successori vt dicitur dicti Iacobi Antonij in dicto tenimento pro rata spectante ad dictum Iacobum cum nõ appareat de aliqua rata maxime certa dicti Iacobi. † Et iudex habet regulariter necesse ferre sententiam certam.§.curare.insti.de acti. et.C.de sententia que sine cer.quã.quasi per totum. Preterea ex alio deducitur quod dicta domina Milglutia nõ fundauit suaz intentionem: quia dato quod ipsa prohibet habuisse titulum emptionis a dicto Iacobo de rata sua in dicto tenimento terre de quo agitur: tamen non probatur quod ipsa vnq̃ habuerit possessionem pro aliqua rata dicti tenimenti. Soluz autem apparet q̃ dictus Iacobus vẽditor existẽs in dicto tenimento assignauit tenutam dicti tenimenti pro rata sua ser Rodulpho recipienti nomine dicte milglutie sue matris: tamẽ non apparet de aliquo mãdato neqz de ratificatione. † Et consequenter non apparet q̃ dictus ser Rodulphus quesiuerit possessionẽ dicte domine milglutie: que quidem queritur per procuratorem: z sic per habentem mandatum.l.j.§.per procuratorem.z.l.possessio.§.sed z si possessio.de acquirenda possessione. Non autem per negotiorum gestorem sine mãdato.l.si ego cum sua glo.ff.de neg.ge. † Et si hodie ratificaret nõ q̃reret sibi possessio psupposito q̃ alius tpe ratificatiõis possideat put re vera possidet dict⁹ Ioã.reus gũctus. Ex quo hodie nõ posset queri possessio que non est apud tradentẽ: sed

apud tertiū ꝛ sic cessat extremū a quo habile qđ impedit ratihabitionē. l. bonoꝝ. ff. rem ra. ha. qꝛ ratihabitio đꝫ interuenire tpe quo actus geri pōt: alˀs nō vꝫ vt ibi: quā. l. ad hoc ꝓpositū iducit not. Panor. in. c. cū venissent. de resti. spo. dicēs qđ siqs sine mandato noīe meo accepit possessionē alicuiˀ rei tūc vacāte. Et postea aliˀ eādē possessionē apprehēdidit: deinde ego ratificaui nō q̄ro possessionē quā q̄suissem si ille q noīe meo pmo apprehendidit si habuisset a me mādatū: ꝛ quā etiā q̄siuissem si tpe mee ratificatiōis non fuisset alius in possessione. Dato etiam ꝙ ille tertius illam possessionē acceperit ignorāte me ꝛ illo qui noīe meo apprehēderit. Ita not. firmat ibi Panor. ꝛ eū sequit ibi. d. Bn̄di. de bn̄. alˀs capra. Et ita de facto obtinuit cōtra prefatū. d. Benedictū in cā sue vxoris: in qua mortuo quodā pollione relictis quatuor sororibus filius vniˀ hn̄s mandatū a matre accepit possessionē bonorū hereditatis dicti pollioni noīe sue matris ꝛ aliaꝝ sororū pretēdētiū se heredes dicti pollioni. Et quidam vgolinus meus chētulˀ pretēdēs se silr heredē insolidū dicti pollioni accepit postea possessionē dictoꝝ bonorū anteꝙ ille alie tres sorores ratificarēt possessionē eoꝝ noīe factā postea illā ratificarūt, ꝛ egerūt possessorio ꝛ fuit iudicatū ꝓ quarta parte illiusq̄ dedit mādatū ꝙ ipsa possideret ꝛ ꝓ aliјs tribˀ partibˀ earū due ratificauerūt post scdam appħēsionē fuit iudicatū cōtra eas: ꝛ sic ꝯtra vxorē dn̄i Bn̄dicti qui in cōtrariū maximā fecit instātiā. Si itaqꝫ tpe ratificationis fiende vel si facta fuit apparet seu apparebit qđ dictus Joan. possideat tūc ratificatio nō inducet acq̄sitionē possessiōnis: ꝛ lōge fortius si tpe quo. d. ser rodulphus apprehēdidit dictā tenutā possidebat dictˀ Joā. put mihi đꝛ qđ possidebat: ꝛ si nō fuit legitime

13 ꝓbatuꝫ in prima cā probabitur in cā appellationis. † In qua noue ꝓbatiōes fieri pn̄t. l. post hāc. cū ībi no. C. de tpi. appel. ꝛ. c. fraternitatis. extra de testi. Et si dicaꝛ dato ꝙ ratificatio dc̄e milglutie nō opareꝛ acquisitionē possessionis: tn̄ induceret acquisicionē ꝓprietatis: qm̄ si dn̄s nō possidet rē suā ꝛ illā vēdit alicui vel cōcedit aliquo alio titulo habili ad trāslationē dn̄ij si accedit ad illum fundū ꝛ tradit ex dicto ti. lꝫ nō trāsferat possessionē q̄ est apđ aliū tn̄ trāsfert dn̄ium qđ est apud se. iste est tex. no. in. l. si fundus. ff. de fun. dot. Et ꝓpterea ex dicta traditione facta. d. ser Rodulpho ratificata postmodū ꝑ. d. Milglutiaꝫ resultet acq̄sitio ꝓprietatis si nō resultet acq̄sitio possessiōis. Ex quo possessio alteriˀ non impedit ipius dn̄ij acquisitionē: rn̄deri pōt ꝙ lꝫ ꝑ dictā viā trāsferatur

14 dominiū qn̄ vedēs esset dn̄s. † Sed qn̄ vēditor nō erat dn̄s non vr̄ ꝙ quasi dn̄iuꝫ queraꝛ qđ solet queri ex hmōi titulo ꝛ bona fide secuta traditione iuxta. l. j. ꝛ quasi ꝑ totū. ff. de publi. Nā quasi dn̄iū queriꝛ ea pretēsa cā: qꝛ is qui possidet ti. ꝛ bona fide ꝛ incip. vsucapere seu lōgo tpe prescribere censeꝛ quasi dn̄s: adeo si cadit postea a possessione vēdicat illā rē quā prius vsu ceperit: ita dicit tex. i. §.

15 alie. insti. de acti. † Hinc est qđ q nō pōt vsucapere nō hꝫ publicianā: ꝛ ecōuerso q poterat vsucapere si a possessiōe cecidit hꝫ publicianā. l. eum qui. in prin. ꝛ. l. traditionē. ꝛ. l. ꝛ quecūqꝫ. in prin. ff. de

16 publi. † Sed sine possessone non ꝓcedit vsucapio. l. sine possessiōe. ff. de vsucap. ꝛ in regula sine possione. in. vj. merito si non queritur possessio ꝑ traditionē tenute rei quā alius possidebat: lꝫ trāsferaꝛ dn̄ium si tradēs erat dn̄s ꝛ precedit titulus habilis ad dn̄ij trāslationē: nō aūt queriꝛ quasi dn̄ium seu publiciana si trādēs nō erat dn̄s: lꝫ alˀs si possessio esset vacans vel etiā ipsius tradētis quereret publiciana ꝛ quasi dn̄ium: qꝛ trāsiret vsucapiēdi cōditio que non trāsit si aliˀ possidet ꝑ ꝑdicta. Sed nullo pacto apparet. ꝙ. d. Jacobus Antonij autor. d. Mi glutie habuerit vnꝙ dn̄ium dictaꝝ rerū de quibˀ agiꝛ: qꝛ nec ꝓbaꝛ ꝙ Jacobus piccininus predictus

17 assertus autor. d. Frācisce habuerit dn̄ium dictarū reruꝫ: † sꝫ solū probatū fuit in cā vertēte inter dictā Milglutiā ꝛ laboratoreꝫ de qua. s̄. ꝙ. d. Jacobus piccininus tennit ꝛ possedit dictū tenimētū terre vsqꝫ ad tp̄s sue mortis: nō aūt ꝓbaꝛ ex hoc dominiū. l. naturaliter. §. nihil cōe. de acq. pos. ꝛ subsequēter nō ꝓbaꝛ dn̄iū. d. dn̄e Frācisce. Et si diligēter ponderenꝛ acta non fuit sufficiēter probatū etiā quo ad ipsos litigātes ꝙ. d. Frācisca donatrix fuerit heres d. Jacobi piccinini: cū nō ꝓbeꝛ matrimoniū inter eos intercessisse nec superfuisse filios legitimos ꝛ defunctos. Et insuper pōt dici ꝙ ꝑ illaꝫ traditionē factā ser Rodulpho: dato ꝙ habuisset mandatum vel secuta esset congruo tpe ratificatio nihilominus nō releuaret: ea ratione qꝛ traditio fuit facta ꝓ rata spectante ad tradētem: que traditio non releuat nisi certificetur rata: qꝛ in certa rata

18 non pōt possideri. † Vn̄ si trado tibi quicquid habeo in hoc fundo non trāsfero in te possessionē. l. iij. §. in certū. ꝛ. l. locus incertus. de acq. pos. pari rōne si trado ratam meā talis fundi nō declarata ipsa rata nō trāsferꝛ possessio: ꝛ subsequēter nec dominiū vel quasi dominiū. arg. l. traditionibus. C. de pac. ꝛ. l. traditio. de acq. re. do. ꝛ hoc etiā trahi potest ad donationē factā de oībus bonis hereditariјs. a cl. flo. ꝙ nō quereret possessio vigore talis donationis do nec apparet quota pars dictoꝝ bonoꝝ veniret diminuēda de dictis bonis ꝓpter dictos. cl. flo. Et si dicatur apparuit ex post: qꝛ fuit cōcessa dimidia pars ꝓ dictis. cl. flo. rn̄deꝛ qđ non apparet qđ post dictā dationē insolutū de dicta dimidia. d. iacobˀ possideret: imo prout audio veritas se habet in contrarium: qꝛ nūꝙ possedit

19 postea nec tunc possidebat: † qđ ꝛ satis demōstratur ex ꝟbis instrumēti dicte donationis insolutū: quatenˀ đꝛ qđ datur insolutū dimidia oīm bonoꝝ olim. d. Jacobi piccinini existētiū ꝛc. ꝓ indiuisa cū Vāgelista Angeli pauluтij que est assertio etiā ipsiˀ Pauli autoris. d. dn̄e Milglutie: vnde demōstratur qđ tūc dicta alia medietas erat apud. d. Vangelistinā ꝛ verū erat: quia emerat a fratribˀ dicti Jacobi q vēdiderūt vt aiūt ꝓ soluēdo creditoribˀ hr̄ditariјs: ꝛ sic ꝓ vtilitate cōi ipsorū vendentiū ꝛ. d. Jacobi eoꝝ fratris ꝛ cōdonatarij dicte hereditatis. Ex quibus oībus vꝛ clare deductum qđ non est in actis probatū dominiū vel quasi ipsiˀ Milglutie: ꝛ ex hoc capite hꝫ succūbere: cū vt supra đduxi hmōi iudicia diuisoria cōpetunt dominis vel quasi dominis. d. l. ꝑ hoc iudiciū. in prin. ꝛ. l. cōi diuidūdo. §. q in reꝫ. ff. cōi diuidundo. ꝛ. l. j. fami. her. ꝛ. l. j. finiū regūdo. dato aūt ꝙ probaretur de quasi dominio. d. Milglutie: nihilominˀ videꝛ ꝙ ipsa deberet succūbere. Nam etiam. d. Joānes habet sine dubio quasi dominiū dicte dimidie de qua contenditur: ex quo illaꝫ bona fide emit ꝛ possessionē habuit ex dicto ti. a fratribus. d. Jacobi. Nec refert si dicaꝛ ꝙ d. Jacobus habuit quasi dominium priusꝙ. d. Joānes: quia ha

20 buit titulum donationis ꝛ postea possessionē. † Que presumitur habita ex precedēti ti. iuxta. l. minus instructus. C. đ acq. pos. ꝛ. l. quedā mulier. ff. de rei vendi. ꝛ. l. j. C. de imponē. lucra. descri. li. x. Et illud quasi dominiū dicatur trāstulisse in. d. Milglutiam: qa hoc negari potest ex pluribˀ. s̄. deductis: sed presupposito ꝙ predicta procederēt. s. qđ dictˀ Jacobus prius quasi dominiū q̄siuerit: ꝛ illud quesitum transtulerit in dictam dominā Milglutiā: nihilominus non referat ex eo: quia si plures habent eiusdem rei titulum ꝛ possessionem: ꝛ successiue quasi dominiū a diuersis personis prefertur ille qui possidet: lꝫ aduersarius habuerit prius titulum ꝛ possessionem. iste est tex. multuꝫ notabilis in. l. siue autē. §. si duobus. ff. de publicia. Quilibet enim habet quasi dominiuꝫ qđ potest esse penes plures: ex quo plures possunt habere titulum ꝛ bonā fidem ꝛ habere possessionem eiusdem rei diuersis temporibus: ꝛ quilibet incepisse vsucapere ꝛ propterea quesiuisse quasi dominium: qđ non perditur amissione possessionis: imo tūc incipit competere publiciana. d. §. alie. ꝛ se. Ideo cum quilibet habe

21 at quasi dominium: † in pari causa melior est conditio possidētis l. cum par. ff. de regu. iur. ꝛ in regula in pari. eo. ti. lib. vj. cum concordā. ista est ratio. d. §. si duobus. simili ratione alˀs dicimˀ ꝙ petitio hereditatis non datur contra titulo possidentem. l. hereditati. C. de peti. here. ꝛ. l. regulariter. cum pluribus sequentibus. ff. eo. ti. Ex quibus omnibus puto intrepide concludendū qđ partes iudicis debuerint esse in pronunciādo male iudicatum ꝛ bene appellatum. Laus deo.

¶ Summarium super cōsilio. cxj.

¶ Dotās pater filiam habentem aduentitia an in dubio dotasse presumatur de dictis aduentitiјs vel suis. Et quid si dixit ꝙ dotabat de bonis ipsius patris ꝛ filie. per totum.

1 ¶ Succedit de iure cōi femina pro virili vna cū masculis Justiniani dispositione: lꝫ de media iuris prudentia alique essent differentie introducte inter mares ꝛ feminas.

2 Dotata filia qđ statuto excludatur a successione dotātis intelligitur si dotetur de bonis eiusdem dotātis: secus si dotetur de bonis aduentitiјs eiusdem dotate: qꝛ tunc non dicitur exclusa.

3 Dotās qn̄ est administrator persone dotate simpliciter dotās cēsetur dotare de bonis ipsius mulieris.

4 Dos quando dicatur congrue constituta.

5 Dotata filia a parte lꝫ habuerit illa aduētitia censetur in dubio dotata de bonis patris ꝛ non aduētitiјs ipsius filie. nu. seq. ꝛ. 7.

6 Dotare filiā pater tenetur. vsqꝫ ad fi. consi.

7 Dotata filia a patre cuꝫ expressione qđ dotare illā intelligit de bonis aduentitiјs eiusdem filie ꝛ suis: insolidum censetur dotata de bonis patris si erant sufficientia ad congruam dotem.

8 Dotata statuto exclusa intelligitur de congrue dotata.

9 Dotanda arbitrio boni viri intelligitur ꝙ cōgrue dotetur q̄titate non minus legitima: qꝛ dos legitime loco succedit.

¶ Consilium. cxj.

In nomine dn̄i nostri Jesu Christi. ¶ Videtur in hac consultatiōe prima facie dicendum quod dicta lucia possit succedere patri de

1 functo ab intestato non obstante dispositione municipali. † Cōstat enim quod de iure communi filia femina succedit vna cum masculis pro virili portione: quia de lege duodecim tabularum non erat aliqua differentia inter mares ꝛ feminas. Et licet de media iuris prudentia nonnulle differentie fuerint introducte inter filios masculos et feminas: tamen per Justinianum fuerunt sublate in. l. maximum vitium. C. de libe. prete. ꝛ in autentica in successione. C. de suis et legitimis. et facit autenti. cessante. cum au

2 tenticis sequentibus. C. de leg. heredi. † Nec videtur refragari. l. municipalis: qꝛ loquitur ī dotata a patre matre auo vel auia seu fratre

fratre carnali.qđ quidē statutū vř intelligēdū de dotata de bonis supradictoꝝ patris matris ⁊c.nō aūt de dotatis de bonis ipsarū ꝓprijs:qꝛ tūc cēsenť dotate a seipsis:vt no.bal.in.l. neqꝫ mř.C.de
3 iuredotiū.⁊ Pet.de ancha.in repe.c.canonū.de consti.† Item qñ dotās est administratoꝛ ꝑsone dotate simpľr dotās censeť dotare de bonis ipsius mulieris cui⁹ negotia administrat vt no.gl.⁊doc. in.l.fi.C.de iure do.Sꝫ qñ fili⁹ vel filia hꝫ bona mřna vel alia ad uētitia př cēseť habere legitimā administrationē i dictis bonis si in eis hꝫ vsumfructū prout regulariter hꝫ.l.j.C.de bo.ma.⁊.l.cuꝫ opꝫ.§.nō aūt.⁊.§.fi.de bo.q̄ libe.⁊.l.j.in fi.C.de annali excep.ergo cū dicta filia haberet bona materna ⁊ př simpľr ꝓmiserit dotem: ideo cēseať promisisse de bonis ipsius filie:⁊ ea rōne dictū statutū nō vēdicet sibi locū in casu isto.Et ꝓpterea sumus in iure cōi:in q̊
4 pariter succedūt masculi ⁊ femine vt predixi.† ¶ Tamē non ob. iā dictis in dubio iustitia est vt arbitroꝛ incōtrariū.Nā presupponiť in themate ꝙ pater cōstituit.d.dñe Lucie dotē in.l.flo.⁊ fuit cōgrue dotata attēta q̄litate ꝑsonaꝝ ⁊ quātitate patrimonij que attēdunť ad iudicādū cōgruā dotē.l.quero.⁊.l.cū post.§.gener.⁊ §.nuptias.ff.de iure do.Et reseruauit eidē dñe Lucie bona sibi a matre relicta:prout in themate presupponiť.Et ꝓpterea cōfutať allegatio ꝑ parte dñe Lucie:qꝛ nō p̄supponiť qđ ipsa.d.Lucia filia dicti dotātis habuerit alia bona q̄ꝫ dicta statuta sibi relicta a
5 matre:iō stam⁹ claro ꝙ nō censeť dotasse de bonis mulieris.† Et dato ꝙ alia bona haberet cui⁹ ꝯriū p̄supponitur nihilomin⁹ non cēsereť dotasse de bonis filie:sꝫ de bonis ꝓprijs:qꝛ ipse př nō est legitim⁹ administratoꝛ nisi circa bona q̄ sunt ascriptitia:in qb⁹ pater hꝫ vsumfructū.vt.l.cū non solū.quasi ꝑ totā.l.de bo.q̄ lib.et hř in.d.l.j.de bo.mater.Sed dicta dotatio in.l.in gñe nō consistit in dictis bonis aduētitijs filie:qꝛ.ll.in genere respiciūt pariter oēs alias quātitates q̄ in mūdo patiunť.Nā q̄libet pōt pariter solui vt.hř in.l.ij.§.j.ff.si cer.pet.Preterea illa dotatio non respicit administrationē ipsoꝝ bonoꝝ aduētitioꝝ:merito non refert si dict⁹ pater hꝫ administrationē i bonis aduētitijs ipsius filie.Et insup illa ꝯsideratio quā faciūt gl.⁊ doc.cōiter i.d.l.si pater.C.de dotis ꝓmis.fit in extraneo dotāte qui nō tenebať ad dotādum:⁊ in isto
6 casu loquunť glo.⁊ doc.ibi.† Et aliud voluit in patre simpľr dotāte cuius officiū est dotare filiā ⁊ ad id.l.obligať.l.obligamur.§.lege.de actio.⁊ obli.⁊.d.l.fi.de dotis ꝓmis.⁊.l.qui liberos.ff.de ritu nup.quinimo est quodāmō de hoc casus in terminis in.d.l.fi.de dotis ꝓmis.nā ibi p̄supponiť qđ filia habebat bona ⁊ ꝙ př dotauit filiā simpľr ⁊ decidiť ibi qđ cēseať dotatio facta de bonis ipsi⁹
7 patris.Quinimo si pater expressisset ꝙ dotabat de bonis suis et de bonis filie vel ecōtra qđ est fortius si dixisset ꝙ dotabat de bonis filie ⁊ bonis suis cēsetur dotasse insolidū de bonis ipsi⁹ patris erāt sufficiētia ad dotē ꝓmissam:iste est tex.ibi in terminis.⁊ ita figurat ibi casum Bald.⁊ illa expssio bonorum filie vel bonorū mřnorū solū operať i subsidium.s.qñ bona paterna nō essent idonea seu sufficiētia ad integrā dotē cōstituta ꝑ patrē.Et dicit ibi Bal. qđ etiā si pater esset debitoꝛ filie in mille:⁊ mille ꝑ filia promitteret marito in dotē non cēsereť promisisse aīo cōpensandi sꝫ ꝓmisisse de suo:adeo ꝙ tenebitur marito ad mille ꝑ dote filie ⁊ insup artabitur ad dandum alia mille ipsi filie.Multū ergo p̄cise disponit d.l.fi.ꝙ dotatio facta a patre censeať facta de ꝓprijs bonis paternis non solum in terminis nostris in quibus verba sunt simpliciter prolata nec vrget aliqua coniectura ad ꝯiecturandū dotē fuisse promissam de bonis filie:sed etiaꝫ in terminis multo fortiorib⁹ in quibus verba suadent contrarium saltē pro parte vt ibi est expressum ⁊ etiam si imminet coniectura vt qñ est debitoꝛ certe quātitatis ⁊ promittit simpľr similem quātitatem ꝑ dote vt in casu Bal.s̄.relato.Et est aduertendū ꝙ.d.l.fi.est vna de.l.decisiōibus Justiniani:prout ⁊ dicit ibi Bal.⁊ sequēter fuit cōposita post.l. j.de bo.ma.⁊ loquitur.d.l.fi.etiam eo casu quo filia habebat bona materna:ptꝫ quia exprimitur casus qñ pater promisit dotē de bonis paternis ⁊ maternis.⁊ idem deciditur illo casu:⁊ sic loquitur saltem in sui generalitate etiā in casu quo filia habebat bona in q bus př babebat vsumfructū ⁊ administrationeꝫ.Et hoc est indubiū.Et ꝓpterea ꝯcludendū fuisset absqꝫ nulla dubitatiōe meo iudicio qđ etiā si př simpľr ꝓmisisset.l.ꝑ dote filie cēsereť ꝓmisisse de bonis ꝓprijs ipsi⁹ patris nō obstāte ꝙ ipsa filia haberet bōa materna ꝑ casuꝫ.d.l.fi.Nā vbi casus.l.ibi nulla dubitatio.l. illā.ꝟ.de modo.C.de colla.⁊.l.ancille.C.de fur.⁊ facit.l.qđ labeo.ad carbo. ⁊.l.domitius labeo.de test.quanto fortius hoc concludēdū est in terminis in themate propositis in quo themate p̄supponitur qđ pater dotando filiam in.l.reseruauit ipsi filie bona materna:adeo qđ nō video in quo fiat dubitatio:ita qđ caderet in hac cōsultatione responsio domitij labeonis de qua in.d.l.domitius labeo. Concludo itaqꝫ ex premissis quod dos fuit ꝯstituta a patre:put ⁊ presupponitur ⁊ de bonis paternis:prout ⁊ a iure presumitur vt supra probatū est:ex quo fit vt ꝓprie dicať dotata a patre.Et premittitur in themate ꝙ fuit cōgrue dotata fꝫ qualitatē personarū ⁊ quātitatē facultatū.Et dꝫ mihi a cōsultāte ꝙ dicta dos satis excedit legitimā ⁊ fm ꝯsuetudinē regionis cēsenda est arbitrio boni viri dos cōgrua:⁊ iō sine dubio militat dispō.d.l.municipal.Si aūt nō esset cōgrua dꝫ deberet reduci ad ꝯgruā dotē arbitrio
8 bōi viri:† qꝛ hmōi statuta debēt intelligi de ꝯgrue dotatis:put
9 hoc cōcludit Bal.in.l.fi.C.de dotis ꝓmis.† ⁊ qđ debeat esse dos ꝯgrua dicit etiā Bal.i auť.res q̄.ver.q̄ro statuto.C.cōia de leg.⁊ idē voluit in cōsi.incipiē.qꝛ statutū.vbi vult qđ ex quo dos iudicať ꝯgrua arbitrio bōi viri.l.si filie.de leg.iij.⁊.d.l.cū post.§.gener. ⁊ ar.l.cū vn⁹.§.alimētis.de alimē.⁊ cib.leg.bon⁹ vir nō dꝫ in dubio arbitrari ꝑ dote min⁹ q̄ꝫ sit legitima loquēs i terminis hmōi statuti.Et idē vult in alio ꝯsi.incip.materia diuidiť in duas partes in quo ad cōtex.ita inquit.Et si queris q̄ta debebit esse dos rñdeo cū succedat loco legitime debebit in quātitate esse vsqꝫ ad mēsurā legitime.vt.C.de sac.sanc.ec.auť.si qua mulier.⁊ si př hꝫ multas filias seruabiť ille mod⁹ in distributiōe dotis q̄ seruať in distributiōe legitime portiōis.arg.l.j.§.si pater.ff.de cōiun.cum emā.lib.tāgit etiā Saly.in.d.auť.res q̄ ver.sꝫ si liberis.⁊ in quadā disputatiōe inci.statuto caueť.qđ dos dꝫ correspectiuari ad legitimā:adeo ꝙ iudex nō dꝫ arbitrari cōgruā dotē esse minorē legitima fm eū q etiā tetigit in auť.nouissima.C.de inoff.test.in.x. q.dū dicit ꝙ dos succedit loco legitime:subdit tū vnū ꝟbū qđ facit in ꝯriū:dū dicit loco legitime:lꝫ forte diminute:⁊ qđ dos succedat loco legitime sumitur ex dictis Dy.⁊ Bar.⁊ moder.in.l. titio cētū.§.titio genero.de ꝯdi.⁊ demō.⁊ tenet Cyn.in.l.sancim⁹ C.de nup.⁊ bal.i.l.j.ff.so.ma.⁊ Guil.⁊ Bal.i.l.j.ff.de iusti.⁊ iur. ⁊ Saly.in.l.ob es.C.de predi mi.in aliqb⁹ lec.Si tū ꝯsuetudo regionis q̄ est q̄dā.l.munici.nō scripta.§.ex nō scripto.insti.de iure na.gē.⁊ ciui.⁊.l.de quib⁹.ff.de.ll.cū multis si esset ꝙ ꝯstitueretur dos minoꝛ legitima ⁊ habereť ꝑ ꝯgrua dote tūc deberet stari dicte ꝯsuetudini q̄ pōt augere ⁊ minuere legitimā:put cōiter oēs tenēt i.d.l.sancim⁹.⁊ in.d.§.titio genero.⁊ in multis locis q̄ breuitatis causa omitto:lꝫ aliquale dubiū fiat an statutū vľ ꝯsuetudo possit tollere in totū legitimā:⁊ est cōis ꝯsuetudo ꝙ sic nō me extēdo:qꝛ nō multū ꝑtinet ad ꝓpositū:put ergo posset diminuere legitimā cōsuetudo regiōis ⁊ statutū:ita pari rōne pōt diminuere cōgruā dotē q̄ succedit loco legitime:maxime in istis terminis statutarijs vt dictū est:⁊ istud forte velit Saly.dū dicit dos succedit loco legitime:lꝫ forte diminute:qđ ⁊ cōcludit Pau.de ca. in suo ꝯsi.cviij.incip.sup primo q̄sito.al's incip.in dei noīe amē.anno suo:vbi ꝯcludit ꝙ nō reqriť ꝙ dos sit equalis legitime:qꝛ tū p̄supponiť ꝙ dicta dos sit maioꝛ legitima nō expedit ampli⁹ sup hac parte insistere maxime:ex quo etiā p̄supponiť qđ extitit congrue dotata fꝫ morē ⁊ ꝯsuetudinē patrie.Ad ꝯtraria aūt supra formata nō est opus alr̄ rñdere:qꝛ apparēt euidēter sublata ex p̄missis.Cōcludo itaqꝫ ꝙ.d.dña Lucia nullo pacto admittať ad hereditatē patris extante filio masculo volēte succedere pattri ꝑ ut presupponitur ꝙ velit. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.cxij.

¶ Substitutio cōpēdiosa facta pupillo verbis cōibus matre testatoris ⁊ pupilli existentib⁹ in medio an sit pro tpe etatis pupillaris directa an vero obliqua.per totum.

1 Dōna verbū vulgare idem sonat ꝙ dña latine.
2 Heres pro dño sumitur:⁊ idem significat qđ dominus.
3 Institutus an ⁊ qñ quis esse censetur si testatoꝛ dicat titius dñs sit bonorum meorum:vel relinquo bona mea titio.
4 Substitutio facta verbis cōibus filio impuberi qñ possit adaptari ad directum.
5 Dominus verbum videtur directum iurisgentium.
6 In substitutionē fideicōmissariā trāseūt iura vtilia ⁊ nō directa.
7 Substitutio cōpendiosa facta sine tēporum dinumeratiōe ꝑ verba cōia matre existente in medio est oī tpe fideicōmissaria ⁊ sic directa substitutio obliquatur.
8 Substitutio pupillaris tacita fauore matris qñqꝫ cessat vbi alias militaret.nu.17.
9 Substitutio ꝯpendiosa facta pupillo verbis cōibus matre existēte in medio nō obliquať vbi ipsa mater est vna de substitutis.
10 Fideicōmissi restitutione facta trāseunt oēs actiones hereditarie actiue ⁊ passiue ad iura in fideicōmissarium vniuersalē ⁊ heredi: ⁊ contra heredem paratur exceptio.
11 Substitutione fideicommissaria duas detrahit quartas fili⁹ aut heres eius.fallit si fiat pupillo.
12 Massaria ⁊ dña vel dōna lassa la sua molie quid importēt illa ꝟba in testis pia cā seu filijs aut extraneis heredib⁹ institutis.nu. seq.⁊.14.vsqꝫ ad fi.cōsi.⁊ vsufructuaria qd importet.nu.30.
13 Testatorū volūtates sunt pro posse seruāde ⁊ a iudicib⁹ insequende vt venatoꝛ leporem.
14 Volūtas talis esse presumitur qualem verba demonstrant.
15 Heres censetur eadem persona cum defuncto.
16 Pia causa solet equipararari fauori liberorum.
17 Tacita pupillaris cōprehēsa sub expssa vulgari lꝫ ꝯtra matrē nō admittiť fallit tū qñ fili⁹ testatoris est vulgariter substitutus vľ pia cā:⁊ compendiosa facta verbis cōibus seu equiuocis nō dicitur qñqꝫ omni tempore fideicommissaria.

18 Substitutio compendiosa facta per verba cōmunia seu equiuoca est interpretanda directa quando conuenit verbis z personis.
19 Substitutio absolute facta in dubio directa censetur z non obliqua licet verba z personarum qualitates possint conuenire etiam oblique substitutiōi z dicitur directa fauorabilior fideicōmissaria.
20 Substitutio cōpendiosa facta verbis cōibus pariter se habet ad directam z obliquam: licet tamen possit vtranqz comprehendere nihilominus plerunqz solet interpretari sola directa.
21 Substitutio facta p hec verba post mortez filij volo qd bona mea distribuant pauperib9 p fideicōmissarios ꝯuenit directe intra pupillarē etatē qr verbis z psonis cōuenire pōt nō obstā. qꝫ facta videatur verbis q̄ videntur obliqua scilicet dentur vel distribuātur.
22 Clausula media an referat ad prima seu remota vel ad vtraqz.
23 Substitutione fideicommissaria an succedatur in bonis testatoris vel pupilli. vsqz ad fi. consi.
24 Substitutio pupillaris est testm̄ filij.
25 Testatorum volūtates dubie sunt pleniores interpretāde z cum benignitate.
26 Legitima filij an z qn̄ possit mater a patre priuari. vsqz ad fi. ꝯsi. z specialiter nu. 29.
27 Legitima filij pñt a testatore rogari heredes pupilli.
28 Substitutio pupillaris censetur pars testamēti paterni.
30 Usufructuaria domina z massaria vxore relicta: quid importent verba illa. nu. 12. z per totum.

Consilium. cxij.

In nomine dñi nostri Jesu Christi.

Quāqꝫ videat prima facie ī hac ꝯsultatiōe dicēdū qd dicta mater pupilli z dicta mater testatoris cēleant primo loco directo substitute dicto filio ī casu quo de-
1 cesserit in pupillari etate vel nō heres. Nā vbū illud vulgare dōna
2 vr̄ latine significare dñas: sz dñas vr̄ idē significare qd heres. † Nā heres p dño assumit. §. fi. insti. de here. quali. z diffe. Nā heres idē significat qd dñs. l. itē mela. §. lege aquil. ff. ad l. aqui. z l. j. in pmo
3 verbo ꝭm vnā lec. z ibi glo. ff. si cer. peta. † Et ppterea si testator dixit titius dñs sit bonorū meoꝝ censetur eū instituere heredē. l. his vbis. in prin. ff. de here. insti. z sz gl. videat illud intelligere quando alius nō est heres institutus: z etiā ibi Bal. z Jmo. silr̄ ita itelligūt illū tex. z dicāt eā esse rōnē: qr al's testm̄ nō valeret: z dictā rōnē tāgit etiā Bar. ibi: sz loquat in verbo relinquo in quo verbo loquitur gl. tñ z gl. z doc. vident equiparare ista verba relinquo bo-
4 na titio. z ista: titius dñs esto bonoꝝ meoꝝ. † Et ꝭm hoc videatur qꝫ in casu nostro nō iuducat directā instōnē: ex quo fili9 est heres vl'r institut9: p cuius instōnē testm̄ reddit validū: nihilominus ex quo. d. vba sunt adiecta post mortē filij q erat impubes et sic pñt adaptari ad directā substōnē pupillarē: quo casu vbū cōe adiectū vniuersitati bonoꝝ inducit directā substōnē dato qd ali9 sit heres vl's institut9: put est cōis sñia doc. maxime a Bart. circa p̄sertim si mr̄ nō est in medio vt hr̄ in. l. p̄cib9. de ipu. z in. l. cēturio. de vulga. z pu. z ī. c. raynu. de test. z in. c. si pr̄. e. ti. li. vj. in qb9 iurib9 tradit regula ꝭm cōem sñiam q̄ hodie obseruat qꝫ substō cōpēdiosa z sic facta post mortē filij instituti sit pupillaris filio in pupillari etate decedēte p. d. c. si pr̄. Et forti9 si sunt directa verba iurisgētiū in quib9 loquit. d. c. si pr̄. q̄ quidē parum aut nihil distāt a verbis cōib9: voluit Jmo. in. d. l. cēturio. in. xvj. z. xxj. co. vbi dicit Jo. an. etiā hoc velle ī. d. c. si pater. z etiā adducit dicta Bar. ibi in illa. q. qn̄ in psonis diuersoꝝ ponunt diuersa vba: z idē repetit Jmo. ibi in. xxiij. z in antepe. co. q quo ad ppositū nostrū vult qꝫ inter vba
5 cōia z vba directa iurisgētiū nō sit aliqua differētia. † Et silr̄ verbū dñs vr̄ directū iurisgētiū. ar. d. l. is verbis. z. d. §. fi. inst. de here. quali. z dif. intelligit em̄ in dubio de dñio directo. l. j. §. q ī ppetuū.
6 si ager. vec. vel emphy. pet. † z in fideicōmissariā trāseūt iura vtilia nō directa. l. ex asse. z l. heres institut9. ad treb. Si tñ esset cōe idez
7 iuris esset p p̄dicta. † Et iō hoc respectu nō curādum sint directa iurisgētiū vel cōia illa vba sieno dōne: nec refert qꝫ supest mater: z qn̄ mater est in medio Bar. z multi sequaces volūt qꝫ substō ꝯpēdiosa facta sine dinumeratiōe t'poꝝ p verba cōia sit oī tpe fideicōmissaria: qr rn̄det qꝫ Bar. z sequaces mouēt fauore matris: cuius fauore al's hr̄ qꝫ substitutio directa obliquat in. d. l. p̄cib9. ī fi.
8 de ipu. † Et al's hr̄ qd sili fauore matris cessat tacita pupillaris: vbi al's militaret. vt in. d. l. p̄cib9. z in. l. fi. de insti. z substi. sub cōdi.
9 fac. prout no. doc. in dictis iurib9. z in. l. ij. ff. de vulg. z pu. † sz nō vr̄ fauor matris si in casu nr̄o: ex quo ipsa est vna de substitutis: adeo qd vr̄ maior fauor ipsi9 qd substō iterptet directa qꝫ directa obliq. ex quo directa ē pinguior cū trahat ad oīa bona pupilli z fideicōmissaria trahat ad sola bona testatoris. l. coheredi. §. cū filie. de vul. z pu. sz nō est īstādū sup hoc: qr si esset fideicōmissaria dicta mater haberet intētū suū: qr filius pupill9 nō posset onerari in legitima sz oē onus a legitima rejcit. l. qm̄ ī priorib9. z l. sancim9. in pn. C. de inoffi. te. Et ī illa legitima tūc succederet mr̄ ab intestato dicto pupillo: cū mr̄ p̄ferat de iure cōi auie p̄rne. auf. de fūcto. C. ad ter. Nec in dicta legitima succederēt pauperes: qr substō paupeꝝ vr̄ facta ab ipsis matre z vxore primo loco substitutis. Nā primo videt inuitate dicte mr̄ z vxor: z si eis primo restituit hereditas p heredē testatoris nō pōt ipse heres dictā hr̄ditatē primo restitu-
10 tā alteri restituere. † Cū iura vtilia q̄ trāsferunt ex restōne hr̄ditatis facta fideicōmissario nō sunt amplius apud heredē postqꝫ hr̄ditatē restituit fideicōmissario vl'i vt hr̄ in. l. j. in prin. z i. l. restituta. z in. l. facta restōne. ff. ad treb. z. d. l. ex asse. cū si. iō nō pñt p heredē amplius trāsferri in scdm fideicōmissariū: qr nemo in aliū trāsfert qd non hz. l. nemo plus iuris. de re. iu. z l. traditio. de acq. re. do. Sz restō hr̄ditatis fit scdo fideicōmissario p pmū fideicommissariū cui fuit hr̄ditas restituta p restōnē p̄alleg. ad hoc. l. j. §. inde neratius. ff. ad trebel. iūcta. l. codicillis. in prin. de vsufru. leg. vbi no. pbat qd si vni ē aliqd relictū vsqz ad tps: z post illud tps illud idē est relictū alteri cēset in vltimo relicto onerat9 primus legatarius seu fideicōmissarius z nō heres: itaqꝫ in pposito ex quo vr̄ qd hr̄ditas testatoris fuerit primo relicta post mortem filij dictis matri z vxori testatoris donec. s. dicta vxor non discederet z postea videat relicta pauperib9 vr̄ qd dicte mater z vxor cēseatur onerare d restituēdo dicta bona dictis pauperib9. z p ꝯñs vr̄ qd dicti pauperes sint inuitati p fideicōmissum: z si ita est infert qd
11 nō venit in restitutione legitima dicti pupilli. † Quinimo si prima substō fuisset fideicōmissaria videret qd ex psona pupilli venirēt detrahēde due quarte. s. legitima z trebel. ex quo diuerso tēpore erāt detrahēde p ea q̄ hñr in. c. raynu. z in. c. raynald9. de testa. z in. l. quāqꝫ. C. ad. l. fal. z in. l. in rōne. §. qd vulgo. ff. e. ti. z in. d. c. si pater. z p ꝯñs cū ad matrē z vxorē testatoris hereditas puenisset detractis dictis duab9 quartis z ipse haberēt hereditatē restituere vt p̄misi nō possent restituere nisi dimidiā hr̄ditatis eis restitutā z sic in pauperes dimidia pueniret. Si autē dicerem9 primam substōnē factā de matre z vxore testatoris fuisse directā pupillarē seqret qꝫ ipse substitute cēserent rogate p fideicōmissuz: quo casu ex psona filij impuberis nō detraheret aliqua legitima vel trebellianica: cū substitute directo succedāt pupillo tāqꝫ ab eo institute: ita qd nō est qui detrahat aliquā quartā ab eis vt notissimū apud oēs in. d. l. p̄cib9. z in. d. l. ii. z in. d. l. cēturio. z est expssum in d. c. si pater. Sed sz nō detrahat legitima debita filio pupillo in bonis patris ex quo habuit totā hereditatē quā trāsmisit in eius hr̄des pupillariter substitutas: tñ vr̄ qꝫ mater cui debetur legitima in bonis filij iuxta. l. nā z si parētib9. in princ. ff. de inoffi. test. nō possit onerari in ipsa legitima sibi debita in bōis filij p. d. l. qm̄ in priorib9. q̄ pariter loquit in ascēdētib9 put in descēdētib9: z sic vr̄ viua rōne ꝯcludēdū qd dicte matri debeat legitima in dictis bōis siue legitima debita filio: z successiue eidē matri debita ex psona filij vt hr̄di eius ab intestato: vel legitima ipsi matri debita
12 in bōis filij p supradicta. † Sz his nō ob. ꝯtrariā ptē arbitror magis iuri ꝯsentaneā: ad cuius euidentiā videndū est primo quid significent illa verba testamēti vole che la madre z la moglie sieno dōne z massarie. Circa qd est ponderādū qd verbū dōne ita platū in vulgari sermone adaptat qñqꝫ ad aliud quā ad dñiū. Nec semp significant idem qd in latino dñe. Nam ꝭm vulgare nostrū hic perusie solemus dicere la donna del tale. i. vxor talis. facit. l. fi. §. vxori. de auro z argen. leg. vbi testator vxorem appellat domina mea. Jtē le dōne perusine. i. mulieres perusine: z est vocabulū qd solet adaptari ad mulieres alicuius conditionis: z verbum femine solet adaptari ad mulieres infime conditionis: ita qd vocabulum dōne significat quēdam honorabilem statū mulierū. Jtē clericis solet dici dum tale z literali sermone dōnus talis significans honorem clericatus seu presbyteratus in illo qui taliter nominatur: sic etiam videmus qd aliqui nobiles vocantur dñi vt videm9 in illis de domo ragonie: z ideo cū in terminis nostris illa vba dōne z massarie non referantur specifice ad bōa testatoris vl' pupilli pñt significare aliquam preeminentiam honorē seu superioritatē quādā put habebāt in vita testatoris: z erāt verisimiliter habiture in vita pupilli: z cum sint verba equiuoca non debent ita interpretari qd non possint sibi locum vendicare clara verba sequentia testamenti: prout sequeretur si ex ea interpretatione quia censerentur primo loco inuitate in dicta hereditate dicte mater z vxor testatoris: quia tunc ex eo resultaret qd de sequēti relicto facto amore dei detraheret legitima debita matri vel debita ipsi filio. Et sic eo casu non verificarentur illa verba tutto lo suo:
13 ex quo tres partes hereditatis non sunt tota hereditas. † Et non seruaretur in hac parte volūtas testatoris que pro posse est obseruanda: ar. l. cum virum. C. de fideicō. z l. in conditionibus primuz locum. de condi. z demō. cū si. Et dicit Bal. in. l. cū qdā. C. de ser. necel. here. insti. qd iudex dz sequi voluntatem testatoris prout venator leporem: z maxime volūtate ad pias causas: prout est ista cui voluntati ad pias causas iura plurimum fauent: iuxta ea q̄ habentur in. c. cum tibi. z in. c. relatum. de testa. z in auf. silr̄. C. ad l. fal. z in. l. j. C. de sac. sanc. ec. z in infinitis locis. Jdcirco cum voluntas testatoris fuerit qd tota hereditas z integra bona distribuerentur amore dei casu quo filius decesserit z vxor discederet videntur verba ita interpretanda qd dicta voluntas testatoris seruari possit

14 nari possit ſm ꝟba ꝓlata a testatore.†Cũ talis sit presumenda volũtas qualẽ ꝟba demõstrãt.l.labeo.§.idẽ tubero. ꝺ suppel.leg. ⁊.l.nõ alr.de leg.iij.⁊.c.ſcðo requiris.de appel.cũ ſi.Et hoc ꝗdem resultaret si dicte mater ⁊ vxor testatoris nõ cẽserent̃ substitute directo vel ꝑ fideicõmissum vł'e ĩ dicta hereditate:ſʒ interpretarent̃ vt.s̃.dictũ est.⁊ prout etiã suadet̃ ex eo ꝗꝛ testator disponit de bonis suis eo casu quo vxor discederet de domo siue discederet ĩ vita pupilli siue post eiꝰ mortẽ:ex quo ꝑsuadet̃ ꝙ voluerit significare ꝑ dicta ꝟba:sieno dõne ⁊ massare: qð haberẽt preeminentiã in domo ⁊ forte administrationẽ bonoꝝ:prout haberent viuo pupillo: de quo pupillo ⁊ administratione suoꝝ bonoꝝ nõ disponit ipse testator vxore existẽte in domo:ſʒ solũ eo casu quo de domo discederet.Accedat qð no.Spe.ĩ.ti.q filij sint le.§.j.ꝟ.qd si ꝗsita.vbi dicit ꝙ si testator reliquit vxorem dñam ⁊ dominatricẽ intelligitur relinquere quãdã preeminẽtiã ⁊c.⁊ nõ instituere nec relinꝗre dominiũ nec vsumfruc.Accedat etiã illa interpretatio q̃ solet fieri in ꝟbis solitis apponi in testis:ꝗꝛ solẽt testatores relinquere vxores dñas massarias ⁊ vsufructuarias oĩm bonoꝝ:ꝗꝛ plerũqꝫ iterp̃tãtur illa ꝟba dñas ⁊ massarias ꝙ importẽt quãdã preeminẽtiã ⁊c. ⁊ alimẽta ex bõis testatoris:vt sic sint post mortẽ testatoris ꝓut erãt in vita.Nã ⁊ in vita.ll.appellãt dñas ĩ bonis mariti ipsas vxores.l.j.ff.rerũ amo.⁊.l.j.§.si vir.ff.ad sille.rõni em̃ ꝓmiscui vsus cẽsetur qs quodãmodo dñs.l.in suis.de libe.⁊ posth.⁊.l.si cum exhibuisset.§.qð ait.de publi.⁊.l.ꝓnũciatio.§.j.⁊ ibi Ja.de are.de ꝟb. sig.rõne em̃ promiscui vsus id qð hʒ vir cẽsetur habere vxor.l.ceterũ.de vsuc.⁊ hab.⁊ no.gl.j.in.l.quãuis.C.de fur.Et ex cõi vsu loquẽdi introducta fuit illa ꝯsuetudo qð illa ꝟba testõꝝ interp̃tarẽtur vt denotarẽt quãdã p̃eminẽtiã administratiuã:⁊ hoc filijs superstitibꝰ:al's bar.⁊ sequaces in.l.titia cũ testõ.§.titia cũ nuberet. de leg.ij.volũt qð vxor sit vsufructuaria ⁊ nõ habeat dñiũ bonoꝝ: ⁊ facit ꝓ hoc gl.in auf.hoc locũ.C.si ſcðo nupserit mulier.ſʒ Cy. in.d.auf.hoc locũ.voluit ꝙ etiã extraneis institutis ⁊ nõ extãtibus liberis dicta ꝟba recipiãt eãdem interpretationẽ prout eũ refert ibi Saly.⁊ latius prosequẽdo sequitur eius opiñ.reprobando opiñ.Bar.multis rõnibꝰ quas gr̃a breuitatis omitto:⁊ maxime dicit Saly.dictã interpretationẽ Cy.procedere qñ in testõ adijciatur ꝟbũ ⁊ massariã:prout solitum est opponi in hmõi testamentis ſm eũ.Itẽ Bal.in.d.auf.hoc locũ.ponderat vtrũ dicatur ꝙ sit domina ⁊ vsufructuaria oĩm bonoꝝ:an ꝟo dicat̃ ꝙ sit dña ⁊ vsufru. nõ adiecto termino bonoꝝ.Nã hoc ſcðo casu magis suadet̃ dicta interpretatio ꝙ denotet preeminentiã quandã ⁊ promiscuũ vsum prout habebat in vita testatoris.Et ꝓ his etiã facit ꝗꝛ Spe.in.d. §.quid si quis.ita vr̃ hoc firmare post Odo.loquẽs qñ simpl'r reliquit dominã ⁊ massariã prout in terminis nostris.Itẽ est aduertẽdum qð etiã ſʒ opi.Bar.qui vult qð nõ extãtibꝰ filijs vxor sit vsufructuaria:videt̃ qð verbũ dominã precedens si filr ĩportat supradictã preeminentiã.Et verbum sequens vsufructuariã importat relictum vsusfructus.Et ita etiã declarat ipse Bar.in consi.incipi. Petrus magiole.in ordine mihi.v.Igitur plura ꝯcurrũt in casu nostro ad supradictã interpretationẽ.s.quia non fuit adiectus terminus bonoꝝ.Item fuit appositũ ꝟbũ ⁊ massarie.Tertio ꝙ fuit institutus filius nõ extranei:lʒ ꝯferãtur talia ꝟba in tp̃s quo desinit filius esse ĩ rerũ natura:nihilominus venit representandus ꝑ

15 eius heredes.†Quia ꝑsona heredis censetur eadem persona cum defuncto in auf.de iureiu.a mor.prestito.§.j.Preterea Saly.ĩ.d. auf.hoc locum.firmat ꝙ eo casu quo filiꝰ est institutꝰ dato ꝙ nolit esse heres ⁊ adeo res deueniat ad substitutum extraneũ:nihilominus illa verba dominã ⁊ massariã ⁊ vsufructuariã interpretantur prout ⁊ si filius foret heres:⁊ sic ageret̃ de fauore filij:⁊ respõdet ad glo.ibi ⁊ sequaces ꝙ loquat̃ ⁊ ꝓcedat qñ ab initio sunt in-

16 stituti extranei.†Itẽ ꝯcurrit ꝙ hoc tẽdit in fauorem pie cause ꝗ solet equiparari fauori liberorũ:vt no.Pau.de ca.in.l.⁊ in episto

17 la.C.de fideicõ.dicens docto.hoc velle:†pro quo optime facit:ꝗꝛ licet sit cõis indubitata fere oĩm ſnĩa ꝙ tacita pup.comprehensa in vulgari non admittatur cõtra matrem pupilli.Tamẽ fallit qñ est substitutus vulgariter filius testatoris:prout voluit gl.si.in si. in.d.l.precibus.⁊ gl.in.l.lucius.ff.eo.ti.⁊ Barto.in.l.ij.ff.de vul.et pupil.⁊ Ang.in.l.si.de insti.⁊ substi.⁊ in.l.in testõ.de testa.mili.et in.d.l.precibus.vbi idem dicit.Pau.de cast.et in supradicta.l.lucius.⁊ communiter tenetur:ita etiam quãdo est substituta pia cã: ⁊ sic pro anima.Nam tunc ex verisimili mente testatoris excludit̃ mater per tacitam pupillarem:prout quãdo est substitutus filiꝰ: prout no.voluit Ange.vt refert ⁊ sequitur Pau.de ca.in.d.l.precibus.⁊ sic fauor pie cause multum confert:⁊ facit qð tradit Bar. in.d.l.centurio.col.vij.vbi vult ꝙ si testator disponit ꝙ post mortem filij bona sua dentur pauperibꝰ vel distribuãtur in pauperes per suos fideicõmissarios sit directa substitutio intra pupillarem etatem:licet mater sit in medio.Et sic vult ꝙ substitutio cõpẽdiosa facta per verba equiuoca seu cõia interpretando eam prout ipse Bar.interpretatur vt.ĩ.dicã est ſm eum directa:licet mater sit in medio.Et tñ idem Bar.ibi concludit ꝙ substitutio compẽdiosa facta per verba cõia sit omni tempore fideicõmissaria:secus si mater non sit in medio:vnde ne sibi sit contrarius cõtra morem suũ est intelligendus ꝙ regulariter velit ꝙ sit omni tp̃e fideicõmissaria matre existente in medio:sed limitet̃ qñ est substituta pia causa:⁊ sic fauor pie cause inducit parem coniecturam voluntatis defuncti qualem fauor filiorum:⁊ Panor.in ꝯsi.lx.incip.isto testõ. dicit ꝙ substitutio cẽsetur in dubio directa:maxime quãdo est facta ad pias causas.Item concurrit quia illud vulgare dõne est equocũ ad plures significatiões vt p̃misi:⁊ vltimate cõcurrit ratio vt verba sequentia possint verificari.Ex quibus omnibus videtur posse concludi ꝙ dicta mater ⁊ dicta vxor testatoris nõ cẽseãtur substitute nec honorate in bonis ipsius testatoris vł' pupilli.Ex quo si ita est videtur ꝙ sequẽs dispositio facta ad pias causas sit interpretãda substitutio pupillaris filio.s.decedente in pu

18 pillari etate prout decessit in casu isto.†Nã premittenda est theorica tex.in.d.c.si pater.qui vult ꝙ semper substitutio est interpre-

19 tãda directa quãdo conuenit verbis ⁊ ꝑsonis.†Est em̃ magis fauorabilis substitutio directa q̃ fideicõ.ideo substitutio absolute facta censetur in dubio directa ⁊ non obliqua:licet verba ⁊ qualitates personarũ possint conuenire etiã oblique substitutiõi vt ꝓbatur in.l.iam hoc iure.⁊ in.l.lucius.ff.de vulg.⁊ pupil.⁊ in.l. in testõ.C.de test.mili.cum si.⁊ no.glo.in.l.verbis ciuilibꝰ.ff.de vul.

20 et pupil.†Substitutio em̃ facta per verba cõia pariter se habent ad directã ⁊ obliquã substitutionẽ.Et lʒ possit vtrãqꝫ ꝯprehẽdere nihilominꝰ interp̃tat̃ plerunqꝫ sola directa vt probat̃ in dictis iuribꝰ ⁊ ĩ.l.hereditatẽ.⁊ in.l.q̃uis ⁊ ĩ.l.precibꝰ.de ipu.Sʒ in casu nostro verba possunt cõuenire substitutiõi pupillari.ꝓut substitutioni fideicõmissarie:vt.ĩ.deducam:ergo interpretetur sub-

21 stitutio pupillaris:⁊ sic directa.†Qð aũt verba possint cõuenire etiã substitutioni directe deducitur ex no.ꝑ Bar.in.d.l.centurio. col.vij.inq̃tuʒ dicit in.q.s̃.posita.vt ꝗꝛ substi.sit per hmõi verba ꝙ post mortẽ filij bona mea dentur vel distribuãtur in pauperes per meos fideicommissarios talis substitutio intra pupillareʒ etatem sit directa:quia subintelligitur qð fideicommissarij accipiant ꝑ.l.alio.cũ ibi no.in si.j.gl.de alimẽ.⁊ cib.leg.⁊.l.deniqꝫ.§.interdum.de pecu.leg.⁊.§.sinautẽ ꝓ redẽptione.in auf.de eccle.ti. vt ibi latius per eum quo transeunt ibi Ange.⁊ doc.cõiter prout dicit ibi Imo.lʒ aliud ipse concludat ꝙ ⁊ voluit Barto.in consi. mihi incipi.Bartholus buffoli in ordine ꝑsino.lxxxv.⁊ in cõsi. incipien.viso testõ gentilis in eodem ordine.lxvj.Ubi allegat no. ꝑ In.in.d.c.cum tibi.de testa.⁊ loquitur eo casu in quo non sunt substituti pauperes:sed simpliciter facta substitutio pro anima: prout in casu nostro.Et idem eisdem terminis quibus.s.simpliciter relinquitur pro anima tenuit idem Bar.in alio consi.incipiẽ. visa facti narratione ⁊ puncto in ordine mihi.cx.vbi dicit matrẽ oĩno excludi:⁊ sic etiã a legitima.ponit etiã Bar.in alio cõsi.mihi.xlix.incipiẽ.titius condidit testm̃.qð similis substitutio est directa pupillaris:pro quo facit quinta regula quã tradit bal.in.l. si.C.de sac.san.ec.circa verba obliqua q̃ est ꝙ capere de manu alteriꝰ restitutionẽ iuris conuenit substitutiõi fideicõmissarie:ſʒ mera restitutio facti q̃ sit habẽti ius ꝑ se cõuenit substitutiõi directe. ar.l.inter oẽs.ff.qui satisda.cog.ſm eũ.attẽto ꝙ dicta ꝟba dentur ⁊ distribuantur in pauperes ꝑ fideicõmissarios vident̃ denotare restõnem facti ⁊ nõ iuris:cũ ipsi executores qui solẽt nuncupari fideicõmissarij non videãtur habere ius ꝙ possint trãsferre nisi dicat̃ eos esse loco heredũ ꝑ dispõnẽ.d.c.cũ tibi.⁊.l.si ꝗs ad declinãdã.C.de epi.⁊ cle.Sed etiã tũc ꝓbaret̃ opi.Bar.vñ siue dicamus qð sint loco hr̃dũ siue qð dicta ꝟba denotãt trãslationẽ facti nõ ꝯueniũt ꝓpterea substõni oblique saltẽ magis q̃ directe.Uñ cũ dicta verba non respiciãt substãtiã dispõnis ⁊ trãslationẽ iuris. Et tñ apte cõstet ꝙ pauperes sunt substituti:iõ dicta substitutio debeat interpretari directa:ex quo põt conuenire verbis ⁊ ꝑsonis per regulam.s̃.premissam:⁊ qð conueniat verbis ⁊ ꝑsonis ꝓbat̃ etiam ex decisione Bal.in.d.l.si quis ad declinãdã.vbi tenet opi. Bar.qñ est facta dinumeratio etatũ:vt ꝗꝛ dixerit si filius meꝰ decesserit in pupillari etate vel postea bona dentur pauperibꝰ:nam tunc filio decedente intra pupillarẽ etatẽ pauperes venirẽt ex pupillari secũdum eũ ibi.iiij.co.nec ob.verbũ distribuant̃ qð est obliquũ:ꝗꝛ nõ ĩportat essentiã substõnis:ſʒ modũ exequẽdi ſm eũ ibi ⁊ sic pʒ ꝙ nõ ob.qð dicat̃ qð dẽtur ⁊ distribuant̃ bona ⁊c.nõ propterea repugnãt ꝟba qbꝰ adaptari possint ad substõnẽ pupillarẽ ⁊ sic militat regula.s̃.p̃missa:al's exp̃ssio pupillaris etatis non ĩduceret pupillarẽ substõnẽ:ꝗꝛ etiã pupillo põt ꝑ fideicõmissum substitui vt.l.coheredi.§.cũ filie.de vulg.⁊ pup.⁊ ibi Bar.⁊ de se est notissimũ.Ita ꝰ in ꝓposito nr̃o dicamꝰ qð ex quo in casu nr̃o est substituta pia cã quã fideicõmissarij arbitrabunt̃ cẽseat̃ substitutio directa.Nõ obstãte qð sit facta ꝑ ꝟba q̃ videtur obliqua.s. dẽtur ⁊ distribuãtur:ꝗꝛ ex quo subdit̃ ꝑ suos fideicõmissarios potest cẽseri nihilominꝰ substõ directa interpretãdo qð ipsi fideicõmissarij sint loco heredũ ⁊ habeãt distribuere vel sint directo inuitati illi q noĩabũt̃ a fideicõmissarijs ꝑ.d.c.cũ tibi.⁊ dicta.s̃.circa q.bar.nã militãt hʼ casu oẽs rões ibi adducte.⁊ fortiꝰ ĩ casu nr̃o ꝗꝛ loqt̃ testator ꝑ dictionẽ vł'eʒ tutto lo suo ⁊c.q̃ vniuersalitas nõ

./. ad.gl.in.l.p̃cibꝰ.de vulga./.

posset verificari si filius cēseretur per fideicōmissum rogatꝰ: qꝛ le
gitima ipso iure defalcaret: ⁊ ſꝫ nōnullos etiā trebellianica: vt er
go verificent̄ magis ꝟba ⁊ mēs testatoris obseruet̄ vt iacet.s.vl̄r
decet ꝙ interpretet̄ directa: ⁊ silēm rōnē pōderat Bar. ad interp̄
tādā substōnē pupillarē in supradicto ꝯsilio.lxxxv.incip. Barto.
vbi inter cetera ponderat ꝙ testator voluit qꝺ oīa bona vēdātur
⁊ distribuātur ī pauperes: ⁊ si esset fideicōmissaria nō possent oīa
distribui ī pauperes ꝓpter legitimā. Vult tñ Bar. ī aliīs locis. s̄.
adductis idē esse si nō adiectū signū vl̄ꝫ: qꝺ ⁊ voluit Saly. ī. d. l. ꝓ
cibꝰ. sequēs opi. bart. nisi esset substō restricta ad bona testatoris.
Sed Bar. etiā eo casu loquit̄ igit̄ in casu nostro: maxime ꝓcedit
tñ qꝛ est signū vl̄e: tñ maxime qꝛ illa ꝟba: tutto lo suo pñt referri:
ad filiū intelligēdo qꝺ tūc oīa bona filiī dentur ⁊ distribuāt̄ amo
22 re dei. † Nā ex quo magis ꝓxime fit supra mētio ꝺ filio q̄ꝫ de testa
tore ꝺcet ꝙ illa ꝟba: tutto lo suo: referant̄ ad ꝓxima magis q̄ꝫ ad
remota; iuxta ea q̄ habētur ī. l. si idē cū eodē. in fi. ff. de iurisd. om.
iu. ⁊ facit. l. ij. ff. de statu ho. ⁊. l. cū delanionis. §. asinā. ibi ꝓxima
copulata succedāt. ff. de fundo instru. ⁊ qꝺ no. gl. in. §. itē lapilli. in
sti. de rerū diuiso. Vel saltem referatur ad vtrūqꝫ iuxta. l. talis scri
ptura. de leg. j. ⁊. l. iij. §. si filius. ff. de libe. ⁊ posthu. ⁊. l. j. C. eo. ti. cū
si. Et ſꝫ vtrāqꝫ relationē pia cā resultat honorata in bonis pupil
23 li. qꝺ ꝯuenit substōni directe nō substōni fideicōmissarie: † qꝛ per
substōnē fideicōmissariā nō succedit̄ in bōis pupilli: sꝫ in bōis te-
statoris sꝫ ꝑ pupillarē succedit̄ in bōis pupilli: ⁊ ex ꝑsona pupilli
in bōis testatoris. l. coheredi. §. cum filie. cū ibi not. de vulg. ⁊ pu-
pil. ⁊ ſꝫ hoc ꝟba cōueniūt magis directe substitutiōi q̄ꝫ obliq: er-
go directa interpretetur per supradicta. Et maxime fiat hec inter
p̄tatio: qa intelligēdo dicta ꝟba: tutto lo suo: de toto patrimonio
impuberis reddit̄ plenior: ⁊ benignior interpretatio: cū tractetur
24 de fauore filiī. † Cū pupillaris cēseat̄ testm̄ filiī. l. patris ⁊ filiī te-
stm̄. de vulg. ⁊ pup. ⁊. l. ij. §. priꝰ. eo. ti. ⁊. l. papinianus. §. sed nec im
puberis. de inoffic. testa. ⁊ interest nostra decedere testatos. Ideo
doc. vbiqꝫ dicunt substitutionē pupillarē esse fauorabilem filio ⁊
de fauore anime ⁊ pie cause: quibus iura plurimum fauent meri
25 to ⁊c. † Quia in vltimis volūtatibus hꝫ fieri plenior interpreta-
tio. l. in testamētis. de reg. iur. ⁊. c. cū dilecti. extra de dona. ⁊ facit
26 l. benignꝰ. ff. de. ll. † Et cōstat qꝺ si nō ē pupillaris cessat legitima
pupilli ⁊ legitima matris ꝑ. d. c. si pater. ⁊. d. §. sed nec impuberis.
⁊ voluit Bar. in. d. cōsi. incip. Bartolus buffoli al's buffo. ⁊ in a-
lio. s̄. dicto ꝯsi. incipiē. visa facti narratione. dicēs ꝙ in his termi
nis erit directo: ⁊ mater omnino excludit̄. Et est aduertēdum qꝺ
si vellemus tenere ꝙ esset substitutio fideicommissaria: nihilomi-
nus posset probabiliter concludi qꝺ nō deberet defalcari per ali
quā legitimā: nam ex quo ipse pupillus nō pōt per fideicōmissuꝫ
grauari in bonis ipsius pupilli: sed solum in bonis testatoris vt
dictū est: quinimo nec in totis bonis testatoris per. l. qm̄ in prio-
ribus. de inoffi. testa. videretur dicendum ꝙ eo casu quo bōa pu
pilli post eius mortem relinquunt̄ ꝑ patrem testatorem vt ipsum
27 relictum valeat: † heredes ipsius pupilli censeant̄ rogati; ꝙ pñt
rogari a testatore etiam in legitima per. l. si fundum per fideicom
missum. §. fi. et. l. seq. ff. de leg. j. Nā ex quo pater poterat filio sub-
stituere pupillariter ⁊ ꝯsequēter hereditatem in aliū transferre ⁊
illam in consequentiam auferre a venientibꝰ ab intestato. Ideo
censetur illis reliquisse ex quo ab eis non abstulit alios substituē
do: ideo potest eos onerare in bonis pupilli. arg. l. si quis cum nul
lum. ⁊. l. conficiuntur. in prin. ff. de iure codi. facit. l. j. §. fi. ⁊. l. si fue
rit. ⁊. l. sed ⁊ si sit. in prin. de leg. iij. ꝓut hanc rationem assignant
doc. in. d. l. si fundum. §. fi. cū. ll. seq. ⁊ Bar. in. l. sceuola. ad trebel.
dicit ꝙ hmōi fideicommissum succedat loco substitutiōis pupil-
laris: sed per substitutionem pupillarem poterat auferre venien-
tibꝰ ab intestato legitimam filio debitam: ⁊ etiam legitimam de
bitaꝫ ascendenti in bonis ipsius pupilli: vt probatur in. d. l. papi
nianus. §. nec impuberis. de inoffi. test. ⁊ in. c. si pater. de test. ī. vj.
Ideo pariter possunt succedentes ab intestato ipsi pupillo onera
ri in tota hereditate etiam in legitima pupilli: ex quo etiā in aliīs
bonis pupilli: qꝛ censetur pupillo facere testamentum vel codicil
los vt ibidem per gl. ⁊ doc. ⁊ etiam in legitima debita ascenden-
ti: ex quo similiter poterat illā auferre: prout ⁊ aufertur per substi
tutionem pupillarem: cuius loco ſm Bar. succedit hic fideicom
missum. ⁊ idem dicendum videtur si rogatur substitutus pupilla
ris. Nam potest onerari etiam in legitima vt vult Bal. in. l. ex tri
bus. C. de inoffi. testa. ⁊ in. l. cum virum. C. de fideicō. Militat eñ
ratio docto. supra assignata in substituto pupilla. fortius vl̄ saltē
pariter prout in succedente ab intestato. Per quam rationem vi
detur dicendum qꝺ mater substituta filio possit grauari non solū
in legitima filiī: prout loquitur Bal. sed etiaꝫ in legitima debita
ipsi matri: quia militat ratio preallegata: ⁊ ratio. d. §. sꝫ nec impu
beris si diligenter ponderatur. ⁊ quia. l. quoniā in prioribus. C. de
inoffi. testamē. que remouet onus a legitima loquitur in personis
que possent infringere testamentum. Sed mater nō potest infrin
gere testamentum per. d. §. sed nec impuberis. merito nec reiicia-
28 tur grauamē a legitima. † Pupillaris enim substitutio censetur
pars testamēti paterni. l. qui plures liberos. in fi. de vulg. ⁊ pup. ⁊
29 insti. de pup. substi. §. liberis. † Et ea rōne dicit tex. in. d. c. si pater.
in fi. qꝺ pater in testō pupillari pōt priuare matreꝫ legitima q̄ sibi
debet̄ in bonis filiī ⁊ ita ꝑ illū tex. dicit Panor. in cōsi. ꝑalle. lx. qꝺ
pater ī testō pupillari pōt ꝑuare matrē legitima loquēdo simpl̄r:
ergo ꝓbat ille tex. ī sui gn̄alitate ꝙ si matrē substituit pupillariter
filio ⁊ eā rogat de restituēdo hr̄ditatē aliī mater priuet̄ legitima:
⁊ suadet rō qꝛ nō plus grauat̄ nec minꝰ honorat̄ mater si aliꝰ sub
stituit̄ ⁊ mater p̄terit̄ q̄ꝫ si mater substituit̄ ⁊ rogat̄ de restituēdo:
dato ꝙ nullā legitimā detrahat: nec pōt ꝯqueri mater q̄re ipsam
honorauit titulo instōnis nō p̄bēti vtilitatē facta restōne ex quo
poterat fideicōmissariū pupillariter substituere quo casu minꝰ ho
norata fuisset mater ⁊ minꝰ forte ꝯsequeret̄ vtilitatis. Cum qn̄qꝫ
etiā tale nudū nomē heredis sit effectuale: vt. l. qꝛ ꝑide. ff. ad treb.
⁊ q̄ ibi habent̄. ⁊. l. q heredi de cōdi. ⁊ demō. Ex quibꝰ deducit̄ qꝺ
qualitercūqꝫ interp̄tent̄ illa ꝟba fieno dōne ⁊ massarie. Resultet
qꝺ oīa bona pupilli debeāt distribui amore dei absqꝫ detractiōe
legitime: magistū inclino ī eā snīaꝫ ꝙ cēseat̄ facta directa substō
ad pias cās. Ex p̄dictis apparet rn̄sum virtual̄r ad oīa q̄sita ⁊ ad
intētū ꝯsultātis q̄ est ꝙ nō detrahat̄ aliq̄ legitīa: sꝫ oīa distribuā
tur amore dei: ꝓut testator disposuit ⁊ apparēt sublata oīa addu-
30 cta in ꝯtrariū: ita qꝺ supfluū est ampliꝰ sup rn̄siōibꝰ instare. † So
lū restat rn̄dere ad vnū q̄situ qꝺ est an vsufructꝰ matris vel vxoris
ampliꝰ duret postq̄ꝫ euenit cōditio pie cause. Circa qꝺ breuissime
me expediā rn̄dēdo ꝙ nō: qꝛ nullꝰ vsufructus est eis relictus: nō
eñ est expressum aliqꝺ ꝟbū significās vsumfructū. Doc. aūt volē
tes qꝺ cēseat̄ relictꝰ vsufructꝰ loquunt̄ qn̄ est adiectū ꝟbū vsufru
ctuariaꝫ qꝺ significat vsumfruc. Igit̄ ꝓut ex. s̄. dictis deductū est
aut mr̄i ⁊ vxori nec dn̄iū nec vsufructꝰ bonoꝝ relictꝰ cēset̄ ꝑ dicta
ꝟba qꝺ magis plꝫ: vl̄ est relictū dn̄iū: cū ꝟba dn̄io ꝯuenire possint
⁊ nō vsufructui: ⁊ dato qꝺ vsufructꝰ eēt relictꝰ: tñ post euētū con
ditiōis. s. post discessum vxoris cēseret̄ sublatꝰ ex q̄ testator voluit
qꝺ eo casu oīa bona darent̄ ⁊ distribuerent̄ amore dei: q̄ oīa bo-
na nō possent cōmode dari ⁊ distribui amore dei si essent occupa
ta ꝑ matrē vl̄ vxorē rōne vsufructꝰ: ⁊ lꝫ hec allegatio ī stricta di-
sputatiōe posset aufugi: tñ satꝫ apte colligit̄ mēs testatoris q̄ sem
ꝑ p̄dominat̄. l. ī ꝯditiōibꝰ primū locū. de cōdi. ⁊ demō. ⁊. l. cū vir.
C. de fideicō. cū si. nō aūt insisto maxime: qꝛ teneo ꝙ nō fuerit re-
lictꝰ vsufructꝰ. Scdm aūt q̄situ nō puto apte positū sꝫ ꝑ errorē vt
arbitror: qꝛ non agit̄ in casu nostro de vulgari: sꝫ de cōpēdiosa ⁊
pupillari comprehēsa in cōpendiosa q̄ excludit matrē a legitima
prout supra aperte conclusum est. ⁊ de hac substitutione voluit vt
arbitror consultans querere. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. cxiij.

¶ Edificari in muro communi seu pariete inuito an ⁊ quando per alterū socium possit. per totum.

1 ☞ Lumina vicini an ⁊ quando possit quis offuscare domum suam altiando. per totum.
2 Argumētū a cōiter accidētibꝰ est bonū in materia probationis.
3 Euidentia non indiget clamore accusatoris ⁊ omne probitionis genus superat.
4 Nunciare nouum opus non potest is cui non interest.
Edeficare in pariete cōi non potest socius cuius non interest.
5 Verba sunt intelligenda ſꝫ dicta ⁊ rationes aut leges allegatas.
6 Verba doctorum regulātur a ratione dicti.
7 Ratio idem est quod mens ⁊ ipsa ratione deprehenditur mens.
8 Verbis non curatur vbi constat de mente.
9 Non entium nulle sunt cause.
10 Seruitꝰ ne luminibꝰ officiat̄ dꝫ ītelligi de lumine nō cōgruo seu destinato vbi habetur lumē congruētius ꝑ fenestras. per totum
11 Seruitus luminis non infertur per omne id qꝺ infert lumē in domo vbi sunt alie fenestre ad id destinate.
12 Vestis dicitur materia contexta destinata ad vestiendum.
13 Ligna dicuntur destinata ad comburendum.
14 Nūmi argētei nō dn̄r argentū si ad aliud nūmoꝝ formā recipiāt.
15 Vestis non dicitur omne id quod vestit.
16 Ligni appellatione non venit omne lignum.
17 Verba sunt quandoqꝫ impropriāda vt materie conueniant.
18 Culpe appellatione non venit omnis culpa.
19 Indefinita locutio quandoqꝫ restringitur ⁊ ampliatur ſm materiam subiectam.
20 Nocere non dicitur omne id quod parum nocet. nu. seq.
21 Parum ⁊ nihil inter se non differunt.
22 Dotem non habere aut paruam habere idem est.
23 Vulneris appellatione non venit vulnusculum: ⁊ licet statuto puniantur vulnera non trahitur ad vulnuscula seu paruas scissuras.
24 Questio leuis non dicitur interesse.
25 Interesse patruum aut leue non dicitur interesse.
26 Dānum seu interesse quod socius infert in re communi venit sartiendum per iudicium communi diuidundo.
27 Iudex ex bono ⁊ equo debet iudicare.
28 Communia sunt ea que fiunt in re communi. nu. seq.

29 Edificium superius cedit inferiori edificio.
30 Verba non sunt captanda ꝛ inciuiliter intelligenda.
31 Cõia loca nõ pñt esse singularia nec super illis põt priuat⁹ edifi/care.fallit principis ꝑmissiõe vel antiqua seu vetusta prescriptio ne rebus in statu manentibus ꝛ absq̃ preiudicio pñtis stat⁹.vs/q̃ ad finem consi.
32 Iura singularia vbi exorbitant a iure cõi sunt restringenda.
33 Rescripta principũ seu concessio videntur intelligẽda qd nemini preiudicent respectu pñtis status rerum.nu.seq.
34 Priuilegia siue beneficia esse non debent elusoria nec priuato preiudicabilia.

¶Consilium.cxiij.

Repetito diuino numine

1 ¶†Uisa fuit mihi clara iuris censura in ea parte in qua in pñtiarũ instat. ꝛ ppterea in primo ꝯsilio pau/cis rẽ absolui ꝛ perfunctorie trãsiui circa id de quo nũc hesitatur nec apud me maior subest materia dubitationis:nã in meo con silio ꝓbaui qd ille paries q altiat erat cõis ꝓ diuiso:ꝛ pars parie tis sup qua nũc edificat ꝛ de qua altiãdo agitur nõ est cõis.ideo nõ sumus in terminis.l.sabinus.cõi diuidũdo ꝛ similiũ. quibus terminis esset aliqualis dubitatio vtrũ possit altiare inuito socio de quo immediate subnectã.Tñ si est cõis ꝓ diuiso put.s̃.ꝓba/ui res est clarissima ꝙ põt altiare deduxi in ꝯsilio non repeto: qr est de se clarũ ꝛ apte in ꝯsilio meo deducit:ꝛ ꝑ altiationem illius parietis ꝓpriũ quẽ sic appello:qr ab ea pte in qua edificat ẽ ꝓpri us ipsoꝝ edificãtiũ quo ad vtile dñiũ spectãs ad supficiarios:tũc lumina si qua sunt ex alia pte parietis altiati ꝑ vicinũ sine dubio offuscarent ꝛ tollerent:ꝛ ꝑ ꝯñs alia edificia nõ officerẽt lumini/bus vicini:ꝛ in hoc nõ video dubitationẽ vllã:iõ sine vlteriori al legatiõe ptrãseo.Sȝ posito sine ꝑiudicio veritatis ꝙ paries esset cõis ꝓ idiuiso.Tñ idẽ rñdendũ cẽseo attẽta qualitate rei q̃ mihi ꝓponit:nec dubito ꝙ reddẽs ꝯsiliũ decisiuũ vir pollẽs ingenio ꝛ doctrina p̃clarus nõ esset alterius snie:nã put audio ꝓ parte va lẽtini ꝛ fratrũ fuit altiatus paries q dr cõis aliquãtulũ: ꝛ ĩ certa particula ipsius supra tectũ domorũ nocẽtij ꝛ iacobi:ꝛ in eo mu/ro ita altiato iuxta tectũ dictoꝝ nocẽtij ꝛ iacobi remãsit quoddã foramẽ paruũ:ꝙ forte ꝯtigit qr solet esse necesse facere põtes in q̃ ꝑmanet ad murãdũ:ꝛ immittũtur ĩ muro ligna retinẽtia põtes qb⁹ postea remotis saltẽ si paries nõ est grossus prout nõ est iste de quo agit remanẽt foramina ex quib⁹ põt videri celũ.Ita ẽ ve risimile ꝙ acciderit in casu isto:qr prout audio nõ expedit domui valẽtini ꝛ fratrũ habere dictũ foramẽ.Fuit tñ forte ex inaduerten tia dimissum ita illud foramẽ:sȝ qr cõiter solẽt magis prestare no cumẽta ꝛ deformitatẽ cõiter murãt:ꝛ ita claudunt hmõi forami

2 na ꝛ est de se notissimũ.†Et cõiter accidẽtib⁹ bonũ est argumẽtũ etiã in materia ꝓbatiõis.no.glo.ꝛ Bal.in.l.neq̃ natales.C.de ꝓ ba.glo.ꝛ doc.i.l.nõ hoc.C.vnde legi.ꝑ Bar.in.l.j.ff.si cer.pe.facit gl.i.l.j.C.de arbi.ꝛ.l.fi.ꝛ ibi Bal.C.de fideiu.ꝛ multa iura possent adduci.ꝛ si ita est ꝙ fuerit paruũ foramẽ nõ hñs aliquã clausulã ꝑ quã retineat ꝑ oportunitate vẽt⁹ aqua vel nix:maxime qñ plue ret vel ningeret cũ vẽto nõ est dubiũ ꝙ alio non docto plus nocu mẽti ablaturũ est ꝙ vtilitatis:attẽto maxime qd dicta dom⁹ abũ

3 dat luminib⁹ ex fenestris ad id destinatis.†Et hec prout audio ꝛ prout est verisimile ipsa rei euidẽtia apparet q̃ superat oẽ gen⁹ ꝓ/bationis.l.si irruptiõe fi.regũ.ꝛ.c.euidẽtia.de accu.cũ si.Ideo.si hoc est prout arbitror euidẽter apparere succedit postea indubita ta theorica qd soci⁹ in pariete cõi põt supedificare edificãdo tãꝙ

4 in pariete cõi.†Nã qñ nõ interest socij quomin⁹ edificet in parie/te cõi nõ põt ꝓhibere put est gl.ꝛ theorica cõis oĩz ĩ pal.l.sabin⁹ in qua decisiu⁹ ꝯsulẽs se fundat.Decidit em̃ illa gl.ꝙ qñ in re cõi vn⁹ vult edificare si alterius socij nõ interest quomin⁹ edificetur nõ põt ꝓhibere.ꝛ allegat.l.qdã iber⁹.de serui.vr.p̃d.ꝛ idẽ no.glos. in regula in re cõi in.vj.itaq̃ lȝ paries cõis hẽat aliqd foramẽ ꝑ qd videat lumẽ ĩ sua domo si sua nõ iterest ꝙ illud foramẽ nõ ob turet nõ põt ꝓhibere ex theorica qua nititur ipse decisiuus con/

5 sultor qui ita est intelligendus:†nã dicta doc.intelligẽda sunt fȝ iura q̃ allegãt.l.cũ qdã.ff.de his qui.vt indi.ꝛ Bar.ibi.ꝛ in.l.nõ so lũ.§.liberationis ꝟba.de.lib.leg.Dũ ergo dicit decisiu⁹ ꝯsultor ꝙ videat si paries altiãdus hȝ efferre nocumentũ luminib⁹ dom⁹ dictoꝝ Ualẽtini ꝛ fratrũ nõ dȝ intelligi de talibus luminib⁹ q̃ nõ intersit habere:sȝ de illis q̃ habere probabiliter intersit: nã ita lo/

6 quunt iura ꝛ theorica quã ꝛ q̃ allegat.†Et in hac rõne ipse se fun dat:ꝛ dictũ maxime docto.ꝛ regulat a rõne dicti arg.l.qd dictũ. ff.de pac.ꝛ.l.adigere.§.quãuis.de iure patro.ꝛ.c.cum cessante.de

7 appel.†Ex rõne enim deprehẽdit mẽs.Nã ratio idẽ ꝙ mens di/cit Dy.in regula.fi.in.vj.Bar.ꝛ Bal.in.l.nõ dubiũ.C.de.ll.bal.

8 in auf.post fres.C.de le.here.ꝛ in plerisq̃ locis q̃s omitto.†Mẽs aũt constat qd ꝑualet ꝟbis.c.intelligentia.de verb.sig.ꝛ.l.in con ditionibus primum locum.de cõdi.ꝛ demõ.l.in conuẽtionib⁹.ff. de verb.sig.iõ dũ cõsultor dicit ꝙ nõ possit supedificari si nocet lu minib⁹ dicte domus Ualẽtini ꝛ fratrũ mea sua fuit loq de talib⁹ luminib⁹ que vtilitatẽ prestẽt probabilẽ:ꝛ sic ꝓbabiliter intersit illa lumina ꝑsistere nõ offuscata:ꝛ absq̃ dubio ita fuit ei⁹ mẽs ꝛ ita est intelligẽd⁹ ꝑ p̃dicta:nec talis intelligẽtia est aliena a vi ver borum.Nã nocumẽtum prestare vel nocere luminibus dom⁹ vel prospectui non cẽset illud ꝙ remouet lumina non proficua:qr id qd nõ nocet ꝛ qd non prestat nocumẽtuȝ in se absolute loquẽdo

9 verũ est nõ nocere tali vel tali rei.†Qm̃ nõ entiũ nulle sunt cause seu accidẽtia vt inquit philosophus ꝛ probat in.l.eius q in ꝓuin ciã.ver.qm̃ tũc.ff.si cert.pet.ꝛ in.l.ij.ff.de vsufru.cũ si.nec ois remo tio rei iudicãde est nocere.verbi gr̃a.ego cõductor promitto non nocere arborib⁹ vel herbis tui viridarij:qd cõduco sunt in virida ria herbe vel arbores inutiles vel nociue:dicet ne quispiã sani ca pitis ꝙ remouẽdo illas herbas seu arbores nõ ꝓficuas:sȝ noci/uas:ego veniã ꝯ ꝓmissa?absit.Itẽ remouere vulnus vel aliquaȝ egritudinẽ:dicet ne quispiam qd sit nocere vulneri vl' egritudini: absit.Itẽ barbitonsor dicet ne nocere barbe quã remouet?absit. Ita ꝛ impedire lumina non proficua domui nõ dicet nocere lu/

10 minib⁹ domus.†Ponamus ꝙ ego teneor nõ nocere luminib⁹ tue dom⁹:illa tua dom⁹ hȝ dfectũ alicuius tegule in tecto ꝓpter quẽ defectũ vr celũ:ꝛ sic lumẽ ĩ domo.l.lumẽ.ff.de ser.vr.p̃di.ego pono illã tegulã ne pluat in domo tua.ꝛ ꝑ ꝯñs remoueo illud lu men:dicet ne aliquis nõ insanus ꝙ noceam luminibus domus: si non impleã id ad qd teneor certe nequaꝙ.Cõstat itaq̃ qd nõ omnis remotio seu obturatio foraminis ꝑ qd intrat lumẽ in do/mo est nocere lumini domus.Ex his ptȝ ꝙ ꝟba cõsilij nõ discre/

11 pant a mẽte consulentis nec ab intelligentia.s̃.data.†Et insup negari posset qd omne id qd infert lumen in domo dicat lumen dom⁹ si non est ad id destinatũ put negatur quem esse in loco si non est destinatus vt ibi stet.vt.l.nihil.de capti.ꝛ postli.reuer.l.ex facto proponebatur.§.rerum.de here.insti.ꝛ.l.quesitũ.in princ.ꝛ §.fi.ꝛ.l.se.§.j.de leg.iij.cuȝ multis si.ꝛ si ego vestio corpus meum veste tua ꝛ ad te vestiendum destinata non dicetur vestis mei cor poris:sed tui:licet ex aliquo casu vestiat meum corpus:ita nec di catur lumen domus omne lumen:sed id quod est destinatũ ꝛ or dinatum ad lumen inferendum domui.Nam denominãtur ple

12 rũq̃ res ab eo ad quod sunt destinate.†Naȝ vestis dicitur mate ria contexta destinata ad vestiendũ.l.vestimẽ.ꝛ.l.vestis.ff.de au. ꝛ arg.lega.nec omne qd vestit corpus dicit vestis si principaliter puta ornatus non sit.l.quãuis.in fi.eo.titu.ꝛ per Bar.in.d.l.ve/

13 stimentum.†Item ligna dicuntur ea que sunt destinata ad cõ/burendũ si ad aliud destinant nõ dicuntur ligna.l.ligna.ff.de le/

14 gatis.iij.†Item nummi argentei non dicuntur argentum:quia ad aliud recipiunt formam nummorum.l.cum aurum.in princi. ꝛ.l.quintus.§.j.ff.de auro ꝛ argen.lega.ꝛ sic non omne qd est ar

15 gẽtũ venit appellatione argenti.†Et non omne quod vestit dici

16 tur vestis:†ꝛ nõ omne lignum venit appellatione ligni:ꝛ sic nõ omne quod ex celo illuminat domum dicatur lumen domus si non est ad id destinatum ꝛ profecto non arbitror esse in commu ni vsu loquendi qd quodlibet foramen ex quo intrat lumẽ in do/mo qualitercũq̃ factũ siue casu siue ꝑ accidẽs dicat lumen dom⁹. Dato autem sine preiudicio veritatis qd verba aliqualiter repu/gnarẽt huic interpretationi quam dedi non refert ex quo ratio/ꝛ mens loquentis preualent ꝛ ille nos artent ad eam interpreta/

17 tionem.Accedat qd verba impropriantur vt materie cõueniant l.eas causas.de conditio.ꝛ demonstratio.ꝛ.l.si vno loco.cuȝ simi libus.Sȝ subiecta materia suadet qd solum impediatur edifica/tio in muro communi quando socio prohibẽti nocet vt supra de duxi ꝛ non alias:vt deduxi ergo illa verba noceat luminibus do mus intelligantur de tali nocumento ex quo cẽsetur probabile in

18 teresse prohibentis:et nõ generaliter de quolibet nocumẽto:† sic ꝛ al's appellatione culpe non venit omnis species culpe:sed ea so la que venit ex natura subiecte materie.l.si filio.§.maritũ.so.ma/

19 trimo.ꝛ.l.si vt certum.§.nunc vidẽdum.ff.commo.†Indefinita ergo locutio restringitur et ampliatur secundum subiectã mate/riam vt dictis iuribus.ꝛ.l.si quis nec causam.in princi.ff.si cer.pe ta.cum infinitis similibus.Similiter ergo in casu nostro illa idefi nita si nocet luminibus vel prospectui domus nõ intelligatur de quolibet lumine vel prospectu:sed de tali lumine vel ꝓspectu qui causaret probabile interesse ad impediendum edificari in pariete communi:quia ita suadet subiecta materia:ita verba precedẽtia cõsulentis.Istud etiã suadet equitas ꝛ humanitas:quia iniquũ ꝛ inhumanũ esset qd ratiõe cuiuslibet foraminis quãtũcũq̃ par/ui ꝛ inutilis impediret edificatio dictoꝝ Nocentij ꝛ Iacobi.In definita autẽ equipollet vniuersali nõ de rigore:sȝ ex humanita te ꝓbat tex.in.l.seruitus.ff.de serui.vr.pred.quẽ ad hoc ponderat Bar.in.l.si plurib⁹.de leg.ij.hoc firmãs:merito hoc casu nõ eq/polleat ex quo resultaret inhumanitas.sȝ dicta indefinita intelli/gat luminib⁹ q̃ p̃bẽt interesse:inter q̃ nõ ẽ istud de quo agit put arbitror.Et si esset aliqd leuissimũ interesse nõ ĩpediret vsus parie tis cõis inuito socio ꝓbat in.l.fistulã.ff.de serui.vr.p̃di.vbi ꝓbat ꝙ balneũ põt haberi iuxta parietẽ cõem lȝ humorẽ capiat paries ꝛ sic licet:ꝛ sic imitti humorẽ ĩ pariete:ꝛ ex h̃ aliquãtisper noceat

ad.l.qdã hiber⁹.de serui.d vol.ij.con.227.

tamen non potest prohiberi: secus si ꝓpter assiduitatē magis no
20 ceat vt ibi.† Et ille text. satis vr̄ ꝓbare q̄d non dicat̄ nocere illud
21 q̄d parū nocet.† Accedat illud vulgatū q̄d inter parū ⁊ nihil nō
22 est differētia. l. Quis. de cōdi. ⁊ demō.† Et q̄d no. doc. in auk. ꝓter
ea. C. vnd vir ⁊ vxor. vbi tex. loquit̄ de vxore q̄ nō hʒ dotē. ⁊ doc.
23 dicūt idē esse si hʒ paruā dotē.† Et al's appellatiōe vulneris nō
venit vulnusculū. l. j. §. sʒ sciēdū. ꝟ. vitiū. ff. d edili. edic. ⁊ ibi no. bal.
q̄d ⁊ no. in. l. fi. j. co. C. de edili. act. Ex hoc inferēs ꝙ syndici q ar-
tant̄ denūciare vulnera nō tenebunt̄ denūciare vulnuscula: puta
leues scissuras: lʒ sanguis exierit. Et statutū puniēs vulnera non
trahet̄ ad tales scissuras paruas seu vulnuscula. facit optime. l.
ob q̄ vitia. §. fi. ⁊ l. cui de nō. ff. e. ti. ⁊ idē no. Pō. i. l. j. §. pe. ff. ad sil
le. inducēs ad syndicos: put Bal. Facit etiā. l. itē apud labeonē.
24 §. qōnē. de iiur.† Ubi leuis q̄d nō d̄r q̄d.† Ita ergo ⁊ leue interes
25 se nō cēseat̄ iteresse: ⁊ paruū lumē put est istud nō ꝯprehēdat̄ ap
pellatiōe luminis: nec refert q̄d hodie est aliquātulū maius: adeo
ꝙ forte ꝑm pn̄tē statutū nō esset ita paruū q̄d nō veniret appella-
tiōe luminis: qꝛ rn̄det̄ ꝙ hodie cū illo antiq foramine est iunctuʒ
foramē q̄d emanauit ex remotiōe tignorū ⁊ tegularū tecti dictoꝝ
Nocētij ⁊ Jacobi q̄ sine dubio pn̄t reponi in loco antiquo: qꝛ per
mittit̄ ex forma ꝯsilij ⁊ est de se notū: iō est ꝯsiderādū illud paruū
foramē q̄d erat pri⁹: ⁊ iō nō debeat ꝓpter hoc foramē ex quo celū
vr̄: ⁊ sic lumē impediri edificatio sup cōi pariete: ⁊ maxime hoc ꝓ
cedit qꝛ dict⁹ paries q excedit supra tectū antiquū dictoꝝ Nocē-
tij ⁊ Jaco. fuit nouiter ꝯstruct⁹ ꝑ dictos Ualētinū ⁊ fratres: nec
erat istud lumē dicte domui ante dictā nouā edificationē: nec sua
det rō ꝙ alter socius altiādo parietē cōem possit dimittēdo fora-
mē in pariete cōi impedire sociū edificare vel vti pariete cōi ꝓpter
dictū lumē ꝑ seipsos dimissū sue domui: nā ex hoc dānificaret so
26 ciū.† Et dānū q̄d socius dat socio in re cōi venit resarciēdū ꝑ iudi
ciū cōi diuidūdo. l. iij. ⁊ l. ⁊ si nō. §. venit. ⁊ l. in hoc iudiciū. in pnc.
⁊ l. is cū quo. ff. cōi diui. ⁊. d. l. sabinus. Et subdit̄ ꝙ si q̄d fecit i le
sionē socij in re cōi pōt ꝯpelli vt factū d̄struat: si itaq̄ d̄ʒ resarcire
dānū q̄d itulit. Tūc si diceremꝰ q̄d si illud lumē lederet nō posset
supedificare vbi al's patuisset deberet illā lesionē resarcire in iudi-
cio cōi diuidūdo ⁊ etiā durāte cōione: vt not. gl. in. d. §. venit. Nec
vllo pacto ꝯuenit bono ⁊ equo: ꝙ soci⁹ seu hn̄s rem cōem ita edi
ficādo possit p̄iudicare socio: merito cū i iudicijs bonefidei exube
27 ret equitas:† et iudex ex bono ⁊ equo iudicet. insti. de ac. §. in bo
ne fidei. ⁊ iudiciū cōi diuidūdo sit bone fidei: i ꝯsequētiā nō d̄ʒ iu
dex pati ꝙ socius suo facto ita noceat socio ⁊ sibi prosit. Et cū pa
ries, ille supedificatus sit cōis si teneremus totū parietē: vcʒ a pō-
28 te. s. esse cōem ꝑ indiuiso.† Nā edificatū sup cōi efficit̄ cōe. l. fi infe
29 riorē. C. de rei vē. vbi Cy. bal. ⁊ Ang. sing. dicūt:† ꝙ edificiū supe
rius cedit edificio iferiori: vt volūt Bar. ⁊ ceteri. in. l. qdā iberus.
dicentes: ꝙ in supficie cōi pōt vn⁹ socius supedificare faciēdo edi
ficiū tāꝙ cōe nō tāꝙ ꝓpriū: vn̄ volūt ꝙ illud supedificatū debeat
eē cōe. Si itaqʒ ē cōe ⁊ ē apte natū suscipere tigna imittēda: ergo
nō magis possit in re cōi immittere, vnus socioꝝ ꝙ alter ex q̄ pa-
riter sūt dn̄i: ⁊ esset alienū ab oi equitate q̄d vn⁹ ex dn̄is appropri
asset sibi rē cōem: ita q̄d alius dn̄s nihil ibi facere posset: ⁊ ipse to-
to frueret̄: merito nō ꝯueniret iudicio q̄d reddit̄ iter hn̄tes res cō
munes vt. s. d̄ductū ē: ⁊ si posset ibi iponere tigna reclauderet illd
lumē: iō nō iterest sua ꝙ paries edificād⁹ nō officiat illi lumini ex
quo oimodo est illud lumē remouēdū. Cōfirmant̄. s. dicta: qꝛ illa
ꝟba apposita in decisiuo ꝯsilio si luminib⁹ officiat̄ debēt itelligi
30 ciuiliter ⁊ humane de lumine ꝯsiderabili.† Qꝛ ꝟba nō sūt captā
da ⁊ inurbane intelligēda. l. si cui. ff. de serui. ⁊ l. pe. ff. ad exhi. Ex
qb⁹ intrepide est tenēdū q̄d dict⁹ paries pōt altiari etiā supra te-
ctū: ⁊ supra illud foramē siue paries fuisset cōis ꝑ diuiso put ar-
bitror ꝙ sit vt ꝓbaui in alio ꝯsilio: quo casu nō esset dubiū siue pa
ries sit cōis ꝑ indiuiso. Puto etiā ꝯcludēdū ꝙ dato q̄d paries rō
ne cōiōis idiuise nō posset altiari: q̄d tn̄ ē falsuʒ vt ꝓbaui: tn̄ pos-
sent dicti Nocētij ⁊ Jacob⁹ altiare eoꝝ edificia q̄ habēt. s. pōtē
q̄ sine dubio sunt ꝓpria: ⁊ iō cessat rō. d. l. sabinus. ⁊. d. l. regule in
re cōi. in. vj. ⁊ militat. l. cuius edificiū. de ser. ru. pre. simplr̄ itellecta
31 vt iacet.† Nec ob. q̄d d̄r quod in loco publico nō pōt edificari qn̄
p̄iudicat alteri ꝑ. l. j. §. merito. et. §. si quid a principe. ff. ne qd in lo
co publico: qꝛ posset rn̄deri aufugiēdo ꝯtrariū ꝙ edificiū nō est in
solo publico: sed. s. publicū. Dicta aūt iura loquunt̄ de edificāte
in publico: lʒ huic rn̄sioni aliqualiter ob. d. l. ij. §. nō qdam. Itē q̄d
iste edificat in suo nō publico: nā edificat supra arcū: q arc⁹ est fa
ct⁹ sup pōte: ex quo autē arc⁹ est licite fact⁹ ex pmissu pncipis vel
prescriptiōe vetusta: iuxta. l. i. summa. in fi. de aqua plu. ar. ⁊ l. hoc
iure. §. duct⁹ aq. de a qua quoti. ⁊ esti. edificiū q̄d sup imponit̄ nō
occupat aliqd publici iuris: neqʒ est immediate supra publicū: iō
nō sumus in terminis. Pōt ⁊ tertio rn̄deri ꝙ iste pōs seu arc⁹ fa
ct⁹ fuit nō solū pmissu ⁊ indulgentia supioris: put loquunt̄ iura
preallegata: sʒ etiā pmissu dn̄i, dom⁹ vicine q vult hodie ꝓhibere
ꝓpter lumina ipsius domus vicine: qꝛ ꝯuētū fuit cū eo ꝙ ficret di
ctus pōs ⁊ a pōte supra paries deberet esse cōis ⁊ deberet ꝑfici de
cōi. Itaqʒ ex quo fuit ꝯuētū inter partes ꝙ fieret dict⁹ pōs ⁊ suc

cessiue possit supedificari: qꝛ hoc tacite in ꝯsequētiā veniebat inxt
ex ꝯuētiōe vt ꝓbaui in alio ꝯsilio nō repeto ad pn̄s ⁊ decisiuis cō
sultor hoc idē ꝯfirmat: ⁊ dicta ꝯuētio nō interpretat̄ q̄d fiat sine
p̄iudicio ipsi⁹ paciscētis: ⁊ maxime qꝛ nō poterat arc⁹ vel pōs il-
le fieri sine eius p̄iudicio. Ideo nō pōt mō dicere ꝙ illa pmissio pn
cipis d̄ʒ intelligi sine mei preiudicio: ex quo ipse pmisit fieri id q̄d
nō poterat fieri sine ei⁹ p̄iudicio: ⁊ lōge maiori ꝙ isto de quo agi
tur. Iō sua pmissio q̄ sibi p̄iudicat de iure cōi nō limitat̄: prout ꝑ
32 missio principis q̄ est de iure sp̄ali seu singulari.† Cū iura singula
ria restringant̄. l. in cause. in pnci. de mino. ⁊ l. ei⁹ militis. §. mili-
tia missus. de mili. testō. ⁊ l. fin. C. de his q ve. eta. impe. facit. l. ius
singulare. ⁊ l. q̄d vero ꝯtra. de. ll. ⁊ regula q̄ a iure cōi exorbitāt. in
vj. Quarto rn̄det̄ ꝙ illa pmissio pncipis reb⁹ i eo statu manētib⁹
33 nō preiudicabat alicui.† Et cōcessio vr̄ intelligēda ꝙ nemini p̄iu-
dicat respectu pn̄tis status rerū. ar. l. cōtinuus. §. cū qs. de ꝟb. ob.
⁊ l. cū qs. de solu. ⁊ ca. ne qs. xxij. q. ij. nō aūt vr̄ itelligēdū ꝙ nunꝙ
alicui tūc noceat vel in futurū nocebit: al's resultaret incōueniens
pnceps ꝯcedit mihi q̄d faciā domū in publico ego facio: ⁊ tūc ne
mini nocet: vicinus postea facit ibi domū: dicit mihi tua domus
nocet meo prospectui: qꝛ si nō esset tua dom⁹ ego haberē ꝓspectū
in talē locū quē aufert mihi dom⁹ tua: nemo diceret ꝙ talis alle-
gatio vicini esset admitteda: qꝛ ꝑʒ hoc qlibet vicinus posset redde
34 re elusoriū beneficiū a principe ꝯcessum.† Et bn̄ficia principis de
bēt esse elusoria. arg. c. si papa. d priui. in. vj. ⁊ l. si ptor. in princ. de
iudi. regula indultū. in. vj. nec est decēs q̄d si ego habeo licite me-
niana sup publico: put quotidie hr̄. ⁊ tu edificas postea domū vi
cinā: q̄d ex hoc mihi inferat̄ p̄iudiciū q̄d non possim illa meniana
seu ꝓfellū quo vocabulo vtimur altiare ꝓpter aliquā fenestrā quā
fecisti in tua noua domo: hoc qdē milies pōt occurrere: ⁊ nō ad-
mitteret̄ ab aliquo docto vl' indocto hmōi ꝓhibitio vicini: nec rō
suadet ꝙ sit in ptāte vicini auferre mihi libertatē aeris quā habe
bā altiādi meū porfellū. Ita ꝑfecto occurrit i casu nostro: qꝛ edi-
ficatiōi facte postea facta ꝑ vicinū p̄iudicat si in aliquo p̄iudicat:
⁊ ꝑfecto hec ꝯclusio mihi apparet verissima: ꝙ lʒ noceret dicto
vicino altiare dictū pōtē tn̄ altiari possit: tn̄ si alicui sec⁹ videret̄ re
manet vltima rō. s. deducta. s. ꝙ minime nocet. Licet eñ obturet
foramē iutile nō nocet vicino ⁊ ħ clarū. Quinimo nec nocere d̄r
luminib⁹ vt. s. late deduxi nō repeto. Igit̄ ꝯcludo quod arbitri
electi seu alij hn̄tes super hoc arbitrari vel iudicare dn̄t iudicare
ꝙ. d. nocētio ⁊ iacobo liceat altiare non obstante dicto foramine.
Laus deo.

¶ Summarium super consilio. cxiiij.

¶ Statutū laicorū an ⁊ qn̄ liget clericos in foro seculari. ꝑ totū.

1 Clericus non subest foro seculari.
2 Statuere est iurisdictionis. nu. seq.
3 Statutū non extendit̄ vbi iurisdictio non potest extēdi.
4 Clericus agēs in curia seculari ligat̄ statutis laicorū. per totum.
5 Juris naturalis primeui obseruātia vel secūdarij hoc est iurisgē-
tiū non tollitur per ꝯcessionem late ptātis vel legis municipalis.
6 Clausula rescripti q̄d de facto possit procedi ⁊ sententiari in cā de
legata quid importet. vsqʒ ad fi. consi.
7 Tollere seu auferre ius tertij est contra equitatem naturalem.
8 Beneficio seu statuto alicuius terre nemo potest niti nisi velit re
gulis illorum subijci.
9 Singula iuuant que tn̄ non prosunt.
10 Statutum per quod potestas non reddat ius clerico ei⁹ iurisdi-
ctionem declinanti valet.
11 Obseruantia est optima iuris ⁊ statutorum interpres.
12 Eligēs vnum censetur electum suum antecedens necessarium.

¶ Consilium. cxiiij.

In nomine dn̄i nostri Je-
1 su Christi.† Quāuis primo aspectu videat̄ dicēdū q̄d
iudex male iudicauerit: ⁊ ꝑ ꝯn̄s ptes iudicis aditi i cā
appellatiōis sint in pnūciando male iudicatū ⁊ bene appellatus
qꝛ clericus nō subest seculari. c. si diligēti. de foro cōpe. ⁊ c. si iudex
2 laic⁹. de sn̄ia excō. li. vj. cū si.† ⁊ statuere est iurisdictiōis. no. bart.
in. l. oēs ppl'i. de iusti. ⁊ iur. ⁊ ibi Bal. post eū dicit ꝙ quātū qs hʒ
iurisdictiōis tm̄ hʒ autoritatis ꝯdēdi statuta: ⁊ vno posito ponit̄
aliud: ⁊ vno remoto remouet̄ aliud ꝑʒ eū quē refert ⁊ sequit̄ Pet.
de an. in rep. c. can. de cōsti. in prin. ix. qōnis i pn. col. xl. Idē vult
Bal. in. l. nulli. C. de sen. ⁊ idē Bal. in. l. necessariū. i. fi. ff. de orig. iu.
ꝑ tex. ibi. vbi legislatores appellat magistrat⁹: ⁊ facit diffinitio. iu
risdictionis posita ꝑ glo. in. l. j. ff. de iuris. om. iu. quaten⁹ dicit eq-
3 tatis statuēde. ⁊ etiā Bal. idē no. in. d. l. j.† Et iō vbi nō extēdit̄ iu
risdictio nō extēdit̄ statutū ꝑm eū in. d. l. necessariū. in fi. principij:
lʒ al'r loquat̄ idē Bal. in. d. l. oēs ppl'i. in prin. ad ħ etiā no. ꝑ Ja-
co. ⁊ doc. in. l. j. ff. q̄d qsqʒ iur. Ergo de primo ad vltimū ꝯcludēdo
statuta laicoꝝ nō ligēt clericos. Distincte eñ sunt ptātes secula-
res ⁊ eccl'iastice. c. solite. de maio. ⁊ obe. ⁊ ca. cū ad veruʒ. xcvj. di. ⁊
ideo etiā si statutū faceret expressaʒ mētionē de eccl'ia vel persona
eccl'iastica nō astringeret clericū. c. cū eccl'ia sctē marie. de ꝯsti. vbi
hoc idē firmāt doc. ⁊ lʒ circa ordinatoria iudicij videat̄ seruāda. l.
fori vbi

fori vbi causa agit᷑.arg.l.iij.in fi.ff.de testi.⁊ in.l.j.C.de eman.li.⁊ l.l.ij.C.de iur.cal.iudex eni sem per dz seruare ꝯsuetudines ⁊ statuta sui fori circa ordinatoria iudicij:prout habetur in dictis iurib⁹.et per Spe.in ti.de sen.prola.§.qualiter post principium.⁊ per Inn.in.c.conquestus de feri.⁊ per.d.Ant.Pet.de anc.⁊ Imo.in rubrica de ꝯsue.⁊ per ꝯñs si clericus agit ꝯ laicū debeat seruari statutum ⁊ ꝯsuetudo secularis circa ista ordinatoria.put volunt bar.⁊ doc.in.l.cūctos populos.C.de sum.tri.⁊ i.l.oēs ppl'i.ff.de iusti.⁊ iur.⁊ per gl.⁊ doc.in.c.ꝙ clericis.de fo.cōpe.⁊ per Io.cal.in disp.sua que icip.statuto.⁊ Io.an.in addi.Spec.ti.de cōdi.⁊ est cōis oīm sniā:tamē circa decisoria cāe nō videtur attendi debere statutum vel ꝯsuetudo fori vbi causa agitur:sed habētur alij respect⁹.attēdit᷑ eni circa decisoria nō statuta fori vbi cā agitur:sꝫ statuta ⁊ ꝯsuetudines litigātiū dicit Inno.i rubrica de ꝯsue.Hos.i.c.j.eo.ti.l.iij.C.de edifi.priua.c.cū venissent.de eo q mit.in po.attēdit᷑ eni statutum vel ꝯsuetudo loci cōtractus si agit᷑ ex cōtractu.d.l.si fundus de euic.si vero agitur de iure concernente facultatem vel necessitatem circa rem:attendatur ꝯsuetudo ⁊ statutū loci vbi est res sita.C.d edifi.pua.an in totū de admini.tut.l.si sine herede.⁊.l.ij.⁊.l.fi.C.de predi.curia.lib.xj.⁊ ꝯsuetudo loci.delicti si cāversat circa delictū.l.sacculari.§.sunt quidam.ff.de var.⁊ extraor.crimi.⁊.l.ij.C.de noxa.put hec dicūt Io.an.Pe.de peru.d.Ant.⁊ Imo.in.d.rubri.de ꝯsue.⁊ dñs.Florē.in.c.fi.e.ti.q.xlix.⁊ ideo nō vr̄ seruandū statutū ꝙ versat᷑ in foro seculari.Sed statutū vel ius cōe qd ligat clericos put ē ius canōicū ⁊ ēt ius ciuile cōe ꝙ nō discrepat a iure canōico.Nam quatenus nō discrepat cēsetur approbatū ius cōe ciuile vt seruet᷑ etiā i foro canōico vt habet᷑ in.c.j.de noui ope.nūcia.Sꝫ ius qd discrepat siue ciuile siue municipale nō seruat᷑ q̄ ad clericū in foro seculari:put voluit Io.cal.in disp.sua q̄ incipit statuto ciuitatis:vt refert ⁊ sequit᷑ Imo.in.d.c.ecclesia sancte marie.q se exemplificat in statuto ꝙ ꝯtractus neqat probari nisi p quatuor testes:⁊ idē tꝫ Bal.i.l.oi innouatiōe.C.de sa.sanctis.loquēs in pscriptiōe statutaria.qd ⁊ firmat Panor.in.c.ꝙ clericis.de foro cōpe.vbi expsse firmat ꝙ si statutū disponit circa modū decidēdi nō ligat clericos ēt litigātes cōtra laicū in foro seculari:qꝛ q̄.ad clericū hꝫ seruari ius canonicū fm eū p tex.ibi:nā ibi tex.dicit qd cāe clericoꝝ decidi debēt p ius cononicū etiaꝫ si clerici agāt ꝯ laicos:⁊ p ꝯñs agant in foro seculari ex quo actor sequit᷑ forū rei.c.si cleric⁹ laicū eo.ti.⁊ si sib⁹ vulgarib⁹:⁊ hoc intelligēdo ꝙ illud capitulū sit gñale ⁊ nō locale put ⁊ intelligit ibi glos.exēplificat eius dictum i statuto disponente ꝙ stetur libris mercatorū.nā tali statuto nō tenebitur stare clericus ex quo respicit decisionem cause fm eū qui idē firmat in.d.c.cū ecclesia ꝯfirmat᷑:qꝛ In.in rubrica de ꝯsue.simpliciter dicit ꝙ ꝯsuetudines laicoꝝ nō ligant clericos.x.di.c.j.⁊ Io.an.ibi dicit ꝙ ⁊ legiste idem tenent qd ⁊ simpliciter dicit Io.de lig.i.c.ad nostrā de consue.prout refert ⁊ transit Pe.de anc.idē tenens in.d.rubrica.qd maxime videtur pcedere qñ ius statutarium respicit personā:nam tunc nō ligat clericū:qꝛ hmōi statuta nō afficiunt nō subditum.l.j.C.de eman.libe.l.j.ff.de tu.⁊ cur.da.ab his.put concludit Imo.in.d.c.ꝙ clericis.dicens se ita consuluisse.Idē tenet ibi panor.adducit ꝙ in simili questione tenuit Lau.de rāpo.in qōne sua q̄ incipit statuto mutinēsi ad h̄ no.p Bar.in.d.l.cūctos pplos.⁊ l.j.ff.de tut.⁊ cur.da.ab his.⁊ Bal.i.l.j.C.de sa.san eccle.Sed statutū hmōi respicit decisionē cause.Idē vr̄ ꝙ respiciat personā vt.j.deducet᷑.merito cōcludendū vr̄ ꝙ clericus non astringatur tali statuto.ꝙ aūt si circa decisionē cause deducitur aperte:qꝛ mandat compromitti de iure ⁊ de facto,⁊ dat potestatem arbitris iudicandi de facto:⁊ sic relaxata iuris dispōne put.⁊.j.deducā de virtute dictoꝝ verboꝝ de facto.De facili eni pōt cōtingere ꝙ ille,qui al's sine dicta ptāte iudicibus attributa esset absoluendus stante dicta clausula venit cōdēnandus ⁊ ecōtra.Et hoc respectu euidenter patet ꝙ tale statutū respicit etiā decisoria litis:⁊ hoc magis generaliter firmat bal.in.c.si clericus de for.cōpe.dicens ꝙ statutum ꝙ cāe cōpromittātur respicit etiā decisionē cause.Item videtur ꝙ dictuꝫ statutum respiciat personas.Nam per ipm statutum partes astringūtur cōpromittere cōtrafacientes merito videt᷑ qd dictum statutum nō liget clericos:qꝛ videntur concurrere in casu isto ambe theorice supra deducte ⁊ in proprijs teminis decidit Bal.in.c.si clericus.de foro compe.vbi dicit qd statutū dispones qd cause cōpromittentur:licet pro parte respiciat ordinationē iudicij ⁊ in parte diffinitionem:tamen ex quo est iniquum nō ligat clericum agentē etiā in foro seculari.Est enim iniquum qd quis cōpellatur transigere:

4 ⁊ sic cōpromittere.C.de transac.l.iterpositas.fm eum.† Sed his non obstan.contrarium arbitror de iure respondendum:⁊ per cōsequens qd iudex pronunciando causam compromittendaꝫ iuste iudicauerit:⁊ ideo partes iudicis ad quem fore in pronunciando male appellatuꝫ ⁊ bene iudicatū.Nam premittenduꝫ est quod si statutū respicit ordinationē iudicij quasi oēs cōcludūt nec est dubium qd etiam per clericum agētē in foro seculari est seruādū tale statutū put supra deductū est.Itē lꝫ qñ statutum respicit decisoria cause sit magis dubiuꝫ:an habeat seruari statutū municipale laicorum etiā aduersus clericū agentē ꝯtra laicū in foro seculari p ea que supra circa hec deducta fuerunt.Tñ cōis opi.doc.est ꝙ eo casu debeat seruari in dicta cā statutū seculare nō solū in piudiciū laci:sed etiā in preiudiciū clerici.Nā primo hoc firmat Bar.in l.j.C.de sū.tri.dans generalē theoricam ꝙ illa statuta nō militāt in clericis q̄ sunt cōtra libertatē ecclesiasticā vel cōtra psonas clericoꝝ.c.nouerint de senten.excō.⁊ auf.cassa.C.de sa.san.eccl.Alia fm eū ligant etiā clericos non solū litigantes in foro seculari:sed etiā si litigant in foro ecc'ico:licet quando litigāt in foro ecclesiastico ipm impugnet ibi Bal.tamen nō impugnat quando litigat in foro seculari.imo vr̄ idem velle si statutū nō est odiosum qd ⁊ videtur velle Io.an.in addi spe.in titu.de consti.§.j.versi.⁊ no.Ubi disputat gñaliter tenēdo ꝙ in foro seculari etiā cōtra clericū seruāda sunt iura municipalia laicoꝝ:⁊ allegat plures rōnes que respiciunt decisoria causarū:ideo ēt i decisorijs vr̄ hoc firmare ⁊ ꝙ hoc velit allegatur ⁊ idē voluit Host.in titu.de testa.§.qualiter.versi.verū.⁊ de ꝯsue.§.fi.ver.pone.ꝙ ⁊ volunt.d.Ant.⁊ Imo.in.d.c.ꝙ clericis.ꝙ ⁊ videt᷑ voluisse.d.Florētinus in.c.cū venissent de eo qui mittitur in pos.dicēs per illū tex.ꝙ in decisorijs seruari debet ius illius cōtra quē agitur:⁊ idē firmat Rapha.ful.in.d.l.oi inouatione.C.de sacrosan.eccl.loquēs de statuto iducēte prescriptionē:⁊ ideo hec vr̄ magis cōis opi.⁊ per ꝯñs in decisiuis seruanda iuxta no.per glo.in.l.oīs diffinitio.ff.de reg.iur.⁊ per doct.in.c.ne innitaris.de cōsti.⁊ in.l.cū prolatis.ff.de re.iur.⁊ per Bal.i.l.precibus.C.de impu.⁊ p ꝯñs siue dicamus ꝙ istud statutū respiciat ordinatoria cause put principaliter respicit:qꝛ disponit ꝙ de cā non cognoscat iudex aditus sꝫ cognoscant arbitri q censent᷑ habere iurisdictionē delegatā iuxta ea que hñr in.c.ab arbitris de offi.de leg.lib.vj.⁊ in.l.fi.C.de iu.⁊ in.l.arbitro.ff.qui satisdare cogā.siue dicam⁹ ꝙ cōcernat decisoria cāe idē vr̄ rñdēdū.s.ꝙ seruari debeat in curia seculari ius seculare siue cōe siue municipale per predicta.Rōnes multe adducūtur per doc.in locis pallegatis maxime p Io.an.in dictis additionibus.d.ti.de ꝯsti.quas breuitatis gratia omitto.Possunt eni videri in dictis locis.qd quidē maxime dicēdum est in casu nr̄o in quo ipe clericus nititur fundamentaliter ex iure introducto a ptāte seculari:qꝛ intentat bñficium.l.edicto.C.de edic.diui.Quā quidem legem poterāt indifferenter tollere statuentes per.l.oēs ppl'i de iusti.⁊ iur.⁊ si sublata fuisset illa lex nō vr̄ ꝙ p aliquē posset induci ad decisionē sue cause:qꝛ lex correpta nequit allegari.l.fi.ff.de falsis.Ponamus eni ꝙ cā agitetur i ciuitate Uenetiaꝝ.vbi nō seruat᷑ in aliquo ius ciuile dicet ne quispiā ꝙ clericus Uenetus agens in foro veneto seculari posset intētare beneficium mere inductū a iure ciuili certe non.Ex quo ius ciuile ibi non viget:nec secularis potestas tunc aliquid disponit circa clericos:sed tollit vt ita dixerim qd erat suum:scilicet ius dependens a seculari ptātē.Accedat qd no.Inno.in.c.nouerint de senten.excom.⁊ Barto.⁊ Bal.in auf.cassa ⁊ irrita.C.de sac.san.eccle.volētes ꝙ statuta que auferunt clericis ius cōe non sunt inualida tāꝙ cōtra libertatē ecclesiasticā.Sed illa que auferūt priuilegia clericorum:⁊ consequēter vidētur velle ꝙ ius cōe ciuile possit clericis auferri per iura municipalia.Quāto fortius si non auferunt clericis solis:sed pariter clericis ⁊ laicis.et propterea applicādo ad ppositum nostrū statutū istud de quo agitur respicit decisionē cause quatenus mādat cōpromitti de fcō ita ꝙ nō solū de facto pcedi possit p arbitros:sꝫ etiā decidi ꝙ nil aliud importat:nisi ꝙ arbitri

5 nō sint astricti i iudicando seruare iura positiua.† Nā obseruātia iuris naturalis pmeui vel sercādarū hoc est iurisgentiū nō tollit᷑ p cōcessionē hmōi late ptātis p ea ꝙ hñr late p Bart.in extrauagā ad reprimēda in verbo figura ⁊ in v̄bo videbit᷑.⁊ i.l.filiussa.ff.de dona.⁊ in.l.j.ff.de mili.testō.⁊ ibi p Ange ⁊ doc.nō ergo poterat iudicare p hec verba de facto aliquid cōtra ius naturale:nec tollere defensionem parti nec aliquid turpe vel iniquum iudicare put dicit Ponta.in.d.l.filiussa.in fi.fretus autoritotate bar.in dicta

6 extrauag.ad reprimēda in verbo videbit᷑ in fine.† Ubi dicit ꝙ p v̄ba qd possit procedere et sententiare de facto non videt᷑ ppterea cōcessum ꝙ possit aliquo modo ledere iura partis cōtra naturalē equitatem:sed ꝙ procedatur manu regia omissa solennitate iuris ciuilis.idē dicit Barto.per quecunqꝫ verba q̄tumcunqꝫ lata ꝯcedat facultas pcedēdi.Nā v̄ba aliq̄ si pñt aliquē magis solutū facere q̄ sit iperatoria maiestas.⁊ tñ impator nō pōt hoc facere dicit Bar.ibi adducēdo cle.pastoralis de re iud.Idē voluit lapus in allegatiōe.cxxviij.vbi discutit de virtute hoꝝ verboꝝ pcedēdi ⁊ terminādi de facto volens qd non propterea possit ledere partē ad pradicta allegat Ponta.c.presbyterorum iuncta glo.in v̄bo de facto.extra de rebus eccle.non alie.⁊.l.si is.iuncta glo.in verbo rescisse.C.de pdijs mino.Ad idem optime qd not.Bar.i.l.fi.scda oppo.C.de cōtrahē.emp.q̄nimo dicit barto.in.d.verbo videbit᷑.in vltimis verbis ꝙ habens potestatem iudicādi de facto nō poterit tollere parti etiā iura quesita parti de rigore iur̄ ciuilis.puta iura q̄sita ex pscriptiōe:sꝫ pscriptio sit causata de mero iure positiuo.⁊ dato ꝙ sit inducta de rigore iuris de quo tñ in.l.j.ff.de vsuca.nihilominus dicit Bar.nō potest auferri p habentē hmōi potestates

7 Quia auferre ius † alteri quesitū est contra naturalē equitatem.
fm hec si iste clericus compromitteret nihil detraherē eidē de
cōcernētibus iura canōica que tñ respicerent decisionē cause. nā
tales arbitri hēbunt decidere hāc cāz: nō aliter quā decidere debe
ret iudex qui fretus fuisset solo iure canōico: tū qꝛ iure canōico nō
est inducta via intentata: tum qꝛ ꝛ arbitri nō debebūt auferre tale
ius quesitū parti vigore dicte. l. si. que dat ius parti ꝛ ius quesitū
non potest auferri pretextu talium verborū vt premisi. Ideo hoc
8 casu statutum militet ꝛ in clerico. † Pro quo etiā facit qꝛ clericus
fundaṫ ex iure laicoꝝ ꝛ nitiṫ adminiculo iuris ciuilis intētādo
remedium. d. l. edicto de edic. diui. ergo dēat amplecti iura ciuilia
laicorū ꝛ illa reijcere a se quatenꝰ sibi displicent ꝛ amplecti quate
nus sibi displicēt ꝙ vr̄ iniquū ꝑ no. ꝑ Bal. in. d. l. omni innouatio
ne. quē sequunṫ moderni ibi. ꝛ in. d. c. ecclesia sancte Marie. et in
d. c. qđ clericis. ꝛ lꝫ bald. loquaṫ qñ clericus nititur beneficio statu
ti ꝙ recusat obseruare. Tñ rō vr̄ militare etiā in his terminis si sta
tutū habet plura capl'a clericus vnū amplectiṫ aliud recusat nō
pōt fm dictā theoricā ita ꝛ si ius ciuile hꝫ multa capl'a nō possit
clericꝰ niti iure ciuili ꝛ nolle illi subijci. Sꝫ ciuitas senarū hꝫ ius ci
uile cōe ꝛ ꝓpriū totū est ius ciuile ciuitati senarū fateor tñ ꝙ nō
est tanta ratio ĩ casu isto. Itē cōfert ꝙ agiṫ de iure resultāte ex te
stamēto laici ꝛ de īmissione suꝑ re q̄ nō cōstat plenarie ꝙ pertine
at ad clericū qꝛ super remedio. d. l. edicto. Nō cōcludiṫ in libello ꝙ
bona sint clerici. Sed prima facie testm̄ est validū ꝛ bona remāse
rūt in hereditate: aliud aūt est remāsisse in hereditate ita ꝙ veniāt
in petitione hereditatis ꝛ in bn̄ficio. d. l. edicto. aliud est esse hr̄di
taria. l. ꝛ nō tm̄ in prin. ff. de peti. hr̄ditatis: multa ergo ĩ casu nr̄o
cōcurrūt q̄ suadēt seruari debere ĩ hac cā ius ciui. ciui. senarū p̄mo
qꝛ statutū p̄icipaliter respicit ordinatoria cāe: qꝛ disponit de iudi
cibus q hēant cognoscere ꝛ iudicare. hoc qdē negari nō pōt qđ est
de foro seculari ꝛ ad statuta secularia ꝑtinet. Itē ꝙ ꝓcedaṫ corā
arbitris simpl'r ꝛ de plano ꝛ de fcō ꝛ ꝙ determinēt de facto istud
etiā respicit solēnitatē sn̄ie ꝛ ꝓcedēdi ad executionē non lata sn̄ia
nam manꝰ regia nō obseruabat ordinē. l. j. C. de exec. rei iu. ꝛ. l. nul
lā. ff. de re iu. ar. c. afferte de p̄sump. ꝓut not. bar. in dicto ex ua. in ꝟ
bo videbiṫ. oīa hec cōcernūt ordinatoria ꝛ parū respicit decisoria
ex q̄ arbitri nō p̄nt ledere iura partiū vt premissū est. Ideo decet
ꝙ obseruetur istud statutū saltē tāꝙ̄ cōcrenēs ordinatoria tāꝙ̄ in eo
magis incalescēs. ar. l. cū queriṫ. ff. de statu. ho. ꝛ. l. q̄ exceptionē. ff.
de condi. inde. ꝛ. l. siqs nec cām in p̄n. ff. si cer. pe. vnde dato ꝙ circa
decisoria esset dubium ex quo sunt opi. ꝛ rōnes hincinde: tñ ex quo
in ordlatorijs oēs cōcordēt ꝛ istud statutū principal'r respiciat or
dinatoria seruetur hoc casu istud statutū ne offendaṫ id qđ est clarū
in iure. s. qđ cā q̄ dꝫ ordinari fm statuta laicoꝝ ordineṫ fm iura
clericorū ꝛ ꝙ statutū qđ p̄ncipaliter ꝛ q̄ ad plura respicit ordinato
ria tollaṫ in cā clerici ex eo: qꝛ in aliquo respicit decisoria. accedat
illud. vulgatū qđ de duobꝰ malis minꝰ malū est eligēdū. d. cañ. duo
mala. ꝛ maxīe qꝛ ipse clericus adit iudicē q hꝫ iurisdictionē a statu
tis laicoꝝ senēsibus ꝛ vult ꝙ de cā cognoscant alij ꝙ̄ velint statu
ta ip̄a senēsia. cū statuta exp̄sse inhibeāt iudicibꝰ ꝙ nō cognoscāt:
ipsi de cā in qua petiṫ cōpromissum. ꝛ qđ nō reddant ius eis q̄s nō
p̄nt cogere ad cōpromittēdū. Si igiṫ vult cl'icꝰ niti statutis dāti
bus iurisdictionē eorū iudicibus ergo capiant eos iudices quos
volūt ipsa statuta ꝑ dcā supra. Itē cōcurrit ꝙ petiṫ mādari execu
tioni statutum laici super re que non concluditur esse clerici ꝛ pos
9 sessa forte per laicum. † Et si non ꝓsint singula saltem oia iuuēt.
ar. l. ij. in p̄n. cū cōcor. glosse de excu. tu. Insuꝑ statutū exp̄sse dicit
qđ si nō pōt quis compelli ad compromittendum sibi ius nō fiat
ꝛ iurisdictio ei denegetur. in hac quidē parte dictū statutū respicit
iurisdictionē suoꝝ iuriū ꝛ cognitionem cause anteꝙ̄ deueniatur ad
decisionem imo anteꝙ̄ ad merita cause deueniatur. Et ideo nō
potest negari quin respiciat ordinatoria iudicij: ideo in hoc seruetur
istud statutum. Accedat optime quod tradit Jacob. butri. in auť.
10 cassa ꝛ irrita de sacrosanct. eccle. † Dicens ꝙ statutū ꝙ ptās nō
reddat iꝰ clerico declināti eiꝰ iurisdictionē valet: nā limitat iurisdi
ctionē datam ptāti a statuto. ꝛ bal. ibi dicit ꝙ tale statutū obserua
11 tur. † Obseruātia aūt vr̄ optima interpres iuris ꝛ statutorū. l. cū
de interpretatione de. ll. ꝛ. c. cū dilectus. de ꝯsue. multo aūt fortius
in casu nr̄o in quo magis specifice statutū limitat iurisdictionē cū
dicat ꝙ iurisdictio tūc denegetur. Attēto maxīe qꝛ in casu isto nō
militat illa dubitatio q̄ versaṫ ibi: qꝛ statutū effectualiter vult cle
rico denegare suū priuilegium ꝙ nō cōueniatur sub iudice secula
ri. d. c. si diligēti ꝛ expresse loquiṫ de clerico ꝯtra. c. eccl'ia sancte ma
rie. Istud secus qꝛ nō tollit clerico aliqd ei vel ordini clericali con
cessum in priuilegiū: sed gn̄aliter disponit circa cognitores litium
ꝛ modū ꝓcedendi ꝛ iudicandi. Jō cōstat ꝙ hoc statutū non venit
ꝯtra libertatē eccl'iasticā ꝓut illud. Accedat qđ tradit Ang. i cōsi.
clxj. vbi formaliter sic inqt. nec ob. ꝙ agens asseritur clericꝰ: qꝛ non
constat: ꝛ posito ꝙ ꝯstaret ꝙ statutū laicoꝝ nō possit ligare clericū
tñ in ꝑtinētibus ad ordinationē iudicij spectaṫ etiā respectu illoꝝ
qui al's nō p̄nt ligare predicta cōsuetudine. l. ij. C. que sit lōga ꝯsue.
ꝛ ibi ꝑ Cy. ꝛ per bar. i. l. oēs ppl'i. ꝛ ĩ. l. cūctos ppl'os. sꝫ deinde sta
tutū denegat audientiā querelāts ipost tp̄s. x. annoꝝ. ita ꝙ impe
dit ingressum iudicij ꝛ iudici suo seculari in quē hꝫ oīmodā iurisdi
ctionē denegat ꝛ adimit iurisdictionē hec ille ad cōtextū. Qui in ca
su longe fortiori decidunt ꝙ iudices non possunt in causa ꝓcede
re etiam pro clerico stantibus similibus terminis in quibus statu
ta nolunt reddi ius vel iurisdictio. Si itaqꝫ iudex non poterat co
gnoscere de hac causa petito cōpromisso etiam casu quo nō possit
partem compellere ad cōpromissum: ergo si clericꝰ vult ꝙ in dicta
causa ꝓcedaṫ in dicta curia hꝫ necessario facere compromissum.
12 Quia qui vult aliqd † videṫ velle suum necessarium antecedens.
l. a d rem mobilem. ꝛ. l. ad legatuꝫ. ff. de procu. l. ij. ff. de iuris. om. iu
di. cū filibꝰ. Et qꝛ cōpromissum oportet fieri si vult qđ sibi ius red
datur ꝛ iurisdictio nō deneget spectabat ad iudicē ꝓnunciare cau
sam cōpromittendam. qꝛ saltē cōpromittenda est ne deneget iuris
dictio ꝛ redditio iur̄: dato etiā ꝙ nequeat cōpelli clericus ad cōpro
mittendū. Nō vidi tamē formā pronuncie. Ideo nō insisto. Pōt
itaqꝫ per iudicē appellationis cōfirmari dicta pronuncia iudicis
a quo saltem eam interpetrādo ꝙ cā sit cōpromittenda al's nō red
datur ius ꝛ iurisdictio denegetur fm nota. per Jaco. but. ꝛ Angel.
loquor etiā presupposito ꝙ statutū in hac ꝑte nō arctaret clericū.
nā eo casu loquūtur Jac. but. ꝛ Ang. ꝛ ꝑ hāc viā p̄nt euitari oia
in cōtrariū inducta: qꝛ nō loquūtur qñ statutū vltra ꝓcedit dene
gādo audientiā seu iurisdictionē. Dato aūt ꝙ hoc mediū cessaret:
tñ militāt illa media supra deducta nec obstarēt adducta in ꝯtra
riū: qꝛ lꝫ laici nō habeāt iurisdictionē in clericos ꝛ ꝓpterea nō pos
sint clericos directo astringere eoꝝ statutis: tñ hn̄t iurisdictionē ꝛ
potestatē statuendi circa cōcernētia suū forum ꝛ nō solū qualiter
cause haberent in suo foro ordinari: sed etiam qualiter decidi debe
ant: nec potest negari quin iudex secularis corā quo clericꝰ agit nō
habeat respectu illiꝰ cāe iurisdictionē in ip̄m clericū: ip̄m citandi:
monendi ꝙ r̄ndeat litem ꝯtestetur assignādo terminū ĩ quē ꝓbet
ꝛ absoluēdo ꝛ a solutiōe liberādo reū ab ipso clerico actore. Quin
imo ꝛ ip̄m clericū cōdēnādo ĩ expēsis hec oia. sunt actꝰ iurisdictio
nales q astringunt clericū: ꝛ tñ nō est dubiū qđ fieri p̄nt ꝑ laicū: qꝛ
veniūt in cōsequētiā rōne cāe vertētis in suo foro. Ita ꝛ dicamus
ꝙ rōne cause vertētis in foro seculari: ꝛ sic in foro spectāte ad ip̄os
statuētes possint statuere astringēdo clericū in eoꝝ vt ita dixerim
foro litigāte. Et lꝫ quidā teneāt ꝙ circa decisoria nō seruetur statutū
laicoꝝ: tamē plures tenēt ꝙ imo seruetur etiā in decisiuis. Preterea
istud statutū magis cōcernit ordinatoria ꝙ̄ decisoria vt supra de
duxi. Nec obst. qđ dicit Bal. ꝙ statutum huiusmodi tanꝙ̄ iniquū
ꝛ odiosum nō ligat clericos: quia negatur ꝙ sit īiquum: qui imo
est factū ob fauorem partium vt recedatur a litibus. Nam ipse idē
Bald. in. l. qui se patris. C. vnde liberi. et quia odio litiū idē Pōta
nus. ĩ. l. j. C. vnde vir ꝛ vxor. quod ꝛ vult Barto. in. §. quibus in. j.
cōsti. C. ꝛ in. l. ambitiosa. ff. de decre. ab ordine faci. vnde Bal. meo
iudicio nō bene loquitur ꝛ cōtra aliorum sententiaꝫ. Nec. loquitur
quando denegatur iurisdictio nec obstat. l. interpositas: quia inter
uenit metus q est illicitus quod cessat in casu nostro. quia tale sta
tutum non est illicitum.

¶ Summarium super consilio. cxv.

1 ☞ Dotata filia statuto exclusa propter masculos ꝛ postea dicit ꝙ hēat locū in fratribꝰ patruis seu auūculis quō intelligatur. numero. 10. per totum.
2 Successionis ab intestato prima causa est liberorum.
3 Statuta disponentia ꝙ femina ꝓpter masculos excludatur nō extenditur ad bona extra territoriū sita. nu. seq.
4 Statuta feminas a successione excludentia sunt odiosa ꝛ sic restringuntur. nu. seq.
5 Augmenti loco ꝙ vxor lucretur tertiam ꝑtem rerū mariti sui eo mortuo statuto anglie nō trahiṫ ad bona sita extra angliam.
6 Statutum excludens auū maternū propter patruū est odiosum ꝛ irrationabile ꝛ per ꝯñs restringendū. nu. seq.
7 Masculinum nō concipit femininū in statutis.
8 Successio magis defertur ipsis descendētibus ꝙ̄ ascendentibus ratione naturali ꝛ parentum voto.
9 Statutarie exclusiones filiarum censentur quedā exheredationes.
10 Statutum vbi dicit ꝙ habeat locum in fratribus patruis auunculis quomodo intelligatur vsqꝫ ad fi. consi.
11 Fratrum appellatione veniunt sorores.
12 Patruum appellatione veniunt amite.
13 Successiōe parētū excluduntur fē ie lege mosayca ꝛ ex veteri testō.
14 Jus diuinum dicitur naturale.
15 Statuta interp̄tanda veniūt vt sapiētes nō mereantur a sapientibus reprehendi.
16 Interpretatio absurda ĩ oī legali dispositione est semꝑ euitanda.
17 Correctiones iuriū nō admittuntur qñ nō sunt expresse.
18 Auūculus đr ille qui est cōiunctus mediante ꝑsona matris.
19 Proxima causa est efficacior remota.
20 Succedendo habet ꝓ incōuenienti iurislator ꝙ plus iuris hēat filius coniunctus mediante eius p̄re vel m̄re ꝙ̄ ip̄a m̄r vel pater.
21 Succedere nequeunt plures insolidum.

22 Ratione mēs incerta dignoscitur ꝛ ratio ꝛ mēs legis idem sunt.
23 Patruus dicitur omnis frater patris.
24 Iura sunt iuribus concordanda.
25 Verba etiam statuti sunt quandoqꝫ impropriāda vt minus ledatur ius commune.
26 Nepos succedit non ex propria persona sua sed tm̄ locum eius patris intrando.nu.28.vsqꝫ ad fi.consi.
27 Statuta recipiunt interpretationem a iure communi.
28 Filij fratrū succedūt ex psōa eoꝝ p̄ris cū eoꝝ patruis.vsqꝫ ad fi.g.
29 Successioni intestati aspirāt proximiores ꝛ quō intelligat.nu.le.
30 Proximiorum appellatione qui veniant ꝛ quomodo verbū proximior sumatur.
31 Indefinita quomodo equipollet vli ꝛ quomodo sumatur.
32 Distinctionem ꝙ vnū ius faciat de alio non est nouum.
33 Statutum quod proximiores admittit in successione quomodo intelligatur.nu.30.vsqꝫ ad fi.consi.

¶ Consilium.cxv.

In nomine dñi nostri iesu xp̄i. ¶ † In hac cōsultatiōe est videndum p̄rio de hereditate Ioannis qs in ea succedat ꝛ deinde de hereditate ludouici: ꝛ capiendo hereditatem Ioannis nō est dubium ꝙ de iure cōi succedere dbēt ab intestato filie ipsius Ioan. † Quia prima cā successiōis ab itestato est filioꝝ in auč.de here.ab intest. in prin.ꝛ i auč.in successiōe.C.de suis ꝛ legitimis.ꝙ ius cōe est seruandū absqꝫ dubio i bonis sitis extra territoriū scti gemini. † Qꝛ statuta municipalia disponētia circa successiones ab intestato cōtra ius cōe restringunt̄ in bonis sitis intra territoriū statuentium in bonis aūt sitis ex̄ dictū territoriū seruat̄ ius cōe ꝓut concludit Bart.in.l.cūctos pplos.C.de sum.tri.in.vj.qō.principali ea rōne. † Quia statutū excludēs feminas est ꝓhibitoriū ꝛ odiosum. r.l. maximū vitiū.C.de lib.p̄te.ꝛ ibi bal.in lec.col.xvij.ver.subsequenter sequit̄ dictū Bar.lꝫ rōnem ei⁹ nō approbet: lꝫ aliter loquatur. Ita in solēni disputatiōe.ꝙ ꝛ voluit Iacob.de rauē. Guil.de cu. ꝛ Cy.in fili.q.in.d.l.cūctos pplos tenētes ꝙ cōsuetudo anglicana disponens qd primogenitus succedat insolidū non trahit̄ ad bona sita extra angliā adeo qd si decedit anglicanus cū filio p̄mogenito ꝛ filio scdogenito in bonis sitis i anglia seruabit̄ dicta cōsuetudo: quia solus primogenitus succedet insolidū ꝛ in bonis ex̄ angliā sitis pariter succedet primogenit⁹ ꝛ scdogenit⁹ fm eos qs refert.ꝛ in effectu sequit̄ Bar.ibi.in.vij.q.Lꝫ em̄ lati⁹ distinguat: tm̄ qn̄tū attinet ad ꝓpositū nostrū idem approbat. † ꝛ idem firmat Pet.de anch.in repe.c.canonū.de ꝯstit.xcij.col. ꝙ ꝛ vult idē Pe. de anc.ibidē.col.ci.dicēs post quodā ꝯsiliū bal.ꝙ cōis opi.est ꝙ quo ad successionē attēdant̄ iura loci vbi bona sunt sita.qd ꝛ i fili vult Io.an.in addi.spec.in ti.de instrumētoꝝ edi.§.cōpendiose et Pe.de anc.c.canonū.lxxxvij.col.volentes ꝙ consuetudo anglicana disponēs ꝙ vxor lucret̄ partē bonoꝝ mariti p̄morientis nō militet in bonis mariti sitis extra angliā. Nec est diuersa rō i termis hui⁹ statuti ꝙ̄ sit in terminis dicte ꝯsuetudinis vt se innotescit et maxime si teneretur ea interp̄tatio statuti sub rubrica ꝙ succedāt filij masculi.§.ꝙ fratres patrui ꝛ auūculi excluderēt filias dotatas ꝛ nō dotatas qd est cōtra oīa iura maxie ꝙ auūcul⁹ qui est cognatus ꝛ trāsuersalis in tertio gradu excludat descendentē p̄imi gradus ꝛ agnatā qd est oī ex p̄te correctoriū iuris antiqui noui ꝛ nouissimi ꝛ alienū ab oī rōne naturali ꝛ ciuili.vn̄ merito posset appellari maximū vitiū ꝛ lōge mai⁹ ꝙ̄ illud de quo loquit̄ iustinianus. l.d.l.maximū vitiū. Iō stāte dicta interp̄tatione de qua tm̄.ĩ.subdā illud statutū tāꝙ̄ correctoriū et alienū ab oī rōne esset ꝓposse restringēdū p iura vulgaria. † Accedat qd notabiliter voluit bal. in.l.qcunqꝫ.C.de ser.fugi.vbi vult ꝙ statutū excludens auum materni ꝓpter patruū sit odiosum odio irrōnabili: ꝛ p cōsequens restringendū adeo ꝙ masculinum nō cōcipiat femininum. † Et sic appellatione aui non veniat aua quanto magis deberet censeri odiosum odio irrationabili ꝙ auunculus excluderet filiā: cū magis deceat ꝙ filio succedat ꝙ̄ auus matern⁹. † Cum ratio naturalis ꝛ votum parentum astringant vt successio magis deferat̄ descēdētibus ꝙ̄ ascendentibus iuxta.l.cum ratio.de bo.damna.et l.scripto.ff.vn̄ liberi ꝛ.l.nā ꝛ si parētib⁹ in p̄n.de inof.testō.ꝛ ēt rō legis positiue q̄ vult descēdētes p̄ferri ascēdentib⁹ tā iure primeuo ꝙ̄ nouissimo.ꝛ etiā fauor agnatiōis q̄ vsqꝫ ad tp̄a iustiniani semp p̄ualuit in successionibus intestati.insti.de succ.cogna.cū si.ꝙ ius antiquū cōiter renouat̄ i totū vel in partē p iura municipalia quo fit qd dēat odiosissimū ꝛ multuꝫ irrōnabile iudicari qd auūculus defuncti filiā excludat. † Accedat ēt ꝙ inquit Bal.in.l.illā.C.de colla.volēs ꝙ hmōi statutarie exclusiōes filiaꝝ cēseāt̄ qdā exhr̄dationes ꝛ ꝓpea restringēde iuxta.l.cū quidā.de lib.ꝛ posth. Sin aūt teneam⁹ ꝓut ꝛ tenēdū arbitror ꝙ ēt ex forma cēsure municipalis f̄res patrui ꝛ auūculi nō excludāt filias tūc starem⁹ claro qd tā in bonis sitis in territorio sancti gemini ꝙ̄ i bōis alibi sitis succedāt equaliter ipse filie oib⁹ exclusis. Sit ergo p̄ria cōclō qd in bonis sitis extra territoriū sancti Gemini succedāt dicto ioāni eoꝝ patri dūtaxat dicte aglina ꝛ matthea. Quid aūt cēsendū sit de bonis sitis in territorio sancti gemini depēdet ab interpretatione statuti scdo loco descripti in themate. Ur n.p̄mo aspectu concludēdū qd dicto Angelo successerit in dictis bonis lodouicus ei⁹ frater exclusis dictis filiab⁹ ipsi⁹ Ang. nā v̄ba dicti statuti videt̄ clara. p̄rimo nāqꝫ v̄ba rubrice absolute disponūt ꝙ filij masculi succedant ꝛ v̄ba nigri disponūt ꝙ filij masculi tm̄ succedāt exxātib⁹ filiab⁹ quas statuētes voluerūt dotari si dotate nō fuissent.et postea qd dictū est i filijs exp̄sse trahit ad f̄res patruos ꝛ auūculos.vn̄ v̄ba statuti videt̄ apta ꝙ sicut filij masculi excludūt filias feminas dotatas ꝛ nō dotatas q̄ tm̄ dotāde sunt: ita ꝛ f̄res patrui ꝛ auūculi excludāt ipsas filias dotatas vl̄ dotādas.ꝛ cū v̄ba iuris municipalis sint clara nō v̄r instādū sup statuti iterp̄tatiōe iuxta.l.ille aut ille.§.cū i v̄bis nulla dubitatio est.de leg.iij.ꝛ lꝫ dicta municipalis dispō.ita itellecta cēseat̄ dura: tm̄ s̄uāda est.l.p̄spexit.ff.q ꝛ a qb⁹.
10 ꝛ scriptū est i lege.vj.q.iij. ¶ † Sꝫ his nō ob. Iz īn puto magꝫ ꝯ mēte iurꝫ: nā v̄ba dicti statuti p̄nt hr̄e duplicē iterp̄tatiōem: v̄nā de qua.s.dictū ē aliā magis rōni ꝛ eqtati ꝯsonā: ꝛ min⁹ discrepātē a iure cōi.s.ꝙ illa v̄ba statuti ꝛ hoc locū hēat ēt in f̄rib⁹ carnalibus patruis ꝛ auūculis itelligat̄ hac forma ꝙ ꝓut dispositū est i filijs: ꝙ masculi tm̄ succedāt exclusis feminab⁹ hēat locū ēt in fratribus
11 hoc est ꝙ extātibus pluribus fratribus masculis.s.ꝛ fratris. † Nā ꝛ sorores fratrū applōne veniūt.l.tres fratres.ff.de pac.succedant solūmō masculi ꝛ nō sorores femine: lꝫ debeāt dotari filr̄ extātib⁹ patruis masculis scꝫ ꝛ feminis hoc est patruis ꝛ amitis succedant masculi: ꝛ sic patrui exclusis feminis: ꝛ sic amitis.nā ꝓut applōne
12 fratrū veniunt sorores. † Ita pari rōne applōne patruoꝝ veniant amite vt sic masculinū cōcipiat femininū p iura vulgaria: ꝛ maxime qꝛ ipsi statuētes amitas appellāt patruas ꝛ apparet i alio statuto descripto in themate sub rubrica de eo q decederet intestat⁹: ꝛ eadē ꝯsideratio fiat etiā in auūculis nec ista inteptatio est aliena a v̄bis statuti ꝛ hꝫ lōge min⁹ discrepātie a iure cōi ꝛ min⁹ iniq-
13 tatis. † Nec discrepat saltē multū a rōne naturali cū ip̄m ius naturale in successiōe ab itestato faceret differētiā inter masculos ꝛ feminas. Nā ius diuinū hoc est lex mosayca ex ore dei edita hoc disponebat vt p̄bat̄ numeri.c.xxvij.ꝛ.c.etiā quodā tp̄e de iure romanoꝝ oēs femine excludebant̄ a successiōe ēt parentū pp masculos vt refert augustin⁹ li.xxi.de ciuitate dei dicēs fuisse inter primum bellū punicū ꝛ scdꝫ.ꝛ repio Pe.de an. Imo.ꝛ floria.ꝯsuluisse sup eodē facto ꝙ illa lex mosayca seruāda est ēt hodie inter iudeos: et
14 idē postea cōsuluit saly.lꝫ rapha.contra cōsuluerit. † Ius aūt diuinū ius naturale dr̄ vt p bar.in extuagā.ad reprimē.in v̄bo videbit̄ ꝛ est tex.in cañ.humanū gen⁹.j.di.ꝛ merito qꝛ ip̄e deus est natura naturās vt de se est notū vt no.gl.in.l.respiciendū.ff.si cer.pe. ꝛ insti.de rerū diui.§.singuloꝝ.in glossella sup verbo natura videtur itaqꝫ ista interp̄tatio amplectēda p quā statutū nō multū discrepat a iure cōi: nec est alienū a rōne merent̄ statuētes reprehen
15 di cū habeant in sili scutū vt ita dixerim diuine sanctionis. † Accedat ꝙ i ꝯsilijs plerūqꝫ solit⁹ est dicere Bal.ꝙ statuta debēt taliter interp̄tari ꝙ statuētes nō mereant̄ a sapientib⁹ rep̄hēdi.arg.l. saluius aristo.ff.de leg.p̄stā. Profecto aūt maxime reprehendi deberent si statuissent ꝙ auunculi excluderent filias a successione patris: merito illa interpretatio sit aufugienda tanquā absurda.
16 † Cū absurda iterpretatio in oī legali dispōne semp sit euitāda.l. scire opꝫ.§.aliā ꝯ excusa.tu.facit.l.nā absurdū.ff.de bo.lib.ꝛ ꝙ dcā interp̄tatio scdo loco data q̄ caret absurditate sit de mēte statuentium demonstrat̄ vltra predicta duobus medijs. Primo qꝛ si cōcurrererēt filia ꝛ mater defuncti ipa filia excluderet ipsaꝫ matrē ea rōne: qꝛ eā de iure cōi excludit: nec aliō disponit̄ lege municipali.
17 † Nec iuriū correctiōes admittunt̄ qn̄ nō sunt exp̄sse.l.p̄cipimus. C.de appel.ꝛ ar.l.sancimus.C.de testamētis.ꝛ qd hr̄ in auč.quas actiōes.C.de sac.san.eccle. Quinimo ꝛ ipsi statuētes p̄ferūt filias matri in successiōe ab intestato vt euidēter apparet dicto statuto
18 sub rubrica de eo q decederet intestatus. † Sed auunculus nō est cōiunctus nisi mediāte psona matris. Ideo decet ꝙ nō p̄ualeat in hmōi successiōe cōiunctio auūculi ꝓcedēs a matre ꝙ̄ cōiunctio
19 ipsi⁹ matris: cū efficacior sit causa ꝓxima ꝙ̄ causa remota iuxta
20 id qd hr̄.i.l.sociū qui in eo.ff.pro so. † Et p incōueniēti hꝫ iurista: tor ꝙ plus iuris hēat fili⁹ cōiunct⁹ mediante eius p̄re vel m̄re ꝙ̄ ipsa m̄r vel p̄r.C.de bo.m̄r.l.si viua m̄re.§.i nepotib⁹.ibi deteriores nepotib⁹ filij nō finant̄.accedat qd al's no.doc.maxie Pau.de ca.in pallegata.l.illā volētes ꝙ q excludūt m̄reꝫ a successiōe excludāt oēs ꝯiūctos mediāte m̄re ꝛ tāꝙ̄ illi veniāt ex ꝯiūcta radice ꝓut etiā hr̄ in.d.l.maximū vitiū.ꝛ ita plerīqꝫ itelligūt dictū bar.i.l.ij.§. vidēdū.ff.ad tertullia.quaten⁹ vult ꝙ statutū excludēs m̄rem excludat oēs cognatos intelligūt.s.ꝯiūctos mediāte m̄re lꝫ bar.alia rōne videat̄ moueri. Suadet ergo rō vrgēs ꝙ filia q̄ oī iure excludit m̄reꝫ nō excludat̄ ab auūculo q nō attinet d̄functo nisi matre mediāte ne sinat̄ eē melioris ꝯditiōis auūcul⁹ vlterioris grad⁹ nō aliūde ꝯiunct⁹ nisi mediāte m̄re ꝙ̄ sit ip̄a m̄r ꝛ filis ꝯsidcratio fieri pōt circa fratrē ꝛ patruū: nā si qs decedit supstite filia ꝛ p̄re filia excludit patrē d̄functi eiusqꝫ auū: qꝛ de iure cōi hoc est clarū p dictā

auf.in successiōe.z ius municipale cōtrariū nō disponit:ergo silr dz excludere filiū ipsi⁹ aui dicta rōne ne fili⁹ sit melioris ↄditionis q̄.su⁹ pr̄ q mediāte est ↄiunct⁹ ipsi defuncto.ar.d.§.in nepotib⁹ sz ip̄e filius aui pr̄ni est frater ipsi defuncto:ergo non dz excludere defuncti filiā sz ab ea excludi a qua excludit ei⁹ pr̄: z sic sua radix z pariter possem⁹ dicere i patruo vt recte intuenti apparere pōt z hoc idez deducit alio medio:nam dictū statutū sub rubrica de eo q decederet intestat⁹ puidet q descēdentes z ascēdētes collaterales ↄiuncti p lineā masculinā vsqz ad quartū gradū succedāt.non ob.q mater sit in medio:vn̄ dictū statutū duo facit.admittit ↄiūctos p virilē sexuz,excludit matrē.Ideo ex eo capite quo includit agnatos z agnatas vsqz ad quartū gradū in successiōe ab intesta

21 to censet excludere oēs alios.† Cū plures nequeāt insolidū,sil' succedere put est in termis theorica Bar.in.d.§.vidēdū. z Bal.ponderat eādē rōnem capitis inclusiui in.d.l.maximū vitiū.Ideo dictū statutū disponit q oēs cognati excludant filiab⁹ saltē cōiuncti mediāte mr̄e p dictā theoricā Bar.z aliam theoricā supra recitatā: z maxime cū ratio dicti statuti apposita in eius prefatiōe respicit nō solum exclusionem matris:sed etiā aliarū psonarū: et

22 ideo ex mēte statuētiū excludant etiā alij q mr̄.† Nam ex rōne dignoscit mens statuentiū cū mens z rō legis idē sint vt voluit dy. in rl'a fi.in.vj.z bar. z bal.in.l.nō dubiū.C.de.ll. z bal.in auf.post fratres.C.de legitimis here.Si itaqz mēs statuentiū est excludere mr̄es z alios cognatos put p̄dictis deducit:ergo nō est verisil'e q ipsi statuētes voluerit q auūculus excludat filiā nec etiā frater vl' patru⁹ q psīt esse ↄiūcti mediāte sola mr̄e:nā vterini fratres sunt: z sic statutū illos in v̄si.z hoc locū habeat loquēs in fratrib⁹ defuncti in ei⁹ gn̄alitate loqtur etiā in vterinis: z silr frater vterin⁹ pa-

23 truis est patru⁹.† Qr oīs frater pr̄is patru⁹ ē vt.l.iuriscōsul.§.patruus.ff.de gradib⁹.z.§.patru⁹.institu.eo.ti. Iō ne dicta statuta inuicē aduersent interp̄tari dz dictus versi. z hoc locū habeat eo

24 mō put supra scd̄o loco deduxi.† Cū deceat iura iurib⁹ cōcorda-

25 ri.c.cū expediat.de elec.li.vj.z.l.vnica.C.de inoffi.doti.† z sic concordent supradicta statuta:z qōlibet gn̄aliter itelligatur z maxime vt predixi vt min⁹ discrepet a iure cōi:z minus iniqtatis cōtineat.Cōstat em̄ q v̄ba statutoz improprient vt min⁹ discrepent a iure cōi vt est tex.f̄m vnā lec.z ibi no.doc.maxime moderni in.c. cū dilect⁹ de cōsue.Itaqz dato q pr̄a interp̄tatio forte aliqb⁹ videat magis ↄsona v̄bis:z dato q ex hac iterp̄tatiōe aliqua forte fieret v̄boz impropriatio nihilomin⁹ est amplectēda p p̄dicta.nā si diligēter aduertat ad v̄ba dicti.c.cū dilectus magis ibi recedit a ppria vi v̄borū vt euitetur minor recessus a iure z longe min⁹ inconueniētie q in terminis nr̄is.Et ex his longe magis plz hec interp̄tatio q p̄cedens z etiā qr est iterpretatio benignior.ar.l.benignius.ff.de.ll.z successiue infert qd̄ dicte filie successerit insolidū in bonis dicti Angeli.nec supradictis refragat si qs īstaret qd̄ in casu nr̄o nō resultāt iniqtates supra ponderate nec militāt rōnes s̄.adducte:qr sum⁹ in casu in quo supest agnat⁹ frater defuncti z nō cognat⁹ ↄiunct⁹ solū ex latere mr̄is:qr rn̄det qd̄ imo militāt ēt in hoc indiuiduo aliq̄ rōnes supra adducte.Preterea statutū non respicit solū hoc indiuiduū:sz si daret pr̄a interp̄tatio.s.qd̄ dict⁹ v̄.z hoc locū hēat disponat ad exclusionē filiaz sequerent necessario oēs supradicte iniqtates z militarēt oēs dicte rōnes:quia statutū pariter disponit in auūculis put i fratrib⁹ z patruis: z sic si fratres vel patrui excluderēt filias pariter z auūculi.Vn̄ necessario deuenit ad incōueniētia.s̄.deducta q̄ sunt euitanda vt p̄misi. Est amō descēdēdum ad bona dicti Ludouici cui de iure cōi succedūt anastasia soror z mathea z aqlina neptes ex fratre p̄defun-

26 cto.† Cū dicte neptes succedāt intrādo in locū fratris pr̄isqz eaz auf.cessante.C.de legi.here.z i auf.vt fratrū filij in rubro z nigro. dicta aūt anastasia succedit in dimidia z ambe neptes i alia dimidia vt dictis iurib⁹: iō q̄ ad bona sita extra territoriū scti gemini ad q̄ iura municipalia dicte terre nō trahunt vt dictū est seruabitur dictū ius cōe:z ppterea dimidia dictoz bonoz spectat ad dictā matheā z aqlinā.Et dimidia ad dictā anastasiā seu ad earuz successores:i bonis aūt sitis itra territoriū scti gemini vr̄ q successerit dūtaxat anastasia soror dicti Ludouici qr supradictū statutū sub rubrica de eo q decederet itestat⁹ disponit qd̄ succedāt proximiores in gradu vsqz ad quartū gradū agnatoz. Sed cōstat qd̄ dicta anastasia est i ppinquiori gradu.d.l.iuriscōsult⁹.§.ij.gradu. z insti.eo.ti.§.ij.gradu q dicte neptes ex fratre que sunt in tertio gradu vt i supradictis locis.§.iij.gradu merito sola anastasia tāq̄ proximior succedat:sed tn̄ puto ↄtrium.s.qd̄ stem⁹ in hoc iuri cōmu-

27 ni.† Nā statuta recipiūt interpretationē a iure cōi.l.si serui vestri C.d̄ noxa.z.l.vt gradatim.§.sz si lege municipali.ff.d̄ mune.z hono.z.c.cū dilect⁹.cū si.iō indefinita locutio dicti statuti disponēs qd̄ proximiores succedāt interp̄tetur et limitet f̄m ius cōe quo di-

28 sponit.† Qd̄ q̄tū ad successionē nepos ex filio p̄defuncto censeatur esse in gradu filij z succedit tanq̄ tenēs primū locū seu graduz §.cū fili⁹ insti.de here.ab inte. Et silr neptis ex fratre p̄defuncto saltē qn̄ cōcurrit cū ei⁹ patruo vel amita succedit intrādo locū sui pr̄is put doc.volūt in.d.auf.cessante. Nō hoc respectu q̄tū ad huiusmodi successiōes nō reputat proximior fili⁹ q nepos ex filio p̄defuncto nec frater reputat proximior seu ppinquior q nepos vel neptis ex alio fratre p̄defuncto merito.ita ēt nō reputet soror anastasia ppinqor q dicte neptes ex fratre p̄defuncto q̄ ad successionem dicti ludouici: z sic lz statutū vocet ppinqorē nō ppterea prefert

29 hoc casu sororē nepti p dictā rōnē.† Qd̄ z suadet qr ēt iura cōia dicūt proximiores p̄ferri vt insti.de legi.agna.succes.in princi.z.§.si plures.z.§.prim⁹.z.ff.de suis.z legi.l.post cōsanguineos.§.primus.z tn̄ frater z filij fratrū sil' succedūt i successiōe hereditaria:vt dicta auf.cessante.z.d.autē.vt fratz filij.z etiā in successiōe feuda

30 li.c.j.de gradi.suc.i feu.† Ex quo insurgit q lz aliqua lex dicat q vocent proximiores nihilomin⁹ dz itelligi de ppīqore seu proximiore f̄m ordinē successiōis ne inducat correctio.ll.specifice loqntiū:

31 † illa em̄ indefinita statuti nō eqpolleat vniuersali ad.ll.correctionem maxie cū indefinita nō eqpolleat vl'i ex vi v̄boz:sed ex humanitate.l.seruitus.ff.de serui.vrb.predi. z notant Bar.z Imo.in.l. si pluribus.de leg.ij.Nō aūt eēt humana interp̄tatio q per illa v̄ba indefinite plata induceret.ll.correctio p̄ter vim v̄boz:sz poti⁹ decet vt cōcordent z statutū recipiat interp̄tationē passiuā a iure cōi put z al's recipit in.d.l.si serui vestri:z similibus supra adductis:z maxie qr ius cōe spāliter loquitur in fratrib⁹ z filijs fratrū: z ius municipale generaliter in descendentibus ascendentibus et collateralib⁹ vsqz in quartū gradū: z sic statutū loqtur magis generaliter z respectu graduū z respectu q̄litatū psonaz:qr ēt descēdētes z ascēdētes z collaterales supiores put sunt patrui z amite. ideo decet q ius cōe tāq̄ spāle deroget in hac pte iuri municipali cū spālis dispō deroget gn̄ali.c.gn̄i de re.iur.li.vi.z.l.alimēta.§.basilice.z.l.scimus in prin.de ali.z ci.le.z lz possit dici q habent se vt excedētia excessa:qr statutū loquit de proximioribus cognatis z in cōe loquit de agnatis z cognatis.tn̄ qn̄ duo iura hn̄t se vt excedētia z excessa illud habet loco generis qd̄ magis excedit aliud put volūt bar.z moderni in.l.j.in p̄n.de no.op.nūc.per.l.seruo manumisso de vsufru.leg.Sz nulli dubiū q magis gn̄al'r ius municipale q ius cōe in istis terminis merito ius cōe deroget gn̄alitati sta

32 tuti ipsum statutū limitādo z distinguendo.† Quia nō est nouuz q vnum ius distinguat aliud.l.nō est nouū.z.l.nā et posteriores de.ll.z qd̄ no.gl.in.l.sciendū in principio qui satis.cog. Cōfirmat hec cōclusio p no.p glo.in.l.cū ita legatur.§.in fideicommisso de leg.ij.vbi est tex.q in relicto facto familie succedūt ↄstituti in primo gradu.Et tn̄ gl.ↄcludit q filius fratris cōcurrat in dicto relicto vna cū fratre p dispositionē.d.auf.cessante. Cuius gl.decisionē firmant ibi Imo.z Pau.de ca.z idē vident in sil'i velle Raph. z Pau.de ca.in.l.fi.C.de ver.sig.Vbi in similibus terminis dicit tex.q gradatim admittant. z sic prior in gradu preferat alijs et tn̄ volunt p̄fati doc.q attendat ordo successionis vt q ab intestato p̄ferunt vl' insimul cōcurrūt preferant seu cōcurrāt etiā i dicto relicto.z sic nō obstāte q aliqua lex simpl'r dicat q plures gradatim succedāt vel q tm̄ succedat ppinqor seu prim⁹ i gradu.Nihilomin⁹ lex declarat z limitat p.d.auf.cessante.qr nō obstāte q v̄ba legis videant aliqualiter repugnare z p̄ferre fratrē proximiorez in gradu filio alteri⁹ fr̄is.Nihilominus insimul admittant.et ita paucis dieb⁹ elapsis fuit hoc ↄsultū p dictā glo.z dictas autoritates p famosissimū doc.dn̄m Baldū d̄ bartholinis z ego me subscripsi in sil'ibus terminis dicte gl.Si itaqz leges p sil'ia verba loquentes in alia materia q in materia successionis ab intestato distingunt z interpretant p.d.auf.cessante.multo forti⁹ idē dicēdū est in lege cōi vel municipali loquente de successione ab intestato. Attēto maxie qr si v̄ba.d.§.de fideicō.z.d.l.fi.intelligērent pprie z indistincte nulla correptio fieret de dicta auf.cessante:qr casus sunt sepati.Sz in terminis hmōi legis municipalis si v̄ba statuti p̄cise vt iacēt z general'r intelligeret corrigeret oīno in territorio statuētiū dispositio.d.auf.cessante.z ēt dispositio.d.§.cuz filius de heredi.ab intestato z multa similia iura.Et insup pater qui est in prīo gradu p̄ferretur nepoti ex filio p̄defuncto q est in scd̄o gradu z fr̄ q est in scd̄o gradu p̄ferretur pnepoti ex filio z nepte p̄defunctis q est in tertio gradu.q est penit⁹ ↄ oīa iura antiqssima media

33 z nouissima.† vt ergo cessent tot iuriū correptiones z tot quodāmodo absurditates dd̄m est oīno q dictū statutū:lz simpl'r admittat ppinqores:tn̄ intelligat de ppinqorib⁹ f̄m ordinē successiōis. Restat ergo cōcl'o itrepide firmāda q dicta Matthea neptis ex fr̄e dicto Ludouico succedat eidē ludouico in q̄ta pte.z sic hēbit dimidiā bonoz Ioānis z quartā partē bonoz ludouici.z dictas hereditates p dictis partib⁹ agnitas put mihi p̄supponit transmisit in dictū fiordalisiū.z sic ad dictā fiordalisiā spectāt dimidia hereditatis angeli z quarta pars hr̄ditatis ludouici. Et hec vera intelligo si dict⁹ Gregorius z dicta Catherina fuerint illegitimi nō nati ex cōcubina in domo retenta aīo sobolis pcreāde.z sic nō fuerūt oīno filij nāles f̄m ea q̄ hn̄r in auf.licet.C.de nā.lib.nam si fuissent naturales ex legitīa ↄcubina pcreati.tūc ipsi successissent dicto ludouico suo patri naturalij duab⁹ vncijs sue hereditatis. et sic in.vj.parte ex quo dictus ludouicus decessit nulla legitima sobolez relicta z vt puto nō relicta etiā vxore z de residuo tūc hēret

dicta

dicta flordalisium quartam partem. et sic duas vncias cum dimidia totius hereditatis dicti ludouici. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. cxvi.

1 Dotata filia successione exclusa statuto an id statutū extendat ad neptem ex dicta filia premortua si tamē eadem neptis nō est dotata ⁊ an legitime supplementum petere possit. per totum.
2 Legitima siue supplementum illius non debetur ei qui nō est ab intestato successurus ⁊ cuius sit portio.
3 Successione exclusus censentur ⁊ omnes exclusi qui succedere possent mediante persona exclusa.
4 Filius representat personam sui patris.
5 Representans personam alicuius esse non debet melioris conditionis ꝙ̄ ille cuius personam representat.
6 Legitime supplementū an possit petere neptis ex p̄sona filie dotate sue matris excluse statuto vel ipsa filia mr̄ dotata vt eiꝰ dos videatur etiam nepti imputari in legitimam. nu. seq. ⁊. 8. per totum.
9 Argumentum valet de re ad tempus.
10 Copulatiua qñ ponitur inter plura eundeʒ effectum respicientia seu idē subiectū: tūc reqrit ꝯcursum sed quando ponitur inter plura subiecta ⁊ diuersos effectus respiciētia nō requirit copulatorū concursus: sed quodlʒ copulatum respicit de per se ⁊ quid si ponatur inter verba prolata a lege vel homine.
11 Nepos ex filio emācipato vel deportato succedit auo ab īestato: lʒ deportatus ⁊ emancipatus sit insuccessibilis iure ciuili. nu. seq.
12 Dotata filia statuto exclusa vel renunciatione: an ea premortua videantur exclusi filij ex ea. nu. seq. ⁊ per totum.
13 Nomen domꝰ seu agnatio nō ꝯseruat̄ p̄ femīas put p̄ masculos.
14 Dos materna ab auo profecta an nepotibus imputetur in legitimam vsqʒ ad fi. consi.
15 Nepos ex filio nō succedit representando filium seu filiam sed intrando eius locum tanꝙ̄ vacantem.
16 Dos profectitia an ⁊ qñ ad patrem ipso iure redire debeat vel nepotibus ex filia dotata videatur quesita.
17 Causa prima in quolibet actu est attendenda.
18 Hereditas nō agnita an transmitti possit quatenus hʒ relicti vel institutionis per nepotem. vsqʒ ad fi. consi.
19 Ois conditio an rejciat̄ vsqʒ ad concurrentē legitime q̄titatem.
20 Legitime supplementū ius petēdi an transmittat̄. vsqʒ ad fi. ꝯsi.
21 Querela nō p̄paratoria nō transmittitur nisi forte in posteros.
22 Actiones maxime ciuiles competentes in heredes transmittuntur ⁊ sunt perpetue.
23 Institutio in re certa hʒ vim legati.
24 Hereditas non adita an transmittatur.
25 Legitime supplementū ius non perdit qui legatum acceptat. nume. 24. vsqʒ ad fi.

¶ Consilium. cxvi.

In nomine dñi nostri Iesu xp̄i. 1 † Difficultas p̄cipalis p̄sentis consultationis est meo iudicio. Utrum dicte neptes fuissent ab intestato successure. Nam si non fuissent ab intestato successure: quia fuissent excluse a succes. intes. non deberetur eis legitima. 2 † Cum legitima sit portio eius in quo quis fuisset successurus ab intestato. l. nam parentibꝰ. C. de inoffi. testamento. l. papinianus. §. cū autē quarta. ⁊ ibi Ang. ff. eo. ti. ⁊ in. c. Raynutiꝰ. de testa ibi legitimā ipsam. videlʒ eiꝰ partis que debebatur ab intestato: ⁊. l. nuper. C. de inoffic. testamēto ibi quod deest legitime portioni. i. quarte parti successionis ab intestato. Et ideo volunt doc. cōiter ꝙ qui excluditur a successione ab intestato excludatur etiam a legitima. vt q̄ statutū filiā dotatā excludit p̄pter masculos. Licet. n. quidam teneāt ꝙ legitima nō possit in totū tolli p̄ statutū put disputādo tenuit Ricar. malū. vt refert Cy. in. l. scimꝰ. C. de nup. 3 † Cum itaqʒ statutū excludat filias dotatas extātibꝰ filijs masculis vel filiabꝰ seu neptibꝰ feminis non dotatis. ergo filia mater istarū neptuum si superesset fuisset exclusa cū supersit filia femina non dotata q̄ est vniuersaliter heres instituta put ergo dicta filia fuisset exclusa. ita ⁊ neptes ex ea. Nā exclusa vna persona vident̄ excluse omnes qui attinent ea mediāte put concludit Bal. in. l. maximū vitiū. C. de lib. p̄te. tales enī descēdētes ex filia nō p̄nt venire: nisi tāꝙ̄ matris imago ⁊ q̄ exclusa radice censet̄ exclusum qcqd ex ea sequit̄. c. j. §. notādū ti. j. in vsibꝰ feu. fm eū. Ad idē no. p̄ Bar. in. l. ij. §. vidēdū. ff. ad tertul. qui vult ꝙ si statutū excludit matrē stātibus agnatis censent̄ exclusi omnes cognati suppleo. s. q attinēt mediāte matre Bar. etiā in. l. liberorum de verb. signi. ꝙ statutum excludens filiā dotatā excludit etiā nepotem ex ea de quo. ī. e. cōsi. char. iiij. Licet fundet se Bar. in alia rōne que etiā militare vr̄ in casu nostro. s. q̄ agnati censent̄ inuitati. Ideo ceteri oēs censent̄ exclusi fʒ eū: quā rationē adducit etiā bal. in. d. l. maximū vitiū. ⁊ eā rationē pōderat etiā Bal. in. l. si vero. §. de viro. ff. solu. ma. idem tenens ⁊ cū eo quo ad hoc transit ibi Imo. 4 † Idē etiā tenuit idē Bal. in. l. venia. C. de in ius vo. ea ratione q̄ nepos vel neptis ex filia representat filiā: 5 † ⁊ q̄ non dʒ esse melioris conditionis neptis ꝙ̄ filia. l. si viua matre. §. in nepotibus. C. de bonis maternis. 6 † Ideʒ voluit Bal. in. l. illā. C. de colla. volēs ꝙ exclusa matre excludat̄ auia materna: q̄ venit representādo matrē fm eū q in matre ⁊ auia. idē cōcludit in. l. nēsenius. ff. de neg. ge. idē in filia ⁊ nepote voluit Saly. in. d. l. maximum vitiū. q. j. ⁊. iij. ⁊ Pau. de ca. in. d. l. illā. ⁊. d. l. venia. idem etiā post Ricardū malūbre tenuit Cyn. in. l. j. C. q̄ sit lōga consuetudo. ⁊. l. de qbus. ff. de legibus alijs tū rōnibꝰ. videtur ergo quasi firma olm snīa ꝙ exclusa vna p̄sona ex successione excludunt̄ oēs vlterioris gradus q nō attinent defuncto: nisi mediāte persona exclusa. ⁊ p̄ ꝯñs vr̄ aperta fronte cōcludēdum ꝙ dicte neptes ex filia dotata vident̄ excluse a successione ab īestato vigore dicti statuti de succedentibus ab intestato ⁊ etiā a iure agendi ad supplemētū legitime ex quo vt dixi legitima nō debet̄ nō successuro ab intestato ⁊ etiā q̄ exclusus a successiōe ab īestato excludit̄ a iure veniēdi cōtra testamētū. Quia licet circa hoc multa dici possent: tū cōcludendum ꝙ ius succedendi cōtra testm̄ regulat̄ regulariter a iure succedendi ab intestato p̄bat tex. l. j. §. vocant̄ ibi eo iure ⁊ ordine ⁊c. ⁊. §. penul. ⁊. l. de adoptiōe. ff. de cōtratabulis. ⁊. l. j. §. recte. ff. si tabule testamenti nulle extabunt. ⁊ ideo qui non succedit ab intestato nō succedit veniēdo cōtra testamētū put voluit Bar. i. l. fi. ff. ad tertulianū. ⁊ Bal. Ang. ⁊ Paul. de castro in. l. gallus. §. ⁊ qd si tm̄ de libe. ⁊ posthu. qđ ⁊ cōiter tenet̄ vt dicit Imola idē tenens qđ ⁊ voluit Bal. ī suo elegāti cōsilio ꝙ incipit antiquū statutū ciuitatis perusie. 7 † Et pari rōne nō pōt petere supplemētum legitime ipse exclusus ab īestato: tū q̄ legitima q̄ nō est hoc est nō debet̄ vt sp̄radixi nō pōt suppleri: tū q̄ petere supplemētū legitime est ī aliquo venire cōtra disposita ī testamēto q̄ illud qđ aduocañ vigore supplementi legitime aduocat̄ ab honoratis in testamēto ⁊ consequēter in ea p̄te derogat̄ dispositioni testamētarie: tū etiā q̄ si nō posset aliqd dicere si nihil fuisset ei relictū. 8 † Silr̄ ⁊ fortius suadet ratio ꝙ nihilo possit reclamare si aliqd ei relictū est: iō q nō pōt insurgere ꝯ testm̄ nō pōt petere supplementū legitime put no. Bar. in. l. cū ex filio de vul. ⁊ pu. dicens ꝙ qui nō pōt querelare testm̄ nō pōt agere ad supplemētū legitime ꝙ ⁊ sumit̄ ex dictis Bart. in. l. titio centū. §. titio genero de cōditiōibus ⁊ demōstrationibꝰ volētis ꝙ lʒ de legitima de iure cōi rejciat̄ oīs cōditio. l. qm̄ ī prioribꝰ. C. de inoffi. te. tū nō rejciat̄ si statutū excludit ab intestato feminā dotatā vt ibi latius per eū q vult ꝙ dicta lex qm̄ in prioribꝰ q̄ loqtur de suppletione circa tp̄s vel onus legitime adiectū non militat qñ statutū excludit a successiōe filiā dotatā ergo nō pōt petere supplemētū legitime. Cum dicta. l. qm̄ in prioribus sit inducta ad instar iuris agēdi ad supplementū qđ erat inductum. l. p̄cedētes: vt pʒ ex verbis illius. l. qm̄ in prioribus. 9 † ⁊ ēt q̄ procedit argu. de re ad tp̄s. ⁊ ecōtra. l. eiꝰ militis. §. militie missus de militari testō. put argt Bar. ⁊ put etiam ista ad propositū videt̄ eqparare tex. in l. scimus in prin. ibi quātitate vel tp̄e. C. de inoffi. te. put ergo nō fit repletio respectu tp̄is put vult Bar. ⁊ sequūtur ibi Imo. ⁊ Pau. de ca. Itē nec fiat repletio in quātitate si quade ficit ⁊ ꝙ exclusus a successione excludat̄ a iure agēdi ad supplementū firmat Pōta. in cōsi. xvj. incip. viso themate cōsultationis ⁊ Pet. de anc. in cōsi. ccccxxix. incip. sup casu nup p̄posito per totū ex quibus vr̄ concludendū ꝙ vigore dicti statuti de successionibus ab intest. censeātur excluse a legitima: ⁊ successiue a iure agēdi ad supplementū legitime vigore dicti statuti de succedentibus ab intestato in quo nō excludunt̄ filie dotate a solis masculis: sed etiā a filiabꝰ vel neptibꝰ ex filio nō dotatis dū dicit relictis filijs masculis seu filia vel nepte ex filio masculo p̄mortuo. ita enī puto ꝙ dicat originale statutum: lʒ i themate sit scriptū seu filie vel neptes ⁊ ista apud me reddūt hāc cōsultationē satis dubiā: nō aūt aliud statutū de succedētibus ex testō ꝙ videt̄ magis mouere cōsultatē ex his q̄ ad me delata fuerūt: sʒ aīaduerto ꝙ dictū statutū sub rubrica. de successionibus ex testō loquit̄ in nigro de filiabus vel neptibꝰ dotatis ꝙ sint cōtente dotibꝰ quas pater vel auus earuʒ dederit vel reliqrit nec possint aliqd petere rōne supplemēti legitime ⁊c. Cuʒ ergo iste neptes de qbꝰ agitur nō sint ab auo de cuius hereditate agit̄ dotate nō militat dictū statutum in istis neptibꝰ: ⁊ p̄ ꝯñs nō veniūt excludēde vigore dicti statuti pōt tū istud statutū īduci ad corroboranda iā dicta. s. ꝙ put filie vl' neptes dotate excludent̄ a successione ab īestato. ita etiā excludunt̄ a iure impugnādi testm̄ vl' petēdi supplemētū legitime: sʒ dicēdū est ꝙ ista exclusio a iure succedēdi ꝯ testm̄ seu petēdi supplementū legitime non causatur ex eo q̄ dicte filie vel neptes sint excluse a successiōe ab īestato: sʒ ista exclusio causatur ex isto alio statuto ꝙ deprehēditur: q̄ istud aliud statutū loquit̄ gñaliter excludēs ⁊ neptes dotatas nec reqrit supexistentiā filiorū vel filiarū non dotatarū: ⁊ p̄ ꝯñs vr̄ gñaliter ītelligendū ꝙ dicte filie vel neptes excludant̄ a iure impugnādi testamentū vel vltimā voluntatē occasione falcidie vel legitime vel p̄ quācūqʒ viā seu moduʒ qđ innuūt v̄ba posita in fine dicti statuti ibi salua tū filiali successiōe ab intestato fm formā traditam infra ⁊c. Que verba vidētur aduersari ad p̄cedentia in hoc: q̄ videbat̄ ꝙ ex quo ius succedēdi ꝯ testm̄ regulatur a iure successiōis ab intestato: vt. s. probatū est: ideo prout istud statutū de succedētibus

ex testō excludit gñaliter dotatas a iure veniendi ꝯ testm̄:ita ꝛ ge
neraliter cēseantur excluse a iure succedendi ab intestato ꝙ remo-
uet statuēs ꝑ istū vltimū versiculū quasi velit ꝙ per generalitatez
huius statuti non censeat derogatum in aliquo filiali successione
ab intestato:ſ; in ea seruet forma tradita in alio statuto. Pro de-
ciñōe igitur pñtis cōsultationis est añ oīa videndū an dictū statu
tum sub rubrica de successionibus ab intestato excludēs filias do
tatas exñte filia nō dotata trahat ad neptē ex filia dotata pmor
tua si neptis nō est dotata.circa qd est aduertēdū ꝙ bal.in.d.l.ma
ximū vitiū.cōcludit ꝙ ſ; statutū simplr excludēs filiā stātib⁹ filijs
excludat etiā nepotē ex filia:tñ si statutuz excludit filiā dotatā di
stinguit:ꝙ si filia suꝑuixit post mortē prīs silr excludit nepos:q2
ip̄a filia q̄ habuit dotē cēset succedere titulo dotis.si aūt nō suꝑui
xit prī nō excludit nepos ex ea:nā statutū excludit filiā:q2 dotata.
q̄ ratio de iure ꝛ d facto cessat in nepote:ꝛ hoc casu ꝓcedat opi.ia
cobi butrigarij q disputādo simplr tenuit ꝙ statutū excludēs filiā
dotatā nō excludit nepotē ex ea ſm eūdē bal.q ſ; loquat in nepo-
te de quo p̄miserat in qōne ꝑ eū ꝓposita: tñ rō sua militat pariter
in nepte nō dotata in nepote aūt est ampli⁹:q2 nō pōt eē dotatus
facit p.d.Bal.regula quā tradit Bar.in.l.liberoz.de verb.sig.v.
col.Tradēs regulā ꝙ qñ lex loquit de filio nō simplr:ſ; respectu
alicui⁹ qualitatis q̄ est in filio si illa qualitas nō est in nepote non
trahit ad nepotē.Cū ergo statutū excludat i casu nr̄o filiā sub q̄-
litate dotatā ꝛ q̄litas ista nō verificet in istis neptib⁹ nō censeant
neptes excluse.p̄sertim cū satis euidēter appareat ꝙ filie nō exclu-
dūt: q2 femīe ſ; q2 dotate qd satis apte ꝓbat:q2 statutū nō exclu
dit filias feminas nō dotatas:imo pp nō dotatas excludit dota
tas ꝛ si nullaten⁹ dotent nō excludit ēt pp masculos vt pt; ex se-
rie statuti.Sz in masculis est ampli⁹:q2 nō dotatas pñt dotare et
excludere a successiōe: qd nequeūt facere femine qñ itaq; exclusio
causat a filiab⁹ feminis nō excludunt femine q2 femine:ſ; q2 dota
te ex quo femine nō dotate p̄uilegiant a statuto. Qualitas ergo
q2 femina vel q2 filia nō est cā exclusiōis saltē hoc casu qñ.s.filia ex
cludit a filia.Jō tūc militat dicta theorica bar.Et ꝑ ꝯñs ad termi
nos nr̄os pōt applicari dicta theorica Bar.Et ꝑ ꝯñs ex theorica
Bar.ꝛ deciñōe bal.decidat casus noster.s.ꝙ iste neptes nō dota-
te nō excludant pp filiā nō dotatā.Ad qd etiā adduci pñt alij ver
siculi eiusdē statuti de successiō.ab itestato.vc; versi. ꝛ ꝙ dictū est
de filiab⁹ intelligat de neptib⁹ natis ex filijs seu filiab⁹ maritatis
ꝛ dotatis:nā dict⁹ v̄sicul⁹ a ꝯrio sensu ꝓbat ꝙ id qd dictū est de fi
liab⁹.s.excludēdis nō itelligat de neptib⁹ natis ex filiab⁹ siue ne-
ptes nō sunt maritate ꝛ dotate:ꝛ hoc si illa v̄ba maritatis ꝛ dota
tis referunt ad verbū neptib⁹ ꝓut videntur necessario referenda:
q2 loquit ēt de neptib⁹ natis ex filijs:q̄ neptes nate ex filio mascu-
lo si nō sunt dotate nō excludūt.imo p̄uilegiant a statuto:vt pt;
p̄mo rñso statuti.ex quo satis apparet ꝙ dict⁹ v̄siculus nō est in-
telligēdus de neptib⁹ nō dotatis:ꝛ ideo in themate ad me trans
misso fuerūt v̄ba dicti versiculi:merito taliter pūctata ꝙ pūctatio
demōstrat intellectū p̄dictū.s.ꝙ illa verba maritatis ꝛ dotatis nō
respiciūt v̄bū filiabus:ſ; verbū neptib⁹ ſi tñ determinarēt vtrūq;
verbū.s.verbū filiab⁹ ꝛ verbū neptibus.idē foret sensus.argumen
tū aūt a ꝯrio sensu est fortissimū in iure.l.j.§.huius rei fortissimum
est argumētū.ff.de officio ei⁹ cui mandata est iurisdictio.cū si.hoc
idē ꝓbat ex sequēti v̄siculo q disponit idē iuris esse in filiab⁹ ꝛ ne-
ptibus nō maritatis nec dotatis dūmō frater german⁹ sit para-
tus maritare sororē seu neptē al's dicte mulieres succedant cū ma-
sculis ꝓut iura disponūt.nā dict⁹ versiculus gñalr vr̄ ꝓbare ꝙ ne
ptes nō maritate nec dotate qb⁹ nō est ꝯstituta dos ꝑ auū succe-
dāt cū masculis si a masculis nō dotant ꝛ longe forti⁹ ex mēte sta
tuentiū succedāt cū feminis si a masculis nō dotant ꝓut nec dota
ri pñt a masculis qñ nō supsunt.Jtē dictū statutū i dicto v̄siculo.
Et idē iuris vsq; in finē i sui gñalitate vr̄ aperte ꝓbare ꝙ neptes
nō dotate ab auo nō excludant a successiōe ab itestato si nō dotā
tur a fratre germano seu patruo: nec ob.huic itellectui si qs dice
ret dict⁹ v̄siculus:ꝛ idē iuris loquit copulatiue in filiab⁹ ꝛ nepti-
bus nō maritatis nec dotatis:ꝛ sic reqrat ꝯcursum vtriusq;:ꝛ sic
filie ꝛ neptes nō sint maritate nec dotate. Nā talis vr̄ esse natura
copulatiue.l.hr̄di plures.ff.de cō.institution.cū ꝯcor. q2 rñdet ꝙ
talis itellect⁹ esset abson⁹:q2 ꝯtra mentē statuentiū:nā si ꝯtinge-
ret quē hr̄e filias ꝛ nō neptes vel ecōuerso neptes puta ex filio et
nō filias nō militaret dict⁹ v̄siculus:ꝛ sic tales filie vel neptes non
possent dotari a fratre vl' patruo vt excluderent a successiōe qd eui
dēter est ꝯ mētē statuētiū q voluerūt pariter excludi filias vel ne-
ptes nō dotatas a fratre vel auo si dotant a fratre vel auo ꝓut ex
10 cludunt ꝑ ip̄m statutū qñ sunt dotate a prē vl' auo.†Preterea qñ
copulatiua ponit iter plura respiciētia eūdē effectū seu idē subie-
ctū:tūc reqrit ꝯcursu;:sed qñ ponit inter plura subiecta diuersos
effect⁹ nō reqrit cōcursus copulatoz:sed respicit qdlibet copulatū
de ꝑ se vt ꝓbat in.l.j.ff.de his q no.infa.ꝛ.l.vñ etiā.§.hoc aūt a su
periori.ff.de itin.actuq; p̄uato.maxīe si ꝓfert a legislatore ꝑ not.
ꝑ Bal.in.l.gallus.§.etiā.ff.de lib.ꝛ posth.q facit dr̄iam an verba
prolata a lege ꝛ verba prolata ab homine:na; in prolata a.l.vult

ꝙ copulatiuā nō requirat cōcursum copulatorū: ſ; Bart.in.d.§.
vtrū nō faciat differentiam inter verba prolata ab homine vel a
lege.ꝛ ideo quando ponitur inter plura substātiua respicit quod-
libet de per se ꝛ venit aditiue vt ꝓbat tex.sing.in.l.ea tñ adiectio.
ff.de leg.tertio.ꝛ hec hr̄ ꝑ Bart.in.l.si is qui ducēta.§.vtrū.ff.de
rebus dubijs.ꝛ ꝑ eū Bal.ꝛ doc.in.l.gallus.§.etia;.ff.de liberis et
posth.ꝛ ꝑ canonistas in.c.ij.ex̄ de rescriptis.Ex his itaq; deducit
ꝙ verba dicti statuti ꝛ a cōtrario sensu ꝛ ex directo sensu ꝓbāt qd
neptes nō maritate nec maritate ab auo vel patruo seu fratre nō
excludant:ſ; admittant ab itestato.ꝛ ꝓpea saltē hoc casu ꝓcedat
supradicta theorica bal.ꝙ ſ; excludat filia dotata nō excludant
ꝓpterea descēdēs ab ea si in descēdēte nō cadit illa qualitas ꝙ sit
dotata:ꝓut cōtingit in nepte nō dotata: ſ; descendat ex filia non
11 dotata ꝓ theorica facit.†Quia nepos in ptāte ex filio emācipato
vel ex filio deportato sine dubio succedit auo ab intestato: ſ; fili⁹
deportatus sit insuccessibilis ꝛ emancipatus foret incognitus de
iure ciuili.l.j.§.si.ff.de ꝯtab.ꝛ de ꝯiungēdis cū emācipato liberis.
quasi ꝑ totum.ꝛ sic nō sequit excluditur filius.ergo nepos ex eo si
qualitas q̄ est causa exclusiōis cadit in filio ꝛ nō in nepote ꝛ eadē
ratio in filio ꝛ neptis ex filia nec ob.dicte theorice bal.id qd cōtra
12 Bal.dicit Saly.in.d.l.maximū vitium.† Dicens ꝙ ꝓut se habet
simplex quo ad simplex.ita se h; respectiuū quo ad respectiuū.l q
scit.de vsur.ꝛ.l.si seruus.de stipulatione seruorum.ꝛ per ꝯñs prout
neptis ex filia non dotata excludit exclusa filia qñ statutū loquit
simplr de filia.Jtē neptis ex filia dotata excludat qñ statutū ex-
cludit filiā dotatā ſ; eū:q2 respōdet ꝙ dictū argumētū ꝓcedit ce
teris parib⁹:ſ; hec nō sunt paria:q2 qñ filia est simplr exclusa.tūc
cēset esse simplr ꝛ penit⁹ affecta ꝛ extincta ip̄a radix ex qua ceteri
attinent:sed qñ est exclusa pp aliquā qualitatem q̄ inheret ꝑsone:
persona censet remota:tñ ipsa radix.i.ipsa parentela nō censetur
affecta ꝓut in simili videm⁹ in deportato ꝛ emancipato:quia ex-
cludunt ꝓpter qualitatē deportationis ꝛ emācipationis.nec etiā
obstat qd tradit bar.in.d.l.liberorū. Dicens ꝙ si statutū excludit
filiā dotatā extātibus masculis ꝙ censentur exclusi etiā nepotes
ex ea ponderādo ꝙ nepos succedit loco filie:q2 negari posset illud
dictū Bar.ꝑ theoricā ipsiusmet Bar.traditā in eadē.l.supra reci-
tatā:ſ; nolēdo recedere ab autoritate Bar.pōt dici qd qñ statutū
excludit filiā dotatā ꝓpter masculos:ſ; excludat filiā qñ est dota
13 ta:tñ cēseat exclusa:q2 dotata.†Sed q2 femina ꝑ quā nō cōseruat
agnatio ꝓut ꝑ masculos iuxta.l.ꝓnunciatio eodē titulo.tamē qñ
excludit filia; dotatā propter filiam non dotatam ꝓut contingit
in terminis nostris censeat filia exclusa nō fauore agnationis ꝛ fa
milie cōseruāde:q2 non magis cōseruatur per filiā nō dotatā q̄ ꝑ
dotatā.ꝛ ideo hoc casu exclusio cēseat facta ꝓpter qualitatē:quia
dotata:ꝛ nō ꝓpter q̄litatez:q2 femina in qua nō ꝯseruat agnatio.
in terminis vero Bar.censeat exclusio facta:eo q2 femina ſ; talis
exclusio sit limitata.nec obstat illa ratio ꝙ neptis succedat in locū
filie:q2 respondet ꝙ nō succedat in locū filie tanq̄ filie dotate:sed
tanq̄ filie simpliciter ꝓut nepos ex filio deportato succedit i locū
filij nō in locū filij tāq̄ filij deportati. ꝛ ita i nepote ex filio emāci-
pato.q2 intrat in locu; filij tāq̄ filij simplr nō tāq̄ filij emācipati.
Preterea licet succedat nepos intrādo locū filij seu filie nō tñ suc-
cedit loco filie seu rep̄sentādo filiā:ſ; itrādo locū vacantē qui fue
rat loc⁹ filie ꝓut volūt bar.ꝛ bal.in.l.si au⁹.C.de libe.pte.si eīm ne-
pos vel neptis succederet repñtando ꝑsonā filij vel filie nepos vel
neptis p̄teriti nō rūperēt testm̄ si fili⁹ vel filia fuissent instituti: qd
tñ est falsu; ſ; eos.Et idē ꝙ no.Bal.in.l.pactū dotali.C.de colla.
xviij.q.dicēs ꝙ filia in ꝯctu dotali fecit pactū de non succedendo
ꝛ firmauit iuramēto:ſ; ip̄a excludat nō excludūt neptes ex ea.nec
eis obstat ꝙ intrāt locū matris:q2 succedūt ꝑ locū a remotione seu
priuatiōe mr̄is.Uñ nō assumūt sibi materiā iā extictā:ſ; sibi assu
mūt locū quē inueniūt vacantē ſm eundē Bald.de qua questione
per doc.ibi ꝑ Bar.ꝛ doct.in.l.supstitis.de acquir.heredi.nec etiā
obstat in casu nostro.Nec obstat ratio ꝙ nō debet esse melioris cō
ditionis neptis q̄ filia:quia respondetur vt supra qd procedit ce-
teris paribus.ita loquitur dicta.l.si viua matre.§.in nepotibus.
al's secus:quia propter qualitatem que inest in filia et non in ne-
pte non inconuenit si est melior conditio neptis q̄ filie.vt pt; in.l.
fi.de naturalibus liberis.ꝛ in dictis exemplis filij deportati et filij
emācipati.Nec militat in casu nostro ratio quā post ricardū malū
bre pōderat Cy.in dicta.l.j.que sit longa consuetudo.ꝛ in dicta.l.
de quib⁹.scilicet q2 ratione statuti videat esse fauor agnatiōis:q2
vt supra deduxi fauor conseruande agnationis non fuit rō huius
statuti ex quo dotatas excludit propter filias non dotatas prout
ꝓpter filios masculos.vt supra deduxi.nec etiā obstat alia ratio:
scilicet capitis inclusiui ipsius statuti quā ponderant Bal.ꝛ bar.
vt supra deduxi:quia dicta ratio videtur militare quādo superest
persona que excluditur per statutū ꝓut voluit Bald.in.l.illam.C.
de colla.loquens in terminis Bar.in statuto ꝙ extantibus agna
tis mater non succedat.dicens ꝙ agnati censentur inuitati corre-
spectiue ad matrē:ꝛ in eius preiudiciū.Jdeo i agnatos transfun
ditur ius qd esset matris quando ip̄a mater superesset:ſ; ea prede

functa

functa nullũ ius sib i cõpeteret: ideo non potest ipsius ius transfer-
ri in agnatos: argumẽto. l. is q libert⁹. §. posthumus de opis liber-
torum ẽm eũ. qđ ꝛ firmat Pau. de ca. in. d. l. illam. ꝛ in. d. l. si defun-
ctus. C. de suis ꝛ legiti. facit etiã qđ not. Bal. in. l. quicũq;. C. de ser-
uis fugi. Et in causa ꝑpria fuit hic iudicatũ in terminis nostri sta-
tuti disponentis qđ succedant patrui ꝛ filij patruorũ non auunculi
scʒ qđ ꝑ illũ statutũ non censeantur excluse matertere vel filij mater-
terarum: ꝛ ita consuluerũt docto. perusini ꝛ senenses: tunc tempo
ris erat alicuius autoritatis inter ceteros domin⁹ Joannes petru-
tius. d. dñs Benedictus capra ꝛ dñs Bald⁹ de bartholinis: ꝛ dñs
Philippus de franchis ꝛ plures alij perusini ꝛ dñs Marian⁹ suz-
zinus: ꝛ dñs Franciscus aretinus: ex quo patet ꝙ ratio capitis in-
clusiui non est gñaliter potens ad excludenduʒ alios in verbis sta
tuti non cõprehensos qñ superest ꝑsona comprehensa in verbis sta
tuti: ꝛ per cõsequens in terminis nostris respondetur ad oẽs ratio
nes que adducuntur ꝑ doc. qui volunt qđ hmõi statuta extendant
ad exclusionẽ aliarũ ꝑsonarũ illã aũt rationẽ quã quidẽ adducunt
qđ appellatiõe filie veniat neptis omisi q2 bar. ꝛ bal. eã ĩpugnant.
et lʒ vera esset qđ appellatiõe filie veniret neptis: tñ nullatenus di-
cendum esset qđ appellatione filie dotate neptis veniret nõ dotata
ꝛ dato qđ dicte rñsiones nõ omnino procederent si statutũ stetisset
in puris terminis exclusionis tñ saltẽ ꝓcedãt in casu nostro in quo
statutum ꝑ sequẽtes versi. noster admitteret ad successionẽ neptes
nõ dotatas put. s. deductũ est. ꝛ hec interpretatio vr̃ amplectenda
vt minus recedat a iure cõi q2 statuta exorbitãtia ꝛ fortius statuta
correctiua sunt pro posse restringẽda vt quantominus fieri põt re-
stringant ius cõe. c. cũ. dilectus. de consuetudine. ꝛ. l. precipimus. de
appel. ꝛ. c. q a iur̃ cõi exorbitãt de regu. iur. in sexto cũ multis ꝯcor.
Et maxime q2 iurisdiatoꝛ reputat vitiosas hmõi exclusiones femi-
narũ. l. maximũ vitiũ. de lib. pret. ¶ Ex his itaq; eliciat cõclusio qđ
iste neptes non censeant excluse a successione ab intestato ex eo q2
descẽderint ex filia dtata que fuisset exclusa si supuixisset. Hoc autẽ
facto ꝑsupposito infert ad decisionẽ cõsultationis. s. qđ iste neptes
possint agere ad supplemẽtũ legitie cũ ď iure cõi dicte neptes absq;
dubio potuissent petere supplementũ legitie ꝑ. l. oĩmodo. l. nuper.
ꝛ. l. scimus. C. de inoffi. testõ. ꝛ statutũ de succedentibus ex testõ nõ
derogat hoc casu iuri cõi eo q2 dcm̃ statutum loquit de filiab⁹ vel
neptibus dotatis: sed iste neptes non fuerunt dotate quia auus
dotauit earum matrẽ non ipsas neptes nec in testõ reliquit dictis
neptibus dotes earum: sed iocalia ꝛ certam summã pecunie. Pro
earum maritagio intelligo vt verba sonare videnť pro earũ matri-
monio ꝯtrahendo circa matrimoniũ antẽ solẽt adhiberi nonnulle
alie expense vltra dotem puta circa vestimenta et circa alia que secũ
poꝛtãt vxores ex domibus ꝓprijs seu suorum parẽtum ad domos
mariti que hic perusie appellant aredia rome vt audio vulgariter
dicit per accõtio que bona non sunt dotalia: sed parafernalia quia
remanent sub dominio vxoris et de his vt arbitroꝛ intellexit testa-
toꝛ dum dixit ꝓ earũ maritagio put etiã vidi in quadã cõsultatio-
ne ad me delata hoc anno vbi erãt similia verba in quadã dispõne
cuiusdã romani ex qua deprehẽdebat qđ erãt diuersa concessa pro
maritagio ꝙ ꝯcessa ꝓ dote qđ ꝛ denotare videnť ꝟba testamẽti de
quo in themate referẽdo ꝟba ꝓ earũ maritagio etiã ad iocalia cum
ipsa iocalia soleãt esse diuersa a dote. Si itaq; nõ fuerũt dotate dicte
neptes cessant in eis verba dicti statuti et cõsequẽter ipa dispositio
statuti ꝑ iura vulgaria: ꝛ ꝑ cõsequẽs ex quo neutrũ ex dictis statu-
tis descriptis in themate excludit ipsas neptes. ꝓpterea iste casus
remanet sub dispõne iuris cõis ꝑ iura vulgaria: ꝛ iõ ꝑdicte neptes
habuerint ius agendi ad supplementũ legitime: cuʒ de iure cõi hoc
sit expeditũ vt dixi. Nec obstãt verba dicti statuti succedẽtibus ab
intestato sibi seu ipsarũ heredes: q2 iste neptes nõ petũt supplemen-
tũ legitime tanꝙ filie dotate: ꝛ sic lʒ excludãtur heredes filie dota-
te nõ excludunt neptes ex ipsa filia dato qđ sint heredes ex quo nõ
veniũt tãꝙ heredes al's sequeret qđ si fili⁹ successisset soꝛoꝛi dotate
ꝑdefuncte ꝛ fuisset postea pteritus a patre vel institutus in minus
legitima nõ posset petere supplementũ legitime vel al's impugna-
ret testm̃ qđ est euidẽter falsum: iõ tanꝙ claro nõ ampli⁹ insisto. Et
ex his resultat clara decisio ꝑmi q̃siti. scʒ qđ dicte neptes habuerint
14 ius agendi ad supplementũ legitime. † Deueniendum est amõ ad
scđm dubiũ. s. An dos materna ꝑfecta ab auo imputet neptib⁹ in
earũ legitima. Circa qđ est maxima altercatio doctoꝝ. Nã Bart. in
l. in. iij. ff. ad. l. fal. ꝯcludit qđ sic. arg. d. l. illam iuncta. l. si. eo. ti. ꝛ idẽ
tenuit in cõsilio incip. gilibertus dedit dotem nũero. xxiij. ẽm oꝛdi-
nẽ perusinũ nõ infoꝛmis. ꝛ tenuit Jacobus butigarij cõsulẽdo put
refert Bal. in. d. l. illã ꝑ rõnes assignatas ꝑ Bar. ꝛ legitima est poꝛ-
tio eius qđ quis esset habiturus ab intestato. d. l. parentibus. sed ab
intestato essent habiture iste neptes eoꝛum poꝛtionẽ cõputata do-
te materna. d. l. illam. merito ꝛc. Prout refert Jmo. in. d. l. in. iij. et
idem tenuerunt marti. silima. ꝛ Jacobus de arena vt refert Bald.
in. l. scimus. C. de inoffi. test. sed qđ non imputetur in legitimam ne-
potũ vel neptuũ tenuit cõsulẽdo Ja. de beluiso. ꝛ etiã in. d. l. illã vbi
dicit qđ nulla est dubitatio: q2 iã exiuit de patrimonio aui: ꝛ iõ nõ
censetur amplius de eius patrimonio. argumento. l. paul. respon-
dit. §. fi. de acquir. hereditate. Jõ non dʒ imputari in legitimã q̃ est
sumenda de substãtia defuncti ẽm eum que rõ cessat in collatione.
Ideo nõ sequit confertur ergo in legitimã imputat ad hoc. l. illud.
de colla. ẽm Bal. in. d. l. illã q sequit hanc partẽ potissime ea rõne ꝛ
q2 nepos seu neptis habuit hãc dotẽ ex successione materna dudũ
añꝙ auus decederet nec sibi potest mutare cãm dñij: sed computã
do in legitimã mutaret sibi titulũ ꝛ cãm possessionis merito ꝛc. Et
q2 nulla lege cauetur qđ imputetur in legitimã qđ solum sufficit. vt
d. l. illud. ẽm eundẽ Bal. qui dicit qđ non obstant rõnes Bar. quia
sunt fantastice: licet coloꝛate. non eñ obstat qđ capiat ab auo: quia
hoc est falsum: nam imo neptis capit vt heres patris: et licet confe-
ratur talis dos vt dicta. l. illam. cõfertur ex eo quia oꝛiginaliter pro-
ficiscitur ab auo ꝛ etiam oꝛdinatiue quo ad collationem sed nõ pro
cedit deriuatiue quo ad legitimam quia proxima causa est mater.
Et illa attenditur. l. sed ꝛ si sic. §. fina. de legatis. iij. vt ibi latius per
eum qui videtur inherere huic opinioni qđ scilicet indistincte non
imputet in legitimam qđ et sequitur Ange. in dicta. l. in. iiij. vt ibi
refert Jmo. ꝛ consuluit Bal. vt refert Pau. de ca. licet idem Bal.
in. d. l. illã dicat ex eqtate dici posse qđ si succedit vna cũ ꝯũs ĩputet
in legitimam ex quo succedit repꝛesentando matrem q̃ imputasset
secus autem si succedat cũ nepotibus. que tamẽ ratio parum valet.
15 † Quia neptes ex filijs ꝑdefunctis non succedunt repꝛesentando
filiũ seu filiam: sed intrãdo eius locũ tanꝙ vacantem vt supradictũ
est videt qđ succedat ꝛ succedit intrando locũ filij nõ solum quãdo
concurrunt cũ ꝯũs: sed etiam qñ concurrunt nepotes cũ alijs nepo-
tibus ex quo succedũt in stirpes non in capita vt ꝓbat in. §. cũ filijs
instituta de hereditatibus ab intestato. versicu. et q2 placuit si recte
aduertat. ꝛ iõ dicta distinctio nõ vr̃ fundata in rõne: lʒ illaʒ sequat
Jmo. in. d. l. in. iiij. ꝛ in. l. post dotẽ. et eaʒ impugnat Bonfa. in. d. l.
illam per ea que hñr in. d. l. qui superstitis. Sed est aduertẽdũ qđ bar.
se fundat: q2 nepotes vigoꝛe consuetudinis non habent vt heredes
16 matris. † Sed censentur extoꝛquere a patre qui dotauit ꝛ ad queʒ
reddi debebat de iure. l. dos a patre profecta. C. sol. mat. ꝛ Bald. se
fundat qđ nepotes hñt vt hr̃des matris. Et casu quo nepotes ha-
berent dotem vt heredes eoꝛũ matris dubitat Bart. ꝛ non decidit
in. d. l. in quarta. sed qđ tunc non computent in legitimam dictam
dotem firmat Barto. in. l. post dotem. iiij. q. so. ma. ꝛ consuluit ipse
Bal. prout ipse refert in. l. quoniam nouella. C. de inoffi. testamen
to. idem tenens quod ꝛ concludit Salyce. in. d. l. illam. et idem tenet
Pe. de anc. in consi. xlix. incipi. visis diligenter verbis. et in consilio.
cccxvj. incip. d. Bar. plene ꝛc. Dicens qđ cõcoꝛdant bar. ꝛ Bal. qñ
nepotes capiunt vt heredes filie eoꝛumq; matris. Quando autem
pater dotans filiam stipulatur dotem reddi nepotib⁹ ex ea ipsa de
cedente in mr̃imonio cũ liberis: tunc censet stipulatũ fuisse nepoti-
bus vt heredibus filie put voluit Ja. de bel. ꝛ firmat Bar. in. l. si cũ
dotẽ. so. ma. ꝛ in. d. l. post dotẽ. ꝛ bal. in. d. l. qm̃ nouella. ꝛ in cõsi. qđ
ipe ibi refert. ꝛ idẽ vr̃ velle Salyc. in. d. l. illã. Et idẽ si simplr̃ stipulet
filie dotem reddi censent nepotes hr̃e vt heredes matris put post
Dynũ voluit Bar. in. d. l. post dotẽ. iiij. q. ꝛ iõ hoc casu concoꝛdant
Bart. ꝛ bal. ꝛ circũscripta etiã stipulatione multi tenent qđ filij ca-
piãt vt heredes matris: ꝛ qđ cõsuetudo Bul. sic. ll. interpꝛes nõ no
ui iuris inductiua que opi. legẽdo fuit insti veritati in. d. l. post dotẽ.
vbi de hoc ꝑ doc. ꝛ in. d. l. dos a patre profecta. ꝛ in. d. l. si cũ dotẽ. in
prin. ꝛ. d. l. in quarta. Lʒ hoc nõ sit opus firmare. Jõ remanet ꝯclu
sio qđ dos predicta non sit cõputanda in legitimã dictoꝝ nepotũ.
ꝛ maxime cũ nõ cõcurrant cũ ꝯũs. Et insup ex foꝛma statuti marit⁹
ipe lucratur dotẽ qñ mulier decedit in mr̃imonio cum liberis: ꝛ te-
netur illã reseruare liberis. Adeo qđ si liberi extãt marit⁹ vr̃ qđ lu-
cratur ex foꝛma statuti vt sonant verba a qbus non vr̃ recedendũ.
l. j. §. si is qui nauẽ. de exerci. ꝛ. l. nõ aliter. ff. de lega. iij. Adeo qđ libe
ri videtur extoquere a marito non ab auo: ꝛ lʒ statutũ dicat qđ de-
beat reseruare liberis si liberi ꝑmoꝛiunt foꝛtasse lucrũ remanet pe-
nes eũ libere ex quo nõ est quib⁹ reseruet. Lʒ hoc nõ firmẽ nec expe
dit satis aũt vr̃ ad ꝓpositum qđ prima causa lucri ꝛ euellendi a pa
17 tre ꝛ dotãte est ipse marit⁹ q pꝛimo lucrat: lʒ ꝓpter filios. † Et pri-
ma cã est attendẽda put ꝛ dicit Bal. in. d. l. illam adducens. l. sʒ ꝛ si
sic. §. fi. de leg. iij. ad hoc ꝓpositũ: lʒ nõ loquatur hoc casu. ꝛ Pe. de
anch. in. d. cõsi. cccxvj. ar. d. l. sed ꝛ sic. ꝛ. l. mulier rerũ amo. ꝛ. c. de ce-
tero. de homi. ẽm eũ cõcludo itaq; qđ dicta dos filie nõ cõputet in
legitima istarũ neptũ. Circa tertiũ aũt quesitum ꝓcedendo per cõ-
clusiones q2 longioꝛ fui ꝙ crediderim. Circa pꝛimũ quesitũ dicẽdũ
est qđ dicta substitutio facta per dictũ testatoꝛẽ non põt interꝑtari
directa pupillaris: q2 nõ fuit sub ptãte testatoꝛis. l. moꝛibus. de vul
ga. ꝛ pup. ꝛ in legitima nõ põt onerari. l. qm̃ in pꝛioꝛibus. C. de in-
offi. test. Ideo onus fideicõmissarie substitutionis reijcitur ipso iu-
re. itaq; substitutio pupillaris nõ mutat nec fideicõmissarie respe-
18 ctu legitime potuit tñ interꝑtari vulgaris. ¶ † Et tunc q2 fuit di-
cta neptis instituta in re certa nõ vniuersaliter: tunc decedens non
agnito relicto transmittitur quatenus institutio hʒ vim legati non
quatenus hʒ vim institutionis vt ꝑ Bar. in. l. ex facto de heredi. in
sti. ꝛ in. l. quoties. C. eo. titu. ꝛ communiter tenetur: ideo transmittit
ipsas res relictas iure institutionis: licet non transmittat titulum

honorabilem institutiōis vel effect⁹ ex eo causati substitutio itaqꝫ paruꝫ aut nihil hoc casu releuat presupposito q̄ adiuerit filia vniuersaliter instituta ꝑut presuppono esse certū: sed circa hoc potest instari qꝛ ex quo relictū est factū ꝓ maritagio vr̄ q̄ insit conditio vel dies insert⁹ q̄si maritabitur prout solet dici in relicto pro dote. de quo per Bar. ꝛ doc. in d. l. titio centum. §. titio genero de condi. ꝛ demonstra. 19 † Sed nō est instādū qꝛ oīs cōditio reijcit vsqꝫ ad cōcurrentē quātitatē legitime. per. d. l. qm̄ in prioribus. ꝛ. l. scimus. §. cū aūt de inoffi. te. prout tenuit Bart. indistincte in. l. si pater. C. de insti. ꝛ substi. sub condi. fac. ꝛ in. d. l. quoniā in prioribus. ꝛ in. l. suus quoqꝫ. de heredibus insti. ꝛ etiam consulendo et multi sequuntur. Glo. tn̄ in. d. l. suus quoqꝫ. ꝛ multi tenēt q̄ non reijciat cōditio. sed filius tāq̄ preteritus rūpat testm̄ ꝛ al's legēdo. d. l. si pater fuit visa magis de mēte iure opi. bar. ꝫ lōgus tractatus nō intro modo illā difficultatē: maxime qꝛ illa magna excitatio ꝓcedit in suis institutis sub conditione casuali: sed in descendentibus ꝑ lineā femininā tenēda est opi. p̄dicta scꝫ q̄ reijciat talis cōditio. nā hoc casu nō loquit gl. in. d. l. suus quoqꝫ. Et ꝫ bal. ꝛ Ang. sequant gl. cōtra bar. in suo taliter instituto. Tamē in descēdēte ꝑ lineā femininam tenent q̄ reijciatur prout voluit ipse Bal. in. d. l. si pater in fi. quinti contrarij qui idē tenuit in. l. si mater. ff. de vul. ꝛ pup. Et idem tenet ang. in. d. l. si pater in fi. qm̄ nullitas cāta de iure nouissimo succedit in locū antique q̄rele ꝛ est pariter odiosa s̄m eos. ꝛ iste est casus nr̄: ideo est cōcludēdū q̄ si qua cōditio importaret ꝑ dicta v̄ba ꝑ eaꝫ maritagio illa reijciat: ꝛ ideo dicta filia transmiserit illud relictum quatenus sapit vim legati per predicta ꝛ hoc videt procedere satis de plano. 20 † Sed imminet aliud dubium an. s. ius agēdi ad supplementū non preparatum transmittatur: circa q̄ ꝫ videat dicēdum q̄ non qꝛ ius agendi ad supplemētū videt subrogatū in locū querele. l. omnimodo. ꝛ. l. nuper. ꝛ. l. quoniā in priorib⁹. C. de inoffi. test. 21 † Sed querela nō preparata non transmittit nisi forte in posteros. l. si quis filiū. C. de inoffi. te. merito nec ius agendi ad supplemētuꝫ qꝛ actio subrogata ꝛc. l. j. §. hec actio. si quis. te. li. esse ius. fue. et. l. si eū. §. qui iniuriarū si q̄s cau. ꝛ ꝑ glo. in. l. certi conditio in prin. si cer. per. quā rōnem Bar. in. d. l. si quis filiū. ꝛ etiā ꝑ illū tex. vult q̄ ꝑut querela nō durat vltra trienniū. ita ꝛ nō duret ius agēdi ad supplementū q̄ ꝛ voluit in cōsi. mihi. lxix. incip. querit vtrū ius agēdi ad supplemētū. ꝛ in ꝯsi. mihi. cxlv. incip. Statuto ciuitatis cauet in fi.

¶ Tn̄ his non ob. ꝯtrium puto de iure verius. s. q̄ imo ius agendi ad supplemētū trāsmittat ea rōne: qꝛ oēs fatent q̄ cōpetit ꝯditio ex. l. oīmodo. C. de inoff. te. ꝑut ꝛ voluit Bar. in. d. cōsi. lxix. ꝛ Bal. in. d. l. si q̄s filiū. ꝛ Ricar. ꝛ Bar. de saly. in ꝯsi. q̄ infra referā. ꝛ oēs fatentur. 22 † Sed actiones maxime ciuiles cōpetentes transmittunt in heredes vt in toto ti. C. de acti. heredita. et sunt perpetue insti. de perpe. ꝛ tempo. ac. ꝛ. l. sicut. C. de p̄scri. xxx. vel. xl. an. merito ꝛ ista et maxime hoc casu quo ius agēdi ad supplemētum competit vt ita dixerim legatario. 23 † Cum institutio in re certa habeat vim legati quo ad transmissionem vt predixi ꝑut ergo transmittit ius principale. s. ipsius legati. ita ꝛ transmittat ius agēdi ad supplementum. Non sic in querela qꝛ querelans rescindit testm̄ et querelato testō defert hereditas. 24 † Sed hereditas non adita nō trāsmittit. l. j. §. in nouissimo. C. de cadu. tol. ꝛ. l. quoniā sororē. C. de iur̄ deli. iō nec dꝫ trāsmitti ipsa querela preparatoria ad aduocādū ius consequendi hereditatem. Et si dicat filius transmittit hereditatē in quocūq̄. l. apud hostes. C. de suis ꝛ leg. ꝛ. l. si fratris. C. de iure deli. cū similib⁹ rn̄det q̄ suitas erat sublata suspēsa ꝑ exheredationē. ꝫ reuiuiscat querelato testō. l. papinianus. §. si ex causa de inoffi. te. Et licet esset nouiter statutū ꝑ. l. vnicā de his q̄ an̄ aptas tab. q̄ descēdens trāsmitteret hereditatē ascēdētis in posteros. Tn̄ illa exorbitantia derogās iuri antiquo in vno q̄ erat fauorabile. s. ius succedēdi fꝫ voluntatē defuncti nō derogauit in alio q̄ erat odiosuꝫ ꝑut erat q̄rela: ꝛ maxime qꝛ in q̄rela cessat rō quā ponit text. in. d. l. vnica. ibi aduersus auitū ꝑauitū desideriū: vn̄ in iure agēdi ad supplemētū militat alia rō q̄ in q̄rela merito aliud ius ꝑut dicit ipsemet Bart. in 25 d. consi. lxix. circa finē rn̄dēdo ad. l. si q̄n. C. de inoffi. te. † Ubi ille q̄ acceptat legatū nō perdit ius agēdi ad supplementū: ꝛ tn̄ secus est in q̄rela vt ibi latius ꝑ eū dicēs q̄ ratio quare receptās legatū ꝑdit querelā nō militat in iure agendi ad supplementū. Un̄ vult q̄ quādo militat rō diuersitatis inter vnū ꝛ reliquū diuersum ius statuat merito cū hoc respectu militet rō diuersitatis diuersum ius statuatur in vno q̄ in reliquo ꝛ item⁹ regule q̄ actiōes trāseūt i heredes. Uidem⁹ etiā q̄ istud ius agēdi ad supplemētū resecat legata ipso iure ꝑut dicit Bald. in. d. l. scim⁹. in p̄n. de inoffi. te. ꝑ illū tex. l. linea margaritarū ad. l. falci. Et tn̄ q̄rela non resecabat ipso iure: sed lata snīa. Itē ꝯstat q̄ q̄rela acceptata ꝛ nō ꝑparata r̄r̄iter nō trāsmittitur. d. l. si q̄s filiū. Et tn̄ si ius agēdi ad supplemētū est acceptatū ipso iure fit suppletio vt est tex. apertus in. d. l. scimus loquēs ꝯnaliter tn̄ glo. Bar. bal. ꝛ Ang. intelligūt facta acceptatiōe si itaqꝫ est quesitū ius in reb⁹ hereditarijs q̄ est rō q̄ ius defuncti nō trāseat in heredes: ista aūt rō cessat in q̄rela q̄ est ꝑparatoria ad q̄rendum ius in re nō tribuit ius in re. Un̄ ex multis deducitur q̄ ius agēdi ad supplemētū trāsmittit maxie per institutū in re certa ꝛ q̄ ꝯnaliter ius agēdi ad supplementū transmittat firmāt Richar. ꝛ bart. de saly. in quodam cōsi. inci. in casu proposito viso pūcto q̄ habeo inter consi. Bal. nitūtur illa rōne: qꝛ est actio ꝑsonalis ꝛ ciuilis. Iō ꝛc. ꝛ negāt esse subrogatā in locū q̄rele imo ad extinguēdum q̄relā: ꝛ ꝑ hoc euitāt fundamentū bar. ꝛ dicunt etiā dictum Bar. de quinquēnio ꝛc. nō esse verum: ꝛ q̄ alij doc. non leuis opinionis ꝛ scientie tenent cōtrarium contra bar. etiā in illo dicto firmat Bal. in. d. l. si quis filium: ꝛ in consilio mihi. cccccxxx. incip. qui dicit q̄ legitima ꝛ in cōsi. mihi. clxxiij. incip. viso te. ij. col. ea rōne qꝛ fauorabile. Et q̄rela odiosa. Itē istud ius ipso iure idē voluit Auge. in. d. l. oīmodo ea rōne qꝛ fauorabiliter. Itē q̄ sit subrogatio imo remotio querele Bald. in. d. l. si quis filiū insuper ex alio negat q̄ subroget in locum querele imo etiam vbi cessat querela: sed competit aliud ius puta ius dicendi nullū vel contratabulandi vt. d. l. oīmodo. ibi vel alio modo subuertendis ꝛc. Preterea non minus subrogatur loco querele si subrogatio est ꝑuisio. l. quoniam in prioribus. C. de inoffi. test. q̄ sit prouisio. l. omnimodo vt pꝫ ex verbis dictarum. ll. Sed nemo negaret q̄ institutus vel legatarius in re certa sub cōditione remota conditione per. d. l. quoniam in prioribus transmitteret merito ꝛc. Concludo ergo q̄ istud ius petendi supplementū legitime sit transmissum in heredes dicte Lucretie. ꝛ ita reperio. q̄ al's apud interānem consuluimus famosissimus. U. J. doctor dn̄s Bald. de bartholinis de perusio pater obseruandus et ego. Dato aūt q̄ nō transmisisset ius agēdi ad supplemētū nō preparatū. Tn̄ trāsmitteret ius petendi in inte. restitutionem. ex eo qꝛ fuisset lesa in nō ꝑparādo. ita q̄ posset transmittere ꝑ ea q̄ habent in. l. pantoni⁹ de acq. here. ꝛ in. l. j. C. de resti. mili. ꝛ in. l. si infanti. C. de iure deli. ita in terminis cōcludit Bal. in cōsi. mihi. cccccxxv. incip. testamētū in quo auia ꝛ Ricar. de saly. ꝛ Bartholo. de saly. in preallegato cōsi. incip. presupposito ꝛc. Et ꝑ ꝯn̄s in omnē euentū integra legitima pertinebit ad heredes dicte Lucretie. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. cxvij.

¶ Fratres minores an sint incapaces ad retinendum bona tp̄alia vt donatio eis facta valeat. per totum.

1. ¶ Precarij clausula adiecta instr̄is quid operetur etiam si fiat in contractu fratrum minorum absente syndico. nu. 20.
2. Rescribente papa ad consultationem rescribere censetur secundum ius antiquum non autem de nouo.
3. Distingui aut declarari pōt vna lex per aliā siue vnū ius per aliud.
4. Uidebitur verbum denotat boni viri arbitrium.
5. Non solū a malo seu peccato est abstinendum ſꝫ etiā a specie mali.
6. Declaramus verbum prolatum a papa aut principe rescribeñ. q̄d importet. nu. 2.
7. Fratres minores ordinis beati francisci nihil habere p̄nt in particulari aut communi.
8. Fratres minores ꝫ sint incapaces tp̄alia retinere tn̄ legata eis facta vendere ꝛ p̄ciū in eorum necessitatibus conuertere possunt.
9. Donatio rerum tp̄alium seu legatum fratribus minoribus facta vt retineant non valet sed vt vendi debeant per eos dicte res legate aut donate. nu. 15. vsqꝫ ad fi. consi.
10. Interpretanda sunt verba prout personis conueniunt ad quas referuntur.
11. Alienatio rerū tp̄alium nō est ꝓhibitiua fratribus mendicantib⁹ cui alienationi interuenire non habent dicti fratres vel alie solennitates requisite a iure in alienando res ecclesie. nu. 13.
12. Extrauagans clementis pape ad quos dirigatur.
13. Fratres predicatores non sunt de consuetudine tam arcta paupertate constituti vt minores.
14. Cōtract⁹ correspectiu⁹ q̄n ꝑsumit vn⁹ ad aliū incōtinēti apposit⁹.
16. Possessione pacifica seu longeua inducatur presumptio.
17. Alienatio quando simulata presumitur. nu. seq.
18. Argumentum a ꝯtrio sensu est optimum in iure.
19. Fratres miōres appellant mēdicātes ꝛ sunt i arctissima pauꝑtate.
21. Specialitates due non concurrunt simul.
22. Prescriptio seu vsucapio non procedit sine possessione. nu. seq.
23. Possessio non queritur absqꝫ rei apprehēsione ꝫ dn̄iū possit q̄ri.
24. Publiciana actio quibus possit causari.
25. Prescribi an possit contra ecclesiam minori spatio. xl. annorum ad tollendum quasi dominium.

¶ Consilium. cxvij.

In nomine dn̄i nostri iesu xp̄i. ¶ 1 † Multa essent discutienda pro decisione p̄ntis consultationis. Iō breuiter ꝛ conclusiue procedendum est. Uidetur autem primo aspectu concludendum pro fratribus: nam facta fuit prius donatio syndico cōuentus sancti Frācisci recipienti pro ipsis fratribus. Et apposita fuit clausula p̄carij in instrumēto donatiōis: iō ꝑsupposito q̄ donatrix tunc possideret vr̄ q̄ imediate trāstulerit in fratres possessionē ꝑ ipsam cōstitutionē precarij ꝑ. l. interdum. ꝛ ibi ꝑ Bar. ff. de acqr. pos. ꝛ in. l. q̄ meo. co. tit. Et queritur vera possessio per precarium etiā mediante ꝓcurato re. l. certe. §. j. de precar. no. bar. ꝛ Imo. in. l. j. §. per procuratorem. ff. de acqui.

de acq. pos. Dictus aũt syndicus tũc vẽdidit dictam rem sibi do natam ⁊ transtulit oẽ ius oẽmq; actionem ⁊c. Nec fuit adhibita solẽnitas reqsita in alienationibus rerũ ecclesiarũ de qua i.c.j. de reb.eccle.nõ alie.in.vj.in auf.hoc ius porrectum. C. de sacrosanc. eccle.in ca.fine.xij.q.ij. Item nõ apparet de mãdato ad vẽdẽdũ merito nõ potuit vẽdere. ⁊ hoc mõ fundata vr̃ intẽtio ꝓ parte fratrũ ⁊ si cõtra eos allegatur qᵭ sunt incapaces p.c.exiit q seminat. de ver.sig.li.vj.⁊ cle.exiui.e.ti. Respondet qᵭ p extrauagãtẽ clemẽtis incipiẽtẽ obedietia diuini numinis declarat qᵭ fratres minores possint succedere in bonis tpalibus ĩ qbᵘ succederẽt si eẽnt in seculo. ⁊ ideo potuerũt dictã donationem capere ⁊ per eã succedere in bonis donatis ⁊ possessionẽ accipere ꝓut verba dcẽ extrauagantis clemẽtine aperte sonant. Nec videt dicta extrauagans correcta per cle.exiui que prout presupponit fuit posterior qr dicta cle.exiui nõ est ꝓmulgatoria noui iur̃ sed declaratoria: p3: q2 venit respõsiue ad consultationẽ fratruz qui petebãt declarari ad

2 que sub vinculo peccati erant astricti.† Et quãdo Papa rescribit ad consultationem censetur rescribere ẽm ius antiquũ non decidere de nouo prout probat gl.super verbo respondemus in.c.fi.de verbo.sig.lib.vj. Et no. Jo.an.⁊ doc.in.c.cõsultationi.de tempo. ordi.preterea clemẽs vtit̃ verbo declaramus in.d.cle.exiui versi. vt autem h̃ que videri possunt.qᵭ verbũ aperte demõstrat qᵭ nõ inducit̃ nouũ ius: sed declaratur antiquũ vt p gl.in.c. constitutionem.in prin.in verbo prorogamus.de reg.iur.lib.vj.in.c. quia sepe.de preben.eo.lib.in cle.statutũ de rescriptis.⁊ insup iuriũ correctiones sunt euitande.c.cũ expediat iura iuribᵘ ꝯcordari.ꝺ ele. li. vj.⁊.l.vnica.C.ꝺ inoff.doti.⁊.l.ꝑcipimᵘ.C.de app. Jdeo vr̃ dõm qᵭ nõ possint succedere in hereditatibus prout est expssum in.d. cle.exiui in.§.nos autem considerãtes nec in possessionibus in qbus recipiantur annui redditus vt ibi subditur. Sed in domibus ⁊ alijs rebus saltem vt ex earuz ꝓcio valeãt eorũ necessitatibᵘ sub

3 uenire bñ possint succedere.† Et sic vna clemẽtina distinguat ⁊ declaretur p aliã iuxta.l.nõ est nouũ.⁊.l.nam ⁊ posteriores.ff.de.ll. indefinita itaq; posita in dicta extrauaganti nõ eqpolleat in hoc vniuersali: sed declaretur per.d.clem.exiui possint ergo succedere in hmõi particularibus successionibus. Nam ad fines vt exinde ꝑcipiant annuos redditus retinendo res ipsas: sed forte ad finẽ vt vendantur res ipse in quibus succedatur ⁊ subueniatur eorum in digẽtijs ad hoc verba que subdũtur in dicta extrauag.ibi ꝓut me

4 lius videbitur expedire.† Quod verbum videbitur denotat arbitrium boni viri.l.fideicommissa.§.ꝗꝗ.de leg.iij.⁊ p Bar.ĩ extrauag.ad reprimenda in verbo videbit.ideo dicta indefinita posita in.d.extraua.clementis debet intelligi moderate.ita qᵭ nõ tẽdat ad thesaurizationem: nam solum pro necessitatibus ĩminentibus possunt recipere.⁊ ideo moderate ꝓut concludit Bar.in sua minorica scdõ lib.j.dist.⁊ pmo cap.adducens tex.in.d.cle.exiui.§.cupientes ibi valorẽ ⁊c.⁊ in.d.c.exiit.§.vtẽsilia insuper.⁊.§.qr fratribᵘ qᵭ ⁊ presupponit bar.pro claro in infinitis vt ita dixerim partibᵘ dicti tractatus. Non ergo censetur per dictam cle.extrauagantez concessum qᵭ succedant in immoderata successione: quia esset ꝯ puritatẽ regule que in multis partibus regule reqrit expropriationem proprij ⁊ propterea reprobatur omnis actus qui vr̃ aduersa

5 ri tali expropriationi temporalium.† Quia non solum est abstinẽdum a malo: sed etiam a specie mali dicit ipse clemens in.d.cle.exiui.§.cupiẽtes.⁊.§.seq.⁊ etiam videtur idẽ voluisse Nicolaus in.d. c.exiit in.§§.preallegatis non ergo est interpretandum aliter vo

6 luisse clemẽtẽ in dcã extraua.obediẽtia.† Et maxie qꝛ vtit̃ ꝟbo declaramᵘ.⁊sic ẽ ꝺclaratoria iuris antiq nõ ꝓmulgatoria iur̃ noui. ⁊ iõ illa extrauagãs clemẽtis nihil noui ꝯcedit dictis fratribᵘ ⁊ ꝓpter ea merito se moderat prout melius videbitur expedire ⁊ ẽ aduertẽdũ qᵭ dicta extrauagans declarat qᵭ possint succedere possessionem apprehendere ⁊ vẽdere ⁊ precium conuertere in vtilita

7 tem ⁊c.† Jdeo vt cõueniat regule beati francisci que vult qᵭ nihil habere possint in particulari nec in cõi. Et vult qᵭ fratres sint cõstituti in omnimoda paupertate ⁊ existenti ⁊ apparẽti vt declarat ipse clemens in.d.cle.exiui.§.cupientes.⁊ se.⁊ no.Bal.in auf.

8 ingressi.C.de sacrosan.eccle.† in pluribᵘ locis debet dicta cle.obedientia intelligi ⁊ interpretari qᵭ possint succedere nõ vt retineãt: sed vt vẽdant vt pretium expendatur in eorum necessitates alias nec reciperent nec expenderent arbitrio boni viri ex quo non sine peccato vt declaratur in.d.§.cupientes.⁊ pluries declarat Bart. in dicto suo tractatu. Quod relictum factum fratribus minoribᵘ intantum valet inquantum imminent necessitates fratrum ⁊ non vltra nõ considerãtes redditus: qꝛ illi sunt interdicti.d.clem.exiui.§.cunq; annui.sed quod immineat tunc necessitas in quaz habeat erogari prout declarat Bar.in secundo ⁊ tertio capitulo dicte prime dist.⁊ eodem lib.iij.distin.c.ij.⁊.iij.⁊ idez post Bar.vult

9 Bald.in.d.auf.ingressi col.pe.† Et ideo res ita relicte vel donate habent vendi non retineri: quia talis retentio non necessaria pro fratrum habitatione est illicita ipsis fratribus vt probatur ĩ dcõ §.quia fratribus.⁊ in.d.§.cupientes.⁊.§.cunq; annui redditus ⁊ vult Bar.in dicto secundo libro sui tractatus secũda dist.c.j.cõue

nit ergo qualitati donatariorum qᵭ recipiant ad vẽdendum non ad retinendum adeo ꝙ si donarentur ad retinendũ vel legaretur vt sic inde percipiant annuam quandam vtilitatem cõsuluit per. de ancha.qᵭ heres concedentis vel concedens possit salua cõsciẽtia retinere in consi.cc.incipien.primum dubium.licet aliter loquatur Bar.qui scdm eum multa dicit in dicto suo tractatu que nõ recipiuntur a canonistis: sed forte non vult hoc casu aliud Bar.qui in.d.j.c.secunde distin.secũdi libri.vult ꝙ hoc casu fratres nõ possint recipere aliquid etiam pro eleemosyna puta estimationez.licz quando alias esset relictuz modo illicito posset recipere estimationem prout declarat ipse Bart.in.se.capitulo qᵭ ⁊ videtur clarius velle eodem lib.distin.vj.c.j.⁊.c.iij.in fine.⁊ sic vult Bar.ꝙ tunc legatum sit omnino nullum ꝙ ⁊ voluit bal.in auf.ingressi col.xj.et colũ.penul. Dicit autem Barto.in.d.c.j.ꝙ relictũ ĩmobiliũ factũ simpliciter fratribus valet vt vẽdantur ⁊ precium conuertatur in necessitates eorum. Et bal.etiam in consilio mihi.cxxxij.incipien. sciendũ est ꝙ fratres dicit ꝙ fratres predicatores possunt transigere: qꝛ artãtur alienare ĩmobilia eis relicta.⁊ redeũdo itaq; ad ꝓpositum.d.cle.obedientia.concludendum est ꝙ ꝟba dicte cle.debẽt intelligi inspecta qualitate personarũ.s.ꝙ possint succedere vt

10 vendant non vt retineantur.† Cum verba interpretentur ꝓut cõueniunt personis ad quas referunt.l.plenuz.§.equitij.ff.de vsu.et habi.⁊.l.pater seuerinam.in pñ.⁊.§.conditionum verba.de condi.

11 ⁊ demõ.† Hinc est qᵭ nõ est inhibita a iure ista alienatio ꝓut sunt prohibite alienationes rerũ aliarũ ecclesiarũ que sunt regulariter prohibite vt patet in rubricis.de reb.eccle.non alie.in antiquis.et in.vj.⁊ fere per totos titulos.⁊ in.l.iubemus.C.de sac.sanc.eccl. Et non habent interuenire in ipsis alienatiõibus ipsi fratres imo ipsi fratres ꝓhibentur interuenire in venditionibus predictis nisi supplicando ⁊c.qꝛ repugnat eorũ regula ꝓut expresse firmat bar. in dicto tractatu li.j.distin.iij.c.iij.adducendo tex.d.c.exiit qui seminat.§.ad hec.qꝛ cum ponendo verba formalia tex.que nominãt alias ꝑsonas que habeant vendere verba tñ dicte cle.obedientia videntur repugnare cum dicãt qᵭ ipsi possint succedere ⁊ possessionẽ accipere ⁊ libere vendere ꝓut eis videbitur expedire. Non tamẽ esset multũ absonum intelligere verba declaratorie dicte extrauagantis qᵭ possint predicta facere tamen p alios ⁊ modis conuenientibus regule ⁊ determinatis per alias constitutiones quãuis verba multum impropriarentur. Sed quicquid sit satis probant verba dicte cle.obedientia qᵭ libera est facultas alienandi ⁊ nõ ꝓ

12 hibita in rebᵘ cõcessis fratribᵘ minoribᵘ. ¶ † Aduertẽdũ tñ dux ꝙ dicta extrauagans clementis dirigitur ad magistruz ⁊ fratres ordinis predicatorũ ⁊ ad ministrum generalem ordinis minorum ⁊ non repetit ⁊ fratres minores forte non sine misterio quasi non

13 ita liceat fratribus minoribus prout licet ministro generali.† Et prout etiam licet fratribus predicatoribus qui non sunt in tam arcta paupertate constituti ⁊ consuetudo que est optima iuriũ interpres.c.cum dilectus.de consue.⁊.l.cũ de interpretatiõe de.ll.obseruat ꝙ syndici qui plerũq; ab alijs constituuntur recipiunt ⁊ vẽdunt libere non adhibitis solẽnitatibus requisitis in alienatiõibᵘ rerum ecclesiarum prout ⁊ video obseruari hic perusie et ꝓut etiã vult Barto.in pe.c.dicti libri in vltimo autẽti.⁊.c.loquitur de syndicis constitutis a fratribus.⁊ licet innocentius quartus concesserit fratribus facultatem deputandi seu nominandi syndicos huiusmodi ⁊ similiter constitutio Martini quarti quarum constitutionum verba ponit Barto.in dicta sua minorica sub rubricella de syndicis fratrum minorum. Tamen constitutio Joãnis. xxij.incipiente ad decorem quam ibi subnectit Bartol.predicta corrigit constituendo quod nullus possit se intromittere in dicta administratione nisi de speciali licentia sedis apostolice que constitutio secundum Barto.fuit edita anno domini. Mcccxxvij. Et qualiter intelligatur dicta correctio ibi Barto.declarat.ex ꝟbis autem dictarum constitutionum ⁊ ex dictis Barto.sumendũ est ꝙ syndici legitime constituti constituuntur ad vendendum ꝓut ad recipiendum ⁊ qᵭ non sunt necessarie solennitates requisite in alienationibus rerum aliarum ecclesiarum. Ex quibus concludẽdum puto ꝙ aut dictus syndicus nõ habuit mãdatum ⁊ non que fuit res donatas ipsis fratribus loquendo de acquisitiõe qualis fratribus conuenit aut fuit legitime constitutus ⁊ potuit vendere ⁊ maxime quia prout audio dictus syndicus solebat vẽdere res q̃ dicto conuentui obueniebant ⁊ gessit se in dicto syndicatu multis annis scientibus dictis fratribus dicti conuentus: ⁊ insuper dicit Barto.in dicto tractatu scdõ li.dist.ij.c.iij.in fi.qᵭ si res ꝯcesse fratribus traduntur syndico ipse syndicus efficitur dominᵘ ⁊ potest

14 disponere prout vult.† Potest etiam coniecturari ꝙ dicta donatio fuerit facta dicto syndico ea intẽtione vt venderetur dicto emptori ex vicinitate dictorum actuum cũ fuerint facti eodem die loco ⁊ testibᵘ.ar.l.si ventri.§.fundi.de priui.cred.⁊ qᵭ dicit elegãter Bal.in altera repetitione.l.petens.C.de pac.dicens qᵭ si reperiuntur duo contractus facti eodem die loco ⁊ testibus cẽsentur correspectiui hoc est vnᵘ factus propter alteruz.facit etiam qᵭ habetur in.l.pen.§.si mulier solu.mat.⁊ per Bar.in suo consili mihi.clxxix.

.ad cle.exiui.de ꝟbo.

incip.proponit ꝙ syndicꝰ monasterij vbi etiam ponit de pluribꝰ
contractibꝰ factis eodem die loco ⁊ testibus ꝙ cēseantur corespe
ctiui.licet nō loquatur ita precise ꝑut Bal.⁊ licet loquantur inter
15 eosdem contrahētes ⁊ in casu nostro fuerint diuersi.† Tamen at
tenta qualitate fratrum quibus donabatur qui non poterant reci
pere nisi ad vendendum per supradicta attenta coniunctione do
natricis ⁊ emptoris propter quā etiaz iura presumunt.l.si seruus.
de dona.inter virū.⁊.l.procula.ff.de proba.⁊ per Bar.in.l.quedo
tis.ff.solu.mat.⁊ vicinitate actuum satis potest coniecturari ꝙ do
nauerit eo acto ꝙ venderetur prout ⁊ facta fuit vēditio.licet ṽba
instrumenti notarij que ex quadam consuetudine solet interse
re satis repugnent.Sed etiaz repugnant puritati regule:quia ad
perpetuo retinendum ⁊ fructandum prout sonant verba dicti in
strumēti non possunt cōcedi dictis fratribus ꝑut supra deductū
est.⁊ prout declarat Bar.in pluribus capitulis dicti sui tractatꝰ
inter cetera in scdo li.distin.ij.c.j.⁊ dist.vj.c.j.⁊ Bald.in.d.auk.in
gressi.xj.col.⁊ potest non immerito dici ꝙ stando illis verbis ꝑut
iacēt dicta donatio fuerit penitus nulla per ea que tradit Bart.⁊
Bal.in dictis locis.⁊ voluit Pet.de anch.in cōsilio.preallegato.
Nec est alienum ⁊ specie mali recipere dictas similes cōcessiones.
ita in perpetuum vt.d.cle.exiui.d.§.cupientes.⁊.d.§.cūq; annui.
⁊ ideo pōt etiam considerari ꝙ dicta donatrix retinuerit dicta bo
na donata:quia habuit īformationē ꝙ nō valeret ⁊ ꝙ poterat cū
bona cōscientia retinere ⁊ in alterum alienare ⁊ ex tam lōgissima
pacifica possessione subsecuta potest coadiuuari dicta coniectura
argu.eius qd tradit Bar.in.l.fi.C.vnde vi.⁊ Inno.in.c.ij.de in in
teg.resti.qui volunt qd ex longa seu longissima possessione ꝑsumi
16 tur bona fides.† Et als ex pacifica possessione lōgeua inducit pre
sumptio.l.si filius.C.de peti.here.⁊.l.cū in aliena.de acqui.poss.
⁊ als in simili in.l.cum de in rem verso de vsuris.lz ex hoc solo nō
17 elicerem presumptionem in his termīs.† Tamen aliquid confert
satis vna cum alijs.Ponderandum etiam est dictum statutū:qd
presumit simulationem quando apparenter alienans post aliena
tionem stat longo tempore in possessione.Nam satis potest appli
cari ad istos terminos:maxime quia verba dicte cle.obediētia so
nant qd fratres possint succedere ⁊ possessionem accipere ac vēde
re eo casu quo succederent existentes in seculo:ergo a cōtrario vi
det probare ꝙ non possint succedere nec possessionem capere nec
18 vendere eo casu quo non succederent in seculo existentes.† arg.au
tem a contrario est optimum in iure.l.j.§.huius rei fortissimuz est
arg.de offic.eius cui man.est iurisdi.⁊.c.cum apostolica.de his q
fiunt a prela.cuz similibus.Sz si dicti fratres fuissent in seculo nō
succederent in dictis bonis vigore dicte donationis cum obstaret
dictum statutū:merito nec succedant ipsi fratres.Nec est alienū
si ipsi fratres non caperent temporalia eo casu quo non capiūt se
culares attēta arcta paupertate quā vouēt dicti fratres.d.cle.exi
19 ui.⁊.d.c.exijt in pluribus.§§.dictorū iurium.† ⁊ Bal.in.d.auk.in
gressu appellat fratres minores mēdicātes ⁊ maiores ꝙ regula et
ordo ⁊ professio eoruz fundate sunt in arctissima paupertate ⁊ est
notissimum apud omnes.Et maxime potest applicari dictū sta
tutum ad terminos nostros presupposita pro vera decisiōe Bar.
qui voluit qd dominium rerum imobilium legatarum ad venden
dum prout sunt iste res remaneat apud heredes.⁊ sic non trāseat
in fratres nec in romanam ecclesiam prout ipse concludit in secū
do li.sui tractatus distin.iiij.c.ij.respondens ad constitutiones di
centes ꝙ bona sunt romane ecclesie ꝙ loquuntur de his que sunt
remansura apud eos vt ortalia domus ad habitandū libri ⁊ simi
lia.licet constitutio.Martini.v.de qua in themate quam Barto.
non potuit videre:quia postea adita in sui generalitate aliud sua
deat.Item presupposita pro vera alia decisione ꝙ res tradite syn
dicis efficiunt ipsorum syndicorum de qua per eum in vltima di.
20 scdi li.c.iij.in fi.† Ponderandum est etiam qd dicta donatrix ꝯsti
tuit se nomine dictorum fratrum possidere non dirigendo in hoc
contractu ꝓcario vel simplicis constitutionis in ipsum syndicum:
sed in fratres:⁊ propterea videtur ꝙ ipsa constitutio non tenuerit
per.l.quecunq; gerimus.de acti.⁊ oblig.⁊ que no.Bar.in.l.j.in fi.
principij de iure fisci.Si autem constitutio non tenuit non videt.
quod transferatur dominium per.l.traditionibus de pactis.Nec
videtur obstare.l.fi.C.de sac.san.eccle.vbi in ecclesiā transit domi
niū absq; possessione:qz nō vz militare in istis terminis:ex quo ec
clesia sancti Franc.non est capax ex virtute regule ⁊ cōstitutionū
pontificū que sunt facte super declaratione regule de quibus.s.⁊
si quereret ecclesie romane imineret due specialitates.vna qd qrat
ecclesie sine traditione:alia qd concedatur vni ⁊ queratur alteri pter
21 voluntatem concedentis ⁊ recipientis.† Et due spālitates non cō
currunt.l.j.C.de dotis promis.facit.d.extraua.clementis obedien
tia contrario sensu inducta vt supra ex quo hoc casu si fuissent in
seculo nō quererent.Item est aduertēdū qd hodie vt arbitror non
pōt apparere ꝙ dicta donatrix habuerit dn̄iz dictarū rerū quas
donauit si non apparet de dn̄io quasi dn̄ium non videt qd potue
rit queri ecclesie fratrum minorū cū ipsis fratribus.qz constat qd
ipsi sunt incapaces de quo nemo dubitat nec etiam ipsi sunt capa
22 ces vsucapiendi.† Ecclesia romana nō vsucapit qz ipsa nō possi
det ⁊ sine possessiōe vsucapio seu ꝑscriptio non ꝓcedit.l.fine pos
sessione.de vsuc.⁊.c.sine possessione.de reg.iur.in.vj.Nō enim di
cunt aliq ex dictis extrauagantibus quas refert bar.in dicto suo
tractatu nec dicta clementina extraua.obediētia nec extrauagan.
Martini.v.ꝙ ad ecclesiam romanam ꝑtineant iure possessionis
illa que ad fratres sunt deuoluta nec ista specialitas qd ecclesia ro
mana querat ipso iure ea que alijs sunt delata detrahēda est in cō
sequentias.vcz querit dominiū vt probant dicte extrauagātes:er
go querit possessionē.ar.l.ius singulare.⁊.l.qd vero ꝯtra.ff.de. ll.⁊
23 c.que a iure cōi exorbitant de reg.iur.in.vj.cum concor.† Et maxi
me multoties querit dominiuz absq; apprehēsione rei ⁊ non que
ritur possessio.l.cuz heredes.de acqui.pos.⁊.d.l.fi.de sac.sanc.eccl.
cum similibus.⁊ in casu quo nō querit possessio nō queritur qua
si dominiuz ⁊ successiue nec publiciana:lz simus in casu in quo ex
solo titulo habito a domino quereret dominiū ⁊ successiue rei vē
24 dicatio absq; possessione per eam rationem:† qz quasi dominiuz
⁊ successiue publiciana cōpetit ea pretensa causa:qz qui vsucapit
censetur quasi dominus ⁊ si cadit a possessione vēdicat quasi per
fecerit vsucapionem.ita probat tex.in.§.alie instit.de acti.ad hoc
tex.in.l.eum qui.in princi.⁊.l.traditionem.ff.de publi.vbi iurisco
sulti inferunt de vsucapione ad publicianā ⁊ econtra facit tex.i.l.
j.in prin.eo.ti.vbi verba edicti pretoris per qd fuit inducta publi
ciana requirunt traditionem ⁊ innuūt requiri vsucapionē nō esse
completam sed inchoatam.Et idem in proprijs terminis qd eccle
sia emēs vel donationem seu similem titulum habēs a non domi
no non querat publicianam absq; possessione eo casu quo qreret
dominium sine possessione si similem tituluz habuisset a domino
firmant Jo.an.d.Anto.flor.Imo.⁊ Panor.in rubrica extra.de
ꝯsue.⁊ spe.in ti.de loca.§.nunc aliqua.versi.lviij.⁊ bal.in.d.l.fi.C.
de sac.sanc.eccle.Et idez generaliter qd titulꝰ habilis ad trāslatio
nem dominij sine possessione non sit habilis ad cādā publicianā
firmant bar.⁊ Bal.in.l.j.ff.de publi.⁊ bal.in.l.siue autē.§.si duo
bus.de publi.Nec ob.l.clauibus.de ꝯtrahen.emp.iuncta regula
d.l.quecūq; in prin.qz respondent.d.Anto.Imol.⁊ Panor.i.d.
rubrica.de cōsue.qd regula d.l.clauibꝰ dz intelligi dūmodo inter
ueniant alia requisita ad vsucapiendi ꝯditionem prout est posses
sio.d.c.fine possessione ꝫm eos.Item vltra eos si emptio est facta
a domino malafide qz emptor credebat venditorē nō esse dominū
si tēpore traditiōis sciebat dn̄m cui dubiū qd traditiōe qrit domi
niū emptori.⁊ tn̄ si est facta a non domino nō queritur quasi do
miniū seu publiciana.d.l.eū qui.§.fi.⁊ dicit Panor.qd ista opi.est
verissima.Si tamē vendens vel simile titulū prebens haberet pu
blicianam.⁊ sic quasi dominiū illud trāsfert absq; possessiōe ꝑut
⁊ dominium si haberet per no.per gl.in.l.cum sponsus.§.j.de pu
bli.⁊.l.ij.eo.ti.⁊ ita procedat opi.Innoc.qui tenuit qd ecclesia so
lo ti.qrit publicianam ꝑut dicunt.d.Anto.⁊ Imo.in.d.rubrica.
⁊ flo.ibi dicēs qd idē voluit Bal.in.d.l.fi.de sac.sanc.eccle.Ex qui
bus restat qd ecclesia romana nō pōt niti ex dcō titulo donatio
nis dato qd valuisset nisi probaret donatricē habuisse dominium
vel quasi dominiū.Insup videt qd dicti possessores possint se tue
ri prescriptione longissimi temporis.Ex quo habēs titulum habi
lem ⁊ possessionem nedum:sed longissimam saltem si non proba
retur qd donatrix habuisset dominium qd reputo multum diffici
25 le.† Nam licet sit tradita regula qd cōtra ecclesiam nō prescriba
tur minori spacio.xl.annorum.auk.quas actiones.C.de sac.san.ec
cle.⁊.c.de quarta.de prescrip.cum similibꝰ.nec ꝯtra ecclesiā roma
nā minori spacio.c.an.in auk.vt eccl.ro.cē.an.ga.spa.Tamen pre
scriptio procedit minoris temporis si ecclesia nō habebat dn̄ium
sed quasi dominiuz:prout decidit eleganter Bal.in.l.sine autem.
§.si duobus.de publi.allegat Dy.⁊ Bart.in.l.si finita.§.si de ve
ctigalibus.de dam.infec.Probatur vltra eum ratione iste talis ꝑ
scribit aduersus verum dominiuz ⁊ prescriptione querit dominiū
vtile vt habetur in autē.nisi tricennalis.C.de bonis maternis.⁊.l.
si quis emptionis.C.de prescriptio.xxx.vel.xl.anno.Et sic a vero
domino abuocat vtile dominium.⁊ sic est effectus verꝰ dominꝰ.
Sed cōtra dominuz nō datur publiciana.l.paulus.de publi.me
rito si ecclesia ageret publiciana repelit exceptione ꝑscriptionis.
⁊ sic per punctū rationis probatur decisio bal.q est elegās ⁊ mul
tum quotidiana.Ex quibus multifariā multisq; modis deductū
est:qd ꝑ parte fratrū nulla est iustitia in dictis bonis ⁊ puto hoc
esse clarissimū attētis omnibus supradictis.licet singula oīa nō
firmem:illud autem est indubitatum.qd fratres ipsi nullū habēt:
quia omnes fatentur ⁊ tex.sunt aperti in dictis constitutiōibꝰ qd
nihil possunt habere in proprio nec in cōmuni.Ideo cessio fratrū
capituli sancti Frāc.fcā fribꝰ scē Marie angelorꝫ est penitꝰ nulla
qz nemo dat qd non hz ꝑ iura vulgaria:⁊ cēt res pessimi exēpli ⁊
nō aliena a spē mali ꝙ vnū caplz fratrū minoꝝ cedat alteri:qz signi
ficat qd hn̄t ꝓpriū i cōi qd ē oīo ꝯ itētū beati Frāc.⁊ summoꝝ pō
tificū.Et maxime clemētis in.d.cle.exiui.in.§.qa igitur in succes
sionibus.⁊ declarat idē clemēs in precedenti.§.cupientes.qd fra
tres habent necesse abstinere neduz ab eo qd est contrariū dcē ex
propriatione

propriationi hoc est in capacitati habēdi ꝓpriū sed ēt ab oī eo qꝺ videret̄ esse ꝯtrium tali expropriationi vt ipse clemens consultus a fratribꝰ ad qꝺ sint obligati vt patet ex prin.clem.ꝛ ex.§.ꝛ quia in tellexīmꝰ apertissime.ita declarat sed cui dubiuꝫ ꝙ dato ꝙ nō sit saltem videtur esse contrarium dicte expropriationi attento ꝙ cōcedēs apparenter vr̄ demonstrare se posse cōcedere.ꝛ sic ꝙ habeat ꝙ concedit: vnde ista est species mali a qua dicit abstinendum p̄fatus clemēs in.d.§.cūqꝫ annui.ꝛ dato ꝙ prout arbitror dicti fratres moti fuerint ꝛ moueantur bono zelo.Tamen nō ꝓpterea debent esse trāsgressores regule in faciendo actus per quos demonstretur fratres esse capaces proprij in particulari vel in ꝯmuni: qꝺ est contra oēm intentum beati Francisci.Nec tunc essent maiores mendicantes prout dicit bal.ꝛ minor ꝙ quispiam alleget: ꝙ dicta extrauagans obediētia faciat ipsos fratres minores esse capaces cum ipse clemens postea declaret precise ꝛ aperte ꝯtrariū.aduertēdū etiā est ad extrauagantē Marini.v.inci.ad statum ordinis q̄ magis dilatat habenas ipsis fratribus ꝙ̄ priores cōstitutiones: qꝛ etiam illa presupponit ꝙ nō sint aliqua bona ipsorum fratrū.ꝛ sic facit contra,nō prorꝙ vna ecclesia dicti ordinis possit alteri ꝯcedere ꝓut vnus seruus nō possit concedere seu se obligare alteri seruo eiusdē dn̄i iuxta ea que habent̄ in.l.frater a fratre de cōdictio.inde. Et insuper aduertendū est: ꝙ Martinꝰ in dcā extrauagā.ad statū ordinis ꝛc.Non concedit aliquid fratribus vel eoꝝ ꝓcuratoribꝰ. Sed confisus forte de lagalitate generalis ministri ordinis cōcedit ipsi generali facultatem plenariā concedendi procuratoribus locorum ꝛc.Nisi ergo habeat̄ dicta licētia generalis ministri dcā extrauagans Marini nihil tribuit. Laus deo.

¶ Summarium super cōsilio.cxviij.

¶ Preteritio filij facta in testamento matris: an reddat testamētum nullum per totum.

1 ¶ Testamentum agnatione posthumi preteriti rumpitur.

2 Testm̄ nullum dr̄ matris preteritione cā nō expressa iure nouissimo lꝫ iure ffoꝝ.ꝛ.C.descendentibus ex femina non haberent ius contratabulandi nec preteriti ius dicendi nullū ſꝫ tm̄ querelandi.

3 Clausula codicillaris in testamēto adiecta illo rupto an sustenteī dictum testamentum ꝛ illius institutio in vim fideicommissi vt venientes ab intestato censeantur rogati de restituendo dictā hereditatem scriptis heredibus.nu.11.ꝛ.12.

4 In conditione substitutionis positi videntur prelati substitutis nu.seq.ꝛ.7.vſqꝫ ad fi.cōsi.vt inuitati dicant̄ positi in conditione. nu.10.ꝛ consi.cxlvj.per totum.

5 Alienare prohibitus contemplatione certarū personaruꝫ in testō res prohibite alienari censentur per fideicommissum relicte illis quorum contemplatione est prohibita alienatio.

6 Legata fideicōmissa ꝛ ipsa institutio euanescūt ꝛ caduca fiunt honorato in testamento vel codicillis decedente in vita testatoris.

7 Instituto decedente in vita testoris an liberi positi in conditione censeantur inuitati.nu.6.vſqꝫ fi.consi.

8 Cōditio an faciat ꝙ posita in ꝯditione veniāt,in dispōne.nu.seq.

9 Substitutio facta vltimo morienti pluribus institutis an censeantur omnes inuicem substituti.

10 Testamentum si caducū efficiatur vt quia institutꝰ decedat testatore viuo an filij positi in conditione inuitati dicantur.

11 Lagati vel relicti cuiuslibet in vltima volūtate dies solū post mortem relinquentis cedit.nu.seq.

12 Descendentes succedunt ascendentibus in stirpes non in capita.

13 Clausule codicillaris virtus non potest impedire directā successionem ex testamento vel ab intestato.

14 Clausula in testamentis adiecta qꝺ plus petere nō possit quouis iure quomodo intelligatur.nu.seq.

15 Prohibitus plꝰ petere iure legitime vel trebellianice vel alio iure verbum alio iure similitudinem denotat.

16 Successio ab intestato causata ruptura testamenti non est contra defuncti imo venientes ab intestato censentur habere tacitaꝫ voluntatem testatoris saltem primum locum tenentes tp̄e mortis et non contra eius voluntatem.

17 Testō rupto institutio in re certa an confirmetur quatenus habet vim legati non tamen institutionis auten.ex causa.

¶ Consilium.cxviij.

In nomine dn̄i nostri Jesu Christi.¶ 1 †Videt̄ primo aspectu dicēdū: qꝺ dictū testamentū licet sit nullū agnatiōe posthumi p̄teriti.l.posthumo.C.de contratab.ꝛ.l.j.ꝛ scda.C.de posthu.her.insti.que 2 iura.licet loquant̄ de p̄teritione posthumi sui heredis.† Quia de iure.ff.ꝛ.C.descendentes ex femina non habebant ius contratabulandi.l.illud.§.ad testā.de cōtratab.nec habebāt p̄teriti iusdicēdi nullū.sed querelādi.qꝛ preteritio matris ꝛ pariter aliorū ascēdētiū per lineā maternā habebatur pro exheredatiōe.§.mater.insti.de exhereda.libe.ꝛ ideo eo iure non redderetur nullum dictū testm̄. licet in eo sit preteritus pronepos ex filia dicte testatricis ꝛ forte nepos ex filio eiusdem testatricis.Tamen per ius nouissimum est sancitum: quod non licet etiā matri filiū vel alios aliberos p̄terire vel exheredare nō expressa cā: alias si preterit vel exheredat nō expressa cā testm̄ est nullum.§.aliud quoqꝫ capitulū.in auf.vt cū de appel.cog.cuꝫ.§§.seq.ita tenet gl.singularis ī.§.exheredatos. in auf.de here.ꝛ fal.volens qꝺ vbi de iure antiquo exheredatio vl̄ p̄teritio descendentis non reddebat testamentuꝫ nullū hodie reddat ipso iure nullum si in preteritione vel exheredatione nō est inserta causa.ꝛ idem volunt Bar.ꝛ docto.in.l.gallus.§.ꝛ quid si tātum.de libe.ꝛ posthu.ꝛ docto.communiter omnes vbiqꝫ.Et per consequens testm̄ de quo agitur debeat iudicari ruptū.ꝛ sic hodie nullum quo ad heredis institutionem per.d.§.aliud quoqꝫ.c.cuꝫ 3 seq.§§.ꝛ autēticā ex causa inde sumptaꝫ.† Nihilominus dicta institutio perleonis videt̄ sustentāda virtute clausule codicillaris q̄ operatur vt institutio resoluatur ī fideicōmissum.argumē.l.sceuola.ff.ad trebel.ꝛ.l.tractabatur.de mili.te.prout ꝛ voluit Barto.in repe.l.j.ff.de iure codicil.ꝛ Bald.in.l.fi.C.de codicill.ꝛ docto.ibi.ꝛ in.d.autenti.ex causa.vbi etiam ponunt gl.Bar.ꝛ bal. habet eniꝫ dicta clausula virtutē repetitionis ab intestato omniū dispositorum in testamento.Et sic relicta in testō quatenꝰ nō valent iure testamenti censentur repetita ab intestato.ꝛ sic censentur facta ī codicillis ab intestato iuxta.l.si quis cū nullum.ꝛ.l.cōficiūtur.in prin.ꝛ.l.ab intestato.ff.de iure codicil.ꝛ habetur ī alijs iuribus supra allegatis.ꝛ in.l.eam quam.C.de fideicom.paria eniꝫ sunt rogare veniētes ab intestato vt seruent disposita in testamēto quatenus iure testamenti non valeat ꝛ adijcere clausulam codicillarem.l.l lucius.§.aliam.de leg.iij.ꝛ.l.codicillis.§.fi.de leg.ij. ꝛ.l.si iure de manumis.testa.ꝛ in.l.ex testamēto.C.de fideic.ꝛ ibi no.p gl.ꝛ no.ēt per gl.in.l.ex ea.ff.de testamentis.Ideo veniētes ab intestato cēsent̄ rogati de restituendo hereditatem scriptis heredibus in testamento prout volunt Dy.Bar.Bald.Salyce.et 4 docto.in.d.auf.ex causa.† Preterea fuit facta substitutio pleono sub conditione si ipse decesserit sine liberis ꝛ perleonus fuit prohibitus in vita alienare.iō videtur qꝺ filij positi in cōditiōe habeāt volūtatē testatoris cum p̄ferantur substitutis qui habēt expressaꝫ voluntatem testatoris.ꝛ iō censeantur inuitati vt videtur tex.in l.lucius lultimo in fi.ff.de here.insti.ꝛ vr̄ stare gl.in.l.filiusfa.§.cū quis.de leg.j.ꝛ Pau.de ca.ibi dicens qꝺ Bald.in.l.j.C.de condi. inser.in certis lec.hoc voluit qꝺ ꝛ voluit benedi.de pliū.in.l.si cum 5 dotem.in prin.ff.so.ma.ꝛ ibidē ponta.hec firmat.† Quod maxime videt̄ dicendū qꝛ quādo inuitatus prohibetur alienare contēplatione certarū personarum res prohibite alienari censent̄ per fideicommissum relicte illis quorum contemplatione est prohibita alienatio.l.cum pater.§.libertis.ꝛ.l.peto.§.fratre.de leg.ij.ꝛ.l.filiusfa.§.diui.ver.ꝙ si liberis.ꝺ le.j.Ideo cū dicta prohibitio alienationis videatur facta fauore filiorum ꝛ fauore substitutorū sub cōtrarijs.s.conditionibus hoc est fauore substitutoruꝫ si ip̄e perleonus decesserit sine liberis ꝛ fauore filiorum si decesserit cum liberis.Ideo censeatur filius perleoni cum quo decessit inuitatus ad dictam hereditatem in dicto testamēto iure.s.fideicommissi: qꝺ fideicommissum non vitiatur preteritione filij vel nepotis p.d.autēti.ex cā.ꝛ in corpore vnde sumitur presertim stāte virtute cl'e codicillaris supra deducta.¶ His tn̄ nō ob.in ꝯtrariū puto aperta fronte ꝛ intrepide concludendū ea ratione: qꝛ institutio facta de dicto perleono siue valuerit iure institutionis siue virtute clausule codicillaris sustentarerur in vi fideicōmissi non ob.p̄teritiōe dicti nepotis filij perleoni ꝛ dicti alterius pronepotis tn̄ fuit effecta 6 quasi caduca seu in causam caduci.† Ex eo qꝛ euanescit institutio legata ꝛ fideicommissa si honoratus ī testamēto vel codicillis decessit in vita testatoris vt est expressum.C.de cadu.tol.§.ꝛ cuꝫ triplici.ꝛ.§.pro scdo.Et ideo cū dictus perleonus decesserit post testamētum in vita testatricis dictum eius relictuꝫ euanuit in cām caduci.ꝛ sic non debetur neqꝫ iure institutionis neqꝫ fideicōmissi ꝛ hoc est indubitatū.ꝛ ideo cū euanuerit nihil debet̄ eius filio ex p̄sona ipsius pleoni.Nec aliquid ei debetur tanꝙ̄ ipse filiꝰ perleoni fuerit inuitatꝰ ea pretensa rōne: qꝛ substitutio fuerit facta sub 7 conditione si decesserit sine liberis.† Quia liberi positi in cōditione non censentur inuitati: sed censentur positi in conditione: qꝛ testator censet̄ tacite inuitare positos in cōditione ea cōsideratiōe: qꝛ vr̄ ꝯsiderasse qꝺ filiꝰ institutus sibi testatori succedat ꝛ filij ipiꝰ instituti succedant eorū patri filiiqꝫ testatoris ab intestato vl̄ ex testamento ipsius filij.est est tex.cum gl.in.d.l.lucius in fi.Et idem videtur sentire gl.in.l.ex facto.§.ex facto.in verbo ꝺfecissent.ff.ad treb.ꝛ hoc est qꝺ voluit gloss.in.d.§.cum quis.ꝛ hanc partem tenuerunt Ray.de forli.Iaco.de are.Cy.Fran.tigrini de pisis barto.Bald.Ange.ꝛ Nico de neapoli Raph.cuma.Frā.de albergetis.ꝛ Imo.in.d.l.lucius.idē Bar.in.l.centurio ver.vlterius quero.de vulg.ꝛ pupil.ꝛ in.d.l.si cum dotem.in princi.ideꝫ Ioā.ano in addi.specu.in ti.de testamentis.§.j.versi.hunc questiōi.ꝛ post eum Bal.in.l.eā quā.C.de fideicō.in lec.antiqua.col.xix.ꝛ in.l.cunctos populos.xij.co.versic.venio ad scdm.C.de summa tri.ꝛ ī.l.si emancipati.oppo.viij.C.de col.ꝛ in.l.pater.de vulg.ꝛ pupil.ꝛ i.d.l.j.de condi.inser.in lec.noua.ꝛ in.l.cū acutissimi.C.de fideic.ideꝫ

etiā conſuluit Oldra.in cōſi.cxlj.Hanc etiā partem tenuit rap.cu
ma.ꝛ Jmo.in.d.§.cū qs.ꝛ eā finaliter vr̄ tenere ibi pau.de ca.tāꝙ
cōem.idē etiā tenuit pe.de an.in.c.in p̄ſentia.de ꝓb.verſi.x.que
ro.ꝛ in.c.licet de voto.ꝛ in.c.ſi pater circa p̄n.de teſtamen.in.vj.et
in cōſi.xlv.inci.qꝛ ꝯtra conſultū eſt.ꝛ in cōſi.cix.inci.ꝑ vberiori de
ciſione.ꝛ in cōſi.cxxvj.inci.ponderando.Et ꝓpea hec pars eſt ſine
dubio cōis ꝛ tenēda in deciſiuis pro qua facit qꝛ v̄ba nō tendūt
8 in diſpoſitionem:ſed in meram conditionem.†Et poſita in cōdi
tione non cenſentur in diſpoſitione.l.ſi quis ſub conditiōe.ff.ſi qs
omiſſ.cauſa teſtamenti.ꝛ in dubio non eſt recedendum a verbis.l.
j.§.ſi is qui nauem.de exercito.ꝛ.l.nō aliter.de leg.iij.cum ſi.Secū
do facit tex.in.l.ſi quis eum.§.ſi.de vulg.ꝛ pup.vbi eſt expreſſum
ꝙ ſi nepos eſt inſtitutus ſub conditio.ſi filius in vita teſtatoris de
ceſſerit nō cenſet̄ filius inſtitutus ſi non decedit:ſed ſupereſt poſt
9 mortē patris.iō teſtm̄ vitiatur.†Tertio facit tex.in.l.vel ſingulis.
eo.ti.vbi ſi plures filij ſunt inſtituti ꝛ eſt facta ſubſtitutio vltio mo
rienti non cenſentur filij inuicem ſubſtituti.ſed teſtator cenſetur re
ſeruaſſe ius ſuccedendi ab inteſtato.idem in conditiōe ſi vterqꝫ de
ceſſerit prout no.in.l.qui duos.e.ti.ꝛ in.l.pe.C.de impu.Quarto
ad hoc allegatur tex.in.l.j.ſ.de pac.vbi rogatus de reſtituendo ſi
deceſſerit ſine liberis ſi paciſcitur ſuper hereditate preiudicat ipſis
10 liberis ſi poſtea cū liberis dceſſerit.†Quinto facit tex.i.l.ex facto.
ff.ad treb.vbi ſi quis eſt rogatus ſub conditione ſi deceſſerit ſine li
beris.ꝛ poſtea deportatur ſi habet filios poſt deportationē bona
tranſeunt in fiſcum cum onere reſtituendi fideicōmiſſum quia cō
ditio ſi deceſſerit ſine liberis cenſetur purificata.Sed ſi ſuſcepit an
tea filios tranſeunt bona in fiſcū ſine onere fideicōmiſſi cuiꝰ ꝯtra
rium eſſet ſi filij cenſerentur innitati a teſtatore:qꝛ tunc bona trāſi
rent in fiſcum cū onere reſtituēdi fideicommiſſum ipſis liberis an
te deportationem ſuſceptis.Et pro hac parte pluries conſului et
legendo tenui hanc partem in.d.l.j.de condi.inſer.vbi reſpondeo
ad multa que adducūtur pro contraria opi.que breuitatis cauſa
omitto.Nec iuuatur dictus filius perleoni:ex eo quia dictus pleo
nus fuerit prohibitus alienare bona teſtatoris:quia non apparet
ꝙ fuerit prohibitus vt deuenirent in eius filios prout loquuntur
iura in hac parte adducta in contrarium:quia loquuntur quādo
ꝓhibet̄ alienatio vt deueniat in familiā vel in alias pſonas.in ca
ſu autem noſtro poteſt cenſeri prohibita alienatio fauore ſubſtitu
torum vt non alienetur res ſubiecta reſtitutioni prout etiam ſimi
lis prohibitio fit de iure cōmuni vt in.l.ſi.§.ſed qꝛ noſtra.ꝛ.§.ſin
autem ſub condi.C.communia de lega.Nec iuuatur dictꝰ filiꝰ p
leoni vigore clauſule codicillaris.Ex quo ex perſona ſua nō eſt in
uitatꝰ ꝛ relicta facta perleono ſimiliter caderet in cauſam caduci
ꝛ eſſent nulla etiam ſi fuiſſent facta in codicillis per.d.§.ꝛ cum tri
plici.ꝛ.d.§.pro ſecūdo de cadu.tol.que iura generaliter intelligun
tur in quolibet relicto tam facto in teſtamento ꝙ̃ in codicillis:qꝛ
11 viget eadem ratio.†Nam cuiuſlibet relicti in vltima volūtate di
es cedit ſolum poſt mortem relinquentis.d.l.j.in fi.in prin.ꝛ in.§.
in nouiſſimo.C.de caduc.tolen.ſi autem non cedit intra dies nō
tranſmittitur.l.iij.ꝛ.l.ſeq.ff.quando dies leg.ced.ꝛ ad hunc finē lo
quuntur dicti tex.in.d.l.vnica.prout vult gl.in dicto prin.in v̄bo
cedere.ꝛ not.etiā doc.ibi ꝛ in.d.§.in nouiſſimo.ꝛ hoc eſt indubita
tum apud oēs:ꝛ ſuadet ratio quia non eſt agendum de heredita
te ſeu ſucceſſione in bonis viuentis argumen.l.j.de here.vel act.
ven.ꝛ.l.ij.§.adeo.ff.de vulg.ꝛ pupil.Ex quo itaqꝫ hoc vitiū reſul
tans ex eo qꝛ honoratus deceſſit in vita teſtatoris afficit pariter re
licta in codicillis prout relicta in teſtamēto reſultat ꝙ clauſula co
dicillaris nihil opatur.Ex quibus reſtat clara concluſio ꝙ dictꝰ
filiꝰ perleoni non pōt aliquid petere vigore dicti teſti neqꝫ vigore
cl'e codicillaris.Itez reſultat etiā alia cōcluſio ꝙ dictū teſtm̄ eua
nuit ꝓpter preteritionem pronepotis poſthumi hoc eſt nati poſt
teſtm̄ ꝛ p̄teritiōe dicti filij pleoni q fuit loco poſthumi ex quo ſuc
ceſſit in locum filij p̄morientis ante teſtatricem.ar.l.poſthumoꝝ.
ff.de iniu.teſt.ꝛ inſti.de hereditatibus ab inteſt.§.ita demum.ꝛ in
l.illud.§.j.ff.de ꝯtratab.Ex quibus infertur alia cōcluſio q hr̄di
tas dicte teſtatricis eſt deuoluta ab inteſtato ad dictū ꝓnepotē ex
filio ꝛ nepotē maſculos ꝛ ad dictas duas filias ꝛ ad nepotes ꝛ ꝓ
nepotes filie p̄defuncte ꝛ dicta hereditas venit diuidēda in q̄tuor
ptes.vna.n.pars eſt deuoluta dcō pronepoti filio.ſ.dicti pleoni ne
potis ꝛ due partes ptinent ad duas filias ſuperſtites.vcꝫ potētiā
ꝛ criſtinā ꝛ alia quarta pars dicte hereditatis ptinet ad nepotes
ꝛ pronepotes ex dn̄a argentina predefuncta filia dicte teſtatricis.
12 †Ex quo oēs predicti ſuccedūt in locum dicte argētine cum deſcē
dentes ſuccedant aſcēdentibus in ſtirpes ꝛ nō in capita auf.i ſuc
ceſſiōe.C.de ſuis.ꝛ legi.ꝛ.l.nepotes.e.ti.ꝛ.§.cum filius inſt.de ſuc
ceſ.ab inte.in.§.reliquum.in auf.eo.ti.Nec predictis ob.cl'a adie
cta in teſtō in quo diſponitur ꝙ dicte filie femine ꝛ nepotes ꝛ ꝓne
potes ex alia filia p̄defuncta inſtituti in dicto teſtō in certis quāti
tatibus fuerint ꝓhibiti plus petere de bonis teſtatricis.qꝛ per di
ctam cl'am nō potuit impediri ſucceſſio directa ab inteſtato.Nam
13 dcm̄ teſtm̄ non valuit per ſupradicta.†Et virtꝰ cl'e codicillaris nō
pōt īpedire directā ſucceſſionē ex teſtō vl' ab inteſtō qꝛ hereditas in

codicillis nec dari nec adimi pōt.l.ij.C.de codi.ꝛ.l.ij.ī fi.ꝛ.l.qꝺ per
14 manus.ff.e.ti.cum ſi.†Preterea dcā cl'a qꝺ plꝰ petere non poſſit
ꝛc.dꝫ intelligi rebus ſic ſe hn̄tibus.ar.l.cōtinuus.§.cū qs.de v̄b.
ob.ꝛ.l.cū quis.de ſo.ꝛ ca.nec quis.xxij.q.ij.ꝛ.l.qꝺ fuꝰ.cū ſua glo.
ff.de condi.ob cām.ſed rebus in eo ſtatu ꝑmanentibus dicta cl'a
veriſil'r ex mente teſtōris fuit appoſita fauore nepotis vl'r inſtitu
ti.Accedāt que hn̄tur in.l.quoties.§.ſi duo.ff.de here.inſti.iō cū
hodie ceſſet fauor dicti pleoni ꝛ eoꝝ qui fuerūt ſibi inſtituti vr̄ qꝺ
habeat ceſſare virtus dicte cl'e ꝙ corroboratur ex alio:qꝛ dicti in
ſtituti ī certis quātitatibꝰ fuerūt ꝓhibiti plus petere iure legitime
15 trebellianice vel alio iure.†Quod verbum alio denotat ſimilitu
dinem iuxta.l.ij.cum ſua gl.C.de ſer.fugi.ꝛ qꝺ habetur per gloſſ.
16 ꝛ doc.in.c.ſedes.extra de reſcriptis.†Sed hmōi ſucceſſio ab inte
ſtato cāta ex ruptura teſti nō eſt ſucceſſio ꝯ̃ volūtatez defuncti i
mo venientes ab inteſtato cenſentur habere tacitam volūtatē te
ſtatoris ſaltem tenentes primū locū tpe mortis ꝛ nō ꝯ̃ eius volū
tatem.l.ſi quis cum nullum.ꝛ.l.ꝯficiuntur.in prin.ff.de iure codic.
maxīe ex quo expirauit vniuerſalis inſtitutio ꝛ ſubſtitutio facta
in teſtō.vnde predicti ſuccedentes ab inteſtato adeundo hr̄dita
tē ꝓ eoꝝ ratis non hn̄t illud plus ꝯ̃ volūtatem teſtatoris ſꝫ legiti
ma ꝛ trebellianica niſi detrahi potuiſſent vel haberi per dictos de
ſcēdentes inſtitutos in certis quātitatibꝰ illas cenſerentur habere
cōtra voluntatem defuncti.ar.l.titia.ff.ad.l.fal.ergo non videt̄ ſi
mile iſtud ius vniuerſalitatis ſuccedendi ab inteſtato illi iuri legi
time vel trebellianice.Ideo propria vis verborum non trahat̄ ad
hūc caſum ꝛ hoc quātū ad vniuerſalem ſucceſſionem quo ad quā
debēt fieri quatuor partes vt premiſi.ſed circa p̄ns teſtm̄ pōt que
ri qd dōm de legatis ꝛ inſtōnibꝰ in rebus certis fcis in dcō teſtō
circa qꝺ eſt aduertēdū qꝺ teſtō nullo vl' rupto p̄teritiōe poſthumi
vl' iā nati ꝯſeruant̄ relicta in teſtō excepta inſtitutiōe vt eſt expreſ
17 ſuꝫ i.d.auf.ex cā ꝛ in corpore vnde ſumitur.†Et ꝓpterea ꝯfirma
tur etiā inſtitutio in re certa quatenꝰ habet vim legati licet vitiet̄
quatenus habet vim inſtitutionis prout ꝯcludit Bar.in.d.auf.
ex cauſa.ꝛ in.l.ex facto.de here.inſti.ꝛ Ange.in.§.ſi.in auf.vt cuꝫ
de appel.cogno.ꝛ Jmol.in.l.filio preterito.iiij.col.ff.de iniu.teſta
men.Nec ob.glo.in.l.liberis.ff.de doli exce.que videtur velle qꝺ
inſtitutio in re certa non valeat vitiato teſtō ex preteritione prout
ad hoc illam gl.vt ordinariam allegat bal.in.d.l.filio p̄terito.qꝛ
ad illaꝫ rn̄det Jmo.in.d.l.filio preterito.iiij.col.qꝺ loquit̄ ſꝫ iura
antiqua pro quo facit ſubiecta materia legis ſuper qua eſt poſita.
Sꝫ qꝛ illo iure pariter vitiabantur legata prout inſtitutiones:iō
fruſtra glo.addidiſſet illa verba iure inſtitutiōis:iō ſcdo pōt rn̄de
ri qꝺ nō exprimit de inſtitutiōe in re certa puta ſi fuiſſet inſtitutꝰ
in.xij.parte hereditatis ꝛ in reſiduo exheredatus alio vl'r inſtitu
to:ꝛ ſic nō videtur neceſſario intelligenda illa gl.in inſtituto in re
certa.Preterea etiā ſm opi.Bar.rupto teſtō ex cā preteritiōis vl'
exheredationis perditur qcqd hr̄ iure inſtitutiōs etiā vigore inſti
tutionis in re certa:qꝛ lꝫ retineatur res vel quātitas de q̄ cātat īſti
tutio rei certe tn̄ non conſeruat̄ aliquid iure inſtitutionis.Nam
reſcindit̄ quatenꝰ hꝫ vim inſtōnis retinetur aūt in vi legati:iuxta
ea q hn̄tur per Bar.in.d.l.ex fcō.ꝛ per doc.in.l.quoties.C.eo.tit.
quatenus volūt qꝺ inſtō in re certa quo ad q̄dā iudicat̄ vt legatū
ꝛ fideicōmiſſū.ꝛ quo ad q̄dā iudicat̄ vt īſtō.vnde ſi vitiat̄ ipſa in
ſtitutio in re certa quo ad ea q̄ hꝫ vim ꝛ ius inſtitutiōis qcqd ide
retinetur:retinetur iure legati non iure inſtitutionis ita verificēt̄
verba dicte glo.ſtante vera opi.bar.que vr̄ tenēda.ſed dato ꝙ nō
ꝓcederet tn̄ hoc caſu ꝯſeruaret̄ ipſa inſtitutio in re certa ī vi lega
ti vel fideicommiſſi ex virtute clauſule codicillaris q̄ vt premiſi hꝫ
eam vim ꝛ virtutē vt inſtitutiones ꝛ alia in teſtō relicta conſeruē
tur ab inteſtato iure legati vel fideicommiſſi quatenus teſtm̄ vitie
tur ab initio vel ex poſt facto ſi verba cl'e hn̄t tractum in futuruꝫ
ꝓut contingit in caſu nr̄o qꝛ verbum valeret poſitū in cl'a codicil
lari teſti de quo agit̄ trahit̄ etiā ad tp̄s futurum ꝓut voluit bar.
in.d.l.j.de iure codicil.ꝛ in.d.auf.ex cā.ꝛ bal.in.l.ſi.in.ſi.C.de codi
cil.ad hoc tex.in.ſil'i.ff.de ꝯ̃h.emp.in.l.ſi debitor.§.veriſil'e.ꝛ.ff.d vi
no triti ꝛ ole.leg.l.cuꝫ certis annis.ꝛ.l.qui rome.§.augerius.ꝛ ibi
bar.ff.de ver.obli.ideo vr̄ ꝙ dicte inſtitutiones in rebus certis cō
ſeruent̄ virtute dicte cl'e codicillaris dato ꝙ vitiarent̄ rōne prete
ritiōis.Et lꝫ glo.ſi.d.auf.ex cā.teneat prout plurimi allegant ꝙ
cl'a codicillaris nō operetur circa teſtm̄ ruptum p̄teritione vel ex
heredatione ꝛ illā glo.approbauerint vt plurimuꝫ antiqui:tn̄.ē
prout dicit bal.ꝛ ibi illa gl.hꝫ diuerſas ꝛ ꝯ̃rias literas in diuerſis
libris ſm vnā lr̄am ꝓbat ꝙ ſupradixi ſm aliā lr̄aꝫ ꝓbat ꝯ̃riū ꝛ fun
dat ſe gl.per.l.titia.de inoff.teſta.quatenus approbat vel allegat
pro ſupradicta opi.ꝙ non operetur circa inſtitutionem.q̄ lex ti
tia ꝛ eius rō non militat in preteritione ignoranter facta que red
dit teſtm̄ ipſo iure nullum ꝓpter nō inſertionē nō legitime cauſe
in p̄teritione ꝛ doc.moderni cōiter oēs ꝛ ēt nōnulli antiqui tenent
hanc partē ꝙ cl'a codicillaris opet̄ iſto caſu etiā circa inſtitutionē
vl'em ꝛ iſtud eſt tenendum vt als legendo latiꝰ dixi in.d.auf.ex cā
in pen.ꝛ vltima char.ꝛ ex his videtur ꝙ dicte inſtitutiones facte
de.xc.flor.dictis duabus filiabꝰ ꝛ dictis nepotibꝰ ꝛ ꝓnepotibꝰ ex
alia filia

alia filia censeãtur in vi fideicõmissi repetita ab intestato ꝛ valeãt tanq̃ prelegata. Et lz bar. in. d. auf. ex cã. ꝛ in. d. l. filio preterito in iij. ꝛ. v. co. ꝛ in. l. cũ mater. ff. de inoff. test. ꝛ in. l. j. de iure codicil. cõcludat q̃ cõseruatio legatoꝝ resultãs ex. d. auf. ex cã non ꝑcedat quãdo p̃teritio fit ignoranter ꝛ cũ nonnulli sequant̃. tñ cõis opin. est in ꝯriũ saltem qñ est adiecta cl'a codicillaris quem casũ p̃suppo nit ꝑ claro Bal. in. d. auf. ex cã. in. iij. ꝛ. iiij. co. qui idem vr̃ velle in l. j. de iure codic. licet nõ ita p̃cise: qd ꝛ tenebant Dy. Jac. de are. ꝛ cõiter oẽs moderni ante bar. ꝑut ipse bar. refert. in. d. l. j. de iure codi. Et idem tenet rap. cuma. ꝛ idem solitus est tenere abbas siculꝰ ꝯsulẽdo vt in suo cõsi. lviij. qd incipit q̃q̃ multa scripta fuerint ꝛ in cõsi. lviij. qd incipit clarũ est testm̃ predictũ vbi clare p eũ ad ꝑpositũ nr̃m ꝛ gñaliter etiam vbi non est cl'a codicillaris q̃ cõseruentur legata ꝛ fideicõmissa vbi testm̃ vitiatur p̃teritiõe ignorãter facta tenuit Saly. in. l. j. C. de post. he. insti. vbi idẽ vr̃ tenere Nico. de mat. ꝛ idem tenet gl. relata ad tex. in. l. vxorem p̃gnantẽ. ff. de inoffi. te. ꝛ idem sentiunt multe gl. volẽtes qd dcã auf. ex causa ꝑcedat etiã in p̃teritione posthumi attẽto qd posthumi vt plurimum pretereuntur ignoranter. hanc etiã ptem. s. qd dicta auf. ꝑcedat ẽt preteritione ignoranter facta prout refert Jmo. in. l. filio preterito qui idem tenet in. d. auf. ex causa. dicens maxime ꝑcedere in relictis modicis factis ꝯiunctis ꝑsonis ꝛ rñdet Jmo. in. d. l. filio preterito ad rõnes bar. ꝛ lz casus videat̃ dubius qñ nõ subesset cl'a codicillaris tñ vr̃ satis planꝰ qñ interponit̃ cl'a codicillaris maxime per verba de futuro: q2 saltem vr̃ hunc casum cogitare in gñe. ar. l. si iure militari. de mili. test. ꝛ preclarissimus doc. dñs meꝰ d. Jo. de mõtesperello. in. d. auf. ex cã dicit h̃ cõiter teneri p doc. ꝛ esse seruandũ lz vbi non esset dicta clausula codicillaris ipse seq̃tur bar. ꝛ presertim est tenenda hec opi. qñ superuenit scia filij vel posthumi ignorãter p̃teriti ꝛ supuixit testator tanto tp̃e q̃ potuit de facili mutare testm̃. Nã pau. de ca. in. d. l. j. de post. here. inst. ꝛ in consi. lxxxiiij. inci. p̃clarꝰ ꝛ egregiꝰ doc. ꝛ in cõsi. sequẽti sequit̃ opinio. Bal. ꝛ subdic q̃ dato q̃ opi. Bar. procederet tñ limitãda eẽt non ꝑcedere qñ pater superuixisset ita q̃ potuisset mutare testm̃ p no. per gl. in. l. athlete. §. dat remissionez. ver. nisi ꝑprie. de excu. tut. e idem Pau. de ca. in cõsi. lviij inci. Bartolus de perusio dicit q̃ opi. Bar. sibi vr̃ multũ equa tñ eaz limitat qñ pater superuixit per no. in. d. §. dat remissionem ꝛ p. l. tractabatur. de mili. te. ꝛ per no. per Bar. in. l. j. q. scdi effectus. de vul. ꝛ pup. Ex quibus oibꝰ vr̃ concludendum q̃ dicta relicta in dictis institutionibus debeant̃ ante partem tanq̃ prelegata. ad ea aũt que in p̃nc. adduxi in ꝯtrarium apparent euidenter respõsiones ex supradictis. ideo vlteriꝰ non insisto.

Laus deo.

¶ Summarium super consilio. cxix.

1 ☞ Testis an possit esse mulier in codicillis. nu. seq.
2 Argumentum a contrario sensu est fortissimum in iure.
3 Voluntates omnes vltime possunt quinq3 testibus probari excepto testamento iure cõmuni.
4 Statutum disponens q̃ testm̃ ꝛ alie vltime voluntates facte corã quinq3 testibus masculis valeãt: an trahatur seu extẽdatur ad codicillos. vsq3 ad fi. consi.
5 Pena absq3 culpa non potest imponi.
6 Nullitas vltime voluntatis censetur pena condentis eas.
7 Argumentum a cõtrario sensu non sumitur quando resultat iniquitas. nu. seq. ꝛ per totum.
8 Ratio est mens ꝛ anima legis aut cuiuslibet alterius dicti.
9 Malorum duorum minus est eligendum.
10 Hereditas non potest in qualibet vltima volũtate directo datri excepto i testamẽtis ꝛ sic sunt fortiora testã alijs volũtatibꝰ vltimis.
11 Cõtrarioꝝ natura est vt posito vno remoueat̃ aliud: ꝛ ꝟsa vice vno remoto aliud ponatur adeo q̃ duo contraria non pñt esse sil' ꝟa.
12 Clausula in fine posita nõ refertur ad oĩa precedẽtia qñ diuersitatis rõ nõ põt reddi inter proximũ precedens caplm̃ ꝛ alia supiora.
13 Lex aut statutum de nouo disponẽs suĩ natura trahitur ad futura nõ ad preterita.
14 Argumentum valet de tempore ad locum.
15 Clausula in fine posita non refertur ad capitula multum distãtia.
16 Cl'a in fine posita non refert̃ ad ea, q̃ sunt disposita contra ius cõe.
17 Cl'a rescripti cũ signatura fiat vt petitur nõ refertur ad oĩa q̃ sũt iuri cõmuni contraria quãdo plura postulantur respicientia principale propositum quorum aliqua erant iuri contraria.
18 Interp̃tatio siue fiat in volũtatibꝰ vltimis aut statutis debet fieri vt minus recedatur a iure communi.
19 Testes ad perpetuam rei memoriam an ꝛ quando possunt examinari nu. 21. vsq3. ad finem consilij.
20 Legatarij an ꝛ quãdo possunt rei legate portionem accipere ꝑpria autoritate ꝛ an possint iuuari lõga tp̃is p̃scriptione ꝛ an puẽ tur rebus legatis q2 autoritate ꝑpria illas appzehẽderint. nu. seq.
22 Prescribitur. xxx. annis aduersus actionem personalem.
23 Prescribere nõ possunt aliquo tp̃e malefidei possessores.
24 Penam non soluens licet illam incurrerit non peccat.
25 Prescriptio. xxx. an. ꝑcedit in penis etiã de iure canonico. nu. seq.
26 Prescriptio currere non incipit ante aditam hereditatem.
27 Confratria seculariũ p̃sonarũ vel frr̃nitas an dicatur locus pius.
28 Tituli loco habetur probabile iuris dubium circa titulum.
29 Prescriptio longi temporis est probabilis iuris errore circa titulum. nu. 21. vsq3 ad fi. consi.
30 Error inhabilis an possit dici solo dicto vniꝰ p̃sone ꝛ quãdo possit dici iustus error causatus. nu. seq. ꝛ. 32.
31 Prescribi cõtra ecclesiam in quibus possit spacio. 40. annorum.
32 Error iustus circa titulum causat bonam fidem.
33 Possessio longissima inducit quãdã bonefidei presumptionem.
34 Legata ex voluntate minus solenni an possint salua conscientia retineri per venientes ab intestato.
35 Actio cessa potest quilibet dici liberatus.
36 Vsufructuarius quando admittit vsumfructum ꝛ rem detinet a domino conuenitur actione reali scilicet negatoria.
37 Donare nemo dicit̃ id quod non habet.
38 Antecedens velle censetur qui vult consequens.
39 Substitutio vltimo morienti ex pluribꝰ institutis: an inducat tacitam substitutionem inter institutos.
40 Debitor vel legatarius liberatur interitu rei debite vel legate falsi si dolo aut culpa interierit. nu. seq.
41 Culpa non presumitur nisi probetur.
42 Deterioratio equiparatur interitui.
43 Culpa lata comprehenditur sub dolo.
44 Vsufructuarius si rem deteriorauit an heres eius teneatur.

¶ Consilium. cxix.

In nomine dñi nostri Jesu Christi. ¶ 1 †Circa p̃mũ cõsultationis articulũ p̃mo aspectu vr̃ dd̃m qd dicti codicilli dato qd ltie ꝑbẽtur p testes examinatos ad perpetuã rei memoriã. nihilominus nõ valeant ea rõne: q2 nõ interuenerũt qnq3 testes masculi. Nã lz de iure cõi nõ requirat̃ qd testes adhibiti in alia vltima volũtate q̃ in testõ sint masculi magisq̃ femine vt probatur in. l. qui test. §. mulier. ff. de test. ĩ sui gñalitate ꝛ satis ꝑbat̃ in. l. fi. §. in oĩ. C. de codi. ꝛ in. l. fi. C. de do. cã mortis. ꝛ no. gl. ĩ. d. §. mulier vtẽs. ar. q2 nõ inuenit̃ ꝑhibitũ qn mulieres sint idonee testes in codicillis qd ẽt apud oẽs est notissimũ de iure cõi: tñ lege mũicipali vr̃ disponi ꝯtrariũ: q2 in p̃nc. legis mũicipalis de qua in themate disponitur qd testa. ꝛ oẽs alie vltime volũtates facte corã qnq3 testibꝰ masculis valeãt: ergo a ꝯrio dicti p̃ncipij si testã ꝛ vltime volũtates nõ 2 fiãt corã quinq3 testibꝰ masculis nõ valeãt. †ar. n. a ꝯrio sẽsũ ẽ fortissimũ in iure. d. §. mulier. ꝛ. l. j. §. huiꝰ rei fortissimũ est. ar. ff. de offic. eiꝰ cui mã. est iuris. l. apd antiquos. C. de fur. ꝛ. c. cũ ap'lica. de his q̃ fi. a p̃la. sine ꝯsen. cap. cũ multis si. ꝛ iõ vr̃ qd cũ directꝰ sensus loquat̃ p vl'ez oẽs adeo qd nulla excludit̃. ar. c. solite. d maio. ꝛ obe. ꝛ. l. iul'. d le. iij. ꝛ dcõ ca. si romanoꝝ ita ꝛ ꝯriꝰ sẽsus vl'r dis3 ponat † q̃ oẽs vltĩe volũtates nõ valeãt si nõ ĩteruenĩũt testes masculi. ꝛ maxime ꝑcedit dcm̃. ar. a ꝯrio sensu qñ statutũ ĩ sensu directo nõ opat̃ vltra ius cõe: nã tũc. ar a ꝯrio sensu solet sumi etiã in correctiuis. ꝛ sic ad correctionẽ iuris anterioris ẽt exp̃sse loquẽtis ꝑut voluerũt põta. ꝛ dñs meꝰ ĩ auf. ex testõ. C. de colla. p illũ tex. pro quo Põta. adducit auf. diaconissaz. C. de epi. ꝛ cle. iũcta glos. supp. s. gl. l. C. f. l. nulla. Qd qdẽ tenuerũt Dy. ꝛ Cy. ꝯsulẽdo q̃ stãte statuto qd filia succedat nõ extãtibꝰ masculis vigore dicti statuti filia excludet̃ extãtibꝰ masculis a ꝯrio statuti s3 eos q̃s refert ꝛ seq̃t bal. l. l. ꝯnẽticulã. C. d epis ꝛ cle. ꝛ ĩ. l. si cũ dotẽ. ĩ p̃n. ꝛ ibi ang. ꝛ Jmo. ff. sol. ma. ꝛ idẽ vr̃ velle bal. ĩ. l. obseruare. §. ꝑficisci. in. iij. q. coll. iiij. ff. de offi. ꝑcõsul. Et satis ꝑbat tex. l. §. diaconissa ĩ auf. de scissiuis epi. iũcta gl. ĩ. d. l. nulla. ꝛ ĩ. §. q̃ta ĩ auf. qũo oportet epos. vñ ad ꝑpositũ q2 dcm̃ p̃uilegiũ dicti statuti nihil opat̃ in directo 4 sẽsu quatenꝰ loquit̃ de vltimis volũtatibꝰ alijs a testõ. †Quia etiã de iure cõi oẽs alie vltime volũtates excepto testõ valẽt coraz qnq3 testibꝰ masculis. vt. d. §. in oĩ. merito admittat̃ dcm̃. ar. a ꝯrio sensu vt dcã municipalis dispõ aliqd operet̃ circa al's vltimas volũtates in dcõ sui p̃n. qd etiã demõstrat̃ ex directo sensu eiusdẽ statuti ĩ. ꝟ. Et testm̃ al'r factũ seu alia vltima volũtas sit ip̃o iure nulla q̃ ꝟba sũt clara: vñ sup eoꝝ interp̃tatione nõ est instãdũ iuxta. l. ille aut ille. §. cũ in ꝟbis nulla dubitatio. ff. de le. iij. Solũ aũt põt dubitari an dictꝰ ꝟ. referat̃ ad oĩa p̃cedẽtia circa q̃ vr̃ dd̃m q̃ sic p regulã gñalẽ ꝛ iura vulgaria q̃ dictãt qd cl'a ĩ fi. posita refert̃ ad oĩa p̃cedẽdia qñ ad oĩa referri põt. l. talis scriptura. de le. j. ꝛ. l. ꝛ si pepcit. §. si filiꝰ. ff. d liber. ꝛ posth. ꝛ. c. scdo reqris. ꝛ. c. inq̃sitiõi. ex̃ d appel. ꝛ sic p dcã iura vr̃ aperte ꝑbari qd dictꝰ ver. ꝛ cl'a ipsiꝰ refert̃ etiã ad p̃ncipiũ ipsiꝰ statuti p q̃ ẽt facit q2 illa ꝟba indefinita al'r fcm̃ ꝛc. vñr eqparari vl'i dispõni iuxta. l. si plibꝰ. d leg. ij. ꝛ. c. q2 circa ex̃. d p̃ui. ꝛ ca. si romanoꝝ. xix. di. Et sic vr̃ esse p inde ac si vl'r loq̃ret̃ qual'rcũq3 fuisset al'r factũ. q̃. ſ. disponat̃ ꝛ sic siue al'r q̃ disponat̃ ĩ p̃n. statuti siue aliter q̃ disponat̃ ĩ sequẽtibꝰ capitulis dicti statuti. nec est refricãdũ ĩ dubio qn dispõ municipalis possit ꝛ augere ꝛ diminuere solẽnitates testãrias cũ ille sint inducte de iure positiuo: maxĩe circa numerũ ꝛ qualitatem testiũ vt satis ꝑbat̃

in.c.cum esses.z.c.relatum.extra de testa.z no.per bar.z alios i.l.
testamenti factio.ff.de testa.z in.l.cunctos populos.C.de summa
tri.z per bar.z Bal.z docto.in.l.si non speciali.C.de testamentis.
His tamen non ob.in contrarium puto esse iustitiam satis planā
nam cū de iure cōi non sit dubium quominus dicta vltima volū
tas facta coraz quinqz testibus siue masculis siue feminis valeāt
prout z.s̄.deductū est.Nec lex municipalis specifice disponat cō
trarium nō est inducenda in hac parte correctio iuris cōmunis q̄
pro posse est euitāda vt.l.precipimus.C.de appel.z.l.sancim⁹.C.
de testa.z no.doc.cōmuniter omnes in auf.quas ac.C.de sac.sanc.
eccle.imo exorbitantie a iure cōi sunt pro posse restringende vt in
regula que a iure cōi exorbitant in.vj.z in.l.ius singulare.z.l.qd
vero contra.ff.de.ll.c.cum dilectus.extra de consue.cum si.z ma
xime qñ esset irrationabile arg.l.qd cōtra rōnem.ff.de.ll.z.c.fi.ex
tra de consuetu.presertim si sonaret in absurdum qd iura omnino
conatur euitare.l.nam absurduz.ff.de bon.liber.z.l.scire oportet.
§.aliud.ff.de excusa.tuto.cuz similibus.Et ideo ex his oportet fa
teri qd priuilegium dicti statuti quatenus loquit̄ de aliīs vltimis
voluntatibus a testamento non censeatur disponere qd nō valeat
codicillus seu alia vltima voluntas excepto testamento facta co-
rā quinqz testibus feminis cum illud non specificetur in dicto p̄n
cipio statuti z contrarius sensus si in hac parte sumeret̄ deroga-
ret iuri communi z esset irrationabile z sonaret in quoddaz absur
dum:attento qd dictum principium loqtur non soluz de vltimis
voluntatibus faciendis post tempus dicti statuti.Sed etiā de fa
ctis ante dictam.l.municipalem.absonum;enim esset qd ille q fe-
cit validam vltimam voluntatem qr seruauit dispositionez iuris
tunc vigentis eludat̄ z sic vltime voluntates defunctorum ex q-
bus iura plurimum foueat que ab initio tenuerunt nulla subsistē
5 te causa vel ratione vitientur.†Et pena nullitatis actus sine cul
pa imo sine cā quodammodo imponatur contra oēm eqtatem z
iuris regulas q̄ volunt penas sine culpa vel saltez sine cā nō eē im
6 ponēdas regula sine culpa in.vj.z si q̄ pena de vbo.signifi.†Nul
litas aūt vltime volūtatis cēset̄ pena condentis eas vt pbat tex.
l.fi.in fi.C.de post.here.insti.ad idē.l.senat⁹ censuit si mihi biblio
thecā.ff.de cōtrah.emp.ipe aūt q ante dictū statutū fecisset codicil
lū vel aliā vltimā voluntatē coram quinqz testib⁹ vel septē fortas
se feminis fretus iure cōi tunc vigentis in nulla fuit culpa put cō
stat:qr nō potuit diuinare iusta.c.vt nostrū.vt eccle.bene.z.l.si pu
tator.ff.ad.l.aqui.z.xx.q ij.in ca. beatus adeo qd cōcludi potest
qd incideremus in absurdum si dictuz priuilegiū dicti statuti tra
heret̄ ad inualiditatē codicillor:qr oēs qnqz testes nō fuissēt ma
7 sculi.†Ex quo est fatēdū ꝙ dcm̄ arg.a cōtrario sensu nō est ibi hoc re
spectu sumēdū:qr non sumitur quādo cōtineret iniquitatem.l.ij.
z qd ibi habet̄.C.de cōdi.inser.vbi etiā hr̄ qd per cōtrarium sensuz
nō deuenim⁹ ad iuris correctionem put etiā notāt.Bal.z docto.
in.d.l.conuenticulam.z moderni in.d.§.huius rei.Nec obst.qd di
ctum statutum non videtur aliquid operari circa alias vltimas
voluntates in sensu directo:quia nō inconuenit qd vnū caput sta
tuti plura complectens in aliquo concordet cū iure cōmuni : si in
aliīs de nouo aliquid operatur presertim cum non appareat qd il
lud in quo se conformat cum iure communi sit appositū vt de no
uo disponatur nec ratio statuti est contraria rationi iuris cōmu-
nis prout hec omnia cōcurrunt in terminis huius statuti nō ita
in terminis dicte auf.ex testamento vbi illa dispositio penit⁹ ni-
hil operaretur in aliqua sui parte.Preterea ibi est dictio taxatiua
ita demū z in corpore vnde sumitur ex directo sensu corrigit̄ ius
antiquum:z in.d.§.diaconissam ratio legis noue erat diuersa ra
tioni legis antique quo casu sumitur.argu.a cōtrario sensu ad cor
rectionem legis antique put dicit Rapha.Fulg.in.d.l.vt liber͡z.
C.de col.ita intelligendo.d.autēticā diaconissa.z.d.l.nulla.z ad
8 hoc allegat.Bald.in.d.l.conuenticulam.†Et merito qa ratio le-
gis censetur esse mens ipsius legis.vt per Dy.in regula fi.in.vj.z
per bar.z bal.in.l.non dubium.C.de.ll.z Bal.in auf.post fratres.
de legi.here.z in.l.cū mulier.solu.matri.cum simi.Ideo ibi ex mē
te.l.que deprehenditur ex ratione z ex contrario sensu z quia al's
nihil disponeret ipa lex noua deuenitur ad antiqui iuris correctio
nem z in terminis quibus consuluerunt Dy.z Cy.satis etiam vi-
detur deprehendi mens statuentium z statutum penit⁹ nihil ope
raretur.Hic autem operatur circa testamentum:ideo verba statu
ti que pariter determinant testamentum z alias vltimas volūta
tes operantur circa testamentū z insuper in dicto casu z in iuri-
bus supra deductis in contrarium nulla resultabat iniquitas vel
absurditas put resultat in casu nostro si cōtrarius sensus generaliter
assumeretur ita qd respiceret omnes alias vltimas volūtates pre
teritas z futuras.accedat.d.l.ij.de cōdi.inser.vbi potius interpre
tatur inutilis voluntas testatoris ꝙ sumatur argumen.a cōtra-
rio sensu continens aliquid iniquitatis z tamē dispositio testato-
ris habetur pro lege in auf.de nup.§.disponat.vñ in istis termi-
nis longe magis esset dicendum qd superuacuo adiīciant̄ illa ver
ba z omnes alie vltime voluntates z statutum concordet cū iure
communi ꝙ per contrarium sensum deueniatur ad inconueniēs.

s̄.deductum multa z infinita vt ita dixerim statuta reperiūtur q̄
9 in aliqua sui parte concordant cum iure communi.†Et de duo-
bus malis min⁹ malū est eligendū vt in cano.duo mala.xiij.dist.
z.l.quoties nihil.de reg.iur.z in.l.fi.C.de carbo.edicto.z maxime
quia verba sequentia suadent qd statuētes solū intendebant di-
sponere de nouo circa dispositionē testamentariam vt innuūt il-
la verba ac si in dicto testamento.vij.testes interfuissent vel legiti
me essent descripti vbi nulla fit mētio de aliīs vltimis voluntati-
b⁹.Preterea si quis vellet omnino instare qd dicta verba z oēs
alie vltime voluntates non st̄ent sine virtute aliquid de nouo di-
sponendi potest dici:qd satis de nouo disponitur qd plenū sortiā
tur effectum ac si in testamento interfuissent.vij.testes z sic eqpa-
rat in hac pte alias vltīas voluntates ipsis testamētis:qd non est
10 ita de iure.†Nā testamēta sunt efficaciora z plenioris effectus ꝙ
alie vltime volūtates:presertim qr nō potest per alias vltimas vo
lūtates hereditas directo dari vel adimi.l.ij.C.de codicil.z.l.ij.in
fi.z.l.ꝙ p manus.ff.eo.ti.z longe minus inconueniens esset intel
ligere dictum statutum qd omnis vltima volūtas facta corā.v.te
stibus masculis habeat omnimodum effectuz prout testamentū
factum coram.vij.testib⁹ quā disponere qd omnes alie vltime vo
luntates etiam preterito tempore facte vitientur si nō interueniūt
quinqz testes masculi.Ex quib⁹ puto intrepide concludendum:
qd contrarius sensus non debeat assumi in principio dicti statuti
ad hunc finem vt codicilli vel alie similes voluntates facte corā
v.testib⁹ nō valeāt si omnes non sunt masculi:z propterea nō ob.
argu.de vtute vniuersalis oēs in cōtrariū ponderata:qr si non su-
mitur dictus cōtrarius sensus ad finem vt non valeant vltime vo
luntates facte coram testibus feminis non refert an cōtrari⁹ sen-
sus censeatur habere orationem vniuersalem an vero particularē.
preterea vniuersalis posita in prin.statuti z repetita in fi.est posi-
ta in sensu directo non in sensu contrario.Cōstat autē qd orō vni
11 uersalis affirmatiua.†z orō vniuersalis negatiua non sunt cōtra
rie lz sint opposite:qr natura cōtrariorum est vt vno posito remoueat̄
aliud z versa vice vno remoto ponat̄ aliud adeo qd duo cōtraria non
pñt simul esse vera.l.j.ff.de his q sunt sui vel alie.iur.z.l.nec ma-
nifest⁹.ff.d fur.z.§.nec manifest⁹.e.ti.put accidit in seruo z libero
z in manifesto z nō manifesto.Sz vniuersalis negatiua z vniuer
salis affirmatiua nō sunt hmōi pz in his orationibus omnis ho-
mo currit z nullus homo currit:qr vna remota nō ponit̄ alia: qr
falsuz ē oēs currere z falsuz est nullū currere vt de se est notū.z sil'r
falsa est ista oratio oēs vltime volūtates facte corā qnqz valēt et
falsa est hec oratio nulla vltima voluntas facta corā qnqz testib⁹
valeat vt qr de iure cōi valēt codicilli z non valēt testamēta p iu-
ra vulgaria.ad hec bonus tex.in.l.si is q ducēta.§.vtrū.ff.de reb.
dub.ita q̄ nō sūt cōtrarie iste ppositiōes ois vltima volūtas facta co-
rā.v.testibus masculis valet z ista ois vltima volūtas al'r fcā nō
valet lz sint opposita:sz ista sunt cōtraria ois hō currit z aliqs non cur
rit vl' ois z nō ois:sz nō sūt cōtrarie ois z nulli⁹ qd apd dyalecticos est
notissimū.z facit quod hr̄ in.l.legitimos.ff.de leg.tut.vbi fit dr̄ia
an negatiua preponat̄ an postponat̄ signo vniuersali ꝙ recte in-
tuenti nil aliud significat ꝙ qd dixi.Ex quib⁹ restat qd in dispoſi
tione affirmatiua vniuersali non est sumendus contrari⁹ sensus in
oratione negatiua vniuersali ex quo non sunt contrarie dicte due
orationes vt probatum est.z per consequens non obstat.argu.de
virtute vniuersalis orōnis.Nec etiam est istud dicendum vigore
dicti versiculi z aliter factum testamentum zc. quia dictus versi-
culus dz referri ad pximum precedentem casum nō ad primum
12 responsum dicti statuti.†Ex pluribus z primo quia tūc clausula
in fine posita refertur ad omnia precedentia quādo nō pōt reddi
ratio diuersitatis inter proximum precedens capitulum z alia su
periora vt est tex.in terminis a cōtrario litere in.l.j.in fi.C.de lib.
preter.Sed in casu nostro potest reddi aperta ratio differentie in
ter proximum precedens capitulum z primum capituluz dci sta
tuti.Quia proximum capitulum non loquitur de vltimis volūta
tibus factis ante statutuz z priuilegium dicti statuti loquitur pa
riter de vltimis voluntatibus pro priori tempore factis prout de
13 factis posteriori tempore.†Sed lex de nouo disponēs sui natura
trahitur ad futura non ad preterita.l.leges.el primo.C.d.l.z.c.fi.
extra de constitu.maxime circa nullitatem actus quia suadet ra-
tio:qd circa solennitatem adhibendam in aliquo actu debet attē
di tempus quo actus celebratur z non aliud tempus vt de se con
stat.Et prout dicimus de loco qd circa ea que respiciunt solenni-
tatem actus z ipsius actus validitatem attenditur locus vbi ipse
actus celebratur z nō alius locus.l.si fundus.ff.de euic.z.l.j.C.de
eman.lib.z.l.ij.C.quemad.te.aper.z per Specu.in titu.de sentētie
prola.§.quid ergo.versi.item secundum.z per Cyn.Bar.z bal.in
14 l.j.C.de sum tri.†Et de tpe ad locum procedit.ar.l.vinuz.ff.si cer.
pe.z.l.fi.ff.de triti.Ideo cum sit diuersa ratio inducēdi nullitatez
actus in pximo precedenti casu ꝙ in casu primi responsi dicti sta
tuti dicam⁹ qd dicta clausula annullatiua actus nō referatur ad
dictū primū rñsum.qd z scdo deducitur ex alio qr inter primuz rñ
15 suz z dcm̄ ver.z al'r factū sūt plura diuersa capitula intermedia.†Et
clausula

clausula in fine posita nõ referẽ ad capl'a multũ distantia vt ẽ gl. no.in.§.item lapilli.insti.de rerũ diui.quam sequitur bar.in.l.ij.§. erit igitur d'ria.ff.vi bo.rap. Quod maxime vr̃ dicendum q2 si referretur ad scõm r̃nsum dicti statuti resultaret euidẽs iniquitas. Nã disponitur in dicto.ij.r̃nso q8 quilibet maior.xiiij.annis in masculo.7.xij.in femina possit facere testm̃ 7 aliã vltimam voluntatem de consensu patris si pr̃em h3: si ergo subintelligeretur q aliter factum non valeat sequerẽ q8 fili9 emancipatus vel aliter nõ ex̃ns sub patria ptãte puta filius naturalis 7 silẽs qui non sunt cõstituti sub patria ptãte non possent sine consensu patris facere testm̃ vl' aliam vltimã voluntatẽ q8 esset iniquũ: nec videtur d mente statuentiũ. Et ponderandũ dictũ scõm r̃nsum ad ea que dixi.s.circa cõtrariũ sensum: q2 l3 indirecto sensu dicatur q8 quilibet pubes masculus 7 femine possit testari 7 codicillare de consensu patris non ppterea esset sumẽdus cõtrari9 sensus q8 null9 pubes possit testari vel codicillare sine 9sensu pr̃is: sed poti9 q8 non oĩs pubes h̃ns patrem sine eius consensu patris testari possit: l3 quidã sic 7 qda3 non put 7 est de iure cõi 7 sic vl'is affirmatiua posita in casu directo nõ reperiẽ vniuersaliter negatiue in casu 9trario vt.s.dixi.tertio deducitur q8 dicta clausula versi.7 aliter non referatur ad primũ vel scõm r̃nsum ex eo.

16 † Q2 clausula in fi.põita nõ referẽ ad ea q̃ sunt disposita cõtra ius cõe.ista est gl.que solet reputari singularis in preallegata.l.talis scriptura.quã ibi põderãt 7 sequunẽ doc. cõiter omnes propter q8 vidi al's hic 9sultum per integerrimi iuris.d.benedictum capram.

17 † Q8 l3 signatura rescripti referat ad postulata vt habetur in.c.super lr̃is.de rescriptis 7 facit optĩe.l.si defensor.§.qui interrogatus.ff.de interroga.ac.cũ cõcor. Nihilominus si postulantur plura respicientia principale ppositum postulantis quo2 aliqua erant iuri contraria. Si superior 9cessit id q8 petebat adijciendo clausulã vt petiẽ illa cl'a nõ referẽ ad ea que erãt iuri 9ria. Et dcõ 9silio me subscripsi. Igitur applicãdo ad ppositum nr̃m cum in prin.statuti disponaẽ circa testm̃ 7 alias vltimas volũtates pro preterito 7 futuro tpe factas 9 ius cõe nõ referatur dicta cl'a ad primum r̃nsum dicta 9sideratiõe: 7 maxĩe q2 resultaret aperta 9rietas iuri cõi 7 euidens iniquitas q̃ superi9 deducta est: ex quo quarto loco deduci põt q8 dcã cl'a ad dcm̃ primũ r̃nsum nõ referatur: q2 dicta cl'a loquiẽ indefinite nõ vl'iter. Et indefinita nõ eqpollet vl'i ex ppria virtute: sed ex humanitate 7 sic ex eqtate vt probat tex.in.l.si seruitus.ff.de sui.v2.predi.quẽ tex.ad hoc ppositum ponderat bar.in.d.l.si pluribus.de leg.§.hoc idem concludens 7 doc.sequuntur. Ex quo inferẽdũ est q8 vbi resultaret inhumanitas si indefinita equipollet vl'i tunc nõ debet equipollere vl'i. Sed si illa indefinita aliter factu3 referretur vl'iter ad oĩa superiora disposita resultaret magna inhumanitas 7 magna ĩiquitas vt sepius dixi merito non censeatur hoc casu equipollere vl'i: l3 restringatur ad primum p̃cedens capl'in loquẽs de notario accedẽte ad se rogãdum de testõ qd facere debeat. q8 suadetur ex alio: q2 dictũ statutũ in superiori pximo capl'o 7 ẽt ĩ capl'o ĩmediate sequẽti disponit sil'r circa notariũ: vñ dcã cl'a.7 aliter fcm̃ vr̃ quodãmõ posita in medio vni9 capituli ex quo poniẽ in medio materie que circa hmõi notariũ disponit ex quo psuadetur q8 mẽs statuentiũ fuerit q8 illa clausula annullatiua act9 respiceret solummõ disposita ĩ testõ circa notariũ. Et sic q̃ 9fect9 cõtigit ex q2 notari9 nõ obseruauit que eidẽ iniũgantur p dictos statuẽtes.

18 † Et hec interpretatio est assumẽda vt min9 recedaẽ a iure cõi: q2 statuta debent interpretari vt minus ledant ius cõe ẽt oporteret verba plurimu3 impropriari. iste est tex.7 ibi docto.maxime moderni.in.d.c.cũ dilectus.7 est cõmune vulgatum dictũ q8 statuta 7 iura noua veniũt interpretanda vt quantominus fieri põt derogẽt iuri cõmuni per iura vulgaria. Dicam9 ergo in casu nostro q dicta clausula restringatur 7 nõ referatur ad omnia: sed ad proxima vt min9 ledat ius cõmune maxime cum nulla sit verborum impropriatio: presertim cum vt dixi indefinita nõ equipolleat vniuersali ex propria vi verborum. Ex qbus patet respõsum ad omnia in 9trariũ adducta.

19 † Deueniẽdo ad scõm dubiũ quo queritur: an examinatio testiũ facta ad perpetuã rei memoriã ad instãtiam legatariorum tenuerit necne: videẽ primo aspectu dicẽdũ q8 nõ valuerit dicta examinatio 7 consequenter dicte attestationes nõ pbent dcã relicta que non possunt hodie amplius probari. Cum vt dicitur oẽs vel quasi oẽs decesserunt. Nam regulariter testes non possunt examinari lite non contestata.vt ex vt lite nõ cõtesta.in rubro 7 nigro quasi p totum.7 in.c.dudum.el scõo.de elec.7 in.c.j.de litis cõtesta.7 est notissimum. quandoq3 tñ permittiẽ hmõi examinatio ad perpetua3 rei memoriã lite non contestata. Sed ex causa.s.quãdo sunt testes senes vel valitudinarij vel de proximo recessuri.ita q8 dubitaẽ probabiliter ne si expectaretur litis cõtestatio deficeret pbatio p ipos testes qbus cõcurrentibus pmittitur hmõi extraordinaria examinatio.c.qm̃ frequẽter.in prin.vt lite nõ 9testa.7.l.in.l.aquilia.si deletũ.ff.ad.l.acql. Aliasnõ valet examinatio fcã ad petitionẽ actoris seu eius q h3 subire partes actoris: vt probaẽ i.d.c.qm̃ frequẽter.7 in.§.penul.in auẽ.de testi.vbi gl.hoc no. Q8 7 no. Bar.in.d.l.in.l.aquilia.si deletum.circa medium.7 in.l.laudabile.C.de iud. 7 in.l.fi.C.de vsur.pup.7 9cordãt doc.cõiter oẽs.in.d.c.qm̃ frequẽter. l3 9stat q8 legatarij ad cõsequẽdũ legatũ h̃nt subire ptes actoris: q2 eis 9petũt actiones p legatis.l.j.7.ij.C.cõia deleg.7.l.filius

20 familias.§.varijs.ff.de leg.j. † Et debẽt legata recipere p man9 hr̃dis non capere propria autoritate.l.j.7 p totũ.ff.quo2 legato2.7.C.eo.ti. Nisi a testatore fuerit spãliter concessum q8 possit legatari9 capere rẽ legatã propria autoritate vt est tex.iuncta glo.in.l.titia cum testamento.§.lucius.de lega.ij. Cũ ergo dicti legatarij quib9 erant legata pure relicta haberent ius agendi ad dicta legata cõtra heredem institutum in testamento poterant via ordinaria petere ipa legata: 7 ĩ iudicio ordinario testes examinare.7 sic ex quo habent viam debebãt abstinere ab extraordinaria cũ remediũ extraordinariũ soleat cessare vbi daẽ ordinariũ iuxta.l.i causę.in p̃n.ff.de mino.7 q̃ habenẽ in.l.puinciali.ff.de no.oper.nũ.vbi p bar.7 doc. Cũ itaq3 dicti legatarij in eo2ũ petitione nõ deducãt testes quos petũt examinari ad ppetuam rei memoriã esse tunc senes vl' valitudinarios vel d pximo recessuros videẽ q8 examinatio post

21 ea sequuta non tenuerit p pdicta. † Tñ his non obstantib9 puto in 9trariũ esse aptam iustitiam. Primo q2 in testamẽtis 7 vltimis voluntatibus videtur procedere ista via examinationis 7 publicatiõis testiũ ad perpetuam rei memoria3 etiã vbi al's forte nõ p mitterẽ p tex.7 que ibi habẽtur in.l.publicati.C.de testa.7 maxime p bal.ibi quaten9 dicit q8 ille tex.pcedit etiã in legatarijs maxime si possident põderãdo dictionẽ maxime q̃ implicat idem esse etiã si nõ possideãt.l.j.§.vel maxime.de col.bono.itaq3 stante veritate huius dicti corruunt adducta in contrarium que militãt in alijs terminis q in testamẽto 7 vltimis voluntatibus. Preterea 7 scdo mihi dicitur quod dicti legatarij possidebãt dicta bona eis legata tempore quo petierũt dictã examinationẽ: vñ si possidebãt res legatas nõ incũbebat eis agere: sed potius se defendere aduersus heredẽ si 9ueniretur petitione hereditatis vel aduersus alios qui agerent rei vendicatione vel publiciana. Et ideo si ita est pmissum fuit dictis legatarijs petere talem examinatiõem ad ppetuã rei memoriam: q2 l3 non pmittatur actori seu h̃nti sustinere vices actoris.tñ pmitterẽ reo petere hmõi examinatione3 testiũ 7 etiã publicationẽ vt in.c.alberic9.7 in.c.significauit.de testi.7 no.bar.in.d.l.in.l.acql.si deletum.7 doc.cõiter oẽs in dictis iuribus.7 in d.c.qm̃ frequenter.7 habetur etiã in.d.l.publicati.ideo hoc respectu non requiritur q8 testes forẽt senes valitudinarij vl' de pximo recessuri: rõ.n.est q2 nõ est in ptãte rei qñ res deducaẽ in iudiciũ: l3 in ptãte actoris vt de se p3: 7 habetur in.l.j.C.de edẽ. Et ppterea dicũt doct.in iuribus preallegatis idem esse ex parte actoris eo casu quo non h3 facultatẽ agẽdi ea rõne: puta q2 suu3 creditũ esset conditionale vel in diẽ adeo q8 nõ posset re3 in iudiciũ deducere: q2 tunc est eadẽ rõ in tali actore que in reo 7 ppterea idem ius fz eos 7 est tex.fm vna3 lec.in.d.l.acquil.si deletũ. Quod potest etiã applicari ad casum nostrum: q2 legata non possunt peti nisi adita hereditate vel ex testõ si legata a testamẽto dependent quia interim stant in pendenti.l.si nemo.ff.de reg.iur.7.l.ea3 quam.C.de fideicom.cum simi.vel si nõ dependent ex testamento regritur actio ab intestato: vt per gl.notabilem.7 doc.in.l.qui filio.in princi.ff.de hr̃di.instit. Si ergo tunc temporis hereditas non erat adita vel si erat adita ignorabaẽ aditio ab ipsis legatarijs nõ habebãt facultatem agendi via ordinaria: ppterea eis permittebatur puenire ad hanc viã extraordinariã. Preterea pro parte prioris dicte fraternitatis fuit oppositum q8 dicti testes non debeant examinari 7 talis oppo.fuit tacite repulsa p iudicem. Nam per pcessum ad vlteriora videtur tacite proñciatum super exceptionibus oppositis q8 nõ procedatur vt nota.per glo.7 docto.in.l.ij.§.si dubitetur.ff.de iudicijs.7 per docto in.c.ex parte. B.extra de appellatio.ergo fuit tacite pronunciatum quod dicti testes poterant examinari prout petebatur. Et interlocutoria a qua non fuit appellatum: licet non transeant in rem iudicatam quo ad iudicem: tamen transit in rem iudicatam quo ad partes.l.q8 iussit cũ sua gl.7 ibi per docto.ff.de re iudica.7 in.c.cu3 dilecti.de electio.ideo nõ videtur quod prior fraternitatis possit impugnare dictam tacitã interloquutoriam per quam declaratur dictam examinationem potuisse fieri. Ex quibus omnibus dato sine preiudicio quod singula non artarent concludo q8 dicta examinatio fuit legitime facta 7 attestationes ille probant. Non obstat obiectis in contrariũ que sunt sublata per supradicta pro hac parte. Circa tertium autem quesitum: videlicet an dicti legatarij perdiderint iura ipso2ũ ex eo quia occupauerint res legatas propria autoritate non est insistendum: q2 tunc venirent priuandi quando incidissent in penã l.si quis in tantam.C.vñ vi.7 nõ al's put 7 not.per gloss.in.l.non dubium.C.de.ll. Non enim inueniẽ alia via dispositum quod legatarius perdat ius suũ: licet apprehendat pos.rei legate q̃ ppria autoritate imo 9suluiẽ tũc heredi remedio possessorio.l.iterdicto quo2 legato2 p q8 iterdictũ heres aduocat possessionẽ a legatario: tñ legatari9 põt postea petere re3 legatã ab herede put antea poterat vt est expressum in.l.j.§.redigantur.7 ibi gloss.7 docto.ff.quorum lega.vnde est videndu3 an simus in terminis.d.l.si quis

in tantā que requirit ꝙ possessor p vim priuet᷑ sua possessiōe ⁊ ꝓpri
uans habuerit aīm priuandi: q2 sciret alium possidere: ita in termi
nis decidit gl. magna. in. d. l. si quis in tātam quā. Bar. ibi appro
bat: ideo cū nō ꝓsupponatur ꝙ pro parte dicte fraternitatis fue-
rit apprehensa possessio dictarū rerū legatarū ⁊ si fuisset apprehē
sa non apparet ꝙ legatarij sciuerint dictā apprehēsionē. Et igno
rantia presumit᷑. l. veri⁹. ff. de ꝓba. ⁊ regula ꝓsumit᷑ ignorātia l. vj.
⁊. l. si. ff. pro suo cū si. ⁊ ideo nō inciderūt in dictā. l. si quis in tātā.
Et insuper si in eam incidissent nō fuissent priuati ipso iure: sed ve
niunt priuandi per sniam. q2 sunt ibi ꝟba futuri tpis prout pōde
rat ibi gl. ⁊ doc. oēs approbāt. igit᷑ cū snia nō sit lata nec sit intē
22 tata cōditio dicte. l. si quis in tātam cessat hoc dubiū. † Et posset
hic attentari ꝙ fuisset decursa ꝓscriptio cum saltē sint elapsi. xxx.
anni quo tpe ꝓscribitur aduersus actionē personalem. l. sicut. C. de
prescri. xxx. vel. xl. an. ⁊ si dicatur dicti legatarij ꝓsumūtur habuis-
se notitiam. d. l. si quis in tantam. ⁊ consequēter habuisse notitiā
23 actionis aduersario cōpetentis. † Et subsequenter fuisse in mala fi
de ⁊ malefidei possessores nullo tpe ꝓscribūt vt i regula malefidei
possessor. in. vj. ⁊ in. c. qm̄ oē. de prescri. in antiquis rn̄detur ꝙ dcā
24 iura fundant᷑ in pctō ⁊ ꝓpterea nō procedūt in penis. † Quia is
qui tenetur ad penam non peccat si illā nō vult soluere: vt est tex.
25 valde notabilis ſm vnam lec. gl. in. c. fraternitas. xij. q. ij. † per quē
tex. volunt dn̄s Anto. ⁊ Jmo. ⁊ clarius. d. Nic. d. c. qm̄ oē. ꝙ ꝓscri.
xxx. an. ꝓcedit in penis etiā de iure can̄. lз debitor sciat se debitorē.
Et dn̄s Nic. ibi pro hoc adducit ꝙ no. host. in summa de penis. in
ꝓn. ⁊ qd̄ no. in sili per gl. que incipit isto casu in. c. cum ſm. de here.
in. vj. ad hoc ēt qd̄ not. An. in. l. j. de iudi. ideo cum. d. l. si quis in tā
tā sit penalis ⁊ actio ꝑsonalis cōpetat ad irrogandā illā penā pro
cedit ꝓscri. xxx. an. aduersus illam actionē quātūcūqз debitor ha
buit notitiam. Et isto casu pōt ꝓcedere opi. Bar. in. l. sequitur. §. si
viam. ff. de vsuc. Nec ob. si qs dixerit ꝙ aduersus dictā fraternita
tem non opitulet᷑ prescri. xxx. an. sed. xl. prout aduersus eccl̄iam ꝑ
aut᷑. quas actiōes. C. de sac. san. eccle. ca. xvj. q. iij. §. quas actiones.
⁊. c. de quarta. etiā de ꝓscri. ⁊ i plurib⁹ capitulis illius tituli: q2 ad
hoc respōdebitur in alio dubio. j. proximo. circa qd̄ ⁊ sic est quantū
dubiū vr̄ prima facie dōm qd̄ dicti legatarij nō ꝓscripserint ea rō-
ne q2 vident᷑ habuisse notitiam ꝙ dicta bona ad eos nō ꝑtinebāt
nisi forte vigore dicti legati eis facti ⁊ si dictū legatum non appa
ret legitime nō vr̄ ꝙ habeat eos releuare: q2 paria sunt non esse vl'
nō legitime apparere. l. duo sunt titij. de test. tut. et. l. si fuerit. ff. de
reb. dub. ⁊. l. cum res. §. itaqз. de le. j. ⁊ ideo tanꝙ malefidei posses-
sores non vr̄ ꝙ possint iuuari prescriptione per dictam regulā ma
lefidei possessor. ⁊. d. l. qm̄ omne. Preterea nō vr̄ ꝙ aduersus dictā
fraternitatem currat prescriptio nisi. xl. an. prout nō currit aduer-
sus ecclesiam vt. s̄. proxime dictū fuit: cum videatur in ea eadē rā-
tio que in ecclesia: si itaqз nō probaretur dictos legatarios posse-
disse per. xl. annos ante motam litem non vr̄ ꝙ eos releuet aliqua
26 prescriptio. † Et insuper vr̄ ꝙ prescriptio non incipiat currere an
te aditam hereditatem per. l. ea que. C. de temp. in integ. rest. ꝓut
ibi no. bar. Bal. ⁊ ceteri doc. ꝙ ⁊ notant pet. ⁊ Cy. bal. ⁊ Paul. de
cast. in. l. licet. C. de iur. delibe. ideo dicti legatarij si vellent iuuari
prescriptione videtur ꝙ deberent probare. xl. annis post aditā he-
27 reditatem alias nequeant iuuari prescriptione. † Tamen his nō
obstantibus videtur ꝙ dicti legatarij possint iuuari prescriptiōe
⁊ quidem quadragenaria si tanto tempore possedissent prout re-
vera possederūt etiā post aditā hr̄ditatē ⁊ an̄ ichoatū pn̄s iudiciū
tamen q2 forte hecerunt difficilia ad probandum videtur ꝙ suffi
ciat trigenaria prescriptione: q2 non videtur ꝙ fraternitas secula-
rium personarū prout est ista de qua agitur gaudeat hoc priuile-
gio ecclesie: qd̄ scilicet aduersus eā non obstet nisi prescriptio qua
dragenaria: quia prout dicit Bald. in aut᷑. hoc ius porrectū. C. de
sac. san. eccle. ꝙ huiusmodi fraternitates non iudicātur esse pia lo
ca. idem Bal. in. l. illud in prima col. de sacrosan. eccle. ideo iura lo
quētia de ecclesijs non militent in huiusmodi fraternitatib⁹ secu-
larium personarum: ⁊ propterea dicit bal. in quodam suo consilio
mihi in ordie. clx. qd̄ incipit i. d. testō. ꝙ de relictis factis hmōi fra
ternitatibus detrahitur trebellianica. dato ꝙ nō detrahatur de le-
gatis pijs ⁊ eadem rōne bal. in. l. si quis ad declinādū. ver. denuo
querit᷑. xvij. col. C. de episco. ⁊ cle. vr̄ concludere ꝙ de relictis hmōi
fraternitati eps̄ nō detrahit quartā quā solet detrahere de relictis
ad pias causas. Et idem firmat idem Bal. in quodā suo ꝯsilio qd̄
incipit fraternitatū collegia mihi. ccxxvj. ⁊ idem latius ꝓsequēdo
ꝯcludit Jmo. in. c. officij extra. d testa. ꝙ ⁊ firmat panor. in cōsilio
xxxij. ſm ordinem informis incipiente ad claraз decisionē olm ⁊c.
Ideo multofortius cōcludendum videt᷑ in casu nostro ꝙ special'r
disposita in ecclesijs contra ius cōe non militent de hmōi fraterni
tatibus. Et per consequens procedat prescriptio. xxx. an. que sine
dubio probabitur prout mihi presupponit᷑. quinimo videt᷑ ꝙ hoc
casu militet longi tpis prescriptio: quia dato qd̄ dictum legatū ha
bet aliquod dubium vtrum valeret tamen videtur negari nō pos
se. Quin sit probabile dubium iuris attentis rationibus quas su
28 pra deduxi. † Et ꝓbabile dubium iuris circa titulum habetur pro
titulo. l. celsus. de vsuca. ⁊. l. seruus. ⁊. l. ꝙ vulgo. ff. pro emptio. Et
probabile dubium iuris equiparatur errori ⁊ dubio facti etiā ad
causandam prescriptionem. vt est text. ſm vnam lecturā in. c. cū
dilectus. de consue. vbi per illum tex. hoc dicunt dominus Anto.
⁊ Jmo. ⁊ idem tenet Jmo. in. c. si diligenti. de prescrip. ⁊ domin⁹
Anto. in. c. de quarta. eo. ti. allegantes. d. c. cum dilectus. ⁊ not. ꝑ
Jo. an. in. c. j. de postul. prela. lib. vj. qd̄ ⁊ ꝯcludit bal. in cōsi. dliij.
29 incipiente ista qō habet duas partes. † Et ideo talis ꝓbabilis er
ror iuris circa titulum legati videtur sufficiens ad causandam ꝓ-
30 scriptionem longi tpis. † Et sil'r dato qd̄ nō fuerit legitime ꝓba-
ta dcā vltima volūtas: tn̄ sufficiat talis illegitia probatio si illegi
tia fuisset qd̄ negatur per supradicta ad causandū istū iustū erro
rē: q2 causat᷑ talis iust⁹ error qui hr̄ pro titulo etiam ex solo dicto
vnius etiam persone inhabilis: vt est tex. in. d. l. seru⁹. ⁊ in. d. l. qd̄
vulgo. q̄tofortiꝰ dicēdū est qd̄ causet᷑ ex dcō sex testium examina
torū in forma iudicij: dato ꝙ ex aliquo defectu dicerētur nō legiti
me examinati. Nulla em̄ fuit legitima examinatio in. d. l. seru⁹. et
31 in. d. l. qd̄ vulgo. ⁊ tamen ex dicto vnius causatur iust⁹ error. † Ac
cedat qd̄ notabiliter dicit bal. in. l. siue aūt. §. si duob⁹. ff. de public.
vbi vult ꝙ tunc ecclesia gaudet priuilegio qd̄ nō ꝓscribat᷑ ꝯtra eā
nisi spacio. xl. an. qn̄ nititur dn̄io. Secus si nititur quasi dominio:
⁊ sic publiciana: q2 tūc ꝓscribit᷑ ꝯ ecclesiam etiam longo tpe alle-
gat. no. ꝑ Dy. ⁊ bar. in. l. si finita. §. si de vectigalibus. ff. de dam.
infec. Militat autem eadem ratio in agente petitiōe hereditatis
quia non nititur dominio. sed solum q2 remansit in hereditate de
functi: ⁊ sic q2 defunctus possedit tempore mortis: ⁊ sic nititur me
liori iure ꝙ quasi dn̄io si recte aduertatur hac ratione non dat᷑ cō
tra titulo possidentem. l. regulariter ⁊ sequen. de peti. heredi. Que
quidem applicari pn̄t ad casum nostrum cū fraternitas nō puta
tur in suo dominio. Nec possit niti nisi probaret testatricez fuisse
dominam qd̄ dominiū Catherine non est deductū: nec vt credit᷑
probari posset: ideo tenendo dictum bal. preallegatū qd̄ est mul-
tum notabile prescriptio minor quadragenaria nocet ecclesie for
tius fraternitati. Nec ob. adducta in contrarium ⁊ primo nō ob
stat qd̄ dicatur istos legatarios fuisse in mala fide q2 hoc negat᷑.
32 † Quia iustus error circa titulum causat bonam fidem nō malā
vt probatur in. d. l. celsus. ⁊ in. d. c. cum dilect⁹. ⁊ in dicta. l. seru⁹. ⁊
dicta. l. qd̄ vulgo. Nā in dictis iuribus regrebatur sine dubio bo-
nafides ⁊ tamen currit prescriptio. Nec circa bonam fidē militat
illud argumen. Paria sunt non esse vel non apparere: quia si cre
do illud quod non apparet sum in bona fide nō in mala: vt de se
ꝯstat. Preterea in iuribus preallegatis non erat titulus ⁊ nihilo
min⁹ sufficit ad ꝓscribēdā: iō etiā quando non legitime apparet
sufficiat qd̄ euidenter probatur in dicta. l. seruus. ⁊ alijs similib⁹
33 superi⁹ adductis. † Facit etiā q2 longissima possessio inducit quā
dam presumptionem bonefidei: vt ꝑ no. ꝑ Bar. l. celsus. de vsuc.
⁊ per gl. in. l. penul. C. de euic. ⁊ ꝑ Inno. ⁊ Jmo. in. c. ij. de in inte.
resti. Et per dominum Ant. panor. in. c. si diligenti. de ꝓscri. in q
bus locis habetur qd̄ per possessionē lōgissimi tpis presumit᷑ bo-
nafides. ⁊ nonnulli ex predictis maxime Inn. vult qd̄ ꝓsumat᷑ ex
lapsu lōgi tpis ⁊ gl. preallegata in. d. l. pen. vult absolute qd̄ in du
bio presumatur bona fides multo autem fortius in terminis nr̄is
presumenda est bona fides attentis attentationibus testiuз. ⁊ etiā
attento qd̄ etiam si constaret vltimam voluntateз fuisse inualidā
⁊ presupponeretur innotuisse inualiditatem legatarijs non pro-
34 pterea esset expeditum qd̄ forent in mala fide. † Nam relictum in
vltima voluntate minus solēni ex defectu solēnitatis testium po
test salua ꝯsciētia retineri imo dicit Saly. in. l. ij. de fideicommissis
qd̄ in foro conscientie debetur relictum in minus solēni volūtate
per illum tex. ⁊ facit. l. militis. C. de reli. ⁊ sum. fu. ⁊. l. in testamēto.
ff. de fideicom. lib. ⁊ tenet Bart. in suo tractatu minoricarū. lib. j.
questione. ij. vt refert ⁊ sequitur ideз Saly. in. d. l. ij. Facit quia est
cōis opi. gl. qd̄ ex minus solēni voluntate orit᷑ obligatio natura-
lis prout dicit ibi pau. de ca. idem tenēs qd̄ ⁊ tenet ibi bal. Rap.
⁊ benedictus de plum. ꝙ ⁊ no. ꝑ gl. ⁊ doc. in. l. j. ff. de condi. inde. ⁊
l. cum quis. C. de iur. ⁊ fac. igno. in quibus iuribus hoc tenēt Ja-
co. de rauē. Jac. but. bar. Bal. Ange. ⁊ pau. de ca. lз Petr⁹ de bel
la per. Guil. de cu. ⁊ Cy. velint contrarium videntur tamē loq ex
quibusdam eorum rationibus quādo testamētum est nullū adeo
qd̄ hereditas deuoluit᷑ ad alios ꝙ ad instituros in testamēto. Et
Saly. in. d. l. j. de condi. inde. distinguit sequēdo opi. Pe. ⁊ sequa.
quando ab intestato succedunt alij ꝙ inuitati in testamēto: lз qn̄
succedunt ab intestato instituti in testamēto inualido vel quādo
institutio est valida ⁊ sic instituti succedunt ex testamēto: ꝓut cō
tingit in casu nostro ⁊ legatum puta factum in codicillis est iua
lidum ⁊ tūc procedit opi. gl. Bar. ⁊ sequacium. s. qd̄ oriat᷑ obliga
tio naturalis secundum eundeз Saly. Et sic saltem in istis termi
nis est communis opin. tenēda qd̄ ex codicillo non habente solen
nitatem testamentariam orit᷑ obligatio naturalis ⁊ consequēter
posset in foro conscientie retineri ad hec etiam que habent᷑ i. c. no
uit. extra de iudi. Ubi nonnulli doc. volunt qd̄ relicta in min⁹ so-
lenni voluntate pn̄t in foro canon̄. peti mediante denunciatione
euangelica

euangelica.qd et voluit Ange.in.l.quidam.§.illo.C.de seruis nec. hr.insti.vbi dicit q peccat heres si nō implet volūtatē testatoris inualidā.argu.illius tex.z.§.si vero expressum.in auk.de here. z fal. Et propterea dato q dicta fraternitas foueret in hac parte iustitiam:cuius tñ cōtrarium.s.probatum est. Nihilominus non debet ipsa fraternitas que est collegium ad faciendū opera meritoria z pia exigere dictas res z committere impietatem cōtra volūtatem testatricis a qua fuit fraternitas instituta. Et illaqueare se peccato s3 cōem opi.prelegatam. Nec obst.qd dicebat per auk. quas actiones.z.d.c.de quarta.cū si.qz est supra rñsum. Deueniendo ad quintum dubium qd virtualiter plura dubia in se cōplectitur. Primo an.d. Agutius reus cōuentus vt heres dñe Frācisce: que vltima ex legatarijs decessit teneatur ad restitutionē rerū relictarum sibi z alijs collegatarijs sibi coniunctis: an vero teneat dūtaxat pro virili dicte dñe Frācisce. Circa qd est aduertendu3 q d.dña Francisce fuit primo factum legatū purum:z plurib⁹ alijs collegatarijs. Et illud censetur factum cuilibet pro virili p.l. proprietas.z.l.si quis titio.de vsufru.accre.z.l.si mihi z titio. de ver. obli.cum si. Et presupponitur q istud primum relictum ab oib⁹ dictis legatarijs quibus fuit pure factum extitit acceptatū:ex quo presupponitur qd diuiserunt ad inuicem dictas res. Item fuit eidem dñe Francisce que superuixit insolidum relictus vsufruct⁹ dictarum rerum sub conditione si superuixerit. Et istud scdm relictum non apparet qd fuerit vnq acceptatū p.d. dñam Frācisca. vnde quia cōstat q legatum potest repudiari. Et ppterea l3 ius reale rei legate transeat recta via in legatarium ficte a tpore mortis testatoris.l.a titio.de fur.z vere a tpe adite hereditatis.l.si tibi homo.§.cum seruus.de lega.j.tñ incōmutabiliter solū queritur a tempore acceptationis.vt habetur in.d.§.cum seruus.z in.l.legatum.el.j.de lega.j.cū si. Cū itaq dictum legatum scdm nō fuerit acceptatum:et sic non fuerit efficaciter quesitum non videtur qd possit eius heres inuitus cōpelli ad restituēdum eā partē que nō fuit acceptata:l3 fuerit legata.d.dñe Francisce: q nullo pacto potest dici fuisse in culpa si non acceptauit scdm relictum sibi factū: Cum nemo cogatur acceptare legatum singulare. Et ppterea videtur concludendum q dictus heres dñe Francisce nō teneat ad restituendum id qd nō habuit: z si teneretur ex eo teneretur quia
35 actionem h3: † ideo veniret liberandus cedendo ipsam actionem per id qd habetur in.l.fi.de admini.tuto.z.in.l.si cū fundus.§.ser
36 uum tuum,imprudēs.ff.si cer.peta.† Preterea qñ vsufructuarius amittit vsumfructū et rem retinet conuenit a dño actione reali.s. negatoria.l.vti frui.in prin.et.§.si partis.z.§.fi.si vsufr.pet.z insti. de act.§.item prediorum:z sic finito vsufructu conuenit quis negatoria per quem compellitur restituere dño rem quam possidet: cum fructibus perceptis post finitum vsumfructū.d.l. vti frui.§. fi.et sic pro rebus quas non possidet et in quibus nō contēdit habere aliquem vsumfructum non vr q possit conueniri reali:nec videtur q competat aliqua actio psonalis:cum inter proprietariū et vsufructuariū non videtur interesse aliquis cōtractus vel quasi maleficiū vel quasi:ex quibus oriūtur obligationes z subseqūter actiones.insti.de obli.ti.generali.in fi.z titulis seqūtibus. Et hoc nisi intercesserit stipulatio:ad quam prestandā potest vsufructuarius compelli fm formam.l.j.vsuf.queadmo.ca.que nō presupponitur interuenisse:ideo nō video quo pacto possit dict⁹ Agutius conueniri propter res quas nō habuit z partes quas non habuit ex primo legato eius autrix:nec virtualiter ex scdo nisi vt.s. Et insuper videtur posse attentari q nō possit dictus Agutius conueniri a dicta fraternitate seu eius priore eius noie etiā pro parte virili. Nam vsufructus dictarū rerū fuit primo legatus oibus legatarijs de quib⁹ in testō:deinde supstiti z successiue post mortē oīz fuit vsufruct⁹ z habitatio dictaz rez relicta paupculis personis qs elegerit prior fraternitatis. Ad qd relictū factū dictis pauperibus eligēdis per priorem videtur oneratus.d. Agutius heres.d. dñe Francisce per text.qui videtur hoc quasi in terminis probare in.l.codicillis.in prin.ff.de vsuf.leg. vbi fuit factum primū relictū de certis rebus quibusdam libertis quoad viuent demū: qm relictum eisdem libertis de habitatiōe cuiusdam domus slr quoad viuent. et in quolibet relicto fuit adiectum q post mortē oīm res relicte pertinerent ad rem publicam queritur ibi: an dictum fideicommissum reipublice factum censeatur factum ab herede:an vero ab vltimo moriente dictorū libertorū:et concludit iuriscōsult⁹ q nouissimus libertus censetur esse oneratus restitutione dicti fideicommissi facti reipublice:z per qñs videtur ibi casus in terminis q ille nouissimus libertus cui est relicta habitatio domus tenetur post eius mortem restituere dictam domum vltimo fideicōmissario:z qñr non tenetur illam rem reddere heredi:ideo cū eius heres fit ex persona defuncti obligatus fideicōmissario non videtur q possit compelli ab herede vt sibi dimittat illā rem. Nā testator volēs onerare heredem vt reddat vel tradat rem fideicōmissario videtur velle suum necessarium antecedens: qd est vt ipsam rē
37 habeat vt possit illam alteri prestare.† cū nemo det qd nō h3.l.tra
38 ditio.de acqui.re.do.z.l.nemo plus iuris.de regu.iuris.† Cōstat enim q qui vult cōsequens vult antecedēs: vt probatur in.l.oratio.de spon.in.l.ad rem mobilem.et.l.ad legatum. de procura . cū
39 simi.† Accedat qd singulariter probat text.in.l.titia seio tesserā.§. seia.de leg.ij.vbi fideicommissum fundi relictum ab vno exheredibus qui vltimo decessit facit videri heredes inuicē substitutos:qd ex eo contingit:quia heres vltimus fuit oneratus in toto fundo: qui fundus totus non potuisset al's ab eo prestari. Itē optime facit qd tradit Bar.in.d.l.codicillis.in prin.z in.l.si sic.de lega.iij.z in.l.centurio.de vulga.z pupil.in penul.char.versi.quero vlterius quid si testator vbi vult q si est facta substitutio post mortē heredis z suorū filiorū:si ipsi filij censent onerati fideicōmisso censent etiam honorati. Et l3 quidā impugnent illud dictū Bar.per.l.ab eo.C.de fideicōmissis.tñ rñdetur q nō sequitur est oneratus.ergo ex hoc solo censetur honoratus:sed qñ cōcurrit aliqua alia piectura q̄uis forte leuis:qz al's nō esset sufficiēs ad inducēdū tacitū relictum. Tūc ex hac coiectura:qz est oneratus cōcurrēte alia psuasione censetur tacite honorat⁹:ita contingit in.d.§.seia. Et ita etiā cōtingit in terminis Bar.in quibus filij fuerūt positi in cōditiōe ad excludendū substitutū:ideo l3 ex eo solo q fuerint positi in cōditiōe nō censeant tacite inuitati fm cōez theoricā glo. z doc.in.l. lucius.el.ij.in fi.de here.insti.et.l.filiusfa.§.cū quis. de leg.j.z in.l. j.C.de cōdi.inser. Nec ex eo solo qz fuerint onerati censeant tacite honorati p.d.l.ab eo tñ ambob⁹ cōcurrētib⁹ resultat: qd cēseant tacite honorati:z sic pcedit dictū Bar. put notabiliter dicit dñs meus in.d.l.ab eo.vbi lati⁹ psequēdo idē teneo:z idē cōsului z vidi tpe meo ab alijs ɔsultū:ita etiā possumus dicere in terminis.d. l.codicillis.in prin.qd vt nouissim⁹ libertorū onerat⁹ fideicōmisso possit fideicōmissario satisfacere censeat honorat⁹ in hoc vt post eius mortē habeat rem retinere p eius heredē z illā trāsferre in fideicōmissarium eueniēte casu fideicōmissi. Et istud i dēv r occurrere in casu nostro:quo presupposito restare vr q.d. Agutius non possit conueniri a dicta fraternitate:sed veniat obligandus pauperib⁹ eligendis. Ex quo vr posse sustentari q auteq eligant nō teneatur ad fructus pceptos vel pcipiēdos cū rem habeat voluntate testatricis z fructus pendente cōditione cedant lucro onerati sub cōditiōe.l.in fideicōmissaria.ff.ad trebe. Nō tñ hoc firmo s3 intrepide cōcludo q.d. Aguti⁹ nullo pacto tenet ad fruct⁹ quos non pcepit saltē p partib⁹ q puenerunt ad alias legatarias. Vltimo coludendū est q.d. Agutius nō tenet ad restituendū dictas res qs habuit nisi prout extabāt tpe mortis.d.dñe Frācisce:nā si interim perissent nō teneret ipse Agutius ad eas restituēdas nisi
40 precesserit culpa vel mora ipsius.d. Frācis.† Quia interitus rei debite liberat debitorē.l.qd te.si cer.pe.z.l.si ex legati cā.de vbo.obl. et.l.j.z quasi per totum.de peri.z cōmo.rei ven. Mora autem non potuit intercedere ex quo adhuc non euenerat dies fideicōmissi re
41 licti post ei⁹ mortē.† Culpa aūt nō presumitur nisi probet:vt hr in.l.q fortuitis.z in.l.pignus.C.de pig.ac.z in.l.si qs ex argentarijs.§.fi.ff.de edē. Et slr nō pōt cōueniri qs actione reali post interitū rei saltē si dolo vel culpa non desiit possidere:iuxta id qd hr in.l.si culpa.z.l.is qui dolo.de rei vē.iūcta.l.officiū.z.l.qui restitue re.eo.ti.z.l.j.C.de alie.iu.mu.cā facta. prout ergo nō tenet de interitu totius rei:ita nec tenetur qd de deterioratione rei debite arguēdo de pluri ad minus:idē a maiori ad minus:iuxta iura vulgaria.z probat p.l.cū res.§.itaqz.z.§§.seq.de leg.j.vbi q tenet ad seruū legatū tenet de interitu z fuga:ita demū si sint in culpa al's
42 secus.† Et p no.p Spec.in ti.de loca.§. iā dicendū.versi. sed ecce. vbi equiparat interitum z deteriorationē:que equiparatio pbat in.l.j.in prin.de pericu.z cōmo.rei vendi. Nec ob.l.iij.§.si reddita. ff.cōmo.qz d3 intelligi qñ intercessit culpa saltem leuissima cōmodatarij p id qd hr in.l.si vt certo.§.nūc videndū.eo.ti.facit.l.j.§.si res.ff.depo.quatenus ibi d2 q censetur dolo non reddita si reddit
43 deteriorata.† Et sic vr psupponere q dolus interuenerit:sub quo censetur cōprehendi lata culpa p.l.qd nerua.eo.ti. que veniunt in deposito.s.dolus z lata culpa vt ibi:z maxime hoc casu non tenet de deterioratione q prouenit ex vsu ipsarū rerū:prout cōiter contingit ex vsu suppellectiliū seu massaritiarū ex quo fuit relict⁹ vsufructus earū:z sic si qua consumptio seu deterioratio ex vsu earū processit:processit ex voluntate et permissione testatricis que volendo q legatarie eis vtentur z fruerentur videtur voluisse id qd
44 necessario sequebatur ex ipso vsu:vt.s.dictum est.† Et propterea nullatenus est imputandum si dicte res fuerūt deteriorate ex d cto vsu.facit etiā.l.j.vsuf. queādmo.ca. vbi vsufructuari⁹ tenet cauere de vtendo z fruēdo arbitrio boni viri. Si ergo taliter vtit z fruitur non est qd sibi imputetur ex quo facit id qd venit ex natura vsufructus:z sic intrepide est cōcludendū q dicte res veniēt restituēde i eo statu quo erāt tpe mortis.d.dñe frācisce:nec teneat dictus Aguti⁹ ad resarciendū deteriorationem que resultasset ex vsu et fruitione dictarum rerum in vita.d.dñe Francisce nisi probaretur per aduersarium de eius culpa:nec etiam tenetur de deterioratione que naturaliter vel casualiter contigisset post mortem dicte dñe Frācisce.saltem si non fuit legitime appellatus z constitutus in mora. Et satis pbatur in.l.sed si qd inedificauerit.§.z si

vestimentoꝝ.ff.de vsuf. Nā nō pōt esse ꝙ vestimēta p vium in ali quo nō deteriorent: ⁊ maxime q: nil ppetuū sub sole. l. eū debere colūnā.de ser.vr.pdi. Et experiētia docet ꝙ quodlibet vestimētū vsu ɔsumit aliqua ex pte: q̄ qdē experiētia allegari pōt q̄ est rerū magistra.c.quā fit.i pn.de ele.lib.vj.⁊.c.statutū.e.ti.⁊.li.⁊.l.lega tis.§.ornatricib⁹.de le.iij. Et tū ɔsiderāda qualitas rerū in qbus relinquit vsusfruct⁹: nā si sunt tales res q̄ sui natura vsu faciliter cōsumātur vsusfruct⁹ legat⁹ cōstituit: q: trāsfert dñium ipsarum rerū in ipm legatariū: ⁊ ipse legatari⁹ hȝ cauere de restituēdo res seu estimationē ipaꝝ reꝝ finito vsufructu.vt in.§.ɔstituit.ver.sed vtilitatis cā.⁊ ver.itaqȝ.insti.de vsuf. Nō reperio hoc expressum in suppellectilib⁹: sȝ solū i fructib⁹ puta vino oleo ⁊ frumēto. Itē in pecunia.vt.d.§.ɔstituit.⁊ discurrendo totū titulū de vsuf.earū rerū q̄ vsu cōsumunt: tū nō negarē trahēdū esse de filibus ad filia ad supellectilia q̄ de facili ⁊ notabiliter vsu ɔsumerent: supellecti lia aūt sūt diuersi gnis: vñ forte iudicis arbitrio relinquerēt: que suppellectilia dicerent esse res q̄ vsu ɔsumerent ⁊ q̄ nō.ar.l.j.ff.de iure deliberā.⁊.c.de causis.de offi.deleg.⁊ subsequenter arbitrari an deterioratio q̄ resultat ex vsu iputet vsufructuario aut secus.

¶ Summarium super consilio.cxx.

1 Substitutio facta filiis absqȝ liberis decedētib⁹ an filia insti tuti vel neptis ex filia excludat substitutū stāte statuto ꝙ femine non succedāt stātib⁹ agnatis: vbi etiā si reperiantur vl'es heredes instituti ⁊ filia instituta in certa re.per totum.
2 Argumentum a contrario sensu potest sumi in materia statuta ria ad iuris correctionē quando statutū nihil operaretur.
3 Conditio si decesserit sine liberis videtur reseruare ipsis filiis suc cessionem ab intestato.
4 Filioꝝ appellatione nō veniūt femine qñ adiectiuū masculis in fine orationis ponit qd determinat oīa substantiua precedentia.
5 Masculoꝝ appellatione an veniant nepotes ex filia stante statu to ꝙ femine a masculis excludantur.nu.9.vsqȝ ad fi.cō.
6 Heredes an possint esse plures insolidum vnius rei.
7 Absolute posita verba referuntur ad omnia precedentia.
8 Ablatiui absolute positi in fine plurium capituloꝝ referunt ad omnia precedentia.
9 Femina successione exclusa statuto per qd filii instituuntur nō cō prehenduntur femine sub verbo filii.
10 Uotum parentis naturali ratione tendit vt quicqd querat illud filiis acquirat.
11 Filios magis ꝙ nepotes suos non censetur maiori dilectione pro sequi pater.nu.seq.
12 Uerbis est mens preferenda.

¶ Consilium.cxx.

1 In noīe domini nostri Iesu Christi. ¶ † Qd filia vel nepotes ex filia nō faciāt deficere substōnē factā sub conditione si decesserit sine filiis extantibus coniecturis Bart.in.l.fin.ar.illius text.ad treb. Pau.de cast.consi.cccly.incip.viso dicto testō: quia testator in stituit duos suos filios masculos heredes vl'es ⁊ filiā in re certa vltra dotē. Et si oēs filii decesserint sine filiis substituit vxorē ⁊ ma trē testatoris ⁊ fraternitatē. Dubitat an filia decedētis faceret de ficere ɔditionē post multa ꝙ nō: ex quo filiā nō inuitauit vtr ⁊c. allegat no.p Bar.i.d.l.fi.⁊.l.gall⁹.§.etiam in qōne.⁊c. Et idē qd Bar.in.d.§.etiā dicit.d.Bal.sercole cōcludit Richar.malū.dispu tādo vt refert ⁊ sequit Io.an.i addi.in ti.de testa. in rubr. Item Raph.ful.i.l.cū acutissimi.dicit idē in cōditiōe subītellecta a lege de qua ibi.idē i cōditiōe hoīs loquēs dicit Rapha.in.l.j.de con di.iser.⁊ Pau.de c.ibi dicit ꝙ cōsuluit ⁊c. Idē Pau.de ca.ɔsilio lxxij.incip.casus frequēter cōtingit. Et ibi dicit ꝙ cōsuluit in ciui tate castelli ⁊ cōsuluerūt ⁊c.put dicit in.d.l.j. Et subdit ꝙ padue cōsuluerūt Raphaeles: ⁊ in dicto ɔsilio Pau.de cast.dicit ꝙ in dubitāter hoc tenet si substitutus est de descēdentib⁹ testatoris. Cōfert qd dicit Pau.de ca.in cōsi.ccclvj.incip.test.michaelis.vo lēs ꝙ si testator istituit filios masculos ⁊ heredes vl'es ⁊ feminas in reb⁹ certis. Et subdit ⁊ si oēs dicti filii decesserint sine filiis sub stituit ⁊c.nō cēseatur facta substitutio filiab⁹ feminis. Nec femine supstites excludūt substitutū.idē Bar.cōsi.sibi.liiij.incip.angel⁹ marie: stāte statuto ꝙ filia nō succedat in casu quo vigore statuti nō succederet filia non faceret deficere ɔditionē si decesserit sine fi liis cōcludit Pau.cōsilio.lxxvij.incipiē.⁊ qd si testator substituit descēdentes nō veniāt femine exclusē a statuto dicit se cōsuluisse hoc anno.M.cccclxxvij. Et subdit qd idē ɔsuluit.d.Ant.de but. in ɔsi.qd incip.viso pūcto ⁊ eius quesito.⁊ idē in fili voluit Pau. de ca.in.l.tres fratres.ꝙ stante tali statuto: si pater inuitat simplr filios nō cōprehēditur filia.idē Pet.de anc.i repe.c.canonū.xiiij. q.princ. Itē p hoc allegat glo.in.l.cū ita relictū.§.i fideicōmisso. de leg.ij.cū qua ibi trāsit Bar.⁊ Dy.⁊ oēs doc.qcqd alr ibi Bal. qd ⁊ tenent ibi Imo.⁊ Pau.de cast.⁊ Saly.⁊ Rapha.in.l.fin.
2 de v.si.† qd statutū recipiat arg.a ɔtrario sensu ad correctionē iu ris qñ nihil operaret: allegat etiā Bal.⁊ Imo.⁊ Pont.l.si cum dotem.in prin.solu.ma.⁊ dicit ꝙ late per plures rōnes concludit Pon.consi.ccccxix.incipiē.vt presens consultatio clarior reddat consulendo latissime dixit.d.Bal.sercole.vt.s.

¶ Subscriptio.

Repetito diuino numine. ¶ Elegāter ⁊ diffuse plurimū discussa ⁊ deci sa est pñs cōsultatio p clarissimū.U.I.doctorē.d.Bal.de bartholinis patrē ⁊ dñm meū. Et ma xime prim⁹ ɔsultatiōis articul⁹ q respicit substō nem: an.s.sit purificata: an vo defecta: adeo ꝙ de sola subscriptio ne reqsit⁹ possem nō immerito simplici subscriptiōe cōfirmare cō clusiones sue paternitatis: tū aliqua breuiter subnectā assumēdo primo scōm consultationis articulū: a quo meo iudicio plurimū dependet decisio primi quesiti. Nam si filii filie ab intestato in suc cessione eoꝝ aui materni excluderēt filios testatoris fratresqȝ de functi durū esset tenere ꝙ ex dictis coniecturis cōsideratis per.d.
3 dñm consulentem excluderentur nepotes ex filia. † Cū testator ap ponēdo conditionē si decederet sine filiis videat reseruare ipis fi liis successionē ab intestato.⁊ propterea assumere p eis bonū ɔsi liū prout dicit tex.iuncta gl.in.l.lucius lultimo.in fi.ff.de heredi. insti.⁊ doc.cōiter oēs ibi. Et facit gl.i.l.filiusfa.§.cū quis.de leg.j. ⁊.l.vel singulis.de vul.⁊ pup.⁊ qd no.doc.in.l.qui duos.eo.tit.et in.l.penul.C.eo.ti.quatenus in terminis illoꝝ iuriū oēs dicūt ꝙ testator censetur reseruare ius legitimarū hereditatum: hoc est ius succedēdi ab intestato: suadet ergo rō dictoꝝ iuriū ꝙ testator vo luerit in conditione ponere illos quibus peruētura esset legitima hereditas si substitutio euanescat. Si itaqȝ nepotes ex filia nō sūt ab intestato successuri ipi auo extātib⁹ fratrib⁹ ipius aui vtrinqȝ cōiunctis vel ɔsanguineis tm̄ quo ad eos cessat presumpta ratio motiua testatoris apponendo ɔclusionē si decesserit sine filiis: cū sibi tūc non reseruetur successio ab intestato: a qua al's sunt exclu si ab ipsis fratribus defuncti. Sūt aūt alie coniecture ⁊ alia moti ua dñi consulentis multū vigētia: ⁊ autoritates quas adducit q̄ etiā eo casu quo ab itestato forēt successuri ipsi nepotes ex filia de berēt mouere iudicē. Nō tū est opus insistere quid eo casu dicēdū foret: nā meo iudicio res est clara ꝙ dicti nepotes ex filia nō succe dunt ab intestato dicto liberio eorum fratri qui cōstat ꝙ decessit sine filiis masculis vel feminis prout presupponitur ⁊ sine nepoti bus vel nepote ex filiis masculis: vnde nō est opus instare: an illd masculinū filio vel filiis cōprehendat feminas ex quo distinguit nepotes a filiis: ⁊ sic noluit statuēs sub vbis filio vel filiis ɔprehē dere nepotē vel nepotes prout ⁊ declarat dñs cōsulens nō insisto q: clarū: dum aūt loquitur de nepote vel nepotibus exprimit ⁊ se declarat statuēs de nepotibus ex filiis masculis: vnde verba sunt clara quo ad nepotes merito non instandum.l.ille aut ille.§.cum
4 in verbis nulla dubitatio est ⁊c. † Posset etiā dici ad exclusionem filie femine vel neptis: qd adiectiuum masculis in fine positum de terminet oīa substantiua precedētia: prout fieri solet.l.nam qd.§. fi.de penu leg.l.quesitum.§.j.de leg.iij.⁊.l.si fundus.ff.de verb.si.
5 ⁊ latius per Bar.in.l.plautius.de auro ⁊ arg.leg. † Dum tū esset ea interpretatio ꝙ filia excluderetur a sorore ⁊ amita.cum oēs sint femine ⁊ oēs agnate: sed nepotes ex filia sunt cognati: ideo nō mi rum si excludūtur ab agnatis etiam feminis. Nam hoc erat sanci tum legis.xij.tabu.postea paulatim fuerūt inuitati per pretores ⁊ senatuscō.insti.ad senatusconsultum tertul.⁊ in ti.ad senatuscō sultum orfi.in ti.vnde cogna.ff.⁊.C.⁊ insti.eo.tit.p totos.⁊ tandē Iustinianus in aut.de here.ab intestato.in prin.⁊ in.§.ɔñs.⁊ in §.illud plene puidet ipsis cognatis generaliter equiparādo quo ad successionē ab intestato ipsis agnatis. Si itaqȝ statutū exclu dit descendētes ex femina tam masculos ꝙ feminas pter agna tos mares ⁊ feminas se conformat cum iure antiquo. Unde non est alienū a rōne: iō stādū est verbis dicti statuti que sunt clara vt premisi. Nō enim excluduntur hic nepotes ex filia per contrariū sensum ipsius statuti: sed imo per directum et proprium sensum: quia statutū in casu quo quis decedat sine filiis vel nepotib⁹ na tis ex filiis masculis inuitat ad successionem ab intestato patrē ⁊ auum paternum: et eis non extantibus inuitat fratres ex vtroqȝ latere cōiunctos vel ex latere patris tm̄ ⁊ filiis fratrum.tertio loco
6 inuitat sorores cū matre demū patruos ⁊ vltimo amitas. † Et ex quo tangendo casum nostrum inuitat fratres vtrinqȝ cōiunctos ceteri in consequētiā excludūtur ea ratione: q: nō pñt plures esse heredes insolidum vel in eis de portionibus per rōnem tex.in.l.si vt certo.§.duobus vehiculum.commodati: prout hāc rationem ponderat Barto.in.l.ij.§.videndum.ff.ad tertul.⁊ Bal.in.l.ma ximū vitium.C.de libe.prete.⁊ Bal.in.l.si vero.§.de viro.so.mat. ⁊ etiā Imo.ibi.qd maxime dicendū est in casu nostro: q: statutū hoc casu se declarat. Nam subdit ablatiuos absolutos ceteris ex clusis.q̄ vba sunt clara ꝙ ceteri excluduntur nō solū ex capite in
7 clusiuo: sed etiā ex capite exclusiuo. † Nā dicta vba absolute posi ta referunt ad oīa precedentia: vt pbat in.c.scđo requiris.⁊ in.c.
8 inquisitioni.extra de appel.vbi cl'a appellatiōe remota: † ⁊ sic isti ablatiui

ablatiui absoluti positi in fine pluriũ capituloꝝ referuntur ad oĩa precedẽtia.qđ maxime dicendũ est in casu nostro:qꝛ maior subest ratio qđ referat̃ ad remota ꝙ̃ ad proxima:qꝛ si amita q̃ vltimo loco vocat̃ in dicto statuto excludit ceteros nõ vocatos a statuto:⁊ per ꝯñs nepotes ex filia lõge fortius illos excludere dꝫ pr̃ ⁊ auus paternus ⁊ fratres vtrinqꝫ cõiuncti vel cõsanguinei q̃ sunt in potiori gradu ⁊ magis dilecti in materia successionis ab intestato tã de iure cõi vt in auc.defuncto.cũ multis ꝯcor.C.ad tertu.cũ multis si.ꝙ̃ etiã ex forma dicti statuti:vt pꝫ ex lectura ipsius ⁊ ex p̄dictis.Et ꝓpterea intrepide est tenẽda ꝯclusio.s.facta ꝑ dñm cõsulentem sup scđo dubio.s.ꝙ dicto liberio ab intestato succedãt filij fratris vtrinqꝫ ꝯiuncti predefuncti exclusis dictis nepotibus ex filia predefuncta.Ex quo etiã deuenitur ad decisionẽ prime hesitationis.s.ꝙ nepotes ex filia nõ faciãt deficere cõditionẽ supradicte substõnis facte de fratre ⁊ filijs fratris ex multis ꝯiecturis quas deducit dñs ꝯsulẽs quas nõ repeto.Cõcurrẽte etiã ea rõne ẽt põderata ꝑ prefatũ dñm cõsulentẽ.s.ꝙ testator censet̃ se conformare cũ dispõne iuris cõis vel municipalis:prout voluit dñs cõsulens allegãdo plures autoritates:quibus addo:qđ idẽ qđ Bar.in.d.l.heredes mei.§.cũ ita.ad trebel.tenẽt ibi Ang.Raph.cu.⁊ Pau.

9 de ca.ibi in lectura paduana.† Idẽ Pet.de anc.in.l.tres fratres.ff.de pac.dicẽs ꝙ si statutũ excludit feminas a successiõe ⁊ pater instituit filios nõ cõprehendunt̃ femine:adducit not.ꝑ Bal.ibi in primo not.quatenus dicit ꝙ appellatione fratris continet̃ soror:nisi ex cõiecturis aliud appareat.Ad idẽ Pet.de ancha.in cle.ij.de iure patro.vbi sequit̃ dictũ bar.i.l.iurisiurãdi.§.si liberi.de operis liber.ꝙ dictũ Bar.sequit̃ idẽ Pet.de ancha.in cõsi.cccxxxiij.incip.postꝙ̃ ista dña.⁊ ĩ ꝯsi.cxxiij.incip.visis ⁊ diligẽter ruminatis.⁊ idẽ voluit Bart.in cõsi.mihi.cxxxij.incipiẽ.quidã accepit a quodã abbate:al's qñ ista hꝫ duo dubia.Et iđ maxime ĩ his terminis in quib⁹ filij censent̃ appositi in cõditione ꝓ cõseruatione successionis ab intestato vr̃ ꝙ testator in dicta cõditione nõ cẽseatur intellexisse de nepotib⁹ ex filia.Et ideo in hac etiã parte cõfirmo cõclusionẽ dñi cõsulentis saltẽ concurrentib⁹ multis ꝯiecturis.s.deductis ꝑ dñm cõsulentẽ:imminet tñ scrupulus circa predictaꝫ substitutionẽ.qꝛ nõ vident̃ dicti filij Joãnis predefuncti cõprehẽsi in verbis dicte substõnis.Nã testator ꝭm thema mihi ostensum vsus fuit his ꝟbis.Et si aliquis dictoꝝ filioꝝ masculoꝝ decesserit sine filijs ⁊c.voluit eo casu bona decedẽtis deuenire ĩ superuiuẽtẽ aut in ei⁹ filios vnde substituit supuiuẽtẽ aut eius.s.supuiuẽtis filios:ita vident̃ sonare ꝟba:sed.d.Joannes nõ fuit supuiuẽs imo predefunct⁹:ergo eius filij nõ sunt filij supuiuentis:merito cessare videntur ꝟba dicte substõnis:ergo ⁊c.Sed licet rigor verborum id suadere videat̃:tñ putarẽ mentẽ testatoris fuisse in cõtrariũ.s.qđ voluerit vocare filios alteri⁹ filij:casu quo nõ admittat̃ ad substitutionẽ supstes filius.Non enim est verisimile qđ voluerit substituere filios supstitis:sed filios p̄defuncti:cũ satis erat filijs supstitis qđ inuitaret̃ eorũ pater cui erãt verisimiliter successuri.

10 † Cum ad id tendat naturalis rõ ⁊ votũ parẽtis.l.nã ⁊ si parẽtib⁹.ĩ prin.de inoffi.test.⁊.l.cũ ratio.in prin.de bonis dãna.cũ sil'i.

11 † Nec verisimile est ꝙ testator magis dilexerit filios superstitis ꝙ̃ filios p̄defuncti.Et est coniectura qđ voluerit potius prouidere nepotibus ex filio predefuncti qui magis indigẽt prouisione testatoris ꝙ̃ nepotib⁹ ex filio superstitis qui nõ indigẽt ita inuitatiõe ex quo est inuitatus eorũ pater. Dato qđ in aliquo eos posset releuare propria inuitatio.Cum itaqꝫ censeat̃ par affectio ⁊ maior rõ inuitandi filios predefuncti ꝙ̃ filios supstitis pro certo arbitror qđ fuerit mens testatoris voluisse substituere etiam filios fratris predefuncti.

12 † Et constat mentem preferendam esse verbis.l.in conditionibus primũ locũ.in prin.⁊.§.si patronus.⁊.l.eas causas.et.l.pater seuerinã.in prin.⁊.§.cõditionũ verba.de condi.⁊ demõ.⁊.c.intelligentia.de ꝟb.sig.cũ multis sil'ibus.in quib⁹ receditur a propria vi verboꝝ ꝓpter coniecturatã mentẽ testatoris. Ad qđ possent infinite:vt ita dixerĩ.ll.adduci. Et ꝟba ĩ casu nostro possent adaptari ad mentẽ hoc mõ illud ꝟbũ supstes hꝫ subintellectũ substãtiuũ filiũ. Et sic prima parte alternatiue substituit filiũ supstitẽ. In secũda parte relatiuũ ei⁹ facit relationẽ verbi filij nõ ꝟborũ superstitis filij:quasi faciat relationẽ simplicẽ;prout al's in sacra pagina mulier que damnauit seruauit.⁊ not.Bar.in.l.iulianus.de here.insti.ad idem tex.cum gl.in.l.ij.C.de nego.gest.loquẽs etiã in verbo eadem:coadiuuatur dicta interpretatio mẽtis testatoris:quia testator in sequẽti substõne facta dñe.A.inuitauit filios ⁊ eorum descẽdentes:⁊ sic nõ magis descẽdẽtes supstitũ ꝙ predefunctorũ;ideo cũ nõ sit rõ:qꝛ voluerit magis ĩuitare filios predefunctoꝝ in substõne filie ꝙ̃ substõne facta filijs vr̃ cõiecturãda volũtas testatoris fuisse sil'r volẽdi ĩuitare filios etiã predefuncti. Et iđ ꝯcurro in eandẽ sñiam cũ dño cõsulente:lꝫ putẽ magis clare ꝓcedere successionẽ ab intestato. Laus deo.

Summarium super consilio.cxxi.

1 Heres vel legatarius a testatore iussi sub pena priuationis hereditatis vel legati voluntatem adimplere si non adimpleuerit an sit in mala fide vt prescribere non possit.per totum.
2 Legate rei dominium transit recta via in legatarios.
3 Accusare seu inculpare nemo põt aliquẽ eo delicto quo laborat.
4 In pari causa turpitudinis melior est conditio possidentis.
5 Bonus quilibet in quocunqꝫ actu presumitur.
6 Possessor longissimi temporis presumitur bone fidei:lꝫ ante fuerit in mala fide.
7 Dolus inesse videt̃ in mala fide que non presumitur.
8 Donatio statuto aut iure positiuo improbata an iuramento firmetur.nu.18.vsqꝫ ad fi.consi.
9 Legari potest ad tempus certum vel incertum.
10 Prescriptio non prodest vbi oritur ex possessione male fidei.
11 Bona fides non presumitur in eo qui contra iura mercatur.
12 Ignorantia iuris ⁊ facti quando presumatur in eo qui est in mala fide.
13 Heres vel legatarius presumuntur habere notitiam totius testamenti qñ possident res hereditarias vel legales.
14 Adita hereditate per heredem ex testamento presumitur heres testamentum vidisse ⁊ contenta in eo.
15 Ignorare probabiliter factum alienum quibus presumitur.
16 Prescribere nõ impedit aduersus alium mala fides cõtra vnu.
17 Furtum committit qui scienter indebitum recipit.
19 Dolus fraus:non presumuntur.
20 Lex quando presumit contra contractũ trahitur ad contractum iuratum.
21 Statuta consuetudines tollunt iura positiua.
22 Juramentum nihil operatur vbi deficit solennitas probatoria:et an firmet donationem statuto improbatam.vsqꝫ ad fi.consi.
23 Contractus presumitur furtiuus aut simulatus si venditor diu post contractum reperitur venditam rem diu possidere.
24 Precarij clausula non validat contractum a iure improbatum.

Consilium.cxxi.

In nomine dñi nostri Jesu christi.

1 † Duo obijciuntur aduersus dictoꝝ heredes.Primo ius dictorum legatariorum.secundo ius

2 dicti donatarij.Circa primũ videtur ꝙ dicti legatarij preualeant.Nam dominiũ rei legate transit in legatarios recta via.l.legatuꝫ.l.vltimo.de leg.ij.⁊.l.si tibi homo.§.cũ seruus.de leg.j.cũ si.Nec videtur obstare ꝙ legatarij nõ fecerunt pingi maiestatem intra tempus a testatore iniunctum:⁊ per ꝯñs videantur priuati dicto legato prout testator expresse iniunxit.

3 † Quia videtur nõ posse eis hoc impingi per ipsos heredes ex quo ipsi heredes sunt in eodem peccato:qꝛ nec ipsi in hoc obtẽperauerũt testatori; iuxta illud nil iude⁹ iudeo:nil cathilina cetego.ar.l.viro atqꝫ vxore.ff.so.mat.et

4 l.in areno.C.de inoffi.testa.cũ cõcor.† Et illud vulgatũ in pari cã turpitudinis melior est cõditio possidentis regula in pari.in.vj.⁊.l.in pari.et.l.cũ par delictum.ff.eo.ti.cũ si. Cũ igitur dicti legatarij possideant videtur ꝙ melior sit eoꝝ cõditio.

5 † Itẽ vr̃ ꝙ obstet exceptio prescriptiõis:cum presupponatur ꝙ possederint ꝑ tempus longissimũ.xxx.an.⁊ vltra:nisi doceatur de mala fide que nõ videtur presumenda:sed potius bona fides per no.per glo.⁊ doc.in.l.penul.C.de euic.⁊ ar.l.merito.ff.pro socio.⁊.l.oĩmodo.C.de in-

6 offi.test.cũ si.et maxime post longissimã possessionem:† nam vr̃ ꝙ qui possedit lõgissimo tp̄e presumatur bone fidei:etiã vbi al's presumeretur male fidei possessor.ar.l.fi.C.vnde vi.prout per tex.voluit ibi Barto.qđ ⁊ voluit Jmo.in.c.ij.de in integ.rest.Quinimo propter longi tẽporis possessionem presumitur bona fides prout voluit Jnn.in.c.ij.de in integ.rest.in sua glo.magna.circa finem. Potuit enim esse ꝙ dicti legatarij habuerint notitiam sui legati ⁊ nõ oneris iniuncti:⁊ si habuerint notitiam oneris iniuncti non habuerint notitiam pene per testatorem apposite:⁊ si habuerint notitiam totius testamenti:errauerint in iure putantes fortasse ꝙ dominium rei legate non transferretur in heredem per penam illam appositam in testamento. Sed fortasse requireretur restitutio per ipsum heredem: prout contingit in hereditate relicta ab herede vel legatario:quia restitutio requirit̃.l.j.in princ.et.§.inde nerati⁹.⁊.l.restituta.⁊.l.cogi.§.metianus.et.l.ex asse.ad trebel.cuꝫ si.Et lꝫ iuris ignorantia non presumatur: sed potius sciã iuris.l.

7 leges sacratissime.⁊.l.fi.C.de.ll.† tamen ex quo nec presumitur dolus qui inest in mala fide.l.dolũ.C.de dolo.⁊.ff.de proba.l.quoties.§.qui dolo.⁊ ar.d.l.merito.cũ si. Item concurrit presumptio causata ex possessione continua longi ⁊ longissimi temporis:ideo illa presumptio sciẽtie iuris cedat duabus istis presumptionibus:iuxta ea que habentur in.l.diuus.ff.de in ĩteg.resti.⁊ in auc.itaqꝫ.C.cõmunia.de succe.Et maxime quia al's videmus ꝙ poti⁹ presumit̃ ignorãtia iuris in testatore ꝙ̃ qđ voluerit onerare heredẽ in l.sticho.in fi.ff.de vsuf.leg.⁊ facit.l.vxor patrui.C.de leg.ij.obijcit̃

8 heredi donatio facta ser angelino.† Nã ex quo fuit donata exiuit de matrimonio donantis:⁊ qñ dñium nõ transiuisset ipse donãs fuisset obligat⁹ ad obseruãtiã donationis.l.si qs argẽtũ.C.de dona.⁊ pariter heres in quẽ trãseũt actiones actiue ⁊ passiue.l.j.C.si cer.⁊.C.de heredita.ac.ꝑ totũ.ad idẽ regula ex qua ꝑsona.ff.de re

gu.iur. Nec vr̄ huic ſnīe refragari lex municipalis q̄ īpugnare vr̄ dictā donationē ex quo nō fuerūt in ea adhibite ſolēnitates in ſtatuto reqſite. Qꝛ rn̄deť ꝑ pte donatarū ꝙ iuramētū ſupplet dſfectū reſultātē vigore dicti ſtatuti. Qꝛ ex q̄ iuramētū pōt ſuari ſine diſpēdio ſalutis eterne īterpoſitū ſup obſeruātia ꝯct⁹ validat ip̄z cōtractū nō obſtāte nullitate cauſata ex diſpōne legis ciuilis ſiue cōmunis ſiue municipalis. auť. ſacr̄a puberū. C. ſi aduer. vē. ⁊ c. cum cōtingat. de iureiu. ⁊ c. lȝ mulieres. e. ti. li. vj. ⁊ c. q̄uis. de pac. li. vj. Nec pōt ſtatutū laicoꝝ vel aliqua ptās ſecularis infringere vires iuramēti qđ ſpectat ad forū eccleſiaſticū. c. ſi. de fo. cōp. li. vj. ⁊ arg. d. c. lȝ mulieres: ⁊ c. nouit. ꝟ. poſtremo. de iudi. ⁊ volūt doc. in. d. c. cū ꝯtingat. ⁊ ſil'r ib⁹. ſ. adductis. Et ex quo nō lȝ via directa infringere hāc vim iuramēti nō dȝ id poſſe via īdirecta. c. cum quid vna via ꝓhibeť. de reg. iur. in. vj. Et ſic lȝ p̄ſumat ꝯtractū fictitium vel ſimulatū nō ꝑ hoc vr̄ vitiāda donatio ſtāte iuramento ne al's fiat fraus legib⁹ ⁊ capl'is p̄allegatis. ar. l. fraus. ff. de. ll. ⁊ l. nō dubiū. C. eo. ti. ⁊ lȝ Bar. voluerit adhibere dictā cautelā in. l. oēs ppl'i. de iuſti. ⁊ iur. tn̄ Bal. eū deridet in. d. auť. ſacr̄a puberū. Videť itaq; ꝙ dictus heres nō foueat iuſtitiā: ſȝ potius. d. donatarius: qꝛ non potuit teſtatoꝛ legādo rem alienatā preiudicare donatario quem non honorauerat. l. ab eo. C. de fideicōmiſſis. ⁊ l. rem alienaȝ. C. de legi. 9 † tn̄ pro parte heredū adduciť ꝙ dicta dom⁹ ſpectat ad eos: ex eo qꝛ teſtatoꝛ pōt ad tp̄s certū ⁊ tp̄s incertū legare: adeo ꝙ poſtea reuertať ad heredē ⁊ reuertiť tūc ipſo iure legatū particulare. l. ſi. C. de leg. ⁊ pari rōne pōt adimere poſt euētum alicuius conditionis. Quinimo datū pure ⁊ poſtea ademptū ſub cōditione cenſeť datū ſub cōtraria cōditione. l. aliqn̄. ff. de ꝯdi. ⁊ demō. ⁊ l. iij. ff. de adimē. lega. Siue aūt dicamus fuiſſe datum ſub cōditione ſiue datuȝ pure vt nō duret vltra ſex mēſes ſi maieſtatē nō fecerint interim depingi reſultat idē effectus. ſ. ꝙ dn̄ium dicte dom⁹ ⁊ dicti caſaleni legatoꝝ ſpectauit poſt dictū ſemeſtre ad dictos heredes ſi erat apud teſtatorē tp̄e mortis ipſi⁹ teſtatoris: ⁊ hoc clarū: ſȝ dubitari pōt an legatarij ſint tuti aduerſus heredes ꝓpter poſſeſſionē pacificā lōgiſſimi tp̄is. 10 † Et ꝑfecto ſi fuerunt in bona fide preſcripſiſſent ⁊ p̄ſcriptione queſiuiſſent exceptionē aduerſus actionē heredū. l. ſicut. C. de preſcrip. xxx. vel. xl. an. ⁊ etiaȝ vtile dn̄ium. l. ſi quis emptionis. e. ti. ⁊ qđ hř in auť. niſi tricēnalis. C. de bo. mater. Si aūt fuerūt in mala fide ceſſat vterq; effect⁹: qꝛ ceſſat ipſa p̄ſcriptio de iure canon̄. d. c. qm̄ oē. ⁊ dicta regula poſſeſſoꝛ male fidei. in vj. Et ius can̄. eſt in hoc ſeruādū: tum qꝛ agitur de reſpiciēte aīaȝ ⁊ peccatū: tum qꝛ ſumus in terris eccleſie quorum quodlibet ſufficit: vt ꝑ glo. ⁊ doc. in. d. regula poſſeſſoꝛ malefidei. ⁊ in. c. ij. de arbi. lib. vj. ⁊ ꝑ doc. in. c. j. de noui ope. nū. ⁊ ꝑ Bar. ⁊ Bal. in. l. placet. ⁊ l. oī. C. de ſac. ſan. ecc. Tota igiť vis ſtat in hoc, vtrū cēſeanť fuiſſe in mala fide dicti legatarij: ⁊ qđ cēſeanť fuiſſe in mala fide deducitur: qꝛ iuris ignorantia nō preſumiť adeo ꝙ dicta p̄ſumptio preualet preſumptioni bone fidei: vt no. per glo. in verbo bona fides. ⁊ doc. maxime moderni in. c. ſi diligenti. de preſcrip. 11 † Ad hoc regula qui ꝯtra iura mercať bonā fidē preſumiť nō habere. li. vj. ⁊ l. quēadmo. de agri. ⁊ cē. li. xj. 12 † Et no. Bar. ⁊ Ange. in. l. ſed et ſi lege. §. ſcire. de peti. he. volētes ꝙ qui dicit ſe erraſſe in iure: ⁊ ex hoc nō fuiſſe in mala fide dȝ ꝓbare errorē iuris al's non preſumiť iuris erroꝛ: ſed potius malafides ſm eos: iō ſi allegarent iuris errorē ſi al'r illū nō ꝓbant preſumiť in malafide: ⁊ ſil'r ſi allegarent ignorantiā in facto: qꝛ ignorarēt onus eis iniunctū preſumptio eſt cōtra eos: 13 † quia ex quo nituntur ex ipſo teſtō ⁊ poſſederūt tres titulo legati facti in teſtō preſumuntur habere notitiaȝ totius ſaltem quatenus reſpicit relictū eis factū: vt eſt tex. in. l. non eſt ferendus. ff. de trāſac. ⁊ no. ibi Ang. ⁊ Saly. ad hoc. l. cū heres. ff. de leg. vbi Bar. no. ꝙ heres extraneus inſtitutus in teſtō ſi adiuit hereditatē ex teſtō preſumitur habuiſſe notitiā oīm cōtentorū in teſtō. qđ ⁊ no. Bar. in. l. qui rome. §. duo fratres. de ꝟb. ob. ⁊ doc. ibi ⁊ in. l. eius qui in prouinciā. ſi cer. pe. cōiter ſequunť. d. Bar. lȝ Pau. de ca. aliud velit vrgēti rōne in. d. l. nō eſt ferēdus. ibi tn̄ defenſaui cōmune dictū Bar. ⁊ doc. a rōne Pau. de ca. 14 † Prout ergo heres q adiuit ex teſtō preſumiť vidiſſe teſtm̄ ⁊ cōtenta in eo: ita pari rōne ⁊ legatarius qui poſſedit res legatas in teſtō tāq̄ legatari⁹ preſumať vidiſſe teſtm̄ ⁊ habuiſſe notitiā de ꝯtētis in teſtō reſpicientibus ipſum legatū: ⁊ hoc tenendo nō obſtat qđ voluit Bar. in. l. ſi. C. vnde vi. Poſſet aūt qs inſtare ꝙ lȝ ſola allegatio ignorātie vel erroris iuris nō faciat cōſtare preſumptionē male fidei: nec etiam ſola poſſeſſio longiſſima qn̄ doceret de mala fide. Itē nec ſola allegatio qđ ignorauit cōtēta in teſtō per iam dicta: tn̄ qn̄ cōcurreret poſſeſſio longiſſima ⁊ nō ꝓbareť al'r mala fides niſi ea rōne: qꝛ nō preſumitur ignorātia iuris ⁊ non preſumitur ignorātia contentorū in teſtō nō preſumatur mala fides ⁊ procedat tunc dictū Bart. ⁊ Inno. Nō aūt intēdo pro nūc approbare quo ad hoc: nec vnam partem nec alteram: maxime quia ꝑut conſultās mihi dicit ſunt in concordia heredes ⁊ legatarij: ſolum inſtant ꝙ nō foueat iuſtitiam donatarius. Et ſi legatarius fuiſſet in bona fide ſine dubio 15 obſtaret donatario exceptio preſcriptionis. † Eſt autem aduertendum ꝙ dicti legatarij fuerunt ſaltem bone fidei reſpectu dicti donatarij ex quo factum alienū preſumitur quis probabiliter ignorare. l. ſi. ff. pro ſuo. ⁊ l. verius. ff. de proba. ⁊ in. c. preſumitur ignorantia. de reg. iur. in. vj. Succedit autez theorica Iac. but. ⁊ Bar. 16 in. l. indebiti. §. ſed ſi nummi. ff. de cōdi. indebi. volentiū: † ꝙ mala fides contra vnum non impediat preſcribi aduerſus aliuȝ per. l. ſi quis fundum. ff. de acqui. poſ. ita tenent cōmuniter doc. prout dicit ibi Pau. de ca. qui dictam opi. approbat eo caſu quo ceſſat vitium furti prout ceſſat in caſu noſtro: ⁊ ſm hoc. l. hominem. ff. pro ſuo que adducitur in contrarium poſſet intelligi in committente 17 furtum cum loquatur in re mobili. † Cum recipiēs ſcienter indebitum committat furtum. l. ſi procuratori falſo. de condi. ob cām. ⁊ l. qm̄ furtum. ff. de cōdi. fur. ⁊ l. falſus. in princ. ⁊ §. j. ff. de fur. ⁊ l. falſus. C. eo. ti. ⁊ ita poſſet intelligi. l. iij. ff. pro ſolu. licet obſtat gene18 ralitas illius tex. † Sed non inconuenit ꝙ vna lex diſtinguať per aliam per iura vulgaria: et maxime poteſt perſuaderi in caſu noſtro quia nō eſt certa mala fides contra aliquem ex quo rationes ſunt hincinde, vt. ſ. patet: ⁊ iſta ſit vna via repellendi donatariuȝ: alia via magis ſecura eſt vigore ſtatuti. Nam ex quo ſtatutū non diſponit circa iuramentum: ſed circa contractum: ⁊ ideo videtur ꝙ ſit ſeruandū inter laicos ſeculares prout ſunt iſti de quib⁹ agiť ⁊ cum ipſum contractum preſumat fictitium ⁊ non veruȝ contractum: ⁊ ſic preſumat defeciſſe ipſum cōtractum iuramentum non erit interpoſitū ſuper contractu: ⁊ per cōſequens non poteſt confirmare cōtractum quando non eſt celebratus contractus: qꝛ deficit conſenſus: ⁊ propterea ceſſet diſpoſitio. d. c. cum cōtingat. d. c. q̄uis. ⁊ d. auť. ſacramenta puberum. Nec obſtat ꝙ fiat fraus iuri canonico: quia reſpōdetur qđ procederet quādo ſtatuētes ita ſtatuiſſent: vt eluderēt vires iuramenti. Sed quando gn̄aliter diſpo19 nunt ⁊ non apparet de fraude: † non videtur preſumenda fraus. ar. d. l. quoties. §. qui dolo. cum ſi. Nec eſt verum ꝙ per indirectum tollantur vires iuramēto: quia ſi appareret ꝙ cōtractus foret ve20 rus iuramētum confirmaret contractum. † Sic ⁊ al's videmus ꝙ lex preſumens circa contractū trahitur etiam ad cōtractum iuratum. l. ſi. C. de nō nume. pecu. ⁊ l. ſi. ff. qui ſatiſda. cog. ⁊ ideo Bar. nō meruit deriſionem quam fecit Bal. qui tamen Bal. in. d. auť. ſacr̄a puberum. cum eo tranſit commendans dictam cautelam: ⁊ idem velle videtur ipſe Bal. in. l. non dubium. §. de. ll. dicens ꝙ ſi ſtatutum reprobat contractum adulti: quia fingit doloſum: quia iuramentum nō tollit preſumptionem doli nihil operatur. ⁊ ideȝ voluit Florentinus in. c. cum cōtingat. Hanc etiam partem videtur ſequi Pet. de ancha. in repe. c. canonum. colū. lxxij. de conſtitu. Vel dicamus ꝙ dicta reprehenſio Bal. procedat quādo ſtatuentes feciſſent ſtatutum tollendam prouiſionem. d. auť. ſacr̄a. ſed qn̄ ſtatutum fuiſſet factū bona fide: prout et preſumendum eſt: tunc procedant ſupradicta ⁊ theorica Bar. ⁊ ſequacium. Et hoc ſalteȝ ſi ſtatutum hȝ cauſam preſumendi dolum: nam tunc tolluntť vires iuramenti. ſm. d. Anto. in. d. c. cum cōtingat. et veriſimilis vrgens coniectura fraudis: prout dicit Panor. in. d. c. cum ꝯtingat. et in effectu etiā Pau. de ca. et ſatis poteſt dici qđ ſubſit veriſimilis cauſa preſumendi cōtractum ſimulatum in terminis noſtris. ar. d. §. ſuperuacuum. ⁊ maxime in caſu iſto in quo ſubſunt vrgentes coniecture: prout ⁊. ī. ſubdam. Vltimo eſt aduertēdum ꝙ ſtatutum eo caſu quo donās ſtetiſſet poſſeſſione per tres menſes continue poſt donationem non diſponit circa contractum: ſed circa inſtr̄m: nam preſumit inſtr̄m fictitium ⁊ ſimulatum: nō aūt preſumit cōtractum fictitium ⁊ ſimulatum. prout ſonant verba ſtatuti: vnde in hac parte ſtatutū ante diſponit circa validitatem contractus vel circa preſumptionem ꝙ cōtractus ſit fictitius ⁊ ſimulatus: ſed ꝙ inſtr̄m cōtractus cenſeatur fictitium ⁊ ſimulatuȝ: qđ aūt inſtr̄m ꝓbet eſt de iure poſitiuo ⁊ eſt probatio vni⁹ teſtis. ipſe enim ſolus ſua ſcriptura atteſtatur qualiter celebrata fuerunt ea que in inſtr̄o cōtinentur: ⁊ qualiter teſtes interfuerūt. de iure autē naturali ſeu diuino inductum erat ꝙ non crederetur vni ſoli: ſȝ in ore duorum vel trium ſtet omne verbū: ⁊ talis eſſet ſufficiens probatio deuteronomij. c. xix. ⁊ Mat. xviij. ⁊ Ioannis. viij. ad ſi. ⁊ c. in omni. de teſti. ⁊ in. c. cum eſſes. ⁊ c. relatū. de teſta. A iure autem poſitiuo inducitur ꝙ voci mortue vnius hoc caſu credať: ⁊ in hoc derogatur iuri diuino ⁊ naturali: qđ ſit ex cauſa ꝓpter fidē q̄ adhibetur notario in cōmiſſis ſuo officio. Si aūt per ſtatuta diſponiť ꝙ non credatur ſimpliciter notario non eſt incōgruum: quia poteſt ſubeſſe cauſa: quia notarij forte nō ſunt in municipio ſtatuentium: ita fidi prout habētur a iure ⁊ prout ſunt forte in alijs territorijs. Ex cauſa igitur per ſtatutum limitatur iſta derogatio: que ſit ius poſitiuū a iure diuino ⁊ naturali: ideo prout de iure naturali ⁊ diuino iſta probatio iuramēti ⁊ cōtractus iurati nō eſſet ſufficiēs per inſtr̄m: ita nō dȝ eſſe inconueniens ſi non eſt ſufficiens de 21 iure poſitiuo. † Cōſtat aūt ꝙ per ſtatuta pn̄t tolli iura poſitiua. l. oēs ppl'i. ff. de iuſti. ⁊ iur. ⁊ c. cum dilectus. de cōſue. ⁊ inſti. de iure 22 natu. gē. ⁊ ci. §. ius aūt ciuile. † ⁊ iſto caſu pōt ꝓcedere opi. Barto. volentis ꝙ iuramentū nō operatur vbi deficit ſolennitas probatoria: nec contrarium dicitur per doc. preallegatos in. d. c. cū contingat: quia loquuntur qn̄ per ſtatuta diſponeretur ꝙ non ſufficeret probatio

ret probatio iuris diuini disponentis ꝙ in ore duorum vel trium stat omne verbũ ⁊c.⁊ facit ad predicta qđ no.Bal.in.d.auc.sacra puberũ.⁊ sequitur.d.Nico.in.d.c.cũ cõtingat.dicẽtes ꝙ si statutũ disponat ꝙ iuramentũ minoris vel mulieris censeretur simulatũ seu fraudulenter adiectũ:non censetur esse in fraudem iuramenti ⁊ valere videtur si in loco dictorũ statutorũ contingeret ꝙ minores ⁊ mulieres multũ fraudarẽt:similiter ergo valeat huiusmodi statutũ ita disponens:ex eo forte q꞉ solebãt fieri hmõi instrumenta fictitia ⁊ simulata qñ is qui apparẽter donauit vel permutauit remanet in possessione:adeo qđ nõ probet etiam iuramẽtum.Facit optime qđ tradit Panor.in.d.c.cũ ɔtingat.in.vj.q.princi.col. antepe.dicens ꝙ si statutũ disponit qđ nõ probet instrumentum nisi sint rogati duo notarij:tũc instr̃m vnius notarij non probat cõtractũ neqꝫ iuramẽtũ in materia sup qua põt disponere statutum:vult ergo ꝙ lꝫ iuramentũ validet ɔtractũ:tñ non validat instr̃m vt ꝓbet ipsuꝫ iuramentũ ſꝫ hanc sñiam Panor.Dato autẽ sine preiudicio veritatis qđ probaret iuramentũ: ⁊ sic statutũ non operaretur quo ad probationẽ iuramenti:tñ nõ probat cõtractũ: contractus enĩ cõstat qđ est res tp̃alis:⁊ stare potest qđ probetur iuramentũ de seruando tale quid:⁊ tale quid promissum et tñ nõ probetur ipsa promissio:q꞉ lꝫ non probetur qualitas potest remanere probatio subiecti. Exẽplũ si instr̃m dicit talis testis tali die iuratus sic deponit.Nam probat depositionem ⁊ nõ iuramentũ: qđ ƺ alio die prestitũ:iuxta no.in auc.si quis in aliquo documento.C.de eden.⁊ ꝑ Spec.in tit.de instru.editi.§.restat.vers.antepe. ideo stare põt qđ probetur iuramentũ:⁊ tñ non probetur promissio ⁊ cõtractus:prout ⁊ hoc vult Jmo.in.d.c.cũ contingat.in.d. vj.q.principali.post mediũ.arg.xxxvj.dicens ꝙ stante statuto ꝙ nõ valeat probatio nisi ꝑ scripturã:lꝫ tunc ꝑ testes nõ possit probari contractus obstante statuto tñ poterit probari iuramẽtum: qđ saltem videt̃ procedere qñ iurauit seruare ea que in instr̃o continent̃ ꝑ ibi no.per eũ:prout est verisimile qđ iurauit in casu isto: q꞉ solet cõiter dici ꝙ predicta oĩa attẽdere iurauit:si ergo promisit reddere centũ florenos satis seruat iuramentũ: ⁊ oĩa p̃dicta si centũ florenos dat seu reddit:⁊ sic seruatur iuramentũ dato qđ de ꝓmissione nõ discutiat̃:videt̃ igit̃ iurasse qđ dabit seu reddet dcã centũ:qñ aũt iurasset seruare ɔtractũ esset magis dubiũ ꝑ ea q̃ ibi notant̃ per eundẽ Jmo.in.d.vij.q.Militarẽt tñ q̃ supra primo loco dixi ꝑ hac pte.Si itaqꝫ probaret̃ iuramẽtũ ⁊ nõ ꝓmissio restaret ꝙ istud instr̃m ꝓbaret solũ iuramentũ: iõ lꝫ cõtenderet̃ qđ potuisset.d.Joãnes antonius in eius vita cõpelli ad obseruantiã iuramẽti per iudicẽ ecclesiasticũ:tñ ei⁹ heredes nõ astringunt̃ neqꝫ ligantur dicto iuramẽto:vt no.Jnn.⁊ doct.in.c.veritatis.de iureiurã.⁊ Bar.brixiẽ.in q̃nicali.xxxviij.⁊ per Jo.an.in.c.fi.de fo.cõpe.⁊ in.c.fi.de sepul.⁊ per Bal.in.l.generaliter.in pri.C.de iureiu. ita ꝙ agi nõ põt cõtra heredes Joãnis antonij prout actũ est: et ideo heredes sunt absoluẽdi si nõ ɔstat nisi de iuramẽto per dictũ instr̃m per qđ vt dictũ est saltẽ contractus non probatur.Nec predictis obstat si dicat̃ ꝙ si inualida redditur probatio iuramẽti vel cõtractus per indirectum datur materia deierandi:⁊ sic aperitur via periurijs:cũ nequeat cogi ad obseruãtiam iuramẽti.Jura autem saltem canonica resecant materiã periurij:vt.d.c.cum cõtingat.cum cõcor.Nec valere vr̃ statutũ dans materiã delinquendi. ar.l.conuenire.de pac.conuen.⁊ ponit Bart.in.l.oẽs ppl̃i.de iust. ⁊ iure.in.iij.principali.q.quia r̃ndeo ꝙ negari põt qđ prestet cãm periurijs:nã de iure diuino qđ durauit isinitis(vt ita loquar)annis ante ius positiuũ nõ poterat probari per instr̃m neqꝫ contractus neqꝫ iuramẽtũ:⁊ tñ ex hoc nõ dabat̃ occasio delinquendi:facit qđ in simili not.Bart.in.d.l.oẽs ppl̃i.in.d.iij.q.principali:lꝫ in casu nostro sit minor rõ:ideo si statutũ detrahit de fide notarij ꝓpter fraudes euitãdas non prestat ꝓpterea materiã delinquendi et deierandi:⁊ maxime q꞉ iuramentũ poterit probari per testes:et imputet sibi aduersari⁹ qui sciebat vel scire debebat dictũ statutũ quare dictã solennitatẽ non adhibuit in instr̃o. Nec ob.si dicatur qđ nõ potest disponere statutũ laicorũ sup materia spirituali ꝓut no.Bar.in.d.l.oẽs ppl̃i.in.d.iij.q.principali.⁊ Joã.cal.in qõne q̃ incipit statuto ciuitatis.Et min⁹ releuat ɔtra legatarios in quos nõ trãsit actio q̃ cõpetebat cõtra defunctũ.l.j.§.si heres.ff.ad trebel.⁊ ar.l.fi.ff.de ɔtrahẽ.emp. Et insup iuramentũ nõ est modus trãsferẽdi dñium saltẽ si instr̃m nõ probat ɔtractũ precarij.Coadiuuat̃ i casu nostro presumptio legis municipalis:q꞉ legatarij vt successores dicte asserte donatricis possederũt non solũ per trimestre vel per annũ:sed etiã per longissimũ tp̃s sciente ⁊ patiente donatario qn ipse donatari⁹ vna cũ alijs legatarijs accepit possessionẽ dictarũ rerũ legatarũ ⁊ cõtinuauit longissimo tp̃e possessione pro rata q̃ sibi obueniebat vigore dicti legati. Nec vnq̃ dixit ad se spectare vigore donatiõis.Nõ enĩ est verisimile ꝙ donatari⁹ voluisset possidere partẽ titulo legati si potuisset totũ possidere titulo vere donationis.Et plurimũ attenditur id qđ est verisimile.l.q꞉ verisimile.ff.ꝙ metus cã.⁊ in.c.qꝛ verisil̃e.extra de presump.⁊ in.l. in obscuris inspici.de reg.iur.cum si.Nec est multũ aliena ista pre-
23 sumptio a iure ɔmuni. †Cuꝫ ⁊ al's de iure cõi inducat̃ similis presumptio.s.ꝙ contractus censeatur simulatus qñ apparenter alienãs diu remanet in possessione in.l.sicut.§.superuacuũ.ff.quibus
24 modis pig.vel hypoth.sol.† Nec obst.clausula precarij:q꞉ ꝑ hoc nõ cessat presumptio simulationis:q꞉ precarius possessor possidet ff.de preca.l.⁊ hꝫ.§.eũ qui.lꝫ qñqꝫ nõ possideat.l.si qs ante.de acq. pos.etiã si nõ possideret esset in possessione:nã ⁊ eiusdẽ detentator ƺ esse in possessione.d.l.si quis ante.et in ti.vt in posses.lega.⁊.ff. ex quib⁹ causis in pos.ea.l.cum legati.et.l.iij.§.fi.de acqui.pos.cũ sili.igitur cum statutũ loquatur in eo qui per trimestre vel per annum fuerit postea in possessionẽ rei donate ⁊ loquitur generaliter sit generaliter intelligendũ.l.j.§.⁊ generaliter.de leg.prestã.cuꝫ similibus vulga.et maxime cum ipsa precarij constitutio non probatur al'r ꝙ per instr̃m qđ presumat̃ simulatuꝫ ipsum contractũ et fictitium.Ex quibus oĩbus concludo ꝙ dictus donatarius nõ potest niti ex dicta donatione per rõnes plures.s̃.deductas.licet enim singula non precise firmem:tñ bene firmo ꝙ dicta donatio nõ releuat dictũ donatarium:quis aũt foueat meliora iura an legatarij an heredes nõ decido:maxime q꞉ cõsultans mihi dixit ꝙ nõ curabat.inclino aũt pro nunc potius in partem heredis: licet nõ firmẽ:illud autẽ firmo qđ nõ potest impingi heredibus ꝙ nõ fecerũt dictam maiestatẽ depingi propter rõnes adductas in the mate:nõ enim est eis imposita pena si non fecerunt maiestatẽ depingi ⁊ pene non sunt ampliande:nec esset in quem trãsiret dominium istarũ rerum si ipso iure separaretur ab herede propter non obseruantiã voluntatis defuncti:sed hoc casu ⁊ heres qui non obtemperat testatori non priuatur ipso iure non interueniente monitione iudicis.aũt.hoc amplius.C.de fideicõmissis.cũ ibi no.maxime ꝑ Bal.Caute itaqꝫ fortasse faciet.d.ser Angelinus silere et possidere in quietẽ parte sibi legatã prout longissimo tp̃e possedit vel si totum velit totum amittat.

Laus deo.

¶ Summarium super consilio.cxxij.

30 Emphyteosi stipulata pro se et suis succ posteritati fratribus primo veniunt filij secundo alij proximiores et sic deinceps.

¶ Consilium. cxxv.

In nomine dñi nostri iesu christi. ¶ †Circa presentē ꝯsultationē sunt aduertēda duo tpa. s. tēpus quo vixit Angelus in cōione cū dicto Ludouico post mortē cōis patris: et aliud tps post mortē. d. Ang. Circa primū aūt tēpus. s. vite dicti Angeli est cōsiderandū circa lucrata dicto tpe: an dicti fratres cōicarēt adinuicē ea que ex eoz opera querebāt: an vero quilibet retineret apud se illa que ex sua opera et industria acquirebat. Nā pmo casu censet inter eos fuisse cōtracta societas lucri et questus q̄ resultat ex talibus actib⁹ socialibus per no. p Bar. in. l. titium et meuiuz. §. altero. de admi. tuto. et Bal. et doc. in. l. si patru⁹ cōia vtriusqz in. et in tractatu suo de duobus fratrib⁹ addito ad tractatū Bar. de duob⁹ fratrib⁹. Cōtrahitur eñ societas nō solū expresse: sed etiā qñqz tacite vt. ff. pro so. l. cohiri. cū si. Ex actib⁹ eñ promiscuis deprehendit volūtas: quia facto dat voluntas intelligi. l. reprehendenda. C. de insti. et substi. sub cōdi. fac. cū cōcor. Itē ex quo cōiter viuebant censet inter eos cōtracta quedā societas cōis mēse: rōne cui⁹ secunde societatis tenent doc. q̄ si de fructib⁹ cōibus pl⁹ expenditur pro vno fratre et eius familia q̄ pro altero: et sic vnus ex dicta cā vel aliter plus ponit in cōi de fructib⁹ q̄ alius illud nō repeti. ar. c. si duo fratres in cōicā de duobus fratrib⁹ de nouo beneficio inue. x. col. prout no. Bal. et Ange. Rapha. ful. Pau. de ca. et Pont. in. l. si. C. de col. qd et voluit Bal. in ꝯsi. mihi. lxxxij. incip. vnus vcz Joānes. et in alio mihi. dxv. incip. filius cuiusdā. et Ang. in cōsi. lxxxi. qd incipit pater habuit plures filios. in fi. et Pet. de ancha. in cōsi. ccxciiij. incipien. materia de qua querit benefacit. l. ex duobus. §. fin. de nego. gest. fm Pau. de ca. in. d. l. si. qd saltē pcedit si nō est magna quātitas illud qd plus erogat per alterum fratrē de fructibus cōibus vel suis pprijs q̄ erogaret alius frater vel plusq̄ ad eum pertine-
2 ret cōicare seu ponere in cōi: †quia in paruis magis de facili presumitur animus donandi seu nō repetēdi. ar. l. vtrum. ff. de dona. inter virum. et que no. Bar. in. l. que dotis. ff. so. ma. prout et ponde-
3 rant in. d. l. si. Ang. et Pau. de ca. † et fm predicta pōt intelligi id qd post Pe. et Cy. tradit bal. in. l. si paterno affectu. C. de neg. ges. dicens q̄ si sunt duo rustici et vn⁹ hz multos filios et alter nullū et oibus fit impensa de cōi possit tpe diuisionis repeti ab altero fratre impensa facta pro suis filijs si ipsi filij nullā notabilem operaz prestiterant: al's secus fm eum: sed vigore alterius societatis. s. lucri et quest⁹ resultat q̄ lucra ex questu et opera ipsoruz fratrū censentur esse cōia seu cōicanda et postea equaliter diuidēda: qz qñ in societate non sunt expresse conuente portiones censetur actum vt portiones sint equales. l. et si non fuerint. in pzin. ff. pro so. et insti. e. ti. §. i. et idō si tpe vite dicti Angeli aliquid fuit per dictos Ludouicum et Angelum quesita vel ex fructibus cōium possessionuz vel ex cōi questu illud dz equaliter diuidi inter eos si probatur q̄ soliti erāt ex questu aliqd lucrari et ponere i cōi. Tamē circa hoc duo imminēt cōsiderāda: vnū si opa et idustria vni⁹ ex dictis fratribus lōge erat maioris estimationis q̄ opa alterius fratris. Nā tunc licet simplr ꝯtraxerint tacite societatē lucri et questus: nihilominus frater cuius ope fuerunt preciosiores dz tpe diuisionis maiorem partē percipere superlucratoz ea rōne. quia natura societatis est q̄ qui plus ponit in societate plus detrahat in diuisione de lucris
4 ex societate redactis: †ita q̄ lz alio nō docto partes viriles inter socios in dubio censeantur equeles. d. l. si non fuerit. in pzin. et d. §.
5 i. insti. eo. tit. †tñ si non apparet q̄ vnus ex socijs plus posuit in societate q̄ alius plus dz pcipere lucri et portiones equales cēsetur tunc non viriliter pro numero personarum: sed proportionabiliter apposita in societate ex quibus lucra obuenerunt: hoc quidem est cōsonuz equitati et iuris dispositioni prout voluit glossella interlinearis in verbo equales. insti. de societate. §. i. vbi ad tex. equales supplet et dic fuisse equale capitale quasi velit q̄ si capitale non fuit equale: sed vnū capitale est maius altero. In hanc etiā sniaz videtur fuisse Bar. in cōsil. mihi. xx. incipiē. cianciarellus. vbi vult q̄ in diuisione fructuum fienda inter rusticos qui simul cultiuauerunt aliquē fundū pars attribuitur bobus et sic dominis boum: et pars attribuitur personis et operis psonarū: et sic in effectu vult q̄ habeatur respect⁹ ad ea cum quibus deuenitur ad lucrū questuale: pari ergo rōne dicendū arbitror q̄ si opa vnius est longe preciosior et longe maioris estimatiōis q̄ opa alteri⁹: et simplr cōtrahūt societatem duo fratres ponendo in cōione lucra que proueniunt ex eoz opa et industria tūc in diuisione debeat maiorem partē cōsequi de suplucratis ille cuius opa et industria fuit maioris estimationis q̄ alius frater minus industriosus: cū ratio preallegata pariter militet hoc casu: nam dictus frater magis industriosus plus posuit in societate. Nam etiā estimatio ope et industrie est in consideratione in portionibus societatis faciēdis: vt est tex. in. d. l. si nō fuerint. in pzin. et l. ita cohiri. et insti. e. ti. §. de illa. prout ergo plus extrahit ille qui ponit maiorē quātitatē vel rez maioris estimationis: et plus vtilitatis conferentem societati: ita pariter plus debet extrahere ille qui posuit operā maioris estimationis: et ex qua pl⁹ lucri cōtulit societati q̄ ille qui in societate posuit operā maioris estimationis et minus vtilitatis cōferēs cū vt dixi pariter habeat ꝯsideratio ope put pecunie seu alterius rei in hmoi societate et lucris societatis diuidēdis vt in iurib⁹ preallegatis: al's nō esset contracta societas arbitrio boni viri cōtra iura superi⁹ adducta: et cuz sit eadē ratio ergo idē ius per iura vulgaria. et ita pluries cōsului semel in agro pisano: et al's apud maceratā et al's apud terrā mōtisfalconis et semel in agro nostro perusino. Si itaqz dict⁹ Ludouicus erat put percepi longe magis industriosus q̄. d. Angelus dz in diuisione plus percipere eorū que fuerunt superlucrata veri-
6 similiter ex eoz opis et idustria tpe vite dicti Angeli. † Aliud etiā circa hoc imminet dubiū. s. si. d. Ludouicus qui cōia negotia gerebat emit nomine proprio de pecunia cōi an res empte sint sue proprie et non cōicande: sed refundenda socio pecunia pro sui parte. Circa qd fuerunt varij Spe. et Bar. nam Spe. concludit q̄ empta ex cōi sint per sociū cōicanda alteri socio: quem refert et non impugnat Bal. in. d. l. si patruus: sed Bar. ibi tenet contrarium. s. q̄ sit sola pecunia resarcienda: et ipsum refert ibi Bal. in pzin. l. et sil'r nō impugnat. et idem Bald. in quodam consi. mihi. lxxxij. qd incipit vnus vcz Joānes. refert istas opi. cōtrarias Spe. et Bar. et eorum motiua tandē dicit q̄ arbitrator corā quo forte pēdebat ꝯtrouersia pōt vni vel alteri opi. inherere. Multū tñ viget pro Bar. generalitas. d. l. si patruus. et ratio suadet: nam si nō sunt socij nisi in lucro questuario qd ex opa querebāt si quid obuenit ab extra nō venit in societatem: ex quo ipsa societas tacita eatenus se extēdit quatenus actus sociales indicant tacitū cōsensum prout volunt Bar. et Bal. in. d. l. si patruus. et Bar. in. d. §. altero. cum quibus doc. cōcordant. Si itaqz ex actibus socialibus non deprehenditur societas in emēdis predijs vr procedere snia Bar. Si autem ex actib⁹ socialib⁹ deprehenderetur societas etiam in emēdis predijs: tunc procederet opi. Spe. quā sequitur Pet. de an. in consi. incip. pulchra dubia elicita. In casu autem nostro actus sociales non indicant societatem in emendis predijs: merito is qui emit predia seu alias res suo nomine non tenetur illa cōicare prout etiā alius socius si cōi nomine fuissent empta non teneretur emptionē ratificare ex quo societas non tendebat ad illud. Et multofortius si emit nomine pprio posset socius dicere refundas mihi pecuniaz quam de mea parte exposuisti: et p te retineas res emptas vt quia forte fuissent empte in caro foro vel perempte seu deteriorate: cum lex scripta eū nō artat ad suscipiendū res emptas neqz ratio natura-
7 lis. †Ne ergo societas claudicet sil'r econtra non dz emptor cōpelli ad cōicandum res suo noīe emptas: lz de cōi pecunia: et si secus diceremus deberet apparere q̄ pecunia exposita in emptionem factā noīe pprio fuerit cōis saltem si subsunt coniecture q̄ emptor posset habuisse pecuniaz aliunde q̄ de cōi. Censetur eñ de pprio emisse nō de cōi. l. ij. C. si quis alteri vel sibi. qd et tenet Barto. ibi p l. si defunctus. C. arbi. tut. et confert qd concludit Bal. in ꝯsi. mihi dxvj. incip. quidam. B. vbi concludit q̄ si vnus frater recepit pecuniam pro dote et reperitur q̄ postea emit vnum potere. lz non appareat vnde soluerit pecuniā illud potere non est cōe neqz communicandū: lz steterunt simul in cōione et dictū potere tractauerit vt cetera bona cōia. Licet in ꝯsi. mihi. dxv. incipiē. duo fratres. teneat q̄ si pbat q̄ per plures annos prius cōicauerint lucra et vn⁹ emeret nomine pprio debeat cōicare. debent autē intelligi qñ non est coniectura q̄ aliūde potuerit habere. Nam est in ea sententia q̄ recurrendum sit in dubio ad coniecturas: sed Bar. in. d. §. altero. vult q̄ coniecture de qua in. l. cum oportet. in pzin. de bo. q̄ lib. non procedant nisi in certis personis: puta filijs et prelatis: alias autem pluries consulendo visum fuit recurrendū esse ad theoricā quam tradūt doc. vcz Bar. Bal. Ang. Saly. Rapha. et Pau. de ca. in. d. l. cum opz. in pzin. et Ang. in. l. facultas. C. de iure fisci. lib. x. qui in articulo vnde presumātur lucra obuenisse distingunt qd aut sumus in casu in quo si non presumitur lucrari ex alieno presumitur delictum: et tunc presumitur ex alieno lucrari. l. quintus. ff. de dona. inter virum. Aut sumus in casu in quo si lucrat⁹ fuisset de alieno resultaret delictuz: et tunc presumitur lucratum de suo et non recurritur ad coniecturas. l. si defunctus. C. arbi. tutele. Aut neutrum presumitur: et tunc recurritur ad coniecturas fm eos: et ideo si soluit frater pro re empta cōi nomine recurrendū est ad coniecturas fm dictā theoricā. Si aūt soluit pro re empta suo nomine et pro se vr qd sit dolus sibi appropriare cōem pecuniā: et per ꝯns
8 militet dispō. d. l. si defunct⁹. †Pro enim est dolus in tutore expēdere pecuniam pupilli pro re suo nomine empta. vt in. d. l. si defunctus. iuncta dicta theorica ita et expendere rem cōem p re propria saltē si fit clam et non confessatur q̄ pecunia sit cōis: dolus enim est delictū et punitur crimine stellionatus. l. iij. in princi. de crimine stel. vñ dicta theorica vr in his terminis applicāda p sniā Bar. et sic q̄ pecunia p fratrē exposita i emptionē factā noīe pprio nō cēseatur exposita de cōi: et p ꝯns si. d. Ludouicus exposuit pecuniā in emptiones quas fecit noīe pprio censeat expendisse de proprio

et non

et nō de cōi. Itē si exposuit pecunias in emptiones factas cōi nomine ꝛ redditus cōes nō apparēt fuisse tales: ꝙ exinde ꝑuenerit verisimiliter dicte pecunia: tūc siīr dꝫ dicta pecunia exposita relarciri: nā qui expēdit in dubio cēsetur expendisse de ꝓprio patet in .l. alimēta. ꝛ in .l. qd vxorē. ꝛ in .l. si paterno. C. de neg. ge. ꝛ in .l. nēsenius. ꝛ .l. l. q. vtiliter. ff eo. ti. cū multis si. ꝛ supradicte cōsideratiōes militant nō solū in rebꝰ emptis in vita Angeli: ſꝫ etiā in rebꝰ emptis post mortē. d. Angeli. et multofortius ex quo inter. d. Ludouicū ꝛ Troilium nō fuit ꝯtracta aliqua societas: qꝛ. d. Troilus nō prestitit operas ꝓ cōi vtilitate: ꝛ etiā quia si tpe mortis patris erat impubes ꝛ impuberes nō cēsentur cōtrahere societatē: qꝛ non pñt se obligare. §. pupillus. insti. de inuti. stip. ꝛ insti. de auto. tut. §. neqꝫ. iō cū pupillis nō cēsetur ꝯtracta societas prout concludit Bar. in. d. §. altero. ꝛ si qua societas fuerat tacita contracta cū. d. Angelo illa fuerat morte finita. l. adeo. §. morte. ff. ꝓ so. ꝛ ꝑ ꝯñs vi get maior rō ꝙ non censeatur emisse aīo cōicandi ex quo nō erant socij: ꝛ etiā maior rō ꝙ nō ceseatur emisse de pecunia cōi cū dicto Troilo: ex quo lucra q ex industria quesiuit nonꝰ erāt cōia neqꝫ cōicāda cū. d. Troilo cū q̄ nulla vigebat societas ꝑdicta: ꝛ. lꝫ gereret negotia. d. Troili impuberis seu adulti: nō ꝓpterea cēsef de

9 pecunia ipsius emisse. † qꝛ administrator minoris nō cēsef de pecunia minoris emere res suo nomine vt est expressum in. d. l. si de-

10 functꝰ. † qd maxime vr̄ dicendū: qꝛ forte. d. Ludouicus nō assūpsit generalē administrationē de negocijs dicti pupilli: sed ꝑsatꝰ fuit circa bona cōia, recolligēdo fructꝰ ꝛ res cōes manutenēdo ꝛ cōseruādo ꝛ cōsumendo ipsos fructus qui iuris presumptione cōiter non cēsentur durare vltra trieniū. iuxta glo. sing. in. l. vnica. C. si aduersus vsucapio. ꝛ non poterat cōmode expedire circa ipsas res cōes negotia ꝓpria: quinetiā se intromitteret in negotijs nepotis ex quo ipsa bona erant cōia: ꝛ siīr fructus inde ꝑcepti erant cōes ꝛ indiuisi: ꝛ lꝫ suscepisset curā recolligendi fructus cōes et locandi cōes possessiones ꝛ vendēdi ipsos fructus cōes: non propterea sequitur ꝙ assumpserit generalem negotiationē oim negotioꝝ pupilli seu adulti. Ideo nō vr̄ ꝙ esset artādus ad expendēdū pecunias redactas ex fructibus cōibus in emptionem predioꝝ vł alia

11 rum rerū: † quia satis est amico in aliquibus subueniri. l. tutori. C.

12 de neg. ge. † Si itaqꝫ suscepit gerēda aliqua negotia ipsius minoris nō est artādus ad alia gerēda: ꝛ maxime qꝛ illa negotia q̄ suscepit: suscepit quodammodo ex quadam necessitate cōionis ex quo quodlibet indiuiduū erat cōe ꝛ fortasse nō erat pñs cū quo posset cōmode diuidere: ꝛ magis expediebat ipsi minori ꝙ fructꝰ recolligerētur ꝛ pro tpe vēderent ne pro lapsu tpis perirēt seu deteriorarētur prout cōiter cōtingit in fructibus prediorū vt experientia docet ꝛ satis probatur in. l. igitur. ff. de iure delibe. iūcta. l. aristo. in fi. eo. ti. Facit etiā. l. pro herede. in prin. seu. §. j. de acqui. her. Alio igitur mō acceditur ad vendendū res tpe perituras: ꝛ aliꝰ animꝰ in venditione dictarū rerū presumitur ꝙ si nō fuissent tpe perituri. ꝛ vt in. d. l. ꝓ herede. ꝛ in. d. l. aristo. Nō ergo sequitur recepit fructus cōes et illos vendidit: maxime si erāt tpe perituri: ergo cēsef habuisse aīm assumēdi generalē administrationē negotiorū ipsiꝰ minoris: ꝛ per ꝯñs non artabatur ad exponendū pecunias ipsiꝰ minoris in emptionem prediorū vel aliarū rerum vtilium fortasse ipsi minori. maxime cum non esset ita necessaria ipsi minori negotiatio in faciēdo hmōi emptiones prout erat in recolligendo fructus possessionū cōium ꝛ in vendendo ipsos fructus alś tpe perituros seu deteriorādos. Et insup ex parte Ludouici imminebat magis q̄dā necessitas negotiādi ꝓ dicto Troilo circa dictos fructꝰ recolligendos ꝛ vēdendos ex quo erāt indiuisi: ita ꝙ non erat separata sua portio a portione dicti Troili: adeo ꝙ si recolligebat vel vendebat aliquos fructus recolligebat ꝛ vēdebat res cōes: ita ꝙ gerendo circa predicta negotia propria habebat etiā gerere negotia dicti minoris qd nō ita contingebat in emptionibus faciendis in quibus etiā poterat dānificari ꝛ nil cōmodi ꝑcipere quatenus emisset ꝓ ipso Troilo. Nā si emptiones nō fuissent vtiles potuisset. d. Troilus illa nō ratificare: ꝛ tunc fuissent dānose ipsi Ludouico emēti: ꝛ si emptiones fuissent vtiles ois vtilitas ꝑtinuisset ad. d. Troilū: ita ꝙ iniquū esset ꝙ. d. Ludouicus debuisset astrin

13 gi ad faciēdas emptiones pro. d. Troilo. † ꝛ insuper hoc est regulare ꝙ negotioꝝ gestor non tenetur de neglectis: nisi qñ incepisset aīo oia gerendi: vel qñ fuissent negotia cōnexa vel qñ alius fuisset diligenter gesturus: ꝛ propterea dimisit. l. si pupilli. §. videamꝰ. ꝛ l. pomponius in negotijs. de neg. ge. ꝛ. l. tutori. C. eo. ti. prout hoc volunt Bar. ꝛ doc. in. d. §. videamus. ꝛ Pet. ꝛ Bar. Bald. et ceteros in. d. §. tutori. Quinimo ꝛ sic esset alius gesturus si gerens id ignorauit non teneretur prout voluerūt Bar. in. d. §. videmus. ꝛ Pau. de ca. in. d. l. tutori. nō ergo tenebatur. d. Ludouicus emere predia vel alia: lꝫ vtilia ꝑ. d. Troilo: ex quo quodibet predictorūꝫ cessat in casu isto ꝙuis sufficeret ꝙ alterūꝫ cessaret per supradicta. Sit ergo conclusio clara ꝛ indubia ꝙ res empte. ꝑ. d. Ludouicū nomine ꝓprio post mortē. d. Angeli non sint cōicande. d. Troilo nec debeāt diuidi per predicta: ꝛ si fuerūt diuisa fuerūt indebite ꝛ iniuste diuisa cum non essent cōia: ꝛ maxime cū nō appareat ꝙ fuerint empte de pecunia cōi: et presertim si appareret ꝙ. d. Ludouicus habebat vnde potuisset pecuniam habere quam exposuit in dictas emptiones: puta qꝛ habuit ꝛ salariū ex officio ꝛ ex peculijs inde habitis ꝛ industria potuerit verisiīr superlucrari: ita ꝙ ex dictis lucris ꝛ etiam ex pecunia verisiīr redacta ex dimidia fructuūꝫ ꝛ reddituū cōium potuit facere dictas emptiones. Ex quo enim dicto casu potuit emere de pecunia ꝓpria nō est cōiecturandū ꝙ emisset de pecunia aliena. potuit eñ partē pecunie spectantem ad dictū minorem reseruare. d. Troilo minori suam partē erogare in dictas emptiones: Quis etiam vbi cessarent dicte coniecture idē rñdendū esset ꝓ supradicta: ꝛ per hec remanet decisus primus consultationis articulꝰ. Deueniēdo amodo ad scōm consultationis articulum breuiter concludendū duxi: ꝙ ex quo bona pertinētia ad. d. Troilum pro rata sua peruenerūt ad manꝰ. d. Ludouici: et circa fructus ꝛ prouētꝰ bonorum cōium. d. Ludouicus gessit negotia. d. Troili teneatur eidem reddere rōnē administrationis vt no. glo. magna post prin. in. l. j. in prin. et in. l. quedam. §. j. in ꝟbo iudicio. in. fi. ff. de edē. Accedat etiā. l. si quis putās. §. siue autē in locādo. ff. cōmuni diui. vnde super hoc non est insistendū: sed resarciende sunt dicto Ludouico si qua expendidit in communem vtilitatem: quatenus respexit vtilitatē ipsius Troili: puta ꝓ manutenēdo res cōes ꝛ ꝓ emptione rerū quas. d. Ludouicꝰ emit cō

14 muni noie: † qꝛ negotiorū gestori cōpetit actio negotiorū gestorū cōtraria ad repetendū exposita vtiliter in negotia que exercuit. l. si mādatū. C. ne reg. ge. ꝛ. l. ſꝫ an vltro. ꝛ. l. q vtiliter. ꝛ. l. nensenius.

15 ff. e. cū. fi. † Et veniūt etiā refundēde expēse facte ꝓ funere. d. Angeli patris. d. Troili ꝛ etiā ꝓ funere sue matris: que expēse spectabant ad ipsum Troilum eorū filiū ꝛ heredē ad quē spectabat vt heredum funeris impensa. l. at si quis. §. cōtra si qs. ff. de reli. ꝛ sū. fu. et eadē. l. §. pōt tñ. et ibi glo. in ꝟbo oportebit. ꝛ. l. qd in vxorē. in. fi. C. de neg. gest. ꝛ ibi per doc. habebit etiā imputare: ꝛ si fuerūt diuise tāꝙ cōes alique res empte noie ꝓprio. d. Ludouici. Ita ꝙ d. Troilus velit ꝓ se retinere tāꝙ fuerint empte de cōi pecunia debent etiā cōputari pecunie erogate pro ꝑcijs dictarū rerū cum alś non deberent pertinere ipse res ad eum: nisi ea pretensa causa quia fuerint empte de cōi. Licet in puncto iuris potius artaref ad restituēdum dictas res. d. Ludouico sup quo nō insisto: qꝛ. d. Ludouicus vt percepi non intendit repetere dictas res lꝫ pretendat se lesum: nec vidi cōtractum diuisionis vtrū. s. preiudicauerit sibi dicto contractu. Si itaqꝫ fuit lesus in diuisione hactenus facta rerum que erant proprie. d. Ludouici. Non est iterum ledēdꝰ in diuidēdo alias res emptas proprio nomine que remanserūt in diuise: neci diuidēda actione que competit ad repetendū quandam pecuniā mutuatā. Satis aūt satisfit. d. Troilo si. d. Ludouicus artatur ad reddēdū computū de fructibus ꝛ redditibus spectantibus ad. d. Troilum habitis ꝑ. d. Ludouicū prout petit in sua petitione: si quid autem restat superlucratum: quid ad dictū Troilum si quid aūt restat de quo non reddatur ratio: et sic supra quā appareat erogatū in vtilitatē. d. Troili illud hꝫ de ꝓpria pecunia dare dicto Troilo. Quid ergo ad eū de noibus debitorūꝫ ꝛ de rebꝰ emptis ꝓprio noie ludouici: ꝛ maxīe cū vt dixi nō appa-

16 reāt empte de pecunia ipsiꝰ: forte eñ habet icassa. † Et insup res empta de pecunia pupilli non efficitur pupilli: nisi in subsidiū vel nisi sint empte per tutorē vel curatorem prout volunt Thomas de forma. Bar. Bal. ꝛ Ang. in. l. si vt proponis. C. de rei vēdi. alle gātes. l. filie. ff. de solu. ꝛ. l. ij. ꝛ ibi. Iaco. de are. ff. quando ex fac. tu. Item lꝫ pecunia sit redacta ex venditione fructuū cōium non est propterea cōis: et ideo res empta ex tali pecunia non efficitur cōmunis etiam si fuisset tutor ipse emens put voluerunt Bar. Bal. Raph. fulg. in. d. l. si patruus. restat amodo vt deueniamꝰ ad vltimum quesitum. Circa qd duo sunt aduertenda: vnū an. d. Troilus pronepos habeat aliquam partem in dicta re emphyteotica: ꝛ hoc puto clarū. Aliud pro parte dimidia que transiuit i. d. Angelum reuersa fuerit ad ecclesiā: an vero pertineat integraliter ad d. Ludouicū: qd habet aliquātulum plus dubietatis. Circa primum attentis narratis in themate dicendū est qd ex quo cōsuetudo ecclesie est cōcedere emphyteosim pro stipulante ꝛ filijs ꝛ nepotibꝰ ꝛ nō pro alijs descēdētibus: apparet ex hoc ꝙ appellatio

17 ne nepotum non veniunt pronepotes: † quia contractus censef celebratus sm̄ consuetudinem qua solent fieri similes contractꝰ. l. ꝙ si nolit. §. qui assidua. ff. de edili. edic. ꝛ. l. si prius. ff. de aqua plu.

18 arcē. et. l. q semisses. ff. de vsuris. † Et in specie in cōtratu emphyteotico ꝙ censeatur celebratus cum hoc ꝙ pacta solita seruentur concludit Bar. in cōsi. lxxix. incip. proponitur ꝙ syndicus. quod et probatur quia ex quo distinguit personas descēdentium dicēdo pro filijs ꝛ nepotibus. videtur mens cōtrahentium distinguere gradus: et lꝫ alś appellatione filiorum veniant nepotes: † put

19 etiam appellatione nepotum veniūt pronepotes. l. filiūꝫ habeo. ad mace. ꝛ. l. filij appellatione. l. liberorum. ibi Bar. ff. de verb. sig. tñ noluerunt contrahentes venire nepotes appellatione filiorū. ita lꝫ alś appellatione nepotum veniāt qñqꝫ pronepotes hoc casu non veniant: ad hoc qd not. Bar. l. ꝯsi. clv. sm̄ ordinē perusinū

Incipiente Gualterius de sancto Seuerino. in fi. tenens ꝙ appellatione aui nō continetur proauus ex propria significatione nec ex cōi vsu loquendi: sed ex extensione. et idem concludit in consilio sequē. incip. in qōne predicta. lꝫ al's consuluerim in fi. facit. l. 20 nurus. de ꝟb. sig. † ponderando ꝟbū porrigenda: qđ ꝟbū denotat extensionem non ꝑpriā significationē: prout notat Bar. in. l. j. eo. 21 ti. † Facit etiā qđ not. Jac. but. Bal. Saly. Rapha. Pau. de ca. ꝛ Pōta. in. l. ij. C. de succes. edic. volētes ꝙ in statuto exclusiuo matris ꝑpter patruū nō veniat patruus magnꝰ appellatione patrui qđ ꝛ voluit Bal. in. l. hac edictali. §. quā obseruationē. C. de secundis nup. in nouerca ꝛ nouerca magna. et idem in nepote et pronepote dicit Bal. in. d. l. ij. sılr Ange. i auſ. matri et auie. col. fi. C. qñ mulier tute. offi. fungi potest. ꝛ in. l. gallus. §. instituēs. et. §. idē credendū. de libe. et posthu. volens ꝙ. d. auſ. matri et auie. loquens in auia non trahatur ad proauiam. et eum sequit̃ Pau. de ca. i. d. §. idem credendū. lꝫ aliis rōnibus moueatur que etiam pñt adduci ad ꝓpositum: lꝫ i illis terminis sit ꝓbabilis dubitatio quā non est opus ad pñs discutere: quia militat alia rō. s. primo loco adducta 22 que est fundamentalis. † Et quia si ecclesia voluisset vltra morem solitum concedere rem in emphyteosim esset alienatio rei ecl'iastice que non posset fieri citra solēnitates a iure requisitas que non fuerunt apposite in dicto contractu emphyteotico: iuxta ea q̄ habentur in auſ. hoc ius porrectum. C. de sac. sanc. eccle. et in. c. nulli. 23 de rebꝰ eccle. non alie. ꝛ in. c. j. eo. ti. lib. vj. † Et ꝟba debēt interpretari vt actus valeat ꝛ nō pereat: iuxta iura vulgaria. pro quo etiā faciunt ꝟba dicti cōtractus emphiteotici: quia stipulatus est ꝓ 24 se ꝛ filiis et nepotibꝰ ex se filiis legitime descēdētibꝰ. † Nā dictio ex denotat cām proximam nō remotā. l. non dubiū. C. de. ll. ibi. ex eo vel ob id. ꝛ. l. j. C. si seruus extero. ꝛ per Bar. in. l. j. §. ex incēdio. ff. de incē. rui. ꝛ naufra. Cū ergo filii non sunt cā proxima pronepo 25 tum: ideo ꝓnepotes nō cōprehēdūt sub dictis ꝟbis. † Confert etiam ad predicta: qꝛ ꝟba stipulationis ꝛ aliorū contractuū interpretantur contra stipulantem ꝛ contra eum in cuius fauorem verba sunt ꝓposita. iuxta. l. quicquid astringende. §. j. de verb. ob. et. l. veteribus. C. de pac. et. l. labeo. de cōtrahē. emp. cum si. Multa itaqꝫ conferunt in ꝓposito nostro ꝙ dictus ꝓnepos non cōprehēdatur in dicta concessione emphyteotica: qđ prout dixi est indubi 26 tatum. † Remanet autem aliud dubium nō mediocre: an portio dimidia dicte emphyteosis que deuenit ad. d. Angeluꝫ. d. Troili post eius morteꝫ sit reuersura ad ecclesiā: an ꝟo sit deuoluta ad. d. Ludouicū: et per ꝯñs an in contratu emphyteotico sit locus iuri accrescendi post ius quesitum vni ex filiis vl̃ nepotibꝰ primi stipulatoris. Circa quē articulū doc. variāt. Nā Bar. i. l. si mihi ꝛ titio. de verb. obli. per plures rōnes firmat ꝙ sit locus iuri accrescēdi. ꝛ idem voluit in consi. mihi. cxxiiij. incipiē. ex themate predicto tria dubia. per plures rōnes. inter ceteras: quia filii ꝛ nepotes cēsētur habere ex mortis cā capione seu ex quadā donatione cā mortis: lꝫ in donatione cusa mortis est locus iuri accresdi. l. j. §. pe. C. de cad. tol. et etiam i mortis cā capione. l. thais ancilla. §. seio. ff. de fideicō. lib. ergo etiam in emphyteosi. Adducit etiā simile in feudo. c. j. §. cum vero corra. qui feu. da. po. ꝛ. c. j. de duobꝰ fratri. de no. bene fi. inue. ꝛ. c. j. de succes. feu. x. col. Item adducit simile stipulationis operarum in. l. iurisiurandi. §. si liberi. de operis li. Et idem voluit Bal. in. l. j. §. in primo. de cad. tol. dicens ꝙ si feudum habuit ortū in persona vnius: si postea defecit morte alicuius ex nominatis i stipulatione est locus iuri accrescendi sumpto. ar. a feudo in quo est similiter locus iuri accrescendi per. c. j. §. cum vero corradus. qui fed. dare pos. x. col. ꝛ idem videtur velle Bald. in. l. j. qñ non petē. part. quatenus vult ꝙ stipulatur emphyteosim pro se et liberis: adeo ꝙ descendit in liberos etiam non heredes: tunc deficiente accrescit altero ea rōne: quia hoc nomen liberorum est vniuersa- 27 le. † Ius autē vniuersi potest residere in vno et in illum residere. l. sicut. §. vltimo. ff. qđ cuiusqꝫ vniuersi. no. merito ꝛc. que rō pariter 28 militat qñ stipulatur pro se filiis ꝛ nepotibꝰ. † Nā verbū filiis et verbū nepotibus pari rōne potest dici vniuersale: quia plures vir complectitur prout verbum liberis et verbum posteris. Licet nō sit ita latum: sed latitudo maior vel minor non facit esse vel nō esse quid vniuersum. Nam ita est vniuersitas vnius castri centum hominum. prout est vniuersitas alterius castri mille hominuꝫ. Ideo non minus iudicetur vniuersale quoddam comprehēdi sub ꝟbo 29 filiis ꝛ nepotibus prout sub verbo liberis vel posteris. † Idē concludit Bal. in cōsi. suo mihi. dcxiij. incipiente ser cola al's incipiente ad euidentiam premittenda sunt: vbi hanc partē cōfirmat. x. rationibus inter quas est ratio Bart. de mortis causa capione ꝛc. censentur tacite inuicem substituti. arg. l. titia seio. §. seia. de leg. ij. qui. §. ſm eum decidit hanc questionē. Itē quia ille qui recepit ꝓ se et sua generatione prouidit expresse cuilibet de generatione: et magis cogitauit de generatiōe q̄ de ecclesia. Ideo quilibet de generatione preferatur ecclesie. arg. eorum que habentur in. l. penul. C. de impu. ꝛ. l. heredes mei. §. cum ita. ff. ad trebel. et. l. tale pactū. §. fina. de pac. Item adducit simile de feudo ꝛ de iure patronatꝰ quo ad vocem presentādi. Item exemplum naturale in arbore habente plures pullones si omnes tollantur vno remanente tota virtus remanet in illo vt ibi latius per eum. idem videtur tenere in. c. j. §. item notandum. iiij. col. qui feudū dare possunt. x. col. Et hanc partem videtur etiam tenere Saly. in. d. l. vnica. quando nō petē. partes. ꝛ Imo. in. c. potuit. ij. col. vbi tangit istam questionē in similibus terminis: et sic etiam vbi non sunt adiecta illa verba vsqꝫ ad tertiam generationē. Sed est stipulatusꝰ pro se ꝛ filiis ꝛ recitat opi. qđ accrescit mortuo vno filiorum: ꝛ tandem se remittit ad notata per Bal. in. d. l. si mihi ꝛ titio. ꝛ hec opi. videtur magis cōmunis et eam secutus fui legendo. d. l. j. quando non pet. partes. licet Bald in auſ. si quas ruinas. C. de sacrosanc. eccle. et Pont. in. d. l. quando non peten. partes. teneant contrarium ea potissima ratione: quia post ius quesitum cessat regulariter ius accrescēdi: sed responderi potest ꝙ in casu isto portio deficiens deuoluitur ad superstitem non per viam proprii iuris accrescendi prout ꝛ sumitur ex dictis Bal. i. d. c. j. qui feud. dare possunt. sed quia verba cōtractus et mens contrahentium in hoc concurrunt ꝙ superstitibꝰ filiis emphyteosis deuoluatur ad filios nō deuoluatur ad dominū. et sicut post mortem patris deuoluatur ad filios: licet patri fuerit ius quesitum ꝛ post mortem filii ad nepotem ex filio: lꝫ filio fuerit ius quesitum: ita non obstante ꝙ vni filio sit ius quesitū si postea sine liberis decedat eius portio deuoluatur ad alterum filium qui comprehenditur sub verbis contractus prout comprehendit̃ nepos ex filio. et sılr si nepos decedit cum liberis vel sine eo casu quo emphyteosis non egreditur nepotes: et sic quo ad eius lineā est finita emphyteosis eius portio deuoluatur ad eius fratrem nepotemqꝫ primi stipulatoris: verba enim stipulationis quando quis stipulat̃ emphiteosim pro se filiis ꝛ nepotibus si decedit vnus ex filiis non magis verificat̃ in nepote ex filio decedente q̄ in altero filio: imo recte intuenti pariter respiciunt alterum filium prout 30 ipsum nepotem: † imo quo ad verba filius deberet preferri: ex quo primo nominatus. argu. l. quoties. ff. de vsufruc. sed ex verisimilimente portio patris deuoluit̃ ad filium magis q̄ ad fratrē: ideo nepos prefertur. Sed vbi non superest filius decedentis vel est isuccessibilis in emphyteosi cessat dicta subordinata charitas et verisimilis mens: imo mens verisimilis contrahentium et ordinata causa stipulatoris est ꝙ deuoluatur ad fratrem decedētis comprehensum in verbis stipulationis merito ad ipsum fratrem deuoluitur illa portio: et ex mente contrahentium prout dicebat Bal. in preallegato consilio. et etiam ex virtute verborum q̄ sunt indefinita: et natura indefinite est equipollere vniuersali. l. si pluribus. de leg. ij. et. c. quia circa. de priuile. ꝛ cañ. si romanorum. xix. di. Et sic pater stipulatur pro nepotibus indistincte: et per ꝯñs siue remanserit vnus ab initio siue ex post facto. Si eñ post mortem filii remāsisset solus iste Ludouicus nemo dubitaret quin ipse succederet integraliter i dicta emphyteosi. Ita ꝛ hoc casu ex quo solus remansit ex nepotibus ꝛ sic ex personis q̄ pñt succedere in emphyteosim ad ipsum integraliter pertineat dicta emphiteosis ex quo verba stipulationis non minus verificantur isto casu q̄ in casu superiori. ꝛ pariter respiciunt istum casum prout superiorē: ergo pariter istum casum determinent prout superiorem. arg. l. iam hoc iur̃. de vulg. ꝛ pu. cum cōcor. ex quo nulla ratio repugnat: qꝛ nō repugnat verisimilis mens que nec repugnat ꝙ fuit alteri ius q̄situ: quia si dicta ratio esset in consideratione non deuolueret̃ de patre in filium vel de filio in nepotem. Et ꝑ istam viam tolluntur que adducuntur maxime ꝑ Pōta. in. d. l. j. ꝛ ideo puto de hoc concludēdum pro dicto Ludouico: nisi in contrarium esset cōsuetudo loci vel ecclesie concedētis. Nam tūc esset seruanda talis consuetudo: maxime qꝛ cēsetur cōtractus celebratꝰ ſm consuetudinē loci ꝛ consuetudinē contrahētium vt premisi. Puto autē ꝙ si consuetudo pro hac parte put est in hac nostra ciuitate ꝛ in aliis locis de quibus notitia ad me peruenit ex cōsultationibus delatis. Nec refert si quis dixerit dicta consuetudo resultat ex eo: quia solet communiter dici in concessionibus emphyteoticis vsqꝫ in talē puta tertiam generationem que verba denotant quādā tacitaꝫ repetitionem prout considerat Bar. in. d. l. si mihi ꝛ titio. et videt̃ etiam tangere in preallegato suo consi. quia rñdetur ꝙ licet Bar. dictam rationem annectat: tamen assignat etiam al's eque principaliter: adeo ꝙ licet vna ratio deficiat nō censetur eius mens qđ deficiat dictuꝫ arg. eius qđ habetur in. §. affinitatis. insti. de nup. et. l. si non lex eliescentia. de here. insti. ꝛ. l. liberorū. de his qui not. infa. Preterea dicta sua ratio si recte aduertatur nō militat quādo est deuentū ad tertiā generationē si recte aduertat̃: et tū seruat̃ ꝙ etiā inter illos de tertia ḡnatione deuoluat̃ de vno in alterū ꝛ profecto si probaretur talis consuetudo in illa dioceſi contrahentium ꝙ de vno nepote deuolueretur in alium res esset longe clarior. Ex q̄ prout supra dixi post Barto. emphyteosis simpliciter cōcessa censetur cōcessa ſm solitas conuentiones ꝛ ſm morē regionis per iura vulgaria. Non tamē puto esse necessarium dicto Ludouico probare dictam consuetudinem per rationes supra adductas.

Laus deo.

Summarium

¶Summarium super consilio.cxxiij.

¶Dotata filia statuto exclusa stātib⁹ masculis an si dotetur ab vno ex pluribus fratribus videatur exclusa ab omniū hereditate vel dotantis tantū ad quam exclusionē an requiratꝫ φ sit dotata tempore hereditatis adite vel sufficit φ postea dotetur.per totū.

1 ☞Dotata filia statuto exclusa a successione intelligitꝫ exclusa de bonis dotantis.

2 Dotata exclusa statuto verificatur in dotata tēpore quo fuit hereditas delata.

3 Statuta vel inhibitiones non trahūtur que sunt tempore statuti vel inhibitionum.

4 Dotata filia statuto exclusa stantibus masculis si dotetur ab vno ex plurib⁹ fratribus dotaturis videtꝫ exclusa ab hereditate omniū.

5 Nec est dictio implicatiua ꝛ copulatiua.

6 Dotata φ excludatur sufficit φ sit dotata tpe quo vult succedere.

7 Hereditatis agnite nō delate tps attenditꝫ pro heredis qualitate.

8 Religionem fratrum minorū ingrediens anteφ hereditati se immisceat an portio sua accrescat alijs.

9 Jura nō sunt restringenda ad casus raro contingentes.

10 Hereditas viuentis nulla est.

11 Redire verbum sui natura inducit reiterationem.

12 Reficere aliud ē φ de nouo facere aliud est reddere ꝛ aliud de nouo facere.

12 Heredis habilitas requiritur duobus tēporibus in successione ab intestato ꝑut requiruntꝫ tria tēpora in successione ex testamento.

14 Impedimentum superueniens vel heredis habilitas an noceat.

¶Consilium.cxxiij.

In nomine dñi nostri Jesu Christi. ¶1 † Videtur presens cōsultatio dubia. Nā primo aspectu videtꝫ prima facie rñdēdū ꝓ dicta Joā. φ succedat in bonis patris ꝛ matris. Maxime in bonis paternis. Nō obstante φ supsit filius ꝛ heres dicti Pauli q eam dotauit de bonis paternis ꝛ maternis ex pluribus. ꝛ primo quia hmōi statuta excludētia feminas dotatas intelligūtur qñ agitur de hereditate dotātis: non qñ agitur de hereditate alterius.arg.l.vt liberis. C.de colla.prout voluit Bal.in.l.j.C.de legi.here.arg.tex.ꝛ gl.ibi qđ ꝛ tenet Pau.de.cast.ibi ꝛ in pluribus ꝯsilijs maxime.cccxxiij. ꝛ Pō.in cōsi.cccclxxxv.facit qđ nota.Bal.in.l.si mater.C.de iure do.ꝛ refert ꝛ sequitur Pet.de anch.in repetitiōe ca.canonū.versi. sed pone statutū de cōstitutionibus. Sꝫ in casu nostro. dicta Joāna fuit dotata a Paulo ꝛ nō agitur de eius hereditate sed de hereditate paterna ꝛ materna merito ꝛc. 2 † Secūdo ꝛ fortius vt statuta excludentia feminas dotatas vrificentꝫ requiri videtur φ sint dotate tēpore quo fuit delata hereditas.arg.l.si qs filio exheredato. in prin.de iniusto.testa.ꝛ.l.ij.§.proximū.ff.de suis ꝛ legi.in quib⁹ iuribus ꝓbatꝫ φ circa qualitatē que requiritur ad successionē ab intestato attēditur tēpus quo defertur hereditas ab intest.ad idē facit tex.in.l.j.§.si liberi.ff.de cōtratabu.ꝛ hoc videtꝫ voluisse Bar. in cōsi.mihi.lxxiiij.incip.quidā decessit intestatus: qđ ꝛ videntꝫ voluisse Pau.de ca.in cōsi.cvj.incip.sup eo de quo queritur simpliciter dicēs φ excluditꝫ in hmōi statutis filia si dotata fuit tēpore delate hereditatis.ꝛ idem dicit in cōsi.cix.incip.sup primo dubio col.ij.ꝛ in cōsi.cccxxxvij.incip.ꝓmisso.idem Pe.de ancha.in consi. cccj.incip.posset probabiliter dubitari.facit qđ no.Bal.in.l.si plures.de cōdi.insertis. 3 † Facit optime qđ reperio voluisse Jmo.i cōsilio incipiē.ad idem circa primū dubiū: concludens qđ hmōi statuta nō habēt locū in hereditate delata tēpore ꝯditi statuti.idem cōsuluit Pau.de cast.in quodā cōsilio incipiēte Frācīscus habuit vxorē cui ꝯsilio subscripsit dñs Anto.de rosellis ꝛ dicto ꝯsilio Jmole subscripsit dñs Florian⁹ de sctō Petro de bononia ꝛ sic ꝑm ꝑfatas autoritates nō videtꝫ sufficere qđ sit dotata tpe adite hereditatis vel immiste hereditatis: sed reqratꝫ qđ sit dotata tpe delate hereditatis ꝑ quo facit hmōi statuta: tum qꝛ sunt correctoria iuris cōis: tum qꝛ inducūt differētias inter mares ꝛ feminas in successiōe parētū sunt plurimū restringēda per ea que habētur in.l.maximū vitiū.C.de libe.prete.ꝛ in.l.sancimus.C.de testamētis.ꝛ in.l.precipimus.de appel.cum simi. Ad hoc qđ notat bal.in l.illā.C.de colla.ꝛ in.l.qcūqꝫ.C.de seruis fugi.ꝛ docto.sparsim in multis locis qđ maxime videtur ꝓcedere in filia existēte in suitate argumēto tex.in.§.ita demū.in.instituta de hereditatibus que ab intestato cū inter mortē ꝛ existentiā sui heredis nō sit dare mediū argu.l.si fratres.in ꝑn.C.de iure delibe.ꝛ.l.j.§.qui in potestate. ff. si quis omissa causa testamēti.ꝛ in.l.si post mortem.ꝛ in.l. quesitū.de leg.j.ꝛ in simili.l.iulius noster.in fi.de ꝯdi.ꝛ demō.ꝛ iō dicit gl.cōiter singularis.in.l.cuꝫ hereditas.C.depositi.qđ in suo nō est dare hereditatē iacētē.ꝛ ideo suadet ratio qđ quicqd sit in extraneis: tñ in suo herede non attendatur nisi tēpus mortis seu delate hereditatis ꝑut voluit gl.i.l.si alienū.§.in extraneis. ff.de here. institué.ꝛ ideo cum in casu ꝓposito filia tēpore mortis patris ꝯstituta sub patria potestate fuerit a fratre dotata post mortem patris nō videtꝫ qđ statuta hmōi eā excludāt ex quo nō erat dotata 4 tempore quo fuit delata hereditas. † Tamē non obstātibus predictis puto in casu nostro ꝯtriū rñdēdū.s.φ dicta filia dotata de bonis paternis ꝛ maternis ꝑ eius fratrē: lꝫ fuerit dotata post mortē patris ꝛ matris nihilominus nō succedat: nam ꝟba statutorū de qbus in themate sunt in hac parte satis clara. Adeo φ nō videtꝫ addmittēda qstio volūtatis statuētiū iuxta.l.ille aut ille.§.cū in ꝟbis nulla dubitatio est.de leg.iij.supuiuit em̄ heres mascul⁹ descēdens ex eis de quorū hereditate agitꝫ ꝛ ex eo qui dotauit. Itē filia est dotata a fratre de bonis patris ꝛ matris merito nō possit adire hereditatē paternā vel maternā.φ primū decidit primū ꝛ ꝑm capitulū statuti.ꝛ sic pro hac parte cōtra filiā videtꝫ duplex casus municipalis ꝛ vbi casus.l.non est locus disputationi seu hesitatiōi.l. ancille.C.de fur.ꝛ.l.illā versi.de modo.C.de.coll.nec obstāt in ꝯtriū adducta. Licet em̄ i dubio statutū simpliciter excludēs dotatam intelligatur excludere a bonis dotātis tamē qñ verba aliter sonāt non ꝓcedit theorica Bal.ꝛ sequaciū allegata in ꝯtrariū prout em̄ statutū pōt excludere ab hereditate dotantis. Ita ꝛ ab hereditate aliorū successiones em̄ ab intestato sunt de iure ciuili.in. l.obuenire.de verb.sig.ꝛ in canone ius quiritū.j.dist. Ideo statuta possunt in hac parte corrigere ius ciuile iuxta legē omnes populi.de iusti. ꝛ iure.cum ꝯcor.qđ ꝛ cōcludit idem Bal.in quodā ꝯsilio incipiē. de iure cōmuni vbi armat φ hmōi statutū excludēs dotatā loquēdo alternatiue de pluribus ꝑsonis dotātis ꝛ de dotatis succedentibus eisdem ab intestato: puta si statutū dictat φ dotata a patre matre auo vel auia nō succedat patri vel auie interpretatꝫ vt dotata ab vno puta a patre excludatur a successione alterius: puta matris ꝛ similiter Pe.de ancha.in quodā suo cōsilio pro veritate premittendum est φ Philippus specifice ꝯcludit φ statutū dicēs φ dotata a patre auo vel proauo excludatur a successione patris aui vel proaui: licet statuens aliter se nō declaret.tamē dotata ab vno ex predictis excludatur a successione etiā non dotantis ꝛ cuꝫ alio anno ardua questio vigeret sup interpretatione statuti camerini fuit huc trāsmissuꝫ aliud consiliū Bal.qđ dicebatur esse ibi sigillatum ꝛ etiā consiliū decisiuū Pau.de cast.super illo statuto in quibus cōsilijs intelligebāt illud statutū camerini simili modo φ dotata ab vno excludatur ab hereditate alterius ego tūc bis ꝯsului illo statuto ꝓpter verba statuti que suadebant talē interpretationem.ꝛ Pau.de cast.in cōsilio.cccxxvij.incipiēte presupposito multum large limitat dictū Baldi in.d.l.j.de legiti.heredi.in casu autem nostro sunt verba lōge magis clara φ in casibus in quib⁹ loquuntur supradicte autoritates.nā capiēdo primū capitulū statuti verba aperte sonant φ dotata ab alio φ a patre a matre vel alio excludatur ab hereditate paterna ꝛ materna ꝛ ab hereditate dotātis cum dicat nō possit adire hereditatē paternā vel maternā nec illius a quo nupserit vel dotauerit hoc est illius qui dotauit vel maritauit eam ꝛ sic patet φ ponit vt diuersa hereditatē paternā vel maternā ꝛ hereditatē dotātis. 5 † Ut clare demōstrat dictio nec que est copulatiua ꝛ implicatiua: vt.l.quia.ꝛ quia iūcta glo.j. ff.de iurisdi.om.iudi.ꝛ glo.nec emācipati.C.de colla.ꝛ gl.ꝛ Bal. in.l.si filie.C.de dona.ꝓpter nuptias.ꝛ Saly.in.l.nec apud peregrinos.C.de here.insti. Item capiēdo verba secūdi capituli. Idē euidēter demōstratur: quia statutū loquitur ꝺ dotata a patre matre vel fratre vel ab alio ꝛ disponit φ non possit redire ad hereditatem patris vel matris vel fratris ꝛ sic euidenter vult φ dotata ab alio φ a patre vl matre vel fratre excludatur ab hereditate patris matris ꝛ fratris ex quo luce clarior demōstratꝫ φ dictū statutum nō recipit illam interpretationē φ exclusio censeatꝫ duntaxat ab hereditate dotātis: quia verba nullo pacto patiuntꝫ dictā interpretationem. 6 † Nec etiā obstat φ dicta Joanna non erat dotata tempore mortis patris vel matris: nam aduertendū est φ non est expeditū φ in hmōi exclusiōibus municipalib⁹ requiratur φ femina sit dotata tēpore quo defertur hereditas: nam imo videtur φ sufficiat φ sit dotata tēpore quo vult succedere prout de hoc videtur tex.in.l.fi.ff.vnde liberi.vbi filius qui tēpore delate successionis erat habilis: adeo φ sibi fuit delata successio redditur postea inhabilis propter qualitatē superuenientē que inducit inhabilitatem.ꝛ ꝓpterea impeditur acquisitio. 7 † Et sic apparet φ attēditur qualitas existēs tempore agnitionis bonoꝝ paternorū prout ibi est tex.apertus.ꝛ idem ꝓbat tex.in.l.iij.§.si emācipatus.el.ij.ff.de cōtratab.ꝛ qđ ibi no.Bar.ꝛ per illā.l.fi.hoc aperte ꝯcludit Bon. in consi.cccxxxix.prout quidā referunt. Idem videtur velle Bal. in.l.vbi auiarū.C.de suis ꝛ legi.here.φ statutū Mediolani disponens φ nupta extra territoriū nō succedat habet locū in acquirendis nō acqsitis.ideo si filia nupsit postφ se immiscuit hereditati paterne nō obstat sibi statutū per.l.fi.ff.vñ liberi.secus ergo innuit si nupsit post mortē patris anteφ immiscuisset hereditati paterne.ꝛ idē dicūt Raph.cuma.ꝛ Ludo.Pō.in.l.heres ꝑ seruū.ff.de acqui heredi.ꝛ adducit Pōta.prefatū dictū Bal.ꝛ dictā.l.fi. 8 † Et ideo dixit.Bal.in.d.l.vbi auiarū φ si filius effectus fuit frater minor anteφ se immisceret succedunt alij consanguinei: secus si post mistionē ꝛ illud dictum Bal.in.d.l.vbi auiarum refert et sequitꝫ Pe.de anchara.in repeti.c.canonum.de cōstitu.xij.q.principali.

colū.cj.loquitur.tamē per verbū successit nō p verbū immiscuit.et hec pars in terminis nostris est amplectenda quia verba ꝛ mens statuētiū hoc innuūt: nam primū capitulū statuti loquitur de do tata extra hereditatē paternā vel maternā de bonis paternis vel maternis ꝛ de dotata etiā ab alio ꝙ a patre vel matre vt hoc vltimum est.s.deductū ꝛ circa alia duo verba sunt clarissima: sꝫ nō est verisimile ꝙ aliꝰ in vita patris vel matris dotet filiā de bonis paternis vel maternis.ergo statutū intelligatur etiam in dotata post mortē patris vel matris ꝛ similis inductio cadit circa scdm capl'ꝫ statuti quatenus loqtur de fratre dotante de bonis patris vel matris: facit quia est de raro contingentibus ꝙ frater vel alius dotet
9 filiā de bonis patris vel matris in vita patris ꝛ matris.† Et iura non sunt restringēda ad casus de raro cōtingētes iuxta.l.nam ad ea.ff.de legibus. Preterea primū capitulū statuti loquitur de dotata extra hereditatē paternā vel maternā.ꝛ sic videtur presupponere hereditatē paternā vel maternā esse in rerū natura tempore quo fuit dotata: qꝛ non cadit extra vel intra circa nō entia.qꝛ non entiū nulle sunt qualitates vel cause.vt inquit phylosophus ꝛ pbatur.in.l.ij.ff.de vsufructu.ꝛ in.l.eius qui in puinciā.ff.si cer.pe. ꝛ in.l.adeo.§.ꝙ si toto.ff.de acqui.rerū domi.ideo nō cadit extra
10 ꝛ intra hereditatē si hereditas nō est.† Sed viuētis nulla est hereditas.l.j.de hereditate remouēda.ꝛ.l.ij.§.interdū.de.vulg.ꝛ pup. est enī hereditas successio in vniuersum ius defuncti.ꝛ.l.nihil.aliud. de ver.sig.ꝛ.l.hereditas.de reg.iu. Ergo viuētis nō est hereditas. vnde cum statutū loquatur si dotata fuerit extra hereditatem paternam vel maternā presupponit patrē ꝛ matrē esse mortuū cum al's dotata nō esset extra hereditatē paternā vel maternā.ꝛ per cōsequens dictū statutū videtur loqui de dotata post mortē patris vel matris: p quo etiā facit: quia dictū statutū in primo et secūdo capitulo excludit simpliciter dotatā a successione: sed disponit qꝺ non possint redire ad hereditatē paternam vel maternā donec ꝛc.
11 † Quod verbū redire sui propria natura innuit reiterationē.argumento.l.verbum reddendi.de verbo.signi.ꝛ.l.prime.§.elegāter.ff.
12 depositi.ꝛ.l.cum pater.§.rogo.de leg.ij.† Aliud est reddere aliud de nouo dare aliud est reficere aliud est de nouo facere.l.j.§.opus nouū.ꝛ.§.qui edificiū.ff.de no.ope.nū.ꝛ.l.iiij.§.reficere.ff.de itinere actuꝗ priuato facit etiā ꝙ de verbo repetere habet.in rub.si certum peta.ideo dicta verba innuunt ꝙ si mulier existēs extra hereditatem paternā vel maternā vt quia nō possideat bona paterna vel materna nec gerat se tanꝗ heres: licet sit sibi delata hereditas ꝛ dato etiā forte ꝙ verbo adierit hereditatē: nihilominus si possessor vt ita dixerim hereditatis paterne vel materne dotauerit eā de bonis paternis vel maternis non possit filia dotata redire ad ipsam hereditatē paternā vel maternā: licet simile verbū redire positum in scdo capitulo statuti necessario significet etiā nouā aditionē cum loquatur etiā in dotata a patre ꝙ nō redeat ad hereditatē paternā ꝛ similiter in dotata a matre vel fratre ꝙ nō redeat ad eorꝫ hereditatē quo casu nō potest significare reiterationē vt de se est notū non tamē refert: quia licet hmōi verba significent reiterationem de ppria ꝛ stricta significatione: tn̄ large loquēdo significant etiā actus nō reiteratos: sed de nouo factos.d.l.j.in fi.ꝛ.l.j.§. penul.de mortuo inferēdo ꝛ statuētes fortasse. Idō vsi fuerūt verbo redire vt demōstrarent vtroꝗ casu militare statutuꝫ: licet hoc vltimū non aliter firmē scꝫ ꝙ dictuꝫ statutū militet etiā in dotata post aditione seu mistionē nec expedit cum in casu de quo agitur nō presupponatur ꝙ filia dotata se immiscuerit hereditati paterne vel adierit hereditatē maternā anteꝗ fuerit dotata.bene autē firmo ꝙ militet statutū in dotata post mortē patris ꝛ matris nec obstāt autoritates.s.in cōtrariuꝫ adducte: quia ille possent negari per autoritates ꝛ iura pro hac parte adducta ꝛ rnderi posset ad iura cōtraria qꝺ licet attēdatur tēpus delate hereditatis.qꝛ si quis tunc tēporis est inhabilis vel alius tūc preferat: tūc ipse excludatur. Adeo ꝙ tēpus delate hereditatis hoc respectu attēdatur. Tamen si tūc temporis erat habilis.ꝛ postea ante aditā hereditateꝫ supuenit qualitas per quā inhabilitetur: tūc similiter excludatur.
13 † Quia requiritur habilitas duobus tēporibus in successione ab intestato put tria requirūtur in successione ex testamento.l.si alienum.§.in extraneis.de here.insti.ꝛ.§.in extraneis.insti.de hered. qual.ꝛ dif. Et licet in suo quo ad successionem que fit ipo iure quo ad nudū nomē heredis ex suitate causatū nō sit diuersum tempꝰ mortis ascēdentis ꝛ tēpus successionis ꝛ procedūt dicta in cōtra
14 rium.† Tamē quo ad acquisitionem que fit mediāte immistione tempus successionis est separatum a tempore delate hereditatis. Ideo hoc respectu potest etiā attendi qualitas que supuenit post delatā hereditatē ante immistionē quia tunc effectualiter succedit nec quo ad effettualē acqsitionē attēdat illa nuda successionē si superuenit obstaculū añ immistionē patet ex his que habent. in.l.licet in cōtinenti.C.de iure delibe.vbi etiā suo obstat exceptio prescriptionis lōgissimi temporis si tāto tempore nō se immiscuit fm cōmunem doc.sententiā prout ergo lex excludēs a successione per lapsum lōgissimi tēporis militat etiā in suo cōsiderato tēpore immistionis: ita ꝛ lex excludens propter dotationē militet etiā in suo etiam cōsiderato tempore immistionis. Licet in eadem posset reddi ratio diuersitatis: tamē satis cōsert. ꝛ licet in puris terminis statuti disponētis qꝺ dotata nō succedat articulꝰ esset dubiꝰ an supueniēs dotatio post mortē patris excludat filiā maxime si foret in potestate patris: ꝛ sic in suitate. Nec eo casu p nunc aliqd firmē. Tamē i terminis nostri statuti attentis iam dictis ꝛ stāte al's dicta dubietate: puto aperta frōte concludēdū qꝺ sufficiat qꝺ sit dotata anteꝗ se imisceat vel adeat hereditatē patris vel matris.ꝛ ita etiā possunt intelligi illa verba extra hereditateꝫ paternam ꝛ maternā hoc est anteꝗ hereditatē patris vel matris q̄siuerit immistione vel aditione. Verba enī predicta vidētur pma fronte rūditer ꝛ inepte posita: ꝛ possunt recipere varias interptationes: tamē fm oēs suadēt qꝺ intelligatur in dotatiōe facta post delataꝫ hereditatē: ꝛ sic postꝗ est hereditas. Cōcludo ergo vt.s. ꝙ dicta Joanna excludatur extante filio predicto. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.cxxiiij.

1 ☞ Substitutio cōprehēdens clausulā si decesserit absꝗ liberis institutꝰ an filia vel neptis substitutū excludat ꝛ si fiat sua indefita vnde si omnes filij decesserint ꝙ nō verificetur in vno.per totū.
2 Filiorum aut liberorum appellatione veniunt filij primi gradus omnes descendētes ex masculis ꝛ feminis.fallit si adijciatur verbum masculorū quia tunc nō veniunt masculi ex filia.nu.15.
3 Cōditio si decesserit sine liberis pōt verificari in vno tātū.et nu.13.
4 Substitutus excluditur per filios aut filium descendentis grauati licet facta fuerit substitutio non expresso si decesserit absꝗ liberis quia tacite inest talis conditio.
5 Testatores cēsentur se cōformare velle cū dispositione iuris cōis.
6 Substitutus ex mente verisimili testatoris quādo admittitur vel excluditur vt etiā si dicatur ꝛ si omnes filij desserint.nu.seq.et nu. 18.vsꝗ ad fi.cōsi.ꝛ ibi vide questiones quotidianas.
7 Omnis dictio est vniuersalis ꝛ relata ad plures non potest in vno verificari etiā si adijciatur substitutioni dicendo si oēs decesserint.
8 vterꝗ verbum est relatiuum duorū quod sui virtute in in vno solo non verificatur.
9 Indefinita non equipollet vniuersali qn̄ nō eadē est ratio omniū comprehensorum sub vniuersali sed tūc restringitur.nu.seq.ꝛ.13.
10 Indefinita nō equipollet vniuersali nisi ex benignitate.
11 Cōditio indefinita sine liberis si decesserit qd importet.nu.6.p.to.
12 Positi in hac cōditiōe si decesserit absꝗ liberis quomodo videantur inuitati.
13 Pluralis locutio non solet esse vno contenta.
14 Masculorum appellatione nō veniunt liberi masculi ex filia.
15 Testator quilibet censetur se velle regulare scdm dispositionem iuris communis.nu.seq.ꝛ.17.
16 Filiorum appellatione non venit femina statuto exclusa si testator instituat filios suos heredes.nu.seq.
17 Emphyteosi stipulata pro se ꝛ filijs ac feminis non cōprehendit femina statuto exclusa.
18 Instituto ꝛ certa re ꝛ alio vniuersaliter instituto cui datus est substitutus an etiam filie intelligatur substitutus vt filiā excludat a successione fratrū coniecturata mente defuncti.nu.seq.
19 Substitutus heredi vniuersali non excluditur per filium institutā in certa re.
20 Filij post mortem concepti an excludant substitutum.
21 Ambigua precedentia declarantur per sequentia.
22 Testatores plerunꝗ infirmitate detenti vel mortis cogitatione mente turbantur.
23 Filij aut liberi differūt scripture sumuntur quādo annectitur masculi quod non dicitur esse omnibus notum.
34 Clausula de iure debet capi in potentiori significatu.
25 Doctoris dictum solet regulari a ratione.
26 Arbiter non potest iudicare scdm statuta iuri cōtraria quādo de iure ꝛ facto debet arbitrari.
Cōpromissum per quod qs potest de iure ꝛ facto iudicare quid operentur huiusmodi verba.
27 Fideicommisso grauatus restituere hereditatem potest sibi retinere vel alienare vsꝗ ad legitimam ꝛ trebellianicam.

¶ Consilium.cxxiiij.

In nomine dn̄i nostri Je
1 su Christi. ¶ † Ardua primo aspectu visa fuit psens consultatio. Nā casus legū vidētur pbare ꝙ dicta substitutio euanuerit. Nam conditio si decesserit sine liberis expirat si is cui est facta substitutio decesserit etiā superstite nepote vel nepte vnica ex filia vt est tex.in terminis.in.l.j.C.de condi.insertis.et
2 in.l.nō est sine liberis.de verb.sig.† Ergo videtur aperte probari dictis iuribus ꝙ dictus Ambrosius nō possit venire ex dicta substitutione.pbatur ratione: quia appellatione liberorum veniunt non solū filij primi gradus: sed etiā nepotes ꝛ alij vlterioris gradus vtriusꝗ sexus.l.liberorū.de verb.sig.ꝛ.l.cognoscere.§.libero
3 rū.eo.ti.ꝛ.l.ij.§.qꝺ ait.ff.qui satisdare cog.† Et licet verbum liberis sit pluralis numeri: tamē etiam vnicus descendēs facit cessare conditionem

ꝯditionē ea ratione: q2 verbū liberis nō habet in vsu singularē vt dicit iuriscō. in. d. l. nō est sine liberis adducēdo in simili verbū co
4 dicilli. † Nā etiā si est vna vltima volūtas codicillaꝝ appellabitur codicilli potius ꝙ codicill⁹ vt dicit ibi iuriscō. ꝛ diligēs indagatoꝛ poterit pluries inuenire in ti. de iure codicilloꝝ ꝛ in multis alijs iuris partibus. facit etiā quia testatoꝛ in portiōe quā relinqt vni filio censetur magis diligere descendētem ipsius filij cui substituit alterū filiū ꝙ ipsum filiū substitutū vt est tex. apert⁹. in. l. cū auus. ff. de ꝯdi. ꝛ demō. vbi ꝓbaẛ q̄d si sunt duo filij īstituti ꝛ post mortē vnius ē alter substitut⁹ etiā si nō appareat adiecta cōditio si decesserit sine liberis si cōtingat vnum filiū decedere cuȝ aliquo descēdente excluditur supstes filius substitutus vt est ibi expssuȝ. multo ergo fortius debet filius substitutus excludi qñ in substitutione est adiecta conditio si decesserit sine liberis: dato ꝙ absolute loquēdo fili⁹ ipsius testatoꝛis fuerit fortasse ꝛ verisimiliter magis dilect⁹ ꝙ futuri descēdētes ex ipsis filijs ignoti ipsi testatori ꝛ fortasse ipsi testatoꝛi nō cōiuncti aliqua cognatiōe nec sibi successibiles: puta q2 sint cōcepti post mortē ipsius testatoꝛis iuxta. l. j. §. si quis ꝓximioꝛ. ff. vnde cogna. ꝛ. l. titius. ff. de suis ꝛ legi. ꝛ. l. paulus. §. paulus. ff. de bo. libe. Cum itaqȝ sint ꝓ parte neptis casus iuris aperti ꝛ videātur rationes vrgentes nō videẛ res in dubiuȝ refricādaꝫ quia vbi casus legis ibi nulla solet esse dubitatio. l. illaȝ versi. de modo. C. de colla. ꝛ. l. ancille. C. de fur. ꝛ facit. l. domiti⁹ la
5 beo. de testamētis. † Et maxime cum testatoꝛ cēseatur se cōformare cum dispositione iuris cōis iuxta not. ꝑ Bal. in. l. quicūqȝ. col. iiij. C. de seruis fugi. inquantū dicit q̄d si testatoꝛ instituit filios in eo q̄d eis tāgit de iure: lȝ de iure municipali minoꝛ portio debeatur filie ꝙ filio masculo nihilominus sub illo verbo filios cōprehēduntur etiā filie femine ꝛ censentur inuitati in viriles ſm eū. Facit etiā q̄d dixit idem Bal. in. l. ij. in fi. C. de cōdi. iser. dicēs q̄d testatoꝛ censetur velle disponere ſm ius ꝛ non contra ius ꝛ loquitur de iure cōi ꝑut loquitur illa. l. ij. Coadiuuātur etiā predicta: q2 testatoꝛ vbi in simili ꝯditione si decesserit sine liberis voluit distiguere masculos a feminis: illud expressit dicendo si decesserit sine liberis masculis ꝑut fecit in sequēti substitutione facta de extraneis. ergo vbi simpliciter ꝛ absolute loquitur de liberis nō limitādo ꝑ adiectionē masculis censeatur voluisse generaliter loqui de liberis tā feminis ꝙ masculis prout in simili hoc arg. vtitur Pe. de anc. in cōsi. cxix. incip. pro clarioꝛi decisione dubij. Licet autē ꝑdicta videantur multū vrgere aduersus dictū Ambrosium ꝛ ꝓ filia dicti Nicolai: nihilominus cōtrariū de iure est rñdenduȝ: scȝ ꝙ dictus Ambrosi⁹ debeat admitti ad bona dicti Petri testatoꝛis relicta dicto Nicolao vigoꝛe dicte substitutionis fideicōmissarie nō obstāte ꝙ dictus Nicolaus decesserit supstite filia: ꝛ sic ꝙ per superistētiam dicte filie nō censeatur defecta dicta cōditio si decesserit sine
6 liberis. † Pro cuius rei euidētia est premittendū ꝙ substituti multoties admittūtur ex verisimili mente defuncti etiaȝ vbi conditio substitutionis attēto rigore verboꝝ est defecta ꝛ merito: q2 verisimilis mens defuncti preualet proprieti verboꝝ iuxta. l. cum virū. C. de fideicō. ꝛ. l. in cōditionibus. primū locuȝ. in ꝑin. ꝛ. §. si patronus. de cōdi. ꝛ demō. ꝛ. c. intelligētia. de verb. sig. cū infinitis similibus. Debet enī iudex sequi voluntatem testatoꝛis prout venatoꝛ leporē vt ingt Bal. in. l. cum quidā. C. de seruis necessarijs heredi. insti. Et in hmōi substitutionibus ꝓbatur in. l. heredes mei. §. cū ita. ff. ad treb. ꝛ in. l. pe. C. de impub. in quibus iuribus substitut⁹ admittitur: licet verba ꝯditionis proprie sumpta nō verificētur: ꝛ tamē cēsetur cōditio purificata ex cōiectura ta mente defuncti nō ex alio: nisi quia nō superest ꝑsona que cēseaẛ ꝛ a testatoꝛe magis dilecta: ꝛ sic est verisimili mente testātis preferenda ipsi substituto prout dicūt docto. cōmuniter oēs in dictis iuribus. Qui volūt ꝙ ista verisimilis mens testatoꝛis deprehēdatur: ex eo q2 substitut⁹ ab intestato non excluderetur a ꝑsona superstite. Si enim persona supstes ab intestato preferreretur ipsi substituto: tūc censetur etiā ꝑlata in verisimile mēte testatoꝛis: secus aūt si ab intestato substitutus venit ꝑferendus seu nō postponēdus de iure ipsi ꝑsone supstiti. ista est cōis fere omniū sentētia in iurib⁹ ꝑallegatis que ꝓbatur ex ipsis iuribus. Que quidē theoꝛica optime applicari pōt ad terminos nostros. s. ꝙ quicquid verba sonēt nihilominus debeat attendi: vtrū supersit aliqua ꝑsona liberoꝝ que ab intestato haberet excludere substitutū. Nam tunc deseruiēdū est verbis: q2 ꝯcurrit verisimilis mens defuncti. s. ꝙ euanescat substitutio ex quo superest ꝑsona aliqua ex liberis que ex verisimili mēte defuncti excludit substitutū. Si vero nō superest aliqua ꝑsona ex liberis que ab intestato ꝑferēda foret ipsi substituto: sed imo a substituto excludenda: tūc substitutus habeat admitti virtute verisimilis mentis testatoꝛis nō obstante ꝙ fortasse verba recipiāt aliquā impropriationem prout ꝛ videmus ꝙ ex hac sola ratione recipiūt magnam impropriationē verba cōditionis apposite in substitutiōe. in. d. l.
7 penul. ꝛ in. d. §. cū ita. † Naȝ verbū omnes relatū ad plures nullo pacto ex vi verboꝝ verificatur in vno tamen verificatur. in. d. §.
8 cum ita. † Et similiter verbū vterqȝ relatū ad duos de sui virtute nō verificatur in vno solo vt de se patet: ꝛ tamē verificatur. in. d. l. penul. Ex sola ratione verisimilis mētis defuncti: vt. s. ꝯsiderate. Longe fortius videtur ꝙ verba cōditionis in casu nostro nō ita pertinaciter assumi debeāt moꝛe ebreoꝝ vt cēseatur ꝯditio substitutionis defecta: ꝛ cōsequēter substitutio exinanita si nō superest persona que ex verisimili mēte defuncti substitutū excludat. Naȝ hoc casu lōge minus repugnant verba cōditionis adiecte substitutiōi ꝙ in terminis illoꝝ iuriū. Cum in casu isto verba ꝯditiōis
9 sint indefinita nō vniuersalia. † Et indefinita nō semp equipollet vniuersali. l. quesituȝ. §. illud fortasse. ꝛ. l. si cui. in ꝑin. de leg. iij. iūcta. l. pediculis. de auro ꝛ argē. lega. iūcta. l. heres meus. eo. ti. ꝛ. l. j. ff. de auro ꝛ argē. leg. Quādo enim nō est eadē ratio ꝛ eadē cōditio omniū ꝯprehēsoꝝ sub vniuersali: tūc indefinita nō refertur ad omnia ad q̄ referreret vniuersalis: sȝ restringiẛ ipsa indefinita locutio: vt no. Dy. in rub. de reg. iur. in. vj. ꝛ glo. ꝛ doct. in. c. vt cir
10 ca. de elec. lib. vj. ꝛ doct. i. l. si pluribus. de lega. ij. † Et qñ equipollet vniuersali nō equipollet ex rigoꝛe verboꝝ: sed ex benignitate vt ꝓbat tex. in. l. si seruitus. ff. de serui. vrb. ꝑdio. ꝛ no. Pe. ꝛ Bart.
11 ꝑ illū tex. in. d. l. si pluribus. † Ideo illa indefinita sine liberis nō incōuenit si nō referaẛ ad omnes liberos qñ respectiue ad subiectam materiā non est eadē ratio ꝛ cōditio omniū liberoꝝ. Nā ad hoc vrget theoꝛica ꝑallegata gl. Jo. and. ꝛ Bar. ꝛ alioꝝ doct. sed casus noster est hmōi: quia nō est eadē cōditio omniū liberoꝝ: q2 est diuersa cōditio ꝛ diuersa ratio in feminis ꝙ in masculis respectiue ad materiā de qua agiẛ: vt. ĩ. ꝓxime deducā merito illa indefinita sine liberis restringatur ad masculos nō ad feminas: dato ꝙ illud verbū liberis sit generis cōis. ꝛ licet Bar. in. d. l. si plurib⁹ in oꝛatiōe negatiua dicat simpliciter ꝙ eqpollet vniuersali: vt si dicā si qd eoꝝ factū nō erit allegādo. l. si is q. cc. §. vtrū. de reb⁹ dub. tamē. in. d. §. vtrū ipse Bar. in. d. negatiua oꝛatione si qd eorum factū non erit dicit q̄d qñqȝ equipollet vniuersali negatiue qñqȝ nō ſȝ subiectā materiā: ꝛ q̄d ex ꝓpria virtute verboꝝ nō eqpollet ꝛ dicit q̄d talis oꝛatio nō est indefinita: ſȝ particularis ꝛ ĩ iurib⁹ alijs Bar. erat eadē ratio ꝛ ꝯditio omniū particulariū in vniuerso ꝯprehensoꝝ: ꝛ alias in terminis ꝓprijs. s. cōditiōis sine liberis attēditur verisimilis mens defuncti qui liberi cōprehēdūtur: ꝛ q nō. in. l. ex facto. §. si qs rogatus. ad trebel. ꝑut in oꝛatiōe affirmatiua ex verisimili mēte non oēs cōprehenduntur. in. l. ob generali. de pig. quā. l. Bar. allegat q̄d indefinita nō equipollet vniuersali. ꝛ alias Imo. in. d. §. cum ita. dicit q̄d ista oꝛatio si titius ꝛ seius heredes nō erūt est vera si alter est heres ꝛ alter nō: ideo nō eqpollet vniuersali negatiue si null⁹ heres erit: vnde etiā in ista ꝯditiōe
12 si decesserit sine liberis debet attēdi dicta theoꝛica. † Quod aūt sit diuersa ratio ꝛ respectiue ad subiectam materiā sit diuersa ꝯditio liberoꝝ masculoꝝ a liberis femininis deducitur ex eo: q2 testatoꝛ apponēdo in substitutione ꝯditionē si decesserit sine liberis videtur apposuisse dictā cōditionē assumēdo bonū ꝯsiliū pro ipsis liberis volēdo. s. eos inuitare reseruādo eis ius succedēdi ab itestato vt est tex. in. l. lucius lultimo. in fi. iūcta glo. de here. insti. Volūt enim glo. ibi ꝛ doct. cōiter omnes ꝙ testatoꝛ censeatur apposuisse dictā conditionē: quia cēseatur eis reseruare successionē ab intestato: facit etiā gl. que ita intelligitur in. l. filiusfa. §. cū quis. de leg. j. facit etiā. l. vel singulis. de vulg. ꝛ pupil. ꝛ q̄ not. doc. in. l. qui duos. eo. ti. ꝛ in. l. penul. C. de impube. quatenus in terminis illoꝝ iuriū omnes dicūt ꝙ testatoꝛ cēsetur reseruare ius legitimarū hr̄ditatū hoc est ius succedēdi ab intestato. Suadet ergo ratio dictoꝝ iurium maxime. d. l. lucius. cū sua gl. ꝛ theoꝛica doct. ibi q̄d testatoꝛ voluerit in ꝯditiōe ponere illos liberos qbus peruentura esset legitima hereditas substitutione cessante ꝛ data successione ab intestato. Si itaqȝ neptis ex filio cui est facta substitutio nō est ab intestato successura suo patri: ꝛ ex persona patris ipsi auo testatoꝛi: q2 venit excludēda a fratre ipsius patris defuncti vt contingit in casu nostro vigoꝛe legis municipalis descripte in themate in ea cessat ꝑsumpta ratio motiua testatoꝛis apponēdi dictā conditionē si decesserit sine liberis cū extātē Ambrosio fratre non reseruetur successio ab intestato ipsi filie Nicolai cum veniat excludēda ab ipso Ambrosio fratre Nicolai: ꝛ per cōsequēs: quia cessante causa cessat effect⁹ ꝑ iura vulgaria videtur ꝙ hmōi neptes non veniāt sub illo ꝟbo liberis indefinite ꝑlatū: tum qa cessat ratio vt ꝑdixi: tum q2 ex hoc descēdit ꝙ nō censeatur esse eadē ratio ꝛ eadē cōditio omniū que ꝯprehēdi possunt sub indefinita. † Ex quo
13 solet inferri ꝙ indefinita restringiẛ: vt non verificetur in quolibet indiuiduo ad q̄d verba trahi possunt: sed verificetur in ijs in quibus est maioꝛ ratio ꝙ trahatur iuxta subiectam materiam. Que rō in terminis nostris est sumēda ſm ea que supradixi vt optime probatur ex iuribus ꝛ rationibus iam deductis. Et maxime hoc videtur dicendū: quia verba nō repugnant omnino: quia ꝓprie loquendo posset dici decedere sine liberis ille qui vnum filiū seu liberum habet. Nam pluralis locutio nō solet esse contenta vno nec in vno verificatur regula pluralis locutio. in. vj. ꝛ. l. in illa. in fi. de ver. sig. ꝛ. l. vbi numerus. de testib⁹. Nec dicit tex. in. l. nō est sine liberis ꝙ verbū liberi nō reperiatur in singulari: ſȝ ꝙ nō solemus illo vti in singulari. Quod aūt reperiaẛ in singulari est tex. in. l. si qs suo.

in prin. C. de inoffi. testa. ⁊ in. l. si quis. §. in illo. C. de scdis. nup. Et hoc respectu possunt cōcordari mens testatoris cū rigore v̄borū in hoc indiuiduo: licet vbi nō deduceretur mēs testatoris nō esset attendēdus talis rigor verborū. Sed id pōderaui vt si quis tenaciter vellet verbis inherere ⁊ nō curare de mente possit replicare ꝙ verba nō repugnant omnino. ⁊ quia si vbi verba oīno repugnāt prout contingit in terminis. d. §. cū ita. ⁊. d. l. pe. receditur a verbis propter eam rationē que pariter militat in casu nostro multo fortius debemus in casu nostro a verbis recedere ob eandē rationem. Attēto qđ verba non omnino repugnant. Uidemus etiā al's qđ ll. admittāt substitutos ex cōiectura ta mēte: vbi etiā verba nullatenus patiuntur: vt patet in substitutionib⁹ tacitis. Nam substitut⁹ sub ꝯditiōe si institutus heres nō erit admittit̄ si institutus erit heres ⁊ in pupillari etate decesserit ⁊ ecōtra institut⁹ sub ꝯditione si institutus erit heres ⁊ in pupillari etate decesserit admittitur si non erit heres ⁊ non decesserit in pupillari etate. l. iā hoc iure. in prin. de vulg. ⁊ pupil. ⁊ habetur. in. l. p̄cibus. C. eo. ti. in. l. fin. C. de insti. ⁊ substi. ⁊ in. l. gallus. §. ⁊ quid si tantū. de lib. ⁊ posthu. ⁊ alias doc. in substitutiōibus recedūt a v̄bis vt deseruiatur menti testatoris. 14 † Nā si testator substituit si qs ex institutis decesserit sine liberis masculis non veniant nepotes ex filia appellatione liberorū masculorū: licet re vera dicti nepotes sint de liberis ⁊ sint masculi: ⁊ sic ꝓpria vis verborū eos cōprehenderet: ⁊ tñ qđ nō cōprehendantur cōcludit Saly. in quodā suo ꝯsi. quē late subscribēdo secutus fuit Pet. de ancha. idem etiā cōsulendo ꝯsuluerūt do. Ant. de but. do. Floria. de sancto Petro de bononia. ⁊ do. Mattheus de matesilla. ꝓut ipse refert in suo no. cxxx. ⁊ hoc per autoritatem Jo. an. qui hoc firmat post Richar. malū. in addi. Specu. in ti. de testamētis. in rubri. ⁊ idē voluit Saly. in. l. j. de cōdic. inser. dicēs ita fuisse cōsultū a pluribus. Item videtur velle Pau. de cast. i. l. gallus. §. nūc de lege. de libe. ⁊ posthu. sequēs dictā autoritatē Joā. and. ⁊ autoritatē Specu. in ti. de locato. §. nūc aliqua. versi. cxlvij. vbi in simili vult qđ licet appellatione liberorū veniant omnes descendentes ex masculis ⁊ feminis. l. liberorū cum simi. s̄. adductis. ⁊. l. sed si hac. §. liberos. de in ius vocā. Tamē nō veniāt descendētes masculi ex feminis qñ fit mētio de liberis masculis qđ ⁊ volūt Bal. Ang. ⁊ Pau. de ca. in. d. §. liberos. ⁊ Bal. in auť. si quas ruinas. C. de sacrosan. eccle. quorū dictum nō fundat̄ ex vi verborū sed ex verisimili mente loquētis: q2 non est verisimile ꝙ si noluit venire feminas voluerit venire descēdētes ex feminis. Item al's Bal. in cōsi. mihi. lxxv. incip. titius instituit sororē. ꝯcludit ꝙ si testator instituit sororē ex qua nata erat berta ⁊ substituit dicte sorori. d. Bertā sub cōditione si soror decesserit sine liberis: ⁊ si dicta Berta decesserit sine liberis substituit certā piam causam: talis cōditio facta de Berta intelligatur si decesserit sine filijs masculis vel sine alijs filijs: ⁊ sic recedit a verbis ⁊ proposuerā multa similia adducere q̄ decreui causa breuitatis dimittere in casu. Etenim nostro multa concurrunt que in hoc indiuiduo artāt vt illa cōditio si decesserit sine liberis nō intelligatur de liberis cuiuscūq3 sexus vel de liberis tam cognatis q̄ agnatis. 15 † Nam testator cēsetur se cōformare cum dispositione iuris municipalis prout volūt Dy. Bar. ⁊ Ang. ⁊ Raph. cuma. in. d. §. cū ita ad interpretationem vltime volūtatis in simili materia substitutionis ꝯpendiose seu fideicōmissarie: ⁊ idē vult ibi Pau. de cast. in lectura paduana. 16 † Ad idem no. Pe. de ancha. in. l. tres fratres. ff. de pac. dicēs ꝙ si testator instituit filios nō cēset̄ instituta filia si statutū excludit feminas extātibus masculis: licet al's secus esset ⁊ adducit no. per Bal. ibi in primo no. sic ⁊ al's cōsulēdo voluit Paul. de ca. in ꝯsi. lxxvij. incip. casus iste frequēter cōtingit cōcludēs qđ si testator habens duos filios eos instituit ⁊ si alter decesserit sine filijs substituit alterū ex eis: si tūc vnus decesserit cum filia seu masculis ex filia erit loc⁹ substitutioni si extat statutū qđ frater mascul⁹ ab intestato excludat filiā. 17 † Ad idē qđ eleganter tradit. d. Anto. de bu. in ꝯsi. incip. viso pūcto. cōcludēs ꝙ si instituto filio pater ꝓhibuit alienare ex eo: q2 voluit ꝑuenire ad suos posteros. tūc femine nō admittūtur stāte statuto qđ femine a successione ab intestato excludantur a masculis: ad idem qđ elegāter voluit Bar. in. l. iurisiurādi. §. si liberis. de operis libe. volēs ꝙ si pater stipulat̄ emphyteosim ꝓ se ⁊ filijs masculis ⁊ feminis cēsent̄ pariter inuitati tā femine q̄ masculi: nisi statutū excluderet feminas extātib⁹ masculis: nā tūc cēsent̄ inuitate demū deficientib⁹ masculis ⁊ mouet̄ dicta ratione. Quia censetur pater se cōformare cum dispositione iuris municipalis: cum quo cōcordat Pet. de ancha. in cle. ij. de iure pa. ⁊ in. l. sed si hac. §. liberto. de in ius vocan. ⁊ Imo. in. l. fin. de ꝯdi. ⁊ demō. ⁊ in. c. potuit ꝓpe fi. extra de loca. qđ ⁊ cōsuluit bart. in cōsi. incip. qdā a quodā abbate. al's incip. q̄stio ista habet duo dubia in ordine. cxxxij. s̄m ordinē qui habetur perusie. ⁊ idē voluit And. de iser. in. c. j. in qbus ca. feu. amit. idē Pe. de ancha. in repe. c. canonū. xiiij. q. prin. post recitatā questionē pillei de constitutionibus ad idem qđ elegāter voluit Bal. in. l. p̄cib⁹. C. de impu. vbi dicit qđ testator p̄sumit̄ cogitare ⁊ velle id qđ statutū sui municipij allegat tex. meliorē de iure s̄m eum in. l. si duo. de acq. here. vbi etiā Bal. aliquid tāgit conferēs ad materiā ad idem q̄ nota. Pe. de ancha. ⁊ Panor. in. c. in presentia. de ꝓba. volētes ꝙ vbi ex cōsuetudine vel statuto naturales admittūtur vt legitimi ad successionē: tunc naturalis indistincte excludit substitutū: licet al's sec⁹ esset per. d. l. ex facto. §. si qs rogat⁹. qđ ⁊ voluit Dñic⁹ de sancto gemi. in. c. j. de cēsi. in. vj. ⁊ Pau. de cast. in cōsi. ccclxv. incipiē. an testm̄ sit nullū ad idē facit qđ no. glo. in. l. cū ita relictū. §. i fideicō. de leg. ij. cū qua ibi trāseūt Dy. ⁊ bar. ⁊ q̄si oēs. ⁊ tenēt ibi Imo. ⁊ Pau. de ca. volētes qđ in dispositione testatoris in qua censent̄ inuitati ꝓximiores pariter admittūtur frater ⁊ filius alterius fratris p̄defuncti: licet filius fratris nō sit proximior ea ratiōe: q2 ab intestato admittuntur equaliter vt in auť. cessante. C. de legi. here. ⁊ in corpore vt fratrum filij in rub. ⁊ ni. licet Bal. in. d. §. in fideicō. aliud velit ⁊ nō bene ꝓut etiā sumit̄ ex no. ꝑ Saly. ⁊ Raph. in. l. fi. C. de ver. sig. dicamus itaq3 pariter in casu nr̄o ꝙ pater tacite iuitādo liberos moriētis reseruādo. s. successionē ab intestato cēseat̄ se ꝯformare cū dispositione iuris municipalis: ⁊ sic intelligere de liberis qui nō excludūtur a successione ab intestato vigore legis municipalis: ⁊ sic nō cēseatur tacite ꝓuidisse huic filie Nicolai q̄ ex forma statuti excluderet̄ ab Ambrosio substituto per legē municipalē ⁊ subsequēter nulla ꝯditiōe si decesserit sine liberis non censeatur intellexisse de liberis feminini sexus. Concurrit etiā i casu nostro alia cōiectura plurimū vrgēs. q2 apparet ꝙ ipse testator voluit se ꝯformare cum. d. l. muni. instituēdo heredes vniuersales dūtaxat liberos masculos ⁊ nō propriā filiā: ⁊ sic masculos voluit p̄ferre filie femine: prout ⁊ prefert lex municipalis. 18 † Et ex hac sola cōiectura etiā vbi cessaret coniectura legis municipalis limitauit Rapha. fulg. in. l. cū acutissimi. C. de fideicō. dispositionē illi⁹. l. s. ꝙ filia filij nō excludat in illis terminis substitutum si testator p̄tulit in suo testamēto ipsum substitutū ꝓprie filie femine. Idē in ꝯditiōe hominis ꝯcludit idē Rapha. in. l. j. C. de cōdi. inser. dicēs ꝙ verisimilis volūtas testatoris operatur ꝙ nepos ex filia nō excludat substitutū que tacita volūtas videtur cōiecturāda qñ apparet ipsum testatorē in testō pretulisse lineā masculinā linee feminine: puta q2 testator instituit filios masculos vniuersaliter ⁊ filiā in certa q̄titate. Et subdit si qs ex dictis filijs decesserit sine filijs substituit patrē supuiuentē. Nam tunc licet illa verba sine filijs cōprehendāt masculos ⁊ feminas: tñ hoc casu filia p̄defuncti nō excluderet substitutū: ex quo testator substitutū p̄tulit ꝓprie filie ⁊ ne alioqn testator videatur plus dilexisse neptē ex filio q̄ ꝓpriā filiā dicēs ꝙ hec est optima ratio. ar. l. si viua matre. §. in nepotibus. C. de bo. que libe. subdens se ita de facto rñdisse ⁊ postea in alio casu cōsultus ita ꝯsuluit ⁊ vidit ꝯsiliū cuiusdā egregij doctoris. Idē vult ibi Pau. đ cast. referēs Raph. dicēs qđ super hoc vidit arduā questionē: qa qdā habēs filiū masculū ⁊ filiam feminā illā instituit in certa quātitate ⁊ masculū instituit vniuersalē heredē: ⁊ si decesserit sine liberis voluit bona sua deuenire ad locū pium demū filius decessit cum nepte ex filia p̄defuncta dicit se ꝯsuluisse qđ pius locus substitutus admittit̄: eo q2 testator nō cēsetur cogitasse de nepte ex filia ea ratione: q2 cū ipse testator haberet filiā voluit pium locū p̄ferri illi filie: ex quo ipm̄ substituit et nō ipsam filiā. ergo multomagis videt̄ voluisse p̄ferre ipsum substitutū nepti ex filia illius filij: q2 non p̄sumitur plus dilexisse feminā descēdētē ex filio q̄ suā filiā. Et subdit ꝙ ꝓ illa parte cōsuluit collegiū Florētinū ⁊ oēs aduocati curie romane q erant plures ⁊ solēnes. Et est aduertēdū qđ Pau. de ca. in. d. l. j. loqtur in conditione si decesserit sine liberis: ⁊ sic in similib⁹ terminis: ꝓut nos loquimur. licet Raph. loquat̄ in cōditiōe si decesserit sine filijs. ⁊ idē Pau. de ca. in cōsi. lxxij. incip. casus frequēter cōtingit: ⁊ ibi dicit q̄ al's ꝯsuluit in ciuitate castelli. Et subdit ibi Pau. de cast. qđ padue ꝯsuluerūt Raph. ⁊ in. d. cōsi. lxxij. dicit Pau. de cast. ꝙ indubitāter hoc tenet substitutus est de descendētibus testatoris: ⁊ sic Pau. de ca. ibi in indiuiduo decidit casum nostrū. Licet vbi esset alius substitutus ꝓut erat in casu in quo ipse cōsuluit in ciuitate castelli: ⁊ in casu quo ipse ⁊ Rapha. loquūtur. in. d. l. j. ipse Pa. dicat se dubitare ꝓpter cōsilia q̄ in illo casu vidit in ꝯtriū. Licet etiā eo casu idē velit in cōsi. ccclv. incip. viso dicto testamēto: vbi voluit ꝙ si testator īstituit duos filios masculos heredes vniuersales ⁊ filiā in re certa: ⁊ si oēs filij decesserīt sine filijs substituit matrem testatoris ⁊ fraternitatē tūc filia decedētis nō faciat deficere ꝯditionem: ex quo filiā ꝓpriā nō inuitauit vniuersaliter allegat inter cetera nota. ꝑ Bar. in. d. l. fi. de cōdi. ⁊ demō. ⁊ in. l. gall⁹. §. etiā. de lib. ⁊ posthu. facit quia id qđ Bar. in. d. §. etiā cōcludit disputādo Richar. ma. vt refert ⁊ seqtur Jo. and. in ti. de testa. in rub. 19 † Cōfert etiā ad predicta qđ dicit Pau. de ca. in cōsi. ccclvj. incip. testamento Michaelis volēs ꝙ si testator instituit filios masculos heredes vniuersales ⁊ feminas in reb⁹ certis ⁊ subdit si oēs dicti filij decesserint sine filijs substituit ⁊c. nō cēseat̄ facta substitutio filiabus feminis nec femine superstites excludūt substitutū qđ ⁊ voluit Bar. in cōsi. mihi. clxxxij. incip. Angelus mācе habens vnū filiū nomine Bartholomeū. Cōfert ad predicta: quia filia nata ⁊ cognita testatori cēset̄ magis dilecta a testatore q̄ nascitura ex filio post

post mortē suā:ꝛ sic penitꝰ incognita:vt de se est notissimū.ꝛ no.
als Jmo.in.l.gallus.in prin.in.iiij.col.ff.de libe.ꝛ posthu.ꝛ facit
glo.xxix.q.i.in summa.Prestat etiā coniecturā volūtatis testato
ris:qꝛ testatoꝛ in alia parte testamēti satis proxima videt̄ assum-
psisse verbū liberos pro liberis masculis ibi ꝛ cuiuslibet p̄moꝛtui
ex eis liberos in stirpē ex quo non instituebat vniuersaliter filias
ꝓprias nō videtur instituisse filias premoꝛtuoꝝ.ergo similiter cen
seatur voluisse postea sub verbo liberi posito in p̄dicta conditiōe
solū intelligere de masculis.arg.eius qd no.Bar.in.l.cēturio.co.
xij.ver.quid eīn si testatoꝛ.de vulg.ꝛ pup.vbi assumit similē cōie-
cturā:lꝫ ad alios terminos.Cōfirmātur p̄dicta alia vrgētissima ꝛ
euidētissima ꝯiectura.Nā ꝯstat qd testatoꝛ voluit oēs suos filios
masculos p̄ferre vltimo loco substitutis. Et tn̄ ipsos vltimo loco
substitutos p̄fert oībus feminis ꝛ ex se natis ꝛ natis ex suis filijs.
ergo si vltimo substituti minus dilecti excludunt ipsas neptes ex
filio:adeo qd neptis ex filio nō excludit ipsos vltimo substitutos
lōge foꝛtius dicēdum est testatoꝛē noluisse neptē ex filio exclude-
re p̄mo loco substitutū ꝛ magis dilectū.Ipsi eīn vltimo substitu
ti sūt substituti ipsis filijs q sunt instituti ꝛ inuicē substituti.Ideo
cēsetur esse ꝯtrīu volūtati testatoꝛis qd plus ꝯsequātur ipsi substi-
tuti q̄ illi qbꝰ substituūtur vt est de hoc tex.in.l.publius.de ꝯdi.ꝛ
demon.Si eīn diceremus qd ista neptis testatoꝛis excluderet di-
ctū Ambꝛosiū a dicto fideicōmisso ꝛ ꝯtigeret qd ambꝛosiꝰ dece-
deret sine descēdētibus masculis vltimo substituti admitterent̄ vi
goꝛe vltime substitutiōis exclusa dicta nepte que non excludebat̄
a dicto Ambꝛosio qd videtur incōueniēs ꝛ oīno alienū a mēte te
statoꝛis p̄ p̄dicta.Et seq̄ret̄ icōueniēs qd in vita dicti Ambꝛosij
ista neptis succederet I dictis bonis ꝛ post moꝛtē sempꝛonij exclu
deret̄:ꝛ sic sup existentia sempꝛonij substituti esset causa qd dicta
neptis nō excluderetur:ꝛ sequeret̄ q̄ testatoꝛ in hac parte volue-
rit extraneos preferri ꝓprie soboli masculine qd nullatenus est de
mēte ꝛ ꝯ̄ iura vulgaria.Et put dixi hec vltima ꝯsideratio multū
astringit p̄ hac parte:adeo qd satis ex ista ratione:ꝛ ex alijs.s̄.ad
ductis possumus dicere qd manifeste apparet de volūtate testato
ris qd dicta neptis filia Nicolai nō faciat expirare dictā cōditio-
nem si decesserit sine liberis:ꝛ ideo nō ob.d.l.i.de ꝯdi.inser.imo fa
ciat pro:qꝛ non sumus in terminis primi dicti illius.l.sed in termi
nis exceptionis posite.ibi in fi.tex.Procedit eīn primū rn̄sum illiꝰ
tex.regulariter ꝛ de iure cōi quo iure pariter inuitantur masculi ꝛ
femine:ꝛ qn̄ non apparēt vrgentes cōiecture in contrarium. Et
sic est eadē ratio ꝛ cōditio omniū particularium ꝯprehensoꝝ sub
indefinita ꝛ nō qn̄ non est eadē ratio ꝛ cōditio omniū filioꝝ ꝛ im
minent in cōtrariū vrgētes cōiecture prout hec omnia militāt in
20 casu nostro:vt patet ex.s̄.late deductis.†Et pariter pōt ita etiā
rn̄deri ad.d.l.nō est sine liberis que iura magis artabāt in ꝯtrīu:fa
cit ad p̄dicta:quia id qd depꝛehēditur ex cōiecturis vrgētibus ꝛ a
iure approbatur dꝫ euidēter apparere.l.licet impatoꝛ.de leg.i.Nec
ob.id qd dicebatur in contrariū q̄ filij etiā ꝯcepti post moꝛtē testa
toꝛis:ꝛ sic insuccessibiles ipsi testatoꝛi ab intestato excludūt etiā
filiū testatoꝛis substitutū ꝛ censentur in poꝛtione relicta eoꝝ patri
magis dilecti q̄ alter filius testatoꝛis substitutꝰ per.d.l.cū auus.
quia rn̄detur q̄ in terminis.d.l.cū auus.nepos etiā si fuisset cōce-
ptus post moꝛtē aui erat successurus verisimiliter ipsi auo ab inte
stato hoc modo qꝛ ipse erat successurus suo patri ab intestato me
diante patre in cōsequētiā erat futurus heres ipsi testatoꝛi.quia
heres heredis testatoꝛis est heres.l.fi.de here.insti.Censetur ergo
ptulisse liberos defuncti filio substituto eo casu quo ipsi libere fuis
sent ab intestato successuri eoꝛum patri:ꝛ subsequēter ipsi testatoꝛi
mediante eoꝝ patre ꝛ non qn̄ ipsi liberi nō sunt successuri eoꝝ pa-
tri.Sed a substituto veniebant excludendi ab intestato:quia tunc
cessat ratio quare solet apponi illa cōditio si decesserit sine liberis:
vt patet ex his que.s̄.deduxi.circa prin.adductoꝝ pro hac parte
ꝛ insup in terminis.l.cum auus nō militabāt cōiecture contrarie
que militāt in casu nostro.Nec ob.q̄ vltimo loco dicebatur in cō-
trarium.s.q̄ in alia parte testamenti testatoꝛ expressit de masculis
qn̄ voluit:quia rn̄detur q̄ hoc adduci pōt pro hac parte:qꝛ prout
voluit intelligere de liberis masculis.Ita est verisimile q̄ voluerit
intelligere in prima substitutione.s.de liberis masculis tm̄:ꝛ lōge
foꝛtius qꝛ militat maioꝛ ratio.in.i.substitutione intelligēdo tātū
21 de liberis masculis q̄ in scd'a.†Et hoc modo ex sequētibus decla-
retur ambiguū verbū p̄cedēs ꝛ ex eo qd solet facere testatoꝛ decla
ratur eius verbū:vt in.l.si seruus pluriū.§.fi.cum ꝯcoꝛ.de lega.i.et
ideo si in alia parte inuat substitutū si institutus decesserit sine li-
beris masculis ita interp̄tetur verbū liberis primo loco positū:ꝛ si
dicatur quare magis expressit in scd'o casu q̄ in primo.rn̄detur qd
ea pōt ratio cōsiderari:qꝛ si in scd'o casu nō expressisset de liberis
masculis magis fuisset verisimiliter arbitratū q̄ femine descēdē-
tes testatoꝛis excluderēt substitutos q̄ in primo casu in quo erant
instituti ꝛ inuicē substituti ꝓprij filij testatoꝛis:vnde foꝛte putauit
non esse necessariā expressionē de masculis in primo casu prout in
22 scd'o.†Preterea testatoꝛes plerūqꝫ infirmitate detēti vel saltē moꝛ
tis cogitatiōe turbati iuxta.l.hac cōsultissima.§.at cum humana
fragilitas.qui testamēta fa.pos.ꝛ.l.qm̄ indignum.C.de testamen
tis nō semp omnia bene animaduertūt.Unde de facili potuit o-
mittere in p̄ma substitutione qd postea declarauit in secūda ma
gis exprimēdo suā mētē ꝛ insup testatoꝛes solēt loq vulgari sermo
ne ꝛ nō solēt vti in vulgari verbo accommodato verbo liberis:qꝛ
nō solemus dicere senza iliberi sed senza figlioli ꝛ notarij de facili
possunt equiuocare:ita qd vbi testatoꝛ dixit senza filioli vtendo
idiomate sonante in masculinū genus ꝛ notariꝰ literali sermone
23 scripserit sine liberis.†Hmōi enim differētie inter liberos ꝛ filios
ꝛ similes differētie nō solent esse omnibus note:ꝛ maxime testa-
toꝛibꝰ iuxta ea que habētur.in.l.quid si nepotes. de testamētaria
tute.ꝛ in.l.si qd earū.§.interemptū.de leg.ij.ꝛ in.l.quoties.C.fa.
hercis.Nec etiā supꝛadictis refragatur illud qd dicit Bal.in.d.l.
24 quicūqꝫ:qꝛ dato qd bene loquatur ipse se fundat ea ratione:† qa
expressit in poꝛtione que eis tāgit de iure pōderādo verbū de iure
qd debet nō in potioꝛi significatu per.§.quoties.insti.de iure na
tu.gen.ꝛ ciuili ꝫ eū.Unde ratio sua non militat in casu nostro in
25 quo nō sunt similia v̄ba.†Et dictū doctoꝛis regulatur a ratione
quā allegat.ar.l.qd dictū.ff.de pac.ꝛ.l.qd dictū.de iure pa.cū ꝯcoꝛ.ꝛ
ꝛ legē quā allegat vt p̄ Bar.i.l.nō solū.§.hec verba.de libe.lega.
ꝛ.l.cum quidā.de his quibus vt indig.ꝛ similiter pōt dici ad di-
ctū Jo.an.in addi.Specu.in ti.de arbi.§.excipitur ver.itē qd coꝛ
26 ruptꝰ.†Inquātū voluit qd si est factum cōpromissum cū hoc qd
arbiter p̄nūciet de iure nō poterit talis arbiter pronūciare fm sta
tuta iuri contraria fm eū qui se fundat p.d.§.quoties.quē cum re
fert ꝛ sequitur Floꝛētinus.in.c.fi.de ꝯsue.ꝛ Ang.in sua disputa.
q̄ incip.duo adinuicem litigantes.vbi allegat etiā idem tenuisse
Gui.de su.qd ꝛ in simili tenuit Bal.in.l.sed ꝛ si quis.§.quesitū.in
fi.dicens qd si qs renūciat omni iuris beneficio nō censetur renun
ciari beneficio statuti per.d.§.quoties.ꝛ sic omnes pōderāt.d.§.
quoties.ꝛ eius rationē ꝛ insup illa dicta etiā in se nō trāseūt sine
dubitatione:quia ꝯtrarium voluit Jmo.in.c.quintauallis.de iu
reiuran.ꝛ Panoꝛ.in rub.de cōsue.ꝛ Bal.in.l.imperiū.de iurisdi.
om.iudi.ꝛ in.l.iustitia.ff.de insti.ꝛ iur.ꝛ Pōta.in.l.post dotē.ff.
so.matri.ꝛ contrariū etiam voluit Bal.in.l.illa institutio.de he-
re.insti.ꝛ facit etiā qd no.idem Bal.in.l.i.C.de cōfes.ꝛ in.l.ꝯstitu
tiōis.C.de bonis q̄ libe.sed nō est opus super hoc insistere:ex quo
non est expressū verbū de iure.Illud autē dictū Bal.in.l.ij.C.de
cōdi.insertis.nō ob.quia nō se restrigit ad ius cōmune.Unde pa
riter intelligeret̄ eius dictū in iure municipali:quia quādo esset a
liquid a iure municipali prohibitū nō cēseretur testatoꝛ voluisse fa
cere cōtra illud ius:ꝛ maxime quia tenemur obtēperare patrie:et
quidē est naturale vt patrie pareamus:ꝛ per ꝯsequēs statutis pa
trie.l.veluti.de insti.ꝛ iur.ꝛ per hec fit expedita questio in cōsulta
tione ꝓposita.Sed qa substitutio fideicōmissaria facta filio venit
defalcanda per legitimā ꝛ qn̄qꝫ per trebellianicā ꝛ dicitur q̄ di-
ctus Nicolaus aliqua ex bonis sibi relictis per ipsuꝫ Petrū testa
toꝛem alienauit in eius vita dubitatur an dicta bona alienata cō
putentur successoꝛibus dicti Nicolai in partē q̄ veniret defalcāda
ex dicto vniuersali relicto facto dicto Ambꝛosio q̄ dubitatio est
27 paucis absoluēda.†Quia cōcludendū est qd res subiecte aliena
tioni vigoꝛe hmōi fideicōmissi cōditionaliter facti est irrita eueniē
te cōditione.l.fi.§.sinautem sub cōditione.C.ꝯmunia dele.ꝛ auf.
resqꝫ ibi posita:hoc tamē fallit quatenus relictum defalcatur per
legitimā vel aliam quartā:quia vsqꝫ ad cōcurrentem quātitatē
defalcationis sustentatur alienatio ꝛ res alienata in quartā ꝯpu
tatur.l.marcellus.§.resqꝫ.ff.ad trebellia.ꝛ in.d.auf.resqꝫ.ꝯmunia
de lega.prout ꝛ doct.volunt in dictis iuribus.ꝛ in.l.ij.C.ad legem
fal.ꝛ in.l.suus quoqꝫ.de heredi.insti.ꝛ in.l.filiū quem habētē.C.
fami.hercis.ꝛ in.l.scimus.in prin.C.de inoffi.test.ꝛ quia res i hoc
est satis clara saltem si alienatio nō fuit fraudulēter facta in preiu
dicium fideicōmissarij qd non p̄supponitur in casu nostro:quia
fideicōmissarius vellet qd imputaretur in debitam ius nature vl'
in aliā quartā si alia deberetur:nec vt arbitroꝛ dictus Ambꝛosiꝰ
multū curaret si res alienate sibi restituerētur absqꝫ litigio.Ideo
duxi super hoc aliter non insistendum. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.cxxv.

1 Laudū nullū quia latū extra cōpromissum si per partes fuit acce
ptatū an valeat vi pacti si nō valet in vim pacti.per totum.
2 Arbitratoꝛum seu arbitroꝝ potestas dependet a compromisso.
3 Consensus si transit in cōtractum validat actum seu sentētiā de
se nullam vi tamen pacti.
4 Sententia arbitraria licet lata vltra vires cōpromissi a partibꝰ
tantū emologata ꝛ approbata valet pactum ꝛ virtute contractꝰ.
nu.seq.vsqꝫ ad.fi.consi.
5 Interptatio est in eā partē fienda vt potius actꝰ valeat q̄ pereat.
6 Assertio iudicis probat facta tamē in presentia partiū non cōtra
dicentium vt si dicat visa citatione litis contestatione petitione.
7 Omnis dictio est vniuersalis nihil excludens.
8 Seminata verba nō dicūtur plata absqꝫ virtute operādi multū.
9 Laudū mutuo approbātes ꝛ emologātes ꝯsēsu simultaneo cēsen
tur inuicē pacisci de obseruādo adinuicē ipm laudū ꝛ in eo cōtēta

10 Mutuum ea forma contrahitur vt idem genus non eadem ſpecies reddatur.
11 Pactum nil aliud eſt ꝙ in idem ſimultaneus placatus ꝯſenſus.

¶ Conſilium. cxxv.

In nomine dn̄i noſtri Jeſu Chriſti.

1 ¶ †Primo aſpectu videtur dicēdum ꝙ dictū laudū ſeu arbitramentuȝ nullatenus teneat. Nam cōſiderata forma cōpromiſſi nullū videtur fuiſſe factū conpromiſſum inter dictos Jacobū ⁊ Joannez. Sed inter Petrum ex vna de litibus ⁊ controuerſijs quas haberet ⁊c. cum dictis Jacobo ⁊ Joanne ex altera parte. 2 †Ideo cum omnis poteſtas arbitroruȝ ⁊ arbitratorū depēdeat a cōpromiſſo. l. nō diſtinguemus. §. de officio. ff. de arbi. ⁊ cōpromiſſum deficiat inter dictos Jacobū ⁊ Joānem. Ideo dictū laudū videtur ꝙ nō valeat; ꝓut hic in terminis decidit Bal. in conſi. mihi. cix. incip. cū eſſent plures fratres: vbi etiā vult ꝙ tale laudū non cōfirmatur emologatione: vt ſic videt̄ decidere caſum noſtrū quē etiā videtur decidere Pon. in cōſi. mihi. clij. incip. ꝓmiſſum laudū. in prin. vbi dicit qđ laudū latū vltra ꝯpromiſſum nō cōfirmat̄ emologatione: allegat pro caſu expſſo. c. exanimata. de cōfir. vti. vel inuti. ⁊ Bal. in pace ꝯſtantie. ſup verbo ſentētie quoqȝ. x. col. ⁊ videtur ſuadere ratio ꝙ non valideṫ vt pactū; quia licet partes ratificent ⁊ approbēt ⁊ emologēt laudūȝ nihilominꝰ nō videtur aliquid inuicē ꝓmittere ſe aliqđ daturos vel facturos prout requiritur vt ſtipulatio quēpiā obliget. l. v. §. ſtipulatio. de verb. obli. ⁊ qđ ibi habetur ſi itaqȝ ſtipulatio ſolēnis nō obligaret multominus nudum pactū. 3 †Tunc autē ſententia nulla validatur per cōſenſum partiū quādo cōſenſus trāſit in cōtractū: prout dicit Ang. in. l. ij. C. cōia vtri. iu. ⁊ in. l. j. vbi de crimine agi opor. ⁊ in. l. j. C. qui pro ſua iuriſ. ⁊ merito quia tūc nō validat̄ in vi ſentētie: ſȝ in viꝰ pacti: prout docto. no. in. d. l. ij. 4 †His tn̄ minime refragātibꝰ in cōtrariū videt̄ clara ⁊ aperta iuſtitia. Naȝ licet verba ſonare videtur qđ duo fratres ꝯpromiſſum faciāt cuȝ nepote: ⁊ hoc reſpectu laudū videat̄ latū extra ꝯpromiſſuȝ: ⁊ per ꝯſequēs nullū videatur nihilominus videtur fuiſſe de mēte ꝯpromittere etiā inter ſe. Et ſic illa verba ex altera parte habeāt ſenſuȝ pregnantē: vt duplicē hoc eſt qđ ſignificēt ꝙ vna pars ſit Petrꝰ qui pretendebat ſe debere cōſequi a patruis bona que illi tenebāt que erāt pro parte ſua a quo forte dicti patrui nihil ꝑtendebant habere: ⁊ alia pars ſint ipſi patrui reſpectiue ad dictū Petrum: ⁊ iſte ſenſus videtur magis verbis conſonus ⁊ iſtum in ſimili amplectitur Bal. in. d. conſi. Itē illa verba ex altera parte ſignificēt qđ dicti Jacobus ⁊ Joānes ſunt alia pars reſpectiue ad ſeipſos quaſi ipſi ꝯpromittāt cū dicto Petro ⁊ inter ſe: ⁊ dato qđ iſte ſecūdus intellectus nō videatur multū cōuenire verbis: tn̄ videt̄ poſſe ꝑſuaderi ex his que poſtea ſecuta fuerūt: attēto qđ dicti duo arbitri ꝑ eos electi vna cū tertio laudauerūt inter eos ſolos ⁊ aſſerētes ſe electos ⁊ aſſumptos a dictis Jacob. ⁊ Joāne de lite q̄ſtione ⁊ ꝯtrouerſia inter ipſas partes vertēte ex cauſis in cōpromiſſu in eos facto ꝯtētis: ⁊ ex quo nō ꝑmittitur ī dicta ꝓlatione niſi de Jacobo ⁊ Joāne videtur intelligēda illa verba inter dictas partes hoc eſt inter dictos Jacobū ex vna parte ⁊ dictū Joānē ex altera parte: 5 †⁊ maxime vt actus valeat ⁊ non pereat. ar. l. quoties in ſtipulatiōibꝰ. de ver. obli. ⁊. l. quoties. de reb. du. ⁊. c. ſi papa. de ꝑui. lib. vj. cū ſi. Et ex quo partes approbauerūt ⁊ mologauerunt dictū laudū omnia ⁊ ſingula in laudo ꝯtenta. ⁊ ſic videntur cōfirmaſſe ꝙ cōpromiſſum fuerit factū de queſtione ⁊ lite ſeu ꝯtrouerſia vertēte ſeu que verti poterat inter ipſos Jacobū ⁊ Joānē: ⁊ eo reſpectu dicta verba ꝓbant per ea que in ſimili ⁊ caſu fortiori habētur ꝑ Bar. l. l. j. C. de relatio. vbi ꝓbatur qđ ſi iudex facit relationem ſuperiori in qua aliqđ aſſerit parte ſciēte ⁊ nō cōtradicēte cēſeṫ illud ꝯfirmare: adeo qđ ꝓbat aduerſus ipſam partē ſciētem ⁊ nō contradicentē. 6 †Et ꝓpterea dicit Bar. ꝙ ſi iudex in ꝓlatione ſentētie dicit viſa petitione: viſa citatione litis cōteſtatione ⁊c. ſi ꝑſentes partes non contradicūt talis aſſertio ꝓbat in preiudiciuȝ partiū non cōtradicentiū. ⁊ idem voluit Bar. ꝑ. d. l. j. in. l. ſi. ff. q̄n appel. ſit. ⁊ Specu. in ti. de inſtru. edi. §. reſtat. ver. in ſentētia. ⁊ idē voluerūt Bar. ⁊ Pau. de caſt. ⁊ cōiter legētes. in auṫ. ſi quis ī aliquo documēto. C. de edē. ⁊ eſt cōis opi. legiſtarū ꝓut dicit Jmo. in. l. ſciēdū. ff. de verbo. obli. ⁊ eadē eſt ratio in laudo vt de ſe patet: ⁊ optime facit. l. j. ff. de arbi. Multofortius ſi partes expreſſe approbāt ⁊ emologāt ipſaȝ ſentētiā ſeu laudū: ⁊ h̄ in terminis decidit Ang. in ꝯſi. cxcviij. ſȝ ordine īformis incip. teſtator quidam alꝰs pro deciſione q̄ſitorū. 7 †Et hoc maxime ſi addūt vniuerſalia verba geminata prout ꝯtingit in caſu noſtro: ex quo approbauerunt laudū ⁊ omnia ⁊ ſingula in eo cōtenta: q̄r q omne dicit nihil excludit. c. ſolite. de maio. ⁊ obe. ⁊ ca. ſi romanoꝝ. xix. diſt. ⁊. l. iulianus. de leg. iij. 8 †⁊ geminatio etiā vniuerſaliū magis operat̄ iuxta l. baliſta. ff. ad trebel. ⁊ qđ ꝑ glo. in. c. vt circa. in prin. in glo. omnia ⁊ ſingula. de elec. lib. vj. ⁊ qđ ꝑ Ang. in. l. ſi pluribus. §. j. ⁊ in. l. ſtichum. §. ſtipulatio. de verb. obli. ⁊ qđ ꝑ Bar. in. l. ſancimus. C. de agrico. ⁊ cenſi. lib. x. Et ſic ex quo approbauerūt omnia ⁊ ſingula in laudo ꝯtenta cenſentur etiam approbaſſe ⁊ affirmaſſe qđ dicti arbitri fuerāt electi inter ipſos Jacobū ⁊ Joannē de ꝯtrouerſijs inter eos vertētibus ex quo ipſi tanꝙ ad id electi ⁊ aſſumpti laudauerūt. Et ꝑ hoc mediū attētari poteſt ꝙ dictū laudū cenſeatur valuiſſe. Et maxime quia prefati arbitri in ꝓlatione dicti laudi in verbis. ſ. relatis; licet ſe retulerint ad cōpromiſſum: de quo in themate ꝑmittitur vel vt melius loqnar ad notarium q fuit rogatus de ꝯpromiſſo poſito in themate: tamē non ſe aſtrinxerūt ad compromiſſum manu illius notarij: vnde dicta verba poſſent verificari dato ꝙ verba ꝯpromiſſi relati in themate non potuiſſent pati dictā interpretationē: ſed preſuppoſito qđ dictū laudū nō tenuerit tanꝙ latū extra cōpromiſſum. Nihilominus aperta frōte eſt cōcludendū ꝙ dictū laudū confirmetur per dictā mutuā approbationem ⁊ emologationē nō quidem in vi laudi: ſed in vi pacti. 9 †Nam mutuo approbātes ⁊ emologantes dictū laudum: ⁊ ſic ꝑſtantes ipſi laudo ſimultaneum cōſenſum cenſent̄ inuicē paciſci de obſeruādo adinuicem ipſum laudū: ⁊ in eo cōtēta vt eſt caſus apertus. in. d. l. ij. C. cōmunia vtriuſqȝ iu. ⁊ ita illum tex. intelligūt ibi doc. ⁊ idem voluit Ange. in. d. l. j. qui pro ſua iuriſdi. ⁊ in conſi. cxcviij. incip. teſtator quidā. alꝰs pro deciſione predictorū vbi ſpecifice vult ꝑ. d. l. ij. qđ laudū tranſeat in ꝯtractū per approbationē partiū. Et idem pro claro preſupponit Ponta. in. ſ. allegato ꝯſi. clij. vbi cōcludit qđ licet premiſerit qđ approbatio partiū nō validet laudū latū vltra cōpromiſſum: vt. ſ. in cōtrariū deduxi: tamē approbatio trāſit ī pactū ⁊ aſtringit partes approbātes ad obſeruantiam cōtentorū in laudo non quidē in vi laudi ſed virtute cōtractus. Ex quo īfert qđ pena appoſita in cōpromiſſo in caſu quo non pareatur laudo nō cōmittiṫ hoc caſu quo laudū nullū a partibus approbatur vt idē latius per eum. Et ſic docto. habent pro expedito ꝙ ſimultanea approbatio partium facta de laudo qđ erat nullū non validat laudū: ſed tanꝙ pactū aſtringit partes ad obſeruantiā virtute pacti ꝙ quidē pactū quantūcūqȝ nullū ꝓducit actionem. de iure ca. per. c. j. de pac. ⁊. c. per tuas. extra. de arbi. ꝓut eſt ꝯmunis ⁊ indubitata opi. maxime canoniſtarū in dictis iuribus cum quibus cōſentiūt etiā legiſte excepto Salyceto: ⁊ tale ius cañ. eſt ſeruandū in terris eccleſi vt per docto. in. c. j. de noui ope. nūcia. ⁊ per gl. ⁊ doct. in. c. ij. de arbi. in. vj. ⁊ in. c. ij. de reg. iur. eo. lib. ⁊ ꝑ Bar. ⁊ bal. ī. l. ꝑuilegia. C. de ſacroſac. eccle. Et idō cū in caſu noſtro ſimus in terris eccleſie poteſt ex tali ſimultanea approbatiōe agi ſi aliud extrinſecus non obſtet ꝙ non narretur. Et quia hoc reputo clarū: ideo vlterius nō inſiſto. Non ob. adducta in cōtrariū: quibus recte intuendo patet reſpōſum ex adductis ꝓ hac parte. Sed ſpecifice reſpōdendo non ob. id qđ primo loco dicebatur qđ dictū laudnm tanꝙ latū extra cōpromiſſum nō valet quia dictū obſtaculuȝ principaliter tollitur ex eo: quia dato ꝙ ex hoc nō valeat vt laudū: tamē valet ipſa approbatio ⁊ emologatio tanꝙ pactū ꝑ. d. l. ij. ꝓut. ſ. deductū eſt: ⁊ in hoc ꝑncipaliter me fundo: poſſet etiā attentando negari qđ imo dictū laudū non cēſeatur latū extra cōpromiſſuȝ ſtante aſſertione ipſius laudi. ſ. pōderata iuncta approbatione partiū: vt. ſ. latius deductū eſt. Nec obſtat qđ dicebatur qđ partes approbātes nihil inuicē promiſerunt ſe daturas aut facturas aliquid: quia imo negatur. nam licet ſpecifice nō promiſerint aliquid inuicem facere vel dare: tamē virtualiter inuicē promiſerunt obſeruātiam contentorū in laudo quia ad id tendit approbatio laudi vt ꝓbatur. in. d. l. ij. cōmunia vtriuſqȝ iudi. 10 †Sic ⁊ alꝰs recipiens mutuū nihil ſpecifice promittit mutuāti. Et tamē quia cenſetur virtualiter promittere reddere tantūdem qđ accepit obligatur ex mutuo. l. ij. in prin. ⁊. l. cū quid. ⁊ per totū. ſi cer. peta. Item qui promittit rem habere licere vel rē ſanā eſſe vel ſeruū non eſſe fugitiuū non promittit ſm verba ſe aliquid facturum. Et tamen hmōi cōuentiones aſtringūt ⁊ obligāt paciſcentes. l. ſtipulatio iſta. de verbo. obli. ⁊. l. ſi ita quis. eo. ti. ad hoc etiā. l. tale pactū. in prin. ff. de pac. vbi illa verba ꝓfiteor te nō teneri obligant: quia cenſeor facere id quod cōuenit ei qui non tenetur. Et ſic cenſeor paciſci de nō petendo vt probat ille tex. ⁊ omnes in hoc ꝯcordant. Nō ergo mirū ſi inſimul partes approbāt ſententiā vel laudū cenſentur paciſci de obſeruādo adinuicē contenta in ſentētia vel laudo. 11 †Nil enim aliud eſt pactū niſi in idem placatus ⁊ conſenſus: ⁊ ſic ſimultaneus cōſenſus. l. j. §. j. ff. de pac. ſcilicet tēdēs tacite vel expreſſe ad obligandū ſe adinuicē: lex itaqȝ interpretatur prout ⁊ ſubiecta materia ſuadet qđ approbātes ſententiam vel laudū: ⁊ ſic ſimul nude cōſentientes cenſeantur ꝯſentire animo ſe obligandi ad obſeruantiam contentorū in ſentētia vel laudo. Et ad hoc facta fuit dicta. l. ij. cōmunia vtriuſqȝ iudi. ⁊ ita a docto. cōprobatur. Nec obſtat qđ in contrarium allegabat quod Bal. ⁊ Ponta. dicebant qđ laudū latū vltra cōpromiſſum non cōfirmatum per approbationem ⁊ emologationem partiuȝ quantūcunqȝ ſimul factam: quia reſpōdetur qđ verū eſt qđ laudū neqȝ ſentētia cōfirmatur per ſimultaneam partiū approbationeȝ ſi erant nulle ſentētie vel laudū: quia omnes cōcordant qđ ſententia ⁊ laudū remanent nulla: ⁊ ita loquitur. c. examinata allegatū per Ponta. ⁊ ita eſt intelligēdus Bal. in locis. ſ. adductis: ⁊ ſatȝ

probat

probat tex.in.d.l.§.Sed licet sententia vel laudum remaneat nullum:et sic proprie loquendo non confirmetur put loquutur Bal.et Pōta.tamē valet ipse mutuus cōsensus tanq̄ pactum qui vere resultat ex ipso mutuo cōsensu adhibito in approbatione prout se declarat ipse Ponta.in.d.suo consilio.clij. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.cxxvj.

¶ Preterita filia an mortuo masculo a quo excludebatur statuto possit testamentum dicere nullum.per totum.

1 ¶ Successio cessat ab īestato vbi hereditas ē deuoluta ex test.
2 Successione exclusus ab intestato etiam excluditur a iure veniēdi contra testamentum.
3 Super claris et apertis verbis non est hesitandum.
4 Clausula codicillaris in testamento adiecta facit institutionē resolui in fideicommissum.
5 Dotata filia statuto temporaliter exclusa stantibus masculis si preterita reperiatur in testamēto paterno mortuo masculo an dicat testamentū nullum.nu.12.per totum.
6 Testamenti appellatione non venit testamentum nullum.
7 Statuta iuri communi derogatoria sunt restringenda.
8 Testamentum non potest contratabulare nec impugnare institutus in minori quātitate q̄ sit legitima.
9 Legitime supplementum licet fiat ipso iure tamen incontinenti non fit sed filio vel filia declarante se velle consequi supplementū.
10 Plus comparatiuum presupponit positiuum.
11 Rubrice dispositiue loquentis generalitas nigrum ampliat magis stricte loquens.
12 Substituto fideicōmissario decedēte viuo īstituto grauato fideicō misso vl' nō purificata cōditiōe euanescit substō vel fideicōmissuz.
13 Heres q̄ vnus esse incipiat ex legis dispositione et postea desinat esse heres non est nouum.
14 Fideicomissarius nō trāsfert fideicōmissum si decesserit non purificata cōditione vel superstite eo qui fideicōmisso erat grauatus.
15 Dotata filia exclusa statuto masculis stātibus nō impeditur succedere matri cum fratre masculo .nu.seq.
16 Dotata filia statuto exclusa masculis stātibus intelligitur exclusa a bonis dotantiū vel eorum vel hereditate quorū agitur donec stant masculi quibus mortuis supstite filia dotata succedit illa nō obstante statuto camerini p quod excluditur dotata a successiōe dotantis et non dotantis vbi per statutū exprimitur donec stant masculi quia temporaliter censetur exclusa.

¶ Consilium.cxxvj.

1 In nomine domini nostri iesu xpi.¶ †Principale dubiū pn̄tis cōsultationis est:vtrū dicte filie pterite possint dicere testamentū Pauli fuisse nullū. Nā si testm̄ Pauli non reddit inefficax vigore dicte pteritiōis dicte filie nō possent succedere in hereditate dicti Pauli cū successio esset deuoluta ex testō ad dictū Petrū heredē institutum:et per cōns cessaret successio ab intestato per.l.anteq̄.C.cōia.de suc.et.l.q̄diu.C.q admit.Et sic hereditas dicti Petri nō ptineret ad dictas filias:qz decessit testatus nō institutis dictis sororibus nec instituta turpi psona:et per consequēs sorores nō possunt sibi succedere ex testamēto nō inuitate nec ab intestato per dictā regulā nec contra testamentū p.l. fratres.C.de inoff.testa.videtur itaq prima frōte dicēdū q̄ dictū testamentū Pauli valeat nō obstante dicta pteritione. primo qz
2 dicte filie vigore statuti erāt excluse a successiōe ab intestato.†Et excluse a successione ab intestato excludūtur etiā a iure veniēdi cōtra testamentū.l.j.§.vocatur.et.l.si in adoptionē.de cōtratabu.put et cōcludit Bar.i.l.fi.ad tertul.et Bal.Ang.Jmo.et Pau.de cast. in.l.gall⁹.§.et quid si tm̄.de libe.et posthu.et Bal.in.l.lege.xij.tab. C.de legitimis here.et in.l.si defunct⁹.de suis et legi.et in.l.cū lege. C.de epis.et cle.et.l.j.§.ius naturale.ad fi.de iusti.et iur.et in.l.si qs filiū.C.de inoffi.testa.et Ang.in.l.papi.§.vnde si qs.et.§.si cōditio ni.et.l.pater filiū.C.de inoffi.testa.et in.l.plane.§.si cōiūcti.de leg.j. et Pau.de cast.in.l.titio centū.§.titio genero.de cōdi.et demon. et cōmuniter oēs legēdo et consulendo idem tenent. Scdo et fortius hoc idē videtur pbari per scd̄z statutū disponens q̄ filie et neptes cogātur obseruare vltimā voluntatē patris et matris aui et auie superuiuentibus filijs masculis.et propterea cū tēpore mortis dicti Pauli supuiueret dictus Petrus filius masculus videtur militare dictū statutū q̄ dicte filie debeāt cōpelli ad obseruandū dictā vltimā volūtatē. † Et vba dicti statuti videntur clara p pterea
3 tanq̄ sup casu legis mnnicipalis et sup vbis claris ipsius nō videtur hesitandū iuxta.l.illā ver.de modo.C.de col.et.l.ancille.C.de furtis.et.l.ille aut ille.§.cum in verbis.de leg.iij.Preterea et.iij.dato sine preiudicio veritatis q̄ dictū testamentū fuerit nullū pter
4 preteritionē dictarū filiarū.†Tamen in eo fuit apposita clausula codicillaris p quā institutio resoluitur in fideicōmissum vniuersale.iuxta.l.sceuola.ad treb.et.l.tractabat.de mili.test.et no.Bar. in repe.l.j.ff.de iure codicil.et in aut.ex causa:et ibi per docto.C.de libe.prete.et p Bal.et doc.in.l.fi.C.de codicil.Et propterea virtute dicte clausule censentur veniētes ab intestato rogati de restituēdo hereditatem instituto in testamento.Leam quam.cū ibi not.C.de fideicō.et arg.l.si quis cū nullū.et.l.conficiunt. in prin.et.l. ab intestato.ff.de iure codicil.et subsequēter dicte filie qnatenus ab intestato succederent videntur rogate in dicto testamento virtute dicte clausule codicillaris de restituēdo hereditatem ipsius Pauli pro portionib⁹ que ad eos puenirent dicto Petro instituto:et successiue ei⁹ heredibus ex persona ipsius Petri:et fm hoc haberēt dicte filie et neptes detracta legitima earum restituere dicto Petro portiones in quibus ab intestato succederent:et sic saltē per hanc viam videtur qd heres institutus a dicto Petro excludat dictas filias si nō insolidū saltem a duabus partibus portionū in quib⁹ predicte succederent circūscripto testamēto et statutis pdictis vel saltē a dimidia si due quarte dcetraherentur:que tamē non videntur detrahēde cū hoc casu eo de tempore detrahende venirent iuxta ea que habentur cōmuniter a docto.in.l.q̄q̄.C.ad.l.fal.et in.l.in ratione.§.quod vulgo.ff.eo.tit.et in.c.raynaldus.et in.c.raynutius.
5 extra de testa.et in.c.si pater.eo.ti.lib.vj.†Sed his minime refragantib⁹ in cōtrariū videtur veritas.Nam cōstat q̄ de iure cōmuni dictū testamentū est nullū.l.j.de iniusto testa.et.l.inter cetera.de libe.et posthu. cum infinitis similib⁹.Nec iuuatur dictis legibus municipalibus et his que supradicta sunt in contrariū.Nō enim obstat primū statutū exclusiuū feminarū a successione ab intestato:et per cōsequens a sucessiōe contra testamentū:quia est aduertendū ad verba dicti statuti:quia non excludūt filias simpliciter et absolute sed tēporaliter:et sic donec supersunt filij vel descēdens masculus ex nominatis in statuto qui nō presupponūtur nunc superuiuere.Et ideo ex quo excluso est tēporalis a successione ab intestato similiter est tēporalis exclusio a successiōe cōtra testamētum ex quo exclusio ab intestato trahitur ad exclusionē cōtra testamentū vt in contrariū dixi in primo argumēto: et maxime quando venitur cōtra testamentū:qz dicitur nullū.Nam tunc est propria successio ab intestato iuxta.l.j.i fi.si tab.testamēti nulle exta. et.l.fi.ff.de iniusto testa.et tūc testamentū reddatur nullū ex preteritione filie temporaliter exclufe a statuto p similia verba: firmat Bar.in.l.fi.ff.ad tertul.et in cōsi.mihi.lxiiij.incip.proponitur q̄ pater.Item in alio cōsi.incip.super predictis occurrūt duo dubia.et Bal.in.l.gall⁹.§.et quid si tantum.de libe.et posthu.et in.l. si quis posthumos.§.si filiū.eo.titu.et in.l.ij.C.de libe.prete. et in.l.si quis filiū.C.de inoffi.testa.vbi refert cōsilia collegij Florentini et collegij Senensis qd et cōcludit idem Bal.in suo elegāti cōsilio incip. antiquū statutū in ordine tertio.et in alio cōsi.incip.dicit.et in.l.ij. et in.l.maximū vitiū.in fi.de lib.prete.et in.l.si pōtionilla.C.quado dies lega.ced.et Pe.de ancha.in cōsi.ccxxj.incip.fm ordinē informis incipiente hec questio iā vulgaris.et Saly.et Pau.de cast.in l.si auus.C.de lib.pte.et Ang.et Jmo.in.l.ei q soluēdo.de heredi. insti.et Ang.in.d.§.et quid si tantū.et in aut.de here. et fal.§. si qs autē.et.ff.si pars her.peta.l.si pauciores.et Jmo.et Pau.de cast. in.d.§.si filiū.qd et voluit Bal.in aut.sed et si qs.C.de scdis nup.et in.c.j.§.j.in tit.epm vel abbatē.in vsi.feu. Nec etiā iuuatur dictū testamētū vigore alterius statuti sub rubrica q̄ filie et neptes co-
6 gantur obseruare vltimā volūtatē.† Nā dictū statutū videtur intelligendū de testamēto seu vltima volūtate valida.quia si est nulla non pōt dici vltima volūtas.Nec testamētū nullū venit appellatione testamenti.l.iiij.§.cōdēnatū.ff.de re iudi.et cle.pastoralis.eo. tit.prout et notāt doct.in dictis iuribus.et in simili per Bar.in.l. j.§.parui.ff.qd vi aut clam. quaten⁹ vult q̄ licet statutū dicat q̄ instrumentū guarentigiatum mandetur executioni et nihil possit obijci.Nihilominus poterit obijci q̄ instrumentū est nullum.et sic nō est instrumentū de quo statutū loquitur fm eum qd et notant doc.in.c.item cū quis.extra de rest.spo.ita ergo in pposito statutum disponens q̄ filie cogantur obseruare testamentū et vltimā volūtatē patris intelligātur in vltima volūtate et testamēto validis
7 cum al's nō sit testm̄ neq3 vltima volūtas per pdicta.† Et maxime cum istud statutū sit correctoriū iuris cōis et inducēs in successiōe differentiā inter mares et feminas.iuxta.l.maximū vitiū.C.de lib. prete.Et ppterea est pro posse restringēdū vt minus corrigat ius cōmune et minus vitij habeat p ea que habentur.in.d.l. maximū vitiū.et que habētur.in.l.precipimus. C.de appel.et in.l. si vero.§. de viro.ff.solu.matri.et in.c.cū dilectus.de cōsuetu.cum multis si. Et maxime quia si secus diceremus qz dictū statutū intelligeretur de testamēto et vltima volūtate nulla sequeretur q̄ si testamētū seu vltima volūtas esset facta corā duob⁹ testibus vel deficerent alie solēnitates testamētarie cogerentur filij obseruare dictā vltimā volūtatē si generaliter intelligeretur vt iacet et cōprehenderet etiā vltimas volūtates nullas:et sic vnico verbo derogaretur multis legib⁹ loquētib⁹ de testamētis et vltimis volūtatib⁹ qd est p posse euitādū vt dixi nec est verisimile q̄ statuētes vnico vt ita dixerim verbo voluerint derogare omnib⁹ solēnitatibus testamēti a iure introductis:iuxta.l.si qn̄.in princi.C. de inoffi. testa.Et si dicatur. quid ergo prouidet vel pdest.d.l. municipalis.responde tur q̄ in multis casibus de iure cōmuni filia pōt venire contra testamentū

seu vltimam voluntatẽ quantũcũq3 validam: nã potest rite exhe
8 redata querelare testamentũ.† Item preterita nõ constituta sub
patria potestate potest testamentũ cõtratabulare per iura vulga
ria ⁊ nõ instituta vsq3 ad concurrentẽ quãtitatẽ legitime potest
agere ad supplementũ.l.omnimodo cũ.l.seq.⁊.l.si quando.⁊.l.sci
mus.C.de inoffi.testa.⁊ agendo ad supplementũ legitime quate
nus defalcat.de legatis ⁊ institutioni heredis derogat vltime vo
9 luntati testatoris que erat valida.† Nam licet suppletio fiat ipso
iure vt est tex.in.d.l.scimus.in prin.tamẽ non fit incontinenti sed
filio vel filia declarante se velle cõsequi supplementũ legitime: vt
est glo.quam sequũtur cõmuniter docto.in.d.l. scimus. in princi.
Unde satis prouidet statutũ si prouidet ꝙ filia ⁊ neptis cogãtur
obseruare testamentũ ⁊ vltimã volũtatẽ validam. Et propterea
non obstet dictis filiabus vel neptibus dictũ statutũ. Ad quod
scdo loco respondetur ꝙ dictũ statutũ non debet intelligi quãdo
filiabus vel neptibus nihil est relictũ. Sed quãdo aliquid eis est
relictũ vt probatur ex verbis dicti statuti ibi ita ꝙ plus petere vel
habere non possint ꝙ̃ fuerit eis relictũ iure institutionis vel alio
quocũq3 titulo. Nam dictus versic. presupponit ꝙ aliquid fuerit
eis relictũ: ita ꝙ illud quod est relictũ possent petere et habere et
10 non plus.† Nam comparatiuũ plus presupponit positiuo iuxta
l.vbi aũt non apparet.de verb.oblig.⁊.l.cũ furti.ff.de in litem iu
ran.⁊ illa verba ita ꝙ veniũt modificatiue ⁊ declaratiue ad prece
dentia. Et per consequens videtur ꝙ quãdo nihil est eis relictum
adeo ꝙ non veniendo contra testamentũ seu vltimam volũtatẽ
nihil petere vel habere possent nõ videtur militare dictũ statutũ
ex quo cessant verba dicti versi.ita ꝙ ⁊ vbi cessant verba legis ibi
cessat ipsa.l.ita autẽ.in princ.ff.de admini.tu.⁊.l.iiij.§.pretor ait.
ver.toties.de dam.infect.⁊ facit optime.l.mancipia.iũcta glo.⁊
ꝙ ibi per doc.C.de ser.fugi. Item facit quia per sequẽtia declarã
tur precedentia.l.heredes palam.§.sed si notam.de test.⁊.l.si ser
nus pluriũ.§.fi.de lega.j.cũ si. Et attento ꝙ ex hoc minus dero
gatur iuri communi: ⁊ habet minus iniquitatis et odij. esset eñ
quodãmodo absurdũ ꝙ filia omnino preterita a patre: ita ꝙ nihil
ei fuisset relictũ: quia fortasse pater de ea non cogitauerit repella
tur penitus a successione: vnde ne resultet tanta iniquitas decet ꝙ
statutũ recipiat talem interpretationẽ vt minus habeat absurdi
tatis ⁊ iurium correctiõis. Cum igitur in casu nostro testamẽtũ
sit de iure nullũ ⁊ nihil fuerit dictis filiabus relictũ in dicto testa
mento saltem his duobus concurrentibus concludendũ arbitror
ꝙ dictũ statutũ nõ militet in istis terminis. Nec ob. si quis dixe
rit ꝙ saltẽ verba rubrice que sunt dispositiua loquũtur generali
11 ter.† Et propterea generalitas rubrice dispositiue loquentis am
pliet nigrum magis stricte loquẽs iuxta no.per gl.no.in.l.j.C.de
cap.ciui.cen.eximen.lib.xj.⁊ in auk.vt facte noue consti.§.j. super
verbo.⁊ hmõi lex quam glo.d.l.j.ad hoc pro singulari alleg. Põ.
in suis singularibꝰ eam sequẽs. Quia respõdetur ꝙ si dicta rubri
ca generaliter intelligeretur vt iacet nimiũ corrigeret iura cõmu
nia: maxime quia procederet etiã vbi non extarẽt masculi: ⁊ nihil
esset eis relictũ qđ non est de mente statuentiũ: quia non est verisi
mile ꝙ voluerit filias et neptes excludere a successione non cõside
rato fauore alterius veniẽtis ad successionem. Et ex hoc patet ꝙ
generalitas dicte rubrice veniat restringẽda per verba nigri: ⁊ ex
quo patet ꝙ restringitur per vltima verba ipsius nigri apparet ꝙ
statuentes noluerũt disponere generaliter: prout verba rubri sua
dere videntur: sed voluerũt stare dispositioni ipsius nigri. prout
in terminis similis statuti exclusiui feminarũ cõcludit Panor. in
cõsi.xiij.incip.quedam mulier volens ꝙ rubrũ suppleri et intelli
gi debet fm nigrũ. allegat no.p gl.in.l.j.C.etiã ob chyrographa
riam pecuniam: ⁊ per gl in auk.ad hec.C.de vsu.⁊ per docto. ⁊ in
proemio decretaliũ mouetur inter cetera ratione: quia minus rece
ditur a iure cõmuni. Nam semper niti debemꝰ restringere verba
statuti vt minus ꝙ̃ possunt ledãt ius cõmune: maxime vbi etiam
versatur preiudicium alterius: vt est tex.no.in.c.cum dilectus.de
cõsue.⁊ facit.l.quod vero.de.ll.cum simi.fm eum. Item quia tũc
non fit tanta differẽtia inter masculos et feminas: ⁊ sic minus cõ
mittimus contra.l.maximũ vitium. Item quia in dubio debemꝰ
iherere eqtati.ar.l.placuit.C.de iu.⁊.c.fi.de trãsac.⁊.l.ꝙ si ephesi.
de eo qđ certo loco vt ibi latius per eñ que omnia militant in casu
nostro quia iniquũ esset ꝙ filia excluderetur etiã si nihil esset ei re
lictũ.co adiuuãtur predicta: quia versi.ita ꝙ põt referri ad omnia
precedẽtia.ar.l.talis scriptura.de leg.j.⁊.c.scdo requiris.⁊.c. inqsi
tioni.de appel.⁊.l.j.C.de lib.prete.⁊ sic põt itelligi vt determinet
omnia precedẽtia tam in rubro ꝙ̃ i nigro. Preterea prima rñsio
supra data ad dictũ statutũ respicit etiã verba rubrice: quia dum
rubrica loqtur de vltima volũtate verificetur in vltima volũtate
valida non autẽ inualida. Ex quibus restat cõclusio ꝙ dictũ testa
mentũ fuit ⁊ est nullũ preteritione filiarũ: ⁊ ꝙ dicte filie ⁊ neptes
ex altera filia succedant ab intestato dicto Paulo pro duobꝰ ra
tis de tribꝰ nõ obstante dicto testamẽto ⁊ nõ obstantibꝰ dictis
statutis. Et hoc satis clare videtur procedere quo ad dictã filiaz
superstitẽ ⁊ procedituo ad neptem superstitẽ ex altera filia que
decessit post mortẽ dicti Pauli in vita dicti Petri si ipsa neptis
fuit cõcepta in vita dicti Pauli: nam tũc succedit ipi Paulo: put
firmat Bar.in.l.fi.ad tertul.idem reperio ꝯsuluisse Ioã.de lig.in
cõsi.incip.ex themate eliciũtur duo dubia.⁊ idẽ Pe.de perusio in
suo consilio qđ incip.cũ per statutũ dotata excludatur: et ita vidi
pluries cõsultũ ab integerrimi iudicij clarissimo doctore domino
Benedicto capra ⁊ alias cõsului. Si aũt dicta neptis fuit ꝯcepta
post mortẽ dicti Pauli res est dubia: qꝛ Bar.cõcludit ꝙ tunc ne
ptis nõ succedit: quia ex sua persona minime succedere põt per.l.
titio.de suis ⁊ legi.⁊.l.j.§.si qs primior.ff.vnde cõgna. ⁊.l. paulꝰ.
§.paulꝰ.ff.de bonis q̃ lib.⁊ ex psona sue matris filieq3 dicti Pau
li nõ videt̃ cõuenire possit attẽto ꝙ dicte filie nõ fuit delata here
ditas ⁊ subsequenter nõ trãmisit: put dicit Bar.in.d.l.fi.sed con
trarium cõcludit Bal.in consi.s.allegatis.s.in cõsi.mihi.iij.incip.
antiquũ statutũ: ⁊ in alio incip.dicit statutũ in ordine mihi. dcliij.
in quibꝰ locis vult Bal.ꝙ nepos vel neptis ex filia dotata succe
dat post mortẽ filij masculi superstitis tpe mortis aui siue nepos
fuerit cõceptus in vita aui siue post eius mortẽ ex quo venit ex p
sona matris iure trãsmissionis. Cuius tamẽ cõtrariũ videtur ipe
Bal.cõcludere.in.d.l.si quis filiũ.C.de inoffi.testa.col. penul.s.ꝙ
nepos ex filia defuncta ante filiũ nõ succedat neq3 iure trãsmissio
nis neq3 ex persona ppria cuiꝰ opinio.sequit̃ Pe.de ancha.in.s.
allegato cõsi.incip.hec qstio iam vulgaris qñ statutũ simpliciter
dicit donec extat masculꝰ filia nõ succedat. Si vero statutũ dicit
donec extat masculꝰ nõ succedat filius vel neptis tũc ipe Pe. de
ancha.applicat opi.Bar.⁊ applicãdo ad casum nostrũ cõcludit
pro ista nepte: qꝛ statutũ in hoc casu excludit temporaliter filiam
⁊ descendentes ex ea: ⁊ sic nepotes ⁊ neptes ex filia: licet dicta sua
cõsideratio nõ videat̃ iuuari lege neq3 ratione vrgenti. est tamen
aduertendũ ꝙ Bal.loquit̃.in.d.l.si quis filiũ.in iure dicendi nul
lum ex pteritione filie quo casu Bar.etiã.in.d.l.fi.videt̃ idẽ velle
cũ absolute dicat qđ filia preterita predecedente fratre testamen
tum remanet validũ. Si itaq3 testamentũ non reddit̃ nullũ prete
ritione filie nõ videtur ꝙ nepos vel neptis ex ea possint dicere nul
lum ex eorũ personis cũ non essent necessario instituẽdi non tenẽ
tes primũ locum tẽpore delate successionis. Dum aũt Bar. inui
tat nepotes ex filia loquitur in successione ab intestato in qua mi
litat alia ratio.s.qꝛ filius erat temporaliter inuitatus per statutũ
in portione que de iure cõmuni deferebatur sue sorori: ideo finito
tempore definit esse heres. Ideo attenditur illud tempus quo ad
successionẽ ab intestato in illa portiõe de nouo vacante: ⁊ ita pos
sunt cõcordari dicta Bal.licet ratio sua.in.d.l. si quis filiũ. aliud
suadere videatur. Cõcludit autẽ Pet.de ancha.in preelleg.cõsi.
vna cum Bal.ꝙ filia interim decedens transmittat ad eiꝰ descẽ
dentes: ⁊ p cõsequens ex predictis cõcludendũ puto ꝙ si neptis
erat cõcepta in vita aui succedat cũ in ea sententia ꝯcordẽt Bar.
⁊ sequaces: ⁊ etiã Bal.⁊ sequaces ⁊ distinctio Pet.de ancha. de
qua.s. Nec ob.dicte nepti id qđ.s.paulo ante dixi circa ius dicẽ
di nullũ: qꝛ in casu nr̃o cessat ratio ibi adducta. Nã ex quo superest
altera filia pterita: ⁊ etiã neptis pterita ex filia defuncta ante pa
trem ⁊ testamẽto reddito inefficaci est locus successioni ab intesta
to: ⁊ sic non sumꝰ in terminis Bal.in.d.l.si quis filiũ.nec in termi
nis Bar.in.d.l.fi.§.j.circa fi.sed in terminis successiõis ab intesta
to. Si aũt dicta neptis ex filia decedente post patrẽ fuisset ꝯcepta
post mortẽ aui reputo rem dubiã ppter autoritates contrarias
super quo dubio ad presens me nõ intromitto. Est modo vidẽdũ
an heres dicti Petri possit niti ex clausula codicillari: ⁊ videt̃ pri
ma facie dicendũ ꝙ sic eo quia purificata videtur dicta conditio
clausule codicillaris ex quo vt supradictũ est testamentũ redditur
nullũ ex preteritione filiarum: ⁊ idcirco videtur purificatum fidei
cõmissum ꝙ virtualiter cẽsetur relictũ in clausula codicillari put
s.circa primũ deductũ est in allegatis. p parte cõtraria. Et istud
fideicõmissum videt̃ ꝙ trãsmissum fuerit ad heredes: quia fidei
cõmissa pura seu purificata ⁊ nõ agnita trãsmittunt̃ ad heredes.
l.vnica.§.in nouissimo.C.de cadu.tol.maxime qꝛ videtur ꝙ testa
mentũ dicatur nullũ tanq̃ retro nullũ: prout voluit Bar.in.d.l.fi.
⁊ in quodã suo consi.incip. pponitur ꝙ pater qđ quasi de verbo
ad verbũ ponit Bal.in.l.si auus.C.de libe.prete.qđ ⁊ voluit idem
Bar.in alio cõsi.incip.dñs Iacobus in ordine.clviij.fm ordinem
qui habetur perusie nõ informis: qđ vt quidã referunt etiã tenuit
in alio consi.incip.pater habens filiũ. Et per dictã rationem vide
tur hãc partem tenere Bar.in.d.l.fi.§.j.in fi. ad tertullia.s. ꝙ filiꝰ
decedẽs trãsmittat fideicõmissum virtute dicte clausule codicilla
12 ris.† Sed his non ob.contrarium est de iure concludendũ: quia
preteritio filiarũ non reddit testamentũ nullum anteꝙ̃ efficiantur
successibiles ab intestato cũ ius dicendi nullũ reguletur a succes
sione ab intestato prout late probatũ est circa principiũ consilij: et
cõstat ꝙ ante mortẽ filij masculi nõ erãt dicte filie successibiles vi
gore supradicti statuti eas excludẽtis donec superest aliqs mascu
lus: ⁊ ideo dicta cõditio clausule codicillaris.s.si nõ valebit testa
mentum est purificata demũ post mortẽ filij. Et cõsequẽter cõdi
tio fideicõmissi vniuersalis fuit purificata post mortẽ ipsius filij
cui fuit

cui fuit relictū fideicōmissum ꝟtute dicte clausule: ⁊ ꝑ ꝯñs fideicō‑missum euanuit cū fideicōmissariꝰ decesserit nō purificata adhuc ꝯditiōe. oꝫ. n. cedere dies fideicōmissi: ⁊ sic ꝯditio purificari viuo fideicōmissario al's euanescit. l. vnica. §. sin aūt sub cōditione. C. de cadu. tol. ⁊ l. heres meꝰ in fi. ꝑn. de cōdi. ⁊ demō. ⁊ in. l. cum heres. ⁊ in. l. seq. in ꝑn. ff. qñ dies le. ce. ⁊ ꝓpterea filiꝰ decedēs nō trāsmi‑sit dictū fideicōmissum vigore dicte clausule codicillaris ꝓut ꝯclu‑dūt bal. ⁊ Saly. in. d. l. si auus. ⁊ bal. in. d. l. si qs filiū. de inoffi. te. et Imo. in. d. l. ei qui soluēdo. de hered. insti. qd ⁊ firmauit clarissimꝰ iuris interpres do. Io. petrutius de mōte sperello in. d. l. si auus. Non ob. ꝙ supra deductum est in cōtrarium: qꝛ lꝫ bar. fuerit in ea sententia ꝙ testm̄ dicatur nullū tanꝙ̄ retro nullū. nihilominꝰ con‑trarium cōsuluit Franci. tigrini de pisis: ⁊ collegiū florentinū te‑nētes ꝙ filia ꝑterita dicit testm̄ nullum post mortē masculi vt ex tunc nō vt retro nullum ⁊ aduocabit dimidiā hereditatis: et erit heres anormalo ꝓpter dictum statutum ꝙ eā tꝑaliter excludit et

13 tacite admittit post tempus. †Nec est nouum qd ex dispositiōe le‑gis vnus incipiat ⁊ postea desinat esse heres iuxta. l. in successione. ff. de vul. ⁊ pup. ⁊ l. circa. ff. de inoffi. te. ⁊ insti. de eo cui liber. causa bona adijci. vbi gl. de anormalo successore: ꝙ ⁊ voluit bal. in. d. l. si auus. Nō enim sibi placet opi. bar. cū presupponat ꝙ filius inte‑rim non sit heres: ⁊ consequenter nō posset exigere debitores here‑ditarios nec a creditoribꝰ hereditarijs cōueniri ſm eum supple ꝙ est cōtra mentē statuentiū ⁊ contra consuetudinē que est optima ll. interpres. l. sine interpretatione. de. ll. ⁊ c. cum dilectus. de ꝯsue. ⁊ hāc partem firmauit etiā bal. in. d. c. j. §. j. epm vel abbatem. et in supradicto cōsilio antiquum statutum cui se subscripsit Frāci. de albergotis. Quod ⁊ videntur tenere Saly. ⁊ Pau. de cas. in. d. l. si auus. ⁊ tenēt cōiter doc. in locis quos allegaui. s. in illo assumpto ꝙ filia preterito potest dicere testm̄ illuꝫ ⁊ si qua esset de iure dubi‑tatio cōsuetudo ꝑdicta eneruat dictam dubitationem ⁊ cōfirmat ꝑdictam cōem opi. Et sic nō obstat dicta ratio bar. ⁊ eius autori‑tas in. d. l. si. in fi. qui tamē non bene figit pedes. preterea ipse bar. met ibi vult ꝙ testm̄ interim sit in pendenti nec viuo filio sit nullū ergo similiter fideicōmissum erat interim in pēdenti. Nec erat ad‑huc purificata conditio: ⁊ sic nō cesserat adhuc dies fideicōmissi.

14 †Cū lex deferens fideicōmissum nō esset certa de futuro euētu. Et ꝯñs nō defert fideicōmissum iuxta ea que hñtur in. l. cū quidaꝫ. §. luū. ⁊ in. l. ventre. de acquiren. here. ⁊ ideo vr̄ ꝙ interim decedens non transmittat. ar. d. l. ventre. Nec respectu huius fideicōmissi vi‑det̄ in ꝯsideratione ꝙ dicatur testm̄ nullū tanꝙ̄ retro nullū: quia si hoc verū esset videret̄ ꝓcedere ꝑ quādam fictionē: ⁊ quo ad fidei‑cōmissum fictio nō haberet extremum a quo habile: qꝛ tꝑe quo te‑stamentū redditur vere nullum: ⁊ sic quo vere haberet cedere dies fideicōmissi fideicōmissum nō pōt vere queri ipsi filio fideicōmissa‑rio: ⁊ per cōsequēs nec retro pōt fingi quesitū. Precedēs tñ ratio magis placet scilicet ꝙ filius interim sit insolidū heres ⁊ testamen‑tū valeat. Pro qua opi. cōi adduco rōnem vrgentē: qꝛ si vera eēt opi. bar. filius interim nō esset heres in aliqua pte. Ex quo testm̄ erat in pendēti ꝓpter dubium ne rumpat̄ prout contingit in. d. l. ventre. ⁊ in. l. illud. de contratab. ⁊ interim decedens nō trāsmitte‑ret hereditatē de iure cōi ⁊ regulari per rationem dictoꝝ iuriū. Et sic resultaret incōueniens ⁊ cōtra omnē mentē statuentium qd. s. fi‑lius qui de iure cōmuni posset interim esse heres pro sua rata pro‑pter statutum factum in fauorē ipsius filij impediretur esse heres etiā pro sua virili: qꝛ nō posset esse heres ex testamento qd esset in pendēti ſm opi. bar. nec ab intestato per regulā iuris. de qua in. l. anteꝙ̄. C. cōmunia. de succes. ⁊ in. l. quādiu. C. qui admit. cum con‑cor. Et ex his determinatum est ⁊ decisum primū dubiū consulta‑tionis ⁊ similiter vltimū: qꝛ ex supradictis deductū est ꝙ non ob‑stant statuta de quibus supra fit mētio. Secundus autē consulta‑tionis articulus est de se clarus: qꝛ licet dicte filie a patre preterite veniant cōtra testamentum patris dicendo illud nullum. Et pro‑pterea succedant patri ab intestato. Non autē veniunt contra te‑stamentū petri eoꝝ fratris. Et ꝓpterea stante validitate testi di‑cti petri nō est ratio: quare dicta legata non debeantur ab heredi‑bus ipsius petri cū regula sit ꝙ legata ⁊ fideicōmissa in testamen‑to ⁊ alijs vltimis voluntatibus legitime relicta debētur: ⁊ pro eis sint prodite varie actiones. l. filiuſſ. §. varijs. de le. j. ⁊ l. j. ⁊ ij. C. com‑munia. de le. a qua regula nō reperitur exceptuatus iste casus me‑rito ⁊c. Et dicta legata sunt detrahenda de bonis dicti petri. vide‑licet de sua tertia parte: ⁊ si qua alia bona habeat ⁊ nō de portio‑nibus hereditatis dicti pauli quas supra conclusum est pertinere ad filiam dicti pauli preteritā ⁊ ad neptē cōceptā in vita pauli ex altera filia defuncta post mortēꝫ Pauli in vita dicti Petri quod est clarissimum. Ideo sup eo tanꝙ̄ claro amplius nō insistendum

15 duxi. †Deueniendo aūt ad successionē in hereditate materna que decessit ab intestato: ꝯcludendū est ꝙ filia ꝑdicta sine dubio succe‑dit in dicta hereditate mr̄na in virili vna cū dicto Petro seu eius successoribꝰ. Quia non est dubium de iure cōmuni ꝙ matri succe‑dit equaliter cuꝫ filio masculo in auf. in successione. C. de suis ⁊ le‑gitimis ⁊ in corpore de hereditatibꝰ ab intest. De iure autem mu‑nicipali cōstat ꝙ etiam in bonis maternis filia propter filium nō excluditur nisi tēporaliter. ⁊ ꝑ consequens cessantibus ex post fcō masculis ipsa filia admittitur ad successionem ab intestato per ea que dixi. s. circa hereditatem pauli. Nam militat eadeꝫ ratio: ⁊ idō non est vlterius insistendum. ⁊ insuper nō est expeditum ꝙ dicta filia fuerit vnꝙ̄ exclusa etiā temporaliter ab hereditate dicte mr̄is:

16 qꝛ presupponitur ꝙ fuit dotata a patre. †Et hmōi statuta exclu‑dentia dotatas a successione parentum seu consanguineorum so‑let intelligi de dotatis ab eis de cuius hereditate agit̄. ar. l. vt libe‑ris. C. de coll. prout no. Bal. ⁊ Pau. de cast. in. l. j. C. de legi. hered. arg. notatoꝝ ibi facit quod notat bar. in. l. qui pupillum. de adul. Item facit quod notat bal. in. l. si mater. C. de iure do. queꝫ refert ⁊ sequitur Pet. de anc. in repeti. c. canonum. ver. sed pone statutū de constitu. ⁊ ꝙ intelligatur de dotatis ab eo de cuius hereditate agitur concludit etiam pet. de anc. in cōsi. lxxix. inci. retento ordi‑ne. Idem Ponta. in cōsi. mihi. cccclxxxv. Idē Pau. de ca. in ꝯsi. cccxxiij. Et in isto indiuiduo statuti camerini vidi alio anno bis cōsultum per preceptorē meum dñm benedictū capram qd etiam istud statutum intelligatur ꝙ non succedat in bonis dotantis: et vt audio multi idem cōsuluerunt in eadem causa. Ego aūt simil'r cōsului cōtrarium: qꝛ mihi verba visa fuerunt ⁊ videntur multum clara ⁊ secunda vice respondi ad motiua. d. Benedicti ⁊ subscri‑bentiū. Et etiam multi fueruut in mea snīa non intendo nunc in‑stare. Sed tetigi vt ostenderem ꝙ nō est res clara ꝙ filia dotata a patre excludatur etiam temporaliter ab hereditate matris tamen dato ꝙ excluderetur concludendū est apta frōte ꝙ ex quo est tem‑poraliter exclusa ꝑ verba donec extāt masculi ⁊c. hodie admittit̄ ex quo hodie nō durāt masculi per iam dicta. ⁊ vltre autoritates s. adductas. Itē etiā cōcludit Ange. in consilio. clxxxiiij. ſm ordi‑nem informis in vltima col. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. cxxvij.

¶ Donatio facta per aliquam communitatem: an ⁊ quando va‑leat ⁊ que requirantur in ea ⁊ facta metu quando presumat̄ et an possit communitas iuuari prescriptione longissimi tꝑis. ꝑ totum.

1 ☞ Consilium representat totam communitatem.
2 Donatio perficitur nudo consensu absqꝫ traditione. nu. seq.
3 Donatio nudo consensu facta parit actionem vel conditionem ex lege.
4 Precarium transfert possessionem.
5 Statuta per quos fieri possunt.
6 Contractus celebrati ab habentibus potestatem legis condende habent vim legis.
7 Statuta vel lex municipalis derogare iuri communi possunt.
8 Priuilegium concessum a duce mediolani habet eadem priuile‑gia que habet factum a principe.
9 Principis presentia supplet defectum solennitatū iuris positiui.
10 Insinuatio est donationis intimatio competenti iudici facta et in actis iudicis remanens. nu. seq.
11 Donatio facta coram iudice vel principe non indiget insinuatio‑ne idem si per eosdem fiat. nu. 13.
12 Insinuatio est scriptura de donatione facta coram iudice.
13 Insinuatio non requiritur in donatione imperiali vel principis.
14 Donatio non redditur nulla insinuationis defectu nisi quatenꝰ excedit summam. l. aureorum maioris estimationis ꝙ̄ sint hodie. nu. seq. ⁊ supplet̄ defectus insinuationis si fiat corā ꝑncipe. nu. 13.
15 Aurei legales erant antiquitus maioris estimationis quam sint de presenti.
16 Contractus facti inter iudices vel principes ⁊ subditos an valeāt nu. seq. ⁊ quid si fiat cum tyranno. nu. 30. ⁊ 31.
17 Actio personalis non sequitur rem seu singularem rei successorē.
18 Donare aut suum iactare nemo presumitur.
19 Priuilegium cum generalitate concessum nō trahitur ad ea que princeps in specie verisimiliter non esset concessurus.
20 Indefinita vniuersali non equipollet nisi ex benignitate.
21 Legem sibi licet imponere non potest communitas tamen statu‑tum valet per quod cauetur ꝙ res alienari nō possint per alios ꝙ̄ per ipsam cōitatem puta habentes autoritatem vendendi.
22 Princeps vel communitas lꝫ non subijciantur suis legibus tamē verisimile est ꝙ viuere velint suis legibus.
23 Donatio oīum bonorum vel maioris partis presumitur dolosa.
24 Donatio facta per communitatem que requirantur vt valeat.
25 Statuta seu lex municipalis exorbitantia a iure communi in ciui‑tate verificantur etiam in castris ⁊ villis fallit si sint adeo parua ꝙ per se possint gubernari.
26 Contractus initi cum superioribus ⁊ alijs habentibus legis con‑dende potestatem an ligent successores.
27 Contractus magis astringit legem condentem ꝙ̄ ipsa lex.
28 Lex non astringit necessario legem condentem.
29 Statuti condendi que sit forma.
30 Conditionis melioris esse nō debet qui illicite preest ꝙ̄ is qiuste.
32 Sancimus verbum seu statuimꝰ est demonstratiuum iuris noui.
33 Prorogamus verbum est demonstratiuum iuris noui.

34 Permittimus verbum est inductiuum noui iuris.
35 Volumus est demonstratiuum iuris noui.
36 Tyrannus dicitur ille qui populum in seruitute tenet.
37 Donatio metu facta non valet vti continens lesionem vt si fiat inter superiorem ⁊ subditum.
38 Actionem qui habet fortius ⁊ exceptionem.
39 Ad agendum que sunt temporalia sunt ad excipiēdū perpetua.
40 Iuris plus in alium nemo potest transferre q̄ illud qđ habeat.
41 Alienari nō possunt res cōitatis absq; solēnitate.
42 Contractus venditionis seu dispositꝫ i eo an trahatur ad alios contractus vel quasi coutractus.
43 Iura non presumuntur.
44 Turpius eijcitur q̄ non admittatur hospes.
45 Contrahenda facilius impediuntur q̄ iam contracta.
46 Metus nedum efficit ferentem sed ⁊ singulares successores.
47 Ailenationes contra iura ⁊ legem municipalem non tenent.
48 Rogatus maioris est iussu.
49 Prescriptio longissima inducitur aduersus quamlibet actionem tam realem q̄ personalem.
50 Prescriptio cum mala fide nullo tempore prescribit.
51 Prescribere quilibet presumitur bona fide.
52 Possedisse censetur bona fide qui tempore longissimo possedit.
53 Fides bona causatur probabili iuris dubio ⁊ iuris errore iprobabili ⁊ iuris ignorantia.
54 Error iustꝰ cātur dubitabili casu iuris sufficienti ad vsucapionē et prescriptionem longi temporis.
55 Contractus respectu metus annullatꝰ omnes etiam alie clausule dicuntur annullate.
56 Princeps potest oēm iuris defectum supplere.
57 Vicarius non equiparatur ei cuius vices gerit.
58 Statuta per populū facta in fauorem tyranni que verisimiliter facta non fuissent si ille non fuisset tyrānꝰ non valent.
59 Rescripta seu litere gratiose subreptitie sunt inefficaces.
60 Rescripta seu priuilegia aut principum concessiones intelligunt̄ sine preiudicio tertij.

¶ Consilium.cxxvij.

In nomine dn̄i nostri Iesu Christi. ¶ Primo aspectu in hac consultatione videt̄ ꝙ pars diti domini Ludouici seu suorū heredū foueat iustitiā. qꝛ videt̄ ꝙ dicta donatio tenuerit ea rōne: qꝛ fuit facta ꝓprio motu vt sonant verba instrumenti per
1 cōsiliuꝫ dicte terre. † Qđ cōsilium representabat cōmunitatē dicti castri prout asseritur in princi. instrumenti. ad hoc gl. in. l. aliud. §. refertur. ff. de reg. iu. ⁊ gl. in rubrica. C. que sit lon. cōsuetu. post medium: ⁊ facit glo. in. l. ita tamen. in prin. ad treb. ⁊ no. bar. i. l. obseruare. C. de decu. li. x. ⁊ per cōsequēs videt̄ facta ab vniuersitate dicti castri negotiorum gestori. ⁊ notario recipienti ꝓ dn̄o Pādulpho vnde facta ratificatiōe per dictuꝫ dn̄m Pandulphum videt̄ ꝙ donatio fuerit perfecta ⁊ valida: qꝛ regulariter donationes nō
2 exigūt alias extrinsecas solēnitates. † Et lꝫ olim requireret̄ traditio ad efficaciā donationis tn̄ hodie vr̄ donatio ꝑfici nudo cōsen
3 su ꝓut emptio ⁊ venditio: vt insti. de dona. §. perficiunt̄. † Adeo ꝙ ex donatione nudo cōsensu celebrata oritur actio vl' cōditio ex lege ꝑꝑ ipsam donationē vt ibi. ⁊. l. si qs argentū. C. de dona. licet Bar. soleat dicere nō esse donationē sed pactū de donādo sꝫ non refert: tum qꝛ siue sit donatio siue sit pactum de doāndo satis ē ꝙ
4 sit efficax ad agēdum. † Tum maxime qꝛ i instrumēto est clausula precarij ꝑ quā solet transferri possessio. l. interdū. de acq. pos. ⁊ facit. l. ꝙ meo. ⁊. l. si rem aliquā. e. ti. ⁊. l. j. ⁊. l. qsq;. C. de dona. tum maxie qꝛ i ꝯtractu donatiōis fuit data licentia apprehendēdi possessionem dicto donatario ⁊ cui ius suum cōcesserit. ⁊ presupponit̄ ꝙ cessionarius donatarius ⁊ ꝓcurator in rem suā dicti domini pā
5 dulphi accepit dictarū rerum donatarum possessionem. † Qđ maxime videtur dicendum i casu isto qꝛ dictum castrum corinaldi qđ non est sub territorio alicuius ciuitatis videtur ꝙ potuerit cōdere legem municipalem iuxta. l. omnes populi. de iusti. ⁊ iur. ⁊ insti.
6 de iure naturali gē. ⁊ ciui. §. ius autem ciuile. † ⁊ contractꝰ celebrati ab habentibus potestatem legis condende habent vim legis. l. cesar. ff. de publi. ⁊. l. pe. C. de dona. inter virū ⁊ vxo. Vn̄ dictus cōtractꝰ donationis celebratus ꝑ dictam cōmunitateꝫ corinaldi cēseatur. l. municipalis: ⁊ alienatio facta de re ciuitatis vel castri f'm l. muni. videlicet non ob. ꝙ in ea non sint seruata solēnia requisita
7 de iure communi. † Quia. l. municipalis potest derogare in hac ꝑte iuri communi: prout hec concludit barto. in. l. prohibere. §. plane. ff. ꝙ. vi aut clam. ⁊ ibi Ange. idem tenet ꝙ etiam voluit Bar. l. ambitiosa. ff. de decre. ab. ordi. faci. Et ꝓpter hoc videtur ꝙ dicta donatio fuerit valida nō obstante etiam defectu insinuatiōis. Nam. l. municipalis potest etiā derogare in hoc iuri communi disponenti insinuationem requiri. qđ maxime videtur probari propter clausulā positā in dicto instrumēto donationis insuper prenominati cōsiliarij ⁊ homines arenghi p̄dicti castri corinaldi supplеuerūt de plenitudine sue potestatis cuicūq; defectui cuiuslibet solēnitatis que dici posset i predictis fuisset obseruanda. Quod ⁊ secundo videt̄ ex alio ꝓbari ꝙ dictus dn̄s Pandulphꝰ vr̄ ꝙ i terris sibi subditis teneret locū principis: qꝛ isti domini tēporales se gerunt pro principe in terris sibi subditis exercendo in eis indifferenter iura principis ⁊ reuocare in dubiū potestatem istorū dominorum esset reuangare mundum īquit bal. loquendo de domino Barnaba mediolani in consilio mihi. lxxxiij. incipi. recolo me cōsuluisse. Vbi cōcludit ꝙ dn̄s tp̄alis vicariꝰ imperatoris potest donare cōcubine illicite ⁊ dotare spurias lꝫ hec sint cōtra ius cōe. Item idē Bal. in consi. mihi. cccxxxij. incipiē. quemadmodū imperator cōcludit ꝙ cōcessio facta a duce mediolani habet eadē ꝓuilegia que habet facta a principe. Ideo lex bene a zenone. C. de q̄drien. prescrip. locum habet in tali concessione f'm eum. Et al's idē Bald. i alio cōsil. mihi. dlxvj. incipiē. credo ꝙ vos velitis. dicit ꝙ dominus qui habet i loco plenitudinē potestatis potest disponere ꝙ causa appellationis deserta mera negligentia appellantis restauretur. Et vult ꝙ si verba sunt clara, ⁊ dominus facit ex certa scientia sit eis standum vt latius ibi per eum. Et propterea cū dictus dominus Pandulphus de malatestis ⁊ sui antecessores fuerint longo tempore domini temporales: prout de dicta indita domo dominorum de malatestis loquitur Bald. in alio consilio mihi. ccxlj. incipiente premittendum est. videtur ꝙ eius gesta sint iu
9 dicanda pro gestis principis. † Sed sola presentia principis supplet defectum solēnitatum iuris positiui vt. l. omnium. C. de testamen. ⁊. c. j. extra de transact. merito presentia interposita nomine ipsiꝰ domini ⁊ expressa approbatio eiusdē que plus videtur eē q̄ sola presentia videtur tollere omnem defectum solēnitatis positiue consequenter sollēnitatibus derogare. l. fi. C. de venden. rebus ciui. li. x. ⁊ etiā defectum insinuationis. facit quod no. i auč. de nō ali. §. si minus. col. ij. ⁊ i. d. l. pe. C. de dona. inter virum. ad hoc etiā d. l. bene a zenone. per quam videtur probari ꝙ etiam si non valuerit donatio facta dicto domino Pandulpho ⁊ cōsequenter dicta bona fuissent dicte cōitatis. Nihilominus donatio facta qer dictum dominum pandulhum dicto domino Vgolino tenuerit: qꝛ quando princeps cōcedit alteri rem alienam titulo alicuiꝰ ꝯtractus recipiens est immunis: sed dominus habet regressum cōtra principē vt eidem resarciatur damnuꝫ prout ⁊ voluit Bal. in preallegato cōsilio. cccxxxij. incipiē. quemadmodum imperator ⁊ ꝙ non habeat obstare defectus insinuationis probatur ex alio quia videt̄ ꝙ satis interuenerit insinuatio ea ratione quia dicta donatio fuit facta coram iudice territorij: qꝛ corā potestate dicte terre et de donatione fuit celebratum instrumentū ⁊ ipse potestas suū decretum ⁊ autoritatē interposuit: vt patet ex instrumento sup
10 inde cōfecto. † Insinuatio aūt nil aliud videt̄ eē nisi intimatio donationis facta iudici cōpetenti vt voluerunt bar. ⁊ Ang. in. l. modestinus. ff. de do. ⁊ bal. in. l. illud. C. de sacrosan. eccle. licet quidam requirant decretum ipsiꝰ iudicis qđ tamen bar. negat sꝫ nō curandum quo ad propositum nostrū ex quo vt dixi decretuꝫ ex
11 titit interpositum. † Et ꝓpterea dixit Ange. in. d. l. modestinꝰ ꝙ donatio facta corā iudice nō indiget alia īsinuatiōe. ad hoc bonꝰ tex. in. l. in donationibus. C. de dona. vbi probatur ꝙ donatio facta apud acta nō indiget alia insinuatione: facit etiam optie tex. in. d. l. illud. qua videt̄ probari ꝙ īsinuatio nil aliud sit q̄ intima
12 tio in actis iudicis. † Et glo. ibi in verbo actorū satis ꝓbat ꝙ insinuatio sit scriptura de donatione facta coram iudice ⁊ simil'r alia glossella super verbo intimata que exponit id est in actis. Descripta igitur cum dicta donatio fuerit facta coram iudice ⁊ inde cōfecta scriptura instrumenti cōfecti per notarium videtur ꝙ resul
13 tauerit sufficiens insinuatio. † Preterea insinuatio non requiritur in donatiōe imperiali vt est expressum in. d. l. illud. Sed donatio facta ab huiusmodi dominis tēporalibus videtur similis imperiali donationi ⁊ gaudere eisdem priuilegijs vt supradictū est post Bald. ergo videtur ꝙ dicta donatio facta per dictum dominum Pandulphum domino Vgolino nō obstante defectu insinuationis tenuerit ad hoc etiam not. per Bal. in dicta. l. sancimꝰ. C. de dona. vbi vult ꝙ donatio imperatoris ⁊ istorum magnoꝝ
14 dominorum non indigeat insinuatione. † Et insuper est aduertēdum ꝙ defectus insinuationis non reddit donationem in totum nullam: sed quatenus excedit summam quingentorum aureorū. vt. d. l. sancimus. iuncta. l. pe. §. fi. eo. titu. Et sic saltem dictꝰ dominus Vgolinus videtur fouere iustitiam vsq; ad summam qngē
15 torum aureorum. † Qui quingenti aurei legales erāt maioris estimationis q̄ sint hodie quingenti aurei nostri temporis cum eēnt maioris ponderis. Nā septuaginta duo aurei ponderabāt vnam libram. l. quoties. C. de susceptoribus ⁊ archadijs. lib. x. ⁊ notant glo. ⁊ docto. in. l. fi. ff. de in ius vo. Potest etiā vltra supradicta responderi ad. d. l. fi. C. de vendendis rebus ciui. ꝙ loquitur in vēditione rerum ciuitatis: nos autem sumus in donationes rerū vni' castri: ⁊ ideo. d. l. que videtur exorbitare a iure communi loquens de ciuitate non videtur trahenda castra nec etiam dicte donationi facte per dictum castrū corinaldi videtur obstare si quis dixerit ꝙ

ferit ꝙ dictus dominus Pandulphꝰ erat dominus dicti castri ⁊ 16 eorum superior ⁊ iudex. † Et cõtractus inter iudices ⁊ subditos non valent. C. de contractibꝰ iudicum. l. j. q̄r videtur posse respon-deri ꝙ procedat in iudicibus inferioribus in quibus loquitur. d. l. j. non in principe vel tenente locum principis: q̄r cõtractus initus cũ principe valet. d. l. bene a zenone. ⁊ d. l. cesar. ⁊ d. l. pe. C. de don. inter virum. ⁊ c. j. de proba. Et hac ratiõe attenta videtur posse di-ci ꝙ dato ꝙ dictꝰ dñs pandulphus nõ fuerit iustus dominꝰ ter-re corinaldi s3 tyrannus. Nihilominus cõtractus initus cũ eo va-luerit ⁊ insper dato ꝙ donatio sibi facta fuerit nulla. nihilominꝰ non videtur nullitas causari ea ratione quia sit contra. l. q̄r tunc impediretur dñij translatio. l. iubemus. C. de sac. sanc. eccle. ⁊ l. nõ dubium. C. de. ll. sed ea ratione q̄r est preter legem quo casu nõ im-peditur dominij translatio ex nullitate contractus. l. multũ inter-est. c. siquis alteri vel sibi. ⁊ l. contractus. C. de fide instru. prout ⁊ in dictis iuribꝰ ⁊ per bar. ⁊ doc. in. l. j. §. si vir vxori. ff. de acq. pos. ⁊ propterea videtur ꝙ dato ꝙ donatio facta domino pãdulpho nõ tenuerit ⁊ successiue aduersus eum seu suos successores cõpete-ret cõditio indebiti ⁊ cõditio sine causa iuxta no. per bar. in. d. §. si vir vxori. iuncta. l. j. ⁊ per totum. de condi. inde. ⁊ l. j. de condi. sine 17 causa. † Nihilominꝰ donando domino vgolino videt̃ ꝙ potue-rit in eum transferre dominiu3 qd erat penes eum nõ obstante in-ualiditate sue donationis per supradicta: ⁊ dicte cõditiones scili-cet indebiti ⁊ sine causa que sunt personales non competunt ꝯtra singularem successorem in quem non transiuit sine causa nec inde-bite sed ex causa noue donatiõis q̄r actio personalis non sequitur rem seu singularem rei successorem. l. j. §. si heres. ff. ad trebel. ⁊ l. 18 fi. ff. de cõtrahẽ. empti. ¶ † Sed his nõ obstantibus cõtraria ps videtur magis iuri consentanea. Nam videtur dicendũ ꝙ dicta donatio facta domino pandulpho per dictum assertum cõsiliu3 castri corinaldi non tenuerit. Primo ⁊ ante omnia quia prout mi-hi dicit̃ nõ apparet qualiter ⁊ in quo dictum consilium ⁊ argẽtũ representaret tunc tẽporis totam cõmunitatẽ dicti castri q̄r licet hodie sit statutum in dicta terra ꝙ simile cõsilium representet to-tam cõmunitatem. Nihilominus istud statutũ dicit̃ esse nouiter factum nec antiqua statuta in hac parte prout mihi dicitur repe-riuntur ita ꝙ non apparet ꝙ dictũ consilium habuerit potesta-tem donãdi dicta bona ⁊ dato sine preiudicio ꝙ statutũ simplici-ter dictet ꝙ simile consilium representet cõmunitatem ⁊ gesta per ipsum consilium habeantur perinde ac si gesta fuissent per ipsam cõmunitate3 nõ videtur ꝙ generalitas huiusmodi statuti sit tra-henda ad hunc casu3 in quo donata fuerunt omnia vel quasi oĩa bona dicte cõmunitatis. q̄r nõ est verisimile ꝙ cõmunitas facien-do dictum statutum per ꝙ daretur generalis potestas dicto cõsi-lio voluerit sub istis generalibus verbis comprehendere donatio-nem bonorũ cum nemo presumatur velle donare seu iactare suu3 arg. l. cum de indebito. ff. de probat. ⁊ l. filiusfa. ff. de dona. ⁊ l. ꝯtra 19 iuris. §. fi. de pac. iuncta. l. obligatiõe generali. ff. de pig. † Et regu-la in generali. in. vj. ⁊ c. fi. de offi. vica. vbi generalis potestas data vicario qui gerit vices epi ⁊ episcopum representat non trahit̃ ad ea que episcopus in specie verisimiliter nõ concessisset: sed statuen-tes verisimiliter nõ concessissent dicto consilio ꝙ donassent omnia bona communitatis vel facere possent tam excessiuam donatio-nem merito iste casus non veniat sub tali generali concessione fa-20 cultatis attribute dicto consilio. † Facit q̄r indefinita non equipol-let vniuersali nisi ex benignitate. l. si seruitus. ff. de serui. vr. predi. et no. Pe. de bellaper. ⁊ Bar. cum quo doct. transeunt in. l. si pluribꝰ de le. ij. Sed hic esset inhumanitas ⁊ resultaret iniquitas ꝙ his q-bus est attributa similis potestas possint ita omnia donare ⁊ sic dissipare bona concedentiũ huiusmodi facultatẽ merito talis in-definita cõcessio facultatis non comprehendat hunc casum. Cor-roborãtur predicta q̄r vigebat ꝓuisio cõmunitatis ꝙ nõ possent dari insolutum ⁊ pagamentũ ex primo ⁊ secundo decreto seu ven-di alienari aut alio titulo transferri dominium seu possessionẽ ali-cuius castellaris seu podij in quo hactenus consueuerunt esse forti-licia vel castrũ vel verisimiliter fieri possint vel edificari alicui per-sone dicte terre ac etiam alicui forensi neq3 etiam alicui vniuersita-ti vel collegio nec alteri pro ipsis volenti emere vel recipere sine ex-pressa licentia dñi legati vel vicarij dñi nostri pape ⁊ dñi rectoris ꝓuincie marchie anchonitane gñalis ex quo statuto apparet ex-pressa mens cõmunitatis ꝙ nolebat ꝙ alienarentur loca vbi veri-similiter fieri possent fortilicia seu castra. Et gñalitas dicti statu-ti respicit tã bona ipsiꝰ cõmunitatis q̃ bona priuatarũ persona-rum: quinimo ex qualitate rerũ expressarum in dicto statuto pro-hibitiuo suadet̃ ꝙ intelligebãt de bonis ipsius cõmunitatis cum podia ⁊ etiam loca castrorum verisimiliter sint potius cõmunita-tis q̃ priuatarum personaru3 ⁊ maior ratio prohibendi erat alie-nationem rerũ dicte cõitatis q̃ rerũ particulariũ personarum pre-sertim q̄r dicta prohibitio pariter respiciebat terrigenas etiam po-pulares prout alios puta forenses vel nobiles. sed non videbatur interesse ꝙ vnus terrigena forte nobilis non posset vnum podiu3 alienare in aliũ terrigenam fortasse popularem ex quo pariter po-terat edificari castrum seu fortilicium per ipm venditorẽ: ꝓut ⁊ ꝑ ipsum emptorem. adeo ꝙ non ita interest cõitatis statuẽtis ꝙ nõ fiat alienatio prohibita per statutũ de bonis singulariũ ꝑsonarũ: prout ꝙ non fiat de bonis ipsiꝰ cõitatis que fortasse non intende-bat ꝙ aliqua fortilicia seu castra cõstruerent̃ in eorũ territorio ma-xime per alios q̃ per ipsam cõitatẽ. Est igitur verisile ꝙ voluerit 21 ꝓhibere alienationem etiã rerũ ipsius cõitatis. † Et licet nõ possit cõitas sibi legem imponere iuxta. l. si quis. in prin. testamẽti. ff. de leg. iij. tamen põt dictum statutũ operari circa alienationẽ fiendã per alios q̃ per ipsam cõitatem puta per habentes autoritatem vendendi vel alienandi bona cõitatis eis a cõmunitate concessa3 ⁊ tota ipsa cõitas possit imponere legem consilio representanti ci-uitatem: cum illa representatio non dependeat nisi a generali ordi-natione totius communitatis: q̄r al's simile cõsilium non posset ci-uitatem representare vt satis de se constat: ⁊ no. Bar. in. l. obserua-re. C. de decurio. li. x. Et dato ꝙ non ligetur consilium cõmunita-tis vigore ipsiꝰ. l. municipalis ita ꝙ non possit cõtrarium decidere nihilominus etiam ipsa prouisio non est inanis etiam respectu ipsius cõitatis seu consilij: q̄r requiritur maior expressio contrarie voluntatis ad hoc vt derogetur ipsi legi vt probatur in. d. l. si qs in prin. testamenti. ⁊ in. l. humanum. C. de. ll. ⁊ facit. l. rescripta. ⁊ l. nec dãnosa. C. de preci. impe. offe. ⁊ l. causas ⁊ lites. C. de trãsac. cũ multis si. In quibꝰ imperator disponit ꝙ gesta per ipsum impe-ratorem seu successores nõ valeant ⁊ operatur effectum dicta ꝓhi-bitio: l3 non posset imperator sibi vel successori precisam lege3 im-ponere ita ⁊ potuerit cõmunitas disponere ꝙ sua bona talis qua-litatis nequeant alienari dato ꝙ ipsa alienatio habeat fieri per ipsam cõitatem ⁊ si disponit ꝙ non valeat alienatio ipsius cõmu-nitatis longe magis censeat̃ voluisse ꝙ nõ valeret alienatio simi-lium rerum facta per representantes ipsam cõitatem. Cum itaq3 presupponatur qd in dictis bonis donatis dicto domino Pan-dulpho sicut nonnulla bona in quibus verificetur dicta ꝓhibitio talis alienatio non videtur verisimiliter comprehensa sub genera-22 li potestate fortasse cõcessa dicto cõsilio per predicta: † Facit etiam qd habetur in. l. digna vox. C. de. ll. q̄r est verisimile ꝙ licet cõmuni-tas nõ sit subiecta suis. ll. tamen velit ipsis suis. ll. viuere ⁊ ꝙ velit ꝙ ipsis suis. ll. municipalibꝰ viuat cõsiliũ representãs ipsam com-23 munitatem. † Facit ad predicta q̄r donatio omnium bonoru3 vel maioris partis presumit̃ de facili dolosa. l. omnes. §. lucius. de his que in frau. cre. ⁊ dolus a quacunq3 generalitate cẽsetur exceptua-tus. ar. l. creditor. §. lucius. ff. man. ⁊ l. ita demũ. ff. de arbi. ⁊ qd ha-betur in. l. tres fratres. ff. de pac. ⁊ in. c. quintauallis extra de iure-iur. Facit etia3 optime qd tradit bar. in. l. prohibere. §. j. quatenus vult ꝙ licet rex habeat plenitudinem potestatis in suo regno non possit facere alienationem rerum ad regnum pertinentiũ per quã multum diminueretur regalis autoritas seu iurisdictio per ea que habent̃ in. c. intellecto. extra de iureiuran. secus in donatione per quam non multum diminueretur regalis iurisdictio. vt in. c. abba-te sane. de regu. iur. lib. vj. s̃m eum. Posset etiam adduci ꝙ dicitur de donatione constantini ꝙ de rigore iuris ciuilis non tenuisset si non fuisset facta ecclesie que prout dicit Bald. in proemio feudo-rum tenuit quia que spiritu dei aguntur non sunt sub lege. c. licet. de regu. ⁊ cano. dicunt ꝙ non fuit donatio sed quedam reassigna-tio ita ꝙ adducuntur quedam rationes que nõ militant simili do-natione que fuisset facta per imperatorem alteri q̃ ecclesie dei seu ad pias causas. Ideo licet dicta donatio tenuerit vt in clemen. j. de iureiuran. ⁊ in clemen. pastoralis circa fi. de re iud. ⁊ in. c. cano. constantinus. xcvij. distin. tamen secus esset in alia simili donatio-ne excessiua etiam facta per imperatorem habentem supremam potestatem vt per Barto. ⁊ Bald. in proe. ffeorum. ⁊ Imola. in ru-brica. de verb. obli. de quo etiam habetur in auk. qũo op3 ẽpos. §. 24 j. † Secũdo ex alio concludi potest ꝙ dicta donatio non tenuerit scilicet: quia nõ sunt seruata solẽnia. d. l. fi. de vendendis rebus ci-uitatum saltem quia non fuerunt preposite sacre scripture prout ibi requiritur nec fuerunt descripta nomina interessentium prout etiam requiritur in simili actu prout per illum tex. voluit Barto. in. l. j. de albo scribendo ⁊ licet illa. l. videatur aliquãtulum exorbi-tans ⁊ loquatur in ciuitate. † Nihilominus lex licet exorbitans a 25 iure communi includens aliquid in ciuitate verificatur etiã in ca-stris ⁊ alijs magnis vniuersitatibus que nõ gerunt negotia sua ꝑ seipsas sed ꝑ alios ꝑticulares ad id deputatos prout cõtingit in dicta terra corinaldi prout volunt Guil. de cu. ⁊ Jacob. but. post gl. in. l. ciuitas. ff. si cert. pet. Quod ⁊ voluerunt Richar. de Saly. ⁊ Bal. ibi ⁊ idem videtur velle ibi Paul. de castro. incidenter di-cens. ꝙ doct. volunt ꝙ. d. l. ciuitas procedit etiam in alijs vniuersi-tatibꝰ magnis que reguntur per alios. Et in specie in castro ⁊ vil-la concludit ibi Ponta. dicens ꝙ si castrum est adeo magnu3 qd propter multitudinem hominum de necessitate regitur per alios tunc est eade3 ratio que in ciuitate: ⁊ ideo idẽ ius secus si est adeo paruum ꝙ potest per se gubernari ⁊ tunc est diuersa ratio inter ipsum ⁊ ciuitatem: ideo diuersum ius s̃m eũ facit ꝙ in simili tenet Bar. in. l. res publica. C. de iure rei publice. lib. x. dicẽs ꝙ collegia

magna habent beneficium restitutionis in integr. z non parua. z
idem voluit Joan. and. in addi. spec. in titu. de resti. in integr. §. ij.
versic. idem quoqz. z Anto. de but. in. c. j. z. c. auditis. de in inte. re
stitutio. Sic z alias inter magna z parua collegia distiguit Bar.
26 in. d. l. j. de albo scriben. ¶ † Nec huic medio ob. φ tale cōsilium re
presentans cōmunitatem habebat facultatem statuendi z cōtra
ctus factus ab habente facultatem legis condende habeatur pro
lege vt. s. in adductis pro contraria parte deductum est qz respō
detur φ dicta iura limitantur in alienatione rei ciuitatis per. d. l.
fi. in qua fiebat cōtractus etiam per habentem similem potestatē
legis cōdende z tamen contractus ille non habet vim legis. Pre
terea dici potest φ contractus habet vim legis qz prout lex ligat
alios nō interuenientes in condendo legem ita etiam z cōtractus
initi ab habente potestatem legis condende alios ligat vt. d. l. ce
27 sar. † Quantū autem ad condentem legem magis astringit ɔtra
28 ctus φ ipsa. l. † Cum lex nō astringat necessario condentē legem
l. princeps de legib⁹. ff. de. ll. z. l. digna vox. C. eo. ti. z tamen cōtra
ctus ligat etiam habentem potestatem legis condende. c. j. extra
de proba. z. l. φ semel. z φ ibi per Bar. de decre. ab or. facien. Nec
ob. qd dicit bar. in. d. §. plane. z in. d. l. ambitiosa. quia loquit quā
do fit primo statutū derogās. d. l. fi. qd minle factū fuit i casu nr̄o
z licet fuerit consultū z determinatum in dicto cōsilio qd fieret di
cta donatio: tamen nō fuit consultum neqz propositum neqz de
terminatum in ipso consilio φ de plenitudine potestatis supple
rent omnem defectū sed simpliciter fuit petitum per negotiorum
gestorem dicti domini pandulphi z postulatuz φ dictio domino
concederentur dicta bona z simpliciter fuit consultū qd donaren
tur dicta bona prefato domino: non autem fuit consultū neqz de
terminatum qd fieret superinde statutuz nec aliqua derogatio ali
29 cuius legis. † Nec fuit seruata forma que solet adhiberi in conden
dis statutis. de qua per Bar. l. omnes populi. ff. de iusti. z iure. ad
φ etiam tex. z gl. in. l. j. ff. de. ll. vbi habetur φ in lege condenda de
bet fieri interrogatio a preside seu a presidēte z responsio debz eē
communis rei publice id est facta appellatio. z Pe. de anch. in re
pe. c. canonū. col. l. dicit φ credit φ proposita sit fiēda p magistra
tum cuius autoritate cōgregatur vel per illos p quos
vniuersitas regitur. l. municipibus. ff. de condi. z demon. Itē sub
dit φ modus proponēdi est duplex: vno modo quid placet vobis
super tali facto statuere z super tali proposita erunt consultores: z
iste modus colligitur. ff. ad velleia. l. j. §. j. Secūdo modo φ propo
sita fiat certa. z limitata an placeat populo supple seu his qui hn̄t
legem seu statutum condere φ fiat talis lex vel statutū z iste mo
dus colligit. insti. de iure naturali gen. z ciui. §. itē lex z plebiscitū.
z insti. ad. l. aql. §. ceterum. z no. ff. eo. ti. l. j. §m eundem Pe. de an
cha. z ex parte proponentis requiruntur verba §m Bar. in. d. l. o
mnes ppl̄i. lz secus ex parte rn̄dentium §m eū: z Pe. de anch. vbi
s. ad hec etiam que habentur in. l. item veniunt. §. preter hoc. ff.
de peti. heredi. licet nō propterea concludam φ ex solo defectu p
posite reddatur actus omnino nullus per not. per Bar. in. d. l. ob
seruare. C. de decu. Insuper non apparet φ dictum consilium fue
rit legitime congregatum: qz de cōuocatione dicti consilij nō ap
paret legitime. Nam licet notarius rogatus de dicta donatiōe at
testetur qd fuerit dictum cōsilium seu dicta vniuersitas omnium
hominum dicti castri voce pconis z sono cāpane mādato ser pau
li capitanei castri predicti vt est de more requisita. Nihilominus
asserit φ die pcedenti fuit facta dicta requisitio. z per cōsequēs di
cta verba attestātia factum alio tempore gestum non probat per
ea que habent in auf. si quis in aliquo documento. C. de eden. z in
l. j. C. de fide instrumen. z iure haste fisca. lib. x. vbi per glos. z per
Bart. z doct. in. l. sciendum. ff. de verbo. obl. z per. d. Anto. Imo.
z Panor. in. c. illud extra de presumptio. Constat autem φ debet
vniuersitas vel collegium cōuocari vt cōgregata possit facere sta
tutum: prout vult bar. in. d. l. omnes populi. dicens qd vocabitur
sono tube vel campane seu voce preconis. d. l. obseruare. et ibi no.
z not. in. d. l. aliud. §. refertur. φ z voluit Petr. de anch. in. d. rep.
c. canonum. col. xlviij. de quo etiam per Innocen. z Joan. and. in
c. ij. de noui ope. nun. Nec valebit nō facta legitima cōuocatione
prout habetur in dictis iurib⁹: z maxime per bar. in. l. obseruare.
Et debet fieri talis cōuocatio autoritate magistrat⁹ si magistra
tus est in loco: prout dicit Bart. in. d. l. omnes populi. z facit text.
d. l. obseruare. prout et dicit Pe. de anch. in. c. canonum. col. xlviij.
Unde cum predicta non probentur per dictam assertionem nota
rij: nec vt arbitror aliter probabuntur videtur φ etiam ex hoc ca
30 pite dicta donatio reddatur inefficax. † Quod etiā ex alio videtur
dicendū qz concludit Bar. in suo tractatu de tyranno φ put con
tractus non possunt fieri cum vero iudice scilicet inter iudicem su
periorem z subditum. z contractus inter eos initi nō tenent. l. j. C.
de contractibus iudicum. Ita nec valent inter tyrannū z subdi
31 tum. Quia non debet esse melioris conditionis ille qui illicite pre
est φ is quis iuste preest. arg. l. φ seruius. ff. φ vi aut clam. z. l. iij. §.
j. ff. de dona. inter virum. z vxo. vbi prout non valet donatio inter
eos qui legitime matrimonium contraxerunt ita etiam non valet
inter eos qui illicitas nuptias inierunt vt in auf. de restitu. z ea φ
pariunt in fi. z arg. l. nō fraudantur. §. nemo. de reg. iur. cum simi.
Et licet Bal. in. l. decernimus. C. de sac. sanc. eccle. reprobet Bart.
per. l. fi. C. de interdicto ma. vbi prohibitio facta licito tutori non
militat in eo qui iniuste pro tutore se gerebat. Et per consequens
videtur velle Bal. φ similiter reprobatio contract⁹ initi inter ve
rum iudicem z subditū non trahatur ad eum qui pro iudice z su
periore falso se gerebat Pet. de ancha. in. c. fundamenta. de ele. in
vj. col. pe. videtur firmare opi. Bal. Sed responderi posset sequen
do dictū bar. cuius autoritas est magna. z opi. in hac parte mul
tum equa φ materia. d. l. fi. est penalis z sic magis restringenda φ
materia. d. l. j. de cōtractibus iudicū que licet sit annullatiua act⁹
nō est aliter penalis: z sic non ita restringenda iuxta regulā in pe
nis in. vj. z. c. statutum. de ele. eo. lib. z. l. si preses. z. l. interpretatiōe.
ff. de penis. Preterea ibi nō est eadem ratio in procuratore prout
in tutore vt patet ex no. per Jac. de rauen. z Cy. z Saly. in. d. l. fi.
vbi assignant plures rationes differentie inter tutorem z protuto
rem in terminis illius. l. Preterea ibi imperator assignat rationē
quare disponit φ senatuscōsultuz prohibitiuum z penale loquēs
in tutore non verificetur in protutore. s. ne matrimonia et proles
tali subtili z maligno tractatu patiantur detrimentum vel etiam
dos data pro simili matrimonio. vnde satis suaderi potest φ im
perator ita disposuit contemplatione dotis matrimonij z prolis
32 procreande non φ rigor iuris id suaderet. † Et hoc hoc idē suadet
verbū sancim⁹ ibi positum φ videtur demonstratiuuz iuris noui
put in simili de verbo statuimus. dicit glo. in clemen. fi. de rescrip.
z in clemen. ne romani. §. fi. de elec. z in. c. statuimus. de offici. dele.
lib. vj. z in verbo decernimus. dicit glo. in clemen. generalē de eta
te z quali. z probat glo. in clemen. φuis. in prin. de appel. z glo. in
33 cle. si vna. de rebus eccle. nō alie. † Et idem in verbo prorogam⁹.
34 dicit glo. in. c. cōstitutionum de regularibus. li. vj. † Et idē in ver
bo permittimus qd sit inductiuū dicit gl. in cle. fi. de iure patro.
35 ibi zabba. † Et idem in verbo volumus qd sit demōstratiuum iu
ris noui voluit glo. in cle. vnica. de offi. vica. z glo. fi. in cle. j. de re
rum permu. z gl. fi. in. c. pe. de offi. leg. lib. vj. z tangit bal. in. l. cun
ctos populos in. j. col. de sum. tri. z multa similia possent adduci. z
ex predictis posset dici φ. d. l. fin. potius vigeat pro opi. bar. φ fa
ciat contra eum. z sic quod generaliter procedat. argumen. Bar.
Sed specialiter fallit in dicta. l. finali in qua imperator specialiter
voluit ita disponere ex ratione assignata ibi in textu. Et insuper
dato φ dictum Bartoli non procedat quando tyrannus contra
hit cum subdito quo casu loquitur Bal. tenens contra Barto. ta
men bar. in. d. tracta. de tyrānide in. c. loquente de gestis per tyran
num incipiente septimo quero: facit duo mēbra scilicet de contra
ctu gesto cum subdito z de contractu gesto cum cōmunitate per
tyrannidem subiugata concludens φ etiam alia ratione non va
leat donatio facta per cōmunitatem ipsi tyrāno qz dicit Bar. cōi
36 tas occupata a tyrānno assimilatur existenti in carcere. † Qz tyrā
nus dicitur tenere populum in⁹ seruitute vt in. c. non minus extra
de immu. eccle. Et ex hac ratione ipse concludit φ promissio facta
tyranno per communitatem sub tyrannide detentam sit ipso iure
nulla vt ibi lati⁹ per eum qui nō se fundat ex eo qz censeatur cōtra
ctus initus cum iudice. z ideo ratio qua mouetur Bal. cōtra bar.
non tollit hanc rationem bart. Nec ipse bal. loquitur hoc casu sed
videtur loqui in alio membro Bar. in quo bart. se fundat in ratio
ne quam recitat bal. ideo ex quo bal. reprobat Bar. in vno mem
bro ex duobus membris bar. z de alio tacet videtur potius eidem
consentire z istud proprie respicit casum nostrum. Dato autem si
ne preiudicio veritatis φ dicta donatio non fuerit omnino irrita
37 tamen saltem veniret irritāda. † Et ratione qz censeatur facta per
metum ipsius tyranni ex quo negari nō potest quin ipsa commu
nitas fuerit grauiter lesa in faciendo dictam donationem: z ideo
presumitur facta propter metum prout cōcludit Bar. in. d. l. pro
hibere. §. plane in fi. ff. φ vi aut clam. z bal. in. d. l. decernim⁹ in fin.
de sac. sanc. eccle. z ibi etiaz Raph. Fulg. z Pe. de ancha. in. c. fun
damenta. de elec. lib. vj. co. pe. adducentes etiam no. per Innoc. et
Joan. and. in. c. pia de excep. lib. vj. Et ex quo dicta communitas
hodie possidet dicta bona si petuntur ab ea vigore dicte donatio
nis poterit excipi de inefficacia ipsius ratione metus illati. et sic
38 per viam exceptionis poterit dict⁹ met⁹ in iudiciū deduci. † Acce
dat illud vulgatum qui habet actionem fortius exceptionez. ff. de
superficiebus. l. j. §. plane. versi. nam cui damus z. ff. de reg. iur. l. in
39 uitus. §. cui damus. † z que temporalia sunt ad agendum perpe
tua sunt ad excipiēdum. l. pure. §. fi. ff. de decep. doli. Et hoc respi
ciunt donationem factam domino pandulpho. Si autem est inef
ficax donatio domini pandulphi in consequentia redditur etiam
effectualiter iefficax donatio facta de dictis bonis dicto domino
40 Ugolino: † quia dictus dominus pandulphus non potuit plus
iuris trāsferre in dictum dominum Ugolinum φ ipse haberet. l.
nemo plus iuris. ff. de re. iur. z. l. traditio. ff. de acqui. re. do. cū con
cor. Ideo si in dictum dominum Pandulphum primum donāta
rium nō fuit translatum dominium constat φ ipse non potuit il
lud quod

lud quod non habebat transferre dominium ĩ dictum Ugolinũ. Et profecto videtur ꝙ non fuerit in eum translatum dominium.
41 Si enim redditur contractꝰ inutilis ex defectu potestatis dicti consilij vel ex eo qꝛ consilium non fuerit legitime congregatũ pariter impeditur ipsa trãslatio dominij: ex quo deficit potestas trãsferendi ⁊ similiter idem putarem si redderetur ĩutilis propter nõ obseruantiam. l. fi. de vẽden. rebus ciui. lib. xj. quia ratio illius. l. nõ videtur esse propter naturam ipsius contractus venditionis: sed vt sine illa solennitate res ecclesie non alienarentur: prout ⁊ in simili videmus circa alienationeꝫ rerum ecclesiarum in. l. iubemus et in auẽ. hoc ius porrectum. C. de sac. sanc. eccle. ⁊ extra. de reb. ecc. non alie. in antiquis. in. vj. ⁊ circa res minorum in. l. j. ff. de reb. eo
42 rũ. ⁊. C. eo. ti. per totos. † Unde per glo. d. l. fi. ⁊ per doct. d. l. fi. loquens in venditione trahitur etiam ad alios contractus: ideo pari ratione videtur trahenda etiam ad quasi contractus: licet super hoc posset instari: sed nõ curo: qꝛ saltem dicendum est in casu nr̃o ꝙ similiter constitutio precarij non tenuerit ex quo vitiantur omnes contractus respicientes alienationẽ nec apparet de alia traditione que cẽseatur facta animo soluendi ⁊ sic ex causa putatiua in qua fundatur translatio dominij que resultat ex inutili ꝯtractu vt per Barto. in dicto. §. si vir vxori: ⁊ doc. in. d. l. multum ĩterest. et in. d. l. contractus. Preterea si appareret vere vel presumptiue quod traditio emanauerit potest dici ꝙ non censeatur emanasse ex causa putatiua: quia ex quo huiusmodi nullitas causabaẽ ex
43 iuris dipositione. † Et iura presumuntur no. l. leges sacratissime. et. l. fi. C. de. ll. ⁊ ar. l. quemadmodum. C. de agrico. ⁊ censi. lib. xj. ⁊ regule qui contra iura mercatur in. vj. ⁊ quod no. bar. ⁊ Ange. ĩ. l. sed ⁊ si lege. §. scire. ff. de peti. he. non videtur ꝙ dictum cõsiliũ seu dicta communitas tradendo errauerit in iure: sed potius censeatur tradidisse si tradidit ex metu tyranni: ex quo militabat idẽ metus in traditione qui militauerat in donatione longe maior: qa fuisset magis colorata compulsio ad tradendum ⁊ punitio resistẽtium ꝙ fuisset si a principio donatio facta nõ fuisset: quia magis colorate poterat denegari donatio vel trãsiri in nõ faciendo ꝙ̃ facta donatione licet inutili velle ab ea recedere seu illam non exeq.
44 † Iuxta illud vulgatuꝫ turpius eijcitur ꝙ̃ non admittiẽ hospes.
45 c. quemadmodum de iureiuran. † Facilius enim impediunẽ contrahenda ꝙ̃ iam contracta. l. patre furioso cum sua glo. ff. de his q sunt sui ali. iur. ⁊ in. c. ad apostolicam de regularibus. ⁊ sic nõ militat ratio qua inducitur ꝙ ex inutili contractu transferatur dominiuꝫ: prout solet ꝯmuniter dici. licet foret proprior locutio ꝙ trãsferatur quasi contractu resultante ex solutione indebiti iuxta id quod habetur. insti. qui. mo. re contrahitur obligatio. §. j. ⁊ in ti. pro soluto. ff. ⁊. C. Et insuper dato ꝙ ex rationibꝰ preallegatis nõ fuerit impedita translatio dominij in dictũ dominũ pandulphũ ⁊ successiue nec a dicto domino pãdulpho in dictuꝫ dominũ vgo
46 linum. † Nihilominꝰ ex quo donatio ⁊ successiue traditio fcã dicto domino pandulpho fuerũt causate ex metu. Afficit talis metus nedum inferentem metum: sed etiam singulares successores. ff. ꝙ metus causa. l. si cum exceptione. §. in hanc actionem. ⁊. l. metum. §. volenti. ⁊. §. cum autem. e. ti. ⁊ idcirco de tali metu poterit obijci contra dictũ vgolinum licet per eũ non fuerit illatus. Itẽ ex alio probatur ꝙ dicta donatio facta dicto domino Ugolino nõ tenuerit: qꝛ est inita contra. l. municipalem que generaliter prohibet fieri alienationes de castellaribꝰ seu locis: vbi fieri possunt castra vel fortilicia ⁊ dicta bona vt. s̃. donata saltẽ ꝑ parte sunt huiusmodi. qđ ⁊ deprehẽditur ex tenore ipsius donationis facte dcõ domino vgolino qꝛ per ipsum dominũ pandulphũ donatorẽ concediẽ ipsi donatario ꝙ possit edificare seu reedificare ⁊ fortificare ⁊ munire castellaria q̃ olim fuerũt in dictis bonis donatis: Cum
47 itaqꝫ dicte res sint site in territorio statuẽtium. † ideo sunt vigore dicti statuti facte inalienabiles: ⁊ propterea non potuerit fieri dicta alienatio dictarũ rerũ contra ꝓhibitionem dicti statuti. arg. l. non dubiuꝫ. C. de. ll. ⁊. l. iubemus. C. de sac. sanc. eccl. Insuper dicte donationes tam prima ꝙ̃ secunda redduntur inefficaces propter defectum insinuationis: qꝛ presupponuntur non insinuate et longe excedunt summã a iure taxatã: ⁊ per cõsequens nõ valent quatenus excedunt summã quingentorũ aureorum. d. l. sancimꝰ. ⁊. l. pe. C. de dona. Nec ob. ꝙ in contrarium dicebatur ꝙ est facta a gerẽte vices principis: qꝛ hoc negaẽ: qꝛ est facta a carente omnino iurisdictiõe in terra corinaldi que prout presupponiẽ est terra ecclesie. ⁊ ita erat tempore dictarum donationũ. Nec dictus. d. pãdulphus habebat ab ecclesia aliquaꝫ concessionẽ. Et ꝓpterea nõ erat in loco vice principis: sed regebat dictã terrã per tyrannidẽ. ex quo ea priuauerat verum dñm iuxta id quod habeẽ per bar. in d. trac. de tyrannide sub rubrica diffinitio tyrãni. §. ij. quero. ⁊ seq. §§. ⁊ ꝑ bal. in. d. l. decernimꝰ. de sac. sanc. eccle. ⁊ per Pet. de anch. in. c. fundamenta col. antepe. de ele. li. vj. ⁊ ideo dicta donatio maxime facta dicto domino vgolino patitur dictum defectũ insinuationis ⁊ ꝓpterea reddetur inefficax per dicta iura. ¶ Nec ob. quo ad donationem factam dicto domino pandulpho ꝙ dicta donatio fuit facta coram iudice ⁊ insinuatio videẽ resultare quãdo donatio redigitur in scriptis coram iudice: quia rñdetur ꝙ licet de dicta donatione coram iudice facta fuerit rogatus notarius nõ propterea sequitur ꝙ corã iudice fuerit redacta in scriptis ⁊ sic nõ militant que dicta fuerunt circa hoc in contrariũ. Et insuper dictus capitaneus coram quo fuit facta dicta donatio forte fuit deputatus a dicto domino pandulpho carente funditus iurisdictione et tunc etiam ipse capitaneus caruisset iurisdictione vt firmat Bar. in tractatu de tyrannide in. vij. q. circa principium dicens hoc esse expressum in. c. j. de schismaticis. ⁊ in cañ. ordinatiões. ix. q. j. ⁊ ideꝫ sentit bal. in. d. l. decernimus. Idem si communitas elegisset ad instantiam dicti domini pandulphi ⁊ eius cõtemplatione: quia cẽseretur elegisse propter metum ⁊ nimiam reuerentiam. arg. l. j. §. q̃ honorande. quarum rerum actio non datur. ⁊ quod no. bar. in. d. l. prohibere. §. plane ꝙ vi aut clam. ⁊ bal. in. d. l. decernimus de qui
48 bus. s̃. † Rogitus enim maioris est iussus dicit Barto. in. d. tracta. de tyrannide in. vj. q. col. iij. allegando. l. j. in princ. ff. iussu. Ad qđ etiam. l. j. ⁊ quod ibi nota. C. si rector prouincie: ⁊ quod not. gl. super verbo exhortamur in cle. j. de test. ⁊ per Inn. in. c. petitio. de iureiu. ⁊ collegio iurisdictionis facta per metuꝫ est ipso iure nulla. ⁊ sic iurisdictio tunc non cõfertur. l. ij. §. j. ff. de iu. prout ⁊ not. bal.
49 in. d. l. decernimꝰ. † Ultimo dato sine preiudicio veritatis ꝙ predicta non iuuarent dictam cõmunitatem. Nihilominus videẽ qđ dicta communitas iuuetur prescriptione lõgissima. xl. an. ⁊ vltra quibus possedit dictas res vt. s̃. donatas. Et per lapsum tãti temporis inducitur prescriptio aduersus quãlibet actionẽ tam realem ꝙ̃ personaleꝫ. l. sicut. ⁊. l. omnes. ⁊. l. cũ notissimi. ⁊. l. si quis emptionis. C. de prescri. xxx. vel. xl. anno. Et insuper taliter prescribens cũ bona fide querit vtile dominium ⁊ vtilem rei vendicationeꝫ. d. l. si quis emptionis. Nec videtur obstare si quis dixerit ꝙ dicta possessio fuit cũ mala fide ⁊ vsurpata cũ dicta cõmunitas habuerit no
50 titiam dictarũ alienationum. † Et prescriptio cum mala fide nullo tẽpore procedit iuxta. c. quoniam omne. de prescri. ⁊. c. possessor malefidei. de regu. iur. in. vj. qꝛ respõderi fortasse posset ꝙ dicta iura fundantur circa peccatum respicientes animas possessorum vt demõstrant verba. d. c. fi. ⁊ sumitur ex dictis gl. d. regule possessor malefidei. sed vniuersitas nõ habet animaꝫ vt de se patet: ⁊ habetur in. c. romana. §. vniuersitatem. de sen. excõ. libr. vj. Et ꝓpterea non corrigantur in hac parte leges ciuiles que volunt hmõi p̃scriptiones longissimi tẽporis procedere etiam cum mala fide: lꝫ hoc nõ auderem firmare ꝙ̃uis posset ꝓbabiliter sustentari: tamen hoc omisso posset ⁊ secundo respõderi qđ post longum tempus presumitur obliuio iuxta no. per glo. ⁊ doct. in. l. j. C. de ser. fu. ⁊ in. l. furtum. §. fundi. ff. de vsucap. ⁊ insti. eo. ti. §. qđ autem. Detracto autem longo tempore adhuc restaret tantum temporis ꝙ excederet xxx. ann. in hoc etiam non facio fundamentum: sed videtur qđ di
51 cta cõmunitas censeatur fuisse in bona fide. † Pro quo facit quia regulariter bona fides presumitur. vt no. glo. in. l. pe. C. de euict. et gl. d. Ant. ⁊ Panor. in. c. si diligenti. de prescriptio. presertim con
52 currente possessione longissimi tẽporis. † Nam qui longissimo tẽpore possidet censetur possedisse bona fide. vt no. Bar. ĩ. l. fi. C. vnde vi per illum tex. qđ ⁊ no. Inn. in gl. magna prope fi. ⁊ Imo. in c. ij. de in integ. rest. Et dato ꝙ dicta presumptio nõ semper iuuet per ea que tradunt Imo. ⁊ Põta. in. l. celsus. ff. de vsucapi. ⁊ bal. in. d. l. fi. Nihilominus saltem videtur ꝙ prestet coniecturam bone fidei possessio tam lõgeua. in casu autem nostro videtur ꝙ subsint verisimiles coniecture bonefidei. Nam per iura ⁊ rationes. s̃. adductas probatum est ꝙ dominium dictarum rerum nõ fuit abdicatum a dicta communitate: qꝛ alienatio non tenuit ⁊ dato sine preiudicio veritatis ꝙ tenuerit alienatio ⁊ sic dicte res fuissent facte aliene tamen negari nõ potest quin predicta causent rem non me
53 diocriter dubiam. † Et probabile dubiũ iuris causat de facili bonam fidem. Quinimo et improbabilis iuris error ⁊ ignorãtia iuris causat bonã fidem. l. sed ⁊ si lege. §. scire. ff. de peti. her. tamẽ talis error seu ignorantia iuris regulariter censetur iniusta. l. nunꝙ̃. de vsucap. ⁊ habetur in. l. late culpe. de ver. signi. ⁊ nõ presumiẽ. ar. regule contra iura mercatur in. vj. ⁊. l. quemad. C. de agri. ⁊ cẽsi. li. xj. ⁊ no. Barto. ⁊ Ange. in. l. sed ⁊ si lege. §. scire. ff. de peti. heredi.
54 † Adeo ꝙ qui dicit fuisse ĩ bona fide ex eo quia fuit in ignorãtia seu errore iuris habet ipsam ignorantiaꝫ seu errorem ꝓbare scd̃m eos tamen quando est probabile dubium iuris equiparatur errori facti ⁊ facti ignorantie adeo ꝙ causat iustum errorem intantuꝫ ꝙ nõ solũ causat bonã fidẽ. Sed etiam hẽ ꝓ ti. put si esset error facti iuxta. l. celsus. de vsuc. iste est text. no. in. c. cũ dilectꝰ. ex̃. de cõsu. scd̃m vnam lec. quam ibi approbãt ibi do. Ant. ⁊ Imo. Dicẽtes ꝑ illum tex. ꝙ vbi est casus dubitabilis de iure causatur tunc iustus error sufficiens ad vsucapionẽ ⁊ longi tp̃is prescriptionẽ. ⁊ idem tenet Imo. in. c. si diligenti. de prescrip. ⁊. d. Anto. in. c. de quarta. e. ti. allegant. d. c. cũ dilectus. ⁊ no. per Io. and. in. c. j. de postu. pla. lib. vj. ꝙ ⁊ tenuit bal. in ꝯsi. mihi. ccccliiij. incipiẽ. ista qđ hꝫ duas partes: idcirco cõcurrente ꝓbabili dubio iuris circa inualiditateꝫ dicte donationis ⁊ possessio tam longissima vltra. xl. ann. videtur aperta frõte cõcludẽdũ ꝙ dicta cõitas possit iuuari prescriptiõe.

Et maxime cōcurrente etiā lege municipali disponente q̄ q posse dit spacio.xxx.an.pacifice ꝛ quiete efficiatur verus dominus et possessor dicte rei tanto tempoꝛe possesoꝛ de qua sibi lis ꝛ questio aliqua moueri nō possit. Et si moueretur mouens minime audiatur qꝺ statutum videtur satis iuuare dictaꝫ opi.bart.q̄.s.pacifica possessio.xxx.an.presumatur bonefidei possessio. Nam al's nō quereretur dominium iuxta.l.si quis emptionis.de prescri.xxx.an.ꝛ licet posset probabiliter dici q̄ dictū statutuꝫ intelligat̄ fm ius cōe canonicum.s.quando fuerit in bona fide ꝛ nō quando possedit cū mala fide: qꝛ statuta recipiunt interpretationem a iure cōi.l.si fui vestri.C.de noxa.ꝛ.d.c.cum dilectus cum si. Nihilomin⁹ dato qꝺ talē interpretationē recipiat videt̄ q̄ debeat regulariter intelligi: ꝛ per cōsequēs regulariter ꝛ in dubio censeatur bonefidei vt sic dictū statutū generaliter ꝓcedat vt iacet. Ex q̄bus oībus videt̄ satis clare ꝛ lucide cōcludendū q̄ dicta cōitas foueat iustitiā adeo q̄ si pro parte dicti dñi Agolini peterentur dicte res aduersus dictaꝫ cōitatē vigore dictaꝫ pretēsarum donationū dicta cōitas veniat absoluenda a petitione dicti domini Agolini seu suoꝛum hr̄duꝫ. Nec obstāt adducta in cōtrariū q̄bus satis pōt cēseri rn̄sum ꝓ adducta ꝓ parte cōitatis. Nō enim ob. q̄ dicta bona fuerūt donata dicto.d.pādulpho: qꝛ.s̄.varijs modis fuit dicta donatio confutata.ꝛ lꝫ consiliū soleat repꝛesentare cōitatē: tū hoc est verū qn̄ ꝓ cōitateꝫ fuit ita ꝓuisum q̄ repꝛesentaret q̄ vt puto non apparet nec apparere pōt in terminis nostris.ꝛ dato q̄ appareret itelligit̄ cōcessa dicta potestas ꝯsilio circa ea q̄ verisilr̄ in specie fuissent cōcessa per cōitatē ꝛ nō circa alia nō verisimilia ꝓut est casus noster.vt s̄.deductū est.ꝛ etiā si hec cessarent intelligit̄ qn̄ cōsiliū fuit legitie cōgregatū ꝛ legitime citatis citādis q̄ etiā minime apparet in casu nostro: ꝓut.s̄.deductum fuit. Et etiā qꝛ prout postea innotuit relatio cōsultantis dictus assertus capitaneus cuius mandato dr̄ fuisse cōgregatum dictū cōsiliū ꝛ sic ex cui⁹ parte fuerūt citati absentes fuit deputat⁹ ab ipso dño pādulpho ꝓut erat de more ꝛ ꝓpterea citatio seu cōmissio citatiōis fuit facta a carēte iurisdictione merito non valuit: qꝛ gesta ꝑ iudices deputatos a tyrāno sunt nulla: prout voluerūt bar.ꝛ Bal.vt.s̄.relatū est: ꝛ ideo ex hoc capite resultat q̄ dictū cōsiliū nō fuit legitime cōgregatum. Nō donatio in ea facta ꝛ alie c'le cōtractus nō tenēt ꝓ supꝛadicta. Item deductū fuit q̄ cessent solēnitates requisite in alienatione rerū ciuitatis vel alteri⁹ magne vniuersitatis ꝓut presupponit̄ eē istud castrum coꝛinaldi. Item licet in instrumēto dicte donationis asseratur q̄ ad dictā donationē deuenerunt ꝓpꝛio motu: tū cōtrariū apparet eodē instrō ꝓ qꝺ apparet q̄ dictū cōsi.fuit rogatū ꝓ parte dicti dñi pādulphi. Et supꝛa etiā probatum est q̄ que gesta fuerunt circa dictā donationem gesta fuerunt ob reuerentiam ꝛ metum tyranni.

55 †Et quo metu ꝓ̄sumunt̄ fuisse inducti ad donandū eodem metu censent̄ inducti ad apponendum c'lam motus ꝓpꝛij ꝛ alias clausulas appositas in ipō cōtractu ꝛ in instrumēto donationis ꝓut al's in simili dr̄ in.l.si ex cautione.ꝛ.l.fi.C.de nō nu.pe.ꝛ in.l.pe.§.idem quesijt.ff.de cōdi.inde.ꝓ qua rōne quis inducit̄ ad cōfitendū recepisse pecuniā nō receptā ꝛ faciendū sup ea cyrographū scilicet sub spe future numeratiōis inducat̄ pariter ad renunciandū exceptioni nō numerate pecunie.ꝛ qua rōne q̄s inducitur ad soluēdū indebitū.s.qꝛ credebat debitū soluere sū ratione de facili trahit̄ ad renūciādū cōditioni indebiti: quia scꝫ credit debituꝫ soluere.ꝛ cōsequēter sibi non cōpetere cōditionem indebiti.vt habetur in dictis iurib⁹. Nec etiā ob.qꝺ adducebat̄ ꝓ coꝛroboꝛando dictā donationē q̄ isti dñi tꝑales in terris sibi subditis tenent locum principis.

56 †Et princeps solet supplere omnem defectū iuxta.l.omniū.C.de testa.ꝛ.c.j.extra.de trāsl.ꝛ imperialis donatio nō indigeat insinuatiōe, iuxta.d.l.illud.de sacrosan.ecc.quia licet illud possit ꝓcedere in dominis iustis.nō autem procedit tyrāno: ꝓut erat dict⁹ dominus pandulphus per predicta.

57 †Et insuper etiam in veris dñis ꝓut sunt vicarij ecclesie nō ꝓbat̄ iure q̄ equiparent̄ principi quinimo bar.ꝓ̄supponit q̄ tyrāni si essent veri dñi.ꝛ fiscu perioꝛitas ꝛ dñatio in qua versantur fuisset iusta nō possent contrahere cū subditis.ꝛ in eis militaret dispositio.d.l.j.C.de ꝯtractibus iudicū.merito non videt̄ verum q̄ equiparentur principi pro quo facit.l.j.ꝛ.ij.C.de offi.vica.vbi vicarius nō comparatur principi vel alteri cui⁹ vices gerit. Et licet de facto multa attentent isti dñi tꝑales dum regunt non sequitur q̄ mutato dominio nō possint declarari inefficacia eoꝛum gesta: ꝛ ideo non est verum qꝺ nō indigeat insinuatione donatio facta per dictum dominum pandulphum tanq̄ donatio imperialis.

58 †Nec etiā ob.q̄ cōtract⁹ populi habētes ꝑtātē legis hꝫ vim legis: qꝛ statuta fcā ꝓ populū i fauorē tyrāni: q̄ verisilr̄ fcā nō fuissent si ille nō fuisset tyrān⁹ nō valent.vt voluit bar.in.d.suo tracta.de tyrānide.vij.q.col.j.ꝛ bal.in d.l.decernimus.ꝛ pe.de anc.in.c.fundamenta.de ele.li.vj.co.pe.et iste est casus noster. Date etiā sunt.s̄.alie respōsiones non repeto. Et silr̄ est clare rn̄sum.s̄.ad quedā alia in cōtrariū adducta nō repeto. Nec ob.litere martini cōfirmatoꝛie dicte donationis fcē dicto dño Agolino de quib⁹ in themate: qꝛ rn̄det̄ q̄ dicte litere fuerūt subreptitie impetrate: qꝛ nō fuit narratū aliqꝺ de iurib⁹ dicte cōitatis. Si enim fuissent narrata summo pōtifici ea que.s̄.ponderata sunt pro ꝑte dicte cōitatis papa verisilr̄ non fecisset dictā confirmationem vel saltem nō de facili cōcessisset q̄ solū sufficit.c.postulasti.de rescri.quin insuper nō solū omisit narrare iura dicte cōmunitatis: sed narrauit q̄ dicta bona sibi donata legitime ꝑtinebant ad dictum.d. Pandulphū.qꝺ minime verū est per.s̄.alleg.

59 †Gratia aūt subreptitie impetrata est inefficax.c.ad audiētiā.de rescri.ꝛ.l.j.ꝛ.l.prescriptione.C.si cōtra ius vel vti.pub.ꝛ in confirmatione est tex.in.c.bone.c.ad nostraꝫ.ꝛ.c.poꝛrecta de confirma.vtili vel inutili.

60 †Item cōcessiones principum intelliguntur sine preiudicio tertij.l.ij.§.merito.ꝛ.§.si quid a principe.ff.ne quid i loco publico.ꝛ.l.cū auus.C.de emā.lib.ꝛ qꝺ habet̄ in.c.ex tuarū de autoꝛitate ꝛ vsu pallij cum si. Preterea ꝯfirmatio facta sub foꝛma cōmuni nō validat actū inefficacem.ꝛ parū operat̄.c.examinata.de confir.vtili vel inutili.vbi de hoc. Laus deo.

¶ Consilium.cxxviij.

In nomine dñi nostri iesu christi.

1 ¶ †Videtur pꝛimo aspectu concludi posse in fauoꝛem dicti gabellarij seu publicani saltem vt remittatur sibi merces pro bimestri vel trimestri quo tempoꝛe inualuit pestis in dicta terra tolentini. Nam ex quo propter pestem ꝛ propter defectum marcellatoꝛis qui solebat emere campionem dicta gabella passa fuit intollerabile dammum: qꝛ non fructant prout al's fecisset ꝛ cōsequenter respectu dicti tēpoꝛis videtur q̄ potuerit censeri quodammodo sterilitas.

2 †Et propter sterilitatem fit remissio mercedis.c.ꝓpter sterilitatē extra d' locaꝫ.ꝛ.l.si merces.§.vis maioꝛ.ꝛ.l.si vno.§.cū quidā.ff.eo.ti. Ideo pro dicto tēpoꝛe videt̄ q̄ dicta cōmunitas artetur ad remittendum mercedem in totum seu in

seu in partem pro dicto tempore arguendo a simili cum de simili bus idem sit iudicium.l.non possunt.z.l.de quibus.ff.de.ll.z.c.in ter ceteras.extra de rescrip.cum simi.† Et q dicta iura trahantur ad hmoi terminos.s.quādo locant̄ seu vēdunt̄ pedagia gabelle z hmōi pro aliquo annuo seu mēstruo precio seu mercede disputā do firmauit Bar. in sua dispu.inci.publican⁹.z in.l.q̄tē ferro.§. qui maximos.ff.de publi.z doc.ibi:z i.d.c.ꝓpter sterilitatē.nec te net bar.in.d.sua dispu.an cōtrahentes fuerint vsi ꝟbis sonātib⁹ in emptionē z venditionē an ꝟbis sonātibus in locationē z cōdu ctionē:sunt enim cōtractus iuicē multū sil'es.l.j.z.ij.ff.loca.† Et ꝓpterea non considerent̄ ꝟba sed potius effectus.z ideo siue sint verba emptiōis z venditionis siue locationis z cōductionis nō sit vis quo ad terminos nostros saltem si sol'o precij seu mercedis nō habebat semel fieri:sed erat faciēda solutio annua:put concludit Bar.i.d.dispu.z eadem est ratio si sol'o habet diuidi p singulos mēses vel per binos mēses cū pariter ꝓcedat locatio mēstrua put annua z eadē ratio:ergo idē ius.l.illud.ad.l.aql.z.l.a titio.de ver. ob.cū concor.z lz in themate nō exprimat̄ qualiter fuerit cōuenta solutio:tamē audio q solebat fieri de bimestri in bimestre:z sic vi dentur militare predicta:lz verba cōtractus sonarēt in emptionez et vēditionē:sed verba solēt improprīari iuxta subiectā materiaz l.si vno.in prin.ff.loca.cum cōcor.Nec vidētur obstare dicto publi cano generalia ꝟba capitulo℞ dicte gabelle f̄m q̄ capitula fuit ini tus cōtractus q̄ ꝟba importāt q oē periculū pertineat ad gabella riū.z q oē dicit nihil excludit.l.iulian⁹.de le.iij.z.c.solite in fi.de ma. z obe.z cañ.si romano℞.xix.dist.† Quia videt̄ posse.respōderi q dicta generalis cōuentio q oē periculū rischum z fortuna ptineat ad publicanū nō teneat p.l.sed z si quis.§.q̄situ.ff.siqs.cau.q.§.vi det̄ procedere general'r non solū in stipulatione de iudicio sisti seu in stipulatione pretoria:put ipsum intelligit bar.lz etiā i stipula tionib⁹ extraiudicialib⁹ z nō ptorijs put voluerūt Joā.z bulga. antiq glossatores.z Gui.bal.z Bar.de Saly.ibi z Ja.de ra.Pe. et Cy.i.l.j.C.cōmo.Licet Bulgarius gui.saly.z Bal.sec⁹ dicant qñ est facta spālis renūciatio alicui⁹ periculi seu casus z postea est adicta clausula gñalis.Nā tūc talis generalis cl'a tenet lz al's non teneret f̄m eos.q̄uis Jo.Jac.Pe.z Cy.secus velint etiā dicto ca su:sed lz tūc valeat generalis cl'a nō tamē refert̄ ad maiora exp̄ssis. c.sedes.de rescri.z cle.ij.de pcura.prout voluerunt Guil.Bar.bal. Saly.Ang.z cōmuniter omnes in.d.§.quesitū.† Etiam si talis cōuentio sit iurata:q2 iuramētum cōfirmat nō auget.vt no.glos. in auk.sacramenta pu.C.si aduer.ven.z facit.l.fi.C.de nō nu.pec. et.l.fi.ff.qui satisdare co.f̄m Ange.in.d.§.quesitum.† Refert̄ em̄ iuramētū ad ea ad q̄refertur renūciatio vt dictis iuribus f̄m bar. ibi nec opatur aliquid circa ea q̄ debēt specificari.vt no.gl.i.d.au tēti.sacramēta pu.f̄m bal.i.d.§.sed z si quis.z ꝓpterea ex p̄dictis v̄r q dictū capitulū q gabella vendat̄ ad oē ipsi⁹ periculū rischū et fortunam non noceatur:q2 nō procedit cl'a spālis.z lz qs dice ret q in alio capitulo est facta spālis ꝓuisio de casu guerre z ꝓpea generalis cl'a referat̄ ad alios casus z idcirco valeat:q2 respōdet̄ q sunt diuersa capitula:z ꝓpterea nō v̄r q illa generalis cl'a restri gatur seu determinationē recipiat ab illo separato capl'o.Facit q2 de separatis non est illatio.ar.l.fi.de calū.z.l.si maritus.C.de don. inter virum.† Preterea casus pestis v̄r esse maior q̄ casus guerre q2 videt̄ magis periculosus:z ꝓpterea si dicta cl'a generalis habe ret determinationē ab illo capitulo spāli videt̄ dōm q nō cōpre hēderet iste casus sub illa generalitate.q2 maior casu expresso p ea que.s̄.dicta sunt p.d.c.sedes.z.d.cle.ij.z hoc scd'a respōsio militat et si quis dixerit q in.d.c.loquente de guerra subditur cl'a genera lis p illa verba p qualūche altra cagione euenire sepotesse zc.ad quā cl'az pōt etiā r̄nderi q refert̄ ad casū guerre nō ad alios casus fortutios q2.s̄.premiserat de guerra occurrente ex deliberaiōe et consil.generali vel ex deliberatione magnifico℞ dñorum priorum subditur vel ex alia quacūq3 tā occurrere posset.s.q moueret bellū seu guerrā.z f̄m hāc intelligētiam dicta generalitas.d.c.nihil ob. dicto publicano quātū ad casū nr̄z in quo nullus fuit casus guer re:sed casus pestis responderi etiā pōt ad supradicta generalia ꝟ ba primi capl'i q dicta gñalitas sit limitāda qñ periculū seu ca sus occurreret culpa dicte cōitatis vendentis dictā gabellā.† Q2 quādo alter ex ɔ̄hentibus suscipit in se generaliter periculū nō in telligit̄ vbi periculū eueniret culpa aduersarij.l.aristoni iūcta gl. ff.man.z.l.opus.ff.loca.nisi esset casus in quo periculū ex natura cōtractus pertineret ad eū qui suscepit in se tale periculū.Nā tunc operatur dicta susceptio periculi q ipse subeat periculū etiam cō tingens culpa aduersarij.vt est tex.no.in.l.qui officij.ff.de cōtra hen.emp.Operatur etnim susceptio periculi generaliter facta q ipse suscipiens ad aliqd periculū teneat̄ vltra q̄ teneret̄ si non su scepisset in se periculum non propterea tenetur ad oē periculū ca sus fortuiti:sed ad illud plus q est propinquum periculo q ve niebat ex natura cōtractus:verbigratia:in deposito tenet̄ deposi tarius de lata culpa si suscepit in se periculū tenetur de leui.† Vē ditor aūt qui tenetur de leui culpa si suscepit in se periculum tene bitur de leuissima.† Et cōmodatarius q tenet̄ de leuissima culpa si suscepit in se periculū tenebit̄ de casu fortuito ɔtingente absq3 culpa sua vel aduersarij.z si emptor ad quē ex natura cōtract⁹ p tinet periculū.l.j.z.l.necessario.z.l.si vēdite.ff.de peri.z cōmo.rei ven.tenebit̄ etiā de piculo ɔtingente culpa leui vēditoris vt hec p bant̄ in iurib⁹ p̄real.z cōcludūt bar.Ange.z moder.in.d.§.q̄si tā.Idcirco applicando ad terminos nostros in qbus ex natura cō tractus periculū ptinere videbat̄ ad cōitatē q̄tum ad remissionē mercedis p rata tpis contingente sterilitate vl'sil'i casu put.s̄.de ductum est v̄r q talis generalis susceptio piculi satis opet̄ si facit cessare dictam remissionē quādo sterilitas vel casus sil'is nō cōtin git culpa cōitatis put fortasse cōtingit in casu isto:q2 solebant vēdi castrati z nō fuerūt vēditi:z insuper cōitas solebat vēdere cāpionē z nō vēdidit ex qua nō vēditione fuit fortasse causata ma gna p̄dicti dāni dicti publiciani.† Et i suphmōi gñalis susceptio: piculi seu casus fortuiti dato q ɔprehendat general'r casus fortui tos z valeat:tamē nō trahit ad casus fortuitos insolitos vt est tex. in.l.fistulas.§.frumenta.ff.de contrahend.emp.prout per illū tex. dicit bar.in.d.§.quesitum.qui em̄ suscipit in se periculū casus for tuiti non tenet̄ de casu fortuito incōsueto z non verisimili per ca sum no.d.§.frumenta prout ad hoc allegat illum.§.Bartol⁹ in di cto.§.quesitum in mea lect.licet quidam aliter referāt z.l.sei o.§. medico de annuis.leg.sed q nō eēt qui susciperet curam z on⁹ ex ercendi marcellū erat fortasse insolitū:prout v̄r innui ex themate: ideo dicta talis generalis susceptio periculi nō trahat̄ ad hūc ca sum insolitū.† ¶ Sed his minime refragātibus v̄r ꝓapta z clara iustitia pro parte dicte cōitatis ex pluribus.z p̄mo q2 lz non vide rim formam cōtract⁹ tñ verba thematis sonāt in emptionem nō in locationem z etiā qualitas tpis suadet esse venditionē ex quo p vnū annū fuit facta venditio dicte gabelle z p vno precio lz sol'o fuerit diuisa fortasse p quolibet bimestri vl' quadrimestri quia po tuit id cōtingere put z est verisimile q illud tp̄s bimestrale solutio ni adijceret̄ gratia cōmodioris:solutionis hincinde put al's cōtin git in.l.si cum prefinitione.ff.quando dies lega.ce.z facit.l.nec se mel post prin.versi.nisi forte.z.l.firmio.§.j.eo.ti.et quādo fit i hu iusmodi terminis vēditio pro vnico precio non fit remissio merce dis seu p̄cij put voluit bar.in.d.§.qui maximos.z in.d.dispu.ici. publicanus.z bal.in.l.lz.C.loca.z Jmo.in.d.§.q maximos tenet gñal'r q quando vēdit̄ gabella seu vectigal licet sit annua presta tio promisit tamen nō fiat remissio mercedis.Bar.tamen cōside rat plures casus super quib⁹ nō insisto nec in hoc primo medio fa cio magnū fundamētū maxime ea rōne q2 non vidi formā cōtra ctus.sed ex alio z scd'o concludendū duxi p dicta cōitate q2 dict⁹ publicanus multū late suscepit in se periculum z nō stetit in solis finibus susceptionis periculi sed etiam suscepit in se casus fortui tos.† Ut significant illa ꝟba z fortunā.Nam tm̄ significare vi dent̄ q̄tū dictū fuisset z cas⁹ fortuitos.ille aūt q suscipit in se casus fortuitos tenet̄ de q̄lib3 casu fortuito.† Et v3 talis susceptio peri culi casus fortuiti lz generalis vt pbat̄ in.l.q fortuitis.C.de pig. act.put z volunt glo.magna bar.Ange.Saly.Raph.Pau.de ca.et ponta.in.d.§.quesitū.z bal.contra in.l.que fortuitis.† Renū ciando em̄ simpliciter casib⁹ fortuitis censetur oīb⁹ casib⁹ fortui tis renūciare.d.l.q fortuitis.put volunt predicti doc.maxīe bart. z pau.de cast.i.d.§.quesitum.† Et i hoc differt susceptio periculi simpl'r facta q2 p talem simplicē z generalem cōuentionē non ve niunt generaliter oēs casus fortuiti sed adhibet distinctio supra facta in adductis in contrariū:q2 solūmodo dcā cl'a operat̄ circa id qd est primū ei qd vēiebat ex natura ɔctus put.s̄.deductū est sec⁹ est in susceptione casuū fortuito℞ quo casu nō militat supra dicta theorica:sed general'r censent̄ suscepti casus fortuiti put di ctā differentiā faciūt predicti doc.d.§.q̄situm.Qd maxime dōm est in casu nostro in quo vtrūq3 exprimit̄:quia venditio fuit facta ad omnē rischū periculū z fortunā ipsius publiciani:vnde illa ver ba z fortunā debēt aliquid addere ad precedentia.† Prout ē de natura copule posite inter plura substātiua vt est casus sing.scd'm Dy.in.l.ea tamen adiectio.ff.de leg.iij.z no.doc.in.l.gall⁹.§.etiā. de libe.z posthu.in.c.ij.de rescri.de quo etiam per Bar.i.l.si is q. cc.§.vtrum.de reb.dub.Et propterea ex quo p susceptionē peri culi veniebat illud plus quod erat ꝓpinquum ei qd veniebat ex na tura contractus,illa verba z fortunam ampliēt conuētionē vt ve niant etiam omnes alij casus fortuiti per predicta z ne illa ꝟbaz fortunā stent sine virtute aliquid operādi qd esse nō debet.l.si qñ. de lega.j.z.c.si papa.de priuil.lib.vj.cum si.Coadiuuat̄ etiā quia p̄mittit̄ vniuersalis omnē:z qui oē dicit nihil excludit.d.c.soli te.z.d.cañ.si romanorum.z.d.l.iulianus.Confirmant̄ etiā predi cta ex alijs capitulis dicte venditionis inquantum i vltimo capi tulo discripto in themate prouidetur q nullus publicanus possit ascribere cōmunitati aliquod iteresse neq3 eidem facere aliquā p testationem subdendo q p nulla causa facere possit z sic etiā ibi vniuersaliter loquitur.coadiuuantur etiaz predicta q2 cōmunitas noluit teneri etiā de casu contingente facto seu culpa ipsius com munitatis.vt suadet penultimum capitulum ex descriptis i the mate inquantum dicitur q quomodocūq3 z qualitercūq3 i poste

rum eueniret aliqua guerra seu prelium etiam si culpa ⁊ defectu cõmunitatis esset ordinata non possint gabellarij aduersus cõmunitatem impingere aliquod interesse exprimendo casum etiam si esset talis guerra ꝙ porte cõmunitatis tenerent̃ clause vt nullꝰ possit intus intrare: qui casus non solet contingere sine maximo detrimento publicanorum. Et est verisimile ꝙ dictus casus fuerit spãliter expressus qꝛ de eo poterat ꝓbabiliter magis dubitari. ex quo interueniebat culpa ⁊ defectus cõmunitatis prout plerũqꝫ ⁊ cõiter

19 cõtingit ĩ huiusmodi.† Quia guerra solet fieri ꝓpter inimicitias et factum ꝓpter inimicitiã ascribit̃ culpe eius ob cuius inimicitiã actus geritur. l. si merces. §. culpe. ff. locati. Itez talis casus ꝙ porte stent clause vt nemo possit intꝰ intrare videbat̃ fortasse casus insolitus ⁊ verisil'r allaturus intollerabile dãnum publicanis. Cũ ergo voluerit cõmunitas ꝙ publicanis ascriberet̃ iste casus multo fortius est verisile ꝙ voluerit ꝙ eis ascriberentur alij casus fortuiti in quibꝰ viget eadem ⁊ maior ratio ⁊ sic ex hac particulari expssione facta in diuerso. c. declaratur mẽs contrahẽtiũ ꝙ voluerint sub vniuersalibꝰ verbis dicti primi capituli cõprehendere vniuersaliter oẽs casꝰ qui possent cõtigere. ⁊ hoc mediũ iudicio meo red

20 dit hanc consultationem satis claram ⁊ indubiam.† Nec huic medio ob. qd dicebatur in cõtrariũ per. d. §. q̃situm. s. qd generalis renũciatio casuũ fortuitoꝝ nõ teneat: qꝛ ad hoc respõdet̃ pluribꝰ modis. Primo qꝫ illud procedit in pretorijs ⁊ iudicialibꝰ stipulationibus secus in extraiudicialibus stipulationibꝰ nõ pretorijs ꝑ d. l. que fortuitis: prout volunt bar. Ange. Raph. pau. de ca. ⁊ põ

21 ta. in. d. §. quesitum. lꝫ nõnulli cõtrarium teneant.† Scdo rñdet̃ ꝙ iuramẽtum vt arbitror appositũ in dicta q̃stione: prout est de more apponi validaret hmõi cõuentionẽ si de iure al's nõ valeret ꝑ generalitatem. c. cum cõtingat. de iureiur. ⁊ c. q̃uis de pac. i. vj. ĩ eorũ rõne in generalitate ipsius. ⁊ probat̃ ex theorica bar. ĩ. l. si qs pro eo. ff. de fideius. ⁊ doc. in. d. c. cũ contingat. ⁊ in aũt. sacramẽta pub. C. si aduer. ven. in quibus iuribus trahit̃ generalis theorica qd q̃ cõtractus a iure positiuo reddit̃ nullꝰ ex varijs vtilitatibꝰ hominũ tũc talis contractꝰ validet̃ ꝑ iuramẽtũ si põt seruari sine dispendio salutis eterne ⁊ fuit sponte prestitum: nõ aũt vi dolo vl' metu per iura preall. ⁊ ita est ĩ casu nostro ꝓpterea iuramentũ validet hmõi generalẽ susceptionẽ periculi ⁊ casus fortuiti etiã si stipulatio esset pretoria: ꝓut ⁊ al's legendo tenui in. d. §. q̃situm. Nec refragatur ꝙ circa iuramentũ deduxi pro cõtraria pte imo facit ꝓ: qꝛ dictũ fuit ꝙ iuramẽtũ nõ ampliat sꝫ cõfirmat actũ cũ iuramẽtum. s. prime non sit ponderatum ad ampliationem sed ad cõfirmationẽ ⁊ roborationẽ actus si pateret̃ defectũ nullitatis. tertio respondet̃ ꝙ cõmunitas fecit capl'a sub qbus volebat fieri vẽditionem dicte gabelle ⁊ vt puto etiam aliarũ gabellarũ ⁊ dicta capitula sunt ordinamenta cõmunitatis ⁊ sic ex eis resultat. l. municipalis respiciens contractus futuros de vẽditionibus gabellarũ. Et constat ꝙ. l. municipalis derogare potest dispositioni. d. §. quesitum. per ea que habentur in. l. omnes populi de iusti. ⁊ iur. ⁊ i. c. cum dilectus. de cõsue. Idcirco statuendo ꝙ emptiones fiant ad omnem rischum ⁊ periculum ⁊ fortunam emẽtium cẽsent̃ absqꝫ dubio voluisse ꝙ talis conuentio valeret alias emptio vere nõ esset facta ad omnem periculum ⁊ fortunam emptoris si ad emptorẽ periculum ⁊ fortuna nõ spectaret: ⁊ per consequens dato ꝙ de iure cõmuni. d. §. q̃situm vitiaret similes conuẽtiones etiã extraiudiciales tamen per. d. l. municipalem limitaretur in huiusmodi venditionibus gabellarum. ⁊ sic ista. l. municipales derogaret in hoc illi legi ⁊ illam distingueret qd non est nouum. l. non est nouũ. et. l.

22 seq. ff. de. ll. cũ si.† Et maxime qꝛ. l. magis specialis decet ꝙ deroget magis generali iuxta regulam generi in. vj. cum multis cõcor. et not. Bar. ⁊ doct. in. l. j. in prin. ⁊ de noui. ope. nun. Et licet forte dicta capitula nõ fuerint aliter ordinata ꝑ viã legis: sed simpliciter apposita in cõtractu qd tamẽ nõ puto ita contigisse. Nihilominus etiam tunc haberẽt vim legis: qꝛ contractus facti ab habẽte potestatem. l. cõdende obtinẽt vim. l. cesar. de publi. ⁊. l. ante p. C. de dona. inter virum. ⁊ vxo. Ubi ꝑ hanc rõnem cõtractꝰ alias de iure nullus iudicatur validus. Et ideo ex hac ratione puto rem sa

23 tis claram.† Et maxime quia circunscripto etiam omni pacto susceptionis periculi tñ hmõi periculũ ꝑceptionis modicoꝝ fructuũ spectabat ad emptorẽ seu cõductorẽ nisi q̃ esset tãta paucitas redditũum gabelle ꝙ iudicaret̃ sterilitas per ea que habentur i. d. c. ꝓpter sterilitatem. ⁊ in. d. l. si vno. §. cũ quidam. ⁊. d. l. si merces. §. vis maior. ⁊. d. l. licꝫ. Ideo susceptio periculi saltem operet̃ ꝙ dato ꝙ istud dãnum contingẽs ex causis de quibus in themate esset adeo magnum ꝙ ascriberetur sterilitati non veniat resarciẽduz Cum hoc sit propinquius ei ꝙ veniebat ex natura contractus qd possit operari dicta susceptio periculi. Et ꝓpterea saltẽ hoc operetur. ex theorica quam. s. deduxi tradita. s. per docto. in. d. §. quesitum. ⁊ ꝓpterea cũ nulla possit culpa imputari cõmunitati q̃ se nõ astrinxerat ad faciendum ꝙ aliquis susciperet exercitium vendendi carnes. Et ꝓterea si non fecit id ad quod se nõ obligauerat nõ est quid sibi ascribi possit ad culpam saltem ex quo fecit id quod fieri cõsueuerat: qꝛ fecit bannimenta ⁊ publicas requisitiones si qs volebat assumere dictum exercitiũ ⁊ vlterius etiam fecit id ad qd non erat astricta. s. qꝛ fecit fieri nomine cõmunitatis exercitiũ vẽ

24 dendi carnes.† Est enĩ innocens ab omni culpa q̃ diligẽter se habet in faciendo facienda ⁊ omittendo omittenda. Nec est in culpa quia fecit ea que fieri possunt inq̃t bal. in. l. q̃ fortuitis. in vlt. col. de pigno. acti. adducendo. d. l. si merces. §. fi. ⁊ ꝙ sit vitiose omnẽ culpam excludit: qꝛ non potest esse culpa nisi in actu defectiuo. l. qua actione. §. si quis in colluctatione ad. l. aquil. secũdum eũ ibidem. ⁊ qui allegat culpã debet rem probare not. docto. in. l. si quis ex argentarijs. §. fi. ff. de eden. que quidem ex adductis in puncto nõ ꝓbatur fuisse apud dictam communitatem: merito nõ potest dictꝰ

25 publicanus niti ex culpa ipsius cõmunitatis.† Morbꝰ enim epidimie ascribitur casui fortuito non culpe alicuius vt satis de se cõstat. ⁊ inquit bal. in. d. l. que fortuitis. in. ij. col. Facit. l. habitatores. ff. loca. ⁊ si nullus voluit assumere exercitium vendendi carnes: qꝛ nemo poterat ad id iuste compelli iuxta. l. nec emere. C. de iure delibe. ⁊. l. sicut. C. de act. ⁊ ob. non fuit culpa communitatis. Postremo dicta communitas ex alia fouet apertam iustitiam prout mihi pesuadeo ex his que vidi allegata super eodem themate nõ resultauit tanta ĩcommoditas ⁊ damnũ ex causa dicte epidimie qd debeat assimilari sterilitati qd si verum esset non video quo colore posset se niti dictus publicanus: qꝛ dãnum circa recollectionẽ paucorum reddituum etiam contingens ex mero casu fortuito prout est casus epidimie non excusat in aliquo conductorem ⁊ multominus emptorem a solutione integre mercedis vel precij vt ĩ iuribꝰ

26 s. sepius allegatis.† Quando autẽ iudicetur esse sterilitas sunt varie opi. Nam adducendo ĩ mediũ magis cõmunes vna opinio est ꝙ tunc iudicetur sterilitas quando ita se habet vulgi opin. quã opinio. posuit glo. in. d. l. licet. ⁊ in. d. l. si vno. ⁊ eam approbãt gof. Hostien. ⁊ communiter doct. fm Jo. and. in. d. c. propter sterilitatem. qui respõdet ad rationem pe. de bellaper. qui reprehendebat dictam opi. ⁊ eam approbant etiã ibi Imo. ⁊. d. Flo. alia est opi. ꝙ tunc censeatur esse sterilitas quando vltra expensas nihil percipitur ex fructibus. argu. l. legatum. ff. de annu. leg. ⁊. l. ex eo. ff. de vi. tri. ⁊ oleo leg. ꝓut hanc opi. videtur approbare Bar. ĩ. l. si merces. §. vis maior. ff. loca. cum qua satis videtur se conformare glos. j. in. d. c. propter sterilitatem. Tertia est opi. ꝙ tunc censeatur esse sterilitas quando fructꝰ deductis expensis circa ipsos fructꝰ occurrentibus cũ ille fructus diminuãt. l. fructus. ff. sol. ma. ⁊. l. j. C. de fruc. ⁊ lit. expẽ. ipe cõductor reperit̃ deceptus vltra dimidiã iusti p̃cij: vt qꝛ fructꝰ q̃ supersunt nõ ascẽdunt ad valorẽ medietatis precij qd soluit ipse conductor ꝓ mercede. ⁊ hanc opi. posuit Bar. in. d. l. licet. ⁊ in. d. l. si vno. §. vbicunqꝫ. Et eam sequit̃ quam ⁊ sequtur bal. in. d. l. licet. ⁊ hanc opi. tenuit etiam Jac. de rauen. ⁊ pe. de bellaper. vt refert Cy. in. l. licet. Raph. autẽ ful. in. d. §. vis maior. refert Jacob. de rauen. dixisse tunc esse sterilitatem quãdo deductis expensis nihil aut parum restat de fructibꝰ dicens ꝙ idẽ sumpsit Bart. suam opi. secundo loco. s. recitatam. ipse autem intelligit illud parum quando non remanet tantum ꝙ ascendat ad dimidiam mercedis. tunc enim dicit esse magnuz seu intolerabile incõmodũ qd iura cõsiderãt videlicet ille tex. ⁊. d. c. propter sterilitatem. Alia autem est opi. ꝙ censeatur esse sterilitas quãdo considerato eo ꝙ consueuit percipi propter aliquem casum reperiatur cõductor non percepisse dimidiam eius qd ꝑcipi consueuit. ⁊ sic nõ habuit dimidiã eiꝰ qd cõsueuit habere. ⁊ hãc opi. approbat. d. Anto. in. d. c. ꝓpter sterilitatem. ⁊ fuit opi. glo. in. d. l. si vno. ⁊ Azo. in summa in ti. de loca. §. j. ver. itẽ agit̃ ex cõducto. tũc enĩ dicet̃ cõductor affici magno incõmodo: ꝓut al's in simili censetur magnũ incommodũ ⁊ enormis lesio q̃ a principio tpe cõtractus quis decipit̃ vltra dimidiã iusti precij: prout voluit Imo. ĩ. d. c. ꝓpter sterilitatẽ. approbãt hanc opi. ⁊ primã ꝙ attẽdat̃ vulgi opi. ⁊ huic opi. videt̃ etiã inherere Raph. ful. in. d. §. vis maior. q̃ ꝓmo dicit ꝙ iudicatur sterilitas quando resultat deceptio vltra dimidiã iusti precij: quia conductor nõ reperitur habere tantum de fructibus seu redditibus ꝙ ascendat ad dimidiam mercedis quam prestat pro dictis redditibus. deinde nõ recedendo sed prosequendo eandez opi. loquitur quando non ꝑcepit dimidiam eiꝰ. qd percipi consueuit ⁊ etiã ipe Raph. cõiũgit dictã opi. cũ ꝓma opi. ꝙ attẽdat̃ cõis opi. tex. n. req̃rũt magnũ incõmodũ seu dãnuz intolerabile vt. d. §. vis maior. ⁊. d. c. ꝓpter sterilitatem. nec declarant quãdo dicat̃ magnũ seu intolerabile dãnũ seu ĩcõmodũ: vñ ꝓut ⁊ videt̃ velle ipse Rep. hoc est relinquendũ iudicis arbitrio. ar. l. j. ff. de iure deli. ⁊. c. causis. de offi. delega. Judex autẽ habebit animaduertere cõmunẽ hoim opi. Nã si cõis opi. hoĩm iudicat annũ eẽ sterilẽ iudex dꝫ sterilitatem arbitrari: prout vult. j. opi. fm eundem Raph. in. d. §. vis maior. ⁊ Imo. qui idẽ tꝫ in. d. c. propter sterilitatez. si autẽ non constat iudici de cõmuni hominũ opi. tunc debet recurrere ad dictam aliam vltimam opi. s. vtrũ sit perceptuz tm̃ ex redditibꝰ ꝙ nõ ascendat ad dimidiã eius qd ꝑcipi cõsueuit ⁊ tũc arbitretur sterilitatem ⁊ magnum ⁊ intolerabile dãnum fm eosdẽ Raph. ⁊ Imo. Qui tñ Rap. vt dixi videt̃ iudicare ẽt magnũ ĩcõmodũ q̃ redditꝰ ꝑcepti sunt adeo tenues ꝙ nõ ascẽdũt ad dimidiam

diam mercedis.⁊ potest ꝓbabiliter defensari vtraqꝫ opini.quia est verisimile ꝙ ptes iuste cōueniant ⁊ sic cōueniāt de iusta mercede. ⁊ ꝓpterea si lesio in dimidia mercedis causat ex modica fructuū perceptione est verisile ꝙ nō est percepta dimidia eius qd percipi cōsueuerat.⁊ hoc respectu saluetur opi.eoꝝ q dicūt ꝙ sterilitas et intollerabile dānum iudicat quādo nō percipiunt tot fruct⁹ qui ascēdāt ad dimidiā mercedis si tū fructus percepti non ascendūt ad dimidiam mercedis non ex eo qꝛ non sit percepta dimidia fructuum qui percipi cōsueuerunt.Sed ea forte rōne:qꝛ fructus sunt viliores solito:vel qꝛ merces fuit excessiua ab ipso initio tūc nō deberet fieri talis remissio:qꝛ dāna ex dictis causis resultātia īputātur conductori non locatori.ꝓut habet in dictis iurib⁹.⁊ hoc respectu procedat sniā eoꝝ q reprobāt hanc opi.ꝙ sterilitas iudicet qn̄ fructus percepti non ascendunt ad dimidiam mercedis.ex aduerso aūt si conductor nō pcepit dimidiam redditunm qui percipi cōsueuerunt:tamen fructus percepti sunt tāte estimationis qꝛ forte sunt in caro foro ꝓpter generalem sterilitatē ꝙ deductis expensis ascendunt ad estimationem mercedis conuente nō suadet ratio ꝙ debeat sibi fieri remissio propter sterilitatem.Nam tūc ꝓꝑ tenuem fructuum receptionemnon patitur conductor magnū dānum seu intolerabile incōmodū.ꝓut requirunt iura prealleg.et equitas in qua ꝓut dicit Raph.in.d.§.vis maior fundatur dispositio dictorum iurium cessat penitus isto casu.Ideo cessare debet remissio mercedis.Et propterea alias consulendo visum fuit ⁊ ad presens videtur ꝙ dicte opi.sint simul coniungende.s.ꝙ tūc iudicet sterilitas ex q̄ causet remissio mercedis ꝓ rata qn̄ nō pcipiunt tot redditus q ascēdāt ad dimidiā eius ꝙ percipi cōsueuit ⁊ ex ea cā resultat damnum ascēdēs ad dimidiā mercedis cōuente.⁊ ita saluentur ⁊ concordent dicte opi.q̄ videntur coniungende cuꝫ.s. dicta.s.opinione.est autem aduertendum quod onus ꝓbādi spectat ad ipsum conductorem adeo quod si non probat concludēter sterilitatem ⁊ intolerabile damnum secundum dictas considerationes ipse habet succumbere ex quo conductor se fundat in steri-

27 litate et in intolerabili damno.†Et quilibet tenetur probare id quod est fundamentum sue intentionis.l.ei qui dicit.⁊.l.in exceptionibus.ff.de proba.⁊.l.qui accusare.C.de eden.cum multis si. Communitas enim ⁊ alij qui locant habent fundatam eorum intentionem ex conuentione ⁊ contractu locationis merito aduersario incumbit onus probandi nec creditur ꝙ pro parte dicti publicani concludenter probabitur dicta sterilitas.Dato autem qd probaret legitime sterilitatem vt.s.nihilominus non releuaret nō solum si fuit emptor.ꝓut arbitror quo casu res etiam esset magis clara:sed etiam si fuit conductor ex quo ita late suscepit in se oēm rischū periculū ⁊ fortunam vt.s.lati⁹ deductū est:⁊ sic multipharia multisqꝫ medijs deducit apta iustitia dicte cōitatis:nec ob. adducta in cōtrariū.qꝛ satis apparent cōfutata ꝑ adducta ꝓ hac parte.Nā.s.late deductū est ꝙ dicta susceptio piculi rischi ⁊ fortune valet ⁊ ꝯprehendit casus fortuitos.⁊ in ipē casum epidimie de quo ad pn̄s agitur.Et negari possit ꝙ sit maior casus pestis ꝙ casus guerre quo ad ꝓpositū de quo agit quare verisilr magis dānificasset dictā gabellā si fuisset talis guerra ꝙ oporteret portas clausas vt nemo intraret:qꝛ verisilr nō potuissent haberi carnes ad vēdēdū ⁊ macellatores fuissent verisilr in alijs occupati ꝙ dānificauerit dicta pestis.Et propterea casus expsse ꝓuisus vr̄ in hac materia iudicād⁹ maior ꝙ iste casus pestis:⁊ lꝫ solitū fuerit ꝙ aliqs enierit exercitiū vēdēdi carnes:⁊ hoc casu nō fuerit inēt⁹:nō tn̄ dꝫ iudicari casus insolitus taliter ꝙ nō censeatur venire sub gn̄ali su-

28 sceptione casuum fortuitorum.†Oēs.n.casus fortuiti sunt res insolite:quia ea que solēt euenire non ascribuntur casibus fortuitis vt declarat bal.⁊ videntur velle Ange.⁊ Raph.in.d.§.quesitum.

29 †Sed insoliti casus fortuiti iudicantur saltem ad hoc ꝓpositum quando rarissime euenit.puta ꝓut dicit ipse Bart.in.d.§.medico. quādo in mille annis nō solet semel euenire.⁊ in.d.§.quesitū.dicit de casibus insolitis ⁊ nō verisilib⁹.Iste aūt casus nō est hmōi.nā est multū verisimile ꝙ tēpore pestis nō repiat q velit emere exercitium carniū nec est de casibus q vix in mille annis cōtingeret.imo est verisile ꝙ de facili ꝯtingeret qn̄ pestis vel grauis guerra immineret.⁊ sic nō ob.qd in ꝯtrariū dcm̄ fuit.ꝑ.d.§.frumēta.Preterea nō est verisile ꝙ dcm̄ graue dānū si qd resultauit emanauerit ex defectu:qꝛ nō fuerit aliqs qui obtulerit dicto macello ⁊ assumpserit dictum exercitium vendēdi carnes.Nā ex quo cōitas assumpserit dictum onus ⁊ hoies verisimiliter multi ꝓpter pestem recesserūt de dicta terra nō est verisimile qd si fuisset tpe pestis aliquis q obtulisset dicto macello.⁊ ipāliter assumpsisset dcm̄ onus macellandi vēdidisset tm̄ plus de carnib⁹ ꝙ attulisset notabilē maiorē redditū dicte gabelle:nec etiā ob.id qd dicebat ꝙ generalis susceptio periculi nō trahit regulariter ad casus fortuitos sꝫ aliquid addit vltra id qd veniebat ex natura ꝯtractus.s.dūtaxat illud quod est primū.vt.s.latius extitit declaratū.nā supra fuit rnsum.s.qd illa theorica ꝓcedit qn̄ simpliciter est susceptū periculū.nō quādo est cōuentū de casibus fortuitis.⁊ maxime apposita dictiōe vli ꝓut occurrit in casu isto.Nec ob.qd dicebat d culpa ꝯmunitatis quia vt supra deductū est negat ꝙ dicta cōitas fuerit in aliqua culpa. ⁊ insup attētari nō īmerito posset.ꝙ etiā si fuisset in culpa nō posset ei impingi ꝓpter vniuersalē susceptionē periculi ⁊ casus fortuiti ⁊ generalis ꝓhibitio qd nullū interesse ⁊ nulla ꝓtestatio posset adduci ꝯ cōmunitatem per gabellarios ex speciali ꝓuisione facta in casu guerre in qua exprimitur etiā de defectu ⁊ culpa cōmunitatis prout ⁊ supra latius deductum est.

Laus deo.

¶Summarium super consilio.cxxix.

☞Donatio causa mortis facta per filiumfa.cum patris cōsensu an valeat si pater habet suum patrem ⁊ an consensus aui requiratur.per totum consilium.

1 Donationi causa mortis requiruntur testes quinqꝫ ⁊ quolibet vltima volūtate testō excepto.
2 Testari lꝫ non possit filiusfa.etiā patris consensu si adijcitur clausula codicillaris vidi si nō valeat iure testamēti valeat iure codicillorum an ⁊ qn̄ valeat donatio cā mortis.nu.8.
3 Donare potest filiusfa.patris consensu.
4 Donatio causa mortis an equiparetur vltime voluntati.nūe.seq. et.6.⁊.7.
5 Volūtates vltime nō debent depēdere alieno arbitrio.
6 Contractus depēdere possunt ex alieno arbitrio.
7 Donatio causa mortis est ꝯtractus nec donari potest absenti.nu. seq.notario tamen stipulante.nu.10.
8 Clausula codicillaris adiecta in testamēto si non valeat iure testamēti valeat iure donatiōis causa mortis non valebit vt donatio causa mortis dicta clausula si pars cui donabatur erat absens.fallit notario stipulante pro absente.nu.10.
9 Donatio etiam causa mortis pōt dependere ex alieno arbitrio et facta presenti etiam pacto nudo valet.
10 Stipulari vel pacisci alteri potest per notarium vt absenti querat actio.nu.13.⁊.14.vsqꝫ ad fi.consi.
11 Interpretatio fieri dꝫ vt potius actus valeat ꝙ pereat.
12 Aduersatiue natura est precedentium qualitates repetere.nu.29.
13 Iuramenti natura est vt actus censeatur factus eo modo quo melius valere potest.
14 Filiusfamilias lꝫ donare possit causa mortis pr̄is cōsensu requiritur nihilominus cōsensus etiam aui paterni vt valeat donatio. Consensus pr̄is habentis.patris non sufficit sed requiritur etiā aui consensus.
15 Tutor esse nequit filiusfa.qui est in ptāte patris.
16 Patris appellatione continetur auus ⁊ ceteri parentes iusta interpretatione.nu.21.
17 Nepos dr̄ sub pr̄ia ptāte constitutus lꝫ sit sub aui potestate.
18 Patria potestas durat inter ascendentes ⁊ descendentes vsqꝫ ad quartum gradum.
Filiusfa.dicitur etiam pronepos sub potestate aui paterni constitutus.nu.18.⁊.21.
19 Antecedens dr̄ reprobatū impugnato consequenti.
20 Mens est potius attendenda ꝙ simplex verborum significatio.
23 Donari an possit inter viuos absenti.nu.seq.
24 Qualitas ⁊ conditio posita in vno capitulo in alieno repetita cēseantur.
25 Stipulationis implende gratia numeratio solet censeri ⁊ sequēs stipulatio dicitur facta nomine illi⁹ propter quem precesserat alia stipulatio vel numeratio.nu.14.⁊ seq.
26 Contractus seu stipulatio procuratoris vel negociorum gestoris fundatur ⁊ primeuam recipit substantiam in personam ipsius ꝓcuratoris vel negociorum gestoris.
27 Notario stipulante pro absente actio directa queritur notario vtilis vero absenti.
28 Actio vtilis an queratur absqꝫ cessione.
29 Geminata seu repetita verba validant stipulationem expressam.
30 Copulatiua etiam propria expressa quando orationes sunt perfecte non stat in virtute propria copulatiue sed in virtute dictionis continuatiue vt repetitionem tunc non causet sed inclusa videatur sub aduersatiua.nu.12.

¶Consilium.cxxix.

1 In nomine dn̄i nostri Iesu Christi.¶†Videtur prima facie in hac consultatione dicendum quod dicta donatio facta dictis fratribus tenuerit. ex quo prout mihi presupponitur interuenerunt quinqꝫ testes qui requiruntur et sufficiunt in donatione causa mortis ⁊ in qualibet vltima voluntate excepto testamento.l.fina.

2 C.de dona.causa mor.⁊.l.fina.§.an omni.C.de codicil.†Et licet dicta donatrix fuerit filiafamilias.tamen non videtur obstare qꝛ interuenit consensus patris ⁊ filiusfa.licet non possit testari neqꝫ codicillare etiam cū cōsensu patris.l.qui in ptāte.ff.de testamētis.

3 ꝛ in.l.seniū.C.qui testa.fa.pos.ꝛ.l.ij.de.leg.j.† Tamē cū cōsensu pa
4 tris donare pōt cā mor.l.tam is.§.j.ff.de dona.cā mor.† Et lꝫ alꝰs soleāt eq̄parari vltime volūtates: ꝛ donatio causa mortis adeo ꝙ vbi nō pōt fieri vltima volūtas seu facta nō valet.ibi etiā non pōt donari cā mortis: ꝛ donatio facta nō tenet: vt est casus no.in.l.j.§.j.ff.de tute.ꝛ rōnibꝰ dis.ꝛ.l.fi.§.in mortis.ff.de ꝯdi.inst.tñ in hoc
5 casu fallit dicta eq̄paratio p.d.l.tā is.† ꝛ est ratio differentie prout dicunt glo.Bar.ꝛ doc.in.d.l.tā is.quia vltime volūtates non pñt pendere ex alieno arbitrio.l.fi.com.predio.ꝛ ideo captatorie non valent.l.captatorias.de leg.j.ꝛ.l.captatorias.C.de test.mili.cum si
6 mi.† Tamen secus est in cōtractibus.l.fi.C.de contrahen.emp.et l.si quis arbitratu.de verbo oblig.cum simi.ꝛ.d.l.fi.ꝯmunia ꝑdio.
7 † Et in hac pte.donatio causa mortis que est ꝯtractꝰ ꝛ quo ad sui initium solet assimilari contractibus: ꝛ ꝓpterea req̄rit partis presentiā.l.inter mortis.eo.ti.ꝛ no.Bar.Ang.ꝛ Jmo.in.d.l.tā is.et
8 Cy.in.l.j.C.eo.ti.ꝛ Bal.in.d.l.senium.† Ex hac rōne dicēs ꝙ si filiusfa.testaꝉ cū consensu patris: ꝛ adijcit clausulā si nō valet iure testamenti valeat iure cuiuscūqꝫ vltime volūtatis nō valebit vt donatio cā mortis licet large loquēdo habeatur ꝓ vltima volūtate ꝑ ea q̄ not.glo.in.l.ij.in pñ.ff.de dote prelega.tñ dicta clausula non validabit dictum testamētum vt donationē causa mortis si pars in quā dictꝰ filius testabatur non erat presens ſm eū: qd ꝛ voluit
9 Ang.in.d.l.tam is.† Donatio enim cā mortis olim reqrebat traditionem vel stipulationem.hodie sufficit ꝛ reqriꝉ saltē nudū pactum.l.cū pr.§.meuio cū sua gl.de leg.ij.merito inter absentes celebrari nō potest iuxta.l.j.ff.de pac.ꝛ.l.consensu.de act.ꝛ obli.cū si. ſm eūdē Aug.q tñ subdit aliā rōnē q̄ nō ꝯfert ad ꝓpositū nostrū. hinc est ꝙ donatio cā mortis quo ad hoc ꝙ respicit initiū assumit sibi naturam contractus ꝛ pendere potest ex alieno arbitrio: ꝛ sic ex ꝯsensu patris ꝓut doc.dicūt i.d.l.tā is.ꝛ q̄cūqꝫ sit rō hoc est expeditū ꝙ donatio cā mortis fcā p filiūfa.de cōsensu pr̄is tenet: qꝛ est de hoc casus legis.ꝛ sic nulla dubitatio iuxta.l.illā.ꝟsi.de mo. C.de col.ꝛ.l.ancille.C.de fur.interuenit aūt cōsensus pr̄is.merito nō videꝉ ex hac rōne impugnari posse dicta donatio.loquiꝉ enim dicta.l.de cōsensu pr̄is nō de cōsensu aui.merito ꝛc. Nec etiā videꝉ ꝙ impugnari possit alia rōne scꝫ qꝛ dicti fratres donatarij nō erāt
10 p̄sentes.† Nā lꝫ donatio nō valeret si nemo p eis recepisset donationē.tñ ex quo notariꝰ p ipsis fratribꝰ recepit donationē videꝉ ex hoc ꝙ tenuerit dcā donatio: qꝛ pōt notariꝰ p alijs pacisci ꝛ stipulari.ff.de ado.l.nō aliter.ꝛ.l.nō quasi.ff.rē pu.sal.fo.ꝛ.l.j.§.exigere.de magistra.que.ꝛ per bar.i.l.stipulatio ista.§.si stipuler.de ꝟb.obli.ꝓut ꝛ seruat cōis ꝯsuetudo.ꝛ not.doc.in.l.stipulatio ista. §.si stipuler.ꝛ.§.si qs insulā.de ꝟb. Nec ob.ꝙ.d.donatio bꝫ duo capita ꝛ in p̄mo capite notariꝰ recepit p dictis donatarijs nec apparet ꝙ p eis reciperet notariꝰ in scdo capite ipsiꝰ donatiōis.ꝛ cōditio scdi capitis extitit parificata ꝛ nō p̄mi: qꝛ videꝉ posse rñderi ꝙ cēseaꝉ dcā receptio notarij repetita etiā in scdo mēbro donatio
11 nis.ad hoc vt actus valeat ꝛ nō pereat † qꝛ debemꝰ eā interpretationem adhibere vt res valeat ꝛ nō vitieꝉ iuxta.l.quoties in stipulationibus.de ꝟbo.oblig.ꝛ.c.si papa.de priuile.lib.vj.ꝛ.l.quoties
12 el.scdo.ff.de reb.dub.† Et hoc idē suadet natura aduersatiue q̄ est vt aduerteꝉ in eisdē terminis in qbus loquunꝉ ꝑcedētia.vt est no. theorica glo.ꝛ Bar.in.l.si mariti.§.fi.ff.de adul.ꝛ Saly.in.l.vinū. ff.si cer.pet. Et dicit Bal.in.l.omnes populi in lectura pleniori de iusti.ꝛ iure.qd natura aduersatiue est repetere qualitates precedētium. Unde cum in precedenti membro interuenit receptio notarij pro ipsis absentibus sequens etiam membrum eodē modo in
13 telligatur cum receptione notarij.† Quod maxime videtur dicēdum quia interuenit iuramentum cuius natura est vt actus cēseatur factus eo modo quo melius valere potest.l.cum pater.§.filijs matrē.de le.ij.merito dictum secūdū membrum donationis: licet ſm verba factū fuerit fratribus absentibus.tamē cēseaꝉ facta ipsi notario p fratribus recipienti.facit etiā qd habeꝉ insti.de.l.aqui. §.hoc tñ capite.vbi dcm̄ in vno.c.censeꝉ in alio caplo repetitū.ꝛ ibi
14 glo.alleg.multas concordan.† His tñ minime refragātibꝰ cōtrariā partē arbitror iuri magis consentaneam. Nā ex quo pr̄ia ptās est cā ꝙ filiusfa.non potest donare cā mortis absqꝫ ꝯsensu: suadet rō ꝙ requiratur consensus eius apud quē est pr̄ia ptās. Nā talis consensus habilitat ip̄m filiū fa.ꝛ supplere vꝛ defectū quē causat ipsa patria ptās. Et ꝓpterea cū ipsa patria ptās nō foret in casu isto apud patrē sed apud auū sub cuiꝰ ptāte erāt ipse pater ꝛ filia l.nā ciuiū.ꝛ.l.seq.ff.de his q sunt sui vꝉ alie.iur.ꝛ insti.de patria po. l.si pater.ff.de adop.requirebatur cōsensus ipsius aui.non autem ipsiꝰ patris qui erat sub aliena ptāte.ꝛ p ꝯñs nō habebat habilē ꝑsonā ad donādum cā mortis: sꝫ si ipse voluisset donare cā mortis
15 erat sibi necesse habere ꝯsensum alienū.† Et iō inconueniēs videꝉ ꝙ ipse q p se non est habilis sine alterius adminiculo possit habilitare aliū q laborat vt ita dixerim eo morbo quo ipse laborat.ꝛ ꝓpter quē ipse alieno idiget auxilio.ꝓut in simi vtiꝉ simi.ar.impator in.l.fi.C.de legi.tu.ibi cui etem ferēdū est eūdē esse tutorē ꝛ sub cura agere hoc certe ꝛ nominū ꝛ rerum feda cōfusio est. Prout ergo ibi imperator habet p absurdo ꝙ is q cura idiget aliena alteriꝰ curam suscipiat.ita ꝛ absurdū esse videꝉ ꝙ ipse qui nō pōt actū gerere ꝓpter qualitatē sue ꝑsone nisi ꝯsensum habeat patris: ex eo qꝛ sub pr̄ia ptāte est p cōstitutꝰ possit suo cōsensu facere ꝙ ali sub eadē patria potestate cōstitutus possit suo consensu similē actū facere.
16 † Et licet.d.l.tam is.§.j.loquatur de consensu patris.nō refert qꝛ appellatione patris iusta interpretatione cōtinetur auus ꝛ ceteri parentes.l.iusta interpretatione.ff.de verbo.sig.ꝛ econtra appellatione filij venit nepos ꝛ ceteri descendentes.l.filij.ff.eo.ti.cū si. Et maxime in his terminis vbi ponderatur ipsa patria potestas.
17 † Nā apud quēcūqꝫ sit hmōi ptās semꝑ pr̄ia potestas appellatur. dicit em̄ nepos ꝯstitutus sub pr̄ia potestate.licet sit sub ptāte aui.
18 vt patet insti.de pr̄ia po.iuncto rubro cū nigro.† ꝛ filiusfa.appellaꝉ nepos q est sub ptāte aui ꝛ ꝓnepos ꝛ ceteri descēdētes donec extat auus vel ꝓauus seu alius ascēdēs: sub cuius sunt ptāte: nec dicuntur nepos fa.vel ꝓnepos fa.ꝛ ecōuerso auus ꝛ ꝓauus dicūtur patresfa.licet non habeant filium vt probatur expresse in.l.ꝓnunciatio.§.familie.ff.de verbo.sig.ꝛ in.d.l.nam ciuium.ꝛ sic ista variatio nominū que causatur ex subsistentia vel defectu pr̄ie potestatis non variatur ex varietate graduū sed cuiuscunqꝫ gradus est is qui est sub aliena potestate semꝑ eodem vocabulo nūcupatur: qꝛ semꝑ dr̄ filiusfa.ꝛ ecōtra oīs ille q nō est sub pr̄ia ptāte pr̄fa. diciꝉ.ꝛ sic eodē vocabulo noīaꝉ siue habeat filiū primi gradꝰ siue alios vlteriores gradus siue neminē habeat nec vnq̄ habuerit descēdētē vt est exp̄ssum in.d.l.nā ciuiū.ꝛ in.d.l.ꝓnūciatio.§.familie. ꝛ iō in.d.l.tā his.§.filiusfa.sub illo ꝟbo filiusfamilias cōprehēdiꝉ ꝛ nepos ꝛ ꝓnepos cōstitutꝰ sub ptāte aui vel ꝓaui: siue habeat patrē siue nō habeat. Jta ꝛ successiue cōgruū est ꝙ vbi patris qd ibi subdiꝉ itelligaꝉ siliter ꝛ de patre ꝛ de auo ꝛ de ꝓauo ſm diuersoꝝ casuū ꝯting ētiā: alꝰs sequereꝉ ꝙ si esset nepos constitutus sub aui ptāte mortuo pr̄e non posset aliquo mō donare cā mortis: ex quo nō pōt cōsensus patris adhiberi vel posset gn̄alr donare cā mortis absqꝫ aliquo ꝯsensu.ex quo ꝯsensus pr̄is q nō extat in rerū natura nō pōt interuenire nec habeamꝰ aliā legē que reqrat ꝯsensum aui. Et profecto nemo iusti iudicij auderet alterū ex ꝑdictis affirmare.s.vel ꝙ dictꝰ nepos nullo casu donare posset cā mortis vꝉ ꝙ posset idifferenter: ergo nec aliqs recti iudicij deberet audere firmare ꝙ reqraꝉ ꝯsensus pr̄is ꝛ nō aui qñ apud auū est patria ptās.ex eo qꝛ.d.l.tā is.§.filiusfa.de consensu patris loquitur non de ꝯsensu aui. Nā si lex illa loquēs de pr̄e ꝛ filio nō itelligiꝉ ꝙ appellatiōe pr̄is veniat auꝰ vel appellatiōe filij veniat nepos resultarēt ille cōsequētie quas deduxi qd esset absonū vt p̄misi.ergo etiā absonum debet reputari antecedēs quod est vt verbum filiusfa.ꝛ verbū patris que ponunꝉ in illo tex.nō intelligātur pariter de nepote cōstituto sub patria potestate aui vel ꝓaui.ꝛ ꝟbū patris nō intelligaꝉ
19 etiam de auo ꝛ ꝓauo.† Reprobato eñ cōsequēti reprobatur etiā antecedēs arg.l.oratio.ff.de spōsa.cū cōcor.ꝓpterea est inherēdū menti ꝛ rōni.d.§.si filiusfa.que est ꝙ ꝓpter patriā potestatem cōsensus requiraꝉ. Jdeo de mēte est ꝙ reqratur cōsensus eius apud
20 quē est pr̄ia ptās.† Potius enim est attēdenda mens q̄ simplex significatio verboꝝ.c.intelligentia.de verbo.sig.ꝛ.l.non dubiū.C.
21 d.ll.cum infinitis simi.† Presertim cū verba nō repugnēt menti attento qd ꝓut dixi oīs sub pr̄ia ptāte ꝯstitutus appellaꝉ filiusfa. lꝫ non sit filius sed nepos vel ꝓnepos. Et qlibet nō cōstitutus sub aliena ptāte pr̄fa.merito ꝛ ꝓprie nūcupatur: licet filiū nō habeat: sed fortasse nepotē vel nullū habeat descēdentē.d.l.ꝓnunciatio.§.
22 familie.ꝛ.d.l.nā ciuiū.† ꝛ etiā alꝰs appellatio pr̄is trahiꝉ ad auū ꝛ
23 censetur iusta interpretatio.d.l.iusta interpretatiōe.† Secūdo ex alio medio deducitur inefficacia dicte donatiōis cā mortis: quia ꝓut dixi duplex fuit ista donatio cā mortis: seu habēs duo mēbra sub diuersis cōditionibꝰ cōcepta.ꝛ scda cōditio adiecta scdo mēbro donatiōis extitit purificata ita ꝙ de ipo scdo mēbro donationis est tractādū ꝛ nō de p̄mo qd euanuit ꝓpter defectū ꝯditiōis: ꝓut ꝛ declaraꝉ in themate.ꝛ ideo cū in ista donatiōe cuiꝰ conditio euenit nō fuerit aliquis qui receperit pro donatarijs absentibus non valuit in hac parte dicta donatio ex quo nec nunciꝰ nec epistola interuenit.vt ꝓbaꝉ in.d.l.inter mortis.ꝛ firmāt docto. ꝛ habetur pro expedito.s.qd ꝛ donatio inter viuos ꝛ donatio causa mortis nō valeant inter absentes: vt supra in adductis p p̄ma parte deductū est.ꝛ habetur in.l.absenti.ff.de dona. Licet Bonta.consulendo fuerit ausus quod etiam donatio inter viuos absenti valeat sed non curandum: quia per omnes contrariū p cla
24 ro affirmatur in.d.l.absenti.ꝛ in alijs iuribꝰ supra deductꝭ.† Nec ob.id qd.s.in contrarium allegatur in hac parte: ꝙ scꝫ intelligaꝉ repetita receptio notarij p absente.ex quo in precedenti capitulo notarius pro absente recepit. Quia rñdeꝉ ꝙ imo dicta repetitio nō est faciēda hoc casu qꝛ nūq̄ cēseꝉ repetita in ꝯctibus extrinseca ꝑsona.vt ē tex.in.l.si ita stipulatꝰ.§.grisogonꝰ.de ꝟbo.ob.vbi numeratio fuit facta nomine vnius.ꝛ postea stipulatio fuit simpliciter interposita ꝛ non cēsetur repetita illa qualitas ꝙ nomine illiꝰ cuiꝰ nomine numeratum fuit censeaꝉ fcā stipulatio ꝛ assignatur rō qꝛ nunq̄ extrinseca ꝑsona subintelligitur: ita ergo debemꝰ dicere in casu nostro qd extrinseca ꝑsona notarij adducta in primo capite

mo capite non subintelligatur in secundo capite donatiõis seu vt melius loquar in secunda donatiõe ⁊ maxime quia viget in hoc casu maior ratio ꝙ in terminis.d.§.grisogon⁹.tũ quia ibi erat idẽtitas rerum.nam numeratio ⁊ stipulatio emanauerant super eadẽ re:⁊ hec est diuersitas rerum.Nam in prima donatiõe fuerũt donata dũtaxat.lx.⁊ in secũda donatiõe nõ fuerũt deducta dicta lx.sed omnia ⁊ bona ipsius testatricis detracta legitima filiorũ. Item ibi ⁊ numeratio ⁊ stipulatio non fuerũt sub diuersis conditionibus concepte sed pariter vna prout altera.Hic autem prima donatio fuit concepta sub vna conditione ⁊ secunda sub alia cõditione:⁊ sic ibi istis respectibus habeat maiorem conformitatẽ secundus actus cum primo ꝙ in casu nostro:ideo suadebat ratio

25 qđ magis de facili deberet induci repetitio.† Tum etiam qa numeratio solet censeri apposita gratia implẽde stipulatiõis.l.si ita fuero stipulatus.§.fina.cum.l.seq.ff.de noua.⁊.l.certi conditio.§.quoniã.ff.si cer.petatur. Ideo de facili debebat interptari quod stipulatio censeretur facta eius nomine q̃ pcesserat numeratio:⁊ tamen non obst.omnibus predictis ibi deciditur qđ nõ censeatur facta repetitio per illam rationem:quia persona extrinseca nũꝙ subintelligitur:ergo longe fortius idem dicendum est in casu nostro ꝙ extrinseca persona notarij nõ subintelligat̃ in secũda donatione non obst.ꝙ secunda donatio reddatur inefficax. Nam etiã in dicto.§.grisogonus redditur propter non repetitionem nulla ipa stipulatio:⁊ tamen nõ inducitur repetitio vt actus valeat. ꝙ maxime dicendum est in hoc casu quia ex repetitione si fieret non validaretur donatio que apparet expresse facta ipsis fratrib⁹: s alia resultaret donatio:scilicet facta ipsi notario recipienti ꝓ ipis fratribus.nã alius est cõtractus gestus per vnũ nomine ꝓprio. alius est contractus gestus per procuratorem seu alium recipiẽtẽ

26 pro alio vt de se est notum.† Et patet q̃ cõtractus procuratoris vel negotiorum gestoris fundatur ⁊ recipit primeuam subsistẽtiã in persona ipsius procuratoris seu negotiorum gestoris al's non valeret ꝑ.l.q̃cũq3 gerimus.de actionibus ⁊ obligatio.⁊ not.in.d. l.stipulatio ista.§.alteri.⁊.§.si stipuler.in quibus iuribus habetur ꝙ si verba stipulationis obligatiua diriguntur in alterũ act⁹ est penitus nullus:non oritur obligatio etiam naturalis siue intersit ipsius stipulantis siue non intersit:⁊ tamen si verba stipulatiõis obligatiua concipiuntur in personam stipulantis:licet verba executiua concipiantur in personam alterius oritur obligatio naturalis quando stipulatio non valet:quia non interest stipulãtis ⁊ quando eius interest stipulatio valet ⁊ oritur obligatio naturalis ⁊ ciuilis:vt no.doc.in dictis iuribus:ideo in proposito nostro alia est donatio facta fratribus alia est donatio facta notario:li-

27 cet ꝓ fratrib⁹ recipiat.† Quod ⁊ patet q̃ ex donatiõe facta ipsis fratribus si valeret quereretur actio directa ipis fratribus:⁊ cessaret actio vtilis:⁊ tamen ex donatione facta notario querit̃ actio directa ipsi notario:put hic omnes presupponunt ⁊ vtilis ei: ꝓ quo notarius recipit vt est tex.in.d.l.non quasi.⁊ dicta.l.j.§.exige

28 re.de magistra.conue.† Licet nonnulli teneant qđ nec vtilis queratur sine cessione in conuentionibus non pretorijs sed conuentionalibus:vt voluit Inno.in.c.dudum.de conuersi.coniu.⁊ gl.Jo. an.in.c.ꝙꝙ.de vsuris lib.vj.⁊ Bal.in.l.j.C.per quas pso.no.acq. Sed non insistendum quo ad istud propositum.satis enim demõstratur ꝙ in substãtia ẽ diuersa donatio facta notario.⁊ facta fratribus absentib⁹ siue nõ queratur actio ex donatiõe notarij ipis absentibus:siue non queratur directa sed vtilis. Ex quibus deducit̃ ꝙ si induceretur repetitio non validaret̃ ipa donatio facta fratribus que exprimitur in secunda donatione: sed induceretur a-

29 lia donatio facta notario.† Et propterea longe minus debet hic induci repetitio ꝙ in terminis dicti.§.grisogonus.vbi si induceretur repetitio validaretur ipa stipulatio expressa. Si ergo non inducitur ibi repetitio vt valeat actus qui gerit̃ longe min⁹ debet hic fieri repetitio:vbi actus gestus non validaretur propter repetitionem:sed notus actus induceretur. Item ex hoc etiã deducitur qđ nõ sumus in terminus in quibus solet dubitari an qualitas seu ɔditio apposita ĩ vno capitulo cẽseat̃ repetita in alio ꝑut contingit in dicto.§.hoc tamen capite.⁊ in.l.in repetẽdis. de leg. iij.⁊ in.l.pretor ait.§.erit igitur differentia.vi bo.rap.⁊ in.l.titia.§. idem respondit.de verbo.obliga.cum similibus. Licet etiã in illis terminis tradat Barto.in dicta.l.in repetendis ꝙ non inducitur repetitio quando indiuersitas rerum que relinquuntur ⁊ personarum quibus relinquitur:ꝙ potest applicari ad terminos nostros quia in his terminis est diuersitas rerum:q̃ in primo capite relinquitur certa quantitas:⁊ in secũdo omnia ⁊ singula bona. Item esse videtur diuersitas personarum cũ primo capite fiat donatio fratribus ⁊ notario:⁊ in secundo capite solis fratribus:⁊ insuper vult ibi Barto.qđ quando est idẽtitas personarum:sed diuersitas rerum non fit repetito:si orationes sunt perfecte.allegat l.qui fundum.ff.de cõtrahen.emp.⁊.l.ij.§.j.ff.vi bo.rap.in casu autem nostro orationes sunt pfecte:merio non inducatur repetitio.

30 † Nec obst.id qđ dicebat bal.ꝙ aduersatiua q̃ habet inclusam copulam est precedentium qualitatũ repetitiua per.l.sex.e.§.gayo. de fun.instru.quia respondetur quod dictum Bald.ꝓcedit quando orationes non sunt pfecte:prout contingit in.d.§.gayo. Nam quãdo orationes sunt perfecte etiã propria ⁊ expressa copulatiua nõ stat in virtute propria copulatiue:sed in virtute dictionis continuatiue.ideo non censat repetitionem prout declarat Bart.in d.§.gayo. Et propterea hoc casu cessat dicta ratio Baldi.quia si propria copulatiua non operatur repetitionem pariter et longe minus opere inclusa sub aduersatiua. Ex q̃bus omnib⁹ puto intrepide ɔcludẽdũ ꝙ dicta donatio fuerit ⁊ sit iefficax. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.cxxx.

¶ Fratres aliquid in vita patris lucrando ex eorũ industria an lucra inter fratres post patris mortem communicanda veniãt ⁊ quid si aliquid acquirant cum patris pecunia an patris vel fratris precipuum.per totum.

1 ¶ Filiusfa.quodcunq3 acq̃rit ex re patris:an id p̃ri q̃ratur quo ad proprietatem in totum vel in parte.nu.3.

2 Aduentitia seu aliunde q̃sita ꝑ filiũfa.sua industria seu opis vel laboribus sunt patris pleno iure quo ad vsumfructum.

4 Usufructus pecunie licet non dicatur a proprietate separat⁹ quare non immediate queritur proprietas ei cui defertur vsusfruct⁹. num.seq.

5 Specialia duo simul concurrere non possunt.

6 Filiusfa.quod percipit viuente patre hoc perceptum dicit̃ a patre animo donandi.

7 Donatio facta per patrem filiofa.valet si pater permittat vsumfructum aduentitiorum recipere eidem filio.nu.seq.

8 Aduentitiorum vsumfructũ pater potest filio expresse remittere.

¶ Consilium.cxxx.

1 In nomine dñi nostri Iesu xp̃i.† Pro decisione p̃ntis consultatõis sunt premittẽda duo que sunt in iure clarissima.s.qđ quesita per filiũfa.ex re patris vel occasione rerũ paternarum vel occasione ipsius p̃ris querũtur ipsi patri quo ad plenam ꝓprietatem. vt in-

2 sti.per quas personas no.acqui.§.sancitũ enim.† De iure enim antiquo omnia pleno iure querebantur ꝑ filium patri.vt insti.eo. titu.§.j.et.l.placet.de acqui.here.⁊.l.cum filio.de leg.j.cum multis si. Nec in huiusmodi profectitijs extitit aliquid innouatũ per iura noua.ideo etiã hodie pleno iure hm̃oi aduentitia queruntur patri. Scd̃m autem est qđ ea que aliunde queruntur per filiũ puta ex filij industria seu operis vel laboribus suis illa queruntur ipsi filio quo ad proprietatẽ ⁊ patri sub cuius est potestate quo ad vsumfructum ⁊ administrationem donec ipe pater viuit.l.cũ oportet in princi.ibi ex laboribus.C.de bonisq3 libe.⁊ insti.ꝑ quas perso.no.acqui.§.qđ autem.ibi ex operis suis.prout ⁊ communiter omnes tenent in.d.l.cum oportet in princ.⁊ firmat Bar.in tractatu de duobus f̃ribus.ij.q.prime q̃onis principalis.⁊ in.l.j.§. nec castrense.de col.bo.⁊ in.l.illud.C.de col.⁊ Bal.in auk.ex testamento in.x.capitulo.C.eo.tit.⁊ Pau.de cas.in.d.l.illud ad hoc ꝙ ꝑ glo.⁊ doc.in.l.si donatione.e.tit. Ex quib⁹ cõcludẽdũ est qđ illa que dicti filijfa.quesiuerunt ex eorũ artibus ⁊ industrijs illa quo ad ꝓprietatẽ sibi quesiuerunt licet ad patrẽ pertineret vsusfruct⁹. illud autẽ qđ quesiuissent ex re p̃rna illud erat precipuum ipsius p̃ris eidẽ ipo iure quesitũ per dicta iura ⁊ ideo applicãdo ad thema nostrum cũ in themate presupponatur qđ Angel⁹ oia lucratus fuit ex sua industria illud quod ex industria ⁊ operis suis quesiuit est sibi precipuũ quia iudicatur aduẽtitium ⁊ aduẽtitia post mortẽ patris sunt precipua ipius filij qui ea quesiuit. nec cõicant̃ ipsis fratrib⁹.l.fi.C.de col.⁊ facit.l.vt liberis.e.ti. Gẽtilon⁹ autẽ vt ex pũcto deprehẽdit̃ lucratus etiã fuit ex sua arte opera ⁊ industria.tamen etiã lucratus fuit ex re ipsius p̃ris. Nam suam artẽ exercuit in fornace que erat patris.⁊ sic artem exercuit cum re patris:ideo aliquid ex suis lucris est ascribendum rei paterne.⁊ sic iudicãdum est pfectitiũ ⁊ aliquid.⁊ vt arbitror ꝓ maiori parte est ascribendum operi ⁊ industrie ipsius gẽtiloni ⁊ illud est iudi-

3 cãdum aduentitium.† Quãdo enim aliqua querunt̃ ex pecunia vel alia re p̃ris vel opera filij est communis opinio.quod ipa acq̃sita non sint in totũ paterna tanꝙ pfectitia nec sint in totum filij tanꝙ aduẽtitie.s3 sint cẽsenda profectitia ꝑ parte ⁊ pro ea parte sint p̃ris quo ad plenã ꝓprietatem.⁊ pro parte censeantur aduentitia.⁊ sic ꝑ ea parte sint filij quo ad nudã proprietatem.quaten⁹ enim attribuitur operis censetur aduentitiũ ⁊ quatenus pecunie censetur profectitium prout concludit Barto.in locis supra allegatis.⁊ Bal.in.d.auk.ex testamento.⁊ in.d.l.cum oportet.ĩ prin. vbi idẽ tenẽt Ange.⁊ Pau.de cast.⁊ etiam Jac.but.dicẽs se ita cum pluribus doc.consuluisse.quod ⁊ ɔmuniter omnes tenent.⁊ ideo est arbitrandum qđ annuatim pciperetur ex dicta fornace ⁊ quid mererẽtur opera ⁊ industria dicti gentiloni ⁊ correspectiue ꝓportiõabiliter dẽbẽt dicta lucra iudicari pfectitia ⁊ aduẽtitia: put habet̃ in dictis iuribus.facit optime.l.⁊ si nõ fuerint.§.j.et.§. ita choiri.ff.ꝓ soc.⁊ insti.codẽ.ti.§.j.iuncta quadã glossella.⁊ quaten⁹ iudicabit̃ pfectitiũ illud erit post mortẽ patris inter fratres

diuidendum. C. de colla. d. l. si donatione. z l. certum. C. famili. her ciscū. z ex his videtur reddi hec cōsultatio clarissima. Sʒ insurgit scrupulꝰ: q2 dicti filij ex eoꝝ industria p̄mo ꝑut est verisile ꝗsiue rūt pecuniā qa ex dictis eorū artibus solet queri pecunia: z ita ex themate innuitur, vnde illa pecunia primo quesita spectabat ad patrem quo ad vsumfructum z administrationem prout. s̄. decla ratum est z vsufructus pecunie non videtur separatus a propri etate. ff. de vsufru. earū rerū que vsu cōsu. l. si vni. z probatur recte intuēdo in. l. hoc senatus. z. i. l. tribꝰ. z in. l. sed de pecunia. e. ti. Et q2 vsusfructus in dictis rebus nō censet̄ distinctus a ꝓprietate ꝓ pterea cautionibus ꝓuidet̄ vt dictis iuribꝰ z quasi per totū illuʒ titulū. z ꝓpterea vr̄ ꝙ ꝓprietas dictarū pecuniarū quas ꝗsiuerūt eorū industria dicti filij fuerit immediate quesita patri. z ꝓpterea res empte ex dicta pecunia cēseant̄ empte ex re patris. z sic iudicā cande sint ꝓfectitie. z fructus dictarū rerū pertinuerint ad patrē in eius vita tāꝗ de rebꝰ ꝓfectitijs. z similiter dicte res empte pari ter veniāt diuidēde inter filios ꝓ hereditarijs portionibus prout cetera bona paterna. z similiter fructus inde percepti post mortē patris vident̄ qꝺ veniāt diuidēdi tanꝗ ꝑcepti ex re quesita ex pe cunia paterna: licet heredes teneātur refundere pecuniā expositā in emptione dictarum rerum ipsis qui pecuniam quesiuerūt sin gula singulis referēdo. Posset etenim versari probabile interesse ꝙ potius resarciatur pecunia ꝓ precio exposita ꝗ dimittātur res empte remanere apud ipsos emētes. Sʒ lʒ p̄dicta colorate dici pos sint. tamen non arbitror de iure ꝓcedere: sed potius tenenduʒ est ꝙ empta per filium fa. ex pecunia ꝑ eū quesita ex sua industria cē

4 seantur aduentitia z non profectitia. † Nam videtur dicēduʒ qꝺ licet in pecunia vsusfructus non sit separatus a proprietate: tū ei cui defertur vsusfructus pecunie non queratur immediate ꝓpri etas prout queritur ei cui directo defertur ipsa proprietas proba tur in. d. l. si vini. z melius in. l. si tibi. x. milia. de vsufruc. earū reruʒ in quibus iuribus ꝓbatur ꝙ legato vsufructu pecunie vel similiū reruʒ que vsu consumuntur non transfertur ipso iure dominium illarum rerum: sed illud habet legatarius consequi per manus ꝓ prietarij: lʒ si dicte res essent simpliciter relicte trāsiuisset dominiū ipso iure in legatarium. vt ꝓbatur in dicta. l. si tibi. x. milia. z in. l. legatū ita dominiū. de lega. ij. z in. l. a titio. de furtis cū similibꝰ.

5 † Facit quia al's concurrere viderentur duo specialia vnuʒ quod dominiū ipso iure transferatur absq̄ traditione qꝺ est irregulare per. l. traditionibꝰ. C. de pac. z l. traditio. de acq. re. dominio. aliud qꝺ in eum transferat̄ dominium cui debetur vsusfructus. z sic vsu fructuarius efficiatur proprietarius. Duo autem specialia non debent simul concurrere. l. j. de dotis promis. Et idcirco cuʒ dicti filij pecunias quas quesiuerunt non tradiderint eorum patri: sed exposuerint in emptiones prediorum ille emptiones fuerunt fa cte cum pecunijs filiorum: z sic res empte non fuerunt ꝗsite pe cunia paterna vel occasione paterne pecunie. Et ideo iudicande sunt aduentitie non profectitie: z per consequens post morteʒ pa tris non veniant communicande seu diuidende quatenus fuerūt empte ex pecunijs quesitis ex operibus referendo singula singu lis. Et successiue de fructibus preceptis post mortem patris non est dubitatio quod pertineant insolidum ipsis emptoribus tāꝗ percepti ex rebus proprijs ipsorum emptorum. idem etiam iudi

6 candum est de fructibus perceptis in vita patris. † Quia pater q dimittit filium percipere fructus ex rebus aduētitijs censetur ipi filio proprietario tacite donare: ideo fructus interim percepti per filium ex dictis rebus non transmittuntur in heredem patris: sed remanent precipui apud ip̄m filium proprietariū ex tacita dona

7 tione patris: vt est casus in dicta l. cum oportet. §. finautem. † Et iste est vnus casus in quo valet donatio inter patrem z filiuʒ que r'ariter nō valet. l. ij. C. de ioffic. do. z sit talis donatio ꝺ die in diē non durans vltra ꝗ duret consensus patris: prout dicit ibi bald.

8 qui videtur velle qꝺ statim donatio valeat. † Maxime dū subdit qꝺ si pater expresse remitteret vsumfructum valeret remissio per petuo per. l. seruitus. ff. de seruitu. vrbano. prediorum. z qꝺ statim donatio valeat tenet ibi Barto. z etiam Salycetus. dicitur autē morte cōfirmari: quia postea reuocari non potest: z ita potest in telligi gl. dicti. §. finautem ſm Bartolū. ibi. z quod ab initio va leat sentit etiam Paulus de castro. glo. tamen ibi. z etiam glo. in dicta. l. ij. de inoffici. dona. tenet qꝺ indigeat cōfirmatione ꝑ mor tem patris: quod z firmat Raph. in dicto. §. finauteʒ z in effectu hoc etiam approbat ibi Ange. licet pro concordia faciat suaʒ dis stinctiōem. z pro hac opinione facit textus a contrario sensu in di cto. §. finautem. prout al's legendo ibi dixi non autem refert ad ꝓ positum nostrum que ex dictis opinio. sit vrrior ex quo omnes cō cordant ꝙ saltem confirmetur morte patris z qꝺ censeatur tacite donare pater qui patitur filium percipere fructus ex rebus aduē titijs prout contigit in terminis nostri thematis in quo pater iā decessit non reuocata tali tacita donatione: ideo non potest refri cari questio de dictis fructibus per dictum. §. finautem. z que ibi perglo. z doctores. z per glo. in dicta. l. ij. C. de inoffici. donatio.

Laus deo.

¶ Summarium super consilio. cxxxi.

¶ Emphyteosis cōcessa pro se filijs z nepotibꝰ an fratris filij ad mittātur simul cum fratre ad portiōem fratris alterius sine filijs decedentis z an filij ad eam inuitati censeantur vt filij z quādo vt heredes. per totum.

1 ¶ Accrescēdi ius in emphyteosi que ex vno stipite descēdit ha bet locū in vim iuris cuiusdā successionis seu tacite renouationis inter personas comprehensas sub verbis stipulationis. nu. 6.

2 Collectiuo noīe inuitati vel sub aliquibus verbis cōprehendenti bus plures personas inter quas est graduum prerogatiua z ordi nata charitas seu affectio: vt si vocentur filij z nepotes cum patre vel auo an intelligātur vocati ordine successiuo. per totum.

3 Feuda an potius regulentur a consuetudine ꝗ a iure cōmuni vt ad emphyteosim trahantur. nu. seq. vsqʒ ad fi. cōsi.

4 Consuetudines trahuntur de filibus ad similia.

5 Feuda plerunqʒ secundum ius commune deciduntur.

6 Emphyteotica stipulatione censetur stipulans se conformare cū dispositione iuris communis.

7 Dotata exclusa intestati successione statuto masculis stantibus tunc etiam prefertur masculis in emphyteosi vel feudo.

8 Naturales si succedant statuto vt legitimi excludūt substitutū ta cito testatoris iudicio inuitati.

9 Familie appellatione qui z quomodo veniant in successiōe vt in telligatur ordine successiuo.

10 Nepos an itret locū patris mortui z sic in primagenitura sui pa tris in successione etiam feudali.

11 Emphyteosi stipulata pro se z filijs ac nepotibus nō censetur sti pulata predicta vt heredibus nec ad extraneos heredes transit. nu. seq. vsqʒ ad fi. consi.

12 Stipulatio pro se z filijs interposita super re non trāsmissibili ad heredes extraneos cēsetur facta vt filio etiam non heredi.

13 Emphyteosis ecclesie stipulata pro se z filijs non est transmissibi lis ad extraneos.

¶ Consilium. cxxxi.

In nomine dñi nostri Je

1 su christi. † Premittēdū est in hac consultatione quod in huiusmodi emphyteosi que descendit ex vno stipite sit locus iuri accrescendi seu iuri cuiusdam successionis seu tacite renouationis inter ꝑsonas cōprehensas in verbis stipulationis. prout z satis deprehendi potest ex themate qꝺ presupponitur ab vtraqʒ parte: q2 neutra vult qꝺ aliqd de dicta emphyteosi reuer sum sit ad ecclesiā. Sed questio versatur inter ipsos filios matthei ex vna z Uicentiū ex altera. z est communis indubitata opinio de qua per Bar. z doc. in. l. si mihi z titio. in p̄n. de verbo. ob. z bar to. in suo consilio. quod incipit. ex themate predicto tria dubia o riuntur in ordine. cxxiij. ſm ordinē perusinū nō informis. z in a lio consi. qꝺ incip. quidā accepit a quodā abbate in ordine. cxxxij. z in alio suo ꝯsi. qꝺ incip. dñs amatus in ordine. clxix. secūdū eun dē ordinē. z per Spe. in ti. de loca. §. nūc aliqua. ꝟsi. lxix. z aliquid ꝑ eū in ti. de dona. §. j. z per Guil. de cu. in. l. si duo patroni. de iu reiurā. ꝑ Dy. in. l. nec codicillis. de vsufruc. leg. per Cy. Bald. et modernos in. l. j. C. quādo nō petē. partes. z ꝑ Bal. in auf. si quas ruinas. C. de sac. san. eccle. z ꝑ ca. in. c. potuit extra de loca. Soluʒ itaqʒ est discutiēdū an portio ꝗ spectabat ad dc̄m ludouicū sit so lū deuoluta ad dc̄m Uincentiū priorē in gradu. An aūt sit deuo luta etiā ad dictos filios dicti matthei nepotesqʒ ex altero fratre dicti Ludouici. z si dicta portio est deuoluta etiā ad dictos nepo tes ꝑ qua portione in ea succedāt dicti nepotes filij dicti matthei. z ꝑ qua portiōe dictus Uincētius z an in aliqua ꝑte succedat fili dicti vincētij qui etiā est de ꝑsonis cōprehēsis in stipulatione em phyteotica. z videt̄ prima facie respōdendū ꝓ dicto vincētio. s. qꝺ

2 ipse solus succedat in portione dicti ludouici. † Ea ratione q2 qn plures sunt inuitati sub aliquibus verbis cōprehendentibus plu res personas inter quas est graduū ꝓrogatiua z ordinata chari tas seu affectio: ita quod censentur innitati ordine successiuo. tunc videtur quod censeantur inuitati ſm ordinem graduum adeo qꝺ proximior in gradu ceteros excludat: per textum in. l. cū ita lega tur. §. in fideicommisso. de legatis. ij. z l. peto. §. fratre. eodem titu lo. z l. fina. C. de verborū significationibus. z no. per doctores in l. gallus. §. quidam recte. de liberis z posthumis. Et propterea li cet filius fratris succedar in hereditate vna cum fratre per auten. cessante. C. de legitimis heredi. z in autenti. sequen. z in corpore in autenti. vt fratrum filij in rubro z nigro. tamē secus videtur in vl timis voluntatibus z contractibus in quibus censentur vocati ꝓ ximiores prout voluit Baldus in dicto. §. in fideicommisso. facit optime quod notat Bartolus in auten. post fratres. de legitimis heredi. vbi videtur velle ꝙ tunc filius intret locum patris quādo debet in hereditate succedere auo vel patruo nō quando inuitat̄ ad aliquam rē ex dispositione dñica hic si ex ꝓuisione dñi ipꝰ rei ad quā inuitatur trahēs ad regnum apulee in quo cadit successio ex concessione pape: ita ergo in emphyteosi in qua filij z nepotes

inuitantur

inuitantur ex prouisione directi domini rei emphyteotice et sic ex prouisione ecclesie in nostris terminis. Tunc itaque dictus vincentius sic primior in gradu dicto ludouico vltimo decedenti. et etiam petro primo stipulatori. ideo videtur quod ipse solus succedat alijs exclusis. Ex aduerso videtur quod imo succedat in dicta portione ludouici etiam dicti nepotes filij dicti matthei: quia quando plures inuitantur ordine successiuo. et sic gradatim put in terminis. d. §. in fideicommisso. et d. §. fratre. et d. l. fin. de verb. sig. censentur gradatim inuitati secundum ordinem successionis: vt quod primo vocatur ab intestato primo censeatur vocatus ad legatum in terminis dictorum iurium prout concludit Pau. de ca. in d. l. fi. de verb. sig. Et propterea recte concludit glo. in d. §. in fideicommisso quod filius fratris tunc pariter succedit cum fratre per d. auth. cessante. et bar. et Ang. ibi simpliciter transeunt non improbando dictam gl. que est multum ponderanda in illis terminis et similibus adeo quod est verisimile quod si sana gl. eis displicuisset contrarium dixissent et cum illa glo. transit etiam ibi Pau. de ca. et eam firmauit Imo. dicens quod gradatim vocati intelliguntur secundum ordinem successionis. et respondet ad motiua bal. et idem in indiuiduo tenet: imo presupponit pro claro Pau. de cast. in consi. cxxxv. incip. viso puncto quod in emphyteosi succedant pariter frater et nepos ex altero fratre. pro quo facit: quia idem videmus in feudo in quo filius fratris succedit vna cum fratre: vt est expressum in. c. j. de gradibus succedentium in feudo in vsi. feu. Solent enim doctores passim arguere de feudo ad emphyteosim et econtra et propterea id quod est expressum in feudo videtur a paritate

3 rationis trahendum etiam ad emphyteosim. † Et licet feuda soleant regulari potius a consuetudine quam a iure communi: vt in. c. j. de feudi cognitio

4 ne. et facit prima rubrica feudorum: † tamen quia etiam consuetudines trahuntur de similibus ad similia vbi non est expresse de iure contrarium decisum: vt in. l. de quibus. ff. de. ll. ideo videtur quod illud ius feudale sit trahendum etiam ad emphyteosim: cum dicti contractus sint satis similes nec in emphyteosi est de iure aliud dispositum: et licet multa specialia inducantur in feudo ex diuersis consuetudinibus: non propterea sequitur quod in hoc sit specialitas in feu

5 do. † Nam et feuda plerunque secundum ius commune deciduntur: vt in. d. c. j. de cognitione feu. Ideo in dubio videtur dicendum quod dictum ius feudale potius concordet quam discordet a iure communi: cum iura iuribus sint concordanda. l.

6 vnica. C. de inoffi. dot. et. c. cum expediat. de elec. lib. vj. † Item secundo facit pro supradicta opi. quia doc. dicunt quod in emphyteosi est locus iuri accrescendi: licet quando portio deuoluitur ex iure accrescendi accrescit potius portioni quam persone. l. si totam. ff. de acquir. heredi. merito cum dicti nepotes habeant suam portionem prout dictus vincentius: ideo portio dicti ludouici deficiens accrescat protioni dictorum nepotum prout portioni dicti vincentij. tertio viget pro hac parte quia d. Petrus stipulando pro se filijs et nepotibus censetur se conformasse cum dispositione iur. cois vel municipalis si extat prout concludit Bar. in. l. iurisiurandi. §. si liberi. de operis lib. Dicens in stipulatione emphyteotica quod stipulans censetur se conformare cum dispositione iur. cois adeo quod si stipulatur pro se et filijs masculis et feminis pariter admittuntur mares et femine prout et admittuntur ad successionem hereditariam si non

7 extat statutum. † Si vero extat statutum quod extante masculo femina excludatur a successione intestati. tunc etiam in emphyteosi masculus preferreretur femine secundum eum quem sequitur Imo. in. d. c. potuit circa fi. extra de locato. et in. l. fi. de codi. et demum et Pe. de ancha. in cle. ij. de iure patro. et in. l. sed si hac. §. liberto. de in ius voca. et in. c. canonum. xiij. q. princi. post recitatam questionem pillei de constitu. et And. de isernia in. c. j. in quibus causis feu. amit. quod et consuluit Barto. in dicto consilio quidam accepit a quodam abbate. Ad idem quod elegater voluit Bar. non inueni. Bar. neque Bal. ibi dicere. d. Bal. ser cole consulendo allegat Bal. prout hic allego in. l. precibus. C. de impub. vbi dicit quod testator presumitur cogitare et velle id quod statutum sui municipij. allegat tex. secundum eum meliorem de iure in. l. si duo. de acq.

8 hered. † ad idem quod not. Pe. de anch. et Panor. in. c. in presentia. de proba. Volentes quod vbi ex consuetudine vel statuto naturales admittuntur vt legitimi ad successionem: tunc naturalis indistincte excludit substitutum: licet alias secus esset per. l. ex facto. §. si quis rogatus ad trebel. quod et voluit Dominicus de sancto gemi. in. c. j. de censi. lib. vj. et Pau. de cast. in consi. ccclxv. incip. an sit nullum. Ad idem quod no. post Dy. Bar. Ang. et Raph. cu. in. l. heredes mei. §. cum ita ad treb. et Pau.

9 de cast. ibi in lec. paduana cum eis concordans. † Et ex hac ratione voluit Pau. de cast. in. d. l. fi. de verbo. sig. quod quando inuitatur familia admittantur illi de familia gradatim vt ibi: et sic primior: vt in. d. §. in fideicommisso. et in. d. §. fratre. tamen si concurrunt frater vtrinque coniunctus et frater consanguineus vel vterinus: licet sint in pari gradu tamen prefertur frater vtrinque coniunctus ea ratione: quia de iure communi prefertur dictus frater vtrinque coniunctus in successione hereditaria. d. auth. cessante. Ad idem quod no. ibi Raph. ful. dum loquitur de patronis volens quod tunc patroni inuitentur ad fideicommissum quando inuitarentur ad hereditatem: et communiter voluerunt doc. in locis preallegatis et in alijs locis quos causa breuitatis omitto quod iura coia vel municipalia disponentia circa successionem ab intestato que defertur a lege trahantur etiam ad dispones hominum in particularibus successionibus que deuoluuntur ex prouisione testatoris vel contrahentium. Et propterea dispositio iuris cois disponens quod in hereditate succedant ab intestato frater et filius fratris trahenda est ad interpretationem stipulationis prime stipulantis emphyteosim pro se et filijs et nepotibus: et

ita alias consului et legendo tenui in. d. l. fi. de verb. sig. et vidi anno preterito consultum ab excellentissimo doctore domino Bal. de bartolinis. C. I. Nec obstant adducta in hac parte in contrarium: quia licet iura in similibus terminis velint quod primiores admittantur: tamen intelliguntur primiores secundum ordinem successionis prout dicit Pau. in. d. l. fi. et sumitur etiam ex dictis Raph. et gradatim succedunt si admittuntur successiue secundum quod vocantur ab intestato et non absolute secundum gradus consanguinitatis: quod et suadetur ex eo quia in. d. l. fi. admittuntur quedam

10 persone in quibus non cadit talis distinctio graduum. † Preterea ex quo nepos succedit intrando in locum fratris vt habetur in. d. auten. cessante. satis potest dici quod censeatur in eodem gradu quo alius frater. nec etiam obst. quod dicit Barto. in. d. auten. post fratres. quia forte loquutus fuit arguendo potiusquam decidendo: et si decidendo loqueretur ibi vigebat alia ratio quia ibi succedebatur ratione primogeniture non ratione simplicis agnationis vel cognationis. Et sic cum ius primogeniture non consideretur de iure communi: non esset mirum si filius non succedit in primagenitura in locum patris sui Et hoc modo defensari potest dictum Barto. et ita intelligit sua ratio: alias ineptissime loqueretur si intelligeretur prout aliqua verba sua sonare videntur scilicet quod in successione feudali filius non succedat in locum patris quia est contra tex. expressum in. c. j. de successio. feu. quod. c. ipse Barto. allegat et propterea non immerito Rapha. ful. in dicta autem. post fratres miratur de dicto Barto. adducens quod gl. in titu. de natura successionis feu. §. j. finaliter determinat quod etiam in successione feudorum nepos ex filio premortuo succedit simul cum eius patruis in feudis que recipiunt diuisionem secundum eum. et idem de nepote ex fratre quod succedat simul cum eius patruis est tex. in. d. c. j. §. is vero de gradibus succeden. in feud. Et sic ex predictis remanet firma conclusio quod dictis filijs Matthei deuoluatur portio dicti Ludouici iam defecta prout et deuoluit dicto vincentio: siue consideremus ius accrescendi siue ius successionis siue ius tacite renouationis virtute illorum verborum vsque in tertiam generationem secundum premissa. s. in principio. Et secundum supradictas considerationes inferendum est quod dicta portio Ludouici pro dimidia spectet ad dictum Vincentium et pro alia dimidia ad

11 dictos nepotes filios Matthei. † Et predicta procedunt tenendo quod dictus Petrus stipulando emphyteosim pro se et filijs et nepotibus censeatur stipulatus pro filijs et nepotibus non vt heredibus. ex quo in stipulatione non fecit aliquam mentionem heredis seu heredum non adijciendo verbum heredibus prout voluit Barto. in. d. §. si liberi. et Bald. in. l. liberti libertæque. C. de operis liber.

12 † Quod et voluit Bart. in. l. quod dicitur de verb. obligatio. et in. l. si tibi. §. si pactus. ff. de pac. vbi ipse et doc. communiter concludunt quod quando quis stipulatur sibi et filijs si stipulatio interponitur super re non transmissibili ad heredes extraneos censetur stipulatus filio vt filio etiam non heredi. Si vero interponitur super re transmissibili etiam ad heredes extraneos censetur stipulatus filio: vt heredi. et ita intelligit gl. dictum. §. si pactus.

13 † Cum itaque emphyteosis ecclesie non sit transmissibilis ad heredes extraneos vt in auth. de non alienando. §. emphyteosim. col. ij. stipulando quis sibi et filijs censetur stipulari filijs vt filijs etiam si non sint heredes secundum eundem Bar. in. d. §. si pactus. Et idem quod emphyteosis ecclesie non transeat ad heredes extraneos voluerunt glos. Bar. et bal. in. l. etiam in prin. ff. sol. mat. et Io. an. in. c. in presentia. de proba. et Spe. in titu. de locato. §. nunc aliqua. versi. xxiij. in fi. et Pe. ta. late disputans. in. d. l. etiam in prin. sed est aduertendum quod multi tenent quod pater stipulando emphyteosim ab ecclesia pro se et filijs censeatur stipulatus filijs vt heredibus per eandem theoricam traditam in. d. §. si pactus. quia volunt quod imo emphyteosis ecclesie sit hodie transitoria ad heredes extraneos prout voluit glo. in. §. alienationis. et in. §. emphyteosim. in auth. de non alie. et idem vult ibi Iac. de belui. dicentes quod dictus. §. emphyteosim est correptus per. §. licentia. de aliena. et emphy. et idem vult gl. in auth. si quas ruinas. C. de sacro sanc. eccle. et ibi Pe. et Cy. quod et videtur finaliter concludere ibi Bal. et cum hoc transit etiam ibi Rap. ful. et idem voluit Bal. in quodam repertorio extraordinario in verbo ecclesia. vbi satis tractat de hoc articulo vbi videtur dicere quod glo. sibi contradicunt in hoc articulo. et similiter speculator quia speculator in. d. §. nunc aliqua. versi. vij. et ver. xxv. videtur velle hanc partem: licet in dicto versi. xxiij. videatur aliud velle. et concludit ibi Bal. quod d. §. licentia loquitur indistincte et debet indistincte intelligi. arg. l. de precio. de publicia. reprobando distinctionem Io. an. in. d. c. in presentia. et sup. d. §. nunc aliqua. versi. xxiij. prout latius eum refert Imo. in. l. quod dicitur. xij. col. ff. de verbo. ob. vbi sequitur hanc partem dicens esse communem opinionem glo. et doc: et tanquam communem esse tenendam per no. per Inn. in. c. ne innitaris. de constitu. et Io. an. in. c. j. eo. titu. et per Barto. in. l. fin. C. de pena iudicis qui ma. iudi. ad idem glo. in. l. omnis diffinitio. ff. de regulis iuris. et Baldus. in. l. precibus. C. de impuberum. hanc eandem opinionem vt communem sequitur. idem Imo. in dicto. c. in presentia. vbi idem dominus Nico. dummodo non se habeat aliter consuetudo ecclesie secundum eosdem Imo. et dominus Nico. vnde retenta hac opi. circunscriptas seu non apparente alia consuetudine ecclesie pater stipulando emphyteosim pro se et filijs et nepotibus censeretur stipulari pro se et filijs et here

dibus p theoricā pnarratā de qua in.d.§.si pactus.z per Jmolā in.d.l.qđ dicitur.z retēta hac opi.z cessante contraria cōsuetudi ne videret̄ ɔcludēdū ꝙ ex quo cēset̄ stipulatio facta filijs z nepo tib⁹ heredib⁹ ꝙ cēseant̄ inuitati quaten⁹ sint heredes.z sic p por tionibus hereditarijs.put voluit Sal.yc.in.d.l.liberti libertecꝫ.lʒ ipse teneat primā partē ꝙ stipulatio nō cēseat̄ facta filijs vt here dib⁹:sʒ vt filijs.de quo supradictū est.z ꝙ qñ stipulat̄ filijs vt he redibus filij admittant̄ quaten⁹ sunt heredes.z sic p portioibus hereditarijs.videt̄ etiā velle Bal.in.d.l.liberti libertecꝫ.quatenus vult ꝙ tūc emphyteosis cēseat̄ hereditaria z iudicādū de ea put de alio patrimonio hereditario.z ɓm hāc cōsiderationē esset dicē dū ꝙ dicti tres nepotes q sunt heredes dicti Ludouici in tribus partib⁹ de quinqꝫ filr̄ succedāt in dicta emphyteosi quo ad por tionē dicti Ludouici p dictis trib⁹ partib⁹ ð qnqꝫ. sup hoc autē aliter nō insisto:qꝛ nō intēdo p nūc eligere alterā partē ex pdictꝫ. Sed solū ɔcludere ꝙ saltē dicti filij matthei succedāt in dimidia dicte portiōis emphyteotice q̄ spectabat ad ludouicū. Utrū autē succedāt vltra dimidiā p portionibus scʒ hereditarijs nō decido: sed relinquo decidendum habenti iudicare. Laus deo.

¶Summarium super consilio.cxxxij.

¶Mater transitu ad scđa vota an priuetur filioꝝ successiōe z qđ possit habere anteꝙ̄ transeat ad scđa votā vt hereditate predicta non priuetur.per totum.

1 ¶Mater filie succedit exclusa amita.
2 Mater si trāseat ad scđas nuptias tutore nō petito filio suo pupil lo eius successione priuatur.nu.5.nec sufficit semel petijsse sʒ instā dum est donec datus fuerit.nu.11.
3 Mater si cum iuramento promittat ad secūda vota non trāsire filij successione priuatur si transeat contra iuramentum.
4 Mater vel pater transeūtes ad nuptias secundas administratio nem rerum filij reddere tenentur.
5 Tutore pupillis non petito si parentes ad nuptias secundas cō uolent successione illorum priuantur.per totum.
6 Tutelaꝫ filiorum assumendo parentes soliti erāt iurare non trās ire ad secundas nuptias.
7 Tutelam filiorum incontinenti perdant parētes per transitū ad secundas nuptias.
8 Ratificatio mandato equiparatur z releuat si tempore quo act⁹ geritur interueniat.
9 Tutorem habenti non datur tutor.
10 Regule statur nisi quatenus reperitur exceptum.
11 Tutorē semel petijsse nō sufficit sed instandum est donec dat⁹ fue rit alias priuātur parentes filiorum successione per transitum ad secunda vota.per totum.
12 Decretum ex falsa causa est nullum.
13 Tutor datus ex falsa causa non dicitur tutor.

¶Consilium.cxxxij.

In nomine dñi nostri Je su Christi. ¶Fūdata videt̄ intētio dicte domine nā ne.†Quia mater succedit filie exclusa amita.auten.de functo.C.ad tertu.z ideo cū presupponatur qđ ipa sit mater di cte Bartholomee de cuius hereditate agitur q̄ decesserit pupilla post mortem patris infertur necessario ꝙ nō poterat esse psona q̄ ei pferreret̄ soli fratres vtrinqꝫ cōiuncti potuissent cum ea cōcur rere p.d.auf.defuncto.q psupponūtur nō interuenisse:sed sola a mita:merito ipsa dña nāna vr̄ ex hoc recte fundare intētionē suā. z si dcūs Jacob⁹ tenet bona hr̄ditaria teneret̄ illa restituere z vi gore petitionis hr̄ditatis.z etiā actione tutele.vt est notissimum. Nec videnť sibi obstare q̄ obijciūt̄.nō em̄ videt̄ eidē obstare trāsi tus ad secūda vota.†Quia p hoc nō pdit̄ successio dūmodo pus petat puideri de tutore filio pupillo.l.oēm.C.ad ter.z.§.si autem tutelā.in auf.de nuptijs.Sʒ dicta mater videt̄ ꝙ pus petierit p mediā psonā fratris ꝙ dicte pupille tutor decerneretur put videt̄ id deponere duo testes.Merito videtur ꝙ trāsit⁹ ad secūda vota sibi nō pīudicet.†Preterea dicta iura loquūtur qñ mulier contra iuramētū trāsit ad secūda vota:vt.d.l.oēm.ibi cōtra sacramētū.z in.d.§.si aūt tutelā ibi cōtēnēs prius cōnubium z iusiurādū.Sed dicta nāna nō iurauit vt arbitror:qꝛ hodie tale iusiurādū nō pre stat̄ auf.sacramētum.C.quādo mul.tu.offi.fung.z in corpore in auf.vt sine phib.matres cred.z debi.z p cōsequens secūdo nuben do non cōtempsit iusiurādū neqꝫ venit cōtra sacramentū.merito dicta iura q̄ sunt penalia:z p ɔsequēs restringēda regula i penis in.vj.c.statutū.de elec.eo.lib.l.si preses.z.l.interptatiōe.de penis. que loquūtur in veniente cōtra iuramētū nō amplientur ad eam que secūdo nupsit nō veniēdo cōtra iuramentū.†Nec sibi vr̄ ob stare.ꝙ nō reddidit rōnē administrationis z restituit reliqua put habet facere illa que secūdo nubit vt est exp̄ssuꝫ in.d.l.oēm.z in.d. §.si autem tutelam.qꝛ tenetur reddere rationē de male gestis z si quid debet soluere.Si itaqꝫ nihil male gessit vl̄ neglexit z nihil de bet non est quid habeat soluere: ideo non militat pena dictoꝝ iu rium scilicet priuationis a successiōe:vt videtur innuere tex.in di cta.l.omnem:ibi id quod debetur ex ratione geste tutele persolue rit:maxime iuncta glosella interlineari super verbo geste. Et ita firmat ibi Baldus z doctores transeunt.Sed nō apparet quod dicta mater male aliqd gesserit nec qđ in aliquo fuerit debitrix ex administratione tutele.merito nō videtur in hoc recessuꝫ a dispo sitione iur.cōis que prefert matrem amite z oibus trāsuersalib⁹ exceptis fratrib⁹ z sororibus vtrinqꝫ cōiunctis p.d.auf.defūcto.

5 †His minime refragātibus cōtrariam partē arbitror magis iuri cōsentaneam.Nam presupponit̄ ꝙ dicta dña nāna assumpsit tu telā dicte sue filie z postea secūdo nupsit.Mater aūt que assum psit tutelā z postea trāsit ad secūdas nuptias anteꝙ̄ petat tutorē puat̄ successiōe filij postea decedētis i pupillari etate:vt est expres suꝫ in dicta.l.omnē.z in dicto.§.si autē tutelā.†Et licet dicta iu

6 ra loquant̄ in matre q̄ secūdo nubendo contēnit iusiurandū quia tempore illorum iurium mater que assumebat tutelam debebat iurare de non transeundo ad secunda vota.vt.C.quando mulier tutele offi.fungi.potest.l.j.z.l.ij.z dicta nanna forte tale iuramen tum non prestiterit eo qꝛ hodie est remissum tale iuramentum: z per consequens secundo nubendo non venerit contra iusiurandū prout.s.in contrarium deductū est:z ideo vt dixi videatur qđ ces sent pba.d.l.oēs z.d.§.si aūt tutelā:z vbi cessant pba soleat cessa re dispositio.l.ita autem in prin.de admini.tut.z.l.iiij.§.ptor ait. versi.toties.de dāno infec.cū similibus.nihilominus non cessant propterea dispositiones dictoꝝ iurium:quia licet ius nouissimuꝫ disponat ꝙ dū mater suscipit tutelā filij nō teneatur prestare iura mentū de nō nubēdo:tamē disponit ꝙ pene de iure anteriori sta

7 tute scđo nubenti remaneant firme.†Nā tex.in auf.vt sine phibi tione matres creditrices.§.si.disponit gñaliter ꝙ mater que secun das ɔtraxerit nuptias statim a tutela expellatur z ea agi ðbere q̄ agerentur si contigisset eā iurare:z ita exp̄sse no.gl.in verbo per ferre.notans ꝙ hodie secundo nubens patitur eā penā quā pate retur si iuraret adducendo.d.§.si autem.vbi imponitur dicta pe na puatiōis hereditatis.z doc.in.d.l.oēm.psupponunt hodie p ut olim militare dictam penam:z hoc clarum est:itaqꝫ videndū an dicta mater pbauerit se petijsse tutorem dari anteꝙ̄ nuberet z luce clarius arbitror ꝙ nō pbet̄ legitime qđ p dictā mr̄em fuerit petitū tutorē dari.nā tres dūtaxat testes sūt ad id pbādū exami nati primus andreas noīe solū deponit ꝙ dū ipse vna cū alijs cō socijs erat ð officialibus mercātie fuit intētatū ꝙ deberet dari tu tela dicte bartholomee.z qđ dicta tutela fuit data dicto Jacobo de petitiōe.z de oib⁹ alijs refert se ad scripta p notarios.z sic nihil dicit qđ aliqua petitio fuerit facta p pte dicte domine nāne.attē to maxime qđ istr̄ʒ datiōis dicte tutele ad qđ videt̄ se referre dcūs testis nihil ɔtinet de dicta petitiōe.Tertius aūt testis videlicʒ bñ dictus deponit qđ iulianus frater dicte dñe nāne noīe z ex parte dicte nāne petijt qđ puideret̄ ð altero tutore dicte bartholomee: cum dicta domina nāna vellet trāsire ad secūdā vota.Subdit tñ prefatus testis qđ nescit an dcā domina bartholomea mādauerit dicto iuliano necne.Cōstat autē qđ dicta verba depositiōis pos sunt esse vera etiā si dictus iulianus nullum habuisset mādatū:qꝛ conueniunt etiam negotiorum gestori.z ppterea depositio dicti testis non cōcludit qđ dicta domina nāna fecerit peti tutorem:ex quo non apparet ꝙ mandauerit:z licet dña nāna potuisset ratifi

8 care gesta noīe suo†z ratihabitio mādato comparetur.l.fi.C.ad macedo.z in regula ratihabitio in.vj.tamē talis ratihabitio debe bat interuenire ante scđas nuptias vt releuaret a dicta pena. Qꝛ ratihabitio tunc releuat quādo interuenit tpe quo actus geri de bebat.l.bonoꝝ.ff.rem ra.hab.z in.l.fi.ff.quis ordo i bo.pos.serue. z ppterea si ratihabitio iteruenirēt hodie vl̄ alio tpe interuenisset post cōtractas secundas nuptias nihil releuaret:cuʒ petitio tuto ris fieri debeat ante transitum ad secunda vota vt est expressuꝫ in d.l.omnem.z in.d.§.si autē tutelam.Et ex his manifeste apparet qđ dictum istius tertij testis non releuat dictam nānam.Et mul to minus dictū augustini scđi testis:q lʒ filr̄ deponat qđ dict⁹ iu lian⁹ p parte z noīe dicte dñe nāne sue sororis petierit puideri de altero tutore dicte bartholomee cum ipsa nanna non intendebat amplius dictam tutelam velle dicte Bartholomee.Et ideo ne re maneret indefensa petebat qđ prouideretur per dictos officiales de altero tutore:z ipsi officiales decreuerūt dictam tutelam dicto Jacobo.non autem deponit dictus testis quod dictus Julianus dixerit quod dicta domina Nanna vellet transire ad secūdas nu ptias:prout requiritur ad hoc vt deueniatur ad dationem secun

9 di tutoris.†Cum regulariter habenti tutorem tutor dari nequeat l.licet.C.in quibus causis tutorem habenti tutor dari possit.z.l. si sororis.C.qui dari tutores pos.z in.§.interdum.institu.de cu ratoribus.Nec reperitur iste casus exceptuatus quando scilicet mater que assumpsit tutelam nollet amplius esse tutrix vel tute lam exercere.solum autem quantum ad propositum nostrum re peritur qđ deuenitur ad secundum tutorem quādo mater vult de serere tutelam propter secundas nuptias:vt in iuribus sepi⁹ alle

10 gatis.†Ideo si vellet stare in viduitate standum est regule cuʒ a regula nō recedatur nisi quatenus reperitur exceptum iuxta.not. per gl.

ꝑ glo. Dy. z doc. in rubrica. de reg. iur. in. vj. z qd habetur in. l. j. ff. eo. ti. z ꝓpterea dicta depositio secũdi testis nõ solum peccat in eo quo peccat depositio tertij testis: sed etiam peccat in alio de quo ꝓxime dixi. Et insuper non apparet ex dispositiõe istius testis ꝙ dicta petitio facta ꝑ dictũ iulianũ fuerit facta anteꝗ̄ dicta domina nãna secũdo nuberet ꝓut requirebaꝫ ꝙ fieret z de facili potuit interuenire qd dicta dña nãna pri⁹ nupserit z postea emanauerit dicta petitio dicti iuliani: qd maxime persuadeꝫ: qꝛ ĩ instrõ dicte tutele decrete dicto Jacobo asseritur ꝙ dicti officiales qui decreuerũt dictã tutelã habebãt notitiã qd dicta dña nãna trãsiuerat ad scda vota: z nõ poterat ampli⁹ dictã tutelã z administrationẽ habere: z sic presupponitur in dicto instrumẽto ꝙ dict⁹ Jacob⁹ fuit dat⁹ in tutorẽ postꝗ̄ dicta dña nãna trãsiuit ad secũdas nuptias z nõ antea: ita ꝙ etiã dicta petitio iuliani potuit ꝓbabilr̃ interuenire post scdas nuptias qꝛ satis est verisile ꝙ tũc tpis fuerit decreta dicta tutela: lz ista persuasio nõ astringat. satis aũt est ꝙ nec depositio dicti scdi testis astringit ꝙ dicta petitio emanauerit ante

11 secũdas nuptias.† Et insuper est aduertendũ qd qui habent tutores petere ne priuẽtur successione debẽt effectualiter petere: qꝛ nõ sufficit qd petaꝫ: nisi instetur intantũ qd tutela legitime decernaꝫ: z non solum debet instari qd legitime decernatur: sed etiam qd tutor datus cõpellatur ad administrandũ. argu. l. ij. §. lz qd dixerim. in fi. ff. ad tertu. ꝓut no. glo. bal. z Ang. in. l. matris pietas. C. q petant tut. z Bart. in. l. ij. ff. eo. ti. in scda col. z Saly. z Rapha. ful. in l. sciant. C. de legi. here. vñ ad ꝓpositum non releuat petitio dicti iuliani dato sine preiudicio veritatis qd dictus iulianus habuerit mandatũ a dicta dña nanna z petierit decerni ante scda vota. Ex quo dicta petitio non fuit effectualis ante ipas secũdas nuptias cum instrumentũ dicte tutele presupponat dictã tutelam fuisse decretã post secũda vota. z saltẽ decreta fuit ea ꝓtensa causa: qꝛ dicta mater trãsiuit ad secũda vota z nõ poterat ampli⁹ tutelam z administrationẽ habere. Ideo aut dicta causa fuit vera z habemus intẽtũ ꝙ dicta tutela fuit decreta post secũda vota. z sic nõ releuat per iam dicta: aut dicta causa nõ est vera: qꝛ diceret ꝙ tempore decrete dicte tutele dicta dña nãna adhuc nõ celebrauerat secũdas nuptias. z tunc decretũ dicte tutele videꝫ ex falsa causa emanasse.

12 † Et decretum ex falsa causa est nullum. l. sepe egresse. z. l. tutor si petitus. ff. de tut. z cura. da. ab his. z. l. thais ancilla. §. subuetũ. ff. de fideicõ. liber. z. l. j. §. hec verba. ff. ne vis fiat ei. z ideo dictũ decretum tutele etiã tũc nõ releuaret ex eo qꝛ nõ fuisset effectualiter datus tutor dicte pupille ex quo datio fuisset nulla. z ex his euidẽter apparet z intrepide ꝙ eliciẽde sunt infrascripte ꝯclusiões. s. ꝙ mater que assumpsit tutelã filie pupille: z postea vult nubere dꝫ effectualiter petere tutorem dari ipse pupille anteꝗ̄ ipsa nubat: alias reddiꝫ inefficax ad succedẽdũ ipsi filie si decedat ĩ pupillari etate. Secũda cõclusio qd dicta mater que trãsiuit ad scda vota nullatenus ꝓbauit legitime ꝙ ante secunda vota petierit totorem dari dicte pupille sue filie ꝓut habebat necesse petere. naz deficit dicta sua ꝓbatio in pluribus ꝗ̄ supra dilucidata sunt. z Bar. in quodã suo consi. incip. in qstione ꝓposita viso pũcto ipsius zc. in scda col. in ordine. zc. ſm ordinẽ perusinũ nõ informis ꝓsupponit ꝑ ꝯstãti ꝙ onus ꝓbãdi incũbat ipsi matri scꝫ ꝙ ipa prius petierit tutorẽ ꝗ̄ secũdo nuberet. z ita videꝫ esse in cõi obseruantia. z ſm hoc inferꝫ ad decisionẽ presentis cõsultationis scꝫ qd dicta domina nãna nõ succedat dicte domine Bartholemee sed potius dicta amita. z cõsequẽter dictus Jacobus quentys veniat absoluendus qd magis dicẽdum esset si appareret ꝙ dicta mater rõne dicte tutele fuisset in aliquo debitrix dicte pupille z nõ persoluisset per ea que supra deduxi in prin. super quo tamẽ nõ facio fundamentum: quia non vidi acta per que appareat qd mater vel male versata fuerit in tutela vel quod penes se aliquid habuerit de bonis dicte pupille: ita quod remanserit ipsius debitrix. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. cxxxiij.

¶ Mater statuto exclusa quod inuitat li parente an istud vulgare adapteꝫ ad agnatos tm̃ masculos vel cognatos femis exclusis.

1 ¶ Mr̃ filio succedit exclusis patruis cõsanguineis vel vterinis ac sororibus patris.
2 Dispositio legis cessat deficientibus verbis illius.
3 Statuta discrepantia a iure cõi sunt restringenda. nu. 5.
4 Mater quod luctuosa filij hereditate priuetur iura abhorrent.
5 Statutum auum excludens propter patruum est odiosum irrationabili odio z propterea restringendum.
6 Statutum quod vocat agnatos est parte ex patris exclusiuũ matris que diciꝫ cognata pro cõseruanda agnatiõe z familia pr̃na.
7 Agnati z cognati de iure equiparantur.
Parens verbum in vulgari positum extenditur tam ad agnatos ꝗ̄ cognatos. vsqꝫ ad fi. consi.
8 Equiparatis duobus in iure cẽsentur eadem disposita in iure nouo de vno quod in reliquo.
9 Successione exclusus censentur omnes alij exclusi qui attinent mediante ea persona exclusa tanꝗ̄ venientes ex infecta radice.
10 Parentum appellatione in vulgari veniunt femine. fallit si limitetur. per totum.
11 Masculinum an concipiat femininum in oĩbus casibus in quibus statutum loqueretur simpliciter verbis masculini generis. nume. 9. vsqꝫ ad fi. consi.
12 Rubrice dispositiue ṽba possunt pro textu allegari. vsqꝫ ad fi. ꝯs.
13 Expressa sunt tacitis efficaciora.
14 Argumentum a contrario sensu an admittatur in iure contra expressum sensum iuris. nu. 17.
15 Testamentum faciens pater in quo non fecit mentionem de tutela pupilli potest dici intestatus decessisse quo ad tutelã vel quo ad successionem hereditatis suorum filiorum ab intestato. nu. seq.
16 Si dictio exponitur pro quatenus.
18 Maior an possit trãsmittere ius adeũdi vel restitutionẽ in integrũ.

¶ Consilium. cxxxiij.

In nomine dñi nostri Jesu Christi.

1 † Quãuis videaꝫ in hac consultatione prima facie dicendum quod mater succedat excluso Gregorio z filijs dicti clarouisi ea ratione: quia de iure communi mater excludit fratrem patruelem z patruum prout est dictus gregorius: sed etiã fratrem carnalem patris. z sic proprium patruum z etiam fratrem vel sororem consanguineam vel vterinam z filios talis sororis prout sunt filij dicti clarouisi per auꝫ. defuncto. C. ad tertulia. Nec videatur in hac parte refragari. l. municipalis. de qua in themate: quia loquitur quando pater filioꝝ de quorum successione agitur decessit nullo per eum condito testamento. Qd quidem minime contingit in casu nostro: quia imo decessit dictus Honofrius pater dicte domine Joanne vltimo decedentis de cuius hereditate agiꝫ vt infra deduceꝫ ergo deficiũt ĩ hoc casu verba dicti statuti: z per consequens videtur ꝙ debeat cessare ipsum

2 statutum. † Nam vbi deficiũt verba legis solet deficere legis dispositio. l. vbi autem. in principio. et ibi docto. not. ff. de administra. tuto. z. l. quarta. §. pretor ait. versiculo toties. ff. de damno infec. et l. si seruum. §. non dixit pretor. ff. de aquirenda heredita. cum simi-

3 libus. † Quod maxime dicendum est in statuto discrepante a iure communi cum tale statutum sit contra dicta autenti. defuncto. z per consequens videtur restringendum. argumen. c. cum dilectus. de consuetudine. z. l. ius singulare. z. l. quod vero contra. ff. de

4 ll. z. l. si vero. §. de viro. soluto matrimonio. cum concordan. † Et maxime ne mater priuetur luctuosa hereditate filij qd iura videntur abhorrere iuxta. l. fina. C. de institutioni. et substitutionibus sub conditione fac. ex fauore matris nonnulla a iure specialia disponuntur ne mater filij luctuosa hereditate priuetur vt habetur

5 ibi. z in. l. precibus in fine. z super glo. fina. C. de impuberum. † Et in simili dicit Baldus in. l. quicunqꝫ. C. de seruis fugitiuis. ꝙ statutum excludens auum propter patruum est odiosum odio irrationabili: z propterea restringendum ſm eum. Si itaqꝫ huiusmodi statuta derogantia iuri communi que priuãt matrem a luctuosa hereditate filij sunt restringenda tanꝗ̄ odiosa non videtur quod debeant extendi ad casum vbi verba deficiunt: z si hoc est non est opus inuestigare quis preferatur vigore dicti statuti: an Gregorius frater patruelis dicti Honofrij: An vero dicti nepotes ex filia dicti Honofrij: z sic nepotes ex sorore consanguinea dictarum Ludouice z Joanne de quarum hereditate agitur. Dato autem quod statutum procederet in casu nostro videtur dicẽdum quod

6 dictus Gregorius preferatur dictis filijs dicti Clarouisi. † Nam dictum statutum vocans attinentes ex parte patris videtur velle inuitare ad hereditatem agnatos z excludere matrem que est cognata. Et sic pro conseruanda agnatione z familia paterna iuxta ea que habentur in. l. prõnũciatio. ff. de verbo. signi. z in. l. si publico. C. de adulte. Prout olim fiebat per. l. duodecim tabularuꝫ. Et sic per ius ciuile primeuũ: quo iure cognati nullo pacto succedebant ab intestato institu. de succes. cogna. in principio. et institu. ad tertu. in principio. sed dicti filij dicti clarouisi non sunt agnati dicto honofrio nec dictis suis filiabus: merito non censeantur ipsi inuitati vigore dicti statuti: sed ipse gregorius qui est agnat⁹ ex quo est coniunctus dicto honofrio z dictis suis filiabus per virilis sexus personas. l. sunt autem agnati. ff. de legitimis tut. z institu. codem titulo. in principio. z non filij dicti clarouisi qui sunt coniuncti mediante persona feminini sexus per dicta iura. † His tamen non ob. contrariam partem arbitror iuri magis consentaneam. Nam dicta lex municipalis excludit matrem et admittit attinentes ex parte patris ipsorum filiorum. ¶ Constat enim qd dicti filij clarouisi attinebant dictis dominabus ludouice z ioãnt ex parte patris ipsarnm: quia attinent ex parte honofrij. ex quo Honofrio descenderunt. vnde in hac parte verba statuti verificantur in dictis nepotibus dicti Honofrij. Nam illud vulgare li parenti adaptatur ad agnatos et cognatos quia omnes in vulgari sermone dicuntur parenti et attinent dictis dominabus ex parte earum patris: ex quo eis attinent mediante dicto eorum patre et sunt proximiores dictus ꝗ̄ Gregorius z in ordine graduum et in ordine successiõis. Nam dicti nepotes ex sorore sunt in

tertio gradu dictis dominabus eorū materteris.l.iuriscōsult⁹.§.tertio gradu.ff.de gradib⁹.ꝛ insti.e.ti.§.iij.gradu ꝛ dict⁹ gregori⁹ frater patruelis dicti honofrij ē dictis dominab⁹ lodouice ꝛ ioāne in.v.gradu.vt.d.l.iuriscōsult⁹.§.v.gradu.vbi.patrui magni fili⁹.ꝛ insti.eo.ti.§.v.gradu in fi.Nec exprimit dictū statutū magis de agnatis ꝙ de cognatꝫ.Et si d agnatis dūtaxat intelligeretꝰ nō minus propterea recederetur a iure communi attento qđ de iure cōmuni sunt quo ad successionē eqparati agnati ꝛ cognati.auꝭ.in successione.C.de suis ꝛ leg.ꝛ auꝭ.cessante cū autenticis sequentibus.C.de legitimis hered.ideo resultarent due exorbitātie.vna ꝙ mater excluderetꝰ alia ꝙ agnati excluderent ceteros cognatos.vbi de iure cōi cognati essent equales vel essent preferēdi rōne maioris ꝓpinquitatis ꝓut pōt aperte deprehēdi in themate nostro in quo vna exorbitantia resultat quare mater excludiꝭ vbi de iure cōi admitteretꝰ alia ꝙ dict⁹ gregorius qui est posterior in gradu preferretꝰ nepotibus mortuarū q sunt ꝓximiores dictis defunctis ꝯtra ius cōe:quo iurꝭ succedūt ꝓximiores sublata differētia agnationis ꝛ cognationis ꝛ etiā contra generalia verba dicti statuti q̄ ꝓximiores attinentes preferunt posterioribus.ideo rōne exorbitantie euitāde nō vidētur dicta generalia verba restringēda: sed dictū statutū videꝭ potius recipere interpretationē quaten⁹ pōt a iure cōi iuxta.l.si serui vestri.C.de nora.ꝛ.c.cuꝫ dilect⁹.extra de cōsue.cum si.ꝛ sic cū ius cōe disponat nullā esse differentiā in successiōe inter agnatos ꝛ cognatos.ſꝫ in eis ꝓmiscue debere cōsiderari prioritatem graduū:vt in iurib⁹ ꝓallegatis.ideo silꝛ debeat interꝑtari dcm̄ statutū ꝙ nō cōsidereꝭ q̄litas agnatiōis ꝛ cognationis dūmodo agnatio vl̄ cognatio causeꝭ mediāte patre ꝑsone defuncti:sed inter cōiunctos ex parte dicti patris siue sint agnati siue cognati attēdaꝭ siue considereꝭ dūtaxat prioritas graduꝫ

8 ꝓut ꝛ sonāt ꝟba dicti statuti.†Accedat etiā illud vulgare dcm̄ qđ vbi duo reperiunꝭ in iure eqparata cēseꝭ in iurꝭ nouo idē dispositū in vno ꝙ in reliquo iuxta ea q̄ habētur in.l.si qs seruo.C.de furtꝫ iūcta.l.vt tm̄.ff.d seruo corrup.ad hoc etiā ꝙ notabiliter no.gl.in.c.si post ꝙ.de elec.lib.vj.Nec ꝓdictis habꝫ refragari si dicaꝭ ꝙ dcm̄ statutū loqꝭur de masculis:qꝛ illa ꝟba li parēti,pluries repetita sonāt in attinētib⁹ masculis qꝛ in vulgari idiomate solent femine attinentēs exprimi ꝑ vocabula finiētia in e non in i.Nam solet dici le parente ſm vulgare nr̄m ꝛ mihi persuadeo ꝙ silꝛ vulgare sit etiā mursie.ꝛ ꝑ ꝯñs si dictū statutū itelligereꝭ in attinētibus masculis clarouissus mater dictoꝝ nepotū nō admittereꝭ vi-

9 gore dicti statuti.†Et si nō admittereꝭ ip̄a forti⁹ nō deberent admitti illi q solū attinerēt ea mediante tanꝙ veniētes ex infecta radice iuxta ea que tradūt doc.in.l.maximū vitium.C.de lib.ꝓte.et in.l.illā maxime Pau.de cast.C.de colla.ꝛ qđ habetur ꝑ Bar.in l.ij.§.videndum.ff.ad tertu.intelligendo scꝫ Bar.de cōiunctis mediante matre ꝓut ꝛ pleriqꝫ intelligūt nam ad hoc clarissima est responsio ex quo ex statutum generaliter disponens ꝙ masculinum concipiat femininum in omnibus casib⁹ in quibus statutū

10 loqueretur simpliciter verbis masculini generis.†Et nō sunt multi menses ꝙ consultus super eodem statuto:an venirent etiam femine sub illis verbis li parenti:licet non fieret mētio in themate de dicto secundo statuto.nihilominus cōclusi ꝙ sub dictis ꝟbis venirent etiam femine non solū ex illa generali regula que dictat ꝙ masculinū cōcipiat femininū per infinita iura vulgaria: ſꝫ etiā quia deprehendebatur stylus loquēdi statuentium quod sub vocabulis finientibus in i,materno sermone ꝓlatis intendebat comprehendere etiā feminas:pꝫ qꝛ idem statutū in rubrica loquitur de li figlioli:ꝛ tamen nigruꝫ loqꝭur de feminis ꝓut masculis silꝛ ꝛ nigrū eiusdem statuti pluries facit mētionē de filijs dicēdo li figlioli ꝛ nunꝙ in plurali facit aliquā mētionē de feminis.ꝛ tamē in singulari vbi dicit lo figliolo semper subdit maschio o femina: ꝛ tamē est clarissimū ꝙ statuētes nō aliter disponebāt in plurib⁹ filijs decedentibus ꝙ in vno filio decedēte:qꝛ successiōes ꝯsiderātur singulari respectu cuiuslibet decedētis non in ꝯcreto respectu plurium decedentiū:nec vlla rō posset ꝓbabiliter considerari q̄re magis statuētes voluerint disponere circa successionē femine decedentis si vna tm̄ decederet ꝛ non disponeret de successione feminarum vel alicuius femine si plures decesserint.vnde patet ꝙ statuentes in eodeꝫ statuto multoties filꝛ signo pluralis numeri terminante in lr̄a i,intendunt cōprehēdere tā feminas ꝙ masculos: iō silꝛ dicendum est ꝙ dictum vocabulū li parenti:licet termineꝭ in i,tamen verificetur etiā in feminis.arg.l.si seruus plur iuꝫ.§.fi.de leg.j.ꝛ.l.q filiabus.e.ti.ꝛ maxime qꝛ dictuꝫ statutū habet duo capita: vnum exclusiuum matris.et hoc caput est odiosū.Aliud caput est inuitatiuū dictoꝝ attinētium ex parte patris quatenus inuitātur li parenti:ꝛ istud caput respicit fauorē ipsoꝝ attinētiū ex parte patris.ꝛ hoc respectu dictū statutuꝫ tanꝙ fauorabile in hac parte videꝭ potius ampliandū ꝙ restringēdum ꝑ no.ꝑ gl.et Bal.in.l.venia.C.de in ius vocā.in silib⁹ terminis dicētes quod hmōi statuta excludētia feminas ꝓp masculos ex capite feminarū est restringēdū tāꝙ odiosū.ꝛ ex capite masculoꝝ est tāꝙ fauorabile ampliandum.ad ideꝫ.l.sed si hac.§.fi.ff.de in ius vocā.iuncta.l.q̄stiſ.e.ti.vbi edictum penale ampliatur ex vno capite ꝛ ex altero restringiꝭ.Et tm̄ absolute loquendo pene sunt restringēde.ar.l.si preses.ꝛ.l.interpretatione de penis.ꝛ regula in penis in.vj.Et loquunꝭ supradicta iura ꝛ dicte autoritates qñ est vnicuꝫ dictū respiciens duas ꝑsonas:fortius hoc dicēdū est in casu nr̄o in quo nigrū statuti ponit duo dicta sepata.Nec ex verbis apparet ꝙ vnū correspectiueꝭ ad aliud.Iō ſꝫ dictū sepatū qđ respicit admissionē attinētiū ex parte p̄ris amplieꝭ saltē vt masculinū concipiat femininū:ꝛ satis suadet rō:qꝛ si secus diceremus aut oporteret dicere ꝙ si extāt ꝯsanguinei aut ꝯsanguinee paris vl̄ anterioris grad⁹ admitterētur exclusa mr̄e:ꝛ tunc haberem⁹ intentū: aut esset dicēdū ꝙ mater nō excluderetur saltem qñ cōsanguinea esset anterioris gradus:ꝛ tūc multū offenderentur verba ꝓcisa ꝛ ꝟsa dicti statuti ꝛ nō respectiue sed simplr̄ ꝓlata ad exclusionem matris aut oportet dicere ꝙ masculi excluderēt mr̄eꝫ ꝛ etiā feminas ex parte p̄ris:ꝛ ex vno incōueniēti ꝛ vna exorbitātia faceremus plures:ꝛ hoc respectu ampliaremus odiositatem.Ergo videꝭ minus malū ꝛ magis de mēte statuentium ꝙ illa verba li parēti intelligātur de masculis ꝛ feminis:ideo hoc amplectēdū.arg.ca.duo mala.xiij.dis.ꝛ.l.quoti.nihil.ff.de regu.iu.ꝛ.l.ſꝫ ꝛ si is.§.an autē in fi.ff.de carbo.edicto.ꝛ ex his qbusdam additis visuꝫ fuit etiā nō viso dicto scđo statuto ꝙ femine attinētes ex ꝑte p̄ris admittereꝭ ꝓut masculi exclusa mr̄e vigore dicti ꝑmi statuti.Sꝫ reddiꝭ res longe clarior ex clara dispōne dicti scđi statuti q̄ fit vt

11 ꝛ cōsultatio in hac parte sit extra dubitationem.¶†Ex quibus pꝫ ꝙ nō ob.dictum Bal.in.l.quicūqꝫ.de seruis fug.vbi vult ꝙ si vigore statuti patruu⁹ excludit auū maternū masculinū nō cōcipit femininū:ꝛ ꝓpterea nō excludiꝭ auia materna ꝓpter odiositatē ipsius statuti:qꝛ i illis terminis masculinū est ꝓlatū in capite exclusiuo:qđ est odiosum:in casu aūt nostro masculinū est ꝓlatuꝫ in capite inuitatiuo qđ est fauorabile.Itē ibi nō extabat statutū qđ extat in casu nr̄o ꝙ masculinū cōcipiat femininū ꝛ tertio loco illud statutū est magis odiosuꝫ ꝛ irrōnabile ꝙ in casu nr̄o:cū per illud statutū auus maternus repellebatur ab vniuersa hereditate:ꝛ in casu nostro matri reseruaꝭ sua legitima:ꝛ ideo nō dꝫ cēseri irrōnabile.Nā si fili⁹ testaretur ꝛ matri relinqueret legitimā nulla censeretur esse in filio iniqtas seu irrōnabilitas.licet nihil vltra relinqueret.tm̄ secus esset quādo nihil sibi relinqret ita ꝛ i filii dicēdum videꝭ ꝙ mater habeat legitimā ꝛ nō vltra nō cēseaꝭ irrōnabile.secus aūt si insolidū mr̄em excluderet qđ etiā est pōderandū ad infra dicēda.Nec etiā ob.ꝙ dictū statutū videtur loq qñ pater decedit nō facto testamēto:ꝛ sic nō videaꝭ ꝓcedere i casu nostro i quo pater fecit testm̄ ꝛ cum testamēto decessit:qꝛ est aduertenduꝫ ꝙ licet nigrū statiti loquatur quādo pater decedit non faciendo aliqđ testm̄:tm̄ verba rubrice loquūtur gn̄aliter ꝙ in bonis filioꝝ succedant ꝓximiores attinētes exclusa matre nec loquuntur limi-

12 tate si pater decesserit sine testō.†Et dicta ꝟba rubrice sunt dispositiua vnde ꝓūt ꝑ tex.allegari iuxta no.per glo.ꝛ doct.in rubrica C.ne fideius.doti.dentur.ꝛ per docto.in ꝓemio.vj.in verbo titulis.ꝛ per Imo.in rubrica.de verbo.obliga.ꝛ nōnullos modernos in.l.j.ff.si cer.pet.ad qđ etiā glo.in.l.j.C.de capita.ciuium cēsi.et matre.lib.xj.que vult qđ vbi rubrica est generalis:licet ꝟba nigri sint specialia:tamē rubrica operatur qđ dispositio gn̄aliter intelligatur:ꝛ sic etiā nigrum amplietur prout dictam.l.cum gl.sua pro notabili.ꝛ singulari allegat ꝛ sequitur Pōta.in suis singularib⁹: sed est similis:ꝛ forte melius probans in auꝭ.vt noue constitutiones.§.sancimus.el secundo.super verbo hmōi lex.co.v.que glo.videntur amplectende eo casu quo rubrice loquūtur per verba dispositiua prout cōtingit in terminis dictorum iurium ꝛ in terminis nostri thematis saltem quatenus non subest probabilis ratio restringēdi generalitatē dispositiōis.ꝓut cōtingit in casu nr̄o vt.j.deducā.qđ quidē suadet viua rōne.Nā ex quo ꝟba rubrice dispositiue sunt gn̄alia ꝛ exꝑsse disponētia ꝛ ꝟba nigri a cōtrario sensu dūtaxat vidētur aliud disponere in casu quo verba nigri non verificanꝭ videtur efficacior illa dispositio expressa affirmatiua que resultat ex verbis rubrice ꝙ a negatiua tacita resultans a ꝯrio sensu

13 verboꝝ ip̄i⁹ nigri.†Cū constet ꝙ expressa sunt tacitis efficaciora iuxta.l.expressa.ff.de regu.iur.ꝛ.l.nonunꝙ.ff.de cōdi.ꝛ demon.ꝛ que habentur de tacita ꝛ expꝛessa substitutione in.l.fi.C.de insti.et substi.ꝛ in.l.precib⁹.C.de impuber.ꝛ ꝑ Bar.in.l.j.ꝛ.ij.ff.eod.titu.

14 †Et quia videmus ꝙ argu.a cōtrario sensu in iure nō admittitur cōtra expressum sensum iuris vt habeꝭ in.l.cōuenticulam.C.de epis ꝛ cleri.ꝛ in.l.ij.C.de condi.inser.ꝛ in.l.j.§.hui⁹ rei.ff.de offi.

15 eius cui mand.est iurisdi.†Nec suadet ratio quod si pater decedit cum testamento non disponens de bonis filiorum quod illud testamentum sit in consideratiōe quo ad successionem ab intestato in hereditatibus filiorum.ꝛ potest dici qđ respectu filiorum dicatur pater decessisse sine testamento quatenus testamentum patris

16 nō disponit de ipsis bonis filioꝝ.†Prout als videmus qđ pater diciꝭ intestatus:ꝛ sic sine testamēto decessisse quo ad tutelā filij pupilli si decessit cū testamēto in quo nullam fecit mentionē de tutela pupilli vt est expressum.ff.de legitimis tu.in.l.intestato.ꝛ insti.eo.ti.

eo.ti.§.q8 antẽ lex in quibus iuribus est expressum ꝙ cum agitur de tutela filij dicitur pater decedere intestat⁹ si decessit cum testamento in quo de tutela filij nõ disponitur.ita ꝛ in ꝓposito nostro dici possit pater sine testamẽto decedere qñ decedit cum testamento in quo nõ ꝓuidetur de successione in bonis filij de qua successio ne agitur.Pro quo põt induci:q꞉ verba illa dicti statuti nõ faciendo testamento videnꝫ sonare.i.si nõ fecerit testamentũ.† Et dictio si solet exponi pro quatenus iuxta.l.stichus qui meus erit.de leg.j.ꝛ no.doct.ibi.ꝛ Bar.in.l.j.de iure codicil.in verbis clausule codicillaris si nõ valet iure testamẽti ꝛc.ꝛ Bal.in.l.fi.C.eo.ti.ꝛ doc.in auth.ex causa.C.de libe.ꝑte.Ideo in ꝓposito nostro illa ṽba nõ faciendo testamẽto exponantur.i.quatenus nõ fecerit testamentũ.ideo cum circa bona filie vltimo decedẽtis dictus Honofrius nõ fecerit testamentũ verificenꝫ dicta verba statuti exposita vt ꝑdixi.ꝛ saltẽ hic operẽtur generalia verba rubrice ꝛ dicta verba nigri loquentia de patre decedẽte sine testamẽto vt nõ censeantur posita sine ministerio aliquid operãdi intelligãtur ꝛ a cõtrario sensu verificentur qñ pater decesserit cum testamẽto disponente de passiua successione filioꝝ:puta si pater fecisset filijs pupillis substitutionẽ pupillarẽ vel furiosis exemplariã vel si forte miles fecerit militarẽ substitutionẽ de qua in.l.cẽturio.de vulg.ꝛ pup.ꝛ in.l.testamẽto.C.eo.tit.quo casu suadet ratio ꝙ succedat ipse qui inuitaretur in testamẽto nõ magis attinẽtes ex parte patris ꝗ̃ alij.† Et hoc respectu vel si quis casus similis cõcurreret sumi possit.arg.a cõtrario sensu in nigro dicti statuti.ꝛ stetur al's generali dispositioni rubrice ꝓut ꝛ generalitati est standum iuxta.l.j.§.ꝛ generaliter.ff.de leg.prestã.ꝛ cañ.si romanoꝝ.xix.dist.ꝛ.c.quare circa.de priui.cuꝫ infi.simi.saltẽ cũ nõ subsit ratio quare dicta generalitas sit restringenda.nisi in casibus supradictis.accedãt que habenꝫ in.l.si pluribus.de leg.ij.ꝛ in.c.vt circa.de elec.lib.vj.Ex quibus est cõcludendum nõ obstantib⁹ adductis in contrariũ ꝙ dicti filij Clarauisus succedãt dictis filiabus dicti Honofrij ꝓsertim vltime decedẽti q꞉ hereditas primo decedẽtis fuit delata sorori supstiti que forte illã adiuit.ꝛ tũc satis est succedere ipsi vltimo decedẽti.† Si autẽ non adiuit fortasse trãsmisit vigore iuris deliberãdi iuxta.l.cum antiquioribus.C.de iure delibe.vel saltẽ potuit trãsmittere restitutionem in integrum iuxta not.per bar.in.l.qui duos.ff.de rebus dubijs.ꝛ per doct.in.l.j.C.de resti.militũ.ꝛ in.l.pãtonius.ff.de acqui.heredi.ꝛ in.l.si infanti.C.de iure delibe.ꝛ iste trãsmissiones fierẽt in heredes vltime decedentis qui sunt isti filij Clarauisus et sic in omnem euentũ vel directe vel mediante persona vltime decedentis hereditas vtriusq꞉ deuoluitur ad dictos nepotes ex sorore Clarauisu reseruata.tamen legitima dicte matri. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.cxxxiiij.

¶ Dotata exclusa statuto ab hereditate patris matris ꝛ fratrũ ac cuiuscunq꞉ ipsoꝝ ꝓpter masculos si dotetur ab vno ipsoꝝ an exclusa dicatur ab hereditate omnium vel dotantis tantũ. Et an ad exclusionem ipsarum sufficiat ꝙ masculi supersint licet nõ sue cessibiles vel requirantur ꝙ sint successibiles.per totum.

1 ¶ Affinitas non consideratur in successione ab intestato.
2 Indefinita equipollet vniuersali vt restringantur exorbitantia cum quibus concurrit.
3 Successione exclusus ꝓpter masculos intelligitur si masculi tẽpore delate hereditatis sint successibiles ꝛ succedant:alias secus.
4 Successorium edictum non habet locũ post aditam hereditatem.
5 Successione exclusus an cõcurrente tertia persona non exclusa habeat locum statutum vt si excludat auum maternũ ꝓpter patruũ nunquid si concurrat cum patruo auus maternus ꝛ auia materna non exclusa tunc succedat auus maternus cum auia.
6 Dotata filia exclusa limitatiue ꝓpter patruum si patruus excludatur propter aliam filiam non dotatam succedit dotata in dimidio assis propter sua cum alia non dotata.

¶ Consilium.cxxxiiij.

REpetito diuino numine.

¶ Elegãter ꝛ multũ diffuse ꝓsecutus est presentẽ consultationẽ excellens doctor dñs Hieronymus de Baldolis honorandus frater.Et quidem placet conclusio per eum facta ꝗ.s.nepotes ex fratre dicti Putij non excludant a successione ab intestato ei⁹ filias vel neptes ex filio ꝑdefuncto de simili enim interpretatione statuti doct.multũ ponderãt personã dotantis ꝛ ꝙ hmõi statuta licet largis habenis videanꝫ loqui:tñ restringantur vt nõ contineant magnã iniquitatẽ.† Et alio anno multi doctores consuluerunt apud camerenũ ꝙ licet statutũ multũ generaliter disponeret ꝙ dotata a patre matre vel auo ꝛc. nõ possit succedere alicui ex dictis ꝑsonis dotantib⁹ vel nõ dotantibus vel descẽdentibus ex dictis ꝑsonis dotantibus vel nõ dotantibus. Si masculi superessent ꝛc.Nihilominus dotata a patre nõ excluderetur ab hereditate matris vel alterius ꝑsone:nisi superessent descẽdentes ex eo de cui⁹ hereditate agebatur ꝛ ita restringebãt dictũ statutum:licet verba viderentur repugnare.ꝛ hoc ne iniquitas resultaret quã põderat dñs consulens in suo cõsilio.s.ꝙ qui al's nõ attineret:nisi forte iure affinitatis que nõ est in cõsideratione in materia successionis ab intestato.l.victrico.ꝛ.l.affinitatis.C.cõmunia de succes.Et etiã qui nullo pacto etiã ratiõe affinitatis esset cõiunctus excluderet feminas descẽdentes vt recte intuẽti euenire poterat in terminis illius statuti si verba generaliter vt iacẽt in illo statuto intelligerenꝫ. Adeo ꝙ dicta ratione firmabãt dictũ statutũ restringendũ in casu quo superessent dicti descẽdentes ex eo de cuius hereditate agitur ꝛ inter ceteros plures consulentes fuit integerrimi iudicij celeberrimus.U.J.doct.dñs Benedictus capra ꝛ preclarissim⁹ doctor dñs Bal.de bartholinis qui se subscripsit.Nec videtur ꝙ minus illa interpretatio posset applicari ad verba statuti nostri intelligẽdo de descendentib⁹ omniũ predictoꝝ.ꝛ sic collectiue.Ita ꝙ cõprehenderet descẽdentẽ ab eo de cuius hereditate agitur qui sine dubio cõprehendiꝫ sub illa vniuersali omniũ.Et verba sequẽtia vel alicuius ipsoꝝ verificenꝫ interpretando alicuius.s.de cui⁹ hereditate agitur.Nec tunc obstarẽt verba immediate sequẽtia a quocũq꞉ dotata esset.ꝛ ſm hãc sententiã ista alia via cõfirmaretur decisio dñi cõsulẽtis minusq꞉ aliquãtulũ recederetur a verbis statuti ꝗ̃ per aliam interpretationẽ;ꝛ ego ipse alio anno dũ legerẽ Pisis cõsului apud diocesim Lunẽsem ꝙ statutũ disponẽs ꝙ nulla femina si dotata fuerit cõueniẽter de bonis patris matris vl' fratrũ possit vel debeat ipsa nec eius filij succedere.Nec peruenire ad hereditatẽ patris matris vel fratrũ vel alicuius eoꝝ si ex ipso patre matre vel fratre remanserit filius vel alius de descendentibus heres masculus ꝙ dictũ statutũ intelligeretur si superessent descẽdentes ex eo de cuius hereditate agiꝫ referendo illa verba si ex ipso patre matre ꝛc.s.de cuius hereditate agitur.Demõstrãdo tamẽ ꝙ ibi dicte interpretationi verba nõ repugnabant.Quia illud relatiuũ ex ipso poterat referre illũ de cuius hereditatis exclusione statutũ ꝑmittebat.Et ꝓpterea semp fui huius sententie ꝙ si verba statuti patiebanꝫ interpretationẽ aliquaꝫ ex qua restringerenꝫ hmõi exclusiones filiarũ ꝙ deberent pro posse restringi.Secus aũt vbi verba omnino vel plurimũ violarentur.ꝛ ea ratione in casu illo occurrẽti apud camerenũ bis cõsult⁹ visum fuit cõtra supradictã interpretationẽ.s.datã ad illd statutũ ꝛ tũc fuit transmissum consiliũ Bal.qui dicebatur ibi reperiri qui interpretabatur illud statutũ generaliter vt verba iacebãt.ꝛ etiã postea fuit ibi repertũ consiliũ Pau.de cast.qui indecisiua consultatione dãnabat illam interpretationẽ firmãdo contrariã.ꝛ etiaꝫ ego al's ꝯsultus sup interpꝛtatione huius statuti fulginatis de quo agitur visuꝫ fuit ꝙ exclusio dicti statuti militaret etiã vbi femina fuit dotata a patre excludatur a successione fratris carnalis existentibus filijs patrui.ꝛ sic fratribus cõsobrinis:licet ipsa soror nõ fuerit dotata ab eo de cuius hereditate agiꝫ.Nec superessent descendentes ex eo qui dotauit.ꝛ sic in illis terminis nõ erat descẽdens ex eo de cuius hereditate agitur nec ex ꝑsona dotãte nec de successione dotantis agebatur.ꝛ nihilominus q꞉ verba huius statuti videbanꝫ multũ precisa cõsului cõtra sororẽ.ꝛ adduxi nõnullas autoritates loquẽtes in statutis quoꝝ verba erãt lõge minus ꝑcisa ꝗ̃ sint verba nostri statuti ꝛ rñdi in dicto consi.ꝛ in alijs que feci apud camerenũ ad istas absurditates que adducunꝫ cõtra talem interpretationem.Non aũt visum fuit motiua facta in illis cõsilijs ꝛ autoritates adductas ꝛ rñsiones in presentiarũ adducere in mediũ:quia de subscriptiõe dũtaxat fui requisitus ꝛ illa nõ cõferũt cõsultanti.Placuit tñ referre que al's cõsului ne alicui videretur me mutasse sentẽtias ꝛ variasse.Nõ eñ sum alterius sentẽtie quicquid alij sentiant ꝗ̃ al's ꝯsulendo fuerim.Non aũt nego quin interꝑtatio similium statutoꝝ sit dubia.Adeo ꝙ nõ sunt paruifaciẽde seu spernẽde sentẽtie.s.relate pro parte feminarũ.Ego autẽ licet perseuerem in eadẽ sentẽtia:nihilominus in hoc indiuiduo cõfirmo decisionẽ dñi cõsulentis:qm̃ in tanta dubietate que resultat ex varietate sententiarum si verba adaptari possunt vt femine minus excludãtur decens est vt inhereamus verbis ꝛ vt statutũ minus iniquitatis ꝛ exorbitantie cõtineat ꝛ magis reducatur ad terminos iuris ꝯmunis per iura vulgaria ꝛ per ea que late ꝛ egregie ꝓsequitur do.consulens ꝛ ita al's deduxi in dicto consi.apud diocesim Lunensem.Applicãdo igiꝫ ad terminos nostros põdero ꝙ verba statuti se volumus eis oĩno inherere habemus necessario deuenire ad decisionem factã per dñm cõsulentẽ.Nec est opus aliquã violentiã facere verbis statuti vel impropriationẽ aliquam imo si secus dicere mus fieret violentia verbis.Est nãq꞉ aduertendum ꝙ statutũ primo loquitur de passiua successione patris matris aui proaui auie vel proauie ꝛ circa istoꝝ successionẽ passiuã ṽba statuti sunt multum lata ꝛ de successione istoꝝ ascendentiũ non agitur ad ꝑsens.Unde in indiuiduo nostro nõ militat dictuꝫ primũ responsum in quo vt dixi verba sunt adeo lata.Scdo aũt responso statuti disponitur de passiua successione descendentiũ a predictis patre matre auo proauo auia vel proauia.ꝛ in scdo respõso nõ excluditur femina dotata nisi supsit persona descẽdens a ꝑdictis nec repetitur vl' ab aliquo ꝑdictoꝝ prout dicitur in casu precedẽti.Sciuisset enim repetere statuẽs in istis vltimis verbis dicti scdi respõsi si voluisset

prout facit.§.in primo respōso.ꝛ etiam prin. huius secūdi respōsi dum loquitur de personis de quarum successione agitur.arg.c.ad audientiā.de decimis facit.l.j.§.finautem a deficiētis.C.de cadu. tollen.ꝛ.l.si seruū.§.non dixit pretor.ff.de acqui.heredi.cum simi. Non recedēdo itaq; a verbis dicti statuti.tunc demum excluditur mulier ab aliquo ascendente nominato in statuto dotata a successione descēdentiū ex predictis ascendētibus ipsius persone dotate

2 donec superest aliquis masculus descendens a predictis.† Et illa indefinita pdictis equiparetur vniuersali.arg.cañ.si romanorum. xix.dist.ꝛ.c.quia circa.de priuile.et.l.si pluribꝰ.de leg.j.Et maxime vt restringat exorbitantia ꝛ iniquitas hmōi statuti ꝛ vt deseruiendo in hac parte verbis statuti euitentur in hmōi successionibus descēdētiū absurditates ponderate per do.consulentē.Si eñ est descēdens omniū predictorū ille qui excludit necessario est descendens persone dotātis.ꝛ etiā persone de cuius hereditate agitur siue dotauerit siue nō dotauerit in casu autē nostro dicti filij dicti Joannis nō sunt descendētes ex patre ꝛ matre dictarū filiarū Putij nec sunt descendentes ex auo ꝛ auia paternis vel maternis filiarū dicti Petri. Ideo nō possunt dicti descendentes ex pdictis. Applicādo itaq; ad propositū nostrū cū dictus Putius decesserit superstitibus duobus filijs masculis quorum vnus decesserit i pupillari etate ꝛ alius adultus qui adultꝰ decessit ab intestato dicte sue sorores.licet dotate a patre: tamē succedunt ipsi fratri cum non tractetur de successione patris vel matris aui vel auie paui vel proauie: sed de successione descēdentis ex predictis ꝛ sic sumꝰ in terminis secūdi responsi et non in terminis primi respōsi ipsius statuti.Et propterea cum nō supersint descendentes ex predictꝫ nominatis in primo respōso: licet supersint descēdentes ex aliquibus predictorū dicamus ꝙ cessēt verba ꝛ dispositio dicti statuti. Itē si dicte filie in testamento non habuissent eorū legitimā in testamēto Petri eorū patris possent petere supplemētū legitime a quo non repelluntur per ea que.j.dicam circa hereditatē Putij. ꝙ autē filie dicti Putij succedāt dicto Putio in eorū portiōibus que ad eos deuolueretur de iure cōmuni.Probatur vltra cōsiderationes dñi cōsulentis alio medio per qđ deuenimus ad cōfirmationem cōclusionis facte per eū.constat enim ꝙ dicte filie de iure cōmuni admittuntur in viriles cōferendo dotes.Item cōstat qđ statutū non excludit eas ppetuo: sed temporaliter.Et ideo cessante exclusione statuti admittūtur ipse filie temporaliter exclusé.put hec omnia reputātur in iure clarissima: ideo in his pbandis alit non insisto.Sed solū est insistendū an cesset nunc temporalis exclusio statuti ꝛ ꝙ hodie cesset est probandū ꝙ nepotes dicti Joānis nō habeāt excludere filias dotatas quominꝰ succedāt dicto Pu

3 tio.† Quod quidem deducitur ex eo quia i hmōi statutis exclusiuis feminarū propter masculos tunc demum excludunt femine quādo masculi sunt successibiles ꝛ succedūt .put no.Bar.ꝛ Ange. in.l.j.§.filium.ff.de cōtratabu.facit tex.in.l.in substitutione.§.nō simili modo i ratione sui.ff.de vulg.ꝛ pupil.ꝛ ibi per Bal.ꝙ ꝛ no. idem Bal.in.l.omnes populi.de insti.ꝛ iur.quem refert ꝛ sequit Pe.de ancha.in repe.c.canonum.de cōsti.xiiij.q.principali.colū. cliij.ꝛ no.Bal.i.l.maximū vitium.C.de libe.prete.Et ideo etiam si masculi essent successibiles et repudiarent cessat hmōi statutaria exclusio feminarū prout cōcludit idē Bal.in cōsi.mihi.l.xxv.icip. quia statutum ꝙ ꝛ voluit.in.d.l.maximū vitium.intelligit enim tale statutum si masculi qui sunt causa exclusiōis volūt succedere prout dicit Pōta.in.l.apud iulianū.§.idem iulianus ante fi.ff.ad trebel.per tex.in.l.ꝛ si ex modica.§.filius.ff.de bo.que libe.ꝛ.l.siue. §.fi.ff.de iure patro.ꝛ per no.per Bar.in.l.ij.§.ꝛ si sint.ff.ad tertu. vbi Bar.per illū tex.ꝛ dicta iura adducta p Pōta.dicit ꝙ hmōi statuta excludētia feminas extantibus masculis intelligūt si masculi succedāt ꝙ ꝛ voluit Bal.i.l.si quis filiū.C.de inoffi.test.Sed dicti nepotes Joannis nequeunt succedere dicto Putio vt pbabo ergo ipsi nō sunt in cōsideratiōe quo ad excludendum dictas filias ab hereditate dicti Putij ꝙ autem ipsi nō sint successibiles probatur: quia donec est locus successioni descendentiū excluduntur trāsuersales.l.ij.C.vnde liberi.ꝛ.ff.si tab.testamēti nulle ext.ab. l.j.ꝛ in auē.in successione.C.de suis ꝛ legitimis.Sed in casu nostro cōstat ꝙ in hereditate dicti Putij est locus successioni descendentium quia Petrus filius masculus successit eidē Putio nec eius successio saltē pro sua parte est reuocabilis.Nam semel heres regulariter nō desinit esse heres.l.ei qui soluēdo.ff.de heredi.insti.ergo cessat omnis successio transuersalium et si concederetur ꝙ ipse filie excluderentur earū portio accresceret protioni dicti Petri seu non decresceret ex quo ab intio fuit heres insolidum.Nam portio deficiens potius accrescit ei qui succedit ex eo capite ex quo deuoluebatur vel veniebat deuoluēda successio ei qui excluditur potiusꝙ deuoluatur ad alios qui veniunt ex alio capite vt est tex.ꝛ ibi not. l.j.C.quādo nō petē.partes.ꝛ maxime hoc est dicendū quia in successione ab intestato attenditur quis sit pximior tēpore quo defertur hereditas ab intestato.l.si quis filio exheredato.in princi.ff.de iniusto.ꝛ.l.post ꝯsanguineos.§.proximus.ff.de suis ꝛ legitimis.ꝛ ideo cum hereditas dicti Putij fuerit ab intestato de lata ille est

successi bilis in ea hereditate qui tūc erat proximus vt dictis iuribus.ꝛ per cōsequens cum dictus Joānes autor dictorū nepotū vel eius filij qui tūc temporis viuebant non erant proximi dicto Putio.Sed erat Petrus ideo ipsi nō succedūt in dicta hereditate.et multominus nepotes ex eis qui habebat tunc plures ante

4 riores.† Nec successorū edictuꝫ locum habet post aditā hereditatē.l.fi.ff.de succes.edic.ꝛ probatur per totūillꝫ titulū.et.C.eo.licet sit aliquale dubium quando mediante restitutione in integ.que retrotrahitur vt habetur in.d.l.fi.ꝛ rubri.C.de succe.edic.vbi dico. Tamen in casu nostro i quo filius fuit heres insolidum nec cessat hodie esse heres vt ex retro non fuerit: quia haberet restituere fructus qđ nō est de mēte statuentium et consuetudo ita declarat ꝛ vult Bal.in.l.si quis filiū.C.de inoffi.testa.ꝛ in suo famoso cōsi.ꝙ incip.antiquū statutū.nec vt puto Bar.attētaret ꝙ masculꝰ censeretur nunꝙ fuisse heres pro portione femine: licet verba sua.in.l. ij.§.videndū videantur aliqualiter repugnare.et si exclusio istarū filiarum adhuc duraret durum esset dicere ꝙ trāsuersales i adeo remoto gradu auferret a filio portionē hereditariā sibi quesitā.statutum enim masculū non excludit etiā quo ad verba que nullo pacto preferūt in aliquo descendētes ex fratre filio proprio et de iure cōmuni filius eis pfertur ꝛ hereditas adita transmittit per iura vulgaria: ideo dicti nepotes Joannis nec iure cōmuni nec vigore statuti vidētur in aliquo succedere siue duret exclusio dictarū filiarum siue non duret. Nec predictis obstat si dicatur dictus Petrꝰ licet ab initio successerit isolidum ꝛ excluserit dictas suas sorores dotatas a Putio: tamē non exclusit perpetuo: sed temporaliter ꝛ tempus est finitū.ergo quo ad portionē in qua sua exclusio est finita non videtur esse in cōsideratione psona ipsius Petri ex quo ex eo nō super sunt descēdentes mascul i.quia ad hoc patet respōsū ex supra adictis: quia si daret casus ꝙ dicte filie excluderet: earū portio potius deberet residere apud eos qui succedunt ex capite liberorum prout sunt heredes dicti Petri qui sunt heredes Putij ex persona Petri.l.fi.C.de heredi.insti.Et in ipsos heredes ipse Petrus transmisit successionem quam habuit ex capite liberorū. et ideo illi tanꝙ extranei sunt reputandi heredes dicti Putij ex eodē capite quo ad patione ipsius Petri per ea que habentur in d.l.fi.Et quia heres reputatur.eadē persona cūm defuncto.i auē. de iureiurā.a mo.pstito.§.j.Preterea dato ꝙ ipse Petrus ꝛ eiꝰ descendentes nō habeant portiones deuoluendas suis sororibꝰ. Nihilominus excluderet alios trāsuersales in totum.nec possunt transuersales dicere Petrus nō est successurus: nisi in virili et p sua virili nos excludit pro virilibus aūt suarum sororū quibꝰ nos sumus preferēdi ex forma statuti dato ꝙ statutū large intelligeretur iuxta verba ꝛ nō pateretur aliquā restrictionē fm duas cōsiderationes suprafactas cum ipse Petrus vel eum represētātes hodie nō succedant.ergo nō debet esse impedimēto quominus succedamus: quia respondetur ꝙ imo proximior in gradu seu capite successionis: licet ipse nō succedat nisi i parte tamē posteriores seu remotiores excludit insolidū vt pbat notabiliter tex.in.l.j.§.si sit cōsanguinea.ff.ad tertullia.Et ideo per illum tex.dixit Bar.i.d. l.j.§.filium.de cōtratab.ꝙ si ex forma statuti frater cōsanguineus excludit sororē vtrinq; cōiunctam si contingat ꝙ cōcurrant mat soror vtrinq; cōiuncta ꝛ frater cōsanguineus: quia mat excludit fratrem cōsanguineum per auē.defuncto.C.ad tertul.licet ipsa nō succedat: nisi in dimidia quando cōcurrit soror vtrinq; cōiuncta per.d.auē.defuncto.Nihilominus excludit fratrem cōsanguineū in totum et remoto obstaculo fratris cōsanguinei ipsa mater non succedit: nisi i dimidia soror succedit in alia dimidia nō cōsiderata psona fratris que a matre excluditur prout ibi vult Bar.ꝛ etiā

5 Ange.† Idem etiā alꝰs voluit Bal.i.l.quicūq;.C.de seruis fugi. vbi si statutū propter patruū excludit auum maternum nō excludit auiam si concurrunt auus maternus auia materna ꝛ patruus quia auia nō exclusa ꝛ statuto excludit de iure ꝯmuni patruū operatur ꝙ patruus nō sit in cō sidertaione etiā respectu totius hereditatis: licet ipsa non succedat: nisi in dimidia.ꝛ ex hoc causat ꝙ propter ipsam auiam adimittit etiā auus ad successionē pro ipsa dimidia in qua de iure cōmuni erat successurus facit etiā que not. Bal.in.d.l.si qs filiū.et memini me alꝰs apud fulgineū cōsuluisse ꝙ stante dicto statuto si cōcurrūt patruus filia dotata ꝛ filia idotata presupposito ꝙ dictum statutū preferat patruū filie dotate. Nihilominus quia de iure ꝯmuni filia nō dotata excludit patruū et iure municipali nō excluditur ipsa succedit i sua dimidia ꝛ est causa ꝙ altera filia dotata succedat i alia dimidia prout de iure cōmuni succederent.Adduxi etiam in simili dispositionē.l.si qs vel si qua.C.ad tertul.vbi etiam hoc idem tetigi: Ita pariformedicendū esset i casu nostro si daretur casus ꝙ ex forma statuti nepotes dicti Joannis excluderent filias dotatas a Putio eorū patre a successione ipsius Putij.Et ꝙ ex forma statuti ipse Petrus filius Putij nō excluderet ipsas filias Putij suasq; sorores: tūc i isto casu quo tempore mortis Putij concurrebant Petrus filius filie dotate et descendentes ex Joāne: licet dicti descendentes ex Joāne ex forma iuris municipalis excluderēt dictas filias: tamē quia non

quia non excluderent filium & a filio de iure cōmuni excludunt se quereretur q licet filius nō succederet: nisi in sua virili: tamen exclu deret dictos transuersales insolidū & dicta exclusio operaretur q dicte filie admitterent ad suas viriles q quidē negari non posset presuppositis pro veris dictis theoricis doctorum prout & sunt pre supponende propter eorū autoritates. & per tex. d. §. si sit consan guinea. & insti. eo. tit. §. frater autē. & sic hoc cōcedimus nullo casu si pro quia fortius hoc idem debemus cōcedere in hoc casu in quo iste filius ab initio fuit heres insolidū & sic fortius debuit insolidū excludere trāsuersales. & licet hodie forte illi qui eum representent non sint heredes insolidū dicti Putij: quia eius insolidū successio fuerit temporalis & sic remaneāt heredes dicti Putij pro parte ex persona dicti Petri. Nihilominus nō debet hoc repugnare quo minus illi transuersales excludant insolidū ex quo fuissent exclusi etiā si dñs Petrus nunq fuisset heres nisi pro parte. Et quidem hoc arg. videtur indissolubile: vt dicti descēdentes ex dicto Joan ne nullatenus succedant dicto Putio. Et idcirco qualitercunq di ctum statutū veniat interpretandū vel q intelligatur donec sup sunt descendentes ex dotāte siue intelligatur donec supest descen dens ex eo de cuius hereditate agit siue generaliter intelligat in omnē euentū vera sit cōclusio dñi ɔsulētis. s. q dicti nepotes dicti Joānis nullo pacto succedāt in aliqua parte hereditatis dicti Pu tij vel in hereditate filiorū ipsius: sed succedāt dicte filie dicti Pu tij & dicte filie dicti Petri: put ex supradictis deducit. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. cxxxv.

¶ Minor quādo petat restitutionem in integrum aduersus con tractum. per totum.

1 ¶ Transigi vel pacisci an liceat de hereditate in testō relicta nō visis testamēti verbis de qbus i. l. de his. ff. de trāsa. nu. seq. & p to.
2 Renunciari an possit dispositioni. l. de his. ff. de transac. nu. seq.
3 Renunciari non potest legi in fauorem publicum introducte vel prohibitiue.
4 Juramentū nō firmat pactū nudū sine causa vel cōtractū nullū odio alterius vel si nullitas est introducta pꝑter fauorē publicū.
5 Minor vim restitutionis in integrum habet quandocunq ledi tur et lesus dicitur contrāhendo.
6 Minor censetur vsus iure cōmuni quando egit id quod diligens paterfamilias fecisset: nec tunc potest petere restitutionem in inte grum. fallit si supersit enormis lesio. nu. seq.
7 Restitutio in integrum competit enormiter leso dolo aduersarij. Minori que sint necessaria probare vt obtineat beneficium resti tutionis in integ. nu. seq.
8 Minoritas est probanda per petentem.
9 Probare necesse habet ille qui se fundat in etate vel tempore.
10 Dotata statuto exclusa a dotantis successione: & non dotantis producatur statuto cameri. an dotata a patre excludatur a ma tris successione. per totum.
11 Pro ꝓpositio quīq denotat causam modū & sic causam dationis.
12 Renunciatio a fratre facta ceteris fratribus an valeat in vim do nationis vel vltime voluntatis. nu. seq. & 14.
13 Contractus non perficitur solo consensu vnius.
14 Donari pōt absenti notario tantū vel nūcio ꝓ absente stipulāte.
15 Cōtractus sine causa veluti per errorē factus est inefficax nisi ani mo donandi presumitur quod probandū venit & sic certa sciētia.
16 Jus ciuile seruandum venit in terris imperialibus canonicum vero in terris ecclesie.
17 Juramentum an firmet pactū nudum vel contractum sine causa.
18 Legitima non detrahitur ꝓpter pupillarem substitutionem licet oneratus reperiatur hereditatē restituere vt institutis filijs inui cemq substitutis substituit aliquē si decessérint omēs fine liberis vltimus etiā pubes decedens nō detrahit legitimā de portionib ei obuentis de pupillaribus substitutionibus. vsq ad fi. consi.
19 Trebellianicam non detrahit fideicommissarius secūdus si a pri mo fuerit defalcata.
20 Adeundi ius an & per quos trāsmittatur.

¶ Consilium. cxxxv.

1 In nomine domini nostri iesu xpi. ¶ † De pluribus explicite & implicite resultā tibus ex themate est in hac cōsultatione discutiendū: ideo non arguendo in quolibet ad partes vt moris est ad decisio nem cuiuslibet de per se deueniendo. Primo videndum est an di ctus ꝯctus initus cum dña Joanna quatenus confessa fuit se re cepisse. xvj. ducatos auri pro omni eo et toto q sibi dñe Joanne tangere seu venire posset pro parte bonorum patris & matris &c. Va leat quo ad bona paterna. Et circa hoc breuiter puto dicēdum q nō per casum. in. l. de his. ff. de trāsac. & l. nō est ferēdus. eo. ti. Nam ex quo bona patris pro parte que ad eam spectabāt erant delata ex testamēto patris. Nō potest transigi vel pacisci vel de eis dispo ni non visis & nō cognitis verbis testamenti: vt preallegatis iuri bus. Procedūt enim illa iura nō solū in proprijs trāsactionibus que fiunt timore litis. l. j. ff. de transac. Sed etiā in pactis onerosis q videātur presupponere doctores. in. d. l. de his quia vult ibi glo. illam legē procedere etiā in pactis gratuitis put dicunt ibi bar. & Ang. Idem tenētes & ita volunt ibi doc. prout dicit ibi Rapha. & hec pars est ī practica amplectenda maxime in hmōi pacto nō gratuito prout & ibi legēdo dixi. & ideo cum iura dicte dñe Joāne que sibi cōpetebant & cōpetere poterant in bonis paternis depen derent ex testamento & non fuerint visa verba testamēti: ideo tale pactū fuit & est nullum vt dictis iuribus. & l. qui cum tutoribus. §. fi. de trāsac. & q habetur in. l. tres fratres. de verbo. obli. et ibi per
2 Bar. Ang. & Jmo. † Nec dispositioni dicte legis de his pōt renū ciari prout concludunt ibi Jaco. butri. Barto. Bal. Ang. Saly. Rapha. & Pau. de cast. & cōmuniter omnes legentes: & plures ra tiones assignant: est enim dispositio illius legis inducta in odium occultantiū testamēta: ideo renūciari nequit. l. nā & si. ff. ad mace. prout voluit Jaco. bu. fm Bald. ibi quam ratione tangit etiā gl.
3 ibi & assignant etiā ibi Bar. † & alij secundā rationem quia est in troducta in fauorē publicū cui non potest renūciari. l. ius publicū. de pactis. fm Bar. Raph. & Pau. de ca. in. d. l. de his. Tertia ra tio assignatur: quia est de forma q videant & cognoscātur verba testamēti prout volunt Bar. Ange. Saly. & Rapha. Ideo renū ciari nequit fm eos. Quarta adducitur ratio: quia illa lex loquit prohibitiue ergo nequit renunciari. per no. in. l. j. & ij. C. ne fideius. dot. dentur fm Bar. Ang. & Rapha. & dicte ratiōes maxime pri me faciunt q talis cōuentio sup depēdentibus non visis & cogni
4 tis verbis testamenti non firmetur iuramento. † Cum contractus nullus odio alterius nō firmetur iuramento. c. significāte. de pig. & q habetur in. c. j. & c. debitores. de vsuris prout volunt Bart. et Ang. in. l. si quis pro eo. de fideius. & d. Anto. & Jmo. in. c. cū con tingat. de iureiuran. & cōmuniter tenetur. & similiter si est nullitas inducta ꝓpter fauorem publicū principaliter. c. si diligēti. de foro compe. & l. ij. C. de agri. & cēsi. lib. xj. prout volunt Bar. Ang. do. Anto. & Jmo. vbi. s. & Panor. in. d. c. cū cōtingat. & Pe. de anch. in. c. licet mulieres. de iureiur. q & omnes tenent. & similiter si pec cat in solēnitate formali: & sic in forma: quia forma dat esse rei. l. iu lianus. §. sed si quis ad exhib. iuramentū non validat cōtractum: prout tenent Bar. in. d. l. si quis pro eo. & do. Anto. in. d. c. cū con tingat. & Jmo. ibi in. xi. charta. & in. xxv. vbi allegat consiliū Pet. de ancha. de quo mentionē facit ipse Pe. de ancha. in repeti. c. ca nonum. de cōstitu. circa finem. xj. questionis principalis dicens q iuramentum nō potest supplere defectū solennitatis formalis. q & tenet Panor. in. d. c. cum cōtingat. col. antepenul. Et per dictas duas primas rationes firmat Raph. fulgo. in. d. l. de his q nō po test renūciari dicte legi. de his etiam cum iuramēto. & est de men te Bar. in. l. cum hi. in princi. de transac. & etiam de mente docto. qui assignāt rationes. s. relatas de quibus. s. iunctis theoricis. s. deductis. Non tamen est oportuna hec inuestigatio quo ad con uentionem do. Joanne: quia illa non est iurata fm copiam mihi ostensam. Bene autem est ponderanda pro cōuentione dñe Mar garite de qua dicetur. j. Conclusio ergo prima sit q ɔuentio dicte Joanne sit nulla quatenus cōcernit bona paterna. Ex quo infer tur q ex quo est consultū per remediū ordinarium cessat extraordi narium resti. in integ. l. in cause. in prin. ff. de mino. & q habetur in l. in ꝓuinciali. in prin. de noui ope. nūcia. cum simi. Si autem con tractus valeret. Tunc competeret resti. in integ. si lesio doceretur et
5 minor etas. † Minor enim qui cōtrahendo leditur habet sine du bio in integ. resti. vt. C. si aduersus ven. & titulis sequētibus per to tos. Et generaliter quādocunq minor leditur habet. in integ. resti. vt. ff. de mino. quasi per totum. & C. eod. titu. dūmodo non sit vsus
6 iure cōmuni. l. fi. C. de in integ. resti. mi. † Censetur enim vsus iure cōmuni quādo fecit id quod fecisset quilibet diligens maior. Nam tunc licet exinde resultet lesio non cōpetit in integ. resti. ita intelli gitur. d. l. fi. prout docto. ibi dicunt. et ꝓpterea per illam. l. dicitur q vt competat in integ. restitu. requiritur q minor sit lesus dolo aduersarij vel sui facilitate. Sui autē facilitate lesus censetur quā do non fecit id quod diligēs maior fecisset vt hec habentur in. d. l. fi. Sed nō est dubiū q renunciando bona sua aduētitia & paterna & materna pro. xvj. ducatis si dicta bona longe plus valebāt quod censetur fecisse id qd nō fecisset diligens homo maior: merito com
7 petit sibi in integrum restitutio. † Quinimo si esset enormis lesio presumeretur lesa dolo aduersarij per ea que habentur in. l. si quis cum aliter. de verbo. oblig. Et per docto. qui hoc notant. in. c. cum contingat. de iureiurā. & facit q per Bar. in. l. si societatem. §. arbi trorum. ff. pro so. & per docto. in. c. quintauallis. de iureiurā. Pro bata itaq lesiōe tali q passus nō fuisset diligēs maior & probata
8 minori etate tempore cōtractus sine dubio est cōcludendū q eidē Joanne cōpetit in integ. resti. † Minor enim etas probari debet per petentem in integ. resti. vt est expressum. in. l. si minorem. C. de in integ. resti. mino. Et ista in integ. resti. peti potest durante mi nori etate & etiam postea intra quadrienniū: vt est expressum. in. l. fi. C. de temporibus in integrū restitu. q autem sit lapsum dictum quadrienniū post minorem etatem: ita q sit preclusa via ad peten dam restitu. in integ. habet necesse probare reus conuentus supe

In integ. resti. quia petēs in integrū restitutionē habet fundatam suam intentionem ex lesione ꝛ minori etate tempore lesionis. Et aduersarius excipit de lapsu tēporis excipiēs aūt habet probare fundamentū sue exceptionis. l. in exceptionibus. ff. de proba. cen. setur enim actio Is qui excipit quo ad istam excepti. vt ibi. et. l. j. ff. de excep. prout per dictam rationem firmat Bal. in. d. l. si minorem. §. ꝙ dictus lapsus temporis sit necessario ꝓbandus per excipientem.

9 † Et traditur ibi doctrina ꝙ qui se fundat in etate seu in tempore habet illā seu illud necesse probare vt ibi ꝛ l. l. de etate. ff. eo. tit. ꝛ in. l. eum actū. ff. de nego. gest. ꝛ in. l. ij. C. de peti. heredi. et in. l. non solum. §. sed vt probari. de noui ope. nuncia. cum multis simi. Erit itaqꝫ super hoc poti⁹ questio facti ꝙ iuris quia ius erit super probationibus lesionis vel temporū. Est modo videndu: an dicta dña Joāna circūscripta dicta conuentione possit succedere in hereditate materna. ꝛ quidē de iure cōmuni nulla est dubitatio per auc. in successio. C. de suis ꝛ legi. cū multis vulga.

10 † Solum restat videre vtrum excludatur vigore iuris municipalis. Circa ꝙ est aduertendū: ꝙ statutum loquēs de hac materia sub rubrica ꝙ nulla mulier dotata ꝛc. facit plura membra in primo autem membro loquitur de passiua successione ascendentiū disponēs ꝙ superstitibus fratribus filia nō succedat patri vel matri vel eorū ascendentibus: loquitur tñ in dotata a patre vel aliquo ascēdente per lineam paternā ꝛ iste non est casus noster: quia ista dña Joāna nō fuit dotata a patre: ꝛ sic cessant verba dicti statuti ī hoc primo mēbro. Et per cōsequens cessat dictum primū membrum statuti. l. ita autem. in princi. de admini. tuto. l. si vero. §. de viro. solu. matri. ꝛ. l. si seruum. §. non dixit pretor. de acqui. heredi. ꝛ maxime in istis correctiuis ꝛ odiosis. l. precipim⁹. C. de appel. ꝛ. l. maximū vitium. ꝛ ibi no. C. de libe. prete. ꝛ ꝙ per Bal. in. l. illam. C. de col. ſm autem ca. statuti loquitur de dotata vel aliquo ascēdente per lineam maternā quo casu etiam excluditur a successione matris ꝛ ascendentiū per eandem lineā per superexistētiam fratrū vtrinqꝫ coniunctorū: sed cum ista domina Joanna nō fuerit dotata a matre similiter nō militat in casu nostro dictū ſm capi. statuti eadē ratione ꝛ eisdem iuribus: tertiū autem capi. statuti loquitur de dotatis ꝯ predictis vel aliquo predictorū. Uel de bonis paternis vel maternis. Et propterea videtur dictū tertium capi. statuti posse applicari ad casum nostrū quasi dicta domina Joāna fuerit dotata de bonis paternis ꝛ maternis ex quo per eius fratres fuit sibi assignata dos. lxxxv. florenorū pro omni eo ꝛ toto ꝙ sibi venire posset ratione hereditatis ꝛ successionis de bonis paternis ꝛ maternis vt apparet ex ꝑfatione instrumēti sui dotalis: tamen istud tertium capi. statuti minime militat in istis terminis ea apertissima ratione: quia nō loquitur de successione passiua ascendentiū: sed disponit ꝙ nō possit succedere fratribus aut sororib⁹ suis nec aliquibus descendētibus ex eis. Nos aūt non loquimur an succedat fratribus vel sororibus vel eorū descendentibus: sed an succedat matri. Et idcirco nō militat dictū tertium capitulum. Succedit quartum capitulum dicti statuti ꝙ magis cōfert ad casū nostrum. in. §. si vero patruus in quo disponitur. ꝙ si patruus frater vel nepos dotauerit neptem sororē amittā vel aliam stante cōmunione inter eos ꝛ eam id quod datū est pro dote intelligatur datū ꝛ sic pro satisfactione totius eius quod ipsa mulier dotata petere posset in bonis patris vel matris ipsius mulieris. Nam videtur ꝙ vigore hui⁹ capituli dicta dña Joanna dotata a fratribus excluderetur a successione bonorum patris ꝛ matris. Et dos succedat in locum sue portionis. Tamē est aduertendū ꝙ dictum statutū in hac parte nō excludit ipsam mulierem dotatā a successione nec disponit: ꝙ propter dotem datā sit integre satisfactum de toto eo ꝙ ipsa mulier dotata petere posset in bonis paternis vel maternis: sed solum disponit ꝙ illud datum pro dote intelligatur datū ꝛ sit pro satisfactione totius eius ꝙ ipsa mulier dotata petere posset ꝛc. Aliud aūt videtur esse ꝙ detur pro satisfactione aliud ꝙ satisfiat. Et maxime in istis statutis adeo exorbitātibus que videntur interpretanda vt ꝗ̄tominus fieri potest ledant ius cōmune p ea que habeatur in. c. cum dilectus. de consue. ꝛ in. d. l. maximū vitiū. ꝛ. d. l. illam. ꝛ in. l. omnes populi ꝛ ſparsim in multis locis vbi tractatur de materia statutorū preferentium masculos feminis. Potest itaqꝫ istud statutū intelligi ꝙ licet de iure cōmuni quādo frater vel alius extraneus simpliciter dotat aliquam mulierē censeatur dotasse de suo: itaqꝫ resultet ꝗdā donatio: vt. l. j. §. accedit. C. de rei vxo. acti. tamē secus sit de iure municipali in hoc casu sic frater stans in cōmunione cum sorore si simpliciter eam dotat censeatur dotasse animo satisfaciēdi: ꝛ cōpensandi cū eo ꝙ ipsa mulier petere posset: ita ꝙ censeatur satisfactū omni eo ꝙ illa petere posset. Tamē vsqꝫ ad correspondentem ꝗtitatem dotis: iniquissimū enim esset ꝙ filia que successisset patri ꝛ matri in magnis hereditatibus ꝛ habet bona cōmunia cum fratre vel patruo pro parua dote amitteret vniuersa bona paterna ꝛ materna prout talis iniquitas ꝛ quodāmodo absurditas redūdaret si intelligeretur ꝙ censeretur satisfactum toti ei ꝙ ipsa mulier posset petere de vniuersis bonis paternis vel maternis.

11 † Unde ne resultet dicta iniquitas ꝛ absurditas dicendum est ꝙ illa prepositio pro denotet causā dationis ꝛ sic modū vt probatur. in. l. si quis pro redemptione. C. de dona. Si enim do aliquid pro redemptione captiuorum non propterea ex hoc sunt redempti captiui: sed exponitur vt captiui redimantur. Et propterea dicit Bar. in. l. quibus dieb⁹. §. termilius. de condi. ꝛ demon. ꝙ propositio pro denotat ꝛ inducit modū: et ſm hoc verba nostri statuti exponēda sunt ꝛ interpretanda: ꝙ disponant ꝙ intelligatur ꝛ sit datū vt satisfiat ei ꝙ ipsa mulier ꝛc. Et sic interpretetur animū dantis ꝛ ipsam causam dationis non autem disponat ꝙ propterea sit satisfactum: sepe autem cōtingit ꝙ datur aliquid ob aliquam causam que tamen causa nō resultat vt de seipso patet. Et probatur in. l. j. ꝛ. ij. ꝛ quasi per totum. ff. de cōditio. causa da. causa nō secuta. Cum igitur verba dicti statuti non astringant necessario ꝙ censeatur integre satisfactū: sed immo magis sonant ꝙ censeatur datū vt satisfiat nō debemus recedere a iure cōmuni cū sit doctrina vulgaris ꝙ statuta sint interpretanda vt quātominus fieri potest ledāt ius cōmune: vt ꝓbatur in. d. c. cum dilectus. ꝛ ibi doct. tradunt. ꝛ in. l. si serui vestri. C. de noxa. ꝛ habet in infinitis locis. sunt enim iura iuribus pro posse cōcordanda. c. cum expediat. de elec. in. vj. ꝛ. l. vnica. C. de inoffi. do. Si itaqꝫ dicta dōs data dicte dñe Joāne est correspectiua ꝛ coequeua portionib⁹ bonorū paternorū ꝛ maternorū que pertinebāt ad dictā dominā Joannā tūc vigore huius statuti censeretur eisdē satisfactū saltē quo ad bona materna que ab intestato erant sibi delata etiam si non fuisset dictū in instrumēto dotali. Et hoc operatur istud statutū. Si autē nō ascendit ad quantitatē coequeuā dictis portionibus tunc censeatur satisfactū vsqꝫ ad cōcurrētem quantitatem. Et per hoc euitetur istud quartū capitulū dicti statuti. Sed dato sine preiudicio veritatis ꝙ dictum disponeret seu intelligatur disponere ꝙ propter dotem etiam paruā censeatur: ꝛ sit satisfactum insolidū ipsi mulieri dotate ꝛ ꝙ dictum statutū militet in casu nostro nihilominus cōpeteret huic Joāne beneficiū restitutionis in integrū si bona paterna ꝛ materna ad eam pertinentia excederent in notabili quantitate dictam dotem ꝛ. xvj. aureos. s. dotem datos: prout videtur ꝑsupponi in themate ꝙ excedat. Nam dicta domina Joāna fuisset lesa in dicta dotatione: q: si fuisset diligens poterat recusare dictā dotationē: quia statutū non astringit eam ꝙ patiatur se dotari a fratribus: sed diligēs se dotasset de suo ꝓprio ꝛ potuisset dare in dotem vniuersa bona paterna ꝛ materna ad eam pertinētia ꝛ habuisset maiorē dotem ꝙ habent ꝛ euitasset dictam exclusionē seu satisfactionē statutariā: ex quibus euidēter deprehēditur sua lesio. Et per consequens est concludendum ꝙ non ob. dicto statuto dicta domina Joāna est restituēda probata minori etate ꝛ lesione: vt. s. ¶ Deueniēdo ad secundum principalē partem consultationis respicientem dictam dominā Margaritam: ante omnia videamus de virtute ꝛ efficacia renunciationis per eam facte.

12 † Circa quā est aduertendum. ꝙ ex verbis dicte renunciationis seu instrumenti inde confecti non apparet ꝙ fratres quibus dicta domina Margarita: renūciauit ꝛ relaxauit id quod posset deuenire ex bonis paternis ꝛ maternis fuerint presentes ꝛ cōsentientes dicte renūciationi. Si autem nō fuerunt presentes dicta renunciatio eos nullatenus iuuaret nec esset alicuius efficacie: quia nō valeret in vi vltime volūtatis: quia non interuenit sufficiens numerus testiū requisitus in vltima voluntate de quo. in. l. fi. §. in omni. C. de codi. ꝛ in. l. fi. C. de dona. causa mor.

13 † Item nō posset valere in vi contractus. quia omnis cōtractus mundi requirit consensum contrahentium. Nec aliqs contractus perficitur solo cōsensu vnius. l. j. §. j. ff. de pact. vbi hoc per docto. presupponitur pro constanti ꝛ ꝓpterea inter absentes non celebratur aliquis cōtractus nisi mediante nūcio vel epistola. l. cōsensu. ff. de acti. ꝛ obli. ꝛ. l. j. in fi. ff. de cōtrahen. emp.

14 † Et ꝓpterea donatio non potest nisi mediāte nuncio vel epistola fieri absenti vt notant Bart. ꝛ docto. in. l. absenti. ff. de dona. Cum itaqꝫ non interuenerit nuncius vel epistola in dicta renūciatione nō potuit valere in vi cōtractus si dicti fratres non fuerunt presentes et consentientes. Et cum presentia ꝛ consensus duorum vel pluriū requiratur ad celebrandum cōtractū ille qui ex contractu nititur habet probare ea que in cōtractu sunt necessaria quia est fundamentum sue intentionis. arg. l. ei qui dicit. ff. de ꝓbatio. ꝛ. l. qui accusare. C. de eden. iuncta. l. in exceptionibus. ff. de ꝓba. cum simi.

15 † Si autem probaretur ꝙ fratres fuerint ꝑsentes videtur etiam posse dici ꝙ dicta renūciatio nō tenuerit in vi cōtractus ea ratione quia cōtractus sine causa celebratus est inefficax. l. ij. §. etiam. de excep. doli. Et licet multi teneant ꝙ in dubio ꝑsumatur causa donationis. arg. l. campanus. de ope. libe. ꝛ. l. hoc iure. §. j. de do. d. Alexā. de Imo. in consi. de quo. s. proxime tenet ꝙ nō presumatur causa donationis adducit Imo. hoc tenere. in. l. a titio. de verbo. oblig. qui adducit glo. singularem. in. l. generaliter. C. de non nume. pe. item ipse Alexā. adducit. l. iiij. §. fi. si quis cau. vbi probatur ꝙ qui dicit ꝙ ex causa dona. ꝛc. habet ꝓbare ꝙ ꝓmissio fuit facta ex certa scientia al's presumitur facta per errorem. et dicit idem tenere Roy. in. d. l. generaliter. ꝛ bal. ibi in. iiij. op. ꝛ in. vj. q. ꝛ Saly. ibi ꝛ

Ang.ibi qui refert ita se consuluisse z do.Anto.Imo.z Abba.in c.si cautio.de fide instru.et Pau.de cast.in.l.si diuortio.de verbo. obli.Et subdit Alexan.ꝙ docto.cōmuniter reprehendunt Bar. dn̄s Hieronymus iānectius de bononia in quodam suo ꝯsilio facto in causa vertente Imo.in qua ego reddidi consilium decisiuū adducit ad cōtextum cōsilium.d.Alexā. de Imo in cōsi.cccclxi. incip.in his que in themate char.j.concludētis idem ꝙ hic z vltra hoc allegata allegatur per dictū Imo.in.d.cōsi.Bar.in.l.iurisgē tium.§.quinimo.de pac.Saly.in.l.si creditori.C.de pac.Imo.in l.in edibus.§.j.de dona.z abbatem.in.c.si cautio.de fide instru. Tamen quādo est simplex pactū nō vestitum:licet factū ex causa donationis sit efficax hodie per.l.si quis argentum.C.de dona.z insti.eo.tit.§.perficiuntur.Si non exprimitur causa donationis non est efficax etiam vbi si interuenisset stipulatio presumeretur causa donationis z hoc ne cōcurrant plures specialitates ꝯtra.l. j.C.de do.pmis.prout firmat Barto.in.l.si tibi.x.milia.in prin.z Ray.Bal.z Ange.in.l.iurisgentium.§.sed cum nulla z.§.igitur nuda.eo.titu.z Bald.idem voluit.in.l.si pacto quo penam.C.de pac.z Saly.in.l.legem.C.eo.titu.Et ideo cum in dicta renūciatione non sit expressa causa donationis nō videtur ꝙ tale pactum sit efficax ad agendū cum regulariter pacta nuda nō sint efficacia.

16 d.l.iurisgentium.§.igitur nuda z sequentibus.z.d.l.legem.† Et ius ciuile seruetur cortonij cum nō sit de terris ecclesie:sed de terris imperialibus iuxta ea que habent̄ in.c.j.de noui ope.nūcia.et

17 per Bar.z.l.Bal.in.l.priuilegia.C.de sacrosan.eccle.† Nec videtur ꝙ pactum nudum firmetur iuramento prout ꝙ nō firmet̄ cōcludit Bal.in auc.sacramēta puberum.C.si aduersus ven.et in.l. j.C.de operis libe.z Ange.in.l.iurisgentium.§.quinimo.de pact. z idem tenuit Saly.in.d.l.legem.z in.d.l.j.dicens hoc cōmuniter teneri:loquitur tamen de iure ciuili loquēs tenet Imo.in.d.c.cū cōtingat car.ix.tamē quia de iure canoñ.multi firmant ꝙ pactū nudum firmetur iuramento nō facio in hoc magnum fundamentum.Potest etiam dici ꝙ iuramentū non firmat contractū sine causa emanatum etiā si esset vestitus quādo scilꝫ celebratur a minore vel muliere prout cōcludit Bal.in rub.C.de rerum permu. Licet etiā hoc aliter ad presens nō firmem.Item ꝙtum ad bona paterna possunt contra istā renūcia.adduci ea que dicta fuerunt. in princi.consilij circa contractū domine Joanne.Nam militant etiam in ista renunciatione prout in dicto contractu nisi quia ille cōtractus non fuit iuratus z ista renūciatio fuit iurata.Si autem dicte rationes assignate per docto.sunt vere ad.d.l.de his prout videntur esse amplectende saltem in decisiuis ex eorum autoritatibus infertur necessario ꝙ nō validetur iuramento conuentio facta super dependentibus ex testamēto nō visis z cognitis verbis testamenti prout.s.deduxi non tamē videtur necessarium hoc firmare in hac cōsultatione stante primo fundamēto.s.deducto.Et propterea in hoc vlterius me nō intromitto.Et maxime hoc non est necessarium quo ad successionem faciendam vigore substitutionis paterne.que est interpretanda fideicōmissaria si dicta domina Margarita se immiscuit hereditati paterne ex quo decessit pubes iuxta.l.post aditam.C.de impube.z que habentur in.l.precibus. eo.titu.z in.l.centurio.ff.eo.titu.z probatur in.c.raynaldus.et.c. raynutius.de testa.Uenit tamē detrahenda legitima z trebellianica.vt dictis.c.raynutius.z.c.raynaldus.z.c.si pater.eo.titu.lib. vj.z habetur in.l.ꝙꝙ.C.ad legem fal.z in.l.in ratione.§.ꝙ vulgo. ff.eo.titu.in residuo autem ꝙ est rogata restituere nō potuit ipsa domina Margarita preiudicare suis fideicōmissarijs:qꝛ pactum debitoris non preiudicat creditoribus.l.pacto successorum.C.de pac.Nō enim preiudicat nisi paciscētib9.l.si vnus.§.ante omnia. ff.eo.titu.z est clarissimū.Si autem dicta domina Margarita nō se immiscuisset hereditati paterne.Sed forte recusasset hereditatem tunc eius portio accresceret alijs coheredibus.z cōsequenter cum dicta domina Joāna fuit pro sua rata eius coheres accresceret sibi pro rata portio ipsius Margarite.Et idcirco et illa renunciatio facta absentibus fratribus nō sit omnino sine efficacia posset interpretari ꝙ voluerit renūciare hereditati paterne et materne z sic per viam abstensionis z repudiationis que nō requirunt alterius presentiam:licet aliqualiter videatur repugnare ꝙ renunciat Angelo z Berardo eius fratribus legitimis z naturalibus: quia repudiationes nō fiunt magis vni ꝙ alteri:sed potest dici ꝙ dicta verba importent ꝙ ipsa censeatur repudiasse z abstinuisse eorum cōtemplatione:z sic ad finē vt hereditates recusate ad eos perueniant.Non tamē potest repudians facere ꝙ portio recusata nō accrescat pro portionibus hereditarijs iuxta.l.si totā.de repu. here.cū concordantijs iuncta.l.nemo potest.ff.de lega.j.Et satis verificantur dicta verba ex quo pro parte accrescunt dicte hereditates repudiate per ipsam Margaritā dictis Angelo z Berardo.Facit pro hac interpretatione illud vulgatum qd̄ actus debet interpretari:vt valeat nō vt sit inefficax.l.quotiens.in stipulationibus.ff.de verbo.oblig.z.l.quotiens.ff.de rebus dubijs.z.c.si papa.de priuileg.lib.vj.Concludendum est itaqꝫ ex predictis ꝙ si dicta domina Margarita legitime recusauit hereditatē paternam eius portio accrescit coheredibus pro hereditarijs portionibus. Et hoc respectu tantū pertinebit ad dictam Joānem quantū ad vnum ex dictis suis fratribus de portione que fuerat delata dicte Margarite in hereditate paterna.Si autē dicta domina Margarita legitime se immiscuit hereditati paterne tūc suam portionē transmisit ad eius heredes sibi ab intestato succedētes qui tamen sunt obligati restituere dictā hereditatē substitutus in testamento paterno.Qui supererant tempore mortis dicte dn̄e Margarite detracta tamē legitima z trebellianica per.d.c.raynaldus. cum cōcordan.s.adductis que legitima est dimidia portionis sue cum remāserint sex filij.auten.nouissima.C.de inofficio.testamē. Et trebellianica est quarta residui.z sic si portio sua consistebat in viij.legitima z trebellianica ascendūt ad quinqꝫ de ipso.viij.z sic de.viij.sunt tria restituēda z non plus.Et dicta tria sunt diuidenda inter substitutos qui superuixerunt tempore mortis dicte dn̄e Margarite:quia prius defuncti nō succedunt in fideicōmisso:vt dicto.§.fin.autem sub cōditione.z.l.si cum heres.z.l.seq.ff.quādo dies lega.ced.z accrescit cōiunctis.l.j.§.vbi autem legatary.C.de cadu.tollen.z.l.si duobus.in prin.z.§.fi.de lega.j.z insti.eo.titu.§. si eadem res duobus.z in.l.re cōiuncti.cum ibi no.per Bar.de lega.iij.Est autem circa hoc aduertendum:ꝙ si aliqui ex dictis heredibus predecesserunt cū dicta domina Margarita:fuerit illis substituta vna cum alijs fratribus z sororibus portio sibi preuenit de hereditate premorientium vna cum alijs coheredibus z cōsubstitutis fm̄ considerationem suprafactam.s.detracta legitima z trebellianica:si decesserunt post pupillarem etatem z ista portio que ei deuoluta fuit ex dicta substitutione fideicōmissaria in portionibus premorientium deuenit in restitutione fideicōmissi per.l.marcellus.§.quidam liberis.cum ibi no.ff.ad trebel.z.l.cū virum.C. de fideicōmissis.ad hoc.l.titius.de lega.iij.Si vero decesserint intra pupillarē etatem tunc deuoluta fuit ad eam pro virili integra portio predefunctorum vigore substitutionis pupillaris comprehensa in cōpendiosa facta sub specifica distributione etatum.s.pupillaris z alterius superioris etatis per ea que habētur in dicta.l. precibus.per glo.magnam.z doct.z in.d.l.centurio.z.d.c.si pater z dictis.c.raynutius.z.c.raynaldus.quesita enim vigore substitutionis pupillaris veniunt in substitutione fideicōmissaria fm̄ bar. z docto.cōmuniter in.d.§.quidam liberis.z per Bald.in.l.ex tribus.C.de inoffi.testa.z in.l.cum virū.ij.col.C.de fideicō.z Imo. in.l.ita tamen.§.qui suspectam.ad trebel.Et de obuenientib9 vigore harum substitutionū pupillarium non videtur ꝙ veniat de-

18 trahenda aliqua legitima.† Quia pupillaris substitutus oneratus restituere hereditatem non detrahit legitimam per.l.si fundū per fideicōmissum.§.fi.ff.de lega.j.z ita quando institutis filijs et inuicem substitutis substituit aliquē si decesserint omnes sine liberis ꝙ vltimus etiam decedens pubes non detrahat legitimā de portionibus ei obuentis ex pupillaribus substitutionibus tenuit Bal.in.l.ex tribus.C.de inoffi.testa.z in.d.l.cum virum.ij.col.z in

19 altera sui lec.† Et de obuentis ex substitutionib9 fideicōmissarijs nihil detrahit:quia heres primo rogatus detraxit:vnde secūdus nihil detrahit.l.j.§.inde neratius.z.l.mulier.§.fina.ad trebel.ad idem.l.lex falcidia.§.nunꝙ.ff.ad legem falci.in legitima autem et trebellianica que venit detrahēda de sua portione hereditaria nō obueniēte ex substitutione pupillari vel fideicōmissaria.Succedit eius heres ab intestato.qui autem sit iste suus heres ab intestato

20 ad presens non consultus sup hoc me non intromitto.† Et quia satis sum fatigat9 tot dubijs pro tenui mercede:z hec quo ad hereditatem paternā ꝙtum autē ad hereditatem maternam.Considerandi sunt tres casus.Aut enim adiuit eam z illam trāsmisit ad eius successorē ab intestato:aut recusauit z accrescit coheredibus pro portionibus hereditarijs.d.l.si totum.z.l.j.C.quādo non peten.par.z.l.si ex pluribus.de suis z legiti.Aut decessit nō adita nec recusata z tunc regulariter non transmittitur nisi in posteros z euanescit sua portio.l.vnica.§.in nouissimo.C.de cadu.tollen.et l.cum pro numero.C.ad orfi.z.l.vnica.C.de his qui ante apertas tab.trāsmittitur tamen per minorem beneficium restitutionis in integrum quadriennale ad adeūdum.l.qui duos.cum ibi no.per Bar.ff.de rebus dubi.z arg.l.j.de resti.mili.z.l.pantonius.z que ibi habentur.ff.de acqui.heredi.z habetur per docto.in.l.si infanti.C.de iure delibe.Et si per heredem vigore restitutionis in integrum aditur vel vigore trāsmissionis tunc est perinde acsi fuisset per eam adita z sic dicendū:vt in primo membro dictum fuit.Si vero nō transmittitur vel vigore alicuius trāsmissionis nō aditur prout est regulare:z tunc accrescit coheredib9:prout dictū est.s. in secundo membro quia eadem ratio. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.cxxxvj.

¶ Prescribe quanto possit tempore seruitus.

1 ¶ Seruitus non solum prescribitur per quasi possessionem sed etiam longi temporis prescriptione absqꝫ titulo.

2 Presumitur bona fides nisi constet de contrario.nu.15.

3 Possessio longissimi temporis presumitur parta bona fide etiam absqꝫ titulo.nu.2.

4 Etiam dictio est implicatiua.
5 Maxime est dictio implicatiua.
6 Prescribi dicuntur res mobiles longo tempore immobiles vero vsucapi triennio.
7 Prescribi pōt inter pñtes decēnio inter vero absentes.xx.annis.
Prescriptionem quot sunt species.nu.seq.
8 Prescriptio.xxx.annorū statuto sublata quomodo intelligatur.nu.12.vsqz ad fi.consi.
9 Limitationes non dicuntur corrigere regulas sed restringere.
10 Exorbitantiū iurium fit extensio a paritate rationis.nu.seq.⁊.13.
11 Extensio fit in correctiuis ad casum qui potest sublata vocabuli significatione comprehendi idem in exorbitantibus a paritate rationis.nu.10.
14 Ignorantia iuris an ⁊ quando causet bonam fidem.
15 Prescriptio longissimi temporis an possit esse cum mala fide.
16 Generalis dispositio precedēs an restringatur enumeratione specierum postea secutarum.

¶ Consilium.cxxxvj.

In nomine dñi nostri iesu christi. ¶ 1 † Licet satis claram reputem presentē consultationem: tamen videtur posse dici ꝙ dictus Angelillus iustitiam foueat ea ratione quia de iure communi res videtur clara: quia non solum prescribitur seruitus per quasi possessionē.xxxvj.annorum sed etiam per quasi possessionem longi temporis etiam absqz ti.l.si quis diuturno.ff.si seruitus ven. 2 † Sufficit enim bona fides cum longeua quasi possessione ⁊ bona fides solet presumi nisi contrariū doceatur per not.per glo.et doct.in.l.pe.C.de euic.saltem concurrente longi temporis possessione: vt no.Inno.⁊ post eum Imo.in.c.ij.de in integ.resti. 3 † ⁊ fortius concurrente lapsu longissimi temporis.xxx.annorum. prout videtur voluisse Bart.in.l.fi.C.vnde vi.vbi per illum tex.videtur dicere ꝙ ex tam longissima possessione presumitur bona fides etiam vbi al's censeretur quis male fidei possessor ad hoc etiā no.per Bal.in.l.celsus.de vsucapio.⁊ per glo.⁊ docto.in.c.si diligēti.extra.de prescrip.et per consequens de iure cōmuni clarum esset ꝙ posset opponi exceptionis pscriptionis.maxie longissimi temporis.xxxvj.annoꝝ. Nec videtur obstare dictū statutū de quo ī themate: quia ex quo illud statutum corrigit ius commune debet pro posse restringi vt ꝙ tominus potest ledat ius cōmune per ea que habent̄ in.l.precipimus.C.de appel.⁊ in.c.cum dilectus.de cōsue.⁊ in.l.sancimus.C.de testamētis.⁊ ī.l.si serui vestri.C.de noxa.cū īfinitis similib⁹. Et ideo cum dictum statutū loquatur de prescriptione.xxx.annorum videtur restringendum ad eum qui tenuit apensum per.xxx.annos vel parum vltra nō autem in eo qui tenuit apēsum.s̃.rem alienā per notabile tempus vltra.xxx.annos: et sic non trahatur ad eum qui tenuit bona fide apensum.s̃.alienum solum per tempus.xxxvj.annorum prout presupponitur pbari ꝙ tenuit dictus Angelillus. Nec refragari videt̄ si quis dixerit ꝙ statutū loquitur per implicatiuam etiam cuius natura est implicare ꝙ censeat̄ dispositū idem etiam in casibus non expressis: vt.l.etiā ⁊.l.etiam.C.si tutor vel cura.interue.⁊.l.j.C.qui admitti.⁊.l.si contendat.ff.de fideius.cum infinitis simi. Et sic per statutū censeatur remota prescriptio.xxx.annorū ⁊ etiā alie prescriptiōes qr videt̄ posse ad hoc rñderi ꝙ dicta dictio etiā implicat pscriptiones minoris temporis puta.x.vel.xx.annorum.⁊ non prescriptiones maioris temporis. 4 † Quod probatur ex propria natura ipsius dictionis etiaz que est ꝙ implicat casus in quibus est maior ratio disponēdi pbatur ex tex.⁊ gl.d.l.si contendat ⁊ apparet etiam in aliijs iuribus.s̃.allegatis.⁊ ita est reperire in omnibus casibus in quibus ponitur proprie dicta amplicatiua etiaz ⁊ ita no.Saly.Raph.⁊ Pau.de cast.in.l.cum antiquioribus.C.de iure delibe. Et ſm hoc nō debet implicare pscriptiones maioris temporis in quibus est minor ratio disponēdi. 5 † Nam tunc debuisset dicere maxime que dictio est similiter implicatiua.⁊ in hoc similis dictioni etiam sed est cōtrarie nature in modo implicandi: qr adijcitur casui in quo est maior ratio disponēdi.⁊ idem implicat in quo est minor ratio disponendi.l.j.§.vel maxime.de colla.bono.cum si. Nec etiam videtur refragari si quis dixerit ꝙ statutum tollit omnem prescriptionem ⁊ sic loquitur per vniuersalē. Et qui vniuersaliter loquitur nihil excludit.c.solite.de maio.⁊ obedien.⁊ cañ.si romanorū.xix.distin.⁊.l.iulianus.de le.iij.quia videtur ꝙ licet natura vniuersalis sit hmōi ꝙ nihil excludat tamen se[pe]numero vniuersalitas restringitur vt probatur in.l.j.C.de sacrosan.eccle.⁊ in multis regulis iuris q̄ loquuntur per verba vniuersalia: ⁊ tamen patiuntur multas fallentias ⁊ consequenter restitutiones. Et ideo nō esset mirum si etiam in casu isto verba vniuersalia restringerentur vt minus corrigeretur ius cōmune. Concurrente etiā ꝙ verba sequētia id suadent.s.natura dictionis etiam.s̃.ponderata. ⁊ etiā facit quia quando aliquid generaliter disponitur ⁊ postea dispositio descendit ad species in quibus idem disponitur ꝙ erat.s̃.generaliter dispositū illa precedens generalis dispositio plerunqz restringitur ad species postea expressas.l.legata suppellectili.de suppel.leg.ij.responso.⁊.l.cum delanionis.§.cum fundūz.⁊.§.quidam.de fundo instruc.⁊.l.quesitum.§.j.de lega.iij.⁊.no.Bar.late hoc prosequens.ī.l.quesitum.§.fundum.ff.de fundo īstru.⁊ Panor.recitans dicta Bar.in.c.sedes extra.de rescrip.⁊ ideo videatur ꝙ dicta generalitas restringatur per specialem dispositionem immediate secutam. Sed his non obstantibus contrarium arbitror de iure intrepide cōcludendum. 6 † Quoniam est aduertendū ꝙ in iure non inducit diuersam prescriptionem lapsus cuiuslibet maioris temporis: sed soluz reperitur in iure vsucapio triennalis que concernit res mobiles et 7 prescriptio longi temporis que respicit res immobiles vt insti.de vsucapio.in prin. † Et ista pscriptio longi temporis est inter presentes.x.annorum ⁊ inter absentes.xx.annorum l.super longi.⁊.l.fi.C.de longi temporis prescrip. Et prescriptio longissimi temporis que est regulariter.xxx.annorum ⁊ vbi deficit prescriptio.xxx.annorum est.xl.annorum: vt.C.de prescrip.xxx.vel.xl.annorum in rubro ⁊ nigro: per totum maxime in.l.sicut.⁊ in.l.omnes. Et alia est cuius initij memoria non existat de qua in.l.hoc iure.§.ductus aque.ff.de aqua quoti.⁊ esti.⁊ in.c.super quibusdam.⁊ in.c.quid per nouale.de verbo.signi.⁊ in.c.j.de prescrip.lib.vj. Et licet inter tempus triennij ⁊ tempus cuius initij memoria hominū non existit sint multa diuersa tēpora saltem vltra.xc.annos nihilominus nō reperiuntur regulariter loquēdo nisi dictas quinqz vel.vj.diuerse species prescriptionum ex quo euidenter demonstratur ꝙ in re mobili si qs ti.⁊ bona fide possedit quatuor vel.v.vel.vj.annis non censet̄ aliter prescripsisse seu vsucepisse q̄ ille qui dūtaxat tribus annis vsucepit. Nec plus iuris tribuit illa longior possessio et similiter in pscriptioneꝫ rerum immobiliū non est alia prescriptio eius qui possedit longo tempore.x.annoruz q̄ illius qui longiori tempore q̄ ille qui possedit.xix.annis. Nec aliam habet pscriptionem ille qui possedit.xxix.annis inter absentes q̄ habuerit in.xxj.anno vt satis probatur in iuribus preallegatis in quibus dicitur de prescriptione.x.vel.xx.annorum. Et nō ponderantur alia tempora. Et idem pariformiter dicendum est in pscriptione longissimi temporis ꝙ.s.eadem pscriptione nititur qui possedit.xxx.annis prout si possedit.xxxix. Nec plus nec minus iuris habet quia in toto illo titulo de pscriptione.xxx.vel.xl.annorū nusq̄ pōderatur nec in rubro nec in nigro nisi tempus.xxx.annoꝝ vel.xl. 8 † Nec de iure.ffo rum.erat inducta hec prescriptio.xxx.annorum de qua in.ff.nunq̄ fit mentio prout hoc voluit gl.in.l.qui occidit.ff.ad.l.aqui.⁊ in.l.iulianus.al's incip.non solum.ff.ex quib⁹ cau.maio.et in.l.si quis emptionis.C.de prescrip.xxx.vel.xl.annorum.et insti.de perpetuis ⁊ tempo.prescrip.circa princi.⁊ in auť.vt ecclesia romana centum annis gaudeat spacio que glo.cōmuniter a docto.approbatur: licet contrariū sentiat gl.in verbo perpetuo in.l.pretor ait.§.hoc interdictū perpetuo.ff.de noui ope.nuncia. Et idem sentit gl.in.l.in omnibus.ff.de diuer.⁊ tempo.prescrip.ad qđ nōnulli allegant gl.pro singu.in.l.pomponius.ff.de acquirē.possess. Sed precedentes glo.sunt veriores.vnde ad propositum nostruz applicando sublata prescriptione.xxx.annorum est sublata etiam prescriptio eius qui nititur possidere.xxxvj.annis. Cum talis possessor.xxxvj.annorum non possit niti nisi legibus que loquuntur in prescriptione.xxx.annorū quibus.ll.est derogatum in hac parte ex censura iuris municipalis que specifice tollit omnem prescriptionem.xxx.annorū que si militaret non esset nisi pscriptio.xxx.annorum. Et maxime hoc est dicendū quia istud statutum est censendum potius exorbitans q̄ correctoriuz iuris cōmunis: quia limitat ius cōmune generaliter disponens qđ longissimo tempore prescribatur ꝙ nō procedat in habente aliquid apensum seu apodiatum super re aliena. Et sic non tollit in totum sed restringit et sic nō corrigit sed derogat ⁊ exorbitat.arg.l.derogatur.ff.de verb.signi. 9 † Limitationes enim non dicuntur corrigere regulas: sed restringere ⁊ a regulis exorbitare vt de se patet. 10 † Et hec apparent ex his que habent̄ per Imo.in.l.si vero.§.de viro.solu.matri.vbi distinguit iura exorbitantia ⁊ correctiua.in exorbitantibus enim fit extensio a paritate rationis vt tradit Bart.in.l.si constante.in prin.eo.titu.⁊ etiam per Imo.in.d.§.de viro.licet secus regulariter in correctiuis: vt per glo.docto.in auť.quas actiones.C.de sacrosan.eccle.⁊ per Imo.in.d.§.de viro ⁊ allegatur.d.l.precipim⁹.de appel.d.l.sancimus.de testamentis. 11 † Quandoqz tamen etiam in correctiuis fit extensio ad casum qui potest sublata significatione vocabuli comprehendi vt no.Imo.in.d.§.de viro per tex.cum glo.in verbo eligantur.in clemen.j.de elec.⁊ ibi per eundem ⁊ do. Anto. 12 † Cum itaqz simus in statuto exorbitanti nō correctiuo et prescriptio.xxxvj.veniat nedum late loquendo: sed etiā propriissime sub prescriptione.xxx.annorū vt ex premissis patet: ideo nulla dubitatio est quominus per statutū tollens omnem prescriptionē etiam.xxx.annorū tollatur prescriptio que causatur ex quasi possessione.xxxvj.annorū maxime cum eadem sit ratio in dicto tempore.xxxvj.annorum que est in tempore.xxx.annorū respectu prescriptionis attentis maxime supradictis. 13 † Et insup.l.exorbitans loquens in vno casu trahitur ad alium casum in quo viget eadeꝫ: licet

licet nõ tanta ratio vt probatur ex gl. no. quã ibi approbant doc. in. l. j. C. de his qui ãte aper. tab. que vult ꝙ illa. l. exorbitans que loquitur in successione ex testamento transmittenda vt seruetur verisimile totum testatoris extendatur a paritate rationis ad successionem ab intestato: licet constet ꝙ magis militet illa ratio in testamentaria dispositione in qua votum testatoris magis deprehenditur ꝙ in successione intestati. Cõfirmatur supradicta cõclusio: qꝛ dictus Angelillus dum quasi possedit dictum edificium: ita appensũ. xxx. annis nõ quesiuit aliqđ ius per illam quasi possessionem trigenariã. Et sic non potest tunc nisi ex dispositione. l. sicut. et. l. si quis emptionis. de prescrip. xxx. vel. xl. annorum: vnde si postea possedit. v. vel. v. annis dicat mihi queso quo iure volet niti: vt censeatur prescripsisse profecto iura. ffo rum. non inueniet que nõ cognouerũt istam prescriptionem longissimi temporis vt superius dictum est nec ĩueniet aliquam legẽ codicis pro se facientem: quia omnes loquuntur vel de prescriptione. xxx. vel de prescriptione. xl. annorũ. Et sic sua allegatio nullo iure niti potest. Item si non esset sublata prescriptio. xxx. annorum immediate ꝙ esset elapsi. xxx. anni quesiuisset ꝛ exceptionẽ et ius vtile per. d. l. si quis emptionis ꝛ possessio postea. v. vel. vj. annorũ nihil vlterius adderet vnde est eadem ratio impediendi hmõi ius causandi ex quasi possessione. xxx. annorum et ex quasi possessione. xxxvj. ex quo illa maioritas temporis nihil solet superaddere. Et sic multipharia variisqꝫ modis redditur clara supradicta conclusio. Et insuper nõ est expeditum ꝙ circũscripta dicta lege municipali dictus Angelillus fouerit iustitiam de iure cõmuni quia licet fatẽdum sit ꝙ de iure communi seruitus queratur nedum longissimo tempore: sed etiam longeuo: vt. d. l. si quis diuturno. ꝛ. l. ꝛ. ij. C. de serui. ꝛ aqua. tamen licet non requiratur titulus requiritur bona fides: vt. d. l. si quis diuturno. saltem de iure cañ. per. c. quoniã omne. de prescrip. et. c. male fidei possessor. de re. iu. in. vj. Et potest cõcludi ꝙ dictus Angelillus p̃sumatur scire iura ꝛ cõtinuo sciuisse. ar. l. ll. sacratissime. ꝛ. l. fi. C. de. ll. ꝛ in regula qui cõtra iura mercatur bonam fidẽ presumitur non habere. ꝛ in. l. quemadmodũ. C. de agrico. et cẽsi. lib. xj.

14 † Et propterea licet ignorantia iuris causet bonam fidẽ. l. sed ꝛ si lege. §. scire. ff. de peti. heredi. ꝛ malafides ꝛ dolus ideo p̃sumantur sed sint probandi. l. quotiẽs. §. qui dolo. ff. de proba. ꝛ. l. dolum. C. de dolo nihilominus qui vult excusari a mala fide quia dicat se ius ignorare nõ sibi sufficit: sed debet iuris ignorantiã probare: ita notabiliter concludunt Barto. et Ange. in. d. §. scire. Et satis vrgent iura preallegata maxime. d. l. quemadmodum. ꝛ. d. c. q cõtra iura mercatur ꝛ ꝙ per ea no. glo. i. d. c. si diligenti. de p̃scrip. igitur cum in iure sit clarum ꝙ non licet habere apensum super re aliena. l. quemadmodũ. §. j. ff. ad legem aqui. ff. de arboribus cedẽdis per totũ. Et dictus Angelillus presumatur sciuisse ꝙ sibi id non licebat ex quo presumebatur scire dicta iura per iam dicta in consequentiam deducitur ꝙ presumitur fuisse i mala fide. Et fm hoc etiam de iure cõmuni non prescripsisse. ꝙ maxime procedit si ipse fuit qui primo vltra solitum appẽdit.

15 † Nec ob. stare videtur id quod decebatur in cõtrarium. s. ꝙ bona fides presumitur quia illud imitatur quãdo ad bonam fidem exigitur ignorantia iuris prout contigit in casu isto per supradicta. Et per hoc etiã potest euitare illud quod dicunt Inno. et Imo. in. d. c. ij. de integ. resti. et Bar. in. d. l. fi. C. vnde vi. Preterea contra illud dictum Bart. videntur tenere ibi Bal. ꝛ Rapha. fulgo. cum presupponant ꝙ i illa. l. fi. per quam mouetur Barto. prescriptio illa. xxx. annorum procedat cuꝫ mala fide ꝛ contra illud dictũ Bar. firmant Imo. et Ponta. in. d. l. celsus. de vsucap. respõdentes ad. d. l. fi. in fi. ꝙ de iure ciuili procedit prescriptio cum mala fide: ideo non est mirum si ibi in fine dicitur ꝙ ille qui. xxx. annis possedit si tutus fm eos. et dicit ibi Ponta. ꝙ Innc. in. d. c. ij. male loquitur: et ꝙ iura per eum allegata non probant: vt ibi latius per eum. Et si longissima possessio non causat presumptionẽ bone fidei multo fortius nec possessio longi temporis. Possent autem procedere dicta Inno. et Bar. quando nihil appareat de mala fide. ꝛ est aduertendũ ꝙ Bar. in. d. l. fina. nõ dicit simpliciter ꝙ possidens. per xxx. annos presumatur semp bone fidei. Sed dicit ꝙ illa p̃sumptio que resultat ex illa. l. tollitur quãdo quis possedit longissimo tempore. xxx. annorum. vnde nõ loquitur quãdo ex alio causaretur presumptio male fidei: licet etiam eo casu quo bar. loquitur cõtrarium velint. Imo. et Ponta. non autẽ est opus in hoc multum insistere nec precise firmare quid dicendum fuisset de iure cõmuni cum habeamus viam apertam legis municipalis que tollit omnem prescriptionem etiam. xxx. annorum. et sic siue quasi possessio fuit cum bona fide siue cum m[...]la imo de quasi possessione bone fidei videtur principaliter loqui cum mala fide nõ procederet etiam de iure cõmuni per. d. c. qm̃. et per hec patent sublata omnia adducta in cõtrariũ. illa enim allegatio ꝙ illa vniuersalis precedẽs restringatur per specialẽ dispositionẽ. l. muni. in qua idem disponitur non habet obstare quia. s. euidenter probatũ est ꝙ sufficit ad repellendam prescriptionem dicti Angelilli in casu nostro ꝙ statutũ sołum tollat prescriptionem. xxx. annorum. et p̃scriptiones minoris temporis. et sicut dicitur in materia feudali in virtute vniuersalis dispositionis predicte procederet autem predicta allegatio quando p̃batum fuisset in quasi possessione ꝙ tempus. x. annorũ ante litem motam ꝙ quidem minime factum est: tũ quia de. xl. annis solus vnus testis deponit ꝛ dictum vnius non releuet. l. iurisiurã di. C. de testibus. ꝛ. l. vbi numerus. C. eo. ti. ꝛ. c. tam literis. in prin. extra. eo. titu. tum etiã quia non p̃supponitur ꝙ ille vnicus testis deponat de tempore. xl. annorum ante litem motam prout facere debebat ex quo per citationem impediatur perfici prescriptionem xxx. annorum. d. l. sicut. C. de prescrip. xxx. annorum. Et ideo vt dictum testis releuet debet deducere tempus sufficiẽs ad p̃scriptionem sup qua deponit decursum ante litem inchoatam prout inquit Bar. i. d. l. celsus.

16 † Et insuper iura. s̃. adducta ꝙ per enumerationem specierum postea secutam restringitur generalis dispositio precedens loquuntur in dispositione generali non in dispositione vniuersali hoc est habente signum vniuersale que latius interpretatꝰ ꝙ dispositio generalis iuxta. l. iulianus. de lega. iij. ꝛ. l. obligatione generali de pig. cum cõcordan. iunctis. no. per Bar. in. l. si pluribus. de lega. ij. qui intelligit. d. l. in dispositione generali per verba scilicet indefinita et non procedere in dispositione vniuersali hoc est per signa vniuersalia. Et ĩsuper etiam vbi est dispositio generalis nõ semper restringitur per enumerationem specierum. sed multotiens secus prout late discutit Barto. in dicta. l. quesitum. §. fundum dicens ꝙ materia est profunda: vnde nõ est opus nunc eam intrare cum ex alio reddatur res clara.

¶ Summarium super consilio. cxxxvij.

¶ Fideicõmissum an debeatur ex minus solẽni volũtate ꝛ possit peti via denunciationis euangelice. per totum.

1 ¶ Testamentũ cõditum ad pias causas vel ad p̃phanos vsꝰ coram parochiali presbytero an valeat et an peccare dicatur qui nõ seruat voluntatem minus solennem. nu. seq.

2 Volũtatem testatoris licet inualidam q non seruat dicit peccare. per totum.

3 Legatũ ex minus solenni voluntate debetur naturaliter. per totũ.

4 Lex aliqđ disponẽs ex ratione aliqua seruari põt in foro cõsciẽtie.

5 Successiones ab intestato sunt mero iure romanorum.

6 Solennitates testium et cõtractuum sunt a iure itroducte p̃pter falsitatum suspiciones.

7 Conscientia debet regulari scđm ius ciuile ꝛ canonicum.

8 Matri non creditur dicenti filium non esse mariti.

9 Denũciatio euangelica requirit ꝙ agens non solum probet suam lesionem sed etiam conuentum habere cõscientiam lesam quod est difficile.

¶ Consilium. cxxxvij.

Placet mihi Petrophilippo de Corneo U. J. docto. de perusio. Conclusio suprafacta per prestantem dominum consulentem mihi fratrem Poñ. Et quoniam abunde et egregie est probata conclusio predicta scꝫ qđ dicta vltima voluntas non teneat in foro ciuili vel cano. de sola subscriptione requisitus sum contentus eleganter dictis per suam reuerentiam.

1 † Totus enim iste articulus dependet ab intellectu. d. c. cum esses. et. c. relatum. de testamentis. et licet. d. c. cum esses patiatur varios itellectus. ꝛ. d. c. relatũ. videatur generalit loqui. tamen cõmunis sententia docto. est ꝙ. d. c. relatu. loquatur in testamento ad pias causas. ꝛ. c. cum esses. loquatur i causa p̃phana et deroget iuri cõmuni solũ in testamẽto in quo interuenit presbyter parochialis. Qui est iudex animarum de quo ius cañ. in hoc plurium confidit. In aliis autẽ vltimis voluntatibus in quibus non interuenit presbyter propriꝰ testatoris remanet ius ciuile immutatũ prout est cõmunis docto. sentẽtia que ꝛ in practica obseruatur: vt refert dominus consulens eandẽqꝫ opi. amplectitur Joã. cal. in. d. c. cum esses. ꝛ Ponta. i lata sua repeti. auč. similiter. C. ad legem falci. Et ego etiam legendo. l. hac consultissima. i prin. et alĩs consulendo hanc eandem sentẽtiã secutus sum: et semper mihi placuit: ne inducatur tanta discrepantia iuris cañ. ꝛ ciuilis cum sint iura iuribꝰ cõcordãda. c. cum expediat. de election. lib. vj. ꝛ. l. vnica. C. de inoffic. do. Et reputo hoc satis claruꝫ in via decisiua. Si agitur per viam ordinariam mediante. s. actione. posset autem instari: an possit in iudicium deduci per viam denũciationis euangelice vel denũciationis iudicialis in quibus cõcluditur ꝙ per iudicem fiat vt cõuetus retrahatur a peccato precedẽtibus prius duabus monitionibus factis ipsi reo existẽti in peccato fm formã. d. c. nouit. de iudi. vbi de his denũciationibus de quibus etiã per bar. in extrauag. ad reprimenda in verbo per denũciationem ꝛ per Bal. C. de vsur. in auč. ad hec.

2 † Vult enim Ange. i. l. quidam. § illo. C. de seruis neces. heredi. insti. ꝙ quis peccet non seruando voluntatem testatoris. licet inualidam. arg. tex. ibi ꝛ per tex. in auč. de heredi. ꝛ fal. §. si vero expressim vbi etiã ipse Ange. idem no. Et ideo potest p iudicem ecclesiasticum cõpelli ad obseruãtiã vltime voluntatis: licet inualide fm eundẽ Ang. in. d. §. illo intelligi debet mediãte denunciatione euangelica vel iudiciali: qa illa tendunt vt extra.

5 batur quis de peccato.† Facit ꝑ hoc dicto: quia solet dici ꝙ relictum in minus soléni vltima voluntate debetur naturaliter vt no. glo. ꝛ docto. in. l. j. ff. de condi. inde. ꝛ glo. in. l. post diuisionẽ. C. de iur. ꝛ fac. igno. ꝛ i. l. cum quis. eo. titu. ꝛ eam approbant ibi Jaco. bu. ꝛ Bar. ꝛ Bal. ibi vult ꝙ naturaliter obligatur ꝙ qui obligatur naturaliter potest astringi per iudicem ecclesiasticum ad obseruantiam mediante denũciatione. Si ergo est naturaliter obligatus ad seruãdum legatum relictum in minus soléni volũtate ergo peccat non seruans illam put volunt Bal. ꝛ Ange. vbi. s. ꝛ habetur in. d. c. nouit. ꝛ per Bar. in. d. extrauagã. d. verbo per denunciationem ꝛ Bal. in. d. auk. ad hec. sed non est expeditũ ꝙ relictum in minus soléni voluntate obligetur naturaliter: quia contrarium voluerunt vltramõ. et Bal. ꝛ Rapha. fulgo. in. d. l. cum quis. et in terminis quibus loquitur Ange. in. d. §. illo. Bal. ꝛ Pau. de cast. 4 tenent cõtra Angẽ.† Nam dicit Bal. quando lex aliquid dispo nit ex aliqua ratione potest seruari etiã in foro cõscientie ſm eum. Ad hoc no. per Inno. ꝛ Jo. and. i. c. quia pleriqꝫ. de immu. eccle. qui volunt ꝙ. ll. condite a potestate seculari seruande sunt in foro 5 cõscientie.† Facit etiã optime quia successiones ab itestato sunt de mero iure romanorum cañ. ius quiritum. j. distin. ꝛ. l. lege obuenire. ff. de. vb. signi. si itaqꝫ lex romanorũ disponit ꝙ heres nõ sit obligatus tali relicto facto in codicillis inualidis videtur qꝺ iure ciuili nõ sit obligatus nec iure gentium quo iure non erat cognita ista successio ob intestato in hereditate. ꝛ per consequens nec quasi cõtractus qui celebratur inter heredem ab intestato succedentem et legatarios: ꝛ illud qꝺ dicunt glo. ꝛ Bar. ꝛ sequaces possunt itelligi in herede ex testamẽto: licet etiã tunc vltramõ. Bal. ꝛ Raph. 6 et multi teneant contra: ꝛ rationes multum artant.† Et maxime quia solẽnitas numeri testium est a iure introducta propter suspicionem falsitatũ ꝛ fraudum que plerũqꝫ cõmittebantur i vltimis voluntatibus. l. si. C. de fideicõ. et. l. hac cõsultima. C. qui testa. fa. pos. Nõ ergo videtur ꝙ debeat habere cõscientiã lesam qui nõ cre 7 dit duobus vel tribus testibus qbus lex ex causa nõ credit.† Debet enim cõscientia regulari ex his que sunt disposita iure ciuili et cañ. dicit eleganter Bal. in. cõsi. mihi. xcvj. incip. fama vicinie et i 8 cõsilio mihi. xcix. incip. hec materia altioris.† Et al's idẽ in simili dicunt doct. in. l. filiũ diffinimus. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. et in. l. si vicinis. C. de nup. et in. c. transmisse. qui filij sint legi. ꝙ ex quo lex presumit ꝙ natus ex vxore ꝓsumatur esse filius mariti: ita debet credere ipse nat⁹ dato ꝙ forte mater fuerit ab alio cognita et dicat illum esse filium ex adulterio referẽtes quendam regulum dimisisse regnũ: quia mater in articulo mortis dixit eum non esse filium regis sui mariti: ꝛ cõcordant docto. ꝙ talis non tenebatur credere in foro cõscientie: quia lex nõ credit: vnde ad propositum cum lex ciuilis ꝛ cañ. ſm cõmunem opi. s. relata non credunt duobus vel tribus testibus sine ꝓsbytero parochiali. Nõ tenetur etiã credere heres ab intestato succedens ꝛ propterea non peccat si cõformando se cum lege ciuili ꝛ cañ. eis nõ credit: ꝛ sic cessat fundamentum denunciationis euangelice ꝛ iudicialis que se fundant i peccato vt doct. cõcordãt in locis preallegatis: ꝛ ꝙ vltima voluntas inualida de iure ciuili ꝛ cañ. non possit deduci in denunciatione euangelica vel iudiciali firmãt Bal. et. d. Anto. in. c. nouit. de iudi. quos refert et sequitur integerrimus doct. ꝛ preceptor meus in canonibus. d. Benedictus capra. in. d. c. nouit. et opi. cõtraria posset teneri si quis vellet eam amplecti quãdo pars fateretur vltimam voluntatem esse factam et solum nitii: quia nõ solẽnis: licet 9 et tunc non transiret sine dubio.† Et volunt. docto. in. d. c. nouit. ꝙ qui deducit denunciationem euangelicam vel iudicialẽ debet probare non solum suã iustitiam. Sed ꝙ conuentus habeat conscientiam lesam ꝙ est difficile ad probandum maxime i re dubia vbi sunt opiniones valentissimorum doctorum: et insuper videretur dicendũ ꝙ quia nititur denũcians i peccato aduersariũ debet vt arbitror probare ꝙ denunciatus peccauerit ante iudiciuꝫ motum. arg. l. nõ potest videri. ff. de iudi. denũciatur enim vt desistat a peccato. Si autem nõ est quomodo valuerunt ille prime denunciationes extraiudiciales que debẽt precedere vel etiam ipsa iudicialis: vnde licet testes in iudicio deponant si heres eos non audiuit saltem iuratos ꝛ solẽniter deponentes si nõ credidit nõ peccauit ꝛ propterea non potuit denũciari. ꝛ quia non tangitur i cõsilio de de hac denũciatione euãgelica vel iudiciali. nõ credo ꝙ hec via sit intentata ꝛ seruata forma requisita vlterius me nõ extẽdo. Confirmo itaqꝫ conclusa per dominũ consulentem. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. cxxxviij.

1 ☞ Substitutus an excludatur si superest persona que ex mẽte verisimili testatoris voluerit ipsum excludere. nu. seq. ꝛ per totuꝫ.
2 Substitutus nõ potest excludi a persona mẽte testatoris verisimili nisi sit illa que ab intestato possit succedere.
3 Interpretationẽ non patiũtur iura ꝙ fiat violentia in verbis interpretandis.
4 Masculinum non concipit femininum in materia differenti.
5 Uotum seu charitas parentum prius ordinatur ad filias ꝙ̃ ad nepotes.
6 Masculinũ an concipiat femininũ in substitutione. vsqꝫ ad fi. cõsi.
7 Indefinita vniuersali non equipolleat in exorbitantibus.
8 Indefinita quando vniuersali equipollet idest. ex benignitate.
9 Testatores ꝙ cẽseantur velle se regulare scdm dispositionem iuris cõmunis non semper procedit illa regula.

¶ Consilium. cxxxviij.

Repetito diuino numine.

¶ † Placet mihi Petrophilippo de Corneo elegan tia dicti domini consulentis fratris Bon. cuius acumẽ ingenij diu mihi innotuit dum meum auditorium frequentabat: licet primo respectu refragari videatur quia licet in interpretandis huiusmodi substitutionib⁹ attendi debeat mens testatoris ꝛ soleat tradi cõmunis theorica ꝙ attẽdi debet vtrũ supersit persona que ex verisimili mẽte defuncti excludat substitutũ necne. nam si supest substitutus excluditur: al's admittitur etiã si vtroqꝫ casu sit opus recedere a ꝓpria vi verborum vt ꝓbatur in. l. penul. C. de impube. ꝛ in. l. heredes mei. §. cum ita. ad trebel. et in. l. quidã testamento proculum. de vulga. et pupil. et communiter omnes tradunt. in. d. l. penul. ꝛ. d. §. cũ ita. ꝛ tangit etiam. d. consulens tamẽ doct. dicunt ꝙ testator faciẽdo huiusmodi substitutiones siue sit pupillaris siue fideicõmissaria censetur se cõformare cum dispositione iuris cõmunis vel municipalis. vt illa persona que ab intestato excluderet ꝑsonã substituti siue de iure municipali siue de iure cõmuni censeatur esse persona que ex verisimili mente defun- 2 cti excludere substitutum.† Et illa que ab intestato nõ excluderet substitutum non censetur esse persona que ex cõiectura tamen te defuncti excludat substitutum: prout Dy. consulendo tradidit ad terminos dictorum iurium vt referunt et sequuntur Barto. ꝛ Ange. in. dicto. §. cum ita. ꝛ idem tenent ibi Raph. cuma. et etiã Pau. de cast. in lectu. paduana idem in simili not. Bar. i. l. iurisiurandi. §. si liberi. de operis libe. quem sequitur Pet. de anchara. i clemẽ. ij. de decimis. ꝛ in repeti. c. canonum. de cõstitu. xiiij. q. principali pꝯt recitatam questionem Pillei ꝛ Imo. in. l fi. de cõdi. ꝛ demon. ꝛ in. c. potuit. circa finem extra. de loca. ꝛ And. de iser. i. c. j. in quibus casibus feu. amit. ꝛ idem ꝙ in. d. §. si liberi. tenuit cõsulendo idem Bar. in cõsi. incip. Quidaꝫ a quodã abbate al's icip. questio habet duo dubia in ordine. cxxxij. ſm ordinem Perusinum non informis: idem al's in in simili voluit Pe. de anchara. in. l. tres fratres. ff. de pac. Ad idẽ qꝺ no. glo. in. l. cum ita relictũ. §. in fideicõmisso. de lega. ij. quã ibi Imo. ꝛ Pau. de cast. approbãt et Bar. et docto. cõmuniter transeunt non impugnando excepto Bal. qui sec⁹ tenet. Ad ꝙ propositum possem ꝛ alia plura dicta adducere ꝙ. s. ꝛ testator ꝛ cõtrahẽtes in hmõi dispositionib⁹ censentur se cõformare cum dispositione iuris cõmunis vel municipalis referẽdo se ad dispositionẽ iur. circa successionem ab intestato: applicando itaqꝫ ad propositum cum ab intestato i dictis bonis successisset filia dicti Andree si nõ fuisset facta dicta substitutio. ꝛ sic i dictis bonis iam delatis dicto Andree ꝓferreretur dicta filia Andree dictis filiabus testatoris substitutis: ideo dicamus ꝙ cẽseatur superesse persona que ex verisimili mente defuncti excludat substitutas. ꝛ per consequens ſm theoricas docto. premissas dicte 3 substitute cẽseantur excluse.† Tamẽ premissis nequaꝗ̃ refragantibus intrepide arbitror fore iuri consentaneã contrariam sententiam firmatã per dominũ consulentem per egregie dicta per eum ꝛ insuper aduertendũ duxi: ꝙ i substitutione facta de dictis filiabus nõ fuit apposita cõditio si decesserint sine filijs quo casu militaret supradicta dubitatio ꝛ quo casu loquitur domin⁹ cõsulens. Sed verba cessant nisi dicatur ꝙ illa verba vt dictum est virtualiter importent dictã conditionem: quia. s. vbi fuerat mentio facta de morte Mariani fuerat dictũ si decesserit sine filijs: ideo illa verba vt dictum est referantur ad dictam cõditionẽ ꝛ virtualiter importent ꝙ dicte filie sint substitute sub cõditione si omnes decesserint sine filijs. Sed ex quo nõ fuerat dictum de Andrea si decesserit sine filijs nec de suis filijs masculis si decesserit sine filijs: ideo virtus et propria significatio verborum id non potest importare nisi fiat eis violentia que fieri non debet quando non constat de mente. l. non aliter. de lega. iij. et. l. j. §. si is qui nauem. de exerci. et maxime quia non potest fieri congrua relatio predicta. Nam si Marianus decessisset sine filijs ꝛ Andreas decessisset cũ filijs masculis et filij masculi decederẽt sine filijs absqꝫ dubio ex mente testatoris fuisset locus substitutioni et tamen non decessissent sine filijs: quia Andreas decessisset cum filijs. et cũ appareat ꝙ testator ponderauerit hunc casum quo Andreas decesserit cum liberis et eo casu substituit non est verisimile ꝙ voluerit apponere conditionem que non potuisset eo casu verificari: ideo non putarẽ dandam eam interpretationem dictis verbis testatoris vt dictũ est. et si mihi dicatur quid ergo important ꝛ q̃ de causa fuerunt adiecta illa verba: respõdeo ꝙ possunt esse adiecta ad declarationem quia dixit si omnes: ꝛ illa dictio vniuersalis non habet terminum quẽ determinent ſm verba relata i themate. ꝛ sic declarat omnes scilicet et filii⁹ et Andreas et eius filij masculi de quibus dictũ est. Item

Item posset intelligi vt dictum est: quia nolebat substituere si dictus marianus decessisset sine filijs ex quo dixit de dicta cōditione z nō referunt cōditionem quo ad mortem aliorum ex quo cōditio illa nō erat dicta in Andrea z ei⁹ filijs masculis: z maxime et ꝓprie ꝓcederet dicta interpretatio referendo dicta verba vt dictū est ad ꝓxima verba substituit ei. s. marino: z non repetantur dum subdit z eis ex quo eis nō fuerat facta aliqua substitutio: z ex quo in eis, nō fuerat dicta aliquo mō cōditio si decesserit sine filijs: z iō cum in substitutione facta Andree non fuerit specifice adiecta cōditio si decesserit sine filijs: z verba illa vt dictum est possunt aliter interpretari vt probaui: ideo presens consultatio z decisio pro filiabus feminis redditur magis clara: z maxime qz nō erat eadem ratio z eadem verisimilitudo apponendi similem conditionem in persona Andree vel filiorum masculorū ipsius: prout erat apponendi in persona mariani: cū filij mariani fuissent de liberis testatoris: z secus in liberis Andree z suorum filiorum. accedant. l. cū acutissimi. C. de fideicō. z. l. generaliter. §. cum autem. C. de insti. z substi. sub conditio. fac. z. l. cum auus. ff. de cōdi. z demōstra. et insuper cōfirmatur: ponamus ꝙ dictus Andreas predecessisset cū filia femina z filijs masculis: dicet ne quispiam sciri iudicij ꝙ dicti filij non censeant substituti eo qz non decessit sine filijs Andreas certe nō: ergo dictū est in sui generalitate ꝙ filij sint substituti etiā si andreas decessisset cum filiabus: ideo sequētia verba si referēda sunt ad casus mortis predictorum intelligantur vt dictū est: hoc est si Marian⁹ decesserit sine filijs vt dictum est: z si Andreas decesserit siue cum filijs feminis siue sine: vt dictum est in generalitate predicta. Et per hanc viam possent euitari omnia que in cōtrarium dicuntur: quia illa theorica doc. militat quando cōditio est apposita que potest dubitari an censeat verificata necne. Sed hic nulla est dubitatio qd omnes decesserunt merito non cadunt illi termini. Nec cadit dubitatio an pluralis resoluatur in singulari tates prout cadit in terminis illorum iurium. Sed dato sine preiudicio veritatis ꝙ specifice dixisset testator si omnes decesserint sine filijs: idem nihilominus putarem concludēdum prout z cōclu-

4 dit dominus cōsulens per eius egregia dicta nō repeto Et addo ꝙ verbū filij est masculini generis vt de se est notum. † Et in materia differenti masculinum non concipit femininum. l. fin. de tutel. prout dicit Bar. in. l. j. ff. de verbo. signi. z Ange. Saly. z moderni. in. l. quicūqz. C. de seruis fugi. Pe. de anch. in. c. generali de elec. lib. vj. Bald. in. l. j. C. qui admit. dicens hac ratione ꝙ statutum requirens consensum consanguineorum in contractibus minorum non verificatur in cōsanguinea femina: qd z voluit in ꝯsi. incip. viget constitutio qd minores mihi in ordine. cccxxxviij. Cū itaqz in hac materia apud testatorem qui verba proferebat fuerit lōge differēs sexus masculin⁹ a feminino qd pateret: quia filiab⁹ feminis pretulit in hmōi successiōe bonorū de qua agitur masculum filium: et etiam Andream fratrem quem substituit filio si decesserit sine filijs. Et insuper filios masculos Andree pretulit filiabus ipsius testatoris z filiabus ipsius Andree: cum filios masculos substituerit mortuo Andrea z nō filias: iō masculinū illud filijs si subintelligatur quo ad Andream non verificetur in eius filia. Optime viget quod consuluit Bal. in cōsilio incipiē. in causa testamenti Andreoli salimbeni in ordine mihi. ccccixxxij. vbi quidam testator instituerat filios masculos vniuersaliter z filias instituerat in rebus certis: z si decesserint i pupillari etate substituit superuiuentes filios testatoris si vixerint: sin autem filios filiorum ipsius testatoris. Et si aliquis ipsorum filiorum institutorū decesserint quandocūqz sine filijs zc. substituit sibi superuiuentes z filios filiorum masculorum ipsius testatoris zc. mortuus est vnus ex dictis filijs post pupillarem etatem cum filiabus feminis superstitibus alijs duobus: deinde mortu⁹ est alius sine aliquibus filijs vel filiabus superstite altero ex dictis filijs institutis vertitur dubitatio inter istū filium superstitem qui dicit vigore dicte substitutionis succedere in totum: quia testator nō substituit filias predefunctorum: sed filios z filias alterius filij ꝑdefuncti que dicūt se etiā substitutas: qz masculinū filios concipit femininum: z sic ꝯprehēdit etiam filias feminas, circa quod Bald. concludit ꝙ dictū verbum filios non trahitur ad filias inter cetera ita dicēs ad ꝯtextū.

¶ His premissis inquiro voluntatem testatoris hoc modo: si sen-

5 sisset de neptibus quare filias exclusisset. † Nam charitas ꝑ prius ordinatur ad filias ꝙ ad neptes. de libe. z postu. l. gallus. Nā irrationabilis valde fuisset testator ipse qui masculis substituisset nepotes z nō filias zc. ita inquit ad contextum: licet ad corroborādū

6 subdat etiam alias rationes. † Facit pro predictis quia verbū masculini generis non comprehēdit femininum: sed per viam extensionis hoc est ex interpretatione extensiua. tex. est in. l. pronunciatio. de verborum signifi. z. l. hec autem satisdatio. in fi. de adop. et l. j. §. de eo. ff. de peculio. prout hoc tenet gl. in. l. j. ff. de ver. signifi. catio. z Dy. ibi z Jaco. butri. in. l. si quis in tantam. C. vnde vi. et Cy. in. l. quicūqz. C. de seruis fugiti. z sentit Specu. in ti. de dispu. z allegationibus. §. post hoc autem. versi. vel ibi masculinum. qd z voluit Archi. in cañ. si quis suadente. xvij. q. vij. z quantū pertinet ad propositum nostrum idem voluit Bart. in. d. l. j. de verbo. oblig. z communiter tenetur saltem in masculinis que non requirunt alterum substantiuum prout est verbum filijs in. d. c. generali. z in. d. l. quicūqz. vbi Raph. fulg. idem tenet etiam vbi requiritur aliud substantiuum prout sunt verba si quis. in quibus Bar. secus vult. allegat. l. si quis vel si qua. C. ad tertul. sed nō est necesse discutere quid eo casu: quia non pertinet ad casum nostrum. Cū igitur propria vis verborum non comprehendat filias feminas z verisimilis mens testatoris videatur esse potius in contrarium. s. ꝙ filie dicti Andree non comprehendantur: ideo non videtur qd dicta verba trahantur ad casum sub verbis non comprehensum:

7 neqz sub verisimili mente testatoris. † Corroboratur predicta: qz illa verba si decesserit sine filijs sunt indefinita. Et indefinita non semper equipollet vniuersali. l. quesitum. §. illud fortasse. z. l. si cui. in prin. ff. de leg. iij. iuncta. l. pediculis. de auro z argē. lega. z. l. heres meus. de leg. iij. ad qd etiam. l. ij. de auro z argen. lega. z qd habetur in. l. iulianus. ff. de lega. iij. qñ enim non est eadem ratio z eadem conditio omnium comprehensorum sub vniuersali. tūc indefinita non refertur ad omnia ad que referretur vniuersalis: sed restringitur ipsa indefinita locutio ad ea ad que ratio z conditio rei magis adaptatur prout no. Dy. in rubri. de regu. iur. in. vj. z glo. z doc. in. c. vt circa. de elec. lib. vj. z Bar. z doc. in. l. si plurib⁹. de le

8 ga. ij. † z qñ equipollet vniuersali non equipollet ex rigore verborū sed ex benignitate vt probat tex. in. l. si seruitus. ff. de seruitu. vrba. predio. prout per illum tex. no. Pet. de bellapertica Bar. z Imo. in. d. l. si pluribus. ideo in proposito illa indefinita si decesserit sine filiis non inconuenit si nō referatur ad oēs filios: qm̄ respectiue ad subiectam materiam non videtur eadem ratio z conditio omniū filiorum: quia alia ratio videt esse in masculis ꝙ in feminis in casu nostro per supradicta. z licet Bar. in. d. l. si pluribus in oratiōe negatiua dicat simpliciter ꝙ indefinita equipollet vniuersali allegando. l. si is qui ducenta. §. vtrū de rebus dubijs. tū in. d. §. vtrū. ipse Bar. in dicta orationem negatiua si quid eorū factū nō erit. dicit ꝙ qñqz equipollet vniuersali negatiue qñqz non fm subiectā materiā: z qd ex ꝓpria virtute verborū nō equipollet: z dicit ꝙ talis oratio non est indefinita: ſꝫ particularis: z in alijs iurib⁹ Bar. erat eadē ratio z conditio oīm particulariū in vniuerso cōprehensorum: z alʼs in terminis ꝓprijs. s. conditionis si decesserit sine liberis attenditur verisimilis mens defuncti qui liberi comprehendātur z qui non in. l. ex facto. §. si quis rogatus. ff. ad trebel. z sic indefinita ibi non equipollet vniuersali: qz non oēs liberi comprehēdū

9 tur. † Et insup ibi probat ꝙ non semp procedit illa regula ꝙ testator censeatur se conformare cum dispositione iuris cōis vel municipalis: qz lʒ de iure. ffor. naturales nō succederēt patri abitestato vt in auf. q. mo. natu. effi. le. §. j. z. §. discretis. col. vij. z tū filij naturales qñqz excludunt substitutū in cōditione si decesserit sine liberis: z sic ptʒ ꝙ verisilʼs mens defuncti preualet supradicte theorice doctorū ꝙ testator censeatur se conformare cū dispōne iuris disponētis circa successionē ab intestato. pro quo etiā facit. l. fi. C. de verb. sig. vbi in simili dispōne testatoris cōprehenduntur liberti z gener z nurus qui de iure non succeduut ab intestato. l. affinitatis. C. communia de succes. Ex quibus apparet rñsum ad adducta in contrarium: z per consequens remanet firma conclusio domini consulentis.

Laus deo.

¶ Summarium super consilio. cxxxix.

¶ Compromittit qd debeat inter fratres carnales consobrinos z nepotes statuto an trahatur ad nepotem consobrinū. per totum.

1 ☞ Argumentum est in iure probabile.

2 Fratrum carnalium consobrinorum z nepotum appellatione veniunt nepotes consobrini.

3 Copule z natura est copulare ea que sunt eiusdem generis.

4 Nepos de iure ciuili non dicitur filius fratris.

Consilium. cxxxix.

REpetito diuino numine.

1 ¶ Placet mihi Petrophilippo de Corne. U. J. doc. de perusio: conclusio suprafacta per excellentem dominum Franciscum de Mathelica hoñ. fratrem per rationes per eum adductas: z quoniam de sola subscriptione sum requisitus

2 paucis rem absoluam. † Confirmando conclusionem prefati domini consulentis ex ordine litere dicti statuti quod argumentum est probabile in iure. l. quoties. de vsufructu. z per glos. et docto.

3 in rubrica. ff. per quem factum est. † Sed constat quod nepos ex fratre est magis cōiunctus quam frater consobrinus: quia nepos ex fratre id est filius fratris est in tertio gradu: z frater consobrin⁹ est in quarto gradu. institu. de gradibus. §. tertio gradu. z. §. quarto gradu. l. iuriscon. §. quarto gradu. versicu. patruus. z versi. illud notandum. z. §. quarto gradu. versi. eodem. et sequenti. et ea ratione magis dilecti. z etiam quia filius fratris quandoqz intrat in locum fratris in auf. in nigro et rubro. et in auf. cessante. de legi. here. ideo si statuens intellexisset solum de filio fratris carnalis

premisisset prius de nepote ꝙ de fratre ꝯsobrino verisilr debuisset dicere inter fres carnales ⁊ nepotes ⁊ fratres ꝯsobrinos. ⁊ sic ꝓtulisset in ordine lre nepotibus fratribꝰ consobrinis: ideo est interpretādū ꝙ intellexerit de nepotibꝰ ex fratribꝰ ꝯsobrinis: ꝑut de fratribus consobrinis. ideo vltimo loco posuit de nepotibꝰ: facit optime ad predictam cōclusionem id qđ reperio in repertorio domini Ant. de but. vbi ita formaliter dicitur statutum ꝙ filij ⁊ nepotes excludant feminam non intelligitur de filio fratris: ⁊ idem

3 si diceret nepotes simplr: secus si diceret fratres ⁊ nepotes. † Ex natura copule ⁊ que copulat ea que sunt eiusdem generis. de fun. instruc. in. l. cum delationis. §. asinam. ⁊ de vino ⁊ oleo legato. l. fi. §. cui dulcia. prout ergo rationi adiūcte: hec ille. Prout ergo natura copule operatur ꝙ verbū nepotes impropriatur ꝙ vbi simpliciter sumptum capitur pro filio filij: prout ipse dicit no. Bald. in. l. fi. C. de succes. edic. ⁊ Dy. in quodam suo cōsi. incip. diligēter. et. Pet. de anch. referens ⁊ sequens Bal. in repe. c. canonū. xiiij. q.

4 prin. col. clxvj. † Et dicit Bal. in. l. si instituta. C. de inoffi. test. qđ de iure ciuili non reperitur ꝙ filius fratris dicat nepos nisi in vsibus feudo. ⁊ sunt etiam tex. quidā in. vj. quos ad presens omitto. Tamen quia premittitur verbum fratres intelligitur de filio fratris: ita pari ratione si premittitur frater consobrinus ⁊ copulat nepos dz intelligi de filio fratris consobrini. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. cxl.

¶ Institutus heres in vita sua cū ptāte vendendi alienandi bona ad sui libitum ⁊ iussus est post mortē suam restituere an possit donare in preiudicium legatariorum. per totum.

1 ☞ Alienandi si testator dat facultatem instituto in vita sua ad volūtatem placitū an possit in preiudicium legatariorum ⁊ substitutorum alienare. per totum.
2 Geminatio verborum ⁊ actuuz ampliat ⁊ fortificat dispositionē vt verba geminata esse videātur prolata cū maiori deliberatione.
3 Enūtiatiua verba geminata licet sint prolata per modum demōstrationis tamen disponunt.
4 Rescriptum geminatum importat clausulam motus proprij.
5 Donatio ob causam non censetur donatio.
6 Venditionis appellatione venit omnis contractus.
7 Copulatiue ⁊ natura est ampliare.
8 Alienās bona restitutioni iacentia presumitur in dolo.
9 Dolus indicijs probatur lz non presumatur. nu. seq.
10 Dolus consistit in mente cū difficultate probandi.
11 Indicia que dici possint perspicua ius nō declarat sed arbitrio iudicis sunt.
12 Alienandi facultatem habēs heres in vita sua ad placitū voluntatē seu nutū: si datus sit ei substitutus hmōi generalis ꝯcessio nō trahitur ad ea que testator non esset verisimiliter facturus. nu. seq.
13 Clausula ad voluntatem ⁊ nutum denotat voluntatem non regulatam arbitrio boni viri.
14 Placebit verbum denotat voluntatem conuenien. arbitrio boni viri: secus est in verbo ad voluntatem ⁊ nutum: quia denotāt voluntatem non regulatam boni viri arbitrio. nu. 13.
15 Copule natura est similia copulare. nu. seq.
16 Nepotis appellatione qui veniant etiam in materia statutaria.
17 Dubia sunt interpretatiue iudicāda pro fauorabilibus ⁊ re pia.
18 Alienandi ptātem habēs heres ad sui voluntatem res restitutioni iacentes an possit alienare pro filia sua maritanda. per totum.
19 Donatio facta filie contemplatione patris dicitur ipsi patri facta ⁊ non filie.

¶ Consilium. cxl.

Repetito diuino numine.

1 ¶ † Latissima et egregie discusse est presens consultatio per insignes. V. J. doctores et patres honorādos dominos consulentes: adeo quod de subscriptiōe requisitus paucis rem absoluam. Visa autem fuit primo aspectu decisio dominorum consulentium non mediocriter dubia duplici quidem ratione. Primo propter multa verba a testatore prolata vt ipsa domina Mathea haberet latas habenas et latissimam facultatem alienandi nec restringeretur alienandi facultas ꝓpter legata profana vel ipsa facta in eodem testamento. Nam primo apposuit verbum libere et absque contradictione alicuius persone et subdit ad voluntatem ⁊ nutum ipsius domine Mathee: ⁊ etiaz postea subdit absqz vlla ratione reddenda alicui: que quidem verba videntur prolata propter ipsos legatarios quibus erāt multa facta legata. Item postea dum fecit dicta legata adiecit conditionem si bona superfuerint post obitum dicte Mathee. ⁊ in specie in relicto de quo agitur. s. facto ecclesie sancti Dominici similem conditionem apposuit: ⁊ non contētus ipse testator conditiōe si superit ⁊c. apposita i ipsis legatis ad maiorē animi exaggerationem subdidit ꝙ volebat dicta legata habere effectū inquātum res legate nō sint occupate vel alienate per dictam eius vxorem ex quibus patet qđ testator multum elaborauit ⁊ inculcādo plura verba ⁊ reiterando orationes ad idem tendentes vt ptās alienandi dicte domine. Matthee cōcessa nō cēseretur restricta seu

2 in aliquo choartata propter ipsa legata alijs facta. † Geminatio autem verborum ⁊ actuum ampliant ⁊ fortificant dispositionez ⁊ plurimum solet operari. videntur enim verba geminata esse prolata cum maiori deliberatione. c. ⁊ si christꝰ. de iureiur. ⁊ no. Bal. in. c. fi. de offi. deleg. dicens ꝙ geminatio inducit electam cēseri industriam persone: prout ⁊ ibi refert ⁊ sequitur. d. Car. floren. allegat. l. balista. ad trebel. vbi est. text. ⁊ glo. ꝙ vniuersale duplicatuz magis operat ꝙ simplex vniuersale: ad hoc etiā qđ habet ꝑ An. in. l. ij. §. furiosus. ibi: in omnibus ⁊ per omnia. ff. de iure codic. ⁊ ꝑ Ponta in. l. adoptiuum. §. patronum. de in ius vocand. ad idem quod not. glo. sing. in verbo omnia ⁊ singula. in. c. vt circa. de ele.

3 lib. vj. Geminatio verborum enūciatiuoꝝ lz sint prolata ꝑ modū demonstrationis: tamen disponunt prout not. Pau. de cast. in. l. ex hac scriptura. de dona. allegat tex. ⁊ ibi Bart. in. l. cum scimus. C. de agrico. ⁊ censi. lib. xj. vbi etiam Ang. sequitur Bart. ⁊ similr Panor. in. c. si cautio. in fi. de fide instrōꝝ. ⁊ in repe. c. per tuas. de arbi. in. ix. colū. ⁊ facit qđ not. Ange. in. l. si stichum. §. stipulatio. de verb. obli. circa illa verba annua bima trima die volens quod

4 si addat vnaquaqz die illa duplicatio operat: † ⁊ als dicit Bald. in. l. nec dānosa. C. de precibus impera. offe. ꝙ geminatū rescriptū equiualet rescripto cū clausula motus proprij: ⁊ plura similia possent adduci. Cū itaqz testator vt verba geminauerit dum cōcessit facultatem alienandi ⁊ postea circa legata reiterauerit qđ non intendebat legare bona que tpe mortis dicte dñe Matthee fuerāt alienata: sed solum bona que tunc superāt in hereditate videbat posse dici qđ comprehenderetur etiam alienatio facta ex cā dona-

5 tiōis. † Scda rō reddebat me dubiū: qꝛ alienatio quā. d. dña Mathea. fecit. d. Augustino nō videbat ꝓpria donatio: qꝛ vr ex causa onerosa. Naz donauit vt dictus Augustinus post mortē ipsiꝰ donatricis teneatur soluere dicto cōuētui sancti Dominici flore. xvij. amore dei ꝓ anima ipsius donatricis ⁊ residuū estimationis dicte rei donate teneretur solueretur filie donatarij cū ipsa nupserit. Et iō nō videbat cēsenda donatio iuxta. l. j. ff. de dona. ⁊ qđ habetur in. l. acquilius regulus. ⁊ in. l. si pater. e. ti. ⁊ in. l. fi. in. prin. C. de iure dotiū. cū si. in quibꝰ iuribꝰ hr ꝙ donatio ob cām nō cēset donatio: ⁊ sic videbāt posse euitari dicta ꝑ dños ꝯsulētes: ⁊ maxime qꝛ testator vr dedisse ptātē alienādi oīa dicta bona ꝑut partē ipsorum vt significāt illa verba de oībus predictis bonis seu par-

6 te ipsorū. † Accedere etiā videbat: qꝛ sub ꝟbo vendere videbatur cōprehēdi oīs alienatio ex testamēto oneroso: qꝛ appellatione vēditionis oīs hmōi ꝯtractus onerosus cōtinetur. l. statu liber a cete-

7 ris. §. quintꝰ. ff. de statu li. † ⁊ natura copulatiue est ampliare. l. ea tamen adiectio. de lega. iij. ideo verbum alienare videbatur trahi

8 posse ad alienationē gratuitā: ⁊ sic factā ex cā donatiōis. ¶ † Sz his nō obstātibus cōcurro in sniam dñoꝝ cōsulentiū: cū mihi presupponat ꝙ. d. dña Matthea oīa bona sub dicta conditione relicta donauit eidē Augustino. Ex quo satis deprehendi pōt dolꝰ dicte donatricis ꝙ fecerit aīo fraudādi dicta legata. arg. l. oēs. §.

9 lucius. ff. de his que in frau. cred. ⁊ que ibi habent. † Licet eīn dolus nō presumatur. ar. l. quotiēs. §. qui dolo. ff. de ꝓba. ⁊. l. merito. ff. ꝓ socio. cum concor. Tamē dolus ex indicijs ꝓbatur. l. dolū. C.

10 de dolo. † Cōsistit enim in mēte ⁊ ꝓpterea ꝓbari nequit: iuxta no. per glo. singularē in. §. alie. insti. de act. ⁊ als dicūt doc. ꝙ ex enormi lesione presumitur dolus prout hoc dicunt in. l. si quis cum alr de verb. oblig. ⁊ in. c. quintauallis. de iureiur. ⁊ ꝑ Bar. in. l. si socie-

11 tatē. §. arbitroꝝ. ff. ꝓ socio. ⁊. c. cum dilecti. de cōtrahē. emp. † Que igitur sint ista perspicua indicia ius non declarat; ideo iudicis arbitrio statur. c. de causis. de offi. delega. ⁊. l. j. ff. de iure delib. Quilibet autem bonus vir meo iudicio arbitraretur ꝙ mala mēte fuerit versata dicta dña Matthea donādo oīa vel quasi omnia bona

12 maxime ad pias causas relicta nulla vrgente causa. † Et insuꝑ in generali concessione facultatis non veniunt ea que quis nō fuisset verisimiliter concessurus. c. fi. de offi vica. lib. vj. ⁊. c. in generali. de regu. iur. eo. lib. ⁊ que sunt que non fuisset verisimiliter concessurꝰ dictus testator similiter est arbitrio boni viri ⁊ eius iudicio relinquendum. arg. d. l. j. ⁊. d. c. de causis. ⁊ arbitrari vt arbitror deberet quilibet bonus vir: qđ testator non concessisset in specie ꝙ ipsa dicta Mathea posset gratis omnia bona relicta alienare titulo lucratiuo absqz notabili causa merito ⁊c. Et insuper ꝓ iuuanda cōclusione suprafacta per dominos consulentes ⁊ per me confirmata est aduertendum qđ testator in facultatis alienandi concessio-

13 ne vtitur verbis que videntur ꝯtradictoria ⁊ aduerse nature. Nā verbum ad voluntatem ⁊ nutum denotant voluntatem non regulatam arbitrio boni viri. l. iij. §. hec verba. ff. de lega. iij. ⁊ clemen. dudum. versi. qđ si idem. iuncta glo. in verbo nolle. ⁊ docto. ibi: et Joannes andre. in capitulo significauit. de testibus. et Bartolꝰ

14 in. l. centesimis. §. penultimo. de verborum obligationibus. † Et verbum placebit secus: quia voluntatem que conueniat arbitrio boni viri. l. thais ancilla. §. sorore. ⁊. l. lucius. ff. de fideicommissarys liberta. ⁊ ibi Bartolus. quare pro concordia dictorum verborum vt ad consonantiam reducuntur ⁊ quodlibet verbum stet

in virtute

in virtute propria dici potest ꝙ referātur singula singulis: vtꝫ dicta verba libere ad voluntatē ⁊ nutum referātur ad ꝟbū vendere magis ꝓpinquū: ⁊ verba illa prout ei placebit referātur ad verbū alienare magis proximū quasi testator voluerit ꝯcedere latas habenas vendēdi: sed cōgitās ꝙ sub verbo alienare poterat ꝯprehēdi etiā alienatio ex titulo lucratiuo voluit moderare ad arbitriuꝫ boni viri: ⁊ tunc ſm hanc interpretationē de plano procederet cō-

15 clusio.s.facta p dños consulentes.†Posset etiā attētari ꝙ natura copule ⁊ est copulare filia.l.fi.§.cui dulcia.ff.de vino tri.⁊ oleo

16 lega.p quē tex.reperio retēdū: †ꝙ lꝫ verbū nepos absolute positū ⁊ de propria vi non comprehendat nisi filium filij: tū si dicaꝝ frater ⁊ nepos excludant feminas: tūc nepos sumitur p filio fratris ⁊ ita pridie apud Mathelicā ꝯsulēdo adduxi. Et ſm hoc cum vēdere denotet alienationē quādā ex ti.oneroso verbū alienare sibi iunctum per copulam ⁊ significet similem alienationem ex ti.oneroso: facit etiam circa dictā naturā copule.l.seyo.§.gayo.⁊ qd ibi habetur.ff.de fundo instruc. ⁊ ſm hoc etiā non censeretur cōcessa donatio: ⁊ sic redduntur dubia dicta verba cū varios recipiūt in-

17 tellectus.†Et in re dubia iudicandū est p cā pia.arg.l.sunt psōe. in fi.ff.de religioso.⁊ sump.fun.⁊ ar.l.in ambiguis p dotib⁹.i pn. ff.de regu.iur.iuncta.l.cuꝫ is.§.muliere.ff.de cōdi.inde.⁊ p h etiā

18 tollūtur que in contrariū.s.deduxi de geminatiōe verborū†.Nec ob.id qd dixi ꝙ dicta alienatio non emanauerit ex cā donatiōis: sed ex cā onerosa: qꝛ rñdeꝝ ꝙ imo ꝓcessit ex cā donationis: prout ⁊ verba sonāt: ⁊ licet dictū petium terre non sit remansurū apud dictum donatarium sine onere dādi estimationē p dote sue filie tū qa pater erat obligatus dotare filiam.l.obligamur.§.lege.ff. de acti.⁊ obli.⁊.l.fi.C.de dotis ꝓmis.⁊.l.q liberos.ff.de ritu nup.

19 †Satis vꝫ donatū patri si ei⁹ ꝯtēplatiōe cōferꝝ in dotē filie: iuxta l.ꝓfectitia.§.qd ⁊ si quis donatur⁹.ff.de iure do.⁊ ar.l.sed ⁊ si plures.§.i arrogato.ff.de vul.⁊ pu.⁊ ꝙ ibi p Bar.⁊ doc.iunctis verbis dicte donatiōis relatis in pūcto ⁊ causis allegatis i dicta donatiōe q oēs respiciunt patrē non filiā.⁊ insup si cōtēplatione filie ⁊ non patris fuisset iniunctū ꝙ cederet in dotem filie: ita ꝙ cēseretur dos aduentitia iuxta.d.l.ꝓfectitia.§.si qs certā: tūc respectu filie esset donatio.l.fi.C.d iure do.⁊.l.j.§.accedit.C.de re.vxo. act.⁊ sic in omnē euentum quo ad ipsaꝫ dominā Matheā alienatio processit ex cā donatiōis quatenus excessit quātitatē.xvij.flo. respectu aūt quātitatis.xiij.flo.cēsetur poti⁹ fuisse datio ob cām. ⁊ sic pōt censeri contractus mixtus.s.donatio ⁊ cōtract⁹ innoiatus vt in sīl'i in.l.aristo.ff.de iure do.magis tū incalescit in donatiōe ex quo prout mihi dꝛ est lōge maioris estimationis ꝙ sit duplū quātitatis.xvij.flo.accedat.l.cū ꝗritur.ff.de statu ho.⁊ ꝙ no. in.l.j.in prin.ff.de suꝑficie. Ex his itaqꝫ paucis ⁊ alijs multis adductis p dominos consulentes concurro in sententiam p eos firmatam ⁊ supra confirmatam. Laus deo.

Summarium super consilio.cxlj.

Donator ⁊ eius heredes an ⁊ qñ donatario teneantur de euictione rei donate.per totum.

1 Euincere non tenetur donator res alienas donatas per eum nisi actione de dolo vel sit promissum de euictione.

2 Bonum de faciendo promittens an producat actionem.num.sequē.⁊.15.⁊.19.

3 Donationis ꝯtractus an sit ꝯtus noiat⁹: ⁊ sic sui natura vestit⁹.

4 Mutuum non dicitur mutui nomē habere nisi res actualiter tradatur quātūcūqꝫ paciscatur.idem permutatio ⁊ commodatum.

5 Pactum nudū appositum iuxta cōtractum an vestiatur.nu.18.

6 Legata re aliena psone ꝯiūcte heres tenetur ad estimationē illi⁹. Idem in donatione rei aliene.nu.20.per totum.

Argui non licet de legato ad donationem.

7 Charitas bene ordinata incipit a seipso.

8 Donator rei aliene tenetur de euictione seu estimatione qñ donatio incipit a pactione.licet res sit postea tradita ⁊ non qñ a traditione incipit.nu.18.vsqꝫ ad fi.consi.

9 Donatio facta simplici pacto vel stipulatione non est donatio sꝫ pactum seu stipulatio.nu.seq.

10 Bonum illud esse dꝛ quod habentem beatificat.

11 Cōis loquēdi vsus ⁊ subiecta materia preualent rigori verborūꝫ.

12 Cōmunis loquēdi vsus ⁊ intelligētia sunt amplectenda.

13 Verba donationū ⁊ beneficiorū sunt latissime interpretanda.

14 Donationes sunt beneficia.

15 Donatio facta ꝯiūcte persone latissime est interpretanda ratione maioris liberalitatis.

16 Liberalis magis animus ꝓsumiꝝ in ꝯiūctā psonā ꝙ i extraneā.

17 Donationes latius interpretantur ⁊ magis extenduꝝ ꝙ ꝙ legata ⁊ vltime voluntates.

20 L.cū alienā dispō.C.de leg.trahiꝝ ad donationū ꝯtract⁹.p totū.

Consilium.cxlj.

1 In nomine dñi nostri Iesu christi.†Quāquam primo aspectu dicendū videaꝝ ꝙ.d.Andreas nō teneaꝝ reluere dictū petium terre qd asseruit se donare dicto Thome ea rōne: qꝛ donator nō teneꝝ donatario de euictione.l.aristo.§.fin.ff.de dona.vbi si qs donat rem alienā nulla actione tenetur donatario nisi actiōe de dolo nisi sit promissum de euictione quo casu si res euincaꝝ tenetur donator vt in.l.ij.C.de euict.⁊ no.gl.in.d.l.aristo.§.fi.i casu aūt nr̄o nō vꝫ facta ꝓmissio de euictiōe: qꝛ nihil dictū fuerit de euictiōe.⁊ lꝫ ꝓmiserit facere bonū dictū petiū terre nō vꝫ ꝙ dicta ꝓmissio importet pactū de euictiōe: qꝛ bonitas rei vꝫ esse q̄litas ihērēs ipsi rei euictio aūt vl' nō euictio nō cōcernit bonitatē ipsi⁹ rei: sꝫ est qd extrinsecū ab ipsa re vt ꝺ se est notissimū iō facere bonū non vꝫ ī portare defensionē ab euictiōe.nec min⁹ ē in se bōa vna res si sit apd vnū ꝙ si est apd aliū.nec ꝯsequiꝝ aut amittit bonitate ex eo qꝛ euincaꝝ aut nō euincaꝝ vt hic clare demōstrat rō naturalis quā sufficit allegare.l.scire opꝫ.§.sufficit.ff.de excus.tu.⁊ facit.c.fi.de trāsa.⁊ docet experiētia q est rex magrā.c.ꝙ sit in prin.de elec.li.vj.⁊.c.statu-

2 tū in prin.e.ti.⁊ li.⁊.l.legatis.§.ornatricib⁹ de leg.iij.†Preterea si ꝓmissio ꝺ faciēdo bonū cēseaꝝ ꝓmissio ꝺ euictiōe vl' sīlis ꝓmissio tū vꝫ ꝙ non ꝓducat actionē qꝛ pactū nudū ꝙ nō solet actionē ꝓducere.l.legē.C.de pac.⁊.l.iuris.§.ſꝫ nō nulla.⁊.§.se.nec vꝫ iuuari coherētia ꝯct⁹ ex eo: qꝛ tale pactū cēseaꝝ appositū iuxta ꝯtuꝫ do-

3 natiōis.†Quia lꝫ sit magna altercatio doc.vtrū ꝯctus donatiōis sit ꝯctus noiat⁹.⁊ sic sui natura vestit⁹ de quo p gl.bar.⁊ ceteros in.l.in edib⁹.§.j.ff.de dona.in.l.iurisgētiū in pn.ff.de pac.⁊ in.l.ij. C.de ꝯdi.ob cām.tū bar.q tꝫ ꝺ olim ⁊ hodie sit ꝯct⁹ noiat⁹ vult ꝙ sit ꝯctus noiatus demū sequuta traditiōe ⁊ dñij translatione: qꝛ dñominaꝝ ab executiōe.nā donatio idē ē ꝙ doni datio.l.senat⁹. §.donatio.ff.de dona.cā mor.⁊ sic ꝓsupponit an dñij trāslationē vt denotat ꝟbū dario.l.fi.de ꝯdi.ob cāꝫ ⁊ isti.de act.§.sit itaqꝫ.iō

4 aūꝙ dñiū trāsferaꝝ nō hꝫ nomē dōatiōis nec est ꝓfecta dōatio†ꝓut est depositū ꝯmodatū ⁊ ꝓmutatio q denominanꝝ sīlr ab executiōe: qꝛ nō ē ꝯmodatū vl' depositū nisi res actualr tradaꝝ quātūcūqꝫ paciscaꝝ ꝙ res sit deposita vel ꝯmodata ⁊ sīlr in ꝓmutatiōe ꝙ ⁊ videm⁹ in mutuo: qꝛ nō ꝯhiꝝ nec hꝫ nomē mutui nisi dñiuꝫ trāsferaꝝ.l.ij.§.appellata.ff.si cer.pe.⁊.l.si fili⁹.⁊.l.ei⁹ q in ꝓuinciā ꝟū.quas no.eo.ti.put hec declarat bar.i iurib⁹ ꝓallegatis maxime in.d.l.iurisgētiū dicēs ꝙ donatio facta sola ꝯuētiōe nō est donatio: sed pactū de donādo.⁊ per cōsequēs pactū de faciēdo bonū nō videꝝ appositū iuxta ꝯctū donatiōis: sed iuxta pactum de donando ſm dictam theoricā Bar.cum qua doc.videtur trāsire.

5 †Nec videtur ob.id qd dicebat Imo.in.d.l.arist.§.fi.vbi dicit qd ad hoc vt pactū appositū iuxta ꝯtractū vestiatur nō sit necesse ꝙ apponaꝝ iuxta ꝯctū noiatū seu vestitū: sed sufficiat ꝙ apponatur iuxta contractum sui natura producens actionem ex quo vestimētum consideratur solum respectu actionis producende: ergo sua det ratio qd sufficiat qd contractus cui inheret pactū nudum sit apte natus producere actionem ſm eum qui tū non firmet: quia dato ꝙ sit verum tamen ipse loquitur in contractu nominato q ideo non producit: quia dum oritur executionem consequitur et subdit ipse Imo.in.d.§.fi.ꝙ ex quo olim non producebat actionē non poterat vestire pactum coherentia contractus sentiēs ꝙ hodie secus. Sed videtur ꝙ nec hodie producat actionē: sed lex ipsa producit propter pactum prout volunt doc.cōiter in.l.si qs arg.

6 ⁊ in.d.l.iurisgentium.†nec videtur eadem ratio in donatione inter viuos pront est ista de qua agitur ⁊ legato vt rationeꝫ differētie.ī.deducam.⁊ propterea lꝫ si legatum rei aliene fit psone cōiūcte teneatur heres redimere ipsam rem vel prestare estimationem iuxta.l.cum alienā.c.de lega.⁊ qd habetur in.l.si res obligata.de leg.j.non propterea idem dicendum sit in donatione. Nam ratio diuersitatis extat: quia legato oneratur heres non ipse testator q legat: ⁊ propterea de facili potest sumi coniectura ꝙ testator legādo persone coniuncte rem alienam voluerit onerare heredem ad prestandam estimationem si non potest rem redimere: ⁊ sic quātū respicit ipsum legatum videatur potius diligere personā cōiūctam ꝙ eius heredem: tamen obligatio que causatur ex donatio-

7 ne inter viuos obligat ipsum donantem: †nec persuadetur ita de facili ꝙ quis magis afficiaꝝ alteri ꝙ sibi: cū omnis ordinata charitas incipiat a seipso.l.si preses.C.de serui.⁊ aqua.⁊.c.nisi specialis.in fi.de vsu pallij.⁊ ideo licet voluerit donare rem ipsam: nō ꝓpterea videatur se velle artare ad redimendā ipsam rem quaten⁹ esset aliena: cum magis de facili quis inducatur ad concedendū alteri rem suam ꝙ ad redimendam rem alienam vel ad ꝓstandū estimationem rei aliene iuxta.l.vnum ex familia.§.si reꝫ.de leg.ij. ⁊ in.d.l.cum alienam.⁊ in.d.l.si res obligata.cum si.⁊ propterea generalitas.l.aristo.§.fin.non videtur limitanda per.d.l.cuꝫ alie-

8 nam.vel similes.†Sed predictis non refragantibus in cōtrarium arbitror esse indubiam iustitiam. Nam theorica gl.⁊ doc.est ꝙ lꝫ qñ donatio incipit a traditione procedāt supradicta ꝙ.s.donator nō teneaꝝ donatario de euictione vel redimere rem donatā vel soluere estimationem per.d.l.aristo.§.fi.tamen qñ donatio incipit a pactione non a traditione: tunc donator teneaꝝ de euictione.arg.l.j.C.de iure do.prout ibi not.glo.⁊ Bal.qd ⁊ voluit glos. in.l.ij.C.de dona.⁊ gl.Bart.⁊ moderni in.l.aristo.§.fina.de do-

na.ꝛ assignatur rō qꝛ qñ incipit a pactione est quedā ꝓmissio donationis faciende: que donatio nō fit nisi trāsferatur dñium p.d.l.senat⁹.§.donatio.igitur qñ donatio incipit a ꝓmissione virtualiter cōprehendit promissionē de trāsferēdo dominiū: idō si postea tradit rem alienā non adimplet promissionē ex quo non trāsfert dñium prout virtualiter promiserat.ꝛ ꝑ ꝯñs traditione nō tollit actio que cōpetebat ad dandū: put vult Bar.in.d.l.aristo.dicēs ꝙ ita sentit gl.in.d.l.j.C.de iure do.ꝛ qḋ est tex.expressus in .l.qui concubinā.§.si heres.de lega.iij.ꝛ facit.l.iulianus.§.j.de ꝟb.obli.ꝛ.l.qui decē.§.j.de solutio.ꝼm eum.ꝛ ita etiā tenet Bald.in.d.l.j.C.de iure do.ꝛ Pau.de cast.in.d.l.aristo.in fi.clarius loquēs.Nō enī tūc agitur ex eo qꝛ res sit euicta: sed quia non fuit adimpletū id qḋ extitit promissum.Et ꝑpter ea infert Pau.de ca.ꝙ si donatio rei aliene incipit a pactione: lꝫ res sit postea tradita ꝙuis non sit euicta: nihilominus donatarius pōt agere cōtra donātē vt impleat promissionē si potest docere rem esse alienam: dicens id esse 9 de mēte Bar.† ꝛ recte facit etiā ad predicta id qḋ voluit Bart.in d.l.iurisgētium.quatenus vult ꝙ donatio facta simplici pacto vł stipulatione non est donatio: sed pactū seu stipulatio de donādo ꝛ ex his vř inferri ad casum nostrum in quo donatio stetit in puris terminis pacti ꝛ nō fuit deuentum ad traditionē: sed incepit a pactiōe ꝙ dictus donator teneat̃ ad trāsferēdū dñium rei donate: ꝛ ꝯñr teneat̃ redimere rem donatā vt possit implere ꝙ cēsetur promittere attēta dicta theorica doc.a qua in dcisiuis duaꝝ esset recedere: lꝫ cōtrariam partē tenuerit Saly.in.d.l.j.ꝛ vrgeat tex.in d.l.si quis argentū.vbi donatio pluries appellat̃: lꝫ steterit i puris terminis pacti nudi.ꝛ tex.isti.de dona.dicit ꝙ hodie donationes ꝑficiūtur nudo ꝯsensu prout emptio ꝛ vēditio.ꝛ insup tex. in d.l.si quis argentū.ꝓbat ꝙ donator cogitur tradere rem donatā ꝛ non dicit text.ꝙ cogatur ad dādū: tñ qꝛ precedēs opi.est magis cōis ꝛ cōcurrūt autoritates gl. Bar.ꝛ Bal.cū quib⁹ doc.trāseūt non esset vt dixi tutū in decisiuis recedere presertim in casu nostro in quo apparet de volūtate donātis ꝑ pactum expresse appositū 10 in dicto cōtractu dū donator promisit facere bonū oī tpe.† Illud enī dr̄ esse bonū qḋ beatificat habentē: iuxta.l.subsignatū.§.bona.ff.de ꝟb.sig.ꝛ idō si dñium dicti petij terre donati nō trāsferret̃ in donatariū sꝫ esset alterius: nō videret̃ factū bonū ipsi donatario qꝛ ipsum non haberet.ar.d.§.bona.ꝛ multominus si illud nō tra 11 deret sꝫ ꝑmitteret stare apud aliū: † ꝛ ista vř mēs dicti donātis: ꝛ quilibet ita interpretaretur dictā conuentionē: attēto cōi vsu loquēdi ꝛ subiecta materia que preualēt rigori ꝟboꝝ si qs esset i cōtrariū iuxta.c.intelligētia.de ꝟb.sig.ꝛ.l.in conuētionib⁹.ff.eo.ti. cōiter enī solet intelligi ꝙ qñ ꝯceditur alicui res ꝛ ꝑmittit̃ facere bonā vulgariter loquendo ꝙ capiatur ꝙ promittat̃ defensio reiꝛ 12 restauratio in casu euictiōis.† Et cōis intelligētia solet amplecti iuxta. c. in literis.d spōsa.ꝛ.l.libroꝝ.§.qḋ tñ cassius.de leg.iij.ꝛ.l. 13 labeo.§.idē tubero.d suppel.lega.cū sili.† Facit etiā qꝛ ꝟba donationis sunt latissime interpretāda.c.cū dilecti.de dona.ꝛ facit.l.beneficiū.ff.de cōsti.ꝛ.c.qꝛ circa.de priuileg.in qb⁹ dr̄ ꝙ ꝟba benefi 14 cioꝝ latissime interpretant̃.† Donatiōes autē sunt beneficia vt probat recte intuēdo tex.in.d.c.cū dilecti.ꝛ facit ethymologia vo 15 cabuli vt de se innotescit: † ꝛ sic dicta ꝓmissio de faciēdo bonū interpretatur ꝑ donatario qḋ faciat illud esse donatarij: alś quippe esset donatario frustratoriū ꝙ res ipsa fieret bona pro tertio possidente: ex quo deprehenditur mens cōtrahētiū ꝙ nō intelligebāt de bonitate intrinseca ꝛ inherente ipsi rei.confert etiaꝫ ꝑ dicta interpretatione coniunctio personarū.argu.d.l.cum alienam.ꝛ.l.a procula.de proba.ꝛ.l.si seruus.de dona.inter virum.ꝛ que pBar. 16 in.l.ꝙ dotis.solu.ma.† Presumitur enī animus magis liberalis in cōiunctā personā ꝙ in personā extraneā: ꝛ idō vbi alś verba nō sonant in donationē donatio presumitur ꝑpter cōiunctionē psonarū vt habetur in iurib⁹ preallegatis: ita vbi verba sonāt in donationē amplietur ipsa donatio ꝛ eius effectus vt trahatur etiaꝫ ad casum quo res donata sit aliena ꝑpter coniunctionē ꝑsonarū etiā vbi alś ad id nō traheret̃ prout hoc cōtingit in legato in. d.l. cum alienam.qḋ large loquēdo donatio est vt.l.legatū donatio est.ff.de leg.ij.qḋ ꝛ suadetur rōne vrgenti.s.qꝛ argu.de ꝯtractib⁹ ad vltimas voluntates de iure admittitur ita vt id qḋ reperitur dispositū in vno trahatur ad aliud.l.si ex legati cā.de verb.oblig. l.seruū filij.§.eum qui chirographum.de leg.j.ꝛ.l.fi.C.de leg.cū si. Et idō cū hoc reperiatur dispositū in legato rei aliene.s.ꝙ debeat redimi vel prestari estimatio si legatum fit persone coniuncte: ita etiam censeatur dispositum in contractu donationis.arg.dictoꝝ 17 iurium.† Corroboratur dictū arg.qꝛ donationes latius interpretantur ꝛ magis extenduntur ꝙ legata ꝛ vltime volūtates: vt est tex.apertus in.d.c.cum dilecti.de dona.in quo pro ratione in fine tex.dicitur ꝙ in contractibus plena in vltimis voluntatibus plenior in beneficijs plenissima est interpretatio adhibēda: ꝛ sic vult ille tex.ꝙ beneficia plenius interpretentur ꝙ vltime volūtates: et sumit ibi beneficia pro donationibus alś nō esset bona rō: quia dictum in donatione premittitur: ꝛ sic non obstāte ꝙ charitas incipiat a seipsa: ꝛ quis verisimiliter magis de se ligat ꝙ eius heredem: ꝛ etiam ꝙ donatarium.Nihilominus hoc non operat̃ quominus donatio magis amplietur ꝙ legatum vt ꝓbat tex. d.c. cū dilecti.vt supra inductū: ꝛ sic ex his tribus saltem simul iunctis redditur hec cōsultatio meo iudicio clarissima: ꝙ.s. heredes dicti Andree: si prout pnto Andreas decessit teneantur dictuꝫ petiū terre dare dicto Thome donatario vel saltē ipsius rei donate estimationē.Non obst.adductis in contrariū que ꝑ maiori parte sūt 18 sublata ex adductis pro hac parte.† Nō est ob.ꝙ donatarius nō tenetur si res est aliena: qꝛ illud ꝓcedit regulariter: ꝛ qñ donatio incip.a traditione ꝛ non est factum pactum in cōtrariū: ꝛ ꝯiūctio personarū aliud non suadet: que oīa cessant in casu nostro: qꝛ donatio incepit a pactione ꝛ non fuit deuentū ad traditionē ꝛ fuit facta coniūcte persone ꝛ interuenit pactū de euictione vel sibi simile vt.s̄.hec late deducta sunt: nec obst.ꝙ dictū pactuꝫ de faciēdo bonum videatur esse nudum: quia non vallatum stipulatione: quia posset instari ꝙ vestiatur ad finem producendi actionē coherētia donationis.l.in bone fidei.ꝛ.l.petens.C.de pac.cū concor.iuncta d.l.si quis argentum.ꝛ.d.§.perficiuntur.si verba illoꝝum iurium diligenter aduertantur ꝛ a verbis non recedatur.Sed super hoc non est instandum: quia istud pactum versat̃ in terris eccl'ie put est nursina ciuitas in qua est seruadū ius ca.iuxta no.ꝑ docto.in.c.j.de no.ope.nū.ꝛ per Barto.ꝛ Bal.in.l.placet.C.de sac.san.eccle.ꝛ no.in.c.ij.de arbi.lib.vj.ꝛ in.c.possessor male fidei.de reg.iur.eo.lib.Et de iure ca.pactum nudum producit actioneꝫ vt in.c.j.ꝼm cōmunem lec.de pac.ꝛ in.c.per tuas.de arbi.ꝛ est indubitata opi.que in practica obseruatur: lꝫ quidam vt Sal.contrarium tenuerit: vnde siue sit pactum nudum siue vestitum coherentia do 19 nationis non est vis ex quo cā in terra eccl'ie est ventilanda.† Nec ob.qḋ illa verba facere bonum pñt intelligi de alia bonitate: quia licet quo ad verba posset admitti illa interpretatio: tamē quo ad mentem meliorem censeo aliam interpretationem.s̄.datā ꝑ iam 20 dicta.† Nec ratio differentie assignata inter legatū ꝛ donationeꝫ habet obstare quominus.d.l.cū sit trahenda ad donationem: cū iura velint ꝙ non obstante dicta ratione donatio magis amplietur ꝛ ostendatur in fauorem donatarij ꝛ preiudicium donātis ꝙ legatum in fauorem legatarij ꝛ preiudicium heredis vt supra deductum est. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.cxlij.

1 Syndicus communitatis habens plenum mandatum ad negotiū cōmunitatis applicandum ꝛ ad obligandum dictam cōmunitatē in forma de iure valida certam quātitatē pecuniarum mutuo accepit promittendo ratificare facere communitatē infra certum tempus queritur an vigore dicti contractus communitas teneatur ad restitutiōem dicti mutui etiaꝫ si nō ratificauit.ꝑ totū.
2 Syndici contractus habentis speciale vel generale mādatū obligant communitatem: nec ex eo tenetur syndic⁹ finito officio syndicatus: licet in ciuitatis vtilitatem nō vertatur.nu.sequē.ꝛ.6. vsꝙ ad fi.consi.
3 Consilia solent ipsam totam communitatem representare.
4 Contractus habentium potestatem legis condende vel statuēdi habent vim legis.
5 Lex noua ꝛ specialis derogat antique ꝛ generali.
6 Mandatum generale circa ea que comprehenduntur in ipso generali mādato: idem operatur qḋ mandatum speciale.nu.seq.
8 Procurator vel syndicus constituti ad mutuum assumenduꝫ in talem causam sufficit ꝙ tempore mutui asserat se recipere in illaꝫ causam lꝫ versum non probetur in eam.nu.16.
9 Contractus syndici vel procuratoris non obligat communitatē vel dominum nisi appareat necessarius ꝛ expediens pro vtilitate. nu.seq.vsꝙ ad fi.consi.
10 Precedentia declarant ꝛ moderant sequentia.
11 Mandatarius non obligat mandantem ex contractu si excedat fines sui mandati.
12 Clausula generalis postea subdita est ampliatiua: ꝛ casus nō cōprehensos comprehendit.
13 Interpretatio fieri debet vt potius actus valeat ꝙ pereat.
14 Videtur ꝛ placebit verbū denotant boni viri arbitrium.
15 Cōmunitas vel dñs non obligantur ex mutuo facto administratori nisi doceatur illud conuersum in vtilitatem.
17 Syndici vel procuratoris generaliter cōstituti ꝯtractu nemo obligatur nisi quatenus versum est in vtilitatem.
18 Restitutionem in integrum hꝫ communitas sicut minor.
19 Restitutionem in integrum habent collegia magna.

¶ Consilium.cxlij.

In nomine dñi nostri Jesu christi.† Licet prima facie videatur in hac cōsultatione dicenduꝫ ꝙ dicta cōitas vissana teneatur dictis mercatoribus reddere dictam quātitatem mutuatā dicto domi⁹no Paulo syndico ꝛ procuratori dicte cōitatis ea rōne: qꝛ dicta cōitas dedit dicto dño Paulo plenū mādatum obligādi dictaꝫ cōitatē etiā in lōge maiori quātitate ꝙ obligauerit ꝑ obseruātia dicte

dicte bulle tracte grani subiũgẽdo q̃ d. dñs Paulus habeat plenissimã ptãtem p obseruatione predictorũ etiã ad faciendũ incidere in penã dños suos principales: ꝛ sic cõitatẽ: ꝛ cum alijs clausulis tẽdẽtibus ad ampliationem ꝛ efficaciã dicti mãdati put est illa q̃ gesta per eũ obtineãt plenariã firmitatẽ acsi gestũ esset pmissum ꝛ ordinatum p dictã cõitatẽ: ꝛ etiã illa ꝛ gñaliter ad oia alia ꝛ singula faciẽda gerenda procurãda ꝛ exercẽda q̃ i pdictis circa pdicta ꝛ quodlibet pdictorũ fuerit quõlibet necessaria ꝛ oportuna ꝛ q̃ ipsimet ↄstituẽtes facere possent si psonaliter iteressẽt ꝛ cũ plena libera generali ꝛ spãli administratiõe: q̃ quidem verba ita late emissa in dicta cõstõne syndici vidẽtur quodãmõ idubitãter ↄprehendere istũ casum: ꝛ gñr vř q̃ gesta in hac parte p dictũ syndicũ valuerint ꝛ tenuerint in preiudiciũ dicte cõitatis q̃ in dicto mãdato specifice voluit ꝛ disposuit q̃ dictus syndic⁹ possit dictam cõitatem obligare. †Cõtractus nãq̃ syndici eoꝝ habentiũ spãle vel generale ꝛ liberũ mandatũ obligãt cõitatẽ. l. itẽ magistri cũ sua gl. ꝛ ibi doc. ff. de pac. Nec regulariter tenetur ipse syndicus vel administrator reipublice finito ipso officio: ꝫ res publica. l. curatores. §. in eũ. ff. de admini. rerũ ad ciui. pertinẽ. †Ad hoc etiam qd̃ habetur in tit. qd̃ cuiusq̃ vniuersi. no. quasi p totũ: ꝛ hoc psupposito q̃ ipsi constituentes habuerint ptãtẽ obligandi cõitatem prout est verisimile q̃ habuerint: eo q2 consilia solent ex forma statutorũ representare cõitatem ad hoc no. p gl. in. l. aliud. §. refertur. ff. de reg. iur. ꝛ per glo. in rubrica. C. que sit longa consue. post medium. ꝛ facit gl. in. l. ita tamen. in prin. ad trebel. ꝛ no. Bart. in. l. obseruare. C. de decurio. lib. x. †Et insup solent habere ptãtẽ statuendi contractus habentiũ ptãteꝫ statuẽdi habẽt vim legis. l. cesar. de publicanis. ꝛ. l. antepe. C. de dona. inter virũ. †Et lex noua ꝛ spãlis derogat antique ꝛ generali si i aliquo aduersatur. Ideo dicto contractu mandati facto p habentẽ autoritatẽ faciendi legem videatur derogatũ legibus anterioribus si que in ↄtrariũ facerent ad hoc no. per Bar. ꝛ Ange. in. l. prohibere. §. plane. ff. qd̃ vi aut clã. per illũ tex. ꝛ qd̃ quasi in indiuiduo no. ipse Bar. in. l. ciuitas. ff. si cer. pet. †vbi cõcludit q̃ si mutuũ sit ciuitati obligatur ipsa ciuitas etiã si nõ sit versum in vtilitatem ciuitatis ea inter ceteras rõne: q2 ciuitas põt facere legem quã vult in suis ↄtractib⁹ per. d. §. plane. ꝛ subdit idem esse eadẽ rõne si sit procuratori spãliter deputato ad accipiendũ mutuum. allegat. l. habebat. in princ. de institoria. qd̃ ꝛ tenẽt Bal. ꝛ Ang. in. d. l. ciuitas. quoꝝ dictũ vř trahendũ ad casum nostrum: in quo ꝫ non fuerit specifice datuꝫ mandatũ ad recipiendũ mutuum: tñ fuit adeo generalissimũ ad oia faciendũ p obseruantia dicte bulle: qd̃ vř etiam cõprehendere receptionẽ mutui. †Et mandatũ generale circa ea que cõprehendũtur in ipso generali mandato idẽ operatur qd̃ mãdatũ spãle. l. si duo. in fi. ff. de admini. tu. ꝛ. l. si plures. ff. de neg. gest. nec vř refragari si negetur q̃ dictum mutuum fuerit receptuꝫ pro obseruãtia dicte bulle: †q2 vř q̃ sufficiat q̃ ipe syndicus asserat se recipere p obseruatione predicta: prout hoc voluit Bar. in. d. l. ciuitas. dicẽs q̃ si quis hꝫ mandatum accipiendi pecuniam mutuo in talẽ cãm sufficit q̃ ipse asserat tpe mutui se recipere in illam cãm: ꝫ non probetur versum in illam cãm. l. j. §. non autẽ. versi. sed si in precijs. de exercito. ꝛ ita vř sentire Azo in summa de exercitoria. ꝛ Inno. l. c. qd̃ quibusdã. extra de fideius. fm eum. pro quo etiã facit qd̃ signãter dixit Bar. in. l. ambitiosa. de decretis ab ordi. faciẽ. post mediũ versi. examinatis dictis regulis. vbi ad propositũ dicit q̃ si habẽtes generalia mãdata a cõitate ad aliquã negociationẽ: ꝛ ipsi faciunt prefationes in eorũ gestis: ex quibus prefationibus dephẽditur q̃ id quod ipsi faciunt tendit ad negotium qd̃ est eis commissum creditur tali prefationi. allegat. l. fi. de here. insti. ꝛ. d. §. nõ autem. versi. qd̃ si in precijs. Nam fm eum cõitates deputãt cõiter hoies industriosos: ideo eis credendũ est. ꝛ idem voluit Bal. in. c. pastoralis. extra de offi. dele. ꝛ pptera videaṫ q̃ sufficiat dictis mercatoribus q̃ d. dñs Paulus tpe accepti mutui asseruerit se recepisse mutuum pro obseruatione dicte bulle: dato qd̃ nõ probeṫ q̃ in eam cãm verterit: nec alr̃ probetur q̃ ex ea cã mutuum perceperit: ꝛ hec quidem militare videntur presupposito qd̃ dicti domini priores dictum mandatum dederint. d. dño Paulo postq̃ fuit obtentum in dicto cõsi. q̃ ipsi priores illud mandatũ darent ꝛ haberent plenissimam ptãtem constituendi ad predicta dictum syndicum prout habebat totum dictum consiliũ: ꝛ sic tota dicta cõitas vissana prout videtur persuaderi q̃ dicta constitutio dicti syndici facta per dictos dños priores fuerit posterior q̃ deliberatio dicti consilij ex eo q2 in dicta constitutione syndici fit mẽtio de potestate ipsis prioribus concessa per dictum cõsilium: licet in copia mihi transmissa secus appareat: quia apparet q̃ dictum consiliũ fuit cõgregatũ. Mccccclxxvij. die. xviij. mẽsis. Junij: ꝛ eo die fuit per dictum consilium concessa dictis prioribus dicta potestas dãdi dictum mandatum: ꝛ dictũ mãdatum fuit a dictis priorib⁹ datum eodem anno die. viij. mensis Maij fm copias instrumentoꝝ inde confectorum mihi transmissas. itaq̃ vel est error in copiante seu in notario rogato de dictis instrumentis: vel euidenter apparet q̃ dicta constitutio syndici facta per dictos priores precessit dictam autoritatem eis concessam a dicto consilio: ꝛ per ↄsequẽs nihil valuit: nisi forte quatenus priores predicti habuissent ex se potestatem predicta faciendi a statutis communitatis eis ↄcessaꝫ qd̃ quidem non presupponitur: ꝛ etiam tunc esset dubium ex quo dicti priores videntur potius fecisse ꝛ constituisse dictum syndicum ex commissione eis facta per cõsilium cõitatis q̃ ex auctoritate propria eorum officij prioratus vt hic suadẽt plura verba dicte constitutionis syndici: super quibus me non extẽdo: q2 super hoc non sum consultus: nec in consultatione fit vis sup hoc qd̃ cõstitutio priorum precesserit dictum cõsilium. ¶ †His tñ minime refragantibus contrariã partẽ arbitror iuri magis consentaneaꝫ etiã presupposito q̃ dicta deliberatio consilij precesserit dictã cõstitutionẽ syndici ex pluribus: ꝛ primo: q2 vř q̃ dictũ mãdatũ nõ trahatur ad hũc casum in quo non apparet qd̃ dicta receptio mutui foret necessaria vel expediens pro executione dicte bulle: nam in dicto mandato generalis potestas obligandi dictã cõitateꝫ in quãtitatibus in eo expressis restringitur: nam adijciuntur vᵇba restringẽtia dictã generalitatẽ: q2 restringiṫ ad eã quãtitatẽ q̃ videbiṫ ꝛ placebit dicto syndico ꝛ expedierit ꝛ necesse erit: ꝛ dicta verba copulatiue ponunṫ: ꝛ sic requiritur concursus copulatoꝝ. l. si heredi plures. ff. de condi. insti. cũ concor. itaq̃ si non expedierit ꝛ necesse erit p obseruatione bulle predicte non cõprehenditur sub dicto mãdato. oia eñ verba generalia restringunṫ ad quãtitateꝫ que expedierit ꝛ necesse erit: †nã pcedẽtia declarant ꝛ moderãt sequẽtia ꝛ ecõtra. l. heredes palã. in. §. sed si notã. ff. de testa. ꝛ. l. si seruus pluriũ. §. fi. de leg. i. ꝛ. l. qui filiab⁹. eo. ti. ꝛ magis ad ppositũ in. l. emptor. §. lucius. ff. de pac. Sꝫ nihil apparet q̃ dicta receptio mutui expediret vel esset necesse pro obseruatione dicte bulle: nec tpe dicti recepti mutui hoc asseriṫ qd̃ illud mutuũ expediret ꝛ necesse esset dictũ mutuũ recipere p obseruatione dicte bulle: ꝫ enim asseratur q̃ receperit p obseruatione predicta nõ pptera asserit q̃ illud expediret ꝛ necesse esset. †Nã stãt hec simul q̃ ego recipiã pecuniã pro aliquo negotio explicãdo: ꝛ tñ illa pecunia nõ sit necessaria nec expediat illã ex ea cã recipere: q2 forte ergo ex abũdãti illud volo facere ad explendã meã volũtatem: vel vt forte habilius illud facere possim: vel si casus occurrat q̃ expediat illã habere sine labore aliquo eam habeam: ꝛ tñ veruꝫ est qd̃ nõ sit necesse illam recipere nec etiam expediat: si aũt non expediat ꝛ sit necesse egrediuntur fines mandati ꝛ subsequẽter mandantes nõ obligãtur. l. diligenter. ff. mandati. ꝛ. l. cum mãdati. C. eo. ti. ꝛ. c. cũ olim. extra de offi. deleg. ꝛ. c. cũ dilecta. de rescrip. cũ si. Coadiuuaṫ dicta ratio q2 datur mãdatum ad obligandũ dictã cõitatẽ p obseruatiõe pmissiõis fiende p dictum syndicum: vcꝫ p obseruatiõe bulle tracte grani ꝛ contẽtoꝝ in ea: ꝛ que p ipsis peterẽtur p clericos camere apostolice pro cautera dicte camere ꝛ obseruationis bulle pdicte. Ex quibus vᵇbis vř dephendi q̃ dicti constituẽtes cogitabant qd̃ fieret promissio camele apostolice q̃ per dictaꝫ cõitatẽ obseruaretur dicta bulla: q̃ forte cõtinebat q̃ liceret extrahere granum de marchia anconitana ꝛ portare ad terram vissi ꝛ nõ portare ad alia loca forte conuicina prout forte sicut audio factum fuerat per prius: ꝛ pter quam causaꝫ thesaurari⁹ marchie nolebat facere bullectinos: ꝛ sic impediebaṫ executio dicte bulle: ꝛ p cautela camere apostolice putabatur oportunum qd̃ aliquod bãchũ vrbis rome pmitteret dicte camere apostolice aliquã quãtitatem: in casu quo dicta bulla p parte cõitatis non obseruaretur: ꝛ pro inueniendo dicto bancho q̃ cantaret dictam camerã erat verisimiliter oportunum ꝛ necessariũ pmittere ꝛ cantare dictum bãchũ ad hoc vt faceret dictam obligationem dicte camere: ꝛ pptera erat necessarium mãdatum dicte cõitatis: ad hoc tẽdũt dicta verba ꝛ subiecta materia: ex quo eñ bulla erat iam extracta ꝛ facta solutio pro extractione bulle nõ occurrebat q̃ esset expediẽs vel necessarium obligãdi cõitatem pro mille ducatis auri ꝛ vltra pro exponenda pecunia oportuna in curia p executione dicte bulle. Sed bene erat verisimile qd̃ camera apostolica vellet pmissionem alicuius banchi in vrbe romana de maxima quãtitate soluẽda pro pena: in casu quo p parte cõitatis non obseruaretur dicta bulla: in dubijs enim attendiṫ illud qd̃ est verisimile. l. in obscuris inspici. ff. de reg. iur. ꝛ in regula inspicitur in obscuris. in. vj. cũ sili. Sꝫ predictis vidẽtur aliqualiter aduersari verba que immediate subduntur imo ꝛ quõcũq̃ ꝛ qualitercũq̃ fienda per dictum syndicum ꝛ procuratorem cuicũq̃ bancho predicto ad volũtatẽ hominum ꝛ personarũ banchi predicti ꝛ c. nam dicta verba videntur ampliare precedentia verba ꝛ vidẽtur importare q̃ dicta nõ sint necessaria: sed possit indistincte obligare cõmunitatem qualitercunque voluerint homines et persone dicti banchi. †Et sic ꝫ verba superiora specificent aliquos casus ꝛ non comprehendant casum de quo queritur tamẽ generalis clausula ampliatiua postea subdita comprehendat casus non comprehensos sub precedentibus iuxta. l. stipulationes cõmodissimum. §. doli clausula. de verbo. oblig. ꝛ. l. doli clausula. eo. tit. ꝛ. l. sanctio legum. de penis. cuꝫ si. tamen predictis rñdetur duobus modis. primo q̃ dicta clausula prime põderata ita generalis non respiciat quãtitatẽ vel cãm

obligationis quas respiciunt clausule precedentes: sꝫ qualitates ꝛ modos obligandi: qꝛ ita significãt illa vniuersalia vba qualiter cũqꝫ ꝛ quõcũqꝫ: nã ꝛ ꝑ vno nũmo posset dari ptãs qualitercũqꝫ ꝛ quõcũqꝫ obligãdi ꝛ etiã ob vnã cãm. Nõ eñ denotãt dicta vba substantiã quãtitatẽ vel cãm obligatiõis: sed formã modũ ꝛ qualitatẽ obligationis. qđ ꝛ psuadeť ex vbis q̃ immediate subdũtur vꝫ cũ rogatiõe notarij ꝛ pene adiectiõe: adeo ꝙ de iure subsistat nec nõ ad fideiubẽdũ ꝛ fideiussores ꝛc. Ex quib⁹ vbis sequẽtib⁹ declaranť precedẽti. arg. l. si seruus pluriũ. §. fi. de leg. j. ꝛ l. heredes palã. §. sꝫ si notã. de testamẽt. ꝛ l. fi. §. cui dulcia. de vino tri. ꝛ oleo leg. Scđo rñdeť ꝙ dictis dñis priorib⁹ nõ fuit data ptãs ꝑ dictã deliberationẽ ꝯsilij ꝯcedẽdi mandatũ ꝙ possit obligari cõitas ad volũtatẽ hoĩm bãchi ꝛc. sed obligãdi cõitatẽ in parua ꝛ maxima quãtitate pecunie etiã vsqꝫ ad mille ducatos ꝛ plus ꝛ minus ꝓut expediẽs erit ꝛ necesse ꝛ ꝓut dicto dño Paulo syndico ꝯstituẽdo melius videbitur ꝛ placebit: ꝛ iõ lꝫ dicti dñi ꝑores lati⁹ dederint mãdatũ: non ꝓpterea potuerũt ad obligãdum dictã cõitatẽ vigore dicte ptãtis eis ꝯcesse ꝑ dictũ cõsi. qꝛ si tale mãdatuꝫ ita generaliter intelligereť excessissent fines sue cõmissionis: ꝛ ꝓpterea cõstitutio mãdati nõ valuisset ꝑ. d. c. cũ olim. ꝛ d. c. cũ dilecta. ꝺ rescrip. ꝛ d. l. diligenter. cũ si. † Ut ergo dicta ꝯstitutio in hac parte

13 valeat est interpretãda vt. s. dixi: qꝛ semꝑ dꝫ ea interpretatio dari vt actus valeat ꝛ nõ sit inutilis. l. q̃tiẽs in ambiguis. de reb. dub. ꝛ l. quotiẽs in stipulationibus. de vb. ob. ꝛ c. si papa. de priui. lib. vj. nec etiã ob. qđ subdiť in dicta deliberatiõe consilij ibi: ꝛ prout dicto dño Paulo syndico ꝛ procuratori ꝑdicto ꝯstituẽdo meli⁹ videbitur ꝛ placebit: qꝛ dici põt ꝙ illa vba copulatiue prolata debeant coniungi cũ precedẽtibus: ꝛ sic debeat ꝯcurrere ꝙ sit expediẽs ꝛ necessariũ ꝛ melius videreť ꝛ placeret. d. dño Paulo. ar. d. l. si heredi plures. cũ cõcor. prout ꝛ ꝯiunguňt in cõstõne mãdati vt. s. ponderatũ fuit. ꝛ insuꝑ dato ꝙ priores habuerint ampliorẽ facultatẽ dãdi mãdatum q̃ dederĩt: non ꝓpterea mandatuꝫ est magis latum vnde debẽt cõcurrere duo. s. ꝙ priores cõcesserit tale mãdatum ꝛ ita amplum ꝙ extendatur ad casum de quo q̃riť: ꝛ qđ ipsi habuerint facultatẽ dãdi tale mãdatum ꝛ quodlibet ex dictis deficiat iure mãdatum vt de se ptꝫ et ꝓbatur ex iam dictis ꝛ sic sunt ponderãda: ꝛ verba ordinationis dicti cõsiliũ quib⁹ datur ptãs prioribus dandi dictum mãdatum vba ꝯcessionis ipsi⁹ mãdati facte ꝑ dños priores: ita ꝙ casus q̃ non cõprehendiť sub vbis vtriusqꝫ instrumẽti nõ venit sub dicto mãdato: lꝫ cõprehen

14 dereť sub vbis alteri⁹ instrumẽti. † Et insuꝑ dicta vba videbitur ꝛ placebit denotãt arbitriũ boni viri vt de vbo videbitur est tex. in. l. fideicõmissa. §. q̃q̃. de leg. iij. ꝛ ibi ꝑ Bar. ꝛ ꝑ eũdẽ in verbo videbitur. in extrauagan. ad reprimẽ. ꝛ de vbo placebit est text. in. l. thais ancilla. §. sorore. ꝛ l. lucius. de fideicõmis. li. ꝛ ibi ꝑ Bar. ꝛ ꝑ eũdem in cõsi. mihi in ordine. iij. incip. bictoniensis quidã. Nõ aũt conuenit arbitrio boni viri ꝙ syndicus recipiat pecuniam mutuo ob aliquã cãm nisi ꝑ illa cã sit necessaria aut expediẽs: ꝛ ꝓpterea oĩa verba ꝛ mãdati concessi per dictos dños priores ꝛ dicte ordinationis dicti consilij sonant in hac parte ꝙ mandatum sit restrictum ad obligãdum cõitatem pro q̃titate necessaria ꝛ oportuna pro executione ꝛ obseruatione dicte bulle ꝛ non pro pecunia accipienda ꝑ dñm Paulum pro eius negotijs explicãdis: lꝫ assereret se recipere pro obseruatione dicte bulle: ꝛ ex his hactenus est ostẽsum ꝙ mandatũ non extenditur ad hunc casum nisi appareat qđ dicta pecunia fuerit oportuna ꝛ necessaria arbitrio boni viri pro obseruãtia dicte bulle: qđ quidem prout arbitror non probať nec in futurũ ꝓbabitur: cũ non sit verisimile ꝙ tanta quãtitas fuerit necessaria pro impetranda obseruãtia dicte bulle: sed erat verisile qđ obligatio longe maioris quãtitatis exigeretur pro promittenda obseruatione dicte bulle pro parte dicte cõitatis. ex quo vt audio ꝓpter conuẽtionem que fiebat per homines dicte cõitatis impediebatur executio dicte bulle: ꝛ profecto multũ expediret si hoc doceretur. s. impediebatur dicta tracta grani dicta pretensa cã vel occasione: non tñ propterea dico qđ istud sit necessariũ cõitati probare predicta. Scđo principaliter deducitur qđ dicta cõitas nõ teneatur ad reddendum dictis mercatoribus dictã quãtitatem mutuatam etiã si fuisset oportuna ꝛ necessaria dicta pecunia ꝑ obser

15 uantia dicte bulle: † quia cõitas nõ obligatur ex mutuo facto suo administratoris nisi doceatur ꝙ pecunia ipsa sit ꝯuersa in vtilitatem ciuitatis vt est expressum in. d. l. ciuitas. ff. si cer. pet. ꝛ idem ꝙ in ciuitate dicunt ibi docto. in alijs magnis vniuersitatibus q̃ ꝓpter earꝫ amplitudinẽ nequeũt gerere negotia sua per seipsas: ꝛ in hoc oẽs cõcordãt: ꝛ quidã dicunt idẽ esse in quolibet collegio etiã paruo prout vult ibi Bar. quẽ sequitur ibi Ang. ꝛ vult ibi glo. in sui generalitate ꝛ opinionẽ glo. ꝛ Bart. approbat ibi Pont. lꝫ videatur aliqualiter varius: sed quo ad propositũ nostrũ non est in hoc vis: qꝛ nemo sani capitis negaret quin vissa cõitas reputetur quo ad istud propositum magna vniuersitas seu collegiũ que nõ possit ꝑ se sua negligentia cõmode explicare: cui eñ est dubiuꝫ est ꝙ tota cõitas vissana vel due partes ipsius collegialiter cõgregare prout requiritur ad negotia vniuersitatis explicãda iuxta. l. nulli. ꝛ l. plane. ff. ꝙ cuiusqꝫ vniuersi. no. ꝛ qđ habeť in. l. qđ maior. ff. ad munici. non poterat per se negotia exercere: maxime explicãda extra territorium vissanum presertim in loco distãti prout est vrbis romana ꝛ apud summum pontificem apud quem erat dictũ negotiũ dicte bulle pertractandũ seu apud clericos camere apostolice: ꝯstat itaqꝫ ꝙ q̃cũqꝫ ex predictis opi. teneatur dicta lex ciuitas militat etiã in cõitate vissana. Ex quo inferť ꝙ cum dicta pecunia mutuata non fuit conuersa in vtilitatẽ dicte cõitatis nec in cãm obseruãtie seu pro obseruantia dicte bulle nõ sit dicta cõitas obligata ad dictum mutuum reddendũ. Nõ enim sufficit in mutuo ꝙ procurator seu alius administrator ciuitatis dicat se recipere mutuum pro vtilitate cõitatis nisi in vtilitatẽ converteret vt. d. l. ciuitas. ꝛ ibi cõiter oẽs tenent prout in simili idẽ habeť in ecclesia in auť. hoc ius porrectũ. C. de sac. san. ecc. cui ecclesĩ. ciuitas solet assimulari iuxta. l. si. eo. tit. nec assertioni administratores in hac parte creditur prout vult Bart. in. d. l. ambitiosa versi. examinatis dictis regulis ibi: facit qđ dicitur speciale esse in mutuo iuncto eo qđ subditur ꝙ idem putareꝫ hic. vt. l. ciuitas. ff. si cer. peta. vbi Bar. aperte vult ꝙ assertionibus administratorum ciuitatis

16 credatur regulariter: tamẽ nõ credatur in mutuo. † Nec ob. huic medio id qđ relatum est in contrarium. s. tenuisse Bar. in. d. l. ciuita. post Azo. ꝛ Inno. per. l. j. §. non autem. de exercito. s. qđ sufficiat qđ procurator asserat in talem cãm se recipere: lꝫ non probetur versum in illam causam: qꝛ rñdetur ꝙ Bar. ibi loquitur in habẽte speciale mandatum ad recipiendum mutuo pecuniã ꝑ tali cã quo casu habetur perinde ac si ipsa cõitas recepisset: ꝛ qñ cõitas recipit nõ requiriť cõuersio in eius vtilitatem: sed iste dñs Paulus non habebat speciale mandatum ad recipiendã pecuniã mutuo pro tali cã. ꝛ ideo nõ militat hoc casu illud dictũ Barto. imo dictum Bar. innuit ibi cõtrarium in habente generale vel generalissimum mandatum: in quo. s. habente generale mandatuꝫ lo

17 quitur Bar. in. d. l. ambitiosa. † Nec ob. ratio quã allegabã ꝙ idẽ operatur generale mandatũ circa cõprehẽsa in ipso generali mãdato qđ operatur speciale: qꝛ rñdeť ꝙ illa regula non procedit: cõstat eñ ꝙ nõ procedit in requirentibus speciale mandatũ ꝛ pariter non procedit in his. que fieri nõ pñt per habẽtes generale mãdatum prout contingit in casu nostro in quo hñs generale vel generalissimum mandatum non potest cõitatem mãdanteꝫ obligare ex causa mutui: nisi mutuum cõuertatur in vtilitatem cõitatis vt est expressum in. d. l. ciuitas. Et insuper negari potest qđ istud veniat in generali mãdato: qꝛ presupposito ꝙ possit recipere mutuum pro tali causa expediens: tñ videtur iniunctum qđ mutuuꝫ recipiat et conuertat in vtilitate cõitatis ex quo iuraita volũt: ꝛ qs in dubio censeť se voluisse conformare cum dispõne iuris cõis vel municipalis per ea que tradit Bar. in. l. iurisiurã. §. si liberi. de ope. liber. ꝛ idem Bar. Ang. Rapha. cu. ꝛ Pau. de ca. in lec. paduana post Dy. in. l. heredes mei. §. cum ita. ff. ad treb. ꝛ Imo. in l. fi. ff. de condi. ꝛ demon. ꝛ in. c. potuit. in fi. extra de loca. ꝛ Pet. de ancha. i. l. tres fratres. ff. de pac. Ex quo ergo iura volũt ꝙ cõitas ex contractu mutui administratoris non obligetur nisi ꝓbeť versum in vtilitatem ipsius cõitatis vt. d. l. ciuitas. vt. s. dictuꝫ est ꝛ concordant cõiter oẽs doc. ibi. Ideo constituentes generaliter syndicum cẽseantur in hac parte se ꝯformare cũ dicta iuris dispositione. s. qđ ex cõtractu mutui dñi Pauli non obligetur ipsa cõitas constituentium: nisi pecunia mutuata fuerit versa in vtilitatẽ cõitatis: qđ minime presupponitur contigisse in casu isto: ꝛ sic nõ ob. dictum Bar. de quo. s. licet etiam in se illud dictum Bart. nõ transeat sine dubitatione: ꝛ illud impugnat specifice ibi Rapha. non ineptis rationibus: ꝛ in contrarium etiam facit qđ not. bal. in. l. j. C. ne filius pro patre. vbi vult qđ ciuitas primo faciat statutum qualiter syndic⁹ debeat cõtrahere: ꝛ tũc syndicus cõtrahere poterit ꝯtra vel preter legẽ: al's secus innuẽs: ꝛ ad hoc faciũt etiã verba Bar. in. d. l. ꝓhibere. §. plane. vbi dicit qđ est remediũ vel cõsiliũ qđ ciuitas primo faciat statutũ de alienatiõe rerũ suarũ: ꝛ facto statuto poterit fieri vẽditio ꝑ illũ tex. dato aũt qđ dicta cõitas vissi tenetur ad resarciẽdũ dictã q̃titatẽ mutuatã. d. dño Paulo tñ attento dicta cõitas fore lesa ex dicto ꝯtractu dicta cõitas lesa

18 posset petere restitutionẽ in integ. † qm̃ sit is cõitas lesa hꝫ in integ. resti. sicut minor. argu. l. rem publicam. C. de iure reipublice. li. xj.

19 prout volunt Ange. Raph. ꝛ Pont. in. d. l. ciuitas. † Et qđ collegia magna habeãt in integ. resti. no. Bar. ꝛ doc. in. l. res publica. C. ex quib⁹ causis maio. ꝛ Ioã. an. in addi. Spe. in ti. de resti. i integ. §. ij. vsi. idẽ quoqꝫ. ꝛ d. Ant. de but. in. c. j. ꝛ c. auditis. de in integ. resti. ꝛ cõiter teneť. itaqꝫ plurib⁹ vijs põt dicta cõitas se tueri aduersus dictos mercatores non obst. adductis in contrariũ quibus. s. apparet responsum. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. cxliij.

1 ¶ Homicida cõdẽnat⁹ vigore ꝯtumacie in loco delicti vbi al's forum nõ sortiebatur an vigore dicte cõtumacie possit sñia exequi si est captus in alio territorio stante bulla ꝙ bãnitus nõ sit tutus in aliquo loco nõ distãti ꝑ. 50. miliaria a loco delicti ꝯmissi: ꝛ stãte statuto qđ contumax pro confesso habeatur. per totum.

Demonstrationes

2 Demonstrationes due simul concurrentes sufficiunt ad rei identitatem probandam ad torture cōminationem.
3 Fama semiplenam facit probationem.
4 Forum quis sortitur ratione delicti seu domicilij.
5 Sententia non potest exequi per alium ꝙ sententiātem iudicem nisi ad iussum seu preces sententiantis.
6 Delinquentis remissio de iure fienda est ad locum delicti: que tñ hodie non est in vsu.
7 Rescripta iuri cōi derogatoria sunt pro posse restringenda vt minus ledatur ius cōmune.
8 Contumacia non infert veram condēnationē: vnde pater non tenetur soluere condēnationē ꝓ filio ꝓpter ꝯtumaciā statuto dispo nēte ꝙ pater teneatur soluere ꝯdēnationē ꝓ filio. vsqꝫ ad fi. consi.
9 Delinquētem forēsem alibi cōmorātem quō citabit iudex loci delicti extra territoriū vt citatio nō redditur nulla. vsqꝫ ad fi. consi.
10 Absens condēnari nō pōt iure cōi pro crimine capitali.
11 Statuta locorū sunt probanda vbicā agitur in alieno territorio.
12 Nomen simile etiam proprium ꝛ appellatiuum non infert personę idētitatem.

Consilium. cxliij.

1 In nomine dñi nostri Jesu Christi. † Licet i hac ꝯsultatiōe videat̄ prima cō sideratione dicendū: ꝙ. d. Venanti⁹ angel⁹ capt⁹ non sit relaxād⁹ sꝫ retinendus donec appareat ipsum nō esse delinquētē ea rōne q: ꝟba dicte bulle pape pij vident̄ multū clara. v. s. bānitus vel cōdēnatus pro homicidio in aliquo loco cēseat̄ esse bānitus in locis circūstantibus p. l. miliaria. ꝛ ibi possit mandari executioni sniā: ꝛ iste Venātius angelus fuerit bannitus ꝛ condēnat⁹ ꝓ homicidio in loco ꝓpinquo ciuitati nucerine ꝛ fuerit ibi capt⁹. ergo vr̄ ibi decaptādus nō aūt relaxādus: nec videt̄ obstare si qs dixerit ꝙ non cōstat de homicidio: q: Venātius angelus fuit cō dēnatus in contumaciā ꝛ nō fuit aliter ꝓbatū homicidiū: q: rñdetur ꝙ satis vr̄ cōstare de homicidio ex ficta confessione: q: ꝯfessio probat contra confitentem titulo de cōfes. per totū. ff. C. ꝛ extra. et quotidie videmus ꝙ etiam forenses delinquētes in territorio alieno condēnantur in loco delicti vbi inquirūtur licet sint contumaces ꝛ non probetur delictum nisi rōne contumacie que habet̄ pro confessione vigore iuris municipalis existētis in loco delicti. Preterea dicta bulla non requirit ꝙ appareat de homicidio: sed loquitur de condēnatis seu bannitis pro homicidio. pena autē capitalis qua fuit condēnatus ꝛ bānitus. d. venantius angelus non est pena contumacie: quia cōtumacia sola non mereretur penā capitis: sed est pena homicidij confessati ficta confessione resultante ex cōtumacia ex forma legis municipalis: vnde contumacia causat probationem delicti. ꝛ condēnatio fit pro delicto non ꝓ probatione delicti: ꝛ per ꝯñs condēnatus in contumaciā non censetur cōdēnatus pro contumacia: sed pro delicto de quo fuerat accusat⁹ vel inquisitus: ꝛ ꝯñr cum. d. Venantius angelus fuerit inquisitus de homicidio ꝛ in contumaciam fuerit super dicta inquisitiōe cō dēnatus ꝛ bānitus in penam homicidij vr̄ ꝙ cēseatur bānit⁹ ꝛ cō dēnatus pro homicidio: ꝛ ꝯsequēter videtur verificari in casu nostro ꝟba dicte bulle: ꝛ lꝫ ipse neget se esse illum de quo cātat dicta condēnatio: ꝛ ꝓpterea dicat nō cōtineri sub dicta bulla: nihilominus ex quo in eo videtur cōcurrere due qualitates seu demōstrationes que deducunt̄ in dicta condēnatione: q: ipse fatet̄ se vocari ve
2 nantium angelū: ꝛ Venātius angelus apparet cōdēnatus. † Itē dicitur ꝙ ab alijs cognoscitur ꝛ nominatur ꝓ venātio angelo de podio: ꝛ sic cōcurrere vr̄ alia demōstratio opposita i dicta ꝯdēnatione in qua cōdēnatur Venantius angel⁹ de podio: ꝛ due demōstrationes cōcurrētes sufficiunt ad probādam idētitatem rei. l. forma. ff. de cēsibus. ꝛ no. Bar. in. l. demōstratio. de cōdi. ꝛ demō. Et ꝓpterea videtur probatum ꝙ iste Venāti⁹ angelus sit ille qui reperitur condēnatus de homicidio in dicta terra sancti Seuerini non distanti a terra nucerij spacio quinquaginta miliarium: ꝛ saltem ad cautelam vr̄ ꝙ per iudicem sit subijciēdus torture vt recognoscat ꝛ confiteatur se esse illum de quo cantat dicta cōdēnatio: prout dicit Bar. cum quo doc. transeunt in. d. l. demonstratio. ꝛ lꝫ Ang. aliter loquatur ꝙ Bar. in. l. j. C. de libe. ꝛ posth. tñ Jmo. ibi defensat dictum Bar. ꝛ illud dictū quotidie versatur in practica. nec videtur ꝙ ipsum Venantiū angelū releuent tormēta habita tpe potestatis anterioris: nam posito ꝙ de dictis tormētis apparent non tñ apparet ꝙ ipse negauerit in tormentis se fuisse homicidam ꝛ esse illum de quo in condēnatione predicta continet̄: nā lꝫ litere dicti domini potestatis ostēdātur quibus significetur qō d. Venantius angelus semper negauit predicta in q̄stionib⁹ seu tormētis de eo habitis: tamen ille litere non sunt autentice quia emanate a persona priuata: cū amplius nō sit potestas dicte terre ꝛ est assertio vnius extraiudicialiter et sine iuramento emanata vnde multis medijs deduci potest ꝙ non probet: que vt nota cau
3 sa breuitatis omitto. † Et ex aduerso tāgitur in themate ꝙ fama est in tormentis confessus fuit que fama solet facere semiplenam probationem ſm ea que habentur in. c. veniens de testibus. ꝛ i. l. admonendi. ff. de iureiurā. et per Bar. in. l. de minore. §. tormēta. ff. de questionibus. ¶ His autem nō obst. cōtrariam partē arbitror esse magis iuri cōsentaneam. s. ꝙ partes iudicis sint in relaxādo. d. Venātium angelum: ad cuius rei euidentiam premitto ꝙ dicta bulla pape pij est iuri communi cōtraria ꝛ correctoria iuris
4 communis ꝛ antiquate consuetudinis. † Nam de iure cōmuni nō potest quis puniri pro delicto nisi in loco vbi delinquit vel vbi habet domicilium seu sortitur al's forū puta originis vel alia de cau
5 sa vt in. l. j. ꝛ auc. ibi posita. C. vbi de crimine agi oportet. † Itē de iure est ꝙ condēnatoria sententia executioni mandetur per iudicem sententiātem ꝛ non per alium: maxime alterius territorij: nisi ad iussum seu preces sententiantis. c. romana. §. contrahentes. de foro cōpe. lib. vi. et. l. properandum. §. sin autem reus. C. de iu. et in l. j. ff. de offi. cōsulis. et in. l. a diuo pio. §. sententiam rome dictā. ff. de re iud. ibi iussu ꝛc. vbi per Bart. ꝛ alios ꝙ etiā voluit Cy. i. l. j. C. de confessis. x. q. et Spe. in ti. de executione sententie. versi. qd si
6 iudex perusinus. † Et licet de iure soleat fieri remissio delinquentis ad locum delicti. auc. si ꝟo criminis. C. de adulterijs. et. §. si qs vero comprehensorum in auc. vt nulli iudicum: tamen in vsu non
7 est hodie talis remissio. † Bulla aūt pape pij disponit in cōtrariū ꝙ per alium iudicem etiam diuersi territorij in alio territorio fiat executio sententie per alium prolate ꝛ nulla fiat remissio: ꝛ p ꝯñs contrariatur iure cōi etiā solite consuetudini que erat ꝙ condēnatus in alio territorio erat in alio territorio tutus. ꝛ per ꝯñs dicta bulla est pro posse restringenda vt minus ledat ius cōmune. ar. l. precipimus. C. de appel. ꝛ c. cū dilectus. de consue. cū multis silr̄. et propterea probabiliter dici pōt ꝙ intelligatur de cōdēnatis ꝛ bannitis pro homicidio. s. qñ constat homicidium esse cōmissum. Si enim homicidium non commissum nō potest quis dici ꝓ homicidio condēnatus: quia si non est subiectum homicidij non potest esse causa condēnationis. ar. l. adeo. §. ꝙ si toto. ff. de acqui. re. do. et. l. eius qui in prouinciam. versi. post aditam. ff. si cert. pet. ꝛ l. ij. ff. de vsufruc. ꝛ inquit philosophus non entium nulle sunt cau
8 se. † Et propterea merito dicit Barto. in. l. cum filius. in prin. ff. de verb. obli. ꝙ stante statuto ꝙ pater teneatur soluere condēnationem pro filio condēnato pro homicidio non militat tale statutū qñ filius est condēnatus in contumacia vigore statuti disponētis qō contumax habeatur pro confesso. ꝛ Bal. in. l. transigere. C. de transac. col. v. dicit ꝙ statutum disponēs ꝙ de omnibus possit fieri pax ꝛ concordia preterꝙ̄ de homicidio: tūc si quis est condēnatus de homicidio ex contumacia: ꝛ sic ex ficta non ex vera probatione poterit fieri pax. ad idem qō in simili no. Bal. in. l. vnica. §. si procurator. ff. cuiusqꝫ vniuersi. no. ꝛ ſm hoc verba dicte bulle non videntur militare in casu isto ex quo non apparet ꝙ iste sit cōdēnatus pro homicidio: dato ꝙ fateretur se esse illum eūdem Venantium angelum de quo apparet dicta cōdēnatio: ꝛ multo fortius
9 si negat se esse illum venantium angelum de podio. † Quinimo videtur posse attentari ꝙ dicta condēnatio facta de Venantio angelo de podio non tenuerit: ꝛ sic non possit de ea fieri executio etiā si ipse Venantius angelus captus confiteretur se cōmisisse illud homicidium ꝛ esse illum eūdem de quo cantat sententia: quia ex quo ipse non erat de terra sancti Seuerini oriundus neqꝫ ibi forū sortiebatur ratione domicilij: sed dūtaxat sortiebatur ibi forū ratione delicti non videtur ꝙ per iudicem illius loci potuerit citari existens extra territorium ad finem condēnādi in personā ipsum citatum per. c. romana. §. contrahentes de foro competen. lib. vj. trahendo illum. §. qui loquitur in contrahentibus etiam ad delinquentes prout ibi tradūt Joan. and. Pet. de ancha. Dominicus de sancto Gemi. ꝛ docto. communiter. ꝛ ideo citatio facta ꝑ preconem de dicto Venantio angelo forense existēte extra territorium non videtur ꝙ tenuerit ad finem afficiendi personam illius citati. prout per illum tex. notabiliter. dicit. d. Ant. de fo. compe. c. proposuisti. vbi concludit ꝙ iudex delicti non potest delinquentem citare extra territorium ꝛ si citat citatio de iure est nulla. Ex quo signanter infert ꝙ statuta italie que habent bānitum pro cōfesso non valent quo ad ibi delinquentem extrinsecus existentem quia hanc fictam confessionem nō possunt extorquere ab existente extra territorium per not. in. c. postulasti. eo titu. ꝛ in. d. §. contrahentes. Pro quo facit quia Joan. and. in. d. §. contrahentes. ꝛ domini de rota decisione. cclxxj. que incip. item si queritur simpliciter dicunt ꝙ talis citatio est nulla. Et licet Bart. in extraua. ad reprimen. quem refert ꝛ sequitur Dominicus de sancto Gemi. in dicto. §. contrahentes. dicat qō quando absens potest dānari valeat citatio facta extra territorium etiam ad finem sententiādi cō tra personam contumacis per text. d. extrauagan. ad reprimend. Tamen quicquid sit quo ad validitatem citationis quo ad finem deueniendi ad sententiam diffinitiuam ratione delicti. tamen nō artat citatum ad finem vt persona contumacis astringatur ita vt ratione contumacie multari possit. Unde nō comparens non poterit excommunicari prout vult Joannes Andree in. dicto. §. contrahentes. argumento illius tex. et Uincentius in capl'o sane.

de for.cōp.⁊ dñi de rota in dicta decisione.⁊ flor.in cle.pastoralis
de re iu.⁊ pari rōne nō posset iudex secularis eū ponere in banno:
prout hoc vult dñicus de sctō Gemi.in.d.§.ↄtrahētes.loquēs in
eo qui nō fuit preuētus prius ꝑ iudicē delicti qđ nō occurrit in ca
su nostro:iō nō insisto ex quo nō fuit citatus dū erat in territorio:
⁊ ꝓpterea cū illa ficta confessio sit quedā pena cōtumacie nō vr̄ ꝙ
illa pena ꝓpter cōtumaciā resultantē ex citatione facta de existēte
extra territoriū possit irrogari ꝑ p̄dicta:⁊ ita iuuat elegās dictū
d.Ant.de quo.s̄.Stāte aūt veritate illius dicti infert ad decisio
nē huius ↄsultationis ꝙ bānum predictū nō tenuerit:⁊ talis nō
habeatur ꝓ cōfesso.Et insuꝑ retēta opi.Jo.an.⁊ sequaciū ꝙ cita
tio sit nulla infertur in cōsequētiam ꝙ etiā sn̄ia ꝑsonalis sit nulla
⁊ si nulla est nō pōt de ea fieri executio:nec tali casu loquitur pre
allegata bulla:qꝛ loquēs de bānitis ⁊ ↄdēnatis est intelligēda ⁊
verificat in cōdēnationib⁹ ⁊ bānis validis:sec⁹ si sunt nulla.l.iiij.
10 §.cōdēnatum.de re iud.⁊ cle.pastoralis.e.ti.†Est etiā aduertēdū
ꝙ de iure cōi absens nō pōt regulariter cōdēnari de crimine capi
tali.l.absentē.in prin.ff.de penis.⁊.l.absentē.C.de accusa.⁊.l.j.C.
de regrē.reis.nec vt arbitror liquet iudici vt iudici ꝙ in terra scti
Seuerini vigeat statutū ꝙ absens dānari possit:nec ꝙ ex sola cō
11 tumacia possit ad sn̄iam ↄueniri.†Et statuta locorū sunt ꝓbāda
vbi cā agitur in alieno territorio ad hoc no.per Ange.⁊ Imo.i.l.
cum prolatis.ff.de re iudi.⁊ ꝑ Jaco.but.in.l.j.C.q̄ sit lōga ↄsue.⁊
facit tex.⁊ ibi per doc.in.c.j.de cōsti.lib.vj.⁊ ꝓpterea alio non do
cto nō apparet de validitate dicte sn̄ie:⁊ sic nō apparet quicq̄ ꝓ
pter ꝙ iudex valeat dictū captū retinere:cū nō sit sibi subdit⁹ nec
ibi sortiatur forū nisi quatenus artatur vigore dicte bulle: ꝓ cui⁹
bulle fundamēto requiritur ꝙ probetur sn̄ia valida ꝙ minime ar
bitror esse probatū:⁊ lꝫ forte bonus iudex ex hoc solo nō deberet
niti:attēto ꝙ in multis partibus italie sunt statuta ꝙ ↄtumaces
habeātur pro confessis ⁊ absentes dānari possint qn̄ sibi cōstaret
ꝙ captus fuisset delinquēs:qꝛ deberet conari ꝙ talia ꝓbarētur:
tamē vbi hoc sibi non cōstat ⁊ captus ꝑseuerat in negatiōe non
pōt sibi impingi si captū relaxat:⁊ idcirco in istis ꝑplexitatibus
non arbitror esse cautum iudici velle perquirere hmōi ꝓbatiōnes
⁊ se ponere in dictis dubietatibus:cum nemo sibi probet validā
12 sententiā.†Et insuper sibi non appareat ꝙ iste venātius Ange
lus sit ille de quo sn̄ia cātat:quia non apparet nisi de idētitate no
minis: ⁊ ꝓut dicit Bar.in.d.l.demōstratio falsa.nomina ꝓpria
sunt cōiter conueniētia pluribus nō inferūt ad idētitatē:⁊ in eadē
terra ⁊ castro plures solēt reperiri eiusdē noīs:iō etiā si appareret
dictum captū esse venantiū Angelū de podio non deduceret idē
titas ꝑsone ꝓut ⁊ deprehēditur ex dictis Bart.in.d.l.demōstra
tio falsa.ex quib⁹ vr̄ deprehēdi ꝙ vltra p̄dicta requirant due alie
demōstrationes:nec in casu nostro apparēt alique alie demōstra
tiones cōcurrere:quinimo nec apparet ꝙ iste capt⁹ sit de podio:
⁊ ipse negat:⁊ in negatione ꝑseuerauit.⁊ insuꝑ negat se cōmisisse
homicidiū aliqđ:nec cōstat aliquod homicidiū fuisse ↄmissum ⁊
apparet ꝙ iste captus stetit diu captus ⁊ ꝑ capientē tortus:⁊ tn̄
nō fuit facta aliqua ↄtra eū executio.est aūt satis verisil'e ꝙ si fuis
set cōfessus ipse potestas q eū cepit mādasset executiōi ipsā vt ita
dixerim capturā.Et insuꝑ de hoc hr̄ fides iudici:⁊ lꝫ nō ꝓbet tn̄
prebet aliqualē fidē ⁊ minus malū vr̄ esse si fuit plene tort⁹ ⁊ nega
uit iterū plus debito torquere q̄ si minus tortus fuisset nō ampli
us torquere.arg.d.l.absentē.in fi.prin.⁊ lꝫ dicat ꝙ fama sit ꝙ in
tormētis cōfessus fuit non probatur vt audio talis fama.⁊ insuꝑ
non est fama ꝙ ꝑseuerauerit in cōfessione post tormēta:ita ꝙ con
fessio p̄iudicet.⁊ iuuant p̄dicta:qꝛ ista executiua via cāta ex bulla
pij est via exorbitātissima a iure cōi:⁊ ꝓpterea restringēda ⁊ in re
dubia nō amplectēda:⁊ in penis debem⁹ viā benigniorē amplec
cti ꝑ iura vulgaria.Ex quib⁹ oībus cōcludo ꝙ partes iudicis de
beāt esse in relaxādo dictum captū non obstātibus adductis in
cōtrariū:quib⁹ satis ptꝫ rn̄sum ꝑ adducta ꝓ hac parte.Laus deo.

Summarium super consilio.cxliiij.

Donatio inter patrē ⁊ filium an ⁊ qn̄ valeat: ⁊ an pater do
nasse presumatur que simpliciter filio tradidit.per totum.

1 Donatio est cōtractus qui non potest reuocari nisi certis in
gratitudinis causis.
2 Donatio inter personas ↄiunctas de facili presumitur.
3 Donasse pater filie censetur si rem pro filia emat ⁊ eam sibi tra
dat.nu.seq.⁊ nu.15.
4 Experientia est rerum magistra.
5 Actus agentium censentur geri ſm qđ consuetum est.
6 Donatio presumitur de facili in rebus paruis.
7 Donatio inter patrem ⁊ filium in potestate non valet.
8 Filiusfa.quicquid acquirit illud patri querit.fallit in castrensibus
vel quasi.fallit hodie in aduentitijs quo ad proprietatem.
9 Obligatio non cadit inter patrem ⁊ filium.
10 Donatio facta a patre filio vt filio est nulla.fallit si fiat vt extra
neo.nu.seq.
11 Donatio ꝓpter benemerita nō valet si sint obsequialia que fili⁹
patri dꝫ.fallit si sint alia ad que filius non obligatur.
12 Donatio ꝓpter benemerita simpliciter facta non valet nisi ꝓben
tur merita:⁊ potest reuocari per donatorem.
13 Donatio nō presumitur si pater simpliciter rem tradat filio ī po
testate constituto:sed censetur concessio quedam in peculium.
14 Actus debent interpretari vt valeant.
15 Uxori non solet auferre maritus annulos aut vestes festiuas so
luto matrimonio:lꝫ donasse illas non presumatur.

Consilium.cxliiij.

In nomine domini nostri
1 iesu christi.†Licet dicēdū videat in p̄nti cōsultatione
ꝙ dicta asserta donatio facta.d.dñe Joāne nequeat re
uocari qꝛ donatio est contractus qui reuocari nequit,l.aristo.ff.de
dona.⁊ facit.l.sicut.C.de act.⁊ obli.nisi ex certis causis spālib⁹ q̄
tendūt ingratitudinem vt in ti.C.de reuo.dona.maxime in.l.fin.
vbi enumerant cause ingratitudinis:ꝓpter quas donator pōt re
uocare donatiōnē inter quas nō est enumeratus casus iste:⁊ pro
pterea ex hac cā nō potest reuocari donatio:⁊ maxime qꝛ non p̄
supponit ꝙ acceperit virū ignominiosum iuxta id qđ hr̄ in.l.iij.§.
2 si emācipatus.ff.de cōtratabu.†Donatio aūt p̄sumi vr̄:qꝛ inter
ꝑsonas multas ↄiūctas de facili donatio presumitur iuxta.l.si ser
uus.ff.de dona.inter virū.⁊.l.ꝓcula.ff.de ꝓba.⁊ qđ ꝑ Bar.⁊ doc.
in.l.que dotis.ff.solu.matri.ad qđ etiā.l.filie cuius.⁊ qđ ibi habet.
3 C.fami.herci.†Quādo eñ pater emit rem pro filia ⁊ sibi tradidit
cēsetur eidem donasse ⁊ filia hꝫ eā rē precipuā vt ibi ⁊.l.ij.C.si qs
alteri vel sibi.vt voluit Bar.ibi ⁊ in.d.l.filie cuius.⁊ in.l.si dona
tione.C.de colla.⁊ in tractatu suo de duobus fratrib⁹.⁊ in.l.j.§.ſꝫ
nec castrense.ff.de col.bo.qđ ⁊ voluerūt Ange.Raph.fulg.Pau.
de cast.⁊ Pont.in.d.l.si donatiōe.idē ergo in casu isto in quo pa
ter res filie conuenientes tradidit verisimiliter emit pro ipsa fi
4 lia.†Et maxime hoc ꝑsuadet qꝛ hmōi res q̄ dātur filie dū accedit
ad domū mariti nō solēt ꝑ patrē auferri vt quotidie docet experiē
tia q̄ est rerū magistra.c.quā sit.in prin.de elec.in.vj.⁊.c.statutū.
5 in prin.eo.ti.⁊ lib.⁊.l.legatis.§.ornatricibus.de leg.iij.†Et actus
agētium censentur geri ſꝫ qđ consuetum est.ar.l.ꝙ si nolit.§.q as
sidua.ff.de edili.edic.⁊.l.si pri⁹.de aqua plu.ar.⁊ not.doc.in.l.nō
erit.§.diuus.de iureiu.cum infinitis si.⁊ iō pater tradēdo dictas
res filie accedenti ad maritū censeatur tradidisse animo donādi:
⁊ ꝑ ↄn̄s nequeat auferre prout nec est consuetum auferri.Et ma
6 xime si sunt res parue.†Nam in rebus paruis magis de facili p̄
sumitur donatio ⁊ valet vbi al's non valeret.vt.l.vtrum.⁊.l.ex an
7 nuo.ff.de dona.inter vi.⁊ vxo.†His tn̄ minime refragantibus
cōtrariam partem arbitror magis iuri cōsentaneā ex duplici ca
pite.primo quia etiam principaliter donatio inter patrem ⁊ filiā
in potestate non valet.l.ij.C.de inoffi.dona.⁊.l.donationes quas.
8 C.de dona.inter virum ⁊ vxo.†Et est rō quia quicquid olim que
rebat filius vel filiafamilias querebat patri vel auo sub cui⁹ erat
potestate adeo ꝙ nihil apud eū remanebat.l.placet.ff.de acq.he
re.⁊.l.cū filio.de lega.i.cū si.exceptis bonis castrensib⁹ vel quasi.l.
fi.C.de inoffi.test.⁊.ff.de castrē.pecu.per totū.⁊ excepta dote do
nata.l.pōponius filadelphus.ff.fa.her.⁊.l.fi.C.q testa.face.p̄nt.
Et lꝫ hodie reperiat immutatū in aduētitijs vt in toto ti.de bōis
maternis.de bonisqꝫ lib.C.per totum.tn̄ in ꝓfectitijs nihil hodie
reperitur immutatū:⁊ sic stamus iuri antiquo.l.sancimus.C.de
testamētis.⁊.l.precipimus.de appel.⁊ hoc est clarū apud oēs:et
iō etiā hodie donatio ꝑ patrē facta filio vel filie in ptāte nō valet
prout nec olim valebat ea ratione:quia effectualiter donaret sibi
9 ipsi.†Nam per filium donatariū sibi quereret:ꝓut etiā hac rōne
pater olim non poterat filio se obligare:nec etiā hodie ex cā ꝓfe
10 ctitia.l.frater a fratre.cum sua materia.ff.de ↄdi.inde.†Si igitur
pater donat filio vt filio donatio est nulla hodie prout olim:sed si
donat sibi vt extraneo qꝛ merita equiualentia precesserint:lꝫ olim
non valeret donatio:quia tūc querebātur patri aduētitia.prout
ꝓfectitiā vt dictū est:tn̄ hodie valet ipsa donatio:qꝛ tūc reputāt
aduentitia prout volunt glo.Bar.Bal.⁊ doc.cōiter in.l.si dona
tione.C.de col.⁊ Bal.in auł.ex testō.eo.ti.⁊ Bar.in.l.⁊ si forte.ff.
de cast.pecu.⁊ hr̄ in auł.vñ si parēs.C.de inoffi.test.⁊ in.l.si tibi.
x.milia.§.si pac.⁊ in.l.si qs ꝓ eo.§.i.in fi.de fideius.⁊ ꝑ Bal.⁊ Sa
11 ly.in.l.illud.C.de sac.sanc.eccle.†Non tn̄ sufficiunt merita obse
quialia q̄ filius dꝫ patri:ſꝫ alia merita prout dicit Bald.in.d.l.si
donatione.nec etiā sufficerēt alia merita nō correspondentia rei
donate:sed debēt esse coequalia prout volunt Bal.in.d.l.illud.et
Saly.ibi allegās in si.Jo.an.in addi.Spe.in rubrica de reb⁹ ecc.
non alie.ꝑ.c.relatū.el.ij.§.licet.de testamētis.qđ ⁊ voluit Bal.i.d.
auł.ex testō:⁊ Pau.de cast.in.d.l.si donatione.⁊ Bar.in.d.l.si qs
pro eo.§.j.in fi.vr̄ velle ꝙ si sunt alia merita ꝓpter que donator tā
tūdem donasset cuilibet extraneo:tūc illud donatū cēsetur aduē
titiū lꝫ a patre ꝓfectū:id ergo ī quo donatio excedit estimationē
meritoꝝ cēsetur datū vt filio:⁊ sic reputatur profectitiū prout est
de mēte docto.in locis.s̄.allegatis,si tn̄ appareret ꝙ donasset ꝓ
pter merita.qꝛ pater reputaret merita valere.lx.q̄ reuera valebāt
xl.si donasset.lx.tota donatio forte censenda esset aduentitia.Ex
quo satis

quo satis apparet ꝙ donauit vt extraneo ⁊ hoc casu posset ꝓcede re ꝙ tenebat Bal.in.d.auth.ex testamento vbi requirit merita esse equiualētia dimidie iusti precij rei donate ⁊ idē forte si pater esset multū diues multūq; liberalis qui pro mediocri seruitio solebat multū remunerare per id qd no.Bar.i.d.§.si passus.⁊ istis casib⁹ possent procedere que dicta sunt.s.in contrarium.s.ꝙ talis dona tio valeret et esset irreuocabilis. Sed quia non apparent aliqua merita precessisse nec pater dicit se illa donare propter merita nec insuper est verisile ꝙ puelle maxime tenere etatis prestent pr̄i nisi merita obsequialia ⁊ ea que solēt prestari ei qui alimentat iuxta.l. sunt.ff.de opis libe. Ideo nō pōt dici qd talis donatio si donatio fuisset censeat valida eo quia reputetur facta ex causa aduentitia.

12 † Nā etiā si pater dixisset se donare ꝓpter merita requireretur ꝓba tio meritoꝝ al's donatio nō valeret q2 nō statur tali cōfessioni ꝓut voluit Bar. in.d.l.si forte de castrē.pecu.ar.l. qui testīm de proba. ⁊.l.cū quis decedēs.§.titia de leg.iij. ꝙ ⁊ vult gl.no.in.d.l.si dona tione quā approbāt ibi. Bar.Bal. Ang.Saly. ⁊ moderni requi rit em̄ probatio meritoꝝ etiā si fuisset specificata spēs ⁊ qualitas meritoꝝ ꝓut voluit Guil.de cu.in.l.fi.de exercito.⁊ Saly.in.d.l.si donatione.vbi idē in effectu voluit bal.qd ⁊ vr̄ velle Imol.in.d.l. aquilius de dona.⁊ firmat Pau.de cast.ibi ⁊ in.l.affectiōis.eo ti. Et ista est cōis opi.pro qua optime faciunt no.per bar.⁊ doc.in.l. sciendū de ver.obli.⁊ in.l.j.C.de fide instru.⁊ iure haste fisca.li.x.⁊ que p Bart.in.d.l.si forte.⁊ in.d.§.titio lz Bal.post Cy.in.l.fi.de exercito.in antiqua lec.secus voluerit limitando gl.d.l.si donatio ne.⁊ que ibi hn̄tur ꝓcedere qn̄ mentio meritoꝝ est facta in genere secus si merita fuerint in spē specificata fm eū in.d.l.fi.qui idez vr̄ velle in.d.l.illud in.iiij.q.non tamē est curandū ex quo in casu nr̄o nulla fuit facta mētio meritoꝝ lz si facta fuisset idē foret rūdēdū p iaz dicta. Ex quo itaq; hmōi donatio nō valeret si facta fuisset nō est locus dubitationi quin pr̄ viuens possit illā reuocare cum dn̄ium penes eum permanserit ⁊ successiue impediret cōfirmatio nem donationis que posset resultare tacite p eius mortē iuxta ea que habentur in.d.l.filie cuius.⁊ in.d.l.donatiōes quas. Talia.n. donata q̄ morte firmant censent habita velut ex vltima volūtate vt no.gl.⁊ doc.cōiter omnes in.d.auth.ex testō ⁊ vltima voluntas pōt cōtraria volūtate reuocari. Nā est ambulatoria vsq; ad mor tē insti.de adēp.lega.⁊.§.posteriore insti.quibus mo.te.infir.⁊.l.si mihi.§.in legatis.ff.de leg.j.cum si. Preterea ⁊ scdo dictus pater pōt dictas res retinere ⁊ dictā cōsignationē seu traditionē factaz filie reuocare: q2 nō apparet ꝙ pr̄ dictas res filie donauerit sed so lū apparet qd tradidit.ex sola em̄ traditiōe reꝝ quā pater facit filie vel etiaz filio saltem si est in potestate patris nō resultat p̄sumpta causa donationis sed potius censetur cōcessio in peculium.l.ꝙ ser uus.de acquiren.rerum domi.⁊.l.fi.de pecul.leg.⁊.d.l.si donatiōe. C.de colla.vbi hoc tenent Bar.⁊ docto cōmuniter omnes ⁊ bal. in auc.ex testamēto.eo.ti.⁊ Bar.in.l.j.§.nec castrense de colla.bo no.⁊ in tractatu de duobus fratribus ⁊ habetur etiā in.l.ij.C.si qs

13 alteri vel sibi ⁊ in.l.filie cuius.C.fami.hercis cun. † Et vbiq; doct. habent pro expedito ꝙ simplex traditio facta per patrem filio vel filie constituto sub sua patria potestate nō inducat donationem sed censeatur concessio in peculium facit illud vulgatuz quod vbi militare potest alia ratio ibi cessat presumpta causa donationis.l.

14 si cum aurū de solu.⁊.l.cū de indebito de proba. † Et maxime cuz donatio esset inualida per supradicta ⁊ actus nō debet in dubio interpretari vt nō valeat.d.l.quotiēs de reb.dub. Et ex his reddi tur hec consultatio meo iudicio clarissima ex vtroq; capite. Non ob.adductis in cōtrarium que re vera non obstant. Non em̄ ob.qd donatio est cōtractus qui non reuocatur pn̄ia quia loquunt con tra iura in hac parte adducta in donatione valida nos loqaimur in simplici traditiōe que nō est nec presumit donatio ⁊ si donatio

15 esset foret nulla per predicta. † Nec ob.ꝙ pater tradendo rem quā emit pro filia censeatur donare p.d.l.filie cui⁹ ⁊.d.l.ij.si quis alteri vel sibi.q2 loquuntur illa iura qn̄ emit noīe filie ⁊ eidem tradidit ⁊ sic duo cōcurrunt prout volūt bar.⁊ doc.in iuribus preallegatis: sed nō presupponitur hic qd pr̄ emeret noīe filie nec solet pr̄ talia nomie filie emere.ꝙ tūcunq; emat vt tradat filie. Nec ob.quod nō solent reauferri q2 forte nō est verum ꝙ redeunt ad domos patris mortuo viro ⁊ lz nō soleāt reauferri nō tn̄ tanꝙ auferri nequeant maritus etiā nō solet auferri vxori annulos ⁊ vestes festiuas ⁊ tn̄ nō p̄sumit donasse iuxta no.in.l.pe.§.j.ff.sol.ma. Nec arbitror ꝙ sint res adeo parue ꝙ attēta qualitate pr̄is resultet cōiectura do natiōis ⁊ maxime cū donatio esset nulla p iā dicta ⁊ q2 omnimo do esset reuocabilis vt dictū est ideo vltra nō insisto. Laus deo.

Summarium super consilio.cxlv.

¶ Dotis promisse vsuras an ⁊ qn̄ possint peti per maritum seu heredes illius per.totum consi.

1 ¶ Usure sunt regular.ter prohibite.fallit in dote dāda.nu.seq. vsq; ad fi.consi.

2 Confessio dotis recepte spe future promissionis facta promissione censetur impleta cā stipulationis dotis reddende ⁊ ipsius confes sionis de recepto.

Mora irregularis dicitur in contractib⁹ correspectiuus vt in do te ⁊ vsuris precij rei vendite in quibus sine alia interpellatione de bentur vsure.nu.seq.

3 Dos recipi aut peti non potest nisi contractu dotis constituta ex ficta vel vera promissione.

4 Solutio esse non potest nisi obligatio precedat.

5 Contractus correspectiui qui dicantur.nu.seq.

6 Usure qn̄ debeantur sine mora in contractibus correspectiuis in dote.nu.seq.⁊.8.⁊.17.per totum consi.

7 Usure ex contractu debentur tam in foro fori ꝙ poli.

8 Usure an ⁊ qn̄ debeantur sine mora etiam in dote.

9 Alere vxorem in quibus causis maritus teneatur ⁊ vsq; ad quaz ꝙtitatem.nu.seq.

10 Alimentorum appellatione veniunt etiam vsure.

11 In necessitatibus nemo liberalis existit.

12 Habere censetur rem qui actionem habet.

13 Augmentum dotis: lz non recepte maritus seu eius heredes da re vxori tenentur quia negligentia in non exigēdo maxime ab ex traneo marito imputatur.nu.22.

14 Interesse an ⁊ qn̄ non debetur ratione more debiti nō soluti in to tum ratione solutionis partis.nu.27.

15 Dotis vsure quas maritus non petijt dum viueret an videantur remisse vel cum taciturnitate longi temporis.nu.seq.⁊.19.vsq; ad fi.consi.

16 Prescribi an possint vel tollantur debita personalia per lapsum longi vel longissimi temporis aut.xxx.annorum.

17 Usure odiose non debentur ratione interesse.nu.seq.

18 Usure dotis an debeantur vt vsure vel interesse quia etiam qn̄q; debentur absq; mora.

19 Usuras dotis quas nunquā maritus petijt an videatur remisisse vsq; ad fi.con.

20 Aduentitiorum vsumfructum censetur pater remisisse filio si il lud non recipere permiserit filio.

21 Donatio presumitur ratione sanguinis vel affinitatis.nu.seq.

22 Maritus ⁊ vxor duo censentur in carne vna ⁊ socij dicuntur diui ne ac humane domus.

23 Actio an censeatur remissa debitori per creditorem lapsu tempo ris petitione non facta ⁊ per longum silentium.nu.seq.

24 Donatio inter extraneos non presumitur si sit etiam a iure pro hibita.nu.seq.

25 Donatio inter virum ⁊ vxorem an ⁊ in quibus esse possit vel pre sumatur.per totum consi.

26 Legatum dotis iam promisse valet vel pater filiam instituendo in dotem iam constituta non videtur preterijsse.

27 Usura seu interesse an solutione partis debiti tollatur.

¶ Consilium.cxlv.

In nomine dn̄i nostri iesu christi. In hac consultatione videt prima facie dicēdū quod dicte vsure non debeantur.

1 † Quia vsure regula riter sunt prohibite.c.quia in omni et.c.consuluit ⁊ quasi per to tum extra de vsu.in antiquis ⁊ in.vj.⁊.xiiij.q.iij.cañ.si fenerabis ⁊ per totam ⁊ habetur in.l.cum allegas ⁊ in auth.ad hec.C.de vsu. ⁊ licet sint licite in dote danda.c.salubriter extra de vsur.et ibi per docto.⁊ per docto.in.l.si insulā.§.vsuras.ff.solu.matri.et per Bal. in auth.ei qui.C.de bonis auc.iud.possi. ⁊ in.l.fi.§.preterea de iure dot. Tamen hoc casu non videtur debitū dotis.nam dos fuit ha bita q2 pro dote promissa recepit nomen debitoris ex quo primo confessus fuit se habuisse ⁊ recepisse florenos quingentos p doti

2 bus suis a domina Ioāna ⁊ p ea a dicto Nicolao ei⁹ fratre. † Cē setur em̄ fecisse dictā cōfessionē spe future ꝓmissionis vn̄ facta ꝓ missione censetur impleta causa stipulationis reddende dotis et ipsius cōfessionis de recepto ⁊ sic illā promissionem censetur exti masse quingentos florenos prout hoc vult Bart.in.l.pen.§.si vir. ff.solu.matri.⁊ licet Bal.ea.l.§.mulier aliud velit. Tn̄ Imo.in.d. §.si vir.dicit ꝙ Bar.melius ⁊ subtili⁹ loquit. Nec mirū si ꝓmissio illa appreciat tāta summa q2 de iure tradit p regula: ꝙ q hz actio nē cēset rē hr̄e.l.q actionē.ff.de reg.iur.⁊.l.nō videt.ff.de in integ. resti. Et alias dat nomē debitoris p dote ⁊ periculum est viri.l.p mittendo.§.si a debitore in fi.ff.de iure dotiū. Iō vsure q̄ solēt cur rere marito in cā dotali nō vident currere hoc casu cū dos iā solu ta censeat viro vt dictū est ⁊ ꝓpter dotē vir habeat sustinere onera mr̄imonij.l.pro oneribus de iure dot.⁊.l. dotis fructus.ff.eo.ti.vn̄ vr̄ i casu isto ꝙ marit⁹ nō subeat onera matrimonij rōne ꝓmissio nis facte de soluende dictā quantitatē dotis cōfessate sed artat di cta mr̄imonij onera supportare vigore dotis confessate q̄ censet so luta vt dictū est.⁊ idcirco videt ꝙ dictus Nicolaus nō teneat ad vsuras dictoꝝ ducētoꝝ florenoꝝ quos ipse promisit ⁊ videt ꝓin de esse ac si dictus Nicolaus fuisset debitor dicte dn̄e Ioāne ⁊ dcā dn̄a Ioāna ꝓmisisset dare ducētos florenos dicto Giontino suo viro ⁊ p dictis ducentis florenis dedisset insolutū dictū creditū ꝙ ipsa debebat cōsequi a dicto Nico.vel cēseat ꝓinde ac si dicta dn̄a

Joãna dedisset in dotē dictū nomē debitoris qbꝰ casibꝰ nō videt̃ ꝙ aliqua rōne dictus Nicolaꝰ teneret̃ soluere vsuras a iure ꝓmissas ꝓut nec tenebat̃ priꝰ dñe Joāne ad vsuras licitas nō.n.tūc in plus obligaret̃ marito q̃ fuisset priꝰ obligatꝰ vxori sed obligatio qua prius tenebat̃ vxori trāsfundit̃ in maritū: ideo dictꝰ casus est ascribēdꝰ regule q̄ est vsure cōiter sunt ꝓhibite vt dictū est nō aūt est cōnumerādus sub fallētia q̄ est ꝙ in dote danda licite sunt vsure ex q̄ sua obligatio nō respiciebat onera matrimonij ꝓut respicit obligatio dotalis ꝓpter q̄ onera efficiūt̃ licite vsure ī dote danda ꝓut hr̃ in.d.c.salubriter.⁊ in.d.§.vsuras.⁊ in.l.de diuisiōe solu. matri.⁊ similibꝰ. Licet aūt p̄dicta videāt̃ prima facie plurimū artare ꝙ dictꝰ Nicolaus nō teneat̃ ad dictas vsuras nec dicte vsure possint salua ꝯsciētia exigi. Tñ accurate inuestigādo vr̄ ꝯriū rñderi posse ⁊ de iure veriꝰ. Nā aduertēdū est ꝙ ex cēsura legis municipalis dictꝰ Nicolaꝰ ꝓpter talē dotationē a se factā ꝯsequutꝰ fuit nō mediocre ꝯmodū: q̄r iura municipalia disponūt ꝙ mulier dotata a fratre nō succedat matri ⁊ ꝙ ītelligat̃ dotata a ꝑsona a qua maritꝰ fuerit ꝯfessꝰ noīe dotis aliqd recepisse. ita ꝙ p̄supponit̃ ꝙ dicta dña Joāna ꝓpter talē dotationē exclusa fuit a successione mr̄na. Itē vigēt alia iura mūicipalia disponētia ꝙ soror dotata d̄ bonis cōibꝰ excludat̃ a bonis cōibꝰ q̄ remāserit penes fr̄es.⁊ ex hoc capite presupponit̃ etiā dictū Nicolaū reportasse cōmodū ex dicta dotatiōe. Itē dictꝰ maritꝰ nō se artasset ad subeundū onera mr̄imonij nisi dictꝰ Nicolaꝰ ꝓmisisset soluere dictos ducētos florenos ⁊ ea rōne pōt ꝓbabiliter dici ꝙ dictus maritꝰ se artauit ad dicta onera mr̄imonij ꝓpter dictos ducentos florenos sibi ꝓmissos ꝑ dictū Nicolaū. Nā ex quo ⁊ cōfessio dotis recepte ⁊ ꝓmissio ducētoꝝ fuerūt eodē tp̄e celebrate censent̃ fuisse correspectiue ⁊ sic cēset̃ celebratꝰ ꝯctꝰ dotalis virtualiter īclusꝰ ī dicta ꝯfessiōe dotis recepte. Nā q vult ꝯsequēs vult suū necessariū antecedēs.l.illd̄.ff.

3 de acq.here.⁊.l.ad rē mobilē.⁊.l.ad legatū.ff.de pcu.cum si. † Jō cū nequeat recipi dos nisi sit ꝯstituta nec ꝯstituit̃ nisi ex ꝯctu dotali: q̄r ex ꝟba vel ficta ꝓmissiōe seu stipulatione.l.vnica in p̄n.⁊.§.j. C.de rei vxo.ac.⁊.C.de dotis ꝓmis.ꝑ totū ꝓut ⁊ de se ꝯstat. iō ꝑtes

4 p̄dicte censent̃ inijsse ꝯctū dotis ⁊ obligationē dotis dāde. † Non em̄ pōt fieri solutio nisi obligatio p̄cedat saltē ordine ītellectꝰ arg. l.x.de verb.ob.i.⁊.l.nō pōt videri desinere de regulis iuris. ⁊ ꝙ hr̄

5 in.l.sub ꝯditione.ff.de solutio. † Et qñ duo ꝯctꝰ simul celebrāt̃ censet̃ vnꝰ ꝓpter aliū celebratus ꝓut notabilr̄ inqt Bal.in altera repeti.l.petēs.C.de pac. dicēs ꝙ si duo ꝯctꝰ reperiūt̃ eodē die loco ⁊ testibꝰ celebrati cēsent̃ correspectiui hoc est vnꝰ ꝯtēplatiōe alteriꝰ celebratꝰ hincinde. Et al's in siu̇ volūt doc.ꝑsertim vltramontani ꝙ qñ pactū apponit̃ iuxta ꝯctū si ꝯctꝰ facit ꝓ vno ex ꝯhētibꝰ ī totū vel ī partē ⁊ pactū facit ꝓ altero cēset̃ resultare qdā ꝯtꝰ īnoiatus habita relatione ⁊ correspectiuatione ꝯctus ad pactum: licet vterq; quo ad verba videat̃ p̄ncipalr̄ ⁊ ꝓpter se celebratꝰ ꝓut hr̄ ī l.ex placito.C.de rerū ꝑmu.⁊ in.l.in bonefidei.C. de pact.cū simili.

6 † Et in ꝓprijs terminis sumit̃ ex dictis Bart.⁊ doct.in.d.l.pe.§.si vir.so.ma.⁊ bal.ea.l.§.si mulier q volunt ꝙ cōfessio dotis recepte facta per maritū censet̃ emanata ꝓpter spem ipsius ꝓmissiōis seu solutionis causande ex promissione. Ex qbus resultat indubitata cōclusio ꝙ contractus dotalis virtualiter celebratus per maritū factꝰ fuit ꝓpter dictā ꝓmissionē. Et insuꝑ vr̄ etiā dicēdū ꝙ dicta promissio cēsetur quodāmodo inesse in dicto ꝯctu dotali: q̄r ea q̄ incōtinenti fiunt insunt seu censent̃ inesse.l.iurisgentium.§.quinimo.ff.de pac.⁊.l.lecta ꝟsi.dicebam.ff.si cer.pe.⁊.l.fundi ꝑtem.ff. de cōtrahen.emp. Ex quibus deducit̃ ꝙ ex quo dictus maritꝰ nō deuenisset ad dictū ꝯctū dotalē. ⁊ ad se artādū ad onera mr̄imonij: nisi fuisset fctā dicta ꝓmissio ⁊ successiue ex q̄ dicta ꝓmissio et ꝯtractꝰ dotalis cēsent̃ correspectiui ⁊ ꝓmissio p̄dicta censet̃ pars dicti ꝯtractus dotalis ⁊ dictus Nicolaus cōsequatur cōmodū ex dicto ꝯctu dotali ⁊ dictus maritus incōmodū onerū matrimonij in ꝯsequentiā resultat ꝙ vsure debeātur ⁊ sint licite: q̄r nō solū in cōtractu dotali: sꝫ ēt in alijs ꝯctibꝰ correspectiuis ex qbꝰ hincinde resultat cōmoditas. † ex ꝯctu veniūt vsure debite in foro fori et in

7 foro poli vt ꝓbat̃ in.l.curabit cū ibi no.C.de act.emp.ī.l.iulianus. §.ex vēdito.ff.de ꝯhen.emp.⁊ in.l.ij.C.de vsur̄.⁊ in.l.sociū q in eo in p̄n.ff.ꝓ so.vbi bonus tex.ꝙ vsure in his casibus petunt̃ potius tanq̄ interesse q̄ tanq̄ vsure ⁊ ibi est gl.ꝙ ēt in foro canonico debentur tales vsure. Et idē no.gl.in.d.l.ij.qd̄ et cōiter oēs tenent in iuribus supra allegatis. Cū igit̃ debeant̃ tanq̄ interesse ⁊ ꝯstet ꝙ nō minus intersit dicti mariti habuisse dictos ducētos florenos a dicto Nicolao ꝑꝑ quos se artauit ad onera mr̄imonij q̄ si fuissent sibi directo ꝓmissi ꝓ dote. ideo vr̄ ꝙ nō minus licite debeant̃ dicte vsure hoc casu q̄ si ꝑ dictū nicolaū fuisset simpliciter ꝓmissa dos.

8 † Et lꝫ al's vsure nō debeant̃ citra morā. vt.l.lecta.ff.si cer.pe.et.l. mora in prin.⁊.§.in bonefidei.⁊.l.litis cōtestate.ff.de vsuris. tñ in istis cōtractibus correspectiuis debentur vsure absq; mora vt est expressum in.d.l.curabit.⁊ solet appellari mora irregularis vt no. doct.ibi ⁊ in silibus iuribꝰ.⁊ in.l.de diuisione.ff.so.ma. Et ideo in his terminis.puto ꝯcludendū attentis oibus supradictis ꝙ dicte vsure debeant̃ citra aliā interpellationē saltē elapso biēnio postq̄ dictus maritus incepit supportare onera mr̄imonij ꝑ.l.fi.§.p̄terea.C.de iure dotiū ⁊ alia iura supra adducta. Nō obstātibꝰ adductis in ꝯriū qbꝰ satis apparet rñsuꝫ ꝑ adducta ꝓ hac ꝑte. Lꝫ.n.ꝯctus dotalis cēseat̃ solutus ꝑ dictā cōfessionem receptionis dotis ⁊ sequutā dictā ꝓmissionē. tñ q̄r nec ꝯctꝰ dotis nec ꝯfessio recepte dotis fuisset facta ꝑ dictū maritū cū dicto nicolao ꝯhente ꝓ dicta dña Joāna; nisi q̄r dictus nicolaus ꝓmittebat soluere dictā quātitatē dotalē. Nec dictus nicolaus fecisset dictā ꝓmissionē: nisi q̄r dictus maritus ꝯfessus fuit recepisse dictā dotē ⁊ successiue tacite vel exp̄sse se obligauit ad dotis restōnez. ⁊ ꝑ ꝯñs vigore necessarij antecedētis cēseat̃ ēt celebrasse ꝯctū dotis vt.s̄.deductū fuit.⁊ iō resultāt ꝯctus correspectiui impleti ex vna ꝑte.s.ꝓ ꝑte mariti quo ad onera matrimonij ⁊ nō ex altera ꝑte.s.dicti Nicolai quo ad verā ⁊ actualē solutionē. Jō resultat debitū dictarū vsuraꝝ ⁊ maxie cū dicta ꝓmissio ducentoꝝ cēseat̃ ꝑs dicti ꝯctus dotalis q̄si cēseat̃ actū ꝙ dictꝰ nicolaꝰ ꝓmiserit dare dotē ꝓ dicta dña Joāna dicto giontino suo viro ⁊ ꝓ solutione dotis se obligasse ad ꝓmittenduꝫ dictā q̄ttitatē dotalē ⁊ eā tūc tp̄is ꝓmisisse. Et ꝑꝑ predicta oīa ita celebrata ꝑ ꝑte nicolai dictꝰ giontinus cōfessus fuerit se recepisse dictā dotē ⁊ tacite se obligauerit ad subeūdū onera matrimonij ⁊ predictā dotē restituēdā.⁊ hoc respectu dicta ꝓmissio dicte quantitatis cēseat̃ inesse ꝯctui dotali ⁊ illū informasse iuxta ea q̄ hn̄r in d.l.lecta.⁊ in.d.l.fundi partē.⁊ in.d.§.quinimo. q̄ quidē cessant in termis in ꝯriū adductis ꝑꝑea nō obstāt. nec obstāt illa ꝟba q̄ dicūtur apposita in instr̄o.vꝫ ad omnē eiꝰ petitionē ⁊ volūtatē qm̄ illa verba sunt apposita in fauorē creditoris vt scꝫ celeriꝰ fiat solutio absq; dilatiōe iuxta.l.si x.cū petiero d̄ ꝟ.ob.⁊ ꝑꝑea nō releuāt̃ aliquo d̄bitorē; nec excusant a mora aliq̄ ar.l.ꝙ fauore d̄.l.⁊.l.legata inutilr̄ de le.j.cū si.ꝓut hoc tenēt gl.bar.⁊ doc.cōiter oēs ī.l.cū stipulatꝰ sim mihi a ꝑculo de ꝟ.ob.⁊ hoc idē voluit bal.ī.l.fi.§.p̄terea.C.de iur̄.do.in añpe.col.per illum tex.ad hoc etiā quod no.ipe

9 bal.in.l.j.solu.matri. † Deueniēdo aūt nūc ad scđm cōsultationis q̄sitū suꝑ quo tanq̄ claro nō duxi multis īsistēdū. Cōstat.n.ꝙ maritus tenet̃ gubernare ⁊ alere vxorē etiā īfirmā saltē vsq; ad q̄ttitatē reddituū dotis ꝑ.l.si cū dotē.§.finaūt ī seuissimo sol̃.ma.⁊ ibi ꝑ gl.bal.⁊ modernos.q ꝯcordāt ꝙ si vxor infirma nō hꝫ vñ al's se alimentet tenet̃ maritꝰ eā alimētare etiā si ꝓpter īfirmitatē nō sit habilis ad seruitia viri. Et hoc etiā vltra q̄ se extēdāt redditꝰ dotis. Si ꝟo habeat vñ al's se alimētet.⁊ tūc tenet̃ maritꝰ vxorē alimētare q̄tūcūq; īfirmā. tñ ƀm q̄ttitatē reddituū dotis ꝓut voluerūt ibi Bal.Ang.Jmo.⁊ Pōta.lꝫ gl.magis gñalr̄ loquat̃ ꝙ teneat̃ ad integra alimēta ⁊ appellatione alimentorum veniunt etiam medicine per tex.in.l.verbo victus.⁊ in.l.quos nos.§.verbum viuere de ꝟbo.signi.prout volunt Dy.Bal. Ang.⁊ Jmo.in.d.§.finau

10 tem in seuissimo. † Et ꝓpterea no.ibi Bal.ꝙ q tenet̃ alere tenetur etiā medicinas p̄stare ꝑ dicta iura ⁊ ꝑ.l.sunt īpendia.ff.de vsufru. ad ꝙ etiā nota.ꝑ doc.maxie ꝑ ip̄m bal.in.l.si ab hostibꝰ.§.fi.solu. matri. Si itaq; dictꝰ maritꝰ alimētauit eiꝰ vxorē ⁊ medicinas p̄stitit cēset̃ p̄dicta p̄stitisse ea rōne: q̄r ad ea p̄stāda tenebat̃ vsq; ad cōcurrētē q̄ttitatē reddituū dicte dotis ꝑ p̄dicta. ⁊ ꝑ ꝯsequēs fecit id

11 ad qd̄ tenebat̃ nō aūt fecit ex cā liberalitatis: † q̄r in necessitatibus nemo liberalis existit.l.rē legatā.ff.de adimē.leg.⁊.l.fideicōmissa.

12 §.si rē de leg.iij. † Nec refragat̃ si qs dixerit ꝙ nō tenebat̃ gubernare ꝓ q̄ttitate reddituū dotis nō solute iuxta ea q̄ habēt̃ in.l.fi.C.ad vellea. q̄r rñdet̃ ꝙ maritꝰ habebat actionē ad petēdū q̄ttitatē dotis ꝯtra tertiū scꝫ fratrē ipsiꝰ vxoris iō cēset̃ hr̄e ipsam q̄ttitatē q̄r q actionē hꝫ cēset̃ rē hr̄e ad quā actio ꝯpetit.l.q actionē.ff.de reg. iur.⁊.l.nemo vr̄.ff.de in īte.rest.⁊.l.rē in bonis.ff.de acq.reꝝ dñio.

13 † Preterea īputat̃ marito negligētia in exigēdo dotē maxie ab extraneo.l.si extraneꝰ.ff.de iure dotiū lꝫ qñq; parcat̃ ei si nō p̄cipitauit debitorē ad solutionē puta qñ ꝓmisit qs ex cā donatiōis nō aūt tūc est oīno īmunis ab aliqua culpa: sꝫ tñ est culpa excusabilis ⁊ nō īputat̃ vt innuūt ꝟba illiꝰ lr̄e in casu aūt nr̄o nō est cēsendus frater ex mera cā donatiōis ꝓmisisse quātitatē dotalē ex quo ipse ꝓpterea ꝯsequat̃ ipsa soror dotata excludat̃ a successione mr̄is et eiꝰ portio eidē fratri accrescat. ⁊ iō multo clariꝰ nō pōt imputare maritꝰ vxori quare dos nō fuit soluta ꝙ multo fortiꝰ videt̃ dicendū in casu isto ex quo dos cēset̃ soluta quo ad mulierē ꝑ.d.s̄.circa primū q̄sitū. Jō p̄statio victꝰ ꝯtinue facta per dictū maritū vxori potiꝰ adiuuat facultatē petēdi vsuras q̄ tēdat ī ꝯriū ꝑ.l.fi.in p̄nc. ff.de excep.doli ⁊ q̄ habēt̃ in.d.l.curabit de ac.emp.⁊ ꝙ.ī.dicā circa vltimū q̄sitū clara itaq; est ꝯclo ꝙ dicta p̄statio victꝰ nō est ipedimēto quominꝰ possint peti dicte vsure. Ita etiā clarā cēseo decisionē tertij q̄siti.s.ꝙ nō ob.solutiōe ꝑtis dotꝫ tñ de residuo debeāt̃

14 vsure. † Q̄r sol'o ꝑtis causat ꝙ nō debeant̃ vsure ꝑtis solute prout itaq; mora suꝑ tota quantitate causat debitū vsurarū respectu totius ita ⁊ non sol'o ꝑtis causat debitū vsurarū respectu ꝑtis nō solute q̄r idē iur.est de toto quo ad totū qd̄ de ꝑte quo ad partē.l.q de tota.ff.de rei ven.⁊.l.scio.ff.de vsur.⁊.c.pastoral' ꝟsi.si qs cū totū extra de offi.dele. Et quia reputo rem clarā non insisto in hoc

15 amplius. † Sed deuenio ad quartū consultationis articulū circa quod videt̃ primo aspectu dicēduꝫ ꝙ dicte vsure censent̃ remisse

ex taciturnitate

ex taciturnitate longi temporis per tex.in.l.cum quidez.§.diuus.ff.de vsuris.qui ƀz vnā lec.ꝓbat ꝙ si ille cui debēt vsure tacuerit ꝑ longum tempus nō petendo vsuras censetur illas donasse ꝓ quo etiam glos.ibi adducit tex.in.l.qui semisses eodem titulo vbi probatur quod si creditor per multos annos recepit minores vsuras quam deberentur censetur maiores vsuras remisisse.ad idem.l.aduersus.C.e.ti.vbi idem dicit si per certos annos prestantur minores vsure ꝛ ibi gl.ij.post Azo.in vltima sua opi.dicit sufficere triēnium ꝙ ꝛ voluerunt ibi Cy.ꝛ Bal.Ange.autem dicit remittēdū esse arbitrio iudicis.s.quot annis sufficiat recepisse dictis minores vsuras ꝛ sic ꝙ est forti⁹ ad idē.l.q̄uis bassa.eo.tit.vbi nō pōderat̄ lapsus alicui⁹ tēporis post ꝯmissas maiores vsuras.sed dūtaxat receptio minorum vsurarum:si itaqꝫ in dictis iuribus censent̄ remisse vsure pro parte nō soluta etiam si non sit elapsum longū tēpus multofortius vident̄ remisse si lōgo tēpore nō petijt ipās vsuras cōiungēdo argumentū de parte ad totum iuxta.d.l.que de tota cū concord.ꝛ maxime qꝛ in dictis iuribus extabat ipse creditor q volebat petere ipās vsuras maiores ꝛ verisilr̄ dicebat se noluisse remittere ipsas maiores vsuras.Et videbatur sibi standū de ei⁹ intentione.arg.notatorum per glo.no.in.§.alie.insti.de act.volentem ꝙ ea que consistunt in animo probari nequeunt ꝛ ꝓpterea stādum est dicto eius de cuius animo agitur ad idem no.per bart.in l.gerit.ff.de acqui.hered. ꝛ que habentur in.l.siue possidetis.C.de ꝓba.ꝛ in cle.cum ad sedem de restit.spoli.vbi habetur ꝙ statur dicto ei⁹ q possedit an aīo desierit possidere facit etiā.l.in ambiguis orationibus.ff.de reg.iur.ꝛ tñ hoc nō obstāte lex presumit ꝙ non petendo maiores censeantur remisse ipse maiores vsure multo ergo fortius vbi ille qui vsuras nō petijt decessit.ita ꝙ declarare nō potest se nō habuisse animū remittēdi vsuras.ꝛ hanc partē consulendo allegatur firmasse Bal.per.d.§.diu⁹.

16 † Tñ his nō obstantibus contrariam partem arbitror de iure veriorē ꝛ ita al's cōsulendo visum fuit.Regula.n.est ꝙ ꝑ lapsuz longi temporis nō tolluntur debita personalia:sed duntaxat ꝑ tēpus.xxx.annorū vel.xl.l.sicut.ꝛ.l.omnes.C.de prescrip.xxx.vel.xl.annoꝝ.itaqꝫ dicte vsure debite non debēt tolli per lapsum longi tp̄is ad qḋ etiaz.l.eos.C.de vsuris vbi vsure tollunt̄ demū cursu lōgissimi tp̄is.quinimo fit ibi.ꝛ in.l.cum notissimi.§.in his.C.de prescrip.xxx.vel.xl.anno.dubium.An sufficiant cursus longissimi tēporis vt tollat̄ integre petitio oīm vsurarū ꝑ ea q̄ habent̄ in illo.§.in his.ꝛ in.§.illud.ea.l.

17 † Nec obstāt adducta in cōtrariū non.n.ob.d.l.cū quidā.§.diuus.qꝛ loquitur in vsuris odiosis q̄ scꝫ non debent̄ rōne interesse prout sunt cōiter vsure.ꝛ ita illum tex.allegat Bar.in.l.cum de in rē verso.eo.tit.ꝛ Ponta.in.l.que dotis in.v.col.so.ma.ꝛ ibi etiā idē vult Bal.in.ij.colū.v.op.ita rn̄dens ad.d.l.aduersus.ꝛ.l.q̄uis bassa.

18 Nos ꝟo loquimur in vsuris q̄ debēt vt interesse rōne oneꝝ mr̄imonij.ꝛ sic nō sunt ꝓprie vsure ꝛ debent̄ qn̄qꝫ etiā absqꝫ mora vt ꝓut in sili tex.in.d.l.curabit.ꝛ ꝯn̄ter nō sunt odiose ꝓut sunt regulariter ipse vsure merito illa exorbitans dispō.d.§.diuus non est trahēda ad casuz nr̄m.ꝛ ita firmat Pon.in.l.si insulā.§.vsuras so.ma.dānās dictū consiliū Bal.respōdens in effectu ad dictū.§.diuus vt p̄misi dicēs ꝙ loquitur in vsuris que debent̄ vt lucrum non in istis alimentis dotis q̄ debent̄ vt interesse ꝓpter onera mr̄imonij ꝛ sic causant titulū onerosum ƀm eū qui idē tenuit in.l.de diuisiōe eo.tit.Et idē reperio tenuisse Ange.de aretio in.§.fuerat insti.de act.dicens ita se cōsuluisse contra Bald.vidi etiā consilium sigillatū dn̄i martini de laude pro hac parte ꝯcludētis.Facit ꝓ hac p̄te qḋ no.spe.in ti.de cēsibus.§.fi.in fi.dicens ꝙ si quis vicibus soluit ep̄o minorem ꝓcurationē quā deberet:tñ poterit ep̄s petere maiorem ꝓcurationē rn̄dēdo ad.d.l.aduersus.ꝛ.d.l.q̄uis.ꝙ ꝓcedūt in odium vsurarioꝝ ita ergo vr̄ posse dici in.d.§.diuus. Itez secn̄do rn̄det̄ ꝙ.d.§.diuus non loquitur simpl'r in eo qui tacuit:sed in eo qui tacuit ꝛ vsuras nō petijt ad hoc vt gratior esset apud debitorem dicit.n.q̄s obmisisse te longi tp̄is interuallum indicat ꝙ eas a debitore tuo vt gratior apud eum vꝫ esses petendas non putasti. Unde exponendo ꝙ pro qꝛ prout decet cum non possit stare comparatiue:qꝛ non haberet congruū antecedens ꝓbat ꝙ ideo cēsent̄ remisse vsure:qꝛ tanto tp̄e tacuit vt gratior esset ꝛc.Et gl.sup verbo gratior supplet:qꝛ dignitatem per eum habere sperabas. Un̄ si nō apparet ꝙ propter eā causam obmiserit petere vsuras: licet longo tempore siluerit cessat rō illius text.ꝛ cessante ratione legis cessare solet legis dispō.l.adigere.§.q̄uis ꝺ iur̄ patro.ꝛ.l. ꝙ dictū.ff.de pactis.ꝛ.c.cū cessante de appel.ꝛ hoc voluit Raph.ful.in.d.§.diuus.ita in effectu intelligens illum tex.Non ergo est trahēda illa exorbitās dispositio ad casum nostrum in quo cessat rō p̄allegata maxie cum iura exorbitantia non sint trahenda in ꝯn̄tias.l.ius singulare.ꝛ.l.ꝙ vero cōtra.ff.de.ll. ꝛ regula que exorbitant in vi.cum concor. Et insuper hec conclusio probatur per.l.eos.C.de vsuris.vbi dubitabatur An taciturnitas longissimi tp̄is impediret petitionē vsurarū ꝛ ex quo disponit̄ ꝙ aduersus petitionē obstet lapsus lōgissimi tp̄is a ꝯ̄rio sensu innuit̄ ꝙ lapsus minoris tp̄is non obstet.et per ꝯn̄s non sufficiat lapsus longi tp̄is.Nec ob.d.l.aduersus.ꝛ.d.l.qui semisses.ꝛ.d.l.aduersus.qꝛ respōdetur vt supra primo loco rn̄sum est ad.d.§.diuus.ꝛ prout in simili ad dicta iura respondet Spe.in.d.§.fi.in fi.de censibus. Secundo respondetur qḋ in dictis iuribus nō interuenit sola taciturnitas ꝛ negligentia in non petendo. Sed perceptio minorum vsurarū reiteratis vicibus facta ex qua perceptione iteratis vicibus facta causat̄ illa presumptio ꝙ cēseant̄ remisse maiores vsure ꝛ loco maioꝝ subrogate minores. Attēto ꝙ ibi minores vsure nō fuerunt solute tāq̄ pars maiorū quo casu militasset argumentū suprafactū in contrariū de toto.s.ad partē.Sed fuerunt solute minores vsure hoc est vbi promisse vsure centene hoc est ad rationē centum pro centenario quolibet anno fuerūt solute quinquagene hoc est qnquaginta annua pro quolibet centenario.Ita loquunt̄ dicta iura contraria que vt dixi loquunt̄ de minoribus vsuris ꝑceptis nō de parte maiorum vsurarum.cōstat aūt qḋ aliud est pars rei magne aliud parua res verbi gr̄a domus ꝑua differt a p̄te domus magne vt de se est notū ꝙ persuadet̄:qꝛ perceptio partis debiti reconsolidat creditum ꝛ iuuat percipientē quo ad residuū crediti non solutū non autem debilitat seu causat residui remissionē vt ꝓbat̄ in.l.cū notissimi.§.sed ꝛ siquis cū sua gl.C.de prescrip.xxx.an.Ex hoc causat̄ qḋ non requirit̄ lapsus longi tp̄is ꝓut volūt doc.supra relati ꝓut exigit̄.vbi sola imminet taciturnitas in termis.§.diuus.Nec requirit̄ qḋ minores percipiat vt gratior fiat debitori:puta qꝛ ab eo speret aliqḋ cōmodū.Sic ꝛ al's videmus in sili qḋ inducit̄ presumptio obligationis ex perceptione in.l.cum de in rem verso.ff.de vsuri.qꝛ ex perceptione vsurarū presumitur obligatio sortis principalis.vbi al's silentium mille annorum non induceret idcirco dicta.l.qui semisses ꝛ dicta.l.aduersus non obstant. ꝛ pari ratione non obstat dicta.l.q̄uis bassa.ad quam etiā posset aliter responderi nō curo.

19 † Restat vt condescendā ad vltimā dubitationē.Circa quā videt̄ prima facie dicēdū ꝙ dicte vsure censeant̄ remisse ꝑ text.in term's ƀm summariū Bar.in.l.vir vsuras.ff.de dona.inter virū quā legē bar.summat ꝙ si vir nō petijt vsuras dotis ꝓmissas ꝛ decesserit cēseat̄ illas donasse ꝛ titulo donatiōis remisisse ꝛ ita etiā vt relatum percepi summat etiā Saly.illā legē ꝓut Bar.ꝛ hāc partē sequut⁹

20 fuit Pōta.in.d.l.si insulā.§.vsuras.† Sic ꝛ al's in sili pater censet̄ remisisse vsumf.filio qui ad eū spectabat in bonis aduētitijs filij.l.cū opꝫ.§.finaūt.C.de bonisqꝫ libe.quē allegat gl.i.d.l.vir vsuras. Facit tex.in.l.cū post in prin.ff.de iure dotiū vbi maritus qui post diuortiū patiatur vxorē possidere lōgo tp̄e p̄dia dotalia q̄ ad ip̄m maritū ꝑtinebant cēset̄ tacite ꝯuenisse de nō petendo dicta p̄dia.

21 † Itē facit.l.si seruus cōis.ff.de dona.iter viꝝ ꝛ ꝙ ꝑ illā.l.dicit gl.in.l.que dotis.ff.so.ma.dicēs ꝙ rō sanguinis facit p̄sumi donationem.

22 † Ideo etiā in sili vr̄ dici posse ꝙ rō affinitatis faciat sil'r presumi donationē cū vir ꝛ vxor censeant̄ duo ī carne vna.c.gaudeamus extra de diuortijs ꝛ de bigamis.c.debitū ꝛ socij diuine ꝛ humane domus.l.aduersus.C.de crimine expila.here.ad idē.l.ꝑcu-

23 la.ff.de proba.† vbi sil'r ratione coniunctionis ex lapsu temporis ꝛ non facta petitione ꝑ creditorē censetur facta remissio gratuita debiti sic ꝛ al's per longū silentium censetur quis remisisse ius sibi cōpetēs.l.ij.in fi.ff.ne de statu defun.Et al's qui nō agit in vita cēsetur moriens remisisse.l.fi.C.de reuocā.dona.

24 † Tñ his non ob.in contrariū videt̄ veritas:qꝛ regula est qḋ donatio nō presumitur.l.cū de indebito.ff.de proba.ꝛ.l.si cum aurum.ff.de solutio.argu.l.contra ius in fi.de pac.cum similibus a qua regula non reperitur casus iste exceptuatus merito ꝛc.

25 † Nec etiam inter virū ꝛ vxorez presumitur donatio.l.si cum dos.ff.rerum amo.ꝛ per Barto.in.l.omnimodo.ff.de impēsis ī reb⁹ dota.factis nisi sit donatio adeo modica qḋ sit permissa iuxta.l.ex annuo.ꝛ.l.vtrū.ff.de dona.inter virum ꝛ vxo.imo minus presumit̄ donatio inter virum ꝛ vxorē q̄ īter alios ex quo inter eos donatio est prohibita etiā in remissione vsurarum.l.si quis pro vxore.§.vxor viro.ff.de dona.inter virum. Et vbi donatio est ꝓhibita ius non presumit donationē.l.si vxor filio in fi.cū sua glo.ff.eo.tit.facit.l.vxori.§.vxori.ff.de leg.iij.et qḋ per illam.l.no.gl.fi.in.l.talis scriptura de lega.j.volens qḋ generalis confirmatio donationum nō trahatur ad donationes factas in vita inter virum ꝛ vxorez ex quo ille erant prohibite.ꝛ pro hac parte potest induci textus.in.d.l.vir vsuras in qua potissime fundatur pars aduersa. Nam ibi dicitur vsuras donatas esse et presupponitur donationes. fideicommisso confirmatas:ergo a ꝯ̄rio sensu innuit ille text. ꝙ si non fuissent donationes fideicommisso confirmare non censerent̄ dicte vsure per donationem remisse al's illa verba fuissent in tex.illo posita sine ministerio aliquid operandi ꝙ minime dicēdū est.l.si quādo de leg.j.ꝛ.c.si papa de priuileg.lib.vj.Constat.n.argumentū a cōtrario sensu esse validissimum in iure.l.j.§.huius rei fortissimuz est arg.ff.de offi.eius cui māda.est iurisditio.ꝛ.l.siquis ex argētarijs.§.prohibet de edē.cum multis similibus.Unde recte intēti ibi videt̄ tex.pro hac p̄te nō contra. Et pro hac parte facit qḋ no.Bar.contra petrum in.l.de diuisiōe so.ma.Nā petrus volebat ꝙ maritus nō petēdo ab vxore fructus reꝝ dotaliū censeat̄ illos remisisse:sed Bart.dānat:qꝛ eadē ratiōe dicit ipse censeret̄ emptor remisisse fructus venditori.imo fortius ex quo remissio vxori est ꝓhibita ƀm eum.Et sic Bar.vr̄ ꝙ nō cē-

setur facta tacita remissio fructuum: sed iste vsur comparātur fructib⁹ iuxta.l.curabit.⁊.l.fruct⁹.C.de act.emp.cū ibi notatis. Merito nec iste vsur censerent remisse. Item ponderandū est ꝙ Bar. vult ꝙ non presumit ita donatio inter virū ⁊ vxo. put inter alios inter quos nō est ꝓhibita donatio. Et ideo ꝯfert multū ꝙ nō censeatur in dubio fcā remissio vsurarū que subeunt vicem fructuū vt premisi ꝙ plurimū cōfert ad intellectū dicte.l.vir vsuras. Ad quā etiaꝫ dici pōt ꝙ ibi loquit in vsuris ꝓmissis que non debent forte ratione interesse: sed qꝛ ꝓmisse vnde pñt intelligi in vsuris odiosis put ⁊.d.§.diuus.⁊.d.l.aduersus ⁊ siles supra adducte. Et hec ps l.qō iste vsure dotis nō cēseant remisse tacite videt fuisse de mēte Bar.in.d.l.q̄ dotis vbi magis accurate loquēs ⁊ late exordiendo mām dicit ꝙ donatio nō presumit ⁊ ponit quasdā fallētias ⁊ nō vult ꝙ cēseant remisse: nisi vsure odiose. itaqꝫ vr̄ velle ꝙ iste vsure nō odiose nō censeat remisse. ⁊ vñr longe magis ponderande conclusiones bart.in.d.l.que dotis vbi p̄meditate ⁊ digeste loquit ꝙ verba sua in.d.l.vir vsuras. vbi cursim vt ita dixerim ptrāsibat in lectura illius tituli. Et hāc partē repio firmasse Angelū de aretio in.d.§.fuerat referentem Salyc.idē velle in commento illius.l.vir vsuras.lꝫ aliud innuat i summario. Idē reperio ꝯsuluisse dū senis publice legebat isignis memorie martinū de laude in cā vertente tūc tpis hic ꝓuse. ⁊ ita fuit tūc tpis obtentū in illa cā. Et illi ꝯsilio tunc se subscripsit prestātissimus doctor. Pater obseruandus.d. Bal.de bartholinis. Id aūt qd pōderat ibi ꝙ per lōgum tempus mrimonij vxorez ⁊ familiā aluit non videt ponderari ex eo quia per hoc iducat tacita remissio. Sed ex eo quia si nō aluisset vxorē nō fuissent debite vsure.l.fi.in prin.ff.de excep.doli prout illū text. declarat ibi gl. Posset tū induci ꝙ imo illud etiā iuuabat ꝯiecturam tacite donationis: qꝛ licet teneretur alere vxorem non tamen forte familiā vxoris forte quā habere poterat ex alio viro. Alēdo autem ostendit magnū signū immense dilectionis ex quo magis de facili elicitur cōiectura tacite donationis: lꝫ in hoc non faciam magnā vim. Ponderant etiā quidam ꝙ fuerat soluta dos. Ideo cessabat petitio vsurarū per no.p Bal.in.l.fi.§.preterea.C.de iure doti.⁊ ꝙ fuerit soluta pōderant quod dos fuit per virum legata.

26 † Sed nec in hoc facio vim: licet videatur colorate dictū quia potuit valere legatum dotis propter commodum representationis iuxta ea que hñr in.l.si creditori.ff.de le.j.iuncta.l.vnica.§.cū aūt.

27 ⁊.§.exactio.C.de rei vxor.acti. † Item licet solutio sortis principalis tollat debitum vsurarum que debentur officio iudicis mercenario argumentum.l.iiij.C.deposite in quibus loquitur Bald.in d.l.fi.§.preterea.C.de iure dotiū. Non est eadē ratio in vsuris promissis que debet actione ex stipulatione in quibus loquit dicta.l. vir vsuras. Non obstant alia iura supra adducta: quia dicta.l.cuꝫ post loquit in iure odioso prout dicit Bar.in dicta.l.que dotis.et similiter dicta.l.fi.C.de reuo.do. Necobstat.l.procula.quia ibi nō inducit tacita donatio ex sola taciturnitate ⁊ non petitione. Sed vna cum ratione sanguinis que magis artabat ibi ꝙ hic cōcurrebant etiam alia de quibus ibi. Unde ille tex. facit pro non contra argumēto sumpto ibi a speciali. Nec obstat dicta.l.cū oportet.§. finautem.quia ibi est maior ratio: qꝛ longe maior dilectio in patre erga filium ꝙ in marito vxoris mee erga me ⁊ insuper si loqueremur in marito ⁊ vxore non est prohibita donatio inter patrem et filium: licet regulariter nō valeat propter rationem reflexus put est inter coniuges insuper ibi de facili inducitur donatio ex quo mediante filio querebatur patri ille vsusfructus. Et eo casu erat permissa donatio et valida vt ibi non sic in vsuris inter virum et vxorem dicto.§.si vxor viro. Nec obstat dicta.l.si seruus ꝯmunis. quia ibi non presumitur donatio: sed consensus ex quo consensu resultat donatio inter que est differentia vt declarat Barto.in dicta.l.quo dotis. Et ita etiam dici potest ad capit.j.de alie.feu.paterni. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.cxlvj.

1 ¶ Substitutus an ⁊ qñ videatur exclusus a filijs positis in cōditione veluti tacite per testatorem inuitatis vel filio vniuersaliter ⁊ filia institutis in certa re.nu.seq.per totum consi.

2 Heres heredis primi testatoris est heres.

3 Substitutus instituto si decesserit absqꝫ liberis nō dicitur decedere istitutus absqꝫ liberis lꝫ vnicus filius masculus remanserit licet etiam filius decesserit sine liberis.nu.seq.

4 Verbis cessantibus cessare dicitur legis dispositio.

5 In conditione filij positi an censeantur in testō tacite inuitati vt excludant substitutum.nu.13.vsqꝫ ad.nu.22.

6 Mens testatoris facit ꝙ ex verisilitudine a verbis recedatur.

7 Filijs exclusis excluduntur etiam ⁊ nepotes per substitutū qꝛ abhorrent ꝙ filij sint melioris conditionis quam nepotes vbi testator proprijs filijs substitutum pretulit.

8 Institutis filia in re certa ⁊ filio vniuersaliter ⁊ si oēs decesserint sine filijs substituit matrem tunc filia conditionē deficere nō faciet ex quo filia non est vniuersaliter instituta.nu.seq.

9 Substitutus filio vniuersaliter ⁊ filia in re certa institutis si decesserint sine liberis non censetur filiabus substitutus.nu.8.

10 In substitutionibus recedimus aliqñ a propria verborum significatione secundū que substitutus haberet excludi: tū qñ superest persona que substitutum non excludit ex presumpta mente testantis tunc habet magis verisimilem testantis mentem ipse substitutus qui circunscripta vi proprta verborum succedit.

11 Liberorum appellatione non veniunt descendentes ex feminis. Masculorum appellatione non veniunt masculi ex filia.

12 A verbis qñ recedi potest in substitutionibus propter verisimilez testatoris mentem.

13 Superscriptos participium attenditur quoad ordinē ꝓcedendi.

14 Fideicōmissum resultat ex mente testatoris verisimili lꝫ verba sui natura illud non inducant.

15 Fideicommissum inducunt verba accepta ꝗtitate.

16 Ablatiui absolute positi faciunt conditionem.

17 Filiorum appellatione veniunt omnes descendentes si testator filio substituit si decesserit absqꝫ liberis qꝛ liberis prouidere censet.

18 Substitutio per quam femina excluditur donec stant masculi est inuitatiua masculorum adeo ꝙ nō admittitur filia donec masculis non existen.

19 Filij positi in conditione dispositione legati censentur a lege inuitati ⁊ pari ratione in testatoris dispositione videantur substituti.nu.seq.

20 Substitutus sub conditione si filius decesserit absqꝫ liberis liberi ipsius filij censentur honorati vt eo casu videantur etiam substituti ⁊ sic excludentes substitutum eorum patris.

21 Collectiuo nomine omnes descendentes inuitati intelliguntur ordine successiuo.

22 Legitima ⁊ trebellianica an possint simul ꝺ fideicōmisso detrahi.

23 Fructus percepti testatoris iudicio in quartam treb.copulantur. Fallit in liberis primi gradus.

24 Alienata per institutum computantur in quartam nature ⁊ trebellianicam ⁊ vltra alienata reuocantur.

25 Fideicommissi restitutione non veniunt bona credita ⁊ debita heredis sed tantum testatoris.

¶ Consilium.cxlvj.

In nomine dñi nostri iesu christi. † In hac consultatione visum fuit prio aspectu aperta fronte concludendum ꝙ dicte filie Petriiacobi sole succedant in portione delata eorum patri cum nullus eius descendens masculus supersit post mortem suam hereditas autē parentis deuoluitur ad liberos tam masculos ꝙ feminas omnibus alijs exclusis de iure communi auc.de heredi.ab intest.§.j.in auc.in successione.C.de suis ⁊ legi.cum similibus. Item de iure municipali solum receditur a iure cōmuni quando supersunt descēdētes masculi ⁊ femine. Nō quando remanent sole filie: tūc non receditur a iure cōmmuni ideo hereditas ⁊ bona dicti Petriiacobi de iure ꝯmuni videtur ꝙ debeāt ad dictas filias Petriiacobi peruenire. Et hoc clarum de iure cōmuni ⁊ municipali nō obstāte testamentaria dispositione. Que quidem nō videtur obstare. Nam testator in institutione instituit patrem dicti Petriiacobi vna cū alijs suis descēdentibus in testamento nolatis ⁊ de portione patris dicti Petriiacobi in presentiarum agitur. Ideo cum hereditas eius deuenerit in petrumiacobum filium et heredem ⁊ hereditas petriiacobi peruenerit in eius filias in consequentiam portio institutiōis auite facte per dictū Iacobinum deuoluta est ad dictas filias petriiacobi iure hereditario. † qꝛ heres heredis primi testatoris est heres.l.fi.C.de here.insti.⁊.l.siquis filium.§.fi.de acq. heredi.⁊.l.j.ij.⁊.iij.ff.de peti.hereditatis cuꝫ similibus. † Nec substitutio videtur ꝙ obstet dictis filiabus petriiacobi ea ratiōe quia substitutio est facta si ipsi instituti vel aliquis eoruꝫ decesserit sine filijs masculis. Non autez dixit si filij filiorum decesserint sine filijs masculis. Ideo cum dictus pater dicti petriiacobi nō decesserit sine filijs masculis ex quo decessit cuꝫ dicto petroiacobo. Ideo quo ad eum defecta fuit conditio substitutionis: licet vnicus fili⁹ masculus remāserit.l.non est sine liberis.ff.de verbo.signi.⁊.l.j.C.de cond.inser. ⁊ ibi notat. Nec videtur referre si dict⁹ petrus iacobus decessit sine filijs masculis: qꝛ ipse nō nominatur actiue nec passiue in dicta substitutione sed solū videtur facta substitutio actiue ⁊ passiue de ipsis istitutis q sunt nominibus proprijs descripti in dicto testamēto ⁊ in institutione ⁊ substitutionibus. † Ideo vba substitutionis nō adaptantur ad hunc casum ⁊ vbi cessant verba cessare videtur dispositio iuxta.l.ita autem in prin.de admin.tut. ⁊.l.nō aliter de leg.iij.⁊.l.si seruum.§.nō dixit pretor de acqui.here.cū si. Et ꝙ institutis filijs ⁊ facta eis substitutione si decesserint sine filijs euanescat penit⁹ substitutio si filij instituti decesserint cū filijs: licet filij postea decesserint sine filijs prout voluit Io.an.in addi.spe.in ti.de testamētis in vltima addi.⁊ bar.i.l.si sic.de le.ij. ⁊ in.l.cēturio versi.vlterius quero.⁊ Ang.in.l.in substitutione.de vul.⁊ pup.⁊ Bal.in auc.sed ⁊ siquis in.ij.col. C.de secundis nup. prout predictos allegat Pau.de cast.in consi.cxliij.incip.super secundo questionis ⁊c. In.iij.col.ꝙ ⁊ probatur ex rigore ⁊ vi verborum ipsius

borum ipsius substitutionis facte ipsis institutis sub conditione si decesserint sine liberis et non facte ipsis liberis neqz sub conditione si ipsi liberi institutorum sine liberis decesserint. Ideo videtur q stemus claro. Preterea dato q esset purificata conditio substitutionis. Tamen dicti Raymundinus et Raphael filii Guidonis non sunt inuitati in dicta substitutione. Quia testator ipsos institutos inuicem substituit. Non ergo videtur filios institutorum substituisse: qr verba specifica substitutionis non inuitant filios institutorum prout sunt dicti filii Guidonis qui ptendunt succedere in portione petriiacobi. Nec Guido transmisit conditionale ius substitutionis. l. i. §. finali sub conditione. C. de cadu. toll. l. vnum ex familia. §. rogo. in fi. §. i. et l. miles. §. i. de le. ii. cum multis si. Nec videtur posse dici q filii masculi positi in conditioe censeantur inuitati.

5 †Quia cois opinio et indecisiuis amplectenda est qd filii positi in conditione non censeantur inuitati vt hr per glo. et doc. coiter in. l. lucius in fi. de here insti. et in. l. filiusfami. §. cum quis. de leg. i. et in. l. i. C. de codi. insertis et in multis aliis locis. Item nec vr iuuare istos filios Guidonis illa verba testamenti iubens volens et mandans idem testator hereditatem suam predictam peruenire debere in suprascriptos de domo et casata masculos de fontanella modo antedicto substitutos quia dicta verba referuntur ad masculos suprascriptos et ad masculos supra substitutos ed filii dicti Guidonis non fuerant suprascripti nec fuerant substituti: merito dicta vba no comprehendunt istos filios Guidonis et verba sequentia et no ad feminas de domo et casata de fontanella nec ad alias psonas transuersales vr plata contemplatione masculorum qui sunt inuitati: qr non est verisile qd voluerit excludere feminas eo casu quo nemine inuitasset. Sed est verisile q feminas voluerit excludere pp masculos inuitatos put et deprehenditur ex coniunctione verborum. Nã ex precedentibus interpretantur verba sequentia. l. si seruus plurium. §. fi. de le. i. et l. hrdes palam. §. sed si notam de testamentis cum multis similibus. Et presertim ponderata virtute copule iuxta. l. fi. §. cui dulcia. de vino triti. et oleo lega. et l. seie. §. gaio de fundo instru. Et ideo cum isti filii dicti Guidonis no sint de inuitatis in dicto testa

6 mento non debent esse causa exclusionis feminarum. † His tn no obstantibus arbitror de iure concludendum q dicte filie dicti petriiacobi censeantur et sint excluse a bonis dicti testatoris a legitima et trebel. supra de quibus quartis dicetur. i. nam ipse vr excluse ex verbis dicti testi et ex mente testatoris vt. i. deducetur. Merito concurrentibus vbis et mente testatoris vr omni ex parte repellende q aut vba ipsas repellant pz ex verbis dicti testamenti supra interlineatis versic. iubens etc. ibi nec ad feminas etc. sunt enim iste filie Petripauli femine comprehense in dictis verbis testi ergo euidenter pz q verba testatoris eas excludunt. Mens etiam testatoris vr in hac parte conformis verbis: tum quia no vr alia mens q verba sonet. l. labeo. §. ide tubero. de suppelle. leg. et c. ii. regis. de appel. et xxv. q. v. humane. Et ideo cu dicta verba exclusiua feminarum sint gnaliter prolata sunt gnaliter intelligenda iuxta. l. i. §. et gnaliter. de leg. prestan. et can. si romanorum. xix. dist in. et c. quia circa. de priuil.

7 cum concor. † Tum etiam quia testator pp masculos descendentes voluit excludere filias proprias ia natas. ergo fortius videtur excludere neptes et proneptes. Quia iura abhorrere vr q nepotes vel neptes sint melioris conditiois q filii vel filie. l. si viua matre. §. in nepotibus. C. de bonis mrnis. et maxime qr testator censetur dilexisse magis filias natas q nascituras per ea q hr in. l. qui filiabus. ff. de lega. i. et notat als Imo. in. l. gallus. in princi. in. iii. col. de libe. et post. et facit glo. xxix. q. i. in summa. Ideo si filias natas voluit excludere pp masculos etia non expresse substitutos longe fortius neptes et proneptes postea nascituras put hanc rationem ponderant Rapha. ful. et Pau. de ca. in. l. i. C. de codi. insertis. Dicentes in sili casu q si testator hns filium et filiam instituit filia in certa qtitate et filium instituit herede vlem et si filius decesserit sine filiis aliu substituit. tunc admittatur substitutus si filius pdictus decesserit cu filia vl filiabus fris dicta rone. Quia ex quo substitutu pretulit filie censetur etia voluisse pferre nepti sm eos in. d. l. i. vbi dicunt se ita consuluisse. et dicit Pau. de ca. q ita consuluerunt collegium florentium et aduocati oes romane curie qui erant plures et solennes sm eum. et facit tex. ibi qui pbat q ex tacita mente defuncti substitutus sub conditione si decesserit sine liberis non excluditur per superexistentia nepotis ex filia et loquitur Pau. in conditioe si decesserit sine liberis qd verbum est generis promiscui. Et idem concludit Pau. de cast. in consi. lxxvii. incip. casus frequenter contingit et ibi dicit q alias consuluit in ciuitate castelli. et subdit ide Pau. de ca. q padue consuluerut Raph. et in. d. consil. lxxvii. dicit idem Pau. de cast. q indubitanter hoc tenet si substitutus est de descedentibus testatoris. Et ide in simili ex hac coniectura limitauit Raph. ful. in. l. cu acutissimi. C. de fideicom. dispositione illius. l. scz q filia filii non excludat illis terminis substitutum si testator i

8 suo testo pretulit substitutum proprie filie femine. † Idem etia concludit Pau. de ca. in editione hois in consi. ccclv. incip. viso dicto testo. vbi volunt q si testor instituit duos filios masculos heredes vniuersales et filia in recerta. Et si oes filii decesserint sine filiis substituit matrem testatoris et fraternitate tunc filia decedentis no faciet deficere conditionem ex quo filiam ppriam no inuitauit vniuersaliter allegat inter cetera no. per Bar. in. l. fi. ff. ad tertul. et in. l. gallus. §. etia. de lib. posth. Facit etia qr ide q Bar. in. d. §. etiam. disputando concludit Richar. malu. vt refert. et sequitur Io. an. in

9 addi. spe. in tit. de testamentis in rubrica. † Confert etiam ad predicta q dicit Pau. de ca. in. consi. ccclvi. incip. testo Michaelis: voles q si testor instituit filios masculos heredes vniuersales et feminas in rebus certis: et subdit si oes dicti filii decesserint sine filiis substituit etc. Non censetur facta substo filiabus feminis nec femine supstites excludunt substitutu et sic masculinu non cocipit femininu in dicta substitutioe ea rone: qr filie feminine no fuerant institute: q et voluit Bar. in consi. mihi. clxxxii. incip. Angelus marini habes vnum filium noie bartholomeu. et sic ex simili rone receditur a ver

10 bis substitutionis ex verisimili mente testatoris. † Sic etia als dicimus q in substonibus recedimus aliqn a ppria significatione verborum sm q substitutus heret excludi et tn qn no superest psona que ex psumpta mete testatis substitutu non excludit ipe substitutus hz magis verisilem mete testatis: tunc ipse substitutus admittitur circuscripta propria vi verborum est text. in. d. l. heredes mei. §. cum ita. ibi dum dicit text. Neptis prima quidem facie propter conditionis verba non admitti videbatur. Sed cu in fideicommis. volutate spectari couenia absurdum esse rndi etc. ad hoc etia no. in. l. pe. C. de impube. et aliis substi. sic etia als ecotra: lz sm vba substitutionis substitutus deberet admitti: tn qn superest psona que ex verisimili mete testatis substitutum excludit tunc substitutus deficit. l. cum acutissimi. C. de fideico. et l. cum auus. ff. de condi. et demon. et als hr no. in. l. lucius in vlti. car. ff. de hrdi. insti. et in. l. gnaliter in pn. C. de insti. et substi. et in. l. si is qui ducenta. §. Item si pater. ff. de reb. dub. Sic etia als dicimus q si testor substituit sub conditioe si qs ex institutis decesserit sine liberis masculis q non veniat nepotes ex filia appellatioe liberorum masculorum: lz reuera dicti nepotes sint de liberis et sint masculi. Et sic ppria vis verborum eos comprehederet: tamen q non comprehendantur concludit Saly. in quodaz suo consi. quem late subscribendo sequutus fuit Pe. de ancha. Ide etiam consulendo firmauerunt do. Ant. de but. et do. Flo. de sancto petro de bononia et domi. Mattheus de matesilla. put ipse refert in suo notabili. xxx. Et hoc p autoritate Io. an. q hoc firmat post Richar. malu. in addi. Spec. in ti. de testamentis in rubrica. et idem voluit Sal. f c. in. l. i. de condi. inser. dicens ita fuisse consul

11 tum a pluribus. † Item videtur velle Pau. de ca. in. l. gallus. §. nunc de lege. de libe. et posth. seques dicta autoritate Io. an. et autoritatem Spe. in ti. de locato. §. nunc aliqua. versic. cxlvii. vbi in simili vult q lz appellatioe liberorum veniant oes descedentes ex masculis. l. liberorum de verbo. signi. cum simili. tamen non veniant descendentes masculi ex femininis quado fit metio de liberis masculis qd et volunt Bal. Ang. et Pau. de cast. in. d. §. liberos. et Bal. in aut. si quas ruinas. C. de sacrosan. eccle. quorum dictu non fundatur ex vi verborum. Sed ex verisimili mente loquetis: qr non est verisimile q si

12 noluit venire femias voluerit venire descedetes ex feminis. † Sic et als in substone receditur a verbis propter verisimilez metem testatoris in terminis. l. heredes mei. §. cu ita. ff. ad trebel. et i. l. pe. C. de impub. et que late traduntur ibi per doc. Et plura similia possent adduci. ideo similiter in casu nostro dicamus q ex verisimili mete defuncti preferant nepotes masculi ex filio masculo testatoris neptibus seu proneptibus ex altero filio maxime cu verba substitutiois possint etia adaptari ad dictam verisimilem mentem substituentis attentis supradictis et his que infra subdam. Presertim cu appareat ex pgressu testi i institutioe et qlibet capite substitutionis q testator filios nepotes et pronepotes voluit pferri filiabus neptibus et proneptibus vt euidenter apparet ex serie testameti cu instituerit filios nepotes et pronepotes et eosde substituerit sub coditione si alii decesserint sine liberis masculis faciedo tn plura mebra substitutionis que ca breuitatis omitto. q aut verba testamenti interpretari possint et conueniat dicte verisimili menti dispo

13 nentis deduci potest. † Quia licet liberi positi in conditione no cesceatur inuitati sm magis comunem op. a qua i decisiuis no putarem in dubio recedendum: licet multi vt infra referam sint i contraria sentetia quorum sentetia potest probabiliter teneri in hoc casu vt infra deducam. Nihilominus presupposita etiam i casu nostro comuni sententia omnes fatentur q liberi positi in conditioe censeantur tacite inuitati ex mete testatoris q voluit liberos positos in conditione preferre substitutis saltem reseruando eis successionem ab intestato vt probat tex. in. d. l. lucius. i fi. de here. isti. et no. glo. in. d. l. filiusfa. §. cum quis. de leg. i. et als habetur. q testator qui potuit auferre bona a venietibus ab intestato no auferendo dicitur eos scripsisse heredes vt probat tex. in. l. si quis cum nullum. de iure codicil. ibi intelligitur. §. is quoqz heres scriptus. et facit. l. coficiuntur in fi. princi. eo. ti. prout itaqz iurisconsultus loquitur ita et possunt intelligi verba testatoris. Nam put dicit Bald. i. l. i. C. vnde liberi. lz nobis loqui put loquuntur legislatores. ita possit verificari illud verbum suprascriptos. et presertim cu liberi mascu

li institutorum sint suprascripti in illa cõditione si decesserint sine liberis masculis. scriptura enim cantat de liberis masculis: ergo scripti sunt dato φ non essent scripti vt instituti vel substituti vel al's testõ inuitati: nihilominus scripti sunt in ipsa conditione. vñ ad hoc cõfert φ al's dicitur in simili. l. talis scriptura ⅌si. φ si forte. ff. de leg. j. vbi magis attendimus φ ⅌bo est prolatum et prout est in facto φ iure effectum. Item illud verbum substitutos qualificat per precedentia verba modo suprascripto quasi dicat pro parte expresse et pro parte tacite et impropie preferendo ipsis substitutis masculos positos in conditione et in mente eos inuitando. nam si quando nulla est facta de eis mentio censentur scripti et eis censet relicta hereditas: vt. d. l. si quis cum nullum. et. d. l. conficiuntur in prin. longe fortius si est de eis facta mentio. et quia sint in cõditiõe positi. et hoc respectu possunt dici large loquẽdo substituti. et hoc si gnificẽt illa verba modo predicto substitutos scdo modo possunt adaptari verba dicti versiculi iubens ⁊c. supradicte verisimili mẽti testatoris. Intelligẽdo φ participia illa suprascriptos substitutos que habent inclusa relatiua faciant relationem simplicem, put al's in sacra pagina mulier que saluauit dãnauit. et al's i. l. iij. C. de neg. ges. dicit eãdem actionem: et tamen est alias actio numero: tamen eadem in genere et alias habetur per Barto. et alios in. l. iul. de heredi. insti. vnde cum suprascripti et substituti essent masculi de dicta domo de fontanella. vz aliqui in specie in isto versi. inuitauit generaliter masculos de dicta domo et illa pticipia suprascriptos et substitutos faciant relationem simplicem et sic referat ad masculos in genere de dicta domo. Et he interpretationes nõ sunt iudicande absone vt verba gñalia sequentia dicti testamenti que generaliter excludunt feminas et trãsuersales valeant generaliter verificari vt iacent. Nõ enim excluderent generaliter femine de dicta domo: nisi demum excluderentur quando militarent substitutiones specifice facte. s. in eodem testamento prout cõtingit in casu nostro. vt ergo dictus versi. iubens et mandans in primo membro inuitatiuo masculorum aliquid operetur et etiam fm membrum exclusiuum feminarum aliquid operetur ad feminarum et transuersalium exclusionẽ nec sint ludibrio posita tot verba vt decet iuxta l. si quando de. leg. j. et. c. si papa de priuil. lib. vj. cum concor. Nã in casibus in quibus erant supra facte specifice substitutiões et in casu institutionis femine et transuersales erãt excluse et masculi inclusi merito verba dicti versiculi iubens ⁊c. debent interpretari vt aliquid disponant et non frustra occupauerint membranas per pdictã ideo amplectẽde sint dicte interpretatiões per quas deseruit verisimili mẽti testatoris et ver. iubẽs ⁊c. aliquid operatur in vtroqz dicto alias oporteret facere vim verbis negatiuis dicti versi. et illa restringere ad casum quo militarẽt dicte expsse substitutiões. Et ex quo cena hec non potest duci sine aliquali violatione verborum melius est deseruiri menti per supradictas interpretatiões φ restringere dictum negatiuum contra generalitatem verborum et non adherere verisimili menti. Tertia autem via que etiam satis placet possumus verba concordare cũ verisimili mẽte vt supra deducta. Nã put et supradictũ est nõ est mediocre dubiũ an filij appositi in cõditiõe in hmõi substitutiõib' censeant tacite substituti. nã tex. in preallegata. l. luci' in fine multũ vrget φ filij cẽseant substituti. pro quo etiã allegat gl. in. d. §. cum quis. dicẽs φ huiusmodi conditio videtur apposita causa filiorum vt habeant hereditatem si itaqz censetur conditio apposita vt ipsi filij habeant hereditatem ergo videtur φ ipsi filij censeãtur tacite substituti pro quo etiã facit tex. in. l. si mater. §. si filius. de vulg. et pupil. iũcta. l. gallus

14 in prin. et quasi per totam. l. ff. de libe. et posthu. † Item facit tex. i. l. fideicõmissa. §. hec verba de lega. iij. vbi verba non important sui natura fideicõmissum et tamen ex mente inducunt fideicõmissum.

15 † Itẽ tex. in. d. l. fideicommissa. §. cum esset. pbat φ hec ⅌ba accepta

16 certa quãtitate inducunt fideicommissum † et tñ ablatiui absoluti faciunt cõditionẽ. l. a testatore de cõdtio. et demonstra. et. l. euictis agris de vsuris. ergo posita in conditione ex tacita mente censent

17 deducta in dispositione. † Facit etiã tex. in. l. i. §. si duo de cõiung. cum eman. liber. et φ ibi per Barto. facit etiã qd no. Barto. in. l. liberorum in prima qõne de verb. signi. quaten' dicit φ si testator substituit filio sub conditione si decesserit sine liberis: qz censetur filijs prouidere. Ideo appellatione filiorum veniũt oẽs descenden

18 tes. † Item facit qz si statutum excludit feminas si vel donec masculi extant censetur habere caput inuitatiuum masculorũ. Adeo qd qz masculi inuitant censent ceteri exclusi prout inquit Barto. in. l. ij. §. videndum. ff. ad tertul. et Bal. in. l. maximũ vitium. C. de

19 libe. prete. et tãgit idẽ Bal. in. l. si defunct'. C. de suis et legi. † et sic in dispositiõe legali. filij masculi positi in conditione cẽsent a lege inuitati. ergo et pari ratione in dispositione testamẽtaria cum voluntas testatoris habeatur pro lege in auf. de nup. §. disponat. Et hanc partem φ filij positi in conditione in substitutiõe censeant substituti firma Ang. loquens in legatis et fideicõmissis in. l. in legatis. C. de leg. profecto et substitutio obliqua fideicõmissum est licz vniuersale vt de se est notissimum idem in huiusmodi fideicõmissaria substitutione vniuersali. l. φ positi in conditione censeãt tacite substituti tenuit Oldra. in. d. l. j. C. de condi. inser. put ibi refert Saly. dicens φ putat hanc opinionem veriorem in filijs testatoris. arg. l. cum acutissimi. C. de fideicõmis. idem tamen sentiens in extraneis in quibus relinquit cogitandum et hanc opinionem dicit verissimam Ponta. in. l. si cum dotem in princ. ff. solu. mat. qui dicitur idem consuluisse in consil. xxxiiij. alias. cccciij. incipien. visa municipali constitutione et Bald. in consilio. incipien. Petrus heredem. et Pe. de anch. in cõsi. incip. cõtra Philippũ vidi allegatũ numero. lxvj. in meis nõ habeo. Itẽ. Pau. de ca. in. d. §. cũ quis. dicit φ Bald. in. d. l. j. C. de condi. insertis tenuit in lec. antiquã hanc partem per pulchras ratiões: et dicit φ hec opi. semper sibi placuit et φ si haberet cõsocium cõsuleret pro hac parte: sed recusauit cõsulere. quia dicta lec. Bal. cõmuniter non habetur fm eũ qui in. d. l. cum acutissimi dicit φ fuit pluries requisitus cõsulere pro cõtraria parte et noluit consulere. Si aũt vidisset prenoĩatas autoritates verisimiliter cõsuluisset et Imol. in sepe allegata. l. lucius dicit φ pleriqz doct. cõsuluerunt pro hac parte. Ego etiã in diuersis cãis vidi plura consilia sigillata diuersorum docto. nostre tempestatis non mediocris autoritatis cõsulẽtiũ pro hac parte. vnum fuit dñi Mariani sum. de se. qui dicebat φ Raph. fulgo. et Pau. de cast. et multi Moderni cõsuluerunt p hac parte aliud in diuersa cã domini Antonij de prato veteri qui in cã cuiusdã florentini cõsulebat pro hac parte et referebat se al's consuluisse et obtinuisse cum subscriptione Pau. de cas. et dñi Antonij de rosellis: et dicebat φ vterqz Raphael cõcurrebat in hac opini. et allegabat Ang. in. d. l. j. de condi. inser. et in eadem causa vidi aliud consilium egregij aduocati florentini qui idem firmabat referendo Bald. et collegium florentinum idem cõsuluisse et φ idem consuluit Frãciscus de Alberg. de Aretio et quidam alius consulens qui adhuc degit in humanis in eadẽ causa tunc allegabat Pau. de cast. idẽ tenuisse in consi. cccxxxiiij. incip. dubitatio vertitur de bonis dicti quondam Francisci col. vj. Quibus consilijs fui successiuis tporibus requisitus de subscriptione nõ placuit subscribere. quia communis opi. est in contrarium. Tamen non puto paruifaciendum dictam opi. intantum φ licet regulariter in decisiuis tenendã duxerim cõtrariam opi. quã pluries consulendo sequutus fui et etiã legendo. d. l. j. de condi. inser. Tamen et legendo et cõsulendo visũ fuit quod de facili concurrente aliqua coniectura iuuatur dicta tacita mens testatoris directa erga filios positos in conditione in tantum quod positi in conditione censeantur a testatore ex testamento iuitati. et per cõsequens substituti. ita qd eo casu procedat opi. preallegata tenentium quod filij positi in conditione censean

20 tur inuitati ex testamento. † Et hoc voluit Barto. recte intuẽdo in. l. centurio de vulga. et pupil. in penult. char. versic. quero vlteri' qd si testator et in. l. sed et si sic. de leg. iij. et in. l. codicillis de vsufruc. lega. in quibus iuribus Barto. voluit φ si testator instituit filiũ et substituit sub cõditione si filij decesserint sine filijs aut filij eorũ sine liberis decesserint: tunc si liberi i psius filij sunt vel censentur esse honorati eo casu censentur ipsi liberi filio substituti ab ipso testatore φ et firmat Petrus de ancha. in. c. si pater. xij. nota. de test. lib. vj. et idem voluit Raph. cuma. in. d. l. lucius. et in. d. §. cũ quis. et in. l. hereditas ad statium de heredi. institu. Et licet Imol. in. d. l. centurio et in. c. raynutius de test. teneat contra Bart. per regulam. l. ab eo cum concord. C. de fideicõmis. et assignando rationes quare censeatur inuitatus honoratus in iuribus Barto. Tamen prout et ipse Pau. de ca. fatetur illa sola rõ nõ erat sufficiens: nisi quia concurrebat etiam hoc φ erat oneratus similiter. et in. l. titia seio tesseram. §. seia de lega. ij. due cõiecture causant illam dispositionem quarum quelibet non erat de se sufficiens. Et ideo dicebat famosissimus doctor. d. Joannes petrutij pater et dominus obseruandus pluries consulendo φ licet filij positi in conditione nõ cẽseantur inuitati ex testamento secundum magis communem opi. et onerati non censeantur. propterea honorati. d. l. ab eo. et. l. imperator. ff. de lega. ij. Tamen dicta duo simul iuncta operentur hoc φ filij positi in conditione censeantur inuitati et ita egoipse pluries cõsului et vidi cum Pisis legerem cõsultum a pluribus nostra tempestate clarissimis doctoribus. ita in presentiarum dicendum videtur φ licet illa sola ratio φ liberi fuerint positi in conditione forte non artaret φ ipsi censeantur inuitati ex testamento. Nec etiam illa sola ratio φ feminas et transuersales exclusit: nec primũ membrum dicti versicu. iubens et mandans ⁊c. In quo inuitatur masculi me moueret si solum ponderaretur ex quo habet relationem ad masculos suprascriptos et modo supradicto substitutos. Tamen occurrentibus simul omnibus adherendũ videtur huic sententie φ ipsi filij in conditione positi censeãtur omnes substituti concurrente etiam aperta mente dispõentis qui in multiplici capite et institutionis et substitutionum semper voluit hereditatẽ deuenire ad masculos et non curauit de feminis in ipsa vniuersali successione et non solum de feminis iam natis quas noluit inuitare: sed etiam in nascituris cum semper in conditionibus apposuit masculos et non feminas. Ex his non cõtentus ad maiorẽ animi exaggerationem in dicto ⅌si. iubẽs gñaliter disposuit φ bona sua non peruenia

nō peruenirent ad feminas nec similiter ad trāsuersales. ꝙ quidē nō poterat facere: nisi alios inuitando. ⁊ sic masculos descēdētes. ideo censeat voluisse masculos descendentes generaliter inuitasse vt sic generalis exclusio feminarū ⁊ transuersalium generaliter vt iacet effectum cōsequeretur. Qui enim vult vnum censetur etiam velle omne id sine quo ad illud perueniri nō potest. l. illud de acq. hered. l. ij. de iurisdi. om. iudi. l. ad rem mobilē. ⁊ l. ad legatū. C. de procura. Unde ex his omnibus simal iunctis: licet singula non prodessent iuxta. l. ij. in princi. cum concor. de excu. tuto. eliciatur hec conclusio ꝙ liberi masculi positi in conditione censeantur generaliter inuitati ⁊ versi. iubens ⁊ mandans ⁊c. generaliter intelligatur in omnibus masculis descēdentibus ex testatore cuiuscūqꝫ gradus ⁊ in omnibꝰ feminis ⁊ omnibus trāsuersalibus dūmodo supersint aliqui masculi descēdentes ⁊ omnia plane ⁊ generaliter intelligant vt iacent cōcordando mētem testatoris ⁊ verba testamenti in vnū. s. in inuitando generaliter oēs masculos descēdētes ⁊ excludēdo tunc oēs alias personas, put sunt femine descendētes 21 ⁊ trāsuersales masculi ⁊ femine.† Et licet collectiue vocauerit liberos: tamen intelligitur ordine successiuo vt sic gradatim censeant inuitati habito respectu ad successionem intestati per ea q̄ habentur in. l. fin. C. de verb. signi. ⁊ in. l. cum ita legatum. §. in fideicommisso de lega. ij. ⁊ l. peto. §. fratre. eo. titu. licet em̄ illa iura loquantur in verbo familie. tamen eadem est ratio in alijs verbis collectiuis. ideo idem ius. l. illud ad legē aq. ⁊ l. a titio de verbo. obli. cum concordan. Et ita vult Bald. in. d. l. fi. de verbo. signi. generaliter notans ex illo tex. in verbo gradatim ꝙ quādo sub nomine collectiuo fit noīatio plurium inter quos cadit ordinis prelatio dispositio accepit ordinē successiuū allegādo. d. §. i fideicōmisso. ⁊ extra qui. filij sint legi. c. ij. ⁊ ideo idē inuitatis sub noīe collectiuo filios masculos seu liberos vel descendentes prout dixit Rapha. cuma. in. l. gallus. §. qdā recte. de libe. ⁊ post. ⁊ Ang. i ꝯsi. xxxix. ſm ordinē informis incip. cū institutio fit de his. Cum ergo gradatim censeantur substituti descendētes Jacobini ⁊ dicti Raymundinꝰ et Raphael filij Guidonis sint inter descēdētes masculos Jacobini primiores dicti Petriiacobi tā in gradu ꝙ̄ in ordine successionis intestati ipsi soli sunt admittēdi per dicta iura ⁊ que habētur in eisdem in quibus quidā tenent attendi prerogatiuam gradus quidam prerogatiuā successiōis vt est videre in illa questione quā ponit glo. in. d. §. in fideicommisso quando concurrunt frater ⁊ filius fratris predefuncti. Sed nō oportet nunc attingere illā difficultatem cum vt dixi dicti filij Guidonis sint inter masculos potiores in gradu ⁊ in ordine successionis intestati dicto Petropaulo de cuius portione agitur et potiores in gradu dicto testatori. Nec ob. quod sunt transuersales ipsi Petro Jacobo et testator mandauit non venire transuersales. quia respondetur quod ipse testator in dicta exclusione transuersalium loquutus fuit de transuersalibus sibi testatori non de transuersalibus ipsis descendentibus de quorum portionibus agebatur. quod euidēter demonstratur. quia testator supra expresse substituerat vnum transuersalem alteri ex quo omnes institutos inuicē substituerat. ⁊ tamē omnes erant inuicem trāsuersales. ⁊ ex his apparet sublata omnia adducta in contrarium. Nam adducta in contrarium precederent quādo testator solum fecisset substitutionem pluribus institutis sub conditionibus si decessierint sine liberis. Non concurrentibꝰ alijs pluribus rationibus ⁊ cōiecturis que sunt ponderate in hoc themate. Non enim ob. quod positi in cōditione non censentur substituti: quia verum est secundū communem opinioni. quando nō concurrunt alie coniecture vrgentes pro contraria opinione que concurrunt in casu nostro et maxime quia in hoc themate verba poterant diuersis vijs adaptari quod filij positi in conditione censentur substituti vt supra est deductum. ⁊ similiter non ob. qd̄ dicebatur quod nō censeatur facta substitutio liberis descendentibus ex ipsis institutis: quia similiter respondetur ꝙ illud procederet si esset facta substitutio simpliciter si ipsi instituti decederent sine liberis. Sed hic censentur etiam ipsi liberi substituti ⁊ inuicem substituti ſm supradictas considerationes. Concludendū est itaqꝫ et ita concludimus quod dicte filie dicti Petriiacobi succedunt ipsi Petro iacobo ab intestato. Tamen tenentur hereditatem dicti Jacobini primi testatoris pro portione delata ad dictum Petrū Jacobum restituere dictis Raymundino ⁊ Raphaeli detractis detrahendis de quibus detrahendis dicetur in sequentibus dubitationibus. Quatenꝰ itaqꝫ agitur de hereditate Petriiacobi succedunt eiꝰ filie. Sed quatenus agitur de hereditate Jacobini succedunt dicti Raymundinus ⁊ Raphael vigore fideicommissarie substitutionis per quam restituitur hereditas testatoris substituentis vt institu. de fideicommissarijs hereditatibus in rubro et nigro ⁊ ff. ad trebellia. l. j. §. hoc senatusconsultum. l. in fideicommissaria hereditatis restitutione. ⁊ l. restituta hereditas ⁊ in mille vt ita dixerim locis eiusdem tituli. et alias hereditas adita appellatur hereditas in titulo de hereditate vel actione vendita in rubro et nigro. ff. et. C. accedant que habentur in. l. eius qui in prouinciam. ff. si certum petatur. Et in substitutione fideicommissaria que cōprehenditur sub huiusmodi substitutionibus maxime factis puberibus a paganis semper verbum hereditas intelligitur de adita cum non adita nequeat restitui. l. ille a quo. §. cum de testamento ad trebel. cū similibus. nisi in casibus de quibus in l. sancimus. §. cum autem ad trebel. ⁊ qui habentur in. l. eam quā C. de fideicom. Si quis insuper vellet tenaciter instare ꝙ filie eēnt excluse. contemplatione expresse substitutorum. ita ꝙ femine censeantur excluse per dictum versiculum iubens ⁊ mandans ⁊c. dūtaxat eo casu quo nominatum substituti inuitent ⁊ nō al's. Possent etiam tunc alia consideratione excludi dicte filie dicti Petriiacobi intelligendo dictum versiculū iubens ⁊ mādans ⁊c. ꝙ ibi censeantur inuitati dicti instituti nō solum in casibus supra specifice designatis in institutione ⁊ substitutionibus vt supra nominatim factis sed etiam generaliter voluerit ipsos substitutos inuitare ad exclusionem feminarū. Ut sic nunquam femine succedant quotiens supersit aliquis ex dictis nominatis in substitutionibꝰ predictis. ⁊ de plano verificarētur omnia verba dicti versiculi. et filie dicti Petriiacobi remanerent omnimodo excluse ex quo superest Nicolaus vnus ex dictis institutis ⁊ substitutis. Magis tamen placent: quia magis de mēte testatoris alie considerationes ⁊ interpretationes verborum per quas ipsi liberi etiam non specifice censeantur substituti ⁊ inuitati censeantur gradatim prout su22 pra deductum est.† Deueniēdo aūt ad scdm ꝯsultationis articulum qui est an dicte filie petriiacobi habeāt detrahere duas quartas: vꝫ legitimam ⁊ trebellianicam paucis rem absolutā. Nā trita est hec disceptio ⁊ textus iuris canonici vidētur aperti in capitulo raynaldus. ⁊ capitulo raynutius. de testa. in antiquis. ⁊ in. c. si pater eod. ti. lib. vj. ⁊ per doc. in dictis iuribus. ⁊ in. l. ꝙ̄ ꝙ̄. C. ad. l. fal. ⁊ in. l. in ratione. §. qd̄ vulgo. ff. e. ti. ⁊ in infinitis vt ita dixerim locis. Non insisto improbando id qd̄ non expedit cōsultantibus: scꝫ ꝙ detrahantur due quarte hoc casu quo nō veniunt eodē tempore detrahende. Licet cōmuniter teneatur ꝙ de rigore iuris ciuilis non detrahatur nisi vna quarta: sed quia tandē conclusio esset 23 contra cōsultantes non duxi in hoc amplius insistendū.† Incidere tamen circa hūc secundū articulum consultationis. Alij articuli scꝫ an fructꝰ interim pcepti iudicio testatoris cōputent in quartam trebelliani. q2 de legitima minime est dubiū per. l. scimus. §. repletionē. C. de inoffi. testa. in trebellianicam vero fructus percepti iudicio testatoris solent cōputari: vt est expressum in. l. in fideicommissaria in principio. ⁊ l. mulier. §. si heres. ff. ad trebel. ⁊ in. l. papinianus. §. si cōditioni de inoffi. testamēto cū similibꝰ. Fallit in filijs primi gradus rogatis restituere alijs liberis vt. l. iubemꝰ. C. ad trebel. prout volunt ibi gl. Bar. ⁊ doc. cōiter. lꝫ in hoc an requiratur ꝙ sit rogatꝰ restituere al's liberis testatoris vt militet ex orbitans dispositio dicte. l. iubemus sint varie opi. in qbꝰ non est opus insistere cum sint de liberis his qbꝰ hꝫ fieri restitutio. Tñ cū dictus petrus iacobus nō fuerit de liberis primi gradus casu q̄ habeat ex psona sua detrahi trebellianica haberet fructꝰ añ ei mortem percepti computari in quartam trebellianicā cū cōis sententia sit ꝙ in hoc sint priuilegiati soli liberi pmi gradꝰ. ⁊ nō alij vt dictum est. Non tamē aliter firmo ꝙ dicti fructꝰ minuāt trebel24 liani. cū de hoc in themate non querat.† Alius ⁊ sic tertius cōsultationis articulus. An res alienate debeant computari in quartā iure nature. ⁊ quartam trebellianicam. Et cōcludēdū est sine multiloquio ꝙ sic: valet em̄ alienatio vsqꝫ ad ꝯcurrentē ꝙ̄titatē legitime. ⁊ trebel. l. marcellus. §. res que. ff. ad trebel. ⁊ auꝭ. res que. C. cōmunia. de leg. ⁊ p gl. ⁊ doc. maxime Bal. i lect. antiqua. ⁊ Raph. ful. in. l. fi. §. sed q2 nostra maiestas. C. cōia. de leg. ⁊ id̄ vsqꝫ ad eā cōcurrētē ꝙ̄titatē cōputatā heres sibi imputat in suas portiōes vt dictis iuribꝰ. ⁊ i. l. filiū quē hñtē. fami. hercis. ⁊ i. l. in quarta ad l. falci. Solet aūt dubitari an ista iputatio fiat demū volēte fidei. an etiā eo iuito de q̄ in dictis iuribꝰ: q2 nō est opꝰ sup hoc instare: qm̄ fideicōmissarij, put psupponit cōsentiūt ꝙ hmōi cōputatio fiat. restituere ergo tenentur dicte filie dicti petri iacobi hereditatē dicti Jacobini dictis raymundino ⁊ raphaeli filijs dictis guidonis pro portiōe delata dicto petroiacobo detractis quartis debitis ⁊ ꝯputatis in eis cōputādis de quibꝰ supra. ⁊ facta restitutione transibunt in dictos Raymundinū ⁊ Raphaelē actiōes actiue ⁊ passiue. ⁊ sic debita ⁊ credita hereditaria. l. j. in prin. ⁊ l. facta 25 restitutiōe. §. j. ⁊ l. ex asse. ⁊ cū multis similibꝰ ad trebellia.† Non tamen transeunt credita vel debita facta per heredem q restituit hereditatem: quia fideicommissarius vniuersalis succedit testatori. non autem heredi qui hereditatem restituit: nec veniunt bona heredis actiue vel passiue sed bona testatoris. l. coheredi. §. cum filie. de vulga. ⁊ pupil. Quinimo ⁊ debita per heredem cōtracta ex causa hereditaria non transeunt in fideicommissarios etiā facta restitutione. vt est text. notabilis in. l. cum hereditas. ff. ad trebel. vbi de hoc. ille enim actiones actiue ⁊ passiue trāseunt in fideicommissarium facta restitutione que fuerunt in bonis testatoris non ille que contracte fuerūt post mortem facto heredis. vt ibi. ⁊ l. q ita. §. si damnum. ⁊ l. si heres pecuniam. eod. tit. quanto fortiꝰ debita per heredem contracta ex causa nō respiciēte hereditatem de qui-

bus non est dubium ꝙ pertinent ad onus heredis nõ ad onus fideicommissarij: licet illa que ex causa hereditaria ortum habuerũt actiue & passiue: licet facto heredis tandem habeant cedere lucro & damno fideicommissi prout habetur in iuribus preallegatis. et ff. de peti. heredi. in. l. Item veniunt in princi. & §. j. de alijs aũt nõ ita: & est clarum: q2 sine dubio cedunt ad onus heredis. & nullatenus dictorum fideicommissariorum.

Laus deo.

¶ Summarium super consilio. cxlvij.

1 Alienare ꝙ mulieres nõ possint sine certa solennitate statuti & ꝙ alienando viri consensu habeant regressum in bonis viri quo modo intelligantur si alienat mulier viri consensu sine solennitate statuti an valeat alienatio. per totum consi.
2 Statuta perusina fiunt a populo perusino non autem a gubernatore.
3 Separatorum esse debet separata ratio & de illis non fit illatio.
4 Statuta non ligant forenses nec extra territorium et iurisditionem statuentium trahuntur.
5 Statutum vel stilus loci vbi litigatur attenditur quoad ordinem procedendi non autem locorum ipsarum partium.
6 Precedentia declarant sequentia.
7 Iura sunt iuribus concordanda.
8 Obligatio naturalis non tollitur re iudicata.
9 Ignorantia iuris an et quando causet bonam fidem vt equiparetur probabili dubio facti & ignorantie facti alieni. nu. seq.
10 Prescribi seu vsucapi non potest etiam longo tempore iuris ignorantia. nu. 9.
11 Rusticitas solet a dolo excusari.
12 Fides mala habet in se dolum & an cessat in ignorante etiam ducto ignorantia iuris non iusta.
13 Possessor malefidei censetur qui contra iura mercatur.
14 Contra legem vel preter legem facere quomodo intelligatur.
15 Fides mala an presumatur contra illum qui emit a muliere sine solennitate statuti.
16 Consanguineus scire presumitur consanguinitatem & etatem sui consanguinei & ea que concernunt iura sanguinis ac nature processum tamen alia que in facto consanguinei cõsistunt iuste ignorat. nu. seq.
17 Ignorantia facti alieni presumitur.
18 Melioramentorum exceptio admittitur in executione post condemnationem et expendenti seu petenti consulitur per retentionem rei non per viam actionis. idem in exceptione inuentarij et collationis.
19 Res iudicata pro veritate habetur inter partes.
20 Venditione declarata nulla snia precium ex ea causa solutum venit restituendum.

¶ Consilium. cxlvij.

In nomine dñi nostri iesu christi. 1 † Quia causa est tenuissimi regni: & propterea tenuissima merces destinatur breuiter & cõclusiue procedam. Et primo concludendum putarem. quod dicta venditio non deberet iudicari nulla pretextu statutorum cortonensium. Duplici medio vno quia presupponitur ꝙ illi de valle pierilis nõ sunt de comitatu neq3 de districtu ciuitatis Cortone. Et licet per literas seu ordinamenta dñorum florentinorum sit dispositũ ꝙ hoies dicte vallis conueniri possint apud capitaneum cortone. Non propterea sequitur ꝙ sint cortonenses nec de districtu cortonij. Nec qδ statuta communitatis cortone eos ligent. Licet enim pontifex cõiter ordinet ꝙ gubernator perusie habeat iurisditionẽ in castrũ bictonij & in ciuitate nucerie & Gualdũ: nihilominus statuta perusie hoies dictorũ oppidorũ non ligant vt est notissimũ. 2 † Ratio q2 statuta perusina fiunt a populo perusino nõ a gubernatore perusino. l. oẽs populi. ff. de iusti. & iure cum cõcor. Et licet gubernator habeat iurisditionẽ in dicta oppida nõ ꝑpterea illaz h3 ppl's. Ita pũctalr dici põt in termis nr̃is statuta cortonij sunt ppli cortonẽsis. & depẽdẽt a ptãte ppli nõ a ptãte capitanei vt est notissimũ. Idõ l3 cõitas florentie disponat de iurisditiõe capitanei cortonij. & illã proroget nõ ꝑpterea ampliat territoriũ cortonij. et iurisditionẽ seu ptãtem ppli cortonẽsis: q2 sunt separata. 3 † Et de separatis non est illatio. l. si. de calũ. & l. si maritus. C. de dona. Iter virum cum similib9. 4 † Et statuta non trahunt vltra territorium. & iurisditionẽ statuẽtiũ ꝑut hr̃ in. l. si. ff. de iurisdi. om. iud. & in. l. cunctos populos. C. de summa tri. & in. c. canonum. de cõstitu. dependent enim a iurisditione statuentium & vltra non progrediunt. vt habetur in. l. j. ff. de iurisd. om. iud. in diffinitione iurisdi. & per Iaco. but. & doc. in. l. j. ff. qδ quisq3 iur. & p Bar. in. l. oẽs populi. de iusti. & iur. Et licet allegans dicat ꝙ non vidit vnꝙ hoc allegari nõ infert forte suo tempore nõ occurrit melior allegatio esset ꝙ vidit similia statuta trahi ad hoies dicti oppidi Anciani. Est aũt aduertendũ ꝙ statuta loquẽtia de modo procedẽdi in iudicio militant in causis illorũ de anciano qui in terra cortonij cõueniũtur, 5 † Quia quo ad ordinem procedendi seruãtur statuta & mores locorum vbi iudicium ventilatur. Nõ autẽ statuta locorum ipsaruz partium: vt habetur in. l. j. C. de emã. li. & p cañ. cõiter omnes in rubrica. de cõsuetudine. & in. l. ij. de testibus. & in. c. cum venissent. de in integ. resti. & in. c. cõstitut9: & c. qδ clericis. de foro ꝯpe. Secundo medio ꝙ statutum mihi ostẽsum sub rubrica de instrumẽtis a viro & vxore factis nõ vitiet hũc contractũ dato ꝙ statuta cortonẽsia ligarẽt illos de anciano. Deducit q2 dictũ statutum in primo responso validat vẽditiones factas a viro & vxore etiam de rebus dotalibus. in scdo idem disponit. Tamẽ prouidet vxori ꝙ habeat regressum ꝯtra virũ pro re dotali vẽdita seu precio inde percepto. In tertio respõso ꝑuidet ꝙ mulier habẽs virum nequeat se obligare sine consensu viri. ergo a cõtrario innuit quod cum consensu possit se obligare. l. j. §. huius rei. de offi. eius cui mãdata est iurisditio cum cõcor. Subditur in versiculo hoc tñ exꝑsso &c. imediate sequẽti ꝙ nulla mulier possit sibi modo aliquo preiudicare quominus pro dote habeat regressum in bonis viri sibi ꝑ dote obligatis &c. Nisi seruata tali solẽnitate &c. Et subditur imo in preiudicium dicte mulieris talis ꝯctus vel cõsensus ꝑstitus sit ipso iure nullus in hoc versi. & his verbis interlineatis vr̃ attingere casum nostrũ. Attẽto ꝙ iste cõtract9 nõ habuit solẽnitates in dicto statuto. ver. hoc tñ expresso reqsitas. Tñ dictũ statutũ nõ ob. q2 d3 intelligi qδ sit nullus in ꝑiudiciũ dicte mulieris. s. quomin9 hẽat regressum in bonis viri ꝑ dote sibi obligatis. ꝑut dr̃ in dcõ ỽsi. hoc tñ expresso. 6 † Nã ꝑcedẽtia declarãt sequẽtia. l. si seruus pluriũ. §. si. de leg. j. & l. heredes palam. §. sed si notã. de testa. maxie cũ in dicto ỽsi. prime precedenti dicatur ꝙ possit sibi preiudicare & restringit se ad bõa viri obligata pro restitutiõe dotis quasi a cõtrario sensu significet ꝙ quo ad alia possit sibi preiudicare: & maxime cum adijciat taxatiuam tm̃. & hec interpretatio iuuatur: quia in primo & secundo responso ipsius statuti disponitur ꝙ contractus celebrati per viruz & vxorẽ etiam circa res dotales teneant & similiter celebrati ꝑ mulierẽ de cõsensu viri etiã circa rerũ dotaliũ alienationem. Idõ vt dicta respõsa eiusdem statuti cõcordentur amplectenda. videt dicta interpretatio. s. qδ cõtractus celebratus per mulierem. de cõsensu viri teneat quo ad ipsam mulierẽ & secum contrahentem preterꝙ quo ad viruz & eius heredes quominus ipsa mulier possit habere regressum pro sua dote in bonis viri sibi pro dote obligatis. imo hoc respectu cõtractus per mulierẽ celebratus etiam de cõsensu viri sit ipso iure nullus. Tñ quo ad alia valeat. ita cõcordetur dictũ statutũ in respõsis supra deductis que videntur inuicem aduersari. 7 † Sunt eñ iura iuribus concordanda. l. vnica. C. de inoffi. dotibus. & c. cum expediat. de elec. lib. vj. Et maxime vnuz responsum eiusdem statuti cũ alio. argumẽ. l. non ad ea. ff. de condi. & demõ. 8 ex hoc infertur ꝙ sentẽtia fuit iniusta. † Et l3 sentẽtia trãsiuerit in rem iudicatam: nõ propterea operatur ꝙ qui prius fouebat iustitiam fuerit in mala fide vt de se constat. & probatur als in. l. Iulianus verũ debitorem. ff. de condi. indeb. Quod res iudicata nõ tollit naturalem obligationem ꝑut ibi est tex. apert9. Ideo nõ tollit naturalem iustitiã. & p ꝯsequẽs nec bonã fidẽ de ꝑsenti: quãto fortius de ꝑterito: q2 deus ipse nõ posset facere ꝙ q fuit in bona fide fuerit in mala: q2 deus nõ potest facere ꝙ verũ sit falsum vel ecõtra vel factũ sit nõ factũ vl' ecõtra ꝑut ꝯcordãt philosophi & theologi: ꝑut fuit iter ceteros Aristoteles li. vj. ethycor. c. iij. & Augustin9 li. xxvj. ꝯ faustũ circa mediũ. vbi ingt quisqs ita dicit si deus oipotens faciat que facta sunt nõ fuerint: nõ vidit se hoc dicere si omnipotens est faciat que vera sunt sint falsa. & idẽ vult beatus Anselmus in libro de cõcordia prescientie nõ multum post principium 9 multo ergo fortius nõ põt id facere iudex sua sententia. † Et insuper dato ꝙ dictus cõtractus fuerit nullus vigore dicti statuti. Nihilominus negari non potest quin ex rationibus supra adductis saltem resultet probabili dubium: an scilicet dictum statutum inualidet dictum contractum. Adeo ꝙ probabile dubium iuris et ignorantia talis iuris equiparatur probabili dubio facti & ignorantie facti alieni: vt est text. notabi. in. c. cum dilectus. de consue. secũdã vnã lect. prout ibi per illum tex. dicunt domi. Anto. Imo. & Panor. & d. Anto. in. c. de quarta. de prescrip. & Imo. in. c. si diligenti. eodem titu. allegãtes. d. c. cũ dilect9. & no. p Io. an. in. c. j. de postula. ꝑla. lib. vj. Qδ & voluit bal. in consi. mihi. d. l. iij. incip. ista questio habet duas partes. & idcirco volũt prefati doc. qδ ex hoc cauetur iuxta bonafides sufficiens ad vsucapionem licet regula 10 riter ignorantia iuris quantuncunq3 causet bonafidem. † Nihilominus non sit iuxta sufficiens ad vsucapionem seu prescriptionẽ lõgi tẽporis. l. nunꝙ iuris. ff. de vsucap. & idcirco attenta dicta dubietate q̃ non solũ rusticos s3 etiã peritissimos de facili falleret attẽtis rõnib9 supradictis. & attẽta rusticitate dicti possessoris d3 qc gd sit de iur̃ saltẽ iterꝑtari bonafides dicti possessoris cũ etiã regulariter bonafides presumatur. vt per gl. & doc. in. l. pe. C. de euictio. 11 & c. si diligẽti. de ꝑscrip. facit. l. merito cum concord. ff. pro soc. † Et maxime quia rusticitas solet excusare a dolo. l. si quis in graui. §. si quis ignorãs. ff. ad sille. & l. si quis id quod. §. doli. ff. de iurisditio. om. iudicũ. & l. j. §. si. de eden. & l. si. in principio. C. de testamentis.

Constat

12 †Constat autē malā fidem habere in se dolum ⁊ cessare i ignorātie etiam ducto ignorantia iuris nō iusta. l. sed ⁊ si lege. §. scire. ff. de peti. here. Ex his itaq; concludendū est ꝙ dictus emptor nō debet censeri malefidei possessor. †Nec ob. ꝙ q mercatur cōtra iura censetur malefidei possessor. vt in regula qui contra iura mercatur in. vi. ⁊ in. l. quemadmodū. C. de agri. ⁊ censi. Quia respōdet ꝙ dicta emptio nō debet iudicari contra iura municipalia per ea que supra deducta sunt. ⁊ etiam quia dato sine preiudicio veritatis ꝙ dictum statutū de quo supra esset trahendum ad istū casū. cuius contrarium supra ꝓbatū est. Nihilominꝰ nō ꝓpterea debet cēseri emptio cōtra ius: qꝛ municipale nō ꝓhibet cōtrahi nō adhibita illa solēnitate municipali sed solum annullat actum secꝰ factum.

13

†Quo casu dicitur esse preter ius nō contra ius: qꝛ ius assistit acti dando fomentum. non tamen resistit prohibēdo. iuxta no. p Bar. ⁊ doc. in. l. nō dubiū. de. ll. ⁊ q̄ etiā habetur p eundem in. l. si quis pro eo. de fideius. ⁊ in. l. cum lex. eo. ti. Ex cuius dictis apparet euidens differentia inter casum in quo lex prohibet actū. ⁊ sic actꝰ fit contra legem ⁊ casum in quo lex simpliciter actū annullat prout contingit in casu nostro. †Nec ob. ꝙ qui emit nō adhibita debita solēnitate ꝓsumitur quādoq; malefidei: put conatꝛ ꝓbare allegās qꝛ nō negatꝛ ꝙ regulariter potiꝰ forte ꝓsumitꝛ mala fides ꝗ iuris ignorātia. ex quo cātur ꝙ si ꝓsumitꝛ scire iuxta. l. leges sacratissime. ⁊. l. fi. C. de. ll. ⁊ consequēter ꝓsumitꝛ scire se facere actū nullū. ⁊ ꝯñter successiue presumitꝛ scire se possidere rē alienā casu quo nullitas ipediat dominij trāslationē. Nihilominus in casu nostro aliud censendū est attenta rusticitate ⁊ attenta dubietate iuris ꝙ potest multipliciter intelligi adeo ꝙ mihi vr̄ aperta frōte tenendum ꝙ dictus Mechus fuerit in bona fide nō obstāte dcō statuto coronēsi. Et si dicatur de iure cōi nō potest alienari fundꝰ dotalis. ⁊ alienatio absq; iuramēto nō valet. ff. d. fundo dota. l. j. ꝑ totū ⁊ extra de iureiurā. c. cum cōtingat: ergo hoc respectu dictus emptor censeatur malefidei: qꝛ talis iuris vulgaris nō presumitur ignorātia. d. l. leges sacratissime. ⁊. l. fi. C. de. ll. ⁊ ꝙ p bart. ⁊ Ange. in. d. l. sed ⁊ si lege. §. scire. ff. de peti. here. respondetur qꝺ presumitur ignorātia facti. s. ꝙ dictus mēchus ignorauerit dictū fundum fuisse datū in dotē ⁊ maxime ꝙ fuerit datus ꝓ inestimato. †Licet enim sit consanguineus ⁊ presumatur scire ꝯsanguinitatem ⁊ etatem sui cōsanguinei. ⁊ ea que ꝯcernūt iura sanguinis ⁊ processum nature. l. de tutela. C. de in inte. resti. mi. ⁊. l. octaui. ff. vnde co. tamē alia que cōsistūt in facto cōsanguinei nō presumitꝛ consanguineꝰ scire. †Sed militat regula que dictat ꝙ presumitꝛ ignorantia facti alieni. l. fi. ff. pro suo. ⁊. l. verius. de prob. ⁊. l. qui in alterius. de reg. iur. maxime cum cōmuniter ꝯsanguinei succedāt consanguineis: ⁊ nihilominus ibi traditur regula ꝙ ignorātia ꝓsumitur. ⁊ propterea non immerito barto. in. l. is potest. ff. de acq. here. ver. v. dicit gl. ꝙ etiā filius non presumitꝛ scire testū fuisse factū a patre. Et idē voluerūt bal. ⁊ Ang. in. l. qm̄ sororꝛ. C. de iure deli. dicentes per illū tex. ꝙ soror nō ꝓsumitꝛ scire testm̄ fratris: pari ergo rōne dōm est ꝙ frater vel patruus nō ꝓsumatꝛ scire dotalē cōtractū fratris vel neptis. †Et pꝯñs ex quo dictꝰ mēchus emit dictum fundū ⁊ presumitꝛ ignorasse ꝙ fuerit dotalis in ꝯñtiā iudicandus est bonefidei nō malefidei possessor. Probato itaq; qꝺ dictus menchus fuerit bonefidei possessor in ꝯñtiam dicēdū est ꝙ dēat sibi resarciri vtiles sumptus facti in ipsa re ꝗtūcūq; aliena. l. in fundo. ⁊. l. sumptus. ff. de rei vē. ⁊. l. si in area. ff. de ꝯd. ide. Et expēdēti ꝯsulit ꝑ retētiōem rei: nō aūt ꝑ viā actiōis vt est exꝓssum in. d. l. si in area: ⁊ iō nō decet ꝙ dictꝰ mēchꝰ cōpellatꝛ restituere dcm̄ fundū priusꝗ sibi reficiant dcē ipēse ꝑ iura ꝑalle. nec ob. si forte dictꝰ mēchꝰ extitit ꝯdēnatꝰ ad restōnē dicti fundi tāꝗ heredi tarij dicte symonie ꝗuis in themate nō specificetꝛ: qꝛ rn̄detꝛ qꝺ potuit ꝯdēnari ad restōnē rei declarata alienatiōe nulla: ⁊ ꝯñter fundū fuisse hr̄ditariū. qꝛ his ꝓsuppositis restō veniebat faciēda officio iudicis: ⁊ sic snīa stare pōt nō ob. ꝙ ipse actor q reportauit snīam debeat expēsas refundere: ⁊ idcirco etiā in executiōe sententie pōt opponi de dictis ipēsis reficiēdis cū ex hac oppositiōe non impugnetꝛ ipsa snīa. respicit eñ executiōem ipsiꝰ snīe potiusꝗ iustitiā snīe. nō eñ talis exceptio ē ꝑemptoria actiōis neq; respectu merita cāe pncipalis: iō nō militat in ea regula. l. ꝑeremptorias. C. sententias rescin. nō pos. iuxta no. ꝑ Bald. ibi in. j. co. ⁊ in pn̄. ij. colū. put ⁊ in sili videmus ꝙ exceptio ꝯpēsatiōis pōt opponi in executiōe snīe vt est exꝓssum in. l. etiā. C. de ꝯpēsa. ⁊ idē videmꝰ i executiōe qs exigatꝛ vltra ꝗ facere possit. l. ex diuerso. §. fi. ff. sol. ma. ⁊ in. l. nenseniꝰ de re iu. Et idē in exceptiōe inuētarij ⁊ in exceptiōe collocationis faciēde ꝯcludit bal. in. d. l. ꝑemptorias in. j. co. ⁊ idē dicit si qs est cōdēnatus ad rei restōnē sup actiōe reali ⁊ in executione opponat de hypotheca qꝛ vigore hypothece poterit rē retinere put ipē ꝓsuppōit in. d. l. ꝑemptorias in. iij. co. adducēs auctoritatē Archi. ⁊. l. ex sextāte. §. latinꝰ d exc. rei iu. ⁊. l. debitor ad tre. vñ idē in simili dōm videtꝛ in casu nr̄o in quo viget eadē rō ⁊ maior eqtas cū al's iste possessor esset destitutꝰ omni remedio. d. l. si in area. ⁊ aduersarius locupletaretur in effectu cum aliena iactura qꝺ a iure reputatur iniquū. l. nam hoc natura. de ꝯdi. ind. ⁊. l. illicitas. in pn̄. de offi. ꝓsi. ⁊ hoc ꝓsupponit quedā gl. ibi posita sup verbo opposita in. d. l. sumptꝰ que ad tex. ibi opposita exceptiōe doli supplet opposita ei q euicit. ⁊ sic loqtur ꝑ v̄bū euicit ꝑteriti tpis ꝙ nō verificatꝛ ante snīaȝ pēdēte eñ iudicio nulla ps vicit: ⁊ iō cōstat rē nō eē adhuc euictā ⁊ ꝓpterea gloss. ibi vult ꝙ dcā exceptio possit opponi post rē euictā: ⁊ sic post snīaȝ latā. ⁊ doc. ibi trāseūt eā nō impugnando ⁊ merito qꝛ iuuatꝛ. d. gl. iuribꝰ ⁊ rōnibꝰ in simili supra adductis. nō est igitur opꝰ aliquo remedio rescissio snīe pro consequendo dictis sumptibus. quantum aūt ad ꝑtiū solutū pro dicto fundo reseēt multū clara ꝙ debet resarciri dicto mēcho per heredes dicte venditricis qui pretendunt venditionem nullā. ⁊ super hoc reportauerunt sententiā. †Quia presupposita nullitate vēditionis put est ꝓsupponēda stāte re iudicata q̄ pro veritate habetur quo ad partes. l. res iudicata ꝓ veritate habetur. ff. de regu. iur. †Restat ꝙ dictū ꝑciū fuit idebite solutū ⁊ sine cā ⁊ per cōsequens cōpetit ꝯditio indebiti ꝓsupposita scȝ inualiditate vēditionis ⁊ conditio sine cā que concurrit cum conditiōe indebiti. l. j. ff. de condi. sine cā. Et dato ꝙ a principio valuerit. tamē ex quo venit vigore sententie rescindenda ⁊ re vendita restituēda heredibus venditricis cā propter qnam precium fuit solutū reducitꝛ ad non cām. ⁊ ꝓpterea preciū ex ea cā solutum venit restituendū. l. dissolute. C. de cōdi. sine cā. ⁊. l. si fyllo. ff. eo. ti. ⁊. l. ab emptiōe. versicu. nec quicꝗ. ff. de pac. ⁊ al's sequeretur iniquitas ꝙ etiā venditrix seu heres venditricis rem ⁊ precium consequeretur. argu. l. emptor. ⁊ qꝺ ibi ꝑ bar. ff. de rei vē. ⁊ no. bar. in. l. si debitor. ff. q̄ i fraudē credi. facit etiā. l. fi. §. emptor. cōia. de leg. lȝ loquatur qñ euincens nō fuit consecutus pretiū sed venditor ꝯsecutus fuit ꝑtiū. ⁊ tertiꝰ euicit ꝙ nō cōtingit in casu nostro in quo viget lōge maior rō: vt s. pōderata. ⁊ hoc clarū ⁊ put audio ꝑ aduersarios nō instatꝛ i cōtrarium circa pretium vlterius me non extendo. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. cxlviij.

¶ Compromisso an ⁊ quādo censeatur recessum a transactione prima si ex eo fuerit secutum laudum. per totum.

1 ¶ Pacta vltima prioribus derogant.
2 Arbitria sunt ad instar iudicioꝝ inducta nec potest laudare arbiter nisi super petitis. nu. seq. ⁊. 4.
3 Snīa non est ferenda nisi super petitis.
4 Iudex dicitur bonus vir.
5 Transactio pōt pacto simplici tolli vel scda transactione.
6 Stipulatio prima tollitur secūda mediante nouatione qñ in secūda aliquid tollitur vel additur aut minuitur.
7 Compromissum secuto laudo dr quedam transactionis species.
8 Transactio non fit nisi super re dubia.
9 Compromitti quando liceat super questione iuris cū sint iura certa ⁊ transactio fiat super re dubia. nu. seq.
10 Error iuris dubij equiparatur errori facti.
11 Compromitti quādo potest super re iudicata. vsq; ad finē consi.
12 Compromitti potest transactionem.
13 Sententia iudicis declarat nō aūt disponit. Idem laudū. n. seq.
14 Similium est idem iudicium.
15 Compromittētes in arbitrū vel arbitratorē nō videntꝛ velle renūciare seu recedere a iuribꝰ sibi ꝯpetētibꝰ q̄ tēdūt ad victoriā. n. se.
16 Argumētū a solitis est optimū in interꝑtanda cōtrahētiū mēte.
17 Iactare suum nemo presumitur.
18 Mutare voluntatem nemo presumitur.
19 Interpretatio fit in contractibus ꝯ eum qui ex contractu nititur cui imputatur quare sibi legem apertius non dixerit.
20 Renunciari potest sententie seu rei iudicate.
21 Cōpromitti vel trāsigi pōt sup re iudicata si renūcietꝛ illi nec simpliciter cōpromittendo vr̄ recessum seu renūciatum rei iudicate.
22 Arbitramentum vel compromissum in arbitrum an habeat.
23 Interꝑtatio ꝙ fieri dēat vt potiꝰ actꝰ valeat ꝗ pereat: an habeat locū in ꝯpromisso facto sup liqdo vel re iudicata. n. seq. vsq; ad fi.
24 Renunciationem iuris operatur cl'a: non obstante in ꝯpromisso apposita postea laudato. nu. seq.
25 Legem impugnans ex ea non potest niti.
26 Fauore alicuius concessum non potest in odium retorqueri.
27 Pacta ⁊ conuentiones partium sunt seruanda.
28 Cōpromissū eo medio tēdit vt laudo ide secuto ꝑtiū iura dclaretꝛ.
29 Nouatio que dicatur ⁊ quibus fiat.
30 Opinio doctoris releuat ab expensis.
31 Perito est credendum in arte sua.
32 Iuramētū etiā dolo aduersarij extortū ligat añ absolonē obtētā.
33 Cl'a promittens non venire contra quid importet.

¶ Consilium. cxlviij.

In nomine dn̄i nostri Iesu christi. 1 †In presenti cōsultatione ꝓsupposita ab initio efficacia transactionis inite inter ꝓcuratorē domine Francisce ex vna ⁊ dominam Cātinā ex altera super qua quidem efficacia trāsactiōis reperio elegāter fuisse consultum per prestantissime memorie dominum Alexandrū de

Imola doctorem sua tempestate preclarissimum. Nec vt pcipio p alteram partem sit considerabilis instantia super ipsa inefficacia transactionis ab ipsius initio: sed instant q fuerit ab ea recessum per compromissum super ea re postea initum inter dictam Fraci scam ex vna. z dictam dominam Cantinam z dominam vicā ei9 sororem similem causam pretendentem ex altera partibus est id circo primo z principaliter instandum vtrum per dictum cōpromissum z laudum seu arbitramentum ex eo secutuz sit seu cēseat a prima transactione. Circa quod videtur prima consideratione dicendum q sic. Nam constat q vltima pacta derogant priorib9 quatenus inuicem aduersantur. l. pacta nouissima. C. de pac. z. l. si vn9. §. pact9 ne peteret. ff. eodē ti. z insti. de replica. in principio. Sed in casu nostro videtur quod vltima conuentio contrariatur prime vt ostendam merito prime conuentioni derogatum cēseatur per dicta iura. quod autem secunda cōuentio sit opposita prime transactioni deducitur ex eo quia in prima cōuentione dicta domina Cantina promisit non inquietare dictam dominam fraciscam super relictis sibi factis per gasparem earum patrem in ei9 vltimo testamento. Nec aliquid petere de dictis relictis vel de eo quod dicte domine Catherine obueniret z spectaret occasione hereditatis: z successionis filiorum olim dicti Gasparis confitēdo eidem domine cantine fuisse integre solutum z satisfactū zc. Postea in compromisso deducitur quod dicte partes super predictis compromittentes teneantur stare laudo z arbitramento ferēdo super dictis bonis z hereditatibus z dictis relictis. † Et consequenter videtur virtualiter conuentū quod dicta domina Cātina possit super predictis instare z mouere controuersiam dicte domine Francisce cum alias non posset arbiter laudare nisi super petitis cum arbitria sint ad instar iudiciorū inducta. l. j. ff. de arbit. † Et ideo prout iudex non potest nisi super petitis a parte pronunciare. l. vt fundus. ff. communi diuidun. z. l. fi. C. de fideicommiss. li. et in cap. qualiter z quando el grāde. de accusat. cū simili. ita nec arbiter. † Et insuper nec est verisimile q arbitrator ferat suum arbitramentum super eo q a partibus non petitur cū id non conueniat bono viro qui reputatur iudex. l. vir bonus. ff. iud. solui. Et iudex super alijs non iudicet vt dictum est: nec ergo arbitrator qui vt bonus vir eligitur iuxta ea que habentur in. l. fideicommissa. §. q. ff. de legatis. iij. z in. l. j. ff. de leg. ij. z. l. thais ancilla. §. sorore. z. l. fideicommissa. §. j. de fideicommis. liber. z ex his videtur concludi posse quod partes recedere voluerint a pria trāsactiōe† Cōstat autem quod per pactum potest recedi a transactione prout ab alio simplici pacto. C. de trāsactio. l. si diuersa. z ibi per Bald. in vltima colum. versiculo quero ergo vtrum per pactum contrarium transactio ipso iure tollatur quod z probatur p generalitatem. d. l. pacta nouissima cum concordan. Deducitur etiam ex alio q per secundam conuentionem fuerit sublata prima transactio. Nam dicta secunda conuentio que emanauit in dcō cōpromisso fuit vallata stipulatione. Et similiter prima trāsactio. † Cōstat autem q per secundam stipulationem tollitur pria mediante nouatione quando in secundam aliquid additur vltra primaz l. qui vsumfructum. z ibi per Bar. z doct. ff. de verbo. obligation. z in. l. scire debemus. in princip. eo. titu. z in. l. fi. C. de noua. z hoc de iure ffoz q licet sit correctum per. d. l. fina. quo ad hoc vt nouatio non inducatur ipso iure tamen non est correctum quomin9 resultet nouatio ope exceptionis. Nam vbicunqz de iure ffoz tacite inducebatur nouatio ipo iure ibi hodie inducitur ope exceptiōis prout concludunt glo. z bar. in. l. ij. ff. de noua. z in. l. fi. C. eo. tit. et Bar. in. l. valerianus. ff. de preto. stipu. adducentes ad hoc text. il li9. l. q z voluit Ange. in. d. l. qui vsumfructum. z Pau. de cast. in d. l. scire debemus q z videtur probari ratione: nam olim tēpore scilicet ffoz inducebat nouatio: quia partes censebantur tacite id agere scilicet q debitor conueniretur ex secunda stipulatiōe. z nō ex prima z istud tacitum pactum ipso iure tollebat funditus primam obligationē: hodie autem est inductum q nouatio ex tacita mente contrahentium non inducatur z istud disponitur p. d. l. fi. nec est hodie verisimiliter alia mens contrahentium q olim z si eadem mens contrahentium censetur esse hodie prout olim videt q resultet tacitum pactū ex eo q inter partes est tacite actū et ex pacto tacito resultat exceptio. l. eum qui ita. §. qui ita de verboruz obligation. z. l. ij. C. de pact. z. l. labeo. z sequē. ff. eo. tit. Cuz igitur in casu nostro in secunda stipulatione addatur aliquid prime q patet quia fuit data potestas arbitris z arbitratoribus laudandi in parua z magna qtitate z sic poterant condemnare dictam dominam franciscam vltra. l. aureos promissos z versa vice poterāt laudare seu arbitrari q dicta domina Cātina nihil petere posset de dicta hereditate z dictis relictis sibi factis etiam non data sibi integre dicta qtitate quinquaginta aureoruz que fuerunt sibi in tranlactione promissa. Ergo ex his videtur a prima transactione recessum. † Nec predictis refragari videtur si quis asserat q compromissum non tenuerit: quia compromissum secuto laudo seu arbitramento videtur quedam species transactionis. auf. si vero cōtigerit cum ibi nota. C. de iudic. † Et transactio non fit nisi super re dubia z lite incerta. l. j. ff. de transactioni. Ideo super hac re que erat decisa transactione non videbatur fieri posse compromissum. † Ad hoc quod notat Bal. in. l. ancille in principio. C. de furt. dicens q questio iuris non compromittitur: quia compromitti debet questio dubia non questio certa: prout est illa que dependet a iure cum iura sint certa: vt ibi z in. l. ornamentorū. ff. de auro z argē. le. fm eum. idem Inno. in. c. cum inter. r. circa mediū. de ele. dicēs q questio iur. que non indiget aliqua probatione facti nō est compromittenda. Naz hoc faciliter tollitur: quia licz fuerit facta transactio nihilominus poterat verti probabilis z dubitabilis qstio super ipso facto transactionis: qm transactio poterat negari z indigebat probatione. z consequenter compromissum hoc respectu respicit questionem facti non questionem iuris. Item poterat esse questio facti alio respectu: quia poterat allegari q transactio erat nulla: quia domina Cantina fuerat ad id inducta dolo secuz contrahentis. z dato q dolus ipse nō appareat. tamen non tollitur quin posset super dolo versari questio. plerūqz enim contingit q actor non probat suam intentionem seu suam replicationem z pptrerea succumbit iuxta. l. qui accusare. C. de eden. cū infinitis cōcord. Et tamen non propterea negandum est quin fuerit questio dubia z cōpromittibilis insup lz regulariter nō cadat dubitabilis questio sup iure qō regulariter est certum tū quādoqz cadit pbabilis dubitatio etiam in iure. Et qn ius est pbabiliter dubiū talis dubitatio z talis qō eqparatur dubitatiōi facte z qōni sup facto per tex. † Ad hoc no. in. c. cum dilectus. de qsue. p quē tex. dicunt ibi Pe. de anch. d. Anto. Imo. z Panor. q error iuris dubij cēsetur iustus error: put error facti. adducentes etiā no. p Jo. an. in. c. vnico. de postula. plato. lib. vj. Uolentem q error iuris dubij eqparatur errori facti q z voluit. d. Anto. in. c. de quarta. de pscrip. z Imo. in. c. si diligenti. eo. ti. p tex. d. c. cum dilectus. z p. d. c. vnicum cum ibi no. p Jo. an. No. autē est improbabile dubiū an possit veniri contra trāsactionem iuratā vigore enormissime lesiōis q allegatur emanasse in casu nostro. ideo sup hoc poterat cadere pbabilis qōz super facto z sup iure. † Et dato q nō potuerit pptrerea rescindi put elegāter cōsultum est p pfatum dnm Alexādruz. nō pptrerea tollit q nō posset sup eo versari dubitatio z qstio cōpromittibilis maxime qz put dicit bal. in. d. l. ancille qn est qō sup facto z super iure cōpromittitur questio facti z iuris seu tota questio ratione questionis facti z quando vertitur questio nō solū super transactione sed etiā super re iudicata pōt post rem iudicataz transigi z compromitti licet regulariter secus. l. post rē iudicataz. ff. de transactio. z. l. eleganter. §. si post. versi. tūc enim. ff. de cōdit. † inde fortius potest compromitti post transactionem. p not. per glo. Bar. z doc. in. d. l. si diuersa. ¶ Tamē pdictis nō obstantib9 puto intrepide concludendum q nullo pacto cēseat esse recessum a prima transactiōe. nā qn partes cōpromittunt in arbitriū vel in arbitratorem non censentur renūciare pptrerea eaz iurib9 sed compromissa tendunt ad decidendas questiones partiuz dubias put z supra deductum est. z sic tendūt vt fuerat laudū seu arbitramentū p ea parte q fouet iustitiā seu veritatem z equitatem z solēt potius tēdere ad finē vt declaretur q pars iustitiā foueat quā tollat ius parti fouenti iustitiā. † Prout in simili dicimus q sententia iudicis solet declarare nō disponere. l. sicuti. §. si qrat. ff. si ser. vē. z. l. si ptor. in prin. ff. de iu. z ad hoc tēdit iudiciū corā iudice deductū p dicta iura. ita pariter z deductum corā arbitro. arg. d. l. j. de arb. ad quod. l. quid tamen. §. si arbiter. eo. titu. † z a simili idem dicendū videtur in arbitratore cum de similibus idem sit iudiciū. l. nō possunt. ff. de ll. z. c. inter ceteras. de rescriptis cum similibus. † Jō nō est interpretandum quod compromittentes in arbitrum vel arbitratorem censeantur voluisse renunciare seu recedere a iuribus sibi competentibus que tendebant ad victoriam reportandam: tū quia hoc minime solet fieri quia compromittentes communiter insistunt in eorum iuribus. non autem illis renunciant. † z argumētum a solitis optimum est in iure maxime in interpretanda mente cōtrahentium: iuxta. l. q si nolit. §. qui assidua. de edili. edicto. z l. si prius. ff. de aqua plu. arc. l z. qō p gl. z Bal. in. l. neqz natales. C. de proba. z in. l. non hoc. C. vnde cog. cū si. † Tum etiā qz non psumitur quis velle iactare suum. l. cuz de indebito. ff. de pba. z sic nō est verisimile q dicta dña francisca voluerit renūciare iactare ius q fuerat cōsecuta vigore dicte transactionis. † tum etiam quia nō presumitur quis mutare voluntatez. z sic aliud velle nunc q alias voluit. l. eum qui mutatam. ff. de proba. z. l. non ad ea. ff. de cōdit. e demō. z sic cum dicta domina francisca voluerit id qō deductū fuit in transactione approbando forte factum procuratoris non censeatur postea aliud voluisse. Et maxime cum partes litigātes vel coram iudice vel corā arbitro vel coram arbitratore semper tēdant ad finem victorie. Ideo nō est verisimile q dicta domina frācisca voluerit tollere transactionem ex qua causabatur eius victoria sup bonis super quib9 litigabatur. Cuz igitur mens dicte dñe Francisce nō appareat q voluerit recedere a iure sibi cōpetēte vigore dicte transactionis nec est verisimile qō id voluerit: z verba cō promissi non sonēt in recessum a dicta trāsactione nec id significent z

ficet z consequenter cessent verba contractus z mens contrahen-
tium nullo pacto dici potest ꝙ sit recessum a dicta transactione vi
19 gore dicti compromissi † Confirmentur iam dicta quia cōtract⁹
interpretantur contra eos qui ex contractibus nituntur: qz debue
runt legem pro se facientem apertius dicere. l. veteribus cū ibi not.
ff. de pac. z l. quicquid astringen. §. j. de verb. obliga. z l. ab eo. ff. de
20 cōtrahen. emptio. † Probat etiā dicta ꝯclusio qz ꝯstat ꝙ possūt
partes renunciare sententie seu rei iudi. l. si duobus cum ibi not. ff.
de excep. rei iudi. z l. acta in prin. ff. de re iudic. iuncta l. actorū ver
ba. eod. ti. z facit generalitas. l. siquis in cōscribendo. C. de pactis
cum concordā. z prout dicit Salyce. in. d. l. si diuersa videtur de hoc
quasi casus in. l. in seruitutem. §. si petierit. ff. de bo. lib. z sentit Ja.
bu. in. l. j. C. quando prouoca. non est necesse: z firmat Bald. Sa-
21 ly. z Raph. ful. l. d. l. si diuersa. † Et si renūciaretur rei iudicate va
leret compromissum z laudū seu arbitramētum inde ferēdū post
rem iudicatā prout volunt prefati docto. bal. Saly. z Raph. i. d.
l. si diuersa. Tamen si simpliciter fit compromissū post rem iudica
tā nō valet. arg. d. l. post rē iud. z d. l. elegāter. §. si quis post. put
voluit Cyn. i. l. si causa cognita. C. de transac. z Inno. z Bar. i di
cto. c. exposita de arb. prout refert. z sequitur Bal. i. d. l. si causa co
gnita. qui idē vult in. d. l. si diuersa. z in. d. l. eleganter in princip. ꝙ
z voluit Bart. in proemio. C. z in. d. l. post rem. idem vult Saly. i
d. l. si causa cognita. z pau. de castro i. l. causas in fin. C. de transac.
z Imol. z Panor. in. d. c. exposita. z Angel. in. d. l. eleganter qui ta
22 men dicit id procedere i compromisso in arbitratorē. † Quia ar
bitramentū habet vim transactionis in auten. vt differ. iud. §. si ve
ro contigerit: z per Inno. i. c. qnt auallis de iureiur. Secus dicens
in compromisso vt i arbitrum ꝙ z voluit Angel. in. d. l. eleganter
in princip. ꝙ est notabile si procedit. Non tamē curandum ꝗ ad
presentem consultationem an scilicet procedat etiā in cōpmis-
so vt in arbitrum necne satis est ad propositum ꝙ saltem nō valet
quādo vt in arbitratorem in quo omnes concordant z tamē doc.
volunt ꝙ valeret si esset sentētie renūciatum. Ex quo euidenꝫ ap-
paret ꝙ compromittentes nō censentur eorum iuribus renūciare
etiā ꝙ est fortius si absqz renunciatione cōpromissum nō valeret.
23 † Et sic licet sit regula ꝙ actus debeat interptari vt valeat z nō vt
pereat. l. quotiens in stipulationibus de verborum obligatione. c.
si papa de priuile. lib. vi. z l. quotiens. ff. de rebus dubijs. Et quan
do quis disponit vnum cēseatur etiam disponere id quod necessa
rio requiritur ad id quod disponit efficaciam. l. ad rē mobilem. z
l. ad legatum de procurato. l. illud de acquiren. heredita. cū simili
bus. Tamen predictis regulis non obstantibus nō censetur com
promittens renūciare iuri suo prout doct. dicunt in iure causato
ex sententia z pari ratione: nec in iure causato ex transactione vel
pacto: prout contingit in casu nostro. Et maxime quia in casu isto
poterat valere etiam citra renunciationem stante probabili dubi-
tatione in facto z in iure rationes enim que adduci possunt ꝙ cō
promittentes non censeantur renunciasse suo iuri: de quibus non
nulle. s. deducte sunt preualent etiā vbi vigent in contrarium re
24 gule quas proxime recēsui multo fortius vbi ille cessant. † Et isu
per i casu quo ex forma compromissi resultaret renunciato prece-
denti sententie prout contingeret quādo fieret compromissum cū
clausula non obstante sententia quo casu valeret compromissum:
quia censeretur renunciatum sentētie virtute dicte clausule: prout
voluit Bal. in. d. l. si diuersa. z Paul. de castro i. d. l. causas z lites.
Tunc censeretur recessum a sententia inꝗ̄tum arbiter seu arbitra
tor postea laudaret al's secus. argumento. l. tale pactum. §. qui p-
uocauit. ff. de arbitr. z l. si super possessione. C. de trāsac. prout dicit
Bald. in. d. l. si diuersa. Quasi illa clausula importet ꝙ censeaꝫ re-
nunciatum sententie quatenus obstaret laudo z nō alias facit ꝙ
dicit Bart. in verbo non obstantibus in extrauagan. ad reprimen
da. Ita ergo casu quo censeretur recessum a transactiōe quaten⁹
25 aduersaretur laudo seu arbitramēto z nō aliter. † Sed in casu no
stro laudum fuit conforme trāsactiōe imo vigore transactiōis la
tū merito nō cēseaꝫ sublata trāsactio. Et maxime ex quo p parte
dicte domine Cantine est recursum aduersus dictum laudum seu
arbitramētum. z sic intēdit illud impugnare. ergo non videtur ꝙ
possit eo niti. arg. regule ex eo ꝙ in fine in. vi. z l. papinian⁹. §. me
minisse. de inoffi. testa. z l. post legatum in prin. ff. de his qui. vt in
26 dig. cum si. † Item ex quo laudum est latū p domina Frācisca nō
potest illud cōtra eā retorqueri. arg. l. euidenter. ff. de excep. rei iud
ideo non videtur ꝙ possit induci contra eam p iura vulgaria. Et
possit dicta frācisca eo iure vti quo vteretur si nō fuisset laudatū. sz
si nō fuisset laudatū posset dicta frācisca niti trāsactiōe. ergo z pos
sit niti trāsactiōe post latum laudum pro ea per predicta. z si mul
tifariā multisqz vijs deuenimus in hāc indubiam sententiā ꝙ nō
censeatur fuisse recessum a trāsactione vigore dicti compromissi z
27 laudi ex eo lati. ¶ Non obstāt adducta in contrarium. Non enim
obstat ꝙ vltima pacta derogāt prioribus: quia verum est quādo
vltima tendunt ad derogationem priorum: quia sunt priorib⁹ cō
traria sed in casu nostro secus est: quia licet fiat compromissum su
per omnibus litib⁹ questionibus z controuersijs que verterentur

vel verti possent super bonis z hereditate dicti Gasparis vel suoꝝ
filiorum nō propterea conuenit ꝙ liceat dicte domine cantine li-
tem z questionem vel controuersiam mouere super dictis bonis z
hereditatibus predictis vel super dictis relictis deductis in trans-
actione: sed potius censetur actum in dicto compromisso ꝙ si di-
cte domine cantine non licet super predictis litigare vel inquie-
tare dictam dominam Franciscam pronunciaretur contra ipsam
dominam cantinam: z imponeretur sibi silētium quoniam ad iu
dicem qui arbiter assimilatur spectat declarare z pronunciare pro
eo qui fouet iustitiam et cui ius competit ex cōuentiōe vel aliter.
Et sic stante transactione que iuuaret dictam dominā Franciscā
coueniebat arbitro z bono viro seu arbitratore pronunciare pro
dicta domina Francisca prout actum fuit z confirmare dictā trās
actionem. non autem ab illa recedere z maxime si vertebaꝫ dubiū
an fuerit transactum vel an transactio fuerit efficax: put est veri-
simile ꝙ super eo controuersia verteretur: z maxime quia put per
cepi fuit pro parte dicte domine Cantine petita absolutio a iura-
mento eo pretextu: quia dicebat prout arbitror se fuisse enormiter
lesam. Et insuper dato quod nulla fuisset disceptatio super effica-
cia transactionis. Nec fuisset negata transactio. Nihilomin⁹ non
censeretur propterea recessum a transactione: quia non videtur ea
mens partium p ea que adduxi supra in hac parte maxime p no-
tata in. d. l. si diuersa de quibus supra. Et licet arbiter z arbitra-
tor habeat verisimiliter pronunciare super petitis hincinde. nō ta
men censetur permissum alicui partium petere ꝙ sibi non licebat
sed si petit quid iniuste quod arbiter pronunciet z declaret cōtra
petentem iniuste z pro iusta petente. Nec obst. quod secundo loco
dicebatur quia licet compromissum sit deductum in stipulatione
non propterea nouatur precedens stipulatio. ex quo vt supra clax
re probatum est quod compromissa fiunt ad finem vt imponatur
finis cōtrouersijs z questionibus secundum iustitiam z equitatem
non autem ad finē vt derogetur iuribus fouentis iustitiam. Con-
uenit autem iustitie z equitati vt conuentiones obseruentur: qa
pretor pollicetur se pacta seruaturum. l. iurisgentium. §. pretor ait
pacta seruabo. ff. de pact. z pontifex inquit pacta seruentur: pacta
custodiantur. c. j. extra de pact. graue enim est fidem fallere z cōuē
ta non seruare. l. j. in princip. ff. de ꝯstitu. pec. † Tendit itaqz cō-
28 promissum vt eo medio per laudum declarentur iura partium. nō
autem vt tollantur: prout supra dictum est. argumen. dicta. l. qd
tamen. §. si arbiter. de arbitris. z dicta. l. sicuti. §. si queratur iuncta
29 l. j. de arbi. † Et licet per iudicium hoc est p litis cōtestationem di
catur induci nouatio. non tamen est ea nouatio per quam tollaꝫ
precedens obligatio. Sed est nouatio alterius speciei sci'icet per
quam adijcitur prime obligationi. non autem prima tollitur: qa
talis nouatio est ad veterem actionem seu obligationē noue qli-
tatis adiectio prout declarat Barto. in. l. aliam. ff. de noua. Ideo
ex his olim nec hodie per compromissum inducitur nouatio saltē
propria que est prime obligationis in alteram transfusio. l. j. ff. de
noua. Et sic per quam tollitur prima obligatio vt ibi. z istitu. qui
bus mo. tol. ob. §. preterea. Et insuper negatur quod plus veniat
in casu isto i secūda stipulatione ꝙ in prima quia in secunda stipu
latiōe compromissaria promittitur obseruantia laudi ferendi. vn-
de si i laudo postea lato non comprehenditur plus ꝙ in prima sti
pulatione prout contingit in casu nostro non censetur plus conti
neri in ipsa stipulatione compromissaria: quia id censetur contine
ri in termino referente se ad alium terminum quod continetur in
termino ad quem fit relatio. l. si ita scripsero de cōdi. z demonst. z
l. asse toto. de heredi. instit. z in auten. de filijs ante dotalia istru
menta natis circa medium. Cum igitur non contineatur pl⁹ in di
cta secunda stipulatione merito etiam ex hoc capite cessaret noua
tio etiam tempore ffo rum per dicta. l. scire debemus. z l. q vsum-
fructum. de verbo. obliga. Et sic non est opus insistere circa illam
theoricam que dictat ꝙ vbi de iure ffoꝝ inducebaꝫ nouatio ipo iu
re sili' hodie inducaꝫ ope exceptiōis. Circa quā Imo. isistit. i. d. l.
q vsumfructū impugnās dictā theoricā z meo iudicio rōnib⁹ vr-
gētibus ꝗ in pūcto iuris videtur multum astringere: licet forte i
via decisiua nō esset tutum in prefata theorica recedere super alijs
autē adductis p prima parte nō isisto. qz tēdunt ad validitatē cō
promissi ꝙ minime negaꝫ per cōsultantem. Remanet itaqz cōclu
sio. s. firmata. s. ꝙ dicta trāsactio stet in virib⁹ suis nec cēseaꝫ p cō
pmissū ab illa recessū: ex quo resultat ꝙ arbiꝫ seu arbitrator nō
inique sed eq arbitrat⁹ fuit sequendā dictam trāsactiōem de iure
validā fm qd cōsultū extitit per prefatū prestātissimū cōsulētē su-
per quo vlteri⁹ nō insisto. Et dato sine piudicio verit-tis ꝙ dicta
trāsactio fuerit ineffica x p enormissimā lesionē ꝗ allegaꝫ pro par
te dñe cātine nō tñ cōfessaꝫ p dictā dñam frācisca saltē negari ne
quit qn arbitri potuerint pbabilr credere ꝙ dcā trāsactio value-
rit z fuerit efficax stāte maxīe iuramēto. z viso ꝯsilio excellētissimi
30 doctoris firmātis dictā transactionē valere. Nā opi. doctoris isi-
gnis excusat credētē pitissimo viro adeo ꝙ recusaꝫ ab expēsis rō-
ne victorie z temeritatis de qb⁹ i. l. pperādū. §. finaūt alterutra. C.
de iud. z l. eum que temere. ff. de iudi. z c. finem litib⁹ de dolo z cō

tuma.prout notabiliter voluit Jmo.in cle.si.de re.ec.nõ alie.alle-
31 gans pe.de sonsania.ꝛ Spe.in titu.de expen.§.pe.† facit quia cre-
dendũ est perito in arte sua per ea que habẽtur in.l.j.de vẽtre ĩspi.
et ĩ.l.bonoꝝ.de bono.pos.cũ si. Pariter ergo ꝛ fortius excusata do-
lo arbitrũ forte idiotã si arbitrat̃ fꝫ ꝯsiliũ doctoris insignis q mul
ta adducit pro sua conclusione ꝛ iura ꝛ rõnes ꝛ autoritates ꝙ plu-
32 res.† Et maxime qꝛ ꝯmuniter tenet̃ ꝙ iuramẽtũ etiã p metum vł
dolo aduersariꝫ prestitum ligat anteꝗ̃ obtineat̃ absolutio.vt hr̃
in.c.si vero.ꝛ in.c.verũ.de iureiur.quatenus ibi impetrat̃ absolu-
tio.ꝛ no.ĩ.c.abbas ꝙ metus causa.ꝛ in cañ.autoritatẽ.xv.q.vj.et
Inno.in.c.ad aures.ꝙ metus cã.ꝛ cõmuniter cañ. Ita tenẽt put
etiã no.moder.in.c.cũ contingat.super gl.pe.de iureiu. Si itaqꝫ ar
biter ꝛ arbitrator habens latas habenas etiã tollendi parti maxi
mã ꝗ̃titatẽ voluit seruare iuramẽtũ trãsigentis ꝛ credere viro do
ctissimo in iure non potest cẽseri dolose laudasse seu arbitramen-
33 tasse.† Et ideo cum prout ꝛ assolet cõpromittentes promiserint
non venire contra nec recurrere a laudo vel arbitramento ferẽdis
etiã pro enormi ꝛ enormissima lesione ꝛ iurauerint nõ debet recur
rens audiri nisi ratione doli ipsius laudantis ꝛ arbitrantis cuꝫ su
per dolo futuro pacisci nequeat.l.si vnꝰ.§.illud nulla.ff.de pactis.
et.l.conuenire.de pac.dota. Sed dolus cessauit in casu isto p p̃di
cta:ꝛ qꝛ error iuris etiã improbabilis facit cessare dolum ꝛ causat
bonam fidem.l.sed si lege.§.scire.ff.de peti.here. Non autẽ hoc di
co:quia presupponere velim ꝙ transactio non tenuerit:sed ex ha-
bundanti adduxi:qꝛ pars dñe Cãtine institit ꝙ nõ valeret. Cõclu
do itaqꝫ trãsactionem non esse reuocataꝫ vigore cõpromissi. Et ex
his q̃ vidi partes iudicis aditi super recursu esse in pronũciãdo cõ
tra dñam Cãtinam pro domina Francisca. Laus.deo.

¶ Summarium super consilio.cxlix.

1 ☞ Dispositionẽ an ĩducant verba io volglio mosia del mona
sterio.per totum.
2 Testamẽto ad pias causas sufficiunt tres testes etiam non roga
ti.nume seque.
3 Testes etiã nõ rogati probant testm̃ ad pias causas si requisiti de
ponant.nume.seq.
4 Testes vt probent debent esse requisiti ad deponendum.
5 Testes nõ dicuntur singulares discrepantia in verbis sed sufficit
ꝙ in effectu concordent.
6 Testamentum primum an reuocetur si in testium presentia dica-
tur me penitet testasse nec tollitur scdo testõ imperfecto vel alia
vltima voluntate non solẽni.
7 Volũtas vltima esse debet deliberata ꝛ an sufficit dicere volo tali
relinquere bona vel instituo talẽ heredem vt ex his testamentum
inducatur.nu.seq.
8 Testamentum non inducitur his verbis instituo talem heredẽ vł
volo ei reliquere bona mea nisi appareat ꝙ animo deliberato hoc
dixerit etiam si proferantur a milite qui testari potest absqꝫ solẽni
tate requisita.nu.7.vsqꝫ ad fi.consil.
9 Verba iocosa vel blandiendi seu iactandi causa prolata nõ depo
nunt preter proferentis voluntatem.nu.seq.
10 Legatum seu testamẽtum etiam ad pias causas nõ disponit licet
citra omnem solennitatem valeat nisi appareat ꝙ factũ fuerit ani
mo disponendi.
11 Testamentum seu legatum aut fideicommissum vt valeat nõ est
necessarium amicos accersere.
12 Testari seu fidei committere potest infirmus ꝛ sanus ꝛ qui habet
liberos ꝛ cognatos.
13 Testm̃ factum ad interrogationẽ alterius an inducat dispositio-
nem validam responsione secuta.nu.seq.ꝛ.15.per totum.
14 Volo verbũ iunctum infinitiuo aut verbis futuri tp̃is non dispo
nit nisi prolatum sit animo deliberato.nu.15.
15 Stipulatio ad interrogationem alterius an disponat.nu.7.vsqꝫ
ad finem consi.
16 Testamento ad pias causas vel militis an debeãt eẽ testes rogati.
17 Testibus singularibus non creditur.
18 Testis si dicat falsum ĩ vno ex circunstantiis quod ad causam nõ
facit nõ vitiat̃ dictũ illius qꝛ tunc est mendax non periurus.
Iuramentum non se extendit vltra causam.
19 Cõmittimus verbum etiam directum ad ordinarium inducit de
legationem.
20 Testium productioni ꝛ illoꝝ iuramẽto recipienda citãda est ps.
21 Testes debent esse concordes in verbis formalibus quãdo est que
stio super verbis alterius.

¶ Consilium.cxlix.

1 In nomine dñi nostri Je-
su xp̃i. ¶ † Visis nõnullis actꝫ ꝛ articulis ꝛ attestatio
nibus testium in cã agitata inter ser Perieronymũ p
curatorem monialium sancte Catherine de vrbino ex vna pte acto
rum ꝛ Taxũ ex altera pte cõuẽtũ p̃supposito libello p pte ser Peran
toniũ pducto quẽ nõ vidi quo cõcludit̃ pnũciari dictas moniales
fore heredes blasij ex testõ eiusdẽ Blasij vigore cuiusdã vltime vo
luntatis ꝛ testamenti per eum conditi coram testibus. In quo asse
rit dictũ blasium reliquisse bona sua dictis monialibꝰ:ꝛ pro parte
Taxi sunt opposite exceptiões gñales ꝛ negata narrata ĩ petitiõe.
P̃supposita itaqꝫ tali petitiõe ꝛ litis contestatione citationibꝰ ꝛ di
latione ad pbandũ ꝛ legitima dilatione iuramẽti facta testibꝰ sal
uo eo ꝙ infra dicam:que quidẽ non sunt transmissa:sed in his per
consultantem nõ sit dubiũ. Est vidẽdũ que sint partes iudicis ex
probatis ꝛ actitatis hincinde.ꝛ quidẽ prima facie videt̃ dicẽdum
ꝙ pars monialiũ foueat iustitiam ea ratione:qꝛ videtur ꝙ legitie
pbetur per testes ꝙ dictꝰ blasiꝰ dixit ꝙ volebat ꝙ bona sua eẽnt
monasterij sancte Catherine post mortẽ suã. Nã hoc deponit dñas
Antonia ser iuliani de terra sancti Angeli in vado super quinto
articulo deponens ꝙ bartolus vgatij de carelto districtꝰ sancti an
geli in vado interrogauit dictum blasiũ quid vellet facere de bõis
suis ꝛ cui vellet relinquere: blasiꝰ ei respõdit infrascripta verba vi-
delicet:io voglio finche viuo essere signore e patrone de la mia rob
ba:e depo la morte mia voglio che tutta la robba mia sia del mo
nasterio de sancta catherina intelligendo de dicto monasterio ĩ ca
pitulis nominato. Itẽ bartolus alius testis super qnto ꝛ sexto ca
pitulis deponit ꝙ dictus blasius pluries quasi infinitis vicibꝰ di
xit eidem testi ꝙ volebat ꝙ bona sua post eius mortem obuenirẽt
dictis monialibus deinde veniẽdo ad specialia dixit ꝙ de mẽse se
ptẽbris dicti millesimi videlicet. M.cccclxxvij.ipse Blasius ratifi
cauit ꝙ volebat ꝛ intendebat oĩo ꝙ omnia bona sua post eiꝰ mor
tem remanerent dicto monasterio sancte Catherine de vrbino in
terrogatus de verbis formalibus dixit ꝙ dictꝰ blasiꝰ dicit hec ver
ba formalia videlꝫ fin che io viuo Jo voglio essere signore del mio
et depo la mia morte voglio che remãga sia de monasterio de sã-
cta Catherina de vrbino intelligendo de monasterio in capitulis
noĩato. Item doninus alius testis super quinto capitulo dixit qd
dictus Blasius pluries ꝛ infinitis vicibus ratiocinando dixit sibi
testi ꝙ volebat ꝛ intẽdebat ꝙ omnia bona ipsius blasij deuenirẽt
ad dictum monasterium ꝛ deuenirẽt in ip̃m monasteriũ sancte ca
therine de vrbino. Itẽ super sexto capitulo deponit ꝙ de presenti
anno. M.cccclxxvij.in festo sancti Angeli dixit deliberato animo
et sponte ꝙ omnia eius bona post ipsius Blasij mortem essent et
deuenirent ad dictũ monasteriũ ꝛ moniales sancte Catherine de
vrbino.ĩterrogatꝰ de ṽbis formalibꝰ dicit fuisse hoc videlꝫ fin che
viuo io voglio essere signore del mio.ꝛ depo la morte mia voglio
chel mio sia del monasterio de scã catherina de vrbino.ꝛ allegãt di
cti tres testes se ĩcõtestes:ꝛ cõcordãt in loco tp̃e ꝛ p̃ntibꝰ de morte
dci blasij articulati.vr̃ in.viij.articulo q confessat̃ p parte Taxi.ꝛ
etiã per dictũ Taxũ dr̃ fuisse mortuum dictũ blasiũ inter cetera in
2 supplicatiõe porrecta corã dño p examinatiõe suoꝝ testiũ † Itaqꝫ
vr̃ fundata intẽtio dci monasterij. Nã videnẽ tres testes ꝯtestes q
sufficiũt ad pbãdũ testm̃ ad pias cãs.c.relatũ.de test.ꝛ facit tex.ĩro
3 ne sui in.c.cũ esses.eo.ti.ꝛ hr̃ ĩ.l.j.C.de sacrosan.eccl.† Ita ꝙ rõne
defectꝰ numeri testiũ nõ põt vitiari dcã vltima volũtas:nec ẽt rõ
ne defectꝰ rogitꝰ testiũ vt notãt doc.in dcis iuribꝰ.ꝛ legentes in.l.
hac cõsultissima.in p̃n.C.de test.ꝛ ponta.in repeti.auẽ.si q̃s.C.ad.l.
falc. Lꝫ in ꝯriũ faciat.tex.in.d.c.relatũ ibi.dũ dicit a debitis duobꝰ
vel tribꝰ testibꝰ requisitis:qꝛ idem vr̃ significare ꝙ rogatis.q etiã
requirunt̃ vt adsint satis cẽseri p̃nt rogati qꝛ nil aliud videtur
esse rogare testes nisi requirere vt adsint ad videndum actum ce-
lebrari.vt pbat tex.in auẽ.de testi.§.ꝛ lꝫ ibi.dũ ad hoc ip̃ꝫ assumã
tur testes iũcto.ver.hec aũt inania ꝛ ex trãsitu phibita testimonia
et iuncta auẽ.rogati.C.de testibꝰ.sufficit eñ ad id sint habiti:iõ
adhibiti testes sufficiũt in testõ q̃si ad id habiti:lꝫ rogati reqrãt̃ i
sti.de testa.§.fi.iũcta.l.hr̃ des palã.§.penul.ꝛ.l.hac ꝯsultissima.in
p̃n.C.de test.cũ silibꝰ. Ad idẽ tex.iũcta gl.in.l.nullũ.C.de diuor.et
ppterea vidi quosdã tenere ꝙ ẽt ĩ testõ ad pias cãs requirat̃ rogi
tus testiũ:tñ ꝯriũ est cõis opinio ꝛ suadet rõ dci.c.relatũ q̃ se fun
dat in iure naturali veteris testi dictãtis ꝙ ĩ ore duoꝝ vel triũ stat
omne verbũ in qua auctoritate nõ requirit̃ rogitꝰ testiũ cũ illa solẽ
nitas sit de iure positiuo ciuili nõ de iure naturali vel diuino. Et ĩ
d.c.relatũ.specifice disponit̃ ꝙ nõ attendãtur leges hoc est legales
4 solẽnitates scꝫ q̃ s̃m liges requiruntur in testõ circa testes.† Et ad
tex.ibi requisitis dicendum est ꝙ requiruntur ad probationẽ fa-
ciendam de testamẽto:qꝛ duo vel tres ad probandum requirunt̃
hoc est necessarij snut vel requisitis: qa debẽt testes requiri vt de-
ponant non eñ carent suspicione si se ingerunt.argu.l.que oĩa.ff.
de procura.ꝛ ibi Ange.ꝛ glo.ĩ.l.presbyteri.C.de epis.ꝛ cleri.ꝛ Ja
co.de bel.ĩ auẽ.de testibus.§.si vero ignoti.ꝛ bar.in.l.post legatũ.
5 §.his vero de his qui.vt indig.† Nec vr̃ obstare ꝙ est aliqua discre
pãtia ĩ ṽbis qꝛ vr̃ ꝙ sufficiat ꝙ cõcordẽt effectu.ar.l.q sniaꝫ.C.de
6 penis. Et potuerũt eẽ plura ṽba dicta idẽ significãtia.† Itẽ nõ vi
detur obstare penitentia que videt̃ probari per testes taxi qꝛ non
vr̃ ꝙ reuocetur testm̃ primũ nisi fiat s̃m solenne nisi cõcurrat cur
sus temporis qui non interuenit in casu nostro.l.sancimus.C.de
testa.licet enim quis dicat se penituisse testamentum nõ tamen re-
uocat̃ etiã si illõ dixerit corã.vij.rogatis.§.ex eo solo.insti.qbꝰ mo.
testa.infir.ꝛ not. Bart.in.l.si iure.ff.de leg.iij.vbi assignat rationẽ
et idem

⁊ idem velle videtur Bal.in.d.l.sancimus si non penituit qꝛ vellet decedere intestat⁹.potuit enim penitere testamẽti facti qa intendebat facere aliud testamentum. Ideo videtur ꝙ nõ reuocet hoc casu dictum testamentum dato ꝙ postea penituerit religsse dictis monialibus:⁊ ideo potest dici ꝙ reuocetur primum si fecerit scd̃m ⁊ solẽne.arg.d.l.si iure.de leg .iij. Et maxime quia verba non tendunt ꝙ voluerit bona sua peruenire ad successuros ab intestato:nã verba diriguntur in nepotes qui nepotes non erãt successuri ab intestato Sed frater qui eos precedit per iura vulgaria. Ideo cum non valeat secũda voluntas per quaꝫ demõstrabat se velle relinquere nepotibus ex fratre ex quo deficit solẽnis numer⁹ testiũ resultet ꝙ non cẽseatur reuocata prima solẽnis volũtas dato ꝙ testes examinati recte deponant ⁊ q̃tum est in eis probent

7 ꝙ tamẽ negatur per partem aduersam.¶ †Tamen his nõ ob.cõtrariã partem arbitror de iure magis consentaneam:nã est aduertẽdum ꝙ interdũ hoĩes cã blandiendi dicãt se relinquere velle alteri bona sua quo casu non disponunt.l.fi.ff.de testa.⁊ ar.l.obligationum subã in fi.Et hinc est ꝙ lꝫ milites possint testari quocũqꝫ velint adeo qꝺ oĩs solẽnitas iurꝫ positiui sit relaxata in testamẽ

8 tis militꝫ.l.j.ff.de mi.te.⁊.l.q̃q̃.C.e.ti.†Tamẽ licet dicat miles tale heredẽ instituo non tamen ex hoc est ille institut⁹ nisi appareat ꝙ animo deliberato dixerit:vt quia rogauit testes vt essent presentes testamento vel institutioni iste est tex.not.in.l.diuus.ff.de mi

9 li.test.⁊ insti.eod.titu.§.j.†Ne ergo verba iocosa vel blãdiendi seu iactandi causa dicta disponant preter dicentis voluntatẽ iurislator disponit ꝙ vt valeant vltie volũtates debeat apparere ꝙ ver

10 ba deliberate proferantur ⁊ aĩo disponẽdi per.d.l.diuus. † Ideo ad ꝓpositum lꝫ relictũ monialibus ⁊ institutio earũ velut pie valeat citra oẽm solẽnitatem iuxta.d.l.j.C.de sacrosan.eccle.⁊.d.c.relatum.Tamẽ debet apparere ꝙ sint facte ⁊ ꝙ verba p̃dicta sonãtia ꝓlata fuerint aĩo disponendi.Lꝫ ergo sine preiudicio veritatis probet ꝙ dictus blasi⁹ dixerit ꝙ volebat ꝙ bona sua essent dicti monasterij ⁊ dictarũ monialiũ:tamen qꝛ nõ dixit in actu testandi:nec apparet ꝙ aĩo cõdendi testm̃ vel vltimã volũtatẽ dicta verba ꝓtulerit vr̃ posse ꝓbabiliter cõiecturari ꝙ noluerit tũc disponere maxime cũ tũc staret pro famulo cũ dictis monilib⁹ ⁊ eẽnt due ex monialibus p̃ntes ⁊ staret in earũ monialiũ domo.Ita ꝙ multa ꝑsuadẽt ꝙ fuerit tractus ab eis blãdiẽdũ.Facit optime.l. pamphylo.§.ꝓpositũ de legatis secũdo: vbi ponderat ꝙ ṽba ꝓtulit accersitis amicis:ꝑut hoc põderat Ange.in.l.serui electiõe in p̃ncipio.de leg.j.⁊ interrogatio vt ponderat Imo.in.d.l.serui electionẽ.Nõ si illa nõ ĩteruenissent nõ ꝓcederet dispõ illi⁹ tex.ꝑut dicũt Ang.⁊ Imo.Et primũ ponderat Bar.in.l.gerit.de acquiren.here.dicens ꝙ.d.§.propositum potest habere dictum intellectum ꝙ conuocatis amicis protulit illa verba.Item põderatur ꝙ erat infirmus.infirmi enim magis q̃ sani cogitant de bonorũ suoꝝ dis

11 positione.†Item ꝙ non habebat liberos nec cognatos hec quidem omnia non ponderantur ibi:quia illa essent necessaria:quoniam non est necessarium ꝙ amici accerseantur ad validitatem fideicommissi: quoniam et nullis accersitis potest fieri fideicommissum relinqui.l.fin.§.in omni.de codicil.nec interrogatio alicu

12 ius relinquitur.†Item ⁊ infirmus ⁊ sanus potest fideicommittere:⁊ qui habet liberos ⁊ cognatos potest fideicõmittere:dũmodo libera sit falcidia filijs.l.omnimodo.⁊.l.quoniã in priorib⁹ cũ similibus.C.de inofficio.testa.Illa igitur tria ibi ponderãtur ad ostendendum ꝙ verba illa fuerunt prolata animo disponendi et animo deliberato nõ iocose vel gratia blandiendi seu iactatiõis.

13 Et hoc ponderat Barto.in.d.l.fi.ff.de testa.† Cum itaqꝫ in casu nostro nõ interuenerint aliqua ex predictis nisi forte ĩterrogatio ⁊ illa non precessit ab eo qui pretenderet aliquod interesse.⁊ barto.in.d.l.serui electione ponderet ꝙ interrogatio emanauerit ab eo qui p̃tendat interesse.non videtur ꝙ dicta verba sint interpre

14 tanda prolata animo disponendi.de presenti.†Et licet Barto.in d.l.serui electione.⁊.d.§.propositum.⁊ in repe.l.cunctos populos in prin.C.de summa trinitate dicat ꝙ in vltimis voluntatib⁹ verbum volo iunctuꝫ infinitiuo vel verbis futuri temporis disponat tamen est intelligẽdus quando apparent verba deliberate prolata:vt qꝛ apparẽt prolata in actu testandi vel codicillandi vel alia preambula apparent.ex quibus apparet ꝙ deliberato aĩo sunt prolata.vtputa quia conuocatis testibus.vt dicta.l.diuus vel accersitis amicis ⁊c.vt l dicto.§.propositũ:vel alias appareret:ꝑut ⁊ videtur voluisse Bart.in.d.l.fi. de testa. Nam ⁊ verba de quib⁹ in.d.l.fi.erãt sui natura apta disponere.⁊ dispositionẽ important. ⁊ similiter verba de quibus in dicta.l.diuus.Et alia necessaria interueniebãt.⁊ tamen nõ inducũt dispositionẽ interrogatio quam duo ex dictis testibus dicunt interuenisse non multum confert:qꝛ vt dixi sua non intereat. † Et quandoque etiam interrogationes

15 huiusmodi trahunt ad dicendum id quod quis non habet in animo vt patet ex his que habentur in.l.iubemus.C.de testa.et per Ioannem andr.in addi.Specu.titu.de test.§.j.versi.ꝙ si.⁊ per.d. Anto.⁊ Imo.in.c.cum tibi.de testa.Et ideo videtur dicenduꝫ ꝙ huiusmodi verba ita simpliciter ad ignem prolata nõ in actu testandi:nec in actu codicillandi non disponant.argumen.dicta.l. diu⁹.⁊ dicto.§.j.institu.eodem titulo.iuncta dicta.l.fin.de testa.⁊

16 ita alias legendo.d.l.serui elect.visum fuit vbi etiam dixi.†Et sẽper visum fuit quod in milite non constituto in articulo mortꝫ testante sit necessarius rogitus testium ad solennitatem act⁹ adeo quod si constat de animo testandi:licet testes non sint rogati valeret testamentum.argumẽ.dicta.l.j.⁊.dicta.l.q̃q̃.⁊ recte intuẽti ꝓbat text.dicta.l.diuus.⁊ etiam.l.lucius.eodem titu.Ex quo demõstratur quod rogitus testium exigitur non ad solennitatẽ sed ad declaranduꝫ quod verba non sunt prolata nisi animo deliberato disponendi.⁊ pro hoc fundamento ⁊ interpretatione verboꝝ optime cõferunt attestationes testium productorum pro parte q sunt plures qui deponant quod dictus blasius postea dixit qꝺ nolebant quod sua bona post mortem suam essent mulieris . Et dato quod fortasse peccent in singularitate : tamen satis conferunt ad coniecturandum quod non habuerat animum relinquẽdi monialibus.Non dico quod mutauerit sententiam vigore penitentie:qꝛ mutatio voluntatis non presumitur.l.eum qui mutataꝫ.de ꝓba. Sed pondero quod verba prius prolata censeantur prolata non animo disponendi sed iocose iactatiue vel blandiendi gratia.⁊ ad hoc maxime tendit depositio Sabatini qui deponit quod dictus Blasius inter cetera dixit quod volebat de suo facere bene suis nepotibus subdendo ad omne modo:se io moro sensa lengua romane a lhoro.Ex quo demõstratur quod ipse nõ intẽdebat aliqd eis

17 monialib⁹ religsse.†Est autẽ aduertendũ quod licet alij testes videantur singulares:tamen Marinus ⁊ Cynus fratres videnť cõtestes.vocant enim se in contestes ⁊ in loco concordant ⁊ in mẽse etiam concordant nec in alio tempore discordãt . Pondero ergo dicta horum testium non ad finem:vt probetur penitentia : sꝫ ad declarationem voluntatis ipsius blasij quod nõ habuerit animũ disponendi.Ad quod etiam cõfert quia moniales post eius mortem presupponebãt bona dicti blasij spectare ad ipsum taxũ. Ex quo enim dicta verba in quibus nunc se fundant fuerunt prolata coram monialibus.Si fuisset vltima volũtas in qua ipse fuissent vocate ad dicta bona non est verisimile quod post morteꝫ moniales presupposuissent bona Blasij spectare ab intestato dictũ Taxum prout presupponebant secundum quod deponũt plures testes.Fateor tamen quod hoc necessario non arctat:tamẽ aliquid cõfert.nec obstat supradictis quod dicte moniales conãtur reprobare dcã dictoꝝ Cyni ⁊ Marini deducendo quod dixerint falsũ faciendo repetere dictos testes vt designarent diẽ:⁊ postea conãtur probare dicte moniales:quod dictus Blasi⁹ non fuit illa die cum dictis Cy.⁊ Marino seu ille cum eis ⁊ in vero non probant. Nam super hoc deponũt quatuor testes.videlicet Ioannes baptista qui deponit quod die dominico qui fuit ante festum sancti Domini proxime preteriti obuiauit dictum Blasium ⁊ Franciscuꝫ ⁊ c.iuxta ⁊ extra castrum insule per tractum man⁹ iuxta ⁊ ante quandam macinam agnato.Et quod tunc temporis null⁹ ali⁹ erat cum dicto Blasio.Et quod dicti Blasius.⁊ Frãcisc⁹ inde discesserunt ⁊ iter ceperunt versus castrum palatij ⁊ ciuitatem Urbini dicentes quod volebant redire domuꝫ profecto.xxiiij.sunt hore diei vel saltem sunt prout dies distinguitur.xj.vel.xij.de mense Octobris iste testis non deponit qua hora obuiauit dictũ blasiũ ⁊ Franciscum ⁊ dicti Cynus ⁊ Marinus non deponũt quod tota die steterint cum dicto Blasio certe verba de quibus deponũt potuerunt proferri per dimidiam.hore ⁊ longe min⁹ ita quod nihil repugnant dicte attestationes.nam dicti Cyn⁹ ⁊ Marin⁹ potuerunt audiuisse illa verba de mane ⁊ dict⁹ Ioãnes baptista obuiauerit eum de sero quod ⁊ persuadetur ex eo quia Ioannes baptista deponit quod dictus Blasius cepit iter versus castrũ palatij dicentes quod volebant redire domuꝫ.Et sic innuit quod erat versus sero:quia de sero solet rediri versus domum attentis circũstantijs ⁊ distantijs locorum.Et dicti Cynus ⁊ Marin⁹ deponũt quod obuiauerunt dictum Blasium euntem versus castrum insule.⁊ sic deprehenditur quod discedebat de domo ⁊ ibat ad locũ ex quo postea deponit Ioannes baptista qꝺ redibat.⁊ sic ex ip̃is depositionibus apparet satis de diuersitate temporuꝫ:ideo nihil repugnat quominus in recessu de domo versus castrũ insule fuerit simul ⁊ in reditu de sero versus domum non fuerint simul.Et hoc melius declarant dicti Cynus ⁊ Marinus in secunda depositiõe dicentes quod quando obuiauerunt dictum erat cica horam terciarum ⁊ quando redierunt erant tres hore dicti intelligo respectu occasus nec refragatur quod in dicta repetitione secũdo loco facta dicti Cynus ⁊ Marinus dicunt quod eadem die redierunt domũ:quia licet dicũt quod redierint non dicunt simul.Et insup si dixissent quod simul redierunt possent saluari quia possibile eẽt quod pro maiori parte vie simul redirent.Et ex aliquo casu aliq vel aliquis remanserit retro aliqua parte itineris.⁊ illo tunc fuerit repertus blasius a dicto Ioanne baptista.Similiter dominus primus testis reprobatori⁹ põt ꝯcordari.Et sil'r Ioãnes baptista periq̃ntus testis reprobatori⁹ ⁊ similiter Simõ vltim⁹ testis qꝛ lꝫ deponat ꝙ allocutus sit hora.xx.cum dicto blasio ⁊ ꝙ tũc nõ erant cũ

eo Cynus & marinus. Nõ propterea in aliquo aduersatur attestationibus Marini & cyni qui non attestant semper stetisse simul tota die immo est verisimile q non cum accederent dictum castrũ insule pro diuersis eorum negotijs soluz Frãciscus & Bernardinus videntur cõtrariari dictis doctorum Cyni & marini & ipsi sunt in eorũ dictis singulares: & ideo nõ creditur. l. iurisiu. C. de testi. tam literis extra. eod. titu. cum infinitis silibus & est aduertẽdum q dictus bernardinus solum aduersatur in eo q illi Cynus & Marinus videntur deponere q redierunt domuz &c. & dato q nulli testes redarguerent de mendacio super hoc nõ propterea vitiaret dictum illorum testium per ea q habent p Inn. & doc. in. c. fraternitati de

18 hereticis & per Bal. & modernos in. l. si ex falsis. C. de trans. † Volũt enim doct. q si testis dicit falsum super aliquibus circunstantijs que non faciunt ad cãm q ex hoc non vitiatur dictũ testis ratio q iuramentum non trahitur ad illa & ideo cõuincitur de mendacio nõ de periurio & solũ mẽdacium nõ reddit testem inhabilez fm eos vnde ad propositũ quid ad causam si Cynus & Marinus qui deposuerũt q verba ad causam facientia audiuerũt hora tertiarum fuerunt de sero cũ blasio necne rediſſe vel non rediſſe de sero vel simul vel separatim nihil ad causam nec ad veritatẽ dicti q facit ad cãm iõ dictũ bernardini & aliorũ testiũ dato q esset cõtrarij dictis Cy. & Marini nõ ppterea vitiarẽtur eorum dicta solum vnus testis videlicet Frãciscus vnus testis videt astringere ɔtra illorũ dicta sed est vnicus. merito &c. Et in stricta disputatiõe possent forte cõcordari. Sed nõ curo insistere impingunt etiã aliqua cõtra dictam reprobationẽ seu conatum reprobãdi dictos Cyn. & Marinum seu eorum dicta. Nam pdicti fuerunt repetiti put iudex asserit ex cõmissione. & sic iure delegationis & delegatio nõ appa-

19 ret. † Verbũ cõmittimus ẽt directũ ad ordinatum inducit delega-

20 tionẽ Io. an. i. c. lz in corrigẽdis extra. de off. ord. † Itẽ dicit q testibus reprobatorijs fuit delatũ iuramẽtum nõ citata parte pfecto requiritur citatio partis qre iuramẽtum defertur testibus. c. ij. extra. de testi. & §. & hec vero in auf. de testibus. & ij. q. i. in pmis. In super potest instari q testes monialium qui conantur probare dictam vltimam voluntatem non probent ipsam vltimam volũtatem: quia deponunt de verbis formalibus: & non cõcordãt in ver

21 bis ipsis formalibus. † Quando enim depositiões fiũt sup verbis alterius debent testes concordare in verbis formalibus ne iudicent singulares. & sic vt probent theorica est peregrina. d. Ant. in. c. itelligẽtia. de verbo. sig. & ibi etiã per panor. saltez quãdo deponũt de verbis formalibus: prout deponunt in casu nostro per no. per ipsum. d. Anto. in. c. cuz. ecclesia sutrina. de causa pos. & proprie. vbi declarat & moderat eius dictũ in. d. c. intelligẽtia: ex his itaqz concludo q hereditas & bona dicti blasij spectent ad dictũ Taxũ. fratrem & successorẽ ab intestato & maxime si ipe possidet. & nõ ad dictas moniales non obstantibus adductis in cõtrarium que satis patent sublata per adducta pro hac parte. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. cl.

1 ¶ Legitima an dicatur mater exclusa que est a filij successione ex causa. per totum.

2 Hereditas etiam non agnita transmittitur ad quoscunqz iure suitatis. nume. seq.

3 Successione filij mater iure cõmuni patruo prefertur. nu. seq.

4 Dubitatio non cadit super casu legis clare & aperte.

5 Successiones ab intestato sunt de iure ciuili & canonico.

6 Heredes legitimi dicuntur qui de iure ciuili admittuntur.

7 Matri in successione filij ab intestato lege diuina & mosaica preferebantur agnati vel nepotes & sic statutũ eam excludens non dicitur iniquum.

8 Questio non admittitur super verbis claris & apertis.

9 Argumentum a contrario sensu non admittitur contra clara et aperta ne contradicat sensui immediate sequenti.

10 Legitimam in bonis filij an possit mater petere que ab intestato a filij successione excluditur statuto p patruum. nu. seq.

11 Legitima filiorum licet statuto possit tantum minui & nõ in totũ tolli tñ legitima ascendentiũ põt in totũ statuto tolli q ille nõ debetur iure naturali.

12 Legitima q alimentorũ loco succedat iure nõ cauetur. nu. seq.

13 Alimenta diuiti non debentur.

14 Spurio iure canonico alimenta debentur licet quicq ex paternis bonis percipere nequeat.

15 In legitima nõ succedit ille qui facit pactum de non succedendo casu quo valeat & ad legitimam refertur nõ qui facit pactum de non petendo hereditatem si succedit.

16 Titulus si qs aliquẽ testari phibuerit quõ itelligat. vsqz ad fi. ɔ filij. Dolus vel filij culpa patri non nocet.

17 Heres vt indignus nõ pt accusari vt hrditate priuet nisi p fiscum.

¶ Consilium. cl.

1 In nomine dñi nostri Iesu Christi. ¶ † Circa psentẽ ɔsultationẽ est aduertẽdũ qđ hereditas dicti dñici de qua agit fuit deuoluta ad eius filiam nomine margaritã legitimã & naturalem q cõstat de iure cõmuni primam eam esse liberorũ non habita differẽtia sexus in auf. de here. ab intesta. §. j. & in auf. in successione de suis & legi. & in hoc quantũ ptinet ad thema nrm nõ discrepat ius municipale a iure cõi cũ presupponatur non superfuisse descẽdẽtes masculos dicto dñico lz solũ vnicã filiã feminã. Et statutum excludat feminas descendentes demũ supstitibus masculis descẽdẽtibus p lineam masculinã: q quidẽ masculi in casu nostro nõ supsunt. masculis aũt nõ extantibus etiam statutũ expsse feminas descendentes admittit. vnde in hoc stamus claro q hereditas scz dicti dominici deuoluta fuit ad dictã margaritam. Ex quo elicit secũda cõclusio etiã de iure clara scz q hereditas dicti dominici fuit p dcãz

2 margaritaz trãsmissa a d eius heredes iure quidẽ suitatis. † Quoniã fm cõem opi. fere indubitatã hereditas iure suitatis trãsmittitur ad quoscunqz etiã nõ agnita. l. si fratris. C. de iure deli. & l. apd hostes. C. de suis. & legi. & l. ex militari. ff. de militari testõ cũ multis silibus. vnde videndũ est ad quã personã sit deuoluta heredi-

3 tas dicte margarite. † Et pfecto cum supsint Iacobus patruus ipsius domine margarite & pãtasilia eius mater de iure cõi mater p fert patruo. vt ɔstat in. l. fi. §. patruo. & in auf. defuncto. C. ad tert. & institu. eo. ti. §. sed cũ antea. sed de iure municipali patruus succedit exclusa matre: vt est expresse decisum p ius municipale de quo in themate p quod admittunt ab itestato primo fratres masculi vtrinqz cõiuncti vel cõsanguinei: & filij eorũdẽ fm ordinẽ ipsius statuti de quo nõ ptinet ad hãc cõsultationez. Et eis deficientibus disponit q succedãt patrui & filij masculi patruorũ sororibus exclu-

4 sis & matre & auo materno & auia paterna & oibus alijs attinẽtibus psone defũcte p lineã maternã. † Ita q vba statuti sũt i hac parte clarissima & sic habemus apertũ casum legis municipalis & vbi casus legis ibi nulla debet esse dubitatio. l. ancille. C. de fur. l. illam. verficu. de modo. de colla. Et licet in hoc ius commune nouum corrigatur. tamen concordat cũ iure antiquo legis. xij. tabularum quo iure oẽs agnati pferebantur: qnimo mater & coniũcti ea mediante nullatenus ad successionem inuitabant. deinde successit ptor qui eos vocauit demũ cessantibus agnatis: institu. ad tertu. in prin. & §. j. Deinde per senatusconsultum tertulianũ mater inuitata fuit cum quibusdam agnatis demũ si tres habuit filios. Et tandem Iustinianus disposuit q etiam si vnum haberet succederet mater vna cum fratribus excluso patruo. vt institu. eo. titu. §. postea autem. & §. sequentibus. & d. l. fi. Vltimo successit dispositio iuris nouissimi aliter disponens scilicet q mater succedat exclusis patruis & vlterioribus collateralibus. d. auf. defuncto. et in corpore de heredi. ab intesta. §. consequens. & §. & hoc quidẽ. Vltimo apud castellũ emanauit ius municipale renouãs in hoc ius antiquũ scz q patruus excludat matrem: put & de iure antiquo excludebat: & huic stãdũ est. l. omnes populi de iustitia & iure cuz cõcor. Nec in hoc est hesitandũ de validitate statuti: put eniz p legẽ ciuilẽ. xij. tribu. potuerũt excludi: ita & p legẽ ciuilem munici-

5 palez. † Successiões enim oẽs ab intestato sunt de iure ciuili cano-

6 ius quiritũ. j. di. & l. lege obuenire. ff. de ver. sig. † Ideo legitimi heredes nũcupant qui de iure ciuili admittebantur. vt in ti. de suis

7 & leg. ff. & C. de legi. here. ¶ † Licet igit fiat aliqđ dubiũ an statutũ possit penitus auferre liberis successionẽ: tñ in matre nullũ debz fieri dubiũ cum reducatur res ad primeuum ius ciuile & pretoriũ. Nec debet censeri iniquum cum & lex diuina Mosayca preferret matri agnatos & etiam filium filie numeri. xxvij. c. & c. fina. intãtũ q habeo consilia. & Salyce. & Pet. de ancha. & Imole. & etiã aliorum quod idem est hodie seruandum inter hebreos: in successiõe etiam feudali idem hodie statuitur scilicet quod femine & cõiuncti mediantibus feminis non succedant vt in titul. de successio. feud. §. filia. & in titu. de gradu. success. in feud. §. ad filias. Et etiã in filijs idẽ cõmuniter tenet sed non est opus hoc ad presens discutere. Nec obst. si quis dixerit quod dictum statutum in. §. si vero fuerit loquitur quando succedit frater vel soror non superstitibus descendentibus vel ascendentibus tũc succedit frater &c. Ita ergo & patruus succedat quando non supersunt ascendentes: sed

8 hic superest ascendens merito &c. † Quia clare respondet: q statuti verba in hac parte sunt clarissima. vnde non est admittenda qõ volũtatis & mentis statuentium. ar. l. ille aut ille. §. cũ in vbis nul

9 la dubitatio ẽ &c. ff. de leg. iij. † Nec debz quo ad hoc admitti argumentum a contrario sensu m. d. §. seu ver. precedenti ne contradicat expresso sensui immediate sequenti. arg. l. conuenticulam cuz ibi no. C. de epi. & cleri. & que habentur in. l. ij. C. de cõdi. inser. & per Moder. in. l. §. huius rei. de offic. eius cui man. est iurisdi. & l. non ad ea. de cõdit. & demonstra. Debet ergo precedens ver. intelligi de ascendentibus per lineam masculinam qui succedũt nõ obstãtibus fratribus vel patruis: prout & satis aperte suadent verba immediate sequentia ibi valentibus succedere vt supra. Nã supra disposuerat qđ ascendentes per lineam masculinã succedant vna cum fratribus: prout de iure communi. Ideo dicta verba clare loquũtur de ascẽdẽtibus per lineam masculinã qui nõ possunt eẽ nisi

10 masculi. vt est notissimũ. † Solũ posset fieri aliqua hesitatio an mr & ceteri

⁊ ceteri ascendentes per lineam femininam exclusi a successione cẽseantur exclusi etiam a legitima. Nam videbatur dicenduꝫ ꝙ nõ quia legitima videtur succedere loco alimentorũ ⁊ qui denegat alimẽta videtur necare. l. necare. de agno. li. ⁊ sic statutũ si denegaret legitimam tendere videretur ad delictum perpetrandũ. Item a legitima nõ videtur quis excludendus nisi expresse de legitima caueatur. l. si quando. §. ⁊ generaliter. C. de inoffi. testa. Et hoc velle videbatur Saly. in auf. nouissima. C. de inoffi. test. ⁊ etiã disputando ⁊ consulendo idem dicatur tenuisse. Tamen cõtrariũ est tenendum efficaci ratione: q𝑟 legitima est portio eius ꝙ quis est habiturus ab intestato olim quarta: hodie tertia vel dimidia. l. papinianus. §. quoniam autem quarta debite portionis. ff. de inoffi. testa. ⁊ l. parentibus. C. eo. ti. ibi ꝙ deest legitime portiõi id est quarte parti successionis ab intestato: ⁊ in. l. que nuper. eo. titul. ibi legitime portioni id est quarte parti ab intestato successionis: ⁊ in. c. raynutius. versi. q𝑟 vero ibi legitimam ipsam videlicet eiꝰ partis que sibi debebatur ab intestato extra. de testa. Si itaqꝫ in nihilo est mater ab intestato successura vigore statuti ⁊ non entium nulle sunt cause: vt inquit phylosophus ⁊ probatur in. l. adeo ꝙ si toto. de acquir. re. do. in. l. ij. de vsuf. in. l. eius qui in prouinciam. ver. quoniam tunc si cer. pe. Et naturali ratione est euidens ꝙ nõ ens nõ potest diuidi nec datur pars eius ꝙ nihil est: ideo simpliciter disponens ꝙ non succedat. ⁊ sic tollens successionem ab intestato tollit etiam legitimam. Quod ⁊ ptꝫ q𝑟 nemo in iure reperitur qui exclusus a successione succedat in legitima. Ecce deportatus spuriꝰ emãcipatus respectu iuris antiqui ⁊ plures hmõi q de iure ciuili excludunt a successione excludunt etiam a legitima vt est notuꝫ per iura vulgaria. Et ita quotidie practicatur ꝙ exclusi ꝑ statuta a successione intestati excludantur etiam a legitima. Et hoc in terminis ꝯsuluit Ange. in cõsi. suo. cv. ſm ordinem informis incipien. statuto cauetur ꝙ si aliquis vbi concludit ꝙ statutuꝫ põt tollere legitimaꝫ matri: ꝙ ⁊ exclusa matre simpliciter a statuto instituta in aliquo non potest petere supplementum legitime: quia legitima sibi non debetur. Et idem licet non ita clare firmat in cõsi. proxime precedenti incip. statuto cõmunis burgi. vbi cõcludit ꝙ licet de legitima filiorum sit dubiũ. Tamẽ de legitima matris non est dubium. Nam successio ⁊ legitima matris est ꝑ iura positiua noua ſm eum: prout ⁊. s̃. deductum est. ⁊ iuribꝰ positiuis iura municipalia derogant vt est notissimum ⁊ ipse latius ꝓbat merito ⁊c.

11 †Ad hoc accedat ꝙ iquit Bal. in. l. j. §. ius naturale. ff. de iusti. ⁊ iure. vbi vult ꝙ licet statutum non possit tollere legitimã filiorum ſm eum: tamen potest tollere legitimam matris: quia illa non est de iure naturali: prout ipse dicit: licet alij velint ꝙ etiam legitimam filiorum statutum possit tollere: prout disputant ⁊ ꝯcludunt Dy. ⁊ Ioan. and. in regula indultũ in. vj. ⁊ Io. an. in addi. spe. in rubrica. de suc. ab intesta. ⁊ Ange. in. d. §. quoniã aũt quarta. ⁊ in. §. vnde si quis. eo. li. ⁊ in. l. plane. §. si duobus. de lega. j. ⁊ in. l. ꝙ de bonis. §. fi. ad. l. fal. ⁊ in repe. l. pater filium. de inoffi. testa. ⁊ Bal. in auf. hoc amplius. xxxviij. q. C. de fideicom. ⁊ in. l. si defunctꝰ in pn. de legi. here. Alber. de rosa. iiij. parte statutorũ. q. ciiij. põta. in. l. sequens gradus ad sille. ⁊ Imo. in. l. titio cẽtum. §. titio genero. de condi. ⁊ demon. ⁊ in. d. l. plane. §. si conuenti. ⁊ Domi. de san. ge. in. c. quamuis. de pac. in. vj. ⁊ ꝙ statutuꝫ excludẽs a successione censeatur etiam excludere a legitima: videtur de mẽte doc. cõiter oĩm qui vidẽtur presupponere pro constanti in locis maxie prealle. ꝙ statuta simpliciter excludentia a successione censeantur etiã excludere a legitima. Et ita tenendũ est viua rõne de qua. s̃. Quicquid aliud voluerit Saly. non obstãt adducta in contrariũ.

12 †Et primo nõ ob. ꝙ dicebatur ꝙ legitima succedat loco alimẽtorum quoniam hoc iure non cauetur. Et multa dissimilia videmꝰ.

13 †Nam diuiti non debentur alimenta. l. si quis a liberis. §. sꝫ ⁊ si filius. ⁊. §. seq. de lib. agno. Sed legitima debetur pariter diuiti ⁊ inopi. Item alimenta debentur in vita patris legitima post morteꝫ legitima est vniformis nobili ⁊ rustico viro ⁊ femine infanti ⁊ iu

14 ueni ⁊ nõ ita cõtingit in alimẽtis. †⁊ de iure canonico spuriꝰ ẽ alẽdus. c. cũ haberet qui filij sint legi. ⁊ nõ debeṫ legitĩa. Itaqꝫ multa dissimilia danṫ ⁊ pauca siṁia. Item q tenetur alere ⁊ nõ alit licꝫ censentur necare fictione tñ non necat. Et statutum ⁊ sic ius ciuile põt tollere hãc fictionẽ. Itẽ põt tollere fundamẽtum ꝙ nõ teneatur alere: quo casu cessat. d. l. necare.

15 ¶ †Non obst. §. ⁊ generaliter q𝑟 loquiṫ in pacto nõ instatur vel ⁊ melius is q renũciat successione simpl'r anteꝙ̃ illã acceptet vel facit pactũ ꝺ succedẽdo casu quo valeat nõ succedit in legitima. c. ꝙ̃uis. ⁊ que ibi hñr. de pac. in. vj. ⁊ ibi maxime dñicus. sꝫ qui succedit si facit pactum de nõ petẽdo hereditatem nõ referṫ ad legitimã. ⁊ ita loquaṫ. d. §. ⁊ gñalr. item statutũ ⁊ excludit fũdamẽtũ legitime tollẽdo successionẽ ab itestato cũ legitima vt dixi sit portio successiõis ab intestato vt. s̃. ꝓbatũ. ꝙ nõ ita cadit in pacto in quo loquiṫ. d. §. ⁊ generalr. Sit ergo firma ꝯclusio ꝙ dicta mater nõ succedit in aliquo etiã in legitima sed integra hereditas dicte margarite deuoluta sit ad dictuꝫ Iacobum eius patruum ⁊ mediãte transmissione integra hereditas

16 dicti dominici. †Secũdus autem consultationis articulꝰ est i iure clarus. Tum quia culpa vel dolus filij non debet nocere patri. argu. l. sancimus. C. de pe. ⁊ tit. ne filius ꝓ patre. Attendo ꝙ non est certum ꝙ si fecisset testamentum non instituisset dictum Iacobum prout hanc rationem adducit Bar. in. l. fi. ff. si quis testamẽ. li. esse ius. fuerit. ⁊ dicunt Saly ce. ⁊ Rapha. in. l. j. C. eo. ti. licet al's compulsio vnius in his terminis noceat alteri: prout voluit gl. in rubrica. ff. eo. ti. ⁊ Bar. post pe. ⁊ Cy. in. l. j. C. eo. ti. ꝙ ⁊ tenent omnes prout dicit ibi Bal. idem tenens. ⁊ idem tenent Saly. Rap. ⁊ Pau. de ca. dicentes ita cõiter teneri. sed alio casu loquuntur. Tñ etiam q𝑟 non fuit adhibitus metus qui caderet in constantẽ virũ: prout requirunt doc. ad hoc vt locuꝫ habeat titulus predictus si quis aliquem testari prohibuerit: prout firmat bar. in. d. l. fi. ⁊ bal. Saly. ⁊ Paul. de castro in. d. l. j. C. eodem titulo. Licet hoc ꝙ requiratur talis metus pro nunc non firmem. Tum insuper q𝑟 dato ꝙ militaret dispositio ⁊ pena tituli si quis omissa causa testamenti.

17 †Tamen is cui est delata hereditas potest adire hereditateꝫ ⁊ ab eo hereditas aufertur vt ab indigno: quia indignus censetur a iure. l. j. in fi. prin. ff. eo. ti. ⁊ l. ij. C. eo. ti. Et anteꝙ̃ inter fiscum ⁊ indignum feratur sententia priuatiua contra ipsum indignuꝫ ꝑ fisco non potest per aliquem excepto fisco opponi ꝙ heres sit indignꝰ vt est gl. communiter singularis. ⁊ a doct. approbat in. l. his cõsequenter. in prin. ff. fami. herc. per quam glo. dicit Bal. in. d. l. j. C. si quis ali. test. prohi. ꝙ contra eum qui incidit in tituluꝫ predictũ si quis aliquem testa. prohi. non potest super hereditate esse litigium ciuile nisi ad petitionem fisci. Et ideo non potest contra dictũ Iacobum per dictam Pantasileam opponi ꝙ prohibitũ fuit fieri testamentũ. Nam etiam si fuisset iustus metus adhibitꝰ per dictum Iacobũ: ⁊ ex hoc consecutus fuisset hereditatem hereditas ad eum spectaret ⁊ posset vt heres agere ⁊ cõueniri donec ad petitionem fisci iudicaretur indignus per predicta. Ex quibus euidẽter constat ꝙ dicta ꝓhibitio testandi si prohibitio dici posset non ob. dicto Iacobo. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. clj.

¶ Dotis recepte confessio quam in viro maritus non recipit: sed tantum nomen debitoris an per illam confessionem preiudicetur viro in casu restitutionis ꝙ se videatur obligasse ad summã dotis confessatam vel liberetur reddere dictum nomen debitoris. per totum.

1 ☞ Cõfessio recepti debiti vel mutui in summa reali vigore cuiꝰ fuit traditum nomen debitoris an valeat vel tenetur confitẽs ad restitutionẽ summe si nõ recuperauerit summã a debitore. ꝑ totũ.
2 Obligatio prima tollitur nouatione.
3 Ubi est eadem ratio ibi idem ius esse debet.
4 Dos est priuilegiata ⁊ si cadat super illa questio vel dubium aliquod est pro dote respondendum.
5 Dotis nomie. x. constituta que mihi debentur ipsa actio diciṫ cõstituta ⁊ nu. x. vsqꝫ ad fi. consi.
6 Interpretantur actus ex primordio tituli secuti.
7 Tradidit dedit cessit ⁊ remisit improprie sumuntur quando res non apparet in conspectu.
8 Legatis. x. quẽ debẽtur a titio cẽseṫ actio legata ⁊ non ipsa decẽ.
9 Argumentum de contractibus ad vltimas voluntates valet.
10 Interpretanda sunt verba prout negotio conueniunt.
11 Confessio dotis recepte quã apparet non habuisse agere potest vt illa sibi detur.
12 Actionem habens ipsam rem habere censetur.
13 Cõfessio recepti an ⁊ quãdo facta dicatur spe future nũeratiõis.
14 Contractus ex interuallo facti non dicuntur correspectiui. Secꝰ si fiant incontinenti.
15 Genus potest in substantia differri a specie licet etiaꝫ possit ꝯcurrere ⁊ genus predicat de omnibꝰ speciebus ⁊ indiuiduis in genere comprehensis.
16 Soluere non debet debitor primo creditori sed cessionario postꝙ̃ sibi innotuit de cessione.
17 Dotalis rei constante matrimonio dominꝰ est maritus qui diciṫ matrimonij onera subire.
18 Nouatio stipulationem requirit.

¶ Consilium. clij.

REpetito diuino numie.

¶ Consultatio presens quatenus fuit consulentibꝰ explanata copiose ⁊ egregie est discussa ⁊ ad saturitatem decisio iuribus rationibus ⁊ auctoritatibus comprobata per prestantissimos docto. vt supra consulentes patres hoñ. intantum quod consultans me rogauit vt sola subscriptione mea eam decisionem comprobarem si iuri consonã appareret sine vlteriori discussiõe i hac parte itaqꝫ decreui sibi morẽ gerere: alia tamen imminet difficultas primis consulentibus non intimata quoniam post instrumentum ꝓmissionis dotis predicte dictus Nazarus confessus fuit recepisse dictos quingentos florenos positos i mõte a dña margarita eiꝰ vxore ⁊ a maricto pr̃e dicte Margarite. Nam ex quo confessus fuit se recepisse quingẽtos

florenos:ergo videtur se obligasse ad quingentos florenos de si-
gillo cū dos q̄ recepta est sit restituenda.l.ij.in prin.soluto matri-
1 monio cum mille similibus.†Ex quo enim cōfessus fuit se recepis-
se.ccccc.flo.videtur habuisse animū se obligandi ad illius quanti-
tatis quingentorū restituendam quasi illud nomen debitoris rece
perit insolutum pro quingētis florenis:prout post Iac.de are. vi
det̄ firmare Bar.in l.pe.§.si vir.ff.sol.matri.dicens se idez dixisse.
in.l.meuia.eo.titu.z licet Bal.in eadem.l.pe.§.si mulier aliud ve
lit scilicet q̄ censeatur facta spe future numerationis:z sic non te-
neatur maritus nisi sit solutio facta tamen Imo.in.d.§.si vir.dicit
q̄ Bar.melius z subtilius loquitur z sequitur esset ibi Pau.d.ca.
quando dos est ab alio non a muliere promissa cum itaqz sit debi
ta a mōte florētino z fisc⁹ florentinus per officiales mōtis postea
illam quantitatem promiserit dicto Lazaro videtur q̄ dicta quā
titas confessata debeat restitui.z maxime cuz illa promissio seu re
cognitio dicti Lazari in creditorem fuerit facta ex interuallo.naz
licet Bal.in.d.§.si mulier teneat contra Bartol.z similiter idē vi
deatur velle in.l.legem.C.de pactis.z in.l.si voluntatem.C.de doc
tis promi.z in.l.si absentis in fi.iij.col.C.si cer.pe.tamen si declarat
ibi scilicet in.d.l.si absentes id tenere si promissio emanauit incōti
nenti si vero ex interuallo tenet se cuz Bar.vnde in casu nostro vi
detur Bal.se concordare cum Bar.pro qua interpretatione bene
facit quia postea dicti mariot⁹ z Margarita dixerunt z affirma
uerunt se bene cautos z securos a dicto Lazaro p̄ dicta dota di-
ctorum quingentorum florenorum de sigillo.z per consequēs vi-
dentur dicte partes egisse q̄ dos esset in quingtiens florens non
in illo credito montis.z sic non in nomine debitoris:sed in quāti-
tate.d.flo.Pro quo etiam faciat q2 officiales mōtis postea ad in
stantiam dicti Lazari cancellauerunt nomen dicte dn̄e margari-
te prius creditricis z posuerunt pro creditore nomē dicti Lazari.
z sic fuerūt liberati a dicta margarita prima creditrice z obligati
2 facti fuerūt dicto Lazaro.†vnde videtur eadem ratio:prout quā
do debitor mulieris datus in dotem se obligat marito z nouatiōe
liberatur a prima obligatione vt est casus in.l.dotem.ff.solu.mat.
3 †Et vbi eadez ratio idem ius.l.a titio.de ver.oblig.z.l.illud ad.l.
4 aquil.cū si.†Item facit q2 si qua dubitatio est in dubijs respondē
dum est pro dote.l.in ambiguis pro dote.ff.de iur.do.z.l.in ambi
5 guis pro dote.ff.de reg.iur.¶†Tamē his minime refragantib⁹
contrariam partem arbitror iuri magis consentaneam.Nā p̄mit
to q̄ dictus mariotus promisit dare in dotem creditū mōtis qn
gentorum florenorum non quingentos florenos prout declaratū
est per dominos consulentes z sonant satis aperte verba p̄missio
6 nis dotis vt z declarant domini consulētes nō insisto.†Et ex pri
mordio tituli secuti actus interpretantur.l.i.C.de impo.lucra. de
scri.li.x.l.ij.C.de acqui.poss.z.l.quedam mulier.ff.de rei ven. Cum
itaqz mariotus promiserit pro dote nomē debitoris Lazar⁹ post
ea cōfitendo se recepisse censetur confiteri recepisse pretextu p̄mis
sionis precedentis.z sic p̄ nomē recepisse volo fateri insolutum nō
insolutum pro quingentis:sed insolutum vt mediante solutione
dictus mariotus esset liberatus ab illa promissione de dādo in do
tem illud creditū montis quingentorum florenorum de sigillo.
Nā si p̄mitto tibi dare nomē debitoris mei z postea illud tibi do
cedēdo actionē nōne soluo q̄ p̄misi certe sic:illa ergo ɔfessio post
promissionem emanata censetur facta pro solutione dicte p̄mis-
sionis z regulari videtur ab ea.z sic cēsetur cōfiteri se recepisse cre
ditum montis per predicta q̄ z demonstrat̄:q2 verba recte intuē
do non violata nequeunt aliter intelligi:quia dictus Lazar⁹ non
fatetur se recepisse quingentos florenos absolute z simpliciter:s3
quingentos florenos positos z existentes super montē dictū puel
larum florentie zc.que verba confessionis non possunt vere z pro
prie intelligi.Nam ex quo ipsi erāt absentes z narratur q̄ dci qn
genti flore.de sigillo existebant tunc super montem vt demōstrat
participium presentis tēporis existentes non poterat verificari q̄
vere habuerit z receperit ad hoc.l.quedam.ff.mā.z quod per illā
7 legem not.Bar.z docto.in.l.singularia.ff.si cer.pe.†Itē q̄ habe-
tur in.l.predia.ff.de acqui.poss.vbi docto.tradūt q̄ si in instrumē
to venditionis dicitur talis venditor dedit tradidit zc. Si res nō
est in conspectu nō sumūt̄ p̄prie illa verba ex quo deprehendit̄ q̄
nō iteruenit vera traditio neqz datio:ideo denotāt z iportāt quā
dam licentiam intrandi propria auctoritate prout Bar.z docto.
ibi dicūt in proposito ex quo fatetur se recepisse illos.d.florenos q
tunc erant in monte florentie z ipsi erant aretij.z sic non potest cē
seri facta traditio breui manu.arg.eorū que habentur in.d.l.sin-
gularia.z apparet q̄ vere non habuit ex predictis saltem iūcto eo
q̄ subditur in dicto instrumento q̄ existebant descripta p̄prio no
mine dicte Margarite pro eius dote:ex quibus verbis demōstra
tur q̄ ipsi quingenti floreni erant in dicto mōte debiti ipi marga
rite z ipsius nomine pro sua dote.Ex quo euidenter apparet q̄ nō
erant habiti vel accepti a dicto Lazaro.Nec illi.s.margarita z ma
riotus poterāt illos.ccccc.flo.dedisse:nec dictus Lazarus vere ab
eis habuisse cum non essent eorum nec potestatem seu facultatem
habebant dandi nec ius aliquod in re:sed solum ius ad rem hoc

est actionē.Ideo cēseatur ab eis habuisse dict⁹ Lazarus z illi de
disse id quod dare poterant.s.actionem quam habebat Margari
8 ta predicta aduersus fiscuz pro illis.ccccc.flo.†Prout al's videm⁹
q̄ si quis legat decez que debet habere a titio vel que titius debet
censetur legare actionem non ipsa.x.l.apud iulianum.§.si titio.de
legatis.j.z ibi docto.not.facit.l.si titius.§.cum interdum.de lega.
9 ij.†Similiter si dicatur do in dotem.x.que mihi titius debet cēse
tur dare in dotem ipsam actionem cum de vltimis volūtatib⁹ ad
contractus procedit.argumen.l.si.C.de leg.l.si ex legati causa.de
verbo.obligatio.cum concor.Ita etiam si promisi dare in dotē ta
le creditum.z postea dico do tibi centū que a tali debeo consequi
10 censeor dare actionem:†verba eīn interpretantur prout cōueniūt
negotio z materie super qua ponūtur.l.si vno.in prin.loca.l.si sti-
pulatus.de vsur.l.eas causas.de condi.z demon.cum si.z sic p̄ p̄mi
ctum rationis deducitur q̄ confessio ista non importat q̄ quingē
ti censeantur soluti:sed actio que cōpetebat ad illos.ccccc. per pre
dicta facit:q2 si aliter intelligeretur ex quo apparet per libros mō
tis q̄ illos non habuerat censeret̄ cōuentū q̄ illi mariotus z Mar
11 garita illos darent per tex.in.l.si volūtate.C.de dotis p̄mi.†Ubi
est casus singularis q̄ si quis ɔfitetur se recepisse pro dote aliquā
quantitatem z appareret illam non habuisse potest agere vt illa
sibi det̄.Nec potest hoc casu interpretari q̄ rece perit in dotem il-
lud nomen debitoris pro.d.Flo.vt satis plane colligitur ex p̄mis-
sis q̄ z deducitur ex alio.s.q2 tunc ipse Lazarus censeretur recepis
se.ccccc.in genere z p̄.ccccc.in gñe recepisse illud nomē debitoris:
s3 verba confessionis id non patiuntur:q2 fatetur se recepisse illos
ccccc.Flo.positos in monte.Ergo verba non patiuntur illā inter
pretationem q̄ pro quingentis receperit nomen vel q̄ illud nomē
estimauerit.ccccc.Flo.quia tunc non recepisset illos.ccccc.Floreñ.
existentes in monte.Sed censeretur recepisse.ccccc.in genere z pro
quingentis in genere illud nomen debitoris:q̄ quidem verba cō
12 fessionis non im portant.†Cum ita verba non adaptentur z sub-
iecta materia non suadeat nullo pacto dicendum est q̄ censeatur
recepisse nomen estimatumvel insolutum nisi.vt.s.nec q̄ dicta cō
fessio sibi preiudicet nisi q̄ censeatur satisfactū illi promissiōi quā
sibi fecerat dictus Mariotus de dando eidem in dotem illud cre
ditum montis.z sic censeatur fateri habuisse illos quingētos flore
nos existētes in mōte ex quo erat sibi concessa facultas exigendi
attento q̄ qui actionem habet censetur rem habere.l.qui actionē.
ff.de reg.iur.z.l.nemo.ff.de in inte.resti.titu.generali.Nec obstāt
adducta in contrarium quoniā alio casu loquuntur vt ex premis-
sis satis plane apparet.Non eīn ob.q̄ post Iac.de are. dicit bar.
in.d.§.si vir.z sequaces.quia ibi non presupponitur precedere ob
ligationem ad quantitatem confessatam:sed solum secutam pro
13 missionem†Itaqz promissio illa demonstrat confessionē nō ve-
rificari in vera datione.nō potest respectiuari illa confessio nisi ad
promissionem vel numerationem postea secutam vnde ad illaz cē
seatur habuisse respectum z p̄pter eā emanasse s̄m dictaz opinio.
Bar.licet alij velint q̄ spe future numeratiōis prout voluit Bal.
in pluribus locis supra recitatis z primus consulens dicit concor-
dare in sua opi.Ange.z Ponta.z licet Bal.in.l.legez.C.de pact.
Respondeat pro muliere quādo emanauit promissio ex interual
lo illud non probat iure aliquo.z ratio suadet totum contrarium
q2 longe magis debet censeri facta contēplatione sequentis pro-
missionis si fiat promissio incontinenti q̄ si ex interuallo.argu.l.si
ventri.§.si.ff.de priui.credi.z q̄ habetur per Bar.in.l.post contra
ctum.ff.de dona.z q̄ per Bal.in altera repe.l.petens.C.de pact.
dicens q̄ si reperiuntur duo contractus facti inter easdem perso-
nas facti eodem die loco z testibus:quia instrumentum ita can-
tat cēsent̄ correspectiui vnus factus.s.propter aliuz q̄ z vult bar.
in consi.lxxviij.s̄m ordinem perusinū non infor.incip.p̄ponit q̄s
syndicus si apparet q̄ vna simul fuerunt celebrati facit quia que
incontinenti fiunt censent̄ inesse.l.iurisgentium.§.quinimo.ff.de
14 pac.l.lecta versi.dicebā si cer.pe.†Quando autem duo act⁹ fiunt
ex interuallo non censentur correspectiui vnus sc3 factus propter
alium vt habet̄ in dictis locis z de se p3.sed bal.in.d.l.legē habuit
respectū q̄ cōfessio nō cēseat̄ simulata ita q̄ q̄do p̄missio fieret ex
interuallo prout ipse premittit quando sequeretur p̄misisse. Ideo
cōfitens teneat̄ mulieri tāq̄ receperit q̄ procedere posset saltē qñ
tertiuspostea p̄mitteret ex interuallo.Nam illa p̄missio nō potest
preiudicare iuri quesito mulieri.Preterea z scdo rñdet̄ ad dictuz
Iac.de are.Bar.z Bal.q̄ loquuntur qñ confessio cātat de quā-
titate in generez nam tunc cadere potest illa consideratio q̄ cēsea-
tur recepisse illud nomen pro illa quantitate in genere:sed nos lo
quimur quando quis confitetur recepisse quantitatem in specie q̄
q̄titas in specie apparet nō recepta t̄pe confessionis neqz postea
nisi pro parte de qua parte recepta non vertitur dubitatio itaqz
termini sunt separati z sepatorū non est illatio.l.fi.de calū.l.si ma-
rit⁹.C.de dona.inter viruz.Nec ob.q̄ postea subditur in instro q̄
dicti mariotus z domina margarita dixerūt z affirmauerūt se esse
cautos z securos a dcō Lazaro dictorū.ccccc.flo.pro dote p̄dicta
q2 p̄derādū est q̄ nō affirmant z asserūt se esse cautos z securos
p̄ quātitate

pro quãtitate quingẽtoꝝ floꝛe. sed predicta quãtitate dictoꝝ quingentoꝝ flo. Et relatiuũ inclusum in illo participio dictoꝝ quingẽtoꝝ flo. refert quingẽtos flo. positos in mõte. Nõ eñ dictũ fuerat de quingẽtis floꝛe. in genere sed in specie de illis quingẽtis positis ⁊ existentib⁹ in mõte: accedat qḋ tradit Bar. in suo cõsi. incip. iudex maleficioꝛũ. in oꝛdine. cclx. ẜm oꝛdinẽ perusinũ non infoꝛmis. ⁊ qḋ dicit Pau. de ca. in. l. si cui legetur. §. si titio. de leg. j. nec ꝟba Bar. ibi refragant̃ in terminis nostris: imo faciunt pro: nam hic agit̃ de relatione substãtie: quia alia substãtia est quingẽtoꝝ qui
15 existũt sup mõte alia quingẽtoꝝ in genere. † Nã genus potest in substantia differre a specie: lꝫ etiã possit cõcurrere: nã quingenti in genere pñt verificari in illis quingẽtis in specie ⁊ in alijs cũ genus predicetur de oĩbus specieb⁹ ⁊ indiuiduis in genere cõprehẽsis. l. si qd earũ. §. interemptum. de leg. iij. no. i. l. ij. §. j. ff. si cer. peta. ⁊ est maxime apud dyaleticos notissimuꝫ: ⁊ maxime de eisdẽ intelligatur: quia. d. Mariottus ⁊ margarita debebant legem aperti⁹ dicere si volebant aliter intelligere: ideo contra eos interpretari debẽt. d. l. veterib⁹. cũ cõcoꝛ. Nec ob. ꝙ officiales mõtis descripserũt in creditoꝛẽ dictuꝫ Lazarũ ⁊ cãcellauerũt nomẽ creditoꝛis. d. margarite: qꝛ nõ ꝑpterea soluerũt: sed illud demõstrat qḋ in posteruꝫ habet mõs soluere. d. Lazaro ⁊ nõ. d. Margarite: qñ cẽseat̃ eidẽ
16 cessa actio. p. d. dñam Margaritã. † Et debitoꝛ postꝙ̃ sibi innotescit de cessione non tenet̃ soluere primo creditoꝛi: sed cessionario. l. fi. ff. de trãsa. vbi tex. a cõtrario. ⁊ glo. ⁊ habet̃ in. l. si cũ emptoꝛe. ff. de pac. in. l. iij. C. de noua. in. l. facta. §. si heres. ad trebel. cũ ergo cẽ
17 seatur datum in dotem ius exigendi illud creditũ: † ⁊ dos magis pertineat cõstante matrimonio ad maritum ꝙ̃ ad vxoꝛem: cũ pro ea maritus subeat onera matrimonij. l. pro onerib⁹. C. de iure do. ⁊. l. si is qui stichum. §. ibi dos. ff. eo. ti. ⁊. l. doce ancillã. C. de rei vẽ. Ideo cõueniens fuit ꝙ ipse Lazarus describeretur in creditoꝛem ⁊ dña Margarita cancellaret̃ de dicto credito: ex quo nupserat ⁊
18 ius translatum erat in ipsum Lazarum. † Nec est eadẽ rõ in casu isto ⁊ in casu. d. l. dotem: qꝛ hic nulla interuenit nouatio: cũ nouatio requirat stipulationẽ: vt. l. ij. ff. de noua. ⁊ insti. qui. mo. tol. ob. §. preterea nouatione. que in casu isto non apparet interuenisse: nec resultat nouatio si debitoꝛ describit cessionarium in creditoꝛẽ: maxime cum id facere non possit. s. se liberare a primo creditoꝛe ⁊ obligare se alteri vt est notissimũ. illa itaqꝫ descriptio facta absqꝫ alio scitu margarite non poterat mutare dictã obligationem; sed facta fuit quia. d. Margarita censebatur dedisse facultatem exigẽdi dictum creditum. Et insuper in. d. l. dotem. dos fuerat promissa marito pro dote stipulãdo postea aĩo nouãdi illa obligatio noua: nã censetur esse dotalis: ex quo recessum est a cã dotali. Ideo nõ mirũ si postea illa noua obligatio nõ dotalis stat periculo viri. Sed ĩ casu isto fiscus obligatur marito ex cã dotis nõ ex alia cã: merito periculum non sit viri. Ex multis itaqꝫ deducitur res adeo clara ꝙ non est respondendum pro dote. Laus deo.

Summarium super consilio. clij.

1 Substitutio cõpendiosa facta per verba cõia filio impuberi absqꝫ dinumeratione etatum an sit intra pupillarem etatem fideicommissaria an vero directa pupillaris: et quid si pia causa fuit substituta an possint due quarte detrahi. per totum.
2 Relinquo verbum potest adaptari ad directam institutioneꝫ vel substitutionem.
3 Diuidant inter se est verbum directum.
4 Substitutio cõpendiosa sub vna verboꝝ cõceptione est oĩ tpe fideicõmissaria ne testatoꝛis voluntas diuerso iure censeatur.
5 Substitutio que cepit esse directa non obliquatur.
6 Determinabile plura determinabilia determinans debet ea si potest determinare.
7 Uerba sunt qñqꝫ impropꝛianda fauoꝛe filij minoꝛis.
8 Argumentum de personis ad tempoꝛa valet.
9 Substitui directo non potest post pupillarem etatem.
10 Substitui potest pupillo per fideicommissum.
11 Substitutio compendiosa facta pupillo matre existente in medio dicitur fideicommissaria.
Substitutio pupillaris tacita non admittitur contra matrem. fallit si pia causa substituatur. nu. 15.
12 Substitutio compendiosa facta pupillo ꝺꝛ pupillaris directa intra pupillarem etatem non obstante ꝙ mater sit in medio.
13 Substitutionis per fideicommissum non potest capere hereditatẽ propꝛia autoꝛitate sed per manus heredis habet capere.
14 Pleno iure succedat an inducat substitutionem directam vt videatur trebellianica prohibita. nu. seq. ⁊. 34.
Anime fauoꝛ est ceteris preferendus.
15 Pupillaris tacita admittitur contra matrem substituta pia cã.
16 Substitutio fideicommissaria trahitur ad bona testatoꝛis ⁊ non filij instituti.
17 Relinquo verbum est directum qñ nullus alius est directo institutus vl'r: qḋ secus est si alius sit tũc directo vniuersaliter institutus.
18 Uerbũ cõe tũc demũ trahit̃ ad istitutionẽ vel substitutionẽ directã qñ nullus alius reperit̃ vl'r eo casu institutus vel substitutus.
19 Reuertatur est verbum commune.
20 Uerba communia quare dicantur communia.
21 Substitutio fideicommissaria que dicatur esse. nu. seq. ⁊. 22.
22 Uerbum dubium seu cõe simpl'r positũ in vna parte testamenti interpꝛetatur positum prout positum reperitur in alia parte.
23 Legata ⁊ fideicommissa hodie sunt ad idem ⁊ vt synonima ⁊ ad idem impoꝛtantia reducta.
24 Mens depꝛehenditur ex verbis.
25 A verbis non est recedendum in re dubia.
26 Substitutio pupillaris trahitur ad bona pupilli: fideicommissaria vero ad bona testatoꝛis.
27 Substitutio cõpendiosa facta p ꝟba cõia sine dinumeratione etatũ interpꝛetat̃ obliqua ⁊ nõ directa etiã respectu pupillaris etatis.
28 Substitutio ꝯpendiosa nõ põt esse directa pupillaris qñ ꝟbo cõi adijciuntur per testatoꝛem verba in bonis meis: sed ꝺꝛ fideicõmissaria lꝫ pia cã dicatur pia cã substituta: ⁊ quid si adijciatur in bonis meis verbum omnibus. nu. 35.
29 Accipiat est verbum directum. nu. seq.
30 Substitutio facta a pagano verbis directis etiaꝫ pupillo ꝺꝛ infra tẽpoꝛa pupillaris etatis directa postea fideicõmissaria: facta vero verbis cõibus ꝺꝛ oĩ tpe fideicõmissaria. nu. seq. vsqꝫ ad fi. consi.
31 Uerba communia ⁊ directa iurisgentium an inter se differant.
32 Substitutio ꝙ matre existẽte in medio fit in dubio directa interpꝛetanda procedit in casu dubio: qḋ fallit quando sunt coniecture in contrarium.
33 Autoꝛitate propꝛia capiat verba illa conueniunt legatis ⁊ fideicommissis ⁊ quid impoꝛtent.
34 Trebellianica detrahitur vna cũ legitima de fideicõmisso vl'r: licet pia cã reperiat̃ substituta: ꝙuis etiã substitutio compendio facta pupillo sit interpꝛetanda directa fauoꝛe pie cause: tamẽ vrgentib⁹ coniecturis ⁊ rõnibus fideicõmissaria interpꝛetatur. per totum.

Consilium. clij.

In nomine dñi nostri Iesu xpi. † In hac cõsultatione imminet principaliter articulus a maioꝛib⁹ nostris multũ trit⁹ an. s. cõpendio
1 sa facta p ꝟba cõia filio impuberi sine tẽpoꝛũ dinumeratione sit intra pupillarẽ etatẽ fideicõmissaria: an ꝟo intra dictã etatẽ sit sub-
2 stitutio pupillaris. † Nã substitutio de qua in themate psupponit̃ facta filie impuberi p ꝟba cõia seu directa iurisgentiũ. Nã fuerũt substituta pia loca p ꝟbũ reliquit ꝙ ꝟbũ põt adaptari etiã ad directã instõnẽ aut substõnẽ vt in. l. his ꝟbis. in prin. de here. institu. prout tenet ibi Bal. ⁊ etiã Imo. ibi in vlt. char. qḋ ⁊ voluit Bald. in. c. si pater. de test. li. vj. ⁊ Imo. in. c. cũ tibi. e. ti. in antiquis. xxvij.
3 col. † Itẽ est facta p ꝟba diuidant inter se: que ꝟba vident̃ directa ex regulis quas tradit Bar. in. l. cẽturio. pe. co. ff. de vulg. ⁊ pupil. vbi idẽ Bar. tradit tres regulas. Nã prima regula est ꝙ illa dicũt̃ ꝟba directa p q̃ denotat̃ ꝙ substitutus capiat hereditatẽ directo: hoc est nõ p man⁹ alterius ꝙ̃ testatoꝛis. scḋa regula est ꝙ illa dñr obliqua q̃ denotãt ꝙ substitut⁹ capiat p manus alterius ꝙ̃ testatoꝛis. Tertia aũt regula est ꝙ illa ꝟba dicant̃ cõia q̃ hñt significatũ ad vtrũqꝫ. s. ꝙ substitut⁹ capiat ꝑpꝛia autoꝛitate ⁊ ꝙ capiat p manus alterius ꝙ̃ testatoꝛis ẜm eũ adducẽte iura de quib⁹ ibi per eũ. Dicta aũt ꝟba diuidãt inter se ꝯstat ꝙ pñt habere significatũ ꝙ nõ capiat p manus alterius: imo hoc propꝛie sonare videtur: iõ iudicent̃ vel directa iurisgentiũ vel saltẽ cõia: ⁊ maxime qꝛ postea subdit̃ ꝙ pdicta loca substituta adueniẽte ꝯditione possint ꝑpꝛia autoꝛitate capere ⁊ retinere tenutã ac coꝛpoꝛalẽ possessionẽ relique partis hereditatis predicte in qua sunt substituta dicta loca: et sic attentis prima ⁊ tertia regulis Bar. dicta ꝟba iudicari debẽt directa iurisgentiũ vel saltẽ cõia. Itẽ Bal. in. l. fi. C. de sac. san. ecc. in antepe. ⁊ pe. col. ponit. v. regulas de ꝟbis directis. v. de obliquis: ⁊ duas de cõibus: ⁊ quinta regula de ꝟbis directis est ꝙ oẽ ꝟbũ qḋ alterius ministeriũ excludit in vl'i successione est ꝟbũ directũ: que quidẽ regula demõstrat ꝙ dicta ꝟba sint cẽsenda directa iurisgẽtiũ. Cũ igit̃ dicta substitutio sit facta p ꝟba vel cõia vel directa iurisgẽtiũ ⁊ sit facta filie infanti sub cõditione si dicta filia instituta quãdocũqꝫ moꝛeret̃ sine filijs ⁊c. ⁊ ꝯũr sine dinumeratiõe tẽpoꝛuꝫ incidit antiqua dubitatio an. s. hmõi substitutio cẽsenda sit pupillaris filia decedẽte intra pupillarẽ etatẽ prout ꝯtingit in casu no-
4 stro. Circa quã dubitationẽ tres fuerũt principales opi. † Una eñ opi. fuit ꝙ hmõi substitutio cõpendiosa sit oĩ tpe fideicõmissaria: ea rõne qꝛ est vna verboꝝ ꝯceptio ⁊ vna est substitutio ⁊ non semp directa: ergo est semp fideicõmissaria ne volũtas testatoꝛis diuerso
5 iure cẽseat̃. ar. l. eñ qui edes. de vsucap. † Et qꝛ vna substitutio que cepit esse directa nõ obliquat̃. l. verbis ciuilib⁹. cũ sua materia. ⁊. l.
6 in pupillari. ff. de vulg. ⁊ pu. † Itẽ qꝛ vnũ determinabile determinans plura determinabilia dꝫ ea si põt pariter determinare. l. iam hoc iure. de vulg. ⁊ pu. ⁊. l. hereditatẽ. ⁊. l. ꝙuis. C. eo. ti. ⁊. l. in testõ. C. de test. mili. ad istã rõnẽ Frãciscus de arctio in sua subscriptiõe ꝙ rñsiones Bar. ⁊ Imo. nõ satisfaciũt: ipse rñdet ꝙ in iurib⁹ que adducunt̃ si nõ determinat pariter subtrahitur vnus fauoꝛ leuis

filio: ꝫ in casu isto subtrahitur idē fauor. s. decedere testatū ⁊ indu-
7 cit onus. s. restituēdi hereditatē ⁊c. † Adducit sil'e q2 al's fauor fi
lij minoris vba impropriant vt conseruet ei hereditas materna. l.
seius saturninus. ad treb. no. Bar. in. l. si cui leget. igit hec duo cō
currūt hic: iō ⁊c. Adducit q2 al's fauore filij ne priuet hr̄ditate pa
terna cōiūcta dissoluit indistincte in. l. gn̄aliter. C. de insti. ⁊ substi.
sub cōdi. fa. l. lucius. de here. insti. vn̄ cū verbū substituo determi-
net in hac substōne plura tēpora dꝫ interpretari vt ea pariter de-
8 terminet ꝑ dicta iura. † Maxime cū ꝓcedat ar. de ꝑsonis ad tēpo
9 ra. l. vl' singulis. ⁊. l. se. ff. de vul. ⁊ pu. † Sed cōstat ꝙ post pupilla
rē etatē non pōt adita hereditate directo substituere. l. post aditā.
10 C. de impube. † Sed ꝑ fideicōmissum pōt ⁊ ī pupillari ⁊ postea
substituere: ergo cū possit respectu oīs tp̄is fideicōmissarie substi-
tuere interpretat oī tp̄e fideicōmissaria: ⁊ hāc opi. tenuit gl. in. d. l.
precib⁹. ⁊ in. d. l. cēturio. ⁊ in. l. ex trib⁹. C. de inoff. test. quā ⁊ tenuit
glo. in. c. raynutius. de testa. ⁊ glo. Jo. an. ī vbo absqꝫ deductione
in. d. c. si pater. prout illa glo. Jo. an. allegat ꝑ Bar. ⁊ doc. cōit. lꝫ
nō multū clare loq̄t. idē tenuit Azo ī summa. ⁊ idē Odof. Mar-
ti. syli. Jac. de bel. ⁊ etiā Jnn. ⁊ Hosti. in. d. c. raynutius. prout eos
oēs refert Bal. in. d. l. precib⁹. dicēs ꝙ interpretatio prudentū cōi-
ter tꝫ hāc opi. idē tꝫ Dy. ⁊ Ray. ⁊ Gui. vt refert Bar. in. d. l. cētu-
rio. ⁊ idē tenuit Ja. bu. in. d. l. ex trib⁹. dicēs oēs idē velle. ⁊ idē fir-
mat ibi Bal. ⁊ in. d. l. iā hoc iure. ⁊ in. d. l. cēturio dicēs se ita sepius
cōsuluisse: ⁊ qđ doc. ita cōiter ꝯsulūt. ⁊ vnū ꝯsiliū Bal. incipit pr̄ fi
lio impuberi: qđ cōsiliū multe lec. habēt insertū in. d. l. ex trib⁹. ꝓut
dicit dn̄s meus in. d. l. precib⁹. habeo etiā aliud eiusdē Bal. qđ īci
pit testator iste tp̄e mortis. Itē aliud incipiēs andreas fecit testm̄.
vbi dicit hāc opi. esse cōiorē ⁊ suffultā efficaciorib⁹ rōnib⁹: ⁊ qđ in
practica seruat qđ sepe cōsuluit: ⁊ loquit in dicto ꝯsilio incip. An
dreas in casu quo mater erat ī medio: ⁊ erat substituta pia cā: idē
etiā tenuit Ang. in. d. l. cēturio ī recollectis magis plenis. ⁊. d. Frā.
de are. in subscriptione dicit hāc primā partē tenere Bal. i. l. sicut
in annos. in pri. ff. qui. mo. vsu. amit. ⁊ in. l. pōponius in negotijs.
ff. de neg. ge. itē alleg. Ang. solēniter tenere ⁊ cōprobare hāc ptē
11 in cōsi. cxxvj. † Scđa opi. principalis est ꝙ supradicta opi. antiq
rū ꝓcedat qn̄ mater est in medio ne substō dubia taliter interprete
tur ꝙ mater excludat a luctuosa filij hereditate ꝯtra ea q̄ hn̄r in. l.
si. de insti. ⁊ substi. sub cōdi. fac. ꝓpter qđ tacita pupillaris non ad
mittit ꝯtra matrē pupilli vt ibi: ⁊ in. d. l. ꝑcib⁹. ⁊ ꝑ doc. in dictis iu
rib⁹. ⁊ in. l. ij. in prin. ff. de vul. ⁊ pup. Et ꝓpterea etiā substō cōpē-
diosa dubia fauore matris in medio existētis interpretat fideicō
missaria. d. l. precib⁹. in fi. lꝫ sustō cōpendiosa facta ꝑ verba cōia si
ne distributione etatū est dubia: ergo interpretat fideicōmissaria
⁊ sic ꝓcedat supradicta opi. gl. ⁊ doc. fm̄ Bar. in. d. l. cēturio. in vl.
col. qui firmat hāc. partē in quā inclinare vr̄. d. Ant in. d. c. raynu-
tius. ⁊ eādē opi. tenuit Raph. cu. in. d. l. cēturio ⁊ Pet. de anch. in
d. c. si pr̄. Et fm̄ hāc opi. reperio cōsuluisse Frā. tigrini de pisis. et
incipit cōsiliū titius hn̄s tres filios idē etiā ꝯsuluit preclarissim⁹
doc. d. Dionysius de barigianis: qui sua tēpestate doc. veritatis
plerisqꝫ nūcupabat. ⁊ īcipit cōsiliū ī pn̄ti dubitatiōe primo discu
tiendū est ⁊c. qui ꝓfert hec verba. ⁊ inherēdo opi. cōi. ⁊ ita al's ꝯsu
lui substō cōpendiosa facta ꝑ verba cōia. vbi mater est ī medio oī
tp̄e est fidei cōmissaria vt plene no. in. l. precib⁹. C. de impu. ⁊ i. l. cē
turio. ff. e. ti. lꝫ sint opi. quas nūc nō refero ꝑ cōstāti ꝙ dicta substō
fuerit oī tp̄e fideicōmissaria ⁊c. Et idē cōsuluit. d. Pet. de perusio.
lꝫ cōsilia sua nō viderim: alia aūt ꝯsilia q̄ allego vidi ⁊ possū ostē
12 dere. d. Frā. de are. ī fi. ꝯsilij dicit hāc opin̄. magis cōem. † Tertia
opi. est ꝙ imo intra pupillarē etatē sit substō pupillaris: ꝓut hāc
opi. tꝫ gl. lꝫ de matre mētionē nō faciat in. §. qua rōne. insti. de pu.
sub. prout solet cōiter allegari illa gl. ⁊ hāc opi. sentit bal. l. l. si qs
ita. ff. de vsufru. ⁊ ipsam sequit Cy. in additionibus suis in. d. l. ꝑci
bus. etiā si mater sit in medio: ⁊ refert se ita cōsuluisse: ⁊ idē ꝑ plu
res rōnes maxime ꝑ. d. c. si pater. tenuit Jo. an. ibi eādē opi. seq̄t
Ange. in. d. l. cēturio. dicēs ꝙ nō videt rn̄sum ad. c. si pater. idē te
nuit Saly. in. d. l. precib⁹. ⁊ idē ibi tꝫ Raph. fulg. ꝑ. d. c. si pater. di
cēs se ad illud nō videre rn̄sum. idē reperio tenuisse dn̄m Flo. i. d.
c. raynutius. ꝑ. d. c. si pater. ⁊ idē tenuit Frā. de rāpo. in. d. l. ꝑcib⁹.
vt refert Jmo. in. d. c. raynutius. in. xxxviij. col. q Jmo. idē tenuit
in. d. l. cēturio. in. xiij. co. ⁊ trib⁹ sequētib⁹. vbi dicit hūc articulum.
esse satis determinatū ꝑ ius can̄. ꝑ. d. c. si pr̄. adeo ꝙ dicit hāc opin̄.
seruādā etiā in terris imperij ꝑ no. ꝑ doc. in. c. j. de no. ope. nu. ⁊. i. c.
lꝫ ex suscepto. de fo. ꝯpe. ⁊ in. l. priuilegia. C. de sac. sanc. ecc. cū sili.
⁊ idē latius ꝓsequēdo firmat idē Jmo. in. d. c. raynuti⁹. in. iij. col.
vbi late ꝓsequit hūc articulū firmās opi. glo. in. d. §. qua rōne. eādē
opi. firmat Panor. in. d. c. raynuti⁹. ⁊ idē tꝫ Pau. de ca. in. d. l. ꝑci-
bus. dicēs ꝙ hodie ista ē cōis opi. fm̄ quā doc. Bononiēses sic cōi
ter ꝯsulūt: ⁊ fm̄ quā ipse sepe cōsuluit ⁊ pluresꝙ subscripserunt: et
hāc opi recitādo. Jo. de san. vr̄ tenuisse Domi. de san. gemi. in. d.
c. si pr̄. lꝫ nō faciat mētionē spālē de matre tn̄ satis ꝯiecturandum
est ꝙ idē voluerit: lꝫ mater sit in medio: ex quo non excipit casum
qn̄ mater est in medio ⁊ ipse examinat istud dubiū late tāqꝫ forti-
dubiū illius decretalis vt ptꝫ ex dictis ꝑ eū ibi in. §. testator. in. iiij.

col. ⁊ in casu illius tex. mater erat ī medio: vn̄ ipse vr̄ idē velle etiā
matre existēte in medio: ⁊ sil'r aliū nolati. s. q potissime se fundāt ꝑ
d. c. si pr̄. ⁊ dicta doc. fm̄ terminos iurium q̄ allegāt intelligunt fm̄
no. ꝑ Bar. in. l. nō solū. §. liberationis verba. ff. de libe. le. ⁊. d. Ant.
in. d. c. raynutius. i. xviij. col. simpl'r dicit cōem opi. can̄. esse simpli-
citer ꝙ substō cōpendiosa ꝑ quecūqꝫ verba fiat intelligo dūmō nō
mere obliqua sit pupillaris intra tēpora pupillaris etatis: ⁊ dicit
ita practicari florētie: qcqđ Bar. dicat: vn̄ cū Bar. nō dicat ꝯtrariū
nisi qn̄ mater est in medio dicta cōis opi. vt. s. canonistarū recitata
ꝑ. d. Ant. intelligit etiā matre existēte in medio fm̄ verba ipsi⁹ dn̄i
Ant. in casu aūt nostro nō est mater ī medio. Ideo cōcurrūt scđa
et tertia opin̄. principales ꝙ dicta substō censeat directa intra pu
pillarē etatē: ꝯn̄r ita vr̄ iudicāda cū sine dubio cōstet ꝙ sit hodie
lōge magis cōis opi. matre nō existēte in medio: ꝙ hmōi substō
iudicāda directa pupillaris: maxime de iure can̄. qđ seruat ī terris
sit eccl'ie ⁊ sic in ciuitate fulginei: ⁊ ꝑ ꝯn̄s hec pars ī casu nostro vr̄
13 amplectēda ꝑ predicta. † Ac etiā q2 verba dicte substōnis vidētur
magis ꝯuenire dicte substōni ꝙ obliq̄ue: maxime q2 substituti per
fideicōmissum nō pn̄t capere hereditatē ꝓpria autoritate: sed ha-
bēt hereditatē ꝑcipere ꝑ manus heredis. l. j. in princ. ⁊. l. restituta
cū infinitis si. ad tre. ⁊ ita no. Bar. in. l. cēturio. parū post medium
14 in. iij. q. princ. † Et etiā verba pleno iure apposita in prima parte
substōnis: q2 pleno iure vr̄ spectare qn̄ iure directo ⁊ efficaci: sed si
ꝑ fideicōmissum non pleno iure: q2 solū iura vtilia transeūt. Et ma-
xime hoc vr̄ dicendū: q2 sunt substituta pia loca: ⁊ sic agit de fauo
re aīe que est ceteris fauorib⁹ prefrenda. ar. l. sancimus. C. de sac.
sanc. ec. ⁊. l. j. e. ti. ⁊. c. cū tibi. ⁊. c. relatū. de testa. ⁊ auf. sil'r. C. ad. l. fal.
et qđ ibi hr̄ ꝑ Pont. q enumerat multos spāles fauores quos hꝫ
pia cā cū itaqꝫ sit maior fauor substitutoꝝ ꝙ substō sit directa ꝙ̄
15 deicōmissaria interpretet directa fauore pie cause. † Facit optime
qđ no. Pau. de ca. post Ang. in. l. precib⁹. C. de impu. dicēs ꝙ lꝫ ta
cita pupillaris nō admittat ꝯtra matrē pupilli: tn̄ fallit qn̄ est sub
stituta pia cā: q2 pia cā ⁊ fauor aīe ampliat vitutē substōnis scđm
eos de quo ibi dixi in scđa ⁊ tertia co. Cōfirmant p̄dicta q2 testator ⁊
in substōne incepit relinquere partē oīm bonoꝝ: vcꝫ dn̄e Orselle. ⁊
postea residuū. s. oīm dictoꝝ bonoꝝ de quib⁹ ꝓmiserat reliquit di
ctis pijs locis. Sed cōstat ꝙ testator nō pōt filiū heredē onerare ī
oībus bonis: q2 nō pōt grauare in legitima. l. qm̄ in priorib⁹. C. de
inoffi. test. ⁊ hoc clarū hodie: idē olim ꝑ. l. cū patron⁹. de leg. ij. ꝓut
volūt Cy. Bar. ⁊ Ang. l. l. j. C. de inoffi. do. lꝫ Raph. ful. ibidē nō
absurde aliud velit. s. ꝙ onus teneat: sed testm̄ vitiet ꝑ querelā. ꝑ. l.
papinianus. §. vnde si quis. ff. de inoffi. test. ⁊. l. si pater puelle. et. l.
cū querit. C. eo. ti. Nō tn̄ refert quo ad ꝓpositū nostrū. Coadiuuat
dicta sn̄ia: q2 in dicta substōne dꝫ: reliquā vo partē hereditatis p̄
dictoꝝ reliquit ⁊c. Nā illud participiū p̄dictoꝝ qđ est pluralis nu-
meri nō verificat in vno. l. vbi numerus. de testi. regula pluralis. l.
vj. et. l. inter illā. in fi. ff. de verb. signi. iō vr̄ illud plurale p̄dictorum
verificari in hereditate patris qui substituebat ⁊ in hereditate filie
19 cui fiebat substō ⁊ non in sola hereditate patris. † Sed fidei cōmis
saria substō nō pōt fieri ī hereditate filie istitute: lꝫ dn̄taxat trahit
ad bona testatoris. l. coheredi. §. cū filie. de vulg. ⁊ pup. ⁊ facit. l. i
perator. cū sua materia. de leg. ij. ⁊ q2 si nō pōt filiū grauare in legi
tima debita filio: prout. s. deductū est: lōge minus grauare pōt i
bonis ꝓprijs ipsius filie: iō non potuit relinqui hereditas filie in
stitute nisi mediāte substōne pupillari: idcirco hereditas filie cēsea
tur directo relicta per substitutionem pupillarez dictis pijs locis.
17 ¶ † Tamē p̄dictis nō refragātib⁹ ꝯtrariā ptē puto de iure āple
ctendā ex plurib⁹: ⁊ pmo q2 dicta substō est facta ꝑ verbū reliq̄t:
qđ verbū reliquit ita demū significat directā substōnem: qn̄ null⁹
alius est directo vl'r institut⁹: secus si alius est vl'r institut⁹: ita cō
18 cludit Bar. l. cēturio. in antepe. col. ea rōne: † quia verbū cōmu-
ne tūc demū trahit ad directā instōne vel substōnē qn̄ nullus ali⁹
reperit vl'r eo casu substitut⁹ ꝓut hāc theoricā tradūt glo. Bart. ⁊
doc. cōiter in. l. his verbis. in prin. de here. instit. ⁊ i materia substō
nis cōpendiose hāc theoricā trahit Bart. i. d. l.. cēturio. col. penes
antepe. adducēs no. in. d. l. his verbis. in prin. ⁊ in auf de heredi. ⁊
fal. §. si vero nulla. ⁊ idē no. Jmo. i penul. car. in. d. l. cēturio. ⁊ bar.
in cōsi. mihi. clv. incip. testō martini. Et ꝑ hāc theoricā decidit ꝓut
s. dixi ꝙ vbi substō fit per quotas in diuersis ꝑsonis ⁊ in vna q̄ta
substō est obliqua: puta q2 facta ꝑ vba obliqua sil'r in terpꝫat obli
quā substō facta in alia quota vel in residuo per verba cōia vl' dire
cta iurisgentiuꝫ. Et idē cōcludit ibi Jmo. in prin. vl. char. vo. scđo
casu cōclude: ꝑ quā theoricā vr̄ decidēda pn̄s cōsultatio: nā ꝯstat
ꝙ est substō de diuersis substitutis ꝑ quotas. Nā quarta pars est
relicta quo ad vsumfruc. orselle eius vxori in vita sua: ⁊ post eius
mortem dicta quarta pars reuertatur: ⁊ sic pleno iure ad montē
pietatis cōis fulginei: ⁊ quo ad istam partē non est substitutio di
recta: sed est obliqua ꝙ clarum est respectu persone ipsius Orselle
que non est instituta vl'r in aliqua quota: sed solum in vsufructu.
Idem etiam est quo ad montem pietatis. qđ ptꝫ: q2 ipse testator
se declarat: q2 postea appellat legatū dn̄i in dicta portione tertio
loco substituit ecclesiā sancti Feliciani si mons predictus non im-
pleuerit

pleuerit onus eidem iniunctum cũ vtatur his verbis ꝙ tunc dictũ legatũ ꝛ relictũ reuertaꝛ ꝛ sit pleno iure eccl'ie sancti Feliciani ꝛc. appellat ergo legatũ: ꝛ sic non sensit testatoꝛ ꝙ esset directa institutio in bonis pupilli: prout est substitutio pupillaris: cum itaqȝ in quarta parte sit legatũ: ꝛ sic obliqua substitutio: ita iudicanda est obliqua substitutio iũcta i residuo ꝑ dictã theoricã Bar. ꝛ Imo. Nec huic medio refragaꝛ si qs dixerit Bar. ꝛ Imo. loquuntꝛ qñ i vna quota est facta substõ ꝑ v̈ba obliq̃: ꝛ in alia pte seu i residuo ẽ facta ꝑ v̈ba cõia: secus aũt dicũt qñ tota hereditas est distributa ꝑ quota seu ꝑ quotã ꝛ residuũ in diuersis psonis ꝑ verba cõia. Et ꝙ casus noster est ascribẽdꝰ huic casui vltimo mẽbro ꝛ nõ ꝑmo: ex quo q̃rta pars ꝑdicta fuit relicta mõti pietatis ꝛ ecclesie sancti

19 Feliciani: † per verba reuertaꝛ que verba sunt cõia vt ꝑ glo. in. l. j. de dona. ꝛ p. l. lucius. §. tres heredes. ad treb. no. Bar. in. d. l. cẽturio. in vlt. col. ꝛ idẽ vult Jo. an. in. c. si pater. de testa. li. vj. ꝛ Bal. in l. fi. C. de sac. sanc. ecc. ꝛ Imo. in. c. raynutiꝰ. de testa. de quo etiã ꝑ Bal. in. l. j. C. de pac. inter emp. ꝛ vẽ. licet ibi Cy. dicat qd sit obli-

20 quũ. † q: rñdetur duobꝰ modis. vno mõ ꝙ verba iõ dicunꝛ cõia q: aliqñ ponunꝛ in obliqua significatione ꝛ aliqñ in directa: ꝛ sic aliqñ sunt obliqua ꝛ aliqñ sunt directa: ita volũt oẽs in locis ꝑalleg. ꝛ maxime hoc sonãt verba Bal. in. d. l. j. de pac. inter emp. Sed in quarta parte primo posita habẽt significationẽ obliquã dicta verba vt. s. deductum est: ergo censenda est substitutio facta per v̈ba

21 obliqua de dicta quarta parte. † Scdõ rñdeꝛ ꝙ rõ Bar. declarat suũ dictũ: q: ipse Bar. in ꝯclusiõe quã facit ꝙ cẽseꝛ substõ fideicõmissaria qñ in parte substituit ꝑ verba obliqua: ꝛ in residuo ꝑ verba cõia adducit rõnẽ quã. s. retuli. s. q: reperiꝛ aliꝰ vl'r institutus: ergo verbũ cõe etiã adiectũ vniuersitati bonoꝝ nõ importat directã instõnẽ vel substõnẽ: ꝑfecto hec rõ militat pariter in casu nostro vt de se est notissimum: ergo dictũ Bar. ita intelligiꝛ vt. s. idem velit in casu nostro: cũ dicta doc. regulenꝛ a rõne. ar. l. qd dictũ. de pac. l. adigere. §. ꝙuis. de iure patro. ꝛ. l. illud. ad. l. aqui. cũ concoꝛ. Scdõ principaliter moueoꝛ: q: qñ testatoꝛ facit cõpẽdiosaȝ substitutionẽ ꝑ verba cõia ꝛ illa verba in alia pte testamẽti stãt in virtute obliqua ꝛ nõ significãt directã instõnẽ vl' substõnẽ postea sunt

22 interptãda ꝙ sil'r importẽt substõnẽ obliquã. † Nã verbũ dubiũ seu cõe simpl'r positũ in vna parte testamẽti iterpretaꝛ positũ ꝑut reperiꝛ positũ in alia parte testamẽti: prout hãc theoricã Bar. v̄r velle in. d. l. cẽturio. in dicta tertia prin. q. ver. vel qd si in precedentibus verbũ illud cõe accipiꝛ ꝑ id qd hꝛ in. l. si seruus pluriũ. §. fi. de leg. j. vbi attẽdiꝛ ꝯsuetudo loquẽdi ipsiꝰ testatoris: ȝ in casu nr̃o verbũ reliquit est ꝑ ipsuȝ testatorẽ milies: vt ita dixerim:: positũ in dicto testõ significãs legata seu fideicõmissa: ꝛ iter cetera i substitutione facta. d. dña Orsella in quarta parte dictoꝝ bonoꝝ: vȝ quo ad vsumfructũ: ꝛ nũꝙ reperio positũ i dicto testõ dictũ v̈buȝ in virtute directe substõnis vel institutionis: merito in hac parte substõnis in qua testatoꝛ reliquã partẽ hereditatis reliquit dictis ꝑijs locis ꝑ verbũ reliquit: idcirco dictũ verbũ reliquit ibi positum significet etiã legatũ seu fideicõmissuȝ: ꝛ sic substõeȝ fideicõmissariã. Coadiuuanꝛ ꝑdicta ꝛ tertio ꝑ id qd subdiꝛ in eadẽ pte substitutionis vbi subdiꝛ ꝙ is cui plꝰ. s. est relictum plus habeat de dicta parte hereditatis: ꝛ cui. s. est minꝰ legatum minus habeat de dicta parte ad instar legati sui ꝛc. q verba indefinite ꝛ gñaliter denotare videntur silitudinẽ inter relicti factũ cuilibet de dicta reliqua parte hereditatis relicto cuilibet eoꝝ suprafacto. Et iõ interpretenꝛ ꝙ in hoc habeat silitudinẽ ꝙ istud vltimũ relictũ eis factũ sit legatũ seu fideicommissuȝ in psona cuilibet substituti prout. s. est legatũ seu fideicõmissum: ꝛ nõ istitutio seu substitutio directa quodlibet relictũ. s. eis factum. Quarto inter cetera quibus fit dictum relictum est ꝛ quarte partis ꝛ residui mons pietatis: qualiter aũt mõs pietatis possit adire et quis efficiaꝛ heres ego nõ video: cũ mons ille nõ sit persona aiata neqȝ corpus aliqd personarum: sed illa deputatio pecunie ad mutuãdum indigentibus: non aũt reperio iure cautũ ꝙ hmõi inanimata possint esse heredes nec ꝙ aditio fiat ꝑ nõ habentẽ aim: cũ aio fiat aditio. l. ꝑ herede. i ꝑn. ꝛ. l. gerit. de acqui. he. Et si quo ad montẽ nõ interpretareꝛ substõ directa sil'r nec quo ad alia loca pia. ar. l. iam hoc iure. de vul. ꝛ pu

23 pil. cũ cõcoꝛ. † Quinto hoc alia rõne satis concludẽdi demõstraꝛ quia si dictũ vltimũ relictũ factũ dictis ꝑijs locis de dicta reliqua parte hereditatis interpretaretur substitutio directa dicta loca pia essent non solũ in dicto testõ relicta legataria: sed etiã directo substituta: ꝛ sic possent pariter nominari heredes instituta prout legataria: ꝛ tñ postea in pluribꝰ locis appellanꝛ solũ legataria ẽt dũ tractaꝛ de dicta reliqua parte hereditatis vt ptȝ ibi dũ dr̃ dictꝰ insup testatoꝛ dictis locis legatarijs ꝑdictis ꝛ eoꝝ rectoribꝰ ꝛc. et ibi cũ hac cõditione ꝙ dicta loca ꝛ legataria ꝑdicta ꝛ eoꝝ rectores ꝛc. ꝛ ibi ꝑ quolibet locoꝝ predictoꝝ legatarioꝝ: cũ itaqȝ semp post dictã factã substitutionẽ etiã dũ tractaꝛ de dicta reliqua parte hereditatis ꝛ onere ei iniuncto sup dicta reliqua parte hereditatis semp appellat legataria dicta loca ꝛ pluries simile verbum repetit prestatur euidens coniectura ꝙ testatoꝛ relinquẽdo dictã reliquam partem intellexerit dictam reliquã partem dicte hereditatis relinquere dictis locis iure legati seu fideicõmissi que legata et fideicõmissa hodie sunt ad idẽ ꝛ vt sinonima: ꝛ idẽ importãtia reducta per. l. ij. C. cõia de lega. ꝛ non iure directe substitutionis. Si eñi dicta loca pia succederẽt ex directa substitutione in dicta reliqua parte ꝛ recusassent dicta legata particularia nõ essent loca legataria: nec tanꝙ legataria tenerenꝛ subire onꝰ in dicto testõ eis iniunctũ: sed essent heredes pupilli: ꝛ mediante hereditate pupilli essent heredes testatoris iuxta. l. fi. C. de here. insti. ꝛ sic ad dictum onus eis iniunctũ tenerenꝛ heredes ꝛ etiã possessionẽ bonorum caperent vt heredes ꝛ non vt legatarij: imo non existentes legatarij caperent dictã possessionẽ vigore testamẽti: ꝛ nõ verba testamenti non verificanꝛ. Ex quibꝰ satis apte demõstraꝛ ꝙ dictus testator voluit ꝙ dicta loca non essent heredes: sed legataria in dicta reli-

24 qua parte hereditatis. † Ex verbis eñi testatoris deprehenditur mens loquentis iuxta. l. labeo. §. idẽ tubero. de sup. lega. ꝛ. c. secun-

25 do requiris. de appel. cũ multis si. † Nec in re dubia a v̈bis recedimus. l. nõ aliter. de lega. iij. ꝛ. l. j. §. si is qui nauem. de exer. cum con

26 coꝛ. † Sexto principaliter moueoꝛ: q: dicta substitutio est restricta ad hereditatẽ seu bona testatoris: ꝛ non est facta simpl'r substitutio pupillo neqȝ in bonis pupilli neqȝ generaliter neqȝ indefinite: ita ꝙ possit trahi ad bona pupilli ex virtute generalis seu indefinite orationis prout trahi posset substitutio compendiosa facta sub hac forma v̈boꝝ vel simili quandocũqȝ filius decesserit talẽ substituo vel bona seu hereditas deueniat in talẽ: q: potest intelligi de bonis ꝛ hereditate pupilli: prout de bonis testatoris: ꝛ sic illa indefinita potest adaptari ad bona vtriusqȝ. Natura aũt substitutionis pupillaris est trahi ad bona pupilli: ꝛ natura substitutionis fideicõmissarie est trahi dũtaxat ad bona testatoris. l. coheredi. §. cũ

27 filie. de vul. ꝛ pu. † Et propterea substitutio cõpendiosa facta per verba cõia sine dinumeratione etatum est interpretanda substitutio obliqua ꝛ nõ directa etiã respectu pupillaris etatis: prout not.

28 dicit Bal. in. d. l. precibꝰ. in pe. char. † qd ꝛ voluit Saly. in ea. l. co. pe. dicens ꝙ quãdo verbo cõi adijciunꝛ per testatorẽ verba in bonis meis non põt esse substitutio pupillaris: ꝛ idẽ in effectu consuluit Bal. in quodã suo consi. incip. proponitur ꝙ pater filio impuberi. ꝛ illi consi. se subscripsit Ange. eius frater ꝛ nonnulli alij. Et erat eo casu substitutio facta ꝑ aĩa testatoris: vt deprehẽditur ex verbis cõsilij: ȝ in themate non dicaꝛ si pro aĩa: ergo ad pias causas. l. si quis titio. ff. de lega. ij. cũ no. ibi ꝑ glo. ꝛ doc. ꝛ reperio ꝙ similis casus al's hic euenit de facto: ꝛ fuit hic cõsultũ ꝛ obtentũ ꝙ ꝑpter dicta verba in bonis meis substitutio cõpendiosa facta per verba cõia sit interpretanda fideicõmissaria etiam in eo casu quo al's esset iterpretãda directa pupillaris. Substitutio eñi ꝯpẽdiosa facta per v̈ba cõia sine dinumeratiõe temporũ est dubia: q: ignoratur qualis fuerit mens testatoris an substituẽdi directo an per obliquum: ꝑpter qd doc. non immerito variant in interpretatione talis substitutionis: adeo ꝙ in re dubia recurritur ad coniecturas prout tradit Bar. in. d. l. cẽturio. x. co. Nec est leuis ista ꝯiectura ex quo vis verboꝝ ad hoc astringit nõ violãdo ipsa verba: que quidem non sunt violanda in re dubia. d. l. non aliter. cum concoꝛ. Et ita ꝑ hanc vltimam rõnem: ꝛ rõnem primo loco deductaȝ: al's hoc idem consului in ardua q̃one in hac ciuitate: cui ꝯsilio potissime per hãc vltimã rõnem se subscripsit famosissimus ꝛ preclarissimus doctoꝛ dñs Frã. aretinus. ȝ dicte vltime rõni aliqualiter repugnent verba Bar. in. d. l. centurio. dum tractat de substitutiõe facta pauperibus: sed Bar. ȝ incidenter in substitutione adiecerit illa verba bona mea: tñ habebat mentem ad alia verba substitutionis ꝛ non ad virtutem dictorum verborum bona mea: ideo magis sunt ponderãde autoritates Bal. ꝛ Saly. qui specifice hoc tradunt ponderando virtutem dictorum verborum. Non eñi habuit respectum Bar. ꝙ substitutio erat restricta ad bona testatoris: sed habebant respectum ad verba dentur vl' distribuãtur que videbantur obliqua: ꝛ discutit an ꝑpter virtutem illorum verborum substitutio sit censenda obliqua: vbi al's interpretaretur directa: non autem discutit an restrictio que fit ad bona testatoris alteret vel non ulteret naturam substitutionis. Ideo cum Bar. nõ intenderet de hoc discutere non sunt ita magnifacienda in hac parte eius verba: prout sunt verba Bal. ꝛ Saly. qui accurate ponderant virtutem dictorum verborum. Et insuper dici potest ꝙ ipse

29 Bar. ibi loquitur eo casu quo subintelligunꝛ v̈ba directa. † q: dicit ꝙ subintelligitur verbum accipiant: qd verbũ est directum iurisgentium prout voluit Bar. in. d. l. centurio. co. vj. ꝛ Bal. in. d. c. si pater. ꝛ Imo. in. d. l. centurio. co. antepe. ꝛ in. c. raynutius. char. pe. facit. l. titia cum testamẽto. §. lucius. de leg. ij. fm eos. Itẽ facit qd habetur per glo. no. in. l. lucio. de leg. ij. ꝛ in. l. plane. el primo. §.

30 fi. de leg. j. † Et idem tenuit Ange. in consi. xcvij. fm ordinẽ informis incip. viuianus de monte policiano. dicẽs in similibus terminis in quibus loquitur Bart. subintelligitur v̈bum accipiat. ꝛ qd est directum iurisgentium. nos autem loquimur in verbo communi: inter que v̈ba. s. cõmunia ꝛ directa iurisgentium facit differentiam quo ad hoc ipse Bar. in. d. l. cẽturio. in. iij. q. prin. dum respondet ad. d. c. si pater. satis aperte sentiens ꝙ si in terminis illius. c. si

pater.substitutio fuisset facta p verbũ cõmune rñdendũ fuisset p matre vel saltẽ nõ esset rñdendũ ɔtra ex sola generali rõne illi⁹ tex. Et ꝓpterea cũ Bar.in dicta scd̃a qõne princ.ibi loquat in ꝟbis directis ⁊ nõ in verbis cõibus ⁊ potissime se fundet p.d.c.si pater non est trahendũ eius dictũ ad terminos nostros in quib⁹ substõ fuit facta p ꝟba cõia:facit etiã ad predicta q Bart.i.d.l.cẽturio in.j.q.dũ loquit de ꝟbis directis ciuilib⁹ vel iurisgentiũ simpliciter vult q substõ cõpendiosa sit directa intra pupillarem etatem. Sed.i iij.q.prin.dũ loquit de cõpendiosa facta p verba cõmunia distinguit an mater sit in medio necne:silr Ang.in.d.cõsi.incipiẽ. viuianus de mõte policiano.lz Saly.tenuerit q substõ cõpẽdiosa facta per ꝟba cõia sine dinumeratione tẽporũ sit oi tpe compẽdiosa:tñ in substõne facta p ꝟba directa iurisgentiũ:qz per tacitũ verbũ accipiat generaliter vult q sit directa etiã matre existẽte in

31 medio.† Et lz idẽ Bar.in.d.l.cẽturio.in antepe.col.videat equiparare ꝟba cõia ⁊ directa iurisgentiũ:tñ non equiparat simplr:lz dicit q modicũ differũt:vñ istud modicũ põt verificari i casu isto in quo ipsemẽt Bart.fecerat differentiã inter predicta ꝟba. Item Bar.nõ dicit absolute q modicũ differãt:sed moderat dicẽdo qd modicũ differũt quãtum est in ꝓposito:vñ põt intelligi quãtũ ad propositũ illius qõnis quã ibi tangebat.s.qñ hmõi ꝟba cõia vl directa iurisgentiũ non sunt adiecta vniuersitati bonorũ:sed quote bonorũ vel hereditatis seu certe rei.Nec obst.dicte vltime rõni.l.si ita sit ascriptum.§.qui filio.de bo.pos.sm tab.vbi non alterat natura substõnis quominus sit pupillaris:lz sit restricta ad psonam testatoris:⁊ ibi no.Bart.facit bonus tex.in.l.j.§.duplex ibi heres mihi esto.de vulga.⁊ pup.Nã ad hoc rñdet lz vbi ꝟba clare sonant i substõnẽ pupillarẽ nõ alteratur ꝓpter hmõi ꝟba qualitas substõnis.s.quominus sit pupillaris:qd ⁊ tãgit Bar.i.l.ij.in pnc. de vulg.et pupil.⁊ sentire vr Raph.cu.in.d.l.cẽturio.lz nõ videat firmare.Et id vbi esset facta substitutio specifica vt pupillaris:qz dictum fuerit si decesserit in pupillari etate non desinit esse pupillaris:ita loquunt dicta iura:et maxime si est facta p ꝟba directa ciuilia:prout loquitur.d.§.duplex.Et idem putarẽ in cõpendiosa sub cõmemoratione pupillaris etatis:qz clara pupillaris per hoc non alteratur:tñ secus sit in cõpendiosa facta p ꝟba cõia q est dubia:adeo q de facili teneri posset qd absqz alia extrinseca cõiectura sit oi tpe fideicõmissaria: quã ⁊ multi doc.⁊ q̃si oẽs ante Bar. et multi post Bar.⁊ cañ.⁊ legiste quos late recitaui in.d.l.precib⁹. et si non fuisset.c.si pater.de testa.lib.vj.fuisset hec cõis opi.qz moderni mouentur principaliter ⁊ fundamẽtaliter p.d.c.si pater.⁊ pfecto si non esset.d.c.si pater.hec opi.esset multũ sustẽtabilis:put dicit Imo.in.d.l.cẽturio.⁊.d.c.si pater.ad qd caplm põt plurib⁹ modis rñderi.Primo q ille tex.loquitur in ꝟbo directo.In hac itaqz dubietate voluntate testatoris ex tot ɔiecturis.s.deductis: et vrgentib⁹ verbis testamẽti que.s.ponderata sunt concludendũ duxi q dicta substõ sit interpretanda fidei cõmissaria:lz dicta filia instituta decesserit in pupillari etate non obstantib⁹ adductis in

32 contrariũ.† Nõ eñi ob.cõis opi.que vr esse q in dubio sit interptanda directa saltẽ mater nõ existẽte i medio:qz rñdetur q procedit in casu dubio:tñ fallit qñ sunt coniecture in contrariũ:prout

33 sunt in casu nostro plures ⁊ vrgentes.s.deducte.† Nec ob.illa ꝟba ꝓpria auctoritate:qz illa verba conueniunt etiã legat.⁊ fideicõmissis:vt.l.titia cũ testõ.§.lucius.de lega.ij.cũ sua gl.ita ad ꝓpositum dicit Ange.in.d.l.precib⁹.qd maxime dicendũ est in casu nostro in quo dicta verba non respiciunt vniuersalitatẽ hereditatis seu ius hereditariũ:lz q capiat possessionẽ bonoꝝ:nã prout patet ex regulis traditis per Bal.in.d.l.si.capere p manus suas vel per manus alterius ad interpretandã substõnẽ directã vel obliquam ponderat qñ respicit trãslationẽ iuris non qñ respiciũt trãslationẽ facti:prout apparet ex.j.⁊.v.regulis p eũ positis circa ꝟba obliqua.Et ita cotingit in casu nostro in quo disponitur q habebant ptãtem ꝓpria auctoritate intrandi ⁊ capiendi tẽutã ⁊ corporalẽ possessionẽ ꝓpria auctoritate:nõ autẽ datur ptãs capiendi hereditatẽ ꝓpria auctoritate.Preterea illa verba ꝓpria auctoritate videntur excludere requisitionẽ iudicis vel curie.vt aperte suadent illa verba sequentia sine aliqua iudicis vel curie requisitione:non ergo vr excludere requisitionẽ hereditatis faciẽde ex senatuscõsulto trebel.qd maxime suadet:qz si fuisset substitutio directa illa cl'a nihil operaret:qz direct⁹ heres potest absqz specifica ꝓmissione testatoris capere bona ꝓpria auctoritate nisi forte essent statuta in loco:prout occurrit in multis partibus disponentia q heres vl fideicõmissarius vlis etiã secuta restõne nõ possit capere possessionẽ bonorũ hereditarioꝝ absqz licentia iudicis:qd ñ occurreret in ciuitate fulginei dicta verba censerẽtur posita ad euitandã dispositionẽ.d.l.municipalis:⁊ p ɔñs etiam tunc non vrgerent ad inter

34 pretationẽ directe substitutionis.† Nec etiam obst.illa verba pleno iure posita in primo mẽbro substõnis:qz ex precedentib⁹ et sequẽtibus deprehenditur q illa verba pleno iure fuerunt apposita vt cõprehenderetur non solum vsufructus.d.quarte partis.s. relictus:sed etiam plena ꝓprietas prout in simili hoc importãt in.l.mater.in prin.C.ad ter.prout ibi not.Ange.⁊ Rapha.Sic etiam accipitur in.l.iulianus scribit si hoiem alãnci.si homĩ.ff. de rei vend.sm Raph.ita etiã sumitur in.l.heres.et in.l.generaliter.ff.qui ⁊ a.quibus.⁊.ff.de act.emp.l.si ancillam.⁊ in.l.j.de reuocã.dona.et in auc.hic vsus prestatio.de sac.sanc.eccle.⁊ in.l.quero de alimẽ.leg.et.l.si.§.si autẽ.de bo.que libe.⁊ insti.de acquisi.per

35 erogationẽ.§.j.⁊.ff.qb.mo.amit.l.si sub ɔditiõe.sm Ange.† Nec ob.qd in cõtrariũ dr quod ad ꝟbũ bonorũ est adiecta vniuersalis oim:qz illa vlis oim adijcitur relicto qd sine dubio nullatenus cadit in directam substõnem vlem:cum prout.s.dictũ est i illa parte contineatur legatum seu fideicõmissum:⁊ qd plus est nec resultat fideicommissum vle:cum solus vsusfructus sit relictus:i aliis autẽ partib⁹ dicte substõnis non repetit vlis oim:sed relinquunt simplr dicta bona hoc est bona sua.Et maxime dũ relinquitur residuum hereditatis:vbi principaliter relinquitur reliqua pars hereditatis:et sic nõ dixit totius seu integre hereditatis.Preterea illa vlis oim non refertur ad verba executiua:sed ad verba respiciẽtia relictum.Testator aũt relinquit omnia bona:lz de iure defalcet relictum vel per quartã iure nature vel quartã falcidie seu trebellianice.l.si totam.cũ plurib⁹ si.ad treb.verba aũt Bar.in.d.l.cẽturio.loquunt qñ hmõi ꝟba respiciunt ⁊ determinãt verba respiciẽtia executionẽ vt qz dicat accipiat totã ⁊ integrã hereditatẽ vel pueniat tota ⁊ integra hereditas vel perueniant bona sine diminutione vel oia bona pueniant.In his eñi terminis loquitur Bart. que quidẽ verba non verificãtur si substitutus nõ capit oia bona ꝓpter detractionẽ alicuius quarte.Sed bene verificantur illa verba relinquo oia bona:actus eñi relinquẽdi celebratus per testatorem verificatur in oibus bonis:sed effectus executiuus ipsius relicti:prout est peruentio bonorũ ad ipsum substitutũ:vel q ipse substitutus capiat bona non verificatur in vli dictione.In his enim terminis loquitur Bar.in.d.l.centurio.⁊ non in terminis nostris. Et insup in istis terminis Bar.cõtrariũ vult Bal.in si.pe.char.i.l. precibus.C.de impu.⁊ etiam Ang.ibi.Ex quib⁹ deducitur q ver

36 borũ vniuersalitas nõ artat vt interp̃tari debeat pupillaris.† Nec ob.q sunt instituta pia loca:qz lz fauor pie cause soleat in aliquo iuuare pro interpretanda substitutione pupillari:tñ non intãtũ vt preualeat tot vrgentibus coniecturis et rõnibus ⁊ verbis qdãmodo clarisque in contrariũ adducta sunt.Nec obst.q est relicta reliqua pars hereditatis predictorum qd vr ꝓpter naturam verbi pluralis numeri requirere concursum plurium personarum ⁊c. prout.s.in contrariũ adductum est:qz rñdetur q si substantiuũ illius comparatiui esset verbum hoim ꝓcederet dictum cõtrariũ sed non dz subintelligi verbũ hoim:sed verbũ bonorũ de quib⁹.s. pluries premiserat iungendo verbum bonorũ verbo predictorum et silr postea repetitur dictorum bonorũ.Ex precedentibus ante et sequentibus declarantur media.l.heredes palam.§.sed si notã. de testa.⁊.l.si seruus plurium.§.si.de leg.j.cũ si.qd et demonstrat: quia plures homines sunt.s.in testõ expressi: ⁊ magis propinq loco q ipse testator:ideo non est verisile q fuisset vsus dicta indefinita locutiõe predictorũ hominũ.Itẽ styl⁹ loquẽdi in testamento predicto est q dum verba referũtur ad testatorem non ponat partitiuum predictus vel dictus:sed sibi vel ipsius vel sue.Item plurium hominum non est vna hereditas.lz plures sunt hereditates vt est notissimum.Ideo non conueniret singulare verbum hereditatis qd regit verbum predictorum:⁊ silr verbũ singulare hereditatis ponitur pluries circa dictam substitutionẽ:ideo non istando super re clarissima constat q dictũ verbũ predictorũ nõ obstat. Concludo itaqz dictam substõnem censendam esse ⁊ iterpretandã substõnem fideicõmissariam:⁊ per ɔñs ab intestato dicte lape debere succedere eius proximiores consanguinei:⁊ ex psona ipsi⁹ dicti eius proximiores consanguinei põt consequi hereditatẽ dicti testatoris ex transmissione iure suitatis.l.si fratris.C.de iure deli. et.l.apud hostes.C.de suis ⁊ legi.cum concor.Et detrahent legitimam de oibus relictis per.l.qñ in prioribus.de inoffi.testa.Et de relictis profanis in diem vel sub conditione detrahet falcidiã vel trebellianicã.c.raynutius.⁊.c.raynaldus de test.⁊.c.si pater.eo. ti.lib.vj.prout est cõis snia q due quarte eo casu detrahant per dicta iura prout habetur in dictis iuribus.⁊ in.l.q̃q̃.C.ad.l.fal.⁊ in l.iubemus.ad treb.⁊ in.l.in ratione.§.q vulgo.ff.ad.l.fal.⁊ i multis locis.Derelictis autem ad pias causas constat nõ detrahi falcidiam per auc.silr.C.ad.l.fal. Utrum autem detrahat trebellianica est trita qd sup qua ad presens nõ me intromitto.Laus deo.

Summarium super consilio.cliij.

¶ Legatum an et qñ vitietur falsa causa adiecta in testõ:et quid in falsa demonstratione.per totum.

1 ¶ Testamentum seu dispositio vitiatur falsa causa.
2 Falsitas cause finalis vitiat legatum.
3 Legatũ factũ pie cause p annuo anniuersario qd facere solebat dicere annuatim testator eo viuẽte de re seu fũdo sibi in testõ maria ni relicto:qd tñ relictũ nõ apparet valet ⁊ tenet.per totum.
4 Testm̃ seu dispõ nõ vitiatur falsa demõstratione.nu.seq.et nu.7.
5 Occasio denotat causam impulsiuam.
6 Causa multũ remota est potius occasio q causa

Legatum

8 Legatum vitiatur falsa causa qñ illi coheret.nu.seq.
9 Legato qñ dicatur coherere falsa causa.nu.seq.
10 Causa presumitur finalis qñ legato coheret.nu.seq.
11 Dicere nemo presumitur nisi aliud qd mente cogitat.
12 Causa impulsiua in dubio censetur si adyciatur cā in donatione.
13 Causa remota non solet considerari.

Consilium.cliij.

In nomine domini nostri Jesu xpi. In p̄nti cōsultatiōe vr̄ prima facie dicēdū φ dictū legatū dicte petie terre factū dicte capelle non valeat ea rōne:† q2 falsa cā expressa i testō vitiat dispōez.l.fi.ff.de test.ꝛ ibi Bar.ꝛ.l.si sic.§.φ si addiderit.de leg.j.ꝛ presertim q2 hoc casu vr̄ erratū in cā coherēte ipsi legato ꝓpter quē errorē legatum euanescit ꝛ vitiaꝛ.l.j.in fi.ꝛ Jac.but.Bar.ang. Raph.ful.ꝛ pau. de ca.ibi.ꝛ Bar.in.l.demōstratio falsa.§.qd autē.de 2di.ꝛ demō. Nā cā q̄ exprimitur si vera fuisset artaret ipsuz testatorē:ꝛ qñ cā q̄ adÿciꝛ vera exīstēte astrigit testatorē:tūc cēseꝛ coherere legato vt declarat Bar.in.d.§.qd aūt.merito ꝛc.† Itē cā finalis hui⁹ relicti vr̄ esse φ testator putabat se teneri vigore istius petie terre qd est le gatū:ꝛ falsitas cause si.vitiat legatū vt no. Bart.in.d.§.qd autē. ꝛ in.d.l.fi.de here.insti. †His tñ nō ob.2trariā arbitror sniam veriorē ꝛ quidē meo iudicio indubiā.Nā est aduertendū φ hoc ca su legatū est aptis ꝟbis factū ꝛ cā est vera:q2 verū est φ ipse testa tor tenebaꝛ quolibet anno celebrare vnū exeqniū seu diuinū offi ciū ꝛc.prout in pūcto presupponiꝛ:ꝛ ꝓpter hāc cām testator reli quit istud prediū de quo agiꝛ:vñ cā est vera ꝛ res legata apparet ꝛ est certū:q2 multe demōstratiōes 2ueniūt.s.pertinētie.s.territo rium fulginei ꝛ cōtracta ꝛ duo cōfines in testō expressi.Nec de cer titudine rei legate vertitur dubitatio:sed solū est falsitas in demō stratione illa quaten⁹ dicit φ fuit relictum eidem testatori in testō mariani ꝑ illa ꝟba relicti ipsi testatori in testō dicti mariani.†Fal sa aūt dmōstratio nō vitiat dispositiōez.d.l.demōstratio.ꝛ.l.falsa demōstratio.ꝛ.d.l.si sic.§.φ si addiderit.cū si.Itē est falsa expssio: q2 testator asseruit se teneri occasione istius prediū relicti ꝛc.cū non istud sed aliud prediū fuit relictū ꝓ dicto onere. Ista est asserta cā quare artabatur ad istud onus ꝛ nō cā ꝓpria:sed impropria:nam differt cā ab occasione.†Occasio denotat cām ipulsiuā dicit Jo. an.in.c.post trāslationē.de renū.ꝑ.c.solite. de maio.ꝛ obe.ꝛ refert Jmo.in.l.ij.§.fi.ff.de dona.Et merito hic nō denotat impropriaz cāz:nā illud onus iniunctū de faciēdo fieri obsequiū ꝛc.nō fuit ve risimiliter factū ꝓpter relictū prediū:s3 fuit factū ꝓ aīa testatoris: ita φ aīa testatoris fuit cā relicti iuxta.l.si quis ꝓ redēptione.C.de dona.†Et cā multū remota est poti⁹ occasio φ cā dicit Bar.in.l. vxori.ff.de auro ꝛ arg.le.ad hoc.l.fi.§.sed cā in scda.C.de fur.ꝛ oc casio nō est vera ꝛ ꝓpria cā prout satis ꝓbat tex.i.d.c.solite.et ibi ꝑ Jo.an.post Host.ꝛ ꝑ Dominicū de sctō ge.in.c.statutū.§.isup. de rescrip.li.vj.ꝛ Panor.in.c.ij.de consti.† Unde puerbiorum.vij. occasionē querit qui vult discedere ab amico.ita i ꝓposito si onus est iniunctū legatario nō est cā oneris ipsum legatū:nisi q2 si non fuisset relictū ipsum legatū onus non valuisset:cā aūt vera obliga tionis est voluntas testatoris mādantis legatario vt illud ipleat cā mādandi fuit amor aīe ꝛ vt valeret fuit legatū factū:ita φ on⁹ fuit potius cā legati φ 2tra.facit.l.fi.§.matri.de admi.leg.ꝛ.l.pe. in fi.C.de leg.Ex his itaq3 2stat euidēter φ nō fuit error in cā lega ti:sed in effectu fuit falsa demōstratio circa rem q̄ relinquebaꝛ:q2 asserebaꝛ fuisse relictā ꝑ marianū ipsi testatori rōne dicti oneris:ꝛ reuera non fuit eidē testatori relictū ipsum prediū qd ipse testator reliquit sed aliud.demōstratio autem falsa non vitiat vt dictū est. Quinimo nec falsa cā solet vitiare legatū.d.l.demōstratio falsa.§. qd autē.ꝛ.l.cū tale.§.legato falsam.de 2di.ꝛ demō. †Et prout.s. dictū est in 2trariū:tūc falsa cā vitiat qñ coheret legato.d.§.legato falsa3 a 2trario litere.ꝛ dictū est.s.in adductis in 2trariū.†Tunc autē cēsetur coherere legato qñ cā infert de necessitate in id qd le gatur:quia testator artabaꝛ de necessitate ad id qd legat stāte ve ritate cause expresse in legato prout declarāt Bar.in.d.§.qd autē. ꝛ Bar.Ang.Saly.Raph.fulg.ꝛ Pau.de ca.in.d.l.j.C.de falsa cā adiec.lega.†Qñ eī cā coheret legato p̄sumiꝛ finalis ꝑut dicūt Saly.ꝛ Raph.in.d.l.j.al's presumitur regulariter impulsiua ꝑut voluit Raph.ibidē Qñ eīn cā coheret legato nō pōt cēseri finalis cā ipsa liberalitas:q2 in necessitatib⁹ nemo liberalis existit.l.rē le gatā.de adimē.leg.ꝛ.l.fideicōmissa.§.si rem.de leg.iij.†Ideo si te stator putabat illā cām esse verā prout putasse p̄sumitur:quia ne mo presumiꝛ dicere nisi qd mente cogitat.l.labeo.§.idē tubero.de suppel.leg.nō pōt censeri cā finalis ipsa liberalitas.iō censeꝛ fina lis cā ipsa expressa:sed vbi cā nō coheret legato:q2 non artat de ne cessitate in id qd legaꝛ cā finalis censetur ipsa liberalitas cum lega tum sit donatio quedam.l.legatum donatio est.de leg.ij.Ideo cā expressa censetur cā impulsiua:prout hoc voluit Barto.in.d.§.qd autem.ver.tertio quero.†In donatione eīn cā adiecta censetur in dubio cā impulsiua:prout voluerunt gl.Bar.ꝛ doc.cōiter oēs in l.ij.§.fi.ff.de dona.ꝛ facit optime tex.ibi in fi.cum.l.se.Et ideo de fectus cause impulsiue vel falsitas ipsius non vitiat dispositionez vt dictis iurib⁹:ꝛ facit.l.j.§.sextum.ff.de postula. Et predicta nisi probaretur contrarium.s.φ non fuisset al's relicturus: quia tunc error in cā non coherente legato vitiaret legatum.d.l.cum tale.§. legato falsam.idez si probaretur vere vel ex 2iecturis φ illa fuisset cā finalis.l.fin.de testa.ꝛ.l.nec apud.ꝛ.l.si pater.C.de heredi.insti. prout hoc tradit Bar.i.d.§.qd autē.versi.quarto quero. In casu autem nostro causa si causa dici potest:nullaten⁹ coheret legato: quia dato φ ipsi testatori fuisset iniunctum illud onus rōne dicti prediū φ ipse legauit nō propterea artabatur legare illud prediuz neq3 aliquid ipsi capelle.Sed tenebatur annuatim facere dici vnū exequium in dicta capella.Quinimo nec fuit cā legati:q2 teneba tur propter illud predium:sed cā finalis legandi fuit:quia ipse te stator tenebatur facere dici diuinum officium in dicta capella vt fieret id ad quod tenebatur.Causa ergo proxima ipsius legati est: vt dicatur diuinum officiū eo modo ꝛ forma prout testator dispo nit causa quare voluit φ diceretur exequiuz est:quia ita fuerat si bi iniunctum per illum marianum:quare autem fuerit ei imposi tum causa fuit fauore animarum.Omnia quidez ista sunt vera:ꝛ sic omnes cause ꝛ immediate ꝛ due successiue mediate militant et sunt vere nec vlla causa est falsa:cum legatum nō fuerit cā oneris sed potius ecōtra vt premisi.†Et dato sine preiudicio φ causa il la esset multum remota: ꝛ causa multum remota non consideraꝛ. l.sociū qui in eo.ff.pro socio.ꝛ.c.exhibita.de homi.ꝛ.l.qui domum habebat.in fi.ff.loca.ꝛ.l.si mulier.in prin.ꝛ ibi glo.ff.rerum amot. ꝛ maxime hoc casu cum sit multum remota.Et insuper non defi cit omnino causa:quia licet non teneretur propter istud predium qd legat:tñ tenebatur ꝓpter aliud:ita φ fuisset verisimiliter aliqd legaturus.Et si diceremus nō valere legatum de predio nomina to in testō:de alio minus valeret:quia nō est relictū.Ideo nihil va leret contra omnem mentem testatoris:ita φ offenderetur precise et verba ꝛ oīs mens testatoris:ideo amplectenda est interpretatio qd valeat dictum legatum de predio nominato tanφ benignior. ar.l.benignius.ff.de.l.ꝛ de duobus malis si mala esset hec inter pretatio minus malum est eligendum.cañ.duo mala.xiij.dist.ꝛ.l. j.ꝛ.ij.C.de car.edic.ꝛ.l.quotiens nihil.ff.de reg.iur. Laus deo.

Summarium super consilio.cliiij.

1 Itineris vel eundi seruitus an ꝛ qñ si emptori partis fundi sit danda a vendente per aliam partem ab ipso venditore reserua tam.per totum.
2 Libera censetur quelibet res nisi doceatur constituta seruitus.
3 Seruitus constituitur pactionibus ꝛ vltimis voluntatibus.
4 Iter non pōt capi per fundum alienum dño fundi prohibente.
5 Iter nemo per fundum alienū potest pretendere ad suum funduz si sit alia via ad eum destinata:licet cum difficultate.
6 Itineris seruitutem sibi quis vr̄ reseruare eam qua vtebatur vēdi tor qñ quis emit rem cum suis accessionibus ꝛ egressibus.vsq3 ad finem consilij.
7 Pluralis locutio requirit concursum saltem duorum.
8 Seruitus φ pro parte non possit constitui vel pro parte rei quo modo intelligatur.
9 Seruitus censetur esse constituta vbi si duo diuidunt fundos com munes et conueniunt vt alteri eorum liceat aquam ducere per al terum fundum.
10 Seruitus si concedatur via vel iure aquam ducendi an sit realis vel personalis.nu.8.ꝛ.9.

Consilium.cliiij.

In nomine domini nostri Jesu xpi.†In hac cōsultatione viso puncto ꝛ posi tionibus hincinde earūdēq3 partiū attestationibus vi detur prima facie dicendum φ dictus ser Lucas non possit habe re regressum aduersus heredem dicti Lazari dominumq3 ꝛ pos sessorem partis superioris dicte petie terre. Quinimo dictum he redem dicti Lazari dñm dicte terre pro parte superiori posse pro hibere dictum ser Lucā quominus accedat per suam partem di cte petie terre.†Nam quelibet res censetur libera nisi doceatur cō stituta seruitus.l.altius.C.de serui.ꝛ.l.fi.ff.eo.titu.†Constituitur enim seruitus pactionibus ꝛ vltimis voluntatibus.insti.de serui. §.pe.ꝛ.fi.†Et ideo nō potest quis accedere per fundum alienum prohibente dño ipsius fundi:vt est expressum in.l.per agrū.C.de serui.ꝛ.§.plane.insti.de rerum diui.Seruitus autē constituta non videtur quia nihil dictum fuit in venditione φ seruitus constitue retur.Nec obstat φ non potest ad illam rem venditam aliunde ha beri cōmoditas eundi ꝛ discedendi:maxime cum fructibus inde recollectis.†Quia rñdetur φ satis est φ accedi potest; licet cum difficultate.arg.l.binas edes.i.ff.de serui.vrba.predi. Quinimo ꝛ si res sit penitus inutilis:q2 nullus accessus habeatur nisi per ven ditorem permittatur:nihilominus non censetur constituta serui tus eūdi per locuz quo solebat accedi.l.in vendendo.scdo rñso.ff. de contrahen.emp.ꝛ notāt doc.in.d.l.binas edes.facientes diffe rentiam inter contractum ꝛ vltimam voluntatem.Et hec differen

tia tenenda est tāꝙ cōis: ⁊ ideo securior prout ibi dicit Raph. ful. licet. d. l. in vendendo non exprimat qn̄ res vendita esset al's inutilis ipsi emptori ſm eum. Et ideo seruitus vie vel itineris per partē superiorē dicte petie terre vt. s. retentā per ipsum venditorē nō videtur cōcessa parti inferiori: ⁊ maxime q2 non vr̄ ꝙ cōcedi possit seruitus a parte rei vel parti ipsius rei. l. pro parte. ff. de serui. titu. generali. ⁊ l. si quis duas. §. si quis partem. in prin. ff. cōia p̄dio. et propterea nō videnť obstare illa verba cum accessibꝰ ⁊ egressibus

6 suis vsqꝫ in vias publicas: † quia vt dixi seruitus a parte vel parti rei non potest cōstitui. Cū itaqꝫ presupponatur ꝙ pars rei sit vendita ⁊ pars retenta non videtur ꝙ potuerit seruitus cōstitui. Preterea illa verba cum accessibus ⁊ egressibus suis non verificantur nisi in accessibus ⁊ qui erant sui: sed non poterant esse sui accessus vel egressus per prius: quia res non potest sibiipsi debere seruitutem: iuxta. l. in re cōmuni. de serui. vrba. predio. in rōne sui ⁊ a fortiori: ergo non sunt reseruati isti accessus per partem superiorem qui vt dixi non erant sui respectu partis vendite. Preterea dato ꝙ isti accessus ⁊ egressus censerentur cōcessi emptori per dicta verba cū accessibꝰ ⁊ egressibus suis vsqꝫ in vias publicas. Tamē nō videtur propterea constituta seruitus: sed quedam facultas eūdi concessa ipsi emptori: quia verba non artant in seruitutem: ⁊ ꝟba pacti obscura interpretantur contra paciscentem: hoc est contra eum pro quo facit pactum qui potuit legem apertius dicere. l. veteribꝰ. cum sua gl. ⁊ ibi doc. ff. de pactis. l. quicquid astringēde. §. j. ff. de verb. obli. ⁊ l. labeo. ⁊ l. si emptione. de cōtrahē. emp. Et si hoc est non transit in successorem. l. si. ff. de cōtrahē. emp. ⁊ l. vt pomum. ff. de serui. fauit. l. j. §. si heres. ff. ad trebel. ⁊ ideo cū primus emptor alteri vendiderit: non videtur ꝙ dicta actio transiuerit in dictum ser Lucam singularē successorē ser Mazzici primi emptori. ¶ His tamen non ob. contrariam partem arbitror de iure veriorē: ⁊ non instando in verbis licet vbi non fuissent apposita illa verba cū accessibus ⁊ egressibꝰ suis ⁊c. forte teneri potuisset pars rei conuenti per adducta. s. in contrarium: tn̄ ex quo vendita fuit res de qua agitur cū accessibꝰ ⁊ egressibꝰ suis: ⁊ probetur ꝑ testes ꝙ ex ipsa re que vendita est solebat egredi per aliā partē retentā: ⁊ ad eam rem venditam solebat accedi per partem que fuit a venditore retenta apparet ꝙ fuit vēdita cum isto accessu ⁊ egressu de quo agitur: q2 illa indefinita equipollet vniuersali. l. si pluribꝰ. de leg. ij. c. quia circa. de priuile. cań. si romanorum. xix. distin. Et maxime quia prout mihi asseritur non habebat dicta petia terre nisi duos accessus ⁊ egressus: vnum a parte inferiori qui nō est multū vtilis seu accōmodatus prout ⁊ testes deponunt: alius a parte su-

7 periori de quo agitur. † Et ista pluralis locutio accessibꝰ ⁊ egressibus necessario requirit concursum duorum. regula pluralis locutio. in. vi. ⁊ l. inter illa. in fi. de verb. sig. ⁊ l. vbi numerus. de testibꝰ. Licet ⁊ si essent plures in pluribus verificareť ⁊ ad plures traheretur illa indefinita per iura preallegata: ⁊ hoc voluit Bar. in. l. binas edes. ff. de serui. rusti. predio. volens ꝙ legatur res que non habet accessum vel aditum per aliquem locum nisi per res testatoris: ⁊ sic esset quodāmodo inutilis cum seruitus nō deberet: quia res sua rei sue seruire non possit. l. in re cōmuni. de serui. vrba. predio. tamen debetur rei legate seruitus vie per quam possit accedi et ex ea egredi ⁊ heres tenetur ad talem seruitutem. Secus si res trāsfertur titulo inter viuos: vt ibi Bar. allegat iura que omitto cā breuitatis: ⁊ q2 nota subdit. Et ideo cauti solent apponere in instrumētis venditionum cum accessibus ⁊ egressibus suis vsqꝫ in vias publicas. Ex quo satis aperte vult ꝙ apponendo illam clausulā debeatur seruitus per eas res vel locum quibus solebat accedi ⁊ egredi: nam ex quo subiecta materia ⁊ tituli ⁊ quam ibi tractat Bar. est seruitutis hmōi cautela illa operatur circa seruitutē: prout est de mente Bar. qđ ⁊ volunt ibi Raph. ful. ⁊ Pau. de ca. per quam theoricam cum qua ceteri transeunt deciditur presens cōsultatio super qua ideo vlterius non insisto non obstantibus in contrariū adductis: que reuera non obstant. Non enim obstat ꝙ quādo vēditur res non censetur constituta seruitus eūdi per aliam rem venditoris etiam si aliūde non haberetur via. d. l. in vēdendo. ⁊ dictis supra in cōtrariū: quia vt dixi illud procederet qn̄ nō esset adiecta

8 illa clausula cū accessibus ⁊ egressibꝰ ⁊c. per supradicta. † Nec etiā obstat ꝙ pro parte seruitus non potest cōstitui vel parte rei: quia verum est pro parte indiuisa fundi: sed pro parte diuisa fundi ab alia parte diuisa fundi potest cōstitui seruitus: quia talis diuisio solet constituere diuersos fundos. l. si quis duas. §. si quis partem. vbi casus. ff. communia prediorꝫ. sola eñ destinatione dñi cōstituitur nouus fundus. d. §. si quis partē. ⁊ l. qđ in rerū. §. si quis post. de leg. j. Nec obstat ꝙ non erat accessus ⁊ egressus sui: ex quo non poterat deberi seruitus ante venditionē: cum tota res esset vnus fundus ⁊ eiusdem dñi per iam dicta: quia rñdetur ꝙ illud verbū suis verificatur hoc casu quo ad vsuꝫ. l. cum accessibus ⁊ egressibꝰ per quos erat vsitatum accedi ⁊ egredi de dicta re vendita: iuxta ea que al's habentur per Bar. ⁊ ceteros in rubrica de noui operis nūciatione ⁊ ĩ infinitis locis. Nā ⁊ colonꝰ dicit iste est fundꝰ meꝰ ⁊ habitator hec est domus mea: ⁊ doctor hec sunt scripta mea: ita ⁊ dicimus vna domus habet aditum per aliam domum: lʒ ambe sint eiusdem dñi: ⁊ pariformiter dicta est accessus seu aditꝰ vel via sua: hoc est illius domus: ⁊ hoc claruꝫ non insisto. Et in terminis proprijs hoc aperte volunt doctores in. d. l. binas edes. Nā loquūtur quando res vendita nullam habebat seruitutem accedēdi vel egrediendi: ⁊ tn̄ volunt ꝙ dicta verba cum accessibus et egressibꝰ suis referant̄ ad solitos accessus ⁊ egressus vt in posterū debeantur seruitutes hmōi per dicta verba. Nec obstat ꝙ dicta ꝟba pn̄t referri ad personalem facultatem eūdi ⁊ egrediendi: prout dictum est in contrarium: quia vt dixi doctores volūt ꝙ dicta verba significent ⁊ inducant iura realia seruitutū ⁊ nō iura ꝑsonalia. Et merito quia dicta verba referunt̄ ad rem ipsam venditā ⁊ non ad ꝑsonam emptoris: ⁊ vendunt̄ accessus ⁊ egressus ipsius rei nō facultas ꝑsonalis eundi prout ꝟba recte intuēti aperte sonant: vñ ex vi verboꝝ venit in vēditione seruitus nō ius personale ipsius emptoris: quin insuper qn̄ id qđ cōceditur respicit cōmoditatem rei. Ita ꝙ pōt se habere ad seruitutē realem ⁊ ad ius personale quātūcūqꝫ

9 qđ est fortius verba referantur ad ꝑsonam cui conceditur. † Tamen censeť constituta seruitus vt probatur in. l. cū essent. ff. de serui. rusti. predio. vbi si duo diuidunt duos fundos cōmunes ⁊ cōueniunt vt alteri eorum liceat ducere aquam per alterū fundum resultat constitutio seruitutis. ad idem tex. in. l. is qui duo. eo. ti. vbi habēs duos fundos vendit superiorem eo pacto vt emptori liceat aquam sulco ducere in fundum inferiorē: ⁊ sic verba referunt̄ apte ad personā emptoris: ⁊ tn̄ constituunt seruitutē vt suadet subiecta materia tituli: iuxta. l. imperatores. de in diem adiec. ⁊ etiaꝫ q2 al's nō haberetur respectus ad indigentiā ⁊ cōmoditatem rei vendite prout ibi habetur: sʒ haberet̄ respectus ad vtile ꝑsone emptoris ⁊ indigentiā suā non solū respectu rei vendite: sed etiā alioꝝum ex quo verba pariter se habent ad vnum prout ad reliquū: qđ quidem ibi denegatur non ex alio: nisi quia per dictum pactum censetur cōstituta seruitus realis: lʒ verba personam respiciant nō ius

10 reale. † Si aūt sunt equiuoca vt q2 legatur vel aliter conceditur alicui via iter seu ius ducendi aquam: lʒ possint referri ad ius reale ⁊ personale qđ referantur ad ius seruitutis est longe magis claruꝫ: quia verba magis cōsonant ⁊ probatur in. l. si mihi concesseris. de serui. ru. predi. ⁊ l. si via iter. l. itinere. l. vnus ex socijs. eo. tit. ⁊ l. qui per certum cōia predi. ⁊ l. si fundus. ⁊ l. fi. de serui. lega. Et hoc nisi natura rei ⁊ qualitas persone aliud suadet. l. pater filie. eo. tit. vbi Bar. tradit hanc theoricam: nec ad rem ptinet si via per quā ibat ad totum dictum funduꝫ est publica: quia sunt fossi ⁊c. quia satis est ꝙ solitum est iri ⁊ transiri per illum locum: et licet non constituatur seruitus in illa republica: tn̄ constituuntur vie per rem priuati ad locum publicum. l. flumē. ff. de serui. ru. predi. ⁊ cōiter accidit ꝙ conceditur per viam per vnum fundū vsqꝫ ad viam publicam: itaqꝫ non video ꝙ obstet ꝙ ille locus sit cōis propter tuitionem ⁊c. Cōcludo itaqꝫ ex iam dictis ꝙ dicto ser Luce debet̄ seruitus eundi ⁊ redeundi per partem superiorem que fuit retenta per venditorem.

Laus deo.

¶ Summarium super consilio. clv.

¶ Legato vsufructu medietatis omniū bonoꝝ alio instituto vr̄ an illud legatum videatur ademptuꝫ si in codicillis testator post mortem heredis substituit in omnibus bonis suis ecclesiam pro constructione et dote vnius capelle. per totum.

1 Legata seu testamēta pn̄t alia vltia volūtate tolli seu adimi. Ultima voluntas est deambulatoria vsqꝫ ad mortem.

2 Usufructu vni in totum legato alteri vero proprietate vtriqꝫ censetur legatus vsusfructus vt vnicuiqꝫ debeatur pars dimidia dicti vsusfructus. fallit si fiat filijs. nu. 4. vsqꝫ ad fi. consi.

3 Uoluntas non presumitur mutata sed ipsa perseuerantia in eadē voluntate.

4 Correctiones vltimarum voluntatum sunt pro posse vitande vti et legum correctiones.

5 Bona mea omnia relinquo vel quicꝙ ex hereditate mea peruenerit vel patrimonium meum: idem est dicere quibus resultat fideicommissum non derogatorium legatis.

6 Fideicommissarius vniuersalis tenetur prestare legata ⁊ fideicommissa singularia.

7 Hereditas tota est estimanda non deductis legatis vel fideicommissis singularibus.

¶ Consilium. clv.

1 In nomine dñi nostri Iesu Christi. ¶ † In presenti cōsultatione vr̄ prima facie dicendū ꝙ relictum medietatis vsufr. factū. d. dñe Andree sit reuocatum. Nam cōstat ꝙ vltima voluntas est ambulatoria vsqꝫ ad mortem: ita ꝙ legata voluntate cōtraria reuocari possunt nō solum testō: sed ⁊ codicillis. insti. de adem. leg. l. si mihi ⁊ tibi. §. in legatis. de lega. j. ⁊ l. iij. §. cum titio. de adimen. leg. cum si. Sed testator in casu nostro videtur in codicillis mutasse volūtatem quo ad dictum relictum vsufructus medietatis bonoꝝ factū dicte dñe Andree: ergo censetur dictum relictum reuocatum: qđ autem

autem videatur mutasse volūtatē: ptz q̄ in codicillis disposuit q̄ fratres & capl'm sancti Dñici teneantur in dicta ecclesia scti dñici cōstruere & edificare vnā capellā in qua expēdant cc.flo. & residuū suorū bonoꝝ sint p dote dicte capelle: in residuo aūt suorū bonoꝝ cōtinetur etiā vsusfructus relictus. d. dñe Andree: vcz medietatis dictoꝝ bonoꝝ: ergo vr̄ a dicto relicto vsufru. recessum: hoc est de psona dñe Andree trāslatū in dictā capellā: & sic adeptū a. d. dña Andrea p dicta iura: & casu quo non censeatur recessum a dicto relicto vel ab alijs: saltē vr̄ q̄ dict⁹ vsusfru. etiā dicte medietatis censeatur relictus. d. capelle. † Nā si vni relinquit̄ fundus alijs vsusfr. fundi nō detrahitur de relicto fundi vsusfruct⁹. Sed ille cui est relictus fundus hz integrā ꝓprietatē: q̄ nulli alij est relicta. Itē hz vsumfr. vna cū alio cui specifice relictus vsusfr. nā in legato fundi cōtinetur plenā ꝓprietas: & sic etiā vsusfr. cōcretus cū ꝓprietate: et per ɔ̄ns cēsetur relictus vsusfructus vtriqz: & p ɔ̄ns vnicuiqz eorū debet̄ dimidia vsusf. Iste est tex. notabilis in. l. si alij fundum. ff. de vsuf. leg. & l. si tibi decē milia. ff. de vsufr. earū rerū q̄ vsu consu. & l. idem nerati⁹. §. nō solū. ff. de vsufru. accre. Ita a paritate rōnis in proposito si vni est relicta medietas vsusfr. bonorū alteri sunt relicta bona in ipsa medietate bonoꝝ videantur in vsufructu ɔcurrere: & fm hoc ad. d. dominā Andream pertineret sola quarta pars vsusfru. dictorū bonorum stabilium in quib⁹ est relicta medietas vsusfru. in dicto testō et residuū spectaret ad dictam ecclesiam scti Dominici pro dote dicte capelle. ¶ Tamē his non ob. cōtrariaz partem arbitror de iure veriorem. † Nam mutatio voluntatis de iure non presumitur: sed ipsa perseuerātia in eadē volūtate. l. eum qui mutatā. ff. de pba. & l. iij. eo. ti. Qd̄ em̄ nō mutatur quare stare prohibet̄: dicit tex. in. l. sancimus. C. de testa. hinc etiā dicim⁹ in. ll. q̄ correctio qn̄ fieri pōt semp euitat̄. l. precipimus. C. de appel. etiā si oporteat ꝟba impropriare. c. cū dilectus. de ɔsue. prout & ibi no. doc. volūtas aūt testatoris habet̄ ꝓ lege i auf. de nup. §. disponat. & d. l. sancimus. que cōiter a doc. allegatur ad euitandā legū correctionē loquitur in volūtate testatoris. † Ideo datur intelligi q̄ etiā correctiones vltimarū voluntatū sunt euitande prout correctiones legū: quare interpretandi sunt dicti codicilli q̄ illa indefinita residuū suorū bonorū non ita generaliter intelligatur vt comprehendat res alijs legatas. sed solum res vlr relictas ipsi ecclesie sancti Dñici in testō qd̄ fuit de residuo bonoꝝ a relictis particularibus supra: exponendo itaqz residuū bonorū suoꝝ. i. residuū a relictis singularibus supra: vel residuum bonorū suoꝝ relictorūz ipsi ecclesie scti Dñici non inducitur reuocatio precedentiū relictorū. qd̄ & demonstratur ex eo qd̄ subditur i dictis dū subijcit̄ q̄ in oib⁹ alijs suis partib⁹ dictū testm̄ confirmauit: videt̄ em̄ iportare dicta clausula q̄ intentio codicillantis erat confirmare oīa in testamento disposita preterq̄ disposita circa relictū factum dicte eccl'ie scti Dñici. Insup dato q̄ testator oīa bona sua reliquerit i codicillis pro dote dicte capelle: nō ꝓpterea censerentur reuocata legata facta de rebus hereditarijs. † Nam idē est dicere relinquo oīa bona mea vel quicquid habeo vel patrimoniuz meū qd̄ dicere relinquo hereditatem. l. nam qd̄. §. fi. & l. sequēti. & l. cogi. in prin. ff. ad treb. Resultat em̄ in oībus casibus predictis fideicōmissum vniuersale vt dictis iuribus & non derogatur fideicōmissis vel legatis singularib⁹: † sed fideicōmissari⁹ tenetur prestare legata & fideicōmissa singularia. l. fi. C. ad trebel. vbi fuit fideicōmissario relicta oīs. i. tota hereditas: & tñ fideicōmissarius satisfacit relictis singularibus: & si ea soluit heres tota detrahunt̄ de fideicommisso vniuersali. l. qui quadringenta. ff. eo. ti. & hoc nisi sint noīatim relicta ab herede nam tūc nō detrahūtur in totū de fideicōmisso vniuersali. † Sed estimatur tota hereditas non deductis legatis: & tantū censet̄ relictum fideicōmissario vniuersali et consideratur quātitas relicta singulari legatario vel fideicōmissario vel estimatio rei i specie relicte: & fm cōsiderationem dictarū quātitatum fit diminutio relictorū. vt. l. marcellus. in prin. ad trebel. ita distinguūt Bar. & doc. ibi. & doc. in. d. l. fi. C. e. ti. in casu autem nostro relictum isti⁹ vsusfr. fuit factum simpliciter nō nominatim ab herede vt ex ipsius verbis in pūcto relictis clare deprehenditur. Ideo relictū predictum vsusfructus factū in testamēto nō censetur reuocatum: sed debet̄ & maxime cum sit factum filie: ita q̄ propter maternam dilectionem tanto minus est cōiecturāda mutatio voluntatis: cū votum ascendentis presumatur esse vt bona sua ad filios & filias deuoluātur. l. nam & si parentibus. in prin. ff. de inoffi. test. & l. scripto. ff. vn̄ liberi. & l. cum ratio. de bonis dā. Nec obst. adducta in cōtrariū: q̄ satis apparēt sublata p adducta pro hac parte. Nō em̄ ob. qd̄ relicta in testō pn̄t nuda volūtate reuocari in codicillis: q̄ lz hoc fatēdum sit: tñ non probatur hic voluntas reuocandi dictū relictum: nam verba non artant nec mēs presumitur & iuris rō refragat̄ vt ex adductis pro hac parte clare apparere pōt recte intuenti. Nec ob. q̄ scdo loco dicebatur q̄ saltē fiat diminutio dicti relicti quasi dicta medietas cēseatur vtriqz relicta & dñe Andree & dicte eccl'ie quia ex iam dictis pn̄t sumi plures rn̄siones. vna q̄ illa verba residuum bonoꝝ pn̄t intelligi a relictis particularibus supra: vel residuum bonoꝝ suoꝝ eidem ecclesie scti Dominici relictorū: & tunc essemus extra dictam considerationem: cum dicta dimidia vsusfr. non fuisset relicta dicte ecclesie: & hec interpretatio iuuatur ne inducatur correctio que est euitanda et mutatio voluntatis que nō presumitur vt superius deductum est. Et maxime attenta qualitate persone legatarie que. s. ponderata est. Itē alia & clarior rn̄sio ptz ex adductis. s. pro hac parte. s. q̄ dicta consideratio nō fit in legato singulari & vl'i nisi qn̄ noīatim relinquitur ab herede vt probatur in. d. l. qui. cccc. & d. l. marcellus. prout docto. ibi concordant illas leges que videntur inuicem contrarie: & prout etiam doc. dicunt in. l. fi. C. eo. ti. Laus deo.

Summarium super consilio. clvj.

¶ Testm̄ vel vltima voluntas in arbitrium alterius collata an dicatur captatoria et an valeat saltim q̄ ille in cuius arbitrium est collata distribuere possit ad pias causas. per totum.

1 ¶ Masculinum an concipiat femininum in statutis. etiā dictātibus q̄ nequeat mulier alienare sine ɔsensu ɔsanguineoꝝ. nu. seq.

2 Consanguineoꝝ appellatione an veniant femine statuto dictante q̄ mulier nō possit alienare sine ɔsensu ɔ̄sāguineoꝝ. nu. seq. & .i.

3 Mater statuto exclusa per coniunctos ex linea paterna non excluditur per agnatas.

4 Heres idem est q̄ dominus.

5 Institutio heredis facta arbitrio alteri⁹ dr captatoria & nō valet. fallit si fiat ad pias causas vt si etiā testator dicat committo bona mea arbitrio seu dispositioni titij censetur ad pias causas testasse: ita q̄ titius habet dicta bona distribuere iter pauperes & arbitriū habeat regulari pro aīa testatoris: secus tn̄ est qn̄ ɔmittit̄ in volūtate: secus etiam qn̄ supersunt liberi successuri ab intestato. nume. seq. vsqz ad fi. consi.

6 Liberorum causa est fauorabilior pie cause.

7 Trebellianicam non detrahit de fideicommisso vl'i extraneus institutus loco cuius succedunt fructus testatoris iudicio.

¶ Consilium. clvj.

In nomine dñi nostri iesu christi. ¶ † De duabus hereditatibus querit̄: ideo de qualibet sigillatim est videndū: capiamus itaqz hereditatem Fiordi: circa quā est premittendum q̄ primo deuoluta fuit hereditas ipsa ad Nicolaum & Franciscū ex testō ipsius Fiordi ad quēlibet: vcz p dimidia: & q̄ dictus Fiordus dñam margaritam eius filiā instituit in certa quātitate ipsa non succedit saltez vltro legitimā. Est modo videndū ad quos deuoluat̄ dicta hereditas circūscripta particula testamēti qua disponit̄ q̄ dña Nicola mater. d. Fiordi 'possit disponere de bonis. d. Fiordi p suo libito volūtatis de qua. j. deducā. Et pfecto presupponit̄ pro primo decessit. d. Margarita: ita q̄ ipsa non inuitatur ad hereditates fratrum: ipsi aūt d. Margarite in portione ei debita succedūt ab intestato fratres & eius mater i viriles. auf. defuncto. C. ad tertu. nec admittuntur ad aliquid patruus & auia paterna: nam de iure cōmuni excluduntur a matre per. d. auf. defuncto. & ius municipale quo auia paterna admittit̄ vna cum matre loquit̄ qn̄ fratres nō supersunt: ergo a contrario secus si supersunt vt in casu nostro. et insuper attentari posset q̄ statutum loquatur & procedat qn̄ succeditur masculo non loquitur p ꝟba masculini generis vt est verbū aliquem & verbum defuncto & est materia correctiua que strictissime interpretanda est vt. l. precipimus. de appel. C. & c. cū dilectus. de consue. & l. si vero. §. de viro. et que ibi late habētur maxime per Imo. ff. so. ma. & l. sancimus. C. de testa. Et materia videtur differens inter masculos & feminas nedum in successiōe actiua qd̄ cuidēter ptz ex lectura statuti: sed etiam in successione passiua. naz in §. & si casus euenerit q̄ filij masculi &c. receditur a iure communi in passiua successione masculorum: & non recedit̄ in successione passiua feminarū. Item prout asseritur in eodem statuto filia non dotata excluditur a successione patris & aui paterni si post mortē dotatur a fratribus & nō disponit̄ de hereditate matris vel auie nisi qn̄ esset ab eis dotata: in materia autem differenti inter masculos & feminas masculinum non concipit femininum. l. fi. ff. de tut. no. Bar. in. l. j. ff. de verb. signi. Jo. an. & Pet. de anchs. in. c. generali. de elec. lib. vj. Saly. Ang. & moderni in. l quicūqz. C. de seruis fugi. † Ideo cōsuluit Bal. in consi. mihi. cccc xxxviij. incip. viget constitutio. q̄ mulier nequeat contrahere sine consensu consanguineorum: appellatione consanguineorum non veniant femine. Item al's in consi. mihi. clxxx. incip. statuto communis aretij q̄ statutū q̄ frater excludat matrem non venit soror appellatione fratris: & al's in consi. cccclxxxij. incip. in causa testamēti Andreoli ɔsuluit. & idē Bal. q̄ si testator filius substituit si decesserint sine filijs alios filios institutos si superuixerint & filios filiorum q̄ non censeant̄ substitute filie filiorum ex quo nō substituerat filias ipsius testatoris. † Et al's cōsuluerūt Joā. de lig. Ric. de saly. & Jo. de fantu. q̄ in statuto q̄ coniuncti ex linea paterna excludāt matrem nō comprehenduntur agnate: & incipit consilium Joā. de ligna. quedam Bartholomea decessit. & consiliū Ric. de saly. incipit queritur primo. & consilium Jo. de fantu. incipit puto ad primum quesitū de

iure dicendū: ⁊ al's idem consuluerunt Bal. ⁊ Ange. Et confert quia statuentes in hoc statuto solēt expresso vocabulo masculino subiungere femininum: patet quia dicit sine fratribus ⁊ sororib⁹: ⁊ pluries subdit de auo ⁊ auia: ⁊ sic iste stylus loquendi statuētiū deprehenditur ꝙ sub masculino non intendebant comprehendere femininum ⁊ consuetudine loquendi ipsius deponentis interpretatur mens ipsius. l. si seruus plurium. §. fi. de leg. j. ⁊ qḋ habet in. l. qui filiabus. eo. ti. Et per Bar. in. l. centurio. de vulg. ⁊ pupil. Non autem est necesse multū super hoc instare: quia militat alia ratio magis clara de qua supra posset etiam instari ⁊ aggredi questionem multum arduam. scz an aliqua sit portio dicte Margarite ex quo defecit cōditio sui relicti in qua vidi apud ciuitatē Castelli preparari magnam litem: super qua erant consilia hincinde ex vna parte ꝙ filia sit omnino exclusa ⁊ ab hereditate ⁊ legitima ⁊ relicto dotis: ita ꝙ nihil transmittat erant Joannes de imola ⁊ Paulus de castro ⁊ quidam alij: tandem hoc cēsuluit integerrimus doctor dñs Joānes de monte sperello pater ⁊ dñs me⁹. Ex altera parte consuluerunt Raphaeles ambo ⁊ Pau. de ca. ⁊ quidam alij: tandem me medio consuluit clarissimus ⁊ veridicus cōsultor dñs. Benedictus capra: que consilia pro hac parte reddita habeo non tamen ei succedit in aliquo domina Juliana: ideo nō multum confert ad hanc consultationem an dicta domina Margarita in aliquo succedat seu qs ei succedat: lꝫ posset aliquātisper conferre: quia portio Francisci pinguior reddit posset vno casu ꝙ reliquo ex quo itaqꝫ dimidia dicte hereditatis dicti Fiordi spectabat ad Frāciscum ⁊ alia dimidia ad Nicolaū filios ⁊ heredes institutos dicti fiordi. Est modo videndum ad quem deuoluat dimidia dicti Nicolai primo decedans sine liberis. Et profecto dicta dimidia dicti Nicolai deuoluta fuit vigore substitutiōis fideicommissaria ad. d. Franciscum superstitem: detracta tamen legitima ⁊ trebellianica: ⁊ quia decessit dictus Frāciscus ab intesta. dicta legitima ⁊ trebellianica vna cum residuo sue hereditatis deuoluta fuit ad dictum Nicolaum ⁊. d. d. Cassandrā eius matrē ꝑ virili exclusis auia paterna ⁊ patruo. d. auk. defuncto. et per ea q̄. s. dicta sunt circa hereditatem margarite: ⁊ per ꝯ̄ns de portione dicti Fran. deuolute fuerunt tres partes. d. Nicolao: ⁊ quarta pars d. dñe Cassandre: ⁊ successiue hereditas dicti Fiordi fuit deuoluta. ad. d. Nicolaū quo ad septē partes de octo partib⁹. Deinde hereditas Nicolai deuoluta est ad filiam: cum prima cā successionis sit filiorum. auk. in successione. C. de suis ⁊ legi. ⁊ iure suitatis filia posthuma transmisit hereditatem patris in matrem. l. apud hostes. C. eo. ti. ⁊. l. si fratris. C. de iure delib. cum multis si. Et lꝫ tex. in l. si infanti. versi. fin. vero vel non sit videatur probare ꝙ infans nō transmittat etiam hereditatē paternā in matrem prout tangit ibi Bal. tñ Bar. ibi intelligit illam. l. in extraneo ponderando verba illius tex. et idem dicit in. l. venter. ff. de acqui. heredi. ⁊ idem tenet Bal. in. l. vnica. §. in nouissimo. C. de cadu. tollē. dicens ꝙ fortius transmittit infans ꝙ maior: ⁊ hanc partē firmat latis prosequendo. Rapha. fulg. in. d. l. si infanti. ⁊ eam ⁊ cōmunem approbat ibi Pau. de ca. ⁊ ita tenent Ang. ⁊ Jmo. in eorum repetitionibus in d. l. ventre. ⁊ doc. cōiter prout dicit ibi Ponta. qui idem tenet pōderando ṽba adire deuoluta ⁊ agnita posita in. d. l. si infanti. que conueniunt extraneis ſm eum qui dicit ꝙ idem tenuit Bald. in. l. vnica. C. de his qui ante apertas tabu. tamen Bal. ibi videtur tenere regulariter contradicens ꝙ tempore. d. l. si. infanti. que conueniunt extraneis ſm eum qui dicit qḋ idem tenuit Bal. in. l. vnica. C. de his qui ante apertas tabul. tamē hodie transmittit in matrē vigore. d. l. vnice. que est cōfirmata per Justinianum in. d. §. in nouissimo. ſm eum qui ex hoc tenet hāc partē in indiuiduo nostro: cum hic agatur de transmissione in matrem. Et sic sit firma cōclusio ꝙ hereditas dicti Fiordi est deuoluta ad heredes dicte posthume pro septem partibus de octo partibus: cum oneribus tñ hereditarijs: ⁊ per ꝯ̄ns de iure cōi spectarēt ad. d. dñam Julianā dicte vj. partes: cum mater excludat auiam ⁊ patruum magnū ab hereditate filij ab intestato. d. auk. de fundo. C. ad tertul. tñ ex forma statuti auia paterna que est dña Cassandra succedit nepti vna cū matre ex censura iuris municipalisque clare loquitur: ⁊ vbi casus legis nō est hesitatio. l. illam. versi. de mō. C. de collo. ⁊. l. ancille. C. de fur. Et ideo ad. d. dñam Julianā spectant tres vncie cum dimidia de octo vncijs seu. vij. partes de sexdecim partibus ⁊ ad. d. dominam Cassandram nouem vncie. de. xvj. vncijs vt deprehēditur ex premissis excluso. d. stephano patruo magno dicte Francisce ⁊ patruo dicti Nicolai ⁊ dicti Francisci qui a iure communi excluditur per auk. in successione. C. de suis ⁊ legiti. ⁊ auk. cessante. C. de legi. here. ⁊ auk. defuncto. ad tertu. Nec statutū ipsum admittit: imo a ꝯtrario sensu excludit detracta legitima si qua debita fuit dicte Margarite. Et hec quidem procedunt si non ob. illa particula testamenti dicti Fiordi qua cauetur ⁊ reliquit ꝙ dña Nicola eius mater iure institutionis possit de bonis suis disponere ad sui libitum ⁊ voluntatem ⁊ in hoc eam heredem instituit: vnde est videndum de virtute dicte dispositionis: ⁊ profecto verba sonant ꝙ instituit heredem in hac facultate disponendi ad libitum ⁊ voluntatem: ⁊ sic nō instituit in quota vel bonis hereditarijs testatoris vel vniuersaliter vel in rebus certis prout iura loquuntur que ponunt de institutione. non enim reperio ꝙ iura loquantur de institutione heredis in aliqua facultate: ⁊ suadet ratio ꝙ non cadat in-

4 stitutio heredis in huiusmodi facultate. † Quia heres. l. dominus insti. de here. quali. ⁊ differentia. §. fi. nec cadit dominium in facul-

5 tate disponendi. † Ideo videtur res empta huiusmodi institutio heredis ⁊ videtur captatoria: quia videtur commisisse institutionem heredis ⁊ suorum bonorum dispositionem in arbitrio ⁊ voluntate alterius ꝙ a iure non tollatur. l. captatorias. C. de testa. mili. l. institutio talis. ⁊. l. captatorias. de here. insti. ⁊. l. captatorie

6 de leg. j. † Et lꝫ ad pias causas soleat teneri ꝙ valeat prima volūtas captatoria per. c. cū tibi. de testamentis: qḋ tamen hꝫ multas lec. quarum septem posui: legendo. l. captatorias. C. de testa. mili. Et magis communis lec. est ꝙ si testator dicit cōmitto bona mea dispositioni titij censetur testatus ad pias causas: ita ꝙ titius habet dicta bona distribuere inter pauperes prout dictam lec. ponit Jo. an. in. d. c. cū tibi. ⁊ ibi. d. Florentius ⁊ Jmo. ⁊ Ange. Pau. de ca. ⁊ Ponta. in. d. l. captatorias. C. de testa. mili. ⁊ Barto. in. l. j. C. de sac. san. ecc. ⁊ Bal. in. l. executorem. C. de execu. rei. iudi. et est communis opi. prout dicūt Jmo. in. d. l. captatorias. de here. inst. ⁊ cōiter tenent legiste ⁊ canoniste prout dicit Panor. in. d. c. cū tibi. qui cum eo transit. et ſm hoc dicta domina Nicola non potuisset disponere de bonis dicti Fiori nisi ad pias causas qḋ minime factum est. Et predicta procedūt quando testator committit bona sua vel voluntatem suam dispositioni vel arbitrio talis: seu per alia verba denotantia arbitrium boni viri: quia tunc arbitriū habet regulari pro anima testatoris prout voluit Bar. in repeti. d. l. j. xiiij. col. ver. tertio quero. de sac. san. eccle. et Jmo. et Flor. in. d. c. cum tibi. ⁊ Jmo. in. d. l. captatorias. Secus autē si committit in voluntate titij. Nam tunc censetur mere dispositio captatoria et non valet prout voluit Bart. in repeti. d. l. j. ⁊ Bald. ibi ver. iuxta hoc quero an in relictis ad pias et. Jmo. in. d. l. captatorias. de here. insti. ⁊ in. d. c. cum. tibi. ⁊ ratio differentie. est de se nota. et ideo cum dictus Fiordus testator cōmiserit facultatem disponēdi ad beneplacitum ⁊ voluntatem. d. Nicole apparet ꝙ noluit restringere facultatem. d. Nicole ad arbitrium boni viri: ⁊ sic cessat rō quare censeatur restringere ad disponendum ad pias causas: quia voluit dispositionem dicte. d. Nicole esse regulatam a ratione: ⁊ ideo hoc casu non censeatur restricta ad pias causas. ⁊ idcirco vt simplex captatoria non valeat per predicta. Item ex alio non valeat: quia. d. c. cum tibi. ⁊. d. communis lec. supra relata: licet procedat regulariter. s. ꝙ cēseatur per testatorem habitus respectus ad piā causam ⁊ valeat: tamen fallit quādo testator haberet filiosq essent

7 successuri ab intestato. † Quia eorum causa est fauorablior ꝙ pia cā. xvij. qō. si. c. si. ⁊ per gl. in. l. si quis ad declinandam. in princ. de epi. ⁊ cle. ⁊ Bal. post Jo. an. in. l. ⁊ in epistola. C. de epi. ⁊ cle. videt eñ potius tunc data potestas distribuendi inter ipsos liberos put dicit Bal. in. d. l. ⁊ in epistola. vel dicamus ꝙ tūc nō valeat ne fiat preiudicium liberis. Et licet loquuntur de liberis qui sunt successuri ab intesta: tamen multofortius videtur dicendum si sunt liberi in testamēto instituti vniuersaliter. Qui apparet ꝙ testator habuit maiorem affectionem ad liberos ꝙ ad piam causam. Nec videtur mens testatoris ꝙ mater posset sua vltima volūtate onerare filios vniuersali relicto vel ꝙ si vniuersaliter bona alicui reliquisset ꝙ ipsa heres vniuersalis fuisset: ⁊ p ꝯ̄ns filij instituti non fuissent heredes vniuersales cum filios instituisset heredes in omnib⁹ alijs bonis quasi non instituisse in bonis de quib⁹ disponi contingeret per dictam Nicolam vnde remansrent instituti in legitima dūtaxat a qua remouetur omne grauamen. l. qm̄ in priorib⁹. C. de inoffi. testamēto. ⁊ resultasset inconueniēs ꝙ filij interim nō fuissent heredes vniuersales: quia non poterat in vita dñe Nicole apparere q̄ essent ista alia bona in quib⁹ essent instituti: qḋ nullatenus est de mēte testatoris nec cōuenies. Jnsup rex ex alio reddit clara: qꝫ dicta dña Nicola nihil disposuit de dictis bonis dicti Fiordi. Nā testm̄ factū non disposuit in vita testatoris: quia dispositio testamentaria confertur post mortem ⁊ est reuocabilis nuda volūtate testatoris et al'r. insti. quib⁹ modis testamēta infirmē. per totū. maxime. §. posteriore. dato ꝙ dicta dña Nicola disposuerit de dictis bonis in primo suo testamento: tamen cum dicta dña Nicola fecerit aliud testamentum censet per illud reuocasse primum per. d. §. posteriore. ⁊. l. j. de iniusto testamento. Quinimo expresse ⁊ specifice reuocauit apponendo in secundo testamento clausulā: cassans ⁊ irritans omne aliud testamētū et vltimā volūtatē ⁊c. Ergo primū testamentū reuocatū fuit ⁊ annullatū. Nec ob. si dicat in scdo testō nō disponit de bonis dicti Fiordi ⁊ in pmo sic. Qr rñdet ꝙ dicta domina disponit in dicto pmo testō si testm̄ dici potest etiā de bonis dicti Fiordi tanꝙ heres ex quo simpliciter instituit heredes stefanū et ei⁹ filios et filios dicti Frācisci. et pariter institutio heredis determinat bona Fiordi prout bona sua. Jdeo instituit si

i heredes in bonis Fiordi prout in bonis suis. et merito potu-

b putare hoc facere posse ex eo quia ipsa testatrix fuit instituta

heres

heres in testō dicti Fiordi in facultate disponendi seu in bonis de
q̄bus disponet verba q̄dē sonāt in primū sensum. Sed videtur res
inepta institutio heredis in facultate disponendi. et si instituitur
heres in bonis de quibus disponet debet intelligi de dispositione
efficaci. ar. l. iiij. §. cōdēnatū. Sed nō est efficax. neq̄ v̄o dispositio
de bonis ante mortē testatoris. ideo nō est heres ī his q̄ ordinan
tur ī testō anteq̄ testm̄ reddat̄ efficax morte testatoris ⁊ post mor
tem non pōt esse heres: quia mors omnia soluit. in aut. de nup. §.
deinceps. Nec mortu⁹ h̄z animū. c. si gratiose. de rescriptis. et. l. iiij.
ff. locati. ⁊ sine aīo nō adit̄ hereditas. l. ꝓ herede. in. prin. ⁊. l. gerit
de acq. here. itaq̄ oī ex parte est res inepta talis īstitutio. Et q̄cq̄d
fit dispositio de bonis dicti Fiordi fuit facta ī dicto primo asserto
testō. ⁊ si illa dispositio in bonis dicti Fiordi valeret instituti veni
rent vt ex testō dicte dn̄e Nicole: sed illud est reuocatū per seq̄ēs
testm̄ per. d. §. posteriore. ⁊. d. l. j. de iniu. testa. ⁊ maxime virtute di
cte clausule cassans ⁊ irritās omne aliō testm̄ ⁊c. Merito nō est fa
cta per dictā dn̄am Nicolā aliqua dispositio de bonis dicti Fiordi
ideo dato sine p̄iudicio veritatis ꝙ dictū p̄mū testm̄ dicte dn̄e Ni-
cole legitime ꝓbaretur ꝑ testes sup̄ q̄bus ⁊ attestationibus ipsorū
me ad p̄ns nō intromitto breuitate t̄pis coartatus instāte p̄iculo
imminētis pestis. Restat itaq̄ qd̄ hereditas dicti Fiordi spectat
ad dictā Cassandrā ꝓ nouē vncijs de sexdecim vncijs ⁊ ad dictā
Julianā ꝓ septē partib⁹ de. xvj. partib⁹. Est ammodo. descēdēdū
ad hereditatē dicte dn̄e Nicole sup̄ qua paucis opus est. Nā here
ditas dn̄e Nicole ꝑtinet ad dictū Stephanū integre partim iure
institutionis ⁊ partim iure fidei cōmissarie substitutionis detracta
s. legitima dictorū Frācisci ⁊ Nicolai q̄ est sexta pars toti⁹ heredita
tis dicte Nicole ⁊ de residuo ei⁹ in q̄ fuerint īstituti dicti Frācisc⁹
8 et Nicolaus. † Detracta quarta pro eorū trebellianica cōputatis
in trebellianica fructibus de dicto residuo ꝑceptis iudicio testato
ris cū nō sint filij primi gradus. l. in fideicōmissaria. ff. ad treb. ⁊. l.
iubemus. C. eo. ti. reliq̄ vero fructus cedūt lucro heredū ipsorū Frā
cisci ⁊ Nicolai q̄ sunt dn̄a Cassādra ⁊ dn̄a Juliana ꝓ ratis. s. de-
claratis. Et qm̄ hec sunt clara duxi ampli⁹ nō instādū. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. clvij.

¶ Societas quō inter socios sit faciēda tā ī lucro q̄ dāno. ꝑ totū.

1 ☞ Damna cōtingentia circa res societatis sunt inter socios cō
munia pro portionibus cōuentis ⁊ in dubio pro virili. fallit si cul
pa alterius intercessit etiā in re priuati.

2 Culpa cum culpa compensatur quatenus sunt pares si v̄o altera
est maior illo attēditur ⁊ de magis leui nō habetur consideratio.

3 Casibus fortuitis quando tenetur mādatarius cōtingentibus in
re mandata. vsq̄ ad fi. consi.

¶ Consilium. clvij.

In nomine dn̄i nostri Je-
1 su christi. ¶ † In hac cōsultatiōe est p̄mittendū: ꝙ dā
na cōtingētia circa res societatis dicūt̄ esse cōia int̄ so-
cios pro portionibus cōuētis et in dubio pro virili. l. si nō fuerint
in prin. ff. pro socio insti. eo. ti. §. j. ⁊. l. cū duobus. §. dāna. ff. pro so-
cio. et hoc nisi culpa alteri⁹ ītercesserit: nam tūc dānū sustinet is q
fuit in culpa. d. §. dāna. ⁊. §. venit. ⁊. §. seq. eo. l. Et ꝓcedunt etiā in
dānis cōtingētibus circa res ꝓprias alteri⁹ socij. d. l. cū duobus. §.
q̄dā sagariā. ⁊. l. sociū q in eo in vltimis v̄bis. ff. pro socio ⁊ hoc re-
spectu videt̄ ꝙ dānū in iudicio pro socio debeat esse cōe. accessit em̄
ad nūdinas occasiōe societatis ⁊ habebat pro negotijs societatis
reuerti per vnā viā vel ꝑ alterā licet elegerit viā minus securā alio
respectu. Tamē circūscripta culpa videt̄ ꝙ dānū sit cōicādū ratio
ne societatis culpa aūt non d̄z eidē imputari: q̄r suus aduersarius
fuit in pari aut maiori culpa lex quo ꝓuocauit ⁊ ex quo fuit sibi di
2 ctum ꝙ non faceret iter per illā viā q̄r erat plena latronibus. † Et
culpa cū culpa cōpensat̄ quaten⁹ sunt pares. ar. l. viro atq̄ vxore.
ff. solu. ma. l. si cū ambo. de cōpensa. cum si. Si v̄o altera est maior:
illa attēditur: ⁊ de magis leui nō habetur consideratio. l. j. §. lata.
ff. si mēsor fal. mo. dixe. ⁊. l. si seruū. §. sequit̄. de verb. obli. et ꝑut ꝑ
dicta iura dicit gl. ī. l. cū par delictū. de reg. iur. Ur̄ aūt lōge maior
culpa eius q̄ mādauit eo maxime q̄r fuit eidē predictū ꝙ nō māda
ret q̄r illa erat p̄iculosa ꝓpter multos latrones et mādatario forte
nō fuit ita ꝓtestatū ⁊ si hoc est ꝙ Laurētius fuerit ī maiori culpa
ita ꝙ nō ꝯsideret minor culpa Petri. tūc etiā ex natura societatis
foret totū dānū sibi ascribēdū ⁊ imputandū per. d. l. cū duob⁹. §.
venit tū alijs iurib⁹. s. adductis. ⁊ hoc quaten⁹ cōsiderat̄ ꝯct⁹ socie
tatis inter eos init⁹. ratione aūt ꝯctus mādati videt̄ ꝙ nō teneat̄
per tex. vbi videt̄ casus. in. l. inter causas. §. nō oīa. ff. mādati. vbi in
terminis decidit̄ ꝙ si mādatari⁹ patit̄ naufragiū vel a latronib⁹
dānificat̄ nō tenet̄ mādās aliq̄d resarcire. Ascribit̄ em̄ poti⁹ casui
fortuito q̄ mādato. et est ratio ꝑut dicit ibi Bal. q̄ attēdit̄ ꝓxima
causa nō remota. allegat. l. si seru⁹. § fi. ff. de euic. ⁊. l. vetū. §. nec re-
stituitur. ff. de minor. ad hoc etiā. l. sociū q in eo. §. i. ff. pro socio. vn̄
sup̄ isto casu nō videt̄ istādū cū sup̄ casu legis nō sit hesitādū. l. illā
ver. de mō. C. de colla. ⁊. l. ancille. C. de furtis. ⁊ licet glo. dicat ꝙ de-
curialitate mādans deberet hm̄ōi dāna resarcire ⁊ q̄dā hoc tenent

Tamē Cy. ibi in addi. ⁊ in. l. qm̄. C. ad. l. iuliā de vi facit: q̄r equitas
ista nō est scripta et rigor scriptus. vnde p̄ualet rigor scriptus ꝑut
3 habet̄. in. l. j. C. de. ll. ⁊ in. l. placuit. C. de iudi. ¶ † Tamē saluo me
liori iudicio puto dicendū ꝯ̄riū. s. ꝙ dict⁹ mādās teneat̄ dicto mā
datario resarcire dictū dānū ꝙ passus fuit et hoc mediāte actione
mādati: q̄r dictus. §. nō oīa loquit̄ ⁊ itelligit̄ qn̄ nō erat casus qui
verisil'r erat cogitādus. Nam tūc suadet ratio ꝙ ascribat̄ casui for
tuito ꝑut supradictū est. Sed si erat casus quē ipse mādās verisil'r
debebat cogitare: tūc tenet̄ resarcire dānū exinde ꝯtingēs: q̄r cēset̄
se obligasse illi casui quē verisil'r p̄uidit seu p̄uidere debuit ꝑut vo
luit Bal. in. d. §. nō oīa: vbi recitatis opinionib⁹ formaliter sic in
quit. Ego dico ꝙ aut directe mittebat̄ ad loca p̄iculosa: ita ꝙ mā
dās posset cogitare ꝙ hoc posset de facili euenire: ⁊ tūc etiā de iure
d̄z fieri emēdatio aut nō mittebat̄ ad loca vl' ꝑ loca p̄iculosa. ita ꝙ
de hoc nō potuit p̄uideri. ⁊ tūc locū h̄z. §. noster. arg. l. si pecuniā. ī
fi. de ꝯdi. ob cām. ⁊. s. cōmod. l. si vt certo. §. s̄z hoc Bal. ad cōtextū
qui decidit casum nostrū. Cū in casu nostro ille casus potuerit p̄ui-
deri per ipsum mādātē maxime cū fuerit eidē ītimatū ⁊ ex suis di
ctis sumit̄ clara r̄nsio ad. d. §. nō oīa. hāc etiā partē ī his terminis
tenuit Spe. in. iiij. parte titu. de iudi. §. spāli ver. illud autē. l̄z al'r
distiguat ad hoc no. ꝑ Inno. ⁊ doc. ī. c. sicut. de iureiur. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. clviij.

¶ Preteritio p̄rna facta de filio in ꝑtāte vel posthumo etiā igno
rāter an ꝯprehēdat̄ sub dispōne aut̄. ex cā vt ꝯseruēt̄ legata. ꝑ to.

1 ☞ Legata vel fideicōmissa ex testō nullo vel rupto preteritione
filij in ꝑtāte iam nati seu posthumi iure antiquo nō debebantur.

2 Exheredari non potest filius absq̄ expressione cause ⁊ sic. §. aliud
quoq̄ capitulum est factum in fauorem filiorum qui absq̄ cause
expressione poterant exheredari.

3 Autentica ex causa quatenus cōcernit legatorū cōseruationē ha-
bet locū in preteritione paterna etiā facta de filio in ꝑtāte. nu. seq.

4 Exheredatio sine legitima causa equiparatur preteritioni filij et
eandem dicitur causam habere.

5 Exheredatio verbum tripliciter sumitur. nu. seq.

6 Preteritio paterna factā scienter an dicatur exheredatio. vsq̄ ad
finem consi. ⁊ presertim. nu. 25.

7 Uerba sunt in correctiuis strictissime sumēda vt minus correctio
nis inducatur.

8 Correctio legum vel alterius actus per subauditiones seu repeti-
tiones non debet induci.

9 Juris idētitas ibi esse d̄z vbi est maioritas vel paritas rationis.

10 Argumento a paritate rationis non inducitur legum correctio.

11 Nisi dictio non semper ponitur pro vt.

12 Legata ⁊ fideicōmissa an ꝯseruant̄ dispōne aūt. ex cā testō rupto
natiuitate posthumi. nu. seq. ⁊ p̄sertim. nu. 17. ⁊. 27. vsq̄ ad fi. cōsi.

13 Legata seu fideicōmissa an habeāt depēdentiā ab instōne. nu. 12.

14 Filij appellatione an venit posthumus. nu. 18. ⁊ nu. 20.

15 Ingratitudo non cadit in posthumo.

16 Exceptio declarat regulam intelligendum scd̄m terminos exce-
ptionis quibus cadit. nu. 22. 23. ⁊. 24.

19 Posthumum ⁊ iam natum lex parificat.

21 Liberi verbum habet ampliorem significatum q̄ verbum filius.

23 Lex nam quod liquide. §. fi. ff. de penul. leg. procedit vbi exceptio
artatur a paritate regule. nu. seq.

24 Lex plautius. ff. de auro ⁊ argen. lega. an procedat si dictio ī fine
posita referatur ad substantiuum proximum.

26 Donatio inter viuos reuocatur superuenientia liberorū de qui-
bus testator non cogitauit.

27 Uoluntas indefinita respicit omnem casum.

28 Posthumus de quo testator non cogitauit censetur habere ta-
citam voluntatem defuncti.

29 Fictio iuris operatur vt existens in vtero presumatur natus ꝙ q̄
disposita in iam nato procedat in nascituro posthumo.

30 Circūscriptio est duplex quedā que fit ipsa re altera vero cū dolo
et qn̄ fit mentio simpliciter de circūscriptione intelligit̄ de dolosa
fallit si adijciatur dictio aliqua nam tūc debet de vtraq̄ intelligi.

31 Preteritio militis ignoranter facta non habetur pro exhereda-
tione cuius vigore an legato conseruentur.

32 Lex si vnq̄. C. de reuocandis donationib⁹ procedit in vniuersali
non in singulari donatione.

33 Donatio preter q̄ in libertū an reuocetur in totū vel vsq̄ ad debi
tū bonorū subsidiū vbi testator cogitauit de liberis vel nō. nu. 34.

34 Lex que est contra iuris rigorē dicitur exorbitans que non venit
trahenda in cōsequentias.

Lex filio preterito. ff. de iniu. testa. quō intelligatur. nu. 2.

35 Reuocata qn̄ nō dicētur legata vel fideicōmissa aut donationes
preteritione filiorū vel posthumorū aut liberorū superuenientia.

36 Testō rupto p̄teritione filiorū aut posthumi sciēter vel ignorāter
legata an debeātur vigore autentice ex cā. nu. seq. vsq̄ ad fi. consi.

37 Clausula codicillaris reducit testamentum inualidū in vim fidei
commissi si concepta sit sub verbis futuri temporis. nu. seq.

38 Codicillis hereditas data sub verbis īstituo reducit̄ vniuersalis

institutio in fideicommissum vniuersale quia codicillus nō habet institutionem sed tantum legata ⁊ fideicommissa.

39 Preteritione posthumi scieter facta vt quia post natiuitatem dicti posthumi potuit testato: mutare testamentum ⁊ non mutauit legata ⁊ fideicōmissa ac institutio vi: tute fideicōmissi remanēt valida clausula codicillari sub verbis futuri temporis adiecta testamento.

¶ Consilium. lviij.

Pro decisiōe p̄sentis cōsultationis est de pluribus inuestigandū. p̄mo an auf. ex causa locū habeat in p̄teritiōe paterna facta de filio in p̄tāte. scdo an locū habeat in preteritione posthumi. tertio an locum habeat in p̄teritione filij vel posthumi ignorāter facta. quarto an operetur hoc casu virtus clausule codicillaris. 1 †Nam cōstat ꝙ de iure antiquo ante auf. ex causa nō debebanꝰ legata ex testō nullo vel rupto p̄teritione filij in p̄tāte iam nati vel posthumi. l. j. C. de posthu. here. insti. ⁊ l. generaliter. §. ex testamēto. ꝟ. de fideicō. liber. ⁊ l. si qs testamēto. ff. de leg. ij. cū multis simi. itaqꝫ si legata nō iuuātur vigore. d. auf. ex causa vel virtute clausule codicillaris cōstat non deberi. Jdeo videndū est p̄mo an. d. auf. ex causa militat in casu nostro. Et pro parte negatiua videtur primo aspectu concludendū ea ratione: q: videtur ꝙ. d. auf. ex causa. ⁊. §. aliud quoqꝫ capl'm cū. §§. sequentibus. in auf. vt cuꝫ de appel. cogno. vnde. d. auf. extrahitur nō militet in preteritione 2 paterna. †Quia dicta dispositio. in. d. §. aliud quoqꝫ capitulū videtur facta in fauorē filiorum vt ibi poterāt exheredari sine cause expressione ⁊ tenebat testm̄: licet posset querelari: tn̄ hodie requiritur cause expressio. Jtem hodie est limitatus ⁊ restrictus numerꝰ causarū ex quibꝰ possunt filij exheredari: ideo dicta dispositio nō debet retorqueri in odiū. argu. l. ꝙ fauore. C. de. ll. ⁊. c. ꝙ ob gratiā. de reg. iu. in. vj. Jdeo cum in p̄teritione paterna p̄dicta nō cadāt qa filio p̄terito sine causa fuisset expressa siue nō expressa testamētum nō valebat. Jdeo cōditio filij per dictā nouissimā dispositionem eo casu in nihilo melioratur. Jdeo nō debet sibi preiudicium generari vt sic p̄teritus teneatur hodie p̄stare legata ad que olim minime tenebatur prout per hāc rationem hoc firmauit Jaco. de are. in preteritione filij non emancipati. Jtē hec opi. fundatur per tex. i corpore. in. §. siue igitur ibi nullā exheredatis liberis ⁊c. Ubi nullā facit mētionē de preteritis. ⁊ p̄ꝰns cum sit dispositio iuris antiqui correctiua nō debet trahi ad ipsos p̄teritos. arg. l. si vero. §. de viro solu. matri. ⁊ l. p̄cipimus. C. de appel. ⁊ l. sancimꝰ. C. de testamentis. cum simi. Et hanc partē firmare videtur gl. in verbo preterire. in. d. §. aliud quoqꝫ. c. in prin. idem Azo in summa. C. de libe. prete. idem Dy. in. l. gallus. ff. eo. titu. ⁊ idē Jaco. bu. vt eos refert Bal. in. d. auf. ex causa. vbi idē tenet Odof. supplens ad tex. ibi in verbo preteritionis: scꝫ a matre: ⁊ hoc tenent doc. oēs vt dicit Cy. in. l. filio preterito. de iniu. testa. vt ibi refert Bal. et Raph. in. d. auf. ex causa. dicit ꝙ hec opi. est vera prout deus est in celis ⁊ est aduertendū. quia p̄dicti doct. vidētur sentire maxime dū oēs allegāt gl. dicti. §. aliud quoqꝫ capitulū ꝙ vbi nō habet locū principiū. d. §. aliud quoqꝫ capitulū. ⁊ primū dictū. d. auf. ex causa. ⁊ fm hoc cum simus in p̄teritione facta a patre nō videtur ꝙ locuꝫ habeat dispositio. d. auf. ex causa. ⁊ pro supradicta opi. facit optime: quia si dictus. §. aliud quoqꝫ capitulū loqueretur in p̄teritiōe paterna sequi videretur ꝙ si filius esset p̄teritus cum exp̄ssione legitime cause testm̄ esset aliqd neqꝫ rūperetur non p̄bata veritate cause exp̄sse cuius ꝯ̄riū cōiter oēs tenēt vt p gl. in. §. exheredatos. in auf. de heredi. ⁊ fal. ⁊ p gl. Bar. ⁊ doc. cōiter oēs. in. l. gallus. §. ⁊ qd si tantū. de lib. ⁊ posthu. ¶ †Tamē p̄dictis minime refragā- 3 tibus ꝯ̄riū arbitro: de iure veriꝰ. s. ꝙ imo. d. auf. ex causa. quatenꝰ loqtur de ꝯseruatione legatorū locū habeat etiā in preteritiōe paterna etiā facta de filio in p̄tāte. ⁊ hoc per generalitatē. d. §. aliud quoqꝫ capl'. ⁊. d. §. finaūt hec obseruata nō fuerint. ⁊. §. si vero cōtigerit. ⁊ in. §. tales igitur. eo. ti. ⁊ etiā p tex. in. §. ex hoc quidā p̄teritionis vel exheredationis ⁊c. ⁊. §. seq. ⁊ in. d. auf. ex causa. in qbꝰ iuribus fit generaliter mētio de preteritione ⁊ exheredatione. ⁊ in d. §. aliud quoqꝫ capl'm pariter disponiꝰ in patre ⁊ in matre exhe- 4 redantibus ⁊ pretereūtibus. †Jtem q: videtur eadē ratio in preteritione que est in exheredatione facta sine exp̄ssione legitime cause vt hoc declarat Bar. in. d. auf. ex causa in. j. ⁊. iij. col. ⁊ hāc opi. tenet glo. in. d. l. filio p̄terito. ⁊ in. d. l. j. C. de posthu. heredi. insti. et in. l. vxorē. ff. de manumis. testa. ⁊ in. l. j. C. de codicil. ⁊ in. d. §. tales ꝙ ⁊ tenēt multe alie glo. que volūt ꝙ. d. auf. ex causa habeat hoc respectu locū in p̄teritione posthumi que adducentur. ꝟ. sequēti. q. eadē etiā opi. firmat Cy. i. d. auf. ex causa. ⁊ Bar. ibi. ⁊ in. d. l. filio preterito. ⁊ Ang. etiā in dictis iuribus. ⁊ Bal. in. d. l. filio p̄terito ⁊ in. l. titius. de libe. ⁊ posthu. licet ponāt certas limitationes. Jdē etiam vult in. d. auf. ex causa. dicēs. in fi. ij. cōtrarij cōsi. vj. ꝙ opi. Jaco. bu. ⁊ quorūdā volentiū ꝙ. d. auf. nō habeat locū i p̄teritione paterna caret intellectu ratione ⁊ veritate. eandē opi. sequitur ibi Pau. de cast. similiter dicēs ꝙ opi. illorū q volūt ꝙ. d. auf. nō habeat locū in preteritione paterna caret intellectu. eandē etiam opi. tenet Fran. de rampo. ibi. ⁊ in repeti. d. l. filio preterito. ⁊ similiter Saly. in. d. auf. ex causa. ⁊ p̄ꝰns hec opi. est hodie magis cō- 5 munis ⁊ tenenda. ¶ †Nec obst. adducta in cōtrariū. Nā eiꝰ ob. tex. d. §. finaūtē hec obseruata nō fuerint: quia rñdetur ꝙ verbuꝫ exheredatio tripliciter sumitur stricte large ⁊ largissime fꝫ Bar. in. d. auf. ex causa. ij. col. ⁊ in. l. filio preterito. ij. colū. de iniu. testa. Naꝫ qn̄qꝫ exheredatio sumiꝰ stricte ⁊ tūc exheredatio est ab hereditate exclusio rite ⁊ solēniter facta. ⁊ hoc modo sumitur in hoc titulo. ⁊. j. ti. p̄xi. ⁊. ff. eo. fꝫ eum. Qn̄qꝫ sumitur large ⁊ tūc est exclusio ab hereditate facta tacite vel exp̄sse fm testatoris voluntatē. ⁊ 6 hoc modo sumpta cōp̄rehēdit etiā p̄teritionē sciēter factā. †Quia qui sciēter preterit filium dicitur eum exheredare. l. si vt certi. ⁊. l. si cum vel in vtero. de testa. tu. ⁊ l. patronus. in prin. ⁊ l. paulus. §. fi. de bonis libe. Tertio sumitur largissime pro omni exclusiōe ab hereditate siue ex p̄posito siue ignorāter facta. l. si instituta. §. fi. ⁊ l. seq. ff. de inoffi. testa. fm eū. similiter ⁊ Bal. in. l. gallꝰ. §. ille casus indifficilis. ff. de lib. ⁊ posth. dicit triplicē esse speciē p̄teritionis. s. p̄priā ⁊ ip̄opriā ⁊ improp̄rijssimā. Tamē aliter ꝯsiderat cuiꝰ cōsideratio nō facit ad p̄positū nostrū ideo omitto. Cū itaqꝫ i. d. §. aliud quoqꝫ capl'm pariter p̄mittaꝰ de p̄teritiōe ⁊ de exheredatiōe patris ⁊ matris ⁊ aliorū ascēdentiū erga descēdētes ⁊ postea subdat nullū exheredatis liberis p̄iudiciū generari suadet ratio qd verbū illud exheredatis ponaꝰ etiā pro p̄teritione de qua premiserat. ⁊ sic p exheredatione large ⁊ largissime. ⁊ sic etiā pro qualibet preteritione. ⁊ hoc maxime q: postea subdiꝰ in. §. ceterū. ꝙ intētio impatoris est p illā cōstitutionē liberos ⁊ parētes reddere immunes ab iniuria p̄teritionis ⁊ exheredationis vt p̄tꝫ ibi. sola eīn nostre serenitatis intētio parētibꝰ ⁊ liberis iniuriā p̄teritiōis ⁊ exheredationis auferre. ⁊. d. §. ⁊ he qdē p̄teritiōis aut exheredationis pene ⁊c. Nec ob. si dicaꝰ put ⁊ dicit Jmo. in. d. l. filio p̄teri. co. viij. ⁊ seqūētibꝰ. s. ꝙ lꝫ. d. §. aliud quoqꝫ. c. loquaꝰ etiā i p̄teritiōe p̄rna ex quo gñal'r loquiꝰ. Tamē. §. finaūt obseruata hec non fuerint q de exheredatis tm̄ loqtur nō p̄cedat in p̄teritione paterna q̄ non est exheredatio nec p exheredatione habeꝰ. Nā cū in prin. posuerit vt diuersa p̄terire ⁊ exheredare ⁊ sic verbū exhr̄dare sumat p̄prie 7 ⁊ postea simpl'r ponit d̄ exheredatis etiā p̄prie dꝫ ibi sumi† Attēto ꝙ sumus in correctiuis in qbus verba debēt sumi strictissime vt minus correctionis inducaꝰ. ar. d. l. p̄cipimꝰ. ⁊. d. l. sancimꝰ. ⁊. d. c. 8 cū dilectus. cū si. †Nec p subauditiones seu repetitiōes dꝫ induci ll. correctio dicit gl. que reputaꝰ singularis. in. c. cupiētes. §. ꝙ si p xx. de elec. li. vj. fm eū qui p hoc dicit ꝙ hec opi. s. quod quo ad conseruationē legatorū auf. ex cā non habebat locū in p̄teritiōe p̄rna est per p̄dicta de iure verio: lꝫ in ꝯ̄riū sit cōis opi. doc. ⁊ gl. adeo ꝙ difficile esset in decisiuis ab ea recedere fm eūdē Jmo. Q: ad hoc rñdeꝰ ꝙ. d. §. finaūt hec obseruata nō fuerint dū loquiꝰ de exheredatis liberis loqtur de institutiōe heredis. dicit eīn qd nullū exheredatis liberis p̄iudiciū generatur: sed ꝙtū ad institutionē heredū testō euacuato ad parētū hereditates liberos p̄uenire ⁊c. Si igiꝰ omittiꝰ casus p̄teritionis p̄rne q̄ nō habeꝰ pro exheredatione casus omissus habeꝰ p omisso ⁊ remittiꝰ in dispōne iuris cōis iuxta ea q̄ habenꝰ in. l. cōmodissime. ff. de lib. ⁊ posthu. ⁊. l. si extraneꝰ. de cōdi. ob cau. ⁊. l. si cū dotē. in prin. ff. so. ma. salt̄e ꝟ euitetur. ll. correctio q̄ pro posse est euitāda p iura. s̄. adducta ⁊ put ⁊ pro suo fundamento adducit Jmo. sed de iure antiquo p̄terito filij reddebat institutionē nullā. l. inter cetera ⁊ quasi p totū. ff. de lib. ⁊ posthu. ⁊ tit. seq. Jdeo siue capiatur verbū exheredatis large seu largissime put supradictū est siue stricte: Jdē resultat iuris cēsura quo ad dispositionē. d §. finaūt. hec obseruata nō fuerint ⁊ p̄t cōsiderari ꝙ Justinianus dixit de exheredatis ꝙ nullū eis p̄iudiciū generetur. Quia de p̄teritis nō erat dubiū. Nam de iure antiquo erat claꝝ ꝙ filijs p̄teritis a patre nullū p̄iudiciū generaꝰ. Jdeo casus p̄teritionis omittiꝰ tāꝙ clarꝰ. Nō tn̄ tollitur qn illa ꝟba finaūt hec obseruata nō fuerint nō possint sumi gñal'r ⁊ in p̄teritis ⁊ in exheredatis. Quia testm̄ quo ad institutionē euacuatur ⁊ liberi p̄teriti vel exheredati cōsequūtur hereditates parētū. ⁊ sic in. §. finautem hec obseruata nō fuerint ponunꝰ tria dicta: vnū ꝙ nullū p̄iudiciū generaꝰ liberis: ⁊ hoc loquiꝰ in exheredatis ⁊ de p̄teritis omittiꝰ et tn̄ fm oēs idē est in eis. ideo opꝫ inuitis dentibus dici ꝙ vel ꝟbū exheredatis sumiꝰ largissime etiā pro p̄teritis a paritate vel maio- 9 ritate rationis. †Cū vbi est maioritas vel paritas rōnis ibi iuris idētitas. l. a titio. de ꝟb. obli. ⁊. l. illud ad. l. aql. ⁊ auf. multomagis. cū si. C. de sacrosan. eccl'. Et magis cū ex hoc nō recediꝰ a iure antiquo. imo ꝯformaꝰ in hac parte cū iure an iquo vel qd de p̄teritis omittiꝰ tāꝙ clarū seu q: relinquiꝰ in dispositione iuris cōis antiqui. Aliud dictū est ꝙ liberi ab intestato succedūt ⁊ tertiū ꝙ testm̄ euacuatur quo ad heredis institutionē ⁊ in his duobꝰ dictis p̄t dici ꝙ nō fit restrictio in exheredatis: sed generaliter loquātur nō solū in exheredatis: sed etiā in p̄tertis cum de exheredatis nō repetatur in eis ⁊ illud etiā cōstat ⁊ est idubitatū ꝙ procedūt illa duo dicta etiā in predictis nec p queꝙ̄ negatur. ita ꝙ est expeditū ꝙ dicta que ponūtur i. d. §. finautē obseruata hec nō fuerint vsꝗ ad. §. si vero cōtigerit absqꝫ dubio procedunt etiā in p̄tertis subditur in. d. §.

in.d.§.si vero cōtigerit ꝙ in talib⁹ testamētis legata ꝛ fideicōmis
sa teneant in hoc.§.nihil d icit̃ de ex heredatis magisꝙ̃ de ꝑterit
ideo nō est necesse improprıare verbū exheredatis neqꝫ extēdere:
sed verba illa in talibus testamētis generaliter intelligātur de qui
bus permissuz est.s.in quibus filii fuerint a parētibus exheredati
vel preteriti causa nō inserta vel inserta nō probata.ꝛ sic verba nō
repugnāt ꝑdicte cōi opinioni.imo generalitas verboꝝ probat di
ctā cōmunē opi.Nec huic opi.obstat gl.in.d.§.aliud quoqꝫ capi
tulū in verbo ꝑterire:qꝛ rñdetur vel ꝙ male loquitur vel ꝙ intelli
gatur ꝙ nō procedat principiū dicti.§.aliud quoqꝫ capl'm.ꝛ hoc
respectu exceptionis que ponitur in versi.nisi forsitā ꝛ eo respectu
intelligat̃ etiā cōis opi.antiquoꝝ dictū ergo ꝓut generaliter lo
quitur.ita generaliter intelligat̃ etiā in paterna ꝑteritione cū ma
gis militet dictū negatiuū in paterna ꝑteritiōe ꝙ̃ in materna: qꝛ
patri nō licet filiū preterire etiā cum insertiōe cause vt nota.in.d.
§.exheredatos per glo.ꝛ doct.ꝛ per doct.in.d.auͨ.ex causa.ꝛ in.l.
gallus.§.ꝛ quid si tantū.de libe.ꝛ posthu.ꝛ vbiqꝫ.Quod ꝛ ꝓbat̃
ex eo qꝛ si diceremꝰ ꝙ.§.aliud quoqꝫ capitulū in principio nō lo
queretur in preteritione paterna sequeretur ꝙ si pater filio relinq̃
ret aliqd quoquo relicti titulo valeret testamētū:quia ꝯstat ꝙ va
lebat de iure.C.l.oīmodo.ꝛ.l.scimus.§.cuz autē.C.de inoffi.testa.
ꝛ etiā de iure autēticoꝝ ante.d.§.aliud quoqꝫ capitulū vt in auͨ.
nouissima.C.de inoffi.testa.si ergo per.d.§.aliud quoqꝫ capitulū
nō corrigerētur dicta iura in preteritis a patre ꝑfecto testamentū
hodie valeret cū nullo alio iure reperiatur recessum a dictis iuri
10 bus.†Nec ꝑ arg.a paritate vel maioritate rationis inducitur.ll.
correctio auͨ.quas actiones.C.de sacrosan.eccl.cum si.Sed hoc
est falsum ſm oēs quia testamentū in quo a patre filio est relictus
aliqd quoquo relicti ti.ꝛ nō est institutus neqꝫ exheredatus testa
mentū est ipso iure nullū ergo infertur ꝙ.d.§.aliud quoqꝫ.c.ꝑce
dit etiā in preteritione paterna.ꝛ ꝑpterea Bal.ꝛ Pau.de cast.nō
immerito exclamant cōtra eos qui tenēt ꝙ.d.§.aliud quoqꝫ.c.nō
militet in ꝑteritione paterna.Exceptio aūt nō ꝑcedit in linea pa
terna ꝛ ꝑpterea forte Justinianus posuit aduerbiū forsitā ꝙ so
let se habere ad esse ꝛ nō esse ꝛ sic exceptio ipsa qñqꝫ militat ꝛ qñ
qꝫ nō.militat eñi i exheredatiōe paterna ꝛ materna ꝛ in ꝑteritio
ne materne linee que habet̃ pro exheredatiōe.§.mater insti.de in
offi.testa.ꝛ hoc virtute tēperamēti forsitā ꝛ vt iura antiqua minꝰ
11 corrigātur.†ꝛ.iij.quia dictio nisi nō semper ponit ꝓut no.bar.ꝛ
doct.in.l.si eū.§.qui iniuriarū.ff.si qs cau.ꝛ.l.actione.C.de trāsac.
ꝛ.iiij.qa dicta dispositio est inducta fauore filioꝝ ꝑ.d.§.ceterū ibi
sola eñi est nostre serenitatis intentio iniuriam preteritiōis ꝛ exhe
redationis a filijs ꝛ parētibus auferre.Sed si valeret ꝑteritio fa
cta cum causa esset odiū filij merito ꝛc.Cōfirmantur ꝑdicta quia
dicta exceptio determinatur ꝛ declarantur.§.siue igitur.eo.ti.vbi
dicit̃ ꝙ si fuerit inserta legitima ꝛ ꝓbata testamētū suā obtineat
firmitatē hoc est ꝙ hodie habeat eā firmitatē quā olim habebat
nō dat ergo Justinianꝰ nouā firmitatē testamēto in.d.§.siue igi
tur.ꝛ sit in casu.s̄.exceptuato sed dimittit testamētū in sua firmi
12 tate.s.quā prius habebat.¶†Nec ob.ratio Jaco.de are.ꝙ dicta
noua dispositio est inducta in fauorē filioꝝ:qꝛ rñdet̃ ꝙ in fauorē
filioꝝ ē inducta dispositio noua quo ad inualiditatē seu rescissio
nē institutiōis sed cōfirmatio legatoꝝ ꝛ ceteroꝝ que disponunt̃
in testamēto non pōt dici esse inductā in fauorē filioꝝ ꝛ.d.§.cete
rū.respicit disposita circa ipsos filios preteritos vel exheredatos.
Nō disposita circa cetera in testamēto disposita vltra heredis isti
tutionē.remanet ergo firma cōclusio ꝙ legata relicta in testamē
to in quo filius ꝑteritus a patre cōseruētur ꝑ dictā auͨ.ex causa.
Sed licet cōseruentur relicta in testamēto in quo filius est ꝑteritꝰ
a patre.Tamē secus videtur qñ testamentum vitiatur natiuitate
posthumi a patre ꝑteriti.Nam hoc tenuit gl.in.l.j.C.de posthu.
here.insti.ꝛ idē tenuit Azo ea ratione:quia testamētum ab initio
13 tenet.†Jdeo legata habēt dependentiā ab institutione idcirco vi
tiata institutione vitiatur legata que ab institutione dependētia
habebāt.arg.l.nam ꝛ si sub cōditione.§.de rumpēdo.ff.de iniusto
testa.ꝛ idem etiā tenuit Jac.bu.vt referūt Ang.i.d.auͨ.ex causa
ꝛ Jmo.in.d.l.filio preterito.licet ipse Jaco.bu.priꝰ tenuerit con
trariam opi.ſm Ange.in.d.auͨ.ex causa.Pro qua opi.scđo facit
quia in.d.§.aliud quoqꝫ.c.ꝛ in sequēti.§§.vnde sumitur.d.auͨ.ex
14 causa nō fit mētio de posthumo:sed tm̄ de filio.† Et appellatiōe
15 filij nō venit posthumꝰ.l.qui filiabus.de leg.i.¶†Tertio qꝛ tex.
in corpore loquitur de causa ingratitudinis inserēda in ꝑteritione
ꝛ ꝓbāda ꝙ quidē nō potest cadere in posthumo.l.si qs suo.C.
de inoffi.testa.ideo cum in posthumo verba dictoꝝ iuriū nō ada
ptentur ꝯsequenter nec eoꝝ dispositio.l.ꝙ cōstitutum.ff.de mili.
testa.ꝛ.l.ita aūt.ff.de admi.tu.ꝛ.c.indēnitatibꝰ.§.penul.de elec.li.
16 vi.†Quarto qꝛ exceptio solet declarare regulā.vt.s.regula intelli
gatur ſm terminos exceptionis.l.nam ꝙ liquide.§.fi.ff.de penu.
leg.vbi tex.sing.ſm Jmo.in.d.l.filio preterito.sꝫ exceptio posita
in.d.§.aliud quoqꝫ capitulū respicit tm̄ eos qui possunt ꝯmittere
causaz ingratitudinis.ita ergo ꝛ regula illius.§.finaūt.d.§.aliud
quoqꝫ.c.nō loquitur in eo qui nō pōt cōmittere cām ingratitudi
nis ꝛ cōsequenter nō loquit̃ in posthumo.ergo nec sequentes.§§.
qui ab illo.§.de pēdēt ꝛ ad eum se referunt.Ex quibus infertur ꝙ
17 legata nō conseruātur ꝑ.d.§.si vero cōtigerit.¶†Tamē his nō
obstātibus veritas ꝛ cōis opi.est in cōtrariū:quia tex.in.d.§.aliud
quoqꝫ capitulū ꝛ sequētibus.§§.generaliter loquatur in patre vl'
matre vel alijs ascendentibus qui pretereunt filios vel ceteros libe
18 ros:ergo generaliter intelligatur ꝑer iura vulgaria.† Quia ap
pellatiōe filij venit posthumꝰ.l.etiā.ff.de verb.sig.ꝛ.l.si qs filiabꝰ.
ff.de testamētaria tutela.ꝛ insti.qui dare tu.pos.§.penul.ꝛ fi.ꝛ ma
xime quia tex.in.d.§.aliud quoqꝫ capitulū loquitur de filijs ꝛ cete
19 ris liberis.†Preterea lex parificat posthumū ꝛ iam natū.l.maxi
mum vitiū.in fi.de libe.ꝛ ꝑte.ergo dispositū in vno trahatur ad
aliud.l.si qs seruo cum ibi no.per gl.ꝛ doc.C.de furtis.ꝛ hāc opi.
firmauerūt glo.in.l.generaliter.§.ex testamēto.ff.de fideicō.liber.
ꝛ in.l.j.C.de codicil.ꝛ in.l.j.ff.de testamentaria tute.ꝛ in.l.si pater
in prin.ꝛ.l.bona.§.fi.ff.de captiuis ꝛ postlimi.reuer.idē etiā tenēt
Jaco.de are.ꝛ Cy.vt refert Bar.qui idē tenet in.d.auͨ.ex causa.
ꝛ in.d.l.filio ꝑterito.qđ ꝛ tenent Bal.Ange.ꝛ Frācisc.de rāpo.ꝛ
Pau.de cast.in.d.auͨ.ex causa.ꝛ Jmo.in.d.l.filio ꝑterito.quod
ꝛ disputat Saly.in.d.l.j.C.de posth.here.insti.tenēs hāc partē ꝙ
ꝛ cōiter tenetur per rationes ꝑallegatas.nec ob.adducta in con
trarium.ꝛ primo nō ob.prima ratio in cōtrariū adducta qꝛ ꝯfun
ditur per tex.in.d.§.finaūt hec obseruata nō fuerint:nam si filius
est exheredatus expssa legitima causa que postea nō ꝓbetur testa
mentū est validū ꝛ ad rescindendū opus est querela ꝓut cōiter te
netur saltē vt minus recedatur a iure antiquo ꝛ tñ rescindit̃ per q̄
relā:quia nō ꝓbetur causa igratitudinis cōseruātur legata vt ibi
subditur in.§.sequēti prout ꝛ cōiter tenetur.ergo patet quod licet
institutio ab initio valeat non ꝑpterea rescindūtur legata recissa
institutione.nec ob.d.§.de rūpēdo:qꝛ loquitur in materia separa
ta ꝛ separatoꝝ non est illatio.l.fi.de calū.ꝛ.l.si maritus.C.de do.
inter virū.cum si.Quinimo etiā in terminis illius.§.pōt dici qđ
illa ratio dependentie nō est bona prout dicit Jmo.in.d.l.filio ꝑ
terito.xx.co.ꝛ in.l.iij.§.fi.de lib.ꝛ posthu.dato aūt ꝙ illa ratio de
pendētie militet in terminis.d.§.de rūpendo.tamē ibi est diuersa
ratio.Nam substitutus ibi nō pōt multū de hoc conqueri:quia si
non esset natiuitas posthumi institutus verisimiliter adiret ꝛ ipse
substitutus excluderetur.Sin autē substitutio nō rumperetur ipse
substitutus admitteretur beneficio posthumi a quo excluderetur
institutus que cessant in terminis nostris:qꝛ si posthumus nō na
sceretur legatarij cōsequerentur eoꝝ legata.ideo illa non ꝯsequū
20 tur beneficio posthumi dato ꝙ valeāt.¶†Nec ob.secūda ratio
qꝛ imo appellatiōe filij venit posthumus:vt.s̄.deductum est.nec
ob.d.l.qui filiabus.qꝛ loquitur qñ fit mētio de filio in vltima volū
tate ei legādo secus si fiat mētio aliter disponēdo.d.l.qui filiabus
cum si.s̄.adductis.Et ratio differentie habetur in.d.l.ꝙ filiabus.
Jtem secus si fit mētio de filio in dispositione legali.d.l.etiam ſm
21 Jmo.in.d.l.filio ꝑterito.†Et fortius vbi fit mētio de liberis:qa
verbū liberi habet ampliorē significatū ꝙ̃ verbū filiꝰ.l.liberoꝝ.de
22 verb.sig.¶†Nec ob.iij.ꝛ.iiij.rationes in cōtrariū adducte q̄ ad
idem tendunt:qꝛ negetur ꝙ exceptio limitata limitet regulā vt.s.
non adaptetur nisi ad casus in quibus cadūt termini exceptiōis.
23 ¶†Nō eñi incōuenit si regula que militat in casibꝰ nō exceptua
tis magis generaliter se hꝫ ꝙ̃ se habeāt termini exceptiōis vt est
videre fere in omnibus regulis iuris.Nec ob.d.l.naz ꝙ liqde.§.fi.
quia rñdetur qđ relatiuū ibi positū refertur ad verbuz penum qđ
ibi ponit̃ in genere neutro ꝛ hoc ꝓut est litera omne penuz prout
hoc sumit̃ ex dictis Bar.in.d.§.fi.Si autē in litera est omnē penū
ꝛ sic penū ponitur in genere feminino tūc rñdet Jmo.in.d.l.filio
ꝑterito.col.xx.ꝙ.d.l.nam ꝙ liquide procedit in dubio secus qñ re
sultaret ex tali intellectu aliqua absurditas prout resultaret in his
terminis.Quia sequeretur ꝙ posthumo possit hodie relinqui le
gitima quoquo relicti ti.licet nō possit ita relinqui iam nato.Cuz
magis debeat faueri posthumo ꝙ̃ iaz nato.l.j.§.generaliter.ff.de
vētre.in pos.mit.Jtē sequeretur ꝙ similiter nō haberet locū in in
fante ꝛ furioso per.d.l.si quis suo.Et ideo dicta regula intelligat̃
generaliter vt iacet ꝛ exceptio habeat locū in casu que potest lo
cū habere ſm eūdez Jmo.possumus etiā dicere ꝙ termini.d.l.nā
ꝙ liqde.§.fi.sunt satis diuersi a terminis nostris.Nā ibi ponitur
in regula ꝛ exceptio que exceptio postea artatur ꝑ quādā adiectio
nē seu qualitatē que potest adaptari ad regulam ꝛ exceptionem.
Sed in terminis nostris ponit̃ regula simpliciter ꝛ exceptio sim
plex que non restringitur per aliquā qualitatem adiectam:vnde
vbi deficit exceptio nō deficit regula.sed militat.Si ergo causa in
gratitudinis nō probatur vl' nō inseritur in ꝑteritione posthumi
habet locum regula dicti.§.aliud quoqꝫ capitulū quia cessat exce
ptio.nam verum est non esse probatam causam ingratitudinis si
eam non cōmisit:quia cōmittere non potuit.Preterea illud rela
tiuum quod positū.in.d.§.fi.potest referri ad regulam et ad exce
ptiōem:quia potest referri ad penum legatā ꝛ ad vinū exceptua
tum.ꝛ ita illum tex.intelligit Barto.in.l.plautius.ff.de auro ꝛ
argen.lega.et licet dictio penum fuerit posita in genere feminino

respectu dictionis omne tamē respectu dictionis qđ ponit̃ ī gene re neutro ex quo dictio penū ⁊ in feminino genere et in neutro su mi pōt vt eadem.l.§.nomē.ita dicit Bar.in.d.l.nam ꝙ liquide.§. fi.qui videtur velle ꝙ relatiuū qđ referatur solum ad penū. Sꝫ in d.l.plautius.vult ꝙ referatur ad vtrunqꝫ.⁊ ita dicit gl.in.d.l. nā qđ liquide.§.fi.Et hoc tenendo ꝙ ⁊ verius videtur dici potest qđ pōt referri ad vtrūqꝫ ⁊ cū sint diuersi generis duo substātiua ad que refertur se ꝯformat cum magis proximo ſm figurā generuꝫ de qua facit mentiōem Bar.in.d.l.plautius que in his terminis 24 erit zeugma.¶ †Sꝫ ob.huic rñsioni ꝙ dicit Bar.i.d.l.plautius in.iij.oppositione.nam in.d.l.plauti⁹ poterat cadere similis figu ra ⁊ tamē dictio in fi.posita refertur ad substātiuū proximū vt ver ba intelligātur ꝓprie sine aliqua figura.⁊ bar.dicit ꝙ illud cōtin git ibi propter duo.s.quia adiectiuū in fi.positū habet substātiuū per omnia cōforme.Item quia fauor est ꝙ nō referat̃ ad omnia p̄cedētia.arg.l.in testamētis.ff.de reg.iu.adeo ꝙ vbi deficit aliqđ predictorū secus esset ſm eum que duo cōcurrunt in terminis.d.l. nam qđ liquide.§.fi.⁊ refertur ad vtrūqꝫ ſꝫ figurā.Potes dicere ꝙ in.d.l.plautius erat duplex figura.s.numeri ⁊ generis ꝑut ⁊ di cit ibi Bar.Sed in.d.§.fuerat vna figura tantū.s.generis:iō non curatur de vna figura.in.d.§.fi.sꝫ curatur de pluribus figuris.in d.l.plauti⁹ qđ nō multū placet:quia post duo substātiua magis datur verbum vel adiectiuū pluralis numeri q̄ singularis nume ri ad hoc glo.in verbo relictis.in.l.cum filio.de leg.i.licet vtrūqꝫ fi eri possit prout dicit Bar.in.d.l.plautius.Vel secūdo dicas ꝙ in d.l.nā qđ liquide est quia magis refertur in dubio ad id quod fue rat dictū dispositiue q̄ ad id quod fuerat dictū exceptiue.⁊ hoc di cit Bar.in.d.l.naꝫ qđ liquide ꝙ prout mihi videtur caret ratiōe. ⁊ ipse Bar.cōtra illud opponit ⁊ nō vidit solutionē quare forte potes dicere ꝙ in.d.l.naꝫ qđ liquide vna cum dicta figura ꝯcur rit ꝙ exceptio ⁊ regula habent inuicē conformitateꝫ ⁊ propterea ꝯuenit ꝙ ad vtrūqꝫ referatur.Et ita ꝓcedat illud vulgatū ꝙ exce ptio declarat regulā ad qđ solet allegari.d.l.nā qđ liquide.§.fi.nō intelligas simpliciter:sed prout deprehēditur ex predictis. Nā si relatiuum qđ nullatenus posset referri ad penū nō restringeret̃ il la regula propter dictā exceptionē prout ⁊ sentit gl.ibi ⁊ bar.ibi. ⁊ in.d.l.plautius.sed in.d.l.plautius non est regula ⁊ exceptio:sꝫ plura legata eque principalia.ideo nō attendatur figura: sed ꝓ pria latinitas.Potest etiā dici ad.d.§ fi.qđ relatiuū qđ ideo refe ratur ad omnia precedētia:quia relatiuū seu adiectiuū positū in genere neutro pōt referri ad omne genus prout dicit Bar.in.d.l. plauti⁹ adducēs.l.ea tamē adiectio.de lega.iij.Et facit illud Sa lustij est locus in carcere qđ tulianū appellatur.huic autē vltimo 25 dicto obstat.d.l.plautius.Sed solutio pꝫ ex iam dictis.¶ †Cō clusio ergo remanet ꝙ.d.auf.ex causa ⁊ conseruatio legatoꝝ inde resultās militat etiā in preteritiōe posthumi.d.Ludo.de iterāne in quodā ꝯsilio qđ fecit Perusie.dicit idē tenere Bar.in.l.in cōfir mando.ff.de cōfir.tu.⁊ in.l.qui filiabus.de leg.i.⁊ qđ his cōsuluit Bal.quādo ipsa legata nō sunt necessaria:sed ex mera liberalitate procedētia vt ipse Bal.refert in.d.l.filio preterito.⁊ dicit qđ repe rit eādē opi.firmasse Pau.de cast.perusie sup testamēto cuiusdā Bartholomei de perusio ī ordine.lvij.incipiēte clarū est testamē tum predictū.Et concludit qđ etiā vbi est clausula codicillaris ꝑ verba futuri ꝓcedit opi.Bar.⁊ illi cōsilio se subscripserūt.d.Ma rianus suzzinus qui solū adducit auctoritatē Oldra.in cōsi.cxlix. qđ incipit super.j.q.tenētis ꝙ auf.ex causa nō habet locū quādo testamentū valet ab initio ⁊ postea rumpitur preteritiōe posthu mi.d.Bal.ser cole se subscripsit ⁊ dicit esse cōmunem opi.⁊ multū pōderat.l.penul.ff.de iure codicil.dñs māsuet⁹ simpliciter se sub scripsit.Sed licet militet in preteritione posthumi etiā facta a pa tre.Tamē non videtur qđ militet in p̄teritione posthumi vel iam nati ignorāter facta prout firmat Bar.in.d.auf.ex causa.⁊ in.d.l. filio p̄terito.in.iij.⁊.v.col.⁊ in.l.cū mater.ff.de inoffi.testa.⁊ in.l.j. ff.de iure codi.⁊ in cōsi.incip.quidā noīe lapus in ordine.cxcvij.ſꝫ ordinē qui habetur perusie nō informis ⁊ in alio quod incip.qdā cōdidit testamentū in ordine.clxxiij.ſm eundem ordinē ⁊ in alio incip.quidā nomine A cōdidit testamentū in ordine.cliij.ſm eūdē ordinē.⁊ idē tenet Ang.in.d.l.filio p̄terito.⁊ ī.l.j.C.de bo.pos. ꝯtracta.⁊ in.l.vxorē.de manu.testamēto.⁊ in.l.militis codicillis. §.in sup̄mis.ff.đ mili.testa.vbi dicit fuisse originaliter opi.Odof. idem etiā tenuerūt Ang.⁊ Pau.de ca.in.d.auf.ex causa.Eandē etiam opi.firmauit Bal.in.l.si titius.ff.eo.⁊ in.d.l.filio preterito. loquitur tamen in eo qui nō habebat neqꝫ sperabat habere post humū.⁊ fundat se Bal.in verisimili mēte defuncti:quia nō est ve risimile ꝙ si testator de filijs cogitasset fecisset tot legata per quā rationē idem cōsulendo ⁊ legendo tenuit Pet.de ancha.vt refert Imo.ī.d.l.filio preterito.co.xiiij.⁊ idem tenuit Benedic. de plū. in.l.generaliter.§.ex testamēto.de fideicō.liber.Bar.autē fundat se primo per tex.in corpore.§.finautem obseruata hec nō fuerint. vbi assignātur due rationes ⁊ quelibet adaptatur ad preteritionē scienter factā ⁊ nō ad factā ignorāter.Dicit em̄ tex.ne liberi falsis accusationibus cōdemnentur.Que ratio respicit exheredationeꝫ vel preteritionē factā cum insertione legitime cause licet non vere. Subdit vel aliquā circūscriptionem in parentū substātijs patiā tur.Que ratio respicit exheredationē vel preteritionē factaꝫ sine insertione cause.Tamē sciēter:quia verbū circūscriptio presuppo nit dolum.l.j.iuncta glo.ff.de in integ.resti.Scđo probat.in simili per tex.cum ibi notatis.in.l.sicut certi.⁊ in.l.cū vel in vtero.C.de 26 testa.mili.¶ †Tertio per.l.si vnq̄.C.de reuo.dona.vbi donatio inter viuos que nititur maiori firmitate reuocatur ꝓpter superue nientiā filiorū de quibus testator non cogitauit fortius reuocant̃ legata que nituntur minori firmitate ſm eum ⁊ sequaces.Sed contrariū firmauit Saly.in.d.l.j.ff.de posthu.here.insti.⁊ ideꝫ vi detur tenere Nico.de mat.ibi simpliciter dicens qđ.d.auf.ex cau sa locū habet in p̄teritiōe posthumi quo ad cōseruationē legato rum.Quod ⁊ vidētur velle oēs gl.superius allegate que simplici ter idem volunt in preteritione posthumi. Attento qđ preteritio posthumi ꝯmuniter solet fieri ignorāter ⁊ in terminis preteritio nis ignorāter facte tenet idem gl.relata ad tex.in.l.vxorē p̄gnan tem.ff.de manumissis testamento.idē etiā tenuit Francisc⁹ de rā po.ꝑut refert Imo.in.d.l.filio p̄terito q idem tenet.Quod ⁊ vide tur tenere Bald.in.d.auf.ex causa dicens hoc presertim ꝓcedere si legata sunt modica ⁊ relicta pro anima vł cōiunctis personis. Pro quo facit quia licet non cogitauerit de posthumo nascituro 27 tamē debuit cogitare.†Item licet ignoret filiū postea nasciturū tamē si simpliciter legauit fuit volūtas indefinita que saltem im plicite respicit omnē casum arg.l.que cōditio.de cōdi.⁊ demō.⁊.l. celsus.de lega.ij.⁊ qđ no.per Dy.in.l.sub pretextu specierū. C.de transac.ſm Bal.qui hoc adducit.in.d.auf.ex causa qui etiaꝫ pro hac parte inducit.l.iij.C.de inoffi.testa.⁊.l.fi.ff.de heredi.insti.In q̄bus iurib⁹ valēt legata facta in testamēto inualido p̄teritiōe fi lij ꝓpter istam ignorantiā seu iustū impedimentū pretereūtis e tiā eo casu quo nō valebant al's relicta facta in testamēto inualido ⁊ sic ignorātia pretereuntis est causa vt legata validētur.vbi al's non valerent.Ideo nō debet esse causa vt vitiētur.vbi al's valerēt ad idem vltra eum.d.l.cum mater.ff.de inoffi.testa.vbi similiter ꝓ batur ꝙ propter iustā ignorantiā pretereūtis seu exheredātis va 28 lidātur legata que al's irritarētur.¶ †Quarto pro hac parte ad ducit Bal.quia posthumus de quo testator nō cogitauit censet̃ habere ab intestato tacitam voluntatē defuncti.l.si quis cum nul 29 lū.⁊.l.cōficiūtur.in prin.ff.de iure codicil.†Ergo iuris fictione in telligitur cogitasse de ipso posthumo ſm eū vltra quē facit ⁊ quin to q̄ testator scit vel scire debet dispositionem.d.auf.ex causa que indistīcte cōseruat legata ex testamēto vitiato ex p̄teritiōe.Ideo in genere videt̃ voluisse ꝙ etiā si hoc contingeret legatū debeatur al's debuit noīatim ab aliquo relinq̄re al's sibi imputet ſm Imo. ꝙ cōcordat cū prima ⁊ scđa rationibus Bal.item.vj.⁊ principa liter.facit q̄ tex.d.auf.ex causa ⁊ in corpore generaliter loquit̃.er go est generaliter intelligēdus.l.j.§.⁊ generaliter.de leg.p̄stā.⁊.l. 30 iij.ff.de offi.p̄si.cum si.†Nec ob.prima ratio Bar.q̄ rñdet Imo. in.d.l.filio p̄terito.co.xvij.ꝙ circūscriptio est duplex vna q̄ fit cuꝫ dolo ⁊ alia que fit re ipsa.l.j.ff.de in integ.resti.⁊.l.j.ff.de in reꝫ ver so.⁊.l.nam ⁊ postea.§.si minor.de iureiu.⁊.l.iteꝫ si p̄cio.§.j.cū sua glo.ff.locati.ideo licet qñ simpliciter fit mentio de circūscriptione debet in dubio intelligi de dolosa tamē qñ adiūgit̃ dictio aliqua debet intelligi de vtraqꝫ circūscriptione ꝑ gl.no.cle.j.de fo.cōpe. sup verbo aut eorū parte ſm Imo.in.d.l.filio p̄terito.idē de ver bo aliqua tāgit Bal.in.l.j.C.de inoffi.dona.⁊ Ludo.in.l.si cū vł in vtero.C.de testa.mili.pōt etiā dici vltra eum ꝙ in.d.§.finautē. ⁊ in.d.auf.ex causa fit mētio generalis ne aliquā circūscriptioneꝫ ⁊c.Nā si distingueretur inter sciētē ⁊ ignorantē posset fili⁹ aliquā circūscriptionē pati in substātijs parētū. Nā possit qs fingere se ignorare cū sciret.Et tñ nō posset sciētia ꝓbari ⁊ sic posset aliquā circūscriptionē pati filius si fieret distinctio inter sciēter ⁊ ignoran ter p̄tereuntē.Ideo cum imꝑator velit tollere omnē circūscriptio nem vt denotāt illa verba ne aliquā.l.nec vllā.de peti.heredi.fuit necesse vt faceret dispositionē generalē cōprehendentē omnē p̄te ritionem tam ignorāter q̄ sciēter factā.nec ob.ꝙ nō circūscribitur filius si legata nō debētur.imo subleuatur:q̄ rñdeo ꝙ verū est:tñ Bar.inducit illū.§.finaūt hec obseruata nō fuerint.qui loq̄tur de annullatione institutionis ad hoc ꝓpositū pōderādo ꝙ ille.§.nō loquitur in p̄terito ignorāter ⁊ in consequentiā vult inferre ꝙ nec sequēs.§.qui loquitur de cōseruatione legatorū debet intelligi in p̄teritione ignorāter facta que inductio tollit̃ per supradicta circa primā.q.Preterea ex inductione Bar.sequeretur ꝙ qñ quis esset p̄teritus ignorāter valeret institutio saltē vbi ante.d.auf.valebat ꝙ est cōtra mentē ipsius Bar.⁊ cōiter omniū.Nec ob.l.sicut certi. ⁊.d.l.si cū vel in vtero.q̄ in illis iuribus distinguitur inter sciētiā ⁊ ignorantiā quo ad inducendū vel nō inducendū exheredationē ⁊ exclusionē filij p̄teriti a totali hereditate.Nō aūt distinguit̃ quo ad cōseruationē legati.Nec est eadem ratio.q̄ posthum⁹ de lega tis pōt detrahere legitimam ⁊ nō de institutione in terminis.d.ll. sicut certi ⁊ si cum vel in vtero prout rñdet bal.in.d.auf.ex causa. ⁊ plures respōsiones dat etiā Imo.in.d.l.filio preterito.colū.xxij.

⁊ vna

31 ꝛ vna est ꝙ loquat̃ quo ad istitutionẽ non quo ad legata.† Alia inqua residet est ꝙ ratio ibi est q2 preteritio militis ignoranter facta nõ habetur pro exheredatione. Ideo testamentũ vitiatur ꝑut in pagano. ꝛ in hoc cõcordat cũ Baldo. Tamẽ ꝙ quia nõ valet testm̃ cõsequẽter non valẽt legata cuius cõtrariũ dicit Bal. in sua solutione. Sed dicas ꝙ Bal. habuit respectũ ad ius nouissimũ. d. auf. ex causa ratione subiecte materie Imola ꝓo habuit respectũ ad tẽpus. d. l. si cum in vtero. Quod patet q2 al's esset sibi cõtrari⁹ cum velit ꝙ legata cõseruentur nõ ob. ꝑteritione ignorãter facta ꝛ soluat cõtrariũ dicte legis. ꝛ de quo etiã ꝑ Bal. in. l. fi. C. de codi. Item illo iure in legatis nõ fiebat aliqua distinctio: sʒ indistincte vitiato testamento vitiebãtur regulariter legata. Et similiter hodie indistincte per ius nouissimũ generaliter statuit̃ ꝙ valeãt legata. Sed forte nõ reperiebatur generaliter statutũ q̃ preteritio filij

32 a milite facta habeat̃ pro exheredatione.† Nec obst. d. l. si vnq̃. C. de reuo. dona. quia illa loq̃tur in vniuersali nõ in singulari aliena-

33 tione.† Item donatio ꝑter ꝙ in liberto nõ reuocatur: nisi vsqꝫ ad debitũ bonorum subsidiũ. C. de inoffi. testa. auf. vnde si parens et expresse tenet gl. in. v. q. in. l. j. C. de inoffi. dona. ꝺm Bal. in. d. auf. ex causa. ꝛ hanc secundã respõsionẽ tangit etiaʒ Imo. Sed iste responsiones nõ videtur vere in se per ea que tradũtur. in. d. l. si. cuʒ vel in vtero dicas per Bar. in. l. titia. ꝟ. impator. de leg. ij. ꝛ ꝑ doct.

34 in. d. l. j. ꝛ in. d. l. si vnq̃.† Tertio rñdet Imo. in. d. l. filio preterito. q̃ illa. l. est ꝯtra rigorẽ iur. ꝛ a iure exorbitãs. ꝛ ideo nõ trahẽda in cõsequẽtias saltẽ ad casum nostrũ vbi nõ viget tãta ratio: quia in donatione agitur de maiori ꝑiudicio ex quo de donatione non detrahitur legitima. Item donatio semel facta est irreuocabilis. Ideo cõueniens fuit ꝙ ꝑuideretur de remedio. ar. c. vbi periculũ. de elec. lib. vj. Preterea vltra eos agitur de minori ꝑiudicio si lex disponit ꝙ donationes reuocẽtur attento ꝙ donatarius põt sibi ꝑuidere faciẽdo exprimi ꝙ volebat donationẽ valere siue filij tũc viuerent vel postea superuenirẽt siue nõ. Et si hoc nõ facit sibi imputet ꝙ nõ cadit in legatarijs qui cõmuniter sunt absentes. Preterea qñ quis legat cogitat vel cogitare debet de herede. Ideo cogitat vel cogitare debet ꝙ si filius nasceretur ipse esset heres. ideo est verisimile ꝙ saltẽ iplicite cogitet hũc casum ꝛ si nõ cogitat est quid sibi imputetur magis q̃ imputetur donatori qui cuʒ donat nõ habet cogitare de herede. Item nõ agitur de tanto preiudicio filij preteriti si nõ reuocatur legatũ prout si nõ reuocatur donatio per legata nõ grauatur filius in legitima. l. quoniã in priorib⁹. de inoffi. test. ꝛ. l. papinianus. ꝟ. quarta. ff. eo. titu. Et licet etiã donatio immẽsa rescinditur per querelã per titulũ. de inoffi. dona. tamẽ magis interest q̃ vitietur ipso iure. nec ob. id q̃ dicũt Bal. ꝛ Pe. de ancha. de verisimili mente testatoris q̃ si de filijs cogitasset nõ fecisset tot legata: q2 illa ratio nõ videtur bona q̃tum ad inualidã dum legata vt patet in. l. si quis cum nullũ. ꝛ. l. qui graui. ꝛ. l. ab in

35 testato. ff. de iure codicil.† Nam testator videtur in dubio acqesce re dispositioni iuris simpliciter cõfirmãtis legata attẽto q̃ si nolebat acquiescere poterat faciliter obuiare ꝓtestando q̃ nolebat valere si in futurum cõtingeret eum habere filios ꝺm Imo. in. d. l. filio ꝑterito. col. xix. Preterea vltra eum: licet forte nõ fecisset tot legata tamẽ forte aliqua fecisset. Ideo non est mirũ si sustentant̃ aliqua que verisimiliter nõ fecisset vt nõ irritẽtur ea que verisimiliter fecisset. Et pro hac ratione facit optime tex. in. l. iij. C. de inoffi. testa. vbi ex verisimili mẽte testatricis testamentũ validatur cõtra rigorẽ iuris ꝛ contra iuris regulas eo quia ꝑteritio fuit facta ignoranter ꝛ tamẽ ille tex. ꝑcedit etiã vbi extraneo fuit aliquid relictũ: attẽto ꝙ glo. Bar. Bal. ꝛ doct. cõmuniter dicũt ꝙ illa. l. procedit etiã si vna cum filijs fuisset institut⁹ extraneus. ꝛ Bal. dicit ꝙ illa

36 l. ꝑcedit etiã quo ad legata.† Si ergo hec qualitas ꝙ ꝑteritio fuit facta ignoranter validat legata vbi al's non valerent ꝛ validat ex verisimili mẽte testatricis vt ibi. ꝛ in. l. cuʒ mater. ff. de inoffi. testa. magis eñ peccat qui sciẽter ꝑterit q̃ qui ignorãter. ideo nõ meretur ita fauorẽ ꝙ suũ iudiciũ mandetur executioni. Prout per dictam rationẽ ꝛ per ea que habẽtur in. d. l. cum mater cõsuluerunt do. Signorellus de Mediolano ꝛ collegiũ mediolanẽse ꝙ legata facta a sciẽter pretereunte filiũ nõ valeant sed valeãt legata facta ab ignorãter pretereũte ꝺm Bal. in. l. gallus. ꝟ. fi. de lib. ꝛ posthu. prout refert Imo. in. d. l. filio ꝑterito. vij. col. ꝛ Ray. de forli. Iac. de are. ꝛ Oldra. tenuerunt etiã hanc partẽ dicentes ꝙ glo. fi. dicte auf. ex causa volẽs ꝙ non cõseruantur relicta vbi testamẽtũ vitiatur ex causa ꝑteritionis vel exheredationis militat quãdo preteritio fuit facta sciẽter de filio iam nato secus in preteritione posthumi: q2 aliud est mos insani hominis nõ curare circa liberos charitatem naturalẽ aliud est errasse in iure ꝛ nõ perpendisse de cõsilio galli vel vellei ꝺm eos. Qui ex his volũt ꝙ conseruẽtur relicta vbi preteritio fuit ignorãter facta secus si sciẽter fuit facta preteritio vel exheredatio. ideo nõ videt̃ ꝙ debeamus arguere ex verisimili mẽte testatoris q̃ ꝓpter qualitatẽ ignorãtie legata infirmẽtur cõtra regulã. d. auf. ex causa. Et tenẽdo ad tex. d. l. cũ mater intellectum glo. qui est q̃ decisio imperatoris ibi approbetur ꝑ iuriscõsultum videtur ibi casus pro hac parte ꝛ sic saltem est ibi glo. satis

aperta pro ista parte. Dato aũt q̃ intellectus glo. non sit verus: nihilominus illa. l. prestat satis vrgẽs. arg. q̃ non sit maior rõ vitiandi legata qñ preteritio est facta ignorãter q̃ qñ sciẽter. Pro quo etiã optime facit. l. fi. de heredi. insti. vbi testamentũ vitiatur: quia filius erat ignorãter preteritus. Et tamẽ prestãtur legata in eo facta. vbi nõ prestarẽtur si fuisset sciẽter facta per. l. papi. ꝟ. fi. de inoffi. testa. Quod põt quoad iuuari q2 licet disceptari possit de ꝑsumpta mẽte testatoris qñ preteritio est facta ignorãter: tamen ex altera parte: tũc qñ scienter ꝑterit testator magis peccat. ideo tũc suum iudiciũ nõ meretur tantũ fauorẽ. Nam debet sibi imputare cur sibi nõ prouidit. Quare attẽtis ꝑdictis et attẽta generalitate tex. d. auf. ex causa ꝛ in corpore hec pars quod legata cõfirmentur per. d. auf. ex causa etiã vbi preteritio filij fuit ignorãter facta videtur de rigore. iur. verior. Quãuis non auderẽ ita generaliter eam firmare: q2 Bar. in multis locis legendo ꝛ etiã consulẽdo precise sequitur cõtrariã opi. ꝛ multi eum sequũtur. Tamen eũ sequẽtes limitant dictã suaʒ opi. pluribus modis: ꝛ prout ad propositum nostrũ confert limitant Ange. ꝛ Pau. de cast. in. d. auf. ex causa. ꝛ Ange. in. d. l. filio preterito ꝙ dicta opi. Bar. ꝑcedat qñ testator nõ cogitauit de filijs nec in genere nec in specie. Nam si cogitasset in genere de filio ꝑterito cõseruarentur legata per. d. auf. ex causa. arg. l. qui iure militari. ff. de mili. testa. Quod etiã est de mẽte Bal. in. d. auf. ex causa qui subdit ꝙ si in aliqua parte testamẽti fit mentio de posthumo sine dubio sustentarentur legata qñ esset adiecta clausula codicillaris ꝺm eũ per quã limitationẽ deciditur casus noster cum appareat in pluribus partibus testamẽti mentio facta de filijs. ꝛ sic sumus extra dictã opi. Bar. ꝛ sequaciũ. Scdo limitatur quando testator habebat aliquos filios quos instituit. Nam licet postea alij nascãtur non vitiãtur legata q2 est verisimile ꝙ ꝑut illos filios legatꝭ onerauit ita ꝛ onerasset istũ filiũ ꝑut dixit Bal. in. d. l. titi⁹ et. in. d. l. filio ꝑterito. que due limitationes cõferunt ad casum nostrũ. quia testator in genere cogitauit de filijs ꝓpter clausulam codicillarẽ de qua. ĩ. subdã. Iteʒ testator habebat filiã quã instituit in testamẽto. Itẽ tertio fallit qñ legauit ad pias causas q2 est verisimile ꝙ etiaʒ si cogitasset habere filios illa verisimiliter fecisset. arg. l. cum alienã. C. de legã. Presertim si sunt parua prout dicit Bal. in. d. auf. ex causa. ꝛ virtus implicatiue presertim importat q̃ ideʒ vult nõ sunt parua. Quarto limitatur qñ testator legata repeteret a legitimis heredib⁹ hoc est a venientibus ab intestato. Naʒ tunc legata debẽtur licet posthumus de quo nõ fuerit cogitatum nascatur vt ꝓbat tex. in generalitate sui in. l. generaliter. ꝟ. ex testamẽto. ff. de fideicõ. liber. ꝛ facit. l. si quis cum nullũ. ꝛ. l. ab

37 intestato. ꝛ. l. qui graui. ff. de iure codicil.† Et idcirco cum clausula codicillaris apposita in testamẽto inualido operetur q̃ legata censeãtur ab intestato repetita ꝑut no. doct. in. l. j. ff. de iure codi. ꝛ. in. l. fi. C. eo. titu. ꝛ in. d. auf. ex causa. ꝛ in. l. eam quã. C. de fideicõ. sequit̃ q̃ si dicta clausula est adiecta in testamẽto nullo ꝑteritione filij ignorãter facta vt q̃ forte preter propositũ patris nascatur tunc legata cõseruentur si clausula codicillaris. est cõcepta sub verbis futuri tẽporis. ꝛ hoc pro claro ꝑsupponit Bal. i. d. auf. ex causa in. iij. ꝛ. iiij. col. Quod ꝛ videtur velle idem Bal. in. d. l. j. de iure codicil. facit q̃ ipse dicit in. l. penul. eo. titu. et idẽ tenet in. l. fi. col. penul. C. de codicil. rñdens ad. l. sicut certi ꝛ. l. si cum vel vtero. de testa. mili. q̃ in eis testator nõ prouidit sibi in casu rupture testamenti prout ꝑuidit in his terminis adijciẽdo clausulã codicillarẽ per verba futuri temporis. ꝛ ita etiã respõdet ad. d. l. si vnq̃. C. de reuo. dona. ꝛ idẽ solitus est tenere Panor. vt in cõsi. lvij. q̃ incipit q̃q̃ multa scripta fuerint. ꝛ in cõsi. lviij. q̃ incip. clarũ est testamẽtum predictũ vbi clare ad propositũ nostrũ per eum in vlti. col. q̃ ꝛ tenebãt Dy. Iaco. de are. ꝛ cõmuniter oẽs moderni ante Bar. prout ipse Bar. refert. in. d. l. j. de iure codicil. ꝛ idẽ tenet Rapha. cuma. in. d. l. j. ꝛ in. d. l. si quis cum nullũ eo titu. ꝛ licet Bar. in. d. l. j. aliud velit loquẽs de eo qui nõ putabat in futurũ habere filios tamen hec est magis cõmunis opi. ex quo oẽs ante Bar. tenebãt hãc opi. ꝛ pro Bar. multi moderni idem tenent adeo q̃ dñs me⁹ doctor quidẽ preclarissim⁹ ꝛ integerrimi iudicij dicit hoc communiter teneri per doc. ꝛ esse seruandũ licet vbi nõ esset dicta clausula ipse sequatur Bar. prout hoc dicit in. d. auf. ex causa. ꝛ ita etiã volunt ang. ꝛ Pau de cast. ex dictis. s. in. j. limitatione ꝛ ita legen-

38 do. d. auf. ex causa visum fuit.† Cũ itaqꝫ in proposito nostro virt⁹ clausule codicillaris nil aliud velit nisi q̃ quatenus testamẽtũ nõ valebit illud censentur codicillus. Sed codicillus nõ habet institutionem sed legata vł fideicõmissa. l. nõ codicillũ. C. de testa. l. ij. ꝛ. l. nõ idcirco. C. de codici. cum simi. ideo institutio censetur legatum seu fideicõmissum. l. sceuola. ad trebel. iõ illa institutio vniuersalis nil aliud est q̃ fideicõmissum vniuersale ꝙ cẽsetur factũ i codicillis. et ideo validatur illa institutio de ecclia matre ꝛc. legata. Et maxime quis ex quo premittitur verbũ si non valet per q̃ videbatur aduersus nullitatẽ respectu solẽnitatis ꝛ subiungitur vł valebit que verba non video ꝙ de facili possint prouidere nisi rupture que posset cõtingere ex natiuitate posthumi deducitur ꝙ de hac ruptura cogitauit saltem in genere ꝛ sic non fuit ignoranter facta.

Et maxime hoc procedit si non probatur ꝙ non sperabat habere filios: quia aliud ē nō habere filios ꝛ nō apparere ꝙ cogitauerit de filijs aliud est si qs nō habebat ꝛ nō erat spes ꝙ vnꝗ esset habiturus quo casu loquitur Bar. in. d. l. j. de iure codi. similiter bal. in. l. filio preterito loquitur in eo qui nō habebat nec habere sperabat ꝛ similiter loqtur. in. d. l. titius subdēs vt quia forte haberet vxorē sterilē ꝛ dictā distinctionē an simpliciter ignoraret an vero nō solū ignoraret sed etiā nō esset verisimilis spes habēdi: vt quia erat senex ꝛ forte habebat vxorē senē vel forte iuuenē sterilē. facit dñs Dionysius de Barigianis cōciuis noster qui sua tempestate appellari meruit doctor veritatis dicto scdo casu intelligens opi. Bar. ꝛ dicēs ita consuluisse prout relatū reperio a clarissimo iuris interprete. d. Bald. de bartho. patre ꝛ dño meo qui cū hoc trāsit in. d. auk. 39 †Cum itaqz in casu nostro pdicta nō presupponāt nec militent cum testator esset iuuenis ꝛ nihil imminebat ꝙ eū inducere deberet vt nō speraret habere filios: ideo nō militet opi. bart. ꝛ maxime cuz dictus testator natiuitatē filie supuixit adeo ꝙ de facili potuisset mutare dictuz testamētū si voluisset. Naz Pau. de cast. ꝛ legēdo in consi. lxxxix. incip. preclarus ꝛ egregius doct. ꝛ in cōsi. seq. sequitur opi. Baldi ꝛ subdit ꝙ dato ꝙ pcederet opi. bar. Tamē limitāda esset nō procedere qñ pater superuixisset adeo ꝙ potuisset testamentum mutare per no. per glo. in. l. athlete. §. dat remissionē. versi. nisi post. de excu. tuto. ꝛ idē Pau. de cast. in ꝯsi. lviij. incip. Bartolus de perusio dicit ꝙ opi. Bar. videt' sibi multum equa. Tamē eaz limitat qñ pater supuixit per no. in. d. §. dat remissionē. ꝛ per. l. tractabatur. de mili. testa. ꝛ per no. per Bar. in l. j. in. j. q. secūdi effectus. de vulg. ꝛ pupil. ꝛ hoc etiā voluit Jaco. de bel. in quadā sua disputatiōe quā posuit post. l. iij. C. de lib. pte. vbi ꝯcludit ꝙ si testator posthumū ignorāter pterijt adiecta clausula codicillari est distinguēdum ꝙ aut testatoris pōt culpa ascribi vt qa post cōditū testamētū sciuit natum esse posthumū et cum mutare potuerit testamētū ēt nō mutauit tūc clausula codicillaris operat' ꝙ scripti heredes vidētur vocati p fideicōmissum allegat. l. j. §. sciēdū. versi. sed et. ꝛ. l. si ita fuerit fideicōmissum. de lega. iij. ꝛ. l. generaliter. §. ex testamento. de fideicōmis. liberta. vbi fm eū videtur casus. ꝛ. l. iij. in prin. C. de inoffi. testa. ꝛ. l. certi. C. de testa. mili. ad hoc etiā vltra eum bonus tex. in. l. tractabatur. ff. de testa. mili. ꝛ. l. tres tutores ibi ꝛ ex tēporis intercapedine quo testamētū factū est ꝛc. ff. de admini. tuto. si vero testatori nō pōt imputari dicta culpa tunc cōcludit ꝙ clausula codicillaris operat' q ad legata ꝛ fideicōmissa particularia p. d. §. ex testamēto. ꝛ. d. l. si ita fuerit. ꝛ. l. fi. de here. insti. sed que ad fideicōmissū vniuersale nō operabitur: quia nō est verisimile ꝙ testator voluerit filiū habere tātū legitime ꝛ extraneum habere residuū. argu. l. cum acutissimi. C. de fideicōmissis. ꝛ. l. generaliter. §. cū aūt. de insti. ꝛ substi. ꝛ. d. l. iij. C. de inoffi. testa. fm eum cū itaqz in casu nostro testator sciuerit sibi natam filiā ꝛ potuerit mutare testamētū imputetur sibi quare nō mutauerit ꝙ nō est parū ponderandū in terminis nostris: attēto maxime ꝙ mater testatoris ꝛ sic auia paterna dicte filie fuerat isti tuta. Si tñ dictus testator voluerit cōdere postea testamētū ꝛ fuerit impeditus: qꝛ fuissent expulsi notarius ꝛ testes per dictam isti tutā vel sibi attinētes ꝛ repertū fuisset testamentū scriptum manu ppria testatoris apud ipsum testatorē i quo dicta filia fuisset simpliciter instituta. tunc dicta cōsideratio videretur militare potius cōtra matrē ꝙ pro ea. Ideo tūc subsisterē. dicta tamē consideratio Jaco. de bel. ꝛ Pau. de cast. fit qñ testator de filijs nō cogitauit. i casu aūt nostro de filijs cogitauit: vt. s. deductū est. ꝛ licet possibile fuerit ꝙ licet dū legabat cogitauerit de filijs ꝛ nō dū fecit istitutionem tamē non est verisimile ꝙ ita incōtinenti oblitus fuerit de filijs per id qd supradixi per Bal. et per id qd habetur in. l. nō ad ea. ff. de cōdi. ꝛ demō. ꝛ insuper est ponderādū ꝙ testator habuit vnicā filiā et i testamēto habuit ꝯsiderationē de filijs masculis limitando quedā legata si decesserit cū filijs masculis itaqz non est tāta verisimilitudo pro ea cōtra matrē prout si natus fuisset filius masculus. nec ob. id qd dicebat Bar. ꝙ notarij solēt dictā clausulam apponere potius de eoꝝ consuetudine ꝙ de mente testatoris qꝛ prout dicit Jmo. in repe. l. filio pterito. xiiij. col. de inūsto testa. notarij apponūt de volūtate testatoris cum testamentum publice legatur corā eo et quia testator nisi aliud dicat videt' in dubio vlle ꝙ circa validitatē testamēti tabellio apponat clausulas cōsuetas arg. l. ꝙ si nolit. §. qui assidua. de edili. edic. ꝛ. l. ex ea parte. cum ibi no. de verb. obli. ꝛ est bon' tex. ꝛ ibi Bal. in. l. fi. C. de fideius. ꝛ no. Bar. in. l. si prius. §. recte. de aqua plu. arcen. cum simi. Scdm eū accedat quod antiqui doct. oēs in. d. auk. ex causa. ꝛ spe. in. d. §. cōpendiose. de instrumē. edic. versi. idem videndū indistincte dicebāt dictā clausulā appositā per verba futuri temporis operari repetitionē fideicōmissi rupto testamēto agnatiōe posthumi nec distinguebant inter scientē ꝛ ignorantē maxime cum posthumi vt plurimuz ignorāter ptereūtur accedat etiā ꝙ idē videtur sensisse Bar. in. l. qui filiabus. in fi. principij in quadā additione. ff. de leg. j. attēto qd illā. l. intelligit de testatore qui de posthumo non cogitauit prout ad hoc pōderat ibi Jmo. verba Bar. hāc etiā partē tenuit Bal. in. l. fi. C. de codi. vbi respondet ad. d. l. si vel cū in vtero. ꝛ ad d. l. si vnꝗ. ad quas respondet Jmo. in. d. l. filio pterito. ꝛ insuper est ponderandū ꝙ habuit vnicam filiā feminā attento ꝙ parentes frequenter dotata filia relinquunt pie cause magis de facili ꝙ qñ habent masculos maxime hoc casu quo aliqua relicta fecit sub cōditione si decesserit sine filijs masculis. Nec illa ratio ꝙ notarij ex cōsuetudine apponunt curatur a doc. quia apponūt de voluntate testatorū qui saltē tacite volunt ꝙ apponat ea que solita sunt apponi. ex his omnibus puto concludendum qd hereditas dicti testatoris sit filie sed teneatur restituere dicte ecclesie tanꝗ fideicōmissarie detracta legitima. Laus deo.

¶Summarium super consilio. clix.

1 ☞Delinquens cōdemnatus an possit per seruientē seu officialē vnius territorij captꝰ aufugiēs in alieno territorio vti bene captꝰ possit fieri cōtra ipsum executio ratione principij. per totum.

2 In territorio alieno nemo potest capi nec in eo aliqua fieri executio. nu. 8.

3 Adulterantes deprehensos in actu venereo fugientes deprehēsi tamen ꝛ persecuti licet patri vel marito interficere ꝙuis sit temporis intermissio vel loci mutatio. nu. 10. vsqz ad fi. consi.

4 Accusasse nemo dicitur nisi prosequatur accusationem.

5 Accusans minor maior tamē factus accusationem persequit' nō incidit in penam propter initium qd non fuit damnabile attenta minoritate per legem que punit libertū accusantem patronum.

6 Possessionem alterius ingrediens ꝙ statuto puniatur vl' possit in dicta possessione offendi trahitur dictū statutum ad ingressum ꝛ tamen fugientem ab illa vt persecutus eodem instanti ꝛ cōtinuatiue possit extra dictam possessionem talis fugiens a persequente offendi.

7 Delictum seu homicidiū iusto mota dolore perpetranti parcitur a lege ꝙuis peccet.

8 Vindicta est a iure diuino prohibita tamen a iure ciuili permittitur patri ꝛ marito dispositione. l. gracchus. ꝛ. l. qd ait lex. §. quod ait. l. ff. ꝛ. C. de adul.

9 Capi in aliena iurisditione nemo potest delinquēs alibi ꝯmittēs delictum qui licet fugiens ꝯtinuo persecutus si demum capiatur venit relaxandus. vsqz ad fi. consi.

10 Factum dicitur eodem tempore licet diuersis horis sit gestuz dicitur etiam eodem tempore factum.

11 Injuria illatā in propria domo est maior alia quacunqz facta extra domum.

12 Injuriā dicitur facere is qui in alieno territorio nititur se intromittere superioritatem ostendendo.

13 Executiones quantuncunqz iuste a seruientibus facte iuris ordine non seruato, de se sunt nulle.

14 Fictio non inducitur in preiudicium tertij.

¶Consilium. clix.

In nomine dñi nostri Jesu xpi. 1 ¶†Licet in rure pter pestem morā trahens caream copia librorū. ꝛ ob eam rem nō potero consultanti morē gerere, put si solita copia librorū adesset. tamē prout facultas suggerit cōclusiue descendā ad cōsultationis decisionē q quidē nō alia fuisset ꝛ si data esset librorū copia: licet forte copiosius ꝛ efficacius cōprobata ꝛ ad rem ipsam cōdescēdēs licet pma facie dicendū videatur ꝙ dicta captura fuerit licita ꝛ substentanda adeo ꝙ captus non veniat relaxandus. 2 †Ea ratione quia ꝙꝙ illud sit notissimū ꝙ in alieno territorio non possit quis capi nec aliqua executio fieri per ea que habētur in. l. extra territoriū. ff. de iurisdi. om. iu. ꝛ in. c. vt animarū. §. statuto in ratione sui. de cōsti. lib. vj. ꝛ in. l. cū vnus. de bonis auk. iud. fac. Nihilominus quia p supponitur ꝙ dictus homicida fuit inuētus in territorio ꝛ fugiēs fuit cōtinuo persecutus ꝛ demū captus in territorio alieno videtur ꝙ captura fuerit licita. 3 Nā initiū fuit licitū quia poterat capi in loco vbi fuga ꝛ persecutio fuit inchoata: ideo initiū ratiōe loci fuit licitū. Ideo finis sine intermissione cōtinuatus videtur fieri licitus propter licitum pncipium. l. quod ait lex. §. quod ait lex. in fi. ff. de adul. vbi pbat' ꝙ licet patri esset pmissum adulteriū vel filiam in adulterio dephēsos interficere tūc cū inuenit ꝛ in domo ppria seu in domo generi sui ꝛ nō alio tēpore vel alio loco: vt. d. l. ꝙ ait lex. in. §. queritur. ꝛ. l. nec ea lege. §. ius occidendi. eo. ti. Tamen si duz inuenit eos in actu venereo in domo voluit interficere ꝛ ipsi vel eorū alter fugā arripuit ꝛ patre psequēte fuit intermissio temporis ꝛ mutatio loci pmittitur patri ex interuallo ꝛ in alio loco interficere. iste ex tex. i. d. §. quod ait lex. in fi. vbi pater inuenit in adulterio filiā in domo ppria ꝛ volēs interficere adulterū aufugiētem psecutus est eum ꝛ in ea psecutione interuenit interuallū temporis postea reuertitur ad interficiendū filiam ꝛ inuenit eam forte extra domū ꝛ interfecit illā homicidiū iudicatur licitū nō obstāte ꝙ fuerit factū ex interuallo tpis ꝛ in alio loco ꝛ sic licet lex pmitteret homicidiū perpetratū incōtinenti ꝛ in certo loco ꝛ prohiberet ppetratū alio loco vel ex iteruallo tpis. Tamē talis lex pmissiua

trahitur ad homicidiū perpetratū in alio loco ꝛ alio tpe propter initiū licitū quia voluit occidere tpe ꝛ loco licito ꝛ in persecutione talis initij liciti cōtinuo persecutus fuit idcirco licitū initiū reddit licitū finē qui al's fuisset illicit⁹ put ibi declarat Bar. facit etiā. l. qui cuꝫ maior. §. j. ff. de bonis libe. vbi similiter fiscus de se dānabi

4 lis excusatur ꝑpter initium ꝙ fuerat excusabile. † Nam lex punit libertū accusantem patronū ꝛ nō dicitur accusasse nisi ꝑsequatur accusationē vsqꝫ in finē. d. l. qui cum maior. in prin. ꝛ §. accusasse. ꝛ

5 arg. l. in seruitutē. §. petijsse. eo. titu. † Tamē si minor accusauit et factus maior persecutus est accusationē nō incidit in penā ꝑpter

6 initiū ꝙ non fuit dānabile attenta minori etate. † Et predicta in ducit Bar. in. d. §. qd ait lex ad questionē similem nostre consultationi: quia si statutū permittit ingrediētē in possessione sua offendere in ipsa possessione ꝛ quis ingredientem in possessione voluit offendere fugientem persecutus offendit extra possessionem talis offensio redditur impunis ꝑpter initiū impune put cōcludit idē Bar. qd videtur quasi in terminis decidere casum nostrū. Nam li cebat officiali capere homicidā cōdemnatū inuentū in territorio ꝛ sic initiū fuit licitum ratiōe loci ꝛ persecutio fuit facta sine intermissione. ideo captura facta in loco de se nō permisso cēseatur permissa prout cōtingit in simili. in. d. §. qd ait lex. ꝛ in questiōe Bar. cum de similibus idē sit iudiciū. l. nō possunt. ff. de. ll. ꝛ. c. inter ceteras de rescrip. cum simi. ꝛ presertim quia iurisconsultus per hāc rationem extendit legeꝫ simpliciter loquētē. ꝛ Bar. trahit decisionē iurisconsulti ad casum similē pari ratione liceat iudici trahere ad hūc casum imo videtur lōge maior ratio in casu isto qꝛ in casibus iuriscōsulti ꝛ Bar. initiū censebat licitū quia a lege redditū impu

7 ne. † Nā lex parcit patri ꝑpter iustū dolorē ꝛ iniuriā sibi illatā. d. §. qd ait. ꝛ. l. gracchus. C. de adul. Nō ꝙ homicidiū illud sit laudabile seu fauorabile ꝛ ꝙuis patri liceat interficere occidere filiam ꝛ adulterū. Tamē occidēdo peccat qꝛ in vindictā ꝑmittit iusciuile

8 tale homicidiū. d. §. sufficit. † Et vīdicta est a iure diuino ꝓhibita iuxta illud sacre pagine mihi vindictā ꝛ ego retribuā ꝛ in oratiōe dñica dimitte nobis debita nr̄a sicut ꝛ nos dimittim⁹ ꝛc. ꝛ. xxiij. q. iiij. ex his ꝛ eadem causa. q. j. quid culpatur. ꝛ ideo ꝙuis liceat quo ad forū tēporale homicidiū in terminis. s̄. positis. Tamē non est honestū saltem in foro poli per ꝑdicta ꝛ al's etiā in foro fori nō omne ꝙ licet honestū est. in. c. nō omne. qd licet. de reg. iur. in. vj. Sed officialibus ꝓsequi ꝛ punire delinquētes: licet ꝛ honestū et meritoriū ē ꝛ omittere est dānabile. l. congruit. de offi. ꝑsi. ꝛ. c. licet eli. in prin. de symo. ꝛ de accusa. c. qualiter ꝛ qñ. §. penul. ꝛ. c. irrefragabili. de offi. ordi. cum simi. Ideo lōge fortius in casu isto videt̄ permittēda hmōi captura ꝑpter initiū factū in loco licito cum in secutio vt dicitur fuerit cōtinuata vsqꝫ ad capturam ꝛ hoc videt̄ voluisse Pōta. in. l. j. §. occisorū. ff. ad sylle. Possent etiam adduci multa in qbus finis trahitur ad initiū attendit̄ ꝛ nō finis vt in. l. dāni. §. sabini. ꝛ qd ibi p Bar. ꝛ doct. de dā. infec. ꝛ. C. ad mace. l. si filius. j. ꝛ. j. q. j. cañ. principatus. xv. q. iij. sine exceptiōe. cum multis simi. que non faciunt ita in terminis p vt. s̄. deducta ideo nō ꝑse

9 quor. † His aūt minime refragātibus cōtrariū arbitror de iure respondēdū. vcꝫ ꝙ etiā in casu isto standū sit ꝑmisse regule q̄ dictat ꝙ nō pōt vnus officialis in alieno territorio regulariter citare nec aliquē actū executiuū facere in alieno territorio vt premisi ad qd clemē. pastoralis. de re iudi. ꝛ in. c. romana. §. cōtrahentes. de offi. ordi. lib. vj. vbi per Jo. an. ꝛ doct. pro quo facit. l. qs sit fugitiuus. §. idē ait. ff. de edili. edic. vbi initiū fuit licitū finis nō trahitur ad initiū per quā legē disputando tenuit Oldradus ꝙ hmōi captura non teneat ꝛ captus subsequēter sit relaxādus prout eum refert ꝛ sequitur Jo. an. in addi. specu. in ti. de accusa. §. quid si quis bānitus. in addi. magna in ver. elegāter. Oldra. in fi. ꝛ idē tenuit Bal. in. l. requirēdi. in fi. C. de ser. fugi. ꝛ in. l. sicuti. §. arist. ff. si serui. vēdi. ꝛ idem videtur firmare Rapha. fulgo. in. d. l. quis sit fugitiuus. §. idem ait. Ideo nō videtur a regula premissa ꝛ a tantorū viroꝝ auctoritatibus vllo pacto indecisiuis maxime recedendū cuꝫ loqua

10 tur in indiuiduo nostro. † Dictū autē Bar. ꝛ iura quibus mouetur loquūtur in terminis separatis ꝛ ratione habētes separatā: vt j. deducetur. Nō ergo oportet per hāc decisionem recedere a dicto Bar. in terminis suis. Nec per dictū Bar. recedēdū est ab hac sententia. Maxime cum dictū Bar. nō probetur per tex. ibi per quē mouetur. Quia tex. d. §. qd ait. loquitur in tpe qd continua dicitur idem tēpus ꝛ dicitur eodē tēpore fieri licet fiat diuersis horis vt no. Bal. ex glo. ibi in. l. si qs eum. §. si suo. ff. de vul. ꝛ pupil. ꝛ facit optime. l. lecta. versi. dicebā. ff. si cer. pe. ꝛ. l. iurisgētiū. §. quinimmo. ff. de pac. dicitur em̄ incōtinenti fieri ꝙ fieri anteꝙ diuertatur ad extraneos actus vt habet̄ in dictis iuribus. ꝛ in. l. in bone fidei. C. de pac. per. l. duos reos. §. fi. ff. de duob⁹ reis. ideo ex quo censetur inesse cēsentur eodē tēpore facta ad ꝓpositū ergo si lex dicit ꝙ liceat patri interficere filiā ꝛ adulterū tempore quo eos inuenit in actib⁹ venereis si pater circa eoꝝ occisionē cōtinuo versatus licet per plures oēs occupauerit in ea re anteꝙ occideret merito censetur eodē tpe quo in adulterio inuenit occidisse ꝛ sic verificant̄ verba legis que nō cadunt in loco. Nō possunt verificari verba legis loquētis de homicidio in domo si homicidiū fiat extra domū nisi forte per quādā viā fictā et nimiū impropriā. vnitas em̄ temporis non habet certos limites put habent dom⁹ ꝛ fundi ꝛ similia loca qui limites distinguūt vnū locū ab alio ꝛ inducūt pluralitatē domorū ꝛ aliorū locorū vt de se est notissimū. ex qb⁹ posset assignari ratio differentie inter loca ꝛ tempora. Tamē dato ꝙ idē dicēduꝫ sit in loco ꝙ dicit̄ in tēpore. in. d. §. ꝙ ait lex. ꝛ inductio quaꝫ facit Bar. ad statutū permittēs offensam in possessiōe. ꝛc. militet in fugantem ex possessione ꝓpria ꝛ offendentē extra prout. s̄. relatum est: nō enim est facile ab autoritate Bar. in decisiuis recedere. Ta

11 men nō est trahendū eius dictum ad terminos nostros. † Nam in illis terminis inuētus in domo ꝓuocat ad iracūdiam etiā magis ꝙ si extra domuꝫ inueniatur: ideo iracūdia prouocata ex iniuria illata in domo q̄ maior est cēsenda ꝙ si extra domū: arg. l. lex cornelia. in prin. ff. de iniur. ꝛ facit. l. pleriqꝫ. cum seq. de in ius vocā. ꝛ in indiuiduo. in. d. l. qd ait lex. §. queritur. Non pōt de facili temperari postꝙ est inchoata vt ita dixerim offensa: ideo nō mirū si occidens in casu celsi vel offendens in casu Bar. excusat̄ a pena ꝛ imputandū est ei qui ꝓuocauit ad talē iracūdiā. Nec aliquis magis leditur si offensa fit extra locū ꝙ si fiat in loco: ideo de facili est trahenda illa permissio ad aliū locū. ꝛ maxime cuꝫ talis ꝑmissio solū excusat a pena ꝛ pene sunt restringende regula in penis. in. vj. c. statutū. de elec. eo. lib. ꝛ. l. si preses. ꝛ. l. interpretatione. de penis. iō ꝯstitutio penā remouēs videtur amplianda que omnia cessant in terminis nostris quia ꝑmissio capiendi in territorio ꝓprio est ratione iurisditionis ꝛ superioritatis quā capiēs habet in ipso territorio ꝛ in alieno nō licet tum quia cessat iurisditio capiētis vel pre

12 stantis autoritatē capiendi. † Tum qꝛ fit iniuria si alius se intromittit ostendendo superioritatē aliquā in suo territorio prout habetur in. d. l. extra territorium. ꝛ in similibus iuribus. s̄. adductis que ratiōes militant etiā si condēnatus de loco territorij aufugit extra locū territorij ꝛ ibi capitur: ideo cū casus sint separati ꝛ separatas rationes habētes de vno ad reliquū nō est arguendū. arg. l. si. ff. de calū. ꝛ. l. si maritus. C. de dona. inter virū. ꝛ. l. naturaliter. §. nihil cōmune. ff. de acqui. pos. ꝛ per hoc patet rñsum ad principale fundamentū partis cōtrarie alia que adducuntur: ꝙ initiū spectatur loquuntur in casibus magis separatis: ꝛ multa possent adduci ꝙ finis spectabat̄ q̄ causa breuitatis omitto. est em̄ via brocardica quā intrādi nō datur tempus. Nec expedit ꝑpter iam dicta ꝛ licet captura officialis sit meritoria ꝛ homicidiū in terminis. d.

13 §. qd ait lex sit secus. Tamē meritoria est captura facta licite. † Nā etiam officiales debēt abstinere ab executiōibus de se iustis temē non factis eo modo quo fieri debēt. l. meminerint. C. vnde vi. ꝛ. l. j. C. de execu. rei iudi. Nō ergo est meritoria nec honesta captura facta in alieno territorio: quia cum iniuria presidentis illi territorio per iam dicta concludo itaqꝫ ꝙ talis captura nō fuerit licita et captus sit relaxandus pristine libertati. Et memini me ita al's apud terrā vixi cōsuluisse et in eo cōsilio se subscripsit famosissim⁹ et clarissimus doctor ꝛ integerrimus cōsultor dñs Joannes petrutius pater ꝛ dñs meus obseruādus: q inter cetera adduxit ꝙ qñ finis

14 trahitur ad principiū procedit per modū fictionis. † Fictio auteꝫ non inducitur in preiudiciū tertij. l. debitoribus. ff. de separati. no. in. l. si socer. in prin. ff. so. matri. ꝛ in. l. heres a debitore. ff. de fideius. in casu autē isto fingeret in preiudiciū iudicis alieni territorij meri to ꝛc. fm euꝫ ꝛ predicta militant fm terminos thematis suprapositi in quo narratur ꝙ officialis fugauit ꝛ prosecutus est ꝯdemnatum vsqꝫ in alienum territorium. Sed cōsultās narrat ꝙ inimici illius capti ipsum in comitatu hesculano existentē fugarunt ꝛ ꝑsecuti sunt vsqꝫ ī alienū territorium ꝛ ceperūt: ꝛ interim miserūt ad ciuitatē pro officiali ꝛ eidem superuenieti tradiderūt captū: quod si ita est res est longe clarior ꝛ aliena a dicta dubitatione: quia iura non permittunt priuatis hmōi capturis etiam in territorio. l. non est singulis. de regu. iur. cum similibus. Laus deo.

Summarium super consilio. clx.

1 Testes an dicantur contrarij ex eo ꝙ vnus deponit de presentia alterius contestis alter vero contestis dicit ꝙ nullus cū eo erat. nu. seq. ꝛ per totum.
2 Testibus inuicem contrarijs non creditur.
3 Testi pretendenti interesse particulare super negocio de quo vētilatur non creditur.
4 Testi vnico non creditur.
5 Represalie cōcedi possunt ꝑpter denegatā iustitiā. nu. 9. ꝛ p totū.
6 Testium dicta non sunt calumnianda sed iuuanda ꝛ concordanda ne reddantur contraria.
7 Presens esse nō censetur is qui videt ꝛ nō cognoscit seu intelligit.
9 Testis deponens de presentia alterius potest referri ad presentiaꝫ corporalem.
10 Debito vel delicto alterius nemo tenetur, vt ex eo possit vexari.
11 Represalie volunt ꝙ vnus pro alterius debito capiatur.
12 Represalie a iure sunt prohibite.
13 Represalie quando iuste ꝛ licite sint concesse. vsqꝫ ad fi. consi.
14 Denegare non videtur qui non potest.

¶ Consilium .clx.

In nomine dñi nostri iesu christi. ¶ † Circa represalias cõcessas ꝯ homines castri plagarij ad petitionẽ Petri ciãfrade in terra castri plebis ⁊ causam ea occasione vertentẽ inter dictũ Petrũ ciãfarde ex vna ⁊ quendã Petrũ calãdre de castro plagarij ex altera de duobus a me q̄ritur primo an duo testes examinati in dicta causa ꝓ parte dicti Petri calãdre. vꝫ vãnuti⁹ Jacobi de panicali ⁊ bernardin⁹ Jacobi de plagario sint varij ⁊ discordes adeo ꝙ nõ ꝓbent ex eo quia vãnutius vocat Bernardinũ in ꝯtestem ⁊ dictus Bernar. videtur deponere ꝙ null⁹ alius erat presens vel ex eo qꝛ dictus Bernardi. sit vari⁹ in suis dictis. Scdo an dicte represalie sint inefficaces ex eo quia nõ fuit req̄sita administratio iustitie in ciuitate Perusie prout requirenda erat ſm ꝙ allegatur pro parte dicti Petri calãdre. Circa primũ videtur primo aspectu dicendũ ꝙ dictis testibus nõ sit adhibẽda fides ea ratione qꝛ videntur inuicẽ discordare. Nam dictus vannutius deponẽs ꝙ vidit Petrũ ciãfarde ducentẽ certas bestias vaccinas ⁊c. de q̄bus bestijs vaccinis vt ꝑcipio vertit litigiũ vtrũ. s. fuerint capte ĩ territorio castri plebis an in territorio plagarij ⁊ ꝙ dictus Petrus ciamfarde ⁊ dicte bestie erãt in territorio castri plagarij interrogat⁹ q̄bus p̄sentib⁹ dixit de se teste ⁊ Bernardino Jacobi de plagario dict⁹ aũt Bernardinus licet cõcordare videatur cum dicto vãnutio in substantia dicti principalis sup quo nõ fit mihi dubiũ. Tamẽ interrogat⁹ q̄bus p̄sentibus dixit de se teste ⁊ ꝙ nullus alius erat cum eo q̃n vidit dictas bestias. 2 † Itaqꝫ dictus Bernardinus videtur in hoc contrarius dicto vãnutio. Nam dictus vãnutius deponit ꝙ erãt presentes ambo. s. Bernardinus ⁊ ipse vãnutius ⁊ dictus bernardinus deponit ꝙ nullus ⁊c. Et per ꝯñs videtur cõtrarij. ⁊ p ꝯñs alter eorũ piurus ⁊ sic nõ credatur eis. l. q falsa vel varia. de testa. ⁊. c. testimoniũ. de testi. ⁊. vj. q. j. q̄cunqꝫ. ⁊ arg. l. scripture. C. de fide istru. Jdeo dictis testibus nõ detur fides tanq̃ inuicẽ varij ⁊ ꝯtrarij ꝙ etiã ex alio dicẽdũ est: qꝛ. s. dictus Bernardinus in suo dicto videtur varius ⁊ cõtrarius. Naꝫ deponit primo ꝙ cũ ipse testis iret aucupãdo in siluis castri plagarij in quodam podio territorij dicti castri audiuit cãpanũ bestiarũ Petri calãdre quas tenebat in socitam Puti⁹ Christophori de plagario ⁊ credẽs ꝙ pastor eas duceret nõ curauit eas videre q̃ tũc tẽporis erãt in territorio castri plagarij ⁊ ibant versus castrũ plebis deinde subdit ꝙ cũ ipse testis ascẽderet dictũ podiũ causa eas vidẽdi ⁊ cognoscẽdi vidit Petrũ ciãfarde de castro plebis ducentẽ dictas bestias versus castrũ plebis q erat in territorio castri plagarij iste eñ videt̃ in dicta attestatione varius in duobus. primo qꝛ ipse deponit ꝙ erat in dicto podio tp̄e quo primitus audiuit dictũ cãpanũ ergo ascenderat iam dictũ podiũ postea subdit ꝙ ascẽdit dictũ podiũ causa vidẽdi et cognoscẽdi dictas bestias. Si eñ ascenderat causa aucupãdi non ascẽdit vt videret dictas bestias. Itẽ scdo videtur varius qꝛ deponit primo ꝙ audiuit cãpanũ bestiarũ dicti Petri calãdre credẽs ꝙ pastor dicti Putij eas duceret: ideo nõ curauit ⁊c. postea deponit ꝙ ipse ascendit dictũ collẽ causa eas cognoscẽdi ex qua secũda depositione videtur deponere ꝙ ipse illas bestias nõ cognouerat. Tertio videtur in alio varius qꝛ primo deponit ꝙ nõ curauit eas videre credẽs ⁊c. Postea subdit ꝙ ascẽdit collẽ causa eas vidẽdi si ascẽdit colleꝫ causa eas vidẽdi ergo curauit illas videre q̃ est in suis dictis varius ⁊ cõtrarius ꝓpter qd videt̃ ꝙ nulla sit eis fides adhibẽda. d. l. qui falsa vel varia. ⁊. c. cum eccle. sutri. versi. nos autẽ de causa pos. ⁊ ꝓprie. ⁊. iiij. q. ix. ca. nihilominus. de ꝓba. licet causam. versi. ꝙ ꝙ 3 † insup dictus Bernardinus est de castro plagarij ⁊ repsalie dicũtur esse concesse cõtra homines castri plagarij inter quos est ipse: vnde videt̃ pretendere interesse ⁊ sic videtur deponere in re ꝓpria. ⁊ ideo nõ credatur sibi. l. oĩbus. C. de testibus. cum 4 similibus. † remanet itaqꝫ vnus testis ⁊ dictũ vnius dicitur nulli⁹. l. iurisiu. C. de testibus. l. vbi numerus. ff. eo. tit. ⁊. c. tam literis. ex 5 tra eo. ti. cũ simi. † Circa scdm aũt videt̃ ꝙ cũ represalie non sint cõcesse cõtra homines ciuitatis ⁊ territorij perusie: sed dũtaxat cõtra hoĩes castri plagarij qd satisfuerit req̄rere iustitiã fieri ĩ dicto castro aduersus qd fuerunt repsalie ꝯcesse. Cum ꝓpter denegatã iustitiam cõcedi possint. c. dñs. xxij. q. ij. ⁊ per glo. in. c. j. de iniur. ⁊ dã. da. lib. vj. ⁊ per Thomã de aquino scda secunde. q. xl. c. j. Tamẽ nõ obstantibus dictis in contrariũ arbitror forte iustitiã circa duo 6 quesita seu dubia. † Nam circa primũ est aduertendum ꝙ attestationes testiũ non sunt calũniande sed iuuãde vt inquit Jmo. in. l. stipulatio ista. §. hec quoqꝫ. de verb. obli. arg. notatorũ ibi. Et ꝯcordandi sunt testes ne reddantur cõtrarij vel aduersi vt habetur in l. ij. §. creditu. ff. si cer. peta. in. l. sed ⁊ si possessor. de iureiur. in. l. j. C. de vsufru. in. c. in nostra. de testi. ⁊ in. c. cum tu. eo. ti. vbi est tex. ⁊ doct. ibi omnes. ⁊ cõcordantur ibi ad finẽ vt probent ⁊ loquñt etiã dicta iura ⁊ doct. sup eis etiã q̃n testes videntur cõtrarij substãtia dicti isti aũt testes nõ videntur inuicẽ cõtrarij: quia nõ dicit dictus Bernardinus ꝙ nullus alius fuisset. Sed ꝙ nullus ali⁹ erat cum eo stant aũt hec simul ꝙ dictus vãnutius viderit id qd deponit dictus Bernardinus. s. dictũ Petrũ ciãfarde ducere dictas bestias de territorio castri plagarij. ⁊ tamẽ nõ steterit cũ dicto Bernardi. qd ⁊ est verisimile ex alijs attestatis per dictos Vannutiũ ⁊ Bernardinũ. Nam vãnutius deponit ꝙ ipse stabat ad custodiendũ bestias ⁊ ipse Bernardin⁹ deponit ꝙ ibat aucupando ⁊ ꝙ ascẽdit collẽ causa vidẽdi ⁊ cognoscẽdi dictas bestias q̄ ducebãtur a dicto Petro ciãfarde ex quo p̄suadet̃ ꝙ vn⁹ nõ stabat cuꝫ alio ⁊ potuit verisimiliter ⁊ de facili cõtingere ꝙ vn⁹ staret in vna parte collis ⁊ alius in alia vel in alio colle ⁊ quilibet videret dictas bestias duci per dictũ Petrũ ⁊ dictus vãnutius viderit dictũ Bernardinum aspicientẽ dictas bestias. ⁊ ꝓpterea deponit de p̄sentia Bernardini qui potuit esse p̄sens dato ꝙ staret in alio loco ꝙ dictus vãnutius ⁊ dictus Bernardinus fortasse nõ vidit dictũ vãnutiũ ⁊ dato ꝙ vidisset dictũ vãnutiũ stantẽ in loco ex quo poterat dictas bestias videre tñ potuit non discernere an dict⁹ vãnuti⁹ viderit seu aduerterit ad dictã ductionẽ dictarũ bestiarũ. Itẽ poterat ꝓbabiliter dubitare an dict⁹ vãnutius q̄ est de castro panicalis cognouerit dictũ Petrũ ciãfarde vl' dictas bestias Petri 7 calãdre. † Nec censetur esse presens is qui videt ⁊ nõ cognoscit seu intelligit id qd agitur. l. corã. ff. de verbo. signi. ⁊. l. diem ꝓferre. §. corã. ff. de arbi. ⁊ que ibi habẽtur per Bar. ⁊ doct. per illa iura dicẽtes ꝙ si qs deponit de p̄sentia alteri⁹ ⁊ ille alter dicit se nõ fuisse 8 p̄sentẽ nõ iudicatur ꝯtrarij. † Quia testis qui deposuit de p̄sentia alterius potuit ꝓbabiliter se referre ad assistentiã corporalẽ: ⁊ ille qui deponit de nõ presentia sua põt se referre ad p̄sentiã intellectiuam. Applicãdo itaqꝫ ad propositũ nostrum ⁊ attẽta natura loci ⁊ qualitas facti de quo agitur de facili cõtingere potuit ⁊ ita cõgruit p̄suaderi ꝙ dictus Bernardi. forte nõ viderit dictũ vãnutiũ vel si vidit nõ cognouerit ꝙ dict⁹ vãnutius videret vel aduerteret ⁊ consequenter cognosceret ⁊ intelligeret qualiter dictus Petrus ciãfarde ducebat dictas bestias alienas ad castrũ plebis attẽto ꝙ vt dixi poterat nõ habere notitiã de bestijs ⁊ de p̄sona ducẽte ⁊ poterat vacare ad custodiẽdas suas bestias ⁊ putare ꝙ dicte bestie ducerent̃ p dñm ipsaꝝ vel de volũtate dñi. ⁊ ideo ipse bernardinus caute locut⁹ fuit ꝙ nullus erat cum eo tũc tẽporis. Nõ aũt dixit ꝙ null⁹ fuerit p̄sens vel ꝙ nullus videret ⁊ ideirco nulla resultat cõtrarietas inter dictas attestatiões. Nec quo ad vba nec quo ad mentẽ nec vllo pacto oportet verba testiũ impropriare vel aliquã suppletionẽ facere pro cõcordia eorũdem prout faciũt doct. in alijs terminis in iuribus. s̃. allegatis ⁊ in infinitis vt ita dixerim alijs locis reducẽtes nihilominus testes ad cõcordiã vbi verba suadent discordiã: longe ergo fortius intrepide dicẽdum est in casu nostro nõ esse iudicandã discordiã seu cõtradictionẽ inter dictas attestationes cum verba ipsarũ nõ sonẽt in cõtradictionẽ nec sit opus verba impropriare neqꝫ aliquã facere suppletionem. Et maxime attẽto ꝙ qualitas negotij ⁊ maxime natura loci potuit de facili ⁊ ꝓbabiliter inducere ⁊ causare ꝙ dict⁹ Bernardi. vl' nõ videret dictũ vãnutiũ vel dubitauerit de eius intelligẽtia ⁊ ꝓpterea ita caute deposuit ꝓut. s̃. latius deductũ est. Nec etiã dict⁹ bernardi. est iudicãdus in se varius in suis dictis: nã licet primo dixerit ꝙ nõ curauit videre illas bestias dum audiuit cãpanã existẽs in dicto podio ⁊ postea subdat ꝙ ascendit dictũ podiũ causa vidẽdi ⁊ cognoscẽdi dictas bestias: qꝛ potuit ꝓbabiliter cõtingere qd dum ipse erat in dicto podio causa aucupandi fortasse in medio collis audiuit dictũ campanũ ⁊ ipsum cognouit ad eius sonuꝫ ꝙ erat campanũ solitũ portari per bestias dicti Petri calãdre. ⁊ tũc nõ curauit ipsas videre postea aũt continuãdo dictũ sonũ cãpane ⁊ animaduertẽs ꝙ nõ ita sonabat ꝓut q̃n bestie stant ad pasturã dum deliberauit videre ipsas bestias ⁊ eas cognoscere p visuꝫ qꝛ sonũ campani poterat esse fallax ⁊ poterat deferri p alias bestias ideo existẽs in dicto podio ascendit dictũ podium in partẽ. s. superiorẽ ipsius podij ⁊ sic verificãtur omnia vba dicti testis ita ꝙ nõ sonant in aliquã ꝯtradictionẽ cuꝫ animus hominis de facili põt mutari nõ curando prius de vna re que ad eũ nõ spectat ⁊ postea mutãdo propositũ ex causa supueniẽti vel etiã absqꝫ causa. ⁊ maxime vbi nõ ꝓcedit premeditatio ⁊ deliberatio ita ꝙ nõ est miruꝫ nec a verisimili alienuꝫ ꝙ dictus Bernardinus in primo auditu campani p̄dicti non curauerit videre ⁊ non cogitauerit id qd erat maxime cum esset fortasse intẽtus ad aucupandũ et postea meli⁹ cogitauerit ⁊ aduerterit ad qualitatẽ dicti soni: qꝛ ducebant̃ dicte bestie aliter ꝙ soleãt duci per pastores ad pasturandũ: ideo deliberauerit eas videre ⁊ melius cognoscere ⁊ ꝓpterea ascẽderit illũ locuꝫ supiorẽ dicti podij itaqꝫ ex his nõ est reputãdus vari⁹ seu cõtrarius. Nec est repellẽdus dict⁹ Bernardi. ex eo qꝛ sic de castro plagarij ⁊ represalie sint ꝯcesse cõtra hoĩes dicti castri. ⁊ ꝓpterea dicatur testis in re ꝓpria: nam ipse nõ deponit quicq̃ circa represalias circa quas põt versari aliquod suũ interesse sed deponit circa locũ vbi fuerunt capte dicte bestie circa qd nullũ versatur eius interesse q̃n sua non interest an dicte bestie fuerint capte in territorio plagarij: an vero in territorio castri plebis attẽto ꝙ ex hoc nõ validatur nec infirmantur repr. salie nec sunt ex hoc iudicande valide vl' inualide iuste vel iniuste. ⁊ propterea patet ꝙ deponit sup eo circa quod

quod nullū versatur eius interesse quin imo potius sua poterat interesse φ dicte bestie fuissent legitime capte in territorio castri plebis. Nam tunc ex pretio dictarum bestiarum posset satisfieri cause propter quam represalie fuerunt cōcesse ꝛ successiue remoueri possent represalie ꝛ successiue ipe testis ꝛ alij homines dicti castri plagarij liberari a periculo seu vexatiōe dictarū represaliarum: secus ꝯo si dicte bestie fuerūt capte minus legitime in territorio: scȝ castri plagarij. ¶ † Deueniendū est mō ad scđm cōsultatiōis articulum ad cuius euidētiā est pmittēdū in facto φ in dicto castro plagarij non est aliqs officialis qui habeat iurisditionē cognoscēdi super cā tāte summe φ̄te ꝺ illa ꝑpter quā sunt represalie cōcesse nec castrū illud pōt sup hac causa ministrare iustitiā. Itē pmittēdū est φ pusie vbi erat cognitio dicte cause ꝛ q̄ est supior dicti castri nōn fuit requisita: his duobus premissis in scō reddit res clara φ dicte repsalie sunt nulle. † Nā est aduertēdū φ de iure cōi est ꝓhibitū φ vnus teneat ꝑ debito vel delicto alterius. l. sancimus. C. de penis. ꝛ. C. ne filius pro pr̄e. ꝛ in ti. ne vxor pro merito per totos. † Repsalie aūt volunt φ vnus capiatur pro debito alterius merito sunt contra iuris dispositionem. † Quinimo spāliter ꝓhibentur in iur appellant eñ pignorationes que a iure ꝓhibite sunt vt in auf. vt nō fiant noue pig. co. v. vnde sumitur aūt. ꝛ ideo. C. ne vxor ꝑ ma. ꝛ in auf. vt nulli iud. §. qꝛ ꝯo. coll. ix. vnde sumit autē. imo. C. de act. ꝛ oblig. ꝛ facit. C. de decu. l. puidendū. li. x. ꝛ autē. habita ibi ex per uersa consuetudine. C. ne filius pro patre per que iura ꝛ per. c. j. de iniur. lib. vj. vbi est expressuȝ ɔcludit bar. in tractatu suo de repsa. scđa qōne pme ptis pncipal: vnde iō inquit Bal. in. d. auf. habita. ꝯsi. ad alteruȝ φ represalie sunt de genere prohibitorꝝ ꝛ est clarissimū per dicta iura ꝛ tenent oēs in dictis iurib⁹ ꝛ Jo. an. in regula nō debet in. vj. † ¶ Cōceduntur aūt licite ꝛ valēt tūc demū qñ ꝑ hñtē ministrare iustitiā in loco illa nō administrat sed iniuste denegat vel dissimulat. c. dñs. xxiij. q. ij. ꝛ no. glo. ꝛ doc. in. d. c. j. et Joan. an. in dcta regula non dȝ. ꝛ Bart. in dcō tractatu de represa. dcā secūda qōne prime ptis principalis ꝛ i scđa parte principali quasi ꝑ totā Jac. de are. in. d. auf. habita. bal. in. l. null⁹. C. de iudeis. ꝛ in d. auf. ꝛ ideo al's oēs cōcludunt φ represalie nō tenēt vt pȝ ex no. ꝑ Jo. an. in. d. regula. nō debet in mercu. ꝛ domi. in. d. c. j. de iniur. li. vj. Quinimo nonnulli tenent φ nec tunc sint licite: nō curo. Volunt ēt doc. φ qñ locus puta ciuitas vbi hȝ administrari iustitia illam denegat nō pñt cōcedi represalie si pōt de facili haberi recursus ad supiorē ad represalias nō recurritur ꝑut cōcludūt Bar. in dcō tractatu represaliarꝝ dcā scđa qōne pme ptis pncipalis ꝛ in secūda pte seu qōne pncipali. in pn̄. ꝛ quasi ꝑ totū. ꝛ bald. in. l. ex hoc iuregētiū de iusti. ꝛ iur. ꝛ in. d. auf. ꝛ ideo ꝛ sumit ex dictis Inno. in. c. olim. j. in ꝯbo innotuit. in fi. de rest. spo. Sūt eñ subsidiarie represalie ꝛ cessant vbi alia remedia pñt dari ꝑut ingt bal. i. d. l. ex hoc iuregētiū ꝛ est notū saltē: qđ vbi nō ē denegata iustitia nō pñt cōcedi: ſȝ in casu isto nō presupponit denegata iustitia ꝑ eū qui ministrare poterat vt premisi in euidētialib⁹ merito res est indubia φ repsalie nō potuerint ɔcedi. † Nec censetur denegare qui nō potest iuxta. l. nolle. ꝛ. l. is pōt. de acqui. here. cum similib⁹ ꝛ superior scȝ perusina ciuitas ꝛ ei⁹ officiales poterant de facili adiri: ideo represalie non potuerāt cōcedi. Et vult Bar. in. d. tractatu in pma pte tertia qōne φ si ꝑ statuta loci al'r puidet statuta nō valēt vt ibi per eum quia de hoc non queritur ideo non insisto. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. clxj.

¶ Testamentum cum abbreuiatur factum per quod testator habens fratres carnales ꝛ quādam filiam nomine franciscam facta institutione dixit φ volebat omnia bona sua cessantib⁹ institutis deuenire in suos fratres ꝛc. an censeantur substituti fratres vel idē fi. ia. nume. 3. ꝛ per totum.

1. Successione ab intestato prima causa est liberorum.
2. Successioni testamētarie donec est loc⁹ cessat successio ab īestato.
3. Testamentum vitiatur ratione imperfectionis.
4. Testamenti substantia consistit in institutione.
5. Masculis ꝛ non feminis conseruatur agnatio ꝛ nomen domus.
6. Abbreuiatura in testamento reperta per quam testator habens fratres ꝛ quandam filiam nomine franciscam dicitur φ volebat omnia sua institutis cessantibus deuenire in suos franc. ꝛc. censet dicta abbreuiatura sonare potius in fauorem filię francisce φ̄ fratrum. vsqꝫ ad fi. cōsi.
7. In dubijs ꝛ incertis licet probatio deficiat tñ ius nō deficit.
8. Paria sunt non esse aut esse sed non apparere.
9. Presumptio iuris dicitur liquidissima probatio.
10. Soboli proprie alienam preferri velle lineam non est verisimile.
11. Pater non censetur minus filios suos diligere φ̄ seipsum.
12. Vota sunt parentum vt eorum bono deuoluātur in filios ꝛ in eorum vtilitatem querantur.
13. Amor ꝛ dilectio presumitur coniecturis vel facto.
14. Successione ab intestato filij iure communi preferuntur fratrib⁹.
15. Testator censetur disponendo se velle conformare cum iure cōi.

¶ Consilium. clxj.

In nomine dñi nostri Jesu xpi. ¶ † Constat in hac consultatione: qđ cessante dispositione testamētaria dicta dña Frācisca esset potior in dictis bonis ꝛ hereditate siue cōsiderētur tanφ̄ bona ꝛ hereditas dicti testatoris cui dicta Francisca est filia ꝛ in successiōe ab intestato prima cā est filiorū ꝛ filiarꝝ exclusis ceteris in auf. de hered. ab itestato veniē. in pn̄. seu. §. j. ꝛ auf. in successiōe. C. de suis ꝛ legit. ꝛ si tabu. testamenti nulle extabunt. §. j. siue consideremus vt bona Joannis fratris dicte dñe francisce cū soror excludat patruos ꝛ alios trāsuersales. autē. cessante. ꝛ auf. sequentibus. C. de legit. heredi. ꝛ. l. post cōsanguineos. in pn̄. ff. de suis. ꝛ legit. cum similī. † Solum itaqꝫ est videndū de virtute ꝛ efficacia testamenti quoniā donec potest esse locus successioni testamētarie cessat successio ab intestō. l. ante φ. C. cōmunia. de succe. l. φ̄diu. C. q admi. ꝛ. l. φ̄diu. ff. de acq. here. circa quam successionē φ̄tum ad ꝑpositum nostrū est tractandū de substitutiōe facta dicto Joāni heredi vīr instituto. Nā lȝ series dicti testi sit inepte ꝛ ruditer ɔceptat † Tamen nō est talis ineptitudo φ habeat vitiare testamentum maxime inter liberos. l. hac cōsultissima. §. ex imperfecto. C. de testa. ꝛ autenticis ibi positis ꝛ. l. fi. cum sua autētica. C. fa. herc. † Et sic cum sint instituti filij ꝛ substātia testamēti pncipaliter cōsistat in institutione, tanφ̄ in capite insti. de leg. §. ante heredis institutionē. l. fi. ff. de iure codi. ꝛ. l. nō codicillum. C. de testa. cum similibus dictū testamentū hoc respectu inter liberos est factū lȝ etiam respectu extraneorū nō percipiā inesse tales ineptias que habeāt reddere testamentū nullū semoto eo φ ptinet ad substitutionem de qua vertit hesitatio: iō de virtute ꝛ interpretatione ꝛ efficacia substitutionis facte in testamēto pdicto sub hoc tenore quatenus ex instrumēto apparet: qꝛ institutis dicto Joāne filio nato ꝛ posthumo nascituro heredibus vniuersalib⁹ cū hac cōditione φ dña Joanna ꝛc. Et φ deueniat vnum in alterū ipsorū ꝛ si omnes decesserint voluit φ deueniat in suorū franc. Dicunt autē fratres testatoris φ ipsi fuerint substituti: quia testōr dixit in suos fratres: lȝ ex imperitia notari⁹ illo mō scripserit ꝛ qꝛ psupponit φ notarius est mortuus ꝛ testes nō recordātur sed absolute se referūt ad instrm̄ deueniendū est ad interpretationē dictorū ꝯborū ꝛ qdem ꝑ fratrib⁹ plura faciūt primo qꝛ illud ꝑnomē suorꝝ est masculini gñris ꝛ frācisca feminini. Itē est numeri pluralis ꝑnomē suorū ꝛ frācisca numeri singularis ꝛ sic illud ꝑnomē suorū nullo pacto cōuenit frācisce. Itē qꝛ est verisimile φ nō magis substituisset dictā frāciscā φ̄ alias filias ipsi⁹ testōris quas pariter diligebat ꝑut et deprehēdi pōt ex precedentibus cum cuilibet tantā summam ꝑ dote reliquerit. † Est itaqꝫ verisimile φ voluerit substituere fratres per quos veniebat cōseruāda agnatio ꝛ cippus domus magis φ̄ per filias iuxta ea que habent in. l. pronūciatio. ff. de ꝯbo. sig. ꝛ per doc. in. l. si publico. C. de adulter. ¶ † Tñ his nō ob. ɔriā sniam arbitror de iure veriorē: vȝ φ dicti fratres non possint niti vigore dicte substōnis. Nā nō potest apparere volūtas testatoris φ voluerit ipsos fratres substituere. Nā illa verba in suorū frācis. sunt equiuoca adeo φ nō potest percipi rectus sensus. Dñ illud franc. nō pōt significare fratres seu fratrū nā lrā. c. nō est i dictione fratrū ꝛ ille titulus qui est super lrā. a. adaptatur ad lrām. n. seu m. que ante lrām. c. nō sunt in dictiōe fratrū ꝛ quādo dictio fratrū solet fieri abbreuiate solet ita abbreuiari fratrum: itaqꝫ illa verba ita scripta franc. nullo modo conueniunt dictioni fratrum longe magis conueniunt dictioni Francisce. Multoties eñ solēt prime lr̄e alicuius dictionis scribi ꝛ nō oēs sed vltime litere descriptarū cōiungi aliquis titul⁹ verbi gratia volo scribere ꝛ cetera scribo ꝛc. prout reperio scriptū in copia ad me transmissa. Itē reperio scriptum lat. ꝑ latera. Itē heredibus est scriptū heređ. Itē ꝯbū fratribus reperio ita scriptū frat. ita φ quotidie assolet ita fieri. ita ꝯbū francisce potuit velle abbreuiari scribēdo franc. ita φ titul⁹ eo modo adiectus vltime dictioni importet oia verba que restāt dictioni ita abbreuiate ꝛ hoc persuaderi pōt: qꝛ illa ꝯba in suorꝝ frā. sunt in fine instri referētis verba testi ꝛ nō habent illa ꝯba rectū sensum debuisset dicere in suos fratres vel in suā frāciscā non in suorum fratrū ꝛc. ita φ illa verba innuūt φ volebat alia ꝯba addere puta fratrū descēdentes si fratres significarentur per illa verba vel in suorꝝ fratrū dispositionem ita φ pōt persuaderi φ truncauit literas ꝛ dictiones: vnde pōt intelligi φ voluit nomiare frāciscā ꝛ alias filias ꝛ illud suorū potuit esse mala latinitas vel equiuocatio in cursu scripture inter. o. ꝛ. a. attentis ineptijs dicti notarij maxime adhibitis ꝑut audio ꝛ prout ex pte percipio ex truncata copia testamēti trāsmissa huiusmodi supra deducta possunt de facili persuaderi. † Et quia nō habet notitia mentis testatoris ꝛ ex illa scriptura est adeo dubia φ non possit ex ea percipi voluntas disponentis: tanφ̄ oino dubiam ꝛ incertā dictam dispositionem puto iudicandam inefficacem si per testes aliter non certificetur. deficit aūt ꝓbatio non ius. l. duo sunt titij. ff. de testa. tute. ꝛ. l. si fuerit. in princi. ff. de reb. du. † paria eñ sunt non esse vel non apparere vt dictis iurib⁹ ꝛ facit. l. si inter virū. ꝛ. l. qđ de piter. e. ti.

z.l.si in lege. de cotrahen. emp. z.l. cum res. §. ita qz. de le. j. cu mul- tis cocor. allegatis in d.l. duo sunt titij. per glo. Ideo cum no ap- pareat ista voluntas q voluerit substituere fratres restat q est p- inde ac si noluerit z costat q fratres si volunt niti ex substitutio- ne oportet q probent substitutionem als succubunt. l. qui accusa re. C. de eden. l. ei qui dicit de proba. cu similibus. sed probare non possunt q testator voluerit eos substituere vt deductum est meri 9 to succumbet. † Et si dicat vigent coiecture certe no sunt sufficien tes non enim sunt presumptiones iuris que reputantur liquidis- sime probationes. l. lz imperator. de leg. j. z. l. j. de condi. inser. cum ibi notatis nec sunt violente presumptiones hois que als non re- leuant cum probationes debeant esse certe non incerte prout etia ista. l. certum. de confes. z debent necessario cocludere. l. no hoc. C. vnde legi. l. matre. l. neqz natales. z. l. ad probationem. C. de pro- 10 ba. z. c. in presentia. de proba. † Et insuper sunt etiam coiecture in contrariu: quia non est verisimile q quis voluerit aliena sobolem proprie soboli anteponere. l. cum notissimi. C. de fideicom. cu con cor. Ideo non est verisimile q voluit testator fratres preferre filia 11 bus p dicta iura: † qz pater cesetur no minus diligere filios q se- ipsum. l. isti quidem. ff. quod metus ca. z nullus amor vincit pater num. l. fin. in prin. C. de cura. fur. z. l. de creationibus. C. de episco. 12 aud. cu simili. † z votum paternum z voluntas patris presumit esse q bona sua vadant in filios. l. scripto. ff. vnde liberi. z. l. na z si parentibus. in prin. ff. de inoffi. test. z. l. cum ratio de bonis dana. 13 † Coadiuuat qz apparet q testator plus dilexit filias q fratres cu eis reliquerit. xxv. flore. pro qualibet z fratribus reliquerit duos Flo. pro quolibet z sic longe minus z sic est verisimile q magis di 14 lexit in substitutione. argu. l. publius. ff. de condi. z demon. † Ite de iure communi filie preferunt fratribus. aute. in successione. C. de 15 suis z legi. z in aute. de here. ab inte. in prin. † Et testator disponen do censetur se coformare cum dispositione iuris prout post Dy. voluerunt Bar. in. l. iusiu. §. si liberi. de oper. liber. z per eum An- ge. z doc. in. l. heredes mei. §. cuz ita. ff. ad treb. z Imo. in. l. fi. de co di. z demon. z in. c. potuit. in fi. de loca. z Pet. de anc. in. l. tres fres. ff. de pac. ex his itaqz eliciuntur coiecture pro Francisca filia et de bilitantur coniecture que possunt adduci pro fratribus adeo qd salte est dicendum q fratres no possunt niti ex instrumento predi cto testamenti z alio non docto per testes elicienda est conclusio qd dictum instrumentum no releuat dictos fratres adeo q dicta francisca potest succedere dictis suis fratribus no obstante dicto testamento. Nec obst. adducta in contrarium quibus satis patet responsum per supradicta. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. clxij.

¶ Dotata filia statuto exclusa a successione ascendentium z fra- trum quomodo statutum predictum intelligatur: an de congrue dotata vel si non congrue: videatur q suppleri possit dos ad hoc vt excludatur successione. per totum.

1 ¶ Dotis restituere pactum ab extraneo vel parte est seruan- dum z valet. nu. 7.
2 Dotz restituede pactu an valeat si liberi supsint dotate paciscenti.
3 Dotata q sit a successione: dotantis statuto exclusa intelligit de congrue dotata boni viri iudicio. nu. 13. z per totum.
4 Dos congrua debet iudicari boni viri arbitrio.
5 Hereditas non adita transmitti non potest.
6 Restitutionis beneficium hereditatis adeunde an z quando vi- deatur transmissum in patrem per filium premortuum. nu. 20.
8 Alternatiua in stipulationibus adiecta interpretatur scdm veri- similem affectionem z voluntatem stipulantis.
9 Dotata filia successione exclusa excluduntur pariter descenden- tes ex ea z si non sit dotata congrue debet suppleri.
10 Dotata filia no dicitur congrue si interponatur stipulatio de do- te restituenda ideo debet reyci dicta stipulatio vt congrue dicat dotata z excludi possit a successione dotantis. vsqz ad fi. consi.
11 Dotata filia exclusa a successione dotantis videtur dictu statutu dare dotem pro sua portione nec per coseques potest grauari mu lier per patrem etiam si in dote esset prius q legitima.
12 Dos succedit loco legitime z debetur iure necessario z naturali. nume. sequenti.
14 Dos q ta z cuius portionis esse debeat. nu. seq.
15 Qualitas verbo adiecta debet intelligi scdm tempus verbi.
16 Retinendi ius competit ei qui habet ius exigendi.
17 Dummodo dictio facit modum non autem conditionem.
18 Modus vel que per viam modi ponuntur sunt necessario seruan da ad cuius implementum quis compellitur etiam si faceret con ditionem. nume. seq.
19 Modus quandoqz facit conditionem.
20 Restitutionis bnficiu trasmitti mior vt ex eo possit adiri hrditas.

¶ Consilium. cxcij.

In nomine domini nostri Iesu xpi. ¶ Primo aspectu videtur dicedum q dicti heredes dicti Jacobi mediate psona sui filij teneant z obligati sint reddere z restituere dicta dote filijs z heredibus dicti Guillielmi: qz ita vr expresse facta coventio p solenne stipulatio nem ex quo dictum matrimoniu fuit solutum morte dne nicoline superstite Gaspare filio impubere qui decessit minor. xxv. annor. z p coseques videtur purificata conditio dicte stipulationis: io 1 videt dca dos restituenda filijs z heredibus dicti Guillielmi. † Na etia quado veniret de iure coi reddeda dos vxori vel ei heredibus si dotas sibi reddi stipulatur est seruada stipulatio. l. si auia. C. de iure dot. l. quoties. ff. so. ma. l. vnica. §. accedit de rei vxo. act. fortius videt qn pater dotat cu de iure coi dos a patre pfecta debeat ad patre redire. l. dos a patre pfecta. solu. ma. z. l. vnica. §. sileat. C. de 2 rei vxor. acti. † Et de iure fm magis coem opi. procedit etiam vbi filij supersunt licet cosuetudo aliud seruet. vt no. glo. in dictis iuri bus z bar. z doc. in. l. post dotez. ff. solu. mat. z in. l. in quarta ad. l. fal. in pluribus alijs locis facilius aut dz res reduci ad ius coe et qri actio mediate. s. stipulatione q otra ius coe querit. ar. l. si vnus. §. pactus ne peteret. ver. q si i spe dotis. ff. de pac. z ar. l. ei militis. 3 §. militia missi de mili. te. z. l. iij. z. l. in testo. j. C. de test. mili. † Nec videt refragari q dictus filius dicte dne Nicoline fuit exclusus a successioe dicti Guillielmi pp dotez data pro dicta dna Nicolina cum debeat intelligi de cogrue dotata put ingt Bal. in. l. fi. C. de dotis pmissi. z in auk. res que. C. coia. de leg. ver. quero statuto. q z voluit Pau. de ca. in osi. clij. incip. Rnsio breuiter. z idem videt velle in osi. cviij. incip. super primo qsito q z voluit Bald. in cosi. mihi scdo, inci. qz statutum qz rndet psupponi q fuit congrue do tata qz dos. cc. floren. attenta qlitate psonaz z qtitate predicta z 4 more ciuitatis camerini illa iudicanda erat congrua dos. † Con gruitas em dotis iudicat arbitrio boni viri fm quantitate pfimo nij z qualitate personaru. l. quero. z. l. cum post. §. genere. z. §. nu- ptias. ff. de iure dot. z i. d. auk. res que. Preterea dato q no fuissz congrue dotata. z pptere a non debuisset excludi a successione do- tantis ipsa nec eius descedentes vigore dicti statuti intelligedi in dotata congrue p supradicta. Nihilominus heredes dicti Gaspa ris no videntur fouere iustitia: qz ipse Gaspar presupponitur de cessisse pubes no adita hereditate Guillielmi eius aui materni. z p ons no vr q eius heredes prout est eius pater possit predicta he 5 reditate dicti guillielmi adire. † Quia regulariter hereditas non adita non transmittit. l. j. §. in nouissimo. C. de cadu. tol. z. l. qn so rorem. C. de iure delibe. Et lz a dicta regula multi casus excipiant tn inter eos no vr casus iste in quo cessat beneficiu suitatis z bnfi cium iuris deliberandi z beneficium. ti. de his qui ante ap. tab. vt 6 de se est notum no insisto breuitatis causa. † Nec etiam potest pa ter adire beneficio. l. no solum. C. de bo. q libe. qz illud beneficium militat in vita filij recusantis adire no aut filio mortuo put volue runt Richar. malu. Cy. Bal. Ang. z Pau. de cast. in. d. l. non solu in pn. lz bal. limitet secus esse qn pater iussisset filio vt adiret in eius vita. ar. l. non iusta. ad treb. qd no cotingit in casu nostro. z ppter 7 ea non est in dicto bal. insistendu. † Nec etia videtur obstare q di ctus Guillielmus stipulatus fuit dote reddi sibi aut heredibus eius aut cui ius casus restituende dotis dederit per que verba videtur queri actio ei cui de iure dos est restituenda fm theoricam bar. in l. gaius prope fi. ff. solu. matri. quam etiam videntur sequi ibi Bal. 8 z Imo. quia ad hoc responderi potest pluribus modis. † Et primo est aduertedum q dicta verba aut cui ius dederit zc. non sunt ap posita nisi in quantitate. xl. ducatorum. in residuo autem dotis no apponuntur dicta verba. z per consequens quo ad residuum non cadit dicta appositio. Itez quo ad dicta. xl. potest dici q Bar. lo quitur quado dos est restituenda viua muliere. no autem loquit quado mulier predecedit quo casu cessat fauor nuptiaru qui pon derat in terminis. d. l. gaius. in qua fundat decisio bar. vnde quan do casus restituede dotis venit post morte. mulieris no vr pcede re dicta decisio bar. qz cessat dictus fauor put sumi potest ex dcis Imol. in. d. l. gaius. in. iiij. col. qua cosiderationem facit etiam ibi Ponta. Preterea cotra predictam opi. Bartol. concludit Bald. in cosilio. ccccccxxvj. incipiente verba instrumenti vbi latius inter- pretatur dicta vba distinguendo aut casus restituede dotis eue- nit in vita mulieris aut post mortem in vita stipulatis an vo post mortem vtriusqz dicens q dicta verba alternatiua sunt interpre- tada fm verisile affectione z voluntate: z stipulantis z de hoc etia p bal. in. l. fi. C. communia vtriusqz iudi. vbi discrepat etiam a bar. z silr p saly. i. l. auia. C. d iure del. vbi aliter logt q bar. z pode rat qs sit primo nominatus ille cesea t potior in restone facieda. 9 ¶ † His tamen no obstatibus cotraria partem arbitror iuri ma- gis consentanea. Nam prout. s. in pn. premissum est quando filia vel descedentes ex ea excludunt a successione parentum si dotata est intelligit si est congrue dotata vel saltem si non est cogrue do- tata debet congrue dotari z sic suppleri cogruitas dicte dotis qd pcedit no solu de iure comuni vt. s. deductum est: sed etia ex exps- sa cesura. l. municipalis. sub rubrica d dotibus z dotatis mulieribus. in ver. z intelligatur esse mulieres dotate ibi du tame si minus co- grue fuissent dotata debeat suppleri cogrua dos fm q infra pxi- mo. §. sequeti in quo. §. sequeti dicit q debet dos esse competens fm condecentiam

fm condecentiã sue persone ꝛ fm facultatẽ hereditatis patris vel aui paterni ꝛ fm consuetudinẽ ꝛ morem ciuitatis: sed licet fortas se ducenti floreni fuissent iudicandi ascẽdere ad cõgruam dotẽ respectu quãtitatis: tñ attenta stipulatione paterna fm quã dos videtur sibi fore restituenda presertim a.l.x. flore. supra non videtur vllo pacto iudicanda cõgrua dos saltẽ respectiue ad terminos dicti statuti in quibus ꝓpter dotem maternam nepos ex filia veniebat excludendus a successione aui materni. incõgruum enim eẽt ꝛ penitus iniquum ꝛ contra mentẽ statuẽtium ꝙ filiꝰ ꝛ heres ipsiꝰ filie dotate excluderet vigore ꝯctus dotalis ab ipsa dote ꝛ etiam mediãte lege municipali a successiõe auita pp ipsum cõtractũ dotalem. Et ideo nõ dꝫ iudicari hoc respectu cõgrua dos ꝑut requirit dictũ statutum. † Et idcirco ad hoc vt dicta dos reducatur ad cõgruitatẽ dꝫ remoueri dicta stipulatio quatenꝰ interpretaret̃ qꝺ ꝑ eam dos ipsa deuoluta fuisset ad dictũ Guillielmũ ꝛ eiꝰ hr̃des et non ad filium ꝛ heredẽ dicte Nicoline ꝛ hoc in terminis de iure cõi decidit Bal. in. l. fi. post medium. C. de do. ꝓmis. formal̃r volens ꝙ in istis terminis statuti excludentis filiam dotatam dꝫ remitti stipulatio dotalis per quã dos venit restituenda ipsi dotanti adducit not. per Iac. de are. in. l. vxorẽ. §. pater naturalis. ff. de lega. iij. Qui Iacobꝰ de are. formal̃r dicit ꝙ si pater dedit dotẽ pro filia ꝛ fuit stipulatꝰ eã reddi sibi ꝛ suis heredibꝰ ꝛ veniẽs ad mortem instituit filios masculos ꝛ filie aliquid iure institutiõis reliqt filia agitur ad supplementũ legitime si filij dicũt cõputa dotẽ in legitimam põt filia dicere nõ habeo ius in dote cedatis mihi ius stipulatiõis ꝙ habetis vt heredes patris fm eundẽ Iaco. de are. vult itaqꝫ Bal. ꝙ pari rõne idẽ dicere possit filio exclusa a successione paterna propter dotẽ ex forma legis mũicipalis ꝓ quo optime facit ꝙ no. pau. de ca. in. l. titio centũ. §. titio genero. de condi. ꝛ demon. vbi in pen. col. notabil̃r cõcludit ꝙ lꝫ relictũ pro dote habeat tacitã conditionẽ si nupserit. ꝛ iõ si statutum disponit quod filia femina nõ succedat extãte masculo: sed debeat dotari tunc si pater reliqt dotẽ filie dꝫ intelligi si maritabit̃. ꝛ tũc filie non debet̃ legitima. Nã ab intestato nõ succedit cũ masculo etiã si pater nihil reliquisset pro dote ergo nec legitima debet̃. si ergo pr̃ tunc relinquat pro dote nõ censetur relinquere ꝓ legitima q̃ non debet̃ si autẽ dicit statutũ ꝙ filia dotata nõ succedat cum masculo tũc relictũ pro dote erit purũ. ꝛ per ꝯñs tunc statim posset peti ꝛ ad suũ heredem trãsmitti: lꝫ decedat ante nuptias fm eũ qui dicit tenendam mẽti dictam distinctionẽ ꝛ ꝙ est ipsa veritas dicens qꝺ plu ries cõsultus dedit talem distinctionem. Et in causa que vigebat apud ciuitatem castelli vidi eius cõsilium sigillatũ in quo similem distinctionẽ faciebat ꝛ sup eadẽ cã pars aduersa habebat etiã cõsilium Pau. de ca. in quo prout percepi similẽ distinctionẽ faciebat. Licet cõsilia essent cõtraria qꝛ verba statuti erãt aliqual̃r dubia ita ꝙ vna vice applicauit verba statuti ad vnũ mẽbrũ dcẽ distinctionis ꝛ alia vice applicauit ad aliud mẽbrũ. Et ex his Pau. de ca. assimilat dictam dotẽ ipsi legitime quando ꝓpter dotẽ filia excludit̃ a successione qꝛ statutũ dicit ꝙ filia dotata non succedat. Et per cõsequẽs debet ipsam dotẽ habere effectualiter ꝛ nõ debꝫ alteri restitui prout ꝛ legitima debetur efficaciter ꝛ sine onere restitutionis alteri faciẽde. l. quoniam in prioribus. C. de inofficio. te-

11 sta. † Facit optime ꝙ voluit Pau. de castro: in consi. cx. ꝛ consil. se. in quibus concludit ꝙ quãdo per statutum filia dotata excludit̃ a successione videtur dictũ statutum dare dotem pro sua portiõe ꝛ per cõsequẽs nõ potest tunc mulier ratione dicte dotis grauari per patrẽ etiaꝫ si in dote esset plusꝙ legitima portio. allegat. l. qui volebat. de here. instit. ꝛ. l. arrogato versi. ceterum. §. de adopt. lꝫ alias potuissꝫ filia ratione dotis grauari per patrem quatenus in ea esset plusꝙ legitima vt habetur in. l. mulier. §. cum proponeret̃. ff. ad trebellianum. ꝛ notatur per Bald. in. l. quoniam nouella. C. de inoffi. testamẽto. ꝛ per Cyn. in. l. vnica. §. videamus. in fi. C. de

12 rei vxo. actio. † Itẽ facit ꝙ tradit Pet. de anch. in consi. incip. pro veritate premittendum est dicens ꝙ dos succedit loco legitime in terminis huiꝰ statuti. Ideo cõditio reiicitur ꝛ ꝙ dos succedat loco legitime voluerunt guil. de cuno. ꝛ Bal. in. l. j. ff. de iusti. ꝛ iure. ꝛ Cy. in. l. sancimꝰ. C. de nupt. ꝛ Bal. in. l. j. ff. de solut. ꝛ Salyc. in l. ob es. C. de predijs mino. licet alique lec. non habeãt quod ꝛ voluit idem Salyc. in autẽ. nouissima. C. solut. matri. Et satis videt̃ de mente Barto. ꝛ aliorum in. l. titio centum. §. titio genero. ff. de

13 condi. ꝛ demon. † Optime predicta cõfirmantur ex his que notabiliter concludit bal. in cõsi. mihi secundo in ordine inci. quia statutum habet tria capita vbi ad propositum sic inquit de patre est intelligendũ eque ꝛ arbitrio boni viri. l. j. de leg. ij. ꝛ. l. si filie. de le. iij. Cuꝫ enim vnica sit puella pinguius est dotãda ita ꝙ saltim habeat legitimam. Nunꝙ eñ bonus vir arbitrabitur ꝙ legitima filie sit ei auferenda que dicitur es alienũ ꝛ debetur iure necessario ꝛ naturali. l. cum ratio de bonis dã. ꝛ. C. de inoffi. testa. l. si qs suo. ita formaliter ad cõtextum inquit Bal. in dicto consilio. qui idem concludit in alio cõsilio incipiente materia diuiditur in duas par-

14 tes in quo ad contextum ita inquit. † Et si queris quãta debebit esse dos respondeo cum succedat loco legitime debebit in quantitate esse vsqꝫ ad mẽsuram legitime. C. de sac. sanc. eccle. auť. si qua mulier. si pater habet multas filias seruabitur ille modꝰ in distributione dotis: qui seruat̃ in portione legitime portionis. ar. l. j. §. si pater. ff. de coniugen. cum eman. libe. ꝛ ꝙ dos cõgrua debeat esse correspectiua ꝛ coequalis legitime voluit Saly. in quadam dispu. que incip. statuto cauet̃ ꝛ quotidie allegatur idem velle in auť. res que. C. cõmunia de le. lꝫ in lec. nõ dicat sed non mirum: qꝛ plu ries legit ꝛ dicitur idem cõsuluisse Ang. in cõci. inc. quidã gregorius ꝛ vidi pluries hoc consultum per integerrimum cõsulentem ꝛ optima fama fulgentem. d. Benedictum capram mihi patrem ꝛ preceptorem obseruanduꝫ ꝛ allegabat dicta cõsi. Bal. ꝛ Saly. in. d. auť. res que. ꝛ vidi clarissimum doc. d. balduꝫ de bartholinis mihi patrem honorandũ apud nursiaꝫ consulentem qui referebat prefatum caprã ꝛ patrem ꝛ dominũ meum obseruandum preclarissimum iur. interpretem dñm Ioan. petrutij de monte sperello consulendo tenuisse ꝙ si statutũ excludit filiam dotatam ipa potest petere ꝙ dos fiat cõgrua ꝛ ꝙ dos non debeat esse minus legitima ꝛ ipse. d. Baldus cum eis transibat. Et al's sua excellentia ꝛ ego cõsuluimus apud Florentiam in causa multum ardua: quod in dubio alio in docto standũ est cum dicta theorica. s. ꝙ in termis saltem horum statutorum dos nõ debeat esse minor legitima cui itaqꝫ bono viro deberet videri dos cõgrua ad exclusionem nepotis ex filia illa que nõ esset restituenda mulieri vel eius descendenti sed patri ꝛ eius heredibus presupposita maxime morte filie ante patrẽ qui dotauit. Ideo intrepide videtur cõcludendum ꝙ dicta dos debeat reduci ad cõgruitatem per remotionẽ dicte stipulationis nec esset absona cõclusio ꝙ etiam deberet suppleri si quid deest de legitima attentis tot auctoritatibus supra relatis audio ꝙ dicti. cc. aurei nõ ascendunt ad quantitatẽ legitime hoc autem nõ precise firmo: maxime qꝛ a me non queritur vtrum. s. possit peti vltra. cc. quatenus deest de legitima: sed satis sit pro nũc allegasse dictas autoritates. ꝛ cõcludere prout concludendum est ꝙ debeat remoueri dicta stipulatio cum constet ꝙ tunc nõ deberet censeri cõgrue dotata maxime cum tpe quo agitur de successiõe dos esset iam reuersa ad patrẽ ꝛ patris heredes ex quo actio esset pa-

15 tris ꝛ eius heredum ꝛ nõ filie nec heredum ipsius filie. † Accedat qꝺ al's dicimus ꝙ qualitas adiecta vbo intelligi debet fm tẽpus verbi. l. in delictis. §. cum extraneꝰ. ff. de noxa. acti. ꝛ. l. ex facto. de vulga. ꝛ pupilla. Et insuper solitus sum sepius consulendo tenere vna cum alijs auctoritatibꝰ supra adductis quod in dubio debeat dos cõgrua suppleri vsqꝫ ad quantitatem legitime si nõ probatur alia cõsuetudo patrie nec alienus sum in presentiarũ a dcã snĩa cõcludo itaqꝫ ꝙ dicti filij ꝛ heredes guillielmi possunt cõpelli ad remittendum dictã stipulationẽ ꝛ actionem ex ea resultantẽ heredi dicti gasparis. ꝛ maxime vigore statuti volentis ꝙ dos debeat suppleri cõgrua ad hoc vt filia ꝛ descẽdẽtes ex ea excludant̃

16 a successione parẽtis propter masculos. † Si aũt cõpetit ius exigendi ꝗto fortius ius retinendi ꝛ sic ius excipiendi. ar. l. inuitus. §. cui damus. de re. iur̃. ꝛ. l. j. versi. nam cui damus. de superficie. vnde cũ dicti filij ꝛ heredes dicti Guillielmi volunt ꝙ dictꝰ Gaspar vt descẽdẽs ex filia dotata excludatur a successione debẽt artari ad faciendũ ꝙ dos sit cõgrua apud heredes dicte filie per predicta. Nec ob. si dicat̃ ꝙ omnimodo venit excludendꝰ heres dicti gasparis ex quo hereditas nõ adita non transmittitur. ꝛ ꝑ consequẽs licet non excluderetur ex forma statuti tamen excluderetur de iure communi: qꝛ ad hoc respõdetur ꝙ licet ipse Gaspar non adiuerit nõ est sibi imputandum nec eius heredi quoniam nõ adiuit ea ratione qꝛ adire nõ potuit. ꝛ propterea nõ debet priuari dote ꝛ im-

17 plemento cõgrue dotis. † Cum illa dictio dũmodo faciat moduꝫ nõ cõditionem vt no. Bar. in. l. quibus diebus. §. termilius. de condi. ꝛ demon. allegans. l. cũ ab eo. ff. de contrahen. empt. ꝛ not. glos. Ioan. an. in. c. nõ potest in verbo retinere. de prebẽ. lib. vj. ꝛ notãt

18 moderni in. c. fi. de condi. oppo. † Que aũt ponuntur per viã modi sunt necessario obseruanda ꝛ ad implemẽtum modi quis compellitur. l. j. ꝛ. ij. C. de his que sub modo. ꝛ ꝑ Bar. in. l. si stipulatus.

19 §. si ex duobꝰ. de fideiuss. ꝛ per eũ. ꝛ doc. in. d. §. termilius. † Et si faceret cõditionem ꝑut quãdoqꝫ cõtingit vt per gl. in. d. c. non põt ꝛ satis probatur in. c. fi. de trãsla. prelat. ꝛ. c. cum inter canonicos. in fi. de ele. ꝛ in. c. ex tenore. de fo. cõpe. ꝛ in. c. quod sedem. de off. ordi.

20 cum similibus. tunc non fuisset exclusus dictꝰ Gaspar. † Et licet nõ transmisisset hereditatem non aditam: tñ qꝛ decessit minor transmisisset beneficiũ restõnis in integrũ cõpetens heredi vt restituat̃ ad ius adeundi amissum morte ꝑut per illũ tex. voluit Bar. in. l. qui duos. ff. de reb. dub. vbi idem volũt Iac. de ra. ꝛ Cy. ꝛ facit. l. panto. ff. de acquir. here. vbi idẽ volunt Bar. Imo. idẽ Bar. in. l. ventre. eo. tit. idem Ioan. and. in. c. in presentia. de prob. idem Rapha. in. l. j. C. de resti. mili. ꝛ in. l. si infanti. C. de iure deli. ꝛ idem voluit Franciscus de rampo. vt refert Imo. ꝛ est communis opi. prout ibi dicit pau. de ca. idem tenẽs. Idem in maiore infante sentit bal. in. d. l. j. de resti. mili. ꝛ voluit in. l. j. §. in nouissimo. C. de cadu. tol. Idem in maiore infante voluit Ange. in dicta. l. si infanti. ꝛ in. l. cum antiquioribus. de iure deli. ꝛ in. d. l. Pantonius. ꝛ ideꝫ

voluit pontanus in.d.l.pantonius.qui.s.Ange.⁊ Ponta.sec⁹ di cunt in infante ⁊ i infante secus Jac.de bel.vt refert ponta.in.d. l.pantonius:sed non est casus noster ideo nō instandū i eo sed in maiore ifante minore.xxv.annis tenendum est apta fronte ꝙ su pradictū est cum sine dubio sit cōis opi.⁊ q2 dicta.l.ifanti .p quā pleriqꝫ mouentur in cōtrariū loquatˀ in infante ⁊ non i maiore in fante ⁊ ex his restaret ⁊ heres dicti gasparis esset mediante restitu tione in inte.admittendus ad portionē de iure cōi tangentē dicto Gaspari qd esset longe plusꝙ ꝙtitatis.cc.Itaqꝫ magis sibi expe diret ꝙ essent verba cōditionalia cum conditio non esset purifica ta sed deficeret ꝙ ꝙ essent inductiua modi.Unde in quam partē inclinamus iustitia pro parte heredis dicti Gasparis ꝗlitercūqꝫ verba dicte stipulationis interpretentur.Ideo non duxi super in terpretatione dictorum verborum insistendum.⁊ maxime cū non respiciant totam dotem. Laus deo.

¶ Summariū super cōsilio.clxiij.

1 Ueritatem perquirendi habens arbitrium ⁊ iudicādi sola facti ve ritate inspecta an sufficiat sibi constare p vnicū testē.p totum.

2 Rescripta sunt iuris stricti:ideo eorum verba sunt restringenda nō autem amplianda.

3 Iudex secundum acta ⁊ pbata debet iudicare etiam si nouerit ve ritatem aduersari saltem i causis pecuniarijs ⁊ de iure canonico ⁊ si habeat arbitrium rescripto iudicandi de veritate requirunt ad veritatem duo testes.nu.9.

4 Dotem pater restituere tenetur quā pro vxore filij percepit ⁊ suc cessiue eius heredes licet filius integram dotē postea percipiat.

5 Dos esse debet penes eum qui matrimonij onera sustinet licet al tri data sit.

6 Testis vnius dictum reputatur nullius dictum.

7 Ueritas prouenit ex ore Christi.

8 Probatio vel testimonium transumptiue dicuntˀ vera dicto duo rum hominum.

9 Arbitrium habens cognoscendi ⁊ de veritate iudicandi nō tamē de iuris rigore iudicare pōt dicto vnius testis.

¶ Consilium.clxiij.

1 In nomine dn̄i nostri Je su Christi. ¶ † Uiso puncto ⁊ etiā actis ad me trāsmis sis factis in prima cā in publicam formā ⁊ attestationi bus quatuor testiū productorum i prima cā per dictum Archan gelum ⁊ visa copia rescripti secundi interpretati pro parte thome qui vt presupponitur reportauerat sententiam contra se in prima causa in quo inter cetera narrat quod dos de qua agitur fuit per ser bartholomeum restituta inter cetera p parte in venditione cu iusdā vinee quam vendidit dicto Archangelo cum refutatiōe p̄ tij ⁊ Archangel⁹ dicto Jacobo dicens ꝙ fuerunt ficte ⁊ simulate venditiōes cā fraudandi dictū ser Bartholomeum ⁊ ne dolus et fraus alicui patrocinetur petit cōmitti iudici appellationis q de cā appellationis cognouerat vt modis omnib⁹ opportunis inqui rat ⁊ eruat veritatē de predictis saltē contra dictū Archangelū ⁊ saltem vtrū dictus Archangelus rehabuerit quoquomodo plenū arbitrium tribuere dicto iudici appellatiōis signatura autē fuit multū iustificata hmōi tenoris:vꝫ prefat⁹ iudex appellationis iu re mediante prouideat indēnitati prefati supplicantis ⁊ i p̄dictis iustitiam faciat veritatē inquirēdo vt iuris fuerit.⁊ viso instrumē to snie late p prefatum iudicē appellationū nō alr visa copia p̄ me sententie a qua extitit appellatum nisi qualiter deprehenditur et tenore vltimi rescripti ⁊ vltime snie et ex puncto.Profecto mi hi visa fuit ⁊ est pn̄s consultatio multū clara nec videre potui quo fundamēto iuuari possit dcā vltima snia quaten⁹ lata fuit cōtra dictū Jacobū.Non em̄ cā p̄dicta appellationis verteba inter ia cobū ⁊ Archāgelū sed inter Thomam ⁊ Archāgelū itaqꝫ vigore ipsius appellatiōis ⁊ iudicij corā eo vertētis nulla poterat senten tia cōtra Jacobū pferri.nam p̄ma instantia erat per snīam diffini tiuā terminata ⁊ finita.l.j.de re iud.Et iā dictus Jacob⁹ ab illa instantia fuerat liberatus noua instātia non erat cōtra eum resus citata.Itaqꝫ ista noua snia quaten⁹ cōdēnat dictū iacobū reperi tur sine instantia.⁊ p ꝯn̄s nulla p.l.plată.cū ibi notatis de snis ⁊ in terlo.o.iud.Nec pōt iuuari vigore rescripti.Nam si diligenter pon derantˀ verba rescripti superior conmittit iudici ꝙ prouideat idē nitati supplicantis veritatē inqrendo vt iuris fuerit ⁊c.Profecto puisio indēnitati supplicātis resultat ex capite sententie qua pro nunciatur male fuisse iudicatum per primum iudicē quatenus di ctum Thomā condēnatū ⁊ bene appellatum per dictū Thomā condemnatio aūt fcā de dcō iacobo dcō Archāgelo respicit idē nitatem dicti Archangeli non dicti Thome supplicantis de qua indēnitate dicti Archangeli verba rescripti nihil attingunt nec ēt verba supplicationis ad id tendunt cum ipse supplicet ad euitan dum suum maximum preiudicium:⁊ ppterea recurrat ad ip̄m su periorem ⁊ subdit de fraude pticipata per ipsum Archangelū.⁊ ppterea concludit ꝙ perquiratˀ veritas saltem contra dictū archā gelum ⁊ saltē vtrij dictus Archangelus rehabuerit dictam dotē cum itaqꝫ supplicans pro euitando suo p̄iudicio supplicet qd ꝟi tas inquiratˀ saltem contra dictū archāgelum ⁊ vtrū ipse rehabue rit dotem p̄dictam ⁊ dicte supplicātis nō interesse ꝙ pnunciaretˀ cōtra dictum iacobū dūmodo ip̄i fuisset puisum ꝯtra dictū archā gelum ⁊ quo ad hoc satisfactū fuerit p sniam latā p eo cōtra dictū archange.snia lata contra Jacobū non fundatˀ in signata nec i ꝟ

2 bis supplicationis p p̄dicta.† Et maxie q2 hmōi rescripta sunt stri cti iur.⁊ eorꝫ ꝟba sunt restringenda nō amplianda vt per gl.⁊ doc. in.c.j.de rescriptis.li.vj.⁊ per doc.in.c.sedes.e.ti.in antiquis.ideo si superior simplr rescripsisset ꝙ puideretˀ indēnitati supplicantis compta veritate non debuisset nec potuisset iudex pnunciare ꝯtra dictum Jaco.ꝙto fortius non potuit nec debuit pnunciare cōtra dictum Jac.attentis verbis dicti rescripti que vt decens erat se re ferunt ad ius ⁊ iustitiam ⁊ in pnunciando ⁊ in cognoscendo dicitˀ enim in rescripto ꝙ iure mediante prouideat indēnitati supplicā tis:sed non fit mediante iure si sine pbationibus ⁊ ꝙ pei⁹ est sine instātia feratur snia lata ꝯtra tertium p indēnitate supplicātis:⁊ maxime cum illa snīa lata contra tertium concernat vtilitatem ei⁹ contra quem principaliter supplicatur ⁊ cuius dolus in eadē sup plicatione narratur.Nec etiam istud est facere iustitiā put subdi tur in secunda particula rescripti ibi ⁊ in predictis iustitiā faciat.

3 † Nam ad iustitiā pertinet ꝙ iudex iudicet ꝟm acta ⁊ actitata nō ꝟm sui animi appetitū maxime de re que sibi non innotuit put est ista vt infra subijciam.cū ⁊ si esset sibi notissima nō facit iudex iu stitiam si ꝟm illam iudicet.l.illicitas.§.veritas.de offi.presi.nec vo luit Jesus cui pdimentū ⁊ summa iniquitia Jude scarioti eū cul pabilem iudicare cū eius malitia non esset patefacta:sed ei dedit sacramētum prout ceteris insontibus hoc ꝙ iudex debeat ex actis iudicare etiam si nouerit veritatem aduersari saltem in causis pe cuniarijs volunt ⁊ canoniste ⁊ theologi cōmuniter om̄es.vt p gl. et docto.in.c.j.de officio.ordi.⁊ in.c.pastoralis.§.cum vero.de off. ordi.⁊ per Joannē and.in addi.Specu.in titu.de dispu.⁊ allega. §.si.versi.licet autē.⁊ per Angel.⁊ Imo.in.l.a diuo.pio.in prin.de re iu.⁊ per Archid.in canoni.iudicet.⁊ per beatum Thomam de aquino secunda scde arti.lxviij.Qd maxie dōm est in casu nostro in quo agebatur de leuissimo preiudicio:q2 licet iudex non condē nasset dictū Jacobum nō ppterea erant sublata alia iuris reme dia eueniente casu dotis restituēde:⁊ insup subditur in tertia par te dicti rescripti perquirēdo veritatem iuris fuerit:sed ius est ꝙ iudex perquirat veritatem:prout ex actis apparet actitatis inter partes inter quas iudicat ⁊ precedente instantia per iā dicta.Me rito si non apparet ex actis.vt.s.non perquirit veritatem:put iu ris fuerit.⁊ sic excedit formam mādati ⁊ gesta vltra formam mā dati non valent.l.diligenter.ff.mandati.c.cum olim de off.deleg. c.cū dilecta.de rescriptis.ex his itaqꝫ videtur absqꝫ dubio ꝙ dicta sententia lata cōtra dictum Jacobum fuerit ⁊ sit ip̄o iure nulla i super arbitror eam iniustissimam:nec vllo pacto videre valeo quē colorem habeat iustitie dicta snia cōdemnatoria dicti Jacobi:nā premittendum duxi ꝙ dato sine preiudicio veritatis ꝙ legitie cō staret ꝙ dictus Archangelus soluisset dicto ser Bartholomeo p dicta dote integre dictam ꝙtitatem centum florēn.Quod quidē minime verum est.s.ꝙ legitime constet.⁊ ꝙ dictus ser Bartholo meus dictam quantitatem assignasset dicto Jacobo quod qdem longe minus apparet prout infra deducetur.Tamem dictus Ja

4 cob⁹ non teneretur cauere dicto Archangelo.† Nam pater tene tur restituere dotē quam p vxore filij percepit ⁊ successiue eius he res:lꝫ filius integram dotem postea percipiat.l.si filia.§.integrā.

5 et.§.seq.ff.fami.her.† Dos em̄ debet esse penes eū apud quē sunt onera matrimonij:licet alteri fuerit data: vt dictis iuribus et.l.si maritus.eodē titu.⁊.l.is.§.ibi dos.ff.de iure dot.⁊..l.si dos.soce ro ad.l.falc.⁊.l.actione.§.fin.ff.pro socio.Si itaqꝫ marit⁹ sustinet onera matrimonij dos apud eū esse debet saltem post mortē pa tris per dicta iura.⁊ tamen heres tenetur actiōe de dote casu quo veniat restituenda:sed ipse filius tenetur cauere ip̄i heredi de de fendendo si actione ex stipulatu pro dote conueniretur.vt.d.§.in legram.⁊.seq.⁊.l.vnica.§.cautione.C.de rei vxor.acti.itaqꝫ nō po terat dictus Jacob⁹ condemnari in aliquo dicto Archāgelo.cui in nihilum tenebatur etiam si vera essent ea que dictus Archāge lus pfitetˀ.s.ꝙ dictus Jacobus dotē predictam habuisset ab ei⁹ patre:sed ipse teneretˀ heredi dicti ser Bartholomei ⁊ heres dcō archāgelo in casu quo dos veniret eidem restituenda.Sed ꝙ pei⁹ est non video quo pacto seu qua verisili coniectura nedū legitima pbatione apparet ꝙ dictus Jac.habuisset illa cētū a dcō ser Bar tholomeo seu a dicto archāgelo:solū vnus testis:vꝫ Franciscus se cundus testis examinatus i prima cā p parte dicti archāgeli de ponit ꝙ dictus Archangelus dedit duas ballas lane pro dotib⁹ Magdalene filie dicte Archangeli ⁊ vxoris dicti Jacobi ⁊ non recordatur de pōdere:sed recordatur ⁊ scit ꝙ computatis quibus dam pecunijs solutis ascendit ad quantitatem florēn.lxiiij.ad ra tionem.xl.bol pro florēn.Et subdit ꝙ deinde dictus ser Bartho lomeus restituit dictas lanas dicto Jacobo post ortam quandā discordiam inter eos.Nec declarat iste testis pro qua quantitate restituit

ſtituit dictas lanas dicto iacobo. Nec ꝙ reſtituerit ꝓ reſtitutione dicte dotis. Et inſuper nõ apparet ex depoſitione iſtius teſtis pro qua ꝙtitate fuerint dicto ſer bartholomeo aſſignate dicte due balle lane ex quo nõ declarat ꝙtitatẽ pecunie ſolutam. Et inſuper qḋ peius eſt dictus teſtis nullũ hꝫ conteſtem ſuper reſtitutione dicte lane facta dcõ iacobo: ſolum autem ſer melchior deponit ꝙ dictꝰ thomas dicit ꝙ dictus iacobus habuit certam quantitatem lane pro dicta dote. eſt aſſertio partis pro ſe contra alterũ: itaqꝫ nihil releuat vt eſt notiſſimum: nec declarat quantitatem lane: ita ꝙ eſt incerta. ꝛ propterea ex hoc etiam non releuat. l. certum. ff. de conf. Alij duo teſtes nihil deponunt de datione lane facte dicto Jacobo ſed ſolũ de conſignatione lane facta per dictũ archangelum dicto ſer Bartholomeo: nec deponũt de põdere nec de pretio: adeo ꝙ poſſet inſtari ꝙ nec ſol'o dotis facte per dcm̃ archãgelũ eſſet ſufficiẽter probata: lꝫ per vnum teſtẽ probet̃ confeſſio preſente parte. Sꝫ qꝛ ſup hoc non ſum cõſultꝰ nõ me intromitto: ſatis eſt quo ad pñtẽ ↄſultationẽ ꝙ datio dcẽ dotis fcã iaco. ẽt ꝓ ꝙtitate. lxiiij. floreñ. nec vllius certe quantitatis nullatenus eſt ꝓbata. 6 † Et ꝙ habuerit dictam lanã nõ eſt facta ꝓbatio niſi per vnum teſtẽ. dictuꝫ autem vnius reputatur dictum nullius. l. iuriſiurandi. de teſtibꝰ. ꝛ c. tam literis. extra. eodem titu. c. cum dilecti. de elec. cum ſimilibus. Nec habens cognoſcere ꝛ decidere de ſola veritate, poteſt credere vni teſti. 7 † Quia ex ore chriſti qui fuit ipſa veritas iuxta illud euangelicum ego ſum via veritas ꝛ vita proceſſit illud vulgatum in ore duorum vel trium ſtat omne verbum matthei. xviij. ꝛ deutero. c. xix. ex ore dei ſcriptũ eſt 8 † qꝛ duoꝝ hominũ teſtimoniũ verũ eſt trãſumptiue in. c. in oı̄. de teſt. ꝛ in. c. cũ eſſes. ꝛ. c. relatuꝫ. de teſt. 9 † ꝛ ꝙ habens arbitriũ cognoſcẽdi ꝛ iudicãdi de veritate ꝛ nõ de rigore iuris non poſſit iudicare ex dcõ vnius teſtis firmauit bar. in extrauag. ad reprimẽda ĩ verbo videbit̃ ꝛ in. l. filiuſfami. ff. de dona. per verba em̃ quãtũcũqꝫ latiſſimarũ ꝑtãte concedẽtia nõ cẽſent̃ remiſſa requiſita de iuregẽtiũ: prout voluit bar. in dcis locis ꝛ ſequũtur moderni i. d. l. filiuſfami. ꝛ no. Ang. ꝛ doc. in. l. j. ff. de mili. teſt. ꝛ habetur in. l. hac ↄſultiſſima. §. ex imperfecto. C. de teſt. Quãto fortius in caſu noſtro in quo eſt data poteſtas ꝑquirẽdi veritatem ꝑut iuris fuerit. Et in qualibet parte reſcripti reſcribens refert ſe ad ius ꝛ iuſtitiam prout ſupra deductum eſt: ꝙ autem ſupra ſexagintaquatuor flore. ad ratiõnẽ. xl. bol'. pro floreñ. dictus Jaco. perceperit qcꝙ de dicta dote nihil penitus probatiõis vel minime cõiecture percipio. Nam ſolum adducuntur duo inſtrumẽta quarũdam venditionũ cuiuſdã petie terre pro pretio quadragintaquatuor flore. auri vna quidem venditio facta fuit per dictum ſer bartholomeũ: dicto Archãgelo de quo ꝑtio dictus ſer bartholomeꝰ fecit finem ꝛ refutationem dicto Archangelo ꝛ eodẽ die loco ꝛ teſtibus dictus Archangelus promiſit ꝛ cõuenit dicto Jacobo vẽdere dictã petiã terre pro pretio predicto. Et aliud inſtr̃m ẽ de vẽditiõe quã fecit dictus archãgelus dicto Jac. de dicta petia terre pro eadẽ ꝙtitate de qua dictꝰ Archãgelus fecit finẽ ꝛ refutationẽ ꝛc. Profecto tenores dictoꝝ inſtrumẽtoꝝ nõ innuũt qcꝙ ꝙ dictus ſer Bartholomeus vendiderit dicto Archãgelo ꝛ dictꝰ Archangelus vẽdidit dicto Jacobo gratia reſtitutiõis dicte dotis. Nec aliqua ratio ſuadet quare dicti. xliiij. flor. fuerint ex cauſa dotis tunc reſtituendi dicto archangelo cũ adhuc non venit caſus reſtituẽde dotis: itaqꝫ dos predicta ſtare debebat vel penes dictũ ſer bartholomeum patrem dicti Jacobi vel penes dictum Jaco. maritũ. adeo ꝙ ex quo nihil artabat dcm̃ ſer bartholomeũ ad reſtituẽdũ dotẽ dctõ archan. nõ eſt cõiecturãdũ ꝙ ex ea cã facta fuerit dicta vẽditio ex dicta cauſa. Jtẽ ſi ex ea cã facta fuiſſet nõ eſt ratio quare fuiſſet tacita dicta cauſa cum in expreſſiõe dicte cauſe nihil preiudicij verſaretur alicui partium. ꝛ in taciturnitate ꝑdicte cauſe verſaretur magnũ preiudiciũ dicti ſer Bartholomei qui apparẽter remanebat obligatꝰ ad reſtitutionẽ dicte dotis ꝓ cuiꝰ liberatione volebat dare dictã petiã terre ſi ita eſſet prout aſſeritur pro parte dicti Thome. Nec etiam datur ratio quare dictus archãgelus diſtulit fere ad biẽnium reuendere dictam petiã terre dcõ Jacobo: interim enim debebat eſſe dos penes dictum Jacobum qui ſuſtinebat onera matrimonij aut penes dictuꝫ ſer Bartholomeũ qui ſuſtinere debebat dicta onera. Nec vlla aſſignatur veriſimilis cõiectura quare iſta dilatio quare ficta cauſa vẽditionis q̃re interpoſito perſonarũ cum palã ꝛ aperta fronte reſtitutio nõ fuiſſet tractata: nec eſt veriſimile ꝙ dictꝰ ſer Bartholomeꝰ ꝑticipaſſet fraudẽ cõtra ſeipm̃: vnde iſta allegatio vr̃ quoddã ſomniũ ab omni ꝑſuaſione aliena: inſup ꝓ parte dicti Jacobi deducit̃ ꝙ in dcã venditione interuenit pecunia numerata ꝓ pretio dicte emptionis. et lꝫ fortaſſe nõ plene ꝓbet: tñ ſatis adminiculat̃ nõ inſiſto vlteriꝰ ſuper hoc: qꝛ altera pars cui incũbit onus probandi nihil penitꝰ probat ꝙ dicta vẽditio fuerit facta ex cauſa dicte dotis. Ex quibꝰ cõcludẽdo apparet euidẽter ꝙ dicta ſnĩa eſt aliena ab omni iuſtitia ꝛ ab omni veritate. ꝛ ꝑtes iudicis ſunt indubie in ꝓnũciãdo male ſnĩatum per dictũ iudicẽ appellatiõis ꝛ bene appellatũ pro parte dicti Jacobi. ꝛ in cõfirmando primam ſnĩam quatenus cõcernit dictũ Jacobum: ꝛ victum victori. Laus deo.

¶ Summarium ſuper conſilio. clxiiij.

1 ☞ Preſcriptio. xxx. annorum etiam ſine titulo an ꝛ quãdo currat aduerſus ignorantem. per totum. ꝛ conſi. ſeq. nu. 41.

2 Reſtitutionis in integrum beneficium ignoranti datur aduerſus preſcriptionem ex clauſula generali ſi qua mihi ꝛc. quadriennij lapſu infra quod peti debet non obſtante. nume. ſeq. ꝛ conſi. ſeq. nu. 66. vſqꝫ ad finem conſi.

3 Jgnoranti non currunt tempora preſcriptionis. conſi. ſeq. nu. 41.

4 Jgnorans non dicitur negligens. ꝛ con. ſeq. nu. 41.

5 Fama probantur antiqua facta ꝛ ea que excedunt centum annorum metam.

¶ Conſilium. clxiiij.

ME ſubſcripſi ſimpliciter 1 † conſilio domini alexandri de tartagnis de Jmola in quo concludebat quod ſubſcriptio. xxx. annorum currebat cum titulo et bona fide. Jtem ſine titulo per. xxx. annos aduerſus ignorantem. 2 † Tamen ignorans habet reſtit. in integr. ex clauſula generali ſi qua mihi. iuxta id qḋ habetur in. l. j. in fi. et in. l. ſed ſi per pretorem. §. hoc autẽ ex quibꝰ cauſis ma. prout not. ſpecialiter gl. in. l. j. C. de patria pote. in. l. ſi partem. §. j. in verbo nõ vtendo. ff. queãdmo. ſerui. amit. probatur in. l. j. §. ſi quis aũt. ꝛ ibi hoc clare not. Barto. ff. de itinere actuqꝫ priua. ꝛ Spec. in titu. de preſcrip. §. j. verſi. pone colonus. ꝛ Bar. non dicit in mea lect. in. l. ariſto. §. fi. ff. de dona. ꝛ Ray. in. l. fi. C. de preſcri. lon. tempo. ꝛ Ange. in. l. fi. ff. ſi qs teſtamẽto. li. eſſe iuſ. fu. ꝛ Jmo. in. c. fi. extra. de ꝑſcrip. ꝛ in. l. pantonius. de acquiren. heredi. ꝛ abbas ſiculus in. c. vigilante. de preſcrip. ꝛ in. c. j. in vltima col. de preſcrip. ꝛ Pont. in. l. ſi vero. §. de viro. lj. fal. ſolu. ma. ꝛ in. l. qui vniuerſas. §. fi. de acquir. poſſeſ. ꝛ ita communis opi. Quicquid aliter dixerit Bald. in. l. j. in xxiiij. oppo. C. qui admit. ꝛ nõ bene facit. l. attilicinꝰ. ff. de ſer. ruſti. predi. ꝛ que notantur per glo. ꝛ doc. in. l. ij. C. de iure emp. ꝛ in. l. cũ filius. §. in hac. de verb. oblig. ꝛ per Bar. in. l. emilius largianꝰ. de mino. Nec ob. ꝙ eſt elapſum quadriennium. 3 † Quia tale tempus eſt vtile a binitio: ideo nõ currit ignoranti ita no. bal. in. l. falſam. C. ſi ex fal. inſtru. quod reputat eſſe menti tenendum. Jtem zenze. Joan. de lig. in cle. j. de reſti. in integ. ꝛ ibi Flore. in. xxv. q. ꝛ abbas ſiculus in. c. j. de in integ. reſti. vbi ad hoc ponderat text. in. d. c. j. de in integr. reſti. lib. vj. dum text. dicit ſi quis negligenter omiſerit. 4 Nec ignorans ſ̃m eum dicitur negligens. c. ij. ꝛ. c. qꝛ diuerſitatem. de conceſ. preben. ad idem allegat no. per glo. in. c. ꝙ ſit in ꝟbo diſtulerit. de elec. li. vj. ꝛ. §. item mixta. verſi. diſtulerit. inſti. de acti. ſequitur etiam hoc Pau. de caſtro in. l. fi. de dolo. 5 † Jtem ſecundus articulus ꝙ fama ſola probat in his que excedunt metaꝫ centum annorũ Jnno. in. c. veniens. de verb. ſig. Spe. in tit. de ꝓba. §. ꝓbare verſi. ꝛ no. ꝙ ꝑſcrip. Et ita intelligitur et ſaluatur gl. in. l. atqui natura. de neg. geſt. in. §. cum me abſente. ꝛ ita no. ibi Angel. referens ita de facto ſe obtinuiſſe padue in quadam ardua queſtiõe. ꝛ no. etiam ipſe in. l. quidam in ſuo. de condi. inſti. no. Bal. Ang. ꝛ Saly. in. l. proprietatis. C. de ꝓba. poſt gloſ. ꝛ Bal. in auf. quas actiones ad fi. C. de ſacroſan. eccle. ꝛ in. l. in bonefidei in vltim. col. C. de rebus cred. ꝛ in. l. cum ſuper. C. de rei ven. ꝛ ibi etiam Ange. ꝛ no. etiam Bal. in. l. conuenticulam in penul. col. C. de epiſ. ꝛ cleri. bñfaciũt no. per Cy. ꝛ Bar. in. l. ſi quidem. C. ſol. mat. ꝛ per Archi. xvij. q. iij. in. c. inter per Jnno. in. c. cum' cauſam. de iur. calum. Cy. in. l. cuꝫ res in fi. C. de proba. ꝛ quod habetur in. l. ſi arbiter. de proba. ꝛ no. Saly. in. l. iij. in pñ. circa. iij. vel quartam col. ff. de teſt. clare firmat Anto. de but. in. c. veniens. j. de teſti. doc. marie paul. de caſt. in. l. cum aliquis. C. de iure delibe. Fortius dixit. d. Ant. in d. c. veniens. j. de teſti. ꝛ in. c. quid pro nouale. de verbo. ſigni. ꝙ fama ſufficit etiam factũ antiquum. xl. annorũ per ea que no. Jnn. in. d. c. veniens. de verb. ſigni. vbi refert quoſdam ita tenere. ꝛ etiaꝫ Spe. in. d. §. probare. verſi. ꝛ no. ꝙ preſcriptio. Tamen hoc vltimũ non firmat ꝛc. Laus deo.

¶ Summarium ſuper conſilio. clxv.

1 ☞ Emphyteoſis cõceſſa pluribꝰ fratribꝰ ꝓ ipſis ſtipulãtibꝰ: et pro vtriuſqꝫ eorum filijs vno decedente retinet ſibi locum iuris accreſcendi. per totum.

2 Feudũ vl' emphyteoſis qñ ſtipulat̃ a pluribꝰ ꝓ ſe ꝛ eoꝝ filijs deficiẽte emphyteoſi vel feudo in ꝑſona vnius nõ deuoluitur ad aliũ.

3 Accreſcendi iuris eſt locus in emphyteoſi ſtipulata ab vno pro ſe ꝛ alio ac pro eorum pro ve vtriuſqꝫ eorum filijs. nu. ſeq.

4 Vtriuſqꝫ dictio eſt diſtributiua cuilibet actum diſtribuens inſolidum. num. ſeq.

5 Eorum verbum eſt collectiuum.

6 Et copula quandoqꝫ ponitur additiue ꝛ ampliatiue.

7 Emphyteoticarũ rerũ ſucceſſione an noiati in contractu ꝑ qḋ ſtipulatum fuit pro ſe alioqꝫ ꝛ vtriuſqꝫ eorũ filijs lꝫ non ſint hr̃des vltimi poſſeſſoris preferantur alijs heredibꝰ vel ſint preferẽdi heredes ipſius ſtante reſcripto quo datur libera poteſtas trãſferẽdi vtile dñium ex teſtõ vel ab inteſtato in q̃ſcũqꝫ perſonas. nu. ſeq.

8 Alienari per emphyteotã nõ poſſunt bona feudalia ꝛ emphyteo

tica ⁊ ſimiliter eccleſiaſtica niſi ſtipulatione comprehendatur.idē bona eccleſiaſtica.nu.ſeq.

9 Emphyteoſis vel feudū nō deuoluit̄ ī perſonas ꝑmi ſtipulatoris exteras ſed ſolū in eius deſcendētes. fallit ſi ſtipulatiōe ꝯꝑhēdat̄.

10 Emphyteoſis nō reuertitur ad dominum propter canonem non ſolutum.

11 Feuda nō deuoluuntur niſi ex ſpāli pacto ad feminas nec circa ea valet aliqua teſtamentaria prouiſio.

12 Receſſus omnis eſt a iure reſtringendus.

13 Statutorum verba ſtricte ſunt intelligenda quādo ex ſtricta interpretatione reſtringitur tertij preiudicium ſed ſi ex ſtricta interpretatione ampliatur tertij preiudicium tunc latiſſime ſunt interpretanda ne tertij preiudicetur.

14 Cōſtitutio noua eſt reducēda ꝙtomagis fieri pōt ad ius ꝯmune.

15 Priuilegia ſeu beneficia principis non debent intelligi ⁊ extendi cum tertij preiudicio ſaltim de quo fit mentio in priuilegio.

16 Indefinita an ⁊ quando vniuerſali equipolleat.

17 Prefatione deprehenditur ratio ⁊ mens diſponentis.

18 Interpretatio legum eſt ſolius principis.nu.ſeq.

19 Interpretari eius ⁊ cuius eſt condere.

20 Teſtm̄ ⁊ heredis inſtitutio trahitur tm̄ ad teſtōris bona.nu.ſeq.

21 Inſtitutio heredis quibus verbis concipitur.

22 Verba futuri tp̄is a lege expreſſe non ſumūtur ipſo iure.fallit qñ adijcitur clauſula ipſo facto vel eo ipſo vel libere.nu.ſeq.

23 Libere verbum quid importet.

24 Liberum dicitur quod operatur ſine aliquo extrinſeco.

25 Argumentum de ſimilibus ad ſimilia eſt de iure validum.

26 Emphyteota an ⁊ quando ipſo iure cadit a iure rei emphyteotice propter canonem non ſolutum.

27 Dominium vtile conſolidatur cum directo quando emphyteota cadit a iure ſuo.

28 Vſufructu finito conſolidatur cum proprietate ipſo iure abſqꝫ iudicis ſententia.

29 Ignorantiā facti dicitur iuſte habere qui in alteriꝰ locū ſuccedit.

30 Libera quelibet res ⁊ non emphyteotica preſumit̄ niſi probetur.

31 Reſtitutio in integrum cum clauſula generali ſi qua mihi competit leſis lapſu temporis aduerſus preſcriptionem ex facti ignorantia non obſtante ꝙ peti debeat infra quadriennium.nu.ſeq.

32 Priuilegium vni conceſſum gratia vtilitatis infra certa tempora non denegatur vltra tempora legitime impedito.

33 Alienate res que veniant in reſtitutione.nu.ſeq.

34 Vxor preſumitur habere notitiam bonorum ſui viri.

35 Conſanguinei ⁊ coniuncti preſumuntur ſcire cōiunctorꝫ negotia.

36 Vicini notitiam habere pſumuntur factorum alterius vicini.

37 Ignorantia iuris ne mulieribꝰ noceat in dānis vitādis ſubuenit̄.

38 Ignorantia facti non excuſat quominus res ipſo iure incidat in commiſſum.

39 Ignorantia iuris non preſumitur.

40 Dolus ſeu mala fides potius preſumitur ꝙ iuris ignorantia.

41 Ruſticus ſeu mulier prudens aut ſagax vel habens aduocatum non gaudet reſtitutione.

42 Heres nō dicitur negligens habereqꝫ velle aut nolle virtute hereditatis delate ante illius aditionem.fallit ſi exerceat actus hereditarios iam ceptos illoſqꝫ continet hereditate delati.nu.71.

43 Inueſtituram petere debet heres infra annum ⁊ menſem a die hereditatis adite ne incidat in commiſſum.

44 Additio hereditatis:an ⁊ per quos actus facta preſumatur.nu. ſeq.vſqꝫ ad finem conſi.

45 Conſentire non dicitur ignorans ꝙuis ſit preſens.nu.ſeq.

46 Ignorans nō dicitur poſſe facere actū qui ſolo conſenſu reſultat.

47 Adire non poteſt qui ſe heredem putat.

48 Bonorū poſſeſſio vt dicatur legitime agnita que ſint petenti ne-

49 ceſſaria ad illius agnitionem.nu.ſeq.

50 Tutoris defectum iudex non ſupplet niſi ſciat tutorem deficere.

51 Opinio potius attendat̄ ꝙ veritas in his que ab aīo depēdent.

52 Heres adita hereditate defuncti facta approbaſſe dr̄ vſqꝫ ex actibus defuncti poſſit cōueniri ⁊ qñ dicatur in cōmiſſuꝫ incidiſſe per non ſolutum canonem.nu.26.vſqꝫ ad fi.conſi.

Interpretatio verborū ſumitur ex loquendi conſuetudine ipſius proferentis dicta verba.

53 Verba cōia in vna teſti pte poſita in ſignificatiōe directa ita ⁊ ſimpliciter poſita in alia parte teſti interpretantur in directa ſignificatione.Et econtra ſi in vna parte ponantur in obliqua ſignificatione ita in dubio interpretantur poſita in alia.

54 Hereditas quibus actibus preſumatur adita.vſqꝫ ad fi.conſi.

55 Ignorantia nocet vbi ſcientia in genere habetur.

56 Additioni hereditatis quando quis videatur conſenſiſſe.

57 Reſtitutio an ⁊ quando ignoranti concedatur aduerſus preſcriptionem.vſqꝫ ad finem conſi.

58 Heredem ſe eſſe docere debet qui ſe dicit vel cum alio vero herede pro coherede gerit.

59 Mendacium proferre non licet cum ſonet in delictum.nu.ſeq.

60 Bonus quilibet preſumitur ⁊ nolle illicitis actibus conſentire.

61 Verba enunciatiua poſſunt adaptari nedū ad actum preteritum imo etiam preſentem tempore inſtrumenti facti.

62 Aditio dr̄ de nouo cepta q actꝰ hr̄ditarios iā ceptos aū hr̄ditatē delatā ꝯtinuat dicta hereditate ſibi delata ⁊ q̄ regrant̄ vti teneat.

¶ Conſilium.clxv.

IN nomine domini noſtri Ieſu xp̄i. ¶ †Circa ꝑmū ꝯſultatiōis articulū:de pluribus cōtingit dubitari. Prio an dcā bona p̄caria ſeu emphyteotica fuerint pro parte dci domini Pauli recaduta eccleſie circūſcripta cōceſſione bulle. Et ꝑ ꝯñs an ſm formā inueſtiture facte laudato recipiēti ⁊ ſtipulāti ꝓ ſe ⁊ noīe dñi pauli ſui fratris ⁊ ꝓ eorꝫ ⁊ cuiuſqꝫ eorꝫ filijs ⁊ nepotibꝰ maſculis legitimis ⁊ liberis ex eis legitime deſcēdētibꝰ.Quos ſi nō habuerīt vl' defecerit tūc res īfraſcripte ꝺueniāt ī eorꝫ filias vl' neptes q̄ viros legitimos accipiāt ⁊ res patris poſſideāt vſqꝫ ī eorꝫ tertiā generationē explētam in primis vna petia terre ⁊c.Hoc tñ acto īter dcās partes qđ oēs ⁊ ſinguli ſucceſſores in dcis rebꝰ:qui tñ nō ſunt in pñti iueſtitura ꝯprehenſi teneant̄ ⁊ debeāt cū caſus dcē ſucceſſionis obuenirit petere ſe iueſtiri a dicta eccleſia ſi'i mō tꝑibus ⁊ cōditionibꝰ in dictis lr̄is ap'licis ꝯtentis:⁊ tunc ſoluere ⁊c.portio dci dñi pauli ꝑ mortē ipſiꝰ dñi pauli ⁊ Antonij eiꝰ filij ſit deuoluta ad dictū laudatū vel eiꝰ filios:ita ꝙ dictꝰ laudatus ſeu eiꝰ filij cēſeant̄ ꝯprehēſi in dcā inueſtitura ſeu renouatiōe fcā vt.ſ̄. dcō laudato ēt ꝓ portione dicti dñi Pauli.†Naꝫ videt̄ prima facie dōm ꝙ nō ea rōne q2 qñ duo fratres ſtipulant̄ ſeu querūt feudū vel emphyteoſim ꝓ ſe ⁊ eorꝫ filijs deficiēte emphyteoſi vel feudo in ꝑſona vniꝰ nō deuoluit̄ ad aliū.vt in.c.j.de duobꝰ fratribꝰ de nouo bñfi. iueſti.⁊ facit.l.ſi mihi ⁊ titio.de vb.ob.⁊ ibi no.bar.trahēs dcm̄.c.j.etiam ad materiā emphyteoticā:qđ ⁊ cōiter oēs tenēt:⁊ ꝑ ꝯñs videt̄ ꝙ dicta emphyteoſis ꝓ dimidia fuiſſet ꝺuoluta ad eccl'iā niſi fuiſſꝫ diſpoſitio literarū ap'licarū q̄ deuoluūt hmōi bōa emphyteotica ſeu feudalia ad ſucceſſores ex teſtō vel ab inteſtato ēt nō ꝯprehenſos in ꝯtractu emphyteotico ſeu feudali. ¶ †Tñ his nō ob.ꝯriā partē arbitror iuri magis ꝯſentaneā:q2 verba ꝯtractus aliud ſuadēt: nā dictus laudatꝰ ſtipulatꝰ fuit ꝓ ſe ⁊ dño paulo ⁊ pro eorū ⁊ pro vtriuſqꝫ eorꝫ filijs ⁊c. que vba importāt ꝙ ſi alter eorꝫ deficit:⁊ ēt eiꝰ filij ⁊ nepotes emphyteoſis īſolidū ſpectet ad filios vl' nepotes alteriꝰ eorꝫ.†Quia dictio vtriuſqꝫ ē dictio diſtributiua attribuēs actū cuilibet inſolidū.vt no.bar.in.l.hoc articulo.ff.de here.inſti.⁊ ibi Imo.in fi.⁊ Bar.poſt gl.in.l.ſi duos.§.grammatici.de excu.tut.⁊ bal.ī.l.ſi ita ſcriptū.de iiuſt.teſt.† Et maxīe q2 p̄mittit̄ verbū collectiuū eorꝫ:nam verba illa q̄ ſubdunt̄ ⁊ vtriuſqꝫ eorꝫ nihil opa rent̄ ſi nō ponerēt̄ diſtributiue attribuēs actū cuilibet eorꝫ īſolidū ꝓut hāc rōnē ponderat Imo.in.d.l.ſi ita ſcriptū.q̄ rō militat ī caſu nr̄o.⁊ ꝑ ꝯñs eſt ſenſus ꝙ deficiente linea alteriꝰ ſtipulātium eiꝰ portio ad deſcēdētes alteriꝰ deuoluat̄ noīatos.ſ. in ſtipulatione. Coadiuuatur dicta interp̄tatio:q2 in dcā ſtipulatione ꝑmo filij ⁊ nepotes dictorꝫ fratrū erāt ꝯprehēſi in ſtipulatione ſub verbo collectiuo eorꝫ ⁊ erat ſenſus ꝙ portio vniꝰ deuolueretur ad eiꝰ filios ⁊ nepotes ⁊ portio alteriꝰ deuolueret̄ ad eiꝰ filios ⁊ nepotes:ſubdit̄ ⁊ pro vtriuſqꝫ eorū ⁊c.que quidē verba ſi hr̄ent eundē ſignificatū ludibrio eſſent poſita ſine virtute aliqđ operādi qđ minime dicendū eſt.l.ſi qñ.de leg.j.⁊.c.ſi papa.de priui.li.vj.cum ſi.†Cōfert q2 copula ⁊ ſi'es ſunt additiue ⁊ ampliatiue.vt eſt tex.ſꝫ dy.ſingularis in.l.ea tñ adiectio.de le.ij.⁊ notāt bar.⁊ doc.in.l.gallus.de libe.⁊ poſth.⁊ cañ.in.c.ij.de reſcrip. † ¶ Scđo diſcutiendū eſt an in hmōi rebus emphyteoticis vel feudalibus veniant preferendi nominati in cōtractu emphyteotico ſeu feudali:licet nō ſint heredes ſtipulantis vel vltimi poſſeſſoris:an vero ſint p̄ferēdi heredes vltimi poſſeſſoris.circa qđ videt̄ primo aſpectu dōm ꝙ p̄ferent̄ heredes.Nā verba indulti ap'lici id ſuadere vident̄ per que datur libera poteſtas legitimis poſſeſſoribꝰ trāſferēdi vtile dñium rerū emphyteoticarū ſeu feudaliū ex teſtō:⁊ ab inteſtato ⁊ ex ꝯctibꝰ inter viuos in quaſcūqꝫ ꝑſonas de iure nō ꝓhibitas.⁊ ꝙ ius remaneat illis ſaluū ⁊ illeſuꝫ in quos ꝑ ipſos legitimos poſſeſſores fuerit dictis titulis trāſlatū.Et ſubdit̄ in dicto indulto ap'lico ꝙ ſi aliquis dcōrꝫ poſſeſſorꝫ ab īteſtato deceſſerit tūc ī illis bōis ſuccedat q̄libꝫ q de iure cōi ab īteſtato ipī defuncto ſuccederet ſublata dr̄ia ſexꝰ agnatiōis ⁊ cognatiōis niſi ⁊c. Cū itaqꝫ ſpecifice ⁊ exp̄ſſe ſtatuat̄ ꝙ ī dictis bonis ſuccedat heres ab īteſtato ſuccedēs ipſi defuncto pariter dōm eſt ꝙ in dictis bonis ſuccedat ille q ex teſtō eſt heres ipſiꝰ defuncti vltimi poſſeſſoris dictorꝫ bonorꝫ.Cū ī primo ſupiori cap'lo pariter diſponatur de ſuccedentibꝰ ex teſtō codicillis vel ab īteſtato:nec diſtinguūt dcē lr̄e ap'lice:an ſupſint noīati in ꝯtractu emphyteotico vl' feudali:an vo minime ſupſint.ergo nec nos diſtinguamꝰ.l.ij.ī fi.ff.de off.pſi.ſꝫ indefinite ⁊ ḡnal'r liqns ḡnal'r intelligat̄.l.j.§.⁊ ḡnal'r.ff.de le.pſtā.⁊ cañ.ſi romanorꝫ.xix.di.⁊.c. q2 circa.de pu'le.cū ſi.Et iđ vr̄ ꝯcludēdū ꝙ ſucceſſores ex teſtō vl' ab īteſtato vltimi legitimi poſſeſſoris p̄ferant in hmōi bonis emphyteoticis ſeu feudalibꝰ ipſis cōp̄hēſis in ꝯtu emphyteotico vl' feudalj.

feudali.q maxime demõstrat ex statutis interpretationib9 z declarationibus emanatis sup dcã bulla in anno. M.cccc.cij.in qb9 in quarto capitulo sic ad literam continet:saluo semp iure eius in cuius persona tūc residebit inuestitura ex predictis disponēdi de ipsis bonis fm tenorē ɔcessionis z prouisionis bulle vt nō obstēt nec valeant impedire illi pro quibus etiaʒ stipulatus est inuestiturā predictā quos illo disponēte manus ppria residet tūc inuestitura declarauerūt totaliter fore exclusos p que verba declarat a parte q illi in quos trāsferunt dcã bona ex dispositiōe nouissimi possessoris pferant cõprehensis in inuestitura seu ɔctu emphyteotico vel feudali. Cū igit antonius filius dicti dñi Pauli fuerit vltim9 legitimus possessor dictorū bonoꝝ pro sua dimidia z testō reliquerit heredē Antoniā ei9 matrē:q etiā vt arbitror ab intestato fuerat eidē successura videt q in dictis bonis fuerit:z sic potior noiatis z cõphēsis inuestitura z stipulatione emphyteotica:tū salua meliori determinatione z ɔria ɔsuetudine si qua extaret z doceret

9 putarē cõtrariū de iure rñdendū.† Nā ɔstat dictā bullā z indultū aplicū esse exorbitans a iure cõi quo iure bona feudalia z emphyteotica nō poterant passim alienari p feudatariū vel emphyteotā. l.fin.C.de iure emph.z l.ij.C.ne rei dñice vel tē.z.x.col.de prohi. feud.alie.per Lotta.z de prohibita feu.alie.per Fede.per totos. Itē z bona feudalia nō trāseunt in extraneas psonas primi stipulatoris nisi stipulatione ɔprehendat.c.j.de duobus fratri.de nouo bñfi.iue.s; solū in descēdētes pmi stipulatoris.c.j.de succes.feu. z de gradi.suc.i feu.z no.bal.i auc.defuncto ad tertu.Et silr bona ecclesiastica emphyteotica i auc.de alie.emphy.§.emphyteosim. z no.Bar.in.l.qð dr.ij.ff.de verb.obli.z in.l.iurisiurādi.§.si liberi. de oper.libe.z in.l.si tibi.§.si pactum.ff.de pactis.z ibi Bald.angē.z Rapha.ful.z gl.Bar.z Bal.i.l.etiā sol.mat.z Jo.an.in addi.spec.in ti.de loca.§.nunc aliqua ver.xxiij.z in.c.in presentia.de proba.put refert bal.in auf.l.si quas ruinas in prima col.de sacrosan.eccle.qui videt idem velle nisi quando esset vtilitas ecclesie q in perpetuū duraret.z bal.in auf.defuncto.C.ad tert.z latius psequēdo firmat ponta.in.d.l.etiā.z hec opinio cõiter de ɔsuetudine seruatur put dicit Jmo.in.c.potuit.de loca.xv.col.licet quidā cõtra quos refert ipse Jmo.ibi.z.l.d.l.qð dr.z maxime nō deuoluit in extraneos heredes si stipulatio emphyteotica vel feudalis est

10 restricta ad certas psonas put cõtingit in casu nostro.† Et etiam quia propter nō solutū canonē z nō prestitū seruitiū res nō reuertitur ad dñm put de iure cõi reuerteret.c.potuit.de loc.z.l.ij.C.de iure emphy.z.c.j.§.sed nec iustior q fuerit prima cā benefi.amit.

11 z in.c.l; vasallus si de feudo fuerit ɔtrouer.† Jtem feuda nō deuoluuntur nisi ex speciali pacto ad feminas.c.j.§.cum vero corradus qui feu.da.pos.z.c.j.qui sibi z hered.suis ma.z femi.cū si.z gl. exceptis.v.casibus quos enumerat ponta.in.l.etiam in princi.et tamē ex forma bulle trāsit in feminas. Jtem circa feuda nulla valet testamētaria puisio.c.j.de succes.feudi.Et fm bullā valet:itaq; dicta constitutio cõtenta in dcã bulla est plurib9 respectib9 cõtraria iuri cõi igitur est plurimū restringēda.ar.l.precipim9.C.de appel.z regule q̄ a iure cõi exorbitāt in.vi.z.c.cum dilect9.cū ibi not. per doc.de cõsue.vbi per illū tex.doc.ibi notant q verba si op9 est

12 sunt impropriāda vt minus ledant ius cõe.† Omnis eñ recessus a iure est restringend9 inquit. Bal.in.l.nō sine.C.de bonis q; libe. allegando Archi.xviij.q.ij.hoc tamē ideo statuta exclusiua feminaꝝ debēt restringi cū sint restrictiua iur cõis.† Et vba statutorū

13 debent intelligi stricte qñ stricta interptatione restringit tertij piudiciū:sed si ex stricta interptatione ampliat tertij piudiciū tūc dñt latissime interptari ne tertio piudicet dicit signāter do.Ant.in.d. c.cū dilect9.ver.no.mirabile.Nec quidē alr sunt interptāda statuta q̄ iura pncipū ceteris parib9:q; statuta exorbitātia eā recipiūt interpretationē q̄ iura cõia exorbitātia prout sumit ex dictis bal. in.l.gall9.§.quid si is.de libe.z post.Et ppea nō videt extendēda z amplianda vt heredes nouissimi possessoris pferant his quibus ex forma z tenore ɔtract9 z inuestiture ex natura emphyteosis vel feudi emphyteosis seu feudū deuolui debet de quib9 nō fit specia

14 lis mentio in dicta constitutione apostolica.† Cum vt dixi noua constitutio sit reducenda quāto magis fieri potest ad ius cõmune vt habetur in dictis iuribus.z in.l.si serui vestri.C.de noxa.z q̄ notantur in.l.fi.§.in computatione.C.de iure deliber.qð z probatur ex eo:quia dictum priuilegiū fuit cõcessuʒ marchioni z cõmuni z populo ferrarie ad eorū instantiā in beneficium z priuilegium ip

15 sius communis z populi z incolarum dicte ciuitatis.† Et priuilegium seu beneficiū principis nō debet extendi z intelligi cum preiudicio tertij saltem de quo non fit mētio in priuilegio.l.ij.§.merito.z.§.si quid a pricipe ne quid in loco publico.z.c.ex tuaꝝ.de aucto.z vsu palli.z.c.l; in corrigendis de off.ordi.iō non d; generalitas verborū dicte bulle trahi i preiudiciū eorū ad quos ex pacto deuoluenda erat emphyteosis cū indefinita non equipolleat vniuersali ex vi vboꝝ:sed ex benignitate.l.si fuit9.ff.de serui.vrb.pre. z per Bar.z Jmolā in.l.si plurib9.de leg.ij.sed in casu isto cessat benignitas:imo esset iniquitas q extraneus heres preferret ei cui fuit emphyteosis ɔcessa expresse in contractu emphyteotico.nec est eadē ratio hac casu prout quādo non superesset persona cõprehensa in cõtractu emphyteotico z indefinita nō equipollet vniuersali quādo nō est eadem ratio z conditio oim ɔprehensoꝝ sub vniuersali fm theoricā gl.z doc.in.c.vt circa.de priui. z Dy.z bar.in

16 d.l.si plurib9.de leg.ij.† Et ideo dicit pe.de anch.in repeti.c.cañ. de cõsti.xiiij.q.pncipali col.clij.q l; indefinita equipolleat vniuersali ex interpretatione nihilominus si congrua interptatio in statutis vbi est eadem ratio.secus ergo vbi non est eadem ratio prout ipse sentit:qð z cõfirmatur ex prefatione dicte bulle:qm dictū indultū petitur ɔcedi pptera que faciebant ecclesie seu plati eorundē conera emphyteotas z feudatarios z eoꝝ successores quos iuxta ɔctuū formā eligere poterāt. Nō aūt aliquid pmittitur cõcernens illos qui erāt successuri in feudo vel emphyteosi:z eos qui ex dispositiōe vltimi possessoris erant cõsecuturi dicta iura feudalia z emphyteotica:itaq; intentio dictorū supplicantium fuit q prouideretur emphyteotis z feudatarijs aduersus directos dños nō aduersus alios emphyteotas vel feudatarios seu successores i feudo vel emphyteosi:ideo cõcessio põtificis censeat puidere emphyteotis z feudatarijs aduersus ecclesias z directos dños nō aduersus alios emphyteotas vel feudatarios nec aduers9 eos ad quos

17 alr spectarēt feuda z emphyteosis.† Ex prefatione eñ deprehenditur ratio z mens disponentis.l.fi.ff.de hered.insti.z.l.titia respõdit.§.idem respondit.ff.de verbo.oblig.z.l.z quia.ff.de pact.intelligatur itaq; z verificetur dicta bulla quando alr dicta bona fuissent recasura ad ecclesiam z quādo haberet verti cõtrouersia inter ecclesiaʒ z successores.feudatarij vel emphyteote.Et hinc est q voluit põtifex q isti successores haberent petere inuestituram ab ecclesia z ei soluere put cõtinetur in bulla:q; ex quo p bullam auferet de iure ecclesie decens erat disponere q illi in quos vigore priuilegij confertur de iure ecclesie artentur per ipsum priuilegium soluere aliquā notabilem quantitatem ipsi ecclesie.Si autem abstulissent de iure cõprehensorū in cõtractu emphyteotico fuisset equius disponere q haberent soluere ipsis cõprehensis in contractu cum illis preiudicetur z nō ecclesie cui ecclesie satis erat si quid paruum in recognitionem dñij pro inuestitura solutū esset:ideo si verba pfationis sunt stricta z verba dicti sunt indefinita restringitur dcm̄ generale ad casum cui conueniunt verba prefationis.l.cum hi.in

18 princi.cum ibi notatis per Bar.Bal.z doc.ff.de trāsac.† Nec ob. interpretatio vt supra facta per ipos prudentes; q; negatur illos habuisse potestatem faciendi talē interpretationē cū ad principem spectat suam legem interpretari.l.fi.C.de.ll.z.c.cū venissent.de iudicijs vbi casus q vbi vertitur hesitatio sup priuilegio pncipis ibi solus princeps habet determinare z iudicium z interpretationem

19 dare.† Et est ratio.dicit ibi glo.q; cuius est condere eius est interpretari.c.inter alia.de sñia excõ.z.§.ex his.xj.q.j.Dato aūt sine piudicio veritatis q illi interptātes facultatē habuerint:ita interpretandi z puidendi.Nihilominus per illā interpretationē nō videt derogatū i his terminis iurib9 dicti Laudati seu suoꝝ filiorū: q; licet dña Antonia sit heres dicti Antonij nouissimi possessoris dictoꝝ bonoꝝ ab intestato vel ex testō:nō tñ sequitur q disposuerit de istis bonis emphyteoticis que de iure erāt ad alios deuoluē

20 da.† Nam si ab intestato decessit vere nihil disposuit:licet fingat disposuisse.l.si qs cū nullū.z.l.ɔficiunt in fine de iure codi. Si ex

21 testatus decessit disposuit de suis bonis.† Solet eñ institutio vniuersalis cõcipi sub his verbis vel similib9:in oib9 aūt alijs suis bonis suū heredē vlem talē istituit que verba nō sunt trahēda ad bona que nō sunt sua nisi in vita ex quo dispõ ɔfertur post mortē cū censeat disponere de bonis suis q natenus sunt sua durata.arg.l. stichus qui meus.z.l.serui electione.§.cū fundus.de lega.j.iuncto ar.de re ad tps.l.miles ita heredē.§.z q; diximus.de mili.testō.intelligēda est:itaq; dicta interptatio qñ possessor expresse disponeret de ipsis bonis emphyteoticis vel feudalibus:puta:q; vendiderit illa vel donauerit vel forte legauerit.Tūc enim disposuisse dicatur de ipsis bonis emphyteoticis vel feudalib9:ita q excludat cõprehensos in cõtractu.z nō quādo alius remanet heres vlis ex testamēto vel ab intestato.Et hec interpretatio est amplectēda:quia cõuenit verbis.vt minus recedatur a iuris dispositione prout fieri d; iuxta.c.cū dilectus.de ɔsuetu.iura similia supra adducta:z minus piudicij tertio generetur p iam dicta.z hec quidē pariter applicari possunt feudo decimali sup quo etiā ɔsultati sumus. Dato aūt sed nō cõcesso q dicta bona ēphyteotica vigore dicte bulle z iterptatiōis sup ea adhibite fuerit deuoluta ad dictā dñaʒ antoniā.tñ dcã dña antonia ceciderit a iure suo propter nō petitā inuestiturā infra annū z mensem.Nā bulla expresse z clare disponit q illi ad quos hmōi feudū vel emphyteosis deuoluitur habet petere inuestituram infra annū q si nō facit incidit in penā.x.librarū z si postea distulit per mēsem ipso facto cadat a iure suo z res emphy

22 teotica vel feudalis deuoluetur ad directos dominos.† Et l; vba hanc penā irrogantia sint futuri temporis:z idcirco videatur qð pena irroganda veniat per sñiam iuxta no.in.l.in criminali.C.de iurisdi.om.iud.z in.l.iubemus.§.sane.de sacrosan.eccle.z in.l.si qs in tantam.C.vnde vi per gl.z bal.z in.c.diligenti.de foro cõpe.et

per glo. in regula in penis in. vj. Tamen fallit quādo sunt adiecta verba ipso facto vel eo ipso ⁊ huiusmodi prout no. d. Ant. in d. c. si diligenti. xij. col. per no. per glo. in d. regula in penis. ⁊ text. cum glo. in verbo innodetur in c. quicūq; de hereti. lib. vj. ⁊ in c. si religiosus. de ele. eo. lib. ⁊ idez no. Imo. i cle. j. de sequestra. pos. ⁊ fru. col. j. ad idem de verbis ipso facto cle. fi. de penis. ⁊ in cle. j. de relig. domi. ⁊ in c. ad apostolice. §. penu. de re iud. li. vj. ⁊ in c. ij. §. j. ne cleri. vel mona. eo. lib. Et si dicatur licet cadat iure suo incontinenti propter verba illa ipso facto. Tamen nō ita incontinenti deuolutur ad directum dn̄m: sed reuertatur mediante sententia cū ⁊ lo-

23 quatur per verbum futuri temporis deuoluatur. † Respondetur ꝙ est verbū libere qd importat ꝙ ipso iure fiat deuolutio. Nā v̄bū libere importat idem ꝙ ipso facto vult bal. per illum tex. in c. j. de prohi. feu. alie. per Federi. facit. c. penul. de penitentijs. ⁊ remis. ⁊ ꝙ ibi per abbatem ⁊ per glo. in verbo libere in cle. dudū. de sepul. vbi verbum libere importat ꝙ non requiratur factum seu licentia alterius. ergo nec requiratur factum iudicis ad idē qd habetur in l. licet episcopus. de preben. lib. vj. ⁊ in c. de multa eo. tit. in antiquis.

24 Et liberū dicitur ꝙ operatur sine aliquo extrinseco inquit philosophus primo methaphysice ⁊ beat⁹ Thomas secūda scde. q. xix. c. iiij. Et facit glo. in verbo libere in cle. fi. de eta. ⁊ quali. Item verba ipso facto apposita in precedenti dicto videntur repetēda i sequenti dicto presertim cū non habeat orationem prefectam iuxta no. per Barto. in l. in repetendis. ff. de leg. iij. ad hec. §. tertio autē capite insti. de lege aqui. ⁊ l. queadmodum i. fi. ff. e. ti. ad hoc etiaz l. seie. §. gaio. de fun. instruc. ⁊ ꝑ per bar. in l. pretor ait. §. eritq; differentia. ff. vi bono. rap. Et maxime q₂ si pena que est odiosa irrogatur ipso iure quāto fortius deuolutio ad dn̄m directum que ē fauorabilis cum fauores amplientur ⁊ odia restringātur regla odia in. vj. Et ideo illa theorica ꝙ verba futuri tpis importent per sententiā ꝓcedit in penis: q₂ sunt odiose dicit gl. in dicta regula i pe-

25 nis ergo in fauorabilib⁹ aliud dicendū est ꝑut vult dicta gl. Confert q₂ in iure ꝓceditur de similib⁹ ad silia. l. nō p̄nt. ff. de ll. ⁊ c. inf

26 ceteras. de rescriptis cū silibus. † Sed als in casib⁹ in quib⁹ ēphyteota cadit a iure suo cadit ip̄o iure puta. ꝑpter nō solutū canonē. l. ij. C. de iure emphy. ⁊ propter alienationem de re emphyteotica factam non requisito directo domino. l. fi. in fi. eo. titu. cum sua gl. fi. quos casus videtur equiparare tex. i. c. potuit. de loco. ita a simili ipso iure cadat in istis terminis: ita ꝙ nō requiratur sn̄ia priuatiua. Quinimo nec sn̄ia declaratiua. Nam glo. i. d. l. ij. ⁊ in d. c. potuit volunt nō soluens canonem infra biennium possit postea expelli propria auctoritate per directum dominū. Nec requirūt aliā declaratoriam iudicis: ⁊ idem vult Inno. in d. c. potuit. ⁊ ita cōmuniter tenetur saltem quādo nō est suspitio scandali seu rixe ꝑut latissime prosequitur Imo. in d. c. potuit. colū. xxvij. cum plurib⁹ seq. Et ꝑut ip̄e dicit ibi. xxv. col. si requireretur sn̄ia nō posset expelli propria auctoritate. Et licet glo. in d. c potuit in fi. dicat qd non procedit in eo qui alienauit iure ꝓhibente. Propter qd cecidit a iure suo scilicet ꝙ possit propria auctoritate repelli. Tamen se fundat ratione: quia res est apud emptorem qui non deliqt. quasi sen

27 tiat secus esset si esset apud venditorē. † Quādo ergo emphyteota cadit a iure suo vtile dominium reuertitur ad directum: et cum illo recōsolidatur vt patet ex his que habentur in dictis iurib⁹. et

28 in l. lex vectigali. ff. de pigno. † Et prout in simili in vsufru. naz eo finito reconsolidatur cum proprietate insti. de vsufr. i fi. ⁊ l. ij. i p̄nci. ff. quemad. vsufru. amit. cum multis similibus: ita ⁊ finito seu ꝑdito vtili dn̄io ab emphyteota vel feudatario illud reconsolidatur cum directo. Et hoc constat. nec casibus in quibus vsufru. recōsolidatur cū proprietate iura requirūt sn̄iam declaratoriā: ita nec in simili requirenda est i his terminis: vt. s. ecclesia possit ēphyteosiz ad ecclesiam reueram alteri concedere facit optime. c. lz ep̄s. de ꝓben. lib. vj. ⁊ lappus ꝑ illum tex. hoc voluit in allegatione sua. cxxvij. ꝙ ⁊ voluit Pau. de cast. consilio suo. cxxxiij. v. col. fm ordinem informis. Et tanꝙ super claro nō ampli⁹ insisto cū ⁊ allegās plu-

29 ra alia adducat. † Nec obstat si dicat ꝙ dicta dn̄a Antonia ignorauit ista bona fuisse emphyteotica que ignorantia facti est probabilis cū ipsa in dictis bonis successerit filio ⁊ marito ⁊ iusta ē ignorantia in eo qui alteri succedit. l. qui in alterius. ff. de regu. iur. ⁊ regula cum quis in ius ⁊ regula presumitur ignorantia in. vj. cū si-

30 milibus. † Cum res nō presumat emphyteotica vel feudalis nisi probetur ꝑut volunt doct. in c. nimis. de iureiuran. ⁊ multis iuribus per allegantem adductis que omitto gratia breuitatis poterat petere inuestituram a directo dn̄o si directum dn̄m ignorabat vnde fuit iusta ignorantia damnificata in lapsu temporis propt

31 quod amisit ius suum. † Et propter hoc videtur ꝙ competat ei restitutio in itē. ex clausula generali si qua mihi que competit lesis lapsu temporis ex ignorantia facti. l. j. §. si quis autē. ⁊ ibi clare ꝑ Bartol. ⁊ Ange. ff. de itinere actuq; priua. ⁊ l. atilicinus. in fi. ff. de seruit. rusti. predi. ⁊ not. per illam. l. glo. in verbo non vtendo in l. si partem. ff. quemadmo. seruitus amit. ⁊ not. Specu. in tit. de p̄scrip. §. j. versi. sed pone colonus. ⁊ Ray. de forli. in l. j. C. de prescri. long. tempo. ⁊ Ang. in l. fin. ff. si quis testamento liber. esse iussus fue. ⁊ barto. in l. aristo. §. fi. de dona. ⁊ Imola. i. c. fi. de prescript. ⁊ in l. pantonius. de acquirend. heredi. et ibi Ponta. ⁊ Imola. Panormi. in c. vigilanti. de prescrip. ⁊ in c. j. in vltima colum. eo. titul. et Ponta. in l. si vero. §. de vero. li. sal. solu. matrimo. ⁊ in l. qui vniuersas. §. fin. de acqui. posses. ⁊ Pau. de castro consi. ccxciij. incipiē. visis ⁊ ponderatis. ⁊ in cōsilio. ccxc. incipiē. ego paulus. Idez Ange. in consilio. cxcvj. incipiente iam sunt. xc. anni alias ex themate premisso duo eliciuntur dubia. ⁊ Specu. in titu. de loca. §. nunc aliqua. versicu. iij. dicens ꝙ heres emphyteote nō soluens canonem priuatur emphyteosi: tamen restituitur. Et est communis opinio quicquid aliter dixerit Bald. in l. j. xxiiij. op. C. qui amit. ⁊ non bene per predicta. ⁊ facit quod per gloss. docto. in l. ij. C. de iure emphyteo. ⁊ in l. cum filius. §. in hac. de verbo. obligat. ⁊ per Barto. in l. emilius larglanus. de minor. Nam ad hoc respondetur pluribus modis. primo quia dicitur esse elapsum quadriennium quod datur ad implorandaz restitu. in integr. l. fi. C. de tempo. in integ. restitu. c. j. eodem titulo lib. vj. cum similibus. Et tamen circa hoc aduertendum quod istud tempus non incipit currere ignoran-

32 ti. † Quia tale tempus est ab initio vtile. d. l. fin. de tempo. in integrum restitu. ideo nō currit ignoranti: adeo quod si quis staret per centum annos quibus iusta ignoraret lesionem posset petere rest. in integrum ita notabiliter inquit Bald. in l. falsam. C. si ex fal. instru. dicens esse menti tenendum. idem Zenze. ⁊ Ioan. de ligna. in cle. j. de restitu. in integrum. ⁊ ibi Floreñ. non dicit Floren. istud de centum annis. Et forte non procedit: quia officium iudicis tollitur. xxx. ⁊ xl. annis. l. sicut. et. l. omnes. C. de prescrip. xxx. vel. xl. annorum questione. xxv. ⁊ Panormi. in c. j. de prescriptio. ponderās tex. in c. j. de restitu. in integr. lib. vj. dum dicit si quis negligenter omiserit: quoniam ignorans non negligens. c. ij. ⁊ c. q₂ diuersitatem. de conces. preben. secunduz eum qui etiam ad id allegat not. per glo. in verbo distulerit. de elect. lib. vj. ⁊ per glo. in verbo distulerit in §. item iuxta insti. de acti. hoc idem etiam sequitur Paul. de castro. in l. fi. C. de dolo quod ⁊ tenet Bald. in consilio mihi. lv. incipien. Bartholomeus legauit dicens ꝙ restitutio que conce-

33 ditur propter ignorantiam non incipit currere ignoranti. † Secundo respondetur quod hoc casu restitu. in integ. petitur re alienata: quia emphyteosis alteri concessa: ⁊ res alienata nō veniunt in restitutione iuxta ea que habentur in l. fi. C. de sententiam post fi. que tamen loquitur in generali restitutione gratiose facta ad quod possent plura adduci quorum multa deducuntur in allegationibus que omitto gratia breuitatis. Sed in restitutione que iuris dispositione conceditur ex iustitia ex text. in l. ꝙ si nolit. §. sceuola. de minor. sed in contrarium est text. in l. fi. in fi. de repu. ⁊ ab. sti. hereditate ⁊ penul tima solutio glo. ibi ꝙ. §. sceuola loquat in alienatione heredis vel substituti. d. l. fi. in alienatione creditorum facit ꝙ non concedatur in casu nostro attenta ratione solutionis quam adducunt ibi Pet. Cy. Saly. ⁊ Paul. de castro. s. ꝙ alienatio creditorum est iniuriosa defūcto supple ⁊ heredi: ⁊ sic iniuriosa domino rei secus in alienatione coheredis vel substituti: hec n̄ alienatio nemini fuit iniuriosa merito ⁊c. verba autem. d. §. sceuola non innuunt ꝙ semper re alienata denegetur restitutio i integrum vnde forte hoc totum remittendum est iudicis arbitrio. ⁊ maxime quia quandoq; conceditur ignoranti restitutio ex clausula si qua mihi eo casu quo concederetur ratione minoris etatis: et patet ex notatis per Barto. in l. emili⁹. de minor. ⁊ Barto. ⁊ An-

34 ge. in d. §. in hac quod ibi exclamat Imol. idem tenens. † Secūdo respondetur ꝙ ex quo ista bona ꝑut asseritur non sunt leuis estimationis est verisimile ꝙ dicta domina Antonia vxor emphyteote habuerit notitiam ꝙ essent bona emphyteotica. Naz solent ista innotescere vxorib⁹: q₂ solent habere notitiā de bonis viri. Et an sint propria. an vero cōducta seu emphyteotica: saltem si sunt res non mediocris estimationis ⁊ argumētum a cōiter accidētib⁹ est bonū in materia ꝓbationis no. glo. ⁊ bal. in l. neq; natales. C. de ꝓ

35 ba. colligitur ex no. ꝑ glo. ⁊ doc. in l. non hoc. C. vnde cogn. † Facit q₂ consanguinei ⁊ cōiuncti p̄sumūt scire negotia ꝯiunctorū. l. octa

36 ui. ff. vnde cognati. ⁊ l. de tutela. C. de in integ. resti. mi. † Et similiter vicini. l. si vicinis. C. de nupt. quanto magis vxor que dicit vna caro cū marito Genesis. ij. ⁊ Matthei. xix. ⁊ c. gaudeamus. de diuor. ⁊ c. debitum. de bigamis: ⁊ est continuo commensalis: ita qd longe plus ꝙ vicina ⁊ consanguinea quo ad notitiam eorūz que tāgunt maritum. Tertio scientia satis ostenditur per libros autēticos dicte ecclesie quibus apparet ꝙ dicta domina soluit pro dicto censu vnum saccum frumenti pro quantitate duarum librarum pro dicto canoñ. pro dictis bonis. Nam presupponitur ꝙ in libris autēticis dicte ecclesie apparent solutiōes canonum facte ꝑ dcis bonis. Et inter ceteras est vna huius tenoris ⁊ a di. xij de zugne. M. cccclxxiij. Antonio di contra dei hauere libre. ij. ⁊ soldi. viij. per altri tanti facta debitrice Antonia sua madre per vno sacco de frumento hauto da lei a soldi. xij. el staro. Attento enim stilo mercātili dcā scriptura nō esset bona nisi dcā dn̄a voluisset dictā q̄titatē cōuertere in dictā causam. Et sic deducitur ꝙ notitiā habebat de dcō cañ. soluēdo ꝑ dictis bonis. Et saltē ista duo sil iūcta arbitror ꝙ sufficienter

quod sufficienter deducant scientiam vel saltem transferant onus probandi ignorantiam in aduersariũ. Et per cõsequẽs nõ ꝓbata ignorantia cessat fundamẽtũ hui⁹ restõnis in integ. † Nec etiã obstat si dicat ꝙ mulierib⁹ subuenit in dãnis euitãdis etiã vt iuris ignorãtia nõ noceat. l. iuris ignorãtia. ⁊ l. error. ⁊ l. regula. ff. de iuris ⁊ fac. igno. cũ ꝯcor. † Quia ad hoc rñdetur ꝙ etiã iusta ignorãtia facti nõ excusat quominus res ipso iure incidat in cõmissum: vt pꝫ ex notatis p gl. ⁊ doc. in. l. ij. C. de iure emphy. ⁊ qđ habetur in. l. fi. C. de pscri. lon. tem. ⁊ in. d. §. si quis autem ⁊ patet ex supra dictis. quanto ergo fortius ignorãtia iuris q̃ nõ est iusta. ⁊ dicta iura loquunt in alijs terminis in quibus fortius prodesset facti iusta ignorãtia. Nec videt iusta causa dandi restõnẽ in inte. ignorãtia iure maxime cũ potuerit ꝯsulere ꝑteritiõis ꝑcertim in ciuitate ferrarie vbi viget studiũ generale ⁊ copia doctoꝝ. Preterea vr̃ dicendũ ꝙ nõ cogatur de dãno sed de lucro non captãdo. Nã de iure cõi dicta emphyteosis nõ deuoluit ad dictã matrẽ. Et lꝫ bulla pape disponat ꝙ deuoluat ad successores ab itestato vel ex testamento. Tñ etiã disponit ꝙ debeant petere se inuestiri: ideo potest dici ꝙ querat ius in re demũ sequuta inuestitura: vt sic dicta bulla minus deniet a iure cõi: prout decet p dicta supra. † Insup iuris ignorãtia nõ ꝓsumit. l. leges sacratissime. ⁊ l. fi. C. de le. ⁊ l. quẽadmodũ. C. de agri. ⁊ cẽsi. ⁊ regula qui ꝯ iura mercat i. vj. Adeo qđ poti⁹ ꝓsumit mala fides: ⁊ sic dolus q̃ ignorãtia: vt dictis iurib⁹. ⁊ p Bar. ⁊ An. i. l. sꝫ ⁊ si lege. §. scire. ff. de peti. here. Presertim q̃ dicta bulla in illis partib⁹ versisit est multũ nota: vñ magis est ꝓsumẽda notitia ipsius. † Confert q̃ sagax erat ar. eius qđ dr̃ de rustico sagace in. l. qđ si nepotes. ff. de excu. tu. ⁊ p Bal. ⁊ Raph. ful. in. l. si quis id qđ. §. doli. ff. de iurisd. om. iudi. Et maxime q̃ prout dr̃ habebat aduocatũ qui verisimiliter eã instruebat. Nec etiã refragatur ꝙ dr̃ pro parte dicte domine qđ dictum tempus currit a die adite hereditatis nõ a die mortis: q̃ antea nõ erat dictum ius nec facultas petẽdi inuestiturã erat ad eam deuoluta. † Non eñ potest petere inuestituram: nisi vt heres: ideo anteꝙ adeat nõ cẽsetur negligens nec decet ꝙ currat sibi tempus ad petenduꝫ inuestituram ad hoc. l. statu liberos. §. si qs heredi. ff. de statu libe. vbi testator iniunxit ꝙ si testator iniunxit ꝙ daret. ĩ. x. dies proximos morte testatoris. Tñ suppletur per legislatorẽ ⁊ adite hereditatis ita ꝙ non currunt dicti. x. dies nisi a die adite hereditatis: lꝫ verba testamenti repugnent ad idẽ tex. iuncta glo. in. l. fi. §. finaũt dubi⁹. C. de iure delibe. Ubi imperator statuit terminũ ad ꝯficiendũ inuentariũ incipere recurrere a die sciẽtie ꝙ fuerit delata hereditas tamẽ glo. supplet ⁊ adite hereditatis. ⁊ sic vult ꝙ lꝫ ꝟba tex. sonẽt ꝙ currat a die scie delate hereditatis: tñ nõ currit prius q̃ hereditas sit adita fm glo. ibi in verbo delatã in fi. ⁊ in ꝟbo ꝯsũmatiõe. ⁊ idem Bart ⁊ Bal. ibi. ⁊ in. §. si vero postq̃. e. l. ⁊ Bar. in. §. donec e. l. ꝙ ⁊ vult Ang. in. d. §. finaũt dubi⁹. ⁊ Pau. de ca. ibidẽ p not. in. l. ea que. §. fi. C. de tempo. in integ. resti. qđ ⁊ cõiter tenet: ⁊ put ibi dicit Raph. ful. facit tex. in. l. si mihi ⁊ tibi. §. si seruos quos gradibus. de leg. j. ⁊ qđ ibi p Imo. ⁊ qđ per Bal. in. l. j. C. de his q̃ pene no. lꝫ ꝯtrãuꝫ volunt Saly. ⁊ Raph. ful. in. d. §. finautẽ dubius. ⁊ gl. etiã videat aliud velle in aũt. sed cum testator. C. ad. l. fal. † Tñ rñdetur qđ imo a die adite hereditatis est elapsum tps datũ ad petendã inuestituram: vꝫ annus ⁊ mẽsis: pro cui⁹ rei ꝓbatione opꝫ est aggredi fm dubiũ. † Et sic discutere: an per illos actus de quibus in themate fuerit iducta aditio solẽnis ⁊ valida. Circa qđ vr̃ primo aspectu dicẽdũ ꝙ non ea rõne: q̃ presupponitur extare ius municipale quo cauet ꝙ contractus vel aditio vł immixtio hereditatis ⁊ ceteri q̃si ꝯctus ipso iure non valeãt nisi interueniat ꝯsensus ⁊ ꝑñtia duoꝝ ꝓximoꝝ cõsanguineoꝝ ⁊c. Et lꝫ presupponat ꝙ interuenerint ꝓximiores sanguinei. Tñ ex quo dicta dña Antonia asserebat se heredẽ: lꝫ forte pri⁹ nõ adiuerit nihilomin⁹ non vr̃ ꝙ tũc resultauerit valida aditio: q̃ lex municipalis i additiõe reqrit ⁊ ꝑñtiam ⁊ ꝯsensum ꝓximioꝝ ꝯsanguineoꝝ: lꝫ dicti ꝯsanguinei fuerint ꝑñtes actib⁹ q̃ nõ poterãt fieri citra ius ⁊ nomẽ heredis: tñ nõ videt ꝙ ꝯsenserint additioni: q̃ non fuit eis exꝑssum ꝙ dicta dña Antonia gerẽs illos actus vellet tũc adire: imo ex q̃ asserebat se heredẽ vr̃ verisimile ꝙ illi crediderint ipsam pri⁹ adiuisse: ⁊ p ꝯñs non consenserint additioni quam ignorabant: † q̃ ignorans non consentit arg. l. mater decedens de inoffic. te. l. nec ignorãs. C. de dona. cum simili. quinimo nec ꝑñtia dicitur quis ꝑstare actui consensum nisi intelligat quid agitur. l. diem proferre. §. coram. de arbi. ⁊ l. corã. ff. de verbo. signi. ⁊ inquit Bal. in rubrica. C. qui admit. per dicta iura ꝙ ignorans non prestat consensuꝫ vel ꝑñtiam tacit. l. j. C. de bono. possess. fm tabu. † Hinc est ꝙ act⁹ qui solo consensu resultat non potest fieri per ignorãtem: imo nec per dubitantem. l. si is ad quem. ⁊ l. heres institutus cum. ll. sequẽtibus. ff. de acqui. heredi. iuncta. l. pro herede in princ. ⁊ l. gerit. eo. titu. ⁊ l. si auia. C. de iure de lib. † Et qui putat se heredem nõ potest adire. l. ⁊ econtrario. ff. de acquiren. heredi. itaqꝫ qui putat mulierem iam adiuisse ⁊ per consequens non posse amplius adire vł recusare hereditatem iuxta. l. si quis filium. ff. de acquirẽ. hered. ⁊ l. sicut. C. de repu. hereditate. Non videtur quod censeatur consentire aditioni. Ad hoc notabi. per Barto. in rubrica. C. qui admit. vbi vult quod iudex non censetur auctorari contractui simulato: licet autoritatem interponat: quia non intelligit quid agatur. Et magis ad indiuiduum inquit quod si statutum requirit consensum nõ sufficiat ꝯsensus ꝯsanguineoꝝ si nõ intelligunt id ꝙ agit. † Ad idẽ qđ no. Bal. in. d. rubrica. C. qui admit. volẽs ꝙ licet hodie in agnitione bonoꝝ possess. nõ requirat factũ iudicis p. l. fi. C. q̃ admit. ⁊ l. fi. §. j. ff. de cura. fur. Tñ ex quo debet agnosci corã iudice: vt dictis iurib⁹. debet iudex intelligere: ꝙ ꝯparẽs corã eo velit agnoscere bonoꝝ pos. Et nõ solũ debet hoc intelligere: sꝫ etiã quã bonoꝝ pos. ⁊ quare velit agnoscere: ⁊ ideo adnoscẽs bonoꝝ possess. interrogat⁹ a iudice debet declarare spẽm bonoꝝ possess. quã agnoscit. put vult Bald. in. l. fi. in fi. eo. tit. hinc etiã dixit idem Bald. in l. j. in prima qõne. eo. ti. ꝙ si minor recepit coram iudice solutioneꝫ debiti a debitore hereditario aĩo agnoscẽde bonoꝝ poss. nõ resultat agnitio nisi iudex intelligat ꝙ ille minor est in actu agnoscẽde bonorum possess. ita in ꝓposito non censeantur consanguinei consensisse aditioni: lꝫ cõsentirent alienationi ⁊ alijs actibus qui non poterant fieri citra ius ⁊ nomen heredis nisi intelligerent ꝙ dicta domina Antonia volebat adire. Qđ quidẽ minime videtur apparere. † Ad idẽ. l. bonoꝝ. §. eo. ti. vbi iudex nõ supplet defectũ tutoris nisi sciat deficere tutorẽ: ad qđ possent multa similia adduci que breuitatis causa omitto. Cum itaqꝫ nõ fuerit intimatũ in aliquo ex actibus quibus consenserunt cõsanguinei qđ ipsa domina Antonia vellet adire non videant consensisse additioni. Cum potuerint putare: ⁊ forte putabant ꝙ adiuissent. Et forte consensissent aditioni: prout consenserunt alienationi cum potuerit esse vtilis alienatio ⁊ cõstitutio procuratoris si fuisset heres ⁊ tñ ipsa aditio nõ fuerit vtilis: ⁊ ideo non consensissent aditioni: licet consenserint alienationi. † In his enim que depẽdẽt ab animo attendit opinio potius q̃ veritas: put inquit Bar. in. l. gerit in prima colũ. de acquiren. heredi. per tex. ibi. ⁊ l. is q̃ putat cum similibus. eo. tit. † Censeantur itaqꝫ consensisse alienationi facte a dicta muliere velut ab ea que iam adiuerat: ⁊ sic censeantur consensisse ei quã ꝓsequeretur aditionẽ. iã factã non tanq̃ de nouo adiuerit prestat ar. l. iiij. §. scio. ff. de minor. vbi minor fact⁹ maior videtur ꝓsequi primam aditionẽ non nouã facere. Quinimo etiã ipsa mulier cẽseat actum gessisse tanq̃ iam facta herẽs non tunc de nouo adire: put ⁊ verba videntur innuere. Qđ persuadetur ex eo: q̃ in tertio actu in quo prestiterunt assensum ipsi consanguinei vtitur eisdem verbis seu saltem equipollẽtibus quibus vtitur in primo actu in quo similis consensus fuit adhibitus: ⁊ constat ꝙ si in primo actu fuit inducta aditio pariter nec in vltimo: quia nulla ratio diuersitatis reddi potest. l. iij. §. j. ff. de iniusto testamẽ. ⁊ l. j. in fi. C. eodem titu. cum concordan. Ex quo deducitur quod illa verba heres ⁊ hereditario nomine posita in vltima venditione necessario videtur intelligi quod erat heres ex preterito tempore: quia si per prima verba ⁊ primam venditionem nõ erat facta heres. ergo nec per illam vltimam. Cum itaqꝫ eadem verba in vltima venditione prolata significant heredis existentiam etiam pro tempore preterito: ita et videtur quod sint interpretãda. et similia verba prolata in prima. † Cum verborum interpretatio sumatur ex consuetudine loquendi proferentis ipsa verba. l. si seruus plurium. §. fi. de lega. j. † Et ꝓpterea dixit Bart. cum quo doc. transeunt. in. l. cẽturio. de vulga. ⁊ pupil. quod si verbum cõmune in vña parte testamenti ponitur in significatione directa: ita ⁊ similiter positum in alia parte testamenti interpretatur in directa significatione. Et econtra si in vna parte ponitur. in obliqua significatione: ita in dubio interpretatur positum in alia secundum eum ad idem quod no glo. in. l. iij. in principi. ff. de acqui. possess. Dicens quod si quis continuat possessionem tanquam iam quesitam non acquirit illam cum nõ habeat animum illam querendi quam gl. comprobat ibi Iaco. de raper. l. iiij. §. subtilius. ff. de condi. causa data causa nõ secuta. ita ergo ⁊ qui continuat actus hereditarios tanq̃ factus heres non cẽseatur de nouo querere. Nec consentientes talibus actibus cẽleãtur consentire noue aditioni. † His tamen non obstan. contrariã arbitror sententiam veriorem. Naꝫ constat quod tales actus ostẽdunt animum facientis quod volebat esse heres: tum quia expresse dicebat se esse heredem ⁊ hereditario nomine facere neqꝫ presumitur quis dicere nisi quod in animo agitat. l. labeo. §. idem tubero de suppel. lega. ⁊ c. secũdo requiris. de appel. cum si. Tum quia venditio rerũ hereditariaꝝ non põt licite fieri citra ius ⁊ nomẽ heredis: ideo causat aditionem. l. p herede. §. j. ⁊ l. si quis mihi bona. §. sed quid si mandauerit ibi vt rẽ hereditariam distrahat de acqui. hered. Et hoc non latebat consanguineis presentibus et consentientibus actũ. s. ꝙ per illum actum inducebatur aditio si pri⁹ nõ emanauerat: quia nõ ꝓsumunt ius ignorare. l. ll. sacratissime. ⁊ l. fi. C. de. ll. ⁊ ꝙ per Bar. ⁊ Ang. in. l. sed ⁊ si lege. §. scire. ff. de peti. here. volentes qđ potius presumitur dol⁹ q̃ iuris ignorãtia facit l. quemadmodum. C. de agri. ⁊ cen. lib. xj. ⁊ c. q̃ cõtra iura mercat. de regu. iur. in. vj. ideo cum non constaret eis quod prius adiuerit ⁊ actus ille ⁊ verba poterant adaptari ad aditionẽ tunc presentẽ

put ad preteritũ: ideo consentiendo venditioni rei hereditarie vl' alteri actui qui se habet ad aditionem censetur cõsentire aditiõi. Nam qui vult cõsequens censetur velle suũ antecedẽs ⁊ ecõtra. l. illud. ff. de acqui. heredi. ⁊ l. ad rem mobilẽ. ⁊ l. ad legatũ. de pcur. ⁊ l. oratio. de sponsa. Ideo qui vult qd̓ vendat̃ res hereditarie p eum cui est delata hereditas vult ꝙ ipse adeat hereditatez put est expressuz in. d. l. si quis mihi bona. §. sed quid si mãdauit. vbi qui iubet ꝙ vẽdatur res hereditaria iubet qd̓ adeatur hereditas pari ratione qui consentit ꝙ vendatur res hereditaria consentit quod adeat̃ hereditas. Nec hoc respectu est dare ratiõem diuersitatis ceteris paribus inter iussum ⁊ cõsensuz. Et si dicat̃ ibi pater sciebat ꝙ filius vel dñs ꝙ seruꝰ nõ poterat adire sine eius iussu ⁊ sciebat se nõ iussisse: quia circa factũ pprũ nõ cadit error vel ignorãtia. l. ꝓꝙ. ff. ad vell. ⁊ c. ab excõmunicato. d̓ rescriptis: ideo sciebat filiũ vel seruũ non adiuisse merito ibi sufficit mandasse ꝙ vendatur res hereditaria: sed hic cõsanguinei alij poterant forte cõsensum prestitisse alij aditiõi: ⁊ maxime quia in vno ex dictis actibꝰ dicit̃ qd̓ alij consanguinei erãt absentes: ⁊ in alio dicit̃ ꝙ vnus alias ex p
55 ximioribus consanguineis erat absens. † Et insup licet tũc tẽporis illi consensum prestantes forent pximiores non sequitur qd̓ retro alij pximiores non fuerint quoꝝ cõsensu potuerit fieri aditio. Et isup ipse forte fuerũt aliq̃ tpe absẽtes vel ĩfirmi q̃ tpe alij potuerũt pstitisse cõsensum. Et in hoc est vis pñtis disceptationis. Põt rñderi pluribꝰ modis. primo qd̓ sufficiat scia in gñe. arg. l. qui iure militari. ff. de mili. test. Et sic sufficiat ꝙ sciebãt ꝙ erat delata hereditas: ⁊ ꝙ poterat esse ꝙ nõ fuerit adita priꝰ hr̃ditas: et ꝙ fuerit adita priꝰ hr̃ditas: ⁊ ꝙ priꝰ nõ fuerit adita: ⁊ tñ simpl'r voluerũt ꝯsẽtire vẽditiõi rei hr̃ditarie, ⁊ actui facto p illã mulierẽ hr̃ditario noĩe: iõ cẽsent̃ voluisse ꝯsentire illi actui siue priꝰ fuerit adita hr̃ditas siue nõ fuerit adita. Et iõ cẽsent̃ ꝯsẽtire aditiõi casu quo hr̃di
56 tas nõ fuerit priꝰ adita. † Et hoc sufficit: qr sub ꝯditiõe de p̃terito vl' pñti q̃ nõ suspẽdit. l. cũ ad p̃sens cũ. ll. seq̃ntibꝰ. ff. si cer. peta. põt fieri aditio: lz nõ possit fieri sub ꝯditione de futuro. l. actꝰ legitimi. ff. de reg. iur. l. eũ q in fi. de acq. hr̃ditate. put hic voluit Bar. i. d. l. gerit añpenul. col. iõ cũ ꝯsenserint actui simpl'r: ⁊ sic cẽsent̃ ꝯsẽtire illi actui in oẽm euẽtũ in ꝯñtiaz cẽseant̃ ꝯsentire siue ex eo resultet aditio hr̃ditatis siue nõ resultet in ꝯsequẽtiã videt̃ ꝯsẽtire adi
57 tioni hr̃ditatis q̃ resultat ex illo actu. † Nec refringat̃ ꝙ ignorans nõ ꝯsentit: qr lz ignoret in specie: scire tñ d̓r in gñe: ⁊ hoc sufficit vt censeat̃ ꝯsentire. d. l. q iure militari. ⁊ ibi hr̃ ⁊ p doc. i. l. tres fr̃es. ff. de pactis. Preterea ⁊ scd̓o isti erãt ꝯsanguinei q de facili p̃sumuntur scire gesta p ꝯsanguinea. arg. l. octaui. ff. vñ cognati. l. de tutela. C. de in integ. resti. mino. ⁊ q̃ p Bar. i. l. j. ff. si cer. peta. Vñ tũ qr ꝯsanguinei: tũ qr id ꝯferebat ad actũ cui cõsentiebãt: tum etiã qr in additiõe p̃terita reqsita fuisset pñtia ꝯsanguineoꝝ ⁊ verisil'r saltẽ alter eoꝝ interuenisset: maxime cũ in prima vẽditione dicat̃ de absentia tm̃ vniꝰ ꝯsanguinei: ⁊ in pcuratorio dicat̃ ꝙ illi cõsentiẽtes erãt pximiores ꝯsanguinei est verisil'e ꝙ ipsi scirẽt seu saltẽ putarẽt ꝙ prius nõ adiuerit saltẽ legitime. Et in his sufficit opinio ꝯformis veritati. l. cũ quidã. §. qd̓ d̓r. ij. ff. de acq. heredi. Cõfert ad
58 predicta: qr est verisil'e ꝙ ipsi vellẽt scire quõ esset heres. † Nã si nõ erat heres nõ expediebat mulieri vẽdere rẽ alienã ppter periculũ euictiõis: ⁊ maxime qr faciẽs cũ alio actũ vt heres artat̃ docere se
59 heredẽ. ar. l. j. C. cred. euic. pigno. nõ debere: ⁊ qd̓ ibi p Bar. † Nec licitũ vẽdit̃ res aliena: nec lz mendaciũ pferre cũ sonet in delictũ. c.
60 j. de delic. pue. † Et iõ nõ debuissent ꝯsentire actibus gestis maxie vẽditiõibꝰ reꝝ hr̃ditariarũ p illã vt heredẽ: nisi fuisset heres: iõ est verisil'e ꝙ ipi voluerint priꝰ q̃ꝫ ꝯsenserint inuestigare an illa adiuerit necne: ne ꝯtingeret eos ꝯsentire actui nõ licito cũ quilibet p̃sumat̃ bonꝰ: ⁊ nolle illicitis ꝯsentire. l. merito cũ ibi no. ff. p soc. et. l. oĩmõ. C. de inoffi. testa. Et ex his oĩbꝰ est p̃sumẽdũ ꝙ sciuerint an
61 prius adiuerit necne. † Coadiuuant̃ p̃dicta etiã enũciatiue plata q̃ pñt adaptari ad actũ p̃teritũ ⁊ ad actũ pñtẽ tpe. s. celebrati istr̃i. interpretat̃ ꝙ demõstrẽt actũ celebratuz tpe instr̃i ⁊ nõ actũ retro celebratũ si actꝰ poterat tũc celebrari etiã si v̓ba sũt p̃teriti tpis vt est tex. in. l. si ita stipulatꝰ. §. grisogonꝰ. de verb. obl. put illũ tex. ibi ponderãt doc maxie Ang. ⁊ Imo. ⁊ idẽ no. Bar. in. l. post dotẽ. ff. sol. ma. ad hoc ⁊ p Bar. ⁊ ceteros in. l. p̃dia. ff. de acq. pos. ⁊ i. l. si cautiõe. C. d̓ nõ nu. pec. iõ v̓bũ illud heres ⁊c. adaptet̃ ad tp̃s pñs instr̃i. ⁊ sic ꝙ tũc fiat heres nõ ꝙ retro fuerit factus heres tertio rñdet̃ ꝙ scia reqsitis ad aditionẽ hr̃ditatis exigt̃ in eo q adit hr̃ditatẽ qñ est talis q̃litatis ꝙ in eo cadat scia: ⁊ nõ i eo cuiꝰ ministeriũ requirit̃ vt est tex. in. l. cũ qdã. §. pe. ff. de acq. hr̃dita. ⁊ no. Bart. in l. is põt. in fine. ff. eo. ti. attendit̃ em̃ scia filij vl' serui vel filij qbꝰ est delata hereditas nõ pr̃s vel dñi quoꝝ ministeriũ hoc est iussus requirit̃. vt no. Bar. ibi p. d. §. pe. q optime pbat: ita in pposito. At tẽdat̃ sciẽtia mulieris cui ẽ delata hereditas: ⁊ q̃ adit nõ sciẽtia cõsanguineoꝝ q adhibent cõsensum saltẽ ita exactũ put requirit̃ in
62 principali adeunte. † Sz in principali adeũte si putauit iã factus heres voluntaria aditione. lz falsum sit si habet animũ essendi heres resultat aditio put cõcludit Bar. latius psequẽs hũc articulũ in. d. l. gerit in antepenul. ⁊ penul. col. quẽ ⁊ tetigit in. d. l. is põt. ⁊ Imo. in. d. l. gerit in fine. lz dicat dictũ Bar. dubiũ: tñ cõcludit ꝙ putans se iam factuz heredem gerit se pro herede resultat aditio. Nã ex quo facit actũ ad cõfirmãdũ aditionẽ iã factã inducit̃ aditio de nouo si facta prius nõ fuerat per. l. seruus. ⁊ l. qui ob pactionẽ. ff. de vsuca. s̓m eũ p que iura Bar. Ange. ⁊ Imo. ⁊ cõiter doc. in. d. l. iij. de acq. pos. reprobãt gl. ibi volẽtes ꝙ qui credit q̃siuisse prius possessionẽ illã ꝯtinuando eã de nouo querit. Si igitur q putat se heredẽ factũ gerẽdo actũ q nõ põt fieri citra ius ⁊ nomẽ heredis: ⁊ sic gerẽdo se p herede cẽset̃ adire. Et sic illa falsa opinio ipsius adeũtis nõ impedit neqꝫ inficit aditionẽ quantominus noceat falsa opinio eorũ qui nõ adeũt sz solũ p̃bẽt ministeriũ aditioni aliene. Cũ nõ requirat̃: ita exacta notitia in istis talibus: put requiritur in ipsis adeuntibꝰ: vt superiꝰ demõstratũ est. Et sic militat argumẽtũ a maiori. Cõfirmãt̃ p̃dicta ex no. p Bal. in. l. j. dicta p̃ma q̃one. C. q admit. dicẽtẽ ꝙ cõsensus iudicis requisitus in aditione: ita operatur aditionẽ validã si interuenit in actu q non põt geri citra ius ⁊ nomẽ heredis: ⁊ sic in aditione tacita: put si interuenisset in aditione expressa: ita in pposito cõsensus cõsanguineorũ adhibitus in actibus qui sunt facti hereditario noĩe: nec poterant geri citra ius ⁊ nomen heredis reddat aditionẽ validã. Nec obstat ꝙ supra relatũ est dixisse Bal. C. q admit. d̓ minore recipiẽte solutionẽ a d̓bitore hr̃ditario corã iudice: qr lz ex tali actu resultet aditio vel agnitio bonoꝝ pos. Tñ qr iudex ignorabat illũ velle adire vel agnoscere bonoꝝ pos. nõ resultat valida aditio vel agnitio bo. pos. qr rñdetur qd̓ Bal. ibi loquit̃ qñ iudex ignorabat ꝙ recipiens solutionẽ intenderet esse heres: qr. s. non recipiebat vt heres: ⁊ p ꝯsequẽs iudex ignorabat illũ actũ nõ posse fieri citra ius ⁊ nomẽ heredis: qr poterat credere ꝙ esset debitor pprius ipsiꝰ minoris nõ debitor hr̃ditariꝰ: sz in. d. l. j. loquit̃ qñ iudex intelligit eẽ actũ q nõ põt fieri citra ius ⁊ nomẽ hr̃dis. sit ergo firma cõclusio ꝙ resultauerit valida aditio. Nõ obstantibus adductis in ꝯtrariũ q̃ satis apparent sublata ex deductis supra. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. clxvj.

Interpretari

32 Interpretari solent stricte verba in contractibus.
33 Contrahentes censentur se velle regulari cum dispositione iuris communis vel municipalis.
34 Dñs directus vel proprietarius an possit precio oblato emptori ipsam rem auferre vel dictum emptorem compellere ad rem sibi dandum.nu.seq.vsqz ad fi.consi.
35 Confessio iudicialis est efficacior extraiudiciali quia pro iudicato actionem parit.
36 Judicij color validat actum z facit subintelligi stipulationē vbi alias secus esset.
37 Renūciatio futuri iuris ex iudiciū nō valet.sec⁹ si fiat corā iudice.
38 Pactum nudum an vestiatur colore iudicij.
39 Vendere rem suam nemo compellitur.
40 Sequentia z precedentia proximis declarantur.
41 Clausula in fine posita refertur ad precedētia proxima prout ad remota.
42 Argumentum a ɔtrio sensu est fortissimum in iure.
43 Dare nemo presumitur quod non habet.
44 Jura communia specialibus sunt fortiora z actus gesti iure communi ꝙ̄ speciali.
45 Prescriptio habet iustum errorem pro titulo.
46 Prescribere potest qui emit ab vtili dño quē putabat directum.

Consilium.clxvi.

1 In nomine dñi nostri Jesu xpi.† Quatuor vertunť in hac cōsultatiōe dubia de quib⁹ singulariter agēdum est. Deueniendo itaqz ad primū circa qđ meo iudicio maior vertiť dubitatio vr̄ primo aspectu dicendū ꝙ dicta datio insolutū facta p dictū dñm Symonē dicto marco fuerit ipō iure nulla ex quo statutū gñaliter disponit ꝙ vsuari⁹ seu recognoscēs rez ab alio put erat dictus dñs Symon nō possit rem recognitā vendere etiā respectu sui iuris vtilis dñij irreqsito ppietario. Et si ppietari⁹ velit ipsam rē emere teneať vsuarius seu recognoscēs eidē vēdere pro minori pcio ꝙ̄ alteri pro sex denarijs pro libra. Et vēditio aliter facta ipso iure nō valeat nec teneat z vsuarius incidat in penā de qua in dicto statuto. Si igiť fuisset specifica vēditio pñs ɔsultatio nullā haberet dubitationē. Sed dubiū versať an phibita vēditione censeať phibita

2 datio insolutuz extraiudicialis.† Circa qđ videť dicēdū ꝙ sic. Nā appellatione venditionis videť ɔtineri oīs ɔctus.l.statu liberuz.§.qntus.ff.de statu libe.z.l.sicut.§.vēditionis.ff.qbus mo.pig.vł hypo.sol.no.in.l.j.glo.non pōt.ff.que res pigno.obli.pos.z in.l.ij.C.de vsuca.pro emp.z.ibi Cy.z p Cy..in.l.volūtatis.C.de fideicō.z in.l.fi.C.de reb.alie.nō alie. Et presertim ɔtineť oīs cōtract⁹ nō gratuitus no.in.c.j.de symonia.z in.c.querelā.eo.tit.in glo.ij. ideo videť ꝙ i isto statuto phibente venditionē censeať etiā prohibita datio insolutum z hmōi ɔctus nō gratuitus. Qđ maxime dicēdū vr̄: qꝛ statutū in hac parte videť se conformare cū iure cōmuni. Nā loquiť de recognoscente aliū in dñm soluēdo quolibet anno canonē seu pēsionē: z sic resultare videtur quedaz locatio in

3 ppetuum vel ad lōgum tēpus.† Locatio aūt in perpetuum vł ad longū tp̄s nō videť a ɔctu emphyteotico differre: vt videť aperte pbare tex.insti.de locato.z cōduc.§.adeo.z.ff.si ager vectigal.vł emphy.peta.iuncto rubro cū nigro: z est glo.in.l.fi.in verbo retra

4 hendā.C.de locatione prediorū ciuilium lib.xj.† Et de iure cōmuni emphyteota non pōt rem emphyteoticam alienare irrequisito dño.l.fi.C.de iure emphy.vbi generaliter disponitur ꝙ emphyteota non possit ius emphyteoticum alienare vel in aliū trāsferre nec se restringit ad venditionem disponens ꝙ si aliter fuerit versatus emphyteota cadat ab ipso iure emphyteotico idem etiā disponiť extra de locato.in.c.potuit.licet ille tex.loquať in venditione. Sz venditio videť ibi sumi large pro qualibet alienatione.ɔiungēdo tex.illius.c.cū tex.d.l.fi. Ad idē tex.in.l.ij.C.ne rei dñice vel tēplorū vbi etiā phibeť donatio. Et hoc ꝙ ēphyteota donare nō possit rē ēphyteoticā tenuit gl.i.l.j.C.de fundis p̄rimonialibus lib.xj.put eā allegat Bar.i.d.l.si dom⁹.§.fi.q eā seqť p tex.in.d.l.fi.q loquiť de qualibet alienatione. Et idē tenuit idē Bar.in.l.j.in fi.ff.de superficiebus qui etiam pro hac parte consuluit qđ z voluit Ang.in.d.l.si dom⁹.§.fi.z in.d.l.ij.C.ne rei dominice vł tēplorū qđ z voluerūt Richar.malum.z Cy.in.d.l.fi.C.de iure emphy. idcirco videtur quod ex quo statutum videtur in hac parte se conformare cum iure communi sit large intelligendum: adeo quod ɔprehendat alienatione factam ex causa onerosa. Et quatenus in versicu.possit autem statutum quod possit alienari ex alio tit.intelligatur de ti. nō simili vēditiōi: z sic titulo oneroso: sed de alienatione ex causa lucratiua vt sic per hāc interpretationem minus recedatur a iure cōmuni per.c.cum dilectus cum ibi no.extra de ɔlue.z in.l.ius sin

5 gulare.z in.l.qđ vero ɔtra.de.ll.cū si.† Qđ maxie videť pcedere in datione insolutū facta pro debito certe quantitatis put contingit in casu nostro. Nam talis datio insolutū videtur esse quedam species venditionis. Nam ex vna parte videtur cōsistere quātitas pecunie numerate ex alia parte cōsistit species: ideo resultare videtur cōtractus emptionis z venditionis per tex.in.l.naturalis.§.i.

6 ff.de prescrip.verbis.† Et ideo ex datione insolutū extraiudiciali oriť actio exempto vt est exp̄ssum in.l.si p̄dium.C.de euic.z in.l.eleganter in p̄n.ff.de pig.ac. Et ppterea vr̄ ꝙ resultet emptio z vēditio: put z qñ dať res p extimata.l.vnica.§.extimatarum.C.de rei vxor.ac.z p gl.z doc.in.l.si inter virū.C.de iure do.z al's datio extimationis litis causat titulū p emptore: z sic vr̄ resultare quedaz emptio z venditio.l.litis extimatio.ff.p emptore.z facit.l.sed z si res.§.siluis.ff.de publicia.z.l.si propter res.ff.reruz amo.cū simi. Nec ob.l.libera quedā theodora.C.de sententijs que videť pbare ɔtrarium quatenus ibi diciť ꝙ si res data insolutū euinciť agitur primeua actione: qꝛ nō censeť sequuta liberatio: z ɔsequenter nō censeť vendita res data insolutum z preciū cōuersum in solutionē debite: qꝛ soluūt gl.z doc.cōiter omnes dictum cōtrarium duob⁹ modis.vno modo ꝙ.d.l.libera pcedat qñ isolutū datur spēs pro specie.z.d.l.eleganter.z.d.l.si p̄dium.pcedant qñ datur insolutuz spēs pro q̄titate. Nam tunc in dubio censeť quedā vēditio. in p̄cedēti aūt casu secus. Et ideo nō resultat liberatio nisi res data insolutū fiat plene ipsius accipiētis. Alia datur solō ꝙ.d.l.libera pcedat qñ spēs datur insolutum pro q̄titate hoc acto ꝙ nō sequať liberatio nisi res data insolutum fiat inconuincibiliter ipsius accipiētis quo casu nō censetur vllo pacto resultare emptio z vēditio. Et hec quidem solō approbať per Bar.z doc.in dictis iurib⁹ tāꝙ̄ in se vera: sed dicunt doc.prefati ꝙ est diuinatiuā: z ideo approbāt p̄cedētē solutionē. Ex quo euidenter apparet doct.velle qđ in dubio nō cēseať actū vt nō sequatur liberatio nisi res data insolutum fiat incōuincibiliter accipiētis. Et idcirco in his terminis vr̄ pcedere opi. Alberici de rosa.in suo ope statutario in scđa parte in qōne.xlix.quatenus vult ꝙ statutū phibens venditionē in nō subditū militat gñaliter in voluntaria alienatiōe.z p cōsequēs in datiōe insolutū extraiudiciali: qꝛ debitor non videť necessitat⁹ ad dandū insolutū aliquā suam spēm pro debito q̄titatis z in terminis nr̄is suadent verba dationis insolutuz ibi dū dicit eapropter antedictus dñs Symon sponte pure libere zc. Et sic cū dicta datio insolutū fuerit spōtanea z libera.ergo non astricta aliqua coactiōe seu necessitate.z idē videť cōcludere idē Albericus in prima parte dicti sui op is q.lxxxviij. Et ex his videť ꝙ dicta datio insolutū ɔprehendať sub primo capite dicti statuti phibēte vēditionem rei recognite irreqsito dicto ppietario. Et p cōsequēs dicta datio insolutū fuerit ipso iure nulla: z etiaz qꝛ nō videť rō dƒie inter dationē insolutū z vēditionem: qꝛ put pro dicta q̄titate dedit dictas res dicto marco: ita etiā poterat eas res vēdere.d.Gaspari directo ppietario p eadē q̄titate z illa q̄titate recepta eā soluere dicto marco creditori z fuisset liberat⁹: z iō ab idētitate rōnis statutū loquēs de vēditiōe trahať ad hmōi dationē insolutū accedit qđ habeť p gl.in verbo eligať.z doc.in cle.j.de elec.vbi ꝟba cle.correctiue extēdunť ad ipropriā interp̄tationē ex idētitate rōnis qđ z p illā gl.vt singularē dixit Jmol.i.l.si ꝟo.§.de viro.ff.so.ma.in articulo extēsiōis legis correctiue. His tñ minime refragā

7 tinus cōtrariā sñiam arbitror de iure veriorē. Nā p̄mittēdū duxi ꝙ dictū statutū ē exorbitās: qꝛ regula est ꝙ qlibet est rei sue mode

8 rator z arbiter.l.in re mādata.C.mādati.† z ideo iura phibentia liberā alienationē rei: z maxime p̄cipiētia vēdi vni magis ꝙ̄ alteri cēsenda sunt odiosa z restringēda.l.dudū.C.de cōtrahen.emp. Et licet emphyteota etiā de iure cōi phibeať vendere rē emphyteoticā: tñ iste dñs Symō nō videť simplex emphyteota: qꝛ non solū habebat vtile dñiū: sz etiā ius acqrendi directū dñiū ꝙ nō hz ipse emphyteota z statutū de quo.s̄.loqtur etiā in hñte istud ius sibi appropriādi directū dñiū vt est expressum ī p̄n.eiusdē statuti. Preterea in emphyteosi solet solui modicus canon seu pensio in recognitionē directi dñij. Et tñ p̄supponiť qđ dict⁹ dñs Symon soluere tenebatur annuā mercedē coequeuam fructibus dictaruz

9 rerū.† Et insuper emphyteosis concediť vt res emphyteotica melioretur. Et ideo iura emphyteotarum appellantur greco vocabulo emponemata z latino meliorationes vt pbatur in.l.ij.z.l.fi.C.de iure emph.z in.d.c.potuit de loca. Sz nō presupponitur qđ dictus dñs Symon habuerit dictas res ad meliorandum. Nec videtur id verisimile ex quo erat statuta certa quantitas qua ipse dominus Symon poterat sibi dictas res appropriare: ideo dato quod regulariter locatio ad longum tempus censeatur in dubio transire in contractum emphyteoticuz: tamen in casu isto potest artentari secus esse. Et si ita est consequenter inferť quod dictum statutum est hoc respectu omnino exorbitās ꝙ etiā ex alio exorbitat: quia tenetur vigore dicti statuti ipse recognoscēs vendere directo domino emere volenti pro minori p̄cio ꝙ̄ possit ab alio recipere quod nequaquā disponitur đ iure cōi. Et alienū videť a rigore iur̄.z equitate quod nedum artetur ad vendendum alicui: sz ꝙ arteť etiā vēdere p minus iusto precio. Jdeo etiam ex hoc capite est stricte interpretandum. Jtem si venditur emphyteotica res irrequisito domino solum disponitur quod emphyteota cadat a iure suo: sz vigore dicti statuti dispōiť qđ si dñs emere voluerit teneatur eidem vendere pro supradicto precio sinautem noluerit emere

tūc teneatur venditor pro pena nouam recipere inuestituram et
soluere caput soldum: quod quidem nō est dispositum de iure cō
10 muni.† Nec ista pena ē de iure ꝯmuni ⁊ ꝯstat penas esse odiosas
11 ⁊ restringēdas vt in regula in penis in.vj.⁊ in.l.si preses.⁊.l.inter
pretatione.de penis cum concordantijs.† Et lꝫ pena ꝙ cadat a
iure suo vendēs irreqsito ꝓprietario sit statuta a iure cōi ꝑ.d.l.fin.
in fi.⁊ gl.fi.ibi dicat ꝙ ipso iure cadat. Quāuis verbū cadat futu
ri tpis aliud innuat iuxta.theoricā gl.⁊ doc.ī.l.in criminali.C.de
iurisdi.om.iudi.⁊.c.si diligenti.de foro ꝯpetē.⁊.l.iubemꝰ.§.sane.
C.de sac.san.eccle.⁊.l.si qs in tātā circa mediū gl.magne.C.vñ vi.
⁊ in dicto statuto disponit ꝙ cadit a iure suo sub ꝯditiōe si nō pe
tierit iuestiturā ⁊ soluerit caput soldū. Et ſm hoc videat diminu
ta ista pena amissiōis iure sui nō aucta ⁊ hoc respectu videat dis
positio ampliāda nō restrigēda; cū ꝯtrariorū soleat esse ꝯtria natura.l.
⁊ si ꝯ.ff.de vul.⁊ pu.⁊.l.ꝙ si toto.ff.de leg.j.cū si.⁊ sic pene augmē
tū est restringendū pene diminutio est amplianda. Tñ rñdet qd
statutū nō iponit solū penā amissionis iuris sui ꝯditionaliter sed
artat recognoscētē vt recipiat inuestiturā ⁊ soluat caput soldū: ita
ꝙ si ꝓprietarius velit ipsum astringere ad hoc ⁊ nolit niti ex pe-
na amissionis iur sui. tūc recognoscens puniet dicta pena de iure
municipali qua nō puniret de iure cōi. Nec poterit dicere ego pa
ti volo penā amissiōis: ⁊ nō debeo affici duplici pena.argu.l.sena
tus.ff.de accusa. Quia pena amissionis iuris sui intelligit volēte
ꝓprietario vt in simili ꝑ gl.⁊ doc.in.l.ij.de iure emphy.⁊ habetur
etiā in.d.c.potuit.iniquū.n.esset ꝙ staret in arbitrio emphiteote
etiā inuito ꝓprietario liberādi se ab obligatione qua est astrictus
ad soluēdū canonē: ⁊ maxime per suū delictū vel quasi: scilicet nō
12 obtemperādo precepto legis. Et attento ꝙ pena nō solet presta-
13 re imunitatē.l.relegatorū in fi.ff.de interdictis ⁊ relega.† Et insu
per oīs recessus a iure cōi ⁊ iure cōis immutatio est regulariter o-
diosa ⁊ restringibilis iuxta.c.cū dilectꝰ.de ꝯsue.⁊.l.ius singulare.
⁊.l.qd ꝓ ꝯ.ff.de legi.⁊ regule que a iure cōi exorbitāt in.vj. Si ita
qꝫ aliter fit cōmissio pene.de iure municipali ꝙ fiat de iure com-
muni corrigitur in hac parte ius cōe.ideo ⁊ tāq penale ⁊ tāq iu
ris cōis correctiuū seu exorbitās est restringēdū per iam dicta. Cū
itaqꝫ saltem exorbitet in pluribus de quibus premissum est. Con
cludēdū est ꝙ istud statutū est stricti iuris ⁊ stricte interpretādū.
Et maxime vltra predicta: quia recognoscēs habebit ius sibi ap-
ꝓpriādi ꝙ ꝑ statutū ꝑdit ꝙ nō erat īductū de iure cōi: ꝙ ēt coad
iuuat ex alio qr dictū ius municipale i.§.⁊.eꝯ si dñs piter disponit
ī directo ꝓpetario ꝙ nō possit vēdere irreqsito vtili dño ꝙ penitꝰ
exorbitat a iure cōmuni ⁊ ꝓut verbū venditio ⁊ verbū vēdere su-
mit ibi stricte ꝓ ꝓpria venditiōe: ita suadet ꝙ ⁊ similiter fuerit.s.
sumptū ꝑ ipsos statuētes Ex his infert ꝙ ꝓhibitio vēditiōis fa-
14 cta ꝑ dictū ius municipale est stricte interpretāda.† Et ꝓpterea
lꝫ vbū vēditiōis ponat qñqꝫ largissime ꝓ qualibet alienatione ex
ꝯtractu: ⁊ qñqꝫ large ꝓ quolibꝫ ꝯctu onceroso vt supra in cōtrariū
deductū est. Tñ qr qñqꝫ ponit ꝓprie ⁊ stricte ꝓ ipso cōtractu em
ptionis ⁊ vēditionis qui differt ab alijs cōtractibꝰ q cēset habere
spāle ⁊ ꝓpriū nomē: iō iudicat ꝯtractus noīatus.l.iurisgētium in
ꝑn.cū ibi notatis.ff.de pactis.⁊ ita sumit in toto ti.de ꝯhē.emp.
ff.⁊.C.⁊ extra.e.ti.ꝑ totos. Ex quo dat intelligi qd vbi ponit lar-
ge vel largissime verbū vēditio ibi ponit improprie. Nā si tale ver
bū ꝓprie sumptū ꝯueniret etiā alijs cōtractibus: tūc cōtractꝰ em-
ptionis ⁊ vēditionis nō vēdicasset sibi spāle nomen: sꝫ staret sub
noīe gñali ⁊ successiue nō iudicaret cōtractus noīatus: sꝫ īnoīatꝰ
ꝓut dicimus in ꝑmutatiōe ⁊ in trāsactiōe. Sꝫ hoc est falsissimuꝫ
qr imo est ꝯctꝰ noīatꝰ vt est notissimū. Ergo istud nomē nō est no
mē gñale ⁊ equiuocū ad plures ꝯctus: sꝫ est nomē ꝯueniens soli
vni spēi cōtractus qui solo consensu celebratur interueniente.s.ex
vna ꝑte precio certo in pecunia numerata ex altera specie.l.j.ff.de
ꝯhen.emp.insti.eo.ti.§.preciū. Cū hoc ꝙ nō agat ꝙ spēi trāsfera
tur dñiū vel nō trāsferatur.l.fi.ff.de ꝯdi.ob causaꝫ.⁊.l.cū manu sa
ta.§.nemo.ff.de cōtrahen.emp. Ideo in materia statutaria ⁊ ex-
orbitanti appellatione venditionis debet venire solus prenoīatꝰ
spālis noīatus contractus ⁊ nō debet sumi large vel largissime ꝑ
predicta.⁊ qr est cōe dictū ꝙ verba statutorū sunt stricte ⁊ proprie
intelligēda.l.cōstitutiones ad munici.⁊.l.iij.§.hec vba.ff.de neg.
gest.⁊.d.c.cum dilectus.⁊ hoc voluit Bal.in.c.j.de aliena. feud.
x.collatione.dicens ꝙ in dispositione contra ius ꝯmune nō venit
alius contractus sub verbo venditionis. Ad idem gl.in.d.§.quin
tus.dicens ꝙ in materia stricta non veniunt ceteri cōtractus ap-
pellatione venditionis. Hinc Pau.de cast.in.l.iij.non tñ de insti-
to.dicit ꝙ si ꝓprietarius dedit emphyteote licentiam vendendi
rem emphyteoticam non poterit illam ꝑmutare: ⁊ sic nō ponitur
etiā pro alijs ꝯctibꝰ ad ideꝫ qd no. Bar.in.l.arist.§.fi.ff.de dona.
Ex quibus concludendum est ꝙ primū caput huiꝰ statuti ꝓhibi
tiuum exorbitās ⁊ penale loquens de venditione non trahat ad
ceteros ꝯctus ⁊ ad alienationes ex alijs titulis: qd ⁊ persuadetur
qr vbi statuētes voluerunt venire ceteros ꝯctus ⁊ alienatiōes ex
alijs titulis nō fuerunt ꝯtenti verbo vendere vel verbo venditio-
nis: sed addiderūt verba id sonātia: vt pꝫ eodē statuto.§.⁊ si reco
gnoscēs vendiderit vel quoquo alio titulo alienauerit ⁊c. Prout
ergo expresserunt in.d.§.⁊ si recognoscēs: ita etiā expressissent in
superiori parte statuti que attingit casum nrm si voluissent ꝯpre-
hendere alienationes ex ceteris cōtractibus arg.c.ad audientiaꝫ
de decimis.⁊ qr ex ꝑcedentibus ⁊ sequētibus solet sumi verborū
interpretatio ⁊ ex more ipsius loquētis.l.si seruus pluriū.§.fi.de
leg.j.⁊.l.heredes palā.§.sꝫ si notā.ff.de testa. Et ꝓpterea dicebat
bar.cū quo doc.trāseūt.in.l.cēturio.de vul.⁊ pupil. qd si vbū cōe
qd est equocū ad directā ⁊ obliquā substitutioneꝫ reperit in vna
parte testamēti positū in obliqua significatiōe: ⁊ in alia parte te-
stamēti reperit simplr positū in qua poterat adaptari ad directā
⁊ obliquā significationē. Tñ interꝑtabit in obliqua: ex eo qr te-
stator tale verbū in obliqua significatione posuit: ⁊ ita ecōtrario
si ꝑmo testator posuit ī directa postea in alia parte simplr posuit
interpretabitur etiam postea sumptum in directa significatione.
Ita in ꝓposito cum reperiat ꝙ statuētes in vna parte statuti po
suerunt verbum vēdiderit ꝓprie ⁊ stricte ꝓut non cōprehēdit ce-
teros ꝯctꝰ: ita ⁊ censeāt assumpsisse simile vbū in alia parte statu
15 ti vbi simplr posuerūt.† Cōfirmant premissa: quia in dicto statu-
to pluries fit mentio de ꝑcio ⁊ vbi fit mētio de ꝑcio ibi intelligitur
de contractu emptiōis ⁊ ven.vt spē distincta a ceteris ꝯctibꝰ.l.fi.
C.de ꝑdi.curi.lib.x.⁊ ibi gl.⁊ Bar.ita no.dñs abbas in.c.j.de his
q fiūt a ꝑla.⁊ in.c.fi.de decimis. Idē in terminis Io.an. in addi.
spec.ti.de emp.⁊ ven.§.nunc dicendū restat allegat.l. quemadmo
dum circa medium gl.magne.C.de agri.⁊ cēsi.lib.xj.ideꝫ Bal. in
16 l.si domus.§.fi.de leg.j.† Corroborantur ex theorica Bal.in.c.j.
de alie.feu.volentis ꝙ vbi est tradita certa forma vēditio sumitur
stricte non large vt comprehendat ceteros contractus etiam one
rosos: in casu autem nostro tradit forma ꝙ requiratur ꝓprietariꝰ
als reddat vēditio ipso iure nulla ad hoc qd no. Bal.⁊ Ang.in.l.
ij.ff.de libe.⁊ posth. Ideo verbum vēditio sumatur pro specie se-
parata a ceteris contractibus. Et cōstat apertissime ꝙ statuentes
noluerūt sub verbo venditionis cōprehendere ceteros cōtractus
per quos fieret alienatio: qr statuentes se declarauerūt in.§.possit
autē recognoscēs quouis alio titulo ⁊ iure siue inter viuos siue in
vltima volūtate alienare ⁊c. Voluerūt ergo aperte quod ꝓhibitio
primi capitis statuti loquens de venditione nō cōprehendat cete
ros contractus.⁊ iste.§.loquit per verba vniuersalia quouis alio
⁊c. Idē nullum alium titulū a vēditione stricte sumpta excludit
arg.c.solite.de maio.⁊ obe.⁊ ca.si romanorum.xix.dist. Et cōstat
ꝙ.d.§.possit autem recognoscēs venit aduersatiue ad primā par
tē statuti qua prohibet venditio ⁊ nō ad proximā particulā sta-
tuti que loquitur de alienationibus ad subastationem ⁊c. Quia
aduersatiua autem posita in.d.§.possit autem non aduersaretur.
Nam in prima predicta particula permittitur alienatio nō pro-
hibetur: ideo est necessario referendus ille.§.possit autem ad pri-
mam partem statuti. Et dato ꝙ referretur ad primum versiculū
esset idē sensus: qa alia est vēditio facta ab vno alia facta ab alio.
Ideo alius est titulus dationis insolutū facte per iudicem vel per
creditorē alius est titulus datiōis īsolutū facte ꝑ debitorē. Nec ali
cui debet hoc dubiū videre: ideo nō insisto: ⁊ hoc quidē est indubi
tatū qd vendere nō sumit generaliter pro ceteris alienationibus
nō habētibus conformitatē cū venditione stricte sumpta propter
17 casum in terminis.d.§.possit autem.† Sed pondus dubitatiōis
remanet in hoc: quia datio insolutum videtur quedam venditio
quando datur insolutum species pro debito certe quantitatis ex
quo tunc datur actio exempto.d.l.eleganter in princi.⁊.d.l.si pre
dium. Et maxime quia als de facili posset ꝯmitti fraus ad elusio
nem dicte prohibitionis: quia volens vēdere posset accipere pecu
niam mutuo ⁊ postea dare insolutū rem prohibitā vendi: fraudi-
bus autē ⁊ malitijs hominū iura conātur obuiare.l.ī fundo.ff.de
rei vendi.⁊ euitantur interpretationes ꝑ quas statutum possit de
facili eludi.c.quāto.de diuor.⁊ arg.l.si pretor in prīcipio.ff.de iu-
di.cum simili. Et hinc est quod Albericus non ab re dicitur vo-
luisse quod prohibita venditione censeatur prohibita datio inso-
lutum. Sed tamē etiā in hmōi datione insolutū: idem ꝯcludē-
dum arbitror. Nam ēst aduertendū ꝙ datio insolutū: lꝫ quādoqꝫ
sit similis emptioni nunq est emptio: quoniam nō interuenit pe-
cunia numerata: sed ex vna parte liberatio a debito quātitatꝫ ab
alia parte species. Et cōstat aliud esse liberationē a debito pecu-
niario aliud pecuniā nūmeratā. Ideo certum est ꝙ nō interuenit
pecunia numerata: ⁊ ꝑ cōsequens nec verū preciū ⁊ successiue nec
vera venditio in ipsa datiōe insolutū: qd ⁊ ꝓbat tex.ī.d.l.si ꝑdiuꝫ.
vbi dicit ꝙ datio insolutū vicem venditionis obtinet.ergo nō est
venditio cū nullū simile sit idē.l.qd nerua.ff.deposi.⁊ aliud est esse
tale aliud vice seu loco talis.l.mercedes.ff.de peti.hrdi.⁊.l.rei iudi
cate.§.qr parentis.solu.ma.verbū.n.vicem exponitur.i.loco ⁊ de-
notat improprietatē.l.ij.⁊ ibi no.C.de adop.⁊ ad vicem exponit
i.ad similitudineꝫ.l.vnica in prin.ff.de offi.ꝑfec.preto.⁊.l.his qui
in puteum.§.si tutoris in fi.ff.qd vi aut clam. Item non competit
directa actio exempto: sed vtilis vt in.d.l.si predium.⁊ in.d.l.ele-
ganter in princi. Qd non est ex alio nisi quia non est vera emptio.

Nec propria

Nec propria actio exempto vt in simili probatur in l.equissimũ in prin.de vsufru.vbi vtile iudiciũ cõmuni diuidũdo dicitur quasi iudicium cõmuni diuidũdo.z in.l.j.in prin.ff.de superfi.vbi vtilis in rem dicitur quasi in rem. Accedat etiam.l.j.§ qui in perpetuũ.ff. si ager.vec.vel emphy.peta.vbi vtile dñium nõ dr dñium:ideo cõ 18 cludendũ est ꝙ datio insolutũ est similis emptione.† Ideo nõ datꝛ ꝓpria actio exempto:sȝ quasi actio exempto seu vtilis actio exẽpto vt dictis iuribus itaqȝ cũ supra conclusum sit ꝙ verbum vẽditio in statuto dȝ sumi ꝓprie z stricte z datio insolutũ nõ sit ꝓpria emptio in cõsequentiã restat ꝙ non verificetur in datiõe insolutũ qd̕ dicendũ est:ex eo q2.d.§.possit autem permittens alienationẽ loquitꝛ p verbũ alio titulo ꝙ verbũ alio sui ꝓpria natura denotat similitudinẽ z adaptatꝛ ad similes casus gl.z doc.i.l.§.C.de seruis fug.z doc.in.c.sedes extra de rescriptis.ideo casus similes emptioni videntꝛ cõprehẽsi sub verbis.d.§.possit aũt ꝓpter virtutẽ dictio 19 nis alio z ꝓpter virtutẽ vniuersalis quouis.† Et ideo hoc casu cesset dictũ Alberici de rosata qui allegatꝛ ꝙ ꝓhibitus vendere non põt dare insolutũ:qd tñ nõ potui videre in fonte z ad illũ allegãdat z alias respõsiões z ꝑut ipse dicit Albericꝰ allegat Guil.cõtrariũ voluisse.Nec minoris est autoritatis ꝙ albericꝰ.Et insup spec.in titu.de emptione z venditione.§.nũc autem dicẽdũ restat cõcludit contrariũ z eum sequitꝛ ibi Jo.an.põderans ꝙ fiebat mẽtio de precio ꝑut z fit in casu nostro.Idem etiã voluerũt.Jo.an. d.Ant.z alij in.c.constitutus.de in integ.resti.qd z ꝓbatꝛ rõne:q2 datio insolutũ quandoqȝ est similis emptioni:ita qd cõpetit vtilis actio exempto z vẽdito vt ꝓbatur in.d.l.si prediũ.z.d.l.elegãter. Quãqȝ vo nõ est similis emptiõi z vẽditiõi:ita ꝙ nõ cõpetit actio exempto vel vendito vtilis vel directa quo casu re data insolutum non facta plene accipientis non resultat liberatio.Ideo re euicta agitꝛ primeua actione.vt.d.l.libera quedam theodora.z no.p gl. z doc.ibi.z in.d.l.si prediũ.z.d.l.eleganter.z per Bar.z doc.in.l.si aliam.de solu.Nã si species pro specie nõ hȝ vicem emptiõis.Itẽ si species pro quantitate z agitur vt non sequatur liberatio re non facta plene z inconuincibiliter ipsius creditoris:z tunc non habet similitudinẽ cũ emptione z vẽditione:z tũc loquitꝛ.d.l.libera ꝑut concordãt glo.z doc.cõiter oẽs in dictis iuribꝰ.Et lȝ velint doct. 20 maxime.Bar.ꝙ in dubio censetꝛ facta vt sit loco vẽditiõis.† Tñ qñ ꝓhibita est vẽditio videtur secus esse si ex illa similitudine vitiaretur ipsa datio insolutum:q2 actus dȝ interpretari vt valeat non vt pereat etiã si opus sit verboꝝ impropriatate.l.quotiẽs.ff.de rebus dubijs capitulo si papa.de priuile.lib.vj.z per glos.not.z in.l. z puto.ff.fami.hercis.† Sic z alias dicimus quod licet donatio fa 21 cta post mortem donãtis censeatur in dubio donatio causa mortis per.l.seia.z que ibi habentꝛ.ff.de dona.causa mortis.z.l.seia.ff. de dote prele.Tamen quando fieret coram duobus testibus interpretanda est donatio inter viuos:q2 alias esset nulla per.l.fi.C.de dona.causa mor.prout voluerunt Pe.z Cy.in.l.lȝ.C.de pactis.ꝙ maxime dicendum est in terminis nr̃is quibꝰ interuenit iuramẽtum ꝙ iuramentũ hȝ vim cl'e si non valet qd ago vt ago valeat vt valere põt.l.cũ pr̃.§.filiꝰ mr̃em de lega.ij.Accedit etiã q2 est adiecta cl'a ꝙ aptetꝛ ad sensuȝ sapiẽtis.Sȝ cui dubiũ ꝙ sapiẽs aptaret taliter ꝙ valeret z euitaret dictũ statutũ ꝓhibitiuũ faciẽdo dationẽ insolutũ nõ sibeȝ emptiõi.Quin insup est exp̃ssa cl'a ꝙ faciebãt dictã dationẽ insolutũ oĩ meliori mõ z forma qbꝰ meliꝰ valere põt. Si ergo vno modo valere potest z alio non ergo ex necessaria virtute verboꝝ opȝ interpretari ꝙ nõ censeatur facta.ita vt sit filis emptioni z venditioni.Et presertim q2 vba cõtus ita cõueniunt 22 huic interpretationi ꝑut alteri.† Quinimo magis q2 multotiens interuenit verbũ do z datio in dicto cõtractu q̃ vba denotãt dñij trãslationẽ.l.fi.de condi.ob cãm.z.§.sic itaqȝ insti.de acti.vedens aũt tenetur tradere nõ dare.d.l.fi.z.l.j.ff.de acti.emp.Licet fatear ꝙ nec repugnant dicta verba vẽditiõi cũ z vẽditor trãsferat dñiũ si illud hẽat.d.§.nemo.z.l.clauibus de cõtrahen.emp.Et in cõtractu emptionis verbũ do ponitur pro trado.l.si stipulatus de vsur. Ex his itaqȝ clare deducitur ꝙ ista datio insolutum debet censeri facta eo mõ quo nõ obtinet vicẽ vẽditionis si obtinens vicẽ vẽditionis deberet iudicari nulla.Et ꝑpea dȝ iudicari valida per iam dicta.Non obstãtibus adductis in cõriuȝ qbus satis sumi potest 23 rñsio ex supradictis.† Non eñ obstat ꝙ venditionis verbo ceteri cõtractus cõprehendũtꝛ:q2 hoc casu secus est vt exp̃sse pȝ ex.d.§. possit aũt.z q2 non procedit in materia stricta nec vbi est facta mẽtio precij.Quibus casibus non cõprehendũtꝛ etiam ceteri cõtus onerosi vt supra late deductũ est nõ repeto z etiã ex infra dicẽdis. Nec obstat ꝙ datio insolutũ cedit vice venditionis.q2 non est propterea venditio sed sil'is venditioni.z.d.§.possit autẽ cõprehendit etiam casus sil'es z isup in casu isto nõ est interp̃tãda ista datio insolutum vt sit sil'is emptioni prout etiam hec cl'a sunt superius explanata.Item ad dictũ Alberici est supra rñsum.z quicquid ipe dicat z plures doct.z maioris autoritatis sunt p hac parte cõtra 24 Alber.† Nec ob.ꝙ videtꝛ eadem rõ in datione insolutũ que est in vẽditione:q2 ratio nõ est descripta prout erat in dcã cle.j.de elec.z prout al's ponderat Bar.in.l.liberorum de verbo.signi.Preterea ꝑut dicit Bal.in.c.j.de alie.feu.statuta terrarũ sunt cõiter fundata in sic volo sic iubeo.ideo verbis est tenaciter inherendũ non in 25 standum in rõne.Et insup negari potest esse eadẽ rõne.† Nã vẽditio cõmuniter est mere voluntaria.l.nec emere.C.de iure delib.z.l. 26 sicut.C.de act.z obli.† Sed sol'o fit ex necessitate vt cõstat z sic datio insolutũ hoc respectu vr̃ ꝙ ex necessitate ꝓcedat:z maxie si nõ habetꝛ pecunia q̃ soluatꝛ z creditor istat.Et ꝓpterea vr̃ ꝙ hoc casu verificari possit dictũ Bal.in.c.imperialẽ in pn̄.de ꝓhibi.feu.alie. dicentis ꝙ in emphyteosi põt fieri datio insolutum irreq̃sito dño quãdo fit ex necessitate.ꝓhibita eñ alienatione nõ censetꝛ prohibita alienationi necessaria.l.j.z.ij.ff.de fun.dota.Series aũt contractus demonstrat necessitatẽ.Licet id nõ artaret precise:q2 iter prohibitas personas assertiões sunt suspecte.l.q testiũ.ff.de ꝓba.z.l. cũ quis.§.titia.ff.de lega.iij.z p Bar.in.l.sciendũ de verbo.obli.et in.l.j.C.de fide instr.z iure haste fisca.li.x.Audio qd re vera Illu. dñs dux ob delictũ dicti.d.Simõis oĩa alia bõa dicti.d.Simonis cõfiscauerat ꝙ si ita est lõge magis deducitur necessitas.Preterea dictꝰ.d.Simõ erat obligatꝰ remunerare ꝑut ipse dicit ꝙ dictum Marcũ.z insup qd magis artat.d.Marcꝰ nõ tenebatꝛ expectare 27 dictũ.d.Simonẽ p.xxx.dies.† Quia ex sola interpellatione cõstituitur debitor in mora.l.si ex legati causa de verbo.obli.z.l.mora 28 de vsur.† Et mora cadit in delictuȝ seu saltem in culpa.l.omne delictum de re mili.z.l.hominẽ.ff.mandati.Sed si habuisset vendere dño vigore dicti statuti habuisset expectare pmo.xv.dies q̃ dantꝛ dño ad deliberãdũ deinde.xv.alios dies ad soluẽdũ si deliberaret emere.z tñ dictꝰ Marcꝰ posset dicta dilatiõe cõqueri z potuisset molestare interim dictũ.d.Simonem.Ideo alia inerat rõ in hac 29 datione insolutum ꝙ in venditione facienda domino.† Accedat theorica doc.qui cõiter volũt ꝙ emphyteota possit emphyteosim legare z donare irreq̃sito dño ꝑut voluerũt gl.z Bal.in.l.fi.C.de iure emphy.z spec.in ti.de loca.§.nunc aliq̃ ver.cvij.vbi idẽ sentit Jo.an.ꝙ z volunt gl.z Jo.an in.d.c.potuit.z Bal.in.l.vxor patrui de lega.z in auten.quas actiones.C.de sa.san.ec.z.c.j.§.donare qualiter feu.alie.po.x.colũ.z in.l.vsufruct.solu.ma.assignantes rõnem dr̃e:q2 venditio fit ꝓpter preciũ vñ nõ est rõ quare p pari p̃cio magis vendat alteri ꝙ dño.Sed donatio fit ꝓpter merita vl' affectionẽ.Jõ potest cadere in donatarium z non in dñm z ꝓpter ea aliud in vno cõtu aliud i alio f̃m eos z hec est cõis opi.ꝑut dicit Jmo.in.d.l.si domus.§.fi.z Pau.de ca.ibi q idẽ sentit ꝙ z voluit Ful.in.d.l.fina.Ex quoꝝ dictis vr̃ posse sumi theorica ꝙ qñ est diuersa rõ alienãdi in extraneũ ꝙ in dñm possit fieri alienatio nõ ob.dispõne ꝙ non possit fieri venditio irrequisito dño.Nec ob.ꝙ al's d facili põt fraus fieri legi municipali.q2 si hec rõ militaret idẽ esset in donatiõe.Nam volens vendere posset simulare donationẽ z secreto recipere precium.Item posset moueri lis z transigi.z tñ non ex hoc impungãtur donationes z transactiones.imo ꝑmittuntur a statuẽtibus per.d.§.possit autem ita z permittatꝛ per huiusmodi datio insolutũ.z maxie q2 si nõ subest cã accipiẽdi mutuũ de facili detegeretꝛ fraus.Nec de facili quis confidit in alio vt velit sibi mutuare ad hoc vt mutuatariꝰ det isolutũ ex iteruallo:q2 posset mutuatariꝰ nolle dare.z sic nõ ita de facili fieret fraus huic legi municipali p hanc viam ꝑut fieri põt p viam donationis.Jõ cũ donatio ex hac rõne nõ vitietur fortius nec datio insolutum.z presertim in casu isto quo sunt euidentes cause debiti.Ex quo decidi potest etiam scdm dubium.Nã ex quo pars dicti debiti probatꝛ per instrumentum celebratum per plures mẽses prius z alia pars debiti fuit celebrata ob cãm euidentem.s.pro soluendis condẽna 30 tionibus nõ videtꝛ fuisse color quesitus.Nec aliqua fraus.† Fraus eñ non presumitur nisi saltem ex indicijs perspicuis docetꝛ.l.dolum.C.de dolo z.l.quotiens.§.qui dolo de proba.z ar.l.merito.ff. pro socio.Nihil autem dicitur deduci ex quo sumi possit iudicium 31 fraudis merito allegatio fraudis nõ ob.† Deueniendo autem ad tertium dubium.Quo queritur an pactum de non vendendo habeat impedire dictam dationem insolutum omitto qd prohibitio alienationis descendens ex contractu non impedit dñij trãslationem.l.ea lege.C.de condi.ob causam.z.l.si ita quis.§.ea lege.ff.de verbo.obli.z not.in.l.fi.C.de rebus alie.nõ alie.sed ex alio dico qd dicta conuentio de non vendendo non trahitur ad hanc dationẽ insolutum per late dicta supra in prima dubitatione q2 verba pactorum sunt interpretanda stricte quatenus faciunt pro stipulante seu pro eo cui prodest pactum:quia debuit legeȝ apertius dicere.l.quicquid astringẽde.§.j.ff.de verbo.obli.z.l.veteribus de pac. 32 z.l.labeo de contrahen.empt.† Accedit ꝙ alias in simili dixit Archi.in cañ.si quis suadẽte diabolo.xvij.q iiij.vbi vult quod in contractibus verba sunt stricte interpretanda.ideo in contractibus masculinum non concipit femininum quod z voluit Jmo.in d.c.potuit in vltima char.de locato z in materia stricta verbuȝ vẽditio sumitur vt species separata ab alijs contractibus vt predictum est quod z dicendum est ex eo quia communiter huiusmodi pacta prout ceteri contractus solent esse penalia:quia solet ad ij ci pena z pene sunt moliende.c.statutum de elec.lib.vi.cum simili. 33 † Quod etiam tertio cõfirmatur ex eo q2 contrahentes censentꝛ se

cõformare cũ dispõne iuris cõmunis vel municipalis put voluit notabiliter Bart. in. l. iurisiurandi. §. si liberi. ff. de oper. liber. ⁊ in consili. cxxxij. fm ordinem qui habetur perusie non informis inci piete quidam accepit a quodã abbate al's questio ista habz duo dubia. ⁊ Bal. i. l. si duo. ff. de acquire. hered. Et al's idẽ in testatore post Dy. notãt. Bar. Ang. ⁊ Imo. ⁊ Pau. de ca. in lec. paduana in. l. heredes mei. §. cum ita. ff. ad trebel. ⁊ Imo. in. l. fi. ff. de cõdi. et demon. ⁊ in. d. c. potuit. ⁊ Pe. de anch. post Bal. in. l. tres frẽs. ff. de pac. idcirco cũ in termis istis statutũ ꝓhibeat vẽditionẽ ⁊ nõ hmõi dationẽ in solutum vt supra latius demõstratũ ⁊ probatuz est circa primum dubiũ sil'r ⁊ pactũ de non vendendo intelligatur stricte in venditione separata ab alio cõtractu ⁊ non in huiusmo-

34 di datione insolutum et ceteris contractibus.† Restat ammodo quartum dubium. s. An proprietarius possit offerre precium pro quo dicte res fuerunt date insolutum. ita ⁊ taliter ꝙ dictus Marcus tenebatur ⁊ debebat dictas res sibi datas insolutum eidẽ domino dare pro quantitate pro qua recepit dictas res insolutum. Circa ꝙ licet videatur p̃io aspectu dicẽdum ꝙ dictus dñs ꝓprietarius possit astringere dictũ emptorez vt dictas res reddat pro eadem quãtitate pro qua recepit eas insolutum ea ratione. q2 efficacior vr̃ datio insolutũ facta autoritate iudicis ⁊ iudiciali ordine seruato ꝙ̃ facta per priuatũ extraiudicialiter: q2 illa iudicialis est facta per ꝑsonã magis autẽticã ⁊ q2 color iudicij sepe tribuit ma-

35 ius robur ꝙ põt pluribꝰ medijs cõprobari† patet enĩ ꝙ̃ ꝯfessio in iudicio facta est efficacior ꝙ̃ extraiudicialis cõfessio q2 cõfessio iudicialis habetur pro iudicato ⁊ producit actionem. l. j. ff. de cõfes. ⁊. l. j. C. eo. ti. ⁊ habetur in. l. sz ⁊ si possessori. §. si cũ de hereditate. ff.

36 de iureiurã. ꝑ glo. ⁊ docto.† Ita al's color iudicij validat actum ⁊ facit subintelligi stipulationẽ vbi al's secus esset. l. cũ ostẽdimus.

37 §. fina. ff. de fideius. tut.† ⁊ al's renunciatio iuris futuri facta extra iudicium non valet. l. si. ita sit scriptum. §. si sub ꝯditione. de leg. ij. ⁊. l. is qui de acqui. heredi. ⁊ tamen facta in iudicio coram iudice valet. l. in pluriũ. ⁊ ibi Bar. ⁊ doc. ff. de. acq. heredi. ⁊ not. legentes

38 in. l. j. C. de pac.† Et nõnulli tenent ꝙ pactũ nudũ vestiat colore iudicij de quo tñ: vt in. l. iurisgẽtiũ. §. ꝯnimo. ff. de pac. Posset etiã diligens indagator plura inuenire silia si itaq3 actus magis solẽnis ⁊ magis efficax non tribuit ius adeo efficax ꝙ dñs non possit illud oblato p̃cio extorq̃re fortiꝰ videt̃ ꝙ datio insolutũ extraiudicialis nõ tribuat ius adeo efficax ꝙ neq̃t ꝑ dñm oblato p̃cio extorquere arguẽdo a maioritate ratiõis. ar. aũt. multomagis. C. de sac. sanc. eccle. cum cõcor. ꝙ marie dicẽdũ est q2 dcã maioritate rõnis põt interpretari dictꝰ. §. in subhastatiõibꝰ. ꝟsi volẽtes ꝙ ꝟba ibi posita per iudicẽ vel creditorez referant̃ ad ꝓxima. vz ad ꝟba ad alienationẽ ⁊ vẽditionẽ ⁊ nõ ad remota. vz ad dationem insolutum ⁊ sic illa verba post dationẽ insolutũ ꝑnal'r ponant̃ ⁊ nõ restringant̃ per illa ꝟba seq̃ẽtia ꝑ iudicẽ vel creditorẽ: ꝙ si ita foret esset ibi casus legis decidẽs hãc quã tãrhesitationẽ ꝓ directo dño.

¶ Nihilominus his mime refragantibꝰ arbitror apertã iusticiaz

39 esse in cõtrariũ.† nã de iure cõi cõstat ꝙ nõ cogit̃ q̃s vẽdere rẽ suã vel ius suũ etiã pro cõdecẽti p̃cio. d. l. nec emere. ⁊. d. l. dudum. et. l. sicut. ⁊. l. i. re mãdata. C. mãdati. vñ dictũ statutũ exorbitãs a iure cõi nõ est extẽdendũ: sed restringendũ. d. regula q̃ a iure cõi exorbitant cũ multis cõcor. put ⁊ supra circa primũ cõsultationis articulũ dictũ est: ⁊ ideo dictus. §. i subastationibus. ꝟsi. volẽtes. dz intelligi in datione insolutum facta per iudicem vel creditorẽ. Tũ q2 primũ rñsum eiusdẽ. §. in datione insolutũ iudiciali loquit̃ ⁊ nõ

40 in extraiudiciali.† ⁊ ꝑ ꝓxima p̃cedẽtia seq̃ẽtia declarant̃. d. §. sz si notã. ⁊. d. l. si seruꝰ pluriũ. §. fi. ⁊. l. ꝙ filiabꝰ. e. ti. Tũ ẽt q2 nõ ẽ maior rõ q̃re dñs possit magis extorq̃re rẽ ab vtili dño si hz titulũ dationis isolutũ ꝙ̃ hz ti. donationis ꝑmutatiõs legati vel sil'ez titulũ.

41 † Tũz marie: q2. cl'a in fine posita refert̃ ad p̃cedentia ꝓxima put ⁊ ad remota. l. talis scriptura de leg. j. ⁊. l. iiij. §. si filius. ff. de liber. et posthu. ⁊. c. ij. requiris. ⁊. c. inquisitiõi. de appel. Et ꝑpea ꝯcludẽdũ est intrepide ꝙ dictꝰ ꝟsi. volẽtes loquit̃ de datiõe insolutũ iudicia li hoc est facte per iudicẽ seu creditorẽ autoritate iudicis. Ex quo infert̃ ꝙ a ꝯrio sensu secus dõm est in datione insolutum facta ꝑ

42 debitorẽ.† Constat. n. ꝙ ar. a. ꝯrio sensu est efficacissimũ ar. in iure l. j. §. huius rei fortissimũ est ar. ff. de offi. eius cui mã. est iurisdi. c. cum apostolica de his que fiunt a prela. sine cõsen. cap. ⁊. l. qui testamento. §. mulier de testamẽ. cum si. Et maxime quia talis ꝯtrarius sensus se cõformat cum iure communi et restringit exorbitan

43 tiam dicti statuti.† Nec ob. ꝙ actus iudicialis soleat esse magis efficax ꝙ extraiudicialis. quia fatendũ est ceteris paribus: sed in casu isto termini non sunt pares: quia datio insolutum extraiudicialis fit per verum dñm ⁊ datio iudicialis fit per non h̃ntem dñiũ. Nec forte aliq̃d ius in re ⁊ cõtra regulã iuris que dictat q̃d nemo dat q̃d nõ hz. l. traditio. ff. de acq. re. do. ⁊. l. nemo plus iuris. ff. de re. iur. vñ trãslatio iuris i accipientẽ per dationẽ insolutũ ex iudiciali fit de iur̃ cõi. ⁊ illa q̃ fit per dationẽ insolutũ iudiciali fit de iu

44 re speciali.† Et cõstat efficaciora esse iura cõmunia ⁊ actus gesti iure cõi ꝙ̃ gesta iure sp̃ali. l. eius militis. §. militia missi de mili. testã. ꝙ ⁊ ꝓbat̃ ex lectiõe eiusdẽ statuti quo statuit̃ ꝙ nulla p̃scriptio obstat ipi ꝓprietario: nisi. xxx. annoꝝ. Et cũ bona fide ⁊ tamẽ in alia alienatiõe facta bona fide posset ipe q̃ titulum habuit prescribere lõgo tẽpore si fuisset facta alienatio suppresso iure di recti dñij. Nam licet dictum statutum in. §. ⁊ si recognoscẽs eo casu auferas ius ab alienante ⁊ deuoluat ipso iur̃ in ꝓprietariũ tñ

45 nõ ãnullat titulũ alienatiõis.† Et dato ꝙ annullaret tñ quo ad p̃scriptionẽ iustus error habet̃ ꝓ titulo. l. celsus. ⁊. l. cũ solꝰ. ff. de

46 vsuc. ⁊. l. ꝙ vulgo. ⁊. l. seruus. ff. pro emp.† Ideo emẽs bona fide rem ad hmõi vtili dño credẽs esse directũ dñm p̃scriberet ꝑ dicta iura ⁊ ꝑ. d. §. in subhastationibus. primo respõso a ꝯtrario sensu. Ex quo clare deducitur ꝙ donatio insolutũ extraiudicialis efficacius ius tribuit accipienti ꝙ̃ directuz dñm ꝙ̃ datio insolutũ iudicialis. iõ non est vez ꝙ sit maior rõ in extraiudiciali ꝙ̃ in iudiciali donatione insolutum. Et his igit̃ cõcludo in quolibet articulo pro dicto Marco contra dictum proprietariũ. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. clxvij.

1 ¶ Consanguinei qui dicantur ⁊ qui appellatione consanguineorum veniant per totum consi.
2 Contrahere ꝙ mulier nequeat statuto absq3 consensu cõsanguineorum si requisiti noluerunt consentire quomodo succurratur. nu. seq. per totum consi.
3 Supplere non potest iudex alterius defectum auctoritatis vel consensus nisi ex certa scientia.
4 Superioris factum vbi potest referri ad ius commune nunq̃ censetur dispensatum.
5 Iuramẽtũ an suppleat solẽnitatis defectũ. nu. seq. vsq3 ad fi. ꝯsi.
6 Iuramentum dolo aut metu extortum non ligat. nu. seq.
7 Iuramenti vires possunt statuto tolli vbi statutũ presumit dolũ ob aliam causam.
8 Iuramenti vires ad se trahit omnis conditio ⁊ presumptio quaz habet contractus.
9 Doli presumptio ex proposito solet elici ex re ipsa ⁊ dolo.
10 Dolum inesse ex proposito vel reipsa paria sunt.
11 Iuramentum virtute. c. cum cõtingat non ligat quando ex ꝑspicuis indicijs potest argui de iniquitate euidenti: petrus vult ꝙ relaxetur. do. Anto. de but. vult ꝙ nec requiratur absolutio. n. seq.
12 Iuramẽtuz nõ artat minorem deceptũ vltra dimidiã iusti precij. Fallit in maiore etiam rustico.
13 Transactio q̃ñ potest rescindi. nu. seq.
14 De dictio ⁊ cum: quid importet. nu. 31.
15 Transactionis cã datum ob timore litis future.
16 Fidem non seruanti est fides frangenda.
17 Iuramentuz habet tacitã conditionem si iuranti seruetur fides.
18 Alienari nequeunt res ecclesie non seruatis solennitatibus a iure requisitis. nu. seq.
19 Contractus vltro citroq3 obligatorij non debent claudicare.
20 Actio venit appellatione rerum immobilium quia qui actionem habet ipsam rem habere videtur.
21 Transac. est contractus innominatus.
22 Cõtractuum innoiatorũ natura est ꝙ reuocet̃ alterius volũtate.
23 Transactio non reuocatur nisi voluntate ⁊ consensu vtriusq3 quã do stipulatione vallatur et habet tunc vires contractuũ noiatoꝝ.
24 Promitto seu promiserunt verbum in instrumẽto repertum importat in dubio stipulationem.
25 Fidem fallere graue est.
26 Uerba sunt attendenda vbi aliter de mente non apparet.
27 Residui appellatione venit totum.
28 Agere non põt qui ius exigendi nõ habet.
29 Dare est dominium transferre.
Meum amplius fieri nõ potest q̃d est meum.
30 Scriptura relata ita est terminãda prout terminatur referens.
31 Precium succedit loco rei in vniuersalibus.
32 L. ij. C. de rescidẽ. vẽ. remediũ nõ hz locũ i trãsactiõibꝰ. vsq3 ad fi.
33 ꝯsi. Trãsactiõe recedit̃ a lite p̃nti vl' futura saltem i spe dubitatiua.

¶ Consilium. clxvij.

1 In nomine dñi nostri Iesu xpi.† In hac ꝯsultatiõe duo dubia ꝓponũt̃. Circa p̃mũ aũt plures isurgũt dubitatiões. Nã p̃mo ꝟsat dubiũ. An fuerit seruata solẽnitas statuti sub rubrica de dõa. nõ faciẽdis de q̃ i themate. Nã p̃supponit̃ ꝙ ifuenerit p̃rimiores ꝯiũcti ex latere m̃r̃ noꝛ nõ iteruenerit ꝓrimiores cõiũcti ex latere p̃rno: lz ⁊ illi fuerit citati. Nã ꝯsãguinei sumũt̃ q̃nq3 strictissime q̃nq3 stricte ⁊ q̃nq3 large q̃nq3 largissime strictissime ꝯsãguineꝰ sumit̃ ꝓ fr̃e ex latere p̃ris vl' vtriq3 ꝯiũctꝰ. l. ꝯstõe. C. de leg. tut. vbi tex. dt tã ꝯsãguineꝰ. i. fr̃ ꝙ̃ patruꝰ ⁊c. Facit isti. de senatusc. orfi. §. ⁊ p̃ferũt ꝯsãguineis ⁊ agnatz attẽto ꝙ ꝯiunctiões solẽt poni iter diuersa iuxta theoricã gl. in rubrica de iuris ⁊ fac. igno. Et tunc ceteri agnati non dicunt̃ ꝯsanguinei. put ⁊ dixit gl. in verbo ꝯsanguinei. insti. de legi. agna. suc. ꝑ text. in. l. post consanguineos in prin. ff. e. ti. q̃ tex. bñ ꝓbat stricte ponit̃ ꝑ agnatis. l. cõsanguinitatis. C. de legi. hr̃d. iũcta gl. p̃ria que exponit ꝯsanguinitatis. i. agnationis

agnationis ad idē tex. in ca. ɔiunctiōes. xxxv. q. ij. vbi dicit tex. cō sanguineos dicim⁹ quos diuine romanoꝝ ꝛ grecoꝝ. ll. appellāt ꝛ in hr̄ditate suscipiūt ꝛc. Cōsiderato ꝙ. ll. grecoꝝ nō suscipiebāt in hr̄ditate cognatos vt deprehendit̄ ex legibus. xij. ta. que ex greco ruꝫ. ll. emanarūt vt hr̄ in. l. ij. §. j. ff. de orig. iuris. Tertio mō large pro coiunctis etiā ex latere mr̄no ꝛ hoc mō sumit̄ in tit. de ɔsan. ꝛ affi. in rubro ꝛ nigro maxime in. c. tua nos. eo. ti. vbi ɔstat ꝙ auun cul⁹ ꝛ nepos dicunt̄ ɔsanguinei ꝛ tñ non sunt agnati de quo etiā per Joan. an. in. c. sciant cuncti de elect. in. vj. ꝑ Arch. iij. q. v. c. j. Largissime aūt ꝛ impropꝛie ponit̄ pro affinib⁹ vt ꝑ Jo. an. in. d. c. sciant cuncti. Propꝛie aūt sumit̄ pꝛimo ꝛ secundo mō ꝑut. no. Bar. in. l. cū quidam. §. qđ dr̄ de acqui. hr̄di. ꝛ Bal. ibi ꝛ in. l. fi. C. de ꝟbo. signi. Et sic cognati ꝑpꝛie loquēdo nō veniūt appellatiōe ɔsanguineoꝝ. Dicūt̄. n. ɔsāguinei quasi eodē sanguine nati ꝑut dicūt Agu. ꝛ Archi. d. ca. j. iij. q. v. Idē papi. subdens quasi eodē sanguine. i. eodē patre. Et merito qꝛ prout inquit Bal. in. d. l. fi. de ꝟbo. signi. iura sanguinis nō sunt apud matrem. iō mater ꝛ auia non veniunt appellatione consanguineoꝛum propꝛie ꝛ stricte lo quendo ꝯm eundem Bald. in. d. l. fi. Et licet Bar. in. d. l. cum qui dam. §. ꝙ dr̄. dicat ꝙ de cōi vsu loquēdi veniant appellatiōe ɔsan guineoꝝ etiā coniuncti a latere materno adducēdo titulū de con sangui. ꝛ affini. Tamen subdit Bald. Tu a ciuili significatiōe nō recedas nisi pꝛobetur in iudicio cōis vsus loquēdi ꝛ cū hoc vr̄ trā sire Pe. de anch. in repe. c. canonū de consti. xiiij. q. pꝛincipali. col. clxx. ꝛ ꝯm hanc opi. que de rigoꝛe iuris videt̄ veriꝛ. Nō releuat si fuerūt adhibiti pꝛoximioꝛes ex latere matris. Nec etiā releuat ꝙ fuerūt citati: qꝛ statutū requirit pꝛesentiā non citationē. ita ꝙ nō satisfit verbis statuti nec menti: qꝛ consanguinei forte noluñt eē ꝑ sentes ne fiat donatio que forte nō expedit donāti. †Et al's habe mus ꝙ quādo statutum requirit consensum ɔsanguineoꝝ si con sanguinei nolunt ɔsentire non propterea lꝫ mulieri cōtrahere sed ad iudicem pertinet examinare causam contradictiōis ꝛ si vide rit expedire mulieri permittet ɔtrahere sine cōsensu ingt bar. in. l. si cū dotē. §. eo aūt tpe. ff. solu. matri. vbi Bal. dicit ꝙ tūc iudex cō pellere dꝫ consanguineos vt pꝛestent consensu. idem Bald. in. l. j. de nup. dicit ꝙ tunc consanguinei coguntur cōsentire de quo eti am per eūdem Bal. in. l. si quis. §. si quis. ff. de excusa. tutoꝝ. Di ctum autem Bar. procedit quādo statutū regrit cōsensum cōsan guineoꝝ ꝛ nō cōsensum iudicis. Si aūt regrit consensum vel pꝛe sentiam iudicis ꝛ consanguineoꝛum. tunc iudex non possit ꝑmit tere ꝛ supplere defectum cōsensus consanguineoꝝ ꝑut simile di stinctionē facit Bal. in rubrica. C. de ɔhen. emp. pe. q. ꝛ rō dr̄ie est apta ꝛ in pꝛomptu. Accedat theoꝛica Barto. quā sequuntur ibi doc. in. l. si curatoꝛē habēs. C. de in integ. resti. mino. †Accedit eti am ꝙ iudex supplens defectū autoꝛitatis vel consensus alterius dꝫ id facere ex certa sciētia. l. bonoꝝ. C. qui admit. ꝛ dicit ibi Pō ta. ꝙ est necesse ꝙ iudex faciat describi in actis describere qđ sciēs defectū ꝛc. Et idē vr̄ velle circa pꝛincipium ꝛ Pau. de ca. ibi cir ca finē. Licet pꝛout ibidem dixi nō putem esse necessariū alio re spectu nisi vt appareat de sciētia ne postea deficiens ꝓbatio red dat actū inefficacem. Cum itaqꝫ in casu nr̄o statutum requirat ꝑ sentiā iudicis ꝛ consanguineoꝝ ꝛ non appareat ꝙ ipse iudex sci uerit defectū consanguineoꝝ: quinimo potius demonstret̄ ɔtrm̄ cū in instr̄o asserat̄ ꝙ illi qui ɔsenserūt erāt pꝛoximioꝛes cōsangui nei ex latere pr̄is ꝛ ex latere matris ꝑximioꝛes interuenerūt itaqꝫ iudex interponens autoꝛitatē nō suppleuit defectū ꝑximioꝛum ɔsanguineoꝝ nec ꝑmisit mulieri ꝙ donaret sine cōsensu vel pꝛe sentia pꝛoximoꝛum consanguineoꝛum. †Facit notabile dictum Joā. an. in. c. dudum de decimis dicens quod vbi factuꝫ superio ris potest referri ad ius commune nunꝗ̄ censetur dispēsatū. arg. l. iij. C. de testa. mili. ꝙ ꝛ voluit Bal. in. d. l. bonoꝝ ꝛ post eū moder ni. Que suppletio erat necessaria vel coactio vt interessent vt ꝛ pꝫ ex ꝑmissis. †Itē imminet alia scrupulosa dubitatio an ꝑsupposi to defectu solēnitatis reqsite a statuto actus reddat̄ validus pro pter virtutē iuramēti interpositi in ip̄o actu sup obseruātia ɔct⁹. Circa quā vr̄ pꝛimo aspectu aperta fronte dicēdū ꝙ sic ex quo iu ramentū potest seruari sine dispendio salutis eterne ꝑ. c. cum cō tingat de iureiuran. ꝛ. c. quāuis de pac. in. vj. ꝛ. c. lꝫ mulieres de iu reiuran. eo. lib. ꝛ auc. sacra puberum. C. si aduersus vendi. ꝛ not. ꝑ doc. in dictis iurib⁹ ꝛ per Bar. in. l. si quis pro eo de fideiuſ. Ista n. solēnitas statutaria est inducta ob vtilitatē minoꝛum ꝛ mulie rū ꝛ sic ꝑpter vtilitatē pꝛiuatā ꝛ fauoꝛē ipsius iurātis. ideo iura mentū videt̄ ꝙ validet ɔctum per theoꝛicam Bar. ꝛ doc. in dictis iuribus. Duo autem possunt adduci ad confutādum hoc funda mentum: quia statutum pꝛesumit actum ficticium ꝛ simulatum ꝛ disponit super ipso contractu idcirco si non esset iuramentum ꝑ sumptione iuris municipalis pꝛobaretur ꝙ donatio nō fuit vera donatio: sed ficta ꝛ simulata. l. imaginaria. ff. de reg. iur. ꝛ. l. nuda. ff. de contrahen. emp. ꝛ. l. contractus. ff. de acti. ꝛ obli. Juramentū igitur pꝛestitū super non vera donatione non potest validare do nationem q̄ non est. Si enim iuro seruare venditionem talis rei si nō datur vēditio inesse non cadit. imo est impossibilis obseruātia venditionis. non entium enim nulle sunt cause inquit phyloso phus pꝛobatur in. l. eius qui in pꝛouinciam circa finē. ff. si cer. pe. ꝛ in. l. ij. ff. de vsufr. ꝛ in. l. adeo. §. ꝙ si toto de acqui. re. do. Accedat theoꝛica Bar. in. l. omnes populi. ff. de iusti. ꝛ iure in repetitione distinguens ꝙ aut statutū simpliciter disponit ꝙ nō valeat con tractus iuratus. ꝛ tunc pꝛecedat opi. Ray. de foꝛli. tenētis ꝙ sta tutū non possit tollere vires iuramēti quominus validet ɔtractū. †Aut statutum pꝛocedit remouendo causam peccati: vt qꝛ pꝛesu mit dolum vel metum. ꝛ tunc statutum valeat remouēs vires iu ramenti seu annullans contractum iuratum quia iuramentū do lo vel metu pꝛestitum non ligat saltē effectualiter vt. d. auſ. sacra menta puberū. ꝛ. d. c. cum cōtingat. ꝛ. d. c. quamuis. ꝛ. c. si vero de iureiuran. secundum eum. †Et licet Bald. in. d. l. omnes populi derideat dictam distinctionem tñ in. d. auſ. sacramenta puberuꝫ dicit ꝙ est multum bono. ꝛ idem voluit dominus Floꝛentin⁹. in d. c. cum contingat dicens se consuluisse ꝙ valeat statutuꝫ infrin gens vires iuramenti: quia pꝛesumit dolum vel ob aliam iustam causam. ꝛ idem videtur velle Petrus de ancha. in repe. c. canonū. col. lxx. ꝙ ꝛ firmauit Bal. in. d. l. nō dubium. C. de. ll. dicēs ꝙ si sta tutum non tollit causam pꝛohibitionis vt qꝛ fingit dolum in con tractu adulti ꝛ tūc iuramentum non tollit pꝛesumptioneꝫ doli. et nihil operat̄ ꝯm eū. Pꝛedicta aūt verba intelligūt do. Ant. ꝛ Pa noꝛ. in. d. c. cū cōtingat. ꝛ Pau. de ca. in. d. auſ. sacra puberum qñ subsunt cause pꝛesumendi. vt quia appareat vꝛgens ꝛ verisimilis ɔiectura fraudis ꝯm domi. Anto. seu verisimilis ꝛ ꝑxima conie ctura fraudis dicit Panoꝛ. puta quia statutū in loco vbi minoꝛes frequēter decipiunt̄ introduxit certam solēnitatem q̄ obmissa pꝛe sumunt cōtractum simulatum vel dolosum ꝯm eum vel si statu tum dicit ꝙ vbi dē facili pōt haberi curatoꝛ ɔhens cū minoꝛe sine curatoꝛe pꝛesumatur dolo induxisse ꝯm Pau. de cast. pꝛout. n. per ius cōe exprimunt̄ quedā verisimiles cōiecture ꝛ pꝛesumptiones ad pꝛobādū verum dolum ꝛ simulationē. ita ꝛ fieri pōt ꝑ statutū pꝛout dicit Pau. de ca. in. d. auſ. sacramēta puberum. Et ꝑdicta pꝛocedunt siue statutū loquatur de cōtractu iurato pꝛout loqtur Barto. in. d. l. oēs populi siue simpl'r loquat̄ de cōtractu ꝑut hoc casu loqtur Bal. in. d. l. non dubiū. facit optie. l. fi. C. de nō nu. pec. vbi ꝑsumptio legis super ɔctu trahitur etiā ad iuramētum super eo interpositum. †Omnis enim cōditio ꝛ pꝛesumptio quā habet cōtractus recipit etiam iuramētum sup eo interpositū per no. per Bal. in. d. l. fi. ꝛ modernos in. c. per tuas de arbi. ꝛ doc. in. c. quin taualis de iureiurā. pꝛout dicit Panoꝛ. in. d. c. cum cōtingat. Di cunt tamē do. Anto. Panoꝛ. ꝛ Pau. de cast. ꝙ si nō subesset cā ꝑ sumēdi hoc est verisil's vꝛgens. seu ꝑxima cōiectura fraudis tunc statutū non infringeret iuramētum propter ꝑsumptionē doli vel simulationis ꝯm eos: sed nō est verisimile ꝙ statuentes voluerint adhibere solēnitatē illā ꝙ interuenirent duo pꝛoximioꝛes cōsan guinei nisi qꝛ mulieres frequēter decipiebant̄ ꝛ verisil'e est ꝙ si ex pedit mulieri ipsi cōsanguinei habēt de facili pꝛestare pꝛesentiā ꝛ cōsensuꝫ. Si aūt esset necesse pꝛobare ꝙ mulieres solent decipi per dolū in donationibus esset qđ adeo laboꝛiosum ꝙ rarissime fieret ꝛ statutū redderet̄ ludibꝛio ɔtra. c. cōmissa de elec. ꝛ. l. si vero ī ꝑn. de iudi. Et ad hoc mēbrū videt̄ posse applicari casus noster ꝛ ma xime considerata etate puelle que vix excesserat pupillarē etatē ꝛ quātitate rerum donatarum: qꝛ donauit omnia sua bona reserua ta sibi minima quantitate. Nec ostēditur causa quare ipsa puella deberet donare matri. Et solent puelle talis etatis timere matreꝫ ꝛ reuereri nec vt arbitroꝛ idigebat mater magis ꝙ̄ filia adhuc nō ducta a viro. Adeo quod vere potest dici lesa enoꝛmiter ꝛ enoꝛ missime ita quod videt̄ inesse dolus re ipsa attentis saltē alijs cir cūstantijs pꝛenarratis. †Et ex dolo re ipsa de qua fit mētio in. l. si quis cū aliter. d. verb. ob. elici solet pꝛesumptio doli ex pꝛoposito. Adeo ꝙ iuramentum interpositum super contractu in quo quis est lesus enoꝛmiter non validet contractum alias de se inualiduꝫ ꝛ possit iurans venire contra iuramētum saltem petita absolutio ne a iuramento pꝛout voluit. d. Anto. in. d. c. cū contingat in quar to suo casu pꝛincipali. †Et ideꝫ voluit Pe. de ancha. in repe. d. c. canonum. xi. q. col. lxxvj. dicens se ita cōsuluisse secus vbi viget sta tutum ꝙ nullus contractus factus per minoꝛem. xxv. annis vale at nec ex eo reddatur ius nisi fuerit adhibita solennitas quedaꝫ ꝛ occurrerat ꝙ patruus dotauerat neptem ꝛ neptis cuꝫ iuramento renunciauerat sibi totam hereditatem paternam que valebat in quadruplo vltra dotem sibi datam inter ceteras rationes addu cens ꝙ paria sunt inesse dolum ex pꝛoposito ꝛ re ipsa. d. l. si qs cuꝫ aliter. ꝛ. l. ij. §. circa de exceptio. doli. ꝛ quia concurrit minoꝛ etas ꝛ fragilitas sexus quibus iura subueniunt secundum eum. Qui e tiam subdit qđ ex natura talis facti arguitur dictus patruus de dolo. l. j. ꝛ quod ibi nota. ff. de exceptioni. secundum eum. †Qui la tius pꝛosequēdo concludit ꝙ dictum. c. cum cōtingat. ꝛ similia de bent limitari qđ nō habeat locum in casibus in qbus ex ꝑspicuis indicijs potest argui de euidenti iniquitate ꝛ dolo de re ipsa cui⁹ ꝟba satis placēt Pañ. ꝑut ipse Panoꝛ. dicit i. d. c. cū ɔtingat. co. xx. ꝛ dicit ibi Imol. charta. xxv. ꝙ est notabilis limitatio ad dicta

iura si procedit Petrꝰ aũt de anca. vult ꝙ iuramẽtũ relaxetur sꝫ do. Anto. vult ꝙ iuramentũ nõ liget nec requiratur absolutio. sed nõ refert quoad propositũ nostrũ ex quo iurans decessit: qꝛ iuramẽtum nõ ligat successorem. c. veritatis de dolo ⁊ cõtu. Si itaqꝫ iuramentũ nõ validat ꝯctũ ꝓut volũt do. Ant. Pe. de anc. ⁊ Panor. satis est successori cui nõ expedit relaxatio iuramẽti cũ iuramento 12 nõ ligeť. Jmo. aũt multũ instat pro ⁊ contra. † Tandẽ dicit articulum dubium. vtruꝫ ex enormi lesione eneruẽtur vires iuramẽti. adeo ꝙ iurãs possit venire cõtra iuramẽtum non petita vel petita absolutione a iuramento. Adeo ꝙ in. xxxij. charta ⁊ sequẽti vadit cespitãdo nec figit pedes loquens ĩ simplici lesione vltra dimidiã iusti precij. videtur aũt velle ꝙ in minore muliere ⁊ rustico iuramẽtum non artet secus in maiore. Et idem in minore enormiter leso qđ iuramẽtum non validet cõtractũ voluit Bald. in. d. auť. sacra puberuꝫ ⁊ in corpore vnde sumiť. ⁊ ĩ. d. l. ij. C. de rescin. vẽ. Jdeo in minore cõcordant Bald. do. Anto. Pe. de anch. ⁊ Panor. qđ vbi minor enormiter lediť iuramẽtum nõ firmet cõtractuꝫ nec tollat remedia cõtra contractũ cõpetentia. Et glos. ⁊ multi teneant qđ iuramẽtum tollat remediũ. l. ij. C. de rescin. ven. lꝫ appellẽt enormẽ lesionem ⁊ satis videať enormis lesio: Tamẽ potest dici ꝙ qcquid sit in lesione vltra dimidiam iusti precij. Tamen si est multum excessiua dimidiam iusti precij tunc arguatur dolus ex proposito. Adeo ꝙ iuramẽtũ nõ firmet ꝯctum nec impediat remedia cõtra cõtractũ saltẽ petita absolutione ⁊ hoc casu loqtur Bal. ĩ corpore nec hoc casu specifice loquũtur glos. et Bart. ⁊ sequaces in. d. l. ij. Coadiuuant cõiecturaꝫ doli postea gesta ꝑ cõsanguineos dicte mulieris qui prout percepi duxerunt dictam puellã per syluas ⁊ nemora ⁊ tandẽ ipam dereliquerũt solã ĩ quodã hospitio ex quo destituta spe fuit ducta in quodã monasteriũ ⁊ ibi professionem fecit. Prout enim decepta fuit vel forte violentata derelinquere patriaꝫ ⁊ puella ire ꝑ nemora ⁊ syluas. ⁊ postea duci in hospitiũ ⁊ locũ nõ honestum puelle viri potẽtis. ita est verisimile qđ fuerit violentata vel decepta in donãdo oĩa bõa sua matri ⁊ forte ne perueniret ad maritum destinatum. Licet autẽ predicta vera putem tamen pro nũc nõ audeo firmare maxie qꝛ ruri propte pestẽ morã 13 trahẽs careo solita copia librorum. † Deueniendo auteꝫ ad scđm consultationis articulũ. Licet prima facie videať dicendum qđ dicta dña Apollonia possit rescindere trãsactionem predictã rationibus in themate adductis. qꝛ dicta transactione conuentum fuit quod de bonis hereditarijs dicta dña Apollonia haberet tres octauas ⁊ residuũ dictorũ bonorꝫ esset monasterij. vnđ est aduertendum ad vim verboruꝫ dicte transactionis. Naꝫ a vi verborum non est recedendum. l. non aliter de lega. iij. l. j. §. si is q nauẽ de exercitio. cum similibus. Uerba aũt transactionis dicũt qđ de dictis bonis domĩe Joanne debeat habere ⁊c. Pecunia autem vi transactionis habita nõ fuit de dictis bonis dñe Joanne merito verba cessant. ⁊ ꝑ cõsequens cessat dispositio arg. dictorũ iurium. 14 † Et dictio enim de denotat substantiam. l. j. §. nunc videamꝰ de coniung. cũ eman. lib. vnde si dico hec res est de bonis meis ideꝫ est ac si dicerem est de substantia bonorũ meorum prout hoc dicit Bal. in. c. pe. extra de offi. lega. ex hoc inferens ꝙ legatꝰ de latere diciť quasi de substãtia sedis apostolice. Ad idẽ Bal. in. c. cũ ĩ veteri de elec. dicens ꝙ dictio de denotat substantiã allegat magr̄m sniarum lib. vj. dis. xxvj. in fi. idẽ subdit ibi Bald. ꝙ si cõmittitur aliqđ fiendum cuꝫ consilio alterius non teneť commissarius sequi secus si dicit de cõsilio prout volunt antiqui ꝺm eum qui subdit ꝓ 15 rõne ꝙ dictio cum non facit illũ electorem. † Sed dictio de dat illi ꝑtãtem. arg. d. §. nunc videamus. Jtem dictio de denotat cãm ꝓximam sui ꝓpria natura non remotã prout dictio ex inquit Bar. in. l. j. §. ex incendio. ff. de incen. rui. ⁊ nauf. ⁊ l. pretor. §. j. ad finem. ff. de bo. aut. iudi. possi. ad hoc etiam quod per Bal. in. l. liberti libertęqꝫ ad finẽ. C. de oper. liber. ⁊ in. l. qm̄ nouella ad finẽ. C. de in offi. tes. Sed illud qđ datur ex cã transactiõis dať timore litis vt. s. a lite discedať. arg. l. j. ff. de trãsac. ⁊ l. si ꝓ fundo. C. de transac. ⁊ ꝙ habeť in. l. ij. C. de trãsac. vbi habeť ꝙ transactio dicitur quasi ab actiõe resilitio ⁊ sic quasi a lite recessio. Jdeo lis vr̄ esse ꝓxima cã ⁊ bona ĩ lite deducta vñr esse cã remota. Jdcirco ꝟba illa de bõis p̄dictis nõ vñr hoc respectu verificari in ista pecunia ex trãsactiõe recepta ⁊ ꝓpea vr̄ ꝙ dicta Apollonia nõ astringať ad obseruantiã dicte trãsactionis. ꝙ ⁊ vr̄ dõm ex alio qꝛ dicta hr̄ditas ⁊ bõa p̄dicta donata excedebãt valorẽ. ccccc. ꝑceptorꝫ forte postea ex trãsactiõe facta ꝑ dictũ ditauiti cũ possessiõibꝰ dictorꝫ bonorꝫ. Et datio actionũ quas quis hꝫ aduersus aliũ ꝓ minori precio q̄ valeant nõ valet in illo pluri. l. ꝑ diuersas. ⁊ l. ab anastasio. C. mãdati. Tertio ꝓ parte dicti monasterij non vñr seruata cõuenta. qꝛ nõ dedit actualr̄ aliqđ dicte dñe Apollonie. Jtẽ qꝛ dicta dña Apollonia vr̄ transegisse cũ ꝓcuratore dicti monasterij ea rõne qꝛ dictꝰ ꝓcurator asserebat velle exigere dicta bona. Et ad hoc vt dictꝰ ditauiti noĩe dicti monasterij dicta bona exigeret nõ aũt vt pro euitandis 16 expẽsis ⁊ labore se componeret. † Et sic dicta tacita ꝯuentio nõ vr̄ seruata. vñ succedit regula ꝙ nõ seruãti pactũ: nõ est eidẽ obseruãdum. l. cũ ꝓponas. C. đ pac. l. iul. §. offerri de act. emp. l. quero. §. in

17 ter locatorem. ff. locati: etiam si sit iuratũ: † qꝛ iuramẽtũ hꝫ eã tacitam cõditionẽ si iurãti seruet fides capitulo peruenit ⁊ ibi ꝑ doc. extra de iureiuran. ⁊ per glo. in capitulo quemadmoduꝫ eođ. ti. 18 † Quarto alia rõne vr̄ posse dici qđ dicta trãsactio vitieť: qꝛ dicta bona erãt bona immobilia q̃ qdem bona immobilia nõ pñt ꝑ ecclesias alienari non seruatis certis solẽnitatibus a iure reqsitis de qbꝰ in aũt. hoc ius porrectũ. C. de sac. san. ecc. ⁊ in canone sine exceptione. xij. q. ij. ⁊ in. c. j. de rebus eccle. nõ alie. cuꝫ si. que qdẽ solẽnitates nõ interuenerũt in hac trãsactione merito ex ꝑte ecclesie nõ tenet. s. vt si bona ad eã ecclesiã pertinebãt ipsa teneret ad dictas 19 tres octauas. vñ ne ꝯctꝰ claudicet. vr̄ ꝙ in totuꝫ vitieť † qꝛ ꝯctus vltro citroqꝫ obligatorij nõ debẽt claudicare. l. iij. ff. mãdati. l. si cũ dies. ff. si. de arbi. l. si. C. de fruc. ⁊ litis expẽ. ⁊ l. j. C. de rescin. vẽ. Nõ vr̄ absonum ꝙ teneat si bona erãt dicte dñe ⁊ nõ teneat si erãt ecclesie. Nec huic rõni refragari vr̄ si qs dixerit ꝙ ex quo bona tene 20 bãť ⁊ possidebanť ꝑ alios. † Et sic vr̄ potius alienatio actionũ q̄ ipsorꝫ bonorũ qa respondeť ꝙ qui actionem habet ipsam rẽ hꝫ. l. q actionẽ. ff. de reg. iur. ⁊ l. verbum illud ꝑtinere de verb. sign. facit. l. nemo vr̄. ff. de ĩ inte. resti. Nõ eadẽ solẽnitas reqriť ĩ trãsactione ⁊ sic sup actionis alienatione que requiriť in alienatiõe rei ad quam actio ꝯpetit vt no. gl. Bar. ⁊ doc. in. l. ij. C. si aduer. transac. Tamẽ his non obstãtibus ꝯriam sniam arbitror iuri ꝯsentaneã. 21 † Constat em̃ ꝙ lꝫ trãsactio sit ꝯctus innoĩatꝰ vt hr̄ in. l. siue apud 22 acta. C. de trãsac. † Et natura ꝯctus innoĩatorum sit ꝙ reuocẽť voluntate alterius ex ꝯhentibus. l. si pecuniam in princ. de condi. 23 ob cãm † tñ secus est in transactione vt est expressum in. l. q̄uis. C. de transac. ⁊ in hoc sapit naturã ꝯctuuꝫ noĩatorꝫ qui sunt irreuocabiles nisi volũtate vtriusqꝫ ꝯhẽtis. l. sicut. C. de act. ⁊ obli. Preterea ista trãsactio fuit vallata stipulatiõe q̃ ẽ ꝯctus noĩatꝰ vt est notissimũ. Nã partes inuicẽ ꝓmiserũt seruare dictã trãsactioneꝫ. 24 † Et verbũ promisit seu ꝓmiserunt in instr̄o repertum iportat in dubio stipulationẽ insti. de inutilibus stipu. §. si scriptũ. ⁊ no. in. l. j. C. de vsur. ⁊ l. j. C. de ꝯhẽ. ⁊ cõmit. stipu. ⁊ pacta ⁊ ꝯctus sunt ser 25 uandi. l. iurisgentiũ. §. ait p̄tor de pac. Nam graue est fidem ꝯuentam fallere. l. j. ff. de cõstitu. pecu. Solũ itaqꝫ est videre, vtrũ obstẽt fundamenta in ꝯrium adducta, qbus ꝯfutatis clara remanet cõclusio ꝙ dicta trãsactio rescindi nequeat reassumẽdo itaqꝫ ꝑ ordinẽ qđlibet fundamentũ dñe. Apollonie donatricis. Nõ ob. ꝓmũ fundamẽtũ ꝙ nõ trãsegit sup pecunia redacta ex bonis hereditarijs: sed cõuenit ꝙ ꝑtes fiãt de ipsis bonis ⁊ hereditate dicte dñe Joãne. qꝛ monasteriũ dicebat ad se ꝑtinere vigore testi ⁊ qꝛ bona monachi sũt monasterij ꝑ iura vulgaria ⁊ dicta dña Apollonia dicebat ad se pertinere vigore donationis. ideo cõuenit inter eos ꝙ dicta bona acqrenda diuidereť inter eos ꝑ octauas ⁊c. Et nihil cõuenit de pecunia ⁊c. qꝛ ad hoc rñdeť ꝙ aut volumus inherere ꝟbis trãsactionis aut mẽti trãsigentiũ nã alterũ est attẽdẽduꝫ. 26 † Uerba. n. attẽdunť vbi alr̄ de mẽte nõ appet. mens aũt q̃ apparet preualet. d. l. non aliter. l. in cõuẽtiõalibus de verbo. signi. c. intelligẽtia extra eo. ti. Quodcũqꝫ aũt ex p̄dictis teneamꝰ monasteriũ fouet iustitiã. Nã si inheremus verbis ad monasterium pertinet quicqd nõ exigiť. Cõuenit em̃ ꝙ ad dñam Apolloniã pertineãt tres octaue de oĩbus bonis q̃ acqrenť. ⁊ ita dictꝰ ditauiti dare ꝓmisit p̄fate dñe apollonie residuũ ꝟo oĩm bonorꝫ ⁊ heredita 27 tis dñe Joãne ꝯuenit ꝙ sit monasterij. † Appellatiõe autem residui venit totũ. l. ij. C. de heredi. insti. vñ cõuentum est in dicta trãsactione ꝙ totuꝫ sit dicti monasterij si nihil exigitur ex virtute verborum: ad dictã vero Apolloniam ꝺm ꝟba dicte trãsactiõis nihil ꝑtinet si nihil de dictis bonis est re acquisitũ ⁊ exactũ. itaqꝫ si dicta dña Apollonia ĩstat ꝙ pecunia redacta ex dictis bonis nõ cõprehenditur in dicta transactione inferendũ est cõtra eã ꝙ ipsa nihil hꝫ ꝯsequi ex quo nihil de dictis bonis est acqsitũ. Sed totũ ius exigẽdi ⁊ oĩa ipsa bona spectabãt ⁊ spectãt ad monasteriũ seu ad habentem ius a monasterio. Et hoc etiaꝫ suadeť ex eo qa dictus procurator seu sindicꝰ monasterij nomine ipiꝰ monasterij 28 ꝓmisit dare dicte Apollonie dictas tres octauas. † Et dicta dña Apollonia non promisit dcõ monasterio dare quinqꝫ octauas ꝙ nõ videť actũ ex alio: nisi qꝛ agebať inter partes ꝙ pro parte monasterij ageretur ⁊ consequenter ius exigendi ab initio esset apud monasterium: qꝛ non potuisset agere si non habuisset ius exigẽdi l. si pupilli. §. videamus de nego. ges. l. nam postea in princip. ff. de iureiurã. Jdeo mens ipsorum trãsigentiũ videť fuisse ꝙ ab initio vniuersa bona spectarent ad monasteriuꝫ ⁊ ipsum monasteriũ teneret dare dicte Apollonie tres octauas de omni eo ꝙ acqreť de bonis p̄dictis ꝙ ⁊ suadetur quia alˀs monasteriuꝫ nõ haberet dare dicte apollonie dictas tres octauas si ipsa bona ad eam specta 29 rent ⁊ non ad monasterium † cum dare sit dominium trãsferre. l. si. ff. de cõdi. ob causam. institu. de acti. §. si itaqꝫ bona nõ essẽt monasterij non posset dare cuꝫ nemo dat qđ non habet. l. traditio de 30 acqui. rerum dominio. ⁊ l. nemo plꝰ iuris de regu. iuris. † Nec dominus potest emplius fieri dominus quia ꝙ meũ est ampliꝰ meũ fieri nõ potest. §. si rem legatarij insti. de lega. l. in. §. lana de vsuc. l. iij. §. ex pluribus de acqui. pos. cum simili. itaqꝫ mens deducitur fuisse

fuisse φ bona ipsa essent monasterij interim anteφ extorquerentur a possessoribus z etiā postea. Sz monasteriū teneatur de illis dare tres octauas. φ z suadetur ex alio quia cōuētū est pariter de omnibus bonis z hereditate dicte olim dñe Joāne z sic ṽba pariter se habent ad bona dotata, put ad nō donata. ergo illa debēt pariter terminari. l. iam hoc iure. ff. de vulg. z pup. z l. hrēditatē. et l. quāuis. C. eo. ti. sz bona nō donata spectabāt sine dubio ad monasterium: sed tenebatur ad dādū tres octauas si extorquebātur a possessorib⁹. ergo similiter dicendū est de bōis donatis. insuper mēs videtur fuisse φ acquirēda vigore dicte hereditatis z bonorum olim dicte dñe Joāne venirent diuidēda inter dictas ptes maxime cum cōuentū fuerit φ diuidatur quicquid acquiretur de dictis bonis etiā ex causa trāsactionis z cōcordie. Cōiecturari aūt poterat φ de facili cōtingere poterat φ per trāsactionē z concordiam quereretur aliquid non hereditariū z maxime pecunia qa plerūqz cōcordie fiunt interueniēte pecunia ex altera pte φ et cōuenit verbis. Nam bona q̄ sunt mea si extorqueo a possessore nō dicor querere sed dicor querere illud qd nō erat prius meū probatur in tit. de acqui. rerū domi. in rub. z nig. z in titu. sequēti. Cum itaqz cōuentū fuerit de diuidendo bona querēda verba cōueniūt potius bonis alienis φ bonis que fuerāt dicte dñe Joāne. et satis possunt dici de dictis bōis z de dicta hereditate si ppter dicta bona fuerūt quesita. †Cum dictio de significet q̄nqz causaz remotā. l. si finita. §. j. ibi de eo opere cum gl. sua. ff. de dā. infec. z ibi notāt Bar. z doct. z idē Bar. in. l. ptor. §. j. de bonis auf. iud. possi. z in l. j. §. ex incēdio de incē. rui. z naufr. φ maxime dicēdū est i vniuersalibus in quibus pecunia succedit loco rei. l. si rē et precium. ff. de peti. here. z l. impator. §. fi. de leg. ij. Sed transactio emanauit super hereditate dicte olim dñe Joanne z sic sup re vniuersali. ergo dicta pecunia cēseatur esse de dicta hereditate cum z veniret in petitiōe hereditatis si alius euinceret hereditatē a dicto monasterio euinceret em̄ z peteret dictam pecuniā tanφ hereditariā z tanφ de hereditate predicta per. d. l. si rem z preciū. ergo z tāφ de hereditate quesitā sumamus in his terminis cum cōueniat menti contrahentiū z alijs verbis dicte transactionis. s. pōderatis. Multipharium itaqz multisqz vijs eneruatur hoc contrariū. Et insuper dato sine preiudicio φ hec cessarent. Nō ppterea veniret rescindēda trāsactio: sed quicquid nouiter quereret ab alterutra partium veniret diuidēdū per dictas octauas. vcz tres pro dña Appollonia et quinqz pro monasterio: qa ita sonāt ṽba trāsactionis si qs diligēter inspiciat. Nec curo in hoc instare: quia nō dubito supradicta militare nō aūt cessare. †Nō obstat scdm: qa licet forte bona ipsa dotata z hereditas valeret vltra. cccc. Tamen iura ipsius dñe Apollonie fortasse nō valebant tantūdem. Attēta maxima dubitatione que viget. An iura sua subsistāt necne. et attento φ habebāt fieri litigia z expense sup exigēdis ipsis bōis que omnia sunt in cōsideratione attēditur enim dubietas z iuriū et litis. naz dubius est future litis euētus. l. φ debetur de peculio et pfecto in casu isto considerāda venit duplex litis dubitatio vna de lite que erat inter monasteriū et dominaz Apolloniā alia de lite que erat agitāda cum possessoribus. Jtem labores z sumpt⁹ qui imminebant in vtraqz lite erant etiā in cōsideratione prout hec habentur per glo. Bar. z doct. in. l. lucius. ad trebellia. z in. d. l. per diuersas. z habetur etiam in. l. ij. C. de rescin. ven. z in. c. penul. extra de emp. et vendi. Nec credo φ his omnib⁹ cōsideratis fuerit deceptio aliqua etiā re ipsa attentis maxime his que deduxi circa primū ɔsultationis articulū. et per Bar. in. d. l. lucius. §. fi. Potest etiā attentari φ. d. l. per diuersas militet in trāsactione vera nō ficta. †Naz si monasteriū pretendebat agere cōtra possessores ex iure φ putabat esse apud se z etiā dña Apollonia. erat aūt dubiū q̄ iura eorū preualebant si inuicē transigunt nō videntur redemptores litiuz: sed potius litiū euitatores: quia per transactionē receditur a lite presenti vel futura saltē in spe dubitatiua. l. j. ff. de trāsac. z l. si fratris. z l. causas z lites. C. de transac. tex. aūt. d. l. per diuersas est in ducta in odium redemptorū litiuz vt innuūt verba litere. et Bar. ibi declarat per hoc decidens plures casus φ cesset in eis dispositio. d. l. per diuersas. Nec obstat φ tertio loco in cōtrariū dicit de non obseruātia conuentorū quia negatur ista nō obseruātia. Nō enim promisit dictus procurator monasterij exigere dicta bona. imo videtur sibi cōcessa z quodāmodo cōuenta transactio z concordia facienda inter possessores z monasteriū. Quatenus cōuentuz fuit φ daretur tres octaue de omni eo φ acquirūtur de dictis bonis etiam per viam trāsactionis z concordie. Ex qua cōuētione manifeste apparet φ ipsi transigētes preuiderūt hūc casuz qd per cōcordiam z transactionem aliquid extorqueret z in eo casu noluerūt recedi ab ipsa transactione. imo voluerunt eo casu seruari ipsam transactionē. et licet monasteriū nō dederit adhuc dicte dñe Apollonie aliquid de exactis nō ppterea dicitur nō seruasse conuentionē adeo φ aduersarius possit venire cōtra. qa satis est φ obtulit. l. iulianus. §. offerre. de act. emp. Et insuper si non erro deposuit partē tangentē dicte Apollonie ad hoc. l. acceptam. z l. obsignatione. C. de solu. cum simi. Quinimo et si non obtulisset z non dedisset neqz deposuisset non interpellatus nō ppterea diceretur nō seruasse. Sz ita demū q̄n fuit minora obseruādi. arg. text. et que habētur in. l. φ te. si cer. peta. cum simi. Et dato φ fuisset in mora posset mora purgari per ea que habētur in. l. si insulaz fieri. de verbo. obli. z in. l. z si post tres. ff. si quis cau. z in. l. semel mora. ff. solu. ma. Nec obstat vltimū qa respōdetur φ aut dicta bōa spectabant ad ecclesiā z tunc si non valet transactio dña Apollonia non potest ipsa bona petere nec cōqueri de transactione. Aut bona ipsa spectabant ad ipsam dominā Apolloniā et tūc trāsactio ex vtraqz parte valet z sic nō claudicat ɔtractus. Super quo vlterius nō insisto: quia nō vertitur in dubiū de validitate transactionis prime neqz de inualiditate secūde ex impotētia alienādi forte habebāt ex pūilegio vel forte tractat⁹ z alia reqsita interuenerūt.

Summarium super consilio. clxviij.

1 Testes an z quando possint examinari ad eternam rei memoriam. z consi. clxxij. per totum.

2 Heres nō potest petere mitti in possessionem rerum defuncti nisi testamento aut testibus publicatis.

3 Testamento quod testes requirantur si factum fuerit corā presbytero parochiano si vnus ex testib⁹ sit femina acsi factū fuerat ad pias causas. vsqz ad fi. consi.

4 Vicarius vel presbyter parochianus dicitur iudex ordinari⁹ animarum suorū parochianorum nec aliquem representat nisi deuz.

5 Ordinarij plures habēt iurisditiones exercitiū insolidum z simul idem tutores z curatores.

6 Muliebre iudicium z testimonium z fragile.

7 Mulieribus non confidunt canones.

8 Testis alterius legalitate suppletur id quod deficit fidei in vno.

9 Clausula codicillaris testamēto iserta si nō valeat iure testamēti valeat vt donatio causa mortis vel iure codicillorum nihil operatur nisi interuenientibus quinqz testibus.

10 Adire an possit qui dubitat de viribus testamenti.

11 Testes an possint ad futuram rei memoriam examinari lite non contestata. nu. 1.

12 Tutela testamentaria prefertur legitime.

13 Tutor datus a patre in testamento minus solēni venit per iudicē confirmandus vt preferatur alijs legitimis.

Consilium. clxviij.

In nomine dñi nostri Jesu Christi. †In presenti consultationis articulo videtur prima facie dicendum φ dicti testes nequeant examinari ad perpetuam rei memoriam: quia testes nō possunt examinari lite non contestata circa cōcernentia merita cause: nisi senes valetudinarij vel de pximo recessuri vt in. §. penul. in auf. de testa. extra vt lit. nō cōtest. i rubro z quasi per totū nigrū maxime in. c. q̄m frequēter. in prin. eo. ti. z in. c. dudū. ij. de elec. z per Bart. in. l. aquilia si deletū. ad leg. aquil. z in. l. laudabilē. C. de iudi. z in l. vlti. C. de vsuris pup. Cū itaqz sine tela iudicij fuerint testes examinati nō videtur φ eorū attestatiōes releuent. Cū nō appareat de periculo imminētis mortis. Licet enim in supplicatiōe narret φ timeatur de morte: quia testes conuersati fuerant z cōuersabātur cuz amorbatis. Tamen de hoc nulla fit pbatio, put fieri debet quādo ob eam causam petūt testes examinari. Nam dz summarie de hoc cognosci z aliqualis probatio fieri prout not. Bar. i. d. auf. si qs ab aliquo C. de testi. et habetur. in. d. c. q̄m frequenter. in prin. z dato sine preiudicio φ debuerint examinari nō videtur qd deberet publicari: quia q̄n quis hz facultatem agēdi petit testes examinari propter periculū imminēs mortis testiū testes possunt examinari non cōtestata lite sed nō publicari. d. c. q̄m frequenter. z not. Bart. z Bal. z ceteri in. d. auf. si quis in aliquo. z Bar. in. d. l. in. l. aquilia si deletū. vbi etiā tex. fm vnam lecturā z iste videt casus noster cum dictus Jacobus petēs testes examinari se fundet in periculo mortis testiū put patet ex serie supplicationis. †Nec videtur opitulari φ testamentū nuncupatiuum potest peti publicari per. l. publicati. C. de test. que publicatio q̄n non apparet scriptura fit petēdo testes examinari z publicari prout vult Bal. ibi z Bar. in. d. l. aquilia si deletum. z in. d. auf. si quis in aliquo z ibi Rapha. Fulgo. z Imo. in. c. significauit. extra. de testi. qa respondetur φ hoc procedit q̄n subest causa quia nō posset agere nisi publicatis attestationibus vt quia velit petere se immitti in possessionem bonorum defuncti remedio. l. edicto. C. de edic. diui. Nam tunc possunt testes peti examinari et publicari prout voluit Bal. in. d. auf. si quis in aliquo. z Panor. in. d. c. significauit vl quia vt incertus de sua institutione nisi videat testes nō possit adiri z nō adeūdo non possit habere facultatē agendi: nam etiā hoc casu potest peti vt testes examinētur z publicētur ad hoc tendūt ratiōes Bar. Bal. z Imo. que cessant q̄n institutus nō dubitat de sua institutione: nam tūc potest adiri hereditas que adiri pōt et clausis tabulis. l. j. §. in nouissimo. C. de cad. tollen. Jdeo potest adiri etiā non examinatis nec publicatis attestationibus sufficit enim quecunqz scientia delationis hereditatis vt heres possit hereditatez

adire vt ibi.⁊.l.si is ad quez.de acqui.heredi. Jmo forte sufficit vehemēs opi.cōcurrēte veritate delationis per ea que habētur.et in l.cum quidā.§.ꝙ dicitur.de acqui.heredi. Jdeo tunc ꝓcedat opi. Bal.in.d.auē.si quis in aliquo qui tenuit cōtra Bart.per.d.§.in nouissimo.⁊ etiā videtur idem velle Rapha.fulgo.in.d.auē cōtra Bar. Et ſm predicta possunt opi.concordari sed dictus Jacobꝰ asserit testamentū factum ⁊ non pretendit se dubiū de sua institutione. Sz solū videtur allegare dubitationē mortis testiū: ideo nō videtur ꝙ hoc casu potuerit petere testes examinari ⁊ publicari ⁊ per consequens: tales attestationes non releuēt. ꝙ videtur ex alio dicendū quia non sunt cōtestes nec deponūt per sensum corporis accommodatum nisi forte tres inter quos est vna femina de quibus.j.subdetur. 3 † Nec in testamento sufficiūt tres testes. Sed requiruntur septem masculi in testamēto.l.hac cōsultissima.in prin.C. de testa.⁊.l.heredes palā.§.in testamētis.ff.eo.titu.⁊ in.l.qui testamento.§.mulier.eo titu. Nec in alia vltima volūtate sufficiunt nisi quinqꝫ.l.fi.§.in omni.C.de codicil.⁊.l.fi.C.de dona.causa mor. Et propterea tale testamentum etiam si testes fuissent rite examinati nō videtur ꝙ valeret neqꝫ vt testamentū neqꝫ vt alia vltima volūtas ad effectū de quo queritur. Naz licet fuerit confectum quo ad quedā ad pias causas ⁊ quo ad q̄dā inter liberos et in his valeat testamentū etiam corā duobus testibus.d.l.hac cōsultissima.§.ex imperfecto.⁊ auē.ibi positis.C.de testa.⁊ in.c.relatū.extra eo.titu. ⁊ in.l.j.C.de sacrosan.eccle.⁊ ꝙ ibi per Bar.⁊ Bal.tamen quo ad substitutionē factam de extraneo ⁊ dationē tutele filijs si nō sunt dati tutores alij liberi testatoris nō valet ꝓut volūt Bar.⁊ Bal. ⁊ doctores communiter.in.d.§.ex imꝑfecto per tex.ibi. Cum itaqꝫ fuit substitutus frater testatoris ⁊ nō alij liberi testatoris nec tutores dati sint de liberis. Nō videtur ꝙ valeāt substitutio ⁊ datio tutoris per predicta: Nec quidē valeat dicta substitutio directo. Nec vt fideicōmissaria cum ⁊ fideicōmissum requirat interuentuz qnqꝫ testiū. Nec videtur obstare capitulū cum esses de testa. Quia videtur ꝙ dictum capitulum cum esses loquatur in testamēto ad pias causas prout voluit glo.ibi ⁊ in.§.j.ij.q.iiij.vel dato ꝙ loquatur etiā in testamēto ꝓphano. Nihilominus deroget iuri cōmuni solū in numero testium non aūt in qualitate ipsoꝝ testium. Jdeo cum femina vt dictū est non sit legitima testis in testamēto.§.mulier.⁊ institu.de testa.§.testes.ideo non militet hoc casu dictū capitulum cum esses. Solū enim fit mētio de numero testium: ideo in hoc solo videtur derogare iuri ciuili ⁊ nō in alijs cum exorbitātie ⁊ derogationes iuriū sint pro posse restringende.c.cum dilectus. de cōsue.⁊.l.ius singulare.⁊.l.ꝙ vero cōtra.ff.de.ll.prout quidam cōsulendo tenuerūt vt refert.Panor.in.d.c.cum esses.j.col. Preterea tex.ille procedit quādo vna cum p̄sbytero parochiali interuenerunt duo vel tres alij testes. Sed in casu nostro nō interuenit nisi vna testis que deponat vltra presbyterū parochialē. Nā tres testes deponunt se interuenisse testamēto ⁊ de tenore testamēti inter quos fuerūt duo presbyteri parochiani. Jtaqꝫ non videntur verificari verba dicti capituli cum esses ex quo non interuenerunt duo testes alij a presbytero parochiali. Jlla em̄ qualitas qr p̄sbyter parochialis: ⁊ sic cura animarū cōcessa dictis presbyteris videtur que respicit ambos nō videtur adhibere tantā fidem vnicuiqꝫ eorum quantū si vni soli fuisset cōcessa dicta cura animarū fidem adhiberet illi soli merito hoc casu nō videt̄ militare dispositio.d. c.cum esses. Ex his etiam videtur circa scdm ꝯsultatiōis articulū respōderi posse cōtra dictum Jacobū. ¶ His tamē minime refragantibus contrariā sententiā arbitror iuri magis consentaneam. Nam primo ⁊ principaliter cōcludēdū puto ꝙ ꝓsupposita probatiōe legitime facta per illos duos presbyteros parochiales ⁊ vnā mulierē testamentū tale teneat etiā in fauorem dicti Jacobi: licet nō fuerit de liberis testatoris ⁊ hoc per.d.c.cum esses ꝙ ca.licet patiatur plures lec. Tamen communis lectura ꝙ in terris ecclesie in vtroqꝫ foro ⁊ in terris imperij in foro cañ.valeat testamētum corā presbytero parochiali ⁊ duobus alijs testibus prout hanc opi.habuit Jo.and.in.d.c.cum esses.dicens ꝙ in testamēto ad pias causas seruatur sequēs causa in vtroqꝫ foro in testamēto prophano seruat̄ ius ciuile in terris imperij ⁊ foro seculari sed in terris ecclesie in vtroqꝫ foro ⁊ in terris imperij in foro cañ.seruabitur dispositio.d.c.cum esses.dicens ita in practica obseruari.⁊ hāc opi.tenuerunt Jo.cal.Pe.de perusio.Pe.de ancha.⁊ Florentinus.in.d.c. cum esses.⁊ Pe.de perusio in cōsi.suo.cxvij.idē Fede.de senis ꝯsi. ccvij.al's.ccxvij.⁊ ista est cōmunis opi.prout dicit Jmo.in.d.c.cuz esses idem tenens.alij autē pleriqꝫ tenent ꝙ in omni foro etiam in testamento prophano seruetur.d.c.cū esses ⁊ derogatur iuri ciuili prout hanc opi.tenuerūt Alanus Vicē.Gofr.⁊ Host.prout eos refert Panor.in.d.c.cum esses latius approbās hāc lec.in repeti. ⁊ etiam in lectura fundatur potissime hec opi.per rationem illius tex.que militat in quolibet foro ⁊ quibuscūqꝫ terris cū autē casus noster versetur in terris ecclesie vtraqꝫ opi.cōcurrit in casu nostro pro validitate huius testamēti nō ob.defectu numeri testiū: vnde minime hesitandū est ꝙ nō obstet defectꝰ numeri testiū. Nec etiaz ob.ꝙ altera ex tribus testibus sit femina quia dictū.c.non requirit alias solēnitates requisitas de iure ciuili. Sed generaliter disponit ꝙ testamentū factum corā presbytero parochiali ⁊ duobꝰ vel tribus alijs ꝑsonis valeat ⁊ ratio dicti fundatur in dispositiōe veteris testamēti dictātis in ore duoꝝ vel triū stat omne verbū que auctoritas nō distinguit mares a feminis ita ⁊ nō distinguat̄ in dispositione.d.c.cum esses.⁊ licet illud.c.loquatur de personis idoneis ⁊ sic videat̄ posse intelligi de ꝑsonis idoneis ſm formā iuris ciuilis. Tamē quia ratio distinguit ⁊ declarat dictū: vt.l.ꝙ dictū. de pac.⁊.l.adigere.§.quāuis.de iure patro.cū simi.videtur illud verbū idoneis referendū ad idoneitatē iurisgētiū seu diuini: puta ꝙ nō sit impubes vel furiosus vel pretēdens ꝯsiderabile interesse iuxta ea que.al's habētut in.c.per tuas.de symo.⁊ hāc opi.firmat Panor.in lectu.d.c.cum esses.in prin.⁊ clarius.in fi.dicens ꝙ hoc per illum tex.firmat in.l.j.in fi.de sacrosan.Bal.vt puto.dico ita quia lec.Panor.quā habeo est corrupta nō potest bene capi quē referat nec Bal.habeo hoc rure.Bar.aūt nō reperio ꝙ ibi dicat. ⁊ ideo ex his puto concludendū ꝙ dictū testamentum probatum per tres testes: quorum altera est femina: altera est presbyter parochialis teneat. 4 † Nec habet obstare ꝙ duo sunt p̄sbyteri parochiales: quia istud videtur potius annuare fidem testiū q̄ diminuere: nam lex canonica cōfidit de homine ꝓpter eam qualitatem: quia sibi imminet cura animarū si igitur ista qualitas inheret pluribꝰ testibus est maior ratio cōfidentie: presertim quia cura ipsa ꝑtinet ad quēlibet insolidum cū sint ordinarij iudicis animaꝝ.c.si sacerdos de offi.ordi. Vel saltē similes ordinarijs cum habeant facultatē a seipsis ⁊ nō ab alijs nec aliquē representant nisi deū.d.c.si sacerdos. 5 † plures autē ordinarij habent iurisditionē ⁊ iurisditionis exercitium insolidū ⁊ similiter plures officiales puta tutores curatores ⁊ institores ⁊ similes habētes generalē administrationē.l.j. ff.de offi.consu.⁊.l.imperator.ff.ad municip.⁊.l.j.§.si plures.ff.de exerci.⁊.l.inter tutores.de admini.tuto.⁊.l.vlti.C.de auē.prestan. ⁊ no.gl.⁊ doct.in.c.prudentiā.de offi.deleg.⁊ Bar.in.d.§.si plures.l.si vniuersi.ff.de re iudi. Quod maxime dicēdū est in presbyteris habentibus curam animarū: quia plena incumbētia officio presbyteri parochialis nō exercētur per plures simul: sed per vnū insolidū puta cōsecrare ⁊ audire confessionē: cuz ergo vnusquisqꝫ eorū sit presbyter parochialis verificātur verba.d.c.cuz esses.quia verū est factū esse testamentū coram presbytero parochiali et duabus alijs personis.⁊ si quis dixerit ex quo.d.c.cuz esses.dicit ꝙ valeat testamentū factum corā presbytero parochiali ⁊ duabus vel tribus alijs ꝑsonis illa alternatiua vel tribus nō debet esse sine virtute aliquid operādi. 6 † Jdeo cum fragile sit iudiciū ⁊ testimoniū muliebre.c.forus.in fi.de verb.sig.⁊ illud virgilianū: eia age rūpe moras variū ⁊ mutabile semꝑ femina.⁊ hinc est ꝙ lex non cōfidet de testimonio mulieris in testamētis. 7 † Et canones non ꝯfidunt de eaꝝ testimonio.xxxiij.q.v.mulierē.⁊.d.c.forus.in fi.quia respōdetur ꝙ imo hoc casu iudex debet arbitrari ꝙ sufficiant duo testes cum presbytero parochiali. 8 † Ex quo sunt nedū vnus sed duo in quibus canones magis cōfidūt hoc est presbyteri parochiales ⁊ ꝙ deficit fidei in vno teste suppletur per legalitate alterius.l.si quis ex argētarijs.in prin.de eden.⁊ ibi per Bar.⁊ doct. Preterea cōcurrit testimoniū alioꝝ qui licet nō probēt quia nō interfuerunt testamento: tamē negari nō potest quin adminiculētur ⁊ monere debeant magis animū iudicis ad opinādū ꝙ verum fuerit ad qḋ tendit omnis probatio.l.iij.§.eiusdē.ff.de testi. Ex his itaqꝫ cōcludendum restat qḋ valet dictū testamētū si ꝓbatur per duos p̄sbyteros parochiales ⁊ vnā feminā. ¶ 9 † Nec expedit attingere aliud quesitū.s.an si non vcz vt testamentū ⁊ sic vt substitutio directa valeat vt codicillus virtute clausule codicillaris de cuius virtute late per Bar.in.l.j.ff.de iure codi.⁊ per Bal.in.l.fi.C.de codi.⁊ per gl. Bar.Bald.⁊ ceteros.in auē.ex causa.C.de libe.prete. Naz ex quo cōclusum est ꝙ vcz vt testamētū cessat virtus clausule codicillaris vt ex vi verborū apparet ⁊ oēs habent pro constanti in dictis iuribus.ideo nō est instandū an validetur substitutio vt facta in codicillis sed breuiter dicendū esset ꝙ si diceretur nō valere ꝓpter defectum numeri testiū non operaretur circa hoc defectū clausula codicillaris: quia etiā respectu codicilli esset defectus numeri testium cum requiratur numerus quinquēnarius: sed si instaretur testamētum nō valeret: quia testis femina tūc secus esset qr in codicillis femine possunt esse testes in codicillis.d.§.mulier a contrario sensu: prout ibi cōcludūt glo.⁊ doc. est modo vidēdum an valeant dicte attestationes: quia testes fuerint legitime examinati ⁊ publicati. Nam ꝙ testes potuerint examinari publicari ꝓbatur per.d.l.publicati.⁊ ꝑ auctoritates Bar.Bal.Jmo.et Raph.fulg.vbi.s.ex quo heres nō pōt adire nisi certus ⁊c. Nec ob.ꝙ circa hoc adducitur.s.in cōtrariū.quia nō apparet ꝙ dictꝰ Jacobus petēs testes examinari ⁊ publicari sciuerit delatā esse sibi dictā hereditatez. Nam ipse in supplicatione nō exprimit p̄cise in ipsa supplicatiōe ꝙ dictus Marianus cōdiderit testamētū sub tali tenore.sed in fi. adijcit clausula vt dicitur que in fine posita habet in dubio referri ad omnia precedentia.l.j.C.de libe.prete.⁊.l.iiij.§.si filius.ff.eo.ti.⁊ c.ij.requiris.⁊.c.inqsitioni.extra de appel.⁊ maxime hoc ostendit

per illa

per illa verba que postea subdũtur de po il dicto testamento p lo dicto Mariano vt dicit facto morette ⁊c. Ex quo demõstratur ꝙ ipse nõ asserit precise factũ testamẽtũ sed ꝙ dicitur esse factũ.⁊ sic potius innuunt verba ꝙ ipse dubitabat an ⁊ qualiter esset factuz 10 ꝙ pro certo teneret.†Sed dubitãs nõ põt adire.l.cũ falsum.⁊.l. sed si dubitet.⁊.l.seq.§.j.de acq.hr̃di. Nec refragatur ꝙ postea in articulis ⁊ petitione p̃cise ponitur sic factũ testamentũ: quia rñde tur ꝙ illud facit p̃curator nõ dñs ⁊ p̃curator adire nõ põt.l.paulus.rñdit per p̃curatorẽ.ff.de acq.heredi. Preterea licet ita poneret nõ sequitur ꝙ nõ dubitauerit: fiunt eñ articuli plerũqꝫ sup eo ꝙ qs credit licet dubitet.nec obstat ꝙ ipse Jacobus nõ se fundat in hoc.s.ꝙ ipse nequeat adire nisi certificetur ⁊c. Sꝫ videt se fundare in periculo mortis testiũ: vt.s.in cõtrariũ dictũ est: qa rñdet ꝙ licet alleget dictã causam in supplicatione. Tamen illam allegat per implicatiuã maxime ex qua patet ꝙ ipse petit examinari etiã ex alia causa.ꝙ ⁊ demõstrãt verba precedẽtia ipsius supplicationis. Adducit eñ ꝙ decet testes examinari super testamento ne pereat ⁊c. Itẽ adducit ꝙ ius permittit ⁊ tolerat ꝙ testes examinẽtur pro cõseruatione testamẽti nũcupatiui p̃fecto testamẽtũ cõseruatur ⁊ cõfirmatur per aditionẽ heredis cum al's omnia ruãt. l.eã quã.C.de fideicõmissis.⁊.l.j.ff.de iniu.testa.cum si. Itaqꝫ cuz supplicans narret ꝙ ius velit testes examinari pro conseruatione testamẽti nũcupatiui et superior rescribat ꝙ fiat iustitia mediãte interpretari debet supplicatũ ⁊ rescriptũ testes examinari ⁊ publicari ex causa ex qua ⁊ casu quo de iure debet examinari ⁊ publicari.⁊ sic nõ videtur se fundasse in periculo mortis cuz illa causa nõ causet publicationẽ que petebatur fieri. Ideo videatur petita ea p̃tensa causa qꝛ al's nõ posset adiri hereditas p̃pter incertitudinẽ vel ex alia causa que.j.põderabitur qua mediãte testes examinantur ⁊ publicãtur. Corroborantur p̃missa quia ipse Jacobus p̃ducendo postea rescriptũ petijt testes recipi et alia fieri omni meliori modo via ⁊ forma quibus melius ⁊c. Et propterea videtur petere ex ea causa qua mediãte fieri debebat examinatio et ẽt reliqua 11 fieri prout est publicatio.†Ex alio etiam potuit peti et fieri dicta examinatio ⁊ publicatio testiũ: qꝛ ex parte rei põt peti et fieri examinatio testiũ et publicari lite nõ cõtest.quia nõ est in eius p̃tãte qñ agat.d.l.in.l.aquilia si dletũ fm vnã lec.⁊.d.c.significauit. put voluit Bar.in.d.l.lege aquilia.⁊ ipse ⁊ Bal.⁊ ceteri in.d.auf.si qs in aliquo.⁊ doct.in.d.c.significauit.⁊ in.d.c.qñ frequẽter. Et idez si petitur ab eo qui põt esse actor ⁊ reus.quia põt agere ⁊ cõueniri. vt.d.c.significauit.put volũt ibi Hosti.⁊ Jo.and.dãdo hũc intellectum ad illũ tex.prout declarat ⁊ firmat Bar.i.d. auf.si quis in aliquo.⁊ in.d.l.i.et Bal.⁊ ceteri in.d.auf.si quis in aliquo.et idẽ volũt i.d.c.significauit Imo.⁊ Panor.⁊ hoc applicari põt ad casum nostrũ quia heres põt agere ⁊ cõueniri.⁊ maxime qꝛ in dicto testamẽto testator reliquit dñe Christophore ei⁹ filie florenos.ccc. in quibus poterat conueniri ⁊ intererat sua scire an deberet ea soluere vt sic cõuẽtus nõ litigaret frustra ⁊ etiã quia illa dña Christophora erat filia testatoris. Ita ꝙ si dictus Jacob⁹ possideret tũc vel in posterũ de dicta hereditate ⁊ cõueniretur a dicta dña Christophora posset se tueri aduersus eam. Cõcludo itaqꝫ ꝙ dicte examinationi ⁊ publicationi quominus valeãt nõ obstãt adducta in 12 cõtrariũ que ex his patẽt cõfutata. ¶ †Circa aliud dubiũ de tutela paucis rem absoluã.nam cum.s̃.cõclusum sit testamentum valere etiã circũscripta sp̃ali dispositiõe.d.§.ex impfecto infert ꝙ tutela in tali valido testamẽto relicta est valida ⁊ testamẽtaria ⁊ cõstat testamẽtariã p̃ferri legitime tutele.l.intestato.ff.de legi.tuto. et institu.eo.ti.in princ. Ideo cũ dictus Jacobus sit relictus tutor in testamẽto patris qui habebat filiã in potestate p̃fecto preferẽ dus dñe Santoline que vt legitima tutrix vult venire.et licet iura preallegata loquãtur in agnatis qui lege.xij.tabularũ ad tutelaz legitimã ab intestato vocãtur ⁊ dicta dña Sãtolina auia vt arbitror dicte dñe Christophore qa al's nõ posset esse tutrix.in.j.⁊.ij. cum auf.ibi posita.C.qñ mulier tut.offi.fun.potest.tamẽ idem est in matre ⁊ auia: quia testamẽtarij preferũtur vt est expressuz in.d. 13 auf.matri ⁊ auie.†Nec oportet instare ꝙ si nõ valeret testm̃: tamẽ verũ est ꝙ datus a patre in testõ minus solẽni venit cõfirmad⁹ a iudice.l.neqꝫ.C.de cõfir.tuto.⁊.l.quia a patre.ff.eo.ti.et p Bar. in l.j.eo.ti.vbi Bar.etiã disputat an p̃feratur legitim⁹ an cõfirmandus et ꝯcludit ꝯfirmat⁹.⁊ idẽ Cy.⁊ bar.i.d.l.neqꝫ volẽtes post Dy.ꝙ censeatur testamẽtari⁹ seu habeat vires testamẽtarij: ⁊ qd inutiliter datus tutor a patre et cõfirmatus p iudicẽ p̃feratur etiã matri ⁊ auie.p̃supponit Bar.in.d.auf.matri ⁊ auie. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.clxix.

¶ Gabelle vel cõmunantie aut datiorum cõductor si alteri ꝯducat cum eisdem pactis an primus conductor renũciãdo vel aliter paciscẽdo cum dño possit preiudicare scdo cõductori.per totum.

1 ¶ Datiorũ emptor cũ pacto ꝙ teneat dñs dicta datia reaccipere propter guerrã ⁊ pestem ⁊ cum alijs capitulis vẽdidit dict⁹ emptor alteri cum eisdem pactis et cum hoc ꝙ ei dare teneatur.x. quolibet mense si ille secũdus emptor renũciauit dño nõ existente peste nec guerra sumpta causa ꝙ nõ obseruauit et dñs acceptauit an possit sine causa renũciare in preiudiciũ primi emptoris. Et an acceptatio facta per dñm preiudicet primo emptori.per totum.

2 Mãdato alterius delictũ cõmissum dicitur vere factũ a mãdãte.

3 Procuratoris factis in quibus teneatur.nu.seq.

4 Quasi possessio vel quasi dominiũ queritur per procuratorem.

5 Mandatum ⁊ voluntas inter se non differunt ⁊ mandatũ fit simplici verbo volo.

6 Clausula quouis alio modo pro volũtate ⁊ libito an et quãdo sit restrictiua ad casus similes vel non similes nõ regulẽtur arbitrio boni viri.nu.seq.⁊.8.⁊.9.

7 Alius dictio in quolibet casu quandoqꝫ denotat similitudinez et quandoqꝫ sumitur equiuoce vt similitudinem non significet.

8 Pro libito ⁊ volũtate princeps significat voluntatẽ esse nõ regulatam a ratione ⁊ boni viri rectitudine.nu.seq.⁊.10.

9 Volũtas dictio deriuatur a volo verbum ⁊ significat ꝓbũ libito.

10 Geminatio verborum ampliat ⁊ magis artat significatum.

11 Mixtũ non cõtinetur sub simplici in materia stricte interpretãda.

12 Pacta et partiũ conuentiones sunt stricte interpretanda quo ad eius fauorem in cuius sunt fauorem inita.

13 Liberatio a ꝯctu requirit vel implementũ vel actus retro similes.

14 Periculum rei empte pertinet ad emptorem.fallit quãdo euincitur de facto ⁊ non de iure.

15 Euictione nullus videtur nisi eidem notificetur lis mota ⁊ requiratur vt defendat.

16 Verba gñalia nõ sunt captãda sꝫ vrbane ⁊ ciuiliter intelligenda.

17 Solutio dicitur facta si mera volũtate promissorem habeo ꝙtitatis eiusdem solutionis.

18 Interpretatio benignior in dubijs est amplectenda.

19 Solutio facta presumitur actione cessa.

20 Solutio seu liberatio est fauorabilior ipsa obligatione.

¶ Consilium.clxix.

In nomine domini nostri Jesu Christi. ¶ †Vidi in hac cõsultatiõe multũ dif1 fuse ⁊ copiose cõsultũ p dicto Opizone egdẽ cõclusiue ⁊ breuiter procedã tangendo ea que fundamẽtaliter meo iudicio ⁊ medullitus ad decisionem artant alia p̃termittẽs.⁊ hoc ne dicta prolixius repetã ⁊ lectura consiliorũ nimiũ iudicem fatiget ꝙ plerũqꝫ non expedit cõsultanti ⁊ insuper iuri propter pestẽ morã trahens librorũ copia carens. Solitũ autem morẽ amplectẽs videt primo aspectu dicendũ ꝙ dictus dñs Albertus foueat iustitiaz. naz verũ videtur qd dictus illustrissimus.d.Robertus assumpsit sibi dicta datia. Nam qui per alium assumit p se assumere videtur vt in regula qui per alium in.vj.et.l.j.§.deiecisse.ff.de vi et vi ar.cũ 2 cõco.†Et dicit tex.in.c.mulieres.in si.de sen.excõ.ꝙ is vere committit cuius mãdato vel autoritate delictũ cõmittitur ad idem.l. j.§.quotiens.ff.de vi et vi ar.⁊ facit.l.pater ex prouincia.s manu. vi.n.et.l.iij.§.si procurator.ff.ꝙ quisqꝫ iuris ꝙ dicendũ videtur in casu isto.s.ꝙ vere assumpserit ipse dñs licet actus facti fuerit celebratus per procuratorẽ: quia ipsa assumptio fuit honesta cuz fuerit facta de volũtate habẽtis ius in ipsis datijs: ⁊ saltẽ si erat expe3 diens dño veniebat id in generali mãdato.†et si non expediebat saltem ratificatione dñi censebitur dñs vere assumpsisse per predicta iũcta theorica Bar.in.l.sꝫ si vnius.§.si seruus.ff.de iniur. vbi tradit ꝙ in casibus in quibus procurator necessitatur actũ facere acceptato mãdato dñs censetur vere facere idẽ ꝙ facit per procuratorem: put si balista cum sagitta vulneraret vel alius cũ lapide der eum proiecto diceretur ipse vere vulnerare per instrumentum sagitte vel lapidis ꝙ instrumẽtum de necessitate operatur vigore actus gesti per ipsum balistã vel proijcientem. Ita ⁊ dñs mãdãs procuratori censetur vere facere per instrumẽtũ procuratoris qñ procurator assumpto tenetur actũ explicare fm eũdẽ Bar.⁊ i.l. si is qui pro emptore de vsuc.qua theorica in terminis decidẽdũ est in casu isto dñs Robertus dicatur vere assumpsisse dicta datia.ꝙ maxime dicendũ est ex quo datiũ assumptũ est apud dñm 4 nõ apud p̃curatorẽ: †nam per procuratorẽ q̃rit dño quasi possessio ⁊ quasi dominiũ exigendi vectigal ita ꝙ ius residet in dño nõ in p̃curatore.ar.l.si p̃curator.ff.de acqui.re.do.⁊.l.qui mihi donatum de dona.⁊.l.j.§.per p̃curatorẽ.de acqui.pos.⁊.l.certe.§.j.ff.de preca.vbi si p̃curator meus p̃cariã possessionẽ accepit: ego vere et p̃prie nõ ficte dicor precario noĩe possidere vere. Itaqꝫ assumitur vera possessio per dñm lꝫ mediãte actu p̃curatoris adeo ꝙ dato ꝙ factũ procuratoris prout est ipse contractus precarij censeretur ficte factũ dñi. Tamẽ ipsa assumptio possessionis vere fit p dñm: ex quo possessio assumpta nũꝙ est apud procuratorẽ: sꝫ est apud dñm: vnde dñs assumit per organũ procuratoris prout si medic⁹ infundit potũ in os infirmi q est adeo prostrat⁹ a morbo ꝙ nihil accipit infirmus assumit potũ ⁊ nõ medicus: ita et si dñs ignorãs assumit datiã mediante acceptatione sui mãdatarij dñs vere assumit nõ procurator: ⁊ licet i indiuiduo nõ affuerit volũtas ⁊ libitũ dñi: tamẽ fuit in genere: quia voluit ꝙ suus mãdatarius gereret 5 circa datia omnia sibi expedientia.†Unde si ad id extendebatur

mandatũ qđ nõ est alienũ a volũtate vt ꝯstat ad hoc.l.post dotẽ.
ff.so.matri.ꝛ ibi p Bart.vbi volũtates ꝛ mandatũ ponũtur pro
eodẽ.ꝛ.l.j.ff.mã.vbi mandatũ fit per simplex ꝟbũ volo assumptio
6 censetur facta volũtate mãdãtis.†Ex quibus deducitur ꝙ Ma-
gnificus dñs Robertus assumpsit pro volũtate sua illud datiũ si
mandatũ officialis ad id se extẽdebat vel ipse dñs ratificaret. vñ
verificari videtur illa verba pacti initi inter dictos dñm Albertũ
ꝛ dñm Opizonẽ. Aut ꝙ princeps datia assumeret ſm formã ca-
pitulorũ dictorũ datiorũ vel quouis alio modo pro volũtate ꝛ libi
to principis. Nec videt refragari si dicatur ꝙ dicta verba vel quo
uis alio modo restrĩgãtur ꝑpter clausulã precedentẽ ꝑ ea que ha-
bẽtur in.l.si de certa.C.đ trãsac.ꝛ in.l.emptor.§.lucius.ff.de pac.
quia respõdetur qđ verba nullatenus patiũtur tuz ꝑpter naturã
vniuersalis que est vt omnia cõprehẽdat et nihil excludat.c.solite.
de maio.ꝛ obe.ꝛ in.l.iulianus.đ leg.iij.ꝛ ca.si romanorũ.xix.dist.
Tum ꝑpter verba alio modo que denotãt manifeste diuersitatis
a precedẽtibus non cõformitatẽ.ꝛ circa hoc multa reperio dicta
7 in cõsilijs que vidi hincinde:ideo non me extendo.†Nec vr̃ etiaz
obstare do.Alberto si quis diceret ꝙ saltẽ clausula illa generalis
vel quouis alio modo restringatur ad casus similes ꝑut est de na
tura dictionis alio.l.ij.cum sua gl.ꝛ ibi Bal.C.de ser.fugiti.ꝛ no.
doc.in.c.sedes.de rescrip.ꝛ in cle.j.de elec.ꝛ in cle.nõ põt.de ꝑcu.
ad idem glo.notabilis in.l.quidam relegatus.de reb.dubi.gl.ij.ꝛ
gl.in verbo ceteros in.l.nõ solũ.§.queritur.de ꝑcu.facit gl.in ver
bo aliã.in.l.illud.C.de sacrosan.eccl.quia respõdetur ꝙ natura di
ctionis alio est equiuoca prout patet in.d.c.sedes.et in euãgelio
et duo alij latrones ꝛ etiã in.d.cle.j.in quibus locis non significãt
similitudinẽ:vnde iuncta natura vniuersalis que est vt nullũ mo
dũ excludat vt premissum est videtur ꝙ verbũ alio assumat natu
8 rã vt similes ꝛ nõ similes casus cõplectat.†Preterea adijcit ꝑ vo
lũtate ꝛ libito principis que verba pro volũtate significãt volũta
tẽ etiã nõ regulatã a ratiõe ꝛ rectitudine boni viri.l.fideicõmissa.
§.ꝙꝙ.de lega.iij.ꝛ.l.fideicõmissaria libertas.ij.§.sed et si ita.ff.de
fideicõ.libe.ꝛ per Bar.j.l.cẽtesimis.§.fi.de ver.obli.ꝛ in extraua.
ad reprimẽdam in verbo videbitur ꝛ per gl.in verbo nolle.in cle.
9 dudũ.§.ꝛ si idem.de sepul.ꝛ ibi per doct.†Itaqꝫ pari ratione ver
bum volũtas ꝙ a verbo volo deriuatur ꝛ ideꝫ significat ꝟbũ libi
10 to vt probatur in.d.l.fideicõmissaria libertas.ij.§.sꝫ ꝛ si ita.†vñ ex
quo geminauit verbũ volũtate ꝛ verbũ libito videt magis demõ
strare intẽtatẽ paciscentiũ ꝙ intelligebant etiã de assumptiõe vo
luntaria etiã non regulata a ratione quia geminatio verborũ ma
gis artat ꝛ ampliat significatũ.ar.l.balista.ff.ad treb.ꝛ.l.pluribꝰ.
§.j.de verb.obli.ꝛ ꝙ ad intellectũ illius.l.dicit Ang.in.l.si stichũ.
§.stipulatio.eo.titu.adducit Joannes spanaldus tex.et ibi gl.in
verbo vacuã.in.l.si stipulatus.de vsur.adducit ꝙ ꝑ Bal.in.l.nec
damnosa.de preci.imper.offe.de bina iussiõe.ꝛ ꝙ duo vincula ꝛc.
auf.itaqꝫ ꝛ.c.j.de treu.ꝛ pa.Non tamẽ incõuenit imo frequẽter
accidit ꝙ plura separata ꝟba ꝛ clausule idẽ significãt ꝛ ad maio
rem expressionẽ et declarãtur apposita ſm Pau.de cast.ꝯsi.xcix.
incip.notandũ est ꝙ prefatũ statutũ.ꝛ speculator.de instru.edic.
§.nũc aliqua versi.Item excipe dicit nõ esse nouũ ꝙ clausula gñā
lis dicat solũ specificata per.l.si seruꝰ seruũ.§.inquit lex.ff.ad leg.
fal.per quẽ tex.mouetur Pau.de cast.Et sic nõ artetur ad assum
ptionem similẽ:quia assumptio que habebat fieri ſm formã capi
tulorum nõ consistebat in mera voluntate principis.sꝫ ex quadã
necessitate initoꝝ capitulorũ dicte vẽditionis facte dño Opizoni.
Et si dicatur similitudo cadere potest in hoc quia assumptio que
habebat fieri ex forma capitulorũ causabat ex causa violẽta cui
resisti nõ poterat per ipsuz habentẽ dicta datia prout est pestis et
guerra ita dicta clausula generalis restrigẽdo ad casus similes in
telligatur de assumptione facta ex causa violẽta ꝛ sit ex ꝑcisa volũ
tate principis cui subditus resistere nequit respondetur ꝙ assum
ptio de qua agitur refertur ad principem Robertũ:quia ipse assu
mit ꝛ nõ refert ad.d.Albertũ vel habentẽ causam ab eo ꝛ assum
ptio ex volũtate principis non est ex causa necessaria ipsi pñcipi,
11 merito nõ cadit dicta similitudo.†Nec etiã videtur refragari qđ
ista assumptio causatur ex mixta voluntate dñi ꝛ renũciãtis.ꝛ nõ
ex mera voluntate dñi ꝛ mixtũ non cõtinetur sub simplici in ma-
teria stricte interpretanda prout habetur in.l.vim passam.§.ꝑscri
ptione.de adul.ꝛ no.Bar.ꝛ doct.in.l.ij.in prin.de ꝟb.obli.ꝛ Jo.
and.ꝛ.d.Anto.in.c.at si clerici.de iudi.et idem Joã.an.in addi.
Specu.in rub.qui filij sint legi.ꝛ Bal.in.c.cẽtũuiralis si de feudo
fuerit contro.x.col.ꝛ domi.Anto.in proemio decre.ꝛ in.c.per ve
12 nerabilem.qui filij sint legitimi.†Igitur cum pacta sint stricte in
terpretanda quo ad fauorẽ eius ius in cuiꝰ fauorẽ sunt inita.l.ve
teribus.cum sua glo.ꝛ no.docto.ibi.ꝛ.l.quicquid astringẽde.§.j.
verb.obli.ꝛ.l.labeo.ꝛ.l.si in emptione.in prin.ff.de cõtrahẽ.emp.
videtur ꝙ dictum pactum nõ intelligatur in assumptione causa-
ta ex voluntate dñi Roberti ꝛ habẽtis ipsa datia:quia videt pos
se respõderi ꝙ assumptio ipsa est simplex nõ mixta:licet causet ex
duplici volũtate. Item renũciatio ꝛ assumptio sunt duo.vnũ cau
satur a voluntate Joannis renũciantis aliud a voluntate domini
assumentis.Ideo nõ dꝫ iudicari assumptio mixta.Sed simplex
sed circa ista posset instari.et profecto consulentes diffuse instant
hincinde.Ego quidẽ subsisterem si presupponeretur qđ dicto do.
Alberto propter dictã assumptionem nõ esset satisfactũ in datijs
aut eorũ precio vsqꝫ ad summã conuentã.ita ꝙ verificarent ver
ba dicte clausule.Adeo ꝙ dño Alberto nõ eẽt satisfactũ in datijs
vel in precio ꝛc.Prout videtur ꝑsupponi pro parte do.Alberti.
Nam tunc ex vna parte vrgeret generalitas verborũ que videtur
vrgere pro dño Alberto ex altera parte viget magna equitas:qa
non fuisset equũ ꝙ renunciatio do.Alberti preiudicaret domino
Opizoni.Et sic staret in potestate alterius cõtrahentis se liberare
nec est verisimile ꝙ istud fuerit de volũtate cõtrahentiũ.Et maxi-
me cum istud pactũ non emanauerit in vẽditione quã fecit dictꝰ
do.Opizo dicto dño Alberto ita ꝙ dñs Opizo habebat actionẽ
ex primo cõtractu aduersus dictum dñm.Albertum.lxxxj.libras
quolibet mense nec habebat fieri aliqua remissio propter similem
renunciationẽ faciendã principi vel reassumptionem hmõi ipsiꝰ
principis.Ideo ꝙ fuisset multũ fatuus dictꝰ domi.Opizo assu-
mere predia forte equiualentia pro satisfactione dicti crediti ꝛ re-
mittere quodãmodo in potestate debitoris reddere se immunem
a dicto debito ꝛ rehabere tantũdem quantũ pro ipsõ debito expo
suit cum nulla necessaria causa nec ꝓbabilis causa eum artaret vel
inducere debebat eum ad istud fauendũ ꝛ ieffectu iactationẽ sui
remittere in facultate debitoris.Cum nemo ꝑsumatur velle iacta
re suũ.l.cum de indebito.de ꝓba.Licet enim dictus Opizo lucra
tus fuerit ex emptione datiorũ facta a dño Roberto iuncta vẽdi
tione eorũdem datiorũ facta dño Alberto.Tamen ꝑdere istud
lucrũ ascribendũ est damno:quia diminuitur patrimoniũ auctũ
ex lucro.Prout in simili lucratus fuissem salarium mee lecture et
illud mea fatuitate perdere nõne esset damnũ:certe sic:quia dam
num nihil aliud est ꝙ diminutio patrimonij.l.iij.ff.de dam.infec.
et ibi Bar.ꝛ docto.ꝛ gl.in verbo damnis in.c.si canonici.de elec.
lib.vj.ꝛ Joan.and.c.quia sepe.eo.titu.ꝛ lib.in verbo.iactare ꝛ sic
admittere lucrũ iaz ratificatũ ascribitur dãno no.Bal.arg.illius
tex.in.l.cum te.C.de dona.ante nup.ꝛ idem Bal.in.l.cuz mulier
solu.ma.xj.col.allegat.l.liberto octuaginta.de bonis libe.ad idẽ.
l.proculus.ff.de dã.infec.ꝛ ibi hoc no.Imo.Itẽ de facili esset pa
rata via fraudibus.Nam si ex renũciatione simili.d.Albertꝰ ha-
beret regressum contra.d.Opizonẽ de facili potuisset colludi cuz
dño vel eiꝰ officialibus ꝛ renũciare fingere ꝛ insimul cõmunicare
extorquendũ vigore dicti pacti a dño Opizone:iura autẽ fraudi-
bus conantur pro posse obuiare.c.ꝙto.de diuor.l.in fundo.de rei
ven.cum cõcor.Necest aliena a simili suspiciõe renũciatio de qua
agitur maxime cum fuerit appareter facta ex causa que in pũcto
presupponitur falsa ꝛ prout dicitur dictus dñs Albertꝰ nihil cõ-
questus fuit aduersus dictũ Joannẽ.Nec quisꝙ fuit notificataz
dicto dño Opizono.Magna itaqꝫ equitas et vrgens coniectura
verisimilis mentis contrahentiũ ꝛ multa cõcurrunt in fauorẽ di
cti dñi Opizoni.Licet lata vniuersalia ꝟba pacti summopere ad
sentur.Si vt dixi verba clausule.Adeo ꝙ dño Alberto verificarẽ
tur prout presupponi videtur pro parte dñi Alberti.Sed mihi
videtur aperta fronte dicendũ contrariũ:quia nõ presupponit ꝙ
dictus dñs Albertus fecerit simile pactũ cũ vẽdidit datiũ Anto
nio azolini recipienti pro Joanne qui presupponitur renunciasse
nec reperio ꝙ aliquis ꝑsupponat ꝙ tale pactũ vel simile inter eos
emanauerit nec est verisimile ex quo priꝰ facta fuit dicta vẽditio
dicto Antonio ꝙ emanauerit dicta conuentio inter.d.Albertuz
et do.Opizonẽ de qua agit.si itaqꝫ dñs Albertus vẽdidit dicto
Antonio seu dicto Joanni dictum datium cũ pacto ꝙ solueret
quolibet mẽse libras.lxxxj.quid obstat quominus dictꝰ emptor
teneatur implere cõuenta ꝑfecto nõ video prout si ego a te emerẽ
vnam rem ꝛ illã postea donarem vel haberem pro derelicta dice-
ret ne quispiã non alienus a mente ꝙ ego essem liberatꝰ a cõuẽtio
ne dandi precij ita punctualiter dicendũ mihi videtur in casu isto
dñs Albertus vendidit Joanni datiuz et cõuenit pro precio da
re libras menstruas.lxxxj.Licet addicet a se dictũ datiuz dictus
Joannes non propterea debet liberari a dictis.lxxxj.libris pro-
13 missis.†Liberatio enim a cõtractu requirit vel implemẽtum vel
actus retro similes.l.ab emptione.ff.de pac.ꝛ.l.j.C.quando lic.ab
emp.rece.ꝛ.l.nihil tam naturale.ff.de reg.iur.Sꝫ obligatio cau-
sata fuit cõsensu duorũ.s.dñi Alberti ꝛ ipsiꝰ Joãnis seu alterius
pro eo ergo nõ potuit dissolui sola volũtate vel facto ipsius Joã-
nis emptoris ꝙ maxime procedit:quia dicta renũciatio ꝑsuppo-
nitur facta sine causa vera qꝫ fuit allegata causa ꝙ dñs nõ obser-
uabat pacta que causa presupponitur falsa.et sic nil operatur nisi
auget suspicionẽ collusiõis seu fraudis sed dato sine ꝑiudicio qđ
14 fuisset verissima:tñ nõ ꝑpterea liberasset ipsum Joannẽ.†Quia
periculũ rei empte pertinet ad emptorẽ.l.j.ꝛ per totum.de pericu.
ꝛ commo.rei vend.ff.C.ꝛ licet venditor soleat teneri de euictione.
Tamẽ non tenetur quãdo euincitur de facto ꝛ non de iure.l.si per
imprudẽtiã.cum ib.no.ff.de euic.et.l.emptor fundi.C.eo.ti.itaqꝫ
si dñs Robertus de facto ꝛ nõ de iure veniebat cõtra cõuẽtiões
non imputatur

non imputatur dicto dño Alberto venditori: sed ascribitur dãno 15 ipsius emptoris.† Et insuper etiã qñ de iure euincitur nõ tenetur dñs nisi eidẽ notificetur lis mota ⁊ requirat vt defendat.l.j.C.de pericu.⁊ cõmo.rei ven.⁊.l.si fundo.§.fi.de euic.⁊.l.si rem quã.§.fi.eo.ti.cum multis simi.⁊ insup si denũciauit debet liti insistere ⁊ nõ pretermittere defensionẽ ⁊ litẽ derelinquere. Adeo ꝙ si fertur sententia cõtra eum eo absente.⁊ ita res ab eo extorqtur venditor nõ tenetur.d.l.j.in fi.C.de pericu.⁊ cõmo.rei ven.⁊.l.si ideo.ff.de euic. Lõge fortius si facto suo ab alio capitur. Cũ itaqꝫ dict⁹ Joãnes volũtarie renũciauerit dño dictis datijs ea pretensa: causa q̃ dñs nõ seruauerat sibi pacta. Non video quõ colorari possit ꝙ ꝓpter hoc dictus Joãnes nõ teneatur soluere dicto dño Alberto id qd promisit ⁊ maxime si dicta causa fuit falsa. Si vero dict⁹.d. Albertus habet ꝯsequi a dicto Joãne dictas mẽstruas libras.lxxx.quo palliato colore vult extorquere a dño Opizone equiualentẽ quantitatem. Sic eñ lucraretur cum aliena iactura.nam cum damno ⁊ iactura dñi Opizoni dictus.d. Albertus haberet mẽstruas.lxxxj. libras ⁊ equiualentem q̃titatem a dicto.d. Opizone ꝙ esset cõtra omnẽ equitatem.l.nam hec natura.ff.de cõdi.inde.⁊.l.cum hi.§.si quis de alimẽtis in.fi.ff.de trãsac.cũ cõcor.⁊ insup verba deficiũt quia per dictam reassumptionẽ desinit esse satisfactũ dicto.d. Alberto.nam post reassumptionẽ habet ius ⁊ actionem eandem aduersus dictũ Joannẽ prout prius habebat cõtra eum.ita ꝙ non desinit esse ĩ aliquo satisfactũ dicto.d. Alberto ꝓpter dictã assumptionem dñi Roberti nam prius nil habebat: nisi ius et actionẽ aduersus dictũ Joannẽ.⁊ postea illud idẽ habet.⁊ si quid deficeret non deficit ex causa ipsi assumptionis dñi. Nec ex causa causante ipsam assumptionẽ: sed aliũde nec de eo ꝙ deesset ex alia cau16sa conuentũ est vt demõstrant illa verba adeo ꝙ ⁊c.† Nec sunt captãda generalia verba sed vrbane ⁊ ciuiliter intelligẽdã.l.si cui.ff.de serui.⁊.l.penul.ff.ad exhiben.⁊ verba deseruiũt menti potiusq̃ ecõtra.c.intelligentia.de verb.sig.⁊.l.incõuentionibus.ff.eo titu.cum infinitis simi. Sed tamẽ nec verba in aliquo deuiant a mẽte. nam satisfactũ cẽsetur ex quo qui actionẽ habet rem ad quã actio cõpetit censetur habere.l.qui actionẽ.ff.de reg.iur.⁊.l.nemo.ff.de 17 in integ.resti.⁊.l.rem in bonis.ff.de acqui.rerũ domi.† Et insuper satisfactũ dicitur de tali quãtitate si mea voluntate promissorẽ habeo illius q̃titatis vt est tex.in.l.satisfactio.ff.de solu.iuncta glo.⁊ l.iiij.§.ait pretor.ff.de re.iu. Cum itaqꝫ dictus.d. Albert⁹ habeat promissorẽ ab eo factũ.⁊ sic sua volũtate factũ fuit ꝙ loco eoꝝ que sperabat extorquere ex exactione datioꝝ haberet promissionem a dicto Joanne de tantũdem prout erat quantitas soluẽda dño et lxxxj.libras mẽstruas merito dicẽdũ est esse sibi satisfactũ de quãtitate predicta per dicta iura cum cõcor.in eis adductis per glo.⁊ per cõsequens ex his deducitur qd mẽs ⁊ rigor verboꝝ ⁊ magna 18 equitas iuuat dictũ dñm Opizonẽ.† Nec satis videre possum qd vrgeat in cõtrariũ nec refragatur si quis dixerit ꝙ ex quo dicta vẽditio facta dicto Joanni precesserat dictam conuentionẽ de cui⁹ interpretatione agitur.⁊ tunc nõ videatur intellectũ de ista satisfactiõe quia nõ poterat nõ esse sibi satisfactũ ex quo satisfactio ipsa precesserat.quia ad hoc respõdetur ꝙ forte dictus.d. Opizo ignorabat dictam vẽditionẽ factam dicto Joãni: ita ꝙ nõ cogitabat de alia satisfactione vel fortasse etiã dictus.d. Albertus putabat ꝙ per reassumptionem dñi liberaretur emptor.⁊ ideo ita cõuenit vel forte volui sibi prouidere in casu quo vellet assumere datia ab ipso possessore datiorũ ⁊ nollet ꝙ ille a quo auferret aliquid solueret adeo ꝙ eo tempore nõ esset satisfactum ipsi.d. Alberto ꝓpter assumptionem dñi.⁊ ista est satis verisimilis mens ⁊ nõ aliena ab honestate ⁊ benignior interpretatio.ideo videatur amplectenda l.semp in dubijs.ff.de reg.iur.⁊.l.cum in testamẽto.ff.de reb.dubi. nec etiã obstat si quis dicat ꝙ ex quo ipse.d. Albertus tenetur ex 19 eo quia actionẽ habet aduersus ipsum Joannẽ.† Ideo liberetur cedẽdo ipsam actionẽ.l.ꝙ habetur.de peculio.⁊.l.ꝙ sepe.§.si res.de contrahen.emp.⁊.l.fi.ff.de admini.tuto.⁊.l.cũ fundus.§.seruũ tuum imprudens.ff.si cer.peta.quia respõdetur ꝙ in casu isto nõ tenetur quia actionẽ habet: sed dictus Opizo erat obligãdus sub conditione quam cõditionem facit deficere actio quã habet: vñ termini nõ videtur pares vel scdo ⁊ clarius respõdetur in casu isto non agitur deliberãdo dictum dñm Albertum. Sed an obliget dictus dominus Opizo. Ideo regula que dictat ꝙ qui tenetur ex eo quia actionẽ habet liberatur illam cedendo nõ militet vt faciat 20 aliũ obligari.† Nam liberatio est fauorabilior q̃ obligatio.l.arrianus de actio.⁊ obli.⁊.c.fauorabiliores: in.vj.cum simi. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.clxx.

1 ☞ Judicis nõ est prudẽtis inserere causam in sententia sua cui cõsulens assimilatur super consultatione dicisiua.

2 Dotata a patre matre auo fratre seu quocũqꝫ alio ꝙ statuto non succedat ab intestato in bonis eius cui ab intestato succederet an dicatur exclusa ab hereditate dotantis tãtum vel omniũ in statuto cõprehensorum vel aliorum transuersalium.per totum.

3 Alternatiua in vno loco tantũ posita inter diuersa an possit resolui in plures orationes singula singulis resoluendo.

4 Successione ꝙ excludatur femina propter filios masculos est de iure diuino.

5 Quicũqꝫ dictio est vniuersalis que neminem excludit.

6 Dotata ab administratore an censetur dotata de bonis patris vt dicatur exclusa successione.

7 Dotata a patre presumitur iuste dotata qa lex cõfidit ꝙ magis condecenter a patre dotetur q̃ a tertio.

8 Dotis promissio euanescit matrimonio nõ secuto ⁊ sic dotata nõ potest dici filia.

9 Statuto nitens debet docere ea in quibus statutum nititur.

10 Dotata ꝙ excludatur propter fratrẽ ⁊ filios fratris statuto intelligit significatu potẽtiori de fratre carnali ⁊ nõ patrueli.nu.seq.

11 Fratris appellatione non venit proprie frater patruelis.

12 Testamentũ vt valeat an debeãt ad eius validitatẽ rogari testes et si non rogati sint an valeat virtute clausule codicillaris.

13 Institutio ꝙ nõ possit dependere ex alieno arbitrio tamẽ quãdo testator iubet heredi suo instituto ꝙ talem faciat heredẽ intelligitur eo modo quo potest scꝫ ꝙ ei restituat hereditatem.

14 Conditio ⁊ omnis dilatio remouetur vsqꝫ ad legitimam.nu.19.

15 Substitui non debet furioso extraneus exemplarie si talis furiosus filios habeat.

16 Substitutio pluribus facta vnico verbo debet intelligi eo modo quo omnibus substitui potest.

17 Trebellianice loco succedũt fructus ab extraneis percepti.

18 Fideicõmisso grauatus filius a patre vel hereditatẽ restituere an intelligatur si decesserit absqꝫ liberis vt si quos reliqrit grauatus filius superuiuentes non veniet hereditas restituenda et an nepotes possint dici veri filij quo ad exclusionem.

19 Legitime supplementum licet fiat ipso iure nõ tamen fit nisi petatur in qua grauari nemo potest cuius portio est tertia pars totius assis.nume.14.

¶ Consilium.clxx.

In nomine dñi nostri Jesu Christi.

1 ¶ In cõsilijs decisiuis instituit speculator breuiter procedi etiã sine iurium et rationũ alleg.in ti.de consilij requisitione versi.porro.† Assimilatur enim consulens super consultatione decisiua iudici sententianti vt inquit Panor.consi.ij.incipiente dum esset materia questionis iudex autem nõ prudenter facit inserendo causam in sua sententia prout est doctrina specu.in titu.de allega.⁊ dispu.§.porro.versi.in summa et in tit.de sentẽtijs.§.qualiter versi.verũ.⁊ tenẽt Jo.and.⁊ Panor.in.c.sicut.de re iu.⁊ propterea dicit Panor.in.d.cõsi.hmõi consulens.ita fieri posse ⁊ vidi pluries ita vsitari.⁊ ego aliqñ ita obseruaui: sed vt plurimũ solitus sum iura ⁊ rationes breuiter ⁊ cõclu2siue ꝓcedẽdo adducere. ¶ † Deueniẽdo itaqꝫ ad cõsultatiõis decisionem principalis dubitatio vertit ĩ hoc. An dicta dña Catherina filia Jacobi excludatur a successione patris ꝓpter trãsuersales masculos vigore iure municipalis.et ꝑfecto hanc principalem hesitationẽ arbitror plurimũ dubiam.et ego per diem anceps fui in quã partem iudiciũ firmarem ⁊ reperio maiores nostros varias in interꝑtatione similiũ statutorũ protulisse sententias: nã semper in campũ adducitur theorica Bal.i.l.j.C.de legi.here.quã approbat ibi Pau.de cast.et etiam pluries cõsulendo idem tenuit. idem Ang.in cõsi.xxij.incip.testamento facto: idẽ Pon.cõsi.cccclxxxv. facit.l.vt liberis.de colla. Item facit qd no. Bald.in.l.si mater.C.de iure do.quẽ refert ⁊ sequitur Pe.de ancha.in repe.c.canonum.ver.sed pone per statutũ. Facit etiã optime ꝙ tradit Bar.in.l.qui pupillũ.ff.de adul.⁊ cõmuniter legẽtes ⁊ cõsulẽtes solẽt amplecti hoc dictũ Bal.⁊ ego semp idem tenerẽ et legendo ⁊ cõsulendo solitus sum amplecti in simplicibus terminis quibus ipse Bal loqtur.s.qñ statutũ disponit absolute ꝙ dotata nõ succedat ⁊c. Quãdo aũt statutũ loquitur de pluribus ꝑsonis alternatiue puta dotata a patre matre auo vel auia fratre vel sorore nõ succedat patri matri auo auie fratri vel sorori ⁊c. ꝙ magis applicatur ad terminos nostros videtur magis dubiũ. Nam Bal.in cõsi.incip.de iure cõi tenet in his terminis ꝙ dotata ab vno excludat a successiõe 3 alterius ex nominatis.† Idẽ dicit Pe.de ancha.in ꝯsi.incip.pro veritate premittẽdum est ꝙ Philippus in ordine.clxvij.ſm ordi.infor.licet ibi Pe.de ancha.põderet alia verba statuti ⁊ aliud medium ad corroborationẽ: ipse autem Pe.de ancha.in alio cõsi.in ordine.lxxix.ſm eũdẽ ordinẽ incip.retẽto ordine quesitorũ firmat expresse contrariũ dicens ꝙ talis oratio alternatiua debet resolui in plures oratiões referẽdo singula singulis allegat no.per Bar.in.l.j.ff.de his qui no.infa. Itẽ in simili tex.in.l.falsa.§.fi.de cõdi.⁊ demõ.⁊ dicit ꝙ similis modus loquẽdi reperit etiã i.ll. allegat.l.vt liberis.l.illã.de colla.⁊.l.cum oportet.C.de bo.que lib. Quandoqꝫ autẽ sunt magis ꝓcisa vniuersaliter loquẽdo quo casu vidi varie ꝯsultum ⁊ in statuto camertino in quo in questione de facto fuerũt reddita cõsilia cõtraria ⁊ fuit ostensum cõsiliũ Bal.sigillatũ ꝙ interpretabat gñaliter ⁊ similiter cõsiliũ Pau.decisiuum.et al's Pau.de cast.in cõsi.cccxxvij.incip.presupposito mihi multum

large inuitat dictũ Bal.in.d.l.j.Ego etiam ſepius cõſultus ſuper hmõi interpretatione ſtatutorũ diuerſimode conſului varia vba ſtatuentiũ ponderãdo ſemper aũt fui huius ſententie ꝙ qñ vba congrue ſaluari poſſunt vt reſtringantur ad minus incõueniẽtia
4 reſtringẽda ſint ſaltem qñ filie excludũtur a trãſuerſalib⁹.†Nam quãdo ſtatuta excludũt filias ꝓpter filios nõ eſt tanta ratio.nã ⁊ lex naturalis hoc ẽ ꝓcedẽs a natura naturãte:put eſt deus hoc ſtatuebat numeri ca.xxxvij.⁊ ca.fi.quã legẽ ſeruandã eſſe in ſucceſſione hebreorũ cõſuluit Sali.in cõſi.incip.mathaſias hebreus ciuis peruſinus.⁊ Pe.de anch.cõſ.incip.deceſſit Judea ab inteſtato.⁊ ſuper eodẽ facto idẽ conſuluit.d.Florianus.de ſancto Petro de bononia incip.cõſiliũ dubitari dicitur mortuo hebreo cui cõſilio ſe ſubſcripſit Jo.de imo.cuius ſubſcriptio incip.viſis que ſuperius ſunt cõſulta.Jn caſu aũt noſtro cõſultationis venit excludenda filia etiã a trãſuerſalibus.Jdeo ſtatutũ videt̃ pro poſſe reſtringendum cum cõtariet̃ omni iuri ⁊ diuino et humano ⁊ oẽs cla-
5 mant iniuſtũ.†Jdeo licet illa verba ſtatuti vel a quocũqꝫ alio videãtur multũ lata cum vniuerſalia quocũqꝫ nullũ ſoleãt excludere.l.iul.de lega.iij.c.ſolite.de maio.⁊ obe.⁊ ca.ſi romanorũ.xix.di. et ſi eſt dotata ab extraneo cui nihil attineret non poteſt intelligi ſtatutum ꝙ excludatur a ſucceſſione dotantis maxime cũ poſtea ſubdit vel alicuius cui ab iteſtato ſuccederet.Jdeo dicta vba ſtatuti nõ videntur pati illã interpretationẽ ꝙ referãtur ſingula ſingulis reſoluendo dictã orationẽ in plures:tñ ſaluo iudicio rectius ſentiẽtis imo ſtatutũ poteſt ⁊ cõmode pati reſtrictioneꝫ; nam illa verba cui ab iteſtato ſuccederet poſſunt determinare ⁊ referre nõ ſolum proximũ verbũ alicuius:ſed quodlibet verbũ precedẽs ita ꝙ intelligatur a patre cui ab inteſtato ſuccederet nõ ſuccedat in
6 bonis ipſius patris cui ab inteſtato ſuccederet.†Jtem dotata et quocũqꝫ alio cui ab inteſtato ſuccederet nõ ſuccedat ſibi ⁊c.Et ſic illa clauſula determinet verbũ alio.prout verbũ alicui⁹.⁊ tũc magis applicatur ad eam interpretationẽ ꝙ referãtur ſingula ſingulis ꝙ̃ qñ alternatiue ſimpliciter loqueretur:quia nõ videtur quod ex alio põderetur ꝙ ſit dotata ab eo cui ſuccederet:niſi quia intẽdit loqui de ſucceſſione dotãtis.inſuper ex quo dictus Archipſbyter adhuc viuit nõ verificãtur illa verba cui ſuccederet:qꝛ nõ ſuccederet etiã non dotata:ex quo nõ eſt tractare de ſucceſſione viuentis.l.j.ff.de here.vel ac.ven.⁊ l.ij.§.interdũ.ff.d vulg.⁊ pup.vt igitur iſtud ſtatutum cõtineat minus iniquitas intelligatur vt.s̃.et maxime cum ſtãtutũ dicat de dotata vel nupta.⁊ abſurdũ videt̃ ꝙ maritata ab extraneo ſine cõſenſu forte patris vel cõſangineorum excluderetur a ſucceſſiõe omniũ.⁊ tamẽ maritata ⁊ ſeipſa nõ excluderetur.illud aũt nullatenus placet ꝙ cenſeat̃ dotata a patre:ex quo dotata fuit ab Archipſbytero qui adminiſtrabat negocia pr̃is quaſi cẽſeatur dotaſſe de bõis patris per ea que habẽtur in.l.fi.C.de dotis ꝓmi.et in.l.nẽſenius.ff.de neg.geſt.quia ipſe Archipreſbyter pactus fuit ſimpliciter non nomine ipſius Pauli:nec ſtipulator habuiſſet actionẽ aduerſus cũ vel eius heredẽ: ſꝫ aduerſus ipſum promittentẽ.arg.l.⁊ magis.de ſol.⁊ l. papinian⁹ mãdati.maxime ſi ignorabat ꝙ eſſet adminiſtrator ipſi⁹ Pauli: nec ſi ſciuiſſet eſt veriſimile ꝙ voluiſſet petere aduerſus Paulũ furioſum:itaqꝫ Archipreſbyter eam dotauit licet gereret forte actũ animo repetẽdi ab ipſo Paulo vel detrahẽdi de ſuis bonis tanꝙ̃ gerens negocia re ipſa ad patrẽ pertinentia: nõ tamẽ decet ꝙ cen-
7 ſeatur dotata a patre.†Quia lex debet magis cõfidere de patre dotãte ꝙ cõde cẽter dotet ⁊ maritet ꝙ̃ tertius iuxta.l.fi.C.d cura. fur.⁊ l.iſti quidẽ.ꝙ me.cauſa.cum ſi.ita ꝙ nõ decet ꝙ dotata a tertio de bonis patris excludatur ab hereditate paterna quodãmodo debita filie:put ſi eſſet dotata iudicio patris:itaqꝫ ex his ꝯcludo ꝙ dicta filia nõ excludatur a ſucceſſione patris vigore ꝓmi ſtatuti.põt etiã adduci aliud fundamentũ ꝙ inteſtabilis nõ dicatur inteſtatus ſuper quo ſunt multe autoritates hincinde quas omitto:quia ea ſolo fundamẽto nõ moueret:ꝯcurrit etiã quia ex actis tranſmiſſis nõ apparet dictã Catherinã nupſiſſe:licet videã iſtrumentũ celebratũ inter dictũ Archipreſbyterũ ⁊ Frãciſcũ noĩe ſanctis ꝙ curabũt ꝙ dictus Sanctes ⁊ Catherina inuicẽ mr̃imoniũ
8 cõtrahent ⁊ promiſſio dotis dicto Sancti ſeu dicto Frãciſco.†Si aũt nõ eſſet ſecutũ illud matrimoniũ ꝓmiſſio dotis euanuiſſet.l. dotis promiſſio.l.promittẽdo.de iure do.cum ſi.itaqꝫ ꝯuenti qui volebant dictã dominam Catherinã excludi ab hereditate pr̃is debebãt deducere ⁊ ꝓbare ꝙ dicta dña Catherina fuit nupta et
9 dotata.†Nam qui nititur ex ſtatuto debet docere ea in qbus ſtatutum nititur Bal.in.l.ſi quis nõ dicã rapere.de epiſco.⁊ cle.gl.⁊ doct.in cle.fi.de reſcrip.legẽtes in.l.ſi quis maior.C.de trãſac.licet in hoc nõ ſit fienda magna vis:quia veritas forte eſt in cõtrariũ ⁊ de facili probãda ſaltẽ in cauſa appellationis.Scdm autẽ ſtatutũ minus obſtat dicte dñe Catherine quia non extat frater vel fili⁹ fratris ſcꝫ carnalis ipſius Pauli ſed vt percipio illi cõuenti erant
10 fratres patrueles.†Et ſtatuta hmõi adeo exorbitãtia ⁊ dura excludentia filiã propter fratrẽ et filios fratris intelligitur per pri⁹ et in potiori ſignificatu.ſ.in fratre carnale ⁊ non patruele per no. per Bal.⁊ modernos in.l.ij.C.de ſucce.edic.licet Bal.loquat̃ in auo ⁊ proauo ⁊ hmõi ſed ratiões ſue magis artant in caſu iſto in quo Ang.ibi hoc voluit.⁊ Bal.i.c.j.de feudo marchie.x.col.⁊ la
11 tius Põtanus hoc firmat.in.d.l.ij.†Quia nõ eſt proprie frater.l. iuriſcõſultus.§.ſcdo gradu.ff.de gradi.⁊ inſti.eo.ti.§.ſcdo gradu. eſt glo.ordinaria.in.l.j.ff.de inoffi.teſta.ſm eundẽ Põta. q dicit ita ſe ꝯſuluiſſe itaqꝫ dicta ſtatuta nõ ob.dicte domine Catherine.
12 ¶†Circa teſtamentũ autẽ dñici vtrũ obſtet dicte dñe Catherine imminẽt diſcutiẽda plura que tamẽ breuiſſime pertrãſibo ⁊ qdeꝫ non puto teſtamentũ inualidũ quia teſtes non appareãt rogati a teſtatore nec ex eo qꝛ dictus Jacobus nõ fuerit heres inſtitut⁹ ꝑ ea que ſuꝑ his tangitur per aliũ ꝯſulentẽ nõ repeto:quia arbitror clariſſima ac etiã quia ſi dicti defectus imminerẽt ſaltẽ ſuſtentaretur teſtamentũ per clauſulã codicillarẽ ⁊ quo ad cõſecutionẽ bonorũ reſultaret tandẽ idem effectus:nam ſiue teſtamentũ valeat vt teſtamẽtũ ſiue valeat vt codicillus virtute clauſule codicillaris ad dictũ Jacobũ effectualiter fuit delata hereditas paterna ⁊ rogatus de reſtituẽdo poſt mortẽ licet valido exiſtẽte teſtamẽto ipſe ſucceſſerit pro parte patri ⁊ pro parte ſuis patruis ſimul teſtantibus ⁊ ſi teſtamentũ nõ valeret ſucceſſiſſet inſolidũ patri et rogat⁹ de reſtituẽdo coheredibus iſtitutis et alij coheredes inſtituti tũc ſucceſſiſſent inſolidũ parẽtibus eorũ ⁊ eſſent rogati reſtituere portionem dicto Jacobo:quia talis eſt virtus clauſule codicillaris ꝑ ea que habẽtur ꝑ Bar.⁊ alios in.l.j.ff.de iure codi.⁊ i auf. ex cauſa.C.de lib.ꝑte.vbi glo.⁊ ceteri.⁊ etiã in.l.fi.C.de codi.⁊ ideo recte intuẽti reſultaſſet idẽ effectus puto tamẽ ꝙ teſtamẽtũ teneat nõ obſtãtibus dictis duobus motiuis que fiebant cõtra teſtamẽtũ: ⁊ ſimiliter nõ obſtet ꝙ videãtur teſtatores facere eorũ liberos inteſtabiles dũ iubẽt ꝙ nullã aliaꝫ ſucceſſionẽ facere poſſint:ex quo impedire liberã teſtamẽti factionẽ reputat̃ eſſe cõtra bonos mores.Jdeo diſpoſitione priuatorũ fieri nõ põt.l.ſtipulatio hoc mõ
13 cõcepta.ff.de verb.obli.⁊ l.pactũ ꝙ dotali.C.de pac.†Quia rñdetur ꝙ ſi teſtator iubet ſuo heredi inſtituto ꝙ talẽ faciat heredem intelligitur iubere eo modo quo põt.ſ.ꝙ reſtituat ei hereditatem quo caſu erit effectualiter heres.l.ſi filiũ.ff.ꝙ cuꝫ eo.et.l.id tp̃s.ff. de vſuc.⁊ ꝙ ita interp̃tetur eſt tex.in.l.ex facto.in prin.ff. ad treb. ⁊ l.filiuſfa.§.vt hr̃dẽ.de leg.j.⁊ l.impator.§.pe.de leg.ij.Poſſent etiã intelligi illa verba et nullã aliã ſucceſſionẽ facere poſſint niſi modo p̃dicto de ſucceſſione actiua hoc eſt ꝙ ipſi nõ poſſint aliter ſuccedere ipſis teſtatoribus.⁊ altero ex duabus interp̃tationibus dari debet vt potius valeat ꝙ̃ pereat per.l.quoties in ſtipulationibus.de ver.obli.⁊ l.quoties in actionib⁹.de reb.dubi.⁊ c.ſi papa. de priui.lib.vj.⁊ inſuper ſi non valeret iſta particula teſtamẽti valeret reſiduũ.arg.regule vtile ꝑ inutile.in.vj.cũ concor.impingi et põt dicto teſtamẽto:quia videtur ſonare in quandã repugnãtiã: nam primo dicitur ꝙ dicti teſtatores inuicẽ ſuccedãt in bõis p̃decedentis:poſtea in omnibus alijs bonis reliquerũt heredes eoruꝫ liberos.profecto ſi omnia bona ſunt relicta ſuperſtitib⁹ ex dictis teſtatoribus quõ inſtituũtur heredes eorũ liberi in teſtamẽto nominati: ſed certe hoc nõ obſtat quia vltimo decedẽti nullus eſt ſuperſtes.Jdeo ſaltẽ ſunt inſtituti ab vltimo decedẽte.intentio aũt deprehenditur aperte ꝙ ipſi teſtatores voluerũt ꝙ quicũqꝫ ex eis ſuperuiueret haberet ipſa bona in vita et poſt mortem omniũ ipſi
14 liberi eſſent heredes.†Tamẽ vſqꝫ ad legitimã remouetur ꝯditio ⁊ dilatio per.l.qm̃ in prioribus.C.de inoffi.teſta.⁊ l.ſcimus.§.cũ autẽ.C.de inoffi.teſta.⁊ poſſent fieri plures cõſideratiões q̃ tamẽ in idem finaliter redũdarent:ideo omitto ⁊ cõcludo ꝙ teſtamẽtũ valeat ꝙ hereditas dictorũ teſtamẽtorũ poſt mortẽ omniũ deuoluta fuit ad dictos Antoniũ Archipreſbyterũ.Nardũ Bartholomeũ ⁊ Jacobũ.⁊ ꝙ hereditas Jacobi fuit ab inteſtato deuoluta ad filiã Catherinam:tamen ipſi Jacobo fuerũt ſubſtituti Nardus Bartholome⁹ ⁊ Archipſbyter Antoni⁹ ⁊ ſubſtitutio fuit breuiloqua ꝯpẽdioſa que verificat̃ in fideicõmiſſaria:ex quo erãt
15 puberes.⁊ ſic ceſſabat pupillaris.†Jtem licet eſſet furioſus Jacobus tñ extãte filia nõ potuit ſubſtitui exẽplarie extrane⁹.l.huma-
16 nitatis.C.de impu.†⁊ inſuꝑ ex quo fuit vnico vbo facta plurib⁹ debet intelligi eo modo quo oĩbus ſubſtitui põt iuxta.l. iam hoc iure.⁊ l.lucius.ff.de vulg.⁊ pup.⁊ l.in teſtamẽto.C. de teſtamẽto mi.Ubi hoc tetigi poſt Jmo.Pau.de ca.⁊ Põ.an ꝓcedat etiã in fideicõmiſſaria ⁊ al's cõſului ꝙ ſic.⁊ ſm hoc ipſe Jacobus cẽſeretur eſſe rogatus de reſtituendo hereditatẽ alijs coheredib⁹ ita ꝙ dicta dña Catherina ex ꝑſona dicti Jacobi haberet detrahere legitimã de bonis paternis ⁊ inſuꝑ de portione ſibi tagẽte in bonis patris ⁊ patruorũ a quibus oĩbus fuit ipſe inſtitut⁹ vna cuꝫ dictis Antonio Nardo ⁊ Bartholomeo haberet detrahere tre-
17 bellianicã:†tñ quo ad trebellianicã detrahendã de bonis patruorũ eſſent fructus percepti poſt aditã hereditatẽ ⁊ ante mortẽ Jacobi ꝯputãdi in trebellianicã:ſec⁹ quo ad trebellianicã detrahẽdã de bonis patris per.l.in fideicõmiſſaria.ff.ad treb.⁊ l. iubem⁹.C.
18 co.ti.†Jmminet aũt hic ſcrupulus nõ mediocris:quia quatenus dict⁹ Jacobus fuit rogatus a dñico ei⁹ patre reſtituere poſt mortem prout intelligẽda vidẽtur illa verba vt alteri ſuccedat:videt̃ ꝙ ſubintelligatur cõditio ſi deceſſerit ſine liberis ꝑ.l. cum auus. ff.de cõdi.

ff.de cōdi.ꝛ demō.ꝛ.l.cū acutissimi.C.de fideicō.ꝛ.l.generaliter.§.cum aūt.C.de insti.ꝛ substi.sub ꝯdi.fac.Tamē ex adverso q2 pater dñic⁹ vnico verbo substituit dicto filio ꝛ alijs institutis et alij testatores etiā ipsi Paulo ꝛ alijs eodē determinabili substituerūt. ꝛ solū in personas filioꝝ volunt dicta iura subintelligi dictā cōditionem si decesserint sine liberis militat in cōtrariū regula.d.l.iam hoc iure.ꝛ.l.hereditatē.ꝛ.l.quis.C.de impube.Item militāt due cōiecture:quia ipsi testatores ꝓtulerunt filiabus ꝓprijs ipsos heredes institutos ꝙuis sibi transuersales singula singulis referendo prout ex lectione testamenti apparet ita est verisimile ꝙ ꝓtulerint eos filiabus filioꝝ quas adhuc nō nouerāt.ꝛ propterea nō in tm̄ verisimiliter diligebant:prout habeṫ in.l.qui filiabus.in p2in.de lega.j.ꝛ.l.si viua matre.§.in nepotib⁹.C.de bonis maternis:put hoc solo argumēto freti firmauerūt non subintelligi dictā conditionem Rapha.ful.ꝛ Pau.de cast.in.l.j.C.de ꝯdi.inser.qui dicūt ita se cōsuluisse.ꝛ dicit.Pau.de cast.ꝙ suo cōsi.se subscripsit collegium Florentinū ꝛ omnes aduocati curie Romane qui erant plures ꝛ solēnes ſm eum.item ꝛ inuicē ipsi testatores fratres in eoꝝ vita filijs ꝓprijs videntur ꝓtulisse:ita ꝙ nō mirū si nepotes ex fratribus voluerint ꝓferre nepotibus ex filio.† Quibus omnibus rationibus saltē simul ꝯglutinatis puto ꝙ super existētia dicte filie nō impediat esse locū dicte substitutioni.ꝛ per cōsequens cōcludo ꝙ dicta filia sit heres patris:tamē teneatur restituere dictis Antonio Nardo ꝛ Bartholomeo ex persona dicti sui patris restituere hereditates dictorum testatoꝝ pro portione relicta dicto Paulo eius patri.ꝛ hoc detracta legitima de vniuersa hereditate patris que est tertia totius hereditatis paterne per.d.l.qm̄ in prioribus.ꝛ.l.scimus.ꝛ auṫ.nouissima.eo.ti.ꝛ de portionibus aliaꝝ hereditatum in quibus fuit institutus dictus Jacob⁹ hoc est in quarta hereditatis Nicole ꝛ in quarta parte hereditatis Joānis al's nardi detracta trebellianica que est quarta illaꝝ portionū.et ſm hoc ad eam spectat tertia pars bonoꝝ paternoꝝ ꝛ decimasexta pars hereditatū Nicole ꝛ Joānis.ꝛ hoc quo ad vera merita cause quātum aūt ad acta que reperio:quia nō deducitur in libello ꝛ in articulis nisi hereditas ꝛ bona dicti Dñici ꝛ a dicto Dñico dict⁹ Jacobus nō fuit institutus nisi in quarta parte.Tamē ipso iure suppletur vsqꝫ ad legitimā que est tertia per.d.l.scimus.sed licet ipso iure fiat repletio nō fit nisi petatur a parte:prout volūt gl.ꝛ Bar. in.d.l.scimus.in p2in.ideo cū nō sit petita nō debetur in hoc iudicio.Quinimo ex quo pro parte dicte domine Catherine dicitur testamentū Dñici fuisse nullū in cōsequētiā se pretendit heredem ab intestato ꝛ nō censetur se immiscuisse ex testamēto ꝙ pretēdit esse nullum:nec ab intestato potuit esse heres per.l.quādiu.C.qui admit.ꝛ.l.anteꝙ.C.cōia de succes.cum si hoc respectu putarē partes iudicis esse in absoluēdo dictos reos cōuētos:quia pōt dici dicte Catherine put dicit̄ in.l.nihil.interest.C.si qs alteri vel sibi ꝙ potui nolui ꝙ volui implere nequi:quia tm̄ ex tali sn̄ia nō ponitur gladius ad radicē nec extirpātur lites inter dictos cōsanguineos persuaderē cām cōponendā ꝛ vnusquisqꝫ haberet quantū re vera sibi obuenit.ꝛ ad hūc finē volui oīa explanare ꝛ nō curaui prilioꝛ esse ꝙ forte mei officij fuisset ꝛ ꝙ initio ꝓposuerim. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.clxxj.

1 Adulterium directo ꝓbari non pōt nisi medijs quibusdā ꝑ que surgat verisimilitudo in mente cuiuslibet hominis sensati.
2 Filiatio etiam legitima directe non potest probari nisi cōiecturis ꝛ verisimilitudine.
3 Antiqua facta possunt probari per modū verisimilē seu possibilē licet non precise concludentem idem confines.
4 Usura vel symonia probari possunt coniecturis non precise ꝯcludentibus.nu.3.
5 Testes esse possunt familiares ꝛ domestici in his que facta sunt in domo a personis domesticis.
6 Alimentorum prestatio quibus possit probari.nu.seq.per totum.
7 Testis dicēs ꝙ talis stetit quotidie in tali loco nō dicitur falsum deposuisse licet per aliqua interualla discesserit idē si dicat studuit ꝛ stetit in tali loco sine temporis intermissione.

¶ Consilium.clxxj.

Super quo aduertēdum duxi presupponendo ꝙ vbi habet ꝓbari aliquis actus vel aliquod factum continuatum ꝛ explicatum ꝯtinue per aliquod tempus non est necesse ꝙ testes deponant ꝙ singulis diebus ꝛ horis fuerint ibi presentes videndo sic continue sine aliqua intermissione quia si haberet hoc necesse probari certe esset 1 hoc adeo difficile ꝙ reputaretur impossibile.† Ūn in his que sunt ita difficilia in probādo iura nō requirunt sic precisam ꝓbationē: sed satis est probare pro aliqua media per que surgat verisimilitudo in mēte cuiuslibet sensati hominis rez ipsam ita esse ꝛ fuisse:patet hec in probādo adulterio ꝙ est quidā actus sui natura multū secretus:adeo ꝙ esset difficile vnꝙ posse probare coitū seu copulā nisi per quedā extrema arguētia verisimiliter ipsam copulā puta si testes dicāt vidisse amasium cuz amasia solos in loco secreto vel nudū cum nuda in lecto vt habetur in.c.tertio loco.et.c.literis.de ꝓsump.ꝛ per Bar.in.l.iij.de furtis.et habetur in.l.capite quinto. 2 de adul.ꝛ no.in.c.preterea cum quis.de testa.† Sic etiā in ꝓbando filiationē ex parte patris que cum nō possit precise ꝓbari vt habetur in.l.lucius.ff.de cōdi.ꝛ demōstra.iura permittūt vt sufficiat probari per circūstantias verisimiliter arguētes filiationē vcz ꝙ fuerit natus ex vxore in domo viri vt habetur in.l.filiū diffinim⁹. ff.de his qui sunt sui vel ali.iur.ꝛ in.l.si vicinis.C.de nup.nā al's esset impossibile ꝓbare talē esse filiū maxime legitimū talis ꝛ maxime si ꝓbaretur ex aduerso ꝙ eius vxor ꝛ mater illi⁹ filij ꝓstabat aliqn̄ aditū alijs ꝑsonis et tamē non obstāte alia probatiōe diceretur legitime ꝓbata filiatio.ꝛ ꝙ sit natus ex viro ꝛ vxore ꝓbādo 3 ꝑ modū de quo.s.vt habeṫ no.in.l.miles.§.vxor.ff.de adul.† Sic etiā patet in probādo factū valde antiquū cum de sui natura non possit de facili haberi ꝓbatio ꝓcise cōcludēs:ideo ꝓpter hoc iura tolerāt probatiōes per modū possibilē:licet nō precise concludentem vt in ꝓbandis cōfinibus seu iuribus antiquis vt habetur i.c. cum causam.de ꝓba.ꝛ in.l.cum aliqs.C.de iure delibe.ꝛ in.c. cuz olim.de priui.ꝛ in.c.si papa.eo.ti.in.vj.ꝛ ꝙ habētur in.l.si arbiter. 4 ff.de ꝓba.† Sic etiā in probādo delictū symonie vel vsure que cōmuniter ꝯmittūtur in secretis ꝑ homines cautelosos:ideo admittuntur ꝓbationes al's nō integre ꝛ recurrimus ad cōiecturas vt habent̄ in.c.ad nostra.de emp.ꝛ ven.ꝛ.c.illo vos.de pig.ꝛ.c.ꝑ tuas. 5 de symonia.ꝛ.c.mediatores.de testi.in.vj.† Sic etiā patet in ꝓbādis his que agūtur in domo que non possunt de facili ꝓbari per extrinsecos:ideo iura tolerāt probationē per ꝑsonas domesticas imo etiā per seruos vbi al's nō admitterentur vt habetur in.l.fin. C.de repudijs.ꝛ in.l.ij.C.qn̄ ꝛ quibus quarta pars debeṫ.lib.xj.ꝛ al's in simili.in.c.veniēs.el.ij.ad finē.de testibus.et multa alia pos 6 sent poni exēpla in iure ad fundamentū huius presuppositi.† Ex quo pōt inferri ꝙ stāte veritate ꝙ quis prestiterit alimenta alicui semp ꝛ ꝯtinue per certū tempus seu numerū annoꝝ et vellet hoc ꝓbare nō esset sibi possibile inuenire testes qui deponerēt ꝙ semp viderint.ꝛ sic singulis diebus ꝛ horis talē prestitisset dicta alimēta:vnde si testes dicūt ꝛ deponūt de tali prestatiōe alimētoꝝ per dictū tempus interrogati in causa sciētie si viderūt cōtinue ꝛ singulis diebus ꝛ horis rñdeāt ꝙ nō viderūt singulis dieb⁹ ꝛ horis sed viderūt talē portare alimēta necessaria per dictū tempus ꝓbata esset dicta ꝓstatio sufficiēter.et licet vnus vel duo testes aduerse partis deponāt ꝙ aliqn̄ ipsi interfuerint in domo illius que dicit̄ alimētata ꝛ nō viderunt illū talē prestare tūc aliqua alimēta non propterea testes actoris dicerētur falsi seu falsa deposuisse cū potuerit esse ꝙ illa ꝑsona comederit et biberit de illius rebus qui dicit se alimēta prestitisse hec cōclusio sumitur ex notatis per doct. post Bar.in.l.j.ff.so.matri.sup verbo semper.et ibi etiā per Jo.de 7 imo.ꝛ Ludo.de roma.† Ad hoc gl.xxxv.dist.in p2in.ꝛ in.c.puenit.el scdo.vij.q.j.ꝛ ibi per Archi.ꝛ de cōse.dist.iij.c.omni tēpore. ꝛ dist.ij.c.quotidie.de teste dicēte ꝙ talis quotidie stetit ꝙ non dicat̄ deposuisse falsum licet per aliqua interualla discesserit.et facit tex.ꝛ ibi no.in.l.si qs ita legauerit.ff.de ꝯdi.ꝛ demō.et ꝙ habetur in.c.significatum.de prebē.ꝛ tex.in.l.j.§.itez flumināꝛ.§.ripa.de fluminibus.ꝛ in.l.seruitutes.la picchola.ff.de serui.ꝛ ꝙ habetur in proemio.ff.in ver.semp augustus.ꝛ in proemio decretaliū sup verbo cōmorātibus.ꝛ per gl.xij.q.j.c.sacrosancta.ꝛ ibi ꝑ Archi. de teste dicēte ꝙ talis sine intermissione vel assidue studuit vl' stetit in tali loco.ꝛ ꝙ habetur.xxxj.distin.c.si laic⁹.ꝛ.c.sacerdotes. et xxxvij.di.c.de qbusdā.de verbo indesinēter vt debeat intelligi ciuiliter et cū aliqua intermissiōe ꝛ al's de facto cōsului i petēte mercedem pro famulato certoꝝ annoꝝ:puta triū vt sufficiat testes deposuisse ꝙ viderūt illū stare ꝛ famulari ꝑ tres annos ꝯtinuos in domo titij:licet interrogati an viderint illum singulis dieb⁹ et horis dicti temporis ibi stare ꝛ famulari dixerint ꝙ non:ſꝫ viderunt illū continue ibi stare ꝛ famulari per dictū tempus vt dicant̄ probasse suff.ciēter cum nō sit possibile ꝙ singulis dieb⁹ et horis testes ibi steterint ꝛ viderint.ꝛ satis est ꝙ per modum possibilem deposuerint ꝛ ſm cōmuniter accidentiam ad hoc quod no.gl.in l.neqꝫ natales.C.de proba.ꝛ in.l.j.C.de arbi. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.clxxij.

¶ Testes an ꝛ in quib⁹ ad perpetuā rei memoriā possint examinari ꝛ que requiruntur ꝛ quando publicari possunt.per totum.
1 Testes examinandi non sunt lite non contestata.
2 Testes vt possint examinari ad futuram rei memoriaz fides fieri debet de mortis dubitatione vel absentia.
3 Testes possunt examinari et publicari lite nō cōtestata quando agitur de testamento alicuius non redacto in scriptis.
4 Adiri potest hodie hereditas clausis etiam tabulis.
5 L.fi.C.de edicto diui adria.tol.an et quādo habeat locū.nu. 10. ꝛ nu.seq.per totum.
6 Aditio hereditatis quibus resultat.
7 Testamento etiā secūdo an sufficiāt quinqꝫ testes quādo institutus reperitur ille qui ab intestato est testatori successurus licet primum testamentum sit septem roboratum testibus.

Consilium. clxxij.

In nomine domini nostri Iesu Christi. ¶ † Primus cõsultationis articulus satis scrupulosus prima facie apparuit. nã cõtra Ioãnẽ ꝯsultãtẽ facit cõis regula ꝙ lite nõ ꝯtestata nequeũt testes examinari extra vt lite nõ cõtestata in rubro ꝛ nigro quasi ꝑ totum. ꝛ in c. i. de litis contest. ꝛ in c. dudũ. ij. de elec. ꝛ habetur in auf. si qs in aliquo. C. de testi. ꝛ in c. significauit. extra e. ti. ꝛ licet quãqꝫ petuntur examinari ad perpetuã rei memoriã illud ꝑmittitur ex parte rei qui non habet facultatẽ reꝫ in iudiciũ ordinariũ deducere ꝛ in eo testes ordinarie producere. nõ autẽ ex parte eiꝰ qui potest iudicium ordinariũ inchoare: ꝛ lite ꝯtestata eosdẽ testes facere examinari. et hoc nisi subsit aliqua iusta vrgens causa. vt qa testes sint senes valitudinarij vel de proximo recessuri. Ita ꝙ ꝑbabiliter dubitari valeat de morte vel de absentia ipsorũ testiũ anteꝙ veniret examinãdi in iudicio ordinario: prout hec late habetur. in c. qm̃ frequẽter. in prin. extra vt lite nõ cõtest. ꝛ in d. c. significauit. ꝛ in d. auf. si qs ab aliquo. et in l. in lege aq. §. si deletũ. ad. l. aqui. In quibus etiã locis habetur ꝙ qñ permittitur examinatio predicta ad instantiã eius qui habet sustinere partes actoris: puta propter timorem mortis vel absentie testiũ permittitur examinatio nõ publicatio. ꝛ quia hec in iure reputãtur notissima nõ me extẽdo. Sꝫ dictus Ioannes habet subire partes actoris: qꝛ aduersariꝰ possidet bona hereditaria. Ideo non videt ꝙ ad eius instantiã potuerit fieri examinatio ꝑdicta lite nõ cõtest. nisi propter dubiũ repentine mortis vel absentie: ꝙ maxime dicendũ videt ex eo quia ipse Iohannes hãc viam videtur elegisse cum in supplicatiõe dicat ꝛ allegetur de dubitatione mortis ꝛ absentie ipsorũ testiũ examinãdorum que allegatio infert ad examinationẽ nõ ad publicationẽ per predicta adeo ꝙ eidem dici potest via quã elegisti hec tibi pateat. l. si mulier. §. fi. ff. ꝙ metus causa. ꝛ ꝑ ꝯñs nõ potuerint testes publicari: quinimo nec examinari. † Quia anteꝙ deueniatur ad examinationẽ testiũ: eo quia allegetur dubitatio mortis vel absentie debet fieri fides de predictis prout no. Bart. in d. auf. si qs ab aliquo. ꝛ habetur in d. c. qm̃ frequẽter. ꝛ propterea iudex aditus caute dedit dilationẽ ad probãdũ qualitatis in supplicatione cõtentas. ꝛ Ioãnes conatus fuit ꝑbare imminẽs periculũ mortis ꝛ futurã absentiã testiũ. ꝙ minime videtur fecisse maxime ea ratione: quia duo tm̃ testes fuerũt examinati super dictis qualitatibꝰ qui nihil deponũt de periculo mortis: sed de absentia ipsorũ: vꝫ quilibet deponit de sua absentia dũtaxat ꝛ ꝑpterea sunt singulares in eorũ dictis ꝛ testibus singularibꝰ nõ solet fides adhiberi. l. iurisiurãdi. C. de testi. c. cꝫ literis. in prin. extra eo. ti. c. cum dilectus. de elec. cum cõcor. ꝛ insuper venatius vnus ex dictis testibꝰ deponit in die tertia Martij ꝙ die sequẽti est recessurus. ꝛ sic die iiij. Martij. ꝛ tamẽ in xj. die eiusdẽ mẽsis vel postea iurauit in causa vnde vel falsũ deposuit vel forte cessauit illa causa. Ita ꝙ saltẽ ex depositiõe sua nõ deducitur talis causa ꝙ debuerit examinari tẽpore quo examinatus fuit. Preterea dato ꝙ isti testes legitime ꝛ sufficiẽter probassent futurã absentiam eorũdem hoc quidẽ iuuasset vt ipsi de quorũ absentia dubitabatur essent examinãdi et nõ ꝙ alij forent examinãdi vt probat tex. in d. c. qm̃ frequẽter. in prin. cum itaqꝫ plures alij testes fuerint examinati dicta eoꝝ depositio nõ videt opitulari. Nec videt iuuare dictũ Ioannẽ. l. publicati. cum sua materia. C. de testa. ¶ † Ubi tex. vult ꝙ testamentũ nuncupatiuũ publicari possit que publicatio testamẽti vbi non apparet scriptura fit petẽdo testes examinari ꝛ publicari prout volunt Bar. in l. aquilia si deletũ. ff. ad l. aquil. ꝛ Bal. i. d. l. publicati. ꝛ Bar. ꝛ Rapha. fulg. in d. auf. si quis ab aliquo. ꝛ Imol. in d. c. significauit. Naꝫ hic videt ꝑcedere quãdo subest causa vt qa institutus incertus de sua institutione nõ possit adire ꝛ nõ adeũdo nõ habeat facultatẽ agendi: naꝫ hoc casu potest peti vt testes examinentur ꝛ publicẽtur ad hoc tendunt rationes Bar. Bal. ꝛ Imo. in locis preallegatis vel quia al's nõ posset agere nisi publicatis attestationibus: vt quia velit petere se sibi immitti in possessionem bonorũ defuncti. C. de edicto diui. Naꝫ etiam tũc possunt testes peti examinari et publicari ꝑut voluit Bal. in d. auf. si qs ab aliquo. ꝛ Panor. in d. c. significauit. que quidẽ cessare videtur in hoc casu: tamẽ quia petẽs testes examinari nõ videtur voluisse amplecti dictã viam sed seniti propter imminẽs periculũ mortis et dubitationem absentie testiũ examinãdorum tamẽ etiam quia dictꝰ Ioãnes institutus nõ pretendit se dubitare de sua institutione cum illam sine aliqua dubitatiõe narrat in sua supplicatione. Ideo poterat per eum hereditas adiri etiam non visis dictis testiũ. ꝛ sic eis nõ examinatis nec publicatis attestationibꝰ. † Cũ hodie hereditas adiri possit etiam clausis tabulis. l. i. §. in nouissimo. C. de cadu. tollen. sufficit enim quecũqꝫ sciẽtia delate hereditatis ad hoc vt heres possit hereditatem adire vt ibi. ꝛ in l. si is ad quem. ff. de acqui. heredi. † Imo forte sufficit vehemens opi. concurrente veritate delationis per ea que habẽtur in l. cum quidaꝫ. §. ꝙ dicitur. eo. titu. Ideo procedat opi. Bal. in d. auf. si quis ab aliquo qui tenuit contra Barto. per dictũ. §. in nouissimo. ꝛ etiaꝫ Rapha. fulgo. in d. auf. videtur idem velle cõtra Bar. ꝛ fm̃ ꝑdicta possunt opi. concordari ꝛ in casu nostro videtur decidẽdũ fm̃ opi. Bal. cum videatur cessare ratio Bar. ꝛ militare videtur ratio Bal. per iam dicta. ꝛ maxime quia ex alio videt ꝙ dictꝰ Io. non pretenderet se nõ posse adire cum postea declarãdo suũ libellum dicat se intẽdere agere remedio dicte legis edicto ꝑ quam declarationem videtur demonstrare animũ querẽde hereditatis cum dictum remedium cõpetat facto heredi per aditionẽ hereditatis casu quo sibi hereditas sit delata vt innuit tex. in d. l. edicto. versi. sinautem ibi qui potiora ex legitimis modis iura ostenderit. † Et insuper qui vult cõsequi possessionem bonorũ defuncti cum illam legitime ꝛ iuste cõsequi nequeat nisi adita hereditate cũ al's possidet bona ad se non spectantia cẽsetur voluisse adire et successiue resultat aditio per ea que habentur in l. pro herede. ꝛ in l. gerit. ff. de acqui. heredi. ꝛ in l. si auia. C. eo. ti. ꝛ satis videtur ꝑbari per l. fi. C. de codicil. per quã legem dicit Bar. in d. l. edicto. ꝙ qui intẽtat beneficiũ d. l. edicto videtur pretendere se heredẽ. Nec videtur ꝙ dictus Ioãnes niti possit ex eo quia remediũ dicte legis edicto non cõpetat vbi de testamẽto nõ apparet aliqua scriptura ꝛ ea ratione permittatur examinatio testiũ ad perpetuam rei memoriã: prout voluerũt Bal. ꝛ Panor. ꝛ videtur velle etiã Bar. in d. l. edicto. versi. procedo vlterius col. viij. ꝙ ꝛ vult Ange. in d. l. edicto. dicẽs ꝙ cautela est ꝙ testes super testamẽto nũcupatiuo examinẽtur ad perpetuã rei memoriã et publicẽtur vt sic eis publicatis sumitur in pos. ꝛ dicit ꝙ vidit multũ praticari. ꝛ idem vult ibi Sal. dicẽs ꝙ doct. nõ diffitẽtur ex tali testamẽto ita publicato ꝯpetere beneficiũ illius legis: quia ad hoc videtur posse rñderi ꝙ dictũ remediũ. l. edicto nõ cõpetat. d. Ioãni quia ipse etiã publicatis attestationibus nõ posset intentare dictuꝫ remediũ cum ipse nequeat ostẽdere testamẽtũ prout requirit. d. l. edicto cũ nõ adsit sufficiens numerus testiũ qui reqritur in testamẽto iuxta. l. hac cõsultissima. in prin. C. de test. ꝛ insti. eo. ti. §. sed cũ paulatim. † Nec autẽ vltima voluntas de qua agitur nõ habet septenariũ numerũ testiũ: quia solũ deponũt sex testes merito cessare videntur verba. d. l. edicto. ꝛ maxime cum ille tex. specifice reqrat ꝙ testamentũ sit vallatũ depositionibꝰ testiũ legitimi numeri vt ibi est exꝑssum nec videt opitulari dispositio. d. l. hac cõsultissima. §. si qs aũt. vbi sufficit numerus quinqꝫ testiũ qñ in scdo testamẽto est institutus ille qui successurus fuisset ab intestato nullo cõdito testamẽto. ꝛ in primo esset institutus extraneus hoc est nõ successurꝰ ab intestato: ꝑut dicitur cõtingere in casu isto. Quia rñdetur ꝙ vltima voluntas q̃ validat per d. §. si qs aũt nõ est testamẽtũ: sed defertur successio ab intestato: vt ꝑbat tex. in d. §. si qs aũt ibi nõ quasi testm̃ sed quasi volũtatẽ intestati valere sancimꝰ. ꝛ ꝑpterea doct. cõcordãt ꝙ ibi nõ deferatur successio ex testamẽto sed sit successio ab intestato. ꝛ sic illud quasi est expressiuũ veritatis prout est de mẽte doct. q dicunt ꝙ illa vltima volũtas nõ defert hereditatẽ ex testamẽto sed ab intestato ꝑut dicit ibi Saly. Bal. Ang. ꝛ Pau. de cast. ꝛ cõmuniter tenetur: licet aliter velle videat ibi Rapha. fulg. ꝛ subdunt ibi Bal. ꝛ Saly. ꝙ nõ poterit hereditas adiri ex tali minus solẽni testamẽto. ꝛ per cõsequẽs videt ꝙ l. edicto non ꝑcedat in hmõi testamẽto minus solẽni. ꝛ ꝑut nõ põt ex eo testamẽto adiri hereditas: ita etiã nõ possit intẽtari remediũ d. l. edicto. ꝙ ꝛ fuisset videt de mẽte Bal. in d. l. edicto. qui dicit ꝙ licet videret ꝙ tenens primũ locũ ab intestato haberet beneficium d. l. ex quo habet mentẽ defuncti: tamẽ quia nulla lex dicit nõ audet id tenere ꝛ Cy. ibi tenet ꝙ nõ competat: quia dicta lex fundatur in quodam quasi notorio ꝙ resultat ex ostẽsione testamẽti ꝙ ꝛ dicũt licet ad alium

alium finem Bar. Bal. ꝛ Saly. ibidem sed talis ab intestato suc cedens non habet tale notorium merito non cõpetat: ꝛ ex hoc vlti mo vr̃ cõcludendum ꝙ dato ꝙ dicti testes potuerint examinari ꝛ etiam publicari attẽto ꝙ plures testes fuerũt examinati adeo qḋ poterat dubitari an esset sufficiẽter probatũ testm̃ p num erũ septẽ testiũ: qḋ quidẽ nõ poterat partib⁹ apparere nisi publicatis attestationib⁹ nihilominus nõ deberent esse partes iudicis in pnunciãdo ꝑpetuã fidẽ attestationib⁹ adhibendã: ex quo per predicta vr̃ ꝙ dicte attestationes nõ probãt quo ad intentatũ finem .s. remedium .d. l. edicto. ¶ Tñ predictis minime refragantib⁹ cõtrariũ arbitror de iure rñdẽdũ .s. ꝙ dicti testes potuerint examinari ꝛ publicari ꝛ eis debeat ꝑpetua fides adhiberi etiã quo ad remediũ .d. l. edicto. nã premittendum duxi ꝙ lz .d. Joãnes habuerit notitiã ꝙ .d. Mariottus testator condiderit illud testm̃ in quo ipsum heredem instituit. Nihilominus poterat dubitare vtrũ dictũ testm̃ fuerit solẽne an insolẽne maxime cũ deduxerit: vnde nouẽ vl' decẽ testes ad probandã voluntatẽ dicti Mariotti: sz tñ sex dũtaxat legitime probant ꝛ successiue ex hoc resultare poterat impedimẽtũ facultatis adeũdi.

8 † Quia nõ põt aliqs hereditatẽ adire nisi sciat hr̃ditatẽ sibi delatã ꝛ ex qua cã sit delata vt est tex. .fi. is ad quẽ. ff. de acquirẽ. here. cũ .fi. .fi. itaqz testm̃ fuisset perfectũ et ipse putasset imperfectum non poterat hereditatem adire ex quo defertur hereditas ab intestato ex perfecto defertur ex testõ ꝛ versa vice si putasset testm̃ imperfectum deficiente .s. numero septem testium: interuenientibus tñ quinqz testibus ꝛ fuisset probatuz testm̃ p septẽ testes aditio per eum facta non valuisset: ex hoc itaqz deducit᷑ ꝓbabile dubiũ .d. Joannis: ꝛ ꝑpterea potuerit petere dictos testes examinari et publicari vt testibus publicatis prestaretur facultas adeũdi data .s. certitudine an ex cã testati an vero ex cã itestati foret hereditas delata. Et ideo hoc casu procedat opi. bart. ꝛ Jmo. de qua .s. ꝛ etiam Bal. in .d. l. publicati. ꝛ cesset ratio ponderata p Bal. i .d. auf. si quis ab aliquo. ꝛ per ꝯñs nõ militet hoc casu opi. ipsius Bal. in .d. auf. si quis in aliquo. Dato aũt ꝙ ista consideratio non militaret: tñ dicta examinatio ꝛ publicatio fieri potuit ex eo quia .d. Joãnes declarauit se velle intentare remedium .d. l. edicto. qḋ quidẽ non poterat intentari anteꝙ̃ essent examinati testes et publicate attestationes. ideo ex hac cã potuerit deueniri ad testium examinationẽ ꝛ publicationẽ vt mediante ipsa publicatione possit intentari remedium .d. l. edicto. prout volũt Ba. ꝛ Bal. et ceteri .s̃. adducti. Apparet eñ tunc scriptura testamẽti in nulla sui parte cãcellati nec vituperati merito militat dispositio .d. l. edicto. Et si dicatur hoc fatendũ esse si probaret᷑ taliter testm̃ ꝙ ex eo possit ex testõ adiri hereditas: tñ secus si ex defectu numeri testiũ est imperfactũ adeo ꝙ ex eo nõ põt adiri hereditas: qꝛ tũc non est testm̃ nec videtur militare verbã .d. l. edicto. rñdetur ꝙ imo .d. l. edicto. militat in terminis .d. §. si quis autẽ. prout vult satis aperte glo. ibi sup ꝟbo depositionibus. versi. lz idẽ Aldri. dicit. vbi gl. dicit ꝙ in non solẽni testõ locum hz .d. l. exemplificando in terminis .d. §. si quis autẽ. qui est. §. pe. .d. l. hac consultissima. ꝛ idẽ vult aperte Bar. in .d. l. edicto. col. viij. ver. quero quid in testõ imperfecto ꝙ in illis casibus valet vt .l. hac consultissima. §. ex imperfecto. et. §. si quis autẽ. rñdeo ꝙ haberet locum remediũ huius .l. et bene fm glo. hec quidẽ sunt verba formalia Bar. q̃ decidunt hunc casum: lz rõ quam adducit posset induci in cõtrariũ: cũ in .d. §. si qs autẽ non habeatur pro perfecto: sed rñdetur ꝙ non habetur p viciato ꝙ ponderat Bar. imo tex. .d. l. edicto. ꝛ satis põt dici ꝑfectũ ex quo est validũ: ꝛ vigore ipsius defertur hereditas: lz nõ velut ex testõ: sed velut ab itestato quasi dicat perfec tum .i. validum.

9 † Et idẽ vult ibi Saly. qḋ et vult ibi Bal. xiiij. col. ij. q. i fi. dicẽs idẽ esse vbi fideicõmissum defertur ex clausula itestati posita a testatore vel a lege: qꝛ largo mõ codicillus dr̃ testm̃: ita not. l. j. §. C. de leg. ꝛ facit .l. hac consultissima. §. pe. .s̃. de test. fm eum qui subdit et ita sentit glo. dũ allegat principaliter illam legem. et sic cõcordãt gl. Bar. Bal. ꝛ Saly. nec reperio discordantẽ hoc casu: iõ nullo pacto est in decisiuis recedendum quinimo nec etiam de rigore iuris cum illa dispositio sit fauorabilis ꝛ ꝑpterea amplianda: iõ verba sunt late iterpretanda ꝛ late loquendo ista vltima volũtas potest dici testm̃ cũ sit testatio mentis: prout ꝛ dicit Bal. vt .s̃. Quin fortius hoc magis dr̃ testm̃: eo qꝛ taꝙ̃ testm̃ scõm tollit primũ: ꝛ ex eo defertur hereditas directo prout vult Bar. in .l. militis codicillis. de mili. test. qḋ ꝛ vult idẽ bar. in .l. si duob⁹. §. si prius. ff. de bo. pos. contra tab. quatenus in ver. vlterius opi. dr̃ hec ꝛ c. qḋ non põt dici ꝑprie testm̃ quasi velit ꝙ improprie dici põt testm̃. et in eodẽ. §. ver. ex hoc nota ꝙ ex tali testõ põt adiri hereditas de iure: quia si non posset ex eo adiri hereditas non rũperetur primum testm̃ fm eum ad hoc. l. cum in scõo. de iniusto test.

10 † Qḋ et vult Pau. de ca. in .d. §. si quis autẽ. dicẽs ꝙ si successuri ab intestato fuerint instituti inequaliter in hmõi minus solẽni vltima volũtate succedũt vt in ea cõtinetur inequaliter: ꝛ lz Bal. ꝛ Saly. dicant ꝙ ex hoc minus solẽni testõ nõ põt adiri hereditas: tñ põt intelligi ꝙ non põt adiri vt ex testõ: sed aditur vt ab intestato prout ꝛ vult ibi. tex. si enim non succederetur ex illa vltima voluntate nõ videret᷑ valere ipsam vltimam voluntatẽ velut intestati saltem si contineret solã istitutionem: qḋ non est de mẽte litere: ꝛ lz tandẽ posset hoc mediũ euitari: tñ satis vꝛget. ꝛ in super si ex plurib⁹ tenẽtib⁹ primum locũ ab intestato sunt aliqui instituti in hmõi minus solẽni testõ si nõ deferretur hereditas ex hmõi testõ minus solẽni oẽs succederent cuius contrariũ vult Bar. in .d. §. si prius. quatenus vult ꝙ ille. §. intelligatur in terminis .d. §. si quis autem. qḋ ꝛ volũt multi ibi. et in .l. ij. de iniusto testõ. ꝛ tñ ibi fuit preteritus filius qui erat saltẽ vna cum alijs successur⁹ ab intestato nec tex. .d. §. si quis aũt. reqrit ꝙ oẽs ab intestato successuri sint in dicto isolẽni testõ instituti lz Raph. fulg. aliud velit in .d. §. si quis autẽ. ꝛ idem forte voluerit Raph. cu. i. l. si filius qui in potestate. de libe. ꝛ posthu. Tamẽ opi. Bar. ꝛ Pau. de ca. ꝛ sequacium magis placet per iam dicta ꝛ quicqd sit de hoc casu: tñ quo ad remediũ legis dicto nõ vr̃ dubitãduz ex quo hz iste successor voluntatem expressam testatoris ꝛ dispõ legis est fauorabilis ꝛ amplianda ad casum q potest sublato ꝟborum significato comprehẽdi iuxta regulã odia restrigi᷑ fauores cõuenit ampliari in .vi. cũ cõcor. ꝛ al's videm⁹ ꝙ lex exorbitãs loquẽs in cã testati trahitur per gl. ꝛ doc. ad cãm intestati. in .l. j. C. de his qui ante aper. ta. ꝑpter qḋ posset attẽtari id qḋ attẽtabat Bal. ꝛ lz non auderet firmare ea rõne: qꝛ nulla lex dicit: tñ nec i terminis .d. l. vnice. aliq̃ lex dicit ꝙ trãsmissio illa fiat in successiõe itestati: ꝛ tñ audẽt gl. ꝛ doc. idẽ tenere i successiõe itestati: nec ob. rõ Cy. .s̃. i ꝯ̃riũ adducta: qꝛ dato ꝙ illa .l. se fundet i q̃si notorio: put doc. dicũt lz hoc sit diuinare: tñ nõ restrigi᷑ illa .l. ad casuz i q̃ ex sola ispectiõe testi resultaret istud q̃si notoriũ: nã imo ꝓcedit etiã si facta extrinseca ꝓbatiõe deueni᷑ ad hoc q̃si notoriũ: nã lz ostẽdat᷑ testm̃ in quo est institut⁹ titi⁹ Joãnis nõ inotescit iudici quis sit iste titius Joãnis nisi probet᷑. Jtẽ si quis est institutus sub conditione que postea est purificata cõpetit remediuz illius .l. edicto. vt probat generalitas illius tex. ꝛ non ante cõditionez purificatã: prout vult Cy. in .d. l. edicto. ꝛ in .l. j. e. tit. ꝛ Raph. fulg. in .d. l. edicto. lz nonnulli contra: attẽto ꝙ ꝯpetit fm tabu. l. ij. §. si sub conditione. ff. de bo. pos. fm tab. Quicquid aũt saltem in substituto vulgari ꝛ in substituto pupillari quibus cõpetit dictum remediuz dicte legis prout vult ibi glo. incipiẽs .s. quota in fi. et doc. cõiter oẽs: ꝛ tñ qꝛ oĩs substitutio est cõditionalis institutio .l. j. §. id qḋ ex substitutione. ff. ad .l. fal. intelligi᷑ ꝙ competat demum purificata conditione. ꝛ sic vulgariter substituto cõpetit excluso instituto. vt .l. eo ti. ꝛ pupillariter substituto cõpetit mortuo pupillo in pupillari etate ꝛ interuenientibus alijs que sunt necessaria ad efficaciã substitutionis pupillaris que debẽt ꝯstare iudici: nec sufficit ostẽdere testm̃ non vitiatũ: ꝑut hoc firmat Bart. in .d. l. edicto. ꝛ hoc volunt doc. prout dicit ibi Saly. idem tenẽs qḋ ꝛ tenet ibi Raph. Jtem fideicõmissario vniuersali post restitutã ꝟbo hereditatẽ ꝯpetit illud remediũ. prout ibi cõiter oẽs tenẽt ꝛ tñ eo casu non sufficit ostendere testm̃ non vitiatum: sed est necesse probare verbalem restitutionem prout dicit ibi Bar. quẽ sequũtur ceteri doc. ꝑut ibi dicit Raph. ꝛ idẽ tenẽt ibi Ang. ꝛ Saly. ꝛ etiam Bal. idem vult. idem dicitur in herede heredis ꝑmortui profecto ista quasi notorietas demum resultat probatꝫ circũstãtus requisitis ita ꝛ probata proximitate petẽtis ꝛ morte eius de cuius hereditate agitur posset elici dictũ quasi notoriũ: ꝛ quicquid in mero successore ab intestato qḋ esset temerarium mihi firmare: tñ in successione ista causata ex hoc in solẽni testõ est itrepide concludendum: nec ob. Ratio Cy. quia est supra proxime ꝯfutata: nec ob. eius autoritas: quia non loquitur in casu isto: sed in mera successione intestati ꝛ in successione ex testõ vult ipsemet qḋ cõpetat etiã vbi ex sola ostẽsione testamẽti nõ resultat illud quasi notorium. Nec obst. auctoritas. Bal. .s̃. in contrariũ adducta: qꝛ ꝛ ipse loquitur in successione mera ab intestato: nam ipse ibi aperte vult ꝙ in terminis .d. §. si quis autem. cõpetat istud remediũ .l. edicto. Ex his itaqz deducitur ꝙ isto casu militat remedium .d. l. edicto. et qḋ etiam certo de viribus testamenti: imo ꝛ post aditaz hereditatem potest heres potere testes examinari ad perpetuam rei memoriam et publicari. Cum itaqz Joannes declarauerit qḋ intendebat petere testes examinari ad istud finem: cõcludenduz est quod potuerit petere testes istos examinari ꝛ publicari etiam vt dixi dato ꝙ esset cert⁹ de dilatione hereditatis: licet negari possit ista certitudo saltem ex qua causa prout requiritur vt possit hereditas adiri per supradicta. nec ob. quod in supplicatione narrauerit de morte ꝛ absentia testium: quia respondetur quod id non adduxit pro causa finali ꝛ artatiua. Nam apposuit dictionẽ maxime que est implicatiua .l. j. § vel maxime de colla. bo. ꝛ i extrauagan. ad reprimẽda. ꝛ ibi bar. i versi. maxime. Jdeo in supplicatione expõit ꝙ erat iustũ ꝛ ꝺ bebãt testes examinari ꝛ publicari etiã si nõ timeret᷑ de morte vel absentia: qḋ ꝛ monstrat᷑ qꝛ ipse in supplicatione narrat ꝙ aliqui sunt attẽtati ꝛ dubitatur ne aliq̃ sint absentaturi profecto prout deduxi .s̃. Jsta ratio tendebat quod illi aliqui non oẽs deberent examinari. ꝛ tñ supplicãs petebat oẽs examinari. Jtem dicta ratio tendebat vt examinarẽtur nõ quod publicarentur: ꝛ tamen supplicabat quod etiam publicarentur:

ex quibus clarissime deducitur q non se fundabat supplicans i timore mortis vel absentie.† Et hoc etiā ipsemet postea se declarauit ꝛ ad eū spectabat suā intētionē declarare p ea q̄ habetur i.l.si quis intētione ambigua.de iud.ꝛ in.l.in ambiguis.de regu.iur.ꝛ in.l.edita.C.de edē.nec rescribens verisil'r in illa cā se fundauit p easdē rōnes:ꝛ etiā qꝛ simpl'r rescripsit q fieret iustitia pfecto deeēs erat superiori velle q ex quacūqꝫ cā deberent testes examinari iustitia fieret circa eoꝝ examinationē ꝛ publicationem. Et verisil'r est q etiā si de morte vel absentia testiū nulla fuisset facta mentio in supplicatione superior ꝯmisisset q fieret iustitia:ꝛ iō nō potest impingi dicto Joāni viā quā elegisti hec tibi pateat:cū vt dixi nō elegerit illam viā vt clare deducitur ex premissis.† Posset etiā adduci q i iudiciis pōt via ex lecta mutari vsqꝫ ad litē ꝯte.p.l.edita. C.de edē.cū sua glo. Sed nolo nūc intrare illā materiā cū nō expediat:ꝛ iō nō curandū si illa cā minus legitime pbaret. Ex pmissis itaqꝫ ꝯcludo q dicti testes potuerūt examinari ꝛ publicari:ꝛ q̄tenus legitimi deponāt ꝛ sint idonei testes de quib⁹.ī.discutiet: dꝫ eis ad finē intentatū ppetua fides adhiberi:ꝛ ita debuerint esse partes iudicis nō obstantib⁹ adductis i ꝯtrariū q̄ apparēt subla ta p supradicta.† Uidendū est mō an dicti testes legitime examinati ꝛ publicati legitime probent adeo q eis debeat ppetua fides adhiberi. Circa qđ est aiaduertendū q duo vel tria ipinguntur dictis attestationibus pter q̄ vr̄ posse dici q nō debeat eis fides adhiberi nec legitime pbēt. Primo qꝛ ad validitatē hmōi dispositionis requirunt quinqꝫ idonei testes in casu isto interuenerunt tres dūtaxat suspicione carētes. Nā tres videtur suspecti:qꝛ vnus vcꝫ Marcus psupponitur q sit frater germanus dicti Joā.frat autē p fratre i cā ardua nō vr̄ idone⁹ testis p fratre ad extorquē dum ab aliis prout firmat Bal.in.l.parētes.C.de testi.satis autē ardua vr̄ hec cā ex q agit de vniuersa hereditate fortasse nō mediocris estimationis. Remanēt aūt quinqꝫ quoꝝ vnus vcꝫ Uenātius est in primo gradu affinitatis.d.Joanni:qꝛ frater german⁹ vxoris ipsius Joā.iō vr̄ quodāmodo par suspicio prout in fratre cū vir ꝛ vxor cēseantur qdāmodo vna psona:qꝛ reputant duo in carne vna.genesis.ij.ad fin.ꝛ Matthei.xix.ꝛ.c.gaudeam⁹.de diuor.ꝛc.ꝛ alter vcꝫ magister Hieronym⁹ est in scdo gradu affinitatis eidē Joā.qꝛ martius amite qui fil'r vr̄ suspect⁹ pter tam artā affinitatē:ꝛ maxime in istis terminis.d.l.edicto.in quibus agit ex quodā quasi notorio vt dicūt docto.ibi ad aliū tn̄ finē.ꝛ in quo suspicio aliq nocet q̄ nō noceret in alio iudicio vt apparet ex illo tex.ibi in prima figura sine oī vituperatione appareat.ꝛc. Cōiūcti em̄ nō vident prebere tale testimoniū qđ testm̄ per eos attestatū prima figura.i.primo aspectu sine oī vituperatione:cū ex ꝯiūctione videatur primo aspectu res suspecta prout ex rasura vl' cācellatione de qua ibi premittitur. Nō est em̄ rasura vel cācellatio vituperatio qꝛ potuit fieri bona fide.ꝛ p testatorē vel eius volūtate:tamē pter suspicionē diminuit de fide: adeo q vr̄ q q̄ ad hūc finem nō cēseatur esse sine vituperatione. Ideo cū cōsanguinei testificātes nō careāt suspicione pter quā repellunt i causis arduis:put sunt cause criminales.cañ.ꝯsanguinei.iij.q.v.ꝛ.c.cū oporteat.ꝛ ibi glo.extra de accusa.ꝛ no.doc.in.c.literas.de presump.ꝛ Bar. in.l.lex cornelia.ff.de iniur.ꝛ Bal.in.l.parētes.C.de testi.ꝛ Jmo. in.c.insinuāte.de offi.delega.ꝛ cōiter tenetur. Scdo inducit ꝯtra testes q non sunt cōtestes saltē ex eo qꝛ nō se conformant in vbis testatoris que referūt.† Et qn̄ testes deponūt de vbis testamēti dūt cōcordare in verbis formalib⁹:prout est notabilis theorica d.Anto.in.c.nihil.de verb.sig.quā ibi sequitur Pano.merito ꝛc. qđ autē non cōcordēt in vbis euidēter ptꝫ ex lectura attestationū iō nō me extēdo:merito vr̄ q nō debuerit pnūciari ppetuā fidē adhibendam dato quod fuerint rite ꝛ recte examinati ꝛ publicati. Sꝫ pdictio nequaq̄ refragātib⁹ ꝯtrariū arbitror de iure rn̄dēdū.s.q istis testib⁹ sit ppetua fides adhibēda: naꝫ in hmōi testō qđ iuuat ex singulari dispōne.d.§.si qs autē.de qua etiā habetur mētio i.l.ij.de iniust.test.ꝛ i.d.ff.si prius.put bar.ꝛ doc.volunt:lꝫ legēdo aīr visū fuerit:sꝫ non refert q̄ ad itētū nostrū sufficiūt qnqꝫ testes vt est expressum in.d.§.si qs aūt.ꝛ in casu isto deponunt de ipso testō sex testes rogati:iō vnus supabūdat ꝛ sunt idonei testes quia non reperiunt prohibiti:cum editum de testib⁹ sit prohibitorium.l.j.§.j.ff.de testi.prout hoc argumēto vtit glo.in.d.cañ.cōsanguinei.ꝛ in.d.l.parētes.ꝛ in.c.insinuāte.ꝛ in.c.cū.r.cañ.de offi. deleg.† Et sunt oēs contestes qꝛ deponunt de eadē instōne Joānis ꝛ de voluntate testatoris q nolebat valere primum testm̄:ꝛ p ꝯñs omnes in eūdē finē tēdunt qđ sufficit.l.qui sniaꝫ.C.de penis. ideo nō est curandū si in verbis aliquaten⁹ differunt:quinimmo si loquerentur per eadē verba formalia potius viderētur suspecti quasi loquētes peūdem premeditatū sermonē.l.iij.§.tu magis.ff. de testi.ibi in eūdem premeditatūqꝫ sermonē.et ibi Bar.ꝛ Bal. x.colla.de pace constantie.in prin. Nec curat diuersitas i vbis:dūmodo idē significēt.arg.l.q extrinsecu.§.j.ꝛ.l.si sub vna.ff.de ver. ob.nec si vnus plura verba annectit q̄ alter.arg.c.cū marte.§.j.de cele.mis.quotidie eniꝫ videmus q euangeliste qui attestant dicta christi variis verbis referunt:ꝛ vnus plura verba refert q̄ ali⁹ vt ibi ꝛ in multis ꝛ infinitis vt dixerim locis euangelioꝝ:ꝛ tamē verissimi testes reputātur ꝛ sunt ad hoc tex.in.c.nihil.de vbo.sig. ꝛ si sec⁹ dicerem⁹ perraro p solos testes pbari posset testm̄ plura capitula continens:qꝛ esset ferre impossibile q lapsu tēporis oēs testes recordarētur de singulis vbis formalibus testatoris:absurdum autem foret q vbi soli testes interfuerint filia testamēta redderētur quodāmodo improbabilia:cū itaqꝫ oēs sex q testator dixit q nolebat q primū testm̄ valeret ꝛ q instituebat heredē Joānem sunt censendi contestes non singulares vel varii:lꝫ nō loquātur per eadē formalia verba:ꝛ licet aliqui plura verba subnectāt. Nec ob.elgās dictū.d.Ant.in.d.c.nihil.ꝛ Panor.eū sequētis: qꝛ rn̄detur q illud dictū pcederet qn̄ ageret de pbādis vbis testatoris:qꝛ forte esset vis in verbis seu forma vboruꝫ:ita se declarat.d. Ant.in.c.cū ecclesia sut.de cā pos.ꝛ ppie.xiiij.colū.vsi.venio ad gl.in vbo vacillasse.vbi formaliter inquit q si testes variāt in mēte ꝛ verbis nō valet eoꝝ dictū vt hic si in solis verbis eadē mēte retēta secus est:qꝛ ex hoc non vitiatur eoꝝ dictū vt ibi not. Nam primo adduxerat.d.c.nihil. Et subdit ad hoc qꝛ verba mutare tenore sniē retēto non est prohibitū.de ꝯuer.cōiu.dudū.idē Goffre. scdm eundē.d.Anto.qui subdit hec puto vera qn̄ datur variatio de vbis a teste prolatis:secus si variāt in verbis prout ab alio platasūt:qꝛ vnus testis dicat talis dixit titius heres esto. maxime cū disceptatur de verboꝝ forma inter partes.tex.tn̄ facit in ꝯtrarium in.d.nihil.nā ꝛ ibi apostoli referebāt verba christi diuersa eadē mēte seruata:ꝛ hoc forte verius est:qꝛ testis attestat mentem ꝛ verba refert vt ppria de mente nisi vt dixi diuersitas foret inter partes de verborum forma ꝼm eum ad literam.† Et hoc vr̄ tenendum:quia non est angustanda materia pbationis.l.qm̄ in fi.C. de here.† nec sunt calūnianda dicta testiū prout dicit Jmo.in.l.inter stipulantē.§.si stichū.de vbo.ob.ꝛ dictū.d.Ant.in.d.c.nihil. intelligat ꝼm ea q̄ ipse dicit in.d.c.cū eccle.sut.s.qn̄ esset inter partes vis in forma verboꝝ vel forte qn̄ testes deponerēt de verbis vt qꝛ diceret talis ptulit hec vba vcꝫ ꝛ variarēt in verbis. nā tūc forte essent varii ex quo deponunt de verbis potius q̄ de mente: ꝛ sup verbis variant quorum neutrum accidit in casu nostro: nō enim apparet q recitauerint verba plata:nec erat ius in verbis inter ipsas partes. Quinimmo potius ex serie depositionū demōstratur q non referebant verba plata:sed mentem loquentis demonstratam eis testibus per verba prolata coram eis:qđ ptꝫ q̄a plures eorum deponēdo de eo qđ dixit dictus Mariottus loquūtur in persona testatoris per verba tertie persone ꝛ p verba nō psentis tēporis:quia Angelus Uenantius ꝛ Jacobus dicūt q dictus testator dixit q nolebat q primum testm̄ valeret:hec quidē verba non sunt cōformia testatori:sed solēt dici ꝛ ita ꝯuenit ego nolo q valeat:ꝛ sic voluntas demonstratur per verbum presentis temporis prime persone non per verbum preteriti imperfecti tertie persone incongruissima fuisset locutio si testator volens reuocare testamētū diceret nolebat q valeret. Itē esset inepta locutio si testator diceret instituebat Joannē:prout deponit Angel⁹ vl' dicere formaliter volebat q bona sua essent ꝛc.prout deponit Jacobus ꝛ etiam Uenantius:apparet ergo q isti testes referunt se ad mentem non ad verba formalia testatoris:ꝛ ita potest pbabiliter coniecturari de aliis trib⁹ testibus:qui tamē loquūtur p verba accōmodata ipsi testatori:sed non est verisimile q voluerit se artare ad verba formalia:sed si se artarent posset dici qđ sunt ꝯtestes in verbis in quibus est ius. Nam omnes tres concordāt q dixit nolo q valeat loquendo de illo primo testamēto. Itēꝫ omnes tres q dixit facio Joannem heredem de magistro Hieronymo ꝛ Marco cōstat licet verba vnius sint per notariū descripta materno sermone ꝛ alterius latino Bernardinus etiam potest intelligi q idem dicat:quia dicit.ꝛ sic facio ꝛ Joannem heredēꝫ institutori ita q illud verbum facio determinet verba heredē Joannē ꝛ multum consonat:lꝫ sit aliqualis transplantatio verboꝝ:quia conueniebat dicere.ꝛ sic facio ꝛ institutio heredem Joānē:lꝫ sepe huiusmodi cōtingunt lapsu calami vel lingue:nec semper notarii describunt formalia verba testiuꝫ:sed effectus prout experiētia docet que est reruꝫ magistra.c.quā sit.in prin.de elec.li.vj.ꝛ.c. statutum.in prin.eo.ti.ꝛ libro. Et si quid impingeretur huic soli testi esset impingendum non aliis qui sunt conformes in vbis q̄ sunt suff.cientia ꝛ substantialia vt premisi:non tamen puto qđ ex hoc aliquid sit detrahēdum fidei etiam huic testi.† Nec obstat dictis testibus q alter eorum est frater ꝛ alii sunt affines pmi vel secundi gradus computando ꝼm ius canonicum: nam respondet q in causa ciuili frater est legitimus testis pro fratre etiaꝫ carnali prout est glo.in.d.c.insinuāte.ꝛ in.d.c.cū.r.canonicus.ꝛ in.d.ca. cōsanguinei.ꝛ Bar.in.d.l.lex cornelia.gl.ꝛ Bal.in.d.l.parētes.ꝛ no.etiam in.c.literas.de presump. Spec.in titu.de teste.§.i.v.sed nunquid frater.ꝛ ibi transit Jo.an.idem Jmo.in.d.c.insinuāte. vbi dicit ita cōiter teneri.ꝛ idem vult ipse Jmo.et Panor.i.d.c. cum.r.canonicus.† In criminali autem nō admittit ea rōne: qꝛ offensa vnius reputat offensa alterius.d.l.lex cornelia.prout vult ibi Bar.ꝛ Cy.in.l.in fi.C.de rap.vir.assignātes dictā rationem q̄ etiam

etiam ab alijs assignatur: z lz doc. dicant q̄ nō prestat̄ tāta fides prout alijs non consanguineis: nihilominus hoc casu dict⁹ frater vna cū alijs affinib⁹ sufficienter probat ex plurib⁹. † Et primo q: ex quo sunt tres testes oī exceptiōe maiores licet deficiat aliquid de fide in istis trib⁹ testib⁹ supplet̄ de fide p alios tres testes lega les. arg. l. si quis ex argētarijs. §. cogētur. versi. quid em̄. ff. de eden. prout ibi ad hoc illum tex. ponderant ibi Bal. z Ang. dicētes ex hoc q̄ si vnus testis est vilis z nō fide dignus vt infamis infamia facti propter quam ei non datur plena fides: z est ali⁹ fide dign⁹ plene probant: quia autoritas alterius testis supplet id qđ deficit de fide alterius testis fm eos: vñ si est vnus testis omni exceptiōe maior z alius indignus fidei nō dico oīno inhabilis plene probāt per. d. §. cogentur. per illum tex. quē ad hoc sepe allegat Bal. dicit Bon. in consi. mihi. ccci. incip. in casu proposite cōsultationis. cir ca finē. Cum itaq; affinitas que est in duob⁹ testib⁹ non reddat te stes inhabiles nec etiā fraternitas que est in altero teste vt. s. pro batum est: z sunt tres testes omni exceptiōe maiores suppletur si quid fidei deest de testibus cōsanguineo z affinibus per autorita tes horum trium testium fide dignorum per autoritatē predictā: qđ maxime z secūdo dicendū est: q: lz isti tres testes cōsanguine⁹ z affines non videantur omni exceptione maiores respectu cōiun ctionis sanguinis z affinitatis: tñ sunt ex alia parte prout mihi dr hoīes legales z bone fame z opinionis: ita q̄ ex hoc iudex dз ma gis duci ad eis credēdū: z potest esse tāta legalitas in duob⁹ testi bus fratribus carnalib⁹: vt nostro vtar sermone: q̄ iudex deberet eis plenā fidē adhibere: prout inquit Imo. in. d. c. cū. r. canonic⁹. z d. l. qui testō. §. quecūq;. in fi. z in. c. in literis de testi. z tāgit etiam Bal. in. d. l. parētes. † Remittitur em̄ hoc totū iudicis discretioni. l. iij. §. tu magis. ff. de testi. z hз plus z minus credere fз qualitatē personarū z etiā qualitatē effectionis p ea q̄ ibi habētur z p glo. z Inno. c. in literis. de testib⁹. vbi Inno. Jo. an. z Imo post glo. lo quētes in domesticis puta cōsanguineis famulis colonis z hmōi habitātibus in eadē domo dicūt q̄ pōt esse tāta legalitas in duo bus testib⁹ q̄ eis dabit̄ p iudicē plena fides: totū em̄ hoc arbitrio iudicis. z idem sumitur ex dictis Spe. in ti. de teste. §. j. versi. item excipitur qđ est domesticus. z ver. sequēti. z p Cy. in. l. etiā. s. eo. ti. Et inquit loquens in fratre Panor. in. d. c. cū. r. canonicus. ad qđ maxime dз moueri iudex in casu nostro. q: sunt plures alij testes vltra istos sex qui deponunt de voluntate ipsius testatoris qđ no lebat valere primū testm̄: z est vnus religiosus qui deponit q̄ vole bat relinquere heredē. d. Joanē: qui lз non probēt q: non sunt cō testes cū istis sex q deponūt de ista vltima volūtate cū de alio tpe deponāt: tñ satis adminiculātur z prebēt verisimilitudinē qđ ista vltima volūtas pbata per istos sex testes fuerit z sit vera. accedat quo ad affines vulgare dictuз q̄ ly parenti de copula: vt honeste loquar non vale nigotta est cōmune prouerbium. † Tertio iuuan tur predicta q: sufficiūt quinq; testes: z tñ ex abūdāti sunt sex ple ne probantes: adeo q̄ si quid fidei deest pꝑter consanguinitatem vnius z affinitatē duorū suppletur p excessiuum numerū p no. p glo. in. d. l. iiij. §. eiusdē in ver. numerus. de testi. volēs q̄ vbi deficit de fide testiū suppletur p excessiuū numerū: z ita illū tex. z gl. nor. ibi Raph. ful. qđ z dr notasse alibi Jac. bu. z illā gl. dicit. Ray. de for. non esse alibi prout eū refert z sequit̄ idē no. Nico. de nea. in. l. excusantur. in prin. ij. col. de excu. tu. qđ z no. per tex. d. §. eiusdem. Jo. an. in addi. Spec. in ti. de notorijs criminib⁹. §. fama in addi. incip. allegato. s. ver. quid. ideз no. Imo. in. d. l. qui testō. in prīnc. de testa. col. j. dicens q̄ dato q̄ si ex septem testibus testamētarijs vnus esset legatarius non probarent plene: tñ si essent octo quorū duo essent legatarij plene probarēt. † Quarto predicta coadiuuā tur: q: isti testes fuerūt rogati ab ipso testatore: rogitus em̄ testiū non requirit probationem septem vel quinq; testium: vt volūt gl. z doc. in. l. ij. C. de bo. pos. fm tabu. vnde ab ipso testatore fuerunt approbati: ideo vr̄ eis magis credendum. ar. eius qđ no. gl. in auf. de testi. §. ignoti. vbi no. q̄ testi minus fide digno creditur ex quo est rogatus ad id: prout et etiam allegat z sequtr Bal. in. d. l. parē tes. ver. in. j. q. adducens etiam gl. in. l. inuiti. ff. de testi. Quinto p̄missa corroborantur: quia ista examinatio fuit facta ad finez intē tandi remedium. d. l. edicto. prout z superius deductū est. † Et in illo iudicio quia agitur de momētaneo cōmodo possessionis non requiritur ita exquisita probatio: prout requiritur in petitorio in tātum q̄ etiā ex priuata scriptura fit illa imissio put volūt doc. in d. l. edicto. z put etiā in possessorio quoꝝ bonoꝝ sufficit summaria pbatio nō ita exacta: prout in petitorio prout z not. Bart. in. d. l. edicto. z in. l. j. quorum bo. nec appellatur propter leue preiudiciū in hoc iudicio loquendo tamē de iure ciuili per. l. j. ff. si de momēta nea pos. prout ibi dicit Bal. Nō enim clauditur per hec via in pe titorio: prout z dicit Barto. in. l. edicto. z est clarum: vnde si non esset ita exquisita probatio non esset magna vis ad hunc finē: li cet sit exquisita vt ex alijs dictis demonstratum est: z licet nō esset omnino integra probatio non esset propterea vituperata que ad aliud tendit vt z deducitur ex iam dictis. Ex quibus elicitur con clusio qđ pronunciari debuit istis attestationibus perpetuaз fidē adhibendam: z vigore istarum attestationum debet dict⁹ Joan nes mitti in possessionem bonorum hereditariorum vigore legis edicto si hoc petitur corā iudice competenti: puta ad id deputa to forte ex commissione superioris: prout intelligo q̄ superior fa cere intendit committere q̄ videamur de iustitia partium et assi gnet possessionē cui assignanda venit: cum ex iam dictis clare eli ciatur q̄ assignanda veniat predicto Joanni. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. clxxiij.

¶ Consilium. clxxiij.

In nomine dñi nostri Je su xpi. † In pñti stipulatiōe est aduertēdū q̄ dict⁹ Jo. cambi⁹ stipulatus fuit dictā emphyteosim p se suis filijs z nepotib⁹ vsq; ī tertiā generationē nō fa cta in ipsa principali stipulatione emphyteosis aliqua mētiōe he redis vel hrdum: stipulatus. n. fuit p se z suis filijs z nepotib⁹ nō adijciendo z heredib⁹: quo casu verba sonāt q̄ nō requirat̄ q̄ sint heredes: q: cōstat posse esse filios z nō heredes: iō nō reqrat̄ q̄ ad hoc vt succedant in emphyteosim ipsi sint heredis: sed sufficiat q̄ sint filij vl' nepotes: q: verba id important a quib⁹ nō est in dubio recedēdū. l. nō alr. ff. de leg. iij. z. l. j. §. si is qui nauē. ff. de exer. q: di cere quis presumitur q̄ mēte cogitat. l. labeo. §. idē tubero de sup pell. leg. † Uerba em̄ sunt note passionū aīe. xxij. q. ij. is aūt. d. §. idē tubero. z. c. ij. regris de appel. z ita videmus q̄ in filij ɔtingit ī opis libertoꝝ. l. iurisiurādi. §. si liberi. de op. li. vbi nō considerat̄ p q̄ pte sint hrdes: iō nō vr̄ ɔsiderari qualitas illa q̄ sint hrdes sed q̄ sint liberi: iō cū equalr̄ sint de liberis: iō equalr̄ succedūt ī opis: licet sint īequales in hereditate put est ibi tex. z iō dicta rōne dicē dūeēt q̄ si nō eēnt in aliq̄ hrdens filr̄ succederēt in viriles † cū idē iuris soleat esse de toto quo ad totū qđ est de pte quo ad partē. l. q̄ de tota. ff. de rei ven. c. pastoralis ver. si qs cū totū. ex de offi. dele. cū si. qđ pcedit si ope debent̄: q: pr̄ fuit illas stipulat⁹ p se z filijs: sec⁹ qñ debētur ex legis dispōne: put pbat tex. ī directo z ī ɔrio sen su in. l. cū prōnus. §. cū pmiserit. ff. de ope. li. z ibi glosella sup pro liberis. z cū in iure pcedat de filib⁹ ad filia. l: nō pht. ff. de legi. c. iter ceteras ex de rescrip. cū vulgarib⁹. idē ī fili dōm vr̄ ī emphy teosi put z tз Bar. ī. d. §. si liberi. z Bal. ī. l. liberti liberteq;. ff. de ope. lib. z Bar. in. l. q̄ dicit̄. de pro bo. ob. z ī. l. si tibi. §. si pact⁹. ff. d pact. † Ubi ipse z doc. communiter concludūt q̄ quādo quis stipulat̄

fibi ꝛ filijs si stipulatio interponiť sup re transibili ad extraneos heredes cẽsetur stipulatus filio vt heredi. ꝛ ita intelligit glo. d. §. si
5 pact⁹. † Cũ itaqꝫ emphyteosis ecclesie nõ sit trãsmissibilis ad extraneos in auț. de nõ alie. §. emphyteosim. colla. ij. stipulãdo quis sibi ꝛ filijs cẽseť stipulari filijs vt filijs etiã si nõ sint heredes scdm eũdem bar. in. d. §. si pact⁹. ꝛ idẽ ꝙ emphyteosis ecclesie nõ trãseat ad heredes extraneos voluit glo. Bart. ꝛ Bal. in. l. etiã. in pnc. ff. so. ma. ꝛ Jo. an. in. c. in pñtia. de pba. ꝛ Spe. in tit. de locato. §. nũc aliqua. ꝟsi. xiij. ꝛ Joã. an. ibi in addi. ꝛ Nota late hoc disputãs i d. l. etiã. in prin. Ex quib⁹ vř ꝯcludendũ ꝙ dicti Angel⁹ ꝛ Syluerius filij. d. dñi Euãgeliste: lʒ abstinuerit se ab hereditate patris: tñ succedãt in dicta ẽphyteosi: nec potuerit. d. Euãgelista ab eis auferre alienãdo cũ illã nõ habeãt vt heredes patris: nec illa fuerit quesita p. d. dñm Euãgelistã: sed p patrẽ ipsi⁹ dñi Euãgeliste auũqꝫ ipsoꝝ agentiũ sic nõ habuerũt ab eo: iõ nõ potuit ab eo i eis preiudicari. arg. l. ab eo. C. de fideicõ. ꝛ. c. j. de succes. feud. ꝛ facit. l. qties. ff. so. ma. ꝛ. l. apud iul. §. si qs alicui. ꝛ qd ibi not. Bal.
6 p illũ tex. ff. de leg. j. † Per quẽ tex. no. ibi Dy. Ang. ꝛ Pau. d ca. qd pater q fuit stipulat⁹ emphyteosim p se ꝛ filijs ꝛ nepotib⁹ nõ põt filio preiudicare ꝛ loquunť in ipso patre stipulãte. ꝛ idẽ vult Põ. in. l. j. C. qñ nõ pet. par. ꝛ idẽ Bal. l. j. C. p quas pso. no. acq. limitãs nisi pater qsiuisset sua pecunia: lʒ alr loqui videať i auț. si quas ruinas. C. de sac. sanc. eccle. volens simplr ꝙ põt pater filio emphyteosim auferre. ꝛ idẽ vult Jmo. in. c. potuit. de loca. in vlti. char. idẽ vř velle Bar. in. l. qui rome. §. flaui⁹. ff. de verb. obli. ꝛ idẽ sentiat in. d. §. si liberi. Tñ ex q̃ nõ loquiť in patre stipulante: sed in eius filio a quo filio nõ habẽt isti Ange. ꝛ Syluerí⁹: sʒ ab eorũ auo nõ vř ꝙ cadat dicta dubitatio. ar. l. diui fratres. ff. d iu. patro. et. l. a diuo marco. C. de quest. ꝛ. l. j. ff. de iterdic. ꝛ releg. ꝛ qd p illã l. no. ibi Bar. trahẽs ad emphyteosim ꝯcludẽdo ꝙ factũ patris in emphyteosi nocet filio si eam habuit ab eo: secus si ab auo: fm tamẽ distinctionẽ de qua ibi. Tenẽtes ergo ꝙ possit filio piudicare nõ intelligunť nisi i eo qui quesiuit emphyteosim, put ꝛ loquuntur. Nec istis filijs nocet ꝙ. d. Jo. cãbius emit p se ꝛ suis heredib⁹ cõsentiẽte ꝛ licẽtiã prestãte dicto priore ecclesie cõcedente emphy
7 teosim. † Nã ille ꝯtractus fuit celebratus inter priuatos fm naturã cõtractuũ ꝛ solitũ stylũ. Et nõ est restrictus ad tertiã gñationẽ: prout restringiť alius ꝯtract⁹ celebrat⁹ inter ecclesiã ꝛ. d. Jo. cãbiũ: vñ sunt separati ꝯtract⁹ ꝛ habẽt separatã naturã: ꝛ iõ nõ vř ꝙ de vno ad alterũ inferať: qꝛ separatoꝝ nõ est illatio. l. fi. ff. de calũ. ꝛ. l. si marit⁹. C. de dona. iter virũ ꝛ vxo. ꝛ. l. naturaliter. §. nihil cõe. ff. de acq. pos. ꝛ maxime qꝛ cũ alia psona ꝙ cũ eccl'ia fuit secundus cõtract⁹ celebrat⁹ iuxta titulũ. C. res inter alios acta. ꝛ prior prestitit licẽtiã: eo qꝛ ille primus emphyteota nõ poterat alienare sine licẽtia vel irrequisita eccl'ia. Et qꝛ est de more ꝙ eccl'ia hʒ certã ratã p cõsensu hmõi pstãdo: nõ ppterea ꝙ ecclesie preiudiceť in ipa emphyteosi maxime cũ dicat expresse saluo iure ecclesie. Cũ itaqꝫ eccl'ia postea rõne de suo iure faciat specialẽ ꝯtractũ ille vi-
8 deť attẽdẽd⁹ ꝛ nõ pm⁹ q̃d ad ipsã ꝯcessionẽ eccl'ie p pdicta. †. Nec etiã vř obstare sequens cl'a: qꝛ illa ꝟba quicquid placuerit videnť intelligenda arbitrio boni viri. qꝛ ꝟbũ illud placuerit denotat arbitriũ boni viri. l. thais ancilla. §. sorore. ff. de fideicõ. lib. ꝛ. l. luci⁹ titi⁹. §. j. ff. de fideicõ. li. ꝛ ibi p bar. ꝛ fʒ subiectã materiã ꝛ natura
9 emphyteosis: † qꝛ ꝟba itelligunť fm naturã rei ꝛ psone cui adijciunť: ꝛ sic fm subiectã materiã. l. si vna. ff. loca. l. plenũ. §. eqtij. ff. de vsu ꝛ habi. ꝛ. l. si stipulatus. ff. de vsuris. ꝛ. l. eas causas. ꝛ. l. paf
10 seuerinã. in prin. ꝛ. §. ꝯditionũ ꝟba. ff. de cõdi. ꝛ demõ. † Preterea ꝟbũ hr̃des qñqꝫ sumiť p liberis. l. ex facto. §. fi. ff. ad tre. ꝛ. c. vnico
11 de beneficio fratris. ꝛ qualiter frater fratri succ. i vsib⁹ feu. † Jta vř posse sumi hic attẽtis precedẽtib⁹ ꝛ sequẽtib⁹ cũ sequať vsqꝫ i tertiã generationẽ ꝛ pcedat stipulatio facta p filijs ꝛ nepotib⁹ vś ꝗ in tertiã generationẽ. pcedẽtia em̃ ꝛ sequẽtia declarãt media. l.
12 seru⁹ pluriũ. §. fi. ff. de leg. j. ꝛ. l. q filiab⁹. e. tit. † ꝛ subiecta materia facit ꝟba impropriare. vt in. d. l. si vno. cũ si. s. adductis. Jdeo itelliganť illa ꝟba quicqd placuerit heredib⁹ fm naturã emphyteosis: hoc est ꝙ quilibet heres possit disponere de parte sua ꝛ p suo tpe: ꝛ sic donec viuit: cũ post mortẽ suã nõ ptinet amplius ad eũ prout em̃ si essent plures filij ꝛ heredes nõ posset vnus p illa ꝟba disponere d parte coheredis: ita ꝛ dicamus i tpe cũ pcedat argumẽtuʒ de re ad tps. l. si ita heredẽ. §. ꝛ qꝛ diximus. ff. de mili. testa. Vñ vř cõcludendũ ꝙ dicti Syluerí⁹ ꝛ Ange. succedant i dictis
13 bonis ꝛ possint dicta bona petere put petierũt. ¶ † His tñ minime refragãtib⁹ ꝯtrariũ puto de iure dicendũ: vř em̃ pmo dicẽdũ ꝙ dicti Syluerius ꝛ Ange. nõ succedãt in dicta emphyteosi si recusant hereditatẽ patris omitto ꝙ nõ sũt ipsi soli filij. d. dñi Euãgeliste: sʒ sunt due alie filie q̃ equaliter succedãt in dicta ẽphyteosi: nec reperio ꝙ cesserint iura sua nec renunciauerint emphyteosi predicte. Jtẽ omitto ꝙ posset instari ꝙ ex quo iure predicte stipulationis nõ perueniebat ad. d. dñm Euãgelistã nisi dimidia dicte dom⁹ filij. d. dñi Euãgeliste nõ succedãt saltẽ nisi i dicta dimidia cũ aliã dimidiã habuit. d. dñs Euãgelista a fratre cui forte dederat de suis bonis pro consequendo dictã dimidiã dom⁹ spectãtẽ
14 ad fratrem. † Nã diuisio vicẽ emptiõis obtinet. dicit tex. in. l. j. C. cõia vtri. iu. ꝛ. l. cũ pater. §. hereditatẽ. ij. ff. de leg. ij. iõ videreť ꝙ in illa nõ succedãt predicti filij. d. Euangeliste prout al's vidi velle in quodã cõsilio apud camerinũ excellentissimũ doctorẽ ꝛ integerrimũ cõsultorẽ dñm Benedictũ caprã patrẽ ꝛ preceptorẽ meũ obseruandũ: nõ tñ firmo nec cõsultãs curat in his insistere: sʒ volui tãgere ne videar nõ aiaduertisse ꝛ vt iudicãtẽ reddã in his aduertẽtẽ qñ in aliquo inclinaret in partẽ dictoꝝ agentiũ: qd tñ facere nõ dʒ ex pluribꝰ. ꝛ pmo qꝛ vř facta stipulatio pdicta p filijs ꝛ nepotib⁹ vt heredib⁹. Primo em̃ nõ est expeditũ ꝙ pater stipulãdo emphyteosim p se ꝛ liberis seu filijs nõ videať stipulat⁹ vt heredib⁹: nã put. s. dictũ est qñ pater stipulať filij sub noĩe appellatiuo filijs vł liberis vř stipulari filijs vt heredib⁹ qñ stipulať sup re
15 trãsitoria ad hr̃dẽ extraneũ. † Sʒ emphyteosis ecclesie vř sui natura trãsitoria ad heredẽ, put voluit gl. in. §. alienationis. ꝛ in. §. emphyteosim. in auț. de non alienã. co. ij. ꝛ idẽ vult Jaco. de bel. dicẽtes ꝙ. d. §. emphyteosim est corrept⁹ p. §. licẽtia. de alienatione ꝛ ẽphyteosi. ꝛ idẽ vult glo. i auț. si quas ruinas. C. de sac. sanc. ecc. ꝛ ibi Pet. ꝛ Cy. qd ꝛ vř finaliter ꝯcludere ibi Bal. ꝛ cũ h trãsit etiã ibi Rapha. fulg. ꝛ idẽ voluit Bal. i quodã suo repꝺrio extra ordinario in ꝟbo ecclesia. vbi satis tractat de hoc articulo vbi videť ibi dicere ꝙ gl. sibi ꝯtradicũt in hoc articulo: ꝛ sir Spec. qꝛ Spe. i. d. §. nũc aliqua. ꝟsi. vij. ꝛ ver. xcv. vř velle hãc ptẽ lʒ in. d. ꝟ.
16 xiij. videať aliud velle. † ꝛ cõcludit idẽ Bal. ꝙ. d. §. licentiã. loquiť indistincte ꝛ dʒ indistincte intelligi. ar. l. de precio. de publiciana. reprobando distinctionẽ Jo. an. in. d. c. in pñtia. ꝛ sup. d. §. nũc ali
17 qua. ver. xiij. † prout latius eũ refert Jmo. in. l. qd dr. xiij. col. ff. de ꝟbo. obli. vbi sequiť hãc partẽ dicẽs esse cõem opi. gl. ꝛ doc. ꝛ tãꝙ cõem esse tenendã p no. p Jnn. in. c. ne innitaris. de cõstitu. ꝛ Jo. an. in. c. j. e. ti. ꝛ per Bar. in. l. fi. C. de pena iu. qui male iudi. ad qd etiã gl. in. l. oĩs diffinitio. ff. de reg. iu. ꝛ Bal. in. l. precib⁹. C. de impuber. hãc eãdẽ opi. vt cõem sequiť idẽ Jmo. in. d. c. in pñtia. vbi idẽ vult. d. Nic. dũmõ nõ se habeat alr ꝯsuetudo eccl'ie fm eosdẽ Jmo. ꝛ. d. Nico. vñ retenta hac opi. circũscripta seu non apparẽte alia ꝯsuetudine ecclesie pater stipulãdo emphyteosim p se ꝛ filijs ꝛ nepotib⁹ censeretur stipulari p se ꝛ filijs ꝛ heredib⁹ p theoricaʒ prenarratã de qua in. d. §. si pactus. ꝛ p Jmo. in. d. l. qd dr. vñ stãte dicta varietate doctoꝝ ꝯcurrẽtibus alijs coniecturis saltem de facili est interpretandũ ꝙ censeatur stipulatio facta p filijs ꝛ nepotibus heredib⁹: que cõiectura satis vř subesse in terminis nostris attentis ꝟbis que sequuntur in dicto ꝯtractu emphyteotico ꝛ q̃ pcedunt in precedenti ꝯtractu emptionis facto eodẽ die loco ꝛ testibus ꝛ interuenientibus eisdẽ personis: nam prout. s. deductũ est ꝟba precedentia ꝛ sequẽtia declarant ꝛ faciunt interpretari media. d. l. si seruus plurium. §. fin. cum concor. ꝛ maxime prout dicit qñ media sunt dubia ita ꝙ de facili trahi pñt ad id qd suadẽt precedentia ꝛ sequentia prout videtur cõtingere in nostris terminis per. s. dicta: idcirco cum in precedenti ꝯtractu. d. Jo. cãbius emerit dictam rem emphyteoticam de consensu ꝛ voluntate prioris dicte ecclesie stipulando ꝛ recipiendo pro se ꝛ suis heredib⁹ ad tenẽdum habẽduʒ ꝛ fructandum ꝛ quicquid sibi ꝛ suis heredibus deinceps perpetuo placuerit faciendũ videtur aperte demonstrari voluntas ipsius ꝙ dictam domum emphyteoticã volebat querere sibi ꝛ suis heredibus: non ergo filijs non heredib⁹ prout apte sonant ꝟba predicta que denotant conceptum mẽtis. d. §. ideʒ
18 tubero. ꝛ. d. cañ. is autem. ꝛ. d. c. secundo requiris. † Nec videť mutata dicta voluntas. d. l. eum qui mutatã. ff. de proba. maxime in continenti. iuxta. l. non ad ea. ff. de condi. ꝛ demõ. vñ eiusdẽ voluntatis videtur fuisse. d. Jo. cambius dum stipulatus fuit dictã emphyteosim ex quo eodem die loco ꝛ testibus fuit illam stipulat⁹
19 et sic incontinenti iuxta. l. continuus. in prin. ff. de ꝟbo. obli. † Et verisimiliter sine aliquo temporis interuallo attentis cõiter accidentibus que sunt attendenda i materia probationis vt p glo. ꝛ
20 Bal. in. l. neqꝫ natales. C. de proba. ꝛ in. l. nõ hoc. C. vñ cog. † ꝛ idẽ Bal. in altera suarũ repetitionũ. l. petẽs. C. de pac. dicit ꝙ qñ reperiũtur duo ꝯtractus facti eodẽ die loco et testibus censentur correspectiui quasi incontinenti facti vnus post alium et vnus ppt alium qd et clarius i simili cõcludit Bal. in. l. pe. §. mulier. ff. solu. matri. ꝛ tãgit etiã Bar. in quodã suo consi. qd incipit pponitur ꝙ syndicus monasterij in ordine. lxxviij. fm ordinem qui habeť perusie. vñ cũ sine tpis interuallo post dictã emptionẽ factum p se et heredibus de consensu dicti prioris. d. Jo. cãbius fuerit dictã domũ stipulatus a dicto priori p se ꝛ suis filijs ꝛ nepotib⁹ vř nõ recessisse a pcedẽti sua intentione: et sic voluisse dictam emphyteosim p filijs et nepotib⁹ heredib⁹: qd et demonstrãt sequẽtia ꝟba eiusdem cõtract⁹ dũ subdit ad habendũ tenendum possidenduʒ et faciedũ quicquid placuerit dicitis suis heredib⁹ vsqꝫ ad dictaʒ tertiam generationẽ: nam si fuisset stipulatus pro filijs ꝛ nepotibus non heredibus non verificarentur dicta verba: quia heredes non haberent possidere et tenere vel facere quicquid eis placuerit sed dicti filij et nepotes: vnde dicta ꝟba satis aperte demõstrant intentionem stipulantis voluisse stipulari filijs et nepotibus si sint heredes

sint heredes ꝛ nō al's vt sic oīa verba dicti instrumēti verificētur. Et ſm hoc nō obstāt ꝙ circa hoc sunt adducta in cōtrariū: qꝛ non pondero dictā clām dicti instrumēti emphyteotici ad finē vt ꝑ eā censeat̃ esse data potestas alienādi: nec ex ꝑdicto cōtractu infero ad sequētē vt trahat̃ ad aliud ꝙ in sequēti cōtractu disponat̃: sed pōdero predicta ad demōstrādū intētionē ꝯtrahētiū ꝙ voluerint stipulari filijs ꝛ nepotibꝰ vt heredibꝰ: nec etiā ob. qđ ꝟbū heredibꝰ qn̄qꝫ ponit̃ ꝓ filijs seu liberis: qꝛ lꝫ ponat̃ ꝓ liberis qn̄qꝫ ita ꝙ nō ꝯprehēdat extraneo heredes: tn̄ nō verificat̃ nisi in filijs heredibꝰ prout voluit Bar. in. d. l. ex facto. §. fi. ꝛ sic ꝑ hanc viam v̄r ꝙ dicti Angelus ꝛ Syluerius si nō sunt heredes. d. dn̄i euāgeliste: ꝛ ꝯn̄r nec. d. Joānis cābij non venient ad dictam emphyteosim. † Nec obst. ꝙ forte sunt heredes noīe rōne suitatis: quia nō sunt heredes effectu ꝛ verba cōtractuū vident̃ debere intelligi cum effectu. ar. l. j. §. hec verba. ff. qđ quisqꝫ iuris. et. l. ij. in fi. C. cōia de le. et maxime ꝙtū ad iura ꝛ actiones qui residebāt apud ꝯtrahentē: cum ille nō remaneāt penes habētē nudū nomē heredis. ꝛ ꝯn̄r istud ius emphyteoticū non v̄r residere in dictis filijs seu nepotibꝰ dicti stipulātis rōne dicti nudi nominis. Scđo v̄r posse dici dictos Angelū ꝛ Syluerium debere ex alio succūbere in hoc iudicio. Nam ipsi in effectu petunt pronunciari dictā dominū emphyteoticā iure vtilis dominij vł quasi ꝛ nō v̄r ꝙ ipsi ꝓbauerint nec forte ꝓbare possint vtile dominiū vel quasi vtile dominiū ad eos spectare: ꝛ sic nō probent fundamētū eoꝝ intentiōis ꝛ ex hoc capite succumbant quia actoribꝰ nō probātibus reus ꝛ si nihil doceat venit absoluēdus. l. qui accusare. C. de eden. ꝛ. l. fi. C. de rei vē. ꝛ. c. cū ecclesia sut. in fi. de ca. pos. ꝛ ꝓprie. cū si.

22 † Qđ aūt nō possint ꝓbare dictū vtile dominiū vel quasi v̄r ex eo qꝛ ipsi nūꝙ habuerūt possessionē ꝛ sic traditionē sine qua nō solet dn̄ium queri per. l. traditiōibꝰ. C. de pac. ꝛ multo minus quasi dn̄ium. lꝫ em̄ dn̄ium in multis casibꝰ trāseat sine possessione de quibꝰ gl'o. in. l. si ager. C. de rei vē. tn̄ etiā i illis casibꝰ ꝓpālibꝰ cōiter tenet̃ qđ requirat̃ traditio quo ad publiciana: prout tenēt Bar. ꝛ Bal. in. l. j. in fi. ff. de publi. ꝛ Jo. an. do. Ant. Flo. Jmo. ꝛ. d. Nico. in. c. ij. de cōsue. ad qđ bonus tex. in. l. cū sponsus. §. si de vectigalibꝰ. ff. de pub. ꝓpter qđ quo ad quasi dn̄ium v̄r intrepide concludendū ꝙ nisi ꝓbet̃ traditio facta dictis Angelo ꝛ Syluerio qui intendūt venire ex eoꝝ ꝓsona ꝛ nō niti ex dn̄o vł quasi dn̄o dicti olim dn̄i Euāgeliste nō possint obtinere ex capite quasi dominij cū nunꝙ habuerint possessionē sine qua prescriptio non ꝓcedit. l. sine possessione. ff. de vsuca. ꝛ. c. sine possessiōe. ff. de re

23 gu. iur. in. vj. Publiciana aūt datur ei qui incepit prescribere ꝛ nō perfecta prescriptione cecidit in possessione: nā tunc iuris dispositione cōpetit sibi actio in rem publicianam quasi ꝑfecerit prescriptionē. insti. de act. §. alie. ideo in casu vbi cessat prescriptio cessat etiā publiciana. l. eū qui. in prin. ꝛ. ij. fi. ꝛ. l. seq. ꝛ. l. qcūqꝫ. in prin. ff. de publi. ꝛ facit. l. j. eo. titu. circa primū aūt caput vtilis domini est magis dubiū: nā vidi al's consultū.

24 † Qđ ex solo titulo in emphyteosi trāsfert̃ vtile dominiū absqꝫ traditione vel quasi traditione: pro quo allegabat̃ elegās dictū speculatoris in ti. de locato. §. nūc aliqua ꝟsi. cxvij. qui mouet̃ ꝑ tex. i. l. j. si ager vec. vel emphy. pe. lꝫ quidā alij tenebāt ꝑ illud met dictū speculatoris ꝙ isto casu datur vtilis rei vendicatio: lꝫ nō sit quesitū vtile dn̄ium Specula. ibi ꝑ rōne assignat ꝙ talis vēdicatio non est ex dn̄io lꝫ ex ꝯtractu ꝛ iure emphyteotico oritur. d. l. j. si ager vectigali. ꝛ adducebat̃ auctoritas etiā Jo. an. ibi: q cū nō improbet v̄r assentire ꝑ id qđ ipse. Jo. an. tradit in prin. illius operis additionū ad Specu. Facit etiā qđ no. Cy. in. l. ea. C. de cōdi ob cām. dicēs ꝙ vbicūqꝫ datur actio vtilis in rē illa ꝺꝫ esse datiua nō causata ab aliquo dn̄io: lꝫ a legis potestate: ꝛ iō nō requiritur aliqua traditio ſm eū. ꝛ facit qđ no. bal. in. l. si vt ꝓponis. e. ti. ꝛ amplectēdo hāc opi. esset in ꝓposito nostro. cōcludendū ꝓ reo cōuento cū actores non nitant̃ ex actione datiua sed ex vtili dn̄io ꝛ sic ex natiua actione: iō cū non ꝓbēt in actione intētata seu medio cōcludēdi reus veniret absoluēdꝰ in hoc iudicio. ar. c. examinata. de iu. ꝛ. l. q habebat. ff. de institoria. Tamen semꝑ mihi visum fuit ꝛ legēdo. d. l. traditionibꝰ. ꝛ ꝑ prīꝰ dn̄i ī qōne facti fuerint requisitus de ꝯsilio seu subscriptione: ꝙ nec vtile dominiū sine traditione queratur: nec actio in rem data vel natiua. Primo em̄ Bal. in addi. sup dicto ver. cxvij. tenet hāc partē: eo qꝛ ſm eū emphyteota est cessionarius iuris nō actionis. allegat. l. si culpa. cū ibi no. ff. de rei vēd. ꝛ ꝑ hac parte est optima gl. i. l. j. in prin. ff. de supfi. sup ꝟbo actiones suas. que subdit. s. in rem quā nō habebat superficiarius non facta traditione: ius aūt emphyteotica ꝯ superfi. ꝯ̄ et ius superficiariū sunt silia. Quinimo eadē qn̄qꝫ. s. qn̄ superficies datur in emphyteosim: ꝛ hoc idem satis apte voluit Bar. i. l. interdū. ff. de acqui. pos. ꝛ idē v̄r velle idē Barto. in. l. ex facto. l. si qs rogatꝰ. ff. ad trebel vbi. v̄r quodāmodo ꝑ claro ꝓsupponere ꝙ in emphyteosi non queratur ius in re sine possessione. Jdē etiam vult idē Bart. in quodā suo ꝯsi. qđ incip. viso instrō locationis. in ordine. xcvj. ꝛ facit ꝑ hac parte generalitas. d. l. traditionibꝰ. et iō cū glo. Bar. ꝛ Bal. videant̃ esse in hac sn̄ia ꝑ qua est regula iuris cōis a qua nō v̄r recedendū cū non habeamus tex. in contrarium multū vrgētē. Quinimo nec autoritatē aliquā doc. preallegatoꝝ que vrgeat. Nō em̄ vrget auctoritas Spe. de qua. s. Nā licet forte innuat ad id qđ allegatur tn̄ non se firmat: quia vltimo loco ī hac qōne dicit quidā dicunt ꝯtrariū verius ꝑ. l. cū sponsus. §. in vectigalibus. de publi. Sed illud mitigat dictio forte ſm eū ꝙ ita trāsit quidā diceret ꝙ ex quo vltimo loco adducit dictā opi. censeatur in illa residere. ar. l. qui filium. §. sabinus. cū sua glo. ff. ad treb. ꝛ lꝫ subdat ꝙ illud mitigat dictio forte: nō ꝓpterea dicit ꝙ dictio forte tollat fundamētum illorum: sed videtur esse quoddam philosophicum tēperamētum: iuxta illud sub dubio forte rn̄dēt sepe periti. iuxta no. ꝑ Archi. in. xij. q. iij. §. cū ergo. ꝛ qđ ꝑ gl. fi. in. c. ex pte. de cele. mis. cū si. Facit qꝛ al's frustra fuisset ibi facta mētio traditiōis: vn̄ q̄ ad hꝰ debilis est auctoritas Spec. ꝛ magis debilis auctoritas Joā. an. q ibi de hoc se non intromittit: vn̄ potius est ad herēdū auctoritati gl. Bar. ꝛ Bal. Nec ob. tex. d. l. j. si ager vec. vł emphy. pe. qꝛ lꝫ ibi simpl'r dicat̃ ꝙ conducēti fundū in perpetuū vel ad longū tp̄s competat vtilis actio in rem ꝛ non faciat mētionem de traditione: tn̄ dicendū est ꝙ id presupponitur ꝑ. d. l. traditionibus ꝛ similes. ꝛ ꝙ hoc fit necessario dicendū apparet: qa illa l. j. loquitur simpl'r de actione in rem: ita ꝙ pōt intelligi tā de vtili publiciana ꝙ de vtili rei vendicatione cum vtraqꝫ sit actio in rem ꝛ ille titulus si ager vectigalis est positus post titulum de publiciana: nec ille titulus magis loquitur de conducente a dominis ꝙ non dominis. Et tn̄ negandū non esset quin in publiciana requiratur traditio ꝑ. d. §. in vectigalibus. ꝛ dicta. s. iō opꝫ necessario ꝓsupponere ad tex. d. l. j. ꝙ interueniat traditio vt simpl'r ꝛ generaliter procedat vt loquit̃ ꝛ facit tex. in. l. fi. e. ti. ibi habuerit ꝛc. Nec ob. id qđ. s. ꝺꝫ qđ datur rei vēdicatio sine vtili dominio: qꝛ lꝫ qn̄qꝫ istud accidat ꝛ tūc possit dici datiua: tn̄ in casu nostro q̄ cōpetit ex iure emphyteotico v̄r natiua: ꝛ ꝯn̄r presupponat vtile dominium vel vtile quasi dominiū: ꝛ ita vult glo. in. d. l. j. in fi. ꝛ bar. ibi ꝛ passim ab oībus allegatur ille tex. ꝛ tex. d. l. j. de superficieb' ꝙ emphyteote ꝛ superficiarij habēt vtile dn̄ium: ꝛ tn̄ illa iura solū dicunt de actione in rem. ꝛ sil'r. l. j. C. de dona. que sub modo solū dicit de rei vendicatione: ꝛ tn̄ glo. d. l. traditionibus ꝓsupponit dominium transferri. ꝛ doc. ibi sequūtur: lꝫ aliud videat̃ velle Bal. in. d. l. si vt proponis. quo ad. l. j. de dona. que sub modo. Nec obst. qđ vbi ius dat actionē in rem non presupponitur dn̄ium: qꝛ fateor vbi actio est datiua prout declarat Bal. ꝛ lꝫ Bal. in. l. si a sponso. C. de donatio. ante nup. dicat ꝑ illum tex. ꝙ vtile dominiū qđ causat̃ ꝓpter vtile in rem acquiritur ipso iure per illā. l. ꝛ. l. cū veterum. e. ti. qꝛ pōt dici qđ loquatur in illo casu ꝓpāli vel loquat̃ in re trāslatione non in translatione al's si generaliter loqueret̃ eiꝰ dictum esset falsum per id qđ videmus in feudis que non acquiruntur nudo contractu: sed inuestitura aut successione. c. sciēdū. in fi. de feudi cognitione in vsibus feu. ꝛ qđ no. per glo. ꝛ docto. in. d. l. si culpa. vel dicamus ꝙ quoddam est vtile dominiū qđ aduersat̃ directo: in illo loquunt̃ Cy. ꝛ Bal. lꝫ ꝛ in eo sit eoꝝ dictū dubiū. Quoddā ꝟo est dominiū vtile qđ non aduersatur directo: lꝫ ab eo originatur ꝛ ipsum presupponit. ꝛ in isto non loquunt̃ Cy. ꝛ bal. nec eorum iura: ꝛ in isto nos loquimur: ꝛ iō ex predictis cōcludo ꝙ in emphyteotā sine traditione seu acquisitione possessionis nō trāsit vtile dn̄ium: nec vtilis actio in rem q̄ regulariter ab vtili dominio ꝛ quasi dn̄io causat̃: ꝛ ita semꝑ mihi visum fuit. Posset tn̄ hic instari ꝙ in casu nostro emanauerit traditio: qꝛ. d. Joā. cābius habuerit fictā traditionē a dicto priore q cōstituit se possidere precario noīe. d. Jo. cābij noīe quo. s. ꝛ sic noīe ipsiꝰ Jo. cābij ꝛ filioꝝ ꝛ nepotū ꝑ quibꝰ fuerat stipulatꝰ: ꝛ iō ipsi nepotes vigore dicti ꝓcarij cēseātur quesiuisse possessionē.

25 † Cū ꝑ ꝓcariū possessio trāsferatur. l. interdum. de acq. pos. ꝛ. ff. de ꝓca. l. ꝛ hꝫ. §. eū qui. ꝛ q̄si ꝑ totū. ꝛ facit. l. cū eo. de acq. pos. qđ ꝓcedit etiā in hn̄te ciuilē tn̄ possessionē vt tradit Bar. in. d. l. interdū. §. fi. ꝛ iō ꝑ hāc viā istis nepotibꝰ v̄r q̄sita vtilis rei vendicatio ꝑ id qđ no. Spe. in. d. §. nūc aliq. ꝟs. cxix. ꝛ ibi bal. in addi.

26 † Dicēs ꝙ si ego accipio emphyteosiꝫ ꝑ me puta fratribꝰ vel vxore vel alijs: ꝛ accipio possessionē ꝑ me ꝛ fratribꝰ seu vxore illi habēt rei vēdicationem ꝑ me. Qđ tn̄ dictum Jmo. in. l. ex facti. §. si quis rogatꝰ. ad trebel. intelligit esse veruꝫ si ego habui mādatū al's secꝰ ꝑ. l. si ego. de neg. gest. nisi illi ratificauerint: ergo ꝓcedēte mādato vł secuta ratihabitione q̄ mādato cōparat̃ regula ratihabitio. l. vj. ꝛ. l. fi. C. ad mace. cū si. iō si dicti Angelus ꝛ Syluerius ratificāt dictā constōnē ꝓcarij eoꝝ noīe factā possint niti ex vtili dn̄io eis q̄sito mediāte dicta ꝓcarij ꝯstōne ꝛ id qđ dicit Bar. in. d. §. si quis rogatꝰ. volens qđ sibi recipienti ꝛ nō alijs prosit receptio possessionis qui ideꝫ vult in dicto suo cōsi. intelligatur qn̄ recepit pro se non quando pro se ꝛ alijs: prout loquūtur Bal. ꝛ Jmo. Sed nihilominus hoc non obstante putarē qđ etiā hoc casu non sit quesitum. d. Angelo ꝛ Syluerio vtile dn̄iuꝫ vigore dicte precarie cōstitutionis: qꝛ ipse Joānes cābius cēsetur stipulatꝰ pro se et filijs ordine successiuo: quia in vita sua pro se et post eius mortem pro filijs et post mortem filiorum ꝑ nepotibꝰ vt not. per Barto. et docto. in. l. gallus. §. j. de libe. et posthu. ꝛ in l. ꝙ dicitur. de verbo. oblig. et in. d. l. si tibi. §. si pactus. cū multis si. et ideo dictus Joānes cābius in vita sua pro se in solidū videt̃

Alf.

percepisse dictã precariã constõnem cũ ad ipsum insolidũ domus
emphyteotica ptineret: z iõ cũ sibi insolidum possessionẽ quereret
nõ potuit querere possessionẽ in vita sua filijs suis vel nepotib⁹ p
l.iij.§.ex ɔtrario.ff.de acq.pos.z facit.l.si vt certo.§.si duob⁹ vehi
culũ.ff.cõmodati.z maxime qz forte dicti Angelus z Syluerius
nõ erãt in rerũ natura: ita ꝙ nõ poterãt possidere: iõ in vita dicti
Joãnis cãbij nõ potuit eis queri possessio siue essent ĩ rerũ natu-
ra siue non: cũ esset insolidũ dicti Joãnis cãbij: nec etiã ĩ vita dñi
Euãgeliste ad que etiã isolidũ ptinebat domus emphyteotica z
ipsi⁹ possessio naturalis: cũ duo nequeãt eodẽ tpe isolidũ posside
re eãdẽ rem eodem gñe possessiõis.d.§.ex ɔtrario: nec etiã hodie
post mortẽ.d.dñi euãgeliste potest eos iuuare dicta pcaria cõsti-
tutio possessionis: nã illa pcaria cõstitutio fuit facta ad tps.s.do
nec.d.Jo.cãbius vel alius p eo corporalẽ possessionẽ dicte dom⁹
acceperit: cũ itaqz.d.Joã.cambi⁹ in vita sua z.d.dñs Euãgelista
put psupponit ĩ eorũ vita singula singulis referẽdo acceperit pos
sessionẽ dicte dom⁹ emphyteotice p possessionẽ eis traditã finita
fuit dicta precaria possessio: nec hodie durat p expressa vba dicti
instr.vñ nũꝗ fuit neqz est apud dictos Sylueriũ z Angelũ ali-
ꝗ possessio: merito nõ pñt iuuari ex vera vel ex ficta traditione ꝗ
ad eoz psonas nõ extendit p predicta. Nec cadit eorũ ratificatio
tum qz dicta precaria cõstitutio si noĩe eoz facta cẽset dz cẽleri fa
cta anteꝗ ad eos spectaret dicta emphyteosis: tũ qz per pdecesso-
re maxime.d.Jo.cãbium fuit apphẽsa possessio corporalis: cuz
dicta ɔstitutio cẽseat facta ordine successiuo prout.s. stipulatio
principalis ad quã dicta pcaria cõstitutio se refert ordine successi
uo cẽsetur facta: z p ɔñs cũ dicta cõstitutio fuerit tpalis est sens⁹
ꝙ dictus rector precario noĩe dictoz stipulantiũ possederit.s.ĩ vi
ta Joãnis cãbij noĩe precario ipsius: z post eius mortẽ suprstitib⁹
filijs precario noĩe ipsoz filioz: z post mortẽ filioz precario nomi
ne nepotũ: dũmodo tñ.d.Jo.cãbius prius nõ acceperit possessio
nẽ corporalẽ. Ita recte intuẽti sonãt dicta vba instrumẽti: idcirco
cum.d.Jo.cãbius acceperit possessionẽ z ĩ vita sua p ɔñs fuerit fi
nita precaria cõstitutio ex cõuentione ipsarũ partiũ vt vba istru
mẽti cãtãt. Restat ꝙ nũꝗ reperitur inesse precaria cõstitutio no
mine ipsorũ Syluerij z Angeli facta vnde nequit ratificari p p-
27 dicta. † Et qz ratihabitio retrotrahit z mãdato cõparatur p viã
cuiusdã fictionis trãslatiue de tpe ad tps: cui⁹ fictionis natura ẽ
ꝙ habeat duo extrema: vnũ a quo dz subesse in vero z alteruz ad
qd qd dz esse possibile: lz nõ verũ vt hec oĩa tradit Bart.latius de
clarãdo in repe.l.si isqui pro emptore.ff.de vsucap.cũ quo docto.
trãseũt. sed nemo diceret ꝙ dicti Syluerius z Angel⁹ ratificãdo
hodie dictã precariã cõstõnẽ querãt in vero possessionẽ: ergo nec
retro cẽseant quesiuisse.ar.d.l.si is qui p emptore et theorice vt.s.
tradite p Bar.z doc.ad h etiã.l.bonoz.ff.rem ratã habe. vbi est
28 text.nor.† Qd ratihabitio dz fieri tpe quo act⁹ qui ratificat põt
geri p quã.l.dicit notabiliter do.Nico.siculus in.c.cũ venissent ex
29 tra de resti.spo.† Qd si aliqs noĩe meo sine mãdato cepit aliquã
possessionẽ: z ãteꝗ illã ratificauerim ali⁹ cepit eãdẽ possessionẽ si
postea ratifico dictã possessionẽ noĩe meo captã nihil ago: cũ tpe
ratihabitionis ego nõ possim possessionẽ qrere ꝗ stat apud alium
qd.d.dñm Nico.sequit ibi clarissimus doctor.d.Benedi.capra
preceptor meus: z ita al's ĩ ardua.q.obtinui.vñ cũ in casu nostro
possessio dicte domus emphyteotice sit apud aliũ ꝗ dictã domũ
emit a.d.dño Euãgelista z pprio noĩe possidet vt emphyteota:
vr dicẽdũ ꝙ ratificatio ꝗ fieret p dictos Angelũ z Syluerium nil
releuaret si ratificarẽt: lz nõ reperiã eos ratificasse dictã cõstõnẽ
pcariã lz agendo videant ratificare ipsũ ɔtractũ ẽphyteoticũ.nõ
ergo sunt trahẽda ad casũ nostrũ ea ꝗ dicit Jmo.in.d.§.si qs ro-
gatus: qz dz intelligi prout z verisimiliter ipse loquit qñ ratifica
tio haberet sua debita pportionabilia: z qñ pcaria cõstitutio du
raret tpe ratihabitionis nec impediret p mediã possessionẽ alte-
rius. nec Bal.loquitur hoc casu: qz nõ loquitur ĩ accipiẽte posses-
sionẽ p se z filijs: z sic ordine successiuo: lz p se z fratrib⁹ seu vxore
in quib⁹ nõ cadit ordinatus ordo charitatis: prout inter patrẽ z
filiũ: vñ eodẽ tpe cẽsetur p oib⁹ facta stipulatio.ar.l.si mihi z titio
cũ isinit. si.de ver.ob.z habet in.d.l.gall⁹.§.j.cũ mult. si.ideo acci
piẽs possessionẽ p se z fratribus seu vxore querit illis possessionẽ
et ɔñr dominiũ: dũmodo tñ illi acceptẽt vt dicit Jmo.z sic alia
est ratio in terminis Bald.alia in terminis nostris. Et hoc casu
militat opi.bar.q voluit ꝙ prim⁹ emphyteota accipiẽs possessio-
nẽ sibi p ipsam possessionẽ prouideat z nõ alijs: prout z.s.retuli.
Ex qb⁹ restat cõcludendũ ꝙ dicti Angel⁹ z Syluerius habeãt
succũbere nec possint obtinere ɔtra dictũ emptorẽ: qd maxime vi-
deretur dicendũ si adhuc duraret linea eius emphyteote a ꝗ.d.
Joã.cambius emit dictam domum emphyteoticaz: nam ille vẽ
didit dictam domũ.d.Joãni cãbio recipiẽti p se z suis heredib⁹
in infinitũ saluo iure ecclesie: vñ vendidit in effectu ius suũ ẽphy
teoticũ qd habebat duraturũ penes dictũ Joã.cãbium emptorẽ
donec duraturũ erat apud eũ z suos successores.ar.l.lex vectigali.
ff.de pigno. Vñ stãte generatione illius vendentis ĩ quam dura
turũ erat ius ẽphyteoticũ dicta emphyteosis cõcessa dicti vẽdi-
tori nõ erant reditura ad dictam ecclesiam: attento ꝙ rector eccle
sie prestitit cõsensum: de cuius cõsensu potuit fieri dicta vẽditio.l.
fi.C.de iure emphy.ideo durãte dicto iure vẽditio videt dictũ ius
trãsiuisse ad heredes dicti Joãnis cambij: p quibus dictus Jo.
cãbius fuit stipulat⁹. Et ideo ex hoc capite si adhuc duraret illud
ius emptum repellerentur dicti Syluerius z Angelus qui pretẽ
dũt se nõ heredes.d.dñi Euãgeliste: z p ɔñs.d.Joãnis cãbij. Nec
dicto medio refragat dicta ɔcessio in emphyteosi immediate fa-
cta p dictũ rectorẽ.d.Joãni cãbio recipiẽti p se filijs z nepotib⁹:
qz pñt stare simul dicte due cõcessiones: nã ecclesia ɔcedẽdo dictã
emphyteosim vr concedere ius qd concedere poterat: z sic qd.d.
Jo.cãbius z filij eius z nepotes possint venire ex dicta cõcessione
eis facta p ecclesiã casu quo dicta emphyteosis reuerteret ad ip-
sam ecclesiã: z sic casu quo finiretur ius emphyteoticũ emptũ per
d.Joã.cãbium. caute eñ fecit.d.Joã.cãbius volẽdo dictam do-
mum emphyteoticaz a primo emphyteota: z etiã ab ipsa ecclesia
quia dicte vie habebãt se ad inuicem vt excedentia z excessa: pote
rat eñ esse ꝙ prius finiretur concessio facta primo emphyteote z
ius vt.s. emptum ꝙ concessio sibi scdo loco facta p ecclesiaz: ideo
voluit cõcessionẽ ab ecclesia ad finẽ: vt si finiret gñatio vẽditoris
ipse vel sui filij vel nepotes nõ pderẽt dictã emphyteosim: si tñ ge
neratio illius venditoris duraret plusꝗ tertia generatio ipsius io
annis cãbij noluit pptera ꝙ dicta emphyteosis rediret ad eccle
siam sed trãsiret ad eius heredes: z iõ primũ ɔtractũ emptiõis nõ
restrinxit ad suam tertiã generationẽ: vñ quilibet contract⁹ potest
stare z intelligi simplr vt vba iacẽt a quib⁹ nõ est recedẽduz.ar.l.
nõ al'r.cum si.de leg.iij.hoc est ꝙ ius emptũ trãseat in infinituz in
heredes donec durasset apud vẽditorẽ seu suos successores z ius
concessum ex scdo cõtractu duret in tertiã gñationẽ si ius vẽdito
ris interim extinguatur sit nõ hic vltimũ mediũ nõ iuuaret: qz for
te esset finita generatio prime cõcessionis prout satis est verisimi-
le remanẽt duo media de quib⁹.s.nec primo medio obstãt interp
tatio quã.s.proxime dedi dicto primo cõtractui: qz potuisset ipse
emptor stipulari dictum ius emphyteoticum ꝙ erat penes vẽdi-
torẽ filijs z nepotib⁹ z alijs descendentib⁹ in infinitum etiam nõ
heredib⁹: vñ cũ stipulatus fuit heredibus restat coniectura qd vo
luit dictam emphyteosim transire in heredes: z sic nõ cessat argu
mentum.s.formatum in primo medio. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.clxxiiij.

1 ¶ Testamentum primum cum clausula qd nõ reuocetur vel ꝙ
nõ valeat scdm per ipsum fiẽdum nisi dicatur pater noster: an rũ
patur p scdm testm̃ in quo est cl'a gñalis vcz cassans z annullans
vñ aliud testamentum.per totum.
2 Reuocatio testamenti an tot requirat testes quot requiruntur ad
eius validitatem.nu.seq.z.12.
3 Testm̃ primũ an dicatur non reuocatum si testator simplr corã
septẽ testibus rogatis dicat ꝙ non vult valere primum testm̃ nisi
adijciat clausulam ꝙ vult decedere intestatus.nu.seq.z.5.
4 Testamentum in iure factum corã quinqz testibus valet.
5 Consuetudo est quid facti z per allegantem est probanda.
6 Testm̃ scdm non tollit primũ vbi in primo est clausula derogato
ria sequẽtium testõrum respiciens voluntatem non potestatẽ nisi
de primo testõ fiat mentio specialis.nu.seq. vel gñali cl'a cassans
zc.vel non obstante alio nu.10.z.12.
7 Potestatem in se vel sibi manus ligandi nemo habet.
8 Testandi liberam factionem nemo potest sibi auferri.
9 Argumentum de ɔtractibus ad vltimas voluntates est bonuz.
11 Geminata verba vniuersalia habent vim latiorem z ampliorem.
13 Testibus saltem duobus aut sex probantur ea que tendũt ad vo
luntatem declarandam.

¶ Consilium.clxxiiij.

In nomine dñi nostri Je
1 su xpi. ¶ † In pñti cõsultatione videtur prima fa-
cie dicendum dictos Petrutium z Angelum here
des in primo testamento institutos fouere iustitiaz
nã ipsi fuerunt instituti in testamento solenni qd de iure subsiste
re videtur: quia non videtur reuocatum vt probabo: ergo videt
iuribus subsistere: quia ꝙ non reuocatur quare zc.l.sancimus.C.
de testamen. Ad hoc enim vt per secundum testamentũ tollatur
primum requritur ꝙ scdm sit solẽne: adeo ꝙ ex eo possit adiri he-
reditas.l.cũ in secundo.ff.de iniust.testa.quib.mo testa.infirmã-
2 tur.§.posteriore.† Adeo ꝙ si quis in vltima voluntate nõ solen-
ni dicat se velle decedere sine tali testamento et sic velle primum
testm̃ non valere: non pptera reuocat testm̃.nisi concurrat laps⁹
decẽnij: prout est expressum in.d.l.sancimus.in casu autẽ nostro
etiam a tpe primi testamẽti nõ est elapsum decẽniũ vt ex lectura
ipsius testamẽti apparet: ideo dicamus ꝙ per illam vltimã vo-
luntatem factam corã sex testibus non censeatur reuocatum
primuz testm̃: tum quia non interuenit debitus numerus testiũ
si volumus per instrumẽtum probare per ea que habentur i.l.he
redes palam.in princi.ff.de testa.vbi instrumentum ĩ probanda
vltima

vltima volũtate h3 vim tot testiũ quot in eo sunt descripti:tñ q2
nõ fuit talis illa vltima volũtas cõcepta φ ex ea possit hereditas
adiri cũ nullus in ea instituat̃ heres nec alicui relinquat̃ aliquid
3 in ea vt i instrõ ipsis apparet.† Quinimo etia si corã septẽ testib⁹
rogatis dicat testator φ nõ vult valere primũ testm̃ non reuoca
bit ipsũ nisi adijciat clausula3:q2 vult decedere intestatus:nã vbi
adijcit dictã clausulã censet̃ instituti venientes ab intestato:arg.
l.siquis ita heres instituat̃ si legitime.ff.de here.instit.ideo primũ
testm̃ reuocat̃ per dictã scdm ratioẽ3.prout hoc firmat Bar.in.l.
si iure.ff.de lega.iij.Et licet Bal.videat̃ in.d.l.sancimus.isurgere
cõtra Bar dicẽs φ per reuocationẽ factã corã.vi.testibus.reuoca
bit testamentũ si voluit decedere intestatus: nã ratio naturalis
suadet φ tolli possit.put cõferri τ talis volũtas valebit iure itesta
ti τ cõfirmabit̃ aditione venientiũ ab intestato s3 eum.Tamẽ vi
dent̃ cõcordare bar.τ Bal.q2 etiã Bal.vult φ si reuocat q vult
decedere intestat⁹ reuocet̃ testm̃:prout dicũt Raph.fulg.τ Paul.
de ca.in.d.l.sancim⁹.Bar.tamẽ invero loquit̃ qñ exprimit φ vult
decedere intestat⁹ Bal.videt̃ φ indubio id cẽseat̃.Itẽ Bal.vult
φ valeat scda volũtas ab intestato Bar.forte voluit cõtrariũ.Sa
lyce.cõcordat φ reuocetur ope exceptionis nõ ipso iure:licet relin
quat cogitandũ.Omnes tñ psupponũt φ si coram minori nume
ro reuocaret nõ reuocaret̃.Quinetiã si corã.vij.testib⁹ reuocaret τ
adijceret clausulã:q2 volebat decedere intestate nõ reuocat̃ primũ
testm̃ vt est tex.in.l.militis condicillis.C.vetranus.ff.de milita.te
stamẽto.Ideo Bar.τ Bal.pessime loquunt̃:q2 cõtra illũ text.p
4 ut dicit Pau.de ca.in.d.l.sancim⁹.† Nec ergo ob.φ fuit dicta re
uocatio facta in rure:q2 licet lex fi.C.de testa.det priuilegiũ rusti
cis in rure testãtib⁹ φ corã quinq3 testib⁹ valeãt testari tñ nõ con
cedit̃ eis φ possint primũ testm̃ reuocare corã quinq3 vl' plurib⁹
testib⁹ non faciẽdo fm solẽne:h̃ em̃ nõ dicit̃ l.d.l.fi.de testa.q̃ est
lex exorbitãs.Ideo nõ extendẽda.l.ius singulare.τ.l.qd vero con
tra.ff.de legibus.τ i regula que a iure cõi exorbitant τ i regula qd
ob grãm i.vj.cũ simi.vnde nõ videt̃ φ trahat̃ φ ad hũc casu3 φ
maxime coram.v.vel.vi.testibus possit testm̃ reuocare nõ faciẽdo
scdm et sic cõtra.d.l.sancim⁹.τ.d.l.cũ i scdo.itẽ.d.l.fi.loqt̃ quãdo
viget consuetudo.τ ita restringat illam legẽ gl.ibi i vbo ita tamẽ
τ Raph.fulg.Sed i casu nostro nõ psupponit̃ fuisse aliquã cõsue
5 tudinem.† Et cõsuetudo cum sit facti.c.i.de cõstitu.lib.vi.est p al
legantẽ pbãda:prout tradunt doc.in.c.fi.de cõsue.in.l.ij.C.que sit
lon.cõsue.τ per Bar.in.l.labeo.de suppel.leg.Merito nõ militet
d.l.fi.in casu nostro i quo nõ viget aliqua cõsuetudo.preterea da
to φ illa lex militaret in casu nostro τ corã.v.teltibus potuisset fie
ri testm̃:nõ tñ fuit factũ testm̃:sed solũ reuocatũ primũ per quã so
lam reuocationẽ nõ videt̃ φ reuocet̃ ipsum testm̃ per.d.§.vetera
nus.τ dicta.§.per Bar.τ Pau.de ca.Similit̃ dictũ vltimũ testm̃
nõ videt̃ φ tollat primũ attento qd in primo testõ est clausula
6 derogatoria sequẽtium testamentoꝝ.† Et vbi i primo testõ est
clausula drogatoria sequentiũ testamentoꝝ respiciẽs.voluntatẽ
nõ potestatẽ scdm testm̃ nõ tollit primũ nisi de primo testõ fiatũ
mẽtio specialis:prout est tex.in.l.si qs.in prin.testamẽti.ff.de leg.
iij.τ Bart.ibi τ Dy.in regula qd semel.in.vj.τ in.l.j.C.de sac.sã.
eccle.τ doct.in.l.sancimus.C.de testa.τ Cyn.in.l.humanũ.C.de
legib⁹.τ ideo in his terminis debuit fieri mentio in specie de illo
pmo testamẽto τ de clausula derogatoria.put voluit bar.i.d.l.si
qs i pncipio testamẽti.τ Saly.i.d.l.sãcim⁹.in.vi.q.τ cũ nec i scdo
testõ nec in reuocatione prius facta sit mentio de clausula reuoca
toria nõ cẽseatur reuocatũ primum:vnde cum neutrũ derogare
videatur primo testamẽto:ergo nec vtrũq3 tollat.arg.l.spadonẽ.
7 §.qui iura multa.de excu.tuto.τ.C.qui numero tute.l.fi.† His ta
men nõ ob.cõtrariã arbitror sñiam veriorẽ.s.qd primũ testm̃ sit re
uocatũ τ scdm teneat.Constat em̃ qd testator nõ põt sibi iiunge
re φ nequeat testm̃ reuocare nisi adijciat illa verba:q2 nõ h3 ptãtẽ
in se τ sibi ligãdi manus vt.d.l.si quis in principio testamẽti.i pn
τ ar.l.liber homo.ad.l.aqui.τ.l.nã τ si magistratus.de arbi.c.ino
8 tuit.de elec.τ.l.ille a quo.§.tempestiuũ.ff.ad trebel.cum si.†Et q2
nõ põt quis sibi auferre liberã testamẽti factionẽ.l.stipulatio hoc
modo cõcepta.ff.de verb.obli.τ.l.pactũ dotali.C.de pactis.τ.l.he
reditas.C.de pactis conuen.Et prout nõ põt per cõtractu3 vt di
9 ctis iurib⁹ ita nec per vltimã voluntatẽ.† Cum bonũ sit argumẽ
tum de cõtractibus ad vltimas voluntates.l.seruũ filij.§.cu3 qui
cyrographũ.ff.de leg.j.τ.l.si ex legati causa.de vbo.oblig.τ.C.de
legatis.l.fi.maxime q2 cõtractus vitiatur tanφ contra bonos mo
res.d.l.stipulatio.hoc modo concepta cum τ vltima volũtas cõ
10 tra bonos mores nõ valeat.l.si quis iglinos.§.pe.ff.de leg.j.† Et
iõ Iac.de bel.disputãdo firmat qd nõ obstãte clausula derogato
ria vltimũ testamentũ tollat primũ: put si dicta clausula deroga
toria nõ fuisset adiecta τ adducit pro casu.l.diui.§.licet.ff.de iure
codi.τ.l.fi.in pn.ff.de.leg.ij.prout hoc ipse posuit in autentico de
testa.imperfect.τ idem licet alia adducat tenuit Iaco.de are.τ re
spondere conantur predicti ad.d.l.si quis.in princ.testamenti.Et
docto.cõmuniter omnes fatentur qd non potest testator sibi adi
mere potestatem vel illam moderare quomin⁹ possit libere ad nu
tum testari prout prius:tamen dicunt qd quando adijcitur talis
clausula derogatoria nõ derogat in aliquo libere potestati testan
di:sed demõstrat qd in scdo testamento appparẽter testatoris nõ
adest volũtas testãdi:ideo scdm nõ valet nõ ob defectũ aliquẽ po
testatis sed propter defectũ voluntatis:ideo pleriq3 dicũt qd clau
sula derogatoria aut derogat potestati τ nihil operat̃ aut dero
gat volũtati:τ tunc operat̃ qd in scdo requirit̃ mentio primi spe
cialis:put voluit Bar.in.d.l.si qs.in prin.testamenti.τ Bal.Ra
ph.τ Pau.de cast.in.d.l.humanũ.τ Raph.i.d.l.sãcim⁹.τ Imol.
in.d.l.si mihi τ tibi.§.in legatis.Est itaq3 apud oẽs indubia opi.
qd quãdo appareret qd testator faceret scdm:q2 vailet illud valere
illud valeret τ non primum.Ideo quãdo facit in scdo testamẽto
specialẽ mentionẽ de primo tũc cẽset̃ penituisse de primo τ face
re scdm.q2 velit illud valere nõ ad ostẽtationẽ τ cõplacentiã solã
vt.d.l.si quis.in prin.testamẽti sed quãdo nõ fecit mentionẽ de p
mo tunc testator cẽsetur voluisse testari apparẽter τ ficte seu simu
late nõ vere τ existenter ita volũt Bar.in.d.l.siquis.in prin.testa
menti.τ Bal.in.d.l.humanum.τ doc.cõmuniter in dictis iurib⁹
adeo qd Bal.in.d.l.sancimus.in fi.dicit qd si aliter appareret qd
testator mutauerit voluntatẽ primã:tunc primũ testamentũ reuo
catur per scdm τ dat ibi plura exẽpla notãda que tamẽ nõ artãt
eius dictũ.put est de natura exemploꝝ sc3 nõ restringere dicta.l.
damni infecti.stipulatio cõperit de dam.ifec.l.j.§.qd vulgo.ff.de
vi τ vi ar.τ.c.i.extra ne cleri.vel mo.Ideo siue illis modis exẽplifi
catis ibi per Bal.vt q2 scdm testm̃ iurauit vel actibus insinuauit
vel longũ tps erat elapsum post primũ testamẽtũ vel alijs modis
appareat de mutata voluntate primũ reuocat̃:prout vult ibi bal.
fm Pau.de ca.ibi qui dicit dicta verba Bal.esse menti tenẽda τ
illa exẽpla Bal.psequit̃ etiã ibi Raph.in effectu idẽ volẽs quan
do volũtas discerneret̃ mutata τ est clarũ p ratiões.s.adductas
q2 cl'a derogatoria nõ opat̃ aliqd nisi eo medio τ ea rõne q2 i scdo
testõ cẽset̃ testator nõ habuisse volũtatẽ qd illud valeret q2 vellet
valere primũ:sed vbi constat qd nolebat valere primũ cessat ratio
palleg.merito clausula derogatoria tunc non habet obstare scdo
testamẽto in casu nostro cõstat qd testator mutauit sñiam τ volũ
tatem τ nõ obstãte qd nõ fecisset scdm:q2 rogatis.vi.testib⁹ τ no
tario ex certa scientia dixit se nolle illud testm̃ valere referẽdo se in
specie ad illud testm̃ p tres qualitates demonstratũ.s.quia posuit
millium nomen notarij rogati τ nomina heredu3 in eo instituto
rũ:τ dicit expresse φ penituit de illo testõ τ de oi testõ τ dispõne τ
reuocauit annullauit τ nullius momenti esse voluit: nec aliquem
agere posse voluit pro ɔtentis in eo vel aliqua parte ipsius:τ hoc
quia ipsum testamentũ fecisse penituit in qualibet sui parte:τ sic
bis repetit qualibet parte sui sub quibus verbis cõprehenditur di
cta clausula derogatoria:ergo cũ pmittat qd ex certa sciẽtia τ nõ
per errorẽ τc.stam⁹ claro φ testator mutauit sciam τ noluit pus
testm̃ valere.τ de hoc profecto nemo d3 dubitare attenti verbis
claris dicte reuocationis:nec presumitur quis dicere id quod nõ
cogitat.l.labeo.§.idem tubero.de sup.le.c.scdo requirs.de app.τ
sunt adeo clara φ nõ est hesitãdũ de mẽte.l.ille aut ille.§.cũ in ver
bis.de le.iij.τ facit.l.ɔtinuus.§.cũ ita.de ver.ob.τ maxime attento
φ illa vba nõ ptulit incidẽter seu i alia dispõne:si em̃ fecisset aliud
testm̃ τ in illo adiecisset si'ia verba esset aliqualis suspicio φ fecis
set ad ostẽtationẽ vt cõplaceret institutis in scdo:l3 nõ ppterea as
serã φ tũc hmõi vba nõ sufficerẽt:s3 ptulit solũ ppter se τ solã fe
cit instrm̃ hui⁹ penitẽtie τ reuocatiõis simplicis neminẽ honorã
do:τ cũ premeditatione accersitis testib⁹ τ notario accedat.l.pã
phylo.ppositũ.ff.de le.ij.vñ nulla tergiuersatione meo iudicio ne
gari põt qn testator mutauerit volũtatẽ:τ lõge magis ɔstat in ca
su nostro de volũtate mutata φ in casib⁹ expssis p Bal.τ Pau.
de ca.τ Raph.ful.in.d.l.sancim⁹.τ si qs pterue vellet inherere ver
bis Bar.τ Saly.τ in dicta reuocatiõe nõ fecit mẽtionẽ de cl'a re
uocatoria:rñdeo φ cl'a derogatoria se refert qñ contingeret ipsu3
testatorẽ facere aliud testm̃ volũtatẽ vel codicillos φ nõ intelligat̃
patris testm̃ reuocare nisi sit scriptũ τc.Sed in casu nostro nõ fecit
aliud testm̃ vltimã volũtatẽ vel codicillos:s3 solũ reuocauit iam fa
ctũ:iõ illa cl'a derogatoria nõ trahit̃ ad hũc casum merito nõ su
mus in terminis doctoꝝ.Itẽ vba illius cl'e dicũt nõ intelligat̃ τc.
qd vbũ denotat psumptionẽ.c.ex studijs.cũ sua gl.de presump.et
Bar.in.l.oẽs ppl'i.circa prin.vlti.char.dicit φ est nota taciti intel
lectus nõ expssi.Aliqñ aũt denotat fictionem vt in.l.qm̃.ff.de isa
mib⁹.in.l.postliminij ius.§.j.τ.l.pater.ff.de capti.τ insti.de inuti.
stipu.§.ei vo q.τ in cle.Quis rigor.de appel.Nõ ergo voluit testa
tor derogare sue future reuocatorie volũtati clare τ expsse:vñ cu3
in casu nro ɔstet p iã dicta mutatã fuisse volũtatẽ pmã.Dato qd
prius testm̃ nõ esset sublatũ p ipsa3 reuocationẽ ex eo q2 ipsa reuo
catio nõ est solẽnis volũtas sup quo sunt opi.s.relate.Tñ reuocat̃
p scdm testm̃ pfectũ τ p gñale cl'a adiectã in scdo reuocatoriã pce
dẽtiũ testoꝝ cassans τ annullãs oẽ aliud testm̃ volũtatẽ τc.hacte
n⁹ factũ qb⁹ oib⁹ voluit pñs testm̃ pualere τc.Et putarẽ idẽ esse:
τ si dicta cl'a reuocatoria nõ fuisset adiecta:q2 q̃ ad volũtatẽ testa
toris pmũ testm̃ τ eius cl'a fuerũt reuocata:nõ autẽ forte fuit re-

uocatū testamētū: quia nō potuit illo modo renūciare retēta opi. Bar. z Pau. de qua potuit aūt reuocare clausulā pdictā cū voluntas sit ambulatoria regulariter vsqz ad mortem insti. de adēp. lega. cū simi. Ideo clausula reuocata restat primū simplex qd tollitur per secundū. §. posteriore insti. quibus mō testa. infir. cū simi. Multo fortius censeatur sublatū per vba expresse dictātia q testator volebat illud testamentum valere. Itē volebat illud omnibus alijs preualere z loquitur per vniuersalē oib9 z qui vniuersaliter loquitur nihil excludit. c. solite. de maio. z obed. z cā. si romanorū. xix. dist. z. l. iulianus. de leg. ij. z maxime cū adūciat illa verba cassans z annullās omne aliud testamētū zc. Et sic iterato expresse non tacite cassat z annullat z per aliud signum vniuersale.

11 † Et vniuersalia geminata solēt ampliorē vim habere ad hoc no. per glo. in. c. vt circa. de elec. per Ang. in. l. si pluribus. §. j. de verb. obliga. ad hoc. l. balista. z qd ibi p doc. ff. ad trebel. Accedat nota

12 Bal. in. l. humanū. C. de legib9. † Uolēs qd etiā stante clausula q fuit in casu nostro adhibita sufficiat si in vltimo testamento dicat nō obstante aliquo alio testamēto z allegat idē velle Jo. an. in. d. c. j. de cōstitu. lib. vj. in nouella vt ibi latius per eum. Multo forti9 in casu nostro in quo sunt verba magis clara z specifica z duo vniuersalia. Et licet illa not Bal. z Jo. an. habeāt dubitationē: qz cōtra Bar. z Saly. quoz opi. que sit verior ad presens me nō intromitto. Tamē in casu nostro ista verba si quā dubietatem haberēt vtrum exprimant voluntatē reuocādi illud primū testamētū vel nō declarātur per illa alia verba prius prolata in alio instrumēto de quo supra. z hoc modo ista duo simul iuncta tollunt primum testamentū: tum qz vt dixi per illam voluntatē reuocatoriā tollitur saltē clausula derogatoria: tum qz per illam reuocationē declarāt verba istius vltimi testamenti q testator voluit cassare z annullare etiam illud primū habēs clausulā derogatoriā. Ex quibus cōcludo dictū vltimū testamentū esse seruādū z nō primū: sed primū esse reuocatū z irritatū per vltimū nō obstantibus adductis in cōtrariū que vere nō obstāt. Non enim ob. qd dixi qd p dictā reuocationē primo factā nō reuocat primū testamentū: nā licet circa hoc instari possit per dicta per Bald. in. d. l. sancimus. z ad. d. §. veteranus. posset dici qd procederet quando in ɔtraria volūtate nō esset numer9 sufficiēs. Tamen hoc nō determinator psupposito qd nō fuerit reuocatū primum per illam reuocationē prout volūt Bar. z Pau. de cast. saltem ipso iure per ea que tradit Saly. in. d. l. sancimus. tamen id non ɔtingit ex eo qz deficiat volūtas: sed qz deficit facultas reuocandi per illum modū prout predicti volunt et ꝓbat. d. §. veteranus si enim deficeret volūtas non obstaret exceptio cuius cōtrariū ibi dicitur qd z probatur in. d. l. sancim9. ibi vel alijs verbis vtēdo contrariā aperuerit voluntatē z postea subdit testibus non paucioribus tribus: z sic probat qd p tres testes probatur mutatio voluntatis: licet sola ipsa mutatio ita probata non sit sufficiens. z facit. l. fi. §. testamēto. ff. de bo. pos. fm tabulas vbi in codicillis vel alijs literis declarauit se velle decedere cū primo testamento dicitur ibi q nuda volūtate nō potuit testator cōualidare primū testamentū reuocatū: tamē primū ope exceptionis validatur propter volūtatē in voluntate min9 solēni declaratam. Uolo itaqz qd per sex vel quinqz testes probatur volūtas licet nō valida seu potens ad reuocandū testamētū. Ideo dictū instrumētum iuuatū interuentu sex testiū probat voluntatē que fuit penitendi dicti testamenti z voluntatē reuocādi illud qd maxime dicēdum est ex quo fuit factū in rure z ab hoie rustico: nā sufficiēs fuisset numerus testiū ad testādū per. l. fi. C. de testa. nā ibi datur hoc priuilegiū. s. testādi rusticis corā quinqz testibus in rure ꝓpter penuriā testiū ꝓut ꝓbat illa lrā que penuria in rure in dubio psumit alio nō docto prout no. Bar. in. l. cōficiūtur. §. j. ff. de iure codi. z lz glo. z Raph. intelligāt quādo viget cōsuetudo: tamē alij tenēt cōtrariū. nā ille tex. se refert ad antiquā cōsuetudinē ibi antiquā eoz cōsuetudinē z gl. ibi quā approbat Raph. ibidē dicit q locum hz illa lex in locis in qbus pcesserat cōsuetudo: sed cōsuetudo: pcedēs hodie nō posset ꝓbari ideo seruiret nobis de vēto illa lex qd nō est dicēdū prout voluit Bar. in. d. l. ɔficiunt. §. j. ꝓut z refert z sequit Ang. in. d. l. fi. dicēs q nō requirit alia cōsuetudo q z voluit gl. i. l. vbi numerus. ff. de testib9. z i. §. fi. insti. de testi. q et voluit Saly. in. d. l. fi. z hec tenui legēdo. d. l. fi. Facit eni ibi lex mentionē antiq cōsuetudinis quā voluit habere vim legis. ita q non sit necessaria alia probatio z hec puto verius: licet posset respōderi q loquat de cōsuetudine antiquo tpe testamēti cū lex semper loquat. l. ariani. C. de hereticis. z q habet in. l. j. ff. de ɔdi. ex lege. z hoc forte voluit sentire Pau. de cast. qui in. d. l. fi. dicit q tex. ibi nō aperit de ɔsuetudine pterea magisq de futura: sed ipse idē in. l. pcedenti dicit q illa. l. fi. loquitur de cōsuetudine pterita z nō de futura. vn psupponit illā fuisse. nō ergo expedit illā ꝓbare cū ꝓpter illaz disponat z lex nō debeat esse dubia: lz certa sit tex. in. c. abbate sancti syluestri. de vb. sig. z facit cle. j. de ꝓba. Jō dicta reuocatio fuit cū sufficienti numero testiū fm hāc opi. q mihi vr magis de mēte lrē. Tū z si nō fuisset sufficiēs numer9 testiū ad testiū: tū saltē fuit ad codicillū vl aliā vltimā volūtatē. l. fi. §. oi. C. de codi. l. fi. C. de do. cau. mor. z hoc sufficit ad ꝓbandā volūtatē mutatā p. d. l. sancimus. ibi manifestauerit. z ar. d. §. testō. z. d. §. veteran9. in gnalitate sui vbi tex. habet pro indubitato q voluit z ideo quo ad legata ꝓducit exceptionē: lz illa volūtas nō sit efficax saltē respectu institutionū z substitutionū directarū qd z ꝓbat in. l. hrēditas. C. de his qb. vt indi. pterea instituti in scdo testō dicūt qd p scdm testamētū reuocatur primū z q testator ita voluit qz verba sunt vniuersalia z fz verba cōprehēdit reuocatio primi testamēti: tamē dicit ab extra q imo nō voluit in mente vere reuocare quicqd expresse dixerit verbis. z hāc volūtatē vult ꝓbare p verba primi testamēti ex qbus reddit res dubia: qz ignorat qd testator voluerit ad declarandū ista vba vniuersalia q expresse sonāt q voluit reuocare primū testm adducit dicta penitētia primi testamēti. Certe hoc modo reuocatio fit per scdm testm z eius verba q verba declarant per illā primā expssionem

13 † Ea aūt q tēdūt ad declarāda voluntatē ꝓbant p duos testes nō solū per sex testes. l. heredes palā. §. sz si notā. ff. de testa. z p doc. ibi. z per. Bar. z Jmo. in. l. cū ꝓponebat. de leg. ij. vbi gl. videt facere in cōtrariū: sed ipsi respōdēt. Non obst. ergo q i scdo debet fieri mētio spālis de pmo z de clausula derogatoria fz opi. supra relatas: qz pmo pōt respōderi q satz sit spālis mētio ex quo facit mēte q cassat omne aliud z declarat q vult oib9 alijs pualere maxime cū nō fecerit nisi vnū ar. l. ij. ff. de lib. z posthu. qd tamē nō affirmo nec reprobo: sed scdo clarius respōdeo q satis facit mētionē expsse in dicta reuocatione z insuper declaratur ista generalitas per illam expressam reuocationē vt hic latius deducta sunt superius non repeto ex quibus omnibus puto intrepide cōcludēdum q dicta hereditas spectet ad institutos in vltimo testamēto z ad eorum cessionarios tenentes eorum locum. Et institutos in primo testamento non habere ius in dicto testamēto. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. clxxv.

¶ Clausula q possit conueniri hic z vbiqz locorū an possit conueniri in quocunqz territorio vel citari per iudicem loci contract9 extra territorium.

1 ¶ Aduētitia in dubio presumunt ea que filius tenet nisi aliud doceatur: z si ipse artem exercet z aliquid querat ad suam artem spectans presumptio est pro eo.

¶ Consilium. clxxv.

Quod quidam pcessus sit nullus eo qz citat9 apud Gualdū cū esset de territorio pusino z cōtraxerat apud fossatum ꝓmisit tū ponere manū ad stringaz z rndere Gualdi perusie z vbiqz locorum vbi fuerit cōuentus z inuentus z facere confessionē zc. dixi q ex quo ibi non fuit inuētus nō potuit per iudicez illius loci conueniri: qz verba ita sonabāt z per id qd no. glos. z doc. in. l. j. ff. si quis in ius voc. nō ie. Itē dixi lz nō firmaui q ibi inuent9 poterat ɔueniri vt respōderet de negocio pncipali hoc voluit. d. Ant. in. c. j. de iudicijs. tetigi in. l. si cōuenerit. de iurisd. om. iu. Itē dixi q nō fuit citat9 ad licētie ɔcessionē: ideo nō valuit. Itē dixi qd qui dicit filium sub patria potestate cōstitutū debet ꝓbare gl in. l. titia. de vsufru.

1 Bar. in. l. filium diffinimus. † Item q filius si tenet censetur suū aduentitium gl. z Saly. in. l. cum oportet. in prin. de bonisqz libe. nisi aliud doceatur z si ipse exercet artē z querit aliquid ad artem suam spectans q presumptio est pro eo: qz Jo. gl. z doc. cōiter in d. l. cum oportet. tenent q statur coniecturis. item dixi q iudex tenetur in sindicatu. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. clxxvi.

¶ Donatio omnium bonorum presentium z futurorum vsufructu tamen reseruato in vita donatoris an valeat z iuramēto firmetur. per totum.

1 ¶ Possessio ciuilis dicitur translata per retentionē vsufruct9.
2 Donatio est verus contractus sui natura tendens ad translationem dominij.
3 Contractus sunt a principio voluntarij z ex post facto necessarij.
4 Donationes non sunt pnia reuocabiles.
5 Juramento validantur contractus alias de se inualidi.
6 Donatio omnium bonorum in quibus possit dici valida.
7 Intestabilem potest quis se facere per actum meritorium z dampnabilem intrando monasterium vel se vendi patiendo ad pretium participandum.
8 Donatio simpliciter vel generaliter facta an videatur comprehēdere suppellectilia z alia similia nu. 22.
9 Donatio omnium bonorum reseruato vsufructu non dicitur reuocabilis.
10 Donatio non dicitur reuocata liberorum superuenientia morientium in vita testatoris.
11 Hereditas quando adita presumatur ex mariti possessione.
12 Testamentum rumpitur natiuitate posthumi etiam non baptisati dato q illico decesserit adeo q nec vocem emiserit.
13 Bonorum possessio scdm tabulas an transmittatur ad heredes. nu. seq.
14 Bonorum possessio infra qd tempus z ex quibus peti debeat.

Adire

15 Adire hereditatem vel actus facere qui fieri nõ possunt citra ius ⁊ nomen heredis non sufficit sed requiritur quod bonorum possessio agnoscatur.
16 Donatio omnium bonorum presentium et futurorum non valet etiam si iuramento firmetur.vsq; ad fi.consi.
17 Fideicõmisso subdita nõ possunt alienari.
18 Raro contingentia non veniunt in consideratione sed leges adaptãtur ad ea que sepe contingunt.
19 Mortis articulo laborans an possit donare aut querere.
20 Hereditas non agnita potest transferri beneficio restitutionis in integ.
21 Procuratore aut seruo vel filio potest dño acquiri.
22 Generali mandato nõ veniunt ea que mandans verisimiliter nõ esset concessurus.
23 Donatio omnium bonorum presentium ⁊ futurorum non valet etiam si donans sibi vsumfructum reseruet in vita sua ⁊ iuramento firmetur ne liberum testandi factionem impediat.
24 Donatio ipso iure vitiatur ⁊ reuocatur filiorum natiuitate.

¶ Consilium.clxxvi.

In nomine domini nostri Iesu christi. ¶ In presenti consultatione videtur prima facie dicendum quod heredes dicti Merlini sint potiores in dictis bonis ex duplici capite deducto in pũcto: videlicet vigore donationis ⁊ si donatio nõ valeret vigore testamenti. Nam circa primum dicta domina Mirabilis donauit omnia bona presentia et futura dicto Merlino reseruato sibi vsufructu. 1 †Per quam reseruationem vsusfructus transtulit possessionem ciuilem.⁊ consequenter dominium in donatarium.l.quisquis.C.de donatio.⁊ argu.l.quedam mulier.ff.de rei vẽdi.⁊.l.quod meo. 2 et.l.interdum.ff.de acquiren. possess.cum simili.†Ideo videtur quod dictus merlinus fuerit factus verus dominus bonorũ dicte domine. Mirabilis cum donatio sit contractus sui natura tẽdẽs ad translationem dominij.l.senatus.§.j.ff.de do.causa mortis.et in titu.de dona.ff.C.⁊ extra quasi per totos in tit.pro donato.ff. 3 et.C.†Et hoc clarum absq; hesitatione vlla si presupponeretur quod donatio illa valuerit ⁊ remanserit inconcussa.Sed videtur quod tenuerit ⁊ durauerit:quia nõ videtur quod fuerit reuocata. Quinimo ⁊ si reuocata esset per donatarium reuocatio non sortita fuisset effectum: quia contractus ab initio sunt voluntatis et ex 4 post necessitatis.l.sicut.C.de acti.⁊ oblig.†Et donatiões nõ sunt ex penitentia reuocabiles.l.aristo.ff.de dona.⁊.l.possessiones.l.cõ fitearis.l.penult.⁊ finali.⁊ quasi per totum titulum.C.de reuo.dona.etiam si interuenerit rescriptum principis.l.si donationem.eo 5 dem titulo.†Quod maxime videtur dicendum cum interuenerit iuramentum de non reuocando ⁊ nõ veniendo contra quod iuramentum cum seruari possit sine dispendio salutis eterne videatur esse seruandum qui insuper validare soleat contractus alias inualidos.c.cum cõtingat.de iureiuran.auc.sacramenta puberũ. C.si aduer.venditio.c.quãuis de pactis.in.vj.et.c.licet mulieres. 6 de iureiurã.e.li.†Nec ob.hic donationi ꝙ sit donatio omnium bonorum presentium ⁊ futurorum que solet dici quod nõ valeat per l.hereditas.C.de pactis conuen.tanꝙ impediat liberam testamẽti factionem quod censetur contra bonos mores.arg.l.stipulatio hoc modo concepta de verbo.obli.⁊.l.pactũ qđ dotali.C.de pac. Nam videtur posse responderi quod imo valeat put ⁊ disputãdo tenuit An.in sua dispu.que incipit in refulgẽti diuitiarũ palatio ⁊c.Et in.l.stipulatio hoc modo concepta.⁊ ibi Bal.idez tenet qđ ⁊ tenent Richard.⁊ Bar.de saly.in.l.fi.de pactis.nõ.n.est.verum quod per dictam donationẽ impediatur libera testamenti factio: nam saltem remanet dominium secundum eos maxime si non est clausula precarij tamen idem ⁊ si est prout dicunt Bald.⁊ Ang. in.d.l.stipulatio hoc modo cõcepta quorum dicta refert ibi Imo. pariter ergo videtur ⁊ si est causula reseruationis vsusfructus que est in casu nostro.Item poterit aliquid donari vel relinqui tali donanti cum hoc quod non queratur donatario omnium bonorum quo casu non queretur illi donatario auc.excipitur.C.de bonisq; libe.⁊ in illis poterit testari fm Ang.Item quia constitutꝰ in articulo mortis de quo nulla est spes querendi potest donare omnia bona presentia.l.omnium.j.de testa.⁊ tamen est eadem ratio que 7 in donante omnia bona presentia ⁊ futura fm Bald.†Item potest quis facere se intestabilem per actum meritorum ⁊ damnabilem scilicet intrando monasterium auc.ingressi.C.de sacrosanc.ecclie.⁊ patiendo se vendi ad precium participandũ.l.⁊ seruorum.de statu hominum.cum concordantijs.ita ergo ⁊ per donationẽ fm Ange.Item.testator potest prohibere falcidiam autẽ:sz cũ testator.C.ad.l.fal.licet per hoc heres inuitetur ad nõ adeũdũ insti.de.l.fal.in princi.fm Richar.⁊ Bar.de saly.Est.n.presumẽdũ quod licet heres nihil sit consecuturus tamen pro faciendo actũ pium et meritorium adibit dato quod nihil sit consecuturꝰ argu. l.cum quidam.C.de seruis necessarijs heredi:insti.⁊ quod habetur in.d.auc.sed cum testator fm Ang.in.d.l.stipulatio hoc mõ concepta.volunt ergo prefati doc.quod donatio omnium bonorũ presentium et futurorum teneat:quia nõ impedit liberam testamenti factionem saltem directe.Nec ob.d.l.hereditas:qr procedit quãdo fieret vice testamenti secũdum eos ⁊ sic per dolum qui dolꝰ debet probari.l.quotiens.§.qui dolo.ff.de proba.fm Sali.Et si qua dubitatio esset super inualiditate huiusmodi donationum videtur tolli propter interpositionem iuramenti cum non sit peccatũ seruare hanc donationem.Ideo validet arg.d.auc.sacramenta puberũ.⁊.d.c.cum contingat.cum si.Et dato quod nõ valeat donatio presentium et futurorum prout multi tenent de quibus infra tamen videtur quod vitietur respectu futurorum tantum:nam licet Bar.de hoc dubitauerit ⁊ indecisũ reliquerit in.d.l.fina.Tamen hoc firmat ibi bar.de sali.per.l.sancimꝰ.C.de dona.vnde di 8 sceptatio predicta videtur secundum hoc respicere bona quesita post donationem que sunt pauca prout arbitror.†Itez dicta disceptatio videtur procedere quando donatio esset taliter cõcepta quod comprehenderet etiam suppellectilia ⁊ alia similia:naz vbi donatio simpliciter cõcipitur nõ videntur venire predicta.l.oblatione generali.ff.de pigno.ideo poterit in illis testari ⁊ hac via validabitur donatio omnium bonorum presentium ⁊ futurorũ dicit dominus matthẽꝰ de matesilanis doctor egregius in suis singularibus in singulari.cxxxvij.⁊ tangit etiaz Ioã.de imo.in.d.l. stipulõ hoc modo concepta cum itaq; in presenti donatione non sint expressa suppellectilia dicamus quod saltem per hãc viaz di 9 cta donatio validetur.†Item ⁊ per aliam viam videtur validãda: quia scilicet dicta donatrix reseruauit sibi vsumfructum vigore cuius reseruati vsusfructus ipsa videtur quod in fructibus potuerit testari ⁊ sic remãserit libera testamenti factio.Ex his ergo deducit quod multifariam multisq; vijs videtur posse deduci validitas prefate donationis que nõ fuit reuocata a dicta donatrice: ꝙ nõ reuocauit:imo semper stetit in eadem volũtate quod dictꝰ Merlinus hẽret omnia sua bona vt deprehẽditur per actũ testãdi po 10 stea factum.†Nec videtur obstare quod postea habuit filiam:qa cum illa non durauerit nõ videtur quod debuerit effectualiter reuocari dicta donatio ex quo non durauit.arg.l.si p pre.§.versuz. ff.de in rem verso.cum concor.ibi in gl.addu.⁊ maxie cũ mihi dicatur quod statim nata decessit.arg.l.iij.ff.de diuor.⁊ ideo nõ videtur quod habeat locũ.l.si vnꝙ.C.de reuo.dona.fundata in presumpta voluntate quod si cogitasset de filijs nascituris nõ donasset:qr imo videtur ꝙ si cogitasset de filijs nascituris statim morientibus idem profecto verisimiliter disposuisset.Preterea dato qđ statim reuocetur:tamen si postea decedit in vita videtur quod cõfirmetur prout in simili confirmatur testamentum.l. posthumus in princip.de iniu.testamẽto cuz procedat.arg. de contractibꝰ ad vltimas voluntates et ecõtra.l.fina.C.de leg.⁊.l. si ex legati cã.de verb.obl.⁊.l.seruum filij.§.eum qui chirographuz. de leg.j.Si autem dicta donatio nõ valuerit:tamen videtur quod valuerit testamẽtum per.d.l.posthumus.vbi casus.⁊ si dicatur dato quod testamentum conualidetur de iure pretorio.adeo quod possit peti vel agnosci bonorum possessio prout dicit ille tex.ibi bonorũ possessionem secundum tabulas accipere heres scriptus põt: tamen non potest adiri hereditas:⁊ quia nõ fuit accepta bonorum possessio non transmittitur.l.iij.§.acquirere.ff.de bonorum possessionibus.⁊.l.emancipata.C.qui admit.Nam videtur posse responderi quod imo competit etiam facultas adeundi:quia in.d.l. posthumus.subditur hereditatemq; obtinebit ⁊ sic videtur concedere facultatem obtinendi hereditatem scilicet mediante aditiõe de iure ciuili et accipiendi bonorum possessionem de iure pretorio. 11 †Sed dictus Merlinus detinuit post mortem vxoris dicta bona que fuerant vxoris testatricis.ergo videatur eius hereditatẽ adiuisse per ea que habentur in.l.pro herede.⁊.l.gerit.de acquirẽ.hereditate.Quod maxime dicendum videtur:quia validitas dicti testamenti resultare videtur ex dispositiõe iuris ciuilis potiꝰ quã iure pretorio:quia ex rescriptis principum.ideo videtur quod sufficiat nuda voluntas querendi hereditatem.arg.dictorum iuriũ ⁊.l.si auia.C.de iur deli.factum autem pretoris olim vel hodie presentia ipsius requiratur in bonorum possessione delata a pretore mortuo ⁊ non delata ab imperatore: quia videtur quod pretor mortuus magis detulerit in hac parte pretori viuo quam imperator:quia imperator acquisitionem reposuit in nuda voluntate heredis nõ sic pretor mortuus:nam olim requirebat decretũ.l.j. §.decretalis.ff.de suc.edic.hodie sufficit sola agnitio tamẽ coram 12 iudice.l.fi.C.qui admit.†His tamen nõ obstantibus contrariaz arbitror sententiam veriorem scilicet dictos heredes dicti Merlini non admitti ad bona dicte domine mirabilis:sed eiꝰ proximiores cognatos prout dicitur esse dictam sororem cui delata est hereditas dicte testatricis scilicet ab itestato.Nam testamẽtũ est destitutum prout infra deducam.ideo hereditas deuoluitur ab itestato ad eum qui tunc temporis tenet primum locum.l.si qs filio exheredato.in prin.ff.de iniusto testõ.⁊.l.post cõsanguineos.§.proximum.ff.de suis.⁊ legi.⁊ insti.de legi.agna.suc.§.proximus.qđ autem testamentum sit destitutum constat.Nam certũ est quod

natiuitate posthumi preteriti immediate rumpitur testamentuz l.j.z.l.posthumi in prin.cuz infinitis similibus.ff.de iniusto testamento.z rumpitur statim quod totus partus viu⁹ in orbē venit dato φ illico decesserit.adeo φ nec vocem emiserit.l.ij.z.l.iij.C.de posthumis here.insti.Nec requirit baptism⁹:sed solū reqrit φ dixi probant verba tex.d.l.iij.in fi.ibi hoc tantummodo requirendo si viuus ad orbem totus pcessit zc.Et absona mihi apparet allegatio que mihi fiebat quod quia decessit partus ante baptismuz qd nō rūpat testamentum per dicta iura.z quia etiam apud paganos apud quos nō erat cognitio baptismi posthumus rūpebat testamentum:nam iurisconsulti saltem pro maiori parte fuerunt pagani.vt per Barto.in rubri.ff.de noui oper.nūcia.z idē Bar. in.l.multum interest.ff.de verb.ob.Dicit quod leges.ffo2um.fuerunt edite per trecentos annos ante aduentum christi.vnde constat quod de iur.ffo2um.maxime de lege.xij.tab.posthum⁹ etiam non baptizat⁹ rumpebat testamentum quod hodie nō reperitur immutatum.imo magis per expressum dispositum in.d.l.j.z.ij. ideo restat qd dato quod dicta posthuma decesserit ante baptismum:nihilominus ruperit testamentuz z hoc puto indubitatū: tamen fatēdū est quod ex quo decessit in vita testatricis testamētum reassumpsit vires per.d.l.posthumus.Adeo quod ex eo potuisset peti bonorum possessio secundum tabu.prout ibi est expressum.†Et ideo si dictus Merlinus institutus in dicto testamēto agnouisset bonorū possessionē secundū tabu.bona dicte domine Mirabilis ad eum spectassent z subsequenter post ei⁹ mortez ad eius heredes:tamē ex quo nō agnouit bonorum possessionem et bonorum possessio non agnita nō transmittitur vt.d.§.acquirere. z.d.l.emancipata.ideo dictam bonorum possessionem non transmisit ad eius heredes.z per consequens dictum testamentū recōualidatum morte dicte posthume fuit effectum irritum post mortem dicti domini merlini.Cum ex tunc constet quod ex eo nō poterat amplius peti bonorum possessio nec poterat hereditas adiri cum testamentum ex quo nō aditur hereditas nec potest adiri nec peti seu agnosci bonorum possessio fiat irritum.l.j.in fine.et.l. si quis filio exheredato.in prin.de iniusto testamēto z.d.§.proximum.cum similibus.†Et forte etiam in vita dicti domini merlini fuit preclusa via agnoscendi bonorū possessionem cum bonoruz possessio debet agnosci infra tempus cētū dierum vtilium vel anni.l.j.z.ij.z.l.emancipata.C.qui admitti quod saltem pcedit tenēdo quod dictum testamentum reconualuerit solum de iur̄ ptorio prout in.d.l.posthumus.tenēt Bar.z Bal.z est communis opi. prout z ibi dicit Imol.Dato autem quod recōualescentia pcederet de iure ciuili:nihilominus non defertur ex dicto testamento hereditas z facultas adeundi.Nam licet ius ciuile potuisset deferre hereditatem:tamen ibi nō disposuit quod hereditas deferretur:sed solum quod ex illo testamento sola equitate conualidato posset consequi bonorum possessio secundum tabu.Ideo illa dūtaxat defertur ex huiusmodi testamento.Nec obstat quod tex.d. l.posthumus.dicit hereditatemqz obtinebit:quia debēt dicta verba intelligi secundum precedentia z subiectam materiam p iura vulgaria et sic consequetur hereditatem scilicet in effectu mediate scilicet bonorum possessione secundum tab.prout z ibi dicit Imola sic z alias bonorum possessor petit bona hereditaria mediante bonorum possessoria hereditatis petitione vt.ff.de posses.here.peti.in rub.z nigro z sic large loquendo bonorum possessor petit hereditatem.ideo potest dici quod hereditatem consequitur ex quo illam habet cum effectu similiter z fideicommissario restituitur hereditas z dicitur habere hereditatem.l.restituta.z.l.facta restitutione.ff.ad treb.z instit.de fideicommis.here.in rub.z nig.z tamē nō est heres.Sed in effectu habet hereditatē nō magis.imo aliquo respectu minus quam bonorum possessor.ideo nō incōuenit si in.d.l.posthumus.dicitur quod mediante bonorum possessione secundum tabu.scriptus in illo testamento consequetur hereditatem.z quod in.d.l.posthumus.in primo responso defertur solū bonorum possessio probatur etiam ex versic.idem z circa eadez.l. vbi solum fit mentio de bonorum possessiōe.z tamē dicitur quod idem disponitur quod in precedenti casu. Ex quo demonstratur quod in casu precedenti sola bonorum possessio defertur.Nec ob. quod ibi in dicto principio fit mentio de rescriptis imperatoruz. z sic videtur dispositum per constitutiones principum ex quibus causatur ius ciuile non pretorium instit.de iure naturali gen.z ciuili.§.sed et quod principi:quia respōdetur prout supra quod satis est quod princeps solum disposuit deferri bonorum possessionem prout z respondet Imo.in.d.l.posthum⁹.Nam z per constitutiones principum defertur quandoqz bonorum possessio vt in titu.vt ex legibus senatusue consultis bonorum possessio datur secū dum eum.z glos.in.d.l.vnica.z ex.ll.z Ang.in.l.certum.C.vn legitimi exemplificant in terminis.d.l.posthumus.z secundū hoc testamentum in.d.l.posthumus validatur etiaz de iure ciuili qd z videtur velle Cy.in.d.l.certum.sed tenendo opinionem Bar.z Bal.quam Imo.dicit esse cōmunem potest dici quod licet imperatores rescripserunt competere bonorum possessionem nō tamē ibi dicitur quod id statuerint.vnde potuerunt rescribere declarando non statuendo prout et in dubio intelligitur quādo princeps scribit ad consultationem alterius vt no.glo.z doc.in.c.consultationi.extra de temporibus ordinandorum:z facit gl.in verbo respondemus.in.c.fi.de verb.signi.Et hoc innuit verbum rescripserunt positum in.d.l.posthumus.z ideo non mirū si Bar.z Bal. z ceteri dicunt quod ibi defertur solum de iure pretorio bonorum possessio.Nam z responsa prudentum erāt pars iuris ciuilis.z tamen quando respondebant competere bonorum possessionez nō propterea dicimus illā non esse pretoriam.Licet autez posset esse dubium an testamentum in his terminis cōualidetur solum de iure pretorio an vero etiam de iure ciuili:tamen non est dubium qd solum competit bonorum possessio prout firmant gl.Cy.Barto. Bal.z Ang.cōmuniter oēs in.d.l.certū.z in.d.l.posthum⁹.z gl. in.d.l.vnica.†Et propterea non sufficiat adire hereditatez vel facere actus qui non possunt fieri citra ius z nomen heredis:sz requiritur quod bonorum possessio agnoscatur hodie corā iudice per d.l.fi.C.qui admitti.que.l.loquitur generaliter in qualibet bonorum possessione non distinguens.an sit bonorum possessio pretoria vel ciuilis.ideo nec nos distinguamus.l.iij.ff.de offici.presidis.cuz si. Ex quibus infertur quod cum dictus domin⁹ Merlin⁹ nō agnouerit bonorū possessionem corā iudice:licet forte possederit bona hereditaria decedendo nō transmiserit dictam hereditatem p iura superius adducta z cōsequenter hereditas tunc deuoluatur ad causam intestati z deferatur tenēti:tunc primum locum ab intestato prout est dicta soror dicte domine mirabilis p iura superius adducta non obstantibus adductis in contrarium quib⁹ superius est responsum:†Ex quibus elicitur prima conclusio quod hereditas dicte domine Mirabilis pertinet ad eius sororem non obstante dicto testamento.Nec etiaz obstat dicte sorori dicta donatio facta dicto domino Merlino per dictam dominā Mirabilem.Nam fuit donatio omniuz bonorū presentium z futurorum que non valuit:nam licet Bal z Ange.z Richar.z Bart.de sali.vbi.s.teneant quod donatio omnium bonorum presentium et futurorum teneat:tamen in contrarium est cōmunis opi.nam hoc volunt Pe.Cy.Bar.Ang.Raph.fulg.z Paul.de cast.in d.l.fin.C.de pact.z Rapha.cu.z Paul.de castr.in.d.l.stipulatio. hoc mō cōcepta vbi Imo.finaliter idem vult per.d.l.hereditas. quā intelligit in casu dubio alias illa.l.nō haberet dubiū secundū eū fm quē hec est communis opi.tamē tenēdo rationem communis opi.posset tolerabiliter limitari per.d.l.obligatione generali sed tenendo quod in dubio censeat facta vice testamēti indistincte est nulla secundum eum:vnde est communis opi.siue teneam⁹ quod in dubio habeat vicem testamenti donatio omnium bonorum presentium z futurorum siue teneamuus quod per indirectū impediat liberam testamēti factionem ex eo quia verisimiliter nō aditur hereditas eius qui non habet bona prout est cōmunis ratio doc.a qua communi opinione in dubio non est recedenduz in decisiuis per no.per glo.in.l.omnis diffinitio.ff.de reg.iur.et per Bal.in.l.precibus.C.de impuberum.z per doc.in.l.cū prelatis.ff. de re iu.z in.c.ne innitaris.de constitutio.Nec ob.huius cōmunis opi.adducta.s.in cōtrariū.†Non enim ob.quod apud donantes remanet dominiū.Licet veniat danduz donatario:quia videtur quod dicta ratio hoc casu nō pcedat propter reseruationem vsusfru.per.d.l.quisquis.z dato qd procederet tamen dictuz dominiū non videt incōsiderabile ex quo est alteri restituendū arg.l.cogi. §.ijs qui solidū.ff.ad trebel.z.l.qui sic.ff.de solo.put z per dictam rōnem dicit Bart.in quodam suo consilio φ incipit.philippon⁹ scambioni in ordine.cxj.secundum ordinem qui habetur perusie. †Nec ob.alia ratio que sumitur ex dicta auc.excipitur qa respondetur qd illud videtur esse de raro cōtingentibus ergo nō est i cōsideratione argu.l.nam ad ea.ff.de.ll.attento quod alij cōmuniter ignorabunt dictam donationez.arg.l.fi.ff.pro suo nō sic in terminis.d.auc.excipitur.vbi acquisitio fit legis dispositione que lex censetur nota qz iuris ignorantia nō presumit.l.leges sacratissime.et l.fi.C.de.ll.z in regula qui cōtra iura mercat in.vj.z.l.quemadmodum.C.de agri.z censi.li.xj.Preterea pōt attentari qd illa auc.pcedat vbi alteri acquiritur dispositione.l.secus.vbi ex dispositiōe ppria:quia fortius est vinculum quesitum ppria puisione φ pui sum prouisione legis iuxta no.in.l.j.C.si aduersus ven.in.l.fin.C. de pac.quen.z in.l.fi.C.qui potio.in pig.babeatur.†Nec ob.alia ratio quod constitutus in articulo mortis potest presentia donare zc.qz respondet qd ex quo est in articulo mortis z donat:apparet quod non babet animum testandi:vnde si infertur ei preiudiciū circa testamenti factionem:quia non censetur mutare volūtatem incontinenti.l.non ad ea.de condi.z demon.Item nō est verū qd cōstitutus in articulo mortis non possit querere:qz imo pōt cedere dies legati.z legatum queri.l.fi.ff.quādo dies legati cedat. l.cum pater.§.libertis.z.l.legatum.el secundo.de leg.ij.†Itē hereditas deferri potest z transmitti.l.fi.ff.de condi.instit.vel ius petendi.in integ.resti.aduersus nō aditionem factam.l.pantonius. de acqui.here.cum ibi no.z.l.j.C.de restitutione militum.†Item potest

potest queri per seruos filios ꝛ procuratores insti. per quas personas nobis acqui. per totum. ꝛ. l. ea que ciuiliter. ꝛ. l. per seruuz. ꝛ. l. res ex mandato. ꝛ. l. seruus vt tante cum multis simi. ff. de acq. rerum do. ꝛ. l. placet de acqui. here. Nec ob. quod potest facere se instabilem per actum licitum ꝛ etiam in licitum: quia lз possit se facere intestabilē mutādo statum: tamē nō potest facere se intestabilē per pactū nō mutādo statum persone. d. l. stipulatio hoc modo
22 cōcepta. ꝛ. d. l. pactū qđ dotali. ꝛ. d. l. hereditas. † Nec ob. d. l. obligatione generali: qꝛ potest dici quod illa. l. loquitur quādo quis donat bona presentia ꝛ futura simpliciter seu indefinite secus autez si quis donat omnia sua bona presentia ꝛ futura ꝛ sic ꝑ vniuersalem omnia: quia qui omne dicit nihil excludit. c. solite. de maio. et obe. xix. distin. in ca. si romanorum. ꝛ. l. iulianus. de lega. iij. ꝛ maxime quando sibi reseruat vsumfructuз in vita. Nam sibi est vsusfructus suppellectiliū propter quod videtur cessare ratio. d. l. obligatione generali. Preterea tempore mortis non indiget amplius suppellectilibus. vnde dato quod interim donec viuit nō censeantur suppellectilia donata per rationem. d. l. obligatione generali que fundatur in ea rōne: quia in generali cōcessione non veniunt ea que quis non esset specialiter concessurus vt ibi ꝛ in regula in generali in. vj. ꝛ in. c. fi. de officio vicarij. eo. li. cum si. Que ratio cessat in articulo mortis cum amplius non indigeat suppellectilibus. et ideo est verisimile quod prout in generali dispositiōe facta in vltima voluntate non exceptuātur suppellectilia ꝛ similia. ita nec exceptuantur in donatione omnium bonorum presentium ꝛ futurorum quominus saltem tempore mortis veniāt in donatione. ꝛ iō non procedat supradicta limitatio domini Matthei de mattesillanis. Que si vera esset destrueret dictam communem opi. q̄ simpliciter vult quod donatio facta de omnibus bonis presentibus et futuris non teneat non faciendo mentionem de suppellectilibus
23 ꝛ similibus rebus de quibus in. d. l. obligatiōe generali. † Nec etiā ob. quod est reseruatus vsusfructus: quia licet fructus interim ꝑcepti sint ipsius donātis: tamē quia vsusfructus finitur morte vt in. §. finitur. insti. de vsufructu. ꝛ. l. titius cum morietur de vsufructu donās tempore mortis reperitur habere fructus in bonis qui veniunt in donatione appellatione bonorum futuroruз. Et ideo reseruatio vsusfructus non validat donationem omnium bonorum prout voluit post Bart. Pau. de cast. in. d. l. fi. C. de pactis. Et ita videtur firmare Bar. in suo consilio incipiente pater filio suo emācipato in ordine. clxxxv. ꝛ ita dicit se obtinuisse de facto excellens doctor ꝑceptor meus dominus Ibo de perusio in. d. l. fi. quod maxime videtur dicendum si reseruauit sibi vsumfructū in vita vt sic expressio illa in vita aliquid operetur saltem vt magis aperte declaret quod illa reseruatio nō operetur aliquid post mortem. ꝛ sic nec etiam circa fructus superstites ꝑut ꝛ in simili pōderat Bar. in dicto cōsilio quod incipit pater filio. Nec etiam obstat quod dicta donatio rescindatur solum respectu futurorum: qa licet illud voluerit Sali. tamen nō est verum. Nam imo vitiatur in totum quasi facta in fraudem testamenti. d. l. hereditas. Nec ob. d. l. sancimus. quia ibi permissum habet certam quantitatē determinatā a lege quod non est hic alias pari ratione diceremus quod valeret tota nisi in vno nummo fm Bal. in. d. l. fi. C. de pact. q dicit quod ista est communis opinio que opinio est vera ꝑpter cōnexitatem id est titius ꝛ seyus. ff. de condi. ꝛ demō. fm Raph. fulg. in. d. l. fi. de pac. vbi idem tenet Pau. de cast. quod tenet Ioā. de Imol. in d. l. stipulatio hoc modo cōcepta per. l. si libertus. ff. de iure patronatus. Nec etiam obstat quod dicta donatio fuit vallata iuramēto. Nam non videtur quod firmetur iuramento ne impediat liberā testamēti factionē prout firmat Bar. in supra allegato cōsi. qđ
24 incipit phylipponus. † Et dato ꝙ dicta donatio valuerit ꝑpter vinculum iuramenti vel ex rationibus supra adductis: tamē videtur ꝙ fuerit vitiata per natiuitatem dicte filie ꝑ. l. si vnq̄. C. de reuocā. dona. vbi est casus ꝙ superuenientia filiorum vitiat donationez validam de parte bonoruз ꝛ in ca. fi. xvij. q. vi. ꝛ facit. l. tale pactū. §. fi. ff. de pac. que reuocatio fit ipso iure vt no. gl. in. d. l. si vnq̄. et Bar. in. l. titia. el scđo. §. imperator. ff. de lega. ij. Et idem videt̃ ibi velle Bal. nec dicta donatio recōualuit per mortē dicte filie: quia donatio semel extincta non recōualidat̃. arg. l. meuius. §. duobus de leg. ij. ꝛ. l. qui res. §. areā. de solutio. pro quo videt̃ casus in. l. heredibus in princip. ff. ad tre. ꝛ. l. filius. §. admissi. ff. de operis liber. Concludit Bart. post martinū de fano in dicta. l. titia. in. §. imperator quem sequitur ibi Bal. Nec obstat dicta. l. posthumus. qꝛ ibi cōfirmatur testamentum equitate pretoria que equitas non reperitur scripta in his terminis prout respondet Bartol. in dicto. §. imperator. Preterea in. d. l. posthumus. non reconualescit testamentum simpliciter: sed solum ne ex eo possit peti bonorum possessio que non cadit in terminis donationis. Ideo in ipsa donatiōe stādum est rigori iuris pro quo pōderat Bar. tex. dicta. l. si vnq̄. vbi dicit mansurum quasi dicat non recessurū dominium etiaз filio moriente secundū eum. Nec iuramentuз vitiat aduersus remedium. dicta. l. si vnq̄. que descendit ex ꝯiecturata mente donantis prout volunt Bar. ꝛ Bal. in dicto. §. imperator. argumento. l. fi. C. de nō numerata pecu. ꝛ. l. fi. ff. qui satisdare cog. ꝛ quod habet̃ in capi. quemadmodū. extra de iureiuran. Ex quibus cōcluditur quod dicta donatio non valet: nec iuuat dictos heredes dicti dñi Merlini. Sed dominium dictorum bonorum permāsit seu redijt natiuitate dicte filie ad dictam donatricē q̄ naturalr̃ possidebat dicta bona rōne vsusfructus. vt. l. naturaliter. de acqui. possessio. ꝛ. l. iij. §. vnde vi inter dictum. ff. de vi ꝛ vi armata. ꝛ per cōsequēs dicta bona donata pertinent ad heredez dicte domine mirabilis. ꝛ consequenter ad dictam eius sororem que eidem succedit ab intestato prout supra conclusum est. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. clxxvj.

Consilium.clxxvij.

In nomine dñi nostri Iesu christi.† In hac re alias cõsului vna cũ plerisq; patribus ꝛ dominis meis nominatis in puncto. Qđ presupposito quod dicti homines de parrano forẽt obligati vigore vetusti contractus initi sub. M.clxxij. vel ipsi successores comitũ qui contraxerunt teneantur ad obseruantiam cõuẽtorum: nihilominus sint tuti rõne prescriptionis causate ꝑpter solutionem nõ factam ꝑ.xl.ꝛ.l.annos. ꝛ tanto tpe cuius initij memoria hominũ nõ existit. Nec nouus ↄsultor hoc in dubiũ refricauit: sed fundauit se super nouo contractu inito anno dñi. M.cccc.xliiij. de quo in puncto. iõ de viribus ꝛ efficacia dicti ↄctus est discutiendum. Cõsultor autem presupponere videtur quod de iuribus ꝛ validitate dicti vltimi ↄctus nõ vertatur dubitatio. qꝛ forte nihil de inualiditate dicebaṫ. Nũc aũt ꝑ parte hoĩm de parrano q̃ magis accurate in pñtiaꝝ aduertũt allegatur qđ dictus ↄctus in eoꝝ ꝑiudiciuz nõ tz ex defectu maxime ꝑtãtis ↄhẽtiũ qđ si fuisset refricatũ in dubiũ ipsi ↄsulenti ꝑclarissimo q̃dẽ doctori pr̃i ꝛ dño meo. Credendũ est qđ nullatenꝰ ↄsuluisset id qđ ↄsuluit sua ↄnatio. Lz.n.ꝑma facie dicẽdũ videreṫ qđ añpositi ad gerẽdũ negocia cõitatis ↄhere possint noĩe vniuersitatis. l. municipibꝰ. ff. de ↄdi. ꝛ demõ. Et maxime iteruenietibꝰ ẽt hoĩbꝰ de ↄsilio.† Nã illđ qđ facit ↄsiliũ alicuius oppidi cẽseṫ factũ ꝑ ipm oppidũ. et ipam vniuersitatẽ. vt no. gl. in. l. aliud. §. referṫ. ff. de reg. iur. ꝛ Bart. in. l. oẽs ppl̃i de iust. et iu. ꝛ facit. l. municipes. ꝛ. l. qđ maior. ff. ad munici. ꝛ. l. nulli. qđ cuiusq; vniuer. no. ꝛ. l. municipibꝰ. ff. de ↄdi. ꝛ demõ. pñt.n. illi ꝑ q̃s gerũṫ negocia ꝛ res vniuersitatis ↄhere ꝛ vniuersitatẽ ad obseruãtiã ↄctꝰ ꝛ ad penã in eo appositã obligare. ꝑut no. gl. i. d. §. referṫ arg. dictoꝝ iuriũ. ꝛ iõ vr̃ qđ dicti hoĩes tenereṫ ad obseruãtiã dicti ↄctꝰ: ꝛ ꝑ ↄñs laudũ fuerit iustũ.† Nihilominꝰ in ↄ̃riũ est veritas alio nõ apparẽte. Sindicꝰ.n. ꝛ ceteri q̃ gerunt negocia vniuersitatis ea pñt q̃ sibi in mãdato ↄceduṫ. Qñq;.n. ↄstituũṫ ad lites. c. j. de sindico ꝛ q̃si ꝑ totũ. ff. qđ cuiusq; vniuer. no. Qñq; ad stipulãdũ ꝛ forte nõ ad ꝑmittẽdũ. l. fi. ꝛ. ti. ꝛ fines mãdati sunt diligenter siaduertẽdi. l. diligẽter. ff. mãdati. c. cũ olim. de offi. deleg. c. cũ dilecta de rescriptis cũ si. Qui ergo nititṙ ex ↄctu sindici vel alterꝰ administratoris ad finẽ qđ obliget vniuersitatẽ vl̃ hoĩes ipsꝰ hz ostendere mãdatũ cũ sit fundamẽtũ sue intẽtionis. arg. l. ei q̃ dicit. ff. de ꝑba. ꝛ. c. cũ in iure peritꝰ. de offi. dele. cũ sua glo. ꝛ si mãdatũ gñale ꝛ latissimũ ostendereṫ nõ venirẽt ea q̃ ↄcedẽtes mãdatũ verisĩlr̃ nõ cõmisissent regula in generali in. vj. ꝛ. c. fi. de. offi. vica. eo. lib. et. l. creditor. §. luciꝰ. ff. mãdati. ꝛ. l. obligatiõe gñali. ff. de pig. ꝛ iõ non veniret hmõi ꝑmissio ꝙ se sine aliq̃ cã obligarẽt: nã aut ꝑmissio cẽseṫ facta ex cã donatiõis ꝛ hoc nõ venit i gñali mãdato. l. si filiꝰ. ff. de dona. ꝛ ar. l. cũ de idebito. de ꝓbo. ꝛ. d. luciꝰ. ꝛ. l. ↄ̃ iuris. §. fi. ff. de pac. aut sine cã ꝛ pari rõne nõ est verisĩle qđ istud mandassent ꝛ insuper dato qđ mãdassent stipulatio sine causa est inefficax. l. ij. §. circa. ff. de exceptio. doli. ꝛ. c. si. cautio. de fide instru. Ista aũt ꝑmissio facta ꝑ dictos añpositos ꝛ hoĩes de ↄsilio ẜm copiam instrĩ ostẽsam nõ hñt annexã aliquã cãz merito nõ cẽseaṫ vllo pacto venisse in gñali mãdato. Nec ob. si dicaṫ ꝙ imo ↄctus antiq; habenṫ ꝑ cã: qꝛ voluerũt recognoscere bonã fidẽ: nã r̃ndeṫ ꝙ nõ apparet ꝙ fecerĩt aĩo recognoscẽdi bonã fidẽ. Nec.n. erat mala fides nõ soluere id a quo erãt lõgissima ꝑscriptiõe liberati maxie cuꝰ initij memoria hoĩm nõ existit qđ hz vim priuilegij ꝛ pacti. l. j. i. fi. ibi velut iur̃ ipositã seruitutẽ. ff. đ aqua plu. arc. ꝛ. l. hoc iure. §. ductꝰ aq̃ ibi loco ↄstituti. ff. de aqua quot. ꝛ esti. ꝛ qđ ꝑ Inn. in. c. sup q̃busdã. ꝛ. c. qđ ꝑ nouale. de ꝟbo. sig.† Cũ ꝛ videamꝰ ꝙ bona fide ꝑscripta possint salua ꝛ bona ↄscia: ꝛ sic bona fide retineri ꝛ nõ ꝑstari vt ꝑ Inno. ꝛ doc. in. c. cura. de iure patro. ꝛ doc. i. c. fi. de ꝑscri. ꝛ ꝑ bar. in ꝟtĩ. videbaṫ i fi. in extraua. ad repmẽda. ꝛ Io. an. i. c. possessor. de reg. iur. in. vj. in mercu. ꝛ Bal. i auṫ. ꝛ ad hoc. C. de vsur. ꝛ Põta. in rubri. ff. de recep. arbi. i. j. col. ꝛ iõ nõ hẽbãt massarij i hoc recognoscere bonã fidẽ: s; aut ꝑmiserũt sciẽtes cõe vel hoĩes nõ teneri: ꝛ tũc sciẽter ꝑmiserũt idebitũ. ergo donasse videnṫ. l. eiꝰ qđ ꝑ errorẽ. ff. de reg. iur. ꝛ. l. j. ff. de cõdi. inde. iuncta. l. fi. C. ad. l. fal. ꝛ. l. q̃ exceptionẽ. de cõdi inde. Aut credebãt eos teneri: ꝛ tunc ꝑmissio indebiti ignorãter facta nõ artat ꝛ est locꝰ exceptiõi ꝑut facta solutiõe ẽ locꝰ repetitiõi ꝑ ꝑdicta. arg. d. l. fi. ꝛ. l. si pr̃onꝰ. ff. de dona. ꝛ de calũ. l. iij. §. hoc edicto. Et qđ nõ haberẽt in hoc recognoscere bonã fidẽ euidẽter demõstraṫ: qꝛ nihil deducitṙ ꝑ qđ ipm cõe castri parrani ad aliqđ tenereṫ: nã ↄctus ꝛ instrĩm q̃ ꝑducũṫ ad nihiliũ artãt cõe: s; ipsos ꝑticulares comites. Et si in aliqbꝰ respiciũt hoĩes ipos de parrano nõ tãgũt ipm cõe vel ipsos hoĩes i cõi: s; particulariter hñtes focularia boũe vel zappas: iõ nõ respiciebat bonã fidẽ obligare cõitatẽ ad id ad qđ nũq̃ fuit obligata. Quinimo nec particulares hoĩes erãt astricti: qꝛ ipsi nõ ↄ̃xerũt: iõ ↄctus eos nõ artat. l. si vnꝰ. §. añ oĩa. ff. de pac. ꝛ arg. tituli res iter alios acta i rubro ꝛ nigro: ꝛ in regula nõ põt alteri ꝑ alteꝝ in. vj. Per ipsos.n. cõtractꝰ obliganṫ ipsi comites nõ ipsi hoĩes: qꝛ illi ꝑmiserũt maxie bulgarellꝰ ꝑmisit facere dare nõ ꝑpterea obligauit hoĩes: tũ qꝛ nõ potuit: tũ qꝛ dctã ꝟba facere dare apposita i ↄctu nõ ad id tẽdũt: s; ad obligãdũ ipm ꝑmittẽtẽ facit. l. illa stipulatio. §. cũ q. ff. de ꝟb. ob. ꝛ. l. fi. ff. si cer. pe. Lz ꝟba seq̃ntia aliđ inuũt: s; nõ refert qꝛ itelligiṫ ꝙ ipse ꝑmittẽs faciet ꝙ dabũt alꝰ ꝑmissio facti alieni nõ teneret. l. stipulatio ista. ꝛ. l. iter stipulãtẽ in pñ. de ꝟb. obli. Iõ sllr̃ non erat bona fides obligare ꝑticulares hoĩes.† Nec ob. nõnulle ↄfessiões ꝑticulariũ ꝑsonaꝝ q̃ recognoscebãt ꝛ fatebãt se teneri ad mediale frumẽti ꝛ ad alia q̃dã q̃ apparẽt in q̃busdã istrĩs ↄfectis anno dñi. M.ccc.xviij. nã ille sunt ↄfessiões illaꝝ ꝑsonaꝝ q̃ nõ ꝓbãt ↄ̃ istos hoĩes q̃ de pñti sunt i dicto castro maxime cũ nõ appareat nec verisĩlr̃ põt apparere ꝙ eis successerint. Preterea ille sunt confessiones indiscrete emanate nulla exp̃ssa cã: iõ nõ ꝓbãt ẽt ↄ̃ ↄfitẽtes. d. l. cũ đ idebito. §. fi. ꝛ. d. c. si cautio. vñ euidẽter apparet ꝙ cõe castri parrani ꝛ singulares hoĩes ipsꝰ castri nõ tenebãṫ ad aliq̃ vigore dictoꝝ ↄctuũ dicto epõ: ꝛ iõ massarij vigore gñalis mãdati si qđ habebãt nõ potuerũt facere dictã ꝑmissionẽ i ꝑiudiciũ cõitatis vel singulariũ ꝑsonaꝝ: ꝛ sllr̃ nec ipsi hoĩes de cõsilio ꝑ. l. sup errorẽ. ff. de iurisd. om. iu.† Qꝛ ↄsiliũ dato ꝙ representet totũ castrũ nõ põt singulares hoĩes ipsꝰ castri suo ↄctu obligare: ꝑut no. gl. i rubrica. C. q̃ sit lõga ↄsue. ꝛ ꝑ Bar. i. l. qđ maior ad muni. ꝛ qđ hr̃ in. c. cũ oẽs. de ↄstit. ꝛ in rubrica ꝙ oẽs tãgit in. vj. ꝛ ibi ꝑ gl.† Preterea nõ apparet qđ illi de ↄsilio repñtẽt totã cõitatẽ. debẽt.n. preesse vniuersitati ꝛ esse deputati loco ipsꝰ vniuersitatis vt eoꝝ gesta obligẽt cõitatẽ: vt p; ex no. ꝑ glo. in. d. §. referṫ ꝛ aliud est ↄsulere aliud est disponere. vñ eiłe de ↄsilio nõ ifert ad habẽdũ ꝑtãtẽ ↄ̃hẽdi ꝛ disponẽdi de negocijs vniuersitatis: nã q̃ ↄsulit nõ disponit vt de se p; ꝛ facit regula nullꝰ ex ↄsilio. in. vj. cũ si. Decuriões tñ ciuitatis appellãṫ ↄsiliarij đ gl. in rubrica. C. de decur. li. x. ꝛ facit gl. in. l. vniuersi. ff. qđ cuiusq; vni. no. de quoꝝ offic. hr̃ illo tit. nec ꝑ totũ illũ tit. hr̃ ꝙ possint subijcere vniuersitatẽ ad fidelitatẽ vel qđ simile.† Itẽ nõ appet ꝙ ↄsiliũ fuerit more solito ↄgregatũ nec ꝙ interuenerit due ptes ꝑut regriṫ. vt. l. actuarios. C. de nũe. ꝛ actu. lib. xij. ibi vt ↄsueuerãt. ꝛ. l. ij. C. de decur. lib. x. ibi solẽniter in curiã ↄuocatis ꝛ. l. noiationũ. ꝛ. ti. ꝛ ꝑ gl. i verbo vocabãt i. l. ij. ff. de offi. ꝑfec. vrbis. ꝛ in. l. j. C. de seruis reipublice. ꝛ ꝑ Bar. in. l. oẽs ppl̃i. de iusti. ꝛ iu. d. l. nulli. et aliqđ ꝑ doc. in. c. vnico de sindico: vñ cũ non appareat ꝙ ↄsiliũ illud seu massarij illi sint deputati loco vniuersitatis: nec appareat ꝙ fuerit solẽniter more collegij solito ↄgregati nec ꝙ interfuerit due ptes cũ illa ꝟba cũ hoĩbꝰ de ↄsilio possint verificari in duobꝰ regula pluralis in. vj. ꝛ. l. inter illã in fine. ff. de ꝟb. sig. ꝛ. l. vbi numerꝰ. ff. đ testibꝰ. restat clara ꝛ idubitata ↄclusio ꝙ dicta ꝑmissio nõ obligat dictã cõitatẽ ꝛ multominꝰ singulares ꝑsonas ipsꝰ cõitatis: qꝛ qđ oẽs tãgit ꝛc. ꝑ dicta supra.† Et etiã qꝛ nõ ꝑmiserũt noĩe singulariũ ꝑsonaꝝ: sed noĩe vniuersitatis cũ dicant ꝟba instrĩ ꝑ castro parrani ꝛ eiꝰ curia: ꝛ sic ꝑ id est noĩe castri ꝛc. ꝑ no. ꝑ gl. ꝛ doct. in. l. hmõi in pñ. de lega. j. ꝛ ꝙ hr̃ i. l. stipulatio ista. §. si stipuler. ꝛ. §. si q̃s insulã. ff. de ꝟb. obli. ad hoc. l. fideicõmissa. §. interdũ. ff. de leg. iij. ꝛ ꝑ Bar. i. l. j. §. nũciatio. ff. de noui opis nũci. ꝛ si sup h̃ fuisset ↄsultatꝰ dñs ↄsulẽs arbitror ꝙ nõ aliud r̃ndisset. posset etiã instari ꝙ ex alio dictꝰ ↄctꝰ nõ obliget dictã cõitatẽ. Nã ꝟba nõ videnṫ iportare obligationẽ cõitatis: nã dicti añpositi homines de ↄsilio ꝑ dicto castro ꝛ eiꝰ curia ꝑmiserũt fidelitatẽ ꝛ manentiã quã ipsi comites hñt ẜm formã ↄctuũ q̃ apparẽt inter vibẽ vetanã ecc̃iaꝫ seu ꝑdecessores dicti dñi epĩ ꝛ ipsoꝝ comitũ: ista ꝟba nõ artãt ꝙ dicta cõitas teneaṫ ꝑstare mediũ corbẽ frumẽti ꝑ pari boum. ꝛ. xij. solidos ꝑ foculari ꝛ alia q̃ singulariter ꝑmittũt ꝑ dictũ Bulgarellũ. ꝛ l; dicaṫ ẜm formã ↄctuũ ꝛc. Nõ refert qꝛ ↄctꝰ ille bulgarelli ↄtinet duo qꝛ ꝑmittiṫ fidelitatẽ. v; ꝙ fidelis erit ecclesie btẽ Marie ꝛ dño epõ: ꝛ ꝙ nõ erit in ↄsilio neq; vt vitã perdat ꝛc. Nec.n. respiciũt fidelitatẽ iuxta. c. j. qualr̃ vasa. iurare debeat fideli. ꝛ. c. j. ꝛ. ij. de forma fideli. in. vsi. feu. Item ꝑmittit singulis ãnis facere dare. xx. solidos ꝑ curia parrani quiq; solidos ꝑ septẽ familijs ꝛc. Et đ quolibet foculari ꝛc. xij. dena. ꝛ de q̃libet pari boũ dimidiã corbẽ frumẽti. ꝛ de qualibet zappa. ꝛc. Ista q̃dẽ nõ respiciũt directo fidelitatẽ. Nec formã fidelitatis vt depẽdit ex his q̃ habenṫ in iuribꝰ ꝓxime adductis: ꝛ maxie i. c. ij. de forma fidelitatis. Quatenꝰ ibi i tex. dꝛ ꝙ si vasallꝰ iurat ego iuro qđ tibi dño erotidelis ↄ oẽm hoĩem excepto imperatore vel rege nulla idiget adiectiõe sed integrã ꝛ plenã in se ↄ̃tinet fidelitatẽ. Et tñ ↄstat qđ vasallus nõ ꝑstat annuũ cẽsum vigore dictoꝝ ꝟboꝝ. ergo iste ãnuꝰ cẽsus nõ respicit fidelitatẽ.† Pro quo etiã facit: qꝛ i dicto ↄctu ponunt vt diuersa ꝑmissio fidelitatis ꝛ ꝑmissio ꝑdictoꝝ. Nã copula solet poni inter diuersa iuxta no. ꝑ gl. i rubrica de iuris ꝛ fac. igno. ꝛ posita inter plura facit esse plures dispões. l. scire debemus. de verb. obli. vñ alia fuit ꝑmissio fidelitatis alia ꝑmissio fidelitatis dictaꝝ quãtitatũ. Si itaq; massarij ꝑdicti ꝑmittũt fidelitatẽ ẜm formã ↄctuũ ꝛc. Et ↄctꝰ ipsi ↄtinẽt fidelitatẽ ꝛ alia nõ iportãt verba ꝑmissiõis ꝙ ipsi ꝑmittãt illa alia q̃ nõ respiciũt fidelitatẽ seu eius formã: s; dicet ↄspiã: l; dicta ꝟba id nõ importẽt. Tñ ꝟba sequẽtia sunt magis lata. Nã subiũgiṫ quod oẽs ↄctꝰ inter ancessores dicti epĩ ex pte vna ꝛ ãncessores dictoꝝ comitũ initos et celebratos bona fide seruare ꝑmiserṫ ratificãtes ꝛ ap ꝓbãtes oẽs ꝛ singulas ꝑmissiones

pmissiones factas p eoꝝ antecessores: ꝛ voluerūt dicti comites et massarij ādicti iuramēta facta p eoꝝ āncessores rata ꝛ firma per eos hīri: ꝛ ipa iuramēta se extēdi ac si p ipsos pprios ipa iuramēta pstita fuissent. Promiserūt itaqꝫ seruare oēs ɔctus initos inter pteritos comites ꝛ ācessores ipos ꝛ q oē dicit nihil excludit. l. iulianus. de leg. iij. c. solite. ꝺ maiori. ꝛ obe. ꝛ ca. si romanoꝝ. xix. dis. vñ vr̄ posse dici ꝛ ɔct⁹ initos sup istis q̄titatib⁹ denari. ꝛ frumē-

11 ti pstādis seruare pmiserint cū nihil exceperint. † Sed rn̄deri pōt qꝺ illa pmissio ita vniuersalis intelligaṫ de ɔctib⁹ q respiciūt fidelitatē: vt sic ꝺclareṫ p ꝟba pcedētia. ar. l. si seru⁹. plurib⁹. §. fi. de le. j. ꝛ. l. q filiab⁹. eo. ti. ꝛ maxie qꝛ pmittiṫ relatiuū quos qꝺ hꝫ necessariā relationē ad pcedētes ɔct⁹ q pcedētes ɔctus postea relati p dictionē qs videbanṫ ēe illi q respiciebāt formā fidelitatis. Que interpretatio psuadeṫ. Ex eo qꝛ si aliter intelligerem⁹ sequereṫ qꝺ si āncessores dictoꝝ comitū emissent vel ɔduxissent vnū fundū vel similē ɔctū fecissent cū ācessoꝛibus dicti epi qꝺ dicti massarij pro misissent obseruare q nullatenus fuit de mēte: iō illa gn̄alitas est restringēda ad terminos pcedētes ne sequaṫ dicta iniqtas ꝛ quodāmō absurditas facit optime tex. in. l. emptoꝛ. §. luci⁹. ff. de pac. ꝛ l. si de certa. C. de trāsac. vñ videṫ intelligēda dicta ꝟba de ɔctib⁹ q respiciūt fidelitatē ꝛ formā ipi⁹ nō alios ɔct⁹: ſꝫ iste promissiones summaꝝ denari. ꝛ frumēti nō ɔcernūt fidelitatē vt dictuꝫ est merito dicti massarij nō cēseanṫ pmisisse dictas summas q̄ nō cō

12 cernūt fidelitatē vt dictū est. † Nec vr̄ pdict⁹ obstare si dicaṫ q verba supra interlineata q̄ sequunṫ i dicto ɔctu sunt magis lata: nā ratificāt ꝛ approbāt oēs ꝛ singulas pmissiōes p eoꝝ āncessores: ꝛ sic est geminatio ꝟboꝝ vniuersaliū q̄ solet aliqd vltra opari iuxta no. i. c. vt circa. de elec. li. vj. p gl. i ꝟbo oīa ꝛ singula. ꝛ doc. ī n. l. balista. ff. ad treb. ꝛ p An. i. l. si plurib⁹. §. j. de ꝟbo. ob. Nec subest ibi relatiuū qs put in pcedēti clausula: nā rn̄dēdū vr̄ q illa bina vniuersalia q̄ videnṫ adiecta poti⁹ vt ɔprehēdant collectiue et distributiue q vt addāt pn̄t eā restrictionē accipe. s. q̄ cōcernūt fidelitatē de qua agiṫ qꝺ est satis verisimile fuisse ꝺ mēte. Si cui aūt h in

13 terptatio nō posset psuaderi. † Pōt aliter rn̄deri. vꝫ q dicti comites ꝛ massarij approbāt ꝛ ratificāt oēs ꝛ singulas pmissiones factas p eoꝝ āncessores intelligēdo eoꝝ. s. comitū ꝛ massarioꝝ referēdo singula singulis. s. comites ratificēt factas p āncessores ipsorū comitū ꝛ massarij ratificēt factas p āncessores ipoꝝ massarioꝝ vl' collectiui ambo ratificēt factas p vtrosqꝫ āncessores: ꝛ sic ꝟbū eoꝝ referaṫ ad ambos put ꝺcet i dubio: qꝛ ꝟba i fine posita referūtur ad oīa qn̄ pn̄t iuxta. l. talis scriptura. ꝺ leg. i. ꝛ. l. j. C. ꝺ libe. pte. ꝛ qꝺ hr̄ i. l. si idē cū eodē i fi. ff. de iuris. om. iu. ſꝫ iste ɔct⁹ q ōndiṫ nō est init⁹ p āncessores dictoꝝ massarioꝝ merito iste nō sit approbatus ꝛ ratificat⁹. Et si dicaṫ null⁹ ɔct⁹ fuit initus cū āncessoꝛib⁹ ipsoꝝū massarioꝝ rn̄deṫ q hec negatiua nō pbaṫ nec pbabilis ē: ſꝫ nō appareāt tūc forte fuerūt initi ꝛ ignoꝛanṫ: ꝛ dato q nulli fuissent initi: nihilomin⁹ potuerūt illi ratificare oēs ꝛ singulos ɔct⁹: dato q essent cū forte dubitareṫ an eēnt necne put qn̄ dubitaṫ an qs habeat iura dat oīa iura sua ꝛc. Et put ɔtingit i eo q vēdit iactū retis vel aliā spē. l. spem. C. de dona. ꝛ. l. nec emptio. ff. de ɔhē. emp. ꝛ ſꝫ pcedēs cl'a loquaṫ solū de ɔctib⁹ initꝫ p āncessores dictorū comitū nō seqṫ q ꝛ sequēs cl'a ꝺ illis solis itelligaṫ saltē si volumus sequentē cl'am lati⁹ iterpretari q̄ pcedētē. Itē pōt rn̄deri qꝺ id qꝺ nō est gestū noie meo nō possuꝫ ratificare. l. si pupilli. §. ſꝫ si ego de neg. gest. iō gesta p solos comites noīe pprio ipoꝝ comitū nequeāt ratificari p dictos massarios: ſꝫ hoc nō semp pcedat per id qꝺ hr̄ i. l. mr̄. C. de rei vēdi. ꝛ qꝺ hr̄ i. l. si eū seruū. ꝛ. l. cū fund⁹. §. seruū tuū ipzudēs. ff. si cer. pe. Nihilomin⁹ si tu pmittis titio dare centū vel gaius dabit centū. ꝛ ego: approbo ꝛ ratifico dictū ɔctuꝫ nō pptera ero ego obligat⁹ ad dandū: ſꝫ ɔctū illū approbē ꝛ ratificē. Nā ꝟba nō tēdūt ad id nec a ꝟbis i dubio est recedēdū. l. nō aliter. de leg. iij. ꝛ. l. labeo. §. idē tubero. de sup. leg. ꝛ. l. j. §. si is q na uē. ff. de exer. dict⁹ aūt ɔct⁹ qui ōndiṫ nullaten⁹ obligat cōe parrani: ſꝫ obligat ipsos comites tm̄ merito dicta approbatio nil iuuat vt ipm̄ cōe obligeṫ cū ɔct⁹ seu pmissio ratificata ꝛ approbata nō

14 obliget ipm̄ cōe nec ad ipm̄ obligādū tēdat. † Et si dicaṫ i pcedēti cl'a nō solū ratificauerūt ꝛ approbauerūt: ſꝫ etiā pmiserūt obseruare respōdetur vt supra quod pmiserunt obseruare fidelitatem ꝛ contractus fidelitatis. Item rn̄detur: q ſꝫ pmiserint obseruare nō pptera pmiserunt ipsi facere id qꝺ in ɔctib⁹ illis nō imponebaṫ eis: sed satis dicanṫ obseruare ipsos ɔct⁹ si id qꝺ eis iniungiṫ p illos ɔct⁹ ipsi faciēt ꝛ faciēda p alios nō ipediēt al's dcā pmissio fuisset inefficax ꝛ impossibilis ecce dicti comites āncessores pmiserūt fidelitatē: ꝛ in pmissione fidelitatis ɔprehēdiṫ q ipsi erūt fideles ꝛ nō erūt i facto ꝛ ɔsilio q vitā aut mēbrū pdat vel capiaṫ mala captiōe ꝛ nō pbebūt ꝟbū aut ɔsiliū ꝛ cetera q̄ pmittūṫ i fidelitate ista nō pn̄t obseruari seu impleri p cōe parrani: qꝛ ɔsistūt i fa

15 cto coherente psonis comitū. † Et coherētia psonis alioꝝ nequeunt p alios explicari seu fieri. l. vnica. §. finauit i faciēdo. C. de cad. tol. ꝛ. c. fi. de offi. deleg. ꝛ. l. centesimis. §. j. de ꝟbo. oblig. ꝛ. l. finali.

16 ff. de conditio. institu. † ideo opꝫ q p ipsos comites ipleanṫ ꝛ obseruenṫ ꝛ si ad hoc referrereṫ vel pmitterēt ipossibile vel factū alienū ꝛ pmissio facti alieni non obligat pmittētē. l. stipulatio ista in pn. ꝛ. l. inter stipulantē in pn. de ꝟbo. obli. intelligaṫ ergo q obseruabunt nō veniēdo ɔ̄ nō impediēdo. Et si qd in ɔctibus pmittiṫ p eos explicādū id obseruabūt ne ipsa pmissio i aliquo sit impossibilis vel nulla ꝛ vt vna determinatio plura determinabilia respiciens ea oīa pariter determinet put hec de iure fieri debēt. l. iā hoc iur. de vulg. ꝛ pu. ꝛ. l. hr̄ditatē. ꝛ. l. q̄uis. C. eo. ti. ꝛ. l. quotiēs in stipulationibus. de ꝟbo. obli. ꝛ. l. quotiens. de reb⁹ dubijs. Ex ex predictis ēt sumi pn̄t rn̄siones ad aliā clausulā q̄ subdiṫ in dictis verbis supra interlineatis ibi ꝛ voluerūt iuramēta facta ꝛc. Nā dicūt de iuramentis āncessoꝝ eoꝝ: ita q pn̄t itelligi de iuramētis āncessoꝝ ipsoꝝ massarioꝝ put supra pōderata sunt. Itē pn̄t itelligi de iuramētis fidelitatū cū nulla alia iuramēta etiā ipsoꝝū comitū reppio pstita fuisse. Nā ille alie pmissiōes fcē p Bulgarellū de soluendis illis quātitatib⁹ dena. vel Bladi nō sunt iurate ꝛ sil'r illa trāsactioq̄ asseriṫ fuisset facta iter panneriū bulgarelli ꝛ rusticū epī: q̄ tn̄ nō apparet legitime sil'r nō fuit iurata: ita q ɔstat q vigore iuramētoꝝ ꝛ clausule pdicte ipsa iuramēta respiciētis nō ligaṫ dicta cōitas parrani ad pstādū illas q̄titates q̄ dn̄r p dictos bulga

17 rellū ꝛ pānerū pmissas vl' alteꝝ eoꝝ. † Ex qb⁹ vr̄ ɔcludēdū q dict⁹ ɔct⁹ dictoꝝ massarioꝝ: dato q fuissēt solēniter ɔgregati ꝛ plenissimū habuissent mādatū. Tn̄ nō artet ad pdicta dictā cōitatez parrani attēto q ꝺ mēte nō ɔstat ꝛ ꝟba nō artēt necessario p pdicta: ꝛ i dubio ꝟba pmissionū interptenṫ ɔ̄ stipulantē. l. qeqd astrīgēde. §. j. de ꝟbo. obl. ꝛ. l. veterib⁹. de pac. ꝛ. l. labeo. ꝺ ɔhē. emp. Iō cū supra dicta reddāt saltē rē dubiā dicēdū vr̄ q dicta cōitas non obligeṫ. Prima tn̄ fundamēta. s. q nō appet ꝺ sufficiēti mādato: ꝛ q nō apparet q ɔsiliū fuerit solēniter ɔgregatū ꝛ i sufficiēti numero sunt magis plana: nec est necesse itrare istas alias difficultates claꝝ est etiā q singulares psone nō sunt obligati vigore dicti ɔct⁹. Tū qꝛ nō fuit noie ipsaꝝ celebrat⁹: tū qꝛ illi ɔ̄hētes nō habebāt facultatē eos obligādi put ꝛ. s. demōstratū est Ex qb⁹ restat ɔclusio itrepide meo iudicio tenēda: qꝺ laudū latū ɔ̄ dictos hoies sit iniustū siue hoies ipsos capiam⁹ in vniuerso p ipsa cōitate siue p singularibus psonis maxie q̄tenus declarat eos teneri ad soluēdū integre ɔtēta in dicto ɔctu inito p dictū bulgarellū ꝛc. Et non solū in hoc: ſꝫ etiā in totū: ꝛ sic etiā quaten⁹ ꝺclarat ꝛ laudat q teneanṫ ad obseruātiā dicti cōtractus cū ꝛ in hoc sit iniustū p iā dcā.

18 † Deueniēdo aūt ad scōm dubiū vr̄ prima facie dicēduꝫ q a dcō laudo vel arbitramēto nō potuerit appellari nec recurri ex pluribus. ꝛ pmo qꝛ a sententia seu laudo arbitri nō recurriṫ nec appellatur sed opꝫ illi stari siue equum sit siue iniquū. l. diē pferre. §. stari. ff. de arbi. ꝛ. l. j. C. eo. tit. sed dictus sentētiās erat arbiter. ergo ab

19 eius laudo nō appelleṫ nec recurraṫ. † Et maxime qꝛ laudat oīmi melioꝛi mō ꝛc. Vñ cū validioꝛ sit sn̄ia arbitri q̄ arbitratoꝛis dicamus q cēseaṫ vt arbiter laudasse. Iō nequeat recurri qꝺ ꝛ vr̄ dicēdū ex alio: qꝛ in dicto ɔpromisso fuit appellatiōi ꝛ reductiōi renū-

20 ciatū. † Appellationi aūt renūciari pōt. l. fi. C. de tempo. appel. ꝛ l. fi. §. j. ff. qb⁹ appellare nō ſꝫ. ergo pari rōne renūciari possit reductioni cū reductio hr̄e videaṫ instar appellationis. ar. l. non distinguemus. §. cū qdā. ff. de arbi. ꝛ qꝺ no. gl. ꝛ Ang. ibi post eā i. l. vnica. C. de sentētijs. que p eo q interest vbi Ang. p illā gl. vult q in stātia sup reductione ad arbitriū boni viri finiṫ āno put sup appellatione anno finitur instantia aūt. si qn̄. C. de tpib⁹ appel. ꝛ. c.

21 cū sit romana cū similibus. de appel. † Et suadet rō qꝛ de iure canonico qꝺ seruatur in terris eccl'ie appellabaṫ ab actu extraiudiciali passim dicit tex. in. d. c. cū sit romana que appellatio ab actu extiudiciali hꝫ eadē tpa q̄ hꝫ appellatio actu iudiciali vt inuiṫ i. d.

22 c. cū sit romana ꝛ pbaṫ in. c. ɔcertationi eo. ti. li. vj. † Cū ergo hēat instar appellatiōis. ergo put appellari pōt p pactū pōt renūciari: ita ꝛ reductioni facit generalitas. l. si quis in conscribēdo. C. de pactis. ꝛ. C. de epis. ꝛ cleri. Et ita tenēt cōiter doct. Hoc eñ voluit butrig. in. l. si vnus. §. illud nulla. ff. de pactis. ꝛ Guil. de cuno. ibi ꝛ Dy. in. l. quidā cū filiū. de ꝟbo. obli. ꝛ i regl'a sciēti i. vj. idē Jac. de are. in. l. penul. C. de arbi. Guido de suz. in sua sn̄ia. e. ti. §. iiij. pficu. Item quero. Jo. an. in addi. Spec. in ti. de arbi. §. sequiṫ ꝟsi. Item qd si actum. ꝛ Spec. eo. tit. ꝛ. §. versi. Item qd si cōpromissum. Bar. in. l. si societatē. §. arbitroꝝ. Bal. in. d. l. penul. ꝛ cañ. cōiter oēs in. c. qntauallis. de iureiurā. Pe. de anch. in rep. c. canonū. de cōsti. in antiquis. Quinimo ꝛ si nō fuerit renūciatū reductioni: nō tn̄ poterit peti reductio ad arbitrium boni viri rōne qualiscunqꝫ lesionis re ipsa nō ex pposito put dicebat Jac. but. in. d. §. illud nulla. qꝺ tn̄ cōiter nō teneṫ per. d. §. arbitroꝝ. ꝛ. c. ij. de arbi. hꝫ eñ cōpromissum in arbitratoꝛem tacitā ɔditionē si nō fuerit inique arbitratum. l. si libertus ita. ff. ꝺ operis libe. ꝛ. d. c. quintauallis. Nihilominus si per pactum renunciatur reductioni ad arbitriū boni viri immutat naturā ꝛ alteratur ad naturam arbitri put voluit Jaco. de are. in. d. l. penul. ꝛ Calde. dicit adoptiuuꝫ suū: ita disputasse q tunc ratione lesiōis etiā magne nō reducaṫ qꝺ ꝛ fuisse disputatum recitat Jo. an. in dicta addi. cum agatur solum de piudicio priuato q pōt per pactuꝫ saltem si est iuratū inferri. c. q̄uis de pactis in. vj. ꝛ. c. cū ɔtingat. de iureiurā. ꝛ de inst. c. cū venissent.

z auc.sacramenta puberū.C.si aduersus venditionē.ideo cū in ca
su nostro renūciatio p̄dicta sit vallata pacto z iuramēto dicamꝰ
qd̄ nec appellari possit nec peti reductio ad arbitrium boni viri.
23 †Nisi ratione doli:qꝛ dolus futurꝰ nō pōt remitti.l.si vnꝰ.§.illud
nulla.ff.de pac.z.l.cōuenire.ff.de pac.dota.vn̄ oēs ɔcludūt ꝙ rō-
ne doli pōt peti reductio tū rōne p̄dicta:tū qꝛ ī gn̄ali loquutione
nō venit dolus.l.creditor.§.luciꝰ.ff.mādati.l.ita demū.ff. de arbi.
et.l.aurelio.§.gaius.ff.de libe.lega.z.l.tres fr̄es cū ibi no.ff.ꝺ pac.
sz in casu nr̄o vr̄ cessare dolus ipsiꝰ arbitratoris cū remiserit cām
ɔsulendā famosissimo doctori cū forte foret iuris ignarꝰ z habe-
24 bat de iure iudicare ex forma ɔpromissi.†Ignorātia aūt iuris ex
cusat a dolo seu vt aptiꝰ loquar facit cessare dolū.l.sz si lege.§.sci-
25 re.ff.de peti.hered.†Quelibet eīm cā ēt iiusta z bestialis excusat a
dolo.l.igiꝛ.de liberali cā.z no.gl.in.l.j.in fi.ff.si qs ius dicēti non
26 obtēp.z in.l.satisqz.ff.de ī ius vocā.†Et lz q nimis credulꝰ est sit
in culpa:tn̄ nō est ī dolo.l.j.§.j.cū ibi no.ff.de eo ꝑ quē factū est:lz
qn̄ credit perito in arte sua etiam culpa plerūqz cesset cū peritis in
arte sua credēdū sit arg.l.j.in prin.ff.de ven.inspi.z.l.intestato ī fi.
ff.ꝺ suis z legi.her̄.z.l.septimo mēse.ff.de statu ho.cū si.ita ꝙ si di
ctꝰ arbitrator credidit doctissimo doctori partibꝰ nō suspecto nō
est iudicādꝰ ꝙ fuerit ī dolo maxīe cū dolꝰ de se nō presumat.l.quo
tiens.§.qui dolo.ff.de ꝓba.sz ex ꝑspicuis indicijs ꝓbari debeat.l.
dolū.C.de dolo.merito cū cesset dolus videaꝛ ɔcludēdū ꝙ recurri
27 nequeat nec aliqd dici ɔ̄ illud laudū.†Nec videꝛ obstare si dicaꝛ
ꝙ ipse arbiter iudicauit ɔ̄ ius:z ī hoc excessit fines cōpromissi cuz
fuerit eidē cōcessa facultas arbitrādi z laudādi de iure tm̄.Nā rn̄
detur ꝙ istud tacite inest saltē in arbitro ꝙ de iure laudet ꝓut vo-
luit Jac.but.in auē.decernimꝰ.C.de arbi.allegādo.l.rē nouā.C.ꝺ
iudi.z no.Inno.in.c.quintauallis.de iureiur.ꝑ.l.j.ff.de arbi.ideo
si exprimitur:exp̄mitur id qd̄ tacite inest merito nihil opereꝛ.l.iij.
ff.de leg.j.z.l.nō recte.de fideiuſ.cū si.ideo ꝓut qn̄ simpl'r ɔpromit
tiꝛ laudū latū contra ius tenet.d.§.stari.ita z teneat si exprimitur
ꝙ de iure sn̄ient ꝓut voluit Frā.de alber.de are.in repe.l.si qs arbi
tratu.de ꝟbo.obl.quē refert z sequiꝛ.d.Ant.l.d.c.qntauallis ad
ducēs notata ꝑ Inno.in.c.prudētia.de offi.de leg.vbi vult ꝙ ī re
scripto iustitie clausula si ɔstiterit nō alterat naturā cāe vt al's sen
tētia sit nulla ꝙ z voluit Bal.in.l.p̄scriptiōe.C.si ɔtra ius vl' vti.
pu.z idē in illa cl'a vt rōne p̄uia ꝓcedat ɔcludit Jo.an.in.c.ex in-
sinuatiōe ꝺ rescr.ad hoc ēt ꝙ ꝑ eūdē Inn.ī.c.fi.de p̄sump.z ī cle.j.
de offi.dele.His tn̄ nō ob.ɔ̄riā arbitror sn̄iaz veriorē.primo eīm z
p̄ncipal'r pōderādū est ꝙ in ɔpromisso est illa cl'a ꝙ ꝓnūciare pos
28 sit de iure z nō aliter nec alio mō.†Ois aūt facultas arbitri z ar-
bitratoris depēdet a ɔpromisso z ɔpromissiōe ꝑtiū.l.nō distigue-
mus.§.de officio.ff.de arbi.vn̄ qn̄ excedit formā cōmissiōis vl' ali
ter laudat q̄ sit ei ɔmissuz laudū est nullū vt ibi.z i.§.fi.e.l.z facit.
l.diligenter.ff.mādāti.z.c.cū olim.de offic.dele.z facit.c.cū olim.z
c.cū dilecti.de arbi.ad qd̄ ēt est bonꝰ tex.in.c.cū dilecta.de rescrip.
vbi ordo iur̄ expressus in rescripto cēseꝛ dare formā mādato:adeo
ꝙ eius ꝑuersio vitiat:lz al's secꝰ esset ꝓut.z ibi no.doc.z ꝑ.d.Nic.
29 adduciꝛ ad hoc dictū Barto.†Si itaqz dictꝰ arbiter nō ꝓnūcia
uit de iure:lz ɔ̄ ius laudū est nullū ꝑ dicta iura:z qꝛ ordo iuris ex
pressus ī forma mādati hoīs vr̄ dare formā mādato.c.cū dilecta.
de rescriptis.z.c.venerabili.de offic.deleg.c.pisanis.de resti. spo.
et ēt qꝛ iniquū eēt ꝙ pars tenereꝛ stare laudo iniquo:attēto qd̄ ex
presse voluit ꝙ ꝺ iure laudareꝛ:iō laudū ɔ̄ ius latū est nullū:lz nō
exp̄maꝛ error iur̄ ī laudo.ꝓut firmat Bar.in.l.diē ꝓferre.§. stari.
ff.de arbi.qd̄ z firmāt Joā.de Imo.z.d.c.Nic.in.c.quintauallis.
de iureiu.z idē Jo.de Imo.i.c.ex insinuatione.de rescriptis:z tā
git ēt.d.Nic.ī.d.c.cū dilecta.qd̄ z firmat ēt Rōta.in rubrica.ff. de
arbitris col.vj.qd̄ z ɔsulēdo firmauit Bal.in ɔsi.ꝙ incipit vr̄ di-
cēdū qd̄ dicti testes.vn̄ hoc tenēdū videꝛ tāq̄ cōe maxime ī decisi
uis.arg.gl.l.oīs diffinitio.de reg.iur.z ꝑ Bar.ī.l.p̄cibꝰ.C.de ipu.
q dicūt ꝙ ī decisiuis nō est recedēdū a carroccio hoc est a cōi sn̄ia
ad hoc.c.ne innitaris.de cōsti.cum ibi notatis per doc.per Bart.
in.l.j.C.de pena iudi.qui male iudi.Qd̄ maxime dicēdū vr̄ ī casu
nr̄o ꝑ verba sequentia que declarāt magis mentē cōpromittētiuz
qui nō fuerunt cōtenti exprimere solū qd̄ sn̄ient de iure tm̄:sz adie
cerunt nec aliter nec alio mō:vn̄ expresse iniunxerūt qd̄ nō senten-
tiarēt vllo mō nisi de iure.Illa eīm multiplicatio ꝟborū nil aliud
importat:nisi qꝛ ꝑtes nullo pacto volebāt cōmittere qd̄ aliter lau
daretur al's illa verba nec aliter nec alio modo fuissent penitꝰ elu
sorie z supuacuo posita ɔ̄.l.si qn̄.de leg.j.z.c.si papa.de ꝑui.li. vj.
Nec p̄dictis obstāt adducta in ɔ̄riū.Nō eīm obstat primo autori-
tas Franci.de alber.z.d.Ant.de butrio:qꝛ licet eoꝝ nō parua sit
autoritas:tn̄ lōge maior est autoritas Bar.Bald.Imo.Panor
30 mitani z Rōtani.†Nec obstant rōnes ipsoꝝ.Nō.n.obstat qd̄ ex
p̄mi vr̄ id quod tacite inerat:nam respōdeꝛ quod non inerat eo
modo quo exp̄miꝛ.Nā licet arbiter teneatur sn̄iare de iure ex ho
nestatis debito:z quo ad hoc vt al's faciat litem suaz.l.pe.in.fi.C.
de pac.z.d.l.rem non nouam.Tn̄ non videꝛ tacite inesse quo ad
valorem laudi z commissionem pene si nō pareatur merito expri
mitur aliter q̄ insit:ideo expressio operatur ꝓut respōdet Jo.de
Imo.in.d.c.ex insinuatione.Item non inerat per viam limitate
ɔmissionis z facultatis ꝓut exprimitur per viam ɔmissionis limi
tate attentis verbis ipsius ɔpromissi q̄ sunt ista.vz possit z valeat
dare z ferre sn̄iam seu laudūz z decidere dictas differētias de iure
tm̄ z nō aliter nec alio modo.Que ꝟba specifice z expresse cātāt
ꝙ nō possit nec valeat dare z ferre laudū:nisi de iure tm̄.ergo hn̄t
limitatā ꝑtātem z si aliter tulit illud protulit vt penitus priuatus
31 z ɔsequenter nō valuit ꝑ.d.§.de officio.†Et qꝛ negatiua ꝑposita
ꝟbo possit reddi actū de iure impossibilez.z nullū.c.j.cū sua gl. de
reg.iu.lib.vj.ad hoc.l.stipulatio ista.§.alteri.de ꝟbo.obl.z.l.seniū
in fi.C.q testa.fa.nō p̄nt cū infinitis simi.Et maxime hac dicēdū
est in casu nostro in quo partes ad maiorē declarationez volunta
tis vt tollerent oēm dubitationē geminauerūt multa ꝟba hoc idē
importātia.primo eīm dicunt possit z valeat vt demōstrarent ꝙ in
casu cōmisso dabant oēm ꝑtātem z facultatē:z in casu negato ne
gabant z auferebant oēm ꝑtātem postea ponūt primo taxatiuā
tm̄ z subiungunt nō aliter nec alio mō:z sic ad maiorē exaggera
tionē denegant ter vt ita dixerim ꝑtātem z facultatē laudādi nō
de iure.Et qn̄ disponens vult ꝙ exp̄ssio eiꝰ qd̄ inest aliqd opereꝛ
operaꝛ id qd̄ disponēs vult.l.in cōditionibus primū locū.§.j.ibi
nisi forte hoc aio zc.ff.de ɔdi.z demon.z no.Bar.in.d.l.iij.de leg.
j.ꝟsi.quero vtrum testator possit.Animus aūt cōpromittentium
satis ɔstat in casu nr̄o ex ꝟbis supra ponderatis.Item pōt rn̄de
ri ꝙ nō exprimiꝛ eo mō quo inest:nā inest tacite rōne debiti:qꝛ dz
de iure laudare non ratione potentie:nam potest laudare etiam
nō de iure.§.stari.lz nō honeste:sz exprimitur aliter ꝙ non possit
neqz honeste neqz īhoneste cū simpl'r z absolute dicaꝛ qd̄ nō pos-
sit z pluries id reitereꝛ vt dictū est.Itē pōt rn̄deri qd̄ dato in ar-
bitro insit:tn̄ nō inest in arbitratore:vn̄ cū cōpromissum fuerit vt
in arbitrū z in arbitratorē z illa verba possit z valeat decidere de
iure tm̄ zc.referanꝛ ad vtrūqz z in vno opereꝛ vt al's lata sn̄ia nō
teneat:ita z operētur in alio ꝑ regulā q̄ sumitur ex.l.iaz hoc iure.
de vulga.z pupilla.z.l.in testamento.C.de testa.mili.z.l.heredita
32 tem.z.l.q̄uis.C.de impuberum.†Licet Franciscus de aretio in
repeti.d.l.si qs arbitratu.dicat ꝙ lz dicaꝛ in cōpromisso ꝙ cōpro-
mittitur in talē vt in arbitrū z arbitratorē.Tn̄ si adijciꝛ clausula
qd̄ sententiēt de iure tm̄ erit solū arbiter:z illa verba vt in arbitra
torem solum significēt ꝙ ꝓcedat ad similitudinē arbitratoris nō
seruato iur̄ ordine saltē qn̄ est adiecta clausula ꝙ ꝓcedat de iure z
de facto ꝓut ɔtingit in casu nostro z ꝓut sunt termini ipsiꝰ Frā.
de aretio.z fundat se ea rōne:qꝛ ꝙ de iure sententie conuenit arbi
tro non arbitratori:nam est contra naturaz arbitratoris ꝙ de iu
33 re teneaꝛ sententiare:nam tunc nihil haberet arbitrari.†Et qꝛ ea
essentialis z formalis differentia est inter arbitrum z arbitratorē:
qꝛ arbitrator videꝛ assumi vt iudicet vt sibi videtur etiā nō sequē-
do ius tm̄:sed suū videre.z qd̄ possit de iure vniꝰ dare alteri saltez
modice:z sic possit in sentētiādo trāsgredi ius saltē in minima re.
l.si libertus.de iure patro.z no.in.l.si de meis.§.recepisse.de arb.z
in auc.vt differ.iud.§.si vero.ꝺm eū:z cū hac opi.s.ꝙ tūc censeatur
arbiter nō arbitrator trāsit.d.Ant.ī.d.c.qntauallis.que opi.satis
sustineri pōt ꝑ predicta:ꝓut dicit ibi Joā.de Imo.qd̄ z videtur
tenere ibi.d.Nic.sicul'.z magna est autoritas p̄dictoꝝ†.Tn̄ durū
videꝛ ꝙ ita exp̄sse recedatur a ꝟbis claris.arg.l.ille aut ille.§.cuz
in verbis.de leg.iij.Et lz arbitrator simpl'r assumptꝰ possit de iu-
re aliqd relaxare:tn̄ ꝙ eis ꝑtās nō possit limitari ꝑ cōpromitten-
tes hoc non est iure cautū:z si dicas nulla tūc est effectualis diffe-
rentia inter arbitrū z arbitratorē negari pōt.Nā vr̄ ꝙ substātia-
lis z p̄ncipalis dr̄ia sit:qꝛ arbiter assumiꝛ in locū z ad instar iudi-
cis.l.j.ff.de arbitris.ita ꝙ lz corā arbitrio nō fit iudiciū neqz instā
tia tn̄ large loquēdo pōt dici quasi iudiciū z q̄si instātia:adeo qd̄
coram eo debet regulariter lis contestari z iurari de calūnia. ꝓut
et dicit gl.in.l.sed z si in seruū.§.si quis iudex.ff.de arbi.Adeo qd̄
dicit Frāciscus de aretio ī dicta repeti.d.l.si quis arbitratu.quod
coram arbitro non pōt oīno relaxari ordo iudiciarius quominus
fiat qualis qualis petitio detur dilatio cognoscatur de causa:qꝫ
ibi dz facere iudex ad cuiꝰ instar arbiter redigiꝛ.cle.sepe.de ꝟbo.
signi.Ideo cū lex dicat ꝙ arbitria sunt redacta ad instar iudicio-
rū intelligit ipse ordinarioꝝ z extraordinarioꝝ.ad instar eīm extra
ordinarioꝝ intelligit ipse qn̄ ꝑ cōpromittētes relaxatur ordo iu-
diciarius ꝓut relaxari pōt.l.diem ꝓferre.§.si quis litigatoꝝ.de ar
bi.in partē tn̄ non in totum ꝺm eum:vn̄ attenta hac sua theorica
(quā tn̄ nō firmo) apparet euidenter qd̄ dicta substantialis dr̄ia
est inter arbitratorem qui non assumitur ad instar iudicis z arbi-
truz qui assumitur ad instar iudicis.nullꝰ.n.ordo iuris necessario
est seruandus coram arbitratore prout voluit Inn.z post eū Jo.
an.in.d.c.quintauallis.assumitur.n.arbitrator sup cōtractu arbi
ter super lite dicebat Ja.de are.in.l.si qui ex cōsensu.C.de epi.au-
di.z lz qn̄qz videatur assumi super lite.vt.l.si de meis.§.recepisse.ꝺ
arbi.z qd̄ ꝑ gl.in.d.§.si qs iudex.z ꝓpterea qdā ipugnēt Jac.de
are.Tn̄ tūc cēseꝛ assumi sup ɔ̄tu trāsactiōis faciēde sup lite ꝓut
voluit bar.ī.d.§.arbitroꝝ.z ita pōt saluari opi Jac.ꝺ are.hinc di-
cūt quidam ꝙ quasi instantia corā arbitrio finitur triēnio de iure
ciuili

ciuili put finitur propria instātia corā iudice put voluit.d.Nico. in.d.c.quintaualllis.ꝛ hoc post litē ɔtesta.coram arbitro:qꝛ.l.ppe randū prefigens metā instantie coraꝫ iudice loquitur post litē cō testa.prout voluit Saly.in.l.j.C.de arbi.qꝺ ꝛ videt̄ velle Jmo.in l.si quis arbitratu.de verbo.obliga.licet aliud voluerit Joā.an.ī addi.spec in tit.de arbi.§.differt.versic.Jtē qꝺ ꝛ iō iudex pōt esse arbitratoꝛ qui mere extraiudicialiter procedit:tñ nō pōt esse arbi ter:qꝛ lꝫ extraiudicialiter pcedat:tñ non mere:qꝛ ad instar iudi

34 ciū.d.l.sed ꝛ si seruū.§.si quis iudex cuꝫ sua gl.†Hinc est ꝙ put ex snia iudicis oꝛitur actio iudicati.l.miles.§.iudicati cū si.de re iud. ita ꝛ ex laudo emologato expresse vel tacite per lapsum.x.dierum per.l.penul.C.de arbi.de quo tamen vt ibi.Non sic in arbitramen to qñ pacto nudo fuit in eū compromissum:put voluñ Jnn.Jo. an.ꝛ ceteri in.d.c.quintaualllis.et Bar.in.d.§.arbitroꝝ.Et casu quo oꝛiatur actio put est qñ intercessit stipulatio vel intercessit su per ɔctu taliter ꝙ ex eo cōtractu oꝛiatur actio ad id quod deuenit in arbitramento:lꝫ tunc ɔpetat actio:tñ nō oꝛitur ex arbitramen to prout oꝛit̄ ex laudo nec hꝫ executionē paratam put habet snia vel laudum emologatum prout voluit.d.Ant.in.d.c.quintaual lis.vbi ponunt̄ multe alie differentie inter arbitrū ꝛ arbitratoꝛem que causant̄ ex hoc pncipali fundamēto qꝛ arbiter ad instar iudi cis assumitur ꝛ arbitratoꝛ non.ista ergo est substātialis ꝛ essentia lis differentia pncipalis inter arbitrum ꝛ arbitratoꝛem:ideo fun damentū Fran.de aretio ꝛ sequaciuꝫ nō videt̄ tutū.Jtē donam⁹ ꝙ titius ꝛ gaius litigantes promittūt adinuicem stare ꝛ acqesce re cōsilio talis doctoꝛis nonne seruanda erit eoꝝ ɔuentio:ꝛ tñ ille nō erit arbiter.ita ꝛ dicamus ꝙ si partes cōueniunt de stādo arbi trio talis arbitret̄ ꝫ ius qꝺ ɔuentio sit seruanda:lꝫ ille non sit ar biter.Est eñ quedā transactio sup qua ineunda qualiter.s.fiat est deputatus talis ꝛ iste est arbitratoꝛ qui assumitur super cōtractu transactionis vel alio ɔctu put supra dictū est.Quid eñ si partes ɔpromitterent in talem vt in arbitratoꝛem cum hoc ꝙ arbitret̄ de iure tñ:nō adijciendo ꝛ in arbitrum dicet ne quispiam ꝙ compro missum nō teneat aut ꝙ sit arbiter.Jdeo nullo pacto pōt mihi p suaderi illud dictū Frā.de aretio ꝛ sequaciū.Et si dicat̄ si hꝫ ferre sniaꝫ solū de iure qꝺ habet arbitrari.rñdeo hꝫ arbitrari ꝛ pscruta ri quod ius velit.Jtem multa in iure remittuntur arbitrio iudicis ad hoc.l.j.de iure delibe.illa habebit arbitrari ipse arbitratoꝛ.Jtē erit arbitriū in dādo sniam lapso termino ad pbādū vel nō dādo tunc sniam sed data alia dilatione qua media poterit diuersa snia de iure ferri ꝙ si foꝛet prius lata.Et sic per indirectū versabitur ar bitriū etiā in iudicādo.Reperio aūt Bal.in quodā ɔsilio incipiē te de iustitia cōcludentē ꝙ talis in quē est factum ɔpromissum vt in arbitrū ꝛ arbitratoꝛeꝫ cū ptāte laudādi de iure tñ nō est ppꝛie arbiter nec arbitratoꝛ:sed est nūcupandus bon⁹ vir ꝛ recurri pōt fm eum:cuius snia si est vera habeo ppositū.Ex quibus apparēt plures rñsiones ad primum fundamētū tenētiū ꝙ per dictā clau sulā ꝙ possit iudicare de iure tñ reddat̄ nullum laudū vel arbitra mentum.Jtē recte intuēti apparet rñsio ad aliud fundamentum Fran.de aretio dicentis qꝺ al's nō valeret ɔpromissum p.l.qualē. ff.de arbitris.Nam respondetur qꝺ nō ppterea cōuenit qualis sen tentia feratur ꝙuis cōuenerit qꝺ sententiet de iure:ex eo qꝛ multa sunt in quibus ius remittit arbitrio iudicis.Jtem tempore ɔpro missi nō erat certum quid partes pbature foꝛēt:ita ꝙ ignoꝛabant qualis snia ferenda veniret:ꝛ ppterea non cōuenerūt qualem sen tentiam ferret:ꝛ sic nō militat dispō.d.l.qualem.Nec obstat theo rica Jnno.in.d.c.prudentiam.ꝛ Jo.an.in.d.c.ex insinuatione:qꝛ rñdent quidam ꝙ loquunt̄ in iudice de quo lex magis ɔfidit quā de arbitro vel arbitratoꝛe.argu.l.herennius.§.gaia.ff.de euic.ꝛ.c. in pñtia.de renūcia.ꝛ.c.sicut.ꝛ.c.cum inter vos de re iud.ideo illa vba si ɔstiterit:ꝛ illa rōne pꝛuia pcedat non alterant ptātē iudicis ꝛ naturā sue iurisditiōis.Alij rñdēt ꝙ ī iudice alr̄ iudicāte ꝙ sonēt dicta verba rescripti nō agitur de tanto preiudicio cū possit appel lari:ꝛ succumbens in appellatione non incurrit penā:sed in laudo agit̄ de maioꝛi preiudicio:nam a laudo arbitri nō pōt appellari: sed ei standum est.l.j.C.de arbi.ꝛ.d.l.diem proferre.§.stari.ꝛ lꝫ ad uersus arbitramentum recurri possit:tamen recurrēs incurrit du bium ne incidat in penaꝫ:ideo metu pene de facili se retrahet a re currendo ꝙ quis se retrahat ab appellādo a snia iudicis:ideo ca sus sunt separati ꝛ separatoꝝ nō est illatio.l.fi.ff.de calū.l.natura liter.§.nihil cōe.ff.de acqui.pos.ꝛ.l.si maritus.C.de dona.inter vi rum ꝛ vxo.Jtem ꝛ tertio si non seruantur verba rescripti nō agit̄ de preiudicio rescribentis:ideo non habet conqueri ipse rescribēs qui causam cōmittit.Nec habēt conqueri pars si delegatus hꝫ eā facultatem quā habebat delegans:sed cōpromittēs pōt cōqueri si arbiter vel arbitratoꝛ qui hꝫ ab eo ptātem nō iudicat prout sibi

35 commisit.Quarto delegatus fungit̄ vice delegātis ꝛ nihil ppꝛiū hꝫ.l.j.§.qui mādatam.ꝛ.l.ꝛ si pretoꝛ.ff.de officio eius cui man.est iurisdi.ideo decens est ꝙ taliter fundatur iurisditiōe qualiter fun geretur ipse delegans si pcederet per se:attēto qꝺ ipse censetur fa cere ex quo per alium facit arg.regule qui per aliuꝫ in vj.cū si.Jd circo si verba rescripti nō repugnant omnino:ita sunt interpretā

da que nō cadunt in arbitro vel in arbitratoꝛe.Quinto respōdet̄ quod in terminis Jnno.ꝛ Joā.an.vba nō respiciebāt potentiam iudicis.non eñ fuit dictū in terminis Jnno.qꝺ nō possit sniare ni si constiterit ꝛc.Nec in terminis Jo.an.qꝺ nō possit iudicare nisi rōne preuia:sed simplr̄ dictū fuit rōne preuia:pcedatis:ꝛ in termi nis Jnno.si tibi constiterit ꝛc.ita facias:ꝛ sic pñt illa verba ipoꝛ tare monitionem non artare potentiam:lꝫ in casu nr̄o verba ipsa specifice respiciunt ꝛ limitant potētiam.Et sunt clara.s.quod non possit laudare alr̄ nec alio mō ꝙ de iure tñ:iō termini sunt satis

36 separati merito ꝛc.d.l.fi.de calum.cū similibus.†Nec ob.qꝺ a sen tētia arbitri nō appellatur nec recurrit̄.Nam rñdetur qꝺ licet nō recurrat̄ nec appellet̄:tñ de nullitate dicitur.d.l.diem.§.si quis li tigatoꝛum.ꝛ facit.l.iiij.§.cōdēnatum.de re iud.cū si.l.Maxime si nullitas dependet ex eo:qꝛ non seruabit fines cōpromissi.d.l.non distinguemus.§.de officio.ꝛ.§.fi.Nec ob.qꝺ promiserunt nō dice re de nullitate:quia non intelligitur de ea nullitate que causat̄ ex defectu ptātis per cōpromissum ɔcesse:nā si aliud dicerem⁹ seque retur qꝺ ꝛ si laudasset super re penitus diuersa non posset dici de nullitate qꝺ est absurdū:intelligit̄ ergo qꝺ nō dicet de nullitate q̄ non depēderet a pcedētibus in cōpromisso:vt sic generalitas illa moderetur p precedentia.Accedat glo.sing.in cle.j.de seque.pos. ꝛ fru.volens ꝙ in casu quo aduersus sniam nō pōt dici de nullita te non intelligit̄ de ea nullitate q̄ causatur ex defectu iurisditiōis iudicis sententiātis:ita ꝛ qui promisit nō dicere de nullitate laudi nō intelligat̄ de nullitate causata ex defectu ptātis arbitri laudā tis.Accedat etiam theoꝛica Bar.in.l.j.§.parui.ff.qꝺ vi aut clam. vbi dicit ꝙ si statutum denegat oēm exceptionem non intelligit̄ sublata exceptio que causatur ex alia parte eius statuti:ita ꝛ si cō promissum vetat posse dici de nullitate nō intelligatur de ea nulli tate que causatur ex ipso cōpromisso.Et super hac nullitate facio

37 principale ꝛ potissimum fundamētum.†Potest etiā dici ꝙ lꝫ qꝺ sit arbiter ꝛ arbitratoꝛ:tñ in dubio qñ laudat simplr̄ cēsetur lauda re vt arbitratoꝛ:adeo qꝺ si itaqꝫ laudat recurri pōt:qꝛ hoc est be nignius vt amplectetur id qꝺ minus nocet.ar.regule in obscuris. in.vj.prout dicit.d.Nic.in.d.c.quintaualllis.ꝛ Bal.in suo consilio qꝺ incip.quidā ser Ciccus.Jtē idē Bal.in dicto alio cōsilio incip. de iustitia firmat qꝺ a laudo seu arbitramēto eius qui hꝫ iudicare

38 de iure tñ pōt recurri:iō in casu nostro recurri possit.†Nec ob.qꝺ est renunciatum petitioni reductionis ad arbitriū boni viri:quia pōt rñderi put.s.qꝛ.lꝫ sit renunciatū recursui:nō aūt nullitati cau sate ex defectu ptātis p iam dicta:nec etiā recursui:ex eo qꝛ nō sit sentētiatū de iure prout fuit arbitratoꝛi iniunctum:cū talis recur sus causetur ex ipso compromisso arg.dictoꝝ supra:ꝛ si dicatur si de iure laudat frustra recurritur si non de iure recurri pōt fm pdi cta ergo dicta renunciatio nihil operat̄ ꝙ non est dicēdum rñdet̄ ꝙ imo pōt operari in his que nō sunt in iure declarata:sed remit tuntur iudicis arbitrio:nam tunc si arbitratoꝛ inique arbitrat̄ de iure:qꝛ ius sibi id cōmittit mediante tñ ɔpromisso.Et tñ si inique

39 arbitrat̄ potest recurri si non sit renunciatum.†Preterea et tertio simplex renūciatio petitioni reductiōis intelligit̄ si nō ledit enoꝛ miter:nā renunciatio simplex ꝛ iuramentum super ea interpositū intelligunt̄ nisi enoꝛmiter ledat:ꝛ sic si fuerit arbitratus vt bonus vir:put voluit Dy.in regula scienti in.vj.ar.l.quero.§.interlocu toꝛem.ff.locati.vbi hoc voluit Bar.ꝙ ꝛ voluit idem Bar.in.d.§. arbitroꝝ.ꝛ Jo.an.in dicta regula sciēti.ꝛ in addi spe.titu.de arbi. §.j.vꝺ si quid si compromissum.ꝛ Bal.in.l.pe.C.de arbi.dicēs hoc cōiter seruari.ꝛ idē voluit.d.Ant.in.d.c.quintaualllis.ꝛ Ange.in quadam sua dispu.que incipit duo adinuicem litigātes.ꝛ Pōta. in rubꝛica.ff.de arbi.in.xxiij.col.qꝺ ꝛ cōiter tenet̄ put dicit.d.Ni co.in.d.c.quintaualllis.Et ex quo cōiter tenet̄:ita tenēdū est in de cisiuis:lꝫ aliud de iure velint ibidē Jmo.ꝛ ipse.d.Nico.ꝛ alij.s.re lati:ꝛ ideo cuꝫ in casu nostro enoꝛmiter leserit cū ad nihilū tenerē tur dicti hoīes:ꝛ tamen eos onerat ppetuo merito recurri potue rit:licet foꝛte cessauerit dolus ex proposito propter cōsilium nā lꝫ cesset dolus non ppterea tollit̄ facultas recurrēdi fm cōmunē opi nionem quicquid alij dicunt.s.relati:nec consilium sapientis ipe

40 dit recursum.dicit Bal.ī dicto suo ɔsilio ꝙ icip.de iustitia.†Nec ob.ꝙ appellationi pōt simplr̄ renunciari:nā vltra predicta rñdet̄ ꝙ petitio reductionis.licet in aliquibus assimiletur appellationi: ꝛ ita in simili pcedit tex.in.d.l.nō distinguemus.§.cum quidā.Et ideo nō immerito quidam dicunt quod habet instar appellatio nis.Nihilominꝰ in multis differunt:vnde nō mirū si ꝛ in hoc dif

41 fert.†Differt etiam in tempoꝛe qꝛ peti pōt reductio etiā post de cendiū put volunt Jac.de but.ꝛ Bar.in.d.§.arbitroꝝ.ꝛ ibi Cy. in addi.Fran de aretio in dicta repe.d.l.si quis arbitratu vbi etiā aliquid tangit Bald.in.ij.colum.qui hoc clarius firmat in.l.fin.in vij.colum.C.de Zhen.emp.ideꝫ firmat Alber.de rosa.in.d.§.arbi troꝛum.dicēs hanc esse communem opi.ꝛ cōmuniter seruari.ꝛ idē firmant.d.Ant.ꝛ Jmo.in.d.c.quintaualllis.ꝛ reperio idem cōsu luisse Pe.de anch.ꝛ Gaspar.de calde.in consilio incip.rōnes ꝛ iu ra in quo cōsilio interserunt̄ hec verba foꝛmalia.Sed ex dictis do ctoꝛum ꝛ rationibus oñditur quod recursus neqꝫ tempoꝛe sui pn

cipij neqꝫ finis hꝫ naturā appellatiōis iudicialis q.ī.x.dies dꝫ interponi.⁊ cā.ī.annum decidi vt ⁊c. Recursus aūt nō hꝫ ista tēpora limitata.vt not.Bar.in.d.§.arbitroꝝ.⁊ dñs meus ⁊.d.Bal.in d.l.si quis arbitratu ⁊c.† Item Bal.in pallegato suo cōsi. quod incip.de iustitia similiter tenet ꝙ instātia super recursu non clauditur termino anni ꝓut in causa appellatiōis similiter.⁊ Specu. in titu.de arbi.§.j.vsi.quid si a tempore dicit instātiā super causa reductionis non regulari ſm instantiā cause appellatiōis:⁊ reperio quosdā dicere hanc esse communem opi.Et placet hec sniā.s. ꝙ nō claudatur anno per predicta:qcquid dicat Ang.qui pōt dici ꝙ male loquat nec ꝓbatur per gl.quā allegat si recte aduertat: ⁊ si bene loqueret ꝓcederet eius dictū ī sniā iudicis in qua loquit dicta glo. Nos autem loquimur in recursu ab arbitramēto qd est actus extraiudicialis. Ista aūt disceptatio nō est necessaria in casu nr̄o:qꝛ fuit recursum intra.x.dies ⁊ fuit adit⁹ superior infra annū:qꝛ laudū fuit latum die.xxiij.Martij.Mcccclxix.et iudex fuit aditus ⁊ requisit⁹ die.xxiij.Februarij.Mcccclxx.⁊ iterum die.viij. martij:⁊ iudex aditus nunꝗ voluit se intromittere:sed dicebat se impeditum alijs negocijs:iō stetit per iudicem:ideo nō imputat eis.c.ex ratione.⁊.c.ex insinuatione.de ap.cū si.

42

Laus deo.

¶ Summarium super consilio.clxxviij.

1 ☞ Donatio facta per virum qua diminuitur quarta ꝑs vxori inopi debita an rescindatur vsqꝫ ad dictā quartam.per totū ꝯsi.

2 Uxori inopi indotate debetur quarta pars bonorū sui viri locupletis vigore autētice ꝑterea.C.vñ vir ⁊ vxor.nu.8.⁊ ꝑ totū consi.

3 Autentica preterea an habeat locum contra defuncti volūtatē.

4 Donationes vel dotes inofficiose reuocātur vsqꝫ ad quartā partem de iure debitam.

5 Iura vetera possunt ad nouas leges trahi.

6 Donatio qua sibi retinet parum donatari⁹ an differat a donatione omnium bonorum in qua nihil retinetur.

7 Donatio inofficiosa per virū facta nō reuocatur ab vxore inope in eo quod sibi debeatur quarta pars super bonis sui viri tāꝗ locupletis quia iure cautum non reperitur.
Erubescimus sine lege loqui.

8 Dispositio loquens de vna persona nō trahitur ad aliam personam sibi similem.

9 Quarta pars bonoꝝ defuncti viri que vxori inopi indotate debetur quāta sit ⁊ an differat a portione legitime filiorum si etiam filijs concurrat.nu.13.⁊.14.

10 Hereditas patris debetur filijs ratione naturali et patris voto.

11 Uxor vocatur ad successionē sui defuncti abintestato post agnatos et cognatos ⁊ quō aliter succedat.nu.13.

12 Statutum contra rationem non extenditur.

13 Succedere quomodo dicatur vxor ī bonis sui mariti filijs ex thoro existentibus vel non.

14 Donatio inofficiosa que reuocatur.vsqꝫ ad legitimam portionē filijs debitam non trahitur ad quartā vxori inopi debitā.nu. seq.

15 Querela inofficiosa donationis vel dotis est inuēta ad instar querele inofficiosi testamenti.

16 Actio fauiana seu caluisiana nō trahit ad filios legitimos ⁊ naturales.nu.seq.

17 Legitima quo iure et qñ debeatur filio arrogato vel adoptiuo.
Donationis reuocatio quo iure competat adoptiuo filio liberto contra patronum.nu.16.

18 Uoluntates vltime multum differunt a cōtractibus contra arg. quod sit validum de contractibus ad voluntates vltimas.

19 Dolo fraudibus ⁊ hoīm malitijs qñ sit obuiandum.

20 Uxori an succurrat iudicis officio in subsidiū ad donationē fraudulentam.

21 Dol⁹ ⁊ fraus ꝑsumit ⁊ illū allegās pōt ꝑspicuis indicijs ꝓbare.

22 Cā quelibet se excusat a dolo etiam si sit iniusta ⁊ bestialis.

23 Ignorantia iuris non presumitur ⁊ est in lata culpa q iura iusta ignorat vñ sumitur ꝙ ius nō est omnibus notū cū sit singulare.

24 Morte lꝫ nihil certius hora tñ mortis est incerta.

25 Donatio bonoꝝ pñtium non dꝛ reuocabilis.
Uitari quilibet iure presumitur sua cura.

26 Mereri quilibet ꝑsumitur nisi probetur demeritus.

27 Donatio mariti ꝙ possit ꝑ vxorem reuocari.vsqꝫ ad quartā ꝫ procedit quando probaretur facta in fraudē secus si ꝑsumptiue probaretur et locum tantum habet in vxore ꝯstituta in extremo paupertatis statu.nu.seq.⁊.29.

28 Specialia plura iuncta nō debent ad idē simul concurrere.

29 Pauper ⁊ inops quis esse dicatur iudici remittitur.

¶ Consilium.clxxviij.

1 In nomine dñi nostri Iesu Christi.† In hac consultatione ꝑmittēdū est ꝙ dcā dña Nera dꝫ ꝯsequi quartā partē bonorū dicti Iacobi:nam ipsa est inops ⁊ indotata ⁊ dictus Iacobus ei⁹ olim maritus erat locuplex:ideo videtur ꝙ militet tex.in au.de exhiben. reis.§.qm̄ vo.ad clemētiā coll'one.v.⁊ ī auc.vt liceat matri ⁊ auie. §.qꝛ vo legē.ij.coll'one.viij.ex qb⁹ extracta fuit auc. ꝑterea.C.vñ vir ⁊ vxor.

2 † Et illa quarta deuoluitur ad mulierē inopē indotatā in bonis viri locupletis ēt ꝯ volūtatē ipsi⁹ viri q forte vxore ꝑterita alios instituit vl' vxori min⁹ quarta reliquit ex q̄ tex.in dictis iurib⁹ simpl'r dicūt ꝙ vxor inops succedat ī q̄rta nec loquunt ab intestato vel ex testō magis ꝙ ꝯtra testm̄:⁊ iō cū simpl'r ⁊ indistincte loquunt sint generaliter intelligendi.ar.l.j.§.⁊ gñal'r.de lega. ꝑstā.l.iij.ð offi.ꝑsi.⁊ ca.si romanoꝝ.xix.dist.cum si. Qd ⁊ vr̄ dēmōstrari:ex eo qꝛ tex.in.d.§.qm̄ vo.dicit ꝙ si vir reliqt vxori legatum id qd deest ð dicta q̄rta supplet:⁊ sic dicta q̄rta deuoluit ēt vbi defunct⁹ de suis bonis disposuit:⁊ lꝫ qdā arguāt ꝙ dcā auc. Preterea loquat dūtaxat in successiōe ab intestato:⁊ ex eo qꝛ.d.auc. Preterea.venire dicūt suppletiue ad.l.codicis q̄ loquitur ab intestato prout ⁊ tangit Baldus in.d.auc. Preterea.⁊ hoc tenēdo textum dum loquitur de legato potest verificari in legato relicto in codicillis ꝓut dicunt Bal.⁊ Ang.in.d.auc. Preterea. nihilominus. Nic.de mat.Bal.⁊ Raph.ful.⁊ Pau.de cas.in.d. auc. Preterea tenent ꝙ illa quarta debeat etiā vbi cōiunx locuplex decessit testatus:⁊ nō solū ꝑter volūtatē prout ⁊ voluit ibi Sali.Sꝫ etiā cōtra volūtatē testatoris ꝑ gñalitatē illoꝝ textuū:ꝓut volūt ꝑfati doc. Nic.de mat.Bal. Raph.⁊ Pau.de ca.lꝫ Sal.in hoc aliud velit. et lꝫ Ang.magis gñaliter ꝙ Sali.aliud velit.s.ꝙ facto testō nec cōtra nec preter voluntatē succedat in dicta quarta.⁊ eū sequitur Rapha.prout ibi refert.d.Ludo.sꝫ in mea lec.tenet cū Bald.sed pessime loquūtur Ange.⁊ sequaces prout dicit ibi.d.Lud.q pro sniā Nic.de mat.Bal.⁊ sequacium allegat gl.ſm eū singularē in auc.de heredi.⁊ fal.§.si vo expressim.in vbo heredē.in si. adducit ēt qꝛ al's eēt parata via fraudib⁹:qꝛ mariti volētes euitare dispositionē illius auc.cōderent testm̄:⁊ de facili euitarēt dispōnē illam ꝙ esset incōueniens:qꝛ fraudibus est obuiandū.l.in fundo.de rei vē.c.quāto.de diuor.⁊.c.detestanda.de cōces.pre.lib.vj.cū sili. Et ab ista opi.tanꝗ cōi minime est in decisiuis recedēdū pro quo facit:qꝛ ista quarta est concessa coniugi ad instar quarte que cōceditur coniugi in bonis alterius coniugis cuius culpa matrimoniuꝫ fuerat dissolutum de qua in auc.de nup.§.si qnis enim.et i.l.fi.C. de repu. Sed constat ꝙ illaꝫ quartā vxor extorquet cōtra viri voluntatem:ergo ⁊ sil'r istā consequatur preter ⁊ cōtra voluntatem viri:cum ista prout dictum est sit ad instar illi⁹ inducta: vt ꝓbat tex.in corpore in.d.§.qm̄ vero.ibi:vt sicut lesas eas iuuam⁹ si forte dimisse fuerint a viris indotate consistentes: ita si perdurauerint semper cum eis eadem fruātur prouidenta.s.ſm instar illius nostre constitutionis ⁊c. Et sil'r tex.d.§.quia vero legē eas cōiungit ⁊ equiparat in his de quib⁹ disponit:ergo prout vna cōtra voluntatem extorquetur:ita ⁊ altera:nec ſm hoc obstat id qd adducebat ꝙ auc.preterea.venit suppletiue ad.l.codicis. que loquitur ab intestato:qꝛ rñdetur ꝙ lꝫ.d.auc.preterea.sit per Irnerīū posita super.d.l.vnica.C.vir ⁊ vxor.tñ in corpore Iustinian⁹ nullā mentionē facit de.d.l.C.ideo negari pōt ꝙ veniant suppletiue ad.d.l. vnicā.

3 † Et hoc tenēdo tāꝗ cōe.s.ꝙ dicta quarta debeat etiā contra volūtatē:lꝫ de facili posset defensari ꝯtrium. Dicēdū vr̄ qd ex quo maritus nō pōt directo impedire vxorem quominus habeat dictā q̄rtā sil'r nec possit ꝑ indirectū ꝑ regulā iuris cū qd vnā via: ⁊.c.tue.de ꝓcura.⁊ ca.hec imago.xxxiij.q.v.ideo ꝓut non posset eā priuare dcā q̄rta legādo vel alteri relinquendo.d.§.qm̄ vo.⁊ dictis.s̄.ita nec possit alteri donādo arg.dictoꝝ iuriū:⁊ maxime qꝛ legatum quedam donatio dꝛ.l.legatū est qdā donatio.ff.de lega. ij. Item qꝛ ꝓcedit arg.de ꝯtibus ad vltimas volūtates ⁊ ecōtra. l.seruū filij.§.eū q cyrographū.de leg.j.l.si ex legati cā.ð vbo.obl. ⁊.l.fi.C.de lega.

4 † Pro quo facit qꝛ his quib⁹ debet aliq portio: ita ꝙ nequeūt ꝑuari illa ꝑ vltimā dispōnē dñi hñt iuris remedia ad reuocādū alienationes inter viuos ꝑ quas illis portiōib⁹ fraudantur prout videmus quod aduersus donatiōes ⁊ dotes inofficiosas habent filij querelam inofficiose donatiōis vel inofficiose dotis.vt.C.de inoffi.dona.per totum.⁊.C.de inoffi.dot.l.vnica.q̄ vr̄ ꝙ competat ēt parētibus.l.si fili⁹.C.de inoff.dona.⁊ ibi ꝑ bar. ⁊ ꝑ eundē in.l.nō vsqꝫ.ff.si qs a parē.fuerit manu.⁊ nō solū parētibus:sꝫ ⁊ fratri casu quo querelaret testm̄ iuxta.l.fratres.C.ð inof. si.testō.ꝓut no.gl.in.l.ij.C.de inoffi.do.qd ⁊ tenēt Cy.⁊ Rapha. ful.in.d.l.si filius.⁊ alij trāseūt:sil'r ⁊ patronis competit fauiana ⁊ caluisiana ad reuocādū alienata in fraudē sibi debite portiōis vt in titulo si qd in fraudē patroni ꝑ totuꝫ.ff.⁊.C.sil'r ⁊ si alienant in fraudem creditoꝝ competit pauliana vel in factū ad reuocādum alienata insti.de actio.§.item si quis in fraudeꝫ.⁊.ff.de his que in frau.credi.sil'r ⁊ que in fraudem fisci alienātur reuocant.l.in fraudē in prin.ff.de iure fisci.⁊ qd habetur ꝑ Bar.⁊ alios in.l.post cōtractum.ff.de dona.ita ⁊ a simili dicamus quod donatio per quā vxor inops priuaret quarta sibi debita:⁊ sic hoc respectu inoff.facta in fraudē vxoris veniat reuocanda. Procedit.n in iure arg.de similibus ad similia.l.non possunt.ff.de legi.⁊.c. inter ceteras de rescriptis.cum simi.

5 † Trahuntur.n.iura vetera ad nouas.l.nō est nouum.ff.de le.⁊.l.regula.ff. de iur.⁊ facti igno.⁊.l.si serui vestri. C.de noxa.

C. de nova. Et videmus quod pretor côcedebat fauianā et caluisianā patrono ad reuocanduз alienata in fraudem suam: et tamen extenditur ad filium cui conceditur vtilis actio. l. fi. ff. si quid i frau. patron. ita et in simili aliquod ex dictis remedijs trahatur ad istā vxorem inopeз: licet de ea non loquantur. Prout nec poterant loqui: quia non erat tempore illorum iurium inuenta ista quarta. attento quod videtur quod ista donatio fuerit facta in fraudem dicte domine Nere deducitur ex eo: quia donauit prout dicitur quasi omnia bona: et quando quis alteri obligatus donat omnia bona presumitur donasse in fraudem. l. omnes. §. lucius. ff. de his que in frau. cre. Et idem dicit ibi Ange. si non omnia: sed meliora alienauit. et idem si creditores intricauit. argu. l. summa cum ratione. in prin. ff. de peculio secundum eum. Cum itaque dictus Jacobus donauerit fere omnia bona prout dicitur in puncto dicamus quod videatur fecisse in fraudē dicte sue vxoris cui veniebat debenda quarta post mortē. Prout et similis presumptio adhibetur in liberto qui alienat omnia bona sua: nam censetur id fecisse i fraudem patroni cui post morteз liberti debenda erat sua portio: prout not. gloss. in. l. patronus. ff. de probatio.

6 † Nec refert quod nō omnia donauit: sed quasi omnia quia si parum quid restauit non attenditur: nam inter parum et nihil nō solet esse differentia. c. de quarta ibi nullus aut rarus. de preben. et l. quis. ff. de cōdit. et demon. et facit. l. illud. §. minus. de tribut. et l. minus. de verbo. significatio. et not. Bald. et Ponta. i dcā autenti. Preterea per hanc rationem dicentes quod text. ibi duз loquitur de matrimonio sine dote verificatur etiam in matrimonio cū parua seu minia dote. Si itaque dcā donatio fuit i officiosa re et consilio prout videtur quod presumatur esse dicenduз videtur quod veniat rescindenda: prout in simili rescinditur alienatio facta in fraudem portionis debite filijs parentibus patronis et fratribus vel sororibus cum de similibus idem sit iudicium. c. iter cor poralia. de translatio. prela. cuз similibus. Et attento quod precludenda est via fraudibus. c. quanto. de diuor. et l. in fundo. ff. de rei vendi. et c. detestanda. de conces. prebē. libro. vi.

7 ¶ † His tamē nō obstanti. contrariam arbitror sententiam veriorem. Non eniз hoc lege aliqua cauetur: quod scilicet vxor inops rescindat donationē quia sit immensa seu inofficiosa et bonum est argumen. istud quia turpe est sine lege loqui in autenti. de trien. et semi. §. consideremus. et l. illam. C. de colla. et l. si seruus seruum. §. non dixit pretor. de acq ren. heredi. Solum enim circa hanc quartam reperiuntur duo iura preallegata vnum scilicet in. §. fina. in autenti. de exhiben. reis aliud in. §. quia vero legem. ij. in autenti. vt liceat matri et auie ex quibus sumitur. d. autenti. Preterea nullum aliud ius de hac materia loquitur nec ista loquuntur aliquo modo de donatione vel alia alienatione inter viuos facta merito iure nō cauetur quod donatio ista sit rescindenda: nec est equum imo iniquum quod dominus non possit de re sua disponere: et super ea contrahere vt libet: prout dicit text. in huiusmodi terminis in. l. nō vsque adeo exequendus est patrono parēs: vt etiā fauiana aut caluisiana actio ei debetur: quia iniquum est ingenuis hominibus nō esse liberaз rerum suarum alienationeз. ff. si quis a parente fuerit manumissus qui text. est summe ponderandus ad nostrum presuppositū.

8 † Tū etiā quia ratio illius text. est generalis: tum etiā quia ex illo text. deprehenditur quod in hac materia dispositio loquens in vna persona non trahitur ad aliam personam sibi similem: quia parens qui emancipauit assimilatur patrono qui manumisit: vt deprehenditur ex dicta rubrica si quis a parente fuerit manumiss. et. l. i. i princip. et quasi per totum. et l. patronus. et l. pe. et fin. eodem titulo. et tamē caluisiana et fauiana que competit patrono ad reuocandū donata in frandeз patroni. vt. ff. si quid in fraudem patroni. vt. l. j. in princip. et l. in caluisiana et quasi per totum. Non competit ipsi parenti vt dicta. l. nō vsque. et ideo dicta remedia q̄ dantur patronis filijs parentibus vel fratribus de quibus supra in adductis in contrarium dictū est non sunt trahenda ad vxorem de qua nō loquntur argumen. d. l. non vsque. et facit. l. si vero. §. de viro lex loquitur. ff. soluto matrimo. Et maxime quia non videtur vsquequaque eadem ratio.

9 † Nam vxori debetur quarta etiam si concurrat cum tribus filijs testatoris. et si cuз pluribus debetur virilis. vt. d. §. si vero legem et dicta autē. Preterea et āte dictum. §. si vero legem debebatur integra quarta etiam si concurrebat cum quinque vel pluribus liberis: vt probatur in dicto. §. fin. in autē. de exhibend. reis. et sic ipsa vxor poterat habere maiorem partem quā vnus ex liberis testatoris et tota illa quarta que erat et est habitura ab itestato debetur sibi ex testamento seu contra testamentum secunduз dictā cōmunem opinionem de qua supra. Et tamē ipsis filijs nō debentur nisi olim quarta hodie tertia vel dimidia eius q̄d habituri sunt ab itestato. l. cum queritur. l. parentibus. et autentica nouissima. C. de inofficio. testamento. et l. papinianus. § quarto. ff. eodem titulo. et per consequens si vxor concurrit cum tribus filijs portio debita vxori inopi est quarta totius hereditatis. Portio autem debita vni ex filijs est tertia q̄rte partis totius hereditatis: et sic longe maior est portio debita vxori quod sit portio debita vni ex filijs: quod videtur irrationabile.

10 † Cum prima causa successionis debeat esse liberorum in autenti. de heredi. ab intesta. in princip. et olim cēsebantur domini in vita patris. l. in suis. ff. de libe. et posthu. et facit. l. ij. §. fi. ff. de vsucapio. pro herede. et l. nihil. C. eodē titulo. Debetur in super filio hereditas patris et naturali ratiōe et patris voto. l. nā et si parentibus in fi. ff. de inofficio. test. et l. cum ratio. in princip. ff. de bo. damna. et l. scripto. ff. vnde liberi. et facit. l. cum acutissimi cum côcor. C. de fideicommis. vxor. auf. de lege. xij. tab. erat penitus incognita et pretores qui semper nitebātur equitate naturali: vt not. Bart. in. l. j. in princip. C. qui admitti. et Bal. in rubrica. eo. titu. et in. l. qui se patris in fi. C. vnde liberi.

11 † Vocabant vxores demum post omnes agnatos et cognatos. l. j. C. vnde vir et vxor. ideo nimis durū videtur quod vxor propter inopiā omnibus preferatur in quarta. Et de facili possit côtingere quod propter inopiam efficiatur multum diues. Et ex hoc deducendū videtur quod dicta dispositio noua sit restringenda non solum tanquam exorbitans a iure antiquo iuxta. l. ius singulare. et l. quod vero contra. ff. de. l. et in. c. que exorbitant a iure communi. de regu. iur. in vj. tum etiam quia videtur fundata preter rationem naturalem et ex ea redundare irrationabilia supradicta.

12 † Et quod contra rationem statuitur nō est extendendum l. quod contra rationem. ff. de legibus ad hoc quod no. Bal. in vsibus feudorum in. c. j. in fi. de alie. feudi. dicens quod statuta terrarum cōmuniter cōsistunt in sic volo sic iubeo: ideo verbis tenaciter est adherēdum nihil addendo vel diminuendo iunctis notatis per euз in. l. gallus. §. quid si is. ff. de libe. et posthu. Ubi vult quod debent interpretari statuta exorbitantia: prout leges exorbitantes. Et ideз sentit ipse Bal. in. l. si quis id quod. ff. de iurisd. om. iu. vnde dicta dispositio iustiniani exorbitans a lege. xij. tab. et ab omni alio iure pretorio et ciuili: que videtur fundata in mera voluntate principis. Nō videtur extra meros terminos quibus loquitur extēdēda: et iō cum nihil in ea dicatur de reuocatione dispositionis inter viuos dicamus quod nō sit ad hoc trahenda. Nec docto. in dicta auten. Preterea vel in corpore dicunt quod vxor in illis terminis habeat remedium reuocandi alienata inter viuos. Nec etiaз reperio quod docto. aliquid dicunt in titu. de inoffi. dona. Est enim verisimile quod si vxor posset reuocare ratione dicte quarte aliquid dixissent gl. vel docto. prout dicunt de alijs personis quibus competūt diuersa remedia reuocandi alienationes inter viuos.

13 † Preterea est aduertendum qualiter vxor in hoc casu succedat et certe tex. in dicto. §. fi. de exhiben. reis videtur probare quod succedat vt heres: et efficiatur heres ibidem dicit ex hac. l. heres extiterit: et hoc videtur clarū quādo succederet ex testamento vel ab intestato: sed quando succedit contra testamentum bal. Bar. de Saly. Rapha. et Paul. de cast. in dicta auf. preterea. dicunt quod vxor habebit dictā quartam partem conditione ex illa lege: prout in simili habetur in auf. presbyteros la. j. C. de epi. et cle. et hoc propter eorum auctoritates satis tenendum videtur in decisiuis cum non reperiam alios tenētes contrarium. Licet de rigore iuris aliud tenendum videretur. Ex eo quia tex. in. d. §. quia vero legem dicit vxorem accipere ergo innuit quod nō habeat petere: sed accipere. Preterea si consequeretur quartā per actionem ex lege que est actio personalis haberet illā portionē cō sequi ab eo côtra quē ageret: sed nō videtur quod alius possit ipsam facere heredē nec reperitur iure cautum in aliquo casu quod aliquis bono liber saltē sui iuris quātumcunque ipse sit heres alterius possit i eius vita facere aliū heredē alterius. Quinimmo etiā autoritates senatusconsulti trebelliani: : licet transferat fideicōmissariū oīa iura suarum tū nō facit illū heredē: ideo cū tex. in corpore dicat quod efficitur heres et tenetur creditoribus: non videtur quod ad id habeat intētare actionem qua mediāte possit effici heres per predicta. Pro quo etiā facit quia tex. dcē aut. Preterea. et i corpore de exhibē. reis. §. fi. dicit quod vocatur vna cū filijs. sed filij non vocantur aliquo casu per conditionē ex lege. ergo nec ipsa vxor vt sic vna determinatio relata ad plura determinabilia illa pariter determinet: prout facere debet iuxta. l. iā hoc iure. ff. de vulg. et pupil. et l. hereditatē. et l. quis C. eo. ti. et i. in testō. C. de testamento mili.

14 † Nec est bonū si'e dicte auf. presbyteros que loquitur in legitima q̄ est quarta bonorū. l. papinianus. §. quarta. ff. de inoffi. testō. et no. in. l. cū a matre. C. de rei vē. et ideo succedēs i legitima nō tenetur creditoribus: vt dictis iuribus habetur: licet dicta q̄rta vxoris est quarta hereditatis. Et iō tenetur creditoribus vt probat tex. i. d. §. fi. de exhibē. reis ibi subiacere huiusmodi rebus viri creditoribus nullo modo volētibus nisi forte secundum quod in illius iura ex hac lege heres extiterit. Et sic casus sunt separati: vnde de vno ad reliquū nō debet inferri. ar. l. fi. de calūnia. et l. si maritus. C. de dona. inf virū. et l. naturaliter. §. nihil cōe. de acqui. po. Et ex hoc etiā deducitur quod non est si'is filijs vel parentibus quibus debetur legitima bonorū: et iō iura q̄ dicunt quod filij et parētes reuocāt donationes iofficiosas nō sunt trahenda ad hāc vxorē inopē. Quod maxime vere dominum attēta dcā opi. Bal. et sequaciū q̄ vult quod dicta quarta contra voluntatē defuncti petatur cōditione ex lege. Nā filij et parētes reuocant iofficiosas donationes per querelā inofficiose donatiōis: que querela est iducta ad instar et silitudinē q̄rele inofficiosi testi. l. j. et ij. et l. si filius. et l. pe. et l. fi. C. de ioff. dona. et l. vnica. C. de ioff. dotibus.

15 † Et quia illa q̄rela inofficiose donatiōis vel inofficiose dotis est iuēta ad istar q̄rele

inofficiosi testi: ideo gl. extendit etiã ad fratres quib⁹ qñqz ɔpetit querela inofficiosi testi. d. l. fratres. sz vxori nõ cõpetit querela inofficiosi testi. sz cõditio ex lege vt dictũ est. ergo in ea nõ vẽdicet sibi locum querela inofficiose donationis neqz ille titulus de inoffici. dona. Nec etiã possum⁹ dicere ꝙ sibi cõpetat fauiana vel caluisia na actio que competit patrono vel eius liberis. Nã cuz illa vel ille (vna vel due actiones sint non curo sup q̃ sunt varie opiniones) non trahant ad parẽtes qui sunt magis siles patronis ꝙ̃ vxor ꝛ i qbus militaret lõge maior ratio ꝙ̃ i vxore. ar. l. nã ꝛ si parẽtib⁹. in pn. de inoffi. testõ put pbat in. d. l. nõ vsqz forti⁹ nõ trahit ad vxo-

16 rez quẽ nullã (vt ita dixerim) hz silitudinẽ cum patrono.† Quin imo multi tenẽt ꝙ dicta actio caluisiana seu fauiana nõ trahatur ad filios legitimos ꝛ naturales: ideo ꝙ filiũ nequeãt reuocare alie nata i eoꝝ fraudem nisi per titulũ. de inoffi. dona. vel de inoffi. do

17 tibus.† Licet aliud sit in filio arrogato p. l. si. ff. si qd in fraudẽ pa troni prout hec voluerunt glo. Cy. Bar. ꝛ Bal. in. l. defuncto. C. si in fraudem patroni. ꝛ Pau. de ca. in rubri. e. ti. Et põt assignari rõ differẽtie inter filiũ adoptiuũ ex vna parte ꝛ filiũ naturalẽ ꝛ legiti mum ex altera: qꝛ filio adoptiuo videt debita quarta ex q̃dã q̃si cõtractu causato ex actu adoptionis celebrato inter patrẽ ꝛ filiũ adoptiuos put illa portio patroni sil'r põt dici debita ex q̃dã ɋ̃- si ɔtractu resultante ex manumissione celebrata inter patronũ ꝛ li bertũ: prout hanc rõnem tangit: lz nõ ita specifice Pau. de ca. i di cta rub. C. si i fraudẽ patroni: qui quasi ɔtract⁹ nullo mõ adapta tur iter patrẽ ꝛ filiũ naturales ꝛ legitimos. Et iõ nõ mirũ si iuriscõ sultus dat vtilẽ fauianam seu caluisianã filio adoptiuo i. d. l. fi. nec dat illã filio legitimo ꝛ naturali: sz bar. in. d. l. nõ vsqz vult ɔ̃riũ scz ꝙ put dat filio adoptiuo: ita ꝛ forti⁹ dat filio naturali. ar. l. si qs fi lius. ff. de cõiungẽ. cũ eman. liber. ꝛ idẽ vult Raph. ful. i. d. l. defun cto. sz prima opinio magis placet de rigore saltẽ iuris ciuilis: qꝛ fa uiana ꝛ caluisiana actio cõpetit pncipal'r ɔtra donatiões fraudu lentas ꝛ inofficiosas: vt pz in. l. i. in pn. iuncto. §. si qs in fraudẽ pa tronoꝝ. ꝛ. §. si mutuã. ff. si quid in fraudẽ patroni. Et si filio legitio et naturali cõpeteret fauiana cessaret q̃rela inofficiose donatiõis q̃ est rem ediũ subsidiarissimũ: adeo ꝙ cessat vbi cõpetit aliud reme diũ ꝙ̃tũcũqz extraordinariũ ꝛ subsidiarium vt pbat tex. ꝛ ibi not. doc. in. l. si filius. C. de inoff. dona. sz certũ est ꝙ filio legitimo ꝛ na turali aduersus inofficiosas donationes cõpetit q̃rela inofficiose donationis: vt in ti. de inoffi. dona. per totũ. ergo sibi non cõpetit actio fauiana vel caluisiana directa vel vtilis. Hoc tenendo respon detur ad. c. Ray. de testis ꝙ loquit̃ fm illã consuetudinẽ tuscula nam put ꝛ tangit ibi glo. vel ꝙ loquit̃ de iure canonico: put ꝛ tã git Pau. de ca. post bal. in. d. rubrica. C. si in frau. patro. Est tñ du bius iste articulus i filio de quo latius in. d. c. Ray. ꝛ in. d. l. defun cto satis aũt est ad propositũ nostrũ ꝙ illa actio caluisiana seu fa uiana non cõpetit parentib⁹ nec directa nec vtilis: vñ fortius non cõpetat vxori prout ꝛ dictũ est. de pauliana aũt seu in factũ multo fortius dicendũ est ꝙ nõ cõpetit vxori: qꝛ non est creditrix. Cum il la competat creditorib⁹ alienãtis. d. §. si qs in fraudẽ insti. de act. et. ff. que in frau. cre. p totũ put ꝛ in simili dicit Bar. i. d. l. nõ vsqz de legitima que debet̃ filio adoptiuo seu filio naturli ꝙ nõ debet̃ vt es alienũ allegando. l. i. §. si impuberi. ff. de collatione bonoꝝ. Nec est nostrũ extẽdere dicta remedia ꝛ dare vtiles actiones huic vxori. Cum vtiles actiones sunt ille que cõpetunt vltra v̓ba ꝛ mẽ tẽ legis ex extensione iuriscõsultoꝝ: put h̃r in. l. actione. ff. de neg. gest. ꝛ in. l. curatoris. C. e. ti. Et iõ iuriscõsultus potuit vltra v̓ba ꝛ mẽtẽ ptoris extẽdere edictũ ptoris loquẽs de patrono ad filiũ ado ptiuum dãdo sibi fauianã vtilẽ quidẽ nõ directã: vt pbat tex. i. d. l. ibi quasi p caluisianã ꝛc. iuncta. l. equissimũ. i prin. cũ sua glo. ff. de vsufructu vbi q̃si cõi diui. iudicii exponit̃. i. vtile iudiciũ cõi diui. hẽbãt aũt iuriscõsulti ptãtem. l. cõdende seu extendẽde: qꝛ eoꝝ rñ sa leges ɔstituebãt ex auctoritate eis ab imperatorib⁹ ɔcessa. l. i. §. iubemus. C. de veteri iure enu. ꝛ. §. rñsa prudẽtũ inst. de iure na turali gen. ꝛ ciuili. Priuati aũt doc. nõ h̃nt dictã auctoritatẽ. ideo non est nr̃m dare vtiles actiones seu vtilia remedia ꝙ̃tũcũqz equi tas seu aliqua ratio id suadere videret̃. Si ergo deficiunt dicte a- ctiões ꝛ dicta iura remedia remanet dicta vxor sine actiõe sine q̃ nemo solet experiri. l. si pupilli. §. vide amus. ff. de neg. gest. ꝛ. l. nã ꝛ postea. in prin. ff. de iureiurã. cuz si. ꝛ ex pdictis vident̃ eẽ subla ta quasi oĩa adducta in contrariũ maxime illa q̃ magis vigebat qꝛ est respõsum ad illa silia in quib⁹ cõpetebãt remedia reuocato ria donationũ psonis qbus aliq portiones debebant̃ quas pote-

18 rant petere aduersus defunctoꝝ voluntates.† Nec ob. illa ratio i cõtrariũ adducta arguendo de vltima volũtate ad donationẽ: qꝛ in multis differũt vltime volũtates a ɔ̃tibus. ꝛ maxime i his ter minis. Nam vltima voluntas p quã diminuit̃ legitima filij est ip so iure nulla. l. q̃m in priorib⁹. ꝛ. l. scimus. i pn. C. de inoffi. test. nõ sic in donatione q̃ rescindit̃ p querelã: ꝛ sil'r legata vel fideicõmis- sa a liberto facta p que diminuit̃ legitima patroni: vitiat̃ ẽt si nõ sit fraudulẽta seu dolosa secus i donatione inter viuos: ꝛ pbat̃ in l. i. in pn. ꝛ. §. i. ꝛ. l. viuus. ff. si quis in fraudem patroni. ꝛ p glos. in d. l. defuncto. Nec etiã ob. dicta regula cũ quid vna via: naz dicta

regula nõ pcedit in his terminis: vt pz ex proxime dictis nec in ca su nostro militat aliqua phibitio legis. Licet eñ nõ possit mari- tus diminuere dictã quartã p suã vltimã voluntatẽ: non tñ phi- betur ꝛ multa non possunt. vno modo fieri: q̃ tñ possunt fieri alio

19 modo.† Nec etiã ob. illud vulgatum qd fraudib⁹ est obuiãdũ: qꝛ rñdet̃ ꝙ leges conẽtur fraudib⁹ obuiare ꝛ pterea multe sũt iu ris dispositiões q̃ tendũt ad obuiãdũ fraudib⁹. Nõ tñ vbi lex nõ pudet possum⁹ semp fraudibus obuiare: vt pz in alienatiõe ex ti tulo oneroso que fieret in fraudẽ legitime parentũ: qꝛ huic fraudi leges nõ resistũt: nec est pditũ iuris remediũ per qd tali fraudi ob uiet̃: vt pbat̃ in. d. l. nõ vsqz. ꝛ ibi p bar. ꝛ habet̃ etiã in. d. l. defun ctoꝝ similiter etiã non obuiatur oĩno fraudi alienatiõis ꝙ̃ faceret libertus in fraudem patroni similiter ex ti. oneroso: vt patet p ea q̃ h̃ntur in. l. i. §. si qs in fraudẽ. ꝛ. §. si mutuã. ff. si in fraudez patro ni sil'r nec reuocat̃ vẽditio facta in fraudẽ creditoꝝ si emptor non participauit in fraude. l. q aũt. §. hoc edictũ. ff. q̃ in frau. cre. Non ergo icõuenit si nec puidet̃ aduersus fraudẽ ꝙ̃ faceret marit⁹ ad uersus vxorẽ donãdo bõa sua: lz negari possit talẽ eẽ fraudẽ cũ di cta ɔstõ ɔcedẽs quartã vxori inopi: nõ sit vsqzquaqz in rõne fun data p dcã. §. ꝛ satis puidet̃ vxori si sibi p iustinianũ puidet̃ circa successionẽ ab intestato ꝛ pter seu cõtra testm̃: dato qd nõ puide- at ɔ̃ donationẽ. Cũ satis sit amico in aliqbus subueniri dicit tex.

20 in. l. tutori. C. de neg. gest.† Nec etiã pdict̃ ob. si qs diceret ꝙ sal tẽ dicte vxori det̃ in subsidiũ offm̃ iudicis aduersus dictã dona- tionẽ fraudulentã ex quo equũ est puideri. ar. eius ꝙ h̃r in. l. pla ne. ꝛ in. l. si. ff. de peti. here. vbi q̃n deficit exceptio ꝛ equũ est eã da ri puidet̃ p offm̃ iudicis. Nã rñderi põt duobus modis vno mõ negãdo ꝙ hic sit equũ puideri cũ sit iniquũ ĩhibere igenuo viro: licz locupleti liberã alienationẽ suaꝝ rerũ. vt dicit tex. in. d. l. nõ vs qz. ꝛ attẽto ꝙ dispõ dicte aut̃. Preterea est satis dura: vt. s. dcm̃ est. secũdo qꝛ lz officiũ iudicis suppleat defectũ exceptiõis nõ ita supplet defectũ actiõis. p. d. §. videam⁹ cũ si. Et qꝛ magis iura fa uẽt defẽsiõi seu reis ꝙ̃ actiõi seu actorib⁹ iuxta. l. arian⁹. ff. de act. ꝛ obli. ꝛ. c. fauorabiliores. ꝛ. c. cũ sint partiũ iura obscura. de re. iur. li. vi. Ideo in casu nr̃o vxori volẽti agere nõ ɔpetit offm̃ iudicis: put nec ɔpetit parẽti in terminis. d. l. nõ vsqz. Ex qb⁹ vr̃ ɔcludẽ dũ ꝙ dato ꝙ dict⁹ Jacob⁹ dictã donationẽ fecerit ad hoc vt dcã dña nera sua vxor succederet in dicta q̃rta nihilomin⁹ dicta do- mina nera nõ possit insurgere ɔ̃ dictã donationẽ seu ɔ̃ dictũ do- natariũ in reb⁹ donatis ꝙ̃tũcũqz quarta dicte dñe Nere pp dictã

21 donationẽ multum extenuaret̃.† Insup videt̃ posse dici ꝙ nõ sit expeditũ ꝙ dicta donatio fuerit facta in fraudẽ. Constat enim ꝙ fraus seu dolus nõ psumit̃ sed allegans hz illum probare ex per spicuis indicijs. l. quot. §. q dolo. ff. de proba. ꝛ. l. dolũ. C. de dolo. ꝛ. l. merito. ff. pro socio. ꝛ tex. in. l. patronus. ff. de dona. dicit qd q dicit libertuz alienasse in fraudem patroni habet illud manifeste

22 probare al's succumbit.† Item al's habet̃ qd q̃libet cã excusat a dolo. l. igit̃. ff. de libe. causa etiã si sit iniusta ꝛ bestialis. vt no. glo. quã sequũtur docto. in. l. vnica in fi. ff. si qs ius dicen. non obtem. ꝛ in. l. satisqz. ff. de in ius vocan. Et ideo error seu ignorantia iur. excusat a dolo probat text. in. l. sed si lege. §. scire. ff. de pet. here. in casu aũt nostro nõ apparet ex aliquibus pbationib⁹ ꝙ dict⁹ Ja cob⁹ donauerit dcõ suo nepoti: vt piudicaret dicte sue vxori. Nec allegat̃ aliq ɔiectura pp quã voluerit illi piudicare: Puta qꝛ tẽpo re donationis habuerit eã odio seu fuerit cũ ea indignat⁹. ꝛ iura vident̃ magis ɔiecturare seu suspicari ꝺ nimio amore iter ɔiuges ꝙ̃ de odio iuxta id qd h̃r in. l. i. ꝛ. ij. ꝛ q̃si p totũ. ff. de do. inter vi. ꝛ vxo. ꝛ in. l. hac edictali. C. de scdis nup. ad hoc ꝙ habet̃ genesis. ij. i fi. ibi ꝙ̃obrẽ reliquet hõ patrẽ suũ ꝛ matrẽ ꝛ adherebit vxori sue ꝛ erũt duo in carne vna: ita ꝙ si nõ imminet alia extrĩseca ɔiectu- ra nõ est verisile ꝙ dict⁹ Jacob⁹ voluerit dolose gerere ɔ̃ vxorem ꝛ maxie cũ in dcã donatiõe ꝙ̃ fecit dcõ suo nepoti õ̃ndidit signa amoris ꝛ dilectiõis erga dcãm suã vxore cũ apposuerit pactũ ꝙ dict⁹ donatari⁹ teneret̃ q̃libet anno dare dicte dñe nere vxori pfa te q̃nq̃ginta libras dena. senensiũ: ꝛ tm̃ vinũ granũ ꝛ oleũ ꝙ forte arbitrabat̃ illi sufficere ad cibũ ꝛ potũ: ꝛ ẽt qd sibi daret vnũ por cũ p carnib⁹. ex q̃ pacto adiecto in donatiõe ɔpetit actio dcẽ vxo ri p tex. in. l. quot. C. de do. q̃ sub mõ. ꝛ in sup in morte õ̃ndidit ma gnũ signũ dilectiõis erga dictã suã vxorẽ: qꝛ sibi plegauit vt au dio mille q̃ ipe Jaco. asserebat se h̃re in mõte ꝛ demũ illã instituit

23 h̃rdẽ v'lez.† Itẽ nõ ɔstat ꝙ dict⁹ Jacob⁹ h̃ret notitiã dispõnis dcẽ auct. Preterea vl' corporis: vñ sumit̃ ꝙ ius nõ est oĩbus notũ cũ sit ius quodãmodo singulare: ꝛ lz iur. ignorãtia nõ psumat̃. l. leges sacratissime. ꝛ. l. fi. C. de. ll. adeo ꝙ est lata culpa ignorare iu ra iusta id qd h̃r in. l. late culpe. ff. de ver. sig. tñ ꝛ sil'r nõ psumitur dolus. opz autẽ dicere ɔ̃ illã generalẽ psumptionẽ. d. l. merito cuz si. Sz volum⁹ allegare dolũ affuisse put si allegamus iuris ignorã tiã incidimus ɔ̃ dictã aliã psumptionẽ. Ideo ꝙ de facili possu- m⁹ magis adherere ignorãtie iur̃ q̃ causat latã culpã ꝙ̃ psũptio doli q̃ est detestabilior ꝙ̃ lata culpa. Et ꝺ saltẽ cõcurrẽtib⁹ aliis q̃ tẽderẽt ad excusationẽ doli. Prout vident̃ ɔcurrere i casu nr̃o vt ex his q̃. s. dixi iũcto etiã ꝙ ipse donatari⁹ erat nepos ipsius do- nantis ex

natis z rõne ɔsanguinitatis põt ɔiecturari q̄ sibi donauerit rõne dilectionis potiusq̄ rõne fraudis.ar.eius qđ habet̃ i.l.si seru⁹.ff. de dona.inter viuũ.ex per bar.in.l.que dotis.ff.so.ma.

24 †Cõcurrit etiã q2 dictus Jacob⁹ nõ erat certus dictam suã vxorẽ remãsurã post se cũ nihil sit icerti⁹ hora mortis,put habet̃ in.l.sancim⁹.§.fi. C.de dona.vnde nõ erat prudẽtis viri donare inter viuos:vt fraudaret vxorẽ sibi successurã post eius mortẽ.Cũ sibi piudicaret de pñti z in oẽm euẽtũ z vxori piudicabat de futuro z in casu nõ olno cõstituto que nõ cadũt in terminis.d.l.oẽs.§.lucius.q2 debita ibi erat certa z nota z forte de pñti.Jtẽ poterat ɔtingere q̄ dicta vxor añ mortẽ mariti releuaret̃ ab inopia quo casu cessasset dispositio dicte aut̃.Preterea vñ non debebat ita trahi ad dictã puisionẽ ne succederet:put in terminis.d.l.oẽs.§.lucius.z lʒ parum z nihil plerũq3 assimilent̃:tñ nõ semp z negari neqt quin magis ẽ suspect⁹ qui oĩa donat z nihil sibi reseruat q̄ qui parũ sibi reseruat attento q̄ ẽ vxori aliq̃ reseruauit in dicta donatiõe.Cõcurrit etiã q̄ nõ donauit oĩa bona:lʒ q̃si oĩa donauerit:ita qđ nõ est prorsus

25 tãta suspicio q̃ta si oĩa donasset.†Jtẽ poterat forte sperare cũ donauerit pñtia nõ futura se alia suplucrari ex quib⁹ dcã vxor posset hr̃e dictã quartã cũ iura psumãt quẽ ditari iuxta.l.si defunct⁹.C. arbitriũ tutele.Jtẽ dict⁹ Jacob⁹ habebat multa in mõte salis q̃ erãt phibita alienari:z lʒ illa donauerit p augmẽto dotis sue vxoris dicto suo nepoti:tñ forte illa donatio nõ fuit valida ð iure z si verũ eẽt q̄ nõ fuerit valida tãtomin⁹ donauit:ita q̄ diminuitur suspicio fraudis attento q̄ ẽt põt ɔiecturari q̄ lʒ apparẽter donauerit cã forte blãdiẽdi dcõ nepoti:tñ hẽbat notitiã de iure nõ valere ex quo vt dcm̃ est qs psumit̃ scire iura z si dubiũ est:an valuerit dcã ɔcessio in dotẽ potuit ipẽ arbitrari qđ nõ valeret.Ex qb⁹ oib⁹ vr̃ satis posse dici nõ resultare ex dcã donatiõe psumptiõeʒ fraudis vl̃ saltẽ adeo debilitari fraudꝫ ɔiecturã q̄ nõ resultat sufficiẽs pbatio:nã.d.l.oẽs.§.luci⁹.q̃ solũ circa dictã pbationẽ fraudis vr̃ vrgere nõ loquit̃ hoc casu:lʒ i casu nõ sit lõge maior cõiecturã di fraudẽ q̄ i casu nostro.Attẽtis his q̃.š.põderaui.z lʒ gl.i.d.l. patronus illam.l.trahat ad terminos quasi siles casui nostro tñ illa gl.loquit̃ qñ libert⁹ donauit oĩa bona nec psupponit ibi gl.qđ alique cõiecture essent in ɔ̃riũ hic aũt nõ donauit oĩa bona z militãt cõiecture in cõtrarium de qbus.š.Adeo q̄ pro certo vr̃ qđ nõ resultat manifesta pbatio seu cõiectura fraudis in casu nr̃o:put regrit.d.l.patronus.Et maxime h̃ pcederẽt si pbarẽtur merito dicti nepotis donatarij q̃ dict⁹ donator pfitet̃ in donatiõe.si autem cessaret pbatio fraudis vera vel psumptiua intrepide tenẽdũ putarẽ nõ esse locũ reuocationi dicte donatiõis.Nã patron⁹ cui magis rõnabilr̃ debet̃ portio in bonis liberti q̄ vxori i bonis viri nõ reuocat donationẽ p quã fraudat̃ sua portiõe nisi dolo facta fuerit:vt probat tex.in.l.j.in pñ.ff.si in frau.patroni.ita in sili z forti⁹ nõ reuocet vxor donationẽ imẽsam p quã tollit̃ vl̃ minuit̃ sua q̃rta si donatio nõ fuit facta in fraudẽ facit ad pdicta bon⁹ tex.in.l. viuus libertus donare bñ merẽtib⁹ amicis põt q̄ patroni ptẽ mi

26 nuat zc.ff.si in fraudẽ patroni.†ita z dicamus q̄ Jacobus viu⁹ potuerit donare dicto nepoti amico suo dato q̄ ea donatiõe diminuat̃ portio debita dicte vxori:maxĩe si merita pbant̃:lʒ ẽt in dubio quilibet psumat̃ mereri nisi pbet̃ demerit⁹:put est satis expsum in.l.cũ pater.§.rogo.ff.de.leg.ij.z facit.l.omnimodo.C.de in

27 offi.testamento cũ similib⁹.†Posset ẽt adduci q̄ ex alio dcõ vxor repellat̃:nã dato q̄ sibi cõpeteret aliqđ vtile remediũ ex pdictis ad reuocãdũ dictã donationẽ:put cõpetit filio adoptiuo vtilis fauiana.tñ illud pcederet qñ directo pbaret̃ q̄ donatio fuerit fcã in fraudẽ sec⁹ vbi pbaretur psumptiue ne i vnũ ɔcurrerẽt pl̃a spãlia put ẽ pbatio psumptiua:z ẽt vtis actio seu vtile remediũ:qnimo z dispõ dcẽ aut̃.Preterea sapi[illegible]dã spãlitatẽ cũ vxor pferat̃ filijs z oib⁹ alijs in q̃rta ɔ.l.vnica.e.ti.z aliquo respectu si bi magis

28 fauet̃ q̄ liberis:vt pʒ ex his q̃.š.deduxi.†pl̃a aũt spãlia nõ debẽt adidẽ ɔcurrere p.l.j.cũ ibi no.C.ð dotꝫ pmis.put al̃s dicim⁹ q̄ spãlis puisio.l.si qs argẽtũ.C.de do loqẽs in donatiõe nõ vẽdi[illegible] sibi locũ in donatiõe psumpta:put voluerũt bar.in.l.si tibi.z.[illegible] lia.in pñ.ff.de pac.z bal.z barto.de saly.in.l.si pacto quo penã.C. de pac.z Ray.de forli.Bal.z An.in.l.iurisgẽtiũ.§.igit̃ nuda.ff. e.ti.ad h̃ ẽt q̄ no.bal.post Jac.de bel.in.l.trãsigere.C.de pac.circa solõnẽ ɔ̃ij.d.§.penul.i aut̃.vt liceat mr̃i z auie.Prout.q̃.d.l.si qs argẽtũ nõ vẽdicat sibi locũ in donatiõe psumpta put voluit pfati doc.a qb⁹ i decisiuis durũ eẽt recedere.ita nec possim⁹ trahere ad actũ psumptuʒ dispõnẽ.d.aut̃.Preterea saltẽ vtile aliqđ remediũ tãtũ pp illã dispõneʒ.Et multo forti⁹ si nõ pbaret̃ mr̃imoniũ nisi ex ɔiecturis:et psumptionib⁹:prout forte contingit in casu nr̃o.

29 †Aduertẽdũ ẽt duxi q̄ tex.i.d.§.qm̃ ĩo i aut̃.de exhiben.reis.in pn.§.loquit̃ de ɔiuge ɔstituta i extremo statu paupertatis:vt patʒ ibi dũ dt:nihil hr̃e valẽtes:lʒ nouissima viuẽtes inopia loquit̃ ergo in vxore nihil hr̃e valẽte:z tũc equipo nihil z parũ pp id qđ ibi dẽ subditur i ver.si vero quasdã res pprias.Jtẽ loquit̃ i viuẽte in nouissima.i.vltima z extrema inopia.Jsta autẽ dña Nera habebat vñ posset viuere forte cõdecẽter nõ i extrema inopia attẽtꝫ his que sibi dare tenet̃ dict⁹ nepos.z lʒ postea tex.ille circa finẽ loquat̃ solũ in paupe:tñ põt intelligi z interpr̃tari fm̃ pcedẽtia.s.in nouissimo paupe hoc ẽ in paupe i extrema paupertate:lʒ in hoc vltimo medio nõ me fundẽ nec illud approbẽ cũ nõ videat̃ vsqquaq3 de mẽte Jrner.nec gl.z doc.Qui simplr̃ voluñt(quis sit inops)remitẽdũ iudicis arbitrio.Nõ tñ absonũ arbitrarer si iudex magis arta paupertatẽ regreret in hoc casu q̄ forte fecisset in alijs. termis ar.tex.š.põderati zattẽta exorbitãtia dcẽ dispõnis nõ vsq3quaq3 rõnabili p.d.š.lʒ q̃qđ fit de h̃.z ẽt ð primo pcedẽti medio circa qđ sp iã diu pplexus fui.Concludo ex oĩbus iam dictis dictaʒ dñam Nerã nõ posse impugnare dictam donationem factam dicto nepoti.Sed illã inexpugnabilẽ esse z dictũ nepotẽ donatariũ esse tutum aduersus ipsam dominam. Laus deo.

Summarium super consilio.clxxix.

Donatio oim bonoꝝ cũ h̃ qđ donatari⁹ alimẽtare teneat̃ donatorẽ si postea fuit inter eos iudicatũ q̄ donatari⁹ teneat̃ ei dare certã q̃titatem grani vini z denarioꝝ quolibet anno an p illaʒ sñiam videatur a donatione recessum vti nouatione.per totum.

1 Donatari⁹ non implens partiũ ɔuẽta pdit res sibi donatas.
2 Donator nõ reuocat donationẽ ob nõ pstita alimẽta si postea iudicis sñia aut amici dcõ alimẽta sumat maxĩe vbi nõ diminuũt̃.
3 Sñia non nouat seu nouatione non tollitur pristina obligatio.
4 Implemẽtum conditionis obseruate transit in donatarium.

Consilium.clxxix.

Apud augubiuʒ me subscripsi cõsilio dñi baldi.Nam quidã Frãciscus maior donauerat Antonio maiori.xxv.an.bona sua z ille pmiserat a limẽtare.z iurauerãt:q2 donatarius nõ impleuerat dict⁹ Frãc.exposuit q̃relã corã certis officialibus hñtibus amplã ptãtẽ.q tãdẽ sñiauerũt q̄ dictus Antoni⁹ deberet annuatim dare dcõ Frãc.certã quantitatẽ denarioꝝ frumẽti vini olei lignorum z carniũ.Fran.acceptauit z declarauit q̄ pdicte quãtitates cõsignarent̃ tali postea elapsis qbusdã tpib⁹ dict⁹ Frãc.q2 forte nõ hẽbat q̃titates limitatas i sñia accessit ad stãdũ in domo dicti donatarij ibiq3 defunct⁹ fuit forte male alimẽtat⁹ z male tractatus.Dicebatur q̄ recesserat per sñiam a pma cõue

1 tione z p accessum ad domũ recesserat a sñia.†Consului⁹ q̄ vigore.l.si qs maior.C.de trãsa.donatarius pdiderit res donatas.z etiã vigore.l.j.C.de do.que sub mõ:dixi q̄ est pinguius remediũ d.l.si qs maior.q2 nõ cõtrafaciẽs dʒ hr̃e vtrũq3 z petere obseruãtiã z rehabere data p illũ tex.z doc.ibi.z in.l.si insulã.de ver.ob.z

2 Saly.i.l.semel mora.†Et ideo lʒ acceptauerit velle habere alimẽta nõ sibi piudicauit in pprietate rerũ donatarũ.Nõ sic in terminis.l.j.C.de dona.que sub modo.ar.l.post diẽ.l.precedenti.§.fi. ff.de.l.cõmi.z.l.ad solutionẽ.C.de re iud.z.l.cũ filius.§.varijs de leg.ij.Jtem dixi q̄ sñia illa declarat modũ alimentoꝝ nõ recedit a ɔuẽtis.ar.l.j.z.l.ius alimẽtoꝝ.ff.vbi pupi.edu.debeat.z.l.cum vnus.§.fi.z.l.cũ alimẽta.in prin.ff.de ali.z cib.le.z facit.l.sicuti.§. si querat̃ si serui vẽ.z.l.si pretor de iudi.z.l.qđ tamen.§.si arbiter.

3 de arbi.†Jtem diximus q̄ sñia non nouat seu nouatione nõ tollit pristinã obl̃oneʒ.l.euidenter.de exce.rei iu.z.l.aliam.de dona.

4 †Jtem qđ dixim⁹ onus pbãdi se seruasse incũbebat donatario p no.in.l.j.de iure emphy.zc. Laus deo.

Summarium super consilio.clxxx.

Renũciatio vel refutatio g̃nalis pri fcã de oĩ eo z toto q̄ refutãs possit petere vl̃ ali⁹ p eo an ipediat quin fili⁹ renũciãtis petere non possit ex persona sua licet ex persona renũciantis petere nequeat.per totum.

1 Cõiũct⁹ ex vtroq3 latere quõ pferat̃ ɔiũctꝫ ex vno tm̃ latere.
2 Renunciatio generalis restringitur ad causam de presenti.
3 Cõtract⁹ z ɔuẽtiões hñt tacite cl̃am ãnexã reb⁹ sic se habẽtibus.
4 Heres ex psona defuncti nõ potest petere anteq̄ ipse ex persona propria possit petere.
5 Jus ciuile ita hebreos artat cum lege mosaica prout xp̃iani artãtur iure ciuili in materia successionis.nu.12.z.13.
6 Heres an ligetur statutis quibus z ipse defunctus.
7 Mulier sequitur forum viri.
8 Successione exclusus statuto intelliguntur exclusi filij ex eo.
9 [illegible]ditio an psumatur facta p renunciationem seu refutationem.
10 [illegible]actum de viuentis hereditate non valeat q̄uis valeret in his [illegible]e possun[illegible]turi iuris competere.
11 [illegible]os pri[illegible]onit matrimonium z sine eo esse non potest.
12 [illegible]emine de iure diuino nõ succedũt stãtib⁹ masculis z quõ deuoluatur hereditas ordine successiuo etiã lege mosayca.nu.seq.
13 Lex mosayca est specialis [illegible] inter iudeos seruanda per quã venit et questio dubia orta inter eos termianda p coꝝ seniores.

Consilium.clxxx.

1 In nomine domini nostri iesu Christi.†In hac consultatione videtur prima facie dicendum q̄ dictus nepos vel filius dicte dñe p le succedat dcẽ dñe stelle.nã ipse lʒ sit i tertio gradu.l.iuriscõsult⁹.

§. tertio gradu. ff. de grad. ꝛ insti. eo. ti. §. tertio gradu. ꝛ illi filij fratres dñe Stelle sint eidē in secūdo gradu vt. d. l. iuriscōsultus. §. secūdo gradu. ꝛ insti. e. ti. §. scdo gradu. tñ dictus nepos videt̄ ꝓferēdus qꝛ eius mater dña perla erat cōiuncta ex vtroqꝫ latere: ideo ꝓfertur per auf. itaqꝫ. C. cōia. de succ. ꝛ auf. cessante. §. ꝛ quidem ꝓ dicti fratris filius. licet tertio gradu sit prefertur tamē fratrib⁹ defuncti qui ex vno tantū parente cognati sunt. C. de legi. her. vbi casus apertus: iō videtur res indubia ex quo de casu legis. l. ancille. C. de fur ꝛ. l. illaꝫ. versi. de modo. C. de colla. Et subsequenter vr̄ ꝙ dict⁹ nepos vt heres dñe Stelle possit ex ꝑsona dñe Stelle petere dimidiā dotis ma͠tne ꝛ toti⁹ hereditatis materne. Cū hereditas materna foret delata pro dimidia ad dictā stellā ꝛ pro dimidia ad

2 dictā perlā. † Nec obstare vr̄ ille cōtractus quē fecit dicta dña per la pluorib⁹ rōnib⁹. primo qꝛ dicta dña perla refutationē fecit gn̄alem dcō guillelmo suo patri de oī eo ꝙ petere posset. tūc vel in futurū ex oī cā que tūc competeret vel cōpetere posset vsqꝫ in illū diē vt infra deducā. sed tūc nō ꝯpetebat portio dicte dñe stelle ipi domine ple nec re nec spe: qꝛ spes ꝙ deuoluat̄ ex successione q̄ causat̄ post mortē nō est ꝯsiderabilis. l. post emācipationē. ff. de lib. leg. et facit. l. j. ff. de here. vel. acti. ven. ꝛ de vulg. ꝛ pupi. ꝛ. l. ij. §. interdū et facit. l. inter stipulantē. §. sacrā. de ꝟbo. ob. ꝙ aūt cēseat̄ remisisse solū ius ꝙ tunc habebat vel sperabat sibi cōpetere ex cā de ꝓsenti ostenditur.

3 † Quia conuentiones intelligunt̄ rebus sic se habētibus. l. cōtinuus. §. cū qs. de ver. ob. ꝛ. l. ꝙ seruius cum sua glo. ff. de condi. cā data. ꝛ. c. quēadmodū de iureiur. Et ēt qꝛ ꝟba ꝯtract⁹ ita sonare vident̄. Nam lꝫ in prin. fecerit generalē quietationem ꝛ pactū de non petendo de oī eo ꝙ petere posset. tūc vel in futurum tamē postea subdit ꝙ de dictis oib⁹ iurib⁹ ipsa dña pla nō ignorabat ī aliquo: sꝫ se bene scire qcqd habebat agere cū patre suo. ꝛ ex qbus iuribus ꝛ ex qua cā vsqꝫ in p̄ntē diē. Aū cū ipsa dicat nō ignorare aliqd de oib⁹ iurib⁹ vt. s̄. refutatis. ꝛ postea subdit vsqꝫ in p̄ntē diē euidenter demonstrat̄ ꝙ ipsa non intēdebat remittere iura vel pacisci super iurib⁹ q̄ sibi obuenissent ex cā oino noua. qꝛ illa verba vsqꝫ in p̄ntē diē id nō patiunt̄: vt de se pꝫ ꝛ etiā qꝛ futura non sunt nobis cognita. c. vt nostrū vt ecclesiastica beneficia. ꝛ. l si putator. ff. ad. l. aql. ꝛ. ff. mādati. l. si fideiussor. §. si cuꝫ debitori. Aū cū dicta dña perla quietās dicat se de oib⁹ iurib⁹ s̄. refutatis ni hil ignorare euidēter appet ꝙ nō intelligit̄ refutasse iura futura q̄ scire nō poterat: ꝛ ꝑ ꝯñs ꝟba generalia ꝓcedētia vt nō discrepēt a sequētib⁹ sunt intelligēda ꝙ refutabat ꝛ qetabat ꝛ paciscebat̄ de nō petēdo de omni eo ꝙ ipsa petere posset. tūc vel in futurū ex cā de p̄nti tūc cōpetēti re vel spe ꝓdicta: ad hoc etiā no. per

4 Bar. in. l. aurelio. §. gaius. ff. de liberatiōe lega. † Secūdo dicta refutatio nō ob. dicto nepoti qꝛ ipsa dña pla refutauit ꝛ fecit pactū de nō petendo de oī eo: ꝛ toto ꝙ ipsa perla vel ali⁹ pro ea posset petere: sꝫ dictus nepos: lꝫ sit heres dicte dñe perle. ꝛ ꝑ ꝯñs nō posset repetere: sꝫ dictus nepos: lꝫ sit heres dicte dñe perle. ꝛ ꝑ ꝯñs non posset petere ex ꝑsona domine ple iura refutata: tamē ipse succedit dñe stelle ex persona ꝓpria non ex ꝑsona dñe ple q̄ ꝺcessit ante ipsam stellā. Unde petēdo dimidiā dicte dotis m̄rne ex persona dicte stelle non venit cōtra dictā refutationē: qꝛ istud nūꝙ potuit petere neqꝫ peti potuit per ipsam perlā nec ex eius ꝑsona petitur merito pactū illud nō ob. dicto nepoti: qꝛ factū super alia re ꝛ cuꝫ alia persona. l. si vnus. §. aūt oia. ff. de pac. cū si. Et lꝫ fili⁹ fratris vel sororis concurrēs cum patruo vel auunculo vel eos excludēs censeatur succedere intrando locum patris vel matris: Tamen illud in quo succedit nō capit ex ꝑsona patris vel matris sed ex ꝑsona propria: prout al's no. doct. in simili in. l. pactū dotali. C. de col. et in. l. si superstitis. de acq. here. vnde dictus nepos succedendo dcē stelle non capit hereditatem stelle ex persona perle sue matris: sꝫ ex persona ꝓpria: ideo verba dicte generalis refutationis q̄ nō loquuntur de ipso nepote neqꝫ de iuribus sibi ꝯpetituris non comprehēdūt istū casum nec nocēt huic nepoti ꝑ ꝓdicta. Et iō restare videt̄ cōclusio satis apta ꝙ dict⁹ nepos possit ꝯtra filios ꝛ h̄rdes dicti guillelmi suos auunculos petere dimidiā dicte dotis auite vt h̄rs dcē stelle. Et pari rōne vr̄ qꝺ possit petere dimidiā h̄rditatꝫ p̄rne ex ꝑsona dicte dñe stelle in qua dimidia h̄rditatis paterne videtur militare omnia supradicta. ¶ His tamē nō ob. in cōtrariū arbitror esse veritatē: ꝑsupponēdo statutū nostrū disponēs ꝙ filia dotata vel descendentes ex ea nō possint succedere dotāti vel descēdētib⁹ ex dotāte. donec supest aliquis descēdēs mascul⁹ ex ipsa ꝑsona dotāte. ꝙ statutū ē obseruādū tāꝙ ius ciuile ciuitatꝫ. l. oēs ppl'i de iustitia ꝛ iure. ꝛ insti. ꝺ iure naturali gen. ꝛ ciuili. §. sꝫ ius q dem ciuile. Et in spē de hoc statuto per bar. ꝛ doc. in. l. titio centū. §. titio genero. de condi. ꝛ demō. ꝛ ꝑ Cy. ꝛ Bal. in. l. sancim⁹. C. de nup. ꝛ ꝑ Dy. ꝛ Jo. an. in regula indultū in. vj. ꝛ ꝑ doc. in infinitis locis q̄ cōiter oēs tenēt ꝙ hmōi statuta valeāt: put ꝛ obseruat cōmunis omnium consuetudo in italia.

5 † Unde sine dubio artat dictum nepotem. Non obstāte ꝙ sit hebre⁹. qꝛ ius ciuile artat hebreos: put christianos. C. de iudeis. l. iudei romano ꝯmuni iure viuētes ꝛc. Merito cū dicta dña pla fuerit dotata a guillielmo ꝛ dict⁹ nepos filius dñe perle cōsequēter sit descēdēs ex filia dotata a dicto guillielmo ꝛ supsint filij dicti guillielmi masculi ꝛ dicta stella sit descendens dicti guillielmi non potest dictus nepos ei succedere obstante dispositione dicti statuti nisi forte quis dixerit qꝺ dictus nepos non est subiectus statutis pusinis.

6 † Nā licet dña stella sit ꝺ pusino: tñ ipse succedēs cū seruat originē p̄ris nō vr̄ astringi statuto pusino cū sit de alio territorio ꝛ ꝓpꝫ vr̄ ꝙ in eo saluari debeat ius cōmune: maxime cū verba dicti statuti dirigantur ad ꝑsonā nō ad rē iuxta no. ꝑ bar. ī. l. cūctos ppl'os in. vij. q. C. de sum. tri. Et ēt qꝛ dos materna ꝯsistebat in q̄titate seu in noīe debitoris ꝙ nō claudit̄ loco. l. vxori. §. legauerat ver. itē q̄rit̄ cū ibi no. de le. iij. Sꝫ rn̄det̄ ꝙ dato sine ꝓiudicio veritatis ꝙ dict⁹ nepos nō liget̄ dicto statuto. Tñ ligabat̄ ei⁹ mater q̄ erat ex origine pusina. ꝛ sic

7 erat subiecta rōne originis statuto pusino. † Nā lꝫ mulier alibi nupta sequat̄ forū viri ꝛ cēseat̄ de domicilio viri ꝛ dicat̄ mutare domiciliū. l. fi. §. idē rn̄derūt mulierē. ꝺ mune. ꝛ hono. ꝛ. l. cū qdā puella. ff. de iuris. om. iu. ꝛ de indicijs. ꝛ. l. exigere dotē. tamē nō ꝑdit neqꝫ ꝯmutat ex h̄ domiciliū originis ꝙ cēset̄ imutabile. ff. ad municipales. l. eius q. §. celsus cum sua glo. Et in terminis concludunt Franciscus tigrini ꝛ bar. in quodam eorū cōsi. incip. in questione vertente inter seium: ꝛ ideo dicta domina perla nō potuisset succedere dicte domine stelle extantibus fratribus in cōsequentiam: prout illi filij masculi exclusissent dominaꝫ perlā si viueret ita etiā

8 excludere debēt cōiunctos mediante dicta domina perla † Prout al's dicim⁹ in statuto ꝙ extātibus agnatis mater nō succedat. qꝺ vigore statuti excluduntur omnes cognati coniuncti. s. mediante matre vt per Bart. in. l. ij. §. nunc videndum. ff. ad tertulia. ꝛ licet Bar. videat̄ niti alia ratione: tñ doc. in. l. illā. C. de colla. ꝛ in. l. maximum vitiū. C. de libe. preteri. dicunt ꝙ exclusa matre cēsentur exclusi oēs cognati cōiuncti ex persona matris tanꝙ venientes ex corrupta radice. Et similiter in statuto excludente filiā dotatā vel non dotatam ꝙ cēseant̄ exclusi descendentes ex dotata tāꝙ ex infecta radice. Et maxime hanc theoricā exclamat paulus de ca. dicens esse verā. prout euāgeliū: ꝛ ideo per hāc viā dictus nepos excludatur a dicta successione tanꝙ veniens ex corrupta radice ꝛ facit illa regula si vinco vincentem te fortius vinco te. l. ꝺ accessionibus. ff. de diuer. ꝛ tempo. prescrip. vnde prout illi filij masculi exclusissent dictam dñam perlā que si viueret excluderet dictū nepotē: similiter ꝛ ipsi excludāt nepotem predictū. Predicta aūt militarēt si dicta dña stella adiuisset h̄rditatē matris al's dicta discrepatio non est necessaria quo ad bona materna: qꝛ h̄rditas matris non adita non trāsmittitur. l. vnica. §. in nouissimo de caduc. tol. ꝛ. l. ij. C. ad orfi. ꝛ. l. j. C. de his qui ante aper. ta. ar. sumpto a sp̄ali. Esset tamen necessaria quo ad bona paterna de quibus put audio non sit disceptatio.

9 † Sed dicto casu. s. quo decessisset hereditate nō adita hereditas m̄rna ꝑ dimidia ꝺlata dcē stelle accresceret portiōi delate dcē ple q̄ vr̄ adiuisse hereditatē maternā vigore dicte remissiōis ꝛ liberationis. Nō. n. potuisset liberare a dicta dote materna qn pri⁹ adiuisset cū al's nō fuisset sibi obligat⁹ ꝛ ꝑuatio ꝑsupponit habitū. l. x. de ver. ob. ꝛ. l. nō pōt videri desinere. de reg. iu. cū si. ꝛ sic liberatio ꝑsupponit oblīonē. Dicta ergo portio q̄ delata fuerat dicte stelle defecta per eius mortem accrescit heredi dicte dñe stelle. l. j. C. qn̄ petētiū ptes. l. si ex plurib⁹. ff. de suis ꝛ ltis. ꝛ l. vnica. §. his itaqꝫ. C. de cad. tol. accrescit eñ portio portiōi nō ꝑsone. l. si totā. ff. de acq. here. iō spes iuris accrescēdi trāsmittit̄ ad heredem vt est expressuꝫ in. d. l. si ex pluribus. vnde tūc dicta dimidia deuenit ad dictū nepotē filiū dicte dñe perle ex persona ipsius dñe perle. Tamē repellit̄ a petēdo dictā dotē maternā ēt ꝑ dicta dimidia supueniēte ꝛ hoc vigore dcē generalis refutatiōis: qꝛ verba dcē refutationis trahunt̄ ad hūc casum: qꝛ dcn̄ ius accrescēdi erat tūcī spe ꝛ ius illō accrescēdi poterat nō ignorari a dcā dña pla refutāte. Nā ex quo ipa adiuerat hereditatē m̄ris ꝑsua pte debebat scire ꝙ vigore iure accrescēdi erat sibi ꝯpetitura alia portio si ei⁹ soror excludebat repudiatiōe tpe vel morte. vñ ius illō postea supueniēs erat tūc in probabili spe: qꝛ nō agebat̄ ꝺ hereditate dōmne stelle viuentis: sꝫ de h̄rditate matris iā mortue. Unde nō militant. d. l. post emancipationē. ꝛ. d. §. interdum. ꝛ. d. l. j. de here. vel act. vē. E verificant̄ illa ꝟba de oī eo ꝛ toto ꝙ petere posset nūc et in futurū: nec repugnāt ꝟba sequētia de qb⁹ oib⁹ dicit se nō ignorare in aliquo. sꝫ bñ scire qcqd habebat agere ꝛ ex oibus iurib⁹ ꝛ

10 cā vsqꝫ in p̄sentē diem. † Nā cū ista vt dixi spe: tūc sibi ꝯpetebat ꝛ habebat de ea notitiā. Et sup hmōi spe lꝫ pacisci. l. j. C. de pac. ꝛ l. de fideicōmisso. C. de trāsa. ꝛ. l. q rome. §. duo f̄res. ff. de. ꝟ. ob cuꝫ ibi no. ꝛ tñ super hereditate viuētis regl'r nō lꝫ pacisci. l. fi. C. de pac. et l. pactū dotali. C. de colla. ꝛ. l. pactū ꝙ dotali. C. de pac. ꝛ. l. h̄rditas. C. ꝺ pac. quē. q̄ iura loquūt̄ in diuersis casib⁹ ꝛ habēt diuersas rōnes. satis autē est ad ꝓpositū ꝙ nō agit̄ ī hmōi ꝯtu de hereditate viuentis tpe cōtract⁹ dato ꝙ trahat̄ ad istā portionē tunc dicte Stelle delatā q̄ portio exclusa illa stella accreuit ple. sꝫ de h̄rditate iā mortue tpe ꝯctus q̄ postea ex cā de ꝓterito deuolui tur ad dictā refutatē. Et ꝑ ꝯñs istud ius ꝯpetebat. tūc de p̄nti spe et hoc mō verificant̄ illa ꝟba viqꝫ ī p̄ntē diē tamē nō cōpetebat re sed postea ꝯpetijt ꝛ hoc respectu verificant̄ illa ꝟba nūc vel ī futurū. Ex quib⁹ remanet cōclo meo iudicio satis clara ꝛ lucida ꝙ dict⁹ nepos

nepos ex persona dcē plis petens portionē dcē hrḋitatis mr̄ne q̄ fuerat delata dicte stelle repellatur vigore dcē gn̄alis refutatiōis.

11 †Quātum vero ad vltimū quesitū factū in pūcto res nō indiget discussiōe: qz nec iure cōi nec lege mūicipali cauet̄ q̄ filia petat do tē post mortē patris: verū est q̄ lege municipali disponit̄ q̄ filiꝰ masculus volens excludere filiā a successiōe paterna pōt filiā femi nā dotare vt dote habita nō succedat: sꝫ nō dispōit q̄ ipa filia pos sit petere dotē a filio suoqꝫ fratre nec mortua pōt dotari cuꝫ dos presupponat matrimoniū cū sine eo eē non possit. l. fi. C. de dona. ꝑꝑ nupt. ⁊ in auř. de trien. ⁊ semi. §. sꝫ nec. ⁊. ff. de ritu nupt. l. iij. ⁊ mortua nō possit nubere cū mors oīa dissoluat in. auř. de nup. §. deinceps. iō hoc vltimū quesitū est extra oēm dubitationē: sꝫ cir ca bona paterna viget dubiū illud de quo. s̄. discussum est non re

12 peto. †Sed addo q̄ ēt circūscripta lege municipali de lege. s. mo sayca ex ore dei sancitū est q̄ filie femine demū succedāt si filij ma sculi nō extāt: vt pꝫ in veteri testō numeri. xxvij. ca. vbi Moyses ex ore dei sic inqt pp̄lo homo cū mortuꝰ fuerit absqꝫ filio ad filiā eiꝰ trāsibit hereditas: si filiā nō habuerit habebit successores fr̄es suos: si fr̄es nō fuerint dabitis hrḋitatē fratribus p̄ris eiꝰ: si autē patruos nō habuerit dabit̄ hereditas his q ei ꝓximi sunt: eritqꝫ hic sanctū i lege ꝑpetua sicut p̄cepit dn̄s Moysi de quo ēt fit mē tio. in. c. fi. eo. li. Per queꝫ textū veteris testi Sali. in quodam suo consi. q̄ incipit matthasias hebreus ciuis perusinꝰ cōsuluit q̄ ēt hodie filia hebrei nō succedit hebreo stāte filio masculo hebreo: di cens q̄ lex mosayca debet inter iudeos seruari primū ꝑ. l. in sina goga. C. de iudeis. scdo ꝑ tex. in. l. iudeos. ⁊. ti. ibi amissuri hacte nus permissa si ab illicitis nō se abstineant quasi sit sensus q̄ per

13 missa eis per legem suā sint regulariter permissa. †Tertio qz si sit qō ciuilis inter hebreos ꝑ eorū seniores est terminā da. l. si qua. eo. ti. quarto qz lex mosayca est sp̄ālis lex eorū ergo iter eos seruāda quatenus disponit al̄s ad ius cōe recurrēdū est: qz lex sp̄ālis dero gat generali ꝑ iura vulgaria: ⁊ iudei dicebāt pilato legē habemꝰ per quā dꝫ mori quasi diceret lex nr̄a debet nobis inter nos serua ri: iō. l. iudei. ⁊ sił̄es. eo. ti. debent intelligi qn̄ esset questio inter iu deum ⁊ christianū vel inter eos vbi eorū lex deficeret fm̄ eū. Et il li cōsilio q̄ tn̄ habebat plura capita se subscripsit Frāci. de rāpo. q̄ cōsiliū ⁊ subscriptionē ostēdere possum. ⁊ postea est subscriptū a Gaspar̄ de calderinis. ⁊ Jo. de fantutijs q̄ si ⁊ illi se subscripse rūt. Et q̄ in successione iudei habeāt seruare legē mosaycā. firma uit ēt Pe. de anch. in quodā cōsi. suo q̄ incipit decessit iudea ab in testato. Jō cōcludēs q̄ soror patruelis p̄ferat̄ matri ꝑ dictū capl'z numeri. xxvij. ⁊ idē se subscribēdo firmāt idē ꝓsequēdo Jac. de sa li. ⁊. d. Floria. rn̄det pet. de an. ad. d. l. iudei q̄ ꝓcedit. vbi nō appa ret ꝯtrariū dispositū ꝑ. l. mosaycā adducit etiā. c. gaudeamꝰ d̄ diuor. et. c. sicut iudei extra. de iud. ⁊. l. die sabbati. C. eo. tit. Jacobꝰ vltra rn̄det q̄ loquitur de ordine iudiciorū. nā decet q̄ iudex seruet or dinem sui fori: adducit etiam q̄ dixit pilatus vos habetis legē ⁊ fm̄ legem vestram iudicate euꝫ q̄ ⁊ ponderat Floria. coadiuuās q̄ ⁊ ante aduentum x̄pi erāt. ll. romane vt per gl. in. l. titia. §. seia. de au. ⁊ argen. lega. ⁊. l. pridie. ff. de ferijs. Et licet essent iura roma norum non erat derogatū eorum. ll. prout innuunt ꝟba pilati de quibꝰ Joannis. xix. fm̄ eū qui ad. l. iudei respondet vt Sali. Jtē ponderat q̄. d. c. xxvij. dicitur ⁊ erit hoc sanctū filijs israel lege ꝑ petua: q̄ etiā ponderat Sali. in. d. consilio matthasias. Jmo etiā se subscripsit dicto cōsi. Pe. de anc. incip. subscriptis visis q̄ supe rius sunt consulta presupponit tn̄ q̄ cōsuetudo sit iter iudeos q̄ in eorum succes. illa lex obseruetur ⁊ cōsuetudo sit interp̄tata di ctam legem mosaycam procedere etiam decedente femina. Et rn̄ det ad. d. l. iudei q̄ procedat vbi consuetudo nō derogat ⁊ posset etiā responderi prout supra per alios est responsum fm̄ eū. et pro fecto istorum permaxima est autoritas: licet vbi solū esset funda mentum subsistit. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. clxxxi.

1 ¶ Collegij vel vniuersitatis due partes maiores debēt interueni re in actibus collegialibus vel vniuersitatis.
2 Consensus omnium etiā absentiū requiritur in actibꝰ volūtarijs nu. seq. fallit in actu necessario qz tūc sufficit maior pars presen tium. nu. 31.
3 Uiuere quilibet presumitur centum annis. nu. 23.
4 Facta que sunt non presumitur.
5 Archi presbyter dicitur principalis omnium.
6 Alienatiōis species est dare in emphyteosim ⁊ an requirātur so lennitates iuris vel maiorem partem hominum. per totum.
7 Emphyteosis concessa in perpetuum non trahitur vltra tertiam generationem.
8 Alienatione rerū ecclesie: aut minorū an requiritur superioris au toritas ecclesie vel loci vbi sunt scite res que alienātur. nu. 38.
9 Solēnitas extrinseca que alias d̄r cause cognitio nō presumitur.
10 Syndicus non potest excedere fines sui syndicatus quos diligē ter seruare debet.
11 Mandatarius si concessionis formam non seruat eius gesta nō valent in preiudicium mandantium aut constituentium.
12 Pacta ⁊ conuentiones que insunt contractui seruanda sunt que separari non possunt a contractu principali.
13 Capitulum aut consilium debet coadunari vel congregari a ma iore vel principali.
14 Emphyteosis ex falsa causa data non valet.
15 Alienari prohibētur que data sunt ea lege ne liceat illa alienare.
16 Emphyteosis ecclesiastica solita concedi non requirit solennita tem alienationis. per totum.
17 Argumentū a cōmuniter accidētibꝰ valet in materia ꝓbatiōis.
18 Dubia ⁊ obscura reddūtur certa coniecturis ⁊ verisimilitudine.
19 Testiū conscientiam iudex habet varijs modis informare.
20 Presumitur in quolibet actu pro causa iusta decreto ac sent ētia.
21 Alienatio seu quilibet actus requirens solennitatem in dubio ꝓ sumitur facta cum solennitate requisita.
22 Solutio vsurarū ꝑ decem annos pro sorte inducit presumptionē q̄d sors fuerit debita.
23 Solennitas requisita an presumatur in actu interuenisse ex tem poris diuturnitate. nu. 20. ⁊. 21.
24 Uita hominis non est centum annis durare iuris dispositione sꝫ disponitur q̄ plus viuere non presumatur.
25 Facta non presumuntur nisi probentur.
26 Contemptus non reddit actum nullum ipo iure quī si reclamet iudicis sententia annullabitur.
27 Alienatio ecclesie vt teneat non requirit absentes citari sed tan tum presentes. nu. seq. ⁊. 28.
28 Absentes in quibus ⁊ quādo citandi sint in actu ecclesie. nu. seq.
29 Syndicatus vt teneat vel compositio aliqua sufficit q̄ vocentur presentes tantum.
30 Emphyteosis dicitur reuersa ad mensam ecclesie si retineatur ꝑ longum tempus.
31 Pretia rerum variantur tempore.
32 Alienatio in dubio facta presumitur ob vtilitatem ecclesie etiam si hoc instr̄o exprimatur vt pro alienatione presumatur. nu. seq.
33 Communia solent negligi.
34 Locatio ad longum tp̄s etiam pro minori pretio an presumatur vtilior q̄ locatio ad paruum tempus etiam pro simili pretio.
35 Possessio longeua inducit solennitatem actus.
36 Emphyteosis ꝑpetua pro magno annuo canone quem alter nō eēt oblaturus tenet etiam absqꝫ solennitate.
37 Alienatio rei etiā ecclesie potest fieri cum precedente licentia su perioris ⁊ aliorum requirendorum.
39 Uicarius potest oīa que sunt ep̄i demptis casibus seruatis.
40 Unia an sit eiusdē nature q̄ dēat interuenire cum cāe cognitiōe.
41 Emphyteota quando tempore guerre censum soluere non tenet̄ licet eo tempore soluere promiserit. nu. seq.
42 Clausula videbitur ⁊ placebit boni viri arbitrium importat.
43 Syndici cōstōne debēt interuenire noīa exp̄ssa ꝯstituētiū. nu. seq.
44 Relata scriptura illud continet quod ⁊ referens ⁊ econtra refe rens continet illud quod relata.
45 Alienando res ecclesie an sufficiant vnus vel duo tractatus.
46 Fructus futuri vendi possunt.
47 Jus suum vendendo non deducto q̄ ius habeat venditor an ta lis venditio prebeat titulum emptori si ius non probatur.
48 Alienari prohibita res an possit alienari ꝓhibitiōe nō obstante.
49 Restitutionis petende beneficium hꝫ ecclesia in perpetuū: aduer sus lesionem enormem ⁊ manifestam. nu. seq. ⁊. 51.
50 Ecclesia habet restitutionis remedium ad instar minoris.
51 Ocularis inspectio est optima probatio.
52 Restitutionis in integrū bn̄ficiū an possit intētari lapso q̄drien nio vbi enormis lesio interuenit vel alia cā rationabilis. nu. 68.
53 Restitutionis in integrum beneficium petens dꝫ probare lesionē etiam si sit ecclesia ⁊ interuenissꝫ tempore contractus. nu. 56.
54 Probationes in iudicio facte reddunt res notorias.
55 Probatio vt releuet debet necessario concludere.
56 Lesio vt releuet est probanda q̄ tempore contractꝰ interuenerit qz varietate temporum variantur pretia rerum.
57 Experientia est rerum magistra ⁊ de re docet.
58 Notorium est quod probatione non indiget.
59 Probatio quelibet esse debet certa.
60 Testēs nō dicūtur singulares in q̄titate respectu minoris sūme si vnus deponit de maiori alter vero de minori.
61 Expensarū vel interesse estimatio ptinet ad ipsum iudicē q adhe rere dꝫ communi estimationi alias est indiscretus. nu. seq.
62 Bonus vir presumitur ⁊ dicitur esse iudex.
63 Interesse probandi difficultas in pretorijs stipulationibꝰ facit vtile apponere penam certe quantitatis que loco illius succedat.
64 Interesse vel pena loco illius an ⁊ quomodo peti possunt.
65 Legis. ij. Remediū. C. de rescind. vend. q̄ habeat locum in con tractu locationis ⁊ conductionis ac in alijs etiam onerosis.
66 Pensio vel merces d̄r iusta q̄ in. xx. annis cōstituit verum pretiū.
67 Restitutionis in integrū beneficiū non semper cōcedītur eo q̄ qs sit minor vel lesus sed est cōsiderandum an ꝯtus fuerit sobrie id

est prudenter celebratus ⁊ non attenditur si aliter res succedat ⁊
sic tp̄is tractu redundet dānum ob que cessat lesio.

68 Restitutionis in integrum beneficiū dꝫ intentari infra quadrien-
niū quod etiā ecclesie conceditur ⁊ an denegetur lex p̄scriptiōe.xl.
annorum.nu.69.⁊.75.

Prescribitur restitutionis beneficium.xl.annis aduersus eccl'iaꝫ.

69 Prescriptio an interrūpat litis cōtestatione etiam aduersus ius
petendi restitutionem in integrum.

70 Monetam qui dꝫ habere antiquā an sibi preiudicet si ī annua so
lutione per multos annos receperit currentem ⁊ vsualem.vsqꝫ ad
finem consilij.

71 Solutio an fieri d̄beat d̄ moneta currēti seu vsuali hoc ē que cōit
accidit ⁊ in vsu est vl' de ea q̄ tp̄e ꝯct⁹ currebat.nu.seq.vs.ad fi.ꝯsi.

72 Prescriptio quādo currere incipiat in ānua vel conditionali obli-
gatione seu solutione.nu.seq.

73 Testis dꝫ reddere sui dicti scientie causaꝫ etiam si nō interrogetur
et super intrinsecis in quibus non cadit sensum corporis.

74 Dolus excusatur leui causa.

75 Prescriptio an currat in debito annuo vel in diem vel quando ī
tiari videatur.

¶ Consilium.clxxxi.

In nomine domini nostri

iesu xp̄i. ¶ Visis nōnullis actis ⁊ attestationib⁹ testiū
pro vtraqꝫ p̄te deponentium: ⁊ diligenter ponderatis
que in facto ⁊ que in iure per p̄tes in mediū adducuntur in causa
agitata ⁊ vertente inter archipresbyterum archidiaconum pri-
micerium ꝑpositum ⁊ canonicos seu ordinarios.⁊ sic capl'ꝫ eccle
sie milanēsis ⁊ eorū syndicū ex vna agētes ⁊ nobiles viros Paga
num ⁊ Antoniū quōdā dn̄i Pauli de raude ciuiū milanēsiuꝫ ex
altera p̄te reos cōuētos super cōcessione in perpetuam emphyteo
sim dicto dn̄o Paulo de raude facta pro certo annuo cēsu.clx.flo
ren̄.nonnullorum bonorum spectantium ad dictum capitulum ⁊
conuentuꝫ dicte ecclesie milanensis: tria dubia principaliter dis-
cutiēda veniunt. Duo enim principaliter subiūctiue tn̄ deducun
tur in libello pro p̄te dicti capl'i ꝑducto. Primo eīn deducitur qđ
dicta cōcessio fuit nulla ⁊ petit̄ eā ꝑnūciari nullam ⁊ subsequent̄
bona cōcessa spectare ⁊ p̄tinere ad dictos agentes ⁊ eis fore resti-
tuenda. Scđo petitur si non esset nulla debere dictā ecclesiā resti-
tui ⁊ dictā cōcessionē rōne lesionis bn̄ficio restitutionis ī integ.re
scindi. Tertio dubitatur presupposito ꝙ dictus cōtract⁹ emphy-
teoticus teneat ⁊ non veniat rescidēdus de qua moneta dꝫ fieri so
lutio dicti annui canonis: an de moneta q̄ nūc currit.⁊ an solo fa-
cta de moneta pro tempore currēte liberauerit dictos emphyteo-
tas ab obligatione de soluendo canoneꝫ predictū. Ideo primo vi
dendum ⁊ discutiendum est: an dicta concessio teneat an vero sit
nulla. Secundo an dicta ecclesia sit rōne lesionis restituenda nec-
ne. Lꝫ ꝑ dcis duob⁹ dubijs decidēdis plura immineāt dubia dis
cutienda: adeo ꝙ oportebit esse prolixum. Deueniendo itaqꝫ ad
discussionem primi dubij. Videtur prima facie dicenduꝫ ꝙ dicta
concessio facta de dictis bonis dicto domino Paulo nō valeat:
sed absqꝫ beneficio restitutio in integrum sit nulla: ex pluribus
1 medijs. † Et primo dicta cōcessio videtur nulla: q2 ī actibus colle
gialibus debent interuenire due partes totius collegij capituli vl'
conuentus.l.nulli.⁊.l.plane.ff.ꝙ cuiusqꝫ vniuersi.nomine.⁊.l.no-
minationum.C.de decur.⁊.l.iij.ff.de decre.ab ordi.faci.⁊ not.glo.
Vincen.Gof.⁊ Hostien.in.c.j.de maio.⁊ obe.⁊.d.Inn.in.c.lꝫ de
euitanda.de elec.⁊.bar.in.l.omnes populi iusti.⁊ iur.⁊ Ang.in
l.dominationū. Sed ꝑut dicitur in dicta ecclesia milanensi erant
xxiij.collegiati.q2 archipresbyter ⁊ archidiacon⁹.⁊.xxi.cononici
seu ordinarij ⁊ non interuenerunt in primo tractatu nisi septē ⁊ in
alijs tractatibus in mandato facto dictis syndicis qui fecerunt di
ctā cōcessionē nō interuenerūt nisi nouē ex.xxiij.cū interesse debe-
rent sexdecim: vt sic essent due p̄tes de.xxiij. Et sic nō īteruenit ter
tia pars collegiatorum merito.ex hoc capite videtur ꝙ reddat̄ nul
la dicta concessio. Nā videtur per plures testes probari ꝙ in dicta
ecclesia semper maxime ab anno. Mcccclxviij.fuit in dicta ecclesia
prefatus numerus.xxiij.de capitulo predicto: vꝫ duo prelati archi
p̄sbyter ⁊ archidiacon⁹.⁊.xxi.canonici.⁊ postea fuit addita alia
dignitas. Cum ergo minor pars capituli alienauerit non videt̄
ꝙ vllo pacto voluerit per dicta iura.argu.l.ꝙ maior.ff.ad munici.
et.l.aliud.§.refertur.ff.de reg.iur. Non eīn habetur ratum nec va-
let ꝙ fit a maiori parte capituli: sed illud quod fit a maiori ⁊ sanio
ri p̄te capituli.c.auditis.⁊.c.cuꝫ dilecti.⁊.c.ecclesia vestra.de elec.
cum similibus. Nec ob.si dicatur nō interfuerunt plures quia nō
erant presentes respondet̄ ꝙ non videt̄ legitime ꝑbatum qđ non
essent plures presentes nam canonici debēt in ecclesia residere nisi
aliud ex indulgētia habeāt vel sint in seruitio pape vel ep̄i.c.cū ad
hoc.de cle.nō resi.iūctis.c.de cetero.⁊.c.cū dilect⁹.⁊.c.ad audien-
tiā.eo.ti.⁊ facit.c.ex p̄te vr̄a.⁊.c.qualiter.e.tit.⁊ ꝑ totū. Et cū qui
libet p̄sumatur bon⁹ ⁊ facere ꝙ lꝫ ⁊ nō ꝙ est illicitū.arg.l.merito.
ff.pro socio.⁊.l.oīmodo.C.de inoffi.testō.⁊.c.fi.de presump.vr̄ ꝑ
sumendū ꝙ alio non docto oēs fuerint tūc residentes. Et insuꝑ si
erant absentes videbatur ꝙ debuerint citari al's ꝯcessio vitietur
ꝑut no.gl.in.d.c.cū omnes per.c.ꝙ sicut.⁊.c.venerabileꝫ.de elec.
Nam in arduis negotijs ecclesie videtur qđ absentes sint citādi
ꝑut voluit Inno.in.c.ij.de noui operis nū.⁊.d.Anto.de bu.⁊.d.
abbas sicul⁹ quē noīant panor.in.c.cū omnes de cōstit.⁊ ita ꝑce
dat gl.ibi.⁊ idem voluit.d.Anto.in.c.humilis.de maio.⁊ obe.⁊
licet pleriqꝫ testes videantur deponere ꝙ tempore dicte ꝯcessiōis
hoc est anno. Mccccxxi.nō residebāt in dicta ecclesia vltra illos
q̄ interfuerūt in tractatib⁹ ⁊ q̄ cōstituerūt dictos syndicos qui fe
cerūt alienationē dato qđ absentes nō forēt citandi nō sequit̄ ꝙ
alij canonici nō residentes citādi nō sint: q2 poterāt esse nō residē
tes ⁊ stare in loco tali ꝙ erāt citādi: q2 vr̄r citādi etiā non residē
tes dūmodo sint in tali loco in ꝑuincia qđ cōmode citari possunt
ꝑut voluit gl.in.d.c.humilis.⁊ h̄ idē voluit ibi Inn.lꝫ cū quadaꝫ
moderatiōe. iō cū dcā alienatio videat̄ eē res ardua cū magna q̄
titas bonorū fuerit alienata: nā ꝑut allegat̄ fuerūt ꝯcessa bōa que
erāt plusq̄ cetera bona dci capl'i ⁊ ascēdebāt ad p̄ticas sex miliū
⁊.ccc.⁊ insuꝑ appet publico instr̄o qđ vtile dn̄iū ēphyteoticaꝫ
dcōrū bonorū fuit ī āno. Mcccxcvij.vēditū ꝑ p̄tio triū miliū.dc.flo
renorū cū onere soluēdi annuū cēsuꝫ: vn̄ vr̄ res multū ardua tāta
2 alienatio. iō vr̄ ꝙ d̄buerīt reqri abn̄tes. † Preterea dcā ꝯcessio nō
erat faciēda de necessitate: lꝫ fuit fcā volūtate interessētiū ⁊ ī acti
b⁹ volūtarijs vr̄ reqri ꝯsensus oīm nec sufficit ꝯsensus maioris ꝑ
tis ꝑut voluit gl.ī.d.c.cū oēs.cū q̄ trāseūt Io.de Imo.⁊ abb.si
cul⁹ ibi.⁊ ī.d.c.humilis.ibi dn̄t oīm p̄n̄tiū.⁊ iō lꝫ p̄n̄tes oēs ꝯsen
3 serit: tn̄ nō ꝯsēserūt absētes. † Et si dicat̄ nō erāt tūc aliq̄ abn̄tes rn̄
det̄ ꝙ imo vr̄ ꝙ eēnt q2 ꝑbat̄ ꝙ āno. Mccccxvij.erāt tres alij or
dinarij: vt appet publico istr̄o fcō dcō tp̄e ⁊ nūc ī act ꝑducto: iō
ꝑut erāt ī dcō millesimo: ita ⁊ vr̄r fuisse ordiarij dcē eccl'ie anno
dn̄i. Mccccxxi. nā vr̄ ꝙ qlibet p̄sumat̄ viuere cētū ānis.ar.l.fi.C.
de sa.san.eccl.⁊ in.l.an vsusfructus.ff.de vsufru.⁊ no.d.Anto.in
4 c.in p̄sētia de spōsa. † Et licet viuētes potuisset ad alias ecclesias
trāsferri: tamē ista q̄ sūt facti nō p̄sumunt̄: q2 facta nō p̄sumunt̄
l.in bello.§.facta.d̄ ca.⁊ ꝙ semel fuit vr̄ qđ hodie ēt p̄sumat̄ eē.ar.
l.siue possidetis.C.de ꝑba.⁊ in regula semel mal⁹ in.vj.⁊ ī.l.eum
5 qui mutatā.de ꝑba.cū multis cōcor. † Itē in primo tractatu nō
interuenit archip̄sbyter q̄ est principalis.in.c.⁊ ad eū spectabat
cōgregare.c.ꝑut no.Inno.⁊ doct.in.c.j.de maio.⁊ obe.⁊ facit.c.
statuim⁹.eo.ti. Itē vn⁹ alius deficit q̄ postea interfuerunt.ex his
itaqꝫ videt̄ deducēdū qđ dicta cōcessio nō tenuerit ex duplici de-
fectu: p̄mo q2 in tractatib⁹ ⁊ ꝯstōne syndicorū nō interfuerūt due
partes que interuenire debebāt de ipsis ordinarijs ꝯstituētibus
ca. imo maior pars īteruenit scđo q2 illi qui nō interfuerūt nō fue
6 runt moniti nec citati ꝑut videt̄ ꝙ citādi essent. † Itē ex alio ⁊ sic
tertio capite videt̄ qđ dicta ꝯcessio vitiet̄ qđ dicta cōcessio in ꝑpe
tuā emphyteosim videt̄ ꝙ nō valeat q2 illa est alienatio ꝑut est
exp̄ssuꝫ.in.c.nulli.§.alienatiōis.de rebus eccl'.nō alie. trāsfert̄ eīn
vtile dn̄iū ꝑ locationē ad lōgū tp̄s.l.j.ij.⁊.iij.ff.si ager vecti.vl' em
phy.peta. Ideo large loquendo alienatio d̄r vt in.d.c.nulli.⁊ in
aut̄.de nō alie.§.alienatiōis.⁊ no.glo.in.l.j.in prin.C.de iure em-
phy.licet ꝑprie nō sit alienatio: vt est tex.in.d.l.j.⁊ gl.ibi satis.tn̄
est qđ quo ad materiā alienatiōis rei eccl'ie emphyteosis cōcessio
cēsetur alienatio ⁊ ꝑhibet̄ ꝑut cetere alienationes eccl'ie.d.c.nul-
li.⁊ in simili in.c.vt sup.⁊ in.c.ad audiētiā.eo.ti. Ideo hec aliena
tio videt̄ ꝑhibita q2 nō facta ob euidētē necessitatē vel vtilitatē
eccl'ie ꝑut reqrit̄ in alienatione rei eccl'ie vt in.c.j.de reb.eccle.nō
alie.li.vj.cū itaqꝫ nō fuerit facta alienatio ob necessitatē nec ap-
pareat alienationē factā ob euidētē vtilitatē dicte eccl'ie imo poti
us instat̄ ꝙ fuerit multū dānosa ꝑut discutiet̄ in scđo principali
arti. iō hic nō insisto dicam⁹ itaqꝫ qđ ex hoc capite reddat̄ dicta
7 ꝯcessio inutilis ⁊ nulla. † Qđ ⁊ videt̄ ex alio.⁊ sic quarto dicēduꝫ
q2 licet res eccl'ie possint cōcedi in emphyteosim recipiēti pro se ⁊
suis filijs ⁊ nepotib⁹.⁊ sic certꝫ d̄scēdētib⁹ vt ī.§.ēphyteosiꝫ ī aut̄.
de nō alienā.ꝑut volūt gl.⁊ Bar.in.l.etiā.ff.solu.ma.⁊ idē sentit
Bar.in.l.qđ dicit̄.la scđa.de verb.obli.⁊ in.l.si tibi.§.si pactus.ff.
de pact.⁊ spe.in ti.de locato.§.nūc aliqua.⁊ Io.and.ibi in addi-
tionibus.dicit qđ dictus.§.emphyteosim est correctus quo ad tē
pus ⁊ numerū successorū: sed non quo ad qualitatē successoruꝫ ⁊
idē dicit in.c.in p̄sentia.de proba.suꝑ prima gloss. quasi dicat qđ
emphyteosis ecclesie pōt ꝯcedi in perpetuū.s.vltra tertiā genera
tionē recipiētis: sed nō vt trāseat in heredes extraneos.⁊ ideo cū
dicta eccl'ia ꝯcesserit dicto dn̄o Paulo dicta bona in emphyteo-
sim ī ꝑpetuū ꝑ eo ⁊ suis heredib⁹ videt̄ ꝙ facere nō potuerit ꝑ.d.
8 §.ēphyteosim.⁊ ideo nō teneat. † Quod ⁊.v.videt̄ dicēdū ex alio
q2 in aliena tione rei eccl'iastice reqrit̄ auctoritas supioris ꝑut ha
betur ꝑ gl.⁊ doc.ī.d.c.de reb.eccle.nō alienādis.in.vj.⁊ in.d.aut̄.
hoc ius porrectū ad hoc.c.abbatib⁹.xij.q.ij.⁊.xvij.q.iiij.ī vēditio
nibus.sꝫ in casu nostro nō videt̄ qđ legitime interuenerit ex pluri
bus.⁊ p̄mo q2 videt̄ qđ debeat interuenire auctoritas vt dicit gl.
in.d.c.j.q̄ auctoritas dꝫ interuenire in actu nō ante actū.l.obliga
ri.§.tutor.ff.de aut̄.tut.⁊.§.tutor instit.de aut̄.tut.⁊ idem dicit
Salli

Saly.in.l.si prediū.C.de pdi.mi.sed in casu nostro interuenit āte actū non in actu merito alienatio nō tenuerit.Scdo qr vr̄ φ debe at interuenire auctoritas superioris loci vbi sunt site res q̄ aliena tur vt voluit glo.super verbo duo.x.q.ij.hec vsus pstatio.⁊ gl.i ca no.in venditionib⁹.xvij.q.iiij.q̄ hoc voluit per.l.si pdium.C.de pd. mino.⁊.c.sane.de for.cōpe.⁊ ita in filii in alienatione rerū minoris pbat tex.in.d.l.si pdiū.⁊ vult ibi bal.⁊.in.l.j.C.de ꝯh.em.Et qdā dicūt φ reqrit auctoritas vtriusq;.ar.l.iurispitos.§.oriūdos.ff.de excu.tu.vnus pp ipsam ecclesiam q̄ alienat alteri⁹ pp rē q̄ alienat̄ ideo cū interuenerit tm̄ lnia vicarij mediolanensis sub cuius dioce si nō sunt si ita bona ꝯcessa dn̄m videt̄ φ alienatio nō teneat.Ter tio idē dn̄m videt̄ ex eo qr debuerit interuenire auctoritas epi vel archiepi put loquuntur dcē gl.non aūt in casu nostro īteruenit au ctoritas epi vel archi epi mediolanēsis sed sui vicarij:iō nō vr̄ satis factū iuris solēntati:iō non valeat dcā alienatio q̄rto qr dcā cōces sio licētie vel auctoritas vicarij d̄remanasse sine cāe cognitiōe.cāe aūt cognitio reqrit in hmōi alienationib⁹ vt no.gl.in.c.dudū d̄ re

9 bus ecc.nō alie.⁊ p Inn.i.c.vt nr̄m vt ecc.bn̄ficia.† Nec vr̄ psumi cāe cognitio q̄ est solēnitas extrinseca.ar.l.q̄cūq;.ff.de pu.⁊ φ no. i.l.sciēdū.ff.de ver.ob.⁊ in.l.j.C.de fide istr.⁊ iure haste fisca.lib.x.

10 † Sexto pncipl'r vr̄ dicēdū dictā cōcessionē nō valuisse: qr syndici ad vēdēdū deputati vr̄ φ excesserit fines mādati ⁊ eoꝝ q̄ deducta ⁊ deliberata fuerūt in tractatib⁹ q̄ diligēter sunt seruādi.l.diligēt. ff.mādati.⁊.c.cuz dilecta.de rescrip.⁊.c.cū olim abbas.ff.de offic.

11 dele.† Et si mandatarij nō seruant formā cōcessionis nō valēt eo rū gesta saltē in piudiciū cōstituētiū vt dcis iurib⁹.⁊.l.si pcurator. C.de pcu.⁊.l.pōponi⁹.§.s3 si is.ff.eo.ti.Isti.n.syndici vn̄r habuis se mādatum ad dādū dcā bona in emphyteosim sub certis pact̄ et dederūt sub alijs vr̄ φ nō valeat vt vr̄ satis expssum in.l.cū mā dati.C.mādati φ aūt accesserit fines mādati ⁊ tractamēti appare re vr̄:qr in tractatib⁹ dcm̄ fuit φ quolibet anno soluerent̄ cētū.lx. flor.⁊ sil'r in mandato dato syndicis i cōcessione aūt facta p syn dicos adijcit̄:φ nō teneant̄ soluere tpe guerre φ pactū vr̄ multū piudiciale dicte ecclie ⁊ si tps guerre duraret p annū vl' annos nō solueret quolibet anno merito pactū illud nedū excedit fines mā dati imo vr̄ ꝯtrari ipsi mādato.Itē in tractatib⁹ ⁊ in mādato nō fuit dcm̄ φ darēt decimā ⁊ ius dcimādi spectātē ad dictā ecclīā ⁊ syndici pdicti p illo ptio dederunt ⁊ cōcesserūt ēt dictā decimā omit to φ si voluissent vr̄ φ nō potuissent dictā ptātē alienādi decimā

12 cōcedere.c.ij.ex̄.de loca.⁊.c.cām.de prescri.⁊.c.j.xvj.q.vij.† Itez i contractatibus dcm̄ fuit φ dictus.d.paulus deberet facere melio ramēta intra ānos tres ⁊ in cōcessiōe fit pactū φ dcā melioramē ta debeat facere intra qnq; annos.⁊ sic nō est cōformis tractatib⁹ itē i tractatib⁹ agit̄ de alienādis oibus bonis sitis ī locis expssis in pmo tractatu ⁊ locis circūstātibus sub quib⁹ locis circūstātib⁹ cōprehendebant̄ bona in mādato exceptuata: vn̄ de ista alieātio ne faciēda sine istis bonis exceptuatis nō deuenit in tractatibus iō quo ad alienationē postea factā cū hac exceptione ⁊ cū illis no uis pactis.§.pōderatis vn̄r nō pcessisse tractatus:iō tāφ fcā nō p cedētibus tractatib⁹ vr̄ φ nō valeat.⁊ sic iste sextus defect⁹ vr̄ du plex qr.s.fcā nō pcedētib⁹ tractatib⁹ ⁊ qr pter ⁊ ꝯtra formā māda ti:nec vr̄ iuuare dcōs emphyteotas si dicāt nō curam⁹ niti ex his pactis q̄ excesserūt fines mādati vl' tractatuū valeat ipa ꝯcessio in ēphyteosim ⁊ vitiet̄ pacta.ar.regl'e vtile p iutile.l.vj.⁊.l.hacten⁹ in fi.⁊.l.seq.ff.de ꝯstit.⁊.l.si qs argētū.§.sed in oib⁹.C.de do.cū si. Nā ad hoc r̄ndet̄:φ fuit vnicus ꝯctus de istis bonis cū q̄litatib⁹ resultātibus ex ipsis pactisq; pacta insunt ꝯctui.l.lecta.℣.dicebā. ff.si cer.pet.⁊.l.iurisgētiū.§.gnimo.ff.de pac.⁊ cēsetur ps ipi⁹ cō tract⁹.ar.l.fundi pte.ff.de ꝯhē.emp.Iō nō pōt fieri separatio pa ctoꝝ a ꝯctu ipso pncipali.ar.l.ēt.§.fi cā.ff.de mino.l.grece.§.illud cōe.ff.de fideiuss.⁊.d.l.cū mādati.⁊.d.c.cuz dilecta vbi act⁹ vitiat̄

13 in totum.† Septio qr pmus tractat⁹ non vr̄ fuisse valid⁹ ex eo qr nō interuenit archipsbyter q̄ est pm⁹plat⁹ ad quē de iur̄ tāφ capi ti ⁊ maiori spectabat coadunare ⁊ vocare caplm̄ p no.p Inno.⁊ host in.c.j.d̄ maio.⁊ obe.⁊ ēt de cōsuetudine.itē ⁊.d.pet.de coctis non interuenit q̄ tm̄ ābo īteruenerūt in alijs tractatib⁹ iō erāt pn̄ tes ⁊ residentes ⁊ nō fuerūt vocati s3 cōtēpti:iō dict⁹ tractat⁹ vr̄ fuisse iualid⁹ pp pdcā qr ꝯtēpt⁹ vni⁹ solet vitiare.l.si vti.ff.de arb. et c.ꝗ.e.ti.li.vj.⁊.c.φ sicut.de ele.⁊ sequētes vn̄r h̄re depēdentiā a primo ⁊ ad illā referūt merito ⁊ illi cēseāt vitiosi iō locatio vitiet̄ cū tractat⁹ requirant̄ in alienationibus rerū eccl.c.dudū de reb⁹ eccle.nō alie.⁊ i.c.tua de his q̄ fiūt a pla.⁊ plures vn̄r reqri.c.ter

14 tio loco ibi quā.de pb.† Octauo deducit nullitas qr dcā ꝯcessio emphyteosim fuerit ex falsa cā interposita:qr i tractatib⁹ d̄r φ di cta bona erat zerbida inculta ⁊ buschiua ⁊ erat vtile alienare vt re ducerent̄ ad culturā:s3 nō eēnt zerbida ⁊ buschiua nec vtile alie nare d̄mōstrat̄ qr allegat̄ p pte ca.⁊ pbatur φ in āno.Mccccxvj. dcm̄ caplm̄ vēdidit fructus ⁊ redditus dictoꝝ bonoꝝ Frācisco de grossano pro vno āno p flo.l.ad computum.xxxij.monete medio lani ⁊ in anno.Mccccxvij.fuerūt dicta bona locata ad nouēniū p annua mercede.cxxv.flo.dcō.d.Paulo ⁊ alberto de marnis cuz pacto φ.xxv.flo.de pdictis conuerterent̄ in edificijs dictoꝝ bo no

rū ⁊ cū pacto q̄d illi ꝯductores reducent ad culturā dicta bona si aūt fuissent zerbida ⁊ inculta ⁊ buschiua nō fuissent inuēte dicte pecunie annue p dictis fratribus.Itē nō fuit in tractatibus nar ratum φ erāt dcā bona reducēda necessario ad culturā p dictos d.paulū ⁊ albertū intra annos tres vel quatuor pxime tūc secutu ros.ita q̄d licet essent forte tūc inculta qr erāt de pximo cultiuāda nō erat curādū ⁊ debebāt h̄ri p nō zerbidis ⁊ īcultis de quo ex p ximo cultiuāda erāt ⁊ ad culturā reducēda iuxta illud vulgatū p xim⁹ cingi h̄r pro cincto.l.penul.ff.de mili.test.et h̄r p pdito sta tim pdendū.l.si qs cū sciret.ff.p emptore.⁊ facit.l.itē legato.ff.de leg.iij.⁊.§.fi.in auf.vt ex actio.instr.dot.⁊.l.fi.ff.de ꝯdi.insti.ideo vr̄ q̄d falsa cā vitiet ⁊ tractat⁹ ⁊ licētiā superioris.vitiat.n.factuz iudicis falsa causa.l.sciē egresse.⁊.l.tutor si petitus.ff.de tuto.⁊ cu

15 ra.dā.ab his.⁊.l.j.§.hec ℣ba.ff.ne vis fiat ei.† Ultimo videt̄ q̄d di cta cōcessio nō teneat qr d̄r q̄d ad ecclesiā dicta bona deuenerunt ea lege vt per ecclesiam nō alienarentur.iō nō videt̄ φ debuerint vel potuerint alienare vel in emphyteosim ꝯcedere p.l.fi.C.de re

16 bus eccle.nō alienādis.⁊.l.nō dubium.C.de.ll.† ¶ His tamen nō ob.ꝯrium puto de iure dn̄m:nā videt̄ φ in dicta cōcessiōe fuerint oīa seruata que seruari debēt in alienationibus rerū ecclesie put infra deducā.Preterea quando res est solita concedi in emphy teosim non requiritur in concessione in emphyteosim solēnitas re quisita in alienationib⁹ rerū eccl'iasticarum put doc.dicūt in auf. qbuscūq;.C.de sac.san.eccle.⁊.in.c.ij.extra de feudis.⁊ p doc.in.c. vt super de reb⁹ eccle.nō alie.vbi.p Inn.Io.ad.⁊ modernos.⁊ p Fede.in cōsi.cxxiiij.vbi vult φ nō requirit cōsensus supioris put ⁊ refert abbas sicul⁹ in.d.c.vt super in casu aūt nostro dicta ecclīa mediolanē.cōcesserāt al's in emphyteosim dcā bona qr ꝯcesserat ista bona quibusdā de migloe in āno dn̄i.Mcclxxxv.⁊ in dcā cō cessiōe psupponit al's fuisse ꝯcessa dctā bona deinde in anno.M ccccxvij.d.ecclīa dcā bona cōcessit cuidā māfredo barbauaria:vn̄ ꝯcedēdo postea illa eadem bona in anno.Mccccxxj.nō fuit alie natio sed ꝯcessio rei iā fcē cōcessibilis.iō nō reqrunt̄ solēnitates de qbus in auf.h ius porrectū canonizata.x.q.ij.vel in cap.sine exce ptiōe.xij.q.ij.⁊ in.c.j.⁊.c.tua de his q̄ fiūt a pla.sine cōsen.ca.et in c.dudū de reb⁹ eccle.non alie.in.vj.Et maxime qr legitime est p batū q̄d dcā bona erant soda zerbida ⁊ inculta tpe dicte concessio nis prout inferius deducet̄ ⁊ data sunt in emphyteosim vt ad cul turā reducātur bona aūt sterilia ⁊ inculta dari pn̄t in emphyteo sim vt ad culturā reducantur.c.ad aures de rebus eccle.nō alie.et facit aūt.si quas ruinas.C.de sac.sanc.eccle.l3 nō firmāt q̄d ex hoc solo possint cōcedi in emphyteosim sine solita solēnitate.S3 satis innuūt illa iura.tamē fatendū est q̄d ēt tūc requirat̄ q̄d caplm̄ solē niter cōgreget̄ ⁊ ꝯcedat.sed in tractatib⁹ ⁊ constōne syndicorum put in instrō d̄r interuenerunt Arch.archipresbiter ⁊ ordinarij q̄ cōstituebāt ⁊ representabāt totum ⁊ integrū caplm̄ canonicorum residentiū pfate mediolanensis ecclie solo vno excepto ⁊ p instru mēto psumit̄.l.cū pcibus.C.de pba.⁊ credit̄ instrō dicēti φ factū fuit tale qd a maiori parte vniuersitatis vel capli put no.Abbas sicul⁹ in.c.inter dilectos ex illo tex.de dona.dicens esse mēti tenen dū ad hoc q̄d dicūt doc.i.c.j.de syndico.Quinimo ⁊ forte si id nō dicatur in instrō alleganti φ actus est nullus:qr nō interuenerūt due partes incūbit onus probandi put sumitur ex dictis Innoc. ⁊.Hostien.in.d.c.inter dilectos prout ibi.d.Florentinus idem te nēs q̄d et tenet ibi Ioan.de Imol.de quo etiā.j.dicā.iō dicti rei conuenti hābet fundatā eoꝝ intētionē q̄d in dicto capitulo inter uenerūt vltra duas partes illoꝝ de capitulo q̄d ⁊ probat̄ p testes dictoꝝ reoꝝ.Nam id deponit dn̄s Andreas deponēs q̄d in an no.Mccccxxj.vsq; ad annum.Mccccxxix.non intererant alij qr habebat ibi continuam practicā omni die ⁊ vidit illos ⁊ nō alios

17 ⁊ si fuissent plures vidisset.† Iste probare videt̄.ar.a cōiter accidē tib⁹ q̄d.ar.est validū in materia pbationis vt p gl.⁊ bal.in.l.neq; natales.C.de pba.⁊ p gl.⁊ doc.in.l.nō h.C.vn̄ legitimi.⁊ per glo. in.l.j.C.de arbitr.facit.l.fin.C.de fideiuss.et.l.quod si nolit.§.q assi dua.ff.de edil.edic.⁊ in.l.si prius.ff.de aqua plu.arcē.⁊ qui practi cant omni die in ecclesia capitulari communiter videt qui sunt re sidentes cum publice intersint in choro ⁊ ab omnibus videntur: ideo deponendo quod plures non erant ⁊ si plures fuissent vidis set concludit satis sufficienter saltem presumptiue put testis qui deponit quia vicinus.l.si vicinis.C.de nuptijs vel quia consangui neus.l.optaui.ff.vnde cognati.⁊.l.de tutela.C.de in integrum re stitu.mino.sola ea ratione quia presumuntur vicini ⁊ consangui nei scire facta ⁊ qualitates vicinorum que solent in notitiam vici norum vel consanguineorum deuenire per dicta iura sufficit si de ponentes dicunt in causa scientie quia vicinus vel quia cōsangui neus prout volunt Barto.⁊ docto.in.l.j.ff.si cer.pet.ita et depo nens φ non intererant seu non erant presentes alij sufficit si in cā scientie dicit qr habuit continuam practicam omni die ⁊c.quāto fortius si addit ⁊ nō vidit ⁊ q̄d si alij fuissent vidisset.Itē ⁊ magi ster bellus videtur satis plene pbare φ ab annis.lx.citra nisi a.xv. annis citra nō vidit iteressentes nisi.x.⁊ si fuissent plures iuissent ad chorum et eos vidisset prout videbat alios in causa scie qr fre

quentabat dictā ecclesiā diebus festiuis iste etiā vr̄ satis bene ꝓbare ⁊ cōcludere ꝓ̄sumptiue a cōīt accidētibus ꝑ dcā.s̄.circa aliū testē.⁊ lz dicāt ꝙ poterāt esse alij residētes non refert q2 ꝓ̄sumptiua ꝓbatio nō ꝯcludit necessario:sz ꝓ̄sumptiue ꝙ nō aliud ē dicere nisi q2 posset eē ꝯ̄triū.tñ nō ꝓ̄sumit̄ esse:vñ id nō impugnat eorū attestatiōes coadiuuat istos q2 Joānes de Marliano non⁹ testis deponit vidisse istos ⁊ nō habere mēti vidisse alios est verisimile ꝙ si plures alij īterfuissent habuisset mēti de alijs ꝓut de istis.lz fatear ꝙ dictū huius testis nō cōcludit:sz adduco ad corroborādū ꝓ̄sumptiuā illorū ꝓbationē.sunt ēt alij q deponūt de interessentia istorū in dicto anno ⁊ nō de alijs.⁊ lz nō cōcludāt ꝙ alij nō interfuerint.Tamen ꝑdāt aliqualē cōiecturā.Nam ꝓut multi recordāt̄ de istis.ita ⁊ est verisile ꝙ ⁊ ipsi ⁊ alij recordarent̄ de alijs ⁊ ē pōderādū ꝙ pro ꝑte capl'i sunt examinati decē vel nouez testes suꝑ numero canonicorū ⁊ sunt ꝙ̄plures ex eis canōici dicte ecclesie.⁊ tamē nullū reperio ex eis:ꝙ deponāt ꝙ in anno.Mccccxxj.fuerint residētes plures.lz nōnulli deponūt de alijs tꝑibus profecto cū pro ꝑte ecclesie eēt ꝓbādus numerus residētiū tꝑe alienationis.⁊ sic ī āno. Mccccxxj.⁊ testes deponāt de annis alijs etiā anteriorib⁹ ⁊ nō ꝺ illo āno.Mccccxxi.null⁹ sani capitꝫ iudicaret id nō euenire ex alio nisi q2 illo millesimo nō residebāt plures vel tot ꝙ haberēt
18 vitiare dictā alienationē.† Nā in causa tā ardua nō est vllo pacto credēdum ꝙ si illo anno.Mccccxxj. fuissent plures residētes ita ꝙ pluralitas residētiū vel pōtiuni vitiaret dictā cōcessionē nō fuissent conati illud ꝓbare prout conati fuerūt ꝓbare ⁊ ꝓbarunt de annis anterioribus non minus habuissent testes memoriā de āno.Mccccxxj.ꝙ̄ de āno. Mccccxxvj.⁊.Mccccxviij.Caute omiserūt de illo anno verisimiliter ex eo q2 illo anno non erant plures residētes saltem in tali numero ꝙ noceret dictis emphyteotis in dubijs multum attenditur id qꝺ est verisimile.c.inspicitur ī obscuris.de reg.iur.in.vj.⁊ in.l.semper in stipulationibus.ff.eo.ti.l.si.ff. ꝙ metus causa.c.licet causam.de proba.⁊.c.quiꝗ verisimile.ꝺ pre
19 sump.cum similibus.† iudex enim varijs argumentis hꝫ suā conscientiā informare.l.iij.§.eiusdem.ff.de testibus.cuz itaqꝫ pro ꝑte illorum de raude probetur ꝺ anno illo ꝙ non residebat vltra.x.nominatos in capitulo ipsorum modo quo supra deduxi ⁊ ꝓ parte capituli nihil quasi de ponat̄ ī ꝯ̄triū ⁊ de ānis anteriorib⁹ ꝺponat̄ de pluribus ⁊ in secundo ⁊ tertio tractatu asseratur ꝙ illi cōstituebant ⁊ faciebant totum ⁊ integrum capitulūz canonicorū residētiū domino Joanne de homodeis dūtaxat excepto infirmo ⁊ absente in quo tractatu ⁊ in sequenti nouē interuenerunt.⁊ in ꝓ̇mo tractatu vbi septem tantū interuenerunt non dicitur ꝙ facerēt totū ⁊ integrū capitulū sed maiorem ⁊ saniorē partē capituli ⁊ attēto ꝙ interuenit decretum seu licentia superioris precedente ꝑ euz diligenti inquisitione ꝓut ipse asserit pro quo decreto plurimū ꝑsumitur.arg.l.herennius.§.gaia.de euic.⁊.c.in presentia.de renū. et attēto ꝙ vigore dicte concessionis dñs Paulus ⁊ post ei⁹ mortem eius heredes longissimo tꝑe.s.xxxix.annoꝝ pacifice ⁊ qete tenuerunt ⁊ possederūt dicta bona ī emphyteosim concessa vidētibus ⁊ sciētib⁹ archipresbytero archidiacono ⁊ canonicis ordinarijs dicti capl'i ⁊ nō reclamantib⁹ imo tacite approbātib⁹ recipiēdo.s.ꝯtinue annuū censū ex quo eñ longissimo tꝑe ex hac cā possederūt ipsa bona ipsi emphyteote ⁊ continuo soluerunt ex dicta causa censum ⁊ ecclesia ipsa cōtinuo recepit canōē vigore dicte cō
20 cessionis pro dictis bonis.† Et vr̄ resultare q̄dā ꝓ̄sumptio ꝙ omnia fuerint solēniter acta.l.si filius.C.de pet.here.⁊.l.qui in aliena in prin.ff.de acqui.heredi.⁊.l.cū de in rē verso.ff.de vsuris.⁊ ꝙ ibi per bar.cuius dicta in hac parte ꝓbat Abbas siculus in.c.peruenit extra de cēsibus.⁊ ꝙ ꝑ gl.in.l.seruitutes.ff.de seruitutib⁹ ti.generali.⁊ ꝙ per doc.in dictis iurib⁹.⁊ per Bal.in.l.ij.C.ꝺ leg.here, vide ēt gl.⁊ Jmo.ibi est ponderādū ꝙ ex ꝑte capl'i interuenit patiētia in ꝑmittēdo dictos emphyteotas tenere ⁊ possidere dcā bona vt emphyteotica.item interuenit eorū factū in ꝑcipiēdo cano
21 nē.item nō solum allegatur sed probatur titulus.† Sed solū dubitat̄ de solēnitate ⁊ vtrū interuenerit debitus numerus canonicorū ⁊ alia requisita ꝑfecto pacifica possessio.xxxix.an.⁊ cōtinua receptio canonis sine cōtradictione nō minus deberēt facere ꝓ̄sumi cōcessionē fuisse rite ⁊ solēniter celebratā in casu nr̄o ꝙ̄ in casu.d.l. cū de in rem verso.vbi sol'o vsurarū facta ꝑ decē ānos ꝓ sorte īducit presumptionem ꝙ ⁊ sors fuerit debita.lz de debito sortis nihil appareat nisi qꝺ allegetur promissa attēto ꝙ magis de facili īduci dꝫ presumptio solēnitatis ꝙ̄ ꝙ ꝓ̄sumat totus actus patet in terminis.d.l.si fili⁹.⁊.d.l.qui ī aliena.⁊ facit.l.i.§.j.C.de rei vxo.acti. vbi magis de facili validatur stipulatio inefficax ꝙ̄ stipulatio inducatur vbi non est.d.Bartholomeus Sum.in quodaz suo ꝯsil. facto Pisis dicit ad ꝓpositum:ꝙ ex quo est elapsum longū tēp⁹ omnia ꝓ̄sumuntur solēniter acta prout magis cōiter vidētur cōcludere doc.in.l.si filius cū gl.de pet.here.vbi probatur ꝙ lōgū tempus capitur ꝓ decēnio.idē dicit.d.Anto.in.c.illud extra.de ꝓ̄sum.Et probatur dicta opi.in.l.qui in aliena versi.sed si non adierit.vbi hoc tenēt Bal.Ange.Jmo.⁊ moderni.ꝺ acqui.here.⁊.d. Anto.in.c.ea noscitur de his que fiunt a prela.sine cōsen.ca.Sz

ad hoc respōdetur ꝙ quo ad alienata prius ⁊c.⁊ sic in preiudiciū tertij requiritur lapsus xxx.annorum vt ibi in preiudicium vxoris casus est quasi in terminis in.c.ꝑuenit.de emp.⁊ ven.⁊ ad hoc illum tex.ponderat ibi Jmo.⁊ moderni sequuntur in.l.sciendūz.
22 de ver.obli.† Preterea nō est omnino tuta illa opi.ꝙ ex diuturnitate tꝑis presumant̄ oīa solēniter acta vt patet ex his que ponit Jmo.l.qui in aliena.in princ.de acq.here.⁊ dñs abbas in.d.c.ea noscit̄.ꝙ ⁊ clari⁹ firmat Bal.in.l.ij.C.de legi.here.⁊ late tenet lu do.ro.in.l.sciendum.de ver.ob.Et est de intētione Jo.an.in.d.c. peruenit.⁊ eorū qui sequunt̄ eius intellectū qui voluit ꝙ ille tex. procedit demum cōcurrētibus trib⁹ de qb⁹ in illa litera.⁊ sic sentit ꝙ solus cursus lōgissimi tꝑis nō sufficiat qꝺ ⁊ tenēt dñs Cardi.⁊ abbas in.c.Alberic⁹.de testi.in hoc tñ nō insisto Suzzi.post ea ad aliud ꝓpositū.s.citationis dicit obstare videt̄ diuturnitas tꝑis ratione cui⁹ videt̄ qꝺ debeāt ꝓ̄sumi oīa solēniter acta vt per Jnno in.c.suꝑ his.de accu.⁊ no.Jnno.⁊.d.Anto.in.l.illud.de ꝓ̄sum.Ange.⁊ moder.in.l.sciēdum.de verbo.ob.tradit̄ plene in.c. qm̄ contra.de proba.Sed ad hoc respondet̄ qꝺ ad hoc vt ꝓ̄sumatur ꝓ citatiōe reqritur lapsus tꝑis ꝙ quasi īpossibilis sit ꝓbatio ꝓut concludūt Jo.an.d.Ant.⁊ Jmo.in.c.Alberi.de testi.⁊ Ange.in.d.l.sciēdū.dicit ꝙ reqrit̄ factū valde antiquū qꝺ nō est in casu nostro cū factum.xl.an.nō sit impossibile ꝓbare.Quinimo.d. Cardi.⁊ abbas in.d.c.Albericus.volūt qꝺ ex lapsu tꝑis nō ꝓ̄sumat̄ citatio ⁊ late firmat Pau.de ca.in ꝯsi.iij.incip.in facto ista q̄tuor sūt vidēda.vbi plura adducit que ibi videri possunt ⁊ videtur de intentione Ang.in suo consi.cxciij.incip.ex themate ꝑ̄dicto duo eliciuntur dubia ⁊c.Et est aduertendū qꝺ ista via ꝓ̄sumptionis non requirit tꝑs requisitum ad ꝓ̄scribendum: nam in.d. l.cū de in rem verso nō cadebat prescriptio.⁊ in.l. seruitutes nō ꝓ̄scribebantur ille seruitutes:ideo etiā nō curādū si in casu nostro nō fuit cōpletum tꝑs.xl.an.requisitum ad prescribendum cōtra ecclesiā per auc.quas actiones.C.de sac.sanc.eccle.⁊.c.de quarta. ⁊.c.auditis.de prescrip.cum similibus.Ex quibus omnib⁹ simul iunctis dato ꝙ singula nō ꝓdessent puto fundatā esse intentionē reorum qꝺ.s.dicta cōcessio fuerit facta ꝑ sufficiētem numeruz canonicorū residētiū.vbi enim nō ꝓsunt singula multa iuuant.l. excusantur.in prin.cū cōcordantijs ibi adductis in gl.ff.de excu. tuto.Cum itaqꝫ non appareat ꝙ tūc temporis fuerit plures residentes qui habeant vitiare imo potius contrarium per iam dicta restat qꝺ dicta concessio fuit facta a toto capitulo vel interuenientibus duabus partibus:ideo non vitiatur dicta cōcessio ex hoc capite qꝺ videbatur esse fundamentale scꝫ ꝙ nō interfuerint due partes in dicta concessione seu in concedendo mandatuz ad faciendum dictam cōcessionem.Nec ob.predictis ꝙ plures erāt canonici ordinarij dicte ecclesie videlicet.xxj.vel.xvj.ꝙ ꝓbat̄ saltem de alio tēpore q2 nō sequitur erāt plures:ergo presentes maxime ex quo in instrumēto dicit̄ ꝙ ꝓ̄dicti faciebāt capitulū totū ⁊ integrum vno excepto.ita ꝙ presumit̄ pro instr̄o ⁊ actu illo ꝑ eos facto prout hoc consulendo tenuit Fed.de senis cōsi.cxlviij.⁊ consi.ccxiiij.incipiente ꝙ̄uis abbas cū.vij.monachis.vbi ꝯcludit ꝙ syndicus qui fuit ꝯstitutus ab abbate cum septem monachis ⁊ postea fuit reuocatus ab abbate cū trib⁹ monachis fuit legitime reuocat⁹ q2 non sequit̄ sunt tot canonici:ergo tot residentes per multa iura que allegat ⁊ allegat etiam specu.in ti.de syndico §.j.versi.sed si ante litem.⁊ idem referendo dictum consi. tenet.d. Anto.de butrio in.c.j.de syndico in versi.quero secundo qd si apponitur.⁊ in versi.quero de questione facti abbas cū septē monachis.⁊ idem tenet Jmo.in.d.c.j.allegādo etiā Federicū de senis. ⁊ concludendo post eū qꝺ ei q dicit nō interuenisse duas partes vocādorum incūbit onus ꝓbandi.idē etiā allegando Federicū firmāt dñs Florētin⁹ ⁊ Jo.de Jmo.ī.d.c.inter dilectos de don. concludētes ꝙ q allegat actū collegij fuisset nullū debꝫ ꝓbare qꝺ tꝑe act⁹ erāt plures nec sufficit ꝓbare ꝙ antea erāt plures ꝓ quo capl'i. Jmo.allegat.c.ea noscit̄ cū ibi no.de his q̄ fiūt a ma.parte capl'i. vbi bon⁹ tex.vbi.d.Ant.de but.ꝓ̇mo dicit ꝙ si in instr̄o dicit̄ qꝺ prelatus cū capl'o fecit ꝓcuratorē vl' talē actū pro eo ꝓ̄sumitur nisi aliud doceat̄ per id qꝺ habet̄ in.l.j.C.de fide instr.⁊ iure haste fisc.li.xj.ꝙ ⁊ tenēt ibi Jmo.⁊ abbas siculus adducētes ꝙ habet̄ in.c.tertio loco.de ꝓba.⁊ in.l.optimaz.C.de cōtrahē.⁊ ꝯmit.stip. iō in ꝓposito cū in instr̄o qꝺ ꝓ̄lat⁹ ⁊ capl'm fecerūt tractatū ⁊ cōstituerūt syndicos cēseant̄ solēniter cōstituti ꝑ tot q faciāt caplꝫ cū ipsis tractatib⁹ dicat̄ ꝙ in capl'o fuit facta ꝓposita ⁊ tractat⁹ ⁊ immediate illi faciunt syndicos:vnde presumitur actus factus ꝑ illos qui faciunt capitulū ex quo doc.dicunt sufficere si in instrumēto fit mētio de cōsensu capl'i presumitur qꝺ solēniter interuenerit seu in sufficienti numero.Jtem si in instrumēto nō fit mentio de consensu capituli.tamē si est talis actus super quo causat̄ possessio vl' quasi presumitur ꝙ interuenerit solēnitas.licet extrinseca prout est ibi solēnitas consensus capituli q est multum substantialis dummodo ille qui eam allegat sit reus prout voluit domini de rota in deci.ccccl viij.al's.cccclxiiij.que incip.Jtē si appa ret si vero interuenit vt actor etiam principaliter deducitur si possessio

fessio fuit lõga presumitur.l.si filius.C.de pet.he.z.l.qui in alienis. de acq.here.put ibi voluit.d.Ant.z Jo.de Jmo.iõ cũ in casu nostro oia cõcurrãt assertio.s.instri possessio nedũ lõga: sz lõgissima possidẽtes sunt rei cõclusio resultat multũ clara q̃ ꝑsumatꝛ factũ a sufficiẽti numero canonicoꝝ.z maxime cũ illa sit potius intrinseca q̃ extrinseca solẽnitas: put z no.doc.i.d.c.inter dilectos.que intrinseca solẽnitas magis de facili presumitꝛ q̃ extrinseca.l.sciendum.z ibi p Bar.z doc.ff.de ꝟb.obl.z.§.si.insti.de fideius.z.l.j.C. de vsuris.z.§.itẽ si scriptũ.insti.de inuti.stip.z maxime cũ alia cõcurrãt de qbꝰ.s.Nõ ergo obst.id qd dr qd ex quo dñt residere ꝑsumuntur residẽtiã faceret z q̃ fuerũt tali tpe residẽtes:ergo z alio tpe sequẽti:qꝛ ille ꝑsumptiões sunt nimiũ gñales nõ adeo potentes q̃ vitiẽt actũ saltẽ vbi interuenit decretũ seu ꝑmissio superioris:z vbi est in instrõ assertio q̃ interuenerint oẽs excepto vno et q faciũt totũ z integrũ capl'm put asserit in instrõ scdi tractatus preualẽt eñ iste alie presumptiões vna eñ ꝑsumptio tollit aliã l. diuus.cũ ibi no.p glo.z doc.ff.de in integ.resti.Et maxime cõcurrẽte lõgissima possessiõe cãta ex illo ti.q etiã causat cõiecturã z ꝑsumptionẽ aliquã solẽnitatis put hec supra sunt deducta:nõ ergo sequitꝛ in anno.Mccccxvj.Mccccxvij.aut.Mccccxviij.erãt in caplo residẽtes tot z tot:ergo z in anno.Mccccxxj.nã illo tpe poterãt decessisse.itẽ poterãt nõ residere nec esse pñtes.

23 †Et lz soleat vulgariter dici q̃ qs presumitꝛ viuere centũ annis p.l.fi.C.de sac. san.ec.z.l.an vsusfructus.in fi.ff.de vsuf.z.l.si vsusfructus municipibꝰ.ff.de vsufru.leg.tamen nõ vr̃ bene dictũ:quia nõ dicũt illa iura nec alia q̃ quis presumatꝛ viuere centũ annis:sz q̃ no ꝑsumitur plus viuere:qꝛ illd tps est tps vite lõgissime hoĩs.z sic in suplatiuo gradu quo nil supra:in qualibet autẽ qualitate viri sunt in suplatiuo:puta maxima statuta hoĩs quĩqz pedũ cũ dimidio: de centũ nõ est vnus q ascendat ad illã altitudinẽ: idẽ si cõsideramꝰ suplatiuũ gradũ ĩ fortitudine bonitate pulchritudine z silibꝰ:nõ ergo sequitꝛ lõgissima vita hoĩs est centũ annoꝝ vt dictis iuribꝰ: ergo talis presumitur viuere centũ annis si aliud nõ probatꝛ:nam imo cũ cõiter hoĩes prius moriantꝛ.z arg.a cõiter accidẽtibus in materia ꝓbationis sit ꝯcludẽs vt no.gl.z Bal.in.l.neqz natales. C.de ꝓba.z in.l.nõ hoc.C.vñ legi.ad hoc.l.q̃ si nolit.§.q assidua. de edi.edic.z.l.si priꝰ.ff.de aqua plu.ar.z.l.fi.C.de fideius.z qd no. glo.in.l.j.C.de arbi.potius ꝑsumptio est in cõtrariũ.s.q̃ qs nõ viuat centũ annis:p quo est tex.singularis i.l.hereditatũ.ff.ad legẽ falci.vbi fm varias etates ꝑsumitꝛ qs viuere plus vel minus.Nec vlla ꝯputatio fit p quã ab initio ꝑsumũtꝛ viuere vltra.xxx.annos a die de quo agitur vt ibi est expressuz in ꝟsi.nũq̃ ergo ampliꝰ q̃ xxx.annoꝝ ꝯputatio initꝛ:lz nec illa sit ꝓpͤ ꝑsumptio: sz qꝛ põt plus z minus viuere estimatꝛ expensa alimentoꝝ z cõmodũ vsusfructus q̃tũ si illo tpe viueret illa:ergo vt ita dixerim spes recipit illã ꝯsiderationẽ put ille q emit iactũ retis existimat pisces capiẽdos illo pretio nõ propterea presumitꝛ per eũ vel etiam alterũ qd tantũ capiatur:sed cõsiderat q̃ forte plus z forte minus:iõ considerata dubietate ita arbitratur sic et al's cõtingit vbi venit estimandum debitũ conditionale habetur consideratio dubij euentus nõ qd presumatur sic vel sic iuxta.l.in quãtitate.§.magna.ff. ad legẽ fal.

24 †Nec ob.id qd solet dici q̃ facta nõ ꝑsumuntꝛ: sz sunt probãda.l.in bello.§.facte.ff.de capti.z.c.j.de cõsti.li.vj.cum simi. qꝛ fateor.sed nec nõ facta ꝑsumuntꝛ sed sunt probãda:nam z q nititur ex non facto necessitatur illud ꝓbare.l.hoc iure.z ibi Bar.z doc.ff.de ꝟb.ob.Jnno.z doc.in.c.super his de accu.volẽtes q̃ q se fundat in negatiua hz illam ꝓbare de quo etiam per Bal.in.l. actor.C.de ꝓba.z p Jo.an.in regula sine possessiõe.z in regula in famibus in vj.z doc.in.c.bone de elec.Nõ ergo iuuat ecclesiam illa probatio q̃ in supradictis millesimis precedentibus erant plures canonici residẽtes in capitulo.

25 †Nec etiam ob.q̃ vnꝰ vel duo fuerunt contempti qꝛ nõ citati lz forent vel foret pñs z residens. Nã de vno asseritur in ipo instrumẽto tractatus scdi z nõ apparet q̃ fuerit citatus prout citandus erat:qꝛ rñdetꝛ q̃ cõtemptꝰ nõ vitiat actum ipso iure nec põt capitulum allegare inualiditatem actus propter contemptũ aliquoꝝ:sed ipsi contempti possunt illum defectũ allegare vt est tex.in.c.inter dilectos de fide instru. z ibi per Jnno.z modernos ad hoc tex.in.c.cũ in ecclesijs de preben.li.vj.z habetur in.c.q̃ sicut.de elec.Et probatur in dictis iuribus:maxime iuncto.c.auditis.eo.ti.q̃ contẽptus nõ reddit actũ ipso iure nullũ.put z habetur in dictis iuribus.qd z voluit Fede. in preallegatis cõsilijs:cũ ergo actus nõnullus ex cõtẽptu aliquorum si qs cõtẽptus fuit z illi contẽpti nõ reclamauerint nec reclamant.Sed capl'm ipsum reclamet non est audiendũ.Et maxime cum potius longo tpe sepius cõsenserit recipiẽdo annuum canonẽ.

26 †Nec etiã ob.q̃ absentes sunt citãdi:qꝛ omitto q̃ possem allegare si erant citandi contẽptus nõ reddit actũ nullũ.et vera esset allegatio per ꝑme dicta si non essent tot q̃ presentes actꝰ essent: nihilominus maior pars:imo due partes.Sed dico q̃ in alienatione rei ecclesie non requiritur citatio absentium:nã pñtes tantũ sunt citandi vt probat tex.in.d.auf.hoc ius porrectum.ibi:dũ dicit et maioris partis ibidem seruiẽtium.

27 †Et ita vult glo.Jo.an. in.c.presentium.de testibus.lib.vj.que incipit ibidem existẽtiam z in.d.c.cum in ecclesijs.de prebẽ.eo.li.in verbo faciende.z not. in glo.j.c.q̃uis.de offi.ordi.lib.vj.in quibus glo.dicit Joã.an.q̃ in tribus casibus sunt vocandi absentes.s.in collatione beneficioꝝ z prebendarum in receptione canonicoꝝ z in cessatione a diuinis z nõ in alijs.z idẽ voluit Archi.in.d.c.pñtium.in glo.pe.z in.d.c. cum in ecclesijs.z Oldra.in suo cõsi.cclix.qd incipit impugnatꝛ electio electi.vbi dicit q̃ nõ inuenirentꝛ ĩ toto iure cañ.nisi dicti tres casus in quibꝰ sint vocandi absentes:ad hoc etiã gl.que incipit a quo remoto.in.c.cũ inter vniuersas.de elec.qd z voluit Jo.an.i.c. vlti.de maio.z obe.z Fede.de senis in cõsi.suo qd incipit casus talis est in quodam publico instrõ.i ordine.cclxxxviij.dicẽs q̃ si in ecclesia perusina sunt.xx.canonici:quoꝝ quatuor sunt in curia: quatuor spoleti vel tuderti.z.xij.perusij:si fieri dz electio existẽtes in curia nõ vocabũtur alij sic.d.c.cum inter.de elec.

28 †Si ꝟo debet fieri syndicatus compositio alienatio z alia similia:tunc vocãtur tm̃ illi pñtes perusie:z sic de illis.xij.interueniũt due partes faciẽt capl'm z factum a maiori parte interessentium valebit p not.in.l. plane.z in.l.nulli.q̃ cuiusqz vniuersitatis nomine.z in.c.cum oẽs. de cõsti.z in.l.cum maior.ad muni.cũ si.Et q̃ pñtes dñtaxat sunt vocandi:vcz qui quotidie faciũt capl'm z nõ alij.dicit ipse ꝓbari vltra predicta p.l.quoties.C.de legationibꝰ.li.x.ibi dũ dicit precipiũt oẽs curiales qui in vrbe consistũt in vnũ cõuenire.vbi etiam bona glo.idẽ firmat prefatus doctor in cõsi.suo qd incipit aliqui sunt canonici in ordine.cxlviij.z sic cõcludũt ꝑdicti q̃ gñaliter nõ sunt vocandi nisi pñtes:z sufficit interesse duas partes pñtium in actibus collegiatis.z in specie tãgit Fede.prefatus de alienatiõe z idẽ firmat Bal.qd in alienatione soli pñtes requirantꝛ in.d.auf. hoc ius porrectũ.z idẽ regulariter in alijs quã in dictis tribꝰ casibus tenuit.d.Anto.de but.in.d.c.cum oẽs.in.viij.col.z in.d.c.humilis.de maio.z obe.lz subdat q̃ in casibꝰ arduis sint regrẽdi absentes prout in dictis tribꝰ casibꝰ.z idẽ dicit in.c.licet de euitãda. de elec.allegãdo Jnno.in.c.ij.de no.ope.nũ.Sed rñdetur qd cõis opinio est in contrarium prout hr̃ in iuribꝰ preallegatis.z in.c.j. de reb.eccle.nõ alie.z p Bar.in.l.oẽs ppli.de iusti.z iure.prout voluit Jo.de imo.in.d.c.cũ oẽs.z in.c.j.z in.c.cũ apostolica.de his q̃ fiunt a prela.sine cõsensu capli.z in.d.c.humilis.dicens q̃ illa gl. magistra.z in.d.c.pñtiũ cõiter tenetur p quo facit.d.c.q̃uis.z.d.auf. hoc ius porrectũ canonizata.xij.q.ij.hoc ius.z.c.sine exceptione. eadẽ cã z qõne.vbi satis apparet q̃ in alienationibus rerum eccl. nõ sint necessario vocandi absentes: z põt dici q̃ stante etiã dicta opi.dñi Ant.cui vr̃ inherere abbas siculus in.d.c.cũ oẽs.Tamẽ alienatio rerũ ecclesie nõ censeatur esse de casibus adeo arduis qd in ea requiratur vocatio absentiũ: prout z vult glo.in.d.c.pñtiũ. dũ allegat.d.auf.hoc ius porrectũ.z abbas siculus in.d.c.cũ oẽs. qd maxime vr̃ ꝓcedere ex quo est sancitum q̃ fieri nequeat nisi ꝓ vtilitate ecclesie vt in.c.dudum.de reb.eccle.nõ alie.Et hanc partẽ qd in alienatione rei ecclesie non requiratꝛ citatio absentiũ: tenuit etiam Pau.de ca.in.d.auf.hoc ius porrectũ.sequendo thoricam dicte gl.in.d.c.pñtium.que glo.vult q̃ vltra dictos tres casus nõ requiratur vocatio absentiũ.allegat in specie.d.auf.hoc ius porrectum.Nec ob.q̃ ista est magna alienatio:z hoc respectu allegetur q̃ negotium sit arduũ.nam lz sint multa bona:tñ ex quo erãt inculta z soda z zerbida alienatio facta.vt reducãtur ad culturam nõ dz iudicari negotium arduum.arg.c.ad aures.z.c.vt super.in fine.de reb.eccle.non alie.z auf.si quas ruinas.C.de sac.san.eccle. Et maxime cum ista bona fuerint al's solita cõcedi in emphyteosim p eodẽ vel minori canone.

29 †Ex quibus duabꝰ:lz posset attẽtari q̃ nulla alia solẽnitas requiratur nisi q̃ sit factum a sufficiẽti numero canonicoꝝ z prelatorum ex quibꝰ resultet capl'm per ea que dicta sunt.s.Tamẽ hoc nõ firmo ex quo ecclesia illa bona retinuit per plures annos z locauit ad nouẽniũ propter qd potest dici q̃ censeatur reduxisse ad mẽsam ecclesie p nota.Ugui.z Archi.in cañ.de gradibꝰ.xxxv.q.viij.q notant q̃ illa q̃ tenuit capl'm per annũ vt bona mense cẽsentur esse de mẽsa.z qd voluit Pau. in cle.de rescrip.prout dicit Pet.de perusio in.d.c.vt super.qd z tenuit.d.Florẽ.in.c.ij.de feudis.ad qd etiã no.per Bar.in.l.si vacantia.C.de bonis vac.lib.x.z adducitur tex.in.d.c.vt super.q tñ potius facit in contrarium fm Jmo.ibi.qui videtꝛ requirere spacium.xl.annorum vt possidẽdo bona capl'z cẽseatur reduxisse ad mensam: cũ tantũ spaciũ requiratur ad inducendum nouũ statũ in ecclesia.arg.eoꝝ que habentur in.c.cum de beneficio.de prebẽ. lib.vj.z hoc forte voluit glo.in.d.c.vt sup.z cle.frequẽs.de excessi. prela.fm eum.Et maxime videretur procedere qñ nõ appareret q̃ retineret vt bona mense:vel ex eo quia forte non reperiret q ea vellet in emphyteosim prout prius sunt habita.agitur eñ de quadam coniectura q̃ censeantur voluisse reducere ad mẽsam qui retinuerunt vt bona mense.Tamẽ si retinuerunt quia non inuenerunt volentes ea bona recõducere alia ratio actum refirmat: hoc est tũc demonstratur q̃ id fecerunt quia non poterãt aliud facere.facit in simili.l.rem legatã.ff.de adi.leg.et.l.fideicommissa.§.si rem.ff.de leg.iij.Non enim vrgent tex.z doc.vadunt per viã pre.

sumptionis. in casu autē nr̄o attēto φ magna erat q̄titas bono-
rū. z magnus canō est soluēdus: z maxima imminebat impēsa p
reducendis dictis bonis ad culturā nō mirum si in breui non faci
le inueniebatur cōductor ad longū tp̄s pro tanto censu: et maxi-
me q2 erat penuria hoim z multi testes illorū baclude deponūt: li
cet ad aliud propositum φ non inueniebāt illo tpe. s. Mccccxxj.
emptores: ita z a pari est verisimile φ nō inueniebātur conducto-
res in ppetuū p tāto annuo cañ. z maxime ī annos. Mccccxvij.
z seq. in quibus ille partes erant minus secure et inuolute guerris
prout multi testes deponunt quos. j. ponderabo: lз non ita gene
rales prout prius fuerunt prout z multi asserunt z prout. d. Mā
fredus ppter guerras relaxauerat: ita nō erat verisimile φ alius
vellet recipere durantibus guerris vel reliquijs guerrarū: iō quili
bet gerēs in aīo locare ī emphyteosim de facili retinuisset ad tp̄s:
vt cū tpe cessantib⁹ guerris inueniret perpetuū cōductorē sub de
bito annuo canone. Et si ex hac cā nō locauerint putarem φ nō
censeretur reduxisse ad mensam: q2 non constat φ tenuerint tanq̄
bona mense potius q̄ tanq̄ bona solita cōcedi in emphyteosim
que non reperiātur cui concedantur in emphyteosim p congruo
cañ. vnde possent opiniones 9cordari et tex. d. c. vt super. qui po-
nit sub dubio an censeantur de mēsa necne. Sed quicquid sit an
censeantur fuisse de mēsa tpe cōcessionis an vero bona nō de mē-
sa: sed solita concedi in emphyteosim. Tamē saltem est ponderā
dum φ dicta bona fuerūt al's solitā concedi in emphyteosim ad
finem vt nō videatur negotiū arduum: z maxime cū ille qui pri⁹
tenuerat dicta bona voluerit potius permittere φ caderēt in com
missum q̄ soluere canonē: z sic saltem sunt pōderāda hec duo ad
coadiuuandū eā sniam φ in alienatione ista nō requirat vocatio
absentiū: z p hoc pōt euitari dictū Bal. in. d. c. cū oēs. qui voluit
φ in reb⁹ eccl'ie tollerabilis preiudicij nō sunt vocādi absentes: et
ita procedat. d. auf. hoc ius porrectum. Sed in reb⁹ magnis ipi⁹
eccl'ie: secus tenet ita limitādo. d. auf. hoc in ius porrectū. Nec par
ua est autoritas Bal. pleriqз tñ negāt lecturā illā fuisse Baldi lз
ascribatur Baldo: sed quicquid sit nō erat Baldi limitare. d. auf.
q̄ indistincte loquit z indistincte eā ibi intelligūt gl. Bal. z ceteri
doc. a quibus nō vr̄ recedendū ppter autoritatē Bal. Et maxi-
me in casu nostro in quo dicta bona nō fuerūt in totum alienata.
Sed fuerūt locata p cōdecēti annuo z magno censu attēto φ di-
cta bona erāt īculta soda z zerbida z edificia oīa ruinata adeo q̄ð
etiā si pcederet dictū Baldi nihilominus iudicādū esset φ dicta
alienatio nō foret censenda intollerabilis preiudicij. Et ideo non
forent requirēdi absentes: sed sufficeret ipsa alienatio deseruien-
tium in ecclesia: maxime stātibus etiā alijs cōiecturis de quib⁹. s.
resultantibus. s. ex decreto superioris ex longissima receptione ca-
nonis z ex lōgissima pacifica possessiōe per latius. d. s. Nec obst.
l. ppter litē. ff. de excusa. tuto. p quā se fundat Bald. q2 ibi agit de
perditione maioris partis bonoꝝ: iō quo ad quid cōparat muta
tioni status: z ita posset intelligi dictū Bal. in. d. c cū oēs. cū dicta
doc. intelligantur fm. ll. quas allegant iuxta no. per Bar. in. l. nō
solum. §. liberatiōis ꝟba. ff. de liber. lega. vñ cū in casu nostro cō-
siderato directo dñio retēto p ecclesiā z magno annuo censu ex di
cto cōtractu emphyteotico debito dicte ecclesie non agebatur de
amissione maioris ptis bonorū dicte ecclesie: imo nec de amissio-
ne minime partis. Nā attētis his q. j. dicent in scdo pncipali du-
bio bona dicte ecclesie verisil'r fuerūt maioris estimationis vel sal
tem nō lōge minoris q̄ essent prius. Ex quib⁹ euidenter deducit
φ dato φ dictū Bal. esset verū q̄ð nō fateor tñ nō pp̄terea in ca-
30 su nostro fuissent vocandi absentes. † Nec predictis obstat φ di-
cta bona in anno. Mccccxcvij. fuerūt a fili emphyteota vēdita p
precio triū miliū flore. cū onere soluēdi annuū cēsum: q2 nō sequit
dicta bona cū illo onere valebant illo tpe illi vel simili precio: ergo
postea in anno. Mccccxxi. z sic postea p. xxiiij. annos vel circa va
lebāt simili precio: nā precia rerū variant ex tpe. l. pcia reꝝ. ff. ad. l.
fal. z. l. vinū. ff. si cer. pe. z. l. in hac. ff. de triti. cū sim. Et maxime ita
erāt in casu nostro: q2 dicta bona erāt facta zerbida z inculta put
et inferius deducetur: z ille qui dicta bona p dicto precio emerat
permiserat ea amittere nolēdo soluere canonē verisil'r ppter guer
ras medio tpe vigētes ī dictis partib⁹ q̄ð etiā psuadet: ex eo q2
dicta eccl'ia dicta bona locauerat ad nouēniū p lōge minori mer-
cede q̄ postea locasset in perpetuū cū locauerit p centū. xxv. flore.
Ex quib⁹ solū centū pueniebāt ad eccl'iam locatricē. Nam. xxv.
erant conuertendi in dictis bonis: vñ cū postea locarent in perpe
tuum pro centum. lx. flo. dādis annuatim ipsi ecclesie cum pacto
φ infra quinquēniū. d. dñs Paulus emphyteota expenderet in
edificijs dictoꝝ bonorum. ccccc. flore. remanēdo. s. dicte ecclesie fi-
nita emphyteosi nō debebat tunc tēporis censeri negotiū arduū
dicta concessio: adeo φ essent requirēdi absentes vel equiparādū
casibus notatis per gl. in. d. c. presentiū seu casu. l. ppter litem. de
excusa. tut. Nec hз obstare siqs diceret φ. d. auf. hoc ius porrectū.
non meretur allegari ad hoc ppositū: q2 illa auf. hodie nō seruat
in alienatione ecclesiaꝝ prout no. doc. ibi. z in. d. c. dudū de rebus
eccle. nō alie. in. vj. z in dicto cañ. sine exceptione. xij. q. ij. q2 rñdet

φ lз in quibusdam sit correcta z in illis nō seruatur: tñ in alijs re-
manet incorrecta. quia non mutatur zc. in. l. sancimus. C. d testa-
mētis. cum si. Et ideo nō corrigitur quatenus vult φ non vocen
tur absentes: sed sufficiant deseruiētes ecclesie prout volunt gl. z
doc. in locis superius allegatis prout z deprehēditur ex. s. dictis.
Nec predictis obstat 9suetudo q̄ allegatur in contrarium. s. φ so
liti fuerint vocare non residentes: sed absentes. Nā lз p parte capi
tuli hoc allegetur z testes pro ea parte inducti sup hoc deponāt:
31 tñ non probant dictā consuetudinem. † Nec etiā ob. φ in actibus
voluntarijs non sufficiat cōsensus maioris partis: sed requiratur
consensus oīm vt voluerunt glo. Jmo. z Panor. in. d. c. cū oēs. et
Jmo. z Panor. ī. d. c. humilis. quia rñdetur φ in casu nostro oēs
pñtes actui cōsenserūt: q2 nullus cōtradixit: z prefati doc. in. d. c.
humilis: dicunt oīm presentiū consensum requiri: non ergo intel-
ligunt de absentibus: preterea eorū dictum si procedit est intelli-
gendum in actibus mere voluntarijs nō in alienationib⁹ que fiūt
pro vtilitate ecclesie in quib⁹ sufficit maior pars put est de mēte
doc. in iuribus preallegatis. et probat tex. in. d. auf. hoc ius porre
ctum. ibi: maioris partis: al's si eorū dictū intelligeret in omnib⁹
actib⁹ nō necessarijs esset maxima restrictio ad. d. l. φ maior. z ad
infinita iura que dicūt φ sufficit factum a maiori parte vniuersi-
32 tatis vel capituli. † Nec etiā ob. q̄ð tertio loco in cōtrarium addu
cebatur. s. q̄ð dicta alienatio non fuit facta ob necessitatē. nec ob
euidentē vtilitatē ecclesie prout requirit tex. in. d. c. dudū. de rebus
eccle. nō alie. in. vj. Nam imo vr̄ dicendū q̄ð fuerit facta ob vtili-
tatē ecclesie satis euidētem: cū fuerit facta de bonis zerbidis z in
cultis z in quibus edificia erant diruta que requirebāt maximā
impensam p reparatiōe z ad finē vt ipa bona reducātur ad cultu
rā z edificia reficiant. Ex quib⁹ vr̄ resultare satis sufficiēs vtilitas
ad alienationē. argu. d. c. ad aures. z. d. auf. si quas ruinas. attēto
maxime magno annuo cēsu quē dicta ecclesia pcipit ex dicta con
cessione: z attento q̄ð dictū capl'm in tractatibus asserit illud redū
dare in notoriā z euidentē vtilitatē: nec appareat 9trariū. s. q̄ð nō
tenderet ad euidētē vtilitatē: nā in. d. c. dudū. decernitur illa alie-
natio nō valere: q2 nō subesset euidēs vtilitas: nō aūt q2 nō appa-
ret q̄ð nō subesset: z sic videt posse dici q̄ð qui dicit alienationē rei
ecclesie nō valere debeat pbare q̄ð tpe alienatiōis nō subsistebat
necessitas vel euidēs vtilitas: nā qui se fundat in aliqua 9stitutio
ne dз probare ea in quib⁹ illa cōstitutio se fundat vt no. Bal. in. l.
si quis non dicat rapere. C. de epis z cle. ad hoc q̄ð no. p gl. z doc.
in cle. si. de rescrip. z p legētes in. l. si quis maior. C. de trāsac. lз nō
auderē idem firmare per ea que not. Bal. in. d. auf. hoc ius porre
ctum. z Jnno. z. d. Ant. in. c. i. deposito. lз non loquantur in hoc
pprio casu: sed de confessione q̄ð pecunia conuersa sit in vtilitatē
ecclesie: tñ Florē. in cle. j. de reb. eccle. nō alie. idē vr̄ velle hoc casu. z
idē dr̄ cōsuluisse Fede. de sen. tñ Bal. loquitur nisi alie coniecture
cōcurrāt: que quidē cōiecture 9currūt in casu nostro vt z. j. dedu
cetur. Accedat q̄ð not. gl. in. c. ad nostram. de reb. eccle. nō alie. vo
lens φ qñ adest cōsensus capl'i alienātis: z illi de capl'o credūt vti
liter cōtrahere valet cōtract⁹: lз eccl'ia ledat: z sic vult φ sufficiat
33 vtilitas putatiua. argu. illius tex. z. c. j. de in iteg. resti. † Preterea
satis demonstrat φ erat vtile dicte ecclesie fatere dictā ppetuā cō
cessionē p magno annuo censu put facta fuit attēto φ prius plu
ries facta fuit filis cōcessio vt ptз ex aliis perpetuis cōcessionibus
anterioribus: z attēta qualitate ipsorū bonorū que prout dixi re-
quirebant maximas expēsas: ita verisimiliter requirebāt magnā
diligentiā z industriā pro faciendo ea cultiuare que non solent ita
adhiberi per collegia vel ecclesias collegiatas prout pertractātes
de singulari pprio interesse: quia id q̄ð cōiter possidetur cōiter ne-
gligitur: dicit tex. in. l. ij. C. qñ z quibus quarta pars debetur. lib.
x. et facit tex. in. l. iij. §. apparet. ff. de admi. tuto. z docet experiētia
que est rerū magistra. c. quā sit. in princ. de elec. lib. vj. z. c. statutū.
34 in princ. de restrip. z. l. legatis. §. ornatricibus. de lega. iij. † Et vti-
lius est pro eodē redditu locare ad longum tp̄s q̄ ad paruū tp̄s.
probat Pet. de anc. in quodā suo consi. q̄ð incip. ex narratis in fa
cto liquet ea potissima rōne: q2 pensio vel redditus perpetue con
cessionis non ita de facili remittitur vel diminuitur prout merces
tēporalis locationis per id q̄ð habet in. l. j. in fi. C. de iure emphy.
et in. c. si propter sterilitatē. de locato. et in. l. si vno. in princ. §. cum
quidam. z. l. si merces. ff. vis maior. z. l. ex cōducto. §. si vis tēpesta
tis. ff. locati. cum si. z dato φ potuisset alijs cōcedi forte p maiori
canone z appareret q̄ð tamen est falsum: non propterea haberet
obstare: quia satis est ad faciendam alienationem φ sit vtile alie
nare: lз nō sit vtile sic alienare prout vult. d. Anto. in terminis in
d. c. j. de rest. in integ. dicens φ si ecclesia id q̄ð potuit vendere pro
maiori precio vendidit pro minori pcio nō erit cōtractus nullus:
quia sufficit q̄ð subsit vtilitas in vēdendo: lз nō vtiliter alienetur
respectu precij per tex. ibi z idem dicit in. c. cū apl'ica. de his q̄ fiūt
a prelato sine 9sensu capl'i. dicēs q̄ð qñ apparēter subest cā alienā
di. lз ī veritate nō illo modo quo fit tenet alienatio: z pcedit opi.
gl. xij. q. ij. in summa z in cañ. sine exceptiōe. z Hosti. in summa in
ti. de in integ. re. §. in qbus. qui vult φ alienatio nō sit nulla ex eo
quia no

quia nō facta in vtilitatē ecclesie: si ꝓo substātia alienationis non sola q̄titas p̄cij nō redūdaret in vtilitatē eccl'ie ꝓcederet opi. cōtraria q̄vult ꝙ sit nulla. quā tenēt Archi., Ioā. an. Lapus ⁊ Imo. in. d. c. dudū. ⁊ Io. an. ⁊ abbas siculus in. c. ij. de reb. eccle. nō alie. glo. Io. de imo. in. d. c. j. de in integ. resti. qd ⁊ cōiter tenet fm abbatē siculū ibi p. d. c. dudū. ⁊ p. d. c. ij. ⁊ p. l. magis puto. §. si res. ff. de reb⁹ eoꝝ. et dictā distinctionē in effectu etiā tenet Imo. in. d. c. ad nostrā. de rebus ec. nō alie. p ea q̄ habent ibi. ⁊ in. d. c. j. de in integ. resti. Ideo ex predictis ⁊ etiā ex his q̄. j. apparebūt ex attestationibus testiū satis apparet vtilitatē fuisse dicte eccl'ie. Que etiā p̄sumitur stante decreto superioris prout ꝯsuluit Bal. in quodā suo cō si. qd incip. in cā dñi Guillielmi: ꝓba instrī hec sunt. cūq̄ semel bis vl' pluries habita fuerit diligēs del iberatio ⁊ tractat⁹ inter dictū priorē ⁊ cōuētū ⁊ habitū ꝯsiliū amicoꝝ ac deliberatū fuerit p̄fatā pmutationē ꝙ plurimū fuisse vtilē ⁊c. p hec quidē ꝓba manifeste apparet ꝙ dicta pmutatio vtilis p̄sumit: q: vtilis fore p iudicē declaratur. et id valida est ⁊c. hec sunt ꝓba sua ad ꝯtertū q̄ in terminis faciūt ad ꝓpositū nostrū: cū etiā i casu nostro eo supior i cōcessione licētie declaret ꝙ p dictā alienationē ꝯditio dicte eccl'ie efficit euidēter ⁊ notorie melior. ⁊ ꝙ dicta locatio ppetua noscit euidentissime redūdare in vtilitatē dicte ecclesie. Et p̄mittit se habuisse sup ea re diligentē inquisitionē ⁊ illud reperisse in ea. Itē qd p decretū iuris p̄sūptione ꝓbetur ipsa vtilitas vult notabiliter Bal. in. c. qui feu. dare pōt. x. col. ⁊ facit optime qd ipse dixit in. l. quecūq̄. C. de bo. q̄ libe. ⁊ i. l. si nemo. §. hoc edictū. ff. de testa. tut. Itē qd not. Bar. i. l. j. de predijs cur. lib. x. dicēs ꝙ decretū operat̄ ꝙ quis nō possit cōqueri de lesione vl' de dolo vl' metu p illū tex. facit etiam qd no. Bal. in. l. j. ff. de rebus eoꝝ. vbi vr̄ velle ꝙ in alienatione rei minoris presumat̄ cā si est interpositū decretū. Itē facit qd vult i l. non eīn. ff. de adop. formaliter dicēs nota. ꝙ vbi decretū interponitur ꝙ necessariū est ad confirmationē actus semp p̄sumit̄ qd cause cognitio ⁊ ordo iuris precesserit in his que sunt iuris non cōtentiosi allegat no. p Spe. in ti. de emp. ⁊ vendi. §. nunc videndū. ver. ⁊ breuiter. ⁊ no. in. l. actor. ff. rem ra. haberi. ad hoc etiā qd no. 35 idē Bal. in. §. itē sacra. in ti. de. pace iura. fir. x. col. † Que etiam p̄sumptio inducitur ex dicta longeua possessione per. d. l. si fili⁹. 36 et d. l. qui in aliena. ⁊ no. in. d. c. ea noscitur. de quib⁹. s. † Nec ob. quartū qd adducebat̄ i ꝯtrariū: q: q̄n adhibent̄ debite solēnitates q̄ reqreret̄ur in ꝓpria ⁊ simplici alienatione. Et quibu⁹ adhibitis valeret omnimoda abdicatio bonoꝝ: multo forti⁹ d3 valere ppetua cōcessio in emphyteosim maxime facta p magno ānuo canone verisilr̄ correspondēti q̄titati reddituū qd lōge sit maior ratio: nec. d. §. emphyteosim est intelligēdus isto casu. Preterea magna est hesitatio an. d. §. emphyteosim. sit correctus ⁊ qualiter corrigatur p. §. licentiā. i auf. de alienatione ⁊. emphyteosi. de. qua p Ioā an. ⁊ doc. in. c. in presentia. de pba. ⁊ per. glo. Bar. ⁊ doc. in. l. etiā. ff. solu. matri. ⁊ p Imo. late in. l. qd d3. ff. de ꝓb. obli. vbi recitādo multas opiniones dicit tādē esse cōem opinionē ꝙ sit simpl'r correct⁹: nedū quo ad numerū successoꝝ: sed etiam quo ad successorū qualitatem: ⁊ ibi latius p eum qui dicit ab hac opinione vt cōi non esse in decisiuis recedendum: de quo latius in dictis iuribus. 37 † Nec obst. qd quinto loco adducebatur i contrarium. s. qd autoritas superioris nō fuerit legitime interposita: qa imo interuenit autoritas seu licentia superioris vicarij. s. archiepiscopi milanensis. Nec obstat qd nō interuenit in actu s3 ante actum: q: l3 gl. in. d. c. dudū. dicat ꝙ d3 interuenire autoritas q̄ d3 interuenire in actu. seu immediate ante vel post vt. d. l. obligari. §. tutor. tamē sufficit licētia. Nā tex. in. d. c. abbatib⁹. ⁊. d. can. in venditionib⁹ requirunt licentiam. qd et sentit Inn. in. d. c. dudum. ⁊ ꝯsulēdo firmauit Federi. de senis qd incip. dño Michaeli in ordine. cclix. ⁊ in alio ꝯsilio qd incip. casus talis est prelatus, in ordine. ciiij. Et hoc voluit Archi. in. d. c. dudum. volēs ꝙ vbi inferior ab ep̄o vult alienare d3 precedere licentia ep̄i per. d. can. in venditionibus. ⁊. d. cañ. abbatibus. ⁊ cañ. placuit. xij. q. ij. Lappus aūt abbas dicit in. d. c. dudum ꝙ Hostiē. ibi dixit ꝙ autoritas ep̄i potest precedere ⁊ subseq alienationē prout eos refert ⁊ sequitur Dominicus de sancto Gemiano in. d. c. dudum. et hoc idem voluit Io. an. in mercu. in. c. non firmatur. de reg. iur. in. vj. Et l3 ibi glo. appellat autoritatem nō ꝓpterea forte voluit ꝙ requiratur interponi in actu: sed appellat autoritatem quia interponitur a superiore: non ergo vitiatur 38 alienatio dato ꝙ licentia precesserit actum. † Nec etiā obstat ꝙ nō interuenit licētia seu autoritas superioris loci vbi res sunt site: s3 superioris ipsius ecclesie: quia quicquid sit in alienatione rerū minorum tū in alienatione rerū ecclesie subditur autoritas superioris ipsius ecclesie rei alienātis prout voluit Bal. in. d. auf. hoc ius porrectum. dicens Inno. id. velle in. c. pastoralis. de priuilegijs. et idem voluit Fede. de senis in cōsi suo qd incip. thema tale est. Monasterium sancti Galgani per tex. in. d. cañ. in venditionibus. ꝙ ⁊ volunt Imo. ⁊ Hosti. in. c. pastoralis. de dona. Pet. de anc. in clemē. monasterium. de reb. eccle. nō alie. in. vj. notabili dicens idē tenuisse ibi Paulum per notata per Inno. ⁊ Host. in. d. c. pastoralis. de dona. qd ⁊ voluit Archi. in. d. cañ. in vēditionib⁹. vnde ista est cōis opi. quā doc. tenēt in. d. c. dudum. maxime hoc casu i quo alienantur bona diuisa a mēsa ep̄i q̄ sunt de mensa capl'i: nā tūc d3 fieri alienatio p capl'm de licentia p̄elati prout voluit Ioan. 39 an. in. d. c. dudum. quem sequuntur ibi doc. † Nec etiam obstat qd nō interuenit autoritas ep̄i sed vicarij: quia vicari⁹ pōt regulariter oīa gerere que pōt ep̄s nisi in casibus exceptis vt in. c. cum in generali. de officio vicarij. lib. vj. Et dicit Inno. in. c. petitio. de pcura. et facit cañ. prim⁹. xciij. dist. ⁊ cañ. si ep̄s. l. si. ij. q. vj. ⁊ voluit Federi. de senis in suo cōsi. incip. cōcessio facta. vbi expresse dicit 40 ꝙ sufficit licentia vicarij si p̄sona alienans nō est exempta. † Nec etiā obstat id qd d3 ꝙ in dicta licentia nō precessit cause cognitio. quia interposita fuit tpe petitionis: quia rn̄detur ex hoc nō apparet ꝙ nō interuenerit inquisitio. Nā potuit vicarius prius esse informatus qd capl'm intendebat alienare ⁊ ab eo petere licētia: et ideo potuit inquirere et silr̄ tempus petitionis licentia eadē die facere potuit dictam inquisitionem ⁊ postea licentiam concedere eadem die loco ⁊ testibus ⁊ notario: vn̄ attēto maxime ꝙ ipse asserit se fecisse inquisitionem presumitur pro ipso decreto prout voluit Federi. in dicto suo cōsi. incip. dño Michaeli in ordine. cclix. allegādo notata p Spe. c. in tit. de emp. ⁊ vēd. §. nūc dicendū restat versi. breuiter. Et facit qd not. Bal. in. l. quecūq̄. C. de bo. q̄ lib. ⁊ l3 cautū sit ⁊ honestū adhibere dictā cāe cognitionē: tn̄ videt nō de iure necessariū q: iura nō vident eā solēnitatē reqrere. ⁊ id qd dicit Inno. in. c. vt nostrū. vt eccl'iastica bn̄ficia. vr̄ loqui de cause cognitione adhibēda in tractatib⁹: ⁊ ita etiā pōt intelligi gl. in ꝓbo tractatus. in. d. c. dudum. prout ⁊ voluit Fede. de senis in dicto cōsi. incip. dño Michaeli. l3 aliud forte in predictis posset dici in alienatione rerū minoris p not. p Bar. in. l. magis puto. ⁊ qd cause cognitio fuerit p vicariū adhibita: casu quo de necessitate requiratur pōt adduci sepe dicta presumptio resultans ex lōgeua possessione pacifica habita vigore dicte cōcessionis que p̄stat coniecturam 41 ⁊ presumptionē ꝙ oīa rite precesserint per. s. sepius dicta. † Nec etiā obstat ꝙ. vj. loco principaliter in contrariū adducebat̄. s. qd dicti syndici ad vendēdū deputati excesserint fines mādati ⁊ eorū que deducta ⁊ deliberata fuerunt in tractatibus. Non eīn obst. illud qd d3 ꝙ in tractatibus fuit dictū ꝙ. d. Paulus quolibet anno solueret. clx. flo. qd et positum fuit in mandato dato dictis syndicis: nec fuit exceptuatū tēpus guerre. Nā ad hoc rn̄detur ꝙ etiā si non adijciat̄ in pacto expresso tn̄ de iure est ꝙ emphyteota nō soluat cēsum tpe guerre q̄n ꝓpter guerrā ipse perdit oēs vel quasi oēs fructus q̄n canon nō est paruus sed magnus correspectiuus. s. ad fructus prout voluit Bal. i. l. j. C. de iure emphy. ⁊ ꝙ emphyteota q ꝓpter guerras non potuit fructus seu redditus percipere possit petere remissionē mercedis ⁊ sic effectualiter nō teneat̄. voluerūt Iac. de are. Cy. Bar. ⁊ Saly. in. d. l. j. ar. l. cū vnus. §. vltimo iuncta. l. iij. §. labeo. ⁊. l. interdum. §. j. ff. de acqui. pos. et p. l. invenditione. §. j. ff. de periculo ⁊ cōmo. rei ven. qd ⁊ tenuit Pet. de anc. in. c. potuit. in. xj. q̄one. de locato. ⁊ Io. an. in addi. Spe. in titu. de loca. §. nunc aliqua. versi. clxxxvij. ⁊ l3. d. Ant. in. d. c. potuit distinguat an guerra duret per triēnium vl' minori tēpore: tn̄ eū dānat. ibi Io. de imo. in. d. c. potuit. tenēs simpliciter opi. Iac. de are. ⁊ sequacium que est cōis opi. legistarū prout et dicit abbas siculus in d. c. potuit. in fi. licet dicat ꝙ. d. Florētinus ⁊ collegiū paduanū cōtrarium consuluerint. et idem tenet Abbas siculus. in. c. ꝓpter sterilitatem. in. vj. col. dicēs ꝙ cōis opi. est ꝙ nō fiat remissio in cōtractu emphyteotico: remittit se tn̄ ad dicenda in. c. ibi. j. primo et ipsorum opi. ipsa sequatur cum quadam moderatione. Tamē cum scimus in decisiuis nō puto recedēdum a cōi opi. saltē in casu nostro in quo soluitur magnus canon correspectiuus ad fruct⁹ habito maxime respectu ad tp̄a locationis prout ⁊ deprehēditur ex locatione tēporali tunc facta ⁊ per ea que deponūt testes de q. bus. j. subijciā in alio articulo: vnde saltē hoc casu ꝓcedat dicta cōis opi. per id qd not. Bal. in. d. l. j. attēto maxime qd put mihi p̄supponit̄ viget cōsuetudo i dictis partibus ꝙ similes emphyteote etiam ecclesiarum non soluāt canones temporibus guerrarū: que cōsuetudo est maxima rerum interpres. c. cum dilectus. de cōsuetu. ⁊. l. cum de interpretatione. ff. de. ll. vnde decidit dictā doctoꝝ altercationem. Et ꝓpterea dictum pactū qd tēpore guerrarum. d. dn̄s Paulus et eius successores nō artarentur ad soluēdū canonem non videtur de nouo aliquid disponere: ⁊ ideo expressū nō habet vitiare. ar. l. que dubitationis tollende gratia. ff. de reg. iur. ⁊. l. hec verba. ff. de leg. j. cū cōcordātijs. Et maxime q: in mandato dicitur ꝙ dicta concessio fiat cum pactis solitis ⁊ cōsuetis: que clausula satis videtur trahi posse ad hunc casū: nā tacite censetur actum id qd fieri solet. arg. l. qd si nolit. §. qui assidua ff. de edilitio edicto. ⁊. l. si prius. ff. de aqua plu. arcē. ⁊ id qd venit ex natura cōtractus vt. l. cum quid. ff. si cer. peta. ⁊. l. l3. c. de locato. cū fili. Et maxime cū subdat̄ i dicto mādato illa clausula: ⁊ cū illis pactis ⁊ tenoribus de quibus: ⁊ prout dictis syndicis ⁊ pcuratoribus suis videbitur ⁊ placebit: que verba debent aliquid operari arg. l. si q̄n. ff. de leg. j. ⁊. c. si papa. de priui. lib. vj. Si eīn dicti syndici habuissent necesse facere dictam concessionē simpl'r ⁊ absolute

prout erat ratiocinatum in dictis tractatibus frustra et elusorie
fuissent in dicto mandato adiecte dicte clausule: maxime de dicta
42 scda clausula. † Et idcirco dicendũ est propter dictas clausulas ꝙ
dicti syndici nõ habebant punctaliter seruare in dicta cõcessione
ea que fuerant ratiocinata nihil addendo vel diminuẽdo saltẽ nõ
multum recedendo ab expresse ratiocinatis in dictis tractatibus.
Sed arbitrio boni viri faciendo alienationẽ iuxta tractata in di-
ctis tractatib⁹ quo ad effectũ: qꝛ dicta videbiꝛ ꝛ placebit denotãt
arbitriũ boni viri. l. si sic. de leg. j. ꝛ l. fideicõmissa. §. quãꝙ. ff. de leg.
ij. ꝛ l. lucius. ꝛ l. thais ancilla. §. sorore. de fideicõ. liber. ꝛ in eis per
Bar. ꝛ per eũdem in extrauagã. ad reprimẽda. in verbo videbiꝛ.
et ideo cũ conuentio predicta esset iudicanda rationabilis ꝛ cõue
niẽs arbitrio boni viri attẽta dicta ꝯsuetudine ꝛ iuris dispõne de
qua. s. dictum est videtur ꝙ dicta ꝯuẽtio satis cõprehendatur sub
dicto mãdato: sed posset quispiã opponere ꝙ predicta procederẽt
si simplr̃ fuisset cõuẽtum ꝙ. d. dñs Paulus ꝛ sui successores nõ te
nerenꝛ ad soĺõnẽ dicti canonis tp̃ib⁹ quib⁹ ꝓpter guerras nõ po
tuissent fruct⁹ ꝑcipere: sed dicti syndici non apposuerũt simplr̃ ta
le pactũ: sed ꝙ predicti nõ teneãtur soluere dictũ canonẽ casu quo
ꝓpter guerras nõ potuerint habitare ꝑ totũ annũ i partib⁹ dicto
rũ bonoꝝ. Hoc eñ pactũ nõ est de natura dicti cõtractus de iure
nec sm̃ dictã consuetudinẽ: videnꝛ eñ hec simul stare posse ꝙ nõ
possit quis habitare in loco ꝓpter timorẽ hostium: ꝛ tñ ex fundis
rusticis ꝑcipiat fructus: nam habitatio vr̃ actus magis ꝯtinu⁹.
ar. l. j. §. habitare. ff. de his qui deicerũt vel effu. ꝛ qd̃ habeꝛ in. l. ci-
ues ꝛ incole. C. de incolis. lib. x. Et maxime qꝛ fit etiã de nocte: qꝛ
continuo ꝓpter suspicionẽ hostiũ de facili deseritur habitatio in lo
cis cãpestribus ꝛ non muri sitis vt experientia docet: ꝛ ꝓpterea
non vr̃ dictũ pactũ cõuenire arbitrio boni viri nec menti cõstituẽ-
tium ipsos syndicos. Sed ad hoc rñdetur ꝙ imo si diligenter ad
uertaꝛ dictũ pactũ est dicte ecclesie fauorabile magis ꝙ̃ dicta sim
plex ꝯsuetudo ꝛ iuris dispositio de qua. s. q̃ tacite venisset in sim
plici cõcessione. Nã lꝫ predicta ꝯtingere possent qd̃. s. nõ potuerit
habitare ꝛ tñ potuerint recolligere fructus. Tamen ex aduerso de
facili etiam cõtingere poterit ꝙ in dictis partib⁹ potuerit aliqua
parte anni habitare ꝛ tñ nõ potuerint recolligi fructus: eo quia ꝑ
hostes paruo spacio tp̃is fuerint fruct⁹ ablati: quo casu sm̃ dictã
conuẽtionẽ dicti emphyteote tenẽtur soluere canonẽ: ꝛ tñ de iure
cõi stante maxime dicta ꝯsuetudine nõ haberẽt soluere canonem
predictũ: vñ qꝛ poterat de facili verti cõtrouersia qñ essent fructus
nõ ꝑcepti ꝓpter guerras voluerũt dicte partes ad euitãdas ꝯtro-
uersias declarare qñ dicta de cã non debeat solui dictus canõ:
attẽto ꝙ notoria ꝟisilr̃ est guerra qñ in locis circũstãtib⁹ ꝑ totũ
annũ nõ põt habitari. ex qualitate eñ facti iudicaꝛ aliqd̃ ẽe noto
riũ absq; eo ꝙ alr̃ doceaꝛ vt in. c. illud. de clerico excõicato mini-
strãte. ꝛ i. c. q̃nto. de trãslatio. prelatoꝝ. vnde ad tollẽdas lites fuit
honestũ ꝛ arbitrio boni viri ꝯueniens declarare qñ ꝓpter guerras
nõ deberet solui dictus canõ prout als̃ ꝯsulitur ꝑ iurisconsultũ in
l. fi. ff. de preto. stip. Qd̃ in contractu ab initio estimetur q̃titas in
teresse ad hoc vt eueniente casu non oriatur lis ꝛ sint necessarie ꝓ
bationes super dicta quantitate. Et insuper dictum pactum fuit
magis proficuum dicte ecclesie ꝙ̃ nociuũ: cũ in partib⁹ Lombar
die soleãt principes ꝛ cõitates a quibus solent guerre ꝓcedere ha
bere de more cõiter facere saluosconductus tp̃e quo seminaꝛ spe
rãtes etiã hostes si preualuerint lucrari dictos fructus: vñ sepius
cõtingit ꝙ aliqua parte anni maxime ꝓpter dictos saluosconductus
ctus poterit habitari in dictis partib⁹: ꝛ tñ non poterunt recolli-
gi fructus propter guerras cũ cõtingat ꝙ toto anno nõ potuerit
inhabitari in dcitis partibus: ꝛ tñ recolligerẽtur fructus in dictis
bonis: et sic dicti syndici fuerũt vsi arbitrio boni viri ꝛ verificãꝛ
illa verba videbitur ꝛ placebit. Nec est alienum dictum pactum
ab his que deuenerunt in tractatibus cũ tendat ad declarationẽ.
Nã licet fuisset dictum ꝙ quolibet anno soluerent canonẽ ꝓut dꝛ
in primo tractatu: nihilominus illa generalitas recepisset restri-
ctionem a iure cõi ꝛ sm̃ naturam cõsuetam ipsius actus. arg. eoꝝ
que habenꝛ in. l. j. C. de sac. san. eccle. ꝛ l. l. si vno. ff. locati. ꝛ in. l. sed
si lege. §. vt gradatim. ff. de muneri. ꝛ hon. ꝛ in. l. si serui vestri. C. de
nox. ꝛ in. d. §. qui assidua. cũ si. Preterea predicta coadiuuantur ꝑ
illam clausulã adiectã in mãdato ꝛ generaliter ad oĩa alia singu
la facienda ꝛc. que in premissis ꝛ quolibet premissoꝝ vtilia fuerit
ꝛ necessaria ꝛc. etiam si talia forent que mãdatũ exigerẽt speciale.
subditur dãtes ꝛ cõcedẽtes plenum liberũ spãle et generale man
datum in premissis ꝛ circa premissa ꝛ quodlibet premissoꝝ: q̃ clau
sule fuissent penitus supflue si dicti syndici habuissent ad vnguẽ
cõcedere. dũtaxat sm̃ expressa in dictis tractatibus. Et idcirco ex
his apparet ꝙ dicti syndici non excesserũt fines mandati in appo
sitione dicti pacti: sed posset quis dicere lꝫ mãdatum possit trahi
ad dictum pactum: tñ satis vr̃ esse ꝙ de dicto pacto nõ fuit habi
tus tractatus: ꝛ tractatus requiritur in alienatione merito ꝛc. sed
ad hoc põt rñderi ꝙ l. ij. ꝛ. iij. tractatu fuit simplr̃ tractatũ ꝙ deue
niretur ad dictam emphyteoticam seu liuellariam locationẽ nõ
exprimẽdo alr̃ qualitates nisi forte quatenus potest deprehendi
per relationem ad primum tractatum: tñ ex quo in ipso tertio tra
ctatu dicti archipresbyter ꝛ archydiaconus ꝛ ordinarij existẽtes
in dicto tractatu deuenerũt immediate ad cõstituẽdũ dictos syn
dicos ꝛ ad dãdum eis mãdatũ cũ dictis clausulis ꝛ alijs de qb⁹
in instr̃o dicti syndicat⁹ datur intelligi ꝙ in dictis tractatib⁹ ipsi
cõstituẽtes nõ tractauerũt solum ꝛ dũtaxat ea que in instr̃õ expri
mũtur cã forte breuitatis: sed etiã alia circũferentia ad dictã loca-
tionem: et quia dñs Paulus nõ erat in dicto tractatu nõ poterãt
dicti cõstituẽtes pũctualiter oĩa videre qualiter dicta locatio erat
facienda: cũ ad id requireretur etiã ꝯsensus alteri⁹. Et iõ in dicto
tractatu verisilr̃ disposuerũt de dãdo dictum mãdatum cũ dictis
clausulis lꝫ notarius expresserit solum principales partes ipsius
locationis faciende: ex vicinitate eñ actus cõiecturatur ꝛ interpre
tatur actus precedẽs vt. l. si vẽtri. §. fi. ff. de priuile. cre. Item que in
cõtinẽti fiunt cẽsentur inesse. l. lecta. versi. dicebã. ff. si cer. pe. ꝛ. l. iu-
risgentium. §. quinimo. ff. de pac. Et iõ põt censeri ꝙ dictum man
datum datur dictis syndicis iudiceꝛ factum ipso vltimo tracta
tu: maxime cũ non appareat ꝙ ipse tractatus fuerit habitus pro
absoluto ante constitutionẽ dictoꝝ syndicorum: ꝛ etiam attẽto
ꝙ in primo tractatu ad quẽ vidẽtur se referri alij tractatus nõ fue
rint exceptuata bona de horreo que cõprehendebanꝛ sub genera
libus ꝟbis dicti primi tractatus: ꝛ in dicta cõstitutione syndicoꝝ
dicta bona exceptuantur que bona erant magne estimationis et
multa bona ad mensuram adeo ꝙ nullo pacto põt ꝑsuaderi ꝙ in
illo vltimo tractatu fuerit tractatũ ꝛ deliberatũ ꝙ fieret dicta loca
tio simplr̃ prout sonant verba primi tractatus sub quib⁹ dicta bo
na cõprehendunꝛ: ꝛ postea immediate illimet qui fecerũt tracta
tum voluerint ꝙ dicta bona nõ venirẽt in dicta locatione. facit. l.
nõ ad ea. ff. de cõdi. ꝛ demõ. vñ euidẽter datur intelligi ꝙ tractat⁹
precedens de quo in dicto instr̃o sub breuitate fit mẽtio nõ fuerit
habitus pro ꝑfecto ante cõstitutionẽ dictoꝝ syndicoꝝ vl' saltem
in dicto tractatu fuerunt alia tractata ꝛ deliberata ꝙ̃ notarius in
dicto instr̃o expresserit: ꝛ iõ dicta alienatio non vitietur rõne defe
ctus tractat⁹: que coniectura etiam iuuatur ex decreto seu licẽtia
superioris postea interueniente ꝑ cuius actu presumitur vt. s. se-
pius dictum est: ꝛ etiã iuuatur ex longeua imo longissima posses
sessione pacifice habita per dictos emphyteotas que prestat pre-
sumptionem q̃ oĩa fuerint solẽniter gesta vt. s. probatũ est. Pre-
terea lꝫ iura requirant in alienatione rerũ ecclesiarum tractat⁹ seu
tractatũ precedere: tñ non exprimunt ꝙ in tractatibus qui fiunt
super hmõi alienationib⁹ tractẽtur oẽs ꝛ singule qualitates ꝛ cõ
uentiones sub quib⁹ habẽt fieri dicte alienationes: vñ vr̃ posse te
neri ꝙ satis sit ꝙ in tractatib⁹ delibereꝛ ꝙ alienatio faciẽda expe
diat ecclesie: ꝛ ꝙ deliberent ꝙ ad alienationẽ procedatur lꝫ nõ de
liberent vel tractent de oĩbus qualitatib⁹ ipsius alienationis: ꝑ
quo vltra predicta prestat optimũ ar. id qd̃. s. diximus post. d. An
to. ꝛ Imo. in. c. j. de in integ. resti. et in. c. ad nostrã. de reb. eccle. nõ
alie. s. ꝙ lꝫ sit necessarium i alienatione ecclesie ꝙ alienatio tendat
in euidentem vtilitatem ecclesie: tñ non est necessarium ꝙ aliena
tio facta cum dicta qualiate vel cum pactis quibus fit sit vtilis ec
clesie per ea que habẽtur in dictis iurib⁹ prout in eis volunt prefa
ti docto. Ita a simili a paritate rõnis dicendum vr̃ in hoc casu ꝙ
lꝫ exigatur tractatus vt fiat alienatio rei ecclesie tãꝙ̃ expediat ipsi
ecclesie: tñ non sit necessarium ꝙ in tractatibus deliberetur ꝙ alie-
natio sic fiat: nec reperio qd̃ tex. glo. aut doc. illud de necessitate re
quirant: sed solum ꝙ tractat⁹ requirantur: vnde decẽs vr̃ esse qd̃
intelligantur sm̃ supradictã considerationẽ. Ex quibus tolluntur
etiam alia que fuerunt. s. deducta ꝙ concessio variet a mãdato ꝛ
a tractatibus prout fuit illud de concessione decime seu iuris deci
mandi: attento maxime ꝙ nõ apparet ꝙ dicta ecclesia esset in pos
sessione dicti iuris decimandi: nec sibi cõpeteret ius decimãdi: nul
lus eñ testis id deponit: imo vnus deponit in contrarium: lꝫ sit
testis ab ecclesia inductus nec aliter probatur ꝛ non entia nõ pñt
in concessione venire: non entium eñ nulle sunt cause vt ait phi
losophus ꝛ probatur in. l. adeo. §. qd̃ si toto. ff. de acqui. re. do. ꝛ. l.
ij. ff. de vsu fru. ꝛ. l. eius qui in prouinciã. circa finẽ. ff. si cert. pet. Et
intererat ecclesie ꝙ dicti emphyteote quererẽt iure vl' iniuria dictũ
ius decimandi tanꝙ̃ emphyteote vigore dicte cõcessionis: quia si
dicti emphyteote vigore dicte concessionis exegissent dictas deci
mas illas quasi possedissent pro dicta ecclesia quo ad directum do
minium: adeo qd̃ si prescripsissent quesiuissent directum ius deci
mandi dicte ecclesie. ar. l. si alienã. ff. de dona. cã mor. Dicti tamẽ
emphyteote cum non potuerint consequi dictũ ius decimãdi vi
gore dicte locationis illud ius decimãdi emerũt ob ep̃o loci ad quẽ
spectabat prout apparet publico instr̃o in actis ꝓducto: vnde di
cti syndici apponẽtes dictum pactum super dictis decimis nihil
egerunt nisi rem que poterat tendere in merã vtilitatẽ dicte eccle
sie attẽto pacto adhibito in dicto contractu locationis ꝙ dicta
ecclesia nõ teneatur dictas decimas ꝛ exemptiones manutenere
nec defendere: ꝛ si de contrario appareret non teneretur ad aliqd̃
dãnum resarciendum vel interesse. qd̃ pactum fuit etiam factũ cir
ca exemptiones que lꝫ venerint in dicta concessione quo ad verba
ipsius

ipsius cõtractus:tñ cum nõ cõpeterent dicte ecclesie nihil ꝯtribuit in hoc dicta ꝯcessio iuriũ exẽptionis: ꝛ idõ pari rõne non hꝫ obstare appositio dicte emptionis:lꝫ posset forte dici qᵭ etiã tacite venisset in vtilitatẽ dicti emphyteote in quãdam ꝯsequentiã si hoies cultiuãtes dicta bona haberẽt exẽptionẽ: qꝛ lꝫ fauore eccl'ie hoies cultiuãtes dicta bona haberẽt exẽptionẽ:nõ ꝓpterea ecclesia posset a cultiuantibꝰ vigore dicte exẽptionis exigere aliquid a cultiuãtibus nisi aliud exprimat̃ in priuilegio exẽptionis.ar.c.porro.de priuilegijs.ꝛ.c.q̃rto.de diuor. Tollitur etiã id qᵭ dicebatur de melioramẽtis faciẽdis infra.v.annos.attẽto etiã ꝛ maxime qᵭ etiaꝫ in primo tractatu lꝫ fiat mẽtio de tribꝰ annis:tñ adñcitur qᵭ si nõ fiant infra v.annos emphyteote incidãt in penã ibi expressam: ꝛ sic videntur gessisse in mẽte qᵭ dicti emphyteote non precise artẽtur ad faciendum dicta melioramẽta intra trienniũ:sed intra quinquẽnium:vñ dicti.s.iudici non immerito nõ curarunt adñcere illã cl'am de triennio que parũ operabat̃:ꝛ satis derisoriũ esset ex hoc minimo vitiare dictam locationẽ:que tñ iuuãda venit aduersus dictã allegationẽ p rõnes.s̃.adductas quas nõ repeto.

43 † Nec etiam ob.id qᵭ reperio allegari p alterã partẽ.s.qᵭ in dicta cõstitutione syndicorum nõ fuerint expressa nomina cõstituentium ipsos syndicos prout vr̃ requiri qñ est capl'm vel vniuersitas parua seu parui numeri psonaꝝ per no.per Bar.in.l.j.ff.de albo scribẽdo. ꝛ p Bal.in.l.j.ff.de magistratibus conueniẽ.ꝛ per Hosti.in summa.in tit.de syndico.§.fi.saltem in actibus arduis seu ponderosis p.l.fi.C.de vẽditione rerum ciuitatis.lib.xi.qꝛ ad hoc rñdetur qᵭ dato qᵭ illa opinio pcederet nihilominus in casu nostro satis sufficiẽter fuerunt expressa nomina dictoꝝ cõstituentiũ:qꝛ apparet ex instrõ dicti syndicatus q̃ psone interuenerint in dicto capl'o ad constituendum dictos syndicos.

44 † Nã lꝫ nõ exprimãtur specifice i dicto instrõ de p se sumpto: tñ exprimũtur p relationẽ ad precedens instrm̃ precedẽtis tractatus in quo noia spãliter exprimunt̃:idõ censentur etiã expssa in ipso instrõ syndicatus qᵭ refertur ad precedens instrm̃:cũ illud censeat̃ contineri in termino referẽte qᵭ continetur in termino ad quem fit relatio.l.si ita scripsero.ff.de condi. ꝛ demõ.ꝛ.l.asse toto.ff.de here. insti.cũ si. Nec refert qualiter res fiat certa seu nominet̃.l.certuꝫ.ff.si cer.pe.ꝛ.l.nominatim.ff.de libe.ꝛ posthu. Nec est expeditũ qᵭ in constitutione syndicorũ facta ab ecclesia collegiata requiratur expressio nominũ ipsorũ constituẽtium:qꝛ quicquid velint Barto.et Hostiẽ.tñ Jo.an.in addi. Spec.in tit.de syndico.§.j.ver.itẽ opponitur.seu ver.sequẽti.vult qᵭ nomina illorũ de vniuersitate vel collegio quãtũcũqꝫ sit paruum collegium vel vniuersitas non sint necessario exprimenda in gestis per vniuersitatẽ vel collegium nomina singulorũ:qᵭ et voluerunt.d.Ant.Jmo.ꝛ Abbas siculus in.d.c.vnico.de syndico.qᵭ ꝛ voluit Oldra.in quodam suo cõsi.incip. in executione incũbentium dicto. Nec obstat.d.l.fi.quia loquitur in spãli casu alienationis rerum ciuitatis non sequitur qᵭ eadẽ solẽnitas requirat̃ in ceteris actibꝰ seu in alienatione rerum eccl'ie in qua spãlis forma est a legibꝰ ꝛ canonibꝰ tradita:non tñ expedit super hoc vltima hesitatione insistere:quia primum fundamẽtum est de iure clarissimum per adducta.s̃.

45 † Nec etiã obstat qᵭ loco.vij.in cõtrarium adducebatur:qꝛ rñdetur qᵭ lꝫ cautum sit adhibere plures tractatus in alienatione rei ecclesiastice prout dicit gloss.in verbo tractatus.in princ.in.d.c.dudum.de rebus eccle.nõ alie.in.vj. Tamen non est necessarium: sed sufficit vnus tractatus:qꝛ tex.in.d.c. dudum.ꝛ in.c.tua.de his que fiunt a prelato sine cõsensu capti.loquuntur in singulari:ꝛ sic innuũt qᵭ vnicus tractatus sufficiat:nec habemꝰ iura que plures tractatus requirant:idõ vnus sufficit prout voluit Jo.an.in addi.Specu.in titu.de locato.§.sequitur.versic.et scias.ꝛ Joã.de imo.ꝛ Abbas siculus in.d.c.tua.ꝛ Dominicus de sancto Gemi.in.d.c.dudum. Nec obst.d.c.tertio loco.de pba.qꝛ lꝫ in illo casu asseratur fuisse sepius habitum sermonem in collegio: non ꝓpterea dꝫ qᵭ illud de necessitate processerit: nec est mirum si ibi sepius fuit habitus tractatus: cũ deliberatio semp fuerit facta de non alienãdo. Preterea non dicitur ibi qᵭ fuerit habitus sermo in capl'o per viam tractatus:ꝛ sic ex pluribus ille tex.parum facit. Dato itaqꝫ qᵭ primus tractatus nõ valuisset: qꝛ capl'm nõ fuisset legitime congregatum:non ꝓpterea vitiatur alienatio:cum prout dixi sufficiat vnicus tractatus de iure validus. Et dato sine preiudicio veritatis qᵭ plures requirerẽtur videntur sufficere duo: cum numerus pluralis sit cõtentus duobꝰ.vt.l.vbi numerus.ff.de testibus.et in.c.pluralis.de regu.iu.in.vj.ꝛ de cõsecra.dist.j.hoc quoqꝫ.cũ simi. Et sic posset verificari dictũ capl'm tertio loco.ꝛ opinio eorũ qui dicũt plures tractatus requiri:sed in casu nostro secũdus ꝛ tertius tractatus fuerũt in sufficiẽti numero ꝛ capl'm legitime cõgregatum.ergo dicti duo tractatus sufficiũt non obstante primo dato qᵭ fuerit inualidus:quia ille non requirebatur:sed vbi actus nõ requiritur si minus legitime adhibetur non vitiat.institu.de libertinis.§.multis.iuncta glo.sup v̉bo in trãsitu.ꝛ nota.glo.in.l.vinum. in verbo petitum.in fine.ff.si cer.peta.ꝛ facit.l.j.§.j.C.de rei vxori. actio.facit.l.que dubitationis.ff.de reg.iur.ꝛ.l.testm̃.C.de testamẽtis. Nec obstat qᵭ dicti vltimi tractatus habent relationẽ ad pmũ: quia lꝫ notarius in instrõ cã breuitatis se referat ad dicta in primo tractatu:tñ non ꝓpterea dicti vltimi tractatus habẽt aliquã depẽdentiã a primo:ꝛ ꝓpterea valent dicti vltimi tractatus siue primꝰ valeat siue non.

46 † Nec etiã obst.qᵭ octauo in cõtrariũ adductũ est: qꝛ nõ ob.primus ꝯtractus vẽditionis ex pluribꝰ:nã primo fuerunt vẽditi fructus si q pcipi poterũt:ꝛ sic sub cõditione.l.debitor.§.verisile.ff.de cõtrahẽ.emp.ꝛ.l.v.de vino tri.ꝛ oleo lega.ꝛ.l.stichũ qui meus erit.ff.de leg.j.ꝛ al's in simi venditur iactũ retis.l.nec emptio. ff.de cõtrahẽ.emp.ꝛ.l.spem.C.de dona.ita qᵭ non sequitur sunt vẽditi fructus futuri:ergo bona erant cultiuata prout

47 † ꝛ al's vẽdendo ius suum nõ deducitur qᵭ habeat venditor ius aliquod:nec talis venditio prebet titulum emptori si ius non pbatur dicũt Bar. et doc.in.l.si sic.ff.de lega.j. Multo minus si vẽdunt̃ fructus futuri de suo dato ꝛ facto tm̃. Preterea etiã ex terris buschiuis zerbidis et incultis pñt percipi fructus seu redditus ex pasturis ex herbis ex lignis ꝛ hmõi:vñ nil penitus obstat si p isto paruo p̃cio fuerũt fructus redditus tot bonoꝝ venditi. Nec aliquo mõ pbatio cõcludit qᵭ ex hoc bona ista non fuerint inculta zerbida vel buschiua:qꝛ non propterea dꝫ qᵭ nullos fructus vel redditus redderẽt:pbatio autem dꝫ cõcludere al's non releuat.l.nõ hoc.C.vnde legi.c.in presentia.de pba.ꝛ.l.neqꝫ natales.l.ad probationẽ.C.de pba. Nec ob. locatio p̃dicta ad nouẽnium que vr̃ magis vrgere. Nã prout.j̃.latius explicabo in scdo principali dubio nõ fuit cõuẽtum qᵭ oia bona reducerent ad culturã:sed illa que erant culta tpe quo dñs Mãfredus dicta bona relaxauerat:nec apparet q̃ fuerint illa bona:ita qᵭ dictum pactum parũ releuabat ꝓpter ea que infra clarius explicabo: ꝛ propterea non apparet qᵭ fuerit falsa illa allegatio: imo probatur p testes vtriusqꝫ partis qᵭ dicta bona erant zerbida ꝛ inculta ꝛ buschiua dicto anno. Mccccxxi.imo multi probant qᵭ etiã in anno. Mccccxxij.erant zerbida buschiua ꝛ culta:ꝛ in incertis est locus coniecture non in rebus certis.l.continuus.§.cum ita.de verbo.obli.ita ex quo docetur clara veritas per veras probationes frustra deuenimus ad cõiecturas que cedunt veritati. Non est igitur inuestigandum quid dicendum fuisset si dicta cã fuisset falsa:nam cum inter se allegarent q erant verisil'r certi de qualitate suorũ bonorum in tam excessiua q̃titate trecentũ perticarũ: ꝛ etiam erant verisil'r certi de illo pacto per eos adhibito.argu.c.ab excõicato.de rescriptis.ꝛ.l.quãq̃.ff.ad velle.ita qᵭ quo ad eos non cadit in hoc subreptio.arg.c.eum qui certus.de reg.iur.in.vj.ꝛ.l.j.in fi.ff.de acti. emp.cũ si. Que aũt ad factum superioris dico qᵭ ista nõ apparent narrata vel non narrata superiori: nec apparet ex qua cã superior se mouit qui asserit se fecisse diligentem inquisitionẽ:vñ non apparet subiectũ:ꝛ qui allegat falsam cãm ad vitiandũ decretum iudicis dꝫ pbare:dicit Bal.in l.j.ff.de rebus eorũ.posset etiã instari qᵭ dicta iura loquunt̃ in decreto nõ in legitima:sed non expedit: patet igitur qᵭ multifariã multisqꝫ modis confutatur dicta.viij.allegatio in contrarium.

48 † Nec etiam ob.qᵭ vltimo loco allegabatur:vꝫ qᵭ dicta bona deuenerũt ad ecclesiã cũ pacto qᵭ non alienarentur: quia hmõi pactum non vitiat regulariter alienationẽ postea secutam vt est tex.ꝛ ibi p Bar.in.l.si ita quis.§.ea lege.de verb.oblig.ꝛ per Bar.in.l.qui absenti.§.j.de acqui.pos.ꝛ per Bald.in.l.ea lege. C.de cõdi.ob cãm.ꝛ per doc.in dictis iuribꝰ.ꝛ Fede.de senis in consi.io suo qᵭ incipit donatio vinee.in ordine.cclxxxix.maxime si pactum fuit qᵭ non alienetur contẽplatione ipsius ecclesie p text.et q̃ ibi habẽtur in.l.filiusfa.§.diui.ff.de leg.j. Et sic dicta allegatio non obstaret etiã si probaretur dictũ pactũ: lꝫ hactenus non sit pbatũ. Ex quibꝰ elicitur prima cõclusio principalis dubij pñtis consultationis.s.qᵭ dicta locatio in emphyteosim fuerit valida:ꝛ dicta ecclesia Milanensis debeat succũbere in prima principali parte sui libelli quatenus petit dictam locationẽ ꝓnunciari nullã: ꝛ idcirco dicta bona locata in emphyteosim dicto dño Paulo pleno iure pertinere ad dictã ecclesiã.

49 † Restat amodo deuenire ad secundam principalẽ partẽ ipsius libelli:vꝫ quatenus petitur dictã ecclesiaꝫ in integ.resti.aduersus dictam cõcessionem in emphyteosim quatenus sit valida:qui libellus alternatiuus fundatur in.c.cõstitutꝰ. de in integ.resti.vbi de hoc p Jnno.Jo.an.ꝛ modernos.sup cuius validitate vel inualiditate non me intromitto:quia a me nõ queritur. Sed presupposita validitate libelli an dicta ecclesia foueat iustitiam sup dicta in integ.resti.necne. Circa qᵭ vr̃ prima facie dicendũ qᵭ dicta ecclesia debeat obtinere.

50 † Nã cõstat qᵭ ecclesia lesa in suo contractu habet remedium in integ.resti.ad instar minoris vt in.c.j.et quasi per totũ.de in integ.resti.in antiquis.ꝛ in.vj.sed dicta ecclesia in dicta concessione videtur fuisse lesa: quia videtur qᵭ locauerit pro nimis paruo canone vt.j̃.deducetur: ergo tanq̃ lesa veniet restituenda per dicta iura:maxime per.d.c.j.ibi: sub modico censu.ꝛ per.c.ad nostram.de rebus eccle.nõ alie. Ergo restat qᵭ dicta ecclesia sit restituenda. Qᵭ autem dicta ecclesia sit lesa in dicta concessione videtur probari ex pluribus: ꝛ primo deducitur ex alijs locationibus primo factis:nam in anno. Mccclxxxv.fuerunt dicta bona concessa quibusdã de migloe ꝛ de porris pro annuo canone.cl.flore.auri iusti põderis ad computum valoris librarũ triũ ꝛ solidorum quatuor tertiolorum monete milanensis tunc currentis cum pacto qᵭ dicti conductores tenerent̃ infra annos.x.acqui

rere ius vnciarũ.x.aquarũ pro irrigando dicta bona ſm ſtatuta et cõſuetudines ciuitatis laude ⁊ facere ſeu fieri facere cauamẽtũ ſeu foſſam p quã cõduci poſſent dicte.x.vncie aquarũ pro melioramentis dictoꝝ bonoꝝ:⁊ deinde in anno. Mcccxcvij.dicti conductores ſeu alter eorum vendiderunt dño Mãfredo barbauariem vtile dominiũ ⁊ naturalẽ poſſeſſionẽ ⁊ oĩa melioramẽta ſi qua facta fuerãt ſeu reperirẽtur fuiſſe facta ſup dictis bonis precio flor.triũ milium ſexcẽtum auri ad cõputum ſolidoꝝ.xxxij.imperialium pro quolibet flore.⁊ cũ pacto qd.d.dñs Mãfredus teneretur ſoluere dicte eccleſie dictũ annuũ cẽſum.cl.flore.eo modo ⁊ forma prout tenebantur dicti de migloe ⁊ de pozris primi cõductores:ita qd dephẽdit qd in dicto anno. Mcccxcvij.dicta bona erant multum meliorata: cum de melioramẽtis fiat mẽtio in dicta venditione:⁊ dictum vtile dominiũ fuerat in anno. Mccclxxxv.habitũ ab eccleſia ſine aliquo precio ſolũ p ſolutione annua dictoꝝ.cl.flo.⁊ cũ pacto qd fierẽt meliramẽta in acquirẽdo dictas.x.vncias aque:ita qd dicta melioramẽta fuerũt quodãmodo eſtimata dictis trib᷒ milib᷒ ſexcẽtum flo. qd etiã deprehẽditur:qꝛ de anno. Mcccxcix.dicta eccleſia milanenſis cõceſſit ſeu refirmauit.d.dño Mãfredo dicta bona p eodẽ annuo cẽſu:⁊ in dicta cõceſſione facta dicto dño Mãfredo nõ cõuenit qd.d.dñs Mãfredus teneretur ad facienda aliqua melioramẽta in dictis bonis:ex quo datur intelligi qd dicta melioramẽta erãt facta:qꝛ nõ eſt veriſiĩe qd dicta eccl'ia q p dictis melioramẽtis habebat obligatos dictos de migloe ⁊ de pozris voluiſſet ɔcedere dicta bõa.d.dño Mãfredo ſine obligatiõe dicte aque ad quã illi erãt obligati ſi illa aqua nõ fuiſſet queſita.qd'⁊ euidẽtius demõſtratur: qꝛ in dicta inueſtitura facta.d.dño Manfredo dꝫ reſeruato pacto rugie quã dicti de capl'o aſſerebãt eſſe factã.vñ cum dicta bona fuerint intãtum meliorata debebant poſtea ꝓpter dicta melioramenta longe magis locari ꝙ fuerint poſtea locata.d.dño Paulo dicto anno. Mccccxxj.⁊ tñ vr̃ fuiſſe pro minori cẽſu tunc locata: qꝛ fuerunt locata pro.clx.flo.ſolidoꝝ duoꝝ imperialiũ ad cõputũ.xxxij. ſolidoꝝ imperialiũ pro quolibet flo.qui.clx.flo.longe minus valebãt in anno. Mccccxxj.illius monete ꝙ valerent illi.cl.flo.in anno Mcccxcix. de moneta tunc currenti prout conat̃ ꝓbare dicta eccleſia:ex quo vr̃ deprehendi enormis leſio dicte eccleſie:q̃ etiã coadiuuatur ex alio:qꝛ in dicta cõceſſione facta dicto dño mãfredo conuenit qd.d.dñs Mãfredus teneret̃ ad ſoluendũ etiã tpe guerrarũ:et d.dñs Paulus cõuenit de non ſoluẽdo tpe guerre. Tertio iuuatur ꝓbatio dicte leſionis:qꝛ.d.dñs Paulus in anno. Mccccvij.cõduxerat dicta bona ad nouẽ annos ⁊ promiſit infra ſeptẽ annos prime ſecuturos dicta bona ponere ad culturã ſuis impẽſis:que bona ſi fuiſſent poſita ad culturam fuiſſent veriſil'r locata pro multo maiori canone:vñ nõ expediebat dicte eccleſie locare dicta bona in perpetuũ ſi erãt zerbida ⁊ inculta in anno. Mccccxxj.cũ infra trienniũ deberẽt reduci ad culturã:iõ ſi tunc erãt zerbida inculta et buſchiua debebat expectare illud tp̃s triẽniĩ vel quinquenniĩ: vt in dictis bonis ad culturã reductis p maiori canone locaret:vel ſi in dicto anno. Mccccxxj.erãt in totũ vel in partẽ reducta ad culturam debuit p maiori canone locare:⁊ ſic deducit̃ enormis leſio que quarto loco demõſtrat̃ ex vberrimis fructib᷒ quos cõſtat.d.dñm Paulum in vita ⁊ ad pñs dictos eius liberos pcipere ⁊ percepiſſe ex dictis bonis qui ſine cõparatione excedũt valorẽ dicti annui canonis

51 prout dꝫ p parte eccl'ie.† Qd inſup deducit̃ ex inſpectione oculoꝝ que eſt optima ꝓbatio.l.ſi in ruptione.ff.finiũ regũ.et.l.eadẽ.in fi. ff.de ferijs.Sunt eñ dicta bona in ſolo pinguiſſimo in quo ſunt infinita prata ⁊ cãpi in totũ aſcẽdunt ad ſex milia trecentũ perticas

52 terre vel circa q̃ hodie aſcendunt ad maximã eſtimationẽ.† Vñ ex his deducitur nedũ leſio ſufficiẽs ad obtinendã in integrũ reſtitutionẽ:ſed etiã leſio enormis et enormiſſima: adeo qd lꝫ regulariter debeat petere in integrum reſtitutionẽ eccleſia infra quadrienniuꝫ ad exemplum minoris.vt eſt expreſſum in.c.j.de integ.reſti.lib.vj.⁊ facit tex.in.c.j.⁊ in.c.auditis.eo.ti.in antiquis.in quib᷒ dꝫ qd eccleſia fungitur vice minoris.iuncta.l.fi.C.de tpibus in integruꝫ reſti. tñ ex quo valde enormiter fuit leſa eccl'ia perpetuo reſtituit̃ prout dicit do.Ant.per.c.cũ ex literis.de in integ.reſti.qd ⁊ vr̃ velle gloſſ. in.d.c.eo.ti.lib.vj.ſup ꝟbo cã.Nã tex.ibi excipit niſi rõnabilis cauſa ⁊c.⁊ glo.exẽplificat tex.p.d.c.cũ ex literis.⁊ ſil'r Jo.de imo.eo.ti. in antiquis.dicit qd in integrũ reſtitutio nõ claudit̃ quadriẽnio in caſu.d.c.cum ex literis.Et ideo ex his vr̃ qd non obſtet dicte eccl'ie lapſus tp̃is quominus debeat obtinere in cã reſtitutionis in inte-

53 grum.¶ † His tñ non ob.in cõtrariũ eſt indubitata iuſtitia. Nã p parte eccleſie que petit in integrũ reſtitutionẽ dꝫ ꝓbari manifeſta leſio vt dicit tex.in.d.c.j.de in integrũ reſti.in antiquis.lꝫ prout di-

54 cũt ibi doc.ſatis dicat̃ manifeſta ſi ꝓbat̃ ſufficiẽter in iudicio.† Nã ꝓbationes in iudicio facte reddunt rem notoriã notorietate iuris vt in.c.veſtra.⁊ in.c.fi.de cohabi.cle.⁊ mulie.Sed in caſu noſtro nõ probatur aliquo mõ aliqua leſio p parte dicte eccleſie. Merito ex hoc capite dicta eccleſia debeat ſuccũbere:nã lꝫ p dicta eccleſia adducant̃ alique cõiecture pſuaſiue ad deducendũ leſionẽ tñmẽ dicte coniecture etiam omnes ſimul iuncte non cõcludũt leſionẽ eccle-

55 ſie.† Probatio aũt vt releuet dꝫ regulariter neceſſario concludere: al's non iuuat probantem:vt in.c.in preſentia. de proba.⁊ in.l.non hoc.C.vñ cogna.⁊ in.l.neqꝫ natales.⁊ ĩ.l.matrẽ tuã.⁊ in.l.approba-

56 tionẽ.cũ ſi.C.de ꝓba.† Qd eñ dicte cõiecture ⁊ allegationes.ſ̃.deducte nõ vigeãt oſtẽditur:qꝛ dꝫ probari leſio tpe cõtractus prout habetur in.d.c.j.⁊ in.c.cũ dilecti.de emp.⁊ vẽd.⁊ in.l.ij.C.de reſcindenda vendi.⁊ ꝓbat tex.in fi.in.l.voluntate.in fi.eo.ti.Qui eñ nititur ex aliqua re aliquo tpe vel loco adhibita dꝫ tp̃s vel locũ probare iuxta no.in.l.non ſolum.§.ſed vt ꝓbari.ff.de noui ope.nũ.⁊ in.l. eum actum.ff.de nego.geſt.⁊ in.l.ij.C.de peti.here.ideo non ſequit̃ dicta bona.vt.ſ̃.locata inerebant̃ vel valebant tñ in anno. Mccclxxxv.vel in anno. Mcccxcvij.ſeu poſt:ergo tñ valebant ſeu merebantur pro mercede ſeu canone in anno. Mccccxxj.⁊ hoc ſolũ ſuffi ceret ad cõfutandas primas allegationes.ſ̃.factas et coniecturas deductas primo loco pro parte dicte eccleſie vigore primarũ locationũ perpetuarũ de quibus.ſ̃.⁊ dicti contractus venditionis facte.d.dño Mãfredo.Attento maxime qd precia rerũ variantur ex tpe prout.ſ̃.dictum eſt per.d.l.precia rerum.et.d.l.vinum.et.d.l.in hac.cum ſi.⁊ pariter mercedes ⁊ redditus ſil'i rõne:⁊ docet notoria experientia rerum omniũ magiſtra.d.c.quã ſit.in prin.cum concor. Sed vlterius deducit pro parte dictorum cõductorũ qd dicta bona erant in longe deteriori conditione tpe dicte locationis facte dicto dño Paulo.Nam probatur prout ⁊.ĩ.ſerioſius deducam qd tũc tẽporis dicta bona erant zerbida ⁊ inculta ⁊ buſchiua ⁊ ſine pratis ⁊ vineis vel vitib᷒ ⁊ ſine caſſina ⁊ ſine rugia apta ad ducendũ aquas et ſine domibus et ſine edificijs non dirutis: vnde probat̃ p teſtes qd ſi qua melioramenta fuerãt facta per illos de migloe vel de pozris vel per.d.dñm Manfredum illa non durabant in dicto anno. Mccccxxj. Et veriſimiliter in dicto anno. Mccclxxxv. et in anno Mcccxcvij.et anno. Mcccxcix.dicta bona non erant zerbida et inculta ⁊ buſchiua ⁊ ſine edificijs:quia non eſt veriſil'e qd dicti conductores tanto tpe voluiſſent ſoluere tantũ canonem p bonis zerbidis ⁊ incultis tã longo tpe:⁊ minus eſt veriſil'e qd poſtea vendidiſſent p tanto precio cũ ſolutione eiuſdem canonis qd etiã perſuadetur ex alio:qꝛ in anno. Mccccvij. fuerunt dicta bona locata pro longe minori mercede.ſ.in effectu pro.c.flo.ſoluendis ipſi eccleſie: lꝫ etiã p.xxv.conuertendis in melioramentis dictorum bonorum. Item cũ pacto qd dicta bona deducerẽtur ad culturam prout vel ea que erant culta tpe illius dñi Manfredi.Ex quo datur intelligi qd tpe dñi Mãfredi illa bona erant culta ita qd apparet qd nõ eſt arguendum de valore ⁊ congrua mercede illius tp̃is dñi Mãfredi ſeu illoꝝ de migloe ⁊ de pozris ad tẽpus iſtius locationis de qua agitur ⁊ deprehenditur id contigiſſe ꝓpter guerras q̃ fuerunt medio tpe de quibus deponunt teſtes vtriuſqꝫ partis:⁊ dꝫ eſſe veriſimiliter in illis partib᷒ notoriũ.guerre eñ ſolent nedũ reducere bona in ſe ad deteriorẽ ſtatũ:ſed etiam diminuere bonoꝝ eſtimatio-

57 nẽ etiã ſtãte paritate qualitatis intrinſece.† Nã ſolent inducere penuriam pecuniarũ et etiã paucitatem gentiũ vt docet experientia

58 omniũ rerũ magiſtra.d.c.quã ſit.in prin.de elec.cum ſi.† Et teſtes etiã plures probant qd ꝓpter guerras preteritas erat hominũ penuria in illis partibus:qd etiã eſt veriſimil'e ꝓpter maximã peſtẽ q̃ fuit vl'r tpe biãcoꝝ q̃ viguit poſt conductionẽ dñi Mãfredi:q̃ qdẽ mortalitas eſt notoria in italia prout qd peſtis fuit et hmõi notoria nõ indigẽt ꝓbatione.c.ad noſtrã.de iureiurã. ⁊ cã.manifeſta. ij.q.j.⁊.l.ſi.vero.p cõdẽnato.§.j.iuncta glo.ff.qui ſatiſda.cog.et.c. euidentia.ff.de accu.cũ ſi.Nec breui tpe predicta reſtaurãtur.vnde non refert ſi in anno. Mccccxxj.erat quieta pax in illis partibus et durauerit per aliquos annos:⁊ maxime attẽto qd p reparatione ⁊ reductione ad culturam dictorũ bonorum erant neceſſarie maxime expenſe: ita qd veriſil'r rari fuiſſent reperti et cum difficultate qui ſumpſiſſent tantum onus cũ ſolutione tam magni annui cenſus:⁊ attẽta penuria hominũ ⁊ attento maxime qd poterat probabiliter dubitari de futuris guerris prout fuerant in preteritum:ita qd de facili confutantur dicte leues coniecture que in contrariũ.ſ̃.addu-

59 cuntur ex primis inueſtituris.† Nec etiã viget cõiectura reſultans ex dicta tẽporali locatione.et primo principaliter:quia nõ deducit̃ et minus probatur:que bona ſolebant laborari tpe quo.d.domin᷒ Manfredus dicta bona relaxauit. Et ꝓpterea non probatur nec apparet que bona eſſent reducenda ad culturam per.d.dñm Paulum ⁊ Albertũ de marnis tẽporales conductores:vñ dicta cõuentio tanꝙ dubia ⁊ incerta ꝙtum ad propoſitum noſtrum nõ pſtat vrgentem coniecturam nec probabilem alicuius leſionis: et maxime quia non apparet qd ſi dicta bona fuiſſent pro aliqua parte vel forte etiam in totum reducta tũc tẽporis ad culturam fuiſſent pro maiori canone locata prout debebat deduci ⁊ probari pro parte dicte eccleſie ad ducendam leſionem ex hoc capite.Nec etiam ſi illud probaſſet releuaret:niſi doceretur que fuerint illa bona que ſolebãt laborari tempore dicte relaxationis cum probationes vt.ſ̃.dictum eſt debeant eſſe certe.l.certum.de confeſ.⁊ quod not.in.l.j.§.quis argentum.ff.depoſi.in.l certi conditio.in prin.ff.ſi cer.pet.et debeant concludenter probare ⁊ non per veriſil'e vel potuit eſſe per.d.c.in pñtia.cum vulgaribus.ſ̃.adductis.⁊ lꝫ etiam in caſu noſtro nõ deducantur probationes etiam veriſil'r cõcludẽtes per ſupradicta. et etiam

et etiam quia dictum pactum qd̓ dicta bona reducerentur ad cul-
turā nō refertur ad bona solita cultiuari tꝑe quo illa bona tenebat
d. dñs Manfredus: sed ad bona solita cultiuari tꝑe relaxationis:
nec est verisimile qd̓. d. dñs Mādfredus dicta bona de leui ⁊ sine cā
relaxet pro quibus expendiderat tria milia sexcentū flore. ⁊ in qui-
bus fecit forte maximā impēsam ꝓ faciēdo rugiā que vocatur bar
bauaria: lꝫ de his impensis non appareat. Multi aūt testes depo
nūt ꝑ auditum tm̄ ⁊ qd̓ cōiter dr̄ ꝙ. d. dñs Mādfredus fecit dictā
rugiam: ⁊ duo testes deponunt ꝙ viderūt qd̓ facit: lꝫ non probent
qd̓ perfecerit: ⁊ ꝓpterea est verisimile qd̓ propter guerras ⁊ epidi-
miam de qua. s̄. que epidimia prout veteres attestantur fuit maxi
ma ⁊ generalis in annis. Mcccc. et Mccccij. Mccccv. illa bona
relaxauerit: quia non poterat ea cultiuare ⁊ fructus seu redditus re
colligere. vnde coniecture. s̄. deducte non probāt necessario nec per
verisimile. qd̓ etiā coadiuuatur: qꝛ dicti temporales conductores
tenebātur ad certam quātitatē: vcꝫ. xviij. denariorum pro pertica
qualibet que non reduceretur ad culturam: ⁊ per testes dictorū de
Raude deponitur ꝙ pro reducendo ad culturam dicti de Raude
conductores expenderūt sine comparatione plus: nam dñs Joan-
nes. v. testis Barthola. vij. testis Petrus. xiij. Lanfranchinus. xv.
Bassinus. xvij. Antoniolus. xix. testes deponūt qd̓ expendiderunt
solidos. xxx. pro pertica vna cum reliqua cōputatiua. aliqui depo-
nunt de pluri: nam Orinus. x. testis Bartholinus. xxx. Antonius
xxxi. Rolandinus. xxxij. testes deponunt qd̓ expendiderunt xxxij.
solidos seu florenum vnum pro pertica: qui florenus valebit. xxxij.
solidos. alij deponunt de aliquantulum minori quantitate. nam
d. Basianus testis. xviij. dicet ꝙ putat ꝙ pro. xxiiij. solidis ꝓ perti
ca. Itē. d. Francischinus a. Mccccxxi. vsqꝫ I. Mccccxxxviij. expen-
dere potuit solidos. xx. ⁊ plus pro pertica: illud ⁊ plus est indeter-
minatum ⁊ potest ꝓpter hoc cōcordari cum aliis Henricus. xxiiij.
testis deponit de. xxviij. sol. ꝓ pertica. Itē Joāninus. xxvij. testis.
dñs Nicola. xxviij. testis de. xxiiij. sol. pro pertica. Joannes. xxxvj.
testis de. xx. in. xxv. solidis pro pertica. magister Joannes. xxxiij.
testis de. xxv. sol. pro pertica. d. Frācischinus de. xx. solidis ꝓ perti
cā Itē Stephanus. xxxiiij. testis de vna libra pro pertica. qd̓ in idē
60 recidit cum precedēti. † Duo ergo tm̄ ex predictis dicūt de. xx. sol.
vnus de. xxiiij. alius de. xxv. vnus de. xx. in. xxv. duo de. xxviij. vnus
de. xxx. in. xl. vcꝫ. d. Joann. v. testis quinque testes de. xxx. quinque
autē. de. xxxij. sol. deponūt. ⁊ sic sunt longe plures qui deponūt de
xxx. sol. vel pluri ꝓ pertica q̄ illi qui deponunt de paucioribꝯ: tm̄
illi deponūt de paucioribꝯ nō dicūt qd̓ expēdidit tm̄ ad plus: et iō
non discordāt ab aliis qui deponunt de maiori summa: nā si expē-
diderunt solidos. xxx. ꝓ pertica: pariter expendiderūt. xx. et. xxiiij.
vel. xxviij. qꝛ sub maiori summa ⁊ minor cōtinet̃. l. diem ꝓferre. §. si
plures. ff. de arbi. ⁊. l. j. §. si stipulāti. ff. de vb. obli. ⁊. c. j. de arbi. lib. vj.
61 ⁊. l. cum furti. ff. de in litem iurā. † Et dato ꝙ dicti testes q ruditer
meo iudicio fuerunt examinati non reddant cām scīe ⁊ deponant
nōnulli ꝑ vbū credit vel putat vel potuerunt expendere: ⁊ merito
quia nō poterāt videre qd expenderēt in oībꝯ perticis: propterea
posset instari qd̓ dicti testes nō ꝓbarēt: tm̄ qꝛ tractat̃ de estimando
expēsas: ⁊ estimatio expēsarū prout estimatio rerū ⁊ interesse spe-
ctat ad iudicē. c. ex pāphyla. et qd̓ ibi ꝑ Bart. ⁊ doc. ⁊ ꝑ eūdē in. d. l.
vnica. C. de sentētiis q̄ pro eo qd̓ interest. ⁊ in. l. semper. §. in hoc in
terdicto. ff. qd̓ vi aut clam. ⁊ per Jo. cal. ⁊ Panor. in. c. cum cām. q̄. ij.
de testibꝯ debebit adherere cōi estimantioni tot testiū ⁊ parū plus
62 vel minus prout sibi videbit̃: † et indiscretus esset et nō bonus vir
prout dꝫ et presumitur esse iudex. l. vir bonus. ff. iudi. sol. qui esti
maret minus. xx. solidis in quibꝯ oēs cōcordāt: imo si non plus esti
maret: ex quo alij lōge numero plures de longe pluri iudicant. Si
tm̄ de. xx. solidis arbitraret̃ non est verisil̓e qd̓ apposuerint illam ta-
xatā quātitatē nisi qꝛ nolebāt ipsi conductores teneri ad integrum
interesse qd̓ erat nimis excessiuū: sed voluerūt in casu non implemē-
ti teneri ad illā taxatā summā ⁊ non ad aliud: ita persuadēdum vr̄
et ipsi de caplo veritate informati aīaduertētes qd̓ illud erat mo-
dicū interesse respectu interesse qd̓ reducerent̃ ad culturam ⁊ qd̓ ha-
berēt certū magnū annuū redditū non curarūt illud interesse paruū
illius pene: attēdentes etiā ꝙ iam erāt elapsi quatuor anni vel cir
ca ꝙ nihil vel quasi nihil erat ad culturā reductū: cū infiniti vt ita
dixerim testes etiā vtriusqꝫ partis deponūt ꝙ in anno. Mccccxxj.
dicta bona erāt zerbida inculta ⁊ buschiua: prout ⁊. j. planius ⁊ spe
cialius explicabo: ⁊ etiā cōsiderātes ꝙ adhuc erant guerre vel reli-
quie guerrarū intātum qd̓ non poterat in illis partibꝯ secure stari
63 prout deponūt multi testes vtriusqꝫ partis. s̄. ponderati. † Ita ꝙ
erat probabiliter dubitandū ꝙ illi conductores non reducerēt ad
culturā intra tres annos sequentes lꝫ reducere promiserint. vñ si ideo
in perpetuū locauerūt. non. sunt iudicādi lesi: ⁊ hoc si ita tacite vel
expresse factū fuerat ꝙ solum illa quātitas. xviij. dena. ꝓ pertica in
casu non implementi solueretur loco interesse prout al̓s contingit
64 in. l. fi. ff. de pto. stipu. prout verisil̓e est attētis p̄dictis. † Sin autē
id non fuerit expresse vel tacite actū in dubio est de iure qd̓ in con-
tractibus onerosis prout est iste de quo agitur penalis stipulatio
non nouat precedentē obligationē: adeo ꝙ si pena nō est tāta q̄tū
est interesse pene exacta pōt exigi id in quo q̄titas interesse exce-
dit q̄titatē pene vt est text. in. l. predia. ff. de acti. emp. ⁊. in. l. si quis
a socio. cū. l. seq. ⁊. l. si duo societatem. ff. pro socio. prout ꝑ dicta iura
voluit Bar. in. l. ita stipulatus. el forte. el grāde. ff. de verb. oblig. et
Ang. Raph. cu. ⁊ Imo. ibi. ⁊ Saly. ⁊ Rapha. ful. in. l. si pacto quo
penam. C. de pac. ⁊ Bart. in. d. l. predia. et est cōis sn̄ia: lꝫ articulus
iste sit multum tritus ⁊ in eo sint varie sn̄ie: adeo ꝙ Pau. de ca. in
d. l. si pacto quo penā. dicit ꝙ in hoc articulo tot capita tot sn̄ie: et
tūc eccl̓ia pretēdit se lesam vt predixi: qꝛ dicit ꝙ debebat expecta-
re finē dicte locationis tꝑalis: ⁊ si fuissent tunc redacta ad culturā
dicta bona illa locasset ꝓ longe maiori canone: ⁊ si pro mēsa reti-
nuisset habuisset longe maiores redditus: ⁊ si non fuissent reducta
ad culturā habuisset suū integrum interesse qd̓ esset tantūdem. ⁊ sic
deducit lesionē: ad qd̓ pōt rn̄deri ꝙ hec nō ꝓbātur ꝙ plus locasset
et qd̓ habuisset verisil̓r plures redditus cōsiderato statu ⁊ cōditio-
ne tꝑis. Mccccxxi. prout considerari dꝫ vt. s̄. dictū est. Tamē da-
to ꝙ probarēt ex alio non releuaret: nā dicti conductores erant lesi
in lōge plusq̄ in dimidia iuste mercedis: nā per multos testes illo-
rū de Raude ꝙ solebāt bona inculta dari ad nouenniū pro nihilo
cū pacto ꝙ reducerentur ad culturā: nā hoc deponūt Stephanus
primus testis ⁊ Joānes secundus. d. Joānes. v. Orinꝰ. x. Stepha
nus. xi. Massiolus. xij. Petrus. xiij. Joānes. xiiij. Bassianus. xvij.
d. Bassianus. xviij. Antoniolus. xix. Jacomolus. xxij. Petrus xx
iij. Joāninus. xxvij. d. Ambrosius. xxviij. d. Frāciscus. xxix. Bar-
tholinus. xxx. Antonius. xxx. Roládinus. xxxij. maister Joannes
xxxiij. Item Joannes. xxxv. Item Joannes. xxxvj. Girardus
xxxvij. d. Nicolaus xxxviij. Multi deponūt ꝙ dabat̃ ad disbuscan
dum ⁊ ad cultiuandum cū pacto ꝙ medietas terreni esset disbuscā
tis. Se itaqꝫ tꝑe postea securo seu saltē longe magis securo q̄ esset
in anno. Mccccxvij. quo fuit facta locatio tꝑalis ad nouennium
promittētes disbuscare ⁊ inculta reducere ad culturā merebantur
integros fructꝯ ꝑ nouē annos: ⁊ isti ꝓ nouēnio exposuissent. cxxv.
florenos annuos tꝑe quo erāt guerre si nō generales saltē aliqua-
les quo tꝑe nō poterat secure accedi: nō est verisil̓e ꝙ fuissent aliq
qui accepissent ad disbuscādum ⁊ reducendū ad culuturam ꝓ nihilo
dando patrono etiā ad. xv. annos. Si ergo cōuenissent disbuscare
et cultiuare ⁊ insuper. dare. cxxv. flore. annui ⁊ retinere solū ad nouē
65 niū quilibet arbitraret̃ ꝙ fuisset enormissima lesio. † Adeo ꝙ suc-
cederet remediū. l. ij. ⁊. l. si volūtate. C. de rescin. vē. ⁊. c. cū dilecti. ⁊. c.
cum causa. de emp. ⁊ vēd. qd̓ remediū vēdicat sibi locū nō solū in cō
tractu emptionis ⁊ vēditionis in quo loquuntur dicta. sed etiam
in ꝯtractu locationis ⁊ ꝯductionis prout est glo. in. l. si olei. C. lo-
cati. ⁊ cōcordāt doc. in dictis iuribꝯ. est em̄ locatio ⁊ cōductio silis
emptioni ⁊ vēditioni. l. j. ⁊. ij. ff. locati. ⁊ in iure ꝓcedit arg. de silibꝯ
ad silia. l. nō pn̄t. ff. de. ll. ⁊. c. inter ceteras. de rescrip. ⁊ de trāslia. pre
la. inter corporalia. Quinimo ⁊ in aliis contractibꝯ onerosis ꝓui-
detur aduersus similē lesionē. l. si qs cū al̓r. ff. de vb. obli. iō dictum
pactū si intelligeret̃ cū hoc ꝙ si nō ipleret̃ solueret̃ itegrum interesse
⁊ bona illa fuissent cultiuata tꝑe relaxationis dñi mādfredi illud pa-
ctū parum iuuasset illos de caplo eccl̓ie milanensis: quia haberet in
se intolerabilem leonem: ideo nō pōt dicta ecclesia magnū fun-
dametū i dicta locatione tꝑali ⁊ pacto illo: lꝫ illa magis vrgeāt q̄ ali
quid aliud qd̓ reperiā allegatū: q̄uis aūt magis vrgeant q̄ alia: tm̄
leuiter remouet̃ ꝑ predicta. De tribꝯ em̄ alterū: aut alia bona tꝑe
relaxationis erāt inculta saltē ꝓ maiori parte aut tacite vel expsse
fuit actū ꝙ solū dicti. xviij. denarij soluerent̃ si nō reducerentur ad cul
turā aut lesio fuisset intolerabilis adeo ꝙ non releuaret per predi-
cta: ⁊ sic in oēm euentū dicta argumētatio ruit: ⁊ si qs diceret nōnul
li ex illis testibꝯ ꝓbant de auditu: nonnulli de aliis bonis quam de
burgheto. nōnulli de singularibꝯ locationibꝯ vna vel duabꝯ: non-
nulli ꝙ nō viderūt aliquas ⁊ nesciunt ꝙ aliqua fuerit facta: sed ar-
bitrātur: adeo ꝙ quis instaret nō ꝓbari cōcludēter ꝙ fuerit ita so-
litū locari: rn̄detur qd̓ in casu nostro onus ꝓbādi lesionē ꝑtinet ad
ecclesiā petētem restitutionē in integ. ꝑ. d. c. j. de resti. in integ. cum
cōcor. et ecclesia nullatenus ꝓbet nisi ꝑ argumēta ⁊ cōiecturas nō
artātes necessario: ad quas cōfutandas adducūtur ⁊ alie iste cōie-
cture ⁊ argumēta in cōtrariū: que dato qd̓ nō oino necessario arta
rent: nihilominus confutant illas cōiecturas cōtrarias que addu
cunt̃: que vt dixi sil̓r non artant necessario. sunt aūt tot testes con-
cordantes in eādem sn̄iam qd̓ debēt mouere iudicem ⁊ quēlibet ad
66 depheēdēdū non lesionē. † Nec ob. quartum qd̓ supra adducitur ad
ostēdendū dictam lesionē. s. qd̓. d. dñs Paulus ⁊ successiue eius filij
perceperunt ⁊ percipiunt maximos ⁊ vberrimos fructus ex dictis
bonis qbꝯ nullo mō correspōdet nec cōparat̃ dicta q̄titas annua
clx. flo. ⁊ sic dictus annuus canō: ⁊ qd̓ dicta bona prout ex eorū inspe
ctione apparet sunt in pinguissimo solo ⁊ q̄ amplissima. Nam ad
hoc faciliter rn̄detur qd̓ dato qd̓ hec oīa legitime probētur q̄ tm̄ nō
reperio ꝓbata. nihilominus non releuarent: qꝛ dictos fructus non
percepissent ex bonis zerbidis buschiuis ⁊ incultis sine rugia apta
ad ducendū aquā ⁊ sine cassina ⁊ sine domibus ⁊ sine pratis prout
hec oīa ꝯcurrebant tꝑe dicte locationis ⁊ in anno. Mccccxxj. vnde
si non vel postea in vita dñi Pauli fuerūt ꝑcepti vel percipiuntur

vberrimi fructus id contingit ex maximis impensis erogatis per d.dñm Paulum in reducendo dicta bona ad culturã ꝛ ad prata ꝛ in faciendo rugiã ad ducendũ aquã ꝓ inaquãdo dicta bona ꝛ i faciẽdo in castra ꝛ in faciẽdo cassinã ꝛ domos in dictis bonis: ex quibus dicta bona sunt effecta pinguissima ꝛ maxime valoris ꝛ redditia maximos reddit⁹: cũ prius.s. tpe dicte locationis paucos fructus redderẽt ꝛ essent vilis valoris vt hec oĩa ex attestatiõib⁹ testiũ in actus apparẽt ꝛ.j. seriosius demõstrabo. Probat̃ eñ primo ꝙ in anno. Mcccc.xxj. ꝛ sic tpe dicte locationis facte dño Paulo dicta bona erãt zerbida buschiua ꝛ iuculta: nã id ꝓbãt quasi oẽs testes illoꝝ de Raude. Et quidã etiã de tpibus anterioꝛib⁹ ꝛ quidã etiã de tpe posterioꝛi. Et est aduertendũ ꝙ testes supradicti qui deponũt de tpe quo.d.dñs Paulus accessit ad dicta bona deponunt in effectu de anno. Mcccc.xxj. seu de anno. Mcccc.xxij. vt expsse deponit Antonius.xx.testis. qd etiã deprehendit̃ ex attestatione Joannis.xliij.testis qui deponens in anno. Mcccc.lxvij. dicit ꝙ iaz sunt quadraginta qtuoꝛ anni. vel.xlv. ꝛ Jacomolus testis.xxij. deponit ꝙ iam sunt.xlv.anni.vel.xlvj. ꝛ stephanus.xxvj.testis ꝛ roladinus. xxxiij. deponunt ꝙ iam sunt.xlv.anni. Itẽ christophoꝛus deponit ꝙ de anno. Mcccc.xxj. ꝛ. Mcccc.xxij. dimisit fictitiã sancti colũbani vcz tpe quo iuit ad terrã burgheti ꝛ iste testis ꝛ Lanfrãchin⁹.xv.testis ꝛ Antonius.xx.testis ꝛ Jacomolus.xxij. deponũt taliter ꝙ ex eoꝝ attestationibus appet ꝙ tpe quo dñs Paulus dimisit fictualiciam seu conductionẽ colũbani accessit ad dicta bona de burgheto ꝛ prout mihi dicitur apparet publico instrõ qñ dictus dominus Paulus relaxauit dictã fictualiciam seu conductionẽ sancti colũbani in anno. Mcccc.xxij. de mẽse octobꝛis. vnde ex eo instrõ declaratur tempus attestationũ que loquũtur de tpe quo accessit ad dicta bona. Item Guilielmus de inzago.vij.testis inductus ꝓ parte capituli probat ꝙ dicta bona erãt zerbida et inculta tpe quo dictus dñs Paulus iuit ad possessionẽ dictoꝝ bonoꝝ. Idẽ deponit parrinus.viij.testis. Itẽ Joãninus.ix.testis idem deponit: lz dicat ꝙ possunt esse anni.xlij.vel.xliij. ꝛ Antoniolus similiter depõit de tpe quo dictus dñs Paulus accepit possessionem de burgheto et similiter Antoni⁹.xj.testis deponit ꝙ erãt zerbida ꝛ inculta ꝛ sine edificijs tpe quo iuit ad possessionẽ dictoꝝ bonoꝝ. ꝛ deponit Laurentius.xij.testis. Unde testes vtriusqz ptis ad idem tendunt.s. ꝙ dicta bona erãt zerbida ꝛ inculta ꝛ sine edificijs excepto vno vel duob⁹ murarijs ꝓ parte remanẽtibus ꝛ pro alia pte diruptis. Itẽ ꝓbant testes illoꝝ de raude ꝙ dicta bona erãt sine pratis ꝛ sine vineis quos testes qꝛ clare sup hoc deponũt: iõ alr̃ hoc nõ nomino lz eos singulariter viderim silr̃ dñs ꝛc. Silr̃ dñs Philippus primus testis capl̃i milanẽsis cũ multis alijs deponit qd rugia barbauaria nõ currebat alueus dicte rugie erat sine aqua ꝛ erat quasi plenus ꝛ nõ erat ita latus prout nũc ꝛ nõ recoꝛdat̃ ꝙ esset cassina barbauaria qd rugia barbauaria erat plena terrena ꝛ plãtis ꝙ non recoꝛdatur ꝙ esset aliqua cassina lz nõ se artet ad tps. Item Bassianus xvij.testis deponit ꝙ.d.dñs Paulus potuit expendere ꝓ edificijs libꝛas imperialiũ.x.milia: ꝛ Antoni⁹ credit ꝙ expẽdidit plusꝙ x.milia libꝛas. ꝛ Jo.xxxvj. deponit ꝙ suo credere expẽdidit plusꝙ x.milia flo. Itẽ p.x.vel.xj.testes illoꝝ de raude deponit̃ ꝙ ꝓ disbuscãdo expẽdebant̃ ꝓ qualibet ptica.xxx.solidi vel plures: ꝛ lz aliq numero paucioꝛes deponãt de.xxviij.xxv.xxiiij.vel.xx.tñ non loquunt̃ taxatiue: ita ꝙ nõ ꝯtradicũt loquentibus de maioꝛi summa prout.s. seriatim ꝛ seriosius dixi in rñsione ad tertiã cõiecturã adductã ꝓ pte ꝯtraria sup lesione. iõ hic non repeto sz me remitto ad ibi dicta: ita ꝙ faciẽdo cõputũ qd expẽdisset.xxx.solidos ꝓ pertica ꝯsiderato qd dicta bona asserunt̃ esse sex miliũ trecẽtarũ perticarũ prout ꝛ deducit̃ in libello dicti capl̃i ecclesie milanensis dicta expẽsa disbuscãdo ꝛ reducẽdo ad culturã fuit.9450.librarũ imperialiũ. Et tñ tpe dicte cõductionis facte. Mcccc.xxj. plena proprietas dictoꝝ bonoꝝ nõ excedebat valoꝛẽ ꝛ cõem estimationẽ.3150.librarũ imperialiũ faciendo cõputum qd quelibet pertica vna cũ reliqua cõputata dictoꝝ bonoꝝ valeret.x.solidos pro qualibet pertica cum non plus valeret prout deprehendi potest ex attestationibus testium productorum per illos de Raude vt seriosius ꝛ distinctim de his attestationibus in processu plurali legi potest: ꝛ licet aliqui testes in paruo numero videantur depõnere de maioꝛi estimatione prout est dñs Jacobus.viij.testis cuz pluribus alijs: nihilominus ita qd sunt plures qui deponunt de minoꝛi precio.x. solidoꝝ pro pertica ꝙ illi qui deponũt de maioꝛi precio. Et multi sunt qui deponũt de.x.solidis vt.s.deductũ est: ita qd satis dephẽditur: ꝛ ita bonus vir deberet alio non constito arbitrari qd dicta bona dicto tpe. Mcccc.xxj non valebant plusꝙ ad computũ.x.solidoꝝ ꝓ pertica ẽm quẽ cõputũ dicta bona valuissent libras.3150. prout.s.dictũ est: pro qua estimatione etiam facit: qꝛ Lanfranchinus.xv.testis deponit qd dicta bona tempore quo.d.dñs Paulus ad ea accessit communiter ꝛ concursu non fuissent vendita pro libꝛis quatuoꝛ milibus. et Bassian⁹.xvij.testis deponit qd in anno Mcccc.xxj. et quatuoꝛ annis sequentibus non fuissent vendita pro quatuoꝛ milibus libꝛis imperialiũ: et subdunt hic duo testes. quia non erant persone quod emere curarent vel emere vellent; et dicti testes deponũt ꝙ nõ fuissent vẽdita ꝓ dicto ꝑcio: ꝛ sic deponũt qd nõ valebãt plus vel tñ vñ nõ cõcludũt ꝙ valerent plusꝙ preciũ.s. deductũ. itẽ Joãnes.xxxvj.testis silr̃ deponit ꝙ nõ valebãt plusꝙ quatuoꝛ mile libꝛas: iste etiã deponit ꝓ negatiuã ꝙ non valebant plus: nõ tñ ꝙ valerẽt tñ: bona itaqz illa tũc tpis non erant magne estimationis vt ex his attestationib⁹ apparet: qd etiã deprehẽdit̃ ex multis emptionib⁹ postea successiuis tempoꝛi⁹ factis de bonis ibi vicinis de bonis zerbidis ꝛ incultis cũ edificijs ꝛ sine. sup quib⁹ sunt in actis ꝓducta.xxij. infrã que fuerũt facta ꝓ vilib⁹ precijs: lz cõditionis tẽpoꝝ ꝛ bonoꝝ verisilr̃ cõtinuo melioꝛarent̃: que breuitatis cã non refero: tamẽ sunt plurimũ põderãda ad ꝓpositum: ita ꝙ tũc tpis nõ erãt verisilr̃ magni redditus: iõ nõ merebant̃ magnã mercedẽ. Nã iusta merces ꝛ iusta pensio censet̃ ille que in.xx.annis cõstituit verum precium prout est tex. iũcta glo. in aut. ꝑpetua. C. de sac.sanc.ec. cum qua glo. doc. ibi trãseũt: ꝛ quotidie prout ibi dicit Pau. de ca. ad illum recurrimus pro ꝓbando que censeat̃ iusta pensio seu merces alicuius rei trahens illam glo. ad minoꝛẽ qui locaret res suas: nã ad vidẽdũ an sit lesus ꝛ ꝙr restituẽdus recurrit̃ ad dictam cõsiderationẽ illius glo. ẽm ipsum: ꝛ cũ ecclesia fungat̃ vice minoꝛis circa restitutionem integrum. d.c.j. de in integ. resti. in antiquis. ꝛ in.vj. ꝛ.c. auditis eo.ti. in antiquis pariter est dicendum ꝙ qñ ecclesia locat ad tps vel in perpetuũ debeat fieri dicta consideratio an annua merces sit vigesima pars iuste estimationis: et si est vigesima pars ecclesia non censeatur lesa al's sic. casu aũt nostro dictus canon in.xx.annis ascendet ad ꝙtitatẽ.4834.librarũ: ꝛ sic longe excedit estimationem dictoꝝ bonoꝝ que tpe illo erat longe minoꝛ vt ex predictis deprehendit̃. Ex quo demõstrat̃ ꝙ dicta locatio in emphyteosim fuit facta ꝓ cõdecenti ꝛ excessiuo canone: ꝛ sic nedum probatur lesam fuisse ecclesiã: imo probatur ꝯtrarium.s. non fuisse lesam ꝛ recepisse vltra ꝯgruã mercedẽ prout etiã infra ex attestationib⁹ testiũ deprehendit̃: lz pro parte ecclesie esset probanda lesio vt.s. sepius dictũ est aliqs etiã.l. minoꝛibus. C. de in integ. resti. mino. ꝛ.l. verum. §. sciendũ. ff. eo.ti. ꝛ.l.j. C. si aduer. vendi. pig. et.c. cõstitut⁹. in fi. ꝛ ibi gl. fi. de in iterg. resti. † Nõ eñ eoipso qd est minoꝛ vel eccl'ia q̃ contraxit est lesa ergo restituẽda.l. nam postea. §. si minoꝛ. ff. de iureiur. Et cõsiderat̃ an contractus fuerit sobꝛie.i. prudenter celebrat⁹ ꝛ non attenditur si alr̃ res succedat et sic tractu tpis redũdet dãnum ex ipso cõtractu: nã ex tali lesione non causat̃ restitutio in integ.l. verum. §. item non restituetur qui sobꝛie rem suam administrans occasione dãni ꝛc. vbi subditur: nec eñ euẽtus indulget dãni restitutione: sed consulta facilitas. Non ergo consideratur si hodie dicta locatio est dãnosa ecclesie eo quia conditiones tẽpoꝛum sunt mutate ꝛ non est penuria hominum et oĩa sunt parata: nec dubitatur de guerra. ꝛ ꝓpter excessiuas impensas factas per dictos conductores ꝓpter que dicta bona sunt hodie longe maioꝛis estimationis ꝙ essent tpe ꝯtractus: prout ꝛ attestãtur testes ipsoꝝ de raude. Sunt forte decẽ testes qui deponunt de cõi fictu sex denarioꝝ ꝓ pertica vel minus: ẽm quẽ cõputum oĩa dicta bona non fuissent locata pro centuz floꝛenis annuis ad conputum xxxij. solidoꝝ imperialium: ꝛ tñ fuerũt locata ꝓ annuo canone.clx. dictoꝝ floꝛenoꝝ ad qd cõfert depositio etiã Girardi.xxxvij.testis qui deponit ꝙ dicta bona nõ affictabãtur nec potuissent affictari nisi ꝓ pascuis: ꝛ dñi Nicolai.xxxviij.testis qui deponit ꝙ tũc habuit affictum ꝓ.xxv. quinqz bona q̃ non haberet ꝓ quingẽtis: licet duo testes deponere videãtur de maioꝛi merecede: vcz Stephanus xxxiiij.testis qui deponit ꝙ dicta bona non fuissent affictata vltra denarios.vj. aut.viij. eo quia quidam per annos quatuoꝛ postꝙ dictus dñs Paulus iuit ad dictam possessionẽ affictauit ad computum.viij. denarioꝝ pro pertica: ꝛ Joannes.xxxv.testis deponit ꝙ dicta bona non fuissent affictata vltra solidum vnum: et deponit de duabus locationibus factis de bonis ꝓpinquis factis ad cõputum solidi vnius ꝓ pertica: tñ non deponit ꝙ bona deducta in vna ex dictis locationib⁹ essent zerbida ꝛ inculta prout erãt ista. Item bona deducta in alia locatione erãt in loco lõge magis ꝓpinquo ciuitati ꝙ bona de burgheto: ꝛ propterea habebãt melioꝛẽ conditionẽ: maxime tpe suspicionis guerrarum: que suspicio vigebat in anno. Mcccc.xxj. prout.s.deductum est: ita ꝙ attestatio istius nõ multũ vrget ꝛ est singularis ꝛ testi vnico vel singulari nõ credit̃.l. iurisiurandi. de testi.c. tam literis. extra eod. titu. ꝛ.l. vbi numerus. ff. eod. tit. cum si. Apparet igitur ex iaz dictis ꝙ dicta locatio fuit facta ꝓ canone plusꝙ condecẽti: ꝛ prout etiã.s. dictum est non est considerandum ꝙ hodie dicta bona sunt maximi valoꝛis et plus locarentur: qꝛ hodie dictoꝝ bonoꝝ estimatio creuit in ꝙtitate floreno.xxvj. miliũ inter cetera ꝓpter maximas expẽsas factas ꝓ dictos ꝯductores prout arbitrant̃ Stephanus.xj.testis ꝛ Antonius xx. ꝛ d. Frãcis.xxviij. ꝛ magister Joã.xxxiij. ꝛ Jo.xxxv. ꝛ Jo.xxxvj. et Joãninus deponit ꝙ illa q̃ valebãt tũc solidũ vnũ valent hodie solidos.xxx. iõ si hodie plus ꝑcipitur verisimiliter id cõtingit propter melioꝛationẽ factã dẽ dictis bonis prout magis specifice deponũt multi testes illoꝛum de Raude ꝛ etiã sunt multi testes qui vltra supradicta deponunt de magnis impensis quas continuo faciũt dicti cõductores maxime in custodiendo aquã dicte rugie ꝛ in conseruando

in cōseruādo dictā rugiā. ⁊ in soluēdo cōi laudi pro dicta aqua ꝑ qua soluunt quolibet anno ad rōnē duoꝝ floren. pro vncia prout deponunt Stephanus.j.testis illoꝝ de Raude ⁊ Stephanus.xj. testis ⁊ Jacomolus.xxij.testis.⁊ Stephanus.xxxiiij.testis sunt ⁊ alij testes qui circa hāc expensam deponūt ⁊ prout audio aqua di cte rugie est.lx.vnciarū ⁊ soluūtur annui.cxx.licet hoc nō deduca tur in processu.Et etiā in factoribus pro recolligēdis fructibus et custodiēdis dictis bonis ⁊ alijs bonis illoꝝ de raude.Qui ibi i lo cis circūstantibus habēt multa alia bona.⁊ forte non fuisset expe diens facere tot expēsas ⁊ pro dicta rugia ⁊ pro dictis factorib⁹ ⁊ pro edificijs pro illis solis bonis.vnde pōt probabiliter persuaderi ꝙ ecclesia vel alij qui habuissent solūmodo illa bona nō fecissent di ctas expensas ⁊ nō intātū melioꝛassent dicta bona ⁊ interest dicte eccl'ie habere directū dñium in dictis bonis intātū melioꝛatis ⁊ tā excessiue estimationis quancūqȝ canon annu⁹ non crescat maxime propter casus qui possent occurrere in quibus bona emphyteoti ca reuertuntur ad ecclesiā. Ex quibus oībus quilibet sani capitis meo iudicio arbitraretur dictū ɔtractū emphyteoticū factū dicto dño Paulo fuisse iudicandū valde vtilē dicte ecclesie. Attēta ma xime cōditione temporis dicti millesimi.s.dicti anni.M.cccc.xxi.⁊ alijs circūstātijs de qbus.s.ꝑpter que puto intrepide cōcludēdū ꝙ dicta eccl'ia nullatenus possit obtinere in causa restitutionis in integrū.ex eo qꝛ nulla ꝓbaṫ lesio.vt.s.late demōstratū est in quo demōstrando fui plꝛius ꝙ soleat esse officiū ɔsultoꝛis artatus ad id instantia cōsulētis qui voluit ꝙ in cōsilio sigillatim facerē mē

68 tionem de dictis testiū prout.s.feci.†Ex alio etiā capite videtur cōcludēdū ꝙ dicta ecclesia nō possit in dicta causa restitutiōis in integrū obtinere: qꝛ ecclesia regulariter habet tp̄s quatuoꝛ annoꝝ ad imploꝛandū beneficiū in integrum restitutionis vt in.c.j.de in integ.resti.lib.vj.⁊ facit.d.c.j.⁊.d.c.auditis.eo.ti.in antiqs. Aqua tamē regula datur exceptio in casu quo eccl'ia enoꝛmiter lederetur qñ rationabilis causa suadet dari maius tēpus vt est tex.in.d.c.j. de in integ.resti.lib.vj.⁊ glo.⁊ doct.ibi exēplificāt per casum.c.cū ex literis.de in integ.restitu.eo.lib.⁊ sic qñ ecclesia excessiue lediṫ prout lesa fuit.in.d.c.cū ex literis prout volūt doct.in dictis iuri bus.⁊ in.c.ij.eo.titu.⁊ in.c.ad nostrā.de reb.eccle.nō alie.vnde ad propositū si ecclesia lederetur: tñ non multū enoꝛmiter fuisset sibi preclusa via ad petēdā restitutionē in integrū per lapsuȝ quadriē nij a tēpoꝛe lesionis ⁊ sic a tēpoꝛe cōtractus ꝑ dicta iura. Si autē fuisset excessiue lesa esset sibi ꝑclusa via saltē per lapsuȝ.xl.annoꝝ quo tēpoꝛe p̄scribitur aduersus ecclesiā vt in auṫ.quas actiones. C.de sacrosan.eccle.⁊ in.c.de quarta.de prescriptis.cū simi. vnde cum.xl.anni sint iam elapsi nō pōt dicta ecclesia amplius insiste

69 re in dicta in integrū restitu.imploꝛāda.†Nec ob.si dicaṫ qȝ di cta p̄scriptio.xl.annoꝝ fuit interrupta ꝑ litis contestationē ema natam in.xl.annoꝝ: qꝛ licet per litis contestationē soleant interrūpi prescriptiones.l.j.C.de p̄scri.longi tempoꝛis.et.l.sicut.⁊.l.fi.C.de prescrip.xxx.vel.xl.annoꝝ.⁊.l.vt perfectus.C.de annali exceptio ne: tamē non interrūpitur prescriptio que cōpetit aduersus resti tutionem in integrū per.l.fi.C.de tēpoꝛibus in integrū restitu.vbi causa in integrū restitutionis debet nō solū inchoari: sed expediri infra quadriēniū prout est ibi exp̄ssum ⁊ sic litis cōtestatio nil ope ratur circa hm̄ōi prescriptionem aduersus restitutionem minoꝛis de qua loquitur.d.l.fi.et similiter nō debet operari circa p̄scriptio nem aduersus ius petendi in integrū restitutionē per ecclesiā cum ecclesia circa restitutionē in integrū fungatur vice minoꝛis.d.c.au ditis.⁊.c.j.eo.ti.in antiquis ⁊ in.vj.Et ideo litis cōtestatio non in terrumpat prescriptionē currentem aduersus ius petēdi hm̄ōi in integrū restitutionē cōpetens ecclesie et si nō interrūpit p̄scriptio nem quadriēnij multominus debet interrūpere prescriptionē.xl. annoꝝ: nec reperitur ꝙ in hoc ecclesia diuerso iure fungatur a mi noꝛe.vnde stādū est regule.d.c.j.⁊.d.c.auditis.a qua casus iste nō reperiṫ exceptuatus ꝑ ea que habētur in rub.de reg.iur.in.vj.et in l.j.ff.eo.ti.⁊ ꝑ Bar.in.l.quoties.ff.si qs cau.⁊ hoc de pꝛimo dubio

70 dicta sufficiāt. ¶†Restat vt deueniā ad tertiū pꝛincipale q̄situm. Circa qȝ res videṫ pꝛima frōte satis clara ⁊ decisa ꝑ tex.⁊ ꝑ theo ricā doctoꝛū qui cōiter oēs cōcoꝛdant.s.ꝙ qñ moneta mutatur vel deterioꝛatur deterioꝛatione intrinseca solutio dȝ fieri de moneta antiqua vel solui dȝ estimatio antiq̄ monete ꝓut videtur hoc satis exp̄ssū in.c.olim cām.de cēsibus ꝓut ⁊ si melioꝛ moneta sit in vsu tp̄e solutionis dȝ antiqua moneta vel eius estimatio solui ꝓut est expressum in.c.cū canonicis.eo.ti.⁊ sic contrarioꝛū eadē est natura ad hoc.l.⁊ si cōtra.de vulg.⁊ pupil.⁊.l.si ex toto.ff.de leg.j.xxxij. dist.hospitiolū.facit qȝ antiqua moneta seu in antiqua bonitate sit moneta soluēda tex.in.l.cū quid.ff.si cer.pe.⁊.l.vxoꝛē.§.testamē to.de leg.iij.⁊.l.nomē.§.filio.⁊.l.vxoꝛ.§.j.eo.ti.vbi hoc firmā Dy. qȝ ⁊ tenet Bar.in.l.paul⁹ rñdet creditoꝛē.ff.de solutio.⁊ ipse Bal. in.d.l.cū quid nō fateṫ hic hoc quo ad estimationē.Sed puto ipse et doct.habere eūdē sensum.s.ꝙ ipsa estimatio antiq̄ monete respe ctu bonitatis intrinsece.non si al's creuit vel decreuit sine moꝛa et doct.in.d.l.cum quid.⁊ ipse ⁊ canoniste cōiter omnes in.c.quanto

71 extra.d iureiu.⁊.d.c.olim cām.⁊.d.c.cū canonicis. ¶†Nec ob.ꝙ solutio fieri dȝ de moneta currēti seu vsuali hoc ē que cōiter est in vsu ꝓut ꝓbāt tex.⁊ gl.in cle.ij.de decimis.⁊ in.c.ij.in fi. de maledi cis.vbi gl.no.qȝ etiā si nō dicaṫ dȝ itelligi si solutio fiat de mone ta vsuali.⁊ sic de moneta que est in vsu ⁊ cōiter currit sup quo gl. ibi allegat plures cōcoꝛdātes.⁊ facit.l.impatoꝛes.ff.de ɔ̄hē.emp. vbi videtur qȝ ɔsuetudo regionis est in hm̄ōi obseruāda. Nā ad hoc rñdetur duobus modis.vno mō qȝ verū est qȝ ɔsuetudo re giōis obseruaṫ ⁊ moneta q̄ est in vsu est soluēda vt in dictis iuri b⁹:tñ intelligiṫ de moneta que est in vsu tp̄e ɔ̄ct⁹ ⁊ moneta vsua lis tūc currēs est soluēda ꝑ.d.c.olim cām.⁊.d.c.cū canonicis ⁊ si milib⁹.s.adductis.Nō em dicūt.d.c.ij.⁊.d.cle.ij.cui⁹ tp̄is vsualis vel currēs moneta soluaṫ.ita qȝ possunt declarari ⁊ interp̄tari ꝑ dicta alia iura.s.adducta cū vnū ius interp̄tetur ⁊ declaretur ꝑ aliud.l.non est nouū.⁊.l.nam ⁊ posterioꝛes.ff.de legi.⁊.c.cū expe diat.de elec.lib.vj.⁊.c.cū dilectus.de cōsuetu.⁊.l.si serui vestri. C. de noxa.Scđo rñderi pōt qȝ supradicta ꝓcedunt qñ solutio fieri dȝ de debito resultāte ex ɔ̄ctu vl' testō: sȝ.d.cle.ij.⁊.d.c.ij.ꝓcedāt qñ solutio fieri dȝ ratiōe debiti causati vigoꝛe alicui⁹.l.nō vigoꝛe cō tractus vel testamēti:tum qꝛ lex semꝑ loquiṫ.l.arriani.C.de hꝛti. Nec tp̄e legis oꝛiṫ obligatio: sed cōiter mediāte aliquo facto post ea imminēti ipsa obligatio oꝛiṫ.iō nō attēdiṫ tp̄s legis vel statu ti.Nec solutio fieri dȝ de moneta q̄ currebat tp̄e legis cōdite: sȝ de moneta que postea currit tp̄e solutionis ꝓut voluit specu.in ti.de solu.§.ij.ver.si.quē refert ⁊ seqṫ Jo.de imo.i.l.paul⁹.de solu.†nec

72 etiā videṫ obstare si dicaṫ ꝙ ꝑ lapsum.xl.annoꝝ sit p̄scriptū: nā cō tra ecclesiā currit p̄scriptio.xl.annoꝝ auṫ.quas actiōes.C.d sacro san.eccle.ca.xvj.q.iij.⁊.c.de quarta.de p̄scrip.⁊.c.auditis.⁊ pluri bus caplis.eo.ti.Quia ad hoc videṫ posse rñderi multis modis. Pꝛimo qꝛ dicti emphyteote habuerūt notitiā debiti: quia ipsi de raude ɔ̄trerūt ⁊ in facto ꝓpꝛio nō cadit regulariter ꝓbabilis igno rantia.c.ab excōicato.de rescrip.⁊.l.ꝙꝙ.ff.ad velleia.⁊ si postea forte illi ɔ̄hētes decesserīt ⁊ in emphyteosim successerint eoꝝ suc cessores illi etiā nō videṫ ꝑtēdere posse ignoꝛātiā cū ipsi vigoꝛe di cti ɔ̄ct⁹ fecerint solutiōes.vn̄ nō sunt ferēdi si ꝑtēderēt se ignoꝛas se ea q̄ in ipso ɔ̄ctu cōtinenṫ.l.nō est ferēd⁹.ff.de trāsac.⁊.l.cū hꝛs. ⁊ ꝙ ibi ꝑ Bar.ff.de libe.leg.Si ergo habebāt notitiā debiti non soluēdo videṫ fuisse in mala fide ⁊ possesso malefidei nullo tp̄e p̄ scribit.§.possessoꝛ.de reg.iu.li.vj.⁊.c.fi.de p̄scrip.Scđo nō videtur obstare allegatio p̄scriptio.qꝛ añ lapsū.xl.annoꝝ fuit mota lis sal tē ꝑ libelli oblationē ⁊ citationē partis qȝ sufficit ad interrūpēdā p̄scriptionē.l.sicut.C.de p̄scrip.xxx.vel.xl.annoꝝ.iō nō videṫ ocur sa p̄scriptio quadragenaria.Qȝ ⁊ tertio videṫ dicēdū qꝛ cēsus an no q̄libet currit.nā quolibet anno debeṫ noua summa.clx.floreñ. iō lȝ negligētia in petēdo quantitates decursas i p̄mis annis.x. vl'.xij.causet p̄scriptionē aduersus debitū dictarū quātitatū debi tarū ꝑ illis.x.vel.xij.annis p̄mis tñ sūme currētes ꝑ annis seqūē tib⁹ post illos.x.vl'.xij.annos p̄mos nō potuerūt pꝛi⁹ peti.iō nō ca debat vlla negligētia in petitiōe dictarū summarū q̄ peti nō pote rāt.Jō nec videṫ ꝙ p̄scriptio curreret cū ipedito agere nulla cur rat p̄scriptio.l.j.in fi.C.de annali excep.l.ɔ̄tra maioꝛes.C.de ioffi. testa.l.j.in fi.C.de bo.maternis.⁊ ideo in debitis ɔditionalib⁹ vel in diē certā vel.icertā nō ichoaṫ p̄scriptio anteꝙ cōditio purificeṫ vel dies venerit ꝓut est exp̄ssum.in.l.cū notissimi.§.illud.C.de p̄ scrip.xxx.vel.xl.annoꝝ.ɔ̄stat aūt qȝ ꝑ annis sequētib⁹ istud d bi tū erat in diē: in nō videṫ qȝ potuerit currere p̄scriptio anteꝙ di es venerit.⁊ multo foꝛti⁹.nō videaṫ potuisse esse decursa p̄scriptio quo ad sūmas nūc hacten⁹ nō sūt decurse sȝ annuatim veniāt cur rēde.⁊ sp̄al'r in debitis annuis qȝ nō sp̄al'r incipiat currere p̄scri ptio ab initio ꝑ annis seqūētib⁹ sȝ annuatim noua icipiat currere p̄scriptio respectu noue summe q̄ de nouo icipit deberi vel icipit posse peti videṫ tex.satis apt⁹ i.d.l.cū notissimi §.i his.merito cū hoc debitū sit annuū dicam⁹ nō esse decursā p̄scriptionē ꝑ annis futuris seu summis i futurū annuati debēdis nec ꝑ summis debi tis in p̄teritū ꝑ annis.xl.pꝛimis nec huic ɔsiderationi videṫ obsta re tex.i.c.olim cām.de cēsib⁹ quaten⁹ innuit ꝙ si solutio noue mo nete fuisset facta.xl.annis fuisset p̄scriptū etiā q̄ ad solutiōes po stea faciēdas ibi de dicit de tp̄e.l.p̄decessoꝛis tui.ꝑ synodatico pa piēsis fuit moneta soluta ⁊ a tp̄e dicte.l.nō nisi.xxxvj.annoꝝ ad pl⁹ tp̄s effluxerit ⁊c.Nā rñdēdū videṫ qȝ ad illū tex.dȝ suppleri maxie ꝓut dicit ibi Hostie.q tenet ꝙ nō ocurrisset ibi p̄scriptio e tiā si solutio fuisset facta ꝑ.xl.annos.⁊ vltra d ipsa lucēsi moneta qꝛ cēs⁹ p̄scribi nō pōt.lege ɔperit.⁊.l.male agit.C.d p̄scrip.xxx.vl' xl.annoꝝ.⁊ facit.c.ɔstitut⁹.d reli.domib⁹: ⁊ i eādē sniāȝ ɔcurit ibi d.An.ea ratiōe qꝛ lucēses fuerūt soluti loco papiēsiū.⁊ ad tex.ibi rñdet ꝙ assignat duas ratiōes: vnā qꝛ loco papiēsiū sūt soluti lucē ses: aliā qꝛ nō essent soluti loco papiēsiū tñ nō erāt trāsacti.xl.anni vn̄ sufficit alterā ratione militare licet nō currat vtraqȝ ratio .ar. §.affinitatis.isti.de nup.⁊.l.liberoꝝ.§.q no.ff.de his q no.infa.⁊ l.si nō lex elusētie.ff.de here.insti. Preterea dato ꝙ ibi obstaret prescriptio.xl.annoꝝ.nō videtur qȝ obstet in casu nostro qꝛ conti nuo fuit soluta vniformis moneta sed in casu nostro moneta nō durauit ꝑ.xl.annos vniformis quia cōtinuo magis deterioꝛata

propter mistură eris. ideo non videt in casu isto decursa pscriptio cũ nõ fuerit vna moneta soluta p annos. xl. put hãc differẽtiã facere videt Host. in sum. d cẽsib⁹. §. ex qb⁹ causis. vñ. ꝙ si moneta. Restat itaqꝫ ex his cõcludẽdũ qd dicti de raude sint cõdẽnãdi ad soluẽdũ dictũ cẽsum seu canonẽ de solidis currẽtib⁹ tpe ɔtus vel iuxta illoꝝ estimationẽ. ¶ His tñ minime refragãtibus cõtrariã sniam puto magis esse iuri ɔsentaneã ⁊ hoc ex pluribꝰ. Primo qꝛ nõ est legitime probatũ ꝙ solidi q hodie currũt sint in bonitate intrinseca vel in estimatione differẽtes a nũmis q erãt in vsu tpe contractus: tum qꝛ nõ ponit p parte nec deponit per testes cuiꝰ bonitatis vel estimationis fuerint solidi in anno. M. cccc xxi. quo anno fuit celebratꝰ ɔtus de quo agit ⁊ cuiꝰ tpis qualitas monete currẽtis erat pbãda. Si em̃ instat eccl'ia ꝙ solutio fiat de moneta tũc currẽti. s. currẽti tpe ɔtus vl ad eiꝰ estimationẽ cui dubiũ qd deducendũ erat ⁊ pbãdũ cuiꝰ q̃litatis ⁊ estimatiõis erãt solidi illo tpe. Nam q nitit ex tpe dz illud pbare ⁊ ad illud debẽt pbatiões ɔcludere. l. eũ actũ. ff. de neg. gest. ⁊ ibi p gl. ⁊ doct. l. ij. C. de peti. here. et ar. l. nõ solũ. §. sed vt pbari. ff. de no. ope. nũ. ⁊ ibi p Bar. et doc. tũ etiã qꝛ ipsi testes ex alio nõ pbãt vt eos discurrẽdo sigillatĩ demõ

73 strabitur. † Itẽ nõ reddit cãm sciẽtie put reddere bebebat cũ deterioratio ipsa nõ erat res que p solũ visum vel aliũ sensum corporis facili discursu posset in notitiã deduci: de gustu ⁊ odoratu ⁊ tactu cõstat qꝛ nõ sunt accõmodati notitie talis bonitatis intrinsece vt de se cõstat. Similiter nec vidẽdo monetã discernit an sit in bonitate itrinseca mutata p ea que. s. deduxi circa aliũ testẽ ꝓxime pcedentẽ. Discernit em̃ potius iudicio intellectus ⁊ nõ de facili. Ego licet habeã bonũ sensum visus: non discernerẽ an vna moneta esset melioris argẽti ꝙ altera: ⁊ maxime si nõ viderẽ ambas simul: ⁊ maxime si nõ esset maxima differẽtia ⁊ ita cõiter accideret i aliis: ideo cũ hec intrinseca bonitas nõ cadat i sensu corporis reddi debet rõ sciẽtie etiã si testis nõ interrogat put volũt Inno. ⁊ doc. c. cũ causam que. de testi. ⁊ Bal. in. l. solã. ⁊. l. testiũ. C. de testibus. ⁊ p Bar. in. l. qui testã. §. fi. ff. de testamentis. ⁊ in. d. l. solã. ⁊ p Ang. in aut. de testibus. §. ⁊ licet. ⁊ per Inno. in. c. per tuas. de testibus. ⁊ in. c. cũ oporteat. de accusa. ⁊ maxime si fuit pductũ interrogatoriũ ꝙ testes interrogẽtur in causa sciẽtie. voluit etiã Jo. and. in. d. c. cuꝫ causamqꝫ. allegãdo Vin. ⁊ Inn. in. d. c. per tuas. ꝙ tũc testes deponentes sine reditione cause etiã nõ interrogati. ⁊ etiã sup his que directo cadũt in sensum testis nõ probãt qñ est pductũ interrogatoriũ ꝙ interroget testis qñõ scit. qd tenẽt moderni. in. l. j. in prin. ff. de no. ope. nũ. Ex his ergo deducit ꝙ nõ est pbata ista diuersitas monete in bonitate intrinseca put erat necesse p dicta. s. Ideo rei veniũt absoluẽdi actore nõ pbante. c. cũ eccl'ia sutrina. de causa pos. ⁊ ppie. l. qui accusare. C. de edẽdo. ⁊. l. actor ꝙ asseuerat. C. de pba. cũ si. ⁊ si pbatio est dubia silr reus venit absoluẽdꝰ. c. inter dilectos. in fi. de fide instru. ⁊. c. cũ sint partiũ iura obscura. de re. iur. in. vj. Scdo dicti rei veniũt absoluẽdi dato ꝙ pbaret mutatio dicte monete: qꝛ ponit pro parte dicte eccl'ie agẽtis ꝙ dicte de raude rei cõuẽti solutiones quas fecerũt dictis annis fecerũt de moneta currẽti erea admista. vñ si pbaretur annuatim factas mutatiões monete in bonitate ⁊ pbant solutiones facte annuatim put presupponit. Restat ꝙ p. xl. annos ⁊ vltra est ɔtinuo facta solutio de alia moneta ꝙ de moneta currẽti tpe ɔtus. Ideo cẽset esse pscriptum aduersus solutionẽ dicte monete antiq cũ quadragenario tpe sit ɔtinuo facta solutio de pecunia seu moneta currẽti: lꝫ deteriorata p tex. ⁊ gl. ibi in. d. c. olim cãm. ⁊ ad hoc in simili allegat illũ tex. gl. in ca. qcñqꝫ. xv. q. vj. qd ⁊ videt tenere. d. Ant. de but. in d. c. olim. quatenꝰ vult ꝙ ibi nõ currẽret pscriptio: qꝛ lucẽses soluit loco Papiẽsiũ. vñ secꝰ sentit si simpliciter soluisset lucẽses pro illo annuo censu ⁊ hoc idẽ simplr post dictas gl. no. Abb. sicu. in. d. c. olim cãm. vñ videt esse pscriptũ aduersus illã obligationẽ soluẽdi solidos currẽtes tpe ɔctꝰ. Ex quo continuo fuerũt soluti alij pro tpe currẽtes ⁊ nõ currentes tpe ɔtus. Qd ⁊ satis est verisile fuisse de mẽte ɔhentiũ. qꝛ facto datur voluntas intelligi. l. reprehẽdenda C. de insti. ⁊ substi. sub cõdi. factis. ⁊. l. si vẽtri. in fi. ff. de puile. cre. ⁊ in cañ. cũ per bellicã. xxxiiij. q. ij. ⁊. xxxij. dist. qꝛ sunt culpe. ⁊ p gl. in c. scribã. de psump. vbi habet qd ex postea gestis iterptãtur ⁊ cõiecturant prius gesta. Cũ itaqꝫ receperint ⁊ dederint monetas currentes licet minoris estimatiõis ⁊ bonitatis videt cõiecturãdũ ꝙ gesserint in aio ꝙ monete currẽtes soluerẽtur. Nõ em̃ debet moneta tũc currẽs nisi qꝛ ita cẽset cogitatũ inter partes. Si aũt ex actibus sequẽtibꝰ demõstrat alia mẽs cõtrahẽtiũ illi videt stãdũ ar. l. semp in stipulatiõibꝰ. de reg. iur. ⁊ in regula inspicit in. vj. vna em̃ psumptio tolit aliã. vt. l. diuus. cũ sua gl. ff. d in integ. rest. qd maxime dicẽdũ esset si pbaretur qd prius solebãt cõtigere ꝙ soluẽtes soluebãt de moneta currẽti: lꝫ moneta fuerit mutata: nã illud cẽsetur actũ inter ɔhẽtes ꝙ solitũ est fieri. l. ꝙ si nolit. §. q assidua. ff. de edili. edic. ⁊. l. si prius. ff. de aqua plu. arcẽ. ⁊. l. fi. C. de fideiu. cũ si. ⁊ mos regionis est plurimũ attẽdẽdus in interptatiõe ɔtũ ⁊ vltimarũ volũtatũ. l. si seruus pluriũ. §. fi. de leg. j. ⁊. l. cũ de lanionis. §. asinã. de fundo instru. ⁊ in specie ɔsuetudo dicte ecclesie. arg. l. qui semisses. ff. de pig. act. ⁊. d. l. si seruus pluriũ. §. fi. cũ si. multis. vñ d pbatio ꝙ solebat ita seruari ita erat in vsu ⁊ ɔsuetũ priꝰ ⁊ postea reddit rem clarã p pdicta: licet in terminis nostris nõ sint necessaria cũ alia fundamẽta sufficiãt ad victoriã reportãdã. Cõsuetudo aũt si pbatur esse qd nõ obstat ꝙ tpe cõtractꝰ moneta fuerit melior: tñ soluit ꝫm qd currit tpe solutionis nulli dubiũ ꝙ nõ est attendẽda per pdicta. ⁊ qꝛ cõsuetudo derogat iuri ciuili ⁊ cañ. l. de qbꝰ. ff. de. ll. ⁊. l. fi. C. que sit longa cõsuetudo. ⁊. c. fi. extra. eo. ti. cuꝫ multis. Nec obstat supradicto fundamẽto psumptionis qd dicti de raude habebãt notitiã debiti: qꝛ fateor sed ⁊ ecclesia habebat notitiã crediti pari ratiõe: tñ recipit solutiões de moneta currẽt verisimiliter nõ ex alio nisi qꝛ credebat ex illa debere fieri solutionẽ. Nõ em̃ est verisimile ꝙ al's recepisset illas solutiones sibi ecclesie dãnosas nisi qꝛ credebat de illa moneta habere solutionẽ erando forte vel in iure vel in facto vel nõ errãdo: sed qꝛ forte ita tacite fuerit actũ ⁊ put ex parte recipiẽtis. ista credebãt ita verisimiliter ⁊ pari ratione cadit in soluẽtibus: licet em̃ scirẽt ꝙ pmiserint soluere. clx. florenos ad rationẽ. xxxij. solidoꝝ pro floreno. Nõ tñ sequit qd scirẽt ꝙ nõ satisfacerẽt soluẽdo de solidis currẽtibꝰ. nõ em̃ psumitur dolus. l. quoties. §. qui dolo. ff. de pba. ⁊ l. merito p socio. imo probandũ est ex pspicuis indicijs. l. doluꝫ. C. de dolo. ideo bona fides psumitur nõ mala. l. pe. ⁊ ibi gl. C. de euic. p gl. in. l. sup lõgi. C. de lõgi tẽporis pscrip. ⁊ per gl. in. c. si diligẽti super verbo bona fides de pscrip. ⁊ ex quo illa moneta polidus vocabat ⁊ florenus in moneta hodie put olim currit ad solidos. xxxij. monete pro tpe currẽtis de facili poterãt induci ad credẽdũ qd solũ tenerẽ

74 tur ad soluẽdũ. xxxij. solidos pro tpe currẽtes p floreno. † Cõstat em̃ qd q̃libet leuis cã excusat a dolo ⁊ sic a mala fide. l. igit. ff. de libe. causa. l. sed ⁊ si lege. §. scire. ff. de peti. here. etiã si sit cã bestialis vt p glo. quã sequũtur ⁊ no. doc. in. l. j. §. fi. ff. si qs ius dicẽ. nõ obtẽ. ⁊ in. l. satisqꝫ. ff. de in ius vo. ⁊ facit. d. §. scire. Nõ q puto cõiectu rãdã fuisse malã fidẽ in dictis soluẽtibus. Nõ aũtẽ ita cõtingebat in terminis. d. c. oliꝫ cãm. in qbꝰ loquit hostiẽsis qꝛ ibi erãt pmissi specifice papiẽses. vnde nõ poterat soluẽs ptẽdere ignorãtiã. ꝙ. s. ignorauerit teneri ad solutionẽ papiensiũ. ⁊ nõim diuersitas inter papienses ⁊ lucẽses indicabat diuersitatẽ monete. l. si idẽ codicilli. C. de codicillis. sed in casu nostro erat idẽtitas in nomine ⁊ verisimilr etiã in formaꝫ in apparẽtia: lꝫ forte in noibꝰ principũ. ⁊ secꝰ verisimiliter erat in terminis. d. c. oliꝫ cãm. ⁊ iõ verũ diceret host. in illis terminis nõ ifert ad casuꝫ nostrũ in quo nõ est eadẽ ratio. Preterea etiã in illis terminis ɔriũ innuit tex. ibi ⁊ clariꝰ glo. ibi in. d. ca. qcñqꝫ. ⁊. d. Anto. ⁊ Abb. sicu. in. d. c. olim cãm put. s. deduxi. Nec obstat. d. l. male agit: qꝛ loquit de pscribẽdo rem ipsaꝫ q̃ ab alio seu alieno noie tenet. Nos aũt agimus de pscriptiõe qd illi de raude nõ teneant ad solutionẽ faciẽdã de moneta antiqua q̃ vigebat tpe ɔtus. vñ separatoꝝ nõ est illatio. l. fi. ff. de calũnia. l. naturaliter. §. nihil cõe. ff. de acq. pos. ⁊. l. si maritus. C. de dona. inter virũ. Nec ob. qd dñs Ant. in. d. c. olim cãm. cõcurrit qd pscriptio ibi. ⁊ nõ opitularet: nam put ⁊. s. dixi ipse nitit ex eo: qꝛ lucẽses fuerunt soluti nõ tãꝙ lucẽses: lꝫ loco papiẽsiũ quasi innuat se cus fuisse si fuissẽt soluti lucẽses tãꝙ debiti iõ dixi. d. Ant. de bu. esse in hac snia qd in his terminis psit pscriptio. Nã in nostris terminis nõ fuerũt soluti solidi currẽtes tpe solutionis loco solidoꝝ currẽtiũ tpe ɔctꝰ lꝫ fuerũt soluti tãꝙ simpliciter debiti. Nec ob. ꝙ ante impletos. xl. annos fuit lis mota saltẽ p citationẽ: qꝛ rñdet ꝙ nõ fuit mota lis sup hoc de quo agit in pñti cõsultatiõe sed dicebatur ɔtus nullus ad ostẽdẽdũ qd bona illa pleno iure ptinebãt ad ecclesiã qd tendit ad interrũpendã pscriptionẽ ipsoꝝ bonoꝝ si qua decurrissent sed nõ decurrebat p. d. l. male agit. put nec i. d. c. olim cãm pscribat aduersus ius epi supioris nec aduersus solutionem cẽsus lꝫ aduersus solutionẽ faciẽdã de papiẽsi moneta sic et hoc casu nõ currebat pscriptio sup ipsis bõis emphyteoticis nec aduersus directũ dñiũ eccl'ie. Nec q̃minꝰ illi emphyteote teneant ad soluẽdũ annuũ canonẽ. Sꝫ ꝙ nõ tenerent ad soluẽdã antiquã monetã vel eius estimationẽ vt em̃ interrũpat pscriptio requirit qd moueatur illa actio contra quã currebat pscriptio put recte in tuẽti pbat tex. in. d. l. sicut. ⁊ ideo non interrũpit pscriptioneꝫ illa petitio fundata sup nullitate ɔctꝰ nec etiã alia fundata sup lesiõe que tẽdebat ad resolutionẽ ɔctꝰ mediante in integ. rest. Nã nec p illã mouebat actio q̃ ɔpeteret ad petẽdũ canonẽ de moneta antiqua vel noua imo potiꝰ tẽdit ad ɔriũ: nã si deberet solui de antiqua moneta nõ cadit ea lesio q̃ cadit si hꝫ solui de noua debilitate in bonitate intrinseca. ideo dicta prima motio litis nõ interrupit hãc pscriptionẽ. vñ aũt postea fuit actũ qd saltẽ soluerẽt de moneta antiq erat iam lapsus annꝰ q̃dragenariꝰ lõge priꝰ put mihi d. Nõ em̃ vidi pcessuꝫ nisi positiones ⁊ certas attestatiões. petitio aũt ista qd solutio fiat de moneta antiq nõ se ɔpatit cũ pma. Nã si ɔctꝰ est nullꝰ nõ debet ex eo canõ seu cẽsus annuꝰ ⁊ silr si rescinditur remedio restõnis in integ. nõ tenẽtur isti rei ad aliquã canonis solutionẽ. l. qd si minor. §. restitutio. ff. de mino. Actor aũt allegans ɔria seu nitens se ex cõtrarijs nõ est audiẽdꝰ. l. j. C. de fur. cũ cõcor. ⁊ facit. c. solicitudinẽ. de appel. Quia tñ nõ vidi pcessuꝫ nõ insisto sup hoc: sed placuit hoc attigere vt redderẽ ⁊ parte ⁊ iudicẽ aduertentem

aduertentē.satis est ad ꝓpositū ꝙ prima petitio nō interrūpit:qꝛ
75 ad aliud tēdit.† Scḋa siḻr nō interrūpit:qꝛ non facta intra tp̄s:fa
tēdū tñ est qḋ eccl'ia potuisset petere in integrū restitutionē aduer
sus p̄scriptionē decursam.arg.c.institutus.de in integ.resti.ꝛ.C.si
aduersus vsuca.l.j.tñ illā habebat petere ꝛ cām ipsam expedire in
tra quadrieniū a die lesionis causate.c.j.de in integ.resti.lib.vj.et
d.c.cōstitutus.ꝛ.arg.l.fi.C.de tēporibus in integrū resti.ꝛ sic intra
76 quadriennīū post p̄scriptionē ꝯpletā qḋ minime factū est.† Nec
etiā ob.ꝙ in indebito in diē nō curriṫ p̄scriptio ante euentū diei
per.d.§.illud.Et ideo indebito annuo in initio cuiuslibet anni vi
deatur initiari p̄scriptio dicti.§.in his tñ.licet tex.d.§.in his videa
tur hoc velle tex.tñ.d.c.olim cām.innuit ꝯriū ꝛ siḻr ꝯriū vult gl.ibi.
ꝛ in.d.cañ.qcūqꝫ ꝙ ꝛ firmāt glo.Bar.ꝛ doc.in.d.§.i his rñdētes
ad illū tex.vt ibi p eos ꝛ qꝛ est qō vulgaris.ꝛ trita non duxi insistē
dum satis est in decisiuis ꝙ hec est cōis opinio a qua in decisiuis
nō est recedēdū vt no.gl.in.l.oīs diffinitio.de reg.iu.Bar.in.l.j.C.
de pena iud.q male iudi.ꝛ doct.in.c.ne innitaris de ꝯstōib⁹.ꝛ in
l.cū ꝓrola.ff.de re iud.Bal.in.l.p̄cibus.C.de impube.ideo Rap.
fulgo.i.d.§.in his.lꝫ plura adducat pro alia sn̄ia ꝛ sibi placeat in
pūcto iuris.Tamē vltimo loco cōcludit hāc opinionē esse tenēdā
quia cōis.Nec ob.ꝙ dicit Host.in sum.de cēsib⁹.d.versi.qd si mo
neta.nam primo ipse Host.ibi dicit ꝙ si soluiṫ moneta vni⁹ gene
ris per.xl.annos censetur esse p̄scriptū.adeo ꝙ illa est soluēda.ꝛ nō
antiqua ꝛ sic facit ꝓ ꝯclusione.s.facta.ꝛ idē vult ibi in ver.sequēti
qd si ramūculini vbi cōcludit ꝙ si prius soluebanṫ turoñ.maioris
estimationis.ꝛ postea per.xl.annos soluti sunt in pace sine qōne
ramūculini minoris estimationis ꝛ postea currūt turoñ.solutio dꝫ
fieri de ramūculis seu ad eoꝝ estimationē:qꝛ is q per.xl.annos de
minori moneta recipit videṫ recepisse ꝙ ampli⁹ solui debuerat ita
formaliter dicit ꝙ cōfert multū ad nostrū ꝓpositū.facit ꝙ ipse idē
dicit in eo.ti.§.cēsus.versi.sic ergo in cēsibus.Nec ob.id qḋ ipse idē
Host.in.d.ver.quid si moneta videṫ velle ꝙ moneta non mutetur
per.xl.annos ad hoc vt resultet p̄scriptio.Quia rñdeo si Hosti.re
cte aduertaṫ vult ꝙ p̄scriptio causet hūc effectū ꝙ si muteṫ postea
moneta.nihilominus solui moneta (vt ita dixerim p̄scripta) hoc
est que per.xl.annos cōtinuos fuit soluta vel soluaṫ ipsi⁹ monete
p̄scripte estimatio non aūt soluatur noua moneta vsualis.nisi ipsa
moneta vsualis sit tāto tēpore postea soluta ꝙ resultet noua p̄scri
ptio:nam tūc censeṫ recessum a solutione p̄me monete:ꝛ p̄scriptū
ꝙ soluaṫ noua moneta lꝫ melior vel deterior.Si aūt moneta fuit
sepius mutata ita ꝙ nō fuit per.xl.annos ꝯtinuos soluta vna spe
cies monete.ita ꝙ nō pōt altera partiū allegare solutio habet fieri
de isto genere monete ꝓpter p̄sumptionē:tunc dicit Host.dꝫ solui
de moneta q̄ tp̄e solutiōis est in vsu ita dicit ipse ibi circa primū
versi.ꝛ in versi.p̄cedēti nō ergo vult ꝙ debeaṫ antiqua moneta si
alie currentes p.xl.annos sunt bona fide solute semp meliores illa
antiqua moneta soluta put cōtingit in casu nostro.nō enim illi de
raude nituntur ea p̄scriptiōe qꝛ dicāt nos debemus soluere istos
solidos q hodie sunt in vsu:qꝛ p̄scripsimus ꝙ solutio fiat de hac
moneta nūc currenti.nam tūc si solidi in bonitate meliorarent nō
deberēt solui illi noui solidi:sed isti vt ita dixerim p̄scripti.Sed ni
tuntur ex p̄scriptione ꝙ nō teneātur soluere antiquā monetā:sed
vsualē ex qua cōtinuo vsualē soluerūt.Cū eñ per.xl.annos.ꝛ vltra
steterūt ꝙ antiquos solidos vel eoꝝ estimationē nō soluerūt cen
seatur esse p̄scriptū ꝙ illos vel eorū estimationē non teneātur sol
uere prout eñ si nihil solutū fuisset decurrisset p̄scriptio negatiua
nō affirmatiua scilꝫ ꝙ ad nihilū tenerētur.ita ꝛ si min⁹ bona fide
solutū fuit cēsetur p̄scriptio negatiua scꝫ ꝙ ad illud plus nō tenea
tur vt idē iuris sit de toto ad partē.arg.l.que de toto.de rei.vendi.
ꝛ.c.pastoralis versi.si quis cū totū.de offi.dele.nō ergo sit causata
p̄scriptio affirmatiua ꝙ isti solidi qui nūc sunt in vsu.ꝛ nūc et in
futurū soluantur:sed ꝙ nō teneātur soluere antiquos solidos.ꝛ in
consequentiā teneantur soluere vsuales prout ꝛ vsuales hacten⁹
soluerunt ꝛ in futurū sunt parati soluere.ita ꝙ dictā Host.i sum.
faciūt pro cōclusione supradicta non aūt faciunt ꝯtra.Remanet
ergo cōclusio qḋ dicti de raude rei cōuenti veniūt absoluēdi ab il
la petitione qua petitur qḋ ꝯpellātur soluere estimationē solidoꝝ
antiquorū siue loquamur de p̄terito siue de futuro tp̄e. Laus deo.

¶ Summarium super cōsilio.clxxxij.

¶ Substitutionis casu aduenīete qñ excludūtur nepotes veluti
non honorati substitutione filiorum institutorū inuicēqꝫ substi
tutorum cōtra regulā qḋ descendētes grauati simpliciter censen
tur grauati si decesserint absqꝫ liberis.per totum.

1 ¶ Fideicommissaria substitutione nō veniunt ea que ad here
dem rogatum deuoluntur iure legati vel fideicommissi.
2 Heres heredis est primi testatoris heres.
3 Heredum appellatione an veniant non solum primi heredes sed
etiam vlteriores in infinitum.
4 Filioꝝ appellatione an veniunt nepotes:presertim qñ verbū filij
p̄fertur ab ascēdēte in substitutione fideicōmissaria.nu.7.ꝛ n.12.
5 Quartas duas quando potest filius grauatus in dubio detrahe
re de bonis restitutioni iacentibus.nu.13.
6 Alius est dictio similitudinaria ꝛ si adijciatur clausule substitu
tionis hoc modo substituo alium seu alios quid importet.
7 Prelegata an ꝛ qñ veniant in substitutione fideicōmissaria.n.11
8 Trebellianica vel falcidia nō detrahiṫ de reb⁹ alienari ꝓhibitis.
9 Argui licet in exorbitantibus ab identitate rationis.
10 Cl'a siue in p̄ncipio siue in fine siue in medio ponaṫ ad oīa referṫ.
13 Substitutio fideicōmissaria an comprehēdat quesita ex pupilla
ri substitutiōe vt si pater filios instituat eosqꝫ inuicē substituat et
vltimo loco substituit superuiuenti filio vltimo fraternitatem.

¶ Consilium.clxxxij.

In nomine dñi nostri Je
su Christi.† Videṫ p̄ma facie dicēdū qḋ filij dicti euā
1 geliste.ꝛ sic nepotes dicti Antonij p̄mi testatoris suc
cedāt i bōis dicti trūsarici ꝓ eoꝝ rata ex qua sunt instituti in te
stō ipsi⁹ trūsarici.Nec teneāṫ restituere dicto Andree bona q̄ ad
ipsum trūsaricū deuenerūt ex substōne facta dicto Bar.posthu
mo dicti Antonij.Saltē in totū:nā in substōne vniuersali fideicō
missaria nō veniūt ea que ad heredē rogatū deuoluunṫ iure legati
vel fideicōmissi.l.titia.ff.ad.l.fal.ꝛ.l.in fideicōmissaria.ff.ad trebel
lianum:sed bona dicti Antonij delata dicto Bartho.deuenerūt
ad dictū trūsaricū pro eius rata vigore fideicōmissi:qꝛ dictus bar
tholome⁹ decessit pubes post aditā hereditatē.Et ideo substō cō
pēdiosa eidē facta deuoluta fuit in fideicōmissariā substitutionē
iuxta ea q̄ habenṫ in.l.post aditā.ꝛ in.l.p̄cib⁹.C.de impu .ꝛ in .c.
raynuti⁹.ꝛ in.c.raynald⁹.de testamētis.ꝛ.c.si pr̄.eo.ti.li.vj.ꝛ.l.cē
turio.ff.de vulg.ꝛ pup.ergo dicta bona no videnṫ venire in dicta
substōne fideicōmissaria facta dicto trunsarico.Dato autē qḋ di
cta bona veniāt in dicta substōne fideicōmissaria videṫ ꝙ dicti fi
lij euāgeliste nepotes dicti Antonij testatoris admittanṫ vna cū
dicto and.ad dictā substōnē ꝛ nō solū in bonis q̄ dicto trūsarico
obuenerūt ex substōne facta dicto Bartho.sꝫ etiā in bonis q̄ sibi
obuenerūt ex ei⁹ institutione facta in testō dicti Antonij.Nā di
ct⁹ Antoni⁹ substituit supuiuētes nō exprimēdo noīatim ipsos
filios institutos.Sꝫ isti filij euāgeliste supuiuūt tp̄e mortis dicti
trūsarici ꝛ sūt heredes dicti Antonij ex p̄sona dicti euāgeliste ꝛ ex
2 p̄sona dicti trūsarici.† Nā heres heredis primi testatoris est hrs
l.fi.C.de here.insti.ꝛ.l.q p successionē.de reg.iu.ꝛ.l.heredis.de ꝟb.
3 signi.† Et iō appellatione heredū veniūt nō solū primi heredes sꝫ
etiā vlteriores in infinitū vt dictis iurib⁹.ꝛ.l.in annalib⁹.C.de le.
ꝛ.l.sciēdū.ff.de ver.sig.cū si.Aū verba dicte substōnis verificari
videnṫ etiā in dictis nepotib⁹:nā ad illud adiectiuū supstites pōt
addi ꝟbū hr̄des si aūt adijciaṫ ꝟbū filios vel adijciaṫ vtrūqꝫ ꝟbū
put adijciṫ in sequēti substōne in qua substituunṫ filij ꝛ heredes:
4 siḻr videṫ qḋ dicti nepotes admittanṫ.† Nam nepotes veniūt ap
pellatiōe filioꝝ vt ꝓbaṫ in.l.luci⁹.ff.de here.insti.iūcta.l.liberoꝝ.de
ꝟ.sig.vbi etiā id ꝓbaṫ in ver.sꝫ ꝛ papinian⁹ fili⁹ eñ dꝛ a phylos
qḋ ē amor vt hr̄ i.d.l.liberoꝝ.sꝫ nepotes equalr̄ seu plus diligim⁹
q̄ filios:merito ꝫm allusionē vocabuli appellatiōe filioꝝ nepotes
ꝯprehēdunṫ vt hec no.Bar.in.d.l.liberoꝝ in.iiij.notabili.ad hoc
etiā.l.iusta.ꝛ.l.filij.eo.ti.ꝛ.l.senatuscōsulto.ff.de ritu nu.ꝛ.l.filiū ha
beo.ff.ad macedo.qḋ saltē videṫ p̄cedere qñ ꝟbū filios p̄ferṫ ab
ascēdēte:nā tūc ꝯprehēdit nepotes put dicebat Frācisc⁹ accursij.
ꝛ saltē qñ ascēdēs disponit erga filios eos honorādo.Nā tūc ap
pellatiōe filioꝝ veniūt nepotes.put ꝯcludit bar.i.d.l.liberorū p.d.
l.luci⁹.ꝛ p.l.gallus.§.instituēs.scḋꝫ ei⁹ lecturā.ꝛ.d.l.iusta.ꝛ.l.filij.
Et iō cū in eis videaṫ verificari ꝟbū filios cū sit platū ab ascēdēte
ꝛ i dispōne p quā filij honoranṫ ꝛ sic i materia fauorabili dicēdū
restat qḋ oīa ꝟba dicte substōnis q̄litercūqꝫ subintelliganṫ verifi
cenṫ in dictis filijs euāgeliste nepotibusqꝫ dicti substituētis.ꝛ iō
5 ipsi pariter admittanṫ ad dictā substōnē cū.d.And.† Et idcirco
nō teneāṫ restituere dicto Andree bona dicti Antonij testatoris
deuēta ad dictū trūsaricū ex ei⁹ institutione nisi pri⁹ detracta legi
tima ꝛ trebellianica.Nā ipsi vt hr̄des dicti trūsarici hñt ex p̄sona
trūsarici detrahere dictas q̄rtas.Ex q̄ diuerso tp̄e detrahūṫ p tex.
i.d.c.raynald⁹.ꝛ in.d.c.si pr̄.ꝛ p no.p gl.ꝛ doc.i.i.ꝙ ꝙ.C.ad.l.fal.
ꝛ i.l.papinian⁹.§.si qs impubes.ff.de inoffi.test.ꝛ in.l.irōne.§.qḋ
vulgo.ff.ad.l.fal.Et i residuo ꝙ venit in substōne videnṫ admitti
dicti duo filij euāgeliste ꝛ dict⁹ Andreas.ꝛ sic cū sint tres videṫ
ꝙ dictū residuū debeat iter eos viriliter diuidi:ꝛ p ꝯñs dicto An
dree debeat solūmō restitui tertia pars dicti residui.vl' si dicti duo
nepotes habeāṫ loco vni⁹ tāq̄ itrātes locū filij.ar.§.cū fili⁹.istitu.
de hr̄.que ab inte.ꝛ i auṫ.eo.ti.§.j.dicam⁹ ꝙ dicto Andree ad pl⁹
debeat restitui dimidia dicti residui.Et p̄dicta maxime videṫ p̄ce
dere q̄ ad relicta in scḋa singulari substōne in q̄ est exp̄ssuꝫ simplr̄
ꝙ substituit filios ꝛ hr̄des seu qḋ bōa ꝛ hr̄ditas illi⁹ manēꝫ due
6 niāt ad filios ꝛ heredes.† His tñ nō ob.ꝯriū puto de iure rñdēdū:
nā capiēdo primo p̄mā substōnē ꝟba ipsi⁹ substōnis nō videtur
aliquo mō cōprehēdere dictos filios euāgeliste.Nā cū testator di
cat si aliqs dictorū suorū filioꝝ.ꝛ heredū decesserit in pupillari etā
te vel postea qñcūqꝫ sine filijs legitimis ex se natꝫ substitui sibi ali
um seu alios supuiuentē seu superuiuētes illa verba aliū seu alios

referūtur ad pcedētia. ꝛ sic intelligūtur aliū seu alios dictoꝝ filioꝝ ꝛ heredū. sed illud participiū dictoꝝ nō verificatur in filijs euāgeliste: de quibus nihil dictū fuerat merito vba dicte substōnis in eis nō verificātur sȝ dūtaxat adaptanť ad ipsos quatuoꝛ filios noiatos. s. in testamento ꝛ ad filiū posthumum scriptos heredes. Et illud relatiuū aliū seu alios nō pōt pbabiliter aliud referre cū nō habeat illud antecedēs: qꝛ ꝛ videť dicēdū ex natura ppria dictionis alius que est dictio similitudinaria. vt pbat tex. iūcta gl. in. l. ij. C. de ser. fugi. ꝛ glo. in verbo aliaꝝ. xlix. di. c. pe. ꝛ gl. j. xxxvi. di. in cañ. deinde. ꝛ facit in simili gl. in. l. nō solū. §. qriť. ff. de pcu. et not. Io. monachi. in. c. generali. de reg. iu. lib. vj. et Dñicus de sancto geminiano. in. c. j. in. fi. de excel. pla. eo. lib. ꝛ ideo cum. s. loquať de aliquo ex dictis filijs moriēte. ꝛ ei substituit aliū superuiuētē illud relatiuū: aliud iplicat aliū. s. ex dictis filijs qđ ꝛ tertio psuadeť qꝛ nepotes ex dictis filijs nō fuerunt a testatoꝛe honorati in institutione: ergo pariter nō censentur honorati in substitutione: sed solū ipsi filij instituti cū dilectus in institutione cēseatur in substitutiōe dilectus: vt. ff. ad treb. l. fi. ꝛ qđ ibi no. per Bart. ꝛ docto. Quod et quarto psuadetur ex alio. Nam dicti nepotes nō sunt onerati onere substitutionis fideicōmissarie. Ideo nō est verisimile ꝙ ipsi sint in dicta substitutiōe fideicōmissaria onerati ne al's resultet ꝙ filij magis dilecti in institutione sint minus dilecti in substitutione: qꝛ cōstat ipsos esse oneratos. ꝛ honoꝛ ꝛ onꝰ sunt respectu filioꝝ equalia iuxta. l. de fideicōmisso. C. de transac. ꝛ ipsi nepotes essent dūtaxat honorati ꝛ sic psecuti maioꝛi fauoꝛe qđ reputatur nō ꝯueniēs menti testatoꝛis qđ minus dilecto magis faueatur iuxta. l. publiꝰ. ver. sed nō est verisimile. ff. de ꝯdi. ꝛ demō. ꝛ. d. l. si iulius phebꝰ. ad treb. Quinto pbatur ex alio qꝛ qñ testatoꝛ substituit heredes censetur substituere dūtaxat heredes scriptos qui sunt futuri heredes iudicio testatoꝛis. ꝛ nō censentur substituti heredes heredū vt est tex. in. l. qui liberis. §. hec verba. ff. de vulg. ꝛ pup. vbi hoc dicto nō tant. ꝛ est etiā tex. in. d. l. sciendū. ꝛ facit tex. in. l. si ex plurimis. ff. de suis ꝛ legiti. ad idē tex. instit. de pupil. substi. §. substituitur. ꝛ ideo cum in dicta substitutiōe dicať si aliqs dictoꝝ filioꝝ ꝛ heredū ꝛc. substituit aliū seu alios superuiuētes si subintelligitur supuiuētes heredes debet intelligi de scriptis heredibus. ꝛ nō de alijs heredibus vlterioꝛibus: ꝛ maxime cum in dicta substitutione cōpēdiosa cōpꝛehendatur specifica pupillaris in qua loquūtur dictus. §. hec verba. ꝛ. d. §. substitutus. ꝛ. d. l. sciendū. Licet idē dicēdū videatur a paritate rationis in alijs substitutiōibus. ꝛ doct. in. d. §. hec verba simpliciter ꝛ indefinite in substitutione loquūtur: sȝ quicqd sit in pposito nostro clarū est ꝙ dicta substitutio est etiā pupillaris: qꝛ verba clare id sonāt. ꝛ etiā generaliter in substitutiōne cōpēdiosa solet cōpꝛehendi pupillaris qñ fit psone seu psonis quibusque nit pupillaris substitutio vt pbať in. d. c. si pater. ꝛ no. doct. cōiter oēs moderni ibi. ꝛ in. d. c. raynutius. ꝛ. c. raynaldus. ꝛ in. d. l. precibus. ꝛ. d. l. cēturio. Licet antiqui aliter cōiter tenuerint in simplici cōpēdiosa facta per verba cōia: put est verbū substituit: put habetur in dictis iuribus. Quod tñ nō expedit inpñtiarū examinare cum sint adiecta illa verba si in pupillari etate ꝛc. quo casu sine dubio opinio modernoꝝ est tenēda. nec tūc discoꝛdāt cōiter antiqui: put habetur in dictis iuribus: vnde cū verbū heredes saltē respectu pupillaris substitutiōis nō adapteť ad nō scriptos heredes. ꝛ cōsequēter nō adaptetur ad dictos filios Euāgeliste. Similiter dicendū est ꝙ nec ad eos adaptetur respectu substitutionis fideicōmissarie vel alterius substitutionis: nam vna determinatio determinās plura determinabilia dȝ illa pariter terminare. l. iaȝ hoc iure. ff. de vulg. ꝛ pup. ꝛ. l. hereditatē ꝛ. l. quāuis. C. eo. tit. ꝛ. l. in testamento la pꝛima. C. de testa. mili. † Sexto. videtur idē dicendū qꝛ nō est expeditū ꝙ appellatiōe filioꝝ veniēt nepotes: nam de pꝛopꝛia verbi significatione appellatione filij nepos nō cōpꝛehendiť vt notat Bar. post Dy. in. d. l. liberoꝝ circa mediū per. d. l. iura. qđ ꝛ pbatur in. l. ꝙ si nepotes. ff. de testamētaria tutela. ꝛ facit tex. in. d. l. gallus quasi p totū: nam licet Bar. dicat ꝙ illa lex loquitur qñ filius noiatim instituitur: tñ alij id nō fatētur neqȝ tex. id aperit. ꝛ hoc idē vult glo. recte intuēdo in. d. l. filij. in fi. vbi enumerat certos casus in qbus appellatiōe filij nepotes cōtinētur subdit ꝙ regulariter cōtra allegādo. §. fi. institu. qui dari tutoꝛes possunt vbi idē disponitur ꝙ in. d. l. ꝙ si nepotes. ꝛ sic vult aperte qđ regula sit qđ appellatione filij nepotes minime cōpꝛehēdātur a qua regula nō reperitur exceptuatus iste casus: merito videť stādū regule iuxta ea que habētur in ru. de reg. iu. in. vi. ꝛ in. l. j. ff. eo. ti. ꝛ in. l. quoties per Bar. ff. si qs cau. incūbit eīn onus pbādi illi qui nititur ex iure singulari: vt no. gl. ꝛ doc. in cle. fi. de rescrip. ꝛ pbatur ex no. in iuribꝰ pꝛime alle. ꝛ licet bar. dicat ad. d. l. ꝙ si nepotes qđ ibi illud cōtingit: qꝛ tutela est onus iuxta. l. tria onera. de excu. tu. cū simi. Et ideo ibi restringitur verbū filijs: tñ tex. ibi nō se fundat in hoc: sed in significatione vocabuli ꝛ ita esse intelligit illū tex. glo. s. pōderata in. d. l. filij. Et licet tutela sit onus ex parte tutoꝛis: tñ nō pōt negari quin fauoꝛē cōtineat ex parte pupilli: qꝛ inuēta ad tuēdū eū qui pꝑter etatē se defendere neqt: vt dicit tex. insti. de tutelis. §. est aūt. ꝛ ideo licet datio tutele ex parte tutoꝛis sit iudicāda odiosa ꝛ

restringēda: tamē ex parte pupilli videtur iudicāda fauoꝛabilis ꝛ ampliāda per id qđ al's no. gl. in simili in. l. venia. C. de in ius vo. per. l. sed si hac. §. fi. ꝛ. l. qsitū. ff. eo. ti. ꝛ ideo cum tractetur de psonis filioꝝ videreť ex ea parte dispositio ampliāda p dicta iura. p quo facit qꝛ al's videmꝰ qđ latius interpꝛetať datio tutele facta filijs vel filiabus ꝙ legatū filijs vel filiabꝰ factū vt pbať i. l. si qs filiabus. ff. de testa. tute. iūcta. l. qui filiabus. de leg. j. put ꝛ i qualibet no. ꝛ ideo pꝛout in datione tutele appellatione filioꝝ nō veniunt nepotes ita vsir videť dicēdū qđ appellatione filioꝝ nō veniant nepotes in legatis ꝛ fideicōmissis: ꝛ maxime qꝛ sir legata ꝛ fideicōmissa: licet honoꝛē ꝛ ꝯmodū legatarioꝝ ꝛ fideicōmissarioꝝ ꝯtineat: tñ ex altera parte sūt onerosa hr̄dibus q grauantur vt de se ꝯstat. ꝛ ideo foꝛte in legatis nō fit semp larga interptatio. arg. l. nūmis. de leg. ij. ꝛ. l. si ita sit ascriptū. de leg. j. ꝛ. l. sempꝛoniꝰ. ꝛ. l. si ita relictū. in pꝛin. de lega. ij. ꝛ. l. vē. ff. de dote plega. Ex qbus videť dicēdū qđ in substitutione fideicōmissaria appellatiōe filiorū nō veniāt nepotes. ꝛ ita alio anno vidi cōsultū p solēnē doctorē q inter cetera dicebat se ita iudicasse floꝛētie in qōne de facto in qua referebat p ea parte ꝯsuluisse pncipales aduocatos floꝛentie ꝛ ꝙ plures doctoꝛes Italie ex magis famosis quos noiabat. ꝛ hāc opi. videť etiā velle bal. i. d. §. vt institueš sȝ quē nō ob. d. l. lucius. de here. insti. p quā se fūdat Bar. qꝛ ibi noīe filij includuntur reliqui liberi ex psumpta volūtate defuncti: qꝛ si nō includerentur seqretur absurdū ꝛ quid durū qđ pꝛoꝛsus extranei pferātur cōiuntis ꝯ mētē testatoꝛis. ar. l. cum acutissimi. C. de fideicō. merito vbi appellatio filij extēdiť: ꝛ ita etiā post eū rūdet ibi Imo. iteȝ in. d. l. lucius. fit mētio filioꝝ enūciatiue ꝛ cōditionaliter nō p modū dispositionis: put in terminis. d. l. gallꝰ. ꝛ sic casus sunt dissimiles fm eūdē Bal. posset etiā dici qđ in. d. l. lucius. non diciť qđ nepotes pferanť substituto: de hoc eīn ibi nō disceptabať: sȝ an ꝯditiones alternatiue adiecte substitutioni cēseantur posite copulatiue vel alternatiue. ꝛ lȝ postea fiat mentio de liberis incidēter nō esset incōueniēs vbū liberis restringere ad filios de qbus pmiserat: vt nō ꝯtradicat dicte. l. gallus. ꝛ. d. l. qđ si nepotes. ꝛ dicta decisio satis posset de iure sustētari. licet illā in decisiuis nō fuerim ausus tenere. nec ad psens firmo in simplicibꝰ terminis qñ essent simpliciter substituti filij: sed nihilominꝰ in casu nostro puto rē clarā ꝙ ipsi nepotes nō veniāt in dicta substitutiōe Cōcurrētibꝰ alijs. s. pōderatis: psertim cū de facili adhibeatur dicta iterptatio qđ appellatione filioꝝ nō veniāt nepotes p iura supius adducta ꝛ auctoritates pallegatas. posset etiā attētari qđ dato qđ in dicta substitutiōe ꝯpꝛehēderētur oēs liberi nō solū instituti: sed etiā alij vlterioꝛis gradꝰ. nihilominus nepotes nō cōcurrent cū filijs pꝛimi gradus. ar. l. cum ita legatur. §. in fideicōmisso. de leg. ij. vbi relictū factū familie licet trahitur ad oēs de familia: tñ intelligiť vt admittanť sȝ oꝛdinē graduū vt scȝ pꝛimꝰ i gradu ceteris vlterioribꝰ pferať. ꝛ ibi ꝯcludit Bal. qđ licet filius fratris in successione intestati ꝯcurrat cū fratre per tex. in auť. cessante. ꝛ in auť. post fratres. C. de legi. here. Tamē in illo fideicōmisso frater qui est i potioꝛi gradu pfertur nepoti ex fratre dicēs a. d. auť. cessante pcedit in successione ab intestato. nō aūt in dispositiōe testatoꝛis in qua ꝯsiderať testatoꝛis affectio q iuris interpꝛatiōe videť magis esse ad magis pꝛimū fm eū. ꝛ ita al's vidi hic ꝯsultū p famosissimū doctoꝛē dñm Bñdictū capzā patrē ꝛ pceptoꝛē meū ꝛ subscriptū p dñȝ Bal. licet reqsitꝰ de subscriptiōe noluerim subscribere. dubitauī de dicta decisiōe p autoꝛitatē gl. ibi ꝛ alia q posset adduci: nō tñ parua est autoꝛitas Bal. nec parū facit dictꝰ tex. dicti §. in fideicōmisso. Nihilominus hoc nō expedit firmare attēto qđ in casu nostro nepotes nō ꝯpꝛehendūtur p supꝛadicta. nec est dubiū qđ in casu nr̄o magis fuerūt dilecti filij ꝙ nepotes: cū appellatiōe nepotū potuissent venire nati ꝛ ꝯcepti etiā post moꝛtē ipsius testatoꝛis ad quos nō est tāta affectio ꝙta ad filios natos. arg. eoꝝ q habenť in. d. l. q filiabꝰ. Cōcludo itaqȝ ex pdictis qđ dicti filij Uāgeliste nō ꝯcurrāt cū dicto Andrea in dicta substitutiōe. ꝛ pꝑterea dicto Andree debeat soli restitui dictū fideicōmissum ꝛ eius vigoꝛe p dimidia restitui bona dicti Antonij q deuenerūt ad dictū trusaricū vigoꝛe sue institutionis detracta legitima q cū fuerint. v. filij est dimidia sue portionis: vt in auť. nouissima. C. de inoffi. testa. ꝛ trebellianica q est quarta residui. ꝛ eadē cōsideratio est habēda in bonis q ad dictū trūsaricū deuenerūt vigoꝛe fideicōmissarie substōnis facte dicto Bartho. posthumo. Nam legitima ꝛ trebellianica venit detrahenda ex psona dicti Bartho. ꝛ residuū qđ ad dictū trūsaricū puenit iure fideicommissi venit in substōne fideicōmissaria facta eidē trūsarico: qꝛ plegata ꝛ fideicōmissa veniūt in substōne fideicōmissaria facta non sub ꝯmemoratione hereditatis vel poꝛtione poꝛtionis hereditarie: vt. l. marcellus. §. qdā liberis. ꝛ. l. in fideicōmissaria. §. fi. ff. ad trebelliani. ꝛ. l. cū virū. C. de fideicōmis. Secꝰ si sub ꝯmemoratiōe poꝛtiōis hereditarie vel hereditatis: vt. l. si titiꝰ ex parte. de leg. iij. ꝛ ita loquiť. d. l. in fideicōmissaria allegata p ꝯria. ꝛ dictā distinctionē facit tex. in. d. §. qdā liberis. nec ob. d. l. titia alleg. s. in pꝛin. pꝛo ꝯria: qꝛ pcedit qñ pꝛius est facta substitutio cōpēdiosa. Deinde plegata put not. glos.

not.gl.ꝛ doct.in.d.§.qdā liberis.ꝛ in.d.l.cū virū.qꝺ nō occurrit in casu nr̄o sꝫ in casu nr̄o quo ad verba fuerūt simul facte:tñ quo ad ordinē intellect⁹ ꝓcedit fideicōmissum prelegatū.ꝛ hoc attēditur ꝓut voluit Bar.in.d.§.qdā liberis.ꝛ in.l.sceuola.ff.ad treb.ꝛ in.l.ita tñ.§.q̄ suspectū.eo.ti.ꝛ ibi Jmo.idē vult qꝺ ꝛ vult Bal.in.d.l.cū virū.C.de fideicō.itē pōt ad.d.l.titia rñderi ꝙ ibi sub noīe hereditatis:ꝓut ꝛ rñdēt Raph.ful.ꝛ Saly.in.d.l.cū virū.q Saly.etiā si fideicōmissuꝫ sequaꝛ vult ꝙ veniat in fideicōmissaria substitu.ēt silr debēt.d.Andree restitui bona hereditatis dicti quōdā manētis vigore dicte scḋe substōnis ꝛ si nō esset dicta scḋa substitutio venirent etiā vigore prime substōnis vniuersalis.Nā lꝫ de dictis bonis postea in testō fiat specifica mētio.tamē nō per viā ꝙ eis relinquatur:sed testator de eis postea mētionē fecit nō relinquēdo sed iubēdo ꝙ nō alienētur nec inter se diuidātur vel sortiātur:sed semꝑ ipsi heredes scripti dicta bona olim manētis debeāt ad īuicē possidere vnde dicti heredes dicta bona nō capiūt iure ꝑlegati:sed iure institutionis.maxime cū qlibet dicta bona capiat pro sua portione hereditaria:ita ꝙ nō vēdicat sibi locū dispositio dicte.l.titia.vñ sine dubio dicta bona venirent in dicta substōne vniuersali:verūtñ q̄ generi ꝑ speciē derogaꝛ.et in regula generi in.vj.cum si.vulgaribus.posset qs dicere ꝙ dicta bona veniant in substōne singulari ꝛ non vniuersali licet ad ꝓpositū nostrū parꝫ aut nihil intersit an ex vna an ex altera an ex vtraqꝫ debeanꝛ dicta bona.Nā ex quacūqꝫ substōne debeanꝛ detrahēda venit legitima per.l.qm̄ in priorib⁹.C.de inoffi.test.ꝛ de legatis singularib⁹ detrahiꝛ quarta falcidia.vt in toto ti.ad.l.fal.ff.ꝛ.C.ꝛ potissime habeꝛ in.d.l.q̄q̄.ꝛ in.d.§.qꝺ vulgo qꝺ detrahiꝛ vna cū legitima.ꝛ sic in effectu heres dicti trūsarici qualitercūqꝫ dicta bona debeanꝛ debet detrahere primo legitimā ꝛ de residuo quartā:iō cū nō videā quid ad ꝓpositū nostrum intersit inter vnā quartā ꝛ reliquā:licet in qbusdā differant.vt habeꝛ in.l.in quarta.ff.ad.l.fal.ꝛ in.l.qꝺ aūt.ꝛ in.l.id aūt.eo.ti.ꝛ in.l.in fideicōmissaria.ff.ad treb.Jdeo circa hoc nō expedit insistere maxime instāte nō mediocri instantia cōsultātis.Jnsurgit aūt dubitatio circa dictā quartā:q̄ testator ꝓhibuit dicta bona alienari.ꝛ qñ alienatio ꝓhibeꝛ cessat detractio falcidie:vt est exꝑssum in auꝛ.sed in ea re.C.ad.l.falci.ꝛ in auꝛ.vt sponsalitie largitas.§.fi.Nā legatari⁹ dimittēdo partē rei apud oneratū videꝛ alienare vt tāgit gl.in dictis iuribus:vbi est casus valde notabilis ꝛ quotidianus:ꝓut ibi dicit Bal.in casu aūt nr̄o reddiꝛ res dubia:q̄ nō videnꝛ ꝓhibiti alienare legatarij vel fideicōmissarij.de qb⁹ loquūtur dicta iura:sed ꝓhibenꝛ alienare heredes rogati de restituēdo vt ptꝫ ex verbis dicti testamēti qbus mādatur ꝙ p̄dicti filij ꝛ heredes non possint neqꝫ debeāt quomodolibet alienare ꝛc.Et postea fit substō in dictis bonis:ꝛ iō prima facie videbaꝛ ꝙ dicta auꝛ.q̄ est exorbitās nō loquereꝛ in casu nostro.Tamē diligēti⁹ aīaduertēdo videꝛ posse dici ꝙ dicta ꝓhibitio alienationis nō fiat ex alio nisi vt dicte res olim manētis nō veniāt neqꝫ trāsferātur in alios q̄ ipsos filios vel eoꝝ descēdētes:sꝫ si de dictis bonis veniret detrahēda trebellianica institutis forte heredibus extraneis hoc est nō descēdētib⁹ ex eis ꝓut ꝛ ꝯtingit in casu nostro resultaret dicta qdā alienatio de qua loquūtur dicte gl.Jdeo in casu nostro videꝛ militare ratio tex.ꝓalleg.cū glo.suis.ꝛ vbi militat eadē ratio viget eadē iuris dispō.iuxta.l.illꝺ.ff.ad.l.aq.ꝛ.l.a titio.ff.de ver.obli.cōsimi.Quod argumētū ab idētitatē rationis.ꝓcedit etiā in exorbitātibus iuxta no.ꝑ Bar.in repe.l.si ꝯstāte.in prin.ff.so.ma.Saltē qñ ꝟba pñt trahi ad casum.de quo q̄riꝛ iuxta no.ꝑ glo.in ꝟbo eligantur.ꝛ doc.ibi in.cle.j.de elec.ꝛ late ꝑ Jmo.in repe.l.si vero.§.de viro.solu.ma.maxime in materia fauorabili:ꝓut videꝛ esse cessario falcidie cū falcidia reputeꝛ odiosa.d.l.titia.ff.ad.l.fal.qꝺ aūt ꝟba illi⁹ tex.possint ad casum nostrū trahi oñdiꝛ q̄ testator indefinite ꝛ simplr̄ ꝓhibuit dictos heredes dicta bona quomodolibet alienare nec distinguit anteq̄ eueniat casus substōnis vel postea.ideo dicta indefinita dꝫ vlr̄ intelligi cū indefinita eq̄polleat vniuersali.l.si plurib⁹.de leg.j.c.q̄ circa.de priui.ꝛ cañ.si romanoꝝ.xix.dist.ꝛ ideo dicta ꝓhibitio militet etiā circa portionē ad alterū ꝛ dictis filijs ꝛ heredib⁹ obueniētē vigore dicte singularis substōnis fideicōmissarie.ꝛ ꝑ ꝯñs ꝑ hāc viā etiā fideicōmissari⁹ est ꝓhibit⁹ alienare ꝛ verificātur oīa ꝟba.nam.d.fideicōmissari⁹ reperit se filiū et hr̄dē.vñ cū cōcurrāt ꝟba.ꝛ ratio illi⁹ tex.videꝛ qꝺ trahi ꝺbeat ad 10 hūc casuꝫ.nec obstat ꝙ pri⁹ fit ꝓhibitio q̄ substō singularis.† Nā clausula in prin.ī medio vel in fine posita qñ pōt solet ad oīa referri.l.iij.§.si fili⁹.ff.de libe.ꝛ post.ꝛ.l.j.C.eo.ti.ꝛ.l.sigs ex argētarijs.§.si initiū tabularū.ff.de edē.ꝛ.c.scḋo regris.de app.ꝛ.l.talis scriptura.de leg.j.ꝛ gl.ī.l.qsqs.de leg.iij.videꝛ velle ꝙ poti⁹ ad sequētia q̄ ad p̄cedētia referaꝛ ad qꝺ nōnulli illū tex.cū gl.sua allegāt:licet in ꝯtrariū.facit tex.in.c.inqsitioni.de app.insurgeret tñ hec dubitatio an dispō illi⁹ tex.militet etiā in trebellianica.de qua habeꝛ in auꝛ.sꝫ cū testator.ad.l.fal.ꝛ.l.d.l.marcell⁹.§.qꝺ aūt.quā nō expedit in p̄ntiaꝝ attingere q̄ nulli dubiū ꝙ dict⁹ Andreas pōt dicta bōa petere iure dicte substōnis singularis:ita qꝺ saltē electa substitutione singulari cessat dicta disceptatio.ꝛ lꝫ casus iste videaꝛ aliquātū dubius.an.s.falcidia cesset.tñ ī re dubia op⁹ est alterā partem eligere ꝛ tādē mihi videꝛ qꝺ debeat cessare ꝑ p̄dicta saluo semꝑ 11 iudicio recti⁹ sentiētis.† Nec obstāt supradictis adducta in ꝯrium qb⁹ satis apparet rñsum ex iam dictis.Nō eñ obstat ꝙ p̄mo loco dicebaꝛ qꝺ ꝑlegata nō veniūt in substōne fideicōmissaria.nā imo veniūt.qñ in substōne nō est facta mētio hr̄ditatis vel portionis hereditarie:ꝓut cōtingit in casu nostro:ꝓut lati⁹ supradictū fuit.Nec ob.qꝺ in scḋa substitutione est facta mentio hereditatis:q̄ rñdetur ꝙ nō fit mentio hereditatis ipsius testatoris:quo casu loquūꝛ dicta.l.si titi⁹.ꝛ.d.§.qdā liberis.ꝛ.d.l.ī fideicōmissaria.sed fit mētio hr̄ditatis alteri⁹.Preterea ꝛ clarius illa iura loquūtur in casu dubio:sed in casu nostro est facta specifica substō ī dicta hereditate dicti manētis quā dictus trūsaricus nō ꝑcepit iure ꝑlegati:sed iure hereditario portionē suā:vt.s̄.demōstratū est.vñ cū sit facta exp̄ssa substō in dictis bonis nequaq̄ est hesitādū:qn 12 veniāt in dicta singulari substōne.† Nec etiā ob.ꝙ appellatiōe filioꝝ soleāt venire nepotes:q̄ illud dictū hꝫ nō mediocrē hesitationē in se.ꝛ qcqd al's sit dicēdū nō hꝫ locū in casu nostro ꝓpter plures rationes.s̄.adductas qbus est addendū qꝺ dictio aliū seu alios est adiecta ī scḋa substōne ꝓut in prima.vnde etiā militāt quo ad secūdā substōnē ea q̄.s̄.dixi circa dictā dictionē.Cōcludo itaqꝫ ex p̄dictis p̄mū fideicōmissū vniuersale ꝛ scḋm singulare deberi soli Andree.nā in ꝑsonis alioꝝ defecerūt q̄ aliū nō filij nō supsūt tꝑe quo cedit dies fideicōmissi.ꝛ per ꝯñs ī eis deficiūt ꝟba primi fideicōmissi.ꝛ insuꝑ fideicōmissario decedēte pēdēte cōditione.ꝛ sic anteq̄ cedat dies fideicōmissi euanescit ei⁹ fideicōmissuꝫ.l.j.§.sinaūt sub cōditione.C.de cadu.tollē.ꝛ.l.ij.iij.ꝛ duab⁹ sequē.ff.qñ dies le.ce.cū si.Et portio deficiēs accrescit cōiunctis.l.vnica.§.vbi aūt legatarij.C.de cadu.tol.si duob⁹.de leg.j.ꝛ.l.cōiunctim.ꝛ.l.re 13 cōiuncti de leg.iij. ¶ † Jtē dubitatur de bonis Frācisci deuētis ad dictū trūsaricū pro sua rata circa qꝺ ē dicēdū qꝺ aut dict⁹ Frāciscus decessit pubes.ꝛ tunc dici debet ꝓut supradictū est in bōis Bartholomei ꝑ eadē media:aut decessit impubes.ꝛ tūc est nō mediocris dubitatio.nam Ray.de for.vt refert Bal.in.l.ex trib⁹.C.de inoffi.test.tenet ꝙ q̄sita ex pupillari substitutione nō veniūt in substōne fideicōmissaria:sed Bar.in.l.ita tñ.§.q suspectā.ff.ad trebel.Bal.ī.d.l.ex trib⁹.qꝺ aut est fideicōmissaria substō tm̄ vltimo ꝛ ille retēta opi.Bar.totā portionē pupilli sibi obuētā ex pupillari restituit aūt cuilibet.ꝛ tūc tm̄ detracta legitima ꝛ tre.retēta opi.Ray.aliter est dicēdū fm eū vt de se ꝯstat.nec in.d.l.ex trib⁹ decidit aliter.dicit tñ cōsuluisse Viterbij habeo cōsiliū in lec.consi.clx.incip.ī dicto testō sit p̄mo char.lxxv.vbi arguit ad partes.ꝛ dicit passuꝫ dubitabilē:tñ videꝛ inherere opi.qꝺ detrahaꝛ legitima ꝛ trebellianica ex ꝑsona pupilli.facit tex.ꝛ qꝺ ibi bar.in.l.coheredi.§.cū filie.de vulg.ꝛ pup.Termini tñ Bal.sunt qñ sunt facte due substitutiōes vna q̄ filij sunt inuicē substituti:alia q̄ fraternitas est substituta post mortē omniū.ꝛ vult ꝙ si vltimo morīēti sit vel cēseꝛ facta qꝺ veniāt bona ex pupillari q̄sita.ꝛ sic seqꝛ opi.bar.ꝯ Ray.quā ꝛ firmat Bal.in.d.l.cū virū.C.de fideicō.ꝛ Ex.ī.d.l.ex trib⁹.ꝛ idē Bar.in.d.§.cū filie.dixi qꝺ in casu nostro nō sunt due substōnes in ꝑsona vni⁹ sꝫ in ꝑsona cuiuslibet vna q̄ vnica est substō reciproca cōpēdiosa in ꝑsona cuiuslibet ꝑ distributiuū si aliqs ꝛc.ꝛ facit.l.q duos.de reb.dubi.sed dato qꝺ in ꝑsona cuiuslibet verificareꝛ duplex substō.Tamē qcqd dixerit Bal.ꝛ in lec.ꝛ in cōsi.Ego.teneo ꝛ semꝑ mihi ita visuꝫ fuit ꝙ idē sit effect⁹ lꝫ ꝑ diuersā viā.Nā verū est ꝙ ex ꝑsona pupilli detrahit legitimā ꝛ trebel.Tamē dicta legitima ꝑuenit ad vltimo morīētē ex substōne pupillari ꝛ iō qꝺ sine onere ꝑuenit pupillari venit in substitutiōe fideicōmissaria facta ipsi vltimo morīēti.ꝛ in effectu detrahet vltimo moriens legitimā ꝛ trebel.ex persona pupilli ꝛ illas restituit ex ꝑsona sua per.d.l.si fundū per fideicōmissum.in fi.ꝛ dicta.s̄.Laus deo.

¶ Summarium super cōsilio.clxxxiij.

¶ Generalia ꝛ specialia statuta quomodo ꝯcurrant. per totuꝫ.

1. ¶ Generaliter prolata sunt etiam generaliter intelligenda.
2. Et copulatiua requirit vtriusqꝫ concursum quādo ponitur inter duas orationes respectiue ad aliud.
3. Statuti vnum caput aliud declarat.
4. Verba statuentium sunt intelligenda vt sonant ꝛ iacent.
5. Jnterest rei publice ne crimina remaneant impunita.

¶ Consilium.clxxxiij.

PResupponitur statutū in ciuitate castelli situm in primo vel secūdo capitulo libri maleficioꝝ quo cauetur ꝙ ptās possit generaliter procedere per inquisitionē de omnibus ꝛ singulis maleficijs:delictis culpis ꝛ excessibus ꝛc.Saluo q̄ ꝺ adulterio ꝛc.Deinde in eodem libro reperitur quedam particula statuti positi sub rubrica de pena offendentis seu percutientis parētes.c.lix.in his verbis videlicet.Et qꝺ de offensionibus que fierēt inter alios cōiunctos sine sanguine ꝛ percussione armorum inquiri nō possit.sed solū per accusationē procedaꝛ.Et in ipso casu pene non duplicētur cōtigit ꝙ titius percussit seium in facie manu vacua ꝛ sine armis cum sanguinis effusione quatuor percussiōibus.Qui

feius est cõiunctus z cõsobrinus dicto titio. Modo vertitur du bium vtrũ de dictis pcussionibus possit inquiri per potestatẽ ciui tatis castelli. Et qd nõ possit inquiri allegatur qd pmũ statutũ ge nerale cõcedens potestatẽ inquirendi est cõtra ius cõmune dispo nẽs qd nõ possit cognosci de aliquo maleficio sine accusatore nisi in certis casibus: vt no. in. l. ij. §. si publico. z ibi plene p Bar. ff. de adul. z. l. rescripto. §. si quis accusatorẽ. de mune. z hono. z sic stri cte est intelligendũ vt sic minus ledat ius cõmune q̃ põt: vt. l. qd vero. ff. de. ll. z. l. quicquid astringẽde. de verb. obli. z. l. iij. §. hec ver ba. de neg. gest. Scdm vero statutũ rediẽs ad ius cõmune z limi tãs primũ generale debet large intelligi z interpretari cũ sit fauo rabile: vt in regula iuris odia. de regu. iur. in. vj. Naz quelibet res de facili redit ad naturã suã. vt. l. sumus. §. pactis. versi. qd in spe cie dotis. ff. d pactis. z plurale glo. in. c. statutũ. in versi. numerã dũ. de pben. in. vj. Et sic videt̃ debere intelligi q̃ potestas possit ingrere inter cõiunctos qñ percussio fuisset cũ armis z cũ sangui ne: quia fm statutũ a contrario sensu videtur copulatiue regrere dictas duas qualitates p tex. in. l. si is qui ducẽta. §. vtrũ. z. §. cuz ita. de reb. dubi. z in. l. si heredi plures. de cõdi. z demon. cum simi.

1 ¶ † His tñ non ob. cõtrariã partẽ puto de iure veriorẽ z q̃. d. po testas potuerit pcedere p viaz inqsitionis de dictis pcussionibus cum sanguine licet sine armis vigore maxime pmi statuti genera lis cõcedentis generalẽ potestatẽ inquirẽdi de quibuscũqz malefi cijs zc. Nam lex generaliter loquẽs generaliter est intelligẽda: vt l. j. §. z generaliter. de leg. pzi.

2 † Nec ob. particula secũdi statuti su peri⁹ allegati q̃ solũ in vnico casu limitat pmum statutũ generale vcz qñ offensio fieret inter cõiunctos sine sanguine z permissione armorũ z vt dicta negatiua dispositio secũdi statuti habeat locũ requirunt̃ duo copulatiue: vcz qd offensio fuerit sine sanguine et sine pcussione armorũ: nam copulatiua z. posita inter duas ora tiões respectiue ad aliud reqrit concursum vtriusqz: vt. d. l. si hrdi plures. z. l. si ita stipulatus fuerit. x. aureos si nauis ex asia venerit z titius cõsul fact⁹ fuerit. de ver. obli. z ibi p Bar. z latius p bart. in. d. l. si is qui ducẽta. §. vtrũ. in ver. tertio casu. nam ad veritatez copulatiue reqrit̃ vtraqz partẽ esse verã siue copula sit posita i dis positiõe affirmatiua siue negatiua vt de hoc est casus i terminis. i. d. l. si qs ita stipulat⁹ fuerit. Quinimo z si fuisset soluta posita in dicto statuto copulatiue accipi regulariter nisi expsse fuisset dispo sitũ cõtrariũ p tex. z ibi Bar. hoc in terminis dicentẽ. in. l. sepe. de ver. sig. Cũ ergo i casu nr̃o dicti secũdi statuti sit solũ vna q̃litas verifi cata: vcz q2 dicte pcussiões fuerũt facte sine armis: tñ q2 deficit illa q̃litas: q2 dicte pcussiões sunt cũ sanguine z nõ sine. put loqt̃ scdz statutũ. Seqtur ergo qd cesset dispõ scdi statuti p supius alleg. Et remanem⁹ in g̃nali dispõne pmi statuti: nã limitata dispõ scdi sta tuti limitatũ parit effectũ vt. l. age. C. de trãsac. z. l. cãcellauerat. ff. de his q̃ in te. delẽ. z ex quo dictũ scdm statutũ expsse loquit̃ copu latiue z nõ alternatiue copulatiue dz intelligi vt. l. ille aut ille. §. cũ in vbis. z. l. nõ aliter. de leg. iij. z. l. j. §. si is q naue. de exerci. Cũ g non loquat̃ alternatiue nec nos loquamur. arg. l. si seruũ. §. nõ dixit. de acq. here. z. l. de pcio. de pubzicia. z hãc verissimã cõclusionẽ meli⁹ declarat ex subsequẽtibus vbis dicti scdi statuti dũ dixit z i ipso casu pene nõ duplicent̃. Ecce qd statutũ declarat limitationẽ pmi statuti z q̃ nõ possit pcedi in vno casu tm̃ vcz qñ offẽsa est sine san guine z pcussiõe armoz. Si eñ voluisset statutũ q̃ essent duo casus diuersi in qb⁹ nõ posset inquiri: vcz qñ offensa fuisset sine sangui ne etiã cũ armis: vel sine armis etiã cũ sanguine: z sic q̃ copulati ua resolueret̃ in alternatiuã locut⁹ fuisset in plurali numero z nõ in singulari dicẽdo: z in ipsis casib⁹ pene nõ duplicẽtur zc. arg. l. vbi numerus. ff. de testi. z. c. in omni. de reg. iu. in. vj. cũ si. z vba se quẽtia dclarãt etiã pcedẽtia statuti: vt. l. si seru⁹ pluriũ. i. si. de leg.

3 i. z. l. qui filiabus. eo. ti. z. l. si stipulat⁹. ff. de vsu. cũ si. † Et insti. ad l. aq. §. ex hoc autẽ capite. vbi not. quod vnũ caput statuti dclarat aliud. de quo etiã p Bar. in. l. vtrũ. ff. de peti. here. z facit tex. in. l.

4 regula. §. si. de iu. z fac. ign. † Nec est psumẽdũ q̃ statuẽtes aliud voluerint q̃ verba sonẽt: vt. l. labeo. §. idẽ tubero. de suppe. le. z. d. l. non aliter. cum si. de leg. iij. imo z si vba dicti scdi statuti fuissent dubia quãuis sint clarissima ita deberet iterptari dictũ scdz statu tũ vt nõ cõprehẽderet offensam cũ sanguine: lz manu vacua q2 est offensa atrox vt insti. ad. l. acqui. §. atrox. z. ff. de iniurijs. l. ptor. §. atrocẽ. z ibi p Bar. in. l. si seruus seruũ. §. rupisse. ff. ad. l. aql. z sta tuta sunt intelligẽda fm q̃ statuẽtes si viuerẽt intelligerẽt fm gl. no. z ibi per doc. in. l. tale pactũ. §. si. ff. de pac. Nõ eñ est psumẽdus qd statuentes noluerint. d. ptatẽ posse ingrere de maleficijs cũ san guine: lz manu vacua q2 etiã in volentẽ talis iniuria est punibilis: vt. l. j. §. vsqz adeo. z ibi Bar. ff. de iniur. q2 nemo est dñs mẽbrozũ suozũ vt. l. liber homo. ad. l. aqui. per Saly. in. l. si nõ conuitij. ff. de iniur. nec est verũ qd primũ statutũ generale concedẽs arbitriũ. d. potestati inquirẽdi de oĩbus maleficijs sit odiosum z sic stricte in

5 telligendũ cum corrigat ius cõmune zc. † Quia statutũ de se est fa uorabile: q2 principaliter fuit cõditũ ad rẽpublicã cõseruãdã cuius interest purgare puinciã malis hoib⁹ z ne delicta remaneãt ipu nita: vt. l. cõgruit. z ibi Bar. ff. de offi. psi. z. l. ita vulnerat⁹. ad. l. aq.

z. l. itẽ si verberatũ. de rei ven. imo scdm statutum est odiosum re stringẽs viã puniẽdi maleficia cõtra iura pdicta: z si itelligeret̃ qd nõ posset ingri de maleficijs cũ sanguine lz manu vacua eẽt dare materiã deliquẽdi cõtra. l. j. ff. de pac. dota. l. cõuenire. z malitijs ho minũ est resistẽdũ: vt. l. in fundo. de rei vẽdi. Quid eñ si aliqs ma nu vacua occideret aliquẽ cõiunctũ vel eidẽ mutilaret mẽbrũ vt se pe etiã diebus nostris auditũ est: dicem⁹ ne q̃ de hoc iudex non possit ingrere: absit a seculo q̃ intelligamus tale statutũ induxisse hmõi absurditatẽ cõtra. l. nam absurdũ. ff. de ope. libe. z p pdicta patet clare respõsum ad omnia. s. in cõtrariũ allegata. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. clxxxiiij.

¶ Commissio cause facta sub nomine pprio z appellatiuo an fa cta intelligatur sub nomine dignitatis. per totum.

1 ¶ Hortamur tribuit quandoqz iurisdictionem delegatam.
2 Cõmittimus vbũ importat delegationẽ etiã si scribat̃ ordinario.
3 Rescriptum per qd cõmittitur causa iudici ordinario post nomẽ propriũ z sequẽter appellatiuũ cõmissa dicitur sub nomine digni tatis z qd ferijs non obstantibus pcedat qñ nõ alterat cãm. n. 4.
4 Cõmissaria an efficiat̃ causa si iudici ordinario ferijs derogatur.
5 Rescribens post aliquos menses non censetur memor eorum que rescripto concessit aut vetuit.

¶ Consilium. clxxxiiij.

Consului apud Assisium

1 † quod verbũ hortamur tribuit qñqz iurisdictionem delegatã. ij q. vij. cañ. sicut in gl. sup verbo hortamur. qñqz eñ inducit pceptũ vt in iurib⁹ ibi p gl. z quadã

2 apostillã adductis. † Item cõsului q̃ verbũ cõmittimus importat delegationẽ etiã si scribat̃ ordinario. Jo. an. in. c. lz in corrigẽdis. de offi. ordi. dicit in terminis facit qd no. Inno. in. c. puenit. de sen.

3 excõ. facit. c. de causis. de offi. deleg. † Itẽ dixi qd qñ iudici ordina rio cõmittit cãm post nomẽ ppriũ z nomẽ appellatiuũ z pcedit no men ppriũ tñ censet̃ cõmissum sub noĩe dignitatis dixi q̃ hoc te nent Bal. z Raph. fulg. in. l. more. z. l. z q2. de iurisd. om. iu. z sumit ex dictis Bar. iũctis dictis per euz in. l. si seruus cõis. la vltima. ff.

4 de stipu. ser. z dixi in. d. l. more. z in. c. qñ abbas. de offi. dele. † Itẽ allegabat. d. Bar. se ro le z dicebat se al's cõsuluisse qd si supior mã dat ordinario q̃ pcedat nõ obstãtib⁹ ferijs non alterat cãm: ideo nõ efficit̃ cã delegata q2 interim hoc est durãtib⁹ ferijs iudex ha bebat iurisdictionẽ sed erãt suspensa organa iurisdictiõis z pcedit iudex remouẽdo obstaculũ: ideo nil tribuit sed obstaculũ dũtaxat remouet allegat pro casu. c. cũ aliqbus. de rescrip. li. vj. z qd ibi no. Pe. de ancha. ego põderaui q̃ Bal. in. l. ius aũt ciuile. allegat illũ tex. q̃ cẽseat̃ delegare z sil'r. d. Benedi. post Panoz. in. c. lz. de offi. ordi. in fi. z Bal. etiã in sua dispu. q̃ incipit admãtia g̃nalis quã postea posuit in. l. ambitiosa. ff. de decre. ab ordi. fa. lz Bart. possit

5 intelligi i scdo sñso illi⁹ tex. † Itẽ dixi q̃ gubernator post aliquos mẽses nõ cẽset̃ memor eoz q̃ scripserit. put dr in papa. i. c. plerũqz. z. c. si aũt. de rescrip. cõduñ qd sñia lata p collateralẽ finito officio erat nulla attẽtis trib⁹ l'ris gubernatoris ad eũ directĩ. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. clxxxv.

1 ¶ Rescriptum contra ius in forma priuilegij cum clausula de rogatoria an valeat. nu. seq.
2 Clausulã rescripti sub verbis generalibus nõ obstãtib⁹ qbuscũqz in cõtrariũ an sufficiat vt sufficiẽter dicatur iuri spãli vel generali derogatũ vel requiratur q̃ spãliter derogetur iuri spãli in cõtrariũ.
3 Donatio inter patrẽ z filiũ in potestate an z quãdo dicat̃ valida z quãdo pater contrahendo videatur filio donare.
4 Donatio que statuto non valet sine iudicis interuentu trahit di ctum statutum ad donationẽ presumptam vel tacitã z donatio nem inter patrem z filium. per totum.
5 Gemiata vba vniuersalia seu reiterata ampliãt z augẽt dispõnẽ.
6 Donatio presumpta dicitur improprie donatio.
7 Fictio z presumptio que sint z quomodo differant inter se.
8 Donatio conuentionalis vel dispositio facit q̃ pendente condi tione improprie sumatur.
9 Donatio q̃ morte confirmat̃ an dicatur habere poti⁹ vim relicti.
10 Statutũ loci mandantis seu mandati facti vel statutũ loci nego tij explicandi an sit attendendum.
11 Uoluerit verbũ aut libere adiectũ in rescripto aut alia q̃lismodo regulat̃ scdm ius cõmune z idẽ importat voluerit vbũ qd libere.
12 Donari an possit filio legitimato stantibus legitimis principis rescripto cum clausula non obstantibus. per totum.

¶ Consilium. clxxxv.

In nomine dñi nostri Je su Christi. ¶ Tria pncipaliter venirẽt discutiẽda i pñ ti cõsultatiõe. Primũ an dicta legitimatio nõ teneat p pter dfectũ cl'e derogatorie q̃ dr fuisse nõ spãlis. Scdz an dicta de scriptio facta in dicta societate de q̃tuor milib⁹ florenis i cõputũ di cti filij legitimati h̃ est qd starẽt ad ei⁹ lucrũ z dãnũ: z q2 ipe descri ptus fuit i creditorẽ z alia q̃ in pũcto narrant̃ circa hoc emanasse induca

inducant donationē necne. Tertio an dicta donatio si resultat te neat necne. Circa primū breuibus me expediā: q2 licet in pūcto di catur psupposito q̄ videat legitimatio: ꝛ in vo legitimatio pdicta nō fuit mihi ostēsa. prout expediret videre illā pro discutiēdo hoc articulo q est multū dubius. ꝛ al's fuit in hac ciuitate ardua ꝯtro uersia ꝛ fuerūt habita multa cōsilia hincinde ꝛ put intellexi etiā ꝯsilia collegioꝝ fuerūt habita: qn̄ eīm ius derogat in specie rescri ptis nō valēt rescripta ꝯtra: imo ꝛ si iura in casu speciali nō dero gant rescripto. nihilominus rescripta cōtra ius regulariter nō va lent. l. rescripta. ꝛ. l. nec dānosa. C. de preci. impe. of. † Tamē qn̄ ius gn̄aliter derogat rescriptis solū p illā regulā de qua in. d. l. rescri pta. ꝛ in. d. l. nec dānosa: tūc sufficit clausula generalis nō obstāte ɓm oēs. put habet in dictis iuribus. ꝛ in. l. fi. C. si ꝯtra ius vel vti. pub. ꝛ in. c. vnico. de exces. pla. lib. vj. quinimo et si nō hz generalē clausulā derogatoriā: tn̄ apparet q̄ rescribēs intēdit iuri deroga re: vt q2 in formā priuilegij rescribit valet rescriptū emanās cōtra ius: put voluit Jo. and. in. c. vnico. de exces. pla. li. vj. ꝛ Do. de san. ge. ibidē. ꝛ Jo. de Jmo. ꝛ Abbas sicu. in. c. nōnulli. de rescri. ꝛ hoc de iure cañ. in rescriptis pape sec9 de iure ciuili in rescriptis impa toris p no. p Bar. in. d. l. fi. C. si ꝯtra ius vel vti. pub. ꝛ in extraua. ad reprimē. in vbo nō obstātib9: put ꝯcludit Jmol. i. d. c. nōnulli qn̄ autē in specie derogāt iura rescriptis seu priuilegijs: ꝛ tūc non sufficit q̄ in forma puilegij rescribat put ꝛ pbat p no. p gl. ꝛ doc. in. d. c. nōnulli. ꝛ in. c. j. de ꝯsti. lib. vj. in gl. est cōtra. ꝛ doc. ibi. ꝛ Jo. and. in. d. c. vnico. de exces. prela. imo ꝛ si ex certa scientia in rescri pto expssa rescriptū emanaret: put voluit. d. Ant. in. c. j. de rescri. et cōiter tenet ɓz Jmo. in. d. c. nōnulli. qd ꝛ voluit Jo. mo. in. d. c. j. de cōsti. in. vj. ꝛ Jac. bu. in. l. pscriptione. C. si ꝯtra ius vel vti. pub. qui tn̄ hoc limitāt in vno casu in quo eos dānat. d. Ant. ꝛ Jmo. sed nō respicit casum nr̄m ideo nō insisto. ꝛ nō solū nō valēt si sim plr̄ emanāt sine clausula derogatoria: sed etiā nō valēt si hn̄t clau sulā derogatoriā gn̄alē: vt q2 dicat in rescripto aliquo non obstā te vel nō obstāte aliqua lege: lz reqrit clausula spālis. ar. l. si qs. i prin. testamēt. in pn̄. ff. de leg. iij. put voluit Bart. in. d. extraua. in dicto verbo nō obstātibus. ꝛ in. d. l. fi. C. si contra ius vel vti. pub. ꝛ Bal. ibi. ꝛ Jmo. in. d. c. nōnulli. ꝛ Pau. de ca. in auf. hoc iter libe ros. C. de inoff. test. † Et vbi lex in specie derogat rescripto reqrit q̄ fiat mētio illius legis q̄ derogat dicēdo non obstāte tali lege: nec sufficit si dicat nō obstāte aliq lege in ꝯtrariū faciēte: put voluit Bal. in. d. l. fi. C. si ꝯtra ius vel vti. pub. saltē qn̄ vtit piudiciū iure psone particularis: put voluit idē bal. in. d. auf. hoc iter liberos. qd ꝛ videt velle gl. in. d. auf. hoc inter liberos. ꝛ in. l. causas ꝛ lites. C. de trāsac. ꝛ in auf. qb. mo. na. effi. sui. §. fi. col. vij. sed legitimatio filioꝝ spurioꝝ etiā p rescriptū pncipis est phibita: vt in. d. §. fi. et in. §. fi. in auf. qb. mo. na effi. legi. col. vj. ꝛ in. l. j. C. de nat. lib. sequit ɓm hāc theoricā q̄ nō valuerit legitimatio nisi dicat in ea nō ob stant. §. fi. in auf. qb. mo. na. ef. sui. put ꝛ ibi in pprijs terminis vi detur velle gl. dū dicit nō obstāte hac lege. Bar. aūt ꝛ nōnulli: alij nō reqrūt ita specificā singularē mētionē legis ꝯtrie: vn̄ pōt esse le gitimatio cū tali gn̄ali clausula derogatoria q̄ oēs ꝯcordarēt esse nullā ipaꝝ legitimationē ꝛ pōt esse talis dicta clausula derogato ria: lz nō fieret singularis mētio legis cōtrarie qd esset res dubia pter varias do. sn̄ias: ɓz cōiter oēs cōcordāt q̄ nō sufficiat gn̄a lis sed spālis clausula derogatoria: sed put species in iure sepe po nitur p indiuiduo: lz aliter ponāt dialectici vt no. glo. ꝛ doc. in. l. ij. §. j. ff. si cer. peta. ita ꝛ doct. variāt q̄liter intelligat spālis mētio legis rescripti derogatoꝛe: ꝛ sit q̄ sit spālis clausula derogatoria: put ꝛ variāt in terminis. d. l. si quis in pn̄. testamēti: ꝛ. d. auf. hoc inter liberos. d. Bartholome9 suzzinus dicit circa hoc q̄ Pau. de ca. in terminis ꝯcludit q̄ nō sufficiat gn̄alis ꝛ nō reqrat i indi uiduo: ɓz sufficiat spālis in ꝯsi. sibi. ccxxiiij. incip. pꝛio an comes. ꝛ est magis cōis opi. quā tenēt. d. Anto. ꝛ alij in. c. nōnulli. extra de rescrip. etiā plene p Jo. an. i. c. vnico. de exces. pla. li. vj. Jdeo q2 nō vidi q̄lis fuit clausula derogatoria rescripti seu legitimationis ali ter pꝛo nūc non decido an dicta legitimatio tenuerit necne. Circa scdm̄ aūt principale dubiū memini me anno p̄terito ꝯsuluisse sub scribēdo me cōsilio clarissimi. d. dn̄i Bn̄dicti de bn̄dictis mihi pa tris ꝛ pceptoris obseruādi in eodē vt arbitroꝛ casu lz noīa fuerint diuersa: in qua subscriptione satis pplex9 steti. Nec simplr̄ subscri psissem cōsilio antedicto nisi q2 qdā vltra pūctū mihi psupposita fuerūt. Consuluit autē pfat9. d. Bn̄dict9. ꝛ ali9 solēnis do. ei sub scribēs q̄ dicta q̄titas. 4000. flo. quā dict9 pr̄ voluit esse dicti fi lij legitimati nō cēseat esse ꝯcessa eidē insolutū p dicto relicto: q2 nō erat ꝯformis cū q̄titate relicta credo ɓm pūctū fuerit maioꝛ di uersitas q̄ fuerit i q̄titate attēto q̄ floreni immissi nō erāt tāte esti matiōis quāte erāt floreni relicti: in hac parte eram eiusdē sn̄ie cū dn̄is ꝯsulētibus ꝛ simplr̄ trāsiui fretus eoꝝ rationib9: sed dubiū mihi faciebat in quo satis ꝛ diu perplexus stetit: nā ponderabā q̄ nullus act9 gest9 fuit cū dicto filio legitimato: sed inter dictū filiū legitimū noīe sui genitoris ex vna ꝛ quosdā extraneos cū qb9 so cietatē ꝯtrahebat ex alia: nec fuerat pn̄s dict9 fili9 legitimat9: vn̄ dicebā q̄ videbat pactū factū alij q̄ non solet valere. l. stipulatio

ista. §. alteri. de vb. ob. cū si. Jtē adducebā. l. absenti. ff. de do. itē. l. inter stipulātē. in pn̄. de vbo. obli. ꝛ. l. si me ꝛ titiū. ff. si cer. pe. ver. si quidē nullū negotiū ꝛc. ꝛ. l. si in area. ff. de ꝯdi. inde. Jtē adduxi. l. nuda ratio. ff. de do. vbi videbat casus ɓz vnā le. gl. quā ibi tenēt Ang. Jmo. ꝛ. d. Pau. de cast. p decisione pn̄tis cōsultatōis. s. q̄ licet qa sit a me descript9 in creditoꝛē in meo libro in cētū que sibi dono nō qrit ille sibi ius aliqd pter ei9 absentiā multomin9 si eū describo in creditoꝛē in cētū que volo esse sua: cū tūc non exprimā aliquā cām: vn̄ nulla cā exprimit merito ꝛc. arg. l. nunq̄ nuda. ff. de acq. re. do. ꝛ. l. cū de īdebito. §. fi. de pba. ꝛ. c. si cautio. de fi. istru. Jtē adducebā q̄ nō poterāt esse dicti filij legitimati dicti flozinel. li immissi p eo nisi ex cā donationis: put ꝛ si bn̄ memini volebant ipsi dn̄i ꝯsulētes: tūc sic cā donatiōis non est expssa olim donatio nō pficiebat nudo pacto sed interueniēte traditione. l. senat9. §. j. ff. de do. causa moꝛ. iūcta. l. traditiōib9. C. de pac. hodie secus p. l. si qs argētū. C. de do. tn̄ pcedit qn̄ est expssa cā donatiōis: sec9 si non esset expssa: sed psumpta nā tūc ne ꝯcurrerēt duo spālia ꝯtra l. j. C. de dotis pmis. non vēdicat sibi locū. d. l. si qs argētū put vo luit Bar. in. l. si tibi. x. milia. in pn̄. ff. de pac. Bal. in. l. si pacto quo penā. C. de pac. Ray. Bal. ꝛ Ang. in. l. iurisgētiū. §. igit nuda. ff. eo. ti. in casu aūt nr̄o nō fuit expssa cā donatiōis merito ꝛc. † Jtē adducebā q̄ donatio inter patrē ꝛ filiū in ptāte non vz nec ꝯfir matur morte nisi interueniēte traditione in vita patris. l. ij. cū ibi no. C. de inoffi. do. iūctis his q̄ habent in. l. papinian9. §. j. ff. de do. inter vi. ꝛ vxo. ꝛ. l. filie cui9. C. fa. hercis. ꝛ in auf. ex testō. ꝛ in. l. si do natione. C. de col. Jtē lz pr̄ ꝯbat noīe filij vel simplr̄ tradat filio nō censet ei donare sed his duob9 sil' iūctis sic put voluit Bar. in l. ij. C. si qs alteri vel sibi ꝛ in. l. filie cuius. ꝛ doc. cōiter in. d. auf. ex testō. ꝛ. d. l. si donatione. ꝛ p eūdē Bar. in trac. suo de duob9 fra. ꝛ l l. j. §. sed castrēse. ff. de colla. bono. put pdicta alio ordine ꝛ seriosi9 in illa mea subscriptione deduxi ppter quas ratiōes inclinabā in puris terminis illi9 pūcti q̄ dict9 fili9 legitimat9 nō posset petere dictā q̄titatē in qua fuit descript9 p creditoꝛe vt. s. Tamē q2 di cebat q̄ in scripta societatis fuerat noīatus dict9 fili9 legitimat9 ita q̄ societas fuerat ꝯcta cū eo seu ipi9 noīe ꝛ ipe ratificauit saltē tacite faciēdo act9 sociales cū gesserit se p socio. Et factores insti tutores seu administratores negotioꝝ ipi9 societatis q noīe socie tatis ꝯhebāt maxime emēdo ꝛ vēdēdo ꝛ solutiōes recipiēdo ge rebāt act9 illos in ꝯsequētiā noīe socioꝝ ꝛ sic p sua rata noīe dicti filij legitimati ꝛ eius noīe cēsebant tenere res societatis. Jdeo di cebā q̄ p hāc viā cēsebat facta traditio. Et ideo ꝯct9 noīe filij hoc mō celebrat9 repiebat ꝛ traditio fctā: ideo ꝯclusi q̄ donatio cēse bat emanata ꝛ ꝯfirmata morte. lati9 tn̄ psequēdo nō repeto: vidi aūt postea reuolutis mēsib9 scriptā seu copiā scripte societatis q̄ nō ꝯhit noīe dicti filij legitimati sed noīe dicti ei9 pr̄is. Dicit eīm in pn̄. dicte scripte sia noto e manifesto ꝛc. como a di dicto e stata facta e creata vna cūpagnia tra li infrascripti cioe Joāni ꝛc. da vna pte ꝛ da laltra Pietrosancto e giapoco ꝛc. in q̄sto modo ꝛc. Jta q̄ ɓm pfationē ipi9 scripte non ꝯhit dicta societas cū dicto Mattheo ei9 filio legitimato postea oīa capl'a dicte scripte respi ciūt dictas tres ꝛ nō dictū Mat. dūtaxat vltimū capl'z dicte scri pte. facit mētionē de dicto Matth. sub hmōi vbis e pche Joāni detto vole, ꝛ e contēto che de fiozini quatromilia liquali mette in ditta cōpania sieno de Mattheo suo figliolo semo contēti semo dacozdo e cusi e contēto Luca suo figliol che dicti fiozini q̄tromi lia sieno vel ditto Mattheo ꝛ che debba hauere lutile el dāno ꝛc. Vn̄ nō fuit societas ꝯcta noīe dicti Matth. q2 vba ꝯct9 id nō so nāt. sed fuit q̄uetio inter ipos socios q̄ dicti floreni ꝛ lucrū ꝛ dā nū dicte q̄titatis ptineret ad dictū Mattheū filiū legitimatū de ꝯsensu filij legitimi lz ei9 ꝯsensus nō foret necessari9. vn̄ ea q̄ addu cebā ꝯtra dictū filiū legitimatū pariter militāt ꝯtra dictā scriptā societatis put ꝯtra scripturas libroꝝ societatis q̄ deducebant in pūcto. Jtē audio q̄ nūq̄ se gessit p socio lz eīm gesserit aliq nego tia dicte societatis: tn̄ illa nō gessit tāq̄ soci9 sed tāq̄ filius Joā nis qd demōstrat q2 nō aliter se habebat circa negotia dicti traffi ci q̄ circa alia negotia trafficoꝝ dicti Joānis sui pr̄is. q ꝛ al's ha bebat societates circa exercitiū mercātie: ꝛ dict9 fili9 legitimat9 q̄ ad oēs pariter se gerebat. Quinimo finita dicta societate mortuo pr̄e fili9 legitim9 seu alius ei9 noīe interuenit circa diuisionē bo noꝝ dicte societatis ꝛ circa reuisionē rōnis solus ꝛ non cū dicto filio legitimato q fili9 legitimat9 stetit p aliquos annos q̄ nihil dixit ꝛ nō dixit se sociū nec petijt iudicialiter vel extraiudicialiter dictos q̄tuoꝛ milia florinellos que si fuissent mihi narrata dū ꝯsu lui: nō ꝯsuluissem eo modo quo ꝯsului: sed put arbitroꝛ si fuissez p parte ꝯtria reqsitus p illa ꝯsuluissem. tn̄ nūc circa hūc articulū nolo me intromittere ne vulgus dicat q̄ super eodem puncto cō traria, a me cōsilia emanauerint: volui tn̄ supꝛascripta recēsere ne habēs iudicare opinetur aliā fuisse mei sentētiā q̄ in vero fuerit: semp eīm fuit vnifoꝛmis: variatio aūt facti variat iuris censurā. l. si ex plagijs. §. qui in cliuo. ff. ad. l. aqui. Jllud autē affirmo q̄ ca su q̄ dicti quingēti florinelli forēt effecti dicti filij legitimati nulla pōt alia causa adaptari nisi titulus donationis: nam sine aliquo

titulo non transfertur dnm.l.nunq nuda traditio.ff.de acqui. rerum do. vnde ex causa donationis concludebatur in consilio prenarrato cui me subscripsi dictos florinellos spectare ad dictum filium legitimatum. Presupposita autem causa donationis concludebatur dictos quatuor milia florinellos spectare ad dictum filium legitimatum: quia non presupponebatur aliquod ius municipale in contrarium facere: in presentiarum deducitur ius municipale ad deducendum quod dicta donatio non teneat. Constat enim quod ius municipale est in loco municipii seruandum.l. oes ppli. de iusti. et iure. et c.j.de consti.lib.vj. et l.lege autem municipali. et l.fi.ff. de decre.ab or.fac.cum si. Nihilominus videtur posse dici quod dictum statutum non vendicet sibi locum in casu nostro. Ea ratione quia statuta sunt stricti iur.arg.l.contionibus.ad muni. Omnis enim exorbitantia iuris est restringenda regula que a iure communi exorbitant in.vj. et l.ius singulare. et l.quod vero contra.ff.de leg. et c.cum dilectus.de consti. Ideo cum dictum statutum sit a iure communi exorbitans vt de se notum est: dicendum est quod debet stricte intelligi: ideo videtur quod intelligi debeat in propria et vera donatione non in impropria et ficta seu presumpta donatione.ar.dictorum iurium. et l.iij.§.hec verba.ff.de neg.gest.sed in casu nostro non est expressa causa donationis. et ideo non videtur posse dici vera seu propria donatio: sed presumpta: ideo non videtur quod in ea vendicet sibi locum dictum statutum per iam dicta: put als dicunt doc.quod l.si qs argentum.C.de do.quod est.l.noua et exorbitans a iure antiquo non vendicat sibi locum in donatione presumpta: put voluerunt Bar. Bal. Ang. et Raph. in locis.s.alle. Quod secundo dicendum videtur eo quia donatio facta per patrem filio ab initio non tenet vt l.ij.C.de inoffi.do. et quod habetur in.l.frater a fratre.ff.de condi.inde. confirmatur tamen morte patris precedente traditione.l.filie cuius.C.fa.hercis. et per gl.ibi: et in auf.ex testo.C.de colla. et in.l.si donatione.eo.ti.per doc. et ideo dicitur habere vim relicti vt no.gl. et doc.in.d.auf.ex testo. et in.d.l.filie cuius. et probat in simili tex.in.l.in donationibus.C.ad.l.fal.sed dictum statutum non vendicaret sibi locum in relictis cum de eis non loquatur: ergo nec vendicet sibi locum in huiusmodi donatione. Ad idem et tertio facit quia donatio que pendet ex futuro euentu non dicitur proprie donatio: put est donatio causa mortis vel donatio conditionalis vel donatio que sub aliquo casu venit resoluenda vt hec probantur l.j.ff.de do. sed donatio inter patrem et filium dependet ex futuro euentu.s.si sequatur traditio et pater decedat ante filium per iura supius adducta: ideo restare videtur quod non sit proprie donatio. et propterea in ea non vendicet sibi locum dictum statutum quod put.s.dictum est videtur duntaxat intelligendum in propria donatione.

4 ¶ † His tamen non ob. contrarium arbitror intrepide concludendum: nam dictum statutum clare et generaliter loquitur quod omnes et singule donationes debeant celebrari et fieri presente iudice et autoritate et in palatio communis si donans et donatarius fuerint masculi et de ipsis donationibus rogari debeant duo notarii et si aliter fierent ipso iure non valeant vnde statutum istud loquitur per verba vniuersalia omnes et singule et postea subdit cuiuscumque conditionis et tenoris existunt et sic per verba vniuersalia et que omne dicit nihil excludit.c. solite.de maio. et obe. et can.si romanorum.xix.di. et l.iulianus.de le.iij.

5 † et maxime cum sint geminata et reiterata verba vniuersalia que ponderantur ad ampliationem dispositionis iuncta ea que habentur in.l.cum balista.ff.ad treb. et per glo. et doc.in.c.vt circa.de elec.in.vi. et per Ang.i.l.pluribus.§.j.ff.de ver.obl. Ideo dicamus quod dictum statutum vendicet sibi locum etiam in donatione presumpta et tacita: pro quo facit quia non potest reddi ratio quare magis debeat valere donatio tacita et presumpta quam donatio vera: et vbi est eadem ratio ibi solet esse eadem iuris dispositio: vt.l.a titio.de verb.obl. et l.illud.ff.ad.l.aquil. et l.iij.§.j.ibi nec ratio diuersitatis reddi potest.ff.de iniu.testa.ergo dicamus quod put certum est quod dictum statutum verificatur in vera et expressa donatione ita et verificetur in tacita et presumpta. Pro quo etiam facit quia non solet plus operari tacita quam expressa: sed plerumque idem operantur iuxta ea que habentur in.l.cum qd.ff.si cer.pe. et in.l.iij.de leg.j.cum si. Et quamquam plus operatur expressa.l.nonnumquam.ff.de cond. et demonstratione. et l.expressa.de reg.iu.ideo non debet esse magis efficax donatio tacite presumpta quam expressa quod et probatur per tex.in.l.qui ad certum.ff.loca.vbi est tex.quod qui non potest expresse conherere nec potest tacite: vnde put homines territorii statuentium non possunt donare expresse non seruatis solennitatibus dicti statuti: ita nec possint donare tacite per.d.l.qui ad certum. Pro quo etiam facit quia non solet plus operari fictio quam veritas: put habetur in.l.si is qui pro emptore.de vsuca. et in.l.filio quem pater.ff.de iniusto testa. et facit.l.adoptio.ff.de adop. et l.confessionibus.ff.de interro.act. et idem videtur dicendum in presumptione quod non debeat plus operari quam veritas seu vera probatio. Facit etiam quia als esset parata via fraudandi et eludendi dictum statutum fraudibus autem est obuiandum.c.quanto.de diuor. et l.in fundo.ff.de rei ven. et l.j.§.exceptiones.ff.quarum rerum actio non datur. et l.fi.§.fi.C.de vsuris rei iudi. Ex quibus omnibus remanet clara et meo iudicio indubitata conclusio quod dicta tacita donatio si donatio interpretetur non valeat non ob.in contrarium adductis que re vera non obstant. Non enim obstat quod primo loco in contrarium adducebatur.s.quod statuta exorbitantia sunt stricte intelligenda: et in casu vero et proprio: quia respondetur quod verum est nisi ad casum improprium extendantur ab identitate rationis: nam iura exorbitantia a paritate rationis solent extendi vt tradit Bar. quem doc.sequuntur in.l. si constante.in pn.ff.solu.ma. Ratio autem huius statuti non videtur posse alia conectura nisi ad obuiandum ne fraudes fiant in ipsis donationibus prout de iure fuerunt inducte insinuationes coram iudicibus vt fraudibus obuiaretur vt.l.data.C.de do. et vbi vnica ratio potest conecturari solet assimilari expresse vt no.per gl. et Bal.in.l.quis simpliciter.C.de fideico. Unde cum dicta ratio pariter et fortius militet in tacita donatione prout in expressa: ideo trahatur dictum statutum etiam ad tacitam.

6 † Preterea negari potest quod donatio presumpta sit impropria donatio. Nam presumptio est quedam species probationis: vnde presumpta donatio nil aliud est quam donatio que probatur ex presumptione. presumptiones enim iuris dicuntur esse liquidissime probationes.l.licet imperator.ff.de leg.j. et l.j.in fi.C.de codi.inser. et ideo res probata per presumptionem censetur esse vera et propria non impropria seu non vera. vnde filius qui probatur filius alicuius: ex eo quia natus est ex eius vxore et sic probatur filius illius iuris presumptione.l.filium diffiniunt.ff.de his qui sunt sui vel ali.iur.licet non probetur per veram seu propriam probationem.l.lucius.ff.de condi. et demum non propterea dicetur improprius filius: et iura loquentia de filio sine dubio verificabuntur in tali filio: hinc etiam dicimus quod ius disponens quod sup dolo in actionibus bone fidei vel arbitrariis iuratur in litem.l.in actionibus.ff.de in litem iura. licet sit exorbitans et odiosum: tamen verificatur etiam in dolo presumpto.l.tutor qui repertorium.in pn.ff.de admi.tuto.

7 ¶ † Nec ob.l.iij.§.hec verba.de neg.gest.quia loquitur in casu ficto non in casu presumpto: ficto autem est contra veritati ideo non recipit probationem in contrarium etiam per confessionem iuxta no.per glo. et doc.ff.de acq.here.in.l.si duo. et in.l.conficiuntur. in princ.ff.de iure codi. Presumptio autem non contrariatur veritati imo communiter se conformat cum veritate: ideo quia vbi contrarium probatur cessat presumptio: vt habetur in.l.fi.ff.quod me.causa. et in.l.siue possidetis.C.de pba. et in auf.sed iam necesse.C.de dona.propter nup. Preterea dato sed non concesso quod statutum simpliciter loquens in aliquo actu non verificetur in actu presumpto: tamen illud videretur intelligendum quando statutum disponeret in fauorem ipsius actus: non autem quando statutum ipsum actum annullaret: nam tunc statutum annullans actum trahitur etiam ad actum presumptum: vt probatur per.d.l.qui ad certum. imo et tunc traheretur ad actum fictum ne plus operetur fictio quam veritas. et quod id quod non potest fieri vere nec ficte siue impossibilitas dependeat a natura.d.l.adoptio. et d.l.confessionibus siue dependeat a iuris dispositione: iuxta no.in.l.gallus.§.si eius.ff.de libe. et posthu. et in.l.talis scriptura.de leg.j. Ideo cum in casu nostro statutum loquens in donatione cum tendat ad annullandam ipsam donationem non debet restringi ad expressam et veram donationem: sed debet intelligi etiam in tacita presumpta vel ficta donatione nec quispiam dubitaret quin donatio tacita si excederet.cccc.aureos insinuari debeat: nam clarum est quod deberet insinuari vt probatur in.l.fi. C. de iure do. vnde.l. noue que requirunt in donationibus insinuationem trahitur etiam ad donationem tacitam seu presumptam vt si non insinuatur reddatur nulla: similiter ergo et statutum nostrum quod simili ratione est inductum annullans donationem intelligatur et verificetur etiam in donatione tacita et presumpta. Nec ob.id quod doc.tradunt in terminis.d.l.si qs argentum quod.s.illa.l.noua non verificetur in donatione presumpta: quia respondetur quod illa.l. disponit non ad actus inualiditatem: sed ad roborationem ipsius actus: vnde quia actus vere et proprie probatus sepe est magis efficax quam tacitus. et presumptus vt est videre in vera et presumpta contumacia et faciunt que habentur in.d.l.nonnumquam. et in.d.l.expressa. ideo non est mirum si lex noua dans nouum robur et efficaciam actui claro. et expresso non trahatur ad casum tacitum et presumptum. Que ratio non militat in.l.noua disponente circa actus inefficaciam: imo ratio predicta tendit tunc in contrarium: put et deprehenditur ex supradictis. Preterea et clarius prefati doc.non se fundant in ea ratione.quia.l.illa sit exorbitans et non trahenda ad casum presumptum tamquam ad casum improprium: sed se fundant in ea ratione: quia non debent concurrere circa idem due specialitates per.l.j.cum ibi no.C.de dotis promissione. voluit enim quod presumptio sit vna specialitas cum non sit vera probatio. probatur in.d.l.lucius.de condi. et alia specialitas est secundum eos quod in.d.l.si qs argentum oriatur actio ex pacto nudo contra.l.legem.C.de pac. et l.Iurisgentium.§.igitur nuda.ff.eo.ti. Que quidem ratio doctorum constat quod non militet in casu nostro: quinimo prefati doct.videntur sentire quod si cessaret dicta ratio duarum specialitatum illa.l. exorbitans traheretur etiam ad donationem presumptam et hoc modo inducendo illos dictum doc. facit potius pro quam contra.

8 † Nec etiam ob.quod donatio que dependet a futuro euentu non est proprie donatio: quia illud fatendum est donec pendet ille futurus euentus: et ita loquitur.d.l.j.de dona. et ideo ante mortem patris fatendum fuisset quod donatio facta per patrem filio non esset proprie donatio: sed post mortem patris donatio morte confirmata non pendet amplius a futuro euentu: ideo non est ratio quare tunc non dicatur proprie donatio saltem quando ab initio interueniat simpliciter et absolutus animus donandi et recipiendi donationem simpliciter: put contingit in casu nostro.s.in donatione facta per patrem filio que non dependet a futuro euentu ex voluntate contrahentium: sed ex iuris dispositione. vnde cum concurrat simplex animus contrahentium circa donationem. et l.confirmatio post mortem patris.videtur esse post mortem patris propria donatio.

9 ¶ † Et licet quo ad quedam censeatur habere vim relicti et vim vltime voluntatis: eo quia morte confirmatur. put vltime voluntates: non tamen est relictum sed est donatio habens vim relicti. aliud enim est esse talem aliud haberi loco talis seu habere vim talis.l.mercedes.cum si.ff. de peti.here.vnde non videtur quod ex hoc desinat esse propria donatio. et saltem est

saltē est donatio largo sumpto vocabulo. ꝛ dcm̄ statutū loquēs ꝑ reiterata vlia vr̄ in q̄libet donatiōe intelligēdū attēta maxīe mente ꝛ rōne statuētiū q̄ fuit ad obuiādū fraudib⁹ q̄ nō min⁹ militat in hmōi donatione ꝙ in aliis. Ex qbus pꝫ rn̄sum ad obiecta in cō trariū. ꝛ ꝑ ꝯñs est ꝯcludēdū ꝙ aut in casu nr̄o nō resultat aliq̄ do natio: aut si donatio resultat illa fuit inualida: qꝛ nō fuerūt seruate solēnitates in donationib⁹ regsite vigore d. l. municipalis: que q dē. l. municipalis erat seruanda in loco nō solū ꝑ subditos statuē tiū: ſꝫ etiā ꝑ alios ibidē ꝯtrahētes: qm̄ in celebratiōe ꝯctuū debēt adhiberi solēnitates ꝛ alia q respiciūt ipꝫ ꝯctū q̄ regrunt̄ ex forā l. municipali vl' ꝯsuetudinarie illi⁹ loci. vt ꝓbat tex. in. l. si fundus venierit. ff. de euic. l. ſꝑ in stipulationib⁹. ff. de re. iu. ꝛ. l. j. C. de emā. li. ꝛ. l. ij. queadmodū test. ape. ꝛ. l. fi. ff. de test. mili. ꝛ no. bar. ꝛ bal. in l. cunctos pp̄los. C. ꝺ sum. tri. ꝛ Inno. ꝛ Cōpo. ꝛ moder. in rub. ex tra. de ꝯsu. ꝛ iō non hꝫ obstare si dci pr̄ ꝛ filius erāt alteri⁹ territo rij ex q̄ act⁹ ille fuit in dicto territorio celebrat⁹ ꝛ statutū loqr̄ sim

19 pliciter nō se restringēs ad incolas seu subditos. † Nec ob. si dicat̄ ꝙ dictus ꝯctus donatiōis censeatur celebrat⁹ in ciuitate perusij. vbi forte dict⁹ Joānes dedit mādatū dicto Luce ad faciēdū di ctū ꝯctū donatiōis si ꝯctus dici meret̄ qꝛ attēdat̄ loc⁹ vbi erat di ctus Joānes. cui⁹ mādato actus gerit̄. prout videt̄ attēdi ei⁹ ꝑso na: qꝛ qui ꝑ aliū facit ꝑ se facere videt̄. vt in regula iuris qui ꝑ aliū in. vj. ꝛ in. l. j. §. deieciſſe. ff. de vi. ꝛ vi. ar. cū cōcor. ꝛ ꝓpea non ꝯside retur. l. muni. loci. vbi celebrat⁹ fuit dict⁹ ꝯct⁹ sed loci. vbi emana uit dcm̄ mādatū. vbi hoc respectu attēdit̄ ius cōe qꝛ imo dꝫ atten di loc⁹. vbi dicta donatio celebrata fuit. nā ꝯct⁹ mādati ꝯhit̄ iter mādātē ꝛ mādatariū ꝛ ei⁹ respectu deberet ꝯsiderari ius vl' ꝯsue tudo illi⁹ loci. ſꝫ ꝯctus donatiōis ꝯtrahit̄ iter ꝓcuratorē noīe mā dātis ex vna donantē ꝛ donatariū ex altera. vñ q̄ ad ipꝫ donata riū attēdit̄ locus ꝯtract⁹ donatiōis: in quo ipse internenit vna cuꝫ ꝓcuratore donāte cū act⁹ recipiat subsistētiā in ꝑsonā ꝓcuratoris l. quecūqꝫ gerimus. ff. de act. ꝛ ob. iō quo ad ipm̄ ꝯctum est attēdē dus locus donatiōis nō loc⁹ mādati ꝓut i sili dicit bar. in. l. nō so lū. §. si mādato. ff. de iniur. q̄ in delicto cōmiſſo ꝑ mādatariū noīe mādātis attēdit̄ loc⁹ ꝛ tp̄s cōmiſſi maleficij nō loc⁹ ꝛ tp̄s ipi⁹ mā dati. ꝑ. l. ꝓtor ait. el' ſcđo. §. ꝭ aūt edicto. ff. vi bo. rap. ꝛ qꝛ ipse man dās obligat̄ ex delicto ꝓpter mādatū nō ex mādato ꝓpt̄ delictū arguēdo a sili ꝙ mādās obligat̄ ex ꝯtractu celebrato ꝓpt̄ māda tū nō ex mādato ita ex delicto ꝓp mādatū nō ex mādato obligat̄ allegādo. l. si qs vxori. §. neqꝫ ꝟbo. ꝛ. l. q fuo. §. j. ff. ꝺ fur. ꝛ sic arguit de ꝯtractu ad delictū. vñ ꝓut in delicto ꝯcludit attēdi locū ꝺlicti ita dicēdū est. ꝛ in ꝯctib⁹ in qb⁹ id vr̄ hr̄e ꝑ magis claro. et suadet magis rō ex q̄ in ꝯctu due ꝑsone sunt eque ꝓncipales. l. j. ff. ꝺ pac. vnde quo ad cōtractum donationis nō decet ꝙ attēdat̄ tp̄s vl' lo cus mādati: in quo nullo pacto ꝓuenit ꝑsona donatarij. Nec etiā ob. si dicatur ꝙ dictū statutū vendicet sibi locum solūmodo quan do de donatiōe celebratū est instr̄m cū interserantur illa ꝟba ꝛ in strumēta donationū ꝛ subdat̄ ꝙ rogari debeant notarij. vñ d. sta tutū cum sit exorbitās videat̄ restringēdū ad donatiōes de qbus ꝯficiant̄ instr̄a manu notariorū. ar. regule q̄ iure cōi exorbitant in vj. ꝛ. l. ius singulare. ꝛ. l. q̄ ꝟo ꝯtra. ff. de. ll. vbi em̄ deficiūt ꝟba le gis cessat legis dispō. l. ita aūt in ꝑu. ff. de admi. tu. ꝛ. l. iiij. §. ꝑtor ait. ff. de dā. infec. ꝛ. l. si vero. §. de viro. ff. sol. matri. cū simi. Naꝫ ad hoc facilis est rn̄sio ꝙ imo dictū statutū loqr̄ generaliter de do nationibus q̄ debeant celebrari ipse donationes ꝛ instr̄a ipsaruꝫ corā iudice: nec loqr̄ ꝺ donationibus de qbus appareāt instr̄a: sed loqr̄ capulatiue vñ verificatur in donationibus ꝛ in instr̄is ipaꝝ. Copula em̄ regulariter addit nō restringit. l. ea tñ adiectio. ff. de le. iij. ꝛ no. doc. in. c. ij. extra. de rescrip. ꝛ in. l. gallus. §. etiā. de lib. ꝛ posth. maxime per Bal. ꝛ aliqd ꝑ Bar. in. l. si is q ducēta. §. vtrū. ff. ꝺ reb. dub. Nec est rō quare maior solēnitas seu ꝑn̄tia iudi cis magis requirat̄ in donatiōibus de qb⁹ cōficiunt̄ instrumēta ꝙ in donatiōib⁹ que fieret sine instr̄is: autoritas em̄ iudicis adhi bet̄ ad tollēdas fraudes. ar. l. j. ꝛ q̄ ibi habent̄. C. de ꝓdi. curialiuꝫ. li. x. ꝛ in. l. data. C. ꝺ dona. q̄ fraudes verisilr̄ magis cessant vbi in terueniunt instrumēta manu notariorū. qui etiā ipsi dicunt̄ iudi ces cartularij iuxta no. i. l. j. ff. de iu. ꝑ gl. ꝛ doc. vñ multomagis nō ap militare verisimilis mēs statuētiū in donatiōibus de qbus nō ap parent instr̄a ꝙ in illis in qbus apparēt. facit auꝭ. multomagis. C. de sac. sanc. eccle. cū si. iō autē ꝺ instr̄is fit mētio in statuto: quia statutū vult ꝙ donationes nō valeāt nisi inter cetera sint rogati duo notarij vt est exp̄ſſum ibi. ꝛ ꝺ ipsa rogari debeāt duo notarij ꝛ si aliter fieret nō valeat ipso iure. vn de nō poſſunt celebrari donatiōes valide qn̄ appareāt instr̄a pu blica inde cōfecta. vnde nō imerito interserit de instr̄is. q. s. dona tiones ꝛ instr̄a ipsaꝝ ꝺbeāt fieri ꝑ n̄te iudice ꝛc. merito nō est verū ꝙ deficiāt ꝟba statuti in donatiōe ꝺ qua nō apparet instr̄m imo militāt. tñ qꝛ loquit̄ vl'r oēs ꝛ singulas donationes: ꝛ q vniuersali ter loquit̄ nihil excludit. l. iulianus. de le. iij. c. solite. ꝺ maio. ꝛ obe. et ca. si romanorum. xix. distin. maxime cū sint geminata vniuersa lia ꝛ geminatio solet augere virtutē ꝟboꝝ iuxtano. in. c. vt circa. in princip. de elec. lib. vj. ꝛ in. l. balista. ff. ad treb. ꝛ. ff. ꝺ verb. oblig. in. l. pluribus. §. j. per Ang. ꝛ ar. l. cū scimus. ꝛ q̄ ibi per Bar. C. de agri. ꝛ censi. lib. xj. tum qꝛ mandat q̄ de donatione rogētur no tarij. tum etiā qꝛ postea in ꝓgreſſu repetit. de dona. pluries nō re petendo de instrumētis. tum etiā attenta natura copule de qua su pra. vnde verba statuti id sonant. ꝛ a verbis nō est recedendū. l. nō aliter. ꝛ. l. ille aut ille. §. cum in verbis. ff. de lega. iij. ꝛ. l. j. §. si is qui nauem. de exerci. ꝛ. l. labeo. §. idem tubero. de supelle. lega. ꝛ maxi me cū militet idētitas rationis per predicta supra. ꝛ sic mens sta tuentis. nā ratio est mens legis. dicit Dy. in regula fi. in. vj. ꝛ bart. et Bal. in. l. non dubiū. C. de legib⁹. ꝛ in simili Bal. in auꝭ. itaqꝫ. C. cōia. de success. ꝛ sic ex quo cōcurrunt mens ꝛ verba reditur res

11 clara. † Nec etiā obstat si dicatur ꝙ dicta donatio valeat vigore priuilegij principis qui in rescripto legitimationis disponit q̄ di ctus pater poſſit relinquere dicto filio legitimato in eius testamē to vel vltima voluntate relinquere vel legare: aut al's inter viuos ꝯcedere vel donare: put voluerit reseruata legitima filio legitimo: ꝛ subiūgit̄ clausula derogatoria nō obstātib⁹ ꝯstōnib⁹ ꝛc. necnō statutis municipalib⁹ per q̄ rescriptū stante dicta clausula dero gatiua videt̄ derogari dicto statuto expreſſe. facit mentionē. ar. c. j. de consti. circa fi. lib. vj. ꝛ extrauag. ad reprimen. in verbo nō ob stātibus. ꝛ ibi ꝑ bar. ꝛ Bal. in. l. humanū. C. de legib⁹. ꝛ ꝑ Jo. an. in. c. vnico. de excess. ꝓla. lib. vj. ꝛ per Bar. in. l. sciendum. qui satisd. cog. ꝛ doc. in. l. fi. C. si contra ius vel vtili. pub. in quib⁹ de virtute clausule nō obstāte. ꝛ maxime cū statutū loquatur ꝑ verbū volue rit q̄ est verbū nō submiſſum regulariter iuris dispositioni iuxta l. fideicōmiſſa. §. ꝙꝙ. ꝛ q̄ ibi not. ff. de leg. iij. ꝛ. in. l. qꝛ poterat ad tre. ꝛ q̄ hr̄ in. l. si sit. de leg. j. ꝛ in. l. si fili⁹. ff. de dona. Nā ad hoc rn̄ det̄ q̄ dictū rescriptū nō est ita iudaice iuxta literā intelligēdū: ſꝫ ꝟbis legis ciuilis vel municipalis sunt ciuilr̄ intelligenda iuxta. l. penul. ff. ad exhibē. ꝛ. l. si cui. ff. de fuitu. ti. gn̄ali. vñ nō sunt itelli gēda vt vnico ꝟbo censeat̄ sublata oīs solennitas a iure ciuili vel municipali requisita. ar. l. si quādo. in prin. C. de inoffi. testō. vbi est expreſſum ꝙ si imperator alicui expreſſe cōceſſerit ꝙ habeat libe rā testamēti factionē nō videtur aliud cōcedere nisi vt habeat cō suetā ꝛ legitimā testamenti factionē. qꝛ nō est credendū romanoꝝ principē qui iura tuet̄ hmōi verbo velle euerti testatorū ab obser uatione ꝛc. Nec min⁹ importat verbū libera ꝙ verbū voluerit. vt d. §. ꝙꝙ. ꝛ q̄ no. in cle. dudū. in verbo: libere. de sepulturis. ꝛ in l. j. C. de sa. san. eccle. ꝛ in. l. j. ff. de mil. testa. cū si. Et maxime in casu nostro in quo resultaret iniquū cōtra verisimilē mentem impera toris. q̄. s. plus iuris seu priuilegij haberet filius origine: spurius licet legitimatus ꝙ ipse filius legitimus ꝛ verba rescriptorū prin cipis moderantur a iure cōi ꝛ ab eo interpretationē recipiunt. c. cū dilecta. de rescrip. facit. c. cū dilectus. de cōsue. ꝛ. l. si serui vestri.

12 C. de noxa. cū si. ꝛ. d. l. si quādo. † Nec ob. d. clausula derogatoria: qꝛ ꝓnceps in dicto ꝓuilegio voluit ꝓuidere ꝙ pater haberet pote statē relinquēdi ꝛ donandi dicto filio legitimato nō obstante ma cula nataliū quā quantitatē vellet nō obstāte aliqua. l. cōmuni vl' municipali: q. s. disponeret ꝙ illegitime natis nō poſſit donare vel relinqui etiā mediante rescripto principis ꝓut videt̄ tex. in. l. j. C. de natu. lib. ꝛ in. §. fi. in auꝭ. quib. mo. natu. effi. sui. ꝛ in. §. fi. in auꝭ. q. mo. na. effi. leg. voluit ergo derogare imperator iuribus denegā tibus potestatē relinquēdi spurio vel disponētibus cōtra legitima tionē. nō autē iuribus disponentibus de solēnitatibus adhiben dis in actibus celebrandis generaliter etiā inter quoscūqꝫ etiā le gitimos per supradicta. ꝛ ita verificet̄ dicta clausula nō obstāte ex verisimili mēte disponētis maxīe stāte dicta absurditate. ar. l. nam absurdū. ff. ꝺ bo. lib. cū si. vñ nō censet̄ derogatū dicto statuto ꝓut nec censet̄ derogatū legibus loquentib⁹ de insinuatiōib⁹ insinua tionū. nec etiā legi disponenti q̄ nō valeat donatio iter viuos in ter patrē ꝛ filiū. l. ij. C. de inoffi. dona. ꝛ. l. frater a fratre. ff. de cōdi. inde. cū ibi no. ꝑ gl. ꝛ doc. nisi cōfirmetur morte. l. filie cuius. cū sua gl. C. fami. erci. ꝛ q̄ per gl. ꝛ doc. in auꝭ. ex testō. ꝛ in. l. si donatiōe. C. de colla. ꝛ ꝑ bar. in. l. j. §. nec castrense. ff. de col. bono. ex quibus remanet defensata cōclō. s. facta. s. q̄ dato sine ꝑiudicio ꝙ dictus pater voluerit donare dicto filio legitimato dictā quātitatē q̄tuor miliū florenoꝝ. nihilominus donatio non tenuerit nō obstātibus supradictis tribus obiectionib⁹: que post redditū cōsiliū mihi fa cte fuerunt que in vero nō obstant per ꝓdicta. Laus deo.

¶ Summarium super cōsilio. clxxxvj.

1 ☞ Trebellianicam an ecclesia substituta impediat detrahere a filiis institutis inuiceqꝫ substitutis ꝛ vltimo morienti ipsaqꝫ ec clesia substituta sub conditione si deceſſerint absqꝫ liberis. ꝑ totū.

2 Substitutus sub conditione si institutus absqꝫ liberis deceſſerit: an videat̄ testator voluiſſe ꝙ si deceſſerit cū filiis q̄ filij succedant tanq̄ positi in conditione censeantur ex testō inuitati. nu. 5.

3 Substitutio quando est facta vltimo morienti in tota hereditate seu omnibus bonis operatur ꝙ pluribus institutis cēseātur om nes inuicem substituti.

4 Substitutus duobus institutis adinuicē succedentibus ab inte stato an in hereditate vltimi decedētis habeat totū: videlicet por tionem vltimi decedentis ꝛ ab intestato deuolutam. nu. seq.

6 Trebellianica ꝛ legitima detrahitur per filium de bonis sui pr̄is testatoris quando ex interuallo grauatur restituere fallit pia causa substituta quia tunc nō pōt detrahi trebellianica.nu.seq.
7 Falcidia non detrahitur de relictis ad pias causas.
8 Falcidie appellatione venit trebellianica.
9 Donatio que excedit legitimā summam quingentorum aureorū si non insinuetur an iuramento firmetur.nu.seq.
Juramentum an suppleat defectum solennitatis.
10 Juramentum vt firmet contractus tria requiruntur.
11 Juramentū firmat contract⁹ de iure ciuili inualidos ꝛ iuuat non insinuatam donationem.nu.seq.vsq; ad fi.consi.
12 Donans non potest lesionē allegare qꝛ donare est nobilis animi.
13 Donatio non insinuata an dicatur suspecta.
14 Exceptio non numerate pecunie confitenti cōpetit intra bienniū licet renunciauerit illi.
15 Renunciare nemo post solennitatibus a iure requisitis. fallit si iuramentum interueniat.
16 Insinuatio an sit inducta vt fraus dolus cesset.
17 Alienatio facta per minorē iuramento firmatur licet iudicis decretum non interueniat.
18 Insinuationi an possit renunciari cum iuramento.nu.seq.
19 Insinuatio nō est fienda necessario de iure cōi tempore donationis:sꝫ potest facta donatione fieri.

¶ Consilium.clxxxvj.

In noīe dn̄i nostri Jesu Christi. ¶ † De duob⁹ pncipaliter queritur. primū autē quesitū est duplex ideo de quolibet sigillatim discutiendum est. Et circa primū.s.an dicti restor⁹ ꝛ Michaelangus cēseātur vocari iur̄ fideicōmissi ad bona dicti testatoris deuoluta ad dictuꝫ Jacobū qui decessit sine liberis.videtur posse r̄nderi ꝙ nō cēseanť vocati ad dicta bona. Nā substitutio de qua in pūcto habet plura capita. pmo substituit inuicē Jacobuꝫ ꝛ nothū filios institutos: q̄ substitutio si dicti erāt puberes fuit vulgaris reciproca seu breuiloqua.l.iaꝫ hoc iur̄.l.lucius.ff.de vulga.ꝛ pupil.ꝛ.l.hereditatē.C.eo.titu. Secundo specifice substituit vnum alteri si predecesserit alter eorum sine liberis.ꝛ ista fuit reciproca compendiosa fideicōssaria vt differat a prima ꝛ neutra sit superflua.ꝛ vt designant illa v̄ba p fideicōmisso posita in scdo capite substōnis licet precedētia verba sia reda ꝛ sequētia.ꝛ pom ne via ragione ꝛc.aliud innuāt. Sed nō refert maxime ad ppositū nostrū qꝛ iste casus nō euenit ꝛ quo ad ista duo capita substō euanuit subditur tertiū caput substōnis in quo substituitur monasterium hoc est disponitur ꝙ fiat monasterium sub cōditione si decesserint sine liberis dicti Jacob⁹ ꝛ nothus heredes instituti.qn̄ aūt pluribus istitutis substituiť terti⁹ sub cōditiōe si istituti decesserit si vn⁹ decessit sup̄stite altero substitut⁹ admittiť in portiōe illius prout est exp̄ssum in.l.luci⁹.§.gaio.ff.ad treb.illa enim pluralitas resoluitur in singularitates vt ibi put als in.l.falsa.§.fi.cū multis concordātijs ibi p glo.adductis.ff.de ɔdi.ꝛ demō.substō itaqꝫ dicti monasterij videtur verificari casu quo alter decesserit sine filijs hoc est quo ad portionē ipsius sine liberis decedētis. Subdiť quartū caput substōnis sup quo vertitur p̄ns disceptatio.ꝛ verba dicti quarti capitis sūt formalia ista: videlicet e doue remanesse figlioli de luno vno o piu maschi o femie succeda ne dicti beni como ditto e dsopre e luno succeda a laltro. Per ista aūt verba que satis sonāt p dictis nepotibus ptendūt si vocatos dicti nepotes. Sed videť ꝙ dicta v̄ba nō vocēt eos ad bona dicti Jacobi. nā disponūt qd̄ si filiꝰ vnius supsunt illi succedāt in dictis bonis: put.s.dictū est.supra autē nō est dictū nec expresse nec tacite ꝙ filij nothi succedāt in bonis delatis Jacobo vel ecōtra filij Jacobi succedāt in bonis

2 delatis notho. † Sed bene videť quodāmō tacite dictū ꝙ succedant filij iacobi in bonis delatis Jacobo ꝛ filij nothi in bonis delatis notho.nā ex quo substituit iacobū notho sub cōditione si noth⁹ decesserit sine filijs.tacite vr̄ voluisse ꝙ si decesserit cū filijs: filij succedant.l.lucius.in fi.ff.de here.insti.l.titia seio textā.§.seia.de le.ij. Adeo multi tenēt ꝙ filij positi in cōditione censeanť ex testō inuitati. Pōtanus eni in.l.si cū dotē.in prin.ff.sol.ma.dicit hoc eē verissimū ꝛ adducit vltra pdicta.l.j.C.de pac.ꝛ in sil'i.l.fideicōmissa.§.hec v̄ba.de leg.iij.hanc etiam partē tenuit Oldra.in.l.j.C.de condi.inser.ꝛ etiā Bald.ibi in lec.antiqua per pulchras rōnes vt refert Pau.de castr.in.l.filiusfa.§.cum quis.ff.de lega.ij.dicens ꝙ hec opinio semper sibi multū placuit de iure.adeo ꝙ si habuisset consulere pro ea parte consuluisset:sꝫ qꝛ illa lec.Bal.coiter nō habetur:nō fuit ausus cōsulere.tn̄ Saly.in.d.l.j.C.de condi.inser.hanc partē expresse tenuit si liberi positi in conditione sunt de liberis testatoris put in casu nostro. Qd̄ reperio allegatum tenuisse Pe.de anch.in consi.lxx.incipiente cōtra philippam.ꝛ baldū in cōsi. incipiēte petrus heredē.ꝛ vidi alio anno idē cōsultū p clarissimū doctorē dn̄m Marianū sozinum q dicebat se id pluries cōsuluisse. et qd̄ pluries id ɔsuluerūt dn̄s Antoni⁹ d prato veteri ꝛ plurimi bononienses.ꝛ dn̄s Pau.de ca.ꝛ dn̄s Raph.ful.ꝛ do. Antonius de rosellis ꝛ plures alij quos nominabat. Retēta hac opi.illa v̄ba come ditto e disopra videntur verificari in dcā dispōne resultāte i secūdo capite substōnis.vbi filij sunt positi in cōditiōe.ꝛ cēsenť inuitati ad portionē deuolutā ad eorū p̄rem.ꝛ s̄m hoc vr̄ sensus dictorū verborū hui⁹ quarti capitis ꝙ si remanerēt filij vni⁹ illi succedāt in dictis bōis.s.delatis eorū p̄ri.ꝛ ipsi i dictꝫ bōis inuicē succedāt. Nō aūt intelligať ꝙ filij nothi succedāt in portione delata dicto Jacobo vel ecōtra filij Jacobi succedant in portiōe deuoluta ad dictū nothum.qd̄ videť etiā ex alio persuaderi: qꝛ si p dicta verba filij cēserētur inuitati ad oia bona sequereť ex vi v̄borū qd̄ si alter ipsorū decesserit cū filijs illi filij succederent in totū siue superesset alter filius institutus siue predecessisset.qd̄ videť incōueniēs et cōtra mētē testatoris qui ipsos filios magis dilexit ꝙ nepotes: vt ptꝫ ex precedentibus particulis testamēti. Alia aūt sequētia capita substōnum non inuitant dictos filios filiorꝫ: sed dūtaxat monasterium ꝛ dn̄am Joannam ꝛ dn̄am Frācīscam. Ex quib⁹ videtur resultare ꝙ dicti filij dicti nothi ex nullo capite substōnis inuitentur. ¶ His tn̄ non ob.in cōtrariū est put arbitror indubitata veritas. Nā dicti filij nothi inuitātur p verba dicti quarti capitis substōnis.s.interlineata: que verificanť in hoc casu: qꝛ i casu nostro remāserunt filij ex vno.ergo debēt succedere in dictis bōis testatoris put sonāt expresse verba dicte substōnis.ꝛ cū dicat in dictis bonis ꝛ nō in parte bonorū sunt intelligēda de oibus bonis. Nā indefinita eqpollet vniuersali.l.si plurib⁹.de leg.ij.c.ꝛ qꝛ circa.de puile.ꝛ in ca.si romanorum.xix.dist.supra eni fecerat mētionē de omnib⁹ bonis suis dicēdo in tutti altri soi beni mobili.ꝛc. Cū ergo in dicta substōne dicat ꝙ succedant in dictis bonis intelligēdum est in oibus bonis cū de oibus bonis dixerit in institutione. idē namqꝫ censetur cōtineri in termino referēte qd̄ ɔtineť in termino ad quē fit relatio.l.si ita scripsero.ff.de condi.ꝛ demō.ꝛ in auť.de filijs ante instrumenta dotalia natis circa mediū.ꝛ in.l.asse toto.ff.de heredi.institu. Cuꝫ ergo dicti filij nothi supstites habeāt succedere in omnibus bonis ex ppria significatione dictorū v̄borum a quibus nō est recedendum.l.non aliter.de lega.iij.ꝛ.l.j.§.si is qui nauem.ff.de exercito.ergo sunt inuitati etiaꝫ ad bona dicti olim testatoris deuoluta ad dictum Jacobum.ꝙ maxime videť dicendū ex eo qꝛ talis videť fuisse mens testatoris put deprehēdi potest ex serie dicti testamēti quo testator multum distincte puidit in oēm casuꝫ qui poterat verisimiliter euenire ꝛ ad oēs alios casus contingibiles adaptantur substōnes facte in dicto testō.adeo ꝙ nō est verisimile ꝙ testator istū casuꝫ omiserit.ideo est verisilr̄ qd̄ sub isto capite ꝛ subditis v̄bis interlineatis dicti filij supstites inuitētur i oibus bonis.al's bona dicti Jacobi nō essent subiecta restitutiōi in vita dictorꝫ filiorū nothi.ꝛ tamē post mortē ipsorū filiorum nothi si decederent sine filijs essent subiecta restitutiōi per vltimū caput substōnis: in quo expresse disponiť qd̄ si filij nothi ꝛ Jacobi decederēt sine filijs vel dicti nothus ꝛ Jacobus sine filijs decederēt ita qd̄ eueniret casus qd̄ dictis nothus ꝛ Jacob⁹ decessissent.ꝛ nulli superessent descēdentes substituit in vsufructu dictā dn̄am Joannā ꝛ successiue dn̄am Franciscam cum onere faciēdi monasterium ex parte ipsorꝫ fructuū.ꝛ dictuꝫ monasteriū ɔstruēdum substituit in pprietate dcōrum bonorꝫ: ita qd̄ nulli dubiū qd̄ euēniente casu qd̄ dicti filij nothi decederēt sine filijs bona deuoluta ad dictū Jacobum ex dicto testō venirent restituēda dicto monasterio construēdo ꝛ quo ad vsumfructū dictis dominabus fieri deberent. constat aūt ex serie testamēti qd̄ filij dicti nothi fuerūt a testatore magis dilecti quā dicte dn̄e ꝛ quā dictū monasteriū.qd̄ etiam suadet naturalis rō ꝛ votum erga descendens.iuxta.l.cū acutissimi.C.de fideicōmissis cū cōcordantijs.ꝛ.l.scripto.ff.vnde liberi.ꝛ.l.cū rō.in pn̄.ff.de bo.dānatorū.ideo put post mortē filiorꝫ voluit dicta bona deuoluta ad Jacobū deuolui ad dictas dominas ꝛ ad dictū monasteriū.ita ꝛ verisilr̄ voluit qd̄ i vita filiorū dcā bona deuoluerentur ad filios dicti nothi. Et ideo cum cōcurrant in idē verisimilis mēs testatoris ꝛ natura ꝛ vis verborū testamēti videť oīno concludēdū inherēdo v̄bis ꝛ mēti testatoris qd̄ dicti filij superstites cēseantur ex testamēto inuitati. Pro quo etiā dedu ci pōt: qꝛ monasteriū ꝛ dicte dn̄e singula singulis referēdo fuerūt substitute sub cōditione si ambo dicti filij instituti decederēt sine filijs aut eorū filij decesserint sine filijs vt recte intenti volunt verba dicti testamenti.ibi.ꝛ in casu che dicte notho ꝛ iacobo morisse senza figlioli ꝛc.ꝛ ibi achora auenisse ch amēdoi iditti suoi figlioli malchi ꝛ sue herede mortissero quādo se fosse senza filioli legitimi ꝛ naturali alhora vole ꝛ lassa el ditto testatore ꝛc. vnde p dicta v̄ba ꝛ sequētia simul iuncta cōstat dictas dn̄as ꝛ dictū monasterium esse inuitatū demū post mortē oīum qd̄ etiam apparet: qꝛ dicte dn̄e ꝛ dictum monasterium substituanť in oibus bonis vt patet ibi dum dicitur che li vsufructi de tutte sue possessione case ꝛ de tutte altre denari ꝛ cose ꝛc. Et ibi ma lauāzo di tutta sua heredita vole chesia ꝛ essere se intēda per le dote.de esso monasterio ꝛc. Non eni possent venire ad vniuersam hereditatē nisi post mortem omnium: attento qd̄ eorū substitutio post mortē fuit collata ꝛ non in vita. Attento maxime qd̄ persona que superesset eēt magis dilecta

gis dilecta a testatore ꝙ substituti. Nā testator ꝓtulit dictis dñabus ꝛ monasterio ipsos filios institutos ꝛ eorū filios cū ꝑdictos substituerit post mortē ipsorū filiorū. ꝛ si ipsi decesserint sine filiis ꝛ nō aliter. vñ pꝫ ꝙ ꝓtulit ipsos institutos ꝛ filios in cōditione positos prout est expressum in simili in d. l. lucius. de here. insti. Et qñ in hmōi substōnibus superest persona q̄ ex verisili mente defuncti est magis dilecta ꝙ ꝑsona substituta: tūc substitutus nō admittit̄ al's admittit̄: lꝫ verba patiant̄ aliquā violentiā: vt ꝓbat̄ in l. heredes mei. §. cū ita. ff. ad trebel. ꝛ in l. penul. C. de impu. put ꝛ tradūt doc. cōmuniter oēs in dictis iuribus. Hoc ergo tanꝙ claro ꝑsupposito ꝙ dicta substitutio demū vendicet sibi locum post mortem omniū videt̄ ꝙ subō fuerit facta vltimo morienti p. l. q duos. ff. de vulg. ꝛ pup. l. penul. cū ibi not. C. eo. tit. Et per Bar. in l. si pater impuberis. ff. eo. ti. ꝛ ibi p Pau. de ca. qd ꝛ sumit̄ ex dictis doc.

3 in d. l. penul. †Et qñ substō est facta vltimo morieñti est facta in tota hereditate seu in oībus bonis censentur instituti inuicē substituti: q2 vltimo moriens nō posset totā hereditatē restituere: quin aliorum portionem acciperet: put volunt Dy. Bart. Bal. Imo. ꝛ moder. in d. l. titia. §. seia. arg. illius tex. quod ꝛ voluit Bar. bal. et Imo. ꝛ Pau. de ca. in l. vl' in singulis. ꝺ vulg. ꝛ pup. ꝛ Bald. ꝛ Imo. in d. l. si ppr̄ impuberis. eo. ti. ꝛ Ang. in d. l. penul. C. de impub. ideo ꝺ primo ad vltimum concludēdo restare videt̄ ꝙ dicti filij ꝛ eorū filij sint inuicem tacite substituti: q2 nō posset al's vltio moriens restituere totā hereditatē. Hoc tamē mediū lꝫ videatur prima facie concludere. tamē non reputo ipsum adeo tutum: put alia media. Nā licet ꝑdicta ꝓcedant in substitutione fideicommissaria facta vltimo morienti ꝛc. lꝫ in substitutiōe directa facta duobus impuberibus si ambo decesserint in pupillari etate de extraneo substituto censeatur in effectu facta vltimo morieñti per d. l. q duos. ꝛ ꝺ. adducta. Tamē non idē videtur in substōne fideicōmissaria facta post mortē pluriū: lꝫ ꝟificet̄ dūtaxat post mortē oīum q2 id non reperio iure cautū ꝛ verborū significatio aliud suadet a qua minime est recedēdum cum nō cōstet de mente. per d. l. nō aliter. ꝛ d. §. si is qui nauē. ꝛ l. labeo. §. idem tubero. ꝺ suppel. leg. nec est eadē ratio in substōne fideicōmissaria q̄ est in directa. Nā directa substitutio pupillaris aduersat̄ successioni ab intestato. nā pupillus d2 ea mediāte decedere testatus largo sumpto vocabulo p l. patris. ꝛ filij. ff. de vulg. ꝛ pupi. ꝛ l. quasi per totā. eo. ti. Et ideo qñ testōr substituit extraneū pupillariter post eorū mortē si cēseretur substituisse vtrisqꝫ nō cēseretur reseruasse inter eos ius succedendi ab intestato. Prout reseruasse videt̄ p ea que habētur in d. l. qui duos. ꝛ in d. l. penulti. ꝛ in d. l. vl' singulis. Nā si speraretur esse locum substitutioni pupillari. ꝛ sic successioni ex testō cessaret interim successio ab intestato p. l. anꝙ. C. cōia. ꝺ succes. ꝛ l. quādiu C. qui admitti. ꝛ l. ꝙ diu. el secūdo. ff. ꝺ acq. here. ideo ne interi predilect⁹ a testatore impediat̄ succedere fratri ab intestato ꝯtra mētē testatoris iurisīator interpretat̄ substōne facta vltimo morieñti.

4 †Sed substō fideicōmissaria nō aduersat̄ successioni ab intestato. l. coheredi. §. cū filie. ff. de vulga. ꝛ pupil. Et dato ꝙ non censeatur substō facta vltimo morieñti: sed ambob⁹ post mortē oīm nō impedie̅t̄ suꝑstes succedere interim predefuncto nec si interim succedit impedie̅t̄ substitutus post mortē vltimi morie̅tis hr̄e totū videlicet partē vltimi morie̅tis tanꝙ substitutus ipsi vltimo morieñti et partē ꝑdecedētis tāꝙ substitut⁹ eidē pmo decedēti quasi substitutio sit facta sub duplici ꝯditione: put al's dicit Bart. in l. cēturio. ff. de vulg. ꝛ pup. ꝛ bal in l. ꝑcibus. C. de impu. in substitutione cōpendiosa facta sub cōditione si filius institut⁹ ꝛ eius liberi decesserint sine liberis. nā filij ipsius filij instituti nō censent̄ substituti filio instituto. nec rogati de restituēdo: lꝫ substitutio sit collata post eorū mortē: sed filius institutus censetur rogatus de restituendo post mortē suā ꝛ post mortē filiorū. Ita ꝙ heredes ipsius filij tenebūtur ex persona filij instituti ꝛ nō ex ꝑsona suorū filiorū. put volunt Bart. ꝛ Bal. in locis preelleg. ꝛ tangit etiā Bar. licet non se firmet in l. sed ꝛ si sic. ff. de leg. iij. ꝛ ita legendo tenuit latius prosequendo in d. l. precibus. in fi. gl. magne. Et adduxi ad hoc ꝓpositum in d. l. penul. C. de impub. contra no. p Imo. in d. §. cū ita circa fi. Quicquid autē sit de hoc vltimo fundamento: tamē puto ex aliis. ꝺ. adductis intrepide concludendū: ꝙ filij dicti nothi admittantur ad portionē dicti Iacobi tanꝙ ipsi Iacobo substituti. Nō eīm ob. illa ob. adductis in contrarium que in vero nō obstant. Nō eīm ob. illa verba posita in dicto quarto capite substitutionis come dicto e de sopra. ꝺ. in cōtrariū ponderata: q2 nō sunt intelligenda ꝓut supra in contrariū deduxi: sed sunt intelligenda ꝙ succedāt in dictis bonis. prout supra dictū est hoc est per fideicōmissum ꝛ omni via iure ꝛ modo quibus melius fieri pōt: prout supra dictum fuerat in prima substitutione. Nō autē possunt dicta verba referri: put. ꝺ. in contrarium adducebā. s. ad illam dispositionem resultantē ex

5 eo q2 filij sunt positi in ꝯditione. †Tum q2 illa opi. ꝙ filij positi in conditione censeātur inuitati ex testamento nō est tuta. Nam glo. contrariū voluit in d. l. lucius. ꝛ ibi Iaco. de are. Ray. Cy. Bar. Franci. tigrini. ꝛ Nico. ꝺ neapo. Bal. Ang. Rapha. cu. ꝛ Frā. de albergot. de are. ꝛ Imo. ꝛ Bal. in l. cēturio. de vulg. ꝛ pup. ꝛ Ioā. an. in addi. Spe. in ti. de test. §. j. ver. huic questioni. ꝛ Oldra. in cō si. suo quod incipit. thema tale est. ꝛ Imol. Pau. de cast. ꝛ Pon. in l. ex facto. §. ex facto. ad trebellia. ꝛ Rapha. cu. ꝛ Imol. in d. l. si liusfa. §. cum quis. quod ꝛ tenuit bal. post Io. an. in l. eam quā. C. de fideicō. in lect. antiqua. col. xix. ꝛ in l. cunctos populos. de sum. trini. xij. col. versi. venio ad secūdum. ꝛ l. si emancipati. vij. oppositione. C. de coll'. ꝛ in l. cum acutissimi. C. de fideicō. ꝛ in l. pater. de vul. ꝛ pupil. ꝛ in l. quod scitis. C. de bo. que lib. ꝛ in l. j. C. de cō. inser. in lec. ix. ꝛ in consi. suo quod incipit super primo q̄sito sic rñdeo videlicet ꝙ de iure cōi. ꝛ in cōsi. incip. dubitatur quos grad⁹. et Pe. de anch. in c. si pater. in xij. no. de testa. li. vj. ꝛ in c. in presentia. de proba. ver. x. quero. ꝛ in c. licet. de voto. ꝛ dicit̄ idem consuluisse consi. xlv. incip. q2 contra consultum est: istud non habeo in meis consiliis. Pe. de anch. in cōsi. cix. incip. pro vberiore decisione. ꝛ in consi. cxxvj. incip. ponderando. ꝛ Raph. fulg. in l. generaliter. §. cum autem. C. de insti. ꝛ substi. sub condi. fac. dicens ꝙ ita retentum fuit in quodā consilio subscripto ab omnib⁹ preclaris doctorib⁹ Italie a quatuordecim annis citra noīando in ꝑ̄e Sali. pe. de anch. ꝛ zab. Ex qbus videt̄ aꝑta fronte cōcludendū hāc esse cōem sniam doc. prout ꝛ cōmunē dicit esse Imo. in d. l. luci⁹. et Pau. de ca. in d. l. cum acutissimi: ꝛ q2 in decisiuis nō solem⁹ recedere ab opi. glo. iuxta no. per Ia. but. in l. j. C. qui pro sua iurisdictione ꝛ multomin⁹ a cōmuni opi. iuxta glo. in l. oīs diffinitio. ff. de reg. iu. ꝛ bal. in l. precibus. C. de imp. ꝛ doc. in c. ne innitaris. de consti. ꝛ in multis locis ista pars est in decisiuis tenenda ꝛ fm eā non possumus dicere ꝙ illa ꝟba come dicto e di sopra referant̄ ad substōnē cōprehensam. ꝺ. sub illis verbis si decesserit sine filiis. qn insuper idē dōm est etiā retenta altera opi. ꝯria. q2 dato ꝙ filij positi sub cōditione cēseant̄ substituti tamē illa substō nō resultat ex virtute verborū: lꝫ tacite ex verisimili seu cōiecturata mēte dfuncti: vnde cū non veniat ex ꝟbis q̄ sonant in cōditiōem nō in dispōnem pōt dici esse dictu: ꝛ ꝓpterea non verificantur illa verba come dicto e di sopra. Nec etiā ob. ꝙ scdo loco in cōtrariū diceb at̄ ꝙ si filij cēserent̄ inuitati ad oīa bona sequeret̄ ex vi ꝟborū ꝙ si alter ipsorū decesserit cū filiis illi filij succederent in totū siue supesset alter filius institutus siue non. qd dicebat̄ esse incōueniēs ꝛ ꝯtra mētē testatoris. Nā respōdet̄ ꝙ verū esset ꝙ si illud sequeret̄ esse ꝯtra mētem testatoris. ꝛ hoc respectu inconueniēs: tñ negat̄ illa ꝯñtia q2 illa verba e doue remanesse figlioli ꝛc. determinant̄ per illa ꝟba precedentia ꝛ in caso ꝙ dicto notho ꝛ Iacomo morissero ꝛc. Nam clausula. in prin. posita refertur ad oīa sequentia ad que cōmode referri pōt. l. si qs ex argentariis. §. si initiū tabulaꝝ. ff. de edē. et l. iij. §. si filius. ff. de lib. ꝛ po. vnde est sensus ꝙ illud quartū caput dicte substitutionis cōprehensum in illo ver. e doue remanesse intelligatur in casu quo ambo decesserint. ꝛ ita intelligēdo cessat dcm̄ inconueniēs ꝛ satisfit verbis ꝛ menti testatoris. Pro quo facit: q2 natura copule ꝛ: est repetere precedētium qualitates. l. seia. §. gaio. ff. de fun. instru. ꝛ hec circa primū dubium sufficiant. Deueniendo aūt ad scdm ꝛ sic que portio veniat restituēda vigore dicti fideicōmissi pmo clare cōcludendū est ꝙ per heredē dicti Iacobi dꝫ detrahi ꝛ detineri legitima q̄ nō recepit onus fideicōmissi. l. qñ in priorib⁹. C. de inoffi. te. q̄ legitima oliꝫ erat quarta bonorū. ꝛ sic deductis debitis: ꝛ etiā deducit̄ funeris impēsa. l. papinianus. §. q̄rta. ff. de inoffi. test. ꝛ l. cū querit̄. C. e. ti. hodie est tertia ps autētica nouissima. C. eo. ti. ꝛ sic ante oīa deducet̄ tertia ps dicte

6 portiōis dicti Iacobi ꝛ hoc clarū. †Potest aūt dubitari de trebellianica vtrū sit detrahēda: nā qñ restitutio fideicōmissi hꝫ fieri ex interuallo detrahūtur per filios due quarte prius legitima ꝛ de residuo quarta trebellianica per tex. in c. Ray. ꝛ c. raynald⁹. de testa. ꝛ in c. si pater eo. tit. in vj. per quē tex. doc. ꝛ legiste ꝛ cano. firmant cōiter hāc opi. lꝫ inter glossatores fuerint opi. de qbus p gl. ꝛ doc. in l. ꝙꝙ. C. ad l. fal. ꝛ in l. filium quē hñtem. C. fa. herc. ꝛ. ff. ad l. fal. l. in rōne. §. ꝙ vulgo. ꝛ in capitulis preelleg. Et hoc indubie ꝛ in decisiuis tenēdū quicqd dicendū fuisset de rigore iuris ci-

7 uilis. †Tamen dubiū facit in hac cōsultatiōe: q2 restō est vltio loco faciēda pie cause ꝛ de relictis ad pias causas nō detrahit̄ aliq̄ falcidia vt in auꝫ. similiter. C. ad l. fal. ꝛ in auꝫ. de ecclesiasticis titulis. §. si aūt hr̄s ibi oī falcidia vacāte: ꝛ in l. si qs ad declinādā.

8 C. de epi. et cle. ibi nulla falcidia nec i hac pte intercedēte. †ꝛ q2 trebellianica defalcat: iō large loquēdo pōt dici falcidia: put voluit Azo. in summa. in ti. de here. ꝛ falc. ꝛ tangit Io. an. in d. c. si pr̄ in gl. Et iō cū oīs falcidia ꝓhibeat̄ ꝺ relictis ad pias cās: iō ꝓhibet̄ ēt trebellianica: put maxime p dictam rōnem ꝛ p tex. in l. marcellus. §. ꝙ aūt. ff. ad treb. Cōcludit bar. in d. auꝫ. silr̄. ꝛ in d. §. ꝙ aūt. ꝛ in cōsi. suo qd inci. Barthol⁹ differt in ordīe. lxxxv. fm ordinē q habet̄ perusie. ꝛ in cō. inci. viso testō dñe cie in ordine. ccij. ꝛ bal. in d. l. si qs ad dclinādā. ꝛ Bal. Ang. ꝛ Raph ful. i. d. auꝫ. silr̄. ꝛ bal. in consi. qd incip. in qōne q̄ vertit̄ inter scholam sancte marie. ꝛ in cōsi. inci. ꝓponit̄ ꝙ xpian⁹ in ordie. cxlix. idē cōsuluit ang. cōsi. incip. ser. Angelus dyni de assisio cui se subscripsit bal. Ioā. de fantu. in d. c. si pr̄. ꝛ d. Ant. de bu. in d. c. ray. ꝛ idē legēdo tenuit Ioannes de lig. put refert. d. Ludo. in d. auꝫ. silr̄. cum qua vr̄ trāsire

Pau.de ca.d.l.si quis ad declinādam.z Spe.in ti.d instrorū editione.§.cōpēdiole.ver.sed cū deductio.dicit p hac parte fuisse iudicatū z ē cōis opi.saltē legistarū:z est benignior:ideo est i practica sequēda.arg.l.sunt persone.ff.de relig.z sumptibus fu.z.l.benignius.ff.d le.put dicit Saly.in.d.auč.sit.z Imo.in.d.§.quid aūt.et.d.Ludo.in consi.suo.cclix.incip.iure ac breui vbi cōsulit p hac parte tanq̄ cōmuni z benigniori.licet non trāseat sine dubio:maxime d rigore iuris per tex.in.d.c.si pater.vbi videt tex.a ɔrio sensu.z ibi hoc firmāt per plures rōnes Arcbi.z Jo.an.in glo.z in nouella qd z tenet ibi zenzellinus vt ibi refert dñic q etiā tenuit Jabu.vt refert Saly.in.d.auč.sit.fm quez hec opi.est d rigore iuris verior.z pro hac parte cōsuluerunt satis tñ per generales ratiões.Jo.cal.z Jo.de li.fm eū.z hoc est veri de rigore iuris fm Imo.p d.c.si pater a cōtrario sensu.z vt cesset legū correctio z hāc partez latius psequēdo firmat do.Ludo.in auč.similiter col.lxxiij.in.xl.spālitate circa vltimas voluntates respōdētes Saly.Imola.z.d.Ludo.ad rōnes bar.z sequaciū vt late p eos:qz logū esset recitare presertim cū non intēdat hāc ptē firmare:lz satis placeat in pūcto iuris:sed retēta opi.cōtraria qest magis pia dubitādum est:qz pia cā nō est prima fideicōmissaria.Nā primo loco sunt substituti dicti filij nothi ex dictis filijs si sine liberis decesserit est substituta vltimo loco pia causa:an aduersus dictos filios sit detrahēda trebellianica.Nam q non detrahatur videtur probari per theoricam bal.z Ange.l.auia.§.titio.de condi.z demon.vbi per illum tex.no.bald.q idem fauor debetur medie persone qui debet illi p sone ad quā deuenit finale ɔmodū ita sūmās illū tex.ex hoc sumēs argumētum q si legat mihi z rogor restituere amore dei q nō solū fideicōmissum mihi iniunctū sz etiā legatū mihi factū dicitur esse ad pias causas:z ideo dicit.d.Lud.in.d.auč.sit.vbi.s.q tūc nō detrahet trebellianica retēta.s.dicta cōi opi.Pro q̄ est text.melior qui sit in iure fm eū in.l.cū dotē marito.ff.ad.l.falcidiā.scdm dominum Ludouicum ponta.in.d.auč.similiter col.lxxviij.q hoc firmat qd z firmat idē.d.Ludo.in.d.§.q autez:vbi dicit se hoc cōsuluisse per dictum bal.pro quo allegauit casum in.d.l.cū dotē.et idē tenet Pau.d ca.in.d.l.cū dotē.qd est nota dignū si pcedit z satis esset tolerabile z forte pcederet si pure z simplr fuisset relictū a pmo fideicōmissario vel sub eadem cōditione sub qua est relictū ipsi primo fideicōmissario prout loqui videtur bal.pau.z.d.Lud.vbi.s.z put contingit in.d.§.titio.vbi viget z alia rō:qa als fieret fraus legi.z p indirectū aperta via impedirent nuptie:cui fraudi lex obuiat vt ibi.z clarius in.l.heres meus.§.fi.ff.de ɔdi.z deinō.z Bal.in.d.§.titio in mea lec.loquit arguendo nō decidēdo lz lud.alr videatur eum allegare z lz tex.d.l.cū dotē maritus satis viget:tamen non minus vigent in cōtrariū iura q̄ ibi gl.adducit p ɔtrarijs.s.l.ij.§.idem querit.ff.d dote preleg.z.l.j.§.si quis creditor.ff.ad.l.fal.z solutio quā gl.in.d.l.cū dotē marito ad dcā ɔria:sz pau.de ca.ibi ponderat q falcidia detrahitur qz mulier pec actionē de dote cōsequitur id qd per falcidiā defalcatur:sed in pia cā dcā rō cessat:qz non haberet actionem ad repetendum qd per falcidiā resecaret:ideo falcidia nō resecat fm eum.Bal.autem in.d.suo ɔsi.incip.in questione que vertitur inter scholam sancte marie in terminis nostris cōsuluit q trebellianica detrahatur:testator enī instituerat filios z predecedēti sine liberis substituit superstitem:z si vterqz moriatur sine liberis substituit pauperes concludit q eueniēte casu q primus decedat sine liberis superstite altero z altero postea decedente similiter sine liberis pia causa nō habet d portione primi nisi dimidiam detracta.l.legitima.z trebellianica q̄ deuenerūt ad fratrē supstitem vt heredē fratris nō vt fideicōmissariū patris testatoris:iō eius heres illā dimidiā nō restituit pie cāe cū enī semel dicta legitia z trebellianica a fideicōmisso exēpta sit rursus in fideicomissum nō incidit.ar.l.solita prouidentia.de remi.pig.fm eū qui presupponit p cōstāti q cōtra primū fideicōmissarium defalcat.sz instat an eueniēte casu substōnis pie cāe defalcet effectualr etiā aduersus piā cām z ɔcludit q sic.Circa qd vbi casus occurreret satz dubitarē:sz nō est casus nr qz adhuc cessat dies substōis facte de monasterio.Et circa casuz nrz als legēdo.d.auč.sit visuz fuit q falcidia detrahat qñ pia cā e sub ɔditiōe honorata put in casu nostro z in terminis dicti cōsilij baldi.Sz vbi esset honorata pure procedat opi.cōtraria.Nec sum ad presens alteri sntē.Cōcludo itaqz circa istud scdz dubiū pmi quesiti q dicti nepotes hoc est filij dicti nothi debent saltem de portiōe Jacobi de bonis testatoris consequi vigore dicte substitutionis dimidiā detracta legitima indubitate:an vero detrahatur trebel.stāt difficultates suprascripte hoc remitto iudicio iudicis aliquā enī hz hesitatiōnē z ego sū ɔsult pp̄te dictoz filiorū nothi nō expedit accurate insistere pro firmāda decisiōne cōtra eos nec pro nūc aliter eam firmo.† Restat amō ad scdm principale quesitum cōdescēdere circa qd primo dōm est q donatio q excedit qngētos aureos si nō insinuat est nulla quaten excedit dictā summā vt est exp̄ssum in.l.sancimus.C.de don.lz dubiū est si p̄supponat dictā donationē excedere legitimā summā an firmet iuramēto:put p̄supponit in pūcto.Circa qd vr prima facie dōm q dicta donatio nō firmet iuramento.primo qz donare est pdere.l.filius.ff.de dona.vñ cū videat apparere patēs z clara lesio.iō iuramentū nō vr discretum:z per ɔns vr q nō obliget:qz nō vr q habeat tres comites qs iuramentū requirit.s.veritatē:iustitiā:z iudiciū.i.discretionē vt ait Hieremias.c.iiij.ad hoc extra de iureiu.c.z si xps.z.xxij.q.j.iurabūt z eadē cā.q.ij.aī aduertendū.z no.gl.in auč.q eis.C.de nup.deficiente itaqz discretione iuramentū nō ligat vt dictis iuribus maxime dicto ca.aī aduertendū.Scdo qz p̄hibitū vna via non dz alia via permitti:vt.l.scire opz.ff.de excu.tuto.z in regula cū quid vna via.in.vj.igit cū iura velint donationes deberi insinuari:als nō valeant nō vr q debeāt firmari p viā iuramenti:maxime cum als dispō statuti posset effici elusoria cū facile sit iuramentū apponere in instro put z apponi solet:nec dz ɔstō reddi elusoria.ar.c.cōmissa.de elec.li.vj.z.c.si papa.de priui.eo.lib.z.l.si ptor.in pn.ff.de iu.z.l.fi.ff.de vsu.rei iu.Tertio qz donatio sine insinuatione vr suspecta de fraude.l.donatio sine.z.l.data opera.C.de do.z iuramētū fraude vel dolo aduersarij emanatū nō arctat.c.cū ɔtingat.in fi.de iureiu.z.c.si vero.eo.ti.z.c.q̄uis.de pac.lib.vj.Quarto qz eadē facilitate qua qs inducit ad donādū inducet ad iurandū:iō ea rōne qua nō astringit donatione videt q nō astringatur iuramēto.ar.l.doli exceptione.§.diuersuz.ff.de noua.put hāc rōnē adducit Bal.in cōsi.mihi in ordine.ccccxxvij.incip.certū est q filia.Quīto qz vr ob publicā vtilitatē inductū ne donās p metū z fraudē grauiter ledat q corā iudice cessare psumit.l.fi.ff.qd met.cā.Et qz interest reipublice ne qs re sua male vtat.insti.de his q̄ sunt sui vel alie.iur.§.fi.ver.expedit:put has rōnes p hac pte adducit Saly.in.l.pe.C.de dona.z quidā allegāt eū tenere hāc partē p dictas rōnes:sed Imo.in.c.cū cōtingat.de iureiur.in antepe.char.recitat Saly.dicere q qd est dubia z q relinquit cogitandum.Sexto pro hac parte facit:qz solennitati insinuationis nō potest renunciari:prout voluit Symō vincentinus in.d.l.sancim.z Jaco.de bel.in quadā qōne vt eos refert z sequitur Jo.an.in addi.Spe.in titu.de instru.edi.§.porro.in vl.addi.qd z tenuit Bar.z Imo.in.l.modestinus.de dona.z Ang.in.l.sancim.§.si quis aūt.z bal.in.l.illud.C.de sac.san eccle.z Cy.z bal.in.l.fi.C.de dona.z Bar.in.l.nemo pōt.de leg.j.z Imo.in.d.c.cū contingat.in.d.antepe.char.iō put nō pōt renunciari:ita nec possit p iuramentū tolli necessitas adhibendi dictā solēnitatē.vr enī solēnitas insinuationis reqsita nō fauore donantis:qz tunc posset suo fauori renunciare.l.si quis in cōscribendo.C.de pac.z in.l.si quis in conscribēdo de episcopis z clericis.sed in odiū donatarij suspecti de fraude:ideo ex hoc vr non posse renunciari:vbi cōtractus vitiat pp̄ter odiū alteri nō firmat iuramēto lz iuramentū liget.in.c.significāte.de pig.z tradit Bar.in.l.si quis pro eo.ff.de fideiuss.z ɔcordāt doc.cōiter oēs in.d.c.cū contingat.z vbiqz merito dictum iuramentū nō validat dictā donationē.Octauo quando nullitas actus resultat ex defectu solennitatis omisse nō iuuat iuramēto:put tradit bar.in.d.l.si qs pro eo.cū transeūt doc.put etiā hanc rōnem adducit bal.in supradicto cōsi.inci.certū est q filia dicens q donatio carēs insinuatione peccat in forma spāli iō nō iuuat iuramento p no.per bar.in.d.l.si qs

10 p eo.fm eū.† Nono ad hoc vt iuramentū firmet cōtractū precipue requirunt tria.Primo q psona sit habilis seu habilitata p iuramētū.scdo q generalis forma sit seruata.tertio q nō sit facta super re p̄hibita.l.si qs inquilinos.§.fi.de leg.j.z.l.nō dubiū.C.de.ll.q̄ tria oia nō cōcurrunt in casu nostro:qz nō vr cōcurrere scdm z tertium merito zc.prout p hoc vltimū arg.hoc firmat bal.in.l.ill.C.d sac.sanc.eccle.qui hāc partē firmat in quodā suo consi.qd incip.certū est q filia:vbi cōcludit q iuramentū nō firmat ɔtum z nō arctat iurantē:qz sufficit q lex improbet actū p.d.l.si quis inquilinos.z p l.si sub ɔditione.§.fi.de cōdi.insti.z qz insinuatio est inuēta vt fraudibus obuiet.d.l.data opera:ideo concludit q nō sit necessaria absolutio a iuramento:lz cautius z securius sit illam impetrare scdm eum in.d.consi.z q absolutio sit concedenda vr magis aperta frōte concedendū.qz quādo iuramentū interponit sup actu q̄ vitiat odio recipiētis pōt peti z cōcedi relaxatio iuramēti p.d.c.significāte.z hr in.c.j.z.c.debitores.de iureiu.z firmat Bar.z Ang.in.d.l.si quis pro eo.z.d.Ant.z Imo.in.d.c.cū cōtingat.z docto.cōiter omnes in dictis iuribus:merito saltem petita relaxatione iuramēti possit donator venire contra donationē.licet in casu nostro absolutio a iuramento non sit necessaria qz iurans decessit z heredes non ligantur iuramento.c.veritatis.de iureiu.Et pro hac pte qd iuramentū nō validet donationem non insinuatam:videtur etiam gl.in.c.j.§.item sacramenta puberū.de pace iuramento fir.in vltimis verbis feu.que videt velle q sit speciale in illo casu.q cōtratus inualidus firmet iuramento si est speciale in illo casu.ergo in contrariū est ius cōmune.l.j.ff.ad muni.z.l.j.C.de thesauris.lib.x.cū simi.Et idem vult Fede.de senis in consi.cclxxi.incip.casus talis est statuto ciuitatis cauetur.prout refert do.Ludo.in.l.modestinus.ff.de dona.qd z tenuerūt Guil.de cuno.z Alberi.de rosa.in.d.l.illud.et Albe.in.d.l.sancimus.et idem tenuit Pau.de ca.in duobus cōsi.fm qd facit mentionē de primo incip.circa bona dñi Alber.z dicit idem cōsuluisse ang.in cōsi.suo qd inci.pro pte negatiua.z Ba.in alio cōsi.

alio consi.q̃ß inci.qdã masius de baldo. Idẽ cõsulẽdo tenuit pau. de ca.in 9si.c.inci.visa quadã scriptura fm ordinẽ nouiter impssuz ⁊ in cõsi.cv.fm eundẽ ordinẽ q̃ß inci.circa bona.⁊ idẽ tenuit bal.in alio cõsi.incip.quedã dña benedicta in ordine mihi.ccccl xxxvij.et in consi.in ordine mihi.dlxviij.incip.statuto cauetur ꝙ in aliena

11 tione.† His tamen minime refragãtibus cõtrariã sniam arbitror iuri magis consentaneam. Constat enĩ ꝙ hmõi donatio põt seruari sine dispẽdio salutis eterne.⁊ pariter iuramentũ sup ea interpositũ:ideo est seruãdũ per regulã tex.dicti.c.cũ cõtingat.⁊.c.q̃uis de pac.in.vi.⁊.c.lz mulieres.de iureiu.eo.li.⁊ in dictis iuribus iuramẽtum nõ solũ ligat:sed etiã firmat 9ctum put oẽs in eis firmãt: ad idẽ tex.⁊ doc.in auk.sacra pub.C.si aduersus vẽ.⁊ per Bar.in.d.l. si qs ꝓ eo. Licet enĩ de iure ciuili ante dictã auk.sacra pu. iuramentum nõ firmaret contractus inualidos:tñ per dictã auk.sacra pu. cõtrariũ disponit in casu suo:⁊ de iure cano.magis late idẽ disponik:vt.d.c.cũ cõtingat.⁊ in.d.c.q̃uis.que quidẽ capľa lz loquant in casibus spãlibus tñ q² se fundãt in rõne gñali gñaliter intelligãtur ab oib⁹ etiã extra suos casus. Idcirco lz ius cõe vel municipale annullet donationẽ nõ insinuatã:tñ illa videk iuuari iuramẽto ꝑ dicta iura:put ⁊ firmat Jo.an.in addi.spe.in ti.de instr.edi.§.porro.in vlti.addi.per iura pallieg.⁊ ꝑ ea q̃ in eis hñtur: itẽ q² donatio nõ insinuata nõ est ex toto ꝓhibita:q² intra certã summã tenet.d.l. sancimus.⁊ q² nõ hz perpetuã cãm ꝓhibitiõis.d.l.pe.C.de do.fm eũ.quẽ vr̃ sequi pñta.in cõsi.mihi in ordine.xxiiij.inci.pro decisiõe eoꝝ.q̃ß ⁊ firmat Jmo.in.d.c.cũ contingat.in.d.antepe.char. q̃ß et tenet ibi dñs Nico.sicul⁹ ea maxime rõne:q².l.ciuilis nõ ꝑsumit firmiter dolũ:sed inducit illã dispõnez vt euitetur fraus.⁊ idẽ voluit Fede.de se.in.d.suo 9si.inci.casus talis est statuto ciuitatis cauek: licet quidã in cõtrariũ ipsum allegent. Dicit enĩ Fede.in.d.9si.ꝙ si ex forma statuti quelibet donatio dz insinuari vel registrari. intra sex mẽses:al's sit nulla.⁊ iuramentũ simplex sit ꝓstitũ sup obseruãtia donatiõis nõ cõfirmat donationẽ aduersus nullitatẽ q̃ cãtur ex postfacto:q² iuramẽtũ intelligik reb⁹ sic se hñtib⁹.c.quẽamodũ. de iureiu.⁊.c.cũ inter.ꝑ.gaufedi.de renũ.⁊ facit.l.9tinu⁹.§.cũ quis.de ver.ob.⁊.l.ꝙ seruius.cũ sua gl.ff.de condi.ob cau.sed vbi iurãs expresse iurasset seruare donationẽ nõ obstãte ꝙ postea nõ nisi iuraret vel registraret: tenet expsse p̃fat⁹ doc.in fi.cõsilij ꝙ donatio tũc cõfirmak per iuramẽtũ:lz postea nõ registret q̃uis dcm̃ statutũ fundet se sup rõne.d.l.data.⁊ sic decidit casum nr̃m:vbi interuenit silẽ iuramẽtũ de seruãdo donationẽ ⁊ 9tra eã nõ veniendo nõ obstãte defectu insinuationis a iure reqsite.⁊ ħ idẽ voluit.d.ant.in.d.c.cuz 9tingat.dicẽs put eũ refet Jmo.ibi in.vij.mẽbro pñ.q̃ß iuramẽtũ excludit nullitatẽ catã ex cã de pñti fm tps iuramẽti:q² iuramẽtũ referk ad illud tps:secus si nullitas resultet ex cã supueniẽti ex post facto vt pp insinuationẽ nõ factam vel gabellã nõ solutã ex forma statuti annullãtis actũ ex postfacto.⁊ idẽ sequit ibi Jmo.fm quẽ dñs Ant.ħ limitat nisi tali statuto loquẽte de insinuatione esset renũciatũ cũ iuramento q² tũc donator nõ posset venire 9tra donationẽ nec etiã ei⁹ hr̃des:vbi lati⁹ ꝑ eũ. Quẽ sequit Jmo.⁊ hãc ptẽ tenuit etiã Ang.in.l.pe.C.de do.⁊ est tutior ꝑ aĩa. Jõ vr̃ amplectẽda.ar.l.sunt ꝑsone.ff.de reli.⁊ sum.fu.⁊.c.iuuenis.de spõsa.cũ si. Et q² videk magis cõis opi.fere oĩm cano.qbus magis est credẽdũ in materia canonistali.ar.c.veterũ.ix.dist.ꝑut est materia iuramẽti in qua sunt attendẽdi canones etiã in foro ciuili.d.c.licet mulieres. et maxime q² q̃ß iuramentũ regulariter firmet cõtractũ a iure reprobatũ si seruari põt sine dispẽdio salutis eterne. Nõ est dispositũ de iure ciuili imo de iure ciuili gñalr̃ est 9rũ ꝑterꝗ in casu dicte auk. sacramenta puberũ:prout ibi docto. communiter tenent. Sed est inductũ per iura canonica.s̃.allegata.ideo circa interptationẽ illorũ iuriũ sup quib⁹ magis versank ca.videk magis credendũ ipsis canonistis.⁊ ideo hec pars videk in decisiuis tenẽda.⁊ ita alias tenui hoc anno 9sulẽdo ⁊ etiã legẽdo dictã auk.sacra puberũ. ⁊ vidi alias hoc ita cõsultũ.idẽ cõsuluit apud vrbinũ.d. Alex.de Jmo.et ego me subscripsi ãno dñi. M.cccclxxiij.de cui⁹ dictis facio mẽtionẽ in alio 9si.s̃.cclxxix.nõ obstãtib⁹ in 9rũ adductis q̃ vere nõ ob

12 stãt.† Nõ enĩ ob.pmũ q² negak ꝙ hmõi iuramentũ sit indiscretũ ⁊ etiã negat ꝙ donatio censeak magna lesio. Nã ad nobilitatẽ animi donatio spectat.c.j.de dona.⁊ liberalitas q̃ cõiter ꝑsak in donãdo ascribik inter ꝟtutes.⁊ insup lesio nõ impedit vim iuramẽti dũmodo nõ includat dolũ vel faciat cessare 9sensum.vt ꝓbak apte in c.j.⁊ in.c.debitores.de iureiu.⁊ in.d.c.significãte.vbi iurãs soluere vsuras arctak ad seruandũ iuramentũ.ad ħ etiã q̃ß no.gl.⁊ doc.in c.si.de emp.⁊ vẽ.⁊ q̃ß hr̃ in.l.ij.C.de rescin.vẽ.vbi iurãs ꝟuare 9ctũ nõ hz bñficiũ.d.l.ij.lz ledak vltra dimidiũ iusti ꝓcij.nã iuramentum rõne lesionis nõ dr̃ indiscretũ.indiscretũ aũt vr̃ esse qñ emanat sine iudicio intellect⁹:puta a mentecapto vel ipubere forte nõ doli capace.put dicit Jmo.in.d.c.cũ cõtingat. vel dicamus ꝙ dz esse discretũ q² ex cã ⁊ cũ deliberatione dz ꝑstari:adeo ꝙ iurãs sine cã est in culpa.d.c.⁊ si xp̃s.de iureiu. Et ideo largo modo dr̃ periuriũ.d. ca.aiaduertẽdũ.tñ est seruãdum q² lz malũ fuerit iurare sine causa. Tñ iuramentũ est seruãdũ put ⁊ sumitur ex dictis doc.⁊ maxie d. Nico.in.d.c.⁊ si xp̃s. Nec ob.scđa rõ adducta in 9rũ q² dcã regula ꝙ vna via ⁊c.⁊ nõ vendicat sibi locũ vbi interuenit iuramẽtum q² iuramẽtũ validat 9tractũ al's inualidũ.d.c.cũ cõtingat.⁊.d.autẽ.sacramẽta puberũ.⁊.d.c.q̃uis.put ⁊ rñdet Jmo.in.d.c.cũ contingat.ꝓterea illa regula militat in actu simplr̃ ꝓhibito q² non dz per viã indirectã 9cedi:sed in casu nostro donatio nõ est ꝓhibita: sed inefficax sine virtute insinuationis.ideo non sequitur simplex donatio est inefficax.ergo etiã iuuata robore iuramẽti est efficax: put al's nõ infert pupill⁹ non obligak.ergo addita autoritate tutoris vel decreto iudicis non obligak. Itẽ testm̃ regulr̃ sine sbita solẽnitate nõ valet.l.hac cõsultissima.C.de test.cuz si. Tamẽ iuuata in pñtia pncipis. Nec est elusoria dispositio q̃ ꝓuidet solũ eo casu:vbi non interuenerit iuramẽtũ.lz dispõ secularis de facili possit eludi ꝑ appositionẽ iuramẽti nõ ꝓpterea receditur a virtute iuramenti.nã pariter possemus idem dicere in terminis.d.c.cũ contingat.⁊.d.c.q̃uis.ꝙ 9ria dispositio iuris ciuilis de facili reddik elusoria.⁊ tamẽ id nõ attendik ꝑ dicta iura merito nec attẽdak in casu nostro. Et insuper satis est amico de aliquib⁹ prouideri.vt.l.tu

13 tori.C.ß neg.gest.† Nec ob.tertiũ q² lz sit suspecta donatio nõ insinuata.tamẽ ita suspitio non est attendẽda ꝑ no.ꝑ gl.in.c.si ꝟo. de iureiurã.⁊ arg.d.c.q̃uis. Licet eniz inducta sit solennitas insinuatiõis ne sic detur occasio malignãdi ⁊ cõmittẽdi fraudes. Nõ tamẽ sequik ꝙ cũ isinuatiõe fraudes cessent ⁊ sine fraudes adsint. Ideo nõ tollitur virtus iuramẽti. Et maxime q² dicta rõ fraudis in vna donatione mille aureoꝝ pariter se hz ad centũ vel ad qngẽtos put ad residuũ. Et tamẽ ex forma iuris cõis vitiak solũ id q̃ß excedit legitimã summã.d.l.sancim⁹.⁊ put.s̃.dcm̃ est merito ptz ꝙ illa suspitio fraudis nõ est rõ precisa. Nec est ꝑsumptio fraudis licet sit suspitio.iõ non dz veniri cõtra iuramẽtũ quod certe est de se malũ propter suspitionẽ fraudis cũ fraus sit incerta:iuxta illud euãgelij tene certũ ⁊ dimitte incertũ.⁊ ß duob⁹ malis min⁹ malũ est eligẽdũ.l.j.⁊.ij.de carbo.edi.⁊ in ca.duo mala.xiij.dist. Nec ob. quartũ argumẽtũ q² dicta rõ non 9siderak iuramẽto:vt ptz in.d. auk.sacra pube.⁊ in.d.c.q̃uis.⁊ in.d.c.cũ cõtingat.prout et dicit

14 Jmo.ibi.† sic ⁊ al's is q 9fitek se recepisse mutuũ cẽsetur intra biẽniũ 9fiteri spe future numeratiõis. Jõ dak sibi exceptio nõ numerate pecunie.c.de non numerãda pec.9ñi ꝑ totum.q̃ cõpetit etiaz si renũciak exceptioni nõ numerate pec.ea rõne:q² ea facilitate q̃ inducitur q̃ß ad cõfitendũ eadẽ facilitate induciк ad renũciandũ: prout volunt Nicola.de mattarellis. Pe. Cy.⁊ Bal.in.l.si ex cautione.eodẽ titu.⁊ bar.⁊ Ang.in.l.fi.eo.ti. Tamẽ secus est si renũciatio sit iuuata iuramẽto:put volũt bar.⁊ Ang.l.d.l.fi.⁊ Jmo. in.d.c.cũ 9tingat in.vij.membro pñ.char.xlv.⁊ tamẽ põt ibi ꝓbabiliter dici ꝙ ea facilitate qua inducitur ad cõfitẽdum ⁊ renũciãdum inducik ad iurandũ.⁊ nihilominus iuramentũ firmat renũciationẽ al's inualidã.iõ dicta rõ nõ considerak quo ad iuramẽtũ vt ptz ex ꝑdictis. ¶ Nec ob.quintũ.ar.in 9trariũ adductũ:q² si q̃ est illa publica vtilitas est vtilitas publica secundario non principaliter:que vtilitas publica secũdario nõ impedit iuramentũ firmare 9tractũ put euidenter apparet in.d.c.cũ contingat.l.j.ff.so. mat.cũ si. Et idẽ possemus dicere in terminis.d.auk.sacra pube.⁊ d.c.q̃uis.ꝙ interest reipublice ꝙ minores vel filie non male vtank eorũ substãtia.⁊ nihilominus id non attẽdik ꝑ scđaria publica vtilitas nõ 9sideretur in iuramẽti:vt i eis pz.⁊ q̃ß in hac materia iuramẽti firmat bar.i.d.l.si qs ꝑ eo.⁊ doc.cõiter oẽs ibi.⁊ in.d.c.cũ cõtingat.⁊ in silibus iurib⁹.s̃.adductis. Cõstat enĩ ꝙ istud respicit pncipalr̃ cõmodũ priuatũ:q² incõmodũ pncipaliter afficeret ꝑuatuz.⁊ fraus ipsi ꝑuato pncipaliter ꝑiudicaret. facit.l.ij.i si.⁊ quod ibi ꝑ Bar.ff.ad municip.⁊ q̃ß hr̃ in.l.j.§.fi.ff.de

15 lib.leg.⁊ in.l.si cui legek.§.fi.de leg.i.† ¶ Nec ob.vj.arg. 9trariũ q² nõ sequitur nõ põt renũciari sine iuramẽto:ergo iuramẽtuz nihil opak. Nã ⁊ in terminis dicte auk.sacra pu.nõ posset pubes renũciare solẽnitati decreti iudicis vel autoritatis curatoris.⁊ tñ iuramẽtũ validat cõtractũ silr̃ in terminis. d.c.cũ cõtingat.⁊.d.c. q̃uis renũciatio nõ validaret 9tractũ. Et tamẽ iuramẽtũ validat. ad hoc etiã dicto.§.proxime circa renũciationẽ exceptiõis nõ nu

16 merate pec.iuratam vel non iuratã.† Nec ob.vij.ar.q² negari põt hanc solẽnitatẽ esse inductam in odiũ donatarij.nõ enĩ donatari⁹ merek esse odio legi. Nec lex aperit id induxisse in odiũ donatarũ: nec sequik solẽnitas est inducta vt fraudes cessent.⁊ ob eã cãz act⁹ annulatur:ergo id disponit in odiũ.nã videm⁹ ꝙ solẽnitas octo vij.vł.v.testiũ in vltimis volũtatib⁹ est inducta vt fraudes cessent vt.l.hac cõsultissima.C.qui test.fac.pos.⁊.l.fi.C.de fideicõ. Et tamen nemo diceret eam solẽnitatẽ esse inductã in odiũ alicuius.iõ silr̃ negari põt nullitatẽ resultãtez ex defectu insinuatiõis esse inductã in odium donatarij nõ insinuantis. Silr̃ ⁊ senatusconsultũ velleianũ videk inductũ ne mulieres decipiank.ar.l.ij.§.verba ibi deceptis ⁊ nõ decipiẽtib⁹ opitulank.ff.ad velleia.⁊ tñ cõstat illud senatusconsul.esse inductum in fauorez mulierũ. Probatur in.l.q exceptionem.ff.de condi.inde. Accedat ad predicta quod no.Jo. and.in addi.Spe.in titu.ß instru.edi.§.porro.in additiõe magna. in questione vtrũ insinuationi possit renũciari. Nec ob.viij.ar.ad ductum in 9trariũ:q² bar.logk in solẽnitate ꝓbatoria vł formali.

insinuatio aūt nō est solēnitas pbatoria vel formalis. iō non obst. quinimo nō est ppie solennitas dicit Bal. in l. vnica. §. vbi aūt legatarij. C. de cad. tol. Sed est qdā cōfirmatio. dicit idē bal. in l. fi. C. de dona. pp nup. sic ⁊ al's decretū est de solēnitate alienatiōis pdij minorū. C. de pdijs minor sine decre. nō alie. ⁊ tn̄ iuramētū firmat contractū. auf. sacra pub. C. si aduer. ven. † Nō ob. ix. argumētum formatū in cōtrariū: q2 negari pōt. ⁊ negandū est φ illa tria cessent in casu nostro. Constat eni φ persona est habilis ad donandū. Itē generalis forma pōt dici adhibita. nō eni oīa requisita etiā si al's actus de se nō valeat dicūtur esse de forma: adeo φ actus nō firmetur iuramento: vt ptz in terminis dicte auf. sacra pub. vbi lz deficiat decretū iudicis φ al's requirit in alienatione bonorū minoris. l. j. ⁊ quasi per totū. ff. de reb. eo. ⁊ l. j. ⁊ q̄si per totū. C. de pdi. mi. et in titulis sequētibus. ⁊ tamē ea cessante alienatio facta p minorē iuuatur iuramento: vt. d. auf. sacramēta pub. ⁊ sil'r requirit autoritas tutoris. ⁊ tn̄ ea cessante validat alienatio: vt ibidē. ⁊ insuper nō est res phibita. Nō eni phibet donatio si nō insinuat: sed iniungitur donāti vel donatario qd insinuet: al's reddit donatio nulla: et iō dicta tria videnr cōcurrere insup: ⁊ si phiberet nō esset expeditum qd nō iuuaret iuramento. Nā lex iulia phibet alienationē fundi dotalis. l. vnica. §. ⁊ cū lex. C. de rei vxo. act. ⁊ tn̄ alienatio fundi dotalis iuuat iuramento. d. c. cū contingat. Itē fundus minoris phibet alienari. l. nō soluz. C. de predi. mi. non alie. ibi alienare prohibētur. ⁊ l. predia. ibi pp iur. interdictū. eo. ti. ⁊ l. j. in pn̄. ff. eo. tit. et facit. l. ⁊ si is ibi cōtra diui seueri oratione facta. C. eo. ⁊ tex. rubrice. eo. ti. ⁊ tn̄ alienatio iuuat iuramento. d. auf. sacra pub. ideo pōt dici φ illud dictū bal. nō pcedit saltē q̄n verba phibitionis nō dirigerent in psonā: ⁊ si pcederet: pcederet de iure ciuili put ipse bal. alleg. iura ciuilia fm q̄ iura ciuilia iuramentū regulariter non validat actus a iure reprobatos: vt ⁊. s̄. dictū est. Nō autē pcederet de iure cano. qd ius canonicū in materia iuramēti est seruandū etiā in foro seculari. ⁊ in terris imperij. d. c. lz mulieres. ⁊ habetur in. c. venerabilē. de elec. ⁊ in. c. si. de fo. cōpe. lib. vj: ⁊ facit qd not. per gl. in c. ij. de arbi. e. li. ⁊ in. c. ij. de reg. iur. eo. li. ¶ † Nec ob. autoritates in cōtrariū adducte: q2 ex predictis vr̄ posse dici φ nō bene loquātur et φ sit standū autoritatib⁹ contrarijs tanφ iuuatis efficaciorib⁹ rōnibus ⁊ iuribus. Uel dicamus pro cōcordia opinionū φ aut donans simpl'r iurauit seruare donationē nō facta alia mētione insinuationis. ⁊ tūc si donatio postea nō insinuetur: nō valeat ⁊ nō sit necessario seruanda saltē per heredē: q2 donās potuit cogitare qd solēnitas insinuationis adhiberetur. aut iurās iurauit seruare contractū nō obstante defectu insinuatiōis vel quid equipollēs. ⁊ tūc pcedat opi. cañ. ⁊ ideo forte nō immerito bar. in. d. l. modestinus. nō quesiuit an donatio iurata valeat si nō insinuatur: sed quesiuit an renunciatio insinuationi firmetur iuramento. p qua cōcordia accedat distinctio quā facit Fede. in cōsi. s̄. relato. † Nā insinuatio de iure cōi nō est necessario facienda tpe donationis: sed pōt etiā postea insinuari. vt probat tex. in. l. fi. §. similiqz modo. C. de dona. propter nup. ⁊ ibi per Bal. in fi. ⁊ hoc etiā qd per eūdē Bald. in. l. minoribus. eo ti. ⁊ in auf. eo decursum. vbi no. ex illa auf. φ in insinuatione nō requiritur citatio personar. nā fm eum cum possit explicari ab vna parte sine alia. ⁊ sic p̄sentia alterius partis nō requiratur. ergo nec citatio que non fit nisi pter habendā p̄n̄tiā scdm eū. si aūt fieret tpe actus non caderet partis absentia saltem scdm cōiter cōtingentia. q̄ quidē cōcordia satis colorate teneri posset et est notabilis si procedit: q2 tn̄ nō reperio ab alijs dictam nō aliter eā firmo: sed siue ipsam teneamus siue simpl'r teneamus opi. cōez ca. de qua supra habemus intentū. Et sic concludo φ in casu nostro dicta donatio quātūcūqz nō insinuata firmetur iuramento ⁊ teneat quantūcūqz excedat legitimam summam. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. clxxxvij.

1 Uxore relicta domina massaria ⁊ vsufructuaria in vita sua tantū omnium bonorū quid deceat habere vxor filijs vel extraneis institutis heredibus.
2 Fructus recollecti ante aditam hereditatem vel tempore quo cedit dies legati q̄n dicatur esse heredū vel vsufructuarij. nu. seq.
3 Usufructuarius quādo ⁊ a quo tpe vsumfructū habere incipiat.
4 Usufructuarius an ⁊ quando teneatur tantundē restituere de rebus que vsu consumuntur.
5 Usufructuario pertinet locare fundū in quo habet vsumfructū.
6 Usufructuarius nō pōt quo ad proprietatē in preiudicium proprietarij aliquid facere.
7 Conditionem important ista verba casu quo quia futurum euentum significant.
8 Pro dictio: importat modū ⁊ non conditionem ⁊ q̄nqz denotat causam proximam quādoqz remotam quādoqz finalem quādoqz occasionalem. nu. seq.
9 Legatum factum pro necessitatibus debetur illud: licet non subsunt necessitates. nu. seq.
10 Alienari qd possit per heredem in casu necessitatis an sit probanda necessitas.
11 Usufructu legato vel rebus aut bonis testatoris legatis veniunt nomina debitorum

¶ Consilium. clxxxvij.

In noīe dn̄i nostri Iesu xpi. † ¶ Circa hāc cōsultationē nō sequendo ordinē pūcti. Est ante oīa vidēdū d virib⁹ ⁊ virtute dci relicti facti dcē dn̄e bartholomee p illa vba reliqt dn̄az Bartholomeā bartoli eius vxorē dn̄az massariā ⁊ vsufructuariā in vita sua tm̄ oīuz suorū bonorū ⁊c. Nā vr̄ h'ie i se quādā iuris repugnātiā: q2 nō pōt qs h'ie dn̄ium ⁊ vsumfructū in eisdē bonis. Nā vsufruct⁹ est quedā seruitus psonalis. iō nō potest ptinere ad dn̄ium sup re sua: put est tex. in. l. vti frui. ff. si vsufr. pe. ⁊ facit. l. in re cōi. ff. d ser. vr. pred. Ideo vsufructus est ius vtēdi ⁊ fruēdi in rebus alienis ⁊c. dicit tex. in. l. j. ff. d vsufru. ⁊ insti. e. ti. in prin. ex qua diffinitione apparet φ nō pōt esse ius in rebus proprijs. Et ideo ex his apparet φ nō pōt qs esse dn̄a ⁊ vsufructuaria. si itaqz testator vult eā esse dn̄am ⁊ vsufructuariā vr̄ velle duo incōpassibilia: et sic vr̄ cōtinere repugnātiam. ⁊ iō vr̄ φ nō valeat per. l. vbi repugnantia. ff. de reg. iu. nisi forte intelligamus φ illa verba denotāt quādā p̄eminētiā quā maritus velit φ vxor ei⁹ habeat post mortem: put hēbat in vita pter quā q2 quasi dn̄a bonor viri in vita ipsius viri: q2 societas vite eā quodāmodo dn̄az facit. dicit tex. in. l. j. ff. rerū amo. ⁊ l. j. §. si vir. ff. ed fille. ⁊ facit. l. qui marco. in pn̄. ff. de annu. leg. ⁊ l. si. §. vxori. ff. d auro ⁊ arg. leg. vbi vxor appellat dn̄a. est eniz socia dom⁹ diuine ⁊ humane. l. aduersus. C. de crimi. expillate hereditatis. ⁊ l. j. de ritu nup. ⁊ l. q̄uis. cum sua glo. C. de fur. Iō id qd hz vnus cōiugū censet h'ie ⁊ alius. l. ceterū. ff de vsu et habi. prout ⁊ no. gl. j. in. d. l. q̄uis. ideo cōsuetudo bononiē scripta in curia bulgari interpretabat illa verba dn̄az massariā ⁊ vsufructuariā oim bonor φ importarēt dictā p̄eminētiā ⁊ ius percipiendi alimēta ex bonis ipsi⁹ relinquētis. de qua cōsuetudine per gl. ⁊ doc. in. l. vnica. C. si scdo nup. mulier. ⁊ p Bar. in. l. titia cū testamēto. §. titia cū nuberet. ff. de leg. ij. ⁊ p Bal. in. l. fi. C. d indi. vidu. ¶ Sed his non ob. dcm est qd licet q̄n supsunt filij heredes relicti dicta vba fz ɔsuetudinē scriptā in curia bulgari iterptanr vt importēt relictū dūtaxat alimētorū ⁊ dictā preeminētiā. tamen vbi sunt instituti extranei hoc est nō filij. secus est. nec est oīno recedendū a verbis. ar. l. nō aliter. de le. iij. ⁊ l. j. §. si is qui naue. ff de exerci. ⁊ l. labeo. §. idē tubero. de suppel. leg. ⁊ no. gl. in. d. l. vnica. C. si scdo nup. mul. Et pptерea dicebāt fere oēs antiqui ante Bart. qd censeatur relicta proprietas ⁊ vsufruct⁹ alterius per. l. si titio fundus. ff. de vsufru. leg. ⁊ facit. l. plane. j. §. fina. de lega. j. ⁊ in simili. l. cum filius. §. varijs. ff. de lega. ij. Sed Bartol. in. l. titio cum testamento. ⁊. §. titia cum nub. de le. ij. ⁊ ibi bal. ⁊ Imo. ⁊ Bal. in. l. fin. C. d indic. vidui. ⁊ Ang. Saly. ⁊ Raph. ful. in. d. l. vnica. C. si scdo nupserit mulier. ⁊ docto. moderni cōiter oēs tenēt φ dcō casu vbi s̄unt instituti extranei censet relict⁹ dūtaxat vsufruct⁹. ⁊ illō verbū dn̄am significat p̄eminētiā quādā p iura. s̄. adducta: ⁊ q2 cōmunis vsus loquēdi se hz appellare dn̄am illā q̄ hz maioritatē et p̄eminētiā: ⁊ q2 non est verisil'e φ testōr q instituit h'dez vlem voluerit h'dē carere oī cōmodo. ⁊ ex q̄ cōiter ita tenet nō est in decisiuis ab h' recedēdū. Et maxie in casu nr̄o p̄stat ad eā iterptationē aliqualē cōiecturā q2 subiūgit φ reliqt vsum ⁊ habitationē dom⁹ testōris ⁊ nō repetit de dn̄io qcφ quasi voluerit gn̄aliter vsumfru. bonorū ⁊ i sp̄e vsuz ⁊ habitationē dom⁹. † Hoc p̄misso. su. φ sit relict⁹ gn̄aliter vsufruct⁹ oīz bonor descēdēdo ad decisionē dubior. Et certe legato vsufructu fruct⁹ non recollecti tpe quo cedit dies legati ptineret pleno iur' ad vsufructuariū. Sed illi q̄ sunt recollecti tpe quo dies legati cedit ptinēt ad h'dē. l. fruct⁹ pendētes. ff. de vsufru. ⁊ facit. l. si vsufruct⁹ legat⁹. in pn̄. e. ti. ⁊ l. cū libertatem. C. de fideicō. lib. † Dies aūt legati vsufruct⁹ cedit a die adite hereditatis. l. vnica. ff. q̄n dies vsufr. le. ced. ⁊ l. j. §. libertatib⁹. C. de cad. tol. ⁊. d. l. si vsufruct⁹. in pn̄. ex quo infert in casu nr̄o: qd fruct⁹ q erāt recollecti tpe mortis vel tpe adite h'ditatis p h'des institutos pertinet ad dictos christoforum ⁊ baldasarē heredes institutos put ⁊c. bona hereditaria nā fruct⁹ ipsi recollecti i vita testatoris vel iacēte h'ditate nō iudicant vt fruct⁹ lz vt bona h'ditaria. l. ita tamē. §. j. in fi. ff. ad treb. ⁊ no. Imo. in. l. in fideicōmissaria. eo. ti. ⁊ hoc nisi heredes dolo differāt adire hereditatē. nā tunc lz fructus ipsi interim pcepti efficiant hereditarij ⁊ pertineāt ad h'des et non querātur vsufructuario: tamē heredes ratione doli tenent ipsi vsufructuario ad resarciendum dān̄ū ⁊ in cōsequētiās ad fructus interim percaptos. ⁊ hoc rōne doli: vt pbat text. in. d. l. si vsufructus. ⁊ est glo. in. d. l. si pendentes. in prin. Sed lz dicti fruct⁹ recollecti ante aditā hereditatē pertineāt ad heredes: put cetera bona hereditaria. nihilomin⁹ dcā dn̄a hz vsumfructū in his fructibus recollectis tpe adite hereditatis. put in ceteris bonis hereditarijs. ex quo oīum bonor vsufructus relictus est q2 v'lis omnīū nihil incōprehēsum der elinquit: vt. c. solite. de maio. ⁊ obe. ⁊ ca. si romanoru. xix. di. ⁊ l. iulianus. de le. iij. ⁊ in terminis nostris dicit tex. in. l. vsufructus bonorū. ff. ad. l. fal. φ nulla res est que non cōtineat in vsufructu bonorū ⁊ loquit in locutiōe indefinita fortius per vniuersalem

p vlēm.⁊gl.ibi exprimit ꝙ cōprehēdunt etiā res in qbus nō cadit
ꝓprius vsusfruct⁹:put sunt res q̄ vsu cōsumūtur de qb⁹ instit.de
vsufructu earū rerū q̄ vsu ꝯsumunt.⁊ ꝙ etiā talia ꝯprehēdātur p
bat etiā in.l.quoties.§.fi.ff.ď vsufru.iuncta.l.cogi.in princi.ff.ad
treb.vnde etiā fructuū erit legatus vsusfructus non ꝙ sit proprie
vsusfruct⁹ qui nō cadit in vino oleo ⁊ frumento.l.si vini.ff.de vsu
4 fru.earum rerū que vsu consu.iuncta.l.ij.e.ti.† Et in his reb⁹ vsus
fructus est huius nature ꝙ vsufructuari⁹ ꝓprietatē cōsequit.d.l.
si vini.⁊ facit.l.h senatus.⁊.l.si tibi.x.milia.e.ti.sȝ restituunt finito
vsufructu qui finit i his reb⁹ put in alijs.l.penul.e.ti.⁊.d.l.h sena
tus.⁊.d.l.si tibi.x.milia.⁊ i stipulatiōe.e.ti.Et interim pstat cau-
tio de reddēdo tātā quātitatē i gñe.d.§.si vni.⁊ ꝗsi p totū titu.po
test ergo disponere ad libitū de dictis reb⁹.ex quo hȝ ꝓprietatē ⁊
nō tenet ad restituēdas easdē res in spē sed in gñe: al's vsusfruct⁹
eēt inutilis in dcis reb⁹ q̄ ipo vsu ꝯsumunt.nā re ꝯsumpta nō pos
set eā restituere.⁊ in ꝯñtia si hrēt restituere ipediret iterim vsus ꝙ
dcē res dñr eē i abusu.d.l.ij.q2 vsus nō est segregat⁹ a ꝓpetate p p
dicta.Cōcludo itaqȝ circa istos fruct⁹ pceptos ante mortē testato
ris vel post ante aditaȝ hereditatē dcā dña bartholomea pōt in
suos vsus cōsumere.itē pōt vēdere donare ⁊ oia libere pt dispone
re put de ceteris bonis suis p pdcā iūcta.l.in re mādata.C.man.et
l.nō vsqȝ.ff.si qs a pa.fue.ma.tñ post ei⁹ mortē suus heres tenebit
tātūdem restituere dcis baldasari.⁊ xpoforo vł eorū hrdib⁹.quā
tū aūt ad fruct⁹ pceptos post aditā hereditatē.cōcludendū est ꝙ
dicti fruct⁹ ptinēt pleno iure ad dcāȝ dñaȝ Bartholomeā vsufru
ctuariā:q2 fruct⁹ pcepti durāte vsufructu ptinent pleno iure ad vsu
fructuariū.l.vsuf.legato oēs fruct⁹ rei ad vsufructuarium ptinēt.
ff.de vsuf.⁊.d.l.si pēdētes.i pn.⁊.l.defūcti.e.ti.cū si.ita ꝙ sunt ipi⁹
ēt post mortē vsufructuarij.⁊ pt ipe ⁊ ei⁹ hrdes dispōere put sibi
libet.d.l.defuncta.⁊.l.si vsufructuari⁹ messeȝ.ff.quēad.vsusf.amit.
Et h clarissimū.iō nō insistendū.Cōcludo itaqȝ ꝙ lȝ sit senex pōt
de fructibus disponere alienando donando consumēdo:⁊ omnia
5 disponendo ad sui libitum.† Et q2 fructus ad eā ptinēt ⁊ ipa ha
bet locare fundos.d.l.defuncta.⁊.l.si qs domū.§.j.ff.locati.ipi con
ductores partiarij debēt rñdere de fructib⁹ dcē dñe bartholomee
cū ad ipam fructus ptineāt vt dcm̄ est:lȝ fruct⁹ nō efficiant sui an
teq̄ p eā vel aliū eius noie pcipiātur.l.qui scit.§.in alieno.ver.pre-
terea.ff.de vsu.⁊.l.si fur dcerpserit.ff.de vsuf.⁊.d.l. si vsufructuari⁹
messem in fi.Et si forte ipsi colōi ptēderēt se obligatos heredib⁹ ⁊
se nō recolligere fructus noie vsufructuarie q̄uis id forte allegare
potuissent si foret legat⁹ vsusfruct⁹ certe rei:q2 tūc actio q̄ colonus
tenet nō trāsit in vsufructuariū.ar.l.j.§.si hrs.ff.ad tre. q̄tūcunqȝ
et tunc nō videret fungi officio boni viri.Nihilominus in casu no
stro puto ꝙ cōpelli possit cū sit legatus vsusfructus oīm bonoꝝ in
quo veniūt etiam noīa debitoꝝ.⁊ sic actiones personales prout di
6 cam.j.circa vltimum quesitū.† Circa domū aūt de qua in puncto
est magis hesitandū.nā vsufructuarius nō pōt rem vendere in piu
diciū ꝓprietarij.nec pōt dñium transferre cum illud non habeat.l.
traditio.ff.de acqui.rerū do.⁊.l.nemo plus iuris.ff.de re.iur.Et te-
netur finito vsufructu rem ꝓprietario restituere.l.j.vsuf.quēad.ca.
pōt tamen rem vēdere suo periculo put vendit res penitus aliena.
l.rem alienam.ff.de cōtrahen.emp.⁊ in ti.de euic.per totū. de quo
non querit.Sed an possit vēdere ⁊ trāsferre ius qd habebat testa-
tor ita ꝙ heredes nō possint vendicare nec durante nec finito vsus-
fructu.⁊ ipsa vel eius heres nō teneret ad restōnem ipsius domus.
et clarū est ꝙ nō posset nisi esset eidest concessa ptās a testatore. vñ
est discutiendū an vba testamēti opitulent ipsi dñe bartholomee
vt valeat dictā domū alienare.Et pōderāda sūt illa vba ⁊ casu q̄
dicta dña p suis necessitatib⁹ vellet dictā domū vēdere donare vel
alteri cōcedere vȝ illi vel illis qui dictā dñam nutrirēt ⁊ sustenta-
rent possit⁊ sibi liceat vēdere alienare donare ⁊ disponere ad sui li-
7 bitū ⁊ volūtatē vt supra.† Ista em̄ verba casu quo sonāt in condi-
tionē:q2 futurū euētū significāt:iuxta.l.respiciēdū.⁊.l.seq.ff. si cer.
pe.⁊ in terminis dicit Bal.de istis vbis casu quo.in cōsi. suo qd in
cip.d.in testamēto solēni instituti in ordine.lviij.facit q2 relatiuum
substātie q vel quo adiectū vbo habēti tractū in futurū importat
cōditionē.l.stichū qui me⁹ erit.ff.de leg.j.⁊.l.cū certus.ff. de vino
triti.⁊ oleo leg.⁊.l.si debitor.§.verisimile.ff.de cōtrahē.emp.⁊ ideo
cum dicta dispositio ⁊ concessio facultatis alienādi sit cōditiona-
lis.⁊ ꝯditio videtur respicere necessitates dicte dñe Bartholomee
ideo nisi necessitas subsit nō videt purificari dictam conditionē et
dispositio conditionalis ante euentū conditionis nō sortitur effe-
ctum.l.cedere diem.de verb.sig.⁊.l.sub conditione.⁊.l.seq.ff.de con
di.inde.cum si.ideo videt concludendū ꝙ dicta domina Bartho-
lomea possit dictā domuȝ alienare si sibi immineat necessitas al's
secus sed necessitas nō videt eminere si ex redditibus suis vel ex
operibus suis pōt se sustentare:prout de se cōstat.⁊ pbatur in simi
li in.l.si qs a liberis.§.si filius.⁊.§.deniqȝ.ff.de lib.agnos. ideo si ex
dictis fructibus seu redditibus suorū bonorū seu operarū suarum
potest sibi prouidere de sibi necessarijs:videtur ꝙ nō habeat facul-
8 tatem alienandi.† ¶ His tamē nō ob.contrarium puto de iure ve-
rius.Nam lȝ dicta verba casu quo ⁊c.soleant facere conditionem:
tamen conditio in casu nostro si resultat ex dictis verbis refert ad
volūtatem dicte dñe.est em̄ sensus ꝙ si dicta dña vellet vēdere ⁊c.
possit ⁊c.Illa aūt vba pro necessitatibus suis non faciūt cōditio
nē q2 dictio pro:facit modū nō cōditionē no.Bar.in.l.luci⁹ titi⁹.
§.a te.de leg.ij.⁊ in.l.quibus diebus.§.termilius.ff.de cōdi.⁊ de-
mon.Denotat em̄ causam qñqȝ proximā.qñqȝ remotā ⁊ qñqȝ fi
nalem:qñqȝ occasionalem:vt in ca.agatosa.lxiij. di.⁊ i.c.cedens.
de preben.⁊ p Arch.cxlj.in ca.ordinatinationes.⁊ in ca.iudices.
9 ⁊ i.d.ca.agatosa.† Et in terminis consuluit bald.ꝙ legatū factuȝ
sub his verbis legauit fratri andree cū ipse naturaliter vixerit oēȝ
q̄titatē pecunie quā ipse frater andreas hēre voluerit p necessita
tibus suis.ita tamē ꝙ nō petat aut recipiat vltra talē summā ⁊c.
10 debet legatū dato ꝙ necessitates nō subsint.† Nā dicta vba pro
necessitatib⁹ suis adiecta certe q̄titati nō minuūt legatū. l. luci⁹.
ff.de ali.⁊ cib.leg.fm eū.⁊ facit.l.donationes.§.spēs.ff.de dona.⁊
l.fi.ff.de vsuf.earū rerū q̄ vsu ꝯsu.Cōditio aūt si vellet verificabit
eoipso ꝙ dicta dña bartholomea deueniet ad alienationē: q2 nō
poterit vendere qn vendere velit cū oīs ꝯctus presupponat cōsen
sum.et sic volūtatē ꝯhentiū.l.j.§.i.ff.de pac.Si ergo vēdet vt suis
necessitatibus satisfiat satisfit verbis dicti testamenti.Sūt em̄ ne-
cessaria alimēta ⁊ vestitū.⁊ satis dicet alienare p reb⁹ necessarijs
si alienet pro victu ⁊ vestitu quātūcūqȝ habeat vnde al's possit di
ctis necessitatib⁹ subuenire:q2 nō pmittit sibi dicta facultas alie-
nandi in casu necessitatis:sed pro suis necessitatib⁹:quaten⁹.⁊ sic
pro sibi necessarijs:qd ⁊ suadēt verba dicti testamēti:quaten⁹ di-
cūt ꝙ possit donare ad sui libitū ⁊ volūtatē.Nō em̄ dȝ quis dona-
re ad sui voluntatē qñ necessitate cōpulsus nō posset aliūde se su-
stētare. iuxta illud in necessitatib⁹ nemo liberalis existit.l.rē lega
tā.ff.de ali.leg.⁊.l.fideicōmissa.§.si rē.ff.ď le.iij.⁊ facit.l. donari. ff.
de reg.iur.⁊ idcirco si dicta dña bartholomea volet dictā domuȝ
cōcedere alicui q eā habeat ⁊ promittat nutrire ⁊ sustētare pote-
rit libere domū predictā cōcedere:dato ꝙ nō esset oino sibi necessa
riū dictam concessionē facere per predicta.⁊ facit.l.fideicommissa.
§.q̄q̄.ff.de leg.iij.⁊ per predicta pȝ satis respōsum ad id quod ad
duxi in contrariū.nā si dicta cōcessio facultatis alienandi est con-
ditionalis conditio ipsa purificabit eoipso ꝙ volet dicta dña alie
nare illi vel illis qui se obligabunt ad ipsam alimentandum et su-
stentādū de rebus sibi necessarijs:ex quib⁹ infertur decisio secundi
quesiti.s.ꝙ dicta dña bartholomea non tenet cōicare ⁊ expende-
re in subuentionē ⁊ sustentationē sue vite mercedes operaruȝ sua
rum vel ipsos redditus quominus possit eis non obstātibus libe
re alienare dictam domum vt ille in quem fiat alienatio habeat si
11 bi necessario admistrare.† ¶ Restat amodo vt deueniam ad ter-
tiū circa qd dicendum est qd vbi legat vsusfructus oium bonoruȝ
censet legatus etiaȝ vsusfructus noīm debitorū.l.vxori mee vsum
fructū.ff.ď vsufru.leg.ibi.Itemqȝ kalēdarij.ad hoc etiā. l.vsusfru
ctus bonoꝝ.ff.ad.l.fal.vbi tex.dicit qd legato vsufructu bonoruȝ
nulla res est que non cadat in vsufructu legato.Sed nulli dubiuȝ
qd appellatione rei veniūt etiam noīa debitorum.l.rei appellatio
ne.ff.de verbo.sig.⁊.l.j.ff.de reb.cred.⁊ si cer.pe.ad hoc etiaȝ text.
in.l.quoties.§.fin.ff.de vsufru.iuncta.l.cogi.in princ.ff.ad trebe.⁊
hoc firmat bar.in.l.si quis seruum.§.fi.ff.de leg.ij.⁊ in.d.l.vxori.⁊
in.l.fi.eo.ti.Si q̄ est relict⁹ vsusfructus etiā nominū debitorum. et
vsusfruct⁹ esset inanis penit⁹ si noīa non exigerētur. ideo videt ei
dem legatario permissa facultas exigendi.q2 q vult vnū vr velle oē
id sine quo ad illud non peruenit.l.ad rē mobilē.⁊.l.ad legatū.ff.de
procu.⁊.l.ij.ff.de iuris.om.iud.⁊.c.preterea.de offi.dele.cū si.quod
etiam probat q2 vsufructuarius censet habere mandatū a ꝓprie
tario circa ea q̄ cōcernunt rē ipsam in q̄ est ꝯstitut⁹ vsusfruct⁹.l.
j.§.fi.cū.l.seq.ff.ď noui oper.nūci.⁊ facit.l.hoc ampli⁹.§.fi.cū.l.seq.
ff.de dā.infec.⁊ maxime hec vñr procedere in casu nr̄o:q2 in lega-
to vsusfructus pecunie venit ꝓprietas pecunie cum onere redden
di tantūdē finito vsufructu.prout.s.dictū est.Iō magis decet qd
ipsa pecunia per creditores det vsufructuario quā alie res in qb⁹
proprius vsusfructus caderet.facit ad predicta q2 actiōes iudicā
tur fȝ qualitatē rerū ad q̄s cōpetūt.l.j.cū sua gl.no.⁊ ibi no.doct.
C.si aduersus trāsac.Ex qb⁹ cōcludo qd dicta dña bartholomea
potest exigere debitores hereditarios. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.clxxxviij.

¶ Mater exclusa ꝓpter sororē ⁊ patruos ꝯsobrinos vel zios ex
q̄cunqȝ linea statuto firmiani an excludat pariter auia.per totū.

1 Collatio vendicat sibi locum tm̄ inter descendentes ⁊ cessat
quando descendens concurrit cum ascendentibus.
2 Correctio legum nō inducitur a paritate vel maioritate rationis.
3 Argumētū a maioritate rōnis nō admittit i correctorijs.nu. seq.
4 Auus exclusus statuto per patruū non censetur exclusa illo auia.
5 Auia censet successione exclusa qñ statutū excludit matrem pro-
pter sororem vel patruos consobrinos aut zios quacunqȝ linea.
6 Successione censentur etiam filij exclusi patre excluso per statutū.
vsqȝ ad finem consi.
7 Transuersales vltra fratris ⁊ filios fratrum admittitur scd̄m or-
dinem gradus ⁊ propinquior pferatur remotiori.

8 Statutum derogat iuri ciuili & preualet municipio.
9 Casus omissus in correctorijs habetur pro omisso.
10 Lex exorbitās quando de facili potest extendi.
11 Matris appellatione venit auia iusta interpretatiōe. idē pr̄is appellatione cōprehēditur auus. idē filij appellatione venit nepos.
12 Lex exorbitans nō venit restringenda ab exorbitanti.
13 Legitima que sit & an sit aucta legitima ascendentiū ad quantitatem descendentium.
14 Frater patruelis quando excluditur a patruo.
15 Dotata q excludatur statuto a dotātis successione verificat̄ in dotata tempore mortis dotantis. nu. seq.
16 Dotata exclusa statuto an trahatur dictum statutū ad dotatas extra territorium vt pariter censeantur virtute eiusdem statuti excluse a successione.
17 Causa reducta ad non causam & sine causa & sic datū ob causam repetitur causa nō secuta vel ad non causam reducta.

¶ Consilium. clxxxviij.

In nomine dñi nostri iesu Christi. ¶ † In presenti cōsultatione est p̄mittendum q de iure cōi dicto iulio succedunt equaliter in viriles dicta auia & dicta soror: qr frater & soror vtrinq coniuncti succedunt hodie vna cum parentibus pximioribus in viriles prout est expressum in auk. defuncto. C. ad ter. nec haberet soror computare seu conferre dotē: quia collatio solum inter descendētes vendicat sibi locum: qr nulla lege cauetur q inter ascendentes vel collaterales locum habeat collatio. merito locum nō habet. ar. l. illam. C. de colla. & in auk. de trien. & semi. §. consideremus. & hoc tenent Bar. Bal. & doc. cōiter omnes in. l. si emancipati. C. de colla. & Bart. in l. pater filium. ff. de colla. dot. Nec aliud videtur dicēdum de iure municipali: qr per ius municipale nō disponitur aliquid in casu nostro. vt infra deducā. ergo ius commune est seruandū. qr. ll. correctio est euitāda. qd eñ non mutat̄ quare stare p̄hibetur. l. sancimus. C. de test. l. precipimus. C. de appel. † Nec a paritate vel maioritate rationis. ll. correctiones inducūtur. auk. quas actiones. C. de sac. sanc. eccle. cum not. ibi per gl. & docto. & l. si vero. §. de viro. ff. solu. matri. & per Bart. in. l. si constante. in p̄n. ff. soluto matri. † Qd autē statutū non disponat aliquid in casu nostro demōstratur statutū in nulla sui parte disponit aliqd in auia: lz eñ loquat̄ de matre nō videt̄ a paritate rōnis vel maioritate trahendum ad auiā per p̄dicta. † Facit optime qd no. bal. in. l. quicunq. C. de ser. fu. dicens q statutū disponens q patru⁹ excludat auū m̄rnū non trahet̄ ad exclusionē auie m̄rne: lz i auia videat̄ maior rō ad hoc d. §. de viro lex loquit̄. & l. si seruū. §. nō dixit pretor. de acq. here. et c. ad audiētiā. de decimis. Jō dcā auia nullo iure vr̄ exclusa. ergo admissa & excludat patruū & admittat̄ vna cū sorore. pentes eñ cuiuscunq sint gradus vel sexus excludūt oēs trāsuersales exceptis solis fratrib⁹ vel sororibus vtrinq ɔiunctis. put est casus in. §. cōseqūs in auk. de here. ab intest. ven. Jdeo patruo excluso ab auia nō videt̄ q cōcurrat in aliquo cū sorore p no. p Bar. & Ang. in. l. j. §. filiū. ff. de ɔtratab. q̄tenus dicūt q si statutū disponit q aliqui cognati excludant̄ pter aliquos cognatos intelligit̄ si illi succedūt nō al's. facit. l. ij. §. si sit agnat⁹. & §. si sit cōsanguinea. & l. equissimū. ff. ad tertul. gl. insti. eo. ti. §. frater. Jtē patru⁹ de iure cōi excluditur a sorore que est i potiori gradu auk. cessante. & auk. seqūē. C. d leg. here. Nec obstare videt̄ q statutū admittit patruū cū sorore: qr nō loquitur statutū de patruo simpl'r: sz de patruo consobrino. & si dicat̄ si patru⁹ cōsobrin⁹ admittit̄ vna cū sorore: ergo multoforti⁹ primus patruus qui est in potiori gradu vr̄ posse r̄nderi q in hmōi correctiuis nō admittit̄ extēsio a maioritate rōnis per no. in. d. auk. quas actiones. C. de sacrosanc. eccle. & in. l. p̄cipimus. C. de appel. & maxime cum ratio nō sit descripta in ipo statuto vnde nō vr̄ posse ex ea argui. prout al's in sīlibus terminis: hmōi statutorū dicit Bar. in. l. liberorū. ff. de verb. sig. ¶ † His tñ nō ob. in contrariū arbitror de iure veritatē esse. vcz q dicti patrui admittātur vna cū dicta sorore. nā cōstat de euidēti mēte statuentiū q voluerūt patruū admitti ad hereditatē sui nepotis vna cū sorore defuncti. Nā si voluerunt q patru⁹ cōsobrin⁹ & fratres cōsobrini admitterent̄ ad hereditatē vna cū sorore carnali fortius censent̄ voluisse q admittat̄ patruus carnalis: vt vulgari vtar sermone: cuz subsit longe maior ratio: & etiam qr frater cōsobrinus cōiunct⁹ solū ex latere ipsius patrui admittit̄ vna cum sorore. Nec videretur admittēdus si patruus p quē dūtaxat ipse cōiungit̄ fratri ɔsobrino excluderet̄ quasi esset cōiūctus ex infecta radice: put als dicūt doc. in. l. illam. C. de colla. & in. l. maximū vitium. C. de libe. prete. q exclusa puta matre excludunt̄ oēs cōiūcti per lineā maternā quasi veniāt ex infecta radice: put inter ceteros notant bal. & Saly. in d. l. maximū vitiuz. & Pau. de ca. ibi. & in. d. l. illam. Si ergo ex hac rōne extēdimus statutū hmōi quoad caput exclusiuū fortius seu pari rōne debemus illud extēdere ex hac ratione quoad caput inclusiuū cū illd caput sit fauorabile respiciēs meru fauorē psonarū q̄ admittunt̄ a statuto: iō tāq fauorabile extēdēdū. ar. regl'e odia. in fin. in. vj. cum si. & caput exclusiuū sit odiosum attento q lz non sit inductū odio personarum que excludunt̄. tamen tēdit ad eoꝝ p̄iudiciū. & al's in simili dicit bal. in. d. l. illā. q hmōi exclusiōes huiusmodi statutorū censent̄ quedā exheredatiōes & restringēde nō ampliāde. ar. l. cū qdā. ff. de libe. & posth. & dicte regule odia cū si. Sic & al's fit sīlis ɔsideratio q edictū ptoris ex vno capite sit fauorabilis. Et q̄ ex illo capite fauet certis psonis & ex alio capite censeat̄ odiosum quo ad psonas qbus p̄iudiciū infert̄. & ideo ex alio capite est restringendū. l. sed si hac. §. fi. & l. q̄situ de in ius vo. & ita p illas. ll. no. gl. in. l. venia. C. e. ti. vbi bal. trahit dictā glo. ad terminos hmōi statutoꝝ excludentiū feminas a successionib⁹ ab intestato qd ex parte eoꝝ qui inuitant̄ cēseat̄ fauorabile & extēdēdū et ex capite psonarū que excluduntur censeat̄ odiosuz & restringēdū & quotidie allegat̄ illa gl. & theorica bal. ibi per doc. qui cōiter ibi & alibi cū ea trāseunt: vnde si dicta ratione extēdimus illud caput exclusiuū qd est restringēdū. s. q vno excluso excludantur oēs ex eo dūtaxat cōiuncti: fortius debemus extēdere caput inclusiuū q vno admisso admittatur pariter ille quo solo mediāte est cōiūct⁹: qr pter qd vnūquodq et illd magis auk. multomagis. C. de sac. sanc. eccl. † Et ideo prout filius patrui & sic frater patruelis q vulgariter solet dici frater consobrin⁹ vocatur ad hereditatē vna cū sorore carnali ita vocetur & patru⁹ carnalis qui est cā q frater consobrinus admittatur per p̄dicta. & etqr alias resultaret quoddam absurdum quasi cōcurrerent patruus carnalis & ei⁹ filij & sic fratres patrueles & soror carnalis q frater patruelis succederet & non patruus vna cū sorore vl' q pter patruū p̄rem. s. filij patruelis excludat̄ ipse fili⁹ fraterq patruelis et soror admittatur insoliduz casu quo ipsa soror non admitteret̄ nisi quo ad dimidiā si patruus nō superesset: & sic pater esset cā exclusiōis sui filij ɔtra oēm equitatē. ar. aūt ab absurdo optimū est in iure. l. nā absurduz. ff. de bo. liber. l. scire oportz. §. aliud. ff. de excu. tu. Adeo q vt absurdū euitet̄ lz arguere ad extēsionē. l. q̄ tūcūq correptiue put no. imo. in. d. §. d viro p. d. §. aliud. vbi ne ille q est lōginquior hēat minorē dilationē q̄ ppinquior trahit̄ lex ad casuz qui nullo mō sub v̄bis l. cōprehēdit̄ imo v̄ba repugnāt ne lex ipa ɔtineat dictā absurditatē. sīr q̄ dicam⁹ in casu nostro q ne sequat̄ ista absurditas qd ppinquior in gradu ceteris oīb⁹ parib⁹ excludat̄ ab hereditate vbi remotior in gradu admittit̄ maxime cū nō cōiūgat̄ ipē remotior psone defuncte d cui⁹ successione agit̄ nisi mediāte ipso ppinqore. vñ nō minor esset absurditas in casu isto q̄ in illo. ne ergo ex isto statuto resultet. s. dicta absurditas extēdam⁹ dū loquit̄ d patruo cōsobrino seu d fratre ɔsobrino ad ipūz patruū carnalē put & indubie fuit de mēte statuētiū q̄ dz v̄bis p̄ualere. ar. c. intelligentia. de v̄b. sig. & l. nō dubiū. C. de legib⁹. & l. in cōuentiōalib⁹. ff. de v̄b. sig. cum similibus. Quod aūt sit de mēte statuētiū demōstrat̄ qr statutū lōge magis fauet f̄ri carnali q̄ cōsobrino & sīr cēseat̄ magis voluisse fauere patruo carnali q̄ ɔsobrino qd & demōstrat̄ ex alio: quia patruus canalis excludit matrem a successiōe vltra legitimam vt est casus statuti in v̄. si. si vero mater & patru⁹ extiterint &c. & tamē statutū immediate loqūs d patruo cōsobrino seu de fratrib⁹ cōsobrinis dispōit nō ita fauorabiliter circa eos sz statuit q succedāt solū in vna dimidia & i alia dimidia succedat mater. vnde lz subdat̄ in v̄si. immediate sequenti q si ɔcurrūt soror et amita & fratres cōsobrini patrui seu ɔij ɔsobrini succedāt tales vl' patrui in vna dimidia: in alia autem dimidia succedunt soror vel amita & in earū dimidia cōputetur dos si quā habet & nō repetat de patruo carnali: nō tamē fuit omissuz de ipso patruo: qr statuētes voluerint eū admittere quē supra proxime magis honorauerūt q patruū cōsobrinū: sed verisimiliter ex co tacuerūt d patruo carnali: qr cogitauerūt: qr si admittebant fratres consobrinos vl' ɔios ɔsobrios remotiores i gradu. & q. s. fuerāt min⁹ a statuētib⁹ honorati lōge magis cēserent̄ iuitati ipsi patrui carnales ad illā portionē ad quā inuitant̄ ipsi cōsobrini cū necubi in iure reperiat̄ q ɔij consobrini vel fratres consobrini admittātur ad successionē vbi nō admittūtur fratres vl' patrui carnales. † Et predictis etiā facit qr si aliud diceremus derogaretur iuri cōmuni disponēti qd trāsuersales vltra fratres & filios fratrū admittant̄ sz ordinē gradus & propinquior in gradu p̄ferat̄ remotiori in gradu de qua regula in auk. cessante. & in auk. post fratres. C. d legi. here. & insti. de legi. agna. suc. §. si plures. & ff. d sui. & legi. l. post cōsanguineos. §. hereditas. & in. §. patrui fi. vbi pz q fili⁹ patrui non admittit̄ si patruus extat. & sic si diceremus patruum non admitti & ei⁹ filiū admitti recederemus a regulis iuris cōis. & per cōsequens etiā si patruū nō admitterem⁹ nō euitaretur legū exorbitātia & recessus a iure. Non ergo debemus patruum excludere ne recedamus a iure cōmuni ex quo in oēm euentum datur recessus a iure ɔmuni p predicta & non est dubium q si statuētes cōsiderassent istū casuz posito q ipsuz nō cōsiderauerint statuissent patruū admittēdum ad dictam dimidiam ad quā admittūt patrui seu ɔium cōsobrinum & fratres consobrinos. & ideo in casu omisso videtur respondēdum & decidendū id qd statuētes statuissent si cogitassent p theoricā tex. cum glo. in. l. tale pactū. §. fi. ff. d pac. & ibidē p doc. Ex quibus

Ex quib⁹ oïb⁹ puto intrepide ꝯcludēdum ꝙ p̄dicti patrui admit tant̄ vna cū dcā sorore ⁊ hēant dimidiā ⁊ dcā sorore extāte dota ta de altera dimidia hñt tātā q̄ntitatē inquātū ascēdit dos ipsius adeo ꝙ si hr̄ditas dci iulij erat estimationis .dccc. flore. ⁊ .d. soror hūerat ī dotē .cccc. flo. dci patrui hēbūt ex vno capite dimidiā hr̄ ditatis ⁊ sic .cccc. aureos. ⁊ q² altera dimidia nō excedit q̄ntitatem dotis: q² dimidia hr̄ditatis ꝯstat ex q̄dringētis aureis ⁊ silr̄ dos ascēdit ad dictā quātitatē q̄dringētoꝝ ⁊ statutū exp̄sse dispōit ꝙ qcqd soror hꝫ ī dote extenuet ei⁹ dimidiā ⁊ qd̄ extenuatuꝫ est pa truis seu ꝫijs applicet̄. Ita ꝙ tātomin⁹ de dcā dimidia hēat ta lis soror quātū ē dos q̄ hꝫ: cū ḡ tm̄ sit dos q̄ hꝫ ī casu .s̄. posito q̄n tū ē ipa dimidia seqt̄ ꝙ dcā dimidia extenuat̄ in totū applicat̄ pa patruis: ⁊ multofortꝫ si nō extenuaretur in totū quātitas dotis

8 eēt d̄ dimidia tāgēte sorori detrahēda ⁊ applicare patruis. † Nec ob. adducta in ꝯriū. Nō eñ obstat. ꝙ d̄ iure cōi dicti patrui exclu dunt̄ ab auia ⁊ a sorore: q² rñdet̄ ꝙ dicto iuri est derogatū ꝑ dictū ius municipale qd̄ p̄ualet in municipio. l. oēs populi. ff. iusti. d̄ et iure. ⁊ insti. de iure naturali gen. ⁊ ciuili. §. ſꝫ ius qdē ciuile. ⁊ .l. lege municipali. ⁊ .l. fi. ff. de decre. ab ordīe faciē. cū si. Et ꝙ circa hmōi statuta tradūt doc. in .l. sancim⁹. C. de nup. ⁊ in .l. titio cētū. §. titio genero. ff. de ꝯdi. ⁊ demō. ⁊ ꝑ Dy. in regula indultum in .vj. ⁊ per Bart. in .l. liberoꝝ de ꝟb. si. ⁊ per doc. in .d.l. maximū vitiū. ⁊ in in

6 finitis locis. † Nec ob. ꝙ statutū p̄dictū nō disponit specifice in ca su nr̄o q² nō admittit patruū carnalē cum sorore ⁊ casus omissus in hmōi correctiuis dēat hēri ꝓ omisso. argu. l. cōmodissime. ff. de libe. ⁊ posth. ⁊ .l. si ex̄neus. ff. de ꝯdi. ob cām. ⁊ ꝙ legū correctiōes sunt euitāde ꝑ iura vulgaria: q² rñdet̄ ꝙ appet ꝙ statuentes vo luerūt recedere a dispōne iur̄ cōis ⁊ fauere masculis poti⁹ q̄ femi nis ⁊ q̄nqꝫ agnatis magis q̄ cognatis vt pꝫ ex oïb⁹ capitulis il lius statuti sub rubrica de successiōib⁹ ab ītestato ⁊ alteri⁹ statuti

10 sub rubrica de successiōe mulieꝝ dotataꝝ. † ⁊ al's in sil'i considerat Imo. i .l. si ꝟo. §. d̄ viro. so. ma. ꝙ lex exorbitās restrīgēda de facili extēdat̄ vbi ī termīs illi⁹ .l. repiunt̄ ml'ti cas⁹ exorbitantes: ⁊ sic q² iurislator solet ī illa mā ml'toties recedere a iur̄ cōi extēdit̄ exorbi tātia seu correctio iur̄ cōis vbi al's nō extēderet̄ ꝓut ipe d̄t ī .d. §. d̄ viro ꝑ tex. ī .c. j. q̄ fuerit ꝓma cā bñficij admittēdi ī vsibus feu. Et maxie ī casu nr̄o attēta dcā rōne absurditatꝫ euitāde ⁊ alijs ꝯside ratiōib⁹ .s̄. fcis q̄ ꝓut arbitror p̄ualēt dcō ar. ꝙ cas⁹ omiss⁹ hr̄ pro omisso cū sit illa via q̄dammō brocardica ꝓut hr̄ ī .d.l. cōmodissi me. ⁊ .d.l. si ex̄ne⁹. ⁊ .l. si cū dotē ī ꝓn. so. ma. ⁊ ar. d̄ .ll. correctiōe euitāda: qd̄ ad idē tēdit ⁊ dicim⁹ ꝙ lꝫ regulariter ꝓcedat: tñ nō ꝓce

11 dūt in casu nr̄o ꝑ rōnes ꝓ hac ꝑte adductas. † Nec ēt ob. ꝙ ex alio nō videamur ēe ī termīs dci statuti: q² dcm̄ statutū nō facit men tionē de auia. q̄ auia d̄ iur̄ cōi excludit patruū ⁊ admittit̄ cū soro re ad dimidiā ꝓut supra dcm̄ est. q² rñdet̄ ꝙ lꝫ dictū statutuꝫ non faciat mētionē de auia ꝓut respicit terminos nr̄os. tñ facit mētio nē d̄ mr̄e ipaꝫ excludēdo ab vniuersa hr̄ditate excepta legitīa ꝑꝑ patruū vel sororē. Et extātib⁹ frīb⁹ vl' ꝫijs ꝯsobrinis excludit a di midia hr̄ditatꝫ: ⁊ appellatiōe mr̄is iusta iterp̄tatiōe ꝯtinet̄ auia. ꝓut appellatiōe pr̄is ꝯtinet̄ auus. ⁊ appellatiōe filij nepos. l. iusta iterp̄tatiōe. ⁊ .l. filie appellatiōe cū si. ff. d̄ ꝟbo. sign. ⁊ statuētes ꝟi sil'e ē ꝙ ea occasiōe fuerit ꝯtēti specifica exclusiōe mr̄is: q² cogita uerūt ꝙ exclusa mr̄e sil'r alie ascēdētes femīe excluderet̄ cū oēs de iure cēseāt̄ ꝯtineri appellatiōe mr̄is ꝑ p̄dcā. Et q² ē eadē seu maior rō excludēdi auiā q̄ excludēdi matrē q̄ ē in potiori gradu. ⁊ ꝑpea ꝑꝑ ꝓoritatē grad⁹ p̄fert̄ auie. ꝑ .d. aut̄. defūcto. ⁊ silr̄ d̄ iur̄ munici pali p̄fert̄ auie mr̄ne ꝯcurrit parit̄ cū auia pr̄na. vñ nulla rōne p̄t ꝑsuaderi ꝙ statuētes voluerit excludere matrē ⁊ nō auiā pr̄nā vl' mr̄nā ⁊ statuta recipiūt interpretationē a iur̄ cōi. l. si serui vr̄i. C. d̄ noxa. ⁊ .c. cū dilect⁹ de ꝯsue. ⁊ facit .l. regula ī fi. ff. de iuris ⁊ facti igno. ⁊ .l. nō est nouū cū .l. seq. ff. de .ll. ⁊ iō dictū statutū recipiet in terp̄tationē ꝑ .d.l. iuxta. saltē ne sequat̄ incōueniēs an ꝙ auia pl⁹ ꝯsequit̄ q̄ mr̄ ꝓut al's extēdit̄ lex noua ne resultet icōueniēs: ꝙ re ꝑiant̄ nepotes pl⁹ hr̄e q̄ filios ꝑ .l. si viua mr̄e. §. in nepotib⁹. C. d̄ bonis mr̄nis. ꝓut doc. intelligūt illū tex. facit etiā ad p̄dcā .l. ij. §. ꝙ si nepotib⁹. ff. ad tertul. iuncto. §. si mr̄. eadē .l. vbi ꝓut mr̄ nō petē do tutorē filio p̄uat̄ successiōe. ita ⁊ auia nō petēdo tutorē nepoti. Facit ēt rō statuētiū q̄ fuit velle fauere agnatis seu masculis ⁊ h̄ respectu statutū illud vr̄ esse fauorabile. arg. l. q exceptionē. ff. de cōdi. inde. Et lꝫ dictū statutū sit exorbitās ⁊ correptiuū iuris no ui q̄ten⁹ ꝑꝑ patruū vel sororē excludit matrē. ⁊ propterea videat̄ durū ⁊ restringēdū priuādo .s. matrē a luctuosa filie hr̄ditate. ar. l. fi. C. de insti. ⁊ substi. sub ꝯdi. factis. Tñ atteto ꝙ nō excludit in totū sed reseruet sibi legitimā nō cēset̄ adeo durū: ⁊ lꝫ ꝑ dictū sta tutū recedat̄ a iure nouo seu a media iuris prudentia: tñ reducit̄ ad ius antiquū .l. xij. tab. quo iure patruus ⁊ soror ex ꝑte pr̄is ⁊ ce teri agnati excludebāt matrē vt ꝓbatur insti. ad tertul. in ꝓnc. vñ cū istud statutū moderet ius corrigens ius antiquum non videt̄ quod debeat censeri nimium restringendum seu intātum prout esset restringendum si corrigeret ius cōmune nō inherendo alicui

12 iuri cōmuni. † Et hoc per theoricam glo. cum qua doct. trāseunt in .c. statutum. el. j. sup ꝟbo numerādum. de prebē. lib. vj. Que vult quod ius exorbitans a iure exorbitāti nō fit, restringendum tanq̄ exorbitans: sed potius ampliādum cum reducat ad pristinuꝫ ius commune. ita ⁊ a simili ius correptiuum iuris correptiui nō debe atcenseri omnino restringēdum tanq̄ mere correctiuum. Et ideo stantibus rationibus supra consideratis videtur dicēdum quod prout statutum excludit matrem extante patruo vl' sorore ab vni uersali hr̄ditate. ita etiam excludat auiā maxime auiam maternā ꝓut est illa de qua ad p̄ns agitur. Nā tunc militat illa ratio qd̄ ve nit ex correcta radice: quā ponderant doct. in dicta .l. maximuꝫ vi tium. maxime Bal. ⁊ Saly. ⁊ Pau. de cast. in .l. illam de coll'. dicit esse veram vt euangeliuꝫ. Itē ꝯcurrit ratio. Bar. in .l. ij. §. Itē vi dendum. ff. ad tertul. ⁊ Bal. etiam in .d.l. maximum vitiuꝫ. scilicet ratione capitis inclusiui exclusa mr̄e extātibus agnatis excludā tur ceteri cognati. ⁊ saltē vbi dicte regulariter ambe ꝯcurrūt ꝓut in casu nostro est intrepide facienda extensio. ⁊ per consequēs re manet conclusio quod dicti patrui succedant in dimidia dicte he reditatis. ⁊ dicta soror succedat in alia dimidia: detracta tamen quātitate dotis de dicta dimidia sororis ⁊ applicata dictis patru is s̄ꝫ ꝯsiderationē supra factā: cū statutum specifice super hoc lo quat̄ ⁊ sic sit de hoc casus. l. municipalis. ideo non sit disputāduꝫ scꝫ sup hac dote de qua statutum loquitur per .l. ancille. cuꝫ ibi no tatis. C. de fur. ⁊ .l. illā. versi. de mō. C. de coll'. detracta tñ de dicta hereditate prius legitima dicte auie a qua nō p̄ōt dici exclusa nec de iure ꝯmuni nec de iure municipali. que legitima est sexta toti⁹ hereditatis cum de iure ꝯmuni succederet in dimidia ꝑ .d. aut̄. de

13 functo: † ⁊ legitima sit tertia eius qd̄ qs est habitur⁹ ab intestato. l. parētib⁹. ⁊ .l. cū q̄rit̄. C. d̄ inoffi. tes. iūcta aut̄. nouissima cū ibi no. eo. ti. retēta cōi sñia doc. sup q̄ nō duxi īsistēdū qd̄ ꝓut est aucta le gitima filioꝝ ꝑ iura nouissima ita ⁊ sit aucta legitīa parētū est tñ legitima portio bonoꝝ nō hr̄ditatꝫ. q² d̄trahit̄ añ oīa d̄ hr̄ditate es alienū ⁊ funeris impēsa. ⁊ de residuo deducit̄ legitīa vt ē expres suꝫ in .l. papinian⁹. §. iiij. ff. de inoffi. test. ⁊ ꝑ gl. in .l. cū a matre. C. de rei vēd. iō si ꝓut audio dicti patrui erant creditores .d. Iulij ex ꝑsona sui auctoris illud es alienum est ante oīa deducendū de he reditate .d. iulij. ⁊ hoc respectu diminuit hr̄ditatē seu bonaꝝ subse quēter minuit legitimam prout eñ auia si ab intestato successisset in sua dimidia habuisset hr̄ditatem exinanitā dicto ere alieno. ita ⁊ succedens in legitima cōsequitur illā extenuatā seu diminutaꝫ

14 dicto ere alieno ꝑ .d.l. q̄rit̄. ⁊ .d.l. parētibus. ⁊ .d. §. q̄rta cuꝫ si. † Est autem aduertendū. q² extra punctū mihi d̄r qd̄ vnus ex dictis pa truis post mortē dicti iulij decessit superstite sibi vno filio qui per ꝯsequēs est frater patruelis dicti iulij dubitat̄. an dicto fratri pa trueli debeatur sua portio virilis de bonis ⁊ hereditate dicti iulij. Circa quod breuiter rñdeo quod hereditas dci iulij fuit pro dimi dia delata patruis velut ꝓximioribus dicto Iulio quā foret dict⁹ patruelis frater. ideo patrui ꝓximiores in gradu excludebāt dictū fratrē patruelē. patru⁹ enim est in tertio gradu ꝓut .s̄. dictū est: et frater patruelis est in quarto gradu. d.l. iuriscōsult⁹. §. iiij. gradu. ⁊ insti. de gradibus. §. iiij. gradu. ⁊ .l. j. §. iiij. gradu. ff. eodem tit. ꝓ or autem in gradu transuersalium de iure cōmuni prefertur remo tioribus in gradu. aut̄. post fratres fratrūqꝫ filios vocantur. C. de leg. hr̄. l. post consanguineos. §. ꝓxi. agnato. ff. de suis ⁊ legiti. ⁊ in stitu. de legit. agna. suc. §. nos ꝟo. Decessit autem Iordanus pa ter huius fratris patruelis: vidēdū est. an portio q̄ fuit delata di cto Iordano deuoluta sit ad eius filiū ⁊ est questio facti potiusq̄ iuris. Nam aut dictus Iordanus adiuit hr̄ditatem dicti Iulij. ⁊ tunc q² adita hr̄ditate est effectū vnū patrimoniū. l. j. §. veteres cū sua gl. ⁊ .l. cū hr̄des in ꝓnci. de acqui. pos. dicta portio hr̄ditatis di cti Iulij q̄sita ꝑ dictū Iordanū si adiuit trāsit in cōsequentiaꝫ ad eius heredem vna cum residuo hereditatis. l. qui duo ꝟsi. ſꝫ diuer sis. de vulg. ⁊ pupilla. cū si. ⁊ hoc clarū. Si aūt d̄cessit hereditate nō adita illa nō trāsmisit ad eius filiū: q² hereditas non adita nō trās mittitur. l. j. §. in nouissimo. C. de cadu. tol. ⁊ .l. qm̄ sororem. C. de iu re delibe. vnde tūc portio que fuerat delata dicto Iordano accre scit alijs patruis qui hr̄ditatē dicti Iulij pro earū ratis adiuerūt. l. si ex plurimis. ff. de suis. ⁊ legitimis. l. j. C. quādo non petent par tes. ⁊ .l. j. §. his itaqꝫ. ff. de cadu. tollēd. cū si. ⁊ hoc etiā clarum. Itē inq̄tum supra dixim⁹ qd̄ dicta soror hꝫ de sua dimidia ꝑcipere tā tominus quātū habuit pro dote ⁊ illud deuoluitur ad dictos pa

15 truos vigore statuti supra ponderati de quo in puncto. † Est ad uertendum quia illud procedit si dicta soror fuerat dotaca tempo re quo sibi fuit delata hereditas prout arbitrabar. Nam hoc casu videtur intelligēduꝫ supradictum statutum quod loquitur de do te quam habet non de dote quā habebit. vñ videtur intelligēduꝫ de dote quā hꝫ tempore quo defert̄ hereditas. Nam illud temp⁹ est in cōsideratiōe vt dignoscatur qualiter qs succedat. arg. l. si qs filio exheredato. ff. de iniusto testō. ꝓut al's dicit Bar. in quodam suo consilio qd̄ incipit quidam decessit intestat⁹ in ordine .lxxiiij. s̄m ordinem qui habetur perusie qd̄ statutū dictans quod dotata

16 non succedat intelligitur de dotata t̄pe quo defert̄ hereditas. † Et al's Bal. in .l. si matrē in fi. de suis ⁊ legitimis. dicit quod statutuꝫ mediolani dictans qd̄ mulier nupta extra territoriū mediolani nō

succedat in territorio mediolanēsi dʒ intelligi in hr̄ditate acqren-
da no in acqsita priusq̄ nuberet quē refert ⁊ seqꝛ Pe. de anch. i re
petitione. c. canonū de ↄstitutiōibꝰ in antiqs. xv. q. pncipali. col. cj.
vel circa. itellexi q̄ dicta soror diu postea q̄ decessit dictus Juliꝰ
habuit dotē a dictis patruis, cū pacto de nō petēdo aliqd de hr̄di
tate pr̄na vl̄ mr̄na nec de hr̄ditate dicti Julij. vn̄ non arbitror q̄
statutū. s. pōderatū aliqd disponat circa hāc dotē. Tn̄ qꝛ dicta so
ror refutauit dictis patruis iura sibi ↄpetētia in bonis dicti Ju-
lij ipsa soror repellit̄ ope exceptiōis si dicta refutatio nō rescindit̄.
verꝫ qꝛ ipsa tūc tp̄is erat minor ⁊ forte ꝓtēdit se lesam ⁊ vult rescin
dere dictā refutationē rōne lesionis tanq̄ minor vel alia de cā q̄
an facere possit me nō intromitto qꝛ nō sum sup hoc interrogatꝰ
neqꝫ vidi dictā refutationē. Presupposito q̄ ipsaꝫ rescidere possit
hʒ ipa restituere dictā dotē dcis patruis q sibi illā dederūt vt ipsa
eis remitteret iura p̄dicta. Nā restitutio ē ita faciēda vt vnusqsqꝫ
ius suū itegre recipiat. adeo q̄ si minor lesus i vēditiōe fundi vult
ope restōnis in integrū rescidere vēditionē hʒ ipe restituere p̄ciū qd
recepit ⁊ ↄseq id qd dedit. vt est tex. in. l. q̄ si mior. §. restō. ff. de mi-
17 noribꝰ. † Et datū ob cām repetit̄ cā nō sequuta vl̄ reducta ad nō
cām vt. ff. de ↄdit. cā data q̄si p totū. ⁊. l. si fullo. de ↄdi. sine cā. ⁊ lʒ
ↄditio ob cām regulr̄ nō hēat locū in ↄctibꝰ noīatis: vt. l. fi. ff. de
cōdi. ob cām. id ↄtingit q̄si ↄctus noīatus nō solet rescindi pp cām
nō sequutā. Tn̄ qn̄ rescindit̄ ille q rescidit hʒ alteri restituere id qd
recipit vt in casu singulari. l. cū te fundū. C. de pac. inter empto. et
vēdito. sic ⁊ al's ꝓbat̄ in. l. ij. C. de rescin. ven. vbi rescindēs vēditio-
nē: qꝛ deceptꝰ vltra dimidiā iusti p̄cij hʒ refundere aduersario id
qd accepit. hr̄ ibi ⁊ i. c. cū dilectꝰ. ⁊ i. c. cū caꝫ. ex̄ de em. ⁊ vēdi. ⁊ al's
in. l. exēpto. §. si qs virginē. ff. de act. empti. vbi rescidēs vēditionē:
qꝛ lesꝰ restituit p̄ciū ⁊ ēt cū rescidit̄ p actionē redhibitoriā restituit
emptor qcqd ↄsecutꝰ est ex ea emptiōe. l. cū aūt. §. iulianꝰ ait. ⁊. §.
cū redhibet̄. Al's negociū claudicaret qd ēe nō dʒ. l. j. ⁊. l. si id qd.
in fi. ff. de rescindē. vēdi. ⁊. l. sicut. §. pe. i. fi. ff. de arbi. ⁊. l. fi. C. d fruc.
⁊ litis expēsis. Et p ↄn̄s i oēm euētū dci patrui hn̄t ↄseq tātā q̄ti
tatē q̄ta fuit dos si dcā soror ↄseqt̄ dictā dimidiā hr̄ditatis dicti
Julij. ⁊ ↄn̄r in effectu stat firma ↄcl'o supra fctā: lʒ p aliud mediū.

Laus deo.

¶ Summarium super consilio. clxxxix.

¶ Ciues de aquaspartana facti ex comitatiuis tudertinis quomō gaudeant beneficio a papa concesso super datijs soluendis. p totum con.

1 ¶ Contractus ↄmunitatis sunt seruādi nec rescindi p̄nt nisi ex causa id est recisio vtilitatē respiciat.
2 Lex potius effectum considerat quam verba.
3 Similium est idem iudicium.
4 Super dictio varijs ponitur modis ⁊ respicit qn̄qꝫ quid extrinsecum ⁊ ponitur quandoqꝫ pro propter.
5 Ciuis factus per verba meram fictionem denotantia dr̄ v̄e ciuis.
6 Contractus conuentionis intelligitur rebus sic se hn̄tibus.
7 Causa cessante cessare dʒ effectus.
8 Cōmodum sentire debet qui sentit onus.
9 Subiecta talia esse debent qualia p̄dicata demonstrant.
10 Legis habet vigorem quod principi placuit.
11 Uerba non censentur esse prolata sine virtute aliquid operandi.
12 Fictum ⁊ simulatū fieri dr̄ qn̄ vere fieri potest.
13 Fictio semp nititur causa vrgenti et equitate ⁊ nunquam inducit̄ vbi non sortitur iuris effectum.

¶ Consilium. clxxxix.

In nomine dn̄i nostri iesu Christi. † In hac ↄsultatiōe vr̄ p̄ma facie dicēdū q̄ di
1 cti aq̄spartani olim comitatiui deinde assumpti in ciues non debeant gaudere seu p̄ticipare dcā remotione datij defe
ctus macinatꝰ ex eo qꝛ in eoꝝ assumptiōe ad ciuilitatē fuit speci-
fice deductū q̄ dicti aq̄spartani soluerent sup defectu macinatus
tantā q̄titatē quātā soluebāt p eo tertiaria ⁊ hoc fuit quodāmō
deductū in cōuētionē inter ipsos aq̄spartanos qbus ↄferebat̄ ci-
uilitas. ⁊ iter ipsos ↄferētes ciuilitatē hn̄tes autoritatē ⁊ arbitriū
a cōitate ⁊ sic hoc respectu representantes cōitatē q̄ ipsi aquaspar
tani soluerent super dicto defectu macinatus illā integrā q̄titatē
quā soluebāt p tertiaria. Un̄ ↄtus ille est seruandus inter cōitatē
cuius vice ↄcedit immunitas ⁊ ipsos aquaspartanos. nec pōt ab
altera partiū reuocari seu ↄueniri. l. q̄ semel. ⁊ qd ibi p Bart. ff. de
decretis ab ordie faci. ⁊ p eūdē Bar. i repe. l. oēs populi. ff. de iust.
⁊ iur. Cū ergo intersit dicte cōitatis tudertine q̄ dictū pactū serue
tur: nō vr̄ q̄ dicti aq̄spartani possint ab eo recedere p p̄dicta: fuit
eñ q̄dā donatio ciuilitatis sub illa ↄditione vel pacto: vn̄ ↄcedēs
pōt agerere vt obseruetur. arg. C. de dona. q̄ sub modo. l. quoties.
2 Scd'o hoc idem vr̄ dicēdū ex eo qꝛ dicti aq̄spartani lʒ sint effecti ci
ues: tn̄ quo ad hmōi solutionē in effectu nō mutauerūt neqꝫ me-
liorauerūt eoꝝ ↄditionē: sʒ soluūt ad eā rōnē ad quā soluūt alij co
mitatiui ⁊ nec plꝰ nec minꝰ soluerūt. postea q̄ soluissent si fuissent
comitatiui: lʒ quo ad supficiē ⁊ q̄ ad nomē videant̄ illā solutionēʒ
trāsmutasse de tertiaria in defectu macinatꝰ. Forte cuiusdā hono
ris grā: tn̄ vr̄ potiꝰ ↄsiderandus ipse effectꝰ quā ip̄m verbale no-
mē seu apparētia. nā leges ↄsiderāt potiꝰ effectū quā v̄ba. l. ij. i fi.
C. cōia. de leg. ⁊. l. pe. §. j. ff. ne qs eū q in ius vocat̄ vi eximet. ⁊. l. j.
§. hec v̄ba. ff. q̄ qsqꝫ. iur. cum simi. ideo videnť quo ad hoc iudica
di potiꝰ tāq̄ comitatiui q̄ tāq̄ ciues. iō ꝓut alij comitatiui i nihi
3 lo releuāt̄ pp dictā diminutionē d'fectꝰ macinatꝰ. † Ita nec dci a-
quaspartani dato qd sint effecti viri ciues ⁊ in alijs habeāt̄ ⁊ tra-
ctēt̄ vt v̄i ciues: nā in h̄ videnť assimilādi potiꝰ comitatiuis quā
ciuibꝰ p p̄dicta: ⁊ de similibꝰ idē est iudiciū. l. non p̄nt. ff. de. ll. ⁊. c.
iter ceteras. ex̄ de rescri. ⁊. c. trāslato. d trāslatiōe p̄lato. Alʒ sic
tertio ipsi aquaspartani eēt melioris ↄditiōis seu magis releuati
ex dcā diminutiōe oneris dicti datij defectꝰ macinatꝰ quā ciues
originarij. attēto qd ipsi aq̄spartani rōne antiq̄ rusticitatis solue-
bāt ⁊ soluūt plusq̄ si essēt ciues originarij pp dictā ↄuētionē ꝓpt
ea si p rata dicta diminutio oneris eos iuuaret eis ꝓdesset in plꝰ
quā si fuissēt originarij ciues vt de se pʒ: qd nō vr̄ d mēte ⁊ q̄dāmō
vr̄ absurdū qd dicta exoneratio facta in fauorē ciuiū ⁊ nō comita
tiuoꝝ minꝰ ꝓsit originarijs ciuibꝰ q in nullo assimilant̄ comitati-
uis quā ꝓsit originarijs comitatiuis nup effectꝫ ciuibꝰ ⁊ q nō in
oibꝰ fungebāt̄ iure ciuiū ⁊ i spē quo ad hmōi solonē quo ad quā
potiꝰ videbant̄ fūgi iure comitatiuoꝝ quā ciuiū vt supius est de-
mōstratū. iō ex his vr̄ ↄcludēdū qd h̄ respectu debeāt celeri vt co
mitatiui. ⁊ possint vt comitatiui h̄ respectu noīari. nec videat̄ i to
tū falsū cū veritatis p̄mordio adiuuet̄ ꝓut in sili dicit tex. in. l. cuꝫ
filius. §. hr̄s meꝰ. in fi. de leg. ij. Ex quo ibi infert̄ qd relictū factū de
eo qd ex testō sempronij debet̄: verificat̄ in eo debito qd erat iure
nouatiōis sublatū ⁊ extinctū. q̄to ǵ fortiꝰ dicere possumus in ca-
su nr̄o in quo circa rē de qua agit̄ non vr̄ oīno extinctꝰ effectꝰ illiꝰ
qualitatis q̄ erat comitatiui. Ex quo vt comitatiui i effectu solue
bāt vt sepiꝰ dictū est. Et marie qꝛ fuit dictū qd soluerēt tertiariam
sup defectu macinatꝰ nō aūt fuit dictū qd soluerēt d'fectū macina
4 tus. † Dictio aūt sup varijs modis ponit̄ ⁊ respicit qn̄qꝫ qd extrin
secum. nā qn̄qꝫ ponit̄ p propter: vt no. in. l. pe. de picu. ⁊ cōmo. rei
ven. ff. ⁊ p Bald. in. l. liberti. C. de op. liber. ⁊ per eundē in. l. j. in. j.
col. C. cōia de lega. iō pōt intelligi fuisse ↄuētū qd pp defectū maci
natꝰ seu loco defectꝰ macinatꝰ soluāt tertiaria vt ceteri comitati-
5 ui: nō aūt soluāt vere ipsuꝫ defectū macinatꝰ. † His tn̄ nō ob. in ↄ-
riū puto eē de iure veritatē ⁊ iustitiā satis aptam ꝓ dictis aq̄spar
tanis p̄mittēdo qd ex forma ↄctꝰ eoꝝ ciuilitatis ipsi fuerūt effecti
veri ciues tudertini: qꝛ v̄ba eoꝝ ciuilitatꝫ sunt v̄itatis expressiua
emanata ab hn̄tibꝰ p̄tātē eos creādi ⁊ faciēdi ciues saltē stāte po
stea cōfirmatiōe summi pontificis qui ꝓut dr̄ ↄfirmauit ⁊ robora
uit dictā ciuilitatem: vnde non est hesitandū quin sint veri ⁊ pro-
prij ciues. cū etiā si fuisset collata p v̄ba sui natura sonantia in fi-
ctionē: nihilominus vera ciuilitas fuisset collata ꝓut in p̄prijs ter
minis firmant Bar. ⁊ doc. in. l. si is qui p emptore. ff. de vsucapio.
Et insuper fuerint eis concessa priuilegia exemptiones vtilitates
honores ⁊ p̄eminētias quibus alij ciues tudertini de comitatu tu
derti sumpti ⁊ electi gaudent ⁊ potiūt̄. ⁊ ideo cū alij assumpti de
comitatiuis in ciues gaudeāt ⁊ potiantur dicto cōmodo ⁊ dicta
gratia summi pōtificis diminutionis dicti oneris defectus maci
natꝰ eodē modo ⁊ dicti aquaspartani d'beāt hac immunitate gra
tia commodo ⁊ honore fungi ⁊ potiri. Ex quo prout dictū est fue
runt assumpti cū eisdem gratijs honoribus ⁊c. quibus alij potiū
tur: que verba cū emanauerint ab habentibus p̄tātem statuendi
prout saltem habebat legatus. c. fina. de offi. lega. videtur habere
vim legis. arg. l. cesar. ff. de publicanis. ⁊. l. pe. C. de dona. iter virū
⁊ vxorē. ⁊. l. semper loquitur. ⁊. l. arriani. C. de hereticis. ⁊ in auť. q̄
incipiūt hodie. Et ideo verba legis lʒ appareant p̄ntia vl̄ p̄terita.
Tamen adaptantur ad casus postea ↄtingentes vt dictis iuribꝰ
⁊ per Bar. ⁊ doc. in. l. j. ff. de cōdi. ex lege. Unde dicta v̄ba dicte ci
uilitatis sunt trahenda etiā ad hunc casum. Et maxime cū illa cō
cessio ciuilitatis fuerit principaliter quedam gratiosa concessio et
ↄn̄ter bn̄ficium non respiciens preiudiciū tertij sed ↄcedentiū hoc
est cōitatis tudertini: ideo est latissime interp̄tāda. l. beneficiū. ff.
de cōsti. p̄ncipum. ⁊. c. qꝛ circa. extra de p̄uilegijs. ⁊. c. cū dilecti in
fin. extra de dona. ⁊ illa v̄ba indefinita debent equipollere vniuer
sali prout regulariter est de natura idefinite. l. si pluribus de leg. ij.
⁊ ca. si romanoꝝ. xix. dist. ⁊. l. de precio. de publiciana. ⁊. d. c. qꝛ cir-
ca. cū simi. Et ideo ex predictis est concludendum qd prout alij ci
ues assumpti ex comitatu gaudent ⁊ potiuntur dicto commodo:
q̄ ip̄a diminutio dicti defectꝰ macinatꝰ est generalis nemine ex
cipiens. ideo nullus ciuis est excipiendus: quia vbi lex non distin
guit nec nos distinguere debemꝰ. l. ij. in fi. ff. de offi. p̄fe. cum cō
cordantijs ibi adductis in gl. ita ⁊ gaudeant isti aquaspartani q
etiam comp̄rehēdunt̄ sub generalitate dicte. l. apostolice. Ex quo
generaliter ⁊ absolute tollit dictum datiū defectus macinatꝰ. vꝫ
quo ad ratam quam tollit ⁊ sic generaliter oēs soluentes illum de
fectum macinatꝰ eximunt̄ ab illa obligatiōe q̄ tenebāt̄ soluēdi il
lud datiū d'fectꝰ macinatꝰ. ǵ celeāt̄ ⁊ sint exēpti ēt ipsi aquasparta
ni q illud soluebāt ⁊ soluūt pro rata que restat ꝓut infra deducaꝫ.
Quod

6 †Quod etiã deducit᷑ q2 si dictũ datiũ defectus macinatus fuis- set sublatũ in totum nemo sani capitis dixisset ꝙ dicti aquaspar- tani soluere tenerent᷑. Nec possent sup defectu macinatus soluere. ið simil'r non teneant᷑ soluere dicto datio sublato ꝑ parte respectu illius partis sublate. Cũ idẽ iuris sit de toto quo ad totũ q8 de pte quo ad partẽ. l. que de toto. ff. de rei ven. ꝛ c. pastoralis. ꝟsi. si qs cũ totũ. de offic. deleg. ꝛ l. qui scit. in pnc. ff. de vsuris. cũ si. Et lz fuerit actũ in dicta ciuilitate ꝙ dicti aquaspartani soluerẽt sup dicto de fectu macinatus tm̃ quãtũ soluebant pro tertiaria. Tamẽ illð in- telligit᷑ rebus stãtibus in eodẽ statu. nõ aũt eis mutatis. l. cõtinu⁹ §. cũ qs. de ꝟbo. obli. ꝛ. xxij. q. ij. in ca. ne qs. ꝛ p glo. in. l. ꝙ seruius. ff. de ɔdi. ob cãm. ꝛ in. c. queadmodũ. de iureiurã. Vñ si durasset il le defectus macinatus in eodẽ statu fatẽdũ foret ꝙ illi aquaspar- tani habuissent simpl'r seruare illam conuentionẽ prout iacebat: scʒ soluẽdo in defectu macinatus tantũdem ꝙtum pro tertiarijs soluissent si durassent comitatiui. Tñ q2 dictum datiũ defect⁹ ma cinatus mutauit statũ suũ: q2 fuit pro parte sublatũ illa cõuentio nõ arctat simpl'r in hoc casu: sʒ p rata pro qua remãsit illud datiũ arguendo de toto ad partẽ per iura superius adducta. Et hoc ẽt persuadet᷑ ex alio q2 inter illos aquaspartanos erãt etiã nonnulli ciues qui cõuenerunt añ dictam ɔcessam grãm ciuilitatis dictis comitatiuis aquaspartanis contribuere in solutione p̃dicte ꝙtita tis prout illi comitatiui qui assumebãtur in ciues. Sʒ cõstat ꝙ illi ciues nullatenus sunt censendi astricti tanꝙ comitatiui ꝛ absonũ foret ipsos censeri comitatiuos etiã quo ad dictã solutionẽ. Unde indubie vr̃ dicendũ quo ad eos ꝙ ipsi ꝙtitatem que eos tãgit de dcã summa hñt ꝟe soluere in datiũ defectus macinatus non ficte nec simulate seu apparenter: cũ q̃litas ꝑsonaꝝ suaꝝ id suadet nec verba repugnent vt infra deducã. ergo ꝑut ipsi ciues eoꝝ ratã sol uendo ipsi ciues aquaspartani soluũt datiũ defect⁹ macinat⁹. ita et illi olim comitatiui effecti ciues soluunt ipsum datiũ defect⁹ ma cinatus soluendo eoꝝ ratam cum in dicto instr̃o cõcordie ꝛ ɔpo- sitionis habite inter ipsos originarios ciues aquaspartanos ꝛ co mitatiuos ꝑ parte ꝛ quiete cõi ɔuentũ fuerit ꝙ pariter soluere de berent ꝛ tenerent᷑ dictã ꝙtitatẽ soluendã sup dicto defectu maci- natus: ipsi ciues originarij ꝑut ipsi comitatiui assumẽdi in ciues ꝛ de dcã ɔcordia ꝛ ɔuentione fiat sp̃alis mẽtio in dicta ɔcessione ciuilitatis: ꝛ illa ɔuẽtio plurimũ in ea ponderet᷑ vr̃ necessario dicẽ dũ ꝙ eodẽ mõ se hẽant in dicta sol'one ipsi olim comitatiui prout originarij ciues aq̃spartani. ꝛ ꝑpterea ꝑut ipsi originarij ciues est interpretãdũ ꝙ soluãt defectũ macinat⁹ ꝛ nõ tertiarias comitati- uoꝝ: ita ꝛ ipsi comitatiui effecti ciues ad datiũ defect⁹ macinat⁹ arctet᷑: lʒ maiorẽ summã ꝙ alij soluãt p p̃dicta. Et ne eadeʒ dispõ soluẽdi vnã ꝙtitatẽ diuerso iure censeat᷑. arg. l. eũ q edes. ff. de vsu- ca. Itẽ absonũ esset dicere ꝙ ipsi ciues originarij aq̃spartani non gauderẽt ꝛ potirent᷑ bñficio dicto diminutiõis defect⁹ macinat⁹ ꝑut ceteri ciues maxĩe originarij gaudẽt ꝛ potiunt᷑. ꝛ si ipsi origi- narij ciues aq̃spartani potiunt᷑ ꝛ gaudẽt dcã grã diminutiõis di cti defect⁹ macinat⁹. ita ꝛ gaudere debẽt ipsi olim comitatiui aq̃ spartani. attẽto ꝙ pariter ꝛ vniformiter ciues ꝛ comitatiui ad illã arctãtur: maxĩe cũ ꝛ ipsi ɔcedẽtes imunitatẽ sup illa ɔcordia ꝛ cõ uẽtiõe videat᷑ plurimũ se firmasse ꝛ ad illã oculos hñisse. ꝑut dep- 7 hẽdit᷑ ex tenore instr̃i ip̃i⁹ ɔcordie ꝛ instr̃i ip̃i⁹ ciuilitatis. †Itez p̃dicta coadiuuãt᷑: q2 tũc nõ iterat dcẽ cõitatis vl' ipoꝝ ɔcedẽtiũ ꝙ dci aq̃spartani soluerẽt plusꝙ alij ciues originarij nec eoꝝ grã vel dcẽ cõitatis fuit adiecta illa ɔditio ꝙ ipsi soluerẽt tm̃ ꝙtũ pri⁹ ꝑ tertiaria soluebãt: q2 tũc tpis solo vtriusqʒ datij hoc est defectus macinat⁹ ꝛ tertiariarũ fiebat camere ap̃lice isolidũ ꝛ oĩs vtilitas ad ipam ptinebat. ꝛ sic dcã ɔuẽtio fuit fcã hoc respectu ꝑ interesse camere ap̃lice. ꝛ q2 ipsi ɔcedẽtes ciuilitatẽ nõ poterãt illã ɔcedere cũ p̃iudicio camere ap̃lice: q2 nõ poterãt supiori p̃iudicare p iura vulgaria. ꝛ q2 hẽbãt ih sp̃al'r limitatã ptãte in p̃ntiaꝝ autẽ cessat interesse camere ap̃lice: q2 ip̃i⁹ camere nõ interest ꝙ dci aq̃sparta ni gaudeãt vel nõ gaudeãt dcõ bñficio seu cõmodo dicte diminu tiõis dicti datij. ꝑpterea hodie cessat cã pp quã dictũ on⁹ soluẽdi maiorẽ summã ꝙ alij ciues soluerẽt fuit impositũ dictis aq̃spar- tanis: ergo cessante cã cessare vr̃ effect⁹. arg. c. cũ cessante. extra de appel. ꝛ. l. adigere. §. ꝙuis. ff. de iure patro. ꝛ l. ꝙ dictũ. ff. ð pac. cũ si. Loquẽdo s. quo ad ratã diminutã. Nec ob. huic arg. si qs dice- ret ꝙ imo durat iteresse camere ap̃lice: q2 iterest ip̃i⁹ camere ꝙ di cti aq̃spartani soluãt tertiariã ꝑut comitatiui: q2 aliĩ ciues soluãt itegrũ datiũ defect⁹ macinat⁹. s. vt est diminutiũ. ꝛ fm hãc ɔside rationẽ hẽbit camera illã itegrã ꝙtitatẽ tertiarie dci castri q̃ dicit᷑ ascẽdere ad summã cẽtũ p quã augebit᷑ datiũ tertiariaꝝ ꝛ tñ i'ni- hilũ pp h diminuit᷑ datiũ defect⁹ macinat⁹. nã r̃ndet᷑ ꝙ dcã ɔside ratio nõ est bona: q2 dicti aq̃spartani nõ soluũt nec soluere tenent᷑ datiũ tertiariaꝝ: sʒ datiũ ðfect⁹ macinat⁹ p. s. adducta nec cõitas tudertina q̃ insistit aduersus dictos aq̃spartanos hoc allegaret: q2 penitus ꝛ absolute tẽderet in eius p̃iudiciũ: q2 plus soluerẽt alij ci ues fm dictã ɔsideratiõnẽ quã soluerẽt fm itẽtiõnẽ illoꝝ de aquas partã vt recte intuẽti euidẽter apparere pot. Sed tenderet ꝑcise ꝛ absolute in cõmodum camere ap̃lice q̃ ꝑut audio in hoc nõ insistit:

ꝑut nec insistere dʒ p rõnes supra adductas: ꝛ p id q8 ifra dicã vl' forte diligẽti⁹ ꝑscrutãdo camera ap̃lica nec plus nec min⁹ ɔseq̃t᷑ si p̃dicti ð aq̃sparta absolutionẽ suã ascribãt tertiarijs comitatiua 8 rũ vel ascribãt datio defect⁹ macinat⁹. Nã vlteri⁹ deducit᷑ alia rõ ne q8 dicti aq̃spartani debẽt frui ꝛ gaudere ɔmõ dicte diminutio nis dicti datij ðfect⁹ macinat⁹: q2 dicta diminutio fuit p põtificẽ fcã in recõpensationẽ: q2 fuit subblatũ vel diminutũ salariũ officiũ prioꝝ dicte ciuitatis ꝛ tm̃ fuit diminutũ ð dicto datio ꝙtũ ascẽde bat diminutio seu sublatio dcĩ salarij officij p̃orum. q8 salariũ ha bebat soluere ipsa camera ap̃lica ꝛ sil'r ipsa datiuʒ illud exigebat. ita q8 fuit exp̃sse actũ ꝙ camera ap̃lica ex ea ordinatiõe nõ lucra ret᷑ neqʒ dãnificaret᷑ in ali quo ex quo euidẽter apparet q8 ille di- minutiões salarij ꝛ datij fuerũt correspectiue vnũ. vʒ factũ respe- ctu alteri⁹ ꝛ correspectiue ad aliud. ꝛ sic ciues qui grauabãt᷑ one- re datij ꝛ honorabãt᷑ ɔmodo dicti salarij releuarent᷑ a dicto onere ꝛ p̃uarẽt᷑ dicto honore vsqʒ ad correspectiuã ꝙtitatẽ. ꝑut ex ad- uerso ipsa camera ap̃lica releuat᷑ ab onere soluẽdi dictũ salariũ ꝛ p̃uat᷑ ɔmodo dicti datij vsqʒ ad correspectiuã ꝙtitatẽ. Lʒ a p̃nci pio forte nõ potuerit p̃nctual'r videri hincinde quãtitas ꝛ ꝑpter- ea ɔtingit iste excessus. Fuit tñ ob eã cãm apposita illa cl'a q8 ca- mera ap̃lica nõ lucraret᷑ ex h neqʒ dãnificaret᷑. Ex qb⁹ euidenter apparet ꝙ vnũ habuit respectũ ad aliud ꝑut ꝛ supra dictũ est. er- go decẽs est q8 q ex dicta dispõne sentiũt incõmodũ debeãt corre spectiue etiã sentire ɔmodũ. iuxta. l. fm naturã. ff. ð reg. iur. cũ con cordantijs multis ibi adductis in gl. sed dci aq̃spartani poterant ꝛ p̃nt esse p̃ores ꝑut alij ciues. ꝛ cũ essent p̃ores sentirẽt incõmodũ dicte remotiõis salarij p̃orũ pariter ꝑut ceteri ciues. Ideo ꝑut di cta diminutio salarij tendit ad eorũ incõmodũ. ita pariter ꝛ dimi nutio dicti datij defect⁹ macinat⁹ dʒ tẽdere in eoꝝ ɔmodũ ꝑut ce terorũ ciuiũ. Et sic etiã ipsi debeãt potiri ꝛ fungi dcã vtilitate. Co mitatiui aũt nõ potiunt᷑ dicto ɔmodo: q2 nec sentiunt incõmodũ cũ ipsi nõ possint esse de priorib⁹. Ideo dicti aquaspartani nõ sũt in hoc assimilandi comitatiuis: sʒ ciuibus dicta rõne: ꝛ q2 veri sũt ciues nõ comitatiui. ꝛ ipsi soluũt datiũ defect⁹ macinatus vt. s. ð 9 ductũ est. †Qð ꝛ clarius pʒ ex ðductis in puncto. Nã ꝑsupponit᷑: duo sunt datia ꝛ duo sunt exactores. vnus exigens datiũ defect⁹ macinatus alius exigens datiũ tertiariarum. dicti autẽ aquaspar tani ante dictam collatam ciuilitatem soluebãt tertiarias exacto- ri datij tertiariarum qui datiuʒ illud exigebat ꝛ exigit a comitati uis. Post assumptã ꝟo ciuilitatem soluerunt exactori datij defe- ct⁹ macinatus q datium illud exigit a ciuibus. ex quo demõstrat᷑ q8 ipsi aquaspartani soluerũt a die collate ciuilitatis ipsum datiũ defectus macinatus. Talia em̃ sunt subiecta q̃lia p̃dicata demõ- strãt. l. stipulatio ista. §. hoc cq̃qz. ꝛ §. hi q. ꝑut ibi notant Bart. ꝛ doc. ff. ð verbo. obli. ꝛ c. inter dilectos. §. ceterum. ð fide instru. ꝛ c. dudũ in fi. extra de dona. Et ideo cũ dicti aquaspartani soluerent defectũ macinatus prout ꝛ illud soluere debebant ꝛ ipsum datiũ defect⁹ macinatus sit diminutum ꝛ ratio dicte diminutiõis pari ter eos tangit ꝑut alios ciues ꝛ cã ꝑpter quã fuit actum quod ip si soluerent plusꝙ alij ciues cessat respectu rate diminute dicti da tij: q2 scʒ nõ versat᷑ iteresse camere ꝑut h omnia supra deducta sũt omnia concurrunt: quod dicti aquaspartani debeant fungi ꝛ po- tiri cõmodo dicte diminutionis ꝑut ceteri. ꝛ nihil obstat in cõtra rium. Non enim obstant supra adducta in contrarium. Et primo nõ obstat dicta conuentio: quia prout superius dictum est debet intelligi dicta conuentio rebus sic se habentibus seu in eorum sta tu durantibus per. d. §. cum quis. cum simi. supra adductis. Itez, quia cessat causa ꝑpter quam fuerunt onerati in soluendo maio- rem quãtitatem quã ciues tenerentur prout supra latius deductũ est. Preterea ipsi tenentur camere apostolice nõ ciuibus seu com munitati soluere: illam quantitatem ꝛ quodãmodo a camera fue runt liberati ex quo illud onus eis ꝛ alijs iniunctũ fuit sublatum pro rata de qua agitur a summo pontifice ad quẽ spectant bona camere. iuxta. l. bene a zenone. C. de quadriẽnij prescripti. Si ergo sunt facti exempti ab eo cui habẽt soluere nullus debet eos inqui- 10 etare. †Preterea illa diminutio est lex quedã ex quo a lege anima ta prout est papa emanauit. cũ qcqd principi placuit legis habet vigorem. l. quod principi. ff. de constituti. principum. ꝛ institu. de iure naturali gen. ꝛ ciuili. §. sed ꝛ quod principi. princeps enim cẽ setur lex animata in terris dicit gl. argumẽ. tex. ibi i. c. ab arbitris. de offici. delega. libro. vj. Ex lege autem aliquid disponente oritur remedium quo possunt fungi his ad quos spectat fʒ quod subie- cta materia suadet: quandoqʒ actio quandoqʒ officium iudicis: q̃qʒ exceptio. l. qui ad statuas. ff. de acqui. re. do. ꝛ l. j. ff. de condi. ex lege. vbi late de his per Bar. ꝛ doc. idcirco ad ꝑpositum ex illa legali diminutione causetur remedium exceptionis proprie vl' im proprie non curo hoc est sit ꝑpria exceptio. an intentionis ꝛ facti ꝛ exceptio illa competat dictis aquaspartanis ex quo subiecta ma materia legis eos respicit ꝑut alios p iã dicta. ꝛ ɔñr si vigore dicte conuentionis cõuenirentur possint se tueri remedio causato ex di- 11 cta lege apostolica. †Nec ob. scðm q2 licet aquaspartani post assũ- ptã ciuilitatẽ non minus soluerint quã p̃us soluebãt: q2 ita actuʒ

fuit ne camere aplice preiudicaret: tñ mutauerunt formã solõis. Nã vbi prius soluebant in vno datio iposito comitatiuis postea soluerũt in datio imposito ciuibus ꝙ pz: quia ita actũ fuit qđ soluerent super defectu macinatus. Que verba nõ debent cẽseri posita supuacuo sine virtute aliqđ operãdi arg. l. si qñ. de lega. j. ⁊ c. si papa de puile. lib. vi. ideo dicam⁹ ꝙ effectualr mutata fuit obligatio: lz nõ respectu ꝙtitatis: tñ respectu qualitatis vt illa cl'a nõ sit apposita verbis ⁊ nõ rebus ꝑ dicta iura ⁊ argu. l. ij. in fi. C. cõia de legatis. ⁊ l. ij. ff. ne quis eũ. cũ si. Et maxime qꝛ qualitas ꝑsonarum id suadet. nã eoipso ꝙ fuerunt effecti ciues sequebatur ꝙ ipsi haberent soluere datium qđ alij ciues soluebãt maxime attẽtis generalibus verbis dicte ciuilitatis. Quibus nõ reperit in aliquo derogatum. nisi respectu quantitatis soluende. ideo in alijs standũ est regule ꝙ ipsi. s. fungant iure aliorum ciuiũ. ⁊ per cõsequẽs ꝙ vere soluant datium defectus macinatus prout ceteri ciues vere soluunt.

12 † Quod etiam demonstratur qꝛ illud qđ potest fieri ꝓ frustra fit simulate ⁊ ficticie non subsistẽte cã: put dicimus qđ lex nunꝙ fingit vbi põt ꝓ disponere vt est theorica Bart. ⁊ doc. i. d.

13 l. si is qui pro emptore. Nec reperitur in iure quod fictio inducat non subsistente vrgenti causa ⁊ equitate. ⁊ Barto. in dcã. l. si is q pro emptore in. vi. q. dicit ꝙ fictio semp nitit equitate ⁊ nũꝙ inducit vbi nõ sortit iuris effectũ. l. j. si vir vxori cũ ibi notatis. ff. de acqui. pos. ⁊ vbi nõ subest cã simulationis nõ est presumẽda simulatio vt no. Bar. in suo consilio quod incipit Petrusnicole prosequendo intellectũ. l. sicut. §. supuacuum. ff. quib⁹ mo. pig. vel hypo. sol. ideo in proposito nostro cum dicti aquaspartani ex natura ipsius ciuilitatis haberent soluere vere defectum macinat⁹ ⁊ poterat agi vt illud vere soluerẽt nõ est cã neqꝫ ratio qua dicẽdũ sit vel coniecturandum quod censeret actum quod simulate ⁊ apparẽter non vere datium defectus macinatus soluerẽt. ideo nullo pacto dicendũ est ꝙ illi aquaspartani post collatã ciuilitatẽ haberẽt soluere datium tertiariarum qđ soluunt comitatiui: sed datiũ defectus macinatus quod soluunt ciues. ⁊ ad hoc adaptãtur illa verba super defectu macinatus: qꝛ illa dictio sup prout ⁊ supra dictũ fuit varijs modis ponitur. ⁊ qñqꝫ significat substãtiam. c. fi. extra de ordine cog. ⁊ c. in literis de resti. spo. ⁊ vtrobiqꝫ per do. An. vnde licet alias quãdoqꝫ aliter ponat: tamẽ in casu nostro qualitas personarum ⁊ subiecta materia suadet ꝙ poti⁹ isto modo ponat prout demonstrat ex solutione postea sequuta. nam ex sequentib⁹ declarantur prius gesta canone cum per bellicam. xxxiiii. q. iiij. ⁊ ꝑ glo. in capitulo scribam. de presump. ⁊ ideo cum vere soluãt defectum macinatus non sunt iudicandi in hoc comitatiui put nec sunt. Ideo nihil ob. quominus dicta diminutio defectus macinatus eis prosit put alijs ⁊ sic remanet firma ꝯclusio de qua supra.

Laus deo.

¶ Summarium super consilio. cxc.

¶ Donatio non inofficiosa filio facta si indicit ꝙ fili⁹ nõ habeat tantum quantum legitima fuisset an sit consideranda in supplemẽto legitime filij. per totum consi.

1 ¶ Legitima quanta sit ⁊ quibus debeat ⁊ de quib⁹ veniat detrahenda. nu. seq. ⁊ presertim. nu. 9.
2 Legitime loco an succedat dos materna. nu. seq.
3 Dos soluto matrimonio an sit patri vel filio reddenda. nu. seq.
4 Donatio propter nuptias valet inter patrem ⁊ filiuz potestate.
5 Legitime supplemẽtum an delegatis et fideicommissis detrahatur ⁊ qua actione possit experiri. nu. seq.
6 Hereditatis petitio est actio realis ⁊ cõpetit instituto in re certa.
7 Renunciatio conditionalis si testator nõ mutauerit testamẽtum vel si non alienauerit bona an extendatur ad alienationem prius factam ⁊ ignoratam a renũciante. nu. seq. ⁊ per totum consi.
8 Legitima an sit detrahẽda de legatis ad pias vel donatis ante testamentum.

¶ Consilium. cxc.

1 In nomine dñi nostri iesu xpi. † Pro decisiõe pñtis cõsultationis est pmittenduz qđ descendentibus debetur legitima in bonis ascendẽtiũ: que legitima olim erat quarta eius qđ quis fuisset habiturus abintestato. Hodie vero est tertia si nõ sunt plures quatuor. l. cuz qritur. l. parẽtib⁹. ⁊ auf. nouissima. C. de inoffi. test. detrahit tñ ãn oĩa es alienũ ⁊ funeris ipensa. l. papinian⁹. §. iiij. ff. de inoffic. test. Et ideo legitima est pars bonoꝝ nõ pars hr̃ditatis vt ibi no. ⁊ ꝑ gl. in. l. cũ a mr̃e. C. de rei vẽ. Scdo pmittẽdũ est qđ lz nepos sit in scdo gradu ⁊ filia sit in pmo tñ nepos ipse ex filio vel filia premortuo ꝯcurrit cũ filia qꝛ succedit intrãdo loca mr̃is vt instit. de succe. ab intestato. §. cũ filius. ⁊ §. vetustas. ⁊ §. diui. ⁊ in auf. qui. mo. natu. effi. sui. §. ergo. cũ si. Tertio premittẽdũ est ꝙ lz olim descendentes qui tenebant primũ locũ qrelarẽt testũ si nõ erat eis relicta integra legitima: tñ hodie si nõ est eis relicta integra legitima dummodo sit aliqđ saltẽ iure institutionis relictũ. Non hñt querelã. sed hñt ius agẽdi ad supplemẽtũ legitie. l. oimõ. l. seq. l. si qñ. ⁊ l. scim⁹. C. de inoffi. test. in auf. vt cũ de appe. cognoscitur. §. ceterũ. Ex quibus euidentialibus elicit clara ꝯclusio qđ si dictus nepos ex filia nõ hz integrã legitimã a dicto auo põt agere ad supplemẽtũ legitime ⁊ cũ ab intestato ipse vna cũ filia ꝑ virili successisset ꝑ dicta iura ꝑ ꝯñs legitima sua est sexta ps oĩm bonoꝝ defũcti: qꝛ tertia dimidie ꝑ iura. s. in euidẽtialib⁹ adducta. Sz quatr dictũ supplemẽtũ sit extrahẽdũ ⁊ qđ in eo sit ꝯputãdũ imminẽt aliq dubia satis

2 ardua de qb⁹ est discutiẽdũ. † Unũ pncipale dubiũ est. an ipse nepos ex filia debeat in legitima ꝯputare dotẽ sue matris filieqꝫ testõris ꝑfectã ab auo ⁊ deuentã post mortẽ matris ad ipm nepotẽ q qdẽ qđ est ardua. ⁊ ita in qua doc. plurimũ variãt. nã Bar. in. l. in qrta. ff. ad. l. fal. tz qđ nepos debeat ꝯputare in legitimã hmõi dotẽ mr̃nã. arg. l. illã. C. de coll'. ⁊ arg. l. oimõ. §. fi. ibi occasione. C. de inoffi. testa. qꝛ occasione dotis mr̃is ab auo ꝓfecte deuenit ad nepotẽ fz eũ. Qui idẽ cõsuluit in cõsilio suo qđ incipit Gilbertus dedit dotẽ in ordine. xxiij. fm ordinẽ q habet perusie. qđ ⁊ ꝯsuluit Iaco. but. vt refert Bal. in. d. l. illã ꝑ dictas rõnes. ⁊ etiã qꝛ legitima est tertia eius qđ qs est habitur⁹ ab intestato. d. l. cum querit. ⁊ d. l. parentibus. sed ab intestato nepos iste esset habiturus dimidiã hr̃ditatis cõputata dote. ergo legitima sit tertia dimidie dote ꝯputata fm eum vt refert Imo. in. d. l. in quarta. hanc etiã opi. tenuerũt Martinus sily. ⁊ Iac. de are. in. d. l. scimus. in pñ. de inof. testa. ⁊ idem voluit Bar. in. l. post dotẽ. ff. solu. matri. Et idez firmant Raph. fulgo. Pau. de cast. ⁊ domi. Ludo. in. d. l. illaz. ⁊ idẽ Pau. de cast. in. d. l. in quarta. circa finem. dicit se pluries cõsuluisse fm opi. Bar. ⁊ idem in dubio sentit Bal. in. l. qm̃ nouella. C. de inofficio. testa. Sed ꝯtrum qđ in legitimam non imputet cõsuluit Iaco. de bel. vt refert Pau. de cast. in. d. l. illã. ⁊ Bald. ibi refert qđ Iac. ibi dicit nullaz esse dubitationẽ iã cũ exiuit de patrimonio aui. Ideo nõ cẽset amplius de eius pr̃imonio. arg. l. paul⁹ rñdit. §. fi. ff. de acq. here. ideo nõ dz imputare in legitimã que sumenda est ex substantia defuncti. d. l. scimus. §. repletionẽ fm eũdem Iaco. de bel. prout refert Imo. in. d. l. in quarta. Que ratio cessat i eo. ideo non sequitur cõfertur. ergo in legitimam imputat. l. illud. C. de coll'. fm Bal. in. d. l. illam. Qui hanc partẽ sequit potissime dicta rõne. ⁊ qꝛ nepos habuit dictã dotẽ ex successione materna dudũ anteꝙ auus decesserit. Nec põt sibi mutare cãm dñij prout mutaret si in legitimã imputaret ⁊ qꝛ nulla. l. cauetur qđ in legitimaz imputet qđ sufficit. d. l. illud fz eum. qui dicit ꝙ rõnes Bar. lz sint colorate tñ sunt fantastice. Non enĩ obstat ratio qđ capiat ab auo qꝛ est falsa: qꝛ imo capit vt heres mr̃is fm eum. Item non obstat qđ confert. Nã ideo ꝯfert qꝛ originaliter ꝑficiscitur ab auo ⁊ etiaz ordinatiue quo ad on⁹ collationis. Sed non procedit deriuatiue quo ad legitimã: qꝛ proximior cã est mater ⁊ illa attenditur. arg. l. lz ⁊ si sit. §. fi. de lega. iij. Nec etiã obstat id quod dicit. d. l. oimodo de occasione: qꝛ ille. ll. loquuntur de occasione rei ad rem nõ de occasione ꝑsone ad personam fm eum. Qui posuit casum in nepote instituto in re certa qui non tenet ad collationẽ. ergo nec in legitimam imputet. d. l. illud. Alie tñ sue rõnes inferunt idẽ esse in instituto vniuersaliter. Põt tñ ex eqtate dici qđ si nepos succedit vna cum ꝯtijs hoc est filij defuncti imputet in legitimã ex quo succedit representando mr̃em que imputasset. Si aũt succedit cum nepotibus. ⁊ tunc secus fm eundem Bal. in. d. l. illã. Qui tñ de rigore videt inherere ꝓcedenti sue opinioni: quã ꝓcedẽtẽ opinionẽ. s. qđ nõ imputet. Seqtur etiã Ang. in. d. l. in. iiij. ⁊ fm eum cõsuluit Bal. vt refert Pau. de cas. in. d. l. illã. Sed dictam vltimã opinionez vt scz distinguat an ꝯcurrat cũ ꝯtijs vl' nõ: approbat Imo. i. d. l. post dotẽ. ⁊ in. d. l. in quarta. tãꝙ rõnabilẽ ⁊ cõcordatiuam opinionũ: dicens. qđ eã tenuit Bal. in quodam suo consilio: dictam etiã opinionem tenuit Saly. in. d. l. illam. ⁊ eam reperio consulẽdo firmasse dominum benedictum de plũbino in quodam suo consi. cui ꝯsi. multi se subscripserũt. ⁊ excellẽtissimus doctor do. Ibo preceptor meus in. d. l. illam. dicit hanc esse cõmunem opinionez modernoruz qđ ⁊ satis deprehendi potest ex supra relatis. Si enim concurrit cum ꝯtijs prout contingit in casu nostro in quo concurrit cũ matertera ꝯcurrunt in eandem sniam qđ imputet in legitimaz dictã dotem maternam Bar. ⁊ alij supra relati tenẽtes primã opi. Itez concurrunt tenentes vltimam opinionez. Qui simul iuncti faciunt cõmunem opinionem a qua in decisiuis non est recedẽdũ per notã per gl. in. l. omnis diffinitio. ff. de reg. iur. ⁊ Bal. in. l. precibus. C. de impuberi ⁊ doc. in. c. ne innitaris de constitutionibus. ⁊ in. l. cum platis. ff. de regu. iur. Facit. c. prudẽtiam. de offi. deleg. ⁊ l. ij. ff. de constit. principum. ⁊ d. c. ne innitaris.

3 † Est autez aduertẽdũ qđ predicta ꝓcedunt si pater simpliciter dedit dotem ⁊ nõ interposuit stipulationem vel illam interposuit in forma communi. Naz tunc de iure cõi deberet dos ad prem reuerti solu. matri. per generalitatem. l. dos a patre profecta. C. solu. matri. tamen si matrimonium soluitur morte filie superstitibus liberis de cõsuetudine vulgari remanet penes filios non vt heredes mr̃is: sed tanꝙ extorquentes a patre eoruñqꝫ auo ꝑut cõcludit Bar. in. d. l. post dotẽ. Licet i hoc sit magna uarietas de qua ibi. Si aũt stipulatio fuisset interposita non in forma cõi: sed taliter qđ deuolueret ad filios fiue vt heredes mr̃is. Tunc concludendũ esset qđ nepos nõ hz dotem

tem maternā imputare in legitimā: qr illā nō hȝ ab auo: ſȝ vt hr̄s mr̄is ⁊ ſic tanq̄ a mr̄e ⁊ ad hoc tēdūt v̄ba Bal. in d. l. illā. dū rn̄det ad bonā rōnē Bar. dū ɔſiderat q̄ hȝ vt hr̄s mr̄is ⁊ in hoc caſu ɔcordat ēt Bar. in d. l. poſt dotē. in .iiij. q. qd ɔſuluit Bald. put ipſe dicit in d. l. qm̄ nouella. idē tenēs qui in dictis locis alio ſentit ſi nō emanaſſet hmōi ſtipulatio. ⁊ eſt aduertendū: qr ſi ſimplr̄ ſtipulatꝰ fuit ſibi reddi ſub ɔditiōe ſi filia deceſſerit ſine liberis ceſet voluiſſe qd ſi cū liberis deceſſerit liberi dotē habeāt vt hr̄des mr̄is p. l. iter ſocerū. §. cū inter. ff. de pac. dotalibꝰ put voluit Bar. in d. l. poſt dotē in .iiij. q. ⁊ Sali. in dicta. l. illā. ⁊ bal. in d. l. qm̄ nouella. ⁊ in cōſilio qd ibi refert. ⁊ longe fortiꝰ ſi pr̄ fuit ſtipulatꝰ dotē reddi filie et eiꝰ hr̄dibꝰ vel ſimplr̄ in oēm euētū reſtituēde dotis reddi ipſi filie. put cōiter ſolet eſſe hodie de ſtylo. Nā tūc cenſet pr̄ dotē ap-

4 propriaſſe filie. † Et valet donatio inter p̄rem ⁊ filiā in ptāte in dote. l. pōponius filadelfus. ff. fami. hercif. ⁊ hȝ filiafa. tūc heredē. in dotē ēt de iur. ffoꝝ. d. l. poſt dotē. fm̄ vnā lec. vn̄ his caſibus ⁊ quotieſcūqȝ nepos iſte haberet vt hr̄es mr̄is arbitror caſuȝ ſatis clarū qd nepos nō imputet in legitimā dotē mr̄nā p p̄dicta. qr nō vidētur h̄ caſu loq dicte opiniones ɔrie: ſȝ ɔcordāt Bar. ⁊ Bal. vt ſupra retuli. Si aūt pr̄ ſtipulādo voluiſſet nepotibꝰ queri nō vt heredibus filie: qr tūc dos ipſa nō ꝓfiſciſceret a mr̄e in nepotes: ſed ad eos deueniret ex iudicio aui: tūc deberet illā tanq̄ ab alio ꝓfectaȝ in legitimā imputare put eſt de mēte Bar. p caſu indubitato in d. l. in .iiij. Et lȝ ibi Ang. aliud velit tn̄ Jmo. ibi ſaluat Bar. ⁊ vr̄ cū eo reſidere p quo facit q̄ pro ſaluādo Jac. bu. dicit Bal. in d. l. ſcimus. in p̄n. de inoffi. teſtō. ⁊ qd no. ipſe Bar. in. l. peto in p̄n. d le. ij. Aūt circa hoc dubiū cōcludēdū eſt q̄ ſi nulla fuit interpoſita ſtipulatio p dote reſtituēda dictꝰ nepos hȝ dictā dotē mr̄nā in legitimam imputare. Si vero fuit ſtipulatio interpoſita eſt attendenda forma ipſius ſtipulatiōis. an ſit talr̄ ɔcepta q̄ dictꝰ nepos dictā dotē habeat vt hr̄s mr̄is. q caſu dicēdū ē q̄ nō hēat illā dotē i legitimā īputare. Si v̄o fuerit talr̄ ɔcepta ſtipulatio q̄ nepos cēſeat illā dotē mr̄nā hr̄e vt ꝓfectā ab auo ex ɔuiſiōe ipſiꝰ aui ⁊ tūc habeat illā in legitimā īputare: qr aūt nō vidi formā ſtipulatiōis

5 nec in p̄ūcto aliqd de hoc d̄ nō poſſuȝ circa hoc alr̄ rn̄dere. † Secūdū aūt dubiū ſatis arduū eſt: an qd deeſt d legiti a dicti nepotis īputatis imputādis debeat ſuppleri p ipſos hr̄des inſtitutos dūtaxat de eoꝝ portione. an v̄o ſit pariter etiā ſupplendū de relictis legatarijs ⁊ fideicōmiſſarijs in teſtō. Circa quā q̄onē: lȝ Bart. in d. l. in .iiij. ad. l. fal. dicat q̄ legitie ſupplemētū exigendū ſit tā ɔ legatarios q̄ ɔ heredes p. l. libertꝰ. §. libertꝰ. ff. de bonis liber. tn̄ cōtraria opinio vr̄ p̄ma facie verior. ſ. q̄ ſupplemētū legitime ſit petēdum ab hr̄dibus tm̄ per tex. in auſ. vt cū de appel. cogno. §. ceterum. ibi qcqd aūt minus ei legitima portiōe relictū eſt hoc fm̄ al's noſtras leges ab hr̄dibus impleri ⁊ p rōnem: qr ſupplemētū legitime petit̄ per ɔditionē ex lege vt no. gl. i. l. papinianꝰ. §. ſi ɔditioni. ff. de ioffi. teſtō qd ⁊ tenēt doc. cōiter oēs q ɔditio ex lege ē actio pſonal: ⁊ actio pſonalis nō ſeqt̄ fundū ſeu ſingularē ſucceſſorē. l. j. §. ſi hr̄s. ff. ad treb. ⁊. l. fi. ff. de ɔhē. emp. ḡ dȝ intētari ɔ hr̄dē nō ɔ legatarios put p p̄dicta ɔcludit Ang. in d. §. ſi ɔditiōi. ⁊ Jmol. in d. l. in .iiij. ⁊ in. l. ſuus quoqȝ. ff. de here. inſti. ⁊ lȝ Bar in d. l. in q̄rta rn̄deat ad d. §. ceterū. pōderādo tex. dū dicit fm̄ al's n̄ras leges. nā fm̄. ll. codicis nō dicūt a quo ſit ɔſequēdū dictū ſupplemētū. Sȝ illud dicit. §. ſi libertus. Jdeo ad illum. §. ⁊ ſimiles refert̄ d. §. ceterum fm̄ eū: quā rn̄ſionem cōfutat Jmo. in d. l. in quarta. Nā iuſtinianus autor. d. §. ceterū: ſe refert ad ſuas. ll. cū dicat fm̄ alias noſtras. ll. nō aūt ſe refert ad leges iuriſcōſultoꝝ put fuit. d. l. libertꝰ. §. libertus ⁊ ſic rn̄ſio nō bona fm̄ eū: p quo facit gl. d. §. ceterū ſuper v̄bo leges q illū tex. intelligit in. ll. codicis. Et licet in. ll. C. non dicat̄ ſpecifice a quo dictum ſupplementū impleri debeat: tn̄ ſatis vr̄ q̄ diſponat q̄ ſuppleri dȝ. qd qdē non erat inductū p iura ffoꝝ. ⁊ ſic v̄ba illa fm̄ alias n̄ras. ll. determinēt verbū ſuppleri ſimplr̄ ſumptū nō v̄bū ab hr̄dibus ⁊ hoc mō recte intuēdo refert̄ ad ll. q ſunt ꝓprie iuſtiniani: dato q̄ ipſe leges nō dicāt a quo ſit ſupplendū ſufficit eū q̄ dicant q̄ ſit ſupplendū. Nec obſt. are vr̄ huic opinioni dictꝰ. §. ſi libertꝰ. qr rn̄det Jmo. in d. l. in q̄rta. qr loqt̄ fm̄ iura ffoꝝ. fm̄ q erat introductū ius agēdi ad ſupplemētū in liberis nec in patrono. ⁊ ſic cōpetebat ɔ tabulas qd eſt iudiciū veriſimile reſpiciēs totā ſummā pro rata debite patrono p. d. §. libertꝰ. hodie eſt lecꝰ: qr dȝ agi ad ſupplemētū ɔ heredē p id qd notat̄ in. §. ſed v̄ra. inſti. de ſuc. lib. Et ſic eodē mō filius aget ad ſupplemētū ɔ heredē p. d. l. oīmodo. al's fm̄ opinionē Bar. pro magna pte iudicia teſtatoꝝ ſubuerterent̄ ɔ. d. l. oīmodo. q inducit ius agendi ad ſupplementū ne iudicia ſubuerterent̄ fm̄ eundē Jmol. q rn̄det ad. l. ſiue p̄ronus. §. j. quatenus ibi d̄ q̄ patronus inſtitutus minus ſua debita portiōe agit vt ſuppleat̄ id qd deeſt. Et ſic ꝓbare vr̄ q̄ in patrono ius agendi ad ſupplemētū fuerit inductū de iure ffoꝝ. Nam pōt dici qd illud fuit additū a cōpoſitoribus noui iuris vel qd illud qd deeſt in inſtitutione ſuppletur ibi per legatuȝ vl̄ fideicōmiſſum vel inſtitutionem factam p libertum de ſeruo ipſius patroni fm̄ eum Et hoc conuenit illi litere que a ɔrio ſenſu ꝓbat qd ſi patrono vel eius ſeruo nihil amplius fuiſſet relictuȝ nō exclu

deretur a contratabulis. ⁊ ſic recte intuēdo potius ibi denegatur ius agendi ad ſupplementum quā concedatur. Ex quibus videt̄ cōcludendū quod opinio Bart. non ſit vera: ſed integrum ſupplementum preſtari debeat ab heredibus. Sed hoc non obſtante cōtrarium puto de iure decidenduȝ ſaltem quo ad legatarios ſeu fideicommiſſarios quibus relicta ſunt corporaliter res hereditarie. Dato enim quod dictus. §. libertꝰ. quem inducit Bar. neceſſario non probaret dictum Bar. tamen ſatis eſt quod de iur. ffoꝝ. legitima extorquebatur pariter a legatarijs prout ab heredibꝰ. vnde cum ius agendi ad ſupplementum non ſit inductum vt magis faueat legatarijs quam heredibus inſtitutis. ſed pariter ne reſcindantur inſtitutiōes ⁊ alia relicta ⁊ ſic quodammodo ſit ſubrogatū in locum iuris quod cōpetebat ad reſcindēdum. d. l. omnimodo. cum ſimi. videtur quod non nos arctet ad dicēdū quod prout olim legitima extorquebatur delegatis prout de inſtitutione. ita etiam hodie licet per aliam viam ⁊ hac ratione veriſimiliter motꝰ fuit Bar. cum quo tranſit Angel. in d. l. in quarta remittēs ſe ad dicta per Bart. in d. q. Et idem tenuit Ray. de forli. prout refert Ange. in d. §. ſi conditioni. Preterea legitima debetur de vniuerſa ſubſtantia teſtatoris ⁊ de rebus ipſis hereditarijs cuȝ ſit tertia pars bonorum omnium. d. §. quarta. ⁊ d. l. parentibus. d. auſ. nouiſſima iūcta. d. l. ſcimus. §. repletionem. ⁊ ſit ipſo iure vt ꝓbat tex. in d. l. ſcimus in princi. Ergo ſtatim queritur ius in re. ⁊ ideo forte non immerito dixit Bar. in d. l. in quarta quod eſt onus reale. Si ergo res ipſe hereditarie ſunt legatarioꝝ vel fideicommiſſariorum. ⁊ in eis eſt queſitum ius dēſcendenti cui debet ſuppleri legitima p dictā legem ſcimus in principio. ergo neceſſario deducitur quod etiam de rebus legatis debeat legitima ſuppleri. ⁊ hoc firmat Bald. in d. l. omnimodo. ⁊ in d. l. ſuus quoqȝ. dicens qd opi. Bar. procedit quando ſunt legata corpora hereditaria ſuppletu vel alias res hereditarie forte incorporales de quibus pariter eſt detrahenda legitima prout de corporalibꝰ cum de vniuerſa ſubſtātia ſit detrahenda nec diſtinguūt iura inter res corporales ⁊ incorporales. Si vero ſunt legata generis vel quātitatū ceſſat dicta ratio: vnde tūc tenet Bald. quod tantum ab heredibꝰ debeat fieri ſupplementum ⁊ ſic concordat opiniones. Quam cōcordiā videtur tenere Paul. de caſt. in d. l. in quarta in fi. ⁊ ita puto tenēdū in deciſiuis p rōnes ſupra inductas ⁊ qr videtur magis cōmunis ſentētia ⁊ iuuata maioribus autoritatibꝰ cum longe maioris autoritatis ſit Bart. quā Jmo. cū quo cōcordant Ray. ⁊ Paul. de caſt. ⁊ etiam Bal. qui diſtinguit. vt ſupra dixi ⁊ Ange. variat vt ſupra retuli. ita quod remanet ſolꝰ Jmo. qui fundatur per text. ⁊ rationem Bartho. ⁊ alijs notiſſimis. Et hoc tenendo reſponderi poteſt ad d. §. ceteruȝ. vt ſupra per Bar. iuncta. l. j. circa mediū. C. de veteri iure. enu. ibi omnia noſtra facimus quibus noſtrā autoritatem impartimur vel ſcdo quod ille tex. dicat ſuppleri ab heredibus: qr in oī caſu heredes cōtribuunt ipſi ſupplemento: ⁊ quādoqȝ inſolidum ſupplent. puta qū nō ſunt legatarij vel fideicōmiſſarij vel ſi ſunt: ſunt in quātitate vel in genere fȝ doctrinā Bal. de qua ſupra. vnde verum eſt quod ab heredibꝰ ſupplet̄ vel inſolidū vel qn̄qȝ pro rata eis tangēte: qr non denegat quin qn̄qȝ etiam ab alijs ſuppleat̄ put ⁊ ipſe Jmo. in d. l. ſuus quoqȝ. ⁊ ipſe Ange. in d. §. ſi conditiōi. vt tenet ɔ Bar. velint qd in certis caſibus ſupplementum fiat ēt a legatarijs. vn̄ put in illis caſibus reſpondet ad d. §. ceteꝝ. ita ēt rn̄deri pōt eo caſu q ſūt legate res hereditarie. Tertio rn̄deri pōt q̄ qr lex ipſa inducat ſuppletionē ipſo iure abſqȝ facto hoīs. d. l. ſcimus. ex hoc ſequitur qd legatum a lege p legitimā defalcatum eſt indebitum legatario put al's dicimꝰ de defalcato per falcidiam: vt. ff. ſi cui pluſq̄ per. l. falcid. debeatur in rubro ⁊ nigro. ⁊. l. error. C. ad. l. falci. ideo hr̄s nō debet integra legata ſoluere tanq̄ indebita ſed retinere ⁊ ſupplere ei cui debetur legitima. ⁊ ſi ſoluerit iuſta ignorantia ductus repetere poterit per conditionem indebiti argu. d. l. error. ⁊ de eo quod exiget per dictam conditionem indebiti ſupplebit legitimam vel illam ſupplebit cedendo dictam conditionem indebiti prout etiā hec tangūt Ange. in d. §. ſi conditioni. ⁊ imo. in d. l. ſuus quoqȝ. lȝ loquātur in illis eoꝝ caſibꝰ ſpecialibus. Sed generaliter pōt adaptari per predicta. ⁊ fm̄ hoc in omni caſu ſuppletio ſit ab hr̄de: licet fiat etiam de rebꝰ legatis. Nec ob. ſecunda ratio in ɔrium adducta per Ang. ⁊ imo. qr lȝ cōpetat cōditio ex lege que eſt actio pſonalis tn̄ dicit Bal. in d. l. omnimodo qd cōpetit cōtra legatarios tanq̄ in rem ſcripta: actiōes enim in rem ſcripte ſunt perſonales. l. j. §. pe. ff. de interdictis. et tn̄ tranſeunt contra poſſeſſores rerum ⁊ ſequuntur rem. ideo dicūtur in rem. l. competit. §. in ſumma. ff. qd vi aut clam. ⁊. ff. ad exhē. l. de eo. §. fi. ⁊. ff. quod metus cauſa. l. metum. §. cum autem. ⁊. ff. de noui ope. nun. l. pe. ⁊ fi. ⁊ ſic non ob. d. §. ſi heres. ⁊ d. l. fin. de cōtrahē. emp. qr loquunt̄ in actionibus mere perſonalibus non in reȝ ſcriptis. Preterea. d. §. ſi heres loquitur in actionibus hereditarijs: ſȝ iſta conditio ex lege non eſt actio hereditaria. non enim competebat contra defunctū: ſȝ oritur poſt mortē ex diſpōne. d. l. omnimodo que nō dirigit verba magis cōtra hr̄dem q̄ ɔ legatarios. ideo non incōuenit ꝫ illa cōditio pariter dat̄ ɔtra legatariū vt poſſeſſo-

rē rei super qua detrahitur legitima debita descendenti. Preterea Bal. in. l. si qs suo. C. de inoffi. testō. dicit q pōt agi ad supplemen cōditione ex lege ꝛ etiā petitione hr̄ditatis. ꝛ allegat Odo. in. d. l. oī mō. pro quo multū facit. d. l. scimus in pn̄. ꝛ ita pōt ītelligi qd

8 dicit Bar. in. d. l. in quarta qd est onus reale. † Petitio eñ hr̄ditatis ɔstat q est actio realis. l. ꝫ si lege. §. petitio de peti. here. qd ītelligerē verū qñ esset institut⁹ vel in quota ꝛ tūc videret̄ esse satis clarum vel forte in re certa: qꝛ vr̄ q etiā instituto in re certa possit cōpetere petitio hr̄ditatis qd erit iudiciū singulare put forte fuit de mēte Bart. in. l. edita. circa pnci. gl. magne put ꝛ ibi dixi saluādo

7 Bar. ab obiectis. † Tertio dubitādū est. An dicti nepotes ex fratre hr̄des instituti debeant de hereditate detrahere id qd eis debebatur in cōputatione legitime. ita q diminuat hr̄ditatē seu bona de quibus venit legitima detrahenda iuxta. d. §. iiij. ꝛ pfecto dico adducunt̄ vt nō debeat̄ haberi ɔsideratio dicti debiti qd dz ascendere ad magnā quātitatē. Primo qꝛ qñ creditor succedit debitori extinguit̄ debitū ɔfusione. l. debitori. C. de pac. ꝛ. C. de fideic. l. cuꝫ fm. ff. de solu. l. stichum. §. aditio. ꝛ. ff. de fideiuſ. l. si debitori cui. ꝛ l. vrānius. cū simi. Ideo non vr̄ qd de hoc debito iam sublato debeat haberi ɔsideratio aliqua qꝛ qd nihil est nihil ad se attrahit. l. adeo. §. q si toto. ff. d acq. rerū domi. Scdo ꝛ h magis vrget: qꝛ debitū illud fuit sublatuꝫ in vita testōris pp refutationē de dicto debito factā ipsi testōri. iō non erat debitum tpe mortis cū nō possit ab eo inuito extorqueri obstāte. s. exceptione pacti liberatorij. l. creditores. ꝛ. l. creditor. ꝛ. l. debitor. ff. de verbo. sig. iuncta. l. tale pactum in pn̄. ꝛ. l. si vnus. §. pactus ne peteret. cū si. ff. de pactis. Attēditur eñ debitum qd subest tpe mortis nō si quid prius debebat̄. ar. l. in imponēda. C. ad legē fal. Nec huic argumēto vr̄ obstare si dicatur qd dicta refutatio fuit sub cōditione concepta. s. si nō mutauerit testamentum ꝛ si non alienauerit. ꝛ lꝫ forte cōditiones euenerint ex quo nō mutauit testamentum nec postea qcq̄ alienauerit tñ tpe mortis pendebat. Nam ad hoc rn̄detur q imo ɔditiōes predicte purificate fuerunt in vita ipsius testōris cuꝫ nō essent tales que possent per alios explicari: ꝛ sic non poterant impleri vltimo vite spū. iō in articulo mortis cēsent̄ implete tñ in vita: qꝛ viuēs dz mori vt hec pbant̄ i. l. si. ff. de condi. insti. ꝛ in. l. si. ff. qñ dies legā. ce. ꝛ in. l. suus quoqꝫ. §. fi. de here. insti. ideo statim q fuit certū ipsum testatorē non posse mutare testm̄: qꝛ statim moritur⁹ cēset̄ purificata conditio si nō mutauerit testamētū ꝛ similiter in cōditione si non alienauit statim qd est certum q non pōt amplius alienare ēst dicta conditio purificata put est certum ipsi legi in articulo mortis: vt probat̄ in iuribus proxime allegatis. Omne eñ qd est certum nature est certum legi. l. cum qdam. §. suū. ff. de acq. heredi. ꝛ qd no. in. l. antiqui. ff. si pars heredi. petat̄. Nec etiā vr̄ supradicto argumēto refragari q dicta refutatio vr̄ p dictos nepotes facta cā cōsequendi hr̄ditatem ꝛ bona ipsa hereditaria. vt deprehēdi vr̄ ex ratione adducta in dicta refutatione que fuit: qa dicti refutantes dixerunt sibi satisfactum de dicto testamento ꝛ de cōtentis in eo ꝛ per ɔñs de bonis ipsius testatoris sibi relictis in testamēto: cum relicta in testamēto contineant̄: qd etiā dephēdit̄ ex appositione conditionum de quibus supra. Quaten⁹ ergo nō cōsequerētur bona dicti testatoris dicat̄ dicta refutatio inefficax tāq̄ defecta cā propter quā emanauit. Nā ad hoc vr̄ posse respōderi q imo dicti refutantes liberauerunt dictum testōrem a dicto debito: qꝛ eos instituerat qꝛ fuerant taciti ꝛ contenti de dicto testamento ꝛ contentis in eo hoc est de ipsa eoꝝ institutiōe q̄ in testamento continetur. Consecutio aūt bonorū non continet̄ in testamēto: sed venit consecutiue ex contētis in testamēto mediantibus tñ medijs reqsitis. s. morte testatoris ꝛ aditiōe institutorū. Ipsum aūt testamentum fuit factum ꝛ remanet in suo esse nō mutatū. et similiter contenta in eo: lꝫ filius vel nepos aduocet ab hr̄dibus suā legitimā. ꝛ hec pma facie me inclinabāt q dictuꝫ debitū nō esset in cōsideratione. Et lꝫ fuerit adiecta conditio si nō alienauerit. Tñ videbat̄ intelligendū de alienatiōe futura: qꝛ nō fuit dictum si nō alienauit. ꝛ sic per verba preteriti tpis. Sed si nō alienauerit qd est futurum subiunctiui ꝛ sic respicit futurum tempus: lꝫ respiciat actum consummatū: tñ cōsummatuꝫ in tēpore futuro. l. centesimis cum ibi notatis. de verbo. obli. Et ideo nō videbat̄ qd haberet obstare alienatio que prius fuerat facta per dictū testatorem de bonis ascendentibus ad valorem ducentorum florenoruꝫ. ꝛ maxime cum esset notum dicto testatori recipienti refutationes dictam alienationem fuisse factam. Ideo etiam ex hoc vr̄ dicēdū q aut futuram non ad preteritam alienationem referatur p. l. hec conditio in fi. ꝛ. l. iam facta. ff. de conditio. ꝛ demōstra. ꝛ. l. si ita relictum. §. si pater. ff. de lega. ij. ꝛ. l. quidam relegatus. ff. de reb⁹ dubijs. Et ideo decreueram cum consultante hunc articulum dimittere propter qd non remansit apud me copia instr̄i dicte refutationis: nec qualiter dicta alienatio facta fuerat. Tamē postea iteruꝫ ꝛ accuratius cogitando visum fuit ꝛ videtur quod dicta cōditio si nō alienauerit nō sit purificata: sed defecta propter dictam alienationem factam de dictis ducentis. Nā illud verbum alienauerit potest esse preteriti perfecti temporis ꝛ temporis futuri subiunctiui. Et dato quod ī futuro sit positū: tamē hodie verū est dictum testatorem alienasse. Unde respectu huius temporis futuri verificatur verbum alienauerit in alienatione facta post testamentuꝫ. ꝛ in alienatiōe facta ante testamentum. quia vulgarizantur illa verba si non hauera alienato. que oratio non est vera cum alienatio hodie facta appareat. ꝛ sic recte intuenti propria vis verborū suadet defectum dicte cōditionis non autem purificationeꝫ: ꝛ in dubio nō est a ppria vi verborum recedendum. l. non alr̄. de leg. iij. ꝛ l. j. §. si is q naue. ff. de exer. ꝛ qd similis conditio apposita p verbū futuri temporis subiunctiui respiciat etiam actum factū antea ꝛ in eo v̄ificet̄ pbat i terminis tex. in. d. l. hec ɔditio. ꝛ. l. sequēti. ꝛ. d. §. si pater. ꝛ nō solū hoc ɔuenit v̄bis: sed etiam v̄isimili mēti refutantiū. Quid eñ si dictus testōr alienasset pri⁹ oīa bona: ita qd institutio illa fuisset quodāmodo elusoria. Cui dubiū qd ipsi refutātes noluissent dicto casū refutare. Itē quid si dict⁹ testator añ factā dictā refutationē mutasset testamētū ꝛ alios instituisset dicet ne qspiā sani capitis dictam ɔditioneꝫ si non mutauerit testamētum fore ex mēte ɔhentiuꝫ purificatam. Profecto non magis interesset dictorum nepotum qd dictum testm̄ postea nō mutaret̄ q̄ qd prius non fuerit mutatū vt de se cōstat. idcirco cum voluerint eorum interesse prouidere apponēdo dictas ɔditiones ꝛ eorum interesse pariter se hēret circa actus pteritos prout circa futuros. Cēsetur eam verisilr̄ fuisse mentem vt de mutatione ꝛ alienatiōe preterita ꝛ futura partes loqrentur cum ꝛ verba id sonent per iā dicta. Licet qñ verba non omnino adaptarentur standum esset mēti disponentium. l. in conditionibus primuꝫ locum. in pncip. ff. de condi. ꝛ demon. ꝛ. l. in ɔuentionalibus. ff. de v̄bo. signi. ꝛ. c. intelligentia. extra de eo. ti. Tñ clarius est in casu nostro vbi concurrunt ꝛ mēs ꝛ verba per iam dicta. Nec ob. d. l. hec cōditio. ꝛ. d. l. si iā fctā. ff. de ɔdi. ꝛ demon. qꝛ imo faciunt pro. Nam si fateremur dictam alienationem fuisse notā vtriqꝫ partium fatēdum esset per. d. l. ij. quod de futura alienatiōe intelligeretur ꝛ nō de preterita. Tamen in casu nostro presupponit̄ non nota dictis refutantib⁹ qui dictā conditionem apposuerūt. Ideo etiam ad tempus presens vel preteritum vr̄ dicta ɔditio referēda. arg. dictoruꝫ iurium ꝛ sic ex hoc capite videt̄ quod dicta refutatio sit censenda inefficax ꝛ imputet sibi testōr. Quare illam alienationem non exceptauit seu illam non notificauit dictis nepotibus qui p̄sumunt̄ eam ignorasse p. l. si. ff. pro suo. ꝛ. l. qui in alterius. ff. de reg. iur. ipse autem testōr presumit̄ illam sciuisse cum consisteret in facto pprio. l. q q̄. ff. ad velle. ꝛ. c. ab excōmunicato. extra de rescrip. Et sic si aliter diceremus reportasset ipse cōmodum de sua culpa seu dolo in nō notificādo ipsis refutantibus. qui si sciuissent forte non fecissent dictam refutationē saltē ita amplā qd foret absonū. ar. l. ne ex dolo. ff. d dolo. ꝛ. l. hominem. ff. mandati. Et sic per hoc mediū vr̄ qd dicta refutatio nō habeat iuuare dictū nepotē ex filia quominus id qd pbaret dictū testōrē debuisse dictis nepotib⁹ ex fratre debeat detrahi vt es alienū de dictis bonis testōris ad diminuendū legitimā dicti nepotꝫ ex filia. Qd etiaꝫ suadet̄ ex alio: qꝛ dicti nepotes nō ex alio fuerūt contenti dicto testō ꝛ contentis in eo nisi pp finem consequēdi ipsa bona in testō eis relicta. vñ non sequuto fine vr̄ cessare causa propter quam refutarūt: lꝫ verba aliqualiter repugnent put alꝰ vidづmus in filī instituto sub conditione si. x. dederit: qui dedit postea ipsa. x. cā conditionis implende: ꝛ dādo ipsam ɔditionē impleuit ꝛ sic sequuta est cā propter quā dedit: tñ si dans nō cōsequitur hereditateꝫ censet̄ cessare causa propter quā dedit. adeo qd est locus repetitioni vt est expressum in. l. j. ꝛ. ij. ff. de ɔdi. ob cām. ꝛ facit. l. iū. §. si quis quasi. eo. ti. Ex quo pꝫ qd attēditur vltim⁹ finis ꝛ effect⁹ non aūt ipm medium de quo verba sonant. ideo etiam in proposito: licet pro causa adijciatur ipsum testamētum ꝛ contēta in eo tamen qꝛ testamentum ꝛ contenta in eo non ex alio ponderabantur nisi causa consequendi bona testōris merito ipsa consequutio bonoꝝ attēdatur. Preterea legitima est tertia ei⁹ qd quis fuisset habiturus ab intestato vt supra sepius dictū est. sed si dict⁹ testōr decessisset intestatus dictus nepos ex filia successisset in dimidia hereditatis cum onere dicti debiti quod in effectu detraheretur de dictis bonis: quia refutatio non subsisteret. Ergo similiter ꝛ legitima sit tertia dicte dimidie cum dicta detractione. ꝛ hoc saltem quatenus dimidia venit a dictis refutantibus detrahenda. Nam ipsi nō ex alio refutarunt nisi quia fuerunt instituti: ꝛ testator forte non alias instituisset nisi refutassent. ꝛ per consequens dicta legitima dicti nepotis ex filia est ex causa dicte institutionis aucta si dictum debitum non diminuit suaꝫ legitimam. vnde dictus nepos ex filia non videtur posse conqueri de dicta institutione. Cuius vigore sentit commodum augmentationis legitime saltem respectu legatariorum cum nemo alteri imputat id ex quo commodum sentit. l. cum in fundo. §. quia si mulier. ff. de iur dotiū. Que quidem rationes videntur satis colorate ꝛ persuasiue ꝛ equitatem magnam obstendunt: tamen ex eis nō me fundarem nisi subsisteret etiā dicta rō defectus ɔditionis. Sꝫ his oib⁹ simul iunctis arbitror verā eē ɔclusionē i hoc articulo: qd saltē q̄tenus v̄sat̄ iter esse dictoꝝ refutātiū debeat haberi ɔsideratio dicti debiti dūmodo pbetur

do probetur non obstante dicta refutatione nō obstantibꝰ supra
in contrarium adductis. Non enim ob. ꝙ creditor succedēdo de
bitori confundit suum creditum: quia non propterea per hoc au-
getur legitima: attento ꝙ si decessisset ab intestato ipse defunctꝰ
dictus nepos successisset in dimidia hereditatis cum detractione
dicti debiti. ideo cum legitima sit tertia eius ꝙ habuissent ab inte
stato: vt sepius dictum est: ergo in cōputatiōe legitime debet di-
ctum creditum ꝯsiderari per predicta ꝛ etiā qꝛ tempore mortis di
ctum debitum non erat confusum ꝛ bona intelligunt̄ deducto ere
alieno. l. subsignatum. §. bona. ff. de ver. signi. ergo detracto dicto
debito residuum erat in bonis dicti defuncti tempore sue mortis
cuius temporis habetur consideratio. l. cum queritur. C. de inoff.
testamē. ideo non attenditur cōfusio actionum resultans ex adi-
tione hereditatis prout hec dicit tex. in simili scilicet in ratione le-
gis falcidie in. l. in imponenda. C. ad legem falci. Nam dictus es
alienum aditione confusum cōsideratur, non obstante confusiōe
vt ibi. ꝛ in. l. licet eo. ti. ꝛ. l. si debitor. ꝛ. l. ꝙ de bonis. §. ꝙ auus. ff. e.
tit. pari ratione idem in simili dicendum est ꝙ debeat cōsiderari ꝛ
computari in habenda ratione legitime cum non sit ratio diuersi
tatis. imo posset assignari ratio ꝙ multo minꝰ deberet heres cōpu
tare dum hr̄ ratio falcidie: qꝛ illa ꝯsideratio tendit ad augendaȝ
falcidiā cōtra voluntatē testatoris iuxta. l. titia. ff. ad legem falci.
Sed in legitima dicta consideratio dicti eris alieni tendit ad ꝯser
uandum iudicium defuncti vt de se cōstat ꝛ ne filius lucret̄ ex cō
fusione predicta ꝛ quicqd sit de maioritate rōnis. Satis est ꝙ vi-
get similitudo rōnis ꝛ de similibus idē dȝ esse iudiciū. l. nō pn̄t. ff.
de. ll. ꝛ. c. inter ceteras de rescrip. ꝛ in. c. inter corporalia de transla
tione prelatorum. Preterea confusio q̄ resultat ex aditiōe hȝ vim
cuiusdā sol'onis. ꝓbat tex. in. l. vranius de fideius. ibi veluti sol'onis
iur̄ sublata ergo ꝓut alia debita soluta ꝯsiderant̄ ad diminutio-
nē falcidie. ita ꝛ ꝯsideret̄ debitū ꝯfusione sublatum. Ex quibꝰ cō-
stat ꝙ aditio ipsa incōsulte facta nō preiudicaret dictis heredibꝰ
quominus dictū creditū consideret̄ vt eo detracto de residuo legi
tima detrahat̄: si tn̄ dicti nepotes instituti haberēt de hoc aliquā
hesitationē prout audio plurimū dubitāt habent consilium ꝛ re-
medium indubitatū scȝ adeundo consulte ꝛ faciendo inuētarium
solēniter ꝺm iuris dispositionem. quo casu debitum hr̄dis non cō
funditur vt est expressum in. l. fi. §. in computatione versi. sin vero.
ꝛ ipse al's cōtra defunctum habebat actiones non hec confundā-
tur: sed similem aliis ꝛc. C. de iure deliberan. Cum ꝓut audio ad-
huc non sit adita hereditas. Nec ob. ꝙ scdo loco in cōtrarium alle
gabat̄ de dicta refutatione: qꝛ rn̄sum apparet ex supradictis pro
8 hac pte. † Quarto dubitari pōt an legitima sit detrahēda de bo-
nis donatis ad pias causas ante testamentuȝ. Circa ꝙ est aduer
tēdū. ꝙ dicta donatio de se nō fuit inofficiosa: qa remāsit in bōis
tantuȝ qꝺ sufficiebat dicto nepoti ad legitimam ꝛ longe plus: sȝ
qꝛ testator postea in testamento sua bona aliis distribuit instituē
do alios ꝛ legādo dictus nepos reperit se nō hr̄e legitimā ꝛ si legi
timam duntaxat detraheret de bonis non donatis in effectu eiꝰ
legitima diminueretur propter dictam donationem prius factā
iunctis dispositis postea in testamento: ideo de omnibus videt̄
habenda pariter consideratio: qꝛ vltimo disposita vident̄ reddere
primā donationē inofficiosam prout videtur de mēte gl. in. l. j. C.
de inoffi. donationibus. Tn̄ in contrarium puto esse de iure veri-
tatē saltē si prima donatio non fuit facta eo ꝯsilio vt mediantibꝰ
aliis relictis postea faciendis nepos fraudaret̄ legitima. qꝺ in du
bio nō est presumendum. ar. l. merito. ff. ꝓ socio. ꝛ. l. quoties. §. qui
dolo. ff. ꝺ ꝓba. cū simili. nā ꝑ dictā ꝑmā donationē fuit ꝑfecte ius
q̄situ donatariis. vn̄ testator non potuit postea in eorū ꝑiudiciuȝ
disponere arg. l. si superatus. ff. de pigno. ꝛ. l. si ptem. quēadmodū
seruitꝰ amittat̄: ꝛ qꝛ obligatio inter viuos rescindit legata. l. si vni
uerse. C. de leg. ꝛ creditores inter quos sunt donatarii ꝑferunt̄ le-
gatariis. l. fi. §. licentia el primo. C. de iure delib. ꝓut hanc opinio-
nem tenuerūt Ja. ꝺ but. Guil. ꝺ cuno. Bar. Bal. Raph. ꝛ quasi
oēs doc. in. d. l. j. de inoffi. dona. iō saltē in decisiuis nō est insisten-
dū: vn̄ ꝯcludo circa hoc dubiū ꝙ dictꝰ nepos dȝ habere legitimā
de omnibꝰ bonis ēt cōputatis dictis bonis donatis: tn̄ nihil dȝ di
minui de dicta quātitate donata: sȝ integra legitīa est detrahēda
de residuo qꝺ verū ꝛ indubitatū arbitror si dictꝰ testōr post dona
tionē bona sua nō augmentauit prout ꝯtingit in casu nr̄o si dicta
refutatio nō parit effectū: si aūt dicta refutatio tȝ ꝛ ꝑꝑ illa bona di
cti testōris fuissent lōge plus augmētata q̄ꝫ diminuta fuissent ꝓ-
pter dictā diminutionē. ꝛ ꝑ ꝯn̄s dictꝰ nepos hn̄do legitimā de bo
nis reptis tꝑe mortis haberet lōge maiorē legitimā q̄ꝫ habuisset
de bonis q̄ testōr habebat tꝑe donatiōis an̄ ipsaȝ factā donatio-
nē durū videret̄ ꝛ meo iudicio ꝯ̄ oēȝ equitatē: ꝙ hēretur respectꝰ
ad dicta bona donata. Nam si hoc diceremus sequeret̄ ꝙ si pr̄ in
pueritia aliquid donauit siue paruū siue magnū qd postea lōgo
tēpore multa quesiuit ꝛ in testō reliquit filio legitimā vel minꝰ le-
gitima ita ꝙ sit locus supplemento legitime ꝙ tūc dictus filiꝰ de-
beret in patrimonio computare omnia q̄cūq3 donata per patrē
etiaȝ ad pias causas qꝺ satis videtur absurdum ꝛ irrōnabile: ꝛ lȝ

hoc nō reperiā iure scriptū: iō nō al's firmarē lȝ qs dicere posset qꝺ
sufficiat ratio hoc dictans arg. l. scire oportet. §. sufficit. ff. de excus.
tuto. ꝛ qꝺ iudex ex bono ꝛ equo hoc iudicare deberet: argu. c. fi. ex
tra de transac. tenēdo autē id quod dixi quod dicta refutatio non
9 teneat dicta disceptatio est superflua ideo non insisto. † Et ex his
puto eē decisa oīa dubia que resultant ꝓbabiliter ex dicto thema
te ꝛ ex iā dictis pōt iudex discernere q̄to sit dicto nepoti supplen
dum ꝓ dicta legitima ꝺm tn̄ qꝺ partes coram eo ꝓbabūt q̄titatē
patrimonii ꝛ quantitateȝ dicti debiti cāti ex dicta administratio
ne casu quo veniat detrahēdum ꝺm dicta. s. ꝛ etiā circa dictā do-
tē mr̄nā ꝺm qꝺ ꝓbabit̄ interpositā fuisse stipulationē vel non. ꝛ si
interposita fuit sub qua format q̄ ꝗdem nō pn̄t per me declarari
cui hec non patent qꝛ ꝺm facti ꝯtingentiam poterit esse maior vel
mior legitima ꝑsupposito autem qꝺ bona dicti testoris ascendāt
ad q̄titatē triū miliū legitima dicti nepotis ex filia que est sexta
totius ascendit ad quātitatē quingentorū que quingēta sūt detra
henda de portione delata heredibus ꝛ etiam delegatis q̄ cōstant
ex rebus hereditariis de quibus tribus milibꝰ sunt detrahendi il
li. lxix. floreni largi quos presupponamus ascendisse ad quātitatē
lxxx. floreñ. de quibus. lxxx. floreñ. legitima est tres decem floreñ.
cum vno tertio qui sunt detrahendi de summa quingentorum: cū
ꝑsupponat̄ in puncto fuisse debita. ꝛ sic detrahendi veniunt vt es
alienum. d. §. quarta. item de dictis quingētis etiā sunt detrahēdi
illi quinquaginta relicti dicto nepoti: ar. d. l. oīmō. ꝛ. d. l. si qn̄ cū si-
milibus maxime cū testōr illud exꝑsserit ꝛ est claꝝ non insisto. Itē
est detrahenda funeris impensa que ascendit ad q̄titateȝ floreno
rum centum: prout presupponit̄ de quibus centum legitima dicti
nepotis ascenderet ad summā sexdecim florenoꝝ ꝛ duoꝝ tertioꝝ
vnius floreni ita qꝺ restant. ccccxx. floreni non habita cōsideratio
ne dotis materne nec dicti crediti dictoꝝ heredū qui. ccccxx. flore.
sunt in effectu detrahendi pro rata de his que restant apud hr̄des
de rebus ipsis hereditariis ꝛ de his rebus hereditariis q̄ sunt reli-
cte legatariis seu fideicōmissariis. Dictis aūt debitis supra cōside
ratis ꝛ funeris impensa detractis. s. ꝺ summa. 3000. floreñ. restāt
in hereditate sūma. 2620. nā ꝺtrahunt̄. 200. donata: cū donata-
rii nō debeāt ꝯtribuere in sol'one dicti supplementi. Itē illi. lxix.
floreñ. largi. item centum pro impensa funeris q̄ triū faciunt sum
mam. ccclxxx. floreñ: quibꝰ detractis. de. 3000. floreñ. restat dicta
summa. 2620. de quibus. 2620. filia hȝ mille prout presupponit̄
de bonis ipsis hereditariis filia fratris hȝ centum ꝛ fratres sancti
Bernardi hn̄t quinquaginta ꝛ residuuȝ censetur esse penes here-
des qꝺ residuum ascendit ad quantitatem. 1480. q̄ quatuor sum
me simul iuncte summant facto computo. 2630. de dictis autem
mille que habet filia: habet ipsa pro sua legitima floreñ. cccclxx. ꝓ
sua legitima secundum computum supra factum circa legitimaȝ
nepotis quaȝ diximus esse. ccccxx. vltra quinquaginta sibi relicta
qui. ccccixx. floreni non sunt defalcandi nec patiūtur aliquod onꝰ
per. l. quoniam in prioribus. C. de inoffic. test. vnde restat quod fi-
lia habet iur̄ legati. cccccxxx. florenos filia fratris habet centuȝ ꝛ
illi fratres sancti Bernardi habēt qnquaginta ꝛ heredes. 1480.
que ascendunt ad summa. 2160. floren. de quibus. 2160. debent
detrahi dicti. ccccxx. floreni pro supplemento dicte legitime: bonꝰ
calculator de facili videbit quantum cuilibet tangit dictis. em̄ he-
redibus aliquid vltra duas partes de tribus tāgit. Sed circa hoc
diceret quispiam illa mille relicta filie non sunt omnino libera ex
eo quia certa pars erat de denariis montis puellarum qui sub cer
ta conditione debentur ꝛ sub quadam non debentur saltem in te
graliter ita quod non videtur quod sint pariter considerandi pro
ut cetera bona libera ipsius testatoris nec tantum venderentur: ar
gumen. l. precia rerum. ꝛ. l. in ratione. §. magna. ff. ad. l. falid. ꝛ. l. si
seruus. ff. de conditio. fur. Ideo dicta computatio non sit bona.
Sed respondeo quod licet aliis respectibus dicta allegatio foret
optima. Tamen in terminis nostris non est consideranda ea ra-
tione: quia legitima est detrahenda de substantia defuncti. d. l. sci
mus. §. repletionem. ꝛ defalcat ipso iur̄ vt eadem. l. in princip. ꝛ fa
cit. l. pen. C. ad. l. falcid. ꝛ. l. linea margaritarum. ff. eodem titulo ita
qꝺ debetur de bonis infime estimatiōis ꝓut magne debebat em̄
habere ratam suaȝ de dena. montis predicti prout de aliis bonis:
vnde si valent minus legitima sua etiam erit minus ꝛ similiter ip
sa filia minus dabit. ꝛ si conditio deficiet: deficiet in damnum ne-
potis prout filie pro rata et pariter possumus dicere circa illos. l.
floreñ. debitos fratribus remissos si allegarent quod illud debitū
non fuisset venditum precio. l. florenorum licet in illis militet et a-
lia ratio quod scilicet ipsi non possunt id allegare per ea que ha-
bentur in. l. nensenius. et. l. cum querebatur. ff. ad. l. falcidi. ꝛ supra
dictam computationem fecimus presupposito quod illud credi-
tum dictorum nepotum ex fratre non sit detrahendum si vero es
set detrahendum minueret summam. 3000. floreñ. ꝛ summā quā
supra ascripsimus heredibus. et etiam quātitatem legitime ꝛ au
gebit quantitatem legatam filie vltra legitimam suā puta pona
mus quod dictum creditum ascendit ad quantitatem. dccc. flore-
norum restabit in hereditate. Mdccclx. de quibus ꝯsideratis etiā

ducētis donatꝫ legitima filie ꝛ nepotis erit.dclxxxvj.ꝛ vno tertio. ꝛ sic cuiuslibet eorū legitima erit de quib⁹.Mdcccclx.filie relicta sunt mille filie fratris:cētū fratrib⁹ sancti Bernardi.l.ꝛ nepoti ex filia.l.restant.dclx.q̄ censent relicta heredib⁹.filia aūt cēsebit hēre iure relicti a testatore id qđ restat de mille supra summā.cccxliij.et vno tertio.ꝛ.dclvj.ꝛ duob⁹ tertijs:filia fratris cētū ꝛ illi fratres qn quaginta de qbus quātitatib⁹ erit supplēdum correspectiue illud supplementū legitime qđ eēt.ccxcvj.detracta de integra summa legitime illa quātitate.l.relictorum ipsi nepoti vt.s̄.dict est. Sin autem haberet computare dotem maternā inter parum ꝛ nihil restaret hēre esset em̄ aliquātulū pinguior legitima:qꝛ si illa dos materna cēseret ꝓfecta a p̄re augeret valorē patrimonij defalcan di ꝫ et esset maior legitima in quinquaginta florenis:quia in.vj.pte dictorū.300.datorū in dotem.ꝛ sic f̄m dictum cōputum restaret habere xlvj.flore.ꝛ duos tertios de qb⁹ dicti heredes haberēt de eorum ꝓprio refundere circa.xx.flo.cū maior sit summa bonorū alijs relictorū ꝙ illa heredibus remanet f̄m dictā ꝯsideratione: deberet tū plus ꝛ minus ꝯsiderari f̄m variā facti cōtingētiā.que aūt supra specificauimus loco exemplorū posuimus vt cōsultanti morē gererē ꝛ aliquam sibi darem instructionē.Nec exempla im mutāt rei essentiā:arg.l.dāni infecti.stipulatio cōpetit de dāno in fec.et.l.j.§.ꝙ vulgo.ff.de vi ꝛ vi ar.ꝛ.c.j.extra ne clerici vel mona.

Laus deo.

¶ Summarium super consilio.cxcj.

1 ☞ Iuramentum supplet defectum etatis ꝛ tollit restitutiōis re medium in integrum et nullitatē contractus minoris.p totū ꝯsi.

2 Iuramentum tollit remediū.l.ij.C.de rescind.vend.

3 Et copulatiua quando ponitur inter duas oratiōes affirmatiue vel negatiue respectiue ad aliud requirit vtriusqꝫ cōcursum.nu.5.

4 Contractus minoris solēnitatibus iuris ac statutarijs non requi sitis celebratus non valet.nu.seq.

5 Prescriptio statutaria per quā si quis non petierit debitū infra.x. annos non trahitur ad reales actiōes nec ad malefidei possessorē.

¶ Consilium.cxcj.

In nomine dn̄i nostri iesu

1 xp̄i.† Dato ꝙ nō excludat eo qꝛ fuerit dotata tū vide tur excludi eo qꝛ renūciauit seu refutauit fratrib⁹ dicta bona promittendo eis non petere dicta bona ꝙ pactum videtur obseruādū p.l.si vnus.§.pact⁹ ne peteret.ff.de pac.ꝛ.l. pactū do tali cū sua materia.C.de col.ꝛ.c.q̄uis de pac.in.vj.Nō em̄ v̄r sibi ꝓdesse ꝙ erat minor:qꝛ iuramētū qđ p̄supponit interpositū super dicta refutatiōe supplet defectū etatis.tollit em̄ remediū restōnis in integrū.l.j.c.si aduersus ven.ꝛ inualiditatē resultantē rōne mi noris etatis remouet ꝛ validat ꝯctum al's nullū.auē.sacra pube rū.C.eo.ti.ꝛ nō solū validat ꝯctus nullos rōne minoris etatis.Sꝫ etiā vbi nullitas ex alia cā descendit:ꝛ cātur dummō iuramētum ip̄m seruari possit sine dispēdio salutis eterne vt est exp̄ssum.in.d. c.cū ꝯtingat.de iureiu.ꝛ in.c.lꝫ mulieres.e.ti.li.vj.Lꝫ hoc vltimū nō ꝓcedat de iure ciuili sed dūtaxat de iure ca.ꝓut h̄r in dictis iu ribus.ꝛ in.l.si qs ꝓ eo.ff.de fideiu.qđ nō refert qꝛ hmōi ius canoni cū sit seruadum in vtroqꝫ foro cū rōne anime sit inductū prout est exp̄ssum in.d.c.lꝫ mulieres. ad hoc qđ no.gl.in.c.ij.de arbi.li.vj.ꝛ c.ij.de reg.iur.eo.li.ꝛ p Bar.ꝛ Bal.in.l.priuilegia.ꝛ.l.omni.C.de sacrosan.eccle.ꝛ doc.in.c.j.de noui ope.nun.Maxime cū scim⁹ in

2 terris ecclesie p ea que habētur in dictis iuribus.† Et insup iura mētū tollit remediū.l.ij.C.de rescin.vē.per no.p gl.ibi in versi.Itē qd si iste venditor iurauit.ꝛ p gl.in.c.pe.extra de emp.ꝛ vē.ꝛ doc. in dictis iuribus nec v̄r ꝙ predictis habeat aliquo mō obstare pri mū statutū in puncto descriptū:nā statutū illud v̄r loq de ꝯctib⁹ a minorib⁹ initis sine iuramēto.ꝛ sine ꝯscientia ꝛc.iste ꝯctus refu tationis nō fuit sine iuramēto corporal'r p̄stito celebratus merito dictū statutū nō v̄r obstare.Nec obstare v̄r ꝙ nō interuenit decre tū nec insinuatio in actis ciuiliū cārum.Nā r̄ndet ꝙ statutū illud loqtur copulatiue de ꝯctib⁹ initis seu factis sine iuramēto ꝛ sine presentia ꝯsanguineorū ꝛ sine decreto ꝛ sine insinuatione: ꝛ est ex orbitans a iure cōi ꝛ hoc respectu v̄r restringendū:arg.l. ius sin gulare.ff.de.ll.ꝛ.l.ꝙ vero ꝯ.eo.ti.ꝛ regula que a iure cōi exorbitāt. in.vj.Maxime cū p̄sumat ꝛ fingat dolū q de se est res odiosa ꝛ a iure nō p̄sumitur.l.quoties.§.qui dolo.ff.de probat.l.merito.ff.ꝓ socio.l.dolū.C.de dolo cum si.Ideo v̄r ꝙ illa quatuor debeāt con currere prout est de natura copulatiue.s.requirere cōcursum copu latorū.l.si heredi plures.ff.de cōdi.insti.l.generaliter.eo.tit.c.ex p te de rescrip.cum si.† Et sic vt statutū illud verificet reqrat ꝙ non

3 īteruenīat iuramētū nec p̄sentia ꝯsanguineorū nec decretū nec in sinuatio ī actꝫ ꝓut em̄ copulatiua copulās plura affirmatiue posi ta reqrit ꝙ oīa affirmatiua ꝯcurrāt:ita ꝛ copulatiua copulās plu ra negatiua posita reqrat ꝙ oīa copulata negatiue ꝯcurrāt.ꝛ sic oīa deficiāt:qꝛ idē solet opari oppositū ī opposito ꝙ ꝛc.l.ꝙ si toto in p̄n.ff.de lega.j.ꝛ.l.ꝛ si ꝯ.cū ꝯcordātijs.ff.de vul.ꝛ pu.Ad h̄.l.si qs ita stipulatus fuerit.x.aureos.ff.de ver.ob.vbi ꝓbat ꝙ ꝓut sti pulatio ꝯcepta sub plurib⁹ cōditionib⁹ affirmatiuis reqrit ꝙ oēs affirmatiue ꝯcurrant:ita p ꝯtrium stipulatio sub pluribus ꝯditioni bus negatiue ꝯceptis reqrit oīm ꝯcursum negatiue hoc est ꝙ nul la affirmatiue sit vera.Sed in casu non interuenit iuramētū ꝛ p̄n tia ꝯsanguineorū.ꝛ sic nō cōcurrunt prima duo copulata:g̃ ver ba dicti statuti v̄n̄r deficere qđ ꝛ demōstrat natura alternatiue et copulatiue est ꝯtria respectu ꝯcurs⁹ vt ꝓbat in.d.l.si h̄rdi plures. ꝛ.d.l.gn̄al'r ꝛ regula in alternatiuis cū si.Sed si statutū ꝯctus mi norū sine iuramēto aut sine p̄ntia aut sine decreto aut sine insinua tiōe nō valeāt in dubiū qđ si alterū ex p̄dictis d̄ficeret ꝯct⁹ nō vale ret:iō aliud sit in statuto qđ p̄dicta exp̄mit copulatiue p p̄dicta. Preterea statuta laicorū cōstituūt ius ciuile.l.oēs ppl'i.ff.de iusti. ꝛ iur̄.ꝛ in materia iuramēti seruat ius cañ.non ciuile vt dictū est p d.c.lꝫ mulieres cū respiciat aīaꝫ sup qua seculares nō h̄ñt p̄tātē.c.

4 solite.de maio.ꝛ ob.iō ꝛc.† Nec dicte dn̄e Nicolose obstat ꝯct⁹ re futationis ꝛ pactū de nō petēdo qđ ipsa fecit dictis f̄rib⁹ q ip̄am dotauer̄t.ꝛ sic dicto Andree q fuit vnus ex dotātib⁹:nā dicta re futatio nō ob.pp duo.Primo ꝛ principal'r qꝛ statutū ꝯfirmatū a pōtifice vel autoritate pōtificis annullat ꝯctū minoris et̄ p̄stito corporali iuramēto si nō interuenit decretū iudicis vel insinuatio in actꝫ cārū ciuiliū vult em̄ dictū statutū qđ ꝯct⁹ sine dictꝫ solēnita tib⁹ fieri nō valeāt ꝛ facti nullā obtineāt firmitatē ac si facti non eēnt ꝛ ꝯhētib⁹ nullū ius acqrat ꝛ qđ dicte solēnitates dēant copu latiue ꝯcurrere pꝫ ex illis ꝟbis statuti dū dicit ꝛ si fierēt nō f̄uatis so lēnitatib⁹ supradictꝫ p̄sumāt ꝛ fingāt dolose extorte ꝛ nullā obti neāt firmitatē ꝛc.q̄ ꝟba sonāt qđ dci ꝯct⁹ minorū fieri dēant cū su pradictis solēnitatib⁹.ꝛ nō cū altera ipsarū:nā illa pluralis loqu tio nō seruatꝫ solēnitatib⁹ supradictis nō est ꝯtēta vna solēnitate in singulari:argu.regule pluralis locutio in.vj.ꝛ.l.vbi numer⁹.ff.

5 de testibus.ꝛ.l.inter illā in fi.ff.de ꝟbo.signifi.† Nec ob.q̄ circa iter pretationē verborū dicti statuti.s̄.in contrarium diximus: qꝛ licet ip̄a verba possint hēre illā interpretationē tū oīno copulatiue con cepta de pluribus negatiue appositis pōt etiā al'r interp̄tari.naꝫ hmōi or̄ones copulatiue ꝛ negatiue ꝯcepte sūt adeo dubie qđ gl. in simili disputatiōe circa intellectū.d.c.plerisqꝫ d ele.dicit qđ indi geret cesarea seu supioris decisiōe p̄nt em̄ hmōi or̄ones negatiue cōcepte copulatiue aut alternatiue sumi ex vniuerso ꝛ ex aliquo ꝓ ut subiecta materia suadet lꝫ ꝯtri⁹ sit sensus si vno modo sumatur quā si alio vt hoc ꝓbat tex.in.l.is q ducēta.§.vtrū.ff.de reb⁹ dubi. ꝛ doc.maxime Imo.in.l.h̄rdes mei.§.cūꝫ ita.ff.ad trebel.vbi doc. variāt circa interpretationē or̄onis copulatiue ꝛ negatiue ꝯcepte Ang.em̄ vult qđ hec or̄o si titius ꝛ seius heredes nō erāt de ꝓpria vi verborū reqrat qđ neuter sit h̄rs:Imo.vult ꝯtriū ibi:de propria ꝟborū sufficiat si aliter nō sit h̄rs ꝛ bar.ibi si recte ei⁹ dicta ꝯsiderēt Sꝫ sentit qđ nō magis vnū quā alterū sit de ꝓpria significatione. Sꝫ vtrunqꝫ sensum possit habere ꝓprie capiēdo.ꝛ ꝓpterea legēdo.d. §.cū ita dixi.qđ dicta or̄o pōt pati vtrūqꝫ intellectū ꝓprie sumptū qꝛ aut or̄o sumit ex vniuerso et ꝓcedat interp̄tatio Ange.aut su mit ex aliquo ꝛ vera sit interpretatio Imole p text.d.§.vtrūꝫ vbi in simili eadē ꝟba capiūt sensus ꝯtrios.nec magis d'r vnū ꝙ alte rū esset de ꝓpria significatiōe.et ita ēt al's dixi ꝯsiderādo apud se nas sup ꝯstitutiōe qđ nō incedētes in habitu et tōsura ꝛc.ita etiā in posito nr̄o illa ꝟba statuti donationes venditiones ꝛc.fieri non valeant sine iuramento et sine ꝯscīa duorū ꝓximorū et sine decreto iudicis et sine insinuatiōe p̄nt sumi ex vniuerso et ex aliquo qꝛ pos sunt intelligi qđ fieri nō valeāt si aliqd ex dictis quatuor nō inter uenerit.Itē pōt intelligi qđ fieri nō valeant si omnia dicta quatu or deficiāt.Et dato qđ p̄ma facie ꝟba ista videant sonare in hanc scđam interp̄tationē p ea q̄.s̄.in ꝯtriū dixi.Tū verba sequentia.s̄. ponderata suadēt p̄mā interp̄tationē.ꝛ ēt subiecta materia ꝛ ve risimilis mēs statuētiū p̄mā interp̄tationē suadēt.Nam mens sta tuentium est vt deprehendit ex p̄fatione ꝛ rōne statuti iuxta ea q̄ habentur in.l.fi.de hered.insti.ꝛ p Bar.ī.l.ambitiosa de decre.ab ordi.fa.ꝛ p Dy.in regula.fi.in.vj.ꝛ bar.ꝛ bal.in.l.nō dubiū.C.de ll.dicētes qđ ratio legis ꝛ mēs legis idē sunt ꝓuideri facilitati mi norū:ꝛ ne valeant leuiter dānificari in donationibus ceterisqꝫ alie nationibus vnde mens statuentium videtur esse augere generali ter solēnitates dictarum alienationum sed regul'r res minorū non possunt sine decreto alienari.ff.de rebus eorū.l.j.ꝛ quasi per totū. ꝛ.l.lex q̄ tutorēs.C.de excu.tu.ꝛ.C.de repudijs ꝛ alijs reb⁹ minorū sine decreto non alienandis in rub.ꝛ nig.ꝛ in titulis sequentibus si itaqꝫ secūdum formam dicti statuti sufficeret solum decretū iu dicis dictum statutum inter parum ꝛ nihil ꝓuideret vltra ius cōe facilitati minorū ne leuiter damnificarentur in eorum facultatib⁹ quod non videtur de mente:ꝛ ideo non immerito dictum statutū prout mihi dicitur fuit semper interpretatum quod dicte oēs qua tuor solennitates requiruntur ꝛ minime mutāda sunt que semper certam interpretationem habuerūt.l.minime.ff.de.ll.nam consue tudo est optima.ll.ꝛ statutorū interpres.l.si de interp̄tatiōe.ff.eo. ti.ꝛ.c.cum dilectus extra de ꝯsue.ꝛ iō cum in dicta quietatiōe di cte de nicolose seu remissiōe iurium suorū non interuenerint dicta quatuor reqsita dicta refutatio seu iurium remissio est nulla: nul lum tribuēs ius dictis f̄ribus vigore dicti statuti vt.s̄.ponderati. Item

Itē dixi q̄ iuramentū nō firmat dictū contractū. potissime q̄ cōfir matū a papa vel autoritate. Itē q̄ viget cōstitutio eiusdē tenoris cui⁹ est dictū statutū. Itē pōderaui enormē lesionē tāgēdo ea que dico in auk. sacramenta puberū circa finē in plurib⁹ verbis dicta aūt nō pono. hoc ꝯclusi q̄d nō firmet ⁊ possit peti absolutio sal tē q̄n lōge excedit dimidiā iusti p̄cij q̄n solū vltra dimidiā dici posset teneri tū nō affirmaui. † Item r̄ndi ad statutū de p̄scrip. x. vel xx. annoꝝ q̄d loquit̄ de possidēte rē immobilē iusto ti. ⁊ bona fide isti fratres. nec ti. q̄ null⁹: nec iusto: q̄ doloso: nec bona fide: q̄ dolus mal⁹ p̄supponit malā nō bonā fidē. Item r̄ndi ad aliud statutū q̄ nō p̄ducēs ius suū in iudiciū. intra. x. annos cadat a iure suo q̄d nō itelligit̄ de eo q̄ est malefidei. Itē q̄ nō in possessore rei aliene imobilis p̄pter p̄cedēs statutū se subscripsit. d. Bal. dubitabat de ꝯfirmatiōe pape: q̄ facta vt arbitrabat̄ i forma cōi. Laus deo.

6

¶ Summarium super consilio. cxcij.

¶ Legatū cū clausula q̄ plus petere nō possit ⁊ q̄ sit pro oī eo q̄d petere pōt de bonis testatoris nō extēditur ad cōpensationē dotis restituēde cōsistētis in pecuniā ⁊ q̄ nō est in bonis testatoris. p to.

1 ¶ Legatum acceptans videtur acceptare onus legato iniunctum etiam si sit maius legato.

2 Legatum rei potest ex postfacto superuenire valet licet nō sit tēpore mortis testatoris quia sufficit cogitari in genere si fiat verbo preteriti imperfecti subiunctiui q̄d pōt ad futurū trahi. nu. seq.

Sciētia rei sufficit in genere q̄ ex generalibus verbis deprehēdit̄.

3 Uerbum deberet est preteriti imperfecti subiunctiui ⁊ trahit̄ ad futurum. nu. seq.

4 Uerba quod habere deberet sunt conditionalia.

5 Conditionis natura est se habere ad esse vel non esse.

6 Usufructu pecunie legato an videatur etiam legatum dominium illius ex quo vsus pecunie nō dicitur separatus a dominio.

7 Qualitas posita in vno capitulo censetur in alio repetita.

8 Uerba in principio posita referuntur ad omnia sequentia.

9 Uerba persuasiue mentis conceptum demonstrant quibus clarius indifferenter est standum.

10 Uerba dubia interpretantur ex verisimilitudine proferentis.

11 Legatum obscurum declaratur ex coniecturis ⁊ pro legatario cōsanguineo ⁊ affine presumitur. nu. 9. ⁊ 10.

12 Testatoris volūtatem insequi conari debet iudex prout venator leporem que si dubia fuerit verisimilitudine est interpretanda.

¶ Consilium. cxcij.

In nomine domini nostri Iesu xp̄i. ¶ † Uidetur in hac cōsultatione p̄ma facie dicendū q̄. d. dn̄a Iacoba seu heredes sui si acceptat vel acceptant dictū legatū vsufructus q̄ngentarū nō possit petere dictas quingentas q̄nquaginta libras deuolutas ad dictā dn̄am Iacobā vt heredē sue matris cessante t̄pali ꝯclusione statuti: ⁊ q̄ in p̄ūcto pro claro p̄supponit̄ q̄ cessantibus masculis filia tēpora liter a statuto exclusa admittat̄ p̄ut etiā de iure est sup hoc nō insisto. Sed videt̄ q̄ licet dicta quātitas p̄ integratione portionis sue hereditatis materne deberet̄ sibi. Tū vigore dicti legati ab illius quātitatis petitione excludat̄. nā q̄n testator aliq̄d legat alicui cui legatario aliq̄d onus iniūgit ipse legatari⁹ tenet̄ ill'd onus implere postq̄ legatū acceptat q̄tūcūq̄ onus iniūctū sit maioris estimationis q̄ res vl' quātitas legata vt est expssuz in. l. impator. §. si centū. ver. eni vero. ff. de le. ij. ⁊ l. plane. el. ij. §. si cui stichus. de leg. j. ⁊ io tū. ver. eni vero. ff. de le. ij. ⁊ l. plane. el. ij. §. si cui stichus. de leg. j. ⁊ io cū dicte dn̄e Iacobe fuerit relictus vsufructus q̄ngentarū librarū ⁊ mādatū sibi q̄ nō possit plus petere de bonis ipsius testātoris videtur q̄ astringatur ad obseruantiā dicti mādati dicta rōne: et etiā q̄ videtur illud relictū factū animo cōpensandi p̄ut aperte videtur denotare illa v̄ba testatoris ⁊ pro oī q̄d habere deberēt cōiunctim vel diuisim vel petere possent que verba vidētur euidēter demōstrare mentē testatoris q̄ ea q̄ reliquerat dn̄e Iacobe ⁊ alijs s̄. nolatis relinquebat pro eo q̄d ipsi habere deberēt vel petere possent. ⁊ sic vt quātitates relicte cōpensarent̄ cū oī eo q̄d ipsi habere deberent ⁊ q̄n testator legat vel instituit aīo cōpensandi legatari⁹ vel heres repellit̄ si vult petere illud q̄d al's petere poterat. l. creditorem. de le. ij. l. si cōpensandi. C. de hered. insti. ⁊ l. vt debitū. C. de hereditarijs actio. ⁊ l. mulier. de cōdi. insti. cū si. Et ideo dicta dn̄a Iacoba instituta in vsufructu certe quātitatis aīo. s. cōpēsandi cum eo q̄ ipsa habere deberet vel petere posset ⁊ illa petere posset suā portionē hereditatis materne videtur q̄ nō possit petere acceptando dictas quingētas libras sibi relictas nō ob. q̄ dicta portio hereditatis sit maioris estimationis per iura p̄allegata. Nec ob. si dicatur q̄ debitū erat in q̄titate: ⁊ relictū similiter erat in q̄titate et p̄pterea nō repellatur nisi vsq̄ ad concurrentē quātitatē per. d. l. impator. §. si centū cū concordātijs. q̄ r̄ndetur q̄ imo videtur q̄ neutrū p̄prie cōsistat in q̄titate. Nō eni fuit instituta in q̄ngentis libris sed in vsufructu quingētarum librarū: nec succedit matri in q̄ngētis q̄nquaginta libris. Sed in dimidia hereditatis materne a qua erat tēporaliter exclusa si ipsa ⁊ vnicus fili⁹ remāsit ex ipsa matre al's in sua virili portione f̄m numerū liberoꝝ: h̄editas aūt nō constat ex sola quātitate vel corporib⁹ hereditatis sed est quid vniuersale: q̄ est successium vniuersuz ius defuncti. l. hereditas. ff. de peti. here. ⁊ l. nihil aliud. ff. de ver. sig. ⁊ l. hereditas. ff. d reg. iu. et sic nō sumus in meris terminis. d. §. si cētū. dato tū q̄ onus iniūctū nō valeret nisi vsq̄ ad cōcurrētē quātitatē. Nihilomin⁹ satisfactū esset heredi vniuersali qui solū querit q̄ dicta dn̄a Iacoba vel eius successor nō possit petere q̄ngentas libras in testō relictas et q̄ngētas q̄nquaginta vt ex bonis maternis: nec videntur obstare rationes in p̄ūcto pro ꝯ̄ria parte adducte.

2 † Nō eni videt̄ ob. p̄ma ratio vl' exceptio q̄ istud debitū erat incognitū ipsi testatori ⁊ nū q̄ fuerit debitū in vita sua sed post mortē ⁊ p̄pterea de eo verisimiliter nō cogitauit: q̄ videtur posse r̄nderi q̄ licet nō cogitauerit in specie tū satis est q̄ in genere cogitauerit sufficit enim sciētia in genere. l. qui iure militari. de mili. testa. ⁊ no. doct. in. l. tres fratres. ff. de pac. ⁊ in. l. sub p̄textu specierū. C. d trāsac. ⁊ in. l. cū agliana. ff. eo. ti. ⁊ Bar. in. l. aurelio. §. grauis. ff. d lib. leg. ⁊ sparsim per doct. in multis iuribus. ⁊ sciētia in genere deprehēditur ex generalibus verbis p̄ut habet̄ in iurib⁹ p̄allegatis.

3 † ⁊ lz debitor tūc nō subsisteret nō videt̄ referre q̄ verbū deberet q̄d est p̄teriti imp̄fecti subiūctiui trahit̄ etiā ad futurū. l. si debitor. §. verisimile. ff. de ꝯ̄hē. emp. ⁊ l. cū certus. ff. de vino. tri. ⁊ oleo leg. ⁊ d. l. qui rome. §. augeri⁹. et pari ratiōe etiā verbū posset q̄d est eiusdē t̄pis ⁊ insuper verbū pōt sui natura h̄z tractū etiā in futurū. ff. de leg. ij. l. si ita q̄s. ⁊ no. Bar. in. l. si ita. ff. d au. et arg. leg. ⁊ in. l. qui rome. §. duo fratres. nec etiā ob. scd'a ratio seu excep. q̄ r̄nsum patet ex iam dictis ⁊ sir tertia rationi. nec etiā vidētur obstare quarta quinta ⁊ sexta rationes q̄ ex illis deducit̄ cōiectura volūtatis ipsius testatoris. Sz v̄ba ipsius testamēti videtur euidēter demōstrare certā testatoris volūtatē ⁊ incertis nō est locus cōiecture. l. ꝯtinu⁹. §. cū quis ita. de ver. obli. facit. l. ille aut ille. §. cū in verbis. de lega. iij. ⁊ l. labeo. §. idē tubero. de suppel. leg. nec ob. vj. q̄a pōt r̄nderi: vt. s̄. p̄rime ⁊ etiaz q̄ testator libere relīqt vsumfructū dictarū quingētarū librarū ⁊ sup illo vsufructu disposuit ⁊ voluit q̄ dicta dn̄a Iacoba posset ad libitū disponere ⁊ q̄ p̄cipuū haberet ⁊ sup isto vsufructu quē relīqt apposuit legē dicte dn̄e Iacobe: q̄. s. si volebat dictū relictū vsufructus illud cōpēsaret cū eo q̄ ipsa dn̄a Iacoba habebat p̄cipere q̄ sine dubio fieri pōt p. d. l. si cōpensandi. ⁊ d. l. creditorē. ⁊ l. hm̄oi. §. cū pater. ff. de leg. j. ⁊ l. si cum dotē. §. si pater. ff. so. matri. cū si. Et cuz verba id demōstrent ⁊ nihil repugnet ⁊ de mēte cōtraria nō ꝯstet standū est ipsis verbis per iura. s̄. allegata. ⁊ l. nō aliter. d leg. iij. ⁊ ex p̄dictis etiā tollitur. viij. ratio quatenus loquitur de vsufructu relicto dicte dn̄e Iacobe: quatenus aūt dicitur de p̄prietate q̄ p̄tineat ad filios dicte dn̄e Iacobe: nō deprehēditur ex verbis p̄ūcti q̄ filij dicte dn̄e Iacobe fuerint inuitati ad proprietatem vn̄ arg. non procedit.

4 † Preterea illa verba testamēti pro omni q̄d habere deberent ⁊c. referūtur nedum ad dominā Iacobam sed ad plures alios. s̄. in testamēto honoratos. nec refert si aliqui ex eis nihil haberēt cum quo posset cōpensari quia illa verba q̄ habere d̄beret ⁊ sequētia sunt cōditionalia. arg. l. stichus qui meus erit. de leg. j. vn̄ verificātur in illis personis in quibus cōditio verificatur ⁊ licet in nullis p̄sonis verificarentur non p̄pterea tollitur quin mens testatoris fuerit voluisse prouidere casu quo aliquis ex ipsis honoratis habere deberet

5 † p̄ut est natura cōditionis habere se ad esse et nō esse. p̄ut habetur in. l. cū ad p̄sens. ⁊ l. sequenti. ff. si cer. pe. ⁊ multo fortius si verificatur in aliquibus ex eis satis est licet in alijs nō verificetur cōpensatio q̄ nihil habere deberent. Nec obstāt. ix. ⁊ x. quia ille sunt p̄suasiue ratiōes nō concludentes. ⁊ r̄ndetur p̄ut. s̄. r̄nsum est ad. iiij. v. ⁊ vj. rationes. Nec etiā obstāt. xj. ⁊ xij. q̄ similiter non cōcladunt. Non eni sequitur testes estimauerūt q̄ testator ita intelligeret: ergo ita intellexit: nec etiā sequitur non dixit notario q̄ dicta Iacoba aliquod deberet habere: ergo non habuit illū animum ideo ⁊c. l. nō hoc. C. vnde cogna. ⁊ c. in presentia. extra de proba. ⁊ l. neq̄ natales. ⁊ l. ad probationē. cum si. C. eo. ti. preterea omnes dicti testes in hoc sunt singulares q̄ quilibet de se d̄ponit prout in simili dicit tex. in. c. cuz dilecti. de elec. testibus autē singularibus nō creditur vt ibi. ⁊ in. c. tam literis. de testibus. ⁊ l. iurisiu. C. eo. ti. nec etiā videtur bona r̄nsio data in p̄ūcto ad illa v̄ba mādās q̄ de bonis suis plus habere nō possint sup quo plurimū cōsistit ius p̄sentis cōsultationis: nam licet Bar. ⁊ Bal. in iuribus in puncto adductis dicāt q̄ prohibita plus petere de bonis suis nō impediat̄ petere emphyteosim que ad eam deuoluebatur vt filiā non vt heredē prohibētis quia habet vt propriā non aūt vt de bonis ipsius prohibētis f̄m eos p̄ut etiā voluit Ymo. in. c. potuit. de locato. Tamē termini nostri no vidētur esse similes: nam in terminis doctorū prohibita plus petere de bonis testatoris petebat seu cōsequebatur res in specie: nec ea occasiōe habebat aliquid cōseq̄ de bonis ipsius testatoris prohibentis: ⁊ ideo cessant v̄ba illa de bonis suis plus habere seu petere nō possent.

6 † Sed in casu nostro dicta dn̄a Iacoba debebat cōsequi a dicto testatore portionē dotis materne que ꝯsistebat in quātitate quingētarū quinquaginta librarū prout dicitur in p̄ūcto: nec est verisimile q̄ sint corpora pecunie dotalis: sed in genere seu in quantitate prout solet dari dos

cōſiſtens in pecunia vt interim maritus ipſam pecuniā cōſumat
vt ſatiſfaciat oneribus matrimonij. ⁊ ſolu. ma. tantūdē in quanti-
tate reſtituat cū hoc contingat: etiā qñ conceditur vſuſfructus pe
cunie. Nā transfertur dñiū: qꝛ vſus nō eſt ſeparat⁹ a dñio ſeu dñij
cōmoditate: ideo dꝛ vſu cōſumi. ff. de vſufr. earū rerū q̄ vſu cōſu. l.
ij. l. hoc ſenatus. cum. ll. ſequētibus. ⁊. l. qñ pecunie. Et eſt veriſimi
mile ꝙ dictus teſtatoꝛ ſucceſſerit ſuo patri qui poſt mortē ſuā ha-
bebat quātitatē dotis reſtituere. ⁊ cōſequēter dictus fili⁹ vt heres
patris veniebat obligādus dicte ſue ſoꝛoꝛi vt filie ⁊ heredi matris
niſi ſtatutū ſuſpendiſſet ſucceſſionē ipſi⁹ filie: vnde ceſſante obſta
culo ſtatuti dicta dña Jacoba ſuccedit matri vt in pūcto p̄ſuppo
nitur: et ideo eſt creditrix heredis dicti teſtatoꝛis q ſucceſſit patri
in dicta quātitate. ccccl. libꝛarū. ⁊ ꝓpterea illā quātitatē hꝫ cōſeq
de bonis ipſi⁹ teſtatoꝛis: ⁊ ideo videnť ad hūc caſum trahēda illa
verba teſtamēti mādās ꝙ plus de bonis ſuis habere nō poſſint ⁊
hoc mediū reddebat apud me hāc ꝯſultationē ſatis dubiā. ꝓpter
qđ videť qđ etiā nō ſit bona rñſio data in pūcto ad illa v̾ba teſta-
toꝛis ⁊ pꝛo oī eo qđ habere deberēt ꝯiunctim vł diuiſim vł petere
poſſent: qꝛ licet cēſerētur repetita illa verba de bonis ſuis. Nihilo-
minus vidētur poſſe verificari per. s̄. ꝓxime dicta ⁊ inſup videtur
ꝙ illa v̾ba indefinite poſita debeāt generaliter intelligi qualiter-
cūqꝫ habere deberent vel petere poſſent cū indefinita equipolleat
vniuerſali. l. ſi pluribus. de leg. ij. ⁊ ca. ſi romanoꝝ. xix. diſt. ⁊. c. ſo-
lite. de maio. ⁊ obe. ⁊. l. de p̄cio. de publiciana. cū ſimi. ⁊ ſic pꝛo om̄i
eo qđ habere deberēt ab ip̄o teſtatoꝛe de bonis ſuis vł al̄. ¶ His ta
men non ob. in ꝯ̄riū puto determinata veritas. nā licet dicta dña
Jacoba debeat illā quātitatē. cccc. libꝛarū ꝯſequi in genere ſeu in
quātitate nō in ſpecie ⁊ foꝛte tāq̄ creditrix heredū ſui patris ſꝫ cō
ſiderationē. s̄. factā: qꝛ heres heredis ⁊c. l. fi. C. de here. inſti. tñ illā
quātitatē nō dꝫ habere de bonis ipſius teſtōꝛis ꝓhibētis ꝙ plus
de bonis ſuis petere nō poſſit. Conſtat em̄ ꝙ ſatiſfactū eſſet ſibi et
ſuo credito ſi pecunia aliūde habita ſibi dareť quo caſu nihil ha-
beret de bonis ipſius teſtatoꝛis. Quinimo tertius poſſet pꝛo ipſo
debitoꝛe ſoluere pecuniā ꝓpꝛiā. ⁊ ſatiſfactū eſſet ipſi debito. l. ſolu-
tionē. ⁊ iudicium. ff. de ſolutio. ⁊. l. ſoluēdo. ff. de neg. geſt. ⁊. l. fi. ff.
de cōdi. inſti. Ex quib⁹ deduciť ꝙ ꝓpꝛie loquēdo dicta dña Jaco
ba vigoꝛe dicte ſucceſſionis materne nihil petere poterat nec ha-
bere debebat de bonis ipſius teſtatoꝛis. Sed habere debebat ⁊ pe
tere poterat quātitatē in gñe qđ in nullis bonis erat. arg. l. incen-
diū. C. ſi cer. pe. ⁊. l. in ratione. §. incerte. ad. l. fal. ⁊ ſic attenta ꝓpꝛia
vi v̾boꝝ a qua nō eſt recedendū nō poſſumus dicere ꝙ vſuſfruct⁹
dicte quātitatis. cccc. libꝛarū ſit relictus in cōpēſationē dicte poꝛ-
tionis hereditatis materne cū illam nō deberet habere nec petere
7 poſſet de bonis teſtatoꝛis ꝓhibētis per p̄dicta. † Nec ob. qđ dice-
batur qđ nō repetunť exp̄ſſe illa verba de bonis ſuis in ſequētibus
verbis ſꝫ ſimpl'r dꝛ ⁊ pꝛo oī qđ habere deberēt ⁊c. attēta natura in
definite: qꝛ rñdetur ꝓut ⁊ dꝛ in pūcto ꝙ illa qualitas de bonis ſuis
appoſita in pꝛecedēti mēbꝛo oꝛationis cenſeať repetita in ſequēti
mēbꝛo cū talis ſit natura copulatiue per. §. gaio allegato in pūcto
et qđ ibi ꝑ Bar. ⁊ per eūdē late in. l. ait p̄toꝛ. §. erit igitur differētia.
ff. vi bo. rap. facit inſti. de lege aquilia. §. hoc tñ capite. ⁊. l. nā magi
ſtratus. in fi. ff. ad. l. aql. Et maxime cum ſequēs particula oꝛ̄onis
nō ſit oīno perfecta cū nō deſignent v̾ba a quo habere deberēt vł
de quo ſeu ſup quo: ⁊ ridiculū eſſet dicere ꝙ teſtatoꝛ voluiſſet illuꝫ
vſumfru. dicte quātitatis qngentarū libꝛarū relinq̄re pꝛo oī eo qđ
habere deberet qualitercūqꝫ ⁊ a quocūqꝫ. Unde illa verba ita abſo
lute ⁊ indefinite poſita nō ſunt vllo pacto ita itelligēda vniuerſa-
liter. Sed ſunt limitāda ⁊ reſtringēda per ſuppletionē aliquoꝛum
verboꝝ vt habeat ſenſum qui cōueniat mēti teſtatoꝛis que ante
omnia eſt attendenda. l. in cōditionib⁹ p̄mū locū. ff. de ꝯdi. ⁊ dem̄.
et. d. l. nō aliter. ⁊. l. in cōuētionalib⁹. ff. de ver. ſig. Unde magis de
facili ſit repetito p̄cedentiū q̄ qñ oꝛ̄o ſequēs eſſet oīno ꝑfecta vt
depꝛehēditur ex notatis ꝑ Bar. in. l. in repetēdis. ff. de leg. iij. et cū
verba pꝛecedentia ſoleāt declarare ſequētia. l. ſi ſeruus pluriū. §. fi.
de leg. j. decet qđ illa p̄cedētia v̾ba de bonis ſuis declarent ⁊ mode
rentur illa ſequentia verba ita abſolute ⁊ nimis gñaliter poſita q̄
8 determinentur ⁊ moderenť ꝑ alia verba nullatenus exp̄ſſa. † Pꝛe-
terea videtur poſſe dici ꝙ illa verba de bonis ſuis abſqꝫ alia repe-
titiōe tāq̄ in p̄n. poſita: referanť ad oīa ſequētia. ar. l. ſi qs ex argē
tarijs. §. ſi initiū tabularū. ff. de eden. ⁊. l. iij. §. ſi filius. ⁊. ff. de libe. ⁊
poſthu. ⁊. l. talis ſcriptura. de leg. j. cū ſi. ⁊ iſta interp̄tatio ſatis cō-
gruit dictis verbis teſtatoꝛis relatis in pūcto faciendo virgulam
poſt illa verba de bonis ſuis ⁊ ſm hāc cōſiderationē erit ſenſus di
ctoꝛum verboꝝ qđ ſi aliquis ex dictis heredib⁹ inſtitutis in certis
quātitatib⁹ ōbuiſſent in aliquo ſuccedere in bonis ipſi⁹ teſtatoꝛis
ille quātitates relicte cōpēſarētur cū ea poꝛtione in qua ipſi eſſent
ſucceſſuri qꝛ cenſerētur relicte pꝛo illa poꝛtione pꝛout dicit Bal. in
ſimplici clauſula ꝙ plus petere nō poſſet in. l. ſi adulta. C. de here.
act. qđ ſaltē potuiſſet euenire ī dicta dña Jacoba ſoꝛoꝛe dicti teſta
toꝛis ſi fuiſſet inſtituta heres vniuerſalis inhoneſta perſona per. l.
fratres. C. de inoffi. teſt. ⁊. l. fratris. eo. ti. ⁊. l. j. ff. eo. ti. itē dicta v̾ba
poſſunt verficari qñ aliqua res pꝛopꝛia ipſius teſtatoꝛis fuiſſet in
ſpecie debita alicui ex dictis heredibus inſtitutis in rebus certis.
nam tunc nō poſſent illas res in ſpecie debitas petere vel cōſequi
obſtātibus v̾bis ipſius teſtatoꝛis. Et qbus euidēter demōſtratur
qđ v̾ba dicti teſtamēti de ꝓpꝛia eoꝝ ſignificatiōe nō arctāt dictā
dominā Jacobā quominus poſſit petere ⁊ ꝯſequi vſumfructū di
ctaruꝫ quingētarū libꝛarū in quo eſt inſtituta. ⁊ etiā poꝛtionē ſibi
9 cōpetentē de hereditate materna. ⁊ ſic illas. ccccl. libꝛas. † Et ideo
cum verba ſibi nō obſtēt ſunt plurimū ponderāde rationes ⁊ cōie-
cture deducte in pūcto. nam licet ille ꝓut. s̄. deductū eſt nō arctēt
neceſſario adeo ꝙ ſi verba dicti teſtamēti eſſent clara ꝓut in ꝯ̄riū
adducebā ille ratiōes ſatis perſuaſiue ad demōſtrandā teſtatoꝛis
mentē nō eſſent attēdende. Sed ſtandū eſſet verbis claris cū v̾ba
ipſa demōſtrent mētis ꝯceptū. c. ſcđo requiris. extra. de appel. qꝛ
nemo p̄ſumiť dicere niſi ꝙ mente cogitat vt. l. labeo. §. idē tubero.
10 ff. de ſuppel. leg. ⁊ in ca. is aūt. xxij. q. ij. † Unde tūc ꝓcederent que
in ꝯtrariū adduxi. verū: qꝛ verba p̄dicta ſunt equiuoca ⁊ habēt de
ꝓpꝛia ſignificatione aliū ſenſuꝫ: ideo rationes p̄dicte multū cōfe
runt: qꝛ in dubijs ſemꝑ attēdendū eſt qđ eſt veriſimili⁹: vt in regl'a
inſpicimus in obſcuris qđ veriſimili⁹ eſt in. vj. ⁊ in. l. ſemꝑ in ſtipu
11 lationibus. eo. ti. ⁊ in. c. qꝛ veriſimile. de p̄ſump. cū ſi. † Et ꝓpterea
attētis multis cōiecturis ⁊ rationib⁹ deductis in pūcto nō eſt v̾i
ſimile ꝙ dict⁹ teſtatoꝛ voluiſſet dictā dominā Jacobā arctare vt
mitteret maioꝛē quātitatē ad ſe ſpectātē ꝑpetuo ꝓ vſufructu mino
ris quātitatis attēta ꝯſanguinitate qua erat ſibi iūcta. ar. l. ꝓcula.
ff. de ꝓba. ⁊. l. ſi ſeruus cōis. ff. de do. inter virū ⁊ vxo. ⁊. l. rē alienā.
C. de leg. ⁊ attēta affectiōe. ⁊ charitate quā erga eā hēbat iuxta. l.
ſi ſeru⁹ pluriū. §. fi. ibi legatarij dignitas ⁊ charitas ⁊ neceſſitudo.
ff. de le. j. ⁊ attētis etiā meritis dicte dñe Jacobe circa laboꝛē ⁊ di
ligentiā quā habuit in infirmitate dicti teſtatoꝛis ex q̄ deſūct⁹ eſt
et in quo fecit dictū teſtamentū. attēto ꝙ legata cōiter fiūt pꝛo me
12 ritis. ff. pꝛo ſocio. l. nec adiecit. † Et multū etiā cōfert quod teſtes
affirmāt ſemꝑ ſe exiſtimaſſe ꝙ dictus teſtatoꝛ nō habuerit animū
cōpenſandi cū dicta quātitate debita dicte dñe Jacobe. naꝫ lꝫ illi
teſtes nō ꝓpterea ꝓbēt animū teſtatoꝛis tñ ſatis debēt inducere
mentē iudicis ad illud etiā eſtimādū cū iudex debeat ſemꝑ cōari
ſequi volūtatem teſtatoꝛis ꝓut venatoꝛ lepoꝛē dicit Bal. in. l. cuꝫ
quidā. C. de ſeruis neceſſarijs heredi. inſtit. ⁊ cū multi arbitrentur
illā fuiſſe teſtatoꝛis mētem ſatis eſt veriſimile illā eſſe verā ſentētiā
cum plurimoꝝ iudicio cōpꝛobetur. ar. c. pꝛudentiā. de offi. deleg. ⁊
ca. de qbus. xx. diſt. ⁊ ca. extra cōſcientiā. lxiiij. diſtin. ⁊ licet ſciētia
in genere qñqꝫ ſufficiat: nihilomin⁹ qñ eſt v̾iſimile qđ ſi habuiſſet
in ſpecie ſciētiā ⁊ cogitaſſet in ſpecie aliter diſpoſuiſſet nō videť ꝙ
illa ſciētia in genere attēdatur ꝓut in ſpecie. Sed attendatur illud
qđ fuiſſet veriſimiliter diſpoſitū ſi de eo fuiſſet cogitatū. arg. l. tale
pactū. §. fi. ff. de pac. et ꝓpterea eſt etiā multū pōderandū ꝙ pꝛout
p̄ſupponitur in pūcto dictus teſtatoꝛ nō cogitauit nec habuit no
titiam ꝙ dicta dña Jacoba deberet ꝯſequi dictā quātitatē. ccccl.
libꝛarū de dote materna. eſt em̄ veriſimile qđ ſi cogitaſſet ꝙ dbuiſ
ſet habere tantā quātitatē nō relinquiſſet vſūfru. minoꝛis quātita
tis cōpēſandū cū maioꝛi quātitate ſue ſoꝛoꝛi carnali de ſe optime
merite que ſibi erat ab inteſtato ſucceſſura ⁊ alijs attentis que ꝯſi
derātur in pūcto. cum igitur dicta dña Jacoba habeat pꝛo ſe v̾iſi
milem mentē teſtatoꝛis que ſatis depꝛehēditur ex cōiecturis pōde
ratis in pūcto ⁊ etiā habeat verba teſtamēti quibus relinq̄tur ſibi
vſuſfruct⁹ dictarū quingētarū libꝛarū ita ꝙ ſine dubio illū petere
pōt ⁊ ex altera parte habeat fundatā intentionē de iure circa illas
ccccl. libꝛas nec quominus illas petere poſſit arctāt verba teſtato
ris nec veriſimilis mēs ipſi⁹ teſtatoꝛis ergo etiam illas. ccccl. lib-
ris et ſic vtrāqꝫ quantitatē pōt effectualiter petere. Si em̄ vniuerſalis
heres obijceret de cōpenſatione facta per teſtatoꝛē habebit illam
pꝛobare argu. l. in exceptionibus. ff. de pꝛoba. ⁊. l. titie textoꝛes. de
leg. j. vnde cum illā pꝛobare non poſſit ex verbis neqꝫ ex veriſimili
mente ſuccūbet per iam dicta. Nec ob. adducta in cōtrarium. Naꝫ
ex adductis pꝛo hac parte ſatis apparet rñſum: deducebatur em̄
pꝛo altera parte ꝙ verba teſtatoꝛis euidēter demōſtrabāt ꝙ teſta
toꝛ faciebat illas inſtitutiōes in quātitatib⁹ certis animo cōpēſan
di qꝛ verba teſtamēti illud neceſſario impoꝛtabāt ſed. s̄. eſt demon
ſtratū ꝙ imo illa verba id nō impoꝛtāt ⁊ ſublato illo fundamēto
omnia in ꝯ̄riū adducta ruunt: ideo vlteri⁹ nō inſiſto. Laus deo.

¶ Summarium ſuper conſilio. cxciij.

¶ Canonicoꝝ coꝛrectione an p̄ferať pꝛioꝛ canōicoꝝ ep̄o. ꝯ totū.

1 ☞ Ep̄o eſt punire clericoꝛum exceſſus et dicitur habere iuriſdi-
ctionem generalem in ſua dioceſi ſup clericos et in clericos alteri⁹
dioceſis: in ſua tamen dioceſi delinquentes. nu. ſeq.
2 Foꝛum quis ſoꝛtitur ratione delicti cōmiſſi.
3 Juſtitie diffinitio.
4 Epiſcopus eſt caput ſue eccleſie cathedralis et matrimoniū dici-
tur contraxiſſe cum ſua parochiali eccleſia. nu. ſeq.
5 Juriſdictionem habent pꝛelati in eos quibus pꝛeſunt. nu. 11.
6 Argumentum ab ethimologia vocabuli eſt validum in iure.
7 Cōſuetudo longi ⁊ longiſſimi tēpoꝛis habetur pꝛout pꝛiuilegiū.
8 Similium eſt idem iudicium.

Conſuetudines

9 Consuetudines trahuntur de similibus ad similia.
10 Consuetudo est optima legum interpres.
11 Priori canonicorū est correctio delinquentiū canonicorum in primo loco siue sit ex priuilegio siue ex cōsuetudine. fallit si sint negligentes: quia tunc episcopus potest punire delinquentes.
12 Canonici debent potius obedire eorū priori quā epō. nu. seq.
13 Episcopus non potest cōtramandare ꝙ canonicus exeat de claustro vbi per priorem fuit prohibitus egressus.
14 Consuetudo legitime prescripta. iiij. annis derogat iuri positiuo.
15 Dominus est quilibet in suo territorio quātūcūqꝫ paruo ⁊ maior longe maiori alterius territorij. idem in indice.
16 Appellari an possit a correctione. nu. seq.
17 Appellationes friuole que dicantur.

¶ Consilium. cxciij.

1 **IN nomine dñi nostri iesu** Christi. ¶ † Pro decisione primi dubij ⁊ quorūdā aliorū dicte cōsultationis. primo premittēdū est ꝙ eps de iure cōi habet corrigere et ad ei⁹ iurisdictionē spectat punire excessus omniū clericorū de diocesi sua: vt in. c. cū cōtingat. de fo. cōpe. ⁊ c. j. de offi. ordinarij. vbi dicit tex. ꝙ habet liberā ptātem scelera inquirere ⁊ iudicare absqꝫ impedimēto alicui⁹ ⁊. xxxv. q. vj. eps in synodo. ⁊ c. irrefragabili. in prin. de offi. ordi. cū simi. Habet eñ iurisdictionē generalē sup tota sua diocesi tāq̄ caput ipsi⁹. c. cū persone. de priui. lib. vj. ⁊ c. cum nō liceat a capite mēbra discedere. de pscri. et. c. vt animarū. in prin. ⁊ §. statuto. de cōsti. lib. vj. epi eñ tāq̄ primates habēt vniuerso gregi attēdere: qꝛ spūsctūs eos eposposuit vt ecclesiā dei regerēt. actuū aplorū. xx. c. ⁊. xciij. dist. legibus. ⁊. xxv. dist. ecce ita ꝙ nō est dubiū ꝙ de iure cōi est fundata intētio ipsi⁹ epi in corrigēdo vniuersos clericos sue diocesis de excessib⁹ p eos 2 cōmissis. † Quinimo etiā clericos alterius diocesis dlinquētes in sua diocesi pōt punire ⁊ cōtra eos inqrere eosqꝫ cōdēnare vt est expressum in. c. postulasti. de fo. cōpe. ⁊ in. c. vlti. eo. ti. ⁊ in ca. placuit. ij. q. iij. put ⁊ iudex sclaris inquirit cognoscit ⁊ sentētiat cōtra nō subditos delinquētes in suo territorio. l. j. ⁊. ij. ⁊ auf. qua in prouincia. C. vbi de crimine agi opꝫ. scdo est pmittendū ꝙ licet eps cēseatur caput totius diocesis ⁊ illi de diocesi cēseanf mēbra vt in. d. c. cum nō liceat. ita ꝙ nō sit parua cōio inter epꝫ ⁊ subditos diocesanos tñ longe maior cōio est inter epm ⁊ canōicos ecclie cathedralis vt dicit tex. in. c. reqsisti. versi. qñ nō est tāta cōio inter epm ⁊ capellas quāta est inter epꝫ ⁊ ecclesiā cathedralē extra de testamētis ⁊ faciūt vnū corp⁹ eps ⁊ capitulū canonicorū ecclesie cathedralis. vt in. c. nouit. de his q̄ fiunt a plato sine consen. capituli ⁊ est bon⁹ tex. cū gl. in. c. cū clerici. de ver. sig. ⁊ facit. xij. di. nō dcet. ⁊. xv. q. vij. eps cōtrahit eñ eps cum ecclesia cathedrali cuius appellatione capitulum cōtinetur. d. c. cū clerici. d. c. reqsisti. ⁊ in. c. quāto. ⁊ in. c. lꝫ. de trāslatione platorū in qb⁹ dictū spūale cōiugiū qd est inter epm et ecclesiā cathedralē cōparaf carnali mrimonio qd est inter virū ⁊ vxo. et ppterea maior debet esse subiectio put maior est cōiunctio inter canōicos ⁊ epm quā inter alios de diocesi ⁊ epm. Et idcirco multomagis debet eps corrigere ⁊ punire canonicos delinquētes qb⁹ magis spālr preest tanq̄ spāle eorū caput q̄ alios de diocesi. arg. dictorū iuriū. ⁊ c. irrefragabili. in prin. ⁊ c. cū ab ecclesiarū psonis platis. de offi. ordi. Ex qbus videf qd de iure cōi sine dubio sit fundata intētio epi tanq̄ gñalis ⁊ spālis plati ipsorū canonicorū. Nec videf ꝙ verba priuilegij cōcessi dicto caplo habeant in aliq̄ obstare iurisdictioni dicti epi. Nō eñ ob. illa verba dicti puilegij a papa Gregorio cōcessi sub. M. cc xxix. sub beati petri ⁊ nostra ptectione suscipimus qꝛ dicta verba nō inducūt exēptionē vt pbatur in. c. recepimus. ⁊ in. c. ex parte. el. ij. extra de priuile. vbi casus nisi aliud adijciaf puta ꝙ ad indiciū pcepte libertatis cēsus exsoluaf vel qd simile vt est expressum. in tex. ⁊ gl. in. d. c. recepim⁹. vbi habetur per glo. ⁊ doc. qd operenf illa verba sub beati Petri ⁊ nostra ptectione suscipimus. alia aūt verba sequētia cōfirmāt eis bona q̄ possidebāt vel poterāt adipisci in specie aliqua exprimēdo. deinde in ver. libertates cōfirmant libertates ⁊ immunitates ab epo eugubino eis indultas p que etiā verba nō vr cōcessa exēptio qꝛ indulta dicti epi nō cōcedebāt dictā exēptionē. confirmat etiā antiquas rōnabiles ecclesie cōsuetudines antique in pñtiarū nō apparēt nec verisilr pbari pñt: cōfirmat etiā alia q̄ nō pertinent ad rem nostrā. Nec alia verba sequētia multū cōferūt ad ppositū in derogationē 3 iurisdictionis epi. † Quinimo circa finē dicti priuilegij videf cōfirmari iurisdictio epi in vbsi. salua sedis aplice autoritate ⁊ epi vestri canonica iustitia: iustitie aūt habet inter cetera hoc preceptū. s. ius suū cuiqꝫ tribuere. l. iustitia. §. iuris pcepta. ff. de iusti. ⁊ iu. Est eñ iustitia cōstās ⁊ ppetua volūtas ius suū vnicuiqꝫ tribuēs vt eadē l. in pn. cū ergo canones cōcedant epo iurisdictionē in singulos de diocesi. Et maxime in suos canonicos ergo inter cetera canonica iustitia epi est qd ius seu iurisdictionis sibi cōseruef ⁊ cōñr habeat in ipos canonicos iurisdictionē quā canones sibi cōcedūt. ⁊ sic illa verba salua epi vestri canonica iustitia videtur reseruare ipsi epo iurisdictionē quā de iure cōi habebat in dictū caplm ⁊ canonicos predictos. ⁊ ideo cū. s. deductū fuerit ꝙ sine dubio eps possit corrigere excessus canonicorū videf ꝙ per dictū priuilegiū nō derogetur in aliquo sue iurisdictioni imo saluef per verba. s. pxime pō-4 derata. † Nec videf ob. ꝙ dicti canonici sunt de regula scti Augustini ⁊ regula pdicta videf velle ꝙ pfitētes illā regulā obediāt eorū pposito ⁊ ab eo corrigantf de eorū excessib⁹: merito dicaf ꝙ sint corrigendi ab eorū priore qui est eis ppositus. nam ad hoc videf rñdēdū ꝙ eorū caput ⁊ plat⁹ est ipse eps qꝛ ipse preest tāq̄ caput in ecclesia cathedrali in qua ipse tāq̄ caput ⁊ ceteri tāq̄ mēbra faciūt vnū corpus vt. s. dictū p. d. c. nouit. ⁊ id dicta vba dicte regule dū loquunf de pposito verificenf in ipso epo q est pncipalis ppositus in ipsa ecclia cathedrali. Et maxie hoc vr demōstrari circa finē dicte regule. i. xlj. c. vbi dr pposito tanq̄ pri obediaf multo magis presbytero q omniū vestrū curā hꝫ: eps eñ. de necessitate est presbyter et hꝫ curā omniū etiam ipsi⁹ prioris: ergo sibi magis quā priori est obediēdū. facit etiā sequēs. c. xlij. vbi disponitur ꝙ id qd emēdādū vel corrigēdū est ad curā ppositi pcipue ptinet subdendo ita presbytero cuius apud vos est maior autoritas ꝙ modū vl vires ei⁹ excedit subdēdo in. xliij. c. ꝙ ipse q vobis preest corripiat inquietos: disciplinā libēs habeat metū imponat ⁊c. vñ ipse qui preest ⁊ maioris est autoritatis put est eps i ecclia cathedrali habeat fm regulā inquieto ⁊ corrigere metū imponere. ⁊ sic corrigere delinquētes put videntur innuere vba dicte regule que ideo forte nō faciūt de epo mētionē: qꝛ nō oēs canonici regule scti Augustini habēt sedē epalē ⁊ alij de dicta regula multomin⁹: id forte de epo in specie nō subnectit nisi in genere tanq̄ de prelato ⁊ 5 maiori psbytero. † nec etiā vr obstare si dicaf ꝙ plati habēt iurisdictionē in eos qbus psunt: vt in. c. cū ab ecclesiarū platis. de offi. ord. et in. c. quāta. eo. ti. vbi loqtur de monachis et canonicis regularibus ꝙ ipsi primo habeāt corrigi ab eorū spālibus platis dem ū ab epo seu archiepo qui eps vel archieps in subsidiū habēt negligētia prelatorū supplere. ⁊ ibi hoc late ponif p doc. Ad hoc etiaꝫ qd habef in. c. cū ecclesijs. de maio. ⁊ obe. Vbi expsse decidif ꝙ canonici habēt suo priori obedire ⁊ nō obediētes ibi per porē excōicanf: qꝛ rñdetur ꝙ qcqd sit de monachis qbus nō sunt regulariter abslles canonici regulares. c. ꝙ dei timorē. de statu mona. ⁊ cōsequēter de ipsis canonicis regularibus q nō sunt de caplo ecclie cathedralis in qbus pcedunt dicta iura ⁊ silia. Tamē in canonicis ecclie cathedralis qbus in specie preest ipse eps qui est de eodē corpore cū ipsis canonicis in specie: vt. d. c. nouit. et. s. dictū est: nō videntur pdicta pcedere in alio plato quā in ipso epo qꝛ ipse est pprie plat⁹ ecclesie cathedralis dato ꝙ i ecclia ipsa alij fortasse sint qui possint dici seu dicātur plati: aliud ē eñ esse platū ecclie aliud est esse platū in ecclia vt no. gl. no. in verbo in ijsdē. in cle. j. de etate ⁊ quali. quā doc. ibi sequūtur: vnde dictū capitulū cuꝫ ab ecclesiarum platis loquēs de plato ecclesie nō vēdicat sibi locū in eo q nō est platus ecclie: licet sit platus in ecclesia: puta prior archipsbyter ⁊ hmōi qui nō presunt ecclie cathedrali cui preest eps qui cū ea cōtraxit cōiugiū spūale. d. c. quāto. ⁊ d. c. licet. ⁊. d. c. reqsiti. ⁊ ppterea dictuꝫ. c. cū in ecclesijs intelligi pōt in eo priore qui est principalis spālis platus sue ecclesie nō in priore ecclesie cathedralis: ⁊ dato qd de priore ecclie cathedralis loqretur pōt intelligi qd loquaf in his in qbus ceteri canonici habēt sibi obediētiā prestare non tñ ita qd derogef in aliquo iurisdictiōi epi quominus ⁊ ipse principaliter ⁊ immediate possit suos canonicos ⁊ corripere ⁊ excōicare: nam et archidiaconus habet iurisdictionē in subditos epi vt i. c. ad hec. ⁊ quasi p totū. de officio archidiaconi. ⁊ tñ cōstat qd in nullo drogaf iurisdictioni epi: silr ⁊ archipresbyter iubet canonicis i his que ad eius officiū pertinēt: vt in. c. officiū. de officio archipresbyteri. ⁊ in c. j. eo. ti. Et tñ etiā in illis que ad eius officiuꝫ pertinent habet ipse eps potestatē in specie vt ibi ⁊ in. c. ministeriū. eo. ti. ⁊ silr dictuꝫ. c. quāta. videtur intelligendū in priore nō ecclesie cathedralis. Nam absonū videref dicere ꝙ eps nō posset regulariter suos canonicos ad claustrū reducere nisi in subsidiū post negligentiā prioris. Cuꝫ igitur scim⁹ in canonicis ecclesie cathedralis in qua eps est spāle caput. d. c. nouit ⁊ cū qua habet maiorē cōionē quā cū ceteris monasterijs vel ceteris locis pijs. d. c. requisisti. qꝛ cū ea cōtraxit spūale coiugiū vt sepius dictū est ⁊ faciūt vnū corpus ⁊ canonici. d. c. nouit. videf qd ipse eps habeat facultatē corrigēdi dictos canonicos ⁊ eorū excessus puniēdi pncipaliter ⁊ immediate. Nō aūt dūtaxat in subsidiū nec aliqs sane mētis dd hoc aliquā faceret hesitationē si nuliū psupponeretur indultū nec aliquā consuetudinē in cōtriū put ⁊ pbatur in. d. c. irrefragabili. §. excessus. ar. sumpto a spāli qd est licitū in iure. l. j. ff. ad muni. ⁊. l. j. C. de thesauris lib. x. cū si. Sed dicta indulta que adducūtur nō vidētur in aliquo derogare iurisdictioni dicti epi in hac parte merito stemus iuri cōi. ⁊ sic qd ad ipsū epm principaliter ⁊ spālr spectet correctio suorū canonicorū ⁊ punitio excessuuꝫ eorūdē. Nec obstare videf qd in puncto psupponif circa cōsuetudinē: nam psupponif cōsuetudo qd mēse sint diuise nō aūt ꝙ diuise sint iurisdictiones. videf eñ qd mēsa ⁊ iurisdictio sint res penit⁹ separate ⁊ separatorū nō est illatio. l. fi. d calū. ⁊. l. si maritus. C. de do. inter virū ⁊ vxo. ⁊. l. naturaliter. §. nihil cōmune. ff. de

sequi.pos.sperātio eñ mēse videt denotare q sumptus sint sepa-
6 rati ꝛ separatim viuāt quo ad mēsā:† ꝛ ideo separata habeāt bo
na que ad mēsaz sunt necessaria inherendo etymologie vocabuli
a qua validū sumitur.arg.insti.de dona.§.est aliud.ff.de ver.sig.l.
tugurij.facit qd no.Jo.an.in.c.ad audiētiā.ꝛ in.c.possessiones.de
reb.eccle.nō alie.ꝛ per.d.Nico.in.c.pe.de dona.vbi tangūt que bo
na sint de mēsa ꝛ per gl.in cle.frequēs.de exces.prela.ꝛ ideo nō vi
detur sequi est diuisa mēsa inter epm ꝛ capitulū:ergo capitulū est
exēptū ꝛ segregatū a iurisdictiōe epi.et sic remanere videtur firma
cōclusio pro epo vt libere possit iustitia mediāte excessus canoni-
corū corrigere.¶ His tñ nō ob. ɔtriū videt de iure rñdendū:nam
licet fatēdū sit q de iure cōi correctio canonicorū et punitio exces
sus ptineat ad epm:tñ in casu nostro videt q ptineat primo loco
ad priorē:nam videt q dictus eps nō preest spālr ipsis canonicis
nisi quatenus preest alijs ecclesijs collegiatis sue diocesis nō exē-
ptis:non eñ dico q canonici sint exempti a iurisdictione epi sꝫ q
sunt segregati ab eo tāq ab eorū spāli capite:sꝫ subsunt tanq ge-
nerali capiti totius diocesis iuxta.d.c.cū nō liceat.de pscrip.ꝛ.d.c.
cum psona.de priuile.lib.vj.ꝛ.d.c.j.de offi.ordi.cū infinitis simi.qd
demōstrat ex eo qꝛ dicti canōici in oībus eorū negotijs collegiali
bus se ɔgregāt ꝛ actus expediūt collegialiter absqꝫ epo ꝛ in eligē
do canonicos ꝛ in ɔferēdo bñficia sibi subiecta ꝛ in alienationibꝫ
si quas faciūt de bonis dicte ecclesie ꝛ in alijs cōtractibꝫ quos fa-
ciūt noīe capituli ꝛ insup si quid relinqtur eorū capitulo seu eoruz
eccl'ie scti Mariani illd ipsi collegialiter capiūt seu ad id deputa
ti per eorum capitulū absqꝫ eo q in aliquo interuenietc eps ꝛ sīlr in
ceteris eorū actibus prior pfatus tanq eorū caput cōuocat caplꝫ
et ei preest sine interuētu vel cōmissione epi nisi in casibus in qbꝫ
requirit autoritas seu cōfirmatio supioris puta in alienatiōe rei
ecclesiastice put habetur in.c.j.ꝛ.ij.de reb.eccle.nō alie.in.vj.et.xij.
q.ij.fine.cū simi.quo casu eps interuenit put in actibꝫ aliarū eccle
siarū.ꝛ sic nō tāq spāle caput ꝛ ecōuerso eps in his que ptinēt ad
epatū gerit negotia sua absqꝫ capitulo ita q capitulū nō solet in
teruenire nec requiri ꝛ qñ capitulū ꝛ eps faciūt vnuz corpꝫ put est
regulare.vt in.d.c.nouit eps ardua negotia nō possit neqꝫ debeat
absqꝫ caplo expedire:vt in.d.c.nouit.ꝛ in capitulis sequētibus.ꝛ
in.c.j.ꝛ.ij.ꝛ quasi per totū.de his q fiunt a pla.sine cōsen.ca. ita q
eps in eius negotijs nō gerit se tāq spāle caput dicti capituli nec
capitulū in eius negotijs gerit se tanq eps sit de eoꝝ capite vl'de
7 eoruz corpore.† Sed vtraqꝫ pars in suis negotijs explicādis ꝛ in
oībus se hactenus habuerūt tanq corpora sepata lōgo;ꝛ lōgissi-
mo tpe intm q nō extat memoria in ɔtrariū ꝛ ɔsuetudo toti tēpo
ris operatur put priuilegiū.l.j.in fi.ff.de aqua plu.arcen.vbi velut
iure impositā seruitutē ꝛc.et in.l.hoc iure.§.ductꝫ aque.ff.de aqua
quotidiana ꝛ estiua.ibi ɔstituti loco habetur.ꝛ iō.c.sup qbusdā.ꝛ
in.c.qd per nouale ꝛ qd in eis p Inn.ꝛ doct.ꝛ in.c.j.de pscrip.lib.
vj.ꝛ ppterea videt q dicti eps ꝛ capitulū dicte eccl'ie scti mariani
sint adeo separati q nō faciāt vnuz corpꝫ ꝛ duo corpora separata
prout ipse eps ꝛ alie eccl'ie collegiate sue diocesis.ꝛ sic sint separati
non solū quo ad mensam sed etiā quo ad alia ita q in hac parte sit
8 redacta ad similitudinē aliarū eccl'iarū collegiatarū.† Et ppterea
de ipso capitulo ꝛ eorū eccl'ia quatenꝫ ad eos spectat iudicādū vi
detur put de alijs ecclesijs collegiatis dicte diocesis cū de similibꝫ
idē sit iudiciū.c.inter ceteras.de rescrip.ꝛ.l.nō possunt.ff.de.ll.ꝛ.c.
9 inter corporalia.extra de trasla.pla.† ꝛ etiā ɔsuetudines de silibꝫ
ad similia trahūtur vt est expssuz in.l.de qbus in fi.ff.de.ll.ꝛ audio
q nedum apud Eugubiū sꝫ etiā in alijs diocesibꝫ vicinis est simi
lis inueterata consuetudo ꝛ in specie in supradicta diocesi eugubi
na:ꝛ licet vba puilegij qd ostēditur nō arctēt ad predicta. Tamē
qꝛ aliqua vba in dicto priuilegio inserta id aliqualiter sonare vidē
tur ibi dum dicit libertates insup ꝛ immunitates ꝛc.et etiā quate
nus dr in versi.clericos vo siue laicos ꝛc.repiēdi facultatē liberā
vobis cōcedimus dictū priuilegiū est per cōsuetudinē latiꝫ inter-
pretatū q al's citra cōsuetudinē rñdedū fuisset vigore forte eorū q
cōcedūtur in dictis versi.ꝛ illorū verborū sub beati Petri ꝛ nostra
ptectione que verba licet in dubio ꝛ regulariter exēptionē nō im-
portēt tñ qnqꝫ importāt exēptionē si ex alijs circūstātijs ea demō
strat intētio rescribentis vt patet in.c.recepimꝫ.ꝛ in in.d.c.ex par
te.ꝛ sic varias recipiūt dicta verba interptatiōes.nō ergo mirū si
in casu nostro dicta verba specialē recipiāt interptationē ꝛ ex alijs
que in specie dicto capitulo cōcedūtur in qbus spāliter cōcessis ab
epo segregātur:tum maxime vigore cōsuetudinis antiqssime inde
forte origine trahētis q put in expressis sunt ab epo separati ita
ꝛ gnaliter in oibus.ita q dicta verba sub beati Petri ꝛ nostra ꝛc.
ꝛ alia que i dicta bulla cōtinētur importāt q dictū capitulū ꝛ ipsi
de capitulo sint ab epo liberati et exēpti tanq ab eorū spāli capite
et in hoc libertatē recipiāt ꝛ immūitatē:adeo q ab hmōi speciali
capite sint liberi ꝛ immunes.nō tñ tāq ab eorū gñali capite ꝛ hoc
respectu etiā in terminis nostris dicta verba nō importāt exēptio
nē ꝛ verificentur etiā in nostris terminis.d.c.precepimus.ꝛ.d.c.ex
10 parte.† Et ita sit interpretatū per cōsuetudinē dictū priuilegiū cū
cōsuetudo sit optima interpres.l.cū de interpretatione.ff.de legi-
bus.ꝛ.c.cum dilectus.extra de cōsue.nec fuit oīno extranea dicta
interpretatio attēto q in cōcessione quā facit eps continet q ipsi
de caplo possint libere sibi eligere priorē:ꝛ indulto sedis aplice cō
cedatur libera facultas recipiendi canonicos:q sunt de magis ar
duis que incūberēt ipsi caplo:vñ attēto q in pdictis ꝛ etiā in bo
nis ꝛ in mēsa sunt separati nō mirū si mens cōcedētiū p cōsuetudi
nem interpretat q fuerit qd in oibus separarent ipsum capitulū
ex vna parte ꝛ eps ex altera.ꝛ ppterea mixtim vigore dicti indulti
ꝛ dicte inueterate cōsuetudinis inducta fuerit hec sepatio vt capi-
tulum ꝛ eps nō faciāt vnū spāle corpus:sed prior sit caput ipsius
capituli:adeo q ipse velut caput ꝛ canonici velut mēbra integrū
corpus ɔstituāt pro quo satis cōfert:qꝛ Gregorius in dicto indul
to statuit q qcūqꝫ bona ipsa ecclesia scti Mariani tūc possidebat
aut in futurū poterit adipisci firma ipsi priori ꝛ canonicis eorūqꝫ
successoribꝫ et illibata permanerēt. Que verba importāt q bona
ipsius ecclesie sint ppria ipsorū prioris ꝛ canonicorū tam pñtia q
futura:ex quo dat intelligi q ipsi prior et canonici faciūt integrū
corpus ipsiꝫ eccl'ie absqꝫ epo ꝛ appellatione eccl'ie scti Mariani
prout psonas respicit ipsuz caplm veniat ꝛ nō eps.ꝛ sic eps nō sit
de corpore ipsiꝫ ecclesie.qd multū cōfert ad suprascriptā interpre-
tationē. ꝛ dato sine piudicio qd vba dictorū indultorū a summo
pōtifice Gregorio ꝛ a dicto.B.epo eugubino nō possēt trahi ad
hmōi separationē generalem tñ satis videtur iuuare dicta cōsuetu
do cuius initij memoria nō extat q potuit originē traxisse ex alio
priuilegio vel indulto qd pōt nō apparere. Et maxime cū in prin-
cipio dicti indulti a Gregorio cōcessi fiat mētio q a pluribus pde
cessoribꝫ summis pōtificibus fuerat ita ecclesia scti Mariani sub
beati Petri ipsorū ptectione suscepta.in quibꝫ susceptiōibus pdi-
ctorum poterāt talia verba contineri.qd de facili fuit nō immerito
dicta cōsuetudo inducta. Ex quibꝫ videtur hec cōclusio eliciēda q
eps ita debeat se habere ꝛ eā iurisdictionē exercere in dictū capitu
lum ꝛ ipsum priorē ꝛ canonicos dicte ecclesie scti Mariani put se
habet ꝛ qualē iurisdictionē exercet seu exercere debet circa ꝛ super
alios regulares collegiatos sue diocesis cū illis nō sint assimiles in
hac parte dicti prior ꝛ canonici per iā dicta.vñ est videndū in alijs
ecclesijs collegiatis qualē iurisdictionem habeat ipse eps ꝛ certe lꝫ
eps habeat generalē iurisdictionē in oēs de sua dioc esi tam regu-
11 lares q sclares.† Tñ prelati ecclesiarū collegiata ū habēt spālez
iurisdictionē in illos de suo collegio.vt in.d.c.cū ab eccliarū.ꝛ.d.c.
quāta.ꝛ.d.c.cū in ecclesijs.ꝛ.xxv.dist.plectis.ꝛ de appel.repensibi
lis.ꝛ.xj.q.i.ca.experientie.ꝛ ca.si quid fratribus.ꝛ.ii.q.i.nemo.et
de eo qui furtiue ordi.susce.c.j.ꝛ per glos.si.et doct.in.c.decerni
mus.de in. Et qꝛ ipsi prelati dictarū ecclesiaꝝ habēt curā ꝛ iurisdi
ctionē spālem magis in specie ad eos spectat correctio suorū colle
giatorū q ad epm.arg.regule generi.in.vj.cū cōcor.ꝛ lꝫ in hoc ca-
su per illā specialē iurisdictionē non deroget simpliciter generali
iurisdictioni epi. Tñ derogatur in aliquo qꝛ primo est obediendū
per ipsos subditos epi speciali plato q epo generali plato put cō-
cludunt Vincentiꝫ.Jo.an.Jo.de imo.ꝛ.d.Nico.siculus in.d.c.cū
ab ecclesiarū.ꝛ.d.c.quāta.ꝛ facit qd habetur in.c.pastoralis.de of.
ordi.ad hoc.c.q resistit.xj.q.iij.cū ibi no.ꝛ.viij.di.que contra mo-
res.ꝛ ppterea priꝫ ad platū specialē pertinet correctio ꝛ punitio et
in subsidiū ptinet ad epm vt pbat tex.in.d.c.quāta.ꝛ ibi hoc not.
cōiter doc. Ideo abbas habet punire suos monachos ꝛ non eps
vbi abbas vult ꝛ pōt corrigere vt ibi pbatur put ꝛ ibi doc.omnes
cōiter not.ꝛ facit.c.j.de statu monachorū.cū ibi no.ꝛ idē dicendū
est in canonicis qꝛ canonici regulares puniūtur ab eorū priore vt
est in.c.cum in ecclesijs.de maio.ꝛ obed.vbi etiā doc.no.ꝛ est in eis
eadē ratio q in monachis put habet in dictis iuribus ꝛ regulari-
ter monachi et canonici regulares eqparant.vt in.c.q dei timorē
et qd ibi p Jo.an.ꝛ doc.de statu mo. Ubi habetur q canonici re-
gulares eqparātur monachis in his in quibꝫ de iure reperiunt di
uersa spālr statuta.ꝛ ppterea cōcludūt doc.q si monahi vel cano
nici sunt corrigēdi fm regulā q correctio ptinet primo loco ad spe
cialē platū.ꝛ sic ad abbatē vel priorē. si vero veniūt aliter crimina-
liter puniēdi in grauibꝫ in quibꝫ venit imponēda pena depositio
nis vel maior.ꝛ tūc punitio spectat ad epm nō ad abbatē vel prio
rē.xix.di.si quis monachus.ꝛ.xviij.q.ij.monasteriū.si vo excessus
est leuis ita q venit imponēda pena minor depositione tūc puni-
tio spectat ad spālem prelatū.ꝛ sic ad abbatē vel priorē: vt in.d.c.
quanta.ꝛ in.d.c.cū in ecclesijs.ꝛ in.c.cū in singulis.ꝛ in.c.ea que.de
statu monachorū.ꝛ primo spectat ad ipsum speciale platū quā ad
epꝫ per.d.c.quāta.ꝛ ibi p doct.ꝛ maxime per.d.Nico.siculū qui
hoc firmat ibi.d.c.cum ab ecclesiarum.ꝛ ipso negligēte correctio
etiā in his leuibus ptinet ad epm vt in.d.c.quāta put ꝛ no.doc.ibi
et in similibꝫ.s.adductis. Ex quibus interminis nostris eliciēda
est cōclusio q ad dictū priorē ptineat primo loco correctio ꝛ puni
tio suorū canonicorū ꝛ nō ad epm nisi in subsidiū nisi scimus in ex
cessibus grauibus in qbus veniret imponenda pena depositionis
vl' maior per iam dicta. Et hoc maxime ꝛ sine dubio dicendū esset
si extat cōsuetudo q excessus dictorū canonicoꝝ ɔsueuerit corrigi
per priorem vel per capitulū:nā tūc tali cōsuetudini stādū fuisset
etiam si

etiam si dictū capitulū nō esset a dicto epō diuisum .ut est tex.cū glo.in.c.irrefragabili.§.excessus.de offi.ordi.ut ⁊ docto.ibi no.⁊ facit.c.dilectis.de appel.ↄsuetudo enī tribuit iurisditionē vt ibi.⁊ in.c.cuz cōtingat.de fo.cōpe.⁊ etiā merū ⁊ mixtū imperiū per generalitatez illorū iuriū ⁊ ibi no.per glo.⁊docto.et per Cy.in.l.j.C. de emācipa.libe.⁊ p Archi.⁊ Jo.an in.c.cuz eps.de offi.ordi.lib. vj.⁊ per Bal.⁊ doct.in.l.imperiū.⁊.l.et quia.ff.de iurisdi.om.iu.⁊ Bar.in.l.hostes.ff.de captiuis.⁊ in.l.j.C.de sum.trini.et lapū allegatione.lxxxv.⁊ dños de rota in decisione.ccccxxiiij.q̄ incipit.itē fuit dubitandū.⁊ inter doc.tenent in dictis iuribus si itaqz pbaretur antiqua cōsuetudo ꝙ prior solit⁹ fuerit corrigere suos canonicos et nō eps maxime si esset cōsuetudo tāti tēporis cuius initij memoria hominū nō existeret que hz vim priuilegij nedū si esset cōsuetudo:sed si esset mera pscriptio vt.l.hoc iure.§.ductus aque.ff. de verb.sig.⁊ in.c.j.de pscrip.lib.vj.et in.l.in summa.§.idē labeo. ff.de aqua plu.ar.res pcederet sine dubio:ideo cautū esset pbare dictā cōsuetudinē si probari pōt al's remanent supradicta.Et quibus patet esse rñsum ad primū quesitū.vcz ꝙ correctio dictorū canonicorum pertineat ⁊ spectet ad ipsum priorē.Itez ex predictis sumi potest rñsio ad scdm quesituz.vcz ꝙ licet ex solo tenore dicte bulle prior et canonici non sint immediate subiecti sedi aplice nec sunt totalliter ab epo exēpti adeo ꝙ nihil possit cōtra eos.Tamē sunt vigore dicte bulle ⁊ eorū que.s.presupponūtur in facto separati ab ipso epo adeo ꝙ nō plus potest in eos quā in alios regulares puta monachos vel canonicos sue diocesis habētes speciales prelatos.Nec dictos canonicos pōt punire de delictis leuibus nō merētibus penas depositionis nisi in subsidiū priore.s.negligente fm ea que habētur in.d.c.quāta.⁊ prior nō est negligēs tūc est clara rñsio ad tertiū quesitū.vcz ꝙ ipse eps nō pōt nouas penasneqz antiquas imponere ex quo punitio nō spectat ad eū vbi autē punitio spectaret ad eum puta in delictis grauibus vel in subsidiuz haberet imponere penas in canōibus declaratas nisi ex causa augeret vel minueret vel mutaret prout ex causa predicta facere pōt iuxta ea que habētur per gl.⁊ doc.in.l.quid ergo.§.vis maior.ff. de his qui no.infa.⁊.l.⁊ si seuerior.C.eo.ti.⁊.ij.q.iij.§.notandū per gl.finalē.in.l.illicitas.§.fi.ff.de off.presi.⁊ ibi per mar.fili.⁊ p Cy. in.l.seruū.C.de vi pu.vel priua.⁊ per Bar.in.l.acta.§.de amplianda.de re iudi.⁊ per gl.in verbo potēs in.c.in archiepatu.de rapt. et glo.in verbo causas in.c.fi.de trāsac.⁊ hocrespectu pene generaliter dicuntur arbitrarie.l.hodie.ff.de penis.

12 †Ex pdictis etiā pōt deueniri ad decisionē quarti quesiti.Nam ex quo.s.deductū est ꝙ dicti canonici debēt magis obedire priori q̄ epo per ea que habētur in.d.c.quāta.⁊ in.d.c.cuz ab ecclesiarū.⁊ in.c.j.de statu mona. ⁊ in ca.hoc tantū.xviij.q.ij.⁊ no.Rofre.in summa de maio.⁊ obe. et ibi etiā Hostiē.⁊ dñs Cardinalis zabarellus i cle.ne in agro.§. quia nō de statu mona.dicens ꝙ idē tenet Matteus ibi ⁊ Ugolinus.xij.q.iij.in ca.qui existit.ad cui⁹ dicta se remittit Zabarellus in.dicto.§.qz vero.qui Ugolinus ↄcludit qd saltē in his q̄ ptinēt ad regulā ⁊ q̄ pertinent ad curā abbatis vel prioris canonicorum monachus vl' canonic⁹ magis habet obedire abbati vel priori q̄ epo aliud sentiēs circa alia q̄ nō ita spectant ad regulā seu ad curam abbatis vel prioris:idcirco cuz regula ⁊ ius cōmune iniūgat regularibus ꝙ debeāt manere cōtinuo in claustro ad ibi deseruiēdum circa diuina officia.vt in ca.placuit.xvj.q.j.⁊ ca. qui verū .et d.c.quāta.⁊ in.d.cle.ne in agro.⁊ ad curā poris ptinet puidere ꝙ sui canonici stent in claustro:vt in.d.c.quāta.qd loquit pariter in canonicis put in monachis cū in hoc equipparētur:vt ibi ⁊ per gl. xvi.q.j.in summa.⁊ qd hr in.d.c.ꝙ dei timorē.⁊ qd.s.dixi.

13 †Restat ꝙ si prior mādat canonico ꝙ nō discedat a claustro ⁊ eps dat sibi licentiā exeūdi ipse canonicus teneatur obedire dicto priori et claustrū nō exire:nō obstāte ꝙ habeat licentiā ab epo.lz ex causa possit qnqz ipse eps assumere monachū in eius seruitio inuito plato:put voluit Jo.de imo post Hosti.in.d.c.quāta.Tū sine causa nō videtur qd possit etiā in sui obsequiū assumere extra claustrū ⁊ multominus al's per predicta.⁊ facit.d.c.q vere.vbi pmittitur monacho exire claustrū iussu epi ex vrgētibus necessitatib⁹.vnde innuitur ꝙ nō debeat ipse monachus licentiā affectare seu petere: sed dz expectare iussum.nec eps debet iubere nisi ex vrgenti necessitate ⁊ cōstat aliud esse iussuz:aliud esse licentiā:vt de se patet ⁊ habetur in.l.si qs mihi bona.§.iussum.ff.de acqui.here.⁊ in.c. cū consuetudinis.de cōsuetu.⁊ facit.l.idē codicilli.C.de codicill.ideo licet eps det licentiā exeūdi nō debet canonicus exire saltē si prior inhibet.Ex pdictis etiā elici pōt decisio qnti quesiti. vcz ꝙ si prior vult qd canonici subijciātur penis ab eo impositis nō possit eps priore inuito canonicos ipsos ab ipsis penis liberare saltem si pene sunt imposite pro excessibus cōcernētibus regulā cū in illis ipsi canonici habeant obedire potius priori q̄ epo vt supradictū est : vnde si prior mādat eis ꝙ subijciantur penis iuste impositis fm regulā tenentur canonici obedire iussu ⁊ mādato ipsius prioris.

14 † Ad.vj. autē dubiū deueniēs dico ꝙ quicqd foret dicendū de iure circūscripta cōsuetudine.Tamē stante ↄsuetudine nō est dubiū qd saltē si dicta cōsuetudo est legitime prescripta spacio.xl.annorū qd est seruanda:cōsuetudo est legitima pscrip:a spacio.xl.annorū de iure ca.derogat iuri positiuo.c.fi.in fi.de consue.⁊ de iure ciuili sufficit longeua vt derogare possit iuri.l.de qbus.ff.de legibus.⁊.l.ij.§.responso.C.que sit longa cōsu.⁊ gl.fi.nec sunt mutāda que semp certam legē habuerūt.l.minime.ff.de legibus.naz in nouis rebus cōstituendis euidēs vtilitas esse debet.l.ij.ff.de cōsti.prin. et ideo q est cōsuetus stare in vno loco et pcedere aliū debet in eo loco tueri per pdicta.et facit bonus tex.in.l.primicerijs.C.de offi.pfec.vrbis. al's de offi.pfec.an.ibi in eodē gradu ex cōsuetudine prisce ordinationis ⁊ grauiter punitur qui locum alterius dignitatis occupat. l.j.C.vt digni.ordo seruetur.lib.xij.Nec debet qs deijci vel inquietari in quasi possessione quā habet alicuius iure puta pcedētie vel stādi in tali loco.arg.c.cū eccl.sutri.de causa pos.⁊ ppri.⁊.c.olim. el.iij.de resti.spolia.⁊.ff.de itinere actuqz priua.per totū ⁊ ratione hmōi quasi possessionis hmōi iura pscribūtur.c.si qs diuturno.de causa pos.⁊ pprie.⁊.c.j.de pscrip.⁊ lib.vj.⁊.c.ad decimas.eo.tit.⁊ lib.⁊.c.ad aures.⁊.c.ex trāsmissa.⁊.c.ad audiētiā.⁊.c.cū ex officij. de pscrip.in antiquis.⁊ in.c.auditis.⁊.c.cum olim.eo.ti.in quibus duobus vltimis iuribus tractatur.de pscrip.iure epatus facienda per abbatē prout ibi pscribitur per abbatē ita ⁊ pscribi pōt p porem in casu nostro:ꝙ etiā facit ad decisionē primi quesiti pōderari etiā pōt.d.c.cum olim ad dictū primū dubiū:qd cōcessio libertatis facta alicui eccl'ie inducat exēptionē.vñ possunt pro exēptione induci illa verba priuilegij ibi libertates insuper et immunitates ⁊c.Redeūdo itaqz ad ppositū dico qd istud ius pcedētie quasi possessum lōgissimo tēpore ⁊ sedēdi in prima sede post epm potuit pscriptiōe queri put ⁊ qsitū fuit arg.dictorū iuriū ⁊ maxie si sum⁹ in pscriptione cuius initij memoria nō existit que habet vim puilegij put supradictū est.⁊ talis cōsuetudo ⁊ quasi possessio nō est a ratione deuia.s.ꝙ prior ipse in ecclesia sua pcedat vicariū cum specialis suporitas in illa ecclesia ad eum spectet ⁊ magis general'r quā ad epm cui solū in grauib⁹ spālis iurisdictio cōpetit:vt.s.circa dubiū primū deductū est ⁊ sibi ⁊ capitulo cui preest illa ecclia donata fuit prius per epm.B.demū per papā ↄfirmata vt in bullis euidēter apparet vñ ratione administrationis quā ibi hz decet ꝙ pferatur.arg.l.ij.et ꝙ ibi tradit Bar.C.vt digni.or.serue.lib.xij.

15 †Et hinc est qd plati in suis ecclesijs alios pcedunt:licet sint dignitate pares ⁊ aliquāto maiores vt docet vniuersalis mūdi ↄsuetudo put ⁊ iudex paruus in suo territorio est maior lōge maiori iudice alterius territorij vt not.glos.quā docto.sequunt in.l.apud eum.ff.de manu.ita ⁊ platus in sua ecclia cui preest a simili cuz de filibus idē sit iudiciū.c.inter ceteras.in fi.d rescrip.l.nō possunt.ff. de legi.⁊.c.inter corporalia.d transla.pla.vtrū aūt circū scripta cōsuetudine vel pscriptione istud idē foret dicēdū nō me intromitto pro nūc cum nō expediat cum cōsuetudo lōgissima nō interrupta faciat ius vel declaret in casu nostro.arg.c.cū dilectus.de cōsue. ⁊ l.cum de interptatione de.ll.⁊ est nedū ibi sed etiā hic perusie similis cōsuetudo qd archipresbyter ecclesie cathedralis in sua ecclesia precedit vicariū in psentia ⁊ in absentia epi ⁊ hic ⁊ eugubij similia priuilegia.cōcludo igitur circa hoc dubiū ⁊ circa vltimū dubiū qd dictus prior non pōt molestari in sua sede ⁊ sua pcedenti: sz debet precedere put solitus est.

16 †Deueniēdo ad.vij.quesitū premittēdum est qd a correctione nō appellatur dicit.c.licet in corrigendis in prin.de offi.ordi.⁊ in.c.ad nostrā.⁊.c.irreprehensibilis in fi.⁊.c. cum spāli.in fi.de appel.nisi modus excedatur dicit gl.ibi naz tūc pōt appellari per.§.ab executore.ij.q.vi.⁊.c.vniuersitatis.d sentē. excō.⁊ hoc si excessus est notori⁹ al's posset appellari.c.puenit.de appel.put videtur velle dictā glo.⁊ volūt ibi doct.posset enī appellari eo quia diceretur nō cōmisisse excessum de quo corrigitur pōt itaqz ex causa appellari put firmāt doct.in dictis iuribus.ꝙ ⁊ psupponere videtur ipse cōsultās cum de appellationibus friuolis querat dūtaxat:⁊ profecto appellationibus friuolis.non est deferendum:vt in.c.cū appellationibus friuolis.de appel.lib.vj.

17 †Nō tamen appellationes indicantur friuole pro solo arbitrio iudicis a quo:sed dicūtur friuole ille in quibus nulla exprimitur causa vl' minus legitima exprimitur cum appellatur ab interlocutoria vel causa expssa est per sniam a qua nō est appellatū reprobata vel est manifesta falsa vel nō appellauit in scriptis in his casib⁹ apparet friuola nec est deferendū put no.glo.in cle.si ante.de dolo ⁊ ↄtu.⁊ transeūt doct.ibi.⁊ in.d.cū appellationibus friuolis . ⁊ al's etiam potest pcedere nō obstāte appellatione ex legitima causa interposita ab interlocutoria qz appellatio ab interlocutoria nō suspēdit iurisdictionē iudicis a quo donec inhibetur per iudicē ad quē.c.nō solū.de appel.lib.vj.licet honestius sit deferre ⁊ deferendū sit saltē propter reuerētiā superioris.c.sacro.in fi.de sen.excō.prout voluit glo.super verbo exrationabili causa.in.c.vt debitus.de appel. in antiquis.⁊ doct.ibi ⁊ Jo.and.in.c.si a iudice.eo.ti.⁊.lib.⁊ Archi. in.d.c.cum appellationibus friuolis.⁊ glo.in ca.ad romana.ij.q. vj.⁊ Federi.de senis.cōsi.clxxiiij.post principiū ⁊ punitur non deferens qñ appellationi est deferendū:quia cōstat rite appellatum.c. de priore.de appella.⁊.l.qm̄.C.eo.titu.a cōminatione autem tunc

demū potest appellari qū mandatū executioni inferret grauamē irreparabile vt est tex. ſm vnā lectu. glo. quam ibi ſequitur Bal. et doct. trāſeunt in. l. ſi quis prouocatione. C. de appel. Laus deo.

¶ Sumarium ſuper conſilio. cxciiij.

¶ Vulneratus decedēs ex interuallo an preſumatur deceſſiſſe ex vulneribus ſibi illatis. ⁊ an ſ hoc ſtandū ſit iudicio peritoꝝ. ꝑ to.

1 ☞ Mors poſt vulnera etiam ex interuallo ſecuta in dubio attribuitur vulneribus. fallit ſi octo menſibus poſt viuat: vl' lapſis tribus diebus ambulet cum baculo. nu. 13.

2 Iuramentum in probationis ſupplementum requirit vnū teſtē omni exceptione maiorem. nu. ſeq.

3 Teſti vnico nō creditur quātūcūqꝫ dignitate fulgeat et an ſtetur etiam eius dicto per ſenſum corporis vel iudicium intellectus.

4 Probatio in criminalibus debet eſſe clarior meridie.

5 Iudex eſſe debet prōptior ad abſoluendum ꝙ̄ cōdemnandum.

6 Probatio debet neceſſario concludere.

7 Mortuus ex interuallo illatis vulneribus nō ꝓ̄ſumet ex eiſdē deceſſiſſe etiā. l. moſayca ſi poſt triduū cū baculo deambulet. nu. ſeq.

8 Argumentum a cōmuniter accidentibus eſt validum in iure.

9 Mors an poſſit vulneribus cauſari necne recurratur ad iudiciū peritorum.

10 Sententia lata quādo poſſit nouis probationibus retractari.

11 Pauci dies poſſunt de tribus intelligi.

12 Argumentum a cōtrario ſenſu nō valet ſi abſonum reſultat.

13 Peritorum iudicio eſt ſtandum.

14 Culpa licet nō preſumatur tamen probatur coniecturis. nu. ſeq.

15 Medici qui infirmum non curauit arguitur culpa.

16 Vulnera poſſunt mortalia vel nō mortalia iudicari ante mortem vel poſt mortem vulnerati.

17 Pluralis locutio quando poteſt in vno verificari.

¶ Conſilium. cxciiij.

In nomine dñi noſtri ieſu Chriſti. ¶ †Circa preſentē cōſultationē videtur ꝓ̄ma facie dicendū ꝙ dicti inquiſiti veniāt ꝯdemnādi de homicidio. nā ex quo cōſtat qꝺ fuerūt dicto Stephano ꝑ dictos inqſitos dicta vulnera illata cum magna ſanguinis effuſiōe ⁊ poſtea tam breui tꝑe deceſſit videtur cōiecturādū ex breuitate tēporis ꝙ deceſſerit ex vulneribus illatis: nam mors poſt vulnera illata ex interuallo ſecuta attribuitur vulneribus: licet ex interuallo prius factis. vt eſt tex. in. l. ait lex. ⁊ in. l. huic ſcripture. ff. ad. l. aquil. ⁊ no. in. l. dāni infecti ſtipulatio cōpetit. §. ſabini. ff. de dā. infe. qꝺ ⁊ ſcꝺo videtur ꝓbari ꝑ tex. in. c. pbr̄m. de homicidio. vbi pōderat̃ ꝙ poſt paucos dies poſt vulnus illatum deceſſit. Quinimo etiam ſi per plures mēſes vixiſſet dūmō nō vixiſſet ꝑ octo mēſes videtur ꝙ ꝓ̄ſumatur deceſſiſſe ex vulnere prius illato: vt videtur ꝓbare tex. a cōtrario ſenſu in. c. ij. de cleri. ꝑcuſ. quē tex. ad hoc inducit Salyc. in. l. vnica. C. de emē. ſeruorū. inſuꝑ. ⁊ ſic quarto etiā ſi diu vixiſſet ⁊ cōualuiſſet apparēter a vulnere: ſi tñ poſtea deceſſit videtur cēſendū qꝺ ex vulnere deceſſit. ꝑ tex. ad hoc notabilē in. c. ad audiētiā. extra de homicid. ⁊ ex his videt̃ ꝙ lꝫ vixerit per. xxiiij. dies vel. xxx. poſt vulnera illata. ⁊ licet vulnera a principio nō viderentur mortalia nihilominus ꝓ̄ſumat̃ dictus Stephanus deceſſiſſe ex vulneribus illatis ꝑ dicta iura maxime per. d. c. ij. de cle. percuſ. ⁊. d. c. ad audientiā: nā ſi id iudicatur in eo qui conualuit a vulnere. ⁊ aliquādiu ſuperuixit: multo fortius eſt iudicādū in eo qui nūꝙ̄ cōualuit licet a prin. nō videret̃ ſm apparētiā letaliter vulneratus: ſtant em̄ hec ſimul ꝙ egritudo a prin. videat̃ debilis: ⁊ nihilominꝰ ſit mortalis vt ſolet docere experientia rerū magiſtra. c. quā ſit. in ꝓ̄n. de elec. in vj. ⁊. c. ſtatutū. in prin. eo. titu. et. lib. ⁊. l. legatis. §. ornatricibus. de leg. iij. ⁊ ſil'r qꝺ quis videat̃ ab egritudine ſanatꝰ ⁊ liberatus. ⁊ tñ in vero nō ſit ſanatus vt ptꝫ ex no. per glo. ⁊ doc. in. l. martius. ff. loca. ⁊ in. d. c. pbr̄m. de homi. ⁊ ideo nō videt̃ curādū ſi dictꝰ Stephanus per octo. x. vel. xj. dies iuit circūcirca faciēdo negotia ſua et audiēdo miſſam ꝓut prius faciebat ⁊ oſtēdēdo factis ⁊ ꝟbis ſe nullū vel minimū malū habere per predicta ⁊ etiā qr ſepe videt̃ ꝙ in die mortis egrotus ambulat ⁊ reſpirat quaſi ꝯualuerit. Vñ nō ꝓbat hoc eſſe ⁊c. ar. l. nō hoc. C. vñ cog. ⁊. c. in ꝓ̄ntia. extra de ꝓba. ⁊ l. nō nudis. l. matrē tuā. ⁊. l. ad probationē. C. de ꝓba. cū ſi. nec magnum tꝑs videt̃ tꝑs. xxiiij. vel. xxx. dierū ſed ſatis breue quo ad ꝓpoſitū cum cōſiderentur octo mēſes. in. d. c. ij. de cleri. percuſ. ⁊ ꝓut dicit Salyc. in. d. l. vnica. Ex quibꝰ oībus videt̃ ꝙ fundata ſit intētio curie inquirentis ꝯtra dictos inqſitos ⁊ ꝓpterea vident̃ condēnandi cū interſit reipublice ne delicta remaneāt impunita. c. vt fame. de ſen. excō. ⁊. l. ita vulneratꝰ. ff. ad. l. aqui. ⁊ maxime ex quo cōſtat ꝙ illi deliqrint: licet nō oīno ſciat̃ ꝙ mortē intulerint nihilominus videt̃ ꝙ veniēt in dubio de homicidio cōdēnādi. argu. d. l. ita vulneratus. §. qꝺ cū a pluribus. cō cōcor. Nec vr̄ qꝺ ſit recurrendū ad iudiciū medici ex quo apparet de morte ſecuta ⁊ attēto qꝺ nō preſumit̃ culpa alicuiꝰ interueniſſe niſi ꝓbet̃. vt no. ꝑ gl. Bart. ⁊ doc. in. l. ſi qs ex argētarijs. §. fi. ff. de edē. ⁊ per Bal. in. l. que fortuitis. C. de pig. act. ad hoc etiā qꝺ no. in ſpe. de pig. §. j. ⁊ ꝑ Bar. in. l. quoties. C. de naufra. lib. xij. nec culpa videtur poſſe ꝓbari ꝑ dictū medicū qui nō interfuit cure facte ꝑ dictā mulierē nec forte vidit ql'r ſe habuit dictus Stephanus cū veriſil'r foret alijs occupatus et ſic remanet ꝙ ex quo mors ſecuta fuit nec culpa ꝓ̄ſumit̃ nec videtur ꝓbari ſeu ꝓbari poſſe ex aſſertiōe medici ꝙ neceſſario cēſeatur iudicāda mors ſecuta ex dictis vulneribus nec recurrendū eſſe ad iudiciū dicti medici qui nō interfuit dicte cure: ⁊ ꝓpterea nō videt̃ poſſe deponere de aliqua culpa et maxie nō videt̃ ſtādū iudicio dicti medici qr videt̃ ſuſpectꝰ: nam ex quo ipſe incepit mederi dicta vulnera ⁊ in fine etiā īterfuit medele ⁊ potuit interuenire eius culpa videt̃ ſuſpicandū ꝙ ipſe deponat ⁊ iudicet mortē fuiſſe ſecutā ex culpa infirmi vel alterius medētis ad ſui excuſationem.

2 †Et ideo nō videt̃ ꝙ ſit oī exceptiōe maior ꝓut videt̃ exigi ſaltē qū vnus teſtis adhibet̃ ꝓut dicimus qū deuenitur ad iuramētum in defectū ſemiplene ꝓbatiōis propter dictū vniꝰ teſtis: ꝙ ille debet eſſe oī exceptione maior ad hoc vt iuramētū deferat̃. et no. doct. in. l. admonēdi. ff. de iureiur. ⁊ in. l. in bone fidei. C. eo. ti. ⁊ in. c. fi. extra. e. ti. fortius videt̃ in caſu noſtro vbi nō datur aliqua ſuppletio ꝓbationis ꝙ nō ſit credendū vni teſti laborāti aliqua ſuſpitione.

3 †Quinimo etiā ſi nulla ſuſpitione laboraret nō videret̃ vni ſoli credēdū: nam teſti vnico nō credit̃ quātūcunqꝫ dignitate fulgeat. c. tam lr̄is. ⁊. c. licet ex quadā. de teſtibus. ⁊. l. iuriſiurādi. C. eo. ti. ⁊. c. cū dilceti. de elec. cū ſi. ⁊ ſi teſti etiā deponēti ꝑ ſenſum corporis nō creditur ſi eſt ſolus: vt dictis iuribus. Fortiꝰ nō videtur credēdū teſti nō deponēti per ſenſum corporis: ſed per iudiciū intellectus cum illa nō ſit ꝓpria ꝓbatio iuxta ea que habētur in. l. teſtiū. C. de teſtibus. ⁊ in. c. cū cauſam q̄. extra. e. ti. ⁊. l. qui teſtō. §. fi. ff. de teſtamētis. et ꝓpterea hmōi ꝓbatio per iudiciū intellectus cēſetur magis debilis adeo ꝙ ſnīa eorū vigore lata nō trāſit in rē iudicatā vt eſt tex. ſm vnam lectu. in. c. fraternitatis. de frigidis ⁊ malefi. de quo ibi ꝑ do. Ant. in. iij. col. ⁊ no. do. Ant. ⁊. d. Nic. in. c. ex tuarū. de purgatione ca. ꝙ ⁊ tenēt doc. cōiter in. c. ꝓpoſuiſti. de ꝓba. ⁊ facit. d. l. admonēdi. ⁊ qꝺ ibi no. d. Lud. ſuꝑ intellectu illiꝰ. l. et ibi dixi. Secꝰ aūt eſt vbi ſnīa eſt lata ex veris ⁊ ītegris ꝓbationibus puta ꝑ teſtes ꝓbātes ꝑ ſenſum corꝑis: nam ſnīa nō reſcindit̃ ꝓ̄textu nouarū ꝓbationū. l. ſub ſpecie. C. de re iudi. ⁊. l. impatores. ff. e. ti. ⁊. l. j. in fi. de qōnibꝰ. niſi autoritate ſolius principis vt ibi. ⁊. l. diui fratres. ff. ſ penis. Et ſic arguēdo a maiori ſi nō credit̃ vni teſti ꝑ ſenſum corporis qꝺ eſt fortiꝰ multo minꝰ credēdū videt̃ vni teſti deponēti ꝑ iudiciū intellectꝰ qꝺ eſt debiliꝰ ꝑ ꝓ̄dicta. ⁊ propterea tex. q volūt ꝙ ad ꝓbandū adhibeātur periti in arte vident̃ plures ꝑſonas reqrere vt ptꝫ in. l. ſemel. C. de re mili. li. xij. vbi tex. dicit medicis ⁊ ſic loquit̃ in plurali. ⁊ ſic pluralis locutio nō eſt cōtenta vno vt in regula pluralis locutio in. vj. ⁊. l. vbi numerꝰ. ff. de teſtibꝰ. et. ff. de ver. ſig. l. inter illā. §. fi. ⁊ ſil'r tex. in. d. c. fraternitatis. loquit̃ in plurali de pluribꝰ matronis adhibitis ad ꝑhibēdū tale teſtimoniū ꝑ iudiciū intellectꝰ. et in. l. j. in. fi. ff. de vētre inſpi. adhibēt̃ tres obſtetrices ad inſpiciēdū ⁊ iudicādū: an mulier ſit ꝓ̄gnās. et. in. §. de inſpiciēdo eadē. l. ahibeāt̃ qnqꝫ. ⁊ ī. d. c. ꝓpoſuiſti. fuerūt adhibite. vij. ⁊ tex. ī. d. c. ſignificaſti. de homicidio. dicit ſtādū ēe iudicio peritorū medicorū. ⁊ ſic nō iudicio periti medici. et ſic ex multis videt̃ cōcludēdū ꝙ in caſu nr̄o ſit credēdū dicto vnico medico. ⁊ per ꝯn̄s remaneat firma dicta prima ꝯcl'o ꝙ dicti inqſiti veniāt de homicidio cōdēnādi.

4 ¶ †His tñ nō ob. ꝯtrariū puto de iure rñdēdū: nam ꝓ̄mittendū eſt ꝙ in penis criminalibꝰ ꝓbatiōes debēt ēe luce clariores: vt in. l. ſciāt cūcti. C. de ꝓba.

5 †⁊ debemꝰ ēe prōptiores ad abſoluēdū quā ad cōdēnādū: vt in. l. abſentē. in pri. ff. de penis. ⁊ facit regula fauorabiliores. de reg. iu. in. vj. ⁊. l. arrianꝰ. ff. de act. ⁊ obli. pene em̄ ſunt odioſe ⁊ reſtringēde nō ampliāde regula in penis in. vj. ⁊. l. ſi ꝓ̄ſes. ⁊. l. interp̄tatione. ff. de penis. cū ſi.

6 †Itē eſt regula gn̄alis ꝙ ꝓbationes debēt neceſſario cōcludere al's nō releuāt. d. c. in ꝓ̄ntia. ſ ꝓba. cū ſi. §. adductis. Itē regula eſt ꝙ pro parte actoris ſeu q tenet locū actoris faciēde ſunt ꝓbationes adeo ꝙ rei etiā ſi nihil ꝓbauerint abſoluēdi ſunt. l. q accuſare. C. de edē. ⁊. l. actor. C. de ꝓba. ⁊. c. qual'r ⁊ qū. ⁊. c. inqſitionis. de accuſa. cū ſi. Ex qbꝰ reſultat ꝙ ꝓ parte curie inqrētis eſt fundāda intētio ⁊ ꝓbadū ꝙ dicti inqſiti homicidiū cōmiſerint ⁊ eſt taliter ꝓbādū ꝙ ꝓbatio arctet ⁊ cōcludat al's inqſiti q ſunt rei veniūt abſoluēdi ꝑ iā dcā: ſꝫ nō ſequit̃ dicti inqſiti vulnerauerūt ⁊ vulneratꝰ deceſſit: ergo deceſſit ex vulneribꝰ: nā potuit ex alia cā mori: nā ſepe occurrit ꝙ ēt ſanis mors ex ꝓ̄prouiſo ſupuenit.

7 †Et ꝓpterea ꝓbatio dictoꝝ vulnerū ⁊ mortis dicti vulnerati nō neceſſario cōcludit dictū vulneratū ſceſſiſſe ex vulneribꝰ: nec iura ꝓ̄ſumūt mortē ſecutā poſt vulnera reſultaſſe ex vulneribꝰ: ſꝫ recurrēdū eſt ad cōiecturas nā ſi incōtinēti deceſſit arbitrādū eſt deceſſiſſe ex vulneribꝰ ſi ex lōgo interuallo ꝓ̄ſumit̃ ex alio deceſſiſſe: ꝓut dicit Sali. in. d. l. vnica. C. de emē. ſeruo. ⁊ habet̃ in. d. l. maritꝰ. ⁊ ideo tex. in. d. ca. ſi quā femina. l. diſt. vult ꝙ ſi. j̄. tertiū diē vulneratꝰ deceſſerit cēſeat̃ in dubio ex vulneribꝰ deceſſiſſe: ⁊ tex. in. d. c. pbr̄m pōderat ꝙ poſt paucos dies. ⁊ tex. in. d. c. ij. de clerico ꝑcuſſore ꝓbat lōgū tꝑs eſſe octo mēſiū nō autē iura aliter declarāt qual'r intelligat̃ incōtinēti vl' ex lōgo interuallo: ſꝫ ponūt caſus cōtingētes in qbꝰ res quodāmō eſt clara

est clara ꝓpter magnā breuitatē tꝑis vł magnā lōginquitatē: vñ vbi nō eēt tāta breuitas vł lōgingtas tꝑis iura nō ꝑ̄sumūt mortē secutā ex vulneribus vel aliūde: sed est veritas diligēter ⁊ studiose inuestigāda vñ.s. mors ꝓuenerit: vt dicit tex.in.c. studeat. ⁊ sic vł ad ɔiecturas recurrēdū: ⁊ tādē recurrēdū est ad iudiciū medicorū peritorū: vt.d.c. significasti. ⁊.d.l. semel. ⁊ no. Specu. in ti. de homicidio. versi. pone a vulnerauit. in casu aūt nostro cōcurrūt ɔiecture satis vrgētes ꝙ vulnera illa nō fuerint letalia maxime attēto ꝙ ille Stephanꝰ vulneratꝰ ꝑ tot dies accessit circūcirca ꝓut si nihil aut parū mali haberet qđ cōiter nō solet accidere letaliter vulneratis.† Et arg. a cōiter accidentibus est validū in materia ꝓbatiōis. vt per gl. Bal. ⁊ doc. in.l. neqꝫ natales. C. de ꝓba. ⁊.l. nō hoc. C. vñ cogna. ⁊ per gl. in.l.j. C. de arbi. ⁊ hoc ꝓbaꝛ autoritate.l. Mosayce plate ab ore dei disponētis ꝙ si vulneratꝰ post triduū sup baculū suū ambulauit nō ꝑ̄sumiꝛ ex vulnere decessisse secus si.ī. triduū decessit vt refert gl. cū hoc trāsiens in.d.l. vnica. C. de emen. seruorū. vñ multofortius si continuo per. viij. x. vł. xij. dies ambulauit sine baculo oñdēs se quasi nihil mali habere: nec est bona rñsio dicere prout quidā dicūt ꝙ illud ꝓm legē mosaycā quasi aliud sit ꝓꝫ legē ciuilē impatoriā: nam cum lex cesarea sup hoc nō disponat videꝛ in hoc stādum verisimili veritati. que veritas nota est ipsi deo qui nūq̄ꝫ fallitur potiusq̄ꝫ hoībus: nā et cesar et papa falli possunt. c. a nobis. đ sentē. excō. ⁊. c. vt nostrū. vt ecclesia. bñ nouit eñ deus qui illā.l. ꝓtulit ꝙ ꝓm cōmunē cursuꝫ nature letaliter vulneratꝰ cōiter nō solet post triduū per se ambulare: ideo verisił ita disposuit. Et licet qñqꝫ aliud occurrat nihilominus voluit disponere ꝓm cōiter accidētia in istis que sunt cōiter incerta. facit.l. naꝫ ad ea. ff. de.ll. et qđ no. in.d.l. neqꝫ natales. cū simi. videꝛ ergo stādū legi mosayce. maxime in his que ꝓcedūt ꝓm cursuꝫ nature cū ipse deus sit natura naturās.l. respiciendū cum sua glo. ff. si cer. peta. Et ꝓpterea nō immerito Bal.l. in extrauag. ad reprimendā in verbo vdebiꝛ. vbi exēplificat ius naturale exēplificat per vetus testamētum: nimis ergo ꝑ̄sumptuosus esset iudex qui in dubio vellet a presumptione legis diuine recedere ex sua mera ceruice. Cum de iure nr̄o cesareo vel canonico nō habeamꝰ aliud dispositū. Quinimo Bart. in.l. si in rixa in casu dubio videꝛ seq dist. dicte glo. ꝙ si decessit.ī. triduū cēseatur ex vulneribꝰ decessisse. Si vero post triduū ambulauit cēseatur nō decessisse ex vulneribus et sił si decessit post. viij. meses. secus dicēs si ɔ̄riū appareat ꝓut dicit apparere ex iudicio medicorum: vnde cū in casu nostro nō appareat ɔ̄riū ⁊ nedū post triduū sup baculū ambulauit: sed ante triduū ⁊ post per plures ⁊ plures dies sine baculo tanq̄ꝫ sanꝰ libere ambulauit circūcirca satis aperte cōcludendū videꝛ ꝙ nō ꝑ̄sumatur ex vulneribus decessisse: sꝫ cōcurrente alia causa: lꝫ illa ignoretur. qđ intrepide ɔcludēdū est cōcurrentibus aliīs. Nam ipse Stephanus vulneratꝰ ꝓfitebatur se nihil mali habere ⁊c. qđ etiā ꝑsuadeꝛ ex eo qꝛ nō curauit adhibere medicū quasi nō estimauerit dicta vulnera attēto maxime ꝙ non erat opus ꝙ pro medico aliqd exponeret ⁊c.† Et si ꝑ̄dicta nō sufficerent negari nequit quin saltē reddat rem dubiā adeo ꝙ vel dicti inqsiti sint absoluēdi tanq̄ꝫ non ꝓbato homicidio ab eis illato vel saltē sit recurrēdū ad iudiciū peritorū.d.c. significasti. et.d.l. semel. ⁊ qđ notāt Specu. ⁊ Bar. vbi.s̄. Et si possūt plures inueniri plures sunt adhibēdi ꝑ dicta iura. ał's recurrendū est ad iudiciū vniꝰ. vt ꝓbat tex. in. auf. de nō alienādo. §. ꝙ aūt. vers. vt neqꝫ. Per quē tex. affirmat Bar. in.l.j. §.j. de ven. insp. ⁊ in ꝓemio. ff. ⁊ in.d.l. si in rixa. ⁊.d. Anto. Jmo. ⁊.d. Nico. in.d.l. ꝓposuisti. facit.l. iij. C. finiū regū. que loqtur in singulari. Cuꝫ igitur in casu nostro nō sint plures periti qui possint sup hoc adhiberi est recurrendū ad eius iudicium et stantū est eius attestationi si cū iuramēto deponit ꝙ dicta vulnera nō erāt mortifera attēto saltē ꝙ pro parte curie ingrentis nō est fundata intētio. ¶ † Nec obstāt adducta in ɔtrariū nō eñ obstat primo.d.l. huic scripture. ⁊.d.l. ait lex. quia loquūtur in casu claro: naꝫ in eis ꝑ̄supponitur fuisse mortifere vulneratū. ⁊ tex.d.l. huic scripture versi. sed si manumissus presupponit ꝙ ex vulnere periit. Et sic in casu claro: et licet glo. sup verbo mortifere dicat qđ nō erat certū vulnus esse mortiferū: sed putabaꝛ nō refert: qꝛ satis est ꝙ ꝓꝫ iudiciū ⁊ opinionē peritorū putabaꝛ vulnus mortiferū: lꝫ iudiciū qñqꝫ sit fallax: vt patet in.d.c. significasti. Et ꝓpterea snīa ex eo lata retracteꝛ ex nouis ꝓbatiōibus: ꝓut voluit Jo. an. post Guidonē de suꝫ. in addi. Specu. in it. de homi. ꝟsi. pone. ⁊ firmat do. Anto. ⁊ do. Nico. in.d.c. ꝓposuisti. Tamē qꝛ nō pōt aliter veritas discerni staꝛ dicto iudicio alio nō docto. Et ideo satis đr mortifere vulneratꝰ qñ a peritis putaꝛ vulnꝰ mortiferū. sunt tñ qñqꝫ signa mortis adeo indubitata ꝙ cēseꝛ certū ex vulnere mortē secuturā ⁊ de hoc nō loquiꝛ tex.l. huic scripture ꝓm dicta glo. sꝫ tex.d.l. ita vulneratꝰ qñ itaqꝫ apparet ꝙ mors sit secuta ex vulnere: licet post magnū interuallū tꝑis vulnerās teneꝛ đ occiso: ita loquūtur dicta iura. ⁊ sic nō obstāt. Nec etiā obstat.d.c. pbr̄m. qꝛ etiā illđ loquitur in casu claro.† Preterea pauci dies possunt intelligi de tribus ⁊ nō de pluribus saltē post ea qñ libere ambulauit ꝑ supradicta.† Nec obstat.d.c. ij. đ clerico ꝑcussore: qꝛ sił loquiꝛ in casu claro quasi ꝓ claro habeat iurislator ꝙ post taꝫ lōgissimū interuallū nō censeaꝛ decessisse ex vulnere: ⁊ illud tꝑ̄s fuit ita expressuꝫ: qꝛ ita in facto occurrit nō qđ si minori tꝑe vixisset: ꝑ̄sumereꝛ ex percussionibꝰ decessisse: qꝛ dicta ꝑ̄sumptio videreꝛ satis extranea qđ fustibꝰ cesus: lꝫ crudeliter ꝑ̄sumaꝛ exinde decessisse si supuiuat. vij. mensibus: nec est sumendū. arg. a ɔ̄rio sensu si absonū resultat.l. ij. cū ibi no. C. de cōdi. inser. ⁊ si ibi sumereꝛ ita possemus sumere. in.d. ca. si qua femina. ⁊ sił in.d.c. ꝑ̄sbyter. et sic aduersarenꝛ adinuicē dicti cōtrarij sensus: ideo nō sumanꝛ: sed exprimāt facti cōtingentiā ex qua resultat res quasi clara illis casibus: vel dicamꝰ ꝙ si decesserit post octo mēses ius ꝑ̄sumit mortē nō secutā ex flagellis seu vulneribus. si.ī. triduū ꝑ̄sumit ex eis mortuū. in aliīs vero tēporibus lex nō presumat pro vel cōtra: ideo ad alias ꝓbationes ⁊ cōiecturas recurrendū est: vt.s̄. dictū est. Et sic parū vrget inductio quā facit Salyc. in.d.l. vnica. de dicto. c. ij.† Nec obst.d.c. ad audientiā. qꝛ ibi nō ꝓbaꝛ ꝙ ꝑ̄sumaꝛ ex vulnere decessisse: sed ꝑ̄supponitur res dubia. ⁊ loquitur in foro penitētiali seu quasi penitētiali: nec vēdicat sibi locū in foro tentioso. vbi agiꝛ ad penā imponēdā: vt patet ex no. ibi ꝑ Jnno. ⁊ doc. in.c. ⁊ insup etiā in foro quasi pñiali standū esset iudicio peritorū: vt ꝓbat tex. in.d.c. significasti. Et lꝫ non seqꝛ necessario ꝙ vulnera non fuerint letalia: ex eo qꝛ ꝑ. viij. dies ambulauit circūcirca: qꝛ licet nō ꝓbet necessario: tñ probat ꝑ locū a verisimili ⁊ a cōiter accidētibus ꝑ iura vulgaria: ⁊ probaꝛ ꝑ.d.l. mosaycā. ⁊ ꝙ per eā dicūt gl. ⁊ Bar. vbi.s̄. ⁊ saltē ꝑ̄dicta iuuātur ꝑ depositionē medici deponētis ꝙ vulnera nō fuerunt letalia cuꝫ standū sit iudicio peritorū ⁊ si plures adhiberi nō possunt crediꝛ vni per.d. §. qđ aūt. ⁊.d.l. iij. ⁊ ꝓut.s̄. deductū est. ⁊ per ɔñs est fundata intētio dictorū inquisitorū ꝙ vulnera nō fuerūt letalia. qđ sufficit ad excusandū a pena homicidij.d.c. significasti. cum si.† Nec ob. ꝙ pena culpa nō presumiꝛ: qꝛ licet nō ꝑ̄sumaꝛ: ꝓbatur ex cōiecturis. ar.l. dolū. C. de dolo. ⁊ certe qlibet iudicaret vulneratū esse in culpa si vadit ambulādo ꝑ plures dies circūcirca vbi ex vulneribus aliqđ periculū mortis immineret: dato ꝙ nō possint dici letifica seu mortalia † arguitur etiā culpa si infirmo nō adhibeꝛ medicus vel si adhibeꝛ malus vel imperitꝰ vt est exꝑ̄ssum in.d.l. qđ si nolit. §. culpā. ad idē tex. cū gl. in.l. indignū. ff. de his quib. vt indi. Vñ cū dictus Stephanus reliqrit medicū ⁊ adhibuerit quandā vetulā medicine ignarā nō fuit immunis a culpa: ita ꝙ pōt dici sua culpa decessisse per.d.l. qđ si nolit. §. mācipiū. ⁊. §. culpā. Dato autē ꝙ nō ꝓbareꝛ in specie aliqua culpa dicte vetule vel dicti Stephani satis videꝛ probata culpa in gñe ꝓbato ꝙ vulnera nō erāt letalia si presupponitur occasione vulnerū decessisse. Dato autē ꝙ nulla culpa ꝓbaretur satis est dictis inquisitis ꝓbasse ꝙ vulnera nō fuerūt letalia: nam pōt esse qđ nō decesserit ex dictis vulneribꝰ nec fuerit adhibita culpa in medēdo: nā infinite possunt esse cause mortis que qñqꝫ sunt incognite: nā ⁊c.† Nec etiā ob. supradictis ea que.s̄. diximus circa testimoniū medici: nō eñ obstat qđ nō interfuit semper cure dictoꝝ vulnerū: nā medici a principio iudicāt ꝓm eorū peritiā videndo vulnera: nā regule medicine illud docēt. sufficit ergo qđ viderit ipsa vulnera ab initio ⁊ illa medicatus fuerit ⁊ etiā in fine. Quinimo etiā si nunq̄ꝫ interfuisset cure: sed vidisset vulnera post mortē potuisset iudicare vulnera fuisse mortalia: vel non. vt est expressuꝫ in.d.c. significasti. ⁊ facit dictū ca. studeat. nec est verū ꝙ ipse sit suspectus ⁊c. Nec obstat qđ vni soli testi non creditur: qꝛ lꝫ illud sit regulare. tñ in casu isto fallit in subsidiū cum aliter veritas apparere nō possit: vt.s̄. probatū est. ⁊ maxime credi debet ad excusandū reos inqsitos cōtra quos etiā ał's nō probaꝛ qđ ipsi mortē intulerint: licet ꝓbētur vulnera: vñ si in re dubia vel in ꝓbationibus nō cōcludentibus rei sunt absoluendi ꝑ iura vulgaria. Fortius sunt absoluēdi ɔcurrente qđ ipsis inqsitis testimonio vnius testis vt periti.† Nec obstant iura q̄ loquunꝛ in plurali dum faciūt mentionē de iudicio peritoꝝ cū illa ꝓcedāt regulariter. s. qñ plures adhiberi possunt: nō aūt procedunt quādo plures nequeunt adhiberi. ⁊ sic per.d. §. qđ autē limitanꝛ iura illa. facit.l. nō est nouū. cum.l. seq. de legibꝰ. ⁊ sic iura iuribus ɔcordantur ⁊c. Ex quibus remanet firma ɔclusio.s̄. facta ꝙ dicti inquisiti veniūt absoluendi a pena homicidij: lꝫ veniant ɔdemnandi pena illatorū vulnerū quibus cōstat eos deliquisse. Nō tamē ɔstat eos vel aliquem ipsoꝝ intulisse mortē: vt.s̄. ꝓbatū est. Et ideo nō obstat.d.l. ita vulneratus. §. qđ cū a pluribus. vbi ɔstat mortē fuisse illatam ab vno ex pluribꝰ delinquētibus: licet ignoreꝛ a quo. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. cxcv.

¶ Homicidij pena non punitur seipsum interficiens.

1. Clericū iniuriose ꝑcutiēs ī excōicatiōis penā incidit: absolutione reseruata summo pōtifici quō ⁊ ɔ̄ quē ꝓcedat illa sanctio.
2. Offendere seipsum magisq̄ꝫ alium non lꝫ: ⁊ puniendus est si in se manum conuertat. nu. 7.
3. Generaliter lege disponente est generaliter intelligenda: ⁊ qđ nō distinguit nec nos distinguere debemus.
4. Jnterficiens seipsum nō puniꝛ pena homicidij nec eius ɔfiscātur bona nisi eo crimine nixus fuerit vt si ɔuincereꝛ bonis careat. n. 8.
5. Homicidium ɔmittens tenetur lege cornelia.
6. Pena.l. cor. de sica. est bonorum confiscatio.

8 Morte delinquentis an et quando extinguatur pena et accusatio perimitur.nu.seq.etiam si sit pena statutaria.et nu.11.
9 Statuta fauorabilia penalia vel odiosa aut exorbitantia interpretantur prout leges fauorabiles seu penales vel odiose aut exorbitantes et prout ptorũ edicta: nec latius ceteris paribus ꝙ ius cõmune debent interpretari.
10 Leges anteriores vel antique trahuntur ad posteriores
11 Jura iuribus concordari expedit.
12 Membrorum suorum nullus dicitur dominus.
Mortem sibijpsi inferens vel se vulnerans an puniendus sit pena iuris cõmunis vel statutarij vt quia nemo potest in seipsum seuire.

Consilium.cxcv.

In nomine dñi nostri iesu

1 christi.† Pro parte ingrẽtis curie facit idẽ qd adducitur in pũcto nõ repeto: illd aũt dictũ videt verissimũ. nã canon si qs suadẽte diabolo.xvij.q.iiij.imponẽs penã excõicationis percutiẽti clericũ iniuriose reseruando absolutionẽ summo pontifici habet locũ etiã in clerico in seipsum seuiẽte: puta seipsũ vulnerãte put volũt Jo.and.et doct.in.c. contingit.el pmo.extra
2 de sen.excõ.† Et de iure cõi. ita punit qui vulnerat seipsum put si vulnerat aliũ: nõ eñ licet magis seipsum vulnerare ꝙ aliũ put est tex.in.l.fi.§.si qs autẽ tedio.circa fi.ð his q sibi mor.cõsci.ibi merito si sibi man⁹ intulisset puniẽdus est: qui eñ sibi nõ pepercit multominus alij pepercisset et no.Bar.in.l.j.§.vsqz adeo.ff.de iniur.et Panor.in.d.c.cõtingit statutũ.itaqz si loquẽs in vulnerãte aliquẽ verificat etiã in vulnerãte seipsum nõ est mirũ qz vba statuti verificantur et de mẽte cõtra nõ docetur et ratio nõ suadet cõtrariũ: ergo verbis inherẽdũ est.ar.l.nõ aliter.ff.de legatis.iij.et.l.j.§.si is q naue.ff.
3 de exerci.† Et vbi lex non distinguit nec nos distinguere debemus.l.iij.ff.de offi.psi.et.l.de pcio.de publi. Sed est gñaliter intelligẽda si gñaliter seu indefinite loqtur.l.j.§.gñaliter.ff.de leg pstã. ca.si romanorũ.xix.dist.c.qz circa.de priuile.ideo dicẽdũ videt qd prout statutum loquẽs in vulnerãte vẽdicat sibi locũ in vulnerãte seipsum put in vulnerãte aliũ: ita etiã pari ratione statutũ loquẽs in occidẽte aliquẽ vẽdicet sibi locũ etiã in occidẽte seipsum. Et per cõñs videt ꝙ iudex possit pcedere sup inqsitione intẽtata ad penã
4 publicationis bonorũ.† His tñ minime refragãtibus in cõtrariũ arbitror esse indubitatã sñiam.s.ꝙ nullo pacto possit inqri de hoc delicto p iura q adducunt in pũcto in qbus est casus ꝙ bona non cõfiscãtur eius qui seipsũ interficit nisi dũtaxat eo crimine nixus fuerit vt si cõuinceretur bonis careat dicit tex.in.d.l.fi.§.idẽ rescripsit.et in.§.vt autẽ ea.l. Jtẽ ita demũ si fuit de crimine postulat⁹.
5 vt eadẽ.l.in prin.et est exp̃ssum in.l.j.C.e.ti.† Et tñ erat.l.cornelia que simplr puniebat sicarius tenet eñ.l.cornelia ð sicarijs is qui
6 occidit dicit tex.in.l.j.in pnci.ff.ad.l.corne.de sica.† Et pena.l.cornelie de sicarijs est inter cetera publicatio bonorũ.l.iij.§.pena.ff. ad.l.corne.de sica.vñ verba.l.cornelie verificant in occidẽte seipm: qz hominẽ occidit qui seipsum qui homo est occidit. Et tamẽ qui seipsũ occidit nõ patitur penã legis cornelie vt ptz in iuribus.s. adductis.qd nõ est ex eo qz verba.l.cornelie.idẽ etiã mẽs legis deficiant. Nec lex cornelia distinguit nec quo ad verba nec quoad mẽtẽ. Et propterea illud caput quintum legis cornelie dictãs qui fecerit venenũ causa necãdi hominẽ puniat pena eiusdẽ legis: vt.l. iij.in prin.ff.eo.tit.putarẽ habere locũ etiã in eo qui fecerit venenũ causa necãdi seipsum: in eo aũt qui mortem sibi intulit nõ hz locũ pena legis cornelie.nõ ex eo ꝙ lex cornelia nõ habeat locũ in delinquẽte in seipsum: sed alia rõ pactum reformat. Et retentis eisdem terminis. idẽ ꝙ in interficiẽte seipsum dicendũ foret in interficiẽte
7 aliũ pari rõne.† Quis nãqz dubitat ꝙ interficiẽs seipsũ est imunis a pena nõ ex eo qz liceat se interficere: vel ex eo qz leges nõ abhorreãt mortẽ sibi illatã ꝙ illatã alij. Nã ex quo abhorrẽt iniectionẽ manus in seipsum nõ minus quã in aliũ.d.§.si qs aũt in vbis s.relatis: multo forti⁹ abhorrẽt mortẽ sibijpsi illatã. Nã si liceret se ipm interficere qd est forti⁹: multo magis liceret i se man⁹ inijcere. l.nec in ea.§.ius occidẽdi.ff.ad tert.qz si liceret qd est plus: put est occidere nõ deberet nõ licere id qd est min⁹ put est vulnerare: vl' in
8 se manus inijcere.l.nõ debet cuiqz.ff.de reg.iu.cũ cõcor.† Nõ igit quare nõ cõfiscãtur bona eius qui seipsum interemit est: qz morte delinquẽtis abolet cognitio delicti. Et pena post mortẽ delinquẽtis nõ irrogat nec ciuilis.C.ne ex delictis defunctorũ.l.vnica. nec criminalis.l.ex iudicior.ff.de accusa.vbi excipiũtur certi casus in quib⁹ pena delicti incipit ab herede in alijs publicis delictis nũ ꝙ pena incipit ab herede nisi delinquẽs fuerit in vita accusatus vel inqsitus et etiã viuẽs cõdẽnatus: put ibi est exp̃ssum: ita ꝙ si confessus et deuictus decesserit nõ transit pena in heredẽ.l.iij.in fi.ff.de bo.eo.qui mor.sibi cõsciue.vbi est exp̃ssum ꝙ bona deportãdi non sunt cõfiscãda si decessit anteꝙ sit cõtra eũ pnunciatũ imo et si decessit post sñiam. Tamen intra tẽpora appellãdi: vt no.gl.in.l.ex iudiciorũ.ff.de excusa.put etiã si decedit post appellationẽ regulariter iudiciũ expirat. Nec publicãtur bona.licet per sñiam venirent tacite seu in cõsequentiã publicãda.l.fi.in pn.C.si reus vel accusa. mor.fuerit. Secus si expresse fuissent per sentẽtiã publicata vt ibi in fi.in delictis autem priuatis pena trãsit in heredẽ: demũ si delinquens decedit post institutã litẽ.d.l.ex iudiciorũ in fi.qd tñ gl.ibi intelligit qñ ciuiliter agit: nam si criminaliter trãsit demũ post sententiã prout in publicis delictis sm gl.put voluit Bar.ibi. et in l.defuncto.de publi.iudicijs in casu aũt nostro nec cõdẽnatio pcessit nec litis motio: merito de pena nõ est agẽdũ: qz delictũ ipa morte delinquentis extinguit. Mors eñ delictũ et penã perimit.l.iij. et.l.defuncto.de publicis iudi.et.l.j.ij.et.l.iij.in fi.et.l.seqñ.C. si reus vel accusa.mor.fue. Et idcirco si qs aliũ interficeret: ita ꝙ sine dubio vẽdicaret sibi locũ dictũ statutũ nihilomin⁹ nõ propterea publicarẽtur eius bona si decessisset ante sententiã cõtra eũ latã.l.de functus.et per totũ.C.si reus vel accusa.mor.fuerit.et in alijs iuribus.s.adductis: ita ergo nõ debet publicari si iterfecit semetipsũ: nam ipsa morte fuit cõsummatũ et peremptũ delictũ: et pena deli-
9 cti per iura pallegata.† Et ppterea nõ obstat dictũ statutũ qd loquit in perpetrãte homicidiũ qd est intelligẽdũ in vita delinquẽtis: prout intelligit lex cornelia que similibus verbis loquebatur: ita eñ interpretari debet statuta et eorũ verba put interpretantur leges et verba legũ similiũ ipsis statutis: statuta eñ penalia: put leges penales statuta fauorabilia put leges fauorabiles: et statuta exorbitãtia vel correctiua put leges exorbitãtes vel correctiue: put est theorica Bal.in.l.gallus.§.qd si is.ff.de lib.et posthu.dicẽs ꝙ put lex illa q est exorbitãs intelligit: ita etiã intelligi debẽt statuta exorbitãtia. et Jmo.in.l.ex facto.§.si qs rogat⁹.ff.ad sena tusc.treb.in.vij.col.dicit ꝙ in statutis que sunt pter ius eadem fit interp̃tatio q fit in iure cõmuni et merito ita tradũt: qz statuta nil aliud quã vis pprium ciuile eiusdẽ municipij.l.oẽs populi.ff.de iusti.et iure.et insti.de iure naturali gen.et ciuili.§.sed ius qdẽ ciuile. ideo put ius cõmune se habet generaliter ad vniuersum orbẽ.ita et ius municipale se habet ad vniuersum municipiũ. Quasi idẽ sit de toto quo ad totũ ꝙ de pte quo ad partẽ.arg.l. que de tota. ff. de rei vẽ.et.l.qui scit.in prin.ff.de euic.et.c.pastoralis.versi.si qs cum totũ extra.de offi.delega. Et tñ valet generalis dispositio quo ad ea que sub ista generali dispositione cõtinẽtur quãtũ spalis dispositio spalis quo ad ea que in specie cõprehendũtur.l.si duo. i fi.ff. de admi.tuto.cum cõcor.ibi allegatis.in glo. Jtẽ iura q adducuntur ꝙ statuta sunt restringenda et pprie interpretãda loquunt cõmuniter in dispositionibus iuris cõis solet allegari.l.iij.§.hec verba.ff.de neg.gest.qui loquitur in edicto pretorũ. Jtem lex precipimus.C.de appel.que loquitur in cõstituti.principis.itẽ.l.cõstitutionibus.ff.ad munici.que similiter in cõstitutionibus principum loquit. Ex quo datur intelligi satis apte qd statuta put edita pretorũ interpretãtur et prout constitutiones principũ que sunt pars iuris ciuilis cõmunis insti.de iure naturali gen.et ciui.§.scriptum ius. Et si qua differẽtia facienda est solet cõmuniter dici ꝙ statuta stricte interpretãda nusꝙ aũt reperit qd statuta ceteris parib⁹ largius interpretetur quã ius cõmune. Si itaqz lex cornelia puniens pena publicatiõis bonorũ illũ qui occidit hominẽ interpretatur a iurecõsultis qd nõ vendicet sibi locũ post mortẽ delinquẽtis. Et ideo nõ vendicet sibi locũ in eo q mortẽ sibijpsi intulit pari ratione vel fortiori.idem est dicendũ; qd similiter statutũ petẽs simili pena eũ q aliquẽ interfecit nõ debet trahi ad eum qui occidit seipsum insup leges semper loquũtur.l.arriani.C.de hereti.aut.sed hodie.C.de episc.et cleri.et aut.sed hodie.C.de dona.inter virũ.cum similibus.ideo leges que dicũt qd mors extinguit delictum et penam delicti.d.l.defuncto.et.d.l.j.ij.et.iij.C.si reus vel accusa. mor. fuerit. Jtem extinguit et perimit accusationẽ.l.iij.de publicis iudi. hodie cẽsentur etiã loqui post dictũ statutũ: ideo perimũt mortes delinquẽtiũ delicta statutaria et penas statutarias: prout de licta
10 et penas iuris cõmunis per rationẽ preallegatam.† Et hinc dicimus ꝙ.ll.anteriores trahuntur ad posteriores.l.non est nouũ.et.l. nam et posteriores.ff.de.ll.hinc etiã dicimus qd regule iur.antiqui trahũtur ad.l.nouas.et ad earum interpretationẽ.l.regula.in fi.ff. de iur.et fac.igno.et.l.j.§.lex falcidia.ff.ad leg.falci.et qd no.gl.in.l. sciẽdũ.in prin.in glo.j.in prin.que limitat aut.afferatur.C.de edictis cõtesta.per regulam illius.l.antique.hinc descẽdit qd statuta recipiunt interpretationẽ passiuã a iure cõmuni.l.si serui vestri.C.de noxa.c.cum dilectus.de cõsuetu.et.l.vt gradatim.§.lz si lege.ff.de
11 mune.et hono.† Ex quibus omnibus eliciẽda est cõclusio luce meridiana clarior qd dictũ statutum imponens penam cõfiscationis bonorum cõmittentibus homicidiũ nõ habet locũ homicida moriente ante condemnationem et eadem ratione nõ habet locum in interficiente seipsum non delatus aliquo capitali delicto. Et hoc per iura et rationes ante dictas et vt dictũ ius municipale in hoc cõcordet cum iure cõmuni cum promptũ sit et expediat iura iuribus cõcordari.c.cum expediat.de elec.lib.vj.et.l.vnica.C.de inoffi.do. Et ideo cum dictus menecus non fuerit delatus accusatus vel inquisitus de aliquo crimine. Restat aperta fronte concludendum qd nõ potest aliqua pena irrogari ex dicta suprius negatiõe nec cõfiscationis bonorum nec alia et si fuisset accusatus vel inqsitus et se interfecisset non fuisset puniendus de ipsa sui met occisione: sed de

sed de ipso crimine de quo extiterat accusatus ⁊ ꝓpter quod se interemit vt euidēter probat tex. in. d. l. fi. §. fi. ff. de bonis eorum. ⁊ in eadem. l. §. idem rescripserūt. habetur em̄ ꝓ confesso crimē intētatum vt eadē. l. §. j. ⁊ ita demum bona publicantur si crimē de quo fuerat delatus erat tale ꝙ pro eo venisset pena cōfiscationis bonorum irroganda vt est ibi tex. apertus. Unde in omnē euētū statutum de quo agitur non potest habere locū: ⁊ hoc repeto clarissimum ⁊ indubitatum non obstantibus que in contrarium adducūtur. ¶ †12 Nō em̄ obstat ꝙ quis non est dn̄s suiipsius nec suorum mēbrorū. l. liber hō. ff. ad. l. aqui. ⁊. l. nec si volens. C. de libe. cā. ⁊. l. nō tm̄. ff. de appel. qꝛ fateor. ⁊ qd non potest in seipsum seuire et se vulnerans est puniēdus pena iuris cōis vl' municipalis vt voluit Jo. an. Bar. Bal. ⁊ Panor. vt. s. relatum est: tn̄ vno ꝟbo oīa confutātur. mors oīa soluit. in auẗ. de nup. §. deinceps. ideo extinguit et soluit delictum penam delicti accusationē ⁊ inquisitionē ꝑ. d. l. iii. ⁊. d. l. defuncto. de publicis iud. ⁊. d. l. ex iudiciorū. et. d. l. j. ⁊ seq. C. si reus vel accu. mor. fue. ⁊. l. fi. C. de bonis eoꝝ q mor. sibi ꝯsci. ⁊ l. ij. in fi. ff. eo. ti. Et suadet etiā rō qꝛ iudiciū cōstat ex trib⁹ ꝑsonis. s. ex iudice pulsante ⁊ pulsato. l. in tribus. ff. de iu. ⁊. c. forus. §. ī oībus. extra de ꝟb. si. sed mortuo delinquēte deficit vna persona: qꝛ non est ꝑsona cū qua iudiciū possit agitari: iō iudiciū nō procedat nec hr̄des pn̄t accusari: qꝛ nō sunt delicti successores ⁊ pene suos autores debēt tenere non egredi ꝑsonas delinquētiū. l. sancimus. C. de penis. Et lꝫ qn̄qꝫ iure quodā spāli ꝓcedat inditiū sine altera ex ꝑsonis p̄dictis vt in terminis. §. ꝑ ꝯtrariū. insti. de here. ab inte. et in. d. l. ex iudiciorū. ꝟsi. excepto. tn̄ illi sunt casus speciales q non trahūtur in ꝯsequētias: vt ibi. et ar. regule q̄ a iure cōi. in. vi. ⁊ ī. l. ius singulare. et in. l. qd vero cōtra. ff. de. ll. Et sil'r qn̄ per viā inquisitionis: sed ⁊ illud est iudicium extraordinariū ⁊ specialitates hꝫ ⁊ fama tenet locū accusatoris. dicit tex. in. c. qualiter ⁊ qn̄. el grande. de accu. ⁊. c. licet eli. de symo. in aliis autē stamus regule: ⁊ hec sunt clara. Posset ēt adduci ꝙ verba dicti statuti nō militant: nā lꝫ. d. Menecus scienter interfecerit: ⁊ hoc respectu verificentur in eo dicta ꝟba: tn̄ nō pn̄t in aliquē adaptari sequētia ꝟba statuti: quia non pōt pena capitis puniri: qꝛ nō est amplius in humanis ideo cuꝫ deficiant ꝟba deficit iuris dispositio. ar. l. iiii. §. ait pretor. ff. de dā. infec. ⁊. l. ita aūt. in prin. ff. de admi. tu. ⁊ magis ad ꝓpositum tex. iuncta glo. sup ꝟbo aduncandū. in. l. mancipia. C. de ser. fu. prout illam glo. inducit Jac. but. et etiaꝫ do. Ludo. in suis singu. dicens se semel per illam glo. lucratum fuisse. lx. flo. Preterea ⁊ fortius statutum illud dicit ꝙ si quis interfecerit ⁊c. bona eius publicentur illa qualitas eius vꝫ adesse s̄m tēpus ꝟbi. l. in delictis. §. extraneus. ff. de noxa. ⁊. l. titius. ff. de mili. test. sed tpe publicationis faciende per sn̄iam non erunt bona eius interficientis: qꝛ mortuus non hꝫ bona: ergo nequeunt bona eius publicari: et sic deficiunt verba statuti: et per consequens et statuti ipsius dispositio per iura. s. adducta. qd autē publicatio bonorum requirat sn̄iam: patet quia statutum loquitur per verba futuri temporis qa dicit publicentur. iuxta not. per gl. et docto. in. l. in criminali. C. de iuris. om. iud. et in. c. si diligenti. de foro compe. et in. l. iubemus. §. sane. de sac. sanc. ec. Laus deo.

Summarium super consilio. cxcvj.

¶ Feudum liberaliter concessum pluribus fratrib⁹ ꝑ imperatorē portio vnius deficientis sine descendentibus reuertitur ad principem et non accrescit licet sint socii liberalitatis imperialis ꝑ totū.

1. ☞ Feudum quatuor personis indistincte datum illud est ꝓ virili parte.
2. Maritus vxori succedit in subsidium ab intestato.
3. Rescripta principis seu priuilegia debēt intelligi sine preiudicio iuris alterius.
4. Feudum de nouo impetratum et concessum simpliciter sine alia clausula per mortem vnius sine filiis decedentis portio eius deficit nec sibi succedit frater.
5. Feudo non succedit femina.
6. Accrescendi ius qd habeat locum in feudo post ius quesitum.
7. Juris nemo plus potest transferre q̄ illud quod habet siue sit cessione siue transactione.
8. Transactionis titulus non solet esse sufficiens ad dominii trāslationem. nu. seq.
9. Cessit dedit et remisit importat dominii translationem.
10. Uerba sunt s̄m materiam subiectam intelligenda.
11. Officio pluriū vnus quandoqꝫ fungi potest.
12. Mens etiam contrahentium potest comprehendi ex actu incōtinenti secuto. nu. seq.
13. Facta prius verificantur ex postea gestis.
14. Substitutus fideicommissarius vniuersalis succedit in locum heredis cui restituunẗ etiam ea que heres in hereditate inuenit.
15. Heres grauatus restituere non restituit ea que ex suo contractu quesiuit sibi a tempore hereditatis sibi delate etiam si contraxerit vt heres.
16. Actio publiciana vel dominium rei non competit vel dicitur esse translatum absqꝫ rei traditione ficte aut vere.

¶ Consilium. cxcvj.

In nomie dn̄i nostri iesu Christi. ¶ †1 Circa pn̄tē cōsultatiōem: vr̄ p̄ma frōte dicendū qd dicta bona de qb⁹ in pūcto ꝑtineant ad d. dn̄am Liam ꝓ duab⁹ partib⁹: ⁊ ad. d. Frācis. ei⁹ maritū ꝓ alia ꝑte de quatuor partib⁹: nā ꝯcessio facta ꝑ Sigismūdū imperatorē d dictis bonis in feudū fuit facta quatuor ꝑsonis vcꝫ dictis Frā. ⁊ dn̄e Lie eius vxori ⁊ dn̄e mihiline sorori. d. dn̄e Lie ⁊ Ludouico eius marito: vn̄ vr̄ ꝯcessio facta ꝓ virilib⁹ portionib⁹. ar. l. si mihi ⁊ titio. ī pri. de ꝟ. ob. ⁊. l. reos. §. cū ī tabu. ff. d duo. reis. cū si. et sic ad. d. dn̄aꝫ Liā ⁊ Frācis. ex eoꝝ ꝑsonis ꝑtinēt dicta bona ꝓ dimidia ꝓ duab⁹ quartis. Decedēte aūt. d. dn̄a Mihilina sine liberis vr̄ qd ei⁹ portio deuoluaẗ ad. d. dn̄am Liā tāq̄ ꝓximiorē agnatā ꝑ. c. j. de succes. feud. ⁊. c. j. de gradibus succedētiū in feudū. ⁊ ar. auẗ. cessante. C. de legi. here. †2 Maritus em̄ nō succedit vxori in hereditate nisi in subsidiū. l. j. C. vn̄ vir ⁊ vxor. ⁊ pariter nec feudo in quo succedūt agnati: vt dictis iurib⁹. ad hoc. c. j. in fi. de feu. cog. Nec refragaẗ dispō testamētaria. d. dn̄e Lie: qꝛ agnati succedūt in feudo nō obstāte ꝯtraria dispōne testatoris q̄ nō valet. dicit tex. in. d. c. j. ī fi. prin. de succes. feu. ⁊ ibi glo. ⁊ doc. qd maxime vr̄ dicēdū post mortē. d. Ludouici. s. qd dato qd filii remāserint ex altera forte vxore: nihilominus. d. Ludouicus fuit rogatus de restituēdo dicta bona. d. dn̄e Lie: vn̄ p̄supposita validitate testamēti sup hoc disponētis dicta bona vadūt ad fideicōmissariā ꝓut est. d. dn̄a Lia: ꝓut dicit Bal. in. l. cū virū. C. de fideicōmissis. Et idē vr̄ dicendū si dicta bona ꝑtinuissent ad dictā cōitatē cesene cū qua dicti Frāciscus ⁊ Ludo. trāsegerūt. Nā ipsi transegerūt noīe eorū: ⁊ noīe. d. dn̄e Lie: ⁊ noīe heredū. d. dn̄e Mihiline: ⁊ in dicta trāsactiōe dicta cōitas cesene relaxauit p̄dictis ⁊ eis dictis nominib⁹ cōcessit dicta bona: vn̄ cū. d. Lia post mortē Ludouici sit in effectu heres. d. dn̄e Mihiline. l. qui quadringenta. cum ibi no. ff. ad trebel. iō ꝓ portione ꝯcessa heredib⁹. d. dn̄e Mihiline vr̄ qd pertineat ad. d. dn̄am Liā tāq̄ successorē ipsi⁹: maxime cū subdaẗ ī dicta trāsactiōe qd recipiebant ꝓ se ⁊ eorū successoribus. Un̄ ꝓ successoribus dictoꝝ heredū nec est dubiū qd substitut⁹ ꝑ fideicōmissuꝫ succedit in locū heredis post restitutā hereditatē. d. l. q quadringēta. ⁊. l. restituta. ⁊. l. facta. eo. ti. cū si. †3 Quinetiā vr̄ posse dici qd cū dicta bona pertinuerint ad Joānēꝫ eoꝝ patrē ⁊ p̄uilegium Federici de quo in pūcto vr̄ loqui generaliter de heredib⁹. d. Joānis ⁊ dicte filie fuerīt verisil'r heredes dicti eoꝝ patris vr̄ qd dicta bona ad eas ꝑtinuerint in totū ad ipsas dn̄am Mihilinā ⁊ Liam vt heredes. d. Joānis eorum patris. Nec vr̄ qd eis obstet indultuꝫ Sigismundi imperatoris: qꝛ p̄uilegium principis intelligitur sine preiudicio iuris alterius. l. j. §. merito. ⁊. §. si quid a principe. ff. ne quid in loco publico. ⁊. l. cum auus. C. de emancipa. maxime quo ad ius dominii directi vel vtilis iuxta ea q̄ habenẗ ꝑ gl. ⁊ doc. in. l. C. de precibus impera. of. ⁊ que habenẗ in. c. que in ecclesiarū. extra de constitutionib⁹. Et lꝫ in dicto indulto Sigismundi supplicetur pro parte dictarū dn̄e Lie ⁊ dn̄e Mihiline. qd dicta bona concedanẗ eis ⁊ eaꝝ maritis: nihilominus nō apparet qd ipse supplicauerint vel alius habēs ab eis mandatū ad alienandū ius earū: maxime titulo lucratiuo iuxta. l. filiusfa. ff. de dona. ⁊. l. cōtra iuris. §. fi. ff. de pac. Preterea donationes inter virum ⁊ vxorē sunt prohibite. l. j. ⁊. ii. ff. de dona. inter virum. ⁊ quasi per totum. ff. ⁊. C. eo. ti. ita ꝙ si eorū iura voluissent in maritos transferre non potuissent: licet secuta traditione morte donationes confirmentur. l. res vxoris. C. de dona. inter virū. ⁊. l. papinianus. §. j. ff. eo. ti. cū si. ¶ †4 His tamen non ob. contrarium arbitror de iure respondēdum: vcꝫ qd ad. d. Ludouicū dictum castrū Guinze ⁊ eius tenimētum ꝑtineat ad. d. Ludouicuꝫ vel eius filios pro dimidia. Nam vigore ꝯcessionis sibi facte per Sigismundū ad eum spectat ⁊ successiue ad eius filios ⁊ heredes quarta portio dicti castri ⁊ dicti tenimēti vt. s. deductum est. Et vigore alie concessionis sibi facte per nouū Federicum imperatorem qui sibi concessit dimidium dicti castri cū ei⁹ pertinentiis dicto Ludouico spectat ad ipsum Ludouicū et post eius mortem ad filios portio dicte dn̄e Mihiline que ꝑ eius mortem redierat ad proprietarium: ⁊ sic ad principem concedentem. Nam quando plures fratres vel alii de nouo impetrant feudum simpliciter sine alia clausula per mortem vnius decedentis sine filiis portio eius deficit nec sibi frater succedit vt est expressum ī dicto. c. p̄mo in fi. de successio. feu. ⁊ in. c. primo de fratribus de nouo beneficio inuestitis. ⁊. c. vnico in versi. quod ita est intelligendū de gradibus succedentium in feud. ⁊ in. c. vnico in fin. de duobus fratribus a capitaneo inuestitis. ⁊ ibi glo. Ex quibus infertur qd dicta domina Lia non successit dicte domine Mihiline in dicto feudo. Nec potuit dicta domina Mihilina de eo disponere non solum vigore. d. c. j. de successione feudi. sed etiam quia habebat ius morte finiturum. Unde etiam si expresse dicta bona reliquisset dicte domine Lie relictū euanesceret: quia cēseretur reliquisse ius suum. l. vxor patrui. C. de legatis. ⁊. l. qd in rerum. §. si vsumfructuꝫ ff. de legatis primo. ⁊. l. sticho. ff. de vsufru. lega. ⁊ propterea dicta

domina Lia non potest venire ad portionem dicti feudi spectantem ad dictam dñam Mihilinaz vigore successionis in feudo tāꝙ agnata cum feudum sit nouuz: nec vigore testamēti ipsius domine Mihiline cū ius ipsius testatricis finiret eiꝰ morte per iam dicta. Et iō cū dicta portio q̄ spectauerat ad dictā dñam Mihilinaz reuersa fuerit ad imperatorem potuit Federicꝰ imperator dictam quartā portionē spectantem olim ad d. dñam Mihilinā ꝛ ad imperiū reuersam concedere ꝛ transferre in d. Agolinū possessorem ꝛ eius successores: prout ꝛ ꝯcessit. Cum ex hoc nemini generetur preiudicium: qꝛ ad neminem spectabat ius in dicta portiōe olim dñe Mihiline. Et iō dicta portio pertinet ad d. Ludouicū vigore dicte noue cōcessionis Federici. Et alia quarta portio ad eum spectat ꝛ ad suos posteros vigore prime ꝯcessionis Sigismūdi: ꝛ vltime Federici nō obstātibꝰ in cōtrariū adductis. Nō enim obstat testīū d. dñe mihiline: qꝛ s. est rñsum ꝙ s. dictū feuduz non remansit in hereditate d. dñe mihiline: sed deuolutum fuit ad imperatorem: vnde nō venit in generali fideicommisso hereditatis: neqꝫ in particulari si singulariter fuisset relictum dictum castrum per iam dicta: nec similiter succedit tāꝙ coniuncta ex quo feuduz est nouum ex noua s. concessione quesitum ꝛ in nouo feudo agnati non succedunt vt in iuribus s. adductis.

5 † Nec etiā obstat antiqua concessio dictoruz bonorū facta Joāni: qꝛ si recte aduertatur prima cōcessio facta per Federicum non apparet ꝙ per eā ꝯcessuz fuerit dictum tenimentum dicti castri. Et insuper feudum regulariter non transit ad feminas vt in d. c. j. de gradibus succedētium in feudum. ꝛ c. j. §. hoc autem notandum. de his qui feudum dare possunt. ita ꝙ dicte femine non succedebāt patri in feudo dicti castri ꝛ eius tenimenti: et propterea deuenerunt ipse vna cuz earum maritis ad nouam impetrationē factam ab imperatore Sigismūdo de qua in puncto.

6 † Nec etiā obstat si quis dixerit ꝙ portio dicte dñe Mihiline deficiens accreuerit cōiunctis. Ex quo fuerant coniuncti in liberalitate hoc est gratiosa concessione principis: in qua solet etiam locus iuri accrescendi esse potius quesitum: vt est tex. in l. si socius liberalitatis imperialis lib. x. ad hoc singularis. ꝛ rñdetur ad iura s. adducta ꝙ in feudo nouo etiam frater coniunctus non succedit fratri vt in d. c. j. de succes. feu. ꝛ in d. c. j. de duobus fratribus de nouo beneficio inuestitis: qđ loquātur in feudis non cōcessis a principe seu non liberaliter ꝯcessis ꝛ nō in hoc feudo ꝙ fuit liberaliter cōcessum dictis sororibus ꝛ earū maritis: qꝛ ad hoc rñdetur ꝙ d. l. j. loquitur in decedēte sine herede: ꝛ sic videtur intelligendū in his que erant ad alios deuoluenda vt heredes quasi disponat ꝙ potius vadat ad socium ꝙ̄ ad fiscum qui occupat bona vacantia. vt per totum titulum de bonis vacā. lib. x. ꝛ in l. j. ff. de iure fisci. cū sili. Non autē loquatur in bonis q̄ nō trāseūt ad heredes extraneos: sed reuertuntur ad concedentem: maxime cum non verificētur verba illius l. qꝛ d. Joannes non decessit sine herede ꝛ verificantur verba dicti c. j. de duobꝰ fratribus de nouo beneficio inuestitis. ꝛ d. c. j. de successione feu. q̄ generaliter loquuntur: ꝛ sic videntur generaliter intelligenda. arg. l. j. §. ꝛ generaliter. ff. de leg. prestā. ꝛ l. iij. in fi. de offi. pref. ꝛ c. qꝛ circa. de priui. cū sili. Et iō videntur intelligēda siue feuda fuerint impetrata a principe vel ab alio. Et maxime qꝛ d. l. j. si sociꝰ imperialis liberalitatis est exorbitantissima cōtra plures regulas iuris. Primo qꝛ in contractibus non est locus iuri accrescendi. d. l. si mihi ꝛ titio: nisi resultaret absurditas. l. fundus ille. ff. de contrahen. empti. Scđo qꝛ ius accrescenei habet locum in acquirendis nō in acquisitis: adeo ꝙ dicit Bald. in c. j. §. et quia videmꝰ. qđ dicta regula fallit nisi in vsufructu formali: cuius ratio est: qꝛ ille vsusfructus semper est in fieri ꝛ pro futuro tempore nullum ius est in eo causatum. l. j. §. interdū. ff. de vsufruc. accrescē. ꝭm eū. Et tamen in d. l. j. ius accrescēdi locū habet in contractu ꝛ post ius quesitum ꝛ post ius causatum de presenti ꝛ de futuro. vnde tanꝙ̄ exorbitans nō videt extēdēda. ar. regule que a iure cōi exorbitant. in vj. et l. ius singulare. ꝛ l. qđ vero cōtra. ff. de ll. ꝛ c. cum dilectus. de cōsue. cū si. Ān potius vr̄ standū generalitati iurium loquentiū in materia feudali de qꝫbus s. que se conformant cum regulis iuris cōis. Posset etiā dici prout et dicit Bal. in d. §. ꝛ quia vidimus. qđ intelligatur in priuilegijs non in contractibus celebratis cum fisco vel imperatore: licet precedens rñsio videatur magis de iure sustentabilis. Ex quibus videtur remanere cōclusio ꝙ attentis dictis cōcessionibꝰ imperialibus d. Ludouicus vel eius filij ludouico defuncto debeāt habere medietatē dicti castri cū suo tenimento.

7 ¶ † Est modo videndum de transactione circa quā est aduertendum ꝙ si dicta bona non pertinebant ad dictam cōitatem cesene: nec ad fraternitatem de qua in puncto que habebat cām a cōitate dicta transactio non est in consideratione: quia non potuerūt trāsigentes transferre ius qđ habebāt. s. traditio. ff. de acquirē. re. do. ꝛ l. nemo plus iuris. ff. de regu. iur. ꝛ c. qđ autem. de iure patro.

8 † Quinimo titulus transactionis non solet esse habilis ad translationem dominij: vt est casus notabilis ꝭm qđ ibi doc. no. in l. si pro fundo. C. de trāsac. prout ibi cōiter tenetur:

9 † ꝛ ibi tenui tāꝙ verum in se: licet ille tex. forte id non probet necessario: non tamen illud tenerem in terminis nostris in quibus dicta communitas cesene seu eius syndicꝰ non solum relaxauit dicta bona: sed etiam cōcessit quecūqꝫ bona immobilia que possidebantur per dictum Joannem tempore sue mortis que tempore contractus spectarēt ad dictam communitatem qnacūqꝫ ratione vel causa: per que verba demonstratur ꝙ dictus syndicus nomine communis dicte communitatis cesene nō solum dicta bona relaxauit tanꝙ̄ spectantia ad ipsos Franciscuz ꝛ Ludouicū noibꝰ quibus s. quo casu locū haberet dispositio. d. l. si pro fundo. sed etiā voluit ius dicte cōitatis si qđ habebat ipsa communitas seu fraternitas transferre in dictos Franciscū ꝛ Ludouicū noibus quibꝰ s. vt aperte sonant illa verba: ꝛ cōcessit vel a quibus non est recedēdum. ar. l. non aliter. de leg. iij. cū si. Licet verbum concessit qñqꝫ aliter ponatur vt per glo. ꝛ doc. in l. ad eā. ff. de dona. Aut igitur dicta communitas ciuitatis cesene vel dicta fraternitas nō habebāt ius i dictis bonis: prout audio qđ est in vero ꝛ tunc dicta transactio seu concessio non opitulatur: quia non cedit dictus syndicus nisi bona que ad dictam communitatē seu dictam fraternitatem pertinebant: ꝛ quia si concessisset nō potuisset concedere alienum per iam dicta: aut dicta bona ad dictam communitatem seu fraternitatem pertinebant: ꝛ tunc est aduertendū qđ d. Ludouicꝰ erat heres d. dñe Mihiline: vnde stipulādo Ludouicus ꝛ Franciscus pro se ꝛ nomine dñe Lie ꝛ quorūcūqꝫ heredū d. dñe Mihiline videtur dicta concessio diuidenda in quatuor partes: vna assignanda Francisco: altera dñe Lie altera Ludouico ex psona sua: ꝛ altera heredi vni vel pluribus si essent dicte dñe Mihiline. ar. d. l. si mihi ꝛ titio. ꝛ d. §. cum in tabulis. ꝛ l. si ppietas. ꝛ l. si quis titio. ff. de vsufruc. leg. Et ideo cum d. Ludouicus esset heres d. dñe Mihiline ex testō vt in puncto presupponitur. Ex quo dicti heredes dñe mihiline eque principaliter in dicta cōcessione nominātur. Et ex quo subiecta materia id suadebat. Nā dicti Franciscus ꝛ Ludouicus pretendebant se habere ius in dictis bonis ex personis proprijs ipsorū ꝛ nomine dñe Lie ꝛ ex persona dicte domine Mihiline quibus quatuor dictum castrum cū dicto tenimento fuerat cōcessum per imperatorē Sigismūdū:

10 † ꝛ verba interpretantur prout subiecta materia suadet. l. si vno. ff. locati. cum multis concordantijs.

11 † Et sepe contingit qđ vnus fungit vice duorum propter aliquam qualitatem que sibi inest. l. si cōsul. ff. de adop. ꝛ l. si quis decurio. C. de falsis. ꝛ l. emancipatū. §. fi. ff. de senatoribus. ꝛ l. j. §. communis seruus. ff. de stip. seruoruz. ꝛ l. imperator. §. j. ff. de appel. cū si.

12 † Et maxime ad hoc tendit verisimilis mens contrahentium: attēto ꝙ d. Ludouicus postea dicta bona possedit pro dimidia scientibus ꝛ consentientibus d. Francisco ꝛ dicta domina Lia. Ex quo actu postea sequenti deprehenditur mens ipsorum contrahentium maxime si incontinēti sequatur. argu. l. si ventri. §. fi. ff. de priui. cre. ꝛ qđ habetur in l. si qs post hac. C. de bonis proscrptorum. ꝛ per Bart. ꝛ docto. in l. post contractum. ff. de dona.

13 † Ex gestis eī postea prius gesta interpretātur. xxxiiij. q. ij. ca. cum per bellicam. ꝛ xviij. dist. peruenit. ꝛ xliij. dist. multis. ꝛ per glo. in c. scribam. extra de presump. Ex quibus demonstratur qđ si aliquod ius habuisset dicta communitas vel dicta fraternitas fuisset concessum pro dimidia dicto Ludouico: ꝛ p consequens etiam ex hoc capite ipse ꝛ sui heredes debent obtinere dimidiam dictorum bonorum. Nec obstat qđ hereditas dicte domine mihiline est post mortem dicti Ludouici restituēda dicte domine Lie. Et ideo videatur ꝙ debeant restitui dicta iura quatenus habuit vt heres:

14 † quia substitutus fideicommissarius restituta hereditate succedit vniuersaliter in locum heredis. d. l. q̄ quadringenta. ꝛ l. postulante. §. sed in huiusmodi. ad trebel. ꝛ instit. eo. tit. §. restituta. quia respondetur qđ fideicommissario restituenda sunt ea que heres in hereditate inuenit. l. in fideicommissaria. in fi. ff. ad trebel.

15 † non ea que heres ex suo contractu vel alr̄ postea quesiuit vt probatur in dicta l. postulante. prope finem. ꝛ l. debitor. §. fina. eo. titu. ꝛ facit optime l. iij. ff. ad l. fal. ꝛ l. venditor ex hereditate. ff. de heredi. vel act. vend. Nec refert si contraxit vt heres vel si aliquam vt heredi fuit concessum vel quesiuit vt heres: quia nihilominus si illud quod quesiuit non erat hereditarium nō trāsfertur in fideicommissarium vt probatur in dictis iuribus ꝛ in l. qui heredi. §. cum hereditas. ff. de conditio. ꝛ demonstratio. Ex qꝫbus patet quod dicta transactio non opitulatur dictis Francisco ꝛ domine Lie etiam si probarent quod dicta bona pertinerent ad dictam communitatem cesene: licet in hoc parum sit insistendum cum prout audio nequeat probari quod dicta communitas haberet aliquod ius in dictis bonis.

16 † Esset etiam aduertendum ad coadiuuādum dictum Ludouicum vel eius filios ꝛ heredes possessores dicte dimidie quod ex quo dictus Ludouicus ex dicto titulo quesiuit possessionem pro dimidia: ꝛ dictus Franciscus et dicta domina Lia pro altera dimidia si ipsi vellent aliter interpretari dictum contractum non possent propterea se niti pro maiori portione: cum ex solo titulo non transferatur dominium sine traditione vel quasi dominium. l. traditionibus. C. de pactis. ꝛ lege prima. ꝛ lege traditionem. cum similibus. ff. de publicia. Unde nō possent ex eo capite dicta bona pro aliqua parte dicte dimidie vendicare

die vendicare iure dominij vel quasi: nec etiã actione psonali: cũ inter eos non emanauerit aliquis cõtractus obligatorius: sed inter eos ex vna parte ꝛ dictum syndicũ ex altera pro tuẽdo: tũ hoc fundamẽto esset videndũ instrm dicte traditiõis vtrũ habeat aliquã clam ex qua ficte traderet̃ possessio: nã si sic esset foret sufficiẽs ad translationẽ possessiõis et dominij prout vera traditio: iuxta ea que habẽtur in.l.cum meo.ꝛ in.l.interdũ.ff.de acqui.pos.ꝛ in l.prima.ꝛ in.l.quisquis.C.de donatio. sed tunc remanerent fundamẽta de quibus.s. Concludo itaqꝫ ex iam dictis ꝙ.d. Ludouicus si viuit vel eo mortuo eius filij si heredes existunt sunt potiores in dicta dimidia dicti castri cum suo tenimẽto ꝛ in possessiõe ꝛ intulit dominio si dicta bona erãt feudalia et indirecto si erãt dicte cõitatis: psupposito tñ ꝙ dictus syndicus habuisset potestatẽ contrahendi prout cõtraxit ꝛ psupposita validitate dicti contractus. Dato autem ꝙ nõ valeret ꝛ bona fuissent dicte cõitatis nõ opitularetur hoc.d. Francisco vel domine lie. Sed dictus Ludouicus vel sui filij ꝛ heredes conuenti a dictis Francisco ꝛ dña lia obtinerent saltem ex non iure agentium.l.fi.C.de rei vẽdi.ꝛ.c.cũ ecclesia sutrina.in fine.de causa pos.ꝛ proprie.et.c.cum inter dilectos.in fi.de fide instrumentorum. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.cxcvij.

¶ Qualitas intentata dꝫ probari alr inducitur absolutio: etiam probato delicto ob qualitatem alterato.per totum.

1 ¶ Defensio est licita cum moderamine tñ inculpate tutele.

2 Uindicta est ipso iure vtroqꝫ prohibita quam nemo niti põt nisi cum iudicis autoritate.

3 Testibus publicatis eorũqꝫ dictis didiscitis non admittit̃ examinatio super eisdem articulis timore subornationis.

4 Reipublice interest ne crimina remaneant impunita.

5 In maiori summa seu numero minor inest: ꝛ sic testis dponẽs de maiori alter vero de minori non dicuntur singulares respectu minoris summe aut numeri.

6 Testes duo sufficiunt ad probandum quodlibet delictum.

7 Delictorum diuersitas facit penarum diuersitatẽ in substantia: quo casu non probata qualitate quãtuncunqꝫ delicto probato in quisiti vel accusati veniunt totaliter absoluendi.

8 Clausula super omnibus et singulis mãdatur inquiri operatur vt non sufficiat probatio et inquisitio respectu vnius nisi omnib⁹ probatis.nu.seq.

9 Substitutio dubia capit intellectum ex ipsa institutione q̃ est caput et fundamentum testamenti.

11 Libelli conclusio dat intellectum dubie narrationi illius.

12 Qualitas sine subiecto esse non potest.

13 Libello accusatorio cautela datur vt omittatur inseri dies vel locus delicti qui si exprimãtur et probetur delictũ commissũ alio die vel loco absolutio sequi debet.nu.seq.

14 Circa dictiõ: a teste prolata qñqꝫ testis dictum vitiat.

15 Testis debet scientie causam reddere lꝫ super ea nõ interrogetur ne vitietur eius dictum incertitudine.nu.seq.

16 Possessionis appellatione qñqꝫ venit ipsa rei substantia.

17 Uisitatio loci dicitur lucidissima probatio iudicis officio.nu.seq.

18 Subornationis timor non cadit in iudice.

19 Testi varianti seu a sua prima depositione deuianti nõ creditur quamuis aliud in secũda dicat vel si in prima variet vt nec prima nec secunda eius depositio valeat.nu.22.

20 Absoluere nocentem melius est quam innocentem cõdemnare.

21 Insultus nihil aliud est quam in alium saltus.

22 Testis ex interuallo non potest suum dictum corrigere.

¶ Consilium.cxcvij.

1 In nomine dñi nostri iesu Christi. ¶ † Uisa denũcia syndici et eius forma cuius vigore inquisitio fuit formata contra Jacobum bene dictum ꝛ Dominicum ꝛ Angelum nominatos in denuncia. Et negatione inquisitorũ ꝛ testib⁹ pro parte curie examinatis in prima instãtia quorum vigore fuerunt dicti inquisiti cõdẽnati. Et positionibus attestationibus testium pro parte inquisitorum ꝛ appellatione a snia lata contra dictos inquisitos ꝛ positionib⁹ ꝛ attestationibus testium in cã appellationis emanatis ꝛ repetitione quatuor ex quinqꝫ testibus in prima instãtia examinatis facta p iudicem ad quẽ. Et productiõe snie late cõtra dictos inquisitos et totius processus cause in parte ꝛ partib⁹ ꝛc.vcꝫ copijs oim predictorũ. Et viso tenore cuiusdã statuti sup quo videt̃ fundata dicta inquisitio. videtur prima facie dicẽdũ ꝙ dicti inquisiti debuerint condẽnari ꝛ fuerint iuste condẽnati. Nã per dictos quinqꝫ testes p parte curie examinatos pbabatur insultus ꝛ propinquitas loci: nã oẽs deponebãt de quinqꝫ pedib⁹ vel circa quo ad distãtiã loci insultus a possessiõe.d.dñi Ludouici insultati. Et oẽs quqꝫ deponũt de insultu intentato qꝺ factus fuit p dictos Dñicũ Jacobũ et Benedictũ ꝛ qtuor ex eis deponũt etiã de insultu facto p Angelum: ꝛ tres ex eis.vcꝫ Brunorus Angelus ꝛ Donatus deponunt ꝙ.d. Angel⁹ insultauit cũ vna partegiana. Itẽ oẽs quqꝫ testes deponunt qꝺ alij tres insultauerunt cũ armis: ita ꝙ in prima instantia videbat̃ clare probata intentio curie inquirẽtis: nec testes producti pro parte inquisitorũ vident̃ eos in aliquo releuare. nã deponũt qꝺ.d. dõnus Ludouicus proiecit vnũ lapidẽ cõtra d. Dominicũ ꝛ eum percussit: profecto hoc non excusat a pena insultus: nã lꝫ licita est defensio cũ moderamine tñ inculpate tutele. l.j.C.vnde vi.ꝛ.l.vt vĩ.ff.de iusti.ꝛ iure.ꝛ.c.significasti.ij.extra de 2 homi.ꝛ de snia excõmu.vt fame. † Nõ aũt lꝫ vindictam facere dño inquiẽte mihi vindictã ꝛ ego retribuã.ꝛ pbatur in.d.c. significasti.ꝛ in.l.sciam.§.qꝺ cum aliter.ꝛ.l.nullus.C.de iudeis.nõ em põt qs se se vindicare nisi iudicis autoritate. glo.in.l.deuotũ.C.de metatis lib.xij.ꝛ p Bar.in.l.i.C.de his qbus vt indig. Quinimo nec valet pactũ: vt no. Bal.i.l.is penes.C.depositi.ideo recepta pcussione non licebat insultare cũ armis ꝛ socijs dictũ percussorẽ. Maxime eũdo domũ suã prius.ꝛ sic eo existẽte in loco securo: qꝛ tũc cõstat qꝺ nõ facit ad defensionẽ. Et per cõsequẽs apparet qꝺ insult⁹ fuit ad vindictã.ꝛ sic punibilis. 3 † Nec etiã videtur iuuare dictos inquisitos qꝺ testes examinati in cã appellationis deponunt ꝙ dicti regsiti nõ insultauerũt dictũ dñm Ludouicum qꝛ post didicita testificata nõ possunt testes examinari super eisdẽ articulis vl' directo contrarijs pter timorẽ subornationis: vt in auk.de testib⁹.§.si vero.ꝛ in.c.fraternitatis.extra eo.ti.ꝛ in cle.testibus eo.ti. ꝛ in auk.atqui semel.C.eo.ti.ꝛ eadem rõne videtur posse dici ꝙ nõ iuuat dictos inquisitos qꝺ testes examinati in pma cã pro parte curie iterato examinati in cã appellationis variẽt a primis dictis: qꝛ potuerũt interim subornari ꝛ pter subornationẽ variare a pmo dicto. Et pptera nõ decet qꝺ fiat piudiciũ reipublice seu fisco cui 4 veniebat pena applicãda ꝛ piudicet̃ publico interesse. † Cũ intersit reipublice qꝺ delicta puniant̃.l.ita vulneratus.ad.l. aquiliã.ꝛ fame.de sentẽ. excõ. Preterea Angelus vnus ex testib⁹ pmo loco c.vt examinatus.p parte curie non fuit repetitus probat cõtra ip5 sos inqsitos. † Itẽ pucettus gregorij non variat a pmo dicto nisi qꝛ in scda depõne dicit qꝺ distabãt dicti insultãtes a bonis.d.dõni Ludouici p duas pticas ꝛ a dicto Ludouico p tres. Et in pma dixit qꝺ distabãt a possessione.d.dõni Ludouici p quinqꝫ pedes vel circa: ꝛ ab eius psona p pedes.xij.vel circa: sed ad hanc variationẽ põt rñderi qꝺ casu quo scda examinatio sustẽtaretur possent dicta ipsius testis cõcordari qꝺ in prin.insultus distabant p duas pticas ꝛ in fine insultus se magis appropinquauerũt ꝛ distabãt p.v.pedes put alr cõcordantes testes quorũ aliqui dicũt qꝺ fuit añ appellationẽ ꝛ aliqui qꝺ fuit post appellationẽ: qꝛ primi intelligunt añ scdam appellationẽ ꝛ alij intelligũtur post pmã put est tex.in.c.cũ tu.extra de testi.ꝛ alr cõcordant̃ testes quoꝝ aliq dicũt actũ de quo q̃rit̃ fuisse factũ añ guerrã ꝛ alij post guerrã vt p bar. ꝛ doc.in.l.ij.§.creditã.ff.si cer.pet.ꝛ doc.in.d.c.cũ tu.ꝛ in.l.iꝫ ꝛ si possessori.de iureiur.ꝛ sparsim in multis locis tractãt de pdictis ꝛ silibus cõcordijs. Itẽ põt dici qꝺ qui distat p duas pticas ꝛ sic p xx.pedes distat etiã p.v.pedes: qꝛ sub maiori numero minor cõtinet̃.l.j.§.si stipulãti.de ver.ob.ꝛ.l.diẽ pferre.§.cũ in plures.de arbi.ꝛ.l.iter stipulãtẽ.§.stipulãte.scdo rñso.de ver.ob.ꝛ in.c.j.d arbi. 6 lib.vj. Et hoc mõ non variet vnũ dictũ ab altero. † Et sic saltẽ remaneãt duo testes non variantes qui sufficiunt ad probandũ delictum: cũ in ore duorum vel triũ stet omne verbũ.vt extra de testibus.c.in omni.ꝛ.l.vbi numerus.ff.eo.titu.ꝛ deuteronomij.c.xix. 7 ¶ † His tñ nõ ob.in cõtrariũ puto circa iustitiã satis clarã. Ad cuius euidẽtiã pmitto qꝺ ex forma statuti in dicto territorio maiori pena punit̃ insultãs aliũ i bonis suis vel ppe bona sua p.x.pedes seu p vnã pticã qꝺ in idẽ recidit ꝛ inquisitione fuit intentatũ qꝺ dicti inquisiti fecerũt insultũ in loco iuxta possessionẽ Ludouici p vnã pticã: ꝛ vigore dicte qualitatis q̃ variat cõdẽnationẽ fuerũt condẽnati in maiori summa: hoc est in.l.libris p quolibet. Itẽ presuppono qꝺ dicta qualitas dꝫ pbari adeo qꝺ si non probatur dato etiã qꝺ pbaret̃ insultus nihilominus pter non pbatũ insultũ cũ dicta qualitate dñt inqsiti totaliter absolui.ex quo dicta q̃litas operat̃ qꝺ alia pena imponat̃ quã p isultu sine dicta qualitate lꝫ est facto in loco magis distanti.que alia pena non respicit penã insultus non qualificati p modũ augmẽti: qꝛ non disponit statutũ qꝺ insultãs ppe rẽ alterius pena puniat̃ dupli vel tripli: ꝛ sic p verba multiplicatiua: sed dicit qꝺ puniat̃ pena.l.librarum. Et sic dicta qualitas facit variare delictũ iuxta theoricã Bar.in.l.denunciasse.§.qꝺ tñ.ff.de adulte. Et bal.in.l.ij.C.d pba.dicẽtis qꝺ diuersitas penarũ facit diuersitatẽ delictoꝝ in substãtia: q̃ casu nõ pbata qualitate quãtũcũqꝫ pbato delicto inqsiti vel accusati veniũt totaliter absoluẽdi: put cõcludit Bar.i.d.§.qꝺ tñ.qꝺ ꝛ voluit Cy. in.l.qꝺ ergo.§.pena grauior.ff.de his q no.infa.ꝛ ibi Bal q etiã tãgit in.l.edita.i.j.repetitiõe sua.C.de edẽdo.ꝛ i.l.j.C.q ac.nõ pos. ꝛ i.d.l.ij.C.de pba.ꝛ ibi p Ja.de are.ꝛ Cy.ꝛ p Jo.an.i addi.Spe. in rubr.de accu.ꝛ inqsitionib⁹.ꝛ p Põta.in suo cõsi.cvij.incip.qꝺ cõsultationis pposite.vbi dicit hãc esse cõem opi.oim pdictoꝝ quã ipse seqt̃ coadiuuãs dictã opi.p plures rõnes. Et confutãs id qꝺ dicebat Bal.i.d.l.ij.nq̃rũ pdicta limitabat nõ pcedere qñ pcede8 bat̃ p inqsitionẽ. † Et hoc solũ ꝟtute illi⁹ cle solite cõiter apponi in

inquisitionibus.s.super quibus omnibus et singulis intendit in-
quirere veritatem que verba sunt diuisiua: ideo sufficit alterũ pro
bari.s.delictum sine qualitate: cũ inquirẽtes tunc nõ inquirant cõ
nexe: sed diuise ꝺm eũdẽ Bal. ad qꝺ põt rũderi prout ꝛ tãgit idez
Bal. ꝺm eũdem.d.Ludo. qꝺ dicta cl'a inducat separationẽ ꝛ diui
sionẽ cã remouẽdi cõnexitatẽ in aliis qualitatibus ꝙ in qualitate
tp̄is vel loci. qñ dicta qualitas est annexa delicto ꝺm euz. Et ideo
equalitas pene aggrauati nõ intelligitur respectu dicte cl'e fore di
uisa ab ipso delicto: imo cõnexa manet: probaꝝ in.l.i.§.fin. cum.l.
seq.ff.de incẽ.rui.ꝛ nauf. ꝺm eũdẽ.d.Ludo. vel põt ꝺm eũ alr dici.
s.ꝙ dicta theorica Bal. nõ est vera: qꝛ dicta cl'a est accessoria ꝛ co
herẽs principal'r deductis ĩ ipsa inq̄sitiõe merito dꝫ ĩformari ꝛ in-
terpretari ꝛ intellectum recipere ex principali ipsius inq̄sitiõis ca
9 pite ꝛ fundamẽto. † Quemadmodũ dubia substitutio accessorie
coherẽs institutiõi intellectũ ꝛ claritatẽ recipit ex ipsa instõne que
est caput ꝛ fundamẽtũ testamẽti. C. de impuberũ.l.j.ꝛ.ff.eo.ti.l.si
10 plures sunt instituti.cũ si. † Cũ igiꝝ primũ inquisitionis fundamẽ
tum.s.delictũ fuerit deductũ cõnexe ꝛ copulatiue cũ qualitate de-
ducta. Ergo illa ꝟba ĩ quib⁹ oĩbus ꝛ singulis intelligi debẽt.s. cõ
nexe ꝛ copulatiue: nõ aũt separatim. magis eñ cõgruit ꝙ ex prin
cipali informeꝝ ꝛ declareꝝ clausula accessoria ꝙ ecõtra. ar.l.ex ꝑpu
pillari.ff.de vulga.ꝛ pupil.ꝛ.l.si pacto quo penã.C.de pac.cuz ibi
11 no. † Preterea sicut dubia narratio ex cõclusione libelli intellectũ
recipit ꝛ declarationem.ff.de liber.lega.l.aurelius.§.sticho. et ita
ecõuerso dubia ꝯcl'o intellectũ recipit ꝛ declarationẽ ex clara nar-
ratione: vt probatur in.l.si defensor.§.siue derogatus.ff. de inter-
rog.act.ꝛ.l.j.C.de diuersis rescrip.ꝛ in.c.inter dilectos.§.preterea.
de fide instrorũ.ꝛ.§.preterea.insti.de inutili.stip. Cũ igiꝝ principa
lia ipsius inquisitionis narratiua fundamẽta cõnexa ꝛ copulata
deducta sunt.s.delictũ cũ qualitate: ergo illa verba sup quibus ꝛc.
Que quodãmodo sunt ipsius inquisitionis cõclusio dubia intel
lectũ capiant ex ipsa narratiõe connexe deducta ꝺm eũdẽ.d. Lu-
do. qui ex predictis concludit sñiam debere ferri in totũ absoluto
riam etiam vbi per inquisitionẽ precediꝝ: ꝛ etiaz vbi extaret in in
quisitiõe dicta cl'a: superquibus oĩbus ꝛ singulis ꝛc. idẽ vult An
ge.in.l.si vacantia.C.de bõis vacã. vbi plura ponit circa hãc cl'az
12 ꝛ in effectu rõ quã adduco: licet per alium stylum. † Que cõclusio
videꝝ etiam alia rõne iuuari posse meo iudicio magis cõcludẽti:
qꝛ de q̄litate sine delicto nõ põt inquiri: qꝛ qualitas sine subiecto
stare nõ põt.l.eius qui in prouinciam.in.c.fi.ff.si cer.pe.ꝛ.l.ij.ff. de
vsufr.ꝛ.l.adeo.§.ꝙ si toto.ff.de acqui.re.do. vñ clarũ est ꝙ frustra
toria ꝛ nulla ꝛ derisoria esset inquisitio sup qualitate tp̄is loci vel
simili separatim a delicto. vñ illa vniuersalis ꝛ singulis nõ põt ve
rificari in qualitate ꝛ delicto: qꝛ nõ põt verificari in qualitate sepa
rata a delicto. Et ꝓpterea dicam⁹ ꝙ illa ꝟba ad hoc nõ referanꝝ.
Preterea dcã ꝟba quãtũcũqꝫ vniuersalia nõ pñt verificari qñ est
talis qualitas que alterat delictũ in substãtia: qꝺ nihil aliud est di
cere ꝙ ꝙ aliud numero in substantia sit delictũ cum illa qualitate
quã delictũ sine illa qualitate. vñ si probatur delictum sine quali-
tate nõ est illud delictũ numero seu in substãtia super quo est fun
data inquisitio: ꝛ illa ꝟba sup quib⁹ oĩbus ꝛ singulis nõ referunꝝ
nisi ad supra deducta in substãtia: quia relatiuum quib⁹ est rela-
tiuũ substãtie: vt est notum apud grãmaticos: iõ illa ꝟba nõ pñt
ad delictum separatum a qualitate referri ex vi verboꝝ a qb⁹ non
est recedendũ. arg.l.nõ aliter.de leg.j.ꝛ.l.j.§.si is qui nauẽ.de exer-
cito. Et iõ adaptãdo ad ꝓpositũ nostrũ cũ dicta qualitas loci.s.qꝺ
fuerit ꝓpe bona ĩsultati diuersificet delictũ ĩ substãtia vt.s̃. dictũ
est post Bar.ꝛ Bal. Dicam⁹ ꝙ dicta cl'a nõ trahaꝝ ad hmõi q̄-
litatẽ per dictã rõnẽ: q̄ necessario cõcludere licet ꝺm copiã mihi da
tam pñs disceptatio sit supflua: qꝛ ĩ inquisitiõe de qua agitur nõ
13 fuit adiecta dicta cl'a super quib⁹ oĩbus ꝛ singulis ꝛc. † Accedat
etiam ad predicta qꝺ tradit Bar.in.l.is qui reus.ff.de publicis iu
diciis. vbi vult ꝙ licet in libello accusatorio non sit necesse apponi
diem delicti: tñ si apponaꝝ dies delicti ꝛ probetur delictũ ꝑpetra-
tum altero die dꝫ reus absolui: qꝛ nõ est probatum delictũ in accu
satione seu inquisitione destructũ: ita ergo dicamus in loco cũ bo
num sit ar.de tp̄e ad locum.l.vinum.ff.si cer.pet.ꝛ.l.fi.ff.de tritica
ria.s.qꝺ lꝫ nõ sit necessaria expressio loci: tñ si exprimaꝝ locus loci
et probetur delictum cõmissum in alio loco veniet sequenda ab-
solutoria: iõ ad ꝓpositũ cũ sit deductũ in inquisitione ꝙ insultaue
runt in via iuxta possessionẽ.d.dõni Ludouici ꝑ.x.pedes si ꝓbaꝝ
insultus in loco magis distanti: ꝛ sic in alio loco dicam⁹ ꝙ debeat
14 sequi absolutoria ꝑ ꝑ̄dicta. † Accedãt no. per Bar.in.l.libellorũ.
ff.de accu. vbi a pari poniꝝ qualitas tẽporis equalitas loci in ista
materia vt apparet ex eius dictis in multis suis qõnibus. Et po-
tissime in quarta qõne ꝛ in.xij.qõne in quibus dicit ꝙ non dꝫ ne-
cessario inseri in libello locus loci puta in camera talis domus sed
sufficit solum dicere in tali domo nec tẽpus tp̄is puta tali die ta-
lis mensis: sed sufficit ponere mẽsem: qꝺ dicit ꝓcedere si delictũ in
qualibet parte loci seu in qualibet parte mẽsis est vniformiter pu
nibile: secus si in qualibet parte loci vel mensis nõ est delictum pu
nibile vel non est sic punibile: nam tunc debet exprimi dies et lo-
cus loci. Si ergo necessario debet poni in libello locus loci vl' dies
ergo videtur qꝺ probari debeat locus loci prout probari dꝫ dies.
Et per predicta concludit al's Bar. in consilio qꝺ incipit iure mu
nicipali cauetur qꝺ si quis percusserit de nocte debeat puniri in cẽ
tum: accusatus est quis de vulnere de nocte ꝯmisso probatũ est de
vulnere: sed non de nocte: queriꝝ an debeat puniri in aliquo. vbi di
ctam questionem late prosequitur concludens ꝛ alias rationes qꝺ
non sit in aliquo condẽnandus. Et idem concludit in alio consi. in
cip. consilium ꝛ responsum. ĩ. scriptorũ doctorum tale est: vcꝫ par-
tes dicti dñi capitanei esse in hoc vcꝫ: Itẽ Frãciscus de albergot.
in quodam suo consi. concludit ꝙ si est in accusatione vel inquisi-
tione deductum qꝺ talis dolose tale delictũ commisit ꝛ non ꝓbaꝝ
dolus: sed culpa talis inquisitus venit absoluendus: cum itaqꝫ nõ
sit probatum qꝺ dictus insultus fuit factus in loco propinquo bo
nis.d.dõni Ludouici per.x.pedes prout requirit dictũ statutum.
Et prout est deductum in inquisitione: prout.ĩ.deducaz non esse
probatum. Restat ex hoc capite qꝺ solũ de se sufficit qꝺ dicti inq̄si
ti veniant totaliter absoluendi: qꝺ autẽ non sit probata qualitas
dicti loci propinqui per vnam perticam seu.x.pedes a bonis dicti
dõni Ludouici. Deduciꝝ primo qꝛ dicti quinqꝫ testes examinati
pro parte curie in prima instantia dicunt de loco distãti per.v.pe
des vel circa: que verba vel circa reddunt dictum testis dubiuz: qꝛ
potest verificari in pluri ꝛ minori numero pedum prout de tp̄e dr
in.c.attestationes.ꝛ in.c.cõtinebatur.ꝛ in.c.fi.extra de despõsa.im
pube. vbi do.Ant.de but. cuius non est vilis autoritas concludit
per dicta iura qꝺ testis adiiciẽs suo dicto dicta ꝟba: vl' circa nihil
probat. vnde idem dicamus in terminis nostris. Preterea tres ex
dictis testibus dicunt qꝺ dicti insultantes distabant a possessione
dicti insultati per pedes.v. vcꝫ pucettus gregorii Donatus farri
ꝛ brunorus francisci: ꝛ profecto si distabant per.xiij.pedes dista-
bant etiam per quinqꝫ: cũ in maiori numero minor continetur.d.
§.stipulanti.cum.s̃.adductis. Preterea ꝛ terio: licet dicti quinque
testes deponãt enũciatiue qꝺ insultus fuerit fact⁹ prope possessio-
nem.d.dõni Ludouici: non tamen vidẽtur probare sufficiẽter qꝺ
dicta possessio fuerit.d.dõni Ludouici: cũ ista q̄litas.s.qꝺ illa res
15 fuerit Ludouici nõ possit percipi sensu corporis. † Et ꝓpterea vr̄
qꝺ debuerit reddi cã scĩe a teste etiã non interrogato ꝑ no. ꝑ Inn.
ꝛ doc.in.c.cũ cãm q̄.extra de testibus.ꝛ per doc.in.l.solam. ꝛ in.l.
16 testiũ.C.eo.ti. † attento qꝺ verbum illud possessionem nõ videtur
sumi pro possessione: sed pro substantia rei iuxta.l.qõ.ff.de ver.sig.
prout ꝛ deprehenditur ex verbis inquisitionis dum dicitur iuxta
dictam possessionez.ꝛ.s̃.non erat facta mentio de possessione: sed
de petia terre dicti dõni Ludouici. Faciũt pro hac rõne pro ꝛ cõ
tra. qꝺ tradunt Bart.ꝛ moderni in rubrica ꝺ noui ope.nũ. Et qꝺ
per Bal.in.l.ij.§.in locum.ff.de religio.ꝛ sumptibus fune. Ideo
17 in hoc solo nõ facio fundamentum. † Sꝫ in aliis.s̃.adductis ꝛ etiã
quia ipsi testes iterũ examinati ꝑ iudicem deponũt ꝺ loco magis
distanti: vcꝫ quatuor ex eis. Et etiã ꝓut audio ꝛ ꝓut satis deprehẽ
ditur ex processu iudex accessit ad locum: ꝛ fecit distantiam loci eo
vidente mensurari: ꝛ fuit repertum locum illum distare vltra vnã
perticam a possessione.d.dõni Ludouici insultati: vñ apparet de
maiori distantia vnius pertice ex dictis ipsorum testium ꝛ etiã ex
inspectione iudicis que est lucidissima probatio.l.si irruptione.ff.
18 finium re.ꝛ.ff.de feriis.l.eadẽ oratione.cũ no.in dictis iurib⁹. † Qꝺ
maxime videtur dicendum: quia depositio prima ipsorum testiuz
erat dubia per supra adducta. Unde iudex ad quem vidẽs dubie
tatem attestationum circa illud quod erat satis principaliter pon
derandum in illo iudicio potuit ꝛ recte fecit inuestigare puncta-
liter distãtiam loci. Nec in iudice cadit timor subornationis. capi
tulo cum clamor. ꝛ quod ibi per Innocentium ꝛ doctores. extra
19 de testibus. ¶ † Et ideo hoc respectu non obstat quod in cõtrariũ
adducebatur qꝺ testes non sunt examinandi post publicationem
processus: quia respõdetur qꝺ non procedit in examinatis ex offi-
cio iudicis per predicta: prout ꝛ communiter omnes tenent: ideo
secunda depositio dictorum testium est etiam attendenda prout
prima ex quo quelibet fuit legitime facta. Ex quo infertur quod
cum in secunda depositione dicti testes varient a dictis in prima
depositione ꝛ dicant varia imo etiam contraria non est eis dan-
da fides.l.qui falsa vel varia.ff.de testibus.ꝛ capitulo licet causaz
extra de probationibus. Uariant enim primo circa dictam distã
tiam loci quod erat substantiale. Item Thomas variat ꝛ cõtra
riatur: quia in prima depositione deponit inter cõtera quod vidit
Angelum in inquisitione nominatum facere insultum contra di-
ctum dõnum Ludouicum. Et in secunda depositione dicit quod
non vidit Angelum aliquem facere insultum: similiter Brunor⁹
laborat eodem morbo. Item Donatus deponit in prima deposi
tione quod dicti quatuor inquisiti fecerunt insultum contra dictũ
dõnum Ludouicum ꝛ deponit per sensum visus. Et in secunda
depositione interrogatus an predicti insultauerint dictum dõnũ
Ludouicum dicit se ignorare. Unde variat ꝛ contradicit primis
dictis. Et sic solum remanet Angelus sine variatione: quia non
fuit nisi semel examinatus. Et propterea videtur quod dictis testi
bus non

bus non sit fides adhibenda maxime circa dictã distãtiã loci: & maxime dicta mẽsuratiõe facta in pñtia iudicis coadiuuat etiã q̃ multi testes examinati in cã appellationis deponũt cõtrariũ eius qd deposuerãt dicti .v. testes quo ad psonas oẽs dictorũ quatuor cõdemnatorũ: & maxime quo ad psonã dicti angeli: quo: dicta saltẽ coadiuuant partẽ predictã qd illis testib⁹ dubie deponẽtib⁹ & varie & cõtrarie non sit fides adhibẽda. Et maxime ad cõdenationẽ criminalẽ, p qua debẽt esse pbationes luce clariores. l. sciant

20 cũcti. C. de pba. † Cũ melius sit nocentẽ absoluere q̃ innocẽtẽ cõdẽnare. l. absentẽ. ff. de penis. & facit regula in penis. in. vj. & l. benignius. ff. de. ll. Ex quib⁹ oibus saltẽ simul iũctis: q: que nõ psunt singula multa iuuãt est intrepide concludẽdum q̃ partes iudicis appellationis debẽt esse in pronũciando bene appellatum & male iudicatũ absoluẽdo dictos inquisitos a cõtẽtis in dicta inquisitione cõtra eos formata non obstãtibus adductis in cõtrariũ quib⁹ apparet euidẽs rñsio ex iam dictis. Nõ em̃ est verũ q̃ sit probatũ delictũ insultus p testes fide dignos: & saltẽ nõ est pbata qualitas idẽtitatis loci ex plurib⁹. s. deductis. Et quodlibet ex dictis duobus sufficit vt ptz ex iam dictis. Et illa cõcordia quã in adductis in contrariũ feci de principio et fine insult⁹: lz sit colorata tñ attẽta mẽsuratione iudicis qui iuit ad locũ: & attento q̃ multi doc. tenent q̃ concordia in testib⁹ in sil'ibus terminis nõ debeat fieri ad finẽ vt pbẽt: s3 ad finẽ vt euitẽt fallum. Et attẽto q̃ sumus in delictis & in penis imponẽdis dicta cõcordia nõ est facienda saltẽ stãtibus aliis coniecturis contra ipsos testes ex aliis eorũ variationi

21 bus. † Nec etiã obstat si qs diceret q̃ lz insultãtes distarẽt a possessione. d. dñi Ludouici vltra vnã perticã: tñ. d. dñs Ludouicus erat in eius possessione prout est deductum in inquisitione & probatum per oẽs testes si non repellerẽtur ex variatione in aliis. Et sic hoc respectu dicatur delictum insultus cõmissum in possessiõe d. dñi Ludouici & militet dictũ statutum. Nam ad hoc rñdetur q̃ dz attendi locus vbi erant insultãtes: nã punitur actus insult⁹ q̃ fit per insultantẽ: & sic punitur actus q̃ fit ab insultante: q: dicit insultũ faciens: insultus aũt nil aliud est q̃ in aliũ saltus vt dicit Ang. in. l. si vacantia. C. de bonis vaca. lib. x. versi. forma autẽ in quisitionis spãlis ad finẽ adducit. l. fi. ibi. velut isultãtẽ. C. de iudi. Itẽ Bar. i. l. j. §. cũ arietes. ff. si quad. pau. fe. dicat. dicit q̃ est motus de loco ad locum cõtra aliũ. arg. tex. ibi. & l. si is qui aggressorẽ. ff. ad. l. corne. de sica. & idẽ dicit Bald. in. d. §. cũ arietes. & d. Florianus ibi. idẽ etiã dicit. d. Ange. de aretio i suo tractatu de maleficiis. in vbis fecit insultum. Saltus aũt seu motus fit in loco vbi est insultãs nõ fit i loco vbi est insultat⁹. Ideo vba statuti adaptant ad locũ vbi sunt insultati: quia ibi fit insultus qui ponitur put hec sumi possunt euidenter ex theorica Bar. in. l. libellorũ. in

22 viij. q. ff. de accu. † Nec etiã supradictis obstaret si qs diceret q̃ dicti testes: lz variẽt in aliquib⁹ tñ in aliis nõ variant: iõ in his in q̃bus nõ variãt detur fides. Nã breuiter rñdetur nõ stãdo in verbis qd si testes variãt in his q̃ cõcernũt cãm de qua agit vel dicũt falsum vacillat eorũ fides in totũ per generalitatẽ. d. l. q falsa vel varia. et de penis. c. sup his. & iiij. q. iij. ca. q falsa. & c. j. extra vt eccle. beneficia. est em̃ fides testiũ indiuisibilis vt no. doc. in. l. si ex falsis. C. de trãsac. et in. l. eos. ff. de fal. & qd habet in. c. testimoniũ. de testi. & i. l. luci⁹. ff. de his q no. infa. Et eet clarũ qñ in eadẽ depõne variasset ipse testis vel cõtraria dixisset. Si vo in diuersis tpibus vñ dubiũ: quia nõ põt testis ex interuallo corrigere suũ dictũ. c. pterea. de testi. coge. & ibi p Inno. & doc. & p gl. magnã in. §. si vero. in auk. de testi. et p Bar. in. l. eos. de falsis. iõ si scdo examinatus dicit cõtrariũ eius qd primo dixerat nõ valet eius scdm dictũ put dicit Innoc. ibi. & glo. in. c. cũ cãm q. j. in fi. glo. fi. & glo. penul. in fi. in. c. veniẽs. ij. et glo. fi. in fi. in. c. cum in tua. de testi. & doc. in dictis iurib⁹. non tñ dicũt dicte glo. nec Inno. nec Bar. in dictis locis q̃ valeat pmũ dictũ: nec Bal. qui etiã tangit in auk. atqui semel. C. de proba. Et generalitas illorum iuriũ facit q̃ non valeat nec pmũ nec scdm: qd et innuere vñr vba Bar. qd & firmat Spe. in ti. de testi. §. j. vsi. qd si ipse testis. per. d. l. qui falsa vel varia & alia silia. qd & videtur velle. d. Anto. in. d. c. cũ in tua. lz aliud dicant quidam moderniores. S3 primũ dictũ putarẽ verius saltẽ qñ examinatio scda fit ad petitionẽ eius pro quo primo deponebat quasi imputet sibi quare repetijt. arg. l. si quis testib⁹. C. de testib⁹. Prout contingit in casu isto: quia p parte curie fuit facta pma & scda examinatio: lz nõ sit multũ insistendũ super hoc: q: etiã sine hoc absolutio est sequẽda: attento q̃ saltẽ qualitas propinquitatis loci nõ est sufficiẽter probata: nam cum in hoc primũ dictũ cuiuslibet negari nequeat quin sit dubium potuit & debuit quilibet scdo examinari vt declaretur: ita q̃ nõ est precisa variatio: sed quedã declaratio. Et attento etiã q̃ oculata fide iudex expertus est veritatem prout supra latius dixi non repeto.

Laus deo.

¶ Summarium super consilio. cxcviij.

¶ Torqueri non potest inquisitus vel accusatus inditijs precedẽtibus nisi probetur vna cũ fama stante statuto spoleti q̃ requirat probatio vtriusq̃ copulatiue loquente. per totum.

1 ¶ Homicidij pena tenentur qñ plures in rixa interuenerunt auxilio cõsilio & fauore: lz homicidium ab vno sit commissum & ille solus videatur puniendus: tñ si percusserunt omnes: ictus cuiuslibet contemplari oportet. nu. 27.

2 Fama probatur dicto testis quando reddit scientie cãm per corporis sensum vt quia dicit se a maiori hominum parte audiuisse seu ab omnibus publice.

3 Fama est qd publice dicitur a maiori hominum parte vel communi opinione habetur cũ sermone aut voce maioris populi partis.

4 Dicere nemo presumitur nisi illud quod mẽte cogitat.

5 Uoces sunt passionum mentis note.

6 Fama an sit plusquã inditium vt probationem semiplenam faciat tanquã sufficiens videatur ad torturam. nu. 9. vsq̃ ad fi. consi.

7 Probatio semiplena est plusquam inditium.

8 Fuga quando dicatur prestare sufficiens inditium ad torturã & faciat probationem semiplenam. nu. 19.

10 Quasi dictio quandoq̃ est veritatis expressiua. nu. seq.

11 Fama non probatur dicto testis vt quia dicit ita tenetur quasi p omnes homines dicte ville.

12 Est dicitur verbum expressiuum presentis temporis.

13 Testis deponens quod talis possedit a. x. annis circa non probat continuationem possessionis.

14 Presumitur pro gestis per iudicem.

15 Argumentum a communiter accidentibus plurimum valet.

16 Fame origo est plurimum attendenda ne dicatur fundata vana populi voce.

17 Fama plus vel minus pbat prout se habẽt cause ex quib⁹ causat.

18 Testium dignitas vel numerus attendi debet.

19 Fugisse non dicitur qui in breui reuersus est.

20 Inditiorum qualitas remittitur arbitrio iudicis.

21 Inditium dicitur ab indagando quia sunt adminicula ad veritatem indagandam.

22 Testibus sibi inuicem aduersantibus attendũtur quiverisimiliora deponunt.

23 Inditia quando aliqua faciunt pro reo debẽt esse alia inditia magis vrgentia que faciant contra eum ad torturam.

24 Testi deponenti quod talis non solitus est talia facere & qd accusatus est bone fame creditur pro accusato.

25 Delicti vel accusati circunstantie attendi debent. nu. seq.

26 Contrariorum est eadem natura.

27 Uulnerato seu percusso vno a pluribus & mortuus ictum cuiuslibet contemplari oportet.

28 Armatus assistens delicto an teneatur pena. nu. 27. & seq.

29 Fama in criminali non probat semiplene nec facit inditium.

¶ Consilium. cxcviij.

In nomie dñi nostri iesu Christi. ¶ Uisa inquisitione per viã aditionis facte ad denunciam synaici formata per dominum potestatem & iudicem maleficiorũ ciuitatis Spoleti cõtra & aduersus per Augustinũ bruschugliã Pizutũ Contẽ martinũ sanctẽ Marinagnelum Hieronymum & placentem omnes de villa Beroiti comitatus Spoleti de auxilio consilio & fauore per eos prestito Antonio cucij & quattro luce de eadem villa ad homicidium committendum & perpetrandum in psonam Grimaldi di thome de dicta villa assistendo cum armis: vt dictus Antonius efficeretur audacior & animosior: & dictus Grimald⁹ redderetur timidior: & similiter prestando auxilium consilium & fauorem dicto quattro ad perpetrandum &c. Et visa comparatiõe facta per dictos inquisitos non violenta & responsione eorum qui respondendo negauerunt se dedisse auxilium consilium patrocinium et fauorem supradictis Antonio & quattro &c. Dixerunt tamen se fuisse presentes cum armis &c. Et separarunt rixantes &c. negarũt & visis testibus examinatis pro parte curie. xvij. numero & articulis productis pro parte dictorum inquisitorum qui dicuntur incarcerati & attestationibus eorum testium. xij. numero primo loco productorum & etiam articulis secundo loco productis scilicet post datam copiam inditiorum seu predictarum attestationũ cõtra inquisitos facientium. Et attestationibus testium pro parte dictorum inquisitorum productorum qui fuerunt. xxx. numero et exceptionibus contra testes examinatos pro parte curie. Et viso quodam statuto de materia loquente de quo. j. in progressu faciã mentionem. Et predictis diligenter consideratis: cũ queratur an dicti inquisiti & carcerati possint seu debeant torqueri videtur prima facie dicendum quod sic: nam plura videntur facere contra dictos carceratos qd ipsi dederint auxilium consiliũ & fauorẽ put in

1 inquisitione deducitur. Nam primo constat ex eorum confessione qd ipsi erant tempore perpetrati delicti vna cum dictis Antonio & Quattro delinquentibus cũ armis: & confessio in iudicio facta plene probat etiam in criminalibus. l. si confessus. & ibi per Bartolum. ff. de custodia reorum. & c. cum dilecti. de accusatio. cũ similibus. Assistentia enim proxima cum armis eoipso censet prestare auxilium vt videtur velle Innocen. in ca. continentiam. de

clerico percus. Attento maxime q quatuor testes pmo examinati videtur pbare q ipsi incarcerati interuenerunt in rixa ex parte d. Antonij z quattri: z qñ plures in rixa interueniunt z homicidiū ab vno cōmittitur: lz ille solus debeat de homicidio puniri. l. si in rixa. ff. ad. l. cor. de sicarijs. tñ alij in rixa interuenieñtes videntur puniri posse de auxilio consilio z fauore prout cōcludit Bart. in d. l. si in rixa. z sic per hāc viam videtur saltē presumptiue pbatuz

2 nedū inditiū sufficiēs ad torquēdū: sz etiā ad ɔdēnationē. † Scdo videtur saltem ad torturam deueniendū ex pluribus que prestare videtur suspitionis inditia contra dictos inquisitos. Et primo qr pro parte curie videtur probatū qd est publica vox z fama q dicti inquisiti prestiterūt dictis Antonio z quattro auxilium ɔsiliū et fauorē: nā de dicta fama plurimi testes deponūt: z maxie Antoni9 benedicti. v. testis p pte curie qui directe deponit de dicta fama reddendo sufficientem cām scie per sensuz corporis. s. qd p̄dicta audiuit publice ab oibus seu maiori parte hominū de dicta villa: z ita cōiter tenetur fm theoricā Bar. indubitatā in. l. de minore. §. in plurium. al's. §. tormēta. ff. de qōni. Silr Marian9 marci. xij. testis videtur satis apte probare: nam lz non directo deponat super fama: tñ deponit ea ex quibus probat fama. Dicit eni q publice audiuit dici q predicti prestiterūt auxilium cōsilium z fauorem dictis Antonio z quattro ad dictū homicidiuz cōmittēdum interrogatus in cā scie dixit vt. s. testificat9 est. et qd ab oi-

3 bus seu maiori parte hominum dicte ville zc. † Et sic vr deponere q audiuit publice dici a maiori parte hominū dicte ville: z si audiuit publice dici a maiori parte hominū infert qd erat fama: cuz fama sit qñ aliquid publice dr a maiori parte hominū alicui9 loci. Nam fama describitur qd est regionis vel maioris partis cōis opinio cū sermone vel voce fm Ja. de are. vt refert Sali. in repetitione. l. ea quidē. in tractatu de fama. circa prin. z Bart. in. d. §. tormēta. dicit q fama est cōis opinio voce manifestata ex suspitione proueniēs: z Thomas de piperato in suo tractatu describit q fama est qd hoīes alicui9 ciuitatis castri ville vicinie vel cōtrate cōiter opinātur z estimāt vel sentiūt verbis vel loquelis cōiter asserēdo: nō tñ pro certo notorie vel manifesto: z Sal. vbi. s. describit q fama est alicuius reipublice z cōis alicuius regionis assertio ex sola suspitione proueniens z fm oēs dictas descriptiōes: z qñ aliqd cōiter dr a maiori parte hominū alicuius ville resultat fama cū eo

4 ipso q cōiter illud dr cēsetur cōiter opinari: z sic cōis opinio: † cū nemo presumatur dicere nisi q mente cogitat. l. labeo. §. idē tube-

5 ro. ff. de suppel. lega. † Voces enim vt ait philosophus sunt passionū mentis note z probatur in. c. scdo requiris. extra de appel. et in ca. is autem. xxij. q. ij. z facit. l. ille aut ille. §. cum in verbis. de lega. iij. et. l. non alr. eo. ti. Silr perangelus. vj. testis vr probare famaz. Nā interrogatus in cā predicta super fama deponit q est publica vox z fama q. s. dicti carcerati z inquisiti dederūt auxiliū consilium z fauores supradictis Antonio z quattro assistendo cum armis interrogatus in cā sciētie dixit q publice dicit: z ita ipse testis audiuit ab oibus de dicta villa qui nō attineāt alicui partiū: z sic iste testis vr deponere q audiuit publice dici quasi ab oibus zc. vt videt denotare significatio illoz vboz z ita zc. Silr merico zius ix. testis interrogatus super fama deponit qd publice dr zc. in terrogatus in cā scie qr predicta audiuit a maiori parte hominū: et ita cōiter tenetur: silr Petr9. xvij. testis deponit q est fama zc. in cā scientie qr audiuit a maiori parte hominū: z ita publice dr: z lz iste testis nō dicat q audiuit publice dici: tñ ex precedenti z sequēti suo dcō vr declarādū q medio loco dixit: z sic q audiuit publice dici a maiori parte hominū zc. Et non stādo in multilogo: alij etiā testes deponūt sup fama vcz Pucciolus. vij. testis z Cōstantius. xv. z Victus. xvj. z Sanctes. xiij. quorū atestatiōes saltem coadiuuant attestatiōes. s. extensius recitatas: z q nō psunt singula multa iuuant. l. ij. in princi. cum concordantijs adductis

6 in gl. de excu. tu. † Ex quib9 vr pro parte curie plene pbata fama que fama videt facere plusq inditium: cū facere videatur semiplenam probationē. iuxta no. per gl. in. l. admonēdi. ff. de iureiurā. et in. c. veniens. el. j. extra de testi: z in. l. iij. §. eiusdem. ff. eo. titu. z in. l. excusantur. in prin. ff. de excu. tuto. z voluerūt Dy. z Jac. bu. z est cōis opi. prout dicit Sali. in repe. l. ea quidem. in vlti. charta. C. de

7 accu. † Et semiplena probatio sit plusq inditium vt not. glo. ff. de proba. in. l. cum probatio. et facit qd no. Bar. ff. de qōnib9. in. l. ma

8 ritus. z in. l. fi. † Itē scdo probatur pro parte curie q dicti inquisiti post cōmissum homicidiū aufugerunt z hoc deponit Augustin9 xj. testis pro parte curie inductus. Et Gatius quart9 testis z Pacutius. ij. testis: z māzittus primus testis curie oēs deponūt de fuga predictorū q z deprehenditur euidenter ex attestationib9 plurium testium pro parte inquisitorum deponētium. Item videtur probata fuga postea continua per quā plures testes pro parte curie examinati: nō quasi oēs testes curie exceptis primis quatuor deponunt q dicti inquisiti post dictum homicidiū perpetratum a tempore homicidij vsqz ad tps carcerationis semper fuerunt in fuga non cōuersando in dicta villa Biroiti prout prius consueuerant: z sic vr quodāmodo pbata duplex fuga: z fuga vr prestare

sufficiens inditium ad torturam prout not. Dy. in. l. diuus adrianus. ver. diuus pi9. per. l. iij. §. is autē. ff. ad sylle. z Jo. an. in addi. Specu. in titu. de presum. §. species. ver. violenta. z Cy. in. l. j. C. de raptu virginum. in secūda oppositione. z Bart. in. l. lege cornelia. ff. ad sylle. hoc etiā gl. in. §. qa vero. in auc. de exhiben. reis. z glos. Cy. z Bar. in. l. in bonefidei. C. de iureiurā. z Bar. z moderni in. l. admonendi. ff. eo. ti. z qd per Bar. in. l. si constiterit. ff. de bonis eorū. z p Bal. in. l. j. C. de edilitijs actionib9: imo fuga qñqz facit semiplenam probationē vt habetur in dictis iurib9: maxime in. d. l. in bonefidei. z in. d. l. ad monendi. z per Pōta. in. d. l. cornelia. Ex quibus vr concludendum qd plura inditia concurrant sufficiētia ad torturam. z propterea videtur qd partes iudicis sunt imponē do dictos carceratos ad torturam pro inuenienda veritate que aliter non potest cōmode apparere z inditia vrgentia instant: que duo requiruntur vt ad questiones deueniatur prout voluit Cyn. in. l. fi. C. de questionibus. z Joā. and. in. c. cuz in contemplatione.

9 de regu. iur. ¶ † His tamen non obstantibus in cōtrarium puto esse indubitatam iustitiam: ad cuius euidentiā premitto qd quicquid sit de iure communi duo requirūtur ex forma cēsure municipalis vt possit ad tormenta deueniri. Nam requiritur qd precedat fama z qd precedant inditia: nam statutuz sub rubrica de questionibus siue tormentis disponit qd precedere debeant inditia legitima z probatio fame publice: z sic loquitur copulatiue: z ideo requiritur concursus vtriusqz. s. inditiorum z fame. z super vtroque debet pronunciari iudicem appellationis prout etiam idem statutum copulatiue subnectit. Accedat. l. si heredi plures. ff. de condi. insti. cum concordan. Et ideo non est adducēda fama pro sufficiēti inditio: sed requiritur qd ipsa fama concurrat cum alijs inditijs vt est casus. l. municipalis. que est seruanda in loco. l. omnes populi. ff. de iusti. z iure. z. l. lege municipali. z. l. fi. ff. de decretis decurionum. z. l. vt gradatim. §. sed si lege municipali. ff. de mune. z hono. cum similibus. Unde siue non sit probata fama sufficiēter siue nō sint probata alia inditia: est elicięda cōclusio qd partes iudicis appellationis sint in pronunciando dictos carceratos non esse torquēdos: quia non probatis requisitis ad torturam ex forma dicti statuti: quod clare in hac parte loquitur. Nec super casu legisest insistendum: iuxta. l. ancille. C. de furtis. z. l. illam. versi. de modo. C. de collati. sed in casu nostro deducetur qd nedum alterū predictorum deficit: imo vtrunque. Quinimo coniecture z probationes potius tendunt ad innocentiam dictorum carceratorum quā ad suspitionem seu inditia delicti seu delictorum deductoruz contra eos inquisitione vt inferius deducetur. ¶ Ueniendo autem ad famam: licet quidam testes inducti pro parte curie probare nitātur qd in dicta villa viguerit publica fama qd dicti carcerati pstiterūt auxilium consilium z fauorem ad dictum homicidium committēdum: nihilominus sunt quāplures testes probantes famam contrariam: nam Nofrius primus testis incarceratorum super sexto articulo specifice deponit qd est in dicta villa publica vox z fama qd dictus Antonius solus absqz auxilio z fauore dictoruz carceratorum interfecit Grimaldum: interrogatus in casu scientie dixit qd audiuit publice dici a maiori parte hominum dicte ville: et ita communiter tenetur iste quidem testis iuxta theoricam Barto. in dicto. §. tormenta. z omnium indubie plene probat famam. Similiter Baptista duodecimus testis pariter legitime pbat dictam famam reddēdo similem causam scientie. Similiter Christoforus. xxiij. testis similiter probat qui interserit etiam de consilio p̄cedentes de auxilio z fauore non interserendo de consilio: similiter Georgius. xxviij. testis z Briscus. xxix. similiter deponunt Georgius videlicet de auxilio z fauore: z Briscus de auxilio consilio z fauore: z similiter Polus. xxv. testis probat per similia verba dictam famam z interserit etiam de consilio. Unde hactenus habemus sex testes qui directo pbāt famam negatiuaz reddētes optimam rationem qd audiuerūt publice dici. Sunt z alij plures testes qui idem probāt licet per alia verba: nam Claramell9. xxx. testis deponit de publica voce z fama qd non prestiterunt auxiliū vel fauores reddendo causaz scientie qd audiuit publice dici quasi ab omnibus dicte ville Biroiti: z ita communiter tenetur in dicta villa. Et idem deponit Contes decimusſextus testis: que verba quasi ab omnibus non habent se in minus: imo plusq illa verba maiori parte hominuz: quia illud quod diceretur a minori parte hominum non censeretur dictum quasi ab omnibus vt de se cō

10 stat. Nam dictio quasi quandoqz est expressum veritatis vt in capitulo prout. iuncta gloss. de dolo z contuma. z per glo. in lege de di. in principio. ff. de conditione ob causam. z in capitulo parochianus. de decimis. z in euangelio Joannis ibi: quasi vnigeniti. et in. l. nec vllam. §. fina. ff. de petitio. heredita. quandoque est propinquum veritati seu simile veritati. vnde quandoqz ponitur pro sicut quandoqz pro tanquam. l. si non sortem. §. proinde. ff. de condictio. indebiti. z in extrauagante Joannis. xxij. romana ecclesia. Et Innocen. z Joan. and. in capitulo secundo de priuile. libro sexto. vnde constat qd isti duo testes legitime probant famam. Similiter illam probare videtur Angelus. xvj. testis reddens causam qd predicta

qđ ꝓdicta audiuit publice dici ꝑ cōem hominū gentē: que verba satis videnť sonare in maiorē partē hominū ex eoꝝ significatiōe: ⁊ iste interserit etiā de ꝯsilio: ⁊ sic habemus tres alios testes: ⁊ sic ix. testes legitime probantes famā negatiuā. Sūt etiā plures alij qui saltē ꝓdictos coadiuuāt: vꝫ Anselmus. ij. testis ⁊ zuccharus xxiiij. qui deponētes de dicta fama reddūt rōnē: qꝛ audiuerūt publice dici a maiori parte hoīm bonoꝝ dicte ville: ⁊ ita cōiter teneť in dicta villa: qꝛ tñ addūt illud vbū bonoꝝ posset instari qđ nō sufficiēter ꝓbēt nō curo cū sint alij. Itē perandreas. iij. testis ⁊ Sansinus. viij. testis reddūt cām sciētie: qꝛ ꝓdicta audiuerūt publice dici seu a maiori parte hoīm: illa dictio seu debilitat eoꝝ dictū: sed arbitraretur potius fuisse defectū examinātis quā testiū q nō intelligūt vim vboꝝ: vñ saltem plurimū adminiculantur: sunt etiaꝫ alij plurimū adminiculātes. Naꝫ Casciolꝰ. ix. testis ⁊ Baptista. xiiij. ⁊ patriarcha. xviij. ⁊ Sellus. xx. ⁊ Damianus. xxj. ⁊ Morigutius xxvj. testis. ⁊ Baptista. xxvij. solū deficiunt: qꝛ non dicūt qđ publice audiuerūt dici: vñ deficit verbū publice ꝺm aliqua vba Bar. in d. ꝟ. tormēta. lꝫ quidā tenerēt qđ ⁊ isti satis probarēt: qđ ⁊ sumiť etiā ex dictis Bar. vñ ⁊ isti. vij. testes videnť ꝓbare. sed nō curo in-

11 sistere sup ꝓbatiōibꝰ dubijs cū habeamꝰ quāplures claras. † Silr adminiculatur Blasius. x. testis q deponit de dicta fama reddēs cām scie: qꝛ audiuit publice dici: ⁊ subdit: ⁊ ita teneť q̄si p omnes hoīes dicte ville: q tñ nō dicit qđ audiuit quasi ab oibꝰ seu maiori parte hoīm: vñ ꝺm theoricā Bar. nō plene ꝓbat: quā theoricā sequiť etiā Bal. in quodā suo ꝯsi. qđ incipit in cā vincēnij. ⁊ Ioā. de imo. in. l. heredes palā. in ꝓnc. ff. de testa. dicēs hāc esse cōeꝫ opinionē: lꝫ nōnulli aliud tenerēt prout est Ponta. in. l. de pupillo. ꝟ. si quis riuos. de noui ope. nū. allegās Bal. in ꝯclusionibus iuris. ⁊ Zabar. in. c. cū oportet. xxv. q. de accu. ⁊ Saly. in. l. ea quideꝫ. C. de accu. Et in vero Saly. i. l. ij. late hoc ꝓsequiť multas rōnes allegat ꝓ hac parte inter ceteras qđ ꝺꝫ Ugutiū ⁊ Catholiconē exponiť publice. i. populice: qꝛ publice a publico ⁊ publicū a populo deriuatur: ⁊ dicit qđ ita vidit cōsultū Bononie ⁊ qđ audiuit qđ Dynus cōsuluit ꝓ hac parte ⁊ vr̄ cū hoc residere: lꝫ nō firmet expresse ⁊ hāc partē vr̄ etiā velle Bal. in. l. testiū. in fi. C. de testi. allegās cōsilium Dy. vñ saltē adminiculatur: satis etiā adminiculať Moricutius. xix. testis ⁊ Ceroseus. iiij. ⁊ Bartholomeꝰ. v. ⁊ Bartolus vj. ⁊ Marcus. vij. ⁊ Menecꝰ. xiij. qui oēs deponūt de dicta fama: lꝫ non reddāt sufficiētē rōnem: iō nō curo referre: nihilominus tñ aliqđ adminiculū prestant ad adiuuandū alios testes legitime ꝓbātes: ⁊ ꝓfecto isti testes ꝓbātes đ directo ꝯtrariā famā annullāt probationē factā ꝓ parte curie de fama: qꝛ testes cōtrarij sunt lōge pauciores numero: nā solū. v. testes supra ponderati videnť ꝓbare famā affirmatiuā ꝑ ea que supra deduxi: ⁊ ꝓbātes ꝓ hac ꝑte sunt ix. Et lꝫ ex illa ꝑte sint alij testes adminiculātes: tñ etiā ex hac parte ꝓ inquisitis sunt testes adminiculātes longe plures numero vt ex. s̄. relatis euidēter apparet. Et magis vrgēter adminiculanť vt cuilibet recte intuenti poterit apparere. Quinimo nec dicti. v. testes diligenter cōsiderando eoꝝ dicta ꝓbant famā qđ dicti incarcerati dederint auxiliū ꝯsiliū ⁊ fauorē ad predicta malficia committendā: nā deueniendo ad primum: vꝫ ad Antoniū benedicti iste deponit qđ ē publica vox ⁊ fama qđ dicti carcerati ⁊ qlibet ipsoꝝ dederūt auxiliū ⁊ consiliū ⁊ fauores assistendo cū armis dictis Antonio ⁊ quattro: iste testis lꝫ non deficiat in cā scie đficit in dicto principali: qꝛ non deponit de fama qđ dederint auxilium cōsiliū ⁊ fauores ad dicta maleficia ꝑpetrāda: vñ pōt verificari de auxilio ꝯsilio ⁊ fauore ad euadendum tūc tꝑis a manibus inimicoꝝ ⁊ etiā postea successiue prout ⁊ verisilr fuit rei veritas: ⁊ sic iste nihil cōcludenter deponit circa auxilium consiliū ⁊ fauorē qui intētātur in inquisitione. Itē perangelus. vj. testis laborat eodē morbo. Preterea ⁊ fortius limitat illa vba quasi ab oibus subdēdo q non attineant alicui partiū: que vba reddūt dubiā dictam depositionem. Nam pñt tot attinere alicui partium ꝙ quasi oēs alij non faciunt maiorem partem hoīm dicte ville: qđ ⁊ satis est verisimile attento numero hominū ipsaꝝ partium: cū ex vna parte fuerint xiiij. ex altera parte fuerint primo. vj. deinde. iiij. Mericocius. ix. testis silr non probat famam requisitā in nostris terminis: nā deponit qđ publice dr ꝙ dicti carcerati fuerunt oēs simul ⁊ pñtes qñ supradictū homicidiū cōmissuꝫ fuit in personā Grimaldi: interrogatus in cā scie dixit quia predicta audiuit q̄si a maiori parte hominum ⁊c. Sed non insistendū in hoc: qꝛ nō negatur quin omnes fuerint simul ⁊ pñtes qñ supradictum homicidium cōmissuꝫ fuit. vñ super hoc fama non est necessaria: sed non venit punienda presentia: sed auxiliū cōsiliū ⁊ fauor que sunt in inquisitione deducta vnde nil ad rumbum depositio huius testis. Restāt solūmodo petrus. xvj. testis ⁊ Marianus. xij. testis qui videtur probare famaꝫ licet Petrus non adijciat in cā scientie verbum publice: ⁊ sic laborat eodē morbo quo laborāt. vj. vel. vij. testes deponētes de fama ꝯtraria si morbus dici meretur: qđ nō approbo: tñ si isti sunt duo

12 illi sunt. xvj. vel. xv. vnde cui dubium qđ illi preualēt. † Et insuper est aduertendū qđ Marianus est consanguineus Thome patris interfecti ⁊ Dulcis patrui eiusdem in tertio gradu consanguinitatis prout ipse testismet deponit computando gradum ꝺm ius canonicum: ⁊ sic nō est omni exceptione maior. Item est aduertendum ꝙ Marianus nihil dicit de vulnere illato per quatrū: ita qđ non est ꝓbata fama ꝙ prestiterint auxilium sup vulnere in inq̄sitione intentato. vnde est magis clarum in hac parte q̄ in illa de homicidio: lꝫ vtrūqꝫ sit clarum. Et lꝫ. s̄. locutus fuerim de auxilio circa homicidiū intelligo etiam circa vtrū ꝗꝫ. Est etiam aduertendū ꝙ dicti duo testes loquunť de fama pñti tꝑe. s. depositiōis: nā deponunt ꝙ est publica fama: et sic per verbum est pñtis tēporis expressiuum vt de se ptꝫ. ad hoc. l. scribit. ꝟ. scribit. ff. de pecu. lega. ⁊ lꝫ Marianus interrogatus de tꝑe dicat in dñica carnisprivij: tñ nō refert se ad tp̄s fame: sꝫ ad tēpus locū eius qđ supra ꝓxime dixerat. s. qđ fuit rixa ⁊ illi stabāt cū armis als nō cōueniret tēporis

13 attestatio cū circa famā loquatur de pñti. † Itē Petrꝰ interrogatus de tꝑe dicit a tꝑe commissi maleficij: circa ista verba verificātur etiam si solum tꝑe illo depositionis vel parum antea id cōtingeret iuxta theoricam Bar. in. l. celsus. ff. de vsucap. ⁊ Ioā. an. et doct. in. c. lꝫ causam. de ꝓba. hoc autē pōderaui. Quoniā nō esset mirum si tūc fuisset fama: qꝛ oriri ex eo fonte. Quia ex quo iudex contra eos inquisitionē formauerat causatur suspitio et coniectu-

14 ra contra inquisitos de eo ꝙ quo cōtra eos inquiritur. † Qꝛ progestis per iudicē ꝓsumitur. argu. l. herennius. ꝟ. gaia. ff. de euic. ⁊ c. in pñtia. de renū. nec debent nec solēt iudices maxie in huiusmodi grauibus inquisitiōes formare nisi prius perquirant accura-

15 te veritatē ⁊ cōiter priꝰ inueniūt veritatē negocij q̄ inquirāt. † Et arg. a cōiter accidētibus plurimū valet in materia ꝓbatiōis. vt ꝑ gl. ⁊ Bal. in. l. neqꝫ natales. C. de ꝓba. ⁊ in. l. nō hoc. C. vñ legi. ⁊ ꝑ gl. in. l. j. C. de arbi. facit. l. ꝙ si nolit. ꝟ. qui assidua. ff. de edil. edic. ⁊ l. si prius. ff. de aqua plu. arcē. Audito aūt ꝙ tales sunt de auxilio predicto inquisiti ⁊ insup audito ꝙ ea de cā sunt incarcerati potuit multū leuiter causari fama ꝙ sine causa iudex motus nō fuerit ad predicta. Et si inde habuisset ortū fama illa parui imo mini-

16 mi vel nullius esset pretij. † Attenditur em̄ plurimum. vnde fama habuit originē ꝓut concludit Bart. in. d. ꝟ. tormenta. in vlti. colū. vbi expresse dicit ꝙ dꝫ apparere vnde fama habuit originem: als dicit ipse ꝙ non esset sufficiens probatio fame qñ statutum requi-

17 rit famam ⁊c. † Et dicit etiam ꝙ fama plus vel minus ꝓbat ꝓut se habent cause ex quibꝰ causatur qđ ⁊ est de mēte Inn. in. c. qualiter ⁊ qñ. de accu. ⁊ Spec. in tit. de inquisi. ꝟ. nūc tractemus. ⁊ per

18 d. Ant. de but. in. c. cum oporteat. de accu. † Dato autē sine ꝓiudictio ꝙ hoc non attēderetur: nihilominus sunt duo testes tantū probantes hanc famam: ⁊ sunt nouem seu. xvj. probantes contrariam famam: ⁊ loquuntur etiam ipsi de eodem tempore: nec apparet de dignitate testium maiori ex vna parte q̄ ex altera: vñ illi preualent iuxta ea que habentur in. l. ob carmē. ff. de testi. ⁊. c. licet. causam. de proba. et in auť. itaqꝫ. C. communia de succes. vnde penitus corruit probatio fame affirmatiue. Quinimo vbi essent ꝓbationes hincinde pares ex quo probantur contrarie fame inuicē se impedirent: adeo qđ non censeretur probata fama cōtra reuꝫ prout concludit Bar. in. d. ꝟ. tormenta. ⁊ Bal. in. l. q accusare. C. de eden. ⁊ in. l. sacrosancte. C. de episco. ⁊ cle. ⁊ in. l. ea quideꝫ. C. de accusatio. Ex quibus luce meridiana clarius innotescit qđ deficit vnum ex requisitis ex forma prenarrati statuti: quia deficit probatio fame: imo adest probatio fame contrarie: ⁊ hoc solum suffice-

19 ret ad euasionē a tortura. ¶ † Uideamꝰ modo an inditia adsint et deueniendo ad probationem fuge: et circa fugam tempore perpetrati delicti dato qđ sit legitime probata nō arbitror illam facere aliquod inditium estimabile: nam ex quo Antonius interfecerat illū Grimalduꝫ et isti erant in eius societate ⁊ fuerāt per priꝰ in eundo ad indulgentiam interuenerant cum eo tempore rixe potuerunt currere cum eo: et verisimiliter ita fecissent etiam si nullum auxilium consilium vel fauorem sibi dedissent. Nam saltē ad ipsum euadendum a manibus officialium ⁊ inimicorū associare ipsum aufugientem dicebat ex quo in eius societate fuerant et ex quo erant sibi forte beniuoli. Et maxime etiam hoc nō est censendum inditium nisi forte leuissimum: attento qđ ille Grimaldꝰ fuit ita subito interfectus ꝙ illi qui ex eius parte stabāt et sibi attinebant nō viderunt quis interfecerit: vt patet ex dispositione ꝓmorum quatuor testium qui erant presentes et nō viderunt quis fuerit: ita qđ fatuus fuisset ille ex parte Antonij qui voluisset remanere: cum in illo furore de facili potuisset interfici: et verisimiliter fuisset interfectus a consanguineis interfecti. quod maxime deducitur: quia probat per multos testes qđ ipsi non recesserūt spōte sed fuerunt fugati et inconsecuti a consanguineis interfecti: videlicet ab ipso Dulce et pluribus alijs: naꝫ hoc probāt Michael Christoforus Zuccarus Polus Moricutius Baptista et Ciaramellus: et satis etiaꝫ probant Georgius et Briscus: ita quod fatuissimus fuisset ille qui voluisset expectare illum furorem eo pretextu confisus: quia non interfecit ipse nec prestitit opem consilium vel fauorem: attento maxime quod cōmuniter nō erat verisimiliter notum quis ex eis interfecerit: ideo censendi sunt aufugisse eo timore ducti non ꝓpter maleficium per eos cōmissum. Et

maxime attēto ꝙ pax postea redierūt: nā probāt aliqui testes qđ
eodē die reuersi sunt: ⁊ aliq ꝙ die sequēti viderūt eos ante domuz
marecte q̄ prout dr̄ est in dicta villa. Facit q2 in breui reuersus nō
censet̄ aufugisse. ar. l. ꝙ calore. in fi. ff. de reg. iur. ⁊ §. pauonū. insti.
de rerū diui. ⁊ l. si qs ita leuauerit. ff. de cōdi. ⁊ demō. ⁊ l. iiij. §. mar
tio. al's. §. ⁊ iō. ff. de capti. melius facit qđ tradit Bar. in. l. j. in fi. ff.
de bonis eoꝝ q ante sn̄iaz mortē sibi cōsciue. q2 bene facit si timet
imminet em̄ periculū capitale: iō iustus est timor. multo fortius in
casu nostro in quo in nō aufugiēdo erat imminēs ⁊ euidēs pericu
lum mortis: vnde cessat suspitio delicti ex dicta fuga. Sil'r nō cau
sat inditium qđ plures testes deponūt qđ cōtinuo fuerūt in fuga
non cōuersando in villa Biroiti: q2 qn̄ id verū esset id non presta⸗
ret sufficiēs inditiū: nā potuisset id causari ex eo q2 timerēt cōsan⸗
guineos inimicoꝝ qui eos reputant sibi inimicos. Et maxime q2
si fecissent timore curie forent in fuga pariter respectu totius terri
torij non solum in villa Biroiti de qua testes videntur deponere.
20 Et iudex dz arbitrari circūstantias inditioruz. † Quia in inditijs
oēs cōcordāt que remittunt̄ arbitrio iudicis: q2 non pōt dari cer⸗
ta doctrina. ar. l. iij. §. tu magis scire potes. ⁊ §. eiusdem. ff. de testi.
prout volunt Jo. an. in. d. c. cū in contemplatione. ⁊ Bar. in. l. fi. ff.
de qōni. ⁊ Cy. in. l. que tormētis. C. eo. tit. ⁊ Bal. in. l. obseruare. C.
quorū appella. ⁊ Jac. de are. Jac. de bel. Odof. ⁊ Gādinus in eo
21 rū tractatib' de tormētis seu qōnib' ⁊ breuiter oēs. † Dicit̄ em̄ in
ditiū ab indagando: q2 sunt adminicula ad indagandā veritatez
prout volūt doc. cōiter in dictis locis: ⁊ p Bal. in. d. l. ea quidē. ij.
colū. Profecto iudex vidēs circūstantias facti ⁊ periculum proue
niens aliūde q̄ ex curia non deberet arbitrari ꝙ si isti inquisiti ste
tissent dubij et non cōuersassent in illa villa nisi praro ⁊ armati qđ
ex hoc deberēt iudicari suspecti: adeo ꝙ eneruaretur ex hoc indi⸗
tiū cōtra eos. insup si qđ inditium causatū fuisset ex fuga illa secu
ta post actum vel ex ꝯtinuata postea p̄suppositis legitimis ꝓba⸗
tionib' illud fuisset purgatū p cōparitionē spōtanee postea factā
in loco ⁊ tp̄e magis periculosis si deliquissent: nā cōparuerūt post
formatā inquisitionē capitalē ꝯtra eos ⁊ in manib' officialiuz se
posuerūt intrando carceres prout ⁊ intrarūt. Ex quo datur intel⸗
ligi ꝙ fuga non fuit timore iustitie vt rō naturalis id suadet quā
sufficit allegare. l. scire opz. §. sufficit. ff. de excu. tu. Et hoc in sil'ib'
in terminis dicit Bar. in. l. quis sit fugitiuus. §. item apud viuia⸗
num. ⁊ ibi Raph. fulg. ff. de edili. edicto. ⁊ sic tollitur omne inditiū
seu suspitio que vel qđ causatum esset ex fuga si vere fuga fuisset:
tamē ꝓbatur contrariū. s. qđ dicti carcerati steterūt post cōmissuz
homicidiū palam ⁊ publice in dicta villa prout prius stare cōsue
uerāt: nā illud probat Nofrius primus testis scđo loco examina⸗
tus pro parte incarceratoꝝ: qui deponit ꝙ a tp̄e ꝯmissi homicidij
steterunt et conuersati fuerunt in dicta villa ꝓut ante cōsueuerāt.
Itē Anselmus secūdus testis idē in effectu deponit: q2 dicit ꝙ vi
dit eos publice ⁊ palā vti post cōmissum homicidiū in dicta villa.
s. metere ⁊ laborare ⁊ alia exercitia facere que alij agricole ⁊ labo⸗
ratores facere solent in cā scie: q2 vidi predictos in dicta villa con
uersare vt. s̄. per andreas tertius testis quasi idez sil'r Christofor'.
xxiij. ⁊ Briscus. xxix. testes satis probant: idem melius id probāt
Baptista. xij. Menecutius. xiij. Contes. xvj. Damian'. xxj. Mi
chael xxij. zuccarus. xxiiij. Polus. xxv. moricutius. xxvj. testes. qui
oēs et singuli deponunt ꝙ viderūt publice stare ⁊ cōuersari in di⸗
cta villa post cōmissum homicidiuz arctādo ⁊c. prout prius face
re solebāt vsqzquo fuerunt incarcerati. et idē ꝓbat Sellus. xx. te⸗
stis qui dicit ꝙ semper. Et idē Baptista. xxvij. q dicit qđ ꝯtinuo
vnde ostēditur ꝙ testes deponentes qđ fuerūt in fuga post cōmis
sum homicidiū ⁊ non fuerunt cōuersati in villa Biroiti nō dicūt
verū: nā plures sunt isti ꝓ hac pte ⁊ ꝓbāt verisimiliora attēto qđ
probatur ꝙ eodē die reuersi sunt in villa ⁊ die sequēti visi fuerūt: ⁊
attēto qđ non est verisil'e ꝙ timuissent stare in villa eorū ꝓpria qui
22 nō timuerūt stare in carcerib'. † Et plurimū attēditur in testimo⸗
nijs aduersis q̄ deponāt verisil'iora. d. c. lz cām. ⁊ d. l. ob carmē. ⁊
d. §. tu magis. cū si. iudex itaqz ex his q̄ probant̄ circa fugā ⁊ nō
fugā circa famā ⁊ nō famā dz sumere potius indaginē ⁊ inditiuz
23 innocētie q̄ nocētie. † Et qn̄ sunt inditia ꝓ reo debēt eē inditia ma
gis vrgentia ꝯtra eū vt sufficiant ad torturam. l. j. §. ad qōnē. ⁊ ibi
not. Bar. ff. de qōnib'. Pro reis aūt in casu nostro sunt plura in⸗
ditia. Primo qđ maximū iudico qđ ausi sunt se ponere in manib'
⁊ carcerib' officialis inquirētis ꝯtra eos: qđ q̄si nūq̄ solet fieri a
noxijs. vnde est inditiuz quodāmodo indicās plene innocētiā. ar.
a solitis ⁊ cōiter accidētibus: qđ argumētum plurimū militat in
24 materia ꝓbationis prout ⁊ s̄. dixi. † Itē facit pro eis: quia testes
deponunt qđ sunt bone fame ⁊ non soliti talia facere: qđ est etiam
aiaduertendū. arg. l. non oēs. §. a barbaris. ff. de re mili. ⁊ c. cum in
iuuentute. extra de ꝓba. ⁊ dicit Bal. in. l. sciant. ꝓpe finē. C. de pro
25 ba. † Attēdūtur em̄ circūstantie prout dicit Bar. in. d. l. fi. de qō. et
doc. relati in supradictis tractatib' dicūt attendendū vtrū si male
26 fame vel male conuersationis siue bone. † Itē attenditur fm̄ eos
an fuerit inimicus vel maliuolus offensi necne: ita et versa vice an
fuerit amicus ⁊ beniuolus cū contrariorum eadē sit natura. s. ope⸗
randi contraria in contrarijs. vt. l. qđ si toto. ff. de leg. j. ⁊ l. ⁊ si con
tra. ff. de vul. ⁊ pu. cū fil'i. nō em̄ solēt ista talia fieri contra amicos
⁊ beniuolos: sed maliuolos ⁊ non amicos vt docet experiētia rerū
magistra. c. quā sit. in prin. de elec. lib. vj. ⁊ c. statutū. in prin. eo. tit.
⁊ lib. ⁊ l. legatis. §. ornatricibus. de leg. iij. Sed multi testes depo
nūt ꝙ erāt amici ⁊ beniuoli ⁊ nō maliuoli: merito insurgit inditiū
innocētie. Et licet aliqui parui deponāt de quadā discordia rōne
cuiusdā cassaleni inter quattrū ⁊ dulcē: tñ ex hoc non deducit̄ ma
liuolentia inter istos inquisitos ⁊ dulcē seu grimaldū. Idē vltimo
ipsam innocentiam satis clare demonstrat ipsa rei qualitas. Nam
illi quatuor testes primi examinati ꝓ parte curie contra dictos in
quisitos deducunt rem taliter ꝙ deprehenditur de non auxilio ⁊
consilio: nā primo deponūt qđ a principio non erat. d. Grimald'
cum eis saltē tres ex eis idem probant. Item duo ꝓbant qđ supue
nit post contētionem inchoatam: vcz Pacettus secūdus testis ⁊
Facius quart' testis. Itē. d. Pacettus deponit qđ inter supueniē
tiam. d. Grimaldi ⁊ eius mortez parum aut minimum tēporis in
teruallum intercessit. Et. d. Facius deponit qđ incōtinenti qđ sup
uenit mortuus fuit: istud etiam probatur per famaz: q2 qđ plures
testes dictorum incarceratorū probant de fama qđ incōtinenti in
terfectus fuit. Itē illi quatuor testes ꝓbant qđ lz illi. xiiij. essent ar
mati: tñ casualiter se obuiauerūt ⁊ se inuicem salutauerūt ⁊ fuerūt
inuitati ad faciendum collationem cum dulce: ⁊ illi benigne rñde
runt: vnde demonstratur ꝙ non erant ibi cum armis causa homi
cidium committēdi nec causa offendēdi Dulcē vel Grimaldum
qui non erat ibi: sed inchoata fuerunt quedam verba cum Paulo
angelo ⁊ Dulce. Patet ergo euidenter ꝙ arma nō erant assum⸗
pta causa interficiendi Grimaldum nec cā nocendi suis puta Dul
ci: sed quia consuetū erat iri ad indulgētiam prout probāt testes
vtriusqz partis. Item probatur qđ superuenit ex improuiso dict'
Grimaldus ⁊ statim interfectus a. d. Antonio: ex cuius facti serie
euidenter ⁊ vrgētissime suadetur qđ alij socij dicti Antonij nō de
derūt eidem auxilium cōsilium vel fauorem ad dictuz homicidiū
perpetrandum: quia tempus non suadet et superueniētia ipsius:
vnde omnia prestant inditium pro hac parte negatiua. s. qđ predi
cti carcerati non prestiterint auxilium consilium vel fauorē dicto
Antonio vel quattro. Nec assistētia cum armis hz eis nocere: attē
27 ta cā q̄re assumpta fuerūt arma. † Et qđ illa rixa supuenit ex im⸗
prouiso. Accedat qđ tradit Bal. in quodā suo cōsilio icip. Si plu
res vnū percusserint ⁊ mortuus est ictum cuiuslibet ꝯtēplari opz:
vbi in fine sic formaliter inquit alij dicunt qđ vulnerās ⁊c. Idē in
effectu ꝯcludit Bal. in. l. data opera. C. qui accu. nō pūt. in antepe.
colū. in ver. sed pone. qđ titius rixabatur cum seio supuenit frater
seij ⁊ interfecit titiū in quo arguit pro ⁊ ꝯtra: tandē ꝯcludit qđ nō
teneatur. Et si dicatur qđ erant ambo armati: ergo vnus alteri de
dit opem per no. per Inno. in. d. c. continētia. rñdet qđ eo casu cō
stat contrariū. tandē consuluit qđ fiat capl'm p qđ appareat ordo
facti: al's presumeretur cōtra astantem. arg. ad sylle. l. cū dn̄s. in ca
su aūt nostro apparet ex attestationib' series facti ex qua deprehē
ditur ꝙ alij non prestiterunt auxiliū non minus hic quā ibi. Idē
melius facit qđ notat Bal. in. l. non ideo minus. in penul. col. v̄si.
iuxta hec quero. vbi in casu longe fortiori hoc est qn̄ plures vulne
rauerunt eodē tp̄e qđ non probaret̄ ꝓpterea qđ prestiterint auxi⸗
lium subdens: vñ qn̄ plures sunt in aliquo loco congregati quili⸗
bet tenetur de eo qđ fecit non de eo qđ alij faciunt: nisi probaretur
distinctim ⁊ clare quō ⁊ qualiter vnus impendit alteri auxiliuz vt
no. ff. vi bonoꝝ rap. l. ij. §. si quis. vnde decidit ad casum nostruz in
casu fortiori. Et lz premittat non apparet qđ fuerunt simul dz in⸗
telligi ad illa maleficia. Nam qđ essent simul satis apparet ex quo
dicit qđ erant cōgregati ⁊ qđ eodē tp̄e ꝑcusserūt: ita ⁊ hic nō erāt
simul ad id. Licet fuerint simul in eūdo ad īdulgentiā ⁊ redeūdo.
idem etiam in sil'i consuluit Ange. ⁊ consilium est ostensuz iudici
prout mihi refertur: vnde qualitas facti ⁊ attestationes dictorum
quatuor q sunt suspecti ipsis incarceratis potius faciunt pro q̄ cō
tra: ideo non curo insistere super reprobationibus personarū eo⸗
rūdem ⁊ deducere qđ testis non idoneus non facit indicium vt ꝑ
Bar. in. l. j. §. idem cornelio. ff. de questio. Debet em̄ esse indubita
tus vt sufficiat ad faciendum aliuz torqueri: dicit Bal. in quodā
suo consilio qđ incipit presupposito statuto qđ probato maleficio
per vnum testem: ideo dicit qđ testis inimicus non sufficeret: non
tamen omnino predicta tenerem quando essent plures non expe⸗
dit insistere qđ q2 sunt alia fundamēta indubitata. Nec primo di
ctis obstat no. per Bar. in. l. si in rixa. ff. ad. l. cor. de sica. nā rñde⸗
tur qđ Bar. debet intelligi qn̄ appareret qđ erant simul adiuuan⸗
tes vnus alium: ⁊ loquitur in percutiente prius: quasi forte velit
aliud dicere in percutiente postea ⁊ multo fortius in non percutiē
te: licet interuenerit in rixa: vnde saltem non procedat quādo nō
apparet qđ percusserit ⁊ apparet qđ non erāt ad id adunati ꝓut
contingit in casu nostro ⁊ prout satis ad propositum ꝓ hac parte
vrget illa lex. ⁊ no. per glo. ibi. ⁊ per eundez Bar. ibi. in prin. ⁊ qđ
28 per Dynum in regula inspicimus in obscuris. in. vj. † Ad alia au
tem in contrariuz adducta patet satis supra responsum: nō enim
obstat

obstat illa assistentia cum armis. ⁊ qđ per Inno c. in. d. c. continentia. ⁊ quod habetur in. d. §. cum dñs ad syll. q2 rñdetur ꝙ pcedit in dubio quando non ostenditur ꝙ ex alio erat ibi cum armis prout occurrit hoc casu in quo ⁊ plura alia concurrunt vt ex supra deductis apparet: insup Inno. loquitur quãdo pugnauit: secus dicẽs si non pugnauit: sed stetit a longe: lz pmittat de stante cũ occisoribus: in casu nostro non aparet qđ saltem omnes pugnauerint. Item non apparent steterint prope vel longe: quamuis in hoc vltimo non faciam magnum fundamentum sed sto cũ prima respõ-

29 sione. † Nec obstat qđ dixi fama: q2 in casu nostro est probata fama cõtraria ⁊ melius ꝙ̃ fama delicti: nec est expeditũ quod fama faciat inditium in criminalibus: nam quãdoqz facit quãdoqz nõ put concludit Bart. in suo consilio quod incipit domino paci de Burgo in ordine. xxiiij. fm ordinez qui habetur perusij. ⁊ Bald. in consilio suo quod incipit: quia questio ista de tortura. Et licet in ciuilibus fm glo. ⁊ multos doc. faciat semiplenam pbationez vt in locis ibi adductis. Tamẽ secus est in criminalib9 put volũt glo. ⁊ doc. in. d. c. veniẽs. de testibus. ⁊ idem volunt doc. in iuribus supra adductis in ꝯtrarium. ⁊ Saly. in. d. l. ea quidem. sed bene dicendum esset qđ ad excusationem non minus faceret semiplenaz probationem ꝙ̃ in ciuilib9. arg. l. absentẽ. de penis. nec. d. l. sciãt. C. de proba. in qua se fundant glos. ⁊ doc. procedit ex parte rei put ibi habetur ⁊ ratio id suadet. Nec etiã ob. qđ dictuz est de fuga: q2 late confutata est illa allegatio de fuga supra: tũ per probatiões contrarias: tum per dictum Bar. in. l. i. de rebus eoꝝ. qđ dictũ approbat Põtanus in. d. l. lege cornelia. ff. ad sylle. Ex quibus remanet ꝯclusio intrepide firmãda ꝙ dicti ĩquisiti ⁊ carcerati nõ sunt torquendi ⁊ quod partes iudicis appellationis sunt in pronũciãdo famam ⁊ inditia de auxilio cõsi. ⁊ fauore prestitis dicto homicidio perpetrato per dictum Antonium vulneri illato p quattruz non apparere. ⁊ consequenter partes iudicis sunt in relaxando incarceratos seu absoluendo dictos inquisitos nõ probato delicto. l. qui accusare. C. de edendo cum simili. vulgaribus.

Laus deo.

¶ Summarium super consilio. cxcix.

1 Substitutio cõpendiosa quot comprehendat substitutiões.
2 Quandocũqz aduerbiũ est dictio vniuersalis ⁊ substitutioni etiã adiecta sui natura nullum excludit tempus.
3 Substitutionis compendiose virtute an vocetur substitutus mortuo instituto in vita testatoris. p totum consi.
4 Assertio vel confessio regis aut principis habentis potestatez legis condende preiudicat suis subditis quoꝝ facta reputãtur imperatoris. nu. seq.
5 Imperatori soli competit plenitudo ptãtis in temporalibus.
6 Substitutione fideicommissaria testatori succeditur ⁊ nõ fideicõmissario heredi. nu 28.
7 Et copulatiua est ꝙ ponatur inter diuersa.
8 Sustitutio expressa in vnum casum in se comprehendit tacitum. numero sequenti.
9 A substitutione tacita vulgari potest testamentum quãdoqz incipere. nu. 24.
10 Substitutio fideicommissaria vel cõpendiosa qñ nõ comprehendit pupillarem tacitam vel vulgarem. per totum consi.
11 Substitutio vulgaris expirat hereditate adita ideo semper non comprehenditur sub compendiosa quia concipitur sub conditione si heres non erit.
12 Substitutio facta si heres erit non põt dici vulgaris.
13 Conditio dz impleri in propria ⁊ specifica forma.
14 Dispositio cessat deficientibus verbis illius.
15 Copule natura est requirere copulatorum cõcursum. nu. seq.
16 Emphyteosis stipulata pro se ⁊ filijs ⁊ heredib9 requirit vtriusqz implementum ad hoc vt filij succedant nõ sufficit eos esse filios: sed heredes. nu. 41.
17 Quandocunqz dictio quid importet.
18 Heres est nomen mere directum ciuile.
19 Substitutionem directam nõ obliquam important verba mere directa ciuilia vt heredem substituo gayum.
20 Substitutio directa quando obliquatur. nu. seq.
21 Legatarij loco habetur institutus in re certa in substitutione fideicommissi vniuersalis nõ veniunt prelegata vel restitutio fideicommissi particularis.
22 Substitutio compendiosa quando cõtineat vulgarem verbis generalibus expressam vel tacitam. nu. seq. ⁊ nu. 27.
23 Substitutio fideicommissaria quando trahitur ad vulgarem tacitam. nu. seq.
24 Testamẽtũ an possit incipere a substitutiõe tacita vulgari. nu. 9.
25 Substitutio facta si talis mihi heres erit quomodo intelligatur. nu. seq. ⁊. 28.
26 Confessio erronea ⁊ cõtra ius non preiudicat confitenti.
27 Heredis appellatione venit large vniuersalis fideicommissarius qui succedit in locum heredis.
28 Substitutio vulgaris expirat adita hr̃ditate nec admittit̃ tũc substitutus vulgariter nisi instituto repudiante.
29 Substitutiones vulgares si fiant plures vna post aliam lz non reueniat casus prime substitionis an sit locus secũde dũmodo ꝯditio sub qua ꝯcepta fuit verificet̃ ⁊ sic consequẽter de alijs. nu. seq.
30 Filiorum appellatione an veniant nepotes. nu. 35.
31 Directo verbum adiectum substitutiõi quomõ intelligat̃. nu. 33.
32 Substitutus non dz esse melioris conditionis instituto.
34 Prouisio filijs facta in testõ non trahitur ad nepotes.
35 Feudo an succedit femina stantibus masculis proximioribus feudatario. nu. 38. ⁊. 44. per totum consi.
36 Masculorum appellatione an veniant masculi ex femina in feudi successiõe que non succedit masculis stantib9 in feudo. nu. seq. ⁊. 38. ⁊. 40. p totum consi. vsqz ad. nu. 48.
37 Fratris appellatione venit soror.
38 Successiõe ab intestato etiam in feudo quis primo succedat vl' ex testõ. nu. seq. ⁊. 44. vsqz ad nu. 48.
Rubrica dispositiua põt allegari prout nigrum.
39 Raro accidentibus iura non solent adaptari.
40 Filij nõ debẽt esse melioris conditionis ꝙ̃ ipsi parentes.
41 Stipulatio p se filijs ⁊ heredib9 facta reqrit implemẽtũ vtriusqz.
42 Feudum sui natura non transit ad extraneos sed heredes sec9 in agnato ⁊ sic transuersali qui feuduz potest acceptare sine hereditate si fuerit paternum.
43 Heredum species quot sint.
45 Sententia principis facit ius etiam inter alios tanꝙ̃ iuris interpretatiua.
46 Iuris canonici declarationi standum est.
47 Feuda de iure communi diuidi non debent sed maiori natu sunt assignanda pluribus simul concurrentibus.
48 Alienari an possit feudum etiam in eũ qui feudo est successurus sine domini consensu. nu. seq. vsqz ad fi. consi.
49 Ius patronatus transit in filios etiam non heredes.
50 Emphyteosis aut feuduz pro se filijs stipulata potest vni filio tãtum assignari per feudatariũ sine consensu domini. nu. 68.
51 Mater transiens ad secunda vota potest relinquere vni filio pmi matrimonij alijs exclusis ea que habuit a primo viro licet necessario videantur in filios primi matrimonij deuoluenda.
52 Feuda concessa pro se ⁊ filijs non possunt alienari etiam consensu domini nisi consentiant filij.
Fideicommisso vniuersali an comprehendãtur feuda vel emphyteosis.
53 Feudum non potest alienari absqz domini cõsensu. vsqz ad fi. ꝯsi.
54 Emphyteosis stipulata pro se ⁊ filijs non cõprehenduntur femine nisi consuetudo se aliter habeat.
Masculinum non concipit femininum in contractibus ⁊ in materia differenti.
55 Iure principalis finito censetur esse resolutum ius accessorij.
56 Argumentum de contractibus ad vltimas voluntates ⁊ econtra in dubio est optimum in iure.
57 Donatio inter patrem ⁊ filium an ⁊ qñ valeat. nu. seq.
58 Confirmatio presupponit aliquod subiectum confirmabile.
59 Donatio facta cum retentione vsusfructus operatur fictam traditionem rei.
60 Ususfructus ⁊ ius consequendi vsumfructum differunt inter se.
61 Confirmari tacite non potest quod est nullum.
62 Femine quare non succedant in feudis. nu. seq.
63 Nobilitant hominem dignitas ⁊ honor.
64 Iura noua recipiunt ab antiquis restrictam interpretationez ⁊ illa sunt interpretanda vt quãtominus fieri põt recedat̃ ab antiqs.
65 Legi antique dictanti quod ad validitatez actus duo requirant̃ an possit per nouam derogari permittentem eiusdem actus validitatem interueniente tantum altero illorum duoruz requisitorũ. nu. seq.
66 Rescripta principum cum beneficio aut priuilegio sunt late interpretanda in preiudicium principum concedentium ⁊ stricte in preiudicium tertij. nu. seq.
67 Statutum nouum secundum indistincte disponens non derogat antiquo primo generaliter disponenti.
Leges noue distinguuntur per antiquas.
68 Feudum quod conceditur more francorum non potest alteri filio quaz maiori natu a patre feudatario dari. nu. seq. vsqz ad fi. consi.
69 Heredis appellatione in feudo intelligitur de herede sanguinis.
70 Rescripta non presumuntur concessa contra ius.

¶ Consilium. cxcix.

In nomine dñi nostri iesu Christi. In presenti ꝯsultatiõe principalis hesitatio vertit̃ circa interptationẽ testamẽti dicti hẽrici an scilicet euenerit casus substitutionis vltimo loco facte de Antonio de barresio ⁊ suorum filiorum. Pro cuius dubitationis veritate elicienda est primo ⁊ ante omnia inuestigandũ an euenerit casus substitutionis facte in dicto testõ comitis hẽrici

de dicto Antonio spacafora Raymũdo filio naturali legitimato
1 heredi instituto in testõ predicto.† Circa qd videtur prima facie
dicendũ ꝙ euenerit casus dicte substitutionis:nam videtur ꝙ di-
ctus Antonius spacafora fuerit inuitatus per substitutionem cõ
pendiosam factã sine distributione etatum.qꝛ per verba q̃cunqȝ
decesserit Raymundus institus ⁊ constat ꝙ sub substitutione cõ
pendiosa comprehenduntur plures substitutiones scȝ vulgaris
quãdo scȝ institutus decederet in vita testõris vel post mortẽ non
adita hereditate nec transmissa ⁊ pupillaris quãdo scilicet institu
tus decessisset post mortem testatoris in pupillari etate concurren
tibus alijs requisitis ad esse substitutionis pupillaris. Et fideicõ-
missaria quando scilȝ institutus decesserit consecuta hereditate.
Que omnes substitutiones comprehenduntur ex vi verborum.
ideo omnes dicunť substitutiones expresse sub verbis generalibꝰ
ꝓut hec omnia pro indubitatis habentur per doc.in.l.p̃cibus.C.
de impuberũ.⁊.l.centurio.ff.ď vulg.⁊ pupil.⁊ in.c.raynutius.de
testamẽtis.⁊ in.c.si pater.eo.tit.lib.vj.⁊ per ꝯñs in ꝓposito nostro
cum dictus Raymundus decesserit in vita ipsius testatoris ⁊ cõ
sequenter nõ potuerit sibi succedere cũ non tractetur de heredita-
te viuentis.l.j.ff.de here.vel ac.ven.⁊.l.ij.§.interdum.ff.de vulg.et
pupil.euenit casus substitutionis vulgaris ex qua dictus Anto-
nius spacafora potuit succedere ⁊ successit dicto testatori prout ad
dictum casum videntur adaptari verba testamẽti substitutionis
2 predicte.† cũ dictus Antonius spacafora fuerit substitutꝰ dicto
raymundo q̃cũqȝ decesserit ⁊ sic per vniuersale q̃cunqȝ cuius
natura est nullum tempus excludere.arg.c.solite.de maio.⁊ obe.⁊
l.iulianus.de leg.iij.ca.si romanorũ.xix.dist.⁊ cõsequenter cõpre-
hendat tẽpus vite testatoris ⁊ post mortẽ testatoris:vnde sic ptȝ.
⁊ no.doc.in.d.l.precibus cũ similibus supra adductis.⁊ Bart.in
3 cõsilio suo qd incipit Herculanus.† Et qꝛ dicta substitutio videť
referenda etiam ad casum quo dictus Raymundus decederet in
vita testatoris per iam dicta inferri videtur ꝙ non habent obsta-
re illa verba inserta in dicta substitutione heredem seruãtem legẽ
dum dicitur si contigerit dictum Raymundum eius filium ⁊ he-
redem seruantem legem testatoris mori ⁊c.Nam dicto raymũdo
decedente in vita testatoris dicta verba intelligenda sunt prout in
telligi possunt ꝑm naturam negocij seu subiectam materiam.arg.
l.si vno.ff.locati.⁊.l.pater seuerinam.in prin.⁊.§.conditionũ ver-
ba.⁊.l.eas causas.de condi.et demon.cum simili.vulgaribus. Et
propterea illud verbum heredem videtur intelligẽdum.s.institu-
tum seu descriptum heredem in testamẽto.⁊ illa verba seruantẽ le
gem testatoris vidẽtur intelligenda hoc est non veniente cõtra ꝑ
ut nec venire poterat tunc temporis:⁊ propterea videtur fuisse lo
cus predicte substitutioni vulgari comprehense in dicta compen
diosa alias dictus Antonius spacafora nõ potuisset succedere di
cto testatori vigore dicti testamenti prout successit. vt patet ex iue
stitura eidem facta per regẽ de dictis comitatu ⁊ baronia tãq̃ in
stituto seu substituto in dicto testõ:in qua ĩuestitura facta ad sup
plicationem ipsius Antonij ipse Antoniꝰ supplicãs ⁊ rex inue-
stiens vidẽtur profiteri ⁊ asserere dictam interpretationem supra
factam:cũ affirmẽt in dicto casu dictum Antoniũ spacafora suc-
cedere in dictis comitatu ⁊ baronia ex testamẽto dicti comitis hẽ
4 rici.† Et circa hoc est aduertendũ quia confessio Antonij spaca-
fora prout sibi p̃iudicasset.⁊ ita vr̃ preiudicare dictis dñabꝰ bea-
trici ⁊ Joanne heredibꝰ dicti Antonij spacafora auť.ꝙ obtinet.
C.de ꝓba.cũ vulgaribus.ita silr̃ videtur eis preiudicare affirma-
tio ipsius regis qui in regno habebat potestatẽ legis cõdede nec
recognoscebat in illo regno vt arbitror superiorẽ.Unde eiꝰ inter-
pretatio hȝ vim legis ⁊ quẽlibet ligat.ar.l.fi.C.de.ll.⁊.l.cesar.ff.de
publicianis.⁊.l.pe.C.de dona.inter virũ ⁊ vxo.⁊.l.ꝙ principi pla-
cuit.ff.de consti.⁊ insti.eo.ti.§.sȝ ⁊ ꝙ pricipi.facta em̃ talis regis
5 liberi reputantur facta principis seu imperatoris.† qꝛ plenitudo
potestatis in temporalibꝰ ꝯpetit soli imperatori vel regi libero in
regno suo vel ei cui prĩceps cõmisit plenitudinẽ dicit Bal.in quo
dã suo cõsilio ꝙ incipit ad euidẽtiaȝ ⁊ gesta per huiusmodi dños
tẽporales habent eadẽ priuilegia que gesta ꝑ imperatorẽ tradit
Bal.loquens de duce mediolani in alio consi.ꝙ incipit quem ad
modum imperator ⁊ lȝ reges cõmuniter subsint imperatori. ar.l.
deprecatio.ff.ad.l.rodiam de iactu.⁊ cap.in apibus.vij.q.j.⁊.not.
in.c.per venerabilem.q filij sint legi.Et ꝓpterea cuȝ ipse rex ꝓfitea
tur dictos comitatum ⁊ baroniã deuolutos esse ⁊ pertinere vigo
re dicti testamẽti ad dictũ Antoniũ spacafora vigore testamenti
dicti comitis hẽrici nec potuerat ad ipsuȝ Antoniũ spacafora ꝑ-
tinere nisi ex vulgari substitutione comprehensa in dicta compen
diosa per ꝯñs placuit dicto principi hoc est ipsi regi dicta interp̃-
tatio ꝙ.s.dicta substitio compendiosa verificetur dicto casu in vul
gari:qꝛ q vult vnum vr̃ velle omne suum necessarium antecedẽs.
l.illud.ff.de acqui.here.⁊.l.ad rem mobilem.⁊.l.ad legatũ.ff.de ꝓ-
cura.⁊.l.orõ.ff.de sponsalibus.Et ꝑ ꝯñs oporteat quemlibet sta-
re dicte interpretationi per.d.l.cesar cũ si.s.adductis.Et maxime
heredes dicti Antonij spacafora cum cõcurrat etiam cõfessio sui
autoris per predicta cum interpretationi principis sit standum.l.
fi.C.de.ll.⁊ qd principi placuit legis habet vigorẽ.d.l.quod prin-
cipi.cum similibus.Et dicta interpretatio videtur conuenire ver-
bis testi quatenus testator substituit Antonium spacafora sibi ⁊
Raymundo:si em̃ substituisset post aditam hereditatẽ duntaxat
6 non substituisset raymundo ⁊ sibi.†.Nam per substitutionẽ fidei
commissariaȝ succeditur testatori nõ fideicõmissario.l.coheredi.§.
cũ filie.ff.de vul.⁊ pup.⁊.l.penul.§.cũ aũt.C.ad trebel.ibi nullo he
7 rede vl' successore existente ⁊ ibi nullo relicto successore.† vnde illa
v̄ba sibi ⁊ raymundo intelligenda magis proprie importent qd
ꝯp̄hendat diuersas species substitutiõis vt copula ⁊ ponať inter
diuersa vt decet per nota.ꝑ glo.in rubrica de iur.⁊ fac.igno.ideo
intelligamus vt si nõ potest habere locum substitutio fideicõmis-
saria:quia decesserit raymũdus in vita testatoris habeat locũ sub
stitutio vulgaris ⁊ sic vnum verbum determinans diuersas perso
nas diuersimode determinet ꝓut diuersitas personaruȝ suadet.l.
ij.ff.de offi.ꝓcõsu.cũ ꝯcor.glo.⁊ in.c.olim ex literis.de rescrip.cũ si.
8 † Insuper dato qd substitutio p̃dicta facta fuerit dicto raymũ-
do in vnum casum qui non euenerit.tñ si euenit aliꝰ casus substitu
tionis vulgaris videtur sufficere substituto:qꝛ substitutio expres-
sa in vnum casum comprehendit in se tacitum.l.cum quidam pre
gnantem.C.ď insti.⁊ substi.sub condi.fac.l.precibus. C.de impu.l.
gallus.§.⁊ quid si tantum.ff.de libe.⁊ posthu.Ideo cum euenerit
casus substitutionis vulgaris quia.s.Raymundus non fuerit he
res eo qꝛ non potuit esse heres cum decesserit in vita testatoris di-
camus ꝙ dictus Antonius spacafora successerit dicto testatori ex
tacita vulgari per iura preallegata si inheremus adeo v̄bis quod
9 nõ possit habere locũ exp̃ssa vulgaris.† Põt em̃ testĩi incipere a ta
cita vulgari.l.neqȝ em̃.ff.de mili.testõ.⁊.l.qui vẽtri.iuncta gl.ff.de
vẽtre inspi.⁊ tȝ gl.in.l.lex cornelia.de vulg.⁊ pup.⁊ in.l.vni.§.ꝓ se
cundo.C.de cadu.tol.ideȝ voluit Bal.in.d.l.lex cornelia.⁊ in.d.l.
precibꝰ.⁊ in.d.§.pro secũdo.⁊ Guil.ď cu.⁊ Imo.in.d.l.j.de vulg.
⁊ pupi.⁊ in.l.si pater captus eo.tit.⁊ in.d.l.lex cornelia.⁊ i.d.c.ray
nutius.⁊ idem firmat Bar.in.d.l.j.ver.vlterius quero.an testamẽ
tum ⁊ in ver.vlterius quero pupillis dũmodo pater non cogno-
10 uerit mortem filij vel statim postea decesserit.† His tamen nõ ob
stantibus contrariã sententiam puto fore magis iuri cõsentaneã:
scȝ qd dictus Antonius spacafora soluȝ sit substitutus dicto ray-
mundo per fideicommissum.nam presupponitur ipsum fuisse ma
iorem.xiiij.annis.⁊ sic nõ potuisse sibi pupillariter substitui.l.mo
ribus in prin.⁊.l.in pupillari.⁊.l.iam hoc iure.ff.ď vulga.⁊ pupil.
cum similibus.⁊ sic nõ poterat sub illa compendiosa comprehẽdi
11 pupillaris.† Item non poterat sub verbis comprehẽdi vulgaris:
quia vulgaris concipitur sub conditione si institutus non erit he-
res.l.j.⁊.l.iam hoc iure eodem titu.⁊.l.cum proponas.⁊.l.si pater
fami.titium.ff.de here.instit.vnde post aditaȝ hereditatẽ expirat
vulgaris.l.post aditam.C.de impu.⁊ alijs substi.nisi mediante spe
ciali remedio ab aditione facta se abstineat.l.⁊ si sine.§.sed ꝙ papi
12 nianus ff.de mino.† itaqȝ substitutio facta si heres erit nõ potest
censeri vulgaris:sed fideicommissaria que requirit aditionem he-
reditatis.l.ille a quo.§.si de testõ.ff.ad treb.⁊.d.§.cũ filie.⁊.l.cogi.
et.l.nam qd.§.qui compulsus.ff.ad treb.⁊.l.eam quã.C.de fideicõ
missis.cũ multis simi.Sed dicta substitutio est facta si dictũ Ray
mundum testatoris filium ⁊ heredem seruantem legem testatoris
predicti mori contigerit quandocũqȝ ⁊c.vnde substituit Antoniũ
spacafora sibi testatori ⁊ dicto Raymundo si ꝯtigerit dictũ Ray
mũdum mori filium ⁊ heredem seruantẽ legem testatoris. ergo vt
dicta conditio substitutionis purificetur:erat necesse ꝙ decederet
filius ⁊ heres seruans legem testatoris.† Cõditio em̃ debet imple
13 ri in forma ꝓpria ⁊ specifica.l.meuius.⁊.l.q heredi.in pñ.⁊.§.q su
spectam.ff.ad trebel.⁊.l.lucius.ff.de cõdi.⁊ demõ.vnde debet mori
heres seruans legeȝ testatoris: que lex erat collata post mortem te
statoris ⁊ post mortem tantum poterat esse heres per.l.j.de here-
di.vel acť.ven.⁊.l.qui superstitis.ff.de acq.heredi.⁊.l.ij.§.interdũ.
de vulga.⁊ pupil.⁊.c.cũ marte.de celebr.missa.ideo decedẽs in vi-
ta testatoris nõ decedit heres seruans legem testatoris cũ lex ipsa
testatoris collata post mortem non possit seruari in vita testato-
ris vt dictis iuribꝰ.⁊.l.j.§.j.C.de cadu.tol.Merito verba dicte cõ
ditionis sub qua fuit concepta dicta substitutio nõ verificãtur in
casu nostro in quo Raymundus decessit in vita testatoris ex quo
erat heres ⁊ non erat seruans legem testatoris que adhuc non
14 subsistebat.ideo non poterat seruari † ⁊ vbi deficiunt verba dis-
positionis deficit disposito.arg.l.ita aũt.in princi.ď admi.tu.⁊.l.
iiij.§.pretor ait.ff.de dam.infec.⁊.l.si seruum.§.non dixit pretor.ff.
15 de agren.here.⁊.c.ad audientiam.de decimis.† Item natura co-
pulate est requirere concursum copulatiuorum maxime in condi
tionibus.l.si heredi plures.ff.de condi.insti.l.generaliter.C.eodeȝ
tit.⁊.l.si is qui ducenta.§.vtrũ.de rebus dubijs.⁊.c.olim.de rescri
ptis.⁊ habetur in.c.ij.eo.tit.cum similibus.vnde requiritur ꝙ con
currant ille qualitates copulate scilicet quod contingat mori filiꝰ
⁊ heres seruans legem testatoris:sed ipse raymundus nõ decessit
heres seruans ⁊c.ergo non datur concursus copulatorum prout
16 dari debebat per predicta:† Sic ⁊ alias dicimus quãdo pater fi-
pulatur

pulatur emphyteosim p se z filijs z heredib⁹: q ad hoc vt filij veniant non sufficit esse filios sed heredes tẽpore quo ad emphyteosim venire volunt vt verificentur illa verba stipulationis z heredibus lz al's hoc est si stipulatur pro se z filijs non requiratur q sint heredes put voluit Bar.in.l.iurisiurandi.§.si liberi.de ope.liber. z Bal.in.l.liberti liberte.C.eo.ti.z facit quod per eos in.l.gallus.§.etiã.ff.de libe.z posthu.z est ponderandũ q idem testator post ea reiterat illa verba seruans legem testatoris dũ substituit filias in rebus certis per quod datur intelligi quod non perfunctorie z sine ministerio fuerint posita. Ex quibus patet quod dicta substitutio facta sub dictis verbis nõ est purificata in casu dictis ꝟbis expresso. Nec etiã est purificata substitutio facta de eodẽ Antonio spacafora eidem Raymundo sub cõditione si idem Raymũdus non seruauerit legem testatoris. Nam illa substitutio est cõcepta sub conditione si cõtigerit dictum Raymundum aliquã questionez controuersiam vel molestiam facere zc. vnde conditio illa est defecta: quia nullam mouit questionem controuersiam vl' molestiaz nec mouere potest ex quo vita functus est ex quibus patet q nulla substitutio expressa euenit in persona Antonij spacafora. Et sic est casus iste q obuenit in fctõ fuit a testatore omissus et casus omissus habet' pro omisso.l.cõmodissime.ff.de lib.z posth. z.l.si extraneus.ff.de conditio.ob cãm.z.l.si cum dotez in princip.

17 sm vnaz lectu.ff.solu.matri.† Nec ob. vniuersalis illa dictio qñcũqz que videtur complecti oĩe tẽpus cum sit vniuersalis vt dictuz est. Q2 rñdetur q designat oẽ tempus quo decesserit cum illa qualitate q ɔcedat h'rs seruans zc. ponamus q dixerit testator qñcũqz decesserit impubes dicet ne quis sane mentis q verificetur eo ɔ̃cedente pubere vel si dixerit qñcũqz ɔcesserit h'rs q verificetur eo decedente non herede. vñ vniuersalis illa restringit' p terminũ quẽ determinat put ɔtinuo occurrit in q̃libet vniuersali q̃ vniuersal'r determinat terminum cui adiungit' z sm illũ moderatur prout si dicã: omnis bone fidei possessor pstabit spacio.xxx.annoz illa vniuersalis omnis restringitur p terminum: possessor cũ qualitate bone fidei z super hoc tanq̃ claro non est insistendũ vt est videre fere in omni vniuersali in iure posita. vnde mille possent z iura z exẽpla in medium adduci: cũ quelibet vniuersalis adiungitur cõiter alicui dictioni per quã restringitur. z in proposito illa vniuersalis qñcũqz restringitur p verba illa mori contigerit Raymundũ. nõ eñ prius substituit' Antonius spacafora q̃ verificentur illa ꝟba Raymundũ mori contigerit. z tñ est vniuersalis qñcunqz. ita pariter non verificatur illa vniuersalis decesserit heres seruans legẽ

18 testatoris.† Nec etiam ob. si quis dixerit q dictus testator nõ obstãtibus dictis verbis voluit: nihilominus directo substituere dicto raymundo: patet q2 sub eisdez ꝟbis dcõ raymũdo substituit filias ipsius testatoris per verba directo ciuilia put est verbũ heres. l.verbis ciuilibus cum ibi notatis. z p glo. z doc.ff.de vulg. z pup.

19 † Uerba autem directo ciuilia importãt directam substitutionẽ non obliquam vt ibi z no.doc.in.d.l.precibus.in.d.l. cẽturio.z in

20 d.c.raynutius.z.c.si pater.de testa.lib.vj.† Quod autez substituerit p verbum directum ciuile: patet q2 dixit sibi z dicto raymũdo heredem substi'uit z similia membra post ea bis repetũtur in duobus alijs membris substitutionis facte filijs: z tamẽ omnes dicte substitutiones sunt concepte si dictus raymundus seruans legez testatoris decesserit zc. nam rñdeo q verbum heres obliquatur z trahitur ad fidei commissariam substitutionem si respicit eũ casuz quo non potest verificari directa institutio seu substitutio. cũ queliber directa substitutio sit conditionalis institutio.l.j.§.id quod ex substitutione.ff.ad.l.fal.ad hoc.l.ex facto.in princ.z.l.sceuola.ff.ad treb. substitutio eñ que nullo tẽpore põt valere iure directo obliquatur. vt in dictis iuribus. z no.doc.in.d.l.verbis ciuilibus: nõ ergo inconueniit si z hoc casu verba obliquantur cum sm verba nõ possint purificari substitutiones predicte: nisi post aditam hereditatem cum antea non spectabat ad raymundum seruare legem testatoris. z dato sine pĩudicio veritatis quod illa verba seruans legem testatoris possint verificari ante aditam hereditatem: tñ non verificantur illa verba et heredem posita in substitutione facta de Antonio spacafora. Posset insuper fortasse dici quod licet nõ possit verificari substitutio vniuersalis post aditam hereditatẽ: tamẽ substitutio directa in re certa sic. Quia stant hec simul qd vnus sit heres vniuersalis z adeat vniuersal'r hereditatez: z tamẽ alius sit heres in re certa sub ɔditiõe q2 licet sit in suspẽso illa res nõ desinit esse h'rs vniuersalis. ideo põt fieri ĩstitutio vniuersalis pure z institutio in re certa sub ɔditione z ille institutus vniuersaliter interiz adibit z erit h'rs vl'is z eueniẽte ɔditiõe ille institut⁹ ĩ re certa fruet' sua ĩstitutiõe nec desinit esse heres vl'is: lz ab ista vniuersitate vna res certa detrahatur ab vniuersalitate put si vna res exeat de grege vel peculio non desinet esse integer et vniuersalis grex neque integrum peculium. lege si grege.ff.de legat.j.z.l.peculiuz.de leg. ij.l.q dicitur.ff.de impẽ.in reb⁹ dota.fac.z ɔ pecu.leg.l.deniqz.§.

21 si.z de peculio.l.peculium.† Et maxime: quia heres in re certa habetur loco legatarij.l.quoties.C.de heredi.institu.z.l.ex facto pponebatur cuz ibi no.ff.eodem tit. maxime stante vniuersali here

de qui adiuerit per not.in dictis iuribus.z in.l.j.§.ex fundo.de heredi.insti.in cõmento Imo.z maxime hoc videtur esse dicendum quando est institutus in re certa in genere vel in certa quantitate et sic nõ in aliqua re hereditaria cũ genus z quantitas nõ sint in hereditate z possit dari quantitas de pecunia nõ hereditaria put de hereditaria.l.in rõne.ij.§.in certe.ff.ad.l.falci.z.l.ij.§.j.ff.si cer. peta. ita quod nihilomin⁹ omnis hereditas z omnia hereditaria remansura sunt apud heredem vniuersalem dato qd institutus

22 in quantitate certa consequatur illam quãtitatem.† Nec ob. que supra in contrarium adducta sunt. nõ enim obstat qd substitutio compendiosa cõprehendit sub se plures substitutiones directas z inter ceteras vulgarem expressam verbis generalib⁹: quia illud fateor quãdo est simpliciter concepta vel talibus verbis: quod verba adaptãtur ad vulgarẽ. nõ eñ ea natura a iure attribuitur substitutioni compendiose quod comprehendat vulgarem substitutionem: nisi q2 magistral'r doc. dicunt quod cõprehendit vulgarẽ: q2 verborum vis eam importat: nã si fit per verba quãdocunqz decesserit vel si intra.xxv.annum decessit talẽ substituo illo decedẽte non adita hereditate verificantur verba substitutionis. ergo verificetur substitutio: sed põt verificari in vulgari. imo in sola vulgari potest directa substitutio verificari si decessit pubes. Ergo in vulgari verificantur cũ substitutiones que possunt interpretari directe interpretantur directe potiusq̃ oblique. tradit tex.in.c.si pater.de test amen.li.vj.z satis probatur.in.l.iam hoc iure.z in.l.cẽturio.z in.l.lucius.de vulg.z pu.z in.d.l.precib⁹.z in.l.in testõ.C. de testõ mili.z ppterea dicunt doc. quod est expressa verbis generalibus.z est theorica magistralis sumpta potius ex vi verborũ et per punctum rationis quã tradita per iurislatorem. nam.d.l.pcibus que facit mentionem de substitutione compendiosa nõ dicit quod comprehendat sub se vulgarem: sed quod comprehẽdit pupillarem z similiter dicit tex.in.d.c.si pater. et text.in.d.l. centurio. vbi interpretatur substitutio illa que est compendiosa probat similiter quod est pupillaris intra pupillarem etatem postea est directa militaris.z.c. Raynutius.z.c. Raynaldus.de testa.in quibus similiter agitur de substitutione compendiosa dicitur qd fuit substitutio fideicommissaria ex vi itaqz verborum potiusq̃ ex tex. expresso dicimus qd compendiosa comprehendit vulgarẽ intãtum quod Bal.in.d.l.precib⁹. dicit quod si pater substituit filio in potestate impuberi si decesserit in pupillari etate sit substitutio cõpẽdiosa non continens solam pupillarem sed etiam vulgarem expssam verbis gñalibus. iõ hoc respectu põt dici cõpendiosa put hoc voluit Bal.i.d.l.pcib⁹.i pe.char.ꝟsi.vnũ ẽt aduerte. z i.l.pe.eo.ti. z idẽ sentit in.l.hũanitatis.eo.ti. Pau.de ca.in.d.l.pcib⁹.z Imo. in.d.c. Raynutius.z allegat idem tenuisse ibi dominũ cardinalẽ Zabarellum z hoc in.xxix.q. Et licet pleriqz dãnantes Bald. conentur probare quod sit pupillaris: q2 illa verba si heres erit non sunt de subbstantia pupillaris substitutionis. Tamẽ nil obstat: q2 nec Bal. nec eius sequaces vllatenus negarent quod esset pupillaris: sed volunt qd licet sit pupillaris propria z specifica tñ quia verba adaptantur etiam ad casum vulgaris. Ideo etiã vulgaris comprehendatur z eo respectu quia sub cõpendio verborum plures directe substitutiones cõprehenduntur in substitutione predicta habente tractum temporis. ideo nominant cõpendiosam. nec est vis in nomine: sed nõ videtur subesse ratio quare magis cõprehendatur vulgaris expressa verbis generalibus si dicatur: si decesserit intra.xxv.annos vel si decesserit sine liberis vel quandocunqz decesserit in quibus casibus omnes fatentur cõprehendi vulgarẽ quam si dixerit si decesserit intra.xiiij.annos vel in pupillari etate. Non enim minus ista verba adaptantur ad casum quo institutus decesserit in vita testatoris vel obmissa hereditate quã verba alia supra primo loco deducta. Ex quibus euidenter constat conclusio supradicta scilicet quod cõpendiosa comprehendit sub se vulgarem: quia verba sunt apta nata illam cõprehendere. ergo vbi ꝟba compendiose pariter cõcipiuntur quod non adaptantur ad vulgarem cessat dicta ratio. z consequenter sub compendiosa non cõprehenditur vulgaris ex quo verba nõ patiuntur per iam dicta. ponamus eñ qd testator dicat quãdocũqz filius institutus heres factus decesserit vel immixta hereditate decesserit talem substituo nulli foret dubium nec aliquis sane mentis diceret dictã substitutionem vllo pacto vulgarem cõprehendere aliquo modo expressam ex quo verba repugnãt. ita pariter dicendũ est in casu nostro in quo verba substitutionis nõ adaptãtur ad terminos substitutionis vulgaris cum sit cõcepta post existentiã heredis: q2 sub cõditione si Raymundus decesserit heres seruãs legem testatoris nec potest decedere heres seruans legem testatoris nisi post aditã hereditatem. ideo nõ est cõcepta sub verbis que patiantur vulgarem substitutionem: ideo nõ potest dici quod comprehendat vulgarem substitutionem. Nec obstat si dicatur dato qd verba repugnant substitutioni vulgari: expresse tamen trahatur ad vulgarez tacitam: nam substitutio vna comprehendit aliam tacitam dato etiam quod verba omnino repugnent: nam si substitutio est facta filio impuberi si heres erit z in pupillari etate decesserit talez sub-

stituo trahitur ad casum quo non erit heres: dato quod non decesserit vel decesserit pubes. vt probatur in. l. iam hoc iure in princ. ff. de iustitia & iure. & econtra substitutio concepta sub conditione si heres non erit trahitur ad casum substitutionis pupillaris etiā si pupillus sit heres & in pupillari etate decesserit dicta. l. iā hoc iure in prin. & l. quamuis. C. de impub. l. fina. C. de instit. & substit. sub condi. fac. argumento sumpto a speciali qđ est validum. l. j. ff. ad munici. l. j. C. de thesau. lib. x. cum simili. Item substitutio vulgaris rescripta ad vnum casum trahitur ad aliū casum vulgaris. l. gall⁹. §. & quid si tm̄. de liberis & posthu. & d. l. cū quidam pregnantē. et doc. in dictis iurib⁹. & Bar. in. l. j. ff. de vulg. & pup. in scđa pnci. qđ ne. & Guill. de cu. d. l. precibus. & ceteri in dictis iuribus. & in. d. c. Raynuti⁹. & in. d. c. si pater. ideo substitutio predicta facta dicto Raymundo sub conditione quo Raymūdus decesserit heres seruans legē testatoris trahatur ad casum quo Raymundus decessit non heres & non seruans legem testatoris non tm̄ veniens cōtra put contingit in casu nostro & sic lʒ non admittatur ex substitutione expressa admittatur ex tacita.

23 † Nam respōdetur qđ licet sub pupillari expressa comprehendatur vulgaris tacita & sub vulgari facta in vnum casum comprehendatur tacita vulgaris in aliū casum. Tm̄ sub fideicommissaria secus: nam fideicōmissaria substitutio non trahitur ad tacitā vulgarē nisi casu. l. tractabatur. ff. de mili. testa. & l. Antonius. ff. de fideicōmissa. lib. est em̄ speciale illo casu. ideo in contrarium est ius cōe. l. ius singulare. ff. de leg. j. in fi. ff. ad muni. & l. j. C. de thesau. lib. x. nec reperitur in iure q᷑ al's vnq᷑ fideicommissaria facta substitutio trahat᷑ ad directā. tradit Bar. in. d. l. tractabatur. & glos. Bar. & ceteri in. l. verbis ciuilib⁹. de vul. & pupil. & hinc est q᷑ testm̄ in quo est facta substitutio fideicōmissaria duntaxat corruit totum testm̄ si heres scriptus non adit hereditatem. d. l. ille a quo. §. si testō. ad treb. & l. apđ iul. §. idē iul. eo. tit. & facit. l. j. in fi. vt in pos. leg. & l. eam quā. C. de fideicō. & ideo pditum est remedium fauore vl'is substitutiōis fideicōmissarie qđ scriptus hr̄s cogatur ad peti. fidei cōmissarij adire hereditatē. l. cogi. cum multis similibus ad treb. Preterea substitutio etiam directa concepta sub vno tpe nō trahitur ad aliud tp̄s neqꝫ alio tēpore verificatur. l. si ita quis. ff. de vulg. & pupil. & firmat Bart. in. l. si pater. ff. eo. titu. Dicens non reperio propter dictam rōnem qđ si testator substituit filio si se viuo decedet substitutio euanescit si filius supuiuit pr̄i. dato qđ se ab hereditate abstineat. & idēvult ibi Bal. illud notans ex gl. ibi. & sil'r Ange. in. l. si pater filiū. eo. tit. dicit per tex. ibi qđ substitutio vulgaris facta in vnum casum ex casibus sub vulgari comprehensis non porrigitur ad aliū casum sibi oppositum ad quod etiā adducit. d. l. si ita quis. & d. l. si mr̄. §. j. cū sua glo. nec ꝑm eum obstat. d. §. & quid si tantum: qꝛ loquitur quādo vulgaris substitutio fuit concepta in vnam spēm: nam cōprehendit aliam sibi similem: qđ & clarius voluit idē Ange. in. l. j. §. j. ff. de vulg & pup. vbi dicit q᷑ lʒ qñ testator elegit vnā spēm de duabus in quib⁹ verificatur substitutio vulgaris. vʒ vna si heres esse non possit: aliam si heres esse noluerit iuxta. l. cum proponas. C. de heredi. insti. & d. l. si pater familias titium cū no. in dictis iuribus. & tunc bene trahitur ad alteraꝫ spēm substitutionis p id quod hr̄ in. d. §. & quid si tantum: sed si elegit vnum indiuiduum de cōtētis sub vna dictarum spērum vel casuum non porrigeretur ad aliū sibi oppositum vel dissimilem. arg. l. pater seuerinaꝫ in prin. ff. de cō. di. & demon. sil'r Ang. in. l. quādiu el. iij. in fine. ff. de acqui. hered. dicit se cōsuluisse florentie q᷑ si titius fuit pupillo pupillariter substitutus & si dictus titius decederet viuo testatore substituit sibi seiū si cōtingat postea titium decedere testatore mortuo: tm̄ viuēte adhuc pupillo: lʒ postea pupillus decedat in pupillari etate: nihilominus seius no succederet ex substitutione: qꝛ substitutio facta de seio fuit concepta in vnum casum tātum. s. si viuo testatore titius decederet. vnde cum dicta cōditio deficiat nō est tractandū de ipa substitutione sm̄ ar. l. cōmodissime. de lib. & posth. & ita dicit fuisse iudicatum. & idem in dicto casu concludit idem Ang. in. d. l. j. §. j. eo. tit. & eius determinationē sequuntur Rapha. cuma. & Joan. de imo. in. d. l. q̄diu. Et licet Ponta. ibi illam determinationē reprobet ea ratione. qꝛ illa verba viuo testatore possunt referri ad filium qꝛ substitutio pupillaris dicitur testamentum filij. l. patris & filij. eo. tit. & l. papinianus. §. sed nec impuberis. ff. de inoffi. testa. tm̄ sentit q᷑ vbi dicta interpretatio cessaret procederet determinatio Ang. vnde ad propositum nostrum cum dicta substitutio facta de dicto Antonio spacafora dicto Raymūdo sit cōcepta sub conditione si contigerit dictum Raymundū decedere post mortem testatoris per rōnes supra adductas. Dicamus qđ nō verificetur in casu nostro in quo dictus Raymundus decessit in vita testatoris.

24 † Et ꝑpterea concludendū est dictis duabus rōnibus q᷑ dictus Antoni⁹ spacafora nō potuit succedere ex dicto testō etiaꝫ ex substitutione tacita. & lʒ scđa rō posset habere aliquid hesitationis tm̄ prima rō est indubia. Ex quib⁹ patet nō esse oportunū intrare illā difficultatem & dubietatem nō mediocrem: an scʒ testm̄ possit incipere tacita vulgari in quo doc. variāt adeo q᷑ pleriqꝫ dicūt cōem opi. esse q᷑ incipere nō possit: nā hoc tenuit Py. in. l. q᷑ si filius. de vul. & pupil. Item Franciscus accursij Jac. de rauē. Py. et Raynutius de for. in. d. l. precibus. & idē disputādo tenuit Lābertinus. de rampo. per. d. l. q᷑ si filius. & per. l. v. §. adeo. de vul. & pupil. prout refert Joan. and. in. d. c. si pater. ver. dubitari solet. quaꝫ clari⁹ refert & sequitur idem Jo. an. in addi. spec. in rubrica de testamētis. idē Ang. in. l. si pater captus. de vulg. & pupil.

25 † Nec obstat quod primo loco in cōtrarium dicebatur quod illa verba heredem seruantem legem testatoris possunt verificari intelligendo illa verba prout. s. dictum est in prin. nam rñdetur q᷑ illa verborum interpretatio ibi data est impropria violās ipsa vba nec est in dubio a propria vi verborum recedendum. l. j. si is qui nauem. ff. de exercito. & l. non aliter. de le. iij. & l. tertia. §. hec verba. ff. de neg. gest. & ideo sunt intelligenda si Raymūdus decesserit heres post mortem testatoris: qꝛ tunc proprie poterat esse heres & seruare legē testatoris per adducta. s. pro hac parte pro quibus etiaꝫ facit: quia hmōi verba in substitutiōe prolata a testatore vcʒ si talis hr̄s erit intelliguntur. i. si talis adierit hereditateꝫ: non autem intelliguntur si talis fuerit heres scriptus a testatore vt est tex. in. l. iij. §. si qs ita. de here. instit. & ibi Imo. Facit etiam quod no. Bar. in. l. gerit. ver. circa tertiū. ff. de acq. here. Volens quod vbi de herede fit mētio etiam enunciatiue intelligitur de herede per aditionem. Unde dicta verba heredem seruantem &c. intelligantur de herede per aditionem non de herede duntaxat scripto in testō ꝑ quo etiam facit quod no. Bal. in. l. potuit. C. de iure deli. in. vj. qōne vbi post Bart. in. l. filius. ff. de tutelis. dicit q᷑ per hec verba ego sum heres prolata ab instituto vel alio cui delata est hereditas inducit᷑ aditio hereditatis quasi non verificētur illa verba ego sum heres nisi hereditatem adiuerit. Quod maxime vltra predicta videtur dicēdum in casu nostro in quo dictus Raymundus non erat script⁹ heres pure: sed sub conditione si posthumi non nascerentur: q̄ conditio adhuc erat in suspenso tempore mortis dicti Raymūdi. Nā adhuc poterant ex ipso testatore nasci posthumi. Unde tempore quo Raymūdus decessit non poterat dici heres scriptus. Na deficiēte cōditiōe dicit᷑ poti⁹ non institutus quā inutiliter institutus vt probat tex. in. l. j. in princi. ff. de regula catoniana. Licet etiam inutilis institutio non veniat appellatione institutiōis. l. iiij. §. cōdemnatum. ff. de re iud. & cle. pastoralis. eo. ti. & l. a nullo. C. de ferijs. & ideo cum dicta conditio non euenerit in vita Raymūdi nō pōt dici dictum Raymundum fuisse heredeꝫ institutū nisi adijciat᷑ clausula sub conditiōe: nec institutio conditionalis absolute loquendo dicitur institutio. arg. l. j. cū ibi nota. ff. de dona. Et maxime habito respectu ad tempus mortis quo tempore non erat cōditio verificata. & propterea cum illud verbum heredem referatur ad tempus mortis cum qualitas adiecta verbo intelligatur ꝑm tēpus verbi. l. in delictis. §. si extraneus de noxali. & illo tempore non erat neqꝫ dici poterat heres institut⁹. Non potest vllo modo verificari illud verbum heredē in decedente in vita testatoris. ex quib⁹ patet quod illa interpretatio p̄mo loco data vbis dicte substitutionis nullo modo pcedere potest. Nec etiam est verum quod ille q nō venit contra dicatur seruare legem cum inter seruare & venire cōtra sit dare medium put alias inter acceptare & recusare hereditatem datur medium in tacente vel ignorante vel non valente adire iuxta. l. nolle. & l. heres institutus. & l. is potest. de acquirē. hereditа. & in titu. de iure delibe. cum multis similibus. & alias inter cōfiteri & negare vt in regula is q tacet. in. vj. & alias inter velle & nolle vt. l. j. §. scientiam. ff. de tributo. & d. l. nolle. cum itaqꝫ dicta lex testatoris adhuc non fuerit sortita effectum non poterat seruari vel contrauenire: ideo non dicitur seruata volūtas testatoris put hereditas non delata nō potest acceptari neqꝫ adiri per iura vulgaria.

26 † Nec ob. quod ipse Antonius spacafora asseruit se succedere tāquam heredeꝫ ex dicto testō: qꝛ dicta confessio fuit in iure erronea nec cōfessio contra ius preiudicat. l. ornamentorum. ff. de auro & argent. leg. & qui errat non fatetur. l. non fatetur. ff. de confessis. & probat᷑ error probando rem aliter se hr̄e vt late ibi declarat Bar. & doc. sequuntur.

27 † Nec ob. qđ etiam rex ita ꝓfitetur: & ita videtur interpretari verba dicti testamenti. Nam respondetur negādo qđ ipse rex ita interpretetur illud testamentum. Dicit em̄ qđ dict⁹ Antonius spacafora supplicauit cum dictus hēricus eius auunculus in eius vita possederit terram & castrum calata vulturi & idem henrico defuncto dictus Antonius nepos & heres testamentari⁹ successerit in dicta baronia dicto ei⁹ auūculo prout claruit per testamentū dicti henrici. Que omnia verba possunt referri ad ipsum supplicātē scilicet quod ipse supplicans dicebat quod ipse successit dicto hērico put claruit &c. & quod nō sint verba regis patet: quia verbuꝫ illud successerit constat quod est verbum supplicantis: & verba ille heres & nepos testamentari⁹ determināt verbum successerit: vnde etiam illa sunt verba supplicantis & similiter illa verba put claruit &c. determinant precedentia verba vt nepos & heres testamentarius. Unde similiter dicta verba prout claruit &c. vidētur verba ipsius supplicantis: & maxime qꝛ ex ipso testamento non poterat apparere qđ ipse Antoni⁹ spacafora successerit in baronia cum ex lectura testamenti illud non appareat cum non appareant purificate con-

te conditiones neqꝫ mortuos extitisse henricum vl' Raymundū. ꝛ ꝓpterea ex dictis verbis enunciatiue ꝓlatis in instrumēto regio saltem cuꝫ sint dubia per quem censeantur prolata. ꝛ q꜡ potuit eē subiectum regi ita ꝙ ex errore potuerunt esse prolata ꝛ potuit esse narratū ꝙ raymundus decessit heres seruans legem testatoris: ꝛ verbum heres potuit sumi large vt comprehēdat vniuersalem fideicommissariā qui succedit in locū hr̄dis.l.q quadringenta.et.l. postulante. ibi heredes loco.ff.ad trebel.ꝛ.l.si filius.§.j.ff.ꝙ cū eo. ibi quodāmodo heres est: nō debemus vllo pacto ꝯcludere ꝙ dcā substitō debeat censeri directa vbi al's de iure censenda esset fideicōmissaria prout censeri dꝫ.vt.s̄.late ꝛ meo iudicio multū clare est probatum. Non est ergo dicenduꝫ ꝙ dicta verba ita perfunctorie ꝓlata ꝛ forte incurata inducūt iuris dispōnem in ꝑiudicium tertij cum vltra predicta videamus ꝙ in.l.fi.C.de.ll.vbi sententia principis iter aliquos lata preiudicat alijs tanꝙ legis interpretatiua loquitur quando snia est ꝓlata cū cause cognitione ꝑntibus partibus: ꝛ sic non perfunctorie vt patet ibi causam cognitionalr̄ examinauerit ꝛ partibus quominus constitutis. Nec fuit in casu nr̄o contractus ꝑncipis sed quedam inuestiture cōcessio dicto comiti de dictis feudis tanꝙ ad eum spectantibus q̄ solet fieri nō cū tanta lucubratiōe prout fiūt ꝯtcus qui de nouo celebrantur ꝛ sic nō ob.l.cesar cum concor. Et insuper in illis iuribus dicitur qꝺ ꝯtctus principis sunt seruandi ꝓ lege in his que in eis disponuntur nō in his q̄ enunciatiue proferuntur prout cōtingit in casu nostro. accedat qꝺ habetur in clemen.vnica.de ꝓbatio. Nec in illis iuribꝰ aufertur per contractum principis ius tertio deuolutuꝫ absqꝫ eiꝰ facto.accedat qꝺ habetur in.l.quoties.C.de precibus impera.offer. ꝛ.l.j.§.merito.ꝛ.§.si qd a ꝑncipe.ff.ne quid i loco publico cū simi.

28 † Nec obstat quod testator dictum Antoniū substituit sibi ꝛ raymundo. Nam hoc nullatenus cōtradicit neqꝫ ob.s̄.dicte interpretationi. Nam verū est quod per fideicommissariam substitutionē succeditur testatori ꝛ nō succedit heredi scripto vt in iuribus.s̄.ꝓ ꝯria parte adductis cū ꝛ per substitutionem vulgarē ꝛ multofortius succedit testatori ꝛ nullatenus heredi scripto: naꝫ vulgariter substitutus adit hereditatē testatoris instituto repudiante vl' aliter excluso ab hereditate ꝛ nō al's.vt.d.l.ꝙdiu.ꝛ.d.l.cuꝫ ꝓponas. cum si. Unde est heres testatoris ꝛ hoc nemo dubitat. Unde ꝓut illud verbum sibi verificatur in fideicommissaria substitutione ita ꝛ multofortius verificatur in vulgari: tamen lꝫ per substitutioneꝫ vulgareꝫ ꝛ fideicommissariā succedatur testatori nihilominus potest dici substitui instituto vt probatur in.l.iam hoc iure i princi. ꝛ in.l.centurio.ꝛ in.l.si titius cuꝫ multis simili.de vulga.ꝛ pupill. Quasi substitutus instituto dicatur ꝙ positus in locū instituti: ꝛ ita etiam potest dici substitutus heredi scripto substitutꝰ per fideicommissum cuꝫ mediante substitutione ponatur in locū instituti vt.d.l.qui quadringenta.ꝛ.d.l.postulante.ꝛ sic verba predicta nō immutant interpretationem dicte substitutiōis. Uiso itaqꝫ de prima substitutiōe.s.facta dicto Raymūdo de dicto Antonio spacafora restat deuenire ad scdam substitutionem scꝫ factaꝫ ipsi Antonio spacafora: ꝛ profecto videtur ꝙ dicta substitutio fuerit vulgaris: q꜡ substituit de directo quod verbum directo repugnat substitutioni fideicommissarie.l.centurio.de vulg.ꝛ pup.ꝛ.d.c.si pater. versi.premisse. Un̄ vr̄ sensus dicte substōnis ꝙ dictus testator voluerit dicto Anto.spacafora substituere vulgarit̄ ꝛ ꝑ fideicōmissū ꝛ sic directo sibi ꝛ ꝑ fideicōmissuꝫ dictū Anto.nec videt̄ obstare ꝑcedētia ꝟba si successerit: q꜡ videt̄ interꝑtāda ita ꝛ taliter ꝙ adaptātur ad sequētia hoc est si successerit i locū dicti raymundi.vel q꜡ raymundus fuerit heres ꝛ restituerit hereditatē vl' q꜡ ipse Raymundus non fuerit heres ꝛ Antonius intrauerit eius locum. Et isto mō dicatur sibi succedere.ꝛ lꝫ dicta ꝟba aliqualiter ex hoc improprientur non inconuenit vt adaptentur ad subiectam materiā iuxta.l.eas causas.ꝛ.l.pater seuerinam in prin.ꝛ.§.conditionū verba.ff.de ꝯdi.ꝛ demonstra ꝛ.l.si vno.in prin.ff.loca. Et maxime cū dicta verba non videantur posse aliquo casu proprie intelligi. Nā dictus Antonius non poterat aliquo casu ex dicto testamēto succedere dicto Raymundo cum foret pubes ꝛ sic nō potuit sibi pupillariter seu aliter directo substitui nisi ꝑ vulgarem substitutionē ꝑ quam vulgarem substitutionem succeditur ipsi testatori non heredi scripto vt dictum est: ideo non poterat succedere dicto raymūdo vigore dicti testamēti nisi mediante substōne fideicōmissaria ꝑ quā nō succeditur ipsi raymūdo: sed testatori: vt.s̄.dictum est ꝑ d.l.coheredi.§.cum filie.ꝛ.d.l.pe.§.cum autem.C.ad trebel. Et ꝓpterea est deueniendum ad improprianduꝫ dicta verba ꝛ ex quo non possunt proprie intelligi minus malum videtur etiam deuenire ad supradictam impropriam interpretationem dictorum ꝟborum si successerit raymundo quam impropriare illa verba de directo: ꝛ maxime vt trahatur ad obliquam substitutiōem que est opposita directe substōni cum nec dicitur directa nisi ad differentiā oblique ꝛ econtra arg.d.c.si pater.ꝛ.d.l.centurio.cum simi. Et propterea cum nominati in substitutione censeantur substituti vulgariter dicto Antonio spacafora ꝛ vulgaris substitutio vēdicet sibi locum: siue is cui facta substitutio nolit esse heres siue non possit.

d.l.cum proponas.ꝛ.d.l.si paterfa.titium. Dicendum videtur ꝙ sit locus dicte substitutioni in casu nostro. In quo dictus Antonius nō potuit esse heres ꝓpter defectum cōditionis sub qua fuit inuitatus secundū interpretatione ꝛ cōclusionē factam.s̄.in pre-

29 cedenti dubio. † Ad hoc etiam.d.l.quandiu la terza.versi. is autem.ꝛ quod ibi not.per Bart.ꝛ ceteros. Nā vbi sunt facte plures substitutiones vulgares successiue vna post alteram licet non eueniat casus prime substōnis. Tamen est locus secūde substitutioni ꝛ si non euenit casus prime vel secunde erit locus tertie substitutioni dummodo conditio sub qu afuit cōcepta verificetur. Ita ergo in ꝓposito lꝫ nō euenerit casus prime substitutionis facte de raymundo: quia ipse decessit in vita testātis nec casus substitutionis facte de Antonio spacafora: quia nō euenit conditio scꝫ quod raymundus decesserit seruans legem testatoris. Nihilominus verificetur tertia substitutio facta de filijs Antonij de barresio cū videatur euenisse cōditionem sub qua tacite substitutio vulgaris videt̄ concepta scꝫ si Antonius spacafora nō potuerit esse heres: prout nō potuit secundū dictam interpretationem datam substitutioni de eo facte. Et per cōsequens filij dicti Antonij de barresio succedant vigore dicte substitutionis vulgaris. Et multofortius dicendū videretur si dictam substitutioneꝫ factā de dicto Antonio spacafora diceremus fuisse purificatam interpretādo illa verba heredem seruantē legem testatoris sm̄ interpretationem primo loco datam. Nam tunc dictus Antonius fuisset heres ex substitutione ꝑdicta ꝛ fuisset per vltimā substōnem sibi factam rogatus de restituēdo hereditatē ipsis substitutis. Uū nihil videretur obstare quominus extātibus dictis vltimo loco substitutis veniet ei restituenda hereditas dicti henrici.ꝛ consequenter dictus comitatus sclafani ꝛ baronia calata vulturi de quibꝰ agitur. † Et ꝓpter-

30 ea descendentes dicti Antonij de barresio admittantur ad dictos comitatum ꝛ baroniam. Nec eis videtur obstare qꝺ in dicta substitutione fint nominati filij Antonij de barresio ꝛ non nepotes. Or ad hoc respondetur ꝙ filij appellatione veniunt nepotes ꝑ.l. filij.ff.de verborum signi.ꝛ.l.senatus.§.fi.ff.de ritu nuptia.ꝛ.l.lucius.ff.de heredi institu.iuncta.l.liberorum.ff.de verborum signi. prout per dicta iura.ꝛ maxime per.d.l.lucius.ꝛ voluit bart.ibi et in.d.l.liberorū.ꝛ in.l.gallus.§.instituens.de libe.et posthu. Quod et voluit Imo.in.d.§.instituens.qn̄ dispositio relata ad filios cōfertur in tempus futurū in quo ignoratur an supersint filij an nepotes idem ꝛ magis generaliter videtur cōcludere Bald.in.d.l. lucius. His tamen nō ob.contrariū puto de iure respondendum: nam dicta substitutio vltimo loco facta est cōcepta sub conditiōe si dictus Antonius spacafora successerit dicto raymūdo.que verba nullatenus possunt verificari: si cōditio sub qua ipse Antoniꝰ spacafora fuit inuitatus defecerit. Nam tunc nō possumus dicere quod successerit raymundo: eo q꜡ subrogatus fuit in eius locum. Nam ex quo deficiente conditione remanet nō inuitatus. Restat quod nō pōt dici subrogatus in alterius locū neqꝫ alteri succedere: non eñ succedit ex dicto testō. Et cōsequenter ex eo non succedit Raymundo: q꜡ qualitas non datur sine subiecto.l.eius q in ꝓuinciam.ff.si cer.pet.ꝛ.l.ij.ff.de vsufruc.ꝛ.l.adeo.§.qꝺ si toto.ff. de acqui.re.do. vnde cum nō successerit raymundo ex testō nec ei successerit ab intestato ꝙ raymūdus decesserit viuo pr̄e: qui pater excludebat.d.Antoniū spacaforam per auf.defuncto.C.ad tertul. Restat quod verba dicte substitutionis si successerit raymūdo nō possint verificari. Et cōsequenter deficiente conditione substōnis deficiet ipsa substō per iura vulgaria.ꝛ sic nō fit locus dicte vltime substōni: ex quo Antonius spacafora nō successit raymūdo q nō

31 decessit heres seruans legem testatoris. † Nec ob.verbum de directo: q꜡ debet intelligi eo modo quo poterat substitui ipsi testatori vl' dicto Antonio spacafora: si ipse antonius spacafora successerit Raymundo.qꝺ quidem contingere non poterat nisi dicta verba si successerit intelligantur de successione ab intestato: lꝫ hoc non videatur verisimiliter de mente testatoris. Unde cum directa substitutio non possit vllo modo verificari nisi dicto modo intelligendū videtur quod illa verba de directo nō significent directam substitutionem: sed significent qꝺ substituat ipsi testatori: eo q꜡ per ipaꝫ substitutionē vere ꝛ ꝓprie succeditur ipsi testatori ꝛ nō succeditur heredi per.d.§.cum filie.ꝛ.d.§.cū autē.ꝛ sic substitutio etiā fideicōmissaria magis dirigitur erga ipsum testatoreꝫ quā erga heredē: ideo de directo substituisse dicat̄ ipsi testatori.ꝛ sic illud directo deriuetur a dirigo.pro quibus facit quia cōmuniter est magis nota significatio illorum verborum si successerit tali quā illorum de directo substituit: q꜡ magis sunt in vsu. Nec iuris ignari habēt notitiam differentie inter directas ꝛ obliquas substitutiones nec cōmuniter cognitionem habent quid sit directo substituere sed bene notitiam habent qd sit succedere alteri: vnde potius videtur erratum in significatione ꝛ appositione dictorum verborū de directo quam in appositione ꝛ significatione illorum verborum si successerit Raymundo.arg.l.qui habebat flaccum fullonē.ff.de reb.dub.

32 † Et predicta coadiuuant̄ q꜡ dictus Anto. spacafora vr̄ magis fuisse dilectus a dicto testōre quo ad ea bona in quibꝰ ipe fuit sub-

stitutus quã fuerint dilecti Antonius de barresio ⁊ eius descendẽtes. nam primo loco fuit inuitatus ipse Antonius spacafora ⁊ vltimo loco post mortẽ ipsius Antonij. ⁊ sic deficiente ipo Antonio spacafora fuerunt inuitati Antoniꝰ de barresio ⁊ filij: vñ non est verisimile quod testaṫ voluerit inuitare ipos Antoniuz de barresio ⁊ filios eo casu quo nõ voluit inuitare ipm Antoniũ spacafora magis dilectum ne scz sit melioris conditionis substitutus ⁊ minus dilectus ꝙ institutus plus dilectus ꝑ tex. no. in. l. publiꝰ. §. j. ff. de ꝯdi. ⁊ demon. ⁊ per gl. no. in. d. l. si mater. §. j. ⁊ ꝙ ibi ꝑ bar. ⁊ alios. Unde si antonius spacafora nã fuit inuitatꝰ in casu quo Raymundus decessit nõ heres ⁊ non seruans legẽ testatoris multofortius in eo casu non videnṫ inuitati Antonius de barresio ⁊ eius descendentes. Pro quo etiam facit quod notat Jo. an. in additio. specu. in ti. de testa. §. in primis in addi. que incipit huic questioni ver. occurrit etiaz casus nouissimus: dicens quod si testator instituit filium nasciturum ex vẽtre sue vxoris. ⁊ subdit si dictus filius meus decesserit in pupillari etate vel postea qñcũqz substituo mihi secundo nasciturũ ex dicta vxore: ⁊ si dictus secundus filius moriaṫ in pupillari etate vel postea qñcunqz substituo sibi seiũ si contingat ꝙ nascaṫ tñ vnus posthumus qui ꝺcedat in pupillari etate non succedit sibi dictus seius. nam ex quo prima substitutio fuit facta inutilis nõ nato scdo posthumo nõ põt aliam vtilem facere qui habebat. ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊ arg. in. l. in venditiõe. de pericu. ⁊ commo. rei vẽ. Et qꝛ absonũ non substitutum substituti plꝰ capere ꝙ vnꝙ potuerit capere is cui fuit substitutus. d. l. publiꝰ. ⁊ l. si filios. in fi. ad. l. fal. ⁊ idem formaliter concludit Oldra. in cõsi. clxxvij. incipiente testator in vltimo suo testõ sic dixit filiuz ⁊c. Et dicte opinioni videtur etiam inherere Põtanus in. d. l. quãdiu. lz precise non se firmet. Et respondet ad text. ibi per quem ibi se mouet Bar. ꝙ nõ videtur obstare quia ibi mortuus erat pupillus ⁊ deliberante substituto primo decessit secũdus vnde aperta via substitutioni non mirum si vltimo substitutꝰ reintrat locũ decedẽtis pupillo mortuo. Sed in casu nostro nunꝙ fuit aperta via substitutioni facte de Raymũdo nec substõni facte de Antonio spacafora. Merito tex. d. l. ꝙdiu nõ arctet ad casuz nostrum ꝭm dictã rñsionem Põta. Preterea in terminis. d. l. quãdiu nec etiã terminis de quibus ibi per Bar. ⁊ sequaces nõ resultat prefatum incõueniens: ꝙ substitutus censeatur magis dilectꝰ ꝙ institutꝰ. Uel tertio loco substitutus censeatur magis dilectus ꝙ secundo loco substitutus contra. d. l. publius. ⁊. d. l. si filios. ⁊ argumen. l. quoties. ff. de vsufructu cum similibus: qꝛ in illis terminis non admittitur vltimo loco substitutus nisi eo casu quo admitteret̃ ꝑmo loco substitutꝰ si superesset. ⁊ sic termini sunt satis dissimiles. Naz in casu nostro si admitterenṫ hoc casu vltimo loco substituti admitterenṫ eo casu quo nõ posset admitti dictus Antonius spacafora si viueret neqz vnꝙ potuit admitti. Cũ itaqz ex predictis appareat qꝺ deficiũt ꝟba substitutiõis ꝑmo loco facte dicto raymũdo ⁊ dicto Antonio spacafora: ⁊ verba vltime substõnis facte dicto antonio ꝺ dictis antonio de barresio ⁊ filijs. ⁊ per cõsequens defecerint ꝯditiones sub quibus dicte substitutiones fuerunt cõcepte: restat qꝺ dicte substitutiones euanuerint.

33 † Nec ob. adducta. s. in cõtrariũ qꝛ satis apparet responsum ex iam dictis. Non eñ ob. dictum verbũ de directo qꝛ per illud non significaṫ directa substitutio ꝑpter expressam conditionem adiectam substitutioni vt. s. latius demonstratum fuit.

34 † Nec etiã ob. d. l. quãdiu. ⁊ qꝺ ibi dicit Bar. quia ille tex. ⁊ Bar. loquitur qñ cõditio sub qua fuit cõcepta vltima substitutio est purificata. Item quãdo admitteretur secũdo loco substitutus si viueret: quia etiam cõditio sub qua fuit cõcepta secũda substitutio euenit tñ secũda substõ euanuit: qꝛ decessit secũdo substitutus deliberante primo substituto: aliud autem in terminis nostris in quibꝰ defecerũt conditio apposita in prima substitutione et cõditio apposita in vltima substitutione. Et stante firma dicta conclusione non est necesse deuenire ad illam difficultatẽ an censeantur inuitati nepotes dicti antonij de barresio: ⁊ sic an appellatione filiorum veniant nepotes in qua potest ꝓbabiliter dici ꝙ nõ veniant. Nam ꝓuisio facta filijs in vltima volũtate non trahiṫ ad nepotes vt probat tex. insti. qui dare tu. in testõ possũt. §. fi. ⁊ l. quid si nepotes. ff. eo. ti. ⁊ facit tex. in. l. gallus. §. vt instituẽs. de lib. et posth. ꝭm vnam lec. per quẽ tex. Bal. ibi cõcludit ꝙ vbi verbuz filij proferṫ ab homine: si nulla inhumanitas sequitur: non comprehendũtur nepotes: ⁊ licet Bar. volens hoc euitare dicat quod in terminis. d. l. gallus. filius fuit nominatim institutus: ideo non venit nepos: tñ alij dicũt ꝙ istud est diuinare. Item lz Bar. rñdeat ad tex. d. §. fi. ⁊. d. l. quid si nepotes. ꝙ vbi agitur de odio quia de onere tutele tñ rñsio non videtur bona. nam tex. in dictis iuribꝰ assignat pro rõne vim verborum nõ dictam rationẽ: ⁊ lz sit bonus ex parte dati in tutorẽ: tamẽ est fauor ex parte filiorũ ⁊ nepotum. Unde cum agaṫ de interpretatione verborũ respicientium caput filiorum ⁊ sic caput fauorabile videtur verba ex illo capite ampliãda nõ restringenda. argumẽ. l. sed si hac. §. fi. iuncta. l. quesitum. ff. de in ius voc. ⁊ quod no. per glo. ⁊ doc. in. l. venia. C. eo. tit. Et licet agatur de paruo ꝑiudicio filiorũ si dispositio nõ ampliatur tñ ex aduerso nõ agitur etiam de magno preiudicio tutoruz si dispositio ampliatur. naz si bene administrabit nõ generabitur sibi ꝑiudicium. Item quandoqz pro labore constituitur sibi salariũ. Et insuper si non erit datus in testamento forte dabitur per iudicem qui in dubio debet sequi iudicium patri num. ff. de curatore furio si. l. si furioso. ⁊. l. j. ff. de confirmãdo tutore ⁊ quasi per totũ titulũ. ff. ⁊ C. Item possissibile est quod in testamento sit datus tutor q als esset tutor legitimus. nam dicta iura in eorũ generalitate cõprehendunt etiam hunc casuz in quo de nullo aut minimo preiudicio dati in tutorem agitur. Et tamẽ etiam dicto casu appellatione filiorum non venirẽt nepotes per generalitatem dictorum. Que cum generaliter loquantur sunt generaliter intelligẽda. l. j. §. generaliter. ff. de le. ꝑstã. ⁊. l. de ꝑcio. de publiciana. ⁊ ca. si romanorum. xix. dist. ⁊ c. quia circa. de priuile. cum si. Et insup videmꝰ quod latior fit interpretatio in datione tutoris facta filijs in testamento ꝙ in legato. l. qui filiabꝰ. de lega. j. ⁊. l. si quis filiabꝰ. de testa. tute. ⁊ ibi gl. in ꝟbo cõtinetur. ⁊ insuper text. in. d. l. quid si nepotes. ⁊ in. d. §. fi. non se fundat in ratione Bart. sed in vi verbox saltem ex cõmuni vsu loquẽdi q aliter vocat filios aliter nepotes: ꝓut dicunt dicta iura. Et pro hac parte etiã facit gl. in. d. l. filij. q̃ videtur velle quod regula sit ꝙ appellatione filij nõ veniant nepotes. Cum dicat ꝙ in iuribus in quibꝰ veniunt est speciale: ergo in contrarium est ius cõmune. l. j. ad municipales. cum concor. ⁊ licet gl. in. l. iuxta. dicat ꝙ in. d. §. fin. est speciale. Quam glos. ponderat bar. in. d. l. liberorum. Tamen illa glo. non stat in illa solutione: s3 vltimo loco se remittit ad dicta per eam in. d. l. filij. ⁊ in eadẽ sñia fuerũt franciscus accursij ꝯsulendo ⁊ Cy. in. d. §. instituẽs. ⁊ Bal. in repetitione. l. in suis. in vlti. col. de li. ⁊ posth. latius prosequẽdo hunc articulum. ⁊ ita alio anno fuit florentie iudicatuz assidente ibi solennissimo doctore in quadã cã satis ardua. In qua pro hac parte consuluerunt solenniores aduocati florentini ⁊ plurimi alij doctores sollennissimi Italie. Idem etiam tenet solẽnis doctor. d. Franc. aretinus in. d. §. vt instituẽs. ⁊ ad. d. l. luciꝰ. ff. de here. insti. per quam se fundat bar. potest responderi prout respõdet bal. in. d. §. vt instituens. ⁊ insuper potest dici qꝺ ibi non erat discepta tio an appellatione filij veniant inferiores liberi. Et propterea qꝛ appellatione liberorum sine dubio veniunt filij: nõ est mirum si iurisconsultus promiscue vtiṫ verbo liberis seu liberos ⁊ verbo filiũ vel filiaz. Si eñ testator pretulit substituto filios: nulli dubiũ qꝺ pretulit liberos cum liberi filij sint: cum posita specie necessario ponitur genus. l. si quid earum. §. interemptum. ff. de leg. iij. ⁊. l. ij. §. j. cum ibi no. ff. si cer. pe. Et pro hac conclusione faciunt verba q̃ subdũtur in dicta substõne ibi ex se natos. Nam dictio ex ꝑprie sumpta denotat cãm immediatam. l. nõ dubium. C. d. e. ll. ⁊. l. j. ff. si seruus extero. Et qꝺ not. Bart. in. l. j. §. ex incendio. ff. de incen. rui. ⁊ nauf. ⁊ in terminis magis proprijs videṫ hoc ponderare Bar. in d. §. vt instituẽs. Nepotes autem non sunt nati ex antonio de barresio. Sed eiꝰ filio. ⁊ ꝑpterea in casu nostro plura concurrũt. Primo appellatio verbi filios q saltez ab idiotis solẽt itelligi de filijs primi gradꝰ prout ⁊ videtur ponderare text. d. l. quid si nepotes. ⁊ dicto. §. fi. vbi etiam gl. tãgit de communi vsu loquẽdi. Secũdo quia filij dicti Antonij de barresio non sunt descendentes testatoris: sed transuersales: inter quos pleriqz differentiam faciunt. Tertio qꝛ licet agaṫ de fauore ex parte descendentiũ dicti Antonij de barresio tamẽ ex aduerso agiṫ de onere Antonij spacafora ⁊ suorum heredum qui nõ erat minus dilectꝰ: imo magis quam dictꝰ Anto. de barresio in dictis bonis de quibꝰ agiṫ. Non eñ possunt censeri vocati dicti descendentes Antonij de barresio nisi dicamꝰ euenisse casum substõnis fideicommissarie q̃ non minus est onerosa grauato quã sit ꝑficua honorato. Tertio ꝯcurrit natura dictionis ex. Quarto etiam concurrit qꝛ testator inuitando filios seu cognatos tertij videtur inuitare illos q substitũt tẽpore testamẽti nõ illos q postea nascuntur. Licet alıꝺ sit quando inuitanṫ attinẽtes testõri prout hoc concludit Bar. in. l. si cognatis. ff. de rebꝰ dubijs. secundum quam theoricam si dicti nepotes non erant adhuc nati tempore testamenti non videntur inuitati. Unde his concurrentibus probabiliter teneri posset dictos nepotes dicti Antonij nõ cẽseri inuitatos: dato quod alias esset locus dicte substitutioni fideicommissarie hoc tamen non expedit firmare cum vt dixit in ꝑcedenti hesitatione non sit veruz quod alias esset locus substitutiõi fideicommissarie. imo omnis substõ facta dicto raymũdo aut dcõ

35 † Antonio spacafora penitus euanuit. Uisa igitur hac prima ꝑncipali difficultate: ⁊ ostenso ⁊ dilucidato qꝺ neutra partiũ venire potest ad dicta bona de quibus agitur vigore testamenti dicti comitis henrici. est amodo deueniendum ad secunduz principalem difficultatem: scz quis ab intestato debuerit succedere in dictꝪ bonis: videlicet an dictus Antonius de barresio natus ex sorore dicti henrici predefuncta ꝑmogenita. An vero alia soror dicti hẽrici secũdo genita maior natu dicto Antonio de barresiõ mater dicti Antonij spacafora. Circa quod videtur dicendum quod dictꝰ Antonius de barresio debuerit preferri: qꝛ masculꝰ. ⁊ ꝯstitutiões regni disponunt quod in feudis in quibus viuitur iure francorum masculus

masculus feminis preferat vt patet in rubrica q proximior feuda tarij ibi z masculus feminis pferatur: z in nigro in.§.in successiōe ibi sexus z primogeniture prerogatiua seruetur. z in ca.qstōnem sub rubrica q collaterales succedant in feudo etiā ab intestato ibi et sexus prerogatiua seruetur. Quod etiam videtur esse de natura feu di fm cōem z generalem naturam feudorum. Nā in feudis gene raliter est statutum q masculi feminis preferantur etiā vbi femi ne succedunt in feudo vt probatur in.c.j.de eo qui sibi z heredib⁹ suis masculis z feminis vbi tex. formalr dicit Nō eni pz loc⁹ femi ne in feudi successione donec masculus superest: ex eo qui primus 36 de hoc feudo fuerit inuestitus.† Unde d iure communi feudorū videt ibi tex. p dicto Antonio de barresio q superest mascul⁹ ex eo qui primo inuestituraʒ accepit. Nec videtur sibi obstare qd de scendit ex femina: nam etiam ille tex. loquitur de descēdentib⁹ ex femina: z licet in casu illius.c. concurrant masculus z femina eius dem gradus: tamē rō illius tex. est generalis: z rō solet esse genera lior dicto iuxta no. per glo. z doct. in.l.j.ff.de exceptio. z in.l.fi.ff. de offi. procuratoris cesaris. z ideo glo. non immerito ponit in ter minis casum nostrum: scilicet in filio sororis predefuncte cōcurrē te cū altera sorore superstite amita scilicet ipsius masculi: z cōclu dit glos. q dictus masculus licet posterior in gradu: z lʒ descēdat 37 ex femina: cum preferatur femine prior in gradu:† tertio p dicto Antonio de barresio videt tex. in altera constitutiōe regni incip. vt de successionibus in.§.filij autem. vbi disponitur q filij fratrū in feudis habent idem ius quod eorum pater per quē text. videt dicendum q dictus Antonius haberet idem ius quod habuisset eius mater soror dicti Henrici: cum appellatione fratris soror cōti neatur.l.tres fratres.ff.de pactis. qz masculinum concipit femini num.l.prima.de verbo.significatio. z.l.si qs id quod in princip. z §.sed z vtrunqʒ.de iurisdi.om.iudi. z in cap.ij.d coniugio leproso rum. cū similib⁹. Sed mater dicti Antonij de barresio sine dubio habuisset potiora iura quam iur dicti Antonij spacafora si luper vixisset: ergo similiter ipse Antonius de barresio censeatur habuis se potiora iura quaʒ ipsa mater Antonij spaca fora soror dicti co mitis henrici. Pro quo etiam facit id quod solet dici in antiqua il la questione quando concurrunt fili⁹ primogeniti z secundogeni tus stante dipositione vl consuetudine q primogenitus succedat puta in regno. Nam Joan.and. i additio.specu. in titu.de fendo. z Oldra. in consil.ccxxiiij.incip. iste sunt zc. z Bald. in.l.cum anti quioribus. z in.l.ex hoc iuregētium.ff.de iustitia z iure. z in.l.liber ti libertecqʒ.C.de oper.liber. multa adducunt q fili⁹ primogeniti preferatur secundogenito que possent adduci in terminis nostris pro dicto Antonio de barresio. Quod videtur in terminis decide re Andre. de yserñ. in dicto capitulo primo. de eo qui sibi z heredi bus suis masculis z feminis. dicens quod in regno Sicilie si pmo genitus viuens iur francorum decedat filia relicta secūdogenit⁹ excludetur per filiam non obstante illo capi.j. quia illud capitu.lo quitur in eo feudo: in quo femina vel descēdentes ex ea nō admit tebantur nisi propter pactum vt ibi latius per eum. Unde ex his videtur concludendū q dictus Antonius de barresio veniret pre ferend⁹ vel saltē vr posse dici q obuerint simul ɔcurrere dcā soror scogenita: z dict⁹ nepos ex sorore pmogenita. nā d gnali ɔsuetu dine feudoz nepotes ex fratrib⁹ succedūt vna cū fratrib⁹ vt est ex pssum in capit. vnico.§.his vero deficiētibus.de gradib⁹ succedē tium in feudum: prout etiam contingit in successiōe hereditatis in auf. vt fratruʒ filij in rubro z nigro. z in auf. cessante.C.de legi. here. vnde similiter videtur quod filius sororis debeat concurrere 38 cum altera sorore suaqʒ matertera.† ¶ His tamen non obstātib⁹ contrarium videtur de iure respondendum: nam est aduertendū quod in constitutionibus regni Sicilie in huiusmodi feudis: in q bus viuitur iure frācorum: prout est feudum de quo agitur specia liter prouidetur q proximior feudatario dfuncto succedat in feu do. Itē quod succedat maior natu. Item qd succedat masculus femina exclusa vt patet i rubrica quod proximior feudatarij. Que cum sit dispositiua potest allegari prout nigrum vt no. per glo. in rubrica.C.ne fideius.dotium dentur. z ibidem per docto. z per gl. in auf. vt facte noue constitutiones.§.primo. z.C.de capitatione ciuiuʒ censibus eximenda.lib.x. z per Jmo. in rubrica de verborū obligatio. Et similiter in nigro dicte rubrice.c.si aliquem disponi tur idem. Et sic propter tres qualitates datur in successione feudi prerogatiua cōiūctis vcʒ ratione proximioritatis in gradu maiori tatis in tempore z sexus masculini: nec expsse disponitur in rubro nec in nigro que dictarum qualitatum preponderet alteri. Ā idet autem dicēdum q proximioritas in gradu sit ante omnia attendē da. Nā illa qualitas premittitur in ordine z in rubro z nigro. Ān illa qualitas videt prepondēda: argu. eius quod habetur in.l.quo ties.ff.de vsufruc. z per glos. in capi. quorūdā. de elec.lib.vj. z qd habetur in.l.cum pater.§.a te peto.ff.de leg.secundo. z.ff.ad treb. l.heredes mei.§.peto. Pro quo etiam facit quia hoc videtur min⁹ alienum a iure communi. Nam d iure communi in successione sal tem transuersallum proximiores preferuntur vt in auf. de heredi bus ab intest. venien.§.si vo neqʒ fratres. z in auf. post fratres.C.

de legi.hered. Item quādo vocantur agnati seu aliqui de familia inuitatur prior in gradu.l.cū ita legatur.§. in fideicommisso.ff. de lega.secundo. z.l.finali.C.de verbo.significa. z.l.peto.§.fratre. de lega.secundo. z.l.filiussa.§.diui. z.§.cum pater.de lega.primo. cuʒ similibus. Unde solum derogatur in eo quod de iure cōmuni no uissimo specialiter disponitur quod filius fratris succedat vna cū fratre: vt in auten.cessante.C.de legi.hered. z in corpore vcʒ in.§.si autem de heredi. ab intest. Quod quidē ius singulare z iura spe cialia z singularia facilius tolluntur q iura communia.l.eius mili tis.§.militia missus.ff.de milit.testamen. facit optime glo. in capi tu.statutum.de preben.lib.vj. notabiliter volens quod ius nouuʒ derogans iuri exorbitanti est potius ampliandū quam restringē dum vt sic res magis reducatur ad ius cōmune: et sic redeat ad su am naturam: argu.l.si vnus.§.pactus ne peteret.versicu.quod in specie dotis.ff. de pactis. z in ca.ab exordio.xxxv.distinctione. Qd autē maior natu pferatur minori natu est exorbitantissimū a iure cōmuni. Et similiter quod masculus femine preferatur vide tur contra rationem iuris communis quod reputat maximum vi tium facere huiusmodi differentias inter masculum z feminam.l. maximum vitium.C.de liber.prete. z auf. in successione. in fi.C. de suis z legi. z in auf.cessante. z in auf. fratres fratrum que filios.C. de legi. heredi. licet in feudis ex consuetudine femine non succe dant.capi.j.§.hoc notandum.de his qui feud.dare possunt. z ca. j.§.hec quoqʒ.de successio.feudo. z in cap.j.§.ad filias.de gradib⁹ succedentium in feudo. quod etiam videtur a iure communi exor bitans per iura preallegata. Secundo z fortius hoc probatur per tex. dicte constitutionis in.§.in successione vero ibi vt inter duos eodem gradu feudatario defuncto coniunctos feminam mascu lus z iuniorem maior natu precedat. Qui tex. a cōtrario sensu pro bat qd masculus precedat feminā nisi quando sunt in eodem gra du: ergo si femina est in potiori gradu masculus nō debet pferri femine in successione feudi: in quo viuitur iure Francorum. quod argu. a contrario sensu est fotissimum in iure.l.j.§. huius rei.ff. de officio eius cui mandata est iurisdictio. z cap. cū apostolica. de his que fiunt a prelato sine consensu capituli. z.l.si quis ex argētarijs. §.prohibet.ff.de edendo. cum similibus. Et propterea videtur di cendum q dicta soror comitis henrici materqʒ dicti Antonij spa cafora fuerit preferenda dicto Antonio de barresio: quia in pro ximiori gradu: ac etiam quia ipsa erat maior natu ipso Antonio de barresio que qualitas etiam attenditur in dicta cōstitutione in rubro z nigro vt dictum est: et etiā in constitutione vt de successio nibus sub rubrica de successione nobiliū in feudis z etiam in cōsti tutione constitutionum sub rubrica q collaterales succedant in feudo etiā ab intestato. Unde concurrunt due qualitates ad eius admissionem. z ex altera parte concurrit vna duntaxat. vnde ille due videntur preponderare. vt in autenti. itaqʒ.C. cōia de succes sio. Et hoc in terminis decidit Andreas de ysernia in dicto capi tu.j.de eo qui sibi z heredibus suis masculis z feminis inuestitu ram accepit. Dicens quod illud capi. non habet locū in regno Si cilie: vbi femina succedit in fendo non obstante masculo etiam ci tra pactum. Qui Andreas de ysernia prout audio scripsit super constitutionibus regni Sicilie adeo quod super eis erat plene do ctus: ex quo magis videtur eius autoritas ponderāda. vult igit prefatus doctor quod si ex duabus filiabus concurrūt ex vna ma sculus ex altera femina: masculus nō preferatur. Ita sonant eius verba si referantur ad casum illius capitu. in quo concurrebāt ma sculus z femina eiusdem gradus: tamen eius dictū ita intellectū videtur satis dubium cum secundū constitutionē dicti regni ma sculus femine preferatur nisi dicas q preponderet qualitas ma ioritatis natu qualitati sexus quod satis suaderi potest: quia in di cta rubrica quod proximior feudatarij zc. pmittitur illa qualitas maior natu. z similiter in rubrica q collaterales succedant in feu do premittitur qualitas etatis quod suadet vt qualitas etatis pre ualeat qualitati sexus. quod tamē nō firmarem: quia aliud innuit tex. dicte constitutionis si aliquem in ver. vt inter duos. vbi premit titur qualitas sexus z etiam quia alias raro attēderetur qualitas 39 sexus.† Nam raro vel nunq occurrit q duo sint penitus eius dem etatis z iura non adaptantur ad ea que raro accidūt.l.nam ad ea.ff.de legib. Potest aūt dictū prefati doctoris referri ad ge neralem rationem tex. quatenus dicit q donec masculus superest femina nō admittitur quasi illa generalitas nō procedat in regno Sicilie: eo quia femina propinquior in gradu preferatur masculo vlterioris gradus maxime si masculus descendit ex femina maxi 40 me.† quia non suadet ratio q descendens ex sorore sit melioris cō ditionis quam ipsa soror arg.l.si viua matre.§.in nepotibus.C.de bo.ma. z quod per bar. in.l.ij.§.videndum.ff.ad tertu. z per Bal. in.d.l. maximum vitium. de libe.prete. Et per docto. ibi z maxi me per Pau.de cast. ibi z in.l.illam.C.de colla. loquentes deveniē tibus ex corrupta radice z ita intelligēdo decideret casum nostrū. Remanet ergo conclusio quod dict⁹ Antonius de barresio non fuit inuitatus ad successionem dicti feudi. z per consequēs dictum feudum iure successionis ab intestato non deuolutur ad dictum

Antonium peri deſcendētem ex dicto Antonio de barreſio. Qd
⁊ videtur ex alio dicendum. Nā dictus Antonius de barreſio nū
quam prout mihi dicitur adiuit hereditatem dicti comitis hērici
nec dicti feudi inueſtiturā accepit nec feudum predictum accepta
uit. Nec videtur quod potuerit admitti ad dictū feudum niſi etiaꝫ
fuerit heres dicti comitis henrici attenta forma ⁊ tenore cōceſſio
nis facte de dicto feudo dicto comiti hērico: qui comes henricus
primo ex contractu inito cum anteriore feudatario accepit dictuꝫ
feudum pro ſe ⁊ ſuis heredibus ⁊ ſucceſſoribus: vnde ſuperior ꝓ
prietarius confirmando dictum contractuꝫ conceſſit dicta bona
in feudum dicto hērico pro ſe ⁊ ſuis heredibus ⁊ ſucceſſoribus. et
per conſequens verba dicte cōceſſionis non videntur verificari in
eo q nō eſt heres dicti hērici cū in dicta ꝯceſſiōe pluries ⁊ pluries
41 fiat mentio de heredibꝰ. † Et ideo dato quod alias admitterētur
non heredes nihilominus propter verba dicte conceſſionis: ſecus
videtur dicendum per ea que no. Bart. in. l. iuriſiurādi. §. ſi liberi.
ff. de operis libertorū. Ubi vult quod licet in emphyteoſi eccleſie
veniāt liberi ⁊ nō heredes: nihilominus ſi quis ab eccleſia recipit
emphyteoſim pro ſe ⁊ filijs ⁊ heredibꝰ nō admittuntur ad dictā
emphyteoſim filij niſi ſint heredes. ⁊ idē voluit Bal. in. l. liberti li-
berteqꝫ. C. eo. ti. ⁊ idē voluit Joan. de Imo. in. l. quod dicitur. de
verbo. oblig. in col. penul. ⁊ in. c. potuit. extra de locato extra gloſ.
in ꝟſi. ſeptimo tāgit quod ſi aliquis licet ipſe non approbet ꝙ em
phyteoſis eccleſie non tranſeat ad extraneos heredes preterꝙ̄ in
eccleſia conſtantinopolitana: licet Bart. illud velit. non tamen eſt
vis quo ad noſtrum propoſitum. Cōcordant enim quod in caſu q̊
emphyteoſis tranſeat ad ſolos filios etiam non heredes: tamen ſi
emphyteoſis conceditur alicui recipienti pro ſe ⁊ filijs ⁊ heredibꝰ
non tranſeat ad filios non heredes. Unde eodeꝫ modo dicamꝰ in
feudo quod feuduꝫ alicui cōceſſum pro ſe ⁊ heredibꝰ ſuis nō trāſ-
42 eat ad nō heredes. † Pro quo etiam facit quia generalis natura
feudi eſt quod feudum nouū non tranſeat niſi ad heredes ꝑ text.
in cap. j. §. hoc quoqꝫ. d̄ ſucceſſione feudi ⁊ melius in capit. vnico.
an agnatus vel filius defuncti repudiata hereditate poſſit feudū
retinere vbi deciditur generaliter quod filius nō ſuccedit in feudo
repudiata hereditate paterna. Secus in agnato ⁊ ſic in trāſuerſa
li qui feudum poteſt acceptare ſine hereditate ſi fuerit paternum:
ergō ſecus a cōtrario ſi fuerit nouum. Ex quo patet ꝙ feudū no-
uum non deuoluitur ad aliquem niſi ſit heres. Sed feudum iſtud
inchoauit in perſona henrici: vnde eo mortuo nouuꝫ dicebat̃ nō
paternum: merito non debebat admitti aliquis non heres: ⁊ licet
fuerit per conſtitutiones regni receſſum a iure communi ſeu gene
rali feudorum conſuetudine inquantum deciditur quod tranſuer
ſales ſuccedunt etiam in feudo nouo in quo de iure cōmuni nō ve
niunt: vt in cap. j. de fratribus de nouo beneficio inueſtitis. ⁊ in ca
pitu. vnico. in fi. de duobꝰ fratribus a capitaneo inueſtitis. ⁊ in ca
pitu. vnico. in fi. de ſucceſſio. feud. in vſibꝰ feudo. nō propterea eſt
diſpoſitum per conſtitutiones regni quas viderim quod in feudo
ſaltim nouo ſuccedant tranſuerſales non heredes cum regulariter
de iure communi in rebus ad defunctum pertinentibꝰ non ſucce-
dant ab inteſtato non heredes: vnde nō ſuadet ratio ꝙ tranſuer-
ſales non heredes admittantur etiam in regno Sicilie ad feuduꝫ
43 nouum ſi nō ſint heredes defuncti. †. Et propterea nō ob. ſi quis
diceret quod verbum heredes nō ſumatur pro heredibus heredi
tatis: ſed pro heredibus ſanguinis. Nam plures ſunt ſpecies here
dum. Quidam ſunt heredes hereditatis quidaꝫ ſunt heredes ſan
guinis: vt dicit Inno. in rubrica d̄ iurepatro. ⁊ Bal. in. c. j. in fi. de
eo qui ſibi ⁊ heredibus ſuis maſculis ⁊ feminis ⁊ in quodā ſuo cō
ſilio qd̄ incipi. Premiſſis verbis ſtatutoruꝫ. ⁊. in. c. j. §. hoc quoqꝫ.
qui feudum dare poſ. x. col. ad hoc etiam. c. vnicum. ver. ſi enim. de
ſuc. in. feu. c. j. de fratribꝰ de nouo benefi. inue. ⁊ in. c. j. §. itē ſi fue-
rint. qui. mo. feud. amit. ⁊ in. c. ij. apud quem vel quos cōtro. feud.
diffi. debe. facit tex. in. d. titulo d̄ eo qui ſibi ⁊ hered. ſuis: in rubro ⁊
nigro. ⁊ in. c. vnico. §. ⁊ ſi clientulus. de alie. feu. ⁊ in. c. vnicū. §. hoc
quoqꝫ. de ſucceſ. feu. ⁊. c. vnicum. d̄ duobus fra. a cap. inue. ⁊ in. c. j.
§. pe. de lege corra. ⁊. c. j. de eo qui finē fecit agna. ⁊. c. fi. ſi de feudo
fue. controuer. inter do. ⁊ vaſal. ⁊ tex. cuꝫ glo. in. l. ex facto. §. fin. ff.
ad treb. ⁊ glo. in. l. etiā. ff. ſolu. ma. ⁊ Bar. in. l. j. C. ſi libera. imper.
ſocius. Licet enim in materia feudoꝝ verbuꝫ heres qn̄qꝫ ſumat̃ ꝑ
herede ſanguinis tamen non propterea trāſit feudū ad attinentē
per ſanguinē niſi ſit heres hereditatis per iura ſuperius adducta.
Preterea in dictis iuribus verbum heres ſumitur pro decendēti-
bus non pro tranſuerſalibus: vt probat tex. in. d. §. ⁊ ſi cliētulus. ⁊
in. d. §. hoc quoqꝫ. ⁊ in. d. l. ex facto. §. fi. Nō auteꝫ ita ſumitur in ca
ſu noſtro: in quo de natura feudi ſm̄ conſtituitiones regni veniūt
etiam tranſuerſales vt. s̄. deductum eſt. ⁊ etiam in dicta cōceſſiōe
cōſtat quod verbum heres refertur etiaꝫ ad alios ꝙ̄ ad liberos vt
patet ex verbis ipſius conceſſionis: vbi dicitur quod maior natu
preferatur fratribus coheredibus. per que etiam verba demonſtra
tur quod verbum heredibꝰ non ſumitur pro heredibꝰ ſanguinis.
Dato quod heredes ſanguinis dicerētur etiam tranſuerſales. Nā
ex quo premiſit de fratribꝰ fruſtra adiecisſet heredibꝰ ſi ſolum con
iunctionem ſanguinis demonſtrare voluiſſet: cū illa per verbum
fratribus euidentiꝰ demonſtrata fuerit: ⁊ etiam quia copula ⁊: ſo
let poni inter diuerſa. vt per glo. in rubrica. ff. de iur ⁊ fac. igno. Et
ſolet aliquid addere ad p̄cedentia: vt eſt tex. ſing. ff. de lega. iij. in. l.
ea tamen adiectio. ⁊ licet verbū heredes ſumatur quādoqꝫ pro li-
beris: tamen tunc non veniūt liberi niſi ſint heredes. dicit Pau.
de caſt. in. d. l. ex facto. §. fi. ⁊ quādo pater ſtipulat̃ pro ſe ⁊ filijs ve-
niunt filij etiam nō heredes: ſaltem in materia non tranſitoria ad
heredes extraneos quando pro ſe ⁊ filijs ⁊ heredibus non veniūt
filij non heredes: prout volūt Bar. ⁊ doc. in. l. gallus. §. etiam. ⁊. §.
nunc de lege. ff. de lib. ⁊ poſth. ⁊ Barto. in. d. l. iuriſiurandi. §. ſi li-
beri. ⁊ in. l. quod dicitur. de verbo. obliga. ⁊ Imo. ibi. ⁊ in. c. potuit.
de loca. ⁊ Bal. in. l. liberti liberteqꝫ. de ope. li. ⁊ idem decidit Bal.
in. c. j. an agna. vel fi. repudia. he. x. coll. in. iiij. colum. vbi in feudo
facit tres caſus: aut ſtipulatur feudum ſimpliciter aut pro ſe ⁊ he
redibus: aut pro ſe ⁊ liberis. primo ⁊ ſecūdo caſu non poteſt filius
habere niſi ſit heres: tertio ſic. Item Andre. de Yſernia in. c. j. de
alie. feu. facit differentiam an feudum quis acquiſiuerit pro ſe ⁊ fi
lijs: an pro ſe ⁊ heredibꝰ: vnde cum in inueſtitura ⁊ conceſſione fa
cta dicto comiti henrico dicatur pro ſe ⁊ heredibus ſuis ponantur
illa verba fratribus ⁊ coheredibꝰ dicamus quod dictum feudum
nō deuoluatur ad nō heredem. Cū itaqꝫ dictus Anto. de Barre
ſio non adiuerit hereditatem dicti comitis henrici nec illam trāſ-
miſerit cū hereditas non adita per tranſuerſalem non tranſmittat̃
l. qm̄ ſororē. C. de iure deli. ⁊. l. vnica. §. ſin aūt in ſeuiſſimo. C. de ca.
tol. ⁊. l. emancipata. C. qui admit. cū ſimi. non pōt dictꝰ Antoniꝰ,
eius nepos ex perſona dicti Antonij de barreſio ſui aui adire he-
reditatē dicti henrici. ⁊ ꝯ̄r nec cōſequi feudū predictū ex perſona
ipſiꝰ Antonij de barreſio ſui aui: preſuppoſito ꝙ. d. feudū nō po-
tuerit ſine hereditate cōſequi propter dictū verbū heredibꝰ in con
ceſſione principis appoſitū prout. s̄. deductū eſt. Nec etiam poteſt
dictus Antoniꝰ peri venire ad hereditatē dicti henrici ex perſo-
na ſua: tū qꝛ ſupereſt filia Antonij ſpacafora que eſt propinquior
in gradu dicto Antonio peri. ⁊ ideo cū excludit ab hereditate in
auf. de here. ab inteſt. veni. §. ſi vero neqꝫ fratres. vt in. d. auf. poſt
fratres fratrūqꝫ filios: tum etiam: qꝛ. d. Antonius peri nō fuerat
conceptus in vita dicti comitis hērici: ⁊ cōcepti poſt mortem eiꝰ
de cuiꝰ hereditate agitur ſibi nō ſuccedūt. l. titiꝰ. ⁊. l. item pretor. ff.
de ſu. ⁊ leg. ⁊. l. j. §. ſi quis proximior. ff. vnde cog. ⁊. l. paulus. §. pau
lus. ver. rñ ſum enim. ff. de bo. libe. vnde ſimiliter non poteſt venire
ad dictum feudū ſaltem preſuppoſito: vt. s̄. qd̄ nō ſuccedat qs in
hoc feudo niſi ſit heres per ſupradicta: filia aūt Antonij ſpacafo-
ra erat concepta ⁊ nata in vita dicti comitis henrici. Ideo pōt ve
nire ad hereditatem dicti henrici ⁊ ad dictum feudū ex perſona ꝓ
pria ſi preſupponeretur a nemine fuiſſe apprehenſam hereditatē
ex teſtamento nec ab inteſtato. Tamen dicitur ꝙ mater dicti An
tonij ſpacafora adiuit hereditatē dicti comitis henrici ſeu fratris.
44 † Ex his itaqꝫ remanet concluſio qd̄ dictū feudū non poteſt per-
tinere ad dictum Antoniū peri. Nec ex teſtamento dicti comitis
Henrici: nec ab inteſtato: nec obſtant adducta in contrariū: non
eñ ob. ꝙ dictus Antonius de barreſio erat maſculus: qꝛ ſatis eſt
reſpōſum. s̄. Nam videt̃ preponderare qualitas prioritatis in gra
du ⁊ qualitas etatis ſaltim ſimul iūcte ex forma ꝯſtitutionū regni
per. s̄. latius dicta propter que nō ob. d. c. j. de eo q ſibi ⁊ heredibꝰ
ſuis prout ⁊ ibi dicit Andre. de Yſernia vt. s̄. deductū eſt. Intelli
gitur. eñ ſecundū generalem naturam ſeu conſuetudinē feudorū
ſcd̄m quam nō admittunt̃ femine niſi ex facto. Et poſſet intelligi
qn̄ concurrerent plures in eodem gradu: ꝓut contingit in caſu ibi
expreſſo vbi Bal. nō ſe declarat. ſed in concluſionibꝰ ſuis quas fa
cit finito opere: dicit ſuper eodem titulo qd̄ nepos prefert̃ amite li
cet ratio tex. generalis appareat ⁊ glo. extendat etiam ad caſum
vbi eſſet diſparitas gradus: ſꝫ quicquid ſit de iure cōi feudorū in
terminis noſtris dicendū eſt: vt. s̄. attentis cōſtitutionibꝰ regni ſu
pra ponderatis ⁊ attentis verbis cōceſſionis facte per principem
de dictis feudis: que verba reperio appoſita etiā in ſimilibus con-
ceſſionibus. nec ob. d. §. filius autē ſub rubrica de ſucceſſione nobi-
liū in feudis in contrariū pōderatus: qꝛ loqtur in feudo antiquo:
vt expreſſe ſonant verba illiꝰ litere: nos aūt loqmur in feudo nouo
quia de nouo queſitum dicto comiti henrico. Nec vnq̄ꝫ fuit aui di
cti Antonij de barreſio: in feudis autem de nouo queſitis patruo
ſubditur ibi. §. ſeq. qd̄ nepotes ex fratribꝰ nō ſuccedunt: vnde dicta
conſtitutio vt de ſucceſſionibus in. §. in acquiſitis videt̃ decidere
contra dictū Antoniū de barreſio cū dicto feudo ſint comitatus
et baronia: de quibus loquitur dicta cōſtitutio de ſucceſſionibus
in principio. Nec eſſet abſonū conſtitutionē ſi aliquem ⁊ conſtitu-
tionem editam intelligeret̃ in feudis nō nobilium ſed vilioribus
feudis ⁊ conſtitutionem vt de ſucceſſionibus intelligeret̃ in maio-
ribus feudis: prout ſunt comitatꝰ ⁊ baronie: vt ſic dicte cōſtitutio
nes adinuicem concordent̃: ꝓut decet. arg. c. cū expediat. de elect.
in. vj. ⁊. l. vnice. C. de inoffi. dotibꝰ. ex hoc niſi dicta conſtō ꝯſtōneꝫ
ſe referat

se referat ad dictā cōstōnem vt de successionibus z non ad dictaz
cōstitutionē si aliquem. Nam tunc aliter dicendū foret. nam cōsti-
tutio noua ad aliā se referēs dz intelligi fz terminos eius ad quā
refertur: vt in auť. de filijs ante instrumēta dotalia natis. circa me
diū. z. l. si ita scripsero. de cōdi. z demon. z. l. asse toto. de here. insti.
cū si. Nec ob. q mater dicti Antonij de barresio fuerat primoge-
nita: qz lz ipsa esset primo genita nō colligitur propterea quin An
tonius de barresio fuerit vltimogenitus z in citeriori gradu. Cō-
stitutiones em̄ regni cōsiderāt ante oīa proximioritatē in gradu:
deinde considerant etatē existentium in eodē gradu habētiū suc-
cedere in feudo: vt pz in. d. c. si aliquem. z in. d. c. cōstitutionē. non
autē cōsiderāt simpliciter ius primogeniture: vnde nō sum⁹ oīno
in terminis illius vulgaris qōnis vtrū. s. in regno succedat nepos
et filij primogeniti an vero fili⁹ scdogenitus stāte qstōne vel cōsue
tudine q succedat primogenitus: nam tūc vr̄ considerare ius pri-
mogeniture q ius dicitur trāsire in nepotem: in casu aūt nr̄o vide
tur considerari etas eorū qui supsunt. Etas aūt nō trāsit de patre
vel matre in filiū vt de se qstat. Per qd tollunť plures rōnes que
in illa qōne p nepote assignanť de qb⁹ p Bal. in. l. cū antiqorib⁹.
C. de iure delib. Nec in terminis illius qōnis qsideratur pximiori
tas in gradu: put in termīs nr̄is. Unde termini sunt separati: z in
sup illa est ardua qō qua multi doc. tenēt q fili⁹ secūdogenit⁹ pfe
rať: ita papa pronunciauit p rege ruberto: de quo in cle. pastora-
45 lis. de re iud. † Snīa aūt pncipis facit ius etiā inter alios tāq iu-
ris interpretatiua. l. fi. C. de. ll. z dispōni papali vř standum nō so
lum in terris ecclesie: sed etiā in terris imperij cū negari possit qn
46 casus sit de iure ciuili dubius. † Unde stādum est declaratiōi iu-
ris canonici per ea que habentur in. c. j. de noui ope. nun. Cū de iu
re ciuili sit dubium adeo q Bal. dicit soluat apollo z recurrendū
esse ad principis interpretationem: z sentit standum esse declara-
tioni facte per papam Bonifacium: z in. l. iij. C. de suis z leg. con
cludit q si filius secundogenitus natus fuit ante nepotem ex filio
primogenito: prout contingit in casu nostro ipse preferať z ibi cū
eo transit Raphael fulg. hanc partem consulendo tenuit Pet. de
ancha. consi. xcj. incip. dicta facta narratio contrariam partez re-
currit Panor. in. c. licet de voto dicens q eam tenet Joan. and. in
addit. titu. de feu. z Bal. in. l. cum antiquioribus. z idem tenuit in
cōsi. suo mihi. lxxxvj. incip. in presenti qōne. Et hāc partem firmat
Rich. ma. Cy. Bal. z Sali. z Pau. de cast. in. l. si viua matre. C. d
bo. ma. z bar. auť. post fratres. de le. her. z Bal. in. l. tutela. §. legiti
ma. ff. de le. her. z Jo. de Imo. z domi. de san. ge. i. c. grādi. de sup
plenda negligētia prelatorum. z Andr. de ysernia in. c. j. de natu-
ra success. feud. Nec obst. quod supra in contrariū adduxi adducē
do dictum Andree de ysernia dicentis q filia primogeniti exclu-
dit secundogenitū: qz loquitur quando secundogenitus fuerat ex
clusus a primogenito qui successerat in feudo: nā tunc filia succe-
dit patri in dicto feudo excluso eius patruo. Nos autem loqmur
quando primogenitus vel primogenita sorore pdecessit: z postea
decessit feudatarius supstite sorore z filio sororis predefuncte. vn-
de qcurrūt soror z nepos ex sorore predefuncta: quo casu aliud di
cendum est per iam dicta stantibus constitutionibus regni. s. pō
45 deratis. Non etiam obstat q vltimo loco dicebam q nepos pdi
ctus z soror simul cōcurrāt in dicto feudo. qz rńdetur q illud pro-
cederet de iure cōmuni z ex generali qsuetudine feudi sm quā con
suetudinē vel ius qmune nō disponitur q maior natu z pximior
in gradu indistincte succedat z preferatur alijs minorib⁹ natu vř
posterioribus in gradu: que constitutiones sunt per qsuetudinez
interpretate q nunq duo simul succedunt in vno feudo. z cōsuetu
do est optima legum z statutorū interpres. c. cum dilectus. de cō-
suetudine. z. l. cum de interpretatione. ff. de. ll. Qd maxime obser-
uandū est in feudis superioribus: prout sunt ducatus marchiona
tus z comitatus. que feuda de iure cōmuni nō debēt diuidi vt in
c. imperialē. §. preterea ducatus. de phibita feudi alienatiōe p Fe
dericū. z ibi no. Bal. q feuda principatū non diuidunt adducēs
rationem euangelicā omne regnū in se diuisum desolabitur. Item
Aristotelē dicentē. xij. metaphysice. in fi. entia nolunt male dispo
ni nec bona pluralitas principum: z q hmōi feuda nō diuidātur
voluit Specu. in titu. de feudis. §. qm̄. versi. xxxj. z Bal. in. l. si plu-
res. C. de conditio. insertis. Licet non ex hoc dicerē q in hmōi feu
dis maiorib⁹ plures nō succedāt: sed hoc generaliter firmo p con
stitutiones regni Sicilie vt. s. interpretatas per cōsuetudinē. z ra
ro vel nunq reperietur casus in quo non sit persona cui inhereat
aliqua ex qualitatibus ponderatis in dictis constitutionibus pro
pter quā ipsa preferatur alijs. Si tamen daretur casus q duo filij
masculi vel femine simul nascerenť puta sciso vētre matris cessa
rent dicte qstōnes z forte non esset locus cōsuetudini cū hmōi ca-
sus nō sit solitus z sic non sit moribus populi decisus: vñ remane
re videreť sub dispositione iuris cōis tanq a cōstitutiōe vel cōsue
tudine non prouisus. ar. l. cōmodissime. de lib. z posth. cū concor. z
l. ius singulare. z. l. qd vero cōtra. ff. de. ll. cū si. hoc tñ nō tangit the
ma nostrū: ideo nō insistendū. Ex his itaqz cōcludamus q dict⁹
Antoperi de barresio non succedat dicto comiti henrico in dicto
feudo dicti comitat⁹ z baronie neqz ex testō neqz ab itestato neqz
48 ex persona sua neqz ex persona Antonij d barresio sui aui. † Re-
stat itaqz deuenire ad secundam difficultatem principalem. scz ad
quam pertineat dictum feudū an ad dñam Joānam filiam dicti
Antonij spacafora an aūt ad dictā dñam Beatricem neptem di
cti Antonij spacafora ex psona Thomasij filij eiusdē antonij z p
culdubio cessante omni dispositione dicti Antonij spacafora z di
cti comitis hērici preferenda esset dicta dña Joanna tanq predi-
ctis proximior in gradu z tanq maior natu: vñ solū est vidēdū an
dispositiones predictorum iuuent dictam dñam Beatricem z p
fecto dispositio dicti comitis hērici ad hoc se nō extendit: adducū
tur aūt due donatiōes facte per dictū Antoniū spacafora: vna de
comitatu sclafani dicto Thomasio patri dicte dñe Beatricis: alte
ra d dicto comitatu z d dicta barronia catauuituri facta dicte do
mine beatrici. z vidētur dicte donationes valere maxime per text.
constitutiōis volētes vltimo loco edite in regno Sicilie: vbi gene-
raliter cōcediť qd feudatarij possint feuda alienare quolibet titulo
alienatiōis z in spē exprimiť de titulo donatiōis q qstitutio appa
ret edita in fauorem feudatariorū vt deprehendiť ex prefatione di
cte qstitutionis: ibi longius solito posse gaudere z eorum emergēti-
bus pro tpe et necessitatibus zc. z ibi intuitu seruitiorum dñis regi-
bus zc. Hmōi aūt prefatiōes sunt attēdēde. l. pacomeuius andro
tenes. ff. de here. insti. l. titia. §. idem respondit. ff. de ver. ob. l. item
qz. ff. de pac. z p Bar. in. l. ambitiosa. ff. de decretis ab ordine faciē
dis. vñ hoc respectu vř fauorabilis z ampliāda. argu. regule odia.
scdo rńsp. in. vj. cum simi. iuncta. l. qui exceptionē. ff. de cōdi. inde.
Quod maxime vř dōm ex quo alienauit in psonas que sperabāt
49 in feudo succedere † put al's videm⁹ qd lz pater nō possit in extra
neos alienare ius patronat⁹: qd trāsit ad filios etiā nō heredes. l. iu
risiurādi. §. si liberi. ff. de operis libe. z qd ibi per Bar. z p Bal. in
l. liberti liberteqz. C. eo. ti. Et tñ potest libert⁹ assignari vni ex plu-
ribus liberis in potestate. l. j. in prīcipio. z quasi per totum titulū
de assignandis libertis. z idem tenet in feudo Andre. de ysernia.
in. c. oēs. si de feudo fue. cōtro. inter do. z ag. assimilādo in hoc feu
dum iuri patronatus seu assignationi libertorum z in libertis h pce
dit etiam si ille cui assignauit sit posterior in gradu adeo qd al'as
a pximiori in gradu excludereť vt est expressūm in. l. iij. in prīci. et
50 §. j. eo. tit. † Et hoc idem dicit in emphyteosi Bald. in auť. si quas
ruinas. C. de sac. sanc. eccle. z Spe. in titu. de locato. §. nunc vo ali-
qua. ver. lxxviij. volentes q licet quis reciperet emphyteosim pro
se z suis filijs: nihilominus potest vni filio assignare emphyteosiz
z in fi. ver. dicit q eadē qd fieri consueuit in feudo z sic vř velle qd
idem fit in feudo: idē consuluit Pe. de an. in cōsi. xiij. inci. casus ta
lis est narratur in facto fuisse dubitatus pater: qd maxime vř pro
cedere qñ emphyteosis est concessa alicui pro se z suis heredibus:
put nota. Imo. in. l. qd dicitur. ff. de ver. ob. z in. c. potuit. de loca.
dicēs ita se consuluisse apud lucā. Uñ idem videtur dicēdū in feu-
do de quo agiť qd fuit cōcessum comiti hērico deinde comiti An
51 tonio spacafora confirmatum pro se z suis heredibus. † Facit etiā
qd habetur in. l. femine. in prin. z circa fi. in ver. nec super huiusmo
di. C. de secun. nup. vbi mulier transiens ad secundas nuptias po-
test relinquere vni filio primi matrimonij alijs exclusis ea que ha-
buit a primo viro: licet propter transitum ad secunda vota illa bo
na forent necessario deuoluenda ad filios primi matrimonij: licet
non possit in extraneam personam relinquere: vt in ea. l. dicto ver
52 si. nec super huiusmodi. † ad hoc etiam quod no. andr. de yser. in
c. j. de alie. feu. dicens quod pater potest alienare feudū dño cōsen
tiente sine consensu filiorum siue simpliciter feudum fuerit quesitum
siue fuerit quesitū p se z suis heredibus. z videť facere differentiā
vtrū quesiuerit p se z filijs: vtrū pro se z heredib⁹. z maxime pmit
titur qñ fit ei qui al's est pximior: qz. s. ipē sit successurus. c. j. in fi. de
alie. feu. pr̄. z. c. j. §. sz z res. per quos fiat inuesti. ad hoc etiā qd not.
bal. in. l. cum virū. in fi. C. de fideicom. vbi dicit q lz feuda z empy
teosis ecclesie non veniant in resti. fideicōmissi. ar. l. si proni. in pn.
ff. ad trebel. tñ si fideicōmissari⁹ est de psonis que pnt succedere in
feudo z emphyteosi bene veniūt: puta d liberis ad liberos qd di-
ctum refert z approbat Pau. de ca. in. d. l. si patroni. dicēs q idē
tenet Jo. an. in addi. spe. in ti. de locato. §. nunc vero aliqua. versi.
cxij. Ideo cum dictus Antonius spacafora inuestitus dictis feu
dis pro se z heredibus suis dictas alienationes fecerit filio z nepti
ex filio videť dōm qd dicte donationes teneāt: z qñter dicta feuda
non fuerint amplius dicti Antonij spacafora: sz dicte domīe bea-
trici eius nepti ex concessionibus dicti comitis Antonij: maxime
cum sint iurate: cum iuramenta soleant firmare contractus al's in
ualidos: dūmodo seruari possint sine dispēdio salutis eterne. auť.
sacra pub. C. si aduer. vē. c. cū cōtingat. extra. d iureiu. z. c. lz mulie
res. eo. ti. li. vj. z. c. quāuis. de pact. eo. li. Et idē etiā disposuit dict⁹
Antoni⁹ spacafora ī suo testamēto. Nec vñr obstare codicilli post
ea dicto Antonio spacafora editi: in qbus disponitur q dict⁹ co-
mitat⁹ pueniat ad eū ad quē de iure spectare dz: z illi detur qz per
dcā vba non tolliť qn dcā feuda deuenire debeāt z spectent ad di
ctā dñaz beatricē cū ad eā ptinere videāť vigore dcārū donationū

et sic verba codicillorū nō repugnant: ꝛ insup donatiões inter vivos: put fuerūt p̄dicte nō pñt reuocari. l. aristo. ꝛ. l. vbi ita donat. ff. de do. ꝛ. l. sicut. C. de ac. ꝛ ob. Et insuper instōnes facte in testō nō pñt per codicillos reuocari. l. ꝙ per manus. ff. de iure codi. ꝛ. l. ij. in prin. C. eo. titu.

53 ¶ † His tamē nō ob. ꝯtrariū vr̄ de iure rñdendū. nam premittendū est ꝙ de iure cōi nō pōt feudū alienari sine cōsensu dñi: vt in. d. c. impialē. ꝛ in. c. j. de phibita feu. alie. p Lotrariū ꝛ in. c. j. ver. huic cōsuetudini. de alie. feu. ꝛ in. c. j. §. sʒ ꝛ res p quos fiat inue. ꝛ si est feudū antiquū seu p̄rnū nō pōt alienari sine cōsensu agnatorū in eorū p̄iudiciū: vt in. c. j. de alie. feu. pr̄. ꝛ ita ibi voluit And. de ẏser. ꝛ bal. Nec valet dispō patris in preiudiciū filiorū quominus succedāt prout de iure succedūt vt est expssum in c. j. de suc. feu. in prin. ibi nulla dispōne defuncti in feudo manente vel valente: ꝛ ibi Andr. de ẏser. ꝛ Bal. ita notātes ex illo tex. Idē voluit bal. in. d. c. impialē. de phibi. feu. alie. p Fede. in prin. ꝛ in. §. hoc quoqꝫ. in tertia. ꝛ pe. col. ver. quero vtrum pater possit feudūʒ assignare vni filiorum: vbi lʒ adducat varias opi. tamen cōcludit ꝙ non possit pater assignare feudū vni filiorum siue ipse quesiuerit siue alter: ꝛ idem vult ibi Jac. de bel. Idē voluit And. de ẏser. in. c. j. de alie. feu. volens ꝙ pater non possit feudum vni filio assignare in preiudicium alterius filij: idem voluit ibi Bal. voluit angelus in. l. item videndum. §. nunc videamꝰ. ff. de petit. heredi. vbi post Jac. bu. tenet ꝙ pater nō potest emphyteosim vel feudū assignare in preiudiciū aliorū: ꝛ idem tenet ibi Pe. de anc. dicēs Ja. bu. idem cōsuluisse. ꝛ itē Bal. in. l. qui se patris. C. vnde liberi vult ꝙ pater non pōt priuare filiū feudo antiquo: lʒ aliud dicat in nouo. Nos autem sumus in antiquo merito ꝛc. similem differentiam inter feudum nouum ꝛ antiquū facit And. de ẏser. in. c. j. de alie. feudi paterni. ar. illius tex. a contrario sensu. ꝛ audio ꝙ hoc approbat consuetudo regni ꝙ primꝰ acquisitor pōt disponere de feudo ad sui beneplacitū. Et videmus in comite hērico et cuius dispositione habuit comes antonius. ꝛ si. d. c. j. d succe. feu. intelligeretur in dicto regno etiam in primo acquisitore non successisset Antonius spacafora vigore testamēti (put d facto nō dico d iure). Successit tamē ad propositū non refert: qꝛ sumꝰ in feudo antiquo. Licet de iure non sit expeditū ꝙ possit et nouū alienare bald. in. l. j. in fi. C. p quas psonas nobis acqui. ꝙ si sibi p se ꝛ filijs est gratis cōcessum non pōt filio auferre. Si vero non gratis sentit ꝯtra. Accedat optime ad predicta qd notant Host. Jo. an. d. Ant. Jmo. et alij omnes in. c. licet. de voto concludentes ꝙ pater nō potest auferre ius succedendi ratione primogeniture sine iusta cā: sic nec potest puare legitima. Ita etiā voluit and. de ẏser. in. c. oēs filij. in titu. si de feu. fue. cōtro. inter. d. ꝛ ag. ꝛ Old. in cōsi. xciiij. inci. elegāter circa negotiū ꝛ ad idē ēt optīe facit qd hr̄ in. l. apud iulianū. §. si qs alicui. ff. de le. j. vbi dicūt Dy. Ang. ꝛ Pau. de ca. ꝙ si pater stipulat emphyteosim p se ꝛ filijs nō pōt pr̄ p̄iudicari filio. ꝛ Pet. de anch. in consi. ccccix. ꝛ Pau. de ca. in consi. clxij. ꝛ idʒ voluit pōta. in. l. vnica. C. qñ non pe. par. in. xxviij. col. allegans Fed. de se. in consi. ccxxij. ꝛ bar. in. d. l. iurisiurādi. §. si liberi. ꝛ Bal. post Dy. d. §. si qs alicui. Et lʒ bal. in auk. si quas ruinas. C. de sac. sanc. ec. voluerit ꝯtrium: rationes sue militant primo acquisitore non autem in alijs put est casus noster: ꝛ etiā in primo acquisitore non est omnino tuta eius opinio per predicta: vnde hec etiā possent adduci cōtra Antoniū peri de barresio in prima difficultate. s. decisa. Et ex his videt ꝙ dictus Antonius spacafora nō potuerit dictā bona feudalia alienare in preiudiciū eorū: ad quos de iure deuoluēda erant dicta feuda. Nec etiam potuerit de eis disponere in suo testō et multoclarius videt dōm ꝙ testm̄ nō preiudicet. ex eo maxime qꝛ qñ quis in testō relinquit rē in qua hʒ ius morte finiturūʒ relictuʒ euanescit: qꝛ censet relinquere ius suū. l. vxor pati ui. C. de lega. ꝛ. l. qd in rerū. §. si vsumfructū. ff. e. ti. ꝛ. l. sticho. ff. de vsufruct. leg. put in hac materia feudali cōcludunt Bald. Angel. Pet. de anchar. post Jac. but. in. d. §. nunc videamus. ꝛ ita al's vidi cōsultū p dominū bñdictū caprā in ardua causa baronum de sabellis ꝛ

54 hoc idē videt dōm p dispositionē. d. c. de succes. feu. † Circa alienatiōes autē factas inter viuos alijs ēt rōnibus vr̄ deduci posse qd non habeant preiudicare dicte domine Joanne. Nā primo capiēdo donationē factam thomasio est ponderandū ꝙ in dicta donatione est appositum vnū capitulū ꝙ si dictus Thomasius decesserit sine filijs legitimis ꝛ naturalibus viuente dicto Antonio spacafora donāte reuerteretur dictus comitatus ad ipsum donātē et non dixit sine filiabus: vnde potest ponderari quod masculinū non cōcipit femininum per ea que tradit Archid. post Guid. de suzza. xvij. q. iiij. in. c. si quis suadente. Concludentes ꝙ in cōtractibus masculinū nō concipit femininum. ꝛ idē voluit Jmo. in. l si ita scriptum sit filiabꝰ. de leg. ij. ꝛ in. c. potuit. in vlt. col. extra de locato. vbi per hoc dicit se cōsuluisse ꝙ si pater recepit emphyteosim pro se ꝛ filijs non cōprehēdantur filie nisi consuetudo al'r se haberet: ꝛ idem voluit Ponta. in. l. ij. in prin. in. vj. col. de ver. ob. ꝛ ad hoc facit in casu nostro: quia docto. vbiqꝫ dicunt ꝙ in materia differenti masculinū nō concipit femininū: materia autē nostra feudalis satis potest dici differens cum de generali natura feudorū femine non succedant: ꝛ in regno Sicilie masculi feminis preferant ita ꝙ sit in hac materia differentia sexus vt. s. deductū est. Ideo censeatur materia differēs penes sexū. qd ꝛ persuadetur ex eo qꝛ pater disponēs pretendebat filiū filie donādo filio masculo excludendo feminam. Nec est verisimile qd voluerit se puare et filiā ppter filias feminas filij masculi: ꝛ insup ipse filius habebat filiā natā ex alio matrimonio que nō sperabatur mori ante patrē p tex. in. l. cū tale. in prin. ff. de condi. ꝛ demō. ꝛ si intelligeretur illa conditio etiam de filiabus illa conditio nō sperabatur habere euenire: cum non esset spes qd filia nata nō superesset patri per. d. l. cū tale ꝛ insuper vicerex socer dicti Thomasij qui paciscebatur ꝛ recipiebat donationem pro genero verisimiliter non habebat considerationem filie primi matrimonij: ꝛ insuper dicta donatio fuit dicto Thomasio facta contemplatione illius matrimonij quod tūc contrahebatur cum filia dicti viceregis: vt in prefatione ipsius donationis exprimitur sibi intuitu dicti matrimonij. Est itaqꝫ verisimile qd de filijs secundi matrimonij intelligerent: sed quia loquebātur de filijs in masculino genere ꝛ non de filiabus non curarūt exprimere de filijs ipsiꝰ matrimonij: cum ex primo non superesset aliquis masculus: sed sola filia femina: in dubijs autem attendit illud quod est verisimilius. l. i obscuris inspici. ꝛ. l. semper in stipulationibus. ff. de regu. iuris ꝛ in. c. inspicitur in obscuris. eodem titulo. lib. vj. ꝛ cum casus occurrisset mortis dicti Thomasij superstite filia pmi matrimonij ꝛ Antonio patre ipsoqꝫ donatore ꝛ foret disceptatio an dictus Thomasius decessisset sine filijs fuerūt examinati testes: vt audio qui deponebant quod fuit intellectuʒ de filijs ipsius matrimonij tunc ꝯtracti: ꝛ ex ea ratione fuit apud dictum Antonium spacafora tanꝙ vigore dicti pacti reuersuʒ: ꝛ licet predicta fuerint inter alios acta: tamen in re saltem ita dubia multum conferunt cū ꝛ al's aliquem fidem faciant. vt not. in. l. res hereditarie. ꝛ ibi per docto. de crimine expila. hereditatis. ꝛ facit l. a sententia. in princip. ff. de appel. ꝛ quod ibi per doct. ꝛ propter ea stantibus his coniecturis videtur tenendum ꝙ dictum feuduʒ post mortem dicti Thomasij pertinuerit ad dictum Antoniū spacafora.

55 † Dato autem quod quis vellet in hoc tenere contrarium potest secūda rōne impugnari dicta donatio: qꝛ videtur posse dici qd dictus Antonius spacafora in dicta donatiōe cēseatur donasse ius suum qd habebat in dictis feudis. arg. d. l. vxor patrui'. cū si. s. adductis. Ideo finito iure autoris censeatur resolutum ius donatarij. l. lex vectigali. ff. de pig. ꝛ ideo dicta donatio non preiudicet dicte dñe Joanne pōst mortē dicti Antonij spacafora p ea q̄

56 s. diximus circa vltimā volūtatē. † nam bonū est argumētū in dubio de cōtractibus ad vltimas voluntates ꝛ econtra. l. seruuʒ filij. §. eum q chyrographū. de leg. j. ꝛ. l. si ex legati causa. ꝛ. l. ita stipulatus. §. sabinus. de ver. oblig. ꝛ in. l. fi. C. de leg. cum si. cuʒ satis sit amico in aliquibus subueniri. l. tutori. de nego. gest. ꝛ non debeat censeri actum de preiudicio tertij. ar. c. cuʒ dilectus. de ꝯsue. ꝛ. c. ex

57 tuarum. de priui. ꝛ. l. cum auus. C. de emā. cum si. † Preterea ꝛ tertio dicta donatio fuit facta filio existenti in potestate: quādo autē donatur filio in potestate donatio nō tenet nisi confirmetur morte donantis interueniente. s. traditone. l. ij. C. de inoffic. dona. ꝛ habetur in. l. filie cuius. C. fa. her. ꝛ in auk. ex testō. ꝛ in. l. si donatiōe. C. de colla. ꝛ p bar. in. l. j. §. sed nec castrēse. ff. de colla. bono. ꝛ si dicat pater emācipauit dñm Thomasium ꝛ postea cū eo ꝯtraxit vr̄ posse respōderi qd post emācipationem cōtraxit cū dicto eius filio ratificando ꝛ confirmando dictam primam donationē ꝛ promittēdo nō ꝯuenire: nō aūt donādo de nouo. vñ cū pria donatio fuerit ipso iure nulla non videbat posse ratificari nec cōfirmari: sʒ de nouo fieri qd nō fuit factū.

58 † Cōfirmatio em̄ psupponit aliqd subiectū ꝯfirmabile. c. auditis. d elec. facit qd no. gl. in. c. ꝙ sit. eo. ti. lib. vj. ꝛ qd no. in. c. prudentia. de offi. de leg. licet hanc rōneʒ nō aliter firmē: insup nec interuenerat traditio. quo casu sola emācipatiōe fuisset donatio confirmata. Prout habetur in iuribus preal leg. ꝛ insuper dato qd valeret donatio nō obstantibus p̄dictis vel ex eo qꝛ non fuerit donatio simplex: sed ob causam vt. s. dictus Thomasius renunciaret bonis maternis propter qd vsqꝫ ad concurrentes quantitatem in vero valeret donatio inter patrem ꝛ filium per ea que habentur in. d. l. si donatione ꝛ in. l. si forte. de cast. pe. Nihilominus ex dicta donatione non fuit ius translatum in dictuʒ thomasiuʒ: qꝛ non appet facta traditio ꝛ sine traditione dñium ex solo contractu non transfertur. l. traditionibus. C. de pac. ꝛ propter ea dicta dña comitissa Beatrix non potest agere contra dictuʒ vicereges possessorem dictorum bonorū vigore dicte donatiōis: qꝛ ex ipsa donatione non fuit quesitū ius in re per iā dicta. Sed actio personalis que non sequitur rem. l. j. §. si heres. ff. ad trebe. l. fi. ff. de

59 contrahen. emp. cum simili. † Nec obst. si dicatur quod dictus donator reseruauit sibi vsumfructum ꝛ ex reseruatione vsufructꝰ resultat ficta traditio. l. quisquis. C. d don. ꝛ facit. l. j. e. ti. ꝛ. l. qd meo. et. l. interdum. ff. de acqui. poss. Nam respōdetur ꝙ dictus comes Antonius non reseruauit sibi vsumfructū comitatus sclafani: sʒ feudi nuncupati achaiadi: vnde dicta clausula reseruationis vsufructꝰ solū potest operari respectu dicti feudi nūcupati achaiadi.

† Nec

60 † Nec etiã obstat q pro residuo dicti feudi comitat⁹ sclafani cõue nit q fructus sint cões: qꝛ non sequitur cõuenit q fructus sint cõ munes: ergo conuenit q vsusfructus sit cõis. Nã aliud est vsusfru ctus aliud, solum ius ↄsequẽdi fructus: nã vsusfructus est ius vtẽ di ꝛ fruẽdi salua rerũ substãtia. l. j. ff. de vsufr. ideo ↄsistit in alio ꝗ̃ in fructuum consecutione prout est expressuꝫ in. l. defuncta. §. sem pronio. ff. de vsuf. ꝛ. l. fundi trebatiani. ff. de vsufr. leg. ꝛ. l. patrimo nij. eo. ti. ꝛ facit. l. gaius seius pdia. ꝛ. l. annua. §. a titia. ff. de annu. leg. ꝛ maxime in casu nostro in quo conuenit q fructus essent cõ munes inter donantem ꝛ donatarium. nã vsusfruct⁹ formalis nõ poterat esse cõis: qꝛ vsusfructus formalis nõ potest esse ꝓprietarij. l. id quod nostrum. ff. de vsuf. Jdõ non poterat esse cõis: idõ vt illa ꝟba ad plures personas relata eas pariter determinet ꝓut decet. l. iam hoc iure. ff. de vul. ꝛ pup. ꝛ. l. hereditatẽ. ꝛ. l. ꝗ̃uis. C. eod. tit. et. l. in testã. C. de mili. te. dicendũ est q nõ possunt intelligi q in ꝑ sona comitis importent dimidiã vsusfruct⁹ formalis ex quo non potest id importare in persona donatarij ꝛ constat q si non fuit facta inditio expresse nec tacite non potest agere vigore ipsius cõ

61 tra possessorẽ si autẽ fuit facta. † Scdã autem donatio facta comi tisse Beatrici de dictis comitatu ꝛ baronia dicendũ est q illa nõ est efficax nõ solũ ex eo qꝛ dictus donans nõ poterat donare in ꝑ iudicium filiarũ ꝛ aliorũ spectãtiũ succedere ꝑ dicta. s. Sꝫ etiã ea rõne qꝛ fuit facta filiefa. ꝛ ea rõne qꝛ censeatur donasse ius suũ nõ ius alterius per ea que adducta fuerũt supra circa donationẽ fa ctã Thomasio. facit in arg. ad dictã vltimã rationeꝫ. l. j. §. si quis a ꝑncipe. ꝛ. §. merito. ff. ne quid in loco publico. ꝛ quod habet in d. l. cum auus. C. de emanci. liber. ꝛ in. c. cum capella. de priuilegi. cum similibus. ꝛ pro prima ratione est aduertendum qd non fuit facta cõtradictio ita q nõ resultat cõfirmatio per mortẽ donãtis prout ꝛ supra deductũ fuit ꝛ insuper demõstratur volũtas donã tis in eius codicillis q nõ intendebat preiudicare ei ad quem de

62 iure spectarent dicta feuda. † Jtem ad impugnãdam istam dona tionẽ potest adduci qꝛ ꝑmittitur per. d. c. volẽtes alienatio in ꝑso nã digniorẽ vel eque dignam seu nobilem sicut vẽditor vel aliena tor extiterat: sed nõ videtur q femina sit eque digna prout mascu lus maxie in materia feudali in q̃ digniores reputant masculi ꝗ̃ femie: qꝛ magis accõmodati ad seruiẽdũ ꝛ ad ꝓstãdũ fidelitatem dño. vꝫ qd est statutũ q femine in feudis nõ succedãt de iure cõi. c. j. §. h autẽ notãdũ: q feudũ dare ꝑñt cũ si. s. adductis. ꝛ ẽt in con stitutionibus regni Sicilie per quas ꝓuidet q femine succedant disponitur q masculus femine preferatur ꝛ silr quo ad honores ꝛ dignitates suscipiendas. ff. de mune. ꝛ hono. l. ꝛ qui origineꝫ. §. corporalia. ꝛ. l. ij. ff. de reg. iur. ꝛ. l. j. §. serum. ff. de postul. ꝛ in mul tis alijs sunt minus digne de quib⁹ ꝑ spe. inti. de ꝓcurator. ꝛ insu per dictus comes Antoni⁹ tpe dicte donatiõis erat in dignitate

63 comitat⁹ constitut⁹ ꝛ nõ dicta dña beatrix donataria ei⁹ filia. † ꝛ honores ꝛ dignitates reddũt hoĩes nobiliores. l. nobiliores. C. de cõmertijs ꝛ negociatorib⁹. nec refert si ex post fcõ dicta dña Bea trix fuit comitissa: qꝛ eq̃litas in dignitate ꝛ nobilitate debebat ad esse tẽpore alienationis. Ex quo permittit alienare in personã eq̃ dignã et qualitas adiecta verbo debet adesse fm tps ꝟbi. l. in de lictis. §. si extraneus. ff. de noxa. ꝛ. l. qd ait. §. iulianus. e. ti. ꝛ. l. de pe culio. ff. de tribut. ꝛ facit. l. si tutoris est. §. fi. ff. q iussu. ꝛ. l. si alienũ. ff. de here. insti. ꝛ. l. iij. §. tertio. ff. ad syleni. Et audio q nõ articu latũ neqꝫ probatũ de similitudine dignitatis seu nobilitatis: ꝓut erat ꝛ est probãdum per eum qui nititur ex dispositione. d. c. volẽ tes. qd est correptiuuꝫ iuris antiqui. Nã qui nititur ex iure nouo a iure antiquo exorbitanti vl correptiuo hꝫ necesse probare ea q de ducunt in. l. noua. per ea que habentur per gl. ꝛ doc. in cle. fi. de re scrip. ꝛ ꝑ bal. in. l. si quis non dicam rapere. C. de epi. ꝛ cle. ꝛ habet in. l. j. ff. de condi. ex lege. ꝛ per plerosqꝫ modernos in. l. si quis ma ior. C. de transac. qd etiam facit ad impugnationẽ alteri⁹ donatio nis facte dcõ Thomasio cũ pole sit q filius nõ eque dign⁹ nec eq̃ nobilis: prout pater vnde etiam quo ad dictam donationẽ debe bat articulari ꝛ probari ꝛ equalitas dignitatis ꝛ nobilitatis ipsi⁹ donatarij vt militaret dicta correptiua dispositio. d. c. volẽtes lꝫ in eo ista sola ratio non multũ arctaret cũ ipse esset prior alijs oi bus in spe successionis iuxta id qd habetur in. c. j. de alie. feu. pater nũ. ꝛ in. c. j. §. sed ꝛ res. per quos fiat inue. ꝛ. colla. Jnsuper nõ facta traditione nõ põt dicta magnifica dña comitissa Beatrix niti ex dicta donatione in hoc iudicio petitorio vel possessorio cũ ex dona tione quantũcunqꝫ valida non queratur ius in re sed solum actio personalis dicta. l. traditionibus. ꝛ ideo cum nõ sit actũ actiõe ꝑ sonali ad obseruantiam dictorum contractuum cõtra heredes di cti comitis Antonij spacafora: sed actione reali contra possessorẽ dicendum restat q dicti contractus non releuant vllatenus dictã dominam comitissam saltẽ in hoc iudicio. Nec ob. adducta in cõ trarium nõ eñi obstat dicta constitutio volẽtes: qꝛ rñdetur q dcã cõstitutio non obstat rõnibus in ꝓẽ supra põderatis cõtra dcãs donationes. s. traditionis nõ facte patrie potestatis ꝛ q censeat do nasse ius suum ꝛ qualitatis ꝑsone donatarij nõ ꝓbate: prout pro banda erat. Et qd censeatur alienare ius suum per supra deducta

circa primam donationẽ qd illud masculinũ sine filijs nõ cõcipit feminũ. vñ si dicte donationes impugnant ex dictis rõnibus vel aliqua earũ nihil obstat dicta cõstõ volẽtes. Si tñ dicte rõnes vide rent non iuuare: tñ rñdetur ad dictã cõstõnẽ qd illa dꝫ intelligi qd possint alienare in preiudiciũ alienantis ꝛ dñi non in ꝑiudiciũ eoꝝ in quos feudũ erat ꝑuenturũ: maxime ex forma ↄ̃ctus seu cõcessio nis in feudum. Et hoc demõstrat ex pluribus ꝛ primo qꝛ dicta cõ stitutio volẽtes venit ad correctionem capituli constitutioneꝫ: vn ne dꝫ intelligi fm terminos illius constitutiõis que correctiue in terpretat per istam volentes: vt expresse pꝫ ibi dum dicit ↄstitutio nes diui Augusti proaui nr̃i corrigẽtes statuim⁹ ꝛc. que ꝟba re ferunt ad cõstitutionẽ ꝓut ꝓsupponitur vel si qua alia fuit ab eo dẽ autore facta cũ fm copiã quã vidi loquit in plurali ↄstõnes q plurale refert ad plures vt regula ĩ ꝑlali in. vj. ꝛ. l. inter illã. in fi. ff. de ver. sig. ꝛ quis fuerit proau⁹ ille ignoro pole esset qd fuerit Fede ricus qui edidit. d. c. imperialem. de ꝓhibita feu. alie. per Federicũ. ꝛ potuit esse alius: nihilominus etiã. c. impialẽ. loqtur de aliena tione prohibita sine dñi voluntate. Non autem respicit alienatio nes que fierent sine ↄsensu agnatorũ vel hñtium succedere in feu do antiquo: mihi aũt innuitur qd nõ est aliq̃ ↄstõ edita ab illo ꝓ auo disponens de ꝓhibitione alienationis facte cum consensu do mini sine consensu agnatorum vel hñtium succedere in feudo: vn de si hoc est videt dicta constitutio volẽtes intelligẽda fꝫ termiõs cõstõnis correcte ad quam refertur vt in auf. de filijs ante dota. in stru. natis circa mediũ colla. iij. ibi ea que adiecta sunt per interpre tationem valere in illis in quibus ꝛ interpretatis legibus fit loc⁹: interpretatio etiam dicitur ipsa correctio: vt est tex. ꝛ glo. in. l. j. §. q operas. ff. ad tertu. ꝛ no. gl. iij. in. c. super qõnem. in prin. de offi. de leg. ꝛ aliquid per Jo. an. in. c. possessor. de reg. iur. in. vj. lꝫ dicta cõ stitutio cõstitutionẽ que vigebat in regno siculo nõ loqtur nisi qd nequeat fieri alienatio sine ↄsensu dñi: merito non trahat dicta cõ stitutio volentes ad alienationes que fierent in preiudiciũ agnato rũ vel sperãtiũ ex forma cõcessiõis successionẽ in feudo q̃ est inhibi ta ex generali natura feudoꝝ etiã si dñs ipse cõsentiat nisi ipsi suc

64 cessionẽ sperantes ↄsentiãt. c. j. de alie. feu. pr̃ni. † Cũ itaqꝫ aliena tio in his terminis non sit ꝓhibita ꝑ constõnem proaui ei⁹ qui cõ didit dictã ↄstõnẽ volẽtes lꝫ ꝑ antiquiorẽ feudi naturã dicam⁹ qd non censeat correctũ dcũ. c. j. de alie. feu. pa. ꝛ maxie qꝛ q devno di cit de alijs cẽset negare. l. cũ ꝓtor. ff. de iudi. c. nõne. de ꝓsump. cũ cõ cor. Cũ itaqꝫ dicat corrigẽtes ↄstõnes ꝓaui nostri ergo al's nõ cor rigit. ar. dictoꝝ iuriũ ꝛ a ↄ̃rio sensu lr̃e qd. ar. est vrgens. l. j. §. hui⁹ rei fortissimum est argumẽtũ. ff. de offi ei⁹ cui man. est iuri. ꝛ. c. cũ apostolica. de his q̃ fiũt a prela. sine ↄsen. ca. ꝛ. l. si qs ex argẽtarijs. §. ꝓhibet. de edẽ. cũ si. ꝛ insup legũ correctiões sunt ꝑ posse restrin gende non ampliãde. l. precipimus. C. de app. l. sancimus. C. de te sta. c. cũ expediat. ᷓ elec. li. vj. Debẽt eñi iura noua ĩterptari vt quã tominus fieri põt ꝑ ea recedat a iurib⁹ antiquis ꝛ ab illis recipiũt interpretationẽ restictiuã. c. cum dilectus. ᷓ cõsue. l. ius singulare. l. q vero ↄ̃. ff. de legi. l. nõ est nouũ. ꝛ. l. nã ꝛ posteriores. ff. de legi. ꝛ l. ij seruivr̃i. ff. de noxa. ꝑ gl. primã. ver. scdõ an sit hodie in. l. sciẽdũ. ff. qui satisd. cog. ꝛ gl. in auf. offeratur. C. de litis ↄtest. Jdõ dicam⁹ qd dicta ↄstõ volentes nõ trahatur ad alienationem que tẽderet in preiudiciũ agnatorũ ꝛ similium habentium feudo succedere et sic nõ deroget. d. c. j. de alie. feu. pater. prout ꝛ in fili ibi And de ꝩ ser. dicit qd ꝑ dictã ↄstõnem que viget in regno sicilie generaliter disponens quod alienationes feudorum non possint fieri sine cõ sensu dñi non derogatur. d. c. j. vbi fm intellectum quẽ ipse ibi ap probat disponitur q in proximiorem agnatuꝫ põt feudũ alienari sine consensu dñi. Et idem quasi in terminis decidit glo. in ꝟbo ꝑ ximiori in. c. j §. sed ꝛ res. per quos fiat inue. ꝛ. colla. vbi dicit quod ille tex. non corrigitur per generalem dispositionem. c. imperialẽ. prohibentis generaliter alienationem ita a pari non corrigatur. c. j. prohibens alienationem fieri sine consensu agnatorum per cõ stitutionem generalem permittentem generaliter alienationem si

65 ne consensu domini factam. † Cui autem dubium videri debet qd si lex antiqua duo requirit ad validitatẽ vnius actus prout in ca su nostro requirit consensum domini ꝛ agnatorum si lex noua di cit posse illum actum fieri sine cõsensu alterius ex illis duobus qd non censebitur premissum si vtrunqꝫ ex illis requisitis cessat vnde ponderandũ est qd tex. d. cõsti. volentes dicit absqꝫ premissiõe seu licẽtia celsitudinis nostre: nõ dicit ꝛ absqꝫ ↄsẽsu agnatoꝝ qd sciuis set dicere si voluisset non dicit ergo ꝛc. c. ad audientiam. extra ᷓ de cimis. l. si seruum. §. non dixit pretor. ff. de acqui. here. l. si vero. §. de viro lex loquitur. ff. sol. mat. Et maxime qꝛ non est eadem ratio in excludendo consensum agnatorum vel similiũ ꝛ in excludendo cõ sensum domini. nam dño regi prouidetur omni sue indẽnitati. nã primo premittitur absqꝫ nostroꝝ lesione iurium. secũdo prouide tur qd fiat in personam eque dignã vel digniorem ibi in vnam ta mẽ personam digniorem vel eque dignaꝫ ꝛc. tertio premittitur re gi reemere pro pretio equali. quarto qd integra decima ꝓtij solua tur fisco regio. qnto prouidetur qd prestetur fidelitas ꝛc. non ergo mirum si lator cõstitutionis nõ curauit requiri ↄsensuꝫ regis cũ ꝑ

illam constitutionem prouideatur oi regie indẽnitati:imo inter-
est principis ꝙ alienatiões fiant ꝓpter decimã ṗdictã sibi seu suo
fisco soluendã:sed nullo mõ in aliquo ꝓuidet indẽnitati hñtium
in feudo succedere:iõ non est eadem rõ excludendi eorũ cõsensum
de quorũ maximo preiudicio agitur ⁊ quibus iura antiqua ꝓui-
dent.vt.d.c.j.de ali.fe.pr̃ni.⁊.d.c.j.de succe.feu.⁊.d.c.j.§.sed ⁊ res.ꝑ
quos fiat inuesti.⁊ ꝑfecto miror ꝙ cadat in mentem alicui⁹ sani
capitis ꝙ lator ille voluerit ita general'r ṗiudicare agnatis ⁊ de-
rogare iurib⁹ antiquis nulla de ipsis agnatis habita mẽtiõe ⁊ qđ
beneficiũ feudatarijs pp eorũ merita ꝯcessuz voluerit preiudicare
66 non sibi sed ita passim successoribus eorum:† maxime quia benefi
cia principum late interpretantur in preiudicium principis cõce-
dentis ⁊ stricte in preiudicium tertij.l.fi.cum ibi notatis.ff.de con
sti.⁊.c.ex tuarum.de vsu pal.c.quia circa.⁊.c.cuz capella.de priui.
et.l.cum auus.de emanci.li.⁊ facit optime ad predicta qđ no.gl.⁊
doc.in.l.fi.§.in computatione.C.de iure delib.ꝙ statutum gene-
rale restringitur vt non tendat in preiudicium tertij in derogatio
ne iuris.Ad hoc etiam.d.c.cum dictus.⁊.d.l.si serui vestri. Ad h
etiã ꝙ no.đt.bal.in.l.j.ff.de consti.prin.circa dispositiões princi-
pis qđ non censeantur velle preiudicare tertio saltẽ grauiter.Et qđ
67 velle censeatur iuste constituere.† Ad idem etiam quod no.Bal.
in.l.omnes populi.ff.de iureiur.⁊ Pet.de anc.in repe.c.canonuz.
de constitu.xiiij.q.prin.in.iiij.membro.col.clxxx.dicẽs ꝙ si statu-
tum antiquum loquitur distincte ⁊ secũdũ statutum loquitur in-
distincte ꝑ scdm non derogat̃ primo:sed scdm distinguitur ꝑ pri
mũ:vnde dictum capitulum volentes indistincte permittẽtes alie
natiõnẽ debeat distingui ꝑ capitulum antiquum distinguẽs in-
ter alienationem factam de consensu agnatorum ⁊ factã sine con
sensu sic: al's dicit Jo.an.in addi.spe.in ti.de execu.snie in.§.po-
stremo,et pe.de anch.in.d.repe.c.canonũ.xiiij.q.pri.in primo mẽ-
bro.col.cxxvj.ꝙ si vnum statutum dat certam formam sentẽtian
di et aliud statutum disponit ꝙ sententie mandẽtur executiõi nõ
obstante aliquo statuto nõ mãdabit̃ executioni sententia in qua
non fuerit seruatum dictum statutum per.l.si pars.ff.de inoffi.te
sta.Ad predicta etiam qđ no.Bar.in extrauag.ad reprimenda.
in verbo non obstãtibus.Nec debet correctio legis induci nisi qñ
expressum dicitur.dicit Andre.de ẏser.in.d.ca.j.de alie. feu. pa-
ter.adducit.§.tribus.in auten.quibus modis natu.effi.sui. ⁊ qdã
allegant ad hoc tex.in.l.fin.C.de indic.vid.ibi expressim sancim⁹.
et.l.j.in fine.C.de lati.liber.tol.Et ista interpretatio videtur beni-
gnior:quia prouidetur indẽnitati agnatorum.merito amplecten
da.l.benignius.ff.de legi.⁊ est magis verisimilis attẽtis.s̃.dictis.
et propterea sequenda.argumen.regule inspicimus.in.vj.⁊.ff.eo-
dem titulo.in.l.in obscuris inspi.⁊ argu.l.semper in stipulationi-
bus eodem titulo.Nec predictis refragatur quod dicta cõstitutio
videtur fauorabilis q̃ in fauorem feudatariorum inducta vt ptz
ex prefatione.s̃.in contrariũ põderata.Nã respõdet̃ ꝙ nõ est am
plianda ad extensionẽ correctionis cuz correctiones sint nimium
odiose ⁊ restringende.l.precipimus.cũ si.s̃.adductis.⁊ quidã ad
ducũt.l.fi.C.de indicta viduita.⁊.l.fi.in fi.de latina liber.tol.⁊ pri-
uilegia cõiter ⁊ quasi semper concedunt̃ in fauorem priuilegiati.
⁊ tñ quatenus concernũt preiudicium tertij restringuntur.d.c.ex
tuarũ et.d.c.cum capella.⁊.c.cum auus.cum simi.⁊ maxime hoc
persuadet̃:q̃ causa dicti fauoris assignatur propter collata in ṗn
cipes et conferenda in futurum vt patet ibi intuitu seruitiorũ ⁊ ol
bus regibus Sicilie predecessoribus nostris ⁊ nobis deuotiõe nõ
modica contulerunt ⁊ conferre poterunt in futurum:que ratio tẽ
dit vt princeps de suo aliquid largiatur nõ de alieno ⁊ sic ratio il
la tendit ad ampliandũ dictã constitutionẽ circa ea que respiciũt
ipsos principes seu reges non quo ea ad que cõcernunt sperantes
successiones in feudis.Ratio autem legis plurimum est attendẽ-
da circa.l.interpretationẽ.ar.l.qđ dictum.de pa.⁊.l.adigere.§.quã
uis.de iurepatro.cum simi.Ratio enim legis est mens legis dicit
Dy.in regula fi.in.vj.⁊ Bart.⁊ Bald.in.l.non dubium.C.de.ll.
et Bal.in.l.cum mulier.ff.solu.matri.⁊ in auf.itaqz.C.cõia de suc
ces.Nec ob.ꝙ dicta alienatio facta in dictum Thomasiũ fuit fa-
cta in eũ ad quẽ spectabat prima causa successionis:que etiã de iu
re cõi videtur permissa.d.c.j.de alie.feu.pr̃.⁊.d.§.sed ⁊ res.ꝑ quos
fiat inue.q̃ posset qs dicere ꝙ illa iura ꝓcedãt in cõcessione feudi
facta de iure communi:⁊ sic in forma larga prout video aliquos
dicere antiquos interpretatores constitutionũ regni Sicilie:nõ in
concessione facta ꝙ iuuatur iure francorum:prout cõtingit in ca-
su nostro.per quam formam censeatur per pactum feudum deue-
nire ad priorem in gradu seu maiorez natu.Item posset quis dice
re ꝙ illa iura intelligantur in preiudicium cõcedentis:⁊ nõ obstã
te ꝙ non interueniat consensus dñi.Tamen non procedat in pre
iudicium eius ad que feuduz peruenisset mortuo feudatario con-
cedẽte:q̃ in dictis iuribus nihil dicitur de preiudicio eorũ ad q̊s
feudũ casu predicto peruenisset non facta alienatione:ꝓut in ca-
su nostro contingit.⁊ profecto si iura ṗdicta haberent dictã inter-
pretationem nõ eẽt absonũ attento ꝙ nõ est decẽs ꝙ gñetur ṗiu-
dicium ei qui est successurus maxime cum nõ habeat cãm ab ipso

alienante per ea que.s̃.deduxi circa emphyteosim ⁊ ius prime ge
niture:⁊ etiaz circa feud.in prin.adductorũ pro hac parte.Et tex.
qui dicunt ꝙ potest alienare proximiori possent intelligi ꝙ possit
alienare ius qđ habet:ita ꝙ ius successoris finiat̃ finito iure auto
ris.arg.d.l.lex vectigali.Itẽ posset intelligi sine ṗiudicio tertij.ar.
d.c.ex tuarũ.⁊.d.c.cũ dilectus.cum si.s̃.adductis.Tñ hoc non fir
marem.Nam scribẽtes videntur magis late intelligere.d.§.sed et
res.⁊.d.c.j.de alie.feu.paterni.tñ ad confutandũ hanc donationẽ
factã thomasio militant alie rationes.s̃.adducte:quibus oib⁹ at
tentis partes iudicis debent esse in non admittendo illam prout ⁊
al's fuit reiecta tanq̃ euanuerit.Quantum aũt ad donationez fa
ctam dicte dñe beatrice dicta iura non faciunt:q̃ non erat ipsa ꝓ
ximior nec ab intestato erãt dicta feuda ad eã deuoluẽda:nec tũc
nec tempore mortis ipsius feudatarij donatoris cũ eũ dictis tẽpo
68 ribus precesserit dicta dña Joanna vt.s̃.deductuz est.† Nec obst.
qđ dixi qđ põt feudatarius assignare feudum vni ex successorib⁹
ad sil'itudinẽ liberti:q̃ rñdet̃ ꝙ illud non ꝓcedit in feudo assigna
to vt iuuat̃ iure francoruz ꝓut exṗsse decidit And.de ẏser.in.d.c.
oẽs.si de feu.fue.controuer.in vsi.feu.⁊ insuꝑ nec in alijs est expe-
ditũ maxime in feudo antiquo:⁊ sic qñ non sumus in primo acq
sitore ꝑ ea q̃ adducta sunt.s̃.ꝓ hac ꝑte.⁊ lz bal.in emphyteosi di-
cat ꝙ possit pr̃ filio ṗiudicare:tñ ipse variat ⁊ alij al'r dicũt ⁊ i feu
do tex.in.d.c.j.in fi.ṗncipij.đ succe.feu.multũ clare ⁊ gñal'r loqtur
ꝙ nulla valet ordinatio defũcti in feudo.⁊ bal.ibi simpl'r trãsit cũ
gñalitate illius tex.⁊ glo.nõ limitat nec reperio ꝙ And. de ẏser.
illud ibi limitet ꝓut vr̃ limitare in.d.c.oẽs.⁊ tex.in.d.c.j.§.sed ⁊ res
ꝑ q̊s fiat inue.nõ ꝑmittit inter viuos alienationez feudi nisi ꝓxi-
miori:vñ alijs lz agnatz ꝓhibet alienari.⁊ tñ libert⁹ põt assignari
etiã nõ ꝓximiori ⁊ in vltima volũtate ⁊ inter viuos.l.iij.in ṗn.iũ-
cta.l.j.§.assignare.de assigna.lib.vñ põt ꝓbabil'r dici qđ nõ sit bo
na ꝯparatio đ liberti assignatiõe ad feudi assignationẽ.cõstat qđ
feuda habẽt in multis suã spãlẽ naturã nõ regulatã a iure cõi.c.j.
de feudi cog.⁊ tradit bar.in.l.iurisiurãdi.§.si libert.đ oper.liberto.
⁊ bal.in.l.liberti liberteqz.đ oper.liberto.Quicquid autẽ sit in feu
do simpliciter concesso:tamen in feudo quod conceditur vt viua
tur iure francoꝝ nõ ꝓcedit̃ dicta assimilatio per supradicta:⁊ ideo
69 non obstat in casu nostro.† Nec obstat ꝙ est cõcessio facta ꝑ se et
suis heredibus ⁊ successoribus:q̃ intelligitur de heredib⁹ hñtibus
succedere iu feudo ꝭm subiectã materiã.ar.l.si stipulatus.de vsur.
⁊.l.si vno.in prin.ff.loca.cũ si.vulga.⁊ magis spãliter in feudo qđ
verbum heredibus in feudo intelligat̃ de heredibus sanguinis ꝭz
naturam feudi probat̃ in ti.de eo qui sibi ⁊ heredi.suis.c.j.⁊ in.c.j.
§.⁊ si clientulus.de ali.feu.cuz si.multis.s̃.adductis:⁊ maxie hoc
est dicendũ in casu nr̃o ꝓpter illã clausulã qđ viuat̃ iure francorũ.
per quã apparet ꝙ per illa verba ⁊ heredib⁹ nõ est imutata natu
ra feudi in quo viuit̃ iure frãcoꝝ:in quo feudo est sancitũ qualiter
succedatur:⁊ per cõsuetudinem ⁊ cõstitutiones regni.s̃.pondera
tas intelligitur itaqz de necessario de heredibus qui succedunt in
feudo in quo viuitur iure francoꝝ.Et ita determinant̃ necessario
illa verba ⁊ heredibus ⁊ successoribus ꝓpter legẽ que subnectit̃ qđ
viuat̃ iure frãcoꝝ:⁊ dato qđ adijciat̃ vniuersale qbuscũqz oimodo
recipit illud vniuersale determinationem necessariã ab illa clausu
la ꝓut si dicerẽ quicũqz perusinus habeat imunitatẽ dũmodo be
ne viuat ꝑfecto qui nõ bene viueret nõ haberet imunitatem:⁊ sic
illud vniuersale quicũqz recipit limitationẽ a clausula adiecta:ita
etiã dicendũ est in casu nr̃o.Licet etiã al's verba ista qbuscũqz he
redibus adiecta in cõcessione feudi nõ imutent naturam feudi sed
intelligit̃ de heredibus quibuscũqz qui sũt habiles ad succedẽdũ
in feudo:ꝓut voluit bal.in.c.j.§.donare qualiter feudũ olim pote
rat alie.x.colla.⁊ idem videt̃ velle in.l.j.ff.de reruz diui.in.xxxiij.q.
vbi se remittit ad Cy.in.l.liberti liberteqz.de ope.libe.vbi Cyn.in
fine dicit ꝙ in stipulatione operarũ verbũ heredib⁹ nõ intelligit̃
de heredibus extraneis sed de filijs:⁊ lz Cy.nõ adijciat verbũ vni
uersale qbuscũqz tamẽ Bal.in sua qõne adijcit verbum vniuersa
le qbuscũqz:⁊ sic Bal.satis aperte vult ꝙ nõ aliter sit respondẽdũ
ꝓpter adiectionem verbi qbusqz qđ tñ maxime dicendum est pro
pter dictã clausulam in terminis nostris.In casu aũt nostro in cõ
cessione facta comiti hẽrico primo acquisitori non est verbum vni
uersale.Fuit aũt adiectum in inuestitura Antonij spacafora eidẽ
facta tanq̃ heredi dicti comitis hẽrici.Qđ non videt̃ imutare na
turam cum sibi non cõcedatur vt nouum feuduz:sed vt antiquũ.
⁊ sic secundum naturam antiqui feudi cum non sit verisimile qđ
voluerit preiudicare habentibus succedere.ar.d.c.ex tuaruz.⁊.d.l.
70 cum auus.cum si.⁊ esset contra ius.† Nec presumitur princeps cõ-
tra ius rescribere.l.rescripta.⁊.l.nec damnosa.C.de preci.impe.of-
fe.⁊.l.humanum.C.de.ll.vnde constat ex multis quod nõ obstat.
Nec etiam ob.ꝙ quesiuit feuduz ipse comes hẽricus pro se ⁊ here
dibus suis:q̃ non alienat primus acquisitor:prout intelligi đbẽt
autoritates in cõtrarium adducte:⁊ ita etiã videt̃ intelligendum
dictũ bal.in.d.l.cũ virum.⁊ Jo.an.⁊ Pau.de cast.s̃.relatuz.Pre
terea si procedunt in simplici feudo nõ procedunt in feudo qđ cõ-
ceditur eo pacto seu lege ꝙ viuatur iure frãcorũ per iam dicta:vñ
saltem

faltem duobus istis ꝯcurrentibꝰ.s.ꝙ nō sit ṗmus acquisitor: ꝛ qꝺ
fuerit feudū datū ea lege ꝙ viuatur iure Francorū cōcludēdū est
ꝑut.s.ꝙ nō possit ꝑiudicari eis ad quos deuoluit postea successio
iure francorū. Itē iura q̄ dicūt iuramēta seruāda ꝛ validare ꝯtra-
ctus loquūtur quo ad preiudiciū iurantis non quo ad tertios: vt
in casu nostro. Cōcludo itaqꝫ dicta feuda pertinere ad spectabilē
dñam Ioā. ꝛ nō ad dictū Antoniū nec ad dictā comitissam bea-
tricē: ita ꝙ cū ad illos nō ꝑtineat supfluū duxi inuestigare an cō-
petāt remedia intētata: nā si nullū cōpetit nec illa. Laus deo.

¶ Summarium super cōsilio.cc.

¶ Substitutio facta de patre aut filijs an intelligatur ordine suc
cessiuo facta vel coniunctim.per totum.

1 ¶ Alternatiua dictio aut: an resoluatur in vltimis voluntatibꝰ
in coniunctam.per totum.
2 Substituto caduca efficitur mortuo substituto pendēte cōditiōe.
3 Suitas transmittit ius abstinendi vel immiscendi.
4 Hereditatem aui non agnitam an transmittat infans.nu.seq.
5 Restitutio in integrū transmittitur iure suitatis.nu.seq.ꝛ.7.
6 Legata dubia interpretantur cōtra legatariū ꝛ nō heredē vt mi
nus censeatur esse relictum.
7 Hereditas fratris nō agnita an transmittatur.
8 Heres in testō dꝫ ꝑsentibꝰ testibꝰ a testatore noīari ꝛ debēt testes
a testatore videri ꝛ testatorem videre.nu.seq.
9 Testis esse non potest cecus in testamento.
10 Testes corrupti an probent etiam in testamentis.
11 Testes de auditu alieno nullatenus probant.
12 Interpretis vt actus valeat que requirantur.
13 Testamentum primum non tollitur secūdo nisi rite facto.

¶ Consilium.cc.

1 In nomine dni nostri iesu
Christi. ¶ † Circa presentem cōsultationē: lꝫ primum
quesitū parum habeat hesitatiōis nihilominꝰ ad ipm
deueniēs argui pōt ꝙ dictꝰ filiꝰ nicolai nō succedat in bonis ꝛ he
reditate dicti ludouici: ex eo qꝛ substitutio fuit facta alternatiue:
qꝛ post mortem filiorum ꝛ filiarum testatoris fuerūt in primo te-
stamento dicti ludouici substituti Nicolaus aut eius filij: ꝛ de na
tura alternatiue est ꝙ in altera dūtaxat ꝑte dispositio locū hēat
regula in alternatiuis in.vj.ꝛ.l.si heredi plures.de lega.j.cū simi.
Unde non videntur ambo.s. Nicolaus ꝛ filij substituti: sꝫ alter dū
taxat: nec deprehendi videt̄ in quam partem alternatiue voluerit
testator suā substitutionē sibi locum vendicare nisi forte dicamus
ꝙ mens testatoris applicetur ad dictū Nicolaum tanꝙ ṗmo no-
minatum.arg.l.quoties.ff.de vsufructu.vnde videt̄ dicēdū ꝙ aut
ratione incertitudinis dicta substitutio vitiet̄. Nam solet vltīa vo
luntas ex incertitudine vitiari.l.duo sunt titij.ff.de testa.tu.ꝛ.ff.de
rebꝰ dubijs.l.si fuerit cum si. Uel dicamus ꝙ dictꝰ Nico. cēseatur
solꝰ effectualiter substitutus: et sic tanquam prenominatus ꝛ pre-
dilectus. Tamē his nō ob.sine dubio cōcludendū est ꝙ dictꝰ filiꝰ
Nicolai succedat in hereditate dicti Ludouici vigore substitutio
nis de eo facte in testamento ipsiꝰ Ludoui. Nec hoc respectu est
discutiendum ꝙ testm̄ dicti Ludouici primū an secundū ꝑualeat
cū in primo post mortem filiorum ꝛ filiarū sint substituti Nicolaꝰ
vel eius filij. Et in secundo sint substituti solū filij Nicolai sub simi
li cōditione: vnde si scdm̄ preualeret.s̄.adducta cessarent.silr̄ si ṗ-
mū preualet ꝙ ꝛ verius est vt inferius deducetur dictus filiꝰ Ni-
co.succedit ex.s̄.dicta substitutione. Nā qñ plures sunt alternati-
ue in testō honorati institutione vel legato seu fideicōmisso dispo
sitio ipsa non vitiatur sed alternatiua resoluitur in cōiunctā vt est
expressum in.l.fi.C.de ver.sig.vel si cū ordine litere cōcurrit etiā or
do charitatis intelliguntur inuitati ordine successiuo.i.qꝺ vltimo
noīati veniant primis deficientibus.l.cū pater.§.a te peto.ff.de le.
ij.ꝛ.l.heredes mei.§.peto.ff.ad tre.qualitercūqꝫ autē sumat̄ in ter
minis nostris filius nicolai habet obtentum suum. Nam si cense-
2 rētur simul inuitati dictus filius nicolai insolidū succederet. † Nā
constat ꝙ substitutio quo ad personam dicti nicolai euanuit eius
substitutio: quia decessit pendente conditione.l.j.§.finaūt aliquis
sub conditione.ff.de cad.tol.ꝛ.l.si in personam.C.de fideicommi.
et.l.in cause.el secundo.§.pomponius.ff.de minori.ꝛ.l.fi.de cond.
insti.cum si.ꝛ portio substitutionis que veniebat deferenda dicto
nicolao deuoluitur ad eius filiū iure accrescendi seu nō decrescē
di iuxta.l.j.C.quando non peten.partes.ꝛ.l.vnicā.§.his ita.C.de
cadu.tol.ꝛ.l.si ex plurimis.ff.de suis ꝛ legi.cū si.ꝛ in hoc cū sit cla
rissimum non est insistendū.similiter si filij nicolai intelligerētur or
dine successiuo inuitati in defectum nicolai: ꝛ ipse nicolaꝰ defece-
rit in consequentiam venit casus in quem fuit collata substitutio
filiorum nicolai: ꝛ hoc etiam est clarissimum. Unde cū ex his ap-
pereat qꝺ filius Nicolai qui solus ex dicto nicolao remansit fuerit
cōpēdiose substitutus filijs ꝛ filiabus pupillis dicti testatoris per
ꝟbū cōmune substituit sub distinctione etatum si decesserint in
pupillari etate vel postea quandocunqꝫ dicta substitutio cōpen-
diosa sine dubio cōprehēdit substitutiōes vulgarē ꝛ pupillarē di
rectas.c.si pater.de testa.lib.vj.vbi communiter omnes hoc dicūt
gl.Bar.Bal.in.l.precibus.C.de impu.ꝛ in.l.centurio.ff.eo.ti.et
docto.etiam canoniste in.c.Raynutius.ꝛ in.c.Raynaldus.de te
3 sta. † ideo cum presupponatur filios ꝛ filias decessisse in pupillari
etate: ꝛ alia cōcurrerent que ad pupillarem etatem exiguntur iu-
xta ea que habentur in.l.moribus.in princi.per Bar.ꝛ alios.ff.de
vul.ꝛ pupil.ꝛ per gl.insti.de pupil.substi. Restat qꝺ dictus filius
nicolai potest vigore dicte substitutionis pupillaris succedere di-
ctis filijs ꝛ filiabus testatoris quibus est substitutus: ꝛ quia dicti
filij erant in suitate cōstituti transmiserunt etiam si non adiuissēt
hereditatem paternam iure suitatis in eorū heredem.l.apud ho-
stes.C.de suis ꝛ legi.ꝛ.l.si fratris.C.de iure delib.ꝛ.l.si filius.§.si
filiꝰ.ff.de acqui.here.cum multis si. Confirmatis ipsis tabulis pu
pillaribus iure suitatis per.l.si filiꝰ qui patri.ff.de vulga.ꝛ pupil.
ꝛ.l.filius qui se paterna.ꝛ.l.iulianus.ff.de acquiren.heredi.ꝛ ideo
dictus nicolaus potest adire hereditatem dictorū filiorū ꝛ filiarū
dicti Ludouici ꝛ ex eorū ꝑsona se immiscere hereditati dicti Lu
douici per iam dicta. Posset etiam vt heres dictorū filiorū vigore
dicte pupillaris substitutionis se abstinere ex persona filiorū quo
casu esset locus substitutioni vulgari ꝯprehense in dicta substōne
cōpendiosa: prout habet̄ in iuribus.s̄.adductis: quo facto posset
ipse ex persona sua tanꝙ vulgariter substitutus adire hereditatē
dicti Ludouici vel non adire ad sui libitū cū transmissio heredita
tis sit iure suitatis fiat cum ꝑtāte immiscēdi vel abstinēdi ab here
ditate per heredem in quem transmittitur: prout erat penes ipm
transmittentē vt est casus singularis in.d.l.si quis filiū.§.si filiꝰ.
in casu aūt nr̄o presupponitur ꝙ dictus filius Nicolai substitutꝰ
vult ex personis filiorum consequi hereditatē dicti Ludouici.iō
in eū deuenit integra hereditas ipsiꝰ Ludouici: ꝛ hec circa ṗmū
quesitū dicta sufficiāt cū adducta in contrarium appareant subla-
4 ta: ꝛ non obstant ex supradictis. ¶ † Uenio amodo ad scdm̄ que
situm circa quod videtur dicendum qꝺ hereditas dicti ludo.post
mortem dicti filij Nicolai nō pertineat ad dñam Francis.matrē
supradicti filij dicti Nicolai ex pluribus.ꝛ ṗmo quia ꝑut arbitror
quia dictus filius dicti Nicolai decessit non adita hereditate dicto
rum filiorum dicti Ludouici: quibus extiterat substitutꝰ ī vtroqꝫ
testamento dicti ludouici hereditas autē non adita non trāsmit
titur.l.j.§.in nouissimo.C.de cadu.tol.ꝛ.l.quoniam sororē.C.de
iure deliber.ꝛ.l.emancipata.C.qui admitti.ꝛ maxime si dictus fi-
lius nicolai decessit infans: cum infans decedēs hereditate nō adi
ta videatur ꝙ non transmittat hereditatem in alium ꝙ̄ in patrē
vel alium descendentem sub cuius sit potestate: ꝛ sic per lineā ma
sculinā etiā vbi maior infante trāsmitteret: ꝑut vr̄ tex.in.l.si infan
ti in.§.si ꝟo.C.de iure delibe.ꝛ ita pleriqꝫ illū tex.intelligunt: ꝑut
ꝛ suadet vniuersalis oēs hereditates ibi posita: ꝛ ꝑ predicta videt̄
qꝺ dato qꝺ ipsa mater ab itestato succederet dicto suo filio filioqꝫ
nicolai: tñ nō succedat in bonis dicti Ludouici neqꝫ in bonis suo
rū filiorū. Qꝺ ꝛ scdo videt̄ dicēdū: qꝛ nō videt̄ ꝙ dicta dña Frāci.
succedat ab intestato dicto suo filio: qꝛ per testamentū Nicolai sui
patris qui sibi poterat pupillariter substituere videtur ꝙ eidē sit
substituta fraternitas de plano mercato per verba dicti testamen
ti voglio che habia la fraternita de pian mercato: cū conditiones
sub quibus fuit inuitatata dicta fraternitas in dicta vltima volū
tate oēs sint purificate: ꝛ ideo cū testator voluerit ꝙ dicta frater-
nitas post mortem filiorū ꝛ aliorum qui in ipsa vltima volūtate in
uitant habeant bona ipsius testatoris videt̄ qꝺ ipse testator volue
rit dicto suo filio substituere dictam fraternitatem vel saltem vo-
luerit sua bona dicte fraternitati relinquere: ꝛ consequenter si vo-
luit substituere ipsa fraternitas ꝛ nō mater succederet dicto pupil
lo. Si autē voluit relinquere bona sua: nō aliter substituendo filio
tūc mater ipsiꝰ lꝫ succederet ipsi filio: tñ haberet ipa bona restitue-
re detractis detrahendis dicte fraternitati: ꝛ sic non cōsequeretur
integra bona dicti Ludouici nec dicti nicolai: qꝺ ꝛ tertio videtur
dicēdū.qꝛ.d.ludouicus in scdo suo testamento substituit filij nico
lai dñam martianam ꝛ dñam Bartholā sorores ipsius testatoris
ꝛ ipsum vltimū testm̄ videt̄ attendendum: qꝛ vltimum testamētū
preualet priori testamento insti.quibus modis testa.infir.§.poste
5 riore.ꝛ.l.cū in scdo.ff.de iniusto rup.ꝛ irrito testa. † His tñ non ob.
puto ꝙ ad dictā dñam Frā.pertineat hereditas dicti filij Nicolai
ꝛ ex persona ipsius filij habeat cōsequi bona ipsius Nicolai: ꝛ etiā
bona dicti ludouici: nam cōstat ꝙ mater succedit filio per senatus
consultū tertullianum insti.de senatusconsul.tertu.per totum ꝛ ꝑ-
fertur oibus transuersalibus excepto fratre vtrinqꝫ cōiuncto cū
quo concurrit aut̄.defuncto.C.ad tertul.cū itaqꝫ ꝑsupponatur qꝺ
non remāserint fratres neqꝫ sorores dicto filio Nicolai ꝛ pater ip-
se predecesserit restat ꝙ ipsi filio decedenti ab intestato successerit
ipsa mater.nec est verū ꝙ dictus Nicolaus fecerit pupillare testm̄
dicto eius filio ꝑ qꝺ ipsa mater veniat excludēda: nā illa vltima vo
luntas dicti Nicolai que in puncto presupponit̄ non fuit testm̄ ex
eo: maxime qꝛ non hꝫ heredis istitutionem que requiritur ad esse
testamenti.l.j.ff.de heredi.insti.ꝛ.l.heredes palam.in prin.ff.de te
stamentis.ꝛ.l.iubemus.C.e.ti.ꝛ qꝺ not.in.l.j.ff.e.ti. Et qꝛ si fuisset

testm̃ nõ valeret cũ filius nõ fuit institutus ꝓut requirit̃.l.inter ce
tera.ff.de lib.⁊ posth.⁊ in aut̃.vt cuꝫ de appel.cog.§.aliud quoqꝫ
capitulũ.quinimo nec fuit aliquo mõ honoratꝰ in dcã vltima vo
lũtate:⁊ insuꝑ verba dcẽ vltĩe volũtatis suadẽt ꝙ ipse Nicolaꝰ nõ
intẽdebat testari vt denotãt illa ꝟba dcẽ vltĩe volũtatis q̃sta e la
mia volũta ꝑ che io nõ posso fare el testõ.Preterea dictꝰ Nicolaꝰ
ꝓut exp̃sse nõ honorauit suũ filiũ in dcã sua vltĩa voluntate:ita ẽt
ip̃ꝫ suũ filiũ quẽ vt arbitror sperabat sibi ab ĩtestato succedere no-
luit onerare nisi certis spalibꝰ relictis q̃ in dcã vltĩa volũtate cõti-
nent̃.vcꝫ qꝺ dña Frã.⁊ dña paula possit stare i domo ⁊c.⁊ ꝙ dcã
dña Frãci.hr̃et florenos.xxv.vltra dotes:⁊ ꝙ filie hr̃ent cẽtũ seu
cl.florẽ.ꝑ q̃libet.deinde dictis filiabꝰ substituit ꝙ vna remanẽte
dictam quantitatẽ.cl.flore.habeat altera supuiuẽs:⁊ si oẽs defice
rent substituit ludouicũ ⁊ suos heredes masculos ꝑ illa verba vo-
glio che labbia ludouico ho le sue herede maschie subiungẽdo se
nõ aremane maschie voglio che habi barnabeo mio ho le sue hr̃-
de maschie se nõ a remane maschie voglio che habia la fraternita
de piã de mercato.Nec vnq̃ in dcã vltĩa volũtate facit gñalẽ mẽ
tionẽ de bonis suis:ſꝫ attẽta ꝯtinuatione dictorũ ꝟborũ vr̃ depre
hendi satis apta mens ipsius Nicolai ꝙ intẽdebat Ludouicũ vl̃
suos heredes ⁊ successiue barnabeũ aut suos heredes:⁊ vltĩo loco
dictã fraternitatẽ inuitare in illas certas quantitates relictas di-
ctis filiabꝰ.Nã cũ testator nõ exprimat aliter qd voluerit ꝙ habe
rent Ludo.vel barnabeus vel dicta fraternitas vident̃ eiꝰ verba
dubia ⁊ incerta declarãda per ꝟba p̃cedentia.ar.l.si seruus pluri
um.§.fi.ff.de leg.j.Et sic illa verba voglio che habi suppleãt.s.cl.
flo.relictos dictis filiabꝰ cũ non habeat aliũ terminum ad quẽ re-
ferant̃:⁊ attento ꝙ predicti vidẽtur substituti dictis filiabꝰ vt de
prehẽdit̃ ex ordine scripture ⁊ ex ip̃is verbis.Primo eñ substituit
vnam alteri per illa verba morendo luna recaia laltra nõ exprimẽ
do qd recaderet ſꝫ absqꝫ dubio intellexit ꝙ recaderet alteri quãti
tas relicta morienti.Postea substituit Lud.si omnes dicte filie
deficerent dicẽdo se mancasse tutte quãte voglio che labbi Ludo.
Vñ aperte deprehẽdit̃ ꝙ substituebat Lud.filiabꝰ:⁊ ꝓut p̃cedẽs
verbũ recaia non hñs expresse ad quid referatur tacite refertur ad
quãtitates morientibꝰ relictas vt.s̃.dictũ est.Ita ⁊ verbuꝫ habia
positũ in mẽbro ĩmediate sequenti nõ hñs terminũ ad quẽ refera
tur expresse ĩtelligat̃ referri similiter ad dictas quãtitates:⁊ idem
successiue dicendũ est in alijs membris sequẽtibus:⁊ sic in mẽbro
in quo inuitat dictã fraternitatẽ:vnde ꝟba dicte vltĩe voluntatis
importãt substõnẽ in relictis singularibꝰ factis dictis filiabꝰ.nõ
añt important vniuersale relictũ.Qꝺ ⁊ suadetur ex alijs.qr dicta
fraternitas fuit inuitata in defectũ filiarũ hoc est eis deficiẽtibꝰ:
ergo ipse filie vident̃ magis fuisse dilecte ab ipso testatore quã ip̃a
fraternitas:quinimo magis vident̃ dilecti Ludo.⁊ eius filij ma-
sculi.⁊ Barnabeus ⁊ sui filij masculi quã dicta fraternitas q̃ eis
deficiẽtibꝰ dũtaxat inuitat̃.l.publiꝰ.ff.de cõd.⁊ demõ.⁊.l.luciꝰ lul
timo.ff.de here.institu.⁊ facit.l.quoties.de vsufructu.⁊.d.l.here-
des mei.§.peto.⁊.d.l.cũ pater.§.a te peto.⁊ idcirco nõ est interpre
tãdũ ꝙ plꝰ voluerit relinquere fraternitati minus dilecte q̃ filia-
bus ⁊ alijs ꝑsonis magis dilectis ⁊ magis honoratis in dicto te-
stõ:ꝓut hoc argumẽto vtit̃ iuriscõsultus in.d.l.publius.Qꝺ etiã
demõstrat̃:qr nõ est verisimile ꝙ dictꝰ testator plꝰ dilexit dictos
ludouicũ ⁊ barnabeũ vl̃ dictã fraternitatẽ q̃ dilexit filiũ masculũ.
ar.l.cũ acutissimi in fi.C.de fideic.⁊.l.scripto.ff.vñ liberi.⁊.l.gene-
raliter.§.cũ añt.de insti.⁊ substi.sub cõdi.fac.⁊.l.nã ⁊ si parẽtibꝰ.
in p̃n.de inoffi.testõ.⁊ ideo nõ est verisimile ꝙ testator voluerit bo
na sua relinquere gñaliter dicte fraternitati seu dicto ludouico vl̃
bernabeo aut eorũ filijs masculis ⁊ illis suis bonis p̃uare filiũ:quẽ
verisil̃r nõ inuitauit in dicta sua vltima volũtate:quia putabat ip
sum successurũ ab intestato:qꝺ ⁊ demonstratur qr noluit plus re-
linquere ipsis filiabus deficiente ipso filio masculo q̃ eo existente:
vnde filius ipse habet in ipsis bonis paternis tacitã volũtateꝫ de
functi faciunt.l.si quis cũ nullũ.⁊.l.cõficiunt̃.in prin.ff.de iure co-
6 dic.⁊ † predicta etiã iuuantur:qr relictum dubiũ interpretatur po
tius contra legatariũ q̃ contra heredem:⁊ ideo in dubio interp̃ta
tur vt ꝙ minus est censeat̃ esse relictuꝫ.l.nũmis.ff.de lega.ij.⁊.l.si
ita legatũ in fi.de leg.ij.⁊ in.l.si ita sit ascriptũ.ff.de leg.j.vñ illud re
lictũ factũ in dicta vltima volũtate dicte fraternitati:dato ꝙ pos-
sit referri generaliter ad vniuersa bona ⁊ ad illas certas quãtita-
tes filiabꝰ relictas nihilominus in dubio censeat̃ minus relictũ:⁊
cõsequẽter censeãtur relicte dicte singulares quãtitates.Ex q̃bus
euidentissime constat ꝙ dicta vltima volũtas dicti Nicolai nõ im
pedit dictã dñaꝫ Frãc.succedere ab intestato dicto suo filio:⁊ quo
minus in ꝯñtia possit hr̃e bona dicti ludouici ad ip̃m filiũ delata
ex substõne de qua.s̃.facta est mẽtio:quinimo dcã dña Frã.succe
dẽdo dcõ suo filio ꝯsequet̃ etiã bona dicti Nicolai sui mariti iure
suitatis per dictũ filium trãsmissa in eã ꝑ.d.l.apud hostes cũ si.s̃.
adductis.vcꝫ in solidũ vl̃ ꝓ portiõe que ad ipsum filiũ ꝑtinebat ab
intestato q de iure cõi succedebat in viriles vna cũ sororibꝰ sed vi
gent cõiter statuta q̃ p̃ferunt filios masculos filiabꝰ feminis ꝓut
et verisimile est ꝙ ibi vigeat attenta dispõne dicti Nicolai.Istud
autem est facti an scꝫ statutum vigeat.c.j.de cõstitu.lib.vj.Unde
s̃m facti ꝯtingentiã est rñdendũ que portio debebatur dicto filio
⁊ q̃ nõ:de quo non hesitatur in puncto.Et per hec satis videt̃ esse
responsum quarto ⁊ quinto quesitis supra in puncto deductĩ.Ex
quo prout dictum est illa vltima voluntas dicti Nicolai p̃suppo-
sito qꝺ valeat prout ⁊ puto valere si constat illam scripturam esse
scripturam dicti testatoris in eius libro descriptam.argumen.l.si
ita scripsero.ff.de conditio.⁊ demonstra.⁊.l.a se toto.de heredi.in-
stitu.Tamen non est testamentum vt supra demonstratum est:⁊
sic non impedit matrem filio ab intestato esse heredem:qr non im
portat pupillarem substitutionem:vt pꝫ ex iam dictis:⁊ qr nõ po
test filio pater testamentũ facere qn sibi etiam faciat.l.moribus.§.
q̃sq̃s.⁊.§.adeo cum si.ff.de vulg.⁊ pupil.Et per consequens dicta
vltima voluntas nihil cõfert ad bona dicti Ludouici.Quinimo
nec etiam aufert legitimam filio dicti Nicolai quã pater nõ potest
filio auferre sine causa.l.quoniam in prioribus.de inoffi.testamẽ-
to.⁊.§.aliud quoqꝫ cap.⁊.§.causas in auten.vt cuꝫ de appel.cog.
cum si.Quinimo nec alia bona nedum legitimaꝫ voluit dictꝰ ni
colaus auferre ab eius filio nisi certas quãtitates in dicta vltima
voluntate relictas sue vxori ⁊ suis filiabus ⁊ substitutis eisdeꝫ:vn
de nulli dubitationi locus est quominus dicta francisca succedat
dicto Nicolao ex persona sui filij nedum in legitima:sed in vniuer
7 so asse cuꝫ onere satisfaciendi legatarijs.† Nec obstant circa bona
dicti Ludouici:⁊ sic redeundo ad secundum quesitũ alia supra in
ꝯtrium adducta.Non eñ ob.primo qꝺ p̃mo loco in contrariuꝫ ad
ducebatur ꝙ hereditas fratris non transmittitur ⁊c.Quia respõ
detur fatendo qꝺ non transmittitur de iure cõmuni:⁊ propterea
si dictus filius dicti Nicolai directo substitutus filijs dicti Ludo-
uici fuisset tempore mortis seu maior.xxv.annis:⁊ habuisset noti
tiam hereditatis sibi delate procederent adducta in contrarium:
quia non trãsmisisset hereditatem fraternam sibi ex pupillari sub
stitutione delatam:nec hereditatem patrui sibi forte delatam ex
substitutione vulgari per iura in ꝯtriuꝫ adducta nisi forte decessit
infra annũ a iure cõcessum ad deliberandũ:ita qꝺ trãsmisisset ius
deliberãdi ꝑ.l.cũ antiquioribus.C.de iure deli.Tamen ex quo de
cessit in pupillari constitutus etate ⁊ ignarus forte hereditatis si-
bi delate:ꝓut est verisimile:qr etas illa cẽsetur ignorare quicq̃d vi
det.l.j.C.de falsa moneta:⁊ qr factum est alienũ cuius ignorãtia
presumit̃.l.fi.ff.pro suo.⁊.c.presumitur ignorantia.de reg.iu.li.vj.
⁊.l.verius.ff.de proba.cũ si.Dico ꝙ transmisit in matrẽ eius here
dẽ ius petendi in integ.resti.aduer.here.non aditam quã adire ne
quit obstante impedimento ignorantie.l.qui duos.ff.de re.dub.l.
pantonius.ff.de acquiren.here.⁊ facit.l.ventre.eo.ti.⁊.l.illud.§.fi.
cum.l.seq.ff.de bono.poss.contra tab.⁊.l.j.cũ ibi no.C.de restit.mi.
prout hanc partem firmãt Iaco.de are.Old.⁊ Cy.in.d.l.q duos.
per tex.ibi.⁊.l.pantonius.⁊ Iaco.but.in.d.l.pantonius.⁊ in.d.l.
j.de resti.mili.⁊ Io.an.in.c.in presentia.de proba.⁊ Bar.Bald.
⁊ Imo.in.d.l.pãtonius.⁊ bar.⁊ Imo.in.d.l.ventre.qui Imol.re
fert idem tenere fran.de rampo.⁊ idem tenet Bar.in.d.l.qui duos
quod ⁊ firmat Rapha.fulg.in.d.l.si infanti.⁊ in dicta.l.j.de resti.
mili.⁊ illam vt cõmunẽ firmat etiã Pau.de cast.in.d.l.si infanti.⁊
eam firmat ibi clarissimus doctor.d.Ioannes de mõte sperello pa
ter ⁊ dñs meus:⁊ s̃m eam vt cõmunem pluries consului:⁊ legẽdo
etiã illã tenui:ꝓut ⁊ i p̃ñtiarũ videtur tenẽda:lꝫ nõnulli teneãt cõ
trariũ maxime in infante ꝑ.d.l.si infanti ad quã legẽ rñdent Io.
an.Bar.Bal.vbi.s̃.lꝫ variauerit.⁊ Fran.de rampo.⁊ Imol.ꝙ il
le tex.d.l.si infanti loquit̃.de rigore iuris:qr in vero defertur alijs
hereditas ⁊ cum effectu:⁊ sic verificantur verba illius tex.reserua-
to tamen beneficio restitutionis in integ.heredi.minoris quando
esset lesus ⁊ tempora adhuc suppeterent per iura.s̃.adducta.Nec
suadet ratio qꝺ in hoc sit deterioris conditionis infans quã ceteri
minores.Poterit ergo dicta domina Francisca si expedit succede
re dictis filijs Ludouici:qr hereditas sit locuples non damnosa
petita prius in integ.restitu.aduersus aditioneꝫ non factã.Si au
tẽ dictꝰ filius Nicolai cũ autoritate tutoris adiuisset hereditatem
predictorũ suorũ fratrũ ista hesitatio que nõ est leuis põderis non
caderet:⁊ ideo videat dicta mater si id potest probare.Al's hꝫ ne
cesse petere dictam restitutionem in integ.Nec ob.scda ratio in cõ
trariũ adducta.s.de dicta vltima voluntate dicti Nicolai:qr.s̃.est
8 specifice respõsuꝫ.† Nec ob.tertia ratio in ꝯtrariũ adducta:quia il
la procederet in casu quo illud secũdũ testamentũ valeret:sed in ve
ro non valet:quia non probatur voluntas:nam testes debent esse
presentes testamento:⁊ in eorum presentia debet fieri testamẽtũ.
l.cum antiquitas.C.de testato.⁊.l.hac consultissima.in principio
eodem titulo ibi ipse coram testibus ⁊c.Et debent nomina hr̃duꝫ
testibus presentibus per testatorem scribi vel nũcupari.l.iubemus
C.eo.ti.Et ita palam nuncupare debet vt a testibꝰ testamẽtarijs
audiatur.l.heredes palam.in prin.ff.eo.titu.Ideo debent testes
esse in conspectu testatoris.dicit tex.in.l.si non spãli.C.eo.tit.adeo
qꝺ si omnes testes non essent corã testatore:ita qꝺ vnus tm̃ defice
ret testamentũ non valeret.l.si vnus.eo.ti.Unde testes debent vi-
dere testatorem ⁊ a testatore videri vt dictis iuribꝰ nisi forte testa
tor sit

tor sit cecus per.l.hac consultissima.C.qui testa.face.pos.prout di 9 cit Rapha.ful.in.d.l.si non spāli.† Unde cecus non pōt esse restis 10 in testō ſm bal.ibi.Nā debet videre ꝛ audire testatorē.† ꝛ ideo lʒ glo.in.l.in summa.§.idez labeo.ff.de aqua plu.ar.dicat ꝙ si testes stant post cortinā ꝛ audiunt testatorem valeat testm̄:tamē illð nō placet Frācisco filio glossatoris:qꝛ testes debēt videre ꝛ audire testatorē ꝛ ꝓpter hoc fuit de facto cassatū quoddā testm̄ ſm euʒ.qð et tenēt ibi Cy.Bar.Bal.Sal.Raph.ꝛ Pau.de ca.ꝛ cōiter legētes:ideo cōiter reprobatur dicta gl.ſm Raph.ibi.Et ꝓpterea cuz in casu nostro testes non viderint testatorem:imo nec ipsum audiuerint:dcm̄ testm̄ non valet.Quinimo nō possunt deponere de voluntate dicti testatoris per aliquē sensum corporis:sed solū ꝑ auditum alienū:Nam dūtaxat hn̄t notitiā de voluntate testatoris: qꝛ ita audiuerūt a quodā fratre ita referente vt presupponitur in pūn 11 cto.† ꝛ sic ī effectu eēnt testes de auditu alieno:ideo nullatenꝰ probant.c.tam literis in prin.extra de testibus.c.super eo.de eo qui cognouit consan.vxo.sue.ꝛ.c.inquisitioni.§.quesiuisti.de accus.facit l.testiū.C.de testi.ꝛ.l.qui testō.§.fi.ff.de testa.cū si.ergo si aliter nō ꝓbat̄ dcm̄ testm̄ ꝙ per dictos testes qui audiuerūt dcm̄ fratrē referentē voluntatē dicti Ludouici seu ꝑ instr̄m inde cōfectū dictū assertū scdm testm̄ est nullius momenti ꝑ ꝑdicta:ꝛ ꝓpterea nō impedit dictam dn̄am Franciscā quominꝰ possit succedere dicto eiꝰ filio:ꝛ ex ꝑsona sua succedere in bonis:ꝛ hereditate dicti Ludo 12 uici vigore primi testamēti:ꝑut.s.seriose dictū est.† Nec ob. si dicat̄ ꝙ actus pōt fieri ꝑ interpretem per.l.j.in fi.ff.de vb.obli.qꝛ illud procedit qn̄ cōcurrunt alia ad actū reqsita q̄ nō cōcurrūt in casu nr̄o per.s.adducta.Preterea dʒ cōstare ꝙ ille sit deputatus in interpretētē:ita ꝙ de eius fide non dubitet̄:ꝑut al's in.l. theopōpus.de dote prelega.Sed in casu nostro dictus frater referens nō apparet ꝙ fuerit ad id deputatus nec est interpres:sʒ potius quidam relator:vnde casus sunt penitus separati ꝛ separatoꝝ nō est illatio.l.fi.ff.de calūnia.ꝛ.l.si maritus.C.de do.inter virū ꝛ vxo. ꝛ l.naturaliter.§.nihil cōe.ff.de acq.pos.cū si.Et per hec pʒ ēt rn̄sum ad tertiū quesitū.Nā alio non docto ꝑ dictū vltimū assertuʒ testm̄ 13 nō tollit̄ primū.† Nā ad hoc vt per scdm tollatur primū dʒ scdm esse rite factuʒ.d.§.posteriore.Adeo ꝙ sit tale ꝙ ex eo possit adiri hr̄ditas.l.cū in scda.ff.de iniusto.rup.ꝛ irrito testō.Et ideo scdm testm̄ nullū non tollit primū vt dictis iuribus.ꝛ.l.si filius q in potestate.ff.de liber.ꝛ posth.ꝛ ꝑ cōsequēs dicta dn̄a Marsiana ꝛ dicta dn̄a Barthola substitute ī dicto scdo testō nō possunt aliquo mō niti ex dicto testō:nec eius vigore venire ad aliquā successionē et per hec pʒ rn̄sum ad oīa qnqꝫ quesita in pūcto.Et in effectu cōcludendū ꝙ dicta dn̄a Franc.stantibus supradictis succedat ab intestato dicto suo filio:ꝛ ex eiꝰ ꝑsona succedit vl'r dicto Nicolao eiꝰ patri maritoqꝫ dicte dn̄e Franc.ꝛ etiā ex ꝑsona dicti filij succedere pōt in bonis dicti Ludouici modis.s.deductis.s.recta via si ꝑ ꝑte dicti eiꝰ filij fuit adita hereditas filiorū dicti Ludouici quibus extitit substitutꝰ vel trāsmissum ius deliberādi: al's ad dicta bona dicti Lud.venire pōt mediante restitutione in integ.ꝑut.s. seriosius deductum est.

Laus deo.

¶ Summariū super cōsilio.ccj.

1 ☞ Gradus computatio est scdm ius ciuile vel canonicū fienda ꝛ quomodo sumatur gradus.

2 Gradus attinentie in matrimonialibꝰ quoto gradu distat a stipite eodem gradu distat a quolibet descēdente a stipite.

3 Iura sunt iuribus concordanda.

4 Facti dicitur esse cōmunis vsus loquēdi ꝛ non iuris.

5 Lex naturam imittatur in his que sunt nature.

6 Matrimonium inter quas personas ꝛ vsqꝫ ad quotum gradum dicatur esse prohibitum.

7 Rescriptū subreptitium dicitur quādo supplicans tacet id quod si expressum fuisset non verisil'r concessisset rescribens.

8 Rescriptorū supplicatiōi debēt inseri non tm̄ ea que mouere possent rescribentem ad rescriptum denegandum sed etiam ea q̄ possent reddere difficiliorem rescribentem.

9 Matrimonij dispensatio generaliter concessa in quarto aut septimo gradu cōsanguinitatis intelligit̄ data tantū quādo vterqꝫ cōtrahentium distat a stipite in dicto gradu.

10 Scandalorum causa euitandorum sepe lʒ a iure cōi recedere.

11 Dispensatio matrimonialis cōcessa supplicationibus asserentes se coniunctos in tertio gradu est ciuilis:licet non exprimatur quoto gradu distent.

Dispensatio loquens de coniunctis in tertio vel quarto gradu verificatur etiaʒ eo casu quo alter tātū distat a stipite eo gradu quo loquitur dispēsatio etiam si alter sit in propinquiori gradu coniūctus stipiti etiam si sit dispensatio restringenda.

12 Iura canonica vel ciuilia presumuntur nota summo pōtifici vel imperatori aut regi seu principibus iurisdictionem habentibus.

13 Ius nouum corectiuum iuris antiqui est restringendum.

14 Scientia in genere idem operatur quod scientia in specie.

15 Legis habet vigorem quod principi placuit.

16 Disputandum non est super casu a iure deciso.

17 Conscientia debet se conformare cum lege ꝛ non debet esse mitior lege.nume.seq.

18 Ius canonicum dicitur editum instinctu spiritussancti.

¶ Consilium.ccj.

In nomīe dn̄i nostri iesu 1 Christi.¶ † In hac qdē consultatione circa primū q̄situ videt̄ ꝑma facie dðm ꝙ dicti seiꝰ ꝛ titia dicant̄ eē ꝯiūcti scdo gradu ꝯsanguinitatis vl' scdo ꝛ tertio hoc est ex vno latere in scdo ex altero in tertio.nā qð in scdo gradu eē cēseātur ðducit̄ ex eo qꝛ due ꝛ nō vna ꝑsona faciūt gradū de iur̄ canonico in materia.s.mr̄imoniali:ꝑut necessario īter duas personas nuptie ꝯhunt̄ vt est tex.in ca.ad sedē.añ mediū.xxxv.q.v. ex q̄ dat̄ ītelligi qð vna dūtaxat ꝑsona nō ꝯstituit neqꝫ īmutat gradū:ex quo due ꝑsone exigūt̄ ad gradꝰ ꝯstōnē seu mutationē.ergo ꝑut pʒ titia ꝛ seiꝰ erāt in scdo gradu:ita ꝛ seiꝰ ꝛ titia sint ī scdo.qð ꝛ scdo ꝑsuadet̄:ex eo qꝛ ī.d.ca.ad sedē.circa mediū dr ꝙ duo gradus iur̄ ciuili faciūt vnū ſʒ canones.iō ꝯstituti in scdo gradu ſm canones sunt in q̄rto ſm testes ꝛ ꝯstituti in tertio ſʒ canones sunt in.vj.ſm leges:ꝛ cōstituti in.vj.ſm canones sunt ī.xij.ſʒ.ll.ꝛ sic de singulis:sʒ isti de qbꝰ agit̄ nō sunt de iure ciuili in.vj.gradu.vt pʒ in.l.j.§.qnto gradu.ꝛ.l.vj.gradu.in ꝑn.ꝛ.l.iuriscōsultꝰ.§.qnto gradu.ꝛ.§.sexto gradu.ff.de gradi.ꝛ in ca.prio gradu.xxxv.q.v.g nō sint ð iure cañ.in tertio gradu.Qð ꝛ tertio vr̄ ōndi.qꝛ qn̄ canones gradꝰ enūerāt eā faciūt ꝯputationē vt numerꝰ gradꝰ augeat̄ qn̄ ex vtraqꝫ ꝑte fit descēsus:ꝛ sic duaꝝ ꝑsonarū descēsus nūerū augēt nā dicūt ꝑmū gradū qn̄ vterqꝫ distat a stipite vno gradu ꝛ secūdū qn̄ vterqꝫ distat a stipite scdo gradu:ꝛ tertiū gradū qn̄ vterqꝫ distat a stipite tertio:vt apparet ī ca.series.ꝛ ca.parētele.xxxv.q.v.ꝛ.d.ca.ad sedē circa mediū.Iō nō vr̄ qð dicti seiꝰ ꝛ titia dici possint obsolute in tertio gradu ꝯsanguinitatis.sed in scdo tm̄.ex q̄ tertiꝰ nō vr̄ adhuc ꝑfectꝰ vel saltē dn̄r ī tertio ꝛ scdo:ꝑ q̄ vr̄ cōis vsus loquēdi:nā in hac ciuitate solet dici tales sūt in tertio ꝛ q̄rto vel qnto gradu cōsāguinitatis cōiūcti:cōis añt vsus loquēdi plurimū solet opari.l.libroꝝ.§.qð tn̄ cassiꝰ.de leg.iij.c.ex lr̄is.el prio.ð spōsa.l.labeo.§.idē tubero.de sup.le.ꝛ.l.cū delanionis.§.asinā.de 2 fun.instr.cū si.† ¶ His tn̄ nō ob.in ꝯriū est indubitata veritas:nā regula est ꝙ quoto gradu remotior distat a stipite eodē gradu distat a quolibet descendēte ab ipso stipite ꝑut est tex.in terminis in c.qð dilectio.in ꝑn.ꝛ in.c.fi.de cōsan.ꝛ affi.ita qð ꝑut fr̄es patrueles vel ꝯsobrini sunt īuicē in scdo gradu ꝯsanguinitatꝫ de iur̄ cañ.vt.d.ca.series.d.ca.ad sedem.ꝛ.d.ca.parētele:ita ꝛ in scdo gradu ꝯsāguinitatis attinet patruo:ꝛ sic pr̄i fratris patruelis ſm dictā regulā.nā stipes ē auꝰ a q̄ nepos distat scdo gradu ꝯsanguinitatis:vt in ca.primo gradu.xxxv.q.v.ꝛ insti.de gradi.§.scdo gradu.ꝛ.d.l.j.ꝛ.d.l.iuriscōsul.§.scdo gradu.ff.eo.ti.Ita pari rōne ꝓnepos est ī tertio gradu abauo ꝛ sil'r filio abaui ē in tertio gradu ꝛ nepoti ipsiꝰ est in tertio:ꝛ sil'r ꝓnepoti abaui est sil'r in tertio gradu vt ꝓbat̄ in.d.c.cū dilectio.ꝛ in.d.c.fi.ꝛ suadet rō:qꝛ ex quo attinet filio vl' nepoti abaui mediāte ꝑsona abaui ꝛ ꝑꝑ ipm̄ abauū.absonū eñ eēt dicere qð ꝓpinquior gradu affinitatꝫ attineret filio vl' nepoti abaui quā attineret ipsi abauo cū ꝑꝑ qð vnūqðqꝫ ꝛ illud magis.ar. auf.multomagis.C.ð sac.sā.ecc.Et rō naturalis suadet ꝙ si ad aliquē locū vel gradū habeo accedere mediāte alio loco qð ꝓpinquior est locꝰ ꝑ quē habeo accedere quā sit ille locꝰ ad quē tādē suʒ accessurꝰ ꝛ si ē schala cū pluribꝰ gradibꝰ ex vtroqꝫ loco:ita qð ex vno latere nō pōt accedi ꝑ aliū locū nisi mediāte sūmitate schale ꝓpinquior est sūmitas schale ꝙ alij gradꝰ q sūt ex alio latere ꝑut ipa natura docet:ꝛ rei experiētia q̄ ē rerū magistra.c.ꝙ sit.ī ꝑn.ð ele.li.vj.ꝛ.ca. statutū.in ꝑn.eo.ti.ꝛ li.ꝛ.l.legatis.§.ornatricibꝰ.de le.iij.ita pariter ꝓpinquior est abauus q est stipes quā sint ramuli descēdētes ex ipso stipite:ꝛ sic ðscēdētes ab ipso abauo ꝑ ꝑdicta ita absonū eēt dicere qð filiꝰ abaui mei esset mihi ꝓpinquior ꝛ ꝓpinquiori gradu mihi attineret quā ipse abauꝰ ꝛ ar.ab absurdo optimū est in iure.l.nā absurdū.ff.de ope.libe.ꝛ.l.scire opʒ.§.aliud.ff.de excu.tu.ꝛ sufficit allegare rōnē naturalē.d.l.scire opʒ.§.sufficit.ꝛ.c.fi.ð trāsa.Sʒ in casu nostro habemus casus canonū suꝑ qbus non est disputādū ar.l.ancille.C.de fur.ꝛ.l.illā.versi.de modo.C.de colla.ꝛ facit.l. qð labeo.ff.ad carbo.Nec ob.adducta in ꝯriū:qꝛ lʒ descēsus duarum ꝑsonarū faciāt vnū gradū.vt.d.c.ad sedē.tn̄ non tollit̄ qð descēsus vniꝰ ꝑsone q̄ magis vel pariter distat a stipite nō multiplicet gradū:qꝛ imo gradū multiplicat dicto casu descēsꝰ vniꝰ.vt.d.c.qð dilectio.ꝛ.d.c.fin.Sed q̄tenus.d.ca.ad sedē dicit ꝙ due ꝑsone faciūt gradū loqt̄ qn̄ dicte due ꝑsone sūt ī eodē gradu distātes a stipite ꝛ sil'r loquunt̄.d.c.series.ꝛ.d.ca.parētele.Non añt loquūt̄ qn̄ a stipite nō distāt pariter eodē gradu quo casu loquit̄ regula quā tradūt tex.d.c.qð dilectio.ꝛ.d.c.fi.Et iō dicta regula loquit̄ vno casu ꝛ dicta iura loquunt̄ alio casu.Et ita ēt rn̄det̄ ad scdm argumētū s.factū ī ꝯriū:nā duo gradꝰ iuris ciuilis faciūt vnū de iure cañ.qn̄ s.ipse ꝑsone pariter ꝛ eodē gradu distāt a stipite.Ita loquit̄ ꝯriū: sʒ qn̄ nō distāt pariter a stipite nō ꝓcedit argumētū ꝑ ꝑdicta:ꝛ per hoc tollitur ēt tertiū argumētū.s.formōtū ī ꝯriū.dicti ergo canos

nes declarantur ⁊ interpretant̄ seu moderar̄ ꝙ sint intelligēdi: put ⁊ loquunt̄ qn̄ vtraqꝫ psona pariter distat al's secus p iura pro hac parte adducta. † Et ita dicta iura cōcordant̄ put ⁊ decet cuꝫ ꝓpt̄ū sit iura iurib⁹ cōcordari. l. vnica. C. de inof. dot. ⁊ c. cū expediat. in prin. de elec. in. vj. ⁊ per vnum ius aliud recipit interpretationē. l. nō est nouū. ⁊ l. seq. ff. de legi. ⁊ l. si serui vestri. de noxa. ⁊ c. cū dilect⁹. de cōsue. cū si. † Nec ob. ꝙ d3 de cōi vsu loquēdi: q2 istō est facti: ⁊ op3 ꝓbari arg. c. j. de consti. li. vj. ⁊ no. bar. in. l. labeo. §. idem tabero. de suppel. leg. † ⁊ licet sit perusie: tamē nō est forte in partibus ipsoꝝ supplicātiū: nec rome: ⁊ dictus cōis vsus loquēdi tūc vēdicat sibi locū qn̄ cōsiderant̄ gradus habito respectu ad stipitē. dicim⁹ eñ tales sunt attinentes in tertio ⁊ quarto gradu affinitatis: hoc est attinent stipiti vel distant a stipite in tertio gradu affinitatis: sed quando dicimus adinuicem sunt coniuncti tertio gradu affinitatis esset ineptissimū dicere. q2 nō possum esse ꝓpinquior tibi ꝙ tu sis mihi put natura demōstrat quā lex semp imitatur. l. adoptio. ff. de adop. ⁊ l. confessiōibus. ff. de interroga. acti. et. l. impossibilium. de reg. iur. cū si. Et sunt ista correlatiua quoꝝ idē est iudiciū. l. si. ff. de accep. ⁊ l. fi. C. de indic. vid. cū simi. Ex his igit̄ elicit̄ clara ⁊ indubitata cōclusio ꝙ dicti seius ⁊ titia inuiceꝫ sunt cōiuncti tertio gradu cōsanguinitatis ⁊ non scdo gradu: nec secūdo ⁊ tertio gradu: l3 vnus in scdo altera in tertio gradu distat a stipite. † ¶ Restat amodo ad scdm dubium consultationis cōdescendere circa quod videt̄ cōcludendum satis aperta fronte ꝙ dictū matrimoniū sit illicitū. Cōstat enim ꝙ de iure cōmuni dictū matrimoniū est ꝓhibitū: q2 olim ꝓhibebat matrimoniū cōtrahi inter personas cōiunctas vsqꝫ ad septimū gradū cōsanguinitatis inclusiue. xxxv. q. vij. ca. hec salubriter. ⁊ ea. cā. q. iij. ca. progenie cum tribus seq. ⁊ ca. cōtradicimus. ⁊ d. c. quod dilectio. de ꝯsan. et affi. arg. sumpto a speciali quod l3. j. ff. ad munici. ⁊ l. j. C. de thesau. li. x. cū si. ⁊ hodie vsqꝫ ad quartū gradum inclusiue nō l3 cōtrahere. c. non debet. de cōsangui. ⁊ affi. ⁊ c. fi. eo. ti. Isti autē ad plus sunt in tertio gradu cōsanguinitatis ꝯstituti: merito nō est dubiū ꝙ de iure cōmuni predicti seius ⁊ titia nō potuerūt inuicem matrimonium contrahere. † Sed dubiū facit: q2 allegat ꝙ papa speciali gratia cōcessit ⁊ indulsit dictis seio ⁊ titie ꝙ matrimoniū possent insimul inire non obstante prohibitione iuris cōmunis: sed dicta gratia non videtur quod releuet dictos contrahentes vt ei⁹ vigore licite potuerint matrimonium insimul cōtrahere ex pluribus. Et primo q2 dicta gratia videt̄ subreptitia: nā tacuit ipetrās ipsi concedenti qualiter alter eoꝝ erat in secūdo gradu cōsanguinitatis quod quidē videt̄ ꝙ narrari debuerit: q2 forte cōcedēs nō concessisset si fuisset sibi intimatum ꝙ nō distabat vterqꝫ a stipite tertio gradu. Regula eñ est ꝙ quoties subticetur aliquid quod si fuisset expressum ipse cōcedēs nō cōcessisset redditur gratia subreptitia sup literis. de rescrip. ⁊ l. j. ⁊ l. ꝓscriptiōe. C. si contra ius vel vti. pup. ⁊ in. c. constitutus. ⁊ in. c. ceterū. de rescrip. in antiquis. et c. si eo tempore. eo. ti. li. vj. prout ⁊ doc. no. in dictis iuribus. Et maxime quando fit sciēter: q2 subripitur superiori causa obtinēdi gratiam: quo casu redditur gratia subreptitia ⁊ vitiatur quantuncūqꝫ superior ob id non fuerit motus ad concedendum: sed etiā al's concessisset prout no. volunt per illū tex. Inno. Florētinus ⁊ Jo. de Jmo. in. d. c. super literis. ⁊ dn̄s Ant. in. c. ex insinuatione. eod. ti. quod ⁊ tenet ibi dn̄s Flo. referens Inno. ⁊ Hostiē. ibi S3 non est dubium ꝙ ipsi supplicantes vel si alter eoꝝ supplicauit ipē impetrans dispensationē habebat notitiā quoto gradu cōsanguinitatis esset vnusquisqꝫ eoꝝ. arg. l. de tutela. C. de in integ. restit. mino. ⁊ l. octaui. ff. vnde cognati. Et q2 al's nō accessisset ad impetrādum dispensationem nisi inuestigasset gradus cōsanguinitatis: ideo videt̄ dolose fecisse nō narrando ea que narranda erāt. ⁊ propterea siue gratia alias fuisset concessa siue nō: videt̄ ꝙ vitiet̄ ipsa gratia ratione dolose subreptionis per predicta. Et insuper etiam si subreptio non est dolosa: sed ex ignorantia iusta causata: nihilominus litere reddunt̄ subreptitie. d. c. sup literis. ⁊ d. c. constitut⁹. ⁊ d. c. ceterum. cū multis similibus non solū est si talis subreptio ꝙ ꝑ eam fuerit motus ad concedēdū: vel talis qd̄ si veritas narrata fuisset litere gratiose vel iustitie verisimiliter non emanassent quo casu loquuntur cōmuniter iura de subreptione loquētia: sed etiaꝫ si tale quid falsum fuit narratum vel verum suppressum qd̄ si verū narratū fuisset litere nō emanassent de leui reddūtur litere subreptitie ⁊ vitiose. ⁊ iste est text. no. in. c. postulasti in fine. de rescri. ibi de leui non scribitur ita ex illo tex. no. ibi. d. Flo. subdēs ꝙ est ibi casus mirabilis ⁊ singularis ⁊ subreptio in causa impulsiua vitiat literas ⁊ nō est alibi fm̄ Panor. ibi. † Debet ergo fieri mētio in rescriptis non solum de his que possent mouere rescribentē ad denegandum rescriptum: sed etiam de his que possent concedētē reddere difficiliorem per tex. ibi: prout ibi no. Jo. de Jmo. dicens id esse diligenter notandum: sed cui dubium ꝙ concedēs dispositionem super matrimonio contrahendo inter cōsanguineos non ita de leui concessisset dispensationem ⁊ licētiā contrahendi inter se matrimoniū inter cōsanguineos si sciuisset ꝙ alter distaret a stipite scdo gradu cōsanguinitatis ⁊ alter i tertio ⁊ redderet magis difficilis ad concedenduꝫ dicto casu ꝙ si putasset qd̄ vterqꝫ distaret a stipite in tertio gradu cōsanguinitatis. Ergo cum in casu nostro simpliciter narratum fuerit qd̄ erant coniuncti adinuicem tertio gradu consanguinitatis nec fuit narratū ꝙ alter distabat a stipite solum in secundo gradu consanguinitatis: l3 alter distaret in tertio videtur aperta fronte dicēdum ꝙ dicta dispēsatio fuerit ob tēta tacita ꝟitate: ⁊ ꝑ cōsequens tanꝙ subreptitia non teneat: sed sit ipso iure nulla cum subreptio in gratiosis vitiet rescriptuꝫ ipso iure. vt in. c. ad audientiam el scdo. de rescrip. ⁊ in cle. j. d̄ prebē. ⁊ in c. ij. de filijs presbyt. lib. vj. ⁊ in. l. ⁊ si legibus. C. si contra ius vł vti. pub. ⁊ in. c. ad aures. ⁊ in. c. constitutus. ⁊ in eis per Inn. ⁊ in. c. dudum. el secūdo. de elec. ⁊ ibi per Compost. loquentem de dispensationibus: ꝙ ⁊ voluit Jo. an. ⁊ ꝯmuniter doc. in. d. c. ad audientiā. Ad hoc etiā. l. ⁊ qd̄ ibi habetur ff. de natalibus resti. cū si. Facit q2 iste dispensationes velut a iure exorbitantes sunt odiose: ⁊ consequenter restringende ⁊ stricte interpretande: vt est tex. in. c. j. de filijs presby. lib. vi. Omnis enim recessus a iure cōmuni est restringēdus velut odiosus. l. libertuꝫ. C. de nup. ⁊ in regula iur̄ que a iure cōmuni exorbitant in. vj. ⁊ l. ius singulare. ⁊ l. qd̄ vero cōtra. ff. de ll. Ideo si subreptio vitiat ipso iure alias lr̄as gratiosas: forti⁹ debet vitiare dispensatiōes que sunt gratiose ⁊ sunt odiose ⁊ exorbitantes a iure communi: vt dictū est. imputent ergo sibi impetrantes quasi subticuerunt id qd̄ expressum potuisset mouere superiorem ad non cōcedendū vel saltem reddidisset eū difficilioreꝫ. adeo ꝙ non ita de leui cōcessisset per. d. c. postulasti vbi notabilis ⁊ optimus tex. ad propositum. † Scdo hec pars videtur ꝓbari per casuꝫ quasi in terminis in. c. qd̄ dilectio. de consan. ⁊ affi. vbi est casusqꝫ indulgentia pape concessa generaliter hoibus cuiusdam terre qd̄ permissum esset eos cōiungi matrimonialiter in. vij. gradu consanguinitatis interpretatur ꝙ intelligatur dūtaxat quādo vterqꝫ cōtrahentiū distat a stipite in. vij. gradu ꝯsanguinitatis: ita ꝙ nō obstante illa indulgētia simpliciter ⁊ generaliter cōcessa non possunt contrahere matrimonium si alter distat a stipite in. vj. gradu consanguinitatis ꝙuis alter a stipite distet in. vij. vnde ibi videtur qd̄ amodo casus de presenti nostra cōsultatione. Nam si illa indulgētia generalis. ⁊ sic quodāmodo per viā legis gratiose ꝯcesse illi cōmunitati ita interpretatur vbi non cadebat aliqua subreptio: ⁊ sic non erat quid esset imputandum impetrantibus. Fortius videtur respondendum in particulari dispensatione in qua est imputādū impetrantibus quare factum ⁊ eius qualitates nō plene exposuerunt superiori: ⁊ maxime q2 illa indulgētia in casu. d. c. qd̄ dilectio erat circa gradum multum remotuꝫ: q2 permittebat matrimoniū contrahi in septimo gradu. S3 nō ita in casu nostro in quo dispēsatio fit in gradu satis propinquo: q2 in tertio gradu: vnde si extēderetur qd̄ dispensatio militaret etiam vbi alter a stipite distaret in secūdo gradu dispensaret etiam in gradu magis propinquo. ⁊ si sufficeret ꝙ alter solus distaret a stipite in tertio gradu: idem dicendum foret si alter distaret a stipite soluꝫ in primo gradu quod videretur satis durum: vnde videtur posse dici ꝙ nostra consultatio sit decisa per casum. d. c. quod dilectio. Quod videtur loqui in casu magis dubio quā sit casus noster ꝑ iaꝫ dicta. † Nec videt̄ obstare si quis dixerit prout quidam dicūt ꝙ ibi papa se fundat i cōsuetudine: prout suadent vltima verba illius. c. ibi. vnde i hac parte consulti⁹ duximus multitudini ⁊ obseruate consuetudini deferendum quam aliud in dissensionem ⁊ scandalum populi statuēdum: que vltima innuūt quod illa interpretatio fiat contra iuris rigorem propter scandalum euitandum. Sepe enim propter scandalum euitandum a iure communi receditur iuxta nota. in. c. fin. in princi. xl. dis. ⁊ in ca. vt constitueretur. ⁊ ca. de his. xxxiij. q. vj. ⁊ quod per beatum Thomam secūda secunde. q. xliij. Nā ad hoc videtur respondendum qd̄ imo dictum. c. qd̄ dilecto decidit secundū ius cōmune. Nec statuit ius nouuꝫ propter scandalū euitādū. Primo q2 ibi papa loquitur ꝑ verbū respondemus respōdens ad consultationem qd̄ verbum respondemus est demonstratiuuꝫ iuris antiqui: adeo qd̄ censetur declarare non disponere quādo papa vtitur dicto verbo: vt est glos. in verbo respondemus in. c. fina. de verbo. signi. lib. vj. ⁊ idem dicimus qd̄ quando papa respondet ad consultationem alterius non censetur aliquid de nouo disponere: sed fm̄ ius rescribere iuxta no. ꝑ gl. ⁊ doc. in. c. consultationi de tempo. ordi. Secus autem dicendum est quādo papa vtitur ꝟbo statuimus: q2 per hoc demonstratur ꝙ statuit ius nouum. vt not. glo. in. c. statuimus. de offi. dele. libro. vj. ⁊ in. c. vt litigātes. de off. ordi. eo. li. ⁊ in clemen. ne romani. §. fi. de elec. ⁊ gloss. pe. in. c. vnico. de clericis non residētibus lib. vj. ⁊ in. d. c. quod dilectio. innuit qd̄ si papa aliter fuisset interpretatus dictam indulgentiaꝫ statuisset ⁊ sic ius nouum induxisset: vt innuunt dicta verba in scandalū populi statuendū: q2 illud verbum statuēdū videtur importare qd̄ si aliter papa cōsultatiōem determinasset illa determīatio fuisset statutū: ⁊ consequenter ius nouum ꝑdictas glossas qs̄ doc. sequunt̄ ⁊ sic non declaratiuum iuris antiqui. Et hanc partem qd̄ ibi papa de iure respōdet nō ratione consuetudinis videt̄ tenere ibi do. Ant. magine ea rōne: q2 illud puilegiū est multū pīudiciale ⁊ cōtra ius

11 tra ius scriptum: ideo est stricte interpretandū ſm eum. ¶ † Vis tū nō ob. contrarium puto de iure rn̄dendū. Nā in dicta dispensatione nō narratur quoto gradu ɔtrahētes distarēt a stipite: sed ex primitur ꝙ erant inter se coniuncti in tertio gradu cōsanguinitatis qđ profecto verū erat nō obstāte ꝙ alter eorū a stipite distaret solū in scđo gradu. nā dictat regula iuris qđ q̄to gradu remotior distat a stipite eodē gradu distant inter se dicti trāsuersales: ꝑut dicta regula tradit tex. in. d. c. qđ dilecto. in princi. ꝛ in. c. fi. eo. titu. Vn̄ cū alter dictoꝝ contrahentiū distaret in tertio gradu a stipite pariter distat tertio gradu a quolibet descendēte ab ipso stipite etiam si alius descendens distaret a stipite solum in primo gradu per dicta iura. qđ ꝛ suadet rō naturalis quā solā sufficit allegare. l. scire oportet. §. sufficit. ff. de excu. tut. ꝛ. c. fi. extra de trāsac. Naturaliter eñ constat ꝙ trāsuersales inuicem sunt cōiuncti mediante stipite: ita ꝙ descendens a stipite magis distat ab alio ex eodē stipite descendente q̄ distet ab ipso stipite: vñ esset ab omni rōne alienum qđ quis censeretur coniunctus descendenti a stipite propinquiori gradu cōsanguinitatis q̄ sit coniunctus dicto stipiti. Itē naturalis rō demōstrat ꝙ tm̄ ego disto a te quātū tu distas a me: nec potest naturaliter esse contrariū: ideo si titius distat a berta in tertio gradu: necessario oportet dicere ꝙ berta distat a titio sil'r in tertio gradu: qđ ꝛ naturaliter demōstratur in schalis materialib⁹ ꝑut ꝛ ptꝫ ex dictis. s̄. circa primū cōsultationis articulū. † Et iō cū dicta iuris regula foret nota ipsi pōtifici concedēti cui oīa iura censentur aperta ꝛ innotescere. l. oim. C. de test. ꝛ. c. j. extra de trāsac. non videtur imputandum supplicāti si aliter nō expressit cum verba expressa traherentur etiā ad hunc casum prout verisil'e erat qđ ꝛ cōsideraret ipse qui habebat dispēsationē cōcedere: ꝛ videtur verisil'e qđ etiā cogitasset: ex quo verba pariter se habebāt ad hūc casum ꝑut ad eū casum quo ambo a stipite distarēt in tertio gradu: ꝛ sic cū verba dispēsationis trahant ad hūc casum: ita ꝛ dispēsatio est trahenda: cū a verbis nō sit recedendū vbi nō constat de mente. l. non aliter. de lega. iij. ꝛ. l. j. §. si is qui nauē. de exercitoria. facit. l. labeo. §. idem tubero. ff. de suppel. lega. ꝛ. c. scđo requiris. de appel. qđ ꝛ probatur: q2 videmus qđ ꝛ ius correptiuū ita interpretatur. nam. c. nō debet. de consangui. ꝛ affin. simpl'r disponit ꝙ cōiuncti in tertio gradu consanguinitatis trāsuersales nequeāt contrahere inuicem matrimonium: sed in vlteriori gradu possint: et in hoc corrigūtur multa iura antiqua disponentia ꝙ non possint matrimoniū contrahere cōiunctim septimo gradu cōsanguinitatis vel citeriori: vt ptꝫ in. d. c. qđ dilectio. ꝛ in alijs iurib⁹. s̄. circa ꝑncipiū adductis. Et tñ illud. c. interpretatur ꝛ declaratur procedere etiā si alter tm̄ a stipite distat in. v. gradu vt est expressuꝫ in. d. c. fi. de cōsan. ꝛ affi. Et hoc ꝑ regulā. s̄. dictā. Et lꝫ dictū. c. loquatur eo casu quo remotior distat a stipite in quinto ꝛ alius distat in q̄rto. Nec aliud reperiatur in iure expressum si ꝑpinquior distat a stipitem citeriori gradu puta scđo vel tertio gradu: nihilominus glo. ibi: quā doc. cōiter oēs sequūtur decidit ꝑ dictā regulā idē esse si ꝑpinquior distat dūtaxat in scđo vel tertio gradu a stipite. Quinimo si alter esset in primo gradu respectu stipitis ꝛ alter in quinto possent per dictā regulam matrimonialiter copulari: ꝑut firmat Jo. an. super arbore affinitatis in fi. ꝛ bñ licet Hosti. in primo gradu aliud voluerit in. d. c. qđ dilectio. ꝛ in. c. tua. eo. titu. ꝛ non bene cū sit contra rōnē. d. c. fi. prout firmat contra eū sequēdo Jo. an. d. Ant. in. d. c. tua nos. dicens ꝙ opi. Hostiē. est truffa. ꝛ eandē opi. Jo. an. approbat Panor. in. d. c. fi. Ex quib⁹ demōstrat ꝙ dispō loquēs de coniunctis in tertio vel quarto vel quinto gradu verificatur etiam eo casu quo alter tantū distat a stipite eo gradu quo dispō loquitur etiā si alter sit in propinquiori gradu coniunctus
13 ipsi stipiti etiā si dispositio sit restringēda. † Nā constat ꝙ ius nouum correptiuū iuris antiqui est restringēdū. vt. l. precipimus. C. de appel. ꝛ. c. cum expediat. de elec. in. vj. ꝛ. l. sancimus. C. de test. ꝛ. d. c. que a iure cōi. cū si. Unde. d. c. non debet. corrigens ius antiquum videtur sui natura stricte interpretādum per dictā rōnem. Et nihilominus ꝛ a papa interpretatur ꝙ loquens in quinto gradu intelligatur etiam eo casu quo remotior tātum distat a stipite quinto gradu: ꝛ interpretatio pape latius trahitur q̄ loquat per glo. ꝛ doc. vt patet ex iam dictis. Qui tñ se fundāt in rōne pape. Ubi eñ est eadē ratio ibi idē ius. l. a titio. ff. de verb. obl. ꝛ. l. illud. ff. ad. l. aqui. cum si. Ideo idem dicendū est in casu nostro: lꝫ sim⁹ in materia odiosa. l. ꝙ rescriptum pape concedens dictos seium ꝛ titium coniunctos tertio gradu consanguinitatis posse matrimonialiter copulari interpretetur procedere etiam si alter tantum a
14 stipite distat tertio gradu consanguinitatis. † Nō obstantibus adductis in contrarium que vere non obstant. Nō eñ obstat prima ratio fundata in surreptione: q2 negatur fuisse in aliquo surreptum ipsi rescribenti ex quo fuit enarrata veritas: ita ꝙ ipse concedens potuit hunc casum probabiliter considerare vt. s̄. dictum est: ita ꝙ censetur de hoc habuisse notitiā saltem in genere q̄ scientia in genere solet sufficere ꝛ operari idem ꝙ scientia in specie per tex. ad hoc notabilem in. l. qui iure militari. ff. de mili. testa. prout et notāt doc. ibi. ꝛ in. l. sub pretextu. C. de trāsac. ꝛ in. l. tres fratres. ff. de pac. ꝛ Bart. in. l. aurelio. §. gaius. d libe. lega. ꝛ doc. in auf. ex causa. C. de libe. ꝑte. ꝛ in multis alijs trahentes ad varias decisiones in diuersis materijs. Nec obstat qđ dictū est qđ papa nō ita de leui concedit dispensationem qñ vnus distat a stipite in tertio et alter in scđo gradu: prout qñ ambo a stipite distarēt in tertio gradu. Nā lꝫ qdā forte id negarēt attenta dispōne. d. c. fi. et qđ docto. dicūt ꝑ illū tex. de quo. s̄. nihilominus illud fatendo rn̄detur ꝙ negandum est qđ papa magis de facili dispenset circa inuicē coniunctos in tertio gradu consanguinitatis q̄ qñ exprimeretur ꝙ alter distat a stipite in tertio gradu ꝛ alter in scđo. Nā in primo casu papa cui est nota dicta regula iuris hꝫ ꝓbabiliter ꝛ verisimiliter pōderare ꝙ dicta verba verificantur etiam si vnus a stipite distat in tertio gradu a stipite ꝛ alter in primo. Et cōsiderādo ꝙ supplicatio potest verificari etiam eo casu si concedit dispensationem videtur dici posse ꝙ fortius cōcessisset si fuisset certus ꝙ ꝑpinquior nō erat in primo gradu respectu stipitis: sed in scđo: ꝛ ꝑ hanc rōnem si recte et diligenter aduertatur tolluntur omnia supradicta circa subreptionem: ꝛ multum persuadetur ꝙ intentio pape fuerit etiā
15 hoc casu dispēsare. † Nec obst. d. c. qđ dilectio: q2 illud. c. fundatur in consuetudine: adeo ꝙ si dicta consuetudo non fuisset dicta indulgentia fuisset aliter interpretata prout firmant ibi Jo. an. Hostien. ꝛ Panor. qđ ꝛ verius videtur per. d. c. fi. Nam prout interptatur illud. c. nō debet. qđ generaliter derogat iuri cōi antiquo: ita et interpretari debebat dicta indulgentia que cōstituebat ius speciale in loco: nam erat respectu illius loci lex localis. Nam qđ principi placuit legis habet vigorem. l. qđ principi. ff. de cōsti. princi. ꝛ insti. de iure naturali. gen. ꝛ ciui. §. sed ꝛ qđ principi. nec videt magis stricte interpretandū ius nouū derogās in partē iuri antiquo prout erat dicta indulgentia de qua in. d. c. qđ dilectio. quia derogabat solum respectu ꝑsonarū certi loci quā sit interpretandū ius nouum in totum corrigens ius antiquum prout est dictū. c. nō dꝫ. imo strictius interpretatur ius correptiuum q̄uis exorbitās iuxta no. per Bar. ꝛ doc. in. l. si cōstante. in prin. ff. solu. matri. ꝛ ꝑ Imo. ꝛ modernos in. l. si vero. §. de viro. eo. ti. Si ergo ita interpretatur d. c. non debet. ita et debebat interpretari dicta indulgētia que mi
16 nus recedit a iure cōi ꝛ antiquo per predicta. † Nec obst. qđ papa rn̄det ibi consultationi per verbum rn̄demus: quia dicendū est qđ vbi viget cōsuetudo est ita rn̄dendū prout papa ibi rn̄det: nā consuetudo est optima legū interpres. c. cū dilectus. de consue. ꝛ. l. cū d interpretatione. de. ll. nec est de facili recedendū ab eo qđ est cōsuetum. l. minima. ff. de. ll. ꝛ. l. ij. de cōsti. princ. ꝛ est satis verisimile qđ ita fuerit cōsuetum: q2 illi de illa terra qui indulgentiā forte impetrauerunt habuerūt illā intentionē: ꝛ habuerunt forte notitiā qđ talis fuit intentio pape: vñ ita stante cōsuetudine fuisset dicta indulgentia interpretanda etiam si non foret illa decisio pape. et ad hoc potest notabiliter induci. d. c. cum dilectum. per dictū verbuꝫ rn̄demus. ꝛ per verbum statuendum. Non propterea habem⁹ dicere ꝙ cessante cōsuetudine ita sit indulgentia interpretanda. Nā imo videtur ꝙ fuisset aliter interpretanda per predicta: et licet. d. Anto. in. d. c. qđ dilectio. forte fuerit alterius sentētie: lꝫ nō multuꝫ clare: tñ loge maior est autoritas Jo. an. ꝛ Panor. q clare loquūtur pro quibus militant rōnes preallegate: ꝛ pōderari etiā posset qđ in. d. c. qđ dilectio. papa rn̄det eo casu quo alter distaret a stipite in scđo gradu vel tertio ꝛ non qñ propinquior distaret a stipite in. vj. gradu: ꝛ sic esset parua distantia a gradu expresso: lꝫ in hoc nō faciam fundamētum: sed in alijs. s̄. adductis per que cōcludo ꝙ alio nō docto de voluntate pape dictū matrimoniū fuerit licite sup hoc cōtractū: ꝛ reperio allegatum hoc fuisse expresse determinatū ꝑ papam clementē sextum in quadam extrauaganti incipiēte nuper. licet illam non viderim: quia non reperiuntur in hac ciuitate que si subsisteret prout arbitror subsistere redderē rem indubitatem: q2 super casu a iure deciso non disputandū. l. ancille. C. de fur. ꝛ. l. illam. versi. eodē modo. C. de colla. Ex quibus resultat conclusio ꝙ dictum matrimonium in foro contentioso sit iudicandū
17 licitum. † Quātum autem ad forum conscientie dicendum videt ꝙ si dicti contrahentes haberent notitiam vel firmiter crederēt ꝙ papa nō dispensasset si oīa fuissent sibi intimata nō essent tuti in foro ɔscientie: sed deberent a copula abstinere: quia al's agerēt cōtra conscientiam: ꝛ omne qđ contra consciētiam agitur est peccatum. vt in. c. literas. versi. qm̄ omne qđ nō est ex fide peccatum est: ꝛ quicqđ fit contra cōscientiā edificat ad gehennā. de resti. spolia. ꝛ xxviij. q. j. §. ex his. et de prescri. qm̄ omne. ꝛ d symonia. c. ꝑ tuas. Si autem credūt ꝙ papa etiam tunc dispensasset secus dicenduꝫ est. Et ex quo de iure ita respondendum est prout. s̄. est probatuꝫ non dꝫ esse alia conscientia ipsorum: sed pñt eorum conscientiā cō
18 formare cū iuris dispōne maxime iuris canonici: † cū canones dicantur editi instinctu spiritussancti. l. distin. in. ca. si qs diaconus. et no. Jo. cal. in. c. nauigāti. de vsur. neqꝫ dꝫ quis habere conscientiam scrupulosam: sed informari dꝫ consciētia ex his que in iure ciuili ꝛ cañ. sunt disposita prout cōcludit Bal. in consi. qđ incipit fama vicinie: ꝛ in consi. qđ incipit hec materia. altioris. Nō eñ dꝫ qs sibi conscientiam facere de eo qđ non pōt explicare ſm rōnem ver

perfecti z constantis iudicij: z dz se conformare cõscientie legis et dispõni legali cũ leges sint p ora principuz diuinitus promulgate verba sunt Bal.in dicto ɔsi.qd z pbatur ex dictis doc.in.l.filiũ diffinimus.ff.de his qui sunt sui vel alie.iur.vbi ius presumit natũ ex vxore esse filiũ mariti: adeo qd ɔcludũt ibi Ja.d are.z Cy.z Bar. qd etiã si mater diceret filio ipsum esse spuriũ non tenetur sibi credere nec peccat si hereditatẽ patris detineat quã nõ posset cũ bona cõscientia detinere si spurius esset p auf.ex cõplexu.C.de incestis nup.cũ si.z referũt prefati doc.q quedã mulier vxor cuiusdaz regis peperit filiũ qui mortuo rege successit in regno: demũ in articulo mortis dixit filio q nõ erat filius regis ppter qd ille renũciauit regno: z cõcludũt prefati doc.z Bal.z alij q nõ tenebatur etiã in ɔscia renũciare regno: nã ex quo lex nõ credit ipsi matri nec ille credere tenebatur: z dicit Cyñ.i.l.si vicinis.C.de nup.qd fuit fatuissimus.z idẽ tenet ibi Saly.dicẽs q debebat dictus filius conformare cõscientiã suã scdm legẽ nec tenebatur esse clemẽtior ea.ar. §.opz.in auf.de iu.z facit qd no.i siti in.c.officij.de penitẽ.z remis. fm eũ.z idẽ in eisdẽ terminis no.Panor.in.c.trãsmisse.qui fi.sint legitimi.accedẽt etiã q no.p Inno.Jo.an.z doc.i.c.qr pleriqz.de immunitate eccle.Ex quib⁹ cõcludo q dicti ɔtrahẽtes nõ tenent credere q papa noluerit in dicto casu dispensare: z pñt illã ɔsciaz si haberet deponere se cõformãdo cũ conscia iuris.z ppterea licite pñt deponendo dictã scrupulosam ɔscientiã vti dicto matrimonio: z lz i dubijs tutior sit via fauore aie eligẽda.c.iuuenis.de spõsa.z.c.significasti.z de penitẽtijs dist.vij.c.ij.z.xiiij.dist.sicut.nõ tñ ppter hoc tenet etiã in foro cõscientie discedere a iuris cẽsura vel a iuris dispõne vt euidẽter probat ex iam dictis.Nã cõstat q ille filius regis tutiorem viã elegit regno renũciãdo: z tñ doc.ɔcludũt q illud facere non tenebat in foro aie. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.ccij.

¶ Dotata femina statuto exclusa ppter masculos an excludat etiam nupta extra territoriũ z an dotata in territorio excludatur a bonis sitis extra territoriũ z an dictũ statutũ simpliciter loquẽs intelligatur de dotata cõpetẽter vsqz ad legitimam.per totum.

1 ☞ Iure suo nemo põt priuari qd sibi non competit.
2 Sucessione ex testõ siue ab intestato nulla est differentia iure cõi inter mares et feminas.
3 Iura municipalia pferũtur iuri cõi positiuo z cõiter approbãtur in hoc q dotata excludatur a successione patris ppter masculos.
4 Mulier in quibus dicatur sequi forum viri z an ligetur statutis sue originis aut viri.
5 Collecta potest ciui imponi etiam pro estimatione rerũ quas habet extra territorium.
6 Tutor datus a iudice iurisdictionis defuncti patris pupillor aut testatoris hz administrationẽ rerũ que sunt extra territorium.
7 Emphyteosi stipulata pro se z filijs seu liberis censetur etiam stipulata pro feminis.
8 Dotata filia succedit patri ex testõ vel ab intestato cõferendo nisi statutũ fuerit in contrarium.
9 Dotata statuto exclusa intelligitur si sit sufficienter tpe successionis dotata: nec sufficeret supplere dotem postea vsqz ad congruitatem dotis.nu.12.
10 Dotata legitime dr illa fm modum facultatem z nataliũ dignitatem arbitrio boni viri.
11 Dotata successione exclusa an excludatur a bonis sitis extra territorium loci statuentis.nu.sequen.
12 Statutum simpliciter excludens filiam dotatam intelligit si fuerit competenter dotata.
13 Legitime portio quanta sit.
14 Repudiasse an intelligat heres nisi hereditatẽ adiuerit intra annum z diem siue etiam filio hereditas deferatur ex testõ siue ab intestato etiam si ignoret sibi delatam.nu.16.et.19.
15 Aditio qñ ex taciturnitate possit induci.nu.20.
16 Adiri potest hereditas de iure ciuili etiam vsqz ad.xxx.annos. Fallit de iure pretorio quo tm datur annus et dies: als pro repudiata habetur.nu.14.
17 Hereditate paterna nõ dr filius patris testõ priuatus nisi de iure sabsistat testamentum.
18 Testamenta seu defunctorum voluntates exequi pium est.
19 Taciturnitas anni imo longi tpis nõ inducit repudiationem:
21 Donatio an z quando presumatur inter coniunctos.

¶ Consilium.ccij.

1 In nomine domini nostri Jesu christi eiusqz gloriose matris virginis marie.† Circa pñtem cõsultationẽ nõ sequẽdo ordinẽ consultãtis assumã primo scdm cõsulationis quesitũ: qr si hereditas nõ fuisset delata.d.dñe Cassandre: qr foret exclusa aliqua iuris municipalis dispõne nõ esset agendũ seu hesitandũ an lapsu tpis foret exclusa: qm non põt excludi a iure qd nõ cõpetit.arg.l.x.ff.de verb.obli.et.l. nõ põt videri desijsse.ff.de reg.iur.z.l.nulla.ff.de suis z legitimis cũ si.Idcirco prius videndũ est an.d.dñe Cassandre fuerit delata

2 hereditas.d.Raynaldi sui patris ab intestato defuncti.† Et profecto de iure cõi non est dubiũ qd ad eã p dimidia fuit delata hereditas.d.Raynaldi qui decessit superstitib⁹ ipsa dña Cassandra filia legitima z naturali: z Francisco legitimo z naturali q ambo ab intestato pariter succedũt vt in auf.in successione.C.de suis z legi.z in auf.de here.ab intest.§.i.cũ ius ɔmune nullã in hoc faciat differentiam inter masculos z feminas vt dictis iuribus.z.l.maximum vitiũ.C.d libe.preteritis.z auf.cessante.in fi.z auf.sequẽ.C. de leg.here.Sed licet de iure cõi dicta dña Cassandra ab intestato pro dimidia admitteretur conferendo tñ dotem p predicta.iun
3 cta.l.filie dote.et.l.filie.licet in sacris.et.l.vt liberis.C.d colla.† tñ aliud vr dicendũ de iure municipali qd prefertur iuri cõi.l.oẽs populi.de iusti.z iur.z insti.de iure naturali gen.z ciuili.§.sz ius quidem ciuile.Nam in puncto presupponũtur duo statuta.Primo statutũ auximanuz disponẽs q filia dotata teneatur intra duos mẽses renũciationẽ facere de bonis paternis als profecta habeatur: vñ cũ dicta filia fuerit dotata a patre z sint elapsi duo mẽses restare videt q ipsa censeatur renunciasse hereditati z bonis paternis.qd põt p statutũ deduci cũ possit p pactũ iuratũ.c.quis.de pac.in.vj.iuncta gl.notabili in rubrica de decre.decurio.lib.x.tradens regulã q omne id qd fieri potest p pactũ põt induci p statutum prout argumẽto vtitur Bar.i simili statuto exclusiuo a successione intestati in.l.fi.C.de pac.z qr hmõi statuta excludẽtia feminas simplr vel ppter masculos teneant cõiter ab oibus approbatur in infinitis locis: z maxime in.l.titio cẽtũ.§.titio genero.de condi.z demõstra.z in.l.sancimus.C.de nup.z in regula indultũ.
4 in.vj.¶ Qd z scdo z fortius vr hoc induci p aliud statutũ municipale terremõtis disponẽs q nulla mulier dotata a patre zc.possit succedere ab intestato patri dotãti sine eius volũtate stantib⁹ masculis: vñ cũz.d.dña Cassandra fuerit dotata a patre z extent masculi: vcz.d.Frãciscus: nec adsit volũtas patris q ipsa filia succedat restare vr q ipsa sit simplr exclusa ab oi successiõe paterna cuz dictum statutũ arctet.d.dñam Cassandrã rõne sue originis: licet sit alibi nupta z alibi habeat domiciliũ iuxta.l.cum quedam puella.ff.de iuris.om.iudi.z in.l.ea que.la secũda.ff.ad municipa. adeo q efficitur ciuis ciuitatis viri: vt no.Bar.in.l.j.§.idẽ rescripserunt.ff.eo.ti.post glo.in.l.ciues.C.de incolis.lib.x.z desinat esse de primo foro.d.l.cum quedã puella.etiã si causetur rõne originis l.origine.C.de municipib⁹ z originarijs.lib.x.prout no.Barto.et Bal.in.d.l.cum quedam.nã lz predicta procedãt: qr immutet foruz etiã rõne originis quo ad ea que pñt retrahere a seruitijs viri: tñ secus est quo ad alia: qr domiciliũ rõne originis nõ immutatur vt habetur in.l.assumptio.ff.ad muni.prout no.Bal.in.l.fi.§.idẽ rescripserunt.eo.ti.Ideo statuta loci originis ligant mulierẽ alibi nuptam in his que eã nõ retrahũt ab obsequijs viri prout cõcludit ibi Bar.Et ideo statuta excludentia feminas a successiõe ab intestato cũ non retrahant ab obsequijs viri militant etiam in muliere alibi nupta prout concludit Saly.in repeti.l.cunctos populos.C.de summa tri.in.x.col.adducens no.per Bar.in.d.§.idẽ rescripserunt.Et ex quo dictum statutũ terremõtis ligat.d.dominã Cassandram: z disponit generaliter q non succedat vr q generaliter sit intelligendũ.arg.l.i.§.generaliter.ff.de legatis prestã.z.c. quia circa.de priuile.z.xiij.dist.si romanorũ.cum si.Ideo videt qd non possit succedere in aliquibus bonis siue sint intra territoriuz
5 terremontis siue extra.† cum statutũ possit afficere personaz sibi subditã etiã respectu reruz sitarũ in in alio territorio patet in collecta quã cõitas potest suo ciui imponere etiã p estimatione rerum quas possidet extra territorium.l.rescriptum.§.fi.z.l.muneruz.§. patrimoniorũ.ff.de mune.z hono.z per glo.in rubri.C.de mune-
6 ribus patrimonialibus.lib.x.† prout z in simili tutor vel curator simplr datus ab vno iudice hz administrationem bonorum etiaz extra territorium dantis vt est tex.in.l.propter litem.§.licet.ff.de excusa.tuto.Et probatur in.l.magis.§.illud.ff.de rebus eoz.z no. Cy.in.l.j.C.qui pet.tuto.lz aliud videatur sentire glo.l.nõ soluz.§. qui testõ.ff.de excu.tuto.z male vt ibi per Cy.z Dy.facit etiã qd habetur in.l.his cui bonis.ff.de testamentis.z in.l.is cui bonis.ff. de verbo.obli.Ex quib⁹ arguit Saly.in.d.l.cunctos populos.qd statutũ inuitans masculos ad successionẽ exclusa filia trahat etiã ad bona extra territoriũ sita.Et adducit Jac.but.idẽ dicere ea ratione: quia ab intestato succedens succedit ex tacita voluntate defuncti.l.si quis cum nullum.z.l.conficiuntur.in fi.princi.d iure codicil.Et tacita voluntas videtur esse fm legem sue patrie.Nã oẽs ciues finguntur in.l.municipali consensisse: z si de contraria volũtate mutata non apparet cẽsetur in ea perseuerasse.l.eum qui mutatam.ff.de proba.z sic fm legem patrie censetur voluisse mori fm eos: z ppterea masculus z non femina hz ab intestato tacitaz voluntatẽ patris prout hz expresse patrie voluntatem.ideo ipse z nõ
7 femina succedat.arg.l.si qs cũ nullũ.z.d.l.ɔficiũt.† Ad hoc optime qd no.Bar.in.l.iurisiurãdi.§.si liberis.ff.de ope.libe.volens q stipulãs emphyteosiz p se z liberis cẽsetur stipulari p masculis z feminis: nisi extet statutũ q filia femina nõ succedat patri extante masculo: nam stante dicto statuto pater stipulans censetur se conformare

formare cum dispōne iuris municipalis fm eū. Et qđ dictus filiꝰ exclusa filia succedat in oibus bonis ꝓbatur ꝑ reductionē ad incō ueniēs: nā si secus diceremus sequeretur ꝙ defunctus nullū habe ret vniuersalē heredē: nā filius succederet in bonis terremontis: et non filia: ꝛ in alijs succederet filia vna cuꝫ eo: ꝛ si essemꝰ in statuto excludēte filiā ꝓpter fratrē frater succederet in bonis in territorio sitis ꝛ filia in alijs bonis de iure cōi. qđ est ꝯtra oēs iuris regulas prout dicit Saly. in. d. l. cūctos populos. x. col. subdēs ꝙ lꝫ hoc re periatur in milite: tn̄ ille casus vt spālis nō est extendendus. arg. l. ius singulare. et. l. qđ vero ꝯtra. ff. de. ll. cum si. Quinimo illa spe cialitas vēdicat sibi locū in milite qn̄ eius volūtas a lege ꝑsumpta nō resistit. l. si rufinus. C. de testa. mili. cū si. Sed in nostro ꝓposi to lex municipalis ex eius pretextu presumpta defuncti voluntas resistit: ergo ꝛc. fm eū qui ex his concludit pro hac parte qđ hmōi statutū originis excludat feminā ꝓpter masculū ab oibus bonis dicēs ꝙ sic consuluit ꝛ de facto obtinuit: ꝛ ꝙ in sua opinione con currunt doctissimi docto. bononiēses ꝛ florētini.

8 † His tn̄ nō obst. in cōtrariū arbitror esse de iure iustitiam: vcꝫ ꝙ. d. dn̄a Cassandra non excludatur a successione intestati. d. Raynaldi sui patris: nā prout. s. in princi. dictū est ꝺ iure cōi nō est dubiū ꝙ ipsa dn̄a Cas sandra cōferēdo dotes succedit in virili cū filio masculo: vn̄ proba to ꝙ iura municipalia eam non excludāt restat ꝙ ipsa sit admittē da: vn̄ rn̄dendū est ad aducta in ꝯtrariū. ꝛ primo ad statutū auxi manū ꝙ nullo pacto hꝫ obstare: qꝛ non vendicat sibi locuꝫ in casu nostro: qꝛ loquitur in filia que sine cōsensu patris fuit ad domum mariti transducta qđ non contigit in hac filia que presupponitur fuisse ad domū mariti transducta de cōsensu patris: vn̄ stamꝰ cla re ꝙ dictū statutū nō vendicat sibi locū in ipsa filia ꝓbato ipso cō sensu patris. Quinimo ille qui vellet dicere illam esse exclusam vi gore dicti statuti haberet necesse ꝓbare negatiuā ꝑ regulā q̄ tradi tur in. l. hoc iure. ff. de ꝟb. obli. ꝛ ibi ꝑ Bart. doc. ꝛ ꝑ Inno. ꝛ doc. in. c. super his. extra de accusa. ꝛ in. l. ij. C. de iure emphyteotico. ꝙ qui se fundat in negatiua hꝫ necesse illaꝫ ꝓbare. Et insuꝑ qui niti tur ex aliqua lege noua arctatur ad probādū ea que in ipa. l. noua deducunť vt no. Bal. in. l. si quis nō dicaꝫ rapere. C. de epis. ꝛ cle. ꝛ legētes in. l. si qs maior. C. de transac. qđ ꝛ sumiť ex dictis ꝑ Bar. in. l. vnica. ff. de condi. ex lege. ꝛ ideo nisi allegās dictum statutū et ex eo se fundās ꝓbaret illā sine consensu patris accessisse ad mari tum succumberet per predicta. multofortius si probaretur consen sus.

9 † Nec etiā obstat statutum terre mōtis. Primo qꝛ dictum sta tutū requirit filiā esse condecenter dotatā: vnde si non esset cōdecē ter dotata dictū statutū non vendicaret sibi locuꝫ: nec sufficeret si postea suppleretur id qđ deficeret ad legitimā dotem: nā dꝫ intelli gi de legitime dotata tēpore successiōis: qꝛ qualitas adiecta ꝟbo intelligitur fm tps ꝟbi. l. in delictis. §. si extraneus. ff. de noxa. ꝛ. l. si titius. ff. de mi. te. Quinimo circa successionē ab intestato atten ditur qualitas fm tps quo defertur hereditas vt probatur in. l. si quis filio exheredato. ff. de iniusto testō. ꝛ. l. post cōsanguineos. §. proximū. ff. de suis ꝛ legiti. Et ꝓpterea si. d. dn̄a Cassandra tpe de late hereditatis non erat legitime dotata non excludiť vigore di cti statuti qđ cōditionaliter eam excludit: vcꝫ si fuerit legitime do tata.

10 † Legitime aūt dotata dr̄ qđ arbitrio boni viri est cōpetēter dotata fm modum facultatē ꝛ dignitatē nataliū vt est tex. in. l. cū post. §. gener. ꝛ. §. nuptias. ff. de iure do. ꝛ. l. quero. in prin. eo. ti. et in dubio alio nonꝫ docto si dos nō ascendit ad quātitatē legitime non dr̄ congrue seu legitime mulier dotata: prout ꝯcludit Bal. in quodam suo cōsilio incip. quia statutuꝫ tria hꝫ capita ꝛc. dicēs ꝙ statutum excludēs dotataꝫ a patruo est intelligendū eque ꝛ arbi trio boni viri: ita ꝙ saltim habeat legitimam. nunꝙ em̄ bonꝰ vir arbitrabiť ꝙ legitima filie sit auferenda ꝛc. Et idem concludit in alio consilio ꝛ allegatur idem tenuisse Saly. in auſ. res q̄. C. cōmu nia. de suc. lꝫ in mea lectura non dicaꝫ: vidi tn̄ eū pluries allegatū a clarissimo. U. J. doctore dn̄o Benedicto capra q pluries ħ con suluit. s. qđ non sit congrue dotata mulier hn̄s in dote minus legi tima allegādo inter cetera Saly. in. d. auſ. res q̄. Reperio tn̄ eūdē Saly. idem disputasse in quadā sua disputatione allegando inter cetera. d. auſ. res q̄. Et lꝫ illa auſ. necessario id nō probet neqꝫ etiā ratio Bal. necessario cōcludat. ꝛ ꝓpterea alis consului ꝙ vbi pro baretur fm morē ciuitatis vel loci ipsius mulieris solitum esse cō cedi pro dote minꝰ legitima nō esse oīno standū dicte sn̄ie Bal. ꝛ Saly. nihilominus maxima est eorum autoritas: nec de facili ab ea recedendū in decisiuis: et eam prefatus dominus Benedictus qui fuit integerrimus consultor aperta fronte simpl'r sequebatur in consulendo adeo ꝙ arbitrarer in dubio prout dixi alio nō ap parente inherendum esse saltem in decisiuis eorum sn̄ie ꝛ maxime quia volens dictam filiaꝫ non succedere in integra virili totius he reditatis paterne vigore dicti statuti terremōtis habet necesse pro bare dictam mulierem fuisse dotatam ꝛ legitime dotatam: naꝫ ex quo nititur ex dicto statuto quod loquitur de legitime dotata et conditionaliter habet necesse probare illam qualitatem inesse: scꝫ ꝙ legitime sit dotata. Ex quo se fundat in lege noua municipali per ea que. s. dixi circa precedens statutum auximanum. Et ꝑ no. per gl. ꝛ doc. in cle. fina. de rescrip. vbi habeť ꝙ onus probandi in cumbit ei qui nititur ex iure exorbitanti. Et ideo cū in puncto in nuatur ꝙ dicta. d. Cassandra habeat in dotē minus legitima vr̄ ꝙ nō censeatur legitime dotata: ꝛ per ꝯ̄ns nō militet. d. l. munici palis terre montis ꝛ subsequēter stemus iuri cōi. Quo iurē. d. dn̄a Cassandra dꝫ habere integram dimidiā oim̄ bonorum conferēdo dotem vt sepius dictū est.

11 † Dato aūt sine preiudicio veritatis qđ d. dn̄a Cassandra sit legitime dotata: ꝛ ꝯsequēter vendicet sibi lo cum dictū statutum terre montis quicquid dicendū sit de bonis sitis in territorio terre mōtis de quo ad pn̄s me nō intromitto: ta men in bonis sitis extra territoriū terremōtis non vr̄ seruandum dictum statutū: sed seruandū ius cōmune: quia hmōi statuta ex cludentia filias ꝓpter masculos: videntur de iure ciuili odiosa ꝛ re stringēda per. l. maximū vitiū. C. de libe. pret. Sapiunt em̄ quādā exheredationē prout dicit Bal. in. l. illā. C. de colla. Ideo sunt re stringenda prout exheredatio. l. cū quidā. de libe. ꝛ posth. Et saltē eo quia a iure cōi exorbitant: ꝛ ius cōe corrigūt sunt hoc respectu restringenda. arg. l. ius singulare. ꝛ. l. qđ ꝟo cōtra. ff. de. ll. ꝛ in. c. q̄ a iure cōi exorbitant. de reg. iur. in. vj. ꝛ in. l. precipimus. C. de app. et. l. aduersus. C. de nup. cū si. Ideo restringenda sunt hmōi statu ta ad bona intra territoriū statuentiū sita prout cōcludit Bart. ꝑ dictā rationē in. d. l. cūctos populos. in. vj. q. principali. qđ ꝛ tenet ibi Bal. in lec. co. xvij. versi. subsequēter sequitur: lꝫ per aliā rōnē. et idem in fiñ vult Jo. an. in addi. Spec. in ti. de instro℞ edi. §. cō pendiose. dicēs ꝙ statutū seu cōsuetudo anglie ꝙ vxor lucreť par tē bono℞ mariti premorientis nō militat in bonis sitis extra an gliā: quē refert ꝛ sequitur Pet. de an. in repeti. c. canonū. de cōsti. col. lxxxvij. ꝛ idē ꝛ magis in terminis ad propositū tenent in fiñ Jac. de rauē. Gui. de cu. ꝛ Cy. in. d. l. cunctos populos. dicētes ꝙ consue. anglie qđ primogenitus succedat insolidū nō vendicat si bi locum in bonis extra angliā sitis: adeo ꝙ si habēs bona in an glia ꝛ extra angliā decessit cū filio primogenito ꝛ cū filio scđo ge nito in bonis in anglia sitis succedet insolidū primogenitꝰ: sed in bonis alibi sitis succedēt viriliter primogenitus et secundogenitꝰ. et idem tenent ibi Bar. in. vij. q. ꝛ Bal. in col. xv. qđ ꝛ firmat Pe. de an. in dicta repetitione col. xcij. Un̄ pariter ꝛ eadē rōne idē dicē dū est in casu nostro in quo vt dixi idē ibi tenēt Bar. ꝛ Bal. quos etiā sequiť Pet. de anc. in dicta repe. c. canonū. ꝛ idē tenet in nr̄is terminis Saly. in. d. l. cūctos populos. nā qn̄ pater de cuꝰ bonis agitur nō mutauerit domiciliū Saly. sequēdo Ja. bu. cōcludit ea que. s. adduxi in cōtrariū ea potissima rōne: qꝛ cēsetur volūtatem suam cōformare cū voluntate legis municipalis aliud volens qn̄ domiciliū mutauerit quo casu cessat dicta sua fundamētalis rō: ideo cū in casu nostro tā pater ꝙ filia alibi sibi cōstituerint ciuita tē et domiciliū: vt ptꝫ ex deductis in puncto cōcurrit sn̄ia Saly. cū sn̄ia Bar. ꝛ Bal. ꝛ alio℞ ꝺ qua. s. ꝛ ꝓpterea vr̄ hec cōis sn̄ia mi nime saltē in decisiuis respuēda ꝙ hmōi leges municipales exclu dētes filias dotatas extātibus masculis nō trahanť ad bona sita extra territoriū statuentiū saltē qn̄ defunctus ꝛ filia de cuꝰ exclu sione agitur alibi sibi constituerit domiciliū: nā tūc cessat illa rō in qua potissime se fundat Saly. s. ꝙ nō mutans domiciliū: ꝛ sic ꝑse uerans in domicilio originis videtur suā voluntatē cōformare cū dispōne municipali: ꝛ facit ꝓ hoc qđ tradit Bar. in. l. iurisiur. §. si liberi. ff. de operis libe. Secus si mutat domiciliū: nam tunc cense tur potius conformare suā voluntatē cū lege municipali loci do micilij noui saltē quo ad bona illiꝰ domicilij fm eūdē Saly. ꝛ pos set circa hoc pōderari ꝙ dictū statutū terremōtis nō excludit sim pliciter mulierē dotatā: sed disponit ꝙ nō possit vel debeat succe dere ab intestato patri vel auo vel ꝑsonis dotātibꝰ sine earūdē vo lūtate: vn̄ a cōtrario cū volūtate ꝑsonarū dotantiū pn̄t succedere eis etiā ab intestato: sed de iure cōi filia censetur habere volunta tem patris in succedendo. l. si quis cū nullū. ꝛ. l. conficiuntur. in fi. princip. ff. de iure codicillo℞. ꝛ. l. nā et si parentibus. in princi. ibi propter motum parentū. ff. de inoffi. testō. ꝛ. l. scripto. in fi. ff. vnde liberi. ꝛ facit. l. cū ratio. in prin. ff. de bo. dānato℞. ergo succeden do ab intestato nō censetur succedere sine voluntate defuncti de iure cōi: nec statutum contradicit nisi qn̄ al's sine voluntate succe deret: attento ꝙ statutū generaliter profert illa ꝟba sine volūtate nō pōderādo voluntatē expressam vel tacitam: vn̄ vr̄ generaliter intelligendū etiā in tacita volūtate. arg. l. j. §. ꝛ generaliter. de leg. prestan. ꝛ ca. si romanorum. xix. distin. et. l. iij. de offic. presi. cum si. Attento ꝙ per hoc minus receditur a dispōne iuris cōis: quia in dubio non apparente de nō voluntate defuncti statutum non ex cludit filiam dotatam: ꝛ cōsequenter se conformat statutum cum iure cōi. ꝛ ꝓpterea illa verba sine voluntate sunt large intelligēda vt ius municipale magis concedetur cū iure cōi. arg. eius qđ hr̄ per glo. in. c. statutū. de preben. in. vj. ꝛ qđ hr̄ in. c. cum dilectus. de cōsue. ꝛ. c. cum expediat. de elec. libro. vj. Et ideo nō inconuenit si dictum statutum intelligeretur etiam de voluntate tacita presum pta vel ficta per rationē preallegatam. Nec obstat. l. iij. §. hec ver ba. de neg. gest. qꝛ nō loquitur qn̄ intelligendo in casu ficto trahe retur ad ius cōmune: sed qn̄ a iure communi receditur. Et posset

attētari q̄ ille qui allegat negatiuā q̄.s.ipsa non habeat voluntatem defuncti habeat negatiuā ꝓbare cū se fundet in iure exorbitāti p ea q̄.s̄.dixi circa statutū auximanū ꝛ etiā circa istud statutū terremōtis circa illa ꝟba legitime dotata: tñ h̄ vltima nō auderē firmare maxime q2 arbitror dictū statutū in hac pte fuisse cōsuetudine interpretatum cui esset standū cū optima sit legū ꝛ statutorū interpres.d.c.cū dilectus.ꝛ.l.cū de interpretatione.ff.de.ll. Remanēt aūt alis fundamēta.s̄.adducta. Nec supradictis obstāt ea q̄ in cōtrariū dixi circa istud statutū terremōtis. Na lʒ nō mutetur domiciliū originis: lʒ mulier alibi nubat ꝛ alibi contrahat matrimoniū p.d.l.assumptio.et per Bar.in.d.§.idē rescripserūt. Nā ꝑ hoc concludit q̄ statutū originis pōt disponere circa mulierem alibi nuptā. Nihilominus nō trahitur ad bona alibi sita qñ ꝑ statutū loci vel ius cōe qd in loco domicilij militat aliud disponit: q2 decet qd saltē ex quo bona ꝛ ꝑsona sunt subdita iuri cōi vel municipali qd viget in loco domicilij potius attendat ius illud qd ibi viget q̄ ius loci originis cui solū subest ꝑsona: id hac ratione ꝛ alijs quas ponderāt doc.in locis.s̄.adductis decidit q̄ circa bona sita extra territoriū originis statutū originis non attendatur: ꝛ idcirco statutum terremōtis nō trahatur ad bona posita in territorio auximano. Nec obstant filia que in contrariū.s̄.adducunt in iudice dante tutorē vel curatorē vel interdicentē bonis: q2 in illis casibus cessat rō.s̄.adducta: q2 non est in contrariū ius loci: vbi bona sunt sita: nec illi actus sunt ita restringēdi ꝛ exosi: q2 non sunt contra ius cōe ꝑut hmōi statutū. Nec obstat illa rō q̄ al's defunctus non haberet vl'em heredē: nā dicta rō militat etiā in consuetudine anglicana de qua.s̄. Itē parit qñ mutauit domiciliū ꝛ qñ nō mutauit. Et tñ adducēs dictā rōnē distinguit inter dictos casus: nec esset incōueniēs qd prout ius cōe illud statuit in milite de iure municipali idē statuatur ex cā in pagano.ꝛc.qd ꝛ al's idem in filij vr̄ disponi in auf.ex testō.C.de secū.nup.vbi mater trāsiēs ad scda vota non succedit filio pmi matrimonij in bonis que prouenerunt a patre nisi in vsufructu: et tñ in alijs succedit etiā in ꝓprietate vl'r. Similiter ergo possit in casu nostro filia dotata non succedere in certa specie bonorū.s.in sitis in territorio terremōtis ꝛ in alijs vl'r succedere: ꝛ sic patet qd q̄cquid dicat Saly.reperitur hoc sile al's q̄ in milite: nec est verū qd in casu nostro presumpta volūtas defuncti resistat prout pōderat Saly.q2 statutū nostrū nō excludit simpl'r sed excludit qñ sine volūtate succederet.vñ cū ipse Saly.ꝑsupponat presumptā voluntatē defuncti esse cōformē cū dispōne iuris: ꝛ ius cōe admittat filiā vna cū filio: ergo de iure cōi ꝟm hāc considerationē filia hʒ voluntatē defuncti: ꝛ ꝑ ɔ̄ns cessant ꝟba statuti: cū demū cessant qñ sine voluntate ꝛc.qd cōfert ad ea q̄.s̄.dixi. Et lʒ Saly.dicat q̄ ɔ̄suluit ꝛ obtinuit tñ nō loquit in casu nostro per predicta: ꝛ maxime q2 defunctus ꝛ filia mutauerūt domiciliū quo casu vt dixi etiā ipse est in hac snīa: ꝛ per hec patet rñsum ad scdm quesitū qd erat principale in hac cōsultatione. Et ex dictis.s̄.pōt elici rñsio ad tertiū quesitū: nā si presupponit dictā dñam Cassandrā minus cōpetēter dotatā cōcludendū arbitror q̄ ipsa nō sit in aliquib9 bonis exclusa a statuto terremōtis: q2 si nō cōpetēter dotata nō vr̄ q̄ sit legitime dotata: ex quo leges dictant q̄ dotet ꝟʒ dignitatē nataliū ꝛ modū facultatū per.d.l.quero.in pri.ꝛ.d.l.cū post.§.gener.ꝛ.§.nuptias.ꝛ si est dictio respectu legitime dotata ɔ̄sequēter etiā erit cōpetenter dotata. Et ita arbitror q̄ statuētes intellexerint verba illa statuti si legitime fuerit dotata: ꝛ maxime est ita interpretandū vt minus recedat a iure cōi ꝑ iura vulgaria

12 ꝛ dicta.s̄.† Et maxime q2 etiā qñ statutū simpl'r excludit filiā dotatā intelligit si fuerit cōpetēter dotata prout voluit Bar.i.l.fin. C.de dotis ꝓmis.ꝛ in cōsi.qd incip.licet qñ statutū non fuisset locutū ɔ̄ditionaliter viderent q̄ forte agendū esset ad supplementū cōgrue dotis: prout est de mēte Bal.in dictis locis.ꝛ ar.eius qd in simili dr̄ in legitima in.l.si qñ.et in.l.scimus. C.de inoffi.testō.tñ cū statutū excludat filiā ɔ̄ditionaliter si fuerit legitime dotata nō arbitror eā agere ad supplemētum dotis vel legitime si fuerit legitime dotata: sed dicto casu cessant ꝟba statuti ꝛ remanem9 i dispositione iuris cōis prout ꝛ.s̄.dictū est: cū nō sit ampliāda iuris correctio: sʒ restringenda ꝑ iura vulgaria ꝛ casus omissus remaneat in dispōne iuris cōis.ar.l.cōmodissime.ff.de libe.ꝛ posth.ꝛ.l.si extraneus.ff.de condi.ob cām.ꝛ.l.si cum dotem. in princi.ff.so. ma.

13 † Circa illud aūt de quo querit quanta sit legitima.d.dñe Cassandre: clara est rñsio q̄ legitima Francisci ꝛ dñe Cassandre est tertia totius hereditatis.auf.nouissima.C.de inoffi.testa.ꝛ ꝑ ɔ̄ns legitima Cassandre est tertia dimidie: ꝛ sic sexta totius hereditatis vel vt aptius loquar sexta bonorū patris defuncti p.l.papinian9.§.quarta.ff.de inoff.test.ꝛ qd ꝑ gl.in.l.cū a matre.C.de rei ven.ꝛ hoc qñ nō excluderet a successione intestati. Nam si excludit quaten9 excluditur a successione intestati eatenus excludit a legitima. Nā legitima erat olim quarta pars hodie tertia vel dimidia eius qd quis erat habiturus ab intestato.l.cum queritur.ꝛ.l.parentibus. ꝛ auf.nouissima.C.de inoffi.test.vñ legitima regulat ab ipsa successione ab intestato: si ergo nō succederet in bonis sitis in territorio terremōtis quo ad illa bona non esset agendū de legitima per

dictam regulam prout est de mente Bar.ꝛ doc.in.d.§.titio generō.ꝛ doc.cōiter in.d.l.sancim9.et in dicta regula indultū. ꝛ vbiq3 lʒ Saly.consulendo aliud tenuerit ꝛ etiā in.d.auf.nouissima.verū quia loco legitime vr̄ hoc casu succedere dos ꝑpter quā excludit a residuo pōt haberi cōsideratio legitime q̄ deberet de iure cōi vt inde regulet congruitas seu cōpetētia dotis: cū decēs sit q̄ saltē ꝑ dote habeat quātitatē legitime ꝑut volūt Bal.ꝛ Saly.in locis.s̄.adductis: quorū autoritati arbitror etiā standū ꝛ non recedendū per iudicē alio non docto prout.s̄.etiā deduxi. Et hoc respectu est inuestigandū quota de iure cōi sit legitima dicte dñe Cassandre: lʒ putē hanc disceptationē esse supfluā: q2 aut est legitime dotata: ꝛ tūc nō est tractandū de supplemēto: aut nō est legitime dotata: et vt.s̄.pluries dixi: tunc nō excludit a statuto ꝛ succedit in oibus bonis ꝟm dispōnem iuris cōis ꝛ nō in sola legitima vl' sola dote:

14 sed integra sua dimidia collata tñ dote per.s̄.dicta.† Restat ergo solū deuenire ad primū quesitū super quo licet possit instari q̄ dicta mora ꝛ negligentia.vj.vel.vij.annoꝝ in quibus.d.dña Cassandra fuit negligēs i adeūdo hr̄ditatē vel petēdo bonoꝝ possessionē sed permittēdo eius fratrem pacifice omnia possidere: q2 nedū per lapsum tot annorū lʒ ꝑ lapsum anni vr̄ induci quedā tacita repudiatio per tex.ad hoc notabilem in.l.si impubes.§.fi.ff.de carbo. edic.de quo Bar.facit festum ibi ꝛ in.l.ij.C.de postu.here.insti.et in.l.filio preterito.ff.de iniusto testa.concludens in dictis iuribus q̄ filius cui delata est hereditas ab intestato tacendo ꝑ annū cēsetur nolle succedere: adeo q̄ succedūt hr̄des scripti in testō quasi voluntate filij.dicit ibi gl.ad hoc etiā tex.in.l.lʒ.C.de iure delib. quatenus dicit q̄ ignorans hereditatē nō excluditur lapsu tpis. ergo a contrario sciens excluderetur cū argumentū a contrario sit fortissimū in iure.l.j.§.huius rei.de offi.eius cui man.est iurisdictio.ꝛ c.cum appel.de his que fiunt a maio.parte capl'i.cū simi. Recusatur enim hereditas non solum verbis ꝛ sic expresse: sed etiam tacite.l.recusari.ff.de acqui.here.prout enim hereditas aditur solo animo qualitercunq3 appareat.l.pro herede.et.l.gerit.ff.de acqui.here.ꝛ.l.si auia.C.eo.ti.ita ꝛ repudiatur sola voluntate. demōstrata ex tanti temporis negligentia et permittēdo fratrem possidere integram hereditatem seu integre omnia bona hereditaria cum cōtrariorum sit eadem disciplina.l.ꝛ si contra.ff.de vulga.ꝛ pupil.et

15 l.si ex toto.ff.de leg.j.ꝛ.l.nec manifestus.ff.de fur.†.cū ꝛ al's videamus q̄ ex nō facto et ex taciturnitate inducatur aditio vt in marito qui superstitibus filijs post mortem non reddidit dotem existentem in pecunia prout tradit Bar.in.l.gerit.ff.de acqui.here.ꝛ in.l.non hoc.C.vnde legiti.argu.l.si peculium.§.sicut.ff.de pecu.lega.qd et voluit idem Bar.in sua disputatione que incipit: debitor in diem. Et maxime hoc videtur coniecturandū cum possideret dicto tēpore frater carnalis.d.dñe Cassandre bona hereditaria. vnde videtur de facili sumi posse cōiecturā qd ideo nō adiuerit hereditatē eo quia voluerit hereditatem recusare vt consuleret fratri cum inter personas cōiunctas de facili presumatur animus liberalis et nedum presumitur animus dimittendi rem adhuc nō quesitam prout contingit in casu nostro sed etiam remittendi vel donādi iam quesitam.l.procula.ff.de proba.ꝛ.l.si seruus.ff.de dona.inter virum ꝛ vxo.ꝛ per Barto.in.l.que dotis.ff.solu.matri.

16 ¶ † Tamen his nō obstan.res est indubia qd ex his nō censetur repudiasse hereditatē seu ab illa se abstinuisse: nam lʒ per lapsum anni sit preclusa via succedendi de iure pretorio.l.emancipata.C. qui admit.et.l.j.§.largius.ff.de succes.edic.ꝛ ideo per lapsuʒ anni possit censeri omisisse bonorum possessioneʒ cum ab illa sua negligentia excludatur: tamen non excluditur a facultate succedēdi de iure ciuili: cum ius ciuile producat iura perpetua.arg.l.sicut.et.l. omnes.C.de prescrip.xxx.vel.xl.anno.ꝛ ideo ius adeundi ꝛ immiscendi non tollitur anno nec longo tpe.dicit tex.in.d.l.licet.et exclusus a bonoruʒ possessione ꝛ sic a facultate succedēdi de iure pretorio non excluditur a facultate succedendi de iure ciuili.lege suā. eo.tit.ideo lapsus anni non precludit etiam scienti viaʒ adeundi vel immiscendi hereditatis vt.l.cum antiquioribus.C.eo.titu. Et ita tenent Bar.Bal.Ang.ꝛ communiter omnes in dictis iurib9 et vbiq3.maxime in.d.l.licet.et.l.filio ꝑterito.ff.de iniusto te.ꝛ in.l. posthumo.C.de bonorum possessione contra tabulas.et in.l.ij.C. de pōsthu.here.insti.ꝛ in terminis ꝓprijs decidunt Bar.et Pau. de cast.in.d.l.licet.q̄ si sunt duo fratres ꝛ vnus possidet longo tēpore bona paterna tanq̄ solus dominus altero fratre sciēte ꝛ patiente non per hoc censetur recusasse hereditatem nec excluditur a successione: ꝛ sic res est luce meridiana clarior q̄ per dictū lapsuʒ temporis.d.domina Cassandra non est exclusa a iure successionis paterne: et potest se immiscere hereditati paterne.ꝛ est aduertendum q̄ si expresse recusasset et non excessisset annum.xxv.sue etatis posset nihilominus hereditatem patris adire per tex.in.l.fi.C. de repu.here.multo fortius tacens.ipsa autem tacens poterit etiā post dictam etatem perpetuo donec elapsum est spacium triginta annorum a die delate hereditatis.† Nec obstant adducta in cō-

17 trarium.et primo non obstat.d.l.si impubes.§.querituꝛ.quia dato q̄ procederet intellectus Barto.tamen loquitur quando est factum

ctum testm̄ qd̄ de iure subsisteret nisi obstaret ꝑteritio filij. illo em̄ casu Bar. vult ꝙ ꝑ lapsum anni censeatur approbasse testm̄ et recusasse hereditatē oī iure: quo casu concurrit fauor vltime volūtatis sicut al's in. l. j. C. de fideicōmissis.† Itē cōcurrit pietas q2 piū est exequi volūtates defunctorum. l. cū quidā. C. de seruis nece. here. insti.† Et q2 filius de facili cēsetur voluisse satisfacere volūtati paterne q̄ rōnes oīno cessant qn̄ essent duo filij instituti vl' duo ab intestato succedētes qui hn̄t tacitā volūtatē defuncti prout ꝯtingit in casu nostro ꝑut ꝛ. s. dictū est. nā hoc casu ꝛ Bar. ipse ꝛ ceteri pro indubitato hn̄t ꝙ taciturnitas anni imo lōgi tp̄is non inducat tacitā recusationē nec precludit viā successioni de iure ciuili: nec etiā lapsus lōgi tp̄is prout ipse ꝛ alij dicūt in. d. l. 3. ꝛ sic non ob. §. quesitū. ſm lec. Bart. qui etiā ex alio nō obstat: q2 intellect⁹ Bar. cōiter reprobaṫ. illū em̄ reprobāt Bal. in. l. j. C. de suis ꝛ legi. here. ꝛ in. l. certū. C. vnde legi. in. iiij. ꝛ. v. q̄ōnib⁹. ꝛ in. l. posthumo. C. de cōtratab. ꝛ ibi Pau. de cast. ꝛ Pont. ꝛ Ang. Saly. ꝛ Raph. ful. in. l. ij. C. de posth. here. insti. ꝛ Raph. ful. in. l. j. C. ꝺ suis ꝛ legi. et Bal. Ang. ꝛ Frā. de rāpo. in. d. l. filio ꝑterito. ꝛ Imo. ibi q late prosequitur intellectū. d. l. filio. ꝑterito. per quā plures col. in. xlij. ꝛ iiij. col. dicens ꝙ totus mūdus illū. §. allegat ꝛ nemo intelligit non curo insistere: satis est ad propositū qd̄ oēs tenēt cōtra Bar. in casu suo. ꝛ ipse Bar. in casu nostro tenet hanc partē qd̄ lapsus hui⁹ temporis nō obstet. Nec ob. ꝯtrarius sensus. d. l. 3. q2 ad ꝺbū ignorātes Bar. Bal. ꝛ doc. ibi supplēt maxime: ꝛ sic ille contrari⁹ sensus ſm doc. ibi nō sumitur: et dato ꝙ sumereṫ nō obstaret q2 ꝓbaret ꝙ lapsus longi tp̄is obstaret: ꝛ sic a ꝯtrario lapsus minoris tē poris nō obstaret prout est lapsus. v. vj. vl'. vij. annoꝝ. l. sup longi. et. l. fi. C. de lōgi tp̄is prescri. Nec obst. l. recusari. q2 nō dicit ꝙ solo cursu tp̄is recuseṫ hereditas: ꝛ sic sola taciturnitate: sed re. i. ex aliquo actu ꝺmōstratiuo volūtatis. ꝛ doc. ibi al'r exēplificāt illā legē vt ibi ꝑ eos. ꝛ pōt etiā exēplificari ꝑ. l. illud. e. ti. Itē si existēs in primo gradu successionis creditor hereditarius peteret a cōstituto in scd̄o gradu velut ab herede: q2 in necessariā cōsequētiā sequiṫ eius recusatio si vult sequētē3 esse heredē: vn̄ tex. parū facit ꝛ dicta doc. ibi faciūt pro: non cōtra.† Nec obst. ꝙ Bal. velit ꝙ tacēdo adeaṫ hereditas ꝑ nō factū: puta non restituēdo dotē ꝛc. q2 dato ꝙ illud ibi contingeret vt euitetur mora: ꝛ sic res illicita in quo se fundat Bar. nō idē in casu nostro vbi non recusando non incurriṫ aliqua mora nec aliqua culpa: licet etiā in suis terminis non sit expedita ſnīa Bar. nā Bal. eū dānat in. d. l. nō hoc. ꝛ in. l. j. C. q admit. vbi dicit ꝙ alij etiā tenēt ꝯtra Barto. ꝛ idē ipse dicit in. l. dos a patre ꝑfecta. C. so. ma. idē tenēs qd̄ ꝛ tenet ide3 Bal. in. l. si certis annis. C. de pac. ꝛ in. l. in his. §. seruus. ff. so. ma. ꝛ in. l. cū antiquiorib⁹. C. de iure delib. vbi sit'r contra Bar. ꝛ cū Bal. tenet Saly. ꝛ ide3 reperio cōsuluisse Franciscū de rāpo. incipit consiliū ꝑdicte rōnes. et dat Bal. plures rn̄siones ad. d. §. sicut. allegatū per Bar. adeo qd̄ Pōta. in. d. l. gerit. dicit ꝙ. d. §. sicut nihil facit ꝑ rn̄siones Bal. et verū est vltra rn̄siones Bal. ꝙ. d. §. sicut. parū aut nihil facit: quia nō ꝓbat ꝙ differēdo solutionē censeaṫ adimere prout dicit Bar. sed probat ꝙ verū debitū dn̄i nō venit in legato peculij vel ꝙ ideo non venit: q2 nuda rō non facit verū debitū prout ibi tāgit gl. Et quicquid sit de illa q̄ōne de qua latius ꝑ Imo. ꝛ Ponta. in. d. l. gerit. ꝛ ego latius dixi in. d. l. nō hoc. dato ꝙ procedat opi. Bar. alia ratio ibi pactum reformat prout al's dicit imperator in. l. interpositas. C. de trāsac. Et insuper procedit qn̄ pater diceret se adiuisse ex illa non resti. vel eius filij. Sed qn̄ ipsi dicerēt ꝯtrariū Bart. voluit contrariū. ideo illa decisio Bar. facit pro: nō cōtra.† Nec etiā obstat qd̄ inter fratres de facili presumitur liberalitas: quia fatendum est in rebus paruis ꝛ alias magis q̄ inter extraneos vt in iurib⁹ adductis. Sed qd̄ per taciturnitatē inter fratres inducaṫ donatio nusq̄ reperitur: imo omnis alia coniectura excludit coniectura donationis. l. si cum aurum. ff. de solu. ꝛ. l. cu3 de indebito. de proba. Quinimo inter patrem ꝛ filium non presumitur donatio etia3 si pater emit nomine filij vel simpliciter rem tradidit filio. sed his duobus concurrentibus dn̄taxat. l. ij. ꝛ ibi ꝑ Bar. C. si qs alteri vel sibi. ꝛ habeṫ in. l. si donatione. C. de colla. multominus si soror tacuit videns fratrē possidere: ꝛ maxime cum adhuc nō erat res sue ante immixtionem: forte nihil dicebat quia dubitabat immiscere ignara iurium hereditatis vel ignara an esset ad eam delata hereditas propter dictum statutu3 terre mōtis prout ꝛ ad pn̄s videmus ꝙ dubitat. Et his cessantibus non d3 inter fratres presumi donatio: cū frater expendens pro fratre non censetur sibi donare. l. siue pro fratre. et. l. si negotium. C. ꝺ nego. gest. Et multum egre fert frater ꝙ alius frater habeat bona ad se spectātia: nec presumitur id vllo pacto apparere. dicit tex. in. l. cum oportet. in fine principali. C. de bo. q libe. ideo sola taciturnitas non inducit presumptum animu3 donandi. Et si presumeretur animus donandi esset presumendū potius ꝙ voluerit donare fructus. ideo promisisset fructus pro illo tp̄e potius q̄ proprietatē. ꝛ in his q consistūt in animo alicuius solet stari illius iuramēto dicit glo. notanda in §. alie. instituta de actio. ꝛ facit qd̄ dicit Barto. in. d. l. gerit. et qd̄ supra tetigi. Laus deo.

Summarium super consilio. cciij.

1. Statuto disponente de condēnationibus nō annullandis in fine officij aut de processibus non annullandis an officiales armarij possint cancellare cōdēnationem nulliter factam. per totū.
2. Sententia diffinitiua an contineatur appellatione processus. numero. 4.
3. Omnino vel vllo modo seu aliquo modo nō valeat qd̄ importet.
5. Coniunctiones seve poni solent inter genus ꝛ speciem.
6. Citatus quando sibi notorie competit aliqua exceptio cōparere non tenetur nec sententia inde secuta tanq̄ contra contumacem tenet: quinimo irritatur licet dicta exceptio nō fuerit opposita q2 iudici euidenter nota.
7. Iudex procedendo ad vlteriora non videtur tacite pronunciare super incompetentia nisi fuerit opposita.
8. Nullitas ꝑueniēs ex defectu iurisdictiōis nūq̄ sublata intelligiṫ. Sententie appellatione venit tantum valida.
9. Actus cuiuslibet appellatione venit tantū validus.

Consilium. cciij.

In nomine dn̄i nostri iesu Christi.† In hac consultatione videtur prima facie dicendū ꝙ dicta condēnatio dictorū cōdēnatorū nequeat per dictos officiales cassari ex pluribus. et primo q2 statutū descriptum in puncto de ordine ꝛ modo cassandi condēnationes disponit ꝙ nulla cōdēnatio causa alicuius maleficij facta vel facienda possit nec debeat per officiales armarij vel aliquem alium cassari nisi in certis casibus in dicto statuto descriptis: inter quos non enumeratur casus de quo agitur: ideo videtur casus dicte legis municipalis de hac consultatione: ꝛ super casu. l. nō est disputandū. l. ancille. C. de fur. ꝛ. l. illam. versic. de modo. C. de colla. et. l. municipalis est ius ciuile ciuitatis seu municipij ꝛ seruāda in loco l. omnes populi. ff. de iusti. ꝛ iure. ꝛ. l. lege municipali. ꝛ. l. fi. ff. de decre. ab ord. faciē. cū si. Scd̄o non videtur ꝙ dicta condēnatio sit nulla eo quia dictus dominus capitaneus erat iudex ordinari⁹ dictorum inquisitorū et habebat generaliter ꝛ regulariter iurisdictionem saltem in criminalib⁹: ideo citati debuerunt cōparere ad allegandū causam quare in casu illo speciali capitaneus ipse procedere nō debebat: al's est eis imputandū. l. ex quacunq̄. ff. si quis in ius voca. nō ie. ꝛ. l. si quis ex aliena. ff. de iu. ꝛ. c. super literis. de rescriptis. ꝛ per Inno. dn̄m Anto. ꝛ doc. in. c. preterea. extra de dilationibus. Spectat em̄ ad iudicē qui est regularis iudex cognoscere an sua sit iurisdictio vt in dictis iuribus. Et propterea citatus debet comparere ꝛ allegare incompotētiam vel aliā exceptionem declinatoriam al's est contumax ꝛ proceditur cōtra eum vt contumacē vt est tex. in. d. l. quicunq̄. ꝛ. ꝑbatur in dictis iurib⁹. Ideo quia dicti inquisiti citati nō comparuerunt videtur qd̄ fuerint merito contumaces ꝛ successiue ex forma statuti habeanṫ pro confessis: ꝛ per ꝯn̄s tanq̄ confessi potuerint condēnari nō obstante statuto primo loco in pūcto descripto sub rubrica ꝙ potestas ꝛ capitaneus ꝛc. q2 illud statutum videtur militare qn̄ citatus compareret ꝛ nō opponeret declinatoriam vigore dicti statuti. ꝛ propterea non militet in casu nostro. Preterea ꝛ scd̄o dato ꝙ sentētia nō teneret non videtur ꝙ possit de nullitate per aliquem officialē declarari nulla nec tanq̄ nulla cassari nec de nullitate cognosci: et si cognosceretur cognitio sit ipso iure nulla ꝛ cognoscēs puniatur in mille libris vigore statuti sub rubrica dē sententia ꝛ processibus maleficiorū nō annullandis: scd̄o loco descripto in puncto: qd̄ videtur clare ꝛ precise loqui: vnde illi videtur standum non obstante dicto alio statuto proxime pōderato: quia ad illud rn̄deri posse videtur vt. s. responsum. potest et secūdo responderi quod illud statutum loquitur de processu qd̄ non teneat: istud aūt aliud statutum loquitur post sententiā latam. ita se expresse declarat et limitat: vnde dicta statuta ita videntur ad concordiam reducenda cū iura iuribus sint cōcordanda. c. cum expediat. de elec. in. vj. ꝛ. l. vnica. C. de inoffi. doti.† Appellatione nāq3 processus nō videtur contineri ſnīa diffinitiua. cle. appellanti. iūcta glo. in verbo processus. de appella. ꝛ. c. prudentiā. in prin. ꝛ. c. fi. de ferijs. ibi: nec procecessus habitus teneat nec sententia. ꝛ facit. l. ij. C. vt lite pen. qd̄ ꝛ probari videtur per rubrū statuti in puncto descripti. de sententijs ꝛ processibus maleficiorū nō annullandis. et etiam tex. alterius statuti vltimo loco descripti in pūcto ibi: cōdemnatio ꝑcessus vel exbannimentum: iunctis nota. per glo. in rubrica de iuris ꝛ facti igno. insuper ꝛ tertio videtur responderi posse ꝙ dato ꝙ dictū statutum militet in casu nostro ꝛ sententia consequenter sit nulla vigore illius statuti nihilominus de dicta nullitate nequeat cognosci per aliquem officialem communis perusij.† His tamen nō ob. cōtrariū arbitror de iure rn̄dendum: vz ꝙ dicta condēnatio fuerit ꝛ sit nulla: et per cōsequēs possit ꝛ debeat nulla declarari ꝛ subsequēter velut nulla cassari ꝑ eos ad quos spectat nullas cōdēnationes cassare et cancellare de libris armarij qui ꝑsupponūtur esse officiales ꝛ notarios armarij: ꝛ hoc nō obstātibus statutis. s. in contrariū adductis. qd̄ autē condēnatio sit nulla pro-

batur euidēter per legem municipalē deductā in themate ſub rubri.de.qđ poteſtas ⁊ capitaneus non ſint iudices iniuriarū ſibi vł ſue familie illatarū:nā ſtatutum illud in nigro diſponit ꝙ capitaneus non valeat nec debeat aliquē punire vel grauare de iniuria illata ſibi vł alicui ex ſuis officialib⁹ vł familiarib⁹.Sed poteſtas tūc habeat punire ⁊c.Et ſi cōtrafieret ꝓceſſus nō valeat vllo mō. ſtatutū em̄ iſtud annullat ꝓceſſum ⁊ illū reddit nullū ipſo iure vt denotant illa verba non valeat in.l.ij.C.de canone frumētario vrbis rome.lib.x.⁊ ibi Bar.c.diſpēdia.de reſcrip.lib.vj.iuncta gl.c. quia propter.de elec.⁊.c.ſi proponente.de reſcrip.⁊ facit glo.in verbo non valere.in.c.ſi cū.de elec.lib.vj.⁊ glo.in vbo carere.in.c.licet canō.de elec.lib.vj.⁊ qđ per eas no.do.An.in.c.ſi diligēti.de foro cōpe.⁊ maxime cū ſint adiecta illa vba illo mō.Nā ſi ipſo iure valeret:ſed obſtaret exceptio vel requireretur ſnīa nulla tunc aliquo mō valeret:⁊ ſic non verificarent illa vba vllo modo.vn̄ ſaltē per dicta vba neceſſario haberemus dicere qđ nō valeat ipſo iure ꝓut etiam al's dicimus qn̄ adiūgimus verbū oīno per no.ꝑ glo.in.l.j. §.ſi pecunia.ff.depoſiti.prout dicit do.Ant.in.d.c.ſi diligēti.allegādo.d.c.diſpendia.idem dicens qn̄ adiungitur verbū omnimodo loquēdo etiā qn̄ vba al's de ſe non redderēt actum nullū ipſo iure:ſed reſcindendū per ſnīam:multo ergo fortius qn̄ adiungit̄ iſtis vbis non valeat que ſimplr̄ prolata plerūqꝫ denotāt nullitatē ipſo iure per predicta.qđ etiā deduci pōt ex precedētibus vbis dum dicitur ꝙ nō poſſit:nā qn̄ dictio negatiua adiungitur vbo poteſt reddit actum de iure impoſſibilē.c.j.de reg.iur.lib.vi.idem etiā deduci pōt ex verbis rubrice in quibus dr̄ ꝙ non ſint iudices. Cōſtat em̄ ꝙ ſnīa lata a non ſuo iudice nō valet vt.C.ſi a nō compe.iu.per totum.Nec predictis obſtat ꝙ tex.dicti ſtatuti diſponit ꝙ proceſſus non valeat ⁊ nihil diſponit de ſnīa:nā rn̄det̄ ꝙ appellatione proceſſus ibi comprehenditur etiā ſnīa:nā dicte due vltime rōnes.ſ.adducte militant etiam in ſnīa:q: ſi nō eſt iudex de iniuria ſibi vel ſue familie illata:ergo ſnīa non tenet.et ſilr̄ non pōt punire vel grauare prout expreſſe diſponit dictū ſtatutū:ergo nō valet ſnīa prout reliquus ꝓceſſus:q: magis grauat ⁊ magis ten-
4 dit ad puniendum ſnīa ꝙ̄ proceſſus in cā vt de ſe patet.† Preterea etiam appellatione proceſſus vbi ſimpliciter profertur appellatione proceſſus venit ſnīa.vt in.c.cum.i.⁊.a.de iu.⁊ facit.l.actorū verba.ff.de re iu.⁊ no.Jo.an.⁊ Dominic⁹ d' ſctō Ge.in.c.vt ſup. de appel.lib.vj.Nec obſtat gl.d.cle.appellāti.quia loquitur in ma-
5 teria que non cōuenit ſnīe diffinitiue prout ⁊ innuit illa glo.† Nec obſtant alia adducta.ſ.circa hoc in contrariū:quia coniūctiones ſepe ponuntur inter genus ⁊ ſpeciem.l.pactum vel tranſactio.C. de tranſac.cum ſi.⁊ ſic ſatis ponuntur inter diuerſa ſi ponunt̄ inter proceſſum ⁊ ſentētiam in ſtatutis.ſ.adductis.Concludendū eſt igitur ex iam dictis ꝙ dicta cōdēnatio de qua in pucto eſt nul-
6 la ipſo iure:nec arbitror ꝙ in hoc ſit vlla dubitatio ꝑ ꝑdicta.† Nec habet vllo pacto obſtare huic concluſioni id qđ ſcđo loco in cōtrarium.ſ.adductum eſt per.l.ex quacunqꝫ.⁊.l.ſi qs ex aliena.⁊.c.ſup literis.ſ.in cōtrarium adductis:quia primo rn̄detur ꝙ qn̄ citato notorie competit aliqua exceptio non tenetur comparere ꝑ not. per glo.que incipit iſtud forſan.in.c.ſuper literis.de reſcrip.⁊ gl. in cap.ſi epiſcopus.iij.q.ij.⁊ glo.in.c.veniens.de accu.qđ videt̄ tenere Joā.an.poſt Hoſtiē.c.cum ordinem.de reſcrip.in pe.et vlti. apoſtillis.qđ ⁊ firmat ibi Jo.calde.⁊ Jmo.in vna lectura.florentinus ⁊ do.Nico.qui adducit text.cū glo.in.l.non vr̄ latitare.ff.de iu.⁊ in.c.paſtoralis.verſi.piſano.de re iu.⁊ ꝑ Jano.in.c.ij.de dilationibus.⁊ ꝑ Bar.in.d.l.ex quacūqꝫ.qđ ⁊ voluit Lapp⁹ in cle.ij. vt lite pendente.⁊.d.Anto.in.c.ſuper literis.ad hoc etiā glo.ij.in c.prudētiā.de offi.deleg.in antiquis.⁊ Jo.an.in glo.in verbo citet.in.c.ſtatutum.§.in nullo.de reſcrip.lib.vj.⁊ in.d.c.veniens.ad hoc etiā no.per Cy.⁊ Bal.in.l.generaliter.circa prin.C.de epiſ.et cle.vbi volunt ꝙ ſi citantur exempti ⁊ de exēptione euidēter ꝯſtet non tenentur apparere.⁊ iſtud cōiter tenetur:lꝫ Jmo.in alia lec. in.d.c.cū ordinem.⁊ in.d.c.ſuper literis.aliud velit ⁊ nō bn̄ prout al's dixi legendo.d.c.cum ordinē.⁊ rn̄dendo ad adducta ꝑ ipſum
7 Jmo.† Preterea qn̄ iudici eſt notum ipſuꝫ nō habere iuriſdictionem in cā d' qua agitur nō poteſt procedere:⁊ ſi ꝓcedat proceſſus eſt nullus.c.ſi duobus.de appel.qđ procedit etiam ſi pronūciet ſe iudicem cōpetentem prout volunt do.Anto.⁊ Jmo.in.d.c.ſup literis.⁊ hoc.ſ.qđ iudex certus ſe non habere iuriſdictionem procedendo nulliter procedat habet locum non ſolum ſi eſt certus ſe carere penitus iuriſdictione:ſed etiam ſi eſt certus ſe habere iuriſdictionē ⁊ non debere procedere:vt eſt tex.in.d.c.ſi duob⁹.ſm̄ Hoſ. prout ⁊ ibi communiter tenetur.vnde cum in caſu noſtro videtur dicta duo militare:nam prout arbitror in inquiſitiōe ⁊ in citatione in qua ſolet apponi tenor inquiſitionis erat expreſſum qđ fuerat offenſus talis de familia capitanei.vnde ex inſpectiōe citatorij ⁊ inquiſitionis erat notorium citato competere exceptionem declinatoriam:cum illud ſit expreſſum in ſtatuto:⁊ in ſimili notorietate loquuntur doc.in.d.c.cum ordinem.et vbi eſt caſus.l.clare nulla eſt dubitatio.l.ancille.C.de furtis.⁊.l.illam.ver.de modo.C. de colla.vnde erat vt ita dixerim pluſꝙ̄ notorium ꝙ citatis cōpetebat exceptio declinatoria:⁊ ideo citati nō tenebātur comparere per predictā.Et quia.ll.cenſent oībus note.l.leges ſacratiſſime. ⁊.l.fi.C.de legib⁹.⁊ qđ no.gl.in.c.ſi diligenti.de reſcrip.veriſimile eſt qđ fuerit notū iudici ꝙ procedere nō debebat:ideo citatio nulla ⁊ cōſequēter nō arctauit citatos per predicta:ideo hoc caſu nō videtur ꝙ procedant.d.l.ex quacūqꝫ.⁊.d.l.ſi quis ex aliena.cū cōcordantijs:q: limitantur in dictis duobus caſibus.Preterea dato ꝙ deberent cōparere:adeo ꝙ ſi nō cōparerent eſſent contumaces:ita ꝙ poſſent de contumacia mulctari vt ꝓbatur in dictis iuribus ⁊ in.l.j.ſi quis ius dicenti non obtēperauerit.⁊ no.Panor. in.d.c.cum ordinem.tamen nō poteſt contra non comparentem procedere in cauſa principali ⁊ ſi procedit proceſſus ⁊ ſentētia nō tenet dato quod eſſemus in caſu in quo al's ꝓcedi poſſet contra abſentem:nam licet citans ſit iudex ſuper illo articulo an ſua ſit iuriſdictio:tamen ex hoc nō eſt iudex ſuper cauſa principali:vn̄ ſnīa ab eo lata ſup cauſa principali eſt nulla:quia lata a nō ſuo iudice: ad hoc qđ no.in.c.annotuit.de eo qui furtiue ordi.ſuſce.prout volunt do.Ant.⁊ Panor.in.d.c.cum ordinem.Et Lappus in.c.j.e. ti.li.vj.⁊ poſt eum do.Anto.in.d.c.ſuper literis.⁊ per Jmo.poſt do.Anto.in.d.c.ſi duobus.qđ ⁊ firmat Bar.in.d.l.ex quacunqꝫ. dicens ꝙ quādocūqꝫ cōtumax veniet poterit opponere de incōpetentia prout videt̄ ſentire Jnno.in.c.preterea.de dila.ſm̄ eūdem Bar.qđ ⁊ volunt ibi Bal.⁊ Ange.contumax em̄ nunꝙ̄ cenſetur prorogare iuriſdictionem per no.per Jnn.in.c.preſenti.de reſcri. et hoc niſi pronunciet ſe iudicem cōpetentem.Nam tunc valet ita ſentētia ex quo ſuper illo articulo habebat iuriſdictionē ⁊ tranſit in rem iudicatam quo ad partes.ar.c.cū dilecti.de elec.⁊ qđ not.
7 in.l.qđ iuſſit.ff.de re iud.⁊ in.c.cū ceſſante.de appel.† Non autem ſufficit proceſſus ad vlteriora niſi fuerit oppoſitum de incompetētia prout voluit Jnn.in.d.c.preterea.ſm̄ Ang.in.d.l.ex quacūqꝫ. qđ ⁊ in effectu volūt.d.Anto.in.d.c.preterea.⁊ Raph.fulgo.et.d. Ludo.in.d.l.ex quacūqꝫ.⁊ ſilr̄ Pau.de caſt.ibi plus volēs qđ etiā ſi fuerit oppoſitum de incompetentia per proceſſum ad vlteriora non cenſeatur tacite pronunciatū intantum ꝙ validet proceſſum poſtea factum ſuper principali dicens ita tenere Bal.ibi ea rōne: quia poſtꝙ̄ eſt oppoſitum de incompetentia non videtur ſe ſcire iudicem niſi pronunciet ſe competentem:ideo proceſſus non valet ſm̄ eum vt refert ⁊ ſequitur Pau.de caſt.licet hoc vltimum non firmarem nec expediat quia in caſu noſtro nō fuit comparitū nec oppoſitum de incompetentia:ideo per proceſſum ad vlteriora nō fuit tacite pronunciatum ſuper exceptione non oppoſita:ideo ſumus in caſu in quo doc.concordant ꝙ proceſſus non teneat:vnde ex predictis pluribus modis patet reſponſum ad dictam rōnem incontrarium adductam:⁊ maxime quia predicta coadiuuantur per generalitatem ſtatuti diſponētis ꝙ proceſſus nō valeat qđ ſtatutum non magis loquitur citato cōparente ꝙ̄ eo non comparente:⁊ ſic vtroqꝫ caſu eſt intelligendum cum generaliter loquatur. arg.l.j.§.⁊ generaliter.de leg.preſtā.⁊.l.iij.ff.de offi.preſi.⁊.c.ſi ro-
8 manorum.xix.di.cum ſi.† Nec etiā obſtat ſtatutū de ſententijs et proceſſibus non annullandis:quia ad illud reſpondet̄ duobus modis.vno mō qđ non intelligatur qn̄ proceſſus eſt nullus ex defectu iuriſdictionis iudicis iudicantis per no.per glo.cōiter ſingularem ⁊ cōiter approbatā in cle.j.de ſequeſt.poſ.⁊ fruc.Unde cū in caſu noſtro iſta nullitas dependeat ex defectu iuriſdictionis iudicis iudicantis non vendicet ſibi locum ſtatutū illud diſponens ꝙ de nullitate cognoſci nō debeat.Secundo reſpondetur ꝙ illud ſtatutum debet limitari niſi quādo nullitas reſultat ex diſpoſitione alterius ſtatuti per no.ꝑ Bart.in.l.j.§.deniqꝫ.ff.qđ vi aut clā. qui tenet ꝙ qn̄ ſtatutum diſponit ꝙ contra ſententiam vel inſtrumentum guarentigiatum non poſſit aliquid opponi nō vēdicat ſibi locum ſi in alia parte ſtatuti permittitur aliqua exceptio.Nā ſtatutū illud dꝫ intelligi ꝙ excludat exceptiōes ꝑmiſſas a iure cōi ⁊ nō exceptiones a iure municipali cōceſſas ſm̄ eum:qđ ⁊ voluit Bal.in.l.ita nobis pudor.C.de adul.⁊ Jo.de imo.in.c.ite cū qs. de reſti.ſpo.vnde ad propoſitum noſtrum cum iſta nullitas ſit inducta in alia parte ſtatuti non videtur excluſa per ſtatutum illud ſub rubrica de proceſſibus ⁊ ſententijs non annullandis:nā illud verificatur in nullitatibus reſultantibus ex diſpoſitione iur.communis:non de nullitatibus diſpoſitis in alio ſtatuto.Et propterea non vendicat ſibi locum in caſu noſtro:⁊ maxime cū iſtud ſtatutum diſponens de nullitate proceſſus ſit poſterius in ordine et decens ſit ꝙ poſteriora derogent potius prioribus ꝙ̄ econtra.l. pacta nouiſſima.C.de pac.cum ſi.nec militāt reſponſiones ſupra date ad iſtud ſtatutum.nam prime due patent cōfutate ex iam dictis:quia imo iſtud ſtatutum loquitur ⁊ militat etiam citato non comparente et non opponente declinatoriam.Jtem militat etiā in ſententia cū appellatione proceſſus ſententia veniat maxime in caſu noſtro per iam dicta.Nec obſtat qđ tertio loco dicebatur reſpondendo ad iſtud ſtatutū.qđ licet ſententia ſit nulla:tamen de nullitate cognoſci nequeat:quia reſpōdetur ꝙ dictū ſtatutum eſſet eluſorium diſponendo ꝙ nō poſſint punire:⁊ ſi ſecus facerēt proceſſus eſſet nullus ſi omni officiali cōmunis eſſet adempta iuriſdictio

risdictio cognoscendi de nullitate: qđ nō est dicendū. argu. c. commissa. de elec. lib. vj. ꝛ c. si papa. de priuile. eo. lib. ꝛ l. si quādo. de lega. j. ꝛ c. j. de iu. lib. vj. cum si. † Nec ob. aliud statutū primo loco in contrarium ponderatum: qꝛ loquit̃ de cōdēnationib⁹ validis: nā condenationes inualide non veniūt appellatione condēnationuʒ vt est expressum in. l. iiij. §. condēnatuʒ. de re iud. ꝛ probatur in cle. pastoralis. eo. ti. cum si. ꝛ maxime in statutis odiosis ꝛ penalib⁹: prout est statutū nostrum de quo nunc ago. arg. regule in penis. in. vj. ꝛ l. si preses. ꝛ l. interpretationi. ff. de penis. et in. c. statutū. de elec. lib. vj. cum si. facit quia exceptiones in dicto statuto descripte nō respiciūt cōdēnationes nullas: sed potius validas ꝛ gratiose sublatas. Et est aduertendum ꝙ statutuʒ istud exceptuat ꝯdēnationem cassam vel canzellatam per adunātiam generalē vl' ab habente arbitrium ab ipsa adunātia ꝛ non facit mentionem de canzellata a superiore puta a gubernatore vel aliquo superiore: nec in aliqua statutorū parte de hmōi superiore vlla mentio habetur qđ non est ex alio nisi quia tempore illo statuētes seu ciuitas non recognoscebat superiorem: qđ facit ad dicta. s. circa precedēs statutum: qđ si cognitio esset officialibus communis perusij adēpta de cognoscendo de nullitate statutum illud esset elusorium annullando processum et sententiam. Reuertendo itaqꝫ ad istud statutum primo loco in contrarium ponderatum dicendum est qđ non procedit in ista cōdēnatione que est funditus nulla: nec habet nomē condēnationis per iam dicta. vnde cōcludo ex iam dictis ꝙ dicta condēnatio debet cassari de libris communis perusij per habētes super cassationibus iurisdictionem qui dicuntur esse ipsi officiales armarij ꝛ notarij ipsorum: nec habent timere penas dictorum statutorum que non obstant per iam dicta. Laus deo.

Summarium super consilio. cciiij.

¶ Sententie tres conformes in negotio principali non dicuntur conformes quo ad condēnationes expēsarum factas in dictis sententijs ꝛ in varijs summis.

1 ¶ Executio rei iudicate impeditur ex euidēti nullitate.
2 Sententie appellatione venit tantum in dubio diffinitiua: tamē communi doctrina omnium venit interlocutoria.
3 Cle. vt calūnijs. de re iud. quō intelligatur. nu. seq. per totum.
4 Sententia licet dicatur respectu accessorij incerta tenet ꝛ valet.
5 Notoriū iudici dicitur illud quod ex actis sui iudicij apparet sibi.
6 Nullatenus verbum potest intelligi ciuiliter vcꝫ saluis exceptionibus nullitatis que in promptu sunt probande.

¶ Consilium. cciiij.

In nomine domini nostri Jesu Christi. ¶ In p̄nti consultatione videtur prima facie dicendū circa primū consultationis articulum ꝙ decidatur per casum constitutionis: nam per cle. vt calumnijs. de re iudi. euidenter statuitur ꝙ quando sunt tres sententie conformes ꝛ nihilominus dicitur de nullitate non debet audiri qui dicit de nullitate nisi prius pareat iudicatis: ꝛ vbi est casus legis nō est vlterius disputandū. l. ancille. C. de fur. l. illam. ver. de modo. C. de colla. vnde breuiter videtur per casum illius cle. concludendum ꝙ dictus seius nō debeat audiri nisi pareat iudicato: nec distinguit illa cle. de expensis vel de principali; sed generaliter disponit ꝙ prius debeat parere iudicatis anteꝙ super nullitate audiatur: ideo nec nos distinguamus. l. iu. in fi. ff. de offi. p̄si. ꝛ l. de precio. de publi. indefinita enim equipollet vniuersali. l. si pluribus. de lega. ij. et. c. quia circa. de priui. ꝛ cap. si romanorum. xix. distinc. ideo omnibus iudicatis est prius parendum: ꝛ consequēter est parendum etiam iudicato super expensis: ꝛ eadem ratione videtur dicendū ꝙ pareri debeat omnibus sententijs latis super ipsis: quia non distinguit: sed indefinite loquitur ille textus per iura preallegata.

1 † Quinimo hoc idem ostenditur ex vi verborum illius text. nā ibi premittitur ꝙ dicens de nullitate dictarum sententiarum nō debet audiri anteꝙ dicte sententie mandetur executioni: ꝛ sic vult tex. ꝙ dicens de nullitate vnius ex tribus sententijs non audiātur anteꝙ ipse tres mandent̃ executioni cum illa pluralis locutio sn̄ie nō possit verificari in vna vt in regula pluralis locutio. in. vi. et. l. inter illam. in fi. ff. de ver. signi. et. l. vbi numerus. ff. de testibus. cū simi. nec videtur obstare id qđ videtur pōderari in puncto. §. ꝙ ex actis appareat de nullitate quasi ex hoc innuatur ꝙ nullitas sententie sit euidens vel de facili possit probare: nam per hanc allegationem non tollitur generalitas illius text. qui non distinguit inter nullitatem euidentem vel non euidētem. imo glo. in verbo pēdente quam ibi sequitur Pau. vult ꝙ etiam si fuisset ab interlocutoria appellatum ꝛ pronunciādum bene appellatum: licet per dictam sententiā super appellatione latam appareat euidenter nullam fore sententiam diffinitiuam latam post appellationē super principali causa. Tamen nō ex hoc impeditur executio dicte sententie nulle si tres sententie conformes concurrunt: ꝛ cum illa gl. transeunt ibi. d. Anto. ꝛ Jo. de Jmo. ꝛ doc. cōmuniter. Et ex ea infert do. Anto. de but. prout et ibi refert Jmo. qđ licet nullitas sententie sit notoria: nihilominus procedit dispositio illius clem. per illam glo. et per generalitatem tex. ibi in prin. non distinguēs vt predixi. et Jmo. ibi dicit ꝙ putet illud dictuʒ in practica seruari quando executio esset retractabilis: quia tunc agit̃ de leui preiudicio ꝯm eum: cum itaqꝫ executio sententiarum de quib⁹ agitur sit retractabilis: nam si dictus seius super nullitate retractabitur executio ꝛ tenebitur aduersarius resarcire eidem seio prout no. gl. in verbo donec. in. d. cle. vt calūnijs. quam glo. docto. ibi sequūtur restare videtur ꝙ notorietas nullitatis sententie non faciat cessare dispositionem illius cle. vt calūnijs. Et multo fortius si non est de se notoria: sed possit de facili incontinenti probari prout videt̃ contingere in casu nostro: quia nullitas non videtur notoria cuʒ non constet ex inspectione sententie: sed ostensis actis per relationem ad acta dicitur euidenter apparere et acta prout dicitur possunt incontinenti ostendi: tamen non videtur ꝙ obstet per iaʒ dicta. Nec etiam videtur obstare si quis dixerit qđ iste sentētie non fuerunt late in petitorio nec in possessorio: nam fuerunt late nō super ipsa causa principali: sed super desertione appellationis ab interlocutoria interposite. et tex. ibi loquitur de sententijs in petitorio aut possessorio latis: ꝛ illa cle. cum sit exorbitans a iure ꝯmuni nō sit extendēda. ar. regule que a iure communi exorbitāt. in vj. et. l. ius singulare. et. l. qđ vero contra. ff. de. ll. ꝛ c. cū dilectus. de cōsue. cum si. nam respondetur ꝙ omnes sententie que incidunt in iudicio petitorio dici possunt late in petitorio. non enim loquitur ibi in sententia diffinitiua duntaxat. sed etiam in interlocutorijs prout voluit ibi glo. super verbo sentētias. quam etiam docto. ibi sequuntur: vnde illa interlocutoria lata super compromisso faciendo in illo petitorio pōt dici lata in illo iudicio petitorio: ideo etiaʒ iste alie super desertione appellationis q̄ ab illa dependēt v̄ẽr etiā posse dici late in ꝛ super petitorio: quia in effectu inferunt qđ illa prima interlocutoria a qua fuerat appellatum transiuit in rem iudicatam per desertionem appellationis cle. si appellationem. de appel. et. c. cum sit romana. et. c. sepe. eo. titul. in antiquis. attento maximeqꝫ etiam in his militat ratio ponderata in prin. litere dicte cle. s. vt calūnie non detur locus et iura exorbitantia ꝛ correctiua extenduntur ex ratione scripta saltem ad casum qui pōt sublata licet in propria significatione verborum comprehendi. vt ꝑ gl. in verbo eligatur. et docto. in clemen. j. de elec. et per Bald. in auk. quas actiones de sac. sanc. ec. et in. l. vbi adhuc. C. de iure dot. etiā gl. in clemē. auditor. in verbo beneficio. de rescriptis. et no. Jmo. in. l. si vero. §. de viro. ff. so. ma. et facit. l. ita nobis pudor. cū ibi no.

2 C. de adul. Et ex hoc etiam procedit ꝙ dicit glo. in. d. clemē. vt calūnijs. §. ꝙ licet illa exorbitās dispositio loquatur simpliciter d̃ sententijs. ꝛ appellatio sententiarum in dubio intelligatur de diffinitiuis. l. j. §. qđ in sententijs. ff. quando appel. sit. ꝛ in rubrica. C. de sententijs ꝛ interlo. omnium iudi. Tamen intelligatur etiam de

3 interlocutorijs ꝛ a doctoribus approbatur. ¶ † His tamen non obstantibus contrarium arbitror sententiam veriorem: naʒ ꝯstat qđ dicta cle. vt calūnijs. loquitur qđ parere debeat iudicato ꝑ eam sentētiam que dicitur nulla. Si enim reportauit cōtra me tres sentētias cōformes: ꝛ in vna alia manu reportauit vnam sententiaʒ ꝯtra me super alia materia nō impedirer dicere de nullitate illius sentētie separate dato qđ nō paruissem illis trib⁹ sententijs: prout not. glo. super verbo tres. ꝛ super verbo ex eis in dicta clemē. vt calūnijs. ꝛ omnes ibidem firmāt. ꝛ probatur ex text. qui dicit ꝙ non audiatur ad agendum de nullitate ipsarum trium sentētiarū vel alicuius ex eis donec ipse sentētie mandate fuerint plenarie executioni. nō ergo requirit ꝙ mādētur executioni alie sentētie: nisi ipse tres sentētie de quibus vel alicuius earuʒ dicitur de nullitate. In proposito autem casu nostro sunt tres sentētie late super desertione appellationis alie tres late super expensis: nam cui dubiuʒ lqđ alia est sententia super expensis alia est super negotio seu articulo principali de quo agitur patet quia super negotio principali potest sentētia ferri pro vno ꝛ super expensis pro alio. l. properāduʒ. §. sinautem ex gestis. C. de iudi. Item potest omitti sentētia super expensis ꝛ procedit lata super principali. licet obligetur omittēs. vt eq. l. §. sinautem alterutra. ꝛ l. terminato. C. d̃ fruc. ꝛ litis expen. quāuis super toto sit sententiandum alias sententia non teneat. l. in hoc iudicio. ff. fami. herci. ꝛ l. j. C. si aduer. rem iudi. Item potest diuerso tempore ferri. l. paulus respondit. j. ff. de re iudi. ꝛ c. cuʒ appellationibus friuolis. de appel. lib. vj. Cum ergo tres fuerint sententie conformes late super principali articulo desertionis ꝛ tres late super expensis si dicitur de nullitate vltime sententie late super articulo principali desertionis nō deberet audiri nisi executis dictis tribus sententijs latis super ipso principali articulo desertionis si exequende venirēt: quia qualitas sententiarum pateretur executionē: nō autē repellitur ab agēdo de nullitate: licet non plenarie exequatur sentētiam vel sentētias super expēsis latas: quia ille sunt super diuerso late ꝛ sunt diuerse sentētie numero: nec ille sunt conformes sententie de cuius nullitate dicitur quia illa q̄ dicitur nulla diffinit articulum desertionis: iste diffiniunt articulū expensarum: ꝛ videmus ꝙ in facto prout mihi fertur diuersa nunc agitātur iudicia ꝛ coram diuersis iudicib⁹: nam vnū sup nullitate

vltime snie sup desertione late: aliud sup nullitate cdenationis expesarū. et insup dr esse appellatū ab immoderata taxatione. qn ptz q sunt separate snie et non sunt ille tres snie exequede de quib loquit. d. cle. vt calūnijs. q loquit de executione illarū sniarū de quibus vel earū altera dr de nullitate prout ibi est expressum: sed snia sup expēsis nō est illa nec vna ex illis tribus cōformibus de quarū altera nunc dr coram isto iudice de nullitate: merito illa cle. nō dz trahi ad hunc casum in quo non loquitur. †Qd et probatur p reductionē ad inconueniens: nam cōstat q snia ferri pōt incerta super expensis: quia incerta super accessorijs tenet. l. hec snia oēm. C. de snia que sine cer. quāti. et cōiter ita feruntur hmōi condēnationes expēsarum: quia solet cōiter condēnari victus victori in expēsis non declarata quātitate: sed reseruata taxatione postea facienda. vñ incerta non pōt executioni mandari: nisi facta taxatione et declaratione per iudicem: et super taxatione solent sepe fieri longa litigia: et qnqz per obtinētem appellatur profecto non facta taxatione mandari non posset executioni: et inconueniens foret q per hoc repelleretur a dicendo de nullitatate super principali. pter nō executam sniaz super expensis. Accedat illud vulgatū qd de separatis separatum est iudiciū. l. fi. ff. de calū. et l. si marit. C. de dona. inter virū: et l. naturaliter. §. nihil cōe. de acq. pos. cū si. Et accessorium non dz regulare principale: sed a principali regulari vt in regula accessorium. in. vj. cum concor. ad hoc optime qd traditur p glo. et doc. in. l. si pacto quo penam. C. de pactis. vnde sententia super expensis non debet impedire nullitatis dictionem super principali. et hoc fundamentum mihi videtur satis vrgens: cui si recte aduertantur non obstant aliqua ex adductis in contrariū. Scdo posset instari has sententias non esse latas in possessorio vel petitorio prout loquitur dicta cle. vt calūnijs: sed in articulo multū separato: et ad glo. d. cle. s. ponderataz posset dici. q loquatur in interlocutorijs que emergerent in ipso principali iudicio petitorio: puta quia pronunciaret rñdendum articulis esse deferendū iuiurandum esse mittendum in possessioneratione contumacie vel p executione sententie: que oēs sunt interlocutorie: et respiciūt ipsum negotium principale et magis immediate dicuntur late in ipso petitorio: sed iste sentētie super desertione appellationis ab interlocutoria lata super preludijs dicatur lata in petitorio videtur durū maxime cum adhuc non potest dici petitorium cum non dicatur adhuc petitum. arg. l. amplius non peti. ff. rem rataz ha. et qd per Bart. ibi et in. l. j. C. de litis conte. vnde in casu nostro tempore quo fuit lata interlocutoria a qua fuerit appellatum nō erat adhuc iudiciū: sed erant in preludijs. vnde nō videtur ipa lata in petitorio: sed vt ita dixerim ante portas petitorij per notata in dictis iuribus: q̄tofortius non dicantur in petitorio lata iste sentētie super desertione late: maxime quia nō est idem iudiciū de eo qd antecedit vel sequitur vel inheret immediate: et de eo qd mediate maxime multū mediate. iuxta id qd dicim de causa mediata et immediata in. l. socium qui in eo. §. j. ff. pro socio. et per Bal. in. l. cum mulier. xv. co. ff. so. matri. et qd p glo. et Jo. an. in. c. de cetero. de homi. Tertio q dict seius sit audiēdus sup dicta nullitate alio medio ostenditur: nam prout mihi dicitur dum fuit dictum de nullitate dicte sentētie fuit vna simul productum registrū oīm actoz prout dicitur esse de stylo q notarius extrahit omnia acta vtriusqz partis vna cū snia ita q nihil omitteret et vna simul omnia productur: ita quod constat ex registro producto que sunt actitata et que non. † Et insuper mihi dicitur q ex inspectione actorū euidenter apparet de nullitate sententie quibus pro veris presuppositis infertur q de nullitatē sententie euidenter constat ipsi iudici vt iudici: quia acta iudicij reddunt notorium notorietate iure. c. vestra. c. fi. de coha. cle. et mul. vñ apparet iudici q non calūnie cā dicitur d nullitate: sententie: sed dicitur de nullitate sententie quia vere est nulla: nec est decens q sententia que cōstat qd est nulla mādetur executioni. ideo cessat ratio dicte cle. q̄ fundatur vt calūnijs obuietur: ideo cessante rōne ipsius cle. exorbitātis cessare dz dispositio ipsa exorbitans. argu. l. adigere §. q̄uis. d iure patro. et l. qd dictū. de pactis. cum concor. Et hoc firmauit Oldra. in consi. cviij. alias cciiij. dicens q. d. cle. nō habet locum vbi nullitas est euidēs vel qn potest incontinenti probari. et idem sequitur Bald. in. l. j. C. ne liceat tertio prouo. et mouētur prealegata ratione prout eos refert d. Ludo. de vrbe. in. l. si feriatis. ff. de ferijs. dicēs hanc opiñ. esse in practica seruandū lz in cōtrariuz arguat meo iudicio friuola rōne nam aliud est dicere qd nullitas impedit executionem: aliud q nō facta executio impedit cognitionem super nullitate prout. d. cle. disponit. hanc etiam partem firmat Jo. de imo. in. l. de pupillo. §. qui opus. in fine. ff. de noui ope. nū. dicens q idem sentiunt domini de rota in decisio. nouis. et idem etiā voluit in. d. cle. vt calūnijs. Nec obstat glo. d. cle. vt calūnijs. super verbo pendēte. nam potest dici q licet pars diceret fuisse pro se sententiatum: tamē nō cōstabat hoc iudici prout et dicit ibi Jo. de imo. in casu autez nostro cōstat ex actis legitime productis coram iudice. Quinimo lz allegaretur ibi nullitas non offerebatur prōpta probatio. poterat eñ esse appellatum ad superiorem distantem: ita q nō de facili vel in breui poterat probari. et insuper licet esset pronunciatū poterat forte esse nulliter pronunciatum: vnde sententia erat etiam iustificanda ex actis. Item oportebat transiuisse in rem iudicatā: et per consequens qd a die notitie fuerint decursi. x. dies. auf. hodie. C. de appel. cum filij. et qd aduersarius nō appellauerit: que omnia poterant exigere longiorem indaginem: ideo ex simplici allegatione qd super appellatione ab interlocutoria fuerit pronunciatum pro appellante ad impediendū executionem trine sententie diffinitiue post appellationem emanate non eneruatur suspitio calumnie. et sic in terminis. d. glo. non militat ratio in qua se fundant Oldra. Bal. et sequaces: et per consequens nō obstat. d. gl. quicquid aliter sentiat Jmo. in. d. §. qui opus. et do Anto. in. d. cleñ. vt calūnijs. †Respondet etiam Oldradus ad verbum nullatenus positum in. d. clemen. qd debeat intelligi ciuiliter: vez saluis exceptionibus nullitatis que probande essent in promptu prout habetur in. l. si is a quo. ff. vt in pos. leg. et. l. ille a quo. §. si de testō. ff. ad trebel. et. l. iij. §. ibidem. ff. ad exhiben. Nam vniuersale nullatenus recipit restrictionem iuris vt al's: vt in simili per glos. in verbo nulla iusta ff. qd vi aut clam. et per glo. in verbo nullo modo. in cle. vt hi qui. de eta. et quali. et p glo. in vbo nulla exceptio. in. l. et non tantum. §. qd si pro emptore. ff. de peti. heredi. et multa similia possent adduci. et videtur inducere dictum verbum nullatenus efficaciam phibitionis: prout dicitur in clemē. j. de seque. pos. et fruc. vbi tāgitur qd habet vim decreti: de quo tamē vt ibi per doc. vel dicamus qd respicit modos audiendi: et sic nec p viam agendi nec per viā excipiendi: nam et excipiēs dicitur agere. l. j. ff. de excep. et. l. in exceptionibus. ff. de proba. cum determinet verbū audiatur: nec solet communiter dicta dictio poni pro nunq̄ seu nullo casu: nō ergo videtur q extēdat dictā cle. vltra q̄ eius ratio se extendat p iam dicta. Et sic ex predictis medijs vltimo scz et primo apparet mihi cōclusio eliciēda satis indubia q dictus seius sit audiēdus super dicta nullitate non obstante q nō sint executioni mandate sententie super expensis late. Et stante vera hac prima cōclusione supuacuo fit transitus ad scdm cōsultationis articulum: tamē casu quo iudici hec conclusio nō satisfaceret et nollet de nullitate dicentem audire. nisi parito iudicatis. Nemo negabit q non deberet arctare vt pareat iudicatis nisi super eo super quo reperiuntur tres sentētie conformes adeo q si sententia cōtinet plura capitula et super vno sunt tres sentētie cōformes super altero vna vel due nō arctat parere nisi quo ad illum articulū super quo cōformant dicte tres sententie. vt est gl. in. d. cle. vt calumnijs. quam ibi omnes approbant. in proposito autē nostro sententia saltem cōtinet articulum principalem desertionis et articulum expēsarum conformes sunt sententie quo ad principalem articulum: et de illo nō hesitatur. Conformant etiam se quo ad expēsas factas in primo iudicio: quia pma condēnatio in expensis est vt arbitror per secundā et tertiam sententias cōfirmata: vnde parendū esset in hoc dictis sentētijs: et sic soluende forent ille expēse facte in prima cā super expēsis factis in secūdo iudicio: hoc est super prima appellatione interposita a sententia prima sup desertione lata nō possunt reperiri cōformes nisi due sententie: nā prima snia nō cantat de expensis futuris factis scz postea in scda vel tertia instantia. vnde quo ad impēsas factas in scda instantia due tantū sentētie possunt reperiri conformes: et quo ad impensas factas in tertia instātia vna tantū snia emanauit per eandē rationem: vñ arbitror nō esse parendum iudicato quo ad expensas factas in scda vel tertia instantia ad adducta in contrarium euidens patet responsio ex adductis pro cōclusione quam firmaui: ideo nō insisto vlterius. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. ccv.

1. Statutū seu lex muni. dz obseruari i loco statuti et a subditis.
2. Seruata quelibet lex in dubio a quocunqz presumitur.
3. Dolose oia presumūtur gesta in delictis cōmissis. nu. 11.
4. Protestatione facta dolus presumitur cōtra eū cui facta est ptestatio qui postea nixus est contra.
5. Victus victori in expensis est dānandus. nu. 25.
6. Possessionis turbate accusatio ex statuto dirigente vba in personam requirit dolum ex proposito. per. totum.
7. Dolum cessare facit quelibet cā iusta siue iniusta vel colorata.
8. Verba sunt note passionum mentis.
9. Argumentum a verisimili vel solitis est optimum in iure.
10. Rusticus a dolo excusari solet.
12. Probatio debet de necessario concludere.
13. Libello cogitur libellans inserere locum et tempus. Loci diuersitas inducit factorum diuersitatem.
14. Precedentia et sequētia declarant media.
15. Verba sunt intelligenda fm subiectam materiam.
16. Argumentum ab absurdo est optimum in iure.
17. Uniuersalia vba qnqz recipiūt strictam interpretationem et ciuili modo intelligūtur et maxime in penalibus.
18. Volo vbū iducit mādatū et negatiua pcedēte non inducit prohibitionem q non fiat sed negat voluntatem adesse adeo qd aliud est velle q nō fiat et aliud est non velle q fiat.

Consentire

19 Consentire non dicitur ignorans nec prohibere dicitur qui non consentit.
20 Tacens censetur consentire aut dissentire et non dicitur velle aut nolle.
21 Nolo adire hereditatem an inducat hec verba repudiationē et verbum nolo quot modis sumatur.
22 Interpretatio est facienda pro iustitia quando verba sonant et interpretari possunt ad iustitiam et malitiam. nu. seq.
23 Penalia seu exorbitantia non sunt extendenda sed restringēda.
24 Sententia iudicis capit vires a conclusione libelli et est ſcd'm eius formam ferenda.
25 Litigandi iustam non habens causam victus in expensis condemnatur.

¶ Consilium. ccv.

In nomine dñi nostri iesu Christi. ¶ Videtur prima fronte dicendum q dictus Bald. veniat condemnandus in dicto iudicio accusationis ex duplici capite: et primo vigore statuti positi in volumine statutorum in. ij. lib. sub rubrica q homines castri vel ville laborent possessiones &c. in. §. si autem aliquis. vbi sic disponitur. Si autem aliquis quicunq et cuiuscūq conditiōis ciuis vel comitatensis perusinus vel quicūq alius preceperit vetauerit vel inhibuerit vel vetari seu inhiberi fecerit vel mandauerit seu cōsenserit hominibus dicti castri vel ville vel aliūde q nō laboret ipsam terram vel vineam cōdemnetur et puniatur pene nomine in ducentis libris denariorū &c. † Constat enim qd lex municipalis est hoc mō obseruanda. l. omnes populi. de iusti. et iure. et. l. ij. et. l. lege municipali. de decre. ab ordi. fa. cum similibus. nec in hoc est insistendum: sed dūtaxat an dictus Bal. inciderit in dictam legem municipalē cōmittendo scz id qd in. d. l. municipali inhibetur. † et profecto cum in dicta accusatione intētetur q dictus Bal. impediuit et vetauit iure dicti laboritij videtur formaliter intentatū caput dicti statuti et in dicta accusatione deductum delictū q per dictā legem municipalem inducitur et punitur: et seruata prelupponuntur que requiruntur in libello accusatorio ſm formam. l. libellorū. ff. de accusa. nec fit hesitatio super rectitudine processus: vnde solū restat videre an sint probata pro parte accusantis incumbētia pro victoria reportanda. Et certe cum fuerit factus articulus pro parte accusantis de quo in themate in quo cōtinetur q dictus Paulus stabat ad laborandum in dicto poteri anno et mense in accusa. contentis: et Bald. cum certis socijs intrauerunt in dicto poteri in quo stabant ad laborandū Paulus et Menecus cum duobus operarijs et dictus Paulus sibi protestatus fuit &c. vt in themate et tūc dictus Baldus respondit io voglio lauorarlo io e non voglio lo lauorare tu &c. e finalmente lauoro el dicto Baldo cōtra la volūta del dicto Paulo: impediendo dictum Menecum et Paulū qd non laborarēt dictū potere: et dictus articulus probatur per duos testes, qui dicunt vera esse et reddunt sufficiētē causam scientie: videntur ex predictis probata que incūbebant probāda dicto accusatori pro iustificāda accusatione pdicta: nam ex quo dictus Bal. dixit dicto Paulo ego nolo q tu labores et impediuit ipsum laborare videt plene pbatū q ipse vetauit et impediuit dictū Paulum laborare. Et per consequens satisfactum videtur verbis dicti statuti punientis quēcunq qui vetauerit aliquē laborare &c. iste enim vetauit et impediuit Paulum laborare merito &c. Non enim fit distinctio personarum in dicto statuto: sed vniuersaliter loquitur ex parte prohibentis et prohibiti et qui vniuersaliter loquitur neminē excludit. c. solite. de maio. et obedien. et. l. iulianus. de leg. iij. et ca. si romanorum. xix. dist. Nec videtur statutum aliquid aliud requirere: ideo videtur esse locum dicto statuto. † Et maxime quando quis cōmittit aliquid a lege prohibitū presumitur dolose cōmittere. c. j. de presump. et. l. si nō cōuitij. C. de iniur. et. l. j. C. ad legem corne. de fica. qd maxime videtur dicendum in casu nostro quo ante factū fuit protestatus q id non faceret: et ipse fatetur in respōsione illud potere fuit datū sibi protestanti ad laboritium. protestatio autem ante factum causat dolū in protestato. l. si fundum. et per gl. in. l. alienam. ff. pro emp. Secūdo capite videtur dictus Bal. cōdemnandus: vt tanq turbauit dictum Paulum in detentatione dicti campi seu poteris. Nam in dicta accusatione narratur q dictum petiū terre erat tentum et possessum p dictum Paulum et Menecum et in articulo etiā cōtinetur q dicti Paulus et Menecus stabant ad laborandum in eo cum duobus operarijs et articulus predictus videtur fuisse plene probatus p testes deponentes vera esse et reddentes idoneam causam scientie: put supradictum est: vnde detentatio dicti Pauli videtur satis sufficienter deducta et probata. Item turbatio similiter videtur pbata ex quo prout. s. deductum probatur per testes accusantis q dictus Bal. laborauit in dicto terreno dicēdo se habere potiora iura et q nolebat q ipse Paulus laboraret impediēdo dictū Paulum laborare. † Ex quibus minime est hesitandum quin resultet turbatio maxime precedente prohibitione dicti Paul. arg. l. vim facit. ff. vnde vi. et qd per Barto. ff. vti possi. in. l. j. §. fina. et quod per Bar. post Dy. in. l. si prius. ff. de noui ope. nūcia. in quinto cōtrario prime partis. et per Bal. in. l. ordinarij. C. de no. ope. nūcia. et in disputa. sua de vi turbatiua ver. vt igit. et versi. item reo. † Extat autem statutum puniens turbātem aliquem in possessione vel detentatione in tertio volumine statutorum sub rubrica de intrante possessionem alterius qd quidem statutū imponit penam centum librarum: ita q dictus Bal. videtur incurrisse penam cuiuslibet ex dictis statutis et propterea videtur qd succumbere debeat et cōdemnari in expensis. l. properandum. §. sin autem alterutra. C. de iu. et l. eum quē temere. ff. de iu. et. c. finem litibus. de dolo et cōtu. cum si.

¶ † His tamen non obstantibus cōtrariam sententiam arbitror de iure veriorem. s. dictum. d. Baldū fore absoluendum a contentis in dicta accusatione: et hoc ex pluribus. Et pmo quia dato qd censeatur esse probatum factum in accusatione deductum de quo tamen. j. subnectam. Tamen non est probatum qd dictus Bal. p dolum illud gesserit prout deductū fuit in accusatione per illa verba in accusatione apposita sciēter dolose et apensate animo et intētione infrascriptum maleficium cōmittendi &c. Et prout etiam videtur qd de iure requiratur ad hoc vt dicta statuta de quibus. s. premittitur et que seu eorum alterum videtur fuisse in dicta accusatione intentatum vendicent sibi locum. Nam dictum primum statutum dirigit verba in personam prout patet in verbis relatis. s. in prin. quia iniungit penam ei q ui prohibuerit hominibus laborare &c. Unde punit actum prohibitionis directum in personam et quādo verba statuti diriguntur in personam in hmōi terminis ad hoc vt statutū ipsum puniens delictum vendicet sibi locū requiritur dolus ex pposito prout determinat Bar. in. l. j. §. j. ff. si quis testamento liber esse ius. fuerit. vidi ad hoc allegari Bal. et Ang. in. l. sicut. C. de prescrip. xxx. vel. xl. anno. et Barto. in consilio incipiente missus in possessionem et in consilio incipien. in. q. vertente. Cuius dictū vidi plures practicari in accusatiōibus turbate possessionis in terminis dicti nostri statuti. s. secūdo loco ponderati: cuius verba dirigūtur in personam non in rem cum imponat penam turbanti aliquem in possessiōe seu detentatione sua: vnde in vtroq statuto. s. deducto videtur exigi dolū et similiter ſm tenorē accusationis: vt. s. deductū est. sed de dicto dolo non constat imo potius de nō dolo: vt. j. deducam merito veniat dictus Bal. accusatus absoluendus. † Quod autem de dolo nō constet deducitur quia quelibet causa nedum iusta vel colorata facit cessare dolum: sed etiā iniusta. l. sed et si lege. §. scire. ff. de peti. heredi. et. l. igitur. ff. de libe. causa. et no. glo. et doct. in. l. j. in fi. ff. si quis testamento libe. esse ius. fue. et in. l. satisq. ff. de in ius vocā. Idcirco cum dictus Bal. ad id quod fecit motus fuit ex causa: quia dictum potere receperat ad cottumum a vero domino et possessore ipsius: prout dicitur apparere pūblicū instrumētum in quo prout assolet fieri arbitror qd fuerit data eidem Baldo per ipsos dominos licentia intrandi tenuta et laborandi dictum potere, ad sui beneplacitum: vnde habuit causam saltē coloratam ex quo habuit licentiam et ius intrandi et laborandi a dominis et possessoribus dicti poteris: videtur qd non debeat censeri fuisse in dolo: sed potius q fuerit motus ex dicta causa. qd et demonstratur ex verbis que interuenerunt ex quibus deprehenditur mens et intentio loquentis. † Cum verba sint note passionum mentis ſm philosophum et probatur in. l. labeo. §. idem tubero. ff. de suppel. lega. et in. c. secūdo requiris. de accusa. et in ca. is autem. xxij. q. ij. Dixit enim dictus Baldus cum fuerit a dicto Paulo protestatus io voglio lauo. arlo io per che io ce ho pin ragione di te che lo acottimo et tu lai alauoretio: prout hec verba deducūtur in articulo accusatoris. et probantur per testes ipsius accusatoris deponentes vera esse. † Ex quibus verbis demonstratur mens ipsius Baldi quod volebat laborare ipse. et quod Paulus non laboraret ratione et causa: quia arbitrabatur se habere potiora iura: vnde putans sibi licere non fuit in dolo maxime cum ad id arbitrandum fuerit motus ex causa satis probabili quia non debebat arbitrari q dominus dicti poteris dederit sibi illud ad cottumum obligando se et sua bona ad obseruantiam cōtractus et adijciendo penam si non poterat illud libere concedere: prout promiserat inherendo ei quod est verisimile et qd communiter accidit et non immerito cum argumentum a solitis sit in iure probabile. l. fina. C. d fideiussoribus. et. l. si prius. ff. d aqua pluuia. arcen. et. l. semper in stipulationibus. ff. de regulis iur. et per glo. in. l. j. C. de arbi. et in. l. neq natales. C. de probatio. Et similiter argumentum a verisimili. l. fina. ff. quod metus causa. et. c. quia verisimile. extra. de psump. et. d. l. semper. cum similibus. Et propterea cum habuerit satis probabilem seu coloratam causam credendi facere actum licitum non videtur quod fuerit in dolo. Quinimo etiam si dicta causa non fuisset iusta nihilominus cum mouerit ipsum Baldum ad id faciendum ratiōe iuris sui quod putabat habere. Dato quod non bene arbitraretur nihilominus est immunis a dolo cum iuris ignorantia faciat cessare dolum dicto. §. scire. Et similiter alia causa quantūcūq iniusta: vt. s. dictum est etiam si sit bestialis prout no. in dicta. l. j. si quis ius dicenti non obtempera.

q8 maxime videtur dicendū: attēta qualitate persone: quia prout
presupponitur dictus Bal. est homo rusticus et rustitas excusat
a delicto q8 requirit dolū. l. si quis id q8. §. doli. ff. d iurisdi. om. iu.
vbi expresse deciditur ꝙ si quis per rusticitatē corruperit edictum
pretoris nō incidit in penā legis punientis eum qui dolo malo cor
ruperit: idem probatur in. l. ij. ver. rusticitati. ff. si quis in ius voca.
10 non ie.† Unde quia rusticus videtur excusand⁹ a dolo p̄sumpto
per ea que habētur in dictis iuribus ꝛ per gl. ꝛ doc. in. l. vbi exigi-
tur. ff. de edēdo. et per Bal. in dicta sua disputatione accusat⁹ de
11 vi turbatiua circa finem penul. char.† Unde ex his. s. ex qualita-
te p̄sone ꝛ ex verbis ab eo prolatis ꝛ ex causa cottumi ꝛ licētie sibi
ꝯcesse per dn̄m ꝛ possessorē ꝛ probabili verisimilitudine de qua. s.
omnibus saltē simul iūctis videtur satis euidēter deduci ꝙ cessa-
uerit presumptio doli dicti Baldi accusati: ꝛ ꝓpterea nō cōmise-
rit delictū q8 in accusatione deducitur. Cū ipsum laborare non
esset de genere malorū. Et velle tueri ius suū similiter nō sit de ge-
nere malorū nec naturali ratione prohibitum: in quib⁹ magis de
facili p̄sumitur dolus. nec excusat rusticitas. l. venia cum ibi no. C.
de in ius voc. Et in illis casibus videtur loqui. d. c. j. de p̄sum. ꝛ. d.
l. si non cōuitij. ꝛ. d. l. j. de sicarijs. cum si. in quibus dicitur ꝙ in de
12 lictis p̄sumitur dolus. ¶ † Scd̄o deducitur alia ratione ꝙ. s. dict⁹
Bal. veniat absoluēdus: nam si diligenter pōderantur v̄ba dicte
accusationis ꝛ verba dicti articuli ꝛ testium deponētium super eo
non videtur esse probatū ipsum factum deductum in accusatiōe.
Nam est aduertendum ꝙ in accusatione deducitur ꝙ dictus bal.
intrauit vnū petium terre tunc habitū ꝛ possessum a dicto Paulo
in quo dictus Paulus stabat ad laborandū ꝛc. Et in articulo di-
citur ꝙ dictus Bal. cum certis socijs intrauerunt in dicto poteri
dicti Stephani ꝛ fratrū: ꝛ iuenerūt stare ad laborādū dictū Pau
lum: ꝛ Menecū cum duobus alijs oparijs: ꝛ finaliter dict⁹ Bal.
laborauit cōtra voluntatē dicti Pauli ꝛ Meneci impediendo di
ctum Paulū ꝛ Menecū ꝙ non laborarēt dictū potere. Et testes
simpliciter deponūt vera esse: vnde differunt verba accusatiōis a
verbis articuli: q2 accusatio cantat de vno petio terre et articulus
de poteri. Potere autē dicitur tantū terrenum quantū solet labo-
rare vnū par boum prout se habet cōmunis vsus loquendi ꝛ tra
dit Bar. in. l. j. ff. de reb. dubi. Et sepenumero sub vno poteri ꝯpre
hēdunt plures species terrarum separate: vnde latius se h3 ſm cō
muniter cōtingētia potere quā vnum petiū terre. Maxime ſm cō
munem vsum loquēdi hic perusie. Et propterea potuerūt verifica
ri ea que asserūtur in dicto articulo ꝛ tamē nō verificari ea que de
ducūtur in dicta accusatione. Ponamus enim ꝙ Paulus labo-
raret in vno petio terre dicti poteris: ꝛ dictus Baldus intrauerit
in alio petio terre eiusdem poteris separato ab illo petio terre in
quo laborabat dictus Paulus. Et dictus Baldus nō impediuit
nec prohibuit dictum Paulū laborare illud petiū terre in quo la-
borabat: sed laborauit ipse cum suis socijs in alia parte dicti pote
ris impediendo ꝛ vetādo dictum Paulū ne laboraret ibi. Profe-
cto dicto casu verificari possunt oīa verba dicti articuli: quia Bal
dus cum socijs dicto casu intrauerūt in dicto poteri ꝛ inuenerūt
Paulum et Menecū stare ad laborandū in eo ꝛ Bald. laborauit
dictū potere contra voluntatē Pauli impediēdo ꝛ dicendo ꝙ nō
laboraret dictū potere. Et tamē non verificātur verba dicte accu-
sationis eo q2 nō intrauit dictus Baldus illud petiū terre in quo
stabat dictus Paulus ad laborandū nec impediuit nec ꝓhibuit
dictum Paulū laborare dictu3 petiū terre in quo stabat ꝛ de quo
loquitur dicta accusatio. Et ꝓpterea ꝓbato simpliciter dicto arti
culo per dictos testes non ꝓbatur necessario illud q8 fuit d̄ductū
in accusatione predicta ꝛ subsequenter non est legitime probatu3
delictum in accusatione intentatū. Cum probatio debeat necessa
rio cōcludere al's non releuat. l. nō hoc. C. vnde cognati. ꝛ. c. in p̄re
sentia. extra, de accusa. ꝛ. l. neq3 natales. ꝛ. l. approbationem. C. de
13 proba. cu3 simi.† Nec est dubiū ꝙ diuersitas loci vel tēporis indu
cunt diuersitatem factorū: et vitiant probationes maxime in cri-
minalibus in quibus debet in libello deduci locus et tēpus de ne
cessitate. l. libellorum. ff. de accusa. ꝛ ꝙ ibi circa hec per Bar. ꝛ per
eum et Imo. in. l. is qui reus. de publicis iudi. et per Bal. in. l. da-
14 ta opera. C. q̄ accusa nō pos. ꝛ in. l. testiū. C. de testibus. cū si.† Ex
alio etiā ꝛ tertio deducitur iustitia pro parte Baldi accusati: q2
statutu3 de quo primo loco. s. fit mētio. l. sub rubrica q8 homines
castri vel ville ꝛc. totum tendit ad fine3 ꝙ terre et vinee laborētur
et mens statuentiū fuerit punire illos qui tenebātur laborare ꝛ nō
laborant ꝛ illos qui vetando prohibendo seu prohiberi faciendo
impediunt ne possessiones laborentur: vt euidenter deprehenditur
ex omnibus verbis dicti statuti precedentibus ꝛ sequentibus. d. §.
si autem aliquis. que verba ponderare esset nimium longum ideo
omitto: non autē tendunt ad puniendum illos qui volunt ipsi di
ctas terras laborare et nō ve tant nec impediūt cultiuatione3 nec
sunt causa ꝙ nō cultiuētur: ꝛ propterea. d. §. si autem aliquis vide
tur declarandus ex precedentibus ꝛ sequētibus iuxta. l. si seruus
15 plurium. §. si. cum simi. de lega. j.† Et subsequenter intelligēdus
quādo prohibitio tenderet ad illud. s. vt nō laboretur. Non autem
quando tendit ad prohibendū personam cultiuantem scil3 ꝙ nō
ipsa persona prohibita: sed alius cultiuet ꝛ laboret: nam ista vide
tur esse mens statuentiū: vt deprehēditur ex verbis rubri ꝛ nigri.
ꝛ ratio subiecte materie istam interpretationem suadet ſm quam
subiectam materiam verba interpretantur iuxta. l. si vno. in prin.
16 cum cōcordantijs vulgaribus. ff. locati.† Et licet verba. d. §. videā
tur generaliter prolata: tamen non incōuenit si ex precedentibus
ꝛ sequentibus moderantur ꝛ restringūtur maxime quia si genera
liter intelligerentur: prout iacent dispositio redderetur iniqua ꝛ
absurda: nam sequeretur ꝙ dn̄s ꝛ possessor terre non posset aliu3
prohibere quominus laboraret ꝛ cultiuaret ipsam terram etia3 si
ipse dn̄s ꝛ possessor illam vellet per se laborare. Quod quantu3 sit
absurdum nemo est qui nesciat ꝛ argumētu3 ab absurdo optimū
est in iure. l. nam absurdu3. ff. de ope. lib. ꝛ. l. scire oportet. §. aliud.
17 ff. de excusa. tuto.† Unde dicta verba licet vniuersalia necessario
recipiunt restrictionē ꝛ sunt ciuili modo interpretāda. arg. l. si cui.
ff. de serui. ꝛ. l. penul. ff. ad exhiben. Unde nō sunt captāda trahen
do illa ad eum qui causa tuendi ius suū seu causa laborandi per se
impedit alium laborare. Et maxime quia sumus in penalibus q̄
sunt stricte intelligenda. l. si preses. ꝛ. l. interpretatione. ff. de penis.
ꝛ. c. statutum. de elec. lib. vj. Unde ista interpretatio est assumēda
tanꝙ benignior. arg. l. benignius. ff. de. ll. ꝛ regule in penis in. vj. ꝛ
per cōsequens cum dictus Bal. insisteret in laborando dictu3 po
tere ꝛ non in faciendo q8 non laboraretur nō incidit in delictū. de
quo in. d. §. si autem aliquis. Et si quis proterue ꝛ tenaciter vellet
inherere verbis dicti. §. potest dici ꝙ nec etiam verba illius. §. mili-
tant in casu nostro: nam non loquūtur de impediente alium labo
rare: sed de eo qui p̄ceperit vetauerit vel inhibuerit seu vetari inhi
beri vel mādari fecerit hominibus ꝙ non laborent: sed non proba
tur ꝙ dict⁹ Bal. prohibuerit vetauerit vel inhibuerit: nec q8 fece-
rit vetari vel inhiberi: licet probetur ꝙ impediuerit. nam verba di
cti articuli nō deducūt ꝙ dictus Bal. vetauerit ergo nō est proba
tum q8 vetauerit seu prohibuerit vel inhibuerit merito casus no-
18 ster non comprehenditur sub verbis dicti statuti.† Nec ob. si quis
dixerit q8 imo verba dicti articuli virtualiter comprehendunt ꝓ-
hibitionem: quatenus in eis dicitur q8 dictus Bald. dixit: io non
voglio che tu lauore tu. nam verbum volo inducit mandatu3. l. j.
ff. mandati ꝛ facit. l. post dotem. ff. solu. matri. vbi volūtas impor
tat mandatū: vnde dicendo non volo ꝙ labores tu: videatur mā-
dare q8 non laboret. Et sic videatur prohibere. Nam respondetur
q8 licet verbum volo precedēs negatiuam cēseatur forte inducere
mandatum q8 non fiat actus quem respicit ipsa negatiua. Et sic
possit induci prohibitio seu vetatio. Tamen quādo negatiua pre
cedit verbū volo non inducit prohibitionem ꝙ non fiat: sed negat
volūtatem adesse adeo ꝙ aliud est velle ꝙ non laboretur aliud est
non velle ꝙ laboretur vt probatur in. l. j. §. scientiam. ff. de tributo
ria. facit glo. in. l. ij. §. ꝙ obseruari. C. de iuramento calum. ꝛ glo. in
l. qui se patris. C. vnde liberi. ꝛ. l. quia poterit. ff. ad trebel. ꝛ. l. ita ta
men. §. si patronus. ꝛ. l. si res. §. seruus. eo. titu. ꝛ. l. nonnunꝙ. ff. de
colla. bo. ꝛ. l. filij mater. ff. ad tertullia. Et propterea illa verba dicti
Baldi in dicto articulo descripta non important necessario quod
ipse mandauerit dicto Baldo ꝙ nō laboraret: sed importāt ꝙ ip
se nō intendebat velle seu cōsentire ꝙ ipse laboraret: ꝛ sic negabat
19 q8 laboraret sua voluntate seu suo cōsensu.† Aliud autem est pro
hibere aliud non cōsentire seu non prestare cōsensum vel volunta-
tem: nam ignorans nō consentit nec tamen dissentit seu prohibet
vt de se patet. ꝛ facit. l. nec ignorans. C. de donatio. ꝛ. l. mater dece
dens. de inoffi. testamen. ꝛ. l. heres institutus. iuncta. l. is potest. de
20 acqui. heredi.† similiter ꝛ tacens non censetur cōsentire nec dissen
tire ꝛ sic nec censetur velle nec nolle. C. is qui tacet. de regu. iur. in
21 vj.† Et hinc solet dici ꝙ est dare medium inter velle ꝛ nolle. s. non
velle: licet ꝛ verbum nolo nō omnino disponat seu negatiuam dis
positionem inducat: nam non idē importat dicere ego nolo here-
ditatem ꝛ dicere ego repudio hereditatem. Et ideo dicit Saly. in
dicta. l. qui se patris ꝙ ista verba nolo adire sunt dubia, ꝛ possunt
se habere ad repudiationem ꝛ ad nō repudiationem: differentia3
facit prefatus doctor. an negatiua precedat verbum volo an vero
sequatur. item Jo. and. in. c. prudentiam. §. sexta. dicit q8 verbum
non volo non denotat omnino resistentiam. facit tamen ipse diffe
rentiam inter non volo ꝛ nolo verbum: ergo non volo nullatenus
ponit volūtatem resistentem: sed negat voluntatē existere: verbum
autem nolo varie ponitur prout al's late prosecutus fuit post doc.
i. d. l. qui se patris. ideo ad propositū illa verba Baldi io nō voglio
che lauore tu: nō importāt prohibitionē aliquam saltē necessario:
ideo probatio dictorū verborū nō arctat ad probādum q8 dictus
Baldus vetauerit inhibuerit vel ꝓhibuerit merito ꝛc. quia pro-
22 batio debet necessario cōcludere. d. c. in p̄sentia. cū si.† Et maxime
attēto ꝙ verba predicta possunt interpretari vt cesset delictu3. nec
debemus in dubio eam interptationē facere per quā resultet deli-
ctum qn̄ actus pōt interpretari: ita delictu3 cesset. l. merito. ff. pro
socio. ꝛ. l. pro herede. ff. de acqui. heredi. facit etia3. d. l. benignius.
23 ꝛ. d. regula in penis.† Nec obstant illa verba impediendo dictos
Baldum

Baldū ⁊ Menecū ꝙ non laborarent dictū potere: naȝ prout dixi statutum istud penale ⁊ exorbitās non est extēdēdū. l. ius singulare. ⁊ l. ꝙ vero contra. ff. de legi. ⁊ regula que a iure cōmuni exorbitant in. vj. ⁊ c. statutū. de elec. lib. vj. ⁊ l. cum quidā. de lib. ⁊ posth. cum simi. ideo dictū statutū loquens in vetante vel faciente vetari seu vetāti cōsentiente nō est trahendū ad impedientē. Et maxime q̄a nō est eadē ratio: nam impedire latius se habet: nam impedire posset venādo transeūdo laborādo ipse ⁊ alijs varijs modis: qui actus nō sunt ita dānabiles: prout simplex ⁊ absoluta prohibitio: vnde illa penalis dispositio nō est extendenda ad prohibentem: et propterea ex his deducitur ꝙ de rigore verborū nō sumus in casu dicti statuti. et. s̄. deduxi ꝙ casus noster nō adaptat̄ ad mentem statuentiū: ergo cum mens ⁊ verba statuentiū cessent in casu nostro nullatenus possumꝰ dicere ꝙ dictus Bal. veniat puniēdꝰ pena dicti statuti. Nec predictis refragat̄ verbū illud cōsenserit in statuto appositū: quia refertur ad vetantē vel facientē vetari: ⁊ sic punitur cōsentiens vetanti aut vetari facienti vel mādanti vetari, vt ex lectura ipsius statuti. in. d. §. si autem aliquis. ⁊ §. seq. euidēter apparet merito ⁊c. cum nō sit dare consensum vetanti si nō est dare vetantem. arg. l. eius qui in prouinciā. circa finem. ff. si cer. pe. ⁊ l. ij. ff. de vsufru. Ex quibus clarissime cōstat ꝙ dictus Bal. non pōt vllo pacto ꝯdemnari vigore dicti primi statuti. s̄. ponderati: scilȝ sub rubrica ꝙ homines ⁊c. 24 † Multo autē minus pōt cōdēnari vigore alterius statuti qđ disponit de turbāte aliquē in sua possessione nō solū per primā rationē. s̄. adductā quam in indiuiduo firmat Bar. in. d. l. j. §. j. ff. si quis testa. libe. esse iussus fue. et secunda ratione. s̄. adducta que pariter militat quo ad terminos huiꝰ statuti ⁊ fortius attēto maxime cū nō deducatur ꝙ dictus Paulus detentauerit totū dictū potere: nec ex articulo vl' ex attestationibꝰ deducitur qđ dictus Paulus possideret illuȝ locū vbi intrauit ad laborandū dictus Baldus: nec ꝙ fuerit turbatus in detētatiōe illius petie terre in qua ip̄e et sui operarij laborabāt: imo ipsi opari asserūt se toto die laborasse in illa petia terre ex quo innuitur ꝙ non fuit impeditus laborare illā petiaȝ terre in qua stabat: sed ipsum potere hoc est forte in alijs petijs terre ipsius poteris: sed vltra predicta ex alio etiā ⁊ clarius quia nō est intētatū in dicta accusatione. ꝙ. s. dictus Baldus turbauerit ipsum Paulū in sua detētatione. licet aūt dicatur ꝙ vetauit ⁊ impediuit laborare nō cōcludunt ꝙ turbauerit in possessiōe, nā stāt hec simul qđ ego velim ꝙ tu pacifice possideas ⁊ detineas ⁊ animo te iniuriādi vel ne aliquod malū tibi cōtingat vel propter festum vel ex alia causa impedio ⁊ veto te laborare puta vt tu venias mecuȝ vel cōmodes mihi boues: quia volo te alloqui. et ꝑpter infinitas hmōi causas possum te impedire ⁊ vetare ⁊ sine ⁊ cum dolo ⁊ tamē non infero tibi aliquā molestiā circa possessionē. vnde nō potest dici turbatꝰ in possessione vel detētatione sua: patet q2 nullo pacto posset intētare remediū ciuile vti possidetis: quia nō turbatur in possessiōe: sed al's turbatur. facit tex. ⁊ qđ ibi no. p. gl. penultimā in. l. licet. C. de acqui. pos. ⁊ ibi per Cy. in. ij. op. ⁊ per Ang. ibi: post summariū. Cum itaqȝ libellus accusationis nō concludat in accusatione de turbata possessione. ideo nō pōt de illo delicto in hoc iudicio cōdēnari cū snīa sit necessario referēda ad libellū etiā in criminalibꝰ. c. qualiter et qñ. de accusa. ⁊ c. licet hely. de symonia. Ex q̄bus oībus eliciendalest ꝯclusio meo iudicio indubia ꝙ partes iudicis sunt in absoluendo dictū Baldū. 25 † Et insup in cōdemnādo dictū Paulū in expēsis: quia ex p̄dictis deducitur ꝙ nō habuit iustā causam litigandi: merito ⁊c. d. §. sin autē alterutra. ⁊ d. l. eum qui ē temere. ⁊ l. paulus respōdet eos. de re iudi. ⁊ c. finē litibus. de dolo ⁊ ꝯtuma. Super adductis autem in contrariū non insisto: quia satis patet confutata ex deductis pro parte Baldi accusati. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. ccvi.

1. ☞ Debitor sciens se debere ⁊ soluere est paratus in his maxime que iudicis officio debentur non peccat. per totum.
2. Pro conditione habetur dies incertus.
3. Dies nō interpellat lȝ euenerit ita ꝙ debitorē in mora nō ꝯstituit.
4. Dotalis rei fructus appellātur in iure vsure ⁊ vti licite etiaȝ iure canonico debentur quia alimentorum loco succedunt.
5. Prescriptio longi temporis an noceat vsuras petēti decursas vel prescribere an possit debitū qui se illud scit debere ⁊ in his que iudicis officio debentur dūmodo se debere sciens soluere sit paratꝰ tanq̄ dicta prescriptio nō sit fundata in possessione aduersus psonalem actionē nec in aliquo iure prescribentis nec in mala fide sȝ in sola negligentia non petentis statuto etiam dictante ꝙ qui nō petierit. j. tale tempus cadat a iure suo. nu. seq.
6. Possideri non dicuntur iura incorporalia.
7. Debitor licet debitum sciat nō est in mala fide si enim est paratꝰ statim ꝙ interpellatur nec de vtroqȝ iure censetur esse in mora vel in culpa.
8. Dolus ⁊ lata culpa idem sunt.
9. Mentem corruptam habere nemo in dubio presumitur.
10. Mora an constituatur sola interpellatione vel litis contestatione etiam in his que iudicis officio debentur.
11. Appellationis causa possunt deduci ⁊ probari que non fuerunt deducta aut probata in prima instantia.
12. Prescriptio minoris spacij centum annorum an permittatur ab ecclesia ⁊ de tempore in tempus incipiat. nu. seq.
13. Ignorantia iusta causat bonam fidem.

¶ Consilium. ccvj.

In nomīe dñi nostri iesu

Christi. 1 † Circa thema. s̄. positum posset probabiliter instari circa obligationē principalem ipsius dotis an aduersus eam possit reus se tueri beneficio p̄scriptionis saltē quo ad. xxv. florenos auri soluēdos tempore quo dictus Bartholomeus duceret dictā Lucretiā ad eius domū. nā ille erat dies incertus 2 † ⁊ dies incertus habetur pro conditione. l. dies incertus. de cōdi. ⁊ demō. ⁊ l. heres meus. §. scđo respōso. eo. ti. ⁊ ff. qñ dies lega. ce. l. si cum heres. cum si. 3 † Et dies quo euenit cōditio nō interpellat: ita ꝙ non ꝯstituit debitorē in mora. arg. l. ratū. ⁊ l. ꝙ dicimus. ff. de solu. ⁊ not. Bar. in. l. ita stipulatus. el grāde. de verb. obli. in illa questione qñ stipulatio incepit a precedēti ꝯditione ⁊c. ⁊ in. l. quoties in diem. eo. titu. ⁊ in. d. l. qđ dicimꝰ. ⁊ Salyc. in rēpe. l. si ex legati causa. de verb. obli. ⁊ doc. in. l. ⁊ si post tres. si q̄s cautio. Et propterea nō interueniente alia interpellatione dictus Joannes nō fuit in mora soluendi. ⁊ si nō soluit nō videtur fuisse in aliqua culpa: si non in culpa ergo nō in peccato. Et sic nō videtur contra eum militare dispositio iuris canonici que se fundat in peccato ex hoc corrigens ius ciuile: vt in. c. qñ omne. de prescrip. ⁊ prout etiam. j. latius tāgā. ideo videretur posse dici ꝙ obstet exceptio prescriptionis cōplete sine peccato prescribētis: tamen circa hoc ad presens nō intēdo me intromittere. 4 † Sed deuenire ad fructus ipsius dotis qui in iure appellātur vsure: licet sint licite etiam de iure canonico approbate: vt in. c. salubriter extra. de vsuris. ⁊ ibi per Jmo. ⁊ doct. in. l. si insulam. §. vsuras. ff. solu. matri. ⁊ in. l. de diuisiōe. eo. titu. ⁊ per Bal. in auē. ei. C. de bo. auto. iu. pos. ⁊ in. l. fi. §. preterea. C. de iure dot. prout ⁊ seruatur in pratica: quia plerūqȝ videmus in iudicio peti istas vsuras q̄ appellātur vulgariter alimenta dotis prout ⁊ dicit Bal. in. d. §. preterea. licet Jmo. in. d. §. vsuras. dicat istas vsuras peti nō posse: sed prout dixi doct. ibi etiā moderni. puta Pau. de cast. ⁊ Ponta. tenent peti. ⁊ etiā moderni in. d. c. salubriter. licet Jnnō. ⁊ Joan. and. aliud sentire videantur. Unde videtur ꝙ dictus Bartholomeus possit dicta alimēta dotis exigere que debentur: vel eo ipso qđ maritus incipit sustinere onera matrimonij quādo non est appositum aliud tempus ꝯuentionale quasi tunc contrahatur mora irregularis. vt no. glo. quam sequitur Bar. in. d. l. de diuisione: vel saltē elapso biēnio per tex. d. §. preterea. super quo sunt varie opiniones sup quibus non expedit insistere cum nec de hoc queratur: 5 † sed solum an petēti vsuras decursas obstet lōgissimi temporis prescriptio. Circa qđ est aduertendum ꝙ dictus Joannes qui dotē ꝓmisit habuit notitiā dicti debiti dotalis cuȝ ipse fuerit ꝓmissor ⁊ in sui p̄sentia presupponitur facta declaratio. ⁊ licet Bar. in. l. fi. ff. quēadmo. serui. amit. ⁊ in l. sequitur. §. si viā. de vsuca. tenuerit qđ quia prescriptio lōgissimi temporis in possessione nō fundatur aduersus actionē personaleȝ nec in bona fide nec in aliquo iure prescribētis: sed in sola negligētia nō petentis nō censetur in ea derogatū iuri ciuili per ius canonicum disponens ꝙ p̄scriptio nō currat cuȝ mala fide: nam tex. in regula. ij. in. vj. loquitur de possessore dicēs qđ possessor male fidei nullo tempore p̄scribit. ⁊ tex. in. d. c. qñ omne. loquitur in habente notitiā rei aliene: que verba nō verificātur in debitore qui nō detinet alienū: tamē doc. maxime moderni cōiter reprobāt bar. Ang. enim in. d. §. si viā. dicit qđ Bar. bene fecit se cōmittere in hoc iudicio theologorū ⁊ sancte matris ecclesie: q2 disputatur per theologos: quorū disputationes refert Jo. and. in mercurialibus. in. d. c. possessor male fidei determinās ꝯtra Bar. prout refert ipse Ang. licet ipse Jo. in. videatur loqui in reali potius quam in p̄sonali: ⁊ cōtra Bar. adducit Ang. tex. iuris ciuilis. in auē. vt ecclesia romana cētū annoꝝ gaudeat spacio circa mediū. ⁊ idē tenuit Ang. in repeti. l. j. C. de iu. dicēs ꝙ ꝯ Barto. videt̄ de directo tex. in. d. c. qñ omne. qui loquit̄ in quolibet male fidei prescribēte etiam ꝯtra actionē personalē al's illud. c. esset supfluū contra. §. q̄bus. in p̄ma cōstitutione. C. nam prius erat dispositū per. c. vigilāti. qđ in realibus prescriptio nō procederet cum mala fide. ⁊ hanc opinionē firmare videtur Bal. in. l. j. C. de serui. ⁊ aqua. dicens ꝙ cañ. diceret contrariū. ⁊ rectius in foro eorū: quia negligētia petitoris nō excusat cōscientiam debitoris imo. quāto plus morat̄ tāto plus delinquit ⁊ ita tenendū dicit in foro canonico. ⁊ hanc parteȝ ipse Bal. firmat in. c. i. si q̄s. si de feudo fuerit cōtrouersia inter dñm ⁊ agnatū. q̄a certū est qđ debitor nō soluendo id ad qđ tenet̄ semp peccat maxime si fuit interpellatus a creditore: sed non debet quis in suo peccato foueri. c. si. extra. d cōsue. imo nō valet cōstitutio legē inducens que foueat pctm̄: vt no. in. c. literas. de resti. spo. ⁊ per Host. in sum. in ti. qui filij sint legi. §. nūc dicēdū versi. q̄d si impator. ⁊ facit ij. dist. lex est. ⁊ iiij. di. erit aūt lex. idē tenet Bal. i auē. ad hec. C. de

vsur. quia certū est ꝙ fortius obligatur qui tenetur actione perso- nali quā qui reali. nam qui reali tenetur nō dicitur proprie obliga tus. l. aurelius. §. meuia. de lib. lega. ꝛ insti. de act. §. j. hāc etiā par tem tenuit idem Bal. sup decreto. xiiij. q. vj. generaliter dicēs qd sciens se debitorem nunꝙ̄ prescribit et quasi rem alienā possidere videtur ille qui nō reddit qd dʒ. l. nec vllā ars. l. etiā. §. fi. ff. d peti. here. ꝛ hāc etiā partē videtur firmare Bar. in. l. oēs populi. in. iij. q. prin. ff. de insti. ꝛ iure. dicit ꝙ statutū ꝙ non petens debitū intra decēniū cadat a iure suo nō valet qa inducit peccatū. ꝛ idē tenet Pe. de ancha. in repe. c. canonum. xj. q. princi. colū. lvj. ꝛ col. lvij. de cōsti. nisi sit sup alia iusta causa quā mora ꝛ negligētia. Et idē qd tale statutū nō valeat tenent Jo. and. ꝛ Pe. de anch. c. ij. de excep. lib. vj. hanc etiā partē. s. qd prescriptio etiā in actionibus psonali- bus nō procedat cum mala fide firmat etiā Florē. in. c. vigilāti. de prescrip. hanc etiā partē firmat Jmo. in. d. §. si viaʒ. dicēs hāc esse cōmunē opi. ꝛ ꝙ sm eam cōsuluit ꝛ idē tenet Raph. in. l. cū notis simi. §. imo. C. de pscrip. xxx. anno. dicēs esse cōmuneʒ opi. et idem tenent. d. Ant. ꝛ Jmo. in. d. c. qm̄ omne. nisi sit actio penalis quo- rū opinionē sequūtur cōiter moderni legiste ꝛ cañ. put dicit Pō. in. d. §. si viam. vbi late psequit hūc articulū. Et tandē licet dicat se valde dubitare: finaliter cōcludit cōtra Bar. eo quia. d. c. fi. vi- det corrigere ius ciuile in omnibus casibus in qbus ex pscriptiōe resultat peccatū: siue simus in actionibus realibus siue in psonali bus: et verba illius. c. qm̄ omne sunt adeo generalia ꝙ cōprehēde- re possunt etiā actionē personalē: prout late psequunt Jmo. ibi- dē ꝛ Pōta. in. d. §. viam. vnde cū in casu nostro nō sit debitū pena le videtur attēta dicta cōmuni opinione ꝙ nō fuerit decursa pscri ptio in vita dicti Joannis nec post eius mortē: quia a tēpore sue mortis quo incepit cessare mala fides non est decursum lōgissimū tēpus: sed forte. x. anni. Quod maxime videtur dicendū: qꝛ dict9 Joānes fuit in mora soluēdi nedū irregulari: de qua. in. d. l. de di uisione. sed etiam in mora regulari: qꝛ interpellat9 a die ab homi- ne apposito pro parte a die legali de quo in. d. §. preterea. dies em̄ pro homine interpellat. l. magnā. de cōtrahen. ꝛ cōmit. stip. ꝛ. c. po tuit. de loca. ꝛ. l. traiectitie. §. de illo. de consti. pecu. et. §. preterea.

¶ Tamē his nō obstātibus in casu nostro arbitror de iure ꝯtra rium respōdendū: nam premitto ꝙ in opinione Bar. concurrunt etiam plerīqꝫ cañ. nam Inno. in. c. cura. de iurepa. in glo. penul. te net eandē opinionē dicēs ꝙ cum ista fuerint inducta ab eo q ha- bet potestatem disponēdi in temporalibus. l. bene a zenone. C. de quadrie. pscrip. ꝛ. l. depcatio. ad. l. rhodiā. de iactu. ꝛ. l. anthiochē- sium. de priuile. credi. possunt salua cōscientia retineri quia potuit princeps dictā penam amissionis sui iuris inducere in odiū negli gentium ꝛ prosequi ius suū. idem etiā tenuit Host. in sum. in ti. de pscrip. §. que res pscribi possunt dicēs: ꝙ aut queritur an cū mala fide pcedat pscriptio actionū realiū. ꝛ dicēdum est ꝙ nō. ꝛ in hoc ius ca. corrigit ius ciuile: quia talis pscriptio requirit possessionē prescribētis. merito si apud eum est mala fides. cōsequenter est in peccaco ꝙ prepōderat negligētie non petētis: ideo locū habet. d. c. fi. cum militet eius ratio: aut queritur an pcedat male fidei pre scriptio in actionib9 psonalibus. Et tūc secus ꝙ debitor nihil pos sidet. ideo nō dicit peccare si nō soluit creditori nisi eo inuito aut interpellante hoc faciat. merito prescribet ius liberationis contra actionē psonalē. ex quo nō procedit cū aliquo peccato: sʒ tātū ob negligētiā creditoris ꝛ in hoc remanet incorrectū ius ciuile sʒ eū. Ad idem qd notat Panor. in. c. qd clericis. de foro cōpe. dicens ꝙ si debitor nō tenetur ire ad domū creditoris: licet sciat debitū. iteʒ Pau. de cast. in. l. hoc aūt. ff. de serui. vrb. predi. dicit qd licet cōtra Bar. teneant cōiter doc. maxime cañ. ꝛ eorū opi. pcedat in prescri ptione causata de iure cōmuni qd dirigit verba in prescribentē: sʒ si statutū dirigit verba in creditorē: vt quia dicat qui nō petierit intra tale tēpus cadat ab actione: tūc procederet opi. Bar. put di cūt iura cōmunia ꝙ nō vtens seruitute pdat illā sm euʒ. qd dictū si pcedit decideret casuʒ nostrū: qꝛ statutū nostrū dirigit verba ad creditorē si nō possit petere tñ pscribit: qꝛ nō peccat. ꝛ ideo pscri- bit. ꝛ idē dicit in. d. c. qm̄ omne. s. ꝙ qñ debitor sciēs nō tenet offer re si nō soluit: quia non potuit vel si potuit soluere: tamē nō soluit qꝛ nō interpellatus paratus soluere si fuisset interpellatus. cessat em̄ tūc ratio iur. cañ. fundata in peccato. ideo remanet hoc casu in correctū ius ciuile. ꝛ pcedit opi. Bar. sm Panor. in. d. c. quoniaʒ omne. ꝛ similiter Jo. an. i mercu. in. d. c. possessor male fidei. ꝛ doc. vbiqꝫ vidētur se fundare in peccato. ꝛ tex. ipse in. d. c. qm̄ omne. in ratiōe peccati est fundatus. vnde eo casu quo esset peccatū nō sol uere eo casu tenēdū foret nō recurrere ad pscriptionē. Et tūc pce dat opi. tenentiū cōtra Bar. ꝛ sequaciū. vbi autē non foret pecca- tū non soluere nō videtur in aliquo per ius canonicū derogatū iu ri ciuili: quia cessat ratio. d. c. qm̄ omne. per qd derogatur iuri ciui li. nullū enim aliud capitulū ad hoc arctat in iuribus seu actioni- bus personalibus nam. c. vigilāti. de prescrip. ꝛ. d. c. possessor male fidei loquūtur in possessorib9 male fidei. iste aūt debitor nō est pos

6 sessor. † nā incorporalia nō possidentur. l. iij. in prin. de acqui. pos. et

7 maxime talia personalia. † Item debitor licet sciat debitum. non sequitur ꝙ sit in mala fide. si enim est paratus soluere statiʒ ꝙ in- terpellaretur: profecto nō est in mala fide nec de iure canonico vel ciuili censetur esse in mora vel in culpa: patet quia si deberetur sp̄e cies et interim periret extorqueretur debituʒ. l. si ex legati causa. ff. de verb. obli. l. qd te. ff. si cer. pe. ꝛ. ff. de pericu. ꝛ como. rei ven. quasi

8 per totū. si cessat culpa ergo mala fides, † quia dolus nō est nisi nisi a culpa imo est latissima culpa. ꝛ sic in suplatiuo gradu iuxta theoricā Bar. in repe. l. qd nerua. ff. depositi. ideo cum non sit pos sessor nec male fidei cessant. d. c. vigilāti. ꝛ. d. c. possessor. Cūʒ itaqꝫ solū arctet in contrariū illud. c. qm̄ omne. ꝛ ī casu pposito cesset ra tio illius capituli. ideo cessare videtur dispositio eiusdem capituli. arg. c. cum cessante. de appel. ꝛ. l. adigere. §. quis. de iure patro. ꝛ. l. quod dictū. de pac. maxime cuʒ sit iuris ciuilis correctiuū. ꝛ. ll. co- rectio sit euitāda. l. precipimus. de appel. ꝛ. c. cuʒ expediat. de elec. lib. vj. ꝛ. c. cum dilectus. de cōsue. cum simi. In casu itaqꝫ quo debi tor non est interpellatus licet sciat debitum si nō soluit non video aliquod ius ipsum astringere ad peccatū: non em̄ videtur stare p eum ex quo nō facit morā solutioni: ideo ratio ꝛ mens iuri suade re videntur qd nō peccet: nec allegatur tex. iuris cañ. vel ciuilis qui debitori nō interpellato ascribat peccatū dolum seu culpā aliquā si non soluit nisi quādo debitor gereret negotia creditoris tunc em̄ imputatur quare non exegit non quare non soluit: vt. l. diuortio: in prin. ff. de neg. gest. Si itaqꝫ nō est in culpa nec in peccato. dicen dum restat ꝙ tunc nō sit in mala fide. ꝛ per cōsequēs currat pscri- ptio generaliter a iure ciuili inducta: prout ꝛ dicunt moderni. s. de Anto. Jmo. Panor. ꝛ Pōta. vbi. s. in debito penali ea sola ratio ne: quia nō est peccatū non soluere. Nec obstat predictis ratio qua vtitur Jmo. scʒ ꝙ est peccatū velle querere alienuʒ: prout vult ille qui intendit prescribere alienū creditum: naʒ respōdetur ꝙ ista ra tio militare posset quādo debitor haberet dictam mentem corru- ptam. Sed ego presuppono ꝙ erat intentionis soluere ad instan- tiam creditoris vel forte nō aliter cogitabat nec sperabat qd credi

9 tor tanto tēpore taceret: prout plerūqꝫ cōtingit. † In dubio auteʒ non debet presumi mens corrupta. l. merito. ff. pro socio. ꝛ argu. l. omnimodo. C. de inoffi. testa. ꝛ. c. fi. de presump. ille enim animus esset dolosus. ꝛ dolus non presumitur. sed qui allegat habet illum probare. l. quoties. §. qui dolo. ff. de pba. ꝛ. l. dolū. C. de dolo. Isto igitur casu procedat opi. Jno. Host. Bart. ꝛ Panor. Que semp mihi placuit in hmōi casibus. ad propositū itaqꝫ cum dict9 Re- necutius non appareat interpellatus ꝛ paria sint non esse vel non apparere. l. cum res. §. j. ff. de leg. j. ꝛ. l. duo sunt titij. de testamē. tu. l. polla de cōtrahen. emp. Et non appareat qd habuerit mētē cor ruptam nec illa presumatur per iam dicta: restat qd censenduʒ sit decurrisse etiā in vita tēpus illud ad prescriptionē longissimi tem- poris qd saltem iunctū cum tempore heredis ꝯpleuit prescriptio-

10 nem ipsam. † Nec obstat ꝙ dicebā ꝙ fuit interpellatus a tempore apposito per hominē vel a tēpore legali. d. §. preterea. quia respon detur qd dato ꝙ prout dieʒ interpellatio constituit debitorem in mora: ita ꝛ in peccato: tamen est aduertēdū qd illi dies sunt appo siti obligationi principali quātitatis dotis promisse ꝛ ex tūc inci- piunt currere dicta alimēta: ita ꝙ prius nō debebātur saltē respe ctu quantitatum in quibus fuit apposita dilatio conuentionalis. Quantum autē ad quantitatē. xxv. florenorū vtrum ante lapsum bieñij inciperent currere depēdet a supradictis scʒ ab intellectu. d. §. preterea. an habeat locū solum in extraneo dotāte an vero etiā in muliere promittente dotē. ꝛ in alio qui arctabatur mulierem ali mentare de quo ibi. ꝛ in. d. l. de diuisione. Satis autē est ad ppositum nostrū ꝙ nullum est appositū tempus neqꝫ ab homine neqꝫ a lege ad soluēdū dicta alimenta. Et propterea licet dictus Joan nes fuerit in mora soluēdi debitū principale non aūt erat in mora soluēdi dicta alimenta: in quibus nō fuit interpellatus neqꝫ ab ho mine neqꝫ a die: licet etiam sola interpellatio in hmōi nō cōstitue ret debitorē in mora: cum ista alimēta debeantur solū officio iudi cis mercenario vt voluit Bal. post Pe. in. d. §. preterea. ꝛ in simili in vsuris que debentur venditori vigore. l. curabit. de acti. emp. est expressum in. l. fructus. eo. ti. ꝛ ad similitudinē illarū debētur iste: vt di cunt doct. cōiter in. l. de diuisione. ff. solu. ma. merito ꝛc. ꝛ ideo dicit Bal. in. l. si marito publico. §. si fundū. ꝙ alimēta que debētur vi gore. d. c. salubriter que sunt odiosa nō debētur soluta dote. ꝛ licet s. ibidē videat aliud expresse dicere in alimētis dotis: tamē Jmo. intelligit in alimētis que maritus debet vxori etiā non soluta do- te. ista autē alimenta ꝛ illa de quibus in. d. c. salubriter sunt eadem non diuersa vide Pōta. in. l. si insulā. §. vsures. qui non figit pedes ꝛ innuit ꝯtrariū per. l. si. §. preterea. solu. matri. Et etiā in. l. si mari- to. §. si funduʒ. solu. ma. Et in his que debentur iudicio iudicis ad constituendū quē in mora requiritur litis contestatio prout est tex sing. in. l. cum postulassem. in prin. ff. de dam. infec. prout ꝛ ibi no. Bar. ꝛ doctor. ꝛ facit. l. non iustā. C. ad treb. Et est ea ratio quia q. iudicis officio debentur nō sunt in obligatione. l. que per cōclusio nem. §. precij sortem. ff. de acti. emp. ꝛ. l. quintus. ff. de annuis lega Cū itaqꝫ dictus Joannes non fuerit in mora quo ad dicta alimē ta nec ad illa fuerit vnꝙ̄ interpellat9 militat dicta ratio qd ea non soluendo

soluẽdo nõ fuerit in peccato. Et propterea curreret pscriptio etiã in eius vita. Et saltẽ hoc casu est hoc tenendũ ex quo dictus Joãnes nõ erat ad illa soluẽda obligatus. licet potuisset ad illa astringi per officiũ iudicis mercẽnariũ. ⁊ hinc forte descẽdit q homines non faciũt sibi conscientiã soluẽdi dicta alimẽta. Quinimo raro soluũtur vt docet experiẽtia rerũ magistra. c. quã sit. de elec. lib. vj. et. c. statutũ. in priñ. eo. ti. ⁊ lib. Et tunc etiã descẽdit q soluta sorte principali non tenetur qui amplius ad ipsa alimenta p. l. iiij. C. depositi. ex qbus est verisimile q dict⁹ Joãnes nõ habuerit malã fidem in non soluẽdo dicta alimenta ad q̃ nõ erat obligatus: ⁊ que plerũq nõ soluũtur. Facit etiã quia licet dicte vsure seu alimẽta debeãtur marito tanq̃ interesse iuxta ea que habentur in. d. c. salubriter. ⁊ in. c. cõquestus. eo. ti. ⁊ no. Bal. in. d. §. ptererea. ⁊ tangunt doct. in. d. l. de diuisione: tñ ex parte debitoris videtur quodãmodo pena cũ ei nihil adsit: prout al's in simili dicit̃ in. l. j. §. si plures. ff. de eo per quẽ factũ est. Et ad penas quis in foro cõscientie nõ arctatur. xij. q. ij. fraternitas. ẽm vnã lec. Et ideo i penis currit prescriptio etiã pro sciẽte per dictã rationem: prout volũt do. Anto. Jmo. ⁊ Panor. in. d. c. qm̃ omne. ⁊ Põta. in. d. §. si viaz dicens q cõmuniter oẽs moderni legiste ⁊ canoniste hoc idẽ sequũtur: licet hãc rationẽ aliter non firmarẽ q̃n ad hm̃oi penã ex pte debitoris tantũ quis obligaretur q2. d. c. fratrernitas videt̃ loqui ẽm illã lectu. in mera pena. tamẽ i casu nostro in quo nulla cadit obligatio videtur hoc tenendũ saltẽ ante interpellationez creditoris attẽtis rationibus. s. adductis. pp̃ter quas cõcludo q dictus Joannes non peccauit nõ soluendo dicta alimẽta dotis. Et ideo prescriptio etiã tempore suo inchoauit ⁊ pfecta fuit suo tẽpore vl' tẽpore successoris per pdicta. Et pro dicta conclusione põt adduci casus. in. l. cum quidã. §. diuus. ff. de vsuris. vbi est tex. q si creditor stetit per longũ tẽpus q nõ exegit vsuras forte vt debitori ẽet magis gratus nõ potest amplius pteritas vsuras exigere. p quẽ tex. Bal. cõsuluit in pp̃riis terminis. q. s. marit⁹ nõ exigẽs alimẽta dotis a socero per longũ tempus nequeat preteritas vsuras seu alimẽta dotis exigere quasi illa cẽseatur remisisse: put refert Põ. in. d. l. insulã. §. vsuras. solu. ma. licet ipse nõ sequatur dicẽs q tex. d. §. diuus. loquitur in vsuris que veniũt vt merũ lucrũ. ⁊ sic titulũ causant lucratiuũ per. l. ait ptor. §. si vero passim. que in frau. cred. non autẽ in vsuris debitis tanq̃ interesse pp̃ter supportata onera matrimonij. et sic causant titulũ onerosum per. l. si quis p vxore. §. si vxor. ff. de doli excep. Non eñ est par ratio in pdictis. l. fi. §. licẽtia. el primo. C. de iur. delibe. Non tñ est parua autoritas bald. sed quicquid sit de intellectu. d. §. diuus ex alijs fundatur pcedens cõclusio. Non obstãt adducta in cõtrariũ quib⁹ satis patet respõsum ex supradictis. nam cõis doct. opinio q̃ vult q ius cañ. corrigat ius ciuile ratione peccati procedit q̃n sciens debitũ non soluẽdo staret in peccato. nam tũc starem cum illa cõmuni opiniõe maxime in decisiuis: sed q̃n nõ soluẽdo non peccaret: prout in terminis nostris cessat ratio iur. cañ. ⁊ doct. que fundat̃ in peccato: vt s. deduxi. iõ tũc tenẽda est cõtraria opinio. s. Jnno. Host. ⁊ Bar. Prout ⁊ per dictã rationem dicũt doct. in debitis penalibus: vt. s. deduxi. ⁊ hec quo ad pncipale dubiũ. ¶ †Circa scḋm autẽ qḋ est 11 an ista deduci possint in causa appellationis cum nõ fuerint i prima causa articulata neq3 adducta neq3 opposita duxi nõ insistẽdũ tanq̃ sup re clara: q2 gl. et doc. habẽt hoc pro expedito. q sic in 12 l. per hãc. C. de tẽp. app. ⁊ in. c. fraternitatis. extra. d̃ testib⁹. † Nec obstat. tex. in auł. vt ecclesia roma. centũ an. ha. pscri. qa tex. ille dicit q pmittit pscriptiones minoris spacij centũ annorũ ne iniquis hominibus relinquatur iniquũ presidium. ⁊ tutus peccãdi locus etiã scientibus relinquatur. nam respõdent quidã q dictio etiam implicat ignorãtes qui nõ peccant. ⁊ al's regulariter prescribũt de 13 iure canonico ⁊ ciuili. nec videt̃ q ignorãs peccat pscribẽdo. † nã etiam iniusta ignorantia causat bonã fidẽ. l. sed si lege. §. scire. ff. de peti. here. si est bona fides. ergo nõ peccatũ. Sed vt hoc euitet̃ sic cõstruerem tex. nec etiã relinquatur scientibus tutus peccandi locus vt sic illa implicatiua etiã determinet verbũ relinquatur ⁊ nõ verbũ scientibus. Sed nihilominus respõdeo q satis verificãtur dicta verba si sciẽtes quãdoq peccant. ⁊ illo tunc relinqueret̃ tutus peccandi locus ⁊ iniquũ refugiũ. sepe enim fit generalis phibitio vt in aliqbus casibus specialibus enitetur aliqḋ malũ prout ⁊ recte aduertenti cõtingit in illo casu. Hoc consiliũ nõ pfeci ex eo quia nõ subueniebat parti in totũ: quia nõ erant elapsi. xxxx. anni a tpe quo currerũt vltimo alimẽta proficiebat cõsiliũ pro plurib⁹ annis nõ pro omnibus. Et arbitror q prout crescũt de tpe in tps: ita ⁊ de tpe in tẽpus incipit pscriptio put innuit. l. eos. C. de vsur. et p. l. cũ notissimi. §. in his. C. de pscrip. xxx. vel. xl. an. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. ccvij.

1. Substitutio vulgaris extinguitur adita hereditate.
2. Jnstitutio caduca efficitur mortuo instituto in vita testatoris.
3. Hereditas non agnita iure suitatis transmittitur.
4. Fideicõmissarius non dicitur grauatus per testatorem nisi in his que habuit a testatore.
5. Filij positi in conditione substitutionis an videantur tacite inuitati. per totum.
6. Filiorum appellatione an veniant nepotes institutione siue sint plures a ut vnus. ⁊ nu. 13.
7. Filius simpliciter grauatus fideicommisso extãte subintelligitur si decesserit sine liberis.
8. Successio testamentaria ⁊ successio intestati sunt separate imo opposite species.
9. Legitima filius institutus nõ potest grauari substitutione sui patris nec etiam trebellianica.
10. Trebellianica an videatur phibita his verbis succedat in omnibus ⁊ singulis bonis meis. nu. seq.
11. Jta dictio seu ista verba ita voluit quid impotent adiecta institutioni vel substitutioni.
    Pars venit appellatione rei.
12. Omnia ⁊ singula quid importent.
13. Filiarum appellatione an cõprehendantur neptes.
14. Tutela est onus.
15. Lex gallus cum. §. vt instituens quomodo intelligatur.
16. Prohibitus ne plus petat quoquomodo an extinguat debitum eius cui legatur cum dicta prohibitione.
17. Legitima ⁊ trebellianica detrahitur per heredem filij etiã dictaz hereditatem iure suitatis transmittentis fideicõmisso subiectam.
    Nepotes succedũt in bonis aui cum patruis in stirpes nõ autem in capita.
18. Lex si quis in tãtam. C. vnde vi. quomodo intelligatur ⁊ habeat locum in occupante rem absentis. nu. seq.
19. Possessio legate rei vel fideicõmissi vniuersalis nõ potest propria legatarij vel fideicõmissarij autoritate capi.

¶ Consilium. ccvij.

In nomine dñi nostri iesu

1 Christi. ¶ †De plurib⁹ hereditatibus in psenti cõsultatiõe vertitur hesitatio ⁊ de pluribus vltimis: volũtatibus vcʒ de hereditate Frãcisci ⁊ d̃ eius testõ ⁊ codicillis de hereditate Jacobi ⁊ ei⁹ testamẽto: ⁊ de hereditate Laurẽtij ⁊ ei⁹ testamento: quia tñ dictus Laurẽtius fuit heres testamẽtarius dictoꝝ Frãcisci ⁊ Jacobi: ita qḋ ambe ipsorum hereditates reperiũtur in hereditate Laurẽtij. Jdeo ad hereditatẽ dicti Laurẽtij deueniẽdo tractabit̃ de hereditatibus ⁊ bonis dictoꝝ Frãcisci ⁊ Jacobi. Et ante oĩa pmitto q dictus Laurẽtius dcessit pubes san⁹ mẽte post mortẽ dictorũ Frãcisci ⁊ Jacobi ⁊ aditis eorũ hereditatib⁹: itaq3 nulla directa substitutio potuit in eius persona verificari. l. post aditã. C. de impube. Jdeo pri⁹ est vidẽdũ qualiter ⁊ ad quos 2 est eius hereditas deuoluta. †Et profecto ipse Laurẽtius cõdidit testamẽtũ in quo instituit heredes Siluestrũ Jacobũ ⁊ Uictoriũ suos filios equis portionibus: qui omnes psupponũtur decessisse supstitibus filijs in vita ipsius testatoris. ⁊ pp̃terea institutiones predicte fuerũt facte caduce. l. j. §. ⁊ cum triplici. C. de cadu. tollen. vnde dictus Laurentius euacuato testamento decessit intestatis supstitibus nepotibus ⁊ neptib⁹ ex ipsis filijs pdefunctis singula singulis referẽdo: vt ex themate euidenter apparet: qui nepotes ⁊ neptes succedũt dicto Laurẽtio in locũ suorum patrũ. Et p q̃s in stirpes insti. de heredi. ab intest. §. cum filius. ⁊ auł. in successio- 3 ne. C. de suis ⁊ legi. ⁊ in cor. de here. ab itesta. §. j. †Et sic hereditas vniuersa diuisa fuit in tres partes: tertia deuoluta fuit ad dictum Uictoriũ. tertia ad dictũ. a. Et alia tertia pars ad dictas Helenã ⁊ Alexandrinã. Dict⁹. a. decessit ⁊ iure suitatis trãsmisit hereditatẽ auitã ad eius heredẽ. l. apud hostes. C. d̃ suis ⁊ legi. ⁊. l. iij. C. d̃ lib. prete. l. qui duos. ff. de rebus dubi. cuʒ simi. heres autẽ ipsius. a. est eius mater q̃ excludit de iure cõi fratres ʒsobrinos auł. defuncto. 4 C. ad tertul. Et hacten⁹ res trãsit absq3 aliquo scrupulo. † Modo est videndũ: an isti heredes in his portionibus habeãt aliqḋ onus omissis oneribus legatariorũ singulariũ factorũ i testamẽto dicti Laurẽtij que cõseruãtur p clausulã codicillarẽ de quibus nõ hesitatur. Profecto in bonis q̃sitis per ipsum Laurentiũ non relictis sibi a dicto Frãcisco vel a dicto Jacobo: nullũ imminet onus qa dictus Laurẽtius nõ fecit in suo testamẽto aliquã substitutionez dictis suis filijs heredibus institutis ⁊ per substitutiões obliquas factas ab eius patre vl' patruo non onerantur bona pp̃ria ipsius Laurentij onerati: sed solũ veniũt restituẽda bona substituentiũ. l. coheredi. §. cũ filie. ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊. l. ex facto. in priñ. ⁊. §. nõ tãtum. ff. ad treb. Et hoc etiã est extra omnẽ hesitationẽ: solũ itaq3 est videndũ de bonis eidẽ relictis a dicto Jacobo vel dicto Fran- 5 cisco. †Et capiendo primo bona dicti Jacobi cuius bona deuoluta fuerunt pro dimidia ad dictũ Laurẽtiũ sibi autẽ facta fuit substitutio sub conditione si decesserit sine filijs vel nepotibus masculis succedat vnus alteri ⁊c. Que quidez conditio defecit quia dictus Laurẽtius decessit cum nepotibus masculis: ideo remanet dict⁹ Laurẽtius institutus absq3 onere substitutionis alicuius nisi forte quis dixerit qḋ filij positi in huiusmodi conditionibus censeantur tacite substituti seu inuitati. arg. l. lucius. ff. de heredi. insti. ⁊. l. j. C. de pac. ⁊ quod not. glos. in. l. filiusfa. §. cum quis. de leg. j. ⁊. l. si

mater.§.si filius.de vulga.ꝛ pupil.et Ponta.in.l.si cuz dotem.in prin.ff.solu.ma.hoc videtur tenere ꝛ Pau.de ca.in.d.l.filiusfa.§. cum quis se inclinat in hanc partẽ. quã etiã tenent Oldra.ꝛ Sal.in.l. j.C.de cõdi.inser.Et plerique etiã alij idem tenent:sed quicquid dicant in contrariũ est cõmunis sentẽtia glossarum ꝛ doct.Nam cõtrarium.s.ꝙ filij positi in cõditione non censeantur tacite inuitati vult gl.in.d.l.lucius.de heredi.insti.et videtur sentire glo.in verbo defecissent in.l.ex facto.§.ex facto.ff.ad treb.et idem tenuerunt Iaco.de are.Ray.de forli.Cy.Bar.Franciscus trigrini Nicolaus de neapoli Bal.Ang.ꝛ Rapha.cuma.Franciscꝰ de albe.et Imo. in.d.l.lucius.et idem tenuit Io.and.in addi.Specu.in ti.de testamẽtis.§.j.versi.huic questiõi.idẽ Bar.in.l.cẽturio versi.quero vlterius.ff.de vulg.ꝛ pupil.ꝛ in.d.l.si cũ dotẽ.ꝛ in.l.si sic.de leg.ij.idẽ voluit Bal.in.l.cũctos populos in.xij.col.ver.venio ad scdm.C.de sum.trini.ꝛ in.l.eaz quã.C.de fideicõmissis.in lectu.antiqua colũ. xix.ꝛ in.l.si emãcipati.oppositione.viij.C.de col.ꝛ in.l.cum acutissimi.C.de fideicõmissis.ꝛ in.l.j.C.de condi.inser.ꝛ in.l.ꝙ scitis.C. de bo.que libe.ꝛ in.l.pater.de vulg.ꝛ pupil.idẽ tenuerũt Rapha. cuma.et Imo.in.d.§.cum quis.ꝛ Imo.et Põta.in.d.§.ex facto idem tenuit Pe.de ancha.in.c.in presentia.de proba.in versicu.ex. quero.ꝛ in.c.licet deuoto.ꝛ in.c.si pater.circa prin. de testamẽtis. in.vj.ꝛ in quodam cõsilio incipiente quia cõtra consultũ est.Et in alio consilio incipiente pro vberiore decisione.ꝛ in alio incipiente põderando.Unde cõstat hanc esse cõmunẽ sententiã prout et eaz cõmunem esse dicit Pau.de cast.in.d.§.cum quis.ꝛ in.d.l.cũ acutissimi.ꝛ Rapha.fulg.in.l.generaliter.§.cum autem.C.de insti.et substi.idem tenẽs dicit ita retentũ fuisse in quodaz cõsilio subscripto ab oibus doctoribꝰ Italie a.xxiiij.annis citra nominat Sali. Pe.de ancha.et Zabarellum.Unde ab hac opiniõe in decisiuis nequaq̃ est recedendum.iuxta no.per gl.in.l.omnis diffinitio.ff. de reg.iur.ꝛ per doc.in.c.ne innitaris.de cõsti.ꝛ in.l.cuz prolatis. ff.de re iudi.ꝛ per Bal.in.l.precibus.C.de impuberuz:licet multa in via disputationis possent dici hincinde que omitto causa breuitatis.Possent tamẽ circa hoc instari:quia vltra ṽba in themate relata sunt in testamento dicti Iacobi:alia verba ꝑ que videt̃ qd dicte dñe Helena et Alexãdrina nõ debeant aliquid cõsequi de bonis dicti Iacobi.nam subditur in dicto testamẽto hec clausula videlz.Itẽ voluit et mandauit ꝙ dicte eorũ vxores presentes seu future filie neptes ꝛ proneptes dictorũ Ioãnis ꝛ Laurẽtij et filiorum ipsorũ ex eis descẽdentiũ vsq3 in infinitum nõ possint nec debeant succedere in aliquo nec in aliqua parte dicte sue hereditatis vigore cuiuscunq3 falcidie legitime trebellianice seu debite iure nature nec aliqua alia ratione occasiõe vel causa.Et si de iure succedere cõtingerent dicte filie neptes seu proneptes seu vxores predicte seu cõsanguinei dictarum vxorem Ioãnis ꝛ Laurentij aut dictorum eorũ filiorum ex eis descendentiũ vsq3 in infinitũ voluit et mandauit quod dicte successiones relicta seu legata dictis filiabus neptibus vel proneptibus vxoribus et cõsanguineis ipsarũ sint et esse debeant nulle.ꝛ nulla ꝛ nullius valoris ꝛ efficacie ꝛ applicent̃ supradictis capellis superius expressis pro rata: prout.ss. succedunt.Sed respõdetur ꝙ hoc nõ pertinet ad dictũ Uictutiuz qui pretendit habere dicta bona:sed ad dictas capellas:ita ꝙ videntur dicta verba adiecta fauore capellarum quasi non fuerit suspicatus dictus testator:ꝙ si filij masculi superessent ꝙ in eorũ preiudiciũ aliqd cõcederetur feminis.Et eo casu voluit forte remittere dispositiõi paterne:ita ꝙ videt̃ de mente testãtis adijcere dictũ onus eo casu quo esset locus substitutioni facte de dictis capellis que indigebãt maiori fauore ꝛ prouisione ne eis detraheret quaz filij masculi:quia solent parẽtes prouidere masculis.Si itaq3 voluerit prouidere ne quicq̃ detraheretur dictis cappellis ꝛ als noluerit se intromittere nõ est mirũ:sed licet hoc videtur satis de mẽte et:prout etiam suadent illa verba in fine posita ꝑ rata:vt.s. succedunt quasi innuant tũc ad eas deuolui quãdo succedunt. Tamen quia verba sunt multum generalia nõ distinguentia vnũ casum ab altero auderem hoc firmare.arg.l.nõ aliter.de lega.iij. ꝛ.l. si pluribus.de lega.ij.cum similibus.vulgaribus.Et quia forte voluit relinquere dictis capellis:vt redderet magis aduertẽtes ipos institutos ꝛ eorũ descendẽtes vt nõ relinquerent ꝛ prouiderẽt ne ipse filie vel vxores succederent quã si prouideret ꝙ deuolueretur ad masculos.Quicquid autẽ sit ex dicta vltima clausula nõ infertur ꝙ ipsi filij sint substituti:imo potest induci cõtra prout pro: nec etiam infertur ꝙ facta videatur substitutio expressa cũ substituat filios masculos et alios posteros eorũ masculos vsq3 in infinitũ.Naz dicta substitutio de predictis est facta decedẽti sine liberis masculis:nõ autem substituit ipsos liberos decedenti cũ liberis:prout occurrit in casu nostro in persona dicti Laurentij. Nec etiam obstat si quis diceret qd est facta substitutio ipsis filijs institutorum nõ solum ipsis institutis cuz sint substitute capelle si oẽs dicti Ioannes et Laurentius ꝛ eoruz filij vl descendẽtes masculi decederent ꝛc.Sed non potest eis substitui nisi sint honorati.l.ab eo.C.de fideicõmis.l.imperator.de leg.ij.ꝛ.l.sed et si sic.de lega.iij. cum similibus.Et ideo quando filij sunt positi in cõditione ꝛ sunt onerati fideicõmisso cẽsentur etiam ipsi substituti ꝛ sic honorati.l. titia seio tesseram.§.seia.de leg.ij.ꝛ tradit Bar.in.l.centurio.ff.de vulg.ꝛ pupil.in fi.penul.charte:arg.l.deniq3.§.interdum.de pecu. lega.ꝛ.l.alio cum sua gl.de alimen.et ciba.leg.ꝛ.l.si ita stipulatio. de ope.libe.Nam respõdetur ꝙ non censentur ipsi filij onerati:sed ipsi instituti censentur sub duplici cõditione rogati:prout et dicit Bar.in.d.l.centurio.in.d.penul.char.ꝛ idem voluit Bal.in.l.precibus.C.eo.titu.ꝛ in.l.ab eo.C.de fideicõmis.et idem vult Imo.i dicta.l.centurio.in penul.charta.ꝛ in.c.raynutius.xlvj.colũ.extra de testa.et dicunt Bal.in.d.l.ab eo.ꝛ Imo.in.d.l.centurio.qd non est verum qd si filius instituti est rogatus censeatur ipse inuitatus et respondent ad iura.s.adducta:vt per eos quia gratia breuitatis omitto ipse etiam Bar.inheret prime parti.s.ꝙ nõ censeantur ipsi rogati:sed primus censeatur rogatus sub pluribꝰ cõditionibus.Unde bona dicti Iacobi reperta i hereditate dicti Laurentij,deuoluta sunt ꝑ tertia parte dictis domine Helene ꝛ domine Alexandrine heredibus pro tertia parte dicti Laurentij:nec pro dicta tertia parte pertinẽt ad dictum Uictutium:nec sunt eidem restituenda.Utrum autez veniant restituenda dictis capellis me

6 non intromitto,ꝓut nec a me queritur.¶†Restat deuenire ad bona ꝛ hereditatem dicti Francisci,pro rata qua reperiũtur in bonis ꝛ hereditate Laurentij.Et ꝑfecto per testamentũ dicti Francisci nõ resultat onus aliquod iniunctum dictis neptibus Laurentij seu dicto Laurentio i casu isto,nam solum substituit sibi in casu q̃ decederet sine filijs aut filiabus non autem dicitur decedere sine filijs qui decedit cum nepotibus ex filijs vt est expressum in

7 l.j.C.de cõdi.inser.ad hoc etiam.l.lucius.de heredi.instituen.† et maxime quãdo substitutio fit filijs:nam et si non exprimeretur sub intelligeretur si decederet sine liberis.et sic omnibus descendentibus vt est expressum.in.l.cũ acutissimi.C.de fideicõmis.ꝛ.l.generaliter.§.cum autem.C.de insti.ꝛ substi.Adeo ꝙ inquantum nõ appareret expressum censeretur minus scriptum ꝛ plus dictum.l.

8 cũ auus.ff.de cõditio.ꝛ demonstra.† Nec obstat ꝙ i testamento prohibetur dictus Laurẽtius testari nisi inter masculos:nã licet prohibeatur testari non prohibetur decedere intestatus prout ad presens decessit, nam separate:imo oppsite sunt species: successio testametaria ꝛ successio itestati.l.anteq̃.C.cõmunia de succes. l.quãdiu.C.q admitti.l.quãdiu.ff.de acqren.heredi.l.j.ff.si tabu.

9 testa.nul.exta.cum similibus.† Quantuz autem ad codicillos est aduertendum quod dicti Iacobꝰ et Ioannes sunt substituti dicto Laurentio sub cõditione si decesserit sine filijs masculis:vnde hic occurit illa dubitatio de qua discussum fuit circa testamẽtum dicti Iacobi.s.an filij positi in conditione censeantur tacite substituti.Prestat autem cõiecturam qd voluerit ad eos deuenire:quia postea reliquit certas quãtitates ꝑ dotibus filiarum ipsius Laurentij.ꝛ prohibuit eas plus habere:que prohibitio nõ ex alio videtur facta nisi fauore filiorum vel substitutorum . Item subijcitur clausula.Et ita voluit qd semper.ꝛ in perpetuũ ꝛ vsq3 in infinituz superuiuentes masculi legitimi tantum eorum ꝛ cuiuslibet eorum in omnibus ꝛ singulis bonis eiusdem succedant,nam referẽdo relatiuum eorum etiam ad Laurẽtium essent substituti dicto Laurentio descendentes masculi,ita qd censeretur substitutus dictus Uictutius dicto Laurentio ꝛ vna secum dictus.a.ꝛ ipse substitutus dicto.a.ita qd in effectu censeretur substitutus ipse Uictutius insolidum,licet per diuersas vias.Si autem illud relatiuũ eorum referretur duntaxat ad dictos Ioannem ꝛ Iacobum.Tunc illa verba.ꝛ ita voluit ꝛc.nõ conferrent ad propositum:vtrum autem ad eos duos vel ad omnes tres referatur non me intromitto ad presens.Sed presupposito qd ad omnes referantur dicta verba.ꝛ sic dictus Uictutius censeatur substitutus.Est aduertenduz ꝙ dictus Laurentius a patre nõ potuit grauari in legitima.l.quoniã in prioribus.C.de inoffi.testamen.ꝛ.l.scimus.§.cum autem.eo.ti. onus istud fuit ab initio ipso iure remotum ex post superueniente casu substitutionis fideicõmissarie venit detrahenda trebellianica de residuo.et sic cum diuerso tempore detrahantur detrahẽde veniunt due quarte.c.raynutius.ꝛ c.raynaldus.de testamẽ.et c.si pater.eo.titu.lib.vj.ꝛ notant docto.in.l.ꝙꝙ.C.ad legem falci. et in.l.in ratione.§.qd vulgo.ff.eo.Et ꝛm hoc de bonis que probarentur fuisse dicti Francisci dicte domina Helena ꝛ domina Alexandrina haberent de tertia parte ad eas deuenta restituere dicto Uictutio dimidiaz dicte tertie partis.Nam facto recto computo dicte due quarte ascẽdunt ad dimidiam totius.(loquor omisso circuitu,nam re vera fuit purificata substitutio ipsa in persona.a.et ipsius Uictutij.et post mortez Uictutij substitutio facta.a.purifi

10 catur) †Posset quis instare ꝙ censeatur prohibita trebellianica per illa verba que immediate subduntur in dictis codicillis succedãt in omnibꝰ ꝛ singulis bonis ꝛc.Quasi vniuersales ille dictiones geminate inducant prohibitionem trebellianice:nam vniuersalis nihil excludit.c.solite.de maio.ꝛ obedien.ꝛ ca.si romanorum. xix.distin.ꝛ.l.iulianus.de leg.iij.Maxime cum sint geminata vniuersalia.arg.eius qd habetur in.l.balista.ff.ad trebellia.et qd not. glo.in verbo omnia et singula in.c.vt circa.de elec.lib.vj.ꝛ Ange. in.l.si

in.l.si pluribus.§.j.de verb.obli. Et ideo videtur resultare prohibitio trebellianice.arg.l.decem.in fi.cum sua glo.ff.de fideicõ.liber. Sz certe non est mediocre dubiũ:an trebellianica ꝓhiberi possit. Circa quod glo.in auk.sed cũ testator.C.ad trebel.ꝛ in.l.si vt allegas.eo.titu.vult ꝙ nõ possit.ꝛ eam sequatur Jaco.de bel.in cor.ꝛ prout refert Sali.in.d.auk.idem ibi voluit Jaco.but.ꝙ ꝛ ↄcludit Jmo.in.l.marcellus.§.quod autẽ.ff.ad trebel.ꝛ Põta.in ampla repeti.auk.similiter.in fi.C.ad legẽ fal.respõdens ad rationes que adducũtur in contrariũ.Tamẽ hoc non firmarẽ:quia put ꝛ ipsi dicant opi.Bar.et cõmunis est in contrariũ quã ꝛ firmant Sali. Rapha.ful.ꝛ Pau.de cast.in.d.auk.sed cum testator.Sz dato ꝙ possit ꝓhiberi requiritur expressa ꝓhibitio:prout vult tex.in aut.de heredi.ꝛ fal.§.si vero exꝑssim:vnde sumitur.d.auk.sed cũ testator.intantũ qꝺ Ange.ibi ꝛ in corpore.ꝛ in.l.ij.§.si quis filiaruz.C.quãdo ꝛ quibus quarta pars.vult ꝙ nõ sufficiant verba equipollẽtia:et idẽ videtur de mẽte Bal.in.l.centurio.de vulg.ꝛ pupil.lȝ pleriqȝ allegent Bar.ibi in contrariũ.ꝛ idem voluit Ponta.in.l.si patronus.ff.de dona.quis Bald.cõtrarium voluerit in dicta auk.sed cũ testator.ꝛ in.l.precibus.C.de impuberũ.allegãs tex.cũ glo.in.l.decem.in fi.ff.de fideicõmis.liber.ꝛ illam gl.ibi approbat Ange.Pau.autem de cast.in.d.auk.sed cum testator.dicit ꝙ cuz quedã causa ardua vẽtilaretur:ꝛ in ea multi hincinde cõsuluerint fuit tandẽ ad eius consiliũ cum decidenda trãsmissa.Et ipse visis omnibus cõsilijs hincinde:tandem cõclusit ꝙ si sunt verba clara que nõ possunt aliud importare:puta quia testator dicit qꝺ heres soluat integraliter vel sine diminutione.ꝛ tunc censeatur ꝓhibita trebellianica seu falcidia.ꝛ ita loquatur.d.l.decem.in fi.cũ sua gl. Si vero possunt aliud importare.ꝛ tũc secus puta si dicat ꝙ legat seu relinquit totã vel integram hereditatem seu totũ ꝛ integrum fundũ.aliud enim est legare totũ fundum aliud totũ solui ꝺm euz in dicto consilio.qui idem tenuit in.d.auk.sed cuz testator.ꝛ de dicto cõsilio mentionẽ facit Põta.in ampla repeti.auk.similiter.in fi.approbãs dictam theoricã Pau.de cast.ꝛ ꝺm illam vidi hic cõsultum per Capram.ꝛ pleriqȝ se subscripserũt illi cõsilio Capre.Et videtur satis rationabilis cõsideratio.ꝛ possunt per illaz theoricã plura dicta doct.que videntur aduersari ad cõcordiã reduci.satis enim videtur expressum qñ verba nõ possunt aliud sonare nisi prohibitionẽ diminutionis que resultat ex detractiõe falcidie seu trebellianice.l.ij.ff.de libe.ꝛ posthu.ꝛ arg.l.certũ.ff.si cer.peta.iũcta.l.j.cum sua glo.ff.de libe.ꝛ posthu.ꝛ.ff.de heredi.insti.l.quoties.in prin.Jn casu autẽ nostro dicta theorica potest induci pro ꝛ ↄtra. nam cum testator dixerit qꝺ succedat in omnibus ꝛ singulis bonis verbũ succedat respicit effectũ relicti nõ ipsũ actũ relinquẽdi; vt de se patet.ideo videtur eadem ratio que viget in verbo soluat. falcidia enim et trebellianica ipso iure defalcat.l.penul.C.ad legẽ falci.ꝛ.l.j.§.si quis.ff.quorũ lega.ꝛ.l.linea margaritarũ.ff.ad legẽ fal.cum sua glo.vnde legatarius vel fideicõmissarius nõ succedit

11 in eo qꝺ defalcatur per falcidiã vel trebellianicaz.†Ex aduerso dicta verba videntur ob aliud opposita.nam ex quo dicus Franciscus in dictis codicillis fecerat plures substitutiones vniuersales et nõ vniuersales.ꝛ in casu quo filie in certis bõis institute decesserint.et in casu quo decesserint heredes vniuersaliter instituti.et in casu quo vna vel omnes filie decesserint.et sic substituerit in bonis particularibus ꝛ vniuersaliter in oĩbus bonis subnectit postmodum dicta verba ꝙ semp ꝛ imperpetuũ vsqȝ in infinitũ superuiuentes masculi legitimi tantũ in omnibꝰ ꝛ singulis bonis eiusdẽ succedant.Que verba referẽda videnꝛ̃ singula singulis:scȝ ꝙ succedant in omnibus respectu vniuersaliũ substitutionũ.et in singulis bonis respectu singulariũ substitutionum quasi voluerit dicere qꝺ quotiescunqȝ euenerit casus dictarũ substitutionũ semp censeatur inuitati masculi ꝛ nõ femine.aliter autẽ intelligẽdo ad correlatiuũ prout videnꝛ̃ sonare dicta ꝟba vniuersalia nullatenus possent verificari.nam.s.reliquerat filiabꝰ feminis.cccc.seu.ccc.florenos.auri ꝛ nõnulla bona mobilia in quibus quantitatibus ꝛ bonis mobilibus filiabꝰ superstitibus nõ poterãt succedere dicti masculi.ꝛ sic nõ verificãtur illa verba semp ꝛ in perpetuũ in oĩbus et singulis bonis masculi succedant.Ex quo datur intelligi qꝺ dicta verba sunt intelligẽda vt dixi:ꝛ hoc demõstrãt illa verba precedẽtia.ꝛ ita voluit ꝛc.Que importãt ꝙ verba sequẽtia generalia.s.relata intelligũtur ꝺm precedentia:vel ex precedẽtibus inferũtur. et sic verificatur illa dictio ita.s.sicut.s.demõstraꝛ̃.ꝛ ꝑ consequẽs demonstratur ꝙ dicta verba vniuersalia possunt aliud importare ꝙ̃ falcidie prohibitionẽ:pro quo etiam facit quia nõ importãt dicta verba ꝙ in totũ succedant masculi sed ꝙ in oĩbus ꝛ singulis que verba possunt verificari si succedit in aliqua re cum aliqua diminutione:nam appellatione rei pars qñqȝ continetur.l.appellatione rei etiã pars.ff.de ver.signi.ꝛ.l.pupillus.in fi.eo.titu.Aliud enim est dicere quodlibet animal est meũ:naz saltẽ large loquẽdo verificãtur dicta ꝟba si in quolibet animali habeo dominiũ licet non insolidum iuxta illud generale qꝺ cõmune est meũ est.d.l.pupillus.in.fi.cum sua glo.ꝛ.l.serui electione.§.j.ꝛ.§.ij.ꝛ.l.stichꝰ qui

12 meus est.de leg.j.ꝛ.l.si cõis.ff.de in ius vocan.cum simi.†Cõstat enim ꝙ non habet omnino eandẽ significationẽ omnia vel singula ex vna parte:ꝛ tota vel itegra ex altera.Nam omnia ꝛ singula sunt vniuersalia respectu pluriũ rerum:tota ꝛ integra sunt vniuersalia respectu partiũ vniuersaliter omnes partes ꝛ rem vnã vꝉ plures integraliter comprehendentia.ꝛ sic tota ꝛ integra respicerent prohibitionẽ diminutionis ꝛ possent magis trahi ad prohibitionem falcidie vel trebellianice prout ꝛ loquitur.d.l.x.in verbo integra ꝙ̃ ꝟba omnia ꝛ singula q̃ designant qꝺ nulla res excipiatur ꝛ nonꝰ qꝺ integraliter cõprehendantur.Ex quibus cõcludo ꝙ trebellianica venit detrahẽda non obstãtibus dictis verbis.Et sic cõcludendo ex omnibus iam dictis dicẽdũ est quod dicte Helena ꝛ Alexandrina succedant iure hereditario in bonis dicti Laurẽtij pro tertia parte:nec de dicta tertia parte aliqđ debetur dicto Aicutio de bonis dicti Laurentij nisi forte dimidia tertie partꝫ bonoruz olim dicti Jacobi nõ tamẽ affirmo qꝺ dicta dimidia dicte tertie partis sibi debereꝛ̃.Sed cõcludo qꝺ alia dimidia nũꝙ̃ fuit sibi debita:nec similiter alia bona dicti Laurẽtij:etiã illa que fue-

13 runt olim dicti Francisci testatoris.†Est autem aduertẽduz circa bona dicti Francisci ꝙ in eius testamẽto ipse Frãciscus inter cetera disposuit qꝺ si ex dicto Laurentio remanserit vna filia haberet pro dote.cccc.florenos auri:ꝛ si cum pluribus filiabus legitimis idem Laurẽtius decesserit ipse filie haberẽt pro dotibus suis pro qualibet earũ.ccc.florenos auri ꝛ mobilia dotalia dẽcẽtia inter pares in qbus dotibus ꝛ mobilibus dotalibꝰ eas sibi heredes instituit:potest probabiliter dubitari cum ex dicto Laurentio remãserint dicte due neptes an possint petere dictos.ccc.florenos auri ꝓ qualibet.ꝛ dicta mobilia decẽtia inter pares.ꝛ videtur dicẽdũ qꝺ non ea ratione:quia dictũ relictum est factũ filiabus nõ neptibꝰ ꝛ filiarum appellatione non videntur neptes cõprehẽdi vt probat tex.in.l.quid si nepotes.ff.de testamẽtaria tutela aliter enĩ filij aliter nepotes appellantur.dicit ibi tex.ꝛ insti.qui dari tuto.pos.§.fi. ꝛ facit optime glo.in.l.filij appellatione.ff.de verbo.signi.ꝛ facit tex.in.l.gallus.§.item credendũ.ff.de libe.ꝛ posthu.ꝛ est tex.in.§.vt instituens.ea.l.ꝺm vnam lectu.ad hoc etiaz tex.in.l.filiũ diffinimus.ff.de his qui sunt sui vꝉ alie.iur.vbi filius meus dicit ille qui natꝰ est ex me ꝛ vxore mea.Sed nepos non est hmõi ergo deficit diffinitio.Et sic propria vis vocabuli put ꝛ dicit Bal.post Bar. in.d.l.gallus.§.vt instituens.vbi plura ꝛ iura ꝛ rationes ꝛ autoritates doct.pro ꝛ contra adducit in hac questione an appellatione filij nepos contineatur vbi non se firmat.Sed potius videtur inclinare in eam sententiã vt in dispositione testatoris filij appellatione non cõtineatur nepos:maxime dum respõdet ad.l.lucius.ff.de heredi.insti.per quã.l.contrarium concludit Bar.in.l.liberorũ.ff.de verb.signi.Ubi cõcludit ꝙ in dispositione testatoris in fauorabilibus appellatione filij nepos cõprehendatur pro quo est bonꝰ tex.in.d.l.filij appellatione:qui indefinite ꝛ generaliter loquitur: ergo videtur ꝙ in dubio ꝛ generaliter sit standum illi textui tãꝙ̃ regule.arg.l.j.§.ꝛ generaliter.ff.de leg.prestan.cum similibus.Et propterea dicũt Ange.ꝛ Jmo.in.d.l.lucius.quod si testator instituit aliquem ꝛ subiunxit ꝙ si decesserit sine filijs ex se natis substituit aliũ licet dictio ex soleat denotare causaz proximã.Nihilominus non dicetur decessisse sine filijs ex se natis si decessit cum nepote.ꝛ idem voluit Bal.in quodam cõsilio incipiẽte titius instituit sororẽ:ꝛ idem voluit in.l.j.C.de cõdi.insertis in cõditione si decesserit sine filijs ex suo corpore descendentibus:ꝙ quando ↄditionaliter profertur verbũ filij puta si decesserit sine filijs cõprehẽdatur nepos in quodam cõsilio apud Florentiam.M.cccclxxix.cõsulendo dicit.d.Bartho.Suzzinꝰ dicit tenere Bal.Ange.Jmo.ꝛ cõmuniter modernos in.d.§.instituẽs.ꝛ dicit ita tenere ꝑ̃fatos doct. in.d.l.lucius.Bald.vero in.d.l.lucius.recitat Bart.tenere ꝙ in cõditione verbũ filius positum cõprehendit nepotẽ ꝛ trãsit.tamẽ Barto.loquitur in conditione.ꝛ in dispositione per eandẽ.l.refert Jaco.but.in sua solẽni dispu.quẽ refert Pe.de antha.in repe.c.canonum.q.iiij.principali.versi.ij.principaliter queritur sic ꝑfertur dispositiue.ꝛ tunc dicit ꝙ aut testator habebat solũ nepotez.ꝛ tũc vt actus valeat cõprehenditur nepos:aut habebat filium ↄprehẽditur filius.Jaco.de are.in.d.§.vt instituẽs.sequitur ibi Bal.post Cy.ꝛ dicit ꝙ ita tenuit Oldra.vt refert Philippus de cursinis in quodã consilio.item dicit ꝙ in dispositione non comprehendatur nepos dicens Aretinũ in.d.§.vt instituens.hoc tenere cõfutando responsionem Bar.ad.l.ꝙ si nepotes.dicẽdo qꝺ principalis intẽtio dantis tutorẽ est fauere filijs.ideo datio debet iudicari fauorabilis ꝺm eũ.itẽ allegat Ponta.in cõsilio.xxviij.incipiente in casu cõsultatiõis in vltimo dubio adducit qꝺ voluntas testatoris interpretari debet ꝺm cõmunem vsum loquendi.sed cõmunis vsus loquendi aliter ꝛc.tex.cum glo.in.§.fi.insti.qui dari tuto.pos.ꝛ.l.d.l.ꝙ si nepotes.ꝛ no.glo.in.§.cum igitur in auk.de non elig.secũdo nub.item Ludo.respõdet ad consiḋerationem Jmo.qꝺ est cõtra tex.cum glo.in.l.cum pater.§.hereditatem.j.de lega.ij.Ludo.vide quia ille tex.cum gl.penitꝰ nihil facit.Ludo.in cõsilio mihi.cxlv. concludit idem qꝺ Bar.Nec videtur ratio differentie inter casum quãdo verbum filius profertur a testatore enũciatiue in cõditiõe

et casum quādo profertur dispositiue licet dictā differentiā ī vna responsione videtur facere Bal.in.d.§.vt instituens.sed potius si differētia esset videretur esse in cōtrarium quia cōditiones debēt regulariter impleri in ꝓpria forma specifica.l.qui heredi.in prin.ꝛ l.meuius.ff.de cōdi.ꝛ demō.facit etiā pro hac parte qa in disposi tione legali cōmuniter omnes concordant ꝙ appellatione filij ve niat nepos.Sed dispositio testatoris habetur pro lege in auf. de nuptijs.§.disponat.ergo similiter in dispositione testatoris filio ꝝ seu filiarū appellatione nepotes ꝛ neptes cōprehendātur.Et ma xime quia in testamētis verba dispositiua puta legatorū ꝛ hmōi sunt late interpretāda lege in testamētis.ff.de reg.iu.ꝛ c.cum di lecti.in fi.extra.de dona.Et potissime quando dispositio cōfertur in descendētes.ar.eorū que habentur in.l.cum alienā.C.de lega tis.et in.l.si seruus pluriū.§.fi.ibi.ꝛ charitas ꝛ necessitudo.ff.de le ga.i.ꝛ que per Bar.in.l.que dotis.ff.sol.matri.qd ꝛ presertim di cendū est in casu nostro:quia si appellatione filiarū nō cōprehēde rētur neptes dictū relictū esset inefficax.Ideo ne dicta dispositio in hac parte sit inanis intelligat vt appellatiōe filiarū neptes cō prehendantur.arg.l.quoties.el secūdo.ff.de rebus dubijs.ꝛ.l.quo ties in stipulationibus.ff.de verb.obli.cum simi.quā ratione pon derant Jaco.de are.ꝛ Cy.prout refert Bal.in.d.§.vt instituēs.vo lentes ꝙ vt actus valeat ꝛ nō pereat appellatione filij nepos ꝯpre hendatur.ꝛ ꝓpterea Jmo.ibi lati9 declarādo cōcludit ꝙ si dispo sitio testatoris loquēs de filio cōfertur in tempus ꝑsens si testator tunc filiū habebat non cōprehenditur nepos.si vero filiū tunc nō habebat sed nepotem tunc nepos cōprehēditur.si vero dispositio testatoris cōfertur in tempus futurum.tūc si eueniēte tempore in qd testatoris dispositio fuit collata reperitur filius nepos non cō prehenditur.si vero tūc temporis nullus filius subsistit:ꝛ tunc ne pos cōprehenditur vt act9 valeat ꝫm eum.et per dictā eius distin ctionem possunt opiniones cōtrarie ad cōcordiā reduci.ꝛ adptā do ad terminos nostros ꝫm hāc sententiā dicēdū est ꝙ ex quo di ctus Laurēti9 tēpore mortis nō habebat filias sed dictas neptes dūtaxat ipse neptes cōprehendantur in dicto relicto appellatione filiarum vt relictū illud omnino nō pereat.in qua determinatione plures alie rationes conferunt.ꝛ primo quia neptes predicte sunt descendētes testatoris.et si nō cōprehendūtur sub dicto relicto di cte neptes nihil haberēt de bonis dicti testatoris ex eius volūtate sed omnia deuenirēt ad Jacobū ꝛ Joannē substitutos.ꝛ sic alie na soboles omnino preferretur in omnibus bonis soboli testatoris cōsiderata ipsius testatoris mēte qd nō est verisimile.arg.l.cū acu tissimi in fi.C.de fideicōmissis.ꝛ.l.generaliter.§.cū autē.C.de insti. et substi.sub cōdi.fac.ꝛ.l.scripto.ff.vnde liberi.cum simi.Et sic in terminis nostris militat illa ratio ꝑ quā Bal.respōdet ad dictā.l. lucius.s.necessitudo seu cōsanguinitas operatur ibi ꝙ appellatio ne filiorū omnes liberi cōprehendātur.Secūdo plurimū facit qa in eadē vltima volūtate ponitur verbū filijs et filiabus vt omnes liberos cōprehendat.Subditur enim in dictis codicillis qd si filia vel filie dicti Laurētij decesserunt quādocūq sine filijs aut filiab9 legitimis succedat ei vel eis filius masculus ꝛc.ꝛ sub illis ꝟbis si ne filijs aut filiabus nō est dubiū ꝙ et nepotes ꝛ neptes cōprehen dunt:nam si filie predicte decessissent cum neptibus aut ꝓnepti bus nulli dubiū ꝙ substitutio euanuisset p.d.l.luci9.ꝛ.d.l.cū acutis simi.ꝛ.l.cū auus.ff.de condi.ꝛ demō.Ergo patet ꝙ testator seu co dicillator ꝑdictus sub illis verbis filijs aut filiabus nepotes ꝛ ne ptes cōprehēdidit.Itē subnectitur in dicta substitutione ꝙ succe dat vt dixi filius masculus dicti Laurentij si superstiterit vn9 vel plures ꝛ si filius aut filij masculi ex dicto Laurentio nō remanse rint voluit ꝙ tūc omnia bōa ipsius Frācisci succedāt supradictis Jacobo ꝛ Joanni ꝛc.Sed ponamus ꝙ casus substitutionis eue nisset et superessent ex dicto Laurentio nepotes ex filio prout ꝛ su perfuerunt:dicem9 ne ꝙ qa filij nō supersunt succederēt Jacobus ꝛ Joannes:certe nemo diceret attento qd nepotes Laurentij sunt descēdētes ꝛ illi trāsuersales ꝛ attentis his que.ꝟ.subdā.ecce ꝙ co dicillator plures in hac particula facit mentionē de filijs ꝛ nepo tes cōprehenduntur subdidit postea ꝙ succedant dicta bona Ja cobo et Joanni ꝛ eorū filijs masculis et legitimis ꝛ etiā sub ꝟbo isto filijs nepotes cōprehendūtur vt declarāt ꝟba immediate se quētia ibi:ꝛ ita voluit ꝙ semꝑ in ꝑpetuū ꝛ vsq in infinitū superui uētes masculi legitimi tantū eorum.ꝛ cuiuslibet ipsorū in oibus ꝛ singulis bonis eiusdē succedant per que verba declaratur ꝙ vbi š.filij masculi inuitātur intelligatur de omnibus liberis.Ex qb9 patet ꝙ in dictis codicillis in multis locis ponitur verbū filius et filia in singulari ꝛ in plurali vt omnes liberos comprehēdat:ideo similiter in hac ꝑticula codicilli de qua agitur verbum filie debet intelligi vt etiā neptes cōprehendat:attenditur enim ad interpre tationem verbi in testamēto positi vtrū testator solitus fuerit idē verbū vno modo vel altero ponere maxime in eodem testamēto.l. qui filiabus.cum ibi notatis per doct.ff.de lega.j.ꝛ.d.l.si seru9 plu rium.§.fi.ibi ipsius patrisfamilias consuetudo concurrūt ergo in casu nostro plura ad eliciēdā hanc interpretationē.s.vt ab vltimo incipiam cōsuetudo codicillantis.Itē caritas ꝛ necessitudo ipsi9 ꝛ legatariarū.Itez vt actus valeat ꝛ nō pereat:vnde saltē in casu nostro procedat sententia Bar.que fuit qd in relictis ī vltima volū tate appellatione filiorū nepotes ꝛ ceteri liberi comprehendātur.

14 ¶ † Nec obstent adducta in cōtrariū.Nō enim ob.d.l.qd si nepo tes ꝛ insti.eo.ti.§.fi.quia respondet Bar.qd ibi agitur de ꝑiudicio tertij dati.s.in tutorē cum tutela sit onus.l.tria onera.cū infinitis similibus.de excusa.tu.Et licet illi tex.nō videantur se fundare in ea ratione:sed quia aliter filij aliter nepotes appellantur respōde tur qd illa ratio est sufficiens eo casu:que tamē non est sufficiēs in quolibet casu:patet quia nō sufficit in dispositione legis.Item nō sufficit in terminis.d.l.lucius.ꝛ in generalitate.d.l.filij appellatio ne.ratio ergo illa pōderatur in eo casu in quo cōcurrit ratio Bar. potest etiā respōderi qd ibi non cōcurrebat consuetudo testatoris prout in casu nostro.tertio respōderi potest ꝙ illi tex. intelligūtur quādo reperirentur filij ꝛ nepotes quo casu si testator dedisset tu tores liberis censerētur dati ipsis filijs ꝛ nepotibus:secus si dedis set tutores filijs.Nam tunc si filij supersunt non censentur tutores dati nepotibus cum datio ipsa verificetur in filijs.ꝛ sic dispositio teneat.ꝛ pro hac respōsione faciunt verba illorū iuriū que loquū tur implicatiue ibi ꝛ ipsis quoq nepotibus dati ꝛc.ꝛ sic infert qd videātur dati filijs ꝛ nepotibus:ergo filij ꝛ nepotes superant.po namus autē ꝙ testator sciens se nō habere filios prout ꝛ scire ꝑsu mitur si nō habet.arg.l.octaui.ff.vnde cogna.ꝛ.l.de tutela.C.de in integ.resti.mino.ī testamēto suo dedit tutores filijs suis profecto hoc casu nemo vt arbitror diceret ꝙ dicta iura vēdicent sibi locū cum dicta datio foret penitus elusoria cōtra verisimilem mentem disponētis.ꝛ si hoc est patet qd generalitas illorū iurium patitur restrictionē per eam rationē ne dispositio pereat:nō ergo inconue nit si dicta iura intelliguntur quādo supersunt filij ꝛ nepotes attē to maxime qd natura verborū non repugnat propter dictā impli

15 catiuam ꝛ alias implicatiuas positas in illis iuribus.† Nec ob.d. l.gallus.qa respōdet Bar.ꝙ in.d.l.gallus filius nominabatur no mine proprio licet plerīq eam respōsionē damnent tanq̄ diuina tiuā sed Bar.(vt arbitror)cōsiderauit ꝙ intētio galli vel sceuole autoris illius.l.seu.l.velleia.nō fuit cōsiderare naturā verbi filius vel nepotis sed fuit considerare ꝙ persona filij vel nepotis taliter instituatur qd preteritio non rumpat testamentū:verū quia potest de filio fieri mentio etiā sub nomine ꝓprio ita ꝙ nō ꝯstat de perso na.ideo voluit sceuola addere ad cōsiliū galli.preterea dici potest qd sceuola non reprehendit gallū:sed interpretando eius mentem ampliat et declarat.licet enim ponat sceuola illā scdam formā nō tamē negat ꝙ per formā traditam per gallū non consularet illo casu.forma autē sceuole posita in.d.§.item credendū est saltez ma gis clara.ideo nō est superflua sceuole additio.Preterea ꝛ secūdo responderi potest ꝙ ibi fit mentio de filio simpliciter appellatione filij nepos cōprehendatur in dubio:sed vbi fit mentio de filio ꝛ ne pote.ꝛ sic patet ꝙ testator exprimit filiū vt differentē a nepote:tūc appellatione filij nepos non cōprehenditur.faciunt notata in.d.l. qui filiabus.ꝛ in.d.l.si seruus plurium.in fi.ita cōtingit in cōsilio galli:in quo ponuntur hec verba si filius meus viuo me morietur tūc si quis ex eo mihi nepos aut neptis ꝛc.cum ergo testator exꝑ mat de filio ꝛ d nepote ꝛ sic illa diuersificat:ideo quodlibet verbū capitur in casu magis proprio:nō ergo mirum si sceuola addit ad gallum de nepote ꝛ pronepote.Preterea prouisio galli nō plene consulebat ex alio.nam ponamus testatorē habere filium ꝛ ex alio premortuo filio nepotē instituit filium ꝛ nepotē.ꝛ vtēdo consilio galli subiunxit si filius meus viuo me morietur.tunc si quis ꝛc.Si postea contingat illum nepotem testatoris institutū decedere ꝛ ex eo nascatur pronepos.tunc pronepos ille rumperet testamētum: quia illud verbū filius poterat verificari in filio ꝑmi gradus.ideo non verificatur in filio secūdi gradus ꝫm supradictā distinctionē Jmole.merito fuit necessaria aditio sceuole vt saltē eo casu consu leret ꝙ appellatione filij nepos non comprehenditur.Nec obstat d.§.vt instituens.quia nō loquitur in filio ꝛ nepote sꝫ in nepote ꝛ pronepote.Item ille tex.habet alios intellectus ꝛ posset induci pro sicut ꝯtra.Nam ille tex.videtur equiparare illas tres formas posi tas in illo.§.vnam positā.in prin.aliam in versi.atq tertiā in ver. aūt.ꝛ hunc intellectū sentit ibi gl.in verbo atq.ꝛ tenent ibi Bar. ꝛ Jmo.ꝛ magis conuenit verbis illius tex.ꝛ dato ꝙ ad illum tex. procedat alius intellectus quē videtur ponere ibi glo.j.ꝛ ponunt Dy.Cy.Bal.ꝛ Ange.ꝛ Paul.de cast.s.ꝙ prima pars illius tex. prouideat generaliter circa omnes casus.tamē nō prouidet gene raliter circa omnes personas sed secūdus ꝛ tertius casus prouidēt generaliter circa personas ꝛ casus vel circa personas non ꝓpterea ex hoc infertur qd appellatione nepotis nūq̄ seu regulariter non cōprehendatur pronepos vel alij liberi.nec prima glo.id dicit sed ꝙ prima pars de nepotibus tantū loquitur seu prouidet secūda ꝛ tertia generaliter de omnibus ꝑsonis.constat enim ꝙ appellatio ne nepotis quādoq pronepos cōtinetur quādoq nō:vnde ex ꝑce dentibus ꝛ sequētibus alijs verbis testamēti ꝛ ex alijs cōiecturis posset argui ꝛ interpretari qd sub verbo nepos pronepos cōtine retur ꝛ ecōtra ꝙ nō cōtineretur:vnde illa doctrina posita.in prin. non cit

nõ est omnino generalis quo ad psonas put sequentes doctrine. ꝛ ideo sequentes differunt a prima quo ad generalitatẽ psonarũ qa magis generaliter prouident. nõ tamẽ ex hoc sequit ꝙ appellatio ne nepotis regulariter pronepos non contineatur etiã in illis ter minis. ꝛ sic ille tex. nihil aut parum facit in contrarium. Nec obst. glo. d. l. filij appellatione. qꝛ arbitror illam gl. non veram per illam l. que videtur ponere regulam non casuz specialem cũ non magis vno ꝙ altero casu loquatur. dato autẽ ꝙ regula foret pro illa pte. nihilominus illa regula falleret in casu nostro: attentis pluribꝰ ra tionibus que concurrunt supra ponderatis. concludo itaqꝫ ꝙ dcẽ neptes possunt si volunt acceptare dcãs dotes ꝛ bona decentia in ter pares in dictis codicillis relicta illa petere ꝛ consequi. ꝛ fortasse eis expediret hanc viam amplecti: qꝛ si ipse nollent hereditatez di cti Laurentij cõsequi impinguaretur portio dicti. a. nepotis dicti laurentij ex altero filio. cuius portionem vt audio ipse sperant cõ sequi.

16 † Insurgit autẽ hic vna difficultas qꝛ in dictis codicillis di cte filie sunt prohibite plus petere quoquomodo iure vel causa in bonis ipsius testatoris. ꝛ tenẽdo prout tenuimus ꝙ dicte neptes comprehendantur consequenter dicte neptes sunt prohibite plus petere de dictis bonis: vtrum dictum onus concernat etiã legiti mam dicti Laurentij a qua legitima omne onus reijcitur. l. qm̃ in prioribus. C. de inoffi. test. Preterea legitima ꝛ etiã trebellianica detrahuntur ex persona ipsius laurentij ꝛ saltem respectu legitie non potest testator dictã detractionem impedire: nec facere põt ꝙ non deueniat in heredes ipsius filij qui heredes capiunt tanꝙ bo na Laurentij nõ tanꝙ in bonis francisci: vnde ex hoc videt ꝙ di cte neptes possint acceptare dictas quãtitates dotium relictas et dicta bona decẽtia: ꝛ ex altera parte acceptare hereditatẽ dicti lau rentij in qua inuenient bona francisci lꝫ forte subiecta restitutioni ex psona laurẽtij a qua restitutione est exẽpta saltem legitia Lau rentij: ꝛ sic dicte neptes cõseq valeant dictas quãtitates ꝛ bona le gata in codicillis et etiã partem dicte tertie partis bonorum laurẽ tij quatenus non venit in dicta substitutione fideicommissaria sal tem respectu legitime: et quãuis in hoc inclinem. s. ꝙ dicte neptes vtrũqꝫ cõsequi possint: tamẽ non audeo ꝓ nũc hoc firmare nec ali ter firmo sed cõcludo ꝙ saltem habẽt electionẽ vel acceptare ꝛ cõ sequi relicta eis facta in dictis codicillis de quibus. s. cũ dicto one re ꝓhibitionis predicte vel simpliciter acceptare hereditatem di cti laurentij ꝓ tertia pte ꝛ cõsequi ꝓ dicta tertia pte bona Franci sci: vcꝫ legitimam ꝛ trebellianicã ꝛ sic dimidiam ipsius tertie por tionis sm̃ supradicta.

17 † ¶ Restat amodo deuenire ad scđm prin cipale dubiuz circa qđ est in primis ꝯcludẽdũ ꝙ dictus. a. successit ab intestato dicto laurentio in tertia portione prout dicte neptes: nam descendentes succedũt in stirpes qꝛ nepotes vnus vel plures succedunt in ea portione qua successisset eorꝫ pater. insti. de hered. ab intesta. §. cum filius. ꝛ in auẽ. de here. ab intest. venientibus. §. sic tamen. ꝛ in auẽ. in successione. C. de suis. ꝛ le. ꝛ ipsi. a. ab intesta to decedenti successit insolidum eius mater que preferẽ nepotibꝰ seu neptibus patruelibus auẽ. defuncto. C. ad tertu. ꝛ in heredita te dicti. a. inuenit hereditatẽ dicti Frãcisci ꝓ tertia parte si dictus a. se immiscuit hereditati Francisci al's inuenit ius imiscẽdi qꝛ di ctus. a. transmisit hereditatem sui aui iure suitatis in matrẽ. l. apꝰ hostes. C. de suis ꝛ legi. l. si fratris. C. de iure delibe. cuꝫ simi. Sꝫ est videnduz an ꝛ qualiter dicta mater ex persona dicti. a. teneatur di ctam hereditatez Francisci pro sua tertia parte restituere dictis Ia cobo ꝛ Ioanni. ꝛ profecto dicendum est prout. s. dictuꝫ fuit circa tertiam partem que deuenit ad dictas neptes. s. ꝙ non teneaẽ re stituere dimidiam dicte tertie portionis ꝑpter legitimam ꝛ trebel lianicam q̃ veniunt detrahẽde de vniuersali substitutione fideicõ missaria. vtrũ aũt aliam dimidiã teneatur restituere depẽdet ab il lo relatiuo eorũ posito in dictis codicillis i ver. ꝛ ita voluit ꝙ sem per ꝛc. vtrũ. s. referaẽ ad ꝓrimos noiatos hoc est Iacobũ ꝛ ioãnẽ an vero etiam ad laurẽtiũ ꝛ eius filios. Nã p oĩa circa hec dicendũ est ꝑut. s. dictũ fuit circa portionẽ delatã dictis neptibus: ꝑ eadeꝫ iura ꝛ rationes quas nõ repeto.

18 † Uenio nũc ad tertiũ quesitũ lꝫ vi deatur dicendũ ꝙ dictus victutius non incidat in penam. l. si quis in tãtam. C. vnde vi eo qꝛ forte non inuenit resistentem: ꝛ sic nullaꝫ vim intulisse videatur. ꝛ per ꝯñs non videatur ꝙ violenter inuase rit dicta bona ꝛ sic cesset. d. l. si quis in tantam. que loquitur in eo q violenter inuasit ꝛ etiam qꝛ ex quo dicta bona erant seu saltem vi debantur sibi relicta videatur excusandus: nam quelibet causa ex cusat a dolo. l. igitur. ff. de libera. causa etiaꝫ non iusta. l. sed si lege. §. scire. ff. de peti. here. ꝛ no. glo. in. l. vnica. §. fi. ff. si quis ius dicenti non obtẽperat. ꝛ in. l. satilqꝫ. ff. de in ius vocã. Tamen his non ob stantibus videtur concludẽdum ꝙ dictus victutius inciderit i pe nam. d. l. si quis in tantam. nam presupponitur quod pater dicta rum filiarum possidebat dicta bona: ꝛ post mortem dicti earũ pa tris dicte domine continuauerunt possessionem ꝛ consequenter tẽ pore quo dictus victutius inuasit dicta bona presupponitur quod erant possessa per dictas dominas: vnde non fuit licitum dicto vi ctutio occupare dicta bona propria autoritate: nam quilibet est tuendus in sua possessione etiam si illam depredatus fuerit. l. co lonus. ꝛ. l. cum fundus. ff. de vi ꝛ vi arma. ꝛ. l. si quis a se fundũ. C. ad. l. iuliam de vi. ꝛ in. c. in literis. extra de restitu. spoli. Unde qua litercunqꝫ possederint nõ fuerunt de facto earum possessione pri uande. Et ideo cum dictus nicola dicta bona inuaserit ꝛ eorũ pos sessionem de facto palam tenuerit ꝛ dictas dominas earum posses sione priuauerit ꝛ illas dñas vel alios earũ noĩe ad dicta bona nõ permiserit accedere causa continuandi possessionem predictã cen setur per vim possidere. facit enĩ vim qui non sinit possidentem pro suo arbitrio vti: eo ꝙ possidebat. l. vim facit. ff. de vi ꝛ vi arma. ꝛ lꝫ non veniatur ad actum propinquũ vt proprie actualis vis infera tur nihilominus dicitur quandoqꝫ possessio per vim ablata. l. iij. §. si quis autem. versicu. proinde. eodem titulo. vbi si quis metu veniẽ tium cum armis etiam anteꝙ illos videret a possessiõe discessit et illi possessionem occuparunt dicuntur illi vi possidere. ꝛ ille qui dis cessit censetur vi spoliatus. facit etiam tex. ea. l. §. qui armati. vbi di citur armis deiectus: ꝛ vis armata facta si propter terrorem armo ruꝫ quis deiectus fuit: licet armis deijcientes non fuerint vsi. Itẽ in interdicto quod vi aut clam dicitur vi factum quoties qs pro hibitus. facit. l. i. §. quid sit vi factuꝫ. ꝛ. l. viꝫ facit. ff. quod vi aut clã. et pari ratione dicitur violentia commissa in dictis casibus: maxi me in vi expulsiua: vt. l. si quis a se fundum. C. ad. l. iuliam. de vi. et sic verificatur dictio violenter posita in dicta. l. si quis in tantam li cet secundum responsum illius text. loquatur dũtaxat in inuasore non repetendo verbum violenter. facit etiam ad predicta quia ra pere dicitur ille qui palam res alienas subripuit licet neminez sub sistentem inueniat. l. si quis ex domo. ff. de furtis. ꝛ tangit gl. in. d. l. si quis in tantam. que glo. etiam vult magis in terminis ad pro positum ꝙ si clam inuasi possessionem adhuc habet locuz dicta. l. si quis in tantam si habui animum vt etiaꝫ vim inferrẽ. ꝛ sic si ha bui animum possessorem priuandi possessione. adducit. l. rem que nobis. ff. de acquiren. posses. ꝛ. d. l. si quis ex domo. ꝛ cum illa glossa transeunt ibi doc. ꝛ Bald. in. d. l. si quis in tantam. in versi. x. dicit declarãdo ꝛ ampliando illam gl. dicit ꝙ si quis occupauit rẽ quã aliquis non corpore sed animo ciuiliter possidebat si ille eo reuertẽ te non admittitur: ita punitur qui occupat sicut qui vere expulis set subdens formaliter: aliquis expellitur tribus modis: primo qñ in possessione inuenitur ꝛ expellitur. Secundo modo quando nõ inuenitur ꝛ reuertens non admittitur. Tertio modo quando me tu non reuertitur. Nam ꝛ ille dicitur expulsus. ꝛ in omnibus istis habet locum hec lex ꝛc. verba sunt formalia Bal. que decidũt hũc casum quem etiam casum formaliter decidit gl. magna ibi in. x. q. Et sic concludo ꝙ dictus Nicola secũdũ presupposita supra facta incidit in penam. d. l. si quis in tantam. que est quod inuadens pos sessionem rei sue incidit in penam priuationis sue proprietatis. si autem inuasit possessionem rei aliene incidit in penam estimatio nis ipsius rei: que pene veniunt infringende per sententiam nõ ip so iure: prout ibi glo. ꝛ docto. notant: vnde casu quo dicta bona in uasa per dictum nicolaꝫ fuissent ipsius nicole seu quatenꝰ sua erãt per dictam inuasionem venit priuandus dicta proprietate. quate nus autem non erant sua condẽnandus venit ad estimationeꝫ re rum quas inuasit. nec obstant in contrarium adducta ꝛ primo nõ obst. verbũ violenter: qꝛ patet responsum ex iam dictis.

19 † Nec obst. ꝙ pretendebat se ius habere in dictis bonis vel ad dicta bona. nã propter hoc non excusatur a pena dicte. l. que locum habet etiã in inuadente rem suam. vt ibi euidenter apparet. ꝛ. s. dictum est. mul tomagis non licebat dicto nicole qui nõ poterat pretendere se ha bere dominium sed solum se venire ad dicta bona vigore substitu tionis fideicõmissarie que non tribuit ius in re nisi post factam re stitutionem per iura vulgaria. ꝛ ideo cum nulla fuisset facta resti tutio nullo pacto poterat sibi persuadere bona illa occupare pro pria autoritate: quinimo etiam si fuisset possessio vacans non li cuisset illam apprehẽdere. nã legatarius seu fideicõmissarius non põt rem legatã seu per fideicõmissum relictã quantũcũqꝫ vacãtẽ ꝓ pria autoritate occupare etiã si iam rei dñium quesierit: vt pꝫ in ti tu. quorum leg. ff. ꝛ. C. quasi ꝑ totuꝫ. nec iur. maxime tã clari ꝛ vul garis ignorãtia ꝑsumit. l. leges sacratissime. ꝛ. l. fi. C. de. ll. Sed po tius ꝑsumit dolus. vt no. glo. in. c. si diligenti. de foro cõpe. cũ qua doc. transeunt. Et maxime in hmõi rebus illicitis ꝑut est spoliatio q̃ puniẽ etiam criminaliter. d. l. si qs a se fundum. ꝛ. l. in possessione. e. ti. ꝛ. l. si qs aliquẽ. ꝛ. l. fi. ff. e. ti. Et in delictis dolus ꝑsumiẽ. c. i. ex tra de ꝑsum. ꝛ. l. si non cõuitij. C. de iniurijs. ꝛ. l. i. C. ad. l. iuliã. de si carijs. facit etiã optie. l. fi. C. ad. l. iuliã. de vi. ꝑterea pena. d. l. si quis in tantam. nõ reqrit dolũ inuasoris ꝑut vult gl. magna. d. l. in. viij. ꝛ. ix. q̃onibus. ꝛ firmat ibi Bal. ꝛ ceteri cõiter sequunẽ. ꝛ sic non ob stant adducta in contrarium. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. ccviij.

¶ Substitutiõe pluribus filijs institutis ꝛ inuicem substitutis fa cta vltimo morienti si omnes impuberes decedunt etiaꝫ matre su perstite: licet vltimus non adierit primorum hereditates tamen substitutus oĩbus succedit etiã matre exclusa a legitima. ꝑ totuꝫ.

1 ☞ Substituẽ filio in singulari simpliciter sunt plures filij insti tuti in dubio etiam omnibus filijs substitutus censetur.

2 Substituere directo non potest mater.
3 Legitima an mater videatur exclusa a pupillariter substituto.nu mero.sequen.
4 Hereditas vel fideicommissum non agnita an ꝛ quando transmittantur etiam ab infante.nu.seq.
5 Lex posterior in ordine non dicitur posterior in compilatione.

¶ Consilium.ccviij.

1 In nomine dñi nostri iesu Christi. ¶ † Ad decisionē pñtis ꝯsultatiōis est pmittē dū ꝙ dictus Angelus successit vx̄r in hereditate dicte domine Jo. ꝛ bona dicti angeli delata fuerunt dictis Jacobo et Joāni ꝛ pātaleoni eiꝰ filijs ex testō ipsius angeli. Itē et tertio est pmittēdū ꝙ dña Antonia filia dicte Joanne successit ī certis bonis eidē relictis: ꝛ spāliter ī vna domo ꝛ euenit casus substōnis ei dē facte in dicto destō domine ioāne: nā lꝫ euanuerit substō in psona angeli: tñ purificata fuit substitutio in psonis filiorū cuꝫ dicta dña Antonia dcesserit sine filijs post mortē dicti Angeli ꝛ supuiuentibꝰ pdictis tribus filijs dicti angeli. ꝛ sic dicti filij dicti Angeli successerūt ī dictis bōis vigore dicte substōnis. ꝛ successerūt oēs nō obstante ꝙ in substōne testatrix inuitauerit filiū in singulari ꝛ nō in plurali: nā nihilominus dato ꝙ filius in singulari sit inuitatus tñ cēsent oēs inuitati si plures sunt. l. cū qdā. ff. de lib. ꝛ post. et facit. l. si pluribus cū cōcordantijs. de le. ij. Et tamen aduertenduꝫ ꝙ dicta substō fuit fideicōmissaria nō directa: psupposito ꝙ dña Antonia acceptauerit illū relictuꝫ. † Tū qꝛ vt arbitror illa dña an
2 tonia erat pubes. tum etiā qꝛ mater nō pōt directe substituere. insti. de pupil. substi. in pn. ꝛ. §. fi. ꝛ in. l. moribus. in pn. ff. eo. tit. iuncta. l. vnica. §. extraneū. C. de rei vxo. act. ꝛ. §. mater. insti. de exhere. libe. et. l. post aditā. C. de impuberū cum si. † Et iō est aduertendū ꝙ di
3 cta dña antonia nō potuit grauari ī legitima p. l. qm̄ in priorib. C. d inoffi. test. Unde aduersus dictos substitutos heres dicte dñe Antonie hꝫ detrahere legitimā non aūt aliā quartā: cū falcidia ꝛ trebellianica detrahantur solū ab herede vlt. l. lex falcidia. §. fi. ad l. fal. Puto aūt ꝙ hereditas dicte dñe antonie fuerit deuoluta ad dictos eius nepotes filiosqꝫ dicti angeli quo casu non esset curandum in dicta legitima. ꝛ hactenus predicta trāseunt absqꝫ hesitatiōe aliqua ita ꝙ bona dicte dñe antonie ꝛ dicti Angeli deuoluta fuerunt ad dictos Jacobum ioannē ꝛ pantaleonem. Unde amodo est videnduꝫ qs succedat dictis iacobo ioanni ꝛ pantaleoni et pfecto ioanni q vltimo loco decessit sine dubio succedit dictus Nicola sibi a pr̄e substitutus cū dictus Joānes post mortē aliorū decesserit in pupillari etate ꝛ dictus nicola fuerit substitutus vltimo morienti p patrem q habebat ipsum filiū pupillū in ptāte vñ omnia cōcurrerunt requisita ad pupillarē substōnem de qbus habet in. d. l. moribus p bar. ꝛ doc. ꝛ insti. de pupil. substi. quasi p totū et ibi gl. in pn. verūtñ est ꝙ dicta substitutio non fuit mera pupillaris sed cōpendiosa: sed nō refert qꝛ sub hmōi cōpendiosa comprehenditur pupillaris expssa verbis generalibus. l. precibꝰ. C. de impu. ꝛ. c. si pater. de testa. li. vj. ꝛ firmant gl. ꝛ doct. oēs in dictis iuribus. ꝛ in. l. cēturio. ff. de vul. ꝛ pu. ꝛ in. c. raynutiꝰ. extra de testamētis. ꝛ cōstat ꝙ mater nō detrahit legitimā aduersus pupillarē substitutū put est expressum in. l. papinianus. §. sed nec impuberis. ff. de inof. te. Et in his ēt res est clara nec indiget alia discussiōe sꝫ dubiū cōsistit qꝛ dictus nicola fuit substitutus vltimo morīēti vt expsse sonāt vba substōnis: nō aūt vr̄ substitutus omnibꝰ dictis filijs institutis sed premorientibus est facta alia substitutio cōpendiosa qꝛ substitutus est filiꝰ qui supuiuit tpe mortis aliorū: vnde in psona primi morīētis euenit casus prime substōnis. ꝛ eius hereditas fuit ex substōne pupillari delata ad alios duos superstites ꝛ secūdo decedēte eius hereditas ex fili pupillari substōne deuoluta fuit ad dictū ioānē vltimo loco supstitē nec mater hactenꝰ pōt insistere sup legitima p. d. §. sꝫ nec īpuberis adeo ꝙ si dictꝰ Joan. adiuisset hereditates fratrū suoꝝ pdefunctoꝝ vigore substitutionū pdictarū absqꝫ dubio ī oībus bonis pdictꝰ succederet dictꝰ nicola substitutus vltimo morīēti qꝛ succedēdo dcō Joāni vltimo morīēti īuenisset in hereditate dicti Joānis hereditates alioꝝ filioꝝ pdefunctorū. l. qui duos. ff. de vul. ꝛ pu. ꝛ. l. vel singulis. e. ti. ꝛ. l. pe. C. de impuberū. cū ibi no. ꝛ. l. q duos. in pn. ff. de reb. dub. Et sic mater predictorū fuisset penitus exclusa a dicta legitima p. d. §. sed nec īpuberis: veruꝫ qꝛ nō presupponit ꝙ dictꝰ Joānes adiuerit hereditatē suoꝝ fratrū quā adire habebat cū autoritate tutoris ꝛ nō sine: vl solus tutor. l. potuit pupillus. C. de iure delib. ꝛ insti. de auto. tuto. §. sed neqꝫ. Quod factū nō presupponit sꝫ ꝙ imo dcā laurentia mater ꝯtinuo detinuit dcā bona ipa ꝛ deīde scd̄s eiꝰ maritꝰ vna secū. ꝛ post eius mortē dictus scd̄s maritꝰ dicta bona ex psona ꝯmunis filij tāq̄ heredis pdictorū filiorū angeli ex psona dicte cōis matris possedit ꝛ possidet: vñ psupposito ꝙ p dictū Joānez seu eius
4 noīe nō fuerit adita hr̄ditas suoꝝ fratrū † ꝛ hr̄ditas fratris nō adita regulariter nō trāsmittat. l. qm̄ sorore. C. de iure deliber. ꝛ. l. vnica. §. in nouissimo. C. de cadu. tollen. cum simi. Et maxime si prout presupponitur dictꝰ Joānes decessit infans sine patre: nā infans decedens oēs hereditates ad euꝫ deuolutas nō trāsmittit si decessit patre non superstite: vt. C. de iure delibe. l. si infanti. §. si vero ibi omnes hr̄ditates ad eū deuolutas ꝛ nō aditas ita intelligi q̄si ab initio non essent ad eū delate ꝛ eo mō ad illas psonas deueniāt q vocabātur si minime hereditas infanti fuisset delata. Et ī ꝯsequētiam resultare videt ꝙ hereditates dictorū Jacobi ꝛ pantaleonis nō pertineant ad dictū Nicolam: sꝫ ad venīētes ab intestato put fuit dicta mater p aut. defuncto. C. ad tert. iūcta. l. vnica. C. quādo nō petentiuꝫ partes. ꝛ. l. vnica. §. his itaqꝫ. C. de cad. tol. ꝛ ī hereditate dictorū Jacobi ꝛ pantaleonis inuentum fuit ius immiscendi hereditati paterne: qꝛ hereditas pr̄na iure suitatis trāsmittitur in quoscūqꝫ hr̄des. l. apud hostes. C. de suis. ꝛ legi. ꝛ. l. si ff̄is. C. de iure delib. ꝛ. l. ex militari. §. fi. ff. de milit. test. ꝛ. d. l. qui duos. in pn. de reb. dub. Et est cōis indubitata opi. fere omniū in dictis iuribꝰ. et in. l. in suis. ꝛ in. l. si filiꝰ hr̄s cum multis similibꝰ. ff. de liber. ꝛ posthu. Et idcirco fm predicta videt resultare ꝙ dicta Laurētia mater successerit insolidū dictis Jacobo ꝛ pātaleoni cū potestate immiscendi hr̄ditati dicti Angeli per dicta iura. ꝛ. l. si filius. §. j. ff. de acqui. here. ꝛ attento ꝙ detinuit post mortē filiorum bona pr̄na que nō poterat retinere nisi tāq̄ hr̄s dicti Angeli ex psonis filioꝝ videtur agnouisse hr̄ditates filiorū ꝛ ex eorū psonis se immiscuisse hereditati dicti eorū patris pro duabus partibus. ar. l. p herede. in pn. et quasi p totā. l. ꝛ. l. gerit. ff. de acq. here. ꝛ. l. si auia. C. eo. ti. Ex qbꝰ vr̄ concludendum ꝙ ad dictā mr̄em ꝛ subsequenter ad eiꝰ filiū eiꝰ hr̄dem spectet nedū legitima in dictis bonis: sꝫ etiā integra bona dictorū Jacobi ꝛ pantaleonis ꝛ ꝯñr integre due ptes predicte hereditatis pr̄ne ac etiam bona eisdē relicta post mortem dñe Antonie in testō dicte dñe Joāne. Nam fideicommissuꝫ etiā nō agnitū transmittit. d. §. in nouissimo. ꝛ in ti. qñ dies legati vel fideicōmissi cedit quasi per totum. ff. ꝛ. C. cū generaliter illa iura loquātur nō distinguētia inter vl'ia legata seu fideicōmissa ꝛ pticularia. ꝛ no. ēt per doc. in. l. cū filio. ff. de leg. j. lꝫ glo. ibi aliud tenuerit ꝛ nō bñ put cōiter ibi a doc. reprobat. ꝛ in. l. qdam ita. ff. ad tre. Quātum autē ad hr̄ditatem dicte dñe Antonie dōm est ꝙ depēdet ab eo an nomine dictoꝝ Jacobi ꝛ pantaleonis fuerit hereditas adita necne: nam si adita fuit illa etiā in cōsequētiaꝫ deuoluta vr̄ ad dictā laurētiam mr̄em: secus si nō fuit adita p regulaꝫ. s̄. traditā ꝙ hereditas nō adita nō trrāsmittitur. d. §. in nouissimo. cū si. Unde tūc hereditas dicte Antonie ptineret ad alios primiores put videt esse dictꝰ Nicola cū dicta Laurētia nihil attinuerit dicte Antonie nisi forte iure affinitatis ꝛ rōne affinitatis nō defert successio. l. vitrico. ꝛ. l. affinitatis. C. coīa. de succe. ¶ His tñ non ob. dicēdū puto ꝙ imo nihil ptinuerit de dictis bonis ad dictā Laurētiā. nec ptineat ad dictū eiꝰ filium: sed oīa dicta bona ptineant ad dictū nicolam. Nam lꝫ regulariter hereditas fratris non adita non trāsmittat p iura. s̄. adducta. Tñ istud fallit qñ succedit ex pupillari substitutione. nā prout hereditas pr̄is substituentis transmittitur. ita etiam trāsmittitur hereditas filij delata ex pupillari substitutiōe. d. l. qui duos. in pn. de reb. dub. ꝛ ibi Bart. in. d. l. q duos. de vul. et pup. ea rōne qꝛ pater pōt eos heredes facere necessarios filio impuberi quos facere pōt sibi prout hec regula tradit in. l. sed si plures. §. quos possum. ꝛ. l. si seruus cōmunis. ff. de vul. ꝛ pupi. ꝛ. l. j. §. priꝰ. eo. ti. ꝛ. ff de acq. here. l. iulianꝰ scribit. §. sed ꝙ in fratre. Sed suus heres est de iure ciuili necessarius. l. necessarij. ff. de acq. here. ꝛ insti. de heredum quali. ꝛ diffe. §. sui autē. ꝛ rōne dicte necessitudinis resultat transmissio hereditatis: vnde sequit ex dicta regula ꝙ suus heres institutus a pr̄e ꝛ institutus fratris impuberi put est de iure ciuili necessarius heres patri: ita etiā est necessarius heres fratri et ꝯñter prout hereditas pr̄na rōne dicte necessitudinis trāsmittitur: ita etiā trāsmittit hereditas fraterna dicto casu delata vigore substōnis pupillaris put volūt bar. Ange. ꝛ Imola. in. d. §. quos possum. ꝛ pbat per. d. l. q duos. put ꝛ ibi tāgit per Bar. Unde ad ppositū adducēdo dictꝰ Joānes vltimo decedēs put ad eiꝰ substitutū transmisit hereditatē dicti angeli sui pr̄is iur suitatis ꝛ necessitudinis. ita etiā trāsmisit hereditates fratrū ad eūdē substitutū rōne dicte necessitudinis. ꝛ sic dictꝰ Nicola ī hereditate dicti ioānis inuenit hr̄ditates dictorū fratrū seu ius eas querēdi p pdicta put ꝛ dr ī dictis. ll. qui duos. q̄si ī pprijs terminis. ꝛ p ꝯñs cū dictꝰ Nicola succedat ex pupillari substitutiōe excludit penitꝰ etiam ab omni legitima dictā mr̄em per. d. §. sꝫ nec īpuberis. ꝛ cōsequenter oīa adducta pro parte matris quia psupponebat ꝙ iō mater succederet dictis Jacobo ꝛ pātaleoni: qꝛ Joānes eoꝝ hereditates nō adiuit ꝛ cōsequēter non trāsmisit. nā fundamētū est fallum. Nam licet nō agnouerit dictꝰ Joānes hr̄ditates fratrū tñ illas trāsmisit in eius heredē cū fuerint ad eū deuolute vigore substōnis pupillaris facte per patrē q etiā ipm Joānem instituit ꝛ sic eū sibi testatori ꝛ suis filijs fecit heredē necessariū per. s̄. dicta. Nec ob ꝙ dictꝰ Joānes decessit infans qꝛ lꝫ tex. d. l. si infanti. §. si vero loq̄tur p verba vl'ia. s̄. interlineata ꝛ lꝫ per illū tex. pleriqꝫ doc. teneant id qd. s̄. dixi in fauorem matris. s. ꝙ infantes generaliter non trāsmittant hereditates ad eos delatas etiaꝫ in casibꝰ in quibꝰ maiores infantia trāsmitterent: tamē cōis snīa est in cōtrariuꝫ. s. ꝙ infantes iure suitatis

suitatis trāsmittāt prout ceteri maiores & idē in aliis casibus spāli bus. & qd tex. ille intelligatur regulariter & regula illa patiat fallen tias prout & cetere regule cōiter patiuntur iuxta. l. omnis diffini tio. ff. de reg. iur. cū ibi notatis prout hāc partē firmat Bar. & ibi et in. l. vētre. ff. de acq. heredi. & Bar. in. d. §. in nouissimo. & Ange. & Imo. ibi in eorū repeti. qd & cōiter tenet put dicit ibi Pōta. idē te nens. & idē tenuit pau. de cast. & Raph. ful. in. d. l. si infanti. qui di cit hanc esse cōez sniam quā & sequūtur cōiter legētes. & ita al's le gendo & consulendo tenui: dato aūt sine preiudicio veritatis q p pter infantilē etiā impediretur transmissio nihilominus dict⁹ Ni cola per aliam viam haberet obtentum suum. nā presupponit qd prout dictus Ioannes decessit infans ita etiam decesserūt infan tes dicti Iacobus & pātaleō. vnde etiā ipsi non trāsmisissent here ditatem paternam stante generalitate illorū verborū & consequen ter dicta eorū mater vxorq; del Angeli nō potuissent deuenire ad bona dicti Angeli sui mariti q; nō ex psona sua p dictā. l. affinita tis. & l. vnica. C. vñ vir & vxor. nec ex psonis dictoꝝ filioꝝ q; pp in fantilē etatē nō transmiserūt hereditatem paternā tenēdo illā opi nionē. nec ob. si dicat q licet nō transmiserint iur suitatis tñ trāl miserunt vigore. l. vnice. C. de his qui ante aper. tabu. que est poste rior. nā respondetur q. d. l. vnica non inducit trāsmissionem here ditatis paterne in matrem. Sed inducit transmissionem heredita tis paterne in descendētes ipsius transmittentis qui in consequē tiam sunt descendētes eius cui⁹ hereditas transmittitur & sic con currit verisimile votuz eius de cui⁹ hereditate agitur. ar. l. scripto. ff. vnde liberi. & l. cum ratio. in pn. ff. de bo. dāna. & l. cum acutissi mi in fi. C. de fideicōmissis cum si. Non autez loquit in hereditate patris per filiū trāsmittenda in matrē vel econtra: nec est eadē ra tio quia mater predicta nō est ascendens eius de cui⁹ hereditate agitur: ideo v̄ba dicte. l. & rōnis idētitas cessant, ppterea cessat di cta transmissio beneficio illius. l. q & probatur in. l. ij. C. ad officia num. qd & cōmuniter tenetur. & ita pluries consulendo tenui & etiā legēdo in dictis iuribus. †Et insup nihil apparet q. d. l. vnica de his qui ante apertas tabu. fuerit edita per dictā. l. si infanti. nā li cet sit posterius situata nō sequitur qd postea fuerit compilata et edita vt no. per glo. & docto. in prima constitutione. C. §. quib⁹. et experientia ipsa docet quia in. xij. lib. C. sunt multe leges iustinia ni & in primo libro sunt multe leges aliorum imperatorum q pre cesserunt iustinianum & sic ille. ll. situate in primo lib. C. fuerūt in compilatiōe anteriores legib⁹ iustiniani situatis in libris sequēti bus. & est aduertēdum q. d. l. si infanti. & d. l. vnica. fuerūt edite ab eodem imperatore scilicet theodoro: vnde est incognitū que fuerit prius edita: vnde nō possumus dicere q vna alteram corrigat tā quā posterior cū esset posterius diuinare: vnde cōcludendū est qd aut. d. l. si infanti. §. si vero. non impedit trāsmissiones que fierēt p maiores: & tunc dicta mater excludet ea ratione quia Ioannes vltimo moriēs transmisit iure cuiusdam necessitudinis heredita tes fraternas in dictū Nicolā substitutum aut sequēdo cōtrariā sniam dicemus q. d. l. si infanti impedit in infante decedēte oēm trāsmissionem. & tunc hereditas Angeli nō fuisset transmissa in dictam matrez & sic ipsa mater nō potuisset succedere in bonis & hereditate dicte Antōie lz bene succederet in bonis dictis Iaco bo & Pantaleone relictis per dictā Ioannā vigore subitutionis in dicto testamēto facte dicte dñe Antonie vt. s. patet. qd vt arbi tror est quid modicū deducta legitima que deducenda est per iam dicta. Sed hereditas dicti Angeli pertineret ad dictum Nicolam tanq proximiorem consanguineū ab intestato cū dicta mater nō attinuerit dicto angelo nisi iure suitatis & excludit a qlibet agna to vel cognato per. d. l. vnicā. vnde vir & vxor. pma tamen snia scz q infantia nō impediat transmissionē magis placet & tanq cōmu nis est in decisiuis tenēda fm quā nō spectāt ad dictā Laurentiā vel eius filiū etiam relictam per dictā dominam Ioannam vigo re substōnis predicte & ita cōcludo q de bonis predictis nihil pe nitus pertineat ad dictum filiū dicte dñe Laurentie sed bona di cti Angeli insolidū pertineant ad dictū Nicolā: & etiam bona re licta dicto Iacobo pātaleoni & Ioāni ex substōne pdicta per di ctā Ioānā & quecūq; alia bona q spectarēt & pertinerēt ad dictos Iacobū pantaleonē seu alterū eorū per iam dicta que nō repeto: si aūt hereditas dicte dñe Antonie fuisset ex testō vl' ab itestato de lata dictis Iacobo pantaleoni & Ioāni. & nō fuisset adita per al terū ex eis fatendum esset q illam nō trāsmisissent in dictū nicolā neq; in aliquē alium: sed eis exclusis per mortē h̄ditas illa fuisset deuoluta ad pximiorē consanguineū tpe mortis predictorum ab intestato. l. si qs filio exheredato. in pn. ff. de iniust. test. qui proxi mior cōsanguineus constat q nō fuit dicta dña Laurētia vel ei⁹ fili⁹. Sz arbitror q fuerit dict⁹ Nicola & fm hoc si hereditas dicte dñe Antonie fuit ab intestato fm dictā cōsiderationē delata ipsi Nicole vel ex testamento ipsius Antonie dictus Nicola pōt pete re & bona dicti Angeli & bona dicte domine Antonie & bona di ctoꝝ Iacobi pātaleonis & Ioānis vndecūq; ad eos deuoluta nō obstāte possessione dicti filij dñe Laurē. q nō presupponit q tāto tpe possederit q possit tueri legitime prescriptione. Laus deo.

¶Summarium super cōsilio. ccix.

1 ¶Testamentum inchoatum interrumpens vel prohibēs face re quibus priuetur tanq indignus & an deputati officiales cōtra tenentes indebite bona communis possint per inquisitionē pro cedere contra dictos prohibentes & impedientes. per totum.
Iudiciali actui primo necesse est de personis constari.
2 Iudicio tria requiruntur videlicet actor & reus ac iudex.
3 Acquirere vel acquistare verbum denotat non iam quesita cōse qui & de nouo acquiri. nu. 16. & 17.
4 Delinquentis bona sunt ipso iure fisco applicata & quesita deli cto incontinenti commisso.
5 Litis ɔtestatio resultat ex responsione affirmatiua vel negatiua per quam iudex incompetens approbatur in competentez clau sula nō obstante saluis aliis iuribus. nu. seq.
6 Clausula saluis aliis iuribus quid importet. nu. 21.
7 Protestatio facto contraria non releuat protestantem.
8 Probationes inter alios acte non faciunt etiam probationez se miplenam in actu tertij.
9 Testamenti factionem impediens est indignus hereditate phi biti & fisco applicatur. nu. seq.
10 Delinquentis morte etiam appellatione pendente q pena extin guatur illud non procedit in causa ciuili per quā etiam priuatur cōmodo h̄ditatis prohibiti heres phibētis testm̄ facere. nu. seq.
11 Testamenti factionē prohibēs non incidit in criminalē actionē.
12 Actio criminalis vel ciuilis que prius sit intentanda vt vna intē tata quando videatur alteri piudicare. nu. seq.
13 Ignorare iura nemo presumitur.
14 Prescriptio quando & in quibus procedat.
15 Interpretans lex debet intelligi scdm terminos legis interp̄tate.
16 Acquisitioni noue non ita fauetur prout cōseruationi rei sue.
17 Delinquere in dubio non dicitur is qui cōtra fiscum delinquit.
18 Iudex in causa ciuili sine actore non potest pcedere al's ruūt oīa que super ea gesta sunt cōsequēter si procedat.
19 Prorogatio iurisdictiōis in quo dicatur non dependere a ptium potestate. nu. seq. & 18. & 23.
20 Litis contestatio nō semper inducitur ex qualibet r̄nsione que fit aduersus petitiōem nec si ptiū altera p̄nte procedatur. nu. seq.
21 Alij verbum non semper denotat similitudinem.
22 Iudicis incompetentia an possit apponi post litis contestationē seu in qua parte iudicij. nu. 5.
Declinatoria fori quando opponi debeat.
23 Prorogare iurisdictionez non potest pactum extraiudiciale pri uatorum saltem irreuocabiliter nisi quatenus lex confirmat renū ciationem.
Renunciari non potest pacto priuatorum iuri publico.
24 Responsio est fienda siue referenda secundum qualitatē interro gationis.
25 Testibus variis singularibus nulla datur fides.
26 Testamēti factiōem nō dr̄ impedire q testatori suadet qd magis quā alteri reliquat vel qd totū vni seu sibi relinquat & alteri nihil.
27 Testi factio qñ dicat ee legitime ipedita. nu. seq. vsq; ad fi. consi.
28 Delictum vnius alteri non preiudicat.
29 Condēnatio criminalis inducit hereditatis translationē in fiscū vt agere possit petitione hereditatis.
31 Prescribi potest contra fiscum in bonis non incorporalib⁹ lōgo tpe per titulo possidentem. nu. seq.
32 Prescribi potest longo tempore contra presentem & presens dici tur ille qui est de eodem domicilio.
33 Prescriptio potest induci ex probabili iuris errore qui equipara tur errori facti.

¶Consilium. ccix.

In nomine domini nostri

Iesu Christi. † ¶Quia pmo de psonis est videndū. l. quā etate. ff. de testa. & l. ij. ff. de statu homi. & l. quidā referunt. ff. de iure codi. idcirco est videndū: an dicti inquirentes sint iudices competētes adeo qd h̄uerint & habeāt facultatem in quirendi & pcedēdi sup ɔtentis in dicta inqsitione. deinde scdo lo co videndum erit de meritis ipsius cause. Et circa pmū vr̄ dicen dū qd dicti officiales habuerint iurisdictionē & facultatē formādi dictā inqsitionē. nā pmittēdū est qd p statutū erat iniunctum ptā ti qd ex officio faceret restitui cōi senarū bona ad ipsuz cōe spectā tia vt pz in statuto sub rubrica de bonis cōis senarū per alios pos sessis restituēdis & clarius p aliud statutū erat iniunctum capita neo qd ex officio & per inquisitionē pcederet ɔtra tenētes bona cō munis senarū sub rubrica de inquisitiōe fiēda cōtra tenētes bona cōis † adeo qd lz al's in cā ciuili regrant actor reus & iudex. l. in tri bus. ff. de iudi. & c. forus. de ver. sig. Nihilominus statuētes volue runt iniungere ptāti & capitaneo qd absq; actore teneret bona di cti cōis facere restitui eidē cōi vt denotant gn̄alia v̄ba dictoꝝ sta tutorū que put arbitror ita fuerunt per cōsuetudinē interpretata que consuetudo est optīa legū & statutorū interpres. l. cū de inter

pretatione.ff.de.ll.z.c.cuz dilect⁹ extra de cōsue.deinde fuit super
dictis bonis cōcessa iurisdictio z autoritas dictis officialib⁹:z licz
nō appareat in pūcto pmo cōcessio dicte autoritatis z iurisdictio
nis nihilominus appet quedā reformatio z ampliatio dicte iuris
dictiōis in qua psupponitur pma iurisdictiōis ɔcessio z verba vi
dētur latissima. Et ppterea videt qꝫ dicti officiales habuerit sup
hoc iurisdictionem inquirēdi put inquisiuerunt nō obstāte qꝫ nul
lus agat noīe cōis qz videtur hoc iniūctū eorū officio qꝫ habeant
inuenire ipsa bona cōmunis z facere deuenire in cōmuni vt demō
strant verba dicte reformatōis.in pn.ibi: Sia sonno piu āni che
allofficio loro fo cōcessa auctorita sopra aritrouare z far venire ibe
ni del cōe indebitamēte tenute zc. Per que verba z alia sequētia
demonstratur intentio statuentium qꝫ ipsi officiales ex officio ha
berent perquirere pro inueniendis dictis bonis z nō expectare p
curatorem cōmunis qui peteret ipsa bona. Et maxime cōcurrēte
dispōne dictorum aliorū statutorū ꝺ potestate z capitaneo in hac
materia loquētiū. de quibus.s.nec videt predictis refragari si di
catur qꝫ dicta bona non sunt cōis senarum licet cōmune senarum
habēs iura fisci possint auferri a dicto paulo velut ab īdigno seu
heredi indigne cum concessio dicte iurisdictionis fuerit facta sup
bonis cōis: vnde videtur qꝫ ad hoc vt dictis officialib⁹ iurisdictio
cōpetat requirat qꝫ absit qualitas qꝫ bona sint cōis z sic ipm cō
mune habeat ius in re puta dñium.arg.l.ij.§.j.ff.de relig.z sump.
fu.z.ff.de leg.iij.l.suos.z.l.quintus.§.argento.ff.de au.z argē.le.
et notatur in rubrica.ff.de no.ope.nūcia. Nā ad hoc videt posse
responderi pluribus modis.pmo qz imo mens statuentiū videt
esse etiā in faciendo venire in cōmuni bona nondū quesita ipsi cō
muni: vt notāt verba dicte reformationis post mediū ibi maxime
3 in incorporare dicti beni o vero altramēte acquistare zc.† Qꝫ ver
bū acquistare videt denotare de nouo querere nō iam quesita cō
sequi.vt.l.fi.ff.de legib⁹.z deprehēdi pōt ex titu.de acqui.re.do.in
rub.et nig.in ti.de acq.pos.z in tit.de aqui.here.ff.z.C.z per ɔñs
nō vr restringenda iurisdictio dictorū officialiū ad bona q̄ sunt
4 ipsius cōmunis seu ipsi cōi iam quesita.† Preterea videt posse di
ci qꝫ imo propter delictum hmōi bona sint ipso iure quesita fisco
per.l.gaius.ff.ad sille.z no.Bar.in.l.j.ff.de priua.delic.z demon
stratur qꝫ qñ bona auferūtur per fiscū ab indigno agit fiscus peti
tione hereditatis.vt not.Bart.Bal.z doc.in.l.j.C.ꝺ his quib.vt
indig.z Bart.in.l.j.de priua.delictis.z in.l.in cognitione.ff.ad sil
le.z idem Ponta.ibi z Saly.z Pau.de ca.in.l.j.C.si quis aliquē
testari prohib. Sic z al's ipso iure bona confiscantur in simili.l.cū
ipsa.ff.de publicanis.z ꝫm hoc videt qꝫ dicta bona de quib⁹ agi
tur sint cōmunis senarū lꝫ nulla sit snīa lata. Ex quibus videt fun
5 data iurisdictio dictorum officialium.† Que etiā videtur funda
ri ex alio qz scz dictus inquisitus videt consensisse in ipsos tanqꝫ in
iudices respondendo simplr inquisitioni. Nā de iudicis incōpetē
tia dꝫ ante omnia opponi.l.sed z si susceperit.ff.de iu.z p Bar.ibi
et latius in.l.quidam consulebat.de re iudi.z gl.Inno.flor.z Pa
nor.in.c.intra monasterium.de re iudi.z consentiens tacite vel ex
presse iudicem sibi preiudicat.l.j.z.l.ij.in principio.ff.de iu.cum si
mi. Et maxime quia respondendo petitioni.et negando ea que
proponuntur videtur resultare litis contestatio.l.prima.C.de litis
contesta.et post litem contestatam non possunt opponi vlle exce
ptiones declinatorie.l.fi.C.de exceptio.z.l.ita demum.C.de pro
6 cura.et.l.exceptionē.C.de proba.cū simi.† Nec videt obstare clau
sula illa adiecta in ipsa responsione dū subdidit saluis z reserua
tis omnibus alijs iuribus z defensionibus suis qz dicta verba vi
dent intelligēda de iuribus z defensionibus respicientib⁹ merita
cause: quia illa videntur proprie iura z defensiones partis. Pre
terea respōsio primo facta respiciebat merita cause non autem de
clinatoriam vel dilatoriam iudicij z verbū alijs qꝫ subdit deno
tat similitudinem.l.ij.cum sua glo.C.de seruis fu.z no.in.c.sedes.
extra.de rescrip.z in clemē.j.eo titu. Et sic vidētur reseruata iura
7 et defensiones similes scilicet respicientes merita cause.† Preter
ea protestatio contraria facto non solet releuare protestātem.l.cū
in plures.§.locator horrei.ff.locati.z.c.solicitudinē.ꝺ appel.z per
bar.z modernos in.l.nō solum.§.morte.ff.de noui ope.nūcia. Sal
tem quando protestatio respicit ea que non dependent a volunta
te seu potestate protestantis prout nō dependent a potestate litez
ɔtestantis reseruare sibi defensiones respicientes preludia cause q
bus precluditur via per ipsam litis contestationem per iura preal
8 legata.† Fundata per predicta iurisdictione dictorū inquirentiū
videtur dicendum qꝫ partes ipsorum iudicium sint in sententian
do contra dictū Paulū presupposito qꝫ testes qui fuerunt exami
nati in alio iudicio reiterētur in hoc iudicio z deponant prout i il
lo deposuerunt z prout in puncto est insertum prout per cōsultan
tem presupponitur debere fieri al's sine dubio dicte attestationes
non releuarent quia inter alios acte.probatiōes enim inter alios
emanate qualemqualem non plenam nec semiplenaz faciunt pro
bationem.vt per gl.notabilem z Barto.in.l.hereditarie.C.de cri
mine expilate hereditatis.z facit.l.a sententia.in prin.ff.de appel.
z hoc clarum non insisto.qꝫ autē presupposita dicta reiteratione

sententia sit ferēda contra dictum Paulū demonstratur ex eo qꝫ
plures testes vidētur deponere qꝫ dict⁹ testor fuit ipedit⁹ conde
9 re testū per dictā dominam Andreocciam z dictū Paulū z cō
stat qꝫ impediēs aliquem condere testamētum est indignus eius
hereditate et illa defertur fisco.ff.si quis aliquez testari phibuerit.
l.j.in prin.z.l.ij.z.C.eo.ti.l.ij.nec vidētur predictis obstare rōnes
que adducuntur in puncto.nam licet testes predicti in aliquibus
varient tamē Iacobus z Antonius vidētur cōcordare qꝫ dictus
paulus interrupit z impediuit dictum ser Fabianum perficere te
stamētū. Itē dña Lucia z dictus Antonius vident ɔcordare qꝫ
dcā Andreoccia prestitit impedimētum dicto ser Fabiano testā
ti adeo qꝫ ppter hoc destitit interruptus z impedit⁹ pficere testa
mētum: vnde videt qꝫ impedimentū prestitum per Paulum z si
militer per duos testes probetur impedimētum prestitum per do
minam Andreocciam: z sic vtrūqꝫ impedimētum probetur suffi
ciēter cū duo testes sufficiant.l.vbi numerus.ff.de testibus.z.c.in
omni.extra eo.ti.cum si. Nec refert dicti testes variant in eo quod
vnus dicit plusqꝫ alter.nam Iacob⁹ deponit de Paulo z nō de
domina Andreoccia z similiter domina Nāna z domina Lucia
deponit de domina Andreoccia z nō de Paulo.z Antonius de
ponit de vtroqꝫ qz rñdetur qꝫ ex hoc nō vidētur varij in his in qꝫ
bus ɔcordāt.nā possibile z facile est qꝫ vn⁹ testis plura audiat qꝫ
alter vel melius recordet. Itē est possibile qꝫ in prolatione dictorū
verborū fuerit prolixitas tēporis z vno tempore interuenerit vn⁹
testis altero alius z alter interuenerit in toto tempore. Item vn⁹
potuit melius aduertere quā alter vel melius recordari: vnde cum
nō cōtradicant lꝫ plus deponat vnus quā alter nō videt quod ex
hoc veniant repellendi cū probationes sint adiuuāde non angu
stande.l.quoniā in fi.C.de hereticis.z.c.cum tu.de testib⁹ cuz si.
nec videtur obstare secunda ratio qz licet verba illa de se nō forēt
punibilia. Tamē qz prolata ad finē impediendi illū testari z secu
tum fuit impedimētum prout videntur probari isti testes. iō vi
dentur mereri dictam penam indignitatis.cū iura disponāt sim
pliciter qꝫ impedientes alios testari sint indigni siue metum infe
rant siue dolose se habeāt vt probatur in iurib⁹ preallegatis. Cū
itaqꝫ ille ser Fabianus eēt in articulo mortis cum Paulo post de
cesserit ex leui causa potuit impediri condere testamētū z ppter
ea vidētur militare dicta iura in casu isto. Nec dicta iura requirūt
qꝫ fiscus habeat necesse probare qꝫ si nō fuisset illatū impedimē
tum ipse testator legitimum z validum cōdidisset testamētum lꝫ
cum generaliter loquātur vidētur generaliter intelligenda.ar.l.j.
§.z gñaliter.ff.de leg.prestā.z.l.iij.in fi.ff.de offi.presi.z ca.si roma
norum.xix.di.cum si.z ɔsequēter nō videt obstare.iij.ratio pro di
cto Paulo i pūcto adducta nec similiter videt obstare quarta ra
tio qz ex quo dict⁹ Paulus successit dicto ser Fabiano mediāte p
sona domine Andreoccie sue matris heredis immediate dicti ser
Fabiani decet qꝫ factum ipsius matris noceat ipsi heredi sup bo
nis ab ea delatis in ipsuz heredē.ar.l.cū heres.ff.de diuersis z tpa.
prescri.nā succedit in vniuersum ius defuncti actiue z passiue.arg.
l.nihil aliud.de verbo.signi.z.l.hereditas.ff.de regu.iu.z cēset ea
10 dē psona cū defuncto in auf.de iureiu.a morien.pstito.§.j.† Et lꝫ
delictū extinguat morte delinquentis adeo qꝫ post morte regula
riter nequeat de delicto cognosci.l.ii.ff.q̄ snīe sine app.resci.z.l.de
functa.ff.de publi iudi.z.l.ex iudiciorum.ff.de accusa.z.l.eius qui
delatorem.ff.de iure fisci.z.l.j.si pendente appellatiōe mors inter
uenerit nihilominus illa iura procedunt in cā criminali z in pena
imponenda p delicto nō autem vidētur procedere i causa ciuili: li
cet ex crimine descendente adeo qꝫ lꝫ indignus decedat nihilomi
nus fiscus aufert hereditatez ab herede ipsius indigni qui deliqt
seu quasi deliquit vt est casus in.l.gaius.ff.ad silenia. dantur eīn
cōtra heredē actiones ex delicto defuncti descendentes quatenus
ipsi heredes ex eo delicto facti sunt locupletiores.l.j.C.ne ex delic.
defunc. Et propterea cū in casu nostro nō agatur de imponendo
penam criminalē pro delicto dicte domine Andreoccie. Sꝫ aga
tur de auferēdo ab ea hereditatem velut ab indigna: lꝫ de hoc nō
fuerit actum in eius vita. Tamē videt posse de hoc agi post eius
mortem contra eius heredem ad quem hereditas ipsa puenit per
casum.d.l.gaius. Preterea i casu nostro videtur deliquisse nō so
lum ipsa domina Andreoccia sed etiam ipse Paulus vnde dato
sine preiudicio veritatis qꝫ de delicto z indignitate dicte domine
andreoccie nō possit amodo cognosci etiam ad hunc finem aufe
rendi hereditatem per fiscuz nihilominus videtur posse cognosci
de delicto Pauli qui adhuc viuit adeo qꝫ ab eo velut a persona in
digna auferatur per fiscum hereditas. Et ex quo Andreoccia et
Paulus principaliter videntur deliquisse z impedimētum presti
tisse z subsequēter tanquā pncipales videant effici indigni nō vi
deo qd hēat obstare si nō fuit legitime intētatū auxiliū ɔsiliū z fa
uor: lꝫ in veritate videat qꝫ pdicta sint legitime intētata in dcā inq
sitione cum deducatur in eo qꝫ dicti andreoccia z paulus prestite
runt sibijnuicem inter se auxilium cōsilium z fauorē adeo z taliter
qꝫ dictus ser Fabianus non potuit continuare suū testamentum:
vnde per verba sequentia satis videt demōstrari z quod auxilius
cōsilius

consilium et fauor fuit prestitus vt dictus Fabianus impediret testari: imo quod pter auxilium cōsilium & fauorem inuicē sibi prestitū impeditus fuit testari & sic non videntur obstare.v.et vi.rationes in puncto deducte.

11 †Nec etiā videt obstare.vij.ratio qr non videtur q istud iudiciū sit criminale sed ciuile.p.d.l.gaius et per.l.j.cum ibi notatis.C.si quis aliquem testari prohibuerit. & qd habetur in.l.j.C.de his quibus vt indignis.vbi dicitur qd fiscus agit petitione hereditatis contra indignos que petitio hereditatis sine dubio causat iudicium ciuile nō criminale.Et pterea non videtur obstare statutum sub rubrica de ordine cogni.qa loquitur de questionibus criminalibus vt patet ex tex.rubrice et propterea non est trahendum ad casum nostrū vbi questio est ciuilis per iā dicta.& facit qd habetur in.c.q super his.in.c.inquisitionis.& in.c.qualiter & qn.extra.de accu.& in.c.per tuas.extra de symonia.in quibus iuribus habetur q quādo agitur contra platum vt tāq indignus a beneficio remoueatur nō censetur causa criminalis licet propter delictū beneficio priuet & ea ratio assignatur per docto.qr iudicium non tendit vt imponatur pena p delicto pro vindicanda iniuria que propter delictum infertur rei publice.Sed iudicium tendit soluz vt indignus non potiatur beneficio.& ita etiā dici potest i casu nostro qr fiscus aufert ea ratione ne indignus bona possideat nō autem agitur tunc ad finē vt vindicetur iniuria illata reipublice put quādo agit mere ad puniendum delictum.Preterea dictum statutuz denegat cognitionem potestati non autem disponit q delictū nō sit punibile stāt enim hec simul q vnus iudex non habeat cognitionē & nihilominus delictū puniri possit:vnde dictum statutū tanq a iure cōmuni exorbitans videtur restringendum vt nō trahat ad casuz nostrum.argu.l.ius singulare.&.l.qd vero cō.ff.de.l.& in.c.que a iure cōmuni exorbitant in.vj.cum si.

12 †Nec etiaz videt obstare.viij.ratio qr negat q dicti officiales ante egerint criminaliter q ciuiliter qr solūmodo ciuiliter egerūt et si forte ratio est corrupte deducta qr voluerint dicere q pri9 debuit criminaliter agere q ciuilr. arg.l.fi.C.de ordine iu.& qd no.in.l.interdū.ff.de publicis iu.rñdetur q quādo vtraq causa mouet.s.ciuilis & criminalis quādoq vna preiudicat alteri & quādoq nō vt habetur in dictis iurib9. et.C.quando ciuilis actio preiudicat criminali in rubrica.& in.l.j. Tamen quando non intentatur iudicium criminale non impeditur prius intentari iudicium ciuile q sit intentantū crimiale put habetur in dictis iuribus.Et licet Barto.in.d.l.in cognitiōe.& in d.l.gaius.& in.l.fi.ff.si quis aliquem testari prohibuerit ponēdo practicaz in huiusmodi materia dicat q prius intētatur iudiciū criminale & fertur sententia super eo & illa sentētia inducat cōfiscationem bonorum que veniunt auferenda ab indigno.& idē dicūt Bal.& Saly.& Pau.de ca.in.l.j.C.eo.ti.nihilominus nō pterea dicunt q si non procedit iudiciuz criminale non possint bona per fiscum auferri per iudicium ciuile.nam videtur q imo possit per tex.in.l.j.C.si quis alquem testari prohibu.non violando literam vbi tex.dicit q ciuili disceptationi crimen adiūgitur:& sic videtur in terminis illius.l.pncipaliter intētata ciuilis disceptatio et in illa disceptatione adiungitur disceptatio criminis:vñ videtur q prius possit intentare iudicium ciuile quā deueniat ad criminale per dictam.l.

13 †Nec videtur obstare.ix.ratio in puncto pōderata quia supra est respōsuz circa quartam rationē deductam in cōtrarium nec similiter obstat.x.ratio qr.s.est responsum p adducta in pmo dubio:nec etiā videtur obstare vltima ratio in pūcto deducta quia non videtur q sit decursa prescriptio statutaria vel iuris communis.Nam statutaria non videtur obstare p dicta s.circa.vij.rōnē.circa pscriptiōem aūt iuris cōis dicēdū videt qd ex quo dict9 Paulus deligt vna cū dicta dña Andreoccia & habuit notitiā dicti delicti dñe Andreoccie & presumit nō ignorasse iura.ar.l.ll.sacratissime.&.l.fi.C.de.ll.&.c.q cōtra iura mercat.de regu.iur.in.vj.&.l.quemadmodū.C.de agricolis.& censi.lib.xj.in consequentiam videtur habuisse notitiam de iuribus dicti fisci.

14 †propterea censet fuisse in mala fide prout etiam in simili pbat tex.& ibi no.in.l.j.C.de his quib9 vt indignis.vbi indignus reputatur malefidei possessor adeo q pscribere nō potuerit per.c.qm omne.de prescri.&.c.possessor malefidei.de reg.iu.in.vj.Preterea dato q censeretur errasse in iure iuris error nō prodest in prescriptione longi tpis.l.nunq.ff.de vsuc.licet inducat bonam fidez.l.sed & si lege.§.scire.ff.de peti.here.& insuper mala fides & delictū autoris transit in heredem ad impediendam prescriptionē.d.l.cum heres.& habet in.l.vitia.C.de acqui.pos.Nec est curandū q dicta bona nō fuerūt incorporata inter bona fisci nec fisco als delata:nam est aduertendū q circa bona nō adhuc fisco quesita is q veniunt querenda postq est facta delatio seu nūciatio fisco de dictis bonis ob.pscriptio quadriennij sed si nō est facta delatio requiritur cursus.xx.annorū.l.in omnibus.&.l.intra quatuor.ff.de diuersis & tēporalibus prescrip.&.l.j.§.diuo.ff.de iure fisci.&.l.j.C.de quadrien.prescrip.& hoc in possessore sine ti. possessor autez cū ti.& bona fide prescribit longo tempore.l.quāuis.ff.de vsucap.& sic spacio.x.annoruz inter presentes.&.xx.inter absentes iusta.l.fi.C.de prescrip.longi tempo.&.l.super longi.eo.ti.cum si.si vero sunt bona fisco incorporata non prescribitur nisi longissimo tempore.l.omnes.&.l.cōperit.C.de prescrip.xxx.vel.xl.annorū.ita distingunt bar.& Ang.in.d.l.in omnibus.& in.d.l.intra quatuor. et docto.ibi & in.d.l.j.de quadrien.prescri.& in.d.§.diuus.vnde nō facta nūciatio nocet potius q prodest dicto paulo: & quia cessant termini prescriptionis longi temporis propter malam fidē seu iuris errorem & qr titulus videtur infectus:restat q nulla videt decursa prescriptio cū als.vel.xxx.anni requiruntur vel longissimum tempus per iam dicta.& per hec videntur cōfutate omnes rationes que in puncto deducūtur pro parte pauli cōtra cōe senarū: et ideo partes iudicum videnť esse in pnunciando contra dictū paulū.

15 ¶†His tñ nō ob.Sciam puto sniam veriorem.naz primo nō videtur q dicti officiales habuerint facultatē pcedendi per inquisitionem prout processerunt in casu isto:nam videt quod nō habeant iurisdictionē confiscandi bona nō confiscata.Sed duntaxat super bonis cōis senarū faciēdo illa deuenire ad cōe predictū: nā verba legis de materia loquētis hoc sonāt.primo enim premittitur q eorum officio fuerat concessa autoritas super retrouare: et far venire ebeni del commune indebitamente tenute per alteri: et sic presupponitur in prefatione dicte.l.q autoritas cōcessa dictis officialibus fuit super bonis cōmunis:vnde ipsa lex nouiter facta ad interpretationem & roborationem dicte cōcesse autoritatis et ad obuiandū fraudibus que per detentatores dictorū bonorū fieri solebant deuentū fuit ad ipsam & nouam legē condēdam.vnde ipsa noua lex est intelligēda fm terminos prime legis.nam lex interpretans aliā legem intelligi debet fm terminos legis interpretate in auť.de filijs ante instrumenta dotalia natis.§.j.& facit.l.si ita scripsero.de condi.& demonstr.& lex institutio talis.ff.de here.insti.et.l.nō est nouū.& lex nam & posteriores.ff.de legib.Et per cōsequēs tota dicta noua lex debet interpretari q loquatur dūtaxat in bonis dicti cōis.facit etiam qr dicta in pfationibus referri solēt ad omnia sequentia.l.fi.cum ibi not.ff.de here.insti.&.l.titia respōdit.§.idem respōdit.ff.de ver.ob.& habetur in.l.ita stipulatus.in pn.eo.ti.Et per Bar.in.l.ambitiosa.ff.de decretis ab ordine faci. Preterea etiam in progressu.d.l.verba ipsius idem sonāt.vt patz ibi:che procedendo se per lo dicto officio contra alcuni che indebitamente tēgono ebeni del nostro cōe &c.Et postea in alio loco magis substātiali ibi:fare solēnemente de chiarare & puedere che li dicti officiali gia ordinati a retrouare ebeni del vostro cōe &c.Et sic verba dicte.l.circa hc sunt genitiui casus per quē solet denotari dominiuz. proprie enim loquendo nō dicuntur bona cōmunis illa in quibus commune nō habet dñium & multo fortius si non habet aliquod ius in re per.d.l.ij.§.j.de relig.& sump.fune.& arg.d.l.suos.&.d.§.argēto.& per no.per Bar.& doc.in.d.rubrica de noui ope.nunci.Sed in terminis nostris dicta bona ser Fabiani nunq fuerunt nec sunt dicti cōis dato etiam sine preiudicio veritatis qd dicta domina Andreoccia & dictus paulus fuerint indigni pter prohibitam factionē testamenti & bona predicta potuerint & possint per fiscum auferri vt inferius ostendā.q fiscus adhuc nō habeat aliqd ius in dictis bonis merito restat q dicti officiales non habuerint nec habeāt facultatem procedendi super istis bonis.q autem dicta bona nō sint dicti cōmunis senarum demonstratur qr ad hoc vt fiscus auferat hereditatē requiritur q sit apud indignum.nam alias non auferret cuz priuatio presupponat habitū. l.x.de verb.oblig.&.l.non potest desinere.ff.de reg.iur.cū si.& not. Rapha.&.Pau.de cast.in.l.j.C.si quis aliquem testari prohibuerit.q licet quis sit per metū coactus facere testū tamen institutus qui metum intulit:potest adire hreditatem:& sic adeūdo illā querere.Item si indignus esset penitus incapax nō deferret hereditas in fiscū prout est theorica.Bar.in.l.fi.ff.de his quibus vt indignis.& bal.& modernoz in.l.hereditas.C.de his quibus vt indignis.& Bal.in.l j.per illū tex.C.de secū.nup.& deprehendit in proprijs terminis ex his q dicunt doc.q sententia lata in causa criminali in hmōi materia inducunt cōfiscationē hereditatis seu bonorū in fiscum prout sunt Bar.Bal.Saly.Pau.de ca.& Pōta.vbi s.s.in.d.l.in cognitione.& in.d.l.gai9.& in.d.l.fi.ff.si quis aliquē testari phib.& in.l.j.C.eo.ti.Et hoc idē voluit glo.singu.in.l.is consequenter.in pn.ff.fa.ercil.Dicens hac rōne q nullus ante sententiam latam potest contra indignum opponere de iure fisci non ex alio nisi quia iura nō sunt translata in fiscū ante sententiam nec obst.qd dicit Barto.in.d.l.j.de priua.delic.& qd habet in.l.j.ff.de priua.delic.per Bar.& qd habet in.l.j.C.de his quibus vt indig. quia illa sunt intelligenda post sententiā latam prout euidēter deprehendit ex dictis per Bar.in.d.l.in cognitione.& in.d.l.gaius. & ibidē per pōta.

16 ¶†Nec.ob.que circa hoc in contrariū sunt adducta.Nō enim obst.verba dicte.l.dum dicitur ouero altramente aquistare.nam dicta verba referuntur ad bona iam dicta qr premittitur dicti beni ad quē refertur dictuz verbū acquistare et verba sequētia:vnde illud verbum acquistare non potest stare in simplici propria virtute si saluatur propria virtus precedentiū verborum:quia si de nouo quererentur bona cōi non acquirerentur bo

na cõmunis: vnde oportet facere aliquã violẽtiam dicto verbo acquistare: nec inconuenit qꝛ large loquẽdo solemus dicere ꝙ che acquistamo seu re acquistamo bona q̃ erant nostra si a possessoribꝰ auocamus. ꝛ minus mali videtur esse dicto modo intelligere illud verbum acquistare inaccurate vt puto positũ ꝙ impropriare verba precedentia pluries repetita. videlicet ebieni del cõe: ꝙ ꝛ psuadetur ex alio qꝛ nõ fuit intentio disponentium circa hoc de nouo aliquid disponere vt aperte denotant verba precedentia ibi. como e ordenato. Sed disponere prouidẽdo contra fraudes de quibus erat premissum ꝛ circa psonas pupillorũ ꝛ viduarũ de quibꝰ subditur in eadem. l. ꝛ ista interpretatio est verisimilis ꝛ persuadeť ex alio qꝛ duo alia statuta de simili materia loquentia simpliciter loquuntur de bonis cõmunis ꝛ non loquuntur de bonis de nouo q̃rendis. nec ita fauetur noue acquisitioni prout cõseruatiõi rei sue per ea que habentur in. l. ꝙ autẽ. in prin. ff. que in frau. credi. ꝛ in. l. fi. §. fi. C. de codicillis. ꝛ in. c. j. extra de his q̃ fiunt a prela. sine cõsensu capituli ꝛ cum dictum statutum sit satis exorbitans videť eo respectu restringendum. ar. d. l. ius singulare. ꝛ. d. l. ꝙ pro cõtra

17 cum fi. † Et maxime qꝛ non delinquit is qui in dubijs delinqt contra fiscum. ff. de iure fisci. l. non puto relinquere eum qui in dubijs questionibus facile contra fiscum respondiderit. que lex videť maxime procedere in huiusmodi penalibus que sunt restringẽda iuxta regulam in penis in. vj. ꝛ. c. statuẽ. de preben. eo. lib. ꝛ. l. si pses. et. l. interpretatione de penis. cum si. Item facit qꝛ si simpliciter intelligeremus ꝛ late dictum verbũ acquistare possent dicti officiales criminaliter procedere super omnibus delictis. Ex quibus bona venirent publicanda in totũ vel in partem. Naꝫ mediante cõfiscatione quererent dicta bona: quinimo etiam super delictis ex quibus venirent irrogande pene pecuniarie. Nam per eam facerent venire dictas pecunias in communi senarum ꝛ eas quererẽt dicto communi ꝛ tamen nemo recti consilij diceret ꝙ dicti statuentes voluerint super his dare iurisdictionem dictis officialibus. ergo de necessitate habens restringere dictum verbum acquistare

18 et consequenter interpretari vt iam dixi. † Nec etiã obstat responsio simpliciter facta per dictum Paulum. naꝫ presupposito ꝙ dicti officiales non habuerint super hoc potestatem profecto dicta inquisitio fuit penitus nulla non solum respectu incompetẽtie iudicis sed etiam respectu modi procedẽdi: qꝛ si dicte leges nõ loquũtur in terminis istis nõ potest iudex in causa ciuili procedere sine actore. Unde cum ipsa inquisitio per modũ libelli deducta foret penitus nulla omnia que super ea processerũt penitus ruunt. ar. d. ca. cum Paulus. ꝛ qd per glo. in. d. §. j. insti. de obli. ꝛ doct. in. d. c. examinata. ꝛ in. l. edita. C. de edendo. ꝛ in. l. ij. C. de formulis cũ

19 simi. † Et sic non potuit iurisdictio prorogari ad finem vt iudiciũ illud procedat qꝛ hoc nõ dependet a potestate partium: vt no. in l. ij. C. cõmmunia vtriusqꝫ iu. ꝛ per consequens nõ refert si ex responsione facta per dictum Paulum resultasset litis cõtestatio: qꝛ illa fuisset nulla nec produceret iuris effectũ per iam dicta lꝫ negari

20 possit ꝙ per illam responsionem resultaret litis contestatio: † qꝛ non quelibet responsio que fit aduersus petitionem inducit litis cõtestationem vt probatur in. c. dudum. el grande. de elec. ꝛ in. c. j. de litis contestatio. sed debet premitti narratio ꝛ responsio animo litem contestandi prout habetur in. l. j. C. de litis contestatione. et in. d. c. j. extra eodem titulo. Sed dictus Paulus nõ videtur habuisse eum animum vt deprehendi potest ex verbis que ipse subdidit dum dixit saluis ꝛ reseruatis oĩbus alijs iuribus ꝛ defensionibus suis. que verba fuissent superflue prolata si censereť solũmodo reseruate exceptiones respiciẽtes merita cause quibus per illã responsionẽ nõ poterat dici qd esset preiudicatũ ideo vt dicta verba nõ censeantur ludibrio posita. arg. l. si quando. ff. de leg. j. ꝛ. c. si papa. de priui. lib. vj. Dicamus ꝙ censeantur reseruate etiam alie defensiones. qd ꝛ dicendũ est attenta natura vniuersalis oĩbus. cum natura vniuersalis sit nihil excludere. l. iulianus. de le. iij. c. so-

21 lite. de maio. ꝛ obe. ꝛ ca. si romanorũ. xix. di. † Nec ob. verbũ alijs: quia nõ videť ꝙ possit stare siliťudinarie: nam negare nõ est ius negantis ꝛ tamen verbum alijs refertur ad verbum iuribus et de facili verbum alijs per hmõi naturã: iuxta illud. ꝛ duo alij latrones cum eo. Et probatur in. d. cle. de rescri. ꝛ in multis locis. ideo iunctum cũ dictione vniuersali nõ videtur ꝙ restringat naturam ipsiꝰ vniuersalis. ꝛ maxime in casu nostro per id qd. s. dixi. ꝛ etiã qꝛ satis denotat siliťudinẽ si quelibet est defensio lꝫ vna respiciat defensionẽ circa merita cause ꝛ alia circa ꝓcessum. Ex quibus vř satis clare deprehendi mẽs ipsius respondẽtis qd noluerit sibi generare preiudiciũ per illã responsionẽ ꝛ sic non habuerit animũ prorogandi iurisdictionem nec litẽ cõtestandi licet ex alio nõ cadat litis contestatio qꝛ nõ est pars cum qua lis cõtestetur: nec est dare litis cõtestationẽ in causa inquisitionis prout nõ datur vbicunqꝫ proceditur presente dũtaxat vna parte. l. fi. §. illud. C. de ap

22 pel. ꝛ licet Bar. voluerit ꝙ precludatur via opponẽdi exceptionem incompetentie eoipso ꝙ aliquid aliud opponitur coraꝫ iudice nam ex quo opponit censetur velle consentire quod super eo ꝓnuncietur per ipsum iudicem: ꝛ ideo exceptio incompetentie debet omnia proponi. d. l. sed ꝛ si suscepit. ꝛ. l. fi. C. de excep. ꝭm eũ in d. l. quidam consulebat. ꝛ in. l. si conuenerit. ff. de iurisdi. om. iudi. ꝛ in. d. l. sed ꝛ si susceperit. quẽ videntur sequi Ange. Sali. Pau. de cast. a Ponta. in. d. l. si conuenerit. qd ꝛ vidẽtur velle gl. ꝛ Inn. ꝛ pleriqꝫ moderni in. d. c. intra monasterium. nihilominꝰ istd nõ est expeditum: nã multi sunt in contraria sñia. s. ꝙ semper possit de incõpetentia iudicis opponi vsqꝫ ad litem contestatam nisi sit forte assignatus terminus ad proponendũ huiusmodi exceptionem declinatoriam in. d. l. si conuenerit. ꝛ in. d. l. sed ꝛ si susceperit. ꝛ in. d. l. fi. C. de excep. ꝛ in. l. si per errorem. ff. de iurisdi. om. iudi. ꝙ et tenuit bal. in. d. l. si conuenerit. ꝛ in. d. l. si qui ex ꝯsensu. C. de epi. audi. ꝛ idem tenuit Ange. in. d. l. sed ꝛ si susceperit. ꝛ in. l. j. ne iud. ꝛ idem firmat Imo. in. d. l. quidam consulebat. ꝛ. l. nemo. C. de iurisdi. om. iudi. vbi hoc videtur tenere bal. ꝛ per. l. apertissimi. C. de iudi. ꝛ. d. c. inter monasterium. ꝛ idem tenuit ipse Imo. in. c. p. ꝛ. §. de off. delega. vbi allegat Joã. and. idẽ velle in addi. spec. in ti. de competentis iudicis aditione. §. insuper. versi. ꝙ si ille ꝛ ideꝫ dicit Imo. in. c. j. de iu. vbi dicit hanc esse communẽ opinioneꝫ: ꝛ hanc partem videntur etiã tenere Jo. an. do. Anto. ꝛ Imo. post nõnullos antiquos in. d. c. inter monasterium. Nec ob. d. l. sed ꝛ si susceperit qꝛ debet intelligi ꝙ erat lis contestata ꝭm Rap. ibi ꝛ in. d. l. si cõuenerit. ꝛ Imo. in. d. l. quidã cõsulebat. non enim dꝛ susceptũ iudicium ante litem contestatam. ar. l. amplius nõ peti. ff. rem ra. haberi. ꝛ in auf. de litigiosis. §. si initium. ꝭm eũdem Imolã. Ad hoc. l. cum quedam puella. in ṗn. ff. de iurisdi. om. iudi. vbi tex. loquiť de suscepta cognitiõe. ꝛ tamen Bar. Ang. ꝛ doc. cõmuniter intelligũt illam. l. in litis contestationem. Itẽ facit tex. in. d. l. si susceperit. ibi ꝙuis postea ante sententiam nõ dicit post litem cõtestatam. Preterea in. d. l. sed ꝛ si susceperit. nõ agebatur de declinãdo iudicem qui allegaretur omnino incompetens. Sꝫ de declinãdo forũm per conuentuꝫ coraꝫ suo iudice: quo casu procedere potest opi. Bar. prout ibi dicit Ange. secus vbi agitur de declinatoria iudicis. nam tunc procedat opinio gl. prout dicit notabiliter ibi Ang. ꝛ similem distinctionem videtur facere Bal. in. l. ex quacunqꝫ. colũ. iij. ff. si quis in ius voc. non ie. dicens qd si declinaťius dex oĩno incompetens potest declinari vsqꝫ ad litem contestataꝫ. Secus si recusatur iudex suspectus vel declinatur nõ omnino incompetens: nam tũc debet ante alias exceptiões opponi declinatoria iudicis. similiter Bal. in. d. l. nemo videtur facere differẽtiaꝫ inter exceptionem recusationis ꝛ mere declinatoriam iudicis ꝛ ꝑ hec posset euitari id quod dicunt gl. ꝛ Inno. ꝛ sequaces in. d. c. inter monasterium qd. s. procedat in exceptione recusationis: lꝫ etiã in illa sint varie opi. Nec similiter ob. d. l. fin. de exceptio. quia imo facit ꝓiũcto. d. §. si initiũ. prout dicit Imol. i. d. l. quidã ꝯsulebat. Nec etiam ob. ratio Bart. qꝛ licet opponendo alias exceptiones ꝯsentiat circa ꝓparatoria. Nõ propterea censetur consentire circa merita cause vbi agitur de maiori preiudicio prout dicunt Ange. in. d. l. j. de iu. ꝛ Rapha. ful. in. d. l. si conuenerit. vbi Bal. idẽ sentit. ꝛ dicunt do. Anto. ꝛ Imo. in. d. c. inter monasterium. ꝛ Imo.

23 in. d. l. qdam consulebat. † Preterea dici potest qd prout pactũ extraiudiciale nõ prorogat iurisdictioneꝫ saltem irreuocabiliter: vt d. l. si conuenerit. quia non potest iuri publico qd consistit in potestate magistratuum per pactum priuatorum renunciari nisi quatenus lex cõfirmat renunciationem ꝙꝙ non ꝯfirmat simpliciter. vt. d. l. si cõuenerit. vt dicit Bal. in. d. l. j. de iu. ꝛ in effectu. idem dicit Ang. in. d. l. si conuenerit. vt refert Bal. in. d. l. ex quacũqꝫ. et ꝓpterea nisi lex expresse confirmasset prorogatiõem obstaret dicta regula secũdum Bal. in dicta. l. j. Ideo dicamus qd nec ꝯfirmat tacitum consensum partium iudicialem ante litem contestatam nisi forte quo ad preparatoria. Ex quibꝰ omnibus simul iunctis est interpide concludendum quod dictus Paulus non ꝑcluserit sibi viam opponendi exceptionem declinatoriam per illam simplicem responsionem factam dicte inquisitioni: stãte saltem dicta reseruatione si presupponimus qd dicti officiales non habuerint alř autoritatem inquirendi hoc casu: ꝑut inquisiuerunt. Prout ꝛ presupponendum videť per supra dicta. ꝛ ex hoc capite dictus Paulus venit absoluendus ab obseruatione iudicij seu per pro-

24 nunciam super incompetentia que in idem recidit. † Dato auteꝫ sine preiudicio veritatis qd dicti officiales sint iudices competentes ꝛ modus procedendi per inquisitionem sit validus: nihilominus dictus Paulus venit absoluendus: qꝛ fouet iustitiã circa merita cause ex pluribus. ꝛ primo qꝛ dicti testes si repetiti deponent ꝑut deposuerũt in illa alia causa nõ probabunt sufficienter aliqd per qd dictus Paulus veniat priuandus dicta hereditate. Nam deueniendo ad impedimẽtum quod dicitur fuisse illatum per dominam Andreocciaꝫ duo testes super hoc deponũt: videlicet domina Lucia ꝛ Antonius qui non sunt cõtestes: nam domina lucia deponit qd dictus testator destitit a perfectione dicti testamẽti: quia dicta domina Andreoccia incepit querelare versus dictũ testatoreꝫ ꝛ dicere fratelo mio tu lassi ogni cosa a costei lassa qual che cosa per lanima tua. Et dictus testator respondit. io lasso idinari che paulo ha de mio in su la botega. Antonius auteꝫ non deponit de

ponit de dictis ꝓbis: sed ꝙ ipsa Andreoccia ꝛ Paulus ei⁹ filius dixerũt e a noi che ci lassi: ꝛ dictus testator rñdit: io ti lasso la botega ꝛ idenari che vi somno suso. vnde hactenus nulla est conformitas inter dictas attestationes. nã prima testis deponit ꝙ Andreoccia dixit laxa qualche cosa per laia tua. ꝛ Antonius deponit qḋ dixit e a noi che ci lassi. Que verba sunt satis dissonantia. Itẽ dicta Lucia deponit ꝙ testator rñdit. io lasso idenari che paulo a del mio insula botega. que rñsio relata ad interrogationẽ prout referri dꝫ. l. si defensor. §. qui interrogatus. ff. de interroga. actio. ꝛ §. preterea. institu. de inuti. stipulat. cum similibus importat ꝙ ipse 25 testator dimittebat pro anima sua dictos denarios.† ꝛ dictus Antoni⁹ deponit ꝙ testator dixit. io te lasso la botega idenari ꝛc. Et sic deponit ꝙ relinquebat dictos denarios ipsi paulo seu dñe Andreoccie ꝛ nõ pro aĩa sua. Insup dicta Lucia dicit ꝙ dictus paulus nõ ꝓtulit aliqua verba aduersus dictũ testatorẽ: sed tacebat ꝛ Antonius deponit penitus oppositũ. Nã deponit quod dixit e a noi che ci lassi ꝛ ꝙ postea incepit vociferare ꝛ clamare. vnde dicti testes sunt in hoc varij ꝛ cõtrarij: vnde penitus nihil probant per. l. qui falsa vel varia. ff. de testibus. ꝛ. l. ob carmen. eo. ti. et l. eos. ff. de falsis. ꝛ. c. in nostra. extra eo. ti. ꝛ ibidem per doc. cũ multis silib⁹. maxime qꝛ quilibet est in suo dicto singularis ꝛ testi singulari non creditur. l. iurisiurãdi. C. de testib⁹. ꝛ. c. tam literis. ꝛ. c. lꝫ ex quadam. extra eo. ti. ꝛ. c. cum dilecti. de elec. cum multis simi. Nullus aũt alius testis est qui aliquid deponat de dicta domina Andreoccia. ꝛ per cõsequens nullatenus probatur aliquod delictum vel culpa dicte domine Andreoccie ꝛ dato ꝙ probaret̃ de delicto pauli de quo infra subdam nõ videt̃ qḋ ex hoc redderetur indigna dicta dña Andreoccia. Nam coactio vel impedimentũ ab vno illatum non reddit alterum indignũ prout est expressum in. l. ij. §. fratris aut factũ fratri nõ nocet. ff. si quis aliquem testari prohibuerit. dicto autem ser Fabiano successit dicta dña Andreoccia non dictus paulus. ideo cũ ab ea non potuerit auferri hereditas velut ab indigna nõ videtur ꝙ possit auferri ab eius herede. Preterea ꝛ clarius nec probatur ꝙ dictus Paulus aliquid perpetrauit propter qḋ ipse foret indignus si immediate successisset dicto ser Fabiano: nã est aduertendum ꝙ tres testes deponũt super facto dicti pauli. videlicet domina vãna que deponit ꝙ dictus Paulus protulit contra dictũ testatorem hec verba. voi farreste meglio lassare per lanima vestra. ꝛ qḋ per multa verba que in de secuta fuerũt dictus ser Fabianus destitit ꝛ nõ perfecit testamentum nõ autẽ deponit in hoc vltimo cuius fuerint illa multa verba. Jacobus alius testis deponit ꝙ dictus paulus dixit eidꝫ testatori. io che ho facto che ho fatta io so el vostro paulo io so el vostro paulo. Antonius alius testis deponit qḋ paulus dicit ꝛ a noi che ci lassi certe hucusqꝫ dicti testes nõ cõcordãt in verbis dicti pauli neqꝫ in substantia verborum vt de se cõstat. Et ꝓpterea nihil probant tanꝙ singulares per iam dicta: nec obst. si dicat̃ ꝙ Jacobus ꝛ Antoni⁹ deponunt ꝙ dictus ser Fabianus fuit interruptus a dicto Jacobo. Et ꝓpterea destitit a perfectione testamẽti: ꝛ sic in hoc videntur cõcordes. nam respondetur ꝙ nec in hoc sunt omnino concordes. quia dictus Jacobus dicit quod dictus ser Fabianus dimisit imperfectũ testamentum: quia fuit interruptus a dicto paulo ꝛ dictus Antoni⁹ deponit de verbis andreoccie ꝛ pauli ꝛ quod ipsi ceperunt vociferare ꝛ clamare ꝛ subdit ꝛ tunc dictus ser Fabianus interruptus destitit vlteri⁹ pgredi verbis: nec dicit quod fuerit interruptus a dicto paulo. nã potuerit interrũpi ex verbis ꝛ vociferatione ꝛ clamatione dñe Andreoccie. vnde nõ concludit necessario ꝙ destiterit propter inter-26 ruptionẽ pauli.† Preterea ꝛ fortius nõ est prohibitum interrũpere verba testatoris ꝛ dicere facta sua persuadendo testatori ꝙ sibi vel vni magis ꝙ̃ alteri derelinquat: nec ex hoc reputatur indignus ipse interrumpens. nam potest quis sermonibus accommodatis inducere testatorem ad sibi relinquendũ nec ex hoc putatur indignus vel culpabilis. l. fi. ff. si quis aliquem testari prohibuerit. et. l. fina. C. eodem titulo. vnde si dicti domina Andreoccia ꝛ paulus dixerunt dicto ser Fabiano ꝛ a noi che ci lassi prout deponit Antonius nõ fuerunt in culpa ꝛ multominꝰ si sibi dixerunt lassa qualche cosa per laia tua o vero faresti meglio lassare per laia vra prout deponũt vãna ꝛ lucia ꝛ similiter si dict⁹ paul⁹ dixit io che ho facto che ho facto io so el vostro paulo io so el vostro paulo nõ est ex illis verbis redarguend⁹ seu dãnandus. Et ꝓpterea si propter dicta verba dictus ser Fabianus fuit interruptus ꝛ dimisit ꝑficere testamentũ nõ resultat aliqua indignitas dicte dñe An-27 dreoccie aut dicti pauli.† Dicta enim interruptio fuit per actum non reprobatũ per predicta. nec etiam obstat dicto paulo si dña Andreoccia ꝛ ipse ceperũt vociferare ꝛ clamare. nam potuerunt clamare ꝛ vociferare se dolendo ꝙ dictus ser Fabian⁹ nõ relinquebat pro anima sua vel nõ relinquebat eis: nec ex dictis vocib⁹ et clamore merentur aliquã penam: quia non reperitur prohibitum se dolere ꝛ lamentari de his que sibi placere nõ debẽt potuerunt etiam clamare ꝛ vociferare dicendo verba blanda ꝛ adulatoria alta voce puta verba de quib⁹ deponit Jacob⁹ vl' silia. Quid enĩꝫ si alta voce dixissent nos semper tractauimus ꝛ habuimus te in patrem tu habuisti semp nos in filios ꝛ haberem⁹ semp nos in digem⁹ ꝛ huiusmodi verbis vtendo alta voce certe ꝟificarent̃ illa verba ceperunt vociferare ꝛ clamare ꝛ adaptari possent ad eum casum dicte. l. finalis. ꝛ si ex illis verbis dictus ser Fabianus mot⁹ forte amore vel compassione predictorũ vel alia cã noluit vlterius progredi non est quid imputandũ sit dictis dñe andreoccie ꝛ paulo dato etiam ꝙ verba predicta de quibus singulares testes deponunt ꝛ qḋ inceperint vociferare ꝛ clamare ꝛ ꝓbaretur per mille cõcordes testes: licet in vero quod ceperint vociferare ꝛ clamare nõ deponat nisi vnus testis. l. Antonius qui Antoni⁹ subdit vlteri⁹ quod dictus Paulus licentiauit ipsum testem ꝛ Jacobũ luce vt exirent domum et ipsi recesserunt. Sed ex hoc non est damnand⁹ dictus Paulus. Tuꝫ quia vnicus testis de hoc deponit. Tũ etiã quia idem testis prius deponit quod dictus ser Fabianus interruptus destitit vlterius progredi verbis ꝛ ꝙ tunc. s. cuꝫ destiterit vt supra dictus paulus licenciauit ꝛc. vnde attento ordine sermonis ipsi⁹ testis prius fuit desistentia ꝙ̃ licẽtiatio predicta ꝛ cõformat se cum eo dixerat Jacobus qui deponit ꝙ cum quando paulus protulit illa verba de quibus supra tunc dictus ser Fabianus non processit ad vlteriora ꝛ dixit dicto ser Luce vatti cõ dio che io nõ voglio fare altro ꝑ ora: vnde est satis verisimile quod dict⁹ ser Fabianus destiterit propter verba pauli seu Andreoccie ꝛ qḋ ipse licenciauerit ser Lucam notarium ꝛ paulus successiue licenciauerit ipsos testes ꝛ precesserit licentia dicti ser Fabiani cum dictus Jacobus vnus ex dictis testibus licenciatis deponit de licenciatione facta dicto ser Luce vnde varijs vijs deducitur ꝙ ꝑ dictas attestationes non probatur vt cõcludatur contra dictum paulũ. et ꝓbationes debent necessario concludere. c. in presentia. de proba. ꝛ l. non hoc. C. vnde cognati. ꝛ. l. ad probationem. ꝛ. l. matrem tuaꝫ. cum similibus. C. de probatio. ꝛ maxime predicta procedũt: quia non quodlibet leue factum tendens ad impediendũ testamẽti factionem vel ad cogendum fieri testamentum inducit indignitatẽ cogentis vel impedientis. nam imo dicit Barto. in. l. fi. si quis aliquem testari prohibuerit ꝙ requiritur talis metus qui cadat in cõstantum hominẽ puta mortis vel cruciat⁹ corporis iuxta. l. interpositas. C. de transac. vel talis qḋ per actionem ꝙ metus causa vl' alia via contractus ratiõe metus rescinderetur: puta in terminis l. j. §. que onerande. ff. quarum rerũ actio non datur ꝺm eum. qḋ et volunt Bal. ꝛ Saly. ꝛ Pau. de ca. in. l. j. C. si quis aliquẽ testari ꝓhibuerit. vnde simplicia verba nominatoria: sed lamentatoria vel persuasiua seu interrogatoria ꝓlata per dictos Andreocciã paulum seu alterum ex eis non sunt tante efficacie ꝙ proferentẽ reddant indignum vl' indignam ex quibus puto reddi rem satis claram ex deductis in puncto non potest deueniri ad sententiam cõtra dictum paulum ꝛ ex his principaliter me fundo. Concurrunt etiam ad coadiuuandum rationes in puncto deducte. nã omissis prima ꝛ secunda que comprehendũtur sub iam dictis cõfert multum tertia ratio quia si non apparet ꝙ dict⁹ testor al's fuisset valide testatus non videtur esse in consideratione dictũ impedimentũ prout al's probatur in. l. qui commeatus. ff. ḋ re. milit. ꝛ in. l. ij. §. si quis iudicio. versi. cum enim. si quis cautio. vbi non cõsideratur impedimentum si non probatur qḋ impeditus cessante impedimẽto fuisset al's facturus id sup quo dicitur impedit⁹. Et propterea si non apparet ꝙ tunc esset paratus condere validũ testm̃ ꝛ testm̃ inualidum non censetur testamẽtum iuxta. l. quartam. §. condẽnatum. ff. de re. iur. cum concordantijs. ideo impedimentum non sit in consideratione pro quo etiam facit quia quando tertius dãnificatur ex huiusmodi coactione vel impedimento ipse terti⁹ habet regressum contra talem vel cogentem impedientem. l. luci⁹. §. sempronia. de leg. ij. ꝛ. §. sed hoc peruenit in auꝫ. vt nulli iudicum. et no. glo. in. l. j. C. si quis aliquem testari prohibuerit ꝛ doct. ibi tamen requiritur quod ille qui pretendit se lesum probet ꝙ certũ est qḋ cõmodo ad eũ peruenisset vt quia est certuꝫ qḋ eum inuitasset si testamentum ordinasset al's secus ꝺꝫ Bal. in. d. l. j. ꝛ Bart. in. l. fi. ff. eo. titu. Et licet nõ facto testamẽto successio deuoluatur ab intestato ad proximiores. Tamen nõ ex hoc solo ipsi proximiores habebunt regressum contra eum qui coegit testari ꝛ instituere se vel alium: quia nõ est certum ꝙ alias non fuisset testatus ꝺm eos. ita etiam videtur dicendum ꝙ si non est certũ ꝙ dictus ser Fabian⁹ cessante impedimento decessisset testatus non ex hoc debeant reputare indigni ꝛ cogi ad remittendum hereditateꝫ fisco. Et licet iura posita sub dictis titulis si quis aliquẽ testari prohibuerit. ff. et. C. non adhibeant dictam distinctionem: tamen possent alie. ll. induci ad hoc: quia vna lex distinguit aliã per iura vulgaria. Et quandoqꝫ sufficit rationem allegare. l. scire oportet. §. sufficit. ff. de excusa. tut. Suadet autem ratio ꝙ non dicatur a me impedit⁹ aliquid facere is qui al's id nõ faceret ꝛ facit. d. l. qui cõmeatus. ꝛ. d. 28 §. si quis in iudicio.† Confert etiam quia delictum vnius nõ videtur alteri preiudicare iuxta. l. sancimus. C. de penis. ꝛ ideo delictum Pauli si probaretur non videtur ꝙ debuerit ꝑiudicare domine Andreoccie vel econtra. et licet sit intentatuꝫ quod prestite-

rint inuicem consilium auxilium & fauorem. Tamen sup hoc testes nihil deponunt. vnde non probatur aliquid de auxilio consilio & fauore: nec intentatur auxilium consiliu3 & fauor in dicta inquisitione s̄m theoricam que traditur per Barto. & Anto. in. l. q seruo. §. qui duo. ff. de furtis. Nec dr in inquisitione ad quid dederint sibi cōsiliū & fauorem. & licet subdatur adeo & taliter ꝓpter dictas vociferationes non potuit continuare testamentum suū nō ꝓpterea specifice dicitur in dicta inquisitione ꝙ in hoc dederint sibi auxilium consilium & fauorem: licet in hoc non putem insistē dum ex quo intentat̄ qd vte rq3 principaliter deliquit & ex quo nō probatur nec principale delictum nec auxilium cōsiliū vel fauor. Concurrit etiam. vij. ratio quia ex quo potestas est ordinari⁹ & regularis iudex delictorum. argu. l. congruit. ff. de officio presi. & statutum ponit metam temporis intra quā possit de delictis cognosci per potestatem videtur intentio statuētium quod similiter iudices postea deputati nequeant postea cognoscere: cum nō videatur esse ratio diuersitatis. & propterea videatur esse idē ius. argu. l. posthumi. §. ij. ff. de liber. & posthu. & l. illud. ff. ad legem aquil. cū simili. & sic procedendo de similib⁹ ad similia videtur ꝙ prout potestas non posset criminaliter propter lapsum temporis de huiusmodi delicto criminaliter cognoscere. ita nec etiam possint dci officiales cum de similibus idem sit iudicium. l. nō possunt. ff. de. ll. et. c. inter ceteras. de rescrip. cum similibus. Et licet hoc videat̄ potius iudicium ciuile ꝙ criminale: nihilominus doctores ponētes practicam in hac materia dicunt ꝙ impediēs seu vim inferēs ꝑus conuenitur criminaliter de delicto & cōdēnatur in causa crimina-
29 li. † & condēnatio inducit translatiōem hereditatis in fiscū vt est tex. in. l. in cognitiōe ad sylle. s̄m vnā lec. put dicunt Bal. Saly. & Pau. de ca. in. l. j. C. si quis aliquez testari prohibuerit. & Bart. in l. fi. ff. eo. titu. & in. d. l. in cognitione. & in. l. gaius. & ita intelligunt id quod dicitur ꝙ fiscus agit petitiōe hereditatis aduersus heredem indignum vt habetur in. d. l. j. C. de his quib. vt indignis. et facit ad predicta tex. in. l. j. §. j. si quis aliquem testari prohibuerit. vbi tex. innuit ꝙ fiscus agere possit de negatis actionib⁹ ipsi indigno. Et licet prefati docto. non dicant ꝙ si non precedit iudicium criminale non possint bona auferri per fiscum: tamen satis videntur illud sentire. Ex quo simpliciter ponunt qualiter illa materia practicētur tradendo solam illam practicā & Bar. in. d. l. in cognitione. & in. d. l. gaius. satis aperte illud sentit cum circa intellectū dicte. l. gaius. dicat ꝙ ideo ibi agitur cōtra heredem delinquētis quia fuerat de delicto cognitum & sententiatum in vita delinquētis. & per sententiam fuerant bona translata in fiscum: ex hoc sentiens ꝙ si nō fuisset sententiatū super delicto non ꝓcederet dispositio illi⁹. l. & sic huiusmodi pena ablationis non transiret in heredem quantūcūq3 iudiciū sit ciuile prout videt̄ ipse velle in dictis
30 iuribus. cum quo trāsit Pōtanus ibidem † nec est de facili in decisiuis a bar. recedendū. l. j. si quis aliquē testari prohibuerit: quia ille tex. habet varios intellectus & sic varie respōderi potest & licet dicatur qd etiam Paulus ipse deliquerit: nō tamen hereditas ra-
31 tione huiusmodi delicti deuenit ad eū. †. Preterea videtur ꝙ ipse paulus prescripserit dicta bona aduersus fiscum: eo q2 ipse possedit cum titulo. nam h3 titulum pro herde ab eius matre tanꝗ heres matris cum illa bona inuenerit hereditate matris. & contra fiscum in bonis nō incorporatis prescribitur longo tempore per titulū possidentem. per. d. l. quāuis. ff. de vsucapio. & sic videtur sufficere tempus. x. annorū cum dictus paulus continuo fuerit de do-
32 micilio senensi: & sic presens † cū hoc respectu presens censeat̄ ille qui est de eodem domicilio prout est expressum in. l. fi. C. de longi tempo. prescrip. cum fiscus etiā senensis reputetur ibi presens vt de se constat. & per id quod no. in. l. j. C. de quadriē. prescri. nec ob.
33 si dicatur ꝙ dict⁹ Paulus fuit in mala fide. † nā illud negari potest eo maxime quia negari nō potest quin sit probabile dubium in iure. an dictus paulus veniret tanꝗ indignus priuādus dicta hereditate: attenta morte dicte Andreoccie & attentis verbis per eam & per ipsum paulū prolatis: que nō tendebāt ad inferenduz iustum metū & consideratis alijs que supra sunt pro dicto paulo in dicta. probabilis autem error iuris equiparat̄ errori facti. adeo quod sufficit ad inducendā prescriptionem per no. per Joā. and. in. c. j. de postu. prela. lib. vj. & probat tex. in. c. cū dilectus. de cōsuetu. prout & ibi inducunt Pe. de ancha. do. Anto. Jmo. & Panormitanus hoc idem tenētes qd & tenuit do. Anto. in. c. de quarta. de prescrip. & Jmo. in. c. si diligenti. eo. ti. Ex quibus omnibus simul iunctis & potissime ex primo loco adductis remanet clara cōclusio ꝙ a dicto paulo nō sunt dicta bona auferenda per cōmune senense & partes iudicū sunt in ꝓnunciando pro ipso paulo nō obstantibus adductis in contrarium que per iam dicta vidētur sufficienter confutata. Laus deo.

¶ Summariū super consilio. ccx.

1 ¶ Laudum tertij arbitri latum a snia seu laudo primorū arbitrorū oīno diuersum an preualeat stante statuto perusino ꝙ primi arbitri nō intersint testium examinationi. per totum.
2 Lauda seu arbitrorum snie inter se diuersa quoad finem eiusdem materie sunt tertij dicto concordanda & cum tertio etiā nō cōcordante laudare cogūtur vel cū vno illorū cōcordante. nu. 5.
3 Snia arbitratorū q sunt in maiori numero preualet ceteris in minori nūero. seq. quia nō possunt dici absolute discordes. nu. 10.
4 Laudare posse non dicitur cuius laudū non tenet.
5 Arbitri discordantes an cogantur laudare cū opinione tertij nō concordantis cū eorū dictis vel cōcordātis cū altero illoꝝ. ꝑ totū.
6 Jnterpretatio talis est fiēda vt quātominus fieri potest recedatur a iure communi.
7 Statuta interpretantur s̄cdm ius commune.
8 Sētētijs diuersis prolatis per arbitros quo ad finem eiusdē rei attendi debet illa que fuit primo lata.
9 Fideicommissum pluribus relictum vel vni ex eis intelligitur primis deficientibus et inter personas inter quas est affectio ordinata ordo scripture attenditur.
Ordo scripture denotat affectionem & testatoris dilectionē erga honoratos.
10 Laudum a maiorum arbitratoꝝ numero latum dicit̄ concorditer latum quia nō possunt absolute dici discordes.
11 Suspectus esse dicitur ille qui contra communem seu maiorē numerum psonarum vel opinionum nititur.
12 Etiam dictionis natura est implicare.
13 Arbiter tertius potest solus et in absentia cū arbitrorū exāiare. Testes sunt in secreto examinandi.

¶ Consilium. ccx.

In nomine dñi nostri iesu
1 Christi. ¶ † Uiso statuto sub rubrica de cōpromissis in. §. insuper volum⁹. & in. §. vbi snia & arbitramēto &c. Hesitatur si contingat tres arbitros ferre sententiām seu laudū: vnā vc3 duo arbitri primo electi alteram ab illa variā tertius arbiter electus a p̄mis quenam sententia preualeat an primoꝝ arbitrorū an tertij? Et ꝑfecto nitēs ex snia tertij arbitri allegat ꝑ se casum dicti statuti in. d. §. vbi in sententia. nā dicit isti arbitri discordant. Nam tertius arbiter discordat a primis & tulerūt sententias varias & cōtrarias. Jdeo omnia verba dicti. §. vbi in snia verificantur. ideo est ibi casus de hac hesitatione. s. ꝙ snia arbitri tertij censeat̄ perinde acsi per oēs tres lata esset: nec refraget̄. d. §. insuper volum⁹ q2 ille. §. videtur esse intelligend⁹ quādo arbitri nō essent cōcordes: sed discordes. nā vbi non est discordia sufficiunt duo concordes vbi est discordia attēditur sententia tertij: quādo igitur tres sentēti...nt omnes habeāt esse ꝯcordes vt vēdicet sibi locum primus. §. insuper in primo mēbro vbi aūt duo tm̄ sniant in cōcordia tūc vendicet sibi locū s̄3 mēbrū dicti. §. insuper. s3 vbi laudāt in discordia tūc vendicet sibi locū. d. §. vbi in sentētia. s. qd siue sint in discordia oēs siue aliquis ex eis statur sentētie tertij: & ita reducantur ad cōcordiam dicti. §§. per distinctionem. s. qd prim⁹ §. loquat̄ quādo oēs tres sunt in cōcordia & quādo duo sunt ꝯcordes altero nō sentētiante ita qd nō ferāt sentētias varias vel ꝯtra-
2 rias. † S3 vbi ferunt sententias cōtrarias statur snie tertij ita ꝑ distinctionē cōcordētur dicti. §§. prout & cōcordandi sunt tex. ꝯtrarij. ll. vel statutorum. s. per distinctionem quādo fieri pōt vt tradit Bar. in. l. omnes populi. de ius. & iur. facit ad hoc. l. j. C. de inoffici. dot. & c. cum expediat. de elec. lib. vj. Et ꝑsuadetur hec interpretatio ꝑ id qd disponitur. in. §. & possit terti⁹ arbiter & qd disponit̄ in §. & quādocūq3 versi dūmodo. in qb⁹ fit mētio de tertio arbitro & nō de p̄mis duobus arbitris quasi statuentes plus estimauerint tertium arbitrum quā p̄mos duos & precedentia declarāt sequētia ꝑ iura vulgaria. facit tex. in. l. itē si vnus. §. principaliter in fine. vbi dicit̄ qd sententie tertij pareatur & gl. supplet etiā si ab vtroq3 discordet & sic ibi fuerunt electi & ex iuris dispositione eligunt tertium prout hic in casu nostro & tex. dicit ꝙ parēdum sententie tertij & glo. subdit etiā si tertius ab vtroq3 dissentiat & sic dispositio.
3 d. §. vbi in snia videtur cōformis iuri cōmuni. ¶ † Tamē his nō ob. puto sniam duorū arbitrorū debere preualere ad cui⁹ rei euidētiā p̄mitto qd circūscripta dispōne dicti statuti seu dictorū. §§. qui dētur inuicē cōtrarij p̄mo aspectu de iure cōmuni preualeret sententia duorum vt est tex. in. c. j. de arbitris. lib. vj. & in. l. itē si vn⁹. §. fi. cu3. l. seq. ff. eo. ti. que iura loquūtur generaliter & sic sunt generaliter intelligenda siue sint omnes tres electi a partibus siue duo a partibus tertius ab arbitris. arg. l. iij. de offi. presi. & l. j. §. generaliter. ff. de lega. prestan. cum concor. & ideo glo. in. l. Jtem si vnus. §. si in duos. ff. de arbi. dicit qd licet tertius eligatur. tamen primi nō amittunt facultatem laudandi quam prius habebant. & per cōsequens prout prius poterant in cōcordia laudare. ita & postea pos-
4 sunt. † Nec dicerentur posse laudare si laudum non teneret. argu. l. iiij. §. condēnatū. ff. de re iudi. & clemē. pastoralis. eo. titu. & Spe. in. §. sequitur versicu. sed nunquid. iste tertius dicit qd electo isto tertio vocabit primos arbitros & si cōcordabunt planum est quasi dicat eorum laudo standum erit ex quo ꝯcordant. nec terti⁹ d3 aliud tunc querere si autem discordāt & tunc ipse habet dicere ei⁹ votum & illi arbitri coguntur stare eius dictoꝝ & qd illis concordātibus

tibus nõ sit standũ dicto tertij probatur in.d.§.principaliter in fine.vbi dicit tex.si dissentiant eligatur tertius cuius autoritati pareatur.s.si dissentiãt prout premittitur vt sic illa vba si dissentiãt determinent omnia verba sequẽtia maxime posita i eadẽ orõne. arg.l.talis scriptura de leg.j.z.l.si quis ex argẽtarijs.§.si initiũ tabularum de eden.z.l.seie.§.gaio de fun.instru.cũ si.z viget ratio quia eligitur propter subsistẽtem vel verisimilem discordiam primorum arbitrorum.vt.d.§.si in duos.z.d.§.principaliter in prin. z in fine.ideo eis in concordia existentibus cessat cã quare ad euz deuenitur.ideo cesset etiã effectus.c.cum cessante.de appel.z.l.adigere.§.quãuis.ff.de iure patro.z.l.quod dictuz de pactis ꝙ ꝑmis concordantibus sit eorum laudo standum sumitur ex dictis bar. z Sali.in.d.§.principaliter.z Bar.in.l.si dñium.ff.de fur.de quo

5 etiam tangit Bal.in.l.precipim⁹.C.de appel.†Quinimo dubiũ esset:an si primi discordarent z tertius discordaret ab vtroqz vtrũtius dicto esset stãdum per partes etiã si arbitri primi non laudarent seu laudarent sponte.vel coacte prout ipse tertius:naz ex dictis spec.in.d.ver.sed nunquid ipse.z versic.sequẽtibus z ex dictis Bar.in.d.l.si dominium.z Sali.in.d.§.principaliter cõcludendũ videtur qd non.Licet verba gl.ibi aliud innuãt z Bar.ibi videatur dubitare.Sed potest glo.intelligi quod qñ arbiter tertius discordet ab vtroqz paretur eius autoritati prout dicit tex.qz primi arbitri coguntur per pretorem laudare ꝺm autoritatem z dictuz tertij z ita concordatur illa gl.cũ opi.Spe.Bar.z Saly.Concludendum est itaqz pro indubitato ꝙ de iure cõi sentẽtia tertij arbitri non preualeret snie duorum arbitrorum:sed econtra snia duorum preualeret snie tertij.vnde hoc presupposito pro firmo z claro necessario hec interpretatio statuti per quã iuuat sentẽtia duorum arbitroꝝ amplectenda est:†nam deueniendum est ad eã in-

6 terpretationẽ ꝑ quã a iure cõmuni non recedatur nisi quãtomin⁹ fieri potest vt in.c.cum dilectus de consue.z in.d.c.cum expediat. z in.l.si serui vestri.C.de noxa.z hoc clarum z nemo negat:sed minus receditur a iure communi si dictos.§§.qui aliqualiter videnẽ repugnantes interpretantur qd.§.vbi in sentẽtia intelligatẽ quando nõ verificatur precedens.§.insuper volumus.hoc est qñ nõ cõcordãt nec tres nec duo quam ecõtra quod ꝑmus.§.insuper itel-

7 ligatur quãdo cessant verba sequentis.§.vbi in sententia.†Et sic quando tertius non laudat vel si laudat concordat cũ a⁻tis vel altero eorũ:merito illa est amplectenda interpretatio que preponderat sententiã duorum sententie tertij prout z eam prepõderat ius commune qz ꝺm ius cõmune iura municipalia recipiũt interpretationem.d.l.si serui vestri.z.d.c.cum dilectus.z.l.vt gradatim.§. ʒ si lege.ff.de mune.z hono.z'ꝑ glo.in.l.si.§.in computatione.C.

8 de iure delib.†Secũdo hoc ideʒ deducitẽ in casu isto sunt duo.§§. quorum vnus clare disponit quod si duo arbitri sunt cõcordes valeat talis sententia.Alius dicit ꝙ si tertius sententiat valeat sentẽtia tertij.vna ergo sententia habet vnam qualitatem per quã a statuto sententia validatur alia sentẽtia habet aliaz qualitatẽ per quã ipsa alia sentẽtia validatur:nec pñt cũ sint ꝯrie valere ambe. vñ opus est aliã eligere.profecto dico ꝙ illa est amplectẽda q̃(vt ita dixerim) est pri⁹ nolata.nam illa cẽsetẽ magis dilecta hoc est magis a statuentib⁹ ponderata.arg.l.quoties.in pñ.ff.de vsufru. z.l.cum pater.§.fi.ff.de lega.ij.z.l.heredes mei.§.fin.ff.ad trebel. z.c.si quis iusto de elec.li.vi.vbi attẽditẽ z ꝑualet ille qui primo est

9 notatus.†Attenditur eñ ordo in.ll.vt per glos.in.c. quorũdã.in verbo ꝑdicatorum.de elec.lib.vi.z per gl.in rubrica de eo per queʒ factũ.z multa possunt adduci in ꝓposito:ergo attendatẽ ordo in hoc statuto.nã statuentes premiserunt ꝙ stãdũ sit snie duoꝝ quã qd sit standũ snie tertij quasi preponderare voluerint sniam lataz a duobus in cõcordia sentẽtie late ab vno in discordia aliorũ.qd maxime persuadetur nec est mediocriter ponderandũ:qz statuẽtis metũ iustant in hoc primo capite ad remouendum obstacula et omnia que possent obijci z insuper imponit penã iudici admittẽti vl'audiẽti aliquẽ qui aliquid opponeret z reiterat de snia triũ vel duorum ex eis nec esset prudens iudex qui poneret se in discrimine soluendi dictam penaz: z insuper si vis tota cõsistebat in sen

10 tentia tertij qui tot verba circa sententiam.†Tertio pro hac interpretatione etiam facit quia verba.§.insuper sunt clara q̃ nõ possunt cauillari quia negari non potest illam sententiam esse latam a duobus arbitris z ex quo duo cõcordes fuerunt.Sed non sic cõtingit in.d.§.vbi.quia illa verba dicti arbitri discordarẽt sunt dubia.nam possunt intelligi quando omnes discordant.nam potest dici quod indefinita illa dicti arbitri equipolleat vniuersali prout dicitur in.l.si pluribus de lega.ij.in ca.si romanorum.xix.dist. in c.quia circa de priui.z isto modo intelligẽdo verba.d.§.vbi nõ verificantur qz non verificantur illa verba dicti arbitri discordarent nam non discordant omnes sed duo concordãt.Quinimo potest dici quod illa pluralis locutio dicti arbitri sui natura non verificetur in casu nostro:quia vnus discordat alij concordãt z pluralis locutio non verificatur in vno.l.vbi numer⁹ de testibus.c.pluralis.de regu.iur.in.vj.l.inter illam in fine de verbo.signi.Nam et simpliciter loquendo potest z non absurde dici concorditer esse factum ab arbitris qd est factũ a pluribus ꝑut firmat glo. in verbo singulis in.c.vbi periculum de elec.lib.vj.tex.cũ gl.fi.in.c.j.de maio.z obe.z text.cum gl.in.c.iij.de re iudi.z tex.cũ gl.in.c.cuz olim. eo.ti.si concordes dicuntur arbitri vel alij habentes actum agere quando maior pars id agit.ergo non debent simpliciter z absolute dici discordes z sic nõ stemus in hoc casu verbis dicti.§.vbi q̃ saltem sunt dubia.ʒ amplectamur verba dicti.§.insuper que sunt clara iuxta illud tene certum z dimitte incertũ de penitẽ.dist. iij. ca.si quid autem in fi.intelligamus ergo'si dicti.s.tres arbitri sententiãtes sunt discordes qz nec duo ex eis concordẽt vel dicti duo sententiantes qñ duo tñ ferrent sniam discordarẽt z sic illud participium refert tres z duos prout supra de duobus z trib⁹ senten

11 tiantibus ꝑmissum fuerat.†Concurrit insuper z quarto hoc casu qz primi arbitri eliguntur communiter fidissimi ipsis eligentib⁹ sepe frater pro fratre z similes persone cõiunctissime vel amicissime vnde si ille persone que sunt quodammodo partes z sunt partib⁹ confidãte volunt pro concordia partium aliquid iudicare suspicãdum est de tertio arbitro qui aliud vult quasi velit discordiã mittere vbi esset verisimilis concordia loquor arguendo a comniter accidentibus qd arg.est optimum arg.l.fina.C.de fideius. per gl. in.c.j.de arbi.z in.l.neqz natales.C.de ꝓba.cuz similibus:z maxime cum vt dixi ad tertij electionem deuenitur propter verisimileʒ discordiam primorum.Concurrunt ergo multa pro hac interpretatione.primo etiam qz ꝯcordãt cum iure cõmuni verba reiterata verba clara z multum precisa.Item progressus lõgus super ꝑmo §.factus.Item rationes proxime adducte. Item ordo scripture.

12 †Nec ob.si dicatur qd.d.§.insuper.loquitur altero arbitro absente:qz dictio etiam soluit contrarium:nam dictiõis etiã natura est implicare z solet adiungi casui magis dubio z sic implicare casuz magis claruz ad hoc gl.in.ṽbo.etiã in cle.j.de sequestra.po.z fru. z ita quasi vbiqz ponitur.vnde fortius si presente altero sententia a duobus lata fuisset inferunt dicta verba pro:z de iure communi est hoc clarũ ꝑ.d.l.Item si vnus.§.fin.z.l.seq.z si presens fuisset verisimiliter laudasset ergo ille tex.statuti comprehendit etiã quando duo concordes sententiant in discordia tertij similiter sniantis. Nec obstant adducta in ꝯrium qz ad ꝑmum principale fundamẽtũ satis patet rñsuz ex predictis ad alias duas psuañões ꝓ ea parte adductas respondetur quod subest specialis rõ in illis casibus. Nam circa illud quod dr de consultore subest ratio qz ex quo quelibet pars elegit arbitrũ suum si arbiter vnius vult habere ꝯsiliũ decet qd illud habeat expẽsis sue partis:ʒ arbiter communis prout est tertius decens est qd habere possit expensis cõmunibus:de ꝑmis igitur non se intromiserunt statuentes relinquentes in dispositione iuris hoc est ꝙ qui vult consilium habeat suis vel sue partꝫ

13 expensis.†Circa aliud de examinatione testium decet quod sol⁹ arbiter tertius possit testes examinare.imo expedit quod sol⁹ examinet nam testes debent examinari in secreto i auẽ.de testib⁹.§.si vero.nec debẽt ante publicationem deuenire in notitiam partiuʒ testium attestationes z si essent note primis arbitris communiter innotescerent partibus.ideo decet z expedit quod potius solus tertius arbiter examinet quam interueniant omnes vel duo. que rationes non militant in sententiando.Ideo in sententia aliter disponitur:quia non dicitur quod debeat solus tertius laudare:nec quod valeat sententia solius arbitri tertij:nisi quando dissentirent adeo quod varias ferrent sententias.Ideo patet quod aliter disponunt statuentes circa sententiam quam circa attestationes patet quod circa attestationes statutum disponit quod duo primi arbitri non debeant interesse:sed circa sententiam contrarium disponit.nam mandat quod ipsi arbitri non autem solus tertius arbiter sententiet.imo tunc demuʒ disponit quod sententia tertij arbitri valeat quando plures ab ipsis arbitris dantur sententie z ille sunt varie siue contrarie dantur sententie. z sic voluat statuentes quod etiam alij arbitri ferant sententias.Imo idem statutuʒ mandat pariter omnibus quod laudent z sententient alias eis nõ soli tertio penam iniungit.ccccc.librarum vt est expressum in.§. z ipsam causam.Sed in dictis z examinationibus z receptionibus testium statuentes volunt quod nedum primi non teneantur interuenire:ʒ quod nec possint:ideo non potest trahi simile de testibus z dictis eorum ad sententiam : quia statuentes non habent pro similibus.imo pro dissimilib⁹ vt ex predictis apparet .Similiter patet quod non debet trahi a d sententiam id quod disponitur de consilio tertij:quia etiam in illa aliter disponitur:nam non iniungit primis quod hibeant consilium.z tamen iniungit quod sententient z qz iniungit quod sententient tacite iniungit qd consilium habeat si sunt iure ignari arg.l.ad rẽ mobilem.z.l.ad legatũ.de ꝓcur.z.l.illud.ff.de acqui.hereditate cuʒ similibus.Solũ igitur disponitẽ circa tertium qd possit expensis partium:sed in ꝑmis non ita:qz statuẽtes ꝯiecturabãt qd quilibet prouidebit suo arbitro nec refert si alij actus sunt facti corã tertio arbitro:nam statutũ vult qd ꝯ snias arbitroꝝ nihil possit dici quoquomodo.ideo nõ curãt qualiter procedatẽ.z si de actibus alijs ad sniam arguerem⁹ sequeretur qd ꝑut alij actus sunt facti coram solo tertio ita z snia

lata per solum tertium alijs arbitris absentibus ꝛ non sententiātibus valeret ipsa sententia tertij: qđ est cōtra ius commune ꝛ ꝯtra dictum statutum in.d.§.insuper.ꝛ in.d.§.vbi in sententia a contrario sensu.ꝛ ideo non possumus arguere de alijs actibus ad ipsaz sententiam merito adducta non obstant.ꝛ sic remanet clara ꝛ lucida conclusio suprafacta pro sententia duorum. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.ccxj.

1 ¶ Aditio hereditatis an inducatur ex cessione iurium competentium in ea.nu.seq.
2 Adysse quis censetur legando.
3 Prescriptio dicitur iusto titulo pro herede causata.
4 Heres suus non habet titulum pro herede in bonis inuētis in hereditate paterna ratione dominij continuati.
5 Prescriptioni causande requiritur titulus.
6 Prescriptio an currat aduersus hereditatē iacentem.nu.16.
7 Ignorare nemo presumitur sui vicini facta seu iura ad eū deuoluta ratione proximitatis.
8 Scire quilibet quamuis p̄sumatur iura tñ nō presumitur esse in dolo.nu.17.
9 Mala fides potius presumitur quam iuris ignorantia.
10 Prescriptio aduersus ius adeundi quāto tempore currat vt filius vna via exclusus possit alia via hereditatem acceptare.nu.15.
11 Adeundi ius vel immiscendi cedi non potest nec per alium hr̄ditas adiri potest.per totum consi.
12 Trebellianice restitutionis ius per alium non potest vel p̄ procuratorem aut cessionarium acceptari.
13 Donatario non potest cedi ius adeundi fraternam hereditatē vel immiscendi se hereditati paterne donatoris.nu.seq.ꝛ.11.ꝛ.12.
14 Donatio omnium bonorum non trahitur ad futura.
15 Cessio omnium iurium non trahitur ad futura.
16 Opinio communis in decisiuis est tenenda ꝛ ab illa non est recedendum.
17 Possessio multum longissima causat bonam fidem.
18 Presumptiones due vni preferuntur.
19 Dotate filie quod parentibus non succedant masculis extantibus est etiam de iure diuino.
20 Dolus seu mala fides non presumitur ex leui cā etiam iniusta.
21 Trāsmitti nō pōt hr̄ditas non adita lz sit iure agnatiōis delata.

¶ Consilium.ccxj.

In nomine domini nostri Jesu xp̄i. ¶ † Videt̄ p̄ma facie dicēdum q̄ dictꝰ donatarius possit agere petitiōe hereditatis cōtra dictū franciscum possessorem dictorum bonorum pro rata tāgente dicte dn̄e paule donatricis. Que rata vr̄ esse tertia portio bonoꝝ dicti dn̄i busoni: nā dicta bona ꝛ eiꝰ hr̄ditas delata fuerūt quātuor filijs cū equalr̄ succedāt mares ꝛ femine in auꝛ.de hr̄ditatibꝰ que ab intesta.§.j.ꝛ auꝛ.in successiōe.C.de suis ꝛ legitimis.ꝛ.l. maximū vitiū.C.de liberis p̄teritis. Deinde cū decesserit busonꝰ nouellus filiꝰ dicti dn̄i busoni eiꝰ hr̄ditas delata fuit dicto Frācisco ne pote ex filio dicti dn̄i busoni ꝛ dicte dn̄e paule ꝛ dn̄e Frācisce pro virilibꝰ portionibꝰ cū equalr̄ succedant sorores ꝛ filij fr̄is in auꝛ. vt fratrum filij.in rubro ꝛ nigro ꝛ auꝛ.cessante.C.de legitimis heredibꝰ.vn̄ dicte dn̄e paule ꝯpetere videbat̄ ius petēdi p̄ dicta tertia pte ad se spectāte dcā bona aduersus dictū frāciscū in totū possidētē dcā bōa. Et idcirco cū ipsa donauerit oīa sua bōa ꝛ oīa sua iura p̄dcō donatario ꝛ ipa iura vt p̄supponit̄ cesserit dcō donatario: ꝛ vr̄ in ꝯtiā q̄ ipe donatariꝰ agere silr̄ possit ꝯ dictū frāciscū ꝛ maxie q2 instr̄is donationū solēt apponi cl'e q̄ donās cedit omē ius oēmqz actionē realē ꝛ p̄sonalē ꝛ ptātē agēdi ꝛ petendi ꝛ solet poni donatariꝰ i locū donātis de cuiꝰ cl'e effectu p̄ Ang.ꝛ doc.l. q̄ q̄dringēta.ff.ad treb.ꝛ iō vr̄ ex p̄dictis resultare q̄ dictꝰ donatarius habeat actionē ꝛ facultatē agēdi ꝛ petēdi dicta bona ꝛ hereditatem dicti domini busoni et etiam dicti busoni nouelli vt supra dictum est: nec videtur obstare id quod tāgitur in puncto q̄ non constat dictam paulam adiuisse dictam hereditatem busoni nouelli. Nā videtur q̄ ex quo ꝯpetebat sibi ius adeūdi ꝛ donauerit ꝛ cesserit oīa sua iura censeat̄ cessisse ēt illud ius adeūdi: q2 qui oīa dicit nihil excludit.xix.di.in ca.si romanoꝝ.ꝛ de le.iij.l. iulianus.et d maio.ꝛ obe.c.solite.ꝛ sic dictꝰ donatariꝰ possit adire. dicamus q̄ dicta dn̄a faciendo dictā donatiōe cēseat̄ ipsa adiuisse † put als cēsetur adiuisse legando in.l.si auia.C.d iure delibe.cū donatio videat̄ exparāda legato.arg.l.legatū el p̄mo.de le leg.ij. ꝛ.l.seruū filij.§.eū q chyrographū.cū ꝯcordātijs.de lega.j. † Nec ēt vr̄ obstare ipsi donatario cursꝰ tp̄is seu p̄scriptio: nā p̄scriptio statutaria nō ob.q2 loquit̄ in possidēte iusto titulo ꝛ bona fide: nā lz forte dictꝰ frāciscus hēat saltē in parte bonā fidē: tñ nō hz titulū p̄ rata spectāte ad dictā dn̄az paulā ꝛ successiue ad dictū donatariū. Cōstat eñ. q̄ quo ad bōa busoni nouelli nō hz titulū: nisi p̄ rata q̄ successit. Itē quo ad bōa dn̄i busoni ꝯtentꝰ possidebāt pꝰ busonū bn̄dictū p̄rem dicti frācisci videat̄ hēre titulū dictꝰ frāciscꝰ: q2 illa reperit in hr̄ditate busoni bn̄dicti sui p̄r̄is.ꝛ sic illa vr̄ tenere ꝛ tenuisse vt heres p̄r̄is.ꝛ sic videat̄ habuisse titulum p̄ herede causat' iustū titulū in materia p̄scriptiōis.vt.ff.p̄ herede p̄ totum: tñ cessat in hoc casu dictꝰ titulꝰ: q2 filius legitimus ꝛ naturalis nō emancipatus. † ꝛ sic suus non hz titulū p̄ herede in bonis inuētis in hr̄ditate paterna vt in.l.vnica.C.p̄ herede.ꝛ in.l.ij.ff.eo.ti.q2 nō cēset̄ hr̄ditas de nouo quesita: sed censet̄ dn̄ium ꝯtinuatū.ꝛ etiaz possessio vt.d.l.ij.ꝛ.l.iā suis.ff.de lib.ꝛ posth. † Nec ēt videt̄ obstare prescriptio de iure cōi.ꝛ p̄mo quo ad bona dicti busoni nouelli. Constat q2 non vēdicat sibi locū lōgi tp̄is p̄scriptio cū cesset titulꝰ p̄ p̄dicta ꝛ titulꝰ reqritur ad causandā illā p̄scriptionē.l. diutina. C.de lōgi tp̄is p̄scripti.cū sili. Nec pōt esse locꝰ p̄scriptiōi lōgissimi tp̄is ex quo dictꝰ busonꝰ nouellꝰ decessit iā sunt anni.xvj.ꝛ sic nō sunt elapsi.xxx.anni q requirunt̄ ad cāndam dictam longissimaz p̄scriptionē: silr̄ nō videtur qđ obstat p̄scriptio quo ad alia bona dicti dn̄i busoni. † nā silr̄ cessat p̄scriptio longi tp̄is eadē rōne: nec etiā videt̄ militare p̄scriptio longissimi tp̄is: q2 illa nō incipit currere iacēte hereditate.l.ea que.ꝛ ibi per doc.C.de tp̄ibus in integ. resti.ꝛ fortasse nō sunt elapsi.xxx.anni a tp̄e quo dicta dn̄a paula agnouit hereditatem dicti dn̄i busonis seu illi se immiscuit. † Preterea dictus busonus benedictus p̄sumitur habuisse notitia eius existentia ꝛ filiatione dicte paule arg.l.octaui.ff.vn̄ cognati.ꝛ.l.de tutela.C.de in inte.resti.minoꝝ. † Item presumitur habuisse notitiam bonā dicti dn̄i busoni ꝛ eius hereditatez p̄ quarta parte spectasse ad dictam dn̄am paulam: cuz sit ius multū vulgare qđ filij ꝛ filie succedūt p̄r̄i ꝛ qs p̄sumit̄ scire iura.l.ij.sacratissime.ꝛ.l.fi.C. de.ij.ꝛ.l.late culpe.ff.de verb.sig.ꝛ no.gl.in.c.si diligēti.de foro cōpe. † Et p̄pterea censetur habuisse malā fidem possidēdo ratā spectantem ad dictā dn̄am paulā.potiꝰ eñ presumit̄ mala fides quā iuris ignorantia vt vr̄ velle dicta gl.cū qua doc.ibi trāseunt.ꝛ facit optime tex.in regula qui ꝯ iura mercatur bonā fidez presumit̄ nō habere li.vj.ꝛ.l.quemadmodum.C.de agricolis ꝛ cēsi. li.xj.vn̄ non videtur qđ tp̄e dicti busoni curreret p̄scriptio per.c.fi.extra de p̄scrip.ꝛ.c.possess.male fidei.de reg.iur.in.vj.nec post eius mortem est elapsum tantum tempus qđ sufficiat ad lōgissimi temporis p̄scriptionem: merito ꝛc. † Nec etiam videtur obstare si dicatur qđ tempus ad immiscendum se hereditati paterne vr̄ esse.xxx.annoꝝ q2 aduersus ius adeundi prescribit̄ spacio.xxx.annoꝝ vt no.p̄ gl. ꝛ doc.in.l.13.C.de iure delib. Nā ad hoc rn̄det̄ q2 filius cui est delata hereditas p̄r̄na pōt vltra.xxx.annos vsqz ad.lx.acceptādo hereditatē paternaz illam consequi: nam potest succedere pluribus vijs suo patri ꝛ exclusus ab vna via per lapsum.xxx.annorum cōpetit sibi alia via a qua non excluditur nisi per cursum alioꝝ.xxx. annorum, put hoc tradit Bart.in quodam suo consi.incip.qdam habuit vxorem in ordine.xxxviij.secundum ordinem qui habetur perusie quem sequitur Bal.in.d.l.licet.ꝛ doctoꝛ.cum eo transeūt: vnde cum a tempore mortis dicti domini Busoni nō sint elapsi lx.anni videtur cessare dicta prescriptio ita quod non obstāte cursu quinquaginta annoꝝ videtur qđ dicta domina Paula potuerit se immiscere seu agnoscere hereditatem paternam: nec est omnino expeditum quod prescribatur aduersus ius immiscēdi: nec habemus text.qui bene illud probet ꝛ Salyc.late prosequēdo tenet quod non prescribitur.d.l.licet.ex quibus videtur remanere conclusio supra facta quod scilicet dictus donatarius ꝛ cessionarius possit agere aduersus dictum Franciscum ꝛ petere dicta bona p̄ dicta rata olim dicte domine Paule. † His tamen non ob.in contrarium arbitror fore iustitiam satis apertam: nam est aduertēdū quod non presupponitur quod dicta domina Paula vnquam se immiscuerit hereditati paterne ꝛ in puncto presupponitur qđ nūquam fuit cōsequuta aliqua bona paterna nec aliquid petijt. Itē presupponitur quod nūquam adiuit hereditatem dicti busoni nouelli. Item est aduertendum quod ius adeundi vel immiscēdi nō potest cedi nec per aliuz potest hereditas adiri.l.mulier.§.ex aliē.de iure dotium.ꝛ.l.paulus respondit per procuratorem.de acquiren.hered. † Quinimo nec restitutio hereditatis ex trebelliano potest per cessionarium vel procuratorem acceptari vt nota.gloss. quam doct.sequuntur in.l.apud iulianum.§.vtruz.ff.ad trebellia. ius ergo querendi hereditatem non potest cedi. † Et idcirco non potuit transferri in dictum donatarium ius immiscendi hereditati paterne nec ius adeundi hereditatem fraternam. Et propterea in dicta donatione non censetur venisse illud ius quod non poterat donari vel cedi.ꝛ si ius immiscendi vel adeundi non venit in donatione.ꝛ dicte hereditates non fuerant immixte vel adite restat quod nihil de dictis bonis dictarum hereditatuz venit in dicta donatiōe cum ipsa bona ante immixtionem vel aditionem nō forent quesita ipsi donatrici.ꝛ sic non potuerunt per eam donari vel transferri in donatarium.l.traditio.ff.de acquiren.rerū dominio.ꝛ.l.nemo plus iuris.ff.de regulis iuris.ꝛ.c.quod autem.extra de iure patro. † Nec ob.id quod dicebam quod donando cēseat̄ dn̄a paula immiscuisse.ꝛ adiuisse arg.d.l.si auia.quia respōdet̄ qđ si dicta paula donasset dictas hereditates vel bona dictoꝝ hr̄ditatū censeret̄.tūc se immiscuisse ꝛ adiuisse ad hoc vt donatio foret efficax: nā q vult vnum censet̄ velle oē id qđ est necessarium ad efficiendum

tacitam eius arg.l.ij.de iurisdi.oīm.iudi.z.l.ad rem mobilem.z.l. ad legatū.ff.de pcur.z.c.sane.extra de offi.deleg.z ista est rō.d.l.si aula.sed in casu nostro dicta dña paula nō donauit dictas heredi tates neqz bona hereditaria sed solum donauit oīa sua bona et iura.vñ cum pdicta bona hereditaria non essent tunc tpis sua nō veniūt in dicta donatione.Et ꝓpterea non erat necessaria immi- stio vel aditio ad hoc vt dicta donatio esset efficax quo ad ea q̄ do nabant z q̄ sub vbis donatiōis ꝯprehēdebant.Quibus vbis est standū cū de mēte aliter nō appareat.l.j.§.si is q naue.de exercito ria.z.l.non alr.de leg.iij.z.l.labeo.§.idem tubero.de supplectili le gata.z sic per hanc viā excluditur dictus donatari⁹ a dictis heredi tatib⁹ z a bonis dictaꝝ hrditatū:nisi ꝓbaret ꝙ dicta dña pau la añ factā dictā donationē se immiscuisset hrditati prne vel ad- iuisset hrditatē frnā.Nā tūc militarēt ea q̄ sunt supra adducta in

15 ꝯriū.†Est autē aduertēdū circa hrditatē dicti dñi busoni ꝙ cōis snīa doctoꝝ est in.d.l.sꝫ ꝙ aduersus ius immiscendi z aduersus ius adeūdi iam delatū pscribit spacio.xxx.annoꝝ a qua commu ni opinione nō est recedendū in decisiuis ꝑ no.per gl.in.l.omnis diffinitio.de reg.iur.z Bal.in.l.precibus.C.de impuberuꝫ.z doc. in.c.ne innitaris de ꝯstitutiōibus.z in.l.cum prolatis.de reg.iur. z in multis locis.z ꝓpterea si dicta dña paula stetit p.xxx.annos a die mortis sui pris ꝙ nō immiscuit se hrditati prne fuit exclusa a iure immiscēdi qd erat sibi delatum fm dictā cōem opinionē. Nec habet alios.xxx.annos in terminis nostris qz exclusa a iure succedendi tanꝙ filia nō defert sibi alia via ex quo erāt aliī filij q̄ succedebāt ex capite filioꝝ z existēte capite filioꝝ succedēte nō est locus alteri capiti successionis.d.auth.in successiōe.z in corpore vñ sumitur.z.d.auth.cessante.z.l.j.ff.si tab.testamēti nulle extabunt. Et ꝓpterea cessant ea q̄ no.Bar.in dicto ꝯsi.z Bal.z sequaces in d.l.sꝫ q̄ fundantur in ea rōne:qz filia potest succedere ex capite.qz filia z ex capite:qz agnata exclusa a primo capite z qz caput vñ agnati defertur excluso primo capite.Succedit z scdo demū post exclusionē a primo vt.l.j.§.sed videndum.ff.de successorio edicto. q̄ allegatur ꝑ Bar.ꝓ sua sententia.z ꝓpterea cū in casu nostro sup sint filij qui successerūt ꝑ primū caput portio delata dicte paule ip sa paula exclusa a primo capite nō deuoluitur in sequēs caput suc cessionis:sꝫ accrescit is q̄ successerūt ex primo capite:nā ius accre- scendi fortius est successorio edicto per ea q̄ habētur in.l.j.C.quā- do nō petentiū ptes.z tāgit in ꝓpriis terminis glo.in.d.§.sꝫ vidē- dū.nec hoc casu loquūtur Bar.z Bal.q nō aliud dicerēt in casu isto:sꝫ etiā in eorū terminis hoc est qñ nullus succederet ex capite liberorū illud dictū Bar.z Bal.z sequacium nō trāseat sine du- bio.Nā francisc⁹ de albergotis de aretio in quodā suo ꝯsilio inci- piēte pdicte rōnes sunt decore refert illud dictū Bar.z impugnat rōnibus satis vrgentibus non autē opus est in pñtiarū discutere an Bar.z bal.bñ loquātur in casu suo necne cum satis ꝙ eorū di

16 ctū non militat in casu nr̄o.†Pōt etiā dici ꝙ quo ad bona dicti dñi busoni dictus franciscus tueri se possit pscriptione longissimi tpis saltē.xl.annoꝝ ꝑ gñalitatē.l.oēs.C.de prescrip.xxx.vel.xl.an- noꝝ.ꝑ cuius.l.gñalia verba vr̄ posse dici ꝙ pscriptio.xl.annoꝝ cur rat etiā ꝯ hereditatem iacētem.z ad.d.l.ea q̄ facilis est rñsio.quia de alia pscriptione loquit nec habemus.l.que nos arctet ad limi tationē.d.l.oēs.in qua sunt plura vba vniuersalia z verboꝝ vl'iuꝫ natura est nihil excludere.c.solite de maio.z obe.z.l.iulianus de le. iij.z ca.si romanoꝝ.xix.dis.cum igitur ex puncto deprehendatur ꝙ dictus franciscus computato tpe quo possedit eius genitor pos sederit per annos circa quinquaginta videt ipsuꝫ prescripsisse:nā licet sit aliqua presumptio contra euꝫ ꝙ eius genitor fuerit in ma

17 la fide per ea que supra adduxi.†In ꝯriūm nihilominus videtur posse dici ꝙ propter possessionē adeo lōgissimā presumat fuisse in bona fide potiusꝙ in mala per ea que tradit Bar.z Bal.post eū in.l.ij.C.vñ vi.dicentes ꝙ vbi al's presumeretur mala fides ꝑ pos- sessionē.xxx.annorum tollitur illa psumptio adeo ꝙ psumit fuis- se in bona fide.vnde multofortius per possessionem quinquaginta annorum psumatur bona fides.attento maxime ꝙ lꝫ quis nō pre sumatur ignorare iura:tñ nec presumitur esse in dolo.l.quoties.§. qui dolo.ff.de pba.z.l.merito.ff.pro socio.z arg.l.omnimō.C.de inoffi.testō.z sic due psumptiōes videant ꝯcurrere ꝓ dicto frāci

18 sco z vna sola ꝯ eum.†Due autē psumptiōes vñr preferēde vni. arg.auth.ita.C.cōia de succes.z q̄ hñr in.l.diu⁹.ff.de psum.Et ma- xime qz multa potuerūt mouere dictū busonū bñdictū z busonuꝫ nouellū ad credendū dicta bona ptinere ad eos insolidū:puta qz crediderint ꝙ dicta paula z dcā frācisca recusauerint dictā heredi tatē put z sepe ꝯtingit ꝙ filie in vita parentū vel postea recusant hereditatē vel paciscūtur de non succedēdo cū parentibus vel fra

19 tribus:sic bona paterna vel materna ꝯueniāt ad masculos.†Itē potuerunt sibi persuadere ꝙ femine nupte maxime dotate nō suc cedant vna cum masculis:nā per totam fere Italiam sunt statu- ta hoc disponentia z vigore statutorum ita ꝯmuniter intacto ob seruatur z est mirū ꝙ etiā nō sit in territorio dictaꝝ partiū.z dato ꝙ ibi nō sit de facili potuerūt sibi psuadere ꝙ ita esset de iure com muni et municipali.Ex quo in aliis locis Italie ita cōmuniter ob

seruatur.z attēto quod etiaꝫ de iure diuino veteris testamēti hoc idem obseruabatur vt ꝓbatur nume.c.xxvij.z sic lꝫ iustinian⁹ re- putauerit maximum vitium pferre filios filiabus in successiōe pa rentum.Tamē ipse deus nullum vitium reputauit sed iustitie cō

20 sonuꝫ.†Et quelibet leuis causa etiam iniusta excusat a dolo z cō- sequenter a mala fide.l.igitur.ff.de liberali causa.z.l.sꝫ z si lege.§. scire.de peti.hrditatis.z no.gl.in.l.vnica.§.fi.ff.si quis ius dicenti non obtemperauerit.z in.l.satis ꝫ.ff.de in ius voca.z facit.l.j.§.j. de eo ꝑ quē factum est.vnde ex his non esset absonū tenere prescri ptionem predictam.xl.annorum prodesse dicto frācisco casu quo dictus donatarius alias foueret iustitiā:lꝫ hoc non firmēt nec fir mare oporteat ex quo supra conclusum est quod dictus donata- rius non habet aliquod ius petendi dicta bona sed bona ipsa per tinent ad dictum franciscū tanꝙ ad hrdem dicti domini busoni ex persona busoni bñdicti ei⁹ patris z ex psona busoni nouelli ei⁹ patrui cum dicta domina paula a successione dicti busoni nouelli

21 sit exclusa morte.†Attento quod hereditas non adita non trans mittitur.l.vnica.§.in nouissimo.C.de caducis tol.z.l.quoniaꝫ so- rorem.C.de iure delibe.z.l.ij.C.ad orficianum.z similiter sit exclu- sa ab hereditate z bonis dicti domini busoni per lapsum tēporis. z si nō fuisset exclusa ab hereditatib⁹ predictoꝝ:sed illas trāsmisis set ꝑfecto illas nō trāsmisisset in dictū donatariū qui est extrane⁹. sed trāsmitteret in eius heredem in quem delata esset hereditas ip sius paule.z sic in proximiorem consanguineum prout est dictus frāciscus qui in succedendo succedit loco pris.z sic tanꝙ frater de functe per auth.cessante.C.de legitimis here.z in corpore vt fratrū filij in rubro z nigro.Et per hoc etiaꝫ posset euitari illud quod su pra dicebatur post Bar.z Bal.qd filia pōt succedere pri vsqz ad xl.annos:naꝫ presupposito quod potuisset succedere:tñ moriēdo fuit priuata facultate succedendi cum ex secundo capite non succe dat vt sua heres nec vt filia:sed velut agnata z hereditas iure agnatiōis delata nō adita non transmittitur.d.§.in nouissimo.et d.l.quoniam sororem.Et dato quod transmisisset illam trāsmisis- set in dictū franciscum.vnde illud dictum Bar.z Bal.non iuuat dictum donatarium per predicta.Ex quibus recte intuēti appa- rēt sublata omnia adducta in contrariū.nec est de fructib⁹ hesitā dum.ex quo conclusum est quod ipsa bona non pertinēt ad dona tarium sed ad franciscum.

Laus deo.

¶Summarium super consilio.ccxij.

1 ¶Executio instrumenti an impediatur si debitor vult cedere bonis viso tñ instrumento iurato vbi statuto prohibetur opponi contra instrumentum.idem si obijciatur solutio vl' falsitas seu pa ctum de non petēdo.per totum consi.

2 Cessionis exceptio non obijciatur contra instrumentum.

3 Solutionis exceptio an impediat executionem instrumenti.

4 Pactum de nō petendo tollit naturalem obligationem z eludit ciuilem precedentes ipsum pactum.

5 Exceptio declarat regulam z confirmat in nō exceptuatis.

6 Pactum seu iuramentum dicitur quod nō seruari non potest sine dispendio salutis eterne.

¶Consilium.ccxij.

Repetito diuino numi- ne.†Placet mihi decisio in hac consultatiōe fa cta ꝑ excellētissimū legū doctorē dominuꝫ Mu- naldum dominum cōsulentem patrem z domi- nū meū.Est eniꝫ elegātissime fundata iuribus ra tionibus z autoritatibus per suā.decil.Adeo qd ego de sola sub- scriptione requisitus possem sicco pede condescēdere ad compro- bationem prefate decisionis.cū sit eleganter discussa z suffulta o- ptimis mediis:Tamē ne videar parum premeditate z re ipsa nō diligenter ruminata sigillum apposuisse aliqua subdam premittē do primo quod intentio rescribentis non est rescribere contra ius quod demonstratur non solum ex mediis deductis per dñm cōsu- lentem(que in iure notissima sunt) quod vrgent z concludūt.Sꝫ etiam ex verbis ipsarum literarum in fine ibi ne cum debitor ipse solutus sit sua obligatione z c.Per que verba apparet quod ipe re scribens presupponebat debitorem principalem propter suam ces sionem bonorum fore solutum sua obligatione z subsequenter re- scripsit tanquam pro liberato a sua obligatione. Si itaque cessio bonorum non releuat nec iuuat ipsum cedentem bonis non preiu dicant dicto creditori dicte litere:quia non videtur fuisse intentio rescribentis dicto casu rescribere attentis dictis verbis: cū ex seqn tibus precedentia declarentur.lege si seruus plurium.§.fina.de le ga.j.z.l.heredes palam.§.sed si notam.de testamētis.z.l.si legato rum.de leg.ij.cum simi.Et saltem si cessio bonorum de iure nō ha beret releuare cedentem saltem ex hoc redduntur dicte litere subre ptitie cum fuerit tacitum istud quod verisimiliter mouisset rescri- bentem ad non rescribendum prout rescripsit vel saltem reddidis- set ipsum difficilem ad rescribendum quod sufficit ad reddenduꝫ rescriptū subreptitium vt est tex.sig.in.c.postulasti.in fi.ibi nō de

leui scribimus de rescript. ⁊ subreptio reddit nullas ipso iure lr̄as gratiosas. c. ad audientiam. el scdo. ⁊ ibi docto. concordāt. eo. titu. Solum est itaqz videndum an cessio bonorū facta ꝑ dictū sanū releuet eū adeo ꝙ ipse sit tutus bn̄ficio cessiōis ⁊ ꝑfecto dn̄s ↄsulēs pluribus mediis deducit dictā cessionē nō iuuare potissime duo. vnum. s. qr statutū ꝓuidet super executione instrumētorū q̄ habēt guarentigiam ꝓuidens quod nō possit opponi nisi talis ⁊ talis exceptio. Circa qd̄ mediū instari pōt qr verba dicti statuti disponunt quod ↄ̄ instr̄m nequeat opponi nisi talis ⁊ talis exceptio nō autem dicit ꝙ contra executionem instrumenti exceptiōes opponi nequeant. 2 † Constat autē ꝙ exceptio hmōi cessionis nō obiicit̄ ↄtra instrumentū iuxta no. ꝑ Bar. in. l. j. §. patrui. ff. quod vi aut clam. ⁊ canonistarum in. c. item cū quis. de resti. spo. ⁊ ī ꝓpriis terminis tradit Bar. in. l. cū filius. ff. ꝙ cum eo specifice dicens ꝙ si statutum ꝓhibet exceptiones opponi cōtra instrumentū poterit nihilominus opponi exceptio cessionis bonorū. Secus si statutū prohibet opponi exceptionē ↄ̄ instrumēti executionez. Nam hec exceptio obiicitur ↄ̄ executionē non contra instrumētum vt de se constat. ⁊ facit optime tex. ibi: cū igitur statutum dicat ꝙ nō opponātur exceptiones ↄ̄ instr̄m merito nō impediat opponi hāc exceptionem s̄m dictam theoricā Bar. sed ad hoc rn̄deri pōt ꝙ dicta theorica est vera alio non apparēte: sed in casu nostro satis vr̄ aliud apparere ex tenore dicti statuti. Premittitur enī in ipso statuto ꝙ qn̄ apparet publicum instr̄m cū guarentigia vel sine teneat̄ iudex ad petitionem creditoris capi ⁊ detineri facere ī palatio et in carcerib⁹ debitorē obligatū ⁊ non relaxetur donec creditori fuerit integre solutum ⁊ satisfactū. ⁊ postea subiūgit̄ ꝙ contra instr̄a guarentigiata nulla possit opponi exceptio nisi dūtaxat falsitatis vel solutionis ⁊ pacti tp̄alis vel ꝑpetui de nō petendo vel agendo. 3 † Cōstat aūt ꝙ exceptio solutionis nō aduersatur instr̄o: nā stāte veritate iustitia ⁊ validitate īstrumēti pōt solui debitū: ⁊ cōsequēter competere potest post solutionē exceptio solutionis: quinimo solutionis exceptio presupponit debitū precessisse cum solutio presupponat vinculum ⁊ ligamē obligatiōis a qua soluatur soluens. arg. l. decem. de verb. ob. ⁊ l. non pōt videri desinere. de reg. iu. ⁊ instit. quibus mo. soluitur obligatio. in princ. maxime iuncto rubro simil'r ⁊ pactum de nō petendo nō aduersatur 4 instr̄o. † Naz stante veritate ⁊ efficacia instrumēti pōt fieri pactū de nō petendo vt de se constat. Quinimo pactum de non petēdo solet interponi qn̄ verum debitū precedit: nam solet tollere naturalem obligationem ⁊ elidere ciuilem precedētes ipsum pactū ꝓut hec habentur in. l. si vnus. §. pactus ne peteret. ff. de pac. Exceptio autem falsitatis pōt respicere instr̄m si dicat̄ falsum instr̄m. Item pōt non respicere instr̄m si dicatur instr̄m verum. Tn̄ dicatur falsitatem fuisse commissam circa debitum in instr̄o cōtentuz. Prout al's pōt esse instrumentū simulatū ⁊ pōt esse instrumentuz verum ⁊ debitū simulatū. Primo casu exceptio simulationis opponitur ↄ̄ instrumentum. Secūdo casu non opponitur ↄ̄ instrumentum prout no. Bar. in. d. l. j. §. parui. ꝙ vi aut clam. ⁊ doc. in d. c. Itē cum quis. cum itaqz dicte exceptiones permisse in statuto saltem due ex tribus nō opponant̄ ↄ̄ instrumētum: sed ↄtra instrumenti executionē vt de se est notissimum patet ꝙ mēs statuētium est denegare exceptiones que non opponuntur proprie contra instrumentum: sed cōtra executionem instrumēti al's exceptio statuti esset inepte posita: cum nō comprehēderet̄ sub regula ꝓut ↄprehendi dz prout habet̄ in rubrica de reg. iur. in. vj. ⁊ ī. l. j. ff. eo. 5 ti. † Et ideo exceptio declarat regulam. l. nam qd̄ liquide. §. fi. d̄ penu. leg. ⁊ ↄfirmat in nō exceptuatis vt habetur in. l. j. C. de cōdi. inde. vt ergo sit bona limitatio regule oportet intelligere ꝟba regule late ⁊ improprie ꝙ dicatur contra instrumentum opponi id qd̄ opponitur contra effectum instrumenti prout est executio instrumenti: ⁊ ista fuit mens statuentium que mens preualet verbis per iura vulgaria. Que quidem mens apparet ex premissis. ⁊ etiā apparet ex prin. statuti qd̄ loquitur de ipsa executiōe instrumenti. ⁊ non tractat aliter de ipso instrumento nisi respectu executionis. Ideo remouēdo postea exceptiōes. videtur habuisse respectū ad exceptiones impediētes ipsam executionem: cum ex precedētibus sequētia declarent̄. d. l. si seruus pluriū. §. fi. ⁊ d. §. sed si notā cum similibus. Ex quibus pz ꝙ theorica Bar. in. d. l. cum filius. ⁊ do. in. d. §. parui. ⁊ in. d. c. Item cum quis iuuat creditorem ꝙ nō obstet exceptio cessionis bonoꝝ. Ad idem verba predicta dicti statuti dant formaz qd̄ debitor capiat̄ ⁊ nō relaxet̄ donec satisfaciat ⁊ vbi viget simile statutum dicit Ange. in. l. alia. §. eleganter. ff. solu. ma. ꝙ nō pōt opponi exceptio cessiōis bonoꝝ: qd̄ dictū si est verum decidit casum nostrū ex q̄bus pz ꝙ primū fundamentū dn̄i 6 cōsulentis est bonum ⁊ optimū. † Aliud autem fundamētū de iuramēto simil'r videtur subsistere cum per pactum renunciatum sit omni auxilio ⁊ beneficio. ⁊ per consequens in generalitate verborū comprehenditur istud. ⁊ iuramentum validat generaliter pacta q̄ possunt seruari sine dispendio salutis eterne. c. cū cōtigat. cū simili. ergo cum istud sit huiusmodi ⁊c. Nec enim pōt dici qd̄ nutriuit peccatū seu sit ↄ̄ bonos mores maxime de iure canonico cū de iure canonico illud dicatur esse contra bonos mores quod non potest seruari sine dispendio salutis eterne: vt probatur coniungēdo. d. c. cum contingat. ⁊ cōcordantie cum. c. non est obligatoriū. de reg. iur. in. vj. Et hanc theoricam tradit Bal. in. l. pactū qd̄ dotali. xix. q. ⁊ clarius in. l. pacta q̄ contra. C. de pactis. vbi idē tenet Pau. de cast. qd̄ ⁊ tenuit idez Bal. in. l. si quis inquilinos. §. fi. de lega. i. ⁊ idem ibi Imol. dicens canonistas ita tenere. Ex quibus iunctis dictis domini consulentis idem concludo ⁊c.

Laus deo.

¶ Summarium super consilio. ccxiij.

1 ☞ Alienatio si sit prohibita statuto in forēsem an prohibeatur successio ab intestato. per totum consi.

2 Urbis appellatione non veniunt illi q̄ sunt extra muros ⁊ sic statuto non ligantur.

3 Rubrica per nigrum non restringitur sed extra nigruz per verba rubri ampliatur.

4 Succedens ab intestato censetur ex defuncti volūtate succedere si teneat primum locum defuncti via tn̄ fictionis. nu. 11.

5 Consanguineus ex vtroqz parente prefertur vterino in successiōe fratris consanguinei ex vtroqz parente.

6 Successio ab intestato censetur etiam prohibita per alienationē prohibitā in certam personam per statutum aut testatorez ⁊ quomodo succedāt inter fratres siue sint cōsanguinei seu vterini alȷ̄ viuentes ab intestato. nu. seq.

7 Consanguinei ⁊ vterini quomodo inter se succedāt siue vigore statuti vnus excludat alium siue non. nu. seq.

8 Transuersales quō succedāt secundum gradus prerogatiuaz an in capita vel in stirpes. nu. seq.

9 Hereditatem non agnitam transuersales non transmittunt.

10 Succedentes ab intestato dicuntur legitimi heredes quādo succedunt ex. l. xij. tab.

11 Statutum loquens de vltima volūtate debet intelligi de vera nō autem ficta.

¶ Consilium. ccxiij.

IN nomine dn̄i nostri iesu Christi. 1 † Circa primum consultationis articulum videtur prima fronte dicendum quod dictus Joannes marinus frater vterinus non succedat in aliqua parte dicto Anselmo. Nam lz absqz dubio integra hereditas ad eū de iure communi peruenire debeat: quia proximior in gradu vt probatur in auť. cessante §. post fratres. alias auť. post fratres ex vtroqz parēte. C. de legitimis hered. in corpore de heredi. ab intestato. in. §. reliquum est. Tamen de iure municipali videtur in totum exclusus ex quo presupponitur in puncto quod ipse non est subiectus iurisdictiōi temporali vel dominio ciuitatis Firmane: nec subit onera dicte ciuitatis nec comitatus eiusdem nec est continuus habitator dicte ciuitatis vel comitatus nec vnquā fuit. Et ꝓpterea videtur in eo militare lex municipalis. sub rubrica de possessiōib⁹ ciuium rerum stabiliū non alienandis vel transferendis in nō subiectos. Que lex municipalis tam in rubro quaz in nigro prohibet bona immobilia ciuium transferri in non subiectos sine licētia dominorum prioruz. Que presupponitur nō interuenisse in casu nostro: ⁊ statutum procedit vlterius annullando alienationez: ideo cum omnia videantur concurrere in casu nostro si dictus Joānes marinus succederet: quia bona anselmi de castro moliani comitatus firmi transferentur in non subiectum nec subeūtem onera nec continuum habitatorem dicte ciuitatis Firmane: nec interuenit licentia requisita in statuto. ideo. d. l. municipalis videtur quod vēdicet sibi locuz. Nec ob. si dicatur: rubrica loquitur de bonis ciuiū 2 ⁊ dictus anselmus presupponitur de comitatu. † Nā verbum illd̄ ciuium in rubrica ponitur ad differentiam forensium nō ad differentiam comitatiuorum. vt patet ex verbis nigri que generaliter militant tam in ciuibus quaz in comitatiuis per que declarat̄ ipa rubrica. iuncta. l. qui ex vico. ⁊ quod ibi habetur. ff. ad munici. ⁊ ꝑ Bar. in. l. j. de captiuis ⁊ postlimi. reuersis. ⁊ in. l. vrbis. ff. de ver. signi. ⁊ satis est ꝙ nigrum generaliter disponit in oibus. ⁊ sepe ↄtingat quod nigrum sit generalius rubro ⁊ generalitas nigri attēdi 3 tur iuxta not. in auť. de incestis nup. §. j. in verbo illicitas. † Nec ēt videtur obstare qd̄ statutum loquitur d̄ ↄ̄ctibus ⁊ vltimis volūtatibus. ⁊ per ↄn̄s non videt̄ trahendū ad successiōem ab intestato. quia vr̄ posse rn̄deri tripliciter. Primo quod statutū loquit̄ in rubrica generaliter ⁊ indefinite. vn̄ vidētur general'r intelligēda. ar. l. j. §. gn̄aliter. de leg. ꝑstā. Cū indefinita equipolleat vniuersali. l. si pluribus. de leg. iij. ⁊ c. qr circa. de priuile. ⁊ ca. si romanoꝝ. xix. dil. Presertim cum verba rubrice videātur dispositiua adeo qd̄ vidētur posse vt tex. allegari per nota. per tex. ⁊ doct. in rubrica ne fide iusso. do. dentur per Imo. in rubrica de verb. obli. ⁊ per doc. in proemio sexti in verbo titulis. Et in spē qn̄ verba rubri sunt generalia verba nigri sunt spālia qd̄ standū sit generalitati rubrice nec rubrica

brica per nigrum restringatur: sed e contra nigrum per verba rubri extendatur et amplietur est glo. in l. j. de capitatione ciuium censibus eximenda. C. li. xj. put. d. l. pro notabili et singulari allegat et sequitur Potanus in suis singularibus: sed est gl. similis et forte melius probans in auth. noue cōstitutiones. §. sancimus el secūdo. sup verbo huiusmodi lex. col. v. Quas gl. saltem veras arbitror eo casu quo loquuntur pro verba que videntur dispositiua, put cōtingit in terminis dictorum iurium. et in terminis nostris. Preterea et secūdo verba nigri possunt dici generalia cum prohibeat quoquomodo alienare vel quoquomodo trāsferre. Que verba necdum generalia: sed vniuersalia sunt: maxime illa verba quoquomodo transferre. Quinimo et verbū alienare trahitur ad successionem ab intestato. ita quod prohibitus in aliquē alienare cēsetur prohibitus etiā in illum transferre per successionem ab intestato. arg. l. si ita qs. §. ea lege de verb. ob. et no. doct. ibi. et in l. peto. §. fratre. de lega. ij. et in l. codicillis. §. matre vbi optimus tex. et. ti. † Preterea tenēs primū locū ab intestato succedendo ab intestato cēsetur succedere ex volūtate defuncti. l. si quis cum nullum. et l. conficiūtur. ff. de iure codi. et ideo vr posse dici quod habeat ex vltima volūtate defuncti. Et hoc respectu videntur militare verba dicti statuti loquētia de qualibet vltima volūtate: maxime cum tex. in. d. §. matre. videatur probare quod is cui mādatur ne relinquat suis fratribus censetur venire contra mādatum si permittit eos ab intestato succedere. † Secūdo quod saltem non in totū succedat sed circūscripta dispositione dicti statuti. s. ponderati succedat vna cum fratribus consobrinis vigore alterius iure municipalis sub rubrica de successionibus ab intestato quod videtur pariter inuitare fratrē vterinū et fratres consobrinos ex linea paterna: nam disponit quod si mater et frater vterinus cōcurrit equaliter ab intestato succedant et filr disponit quod si concurrit mr et frater consobrinus masculus ex linea paterna. et sic pariter videtur et statuto inuitati et dilecti cū statutū illud in pluribus sui ptibus multū faueat agnatis masculis et inter cetera fratres cōsobrinos masculos ex agnatiōe, paterna admittit vna cum sorore carnali ex vtroque parente: que tū soror carnalis ex vtroque parente de iure cōi pfertur fratri vterino. vt. d. auth. cessante. et in auth. itaque. C. cōmunia de successio. et de iure municipali pariter in bonis nō maternis succedunt: ideo videntur dicti fratres cōsobrini ex latere paterno attinētes et sic agnati concurrere in successiōe cum dicto fratre vterino cum appareant pariter a statuto dilecti et insuper vincunt ipte matrē. et ei pferuntur et mater in pte vincit fratrem vterinū: vn dicti fratres cōsobrini videntur pro pte excludere dictū fratrē vterinū per illā regulam si vinco vincentem te ergo vinco te. l. de accessionibus. ff. de diuersis et tpa. prescrip. cum concor. iuncta. alia regula dictās quod idē iuris est de toto quo ad totū quod de pte quo ad ptē. l. que de tota. ff. de rei ven. et c. pastoralis versi. si quis cū totum de offi. deleg. et l. quod scit. ff. de vsu. † His tū non ob. in contrarium arbitror interpide cōcludendum fore. s. dictū Joānem marinum insolidū succedere cū constet habere per le ius cōe clarum et indubitatū vt. s. deduxi. quod ius cōe nō reperitur in hac pte correctū vt. j. deducā. ergo seruādū est quia quod mutatur quia stare prohibetur dicit tex. in. l. sancimus. C. de testamentis legū correctiones sint pro posse euitāde. l. precipimus in fi. cum ibi no. C. de appel. et c. cum expediat. de ele. in. vj. et in regula que a iure communi exorbitant. eo. lib. et in. l. ius singulare. et in. l. quod vero cōtra. ff. de. ll. Nec ob. adducta in contrarium: nam primo non obstat dictū statutū de bonis ciuium nō trāsferendis etc. quia illud statutū nō trahitur ad successionem ab intestato: nam qn prohibetur alienatio vel trāslatio in certum genus personarum illa prohibitio non trahitur ad successionem ab intestato vt lege. cum pater. §. cum inter. de lega. ij. et vt. l. pater. §. iulius agrippa. de legatis. iij. et notat glossa in. l. peto. §. fratre de legat. ij. prout notat Bart. post Jacobum de are. et Dy. ibi. et in. d. §. ea lege. et ibi Jmo. trahētes spāliter. et in termins ad huiusmodi statutū, prohibens quod nullus possit alienare rē alicui non a librato: nā volunt expresse per dictam regulam quod dictum statutum nō trahatur ad successionem ab intestato: lz trahatur ad successionem ex testamēto sm eos: lz gl. in. l. i. C. nō licere metro. habi. lib. xj. velit quod etiā possit ex testō et nō bn sm eos faciētes drīam inter successionē ex testamento et ab intestato. et ang. ibi idē tenens vt refert Jmo. allegat contra illam glo. aliam gloss. in. l. non queadmodū. C. de agricolis et cēsitis. lib. xi. L3 Jmo cogatur illam gl. saluare in casu suo sed non refert quo ad terminos nrōs: vn verba dicti statuti presupposito et quod generaliter essent intelligēda nihilominus nō traherent ad huiusmodi successionē ab intestato. multo fortius idē dicēdum est attento quod statuētes videntur se declarare: nā in primo rnso videntur loq de alienatione et translatione inter viuos maxime per illa verba. et si secus factum fuerit alienatio vel contractus sit etc. cum dictio vel posita inter genus et speciem soleat poni pro id est. l. vbi pactū. vel transactio. cum ibi no. C. de transac. facit rubri. si ager vecti. vel emphy. peta. cum sua glo. Preterea verba videntur pprie verificari in actu inter viuos: nam viuēs videtur pprie alienare et in aliū trāsferre: cū mortuus nihil habeat attento quod mors omnia soluit. in auth. de nup. §. deinceps. nec mortuus alicuius est status vel conditionis cum non existat in rerum natura nec qualitas stare potest sine subiecto. l. eius qui in puinciam. circa fi. ff. si cer. pe. et l. ij. ff. de vsufru. et l. adeo. ff. quod si toto. ff. de acq. re. dominio. Et tamen statutum loquitur quod nulla persona cuiuscunque status vel conditionis existat. et sic presupponit personam existere: quod non verificatur in defuncto. et idcirco si quis vellet tenaciter verbis inherere posset etiam verbis tenaciter inherendo respondere vt dixi. de mente enim satis constat quod in principio voluerūt statuētes loqui de vera et propria alienatione inter viuos et deinde descendere ad vltimam volūtatem cum copula et: sui natura ponatur inter diuersa vt no. per glo. in rubrica de iur. et facti igno. et cum statuētes specifice exprimant de contractibus et vltimis volūtatibus pluries de vltima voluntate statuentes satis aperte datur intelligi quod noluerūt intelligere de successione intestati quā si voluissent comprehēdi expressissent: put toties expsserunt de vltima voluntate. argu. c. ad audientiam. de deci. et l. si seruum. §. non dixit pretor. ff. de acquiren. heredi. Maxime eum negari nequeat quod proprie loquēdo succedens ab intestato non alienet ipse nec in alium transfert: et dictum statutum tanquam nimium rigorosum est stricte interpretādum saltem cum sit cōtra iuris regulas iurta. l. in re mandata. C. man. et est bonus tex. contra huiusmodi statutum in. l. dudum. C. de cōtrahē. emp. ibi lz quia grauis hec videtur iniuria que inanis honestatis colore velatur vt homines facere aliquid cogātur inuiti superiori. l. cassata vnusquisque suo arbitratu querere vel probare possit emptorem. Preterea statutum istud est penale iniūgens penam cōfiscationis bonorum: ideo etiam hoc respectu est stricte interpretādum per regulam iuris. in penis in. vj. et l. si preses. et l. interpretatione. ff. de pe. in. c. statutum de ele. in. vj. cum si. Non ob. igitur quod verba rubrice sunt generalia. Nam dicta generalitas nō est trahenda ad successiōem ab intestato attēto maxime quod statutum est penale et non multum rationabile: nec verba proprie et stricte loquendo ad eum casum non trahuntur. et sic non ob. glo. d. l. j. de capitatione ciuium censi. eximen. et. d. §. sancimus: licet etiam ad illas glo. posset alias responderi. sed non curo cum precedēs responsio sit clara. † Nec etiam ob. aliud statutum: nam si recte aduertatur negandum est quod statuentes pariter dilexerint fratres cōsobrinos ex latere patris qui patrueles de iure proprie nūcupantur fratri vterino: quod patet quia si mille fratres consobrini cum matre concurrerent omnes duntaxat vnam haberēt dimidiam et mater alteram cum statutum in hoc satis clare loquatur: et tamē si plures fratres vterini cum matre concurrentes succederent in viriles. Nam statutum disponit quod frater vterinus succedat equaliter cū matre nō concedēdo matri dimidiā vel aliam certam portionem: vn si essent duo fratres vterini quilibet posset dicere matri ego frater vterinus equaliter habeo tecū succedere cū statutum loquatur in singulari in fratre vterino et in me verba verificantur nec a verbis est recedēdum. l. nō aliter de leg. iij. et l. j. §. si is qui nauem. de exerci. cū si. Preterea quādo cōcurrit frater vterinus cum sorore vtrinque cōiuncta statutum magis honorat fratrē et vterinū quā sororē vtrinque coniunctā: qm frem vterinū insolidum vocat ad bona materna et in aliūde quesitis pariter inuitat sorores et fratres vterinos quod quilibet succedit in virili: sed qn sorores concurrūt cū fratribus consobrinis ex latere prno coniunctis: soror magis honoratur a statuto. Nam sorores in capita succedunt. Dicti aūt fratres cōsobrini succedunt in stirpes: put statutum expresse loquitur: adeo quod si essent due sorores carnales et quinque fratres consobrini ex eadem stirpe hereditas diuideretur in tres partes. vnam haberēt illi. v. fratres consobrini aliud haberēt dicte due sorores. et sic sorores pauciores numero duplum haberēt quā illi fratres cōsobrini plares numero. Ex quibus euidēter ostēditur quod nō pcedit illud arg. contrariū fundatū in eo quod fratres consobrini a statuto sunt pariter dilecti: prout frater vterinus: quia deficit fundamentum per pdicta. Nec etiam ob. aliud arg. si vinco vincētem te etc. iuncto arg. quod idem iur. est de toto ad ptem. nā pmo rndetur quod negari pōt dictos consobrinos vincere matrē in ea parte in qua mr vincit vterinū. nā fres consobrini ex cēsura legis municipalis vincūt matrē in dimidia. Alia enim dimidia remanet penes matrē: ipsa aūt mater concurrēdo cum fratre vterino nō succedit nisi in dimidia in qua non superatur a fribus consobrinis. et propterea fratres cōsobrini superant matrem in ea parte in qua superatur mater a fratre vterino: vnde ambo vincūt matrem in eadem parte. et quandoque vterinus vincit matrē in plus quā fratres consobrini vt. s. deductū est. et sic arg. penitus ruit. preterea dictum arg. nō semper procedit: quādo. enim aliqs separatur ab alio iure quodam speciali puta per huiusmodi statuta. Jta demum separatur et excluditur si ille cuius fauore statutum excludit admittitur ad successionē: si vero ille talis qui a statuto inuitatur et pp quem alius excluditur nō succedit vt quia de iur. ab alio excluditur: tūc nō habet locum exclusio facta iure exorbitanti statutario: prout est theorica Bar. et Ang. in. l. j. §. filium. ff. de bo. pos. contratabu. Ubi bart. dicit quod stāte statuto quod frater masculus excludat sororem si cōcurrunt mr frater consanguineus et soror vtrinque ciūcta succedūt dūtaxat mater et soror: quia mr de iure cōi excludit fratrē consanguineum per auth. defuncto. C. ad tertu. et propterea statutū excludēs sororē nō vendicat sibi locū: quia cessat cā exclusiōis. Prout et probatur in

l.ij.§.si sit agnatis.ff.ad tertul.vbi agnatus defuncti excludit patrem naturalem in adoptiua familia constitutũ. Item mr̃ de iur̃ communi excludit agnatum. Itē pr̃ naturalis excludit mr̃em si ꝯcurrũt agnatus pr̃ naturalis in adoptiua familia existẽs ⁊ mater: dicit tex. ꝙ mr̃ admittit̃ qm̃ patrẽ agnatꝰ excludit. ⁊ in.§.si sit cõsanguinea immediate sequenti dedicitur qꝺ si cõcurrũt soror cõsanguinea mr̃ ⁊ pater adoptatꝰ: si ꝯsanguinea repudiat pater admittit̃ exclusa matre. Si vero cõsanguinea adit hereditatẽ patre excluso admittit̃ mater vna cũ cõsanguinea sorore. vt est ibi tex. ⁊ sic nõ admittit̃ illud arg. si vinco vincẽtẽ te ergo vinco te: qꝛ agnatꝰ vincit patrem ⁊ pater vincit matrẽ: ⁊ tñ agnatus non vincit matrem: sed a matre vincit̃. itē cõsanguinea soror vincit patrẽ insolidum ⁊ pater vincit matrẽ: ⁊ tñ consanguinea soror nõ vincit matrem insolidum: sed vna simul succedũt. Ad idem põt induci tex. in.§.frater. versi. sed si fuerant insti.e.ti. ⁊ est gl. in eo.ti.in.§.pater. que dicit ꝙ illa regula si vinco vincentem te non hꝫ locum in similibus terminis adducẽdo.l.equissimum.§.j.ff.eo.tit. ⁊ plura similia facit etiã tex.in.l.si quis vel si qua.C.ad tertu. ⁊ in.c.autoritate.in fi.de cõces.p̃ben.li.vj.vbi adducitur decisio.d.§.si sit agnatus.lꝫ.d.l.equissimum. ⁊ etiaꝫ.d.§.si sit agnatus possint adduci in contrarium: qꝛ mater excludit patrẽ: eo qꝛ excludit agnatũ: vnde dicit patri ego vinco agnatũ qui vincit te ergo te vinco. Propterea dicit tex.in.d.c.autoritate mater patri nõ ex semetipsa: sꝫ agnati persona in successione hmõi antefert̃. Itē in.d.l.equissimũ vbi auus manumissor prefertur patri qui pater p̃fertur matri. ꝓpterea dictus auus prefertur matri: qꝛ vincit patrem vincẽtem matrẽ licet alias vinceret̃ a matre. Ideo pro euitanda hac cõtrarietate Bar.in dicto.§.filium distĩguit qꝺ aut ille qui vigore statuti aliũ excludit: excludit intrando in locũ exclusi ⁊ tunc excludit omnes qui ab illo excluso excluduntur: aut ipse excludẽs nõ intrat in locum exclusi: sed simpliciter excludit. ⁊ tunc nõ excludit eos qui ab excluso excludũtur ⁊ propter dictam theoricam dicit quod auus manumissor in terminis.d.l.eqssimum excludit matreꝫ: qꝛ intrat in locum patris qui matrem excludebat. ⁊ in.d.§.si sit agnatꝰ nõ excludit matrem: lꝫ excludat patreꝫ excludentem matrem: qꝛ ipse agnatus excludendo patrem non succedit in eius locum: ideo nõ excludit matrẽ cui prefertur pater. ⁊ lꝫ non al'r probet quod in.d.l.equissimum manumissor succedat in locuꝫ patris. ⁊ in.d.§.si sit agnatus.ipse agnatus nõ succedat in locũ aui: tamẽ ea forte rõne mouetur: qꝛ auus ⁊ pater sunt eodem genere cõiunctionis cõiuncti: qꝛ parẽtes ex recta eadẽ linea. ⁊ sic eodẽ iure ad successionẽ inuitant̃ merito de facili vnus intrat locum alterius: sed agnatꝰ et pater nõ sunt ita ꝯiuncti. ⁊ diuerso iure succedunt: agnatꝰ eñ est trãsuersalis ⁊ pater ascẽdẽs. Ideo nõ decet ita ꝙ vnꝰ vt ita dixerim diuerse secte intret locũ alteriꝰ: q̃ omnia induci pñt ad terminos nostros. nã fratres ꝯsobrini excludẽtes matrẽ a dimidia non excludunt intrãdo locũ matris: qꝛ statutũ id nõ dicit ⁊ nullibi reperit̃ ꝙ trãsuersalis intret locũ ascẽdẽtis: merito lꝫ ꝯsobrini excludant matrẽ in p̃te: nõ ꝓpterea excluderent fratrem vterinũ etiam in ea p̃te: ĩ qua vinceretur a matre attẽta supradicta theorica. preterea disceptatio que hr̃ in.d.l.eqssimum. ⁊.§.si sit agnatꝰ ⁊ sequẽti militat qñ ꝯcurrunt persona excludẽs ⁊ persona exclusa qua ꝑsona exclusa mediante deuenitur ad exclusionem alterius. Nõ autem ꝓcedit qñ persona exclusa nõ est in medio. p̃tꝫ qꝛ in.d.§.si sit agnatus si ꝯcurrerẽt solꝰ ille pater ⁊ mater sine dubio pater excluderet matrẽ: nec posset mater dicere ego vinco agnatũ q vincit te vt ꝓbat̃ in.§.obijcit̃.eadẽ.l. ⁊ clarius in.d.§.si sit consanguinea. ⁊ satis hoc ꝓbat tex.ĩ.d.c.autoritate in fi. ⁊ similiter in terminis.d.l.equissimum. si concurrerẽt solus auus manumissor. ⁊ mater preferetur auo: nec posset sibi auus obijcere ego vinco patrẽ q vĩcit te. Naꝫ mater sibi replicaret ego ex ꝑsona mea que superest vinco te: nec persona patris superest ⁊ sic nemo est q me excludat: sil'r in casu nostro: ex quo nõ superest mater nõ dꝫ eiꝰ ꝑsona attendi. ⁊ propterea vterinꝰ frater p̃fert̃ fratribus ꝯsobrinis nõ obstãte dcõ statuto. ⁊ per hec euitant̃ ea q̃ tradit Bal.in.l.si defunctꝰ.C.de suis ⁊ leg. ⁊ in.l.si quis vel si qua.C.ad tert. nã loquit̃ qñ ꝑsona matris superest: licet etiam in illis terminis ipse bal. variet ⁊ non sit parna disceptatio: que tñ disceptatio non militat in casu nostro ꝑ supradicta. Ex quibus patet responsum ad primum quesitũ cõcludendo ꝙ Ioãnes marinus frater vterinus succedat insoliduꝫ exclusis fratribus ⁊ nepotibus cõsobrinis. ⁊ stãte dicta conclusione superfluum est deuenire ad alia quesita cum illa presupponãt fratrem vterinum non succedere saltem insolidũ. Nihilominꝰ vt consultanti morem geram deueniam ad ipsorũ quesitorũ rñsionẽ: ⁊ capiendo secũdum quesitum: rñdeo quod fratres cõsobrini dũtaxat admitterent̃ vna cũ fratre vterino. Presupposito quod ipse

8 frater vterinus non succederet insolidum. † Nam de iure communi constat quod trãsuersales succedunt s̃m gradus prerogatiuaꝫ. vt est expressum in aut̃.post fratres fratrumqꝫ filios.C.ad tertul. q̃ regula solũ fallit in vno casu.s.in filijs fratrũ carnaliũ vt ibi p̃tꝫ ⁊ ĩ aut̃.cessante. ⁊ aut̃.post fratres.ex vtroqꝫ parẽte eo.ti. nec statutum admittit nepotes ꝯsobrinos: sꝫ solũ frẽs vel patruos: nec statutum adeo exorbitans videtur ad alias personas trahenduꝫ.l.si vero.§.de viro.lex loquitur.ff.sol.ma. Et dato qꝺ etiã de nepotibus consobrinis statutum loqueretur vel ip̃m traheremus: eo qꝛ loquitur in patruis consobrinis qui sunt in eodem gradu: nihilominus foret intelligendum quod nepotes admitterentur quando non extarent vel non succederent fratres consobrini qui sunt in ꝓximiori gradu prout ⁊ cõcurrerent fratres consobrini ⁊ patrui cõsobrini admittendi essent solum fratres consobrini per regulaꝫ iuris communis.d.aut̃.post fratres fratrunqꝫ filios.cum simi. nam statuta recipiunt interpretationem a iure communi. ⁊ secũdũ regulas iuris communis interpretatur.l.si serui vestri.C.de noxali.l.regula in fi.ff.de iur. ⁊ fac.igno.c.cũ dilectꝰ extra de consue. ⁊.l.nõ est nouum. ⁊.l.seq.ff.de.ll. Maxime cum concurrat ordo scripture ⁊ ordo charitatis ⁊ gradus: vnde intelliguntur inuitati ordine successiuo ꝑ.l.cum pater.§.a te.ff.de leg.iij.cum cõcordan. de quibus ibi per gl. ⁊.l.heredes mei.§.peto.ff.ad treb. succederẽt ergo fratres consobrini ⁊ frater vterinus. Et quidem frater vterinꝰ vt arbitror in dimidia. ⁊ in alia dimidia ipsi fratres consobrini in stirpes. nam dicti fratres consobrini nõ possunt niti nisi ex dispositione dicti statuti qꝺ statutum eos non inuitat nisi ad dimidiam ⁊ ad illam dimidiaꝫ inuitat in stirpes. Unde habent sequi formã d.l.ex qua sola inuitant̃. Et per hec patet etiam responsum ad tertium consultationis quesituꝫ: vꝫ quod dicti nepotes non admittãt̃ vigore dicti statuti vna cũ fratribꝰ ꝯsobrinis: sꝫ soli frẽs ꝯsobrini ⁊ dicti frẽs ꝯsobrini succedãt ĩ stirpes si solũ vigore dicti statuti

9 succederent. † Si autem succederent de iure communi: vt quia frater vterinus repudiasset hereditatem vel forte decessisset non adita hereditate nec transmissa cum transuersales hereditatẽ nõ aditam non transmittant.l.quoniam sororem.C.de iure deliberã. ⁊.l.vnica.§.in nouissimo.de cadu.tollen. Tunc succederent in capita nõ in stirpes: qꝛ post fratres carnales ⁊ filios fratrũ reliq oẽs a latere cognati vl' agnati succedunt in capita pro numero personaꝝ s̃m gradꝰ prerogatiuaꝫ vt est expressum in aut̃.de here. ab intest. venientibus.§.si vero neqꝫ fratres. ⁊ in sequen.§.si auteꝫ plurimi.

10 † Deueniendo autem ad quartũ ⁊ vltimũ quesitum qꝺ parũ hesitatiõis mihi vr̃ hr̃e. Nam de iure cõi non est dubiũ qꝺ excluso Ioanne marino ꝓximiore in gradu admitterent̃ fratres cõsobrini ipsiꝰ defuncti: nõ aũt consanguinei Ioãnis marini q possent esse tales ꝙ in nihilo attinerẽt dicto anselmo defuncto: de cuiꝰ hereditate agit̃. nã ꝯsanguinei dicti Ioãnis marini ex latere p̃ris nõ sunt agnati neqꝫ cognati dicti anselmi si recte aduertat̃: iura aũt ꝺ materia successionis ab intestõ loq̄ntia inuitãt ad hr̃ditatẽ agnatos seu cognatos ipsiꝰ defũcti de cuiꝰ hr̃ditate agit̃: nõ aũt alios penitus extraneos ipsi defũcto lꝫ sint agnati vel cognati alicuiꝰ agnati vel cognati ipsiꝰ defuncti: vt est videre ĩ oĩbꝰ legibꝰ de materia loquẽtibꝰ: ⁊ prout al's dicimꝰ sociꝰ socij mei nõ est mihi sociꝰ.l.naꝫ socius.ff.ꝓ socio. Ita possumꝰ dicere cognatꝰ cognati mei nõ est mihi cognatus: vnde attẽto iure cõi dicta q̃rta ꝯsultatio est indubia: ⁊ pariter attẽta lege municipali. Nã statutũ de successio. ab intestato siml'r inuitat attinentes defuncto de cuius hr̃ditate agit̃ ꝓut ⁊ ius cõe. ⁊ statutum de possessionibꝰ ciuiũ rerũ stabiliũ non alienãdis ⁊c. inuitat ꝯsãguineos affines siue cõiunctos ipsi de cuius bonis agitur. nam formal'r dicit si sic alienans vel transferẽs in vltima volũtate nõ subditis vt.s̃.dictũ est habeat ꝯsanguineos vel affines sibi coniunctos ⁊c. ⁊ dicti consanguinei vl' affines ciues habitatores ⁊c. In talibꝰ bonis succedant dicti consanguinei saluа semꝑ gradꝰ p̃rogatiua. ⁊ sic statutum istud clare loq̄tur admittendo cõiunctos ipsius alienãtis nõ cõiunctos illius in quẽ facta est alienatio seu trãslatio: vnde cũ verba sint clara nõ est habenda hesitatio.l.ille aut ille.§.cum in verbis nulla dubitatio est.ff.ꝺ leg.iij. Idcirco si dictũ statutũ loquẽs in vltima volũtate traheremus ad successionem ab intestato sine dubio essent admittẽdi ꝓximiores consanguinei ipsius anselmi ⁊ nõ ꝓximiores consanguinei ipsius Ioannis marini. tñ supra circa primum dubium ꝯclusuꝫ est dictũ statutũ ꝓhibens bona transferri in non subditos nõ militare in successione ab intestato: in qua lex ip̃a defert ⁊ trãsfert: nõ autem pie defũctus iuxta.l.lege obuenire.de ver.signi. ⁊ ꝓpterea succedẽtes ab intestato q vocabant̃ ꝑ.l.xij.tab. dicunt̃ legitimi heredes: vt.ff.de suis. ⁊ leg.in rubro ⁊ nigro. ⁊.C.eo.tit. ⁊ in ti. de leg.

11 here. † Nec ob.l.si quis cum nullum. ⁊.l.cõficiuntur in prin.de iure codi. nam licet succedentes ab intestato tenentes primum locũ censeantur habere voluntatem defuncti: tñ illud procedit per viã fictionis vt denotant verba.d.l.conficiuntur. ⁊ notat ibi gl. super

12 verbo creditur. † Statutum autem loquẽs de vltima volũtate debet intelligi de vera non de ficta vltima voluntate per.l.iij.§.hec verba.ff.de nego.gest. maxime cum sit exorbitantissimum ⁊ penale per ea que supra dixi. Laus deo.

Summarium super consilio.ccxiiij.

Renũciari an possit p̃uilegio ordinis sci frãcisci seu alteriꝰ ꝑ ipsos fratres etiam si sint aliqui exempti ab ordine per totuꝫ consi.

1 Renūciare non pōt clericus priuilegio in fauorē toti⁹ clericatus concesso etiam cū iuramento lz respiciat talis renunciatio personam tantum ipsius renunciantis.nu.seq.
2 Renunciari quando possit a milite priuilegio in fauorem ordinis militaris dato.nu.8.
3 Religiosi non habent velle aut nolle cuius cōtractus non valet.nu.seq.
4 Contractus omnis requirit saltim consensum duorum.
5 Renunciari non potest priuilegio ob publicā vtilitatē concesso.
6 Fideiussor quomodo obligetur propter iuramentum prestitum p eum vbi principalis pro quo fideiubet nō potest obligari.nu.seq. ꝛ presertim.nu.11.
7 Juramentum obligat iurantem ad cōtractus etiam inualidi obseruantiam vbi seruari potest sine dispendio salutis eterne.
8 Renunciari non pōt priuilegio concesso rōne sacerdotij.
9 Obligatio impossibilium non ligat.
10 Seruus obligatur naturaliter ad contractus obseruantiam.
11 Monach⁹ religiosus ꝛ seruus equiparantur filijsfamilias.
12 Fideiussor licet regressum habeat cōtra principales oligatos fallit vbi principalis non potuit obligari ex cōtractu vt quia monachus vel filiussa. aut seruus.
13 Obligari qui non potest ciuiliter tm̄ naturaliter tenet obligatio.
14 Juramentum astringit attrahētes subijci foro ecclesiastico virtute cuius potest iudex iurātem compellere ex suo officio ad iuramēti obseruantiam.
15 Juramentum qui sui mora obseruare negligit incidit in periuriū nu.seq.
16 Periurij pena que sit.nu.seq.
17 Periurus semel presumitur facilius iterum deierare.

Consilium.ccxiiij.

In nomine dñi nostri iesu Christi. 1 †Quod dictus ban⁹ non teneatur ad dictā penam et subsequenter sententia excōicationis sit iniusta et inefficax et dictus banus non sit periurus videtur prima facie dicendum et eo quia dicti fratres non vidētur quod potuerint se subiecere iurisdictioni dicti vicarij: cū totus eorum ordo hēat priuilegium exemptionis ab epō et ab alijs ordinarijs. ꝛ sic videtur concessum illud priuilegium toti ordini sancti augustini: ideo nō videtur ꝙ potuerint dicti fratres dicto priuilegio non inducto in eorum fauorez sed totius ordinis renūciare. per.c.si diligēti.de foro compe. vbi non potest vnus clericus renūciare priuilegio ꝯcesso toti ordini clericali: licet renunciatio respiciat personam ꝓpriam ipsius renūciantis duntaxat. 2 † Et volunt ibi doct. quod nec iuramentuz liget quod ibi habetur pro expedito: similiter nō renūciat quis priuilegio cōcesso in fauorem ordinis militaris.l.ne quis cuz sua glo.C. de aduo.diuer.iu. Ergo pariter non pōt frater ordinis sancti Augustini renunciare priuilegio exēptionis ꝯcesso toti ordini. 3 †Quod ꝛ scd̄o vr̄ dicēdū ex eo q2 ipsi fratres nō hn̄t nolle nec velle sine consensu superioris.xij.q.j.non dicatis.ꝛ.c.quorūdā.ꝛ.c. religiosus.in prin.de ele.li.vi.ꝛ.c.fi.de sepul.eo.li. Si nō hz velle ergo suus cōtract⁹ nō obligateū. 4 †Cum omnis ꝯtract⁹ reqrat cōsensum. 5 ꝛ sic velle.l.j.§.j.ff.de pact. † Tertio dictū p̄uilegiū vr̄ ꝯcessum rōne publice vtilitatis. q2 pp vberes fruct⁹ quos ordo ille ꝓducit in ecclesia militante vt p3 ex prefatione ipsi⁹ priuilegij que est attēdēda cū ex ea deprehēdat̄ rō eoz que postea disponūt.l.pacto me uius androtenes.ff.de hered.insti.ꝛ ibi per Bar.ꝛ doc.ꝛ.l.titia.§. idem rn̄dit.ff.de verb.ob.ꝛ per Bar.in.l.ambitiosa.ff.de decre.ab ord.facie.ꝛ ideo cū dicti vberrimi fructus ꝯcernāt vtilitatē publicam: iō dictū priuilegium vr̄ ꝯcessum ob publicā vtilitatē ꝛ indulto ob publicā vtilitatē nō pōt renūciari etiā p pactū.l.iurisgentiū. §.si paciscar.ff.d pact.ꝛ.l.de die.ff.de pact.dota.ꝛ.c.dño guerrā de pace ꝛ eius viola.ꝯ.colla.ꝛ.c. q2 si pater de ele. nec valet iuramentū vt per Barto.l.si quis p eo.ff.de fideius.per doc.in.c.cum contingat.de iureiu.ꝛ in.d.c.si diligenti. 6 †Ex quibus videtur concludendum qd̄ dicti principales nō sint obligati ad penam illam postea impositā p dn̄m vicarium per predicta. Ex quo vr̄ inferri qd̄ nec ipse banus fideiussor sit obligatus: q2 si nō tz pncipale nec accessorium.l.nō dubiū.C.de.ll.ꝛ in regula accessoriū in.vj.cū si. Nec pōt fideiussor obligari ad id ad qd̄ nō est obligat⁹ pricipalis: pro quo fideiussit.l.fideiussor obligari.l prin.ꝛ.l.grece.§.illud cōe.ꝛ.l.si qs pro eo.in prin.ff.de fideius. Jdeo cuz.ñ.deductum sit qd̄ principales non teneantur dicamus qd̄ nec ipse teneatur qui fideiussit: ꝙ ꝛ secūdo videtur dicendum. q2 per indirectum dicti fratres astringerentur ad subijciendum se dicto vicario ne.s.fideiussores soluerēt: qd̄ non dz permitti.argu.regule. ꝙ vna via in.vj.cum concor.ꝛ in spē quod concessuz principali ne molestetur trahitur ad fideiussorem probatur.l.fi.C.de vsuris rei iu. Jdeo prout dicti fratres nō videntur posse arctari maxime vigore dicti priuilegij in consequentiā nec ipsorum fideiussores: ꝛ ideo prout principales non ligantur iuramento ita nec fideiussores. Jtez inferri videtur quod excommunicari non potuerit: ex eo quia non soluerit cum soluere non teneretur per predicta. 7 †His tamen non ob. contrarium videtur de iure dicendum: ꝛ primo puto indubitatum: quod dictus banus fuerit astrictus iuramento ad soluendū dictam penam: nam licz scimus in casu in quo contractus non teneat nec forte firmetur iuramento tamen iurans obligatur ad obseruantiā iuramēti vt probatur in.c.j.ꝛ.c.debitores de iureiur.ꝛ in.c.significante.extra de pignoribus. potest em̄ dictū iuramentū p dictum banū seruari sine dispendio salutis eterne: cum nō sit ei peccatum dictam penam soluere: ergo est ad obseruantiam dicti iuramenti de pena soluēda astrictus per regulam.c.cum cōtingat.in fi.de iureiur.ꝛ in.c.ꝙuis. de pac.in.vj.ꝛ in.c.lz mulieres.de iureiu.e.li. Attento maxime ꝙ non est cōtra publicā vtilitatē si dict⁹ ban⁹ soluat vel nō soluat dictam penam: nec redundat in detrimentū ordinis dictorū fratrū si dictus banus soluat dictam penam nec in diminutionem eorū priuilegij attento quod ipse banus est secularis seu saltem non est de eorum ordine ita ꝙ solutio dicte pene vel conuentio dicti bani non derogat dicto priuilegio exemptionis. Ex quibus videt̄ resultare clara conclusio quod dictus banus fuerit ꝛ sit astrict⁹ ꝛ obligatus vinculo iuramēti ad obseruantiā dicte sue promissionis iurate ꝛ nō obseruādo incidat in periurium non obstantibus adductis in cōtrarium. 8 † Nō em̄ ob. quod primo loco in contrariū adducebatur de.c.si diligenti cum ibi notatis.de foro cōpe.ꝛ de dcā l.ne quis cum sua gl. quia ad hoc responderi potest pluribus modis.ꝛ primo quod in dictis iuribus non potest renunciari priuilegio cōcesso ordini quia per actum contrarium priuilegio redundaret dedecus toti ordini prout habetur in dictis iuribus: ideo renūciatio vnius nō tenet etiam cum iuramento saltem in terminis.d. c.si diligenti: nō autem redundaret in dedecus ordini heremitarū si vnus vel plures ex eorū ordine conuenirentur sub episcopo vel eius vicario.ꝛ propterea videtur cessare ratio dicti.c. si diligenti.ꝛ militare id quod habetur in.l.si quis in cōscribendo.C.de pac. vbi potest renunciari priuilegio concesso ratione sacerdotij qui text. p̄ vnā lec. exēplificat̄ in p̄uilegio exēptiōis ꝯcesso rōne sacerdotij. ꝛ pōt itelligi de priuilegio ꝯcesso ḡnaliter sacerdotib⁹ ꝛ de p̄uilegio exēptionis speciali.ꝛ cū ille text. generaliter intelligatur videt̄ generaliter intelligendus: argu.l.j.§.generaliter.ff.de leg.prestan. ꝛ.c.quia circa. de priuileg.ꝛ ca.si romanorum.xix.distinctio ꝛ.l. iij.ff.de officio presi cum simili. Jtem renunciari potest priuilegio cōcesso ordini militari qd̄ nō teneant̄ rn̄dere nisi sub magistro militum.l.magisterie.C.de iurisdi.om.iudicum: vt probatur in.d.l.si quis in conscribendo. ibi propter angulum militie iuncta sua glo. ꝛ idem tex. est in.l.si quis in cōscribendo.C.de episcopis ꝛ clericis. Non ergo est verum quod non possit renunciari alicui priuilegio vel beneficio concesso generaliter omnibus de tali ordine: quia imo regulariter renunciari pōt beneficijs a iure concessis: que regulariter nō conceduntur vni persone speciali: sed alicui generi personarū: puta mulieribus minoribus legatis militibus ꝛ huiusmodi: ꝛ cōstat minores posse beneficio minoris etatis renunciare cuz iuramento. vt in.l.j.ꝛ.ij.ꝛ in autentica sacramenta puberum.C.si aduersus vendi. ꝛ multomagis mulier: vt habetur in.l.fin.§.pen. ff.ad velle.ꝛ generaliter habet̄ in dictis legibus si quis in conscribendo. 9 †Et ex his videtur posse cōcludi quod etiam dicti fratres tenerentur ab obseruantiam iuramenti per eos prestiti cum: possent si aliquid haberent sine dispendio salutis eterne iuramētum illud obseruare: eo autem pretextu forte se excusarent q2 carent ꝓprio: ita quod nihil habēt qd̄ soluere possint. ꝛ nemo ad impossibile obligatur.l.impossibilium.ff.de regulis iur.ꝛ facit text.ꝛ ibi bal.in.c.j.de noua forma fidelitatis.ꝛ in.c.j.§.porro.que fuerit prima causa beneficij amitten.in vsi.feud. 10 † Nihilomin⁹ licet seruus nihil proprij habeat vel habere possit: tamen naturaliter obligat̄ ad obseruantiam promissionis de aliquid dando.l.naturaliter.et l.si id quod.ff.de cōdi.indebitis.ꝛ.l.nec seruus.ff.de peculio.ꝛ naturali obligatiōi potest accedere fideiussor.l.fideiussor obligari.§. fideiussor.ff.de fideiussor.ꝛ.l.ꝙ enim.eodem titulo ꝛ.l.si.ff.de iure iuran. 11 †Et per hanc viā attentari posset ꝙ dictus banus sit obligatus tanquam fideiussor: licet principales non sint ciuiliter obligati cum monachus soleat equiparari filio vel seruo vt per Jun. ꝛ doc.in.c.cum.olim de priuilegijs: ꝛ per Bar.ꝛ doc.in.l.j.§.si seruus.de stipulatione seruorum.ꝛ in.l.cum proponas.C.de hered. institu.ꝛ docto.in.c.in presentia.de proba.cum multis simili. Dato autem sine preiudicio quod non teneretur vt fideiussor eo quia principales non fuerint obligati: tamen obligaretur saltem vt expromissor qui se obligat pro nō obligato lege eleganter.§.seruus pactionis.ff.de dolo. nam iuramentum habet virtutem quod si actus non valet vt agitur validatur vt valere potest.ff.de legat. secundo.l.cum pater.§.filius matrem. Et propterea si dicta promissio dicti bani non valebat vt fideiussio: prout expresse videbatur agi videtur quod sit validanda vt expromissio.ꝛ sic eo modo quo valere potest per.d.§.filius matrem. qui ad hoc quotidie allegatur scilicet quod iuramentum habet virtutem clausule si nō valet quod ago vt ago: valeat vt valere potest: insuper ꝛ sic ter-

tio dato sine preiudicio q̄ pmissio nō valeret ea ratiōe: qꝛ si deinsor non pōt se obligare vltra q̄ principalis seu vbi principalis non est obligatus: non propterea sequit̄ q̄ iuramentum non astringat. Naz in simili videmus q̄ qui promittit soluere vsuras nō est ad il las obligatus naturaliter neqꝫ ciuiliter vt est tex. cum gl. in. l. si nō sortem. in prin. ff. de condi. inde. ꝛ no. doc. in. d. c. j. de iureiurā. ꝛ tñ iurans soluere vsuras astringitur vigore iuramenti ad eas soluen das: al's incidit in periurium. d. c. debitores. ꝛ. d. c. j. e. ti. ꝛ prout ha betur in. d. c. significante. ꝛ lꝫ. d. l. si nō sortez loquatur in vsuris ex cedentibus legitimum modum vsuraꝝ: tamen cuꝫ de iure canoni co quelibet vsura excedat legitimum moduꝫ cum nulla sit cōcessa vt in. c. super eo. ꝛ in. c. consuluit. ꝛ quasi per totum extra de vsuris. Ideo dispō. d. l. si non sortez. attenta dispōne iuris canonici ꝛ vete ris ꝛ noui testamēti militat generaliter ad hoc theorica Bal. in. l. improbū. C. ex quib⁹ ca. infamia irrogat̄. dicētis qd oēs. ll. loqntes de improbo fenore seu de vsura excedente legitimū modū vsurarū hodie de iure ca. militant in qualibet vsura per rōnem preallega tam. Ex quo euidenter apparet q̄ licet promissio sit nulla non pro ducens aliquam obligationem etiam naturalez nihilomin⁹ iura mentum super ea interpositum obligat ꝛ est seruandum. ꝛ nō ser uans incidit in periuriuꝫ dūmodo seruari possit sine dispendio sa lutis eterne per iura preallega. ꝛ sic ex pdictis patet responsuꝫ ad

12 primam rōnem adductaꝫ pro dicto bano. † Nec etiā ob. scda qꝛ lꝫ regulariter fideiussoꝛ habebat regressum cōtra principalem ꝛ pro pterea bñficium principali concessum in consequentiam trahit ad fideiussorem vt. s̄. dictuꝫ est. Tñ in casu nostro non habebit dict⁹ banus dictū regressuꝫ. nam ea rōne qua nō potuerūt dicti fratres obligari dicto vicario si obligari non potuerūt piter nō potuerūt se obligare dicto fideiussori. ꝛ propterea fideiussoꝛ nullum habebit regressum aduersum principales. Et ppterea priuilegium princi palibus concessum nō erit inutile si fideiussores astringūtur: vnde cessat ratio dicte. l. fi. allegate in contrarium. Et ex hoc etiam patꝫ q̄ non redundat contra publicam vtilitatē si dictus banus astrin gitur ad obseruantiam dicti iuramenti dato etiam: sed nō cōcesso q̄ dictum priuilegium fuerit principaliter concessum ob publicaꝫ vtilitatem: nam ex quo dictus banus non habet regressum aduer sus dictos fratres non resultat preiudicium dicte publice vtilitati: cum dicti fratres directe vel indirecte nō astringantur ad subeun dum se iurisdictioni ordinarij. Aut ergo dicti fratres potuerunt se obligare. ꝛ tunc habemus propositum: q̄ in cōsequentiam potuit se obligare dict⁹ banus velut fideiussoꝛ. Aut nō se potuerunt obli gare. ꝛ tunc non sunt obligati dicto bano. Et ideo dict⁹ ban⁹ non releuatur ab onere soluendi ob eam scꝫ rōnem ne in consequentiaꝫ cesset priuilegium dictorum fratrum per predicta. Posset etiā ne gari q̄ dictum priuilegiuꝫ exemptionis sit concessum ob publicā vtilitatem principaliter: nam principaliter est cōcessum fauore di ctorum fratrum qui dictum fauorez merent̄ pp̄ter vberrimos fru ctus ꝛc. Et ad hoc adaptantur verba dicti priuilegij ꝛ publica vti litas secundario non impedit virtutem iuramenti. nam validant̄ vigore iuramenti ꝯctus qui de iure vitiantur ob publicam vtilita tem. secūdario vt probatur in. d. c. cū contingat. iūcta. l. j. ff. so. ma. ꝛ no. doc. in. d. c. cū cōtingat. ꝛ bart. in. d. l. si quis pro eo. ꝛ doct. in d. auf. sacramēta pub. Licet non sit opus firmare an dictū priuile gium respiciat publicam vtilitatem pncipaliter vel secundario: cū dato q̄ dictum priuilegium concernat publicam vtilitatem prin cipaliter: nihilominus militant alie rationes. s̄. adducte contra di

13 ctum banum. † Nec etiam ob. q̄ dicti fratres non habeant velle ne q̄ nolle: qꝛ satis pꝫ responsum ex iam dictis. Naꝫ pōt dici q̄ si eq parantur seruis non habent velle neqꝫ nolle quo ad obligationē ciuilem: sed quo ad naturalem sic per. s̄. dicta. Et multo forti⁹ eq parantur filijsfa. ꝛ maxime ad obseruantiam iuramenti ad quam ipsi videntur magis astringi q̄ alij cum obseruantia iuramenti re spiciat principaliter salutem anime per ea que hñtur in. d. c. cū con tingat cū si. ꝛ in. c. fi. de foro compe. li. vj. sed dato sine preiudicio q̄ ipsi principales ad id non astringerent̄ de quo ad pñs me nō in tromitto non propterea exoneratur dict⁹ banus per rationes plu res. s̄. adductas. Ex quibus remanet prima conclusio. s̄. facta q̄ di ctus banus fuerit ꝛ sit obligat⁹ ad obseruantiā dicte pmissiōis iu

14 rate. † Item rōne iuramenti subijcit̄ iurisdictiōi iudicis ecclesiasti ci. vt in. c. nouit. de iu. ꝛ in. c. fi. de foro compe. li. vj. ꝛ in. c. j. de iureiu ran. in antiquis. ꝛ potest iudex ex officio compellere iurantem ad obseruantiam iuramenti ne incidat in periuriū: vt no. doct. in. d. c. debitores. ꝛ in. d. c. nouit. Ex quibus infertur q̄ dict⁹ vicari⁹ po tuit compellere dictum banum ad obseruantiā dicti iuramēti. et si dict⁹ ban⁹ fuit contumax in nō obtēperādo potuit in ꝯtiā rōne cōtumacie excōicari: cū ordinarij licite possint subditos excōicare: vt in. c. cū ab ecclesiarum de offi. ord. ꝛ. xvj. q. j. alia est. ꝛ in. c. vt aia rum in prin. ꝛ. §. statuto. de consti. li. vj. cū si. ꝛ cōsequenter vicarij si ab epo ꝯnalem hñt commissionem put habere solent saltem in ab sentia epi pñt sibi excōicare iuxta ea que hñtur. i. c. ij. ꝛ. iij. de offici. vica. li. vj. Et ppterea stante ꝯmissiōe epi q̄ vicari⁹ possit excōica re subditos p excessib⁹ seu p ꝯtumacijs potuit licite ꝛ iuste excōi

cari dictus banus pcedere tñ debuit legitima monitio iuxta. c. sa cro. cū ibi no. de sen. excō. ꝛ. c. ꝯtingit. eo. ti. cum si. sed lꝫ snia excōi cationis debeat proferri legitima monitione pmissa ꝛ ex legitima cā: tñ al's lata tenet ꝛ ligat excōicatuꝫ: lꝫ sit in iuste lata: qꝛ snia ex cōicationis siue iusta siue iniusta timendā est ꝛ seruāda: vt in ca. j. ꝛ. ij. xj. q. iij. ꝛ per glo. ꝛ doc. in. d. c. sacro. Ex quib⁹ patet q̄ dict⁹ ba

15 nus est excōicatus. † Item pꝫ q̄ ex quo fuit in mora obseruādi di ctum iuramentum est periurus ꝛ ꝯñter incurrit penas periurij: et de periurio pōt per iudicem ecclesiasticum puniri: vt per doc. in. c. cum sit ꝯnale. de foro compe. ꝛ pbatur in. d. c. nouit. ꝛ in. d. c. fi. de foro cōpe. lib. vj. ꝛ per Jo. an. in. c. j. de iu. li. vj. ꝛ in. c. venerabilē. de ele. lꝫ possit etiam per iudicem secularem puniri. ff. de crimine stel. l. de periurio. ꝛ. xxiij. q. v. lex. put no. d. Ant. d. Nico. ꝛ Jmo. i. d. c.

16 cū sit generale. † Pene autem periurij multe sunt: periur⁹ em̄ re pellitur a testimonio vt. in. c. testimonium. de testi. cum concor. ibi

17 adductis in glo. in vbo piurij. † Nā ex quo semel piurauit psumit̄ al's de facili piurare: vt hāc rōnē assignat gl. in. l. luci⁹. ff. de infami bus. Item periurus incurrit infamiam vt no. glo. ij. in. c. querelā. de iureiuran. allegat ca. infames. ꝛ ca. quicunqꝫ. vj. q. j. ꝛ. xxv. q. v. si quis conuictus. prout voluit glos. in. c. peruenit de fideiussoꝛ. ꝛ lꝫ glo. in. d. l. lucius. dicat quod periurus regulariter non est infamis tamen illud verum intelligit in iuramento de pñti vel de pterito: tñ vult illa gl. q̄ si venit ꝯtra iuramētū de futuro sit īfamis p tex. in. l. si quis maioꝛ. C. de transa. vbi est tex. satis apt⁹. ꝛ doc. omnes ibi tenent q̄ veniens contra transactionem vel alium ꝯtractū iura tuꝫ: sit infamis: dummodo fuerit maioꝛ tpe iuramēti ꝛ fuerit spō te pstitum q̄ ꝛ volunt bar. ꝛ Bald. in. d. l. lucius. ꝛ doc. cōiter ī di ctis. ll. ꝛ in. d. c. testimoniū. ꝛ dicta distinctio pcedit de iure ciuili. ꝛ quo ad infamiā ciuilem: qꝛ illaꝫ non incurrunt oēs periuri: put ꝛ volunt Vincenti⁹ Gof. Jo. an. d. Ant. ꝛ alij moder. in. d. c. testi monium qd pcedit etiam de iure cañ. ar. d. c. testimoniū. put. ꝛ ibi tangit. d. Nico. Sed licet non incurrant alij periurij infamiaꝫ ciui lem. tamen incurrunt infamiam canonicaꝫ per dictos canones. s̄. adductos. ꝛ dictas glos. in. d. c. querelaꝫ. ꝛ in. d. c. peruenit. ꝛ Fede. de senis in consi. xix. ꝛ in consi. xxiij. ꝛ ꝯsi. xl. ita intelligendo dicta iura ꝛ dictas glo. fm. d. Ant. ꝛ. d. Nico. in. d. c. testimonium. q idez volunt. dictus aūt banus qui venit ꝯtra iuramētū sponte prestitū super cōtractu incurrit vtrāqꝫ infamiā ꝛ canonicam ꝛ ciuilez per d. l. si quis maioꝛ cum alijs. s̄. adductis dummodo fuerit maioꝛ tē pore pmissionis iurate prout requirit. d. l. si quis maioꝛ. Itez piu rus puniri potest pena criminis stellionat⁹. l. de periurio. ff. de cri mine stellio. ꝛ no. glo. in verbo deo. in autentico scenicas non soluꝫ ꝛc. colla. v. que illam. l. de periurio intelligit etiam de iuramēto p missiuo: lꝫ aliter sonēt verba Bal. i. l. ij. C. de iureiur. vbi ponit mul tas periurij penas de quibus per eum. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. ccxv.

¶ Testamentum ad pias causas non requirit iuris positiui solē nitates nec scdm ius gentiū debet regulari. per totū ꝯsi.

1 ¶ Testm̄ imperfectū rōne volūtatis nō valet etiā inter liberos.
2 Testamentum ad pias causas requirit numerū saltꝫ duoꝝ testiū.
3 Testes an esse debeant rogati in testamētis ꝛ in alijs nō requirūt solennitates iuris vt ad pias causas. nu. seq.
4 Testamentum ad pias causas non requirit iuris positiui solēnita tes sed regulatur scdm ius canonicum seu diuinum vel gentiuꝫ. Idem si fiat inter liberos quod est seruādū qualitercunqꝫ pbetur. nu. seq. ꝛ. 6. ꝛ. 9.
5 Confessio facta absente parte an pbet tñ facta propter cām stimu lantem conscientiam magis operatur.
6 Testis an ꝛ qñ esse possit mulier in testamento ad pias causas vel alijs vltimis voluntatibus.
7 Separatorum non est illatio.
8 Probationis genera multa sunt vt quod in veteri testamento fie bat aliter q̄ per testes.
9 Testes esse non debēt rogati in testamēto ad pias causas vl' inter liberos ꝛ quid si fiat a milite. nu. 11.
10 Testamento minus solenni qui vult niti cautela est pro eo quod non dicat esse testm̄ sed asserat ita voluisse de functus res suas esse nitentis vel alterius.

¶ Consilium. ccxv.

In nomie dñi nostri Jesu Christi. ¶ Videtur prima facie dicēdum quod dict⁹ frater defuncti. ꝛ idem heres ab intestato non possit inquietari. Presupposito etiam q̄ fratribus dicti oꝛ dinis possit legari ex priuilegijs vel de iure saltem pro orto ꝛ quod syndicus moueat actiones de quibus a me nō queritur lꝫ presup

1 ponitur. † Dictus em̄ testatoꝛ expressit volūtatem suam qualiter volebat testari ꝛ facit illam scribi non tanquam tūc testaretur sed tāquam testaretur postea coram testibus: prout videtur demōstra ri ex eo quia dixit quod die sequenti volebat illud facere publicari ꝛ legi coram testibus: vnde videtur quod fuerit animi tūc oꝛdina re testamentum suum ꝛ die sequenti illud condere non cōdidit die sequenti

sequēti:ideo nihil fecit.ꝛ sic videtur ꝙ dicti fratres nō possint niti ex ore testamēti scripti per notariū predictū:non eīn videtur testamentum fuisse habitū pro absoluto:ideo velut imperfectū ratione volūtatis nō valet.l.si is qui.ff.de testa.cuꝫ ibi notatis.ꝛ qd habetur in.l.cōtractus.C.de fide instru.ꝛ testamentū imperfectū ratiōe volūtatis nō valet etiā inter liberos prout ibi tangitur in gl. ꝛ firmant ibi Dy.ꝛ Bar.ꝛ doc.cōmuniter ibi.et in.l.hac cōsultissima.

2 §.ex imperfecto.C.eo.ti.† Quod ꝛ videtur dicenduꝫ ex alio.s.qꝛ non adfuit legitim⁹ numerus testiū.nam saltē debent iteruenire duo testes:cuꝫ ex ore dei ꝓcesserit ꝙ in ore duoꝝ vel triū stat omne verbum.deuteronomio.xix.ꝛ.c.in omni.de testib⁹.ꝛ.c.relatū.j.extra de testa.vbi in testamēto etiā ad pias causas requirit interuentuꝫ

3 saltē duorū legitimorū testiū.† Tertio deficere videtur dictū legatuꝫ:quia nedū numerus testiū requiritur sed etiam qd sint rogati: nam in testamētis requiritur qd testes sint rogati.l.heredes palā. §.in testamētis.ff.de testa.ꝛ.l.hac cōsultissima.§.in oibus.C.eo.ti. ibi testes adhibere iūcta.l.nullū.cū sua gl.ff.de diuortijs.ꝛ rogit⁹ testiū requiri videtur etiā in his testamētis que nō requirunt iuris solēnitatem prout sunt testamēta militum qui testari possunt qualitercūqꝫ velint.l.j.ꝛ quasi per totū.ff.de mili.testa.ꝛ.C.eo.ti. ꝛ tamē debēt testes rogari vt est expressum.in.l.diuus.ff.eo.ti.ibi 2uocatis ad hoc hominibus ita etiā a pari videt dicendū in testamento ad pias causas prout ꝛ videtur requirere tex.d.c.relatū.ibi tribus aut duobus testibus legitimis requisitis.put ꝛ tenuit Franciscus de are.in quodā suo cōsilio ꝓut eum refert.d.Ant.de but. in.d.c.relatū.ꝛ idem voluit Lapus in allegatione.xxx.qui in hoc nō reperitur correctū ius ciuile fm eos:qd ꝛ per tex.d.c.relatuꝫ tenuit Pōta.in repe.auꝭ.similiter.C.ad.l.fal.in.xj.specialitate sup vltimis volūtatibus.deficere ergo videtur dictū testamētū ꝓpter defectus predictos dato ꝙ nō negetur ad presens series facti ꝓut procedit:si autē negaretur videtur ꝙ dicti fratres habeāt succumbere deficiētibus probationibus.Nam notarius solus dicitur interuenisse ꝛ ipse vnitus nō sufficit.l.iurisiurādi.C.de testi.c.tam literis.ꝛ.c.licet ex quadam.extra.eo.titu.ꝛ.d.c.in omni.cum si.Nec videtur iuuare dicta cōfessio heredis que fuit facta absente parte per.l.certū.§.si quis absente.ff.de 2fes.ꝛ.l.fi.cū sua gl.ff.de interro. act.Actore autē non probāte reus absoluitur.c.cum ecclesia sutrina.in fi.de causa pos.ꝛ proprie.ꝛ.l.qui accusare.C.de edē.cuꝫ simi. Alia autē dispositio que dicit facta magis in extremis laborare videtur eisdē morbis.et ita quia sola vnica femina interuenit cuius testimoniū est fragile:adeo ꝙ nō est idonea testis in testamento.l.qui testamēto.§.mulier.ff.de testa.qd videtur procedere etiaꝫ ad pias causas:quia tex.d.c.relatū.dicit tribus aut duobus testibus legitimis requisitis.ꝛ sic requirit testes legitimos:sed mulier non est legitima testis in testamēto merito ꝛc.Ex his itaqꝫ concludendum videtur qd dictus heres dicto defuncto ab intestato suc

4 cedēs nequeat a dicto syndico legitime molestari. ¶ † His tamē non ob.contrariū puto de iure verius ad cuius rei euidentiam est aduertendum qd testamentū ꝛ vltima volūtas ad pias causas nō requirit solēnitates iuris positiui:sed regulatur fm ius gentiū seu ius diuinū:vt est tex.in.c.relatuꝫ.extra.de testa.ꝛ in.l.j.C.de sacro san.eccle.fm vnū intellectū:prout in simili testamentū ꝛ vltima volūtas militis.l.j.ꝛ per totū.ff.de mili.testa.ꝛ per doct.in.d.l.j.ꝓut etiam in testamēto inter liberos.l.hac cōsultissima.§.ex imperfecto. C.de testa.ꝛ.l.fi.C.fami.hercis.ꝛ ideo licet ad probandū vltimā voluntatem in dictis casibus sint necessarij saltem duo testes idonei vt est expressum in.d.c.relatū per illam regulā veteris ꝛ noui testamenti in ore duorū vel triū stat omne verbū.deuteronomio.c.xix. ꝛ Matthei.xviij.ꝛ.c.in omni.extra.de testi.non tamen requiritur dictus numerus testiū ad solēnitatē testamenti vel vltime volūtatis:quia de iure gentiū vel diuino non reperitur fuisse adhibitam solēnitatem testium in actibus inter viuos vel in vltima volūtate: adeo ꝙ si pars fateretur testamentū factum ad pias causas:tamē diceret fuisse insolēne propter defectū testium deberet succūbere: quia tunc nō essent necessarij testes ad probandū ex quo probatur per cōfessionē.vnde cū nō sint necessarij ad solēnitatē nullo modo sunt necessarij:prout al's dicimus in testamēto inter filos:qꝛ qualitercūqꝫ probetur vltima volūtas vel testamentū inter liberos seruanda est per tex.ꝛ que ibi habentur in.l.fi.C.fami.hercis.ꝛ tamē doct.in.d.§.ex imperfecto volunt ꝙ testamentum inter liberos sit redactū ad meros terminos iurisgentiū ad hoc etiam qd habetur in.d.l.j.de mili.testa.ꝛ ꝑ Bar.in.l.si filius.ff.de dona.ꝛ in extraua.

5 ad reprimen.in ver.videbitur.† Qualitercunqꝫ ita de iure gentiuꝫ vel positiuo probetur volūtas ad pias causas illa est seruanda ꝑ predicta cuꝫ nulla iuris solēnitas requiratur:prout habetur in dictis iuribus ꝛ maxime ꝑ Bar.in repeti.d.l.j.in fi.de sacrosan.eccle. Unde videndū est an dicta vltima volūtas sit probata.ꝛ profecto videtur dicendum ꝙ sic.Nam in themate presupponitur ꝙ dict⁹ frater dicti testatoris qui ab intestato successit dicto Joanni 2fessus fuit corā notario ꝛ tribus testibus ꝙ dict⁹ Joānes fecit scribi a dicto notario suam vltimā voluntatē in qua inter cetera cōtinebatur qd Joannes reliquit loco sancti Frācisci vnum ortum ꝛc.et ita ore dicti testatoris fuit affirmatum cum a dicto notario lectuꝫ fuisset ipsi testatori.Item 2fessus fuit ꝙ dictus Joannes postea alio die dixit io vorria che lorto tu lo desse a san Francesco ꝛ dict⁹ Joānes si promisit:vnde habemus confessionē dicti fratris de cuius preiudicio agitur de volūtate dicti Joānis cōtra quā cōfessionem posset instari ꝙ tanꝙ facta absente parte nō probet.ar.l.certum.§.si quis absente.ff.de cōfessis.ꝛ.l.fi.ff.de interroga.act.ꝛ no. gloss.in.l.cum de indebito.§.fi.ff.de proba.ꝛ in.c.si cautio.de fide instru.ꝛ in.l.vnica.C.de cōfessis.ꝛ in.c.fi.extra.eo.ti.Nihilominus dicendū est ꝙ facit saltem semiplenā probationē:vt no.in.l.admonendi.ff.de iureiurā.per Bar.ꝛ doct.ꝛ in.l.in bone fidei.C.eo.tit. Quinimo multi tenent ꝙ de iure canonico faciat plenam probationem per.no.per gl.que reputatur cōmuniter singularis in cap. quoties cordis oculus.j.q.vij.ꝛ videtur sentire Jo.and.i.d.c.si cautio referēdo se ad dictā gl.ꝛ satis etiā videtur velle ibi.d.Ant. ddicens ꝙ illud maxie ꝓcedit quādo confessio emanat ex aliqua causa stimulante conscientiā adducēs ꝙ habetur in.l.titius.ff.de constitu.pecu.Pro quo etiā facit qd no.per Bal.in.l.generaliter. C.de nō numera.pecu. fm Jmo.ibi qui ita residet ꝛ ꝗcquid sit in alijs terminis hoc videtur ꝓcedere quādo cōfessio tendit ad pias causas.quia dicto casu itelligit Bal.in.l.illud.C.de sacrosan.eccl'. dictam glo.dicti cap. quoties cordis oculus.ꝛ eam sequitur dicto casu.ꝛ profecto si faceret plenā probationē haberem⁹ propositum nostrū:quia probata dicta cōfessione per testes qui fuerūt presentes erit probata vltima volūtas.Si autem facit semiplenā probationem poterit iuuari quelibet ex dictis duabus vltimis voluntatibus per aliam semiplenā probationē:naꝫ prima vltima volūtas probabitur per dictū notariū qui interfuit:ꝛ scda vltima voluntas probabitur per illam mulierem que similiter interfuit ꝛ dicte due semiplene probationes cōstituūt plenā probationē:nam coniunguntur saltem cum sint diuersi generis per theorica Bar.quā sequunt doc.in.d.l.admonēdi.Et sic in omnē euentū remanet ꝓba

6 ta dicta vltima volūtas quatenus respicit piā causam.† Nec ob. si dicatur ꝙ mulier no est idonea testis in testamento per.l.q testamento.§.mulier.ff.de testa.ꝛ.c.forus.§.testes.de ver.si.quia rndet ꝙ istud nō procedit in alijs vltimis voluntatibus quā testamētū vt no.in.d.§.mulier.et habetur in.l.fi.C.de codi.Nec etiā locū habet in testamētis ad pias causas:prout no.d.Nic.Panor.in.d.c. relatū.Bart.ꝛ Bald.in.a.l.j.de sacrosan.eccl'.ꝛ habet in simili in testamēto inter liberos in.c.§.ex imperfecto ꝛ al's in terminis.d.c. cum esses.s.qū testamētū fit citra solēnitatē iuris ciuilis corā duobus testibus ꝛ presbytero parrochiali:vnde cū dicta voluntas secūdo loco fcā corā dicta muliere non fecerit testm̄.ꝛ fuerit ad pias causas restat ꝙ dicta mulier est idonea testis.Nec etiā obstat si dicatur ꝙ illa fuerūt verba enūciatiua quia non dixit ꝙ relinquebat sed dixit vorria che lorto tu lo desse a san Francesco.Naꝫ respōdetur ꝙ per dicta verba inducitur relictū fideicōmissi vt probatur ꝛ hoc modo ꝛ in.l.ex eo modo.de lega.j.ꝛ in.l.vnū ex familia.§.fi.de leg.ij.cum si.Et maxime apparet ꝙ dictus Joānes voluit disponere cum dict⁹ eius frater promiserit se illud facturū ꝛ posset attētari ꝙ illa ꝓmissio obliget dictū promittentē licet videatur alteri facta.Nam ad pias causas vꝫ ꝓmissio facta absenti fm Bal.in d.l.illud.per.d.gl.in.d.cap.quoties cordis oculus ꝛ glo. in.cap.iuramenti.xxij.q.v.ꝛ facit qd no.Bal.in.l.pactū dotali.ix.q.qui sequitur gloss.dicti ca.quoties cordis oculus:ꝛ similiter idē Bal.in scriptis suis sup decreto.xvj.q.j.ꝛ in.d.l.generaliter.ꝛ facit quod not. Bar.in.l.cū quis decedēs.§.codicillis.de le.iij.Non obstāt adducta in contrariū.Nō enim obstat ꝙ primo loco dicebatur ꝙ ꝓmū testamentū non fuit cōditum:sed ordinatū ad cōdendum quia respōdetur ꝙ imo testator expressit id qd volebat ꝙ fieret de suis bonis et nihil aliud est disponere in vltima voluntate nisi declarare volūtatē suā qd vult ꝙ fiat de bonis suis:ideo qualitercūqꝫ declāretur satis est dispositū.ar.d.l.ꝛ hoc modo.ꝛ.d.l.eo modo cum cōcor.Et licet dixerit se fatigatum ꝛ non posse tunc vlterius agere nō dixit ꝙ die sequēti vellet testari.ꝛ disponere:sed legere ꝛ publicare ita dicitur in pūcto:vnde verba illa sonant ꝙ tunc testabatur sed die sequēti volebat suaꝫ dispositionē legere ꝛ publicare.s.corā testibus adhibēdis:vnde nō est verū ꝙ verba sonent ꝙ nō intēderet tunc disponere ꝛ per cōsequens nō obstat.d.l.si his qui.ꝛ.d.l. cōtractus:nā in.d.l.si is qui.apparet ꝙ volebat disponere aliud ꝙ id qd disposuit.ꝛ morte preuētus nō potuit cōplere tunc testamētum in totū vitiatur vt ibi.ꝛ vitiaretur etiā si disposuisset inter liros:vt dicūt docto.ibi.ꝛ in.d.§.ex imperfecto.Et tamen non esset dubiū ꝙ si isto modo disposuisset iter liberos valuisset vltima vo

7 luntas per.d.l.fi.C.fami.hercis.ꝛ ideo.d.l.si is cui nō obstat.† Et similiter nō ob.d.l.cōtractus.quia alio casu loquitur ꝛ separatoꝝ non est illatio.l.fi.de calum.l.si maritus.C.de dona.inter virū.cuꝫ

8 simi.† Nec in casu isto egit ille Joannes detestādo vno die magis quā altero:licet ꝓpter fatigationē ꝛ infirmitatē non potuerit tūc testes adhibere ꝛ publicare.Nec obstant ꝙ non interuenerūt duo testes:quia ꝓut.s.dictū est testes requirūtur ad probandū volūtatem non ad ipsius solēnitatē.Jdeo satis est ꝙ probetur:licet enim

dicatur in.d.c.relatum.duos testes requiri: quia in ore duorū vel trium stat omne verbū: non denegat propterea quin possit pbari per alia genera pbationis que multa sunt per iura vulgaria in veteri etiā testamento. aliud reperiebatur gen⁹ probationis quā per testes vt pbatur in.c.afferte.de psump. vbi sine testibus Salomō 9 iudicauit.† Nec etiā ob. ꝙ nō adfuit rogitus testiū: quia nō requiritur rogitus testiū in testamēto ad pias causas: prout nec reqritur in testamēto inter liberos: prout oēs tenēt in.d.§.ex imperfecto: solēnitas eñ rogitus testium cōstat esse iure ciuili inducta cū nō requiratur generaliter nec in testamēto militis requiritur rogitus testiū ad ipsius testamēti solēnitatē: sꝫ ad demōstrandū ꝙ ipse miles habuit animū testādi: sunt enim milites in his que respiciunt iuris effectū magis simplices quam alij. arg. l. sancimus. in prin. de iure delibe. C. ideo de facili possent labi in iactationis seu cōplacētie causa: in dicendo relinquo bona mea tali vt hoc nō contingat iurisstator ad demōstrandū ꝙ verba hmōi vel alia testamētū respicientia sint prolata deliberate ponderat rogitum testiū: prout ais iuriscōsultus pōderat. in. l. pāphilo. §. propositū. de leg. iij. cōuocationem ⁊c. Ita sumitur ex verbis. d. l. diuus ibi vt prius constare debeat factū esse ⁊c. Quod ergo immediate subdit de cōuocatiōe amicorū illud subnectit exēpli gratia. s. vt per eam viam constet qd animū faciēdi testamētū miles habuerit qd ⁊ demonstrat postea 10 in ver. alioquin.† Si itaqꝫ pars fateretur militem voluisse testari: tamē testamentū nō valere: eo quia nō fuerunt rogati testes allegans succūberet qꝛ cessant verba. d. l. diuus. ⁊ ratiōes in eis adducte: sed si diceret ꝙ protulit talia verba: tamē nō sunt testamentū: tunc obtineret si nō demonstraretur animus testādi per rogitum 11 testiū vel alia via: ⁊ ita procedit. d. l. diuus.† Et quicquid sit in milite in testamēto ad pias causas ꝯcludendū est ꝙ nō requiritur rogitus testiū per ratione. s. adductā: prout p dictā ratione firmat do. Anto. de bu. in. d. c. relatū. j. qd ⁊ clarius firmat ibi Jo. de imo. ponderans ratione. d. c. relatū. in fi. tex. qui solū pōderat ꝙ in ore duoꝝ vel triū stat omne verbū nec in veteri testamēto nec in nouo qd ibi refertur requirebatur rogit⁹ testiū: vt patet in eis et in. d. c. in omni. Itē pōderat id qd dixi ꝙ in testamētis ad pias causas est remissa ois solēnitas iuris positiui: ⁊ sufficit solēnitas iurisgentium: prout no. Bar. ⁊ Bal. in. l. j. C. de sacrosan. eccle. qd iusgētiū non requirit rogitū fm eum qui dicit ꝙ hec opi. est seruāda in practica: ⁊ idem tenet ibi Panor. dicēs ꝙ ita cōmuniter seruatur. hāc etiam opi. approbat Jo. and. in addi. Specu. in ti. de instru. edi. §. nunc vero aliqua. prout refert Pōta. in. d. auf. similiter. xj. specialitate prealleg. dicēs ꝙ hec est cōmunis opi. legistaꝝ ⁊ cano. vnde ab ea velut a cōmuni nō est recedendū in decisiuis iuxta no. p gl. in. l. omnis diffinitio. ff. de reg. iu. per Bal. in. l. pcibus. C. de impu. per doct. in. c. ne innitaris. de cōsti. ⁊ in. l. cum platis. ff. de re iudi. Et licet doct. s. relati contrariū tenuerint. s. Fran. Lap. ⁊ Pon. tñ hanc partē tenēt doct. plures ⁊ maioris autoritatis. merito nō curandū nec ratio eoꝝ astringit: qꝛ licet nō sit specifice decisum qd de iure cano. in relictis ad pias causas nō requiratur rogitus testiū. Tamē satis est qd ratio ad id astringit ratio. s. iur. cañ. ponderata in. d. c. ralatū. per qd probatur qd nō limitat solēnitas iuris ciuilis in testamento ad pias causas. ⁊ stāte hoc ergo nec rogitus qui est de solēnitate iuris ciuilis. Itē ratio ibi in fine tex. pōderata ad id astringit per dicta. s. Nec ob. ꝙ tex. ibi dicit reqsitis testibus: quia non dicit requisitis a testatore vel tēpore testamēti: sed dicit requisitis. s. a iudice prout ibi dicit Jo. de imo. ita intelligens illū tex. et si recte aduertatur est necessario ita intelligēdus: quia papa ibi loquitur iudicibus ⁊c. ⁊ mandat qd examinent requisitis testib⁹ ⁊c. Insuper in alijs vltimis volūtatibus ꝙ testamentū nō est necessarius rogitus: vt. s. dixi: sed vltima volutas facta corā illa muliere de hoc relicto nō fuit testamentū merito non requirebat rogitus quo ad illā: licet nec reqreret quo ad aliquā. Restat itaqꝫ cōclusio s. facta ꝙ dict⁹ ort⁹ debeat dicto loco pio per pdicta. Laus deo.

¶ Summarium super consilio ccxvj.

1 ¶ Legatum factum nascituris in domo an trahatur ad filios eiusdē agnationis ⁊ familie natos extra domū. nu. seq. ⁊ per totū.
2 Domus capitur pro familia ⁊ quot modis in iure alias sumatur. nu. seq. vsqꝫ ad finem consi.
3 Familie appellatione q veniāt ⁊ qui dicant esse de familia. nu. seq.
4 Bastardi ⁊ spurij qui nō sunt agnati nō dicuntur esse de familia.
5 Legata fieri nō solent extraneis nisi merentib⁹ vel consanguineis qui presumuntur sanguinis ratione mereri.
6 Arma ferentes dicuntur esse de domo vel familia.
7 Prohibitus plus petere in rebus testatoris vel alterius an videatur prohibiti filij ex eo.
8 Pater dicitur habere administrationē tantum in rebus filij quorum vsusfructus sibi queritur et quando agit pro filio agere videtur vt administrator.
9 Aduentitiorum filij licet pater dicatur vsufructuari⁹ quādiu viuet tamē potest eo pater priuari si a testatore prohibeatur. nu. 11.
10 Seruitus seruitutis dari nō potest.

¶ Consilium. ccxvj.

IN nomie dñi nostri iesu 1 Christi. ¶ † Uiso testamēto domini Lucātonij de cibochis de tuderto olim studentis perusini in quo inter cetera sūt infrascripte dispositiones. vꝫ. Itē iudicauit: iussit ⁊ mādauit qd omnes eius libri iur. cañ. ⁊ ciuilis nō possint vēdi alienari nec pmutari aliquo modo seu quesito colore nisi casu quo ⁊c. Ex eo quia intēdit ⁊ vult ꝙ ipsi libri sint ad vsū ⁊ seruitiū filiorum natoꝝ ⁊ nascituroꝝ in domū ipsius testatoris volētiū studere in dictis facultatibus. ⁊ si secus factū fuerit voluit ⁊ mādauit qd dicti libri seu pecunia ex vēditione ipsoꝝ libroꝝ redacta deueniāt ad fabricā sancti Fortunati. Itē indicauit ⁊ reliquit Nicolao fratri carnali ipsi⁹ testatoris flore. cc. auri. Et voluit qd pl⁹ de bonis suis petere nō possit ⁊ si plus peteret cadat a dicto legato ⁊c. in oib⁹ aūt alijs suis bonis scarlattinū Christophorum de cibocchis de tuderto fratrē carnalē ipsius testatoris suū heredē instituit atqꝫ fecit cū hac cōditione ꝙ si dictus scarlattin⁹ decederet qñcūqꝫ sine filijs legitimis ⁊ naturalibus masculis natis infra. ix. mēses post mortē ipsi⁹ scarlattini substituit sibi in medietate dicte hrēditatis filias natas ⁊ nascituras ipsius scarlattini. et in alia medietate substituit sibi Nicolaū fratrē carnalē ipsi⁹ testatoris nō obstāte phibitione. s. facta ꝙ nō possit plus de bonis dicti testatoris petere vltra quantitatē. cc. flo. ⁊ fabricā sācti Fortunati ⁊c. ⁊ psupposito ꝙ dictus. d. Lucātonius decesserit superstitibus sibi dictis Nicolao. ⁊ Scarlattino suis fratrib⁹. ⁊ psupposito qd. d. Nicolaus tpe testamēti nō habitabat vna cū dicto testatore sed simul ⁊ in eadē domo habitabāt dictus testator. ⁊ dict⁹ Scarlattinus ⁊ psupposito ꝙ tpe dicti testamēti. d. Scarlattinus habebat filios: ⁊ tūc seu post dictū cōditū testamentū nati fuerūt. d. Nicolao similiter filij: dubitatur ⁊ querit an filij dicti Nicolai ꝯprehēdātur in dicto relicto seu dispositione dicti testatoris. s. primo loco descripta inquātum testator dixit qd volebat ꝙ ipsi libri sint ad vsum ⁊ seruitiū filioꝝ natoꝝ ⁊ nascituroꝝ in domū ipsius testatoris cōsiderato qd ipsi filij Nicolai nō fuerunt nati in domo habita 2 tionis dicti testatoris.† Circa quā cōsultationē videtur prima facie dicendū ꝙ dicti filij Nicolai nō cōprehendātur in dicta dispositione attēto qd ipsi nō fuerūt nati in domo ipsius testatoris capiēdo domū proprie put cōstat ex solo parietibus ⁊ tecto seu ex solo ⁊ supficie. l. eum qui edes. ff. d vsucap. Et solet poni pro domo habitationis. l. lex cornelia. §. domū. ff. de iniurijs. ⁊. l. j. §. domū. ff. de libe. agno. ⁊. l. j. §. pe. ff. de his qui deiece. vel effu. ⁊. l. scire oportet. §. oportet. ff. de excu. tuto. ⁊. l. iiij. §. ptor. ⁊. §. toties. ff. de dā. infec. cum multis si. Et ppterea nati videtur in domo illi qui nascuntur in eadē habitatione put ⁊ sumit in senatuscōsulto sylleniano vbi domus sumit pro simul habitātib⁹. l. j. §. si vir. ff. de senatuscōsul. sylle. put ⁊ no. Bar. ⁊ Bal. in eadē. l. in prin. qui etiā adducūt. l. cū vnus. in prin. ff. de alimē. ⁊ ciba. leg. ⁊. l. j. C. ne liceat potētio. ⁊. l. j. C. si rector puincie. vnde cū dictus Nicolaus nō habitaret i eadē domo cū dicto testatore nec filij sui nati fuerint in domo vbi habitabat dictus testator videt ꝙ non dicātur nati in domū testatoꝝ ⁊ sic in eis nō verificent verba dicti testatoris. s. descripta. Et propterea dicti libri nō debeāt esse ad seruitiū ipsoꝝ filiorum Nicolai quantūcūqꝫ cōtingeret ꝙ vellent studere. Quod ⁊ videtur ex alio dicēdū: nam ea videt fuisse mens testatoris put videtur dephēdi ex relicto facto ipsi Nicolao vbi subdit prohibēdo ꝙ dictus Nicolaus nihil possit petere vltra dictos ducētos aureos sibi relictos ⁊ si plus peteret cadat ab ipso relicto. de qua prohibitione reperitur postea in substitutione facta de ipso Nicolao in fine testamēti: vn testator voluit qd dict⁹ Nicolaus nihil posset petere d bonis testatoris nisi dictos ducētos aureos sibi relictos. ⁊ quartā partē bonorum casu quo euenerit casus dicte substitutionis. ⁊ sic videt phibuisse ne peteret dictos libros vel eoꝝ vsum put videtur ꝙ petere posset si essent relicti ipsi libri vel eoꝝ vsus eius filijs volētibus studere per. l. j. ⁊ qd ibi habet. C. de bo. ma. ⁊. l. cū oportet. §. nō autē. ⁊ §. fi. C. de bonisqꝫ. lib. ⁊. l. j. in fi. C. de annali excep. Ex quus videt eliciēda cōclusio qd dicti filij dicti Nicolai nō celeātur inuitati ad dictos libros. Que cōclusio ex predictis videtur cōsona ⁊ verbis 3 menti ipsius testatoris. ¶ † His tamē non ob. in cōtrarium puto esse iustitiā satis clarā: nam premittendū est qd domus in iure sumitur varijs modis: nā qñqꝫ sumitur prout. s. deductū est. Qñqꝫ aūt sumitur pro gēte familia seu agnatione. l. pronūciatio. §. q nunc iure. ff. de ver. sig. ⁊ in. c. j. in prin. de schismaticis. lib. vj. ibi dom⁹ de colūna. Et tunc ponitur pro agnatione put no. Jac. de are. in l. j. in prin. ff. ad syle. ⁊ videtur velle glo. in verbo domū. in. d. l. cū vnus. ⁊ tāgit Bar. in. d. l. pnūciatio. ⁊ in. l. tutelas. ff. de capi. dimi. ⁊ in. d. l. j. in prin. ad sylle.† Et hinc est ꝙ bastardi ⁊ spurij qui non sunt agnati. l. spurij. ⁊. l. hac parte. ff. vnde cogna. nō dicūtur esse d domo: prout voluit Bal. in. l. fi. C. de ver. sig. dicēs ita fuisse cōsultum. ⁊ Saly. ibi dicit ꝙ perusini ita tenēt ⁊ tāgit etiam Ange. ibi dicēs ꝙ si legatur illis de domo videtur qd nō mittetur bastardi quia pro agnatione ponitur: tamē se remittit ad no. per Bar. ibi. ⁊ Cy. ⁊ Bar. in. l. quisquis. C. ad. l. iul. maie. ⁊ Rapha. ibi dicit qd appellation.

appellatione domus cõtinet' familia ꝛ appellatione familie ꝓprie loquẽdo nõ cõtinentur cognati.d.l.ꝓnunciatio.§.familie. Quãqꝫ aũt sumitur pro oĩbus qui portãt eadẽ insignia seu arma: vt dicit Bar.in.d.l.tutelas.de ca.di.ꝛ ibi latius ꝓsequẽdo ponit quatuor modos quib⁹ aliqui dicũtur de domo: qꝛ qñqꝫ pro agnatione vt dixi: qñqꝫ pro oĩbus habitãtibus in eadẽ domo: qñqꝫ ꝓ deferẽtibus eadẽ arma seu insignia: qñqꝫ pro oĩbus descẽdẽtibus ex eodẽ sanguine adducẽdo ad hoc mẽbrũ vltimũ tex.d.l.ꝓnũciatio. in fi. Est igitur videndũ que ex dictis quatuor significatiõibus sit magis in casu nostro applicãda ṽbis dicti testamẽti seu mẽti testatoris ꝛ an sit applicãda illa alia ꝛ sic quĩta significatio ꝓut ponitur pro domo materiali q̃ constat ex solo ꝛ superficie.ꝛ ꝓfecto videtur dicendũ ꝙ illa verba in domũ ipsius testatoris non verificent' seu nõ debeãt intelligi de domo materiali ipsi⁹ testatoris: qꝛ seqret' ꝙ si vnus penit⁹ extraneus forte maliuolus ipsi testatori haberet filios qui fuissent nati in aliqua domo q̃ esset sub dñio ipsius testatoris cẽserent' dicti filij inuitati ad dictos libros ꝛ similiter dicẽdũ esset in filijs postea nasciturís. Qḋ quidẽ nullatenus cõsonat menti ipsius testatoris que est pˀmo loco amplectenda.l.in cõditionibus.primũ locũ cũ cõcordantijs.ff.de cõdi.ꝛ demõ.quã iudex debet sequi ꝓut venator leporẽ: dicit Bal.in.l.cũ quidã.C. de neces. ser.here.insti.ꝛ ideo ista interpretatio nullatenus est sumenda nec aliquis recti iudicij illã sumeret per p̃dicta. Unde reiecto isto pˀmo intellectu videamus an sumi debeat pro filijs natis seu nasciturís in eadẽ habitatione cũ dicto testatore.ꝛ certe si ponamus domũ testatoris pro habitatione ipsius testatoris sequeret' ꝙ si filij essent nati ex famulo vel famula q̃ habitasset vna cũ dicto testatore vel ex alio extraneo simul cũ testatore habitãte illi etiã filij predictoꝝ cẽserẽtur inuitati cũ ꝛ illi fuerint habitãtes vna cũ ipso testatore. qḋ tamẽ nõ videtur de mente ipsius testatoris.vt ex se satis appa-

5 ret.†Pro quo etiã facit qꝛ legata solent fieri merẽtib⁹.l.nec adiecit.ff.pro socio vel cõsanguineis qui rõne saltẽ cõiũctionis videntur mereri.ar.l.cũ alienã.C.de leg.ꝛ.l.ꝓcula.ff.de ꝓba.ꝛ.l.si seru⁹. ff.de do.inter virũ.ꝛ q̃ per Bar.in.l.que dotis.ff.so.mat. Sed non oẽs filij cohabitantiũ merẽtur nec attinẽt. Quod ꝛ persuadet' ex alio: qꝛ in dicto testõ nõ sunt aliqui honorati rõne cohabitatiõis: solum aũt sunt in dicto testõ facta relicta vel pro honore funeris vel ꝓ anima vel in fauore attinentiũ ipsi testatori: vnde ꝓut nõ honorauit cohabitãtes sed solum attinentes ita est cõiecturandũ qḋ ita testator nõ intẽdit inuitare filios cohabitantiũ: sed filios suoꝝ cõiunctorũ.arg.l.si seruus pluriũ.§.fi.ibi ipsius patrisfamilias cõsuetudo.ꝛ ibi sed ꝛ mẽs patrisfamilias ꝛ legatarij dignitas ꝛ charitas ꝛ necessitudo. Itẽ eorũ que precedũt ꝛ sequũtur.de leg.j.que omnia ꝛ singula ibi põderata cõferunt ꝙ illa verba in domũ ipi⁹ testatoris nõ intelligãtur pro habitãtibus cũ tastatore: nam mẽs charitas ꝛ necessitudo nõ tendũt ad istã interꝑtationẽ nec ea que p̃cedunt ꝛ sequũtur vt deductũ est: nec etiã dignitas legatarij: qꝛ nasci de facili possunt seu potuerũt ex cohabitantib⁹ cũ dicto testatore vilissime ꝑsone: quib⁹ nõ cõueniret vsus dictorũ librorũ iure cano.et ciuili. Dato ꝙ forte ex ambitione quadã vel al's vellent studere. Itẽ facit contra dictã interpretationẽ: qꝛ ex quo dictus testator inuitauit filios natos ꝛ nasciturós est verisimile ꝙ voluerit inuitare etiã natos post mortẽ ipsius testatoris attẽto maxime ꝙ dispositio illa cõfertur post mortẽ ꝛ ꝓpter mortẽ testatoris vt de se patet. Sed nati post mortẽ nõ possunt cẽseri nati in habitatione testatoris. Ex quo tunc ꝓpter mortẽ cessabat eius habitatio: ideo ex predictis etiã hec interpretatio est ſpernẽda tanꝙ nullatenus verisimiliter cõsona mẽti testatoris ꝛ qualitati ipsius dispositiõis per p̃dicta.ꝛ ar c.inspicitur in obscuris ꝙ verisimilius est. de reg. iur.in.vj.ꝛ in.l.in obscuris inspici solere qḋ verisimilius est.ff.eo. ti-

6 tu.†Reiectis aũt dictis duabus interꝑtationibus remanẽt alie tres.vcꝫ ꝙ intelligat' de filijs deferẽtib⁹ eadẽ arma vel de filijs de agnatione ipsius testatoris vel de descẽdẽtib⁹ ex eodẽ sanguine: super quib⁹ nõ est insistendũ: qꝛ quecũqꝫ ex dictis interꝑtationib⁹ assumat' pariter se habet ad filios dicti Nicolai ꝓut ad filios dicti Scarlattini: ex q̃ vterqꝫ defert eadẽ arma vt presupponit' ꝛ vterqꝫ est de eadẽ agnatione: ꝛ ex eodẽ sanguine cum ipso testatore. Et sunt pariter attinẽtes ipsi testatori. Et idcirco omnia conferũt qḋ pariter de filijs vtriusqꝫ intelligãtur dicta verba ꝛ similiter cõfert qꝛ forte prout ꝛ est verisimile dictus testator habuit respectũ ad honorẽ sue domus seu casate. Qui honor pariter manu tenebitur per filios Nicolai prout per filios Scarlattini ceteris parib⁹. Et ideo ex predictis est cõcludendũ ꝙ dicta verba in domũ testatoris assumãtur pro agnatione vel gẽte vel pro his qui ratiõe delationis armoꝝ dicũtur de eadẽ domo.ꝛ cõsequẽter cõprehẽdant' filij dicti Nicolai volẽtes studere. Nec ob. si quis diceret ꝙ cõprehẽdãtur solũ filij dicti Scarlattini qui Scarlattinus erat de eadẽ agnatione.ꝛ cohabitatione vna cum dicto testatore. Et sic dicta verba intelligant' in filijs ipsius Scarlattini in cuius persona dicte due qualitates cõcurrunt. Nam respõdetur ꝙ ꝓpter hoc nimiũ restringerent' dicta verba et in legatis plenior interpretatio est habẽda. dicit tex.in.c.cum dilecti.in fi.extra de dona.ad hoc etiã.l.in testamẽtis.ff.de reg.iu.nec reperitur in iure ꝙ verbo domus attribuatur dicta significatio ꝙ.s.sumatur solũ ꝓ his in quibus cõcurrũt dicte due qualitates: ita ꝙ nõ debemus in hac re dubia eã significationẽ ex nostro capite dare dictis verbis ad fauorabilis vltime volũtatis restrictionẽ. Nec sequit' ipe testator magis dilexit Scarlattinum in dicto suo testamẽto quã Nicolaũ ergo magis cẽseat' dilexisse filios Scarlattini ꝙ Nicolai. Attẽto maxime ꝙ in dicto testõ honorauit etiã Nicolaũ.ꝛ in relicto.cc.flo.ꝛ in substitutione. et si daretur dicta interꝑtatio filij Nicolai nõ censerẽtur in aliquo honorati.ꝛ filij Scarlattini censerẽtur insolidũ honorati in vsu et seruitio dictorũ libroꝝ.ꝛ sic nõ possum⁹ arguere ꝙ prout fuit magis dilectus ꝛ magis honoratus dictus Scarlattin⁹ ita ꝛ magis censeãtur dilecti ꝛ honorati eius filij. Cũ dicta similitudo et cõparatio nõ procedat per iam dicta. Nec ob.adducta in cõtrariũ: nã primo nõ ob.id qḋ dictũ est circa significationẽ verbi domũ: quia ad illud satis est rñsum.

7 ¶†Nec etiã ob.ꝙ scḋo loco in cõtrariũ dicebatur.s.ꝙ dict⁹ Nicolaus fuit ꝓhibitus plus petere: qꝛ rñdetur ꝙ licet ipse fuerit ꝓhibitus plus petere nõ fuerũt ꝓhibiti pl⁹ petere eius filij. Et propterea nõ ob.quominus eius filij cẽseãtur inuitati in dicto relicto vsus ꝛ seruitij dictorũ librorũ.ꝛ licet pater possit agere pro relicto filij. Tamẽ agit vt administrator filioꝝ vt habetur in.d.l.j.de bo.maternis. Unde hoc nõ videtur obstare qꝛ potius petere videtur filij quã ipse pater.arg.qui per aliũ in.vj.cũ

8 cõcor.ꝛ.l.ꝙ meo.de acqui.pos.cũ si.†Preterea pater habet administrationem in bonis in quibus sibi queritur vsusfruct⁹: vt.d.l.j. de bonis maternis.ꝛ nõ in alijs regulariter: vt.l.cũ nõ solũ.§.siue ex ꝯtrario.ver.ꝛ fili⁹.ꝛ.§.necessitate.de bonis q̃ libe.ꝛ in auc.vt liceat matri ꝛ auie.in prin.ꝛ no.Bar.ꝛ docto.in auc.excipitur.C.de

9 bonis q̃ libe.†Nec videtur ꝙ dato filij dicti Nicolai inuitarẽtur ad dictos libros ꝙ ꝗratur vsufruct⁹ dictorũ libroꝝ ipsi Nicolao: quia si vsusfructus esset patris vsus: ꝛ seruitium ipsorũ librorum nõ esset filiorũ: prout voluit testator qui põt facere ꝙ vsusfructus nõ

10 queratur patri: vt in.d.auc.excipitur.de bonis q̃ libe.†Nec datur vsusfructus vel vsus cum nõ detur seruitus seruitatis.l.j.ff.de vsu

11 fru.leg.ꝛ.l.vti frui.ff.de vsufru.†Nec ob.qḋ tradit Bal.in.d.l.j.de bo.ma.vbi dicit ꝙ si filio relinquitur vsusfructus alicui⁹ rei pater habet cõmoditatẽ: ꝛ filius formalitatem et ratione dicte cõmoditatis pater habet administrationẽ: quia rñdetur ꝙ si pater haberet cõmoditatẽ nõ satisfieret volũtati testatoris qui voluit qḋ libri essent ad vsum ꝛ seruitiũ filiorũ volentiũ studere. Si enim cõmoditas ꝑtineret ad patrẽ dicti libri nõ seruirẽt filijs volẽtibus studere. Nec essent ad vsum ipsorũ filiorũ: ꝓut voluit testator ꝛ vsus. seruitium cõsistit in studẽdo super eis et hec est cõmoditas ipsius vs⁹. Dato aũt ꝙ hec vltima ratio nõ esset bona i qua nõ facio magnũ fundamẽtũ remanent alie de quibus.s. Et insup ꝓhibetur dict⁹ Nicolaus plus petere nec est expressum ad quid referatur illud cõparatiuum plus quia nõ prohibuit ne plusꝙ.cc.flore. peteret: sed simpliciter ne plus peteret: vnde põt intelligi prohibuisse ne peteret plusꝙ sibi ius petendi cõpetat ex relictis.s.factis. Et sic ꝓhibitio illa nõ obstat ex multis.s.ꝺductis. Restat itaqꝫ cõclusio firma quã tã filij dicti Nicolai ꝙ filij dicti Scarlattini cẽsentur inuitati ad vsum ꝛ seruitiũ dictorũ librorũ si voluerint studere. Laus deo.

¶Summarium super consilio.ccxvij.

1 Collecta soluenda scḋm allibramentum pro quib⁹ bonis sit soluenda.nu.seq.ꝛ per totum.
2 Verba in fine posita referũtur ad oĩa precedẽtia si possunt referri.
3 Collecta est imponenda per es ꝛ libram.
4 Relatiuum eorum ad proxima tantũ quando solet referri.
5 Media seu verba in medio posita solent declarari et determinari quandoqꝫ per sequentia ꝛ precedentia.
6 Rei sunt fauorabiliores actorib⁹ ꝛ iura obscura ꝓ eis iterꝑtãda.
7 Sententie verba sunt iuris stricti ꝛ stricte interpretanda.
8 Collecta seu onera mixta que imponũtur persone pro rebus non possunt imponi forẽsibus etiã pro rebus quas tenet in territorio imponentiũ.fallit pro possessionibus allibratis cõsensu eorũdem forensium vt possint astringi in ipso estimo seu allibratione.

¶Consilium.ccxviij.

In nomine dñi nostri iesu Christi.

1 ¶†Circa presentẽ ꝯsultationẽ videt' prima facie dicendũ ꝙ cũ hoĩes dicti castri Seppe teneãtur soluere dictas collectas ſm eorũ allibratũ: ꝓut expresse disponitur in vltima sñia.ꝛ etiã in prima: lꝫ in prima adijciat' illa clausula: ꝓut et sicut ante extorta lĩte extitit cõsuetũ que tñ clausula nõ repetitur in scḋa sñia: ꝛ allibrate sunt dũtaxat possessiones nõ debeat haberi cõsideratio bonorũ mobiliũ: sed dũtaxat bonorũ allibratorũ hoc est in estimo descriptorũ ꝛ estimatorũ. Nam istud importare videtur verba p̃dicta ſm eorũ allibratũ posita in vtraqꝫ sñia. Naꝫ ꝓut dicit Bal.in.l.etiã.C.de execu.rei iudi. quidã sunt qui habent res immobiles estimatas in estimo cõis vt no.in.l.incola.ff.ad muni. Quidã sunt qui habẽt esse ꝛ nõ habẽt estimũ vt feneratores. Quidam sunt qui habẽt vtrũqꝫ ſm eum.ꝛ facit differentiaꝫ inter es et

estimum.⁊ hinc est id qđ solet dici.⁊ doc.dicũt ꝙ collecte soluunť per es ⁊ librã: ꝓut loquiť Bal.in.d.l.etiã.et Bar.in.l.j.de mulieribꝰ ⁊ in quo loco.C.lib.x.quasi per librã dicatur solui respectu bonorũ allibratorũ in estimo.et per es dicať solui ratione bonorũ nõ estimatorũ ⁊ nõ allibratorũ in estimo cõis vt deprehẽdiť ex dictis verbis Bal.s̃.relatis.Et ꝓpterea cũ in dictis sentẽtijs ꝯtineatur ꝙ dicti hoĩes de castro Seppe teneãtur ad collectas in dictis sententijs: maxime in vltima specificatas ẜm eorũ allibratũ videť inferri ꝙ debeat haberi cõsideratio dũtaxat allibrati hoc est libre de scripte in estimo.⁊ sic nõ debeat haberi cõsideratio alterius eris et sic bonorũ mobiliũ vel aliorũ iuriũ nõ allibratorũ: vñ quicqd sit de iure cõi videť ꝙ dicti hoĩes de castro Seppe astringãtur ad soluẽdas dictas collectas.Cõsideratis dũtaxat bonis allibratis nõ habendo respectũ ad bona nõ allibrata.et hoc vigore dictarũ sententiarũ que trãsiuerũt in rem iudicatã ⁊ qbus ipsi acqescũt ⁊ volũt

2 ꝙ obseruẽtur prout p̃supponitur.† Quod maxime videť dicẽdũ quia illa verba ẜm eorũ allibratũ vidẽtur posse referri nõ solũ ad allibratũ ipsoruꝫ hominũ castri Seppe: ẜ etiã ad allibratũ hominum castri grittarũ.Nam ex quo đ hominibus vtriusqꝫ castri fuerit.s̃.facta mẽtio cuꝫ postea subdatur ẜm eorũ allibratũ illud relatiuum eorũ videtur referendũ ad oẽs homines.§.cõprehẽsas.qa verba in fine posita si possunt vidẽtur ad omnia precedẽtia referẽda.l.talis scriptura.in fi.de lega.j.c.ij.requiris.⁊.c.inquisitioni.de appel.⁊.l.j.C.de libe.p̃te.et quod no.in.l.si idẽ cum eodẽ.in fi.ff.de iurisdi.om.iudi.⁊ ꝓpterea videtur in dictis sentẽtijs habitꝰ respectus ad librã hoĩm vtriusqꝫ castri loquẽdo tñ de libra dicti castri grittarũ.Nã de libra ⁊ estimo castri Seppe ad p̃sens nõ agiť: vñ nõ videť habẽda ꝯsideratio đ bonis nõ allibratis in estimo castri grittarũ.⁊ ꝓpterea si bona mobilia vł alia iura nõ sunt allibrata: prout cõiter nõ solent esse nõ videť habẽda cõsideratio dictorũ bonorũ mobiliũ vel aliorũ nõ allibratorũ.

3 ¶ † His tñ non obstãtibꝰ cõtrariũ videtur de iure rñdendũ: naꝫ p̃supponendũ est ꝙ de iure cõi collecte ⁊ munera mixta ĩponunť ⁊ soluuntur ꝑ es ⁊ librã: ꝓut dicit Bal.ĩ.d.l.etiã.⁊ sic đbet fieri distributio bonorũ allibratorũ seu estimatorũ ⁊ nõ estimatorũ: dũ tñ estimabiliũ: ꝓut dicit Bal. ibi: ⁊ sic fit distributio habito respectu etiam ad bona mobilia nõ estimata: ꝓut aperte deprehẽditur ex eiꝰ dictis: qđ ⁊ aperte firmat Bar.in.l.j.de mulieribꝰ.⁊ in quo loco in ver.item q̃ro pro imponẽda collecta que res estimabũtur: rñdeo mobilia ⁊ immobilia.l. forma.ff.de cẽsibꝰ.⁊.l.fi.C.de immunitate nemini cõcedẽda.⁊ hic est ꝙ appellanť munera patrimonialia.C.de mune.patrimonialibus in rubro ⁊ nigro.⁊.ff.de mune.⁊ hono.l.j.in p̃n.⁊.§. patrimoniale.cũ si.Cõstat aũt ꝙ appellatione patrimonij veniũt pariter mobilia ⁊ immobilia ⁊ iura ⁊ actiões ꝓpterea munꝰ patrimoniale nõ restringitur ad bona immobilia allibrata seu in estimo descripta: vñ hoc ꝓ claro p̃supposito restat ꝙ dicti hoĩes castri Seppe de iure cõi ante dictas latas sñias nõ tenebãtur ad dicta munera patrimonialia pro p̃dijs q̃ habebant in territorio castri grittarũ nisi habito respectu etiã ad bona mobilia ⁊ immobilia q̃ habebãt homines castri grittarũ: ẜ verba dictarũ sententiarũ nõ aliter eos astringũt quã disponat ius cõmune: vt ꝓbabo: ergo restat ꝙ ipsi nõ teneanť ad dictas collectas nisi facta cõdigna distributione ẜꝫ

4 cõsideratione iuris cõis đ qua.s̃.† Quod aũt verba dictarũ sentẽtiarũ eos aliter nõ astringãt.Nam deueniẽdo ad verba prime sñie est põderãdũ ꝙ hoĩes dicti castri Seppe ꝯdemnãtur ad soluẽdũ dicta onera ⁊ collectas pro possessionibus quas possiderẽt in territorio castri grittarũ ẜm ipsarũ.s.possessionũ allibratũ et estimationem: vnde dicta verba aperte referũtur ad allibratũ possessionũ dictorũ hominũ castri Seppe.Et sic nõ obstant cõclusioni.s̃.facte. Deueniẽdo aũt ad ꝟba scđe sñie est aduertẽdũ ꝙ in primo capło dicte sñie disponiť ꝙ dicti hoĩes castri Seppe arctãtur pro dictis possessiõibus soluere onera ⁊ collectas reales ⁊ mistas ẜm ipsarũ possessionũ allibratũ ⁊ estimationẽ: ⁊ sic dicẽdũ est hactenus prout dictũ est.s̃.de verbis prime sñie.Subdiť in dicta scđa sñia qđ dicti hoĩes castri Seppe teneãť.⁊ obligati sint ẜm eoꝝ allibratũ ⁊ estimationeꝫ qđ relatiuũ eorũ necessario ibi referť ad homines castri Seppe q̄ in verbis dicte sñie nõ erat.s̃.facta mẽtio de hominibꝰ dicti castri grittarũ: subdiť postea in eadẽ sñia ꝙ dicti hoĩes castri Seppe teneanť ad soluẽdũ collectas pro appellationibꝰ interpositis.⁊ interponẽdis.⁊ ꝓ causis ciuilibꝰ ẜm eoꝝ allibratũ.⁊ in ver. seq.similiter repetiť quo ad collectas pro cõfirmatiõe aliquoꝝ statutorum vel pro reparatiõe murorũ dicti castri ẜm eorũ allibratũ et estimũ: in quibus capłis dicte sñie nõ repetiť de hominibꝰ castri grittarũ: vnde illud relatiuũ eoꝝ nõ videť ꝙ referri debeat nisi ad hoĩes castri Seppe vt referať ad ꝓxima.ar.l.cũ đlaniõis.§.asina de fun.instruc.⁊ qđ habetur in.d.l.si idẽ cum eodẽ in fi.⁊ arg.l.plures.⁊ ꝙ ibi ꝑ Bar.ff.de reb.dubi.Attento maxime ꝙ ĩ dicta sñia pluries ⁊ pluries fit mẽtio de hominibꝰ castri Seppe.⁊ nõ fit nisi semel mẽtio de hominibus castri grittarũ. Et tũc fit mẽtio incidẽter.Unde relatiuũ eorũ sepius repetituꝫ in dicta sñia videť referre ipsos hoĩes castri Seppe sepius repetitos: maxime in capitulis.s̃. põderatis: in quibus nulla fit mẽtio de hominibꝰ castri grittarũ.

Et licet in.c.loquẽte.de collectis impositis pro soluendo subsidio fiat mẽtio de hominibꝰ castri grittarũ: ita ꝙ in illo.c.illa ꝟba ẜm eorũ allibratũ ⁊ estimũ possint referri etiã ad homines castri grittarũ.

5 † Tamen cũ in eodẽ capło fiat etiã mẽtio de hominibꝰ dicti castri Seppe.⁊ verba immediate p̃cedẽtia obligatos esse determinent ipsos hoĩes castri Seppe videť qđ illud relatiuũ eorũ prout in p̃cedẽtibus ⁊ sequẽtibꝰ capitulis refertur: dũtaxat ad hoĩes castri Seppe: ita ⁊ referať in isto capło solum ad ipsos hoĩes castri Seppe cũ precedẽtia ⁊ sequẽtia declarent ⁊ determinent verba in medio posita.l.si seruus pluriũ.§.fi.cũ cõcor.ff.de leg.j.

6 † Et maxime cũ ⁊ alia cõcurrant ad faciendã hmõi interpretationẽ.Nã ista interpretatio facit pro reis cõuentis.⁊ alia interp̃tatio faceret pro actoribus cõtra reos: vnde in dubio debet amplecti interp̃tatio que magis fauet reo: vt in regula cũ sunt partiũ iura obscura reo fauendũ est ⁊c.in.vj.⁊.l.fauorabiliores.ff.eo.tit.⁊ ca.iudicatis.iij. q.ij.⁊.c.inter dilectos.de fide instru.cũ si.

7 † Facit etiã q̄ verba sñie sunt stricti iuris ⁊ restringẽda.l.paulus rñdit eos.ff.de re.iu.⁊.l.j. C.si plures vna sñia prout ⁊ no.in.d.iuribus.Itẽ verba sunt interp̃tanda ẜm subiectã materiã.l.si vno.ff.locati.⁊.l.si stipulatus. ff.de vsur.cũ si.Sꝫ subiecta materia suadebat ꝙ hoĩes dicti castri Seppe pro eorũ possessionibꝰ immobilibus quas possidebãt in territorio castri grittarũ soluerẽt dicta onera ẜm allibratũ dictarũ possessionũ: ꝓut diciť in primo dicte scđe sñie habita cõsideratiõe bonorũ hominũ dicti castri grittarũ nõ solũ immobiliũ: sed etiam mobiliũ per ea que.s̃.premisi: ergo dicta verba ẜm eoꝝ allibratũ sunt intelligenda vt cõueniant subiecte materie.⁊ sic ẜm allibratũ ipsarũ possessionũ qđ allibratũ dictarũ possessionũ est allibratũ hominũ dicti castri Seppe: ꝓ quo etiã facit q̄ ałs dicta sñia fuisset iniusta nõ cõueniens iuris dispositioni per iam dicta.Et in dubio sñia debet presumi iusta.arg.l.herẽniꝰ.§.gaia.ff.de euic.⁊ in.c.in p̃ñtia.de renũ.iũcta.l.j.ff.de arbi.Dicte ergo sñie declarãt ꝙ dicti homines castri Seppe habẽt soluere collectas.⁊ onera đ quibꝰ in ipsis sentẽtijs pro possessionibus quas possidẽt in territorio castri grittarũ ẜm allibratũ ipsarũ possessionũ: q̄ ex eorũ parte debet haberi cõsideratio estimationis dictarũ possessionũ: ꝓut sunt allibrate in dicto estimo: sed qualiter debeat distributio fieri respectu bonorũ que habent hoĩes castri grittarũ nõ disponiť in dictis sententijs: vñ omissum remanet in dispositione iuris cõis sed de iure cõi debẽt ꝯputari oĩa bona ⁊ stabilia ⁊ mobilia nõ distributio dictoꝝ onerũ debet fieri ẜm estimationẽ bonoꝝ mobiliũ ⁊ immobiliũ hominũ dicti castri grittarũ.

8 ¶ † De bonis autẽ mobilibꝰ hominũ castri Seppe nõ habeť cõsideratio duobꝰ vt arbitror respectibꝰ. vno q̄ ex quo nõ habitãt in dicto territorio: sed habitãt in castro Seppe ibi vicino nõ retinẽt eorũ bona mobilia in territorio castri grittarũ: ꝓut mihi diciť.Itẽ ex alio q̄ onera mista ⁊ sic collecte q̃ imponunť ꝑsone pro rebus nõ possunt imponi forẽsibus etiã pro rebus quas tenẽt in territorio imponentiũ: q̄ imponunť ꝑsonis subiectis ⁊ nõ possunt obligari nõ subiecte: ꝓut voluit Bar.in.d. l.j.de mulieribus ⁊ in quo loco.⁊ in.l.munerũ.§.patrimoniorũ.de mune.⁊ hono.⁊ in.l.libertus.§.sola.ff.ad municip.⁊ in.l.rescripto. §.fi.de mune.⁊ ho.Sed pro possessionibus allibratis ꝓpter cõsensum in ipso estimo ⁊ allibratione potuerunt stringi per ea que habentur per glo.⁊ Bar.in.l.incola iam muneribus.ff.ad muni.⁊ ꝑ Bal.in.l.etiã.suꝑ quibꝰ duobus fuerũt reddita ꝯsilia: ꝓpterea me nõ extẽdo.⁊ suꝑ eis prout audio fuerũt fundate dicte sñie: ⁊ ideo nõ incõuenit si ex parte dictoꝝ hominũ castri Seppe nõ fit estimatio nisi bonorũ immobiliũ allibratorũ et ꝓ parte dictorũ hoĩm castri grittarũ habeat fieri estimatio oĩm bonorũ etiã immobilium: q̄ de iure cõi oĩa illa onera insolidũ ꝑtinerẽt ad ipsos hoĩes castri grittarũ.Releuãtur ergo ĩ hoc ꝙ dicti hoĩes castri Seppe astringunť ad cõtribuendũ in dictis oneribus mixtis pro estimatione bonorũ immobiliũ.Uñ nõ debẽt cõqueri si vlterius nõ releuanť cũ satis sit amico in aliquibꝰ subueniri iuxta.l.tutori.C.đ neg.ge. Uñ satis habẽt ꝙ dicti hoĩes castri Seppe vł ꝓpter allibrationẽ vel ex alio astringanť pro eorũ possessionibus immobilibus non obstãte ꝙ ipsi latius teneanť etiã pro immobilibꝰ: q̄ in collectis soluendis nõ est equa seu par cõditio forẽsiũ ⁊ ciuiũ seu incolarũ: vt patet ex iã dictis.Restat igiť ex p̃dictis cõcludendũ ꝙ dicta distributio dictorũ onerũ seu collectarũ mistarũ: de quibus in dicta vltima sñia fit mẽtio debeat fieri q̃ ad dictos hoĩes castri Seppe facta estimatione bonorũ allibratorũ que ipsi possidẽt in dicto territorio castri grittarũ.⁊ bonorũ mobiliũ.⁊ immobiliũ.Et oĩm bonorũ que habẽt hoĩes dicti castri grittarũ nõ obstãtibꝰ adductis in cõtrariũ quibus expeditis satis apparet rñsum. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.ccxviij.

1 ☞ Treuga an possit rumpi parti imponenti eandem treugam adeo qđ si rupta fuerit vltimus rumpens dicatur incurrisse penã in contractu treuge appositam.nu.seq.per totum.

2 Pacis fracte pena peti non põt vbi primus fidefractor fuit offensus ab eo cui fides promissa erat.

3 Conditio potest etiam post mortem impleri in cõtractibus.

4 Conditio purificata retrotrahitur.

5 Fidē transactionis qui licite ruperit nō exceptione tantū submouebitur sed penam quam si contra pactum fecerit rato manente stipulanti recte promiserat prestare cogitur.
Clausula rato manente pacto operatur vt penam incurrat secundus fidefractor.
6 Pene adiecte facto de pace nō rumpenda cum clausula rato manente pacto sunt quocūqȝ modo exigibiles. vsqȝ ad fi. consi.
7 Fides vel pax ꝙ non sit seruanda frangenti eandem nō procedit in treuga.
8 Conditionem facit participium futuri temporis.
9 Conditionalia pacta seu conuenta neminem obligant ante conditionis euentum.
10 Interpretatio que est benignior est sumēda in penalibus seu vltimis volūtatibus etiam cōtra eum qui ex cōtractu nititur.
11 Penā dicitur tantū incurrisse qui fecit cōtra cōuētiones licet sint plures obligati ⁊ illa tantū queritur offenso ꝗuis sint plures actores simul ex quibus est vnus tantū offensus. idem et in heredibus stipulantis pro se ⁊ heredibus. suis.

¶ Consilium. ccxviij.

In nomine dn̄i nostri iesu Christi. ¶ †1 Licet p̄dicti Martinꝰ ⁊ Joānes ꝓmiserint in dicto contractu treuge non transire a puteo sancti Fortunati. s̄. ⁊ transiuerint: et sic videtur venisse ꝯ dictū cōtractum treuge ⁊ subsequenter incidisse in penam in ipso contractu contentā: nihilominus videtur prima facie dicēdū ꝙ imo nō inciderint in dictā penā cōuentā: eo qꝛ pars aduersa videt̄ ꝙ nō seruauerit cōuenta ⁊ ꝓmissa per ipsam alterā partem. Sed imo venerit cōtra ꝓmissa interficiēdo. s. Joachinū affinē seu ꝯsanguineū dicti Martini ⁊ Joānis qui fuit interfectus ꝑ vnū ex dictis filijs Mariotti ⁊ sic vnū ex principalibus alterius partis cum quo seu cuiꝰ noīe fuit ex altera pte facta treuga p̄dicta: vnde cū fuerit interfectus per alterā partē vnius ex cōsanguineis seu affinibus dictorū Martini ⁊ Joannis ⁊ in dicto contractu treuge fuerit virtualiter promissuȝ nō offendere ipsos principales nec eorū cōsanguineos affines adherētes ⁊c. videt̄ resultare ꝙ pro parte filiorū dicti Mariotti fuerit deuētū cōtra ꝓmissa in dicta treuga ⁊ sic fuerit rupta ex eorū parte dicta treuga. ⁊ dicta cōtrauētio ⁊ homicidiū p̄dictū p̄supponit̄ emanasse anteꝗ̄ dicti Martinꝰ ⁊ Joānes trāsiuerint a dicto puteo. s̄. ꝓpterea cū dictus ꝯtractus nō fuerit eis seruatꝰ nec impletus: sȝ ex parte altera fuerit rupta dicta treuga nō videtur ꝙ ipsi tenerētur amplius ad eiꝰ obseruationē qꝛ frangēti fidē licite frāgitur fides. l. cum ꝓponas. C. de pac. ⁊ l. quero. §. inter locatorē. ff. loca. ⁊ c. ꝑuenit. el scđo. ⁊ c. queādmodū. de iureiurā. †2 Et ex his dicit Bal. in. d. l. cū proponas. qđ si titius ⁊ seius fecerūt pacem ⁊ titius rupit pacē ⁊ postea offenditur a seio nō poterit a seio peti pena pacis fracte qđ ⁊ voluit Gui. đ su. per illū tex. ⁊ similes ꝭm Saly. ibi: qui idē tenet etiā si fuerit adiecta clausula rato manente pacto: prout voluit Bal. ibi: qđ ⁊ volūt ibi Ang. ⁊ Pau. dicentes idē voluisse Jo. an. in addi. Spec. in ti. de treuga ⁊ pace. et idē vult Rapha. ful. in prealleg. l. cū proponas. dicens ꝙ idem voluit Jo. an. in regula qꝛ frustra. in. vj. in mercurialibꝰ. ⁊ Gādinus in suo tractatu de maleficijs. in titu. de trāsac. †3 Nec videt̄ obstare si quis aduersus dictū Martinū ⁊ Joannē dixerit ꝙ altera pars nō rupit dictā treugā: eo qꝛ fuit ꝓmissum simpliciter nō offendere cōsanguineos ⁊ affines dictorū Martini ⁊ Joānis: sȝ ꝯsanguineos ⁊ affines nominādos in quadā scripta dādo ⁊ ꝯsignādo notario. ⁊ cū dicta scripta non fuerit notario data nec consignata in cōsequentiā dictus Joachinꝰ nō extitit noīatus: prout videbat̄ requiri ex tenore dicti cōtractus: qꝛ videtur ad hoc rn̄deri posse qđ licet adhuc nō sit noīatus: tn̄ poterit nominari ⁊ dari ⁊ cōsignari scripta notario: in qua dictꝰ Joachinus nominet̄. ⁊ ex tūc apparebit retro fuisse cōtrauentū. Potest eīn cōditio impleri etiā post mortē in cōtractibus. §. ex cōditionali: insti. de verb. obli. †4 Et cōditio purificata retrotrahitur. l. potior. ⁊ l. qui balneū. ff. qui po. in pig. ha. †5 Nec etiā videtur obstare si qs dixerit ꝙ dato ꝙ pro pte dictorū filiorū Mariotti fuerit cōtrauētū. ⁊ sic eos incurrisse penā contractus p̄dicti nihilominꝰ cōtractus debebat per alterā partē obseruari ꝓpter clausulā in instrumēto appositā: vcȝ pena ꝓmissa soluta vel nō cōtractus sit ratus ⁊ firmus. ⁊ sic videtur cōuentū ꝙ licet fuerit per vnam partē rupta treuga: nihilominus ꝯtractus firmus maneat: qꝛ rn̄detur ꝙ dicta clausula vel similis nō operat̄ in fauorē eius qui cōtrauenit: nec ipse cōtraueniens pōt ex eo contractu niti virtute dicte clausule: prout voluit glo. in. l. ij. C. de iure emphy. ⁊ in. l. qui fidem. ff. de trāsac. ⁊ do. in dictis iuribꝰ. ⁊ Bal. Saly. Rapha. ⁊ Pau. de cast. in. d. l. cū proponas. ¶ †6 His tamē minime refragātibus cōtrariā arbitror sentētiā veriorē: vcȝ ꝙ dicti Martinus ⁊ Joānes ruperint ⁊ rupisse censeant̄ dictā treugā et incurrisse penā in dicto cōtractu treuge appositā: adeo qđ dicti filij dicti Mariotti possint aduersus dictos ꝯtrauenientes petere dictā penā. Nam ex quo ipsi ꝓmiserunt nō transire a dicto puteo sancti Fortunati. s̄. versus dictā portam sancti Jacobi. s̄. ⁊ illam transiuerint. ⁊ cōstat deuenisse cōtra cōtractum ⁊ iuramentū sup eo interpositum. ideo cōstat ꝙ euenit cōditio sub qua dicta pena fuit solēniter ꝓmissa merito dicta pena per stipulationeȝ ꝓmissa peti possit cū ex stipulatione agi possit: vt. ff. C. ⁊ insti. de verb. obli. quasi per totū. Quinimo ⁊ ex solo pacto de iure cano. c. j. de pac. ꝭm cōmunē lec. et doct. fere omniū opi. ibi. Et pene maxie hmōi adicte facto sunt exigibiles. l. stipulatio ista. §. alteri. de verb. obli. etiā de iure cañ. c. cū dilecti. ⁊ c. per tuas. de arbi. ꝓut voluit Inn. et Panor. in. c. suam. de penis. ⁊ Imo. in. d. §. alteri. ⁊ est cōis opi. in. d. c. cum dilecti. ⁊ saltē hoc procedit stante iuramēto: prout presupponitur interuenisse in casu nostro cum iuramētū istud possit seruari sine dispēdio salutis eterne: ideo est seruandū. ⁊ iuuat contractum etiā al's inefficacem. c. cum cōtingat. de iureiu. c. ꝗuis. đ pac. in. vj. auf. sacramenta pube. C. si aduer. ven. ⁊ c. licet mulieres. de iureiurā. lib. vj. nec refragatur. c. fraternitatis. xij. q. ij. quia licet ibi habeatur ꝙ pene nō sint necessario soluēde in foro cōsciētie: sȝ vnā lectu. illius cañ. non tamē dicitur ꝙ nequeant solui nec ꝙ nō possint exigi: imo contrariū probatur in ti. de penis. c. ij. ⁊ c. licet ⁊ quasi per totū: preterea ille cañ. loquitur de pena legali non de cōuentionali: ideo iuramentū ligat per dicta iura: ⁊ facit etiā. c. đbitores. de iureiu. ⁊ absurdū esset dicere ⁊ exēplo pernitiosum ꝙ rūpens treugā non possit cōueniri ad penā cōuentā iuramēto vallatam. †7 Solū autē est insistendū an ipos iuuet allegatio ꝓ eis. s̄. facta scȝ ꝙ ipsi sint immunes: eo qꝛ fuerit eis prius rupta treuga. Et profecto dicendū est aperta fronte ꝙ nō. Et primo est p̄mittēdum in treuga ꝙ Jo. and. in. d. c. ꝑuenit. dicit ꝙ regula. s̄. narrata ꝙ nō est seruāda cōuentio veniēti cōtra eam: licet ꝓcedat regulariter ⁊ etiā procedat in cōtractu pacis: tamen nō ꝓcedit in treuga: ꝓut voluit Cin. arg. l. actione. §. qđ diximus. ff. pro socio: ꝓut refert ⁊ sequitur Joā. and. in. d. c. ꝑuenit. ⁊ cum eis videtur ibi residere. d. Ant. de bu. ⁊ idem voluit Jo. and. in titu. de treug. ⁊ pace: prout ⁊ refert Ang. in. l. qui seruū. ff. de verb. obli. ⁊ in. l. si ex legati causa. eo. ti. cum eo trāsiēs ꝙ dictū sequitur Imo. in. d. l. si ex legati causa. ⁊ istud dictū in practica seruatur: ꝓut dicit Imol. in d. l. q seruū. ⁊ in. d. c. ꝑuenit. lȝ dicat đ iure nō ꝓcedere. Et ꝓpterea retēta opi. Jo. and. ⁊ sequaciū restaret dicēdū ꝙ cōtrauētio facta per vnū ex filijs Mariotti nō impediat agētes cōtra istos Martinū ⁊ Joannē quominꝰ possint penā p̄dictā petere. Omitto ꝙ ꝓmissiones intelligūtur rebus sic se habētibus. ff. de verbo. obli. l. cōtinuus. §. cum qs. ⁊ per glo. in. l. ꝙ seruus. ff. de condi. ob cau. ⁊ c. queādmodū. extra. de iureiur. Et ꝭm hoc videat̄ posse dici attētis narratis in pūcto: ex quo dicta offēsa facta in dictū Joachinū fuit facta interueniēte noua causa. ⁊ ꝓpter ipsam nouā causaȝ nō censeatur deuentū ꝯtra dictū cōtractū treuge. Tamē in hoc nō facio fundamentū: tum qꝛ non est expeditū attētis notatis per Jo. and. Ange. ⁊ Imo. in locis. s̄. adductis circa ꝯtractū treuge: tum maxime qꝛ dicta causa prout audio non pōt de facili ꝓbari. †8 Sed ex alio dicendū est ꝙ dicta treuga nō sit rupta ex parte filioꝝ dicti Mariotti. ⁊ per cōsequens dicti Martinus ⁊ Joānes nullatenꝰ excusantur a dicta pena treuge rupte pretēsa causa: quia per alteram partē fuerit plus cōtrauentū. Nam dictus Joachinꝰ interfectus non erat cōsanguineus nominatus in scripta data notario. ⁊ sic in eo nō verificātur verba cōtractus treuge. Nam illa verba nominādis in scripta faciūt conditionē: quia participiū futuri tēporis facit conditionē: vt no. Bal. in. l. j. in. vij. q. ff. de cōdi. ⁊ demon. arg. l. stichus qui meus erit. ff. de leg. j. cum participia ꝭȝ grāmaticos resoluātur in verbum a quo deriuātur ⁊ in relatiuo substātie. Unde est ꝑinde ac si fuisset dictū de cōsanguineis qui nominabūtur in scripta ⁊c. Unde cum dictus Joachinꝰ nō fuerit in scripta nominatus cōditio p̄dicta non verificatur. Et ꝓpterea eum offendens nō rupit treugā quia non offendit aliquē ex eis de quibꝰ in contractu treuge. †9 Nec obstat id qđ. s̄. dicebatur ꝙ forte dabitur scripta notario in qua nominabit̄ dictus Joachinus. ⁊ per cōsequens inducetur purificatio dicte cōditionis. Nam rn̄detur ꝙ nō sufficit dicta nominatio ex post secuta quia nō releuat implemētū cōditionis factū non bona fide. l. qui filiuȝ. ff. de manumis. testa. si autē hodie post morte. s. Joachini nominaretur ipse Joachinus non esset cōgruū bone fidei: quia vt ibi filij Mariotti se abstinerēt a veniēdo cōtra ꝓmissa debebāt enim prius nominare non prius expectare ꝙ occurreret offensa. ⁊ nominare illū qui offensus est vt ex ea nominatione resultaret ꝙ inimici seu aduersarij eis obligarētur tanꝗ̄ fregerint treugā. ⁊ ipsi forte liberarētur ab implemento. Preterea nemo obligat̄ ex cōtractu cōditionali ante conditionis euentū. l. cedere diem. ff. de verb. signi. ⁊ l. si sub cōditione: de cōdi. indebi. Ideo nō erat obligatus ad nō offendendum cōsanguineū anteꝗ̄ nominarētur in scripta: ideo offendēdo nō venit cōtra promissa: nec fecit cōtra ea ad que erat obligatus: ideo non incidit in obligationē penalē cum pena sit ꝓmissa sub cōditiōe si nō fuerint obseruata ꝓmissa prout est de more qꝛ in fine cōtractus solent cōtrahentes ꝓmittere omnia ⁊ singula p̄missa attēdere ⁊ obseruare ⁊ in nullo cōtra facere vel venire. merito si occidēdo dictū Joachinum nō venit cōtra promissa cōstat nō euenisse cōditionē sub qua

est promissa pena. ideo pena nō sit cōmissa. pro quo facit quia illa nominatio habebat fieri per Martinū ⁊ Joannē: ad eos enim spectabat nominare eorū cōsanguineos quos volebāt non offendi ꝫ enim id nō exprimatur in instrumento. tamen ex natura negotij ⁊ subiecta materia id euidēter apparet fuisse de mente que mens est attēdenda. l. semp in cōuentionalibus. ff. de ver. signi. ⁊ c. intelligētia. extra eo. ti. ⁊ l. in cōditionibus primū locum. de ꝯdi. ⁊ demō. ⁊ per cōsequēs erat cōditio potestatiua ⁊ coditio potestatiua nō trahitur retro. l. potior. et. l. qui balneū. ff. qui po. in pig. habe. merito nominatio que fieret non deberet trahi rerro ad offensam prius factam ⁊ ꝙin cōtrariū dixi per eadē iura ꝙ cōditio retrotrahit̄ ꝓcedit in cōditione casuali. de quo etiā in. l. si filius. de verb. obli. Tertio dictus filius Mariotti non censetur venisse cōtra promissa in treuga ꝑdicta ex eo quia dicta cōditio nō erat impleta nec potest impleri. nam qn̄ non est appositū tempus implemēto cōditionis potestatiue nō difficilis ad implēdū dbet impleri ꝙ primuꝫ pōt. l. hec cōditio. ff. de cōdi. ⁊ demō. ideo cum non fuerit impleta statim sed elapso multo tēpore debet cēseri pro indefecta: saltem quo ad actus ꝑus ꝑpetratos. Quarto qualitas adiecta ꝟbo debet adesse ꝫ tempus verbi. l. in delictis. §. si extraneus. ff. de noxa. ⁊. ff. de tributo. l. de peculio. ⁊ l. si tutoris. §. j. ff. qđ iussu. Ideo nominandus debet tēpore nominationis esse cōsanguineus vel affinis vel adherens seu de sequacibus quia ꝓmissum fuit nō offendere cōsanguineos affines adherētes ⁊ sequaces nominādos. merito tēpore qui nominatur debet habere aliquā ex dictis qualitatibꝰ vt veniat in treuga: ꝫ si hodie nominatur Joachinus nō nominatur aliquis cōsanguineus ⁊c. quia mors oīa soluit. in auf. de nup. §. deinceps. ideo nō pōt amplius nominari iste q nedū non est cōsanguineus: sed nec in rerum natura. ⁊ nō entium nulle sunt cause vt ait phs. ⁊ probatur in. l. eius qui in prouinciā. iuxta finē. ff. si cer. peta. l. adeo. §. ꝙ si toto. ff. de acqui. re. do. l. ij. ff. de vsufru. vnde hodie nec qualitas cōsanguinitatis nec nomē Joachinus illi mortuo cōuenit: vn̄ non est ꝭ respectu qui nominari possit. Ideo dicta penalis stipulatio non pōt dici purificata nec quo ad mētem nec quoad verba. Idcirco dicēdū ꝙ pena nō fuerit ꝯmissa ex parte filioꝝ Mariotti per illā mortē illatā illi qui ante mortem illatā erat Joachinus cōsanguineus hodie vel tēpore nominationis nō est nec Joachinꝰ nec cōsanguineus cū nō sit in rerū natura: nec cadauer nec anima que ex illo iam homine nūc interfecto est cōsanguinea: nec est nominata Joachinus: ideo nō est dicēdū penā esse cōmissaꝫ nec ven-

10 tum cōtra ꝓmissa. † Cōfert ad predicta quia hec interpretatio est benignior ergo amplectēda. arg. l. benignius. de. ll. ad mitigādas saltē penas. arg. regule in penis in. vj. ⁊ l. si ꝑses. ⁊ l. interpretatione. ff. de pe. ⁊ l. cum quidā. ff. de lib. ⁊ posthu. ⁊ etiā quia ꝟba stipulationum sunt interpretāda cōtra stipulantē qui potuit legē apertius dicere: ⁊ cōtra eum qui ex cōtractu nititur verba interpretantur. l. quicquid astringēde. §. j. ff. de ver. obli. ⁊ l. veteribus. cum sua

11 glo. ff. de pac. ⁊ l. labeo. de cōtrahen. emp. † Dato autē sine ꝑiudicio veritatis ꝙ pro parte illius qui interfecit dictū Joachinū censeretur ventū contra treugā ⁊ ex illa parte cōmissa pena cōtractꝰ: nō propterea esset expeditū ꝙ dicti Martinus ⁊ Joānes potuissent venire ꝯtra dictā treugā. Nam ex quo fuerūt plures facientes inuicē treugā ⁊ promittētes nō offendere sub pena censetur quilibet promittere de suo facto. ⁊ penam si ipse cōtrafecerit. ⁊ quilibet censetur stipulatus se nō offendere. Et ꝓpterea ex offensa facta ꝑ vnū ipse solus obligatur ad solidā penā. Et ex offensa facta in ꝑsona vnius ex stipulātibus ipsi soli queritur actio ad integrā penaꝫ stipulatā: prout hec omnia firmat Bar. recte intuenti. in. l. fi. in. ij. q. ff. de duo. reis. Quem ibi sequūtur Ang. ⁊ Imo. Et idē in heredibus stipulātis pro se ⁊ heredibꝰ suis nō offendi sub pena si vnꝰ heres offendit̄ ꝙ sibi actio queratur nō alijs. voluit Bar. in. l. iiij. §. cato. in. vj. q. ff. de verb. obli. licet aliud dicat in heredibus ꝓmittentis non offendere. Sed alia est ratio quā in principalibus. Nec esset cautū in via decisiua: prout ad presens loquimur recedere ab autoritate Bart. ⁊ sequaciū: licet in via disputatiua visuꝫ al's fuerit: ⁊ videatur illud dictū aliquantulū dubitabile: put al's prosecutus fui legēdo in. l. ij. §. item si in facto. de verb. obli. et in. d. §. cato. Ubi tandē in similibꝰ terminis nostris secutus fui Bar. ꝫ Imo. videatur variasse. Ex quibꝰ oībus simul iūctis puto intrepide cōcludendum dictos Joannē ⁊ Martinū incidisse in penā dicti cōtractus ⁊ obligatos esse saltē alijs stipulātibus qui non interfecerunt dictū Joachinū: quo ad illū autē qui interfecit nō est insistēdum: q̄r ex delicto est bānitus. ⁊ bānito non redditur ius ex forma statutoꝝ. Nec ob. adducta in cōtrariū q̄r ex adductis pro hac ꝑte sumit̄ clara rn̄sio ad oīa obiecta: iō vlteriꝰ nō insisto. Laus deo.

Summarium super consilio. ccxix.

Emphyteosis pro se et filijs ac nepotibꝰ in tertiā generationē masculinā ⁊ ad feminas ex ipsis deficiētibꝰ masculis an cōprehēdat feminarū generationē vsqꝫ ad tertiam generationē. per totū.

1 Emphyteotica res redit ad proprietarium propter non solutum canonem intra biennium.
2 Culpa vnius propter canonem non solutum an preiudicet alteri.
3 Feudatarius delinquens in dn̄m vel cōtra naturā feudi preiudicat agnatis etiam circa feudum paternum seu auitum.
4 Restitutio in integrum aduersus lesionem debet peti intra quadriennīū ⁊ que nō conceditur intra illud tempus rebus alienatis post lesionem ⁊ ante restitutionem petitam.
5 Nepos an dicatur esse de generatione in emphyteosi si stipulatur vsqꝫ ad tertiam generationem. nu. 11.
6 Generatio verbum adaptatur ad feminas ⁊ eius descendentes et qui aliter cōprehendant̄ generis appellatione. nu. 9. ⁊. 10. ⁊. 11.
7 Uero dictio quid operetur. nu. seq.
8 Aduersatiue natura est repetere qualitates ꝑcedētiū in sequētibꝰ.
10 Nomina verbalia prout est nomen generatio habēt signifiationem actiuam ⁊ passiuam.
11 Emphyteosi stipulata vsqꝫ ad tertiā generationē cōprehenditur persona stipulans vt progrediatur vsqꝫ in nepotes stipulantis.
12 Restitutio in integrū cōceditur de facili ex ignorantia facti alieni aduersus prescriptionem. nu. sequen.
13 Prescriptio non currit contra absentem vel ignorantem.
14 Emphyteosi stipulata pro se ⁊ filijs vsqꝫ ad tertiam generationē satis est ꝙ sint heredes in aliquo qui sunt de generatione nec requiritur ꝙ sint insolidum heredes.
15 Clausula ꝙ pars premorientiū in superstites deueniat quid operetur etiam in successione emphyteosis stipulate vsqꝫ ad tertiam generationem.
16 Prescriptio an ⁊ quando contra minorem currat.
17 Pena quando ⁊ ex quo cōtractu afficiat pupillum vt possit peti.
18 Canone non soluto ex lapsu biennij vel alias ex conuentione an ⁊ quando quis dicatur in commissum incidisse.
19 Restitutio in integrū nedum datur pupillo imo ⁊ maiori ignoranti ex clausula generali si qua mihi.

Consilium. ccxix.

In nomine dn̄i nostri iesu Christi. † Ex duplici capite videt̄ ꝑma facie exclusa dicta dn̄a Martha a dicta emphyteosi: ꝑmo ꝓpter canonē nō solutum: nam ꝓpter canonē per bienniū nō solutum emphyteosis redit ad ecclesiā ꝓprietariam etiā citra omnē cōuentionem ex sola natura emphyteosis. c. potuit. de locato. ⁊ auf. qui rem. C. de sacrosan. eccle. ⁊. x. q. ij. hoc ius. §. qui rem. in priuata aūt

2 emphyteosi lapsus triennij exigit̄. l. ij. C. de iure emphy. † in casu aūt nostro ex forma pacti expresse appositi in ꝯtractu emphyteotico deductū est ad trienniū. ⁊ cum trienniū sit elapsum etiā ex forma pacti res deuoluta est ad ecclesiā et hoc in dubiū suꝑ quo minime insistēdū ex quo canonē nō soluit nec dicta dn̄a Tarsia nec dicta dn̄a Martha q̄ cessauit vltra triēniū ita ꝙ nō est opus inuestigare an culpa ob canonē nō solutū vnius ꝑiudicet alteri: inquo articulo Specu. in ti. de locato. §. nūc aliqua. ver. xix. vult ꝙ nō. et ad eum se remittit Bal. in vna lect. in. l. adoptiuū. in fi. ff. de in ius voc. Sed in alia lec. cōcludit ꝙ sic: primo quia negligētia est cōis: scđo quia hoc est ex primordiali natura ꝯtractus a qua nō potest recedi. l. si lex vectigali. ff. de pig. tertio nō solū aufert nō soluēti ꝫ deuoluit ꝓprietario auf. si quas ruinas. C. de sacrosan. eccl. ꝭm ea que idē tenuit per eandē rōnem in. l. ij. C. de libertis ⁊ eo. libe. qđ et tenet Bar. in. l. iij. ff. de interdictis ⁊ relegatis. ⁊ in. l. iurisiurādi. §.

3 si liberi. ff. de ope. lib. †. Sic ⁊ al's qn̄ feudatarius deliqt in dn̄m vl' cōtra naturā feudi ꝑiudicat agnatis etiā circa feudū paternū seu auitū ꝑ c. j. si vasallus feudo priuet̄. ⁊ c. si vasallꝰ. si de feudo fuerit contro. ꝭm Bar. in. d. l. iij. ⁊ Old. ⁊ Bal. in. l. j. C. de bo. lib. ⁊ Bal. in. l. ij. C. de liber. ⁊ eo. libe. ⁊ in. l. qui se patris. C. vn̄ liberi. ⁊ Pau.

4 de cast. in. d. l. adoptiuū. §. fi. † ⁊ si aduersus dictā lesionē vellet dicta dn̄a Tarsia restitui ex pluribꝰ videt̄ debere excludi; primo q̄r est elapsuꝫ quadriēniū a tēpore lesionis qđ datur ad impetrādā in integ. restitutionē. l. fi. C. de tēpo. in integ. resti. ⁊. l. j. ff. ex quib. cau. maio. ibi intra annū ⁊c. Scđo q̄r videt̄ ꝙ in integ. resti. nō detur rebus alienatis post lesionē ⁊ ante petitā in integ. resti. l. ꝙ si minor.

5 §. sceuola. ff. de mino. arg. l. fi. §. si qdē res. C. de repu. here. † Scđo principaliter videtur dicta Martha non admittēda ad dictā rem emphyteoticā: q̄r ipsa nō videt̄ esse de ꝑsonis cōprehēsis in cōtractu emphyteotico. Nam dictus Joānes stipulatus fuit dictā reꝫ in emphyteosim pro se ⁊ eius filijs ⁊ nepotibꝰ vsqꝫ in tertiā generationē. Generatio autē ꝑtinere videt̄ ad mares nō ad feminas. Ita ꝙ neptis vel nepos ex femina nō dicatur de generatiōe aui: quia nō dicit̄ de eius genere. l. j. ff. de iure immu. ⁊ tex. iūcta glo. in ver. generi. in auf. de incestis nuptijs. in ꝑn. ⁊ hinc est ꝙ natus ex eodē patre dr̄ germanꝰ quasi ex eodē germine ⁊ sic eadē generatione. l. lege. xij. tab. C. de legi. here. Ad hoc videt̄ tex. in terminis in. c. vbicūqꝫ. de penis. li. vj. vbi est exꝑssuꝫ ꝙ dispositio disponēs in aliquē et eiꝰ posteros vsqꝫ in quintā generationē nō trahit̄ nisi ad descendētes per masculinā lineā ⁊ hinc est ꝙ mēbra genitalia dicūtur in viro nō in muliere. et hinc etiā ecclesia describit generationem Jesu christi a Joseph tanq̄ a patre putatiuo vt habetur Matthei. j. ⁊ Luc. j. ⁊ Esaias. xiv. c. dum scribit de Christo ait gs

generationem

generationē eius enarrabit: quasi dicat null⁹: intelligēs de paterna: ꝙ materna generatio poterat enarrari. ⁊ hoc voluit Bal. in l. cum virū. in lec. antiqua. ⁊ in l. cū acutissimi. C. de fideicō. ⁊ in c. si pater. de testa. lib. vj. ⁊ in auf. si quas ruinas. C. ꝺ sacrosan. eccle. et in l. ij. C. de iure emphy. in ij. col. dum loqtur de emphy. ecclesie. et in l. j. iiij. col. C. quādo non petē. par. ad hoc etiā facit ꝙ cōsuluit Bar. in ꝯs. lv. qꝺ incip. Gualterius petri de sancto Seuerino. ⁊ in cōsi. lvj. incip. in q. predicta fm ordinē qui habeꝭ perusij in quibus cōcludit statutū loquēs de cōiunctis per lineā auitā nō verificatur in cōiunctis per lineā femininam: licet mediāte auo materno. Nec habet obstare p̄dictis ꝙ inuitātur femine in subsidiū: qꝛ femine cōiuncte per lineā masculinā dicūtur ꝺ generatione: prout masculi: ꝫ masculi vel femine cōiuncti per lineā femininā nō videtur dici de generatione per predicta. ¶ His tū non ob. cōtrariū puto de iure verius: nam p̄mo p̄mittendū est ꝙ dicta dña Martha cōprehēditur sub verbis dicte cōcessionis in emphyteosim: nam ipsa est neptis p̄mi querētis: vñ cum ꝯcessio fuerit facta dicto Joāni pro se: ⁊ filijs ⁊ nepotib⁹ masculis vsqꝫ in tertiā generationē. ⁊ deficientibus masculis deueniat vni femine vel pluribus eorū possidētibus hereditatem videtur intelligendū ꝙ fuerit stipulat⁹ pro se ⁊ filiabus ⁊ neptib⁹ ⁊ sic ꝯprehendatur dicta dña Martha neptis ad similitudinē verborū precedentiū: vel si al's diceremus illa v̄ba indefinita vni femine vel pluribus latius interp̄taretur cum indefinita eqpolleat vniuersali. l. si plurib⁹. ꝺ leg. ij. ⁊ cap. si romanorū. xix. dist. et. c. qꝛ circa. de p̄uile. ⁊ l. de precio. de publiciana. cum si. Ita ꝙ sine dubio tunc cōp̄hendere tur ista Martha si illa v̄ba nō reciperent restrictionē ⁊ verba precedētia ⁊ nō oporteret discep̄tare de virtute verbi generationē cum illa verba vsqꝫ in tertiam generationē sint apposita: dum inuitātur masculi ⁊ nō repetita: dum inuitātur femine: nihilominus ne cēseātur magis honorate femine quā masculi qui apparēt magis dilecti a stipulatore. videtur dicendū qꝺ etiā femine cēseātur inuitate filie ⁊ neptes vsqꝫ in tertiā generationē. ar. l. publius. ff. de cōdi. ⁊ demō. Unde est vidēdū an dicta dña Martha neptis Joānis p̄mi acq̄sitoris cōprehendatur sub verbis vsqꝫ in tertiā generationē et p̄fecto attentis narratis in pūcto puto dicēdū ꝙ sic. † Naꝫ est aduertēdū ꝙ v̄bū generatio adaptaꝭ etiā ad feminas: prout videtur p̄bari in. c. j. de schismaticis. li. vj. vbi circa mediū dicit tex. ꝙ posteri per lineā masculinā ⁊ femininā p̄petuo excludūtur a dignitatib⁹ et bñficijs in curia alibi v̄o vsqꝫ ad quartā generationē. † Jlla em̄ aduersatiua vero aduersatur verbo p̄petuo precedēti: tū in eisdē: p̄sonis p̄ut est de natura aduersatiue iuxta not. p̄ glo. et Bar. in l. mariti. in fi. ff. ꝺ adul. † Est em̄ natura aduersatiue repetere qualitates precedentium in sequentibus dicit Bal. in repe. l. oēs populi. de iusti. ⁊ iure. xv. col. Non em̄ stat p̄p̄ie si casus seq̄ns nō loquitur in terminis casus p̄cedētis. dicit Saly. in l. vinū. ff. si cer. peta. Uñ in terminis nostris cū aduerseꝭ illa v̄ba vsqꝫ ad quartā generationē ad verbū perpetuo videtur repetita illa verba posteri p̄ lineaꝫ masculinam et femininā vt sic extra curiā excludātur posteri per lineam masculinā ⁊ femininā vsqꝫ in quartā generationeꝫ. Preterea illa precedētia verba posteri p̄ lineā masculinā ⁊ femininā ꝺtermināt oīa sequētia: ⁊ sic etiā ver. alibi vero ⁊c. Qui versiculus nisi suppleretur a precedētibus nō haberet aliquē cōgruū sensum cum nō sit p̄fecta oratio ⁊ sic opꝫ ꝙ determinetur a p̄cedētibus et cōsequēter ꝯstat ꝙ ibi loquiꝭ ꝺ posteris per lineā masculinā ⁊ femininā vsqꝫ ad quartā generationē iuxta ea que habentur in. l. talis scriptura. de leg. j. cū cōcor. ⁊ que p̄ Bar. in. l. in repetēdis. ff. de leg. iij. dū loquitur de oratione imp̄fecta. †. Et sic patet ex illo tex. ꝙ dicunꝭ ꝺ generatione aui vel proaui etiā descēdētes per lineā femininā: ad hoc etiā tex. in. c. statutū. ij. de here. li. vj. vbi loquiꝭ de generatione ⁊ interp̄tatur etiā de descendētibus ex femina: ad idē tex. in. c. nouit. de iu. vbi litera dicit de cuius genere rex ipse dignoscitur descēdisse. vbi dicit Host. hic erat descendēs matris quā literā cū expositione Host. no. ibi. d. Anto. ꝺ bu. dicēdo nota argumētū qui dicātur de genere alicui⁹: nam idē est dicere de genere ꝙ de descēdētibus imo ꝙ plus est comp̄hēdit descēdentes matris si dicūtur de genere ergo pariter de generatione: ad idē tex. no. in. l. liberorū. ff. de ver. sig. ibi eodē genere orti vbi ptꝫ ꝙ appellatione liberorū veniunꝭ oēs cognati descendentes vt ibi. in p̄n. Et postea in versi. aut. vbi dicit ꝙ cōp̄hendūtur appellatione liberorū oēs qui sunt orti ex eodē genere. ⁊ sic patet ꝙ dicunꝭ orti ex eodē genere omnes descēdentes etiā per lineā femininā: similiter ergo dicātur ex eadē generatione. Preterea tertia vel quarta generatio idē videt significare ꝙ terti⁹ vel quartus gradus. xxxv. q. viij. de gradib⁹ et eadē causa. q. v. ad sedē in quibus p̄miscue loquitur de gradibus agnatorum ⁊ cognatorū ⁊ plerūqꝫ fit metio ꝺ generatione ⁊ plerūqꝫ ꝺ gradu ⁊ p̄miscue assumūtur in illis iuribus generatio ⁊ grad⁹: ad idem tex. in. c. j. §. hoc quoqꝫ qui feu. da. pos. ꝯ. colla. vbi vna litera dicit vsqꝫ ad septimū geniculū alia vsqꝫ ad septimū gradū: p̄ut et ibi not. glo. dicēs ꝙ sunt synonima seu equipollētia. ⁊ ideꝫ ibi no. And. de iser. et idem dicit Bal. in. d. auf. si quas ruinas. de verbis generatio ⁊ gradus. i. ꝙ idem significēt: ad idē etiā qꝺ not. Jaco. de bel. post Azo. vbi formaliter dicit. Jtem est argumentū: ecclia concessit alicui in emphyteosim vsqꝫ in tertiā generationē masculinā ⁊ femininā legitime finitā ꝙ ius ⁊ actio transeat ad nepotes ex filia etiā si nō sint heredes ecōtra videtur ꝙ nō ⁊c. demū subdit. Tu dic emphyteosim nō transire ad eos nisi sint heredes ⁊c. vnde ipse ⁊ Azo. quē allegat: volūt ꝙ etiā descēdentes ex femina veniāt appellatione generatiōis: quasi hoc presupponāt pro claro. cū id nō discutiāt. † Nec ob. si quis diceret ꝙ in illo casu verbū femininū id inducat. Nam videꝭ aduertendū ꝙ nomina verbalia prout est verbū generatio habēt significationē actiuā ⁊ passiuā fm grāmaticos. l. filiusfa. ff. de testamē. ⁊ ibi glo. ⁊ insti. de hered. quali. ⁊ dif. §. testamenti factio. † Jn terminis aūt hm̄oi emphyteoticis solet vtplurimū poni passiue p̄ p̄sona generata: patet qꝛ si quis stipulatur vsqꝫ in tertiam generationē cōp̄rehendiꝭ ipsa persona stipulans ita ꝙ progreditur vsqꝫ in nepotes stipulātis dūtaxat prout dicit Bar. in auf. qui rem. C. de sacrosan. eccle. ⁊ Bal. in auf. si q̄s ruinas. C. de sacrosan. eccle. ⁊ idē reperio cōsuluisse Bar. in cōsi. qꝺ incip. cōcessa est alicui emphyteosis: licet inter consilia que habeo Bar. illud nō sit. idē dicitur cōsuluisse Jo. de imo. in cōsi. qꝺ inci. in casu p̄misso. anteꝙ̄ veniā qꝺ ⁊ vult Bal. in auf. defuncto. C. ad tertul. Et tamen ipse constat ꝙ nō sumitur pro generante sed pro generato. Jtem nepos est tertia generatio. ⁊ tamē nō est post emphyteosim facta nisi duplex actiua generatio: quia stipulator generauit filiū ⁊ scꝺo filius generauit nepotē. ⁊ tamen nepos dicitꝭ tertia generatio. Et Bal. in. d. l. cum acutissimi. dicit ꝙ generans dicitur persona: genus dicitur parētela: generatio ꝺꝫ illa qualitas in abstractu id est in intellectuali sumpta in omni persona in qua representaꝭ generās ⁊c. ⁊ sic pro qualitate inherente persone rep̄sentate ratione rep̄sentationis ⁊ sic in effectu referetur ad personā generatā: si ergo illa p̄sona est femina satis cōgrue potest dici generatio feminina. Nec videnꝭ Jac. de bel. ⁊ Azo. facere i hoc vim siꝭ Bal. in auf. defuncto. C. ad tertul. vult ꝙ si cōceditur emphyteosis vsqꝫ in tertiā generationē ꝙ veniūt filij ⁊ nepotes masculi ⁊ femine fm terminos. §. emphyteosim. in auf. ꝺ nō alie. colla. ij. vbi pariter inuitantur omnes descēdentes vsqꝫ ad nepotes nō habita distinctione sexus aut nature. similiter Bal. in. l. ij. §. de iure emphy. vult ꝙ appellatione generationis veniat descendēs ex femina: prout hoc cōcludit ꝙ in emphyteosi ecclesie aliud dicat in casu quo loquitur: tamen non se fundat in virtute verbi generatio: sed in verbo eorū qꝺ est masculini generis: quia nō dixit earū. Et si dicamus etiā in casu nostro est verbū eorum respōdeo ꝙ in casu Bal. refertur ad comites ⁊ nobiles. ⁊ sic ad nomina cōis generis prout homo ⁊ nō ad primos acquisitores: hic autē p̄mi acquisitores omnes erāt masculi ⁊ relatiuū eoruꝫ refertur ad eos solos. Jdeo necessario oportebat eē masculini generis: vnde nō alterat et sunt casus separati: ideo nō est illatio per p̄dicta et etiā quia ibi egrediebatur naturā propriā emphyteosis ecclesie que est qꝺ non transeat in cunctā generationē: sed solū ad filios ⁊ nepotes. d. §. emphyteosim. licet hodie ex pacto possit alterari p̄ut tenet Bal. in. d. auf. defuncto. licet sint sup hoc varie opi. quas late p̄sequiꝭ Jmo. in. l. qꝺ dicitur. ff. de verb. obli. nō me intromitto: quia non tangit thema nostrū. Satis aūt est ꝙ Bal. habuit opi. predictam scꝫ ꝙ nō trāseat nisi in filios ⁊ nepotes: licet per pactū possit ad descēdentes in infinitū extendi: ⁊ sic possunt eius dicta ita ꝯcordari ⁊ saltem negari nō potest quin illo casu agaꝭ de maiori p̄iudicio. ⁊ verba Bal. in. d. l. ij. si recte aduertanꝭ ad hoc sonāt vnde de autoritate Bal. nō est multū curandū in casu nostro cū interp̄retatione huius v̄bi generatio variauerit. Et satis est ꝙ in indiuiduo scꝫ quādo ꝯceditur emphyteosis ecclesiē vsqꝫ in tertiā generationem ipse tenet hanc partē in dicta auf. cum acutissimi. non loquiꝭ in his terminis ⁊ nō probat eius dictū in. l. cū virū: licet pleriqꝫ allegent non reperio dicat in duabus lecturis quās habeo diuersi styli: hanc etiā partē tenet Specu. in tit. de loca. §. nūc aliqua ver. clv. vbi p̄supponit tanꝙ̄ clarū ꝙ emphyteosis cōcessa alicui vsqꝫ in tertiā generationē trāseat in filios filie: hāc etiā partem firmat Pau. de cast. in. l. j. C. de condi. inser. dicēs se ita cōsuluisse. Ubi dicit ꝙ dicere ꝙ femina nō generet habita denominatione ab agente nō a patiente est ratiū imo eque principaliter generat femina sicut masculus cū generatio fieri nō possit sine vtroqꝫ: vnde dicūt naturales ꝙ pater prebet formā mater aūt materiā. Et in re generata eque principalis est materia sicut forma imo materia se habet per prius: quia sine materia nō posset esse forma. sed ꝯuerso sic ⁊ si aliud diceremus sequeretur ꝙ xp̄s nō fuisset de gn̄atione Dauid: qꝛ generatus ex femina que fuit de stirpe Dauid: nō aūt ex masculo: quia patrē non habuit in terris. Et tamen euangelium vult contrariū ibi liber generationis Jesu christi filij Dauid: vbi vult ostendere ꝙ fuerit de progenie Dauid. Jtem sequereꝭ ꝙ nō fuisset homo si mater eū nō generasset qꝺ esset hereticū dicere fm eum ad literā in. d. l. j. qui per istas rationes dicit se consuluisse p̄ ista parte: que prout ipse dicit est ip̄a veritas allegando etiā tex. d. l. j. in verbo susceperat. qꝺ ⁊ persuadetur qꝛ non narratur ꝙ semen masculi alicuius animalis siue femina generet seu producat aliud

animal sibi conforme. sed bene reperitur ꝙ femina sine semine masculi producit ⁊ generat aliud animal sibi simile. prout occurrit in piscibus qui prout fertur generãt absqꝫ cõiunctione maris ⁊ femine. Et pro hac parte vidi al's cõsultum in causa hoc perusie vertẽte ab excellẽtissimo ⁊ famosissimo doctore dño Mariano suzzimo qui dicebat hãc esse cõmunẽ sententiã. Cõfert etiã quia mater vocatur genitrix ⁊ sacra scriptura plerũqꝫ virginẽ appellat genitricẽ christi. Et hoc maxime dicendũ est in nostro themate stãtibus cosuetudinibus que presupponũtur in pũcto. Nam ex quo ꝑsupponitur cõsuetudo ꝙ illa verba in tertiã generationẽ pariter apponantur in concessione que fit femine: prout in illa q̃ fit masculis demõstratur ꝙ ꝯmunis vsus loquẽdi habet ꝙ dicatur generatio femine: prout masculi: intelligentia aũt vocabuli que sumit̃ ex cõi vsu loquẽdi preualet ꝓprie significationi. l. librorũ. §. ꝙ tũ cassius. ff. de leg. iij. l. labeo. §. idem tubero. de suppel. leg. ⁊ l. cum delanionis. §. asinã de fun. instru. et. l. si seruꝰ pluriũ. §. fi. ibi mos regionis. de leg. j. ⁊ c. ex literis. de spõsa. vbi dicit tex. ꝙ ad cõmunẽ verbi intelligẽtiam recurritur. ideo cum cõmunis stylus loquẽdi in materia ista emphyteotica sit verbum generatio adaptare ad feminas ꝓut ad masculos dicamus ꝙ qñ reperitur simpliciter positũ intelligi debet ꝙ adaptatur pariter ad vtrũqꝫ: ⁊ maxime cũ in hoc se cõformet cum iure cõi ⁊ natura cõmuni ipsius emphyteosis etiã ecclesiastice. s. ꝙ trãseat etiã in descẽdentes ex femina. d. §. emphyteosim. prout ⁊ supradictũ est. Et cõcedens videtur in dubio se cõformate cũ dispositione iuris. ꝓut tradit Bar. in materia emphyteotica loquẽs in. l. iurisiurandi. §. si liberi. de ope. libe. ⁊ Imo. in. c. potuit prope finẽ extra. de loc. referẽs ⁊ sequens illud dictũ Bar. ⁊ idẽ Imo. in. l. fi. ff. de ꝯdi. ⁊ demõ. qd et voluit Bar. Ang. ⁊ alij in l. heredes mei. §. cum ita. ff. ad trebel. ⁊ Pe. de ancha. dicitur idem dixisse in. l. tres fratres. ff. de pac. et in cõsi. ccc.xxiiij. ⁊ And. de iser. in c. j. in quib. cau. feu. amit. x. col. Et per ꝯñs cuz ius cõmune admittat etiã descendẽtes ex femina. Ita etiã censeãtur velle admittere cõtrahentes: ⁊ licet in aliquo alterent. s. qd femine demũ deficiẽtibus masculis inuitẽtur: tamẽ nõ alterant purificata dicta cõditione. s. quia masculi deficiunt. Cõfert etiã nõ mediocriter alia cõsuetudo que in pũcto presupponitur. s. qd finita tertia generatione si reperitur solũ descendens ex femina in proximiori gradu illi renouatur tanꝙ descẽdenti ex primo acqsitore si admittũt ad emphyteosim descendentẽ ex femina cõstitutũ in quarto gradu: verisimile est qd voluerint cõprehendere in concessione etiã descẽdẽtes ex femina ⁊ si solet quasi ex debito quodam refirmari quarte generationi ex femina descẽdẽte verisimile est ꝙ noluerit cõstitutum in tertio gradu ex eo solo priuare: q2 sit de generatione feminina. Et plurimũ valet interpretatione contractuũ: ad qd est verisimile. et qd solet fieri. l. in obscuris inspici. ⁊ in. l. semp in stipulationibus. ff. de reg. iu. ⁊ in. c. inspicitur. eo. ti. lib. vj. Ex quibꝰ cõcludo ꝙ dicta dña Martha nõ excluditur a dicta re emphyteotica: ex eo q2 non cõprehenditur sub ꝑsonis inuitatis in cõcessione dicte emphyteosis quasi nõ sit de generatione dicti Joannis primi stipulatoris. Nam imo cõprehenditur per iam dicta. Nec ob. adducta in contrarium. Non enĩ ob. d. l. j. de iure immunitatis: q2 in honoribus et immunitatibus que concedũtur ꝓpter honores fatendũ est ꝙ nõ cõprehendũtur appellatione generis vel posterorũ descẽdentes ex feminis: vt ibi ꝓut rñdet Pau. de cast. in. d. l. j. de cõdi. inser. ⁊ ꝓut dicit Dy. in regula priuilegiũ. in. vj. ⁊ Bar. in. d. l. j. de iure immu. ⁊ similiter in penis legalibus impositis alicui ⁊ eius generationi: q2 pene ex delicto paterno nõ trãseũt in feminas neqꝫ in descendentes ex feminis: prout in masculos. l. quisquis. C. ad. l. iul. maie. ⁊ qd ibi habetur: et ita intelligitur. d. c. vbicũqꝫ. prout et dicit Pau. de cast. in. d. l. j. de cõdi. inser. Sed in cõcessione emphyteosis in qua de iure cõmuni succedũt masculi ⁊ femine etiã si sit ecclastica. in d. §. emphyteosim. Nepos ex filia dicit̃ de generatiõe aui materni per rationes ⁊ iura preallegata: ⁊ ad tex. iũcta gl. in verbo generi. in aũt. de incestis nup. §. j. põt dici qd ibi cõsanguinei in gl. sumũtur large. vel dicamus ꝙ licet verbũ generi qñqꝫ restringatur ꝑm subiectã materiã ad cõiunctos ex masculis: ꝓut ⁊ cõtingit in. d. l. j. de iure immu. ⁊ in. d. c. vbicũqꝫ. nõ tamen sequit̃ ꝙ vbi subiecta materia est vniformis: nõ trahatur etiã generaliter ad descendentes ex feminis: ⁊ maxime verbũ generatio qd reperitur sepe positũ in iure pro cognatis: prout pro agnatis: vt. s. demonstratũ est: et maxime stantibus cõsuetudinibus: vt. s. põderatis. Et ꝑm p̃dicta intelligi debet qd no. Bar. in. d. l. j. de iure immu. ⁊ in. d. l. q2 tale. et qd dicit glo. in. d. l. j. ff. de proba. que nõ aliter probat eius dictum potest adduci quia gener dicit̃ respectu socrus: prout respectu soceri eo respectu vt arbitror: quia vir ⁊ vxor censentur vna caro. c. gaudeamꝰ. de diuor. ⁊ genesis. c. ij. ad fi. ⁊ Matthei. xix. ⁊ sic quasi pariter generatus ꝓut filia vel quasi de eodẽ genere. Nec obstat qd dicitur de fratre germano ⁊ mẽbris genitalibus. Nã aliud est germen: aliud generatio: vnde nõ sequitur fratri cõiuncto ex patre est attributũ nomen appellatiuũ germanus ad differentiã fratris cõiuncti ex matre. Cui est attributũ speciale nomen vterinus: ergo frater vterinus non dicitur de generatione: prout frater germanus. Et similiter licet membra genitalia ascribantur viris nõ feminis ꝑm cõmunem vsum loquẽdi nõ ꝓpterea sequitur qd mater non appellet̃ genitrix. Unde ista sunt argumenta persuasiua non cõcludentia: ⁊ propterea non arctãt: ⁊ maxime cum sint vocabula separata. Et separatorũ nõ est illatio: vt. l. si. ff. de calũniatoribus. ⁊ l. si maritus. C. de dona. inter virũ. cuz simi. et ita ẽt põt dici ad id qd dicitur de verbo genus qd quicquid attributũ v̾bo generi nõ sequitur ꝙ sit attributũ v̾bo generationi. ideꝫ etiã possumus dicere ad id qd dicimus de verbo progenie: ⁊ licet in. d. l. fi. de dotis ꝓmissione ponatur ratione subiecte materie pro descendẽtibus per lineã masculinã non sequitur qd al's nõ possit poni etiam pro alijs vbi. s. materia est vniformis ad descẽdẽtes per lineã femininam. Nec etiã arctat illud qd allegatur de generatiõe Jesu xpi. quia illud etiã est persuasiuũ ⁊. s. vidimꝰ qd Pau. de cast. allegat pro se in cõtrariũ eandẽ autoritatẽ euangelicã. ⁊ dato qd generatio alicuius describat̃ a patre tanꝙ a digniore respectu sexus. non sequitur propterea ꝙ nõ possit etiã describi a matre. sic ⁊ al's quotidie dicimus oẽs homines descenderũt ex patre Adam nõ sequitur qd nõ descenderint ex matre Eua: sed denominamꝰ ab Adã tanꝙ a digniori. ⁊ ita etiã potest intelligi dictũ Esaie vel põt intelligi qd dixerit quis enarrabit generationẽ Jesu xpi. s. plene ⁊ ꝑfecte: non autẽ perfecte et plene enarratur si quis enarraret generationem paternã ⁊ non maternã. Nec obstat ꝙ non exigatur semẽ mulieris in cõceptione quia dato ꝙ hoc verũ sit negari nõ potest quin mulier operetur in ipsa cõceptione ⁊ Pontanus dicit naturales velle quod mulier prebeat materiã in ipsa generatione ⁊ sic vtriusqꝫ generatio attribuatur. Nec etiã ob. qd tradit Bar. in ꝯsi. s. in contrariũ adductis: q2 licet Bar. loquatur de auo materno tamen nõ excludit descendentes vel ascẽdẽtes per lineã femininã sed excludit collaterales cõcludens qd collaterales inter se non dicuntur coniuncti ex linea aui vel patris vt latius per euz in dictis consilijs qd non facit ad propositũ. Item nõ obst. autoritas Bal. quia ipse nõ probat alijs iuribus suam autoritatẽ ⁊ ipsemet quãdoqꝫ vult cõtrarium vt ex. s. deductis apparet ⁊ etiam in ꝯtrariũ sunt aliorũ autoritates vt dixi. Ex quibus remanet cõclusio qd dicta domina Martha cõprehendatur sub verbis cõcessionis dicte emphyteosis et consequenter successerit in dicta emphyteosi nisi

12 obstaret nõ solutio canonis. † Circa quã non solutionez canonis aduertendũ est ꝙ primus acquisitor nõ fuit priuatꝰ dicta emphyteosi: nec etiam aliquis masculus qui habuerũt notitiaz de dicta emphyteosi prout fuit perus Antonius vltimꝰ ex masculis ad quem fuit deuoluta dicta emphyteosis. Nam licet forte cessauerit per bienniũ ⁊ de iure cõmuni in emphyteosi ecclesie emphyteota priuetur emphyteosi si per bienniũ cessauerit soluere canonem: vt in. d. c. potuit de locato. ⁊ in. d. auk. qui rem. tamẽ ex forma conuẽtionis non priuatur emphyteosi: sed iniũgitur qd soluat duplum canonẽ ⁊ si non soluerit in tertio anno tũc priuetur. Licet ex deductis in puncto non appareat an cessauerit per bienniũ necne cum presupponatur qd soluerit in. M. cccc.xlj. ⁊ decesserit. M. cccc.xliij. potuit enim decedere ante diẽ quo habebat solui in illo anno. M. cccc.xliij. ⁊ potuit decedere postea ꝙ nec declarat̃ ex themate. Sꝫ non refert per predicta. Mortuo autem ipso perantonio emphyteosis deuoluta fuit ad dominam Tarsiaz filiam primi acquisitoris: ⁊ post mortem dñe Tarsie ad dominã Martham eius filiaz. Et isti ignorauerunt iura eorũ ⁊ dicta bona fore emphyteotica: prout ignorasse ꝑsumitur ⁊ fuit iusta ignorãtia: quia in facto alieno. l. si. ff. pro suo. ⁊ in. l. q in alterius. ff. de reg. iur. ⁊ in. c. cum quis in ius. ⁊ c. presumitur. eo. titu. lib. vj. ⁊ l. verius. de probatio. Unde iusta est causa cõcedendi restitutionẽ cum iusto fuerint impedimẽto impediti. arg. l. j. ⁊ l. sed ⁊ si per pretorẽ. §. fi. ff. ex quibus causis maior. Et magis in terminis tamen per rationem dictorũ iurium quod restituatur quis aduersus neglegẽtiam et lapsum temporis ⁊ lesionem inde secutã ignorantia firmat Bart. ⁊ Ange in. l. j. §. si quis autem. ff. de itine. actuqꝫ pri. ⁊ Specu. in titu. de prescrip. §. j. versi. sed pone colonus. ⁊ no. gl. Bar. ⁊ docto. in. l. cum filius. §. in hac. ff. de verb. obli. ⁊ Rapha. fulg. in. l. fi. C. de tẽpo. in integ. resti. Bar. in. l. si duos. ff. de reb. dubi. ⁊ Jo. de imo. ⁊ Ponta. in. l. pãtonius. de acqui. heredi. qd ⁊ firmat in emphyteosi in terminis Spe. in ti. de loca. §. nũc aliqua. versi. xviij. dicẽs qd heres emphyteote non soluendo canonem perdit emphyteosim tamen restituitur ex dicta clausula. ⁊ hoc tangit etiam gl. fi. circa finẽ. in. l. ij. C. de iure emphy. Licet dicat qd non currit de equitate ⁊ sic non est necessaria que si vera foret haberet dña Martha magis obtentum suũ. Et ꝙ aduersus prescriptionẽ currentem ex iusta ignorantia detur restitutio est gl. in. l. si partem. §. si fundũ. in verbo non vtendo. ff. queadmo. ser. amit. tenet Panor. in. c. vigilãti. de prescrip. allegat bonam glo. in. l. j. C. de patria potestate. reperio allegatum Angelũ idem tenere in. l. annus. de calũ. in. l. j. C. de prescrip. xxx. an. in. l. si. si quis testa. lib. esse ius. fue. Bal. in. l. in rebus. nõ dicit sed facit in iij. co. ũ. de iure do. Cy. in. l. quoties. in. iiij. q. C. de preci. impe. offe. Ponta. in. l. qui vniuersas. §. fi. de acquirẽ. possel. in. l. si vero. §. de viro. solu. matri. xxxj. fallen. ⁊ in consilio. cxxiij. cxlvij. clxvij. ⁊ facit glo. in. l.

glo.in.l.sicut.in verbo militia.C.de prescrip.xxx.vel.xl.anno. facit etiã glo.in.l.attilicinus.de ser.rusti.predio.z in.l.si sic.eo.tit. Item l.ij.ff.de in integ.rest.titu.generali. Itẽ Dy.z Bar.in.l.ij.C.de iure emph.Dy.in regula cũ qs in.vj.z Bar.in.l. emilius largian⁹.de mino.z Bal.ibi Ang.z Pau.de ca.d.§.in hac. Ang.in.l.si in sulam.eo.ti.in.v.fal.Imo.ibi in.viij fal.Ang.in.l.fm cõditionẽ.§.seruus.de here.insti.z gl.magna super ṽbo obseruãda: ad fi.in.l.sicut.de prescrip.xxx.an.z ibi Bal.bene declarans illam gl.ad idẽ Bal.in.l.j.§.qd aũt.ff.de itinere actuqz priua.z in.l.aristo.in fi.ff.de dona.z Anto.de but.in.d.c.vigilãti.z Pau.de ca.in dictis cõ filijs alle.s.in alia apostilla s.eo.latere.Vñ dña Tarsia que fuit prima amittens dictaz emphyteosim habuit ius petẽdi in integ.resti.illud transmisit in eius heredem: cum beneficium restitutiõis in integ.transit in heredes actiue et passiue.l.non solum.ff.de in in integ.resti.z.l.si intra.z.l.de tutela.C.de in integ.resti.mi.z.d.l. pãtonius.z.d.l.qui duos.put z ibi dicit Bar.cũ itaqz dña Martha sit heres dicte dñe Tarsie: restat q ipsa ex psona dñe Tarsie habet ius petendi in integ.resti. Si autẽ amissio causat ex non solutione ipsius dñe Marthe illud ius habet ex psona sua. Sz non refert an habeat ex psona sua: an ex psona.d.dñe Tarsie defũcte.

13 Satis autẽ est q hz ius petendi in integ.resti.†Nec ob.si dicatur q istud ius est sublatũ per lapsum quadriẽnij qd datur ad implorãdum restitutionẽ in integ.a tẽpore lesionis qd est cõtinuũ.l.fi.de tempo.in integ.resti.z.c.j.de resti.in integ.libr.vj.quia respondet q qñ restitutio in integ.dat alicui ex aliqua cã nõ currit illud tempus quadriẽnij durante illa causa si speratur finiri. Ideo si datur ex causa minoris etatis non incipit currere durante minori etate. Si autem datur ex causa absentie causa rei publice nõ incipit currere durante absentia: sed demum ea cessante.l.ab hostibus.§.sed qd simpliciter.ibi: finita autem eo reuerso zc.et.l.sequenti.ff.ex quibus causis maior.qd z pbatur: quia olim annus erat vtilis z vtilia tempora non currunt impeditis.l.j.ff.de diuersis et temporali.prescrip.z.l.j.§.dies.ff.quis ordo in bo.pos.seruetur. Ideo non currit ignorãti.l.ij.C.qui admit. Et ppterea annus vtilis non currit ignoranti. ita nec hodie currit quadriennium: nam dictum quadriennium incipit currere tempore quo incipiebat currere annus vtilis vt est expressum in.d.l.fi.de tempo.in integ. Ideo dicit Bal.vbi.q istud quadriennium subrogatum in locum vtilis anni sapit in hoc eius naturam quo ad initium. Et iõ nõ incipit currere ignoranti prout concludunt Zenzelin⁹ Joãnes de lignano z Zabarellus in clemẽ.j.de in integ.resti.z Panor.in.c.j.in fi.de prescrip.adducens tex.in.c.j.de in integ.resti.lib.vj.ibi: si quis negligenter distulerit: nam ignorãs non negligit.no.glo.in ṽbo distulerit.in.§.item mixta.insti.de acti.glo.in verbo distulerit.in.c.quã sit.de elec.lib.vj.fm eum. Ideo cum a die scientie non sit decursuz quadrienniũ dicendũ est qd lapsus tẽporis non tollit hanc in integrum restitutionẽ. Nec obstat q dicta res emphyteotica est alienata. Nam primo est aduertendũ an dicta res sit alienata: nã alienatio nulla non dr alienatio.arg.l.iiij.§.cõdẽnatũ.de re iudicata. z clemẽ.pastoralis.eo.ti.cũ fi.i. Sed bona ecclesie nequeunt alienari nisi p euidenti vtilitate aut necessitate ecclesie: prout est expressum in.c.j.de rebus ecclesie non alienandis.libro.vj. Que euidens vtilitas vel necessitas non presupponitur quod interfuerit merito zc. Et fortius esset hoc dicẽdum si alie solẽnitates requisite cessassent de quibus p doc.in.d.c.j.z in auk.hoc ius porrectum.de sac.sanc.eccle.z.xij.q.ij.fine z inter cetera requiritur decretum seu autoritas vel approbatio superioris prout no.Hosti.z gl.z doc.i.d.c.j. et cum negotium istud alienationis non tangit superiorẽ ille consensus seu decretum vel quouis nomine nũcupetur interponitur per viam autoritatis fm theoricam quã tradunt.d.Ant.z Imo. in.c.cum consuetudinis.de consue.z inducunt in terminis ad alienationem rerum ecclesie que non sunt de mensa episcopi cõsensus requiritur per modũ autoritatis: iõ dz interponi in actũ. Si itaqz hmõi vel alia ad alienationẽ rei ecclesie requisita cessant est nulla alienatio.z propterea non potest dici res alienata: z sic non obstat.d.§.sceuola.super quo tamẽ non multum insisto: quia non facio magnum fundamentum: qz nõ sum certus an deficiant requisita necne: licet credam q deficiant: ideo vlterius non insisto super hoc. Tamen dato q fuerit alienata non obstat: quia etiam reb⁹ alienatis datur in integ.resti.l.fi.C.de repu.here.z ibi datur vltima solutio ad contrarium.d.§.sceuola.z.d.l.fi.que confert ad casum nostrum.z facit tex.ibi z negotijs finitis ad paratã pecuniaz laboribus zc.que verba z ratio que ex eis potest sumi nõ cadit in casu nostro. Item ibi is qui intendit restitui tractat de lucro et de querẽdo id qd nũq quesiuerat: hic vero de recuperãdo iam quesita: nec sunt paria lucra non capere z suum amittere vel dãnũ pati.l.fi.C.de cod.l.si emãcipata cum sua glo.C.de iuris z fac. igno. Item.d.§.sceuola.loquitur in restitutione que competit ratione minoris etatis nos sumus in restitutione que competit rõne iuste ignorantie ex clausula generali si qua mihi: que iusta causa militat in casu nostro siue sit alienata siue non: z constat qd al's cõtingit q datur ignoranti restitutio eo casu quo non datur minori: vt patet ex dictis Barto.in.d.l.emilius.ff.de minor.z Barto.z Ange.in dicta.l.cum filius.§.in hac.quod ibi exclamat Imo.idem tenens.

14 †Nec etiam obstat si dicatur qd dicta Martha non est heres insolidum: sed pro tertia: z sic possidet partem hereditatis nõ solidam hereditatem. Quia respondetur q cum simus in emphyteosi que non deuoluitur ad descendẽtes vt heredes satis est: licet requiratur q sint heredes non requiritur q sint heredes insolidũ satis est q sint heredes in aliquo.prout voluit Bar.in.l.iurisiurãdi.§.si liberi.z in quodam suo consilio incipiente quidam accepit a quodam abbate.in ordine.cxxxj.z in consilio incipiente dõnus Amatus.in ordine.clxix.fm ordinem qui habet perusie.z Imo. in.c.potuit.de locato.z pari ratione satis sit q iste femine possederint hereditatem eorum in aliqua parte: cum ista emphyteosis vt dixi non deuoluat p hereditarijs portionibus.ar.d.§.si liberi.

15 Nec obstat si dicatur q dicta verba per que inuitantur femine verificentur in prima femina vel pluribus que simul succedant: non ordine successiuo in alijs post primam vel primas: z sic fuerit deuoluta ad dominam Tarsiam non ad Martham: quia rñdetur zc. Quia respondeo qd illa clausula.ita qd pars premorientium in superstites deueniat: z accrescat in medio posita potest referri ad pcedentia z sequentia. Ideo pariter ad omnia referatur per.l.iij.§.si filius.ff.de lib.z posth.z facit qz ex precedentibus sequentia declarantur z interpretantur.l.si seruus plurium.§ fina.de legal.j.z l.qui filiabus.e.ti.z.l.qui nõ militabat.§.lucio.in fine.ff.de here. instit.z.l.coheredi.§.qui discretas.de vulga.z pupil.z.l.seie.§.gaio. de fun.instru.z.l.pretor ait.§.eritqz domina.ff.vi bono.rap.z qd ibi per Bar. Preterea si illa verba vni femine vel pluribus zc.nõ determinarentur a precedentibus indefinite posita indefinite, z vniuersaliter intelligerentur.l.si pluribus.de lega.ij.z.l.iij.ff.de offi.pres.z ca.si romanorum.xix.distinctio.z.c.quia circa.de priuile.ita quod dicta Martha haberet obtentum suum: nam comprehenderetur ex natura indefinite z ex natura ipsius emphyteosis ecclesiastice que pariter ad mares z feminas deuoluitur et ad descendentes ex feminis prout ad descendentes ex masculis put supra dictum est.

16 †Unum autem videtur posse obijci aduersus dictam Martham: nam ex puncto deprehenditur qd dicta emphyteosis non incidit in commissum tempore perantonij per dicta supra.tamen post eius mortem superuixit eius filius qui decessit intra annum: tamen potuit decedere intra annum: z nihilomin⁹ in eius vita fuerit consummata cessatio solutionis canonis p triennium: nam si decessit in anno. Mccccxliij.post festum sancte Marie martij triennium fuit elapsum tempore dicti pupilli. Si autẽ decessit ante dictum festum: tunc secus: z sic constat qd emphyteosis non incidit in commissum in vita dicti pupilli. Quo casu procedunt predicta nec aliquid obstat persona dicti pupilli. Sed si dictum triennium fuit perfecte elapsum in vita dicti pupilli: tunc potest non leuiter instari quod predicta non procedant: sed dici q emphyteosis tunc pertinebat ad eum z sic lesio fuit cõsummata in eius persona.z per consequens sibi competebat restitutio si cui cõpetebat z illa transmittenda veniebat ad eius heredem per dictã legem non solum.sed dicta domina Martha prout mihi dicitur non est heres dicti pupilli merito ex persona ipsius pupilli non habet ius pentendi in integ.restitutio.cum non sit eius heres etiam quia forte nec pupillus habebat cum lesio foret causata ex contractu minoris z cum maiore initiatus lapsus temporis quo casu si nihil est gestum cum minore tempus currit z non restituitur.d.l. emilius.si vero aliquid est gestum cum minore tempus currit: sed competit restitutio non obstante.l.fina.C.in quibus causis in integrum restitu.non est necessaria.prout tenent glos.z docto.in dicta.l.fina.z in alijs preallegatis iuribus. Nec videtur quod illam habeat ex persona propria: nec ex persona domine Tarsie sue matris: nam dicta emphyteosis non fuit vnquaz deuoluta ad eos si presupponimus in vita pupilli redijsse ad proprietatem: ideo non solutio earum non lesit eas. Ideo non subest causa ipsas restituendi ex earum cessatione in solutione canonis: cum nihil ex ea nõ solutione dãni passe fuerint nec cessationem lucri ergo zc.l.j.z.l.z sive.z.l.ante penultima.z.l.fina.ff.ex quibus casis ma.

17 †Nec videtur obstare si quis diceret quod dicta pena amissionis emphyteosis non afficit pupillum per dictam legem cum filius.§.in hac. nã ibi loquitur quando pena committitur ex facto pupilli ex contractu defuncti qui promisit non fieri. Secus autem quando pena committitur ex contractu defuncti pupillo non faciente. nam tũc pupillus heres incidit in eam penam prout dicit gloss.in dicto.§. in hac parte.l.ij.C.si aduer.vẽ.pig.z.l.apud iulianum.ff.ex quib⁹ causis in possessio.eatur.quam sequuntur ibi Bar.z docto. Quin imo pena committitur vt ibi habetur: sed etiam non conceditur minori restitutio in integrum prout est tex.in dicta.l.secunda. sed nec pupillo vt est tex.in.l.emilius.ff.de mino. z notant Bartolus z doctores ibi z Cynus z Salycetus in autentica quas actiones.C.de sacrosanctis eccles.z doctores in.l.fina.C.in qui-

bus causis cessat in integ. resti. ⁊ in. d. l. ij. qui oēs distingūt aut pena cōmittitur ꝑpter fieri si procedit. d. §. in hac. aut ꝑpter non fieri. d. l. emilius. ⁊ d. l. ij. Ex quibus videt̄ ꝙ dicta Martha pluribꝰ respectibus fuerit destituta oī remedio. Tamē hoc non obstante non recedo a iam dictis etiā si trienniū fuerit cōsummatuȝ ⁊ finitum in vita dicti pupilli. Et omitto ꝙ posset instari ꝙ imo pupillo cōpeteret restitutio quasi censeatur cuȝ eo aliquid gestū ex quo ipse perdit dominiū ⁊ ipse fuit constitutus in mora per interpellationē diei cū dies interpellet pro homine. l. magnā. C. de contra hē. ⁊ cōmit. stip. ⁊ qn̄ aliquid geritur cū minore cessat. d. l. emilius. prout vult Bar. ibi. ⁊ in. d. l. fi. C. in quibꝰ causis cessat ī inte. resti. et doc. in dictis iuribus ⁊ in silibus. s. adductis: adducētes no. ꝑ glo. in. l. si cum militaribꝰ. C. de resti. mil. Et qđ vbi sunt plures solutiones faciende quelibet est de ꝑ se consideranda ꝑ. l. cū qdaȝ. §. fiscus. ⁊ §. seq. ff. de vsur. prout dicit Sali. in. d. auḱ. quas actiōes. in vlti. colū. ⁊ iō cum ex cessatione vltime solutionis res incidat in cōmissum cum lapsus aliarum aliam habuerit penam videat̄ ꝙ ista que ex negligentia pupilli fuit causata sit attendenda et non

18 precedentes. †Et omitto ꝙ videatur ista prescriptio descēdere ex legis dispōne potius ꝙ̄ ex cōtractu: nā lex ipsa dispōit ꝙ lapsus bienij ī emphyteosi ecclesie faciat perdi emphyteosim ex nō ꝑstatione canonis. d. c. potuit. ⁊ d. auḱ. qui rem. ⁊ per pactum istud tēpus est prorogatum ad trienniū: iō censeatur legalis prescriptio dicta rōne ⁊ alia: qꝛ per pactum non induceretur trāslatio dominij vtilis ipso iure per ea que habentur in. l. traditionibus. C. de pac. et in. l. j. ff. de dona. prout isto casu retransfert̄ vt hr̄ in. d. c. potuit. et in. d. auḱ. qui rem. ⁊ in. l. ij. C. de iure emphyteotico. Ista eñ habent aliquid dubitationis ⁊ respiciūt ꝙ pupillo ⁊ eius heredi cōpetierit restitutio potius ꝙ̄ ꝙ non inciderit in cōmissum: lȝ ex vna posset instari ꝙ nec inciderit in cōmissum: sed nō trāsiret sine ma-

19 gno scrupulo. †Itē omitto ꝙ pupillo qui ignorauit dictaȝ rē fore emphyteoticā cōpetierit restitutio ex cl'a generali in qua mihi prout voluit Bar. in. d. l. emilius. adducēdo illū tex. ⁊ militant dicta. s. non eñ est minor ratio dandi restitutionē pupillo ignorāti ꝙ̄ alteri maiori. nā ⁊ istud respicit restitutionē pupillo ⁊ eius heredi concedendam. Sed dico ꝙ. d. dñe Marthe cōpetit dicto casu restitutio ex clausula generali si qua mihi. Nam dña Tarsia dictā emphyteosim deuoluendam ad eam perdidit propter nō solutionem canonis: que solutio non fuit facta ex iusta ignorantia: ꝑfecto non minus iusta causa est qđ ego restituar aduersus lesionē meam causataȝ ex tuo facto sine aliqua culpa alicuius ꝙ̄ sit ꝙ tu restituaris. Constat enim ꝙ magis iustum est ꝙ ego nō ledar ex eo qꝛ tu non facis id qđ ad te spectat facere ꝙ̄ ꝙ nō ledaris tu. Si itaqȝ ignorantia inducit instā cām prouidendi ꝙ ex tuo nō facto tu non ledaris pari rōne ⁊ fortiori inducit iustam cām ꝙ ego non ledar ex illo tuo facto. Ideo dicamus ꝙ restitui potuit dña Tarsia aduersus lesionē suam causatam ex non solutiōe canonis ꝑ pupilli ex cl'a generali de qua in. d. l. j. ⁊ l. ȝ ⁊ si per pretorē. §. fi. ex quibus causis maio. Et hoc saltē attēto ꝙ nec ipsa ignorauit. nā si ipsa sciuisset potuisset ipsa prouidere ꝙ pupillus solueret vel tādem ipsa pro eo solueret. l. soluendo. ff. de neg. gest. ⁊ l. solutionem et iudiciū. ff. de solu. ⁊ sic cōsulere potuisset indēnitati sue. Et hinc est ꝙ Bal. in. l. adoptiuum. §. fi. non immerito dicit ꝙ nō solutio primi preiudicat secūdo: quia est negligētia cōis. Unde deducit̄ ꝙ iusta ignorantia ipsius dñe Tarsie prestitit cām sue lesioni: merito ex hoc capite sibi cōpetijt ius petendi restitutionē in integrū: et sic ex duplici capite vel saltem ex vtroqȝ simul iuncto competijt sibi dictum ius ⁊ ex ꝑsona sua transiuit in dominā Tarsiam eiꝰ heredem. Nec obstat si dicatur qđ non cōpetijt ex eo quia nūꝙ̄ habuit dictā emphyteosim: ideo illam non perdidit: quia rūdetur ꝙ habebat spem causatam ex contractu que est considerabilis ⁊ estimabilis. l. spem. C. de dona. ⁊ l. in quātitate. §. magna. ff. ad. l. falcidiam. Preterea in integrum restitutio etiā ex hac clausula si qua mihi competit non solum passe dānum: sed etiam ei qui lucrū amisit vt est expressum in. l. et sine. ff. ex quibus causis maio. Aduertēdum tñ est in modo libellandi: quia si triēnium fuit elapsum in vita dicti pupilli non esset tutū concludere ꝙ dicta dña Tarsia ꝑdidit emphyteosim ex sua non solutione facta postꝙ̄ emphyteosis fuit ad eam deuoluta: sed caute est narrāda vera facti series: ⁊ qđ post mortem dicti perantonij non fuit solutus canon nec ꝑ dictū pupillum nec per dominā Tarsiam nec per dominam Marthā: et ꝙ omnes ignorarunt dictam rem fuisse emphyteoticam et ꝙ si sciuissent soluissent ⁊ non fuisset res reuersa ad ecclesiam: et si nō fuisset reuersa pertinuisset ad dictam dominam Tarsiam et successiue ad dominam Martham: et sic fuit dicta Tarsia ⁊ successiue dicta Martha eiꝰ heres lesa ⁊ iusta est cā restituēdi ⁊c. Ita ꝙ in libello caute complectatur omne caput qđ relinquendū est cure patroni cause.

Laus deo.

Summarium super consilio. ccxx.

¶ Rescriptum cum clausula ꝙ visa facti veritate iustitiaȝ faciat quomodo intelligatur. per totum.

1 ☞ Delegatus debet sequi formam commissionis sui rescripti.
2 Signatura simplex refertur ad narrata.
3 Sententiam esse declaratoriā licet non condemnet satis est iudici vel arbitro.
4 Stipulari ꝙ alteri nemo possit: secus est si cum iuramento stipuletur. nu. 17.
5 Laudum seu sententia arbitraria emologata actionē producūt.
6 Clausula visa veritate facti quomodo intelligatur. vsqȝ ad fi. cōsi.
7 Respōsio debet intelligi ꝫ interrogata ⁊ ad interrogata referri.
8 Instrumentum requiritur esse confectum in presentia testium.
9 Acta iudicialia probantur sola notarij scriptura etiā sine testibꝰ.
10 Delegatorum iurisdictiones derogant ordinario.
11 Quilibet quandoqȝ sumitur pro dictione vniuersali que neminem excludit.
12 Sententia refertur ad petitionem.
13 Iudex sententiare debet ꝫm partium conuenta ⁊ nihil aliud querere ꝙ̄ concordiam partium.
14 Sententia preter vel contra iuris ordinem lata nō potest a partibus fieri quod valeat quia snīe appellatione venit tantuȝ valida.
15 Sentētia arbitraria non preiudicat illis qui nō compromiserūt.
16 Delegatus distinguere non potest nisi in eo quatenus sibi est cōmissum. nu. seq.
17 Stipulari alteri potest is cuius interest.
18 Iuramentum trahitur ad conuenta ⁊ narrata seu commissa.
19 Delegatus fungitur vice delegantis.
20 Delegatus verbis quātūcūqȝ generalibus vel precisis nō dicitur commissus qđ aliquem condemnet nisi secundum iuris naturalis aut gentium seu ciuilis regulas.
21 Rescriptum contra ius commune non tenet.
22 Delegati etiam a latere nihil possunt contra ius commune.
23 Rescripta subreptitia sunt inefficacia.
24 Litigatores temerarij sunt in expensis damnandi.

¶ Consilium. ccxx.

In nomīe dñi nostri iesu

1 Christi. †Serie facti ⁊ thematis ⁊ tenore petitionū ⁊ rescripti dñi reuerēdissimi legati de quibꝰ in pūcto fit mētio diligēter pēsatis vr̄ prima facie dicēdū qđ partes iudicis delegati sint in ꝓnūciādo ꝑ dicta dña Christofora supplicāte. Nā ipse iudex delegatꝰ hȝ sequi formā rescripti. c. cuȝ dilecta. de rescrip. c. cū olim. de offi. dele. ⁊ l. diligēter. ff. ma. iūcta. l. ⁊ qꝛ. de iurisd. o. iu. in rescripto aūt narrat̄ qualiter dicti ser Cōtolus Hypolitus ⁊ Iacobus fratres ipsius Christofore veniētes ad diuisionē cū essent certe differētie inter eos cōpromiserunt in Petrū pini q ꝓtulit quādam snīaȝ arbitramētum seu laudū ꝑ qđ inter cetera disponit̄ ꝙ quilibet ꝑdictoꝝ anno quolibet debeat dare d. dñe Christofore vnā salmā grani vnā vini vnū florenū ⁊ mediū mediolanū: petit̄ committi cām summarie ⁊c. sola facti veritate inspecta: necnō mādari delegādo vt cōstito. de ꝑdictis etiā extraiudicialiter ꝯdēnet ⁊c. Et hoc ex certa scia ⁊c. Quibuscūqȝ ī ꝯtrariū faciētibꝰ ⁊c. Legatus committit sub his ꝟbis informet se talis de predictis summarie ⁊c. ⁊ visa facti veritate iustitiā faciat infra mē-

2 sem ⁊ exeq faciat ⁊c. †Signatura igit̄ simplex prout vr̄ ista refert̄ ad narrata ⁊ ꝑ ea declarat̄. ar. l. si defensor. §. q interrogatꝰ. de interroga. actio. insti. de inuti. stipu. §. preterea. notāt doc. in. c. sup litteris. de rescrip. modo petit̄ ꝙ cōstito de ꝑdictis: ⁊ sic ꝙ ser Cōtolus ⁊ fratres cōpromiserūt in petrū ⁊ ipse petrus prenunciauerit vt. s. narrat̄ ꝯdēnet ⁊c. rescriptū signatur a se informet de ꝑdictis. ⁊ visa facti veritate ⁊c. Ista ꝟba vidētur sonare ꝙ visa veritate narratorū faciat iustitiā. s. petitā ꝯdēnando illos ⁊c. Sed de cōpromisso ⁊ laudo apparet ex actis: merito cōstat de predictis: ideo partes cō-

3 missarij videntur esse in condēnando ad ꝑdicta ⁊c. †Et hoc videt̄ suadere iustitia qꝛ dicti ser Cōtolus ⁊ fratres fecerūt in dictū Petrū generale cōpromissum: ⁊ inter cetera ei iniūxerūt ꝙ possit diuidere creditores ⁊ de eis disponere ꝑ illa ꝟba cū ꝑtāte satisfaciendi creditoribꝰ dictorū fratruȝ: prout ei videbitur ⁊ placebit. Si ergo dictus Petrus in diuisione assignauit. d. dñe Christofore vt creditrici prout sua satisfactione qđ deberet habere illas quātitates qlibet anno vr̄ fecisse iuxta cōmissionē sibi datam ⁊ cōcessam a dictꝭ partibꝰ: ⁊ ꝑ ꝯñs ipsi laudo vr̄ standum: ⁊ maxime cū sit per snīaȝ iudicis confirmatum a qua minime est appellatum ⁊ transiuit in rē iudicatā. Et insup stipulationē promiserunt ratificare ⁊ iurauerūt attēdere ⁊ obseruare ⁊c. videt̄ ꝙ iustitia sit qđ dictū laudū mādet̄ executiōi. ⁊ sic ꝑdicti ꝯueti. s. hypolitus ⁊ hr̄des dictoꝝ suoꝝ fratrū deberēt soluere. d. dñe xpofore supradictas quātitates declaratas ꝑ. d. Petrū ⁊ ꝯfirmatas ꝑ. d. Ant. iudicē ⁊ eiꝰ snīam: cū satꝭ sit arbitri vel iudicis snīam esse declaratoriā: lȝ nō ꝯdēnet. l. qđ tñ. §. si arbiter. ff. de arbi. ⁊ l. si ꝑtor. in ꝑn. ff. de iudi. ⁊ l. fundus q lucij. ff. de rescin. vē. ⁊ l. ꝗro. ff. đ edi. edi. ⁊ l. viro atqȝ vxore. ff. so. ma. ⁊ l.

4 diui. ꝟsus finē. ff. đ libe. cā. †Nec vr̄ obst. ꝙ. d. dña xpofora nō fuit ꝑñs nec ipsa cōpromisit: qꝛ vr̄ dicēdū ꝙ lȝ de iure ciuili non possit qs alteri pacisci nec stipulari. l. stipulatio ista. §. alteri. de ꝟb. obli. ⁊ §. si quis alij. insti. de inuti. stipu. ⁊ §. alteri. eo. ti. Tamen secus vr̄ de iure

de iure canonico maxime interueniente iuramēto per glo. in cano ne quoties cordis oculus. i. q. vij. que hoc videt̃ velle per text. ibi et
5 in canone iuramēti. xxij. q. v. † Cū itaqꝫ dicti cōpromittētes ꝓmise rint ⁊ iurauerint seruare cōuenta ⁊ sic laudū ⁊ sniam videtur ꝙ ex predictis sit quesitū ius. d. dn̄e Christofore. Et est aduertēdū ꝙ di ctum laudū. d. Petri fuit a partibꝰ emologatum: ⁊ ex laudo emo
6 logato queritur actio. l. cū antea. C. de arbi. ¶ † Tamē his nō ob. in cōtrarium puto esse indubitatā iustitiā. Nā primo est aduerten dum ꝙ in supradicto rescripto narrat̃ vꝫ in supplicatione ꝙ pre dicti ser Cōtolus Hypolitus ⁊ Jacobus cōpromiserunt in petrū pini qui protulit quādam sniam arbitramētum seu laudū: ⁊ petit̃ ꝙ constito de predictis cōdēnentur dicti Hypolitꝰ ⁊ heredes alio rū prenominatorū: ⁊ in signatura dꝛ informet se de predictis ⁊c. et visa facti veritate intra mēsem iustitiā faciat. Que ꝟba sunt intel ligēda vt visa veritate facti. s. circa predicta vt ex precedētibus se quentia declarentur. l. si seruus plurium. §. fi. de lega. j. cum concor
7 dā. † ⁊ qꝛ rn̄sio refertur ad interrogata: ⁊ ꝫm interrogata intelligi tur. d. §. qui interrogatus. ⁊. d. §. preterea. ⁊. l. j. §. si quis ita. et. l. ti tie rn̄dit. §. item rn̄dit. de ꝟb. obli. Sed non videtur ꝙ. d. Petrus aliquā sniam laudū seu arbitramētum tulerit saltē qđ astringeret partes. Nam fuit assumptus in diuisorē ad reportādum iudici vt iudex cām diffiniret sentētiādo ꝫm reportuꝫ: prout deprehēditur ex ꝟbis cōmissionis: ⁊ maxime ex mēte ipsorū contrahentiū dum subditur in ipsa cōmissione ꝙ habeat reportare iudici ⁊ iudex fer re sniam. a qua snia promiserunt non appellare nec reclamare nec de nullitate dicere quominus habeat effectū ⁊ executioni mande tur ⁊c. Et subditur quā sniam dicte partes ratificare promiserūt: et sic semper se referebant ad sniam nō ad reportum nō verisimili ter ex alio nisi qꝛ intendebant ꝙ staretur ipsi sentētie ⁊ ipsa senten tia faceret ius inter partes non reportū quasi ille Petrus solum fuerit assumptus ad instruendū ipsum iudicem qualiter haberet ferre sniam: ⁊ ad releuandum ipsum a labore vt innuunt illa ꝟba instrumēti videntes dictum dn̄m Antoniū esse varijs ⁊ multipli cibus occupatū. Ex quibꝰ videtur resultare ꝙ dicta dn̄a Christo fora nō possit niti ex dicto reporto non tendere ad obligandū par tes: sed instruendum iudicē super sententia ferenda: et maxime qꝛ
8 non vr̃ ꝙ cōmissio facta. d. Petro legitima probetur. † Nam licet ostendatur instrumētum publicatuꝫ manu publici notarij: tamē illud instr̃m non videtur habere debitas solēnitates: cū nō descri bātur in eo testes: ⁊ sic non appareat cōfectum in presentia testiuꝫ prout requiritur ad solēnitatē instrumēti vt no. glo. in. l. generali. C. de tabularijs. lib. x. ⁊. in. l. in donationibus. C. de dona. ⁊ est tex. in. §. sed si instrumēta. ⁊. §. si vero. nec in auť. de fide instrumētorū.
9 et in. §. si vero. in auť. de here. ⁊ falcidia. † Nec refert ꝙ in actibus iudicialibus non solent testes adhiberi: sꝫ statur soli scripture no tarij iuxta ea que habētur in. c. qm̄ contra falsam. de prob. quia re missio in arbitrum vel in arbitratorem videtur potius contractus extraiudicialis ꝙ̄ iudicialis. ⁊ propterea non videtur habere locū dictū. c. qm̄ contra falsam. ⁊ qđ ibi habetur. ⁊ ita arbitror ꝙ de sty lo seruetur: licet hoc non firmem: qđ videtur dicendum saltē consi derata natura dicti iudicis qui nō habebat deputatum locum tri bunalis: sed qn̄qꝫ in vno loco eligebat tribunal: qn̄qꝫ in alio ꝓut occurrebat: ita ꝙ vbi reddebat ius non solebat esse concursus per sonarū. Et sic nō videtur militare dispositio. l. in donationibꝰ. C. de dona. quā. l. Bar. ibi summat. qđ in actibus iudicialibus nō re quirūtur testes. vnde forte intelligit in actu insinuatiōis facte de donatione: prout ⁊ videtur intelligere ibi Cy. notans ex illo text. ꝙ in scriptura insinuationis non requirūtur testes. lꝫ hoc videat̃ facere aliquam violentiam illi litere. Si autem non potest niti di cta domina Christofora ex dicto reportu dicti Petri non videtur ꝙ possit niti ex dicto rescripto: nec partes iudicis esse possint nisi
10 in pronunciando pro eo. † Dato ꝙ pretenderet se fouere iustitiaꝫ vigore sententie late per dictum iudicem. Nam de iustitia resultā te ex sententia non est facta mētio in supplicatione nec in signatu ra: ideo rescriptum non videtur ad id trahendum: cum iurisdictio nes delegati sint odiose ⁊ restringende: quia derogāt iurisdictiōi ordinarie: vt no. glo. ⁊ doc. in clemē. vnica. de offi. deleg. ⁊ in. c. j. de
11 rescrip. lib. vj. ⁊ in. c. sedes. eo. tit. in antiquis. † Preterea ipsa snia non videtur in aliquo opitulari dicte domine Christofore: quia iu dex retulit verba sue sententie ad partes que coram eo litigabāt: vꝫ ad ser Cōtolum Hypolitum ⁊ Jacobum. Cum dixerit ꝓnū ciamus terminamus diuidimus ⁊c. inter dictas ptes: ⁊ quālibet earū prout retuli ⁊c. Non eñ erat inter dictas partes dn̄a Christo fora nec inter eas reputabatur a dicto iudice vt maxime ptꝫ ex p̄ fationibus dicti iudicis in pn̄. ibi. quarū petitionum seu narra tionum factarū per dictas partes; ⁊ quālibet earum tenores tales sunt ⁊c. Loquitur eñ ibi per vniuersalem quālibet: ⁊ sic nullā ex cludit. arg. c. solite. de maio. ⁊ obe. ⁊ ca. si romanorum. xix. dist. ⁊. l.
12 iulianus. de leg. iij. ⁊ per glo. in. l. a procuratore. C. mandati. † Sꝫ constat ex his que sequuntur ꝙ. d. dn̄a Christofora nullam dedit petitionem: ergo patet ꝙ iudex nominando partes predictas nō se retulit ad ipsam dominam Christoforam prout nec se referre po terat: quia sententia iudicis necessario babet se referre ad petitio nem. l. vt fundꝰ. ff. cōi diuidū. ⁊. c. qualiter ⁊ qn̄. el grande. extra de accu. ⁊. c. licet hely. de symonia. ⁊ cle. sepe. post pn̄. de verb. signifi. vnde cum dn̄a Christofora nullam porrexerit petitionem: sed dū taxat suas petitiones porrexerint prefati ser Contolus Hypolitꝰ ⁊ Jacobus sententia non poterat nisi ad eos ⁊ ad eorum petitio nes referri. Et ideo cū in dictis petitionibus non peteret̃ ꝙ diui sio fieret cum dicta dn̄a Christofora nec de ea in eis mentio habe batur: restat necessario ꝙ snia predicta nō poterat ad eam referri
13 prout nec se retulit per iam dicta. † Et si dicatur qđ imo poterat re ferri: quia partes conuenerant qđ iudex ipse ferret sniam ꝫm re portum. Et iudex dꝫ pronunciare ꝫm qđ partes cōuenerint: ⁊ nil aliud querere nisi partiū concordiam. l. si conuenerit. ff. de re iudi.
14 ⁊. l. j. §. ⁊ post operis. in fin. ff. de noui ope. nū. † rn̄detur qđ partes nō pn̄t facere ꝙ snia lata preter vel contra iuris ordinē teneat per no. ꝑ glo. ⁊ doc. in. l. ij. C. cōia vtriusqꝫ iudic. vn̄ cum partes ipse cō uenerint ꝙ dictus iudex diuisionem faciendam per. d. Petrū de beret confirmare ⁊ sententiam ferre ⁊ diffinire vidētur intellexisse de diuisione facienda de contentis in earum petitionibus: qꝛ ap pellatione sententie venit solum sententia valida. l. iiij. §. appella tum. de re iudi. ⁊ cle. pastoralis. eo. tit. ⁊. l. a nullo. C. ꝺ ferijs. ⁊ sic vi detur voluisse ꝙ etiam. d. Petrus diuisionem faceret de contētis ⁊ circa contenta in dictis petitionibus vt sic posset per sentētiam iudicis confirmari: ⁊ dato ꝙ valeret vt pactum non deberet nomi nari sententia per supradicta: ⁊ sic ad illud non referūtur ꝟba di cti compromissi. Ex quibus patet ꝙ dicta dn̄a Christofora nō po test se fundare in dicta sententia lata per iudicem: tum quia ver ba iudicis ad eam non referuntur: tum etiam quia non poterant
15 ad eam referri. † nec etiam potest niti ex his que gessit. d. Petrꝰ non solum ex his que dicta sunt. s. sed etiam quia non poterat di ctus Petrus aliquod decernere seu disponere in preiudiciū dicte dn̄e Christofore que nō compromisit. l. si duo. cū ibi no. ff. de arb. ⁊. l. si vnus. §. ante omnia. ff. de pac. ergo similiter non poterat ali quid disponere qđ prodesset dicte dn̄e Christofore in preiudicium contrahentium ne contractus claudicet prout no. glo. in. d. §. an te omnia. per tex. in. l. si tibi. §. si pactus. e. ti. ⁊ facit. l. fi. C. de fructi. ⁊ lit. expensis. ⁊. l. si id quod. in fi. ff. de rescin. vend. ⁊ qđ no. glo. in
16 l. iulianus. §. si quis a pupillo. ff. de act. empti. † Preterea ⁊ fortiꝰ potestas. d. Petri dependebat ex commissione in eum facta a par tibus: ita ꝙ non poterat disponere nisi quatenus sibi commissum erat. l. nō distinguemus. §. de officio. ff. de arbi. sed dicte partes nō commiserunt sibi nisi qđ haberet videre diuidere ⁊ terminare per terminos ⁊ signa seu per licitationem seu vt commodius fieri pōt omnia bona mobilia ⁊ stabilia: ⁊ nomina debitorum dictorū fra trum in dictis petitionibus contētorum ⁊c. Ista sunt verba com promissi que specifice referuntur ad contenta in petitionibus. vn̄ clarissimum est qđ. d. Petrus nullatenus poterat se intromittere de alijs que in dictis petitionibus non continentur: ⁊ sic non ha bebat se intromittere de parte dicte domine Christofore: quia de illa nihil in petitionibus continebatur. Et insuper pars dicte do mine Christofore non erat de bonis dictorum compromittentiuꝫ ⁊ dictus Petrus non habebat aliud agere nisi videre diuidere et terminare bona dictorū compromittentium immobilia mobilia seu nomina debitorum: vt euidenter patet ex verbis supra interli neatis. vnde se intromittendo de parte dicte domine Christofore excessit fines commissionis: ⁊ sic nihil egit per dictum. §. de offi cio. ⁊. d. l. diligenter. ⁊. d. c. cum dilecta. de rescriptis. cum sim. Nec obstant verba que immediate subdūtur in dicto compromisso: vi delicet cum potestate satisfaciendi prout sibi videbitur omnibus creditoribus dictorum fratrum ⁊c. quia apertissime respondetur quod dicta domina Christofora non apparet quod esset i aliquo creditrix dictorum fratrum. propterea nullo pacto iuuari potest ex dictis verbis: nam volens se ex eis fundare habet ea necesse pro bare. Et sic quod ipsa comprehenderetur sub creditoribus dicto rum fratrum: cum illud hoc respectu sit fundamentum sue inten tionis. arg. l. ei qui dicit. ff. de probatio. ⁊. l. qui accusare. C. de edē. cum si. vulgaribus. ⁊ hoc est principale ⁊ clarissimum fundamen tum per quod concludo qđ iudex commissarius nō potest vllo pa cto se in aliquo fundare pro dicta domina Christofora in dicto re portu dicti Petri: nec in sententia dicti iudicis: cum cōpromissuꝫ ad illam se non extenderet: nec etiam petitiones. alias autem ra
17 tiones adduxi ad coadiuuandū nō aliter singulas firmādo. † In super ad coadiuuādum adduci potest qđ dato quod inter dictas partes foret expresse conuentum: qđ diffiniretur per dictos petrū ⁊ iudicem: tamē nō videtur qđ dicta domina Christofora posset ex hoc se niti. nam illud pactum fiebat inter ipsos paciscentes: ⁊ in eorum preiudicium ⁊ fauorem: ⁊ ideo ipsi dūtaxat poterant se ni ti ex dicto pacto per. d. §. ante omnia. d. §. si pactus. ⁊ si expresse cō uenissent de dando dicte domine Christofore tanquam pactum vel stipulatio alteri facta non valeret saltem in fauorem alterius

q̄ stipulantis.l.stipulatio ista.§.alteri.de vb.obli.⁊ insti.de inutilibus stip.§.si quis alij.⁊.§.alteri.Qn̄ em̄ valet stipulatio alteri facta qꝛ stipulantis interest iuxta ea q̄ habent̄ in.d.l.stipulatio.§.si stipuler.⁊.§.si quis insulā.querit̄ actio stipulāti nō illi alteri ꝑut volūt Bar.Bal.⁊ Jmo.in.d.§.alteri.⁊ Cy.in.l.pacto ,successorū. C.de pac.iō in ꝓposito.d.dn̄e Christofore nullum ius est quesitū vigore dicte stipulationis.vn̄ notabiliter dicit Bal.in.l.j.ff.de iure fisci.ꝙ si qui ꝓmittūt se inuicē nō offendere sub certa pena que pro dimidia parte sit fisci ꝑ alia pte talis promissio pene quo ad fiscū nō valeat nisi aliqs recipiat ꝑ fisco:⁊ ita in casu de facto vidi consultū ꝑ dn̄m Benedictū caprā in casu quo cōtractus erat vallatus iuramēto.⁊ hoc tenendo pōt dici ad glo.d.ca.cordis ocul⁹. prout dicunt Jmo.⁊ dn̄s Ludouicus in.d.§.alteri.ꝙ illa gl.nō probatur ꝑ iura que allegat supple: quia in dicto canone iuramēti non dr̄ qd aliquod ius queratur alteri:sed ꝙ generaliter peccat. Quia mēdacium dicit iurando vel simplr̄ loquēdo.⁊ silr̄ in dicto caplo quoties cordis oculus.non dr̄ ꝙ actio queratur absenti:sed potius tendere videtur ille tex.ad obligandū deo:cū stipuletur petro ⁊ eius vicario ⁊ suis successorib⁹.⁊ respicit rem que ptinet ad animā.⁊ iō forte nō immerito Bal.in.l.illud.C.de sacrosan.eccle. dicit illam glo.esse veram in promissis ad pias causas dicēs illaz glo.esse vnicā ꝙ posset quis pijs locis etiā ꝑ vba directa alteri stipulari:lz aliud velit ibi Bar.itē Bal.in.l.generaliter.C.de nō numerata pecunia.allegat illā glo.ꝙ confessio ad exonerationē conscientie facta parte absente preiudicat.ꝑ quib⁹ facit qꝛ de⁹ vbiqꝫ est pn̄s prout ⁊ no.in fisco in.l.ij.C.de quadrien.ꝓscrip.vn̄ volunt Jmo.⁊ dn̄s Ludouicus ꝙ de iure canonico non possit quis alteri pacisci ꝑut nec de iure ciuili:qꝛ de iure canonico inspicit̄ an intersit vt in.c.cū inter.c.seniorem.de elec.⁊ in.c.nō solent.ij.q.vj.iō cōcludit dn̄s Ludouic⁹ ꝙ nec stipulator agere pōt ꝑ dictū caplm cū inter.nec ille alter ꝑ caplm quacꝙ.ibi.aut alij q̄ possit eis acquirere de vsuris lib.vj.illa tn̄ glo.posset saluari in foro anime si generaliter intelligatur.pro quo facit qꝛ Bart.in extraua.ad reprimē. in vbo denunciationem.in vsi.idem puto.dicit ꝙ de iure cañ.potest agi per viam denūciationis euangelice.licet.s.in versi.lz Jo. an.videtur velle contrarium.vbi dicit ꝙ non denūciat nisi is cui⁹ interest.prout ⁊ dicit Jmo.in.d.§.alteri.sed potest ꝯcordari ꝙ primo loquat̄ de denūciatione iudiciali postēa de euāgelica.⁊ sic in foro anime.

18 † Preterea euitādo ꝑdicta in casu nostro iurauit seruare gesta per.d.Petrum:sed sn̄iam iudicis vel si ꝓmiserunt ⁊ iurauerunt seruare gesta seu gerenda ꝑ Petrū intelligitur circa cōmissa non circa nō cōmissa.c.quintauallis.de iureiur.Et hec hactenus sunt clara ⁊ apparent confutata adducta in cōtrariū.Et ad rescriptum legati vltra iam dicta dico ꝙ qualitercūqꝫ intelligant̄ illa vba visa facti veritate conclusio rescripti est ꝙ iustitiā faciat. vn̄ si presupposita facti veritate iustitia est cōtra supplicantem iudex hꝫ in mādatis ꝙ illam faciat aduersus supplicātem.ita sonāt vba rescripti a quib⁹ nō est recedendū.l.nō aliter.de rescriptis.et l.j.§.si is qui nauem.de exerci.cū si.maxime cum sine cl'a.l.ille aut ille.§.cum in vbis.de leg.iij.Sed lz predicta sint in iure nostro luce meridiana clariora:tn̄ nuper ostēditur quoddā rescriptuz ꝑ qd videtur predicta omnia tolli.Narratur em̄ in supplicatione ꝑ parte dicte dn̄e Christofore ꝙ.d.Petrus non fuit electus a.d.domina Christofora:⁊ per hoc dr̄ ꝙ sentētia fuit nulla dicta rōne:⁊ qꝛ non fuit hactenus petita executio:⁊ petitur committi ꝙ predictis non obstantibus precedat ad sn̄iam.Reuerēdissimus legatus signat sub his vbis:quia inter pauperem sororem ⁊ feminā poti⁹ equitas attendēda est ꝙ rigor iur.cōmittimus ꝯmissario ꝑdicto: qd predictis non obstantibus procedat ad sententiam ⁊ iustitiaz faciat predictis non obstantibus:per quam signaturam legatus videtur tollere principale fundamētum supra factum cōtra dictā dominā Christoforam.

19 † Et propterea videtur ꝙ iudex delegat⁹ qui hꝫ sequi formam sue commissionis prout.s.pluries dictū est. Et qui fungitur vice delegantis.l.j.§.qui mandatum.et.l.⁊ si pretor.ff.de officio ei⁹ cui mand.est iurisdi.⁊ nihil proprium habet et non pro suo arbitrio agit.Sed pro eo cuius mandato procedit vt dictis iuribus non possit niti ex fundamēto.s.facto.s.ꝙ dicta domina Christofora non compromisit:⁊ consequēter videt̄ ꝙ ꝑtes ipsius iudicis delegati sint in pronunciando pro dicta domi Christofora.Tamē nō obstāte dicto vltimo rescripto puto rn̄dendum prout.s.responsum est.s.ꝙ partes iudicis sunt in ꝓnūciādo contra dictam dominam Christoforam ⁊ vllo pacto possit ꝑ ea sententiare:quia nullam fouet iustitiam ⁊ rescriptū predictum iniungit iudici ꝙ iustitiam faciat:vnde nō mandat ꝙ faciat iniustitiam:⁊ vbi non constat de aliquo iure actoris neqꝫ de aliqua equitate ꝙ iudex contra omnem iustitiam ferat sn̄iam pro actore non videtur fuisse de mente rescribentis qui nititur ex equitate:⁊ qui mandat vt iustitiam faciat.Forte enim fuit de mēte rescribētis qui est iustissim⁹ dn̄s.ꝙ si appareret de iustitia dicte domine Christofore:licet rigor iuris non esset:forte seruatur ꝙ tunc ferretur sententia pro ea non obstante iuris rigore ponderata equitate ⁊ iustitia ꝑm rei veritatem que saltem aliqualiter appareret ꝑm regulas iurisgentium.

20 † Quātūcūqꝫ enim rescribens vel statuens vtatur generalibus ⁊ precisis verbis in committendo iudici nūqꝫ censetur sibi cōmissum ꝙ condēnet aliquem vbi nō constat de debito saltem ꝑm regulas iuris naturalis seu gentium iuxta no.per Bar.in extrauagā.ad reprimendā.in pluribus verbis.⁊ maxime in verbo videbitur.⁊ in.l.si filiusfa.ff.de dona.⁊ ibi etiam per modernos.⁊ per Bal.⁊ Ange.in.l.j.ff.de mili.testō.⁊ facit qd habet̄ per doc.in.l.hac cōsultissima.§.ex imperfecto.C.de testamentis.⁊ in.c.relatum.extra eo.ti.Sed cōstat qd de iure naturali ⁊ gentium debitum dꝫ probari saltem ꝑ duos testes vel ꝑ aliud genus legitime probationis vt tradit Bar.in.d.vbo videbitur.⁊ habet̄ in dictis iuribus.⁊ facit.c.in omni.extra de testibus.cum multis si.⁊ d iuregentiū est ꝙ ex pacto duoꝝ nō querat̄ ius tertio.d.§.ante oīa. cū si.iūcta.l.ex hoc iuregentiū.ff.de iustitia ⁊ iure.vn̄ non est cēsendum ꝙ rescribens illud voluerit qd est alienum ab omni iure ⁊ rigore ⁊ equitate iuris.⁊ si illud rescripsisset non cēsetur ꝓcessisse de eius voluntate:quia qn̄ princeps contra ius rescribit non censetur

21 velle ꝙ rescriptum illud teneat.† Et ꝓpterea rescripta contra ius non tenent.l.rescripta.⁊.l.nec dānosa.C.de precibus impera.offeren.⁊ multomagis illud dicendum est in inferiore a principe q̄ nō pōt cōtra ius rescribere.l.formam.C.de officio ꝑfecti illirici.vbi deciditur ꝙ prefectus pretorio nō potest statuere contra ius commune.⁊ prefectis pretorio comparantur legati cardinales vt no. in.l.j.ff.de prefectis pretorio.ad hoc text.in.c.ij.de offi.lega.lib.vj. vbi legati de latere equiparantur proconsulibus qui non sunt digniores prefectis pretorio.⁊ ratio est quia inferior non potest de-

22 rogari legi superioris.ar.c.cum inferior.de maio.⁊ obe.† Et propterea concludit gl.que reputatur singu.in.c.fi.de here.lib.vj.⁊ a doc.omnibus communiter approbatur qd legati etiam de latere non possunt aliquid rescribere contra ius.⁊ est similis glosella in verbo mandamus.in cle.sepe.in prin.de verb.sig.ideo non est interpretandum dictum rescriptum:ita ⁊ taliter ꝙ sit alienum ab oī iure prout esset si interpretaretur ꝙ ex solo reportu dicti Petri:⁊ ex sententia omnino nulla ⁊ non precedentibus aliquibus ꝓbationibus seu non apparentibus haberet ferri sententia pro actore contra qd omnia iura clamant:⁊ maxime cum id sit alienuz ab omni iustitia:non est ergo interpretandum id voluisse rescribentē qui finaliter mandat iustitiam fieri:maxime quia sonaret in quandam repugnantiam contra.l.vbi repugnātia.ff.de reg.iur.detur ergo talis interpretatio dicto rescripto ad hoc vt valeat:per quaz possit deduci ꝙ iustitia fiat:nam al's non possunt verificari vba dicti rescripti per predicta.Et licet ex predictis putem posse clare concludi dictum rescriptū nullatenus haberet obstare dictis reis conuentis:ita vt contra eos possit ferri sentētia nullis alijs factis probationibus.Tamē his omissis etiam ex alio puto dictū rescriptum nullatenus eis obstare.nam in dicto rescripto presupponit̄ ꝙ iudex tulit sn̄iam pro dicta dn̄a Christofora:licet ꝑ eius aduersarios dicatur nulla:sed supra ostēsum est qd iudex nullā tulit sententiam ꝑ dicta dn̄a Christiofora:sed diuisionē fecit et terminauit declarauit ⁊ diffiniuit inter dictas partes ⁊ quālibet earum prout retulit diuisionem fecit ⁊ declarauit dictus petrus.vn̄ iudex ꝑut dixi nihil diffiniuit nisi inter ipsas partes que erant ser Contolus Hypolitus ⁊ Jacobus.Et non erat dicta dn̄a Christofora ꝑut ⁊.s.ostensum est.⁊ sic dictum rescriptum in hac parte cōtinet mēdacium vel saltem sub quodam verborum inuolucro ⁊ generalitate id persuasum fuit et saltem hoc suppressum:quia sententia non fuit confirmatoria reportus in hac parte.Item dicta sententia ex alio fore nulla si esset in hac parte confirmatoria dicti reportus:qꝛ prout.s.dixi esset lata contra omnem petitionem que quidē nullitas nullatenus est sublata per dictum rescriptum:imo ex quo rescribens mandat ꝙ iustitia fiat illis duobus non obstātibus saltē censetur rescribere qd si alia habent obstare dicte supplicanti ꝑm illa fiat iustitia contra eum.⁊ similiter ille reportus factus per dictum Petrum quatenus respicit dictam dominam Christoforaz peccat in eo quia excessit fines sue commissionis:vt supra ostensuz est:cui defectui non est derogatum per dictum rescriptum:attento maxime qd stante defectu narrato i rescripto posset cessare iste defectus:quia potuisset contingere qd ser Contolus Hypolitus ⁊ Jacobus committerent Petro ꝙ diuideret inter eos ⁊ dictam dominā Christoforā.qd tn̄ minime factum apparet:merito ꝑ derogationē vni defectui non censetur derogatum huic alteri defectui prout ⁊.s.in simili dcītuz est.Et ex his etiā meo iudicio redditur res clara.Et etiā insup aduertendum ꝙ in dicto vltimo rescripto narrat̄ ꝙ vertit̄ lis ex cōmissione rescribentis eorum cōmissario inter ipsas partes noīe cause ⁊ occasiōe cuiusdā sn̄ie super diuisorio iudicio late per iudicem cōis perusꝫ pro tpe existentē ⁊c.Et tamē in primo rescripto ꝑ qd cā delegatur ⁊ sup quo fundat̄ ipsa causa nulla fit mentio de sententia iudicis:sed dūtaxat de reportu dicti Petri.vn̄ negari potest ꝙ corā ipso cōmissario verteret̄ lis ex cōmissione rescribentis nomine cause ⁊ occasione dicte sentētie iudicis prout

cis prout presupponitur in rescripto.⁊ sic in pluribus narraꝛ mē-
23 dacium ⁊ supprimitur veritas in dicto rescripto.† Ex quibꝰ pōt
dici subreptū dicto rescribēti: ⁊ sic rescriptū tāꝗ̄ subreptitiū fit in-
efficax iuxta.l.j.⁊.l.prescriptione.C.si cōtra ius vel vti.pub.⁊.c.su-
24 ꝑ literis.⁊.c.postulasti.de rescriptis.† Ex quibꝰ oībꝰ puto intre-
pide absqȝ vlla hesitatione concludendū partes iudicis esse in ab
soluēdo dictos reos cōuētos a petitiōe dicte dñe Christophore:⁊
illam fore in expensis condēnandam iuxta.l.eū quem temere.ff.
de iu.⁊ in.l.ꝓperandum.§.sinautē alterutra.C.e.ti.⁊ in.c.finē liti
bus.extra de dolo ⁊ contumacia.cum simi.   Laus deo.

Summarium super consilio.ccxxj.

¶ Iuramenti absolutio requiritur ad petendum reductionem ad arbitrium boni viri a laudo iurati compromissi nisi dolus ex proposito probetur.per totum.

1 ☞ Sententia per quā dicitur condēno condēnandum ⁊ absoluo absoluendū etiam si nō probetur vt ex actis declarāda veniat valet veluti cōdēnatoria pro ꝑte ⁊ absolutoria pro alia censenda.
2 Actore non probante reus absoluitur.
3 Culpe seu negligentie plures sunt species.
4 Culpa leuissima non venit in ꝯtu societatis vtriusqȝ grā facto.
5 Testis deponens ꝙ talis fuit negligens in exigēdo debitum alio tamen non expresso non probat.nu.3.
6 Testis vnicus non probat etiam lege diuina.nu.seq.
7 Testis debet reddere causam scientie sui dicti etiam non interrogatus que cadat in sensum corporis alias non probat.
8 Contractus vltro citroqȝ obligatorius debet ab vtraqȝ parte impleri vt ex eo possit niti seu agi.
9 Compromissum per quod cum clā renunciatur reductioni ad arbitrium boni viri valet cum snīa inde secuta: nisi dolus ex proposito intersit.nu.seqnen.et.12.per totum.
Renunciari potest appellationi ⁊ reductioni ad boni viri arbitrium pacto etiam iurato.nu.seq.
10 Compromissi clausula qua possit in magna aut parua quātitate in totum vel in partē vni tollere ⁊ alteri dare an tollat reductionē ad boni viri arbitrium.nu.28.
12 Iuramentum non astringit quādo dolus ex ꝓposito supuenit.
13 Dolus futurus remitti non potest sed agi potest ex eo ad interesse contra dolosum.
14 Cōuentiōes partiū trahūtur tm̄ ad cogitata ⁊ nō in excogitata.
15 Clausula in totum vel in parte quando addit precedentibus.
16 Verba debent aliquid operari.
17 Restitutio in integrum an detur petenti quando sciens censit lesioni cum iuramento.
18 Dolus potest ex perspicuis indicijs probari ⁊ presumitur ex lesione enormi seu enormissima.nu.seq.
19 Presumptio iuris est allegāda cuius factū ꝓponere non sufficit.
20 Arbitratores an dicantur dolose laudasse dādo vni magis quaȝ alteri quando datur eis amplissima potestas laudandi.nu.seq.
21 Laudum si manifesta eiꝰ appareat iniquitas per reductionem boni viri non annullatur sed corrigitur.
22 Laudū petēs reduci ad bōi viri arbitriū qd ꝓbare debeat. nu. se.
23 Interesse non probatum ⁊ eius estimatio dȝ ꝑ iudicē arbitrari.
24 Restitutio seu reductio ad boni viri arbitrium nō conceditur ex modica lesione.nu.seq.et.26.
25 Scriptura priuata qnando non probat pro scribente.
26 Nomen bonum melius est quam diuitie multe.
27 Negotiator seu administrator debet reddere rationem negotiorum gestorum ⁊ negligens tenetur de neglectis per eum.
28 Videbitur ⁊ placebit verba talia sonant in arbitrium boni viri. Libere ⁊ plene ꝙ laudēt arbitratores vel arbitri intelligitur arbitrio boni viri.
29 Pena per non obseruantiam compromissi quando possit peti.

¶ Consilium.ccxxj.

In nomine domini nostri

1 Iesu xp̄i.¶ † Viso ꝓcessu agitato inter Frācīscū magistri Ioānis ⁊ fratres ex vna ꝑte: ⁊ Vgolinū genolsi oēs de Tuderto. ⁊ viso tenore cōpromissi inter eos initi ex altera ꝑte. ⁊ tenore scripte societatis inite ⁊ ꝯtracte inter.d. vgolinū ex vna. ⁊.d.magistrū Ioānē ex altera ꝑte.et laudo lato per arbitros seu arbitratores ꝯpromissarios ⁊ recursu habito ꝑ ꝑte.d.Vgolini ad uersus dictum arbitramētum.Et visis hincinde attestationibus testiū sup articulis ꝑtiū singula singulis referēdo: ⁊ visa ꝓductione libroꝝ dicte societatis nō tn̄ visis ipsis libris: sȝ p̄suppositā ipsorū libroꝝ ꝯtinētia prout.ī.faciā mētionē qd mihi presupponiꝛ: ⁊ viso p̄cepto facto.d.Vgolino sup recognitiōe dictoꝝ libroꝝ an sint scripti manu sua: ⁊ rn̄sione semel facta ꝙ nō sunt scripti totaliter manu sua: ⁊ ꝙ postea fuit sibi mādatū ꝙ rn̄deret clare ⁊ plurimū in statū ⁊ nūꝗ̄ amplius rn̄dit.⁊ visa snīa lata ꝑ iudicē recursus: scȝ cōdēno ꝯdēnatū ⁊c. Que snīa tȝ cū veniat declaranda ex actis iuxta theoricā Bart.⁊ q̄si oīm in.l.ait p̄tor.§.si iudex.ff.de re iudi.⁊ ꝑ Bal.i.l.ij.C.d sentētijs q̄ sine certa quātitate.quo optimo ꝯsilio vtūtur assessores qn̄ eis nō liquet de cā: ꝓut dicit Iacbut.in.l.cum iudex.C.de sentētijs ⁊ interlo.oīm iudi.⁊ de hac cautela seu silr̄ cōdēno si est probatū ⁊ absoluo si nō est ꝓbatū, q̄ in idē etiā ꝑ Bar.in.l.j.§.biduū.qn̄ appel.sit.⁊ ꝑ Bal.in.d.l.ij.⁊ i.d.l. cū iudex.⁊ in.l.si de meis.§.recepisse.ff.de arbi.⁊ in.l.j.in antepe. col. C.q causare nō pn̄t.⁊ ꝑ Saly.i.l.gn̄aliter.C.qui accu.nō pn̄t.⁊ ex quo est cōditio de pn̄ti vel p̄terito nō suspēdit ipsam snīam vel eiꝰ executionē.ar.l.cū ad pn̄s.ff.si cer.pe.⁊.l.ꝯditio in preteritum.⁊.l.si ita stipulatus fuero hāc summā.de ꝟb.obli.⁊ insti.eo.ti.§.cōditiones.ex actis itaqȝ hȝ dep̄hēdi qualis sit cēsēda snīa absolutoria. s. vel ꝯdēnatoria.Et ex quo acta sunt certa: q2 sunt redacta in publica documēta ius etiā dȝ reputari certū.ar.l.ornamētoꝝ.ff.de auro ⁊ arg.leg.⁊ si ꝓ ꝑte erat absolutoria ꝓferēda ⁊ ꝓ ꝑte ꝯdēnatoria silr̄ dicta snīa est cēsenda ꝓ parte absolutoria ꝓ parte ꝯdēnatoria.
2 ar.l.stichū.qui meus erit.ff.de leg.j.† Est itaqȝ videndū an ꝑtes iudicis debuerint esse ī ꝓnūciādo bn̄ recursum ⁊ in absoluēdo dictū Vgolinū ab his in quibꝰ fuerat ꝯdēnatꝰ.an ꝟo in ꝓnūciādo male recursum ⁊ bn̄ laudatū ⁊ effectualr̄ ꝯdēnādo.d.Vgolinū in his in quibꝰ fuerat ꝑ laudū ꝯdēnatus.Circa qd vr̄ p̄ma facie dicēdū ꝙ ꝑtes iudicis debuerint esse in ꝓnūciādo bn̄ recursum ⁊ absoluēdo.d.Vgolinū ab his in qbꝰ fuit ꝯdēnatꝰ saltē vltra quā teneretur vigore dicte scripte q̄ ꝑ ꝑtes ꝯfessatur.nā in alijs vr̄ ꝙ fuerit iniuste ꝯdēnatus.nā illud est notissimū ꝙ reus nō est ꝯdēnatus sȝ absoluēdus actore nihil ꝓbāte.l.qui accusare.C.de edē.⁊. c. inter dilectos.in fi.d fide instru.⁊.c.cū ecclesia sutrina.in fi.de cā possessio. ⁊ ꝓprieta.cū si.Sed cōtra.d.Vgolinū nihil vr̄ esse ꝓbatū ꝓpter qd ipse veniat ꝯdēnandus saltē vltra ꝗ̄ se obliget in dicta scripta: q2 non probaꝛ qd aliqd corā dictis arbitris vel arbtratoribus fuerit deductū vel ꝓbatū: q2 in hoc iudicio recursus solū ꝓducitur cōpromissum ⁊ laudū.nō aūt ꝓbaꝛ ꝙ aliqd cōstiterit dictis arbitris vel arbitratoribꝰ.Et si nihil cōstabat non debebat ꝓcedere ad cōdēnationē ꝑ iura preallegata: ⁊ sic dictū laudū non iustificaꝛ ex actꝭ factis corā ipsis arbitratoribꝰ: nec etiā vr̄ iustificari ex his q̄ deducunꝛ ⁊ ꝓbanꝛ in iudicio recursus.Nā in hoc iudicio recursus non ꝓbaꝛ ꝙ.d.Vgolinus habeat apud manus suas aliqd qd ꝑtineat
3 ad dictā societatē olim initā inter eā.⁊.d.magistrū Ioā.† Nec ꝓbaꝛ ꝙ ipse fuerit ī aliqua culpa ꝓpter quā sit obligatꝰ filijs.d.magistri Ioā.Solꝰ aūt vnus testis vr̄ sup hoc deponere.s.ꝙ.d.Vgolinus erat negligēs in exigēdo dbitores: nō aūt alr̄ exprimēdo an fuisset leuiter leuissime vel late negligēs: ⁊ sic an fuerit in leui lata vel leuissima culpa: cū plures sint species ⁊ gradus culpe ⁊ negligētie.vt.l.si vt certo.§.nūc videndū.ff.cōmodati.⁊ ibi ꝑ doc.⁊ in.l.
4 ꝙ nerua.ff.depositi.⁊ ibi late ꝑ Bar.† Sed in ꝯtractu societatꝭ q grā vtriusqȝ ꝯtrahiꝛ nō venit leuissima culpa ꝑ theoricā.d.§. nūc vidēdū.⁊ qd ꝑ Bar.ī.d.l.qd nerua.⁊ qd hr̄ in.l.cū duobꝰ.§.dāna.
5 ff.ꝓ socio.† Et ꝓpterea dictū llius testis nō cōcludit necessario de tali negligētia q̄ obligaret.d.Vgolinū.Ideo ex hoc nō vr̄ qd releuet cū ꝓbatio debeat necessario ꝯcludere.l.non hoc.C.vnde legitimi.⁊ in.c.in presentia.extra de proba.⁊.l.matrem.⁊.l.ad probatio
6 nem.C.de proba.† Preterea est vnicus ⁊ vni testi non crediꝛ.l. iurisiurandi.C.de testibꝰ.c.tam literis.⁊.c.licet ex quadaȝ. extra eo. ti.⁊.l.vbi numerus.ff.eo.tit.etiam si iudex habeat procedere ⁊ iudicare de venitate ⁊ equitate.Cum de iure diuino sancitum sit in nouo ⁊ veteri testamento qd in ore duorum vel triū stet omne verbum.⁊ sic non in ore vnius vt Matthei.xviij.capitulo.⁊ deuteronomij.c.xix.vbi Moyses ex ore dei profert dicta verba.Et etiam dicens non stabit testis vnus contra alium.ad hoc etiam.c.omni. cum similibus.de testibus.prout per predicta concludit Bartol.
7 in extraua.ad reprimēdā.in ꝟbo videbiꝛ.† Preterea ille testis non reddit cām sciētie.⁊ tn̄ deponit d his que ꝑcipiūꝛ iudicio ītellectꝰ in qbꝰ requiriꝛ ꝙ testis reddat cām sciētie etiā nō interrogatꝰ iuxta no.per Inno.⁊ doc.in.c.cū cāmqȝ.extra de testibꝰ.⁊ hr̄ i.l. solā.⁊ in.l.testium.C.eo.ti.Licet in casu nr̄o fuerit interrogatꝰ ⁊ nō reddiderit actā cām sciētie.Preterea dictꝰ testis ꝓbat ꝙ natura ē negligēs.d.vgolinꝰ in exigēdo credētias seu debitores in gn̄e.nō aūt deponit ꝙ fuerit negligēs vel tardus in exigēdo debitores seu credētias dicte societatis.⁊ stāt hec simul ꝙ vnꝰ sit gn̄aliter negligēs in exigēdo debitores.⁊ tn̄ sit diligētissimꝰ in exigēdo aliquos debitores.vn̄ dictū illiꝰ testis nō arctat ad aliquā negligētiā respiciētē dictā societatē.⁊ sic ex multis deduciꝛ ꝙ illud dcm̄ illiꝰ testis nō releuat.nec vr̄ ꝙ testes dcōꝝ francisci ⁊ fratrū ꝓbēt aliud ꝯ. d. vgolinū tēdēs ad eiꝰ ꝯdēnationē.Deponūt em̄ ꝙ.d.vgolinꝰ exercuit dictā artē speciarie super qua fuit ꝯcta dcā societas.Itē dponunt ꝙ ipse erat in dicta apotheca vt magister.⁊ ꝙ est intelligens ⁊ idustriosus.Hec qdē nō ꝯcludūt in aliquā ꝯdēnationē.Itē vnꝰ ꝓbat ꝙ ipse tenebat claues cassette parue ⁊ magne dicte apothece in qbꝰ ponebāꝛ pecunie.Itē scribebat credētias rōnes ⁊ vēditiōes q̄ ēt nō ꝯcludūt ad ꝯdēnationē.d.vgolini nec reperio ꝙ aliqd alid deponāt sup quo possit fundari ꝯdēnatio facta d dicto vgolino ꝑ dictos arbitros seu arbitratores nisi quatenꝰ vigore scripte tenebatur ad exigēdū sextā partē credētiaꝝ vl̄ circa.Et ideo videtur qd dictꝰ vgolinus a ceteris veniret absoluēdus ꝑ iura supra adducta.

Et insuper quia non videtur probatū φ.d.magister Ioā. impleuerit ex parte sua id qd promiserat. Promiserat enī facere missam de quātitate sexcētorū modo z forma descripta in scripta societatis. itē pmisit ponere in dicta apotheca vnū hominē intelligētē et ei dare annuatim florenos.xij.vel circa suis impēsis. qd nō pbat fuisse factū nisi p vnū testē: vz Nicholaū christofori: q interrogatus sup scdo articulo deponit φ.d.magister Ioā. zsignauit dicto Ugolino tot mercātias z massaritias que ascēdūt ad estimationē sexcētorū flore. ad rōnē.xl.bol. interrogatus in cā scie dixit qz predicta vidit interfuit z pñs fuit. Profecto iste testis non arctat: qz nō reperio qd habeat cōtestē z vnico testi nō credit prout.s.dedu xi. Preterea deficit in cā scie. nam lz reddat cōgruā cām scie quantū ad cōsignationē rerū: tñ non reddit bonā cām scie quo ad estimationē que nō videt nec sensu corporis pcipitur. vñ alia erat reddēda cā scie iuxta no.p doc.in.l.precia rerū.ff.ad.l.fal. Itē nō pbatur φ miserit.d.magister Ioā. in dicta apotheca hominē itelligētem cū annuo salario.xij.flo.vel circa suis impēsis. Nā sup hoc reperio deposuisse dūtaxat dictū Nicolaū qui nō arctat ea rōne qa vnicus prout z.s.dictū est. z etiā qz deponit φ ipse fuit immissus p salario.xij.flore. z sic deponit sup eo de quo pretēdit interesse scz

8 cōsequēdi.xij.flore. Itē nō deponit se industriosum.† Itē non deponit quāto tpe steterit in dicta apotheca: z sic ex multis deducit φ nō probatur.d.magistrū Ioā. impleuisse dictū scdm caplm sue promissionis: et si non impleuit ipse magister Ioānes non arctabatur.d.Ugolinus ad implendū. arg.l.quero.§.inter locatorē.ff. locati. z.l.cū pponas.C.de pac. z.c.quēadmodū. extra de iureiur. cū si. Ex hoc etiā videbat φ.d.Ugolino nō esset imputandū si fuerit in aliqua negligētia implēdi ex parte sua. Et pptera videt cōcludēdum φ veniret absoluēdus: ex quo laudū non iustificat put in silī reperio consuluisse.d.Ant.de but. in quodā arbitramēto cōdēnatorio lato per arbitratorē qui habebat latissimā ptātē a quo fuit habitus recursus z non fuit iuuatū aliquibus probationibus pro nec cōtra. Tandē concludēs sentētiādū ztra dictū arbitramētum nō obstante φ in cōpromisso fuerit dictū inter cetera φ possit pcedere in scriptis z sine scriptis: z non obstāte φ fuerit dictū qd stetur dicto arbitratoris z φ fuerit promissum nō recurrere: et qd dictus arbitrator inductus in testē dixerit φ sibi cōstiterit de debito. z pptera zdēnauerit prout latissime psequitur ipse do. Anto. z finaliter hoc cōcludit qd est sentētiandū cōtra arbitramētū z. et incipit cōsilium qd hec dubia vulgaria hz. z idē sup eodē facto cōsuluit Pet.de an. z incipit consiliū duo sunt dubia. z rñdet ī dicto cōsilio ad cōsiliū Dyn. qd incipit ptolemeus manētis. in quo Dy. concludit φ ille qui dicit laudū iniquū vel nō legitime latum arctatur ad probandū qd pōt procedere qñ esset absolutorium: secus si condēnatoriū fm eūdem Pe.de an.q dicit se hoc idē disputando tenuisse. Fortius ergo hoc cōcludēdū est in casu nostro in quo arbitratores nihil deponūt nec in cōpromisso est clā φ promiserint ptes stare dicto arbitratorū: z sic longe maior rō videt esse id concludendi in casu isto φ in illo casu in quo cōsuluerunt pfati

9 ti.doc. quoz constat maximā esse autoritatē. ¶ † His tñ nō obst. contrarium arbitror de iure rñdendum. s. φ ptes iudicis aditi super dicto recursu fuerint in confirmando dictum arbitramentum et pronūciando male recursum z bene laudatum seu arbitratum. et sic in effectu in condēnādo.d.Ugolinum in his in quibus in dicto arbitramento condēnatus est et in effectu absoluendo dictos Frāciscum z fratres a petitionē dicti recursus. Ad qd ostendēdū premitto φ in cōpromisso est data libera potestas dictis arbitris seu arbitratoribus tollendi z auferendi de iure vnius dictarū ptium z dandi et cōcedēdi alteri parti in magna z in modica quātitate z in totum z in partem prout et sicut eis videbitur z placebit: super quibus fuit data plena licētia z libera ac omnimoda potestas. z subditur qd promiserunt omne arbitramētum zc. habere ratum z firmum: z attendere z obseruare z nō appellare recurrere vel petere reduci ad arbitrium boni viri. Et ideo in dicto compromisso est per pactum solēne renūciatū reductioni ad arbitriū boni viri. z est data potestas omnimoda dictis arbitratoribus auferendi in magna quātitate z in totum: que vba sunt multū lata. et videtur φ possit renunciari reductioni ad arbitrium boni viri et promitti non recurrere prout licet renunciari saltē vi pacti facultati appellandi.l.j.§.si quis autē.ff.a quibus appel. nō lz.et.l. si.in fi.C.de tēporibus appella. z maxime qñ pactum firmatur iuramento: cum iuramētum illud seruari possit sine dispendio salutis eterne. arg.c.cum cōtingat.de iureiurā. z.c.φuis.de pac.in.vj.

10 z.c.lz mulieres.de iureiu.lib.vj. Et facit optime caplm debitores. de iureiurā. in antiquis. z caplm significante. cū ibi no. de pigno. in quibus iuramentum litigat iurantē ad obseruantiam et in casu quo ex obseruantia incurrit peccatum ille cui obseruat: z qz exigit vsuram: ideo iurans non petere reductionem ad arbitriū boni viri videtur astringi ad non petendum vinculo iuramēti etiā si fuerit laudatum inique per dolum prout voluit Fede.de senis in suo consi.cxxv. z Io.an. in quodā cōsilio suo qd incipit thema super quo cōsiliū petitur addendo qd omni casu quo reductio peti pōt est necessaria absolutio a dicto iuramēto prout eos refert dñs Ludo. in rubrica.ff.de arbi. adducēdo.d.c.debitores. Refert tñ Bal. dñm Anto. aliud velle ea rōne qz iuramētum nihil addit renūciatiōi seu pacto: sed tāφ accessorium sequitur naturam cōtractus.l. qui iurato.ff.qui satisda.cog. z.l.fin.C.de non numerata pecunia. prout hec volunt Bar.in.l.si societatē.§.arbitrorum.ff.pro socio. z Bal.in.l.si procurator.ff.de condi.indeb. z do. Anto.in.c. quintauallis.de iureiurā. fm eū. qui videt magis inherere prime opinio

12 ni lz non se firmet.† Imo. aūt in.d.c.quintauallis. vult φ iuramētum nō astringat in casu quo arbitrator per doluz ex pposito laudauerit cū dolus futurus remitti non possit al's esset cōtra bonos mores. ideo nō obligaret vt in regula non est obligatorium.in.vj. qd z videt ibi de mēte dñi Nico.siculi. sed dicta rō nō vr astrīgere per.d.c.debitores. Nō enī peccat ipse non recurrēs: lz peccat arbitrator qui dolose arbitratus fuit prout peccat in terminis.d.c.debitores. ille qui recipit vsuras: in quo casu viget lōge maior rō. naz in ipsa obseruantia iuramēti ille cui obseruat peccat: z tñ iuramētum ligat ad obseruantiā. Et in casu nostro ille cui obseruatur nō peccat qd obseruat parti nē arbitratori cui nihil est pmissuz neqz iuratū nec in ipsa obseruantia iuramēti etiā ipse arbitrator peccat. licet de preterito peccauerit nec ipse dolus seu peccatū preteritum

13 cessaret ex obseruantia iuramēti.† z insup dolus nō remittit quia poterit agi actione de dolo cōtra dolosum ad interesse p.l.j. z per totum.ff.de dolo. vñ multomagis vr iuramētū astringere in istis

14 terminis φ in illis.† alia tñ rōne iuuari posset opinio Barto. z sequacium eo qz partes non vident cogitasse de tali casu. arg.l.creditor.§.lucius.ff.mādati. z qd habetur in.c.cū ztingat.de iureiurā. Et ideo dicta opinio vr procedere in casu dubio. Tamē qñ verba sunt lata: ita qd trahūtur etiā ad casum de quo querit vr qd iuramētum astringat cū cesset dicta rō. z ita videtur in casu nostro cū dictis arbitratorib° fuerit data libera z oīmoda ptas z licētia dādi de iure vnius partis alteri in parua z in magna quātitate z in totū. Et pptera si dicti arbitratores condēnauerūt.d.Ugolinuz ad dādū dictas quātitates.d.Frācisco z fratrib° id fecerūt ex po

15 testate eis cōcessa: dato φ magna fuerit lesio.† Quinimo etiam si maxima qz de magna lesiōe fuit expresse cōcessum: z postea subditur in cōpromisso z in totū z in parte que dictio z addit ad pcedē

16 tia.l.ea tñ adiectio.de leg.iij.† z vba debēt aliqd operari.l.si qñ.de

17 leg.j. z.c.si papa.de priui.lib.vj.† vñ nō potuit p.d.Ugolinū peti dicta reductio rōne maxime seu enormis lesionis qz de hoc casu videtur cogitatū cū ex vbis ipsis colligitur. arg.l.labeo.§.idē tubero.de suppel.leg. z.c.scdo requiris. ibi vba intentioni deseruiant. de appel. Quinimo vr dato φ laudeuerint φ.d.Ugolinus daret id qd non tenebatur: nihilominus videtur posse dici non lesum. Ex quo consensit vt id fieri possit. arg.regule scienti.in.vj. z.l. cum donationis.C.de transac. z ideo recurrens debuit repelli seu saltim contra eum pronunciari stantibus predictis.s.promissione de non petendo reductione z concessione licentie libere z omnimode tollendi de iure vnius partis z dandi alteri in magna quātitate z in totū prout hoc voluit Io.cal. in quadā sua disputatione. z Ioā.an. in addi. Specu.in.ti.de arbi.§.sequitur. vsi.itē qd si actum. prout refert Imo.in.d.c.quītauallis. cum eis transiens. z idē videtur velle ibi do.Nico. Panor. adducēs no.p Host. z Ioā. an.in.c.fi.de maio. z obe. qd z tenuit Pet.de ancha. in quadā sua disputatione volēs φ stāte tali conuētione iurata nō possit venire cōtra nō petita absolutione a iuramēto. Licet peti possit z petita sit zcedenda z si non fuisset iurata peti posset: vt ibi latius per eū. Cuius dictum licet sit equum tñ de iure nō videtur pcedere: cū de iure standū sit arbitramēto nec possit peti reductio nec absolutio a iuramēto. Ex quo ita est cōuentū vt cōiter fz Ioā.de imo.in.d. c.quintauallis. qui idē tenet: dūmodo nō pbaretur emanasse dolū ex pposito: quo casu ipse videtur tenere cōtrariū: sed pōt intelligi qd tūc possit peti absolutio si interuenit iuramētum: z si non interuenit iuramētum possit simplr peti reductio rōne doli ex pposito et hoc tenendo qd videtur satis iuri consonum: cōcludendū est qd dicti filij magistri Ioānis fuerint absoluēdi a petitione.d.Ugolini z pronunciādum fuerit contra dictum Ugolinū qui venit contra pactum iuratum non petita absolutione. Hoc tamē nō precise firmarem si cōstaret de dolo ex proposito: quia cōiter solet dici qd quecūqz lata renūciatio z conuētio de non petēdo reductionē ad arbitrium boni viri nō trahatur ad casum qñ arbitramētū fuisset latum dolose dolo scz ex proposito: tñ quicquid sit in casu quo pbaretur dolus ex pposito in casu in quo non probaretur dict° dolus ex proposito sine dubio concludendum est φ reductio in casu isto peti non possit stantibus clausulis dicti compromissi.s.ponderatis. Et idcirco est vidēdum an probetur dolus dictorum arbitratoz. z cōstat φ ex dicto pcessu non pbatur dictus dolus: imo nec reperio ipsum specifice allegatum: sed deductū in libello petitionis reductionis nec in articulis petentis reductionez. z minus

18 in attestationibus testium.† Uerū qz dolus pbatur ex pspicuis indicijs.l.dolū.C.de dolo. z dolus solet psumi ex enormi seu enormissima lesione. argu.l.oēs.§.lucius.ff.que in fraud.cred. prout et no. Bar.

no. Bar. in. d. §. arbitratorum. ⁊ doc. cōiter in. d. c. quintavallis. ⁊ in d. c. cū cōtingat. ⁊ in. l. si qs cū alt. de vbo. obli. ⁊ dicta enormis le-
19 sio deducit in pcessu ⁊ in petitione. †ideo posset. d. Ugolin⁹ instare ꝙ dictū arbitramētum debuerit reduci ad arbitriū boni viri rōne doli ꝑsumpti: sꝫ posset ad hoc rūderi ꝙ ꝑsumptio iuris est allegãda: nec sufficit pponere factum ex quo presumptio resultat vt est tex. ⁊ ibi not. Bart. in. l. si adulteriū cū incestu. §. fratres. versic. idē pollioni. ff. de adul. lꝫ nō faciam in hoc fundamētum per not. per Bar. in. l. cū qd. ff. si cer. pe. Sed est vidēdū an appareat talis lesio ex qua deprehendat presumptus dolus ipsorum arbitratorū stantibus maxime dictis clausulis que debēt aliquid operari attē-
20 tis supradictis. †Nā arbitratores quibus est concessa a partibus dicta amplissima ptās nō videnł dolose gerere si plus auferūt ꝙ al's auferre possent: cum dolus nō inferatur volēti vt. s. dictū est: ⁊ hoc casu putarem procedere opinionē Jo. de imo. in. d. c. quintavallis. dicētis ꝙ in arbitratore non presumitur dol⁹ ex enormissima lesione prout non presumitur in arbitro. l. diē proferre. §. stari. ff. de arbi. lꝫ aliud voluerint Bar. in. d. §. arbitrorū. Franciscus de aretio in. l. si qs arbitratu. ⁊ Pe. de anch. in dicta disputatione. et dñs Anto. ⁊ dñs Nico. Panor. in. d. c. quītavallis. Quorū opinio potest itelligi qñ nō fuisset data arbitratori adeo lata potestas ita qd illud qd facerēt ipsi arbitratores non facerent ex consensu partium adhibito in cōpromisso. Dato ꝙ vba conuentionis de non petendo sint latissima. Stant eñ hec simul ꝙ partes compromittentes non concedant arbitratori ꝙ aliqd auferant de iure vni⁹: ⁊ tamen promittant non petere reductionēꝫ circa quod latissime loquuntur. quo casu arbitratores non habent ex hoc cōsensum partium: vt aliquid tollant de iure vnius saltem immodice: vnde magis de facili sunt censendi dolose gerere si immodice ledunt ꝙ qñ eis conceditur a partibus lata potestas id faciendi: vnde hoc casu videtur posse teneri pdicta opinio Imo. saltēꝫ quādo ipsa maxima lesio nō esset multū excessiua. Uñ stante hac opiniōe Imo. cū dolus in casu nostro non possit deduci nisi ex enormi lesione nō videtur ꝙ vllo pacto. d. Ugolinus potuerit obtinere cum non sit probatus dolus prout est probandus ꝺm theoricaꝫ Imo. vo. s. Quod ⁊ videtur ex alio dicendum: quia imo videtur posse dici ꝙ nulla lesio sit probata dato ꝙ nihil deducatur ad iustificationē ipsius arbitramenti: quia Dy. in dicto consilio qd incipit Ptolemeus manentis. concludit ꝙ pro arbitramēto presumitur quē refert Joā. an. in addi. Specu. in dicto versi. quid si actum ⁊ trāsit. ⁊ Bartholo. de saly. in quodam suo consi. qd incipit circa primuꝫ dubium: quo queritur an laudum latum per magistrum Barnabam sit aliquod. idem tenet formaliter sic dicēs. Nō vagando igitur per argumenta non concludentia dico ꝙ ei q dicit laudū iniquum ⁊ ab hoc reduci petit ad equitatem hꝫ probare iniquitateꝫ. rones motiue sunt: qꝛ hec iniquitas est cā sue intētionis i hac parte est actor ⁊ affirmator ⁊c. vt. l. actor. C. de pba. ⁊. l. ei qui. ff. eo. tit. Et in arbitrādo ⁊ ad amicabilē cōpōnē deducēdo etiaꝫ si de iure vnius auferret ⁊ daret alteri dūmodo moduꝫ non excedat q agit: vult dicere ꝙ inique est arbitratus: tūc nō omne qd al's in iudice foret iniquum vel in arbitro reputatur iniquum in arbitatore: sed qñ modū sibi a iure permissum excedit sequit qd quicūqꝫ dicit eū modum excessisse dꝫ hoc probare cum intētio arbitratoris sit a iure fundata ⁊ de iure vnius possit auferre ⁊ alteri dare vt. s. dixi scꝫ hoc confirmatur quia regula tradita est vt arbitrio boni viri stari
21 debeat: qꝛ illud sequēdū est vt. l. in pposita. ff. p socio. †⁊ ab hac regula excipitur vt ei non stetur: sed corrigatur si manifesta ei⁹ iniquitas appareat vt in eo. ti. l. si nerue. que sequitur. d. l. in pposita. ergo bene concludit ꝙ ille qui dicit laudū arbitratoris iniquum ⁊ corrigendum dꝫ manifestam eius iniquitatem facere iudici apparere: ⁊ per ꝯñs illā probare: ⁊ sic ibi vr casus de ista opinione. ⁊ pbat p rōnes sine alia prolixitate concludo ꝙ dicto Ugolino qpe
22 tit reductionē fieri incumbit onus probandi. †Pro quo etiam facit theorica quā tradit Bar. in. d. §. arbitrorū. volens ꝙ qui petit laudum reduci ad arbitrium boni viri: non obtinet si solū probat ꝙ fuit cōdēnatus in magna quātitate vltra quā cōdēnari deberet: sꝫ dꝫ probari cā quare quis petebat vel quare quis se defendebat. itē qualitas psonarū. itē ꝙ misto dubio equum fuisset dari tm vel nō dari: ⁊ ex hoc estimet modus in quo arbitrator debuit condēnari. per id qd habeł in. l. cū hi. §. modus. ff. de transac. et qd not. per glo. ⁊ eūdem Bar. in. l. lucius. §. penul. ff. ad trebel. vbi habetur ꝙ in transactione ad considerandū lesionem non inspicitur veritas sed estimatio illius dubij euent⁹ litis. Et ex hoc dicit bar. in. d. §. arbitrorum. in penul. col. qd articuli ⁊ probationes debent concludere. Et lꝫ Imo. in. d. l. lucius. §. penul. dicat ꝙ lꝫ dicta opinio sit equa ⁊ posset sustētari: tamē difficile esset practicari: qꝛ non reperirentur testes qui bene scirent tale litis dubium estimare ⁊ deberent esse multum periti. et idem videatur velle inclinando cōtra Bart. in. d. c. quintavallis. vbi etiam do. Anto. videtur idem velle qd ⁊ videntur velle Bar. ⁊ Sali. in. l. ij. C. de rescin. ven. tamē dicta ratio Imo. nō viget: qa iudex poterit arbitrari ipsum litis dubium: ⁊ ex ipso dubio litis poterit iudicare enormē lesionē vel nō

lesionem: qd saltem videtur esse tenendum quando ad reductionē laudi requireretur dolus ex proposito prout videtur posse dici ꝙ requiratur in casu nostro p supradicta. Nā dolus ex perspicuis indicijs est probandus. d. l. dolum. C. de dolo. Nam in dubio nō ꝑsumitur. l. quoties. §. qui dolo. ff. de proba. ⁊. l. merito. ff. p socio. ⁊ quelibet leuis cā excusat a dolo. l. igitur. ff. de liberali causa. imo etiam cā bestialis: vt no. glo. in. l. vnica. circa fi. ff. si quis ius dicēti non obtēpe. ⁊. l. satisqꝫ. ff. de in ius vocā. ad hoc etiam facit. l. sed et si lege. §. scire. ff. de peti. here. Et ideo cum arbitrator probabiliter potuerit considerare ad dictum dubium euentum litis si propter illud dubium in plus condēnauit ꝙ condēnand⁹ appareret debet excusari a dolo. Nam potuit probabiliter cogitare ꝙ lꝫ nō sit probatum coram eo de intentione agentis: tñ si ipse non arbitraretur posset illud qd per actorē deducit forte pbari coram iudice: adeo qd reus posset in plus condēnari. Si itaqꝫ ob eam causaꝫ in plus condēnauit ꝙ sibi constaret condēnandus nō esset in dolo. ⁊ ideo iudex qui hꝫ ex indicijs iudicare an dolus insit necne: dꝫ arbitrari circūstantiam ipsius cause ⁊ dictum dubium euentuꝫ litis. Et si considerata litis dubietate potuit ex hoc arbitrator pbabiliter se mouere: vel etiam forte non multum probabiliter. argu. d. §. scire. ⁊ dictarum glossarū quas doc. sequuntur deberet poti⁹ arbitrari nō affuisse dolum in arbitratoribus: sed aliam cām iustā vel iniustam non multum curo cum nō adsint pspicua indicia doli: prout requiritur ad probandum dolum. vnde saltem hoc casu procedat opinio Bar. ⁊ alia opinio que dictat ꝙ dicēs laudū iniquum hꝫ probare iniquitatem in qua opi. cōcurrunt Dy. ⁊ Joā. and. Sali. ⁊ Imo. vbi. s. Qd autem non requireretur dolus arbitratoris posset procedere contraria opinio maxime qñ non deduceretur causa propter quam resultaret litis dubium: vt quia forte diceretur pecunia mutuata ⁊ nulla cōiectura mutui deduceretur cum nulli dubium sit ꝙ actore nihil probante reus sit oīno absol-
23 uendus per iura vulgaria. †In casu auteꝫ nostro qualitas negotij plurimum suadet ꝙ dicti arbitratores fuerint moti ad arbitrādū prout arbitrati fuerint non per dolum sꝫ ex illa cā etiā non improbabili. Nā dictus magister Joā. put dr apparere ex libris dicte societatis immisit. d. Ugolino sexcētos flore. prout promisit: ⁊ dictus Ugolinus promisit. d. magistro Joāni exercitiū speciarie cū dicta missa facere bene ⁊ legaliter ⁊ ponere oēm diligentiā ad exigēdum credentias immissas p. d. magistrum Joā. ⁊ etiam in exigendo illas que postea fierent ⁊ in libris societatis apparerent multe credētie nō exacte nec appareret aliqua diligētia facta nec etiam hodie appareat de aliqua diligentia dicti Ugolini in exigēdo dictas credentias. non est mirum si dicti arbitratores imposuerunt onus exigendi dictas credētias. d. Ugolino vltra quā sibi incūberet ex capitulis scripte predicte: attento qd filij magistri Joānis poterant probabiliter dicere. d. vgolino qd dicte credētie non erant exacte: quia non adhibuit oēm diligentiā in exigēdo prout promiserat: ⁊ sic culpa est ei imputanda si minus valet credētie. i. nomina debitorum ꝙ valerent pecunie exacte: attēto ꝙ onus exigendi fuerat suum saltem in adhibēdo oēm diligentiā sibi possibilem que non apparet facta: ⁊ onus probandi incumbebat ⁊ incūbit ipsi Ugolino. ꝙ scꝫ fecerit id qd promiserat cum facta non presumantur. l. in bello. §. facte. de captiuis. ⁊ quia qui tenetur alteri ad aliquid faciendum hꝫ probare ⁊ non aduersarius negatiuaꝫ. dato qd sit fundamentū sue intentionis per theoricam glo. ⁊ doc. in. l. ij. C. de iure emphy. ⁊ per Bar. ⁊ doc. in. l. hoc iure. ff. de verbo. oblig. ⁊ per doc. in. c. potuit. extra de locato. ⁊ in. c. super his. extra de accusa. Dictus ergo Ugolinus non probando adhibuisse diligentiam tenebatur dictis heredib⁹ magistri Joānis ad interesse. qd interesse licet non probatum potest arbitrari ⁊ estimari per iudicem. l. si qd ex pāphila. ⁊ qd ibi per Bar. de leg. ij. ⁊ per eundem in. l. vnica. C. de sententijs que pro eo qd interest. ⁊ in. l. semper. §. hoc interdicto. ff. de itinere actuqꝫ priua. ⁊ non soluꝫ potest iudex estimare: sed etiam debet prout dicunt Joā. calde. ⁊ do. Nico. Panor. in. c. cum causam. el secundo. de testibus. vnde etiam dicti arbitratores poterant imo debebant saltem ex debito honestatis dictum interesse non adhibite diligentie estimare. ⁊ si loco dicti interesse condēnauerunt. d. Ugolinum ad exigēdum medietatē credētiarum seu nominū debitorum que ascendebant ad quantitatem mile quadringentarū octo librarū cū onere soluendi dictis heredibus magistri Joā. dictā quātitatem. Mcccclviij. librarū sub certꝫ terminis non dꝫ censeri dolose vel inique eos arbitratos fuisse: licet ꝺm formam scripte onus recipiendi nomina debitoruꝫ pro cōtanti spectaret ad. d. Ugolinum solum pro sexta parte vel circa. Nam illud plus in quo onerauerunt dictum Ugolinum censendum est eque ⁊ iuste fuisse factum: quia non apparet de debita diligentia adhibita per dictum Ugolinum imo potius aliqualiter deducitur contrarium ex attestatione vnius testis: dato ꝙ dictuꝫ illius testis non arctet necessario: prout supra deductum fuit. Item negligentia persuaderi potest. Quia quasi omnia que reperiuntur in dicta societate sunt in credentijs seu nominibus debitorum prout audio quia apparet ex libris. Et prout deprehen-

do ex tenore arbitramenti in quo continetur qđ dicti filij magiſtri
Ioānis habēt in dicta ſocietate de capitali libras.3985.ſ.17.dein
de computatis.cccli.libris.⁊ ſolidis.xiiij.⁊ de.v.in maſſaritijs apo
thece.Itē libris.dcccxvij.ſol.iiij.de.vnū.Itē.2816.ſol.xix.de.⁊ in
nominibus debitorꝫ prout reperitur in libris dicte ſocietatis; ita
ꝙ nō reperitur aliqđ eſſe incontāti i dicta ſocietate ⁊ parū in mer
cātijs reſpectu quātitatis nominū debitorū qđ de raro ſolet occur
rere in ſimili exercitio in quo de hora in horā ſolet vendi maxime
24 ad minutum incōtanti.†Unde in duobus vigebat magna ſuſpi
tio cōtra Ugolinū.primo qꝛ apparebat maxima quātitas in no
minibꝰ debitorū.Scđo qꝛ nihil reperiebaᷣ incōtanti.vigebat etiā
⁊ tertia nō minor:qꝛ per aliquos annos in quibus nō erat reuiſa
ratio nō reperiebatur aliquod ſuplucratū qđ perraro ſolet occur
rere in dicto exercitio.Et qđ nil lucri reperiretur vt mihi ꝓſuppo
niᷣ ſatis apparet ex his que deducunᷣ in laudo in quo vt dixi pre
ſupponiᷣ reperiri in ſocietate quātitas.3985.librarū ſol.⁊c.⁊ i di
ctis in libris apparēt nomina creditorū aſcendētia ad quātitatē
librarū dcccclviij.vel circa.ita ꝙ reſtat in capitali quātitas.3027.
ll.o circa:que quātitas vł circa fuit immiſſa ꝑ dictū magiſtrū Ioā
nem:quinimo ex dicto arbitramēto deprehēdiᷣ ꝙ de dicta ſocie
tate fuit perditū cū appareat laudatū ꝙ ꝓ rata perdite dicte ſocie
tatis.d.Ugolinus teneatur ⁊ debeat dare ⁊ ſoluere filijs dicti ma
giſtri Ioānis ad rōnē.xl.bol.ꝑ floreno.q̄ quātitas eſt dimidia di
cte perdite prout ⁊ aſſeriᷣ in.xi.articulo.d.Ugolini:nec.d.Ugoli
nus recurrēs ⁊ dicēs laudū eſſe iniquū ⁊ reformandū in pluribꝰ q̄
ſpecificat dicit nō eſſe perditā in dicta ſocietate:ſed dicit ꝙ eſt con
dēnatꝰ in dimidia ꝑdite ⁊ ad eū nō ſpectabat niſi ſexta ꝑdite: ita
ꝙ ſatis vr ⁊ ipſe tacite cōſentire ꝙ reperiaᷣ ꝑdita in dicta ſocieta
te.Et ex his cōiecturis q̄ imminebāt ꝯtra.d.Ugolinum potuerūt
ꝓbabiliter ſe mouere dicti arbitratores ad onerādū.d.Ugolinū
in nō paruo onere:nec ex hoc debēt cēſeri doloſe geſſiſſe. attēto ꝙ
ꝓut dixi dolus nō preſumitur ex qualibet cā iuſta vel iniuſta fa
cit cēſeri ceſſaſſe dolū.quinimo vr poſſe dici ꝙ i caſu iſto nō fuerit.
d.Ugolinus in aliquo leſus:nā prout ꝑcipio de.v.cōqueriᷣ vnū
eſt id qđ.ſ.deduxi:aliud ꝙ ipſe eſt deſcriptꝰ ꝙ creditore in libris
dicte ſocietatis in certa quātitate ꝙ creditū mandaᷣ ipſum non
poſſe retrahere niſi in vltiā ſolutiōe:vꝫ ex die lati laudi ad.xviij.
mēſes.tertio ꝙ in arbitramēto đclaraᷣ ꝙ libri debeāt ſtare apud
dictos heredes magiſtri Ioā.Itē quarto cōqueriᷣ de dicta cōdē
natione.xij.flo.ꝑ dimidia dicte ꝑdite.Itē quinto qꝛ cōdēnaᷣ ad
ſoluēdū tertiā partē creditorū dicte ſocietatis q̄ nō apparerēt de
ſcripta in libris emptionū dicte apothece q̄ vt arbitror ꝑtinēt etiā
ad perditā:cū ad dictā ꝑditā nō tenereᷣ niſi ad vj.partē prout.vj.
ꝑtē lucri habebat ꝑcipere ſm formā dicte ſcripte:nā lꝫ nihil ſit cō
uētū de portionibus dāni:tn̄ in dubio idē eſt ſeruādū in dāno qđ
eſt cōuentū in lucro vt eſt expreſſum inſti.de ſocietate.in.§.illud ex
peditū.⁊ certe dicta negligētia in nō exigēdo poterat excedere oīa
dicta grauamina:nā primū grauamē eſt ſolūmodo i onere exigē
di dimidiā partē dictorū noīm debitorum:q̄ forte exegiſſet ſi adhi
buiſſet oēm diligentiā ſibi poſſibilē:cū đbitores poſſint arctari ad
ſoluendum ⁊ ſi fuiſſent exacta dicti heredes magiſtri Ioā. habe
rēt incōtinenti illud qđ ſm tenorē arbitramēti habent cōſequi ad
tp̄s.Itē forte exegiſſent etiā vltra medietatē noīm đbitorꝫ:⁊ illud
plus remanſit in onere dictorū heredū.⁊ inſuꝑ ſi fuiſſet adhibita
diligētia in exigēdis dictis debitoribꝰ de facili cōtingere đbuiſſet
cū pecunia exacta aliquid lucri feciſſent:ita ꝙ in hoc videntur ita
leſi dicti filij magiſtri Ioā.prout.d.Ugolinus.Itē pn̄t eſſe talia
nomina debitorꝫ qđ ſunt ita facilia ad exigendū ꝙ nō minus ex
pedit illa ſtatim habere q̄ꝫ ꝑ nſam ad tp̄s.iō cū non teneaᷣ vigore
laudi ad ſoluendū tātūdem pecunie incontinēti:ſed ad tp̄s nō ap
paret an fuerit in hoc grauatus an vero honoratꝰ.Et ſi fuit onus
nō apparet ſi fuit minimū magnū vel paruū.iō nō cōcludit ad ta
lē leſionem ob quā poſſet peti reductio etiā ſi nō fuiſſet renūciatū
reductioni ⁊ etiā ſi non fuiſſet data latiſſima poteſtas cū ex modi
ca leſione nō poſſit regulariter peti reductio.l.ſi de meis.§.recepiſ
ſe.ff.de arbi.et per docto.ibi et in.d.§.arbitrorum.et in.d.c.quinta
25 uallis.†Item circa ſcđm de quo cōqueritur Ugolinus eſt aduer
tendum ꝙ ſolum poteſt cenſeri grauatus in quadā dilatione non
magni tp̄is ⁊ qđ differᷣ nō aufertur inſti.de ſing.rebus ꝑ fideicō.
relic.§.qđ ſi dn̄s.nec eſt tm̄ tp̄is nec tāte quātitatis ꝙ cauſet ma
gnū intereſſe.⁊ maxime quia.d.Ugolinus đr eſſe creditor:qꝛ dici
tur immiſiſſe pecuniā illā i ſocietate pro vtilitate ſocietatis.vn̄ ha
beret probare ꝙ immiſerit ⁊ in vtilitatem ſocietatis conuerſa fue
rit neſcio ſi hoc apparet:⁊ forte apparet pecunia ſcripta in libris
deſcriptis manu ipſiuſmet Ugolini.ita ꝙ poterat indubiū refri
cari:an foret verus creditor quaſi nō crederetur in ſui fauorē ſcri
pture manu ſua propria deſcripte per.l.exemplo.⁊.l.rōnes.in fi.C.
de proba.⁊ ꝑ Bart.in.l.nuda ratio.ff.de dona.cū ſił.Et ſi hoc eſt
qđ foret ſolum ſua manu deſcriptū ꝙ ipſe foret creditor ſeu aliqđ
immiſerit in dicta apotheca quilibet ſane mētis arbitrareᷣ dictū
arbitramētum in quo continetur in effectu ꝙ ipſe Ugolinus de
beat quantitatem pro qua eſt deſcriptus in creditorem retrahere
inde ad.xviij.mēſes eſſe longe magis fauorabile ipſi Ugolino q̄ꝫ
oneroſum ⁊ continere fauorem non leſionem cum liquidet ſibi cre
ditū qđ erat valde dubium:licet apponat temporis dilationē:
et maxime cum non ceſſaret ſuſpitio fraudis cum reperiatur per
dita in dicta ſocietate:qđ nullo pacto videtur veriſimile in dicto
exercitio.Et inſuꝑ audio ꝙ apparet ex ipſis libris dicte apothece
vbi ſunt deſcripte emptiones ⁊ precia rerū emptarū ⁊ venditiōes
factas ad credētias in quibꝰ apparet ſatis lucratum.De vēditio
nibus autem factis incontanti non fuit facta ſcriptura: qꝛ prout
audio fieri non ſolet:nihilominus non ſolet maxime in dicto exer
citio vendi minori precio q̄ꝫ ematur:ita ꝙ deprehenditur ſatis ap
parēter ꝙ nullo pacto eſt veriſimile ꝙ fuerit perdita:ita ꝙ poſſet
forte probabiliter coniecturari ꝙ partite dictorum librorum. vbi
apparet.d.Ugolinus creditor non ſint vere ⁊ exinde cauſeᷣ dicta
perdita.Et maxime qꝛ ꝓut audiui ſunt deſcripte manu propria
ipſius Ugolini:lꝫ forte hoc iudicialiter non doceatur:ſed nec do
cetur ꝙ ſit manu talis ſcriptum ꝙ debeat fides adhiberi:⁊ ſi arbi
tratores nullam fidem dediſſent dictis partitis non pecaſſent cō
ſiderata maxime natura negotij:de qua.ī.ſubdā ⁊.ſ.dixi.Dato
autem qđ hoc non eſſet ſuper hoc non facio magnum fundamen
tum cum libros non viderim:nihilominus dicti arbitratores qui
erant experti in dicto exercitio:quia prout mihi đr erāt aromata
rij potuerunt probabiliter ⁊ veriſimiliter conſiderare qualitatem
dicti exercitij:⁊ videndo ꝙ de dicta ſocietate fuit perditum:vbi cō
muniter ſolet multum lucrari et ratione pecunie ⁊ ratione opera
rum ⁊ non demōſtrabatur cauſa perditionis ⁊ non erāt pecunie
incontanti in dicto traffico.vnde poſſet ſolui dictis creditoribus
et onus ſoluendi alijs creditoribus fuerat per eos impoſitū dictis
filijs magiſtri Ioā.⁊ etiā attento ꝙ.d. Ugolino ſpectauerat onꝰ
faciendi omnem diligentiam in exigendo debitores dicte ſocieta
tis:quia ita ꝓmiſerat.Et ſi debitores fuiſſent exacti poterat ſolui
incontanti et ſibi ⁊ alijs ſi onerauerunt.d.Ugolinum in dilatione
xviij.menſium non debet cenſeri feciſſe doloſe: imo nec leſiſſe.d.
Ugolinum ſm mei iudicium ⁊ vti arbitror cuiuſlibet ſani iudicij.
Et maxime quia prout mihi dicitur non eſt magna quātitas illa
in qua reperitur nunc deſcriptꝰ creditor in libris ſocietatis. Licet
prout audio fuiſſet deſcriptꝰ creditor in tot quātitatibus q̄ aſcen
debant forte ad ſummam centum flo.tamen ipſe poſuit ad ſuū cō
putum tot quātitates exactas vel exigēdas a debitoribus ſocieta
tis ꝙ reſiduum prout audio nō eſt tertia pars:arbitratores ergo
laudarunt ꝙ deberet Ugolinus totam ſummā retrahere:lꝫ to
ta potuiſſet refricari in dubium ⁊ ſolum in illa quantitate reſidui
que eſt parua appoſuerunt dilationem non multū magnam:nec
etiam eſt reputandum ad leſionem dicti Ugolini ſi arbitratores
laudauerunt ꝙ libri ſtarent apud manus filium magiſtri.Ioā.
dato etiam ꝙ ipſe Ugolinus non eſſet deterioris fame vel condi
tionis q̄ꝫ filij dicti magiſtri Ioā.pro ipſo conatur probare: nam
erat magis decens ꝙ libri predicti ſtarent ad manus predictorū
quibus remanebat dicta apotheca ⁊ maſſaritie ⁊ mercantie dicti
franciſci et onus ſoluēdi creditoribus de quibus nil incumbebat
dicto Ugolino;ſed ſolum ad eum ſpectabat onus exigendi medie
tatem debitorum:⁊ alia medietas pertinebat ad onus dictorū he
redum magiſtri Ioā.vnde in hoc erant pares:in alijs autem erāt
hoc reſpectu ſuꝑiores dicti heredes:vn̄ dicti arbitratores iuſte et
eque in hoc fuerunt arbitrati vt in ſił optime probat tex.in.l.ſi q̄
ſunt cautiones.ff.fami.herci.Ubi diſponitur ꝙ ſcripture cautio
nes ſeu inſtrumenta hereditaria deponantur apud eū qui eſt he
res ex maiori parte:lꝫ ſint alij heredes paris conditionis.ita in ſi
mili ſcripture ſocietatis debent ſtare apud eum qui eſt ſocius pro
maiori parte:imo i caſu noſtro apud eos ad quos ſpectabat quo
dāmodo totum trafficum:quia.d.Ugolinus nihil poſuerat in ca
pitali:ſolum erat particeps lucri pro ſexta parte vel circa qđ lucrū
ceſſabat:ita qđ poſſet quodāmodo non improbabiliter dici quod
nihil ad eū ſpectabat de dicta ſocietate niſi quo ad incommodū.
Et inſuper hoc deprehenditur fuiſſe de mente ipſorum contrahen
tium;cum inter eos conuenerit ꝙ finita ſocietate dicto magiſtro
Ioanni deberet remanere ſitus apothece libere cum omnibus ro
bis maſſaritijs debitoribus et creditoribus que tunc reperirentur
et qđ dictus Ugolinus ſolum retrahat vtile qđ ſibi tangerent de
florenis centum:cum ergo fuerit conuentū ꝙ dictus Ugolinus
non retraheret aliud q̄ꝫ vtile:⁊ appellatione vtilis non veniant li
bri:ergo ꝟba conuētionis ex hoc capite ſonant ꝙ ipſe Ugolinus
non debeat habere libros:ergo cenſeᷣ actum ꝙ remanerent apud
ipſum magiſtrum Ioannem ſeu ſuos heredes apud quos cetera
omnia debere remanere conuenerat:licet non fieret ſpecifica men
tio librorum forte quia de eis non cogitauerint in ſpecie:vel forte
quia volebant comprehendi ſub illis verbis generalibus tutte le
robbe ⁊ maſſaritie:vnde in hac parte luce clarius eſt ꝙ nulla eſt le
ſio dicti Ugolini. Item circa quartum ꝙ dictus Ugolinus ſibi re
putat ad leſionem.ſ.ꝙ ipſe fuit condēnatus ad ſoluendum.vj. flo
renos pro perdita.xxiiij.florenorum:cū ſecundum conuentionem
ad eum perdita non incumbebat niſi pro ſexta parte. Fatendum
eſt ꝙ

est qđ hoc respectu videtur grauatus in quãtitate.viij. florenorum que est minima quantitas considerata natura negocij ⁊ litis q̃ super ea re poterat ꝓbabiliter oriri ⁊ pro minima lesione non potest peti reductio arbitramenti.d.§.recepisse.⁊ vt supra dictũ est etiam vbi nulla fuisset facta promissio de non petẽdo reductiõem ad arbitrium boni viri:sed fuisset simplex cõpromissum in arbitratorem sine vlla clausula late ptãtis.Que tamen cõcurrũt in casu nostro. ita ꝙ dicta minima quãtitas non est in cõsideratione.insuper põt attentari non esse lesionem attento eo quod supra dixi circa ꝟʒ de quo conqueritur dictus vgolinus de quo supra.Item circa quitũ ꝙ supra dictus vgolinus reputat sibi ad lesionem vʒ:qꝛ dicti arbitratores iudicauerunt qđ si qui creditores essent dicte apothece q non essent missi ad librum emptionum dicte apothece ip̃e vgolinꝰ teneatur soluere tertiam partem debiti de quo conq̃ritur ipse vgolinus qꝛ secũdum formam dicte scripte ⁊ contẽta in ea nõ deberet astringi:nisi ad.vj.partem.Premittendum est in facto ꝙ dicti creditores de quibus loquitur.d.c.laudi.non apparẽt descripti in aliquo libro dicte apothece.Nec dꝛ esse ostẽsum nec reperio deductũ in ꝓcessu ꝙ aliqui ex dictis creditoribus subsint:nec videtur eẽ verisimile ꝙ sint creditores alicuius notabilis quantitatis qui non essent descripti pro creditoribus in libris dicte apothece cum sit de more scribere creditores ⁊ debitores ⁊ hmõi exercitijs ⁊ prout etiã ex tenore laudi apparet factũ in dicta apotheca:qꝛ reperiunť scđʒ tenorem dicti laudi in dicta societate.2800.lib.in debitoribꝰ dicte societatis.⁊.dcccccl.libre in creditoribus vltra mlťa alia credita ⁊ debita quibus est satisfactum.vnde est verisimile ꝙ si alij forent creditores in notabili quantitate forent similiter descripti al's videretur plurimum imputandũ dicto vgolino qui se obligauit ad faciendum dictum exercitium bene ⁊ legaliter:nec reputaretur bñ ⁊ legaliter quis facere simile exercitium si non describeret creditores ⁊ debitores vt sic posset reuideri ratio.faciunt que hñr in.l.j.§.officio.ff.de tutelis ⁊ rationibus distrahẽ.⁊.l.cum seruus.ff.de cõdi.⁊ demon.⁊.l.si quis ex argentarijs.§.rationem.ff.de edẽ.cum si. Ex quibꝰ deducitur quod si qua lesio inde resultat dicto vgolino illa verisimilr̃ est parua seu saltem nõ apparet magna prout ⁊ apparere debet ad hoc vt possit reductio peti iuxta not.in.d.§.recepisse.⁊.d.§.arbitrorum.⁊ in.d.c.quintauallis.maxime extantibus verbis dicti compromissi supra ponderatis.Debuit.n.isto casu deduci quod erant multi creditores non descripti ex quo causabatur magna seu maxima lesio:nam de magna non poterat cõqueri attenta potestate concessa dictis arbitratoribus vel saltem debebat deducere quod illud dubium quod erat ne creditores essent qui nõ forent descripti esset magni precij estimandum.ita qđ redundaret magna seu maxima lesio ex obligatione ad soluendũ tertiã partẽ. vbi tangebat solũmodo.vj.partẽ illius oneris quod minime est factum nec iudex põt ex deductis in processu verisimiliter arbitrari exinde redundari maximam seu magnam lesionem:attento ꝙ nõ põt diuinare ꝙ sint creditores non descripti vel quot ⁊ attẽto maxime quod nõ est verisimile qđ subsint ⁊ si forent in magna quãtitate non caret dictus vgolinus suspitiõe fraudis cũ ipse debebat scribere vt dictum est attento maxime quod prout supra dictũ est de dicta societate apparet deperditũ etiam citra dicta credita non scripta ⁊ vbi forent etiam dicta credita contra dictam societatem esset tantomagis deperditũ de dicta societate.Et si administrator ipsius societatis non reddit cãm perdite quilibet bonus vir suspicaretur contra eum maxime attento qđ ipse se facit creditorem de pecunijs non parue quantitatis vt supra deductum est.Et attenta natura dicti exercitij ⁊ attentis alijs que supra sunt ponderata. Adeo qđ si predictis cõsideratis dicti arbitratores in aliquo onerauerunt in hac parte dictum vgolinum vltra tenorem scripte nullo pacto sunt censendi dolose gessisse attentis predictis ⁊ attento qđ si forte maior perdita fuisset reperta in plus fortasse onerassent dictum vgolinum maxime circa illas quantitates in quibꝰ se asserit creditorem ⁊ in illis de quibꝰ sibijpsi soluit ponendo credẽtias societatis ad sui computum ⁊ attento ꝙ dictus vgolinus non ꝓbauit se legaliter administrasse prout promisit.vnde multe ⁊ multe sunt circunstantie ⁊ coniecture que deprehenduntur ex processu inspectis libris dicte societatis qđ negocium non bene ꝓcessit neqꝫ legaliter pro dicta societate:vt satis deprehenditur ex iam dictis. Nec põt se excusare dictus vgolinus q conatur deducere qđ etiam filij dicti magistri Joãnis se exercuerunt in dicta apotheca:quasi forte velit dicere qđ si qua fraus emanauit ĩ dicto exercitio potuit esse ex parte ipsorum filiorum prout ex parte sua.Non.n.deprehẽdo qđ ex alio id deduxerit.s.ꝙ filij dicti magistri Joannis administrauerint nisi qꝛ videbat ꝙ erat suspicio fraudis commisse circa dictam societatem propter dictã ꝑditam ignorata cã.vñ ꝓcesserit attento maxime ꝙ ex his q̃ apparẽt scripta oñditur lucrũ nõ ꝑditũ. Nã ad istã suam tacitã excusationẽ rñdetur ꝙ dicti filij non erant ascripti ad legaliter exercendum dictam societatem:vñ ipsi vgolino magis incũbebat onus inuigilãdi ⁊ vidẽdi ꝙ negocia dicte societatis bñ administrarentur:⁊ nemo fraudaret seu subriperet res seu pecunias ad societatẽ ꝑtinẽtes:adeo ꝙ si quid subreptũ fuisset censeretur sui culpa processisse.arg.l.iij.§.cognoscit.ff.de officio p̃fec.vigilum.Preterea non ꝓbať ꝙ oẽs filij dicti magistri Joannis se exercuerint in dicto exercitio.vñ quo ad alios qui se nõ exercuerunt dicta excusatio non est bona:qꝛ saltem nõ minus de eo suspicatur q̃ꝙ de filio magistri Joannis qui se exercuit in dicto exercitio.ideo ex hoc non tollitur quin ꝓpter dictã suspicionẽ ⁊ cõiecturam potuerint dicti arbitratores in aliquo grauari. Et est aduertendum ꝙ dictum grauamẽ qđ p̃tendit ipse vgolinus est solũmõ in.vj.parte illorum incertorum creditorum.Nam ipse fatetur ad eum pertinere.vj.partem dicti oneris.⁊ dicti arbitratores sibi imponunt tertiam partem.⁊ sic in effectu duas sextas partes.Et vbi nullum esset dubium contra ipsum vgolinum ⁊ creditores essent certi non posset pro lesione in.vj.parte recurrere dictꝰ vgolinꝰ.Nã vbi compromissum est simpliciter factum in arbitratores nec renũciatum est reductioni ad arbitrium boni viri:nec est concessa potestas dandi de iure vnius partis alteri in magna quãtitate nõ posset recurri pro minori lesione sexte partis ꝓut tradit Bar.in.d.§.arbitrorum.⁊ alij pleriqꝫ volunt ꝙ requiratur lesio in dimidia.vñ concessio dicte late potestatis ⁊ promissio de nõ petendo reductionẽ ad arbitrium boni viri que ꝟm omnes doct.in iuribus p̃allegatis aliquid operanť vt saltẽ nõ possit haberi recursus pro omni ea lesione pro qua al's potuisset recurri.Si ergo al's non potuisset saltem regulariter recurri pro minori lesione sexte partis:ergo attentis clausulis dicti compromissi supra ponderatis nulli dubium est qđ non potuit recurri pro dicta lesione que saltem non excedit.vj.partem.Nec posset quis dicere:lʒ quelibet ex supradictis lesiõibꝰ de per se considerata nõ sit censenda magna lesio:tamen omnibꝰ simul conglutinatis faciunt magnam lesionem:qꝛ respondeť qđ hoc est falsum.Nam dictum negociũ habebat plura capita ex q̃bus poterat lis oriri inter predictos ⁊ in nullo capite dictarũ pretensarum lesionum est iudicãda lesio vltra.vj.partem attentis his que supra dixi nisi circa illud capitulum de soluenda medietate ꝑdite que apparebat:circa qđ versatur minima quantitas vt supra deductum est.Et consideratis his que poterant peti contra dictũ vgolinum quasi se non bene ⁊ diligenter exercuerit prout tenebať nullus bonus vir meo iudicio arbitraretur dictum vgolinum fore lesum in.vj.parte:imo pleriqꝫ prout arbitror iudicarent dictum arbitramentum omnibus consideratis potius tendere in lesionem filiorum ⁊ heredum magistri Joannis quam dicti vgolini:⁊ qui iudicarent tendere in lesionem dicti vgolini non iudicarent tendere in magnam lesionem ipsius ⁊ si magnam nõ in maximam.ita quod nullo pacto deducuntur perspicacia indicia doli prout req̃runtur ad probãdum dolum.d.l.dolum cum concordãtijs.ita qđ saltem hoc casu procedat opinio Dy.⁊ sequacium qui volũt ꝙ ꝓ arbitramento presumitur:et quod recurrenti incumbit onus ꝓbãdi iniquitatem arbitramẽti seu magnam lesionem.de quibus.s. dictum est non repeto.

26 †Nec ob.quod aliqui tenent contrariũ.s. quos retuli quia loquũtur qñ esset reus cõdẽnatus ⁊ non appareret aliqua cã ꝓpter quã veniret ꝯdẽnãdꝰ ⁊ ꝯdemnatio nõ esset in parua quãtitate:quo casu p̃dicti tenẽt qđ etiam alio non dicto deducatur iniquitas laudi seu arbitramenti:quod non occurrit in casu nostro in quo potest assignari cã cõdemnationis ⁊ qđ si dictꝰ vgolinus apparet grauatus in vno releuať in altero:qꝛ in effectu absoluitur ab eo qđ sibi impingebatur vel poterat impingi negãdo ipsum obseruasse ex parte sua q̃ ꝓmiserat ⁊ faciẽdo sibi bonas quãtitates quas scripserat se posuisse ĩ societate.ita ꝙ si in vno grauatur in altero releuatur.⁊ sic põt onus ⁊ grauamen cũ cõmodo compensari saltem ad minꝰ cũ cõmodo vexatiõis fugiẽde.cũ intersit nr̃a litibꝰ nõ vexari.ff.de mi.l.minoribꝰ.xxv.annis subueniť. ⁊ attẽto etiã ꝙ nõ caret suspicione nec dicta cã si veniret in notitiã tẽdit in honorẽ dicti vgolini.Nã vt arbitror quilibet p̃dicta considerans haberet sinistrã suspicionem de dicto vgolino ⁊ interest nr̃a habere bonã famã ⁊ ꝙ bona de nobis habeatur opinio ꝓut est dictum salomonis.meliꝰ est bonũ nomẽ q̃ꝙ vnguẽtũ p̃ciosum.ad hoc gl.⁊ doc.in.l.al's.ff.de iureiur.⁊ hoc etiã potuerũt ꝓbabiliter considerare dicti arbitratores ex q̃bus redũdat cessatio lesiõis argu.l. de fideicõmisso.C.de trãsac.⁊.l.j.C.de pac.⁊.l.eũ q in prin.ff.de iureiu.Nec etiã ob.si diceretur ꝙ libri dicte societatis nõ sunt scripti manu ipsius vgolini:cũ ipse vgolinꝰ noluerit fateri se totaliter scripsisse dictos libros.Nã p̃mo dicẽdũ est ꝙ nõ caret suspicione ipse vgolinus qui sepe iussus a iudice noluit super hoc specifice ⁊ clare rñdere.ar.c.si post p̃stitũ.de ꝯfessis.l.vj.⁊.l.ij.§.ꝙ si actor.C.de iuramento calũ.lʒ nõ ꝓpterea dicam qđ habeať ꝓ ꝯfesso ꝓut ꝓbãt dicta iura.Item si dicit se nõ scripsisse dictos libros dicit suã culpã cũ scribere debebat vt.s.dictum est.nec dʒ qs suam turpitudinem allegare.l.trãsactione.C.de transac.cum ꝯcor.Et insuper apparet quãtũ sit capitale ĩmissum ꝑ dictũ magistrũ Joãnẽ qꝛ est declaratũ ꝑ dictos arbitratores nec ĩ hac parte est reclamatũ ꝑ dictũ vgolinũ:vñ oĩno opʒ ad hoc oñdẽdũ approbare libros:nõ aũt ẽ ita approbatũ ꝑ dictos filios magistri Joãnis q simplr̃ dicũt se lesos ex dicto arbitramẽto ꝙ dictꝰ vgolinꝰ immiserit aliq̃d de suo ĩ dicta apotheca.ita ꝙ dicti libri potiꝰ sunt necessarij in fauorẽ dicti vgo-

27 lini quā ɔtra. † Nec ob. ꝙ dicebatur ꝙ dictus magister Joānes non seruauit ex parte sua ꝙ appareat: ideo nec dictus vgolinus arctabatur ad obseruantiā: nā rīdetur ꝙ ex libris dicte apothece ꝑ quēcunqz scripti sint demonstratur ꝙ ipse immisit quātitatē ꝓmissaz qđ et demōstratur ex ea parte laudi de qua nō reclamat dictus vgolinus: lz vr̄ illi in ea parte acquiescere. arg. l. cum pretor. ff. de iudicijs. z. c. nōne. de presump. z qđ not. gl. in. l. j. C. de nō nu. pecu. in glo. iij. versi. Sz dic ꝙ creditor. in qua parte dz ꝙ dicti magistri Joānis filij habēt in capitali in dcā apotheca libras. 3985. zc. qđ ē plusꝙ missa quā debebāt immittere. z hoc est principaliter ꝙ ipse ꝓmisit aliud qz ꝓmisit mittere vnum in dicta apotheca cū salario annuo zc. hoc deponitur esse factū per vnum testē. lz forte non omni exceptiōe maiorem. item ꝑut arbitror apparent ɔiecture alique ex libris in quibus debēt apparere forte alique scripture manu sua z forte aliqua solutio salarij z insuper nō restat ꝙ si dictus vgolinus administrabat negocia dicte societatis ꝑut administrauit gerendo se pro magistro non debeat reddere rōnem administratiōis: qz est hoc gñale in gerente negocia aliena vel cōia: ꝙ debeat reddere rōnem villicationis sue z tenetur de dolo lata culpa z leui. l. tutori. z. l. si negocia cum sua glo. ff. e. ti. Et inter cetera dz esse diligens in exigendo se z alios. l. si negocia. ff. mādati. l. diuortio in prin. z. l. qui sine vsuris. ff. de neg. gest. cum si. vnde in omnem euentum poterat agi cōtra dictuz vgolinū de male gestis z de neglectis in ea administratione quā assumpsit: iō stante dicta dubietate: nō grauauerūt cuz saltē immoderate laudādo ꝑut laudauerūt dicti arbitratores saltem adeo ꝙ deprehēdatur dolus ex ꝓposito vel etiam lata culpa lz vt arbitror in nihilo leserint z si cā de nouo agitaretur z filij magistri Joānis deducerent ea que solent lucrari z q̄ lucrati fuerunt similes aromatarij illo tpe z quo precio solitum fuit eo tēpore vendi z emi merces in illo exercitio arbitror deduceretur talr res ꝙ apparerent indicia doli ꝑspicua z in hmōi ɔtibus bōe fidei ex dolo vero iuuatur in litem. l. in actionibus. cū ibi no. ff. de in litem iurā. z ex presumpto. l. tutor qui repertorium. ff. de admi. tuto. Et profecto ista oīa erant arbitrāda per arbitratores qui erant vt audio periti in arte illa. z ꝑ iudicē qui in eorū loco successit: merito potuerūt vti

28 larga ptāte eis concessa nec inique fecerunt. † Nec refragatur si qs ɔ supradicta instaret: ꝙ licet fuerit data dictis arbitratoribus lata z oīmoda ptās auferēdi in magna quātitate z i totū. Tñ est restricta ꝑ sequētia ꝟba ꝑut eis videbitur z placebit q̄ verba sonāt in arbitrium boni viri prout de ꝟbo videbitur est tex. in. l. fideicōmissa. §. quāquā. ff. de leg. iij. z Bar. ibi. z in extraua. ad reprimēdā. in ꝟbo videbitur. z facit. l. si sic. de leg. j. z ibi ꝑ doc. z de ꝟbo placebit est tex. in. l. thais ancilla. §. sororem. ff. de fideicō. liber. z. l. luci. eo. tit. z ibi Barto. z ꝑ eundem in consi. suo qđ incipit bictonien sisquidā hñs bona cōia in ordie tertio ꝑm ordinē qui habetur pusie: vnde generalitas illa precedēs videtur restringenda ꝑ illa sequētia ꝟba videbitur z placebit ꝑut videtur voluisse dñs Nico. Panormitanus i. d. c. qntauallis. Nā rīdetur ꝙ qñ hmōi ꝟba denotātia arbitriū boni viri hñt adiūcta ꝟba denotantia libertatē disponēdi ꝑut est ꝟbuz liberū plenū z hmōi nō denotāt arbitriū boni viri. d. l. fideicōmissa. §. q̄ꝙ de le. iij. z no. Bar. ibi. z in. l. alio. ff. de ali. z ciba. le. z firmat etiā Rōta. per dictū. §. q̄ꝙ in repetitione dicte rubrice de arbi. in iiij. col. z Bal. etiā no. in. d. §. q̄ꝙ. ꝙ plenum arbitriū dz qñ qs potest preferre iniquum equo. Et iō cum in casu nr̄o fuerit data libera licētia. itē plena ptās. Itē omnimoda ptās. z sic sunt tot verba geminata plenariā liberā z oīmodam ptātē ɔcedētia z postea subiungatur ꝙ possit tollere de iure vnius z dādi alteri in magna quātitate. Itē in totū que nō ɔueniunt arbitrio boni viri indubie dicēdū est ꝙ sequētia ꝟba videbitur z placebit q̄ non sunt ita pcisa z clara non stāt in ꝓpria eoz ꝟtute ꝑ iam dicta qcquid dixerit Panormitanus: z insup addo ad iuuādū pdicta: ꝙ Ronta. in dicta rubrica de arbi. co. xij. col. Concludit ꝙ arbitratores hñtes hmōi latas potestates ꝓcedēdi z iudicādi pñt dare fidē ꝑuate scripture: ꝙ si ꝓcedit ꝑiter dicēdū vr̄ ꝙ potuerit dare fidē libris dicte apothece.

29 † Ex qbus oībus puto intrepide ɔcludēdū ꝙ partes iudicis erāt i ꝓnunciando dictū vgolinū male recurrisse z arbitramentū quatenus latū cōtra dictū vgolinū esse bñ latū z vgolinū fuisse in expēsis cōdēnādū. Et ideo dicta sñia pōt iterpretari z est iterpretāda ꝙ absoluerit filios magistri Joānis ab impetitiōe dicti vgolini z ipm ɔdēnando effectualiter in his in quibus fuerat cōdēnatus z in expēsis. Ex his etiam ɔcludendū est ꝙ pōt aduersus dictum vgolinuz peti pena qz non habuit iustam cām litigandi. lz qñ etiam habuisset iustā cām iudicādi pleriqz teneāt ꝙ succūbens in petitiōe reductionis icurrat penā ɔpromissi de quo late habetur per Bar. Ang. z Imo. in. l. qui rome. §. duo fratres de verbo. obliga. z late ꝑ Rōtanum in dicta rubrica recitās multas opi. qnas omitto cum sup hoc nō fuerim ɔsultus. Itē est ɔcludēdū: ꝙ cū dictus vgolinus venerit ɔ ɔctum iuratū priuatur omi iure sibi ex ɔpromisso illo ɔpetēti ꝑ singularem dispositionē. l. si qs maior. C. de transac. Et qz ipse fuit primus z ipso iure priuatus ꝑ. d. l. si qs maior: ꝑut ibi notant: potuit z potest pro parte dictorū Frācisci z fratrum veniri cōtra fine pena super quo etiā insisto qz nec sup hoc ɔsultus. Laus deo.

Summarium super consilio. ccxxij.

Socius rem cōem reficiens non tenetur reddere de lucro rei refecte consocio requisito ad refectionē: z negligente reficere: aut saltim expensarum partem suā refundere ꝑ totum consi.

1 Edificium in fundo alieno factum cedit solo nec edificans repetit expensas. nu. seq.

2 Expensas quando petere possit edificans in fundo alieno z quādo alias transit dominium refecte rei in sociū reficientez post quatuor menses a tpe more consocij non contribuentis. nu. 5.

3 Domum alienam habitans nulla facta mentione tacite vel exp̄sse de precio tenetur ad pensionem habitans tātum quantū fuisset consumpturus si locasset.

4 Socio licet vti re cōi etiam inuito consocio ad vsum destinata grā societatis z non teneatur alteri socio ad pensionem rei qua vtitur.

5 Communis rei refecte dominum in socium reficientem transfertur post quatuor menses a tempore more alterius socij non contribuētis. nu. seq.

6 Donationis presumptio quibus cessat.

Consilium. ccxxij.

In nomie dñi nostri iesu xpi. † In pñti consultatione vr̄ prima facie dicendū ꝙ dictus Nicolaus martini possit a dicto Nicolao ser Jacobi tertiā partem pensionis dicte domus petere. nā ɔstat ꝙ solū z parietes dicte domus dum erat domus destructa spectabant ad dictum Nicolam martini pro tertia parte titulo emptiōis ꝑut z presupponitur in pūcto nec in hoc fit dubiū: vnde etiam domus: postea refecta pro eadē parte spectauit z spectat ad ipsum Nicolaum martini. Nam edificium cedit solo. vt. ff. de acq. re. dñio. l. adeo. §. cum in suo. z. §. ex diuerso. z insti. e. ti. in. §.

2 z ex diuerso. z. §. cum in suo. z. l. iij. C. de rei ven. cuz si. † Et edificās in solo alieno non potest repetere impensas vt. l. si in area. ff. de cōdi. inde. lz si bona fide expendit ignorās solū alienū z incūbat possessioni possit per viā retētionis expensas ɔsequi repellendo actorem ope exceptionis doli mali nisi expēsas reficiat vt probatur in d. l. si in area. z in. d. §. z ex diuerso. tamen sciens alienū z sup eo edificans non potest etiam per viam retentionis consequi dictas impensas quasi scienter impendens in re aliena censeatur donare vt probatur i. d. §. ex diuerso. z in. d. §. z ex diuerso. z in. d. l. si in area. z de his etiam per glo. in. l. in fundo. ff. de rei ven. Et ideo cum dictus Nicolaus ser Jacobi scierit dictum solum z edificium esse dicti Nicolai martini ꝑ tertia pte z in eo edificās suis sumptibus cēseatur edificare aīo donādi ꝑ parte ad dictū nicolaū martini spectāte arguēdo de toto ad partē ꝑut lz. l. q̄ de tota. ff. de rei ven. z. c. pastoralis. §. si. si quis cū totū. extra de offi. dele. z. l. qui scit. ff. de vsuris. z in spē in expēdente in re cōi ꝙ expēsas pdat: ꝓbat in terminis in l. si is ɔ. C. de edificijs priua. Ex qbus vr̄ resultare ꝙ dicta domus ꝑtineat ad dictū Nicolaū martini ꝑ tertia parte pinde ac si ipsaz refecisset ꝑ sua pte suis sumptibus. Et ꝓpterea fructus dicte domus videntur ꝑ tertia parte ad eū spectare z ꝑut spectarēt fructus si eēt talis res q̄ ꝓprie fructus ꝓduceret. ita pari rōne vr̄ ꝙ spectet ad euz pensio domus cuz succedat loco fructus. l. si nauis. z. l. mercedes. ff.

3 de rei ven. † Qđ z satis clarū esset si dictus Nicolaus ser Jacobi alteri locasset verū qz nō interuenit i casu nr̄o aliqua locatio. z sic dictus Nicolaus ser Jacobi nō recepit aliquā pēsionē vr̄ posse dici ꝙ cessent dicta iura z rō pallegata nihilominus vr̄ idē dicēdū ꝙ cēseatur percepisse ex dicta domo quātū ipse Nicolaus ser Jacobi ɔducturus fuisset dictā domū ad dictū exercitiū ꝑ tex. in. l. i. summa. §. z sic habitatiōe. ff. de cōdi. inde. z ibi ꝑ Bar. z doct. vbi hr̄ ꝙ qui habitat domū alienā nulla ɔuenitione facta tacite vel exp̄sse tenetur pstare ꝑ pēsione tm̄ quantū fuisset dictam domū cōsumpturus: qđ z volunt spec. z Jo. an. in addi. in ti. de locato. §. postꝙ. z not. Rōta. in suo cōsi. clxv. incip. Circa pmū quo q̄ritur an renūciatio in fine cōsilij: iō filr in casu nr̄o dictus Nicolaus ser Jacobi teneatur soluere dicto Nicolao martini tantūdē ꝑ pensione dicte domus qua ipse totaliter fuit vsus quātuz fuisset tertiam partē dicte domus ɔducturus ꝑ dicto exercitio ꝑ dicta. §. ꝓxime. iuncto argu. de toto ad partez. per iura. s. adducta. z tanto magis qz. d. §. z sic habitatione loquitur in possidente bona fide rem quā forte putabat ad se effectualiter ꝑtinere: z in casu nr̄o dictus Nicolaus ser Jacobi vtēs integraliter dicta domo sciebat ipsam ad aliū ꝑtinere. Et sic vr̄ fuisse in mala fide ꝑ dicta portione ad aliū spectante: vn̄ fortius dz teneri iuxta ea q̄ habentur in. l. fructus. z in. l. ex diuerso. ff. de rei. ven. z in. l. certum. C. eo. ti. z in. d. l. si nauis. vbi est expressum ꝙ male fidei possessor tenetur ad mercedē aree z taberne. z sic paritur ad mercedē domus: z ex his due videntur eliciende cōclusiones ɔ dictum Nicolaū ser Jacobi. prima ꝙ ipse pdiderit dictas impēsas nec possit illas ɔsequi etiā ꝑ viā retētionis. Scđa ꝙ dictus Nicolaus ser Jacobi teneatur dicto Nicolao martini soluere tm̄ quātum dicta domus cū gualcheria fuisset cōiter locata. Ex q̄ fuit male fidei. arg. d. l. si nauis. z. d. l. fructu. vel saltē q̄tū ipse Nicolaus ser Jacobi fuisset eā ꝑ dicta tertia parte ɔducturus per. d. §. z sic in habitatione. † His tamen nō obstantibus

obstantibus contrarium arbitror intrepide fore concludendū circa vtranq; conclusionem. licet de prima non queratur. in puncto fuit tamen etiam sup ea consultus & profecto quātum respicit secūdā conclusionem. s. factam. & sic quantum respicit consultationem in puncto deductam. Non expedit discutere an expense censeant̄ do nate vel repetantur iure actionis vel retentionis. Nā etiā si dicta domus nō fuisset dirupta vel fuisset refecta sumptib' nicolai mar tini pro sua rata concludēdū esset q dictus nicola' ser Jacobi quā tūcūq; fuerit vsus dicta domo. Nam ex quo dcā dom' erat desti nata ad illā vsum potuit dñs p parte ea simplr vti & ex quo erat sua pro īdiuisa nō poterat tota sua portione vti quin tota domo vteretur cum socius ea non vtereť: vt patet ad sensum. & lz socio vti re cōmuni ad vsum destinatum nō solum tacente socio: sed etiam ipso inuito. vt est gl. notabilis quā oēs sequūtur in. l. sabinus. i ver bo constat in fi. ff. cōmuni diuidūdo. per quā. gl. & rōnem pallega tam doc. cōcludunt in istis terminis. s. q habēs domū cōmunem cum altero & ea vtens socio nō vtēti nihil prestat pro pensiōe. put volunt Bal. Ang. Jmo. & Nōta. in. l. duo fratres. ff. de acqui. he re. per. d. glo. Non enī potest diuidi vsus nisi diuidatur domus. di dicit Bal. ibi ar. l. si vt certo. §. si duob' vehiculū. cōmodati. & ita cit. Ricar. malum. fuisse iudicatum vt refert Cy. i. l. si quis putās. in prin. ff. cōmuni diuidun. in addi. fm eundem Bal. facit. l. arbori bus. §. nauis. ff. de vsufr. fm Jmo. in. d. l. duo fratres. & idē voluit Paul. cast. in. l. j. C. q testamenta facere pos. qd & firmat Monta. in. d. suo cōsilio. clxv. referens Bal. idē velle in. c. j. de prohibita feu. alie. per Federicū. & sic prefati doc. i indiuiduo hoc est in proprijs terminis. Et ex quo tot doct. tāte autoritatis cōcurrūt in eandem sentētiam: vz Richār. malū. Cy. Bal. Ang. Jmo. Pau. de ca. & Monta. fatuus esset iudex q contrarium auderet decidere. argu. c. ne innitaris. de constitu. & qd no. gl. in. l. omnis diffinitio. de regu. iur. & Bal. in. l. precibus. C. de impuber. dicētes in decisiuis adhe reas carrocio & hr in. l. cū platis. ff. de re iu. & in multis locis. Nec obstant que in hac parte supra in contrarium fuerunt adducta: qr fatendum est q si socius vel habens rem cōmunē ipsam rem alte ri locat & aliquid inde pcipit: hz alteri pro sua rata illud prestare qd percepit: vt est expressū in. l. si quis putans. §. sine. communi di uidundo. prout & ibi notāt Richar. malumbre. & Cy. in addi. vt re ferunt & sequuntur Bal. & Jmo. in. d. l. duo fratres. Non aūt est idem si ipse vtitur ipsa domo cōmuni p rōnem preallegatā prout prefati doc. expresse dicunt facientes differentiā inter dictos duos casus nec isto casu procedit argumentū de toto ad partē: quia re in totum aliena non potest quis vti & etiā ad vsū destinatum. ma xime inuito domino. & tū potest vti re communi ad illum vsum destinata etiam inuito socio per dictam glo. ordinariam. in. d. l. sa binus. quā omnes sequuntur. & vbi nō est eadem rō in parte que in toto ruit argumentum de toto ad partem vt. l. quādiu. C. de di strac. pigno. & de peti. her. l. sed & si lege. §. adeo. & de eui. l. ex mille. Et propterea non obstat q habitans domum in totum alienā te netur ad pensionem per. d. §. & sic i habitatiōe. & d. l. si nauis. quia non est ita dicendum in habitante domum cōmunē. Nam est ra tio diuersitatis de qua. s. Et sic in effectu sunt sublata omnia i cō

5 trarium adducta concernentia hanc conclusionē. † Circa expen sas autem an sint resarciende per dictum nicolaum martini dicto Nicolao ser Jacobi concludendū est q sic: nam illas potest dict' Nicolaus ser Jacobi consequi q non solum per viam retentionis: sed etiam per viam actionis: nam potest illas repetere iudicio cōi diuidūdo per text. in. d. l. si quis putans. in prin. & in. §. siue autē. & in. l. in hoc iudicium. §. impendia. ff. cōmuni diuidun. & l. his cōse quenter. §. sumptus. & §. celsus. ff. fam. herc. & l. cum duob'. §. item si in communē. ff. pro socio. & expressius in reficiēte edificium cō mune probatur in. l. si edib'. ff. de damno infec. & in. l. si vt pponis. C. de edificijs priua. & d. l. cum duobus. §. idem respondit si soci'. vbi probatur q non solum debet resti tuere impensas: sed etiam vsuras impensarū pōt impendens per actionem pro socio petere. Item pōt consequi dominium ipsius dom' quam reficit si soci' detractat soluere impensas & vsuras p quatuor menses: nā p orō nem diui marci post moram quatuor mensiū trāsfertur dominiū domus refecte in ipsum socium reficientem vt est expressum in. d. si vt proponis. & in. d. §. idem respondit si socius. et datur inpendē ti electio. vt dicto. §. idem respondit si socius. et docto. in dictis iu ribus non dicunt illos. §§. esse in aliquo correctos: sed simplr trās eunt cum dispositione illorum iurium. Quantum aūt ad vsuras non dicerem iure canonico esse standum dictis iuribus per. c. sup eo. cum similibus extra de vsuris. & quasi per totum. Quātū autē ad perditionem dominij non video cur dispositiōes illorū iuriū etiam hodie non vendicent sibi loci. Et ideo si dictus Nicolaus martini fuisset requisitus a nicolao ser Jacobi quod contribueret pro sua rata in refectione dicte domus putarem quod iam perdi disset dominium sue patris si dictus Nicolaus ser Jacobi potius voluisset consequi dictum dominium quam repetere expēsas per eum erogatas in dicta refectione: qa tamē presupponitur in pun cto hoc probari non posse nec de hoc queritur: ideo id ad presens non firmo. Sed concludo quod dictus nicolaus ser iacobi potest repetere a dicto nicolao martini tertiam partem expēsarū quas ipse fecit in dicta refectione dūmodo vtiliter expēdiderit p iura et

6 rationes preallegatas. † Nec obstant contrarium adducta: nam q impendens in alieno scienter non repetit: qr illud non procedit in expendente in re communi. Nam tunc non censetur donare: sed potius expendere vt reficiatur portio sua que cum sit indiuisa nō potest refici sine parte socij: ideo dictus. §. ex diuerso cum similib' supra adductis non procedunt in expēdēte in re communi vt eui denter probant iura pro hac parte adducta. Quelibet enim cau sa facit cessare presumptionem donatiōis. l. si cum aurum. ff. de so lutio. & arg. l. cum de indebito. ff. de proba. & l. si filius. ff. de dona. & iura fauent reficienti domum cōem & disponunt contra cessan tem reficere vt pz in. d. l. si vt pponis. & in. d. §. idem respondit si so cius. Et ideo non debet contra eum fingi donatio prout fingitur contra eum qui scienter in re aliena expendit tanq in propria non animo gerendi vtiliter negociū domini. recte enī. intuēdo. in. d. §. ex diuerso. cum sim. est potius ficta dōatio q presumpta inducta in odium expendentis: qd nō cadit regulariter in expēdente in re communi: cum nō militet eadem ratio per. s. dicta. vbi autem mi litaret similitudo vel identitas rationis quia expenderet quis in re cōmuni tanquam in re propria animo sibi totum vsurpādi. idē dicendum esset in expendente in re cōmuni vt nihil repeteret a cō socio: & iste est text. in. d. l. si is contra. C. de edificijs priua. adducta in contrarium que nō obstat dicto nicolao ser Jacobi quia nō ap paret quod expendiderit animo vsurpandi sibi totam rem nec in dubio presumitur cum esset dolus: ideo qui illum allegaret habe ret probare. l. merito. ff. pro socio. & l. quoties §. si is qui dolo. ff. de proba. & l. dolum. C. de dolo. cum simili. Remanent itaq; ex predi ctis sustentate cōclusiones. s. facte. s. q dictus Nicolaus ser Jaco bi non teneatur ad aliquid ratione pēsionis dict domus & gual cherie & possit a dicto Nicolao martini repetere tertiam partē di ctarum expensarum quas erogauerit in refectiōe dicte dom'. Nō non est opus insistere an ipse Nicolaus ser Jacobi habeat pensio nem respectu domus sine gualcheria an vero pēsionem dom' cū gualcheria. qd etiam de se esset clarum cum gualcheria ipsa perti neret ad ipsum Nicolaum ser Jacobi cum fuerit facta ab eo suis impēsis. & de sua materia. Nec vt arbitror taliter inhereat solo qd solo cedat & sic non procedat. l. adeo. §. cum in suo. ff. de acq. re. do minio. & §. ex diuerso instituta. eo. ti. cum si. tamen nō insisto: quia non expedit ex quo etiam de solo nihil hz soluere per iam dicta.

Laus deo.

¶ Summarium super consilio. ccxxiij.

1 ¶ Statutum disponens de instrumenti executione comprehen dit etiam instrm nō liquidatum sed tū liquidatum in breui. nu. 8.
2 Instrumenti si de viribus dubitetur recurritur ad eius matricem quam cedam dicunt cum qua fit collatio: que si non afferatur aut exhibeatur vix fidem faciet. nu. seq.
3 Instrumentum arctatur reus producere seu reddere vbi qs vult illud redarguere.
4 Instrumentum guarentigiatum quod non mereatur exequi sta tuto nisi liquidatum. Fallit si incontinenti aut breui liquidetur et eius petatur executio cum clausula liquidatis liquidandis. nu. se.
5 Clausula liquidatis liquidandis in libello inserta quid importet. nu. 4. & seq. per totum.
6 Instrumentum quodlibet dese presumitur optimū & nō falsum.
7 Excipiens agere videtur.
8 Instrumento nolle vti protestans non potest postea ex eo niti nec illud executionem producit.
9 Testium falsitas vt producenti non noceat debet per eum prote stari quod non intendit vti aliqua falsitate.
10 Instrumētū quod petitur cum ceda collationari arctatur fieri ex pen. petentis. Fallit si extat penes instrumentū producētē. nu. seq.
11 Copia instrumenti in actis curie registrata facit fidem vt exēpluz facta tamen vocata parte & dicitur instrumentū autenticū. nu. 13.
12 Originale dicitur instrumentum quod a notario extrahitur & nō potest appellari prothocollum
13 Prothocollum vnde dicatur & quid sit.
14 Administratorio nomine gesta non dicuntur nulla vbi non dis scutitur de persona administratoris.
15 Probatio fieri potest absq; dilatione.

¶ Consilium. ccxxiij.

1 In nomie dñi nostri iesu christi. † Videtur prima facie dicēdū q dictus Bart. foueat iustitiam ex duplici capite deducto in pūcto. Nā dictū instrumentū non vr esse liquidū eo qr nō cā tat de dictis pupillis nec apparet q dicti pupilli sint descendētes dicti martini de quo instrumētū cantat. & sic ex hoc capite dictū instrumentū constat nō esse liquidum. Item non constat q dicta bellicia veniat contra dictum istrumentum seu contenta in eo. et sic non constat quod dictus Bartholomeus teneatur adeo q cō

tra eũ executio fieri possit: nam ipse promisit agere ꝛ curare ꝙ dicta domina bellicia obseruabit contenta in dicto instrumẽto ꝛ nõ veniat contra: ꝛ alias promisit penam: vñ si domina bellicia taceret satis obseruaret contenta in instrumento: nec posset aliter obseruare. Unde non probato ꝗ illa veniat contra nõ videtur ꝗ dictuz instrumentum sit liquidum ad finem vt exequi possit. ꝛ quo ad penam ꝯstat ꝙ est conditionale: ꝛ statutũ ꝙ instrumenta mãdent executioni non verificatur in non liquidis. ꝑut no. Bal. in. l. si cã. C. de execu. rei iu. quẽ refert ꝛ sequitur Pet. de anc. in repeti. c. canonum. xiiij. q. principali. colũ. cxxxiij. ꝛ multominus in conditionalibus: nam si conditio non est purificata cõstat non esse exequẽdum. arg. l. cedere diem. de verbo. sig. ꝛ. l. si sub conditione. ff. de cõdi. inde. ꝛ. l. j. in princ. ff. de regula cathoniana. si autem cõditio est purificata ꝛ non apparet purificatio non apparet instrumẽtũ eẽ tale ꝙ sit exequibile: ideo non est mãdãdum executioni prout dicit Bald. in. l. cum testamento. C. de manumis. testamẽto. facit: qꝛ paria sunt non esse vel non apparere. l. rutilia polla. ff. de cõtrahẽ. emp. ꝛ. l. cum res. §. itaqꝫ. ff. de lega. j. 2 † Secundo videtur ꝙ dictuz instrumentum ex alio non sit mandãdum executiõi: quia allegaṫ esse falsum. ꝛ lꝫ non probetur falsitas videṫ remanere ex parte pupillorum cum petatur produci prothocollum seu matricem istrumenti vt exinde possit apparere de falsitate dicti instrumenti. Nã ad originale recurrendũ est per tex. ꝛ ꝙ ibi habeṫ in. §. illud quoqꝫ. in auť. de tabellionibus. ꝛ ꝙ habeṫ in. l. sempronius proculo de le. ij. Et semꝑ põt dici de falsitate trãssumpti ꝛ peti ꝙ originale edaṫ per no. per Inn. in. c. abbate. de verbo. sig. in antiquis. ꝛ per Iac. but. ꝛ Bal. in auť. si quis in aliquo documento. C. de edendo. 3 † Et quando quis vult instrumẽtum redarguere de falso arctaṫ aduersarius ad edendum instrumẽtum etiam vbi alias non tenereṫ edere. l. fi. C. de fide instru. ꝛ ibi Bar. ꝛ Bal. dicunt ꝗ tenetur ꝑducere prothocolluz. ꝛ facit. c. accipimꝰ. ꝛ ꝗ ibi habeṫ extra de fide instru. Ideo anteꝙ originale producatur non videtur ad vlteriora procedendũ. ꝗ maxime dicendum videtur: quia imminet quedã suspitio contra ꝑducentes cum ipsi interrogati an velint vti dicto instrumento non rñderunt simplr̃ ꝙ sic: sed ꝙ volebãt vti quatenus esset bonum ꝛ rectum ꝛ non aliter. ꝛ ita fuerunt protestati. Quando eñ habens instrumentum ꝗ allegaṫ falsum protestaṫ nolle vti ꝑsumiṫ falsum. l. si aduersarius. C. de fide instru. ꝛ ibi gl. ꝛ doc. communiter omnes. ꝛ Ioã. and. in addi. specu. §. instrumẽtum. versi. Item opponit ꝙ aduersarius. ꝛ ideo stãtibus predictꝫ 4 videtur ꝙ dictum instrumentum non mereatur executionẽ. † His tamen non obstantibus dicẽdum videtur ꝙ lꝫ veruz sit ꝗ alio nõ docto dictum instrumentum non esset mandãdum executiõi per adducta. s. circa primam rationem cum nõ appareat ex inspectione ipsius instrumenti ꝗ sit tale ꝗ mereatur executionẽ prout petitur scꝫ nomine dictorum pupillorum. Tamẽ videtur aperta frõte concludendum ꝗ potuerit peti dictum instrumentum mãdari executioni nomine predictorum pupillorum tanꝙ heredum dicti Martini stipulantis ꝛ anteꝙ deueniatur ad actualez executionẽ poterit loquidari prout in simili sententia diffinitiua que sui natura regulariter meretur executionem vt. C. de execu. rei iu. quasi per totum si sententia nõ est liquida petitur nihilominus eius executio ꝛ in causa executiua liquidabitur ꝗ erit liquidandũ ꝑut no. per glo. Bar. Bal. ꝛ An. ꝛ doc. cõmuniter in. l. j. in ꝑin. ff. de edẽ. ꝛ Bar. in. l. ij. C. de sententia que sine cer. quã. Nam idem pari ratiõe dicẽduz est in instrumento guarentigiato ꝗ ex forma statuti meretur executionem cum sit eadez ratio: ergo idẽ ius. l. a titio. ff. de verbo. obliga. ꝛ. l. illud. ff. ad. l. aqui. ꝛ. l. posthumi. ff. de iniu. tes. prout eñ ius cõmune disponit ꝗ res iudicata mandeṫ executiõi ita ꝛ statutum disponit ꝗ instrumentum guarẽtigiatum mãdetur executioni: vnde nõ debet aliter interpretari quã interpretetur ius commune cum statuta recipiant interpretationem a iure communi. l. si serui vestri. C. de noxali. ꝛ. c. cum dilectus. extra de cõsue. Et maxime si statutum dictat ꝑut solent ꝯmuniter dictare hmõi statuta. s. ꝗ instrumentum guarentigiatum mandetur executiõi prout res iudicata. Nam tũc quo ad executionem illud equiparat rei iudicate ꝛ de equiparatis idem est iudiciũ. l. per omnia cuz ibi notatis. de lega. j. ꝛ. l. vt tantum. ff. de seruo corrup. iunctis notatꝫ in. l. si quis seruo. C. de fur. Uel saltem assimilat instrumẽtum guarentigiatum rei iudicate ꝛ de similibꝰ idem est iudicium. l. nõ possunt. ff. de. ll. ꝛ. c. inter ceteras. de rescrip. ꝛ. c. inter corporalia. de trãsla. prela. Et idcirco merito concludit Bar. in. l. j. ff. de le. ij. in ipsis instrumentis guarentigiatis habẽtibus executionem parataz ex forma statutorum ꝙ licet non appareant liquida tamen peti põt ex ea mandari executioni ꝛ in ipsa causa executiua liquidabiṫ ꝗ erit liquidandũ: ꝛ idem voluit Guil. de cuno in. d. l. j. ff. de edẽ. ꝗ ꝛ firmat ibi recolende memorie dñs ꝛ preceptor meꝰ dominꝰ Ioãnes de nobilibꝰ de monte sperello. ꝛ ita al's ibi legẽdo tenui ꝑ ꝑdicta: ꝛ idem videtur esse de mente Bal. in. d. l. cum testamẽto. quatenus dicit ꝗ interim anteꝙ doceatur de purificatione conditionis nõ ẽ deueniẽdum ad executionem facti quasi innuat ꝗ bñ sit veniẽdũ ad petitionem ꝙ ipsuz instrumẽtum mãdeṫ executiõi: cum illa non sit executio facti: ꝛ licet posset dici quod petẽs instrumentum mandari executioni petat ipsam executionem facti et sic petat id quod fieri non debeat: ideo sit repellendus: tamen respondetur ꝙ illud procederet si peteret executiõem fieri alio nõ docto. Sed petendo simplr̃ ꝙ mandetur executioni videtur illa petitio benigne interpretanda vt valeat ꝛ nõ pereat. argu. l. quoties in stipulationibus. ff. de ver. obliga. ꝛ. l. quoties in actionibꝰ. ff. de reb. dub. ꝛ. c. si papa. de priuil. lib. vj. Maxime cum interpretatio petitorum spectet ad petentem. l. si quis intentione ambigua. ff. de iu. ꝛ. l. inter stipulantem. §. si stichum. ff. de ver. ob. Et maxime qꝛ verba intelliguntur prout subiecta materia suadet iuxta. l. si ita stipulatus. ff. de vsuris. ꝛ. l. si vno. in princ. ff. locati. ꝛ. c. intelligẽtia. extra 5 de ver signi. cũ si. † Et in simili videmus ꝙ in iudicio ordinario libellans petit reum condemnari seu ꝑnunciari rẽ ad se pertinere. ꝛ dato ꝙ non apponerentur illa verba liquidatis liquidandis vl' facta fide de predictis nemo sane mẽtis diceret libellum esse ineptũ: vt patet ex formis libellorum traditis per speculatorem ꝛ notatis per Bal. in. l. edita. C. de eden. ꝛ sparsim per doct. in infinitis locis ponentes formas libellorum. Et tamen alio non facto ꝛ nõ docto non posset ad sententiam deueniri iuxta. l. prolatam. C. de sententijs. ꝛ ꝗ ibi hr̃. ꝛ in. l. j. ꝛ in auť. ibi posita. C. ꝺ litis conte. intelligitur eñ petitũ ad sẽtentiã deueniri ꝭm iuris ordinem. ita ꝛ a simili dum petitur instrumentum mandari executioni censeatur petitũ executionem fieri iuxta iuris ordinem. ꝛ sic liquidatis liquidãdis. facit etiam ad predicta: quia qui vult vnum cẽsetur velle omne id quod ad illud necessario requiritur. l. ad rem mobilem. ꝛ. l. ad legatum. ff. de procur. ꝛ. l. illud. ff. de acqui. here. vñ qui vult ꝙ instrumẽtum non liquidum mandetur executioni censetur velle quod liquidatio fiat vt sic possit mandari executioni. quod maxime est dicendum si in ipsa petitione executionis sunt adiecta illa verba in huiusmodi petitionibus apponi solita: vcꝫ petit omni meliori modo ꝛc. Nam si est necessaria liquidatio ꝛ petitio executiõis liquidatis liquidandis cẽseṫ illa simplex petitio illo mõ facta qꝛ ad id astringunt dicta verba ex quo ille est melior modus ꝛ saltem ipse petẽs potest dicta verba ita interpretari per. d. l. si quis intentiõe ambigua. Nec obstat predictis id ꝗ no. Bal. in. d. l. si cãm: qꝛ vr̃ nullatenus bñ loqui: nã est aduertẽdum ꝙ ipse loquiṫ in snĩa in qua ipsemet ꝛ glo. Bar. ꝛ alij contrarium volunt in. d. l. j. de edẽdo. Preterea si recte eius verba aduertanṫ nõ procederet petitio executionis etiã si adijcerenṫ illa verba liquidatis liquidãtis: nam ipse nõ facit vim in dictis verbis: sed dicit ꝙ officium iudicis executiuuz non habet locuz nisi snĩa sit liquida cui nihil possit opponi. Sed si snĩa nõ est liquida. tũc est necessario actio in factum prout formaliter dicit ipse. Bal. subdens. ꝛ ideo si instrumentũ snĩe casu est perditum oportet quod libellus offeratur. ꝛ sic videṫ velle satis aperte ꝗ qñ snĩa non est liquida seruandus sit ordo iudiciariꝰ nec possit implorari via executiua per officium iudicis. ꝗ tñ verũ intelligit si reus petat libellum sibi offerri: alioquin iudicis officiuz indistincte patrocinatur sicut pꝫ in sententijs latis in iudicio vniuersali vt no. in. l. j. in ꝑrin. de edẽdo ꝭm eũ: ꝗ ex his vr̃ limitare no. in. d. l. j. ꝓcedere duntaxat reo non opponente quod nõ est de mente gl. et doc. ibi. ꝛ insuper non solet dubitari quin ꝓcedat petitio executionis liquidatis liquidandis implorato iudicis officio etiam reo opponẽte ꝛ consuetudo est optima leguz interpres. l. cũ de interpretatione. ff. de. ll. ꝛ. d. c. cum dilectus. ꝛ ipsemet Bal. in eadeꝫ. l. si cãm. in ver. sed modo quero vr̃ idem velle. ꝛ sic putarem quod Bal. nõ bñ loquaṫ etiã si nõ posset incontinenti liquidari ꝛ standum esset simplr̃ opinioni Bar. non obstãte cõcordia Imo. quã facit i. d. l. j. de le. ij. Que concordia ꝓcederet qñ peteretur executio fieri tali tẽpore puta qꝛ peteretur die sequenti mandari aduersario quod non discedat de palatio nisi soluat. Nam tunc si eo tpe liquidari posset ꝓcedat illa petitio: alias secus. Sed si simplr̃ petitur instr̃m vl' sententia mandari executioni vr̃ sequẽda snĩa Bar. etiam si nõ possit incontinenti probari cum vtra simplr̃ dicant snĩas mãdãdas executioni cum satis sit reo quod non deueniatur ad executionem facti ante liquidationem. Et maxime hoc videtur dicẽdum quando instrumentum esset de se liquidum: sed extrinsecus cãretur dubietas publica circa personam petentem: als sequeretur ꝗ ꝓcurator non posset petere mandari executioni snĩam vel instrumentũ guarentigiatum nisi statim producat instrumentum ꝓcure. cũ in istr̃m de eo nõ cantet ꝗ esset ridiculũ. ꝛ pari rõne dicẽduz est in herede: ꝗ absonũ videaṫ ꝗ ipse nõ possit petere executionem snĩe vel instrumenti guarẽtigiati: nisi possit incontinenti ꝓbare se heredem. Ex quibus omnibus cõcludo quod potuerit peti executio dicti instr̃i non obstante quod non fuerit specifice dictuz liquidatis liquidandis non obstante. s. dicto Bald. Et maxime qꝛ etiam ꝭm dcã Bal. potest intẽtari ista via executiua nisi reus petat sibi libellum offerri quod non ꝑsupponitur esse petitum in casu nr̃o. lꝫ sit oppositũ ꝗ non ꝓcedit dicta petitio executionis: qꝛ instr̃m non est liqdũ q̃ oppositio ẽt ꝭm dicta Bal. nõ vr̃ apte acepta: ergo nõ innuat iuxta no. per Bar. in. l. j. §. labeo. ff. de fluminibus. ꝛ in. l. j. ff. de excep. lꝫ in hoc vltimo nõ faciam fundamẽtum. Nam etiam si illud fuisset

6 fuisset petitum idē putarem ꝓpter alia.s.adducta.†Nec ob.scda principalis rō.s.in cōtrariū adducta.s.exceptio falsitatis:nā illa nō est ꝓbata prout ꝛ ꝓbari dꝫ ex forma ipsius statuti ꝛ etiā de iure cōi cū ꝑ instr̄o ꝓsumat.l.cū precib⁹.C.de trāsac.ꝛ nō ꝓsumat aliquē delinquere.ar.l.merito.ff.ꝓ socio.ꝛ.l.quoties.§.qui dolo.ff.

7 de ꝓba.†Et insup est gnāle ꝙ prout actor hꝫ ꝓbare suā actionem ita ꝛ reus hꝫ ꝓbare suā exceptionē.l.in exceptionib⁹.ff.de proba. Nā excipiēdo censetur agere quo ad ipsam exceptionē vt ibi.ꝛ in

8 l.j.ff.de excep.†Et iō si nō ꝓbat exceptionē falsitatis infra terminum sibi a iudice vel forte a iure municipali assignatū dꝫ succūbere obijciēs ipsam falsitatē nō obstāte ꝙ tutores fuerint interrogati an vellēt vti illo instr̄o ad instantiā Bartholomei cōuēti q̄ ptendebat penes illos accusare de crimine falsi si illo fuissent vsi. Nā lꝫ protestās se nolle vti instr̄o qđ allegat falsuꝫ censeatur fateri illud esse falsum adeo ꝙ nō pōt postea illo vti.d.l.si aduersarius.tñ protestās voléti casu quo non sit falsum nō censet fateri falsitatē istr̄i qꝛ ꝟba ad id nō tendūt:nec rō astringit imo in contrariū: ex quo ipse protestatur velle vti:lꝫ sub cōditione:nec iure cauet ꝙ isto casu ꝓsumat confiteri:qꝛ.d.l.si aduersari⁹ nō loquitur hoc casu: sꝫ q̄n simplr̄ ꝛ absolute asserit se nolle vti:quo casu constat esse diuersam rōnē:vñ illa.l.que videtur exorbitans non est trahēda ad casum nostrum separatū:cū separatorum nō sit illatio.l.fi.ff.de calū. ꝛ.l.si maritus.C.de dona.inter virū.ꝛ.l.naturaliter.§.nihil cōe.ff.

9 de acq.poss.†Et ideo doc.dant cautelam ꝙ ꝓducens testes vel instrumēta ꝓducat cum protestatione qđ non vult illis vti si sūt falsa ꝑut dicit Cy.in.l.si falsos.ff.ad.l.cor.de falsis ꝛ Bar.ꝛ bal.i.d. l.si aduersari⁹.ꝛ spe.in ti.de instru.edi.§.ꝙ si velis.ꝛ aperte sentiūt ꝙ non docto de falsitate ꝓductio releuabit producenteꝫ:al's non cesset cautela si ex illa ꝓtestatione cēseret fateri instr̄m vel dicta testiū esse falsa:qꝛ docerent doc.ꝙ aduocatus instrueret cliētulū ad ꝑdenduꝫ cām:qđ nemo sane mētis diceret.vñ cōstat ꝙ doc. volūt ꝙ talr̄ ꝓducens nō censetur fateri falsitatē:nec ex hoc imminet suspicio falsitatis qđ ꝛ expresse dicit spec.vbi.s.Unde res est īdubia ꝙ ex illa rñsione dictorum tutorum non resultat confessio nec aliqua cōiectura falsitatis.qđ maxime persuadetur qꝛ al'sinīcerent laqueus ipsis tutoribus qui dato qđ instr̄m esset falsum poterāt illđ ꝓbabiliter ignorare cum res aliena gerere ꝛ de facto alieno.l.fi.ff.

10 ꝓ suo.ꝛ.l.verius.ff.de ꝓba.ꝛ in regula presumitur in.vi.†Nec etiā obstat dictis pupillis seu eoꝝ tutorib⁹ ꝙ nō ꝓduxerunt ꝓthocollum:qꝛ rñdetur ꝙ illud ꝓducere nō tenēt cū nō sit apud eos. Nec iure cauetur ꝙ actor teneat ꝓducere instr̄m ad ꝓbationem iuriuꝫ rei si nō apparet ꝙ illud habeat:nam.l.si.C.de eden.ꝛ.l.nō est nouum.eo.ti.ꝓcedunt q̄n actor hꝫ instr̄m qꝛ tenet illud edere ad fundandam exceptionem rei ꝟm ea que habent in dictis iurib⁹ tñ qđ teneat edere instr̄m qđ est apud notariū rō nō suadet nec iura ad

11 id astringūt.ꝛ quodāmodo derisoriū est illud dicere.†Nec ob.d. l.si.C.de fide instru.ꝛ.d.c.accepim⁹:qꝛ nō loquūtur in casu nostro qꝛ.d.c.accepimus disponit ꝙ producat priuilegia que dicebātur falsa ꝛ quibus fuerat aduersari⁹ vsus:qđ pꝫ qꝛ ibi dr̄ ꝙ snīa fuerat pretextu dictorum priuilegiorū lata: vt pꝫ ibi snīa que eoꝝ obtentu sup statu monasterij lata ē ꝛ silr̄.d.l.fin.loquit de instr̄o qđ erat ꝓductum vt pꝫ in pñn.ibi instr̄m ꝓtulerit:ꝛibi fidem imposuerit. ꝛ ibi platū est ꝛ in plurib⁹ verbis seqñtib⁹:vñ ibi agit de falsitate instr̄i ꝓducti ꝛc.desiderat ab eo q vult illđ redarguere de falso qđ iteꝝ illđ idē ꝓducat vt pꝫ ibi q̄si falsū hoc ꝯstitutū redarguere:illđ. ꝓnomē hoc dēmōstrat instr̄m ꝑus ꝓductū qđ clari⁹ demōstrat ex sequētib⁹ ꝟbis ibi repetita vice hoc proferre.ꝛ ibi iterū eā chartā ꝓterri.ꝛ ibi ei q ꝓtulit chartā de qua querit iteruꝫ eā apud iudicē ꝛc.Ex quibus euidēter dignoscit ꝙ ibi agit de falsitate instr̄i producti ꝛ vt falsitas detegat petitur illud idē iterum exhiberi ꝙ nō dꝫ iterum exhiberi regulariter ꝑut no.ibi ex illo tex.Cy.ꝛ est rō qꝛ ex quo instr̄m ꝓductum erat registratū in actis illa copia in actis registrata habebat pro originali quo ad faciendū plenā fidē ꝛ nō appellatur proprie copia seu exempluꝫ:sed registrū ꝑut no. Bal. in auṫ.si quis in aliquo post Inn.in.c.j.extra de ꝓcura.Fallit dcā regula q̄n aduersarius petit iterū ꝓduci vt possit illud de falso redarguere:vñ ille tex loquit q̄n petit qđ edatur illud instr̄m qđ fuerat ꝑus ab aduersario ꝓductum ꝛ eideꝫ restitutum.ꝛ ita formalr̄ declarat ibi Bald.in casus positione.Et ꝓpterea lꝫ ipse Bal. ibi postea dicat ꝙ illo casu dꝫ ꝓduci prothocollum allegādo Bar.ꝑ illū tex.debent ipse ꝛ Bar.intelligi ꝟm terminos illius.l. per quaꝫ se fundant.Nam dicta doc.intelligūtur ꝟꝫ terminos.l.quā allegāt vt tradit Bar.in.l.non solum.§.si liberatiōis verba.ff.de liber. lega.ꝙ euidenter apparet de mente Bal.ꝛ suo summario ꝛ cas⁹ positione appellant igit ꝓthocollum ipm instr̄m prius in actis ꝓductum ex quo fuit extracta copia in actis registrata quasi illud censeatur prothocollum ex quo autentica copia est distracta.ita sunt ipsi intelligendi ꝑ predicta.lꝫ Raph.in.d.l.si.alr̄ videatur Bar.intelligere sic ad lr̄am inquiens no ꝟm Bar.qđ qui producit i publicam formam instr̄m nō cogitur ꝓducere ꝓthocollum nisi is ꝯtra quē ꝓducitur velit redarguere de falso:sic ergo sentit ex tacito sensu Bar.qđ si velit redarguere de falso cogitur exhibere ꝓthocollū quasi talia censeat originale ꝛ exemplū eius in actis vel instrumētum publicum ꝛ autēticū ꝛ ꝓthocollum.lꝫ mihi non ꝑ oīa videātur paria.Is.eñ.q semel autenticuꝫ exhibuit:si aduersarius velit de falso accusare cogitur exhibere autenticum:qꝛ presumitur apđ eum esse sicut a prin.non sic in ꝓthocollo qꝛ hec lr̄a non loquit de prothocollo:nec videt eadem rō qꝛ ꝓthocollum est apud notariū ꝛ autenticum penes dñm.Sꝫ si quis sequitur Bar.ꝙ oporteat ꝓthocollum ꝛc.putarem ꝓducenti instr̄m sufficere iurare non habere ꝑtātem ꝓducendi ꝓthocollum.argu.huius.l.ꝛ notatoruꝫ in.l. pretor ait.§.j.ff.de eden.vbi q̄n rōnes nō fuerunt apud me sufficit iurare me non habere ꝛ bene facit qđ not.Bar.in.l.si quis ex argētarijs.§.si.ff.de eden.Aduersarius aūt si vult querat habere ꝓthocollum non autem fides attenuatur instr̄i hec Raph. ad lr̄am q decidit casum nostrum qꝛ tutores de facili iurare pñt se non habere ꝓthocollū ꝟm formaꝫ.d.l.si.siue ergo Bar.intelligat ꝑut pmo loco dicebam siue intelligatur ꝑut vult intelligere Raph.ꝛ nō bñ loquatur prout sentit ipse Rapha.vel limitet ꝑut ipse Raph.vltimo loco limitat resultat eadem conclusio.s.ꝙ dicti tutores salteꝫ si iurant se non habere dictum ꝓthocollum nullatenus arctēt ad illud exhibendum.ꝛita puto intrepide ꝯcludendum per predicta. ꝛ qꝛ esset absonuꝫ ꝛ alienū ab oī rōne ꝙ dicti pupilli nō hñtes magis facultatē habēdi ꝓthocollū ꝙ aduersari⁹ arctarēt ꝓthocollū ꝑquirere ꝛ facere illđ extrahi ꝛ exhibere advtilitatē aduersarij:ꝛ al's eoꝝ instr̄m publicum ꝛ autenticum redderetur de falsitate suspe-

12 ctuꝫ ꝛ non releuaret pupillos.†Nec obstat qđ dicit Bal.post Inno.in.d.auṫ.si quis in aliquo.in prima col.qꝛ debet intelligi ꝟꝫ supradicta ꝛ non loquitur in pothocollo ꝛ instr̄o autentico inde extracto per notarium ꝙ trāsumptum censet originale. lꝫ non sit ꝓthocollum ꝑut concludit idem Bal.in.d.auṫ.in eadem col. versi. sed ponamus.adducit in ar.l.vnum.ff.de testamentis.ꝛ.l. sempronius ꝑculo.de le.ij.ꝛ quod ibi per Bar.sed loquitur ipse Bal.in instrumēto ꝛ exemplo inde extracto vocatis partibus.Et sic non loquitur in originali extracto a notario ex pothocollo qꝛ tunc non requiritur partium vocatio vt firmat Bar.in.d.auṫ.ꝛ etiā Bal.ꝛ ceteri doc.Unde Bal.quatenus ad propositum nostrum loquit nō loquitur in nostris terminis:sed in alijs terminis ꝛ allegat Inno.in.d.c.abbate.quem non reperio illud dicere.si tñ diceret:est intelligendum in suis terminis ꝛ ꝟꝫ ea que hñtur in.d.c.accepimus. ꝛ in.d.c.fi.Preterea Bal.recitando Inno.dicit qđ ꝓducet originale si extatvr intelligēdum si extat penes eum a quo petit editio. argu.iurium.s.adductoꝝ per Raph.ꝛ si vellemus tenaciter inherere verbis Bald.possemus etiam verbis rñdere quod ipse bal.dicit quod producatur originale.ꝛ idem Bal.postea subdit quod in strumentuꝫ quod a notario extrahitur dicitur originale prout est instr̄m quo vtuntur dicti tutores:vnde originale ꝓducitur. Et sic non obstant neqꝫ verba neqꝫ mens Bald.ꝛ Innocen.Iaco.autē but.non loquitur ad ꝓpositum ꝟm relata ibi per bal.qꝛ originalr̄

13 non vidi.†Restat itaqꝫ quod super dicta executione instrumenti est procedendum non obstantibus dictis duobus fundamētꝫ ꝑncipaliter factis per dictum bartholomeū reum conuētum.Nec alr̄ expedit discutere a me illud instrumentū sit prothocolum vel nō: ad quod responsio sumi potest ex iam dictis.Nam ꝓprie loquendo non videt esse ꝓthocolluꝫ qđ dicitur a prothos qđ est primū et collum.i.collatio lr̄arum quasi pma literarum collatio in charta. vt no.glo.in verbo prothocollum in auṫ.de tabellionibus.col.iiij. Ideo cum dictum instrumentum in actis productum non fuerit prima lr̄arum collatio:qꝛ illa solet apđ notarios remanere. Tñ respectu copie in actis registrate que copia registrata etiaꝫ est instrumentum publicum ꝛ autenticū vt no.bal.post In.in.d.auṫ. si qs in aliquo potest dici prothocollū ex quo prima scriptura respectu illius scripture registrate:qđ autem proprium prothocolluꝫ notarij sit publicum ꝛ autenticum non puto hesitandū ex quo est a ꝑsona publica editum.ꝛ sic autēticū ꝑut imo aliquo respectu magis ꝙ instr̄m inde transumptū:qꝛ q̄n resultat aliqua dubitatio ad ipsum prothocollum recurrit.vt probat tex.ꝛ ibi glo.in auṫ.de tabellionibus in.§.fi.vñ super re clara non duxi vlterius insistēduꝫ. Circa illud etiam quod allegatur in pūcto ꝓ parte bartholomei de exceptione ꝯtra ꝑsonas tutorum qđ exinde acta nō valeant nō

14 dato termino ad probandū non est silr̄ insistendū.†Sin vero ꝑut ꝓsupponitur ibi sunt tutores:qꝛ gesta facta administratorio nole non redduntur nulla.lꝫ non sit discussum de persona administratoris:vt pꝫ ex his que hñtur in.l.lꝫ.C.de procurato.ꝛ per bar.in.l. inter quos.§.alieno.ff.de dāno infec.ꝛ per glo.ꝛ doc.in.c.j.de elec. lib.vj.ꝛ per no.per Archi.ꝛ Io.an.in.c.is q.de procura.li.vj.Unde non debet vitiari acta gesta per ipsos tutores. licet non fuerit

15 datus terminus ad probandum de tutela.†Et maxime attento quod prout narratur in pūcto dicta tutela est probata per instrumentū i actis ꝓductū ꝛ ꝓbatio fieri pōt absqꝫ alia dilatiōe.l.in crimine.ff.de adulterijs.ꝑut ēt tꝫ bar.ibi.ꝛ idē tenuit Iac.đ are.ꝑ illā l.ꝛ ꝑ.l.vni⁹.§.cognitur⁹ ꝑut refert ꝛ seqt bar.in.l.i.pecuniarijs.ff. de ferijs.ꝛin.l.j.C.e.ti.Un̄ dicta allegatio dicti bartholomei est tāquā frustratoria repellenda. Laus deo.

Summarium super consilio.ccxxiiij.

1 Agnata est amita quia attinet per personam virilis sexus.
2 Masculinum in materia odiosa an concipiat femininum si a lege profertur.nu.6.7.9.7 per totum consi.
Statutū in materia successiōis habet inclusiuū 7 exclusiuū caput.
3 Statuta ciuitatis nedum sunt obseruāda per habitatores eiusdē sed etiam per alios de castro aut villa que subsunt dicte ciuitati.
4 Statuta regulātur a statuentium iurisditione.
5 Successione filij mater exclusa statuto ab agnatis non excludit ab amitis alijsq; feminis agnatis.nu.seq.
6 Dignitas familie diuitijs conseruatur.
7 Rei publice interest per digniores 7 ditiores regi non autē p pauperes 7 abiectos.
8 Nomen domus conseruatur per masculos non autē a mulierib9.
9 Statuta non recipiunt interpretationem extensiuam.nu.seq.
11 Substitutio vulgaris expressa an contineat tacitam pupillarem stante statuto quod testamenta seruentur ad līam absq; vlla interpretatione vel extraneo intellectu.
12 Omissi casus remanent in dispositione iuris cōmunis.
13 Affines non dicuntur vir 7 vxor sed principium affinitatis.
14 Exempta ciuitate eximuntur etiam castra 7 ville que ciuitati subsunt qz vtrunq; ab eodem verbo determinatur.

Consilium.ccxxiiij.

In nomie dñi nostri iesu xpi.†Non sequēdo ordinē quesitorū in puncto: qz omnia tendūt ad hūc finē.s. An dicto Petro succedat domina Margarita eius mater a domina Catherina eius amita tam in bonis paternis quā in aliuz peruentis. Et an in totū an in partē vel in nulla parte quelibet earum succedat. Circa quod videtur dicēdum prima facie q dicta amita succedat i dimidia oīm bonoz vigore noue reformatiōis facte in anno domini. M cccclxvj. in qua disponitur qd si quis decesserit ite status nullis descendentibus superstitibus succedāt proximiores agnati vsq; in tertium gradum fm ius canonicum computandū exclusis cognatis etiaz matre: saluo q mater succedat tm̄ in dimidia computata sua legitima. Constat enī q amita est agnata: qz attinet defuncto per personam virilis sexus: qz mediāte psona patris. l. sunt autem agnati. 7 l. agnato. ff. de legitimis tutorib9. 7 insti. eo. titu. §. j. 7 attinet defuncto de iure ciuili in tertio gradu. l. j. §. tertio gradu. 7 l. iuriscōsultus. §. tertio gradu. ff. de gradibus. 7 insti. eo. ti. §. tertio gradu. de iure autem cañ. est in secundo gradu p regulam que traditur in. c. q dilectio. 7 in. c. fi. extra de cōsangui. 7 affinitate. 7 sic ɔprehendit sub tertio gradu agnationis. Nec obstat si quis diceret qd statutū loquitur de agnatis masculis: qz dicit q succedant proximiores agnati 7 non dicit agnate. nā rñdet quod masculinū etiā in materia odiosa si pfert a lege ɔcipit femininum. l. si qs id qd in princi. iuncto. §. sed etiā vtrūq;. ff. de iurisdi. oīm. iud. 7 l. qcūq;. C. d seruis fug. 7 l. j. 7 ibi p Bart. ff. d vb. signi. 7 in. c. ij. de ɔiugio leprosoz. 7 in. c. generali. vbi gl. de elec. li. vj. 7 in c. qz de except. eo. li. 7 in cle. j. de decimis cū si. Quinimo vr̄ q dcā amita nō solū succedat in dimidia vniuerse hr̄ditatis: sed etiā succedat insolidum in bonis paternis. 7 hoc vigore primi statuti sub rubrica de successio. ab intesta. disponentis qd pximores ɔsāguinei ex pte prīs succedant in patrimonio 7 pximiores cōsāguinei ex parte matris succedant in matrimonio hoc est in bonis maternis: qd statutū dispōit qd in patrimonio hoc est in bonis paternis succedāt pximiores ɔsanguinei ex pte patris. Sed dicta amita est pximior ɔsanguineo ex pte patris: ergo in patrimonio hoc est in bonis prnis ipsa inuitat vigore dicti statuti 7 ex quo pximiores consanguinei inuitantur ceteri cēsent exclusi iuxta doctrinā bar. in. l. ij. §. fi. ff. ad tertul. 7 bal. in. l. maximum vitium. C. de liber. pte. dicentium in similib9 terminis quod hmōi statuta hñt duo capita vnum exclusiuum alterum inclusiuū: 7 vigore capitis inclusiui censentur ceteri exclusi etiā in statuto nō nominati: qz ex quo plures nō pñt esse dñi nec heredes insolidū iuxta. l. si vt certo. §. si duobus vehiculum. ff. cōmodati. 7 l. hereditate. §. pater. ff. de castrēsi pecu. sequitur q in patrimonio hoc est i bonis paternis succedat ipsa amita ɔsanguinea ex pte prīs insolidū oibus exclusis. 7 sic exclusa etiā mr̄e. 7 lʒ dictū statutū loquat sub gñe masculino: qz dicit pximiores ɔsanguinei. 7c. tn̄ itelligit etiā de ɔsanguineis feminis. qz vt dictū est masculinū ɔcipit feminū p iura. s. adducta. 7 etiam p id qd subdit in eodē statuto inuersi. ita tn̄. vbi ad declarationē. s. dictoz disponit q masculi pferant feminis. Ex quo dat itelligi qd lʒ superi9 statuēs loquut9 fuerit p vbū ɔsanguinei. tn̄ itellexit de ɔsāguineis vtriusq; sex9. tn̄ ordine successiuo vt pus masculi inuitarent deinde femine nō extātib9 masculis vl̄ nolētib9 succedere.†Nec vr̄ dictā matrē iuuare breuia. s. in pūcto descripta. nā primū breue cōcessum a papa pio disponit quātū pōt induci ad ppositū q statuta 7 ordinatiōes castri ficulis ac capitula ordinaria eoz inuiolabiliter obseruentur put hactenus obseruata sunt excepta ea parte dūtaxat capitulorum que loquuntur de iurisdictiōe ciuitatis vrbe veteris cui al's castrū illud subiacebat: qd qdem breue nō eximit dictū castrū ficuli a iurisdictiōe ciuitatis vrbe veteris 7 lʒ ɔcedat 7 indulgeat qd statuta 7 ordinationes ipsi9 castri iuiolabiliter obseruentur non tñ denegat: quin obseruent etiā statuta ciuitatis cui castrum subest. iuxta id qnod hr̄ in. l. j. 7 i. l. q ex vico. ff. ad municipa. saltem quatenus non repugnant statutis dicti castri hactenus obseruatis: sed nō allegat in puncto esse aliquod statutum i castro ficuli qd ɔtrietur alicui ex dictis statutis vrbis veteris: ergo dictum breue non obstat: qz stant hec sil'r q obseruent inuiolabiliter statuta ipsi9 castri 7 quatenus ipsa statuta dicti castri non deponūt seruētur statuta ciuitatis. Nec etiā obstat breue pape Pauli quod breue primo confirmat oēs gratias immunitates exemptiones statuta 7 priuilegia ɔcessa cōmunitati dicti castri p predecessores: que pars dicti breuis nō obstat qz nulla alia gratia seu indultum vel priuilegium ostendit qd habeat dicte amite preiudicare. Scdo disponit de pecunijs soluendis noīe subsidij vl̄ al's qd non ptinet ad nr̄m ppositū. tertio decernit vt ipsi de castro ficuli ad bñplacitū ɔcedentis sint immediate subiecti 7 suppositi ipsi ɔcedenti 7 sancte romane ecclesie propter qd simil'r non vr̄ pɩudicari dicte amite. Nā si dictū castrū ficuli erat de territorio seu comitatu ciuitatis vrbis veteris nō vident ex hoc exempti ab eoruz iurisdictione.†Nam ciuitas 7 comitatus faciunt vnū corp9: qd totum est immediate subiectū summo pontifici 7 sedi apostolice. Et pterea illi de comitatu censetur immediate subiecti prout illi de ciuitate: 7 absonum esset dicere qnod rustici perusini idem vrbeuetani non sint immediate subiecti sedi apostolice. vr̄ aūt summ9 pōtifex disponere quod dictum castrum nō amplius iuuat sub spāli dño put al's forte fuerat ɔsuetum. Unde nō vr̄ p dictum indultū ablata iurisdictio quā habebat vniuers9 ppl's vrbeuetan9 i hoies dicti castri tāq in eoz partem put et ppl's habet iurisdictionē in collegia ciuitatis: q collegia tanq pars subsunt vniuersitati ipsi9 ppli. 7 tñ nemo iurat qd ipsa collegia vel pars ipsi9 ppli nō cēnt immediate subiecte summo pontifici cui subest vniuersus popul9 7 sic non vr̄ vigore dicti breuis esse dicte ciuitati sublatā ptātē statuēdi etiā in dictos hoies castri ficuli: 7 qz statuta regulāt a iurisdictione statuentiuz iuxta ea que habent per Jac. bu. 7 doc. in. l. j. ff. q quisq; iur. 7 per Bar. 7 Bal. in. l. omnes ppli. ff. de iusti. 7 iur. Et propterea vident quod generalis reformatio postea fcā gñaliter intelligatur. ita quod liget etiam homines dicti castri non obstante dicto breui. 7 sic remanere videtur ɔclusio pro dicta amita.

5 †His tamen non obstantibus contrariū videtur de iure respōdendum. Nam ɔstat qd de iure cōi mr̄ prefert amite vt in auf. de functo. C. ad tertul. 7 insti. e. ti. §. j. 7 §. sʒ nos. 7 §. sequētib9. Sʒ dictum ius cōe non vr̄ in hac parte derogatuz per iura municipalia ergo ei standum est. ar. l. sancimus. C. de testamentis. 7 l. pcipim9. C. de appel. cuz si. Nam psupposito sine preiudicio veritatis q statuta 7 reformationes vrbis veteris sint seruāde etiam in castro ficuli nihilominus non vr̄ qd statuta vel reformationes. s. pōderate derogent in hac parte iuri cōi. Nam deueniēdo primo ad reformationem. s. ponderatam disponentem quod pximiores agnati vsq; in tertium gradū succedant exclusa matre a dimidia. s. nō militat in casu nostro ea potissima rōne: qz statutum pdictum est exorbitans imo correctiuum iur cōis: nam corrigit iura iam dicta 7 similia 7 ēt iura nouissima denegātia drias fieri agnationis 7 cognationis in successionibus intestati auf. cessante. 7 auf. post fres. C. de legi. heredi. Ideo est stricte interpretandū ar. d. l. sancim9. et d. l. precipimus. 7. c. que a iure cōi exorbitant de re. iu. in. vj. 7. c. cuz impediat de elec. eo. li. cū si. Et maxie qz est irrōnale. 7 p ɔñs odiosum odio irrōnabili cuz excludat ceteros cognatos insolidū 7 matrem a dimidia. s. put in simili dicit bal. i. l. quicūq;. C. de ser. fu. in statuto excludens auū mr̄nū extāte patruo dicta rōne cōcludens qd masculinū auus non concipiat femininaz auiā. Quādo enim lex odiosa odio irrōnabili loquit vbis masculini gñis masculinū non concipit femininum. l. j. §. quare de vētre i pol. mit. 7 l. qsquis C. ad. l. iul. maie. put 7 ibi doc. notāt. 7 Bar. in. l. j. ff. de verb. sig. 7 Jaco. de are. Sali. Ang. 7 moderni in. d. l. qcūq;. 7 Pet. de anc. in d. c. gñali de elec. li. vj. Et simil'r masculinū nō cōcipit femininū qñ profert in materia non ɔueniente pariter feminis prout masculis put volunt doc. in iuribus pallegatis. Et pterea cōcludit Bal. in quodam suo consilio qd incip. viget cōstitutio qd stante statuto qd minores. xxv. annis non possint ɔhere sine ɔsensu pximiorum ɔsanguineorū appellatione ɔsanguineorū nō veniunt consanguinee femine. Nam mulieres non hñt integrum consilium. Et ideo non est eadem rō in ipsis que in masculis 7 cū masculinum 7 femininum discrepant in rōne. tunc masculinum nō cōcipit femininū l. si ea. de ventre in posses. mit. fm eum. Et per predicta al's ɔsuluit idem Bal. in consi. quod incipit Martinus Joānis de florentia qd statutū excludēs matrem pter agnatos non vificet in amita vel in alia agnata femina pluribus rōnib9. primo rōne cuiusdā rationabilis compensationis sumpta ex quadam communi ɔsuetudine modernorum temporum: ex qua consuetudine pbabiliter sumitur coniectura mentis 7 ratio statuentiū. l. si seruus plurium. §. vltimo

vltimo de le.j.⁊.l cū delanionis.§.asinā de fūdo īstru.cū fi.Est.eñ ꝯsuetudo moderna ꝙ agnati succedāt ī oneribꝰ defunctoꝝ quātū ad ꝓpulsationē iniuriarū actiue ⁊ passiue ⁊ q̄ ad similia mlta onera ⁊ incōmoda.est igit̄ equū ꝙ ibi collocent̄ ꝯmoda ꝓuenietia ex agnatione vbi collocantur incōmoda.l.j.§.fi.ff.de aqua plu.arcē.

6 ⁊.l.ſm naturā.ff.de reg.iur.†Scdo rōne cuiusdā publice vtilitatis q̄ exposcit facultates suas singulis agnationibus cōseruari:vt familiarū sulua sit dignitas:que absq̄ diuitijs nō conseruat̄.l.ab olbus.circa princ.de le.j.⁊.l.j.§.si seruꝰ.de ventre inspici.⁊ in auť.de

7 testibus.§.sancimꝰ.⁊.C.de suspectis tuto.l.ꝓpietatis.†Et interest reipublice ꝑ digniores ⁊ ditiores regi nō per pauperes ⁊ abiectos in auť.ꝺ defēsoribꝰ ciuitatū in pn.§.j.⁊ in auť.vt oēs obediāt iudicibus ꝓuinciarū circa pn.ideo reipublice interest facultatibꝰ suos habere subiectos in auť.vt iudices sine quoquo suffragio.§.cogitatio.honores autē ⁊ onera publicorum officiorū constat solū ꝑtinere ad virilem sexū.l.ij.ff.de reg.iu.⁊.l.iij.§.corporalia.ff.de mu.⁊ hono.cum si.Et hec fuit rō verisil'r mouens modernos iurislato

8 res.†Et insuper q2 per agnatos virilis sexus ⁊ ſꝫ cōiter accidētia ꝯtingit perpetuari ⁊ ꝯseruari memoriam agnationis ⁊ agnatoꝝ ꝙ quilibet natural'r optat ꝙ fit ꝑ agnatos masculini sexus.l.ꝓnunciatio.§.familie.⁊.l.liberorum in fi.ff.de verb.sig.⁊ instit.qbꝰ mo.ius patrie pote.sol.⁊.§.j.⁊ non fit per feminas:q2 per eas nō ꝑpetuatur memoria agnationis:sed finit̄ ꝺ.l.ꝓnunciatio.§.fi.cū.l.se.

9 †Et his rōnibus fundatur cōis opinio doc.tenētes:vꝫ mētes statuentium extēdi ad ꝑsonas mares agnatorum ſm eum quasi ad ꝯtextum.lꝫ extēsius loquat̄ cui ꝯsi.se subsccipsit Ang.eiꝰ frater.⁊ incip.subscriptio subtil'r ⁊ diffuse per germanum meū dñm Bal.dictū ⁊ ꝯsultū est.s̄.ꝙ agnate non excludūt mr̄em defuncti ⁊ eius snīe total'r inhereo rōnibꝰ ꝑ eum allegatis ⁊c.Licet.s̄.dictū ꝯsiliū reperiatur inter consilia dñi Frācisci de albergotis in ordine.cliiij.ꝓut qdā dicūt.Nec vr̄ solitus stylus Bal.seruari ī dicto ꝯsilio subscriptio tñ Ang.iudicat illud esse Bal.⁊ saltem demōstrat̄ quod Bal.ī sil'i cāsu ꝯsuluit.Nec parua est autoritas Frācisci de albergotis si consilium fuit suum.idē etiā in simili consuluerūt Jo.de ligna.Richar.de Saly.Jo.de fantutijs ⁊.ꝺ.Ant.de p̄sbyteriꝫ de bononia volētes ꝙ in hmōi statutis excludētibꝰ mr̄es ⁊ alios coniunctos ex linea materna ꝑ ꝯiunctos ex linea pr̄na masculinū nō ꝯcipit femininum ⁊ incip.ꝯsiliū Jo.de lignano quedaꝫ Bartholomea pupilla decessit ⁊ fundat se:q2 statutuꝫ est stricti iur̄ secūdū opinionem Dy.qꝺ masculinū ꝯtineat femininū non ꝓcedit ꝺ simplici ⁊ absoluta significatiōe vocabuli:ideo statutum nō debet extendi de masculo ad feminam:maxime q2 casus est odiosus:ideo femina nō debet comprehēdi:⁊ ista fuit opinio Jacobi de are.ſm eum q̄ subdit qꝺ Jac.de are.voluit qꝺ in materia odiosa odio irrōnabili masculinū nō cōcipiat feminū ēt si ꝓferat̄ a iure cōi ꝑ.ꝺ.l.si quis.Et idem ſm eū volūt Archi.⁊ Jo.an.in.ꝺ.c.gnāli.⁊ Odof.⁊ hostiē.in.c.raynaldus.de testamētis.⁊ spec.in ti.de disputationibus ⁊ allegatiōibꝰ.§.post hoc.q̄ ꝯcordant in odio irrōnabili ī materia odiosa ⁊ exorbitāti a iur̄ cōi qualis est dispō hmōi statuti ſꝫ eum q̄ seqt̄ opinionē gl.ꝺ.l.j.de ꝟb.sig.volentis ꝙ masculinū ꝯcipiat femininū ex interpretatiōe ⁊ extēsione qcqd dicāt Cy.in.ꝺ.l.quicūqꝫ.⁊ Bar.ī.l.j.de ꝟbo.sig.Et idē ꝯcludit Richar.de saly.super eodem puncto ⁊ incipit cōsilium querit̄ pmo an sine liberis in quo formal'r dicit ad tertiū.dico ꝙ masculinū ꝯprehensum in statuto cui dicit ꝯiuncti ex linea pr̄na non ꝯprehēdi neqꝫ ꝯcipi femininū pmo q2 nō de ꝓpria significatiōe ꝟboꝝ casꝰ est.ff.de adoptio.l.hec aūt satisdatio in fi.vbi dicit ꝙ de pupillo loquitur non de pupilla.Sed tñ ꝑ extensionē ⁊ copulā.⁊ idē erit seruandū in pupilla q̄ extensio non hꝫ locū in statutis.Scdo adducit cum.l.si quis id quod.§.j.⁊c.Tertio est casus ad lr̄am.ff.de peculio.l.j.§.de eo.vbi dicit rex.de eo non de ea pretor loquitur.Sed tñ ad eam extendit̄ per interpretationem ⁊ mentem extēsiuā q̄ nō hꝫ locū in statutis maxime cōtra ius commune ⁊ naturalem rōnem īductis.ff.de.ll.l.ꝙ vero contra.⁊.ff.si vnus ex pluribus appellauerit.l.ij.in fi.tale autem est nostrū statutū ꝙ excludit matrē cōtra ius ꝯmune ⁊ naturalem rōnem.l.nā ⁊ si parentibus in prin.de inofficioso testamēto ergo ex propria significatione non comprehendit feminam ſm eum qui subdit vltimo ꝙ masculinum in talibꝰ statutis ꝯ ius cōe non concipiat femininū aperte concludit ⁊ terminat Jacob.but.C.vñ vi.l.si quis in tantam.idem etiā sequutus fuit Joā.de fātutijs in eodem puncto:⁊ incip.ꝯsiliū puto ad primū quesitū ꝺ iure dicendū in quo ad ꝓpositum dicit.Nā ꝙ masculinū ꝯcipiat femininū non venit ex ꝓprio significato vocabuli Sed ex quadaꝫ interpretatione extensiua vt ꝓbatur in.l.ꝓnunciatio.in prin.de verbo.sig.⁊.l.hec autem satisdatio in fi.de adopti.⁊.l.j.§.de eo.ff.de peculio cum si.Et hoc tenet glo.in.l.j.ff.de verbo.signi.⁊ ibi Dy.idem Jaco.but.in.l.si quis in tantam.C.vñ vi.⁊ sentit etiā Guil.in spe.de disputationibus ⁊ allegationibus.§.post hoc autem.versic.vel ibi masculinū.⁊ Archi.xvij.q.iij.c.si quis suadēte.licet Bar.aliter

10 dixerit in.ꝺ.l.j.de verbo.signific.†Sed interpretatio extensiua nō habet locū in statutis.l.ꝯstitutionibꝰ.ff.ad municipales.⁊ no.Dy.in.ꝺ.l.j.de ꝟb.sig.vbi hoc etiam tenuit Bar.⁊ Jac.butri.in.ꝺ.l.si quis in tantam.ergo ⁊c.ſm eū qui subdit qꝺ dictū statutū est contra iuris rationem ⁊ odiosum ⁊ saltem habet plus odij q̄ fauoris.Et ideo concludit ꝙ mater nō excluditur per amitam.Et hāc partem tenere satis suadet equitas ſm eum.Nam que bona rō posset aliquem mouere ad excludendum matrē a successiōe filij propter feminam de linea agnatorum nisi vt facultates eoruꝫ remaneant in familia ipsoꝝ agnatoꝝ.Tamen hec ratio cessat in femina licet agnata:qm̄ natura ad hoc genuit mulieres vt filios ederēt ⁊ maxime eis in hoc cupiditas est constituta.l.ij.C.de indic.viduitate tol.q̄re p̄sumi dꝫ eas nubere ⁊ filios habere ꝓpter qꝺ facultates de facili transirent a familia agnatorū ſm eum:⁊ idē in eisdem terminis vt dixit.ꝺ.Ant.prefatus q̄ ꝯsilia vr̄ satis in terminis decidere casum nr̄m.idē etiā repio firmasse dñm Signorellū de mediolano in.lvj.qō.scōe partis sui opis ꝯcludens ꝙ si statutū excludit ab intestato mr̄em auū mr̄nū ⁊ alios cognatos ꝓpter agnatos nō cēset̄ excludere ꝓpter agnatas ea rōne:q2 cū masculinū ꝯcipiat femininū venit ex interp̄tatiōe extēsiua q̄ nō hꝫ locū in statutis ⁊ q2 dictū statutū ꝯtinet odiū irrōnabile ſm eum qui fuit magne autoritatis vt reperio dixisse Bal.in quodā suo ꝯsilio ad idē optie facit qꝺ no.Pe.de anc.in repetitiōe.c.canonū.de constitutionibꝰ.in antiqs.xiiij.q.pncipali col.clxxviij.ꝯcludens ꝙ statutū dispon ēs qꝺ primogenitus succedat alijs exclusis nō cōprehēdit pmogenitam q2 ī odiosis non fit ꝯceptio ꝑsonaꝝ ſm eū.Ex quibꝰ videt̄ aperte ꝯcludendū in casu nr̄o ꝙ dicta reformatio exclusiua mr̄is loquēs sub masculino gn̄e non trahat̄ ad feminas ad exclusionē mr̄is ꝑ rōnes.s̄.adductas saltē stantibꝰ ꝟbis vltimis dicte reformatiōis ibi:nec debere al'r glossari seu interpretari nisi vt iacet:sꝫ ita nuda debere capi ⁊ interpretari.Nam per dicta verba apparet de mēte statuentium ꝙ non extendat̄ vltra q̄ verba sonent ſm proprium significatū:prout post Jaco.bu.concludit Pe.de anc.in dicta repeti.c.canonū.col.cxcvij.⁊ sequenti.debemꝰ.enim in statutis sequi lr̄alem intellectum ⁊ planum ad vnguē si potest saluari ratio motiua statuti secus si non pōt saluari.est autē intellectus literalis solum ꝟborum extraneo non indigens interpretatione.de.exiui in fine ſm Bal.in.l.oēs populi.de iusti.⁊ iur̄.quē refert ⁊ sequit̄ Pe.de anc.in dicta repeti.col.cxcvj.ad hoc etiam qꝺ no.Bal.in auť.si qua mulier.C.de sac.san.eccle.Ubi pōderat verba dicte clemē.exiui dicēs ꝙ sunt notabilia ⁊ vtilia ꝓ hmōi statutis ꝺ2 eñ ibi ꝙ illa regula sic ruditer exponat̄ ad lr̄am ꝙ suꝑ ipsa nō fiant glosse nisi forte quas ꝟbū sensus seu cōstructio quasi grāmaticaliter ad lr̄aꝫ vel intelligibilius exponat̄.Nec intellectꝰ in aliquo extorqueatur ad aliud q̄ ipa litera sonet:vnde bal.quē refert ⁊ sequit̄ Pe de an.in dicta repeti.col.cxcvij.vult ꝙ hmōi statuta ꝓut est istud de quo

11 agitur.†Item bal.in.l.precibus.C.de impube.dicit ꝙ stante statuto ꝙ testamenta seruant̄ ad lr̄am sine vlla interp̄tatiōe vel extraneo intellectu tūc in vulgari expressa nō ꝯtinet̄ tacita pupillaris qꝺ dictuꝫ al's cōsulēdo apꝺ senas placuit:lꝫ ꝯtrium dicat̄ tenuisse Jnno.in.c.raynutius.de testamētis per theoricam bar.in.ꝺ.l.oēs populi circa fi.Qui barto.dicit ꝙ dicta verba aut nihil aut parū operantur:dicebam ꝙ est amplectenda scōa ꝑs alternatiue ꝟboꝝ bar.s.qꝺ parū operant̄ q2 non operant̄ quo ad intrinsecam interpretationē:nā tale statutū nō intelligitur de intrinseca interpretatione sine qua cena duci non pōt sed de extrinseca interpretatione dicit bal.in.l.si quis filium.de libe.prete.allegando.l.in his.de condi.⁊ demō.⁊ nihilominus statutū recipit interpretationē restrictiuā dicit bal.in l.nō dubiuꝫ.C.de.ll.Nec dicta ꝟba sunt iudaice interpretanda q2 prauus ītellectus non recipitur in statutis sꝫ recurrendū est etiā tūc ad granū salis dicit bal.in.ꝺ.l.oēs populi.⁊ Pe.de anc.in.ꝺ.c.canonū.col.clv.⁊ licet statutū sit precisum ⁊ ꝓhibeat interpretari tñ recipit laudabilem interp̄tationē dicit Bal.ī.ꝺ.l.omnes populi.⁊ Pe.de anc.in.ꝺ.c.canonum.colū.cxvj.intelligat̄ ergo bart.ꝙ dicta verba parum operātur eo respectu vt ꝑ ea non tollatur laudabilis intellectus nec intrinseca interpretatio nec interpretatio restrictiua vt prauus intellectus euitet̄.Non aūt ꝙ nō tollatur extrinseca interpellatio q2 non est dicendum ꝙ dicta ꝟba nihil operent̄.argu.l.si qñ.de leg.i.⁊.c.si papa.de priuile.li.vj.Nec est credendum ꝙ papa in.ꝺ.cle.exiui.posuerit illa ꝟba si nihil operarent̄.Accedat etiā qꝺ no.Bal.in.l.ij.C.de condi.insertis.⁊ Pe.de an.in.ꝺ.c.canonū.col.cxcvj.⁊ dñs Nicolaꝰ Panormitanus in c.cū ap̄lica.de his q̄ fiunt a prelato sine ꝯsensu capituli dicentes:ꝙ ꝑ dicta verba tollitur argumētum a ꝯtrio sensu cuꝫ itaqꝫ masculinū concipiat femininū ex interp̄tatiōe extēsiua ⁊ sic extrinseca ꝑ dicta.s̄.ꝑ doc.s̄.relatos.⁊ ꝑ glo.in.ꝺ.l.j.⁊ etiā dicta ꝑ bar.in.ꝺ.l.j.de ꝟb.signi.videt̄ dicta interpretatio sublata ꝑ ꝟba.s̄.interlineata ⁊ sic remanet ꝯclusio ꝙ dicta reformatio nō est trahenda ad casum nr̄m.Nā dicta dñā Catherina amita lꝫ agnata non ꝯprehēditur ī dicta reformatiōe ad exclusionē matris nec dictꝰ siliꝰ ipsiꝰ amite q2 nō est agnatus ex quo coniunctus per lineam femininā dicta.l.sunt autem agnati.de legitimis tutoribus.⁊ institu.eo.tit.§.j.Et ꝓpterea est ꝯcludēdū ꝙ dicta mr̄ insolidū succedat nō ob

12 stante dicta reformatione.†Nec obstat pmum statutum de successionibus ab intestato q2 illud statutuꝫ quo ad matrē vr̄ declaratū

& interpretatū p dictam reformationē: vcʒ quod vēdicet sibi locū l. municipalis in matre eo duntaxat modo prout disponit in ipsa reformatiōe. Preterea dictū statutū loquit etiam sub ꝟbis masculini sex⁹ ita ꝙ posset attētari ꝙ masculinū nō ꝯprehēdat femininū quaten⁹ agit ꝙ agnati excludāt cognatos vel ecōtra: & sic agnate nō excludāt cognatos i bonis p̄rnis & cognate nō excludāt agnatos in bonis m̄rnis. Et lʒ aliud videat innui in ꝟ. ita tū pōt dici qꝺ nō aliud ibi disponat. Sʒ qꝺ masculi agnati p̄ferant feminis & masculi cognati feminis cognatis preferant lʒ hāc secūdam rōnē nō firmē: est tū aduertēdū ꝙ dictū statutū nō disponit de bonis aliūde quesitis ꝙ a patre vel matre. Vn̄ solū circa dictā domū olim tempore patris dirutā & deuastatam remaneret dubitatio vigore dicti statuti in ceteris aūt bonis & in augmēto dicte domus quesitis ex industria dicti Petri cessat dictū statutū qꝛ est casus omissus remanens in dispositione iuris cōis. arg. l. cōmodissime. ff. de liberis & posthumis. & l. si extrane⁹. ff. de ꝯditiōe ob cām cuʒ si. & sic succederet ipsa mater p dictā autēticā dfuncto. 13 cum si. Sʒ etiā in dicta domo: † non obstat dictū statutū dicte matri: qꝛ statutū non loquit in matre: sʒ in ꝯsanguineis ex parte matris. mater autē non videtur cōsanguinea ex parte matris vt de se deprehendit, put al's in simili dꝛ ꝙ vir & vxor nō sunt affines: sed pncipiū affinitatis. C. cōia de successionib⁹. l. affinitatis. cū sua gl. & al's dicim⁹ qꝺ bn̄ficiū in ecclia non dꝛ h̄re ille q hʒ ipaʒ ecclesiā: vt notat gl. in cle. vt hi qui. in verbo in his. de eta. & quali. ita in sili mater nō dicat ꝯsanguinea ex pte matris: qꝺ & demōstrat qꝛ disponit qꝺ ꝯsanguinei ex parte matris succedāt in m̄rimonio ħ est in bonis maternis. Bona aūt materna dueniāt ad filiū post mortē matris nō in vita saltim regulariter. ita ꝙ mater nō hʒ filijs succedere in matrimonio seu in bonis ipsi⁹ m̄ris. Ex qb⁹ oib⁹ cōcludo ꝙ dicta mater succedat in oib⁹ bonis nō obstātibus adductis 14 in ꝯtrium qbus apparet rn̄sum p iaʒ dicta. † Et qꝛ dicta reformatio put supradixi non trahit ad casum n̄rm nō est opus discutere an dicta reformatio trahat ad castrū ficuli stātibus dictis breuibus in puncto descriptis. Que breuia an disponāt ita ꝙ statuta postea edita p ciuitatē vrbis veteris nō sint seruāda in castro ficuli nō possuʒ bn̄ discernere. Qꝛ nō mihi inotuit q̄liter se haberet castrū ficuli cū ciuitate vrbeuetana: nec qꝺ disponerēt statuta & ordinatiōes castri ficuli q̄ in dicto p̄mo breui mādant inuiolabil'r obseruari, put hacten⁹ obseruata sunt excepta ea parte dūtaxat statutorū que loquunt de iurisdictiōe ciuitatis vrbis veteris cui al's illud castrū subiacebat. Nec ēt innotuit qual'r in ea pte statuta loq̄rent. Si eī loquunt ꝙ castrū ficuli nō sit sub iurisdictiōe vrbis veteris dep̄hēdit mēs pape fuisse ꝙ illd castrū subiaceret ciuitati p̄dicte nō obstāte illo statuto. Si aūt statutū disponebat ꝯtrū deprehēdit aliā fuisse mētē pōtificis. Similiter nō habeo notitiā q̄liter dictū castrū ficuli steterat imediate subiectū summo pōtifici lis ꝓximis qnqʒ mēsib⁹ vel circa retroactis. Et illa ꝟba scdi breuis ꝙ sit imediate subiectū p̄nt itelligi aliter ꝙ qꝺ nō subsint ciuitati cui suberāt, put dixi in adductis in ꝯtrū. Nihilomin⁹ arbitrater mētē rescribētis fuisse dictū castrū eximere a subiectiōe etiā ciuitatis: vt illa ꝟba aliqꝺ operarent q̄ reb⁹ sic se hn̄tibus nō aliud operant cū dictū castrū nō subiaceret tūc alteri. Qꝺ ēt psuadet: qꝛ dꝛ in dicto breui: scdo ꝙ dictū castrū ficuli & ei⁹ acatastrū sit immediate subiectū sedi aplice si acatastrū aūt vt arbitror significat estimū ad soluēdū collectas factū. vult aūt ꝙ acatastrū sit immediate subiectū: vt scʒ nō soluat ciuitati & imediāte ciuitate pōtifici, put & postea subdit in breui. Et iō acatastrū eximit ab ipa ciuitate ad bn̄placitū rescribētis. Ergo pariter cēseat eximere ipm castrū cum vtrūqʒ ab eodē ꝟbo determinet p regulā q̄ sumit ex. l. iam ħ iure. de vulga. & pupilla. & l. hereditatē. & l. Quis. C. eo. ti. Tn̄ hec q̄ dixi circa interptationē dictoꝝ breuiū nō firmo eo magis qꝛ nō sum bn̄ istruct⁹ in facto. Nec expedit aliter firmare stāte veridiqa dicta prima cōclusione scʒ qꝺ dicta reformatio postea facta nō militet in agnatis feminis & quod primum statutum non excludat matreʒ prout supra firmaui. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. ccxxv.

1 ☞ Socius durāte societate q̄ rē emptā suo ꝓprio noīe posuit in communi catastro an possit illam repetere vel inducat donatiōis presumptionem ita ꝙ communis dicatur & super ea ꝯtracta societas. per totum consi.
2 Actus nullus videtur tacite interpretatandus in fraudem rei publice illicite celebratus.
3 Donare an presumatur ille qui reʒ suā patitur ab alio describi in suo estimo vel communi si etiam onera vel collectas solui ab alio patiatur. nu. 7.
4 Donatio non presumitur quando alia potest considerari causa. numero. 7.
5 Ignorans non dicitur consentire.
6 Contract⁹ societatis vel donatio vtriusqʒ ꝯsensum requirit.
7 Meum esse dꝛ quod est cōmune.

¶ Consilium. ccxxv.

In nomie dn̄i nostri iesu xpi. ¶ † Al's ꝯsului p viam subscriptionis sup facto isto. an. l. bona quesita p dictū Joanē vl' bona p eum empta ꝓprio noīe sint cōia etiā dicto Cecchio vl' sint cōicanda eidē Cecchio. Et ꝯclusi post excellētissimū doctorē dn̄m Philippū primū ꝯsulentē ꝙ dicta bona nō essent cōia nec cōicanda ꝺm ea q̄ ꝓponebant. Et si cōicāda forēt vel cōia lōge maior ps obuenire deberet dicto Joāni cui⁹ ope, put p̄supponit sunt lōge p̄cisiores. Nunc denuo sup eodē facto postulat: an dicto Joanni noceat qꝺ dicta predia proprio noīe empta sunt in cōi estimo descripta cuius extimi intitulatio respicit pariter Joānē & Cecchū & subseq̄ter totū ipm catastrū cēsendū est cōe: qꝛ illa intitulatio & prefatio facta in principio estimi refert ad oīa seq̄ntia. l. si qs ex argentarijs. §. si initiū tabular. ff. de eden. l. fi. ff. de heredi. insti. l. titia rn̄dit. §. idem rn̄dit. ff. de verbo. oblig. p Bar. in. l. ambitiosa. de decre. ab ordi. faci. vn̄ dicta bona cēsent ꝓ parte descripta in esti̅o dicti Cecchi: ideo vr̄ ex hoc demōstrari volūtas & intentio Joannis ꝙ dicta bōa forēt cōia: lʒ ꝓprio noīe empta. Qꝺ ꝯfert ad cōicturandam voluntatē & mētē Joānis ineundi societatē lucri & q̄stus cū dicto Cecchio: facto eī̄ datur volūtas intelligi. l. rep̄hēdeda. C. de insti. & substi. sub cōdi. fac. & l. Itē qꝛ. ff. de pac. & l. de qb⁹ in fine. ff. de legi. & l. si auia. C. d iure dlibe. cū si. Quinimmo pl⁹ est voluntatem actu declarare ꝙ ꝟbis. l. si cū sine. §. ei. ff. de edili. edic. Talis eī̄ descriptio nō videbat posse fieri nisi de re cōi. & ꝯñter vn̄ ex illo actu iudicanda societas ex qua causetur cōio cū nō videat ꝙ actus ille potuerit licite fieri citra ius societatis ergo societas cēseat ꝯcta. arg. l. p herede. ff. de acquiren. heredi. & l. societatem coire. ff. pro socio. & p Bar. in. l. titiū & meuiū. §. altero. ff. de admini. tuto. per Bal. i. l. si patru⁹. C. cōia vtriusqʒ iudi. in. l. j. C. de testamē. 2 in. l. cū opʒ in pncip. de bonis q̄ liber. † Nec videt interpretandus actus illicite celebrat⁹ in fraudē. s. reipublice arg. l. merito. ff. p socio. & l. quoties. §. qui dolo. ff. de pba. & arg. l. oīmodo. C. de inoffi. testa. cum si. Judicetur ergo potius illam descriptionem factā in cōi catastro aīo & intentiōe: vt sint bona cōia & rōne societatis: & sic licite potius ꝙ aīo fraudādi suā cōitatem gratia scʒ soluēdi pau 3 ciores collectas seu alia onera. † Quod & magis ad ꝓpositū ille q patitur rem suā p alium describi in eo estimo vt suam rō censuale hoc est vbi fit rei descriptio pro censu soluēdo cēset illi donare. l. cēsualis. C. de dona. & idē si ipse descripsit noīe alteri⁹ & fit vt rē alterius nisi doceat ex alia cā id fecisse. l. si preses. C. eo. tit. ideo sciens & patiens quod alius ponat in eius catastro rem meam mihi preiudico in dominio ipsius rei mee: quia cēseor illi donare vt est casus in. d. l. censualis. prout ibi dicit Bald. idem autem pari ratione si ego ipse rem meam facio describi in tuo catastro per dictā. l. si preses. ideo dicit Bald. in. l. in solēnib⁹. in princip. C. de reivēdi. quod catastrum non preiudicat in dominio nisi ei ad cuius petitionem describitur per dictā. l. censualis. Ad idem. l. rura. C. de omni agro deserto. libro. xj. vbi Bartol. formaliter ita dicit. Et nota. hanc. l. contra fratres qui fecerunt se tantummodo in emptionum instrumentis nominari: postea predia fecerunt in catastro conscribi eis & fratribus & sic communiter tributa sunt soluta: naʒ per hoc est fratribus dominium acquisituʒ sicut ipsis quos tenor instrumēti designat. Que verba Barto. videntur in terminis decidere casum nostrum: & ita in simili casu per dicta verba Barto. & per dictā. l. censualis concludit Ponta. in consilio. ccij. incipiēte cuʒ isti 4 fratres lucra &c. † His tamen non obstantibus contrarium puto in casu nostro respondendum. Premittenduʒ est eī̄ qꝺ donatio non presumitur quando alia potest considerari causa. l. si cum aurum. ff. de solutio. & l. cum de indebito. ff. de probatio. & facit. l. si filius. ff. de donatio. cum similibus. Unde cuʒ in casu nostro cadat alia coniectura dicte descriptionis: nam dictus Joānes nō habebat catastrum separatum: ideo si propria p̄dia posuit in catastro communi potest coniecturari fuisse factum non animo donandi: sed quia non habebat catastrum propriū separatum nec forte poterat separatum catastrum facere sine maiori expensa. et etiā forte sine maiori onere. Quod demonstrat ex deductis in puncto cū presupponatur esse quodammodo de consuetudine quod nedum in catastro communi: sed etiam in alieno catastro describūtur propria predia causa non faciendi nouum catastrum. & argumē. a solitis optimum est in iure. l. finali. C. de fideiusso. & lege certi condictio. §. si nummos. ff. si certū peta. & l. quod si nolit. §. qui assidua. ff. de edilitio edicto & lege si prius. de aqua plu. arcen. cuʒ similib⁹. Unde deprehenditur quod dictus Joannes faciendo describi dicta predia per eum empta in catastro communi non censeatur fecisse describi animo donandi vel communicandi dicta predia dicto Cecchio: sed ex alia causa prenarrata. Quod & persuadetur qa ipse Joānes postea soluit datas & collectas non exprimendo qꝺ soluerit nomine cōi. Et sic pōt cēseri soluisse noīe ꝓprio pro p̄dns ad eū spectātib⁹. facit. l. & magis. ff. de solo. & l. papinian⁹. ff. manda ti. Ex quibus satis presumendum est non fuisse factam dictam descriptionē anīo donandi. Ex quo alia imminet causa prout dicit

bald.in.d.l.si preses.z in.d.l.censualis in matre que fecit describi in estimo filiorum bona sua ad hoc vt appareret ditiores z facilius inuenirent vxores ꝙ non censeatur donasse. Et hoc maxime dicendum est in casu nostro attentis presuppositis in pūcto. Nam presupponitur esse cōsuetū ꝙ lz vnus habeat predia sua descripta vl' describi faciat in catastro cōmuni vl'i catastro alieno ꝙ ex hoc nō queritur dñium ei in cuius catastro describitur nec describi faciēs illud perdit. Unde cōsuetudo facit ius.l.de quibus.ff.de.ll.z.C.q sit longa consuetudo per totum. Et interpretatur actus agētium. d.§.qui assidua.z.l.cum delanionis.§.asinaz.ff.de fundo istructo

5 et.l.si seruus plurium.§.si.de leg.j.cū similibus.† Ex quibus arbitror intrepide concludendum ex dicta descriptiōe in catastro cōi non resultare donationem neqz censeri animum donādi pro quo etiam facit qz donatio est contractus qui requirit duorū cōsensum sed in puncto presupponitur ꝙ predicta descriptio facta fuit in re quisito z in suo dicto ceccho: nec ignorans potuit consentire.l.nec ignorans.C.de do.z.l.cum in lege.ff.de ꝯtrahen.emp.cū similib⁹.

6 ideo non potuit perfici donatio.† Nec etiā ex isto actu resultat tacita societas cum etiam contractus societatis requirat vtriusqz cōsensum qd est generale ad oēs ꝯtract⁹.l.i.§.j.ff.de pac. z dict⁹ act⁹ describendi in dicta bona potuit fieri citra ius z nomen societatis vel cōionis: attento stylo z cōsuetudine dicti loci que presupponitur esse ꝙ in catastro cōi vel in alieno describuntur propria predia absqz aliqua cōmunione vel amissione dñij. Quod maxime dicendum est ex quo dictus Joannes solus soluit collectas z onera imposita pro dictis rebus. Unde non onerauit ex dicta descriptione

7 dictum cecchum.† Nec obstāt adducta in cōtrariū que satis sunt sublata ex iam dictis. Non enī obstat.d.l.censualis.z.d.l.si preses. qz procedunt qñ adest vtriusqz cōsensus vel saltem appet vtriusqz scia: cum al's non possit resultare donatio vt dictum est. Itē procedit alio non apparente z cessante ꝯtraria cōsuetudine: sed in casu nostro presupponitur alia consuetudo ex qua deprehendit' ali⁹ anim⁹ ꝙ donādi.z ita etiā respondetur ad dicta per bal.in.d.l.solēnibus. qui nititur ex dictis legibus. Et insuper negari non pōt quin magis de facili describi faciet quis bona propria in catastro cōmuni ꝙ in catastro penitus alieno pro quo facit qz ꝙ cōe est aliquo respectu &c esse meum iuxta no.in.c.cum oēs.de constitu.z in c.ex eo.de elec.lib.vj.z in.c.pñti.de preben.eo.lib. Et per Hy.in.c. ꝙ oēs.de re.iu.in.vj.z per bar.in.l.serui electiōe.§.ij.de le.j.z p gl. fi.in.l.pupillus.de ver.sig.cum similibus. Nec obstat qd no.Bar. in.d.l.rura.qz bart.nō se fundat in sola descriptiōe: sed pōderat ꝙ cōiter soluerūt tributa vel collectas.z ita loquitur.d.l.rura per quā se fundat. Quod nō cōtingit in casu nostro cum onera presupponantur soluta per dictum Joannem z nō per dictum cecchū: z lz forte quis dixerit ꝙ ideo dictus Joānes onera soluit qz oia negotia cōia administrabat. Et ideo non mirum solus dicta onera soluit nihilominus satis est quo ad propositum nostrum ꝙ dictus Cecchus no pōt se niti ex solutione vsus vel collectarū per eum facta vel facta nomine suo: nam si ipse vult se niti ex dispositiōe.d.l. rura habet necesse probare que in illa.l.pōderantur iuxta not. per Bal.in.l.si quis non dicā repe.de epis.z cler.z ꝙ tradunt legentes in.l.si quis maior.C.de transac.z qd no.per glo.z docto.in cle.fi.de rescriptis sed dicta.l.rura ponderat ꝙ dominus pmisit alium soluere onera z possidere sua rura: vnde qui nititur ex illa.l. hec duo hz necesse probare quod non poterat probare dictus cecchus saltem qd ipse soluerit merito nō potest niti ex .d.l.rura nec ex dictis ibi per Bar. z pariter nec ex dictis per Pont.in dicto consilio cuz z ipse presupponat fuisse onera communiter soluta. Et insuper in terminis illius consilij plura alia concurrebant. Preterea respondetur ad illam.l.z ad dicta per Bar.z Ponta.ꝙ nō loquunt' quādo stylus z cōsuetudo aliud indicat prout occurrit in casu nostro vt ex themate euidenter deprehenditur. Restat itaqz cōclusio ꝙ per dictum catastrum non resultat preiudicium dicto Joanni in bonis suo nomine emptis nec dictum catastrum probat cōmunionem vel societatem nec donationem. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.ccxxvj.

1 ¶ Verborum vis est attendenda nec ab illa recedi oportet.
2 Clausula venditoris de suo facto dato facto cesso tñ non releuat venditorem a traditione rei vel pretij restitutione.per totum.
Venditor tenetur verificare ea que tpe venditionis profitetur.
3 Error non cadit in facto proprio z quilibet presumitur habere rei sue notitiam.nu.4.
4 Possessio nō pōt acquiri sine actu corporis z animi z quesita nō perditur absqz animo possidentis.
5 Scientia facti proprij vel animi presumitur.
6 Venditor qui pacto non tenetur de euictione non dicitur liberatus quominus pretium restituat deficiente traditione rei vēdite.
7 Ratihabitio seu ratificatio retrotrahitur et mandato cōparatur.

¶ Consilium.ccxxvj.

1 In nomine dñi nostri iesu Christi.¶ † In presenti cōsultatione videtur pma facie dicendum quod dicta domina Bartholomea nō sit obligata dicto vannolo emptori tradere dictas res venditas nec ipsarum possessionem transferre in dictum emptorem. Ex eo quia ipsa domina seu eius procurator non promisit dominis res venditas tradere nisi de suo dato z facto tātum hoc est ꝙ volebat tenere dicto emptori si res ipse vendite extorquerentur vel euincerentur seu impedirentur ab aliquo qui nō haberet causaz ab ipsa vēditrice qua si diceret quod nolebat teneri nisi de his que prouenirent ex dato vel facto ipsius vendentis: ita significat propria vis dictorum verborum z a propria vi verborum non est recedendum.l.non aliter.ff.de legat.ij.z in.§.si is qui nauem.ff.de exerci.mens enim cēsetur conuenire verbis.l.labeo.§.idem tubero.de suppel.leg.z.c.secundo requiris.de appella.sicut alias contingit in stipulatiōe habere literā quod promittens tenetur tātum de facto suo z successorum suorum.l.stipulatio ista.§.sed quatenus.z.§.quesitum.z.l.emptorem.§.ꝙ autez.ff.de acti.empti.vbi de hac clausula.per Bart. et Bald.sed dictus vannolus non fuit impeditus capere dictam possessionem a dicta venditrice neqz ab eius successore vel ab habente causam ab ea: ideo non videtur ꝙ dicta venditrix teneatur cum nihil ex suo dato vel facto contingat propter quod dict⁹ emptor habere impediatur dictam rē venditam: ergo verba dicte vēditionis non videntur obligare dictam venditricem: licet ipse emptor rem venditam habere nequeat facta extranei ad cuius factū noluit obligari vt sonant verba dicte venditionis: z facit.d.§.sed quatenus.z.d.§.quesitum.nec videtur obstare quod promitit dictam rem venditaz tradere zc.quia illud non promisit simpliciter sed de suo dato z facto tantum. Et sic etiam dicta promissio traditionis videtur intelligenda ꝫm dicta supra.z per consequens videt' ꝙ non obstet.

2 ¶ † His tñ nō obstantibus contrariam partez arbitror intrepide esse de iure firmandaz: vcz ꝙ dicta dña vēditrix teneatur possessionem rerum vēditarū tradere: z si nō tradit teneatur ad interesse z ad penaz tanꝙ non implens ꝯtractū. Constat enī ꝙ ipsa promisit possessionem dictorum bonorum tradere z constituit ex nunc hoc est ex tēpore venditionis se pro dicto emptore ꝑcario nomine possidere. Unde debet implere dicta duo pacta qualitercunqz enī promiserat tradere non potest promissionem implere quin tradat. Requiritur enim ꝙ subiectum ponat' inesse vt qualitas in esse possit.l.eius qui in prouinciam circa finem.ff.si cer.pet. et.l.ij.ff.de vsufru.z facit.l.adeo.§.ꝙ si toto.ff.de acquiren.rerū dominio. Et propterea vt possessionem tradat de suo dato z facto tātum est necesse ꝙ tradat cū illa qualitate ꝙ de suo dato z facto tātū teneatur. Item dicta venditrix se precario nomine dicti emptoris possidere z sic in effectu conuenit ꝙ possideret precario nomie dicti emptoris: sed si non possidebat non poterat precario nomie possidere argumen.iurium supra adductorum: ergo non seruat illud pactum constitutionis precarij quod seruare promisit cum in clausulis generalibus promiserit omnia z singula attendere z obseruare. Preterea dicta venditrix saltim videtur teneri ad docendum quod possidebat tempore venditionis ex quo se possidere profitet' in ipso contractu.duz dicitur ex nunc se precario nomine pro

3 dcō emptore possidere.† Et venditor tenetur verificare ea que tempore venditiōis profitetur alias tenetur etiam vbi alias de euictione non teneretur: vt probatur in.l.j.z ibi not.per doctores.C.creditorem euictionem pignoris non debere. Unde cum dicta domina non doceat neqz docere possit tēpore venditionis res venditas possidere: ideo ex hoc capite teneatur ad interesse vel ad penaz vel ad vtrunqz si in dicto instrumēto sunt clausule ꝯsuete iuxta ea que habentur in.l.cū ꝓponas.C.de transacti.z in.l.qui fidem.ff.eo.tit.

4 cum simi.† Tertio maxime videtur hoc dicendum alia ratione qz ipsa venditrix verisimiliter habebat notitiam an possidere z sic an tradere posset cum presumatur quis habere notitiam rei sue.l.qsquis.C.depositi cum concordantijs in glo.adductis. Et sic videt' presumēdum qd sciuerit an possideret necne: cum hoc depēdeat a facto suo: nā nō potuit incipe possidere sine facto suo qz ad querēdum possessionez actus corporis z animus sunt necessarij.l.j.i pn. et.l.iij.§.adipiscimur.z.l.queadmodū.ff.de acq.pos. Nec quesita ꝑditur sine animo possidentis.d.l.quemadmoduz. z.d.l.iij.§.in ꝯd mittēda.z.l.clam possidere.§.qui ad nundinas z.l.si id quod.§.si.

5 et.l.si de eo.§.si forte.ff.eo.ti.† Et scientia facti ꝓprij vel animi presumitur.l.ꝙ ꝙ.ff.ad velle.z.c.ab excommunicato.extra.de rescrip. et hoc regulariter.licet fatendum sit ꝙ aliquo casu ignorans possessionem admittit.s.quando quis per alium possidet qui eijcitur de possessione: vel possessionem tradiderit.l.iij.§.quod si seruus.et l.peregre.§.quibus explicitis.ff.de acqui.posses.z.l.fin.cum sua gl. C.eo.titu. Si autem dicta domina sciebat se nō possidere videtur quod illa verba de suo dato z facto tantum non releuent opitulētur in aliquo dicte venditrici per tex.ad hoc notabilem in.d.l.emptorem in fi.vbi si venditor fecit pactum qd non teneatur de euictione vel ꝙ non teneatur nisi de suo dato z facto tantū ista pacta venditorē nō iuuāt neqz in aliquo releuāt si sciēter vēdidit rez alienā.z ita ibi no.doct.ex illo tex.vbi casus: vnde si dicta vēditrix sciebat possessionem rerū venditarū esse alienā illa verba de suo dato z

facto tantū non videntur eam in aliquo releuare saltem inquātū dicta verba adijciuntur in promissione de tradendo possessionem intantū ꝙ etiā si tradidisset ⁊ possessio postmodū fuisset ab emtore euicta rōne possessionis non rōne proprietatis dicta venditrix teneretur non obstantibus dictis verbis de suo dato ⁊ facto tm̄ quātūcūqꝫ fuisset euicta ab alio nullaꝫ cām hn̄te a dicta vēditrice.
6 †Dato autem ꝙ predicta non procederēt lꝫ in vero ꝓcedant nihilominus si dicta venditrix non teneretur ad interesse vel ad penaꝫ non implendo dictam ꝓmissionem de tradendo saltem tenet̄ ad restitutionem pretij: qꝛ non obstante clausula ꝙ emptor vēdat vl̄ teneatur de suo: dato ⁊ facto tm̄ ⁊ nō obstante expresso pacto ꝙ vēditor non teneatur de euictione: nihilominus si emptor nō pōt habere rē venditam vel habita euincitur dicta pacta nō prosunt vēditori quominus teneat̄ ad pretij rōnem: licet prosint ad finem vt non teneatur de euictiōe ad penam vel ad interesse. vt est casus notabilis in. d. l. emptorem. §. ꝙ autem. ⁊. §. sequenti. prout ⁊ ibi doc. declarant ⁊ firmant pro indubitato: ideo nullatenus est locus dubitationi alicui ꝙ dicta domina saltem teneatur ad restōnem pretij. Si etiam posset se tueri aduersus obligationem ad tradendum vel ad interesse cuius obligatio resultat in obligationibus facti. l. j. de acti. empti. ⁊. l. stipulationes non diuidunt̄. §. celsus. ff. de v̄. obli. Ex predictis autē elicio duas conclusiōes. primo ꝙ dicta domina venditrix non obstātibus illis verbis de suo dato ⁊ facto tm̄ nihilominus pōt aduersus eā agi vt tradat vel si nō tradit soluat interesse ipsi empori per supra primo loco adducta: scđo ꝙ saltem tenetur ad restōnē pretij. ⁊ hoc scđm nullā hꝫ dubitationeꝫ: ⁊ licet ⁊ primam cōclusionē reputem satis claram. Nec obstant adducta in contrarium. Nā per supra adducta pro hac parte apparēt euidenter sublata adducta in contrarium: solum enim faciebant dubium illa verba de suo dato ⁊ facto tm̄ apposita circa pͥcipale pactum venditionis. Et circa pactum de tradendo: sed prout supra dictum est dicta verba non important ꝙ non teneatur tradere: sꝫ ꝙ tradat de suo dato ⁊ facto tantū hoc est ꝙ nō teneatur traditionem seu possessionem traditam tueri vel defendere nisi de suo dato ⁊ facto tm̄ vel intelligantur ꝙ promisit tradere possessionem liberam vacuam ⁊ expeditam de suo dato ⁊ facto tm̄: adeo ꝙ si nō esset libera nec expedita. ⁊ id contingeret facto alieno non teneat̄ dicta venditrix: sed in casu nostro non tradidit liberā ⁊ expeditā: nec tradidit non liberam vel impeditam sed nullatenus tradidit. Et sic nō obstāt dicta verba ad que possunt etiā sumi alie rn̄siōes ex dictis supra q̄ nō repeto.
7 †Nec ob. iā dictis ꝙ nō vendidit ipsa dn̄a sed maritus: nam maritus vēdidit nomine ipsius domine et ipsa postmodum ratificauit: ⁊ ratihabitio retrotrahitur ⁊ mādato comparatur. l. fi. C. ad maced. ⁊ in. c. ratihabitio. de reg. iu. in. vj. vnde ipsa censetur vēdidisse. regula qui per aliuꝫ facit. in. vj. ⁊. l. j. §. deiecisse. cum similibus. ff. de vi ⁊ vi arma.

Summarium super consilio. ccxxvij.

Argumentum a ratione vel causa expressa in supplicatione vl̄ reseruato est validum per totum.

1 Ratio dicitur mens ipsius legis.
2 Priuilegium dicitur lex priuata.
3 Ratione descripta argui potest ad dispositionis ampliationeꝫ lꝫ sit exorbitans ⁊ correctiua saltem ad casum qui sub ꝟbis pōt etiā improprie sumptis comprehendi.
4 Rescriptū subreptitiū seu lr̄e gratiose dicuntur inefficaces.
5 Jus ciuile non discrepat a iure canonico inter q̄ nō toleratur discrepantia.
6 Ueritas semper p̄sumit̄ a religiosis prolata quando loquuntur.
7 Rescripti clausula si preces veritate nitantur quō intelligatur.
8 Ignorantia nō cadit in facto probabili.
9 Rescriptum dolo supplicātiū cōcessum dr̄ vitiosum ⁊ subreptitiū. Idem non solum si falsum exprimatur sed si nō est narratū factū vel sub taciturnitate omissum non tantum studiose sed etiam si ꝑ ignorantiam probabilem vel non probabilem.
10 Rescriptum dicitur subreptitiū non solū si omittatur ratio finalis sed etiam si tacetur impulsiua. nu. seq.
11 Rescripta non sunt interpretanda vt preiudicent alijs.
12 Uerisimilia attendi debent in ambiguis.
13 Facta prius interpretantur ex his que postea geruntur.
14 Dom⁹ vel rei appellatiōe venit tota res ⁊ nō dimidia seu alia ps.
15 Ampliare nihil est aliud q̄ augere.
Loquendi vsus communis debet attendi.
16 Altiare domum suam cuilibet licet etiam vsqꝫ ad celuꝫ ⁊ ampliare non dicitur qui altiat.

Consilium. ccxxvij.

In nomine domini nostri Jesu christi. †Uidetur prima facie dicendum quod dictus Titius non valeat dictam suam domum altiare presupposito quod dicta eius domus sit intra spacium. lx. cannarum de quibus in bulla apostolica: nam verba dicte bulle apostolice videntur multum generalia: nam mandatur per ipsas literas apostolicas quod nullus possit aliquod edificium facere seu construere: sed iste titius facit ⁊ construit edificium: licet supra primum: nam illud quod altiando superadditur edificium est et fit ⁊ construitur et erigitur de nouo: ideo sub verbis bulle videtur continere. Item in illa parte superiori addita fiunt noue habitationes hoc est noue mansiones ad habitandū deputate. Jō sub illis verbis aliquam habitationē etiā contineri vr̄ id etiam suadet causa ⁊ ratio quare fratres ipsi fuerunt moti ad supplicādū et superior ad rescribendum que est ne mulieres ⁊ alie persone habitarent ⁊ conuersarentur in ipsis edificijs construendis: sed si edes altiantur in ipsis mansionibus que fiunt in loco altiato mulieres et alie persone habent habitare ⁊ conuersari prout in parte inferiori vt de se patet: nec ad alium finem fit verisimiliter dicta altiatio et ampliatio per altitudinem nisi vt ꝑsone habilius ⁊ in maiori multitudine ⁊ cum maiori commoditate valeāt in ipsis edibus habitare et conuersari ergo ex mente ipsius concedentis debet dicta prohibitio ad hoc trahi cum ratio legis sit mens legis dicit dyn. in regula fin. in sexto. Barto. ⁊ Bald. in. l. non dubium. C. de. ll. et Bal. in. l. cum mulier. per text. ibi. ff. soluto matrimo. ⁊ facit quod
2 nota. per eum in autenti. itaqꝫ. C. communia de successio. †priuilegium auteꝫ dicitur priuata lex. c. abbate. de verb. signifi. ⁊. iij. dist. priuilegia. ⁊ qđ principi placuit. l. habet vigorem. l. quod principi.
3 ff. de constitu. princip. ⁊ institu. eodem titul. §. sed qđ principi. †Et ex ratione descripta arguitur ad dispositionis ampliationem licet sit exorbitās ⁊ correptiua saltem ad casum qui potest sub ꝟbis etiam improprie sumptis comprehēdi: vt per glo. ⁊ docto. in verbo eligantur in cle. j. de elec. ⁊ per Imolā. in. l. si vero. §. de viro. ff. soluto matrimo. per Bartol. in. l. si constante. in princi. eodem. tit.
4 †Nec refragari videtur quod in dictis bullis narratur quod due tantum domus ⁊ due fornaces sunt constructe in dictis locis ⁊ tamen si hec comprehenduntur esset narratum mendacium: nam imo essent quatuor domus ⁊ due fornaces. Et propterea videantur dicte litere gratiose subreptitie ⁊ consequenter inefficaces per ea que habentur in. c. super literis. de rescriptis. ⁊ in. l. j. ⁊. l. prescriptione. C. de precibus impera. offe. canoni. xxv. questione. ij. ⁊ in. c. constitutis. ⁊. c. ad audientiam. ⁊. c. postulasti. de rescriptis cum similibus: nam videtur posse responderi quod papa pariter concessisset si fuisset narratum de sex prout dicitur quatuor. Non em̄ videtur ratio quare magis voluisset quod ille due domus ⁊ due fornaces que exprimuntur non amplientur ⁊ alie non construantur quā iste due alie. ita quod est verisimile qđ omnimodo concessisset: prout cōcessit. quo casu subreptio non vitiat nec dicitur subreptuꝫ. Subreptio enim non dolosa vitiat quando ⁊ quatenus fuit causa inductiua concessionis: et non vltra. literis. ⁊ dicta. l. prescriptiōe.
5 †Et licet exprimatur non verum potuit exprimi ex ignorantia qꝛ crediderint non comprehendi sub illa distantia istas domos: nam et mendacium potest esse non dolosum vt probatur in dicta. l. prescriptione. iuncto dicto. c. super literis. non volēdo inducere discrepantiam inter ius canonicum ⁊ ciuile prout nec induci debet. c. cū expediat. de elect. in sexto. ⁊. l. vnica. C. de inofficio. do. ⁊ not. doc. in. c. j. de noui oper. nuntia. vnde potest exprimi falsum ex proposito ⁊ re ipsa sine dolo. ca. beatus Paulus. xxij. quest. ij. ad propositum dicunt Joan. cald. d. Floren. ⁊ Panormi. in dicto. c. super li-
6 teris. †Nec presumēdum quod fratres ipsi viri religiosissimi qui seculo reuntiarunt dolose illud narrauerint: prout alias in simili dicit pontifex. in. c. ij. de noui oper. nuntia. ⁊ argumen. ca. lugdu-
7 nensis. ix. q. ij. ⁊ ca. expedit. in fin. xij. q. ij. †Nec etiam obstat quod in rescriptis subintelligitur clausula si est ita. aut si preces veritate nitantur quod in idem reciditur. c. ij. de rescript. ⁊. l. vniuersa. C. de diuersis rescrip. canoni. xxv. q. ij. Nam illa clausula debet referri ad ea que habent mouere rescribentem ad concedendum que concessit ⁊ non ad ea que non mouent rescribentem: ⁊ sic intelligitur secundum supradicta vt recte intuenti probatur euidenter in d. c. super literis. iuncto. d. c. ij. eodem titulo. Et facit optime quod habetur in. c. prudentiam. de offi. delega. ⁊ quod in. d. c. ij. dicitur: quando in rescripto plura copulatiue narrantur quorum alteruꝫ sufficit. Et pro predictis facit: quia in dubijs illa via est amplectēda que fauet religioni: nam summam esse rationem: que pro religione facit. dicit textus in. l. sunt persone. ff. de relig. ⁊ sump. fune.
8 †His tn̄ non ob. contrarium arbitror de iure rn̄dendū: naꝫ primo premittendū est ꝙ ille due alie domus ⁊ ille due fornaces sunt magis propinque dicte ecclesie ⁊ magis in prospectu q̄ domus dicti Titij que est magis distās q̄ sint due alie de quibus verisimiliter est facta mentio: nam distantia octo cānarū nō comprehendit in totum illā domū ⁊ ille alie due ⁊ fornaces sunt tote intra distātiam predictam ⁊ canne satis se protendunt vltra dictas duas domos ⁊ duas fornaces. Et insuper ista dom⁹ de qua agitur stat ex transuerso ad dictam ecclesiam ⁊ ad habitacula dictorum fratrū et non est incommodo dictis fratribus saltem notabili prout sunt ille due alie domus magis propinque que stant in conspectu hostij ecclesie seu principalis capelle sancte Marie. ita quod quando presbyter stat in altari potest videre existētes in dictis domibus.

Ex quibus

Ex quibus deducitur ꝙ lōge magis viget cū in illis literis dedu
cta ꝓhibendi ampliationem illarum duarū domoꝝ magis ꝓ-
pinquaruz quā istius de qua agitur magis destinctis ⁊ q̄ nō stat
in ꝓspectum. Et ꝓpterea dicte litere interpretande sunt ꝙ non
noceant domino dicte domꝰ de qua agitur: ⁊ valeāt respectu alia
rū magis propinquarum ⁊ aliarum faciendarum. Et ad hoc de-
ducendum arguo minime negari posse: quin ista domus de qua
agit̄ esset nota dictis fratribus supplicantibꝰ: quoniā oculis eoꝝ
quotidie se exhibebat ⁊ erat ⁊ est notoriū facti permanentis; qđ nō
potest probabiliter nec verisil'r ignorari. c. illud. de cleri. excōmuni.
et. l. sed ⁊ si pupillus. §. ꝓscribere. ff. de instit. ⁊. l. regula. §. sed ⁊ fa
cti. ff. de iur. ⁊ facti ign. ⁊. c. euidentia. de accu. ⁊. l. ij. ff. de ferijs. ⁊. l.
ij. §. ex actis: in verbo rostris. ff. de ori. iur. cū similibꝰ: ita qđ suppli
cantes nequeunt pretendere ignorantiam facti ergo scienter non
9 expresserunt de ea domo. † Quod aut factū est malitiose vt rescri
bens: summus pontifex magis de facili rescriberet: ⁊ tūc ꝓpter do
lum supplicantium litere ipse vitiantur in totum non solū quate-
nus al's non rescripsisset sʒ etiā quatenus al's cōcessisset: ꝑut est ca
sus. d. c. super literis. ⁊ licet legiste saltez antiq aliud velint: tamen
nos sumus in foro canonico hoc est vbi ius canonicū obseruatur.
Nec est de casu decretalis disputandum. ar. l. ancille. C. de furtis.
l. illam versi. de modo. C. de colla. ⁊ tunc haberemus ꝓpositū: aut
de illis non fecerunt mentionem: q2 non erant propositi illam do-
mum comprehendere in eorum supplicatione ⁊ impedire quomi-
nus illa domus possit ampliari. Et hoc scđm puto indubie veriꝰ:
quia nō est suspicandus ⁊ minus presumēdꝰ dolus in viris ipsis
supplicantibus cōi omnium snīa religiosis optimis ⁊ quadā san
ctitate pollentibus: nec est verisimile ꝙ apud eos sit arreptio per-
sonarum vbi saltem de preiudicio conscientie ⁊ fauore suarū aiaꝝ
agitur ꝑut nec esse debet. arg. c. nouit. de iudi. vnde ex eo omissum
esse credēdum est: q2 dicte domus ampliatio ⁊ altiatio nō erat in
commodo neqꝫ scandalo mentibus ⁊ deuotioni dictorum fratrū
aut alijs ad locum illum pro deuotione concurrentibꝰ. Et ꝑfecto
verisimile est ꝙ ea rō que mouebat supplicantes mouisset etiaz re
scribentem qui ad eorum supplicationem ⁊ instantiam rescripsit.
⁊ nulli dubium ꝙ si pontifici innotuisset ꝙ ista domus erat distā-
tie cuius est ⁊ ꝙ de ea supplicantes non faciunt mentionē q2 non
intēdunt eam comprehendere: q2 propter naturā loci vbi sita est
non est eis notabili incōmodo seu molestie ipse pontifex nō de fa-
cili concessisset ꝙ illa non possit ⁊ ampliari ⁊ altiari. Et ꝑfecto nul
lus sani iudicij hoc negaret. Tunc redundat clara iuris censura ꝙ
non solum si est expressum falsum: sed etiam si non est narratū, fa-
ctū: sed sub taciturnitate omissum ⁊ non solum si studiose: sed etiā
si per ignorantiam probabilem vel nō probabilē. iuxta ea que ha-
bentur in. d. c. super literis redduntur litere subreptitie ⁊ inefficaces
ces vt est tex. in terminis in dicto. c. postulasti in fine in sexto. nō de
10 leui. quem ad hoc multum notabilem nota. ibi doctores. † Nō em̄
attenditur solum an mouisset rescribentem ad non cōcedendū: sʒ
etiam an potuisset reddere eū magis difficilē satis enim est si fuit
omissuz aliquid quo expresso ita de facili cōcessisset. dicūt ibi doc.
maxime. d. Floren. Imo. ⁊ Panor. ⁊ no. ibi. d. Floren. ꝙ vitiat li-
teras subreptio in causa impulsiua: ꝑut in causa finali dicēs ꝙ in
hoc est ille tex. singularis ⁊ mirabilis. ⁊. d. Panor. dicit ꝙ in hoc
est tenendus mēti q2 nō est alibi. Et lʒ ille text. loquat̄ in literis bn̄
ficialibus: tn̄ doc. in. d. c. super literis. allegant illud caplm etiā in
literis ad lites quas non afficit: ita subreptio: ꝑut lr̄as gratiosas
iuxta ea que hn̄t ibi ⁊ in. c. ad audientiam. ij. eo. ti. Cuz itaqꝫ moti
fuerint supplicantes ad non supplicandum longe fortius est veri
sile ꝙ fuisset motus concedens ad non concedendum in p̄iudiciū
11 dcē domus de qua agitur. † Et maxime q2 rescripta debent ita in
terpretari vt quātomagis fieri pōt alijs nō p̄iudicēt. ar. l. ij. §. meri
to. ⁊. §. si quid a principe. ff. ne quid in loco publico. ⁊. c. cū capella.
de priui. ⁊. l. cū auus. C. de emanc. liber. cū filibꝰ: ⁊ hec mihi appa-
rēt inconuincibilia ⁊ reddere rem indubiā: quibus medijs claudi-
tur os illis qui hn̄t domos illas magis ꝓpinquas obloquētibus
aduersus dictū titiū ⁊ dictos fratres dicētes: si illi permittit̄ cur nō
nobis? et si ille ampliat seu altiat suā domum ⁊ nos volumus am
pliare seu altiare nostras: nam imo hoc eis non lʒ dicere: nam eoꝝ
domus sunt magis ꝓpinque ⁊ in eis magis militat cā ⁊ rō in ipo
rescripto adducta. nec minus verisimil'r fuisset motꝰ ipse rescribēs
ad cōcedēdū ꝙ dcē eoꝝ domꝰ magis ꝓpinque ⁊ i ꝓspectu ecclesie
existentes nō ampliarentur si fuisset expressum de dictis alijs dua
bus domibꝰ existentibꝰ magis remote ⁊ nō in ꝓspectu. fuisset em̄
fortasse motus ad nō rescribendum de tanta distantia ꝙ compre
henderet illas domos magis remotas ⁊ non prestātes eā incōmo
ditatem dictis fratribꝰ nō aūt fuisset motus ad nō concedendū ꝙ
dicte domus magis ꝓpinque nō ampliarent̄: que fortasse ⁊ satis
verisil'r dederūt cām seu occasionē supplicādi: vn̄ subreptio q̄ ad-
ducit̄ i hac ꝯsultatiōe nō afficit dcās lr̄as gratiosas q̄ ad dcās do
mos magis ꝓpiquas ⁊ magis aduersas d̄uotiōi dictoꝝ fratrū: sʒ
afficit dictas lr̄as respectu illaꝝ domoꝝ magis distantiū que nō
ita aduersant̄ deuotioni p̄dicte cum dicta subreptio nō fuerit do-
losa vt dictuz est: ⁊ subreptio nō dolosa nō afficit lr̄as quo ad ea q̄
omnimodo rescribens concessisset vt ꝓbatur in. d. c. sup lr̄is. et in
12 d. l. prescriptione prout ⁊ superius deductum est. † Pro quibꝰ etiā
facit quia prout mihi dicitur dictus titius post dictas literas im-
petratas quasi renouauit dictas suas domos: ⁊ q̄ ad quid noua
fecit edificia licet eas non dilatauerit scientibus ⁊ videntibus di-
ctis fratribus ⁊ non cōtradicentibus: ex quo sumēda est ꝯiectura
multum probabilis ⁊ verisimilis ꝙ fratres p̄dicti nō īpetrauerit
dictas literas ad īpediendum hmōi ꝯstructionē dictaruz domoꝝ
dicti titij: q2 si ea intentione literas illas īpetrassent non ꝑmisissent
illum hactenus edificare: sʒ ꝓhibuissent ꝑut hodie ꝓhib ēt. moti-
ua audio ꝓpter oblocutiōem alioꝝ: ⁊ est verisil'e ꝙ non ex alio per
miserint seu non cogitauerint eū īpedire nisi q2 non appebat ꝙ eo-
rū intētioni seu deuotioni aduersaret̄: in ambiguis aūt plurimum
attendit̄ illud qđ est verisil'e. l. in obscuris inspici. ff. de reg. iur. ⁊ in
l. semper in stipulationibꝰ. eo. ti. ⁊ in. c. inspicitur in obscuris. eo. tit.
13 lib. vj. † Et ex his q̄ postea sequuntur sepe declaratur intentio cir-
ca prius gesta vt in ca. cū per bellicam. xxxiiij. q. ij. ⁊ ibi glo. ⁊. xvij.
di. ꝯuenit. ⁊. xliiij. di. multis. ⁊ qđ hr̄ in. l. si qs post hac. §. j. C. de bo.
p̄scrip. ⁊ ꝑ Bart. ⁊ alios in. l. post ꝯtractū. ff. de dona. Itē predicta
coadiuuant̄: q2 prout p̄supponitur domus dicti titij nō cōprehen
dit̄ tota sub dicta distantia: ita ꝙ absqꝫ vlla dubitatiōe pōt dicta
domus ampliari ⁊ altiari ꝓ ea dimidie q̄ nō cōprehendit̄ intra di
ctā distātiā: ⁊ est verisil'e ꝙ rescribens nō de leui denegasset altiari
dimidiā domꝰ ei q poterat aliā dimidiā altiare: vn̄ ēt ex hoc pʒ qđ
etiā ex hoc respectu est lōga dr̄ia inter istum titiuz ⁊ suā domū ⁊ il
los qui hn̄t domos magis ꝓpinquas que tote cōprehēdunt̄ sub
illa distantia. Et ex his etiam tollitur allegatio que posset per eos
fieri. s. ꝙ in dictis lr̄is sit mentio de duabꝰ domibꝰ q̄ nō sunt decla
rate per aliquas qualitates: vn̄ nō magis nominātur iste q̄ ille: nā
rn̄det̄ ꝙ ille magis distantes nō cōprehēdunt̄ simpl'r ⁊ absolute
sub distātia i lr̄is expressa: vnde nō pn̄t dici simpl'r loquēdo ille do
mus sunt intra dcām distantiaz. Nec pn̄t dici simpliciter ꝓhibite
ampliari rōne dicte distantie. Unde non proprie verificant̄ in eis
verba dcāꝝ lr̄aꝝ in qbꝰ narrat̄ ꝙ in dicto loco sunt constructe due
domus: nec illa verba per que ꝓhibētur dcē due domꝰ ampliari:
14 † nā appellatione domꝰ seu alterius rei tota res cōprehendit̄ non
dimidia seu alia pars. vt de se ꝯstat: ⁊ probatur in. l. recte dicimus.
ff. de ver. sig. ⁊ in. l. locus. eo. tit. ⁊ facit. l. si alij fundū. de vsufr. leg. ⁊
15 l. si ꝓprietas. ff. de vsufruc. accrescen. iuncta. l. iiij. ff. de vsufr. † Pos
set etiā dici ꝙ in dictis literis nō prohibet̄ altiatio domoꝝ iam fa-
ctarū: sʒ solūmodo papa ꝓhibet illas domos ampliari: ampliatio
autē fm cōem vsum loquendi vr̄ sumi pro augmento per latitudi
nē nō ꝑ altitudinē solet. n. al'r sumi āpliari ⁊ al'r altiari ⁊ cōis vsus
loquēdi ē attēdendꝰ: vt. l. libroꝝ. §. ꝙ tn̄ cassiꝰ. de le. iij. ⁊. c. ex literis
de spon. ⁊ in. l. cū delanionis. §. asinā. de fundo instr. ⁊ in. l. si seruus
pluriū. §. fi. de leg. j. cū si. Et iō cū dictꝰ titius non ampliet dictā suā
domum eā dilatando: sʒ illam altiet stante dcō cōi vsu loquēdi nō
censet̄ venire cōtra dictam ꝓhibitionez pape. Dato ꝙ sua domꝰ
sub ꝓhibitione predicta cōprehenderetur. Quod persuaderi po-
test q2 in dictis literis vr̄ fieri dr̄ia inter illas domos prius constru
ctas ⁊ edificia de nouo cōstruēda quasi ille domꝰ cōstructe nō cō
prehēderent̄ sub illa gn̄ali ꝓhibitione. Nam copulatiua apposita
in dictis literis inter predicta cū soleat poni inter diuersa iuxta no
ta. per glo. ⁊ doc. in rubrica de iuris ⁊ facti igno. illud suadet. Et ꝓ
pterea non sit ita lata ꝓhibitio in domibus illis iam constructis:
prout in cōstruēdis de nouo. Et ideo in gn̄ali ꝓhibitiōe rescribēs
vr̄ vti verbis magis gn̄alibus cumulādo ⁊ plura verba vt magis
gn̄aliter ꝓhibitio comprehēderet̄: sʒ in domibus iam factis fuit
vsus solum verbo ampliari: quasi voluerit nō ita late ꝓhibitionez
intelligi circa domos iā cōstructas: ꝑut circa ꝯstruēdas de nouo:
nec vr̄ dari alia dr̄ia nisi illa q̄ sumit̄ ex iam dictis. s. ꝙ sit dr̄ia iter
16 altiari ⁊ ampliari. † Et est ratio dr̄ie inter ampliationē ⁊ altiatio-
nē: q2 in dictis literis consideratur distiātia ⁊ propinquitas loci: sʒ
per altiationem domus ille nō pn̄t magis appropinquari dicte ec
clesie; sʒ si liceret illas ampliare possent magis appropinquari: ne
igitur hoc possit ꝯtingere potuit moueri p̄nceps ad gn̄aliter ꝓhi-
bendum ampliationē ⁊ non ad ꝓhibendū altiationē: pro quo etiā
facit q2 aer ⁊ ꝯn̄ter altiandi faculas est liber cuilibet. iuxta. l. altiꝰ
cum cōcordantijs. C. de serui. ⁊ sepiꝰ reperit̄ in iure prohibitio edi-
ficandi in solo q̄ edificium inchoatum: ⁊ supra solum protractum
altiandi iuxta. l. meuiana. C. de edificijs priua. ⁊. l. si cui. eodē titu.
et. l. fi. ff. finium regun. Ex quibus oibus videt̄ remanere cōclusio
satis clara ꝙ dictus titius potuerit ⁊ possit dictaz suam domum al
tiare nō obstante dicta prohibitione ap̄lica principaliter: tamen
moueor per primas ratiōes: que non generant dictis fratribꝰ pre-
iudiciū quo ad illas alias domos magis ꝓpinquas. Et fortasse ꝓ
iuuāda dicta vltima ratione oporteret docere de cōi intelligentia
verbi āpliari. Dato autē qđ vltia rō deficeret puto sufficere prias
rōnes ꝓ firmāda. s. dcā ꝯcl'one. Puto ēt aduertēdū ad intelligen
tiam dictaꝝ literarum qđ in ipsis literis exprimitur, qđ sint can-
ne octo palmarum. palma aūt vr̄ esse manus a parte interiori: ita

ꝙ nō minus dicit̄ palma manus digitis ſimul cōiunctis q̄ ipſis
ꝓ poſſe ſeparatis. Quinimo forte palma manꝰ dicitur illa pars
manꝰ ſi interior que eſt a digitis intra. differt enim palma manꝰ a
digitis manus probat tex. in. c. ij. de clerico egrotante ibi dum di
cit̄ abſciſſis duobus digitis cum medietate palme ⁊ ſic ponūt̄ vt
diuerſa digiti a palma. Non autem dicit̄ quod longitudo digi-
torum ampliet palmam manꝰ. Quatum autem diſtat ſummitas
pollicis a ſummitate digiti minimi manꝰ ipſis digitis ꝓ poſſe
extenſis quātomagis vnꝰ poteſt ab alio diſtare hic peruſie dicit̄
vulgariter ſpāna nō dicitur palma. palmas autem in maſculino
genere a varijs perſonis reperio in vulgari collocutiōe varijs mo
dis ſumi: nam quidam ſumūt prout ſupra deſignaui ſpānaꝫ qui
dam ſumunt quatenus ſe ꝓtendit latitudo manꝰ cum longitudi
ne pollicis extēſis: quidam quatenus ſeu magis protendit latitu-
do manꝰ ſine extenſione pollicis. Conſidero autem ꝙ litere apo
ſtolice loquuntur de canna octo palmarū nō octo palmoꝝ. vnde
ille qui nititur ex ipſis literis haberet probare qualiter palme ipſe
ſumūtur. Cū litere iſte ſint a iure cōi exorbitātes. Et ei qui nitit̄ ex
diſpoſitione exorbitanti incūbit onus probādi ea que deducunt̄
in ipſa diſpōne exorbitanti: vt no. gl. ⁊ doc. in cle. ſi. de. reſcriptis. ⁊
no. Bal. in. l. ſi quis nō dicam rapere. C. de epi. ⁊ cleri. ⁊ per bar. ⁊
alios in. l. ſi quis maior. C. de tranſac. conſidero autē ꝙ ſi palme
ille nō capiuntur ꝓ ſpannis (vt noſtro vtar vulgari) ſed ꝓ la-
titudine palme manꝰ nō conſiderata longitudine digitorum ſcꝫ
pollicis ⁊ digiti minimi ipſius manꝰ dicta domꝰ titij non erit ꝓ-
pinqua muris dicte eccleſie orti ⁊ officinarum deſignatis in bulla
cānis octo palmarū ꝓ qualibet canna: ita ꝙ eſſemus vltra dcās
difficultates. Non tamē facio in hoc principale fundamentum: qꝛ
poſſibile eſt ꝙ aliter alie ſumantur palme. Et ſi bene ꝑcepi ex col-
locutione prima vice cum conſultante ipſe capiebat palmas ꝓ ſpā
nis vt ſupra ſumptis; crederem autem in dubio alio nō docto. nō
eo modo ſumendas per iam dicta. Nec obſtant adducta in cōtra
rium: qꝛ ſatis apparent confutata ex adductis ꝓ hac ꝑte: non
enim obſtat id quod primo loco dicebatur ꝙ verba prohibitiōis
ſunt generalia: naꝫ dato ſine preiudicio ꝙ ſint generalia reſpectu
generalis prohibitionis; nō tamē vīr generalia reſpectu domorū
prius conſtructarum ſumendo verbum ampliari prout ſupra de-
duxi. vt. ſ. differat ab altiari vt diuerſa non vt genꝰ ⁊ ſpecies. Pre
terea dato ſine preiudicio veritatis ꝙ ampliari ſumatur large vt
comprehēdat etiā altiari. Nihilominꝰ ratio ꝯſiderata ſupra de ex
preſſione duarum domorum tantū ⁊ non de quatuor attēta qua-
litate ſitus ⁊ diſtantie ipſarum domorum a muris eccleſie ⁊ alijs
deductis in bulla nos arctat ꝙ etiā ſi verba comprehenderēt hoc
edificium de quo agitur. Tamen bulla non arctat dictum Titiū
attenta natura ſubreptionis ⁊ veriſimili mente ſupplicantiuꝫ ⁊ re
ſcribentis ſupra latius declaratis. Nec obſtat cauſa ⁊ ratio in bul
la deſcripta: nam imo prout ſupra deduxi non eſt omnino eadē
ratio in ampliatione ⁊ altiatione: ⁊ nō eſt eadem ratio in hac do
mo; ꝓut in alijs duabus magis propinquis. Et ſic eſſet eadeꝫ rō;
iſta rō mouebat ad ꝯcedēdū ꝙ nō edificaret̄ ibi in loco ꝓpinquo
impediente deuotionem: ſed ꝙ prohiberet de diſtātia. lx. cannarū
vel magis q̄ de. l. vel centum. ratio illa nō arctat ſed cōſiſtit in vo
luntate mera vt habetur in. l. j. §. pueritiā. ff. de poſth. ⁊ in. l. nō om
nium. ff. de. ll. ideo vtruꝫ ſe extendat ad hoc vel ad hoc non atten
ditur dicta ratio; ſed verba ipſiꝰ ꝓhibitionis et etiam conſiderat̄
ſubreptio ſupra ponderata. facit quod al's dicebat Bal. ꝙ vbi lex
diſponit de rōne attenditur lex non ratio vbi ratio de lege atten-
ditur ratio nō lex reperij al's ipſum dicere in. c. j. qui feudum dare
poſſunt. x. colla. licet nunc non reperiam al's legendo intelligebaꝫ
ipſum velle ꝙ quādo lex aliqua fit ex aliqua motiua ratiōe q̄ non
erat de ſe arctatiua ad diſpoſitionem: ſed fundat̄ in volūtate legiſ
latoris. prout eſt iſta que procedit ex gratia potiꝰ q̄ ex iuſtitia: ⁊
in ceteris priuilegijs attendunt̄ potiꝰ verba q̄ ratio: hoc eſt alias
diceremus pari ratione ꝙ ſi quis vellet edificare in loco diſtāti ꝑ
lxj. cannas ꝙ qꝛ aliquantulum impediret deuotionem que pon-
deretur in bulla ꝙ non poſſet. Cum contingere poſſit multum de
facili ꝙ magis erit impedimento domus diſtās per. lxx. cānas in
vno loco q̄ diſtans per. lix. in alio loco. Et tamen illa poterit con-
ſtrui ⁊ non iſta. ex quo euidenter deducitur ꝙ ipſa ratio non cōſi-
deratur: ⁊ licet magna ſit ratio que facit ꝓ religione: adeo qđ in
obſcuris ſit ꝓ ea reſpondendum. Tamen non ſumus in obſcu-
ris attentis his que ſupra deducta ſunt ꝓ hac parte. Et maxi-
me cū ſimꝰ in exorbitātibus ⁊ quodāmodo priuatione iuris com-
petentis priuatis dominis rerū ſuarū: q̄ rōnes preualent maxime
cōſiderata ſubreptione iam dicta. Laus deo.

¶ Summarium ſuper conſilio. ccxxviij.

1 ☞ Poſſeſſio contracta ab eo emente qui emit a poſſidēte noīe
meo: vel ſi nomine meo poſſidens poſſeſſionem dolo vl' deſidia al
teri tradiderit ſeu dereliquerit ille cuius nomine poſſidebatur an
poſſit recuperari conditione ex. l. ſi. de acqui. poſſ. non diſcuſſo pn-
cipali. per totum.

¶ Conſilium. ccxxviij.

In nomie dn̄i noſtri Jeſu

1 xp̄i. ¶ † Excogitabā illud cōpetere remediū ſcꝫ reme-
diū. l. ſi. C. de acqui. poſ. q̄ lex ꝓuidet in caſu quo qs per
colonum inquilinum ſeruum ꝓcuratorem vel quempiā aliū poſſi
det: ſi ille q noīe alieno poſſidet ipam poſſeſſionē dereliq̄rit vel alij
ꝓdiderit deſidia vl' dolo cōpetit is cuiꝰ noīe poſſidebat̄ cōditio ex
illa. l. recuperādā illā poſſeſſionē derelictā vel ꝑditā: q̄ cōditio ex. l.
datur aduerſus poſſeſſorē. ⁊ licet pleriqꝫ dicāt illā. l. nō habere locū
quando alieno nomine poſſidens poſſeſſionem tradit: tamē glo.
ibi ꝯtriū firmat ⁊ ē cōis opi. ⁊ Cy. Ang. ⁊ rap. dicūt ꝙ illa opi. ſer-
uat̄. ⁊ lꝫ Rap. videat̄ alia opi. verior ꝺ rigore: tñ dicit ꝙ dicit cy. ꝙ
poſſet qs clamare q̄tū vellet ꝙ i iudicijs ſtat̄ dcē opi. gl. ⁊ minime
mutāda ſunt ⁊c. l. minime. ff. de. ll. nec eſt recedēdū i deciſiuis a car
rocio dicit gl. in. l. oīs diffinitio. ff. de reg. iu. ⁊ bald. in. l. ꝓcibꝰ. C. de
ipube. hͦ eſt a cōi opi. ad hoc. c. ne innitaris. ⁊ qđ doc. ibi. de cōſt. et
qđ hr̄ in. l. cū ꝓlatis. ff. de re iud. Cū itaqꝫ dictꝰ Jo. cōſignādo dcā
bona de quibus agit̄ dcō natonio ꝯſtituerit ſe antonij noīe. Iteꝫ
precario ⁊ ꝓ eo poſſidere ⁊ poſtea alij dicta bona conceſſerit ⁊ tra
diderit vel licentiā de intrādo poſſeſſionē ꝯceſſerit fuit in culpa et
dolo veniendo contra ꝓmiſſionē factā dcō antonio: iō dicto anto.
ſeu ſuis heredibꝰ ꝯpetit remediū. d. l. ſi. que loquit̄ gn̄al'r i quolibꝫ
per quē aliꝰ poſſidet ibi vel quſpiā alius per quē licētia eſt nobis
poſſidere: que verba ſunt gn̄alia ꝓut ⁊ pōderat ibi gl. ſuꝑ verbo cu
iuſcūqꝫ rei q̄ gl. ideo illa. l. trahit ad creditorē q poſſidet rē pigno-
ratā qui aliquo reſpectu ꝺr noīe debitoris poſſidere. ſ. quo ad vſuca
pionē. l. ſerui noīe. ff. de vſucap. ⁊. l. pig. ff. ꝺ acquir. poſ. ⁊ ita ſaluat
ibi rap. ful. illam gl. Licet re vera debitor nō poſſideat: ſꝫ creditor
poſſideat ⁊ ciuiliter ⁊ naturaliter: vt ꝑ gl. ⁊ doc. i. l. j. §. ꝑ ſeruū cor-
poraliter. de acqui. poſ. ⁊ in. l. cū notiſſimi. C. de ꝓſcri. xxx. vel. xl. an
no. multo aūt magis dōm eſt ꝙ militat in ꝓcario poſſidēte q vere
poſſidet noīe alieno. Nā precario poſſidēs regulariter hꝫ naturalē
poſſeſſionē. Et ille cuiꝰ noīe ꝓcario poſſidet̄ hꝫ ciuilē. l. ⁊ hꝫ. §. eum
q. ff. de precario. ⁊ no. bar. ⁊ oēs in. d. l. interdū. i ꝓn. de acqui. poſſ.
Et in ꝓcario poſſidēte illū tex. exēplificant ibi doc. maxime Ang.
poſt Jac. bu. ſic formaliter inquiēs ibi vel quiſpiā aliꝰ puta debi-
tor qui ꝓcario noīe creditoris ſui bona ſe ꝯſtituit poſſidere. nam ſi
aliqđ ex dictis bonis alienat ⁊ ſic alienando poſſeſſionē īteruertit
creditori: creditor pōt agere ad recuperandā illā poſſeſſionē cōtra
eū in quē illa alienatio fcā eſt ꝯditione ex hac. l. nec requirit̄ tūc qđ
fiat diſcutio debitoris ꝓncipalis. ⁊ ita limitat̄ auf. hoc ſi ꝺbitor. C.
de pig. ſm Ja. but. ibi qđ tene menti ꝑpetuo: qꝛ vtilis limitatio il-
lius auf. iſta verba ſunt Ang. ad cōtextū q̄ decidūt caſuꝫ nr̄m i in
diuiduo. Et multomagis hoc dōm eſt in caſu nr̄o i quo dictꝰ Jo-
annes non ſolū ꝯſtituit ſe precario noīe antonij poſſidere: ſꝫ etiam
ꝯſtituit ſe Antonij noīe ⁊ ꝓ eo poſſidere: dicūt eīn formalia ꝟba
inſtr̄i: dictus Joānes heres ꝓdictus ſe dicti Antonij noīe. Itē pre
cario ⁊ ꝓ eo ꝯſtituit poſſidere donec ⁊c. Et ſic eſt cōglutinata ſim-
plex ꝯſtitutio vna cū ꝓcaria cōſtōne: quo caſu dicit bal. in. d. l. inter
dum. in princ. qđ ille qui precario nomine conſtituit poſſidere nul-
lā dicto caſu retinet poſſeſſionē ꝓut nō retinet vllā ille qui ſimpl'r
noīe alieno ſe cōſtituit poſſidere. d. l. ꝙ meo. in ꝓn. ⁊. l. ſi quis aū eo
dē titulo ſm eū: ita ꝙ hoc caſu multomagis militat ⁊ clariꝰ diſpō
d. l. ſi. nā volūtate ⁊ quodā mandato poſſidet ille q ſimpl'r cōſtituit
ſe poſſidere ꝓ alio: nā volūtas ꝓ mandato ſumitur. l. poſt doteꝫ. et
ibi ꝑ bar. ⁊ doc. ff. ſol. mat. ⁊ ſic ſatis verificatur verbū illud ꝓcura-
tor poſitū in. d. l. ſi. Unde intrepide cōcludo ꝙ dictis heredibꝰ an-
tonij ꝯpetit remediū. d. l. ſi. ad recuperādā dictā poſſeſſionē aduer
ſus dictū giſbertū poſſeſſorē. et hͦ remediū puto magis tutū ⁊ ma-
gis expeditū cū non ſit neceſſaria diſcuſſio nec eſt neceſſe docere de
dn̄io ioānis vel Nicolai ſolū eſt ꝓbanda poſſeſſio dci Joannis tꝑe
dicte conſtitutionis. Laus deo.

¶ Summarium ſuper cōſilio. ccxxix.

1 ☞ Confeſſio facta in vno iudicio inter eaſdeꝫ perſonas nocet in
alio iudicio.

2 Confeſſio nō acceptata vel a parte nō impugnata pōt a cōfitente
reuocari etiam ſi per aduerſariū fuit cōtrarium reſponſum.

3 Confeſſio non nocet erranti.

4 Poſſeſſio dicitur vera ſi quis noīe alieno poſſidet.

¶ Conſilium. ccxxix.

Repetito diuino numie

1 ¶ † Poſt redditū cōſilium fui requiſitus ꝙ tāge
rem: an in nouo iudicio inchādo ſuper remedio. l.
ſi. C. de acq. poſ. ⁊ ego poſui vel ſuꝑ alijs remedijs
tactis ꝑ dn̄os ꝯſulētes ⁊ ꝑ me reaſſumptis habe-
bit nocere dictis heredibꝰ Ludouici ⁊ Antonij q in ꝓmo iudicio
poſuerūt in articulis ⁊ veriſil'r etiā i libello narrauerūt ꝙ dictꝰ An
toniꝰ ⁊ ſucceſſiue dictꝰ Ludouicꝰ poſſederūt dcā bona de qbꝰ agi
tur ⁊ forte ꝙ poſſederūt vſqꝫ ad tēpoꝝ ⁊ tꝑibꝰ eoꝝ mortis cū id ve
niret ex natura dci iudicij quoꝝ bonoꝝ vt hr̄ i ſuo tit. ff. ⁊. C. Et in
hoc iudicio inchoādo ſuꝑ remedio. l. ſi. hūt neceſſe ponere ⁊ dedu-
cere

cere cōtrariū.s.ꝙ dicti eorū autores vel alter eoꝝ qui p̄cario cōcessit fuit p̄uatus possessione facto ꝛ dolo p̄cario tenentis: in alijs autē remedijs nō pcipio ꝙ p̄iudicaret licet nō multū aiaduerterim qꝛ non arbitror illa fore intentanda. Profecto cōstat ꝙ ꝯfessio facta in vno iudicio nocet in alio inter easdem personas vt per Specul. in ti. de cōfessio. §. nunc videndum versi. ij. per Cy. in. l. vnica. C. de cōfes. q. x. ꝛ per Bar. Bal. ꝛ doc. in. l. ij. C. de edēdo. ad hoc. l. gesta. de re iudi. vbi etiā per doct. ꝛ c. visanis. de resti. spo. ꝛ c. cum super confes. ꝛ c. i. ꝛ ij. de accu. lib. vj. † Nihilominꝰ in casu nostro nō preiudicat attentis his que narrantur in p̄ūcto: narratur enim qđ p aduersam ptē fuit cōtrariū respōsum: vñ aduersarius non potest niti ex assertione seu positione p eum negata vt deducitur per primum consulentem: ꝛ no. Bar. in. l. naturaliter. §. nihil cōe. ꝛ Ioānes monachus. ꝛ Pet. de anc. in. c. j. de confessis lib. vj. ꝛ no. Inn. et doct. in. c. cum olim. de censi. ad hoc etiam qđ hr̄ in. c. cū venerabilis. de excep. ꝛ per Spe. in tit. de excep. §. viso versi. quid ecōtra. ꝛ qđ habetur in. c. fin. de confessis. ꝛ in auk. item si possessor. C. qui potio. in pig. habeantur. ꝛ. xxx. q. v. his ita. Et esset cautū vti caute la bar. in. l. post legatum. in prin. de his quibus vt indig. sed lꝫ reuocare dictas cōfessiones ꝛ acceptare negatiōes aduersarij: lꝫ nō putē necessariū in casu nostro: attento maxime ꝙ put dicit dicte cōfessiones fuerunt reprobate per s̄niaꝫ iudicis: qñ em̄ cōfessio ēet reprobata p s̄niam iudicis latā pro aduersario cōtra cōfessionē nō tenetur quis stare sue confessioni. c. mulieri. extra de iureiur. prout vr̄ velle Inn. ibi ꝛ in. d. c. cum venerabilis. Qđ ꝛ tenet Pet. de ancha. in. c. j. de confessis. lib. vj. Et bal. in. l. si quid in hoc genꝰ. C. de epi. ꝛ cleri. † Et insuper cōfessio non nocet erranti. l. non fatetur. ff. de confessis. Et ibi per Bart. ꝛ per gl. Ioan. and. ꝛ moder. in. c. fi. extra. eo. tit. ꝛ habet in. l. error. C. de iuris ꝛ facti ignorā. Et p̄sumitur error qñ confessio emanauit super facto alieno: ꝛ oñditur rem aliter se habere. vt no. bar. in. d. l. non fatetur prefati doct. in. d. c. fi. de confessis. est em̄ pbabilis ignorantia in facto alieno ꝛ de facili presumitur. l. fi. ff. pro suo. ꝛ. l. verius. ff. de proba. ꝛ in regula presumitur ignorātia in. vj. cum silibus. Et idcirco si ex probationibus dicti a lberti ostēditur rē aliter se habuisse ꝙ fuerit articulatū ꝛ cōfessatum per dictos agētes deducitur eorū error cū agat de possessione autorū: in quorū etiā facto cadit pbabilis ignorantia: vt in. l. q in alterius. de reg. iur. ꝛ in. c. cum quis in ius. eo. ti. lib. vj. Et p cōsequēs ꝯfessio tanꝙ erronea non preiudicet. † Est etiā aduertendū ad verba cōfessionū qꝛ potuerūt taliter pferri ꝙ etiā cessantibꝰ dictis rōnibus nō preiudicaret. Nam si solū fuisset articulatū ꝛ deductū ꝙ dictus antoniꝰ possedit vel dictū dñm Ludouicū possedisse: put deducitur in p̄ūcto hoc nō p̄iudicaret: qꝛ posset verificari in possessione anteriori. Itē posset verificari in possessione illa retēta per constituentē se possidere noīe dicti Antonij: quia ipse possidet cuius nomine possidet: ꝛ est vera possessio. l. qđ meo. in prin. et. l. interdum. ꝛ. l. si rem aliquam. ff. de acquiren. poss. ꝛ. l. certe. §. j. ff. de precario. Et verba confessionū interpretant a cōfitente. ar. l. si quis intentione ambigua. ff. de iud. prout voluit Bar. in. l. is qui reus. ff. de pu. iud. in. ij. q. col. vij. Quia tamen non vidi verba confessionuꝫ ꝛ natura iudicij suadet ꝙ verisilr̄ fuerit aliter articulatū circa dictam possessionem ꝛ forte detentationē. Quod si cōfessata foret vera nō competeret remedium. d. l. fi. Quod tendit ad recuperādū possessionem amissam facto seu dolo tenentis vel possidētis nomine alieno put supra in meo consilio deduxi. Ideo in hoc vltimo non facio fundamentum nec vlterius me extēdo qꝛ possēꝫ vnum presupponere ꝛ aliud esse in facto: et insistere in eo sup quo non esset insistendum cum ex facto ius oriatur. l. si ex plagys. §. in cliuo. ff. ad. l. aquiliam. Sed ex primis tribus rationibus supra deductis. Concludo dictas confessiones non preiudicare dictis agētibus in dicto nouo iudicio inchoando. Et qꝛ dicta secunda ratio fuerat deducta per primum consulentem et est de se clara: iō nō cu rauerā in mea subscriptiōe repetere de dcis ꝯfessiōibꝰ. Laus deo

¶ Summarium super consilio. ccxxx.

1 ☞ Venditio an valeat pro parte pretij vere soluti si reuocet pro pter cōfessionem factā a vēditore de alia pte ptij recepta vti facta in fraudem.

2 Exceptio pecunie non numerate potest per tertium allegari puta creditorem dicentem rei alienationem in fraudem factam. nu. seq.

3 Dominium rei censetur ꝛ presumitur translatum si venditor passus est emptorem possidere.

4 Confessio facta de pretij restantis pte recepta a vēditore nō preiudicat creditori dicēti alienationē factā vel confessionem in fraudē nec in materia suspecta probat confessio. nu. seq.

5 Confessio an ꝛ quando contra tertios probet.

¶ Consilium. ccxxx.

1 In nomine domini nostri Iesu xpi. ¶ † Uidetur prima facie dicendum in p̄ñti cōsultatiōe ꝙ dcā venditio facta p dictum Franciscuꝫ dicte domine mee valeat ꝛ teneat ꝛ dicta domꝰ ꝛ ortale seu casalenum ptineant iure saltēꝫ quasi dñij ad dcām dñam m. am ex titulo dicte venditionis. dicta enim venditio videtur habere suas debitas proportiones: nā interuenerūt consensus contrahentium et res ꝛ pretiū correspondens ad estimationē iurium venditorū presupposito ꝙ ipsa iura ꝛ rōnes vendite fm consideratione que habetur in. l. per diuersas. C. mandati. ꝛ in. l. lucius. §. fi. ff. ad treb. nō valuerit vltra. xl. florenos auri ita ꝙ videtur perfectus cōtractus venditionis que solo cōsensu perficitur. l. consensu. ff. de act. ꝛ obliga. ꝛ insti. de ob. que ex consensu nas. † Nec videtur obstare dispositio. l. ab anastasio. C. mandati. quia hec fuit simplex venditio non pro parte venditio ꝛ pro parte donatio: prout loquitur. d. l. nec similiter videtur obstare. d. l. per diuersas. qꝛ in casu nostro presupponitur ꝙ dictum pretium. xl. floren. Et si fuit iustum pretium valet si vero iniustum tunc valet vsqꝫ ad concurrentem quātitatem pretij quo est facta solutio ꝛ abinde supra non valet prout habet in. d. l. per diuersas. ꝛ attenditur quātum valet venditori: licet plꝰ valeat emptor: prout voluit Bald. in. d. l. per diuersas. ꝛ sic non videtur referre nec ponderandum ꝙ dicta domus erat apud dictā dominam meam cessionariam seu apud eius maritum: nec etiā videtur obstare quod non apparet fuisse factam integram solutiōēꝫ dicti pretij: licet appareat confessio: nam videt ꝙ dicte confessioni sit standum: prout voluit Nic. de mat. prout refert ꝛ nō dānat. Bald. in. d. l. per diuersas. facit. l. tam mandatori. ꝛ. l. si cui. de non numerata pecu. Ubi confessio inter partes preiudicat etiam alijs. Et hoc tenet ibi Raphael si fuerunt elapsa tempora ad opponendum exceptionem non numerate pecunie. quia tunc confessio preiudicat: alias secus. per id quod nota. glo. super verbo date in. l. assiduis. C. qui potio. in pigno. habean. ꝛ per text. in. l. si quis post hac. §. j. ꝛ quod ibi per gloss. super verbo dotalium. C. de bonis dānatorum. in casu autem nostro sunt elapsi nedum duo anni: qui dantur ad opponendam exceptionem non numerate pecunie: sed et multi alij: merito standum sit dicte confessioni. † Nec etiam videtur obstare dicte domine mee quod non probatur de aliquo iure dicti venditoris: quia respondetur quod ex dicto titulo videt saltem quesitum quasi dominium dicte domine mee que vna cū marito prout presupponitur tenebat dictam domum ꝛ ortale. Et licet non fuerit facta vera traditio per venditorem: prout videt requiri ad causandum quasi dominium vt in. l. j. ꝛ in. l. traditionē: et quasi per totum. ff. de publicia. ꝛ argumen. l. traditionibus. C. de pact. Tamen quando emptor possidet seu detinet rem emptā nō requiritur alia traditio. institu. de rerum diuisio. §. interdum. et. l. qua ratione. §. interdum. ff. eodem titul. ꝛ facit. l. certi cōdictio. in fine. ff. si cer. pet. Et propterea videtur quod dicte domine mee cōpetat publiciana per quam possit dictas res auocare a possessoribus. ¶ † His tamē non obstantibꝰ cōtrariū arbitror de iure verius: nam primo concludendum est ꝙ dicta venditio iurium non teneat nisi vsqꝫ ad concurrentē quātitatē. vj. flore. qui apparēt soluti tpe dicti instrī. de residuo aūt probatur sola confessio venditoris que confessio non probat in materia suspecta: ꝛ al's prohibita. ar. l. q testiū. ff. de pba. ꝛ. l. cū quis decedēs. §. titia. de le. iij. ꝛ qꝛ tex. d. l. per diuersas. requirit dationem seu solutionem: vt patet ibi in versi. ita tamen ibi datis pecunijs ꝛ ibi solutarum pecuniarū ꝛ in versicu. nulla. ibi pecunijs prestitis prout ꝛ ponderat ibi gloss. sup verbo solutarum: traditur eniꝫ regula in. d. l. per diuersas. ꝙ huiusmodi cessiones non fiant ꝛ cessionarius non permittat actionem cessam exercere ꝛ ab hac regula extrahitur exceptio quando cessionem recepit datis pecunijs. Nam tunc permittitur sibi exactio vsqꝫ ad concurrentem quantitatem solute pecunie. Qui itaqꝫ nititur ex dicta exceptione habet probare pecunias datas. Et quātitatem ipsarum pecuniarum solutarum. arg. l. in exceptionibus. in princi. ff. de probationi. ꝛ. l. j. cuꝫ ibi notatis per Bar. ff. de excep. pro regula enim presumitur dicit notabiliter Bart. in. l. quoties. ff. si quis cauti. Presumptio autem transfert onus probandi in aduersarium. l. fi. cū ibi notatis. ff. ꝙ metus cā. ꝛ extra de presumpti. ꝗsi p totū. merito cū hic non probet pecunia data seu soluta: sꝫ tātum confessata inter venditorem ꝛ emptorem quibus actus inhibetur non statur confessioni: maxime contra tertium. Ideo ad finem vt possint a possessore res ille exigi confessio non releuat. arg. illius vulgati res inter alios acta ꝛc. C. res īter alios acta. in rubro et nigro: ꝛ hanc parteꝫ firmat Iaco. de beluisio in auk. de equali. do. ꝛ hoc etiam tenuerunt cōsulendo Ia. bu. ꝛ Ray. de forli. put dicit Bar. in. d. l. per diuersas. dicens ꝙ ipse sepe cōsuluit ꝛ ꝙ etiā consuluit dominus Franciscus tig. de pisis ꝛ plures docto. huius ciuitatis. hoc etiam traditur in tractatu qui intitulatur Iacob. de are. sed fuit quidā doctor Lombardus qui illum composuit scdm Bar. qui vocabatur dñs Ugolinꝰ de fontana doctor parmensis: prout dicit Rap. ful. in. d. l. per diuersas: hanc etiam parteꝫ firmat Ange. in. d. l. per diuersas. Et ppterea hec pars vr̄ verior ꝛ cōmunis: a qua maxime in decisiuis non est recedendum iuxta no. p gl in. l. oīs diffinitio. ff. de regu. iur. per doc. in. c. ne inuitaris. de cōstitutionibus. ꝛ in. l. cū prolatis. ff. de re ind. ꝛ per Bald. in. l. pcibus. C. de impub. † Nec obstant adducta in ꝯtrariū: non enim ob. ꝙ cōfessio probat: quandoqꝫ etiam contra tertios. d. l. taꝫ mādatori. qꝛ ibi

loquit̄ in psonis accessorijs. Preterea ibi loquitur in confessione que nō solum probat: sed producit obligationē iuxta titulum inst. de literarum obli. in rubro ⁊ nigro. vnde obligato principali: obligant̄ etiā pariter accessorij. d. l. tam mandatori. Et etiā de ipa obgatione hr̄ ɔsideratio etiā quo ad ceteros creditores. d. l. si cui. preterea in dictis iuribus disponitur ꝙ exceptio nō numerate pecunie cōpetit etiā alijs psonis nō aūt aliter tractat̄ i dictis iurib⁹ ꝙ ɔfessio p̄iudicet alijs lʒ forte aliq̄ respectu p̄iudicet i illis terminis p indirectū seu in ɔ̄tiā: ſʒ tunc cadunt rn̄siones supra date ⁊ etiā qꝛ illa cōfessio nō emanat in materia ꝓhibita seu dānata a lege et suspecta: ꝓut in terminis nostris: ⁊ lʒ lex hēat in illis terminis aliqualem suspicionē de vera numeratione nō facta. Tamē disponit quāto tpe purgetur ibi dicta suspicio: neqʒ tertio p̄iudicat illa cōfessio nisi purgata dcā cōfessiōe. qd̄ nō ɔtingit in terminis nostris. Et insuper illa suspicio nō causat̄ rōne actus a lege ꝓhibiti neqʒ tractat̄ de aliqua fraude que habeat fieri legi: ſʒ qꝛ qn̄qʒ hoīes cōfitent̄ spe future numerationis in casu aūt nostro si staret̄ ɔfessioni multū facilius fieret fraus legi ⁊ ꝓhibitiōi. d. l. p diuersas. ⁊. d. l. ab anastasio. cui fraudi est obuiādū. c. quāto. de diuortijs. ⁊. l. j. §. actiones. ff. quarū rerū actio nob dat̄. ⁊. l. in fundo. in fi. ff. de rei vē. et facit optime. d. l. si quis post hac. §. j. ⁊. l. j. C. de natura. liber. ⁊. l. hac edictali. §. sin vero. ibi omi circūscriptiōe ⁊c. C. d̄ scdis nuptijs. Nec est admittēda distictio Raph. qꝛ tpa ad opponēdū exceptionē nō numerate pecunie nō ɔsiderantur in cōfessiōe ptij recepti in terminis nr̄is: qꝛ nō ex eo nō statur ɔfessioni qꝛ censeat̄ facta spe future nūeratiōis ꝓut in terminis tituli de nūe. pec. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. ccxxxj.

¶ Venditor e substrata p furē post mēsurationē liberat̄ a traditione cedēdo actionem cōtra furem ⁊ p̄ciū petere pōt. per totū.

1 ☞ Emptionem vnam facit vnicū ptiū lʒ a pluribus ematur.
2 Venditor pretium non potest repetere nisi prius adimpleat ex parte sua contractum.
3 Factum nihil esse dicitur vbi restat aliquid ad agendum.
4 Venditam rem ⁊ non traditam debet prestare diligentiā ipse venditor ⁊ illam custodire ⁊ qn̄ non teneatur de periculo rei vēdite ipse venditor. nu. seq.
5 Venditor non tenetur de periculo rei vendite qn̄ iniungit emptori vt res emptas secum deferat.
6 Venditor non tenetur de periculo rei vendite si illā dimittat in loco ⁊ statu prout prius solita erat esse ante venditionē illius.
7 Venditor an teneatur emptori rem tradere si pretiū vult petere.
8 Debitor liberatur actionem cedendo.
9 Euictione tenetur venditor quando ab emptore euicitur de iure.
10 Euictione vt teneatur venditor debet emptor venditori denunciare controuersiam sibi illatam alias non tenet̄ vēditor de euictiōe.

¶ Consilium. ccxxxj.

In nomine domini nostri Iesu xp̄i. ¶ 1 †Videtur in p̄nti cōsultatione dn̄m ꝙ dictus magister Venāti⁹ nō teneat̄ ad dictum p̄tiū soluēdū ea rōne. qꝛ dict⁹ contractus vēditionis nō vr̄ perfecte impletus ex parte dicti Matthei venditoris: qꝛ nō vr̄ ꝙ tradiderit oēs tabulas q̄s vno ptio. xxv. florenorū vēdidit. licet eū multe fuerint tabule vendite ⁊ multi pedes tabularū vēditarūʒ: tn̄ pro omnib⁹ fuit vnum pretiū ɔstitutū: iō vna fuit emptio. l. cū eiusdē. ff. de edi. edic. ⁊. l. ꝙ si vno. ff. de in diem adiec. ⁊. l. ꝙ sepe. §. in his. de ɔtrah. emp. vbi loquitur in singulari de emptione et tn̄ plures res fuerūt vendite. 2 †Et venditor qui vult petere pretium repellitur nisi prius impleat ex parte sua. l. iulianus. ff. offerri. ff. de acti. emp. ⁊ q pendentē. eo. tit. ⁊. l. si pater. C. eo. titu. 3 †Nihil enim censet̄ actū cū aliqd restat ad agēdum. C. ad sylle. l. cum sylleyanum. in fi. vij. q. j. cap. illud. ⁊ ca. nihil. glo. in verbo suppleri in. c. vnico. extra. de sacra. vnc. ⁊ gloss. j. in. c. j. extra. de sacra. non reite. 4 †Debet eū prestare diligētiā ipse venditor ⁊ ipsam rē venditam custodire. l. custodiā. ff. de picu. ⁊ cōmo. rei vē. ⁊ iō si res vendita furto subtracta est anteꝙ̄ sit tradita emptori periculū est vēditoris ꝓut est tex. in l. ꝙ si neqʒ. §. j. ff. e. ti. 5 ¶ †His tn̄ nō obst̄. ɔtrariū puto de iure verius: nā ex quo p̄supponit̄ qd̄ dicte tabule fuerūt mēsurate de voluntate partiū ⁊ remanserunt in concordia de quātitate pretij quātitate pedū tabularum ⁊ fuit iniunctū famulo dicti magistri venantij ꝙ portaret dictas tabulas ad petitionem dicti magistri nantij dicendū est ꝙ periculū dictarum tabularum spectabat ad dictū emptorem. l. j. §. post mensurā. ff. de peri. ⁊ cō. rei ven. Et p cōsequēs periculū ablationis seu furti dʒ ad eos spectare. res eū furto subtracta censetur perisse. d. l. ꝙ si neqʒ. §. j. cessat eū facultas illā tradēdi merito nō mirū. si quo ad obligationē rē tradi ad quaʒ venditor tenet̄. l. j. de act. emp. cuʒ sil'ibus censet̄ expirasse. Et regulare est ꝙ piculū rei vēdite post venditione perfectā ptinet ad emptorem dūmodo cesset culpa vel mora venditoris. l. necessario. ⁊. l. si vendita. ⁊. l. lectos. ⁊. l. si vina. ⁊ q̄si per totū. ff. de peric. ⁊ cōmo. rei ven. ⁊. l. j. ⁊ quasi per totum. C. eo. titu. furtū autem ⁊ incendiū solent ascribi culpe venditoris eo quia venditor tenetur ad custodiam rei vendi. l. custodiam. ⁊. l. j. §. sed et custodiam. ⁊. l. hoc ita. §. custodiam. ff. eodem titulo. Et propterea si res perit furto vel incendio censetur perisse: quia non fuerit bene custodita. l. iij. §. et quia illi qui negligentius ignem annectūt. ff. de officio prefecti vigilum. ⁊. d. l. si vēdita. ⁊ ista est ratio. d. l. quod si neqʒ. §. j. ⁊ facit. l. ad commentariensem. C. de custo. reo. sed postꝙ̄ res vēdita est mēsurata non tenetur amplius venditor ad custodiaʒ: vt est tex. in. d. §. custodiam. ⁊ in. d. §. sed ⁊ custodiam a contrario sensu: ideo cum in casu nostro. d. tabule vendite fuerint mensurate non pertinebat amplius custodia ad dictum mattheum venditorem ⁊ maxīe cuʒ de voluntate partium fuerit commissuʒ famulo dicti magistri venantij quod dictas tabulas portaret ad petitionem dicti magistri venantij. Et idcirco si dicte tabule fuerint per. d. paulutiū subtracte non est ascribendum culpe dicti venditoris alio non docto cuʒ regulariter culpa non presumitur: sed qui illam allegat habet eā necesse probare: vt in. l. si quis ex argentarijs. §. fina. ff. de edē. ⁊ ibi per glo. Barto. ⁊ docto. ⁊. l. si creditor. ⁊. l. que fortuitis. ⁊. l. si illam. C. de pigno. actio. ⁊ propterea periculum spectat ad dictū emptorem. 6 †Quod etiam demonstratur ex alio quia dicitur quod solent habentes tabulas illam dimittere in cāpis seu in arboretis absqʒ aliqua custodia: et si ita est non potest imputari dicto venditori si illas ita dimisit ex quo fecit illud quod alij facere solebant. argu. l. prima. C. de pigno. acti. ⁊. l. quid si fugitiu⁹. §. apud labeonem. ff. de edili. edict. et. l. iij. ff. ad macedonianum. ad hoc etiam quod no. Bartol. in repe. l. quod nerua. ff. depositi. ⁊ quod not. Bart. in tractatu de teste in fine. dum tractat de probatione culpe. nam in effectu vult Barto. ⁊ docto. post eum qd̄ leuis culpa que venit in contractu emptionis ⁊ venditionis est facere vel omittere illud quod communiter homines non facerent vel non omitterent. Et idcirco si dictus vēditor dimisit dictas tabulas stare in campis vbi fuerant secate: prout communiter omnes faciunt ⁊ illas non custodiuit cum non soleret custodiri non est censendus culpabilis. ⁊ ideo dicta ablatio seu subtractio facta per dictum paulutium nō est imputanda dicto Mattheo venditori: sed tanquā casus contingēs sine culpa venditoris est imputandus vēnditori tanquaʒ damnū fatale. argumentū dicto. §. custodiam. in fine. ⁊ dicta. l. j. C. eodē titulo cum similibus supra adductis. 7 †Nec obstāt adducta in cōtrarium: nam verum est quod emptor tenetur regulariter venditor tenetur emptori tradere rem venditam si vult petere pretium per dictū. §. offerri cum similibus tamen fallit quando interim casus occurrit sine culpa venditoris propter quem casum venditor impeditur tradere: nam tunc offerre non tenetur id quod non potest tradere. l. antepenultima ⁊ penulti. ⁊ fina. C. de pericul. ⁊ commo. rei vendi. ⁊ quasi per totum eundem titulum. ff. ⁊. C. non esset eū periculum ⁊ incommodum solius emptoris: prout probatur quasi p totum illum titulum. ff. ⁊. C. si venditor non posset petere pretium nisi prius rem traderet quā tradere non posset casu fortuito impeditus. 8 †Nec obstat si dicatur quod dictus Matthe⁹ venditor potest dictas tabulas subtractas vendicare vel condicere conditione furtiua: ⁊ sic illas consequi et eas iudicialiter cōsecutas postea tradere: et ideo censeatur ipsas tabulas habere quia qui habet actionem censetur ipsam rem habere. l. qui actionem. ff. de regulis iur. et. l. nemo videt̄. ff. de in integrum restitutionibus. ⁊. l. metum. §. volente. ff. quod me. cā. nam respondetur quod sufficit sibi offerre cessionem. d. actionis. nam regula est quod quando quis tenetur ex eo quia actionem habet liberetur cedendo illam actionem. l. qd̄ debetur. in fine. ff. de peculio. ⁊. l. iij. §. idem labeo. ff. de in rem verso. ⁊. l. si vt certa. §. idē labeo. ff. commodati. ⁊. l. quod sepe. §. si res. ff. de contrahend. empt. Ex quibus patet quod non repellitur dictus Mattheus tanquā non impleuerit ex parte sua: nec etiā repelli potest ex eo quia non adhibuerit debitam custodiam. Nam ex iam dictis apparet quod non tenebatur dictas venditas aliter custodire: tum quia non solebant aliter custodiri: tum etiam quia dicte tabule fuerint subtracte post mensurationem per dictū. §. custodiam. ⁊ dicto. §. sed ⁊ custodiam. 9 †Nec etiam obstat si dicat̄ qd̄ imo teneatur. d. venditor eo quia dictus Paulutius dictas tabulas portauit tanquā res suas ⁊ sic ille casus videtur occurrisse p pter defectum iuris ipsius venditoris: prout ⁊ videtur innui i p̄ncto: quia respondetur quod ex quo dicte tabule non fuerunt euicte de iure non est aliquid imputandum venditori: quia venditor tunc demum de euictione tenetur quādo ab emptore euincitur de iure. l. si non iniuria ibi. sed iuris ratione superatus es. C. de euicti. et. l. si per imprudentiam. in fin. principij. ff. eodem tit. ⁊ facit. l. em ptor. C. eo. titu. 10 †Preterea ad hoc vt venditor de euictione teneatur debet emptor denuntiare venditori controuersiam sibi illatā alias venditor non tenetur de euictione. l. si cōtrouersia. C. de euicti. ⁊. d. l. j. C. de pericu. ⁊ commo. rei ven. ⁊. l. si dictum. §. si presente. et. §. fi. ff. eo. ti. Ex quibus oībus est cōcludendum quod dict⁹ mattheus potest petere dictum pretium non obstāte dicta subtractione que dicitur facta per dictū Paulutium ⁊ satis estꝙ offerat cedere actionem ꝙ habet ad recuperādas dictas tabulas dicto emptori per predicta. Laus deo.

¶ Summariū

¶ Summarium super consilio.ccxxxij.

1 Meretricatus mulieris actus quomodo ꝓbetur fama cū testibus sufficientem scientie cām reddentib⁹ statuto vrbini ciuitatis disponente ꝙ ad probationē sufficiat publica vox. per totum.
2 Meretrix esse potest mulier maritata.
3 Testib⁹ in maiori numero poti⁹ credit̄ ꝙ̄ alijs in minori nūero.
4 Testib⁹ affirmātib⁹ magis credit̄ lꝫ fuerint in minori nūero quā alijs negatiuā probationib⁹ etiā in maiori numero.
5 Presumptio iuris dicit̄ liquidissima ꝓbatio cōtra quā nō admittitur probatio nisi per cōfessionem partis. nu. seq.
6 Probatio non admittitur contra fictionem iuris.
7 Publicatis testibus non admittitur noua probatio super eisdem articulis.
8 Rei sunt ipsis actoribus fauorabiliores.
9 Fama quomodo testibus sit probanda deponentibus mulierem esse meretricem. per totum.
10 Meretrix est que multorum libidini seruit.
11 Fama non probatur testibus nisi reddant sufficientē scientie causam: quia non est res que corporeo sensu capiatur. Idē si reddant ineptam scientie causam non probant.
12 Fama ꝙ statuto probet̄.x.testib⁹ si dicāt publice ꝙ audiuerūt dici ab omnibus eā cognoscētibus nō ꝓ dictam cām sufficiēter probāt famam: qꝛ cognoscentes eam posset esse minor pars hominū.
13 Multi quandoqꝫ duo dicuntur.
14 Fama vt sufficienter testibus ꝓbetur requiritur ꝙ dicāt se audiuisse dici a maiori hoium parte ita publice dicentibus.
15 Probatio dubia probantem non releuat.
16 Fama vt fidem faciat probari debet vnde habuit originem.
17 Fama ꝛ vox publica probanda vigore statuti non tollit quaten⁹ recedatur a iure cōmuni ꝓpter probationes ampliādas nō autē angustandas.
18 Testib⁹ singularib⁹ imo ꝛ qui pñt esse singulares non creditur.
19 Ad. dictio non denotat loci interioritatem.
20 Quāplures: dictio potest verificari in tribus vel quatuor.
21 Vicini possunt habere notitiam eorum que fiunt in vicinia.
22 Testibus publicatis possunt noua probatione alij audiri ꝛ examinari tamen super nouis articulis.

¶ Consilium.ccxxxij.

In nomine domini nostri Jesu xpi. ¶ † Videtur prima facie dicēdū ꝙ partes iudicis sint in absoluēdo dictū Nicolaū inquisitū: nam licet sit fundata intentio inquirentis per confessionem dicti Nicolai cōfitentis percussionem in inquisitione intentatam. Unde videtur ꝙ ipse legitime deduxerit suam defensionem: nam statutū dictat ꝓut presupponitur in pūcto ꝙ offendēs meretricē sit immunis a pena. Uñ ipse nicolaus inquisit⁹ pro sua defensiōe deduxit dictā dñam Sanctā ꝑcussam fuisse meretricē tpe percussionis: et hoc nititur ꝓbare per.x.seu.xj.testes qui deponunt de publica voce ꝛ fama ꝙ dicta dña Sācta fuerit ꝛ sit publica meretrix: ꝛ statutū predictū expresse disponit ꝙ ad ꝓbandū aliquā esse meretricē sufficiant.x.testes ꝓbantes famā ꝙ.s.aliqua sit meretrix. Unde dicta dfensio nicolai vr̄ sufficiēter ꝓbata stāte dispōne dicti statuti. qđ est seruādū i territorio ꝓut ꝛc. iura municipalia. vt. l. oēs populi. de iusti. ꝛ iure. ꝛ. l. municipali. ꝛ. l. fi. ff. de decretis. ab ordi. faciē. et. l. vt gradatim. §. sed si lege municipali. de mune. ꝛ ho. cum simi. Nec est preter rōnem dictum statutū ꝓpter odiositatem ꝛ vilitatē meretricū. ar. C. de adulterijs. l. qui adulterij. vbi nō punitur stuprum vel adulterium cōmissum cum meretrice. nec etiā videt̄ puniendus raptus meretricis. vt videtur probare tex. in. l. j. in prin. a ɔtrario sensu. C. de raptu virginū. ad hoc etiā bon⁹ tex. in. l. verū. el secundo. ff. de fur. Nec habet in aliquo obstare qđ dicta domi-

2 na † Sancta habebat maritum: nā etiam maritata pōt esse meretrix nihil repugnat. ꝛ probat tex. in. d. l. que adulterij. iuncta. l. j. eo.

3 titu. † Nec etiā videt̄ obstare testes adducti ꝓ parte dñe Sācte ex pluribus. ꝛ primo qꝛ testes adducti pro parte Nicolai sunt plures numero: vꝫ. xj. ꝛ testes adducti ꝓ pte dñe sancte sunt solūmō vj. vñ est magna disproportio numeri. Unde magis vr̄ credendū xj. testibus ꝙ̄ sex ꝑ ea que hñtur in. l. ob carmē. ff. de testibus. ꝛ in c. lꝫ cām. extra. e. ti. ꝛ in auł. itaqꝫ. C. cōia. de succe. cū si. Et maxime et sic scđo qꝛ testes dicti nicolai deponunt sup affirmatiua. s. dictā dñam Sāctā fuisse ꝛ eē meretricē ꝛ cōmisisse actus venereos ꝛ su-

4 ꝑ publica fama de ꝑdictis. † Testes aūt dicte dñe sancte vidētur deponere sup negatiua scilicet illā nō fuisse nec esse meretricē: nec laborare dcā infamia seu mala fama. plus aūt credit̄ testib⁹ affirmātibus ꝙ̄ negātibus dicit glo. in. l. diē ꝓferre. §. si ples. ff. de arbi. Et maxīe attēto ꝙ ꝓbatio dcōꝝ. xj. testiū deponētiū sup fama iuuat̄ ēt ꝓbatiōe quorūdā testiū deponētiū de ipo ꝑncipali scꝫ de

5 actibus meretricijs qđ nō ɔtingit in testibus dñe Sancte. † Preterea multi testes dcē dñe Sācte dicūt ꝙ audiuerūt a pluribus qđ dcā dña sancta non honeste viuebat ꝛ sic videt̄ ꝙ attestationes nicolai in hac parte iuuant̄ ex attestationib⁹ testiū dñe sancte. Secūdo ꝑncipaliter dicti testes dñe sancte nō vident̄ obstare qꝛ statutū ꝓuidet ꝙ sufficiat ꝓbatio. x. testiū de fama q̄si illa habeat̄ ꝓ meretrice quātū ad terminos statuti: que fama publica habet̄ ꝓ meretrice si fama ꝓbet̄ per. x. testes: ꝛ sic statutū vr̄ sup hoc disponere et quodāmodo fingere illā esse meretricem si per. x. testes ꝓbat̄ fama ꝙ sit meretrix: vel resultare vr̄ ꝑsumptio iuris ꝛ de iure ex quo statutū vr̄ sup ea disponere iuxta ea que habent̄ in. l. iubem⁹. in fi. C. de testamētis. ꝛ in. c. is qui. extra. de spōsa. ꝛ in auł. sed iam neces-

6 se. C. de don. ꝓpter nup. † Contra fictionem aūt nulla admittitur ꝓbatio. vt no. glo. in. l. si duo. in fi. ff. de acqui. here. ꝛ. l. cōficiunt̄. in fine ꝑncipij. ff. de iure codicilloꝝ. ꝛ similiter ɔtra ꝑsumptionē iuris ꝛ de iure nō admittit̄ vlla ꝓbatio nisi ꝑ cōfessionē partis vt habetur in iuribus preallegatis: ꝛ maxime in. d. auł. sed iā necesse. ꝛ ex dictis ibi per Bal. vr̄ ꝙ dicte attestationes nō releuent ɔtra ꝓba-

7 tionē de qua cātat dictū statutū. † Tertio ꝑncipaliter dcē attestationes releuare nō vident̄ ex eo qꝛ fuerunt ad petitionē partis recepte post publicationē attestationum dicti nicolai. vnde vident̄ subornati iuris presumptiōe: cū sit sancitū ꝙ post apertas attestationes non admittantur noui testes sup eisdē capitulis vel cōtrarijs in auł. de testibus. §. si vero. ꝛ in auł. atqui semel. C. e. tit. ꝛ in. c. fraternitatis. cū multis similibus extra. eo. tit. vnde cū in casu nr̄o articuli videant̄ ɔrij: qꝛ nicolaus nititur ꝓbare dñam sanctā fuisse et esse meretricē ꝛ dicta Sācta nititur ꝓbare se nō fuisse nec eē meretricē: sed fuisse ꝛ esse bonā ꝛ honestam. Itē nicola⁹ nixus fuerat ꝓbare famā fuisse ꝛ esse ꝙ dicta sancta fuerit meretrix. lꝫ dicta sancta videtur articulare ꝙ fama fuerit ꝛ sit in ɔrium. vnde ex hoc capite vident̄ repellende attestationes testium dicte sancte cum presupponātur emanasse post aperturā ꝓcessus ꝛ post didicita testi-

8 ficata. † Ex quibus vr̄ concludendū ꝙ partes iudicis sint seu eē debeāt in absoluēdo dictū nicolaū a ɔtētis in dicta inquisitiōe: ꝛ maxime cū in re dubia iudex dꝫ potius ad absolutionē deuenire ꝙ̄ ad condēnationem. c. fauorabiliores. c. cum sint partium iura obscura. de reg. iur. in. vj. maxime in penalib⁹ in quibus nos loquimur. l. absentem. ꝛ. l. si preses. ꝛ. l. interpretatiōe. ff. de penis. ꝛ in regula in

9 penis in. vj. cum similibus. † ¶ His tñ non obst. in ɔrium arbitror fore iustitiam satis claram ꝛ lucidam ea potissima rōne per quam ruent oīa que in ɔriū adducuntur seu adduci possunt. s. qꝛ nō est probata fama per. xj. testes nec est aliter ꝓbatū ꝙ dicta sancta fuerit vnq̄ meretrix prout cōstat qđ ꝓbandū erat per. l. ei qui dicit. ꝛ. l. in exceptionibus. ff. de proba. cum simi. Quod autem nō sit ꝓbata fama per decem testes euidenter ostenditur. Nam omissis ꝑ nunc primo ꝛ tertio testib⁹ reductis pro pte ingsiti quos infra reassumā. capio sꝫm noīe perantonium q nō deponit de fama: lꝫ solū ꝙ publice ꝛ palā ab oib⁹ dr̄ in ciuitate Urbini ꝙ dicta dña sancta libenter seruit indigentibus de corpore suo: ꝛ ꝙ a pluribus annis ꝛ citra fuit ꝛ est verū ꝛ ita dr̄ apud oēs hñtes noticiā dicte dñe sancte ꝛ suorū malorum morū qui ꝛc. certe iste non deponit de fama sup meretricio. Nam lꝫ deponit ꝙ libenter seruit indigentib⁹ ꝛc. tamen verificantur dicta vba etiam si non foret meretrix: quia verificantur si seruiret duobus per regulam pluralis locutio. in. vj. et. l. vbi numerus. ff. de testibus. ꝛ. l. inter illam. §. fi. de ver. sign. nec

10 sequitur seruit duobus ergo est meretrix. † Nam meretrix est illa q̄ multoꝝ libidini paret ꝓut ait Hieronym⁹ ad fabiolā de veste sacerdotali vt in ca. vidua. xxxiiij. distin. vbi glo. exponit multorum scilicet que admiserit plures ꝙ̄. xxiij. milia hominū ꝛ postea subdit quod ita dicitur apud omnes habentes noticiam dicte domie Sancte ꝛ suorum maloꝝ morū: per que verba videntur moderari generalia verba precedentia vbi dixerat ꝙ ab omnibus dicitur: nam est supplendum. s. habentibus notitiam dicte sancte ꝛ suorū malorū morum: nam ex sequentibus precedētia declarātur. l. si seruus plurium. §. fi. cum simi. ꝛ maxime qꝛ non est credendū ꝙ ab oibus diceretur cū raro vel nunq̄ solent omnes de vno loqui maxie in hmōi nec sequit̄ dicitur ab omnibus notitiā habentib⁹: ergo a maiori parte hominum cū possibile sit ꝛ verisimiliter contingēs ꝙ minor pars hominum noticiam habeant. vnde nō probatur fama prout voluit Bal. in consilio incipiente in causa vincentij et infra latius dicta circa aliū testem similiter alius testis nomine per⁹ partis non probat famā. Primo eñ non deponit specifice super

11 fama: sed ꝙ habetur ꝛ reputatur qđ est diuersū a fama. † Nō insisto qꝛ nō facio in hoc fundamētū. Sꝫ dico ꝙ fama nō ꝓbat̄ ꝑ testē nisi reddat sufficientē cām scientie: qꝛ nō est res q̄ sensu corporeo capiat̄ iuxta theoricam Inno. ꝛ doc. in. c. cū cām q̄ de testib⁹. ꝛ in. l. solam ꝛ. l. testiū. C. e. tit. ꝛ in. l. q testamēto. §. mulier. ff. de test. ꝛ ꝙ fama nō ꝓbetur nisi reddat̄ sufficiēs causa sciētie firmat bar. in. l. de minore. §. tormenta. ff. de questi. et Bald. in quodam suo ɔsilio ꝙ incipit in cā vincētij ꝛ in hoc oēs ɔcordāt. ꝛ multominus si reddit̄ rō scientie ꝛ inepta: nā ēt in his in q̄bus nō est necessaria redditio cause scie in teste nō iterrogato si iterrogatus reddit ineptā vitiat̄ eius dcm̄ prout no. doc. in dcīs iurib⁹ ꝛ infinitis locis. iste perus ꝑmo deponit ꝙ a multis ꝛ multis hōibus ciuitatis Urbini. maxie ɔuicinis fuit habita pro meretrice ꝛc. in cā sciētie dixit

qꝺ audiuit publice dici a dictis hoībus eā cognoſcentibꝰ nō dicit ab oībꝰ vel maiori ꝑte hoīuꝫ ꝓut requirit̃ ad ꝓbationē fame ꝓut voluit Bar. in dictis locis ⁊ bal. in dcō ꝯſilio ⁊ Jmo. in. l. heredes palam. in ṗn. de teſtamē. ⁊ infra etiā ſubdā. 12 †Quinimo teſtis deponens ꝙ audiuit publice dici ab oībus eā cognoſcētibus nō ꝓbat famā: qꝛ cognoſcētes eā pñt eſſe minor pars hoīum q ſunt neceſſarij in inducendo famā ꝓut in ſil'i dicit bal. in dcō cōſilio incipiēte in cā vincētij. in eo q deponit ꝙ audiuit publice dici ab oībꝰ ſciētibꝰ et ꝓbat̃ nā fama eſt cōis opinio voce manifeſta ex ſuſpiciōe ꝓueniēs. ⁊ Jac. de are. vt refert Sali. in repe. l. ea qdē. C. de accuſationibꝰ. in tractatu de fama circa ṗncipiū: dicit ꝙ eſt regiōis vel maioris ꝑtis cōis opinio cū ſermone vel voce. ⁊ thomas de piperata in ſuo tractatu de fama ꝺſcribit ꝙ fama eſt id qꝺ hoīes alicuius ciuitatis caſtri ville vicinie vel cōtracte cōiter opinantur ⁊ eſtimāt vel ſentiūt verbis vel loquelis cōiter aſſerendo: nō tñ ꝓ certo notorie vel manifeſto. ⁊ Sali. vbi ſupra deſcribit ꝙ fama eſt alicuiꝰ reipublice ⁊ cōis alicuius regiōis aſſertio ex ſola ſuſpiciōe ꝓueniēs ⁊ ꝺm oēs dictas deſcriptiones quādo aliqd cōiter dicit̃ a maiori parte hoīum alicuius regionis: puta ciuitatis ville vl' vicinie reſultat fama: ⁊ non quando dicitur a minori parte hominuꝫ et ſic non dicitur cōiter. vnde teſtis qui vult probare famam dꝫ deponere ꝙ audiuit a maiori parte hoīuꝫ loci de cuius loci fama agit̃. vnde ad ꝓpoſitum cū dictus perus nō deponat ꝙ audiuerit a maiori parte hoīuꝫ ciuitatis vel vicinie ſed indefinite ꝙ audiuit a cōuicinis que verba poſſunt verificari in duobus: qꝛ pluralis locutio duorū numero eſt contenta vt in regula pluralis. in. vj. ⁊ l. inter illam. §. fi. ff. de ver. ſig. ⁊ l. vbi numerꝰ. ff. de teſtibꝰ. 13 ¶ †Jtē dicit ꝙ audiuit a multis ⁊ m'tis hoībus ciuitatis ⁊ pōt audiuiſſe a multis ⁊ multis ⁊ tamē non a maiori parte hominū ciuitatis. Nā multi quādoqꝫ dicunt̃ duo. inſti. de iure perſonarum. in fin. ⁊ Archi. xxij. q. vij. ſi quis. ⁊ quando tres. vt. l. i. §. hoc interdictum. ff. ad ſille. ⁊ qñqꝫ. x. ꝺm Arch. xlv. di. ca. diſciplina. ꝑ tex. in auſ. de triente ⁊ ſemiſſe. circa prin. vnde cōcludendum eſt ꝙ dictꝰ 14 †Perus non probat famam predictā. Similiter ⁊ Symon quartus teſtis non ꝓbat dictā famā nec ſuper ea deponit: ſed solū ꝙ fuit habita tēta et reputata ab oībus cognoſcentibus eā pro publica meretrice. et ita pro tali habetur tenetur ⁊ reputatur maxime a conuicinis dicte Sancte: ⁊ ſic nihil dicit de fama nec deponit de maiori ꝑte hominū ciuitatis: nec dicit ꝙ illa reputatio fuerit ab oibus cognoſcētibus eam vocibus manifeſtata. interrogatus in cauſa ſcientie dixit qꝛ vidit ⁊ hoc refertur ad vnum actum venereum de quo depoſuerat ſubdit ⁊ audiuit vt ſupra. Supra aūt nō depoſuerat ꝙ audiuerit. vñ pōt intelligi ꝙ audiuit vt ſupra. i. ꝙ audiuit dici id qꝺ ſupra depoſuit. ſ. ꝙ ſemꝑ eſt habita ⁊ reputata pro publica meretrice ⁊c. Que ratio ſciētie verificaretur ēt ſi ab vno audiuiſſet ⁊ ſic ex pluribus apparet ex predictis ꝙ dictus quartus teſtis nō probat dictam famam: qꝛ nō dicit ꝙ audiuerit publice dici prout requirit̃ ꝺm theoricā Bart. in. d. §. tormenta. ⁊ Bal. in dicto cōſilio incipiente in cā vincentij. ⁊ Jmo. in. d. l. hr̄des palaꝫ. in prin. Qui dicit eam eſſe cōmunē ſniam. Similiter ſer perantoniꝰ quintus teſtis non ꝓbat dictam famam. quia interrogatus in cā ſcientie dixit: quia pro tali tenetur ⁊ reputatur a maiori parte hominum; et perſonarum vrbini cognoſcentium dictā dñam Sanctam: que ratio eſt inepta: qꝛ non dicit ꝙ ipſe audiuerit ⁊ ſic nō deponit de ſenſu ſuo prout requiritur in cauſa ſcientie. d. l. teſtium. ⁊. d. §. mulier. et per doc. in dictis iuribus. ⁊ per Jnnocentiū. ⁊ docto. in. d. c. cuꝫ cauſam. ⁊ Bart. in dicto tractatu de teſte in multis locis ⁊ in proprijs terminis circa famam in. d. §. tormēta. ⁊ in. l. labeo. de ſupp. leg. Jtem non ſequitur a maiori parte cognoſcentium eaꝫ ergo a maiori parte hominū ciuitatis. ſimil'r annibal. vj. teſtis non ꝓbat famā: qꝛ reddit ineptam cauſam ſciētie. nā dicit ꝙ ita publice dicitur. nō autem dicit ꝙ audiuerit publice dici prout requirit̃ ꝑ dicta ſupra proxime circa ꝓximuꝫ teſtem ⁊ ꝓut requirit bar. in. d. §. tormenta. in proprijs terminis. ⁊ in. d. l. labeo. Jtē dicit ꝙ publice dicitur a multis perſonis ⁊ hominibus fidedignis: nō auteꝫ dicit a maiori parte hominum nec multi faciunt neceſſario maioreꝫ partē per ea que dixi ſupra circa tertium teſtem. ſil'r cliacus. vij. teſtis. laborat eiſdem morbis cum precedentibꝰ teſtibus: qꝛ interrogatus in cauſa ſcientie non deponit de ſenſu corporeo ſed ꝙ ita tenetur ⁊ reputatur ⁊c. ab oibus eā cognoſcentibꝰ: ⁊ lꝫ ſubdat ꝙ ita dꝛ ab oibus ⁊c. Non tñ dicit ꝙ audiuerit ⁊ oēs eam cognoſcētes pñt eſſe minor pars hominū dicte ciuitatis. magiſter Franciſcus. viij. teſtis ſimiliter non probat ꝺm theoricam Bart. in. d. §. tormēta. ⁊ bal. in dicto cōſilio ⁊ Jmo. in. d. l. heredes palā. in prin. q dicit eſſe cōmunem opinionē. nam dictus teſtis in cauſa ſcientie nō dicit ꝙ audiuerit publice dici: nam deficit verbū publice qꝺ requiritur ꝺm dictā theoricam. Jtē vangeliſta. ix. teſtis nō ꝓbat: qꝛ in cā ſciētie nō deponit de ſenſu ſuo: ſed ꝙ pro tali tenet̃ tractat̃ ⁊ reputatur ⁊c. Et ſic non ꝓbat per dicta ſupra. Preterea deponit de maiori ꝑte hominū ⁊ perſonarum ipſam cognoſcentiū qꝺ nō ſufficit per ſupra dicta. Jtē Joānes. x. teſtis deficit ī cauſa ſciētie: qꝛ non dicit ꝙ audiuerit publice dici: nec dicit ꝙ audiuerit a maiori parte ⁊c. ſꝫ ſolum ꝙ audiuit dici. Ex quibus apparet ꝙ nouē teſtes de. xj. ⁊ ſaltē octo nullatenus ꝓbant dictā famaꝫ. vnde remanēt duo vel tres. ⁊ illi etiam pōt dici ꝙ nō probant famā: nā ṗmꝰ interrogatꝰ in cā ſciētie rñdit: qꝛ eſt ⁊ fuit per dicta tꝑa vicinꝰ dcē dñe Sācte habitauit ⁊ habitat ī ciuitate Vrbini ⁊ ꝙ ita ꝑ dcā tꝑa ⁊ mō audiuit dici a quāpluribꝰ hoībꝰ ⁊ ꝑſonis honeſtis ⁊ fidedignis: imo palā ⁊c. Profecto illa ſpecialis rō ſciētie aſſignata ꝑ hūc teſteꝫ ꝙ audiuit dici a quāpluribus hominibus ⁊ perſonis ⁊c. deficit: qꝛ nō dicit ꝙ audiuerit a maiori parte hoīm ꝓut requiritur ꝑ ſupra ſepius dicta. Et lꝫ reddat prius rōnē generalem qꝛ vicinus: tñ qꝛ deuenit ad ſpēm auditus videt̃ detrahere prime rōni. argu. regule generi. in. vj. cū ſili. ⁊ maxime qꝛ non eſt oībus oīno notuꝫ qd ſit fama. Solent em̄ vtplurimum homines opinari famam eē qꝺ a multis dicitur ſeu creditur. ⁊ illa ratio qꝛ vicinus eſt ꝓſumptiua nō al's de ſe arctās: ſed qꝛ vicini preſumuntur ſcire fcā vicinoꝝ. ar. l. ſi vicinis. C. de nup. ⁊ per bar. in. l. i. ff. ſi cer. pet. vnde ꝓſumptiue huic ꝓbatiōi magis de facili detrahitur ꝙ̃ vere ⁊ naturali directe rōne ſcie: vñ nō oīno putarē credenduꝫ dcō teſti in dicta probatione fame attentis ṗdictis: lꝫ non firmē eum non probare. Multominus ꝓbat famā baldaſar tertiꝰ teſtis qui nō deponit de fama. Sed ꝙ habetur ⁊ reputatur pro meretrice ⁊c. ⁊ ſic non deponit de fama ⁊ ꝯſequēter rō nō refertur ad famam: merito ⁊c. Jtē pro cauſa ſcientie reddit qꝛ predicta tanꝙ̃ vicinꝰ partem vidit ⁊ partē audiuit: profecto iſte non reddit cām ſcientie: qꝛ vicinus: ſed qꝛ vidit partē ⁊ partē audiuit tanꝙ̃ vicinus non ergo ſe retulit ad notitiā quā ſolēt habere vicini: qꝛ ſolēt videre ⁊ audire ea q̄ geruntur ꝑ vicinos: ſed dicit ꝙ partē vidit ⁊ ꝑtē audiuit. potuit em̄ audiuiſſe qꝺ ab oībꝰ reputat̃ ⁊c. nō ꝙ audiuerit ab oībus vel maiori ꝑte: ſꝫ forte ab vno vel duobꝰ dicētibꝰ ꝙ ita reputat̃ ⁊c. vel ꝙ facit actꝰ ⁊c. et petētibꝰ leuato velo cōcedit ⁊c. Jta ꝙ iſta redditio cauſe non ꝯcludit neceſſario 15 † ⁊ ꝓbatio dubia non releuat ꝓbātem. l. nō hoc. C. vnde cogna. c. in ꝓſentia. de proba. ⁊. l. matrē tuā. ⁊. l. approbat. C. ꝺ ꝓba. adeo ꝯſtat ꝙ iſte teſtis nō ꝓbat famā de qua nil dicit nec ꝓbat id qꝺ eſt fama. vñ luce merediana clariꝰ eſt ꝙ fama predicta nō eſt ꝓbata ꝑ decē teſtes imo clarū ꝙ nec per tres nec ꝑ duos puto ꝓbatū per iam dicta ⁊ ſi quis diceret nullū ex dictis teſtibꝰ probare famam non peccaret mortaliter. 16 †Et inſuper eſt aduertēduꝫ ꝙ fama plꝰ vel minꝰ ꝓbat ꝓut ſe habēt cauſe ex qbꝰ cauſat̃ fama. dicit bar. in. d. §. tormēta. ⁊ eſt de mēte Jnn. in. c. qual'r ⁊ qñ. de accu. ⁊ ſpe. in titu. de inqſiti. §. nūc tractemꝰ. ⁊ ꝑ do. Anto. de bu. i. c. cū oporteat. de accuſa. vñ dicit expreſſe bar. in. d. l. tormēta. ꝙ dꝫ attendi vñ fama habuit originē ⁊ ꝓbari al's ſi ſtatutū reqrit famā ꝓbatio fame non releuat ꝺm eū qꝺ multū cōfert ad caſuꝫ noſtruꝫ. ⁊ maxime qꝛ articulus nicolai in quo arriculatur cantat de tꝑe pñti et ſic tꝑe q articulat̃ quo tꝑe iā erat inchoata dcā lis ⁊ oppoſitū de meretricio: vnde de facili potuiſſet inde cauſari fama: lꝫ in hoc nō faciam magnum fundamentum. 17 †Sed poſſet quiſpiā forte inſtare: lꝫ non probetur fama per decem teſtes qꝺ eſt indubium: tñ directo ꝓbat̃ ꝙ dicta ſancta fuit ⁊ eſt meretrix: nam primꝰ ⁊ ſcꝺs teſtes vñr hoc probare: qꝛ vñr deponere de ipō facto principali. ſ. ꝙ illa ſancta fuerit meretrix videntur coadiuuari per depoſitionem ſymonis tertij teſtis qui deponit de viſu ꝙ ipſa cōcubuit cum quodā in actu venereo. ⁊ ſer perantonius quintus teſtis deponit ꝙ ipſe vidit dictam ſanctā cuꝫ pluribus hoībus ⁊ perſonis de dcā ciuitate inhoneſte viuere ⁊ conuerſari ꝓut publice meretrices. Et ſer antoniꝰ ſcꝺs teſtis deponit ꝙ a duobꝰ annis citra aſſociauit quāplures eiꝰ ſocios ad domū habitatiōis dcē ſancte ad quā dixit qꝺ ibant vt cū ea actꝰ venereos exercerent ⁊ cū ea concuberent ⁊c. vñ iſti teſtes ſaltem ſimul iūcti vident̃ ꝓbare dictā Sanctā fuiſſe meretricem. ⁊ propterea lꝫ nō ꝓbet̃ fama: tñ ſufficiat ꝙ probet̃ ṗncipaliter ipſa qualitas meretricia: nam ſtatutū diſponit ꝙ ꝑcutiens meretricē non puniatur. vnde non requirit famam ⁊ lꝫ ſubdat qꝺ ſufficiat ꝓbatio fame ꝑ. x. teſtes ad ꝓbādū aliquā meretricē nō propterea tollit ꝙ nō ſufficiat vera ⁊ directa ꝓbatio meretricij: ſꝫ ampliat facultatē ꝓbādi ꝙ vbi al's fama nō probaret iuxta no. ꝑ bar. in. d. §. tormēta. ⁊ per tex. gloſ. ⁊ doc. in. l. iij. §. eiuſdē. ff. de teſtibꝰ. et per gl. in. c. veniens. extra de teſtibus. cū ſil'j. ſtatutū diſponit ꝙ ſufficiat ipſa fama ꝓbata vt ſupra. vnde nullatenus eſt dicēdū ꝙ tollantur alie ꝓbatiōes ⁊ recedatur a iure cōi cū ꝓbationes ſint ampliāde nō anguſtāde. l. qm̄. in fi. C. de hereticis. ⁊ oīs receſſus a iure eſt pro poſſe euitandus per ea que habent̃ in. c. cū dilectus. de conſuet. ⁊ in regula que a iure cōi exorbitant. in. vj. ⁊ in. l. ius ſingulare. ⁊ in. l. quod vero contra. de. li. cū ſimi. ſed ad predicta reſpondetur ꝙ imo dicti teſtes nō probant illam fuiſſe meretricem: nā baldaſar tertius teſtis non ꝓbat: nam primo deponit ꝙ fecit omnes actꝰ et ita ſe geſſit vt ab omnibus pro publica meretrice iudicari deberet iſte non deponit de quibus actibꝰ: ſed de talibꝰ ꝙ deberet ab omnibus iudicari ⁊c. vnde deponit de his que concernunt iudiciū intellectus qꝺ non pertinet ad teſtem. Deinde deponit qꝺ petētibus leuato velo concedit iſtud etiam non probat meretriciū: quia poſſunt eſſe non petentes et illud petentibus poteſt verificari in duobus. Preterea non reddit ſufficientem cauſam ſcientie quia dicit

ꝙ tanꝙ̄ vicinus ⁊ de ciuitate vrbini partē vidit ⁊ partez audiuit. Nec deponit quid viderit ⁊ quid audiuerit: nec actus venerei solēt videri a vicinis sꝫ alia circūferētia: vñ illud tāꝙ̄ vicinꝰ vr̄ respicere alios actus inhonestos ꝙ̄ venereos: qui alij actus plerūqꝫ vidētur a vicinis: vñ dicta rō non vr̄ necessario ꝯcludere ad meretricium per predicta. † Itē multominus probāt perantonius symō et ser perantonius: nam sunt testes singularis: quibus testibꝰ singularibus non creditur. c. tam literis. de testibus. et. c. cum dilecti. de elec. ⁊. l. iurisiu. C. de testibus. ⁊ non solum testes singulares nō probant: sed etiā illi qui pñt esse singulares prout contestes. dicit notabiliter Bald. in. l. edicto. C. de edicto diui Adriani. nec vllus ex tribus dictis testibus cōcludit ad meretricium. Nam symō deponit solum de vno actu venereo per visum: ⁊ ser perantoniꝰ deponit ꝙ vidit eā cū pluribus hominibus ⁊ ꝑsonis inhoneste viuere ⁊ conuersari prout publice meretrices. nō aūt depōit de actibus venereis qui sunt necessarij ad esse meretricis. Naz inhoneste viuere ⁊ conuersari pōt contingere alr̄ vt de se patet. preterea illa verba cum pluribus hominibꝰ pñt verificari in duobꝰ vt. s̄. sepiꝰ dictum est. ¶ † Itē perantonius nō probat: qꝛ depōit ꝙ associauit ꝙ̄ plures eius socios ad domū habitationis dicte dñe Sancte ad quā dixit ꝙ ibant dicti eius socij vt cū ea cōcuberent ⁊c. iste testis non probat cōcubitū. Nam poterant illi ire ad domū ⁊ nō intrare. Nam dictio ad non denotat interioritatē loci. l. cum quidaz hiberus. ff. de seruitu. vrba. predio. ⁊ in auē. ne luxurietur ꝯtra naturam. circa mediū. ⁊ per Bart. in. l. lex cornelia. §. domū. ⁊ in. l. itē apud. §. qđ vitiuz. ff. de iniurijs. ¶ † Preterea illud ꝙ̄ plures pōt verificari in tribus vel quatuor: ita ꝙ non probatur meretriciū saltē attēta lōgitudine tēporis de quo deponit. vnde ex multis dicti tres testes non probāt remauet solus primꝰ testis q̄ deponit directe de meretricio ita in genere ⁊ reddit cām scientie: quia est ⁊ fuit vicinus dicte Sancte per dicta tēpora: sed pōt dici ꝙ cū cōiter proprij actus meretricij prout sunt venerei non videntur a vicinis in mulieribus saltem coniugatis que viuunt cum eoꝝ viris pōt dici ꝙ dicta rō non sit vsquequaqꝫ concludēs cū rō qꝛ vicinus concludat in his q̄ solēt a vicinis videri vel alr̄ cadere in eorū notitiā per actus corporeos ꝑ ea que habenē ꝑ Bar. ⁊ alios in. d. l. i. si cer. pe. et maxime hoc vr̄ dicēdū ex quo probaē ꝑ multos testes inductos ꝓ parte dicte Sancte ꝙ ipsa hꝫ familiaritatē ⁊ cōuersationez cuz alijs mulieribus sue cōuicinie. qđ non solet contingere in mulieribus que ita se habēt ꝙ sic actꝰ venerei a vicinis videanē. Ex quo datur intelligi ꝙ si. d. Sancta erat meretrix non taliter se haberet ꝙ cōiter videretur a vicinis verificari. ⁊ ꝓpterea attēta qualitate rei nō videē ꝙ dicta rō cōcludat. ¶ † Nec obstat si dicaē ꝙ dicti testes nō releuāt: qꝛ examinati post publicationē ꝓcessus. Nā rñdetur qđ nō fuerat prius articulatū aliqđ sup hmōi cōuersatione. vñ in hac ꝑte nō deponūt sup eisdē articulis vel directo ꝯrijs: ⁊ propter ea nō veniūt repellendi quicqđ dicēdū sit de alijs eoruz attestationibꝰ per ea q̄ habētur in. d. c. fraternitatis. ⁊ in. d. auē. atqui semel. ⁊ in cle. de testibꝰ. cū si. vñ ꝑ hec ⁊ dicta. s̄. circa tertiū testem dicendū est ꝙ iste testis nō probat. Ex quibꝰ patet nō esse sufficiēter probatū ꝙ dicta dña Sancta fuerit meretrix: nec est probata fama ꝙ foret meretrix. vñ ruunt oīa adducta in ꝯtrarium: q̄ presuppon ūt testes dicti Nicolai ꝓbare dictam famā. vñ nō opꝫ alr̄ insistere sup rñsionibꝰ ad deducta in cōtrariū: quibꝰ etiā alias facilis est rñsio p̄ter quā foret ad tertiū cui. s̄. est rñsum: nec me fūdo tam in attestationibus dicte Sancte ꝙ̄ in non ꝓbatione dicti Nicolai ad quē ꝓbatio spectabat ꝑ iam dicta. cōcludo itaqꝫ ex iam dictis ꝙ partes iudicis sunt in ꝯdēnando. d. Nicolaū. Laus deo.

Summarium super consilio. ccxxxiij.

¶ Societatis lucrum ⁊ questus quomodo inter socios consideretur quando plus vnus immiscet ꝙ̄ alter in societate ⁊ quomodo tempore functe societatis fiat detractio capitalis.

1. Societatis ꝑtes esse debent in dubio equales. fallit vbi vnus plusꝙ̄ alter immiscuit aut posuit.
2. Donatio non presumitur etiam inter personas coniūctas: vbi cadit alia qualiscūqꝫ coniectura.
3. Societatis quō detrahatur capitale.

¶ Consilium. ccxxxiij.

Repetito diuio numie.

¶ Uiso diligenter ⁊ ꝯsiderato elegāti cōsilio excellētissimi. ll. doc. dñi Frācischini mihi patris honorā. placet mihi Petrophilippo de Corneo. U. I. doc. de perusio cōclusiones facte ꝑ p̄fatū dñm Frācischinū: vcꝫ ꝙ fuerit inter dictos ser Iacobū ⁊ ser Ioānē conuenta societas oīm bonoꝝ pñtiū ⁊ futurorum. Itē ꝙ erogata de cōi in cōuētu ⁊ libris dicti magistri durātis nō veniāt in diuisiōe: sꝫ sint p̄cipua dicti magistri durātis. Itē ꝙ domꝰ de qua ī pūcto nō recipiēs ꝯgruā diuisionē debeat ꝯcedi ꝓ cōdecēti pretio dicto magistro duranti. ⁊ qꝛ dicte conclusiones que principalr̄ fiūt in cōsilio sunt seriose ⁊ elegāter ꝓbate ꝑ dñm consulentem: ego de sola subscriptione requisitus merito possem stare contentus iuribus ⁊ rationibus per suam dominationem adductis. †. Uerū ne videar inaccurate ⁊ illotis vt ita dixerim manibꝰ ad subscriptionem condescendere aliqua scribaz ⁊ deueniendo ad primū circa dicta per dñm consulētem posset instari circa diuisionē faciendā de bonis cōibus ꝙ non debeāt eq̄liter diuidi bona cōicata cuz prout mihi dr̄ dictus ser Iacobus lōge plus posuerit in societate ꝙ̄ dictꝰ ser Ioānes ⁊ prout etiam deprehenditur ex puncto cū dictꝰ ser Ioannes haberet dūtaxat ī bōis quinquagīta ⁊ illa cōicauerit. ⁊. d. ser Iacobus cōicauerit medietatem cētūquindecim ⁊ plura alia bona mobilia ⁊ stabilia que ipse habebat: ⁊ dicię mihi ꝙ nō erat maioris estimationis opera ⁊ industria dicti ser Ioannis ꝙ̄ dicti ser Iacobi videbatur posse dici ꝙ ī diuisione heres dicti ser Iacobi deberet consequi vltra dimidiā bonoꝝ cōicatoꝝ: nā licet in. l. si non fuerint. in prin. ff. ꝓ so. ⁊ in. §. j. insti. eo. ti. dicaē ꝙ partes iter socios debeāt esse equales si nō fuerit cōuentum aliquid de ipsis portionibus ⁊ procedant de plano dicta iura qñ capitale hininde cōicatum est equale vel qñ ignoratur iequalitas eorū que fuerunt immissa: tñ qñ vnus immittit plusꝙ̄ alter ⁊ hoc constat: portiones debēt esset equales proportionabiliter ⁊ correspectiue ad immissa in societate: ita ꝙ qui plus posuit in societate plus dꝫ retrahere in diuisiōe prout voluit Nicolaus de mat. ⁊ Bal. in. iiij. q. in. l. j. C. e. ti. ⁊ sentit glo. in. d. §. j. super verbo equales. ibi: ⁊ dic equale fuisse capitale. qđ ⁊ firmat Salic. in. l. mutius. ff. eo. ti. in. vij. q. ⁊ similiter in. d. l. j. in. vij. q. qñ vnus plus immittit capitalis ꝙ̄ alter: ⁊ quādo vnus immittit tātūdem capitalis. ⁊ insup immittit operas quas non immittit alter: nam tunc est habēda consideratio arbitrio boni viri dictaꝝ operarū: lꝫ dubitet ⁊ inclinet aliud esse qñ ambo ponerēt operas inequales ꝙ̄ vltimū: lꝫ nō videatur habere rōnē diuersitatis: tamē super hoc non insisto: cū in casu nostro plus capitalis fuerit immissum a. d. ser Iacobo: quo casu Salic. ꝯcordat cū alijs: ⁊ pro hac parte facit tex. in. d. l. si non fuerint. ibi si modo aliquid plus contulerit societati vel pecunie ⁊c. et in. §. ita coiri. versi. qđ ita demum valebit. ibi: si tanti sit opera quāti dānum: adeo qđ glo. in. d. §. j. in verbo societati. post Azonem: videtur firmare qđ non valeat pactū quod socij in diuisione retrahat partes inequales non correspectiuas ad capitale. qđ et videtur tenere Salice. in d. l. mutius. ⁊ sentit Rapha. in. l. si societatem mecum coieris. eodē tit. ⁊ ita videtur finaliter residere in. d. l. si non fuerint. dicens quod hec est communis opinio: licet Ioā. antiquus glo. fuerit in cōtraria sententia. In casu autem nostro nō fuit cōuentum de portionibus equalibus vel inequalibus. vnde videtur posse concludi qđ partes debeant esse equales. hoc est proportionabiles ⁊ correspectiue ad quātitates ⁊ bona immissa: ⁊ sic lōge plus debeat in diuisione retrahere heres dicti ser Iacobi ꝙ̄ dictꝰ ser Ioānes. † Pro quo facit qꝛ al's in effectu resultasset quedā donatio ex parte dicti ser Iacobi in dictum ser Ioannem: que donatio in dubio nō presumitur si potest cadere alia quāuiscūqꝫ sit coniectura. l. si cum aurum. ff. de so. et arg. l. cum de indebito. ff. de probatio. Cui enim dubium qđ cōmunicare trecenta quadringenta vel mille cū quinquaginta est species colorate donationis si postea venirēt omnia equaliter diuidēda. vnde videbatur dicendum qđ virtus dicti ꝯtractus foret ꝙ durante societate dicta eoruz bona essent in cōione ⁊ quilibet participaret coire de dictis bonis: non ꝙ in fine societatis vnus censeatur aliquid alteri donasse pro quo faciūt verba dicti cōtractus ibi adinuicem ⁊ cum eorum familia participare ⁊ communicare: nam alias videretur sensus qđ ipsa bona essent communicata et facta communia eorū filijs ⁊ familia; qđ nullatenus est de mente. facit etiam qđ not. gl. in. d. l. ij. C. pro so. in illa. q. quando finita societate reperiuntur solum centum immissa. ita qđ nihil est superlucratum quid faciendi de illis centum: in qua glo. concludit ꝙ consuetudo vult ꝙ ille qui centum posuit in societate ipsa integra centum retrahat: et sentit qđ illa consuetudo sit seruanda: licet citra consuetudinem de iure distinguat vt ibi per eaz: tamen ꝙ illa cōsuetudo procedat etiam de iure remota distinctione glo. tenent ibi Iaco. de are. Bal. ⁊ Salic. ⁊ idem tenet Bal. in d. l. si non fuerint. et in. l. si cum duobus. §. in coeunda. ff. eo. tit. dicens idem velle Rapha. de forli. qđ et tenuit Ordra. vt refert Rapha. in. d. l. j. qđ et tenet Salic. in. d. l. mutius. in. ij. q. qđ. ⁊ vidētur velle Cy. ⁊ Bar. in. d. l. j. transeuntes cum Ia. de are. † Ex quibus apparere videtur quod ea que in societate immittūtur in fine societatis per immittentem retrahuntur vel tantundem in estimatiōe pro quo facit text. in. d. l. cum duobus. al's in. l. si fratres. §. item ex facto. Nec ista interpretatio videbatur mihi absona si verba sequētia dicte conuentionis aliud non iudicarent prout vidētur innuere ibi dum dicitur qđ si dictus ser Ioānes vellet diuisionez facere ⁊ in cōmunione predicta nō manere priueē ⁊ ꝓ priuato habeatur ab omni cōione supradicte medietatis dictorum. cxv. flore. nam si dictus ser Iacobus habuisset retrahere in diuisione ea que immisit vel tātūdem si extarent frustra in penam in casu diuisionis veniebat priuādus. d. ser Ioānes cōione medietate dictorū. cxv. flo. Et ex hoc innuitur ꝙ quoad alia bōa ꝑ dictum ser Iacobū cōicata. d. ser Ioannes in diuisione non priuareē dicta cōmuniōe. ⁊ sic

haberet portionē ſuā in dictis bonis ꝓut ꝛ pōderat dñs ꝯſulēs:
lꝫ finaliter poſſet ad hoc rñderi ſi quis vellet ſupradictis inherere
nam poſſet dici ꝙ.d.ſer Jacobus in penā dicti ſer Joānis volētꝫ
diuidere tpe diuiſionis haberet retrahere illa.cxv.integre ſine ali
qua diminutione ꝛ reſiduū diuidere habita ꝓportione ad oīa im
miſſa:ita ꝙ ſi loco exēpli ponamus fuiſſe poſita in ſocietate trecē
ta computata medietate dictoꝝ.cxv.flo.ꝛ dictorum trecentoꝝ.d.
ſer Joānes ſolum quinquaginta immitteret:ꝛ ſextam partem to
tius in diuiſione.d.ſer Jacobꝰ habebit de illis trecētis.lviij.flore.
cum dimidio:ꝛ de reſiduo habebit quinqꝫ partes de ſex partibꝰ
ꝛ.d.ſer Joānes habebit ſextam partem illius reſidui:ꝛ ſic in effe
ctu in penā venit priuādꝰ ſexta parte illorum.lviij.flo. cū dimidio
et coadiuuari poteſt hec rñſio:quia alˀs.d. ſer Jacobus videreť
fuiſſe parum prudens in cōicādo quaſi oīa ſua bona ei qui quaſi
nihil cōicabat:ꝛ quodāmodo ponere in facultate illius diuidere
cum admiſſione parue quantitatis in penam:quia poterat.d. ſer
Joānes venire ad dictam cōionē aīo de proximo diuidēdi:quia
ſatis lucrabatur ſi conſequebatur medietatem aliorum bonorum
qđ quidem non videtur multum veriſimile ꝛ in contractibꝰ inter
pretandis multum attēdiť qđ eſt veriſimile ꝛ fieri ſolet.l.in obſcu
ris.ꝛ.l.ſemper in ſtipulationibus.ff.de reg.iur.ꝛ in.c.inſpicitur in
obſcuris.eo.ti.in.vj.ꝛ maxime dicta veriſimilituto iuuať ex qua
litate ipſorum contrahentium:quia fratres vnus legitimus alter
ſpuriꝰ:quia non eſt veriſſimile nec ſolet cōtingere ꝙ frater legiti-
mus velit fratrem ſpurium ſibi eſſe equalem nec cedit eius honori
ꝛ predicta tñ non fuerunt de mente contrahentium prout puto
ſenſerit dñs conſulens qui in facto forte eſt melius informatus et
vidit formalia vba inſtrumēti. Et ea que.ſ.tetigit tanguntur ꝑ
doc.in ſocietate lucri ꝛ queſtus prout ꝛ in ea loquuntur iura que
adduxi ꝛ non loquuntur ſaltem ſpecifice in ſocietate omnium bo
norum in qua nos loquimur:iō ſupradicta nō firmo. Puto autē
ꝙ predicta ſint conſideranda ſaltem ad finem ꝙ ſi aliqua de com
muni ſunt erogata in fauorem ſeu commodū familie dicti ſer Ja
cobi prout ſunt erogata in libris ꝛ expenſis ſtudij ꝛ doctoratus di
cti magiſtri durātis illa nō ſint imputāda dicto ſer Jacobo vľ eiꝰ
filio nec cōicanda:ſed ſint precipua ipſius magiſtri durātis rōni
bꝰ ꝛ iuribus adductis per dñm conſulentē:ꝛ etiā qꝛ potuit ꝓba
biliter contingere ꝙ.d.ſer Jacobus fuerit liberalis erga dictū ſer
Joānem cōtemplatione hmōi expēſarum vel ſimiliū quas ſpera
bat fieri de cōi pro ſua familia:ꝛ etiam qꝛ licet alˀs donatio nō pre
ſumatur tñ fallit qñ cadit remuneratio ratione remuneratiōis et
obligationis ad antidora.l.ſi vero nō remunerādi.§.inde papi.ff.
man.ꝛ no.Bar.in.l.que dotis.ff.ſolu.ma.ꝛ ideo.d.ſer Joānes q
erat obligatus dicto ſer Jacobo de facili preſumiť voluiſſe dona
re dicto magiſtro durāti contēplatione dicti ſer Jacobi erogādo
expenſas de cōi quaſi cenſeantur donata patri ꝛ per patrē filio ex
quo eius cōtemplatione cōceſſa ſunt filio.arg.tex.not.in.l.ſed et ſi
plures.§.in arrogato.in fi.ff.de vulg.ꝛ pupi. Et inſuper vt dictꝰ
contractus ſocietatis reducatur ad equalitatem ꝛ fraternitatem:
q̄to magis fieri poteſt conferunt predicta vt dicta ſocietas ī cete-
ris fauorabiliter interpretetur pro parte dicti ſer Jacobi:cum ſo
cietates debeant eſſe arbitrio boni viri eque ꝛ iuſte habito reſpe-
ctu ad collata in ſocietatem.l.in propoſita.ꝛ.l.vnde ſi nerue.alˀs.l.
qđ enim.ff.ꝓ ſoc.vbi maxime in fin.eſt optimus text.ad.ſ.dicta.ꝛ
propterea nō ſit tolerandus dictus ſer Joannes ſi vellet dicere qđ
queſita per dictum magiſtrū durantē deberēt ſibi cōicari adducē
do forte vba dicte cōuentionis quatenus dꝛ ꝙ debeant participa
re ꝛ cōicare lucra ꝛ dāna cū eoꝝ familia:ꝛ ſic.d.ſer Joānes nollet
ſtare contentus ſibi cōceſſis per.d.ſer Jacobum de bonis ſuis:ſed
etiam vellet ꝙ heres teneretur ad cōicādum lucra filioꝝ qđ eſſet
iniquum:nec etiam vba id volunt:ſed ſonant ꝙ ipſi ſer Jacobus
et ſer Joannes cōicant bona ipſorum cū lucris ꝛ dānis adinuicē
ꝛ etiam cum eorum familia vt ſic familia eorum participet cōione
dictorum bonorum:ꝛ eorum.ſ.bonorum lucris ꝛ dānis:non autē
ſonant ꝙ bona familie ipſoꝝ promittātur cōicari:ꝛ hec circa pri
mam ꝛ ſecūdam cōcluſionem.circa tertiam idem cōcludo ꝯtētus
adductis per ipſum dñm conſulentem. Laus deo.

Summarium ſuper conſilio.ccxxxiiij.

Preteritio poſthumi an reddat matris teſtm̄ nullum ꝛ an ha-
beat locum lex poſthumus hodie in preteritione materna.

1 Donatio etiā iurata qñ dicatur reuocata beneficio.l.ſi vnq̄
liberorum ſuperuenientia.nu.ſeq.
2 Juramētum non ligat preter veriſimilem iurantis voluntatem.
3 Poſthumus non cōprehenditur ſub diſpoſitione.§.aliud quoqꝫ
capitulum.nu.ſeq.et.5.
4 Filiorum appellatione non comprehenditur poſthumus.
5 Teſtō rupto preteritione poſthumi legata ꝛ fideicommiſſa firma
manent.
6 Lex qui filiabus.ff.de lega.j.ꝛ.l.qui quartam.quomodo intelligā
tur ꝛ in quibus procedant.
7 Teſtm̄ an reuiuiſcat impedimento ceſſante.
8 Exorbitantia extenduntur ꝛ late interpretātur a paritate rōnis.
9 L.poſthumus.procedit in teſtō materno per totum.
10 Reſcriptum principis dicitur ius ciuile et cenſetur eſſe iuris vete-
ris promulgatorium quando conceditur ad conſultationē ſeu al
terius interrogationem.
11 Poſſeſſio bonorum non agnita non tranſmittitur.

Conſilium.ccxxxiiij.

Repetito diuino numie.

Placent mihi Petrophilippo de corneo.U.J.
doc.ꝯcluſiōes.ſ.tctē ꝑ famoſiſſimū.U.J.doc.dñꝫ
Philippū de franchis mihi vti patrē ꝛ dñm hono
rañ. Et cū fuerim de ſola ſubſcriptiōe reqſitus poſſē merito ſtare
contētus ſuis elegāter dictis cū ſint concluſiones p̄dicte iuribꝰ ra
tionibꝰ ꝛ autoritatibus optime fulcite:nihilominꝰ ne videar iac-
curate ad ſubſcriptionē decurrere ꝙ a me ſemꝑ extitit alienuꝫ ali-
1 quā adſubnectā.† Et deueniendo ad primā ꝯclōnē addo ꝙ dicta
donatio fuit reuocata ꝑ diſpōnē.l.ſi vnq̄.C.de reuo.dōa.ꝛ ibi gl.
cōcludit Bar.in.l.titia ſeio tefferā.§.imperator.de le.ij.ꝛ Bal.i.l.
j.C.de in inof.dōa.ꝛ in.d.l.ſi vnq̄.nec reconualeſcit ſi filiꝰ deceſſit
viuo donāte etiā ſi incōtinēti deceſſerit prout voluit Matthi. de
fano.prout refert ꝛ approbat Bar.in.d.§. imperator.in penul.q.
adducens.l.heredibus.in prin.ff.ad trebel.ꝛ.l.filius.§.amiſſi.ff.de
operis libe.idem concludit Bal.in.l.j.in.vlti.col.vſi.vlterius que-
ritur.recitat Bar.ꝛ nō dānat.ſubdit tñ vel pōt dici ꝙ ſi pater ſu-
peruixerit poſt mortē poſthumi ꝛ nō reuocauit ꝙ cenſeatur dece
dere in eadē volūtate:ꝛ ideo heredes ſui nequeāt retractare. ar. ſi.
C.de reuo.dona.ꝛ.l.cum tacituꝫ.ff.de proba.ꝓ.hoc.d.l.ſi vnq̄.dū
dicit reuertatur in eiuſdem donatoris arbitrio ac dictione.l.ꝑtāte
manſurum vt ſic requiratur declaratio voluntatis.arg.eoꝝ q̄ no.
in.l.ij.ff.ſi ager.vec.vel emphi.peta. ſm eum. Cum itaqꝫ ſit decla-
rata volūtas ipſiꝰ donātis ꝙ volebat omnē donationē reuocare
2 conſtat etiā ſm ſnīam Bal.ꝙ dicta donatio non iuuat.† Nec ob.
iuramētum qꝛ iuramētum non erat in terminis.d.l. ſi vnq̄.nā illa
diſpoſitio fundatur in veriſimili volūtate iurātis.iō iuramentum
non ligat preter veriſimilem iurātis volūtatē. iō cōueniēs ex ea cā
non dꝛ ꝯtrauenire prout concludit Bar.in.d.§.imperator.dicens
ſe ita conſuluiſſe.ꝛ ita etiā concludit Bal.in.d.l.j.Sin autem forte
renūtiaſſet remedio.d.l.ſi vnq̄.vel alˀr appareret ꝙ cogitauerit de
3 filijs. Cōcurro in eandē ſnīam ex deductis ꝑ dñm conſulētē.† Cir
ca ſecundam añt dubitationē vř prima facie dicendū ꝙ ex quo.§.
aliud quoqꝫ caplm ꝛ ſequaces nihil dicunt de poſthumo non ha
beant locum in eo attento ꝙ eſt iuris antiqui correctiuū ꝛ in cor-
rectiuis non fit ampliatio nec larga interpretatio: ſꝫ ſunt ꝓ poſſe
reſtringēda.l.precipimus.C.de appel.ꝛ.l.ſancimus.C. de teſta.et
4 c.cum expediat.de elec.in.vj.ꝛ.c.cū dilectus.de conſue.cum ſi. † et
appel.filioꝝ non cōprehenditur poſthumus.l. qui filiabus.ff. de le
5 ga.j.ꝛ.l.qui quartam.in fine a ꝯtrario ſenſu.† Tamen doc. cōiter
oēs cōcludūt ꝙ illa diſpoſitio locum habeat in p̄teritione poſthu
mi:diſponūtur enī duo ī illa noua ꝯſtitutiōe: vnū in fauorē deſcē
dentiū ꝛ aſcendentiū ſupſtitutum.ſ.ꝙ neceſſario eis reliquatur le-
gitima vel aliquid iure inſtitutionis vt in.§.aliud quoqꝫ caplm.ꝛ
§.certum.eo.tit.niſi expreſſa cā pretereantur vel exheredentur alˀs
inſtitutio fit irrita ꝛ nulla.vt.d.§.aliud quoqꝫ caplm.vſi. niſi forſi
tā ꝛc.aliō qđ valeat teſtm̄ quoad legata ꝛ fideicōmiſſa.§. ſi autē
hec obſeruata non fuerint.§.ſequenti.eo.ti.ꝛ in auť.ex cauſa.C.de
liberis prete.vñ eo caſu quo loquuntur in fauorē liberoꝝ ꝛ aſcen-
dentium loquitur in fauorem legatorem:ꝛ tñ quo ad cōſeruatio-
nem legatorum doc.concludunt ꝙ dicta iura procedant etiam in
poſthumo prout voluit glo.in.l.generaliter.§.ex teſtō.ꝛ.l. ſi pater
in prin.ff.de fideicō.libe.ꝛ.l.bene.§.fi.ff.de capti.ꝛ.l.j.ff.de teſt.tu.
ꝛ.l.j.C.de condi.ꝛ.l.ſi quis teſtō.ff. de leg.ij. voluit Jaco.de areti.
Cy.Bar.Ang.Frāc.de rāp.ꝛ Pau.de ca.in.d.auť.ex cā.ꝛ Sali.
in.l.j.C.de poſthu.here.inſti.ꝛ Jmo.in.l.filio preterito.ff. de iniu-
ſto teſtō.ꝛ cōiter oēs.ergo etiā quoad fauorē ipſius poſthumi ha
beat locum dicta diſpoſitio ꝙ doc. videntur pro claro preſuppo-
nere ꝛ eſt maior ratio:cum non poſſit in eo cadere ingratitudo ad
hoc.l.ſi quis ſuo.C. de inoffi.teſtō. ꝛ non minor:imo maior adhi-
betur fauor poſthumo q̄ iam nato.l.j.§. generaliter.de vē.in poſ.
mit.dicit Jmol.in.d.l.filio exheredato. reputans pro abſurdo qđ
poſthumus non comprehenderetur in diſpōne.d.§. aliud quoqꝫ
6 caplm.quatenus fauet filijs.† Nec ob.l.qui filiabus.ꝛ.l. qui quar
tam.quia loquuntur in legatis que cōiter procedūt ex mēte.l. nec
adiecit.ff.pro ſocio. ꝛ ex affectione que magis reſpicit iam natos
q̄ poſthumos.ita no.doc.in dictis iuribus ꝛ Jmo.in noſtris ter-
minis in.d.l.filio preterito.nō autē procedit in alijs diſpōnibꝰ.l.ſi
quis filiabus.ff.de teſta.tu.ꝛ inſti.qui dare tut.poſ.§.penul.ꝛ fi.ꝛ
maxime in diſpōne legali.l.etiam ea.ff de vb.ſig.ꝛ facit.l.intelligē
dus eo.tit.ꝛ.l.qui in vtero.de ſtatu ho.ꝛ.l.maximū vitium.C.de li
be.prete.in qua eqparať poſthumus ꝛ iam natus:ꝛ alias l.te rñ
di ad hoc ꝛ alia q̄ obijciunť in.d.auť.ex cā.in vbo preteritiōis. in
ſcđa qōne ſecundi membri:licet ſi non fuerit cogitatum de poſthu
mo vel de filio ſit magna queſtio an legata cōſeruentur:non tñ ea

ration

ratione quia.d.§.aliud quoqꝫ capl'm non loquatur in posthumo
nam similis qꝺ cadit in iam nato.ideo me de ea nō intromitto:ſꝫ
late discussi in.d.auf.ex cā.in dicto ꝟbo ꝑteritionis.iij.q.eius mē-
bꝛi.Cōclusio ergo est indubitata ꝙ dicta iura vendicant sibi locū
etiā in posthumis.Itē non est dubiū quin dicta iura loquant̃ in
pꝛeteritione facta a matre ⁊ ascēdentibꝰ per lineā maternā.loqui
tur em̄ expꝛesse in pꝛeteritione ⁊ in exheredatione ⁊ in patre et in
matre.d.§.aliud quoqꝫ capl'm.⁊ pariter sequētes.§.sinautem hec
obseruata nō fuerint.⁊ aliȷ:nec curo pꝛeterito habeat̃ ꝓ ꝑteritio-
ne vel habeat̃ ꝓ exheredatione:nā in vtroqꝫ loquūtur dicta iura
aperte:⁊ aliud est esse talē aliud haberi ꝓ tali.l.mercedes.ff.de rei
vē.cū si.Nō tn̄ refert quoad ꝓpositū:satis em̄ est ꝙ ⁊ pꝛeteritio ⁊
exheredatio tā facta a matre q̄ a patre reddit institutionē nullā
si fit sine cā vt est expꝛssum in.d.§.aliud quoqꝫ capl'm.⁊.§.sinautē
hec obseruata non fuerint.ſm cōem fere oīm sentētiā a qua mini
me est recedendū in decisiuis:ſꝫ in via disputatiua de facili posset
aliud teneri:sed nō refert in hac via decisiua.vn̄ est cōclusio firma
ꝙ posthumi ꝑteriti natiuitate redditur testm̄ nulluꝫ siue sit pater-
nū siue maternū si legitima cā igratitudinis nō iserit̃.⁊ res hacte
nus est clara pꝛout ꝯcludit dn̄s cōsulens: sed dubitatio vr̄ cōsiste
re in hoc:qꝛ.l.posthumus.de iniusto testō cōstat ꝙ loquit̃ in testō
paterno vel aui paterni:qꝛ tpe illo nō poterat habere locū in testō
matris:nā testm̄ matris nō rūpebat̃ natiuitate posthumi:qꝛ ꝑteri
tio matris nō rūpebat testm̄:ſꝫ habebat̃ ꝓ exheredatione.insti.de
exhered.lib.§.mater.⁊.l.filiā pꝛeteritā.C.de inoffi.test.iō pꝛeteritꝰ
nō dicebat testm̄ nullū vel ruptū nec habebat ꝯtratabu.l.illud.§.
ad testā feminarū.ff.de cōtratabu.⁊ ꝑ ꝯn̄s habebat solū remediū
subsidiariū querere.d.l.filiā.⁊.d.§.mater.i fi.⁊.§.posthumi insti.
de inoffi.test.⁊ hoc clarū.vn̄ si illa lex exoꝛbitans non loquitur in
posthumo femine testatricis:ſꝫ in posthumo testatoꝛis per pꝛedi
cta ⁊ per tex.ibi qui dicit testatoꝛe non dicit testatrice:vr̄ ꝙ nō sit
nostrū eā extendere.ar.l.si vero.§.de viro lex loquitur.ff.so. ma. et
l.si seruum.§.non dixit ꝑtoꝛ.ff.de acq.he.⁊.l.illā.§.de colla.Sꝫ tūc
de duobꝰ alterū.aut em̄ opꝫ dicere ꝙ testm̄ matris ruptū natiuita
te posthumi pꝛeteriti remaneat nullū:ſꝫ pꝛecededat ante moꝛtem
matris ⁊ tūc resultabit vnū qꝺ est quodāmodo absurdū:ꝙ magis
afficiat testm̄ maternū pꝛeteritio matris q̄ pꝛeteritio patris testm̄
paternū:⁊ ꝙ testm̄ qꝺ redditur nullū oī iure taꝫ antiquo q̄ nouo
q̄ nouissimo suscitetur.⁊ qꝺ in eisdē terminis ceteris paribus non
suscitet̃ testm̄ qꝺ redditur nullū solum de iure nouissimo.Item qꝺ
testm̄ qꝺ peccat in vno:qꝛ solus est defectus nō insertionis cause
ingratitudinis suscitetur ⁊ ceteris paribꝰ nō suscitet̃ seu recōuale-
scat testm̄ qꝺ peccat in vitio non insertionis cause ⁊ in vitio pꝛete-
ritio:cū tn̄ duo defectus debeāt plus posse q̄ vnus.arg.auf.itaqꝫ
C.cōia.de succes.que ꝑfecto non videnť tollerāda cū sint ab omni
7 rōne pꝛoꝛsus aliena.†Aut volumus dicere ad euitādas dictas ra
tiōes ꝙ testm̄ istud maternū fuerit cōfirmatū de iure ciuili: adeo
ꝙ possit adiri hereditas:⁊ in hoc magis validetur q̄ testm̄ pater-
nū:⁊ tunc opꝫ adducere legē que hoc dicat cū semel extinctum nō
soleat reuiuiscere etiā cessante cā extinctionis.l.si filius qui in po-
testate.ff.de libe.⁊ posthu.l.j.ij.⁊.iij.C.de posth.here.insti.⁊.l.qui
res.§.aream.ff.de solu.⁊ qui dicit hoc testm̄ reuiuiscere non inue-
niet legē nisi.d.l.posthumus.⁊ sine lege loqui erubescimꝰ.in auf.
de triē.⁊ semi.§.consideremus.⁊.l.illaꝫ.C.collati.nā.l.qui liberis.
§.testō.de scōm tabu.alio casu loquit̃ maxime qꝛ ibi facto vel ver-
bis declaratur volūtas testatoꝛis ꝙ voluit ꝑmū testm̄ valere: nec
ibi resuscitatur vt possit adiri hereditas pꝛout ibi ꝑ glo.⁊ Bar.vn̄
opꝫ stare regule.s̄.date que ⁊ pꝛobatur in.d.l.testō.in pꝛin.vbi nō
considerat̃ ꝙ effectꝰ sui iuris potuit mutare testm̄ ⁊ non mutauit
iō censeatur voluisse cōfirmare imo generalitas illius tex.tollit di
ctam rōnem ⁊ als consideratio ꝙ non potuit de testō confirman
do vel infirmando disponere consideratur ad testamēti validita-
tē.l.iij.C.de inoffi.test.vn̄ eius ꝯtrariū non dꝫ considerari ad vali-
ditatē cū natura ꝯtrarioꝛū sit operari contrariū in opposito.l.qꝺ
si toto.ff.de leg.j.⁊.l.⁊ si contra.de vulg.⁊ pupil.Opoꝛtet ergo di
cere ꝙ nullo mō validet̃ testm̄ nisi ex dispōne.l.posthumus.⁊ pꝛo
fecto non inconuenit si illam.l.posthumus.fauoꝛabilem extendi-
mus a paritate:imo a maioꝛitate rationis:cum regula sit ꝙ vbi
eadē ratio ibi idem ius.l.posthumi.in pꝛin.ff.de iniu.te.l.illud. ff.
8 ad.l.aqui.l.a titio.ff.ꝺ verb.obli.cū si.†Nec obstat si est exoꝛbitās
quia etiā in exoꝛbitātibꝰ fit extēsio a paritate rōnis vt late tradit
Bar.quē doc.sequuntur in repe.l.si constante.in pꝛin ff.sol.ma.⁊
Imo.in.d.§.de viro.ff.solu.matri.Ideo.d.l.posthumus.a parita
te rōnis trahat̃ ad ꝑteritionē maternā.Et maxime qꝛ.d.l. posthu
mus.semꝑ loquitur.l.ariani.C.de hereticis.⁊ in autēticis que inci
piūt hodie.iō hodie illa lex loquitur:ſꝫ hodie pōt habere locum et
loqui in matre ergo ⁊ in matre loquatur solum obstat qꝛ loquitur
per ꝟbū testatoꝛe qꝺ est masculini generis:sed masculinū concipit
femininū.l.j.ff.de ver.sig.⁊.c.generali.de elec.in.vj.cū infinitꝫ sili.
⁊ ſꝫ nō posset cōcipere tpe quo edita fuit:ex eo qꝛ nō poterāt con
currere alia q̄ ibi pꝛesupponuntur.s.ꝙ testm̄ rumpatur natiuitate
posthumi:tamen cum hodie cesset dicta rō qꝛ testm̄ matris rūpat̃
pꝛeteritione posthumi vt.s̄. demonstratum est dicamus qꝺ dicta
lege hodie masculinum cōcipiat femininum: ⁊ sic hodie dicta lex
9 loquatur etiā in testō materno.†Ex his itaqꝫ ⁊ dictis ꝑ dn̄m con
sulentē.Concludo qꝺ.d.l.posthumus. pꝛocedit hodie etiā in testō
materno.Et ideo cū per illam legē det̃ sola bonoꝛuꝫ possessio non
facultas adeūdi cōcludo ꝙ non competit dicto merlino nisi facul
tas agnoscendi bonoꝛū possessionē ſm tabulas per elegāter dicta
10 per dn̄m consulētem.†Quibus addo rn̄sionē ad id qꝺ dꝛ ꝙ dicta
lex loquitur de rescripto pꝛincipis qꝺ vr̄ esse pars iuris ciuilis.Nā
coadiuuādo rn̄sionē datā ⁊ rn̄siōes doctoꝝ dico ꝙ pꝛinceps qn̄qꝫ
rescribit de nouo disponēdo:⁊ tūc illa dispō sit ius ciuile. Nihilo
minus etiā ex iure ciuili qn̄qꝫ cōpetunt bo.posse.l.j.ff. vt ex.ll.cena
tus ve consultis bono posse.detur pꝛout ⁊ tangit glo.in.d.l.vnica
ſꝫ nūc alr̄ hoc non firmē.nā.d.l.vnica.loquitur de edicto pꝛetoꝛis.
Sed dico ꝙ qn̄qꝫ rescribit pꝛinceps non disponēdo de nouo:ſꝫ de
clarando qd ius disponat pꝛout fere oēs.ll.C.videntur esse episto
le ⁊ rescripta que mittebat pꝛinceps aliquibus ꝑsonis publicis vl'
pꝛiuatis vt demonstrat̃ ex supꝛascriptis:⁊ qn̄qꝫ ex ipsis.ll.deꝑhē
ditur ⁊ apparet etiā in decretalibꝰ que vocant̃ decretales epistole.
Et tn̄ vt plurimū sunt veteris iuris declaratoꝛie:⁊ qn̄ rescribit ꝑn
ceps ad consultationē seu interrogationē alterius rn̄det censetur
esse veteris iuris pꝛomulgatoꝛiū no.glo.⁊ doc.in.ca.consultationi
de tēpoꝛibus oꝛd.⁊ glo.in ꝟbo rn̄demus.in.c.si.de ꝟbo.sig.lib. vj.
ideo non sequitur iurisconsultus allegat ibi rescripta imperatoꝛū
ergo illa bonoꝛū possessio est ex rescriptis inducta.videmus insuꝑ
ꝙ in.C.sunt multe.ll.que loquūtur de bonoꝛū pos.⁊ sunt rescripta
imperatoꝛū:⁊ tn̄ ille bonoꝛū possessiones sunt pꝛetoꝛie.similiter et
in.ff.sunt rn̄sa pꝛudentuꝫ de bonoꝛū posses.loquētia:⁊ ſꝫ rn̄sa pꝛu
dentum censeātur regulariter pars iuris ciuilis: nihilominus ille
sunt bonoꝛum possessiones mere pꝛetoꝛia ita etiam potuit contin
11 gere in.d.l.posthumus.†Cū itaqꝫ ex pꝛedictis appareat ꝙ nō cō
petierit nisi bonoꝛū possessio dn̄o Merlino ⁊ bonoꝛū possessio nō
agnita nō transmittatur.l. si emancipata.C.qui admitti.sequitur
ꝙ moꝛtuo dicto Merlino maxīe cū decesserit post tēpus ꝯcessum
ad agnoscendam bonoꝝ deuoluta fuit successio ab intestato:⁊ ꝑ
cōsequens ad dictam Fioꝛdelisium. Laus deo

¶ Consilium.ccxxxv.

1 Usuras dantes vel recipientes non sunt de iure excōicati.
2 Usuras committendi vel fenerandi facultatem permittētes sunt
de iure excommunicati.
3 Argumentum a contrario sensu non permittitur vbi resultat ab-
sonus intellectus.
4 Dolus ⁊ fraus non pꝛesumitur.
5 Huiusmodi est dictio relatiua et quid vltra impoꝛtet.
6 Beneplacitum durat vsqꝫ ad moꝛtem declarare debentis si ante
non declarat.nu.seq.
7 Confirmare quid sit.
8 Gubernatoꝛ ciuitatis vel legatus potest pꝛonuntiare statutum
condere et dispositiones facere perpetuo duraturas.
9 Pꝛoꝛogatio eiusdem actus an confirmet vel de nouo disponat.
10 Rescriptum generale non compꝛehendit ea que quis non esset ve
risimiliter concessurus.

¶ Summarium super consilio.cc.xxxv.

1 In nomie dn̄i nostri iesu christi.¶†De pluribus queritur circa pꝛesentē cō
sultationē.Ideo de quolibet discutiendū: ⁊ ꝑfecto
circa pꝛimum consultationis articuluꝫ: qꝛ parū aut
nihil dubitationis hic bꝛeuibus rem absoluam.Non enim habet̃
iure cautum ꝙ mutuans sub vsuris sit excommunicatus etiā da
to ꝙ nullam excusationem pꝛetenderet:licet per cōciliū lateranēse
ponantur alie pene committentibꝰ vsuras vtroqꝫ testamēto ꝓhi
bitas vt in.c.quia in omnibus. de vsuris. et similiter iudei ꝑ indi-
rectum cogantur vsuras restituere per denegationem communio
nis cum chꝛistianis vt in.c.post miserabilem.eo.tit.et in ministris
altaris dicitur ꝙ excommunicentur in cañ.ministri.xiiij.q.iiij. iu-
dei autem non excōicantur qꝛ excōicatio est medela anime.c.cum
medicinalis.de sn̄ia excō.li.vj.⁊.xj.q.iij.audi.⁊.ij.q.j. multi de aia
enim iudei quia foꝛis est nihil ad nos.c.gaudeamꝰ.de diuoꝛ.⁊.d.
cañ.multi.⁊.j.ad coꝛinthios.v.capl'o.ideo ecclesia iudeos nō excō
municat vt dictis iuribus ⁊ per glo.in cañ.sepe.xxviij.q.j.Hi autē
qui recipiunt mutuum sub vsuris foꝛtius non excōicantur: quin
imo nec aliqua pena in iure puniūtur maxime si recipiūt mutuū
ab exercente publice fenus ⁊ tenente tabulam paratam ad fenus
exercendum ꝓut solent facere hmōi hebꝛei.c. super eo. cū ibi nota
tis per doc.de vsuris.⁊ facit.c.debitoꝛes.de iureiu. Cōcludo itaqꝫ
ꝙ nec mutuātes nec mutuarij sunt vinculo excōicationis aliqua
tenus innodati:nec pꝛedictis refragatur cle. ex grandi.de vsuris.
quia illa non loquitur de mutuantibꝰ vel mutuatarijs sub fenoꝛe
sed de statuentibus ꝙ fenerari possit de quo in sequenti dubio tra
2 ctatur.†Circa secūdum autem quesitum vr̄ aperta fronte dicēdū
ꝙ illi statuentes inciderint in snīam excōicatiōis ꝑ.d.cle.ex grādi.

nam ex quo statuunt ꝙ nō possit dictus hebreus exigere vltra sex
denarios ꝓ floreno: cēsentur permittere ꝙ sex denarios exigere
possit. argu. c. nōne. de prescrip. ⁊ l. cū pretor. ꝺ iudicijs. ⁊ l. si qs ex
argētarijs. §. prohibet. ff. de edē. ⁊ l. i. §. huius rei. ff. de offi. eiꝰ cui
mā. est iurisdi. cū si. Et maxime q2 nō ex alio vr̄ dictꝰ hebreus illud
cōuenire nisi vt sibi liceret illaȝ taxatā summā exigere: ⁊ tudertini
non ex alio videnť sibi immunitates illas q̄ in capl'is continentur
cōcessisse nisi vt ipse mutuaret sciētes ꝙ nō nisi sub vsuris mutua
ret: ⁊ saltē videntur in fraudē fecisse vt. s. ille sub illis pretēsis capi-
tulis ⁊ eorū vigore mutuaret: al's nō mutuaturꝰ: ⁊ Landulphus
in. ꝺ. cle. ex grādi. vult ꝙ qñ fierēt statuta in fraudē statuentēs nō
euitarent penā illius cle. ex grādi. ꝓ quo facit tex. illius clemen.
ibi al'sqȝ vtendo sup his diuersis colorib⁹ ⁊ fraudib⁹ exquisitȝ re
3 petitionē impediunt earūdem. ¶ † Tamē his nō ob ꝯtrariū pu-
to de iure r̄ndendū: nā argumētum a contrario sensu nō admittiť
vbi resultaret absonꝰ intellectꝰ. l. ij. C. de cōdi. inser. nec vbi deueni
retur contra casum decisum. l. conuenticulā. cū ibi no. C. de epi. et
cle. et. c. cū dilectꝰ. de ꝯsue. ⁊ dicit dñs Cardi. zaba. in. ꝺ. cle. ex grā
di. ⁊ iō ibi glo. Jo. an. sup ꝟbo facere. decidit casum nostrū. s. ꝙ sta
tuētes ꝙ non possit exigere vltra sex denarios ꝓ vsura non inci-
dūt in penā illius clemē. ea rōne quia non cēsentur ꝑmittere: quia
non resultat dictus contrarius sensus nec argumentum illud qui
de vno negat de alio ꝑmittit qꝺ est simile: ⁊ illam gl. sequūtur ibi
cōiter oēs. ⁊ quotidie illa gl. ꝑ singulari allegatur ⁊ ab omnibus
4 approbatur. ideo nō est insistendum. † Nec est in casu presumēda
fraus: quia fraus ⁊ dolus non presumitur. l. quotiēs. §. quid dolo.
5 ff. de proba. ⁊ l. dolum. C. de dolo. ⁊ l. merito. ff. ꝓ socio. † Et maxi
me quia ꝟba plura emanata in dictis capitulis demonstrant qꝺ
dicti priores qui loco cōitatis capitulabant cum dicto hebreo no
lebāt aliquid facere qꝺ tenderet in detrimentū suarum animaruȝ
vt recte intuenti euidenter apparet ex lectione ipsoruȝ caplorum.
Et lȝ hebreus ille sub pretextu dictorū capl'orum mutuauerit sub
vsuris nihil ad ipsos priores qui nec existenter nec apparēter sta-
tuerunt cōtra dictam cle. ex grandi. nec imposuerūt aliqua onera
repetentibus vsuras nec aliquid in preiudicium repetentium vsu
ras statuerunt prout nec statuere poterant nec vltra ꝑmittere in-
tendebant ꝙ̄ possint. Intētio aūt cōuenientium fuisse videtur qꝺ
si ille hebreus sub vsuris mutuaret puniri nō posset: nec hoc casu
etiam si id expressim statutum foret. s. ꝙ non puniretur videtur ꝙ
statuentes inciderint in illam excōicationē. Nam illa clemē. quate
nus adijcit penam non loquitur de remittentibus penas q̄ vsura
rijs iniunguntur: sed de statuētibus ꝙ vsure exigātur ⁊ ꝺbitores
cogātur ad soluēdum vsuras vel ad nō repetēdū solutas vt sonāt
ꝟba posita in prin. ꝺ. clemē. ibi vsuras solui ⁊ exigi nedum conce-
dunt: sed ad soluendū easdē debitores scienter compellunt ⁊c. Et
postea subnectat de impedientibꝰ repet. vsurarū ad que ꝟba refer
tur postea penalis decisio illius cle. cū puniat eos q hmōi statuta
facerēt ibi hmōi statuta de cetero facere: cū illud relatiuum hmōi
habeat necessariā relationē ad statuta de quibus p̄missū erat per
verba. s̄. relata: ⁊ ad precedentia restringitur vt per glos. in verbo
hmōi. in proe. vj. ⁊ glo. in ꝟbo hmōi in. c. si abbatē. de elec. lib. vj. ⁊
glo. super simili ꝟbo in. c. solet: de snīa excōi. eo. li. ⁊ Jo. an. in. c. ve
niens. de prescrip. Et constat aliud esse impedire repetitionē vsu-
rarum aliud esse impedire punitionē q̄ fit per inquisitores ⁊ alios
hmōi officiales. p̄mum enim fit a partibus ⁊ ad id ad qꝺ exactor
in foro fori ⁊ poli artatur. ꝺ. c. quia in oībꝰ. c. super eo. c. cum tu. ⁊
per totum titulum de vsur. scdm fit a iudice ⁊ de eo ad qꝺ in foro
conscientie non artamur. c. fraternitatis. xij. q. ij. per. ꝺ. Ant. ⁊ mo-
dernos in. c. fi. de prescrip. ⁊ per Bal. in. l. si quis ad declinandā. de
epis. ⁊ cle. Et maxime hoc dicendū est quoad penam statutariaȝ
que potest de facili contrario imperio statuentiū tolli. arg. l. nihil
tam naturale. de regu. iur. ⁊ l. ab emp. de pac. cū si. Ex quibus luce
clarius dicenduȝ est: ꝙ ex his que presupponūtur in themate ⁊ ex
lectura dictorū capitulorū dicti statuentes nō incurrerūt labē ex-
communicationis. Et insup dato sine preiudicio veritatis ꝙ ex-
communicationem incurrerint: tamen per breue pū excommuni-
cationem expresse remittens fuerunt absoluti per ꝟba clara ipsiꝰ
breuis que verba sunt clara: ideo non insisto iuxta. l. ille aut il'e. §.
cum in ꝟbis. de leg. iij. Circa tertium autem quesituȝ est premittē
dum ꝙ capitula prima sunt tꝑalia quoad tēpus. xv. annorū i eis
expressum: ⁊ subditur vlterius ad beneplacitum: cōmunis iō virtꝰ
autem dicti beneplaciti durat donec contrarium declaratur vel
decesserit ille in cuius beneplacitum remittitur si moriturus est.
vt in. l. iiij. ff. loca. ⁊ in. c. si gratiose. de rescrip. lib. vj. al's durat ꝑpe-
tuo donec reuocatur. ꝺ. c. si gratiose. ⁊ facit ad predicta qꝺ habeť
in. l. centesimis. §. j. ⁊. l. cum stipulatus sim stichum aut pamphi-
lum. in prin. de verb. oblig. Capitula eñ ipsa fuerūt facta nomine
cōitatis ⁊ per representantes cōitatem ex vna habentes. s. ad con-
cedēdū dicta capitula per illud tēpus. xv. annorū specialē ⁊ suffi
ciētem auctoritatem potestatem a consilio ꝙ ipsam cōitatē repre-
sentat. ⁊ ideo censeatur a cōitate facta iuxta ea que habentur in. l.
aliud. §. refertur. ff. de reg. iur. ⁊ per Bart. in. l. oēs populi. ff. de iu.
et iur. ⁊ qꝺ habetur in. l. item eorum. §. si decuriones. ff. qꝺ cuiusqȝ
vni. nomine. ⁊ facit. l. fi. C. vbi ⁊ apud quem. hoc premisso cum nō
presupponatur in pūcto quam baliam habeant dñi priores repe
rio quosdā doctos viros tudertinos referre ꝙ habēt eam potesta
tem quā hȝ totum commune ⁊ hoc ex forma censure municipalis.
Et quidem si hoc esset res foret expedita ꝙ possent prout ⁊ potuis
set declarare ipsa communitas. Tamē ipsa est supuacanea: nam
ex quo donec reuocatur durat prout. s̄. deductum est in illo tēpo-
re quinqȝ annoꝝ qꝺ declarauerunt dicti dñi priores ⁊ in illo. x. an
noꝝ declarato scꝺo loco per officium priorum durant illa capitu-
la prout et sicut tꝑe primoꝝ. xv. anno. de quibꝰ fit expressa mētio
in ipsis primis capitulis solum differt vnum tp̄s ab altero: q2 tem
pora beneplaciti de die in diem possunt capitula reuocari seu de-
clarari ꝑ cōitatem qꝺ amplius non durat non sic potuisset fieri in
illo primo tꝑe. xv. annoꝝ. non video autem quid expediat tracta-
re ⁊ discutere an potuerint declarare illud beneplacitum nisi forte
quis velit dicere ꝙ īfra illa tēpora declarata. s. quinqȝ aut. x. anno
rum non potuerit communitas declarare beneplacitum nō dura-
re: sed postea sic ad sui beneplacitum. Nihilominus hoc non esset
expeditum per id quod habetur in. l. si stipulatus sim mihi stichū
7 aut pamphilū. ⁊ in. ꝺ. l. centesimis. de verb. oblig. † Circa quartū
autem quesitum similiter dicendum est rē esse satis claram ⁊ depē
dentiam habere a supradictis. Nam ex quo circa precedēs quesitū
dictum est ꝙ prima capitula durabāt donec beneplacitū reuoca
batur: ⁊ illa declaratio facta per dños priores primo loco de qnqȝ
annis ⁊ scꝺo loco de. xv. potius tenderet ad abundantem cautelā
ꝙ̄ vt forēt necessarie seu opportune: ⁊ que ex abūdāti ⁊ gratia du
bitationis fiunt non nocent. l. testm̄. C. de testamētis. ⁊ l. si pupilli
in prin. ff. de neg. gest. nec ius cōe ledunt. l. que dubitationis. ff. de
reg. iur. et facit. l. pediculis. §. labeo. ff. de auro ⁊ arg. lega. ⁊ l. cōsen
su. §. qꝺ si preter. C. de repudijs. ⁊ l. cū ꝑponas. C. ꝺ interdicto ma
trimonio. cū si. Restat necessario ꝙ durant prima capitula non re
uocata qꝺ ⁊ scꝺo probatur: quia inducta in fauorē ⁊ augmētū nō
debent redundare in odium seu inducere diminutionē. l. qꝺ fauo
re. C. de. ll. ⁊ l. legata inutiliter. de leg. j. ⁊. c. qꝺ ob gratiā. de reg. iu.
in. vj. ⁊. xij. q. ij. charitatē. ⁊ l. legata inutiliter. de adimēdis legatis
idcirco dicte declarationes facte per dños priores ⁊ cōfirmate ꝑ
dñm gubernatorem in fauorē dicti hebrei facte ⁊ ad roborationē
eorum que sibi concessa fuerunt non debēt redūdare in derogatio
nem primorū capitulorū quatenus se extēdebant etiā ad dictū tē-
pus beneplaciti non reuocati: quia aliquo respectu tenderet ad di
minutionem iurīū si suorum tollerent virtutem primorum capitu
lorum. Preterea ⁊ quarto natura confirmationis nō est infringe-
re confirmata: sed roborare extra de cōfirmatione vtili vel inutili.
per totum. et qꝺ habetur in. l. et quia. de iurisdi. om. iu. ⁊ probatur
ex vi vocabuli: cū cōfirmare sit quasi simul firmare iuxta nota. per
Archi. in. c. si autem. de elec. lib. vj. ⁊ ꝑ glo. fi. in. c. preterea. de testi.
et arg. ab ethimologia vocabuli est bonuȝ. institu. de dona. §. est et
aliud. ⁊ l. annullo. C. de ferijs. ⁊ l. decernimus. cū sua glo. C. de epi.
et cle. ⁊ ff. ad. l. aquiliam. l. ita vulneratus. in prin. vnde cum domi-
ni priores dictum beneplacitum declarauerint durare et decerne-
rent ꝙ iuraret videntur potius voluisse illa confirmare ꝙ̄ infrin-
gere ⁊ de nouo disponere prout et cōtinetur in literis episcopi vin
8 timiliensis. † Tunc legati dicte ciuitatis tudertine qui p̄dicta oīa
confirmauit ⁊ roborauit. s. concessionem. ⁊ confirmationem dicto
rum capitulorum ⁊ beneplaciti declarationem: legatꝰ eñ nō solū
de latere: sed etiam non de latere qui hodie solet apellari guberna
tor statuere possunt ⁊ facere dispositiones ꝑpetuo duraturas vt
est expressum in. c. fi. de offi. leg. ⁊ no. Bar. in. l. fi. ff. de penis. et no.
in. l. formam. C. de offi. p̄fecti pretorio illirici orientalis. et in. c. j. ij.
cassa. de statutis cōtra libertatem ecclesie edictis. x. colla. Et id qꝺ
disponitur ab habente potestatem. l. condende. habetur pro lege
arg. l. qꝺ princip. de constitu. principum. ⁊ l. cesar. de publicanis. ⁊
l. pe. C. de dona inter ꝟ virum. ⁊ l. qꝺ semel. de decretis ab ordi. fac.
Et ideo dicta approbatio ratificatio ⁊ cōfirmatio dicti dñi tūc le
gati seu gubernatoris est pro lege seruanda ⁊ multum pōderāda
si declaratio dictorum dñoꝝ priorum haberet aliquem defectū ra
tione defectus potestatis: cum defectus hmōi non videať esse pe-
nes dñm legatum quatenus non disponeret contra iuris prohibi
tionem qꝺ non videtur contingere in casu isto: cum vt supra dedu
ctum fuit circa scdm quesitum supradicta capitula non sunt cōtra
ria iuris dispositioni cum non loquantur affirmatiue: sed negati
9 ue prout supradictum est. † Vltimo qñ aliqua dispositio cōcessio
seu officium prorogatur ad longius tempus ⁊ queritur vtrum cē
seatur in tempore prorogato nouus actus seu noua dispositio. di-
stinguitur ꝙ aut est finitum tēpus prime dispositiōis aut adhuc
durat primo casu censetur noua dispositio officium seu actus. Se
cundo casu secus per. l. iiij. in princ. ff. de dan. īfec. ⁊ l. qꝺ si manen-
te. ff. de precario. ita concludunt Bart. ⁊ doc. communiter in. ꝺ. l.
iiij. et Bal. in. l. pe. de excusa. tuto. ⁊ in. l. si constante. de dona. ante
nupt. et in. l. penul. §. si vxor. ff. so. mat. et in. l. si a te. C. de pac. inter
emptorem ⁊ vendito. ⁊ per. Ang. in. ꝺ. l. qꝺ si manente. qu. addu-
cit tex.

est tex.in.§.fi.in auf.de administratoribus.vij.col.z Spec.in ti.de iudice delegato.§.excipitur.versi.itē ꝙ iurisditio.qui oēs concordant ꝙ qñ fit prorogatio ante tēpus finitum non censeatur noua dispositio seu nouus actus sed antiquus prorogatus.Limitāt tñ Bal.z Ang.qñ ipsa prorogatio haberet nouā formā ꝑ not.ꝑ gl. in.c.hi qui auctoritate. de prebē.lib.vj.z lz plura immutauerit in nouis istis capl'is:ideo ꝙ videaẜ posse dici noua forma adhibita z ꝑ ꝯñs noua capl'a:z magis ꝓprie ad terminos nostros probaẜ in.l.iurisgentiū.§.adeo.de pac.vbi si aliquid addiẜ vel detrahitur cōtractui cēsetur ꝯtractus renouatus:tñ q2 conuenerunt specifice ꝙ declararetur illud beneplacitum appositum in primis capitulis ꝙ beneplacitū nullatenus refertur ad noua capl'a vt de se ꝑ3: ergo ꝯstat ꝙ voluerūt insiste; e in primis capitulis.ex quo eñ fecerūt capl'a duratura ad.xv.annos.z postea ad bene placitu3 ꝯmunis cui dubiū qđ illud beneplacitum respicit solū capl'a ipsa antiqua z nō noua:z iō si declarāt beneplacitu3 illud durare:ergo declarant ꝙ illa capitula iam facta durent cū ea sola beneplacitū illud respiceret:nec vllo pacto pōt stare qualitas illa beneplaciti sine subiecto.l.eius qui in prouinciā.ff.si cer.peta.z.l.ij.ff.de vsufru. z.l.adeo.§.qđ si toto.ff.de acqui.re.do.z si essent noua capl'a esset nouū beneplacitum non esset illud:z tñ ipsi dantes arbitriū z ipsi domini priores expresse loquuntur de antiquo beneplacito: ideo necessario est dicēdum ꝙ actu3 est ꝙ antiqua capitula durēt.Nā potest aliquid addi vel detrahi a cetero cōtractu vt ille durat z nō remouetur vt.l.sumus.§.pactus ne peteret.versi.qđ si nō vt tolleret.ff.de pac.ẜm vnam lec.z per gl.in.l.pacta.ff.de cōtrahē.emp. z per Cy.in.l.pacta nouissima.C.de pactis.in casu igitur nostro est additum vel detractum vt durent prima:quia verba ita artēt quibus est sciendum prout in his ter minis cōcludunt Bar.Ange.Raph.z Pau.de ca.z cōiter doc.in.d.§.adeo.Unde res est luce meridiana clarior nō cēsentur renouata dicta capl'a sed cēsenẜ prima capl'a ꝑdurare ex multis rōnibus.s.deductis.† Deueniēdo amodo ad ꝟbum quesitum:lz videaẜ posse dici ꝙ dicti dñi priores nō possent aliquid disponere in fauorē dicti musetti cū intentio consultātis z ipsius consilij fuerit pro posse illud excludere cu3 ipsis dominis priorib⁹ iniungaẜ ꝙ ipsi excluderent dictū musettū quatenus excludere possent vt sonant expresse ꝟba dicti consilij: et lz postea detur cōmissio generalis:tñ in illa generali cōmissione non videtur cōprehendi ꝙ facerent aliquid in fauorē ipsius musetti:quia in generali concessione seu commissione non veniunt ea que quis non esset in specie concessurus seu non cōmisisset vt in regula in generali.in.vj.z in.l.obligatione generali.ff.de pigno.z in c.fi.de offi.leg.lib.vj.z de penitētijs z remissio.c.si ēps.eo.lib.z.l.j. C.que res pigno.obli.pñt.cū si.Sed dictum consiliu3 qđ habebat animū excludendi dictū musettū verisimiliter nō cōcessisset in specie ꝙ dicti dñi priores disponerēt in fauorē ipsius musetti:iō non videtur ꝙ illud veniat sub illo generali arbitrio cōcesso:z cōsequēter non potuerint aliquid pro eo disponere.Tamē contrarium est dicendum attento ꝙ habuerunt generalissimū mādatū per ꝟba vniuersalia quorū verborum natura est nihil excludere.c.solite.de maio.z obe.z.l.a procuratore.cū sua glo.C.mandati.z in cañ.si romanorū.xix.dist.z.l.iulianus.de leg.ij.Nec ob.qđ habuerint animū ipsum priuandi z excludendi a dictis capitulis:quia rñdetur ꝙ animū illum habuerunt ex cā expressa in dicto cōsilio: qua causa cessante z reperta non vera verisimiliter alium aīm habuissent: ideo cōmissarius potest ꝯtra expressam dñi voluntatē venire ꝓut est expressum in.l.si hominem tibi dedero.ff.mā.vbi ad hoc tex.notabilis.cū itaq3 in casu nostro dicti dñi priores viderint dictū musettum esse immune3 ab oī culpa prout ipsi asserūt quorū assertio ni est credendū prout concludit Barto.in.l.ambitiosa.ff.de decre. ab ordi.fac.z Bal.in.c.pastoralis.extra de offi.delega.potuerunt disponere pro eo prout pro alijs:maxime cum prout ipsi dicūt habuerint consilium a iuris z sacre theologie professorib⁹:qđ nō poterant ipsum de iure excludere:z verum erat declarando beneplacitum communis durare prout declarabant non habebāt ptātē3 illum excludendi cū adhuc durarēt eoꝝ capitula que transiuerant in quēdam cōtractum iuxta ea que habētur in.d.l.ꝙ semel.nec poterant reuocari.arg.l.sicut.de acti.z ob.cū si'i.Et sonasset in repugnātiā quādam declarare beneplacitum simpliciter durare z illū excludere:z maxime cū tēpore fuerit principalis cōtra.l.vbi repugnantia.ff.de reg.iur.Et maxime cū papa Pius mandauerit illa inuiolabiliter obseruari sine tpis prefinitione ad instantiā supplicātis capitulorum cōfirmationem z sic gratiose videaẜ illa capl'a confirmasse z cōtraria remouisse ita ꝙ cōfirmatio ipsa nō ꝑpetua non tolli morte pape rescribentis prout ipsa pacta super quib⁹ rescriptū emanauit.argu.c.si sup gr̃a.de offi.deleg.lib.vj.ex quo eñ mandat obseruantiam ꝯtractus seu capitulorū cēsetur illa efficaciter roborare.arg.c.cum contingat.de iureiurā.z cōiter sacra pubetum.C.si aduer.ven.Et ex quo illa appellat concessiones z capl'a z vult haberi pro expressis vult illa valida esse cū al's non mereretur dici capl'a vel concessiones.l.iij.§.cōdemnatum.de re iudi.z clemē. pastoralis.eo.ti z.l.an illo.C.de ferijs.z maxime hoc est dicendū: quia ea que de nouo fuerūt addita sunt oīa nociua dictis hebreis non proficua:nam erāt eis longe fauorabiliora ipsa antiqua sine nouis ꝙ cū additamēto eoꝝ q̄ de nouo fuerūt cōuenta: nisi forte sit plus releuatio ab onere soluēdi pro genere aliquo armorum ꝙ soluere duas vncias argenti laborati que continētur in vltimo capitulo supadditо qđ nequāꝙ arbitror: ita ꝙ non video in quo expediat dicto musetto qđ cōtinentur in his que gesta sunt per istos dños priores lōge magis sibi expediret stare ī puris terminis primoꝝ caploꝝ q̄ adhuc durāt beneplacito nequāꝙ reuocato.Ad irandū est itaq3 ꝙ.d.musettus inquiraẜ vel accuseẜ rōne fenoris ꝑ eū ꝑpetrati tanꝙ fenus ipsu3 exercuerit sine capl'is habitis cū cōitate tuderti cū capl'a ipsa habeat licita z valida ꝓut hmōi capl'a per cōitates ipsas aut legatos fieri est ꝑmissum: z rari vel nulli credo in alia hebrei reperianẜ qui pariter aut saltē magis habeāt efficacia capl'a/ꝙ sint ista que h3 iste musettus cū nō soleat sedes apostolica in hmōi ita fauorabiliter z precise rescribere.z insup mihi dicitur ꝙ iste musettus fuit per curiā domini ēpi tudertini inquisitus de dicto delicto z tandē tanꝙ repertus non culpabilis absolutus.Cōstat autē z nullidubiū ꝙ crimē vsurarium est crimē ecclesiasticū z pertinet ad forum canonicū z ēps est generalis iudex totius diocesis in ecclesiasticis causis z h3 crimina ecclesiastica punire z de eis inquirere.c.j.de offi.ordi.cañ. episcopus.c.ab isto die.et duobus sequētibus.xxxv.q.vj.z.c.cum sit generale. cū si'i.de foro compe.Et cum fuerit absolutus non debet amplius super eodem crimine vexari.Nam de delicto eiusdem hominis non d3 pluries cognosci.l.penulti.in fi.ff.nau.caup.stabu.z.l.senatus.ff.de accusa.z.l.sepulchri.ff.de sepul.vio.z est expressum in absolutoria in.l. si cui.§.ijsdem.ff.de accu.vbi absolutus nō potest amplius accusari nisi in duobus casibus ibi expressis.z facit.l.si quis cū totum.ff. de exceptio.rei iud.vbi tantum valet absolutio quātum condēnatio z solutio:z tangit etiam Bal.in.l.si pluribus.ff.de lega.j.et facit qđ habetur in.l.trāsigere.C.de accusa.z per Bar.in.l.si māda. §.si negauerit.de adul.Sed est casus in.d.§.ijsdem non est insistendum.z lz loquatur de accusato absoluto:tamen eadem est ratio in inquisito absoluto:prout z firmat ibi Bart. non insisto vlterius: maxime cum principaliter non fuerim in quesitis in pūcto descriptis quoad hoc consultatus: z vbi casus legis parum est insistendum:non tñ aliter vidi processum vel s̄niam ipsam absolutoriam: ideo non insistam pluribus non vtar. Laus deo.

Summarium super consilio.ccxxxvj.

1. Filio spurio non potest aliquid relinqui directe vel indirecte alias relictum vel datum illud applicatur heredib⁹ legitimis vel alijs testamentarijs.
2. Uerba in fine posita qñꝙ oīa precedentia limitant.
3. Transactio generalis restringitur ad specificata.
4. Prescribere non potest aliquo tempore possessor malefidei.
5. Spurio si relinquatur aliquid per interpositam persona3 sub hac conditione quod retinere non habeat sed illud dare debeat cui velit si probetur testatorem spurio dari voluisse potest illud relictum reuocari ab heredibus legitimis vel testamentarijs alias licet detur dicto spurio z non probetur relictum factum vt spurio daretur tunc queritur indifferenter spurio vbi eidem spurio detur contractu inter viuos per totum.
   Facere nemo presumitur quod non licet.
6. L.j.C.de naturalibus libe.que loquitur in vltimis voluntatibus an extendatur.
7. Renuntiatio seu quittantia generalis de omni eo qđ qualitercunque peti pōt an restringatur ad specificata.nu.9.
8. Legatum factum spurio illud tanꝙ pro non scripto ipso iure remanet apud heredem scriptum.
10. Legatum factum sub conditione ꝙ possit dare cui velit executor testamentarius vel ēps an spurius possit eligi ad illud.

Consilium.ccxxxvj.

In nomine dñi nostri iesu christi.† Uidetur prima facie dicendum quod filius dicti Francisci possit petere dicta bona dicti olim cecchi sui aui.Nam dictus Cecchus per interpositam personam dicti domini Bartholomei reliquerit dicta bona dicto Jacobo nato prout dicitur ex damnato coitu.Constat autem quod nato ex dānato coitu non potest per patrem aliquid relinqui directe vel indirecte.§.fi.in auf.quibus mod.na.effi.sui.z.§.fi.in auf.quibus mod.natura.effi.legi.z in auf.ex complexu.C.de incest.nuptijs.et in.l.j.C.de naturalib⁹ libe.vbi specifice ponitur de eo qđ pater dat filio per interpositam personam.Et ibi expresse prouidetur quod illud quod per patrem datur filio non legitimo applicatur fratri legitimo z successiue alijs personis ibi descriptis ad idem.l.si quis incesti.C.de incest.nupt.vbi etiam specifice disponitur quod non donet vel relinquat per se vel per interpositam personam: et enumerantur ibi persone que habent succedere; que persone etiā enumerantur in.l.j.in fi.C de secun.nup.vnde cū superesset tēpore dicte concessionis facte dicto filio spurio dictus filius legitimus ad

eum videtur deuolutum fuisse ius petẽdi dicta bona ⁊ aduocãdi a dicto filio spurio: ⁊ iõ dict9 ei9 fili9 ⁊ heres sui patris ex psona patris vr̃ ꝙ possit petere dicta bona: nec sibi vr̃ obstare dicta trãsactio facta inter dictũ Frãciscũ ⁊ dñm Bartholomeũ ex pluribus. ⁊ primo qꝛ istud ius vr̃ cõpetiisse dicto Frãcisco demũ post cõcessionẽ factã. d. Jacobo: ⁊ sic non cõpetebat tpe dicte trãsactionis. 2 † Nec tunc imminebat aliqua spes hmõi iure querẽdi: ⁊ ideo istud ius non venit in dicta trãsactione cũ in ea deductũ ⁊ refutatum fuerit esse ius ꝙ. d. Francisco ꝯpetebat ⁊ petere poterat vsqꝫ in diem dicte transactionis vt expresse sonant ꝟba instrĩ: ⁊ sic non fuerũt refutata neqꝫ trãsacta hec iura que postea competierũt: qꝛ ꝟba dicte refutationis clare referũtur ad tps pñs ⁊ nõ ad futurũ tẽpus: maxime illa ꝟba vsqꝫ in presentem diem in fine posita: que omnia precedentia limitant. ar. l. talis scriptura. de lega. j. ⁊. iij. §. si filius. ff. de libe. ⁊ posthu. ⁊. l. j. C. eo. tit. ⁊. c. requiris. ⁊. c. inquisitioni. extra de appel. 3 † qd etiam ex alio dicendum est: quia est expressa causa: quare ⁊ etiam sup quo transigitur: quia litigatum fuerat ⁊ etiam laudatũ super legitima. d. Francisci seu supplemẽtũ legitime: ⁊ premittitur in dicta trãsactione de dicto litigio ⁊ laudo lato et ꝙ partes volebant fugere expensas litiũ ⁊ obseruare dictũ laudum: ideo venerũt de sup predictis ad tale pactũ transactionẽ ⁊c. Ideo ex pdictis q̃ exprimũtur in dicta trãsactione euidẽter apparet sup quo trãsigebatur: iõ generalia ꝟba postea sequentia in dicta trãsactione restringũtur ad terminos precedẽtes. l. si de certa. cũ ibi no. C. de trãsac. ⁊. l. emptor. §. lucius. ff. de pac. ⁊ ibi per glo. p doc. et per Bart. in. l. aurelio. §. gallos. ff. de libe. leg. vñ euidenter apparet ꝙ dicta refutatio apposita in dicta trãsactione ꝗ̃tũcũqꝫ emanata p verba vniuersalia non est trahẽda ad istuz casum: nec etiam predictis vr̃ obstare si dicatur ꝙ. d. Cecchus nõ dedit neqꝫ reliquit aliquid. d. Jacobo nisi alimenta que relinq̃re potuit de iure canonico p. c. cũ haberet. de eo q duxit in matrimoniũ quã pol. per adul. prout ibi doc. tenẽt ⁊ in practica obseruatur. Nõ eñ cõtinetur in testõ Cecchi ꝙ aliqd detur dicto spurio. ſʒ instituit dõnũ Bartholomeũ cui iniunxit ꝙ daret dicta bona cui vellet. nõ autẽ iniunxit ꝙ daret. d. Jacobo: nã predictis videtur posse rñderi qd imo deprehendatur mens testatoris ꝙ voluerit. d. Jacobo relinquere mediãte psona dicti dñi Bartholomei. Ex quo secut9 fuit ille effectus ꝙ. d. dõnus Bartholomeus illa bõa cõcessit. d. Jacobo. Nã ex postea gestis presumitur in preteritum iuxta illud vulgatum exitus acta probat. ad hoc cañ. cũ per bellicã. xxxiij. q. ij. ⁊ ibi glo. ⁊. xviij. dist. ꝯuenit. ⁊. xliij. di. multis. ⁊ p glo. in. ca. scribam extra de presump. qd maxime dicẽdum est: qꝛ. d. dõnus Bartholomeus dictã concessionẽ facit pro executione voluntatis testatoris sibi ꝟbo demõstrate vt expresse sonãt ꝟba ipsi9 dõni Bartholomei posita in dicta cõcessione ibi recordatus de volũtate ipsius sibi verbo dicta facta p ipsum testatorẽ ⁊c. Facit etiã tex. in. l. iij. C. de na. lib. vbi qñ filius de quo loquitur ille tex. reperitur possidere bona patris presumitur fraudẽ emanasse: p quẽ tex. ⁊ p. l. j. eo. titu. Bar. in. d. l. j. ⁊ in. d. l. si is qui bonis. ff. de vulg. ⁊ pu. no. ꝙ qñ spurius reperitur possidere bona paterna presumit̃ p fraudẽ acq̃siuisse: vñ ad propositũ cũ. d. Jacobus assertus filius spurius dicti Cecchi ⁊ reperiatur possidere bona dicti Cecchi. Item facit quia executor deputatus in testõ patris ad distribuẽdũ bona paterna non põt aliquid de bonis paternis concedere spurio vltra alimenta prout voluit Ja. de are. in. l. lucius. ad munici. arg. l. illius. ⁊. l. quãꝗ̃. ff. de re mi. qd. ⁊ notat Joã. an. in addi. Spe. in ti. de instru. edic. ver. sed quid erit in prelato: nec videtur ꝙ filius spurius cõsequi possit bona paterna ab instituto a patre. argu. d. l. si is qui bonis. maxime per actũ inter viuos: prout ꝯcludit Jmo. post Barto. in. d. l. si is qui bonis. 4 † Nec vr̃ obstare ꝙ. d. Jacobus dicta bona possedit per. xl. annos: qꝛ vr̃ fuisse in mala fide ex quo ꝯtra iura quesiuit illa bona fm. s. deducta iuxta regulã qui contra iura mercatur. in. vj. ⁊. l. queãdmodum. C. de agric. ⁊ censi. lib. xj. Et male fidei possessor vllo tempore prescribit: vt in regula possessor male fidei. in. vj. ⁊ in. c. vigilanti. ⁊ in. c. fi. de prescri. 5 ¶ † His tñ nõ obst. contrarium puto de iure verius. Nam primo potest instari ꝙ imo dictus testator noluerit relinquere dicto spurio: quia non appareret aliquid ex verbis testamenti nec presumitur quẽ velle facere id quod non licet. argu. l. merito ff. pro socio. ⁊. l. oĩmodo. C. de inoffi. test. ⁊. c. fi. extra de presump. Nec obstãt ꝟba apposita. in dicta cõcessione. s. interlineata: quia dicta verba pñt intelligi ꝙ ipse dõn9 Bartholomeus fuit recordatus de voluntate testatoris que fuit ꝙ ipse non deberet pro se illa bona retinere: sed distribuere ⁊ alteri concedere pro suo libito volũtatis. Unde ad dictam concessionez procedere voluit pro implenda voluntate predicta testatoris sibi verba dicta. s. ꝙ daret cui vellet: non autẽ ꝙ daret dicto Jacobo. Facit ad predicta: quia fraus ⁊ dolus non presumitur nisi probetur. l. quotiens. §. qui dolo. ff. de probationibus. ⁊. l. dolũ. C. de dolo. Nec sequitur dõnus Bartholomeus heres predictus concessit dicta bona dicto Jacobo: ergo pater illud sibi imposuit. Et lʒ videatur quedam suspicio: non autem videtur sufficiens psumptio: ⁊ maxime quia concurrebat causa illud faciendi. Nam dictus heres erat obligatus alimentare ⁊ gubernare dictum Jacobũ pro tempore preterito ⁊ futuro vsqꝫ ad. xv. annos: cum forte tempore preterito non alimentauerit cum prout mihi dr non probetur qd dicta alimenta vllo tempore prestiterit dicto Jacobo. Et ex quo non habebat illa bona pro se retinere ex leui causa potuit induci ad concedendum ipsi Jacobo magis ꝗ̃ alteri. Unde absqꝫ eo qd illud fuerit sibi impositum a testatore subest causa per quam potest coniecturari ꝙ ipsi Jacobo concesserit. Et maxime cũ habuerit litigium cum filio legitimo et litigia soleant odia ⁊ rãcores pducere ⁊ consequenter remouere voluntatem concedendi aliquid vtile aduersario qui secum litigat seu litigauit: vt docet experientia rerum magistra. c. quã sit. de elec. in. vj. et. c. statutum. in princi. eo. ti. ⁊ lib. ⁊. l. legatis. §. ornatricibus. ff. de leg. iij. Et maxime videtur posse iuuari dicta concessio facta dicto Jacobo: quia dictus dõnus Bartholomeus dicta bona saltẽ pro aliqua parte videtur habuisse ex contractu habito cũ dicto Francisco cum sibi dederit certam quãtitatem prosequendi ab ea refutatione: vnde ius illud quod competebat in dictis bonis ipsi Frãcisco ipse dõnus Bartholomeus consecutus fuit suo contractu ⁊ mediãte sua pecunia non autem habuit a testatore: et sicut saltem illud potuit concedere cui volebat: ⁊ hoc tenendo responderi posset ad obiecta in contrarium: quia negari potest ꝙ ipse pater dederit filio spurio p interpositam personam ex quo non iniunxit dicto dõno Bartholomeo ꝙ daret dicto Jacobo. sed cuicũqꝫ vellet: ⁊ ad sui libitũ voluntatis: que verba denotant liberum arbitriuz ipsius heredis. l. fideicommissa. §. quãꝗ̃. de lega. iij. Unde cum artauit ꝙ daret ſʒ opinionem ipsius testatoris: ⁊ institutus a patre spurio potest relinquere bona paterna spurio ipsius testatoris. Nec dicitur spuri9 habere dicta bona a patre per interpositam personam prout concludunt Bar. Bald. ⁊ Jmo. in. d. l. si is qui bonis. et idez dicit ibi Bal. si dictus institutus concederet dicto spurio per contractũ inter viuos. 6 † Et licet Jmo. ibi Bald. impugnet fretus auctoritate Bar. ibi. ⁊ per. l. j. C. de naturalibus liberis. tamen Bar nõ loquitur hoc casu: sed quãdo ex actu patris inter viuos deuenit ad aliũ qui postea per contractum inter viuos conceditur spurio. Nõ autem loquitur quando in vltima voluntate concessit sua bona alicui qui postea per actum inter viuos post mortem patris illa concessit spurio. Et ita etiam videtur loqui. d. l. j. de naturalibus liberis. Et ad hunc casum Bar. eã allegat: vnde satis potest defẽsari auctoritas Bal. que nõ est parua in causis dirimendis. Nec obst. d. l. si is qui bonis. quia ibi substitutus succederet in bonis paternis ex dispositione patris expresse substituẽtis ipsuz spuriũ. Sed in casu nostro spurius non habet ex prouisione testatoris saltẽ expressa nec de tacita apparet. Unde casus nostri similes lʒ aliquo respectu dictus spurius dici posset habere dicta bona ex prouisione patris: eo quia pater iniũxit dicto dõno Bartholomeo vt post xv. annos dictam hereditatem distribueret et dispensaret cuicũqꝫ vellet: vnde dispensatio videtur facta ex mandato ⁊ dispositione testatoris: ideo non est expeditum ꝙ dicta concessio tenuerit: sed quicquid sit vtrum tenuerit necne super quo neutram partem firmo: sed multa adduci possint pro ipsius validitate: tñ valeat vel non valeat dicta concessio de dictis bonis facta per dictũ dõnum Bartholomeum dicto spurio: tñ in omnẽ euentum dict9 spurius est tutus a filio dicti Francisci. Nam qñ pater relinquit aliquid incapaci: prout est spurius aut relinquit palam aut relinquit tacite. Primo casu relictum tanꝗ̃ pro non scriptum remanet apud euz a quo est relictum ⁊ sic apud heredem scriptuz vel apud veniẽtes ab intestato qñ ab intestato esset relictum. l. vnica. §. in primo. C. d cad. tol. ⁊. l. si in metallum. ff. de his que pro non scriptis. ⁊ firmat Barto. in proprijs terminis in. l. fi. ff. de his quib. vt indig. per dicta iura. et. l. non intelligitur. §. si quis palam. ff. de iure fisci. ⁊ allegat Raynal. ⁊ Oldra. ita firmare. ad hoc etiam quod no. per gl. ⁊ Bal. ⁊ Moder. in. l. hereditas. C. de his quib. vt indig. ⁊ per Bal. in. l. j. C. de secũ. nup. ⁊ Sali. in. l. j. C. de na. li. Et licet in. d. l. si quis incesti. ⁊ in. d. l. j. de na. lib. ⁊ in. d. l. j. C. de secũ. nup. inuitentur certe persone: ⁊ deinde admittatur fiscus: tamen Bart. in. d. l. fi. dicit ꝙ illud non procedit regulariter: sed in illis casibus specialibus. ⁊ Sali. in. d. l. j. post Bart. dicit ꝙ heres scriptus admittitur ante illas personas. ⁊ facit etiam. d. l. j. de secũ. nup. vbi admittunt̃ coheredes: ⁊ tamen postea inuitantur ille certe persone. Secundo casu qñ. s. tacite relinquitur spurio accommodata tacita fide per heredem tunc aufertur a fisco. l. aufert. et. l. in fraudẽ. ff. de iure fisci. ⁊ no. Bart. in. d. l. fi. ⁊ sic neutro casu dicta bona deuoluuntur ad filium legitimum in terminis nostris: posset tamen alius casus excogitari. s. ꝙ testator palam non reliquerit nec etiã tacite reliquerit ipsi spurio. Nec heres fidem accõmodauerit: sed simpliciter nõ cogitato de spurio pater disposuerit prout in puncto describitur ⁊ dictus dõnus Bartholomeus postea ex sua mera voluntate cõcesserit ipsi spurio: sed tunc de duobus alterum est dicendũ vel qd dicta concessio tenuerit quo casu spurius posset illa bona retinere fm ea q̃ tradit Bal. in. d. l. si is qui bonis. aut dictus dõnus Bartholomeus non potuit concedere prout executor non potest concedere

cedere spurio vt.s.dictū est.Et lz testator remiserit in voluntatem ipsius heredis:nihilominus nō trahatur ad hoc illicitum.arg.l.si creditor.§.lucius.ff.mā.maxime cū premiserit testator illa vba oi fraude z dolo cessante:z sic voluerit q non adhibeatur fraus legi disponēti q spurius nihil habeat de bonis patris.d.auf.ex cple xu z in corpore.vñ fm hoc dicta concessio fuisset inualida nō ema nās a patre.Et sic posset repeti p istū dōnum Bartholomeū z nō p dictum filiū legitimū:iō arguēdo a sufficiēti partiū enumeratio ne nullo casu cōpetijt dicto Francisco filio legitimo ius petēdi di
7 cta bona.†Et dato sine preiudicio veritatis q qs vellet insistere q admittātur ille psone nolate l.l.j.C.de na.li.z ɔsequēter admit terēt filius legitimus frater ipsius spurij:nihilominus ille persone admittunt infra duos mēses:z postea ius deuoluit in fiscū vt est expressuz in.d.l.j.de na.lib.z sic cū sint elapsi illi mēses:lz etiā.xxx. anniz vltra nō cōpeteret amplius dicto filio legitimo vel eius he redi ius aduocādi dicta bona.Et insuper si diceremus q cēserēt palā relictū dicto filio spurio iuxta id qd hr in.d.l.nō intelligitur. in prin.z nihilominus vellemus tenere q illud palā relictū appli caret psonis noīatis in.d.l.j.z nō remaneret apud heredē scriptū nihilominus.d.Frācīscus sibi preiudicauit p illā trāsactionē per quā remisit z refutauit.d.dōno Bartholomeo nō solū ius sibi cō petens pro legitima:sed etiā alia iura sibi cōpetentia cū vba ge neralia dicte transactionis nō videant pati posse restrictionē pro pter precedentia seu ppter cām trāsactionis:nā lz trāsegerit occa sione legitime:tñ postea subdidit vba multum vlia.Primo circa ipsam legitimā ibi z generaliter p oi eo z toto qd petere posset ab eo quomodocūqz z qualitercūqz occasione dicte legitime sibi dbi te zc.Et postea subdidit alia vba generalia vcz z ghaliter p oi eo z toto qd petere posset ab eo quomodocūqz z qlitercunqz vsqz in presentē diē.que verba scdo plata non sunt restringenda ad legi timam:nam primo vniuersaliter locutus fuit circa legitimaz: vñ penitus supflua fuissent verba sequētia si ad legitimā restringerē tur cōtra.l.si qñ.de lega.j.z c.si papa.de priui.lib.vj.Et ideo dicta refutatio fuit generalis:z ɔsequenter preiudicauit.d.Francisco si habebat ius petendi dicta bona tāq palā relicta filio spurio.Nec obst.si dicat q ipse pretēdebat pbabilē ignorātiā q sibi ius illud cōpeteret z rōne probabilis ignorātie sibi cōpeteret ius petendi in integ.resti.iuxta not.in simili p glo.in.l.ij.C.de iure emphy.z in.l. cum filius.§.in hac.z ibidē p doc.ff.de verb.obli.z p Bar.z Ang. in.l.iij.§.hoc interdictum.ff.de itinere actuqz priua.qz rñdetur q postq.d.dñs Bartholomeus cōcessit dicta bona dicto spurio ces sauit pbabilis ignorātia z decursit quadriēniuz qd cōceditur ad petendā restitutionē in integ.l.fi.C.de tēp.in integ.resti.Et p con sequēs in oēm euentum filius.d.Frācisci venit repellendus a peti tione dictorum bonoz.Nec obstant adducta in contrariū quibus satis sumi pñt rñsiones ex iam dictis.Tamē specifice rñdēdo nō ob.primū q filio spurio nō pōt p patrē relinqui directe vel indire cte nec per interpositā personam:quia istud fatendū est nihilomi nus non ppterea sicut relictum illud est applicandum filio legiti mo:licet instari possit qd hoc casu non sit cōcessum a patre per id
8 qd habetur in.d.l.si is qui bonis.de quo tñ vt.s.dictum est.† Nec ob.d.l.j.de na.lib.vbi defertur fratri illud qd cōceditur a patre: qz s.est rñsum.Nam potest dici q illud sit ibi speciale in illis psonis in dignitate positis.Itez rñderi pōt q illud procedat qñ a patre in vita conceditur:qz non est decēs q ipse repetat qui deliquit cō cedēdo.Nec est heres qui habeat repetere:iō cōceditur illis perso nis ibi descriptis ius aduocādi:z deinde fisco:sed qñ relinquit in vltima volūtate illud relictum tāq pro nō scriptū remanet apud heredem qui non deliquit prout.s.dictum est:z si ipse heres deli quit:quia non fuit relictum palam:sed tacite tunc fiscus aufert:vt etiā.s.deductum est.Item rñderi potest z tertio qd est elapsum tē pus datuz in.d.l.illis psonis ibi descriptis.Quarto rñdetur q.d. Franciscus sibi preiudicauit per dictam generalem transactionez
9 vt.s.ponderatam.†Nec ob.d.l.si de certa.z.d.§.lucius.quia dicta iura pcedunt in dubio:z qñ vba vniuersalia pñt restringi p prece dentia z fz terminos precedentes intelligi al's secus est:vt habet in dictis iuribus z in.d.§.gaius.z ita videtur ɔtingere in casu no stro attentis.s.deductis.Nec etiā ob.id qd adducebatur in cōtra riuz qd ex quo.d.dōnus Bartholomeus ɔcessit dicta bona dicto filio spurio presumat sibi fuisse iniūctū p testatorē vt illud faceret p iura ibi adducta:z maxime p vba que apposuit.d.dōnus Bar tho.in dicta concessione recordatus de voluntate ipsius sibi vbo dicta facta p testatorē zc.nam rñdet q dato q ita fuisset q testa tor sibi iniunxisset z fraus presumeretur:qd tñ nō affirmo:nō pro pterea cōpeteret aliqd ius filio dicti Frāci.qz aut illud relictū fuit factū palā aut tacite.Primo casu ptineret ad.d.dōnuz Bartho.
10 scdo ad fiscum vt.s.latius deductum est.†Et silr nō ob.q execu tor nō pōt ɔcedere spurio:quia fatendū est:sed potest dici q dictus dñs Bartholomeus nō erat merus executor:sed heres lz dato q cōcedere nō potuisset nō ppterea si concessit ex hoc quesitum fuit ius filio legitimo vt.s.deductuz est.z dñs Anto.de but.in suo re pertorio in vbo executor in.vij.colū.dicit ad ppositū q nec execu tor nec eps potest exequendo eligere spurium testatoris z ei here ditatē patris cōcedere:qz non videtur habere arbitrium cōtra ius disponendi zc.Et subdit: z si episcopus hoc fecit fiscus nō pote rit auferre spurio:qz ex hoc nullum ius fuit quesitum spurio:quia testator non videtur sensisse de personis phibitis.Si ergo episco pus silet huic spurio nemo mouebit qōnē: posset tñ eps reuocare: quia non rite fecit zc. que verba multum conferunt ad propositū nostrum.Cōcludo itaqz q filius.d.Frācisci nō pōt vllo pacto di cta bona repetere a dicto filio spurio. Laus deo.

Summarium super consilio.ccxxxvij.

1 ¶ Muro ciuitatis an liceat superedificare puta colūbariam ex permissione principis vel ciuitatis.nu.seq.per totum.
2 Ciuitatis permissio non est principis permissio qui habet maius imperium omnibus.
3 Edificare licet cuilibet in suo loco libero vsqz ad celum.
4 Meum non potest a tertio detineri nec super eo aliquid haberi.
5 Alienari non possunt res ciuitatis ab eiusdem prioribus.
6 Permutare est verbum generale.
7 Edificium cedit solo.
8 Tempore vno aliquid facere vel in illud conferre paria sunt.
9 Mala fides presumitur in factis contra leges quas scire quilibet presumitur.
10 Murus ciuitatis dicitur res sacra:muri vero rome dicuntur san cti ideo non potest alienari etiam in particula a cōsiliarijs.fallit si fiat a principe vel legato aut gubernatore.nu.13.
11 Communitatis vel vniuersitatis non dicuntur esse in bonis vllius.
12 Spoliari sua possessione nemo potest etiam si fuerit predo.
14 Edificium factum cum licentia priorum vel cōsiliariorum ciuita tis debet a principe aut gubernatore vel legato dari et permitti q fecit cum dicta licentia lz prius factum non valeat.nu.seq.
15 Consiliarij vel priores ciuitatis representant totam ciuitatem.
16 Ius nostrum constat ex rigore et equitate tamē ceteris paribus equitas preualet.
17 Experientia est rerum magistra.
18 Muros ciuitatis licet reficere nequeant priuati nec aliquid eis cō iungere vel supponere:tamen ipsi vniuersitati non est id prohibi tum:imo permissum in quo non requiritur permissio principis p pter generalitatem.
19 Opinio est tenenda que magis applaudet.
20 Uniuersitatis licentia factum a priuato videtur ab ipsa vniuersi tate gestum.
21 Expense facte in re aliena bona fide iustam causant retentionem.
22 Malam fidem an faciat iuris ignorantia cessare.

¶ Consilium.ccxxxvij.

In nomie dñi nostri iesu
1 christi.¶†Prima facie videtur dicendum in presen ti consultatione q.d.Baptista non potuerit facere di ctam colūbariam supra muros dicte ciuitatis: nam de iure nemo potest aliqd coniungere muris ciuitatis vel suppo nere.l.sup muros ciuitatis ponere sine pmissu principis vel presi dis:quinimo nec reficere illos:prout est expssum de his omnibus in l.sacra.§.muros.ff.de rerū diui.cū itaqz non habuerit pmissionem principis vel psidis nō licuit sibi pdicta facere. Nec obstare videt pmissio quā ipse Baptista habuit a prioribus dicte ciuitatis qui habēt oimodā ptātem quā hz tota ipsa ciuitas ex forma statutoz qbus formaliter disponit q habeāt dicti dñi pores q p tpe fuerint autoritatē z baliā plenissimā plenum liberū z absolutū arbitriū z oēm plenitudinē ptātis:qd z quā hz dcīi cōe tuderti puidēdi sta tuēdi z ordinādi oia q viderint expedire z que de ipsoz pcesserint volūtate z lz p pcedētia videat restricta ptās ad certas causas tñ subdit in statuto q quicqd p eos fuerit puisum decretū gestū vel ordinatū vel p septē ex eis irreuocabiliter psumat factū prouisum sententiatum ordinatū z gestū ex dictis causis z qualibet ipsaruz nulla pbatione zc.z ita valeat z sit firmum z debeat mādari exe cutioni zc. acsi p arengā z oia cōsilia z totū corpus vniuersitatis
2 foret puisum zc.†Nā lz dicta vba videāt multū generalia z pci sa:nihilominus duabus rōnibus vr q non tenuerit dicta pmissio. vna qz pmissio ciuitatis non est pmissio principis vel psidis quaz requirit tex.d.§.muros.Nec est tāta iurisditio penes vniuersitatē ciuitatis quāta est penes psidem:nam apud psidē est gladij ptās l.illicitas.§.qui vniuersas.ff. de offi.presi.cū apud ciuitatē non sit de iure hmōi imperiū vt in auf.de defen.ciui.§. audient.z quasi p totum.z p Bar.z doc.in.l.imperiū.ff.de iurisdi.om.iu.Itē preses hz in puincia maius imperiū oibus.l.preses puincie maius.ff.eo. ti.z preest puincie.l.j.z.iij.eo.ti.z sic etiam ciuitati que est de puin cia vel loco puincie hr qñ sola hz vnū psidē iuxta ea q habentur p glo.in.l.fi.C.de lon.tē.presci.z sic maius est imperiū psidis q ci uitatis sibi subiecte.Preterea z scdo statutum:licet generaliter de derit prioribus plenissimam potestatem: tamen exceptuauit cer tos casus:inter cetera excipere videtur casum nostruz sub his ver bis.Item nec possint dicti domini priores aliqua bona possessio

nes iura iuriſditiones vel libertates cōis tuderti vendere donare pmutare vel titulo locationis cōferre vltra q̄ p tp̄s ſex annoꝝ nec
3 poſſint ⁊c. † Cōſtat eñi q̄ q hʒ ſolum vel edificiū ſuū hʒ ius altiandi vſqʒ ad celum. l. altius. C. de ſerui. ⁊ l. fi. ff. de ſer. ru. generali. ⁊ ff.
4 qd vi aut clam. l. fi. §. pe. ff. qd vi aut clam. † Nec pōt aliquis. aliqd habere ſupra meū. l. quēadmodū. §. ⁊ ſi protectū. ff. ad. l. aqui. ⁊ l. ſʒ ⁊ ſi inter me. ff. de ſer. vr. predi. ⁊ l. ſi duo. §. item videamus. j. ⁊. ij. ⁊
5 §. labeo. ⁊ §. ſeq. ff. vti poſ. cū ſi. † Nō potuerūt ergo priores alienare hec iura libertatis muroꝝ altiādi: ⁊ qd alteri non liceret in eis muris aliqd habere p qd iura libertatis predicte impediat̄: cuʒ ſit diſpoſitū q̄ generaliter nequeant bona ſeu iura ciuitatis alienare que ꝟba bona ⁊ iura hoc ius cōprehendere vident̄ ⁊ ſub ꝟbo venditionis oīs ſpecies alienatiōis oīs alienationis ſpecies. l. xij. tabu. comprehenditur. l. ſtatu. libe. a ceteris. §. quintus. ff. de ſtatu libe.
6 † ⁊ verbum pmutare eſt generale. l. j ff. de rerum pmu. quaſi i caſu noſtro pmutata fuiſſet illa pecunia q̄ erat in illo ope exponēda cū illa commoditate dicti vſus dicte columbarie dicto Baptiſte con
7 ceſſi. † ⁊ maxime cum edificium cedat ſolo. l. adeo §. cū in ſuo. ⁊ §. ex diuerſo. ff. de acqui. re. do. ⁊ §. cū in ſuo. ⁊ §. ex diuerſo. inſti. e. ti. et. l. ſi duo. §. ſed ſi ſupra edes. ff. vti. poſ. ⁊ ſic alienatur vſus rei future eorū q ſunt dn̄i muroꝝ: quoꝝ dominiū videtur eſſe ipſiꝰ cōitatis tudertine prout ⁊ aſſeri vr̄ in ſupplicatione ipſius Baptiſte et inſtr̄o quo ipſe nititur: ⁊ per ꝯñs ipſa colūbaria erat ſm̄ hoc futura dicte vniuerſitatis tuderti ⁊ vſus eiuſdem non poterat cōcedi anteq̄ ipſa facta foret: cū qualitas ſeruitutis non detur anteq̄ ſit res in eſſe producta in qua ſeruitus conſtituatur. l. ij. ff. de vſuf. facit. l. eius qui in prouinciam. ff. ſi cer. peta. ⁊ p ꝯñs ipſa conceſſio dicti vſus videtur collata in tēpus quo colūbaria facta fuit ⁊ ſic in
8 tēpus quo fuit cōis. † Ideo peride videt̄ eſſe acſi poſtq̄ facta fuit cōis fuiſſet facta cōceſſio: cum paria ſint aliquid facere vno tēpore vel in illud cōferre. l. in tēpus. ff. de here. inſtit. ⁊ l. j. ⁊ l. qd ſpōſe. C. de dona. ppter nup. Sed poſtea non potuiſſet iſtud ius concedere vigore dicti ſtatuti prout etiā nec potuiſſent de iure cōi iuxta. l. fi. C. de vendē. re. ciui. ⁊ l. phibere. §. plane. ⁊ ibi p Bar. ff. quod vi aut clam. Cum itaqʒ ex his videat̄ deduci q̄ dicta colūbaria ſit cōmunis tuderti ⁊ dictus vſus non potuerit concedi p dictos dominos priores reſtare videt̄ q̄. d. Baptiſta teneat̄ dictā colūbariam dimittere: ⁊ cū priores habeāt omnē ptātem cōis tuderti: ⁊ in ſpecie ſup reducēdis bonis cōis p alium occupatis vr̄ q̄ poſſint libe
9 re ſibi dictam colūbariam auferre ⁊ alteri locare. † Nec videt̄ q̄. d. Baptiſta poſſit dictā colūbariā retinere pro expenſis quas erogauit in refaciēdo dictos muros ⁊ faciēdo dictā colūbariā. Nā ipſe ſciebat dictos muros nō eſſe ſuos: ⁊ ſcire debebat dictos dn̄os priores non potuiſſe ſibi dare dictam facultatem reficiendi dictos muros ⁊ deſup conſtruendi columbariā attēta diſpōne iuris communis ⁊ iuris municipalis put. ſ. ponderata ſunt. Itē ſcire debebat q̄ edificiū cedit ſolo: ⁊ id qd ſuper alieno edificatur efficitur alienū per iura vulgaria. ſ. adducta. ⁊ nedum ſcire debebat: ſʒ vr̄ q̄ pſumatur ipſum ſciuiſſe: qꝛ preſumit̄ quis ſcire iura. l. leges ſacratiſſime. et. l. fi. C. de. ll. prout no. in dictis iuribus ⁊ in. l. late culpe. ff. de verb. ſig. ⁊ no. glo. in. c. ſi diligenti. de preſcrip. ⁊ doct. ibi poſt eam vbi dꝛ q̄ preſumptio q̄ quis ſciat iuris diſpōnem inducit preſumptionē male fidei. facit. l. quēadmodū. C. de agrico. ⁊ cēſi. lib. xj. ⁊. c. q contra iura mercatur. de regu. iur. in. vj. Sed ipſe qui in alieno ſcienter edificat non repetit expenſas. imo nec ſibi conſulitur per viam retentionis vt eſt expreſſum in. d. l. adeo. §. certe dominus. et inſti. de rer. diui. §. certe illud conſtat. ergo reſtare videtur q̄ dictꝰ Baptiſta non poſſit dictam colūbariam retinere p dictis īpenſis
10 per eum in alieno erogatis. ¶ † His tñ nō ob. alr̄ puto dicenduʒ in hac conſultatione. eſt eñi premittendū qd muri ciuitatū nō ſunt ipſarum ciuitatuʒ ſeu vniuerſitatū earundē: ſed ſunt aut ſacri aut ſancti vt probatur inſtit. de rerū diuiſio. §. ſancte quoqʒ res veluti muri. ⁊ in. l. ij. ff. ne quid in loco ſacro. ⁊ in. d. l. ſacra. §. muros. in q̄bus iuribus gl. vident̄ velle q̄ muri vrbis rome dicant̄ ſancti. alij aūt muri municipales ſeu ciuitatum dicantur ſacri. Sed res ſancte aut ſacre in nullius bonis ſunt vt iſti. de rerū. diuiſio. §. nullius aūt ſunt res ſacre religioſe ⁊ ſancte. ⁊. d. §. ſancte. vbi expreſſe dꝛ q̄ muri ⁊ porte in nullius bōis ſunt: ſʒ quodāmodo diuini iuris ex q̄ infert̄ q̄ dicti muri ciuitatis tudertie nō ſunt dicte cōitati tuder
11 ti: † qꝛ bona vniuerſitatis non dicunt̄ eſſe in vllius bonis vt pbat̄ inſtitu. d rerū diuiſio. in prin. ⁊ in. §. vniuerſitatis. iūcto. §. nullius. Et ppterea conſtat q̄ non ptinet ad priores dicte ciuitatis locare muros ciuitatis ⁊ in cōſequētiā ea q̄ cedūt muris ciuitatis. Et hoc medio infertur q̄. d. Baptiſta nō dʒ a dictis prioribꝰ de fctō ppria autoritate moleſtari ſeu priuari poſſeſſione ſeu detentiōe dicte colūbarie. † Nam etiam predo non dʒ de facto ſua poſſeſſione
12 priuari. l. colonus. et. l. cū fundus. ff. de vi ⁊ vi ar. ⁊ l. ſi quis a ſe fundum. C. ad. l. iuliam. de vi. ⁊ in. c. in literis. extra de reſti. ſpo. cum ſi. Sed ſi illicite detinet rem que adheret rei ſacre. ⁊ inde forte dici poteſt ſacra. argumē. l. que religioſis adherent religioſa ſunt. ff. de rei ven. debet remedijs iuris non propria autoritate priuari illicita detentione. l. non eſt ſingulis. ff. de regu. iur. ⁊ ar. l. extat. qd metus
13 cauſa. ⁊ l. ſi ex ſtipulatione. ff. de acqui. poſ. † et videtur id ptinere potius ad preſidem ſeu procōſulem: ⁊ ſic ad legatum vel gubernatorē q̄ ad ipſos priores ciuitatis. ar. d. l. ſacra. §. muros. iūcto. c. ij. de offi. le. li. vj. ⁊ videtur q̄ legatus ſeu etiā ſimplex preſes ſeu gubernator poſſet concedere dicto Baptiſte q̄ poſſit dictā colūbariā retinere p. d. §. muros a contrario ſenſu referendo illa ꝟba ſine principis vel preſidis auctoritate ad ſequētia prout ad precedētia vt referenda vident̄ per ea que habētur in. l. iij. §. ſi filius. ff. de libe. ⁊ poſthu. Ubi ꝟba in medio poſita referūtur pariter ⁊ ad ſequentia et precedentia. facit. l. ſi quis ex argentarijs. §. ſi initiuʒ tabula
14 rum. ff. de eden. iuncta. l. talis ſcriptura. de lega. j. cū fili. † Et certe equiſſimū eſſet q̄ legatus concederet vſum dicte columbarie dicto Baptiſte qui bona fide fecit ſumptus in reficiēdo muros dicte ciuitatis cā habēdi dictā cōmoditatē ⁊ ſuis impēſis fecit ipſas res ſacras meliores. Et conſultū fuit vtilitati ⁊ cōmoditati reipublice cū ciuitas ppter edificiū dicti Baptiſte ſit ex ea parte magis ſecura: nec prout audio dicta colūbaria defert aliqd detrimentū vel incōmoditatē dicte reipublice ſeu cuſtodie dicte ciuitatis: vnde nullus publicus vel priuatus vſus incōmodatur. ideo durū ⁊ iniquū videretur q̄. d. Baptiſta careret ſuis impendijs ⁊ cōmoditas illa que ex ſolis impēſis ſuis redūdauit alteri cōcederet ur. Unde ſi legatus eam ꝯmoditatē vſus ꝯcederet dicto Baptiſte meo iudicio plurimū laudādus eſſet non dānandus. Dānandus autē potius foret ſi permitteret prioribus ſeu vniuerſitati cōis tuderti q̄ dictam colūbariam acciperent ⁊ ea fruerētur alteri locādo vel aliter cōmoditatē inde percipiēdo cū nullus rigor ſeu nulla equitas ſuadeat cōitatem que nihil erogauit ⁊ que nullum ius habet in dictꝭ muris aut dicta colūbaria reciperet illā ꝯmoditatē cū graui iactura dicti Baptiſte. Et ſic lucraret̄ quodāmodo cū aliena iactura cōtra. l. itaqʒ. ff. de dolo. ibi: qꝛ nō dʒ lucrari ex alieno dāno. Et multo fortius hec ſunt pſuadēda: qꝛ dictus Baptiſta nō ppria auctoritate edificauit: ſʒ quodā errore ductus credēs dominos priores poſſe concedere dictā facultatē ⁊ ius reficiēdi muros. Et deſuper conſtruēdi colūbariam ad vſum reficientis impetrauit ab eis licētiam ⁊ permiſſionē reficiendi dictos muros ⁊ deſuper conſtruēdi dictam colūbariam ea conditione vt pprietas ad cōitatē pertine
15 ret ⁊ vſus colūbarie ad ipſum ⁊ eius heredes. † Et priores tāq̄ cōitatē repreſentātes. arg. l. municipes. ff. ad municipales. ⁊ l. municipibus. ff. de cōdi. ⁊ demō. ⁊ l. aliud. §. refertur. ff. de reg. iur. dictam licentiam dederūt ⁊ conceſſerūt cū illa conditione: adeo q̄ ſi quid eſt in hac re imputandum non minus imputandum eſt prioribꝰ qui cōitatē regunt ⁊ repreſentāt q̄ ipſi Baptiſte. ita q̄ durū ⁊ iniquiſſimū foret q̄ cōitas ipſa haberet cū dāno dicti Baptiſte non ſolū cōmoditatē refectionis muroꝝ q̄ cōmoditas eſt cōis: ſʒ etiaʒ cōmoditatē dicti vſus ⁊. d. Baptiſta qui paſſus eſt dānum impēſarū q̄ veriſilr̄ non fuerūt minoris quātitatis q̄ valor dicte colum
16 barie: ⁊ maxime ipſius vſus. † Ius autē noſtrū cōſtat ex rigore et equitate ⁊ ceteris paribꝰ equitas preualet. l. placuit. C. de iudi. ⁊ l. j. C. de. ll. ⁊. c. fi. extra de trāſac. cū fili. Cōmunitas aūt nec rigorem nec equitatem vllaʒ habet. Sed dictus Baptiſta habet maximā equitatem merito decet q̄ ſuperior ad quem ſpectat illam equitatem conſeruet ⁊ tueatur ⁊ approbet ſaltem permittēdo q̄ dictus Baptiſta fruatur dicta commoditate dicti vſus: maxime cuʒ nō habeamus in caſu iſto in ſpecie rigorem ſcriptum: prout nec equi
17 tatē. † Et maxime quia licet non ſit conſonum iuri: nihilominus plurimuʒ obſeruatur qd priuati habeant domos ſupra muros ciuitatis eorum vſibus deputatis: et que cenſentur eſſe ſub proprietate priuatorum vt docet experientia rerum magiſtra. c. quā ſit. in princip. de elec. in. vj. ⁊. c. ſtatutum. in princip. eo. titu. ⁊ libro. ⁊ prout fertur in ipſa ciuitate tudertina: hoc etiam obſeruatur ⁊ eſt notoriuʒ ibi facti permanentis: quia omnes videre poſſunt domos priuatorum ſupra muros ciuitatis. Ita qd generali conſuetudine videtur hoc vſurpatum: ſcilicet quod priuati poſſint habere domos ⁊ edificia propria ſupra muros ciuitatum. Que conſuetudo viget: prout puto q̄ ſit ſine pmiſſu principis aut preſidis: hoc eſt qd domus ille fuerint conſtructe vel conſtruantur non impetrata licentia principis vel preſidis poteſt dici derogatum diſpoſitioni dicte. §. muros. Et in hac ciuitate videmus obſeruari qd priores noſtri vna cū camerarijs qui non habent ita amplas habenas ſeu poteſtatem per iura noſtra municipalia quantam habent per eorum iura municipalia priores tudertini permittūt facere portas ⁊ alia in muris noſtre ciuitatis. Et cura ipſorum murorum ſolet magis aſſumi per priores ſeu conſilia ciuitatum quibus ciuitates reguntur quā per principem ſeu per preſidem vel legatuʒ vt experientia continuo docet: adeo qd eſt veriſimile qd conſtruentes domos ſupra muros ciuitatis ſi non propria auctoritate conſtruxerunt potius licentiam a prioribus qui communitatem repreſentāt
18 quā a principe vel legato. † Et ſi ita eſt prout ⁊ arbitror eſſe in facto non abſurde dicendum eſt q̄ dicti dn̄i priores potuerit dictā licētiā ꝯcedere: adeo q̄. d. Baptiſta licite dictā colūbariā ꝯſtruxerit ⁊ habeat ius ipſam retinendi: pro quo etiaʒ facit quia licet priuati nequeant muros ciuitatis reficere nec aliqd eis cōiūgere vel

ſupponere

supponere:vt.d.§.muros.tamē ipsi vniuersitati nō est id prohibi-
tum imo permissum:vt.C.de ope.publi.l.omnes prouinciarū vbi
pmittit vniuersitatibus muros nō solū posse:sed debere nouos fa
cere z veteres firmius renouare:nec reqritur pmissus pricipis vel
psidis per generalitatē.d.l.oēs.z no.glo.in.d.§.muros.licet aliud
sentiat in.d.l.oēs.sed ↄsuetudo que est optima.ll.interpres.l.cū de
interptatione.ff.de.ll.z.c.cū dilectus.extra de ↄsue.a pprobat opi.
19 gl.d.§.muros.†vnde illa est tenēda q̄ etiā magis applaudet.d.l.
20 oēs.†et cū aliqs facit de cōmissiōe vniuersitatis videt ab vniuer-
sitate ipsa factū.ff.qd cuiuscūqz vniuersi.no.l.item eorū.§.si de cu-
riones qb' attētis nō est expeditū qd dicto Baptiste non licuerit
dictā columbariā facere z habere.s.dictos muros.Istud autem
pro expedito z indubitato tenendū est qd nō dz neqz pōt de facto
sine iuris cognitione priuari detētione seu possessione dicte colum
barie:put nec possent aliū qui domos pprias retinent.s.muros ci
uitatū.prout eñ illi vt cōmuniter reputatur licite domos illas re-
tinent:ita etiā possibile est q licite istere tineat:maxime cū in iudi
cio sup ea re intentando possibile sit q deducat z probet cōsuetu-
dinem que sibi opituletur vel pmissum pricipis seu presidis habi-
tum vel habendū.Illud autem est plusq expeditum q ipsi priores
non possunt ita de facto priuare z spoliare dictū Baptistā dicta
colūbaria z illā sibi seu cōmunitati appropriare p iura vulgaria z
put.s.euidēter deductū est.Nec eñ reperitur hoc cōcessuz vniuer
sitati q possit sibipsi ius dicere z possessiones seu iura ciuiū vsur-
pare ciuesqz eorum possessione seu detentione spoliare:imo si vim
inferret ipsa vniuersitas seu aliter delinqueret:ita puniretur put
et singularis psona.l.metū.§.animaduertēdū.ff.qd metus causa.
vnde multominus est pmissum prioribus:licet habeāt omnimo-
dā potestatē quā vniuersus ppls tudertinus habet.Ex quib' oī-
bus pro nūc cōcludo q dictus Baptista dz stare in possessiōe vs'
dicte columbarie donec iudicialiter cognoscatur de eius iuribus.
Scdo cōcludo q dicti dñi priores imo tota vniuersitas tudertina
nullū ius habet in dicta columbaria saltē quoad vsum cum aut
in nullius bonis est dicta colūbaria aut quo ad vsuz spectat ad di
ctum Baptistā vt euidēter apparet ex iam dictis.Ex quo infert
q dicti dñi priores nullo pacto possūt dictā columbariā alicui lo
care put facere attentāt sine vllo iuris colore:z ex his puto satis-
factū pro nūc cōsultāti nec adhuc agendū est de expēsis rehaben
dis a dicto Baptista q put dixi hz retentionē dicte columbarie
21 donec ab eo iudicialiter auferatur:qd quidē hac tenus nō fit.†Si
aūt iudicialiter ageretur sibi nō licere habere dictā columbariā su
pra dictos muros tūc haberet ipse obijcere de expēsis per euz vti-
liter factis si al's sibi nō opitularētur.Et nō videtur q dictus Ba
ptista deberet tūc artari ad dimittendū dictā columbariā suis im
pensis omnino factā donec sibi impense reficiātur.Nam illas nō
mala sed bona fide fecit z qui i alieno bona fide expēsas facit cre-
dēs pro se facere licet illas repetere nō possit.l.si in area.ff.de ↄdi.
inde.z.d.l.adeo.§.certe.z.d.§.certe insti.de rerū diuisio.z per glos.
in.l.in fundo.ff.de rei vēdi.Tamē potest rem in qua impēsas fecit
retinere donec sibi impense reficiātur vt dictis iuribus.z.d.l.sum-
ptus.ff.de rei vendi.Nec videtur ratio diuersitatis in eo qui edifi
cat in rebus qui in nullius bōis sunt si vsus publicus vel sacer nō
incōmodatur ex retētione:et si nō est ratio diuersitatis.ergo idez
ius.l.posthumi.§.j.ff.de iniusto testa.z.l.illud.ad leg.aqui.z.l.a ti
tio.de verb.obli.cum si.Nec possunt iura specifice omnia decide-
re:ideo de similibus ad similia pceditur.l.nō possūt.d.ll.z.c.inter
ceteras.extra de rescrip.cum si.Et saltē hoc dicendū foret si quis
teneret q dicti muri z subsequenter dicta colūbaria quoad plenā
pprietatē spectarēt ad cōmune tudertinū prout videtur psuppo-
nere dicti dñi priores.Et prout psupponebatur per ipsuz Bapti
stam tēpore dicte cōcessionis:z per priores tūc existentes cōsidera
to tenore instrumēti dicte permissionis.Si eñ forent ciuitatis pdi
cte militarent in terminis dicta iura:nec esset decurrēdū ad argu
mentum paritatis rationis vel a simili.Nec obstant adducta ī cō
trarium:qz quatenus pertinent ad negotiū principale satis rñsio
nes deprehēdūtur ex adductis pro hac parte.Nō eñ ob.illud qd
dicebatur q dñi priores non possunt iura dicte cōmunitatis alie
nare z ista cōcessio videatur iuriū alienatio vt ibidē deductum est:
quia rñdetur q imo ista non fuit alienatio iuriū cōmunitatis tu-
dertine cum dicti muri nō sint dicte cōmunitatis nec cōmunitas
ipsa in ipsis muris iura habet:vt.s.demōstratum est.Et licet de
iure requiratur pmissus principis vel psidis:tamē vt dixi nō vide
tur q hoc de cōsuetudine requiratur.Et maxime qñ fit p vniuer-
sitatem ipsam vel ab alio vice vniuersitatis:put hec late.s.demō
strata fuerūt.Et insuper cōclusum q quicquid sit circa ista:tamē
do.Baptista non potest de facto priuari sine iuris cognitiōe sua
detētione seu possessione quā habet.Nec circa hoc aliquid faciunt
22 adducta in cōtrariū.†Quātū aūt ad impēsas licet de eis nō quera
tur in puncto nihilominus rñdeo ad adducta in cōtrariū q dicti
Baptista et Andreas censentur bona fide fecisse dictos sumpt'.
Nā mala fides includit dolū:z ppterea iuris ignorātia facit cessa
re malā fidē.l.sed et si lege.§.scire.ff.de peti.heredi.Quelibet enim
causa siue iusta siue iniusta excusata dolo.l.igitur.ff.de lib.causa.z
not.gl.z doc.in.l.vnica.§.fi.ff.si qs ius dicēti nō obtē.z i.l.satisqz.
ff.de in ius.voc.Et licet iuris ignorātia non psumatur vt deductū
est:quia ascribitur late culpe.d.l.late culpe.Tamē nec dolus psu-
mitur.l.quotiēs.§.qui dolo.ff.de pba.z.l.merito.ff.pro socio.cum
si.Unde saltem qñ aliqua cōiectura cōcurrit nō videtur presumen
da mala fides:sz bona.In casu aūt nostro ↄcurrit verisimilitudo
z cōiectura q dicti Baptista z Andreas ignorauerint eis nō lice
re quia verisimiliter nō fecissent ita in publico illas impēsas tanq
in re aliena seu nō sua.put fecerunt quia esset quodāmodo iactare
suum qd nemo presumitur facere.l.cum de idebito.de proba.z.l.si
cum aurū.ff.de solu.Itē verisimiliter petijssent licētiā z pmissionē
a gubernatore seu legato qui proconsuli vel presidi ↄparatur.d.c.
ij.de offi.leg.lib.vj.Nec verisimiliter minus de facili illā obtinuis-
sent a gubernatore vel legato quā a priorib':adeo q nullo pacto
persuaderi pōt q voluissent tot impēsas pdere z nō ipetrare licen
tiam a gubernatore:prout fecerūt a prioribus si credidissent non
sufficere licentiā priorū.Concurrit etiā quia videbant multos ha-
bere domos.s.muros ciuitatis.Item cōcurrit q solent priores ci
uitatis seu aliorū municipiorū frequētius curā assumere de muris
ipsi' ciuitatis seu municipiorū q presides vel legati.Que omnia
persuadere poterant q hmōi pmissio spectaret ad ipsos priores:z
sic psumatur bona fides et iuris ignorātia nō dol' vel mala fides.
Cōcurrit etiā quia dicitur in dicta permissione z in supplicatione
ipsorū Baptiste z Andree remaneat apud cōmunitatē in quo in-
cluditur etiā iuris error attētis supradictis.Cōcurrit etiam q ipsi
priores verisimiliter non cōcessissent si putassent eis nō licere:attē-
to q nullū eorum cōmodū vertebatur in ea permissione.Unde ex
his oībus intrepide est concludendū q dicti baptista z Andreas
bona fide dictas impensas fecerint nō mala fide.Et sic nō obstat
ratio circa hmōi impensas in contrariū adducta.Et sic sibi consu
latur per viā retētionis per iam dicta.Et si dicatur licet dicti Ba
ptista z Andreas per viam retētionis habeant cōsequi eorū ipen
sas.Nihilominus debent compensare fructus quos perceperūt ex
dicta colūbaria per tex.ad hoc notabilē.in.d.l.sumptus.in fi.Naz
ad hoc videtur posse respōderi q illa.l.loquitur in fructibus perce
ptis ex re aliena.et licet a paritate rationis foret trahenda etiā ad
mercedes que loco fructuū sunt.l.mercedes.ff.de peti.heredi.z.l.si
nauis.ff.de rei ven.z.l.si vrbana.ff.de cōdi.inde.Tamē nō videtur
trahēda ad eum qui nō percipit mercedē neqz fructus:sed solū vti
tur re quā putat esse suā:maxime si non est res q̄ soleat locari:licet
locari posset.Tunc enim non percepit fruct' neqz mercedes:z sic
cessant.d.l.mercedes.z.d.l.si vrbana.Nec etiam solent colūbarie lo
cari.Non eñ memini me vidisse aut audiuisse colūbariam aliquaz
locatā:z sic cessat.d.l.si nauis.que loquitur in taberna et area que
locari solet:vñ a cōtrario aliud in ea que locari nō solet:licet locari
possit:pterea loqtur in male fidei possessore.Nos aūt in bone fidei
possessore qui solet facere suos fructus consumptos.l.qui scit.ff.de
vsur.z insti.de rerū diuisio.§.si qs a nō dño.z.l.i bone fidei.in pn.
ff.de acq.rerū do.z saltē nō tenetur pro fructibus pceptis nisi qua
tenus est effectus locupletior.l.sed si lege.§.consuluit.de peti.here.
et.l.fruct'.z.l.ex diuerso.de rei vē.z.l.certū.C.eo.ti.cuz no.in dictis
iuribus.ex colūbarijs aūt non solēt possessores cōiter effici locuple-
tiores vltra impēsas que pro eis manutenēdis exponunt:sed solēt
haberi pro cōmodiori vita honore z ↄsolatione.Ex qbus videtur
q aut nulla aut parua sit habēda ↄsideratio dicti vsus.Laus deo.

¶Summarium super consilio.ccxxxviij.

1 Substitutio cōpendiosa facta sine etatū dinumeratione an sit omni tempore fideicōmissaria etiam si fiat pupillo.
2 Legata seu fideicōmissa veniunt in substitutione compēdiosa seu fideicōmissaria.
3 Accrescendi ius an habeat locum inter cōiunctos verbis tantum adeo q portio deficientis accrescat sibi coniuncto tātū z an impediatur ex illa distributiua equis portionibus.
4 Prescribit aduersus ius immiscendi vel adeūdi.xxx.vel.xl.annis.

¶Consilium.ccxxxviij.

In nomine dñi nrī Iesu
1 christi.¶†Circa primum cōsultationis articulum est
ante omnia aduertendum q dicte Mattheutia z Uā
nutia:prout mihi dicitur extra punctum decesserunt in pupillari
etate.Unde cum in testamento Iacoputij eorum patris fuerit fa
cta substitutio compendiosa eisdē Mattheutie z Uannutie vna
cum ceteris filiabus per hec verba q si aliqua dictarū suarū filiar
decesserit quandocunqz sine filijs substituit ei seu eis heredes scri-
ptos in testamēto.Unde hoc insulgeret nō mediocre dubiū an di
cta substitutio cōpendiosa intra pupillarem etatem sit directa:an
vero omni tēpore fuerit fideicōmissaria.Circa qd varie sunt docto
rum sententie.Glo.enim z docto.antiqui cōiter tenebāt q substitu
tio compendiosa facta per verba cōmunia sine distributione tem-
porum:prout est ista de qua agitur sit omni tpe fideicōmissaria in
cōtrariū adducitur tex.in.c.si pater.de testamētis.in.vj.per quem

tex. cōmuniter canoniste ꝛ etiam legiste moderni sunt ĩ cōtraria sentētia: scʒ ꝙ intra tempora pupillaris etatʒ sit directa: ꝛ pleriqꝫ hanc modernorũ opinionē limitant non procedere quādo mater est in medio: prout ꝛ contingit in casu nostro. Quas opiniones ꝛ motiua hincinde latius al's prosecutꝰ fui in. l. ꝓcibus. C. de impuberum: ꝛ ibi per doct. cōmuniter: ꝛ etiam. in. l. centurio. ff. de vul. et pupil. ꝛ in. c. raynutius. extra de testamētis. ꝛ in. d. c. si pater. Et lōgum esset in presentiarũ ea recensere ꝛ agitur ꝺ paruo interesse per ea que. i. dicam. Solitus autem sum tenere ꝛ legendo ꝛ cōsulēdo opinionem modernorũ per. d. c. si pater. In hac autem consultatione obstat ꝙ non resultet substitutio pupillaris: quia substitutio fuit facta personis imparibus. Nam substituit omnibus filiabus quarũ alique non erant impuberes. Ita ꝙ in eis nō poterat militare substitutio pupillaris: iuxta. l. post aditā. ꝛ. l. precibus. C. de impuberum. ꝛ. l. moribus. ꝛ. l. in pupillari. cum simi. ff. eo. titul. Quādo autē substitutio fit ꝑsonis imparibꝰ videtur interpretanda ꝙ resultet talis substitutio que verificari possit in omnibꝰ ꝑsonis. arg. l. ꝗuis. et. l. hereditatem. C. de impuberũ. ꝛ. l. iaʒ hoc iure. ff. de vulg. ꝛ pupil. et in. l. in testamēto. C. de test. mili. Etꝰ ꝑpterea Imo. in. q. de facto dicebat ꝙ substitutio cōpendiosa facta puberi et impuberi in neutriꝰ ꝑsona est pupillaris ex quo ĩ ꝑsona puberis non cadit pupillaris: qđ ꝛ videtur velle Bal. in. d. l. in testamēto in. iij. q. cōcludēs dici posse ꝙ si est facta substitutio breuiloqua et compendiosa mista puta post mortem vestrā inuicē substituo testator fecit plures substitutionũ species: et ꝙ ĩ vna ꝺficit suppletur per aliam dũmodo seruetur equalitas per. d. l. ꝗuis. Et sic qa nō seruaret̃ equalitas si in persona vnius esset pupillaris ꝛ in persona alterius fideicōmissaria: ideo sentit dictā compendiosam substitutionē adaptari ad solam fideicommissariā. et idem consuluit Bar. in cōsi. qđ incip. niuarellũ quondā cecchi in ordine. xvij. ideʒ etiā sentit Ponta. in. d. l. in testamēto dicens Bal. ibi bene loqui. Aliud aũt cōcludit Pau. de cast. ibi dicens se sup hoc ꝯsuluisse. ſ. qđ intra pupillarē etatē sit pupillaris: quia magis interest pupilli ꝙ sit pupillaris substitutio que cōtinet fauorem quā ꝙ sit fideicōmissaria que continet onus. iura autē que loquūtur in hac materia qđ seruetur equalitas loquūtur in directis substitutionibꝰ puta in breuiloqua q̄ verificatur in vulgari vel pupillari qñ vtraqꝫ cadere potest alias in altera tantũ. d. l. iam hoc iure. ꝛ. d. l. in testamēto. et. d. l. hereditatē. ꝛ. d. l. ꝗuis similiter loquit̃ in directis substitutionibus ꝛ hāc opi. vr̃ tenere etiā Rapha. fulg. in. d. l. in testamento. ꝛ facit. d. c. si pater vbi traditur reg'la ꝙ qñ substitutio potest interpretari ꝙ sit directa est interpretāda potius directa quā fideicōmissaria: adeo ꝙ negari nō potest hũc articulũ esse dubiuʒ: quem nō intendo pro nũc decidere: quia nihil aut parũ interest ad propositũ nostrũ vt ex. ĩ. dicēdis apparebit. Negari aũt nō potest quin longe maior sit autoritas Bar. Bal. Imo. ꝛ Pōta. ꝙ Sali. et Pau. de cast. Si aũt diceremus fuisse substitutionē pupillareʒ in ꝑsonis dictarũ impuberũ omnis hereditas earũdem esset deuoluta ad dictũ Paulũ ꝛ Palittũ: quia substitutio pupillaris excludit matrē. d. l. precibus. ꝛ. l. papinianus. ſ. sed nec impuberis. ff. de inoffi. testa. Uerũtamē quia dicti Jacobus et Palittus nō apprehenderunt hereditates dictarũ Mattheutie et Uānutie illā non transmiserũt. l. qñ sororem. C. de iure delibe. ꝛ. l. vnica. ſ. in nouissimo. C. de cadu. tol. nec transmiserũt ius deliberādi: quia ꝑutꝰ mihi dicitur non habuerũt notitiā delate hereditatis prout requiritur ad illius iuris transmissionem prout ꝓbatur in. l. cum antiquioribus. C. de iure delibe. Et tradũt doc. ibi. ꝛ Bar. in. l. qui duos. ff. ꝺ reb. dubi. Preterea illa trāsmissio est annalis: vt. d. l. cuʒ antiquioribus. ꝛ annus est iam elapsus. Posset aũt dici: qꝛ dicti Palittꝰ et Jacobus decesserũt ignorātes hereditatem sororũ eis delatam transmiserũt ius petendi in integrum resti. per. l. pantonius. ff. de acqui. here. ꝛ arg. l. ventre. eo. ti. prout est cōis docto. cōclusio in. d. l. pantonius. ꝛ in. l. si infanti. eo. ti. ꝛ in. l. j. C. de resti. mili. Nihilominus ius petēdi in integ. resti. durat quadriēnio. l. fi. C. de tempo. in integ. resti. qđ iam est elapsum cum ignorātia verisimiliter nō cadat in herede dicti Jacobi: que prout dicitur fuit mater ipsius q̄ etiā erat Mattheutie ꝛ Uānutie nō ignara mortis earũ. arg. l. ꝺ tutela. C. de in integ. resti. mino. ꝛ. l. octauij. ff. vñ cog. ꝛ dicitur etiā non ignara dicti testamēti Jacoputij: qui etiā aliqua sibi reliqt. Exclusis itaqꝫ Palitto ꝛ Jacobo substitutis hereditas dictaruʒ Mattheutie et Uānutie deuoluta fuit ad earũ matrē proximiorē cōsanguineā tpe delate hereditatis ab intestato qđ tēpus inspicitur. l. si quis filio exheredato. in prin. ff. de iniu. testa. Superant enĩ sorores cōsanguinee tñ que excludũtur a matre per auť. defũcto. C. ad tertul. Nihilominus ipso iure similiter decessit hereditate dictarum filiarũ nō adita. Licet enĩ possederit bona hereditaria dicti Jacoputij ꝛ dicti Jacobi ꝑtextu testamēti ipsius Jacobi. Nō tamē adiuit hereditatē dictarũ Mattheutie ꝛ Uānutie que cōsistebat in illis sexcētis libris nō in bōis hereditarijs. Exclusa itaqꝫ dicta matre per eius mortē deuoluta fuit hereditas per successoriũ edictũ ad dictas sorores cōsanguineas q̄ supsunt volũtqꝫ hereditatē dictarũ Mattheutie ꝛ Uānutie adire. Cōstat enĩ ꝙ qcqd

olim dicendũ fuisset habet hodie locũ successoriuʒ edictũ in agnatos. ſ. placebat insti. de legi. agna. succes. et habetur in. l. qui se patris. C. vnde liberi. ꝛ in rub. C. de successorio edic. Si aũt teneamus substitutionē factā dictis Mattheutie ꝛ Uānutie fuisse fideicōmissariaʒ illa quātũ ad legitimā earũ dē euanescit cũ ab ea remoueat̃ omne onus. l. qñ in prioribus. C. de inoffi. test. Nec. ſ. legitimā nō multũ restat: ꝑut ꝛ deducet̃ ex. ĩ. dicendis circa ƀʒ articulũ. Unde ipsa legitima deuoluta fuit iure hereditario. Primo ad dictos Jacobũ ꝛ Palittũ fratres vtrinqꝫ cōiũctos ꝛ earũ matrē qui cum decesserint hereditate nō adita non transmiserunt ꝛ subsequenter hereditates illarũ deuolute sunt ad dictas sorores cōsanguineas per dicta. ſ. quo ad illud autē residuũ vltra legitimā dicēdũ est ꝙ pro medietate similiter deuolutũ est ad dictas sorores vigore testamenti dicti Jacoputij. Alia autē dimidia deuolueretur ad alios

2 substitutos. † Aduertēdum est enĩ ꝙ in substitutione cōpendiosa seu fideicōmissaria veniũt legata ꝛ fideicōmissa relicta ipsi heredi grauato. l. marcellus. ſ. quidā liberis. ff. ad treb. ꝛ. l. cũ virum. C. de fideicō. cum simi. in ista ergo dimidia dicti residui interest scire an substitutio facta dictis Mattheutie ꝛ Uānutie fuerit pupillaris an fideicōmissaria: in qua difficultate sunt dicte autoritates ꝯtrarie. ſ. relate ꝛ ratio multũ suadere videtur opi. Rapha. ꝛ Pau. de cast. ꝛ etiā regula que sumi pōt: vt. ſ. ex. d. c. si pater. licet nō audeā illam firmare maxime ꝑpter autoritatē Bar. ꝛ hoc quoad ꝑmam

3 consultationē. ¶ † Deueniēdo itaqꝫ ad secundā. primo dicendum est ꝙ dicti Thomas et Massiottus fuerũt cōiuncti verbis tantũ: adeo ꝙ si portio alterius defecit accrescit sibi cōiuncto: vt est text. quasi in ꝓprijs terminis in. l. si duobus. ſ. titio. ff. de leg. j. Probatur enĩ ibi ꝙ illa verba equis portionibus nō impediunt ius accrescēdi: prout ꝛ no. ibi Bal. ꝛ doct. transeunt. Et ꝑpterea portio dicti Massiotti ĩ casu nostro deuoluta fuit ad dictũ Thomā per. d. ſ. titio. cũ ibi no. ꝛ. l. vnicā. ſ. vbi aũt legatarij. C. de cadu. tol. ꝛ que per Bar. in repe. l. re cōiuncti. de leg. iij. qđ reputo satis clarũ: ideo nō insisto Sed dubiũ cadere pōt an dictus Paulus potuerit totā dictā domũ ꝛ dictũ petiũ terre relinq̄re dictis Thome ꝛ Massiotto: attēto ꝙ erat grauatus de restituēdo hereditatē dicti Paulutij ipsis substitutis quibus non potuit ꝑiudicare dictꝰ Paulus: vnde est videndũ pro qua portione potuit dictam domũ ꝛ dictuʒ petiũ terre relinquere dictis Thome ꝛ Massiotte. ꝛ certe dicenduʒ est ꝙ. d. Paulus poterat detrahere legitimā suā ꝛ trebellianicam cum diuerso tpe detrahēde veniāt. Ideo ambe detrahi possunt. d. c. raynutius. ꝛ. c. raynaldus. de testamētis. ꝛ. d. c. si pater. ꝛ per gl. ꝛ doc. in. l. ꝙꝙ. C. ad. l. fal. Est itaqꝫ vidēdũ quātũ sit ista legitima. Et profecto cuʒ fuerint. ix. filij legitima omniũ est dimidia totius hereditatis. auť. in nouissima. C. de inoffi. testa. ꝛ sic legitima dicti Pauli est dimidia eius qđ ipse esset ab intestato habiturus vt ibi. ꝛ. l. cũ queritur. ꝛ. l. parētibus. eo. ti. ꝛ. l. papinianꝰ. ſ. quarta. ff. eo. titu. In successione autē ab intestato qlibet ex ipsis. ix. filijs successisset pro nona parte ꝛ dicte filie dotate habuissent conferre dotes quas receperāt. ff. de collatione dotis. per totũ. ꝛ. C. eo. ti. l. filie dotem cuʒ qnqꝫ sequentibus. ꝛ. l. filie. licet in sacris. ꝛ. l. vt liberis. Uñ reducēdo rem ad calculũ dicitur mihi qđ hereditas Paulutij erat estimationis. cccc. aureorũ ꝛ dotes dictarũ quinqꝫ filiarũ ascendebant ad. ccc. aureos. Itaqꝫ facta collatione dictarũ dotium resultaret cumulus. dcccc. aureorũ. De qbus. dccc. florenis dictus Paulus successisset in nona parte. Ita ꝙ dimidia istiꝰ none partis est sua legitima per regulaʒ. d. l. cum queritur. ꝛ. d. l. parētibus. ꝛ similiter legitima dicti Palitti pari ratione cui Palitto successit ꝑut dicitur Paulus suus frater: legitima itaqꝫ dictorũ Pauli et Palitti est. ix. pars. dccc. florenorũ que ascendit ad valorē. lxxx. florenorum vel circa qui. lxxx. floreni sunt minus quā sexta pars dictorũ cccc. vnde sexta pars dictarũ rerũ legatarũ Thomaso ꝛ Massiotto spectabat ad dictũ Paulum ratione legitime ipsius Pauli et Palliti. De residuo autē dictorũ. cccc. aureorum dictus Paulus habebat ius detrahēdi trebellianicā que est quarta pars illius residui: de quo veniũt detrahēde ille. dc. libre relicte dictis Mattheutie et Uānutie. ꝛ sic restant. ccc. aurei quoꝝ quarta pars ascēdit ad quantitatē. lxxv. flore. que quantitas iuncta quantitati legitime ascēdit ad quantitatē. clv. florenoꝝ que quātitas. clv. flore. est parũ minus quā si tertia pars. cccc. florenorũ: ita ꝙ plusꝙ due partes dictarũ rerum legatarũ per Paulũ: vcʒ dicte domus ꝛ dicte petie terre pertinent ad substitutos datos dictis Paulo et Palitto in testamēto dicti Paulutij ꝑsupposito ꝙ dicte res sint de hereditate dicti Paulutij prout presupponitur itaqꝫ dicte due partes et parum plus diuidetur inter substitutos quibus venit restituenda hereditas dicti Paulutij fm ratas in testamento Paulutij descriptas ꝛ residuũ permanebit apud legatariũ. videlicet Thomā predictum. Utrum autem heres qui dicitur nō adiuisse hereditatem cum beneficio legis ꝛ inuentarij teneatur integrum dictũ legatuʒ soluere dicto Thome non est nostre disceptationis: quia filie primi matrimonij consultant et ille prout dicitur ꝙ non sunt heredes Pauli: licet in testamēto suo pro parte institute: quia nolunt vt dicitur dictā hered. tatē adire. Et aduertendũ ad dicta circa primũ consultationis

consultatiõis articulũ si dicatur ꝙ dicte filie .s. Mattheutia ꝛ Uãnutia similiter nõ adiuerũt hereditatẽ: vnde illã nõ trãsmittant: nam ad hoc rñdetur ꝙ ipse transmiserunt bñficio suitatis. l. si fratris. C. de iure delibe. ꝛ. l. apud hostes. C. de su. et legi. cũ si. prout est cõmunis opi. in decisiuis indubitata nõ insisto. Itẽ ꝛ al's trãsmisissent ad infrascriptas legatarias: quia institute in certis quãtitatibus per ea que habentur in. l. quotiẽs. C. de heredi. insti. ꝛ in l. ex facto. ff. eo. ti. 4 † Item si dicatur ꝙ est pscriptũ aduersus ius immiscendi aduersus qd prescribitur spatio. xxx. an. fm cõmunẽ sententiam que habetur in. l. licet. C. de iure delibe. rñdetur ꝙ de prescriptione. xxx. an. detrahit etas pupillaris. l. sicut. de pscrip. xxx. vel xl. qua etate pupillari detracta nõ erũt. xxx. anni a die mortis paulutũ posset ꝛ al's istari sup aliis rñsiõib' ʒ nõ curo. Laus deo.

Summarium super consilio. ccxxxix.

Substitutione tacita vulgari an cẽseatur tacite mater inuitata exclusa filia testatoris posthuma instituta in re certa per totũ.

1 Institutus in re certa censetur in toto et vniuerso institut' quando non habet coheredem vniuersalem nisi appareat de contraria testatoris voluntate.
2 Accrescendi ius an impediatur ex inutili substitutione.
3 Mater an ex vulgari tacita excludatur vel tacite videatur inuitata. nu. seq. per totum.
4 Pupillaris expressam continet vulgaris tacitam.
5 Testatoris voluntas coniecturis probatur.
6 Ueritas est iustitie mater.
7 Mens testatoris tollitur ex contraria coniectura.
8 Substitutio vulgaris facta in vnum casum ex pluribus comprehensis in capite impotentie vel in capite voluntatis an ꝛ quãdo comprehendat tacitam vulgarem in alios casus.

Consilium. ccxxxix.

IN nomine dñi nostri iesu christi. † Uidetur prima facie dicendũ ꝙ dicta dña Felix posthuma sit insolidũ hẽs dicti testatoris sui patris. Nam licet sit instituta in re certa: qꝛ in certa quãtitate: tamen quia nullũ habet coheredẽ illa institutio trahi videtur ad vniuersum per. l. j. §. si ex fundo. et. l. ex facto. ꝛ. l. si quis ita heres instituatur excepto fundo. ꝛ. l. quotiẽs. §. si duo. ff. de heredi. insti. ꝛ. l. quotiens. C. eo. ti. Non enim videtur posse dici aliquem alium esse institutũ in residuo hereditatis. Nam in residuo est institutus posthumus masculus si nascetur qui nat' nõ fuit. Itẽ Elisabeta mater testatoris est instituta sub cõditione si filius natus decesserit in pupillari etate: ꝛ sine filiis q̃ etiã cõditio euanuit: qꝛ ille qui nũꝙ nascitur nec fuit vnꝙ in rerũ natura decedere nõ põt cũ qualitas nõ detur sine subiecto. l. eius qui in puinciã. ff. si cer. pet. ꝛ. l. adeo. §. qd si toto. de acqui. re. do. ꝛ. l. ij. ff. de vsufru. Et priuatio pꝛsupponit habitũ: ꝛ sic mors vitã. l. x. de verb. obli. ꝛ. l. nõ põt videri desinere. ff. de regu. iur. similiter dicte dña Feliciana ꝛ dña Antonia fuerũt sub simili cõditione institute ꝛ substitute: ꝛ cõsequẽter pariter dicta cõditio euanuit eadẽ ratione: ꝛ cõsequẽter dicta dña Elisabeta mater ꝛ dicte dñe Feliciana et Antonia sorores testatoris non cẽsentur in illo residuo: et sic vniuersaliter institute seu substitute: ex quo conditio nõ euenit. l. j. in pri. ff. de regula cathoniana. Restat ergo qd nulla alia psona videatur instituta vniuersaliter ꝛ cõsequẽter videntur militare dicta iura. Accrescit em̃ vniuersum instituto in re certa nisi manifestissime cõtraria volũtas testatoris refragetur vt est expssum in. d. §. si duo ibi si modo volũtas patrisfamilias nõ refragetur que volũtas testatoris cõtraria non apparet manifestissime in casu nostro. 2 † Nec ob. si dicat ꝙ substitutio et inutilis impedit ius accrescendi: vt est text. sing. in. l. si ego. ff. de iniusto testa. quia rñdetur ꝙ si nõ haberet locum dictum ius accrescẽdi euanesceret testamẽtũ in totũ: prout euanescit in terminis. d. l. pe. per regulã iuris que dictat neminẽ paganum decedere posse pro parte testatũ ꝛ pro parte intestatũ. l. ius nostrũ. ff. de regu. iur. Et si res reduceretur ad causam intestati vniuersa hereditas deuolueretur ad dictã filiam: quia i successione prima causa est filiorum seu filiarũ ceteris omnibus exclusis. in auk. de hereditatibus que ab intest. §. j. ꝛ in auk. in successione. C. de suis ꝛ legi. Preterea aliud est ius accrescẽdi: de quo loquitur. d. l. pe. in qua duo fuerũt heredes vniuersaliter instituti. Ita qd vniuersa hereditas fuit distributa. Aliud est istud ius de quo ad psens agitur ꝙ nõ est proprium ius accrescendi: sed institutio censetur facta in vniuerso remota expressione certe quãtitatis: vt probatur i. d. §. si ex fundo. ꝛ in d. §. si duo. Preterea in. d. l. pe. substitutio est nulla fauore posthumi qui rumpit substitutionẽ vt sibi locũ faciat nõ vt alteri. sic. l. nã et si sub cõditione. §. rumpẽdo. ff. de iniusto. testa. Non ergo idem esset vbi alias esset substitutio nulla vt late tradit Imo. in. d. §. si duo. ꝛ Bar. in. d. l. penul. Preterea in casu nostro substitutio non fuit facta: qꝛ facta sub cõditione q̃ defecit quo casu dicit poti' nõ facta quã inutiliter facta: vt notabiliter pbat tex. in. d. l. j. de regula cathoniana ibi nõ esse datum legatũ verius est quam inutiliter datum: ita dicamus hic verius esse nõ esse factam substitutionem

3 potiusꝙ inutiliter factã. † Nec etiã videtur obstare si quis dixerit ꝙ licet mater nõ sit expresse instituta seu substituta in hunc casum: tamẽ censeatur inuitata ex tacita vulgari cõprehensa in expssa pupillari. Nam expressa pupillaris cõprehendit tacitã vulgarẽ. l. iam hoc iure. de vulg. ꝛ pup. vel ex tacita vulgari cõprehensa in expssa vulgari facta in vnũ casum. Nam expressa vulgaris facta in vnum casum cõprehendit sub se tacitã vulgarẽ in aliũ casum omissum ex verisimili mẽte testatoris: vt in. l. gall'. §. qd si tm̃. de libe. ꝛ posthu. et in. l. cum quidã pregnãtẽ. C. de insti. ꝛ substi. sub cõdi. fac. ʒ lec. Bar. Nã ad hoc videt posse rñderi ꝙ tacita vulgaris nõ admittitur qñ subest aliqua cõiectura volũtatis testatoris in contrariũ: vt probatur in. d. l. cum quidã pregnãtẽ fm vnã lectu. Ubi habetur per gl. fi. ꝛ doc. ꝙ tacita vulgaris nõ admittitur cõtra matrẽ testatoris: quia nõ est verisimile qd testator voluerit excludere matrem pꝑter substitutũ in ipso casu omisso vt est casus ibi fm vnã lectu. ꝛ multofortius idem dicendũ videt. in filia testatoris que solet magis diligi a patre quã matre iuxta. l. isti qdẽ. ff. qd me. cau. ꝛ. l. scripto. ff. vnde liberi. ꝛ. l. cũ ratio. ff. de bo. dam. ꝛ. l. cum acutissimi. C. de fideicõ. ꝛ. l. liberorũ. de verb. sig. Unde saltẽ in hereditate patris que deuoluit ex vulgari maior ratio videtur esse in filia testatoris quã in matre: put ꝛ tangit Bar. in. l. j. de vulg. et pup. Quinimo tacita pupillaris cõprehẽsa in vulgari: prout nõ admittitur cõtra matrẽ impuberis. l. precibus. C. de impube. Ita nõ admittitur cõtra fratrẽ impuberis filiũqꝫ testatoris cum subsit dicta maior ratio affectionis: put vult Ang. in. d. l. cum quidã pregnantẽ. ꝛ videtur velle in. l. ij. ff. de vulg. ꝛ pup. ꝛ Raph. ful. in. l. pcibus. C. de impub. in. iiij. col. dicit docto. idem velle in fratre qd in matre. licet Bar. et pleriqꝫ cõtra. Confert ad predicta: qꝛ testator verisimiliter voluit instituere filiã in illa certa quãtitate si masculus nasceretur: ꝛ si putasset illum nõ nasci verisimiliter instituisset in vniuersum: ꝛ qñ cõiunctus ex verisimili mẽte testatoris venit preferendus substituto substitutio ipsa vulgaris nõ impedit ius accrescendi. l. quidã testamento proculũ. ff. de vulg. ꝛ pupil. prout ibi dicũt Bar. ꝛ doct. per illum tex. ꝙ ꝛ voluit per eundẽ tex. Oldr. vt refert ꝛ sequitur Bar. in. l. re cõiuncti. ff. de lega. iij. in. ij. q. tertie partis principalis versi. tertio queritur merito idẽ dicamus in casu nostro: ꝛ maxime cum non simus in expressa substitutione cuius cõditio deficit. ꝛ. d. l. quidam testamento proculũ loquitur quãdo conditio nõ defecit: et si tollitur expressa fortius tacita que solum fundatur in coniectura tam mẽte testatoris vt habetur in dicta. l. precibus ꝛ. in. d. l. cum quidã pregnãtem. ꝛ in. l. ij. in prin. de vulg. ꝛ pupil. Unde de facili potest tolli per cõtrariam cõiecturam. Nam vna coniectura seu presumptio tollit aliã: vt no. in. l. diuus. de in integ. resti. ꝛ etiam in terminis nostris deprehẽdũt ex supradictis: ꝛ etiam ex his que hac materia tradunt Bar. ꝛ docto. in. d. l. j. ꝛ. ij. et in. d. l. precibus. ꝛ in. d. l. cum quidã pregnantem. Item videtur posse dici qd licet substitutio vulgaris expressa facta in casum impotentie cõprehendat tacitam vulgarem in caput volũtatis vel econtra: vt cõtingit in. d. §. ꝛ quid si tantũ. tamẽ facta in vnum casum ex plurib' cõprehẽsis in capite impotẽtie non cõprehendit tacitã vulgarem in alios casus vt est tex. in. l. si mater. in prin. ff. de vul. ꝛ pup. prout per illũ text. et l. pater seuerinã. in prin. de condi. ꝛ demõ. tenet ibi Ange. in. l. j. de vulg. ꝛ pupil. ꝛ similiter Bal. i. d. l. si mater. dicit p tex. ibi ꝙ substitutio facta sub vna cõditione non tradit ad aliã. Preterea in casu nostro nõ est facta institutio ex quo filius masculus nõ est natus: vnde nõ videt cadere substitutio facta filio qui nõ est nec vnꝙ fuit in rerũ natura cum substitutio sit scds gradus institutionis. l. j. de vulg. ꝛ pup. Ideo nõ facta institutiõe nõ videtur cadere substitutio: put no. glo. ꝛ doc. in. d. l. j. de vulg. ꝛ pup. 4 † His tamẽ nõ ob. cõtrariũ puto de iure rñdẽdũ. s. dictã Elisabetã matrẽ testatoris succedere ex testamẽto predicto tanꝙ substituta in vniuersa hereditate a dictis. c. florenis supra: ꝛ hoc p regulas. s̃. traditas qd in pupillari expressa cõprehenditur vulgaris. d. l. iam hoc iure. ꝛ ꝙ sub vulgari facta in vnũ casum cõprehẽditur tacita vulgaris in alium casum. d. §. et quid si tm̃. ꝛ. d. l. cum quidã pregnantẽ. multo forti' vbi cõcurrũt expressa pupillaris ꝛ vulgaris in vnũ casum expressa prout concurrunt in casu nostro in quo fuit facta simplex ꝛ expssa pupillaris sub pꝑria cõditione si decesserit in pupillari etate. Itez fuit facta expssa vulgaris sub illo casu quo decesserit. si ergo qlibet de p se includit tacitã vulgarẽ multo forti' ambe simul iũcte. arg. auk. itaqꝫ. C. cõia de succes. Ideo dicamus dictã matrẽ: vt. s̃. substitutam admitti ex vulgari substitutiõe ad hereditatẽ dicti testatoris cũ verificet cõditio substitutionis vulgaris ex quo posthumus vniuersaliter institutus nõ est heres: ꝛ sic verificatur caput ipotentie iuxta id qd habetur in. l. cum pponas. C. de here. insti. ꝛ i. l. paterfamilias testamẽto. ff. eo. ti. ꝛ in. d. l. j. de vulg. ꝛ pupil. cum si. Et pro hoc videtur casus in. l. qui vẽtri. ff. de vẽtre inspiciẽ. vbi fuit facta substitutio pupillaris vẽtri: ꝛ si venter nõ nascitur substitutus succedit ex tacita vulgari vt ibi pbatur fm lec. glo. quã doc. approbãt ibi. ꝛ in. l. j. ff. de vulg. ꝛ pupil. Pupillaris aũt substitutio cõcipitur sub cõditione (tacita vel expssa nõ refert) si ex vẽtre nascatur filius ꝛ in pupillari etate decesserit cum alia substitutio pupillaris

non possit in his terminis sibi locū vendicare: vnde ita pariter in terminis nostris dicta Elisabeta substituta filio nascituro si in pupillari etate decesserit veniat ex vulgari tacita si posthum⁹ nō nascatur: ꝛ cōsequenter nō possit esse heres: vnde nō differunt termini nostri a terminis. d. l. vētri. vbi videtur casus pro ista domina Elisabeta. Nec potest assignari differentia ꝙ hic vēter nō erat plenus masculo instituto. Ibi autē sic: nam imo ibi non apparet qꝺ venter fuerit plenus: quinimo ibi venter custoditur ad instā tiam pupillaris substituti ad hoc vt si ex vētre nō nascatur posthumus ipse succedat ex vulgari tacita prout volunt ibi glo. et do. et sic cōsideratur ibi iste casus. s. si vēter erat vacuus. ꝛ Bar. in. d. l. j. de vulga. ꝛ pupil. declarat substitutum succedere ex vulgari tacita si posthumus non nascatur: licet limitet quādo diu superuiueret postea testator cōtra quam limitationem instat ibi Imola sꝫ non pertinet ad casum nostrū ipsa limitatio: sed dictū Bar. quod

5 sequitur Imo. et ceteri videtur quasi in ꝓprijs terminis. ¶ † Nec obstat id qꝺ dicebatur in contrariū. s. ꝙ tacita vulgaris nō admittatur cōtra filiaꝫ testatoris tanꝙ magis verisimiliter dilectā quā ipsa mater. Nam respōdetur qꝺ imo non cadit dicta coniectura in nostris terminis in quibus dicta mater fuit vulgariter substituta: et sic etiā in hereditate testatoris ipsa mater fuit magis dilecta quā ipsa filia. Nā si fuissent nati filius ꝛ filia et fili⁹ decessisset recusata hereditate ipsa mater excluderet ipsam filiam ex expressa vulgari: ꝛ prout in illo casu excludit: ita etiā excludit ī alio ꝓut hanc rationem in similibus terminis adducit Barto. in. d. l. ij. de vulga. ꝛ pupil. versi. quero qd de pupillari: partim tacita. Nec est mirum si ipsa mater in casu nostro fuit magis dilecta filio quam filia nascitura non adhuc visa a testatore. Solet enim plus diligi nata quam posthuma nascitura: prout habetur in. l. qui filiabus. de lega. j. Et docet continuo experientia rerū magistra. c. quā sit in prin. de elec. lib. vj. ꝛ c. statutum. in prin. eo. ti. et li. ꝛ. l. legatis. §. ornatricibus. de lega. iij. Item ipsa mater donauerat ipsi filio testatori omnia sua bona. Unde filius erat eidēꝫ obligatus ad antidora. l. sed et si lege. §. consuluit. ff. de peti. here. Unde de facili presumendū est qꝺ voluerit remunerare dictam matrē. Naꝫ licet alˀs non soleat donatio presumi. l. cum de indebito. ff. de proba. et. l. si cum aurum. ff. de solu. et. l. si filius. de dona. Tamen fallit quando precesserat donatio: ita qꝺ cadebat obligatio ad antidora. Nā vt illi obligationi satisfiat inducitur presumptio donationis vbi alˀs cessaret. l. si vero nō remunerandi. §. inde papinian⁹. ff. mā. Presumitur ergo animus remunerandi: vnde concurrente affectiōe materna: ꝛ predicta obligatione ad antidora: ꝛ expressa vulgari facta in vnum casum puto resultari satis euidentem cōiecturā mentis testatoris ꝙ voluerit in vniuersali hereditate preferre matrem filie: maxime cum concurrat alia coniectura: quia testator cogitauit casum quo sola filia nasceretur: et tamē ipsam eo casu non instituit vniuersaliter. Sed in certa quantitate qꝺ non ex alio videtur factum nisi quia non intendebat qꝺ ipsa esset heres vniuersalis etiam si sola nasceretur. arg. l. cum pretor. in prin. ff. de iu. cum concor. Et est cōiecturandum qꝺ ille casus quo filius non nascetur fuerit in substitutione omissus ex inaduertētia ꝛ forte ex defectu notarij: prout audio ꝙ sunt plures testes id ꝓbantes. s. ꝙ testator expressit qꝺ volebat qꝺ mater esset heres in residuo si sola filia nasceretur: ꝛ ꝙ notari⁹ etiā illud asserit ꝛ libēter illud adderet in instrumēto testamēti si illud sibi liceret ꝛ ego ipse fui super hoc cōsultus vtrū notarius licite possit illud facere ex quo ipse hꝫ notitiā huius veritatis: ꝛ etiam sunt ꝙ plures alij testes id deponētes qꝺ s. testator si filia sola nasceretur instituit in residuo dictā Elisabe-

6 tā. ¶ † Unde hanc veritatē debemus pro posse iuuare: iure tamē medio. ad iudicē enim spectat semper amare veritatem: ꝛ illam inuestigari ac illi inherere. xxx. q. v. iudicantē. ꝛ. l. ij. C. de eden. et. l. si eum. in fi. principij. ff. si quis cau. cum concor. ibi in gl. adductis ꝛ veritatē colimus dicit imperator in. l. j. C. de edili. libertate tol. Est enim veritas mater iustitie. dicit Bald. in. l. libertini. ff. de statu. ho. Hinc est ꝙ quādoꝗ verbū vera ponitur pro iusta: vt est gl. ibi. et insti. de libertinis. in prin. vnde dato ꝙ testes ꝓdicti nō essent numero sufficientes ad probandā voluntatē testatoris nihilominus coadiuuarent. s. dicta et deberent plurimū mouere mētē iudicis in amplectenda. s. dicta interpretatione: vt sic inhereat veritati: ꝛ maxime circa cōiecturandā mentem testatoris: an voluerit tacitā vulgarem admitti cōtra filiam de quo. s. proxime dictū est: prout enim alias tacita pupillaris non admittitur cōtra matrem impuberis: vt in. d. l. precibus. C. de impub. ꝛ in. d. l. cum qdā pregnātez ſm vnā lec. ꝛ habetur per Bar. ꝛ doct. in. d. l. ij. Tamen hoc fallit qn̄ alia fuisset mens testatoris: prout notat glo. in. d. l. precibus ꝑ. l. in testamento. in fi. C. de testa. mili. Quod ꝛ sequuntur doc. ibi. ꝛ Bar. in. d. l. ij. in prin. ff. eo. titu. in ver. vlterius procedo dixi ꝙ tacita pupillaris ꝛ ista volūtas ꝓbatur ex cōiecturis. Nā si esset expressa volūtas nō videretur esse tacita pupillaris prout ꝛ tāgit Bar. in. d. versi. vlterius procedo subdens in sequenti versi. qui incipit. quero ergo ꝛ reuoco in dubiū ꝙ dicta presumpta seu cōiecturata voluntas probatur per duos testes: nam ista ꝓbatio fit ad declarationem huius volūtatis. s. tacite pupillaris cōtenta in expressa vulgari probatio declaratoria fieri pōt per duos testes. l. heredes palam. §. sed si notam. ꝛ ibi per glo. et Dy. de testa. ſm eum qui in sequēti versi. subdit ꝙ presumitur dicta volūtas ex quatuor principaliter. primo ex his que testator dixit extra testamētū scdo ꝛc. et dictū primum membrū exemplificat si testator ante predixerat si filius meus morietur nollem ꝙ mater eius haberet vnū oboluꝫ vel similia verba: vnde cōiungendo cum eius dictis in precedenti versi. s. relatis apparet qꝺ dicta verba extra testamentuꝫ prolata sufficienter probātur per duos testes ad declarandū ꝙ testator voluit tacitā pupillarem admitti contra matrem que omnia pariter cadunt in tacita vulgari quoad hunc effectū interpretandi volūtatem an testator voluerit eam trahi cōtra filiam ipsi⁹ testatoris. Cum subsit eadē ratio. ergo idem ius. l. a titio. de ver. obli. ꝛ. l. illud ad. l. aqui. cum si. Dicitur autē mihi ꝙ plures testes dicūt ꝙ testator dixit matri hmōi verba vel similia reliquo ne filie mee ducēta et dicta mater dixit quid restaret mihi: et testator dixit qꝺ dicebat verū propterea descendit ad relinquendū solum cētū. Ex quibus verbis extra testamentum prolatis apparet ꝙ testator volebat ꝙ nō nato filio etiā in vita filie residuū hereditatis spectaret ad matrem. Nam si filius extitisset matri nihil restabat: quia in residuo erat institutus filius nasciturus. Unde verba. s. dicta non respiciebant nisi hunc casum: vnde apparet ex dictis verbis si probaretur quod mens testatoris erat nō nato posthumo masculo in residuo hereditatis preferre matrem filie: ꝛ per cōsequēs adhibēda est illa interpretatio ꝙ in pupillari expressa ꝛ in vulgari facta in vnuꝫ casum cōprehendatur tacita vulgaris in aliū casum: que admittat contra filiā testatoris in re certa institutā: vnde cōsulendum est dicte Elisabete substitute ꝙ conetur probare dicta verba vl' similia in testamēto vel extra testamētū prolata: dato ꝙ nō habeat septē testes qui requiruntur ad probandā volūtatē testatoris. l. heredes palam. in prin. ff. de testamētis. ꝛ. l. iubemus. C. eo. ti. cuꝫ si. Cōfert etiam ad ꝓdicta: quia mater est in possessione dictorum bonoruꝫ: adeo ꝙ ipsa habet sustinere partes rei ꝛ in re dubia poti⁹ est fauēdum reo quā actori circa decisoria iudicij. c. fauorabiliores. ꝛ. c. cū sunt partiuꝫ iura obscura. de reg. iu. in. vj. Unde multa conferunt pro parte matris et que non prosunt singula multa iuuant. l. ij. in prin. ff. de excu. tu. cum cōcor. ibi per gl. adduc. Ex quibus ꝯcludo ꝙ dicta mater censeatur inuitata saltē ex tacita vulgari ad hereditatem dicti testatoris exclusa dicta filia posthuma herede instituta in re certa nō obstantibus adductis in cōtrarium que vere non obstant. Non enī obstat ꝙ primo loco dicebatur per. d. §. si ex fundo. ꝛ. d. §. si duo. cum concor. s. adductis. Nam dicta iura cessāt in casu nostro: nam imo datus coheres vniuersalis. s. filijs nasciturís: ꝛ licet cōditio sub qua dicta vniuersalis institutio fuit cōcepta non euenerit tamē ex quo fuit dicto instituto data substituta vulgaris partim tacita ꝛ partim expressa per. s. dicta nō sumus in terminis dictorū iurū que loquūtur quādo nullus alius est scriptus

7 heres vniuersalis tacite nec exꝑsse vt in eis apparet. † Nec ob. ꝓdictis id qꝺ dicebatur in cōtrariū ꝙ hmōi tacita vulgaris nō debet admitti cōtra filiā. Nam. s. plene est ostē̄sum ꝙ in casu nostro ꝑisimilis mens testatoris ex multis apparet ꝙ voluerit matrē in hac vniuersali hereditate preferre filie per que tollitur dicta contraria cōiectura. s. in cōtrariū deducta. Nec etiā ob. id qꝺ dicebā ꝙ testator filiam voluit honorare in re certa qn̄ masculis nasceretur. Naꝫ imo verba aliud innuunt et etiā verisimilis mens testatoris: vt. s. ponderata. Unde ruit illud argumentū factū in cōtrariū per. d. l. quidā testamēto proculū. s. ꝙ substitutio vulgaris nō impedit ius accrescēdi qn̄ ex verisimili mēte defuncti cōiunctus ꝑfertur substituto. Nam in casu nostro verisimilis mens testatoris est in contrarium vt iam dixi. Preterea nulla fuit cōiūctio in casu nostro inter

8 filium ꝛ filiā merito non sunt pares termini. † Nec etiam ob. qꝺ in contrariū dicebatur per. l. si mater. de vulg. ꝛ pupil. s. ꝙ substitutio vulgaris facta in vnū casum ex pluribus cōprehensis in capite impotentie vel in capite volūtatis non cōprehendit tacitā vulgarem in alios casus. Nam respōdetur ꝙ alij tenent cōtrariū. ꝛ est casus ſm vnam. lec. in. d. l. cum quidā pregnantē. Nec est verū qꝺ i. d. l. si mater. §. j. substitutio fuit facta in vnū casum ex pluribus cōꝑhensis sub vno capite imo titius fuit substitutus si nepos heres non erit ꝛ varij dantur intellectus ad illū. §. vt patet ex notatis ibi per Imo. ꝛ ceteros: ꝛ prout etiā dixi in. d. l. cum quidā pregnātez: vbi latius rn̄dit ad. d. l. si mater. ꝛ ꝙ ibi per Bar. ꝛ Ang. ꝛ insup in. d. §. ꝛ quid si tantū substitutio fuit facta in vnum casum est plurib⁹ comprehensis sub capite impotentie. Et tamē trahitur ad alium. Preterea dato ꝙ non cōprehenderetur tacita vulgaris sub expressa vulgari facta in vnū casum: tamen comprehenditur sub pupillari expressa facta ventri. prout fuit facta in casu nostro si ex ventre nascitur⁹ decederet in pupillari etate: vnde sub ea cōprehēditur vulgaris posthumo non nato per casuꝫ. d. l. si ventri iuncta glos. vt. s. lati⁹ dictū est. Nec ob. ꝙ vltimo loco dicebā qꝺ substitutio vulgaris non cadit vbi non est facta institutio. Naꝫ respondetur qꝺ hic fuit facta institutio sub cōditione que euanuit in cuius defectum fieri potest.

fieri potest substitutio vulgaris valida: vt probatur in. l. iij. §. fi. ff. de libe. et posthu. vbi institutio ab initio est inutilis. Et tamē valet substitutio. idem probatur in. d. l. si ventri vbi saltē in sui generalitate est similis casus prout in casu nostro. et suadet ratio q2 testator substituendo voluit prouidere in casu quo deficeret institutio quā fecit siue ergo deficiat: qa sit ab initio omnino nulla siue al's videtur testator voluisse sibi prouidere: et cōsequenter vtroqz casu valeat substitutio. Nec testator se retulit in institutione ad nascitu rum ex vxore tunc pregnāte: sed magis generaliter se habent verba dicti testamēti recte intuēdo. Et insup testator nō solum vsus fuit verbo substituit: sed etiā verbo instituit q verbū adaptat cōmuniter ad primā institutionē et maxime cōiunctum verbo substituit vt sic inter cetera notatur et differētia et copula ponatur inter diuersa vt dicit iuxta no. per gl. in rub. de iu. et fa. igno. et maxime vt actus valeat et nō pereat. arg. l. quotiēs. ff. de reb. dubi. et l. quotiēs in stipulationibus. de verb. obli. cū si. Et sic remanet cōclusio firma et ex quo pbatū est q etiā stāte testamēto put in pūcto ddu citur nō est op9 insistere sup alijs qsitis: ideo pnō sisto. Laus deo.

Summarium super consilio. ccxl.

Coniuncti cōiunctione cum vel et quilibet ipsorū in tāta parte respectu defunctorū an habeantur loco vnius necne et quid quādo dictum fuit equis portionibus.

1. Copulatiue plures simul nominati an loco vnius habeant vel si nominentur per cum. nu. seq.
2. Cum dictionis natura an copulatiua vl' implicatiua. nu. seq. et. 4.
3. Opinio cōmunis est in decisiuis tenenda.
4. Collectiuo nomine seu appellatiuo vel copulatiue inuitati dicuntur oēs in viriles partes vocati propter clausulaz eque succedāt.
5. Appellatiuo noīe inuitati vel cū clausula cuz liberis suis eque succedant dicuntur omnes vocati viriliter.
6. Pactum vel transactio contra. l. de his. C. de trāsac. an valet si est iuratum pactū illis verbis inspectisqz testamēti clausulis. nu. seq.
7. Juramentum artat iurantem ad obseruātiam cōtractus iurati licet non firmet cōtractum qui vitiatur in alterius odium.

Consilium. ccxl.

In nomine dñi nostri iesu christi. [1] Bonaura in' suo testamento inter cetera instituta filia substitutionē fecit sub his verbis formalibus vcz et si dicta Angelella decesserit in pupillari etate vel postea qñcūqz sine filijs etc. substituit pro vna parte omnium suorum bonorum Bartolum picti Matthiā Antonij cuz fratribus suis Michellū Philippi Paccillo Philippi et Antonio donati cum fratribus ipsorū vcz quilibet ipsorū prenominatorū in tāta parte adueniēte casu occurrit q post mortē dicti testatoris dicta Angelella decessit in pupillari etate et sic euenit casus substitutionis superstitibus dictis quinqz substitutis nominatis nominib9 ppriis et duobus fratribus Matthie et vno fratre Antonij et cōsequēter nouē substitutis. Queritur ex hoc themate pro quibus ratis censeantur inuitati dicti substituti Quidā eī dicunt de dictis bonis fieri debere quinqz partes: prout sunt qnqz substituti nominibus pprijs. Ita q fratres Matthie cēseātur vocati vna cū Matthia ad vnā qntā portionē et sil'r in fratrib9 vel fratre Antonij dicūt q ipse vna cum Antonio admittūtur ad vnā quintā partē et ceteri tres ad tres alias qntas partes. alij dicūt q put sunt nouē substituti. Ita nouē debēt fieri portiōes et quilibet substitut9 debeat habere nouā partē. [2] Et pro prima opi. facit optime text. in. l. fi. C. de impu. vbi videt de hoc casu put et ipsuz ibi intelligit Bart. et Sali. pōderās q licet ille tex. loquatur in patre et filijs: tū est ibi apposita implicatiua et que implicat qetiaz alia ratio militat ad inducendū q cōiuncti per cōiunctionē habeātur pro vna psona respectu cōiunctorū et fm eum quasi natura dictionis cum sit dotare quandā simultatez: prout de monosylla. habetur in. l. j. §. j. ff. de pac. et in. c. priuilegium. de verbo. signi. lib. vj. et in cañ. pudēda. xxiij. q. j. et glo. sup verbo conari. in. l. fi. C. in qui. cau. in integ. resti. non est neces. cum si. prout et al's differt coniunctio facta p cum et cōiunctione facta per et q2 copula et copulat eque principale et dictio cum plerūqz copulat accessoria. l. ij. et l. iij. ff. de pecu. leg. et facit l. iij. in prin. ff. de fun. instruc. et p Bar. i. l. si cui fund9. et in. l. taberna. ff. eo. ti. et in. l. quodcūqz. ff. de verb. obli. et in. l. si cui. el. scdo. ff. de leg. j. et per Cy. in. l. extraneū. C. de heredi. insti. et rñdet Sal. ad. l. si quis titio. ff. de vsufru. accrescē. que videt vigere in cōtrariuz q procedit. d. l. fi. qñ persone copulate per copulā et sunt expresse posite in eodē casu: quia ambe sunt nominate sub casu nominatiuo. put cōtingit. in. d. l. fi. Secus aūt qñ persona cōiuncta per copulā. et est eiusdē casus cum cōiuncta per copulam cum: nam tunc procedit. d. l. si quis titio intelligendo q dictio meuio ibi posita sit ablatiui casus put est dictio heredib9 que imediate pcedit. Ad idez facit quia nominati sub noīe collectiuo admittuntur ad vnā ptē. et habētur p vno. l. si pater filio. ff. de vulg. et pup. et. d. l. si qs titio. et l. sed si mulieri. eo. ti. et l. interdū. in fi. pricipij. et l. si titius fundi. ff. de here. insti. cuz si. Similiter et plures cōiūcti habētur pro vno respectu disiuncti. l. liber homo. §. titius heres. ff. de here. insti. et l. si pprietas. ff. de vsufru. accrescēdo. Et ideo cum illi fratres sint cōiuncti p nomen collectiuū habeātur pro vno et non pro pluribus et sic nō fiant nouem partes prout sunt nouē substituti: sed tātūmodo quinqz partes. [3] His tamē non ob. cōtrariū puto de iure respōdendū. s. q debeāt fieri nouē partes vel saltē septem. Nam est aduertendū q licet Sali. in. d. l. fi. et solutio. s. posita ad ea. l. si qs titio. tamē gl. et doct. cōiter fere omnes volūt q in. d. l. fi. sit speciale in patre et filijs prout videtur pōderare ille tex. et sic in alijs quā in filijs: volunt q pcedat dispositio. d. l. si quis titio nō pōderādo dictaz differentiā casuū et merito quia illa dictio meuio posita. in. d. l. si quis titio pōt esse pariter datiui casus: put ablatiui: et si esset datiui casus destrueret dictā opi. Sali. et ppterea cum cōis opi. gl. et doc. ita teneat ita est tenendū maxime in decisiuis iuxta no. p glo. in. l. omnis diffinitio. ff. de reg. iu. et p Bal. in. l. pcibus. C. de impu. dicētes q adherendū est carroccio facit. c. ne innitaris tue prudentie. de cōsti. et ibi per doc. et in. l. cum prolatis. ff. de re iudi. ad hoc ēt qd de opi. glo. tradit Jaco. but. quā doct. sequūtur in. l. j. C. qui pro sua iurisditione cum similiter dictio cum non coniungat patrem et filios: sed fratres in casu nostro merito nō operatur qd censeantur vna psona: sed habeātur pro pluribus. et ɔsequēter plures habeāt portiones nec obstat copulatiua et posita. in. d. l. fi. ibi cum et natura etc. quē pōderat Sali. vt. s. q2 recte intuēdo nō implicat aliū casum seu aliā rationē: sed implicare videt q nō solū iure ciuili cēsentur pater et filius vna psona. ar. eius q habetur in. l. suis. ff. de lib. et posthu. et in. l. ij. §. fi. ff. pro herede. Sz etiā natura ipsa quasi eadē psona itelligunt pater et fili9. et ita intelligēdo illa copula nihil facit p opinione Sali. [4] Dato aūt q implicaret aliā rationē. s. natura dictionis cū nihilominus nō obstaret cōi opinioni. sed esset sensus q ille due rationes simul iūcte. s. natura dictionis cū et ratio ibi in tex. expssa inducūt illā dispositionē adeo q altera cessante cessaret illa dispō. Et hoc necessario est dicendū in casu nostro ppter sequētia verba dicti testamēti ibi: vcz qlibet ipsorū pnominatorū in tāta parte: naz si Matthias vna cū tribus suis fratribus haberet solūmodo vnā quintā partē Bar. haberet alterā qntā partē et sil'r Michellus et Pacillus duas alteras qntas ptes et Antoni9 vna cū suo fratre haberet alterā quintā partē certū esset q Matthias vnus ex noīatis nō haberet tantā partē quātā vnus ex alijs nominatis: naz vna qnta pars divideret inter eum et suos fratres: et sic ipe nō haberet integrā quintā partē sed dimidiā vel quartā partē vni9 qnte partis: et tū Bartolus haberet integrā qntā partē et sil'r Michellus et pacillus ipsorū haberet integrā qntaz partē ex quo pz q nullo pacto verificarētur dicta verba vcz qlibet ipsoz prenominatorū in tanta pte. ppterea licet regulariter cōiūctis vt nomine collectiuo inuitati simul cū tertio admittātur ad vnicā partē tāq vna psona et sil'r cōiuncti p copulatiuā censeātur inuitati ad vnicā partē respectu disiūcti vt in iuribus. s. adductis. Tamē hoc fallit qñ est expssum q eque succedant vt est casus in. l. interdū in primo rñso. de here. insti. vbi Bar. in summario dicit qd dictio eque facit vt cōiūcti cū disiūctis viriliter admittātur: et postea in notabilib9 pōderat diligēter ad hoc virtutē dictionis eque et equis portionibus subdēs q fili cōiūcti per nomē collectiuū haberent loco vni9 nisi esset dictū eque ad hoc etiā tex. cū ibi no. per Bar. in. l. qui cū plures. ff. de vulg. et pup. et pfectū in terminis testator expsserit qd qlibet succederet in tāta parte qd tm̄ est dicere qtū eque vel equis portionib9 dicamus q etiā illi fratres Matthie licet inuitati sint p nomē collectiuū: tū admittātur ad viriles et sic tantā ptē habeat vnus ex pdictis fratribus pnominatis noīe appellatiuo quātā hz vn9 ex noīatis noibus pprijs attēta maxime natura dictionis qlibet q est vniuersalis et sic neminē ex substitutis videt excludere sz oēs includere. c. solite. de maio. et obe. et in cañ. si romanoz. xix. di. et in. l. iulia. ff. de le. iij. Preterea dictio qlibet est distributiua. l. si plurib9. in prin. ff. de leg. ij. et p Bar. in. l. hoc articulo. ff. de here. isti. et qñ plures inuitātur p distributiuū nō admittant ad vnā portionē nec reputant loco vni9 sed tāq plures ad plures portiones inuitātur acsi essent inuitati noib9 pprijs vt est tex. d. l. fi. C. de impu. i. j. rñso. fm lectu. Martini de fano que cōiter approbat cū ergo testator se declarauerit q qlibet admitteret in tāta parte: ex hoc videt oēs inuitasse in viriles tanq distributiue et non collectiue inuitati pnarratis duabus rationibus. s. ppter virtutē dictionis quibet et propter illa verba in tāta parte iūcta virtute dictionis: vcz que est declarare et moderare pcedētia. l. in vēditione. ff. cō. pdi. et l. fi. C. in qb. cau. in integ. resti. Et ideo ex pdictis videt cōcludendū q diuisio dictoz bonoz debeat fieri in nouē partes nō obstātibus adductis in ɔtrariū qb9 satis apparet rñsum ex iam dictis. [5] Nec tū videtur pdicte coclusioni obstaret: q2 nō dicit i dicto testamēto q quilibet supradictorū admitteretur in tanta parte: sed q qlibet ipsorū prenominatorū: vñ posset qs dicere q. d. verba referātur ad nominatos nomine pprio: nō aūt ad inuitatos sub dictione fratribus: naz nomē alicuius videt sumi pro noie pprio de cōi vsu loquēdi: naz si quis interrogatur qualiter nominatur talis vel qd est nomē talis rñdebit exprimēdo nomē propriū: nō aūt nomē appellatiuū

vt docet experiētia que est rerū magistra. c. quā sit in prin. de elec. lib. vi. z. c. statutū. in prin. eo. ti. et lib. z facit. l. legati. §. ornatricib⁹. ff. de leg. iij. ꝙ z probat̄. C. d mutatione nominis i rubro z nigro. et in. l. si in nomine. C. de testa. z insti. de leg. §. si qs i nomine. z. ff. de ver. obli. l. si in nomine iūcta. l. si qs in fundo vocabulo. ff. d leg. i. et fm hoc fratres Matthie qd nō fuerint nominati nominibus ꝓpriis non cōprehendātur sub illis verbis ipsorū prenominatorū in cōtrariū tñ facit. d. l. sed si mulieri ibi licet nō vt legatarios eos nominauit attento ꝙ. s. dixerat cuz liberis suis: z postea dicit no minauit: z sic induit ꝙ per illa verba cū liberis suis censeatur ipsi liberi nominati ad idem bonus tex. in. l. noiati. ff. de lib. z posth. vt probatur tex. ꝙ si quis exheredat filios suos nō dicat̄ eos no minatim exheredasse benigna interpretatione: put ibi dicit tex. et sic secus de rigore sui z est ibi ratio: prout volūt ibi gloss. z doct. qz exheredato est odiosa: ideo secus dicūt in actu fauorabili vt in iu ribus ibi per glo. z doc. adductis. substitutio ergo cū sit actus fa uorabilis cēseatur nō nominatim facta de fratrib⁹: lz sint inuita ti sub verbo fratribus z nō nominibus ꝓpriis. Dato autē sine p̄ iudicio veritatis ꝙ illa clausula vcz ipsoz prenominatorū zc. non referat̄ nisi ad illos quinqz nominatos nominib⁹ ꝓpriis: nihilo minus nō ꝓpterea deberēt dicta bona diuidi in quinqz ptes: naz primo deberēt diuidi in septē partes. quilibet eñ ex noiatis cense retur inuitat⁹ ad vnā virilē z fratres Matthie censerētur inuita ti ad tantā partē quātā vnus ex dictis noiatis per illā regulā ꝙ in uitati sub noie collectiuo habentur loco vnius ꝑ iura superius ad ducta z fil' frater Antonij admitteret̄ ad aliā virilē. z hoc ꝑ tex. d. l. si qs titio. de vsufru. accrescēdi. z ꝑ. d. l. f. C. de impu. arg. sum pto a spāli fm cōmunē lec. z opi. que ibi habetur ꝑ gl. z doc. de q̄ s. et maxime qz al's. s. diuidēdo in qnqz ptes nō verificaret̄ ꝙ qli bet ex noiatis haberet tātā partē: prout. s. deductū nō repeto. Di ctā eñ verba exꝓsse artant necessario qd si appellatione p̄nomina torum veniunt etiā fratres Matthie z frater Antonij dz fieri di uisio. in. ix. partes. si vero nō veniunt nisi noiati noibus ꝓpriis dz diuisio fieri in. vij. quo casu v̄ba illa vcz qlibet zc. censerētur appo sita ad remouēdū illā dubitationē que fit in p̄sentiarū. s. an dict⁹ Matthias debeat hr̄e q̄tū Bartolus vel Michellus vel pacill⁹ quasi testator voluerit declarare qd haberet tātū ipse qui habebat tres fratres quātū Antonius qui habebat vnū vel ibi qui nullū

6 habebāt fratrē. ¶ †Scdo principaliter q̄ritur: qz p̄supponitur in facto ꝙ dicti Bartol⁹ z Matthias venirēt ad diuisionē cū Phi lippo filio Michelli z Thoma filio pacilli in qua diuisione fuerūt assignata nōnulla bona de bonis quōdā dicti Bonaure ꝑ parte eis tangente dictis Philippo z Thome filiis z heredibus dicto rū Michelli z Pacilli z certa alia bona fuerunt assignata dictis Bartolo z Matthie noīe eorū z fratrū faciētis hinc inde refuta tionē z pactū de vlteri⁹ nō petēdo seu se inuicē nō molestādo sup dictis bōis z iurauerūt zc. Et dubitat̄ an dicta diuisio et cōuētio teneat necne. videtur eñ p̄ma facie dicendū ꝙ nō teneat ea rōne: qz p̄dicti paciscētes habent iura descēdentia z prouenientia ex vlti ma volūtate. Et ꝓpterea nō poterat super ea trāsigi vel pacisci ꝑ tex. in. l. de his. ff. de trāsac. z in. l. nō est ferendū. eo. ti. Nō eñ appa ret ꝙ dicti paciscētes viderint vel legerint v̄ba dicti testamēti me rito vr̄ dicta cōuētio nō tenuerit. Nec videt̄ ꝙ innuet̄ ꝑ appositio nem iuramēti: nam dispositio. d. l. de his videtur facta in odium occultātiū testamēta: put ibi habet̄ z q̄nqz cōtractus impugnat̄ pro odio alicuius cōtractus nō firmatur iuramēto. ar. l. iurisgētiū. §. generaliter. ff. de pac. z. c. significante. extra. de pig. z tradit bar. in. l. si qs pro eo. ff. de fideius. z doc. in. d. c. significāte. z in. c. cū ꝯtin gat. z in. c. debitores. z in. c. j. de iurei. z in auf. sa. pube. C. si adver. ven. put per dictā ratione firmat Rapha. ful. in. d. l. de his z vide tur de mēte Bar. in. l. cum. in prin. eo. ti. tñ hoc nō ob. ꝯriū videt̄ de iure r̄ndendū. s. ꝙ iuramentū firmet hmōi cōtractū ꝑ regulā. d. c. cum contingat. z. c. q̄uis. de pactis. in. vi. put firmat ibi do. An. d but. qz principalis vtilitas est subditorū fm euz vt refert et seqtur Panoz. ibi in penul. col. quasi velint ꝙ licet dispositio. d. l. de his videat̄ fundata in publica autoritate. s. ne testamēta occultent̄ tñ illa publica vtilitas nō attēdatur ꝙ est vtilitas secūdaria nō p̄nci palis que nō cōsiderat̄ in istis terminis iuramēti vt ꝓbatur in. d. c. cum cōtingat iūcta. l. j. ff. sol. ma. z ꝙ publica vtilitas secūdario nō cōsideretur tradit Bar. z doc. in. d. l. si qs pro eo. z doc. i. d. c. cū cōtingat. z in. d. c. q̄uis. z in. d. auf. sacramēta puberū z hanc par tē ꝙ. s. iuramentū firmet cōtractū in terminis. d. l. de his put in ter minis. d. c. cū cōtingat voluit Jo. de imo. in. d. c. cū cōtingat in vl tima char. quē refert z seqtur excellētissimus doc. z integerrimus iu dicij dñs Jo. de mōte spe. pater et dñs meus. nec obstat illa ratio ꝙ. d. l. de his sit fundata in odiū occultātiū testamenta qz negari pōt. nā illa rō nō exprimit̄ a lege z si sola ratio illa militaret seque ret̄ qd vbi nemo celaret testm̄ qz ambe partes trāsigētes ignora sent testm̄ seu vltimā volūtatē cessaret dispositio. d. l. de his. ar. l. ꝙ dictū. ff. de pac. z. l. adigere. §. q̄uis. ff. de iure patronatus. z. c. cuz cessante. extra de appel. ꝙ tñ est falsum ꝑ generalitatē. d. l. de his. z d. l. nō est ferēdus. z ꝙ tradūt doc. i dictis iurib⁹ z insup per iodiū merētur occultātes cōtractū vel sniās: vnū idē videret̄ disponēdū in iuribus descēdētibus ex cōtractibus vel sentētiis et tñ aliud in eis disponitur put habet̄ in dictis iurib⁹: vñ videtur ꝯcurrere fa uor vltime volūtatis z insup nō videtur ꝓprie subesse ratiōi ꝙ sit inducta in odiū occultātiū. Sed forte est inducta ne hoies trahē tur ad occultandū testamēta que occultatio est odiosa legislatori licet aūt cessaret dispositio. d. l. de his nō propterea semp z directe tenderet ad occultationē predictā. Sed illud resultaret q̄nqz occa sionaliter put hoc al's legēdo tetigi in. d. l. de his. z in. d. auf. sacra menta pube. in verbo cōtractibus. xvij. q. in quāta illatione prout al's cōtingit in donatiōe non insinuata que vitiatur ad euitādas fraudes. l. data opera. C. de dona. z tñ firmatur iuramēto put vo luit Jo. and. in. addi. Specu. in. ti. de instru. edi. §. porro ꝙ z firmat Jmo. i. d. c. cū cōtingat. in antepe. char. z idē tenet ibi Panoz. ma xime ea ratiōe qz. l. ciuilis nō p̄sumit firmiter dolū: sed inducit illā dispositionē ad hoc vt euitet̄ fraus que posset interuenire sine insi nuatione. d. l. data opa fm euz. z Jmo. ibi dicit qd insinuatio fuit inducta in fauorē donātis ne sua liberalitate periclitetur. l. ne sua liberalitate z scdario in odiū procurantiuz clamet z occultet illas fieri: ideo videt̄ posse insinuationi renūtiari cum iuramēto fm eū: licet sine iuramēto cōiter teneat̄ nō posse renūtiari solēnitati insi nuationis put voluit Bar. in. l. modestinus. de dona. et Bal. in. l. illud. C. de sacrosan. eccle. z Sali. in. l. pe. C. de dona. z Jmo. i. d. c. cuz cōtingat. in antepe. char. z ita alienādo fuit hoc cōsultū z alle gabatur Bal. idē cōsuluisse in duob⁹ cōsiliis quorū alterū incipit quidā noīe Jacob⁹ de toscanella q̄ rationes pariter possunt trahi ad terminos nostros attentis his que. s. dixi put z al's tetigi i. d.

7 auf. sacramēta pube. in. d. xvij. q. in q̄nta illatione. †Dato aūt sine p̄iudicio veritatis qd iuramēto nō firmaret ꝯtū negari nō posset qn artaret iurantē ad obseruantiā iuramēti: qz licet iuramētū non firmet ꝯtū qui vitiat̄ in odiū alterius: tñ artat iurātē ad obseruā tiam iuramenti: vt ꝓbat̄ in. c. j. z in. c. debitores. de iureiur. et in. c. significāte. de pig. prout tradūt doc. in dictis iuribus. z propterea in omnē euentū dicti Thomas z Pacillus artātur ad obseruātiā dicte cōuētionis z ad nō molestādū dictos Bartolū Matthiā z fratres super dictis bonis sibi in partē assignatis. Non obstātib⁹ adductis in ꝯriū quibus satis ptz r̄nsum ex iaz dictis. Laus deo.

¶ Summarium super consilium. ccxlj.

¶ Solēnitas requisita statuto ad aliquem actuz an trahatur ad actum sine solēnitate extra territorium factum per totum.

1 ¶ Testamentū primū nō rumpitur ex scdo testamēto inualido.

2 Mulier in quibus sequitur forum viri. nu. 5.

3 Alienari ꝙ non possit res certa statuto an quādo trahatur ad res scitas extra territorium. nu. seq.

4 Statutum loci negotij explicandi aut loci mandantis vel mādati celebrati an de perse attendatur.

5 Testari ꝙ non possit mulier statuto nō trahitur si testetur extra territoriū statuti de bonis ibi scitis si statuto eiusdē territorij pos sit disponere. nu. seq. vel si ꝙ non valeat sine consensu cōsanguineo rum disponere statuto intelligitur si sint habiles ad consensum et si habeat consanguineos. nu. 7.

6 Statuta prohibitiua operantur circa actus factos per subsidium extra territorium quādo sunt fauorabiliora secus si odiosa.

7 Statutum requirens consensum consanguineoruz intelligitur si consanguineos habeat z sint habiles.

8 Renūtiatio gn̄alis cū pacto de nō petendo in futurū aliqd an tra hatur ad ea q̄ data sunt renūtiāti postea virtute testamēti. nu. seq.

9 Renūtiatio generalis vel quittantia nō trahitur ad ignorata.

10 Juramentum interpretatur scdm naturam contractus.

¶ Consilium. ccxlj.

1 In nomine dñi nr̄i Jesu christi. ¶ †De duobus queritur in p̄senti ꝯsultatione. ideo deueniēdo ad primū ꝙ est an dictū scdz testamētū conditum in ciuitate castelli teneat necne: adeo ꝙ hereditas dicte dñe Nicolae ptineat ad dictā dominā Giottā heredē institutā i di cto scdo testō: z nō ꝑtineat ad baldinū p̄dictū seu ad heredes ipsi⁹ Baldini ex p̄sona dicti Baldini ex primo testō predicto. Constat aūt ꝙ si scdm testm̄ valet primū capiēdo rūpit̄. insti. qb. mo. test. infir. §. posteriore. z. l. j. ff. de iniu. testa. Ex scdo autē testō inualido nō rūpitur primū. l. cū in scdo. eo. ti. z. l. si fili⁹ qui in ptāte. ff. de lib.

2 et posthu. †ideo est vidēdū an scdm testm̄ valeat et profecto videt̄ prima facie dicēdū ꝙ nō valeat vigore dicte legis municipalis: de qua in p̄ncto cui legi municipali ciuitatis Eugubij eatur sub posi ta dicta dña Nicola testatrix. Naz lz esset ex perusio oriūda: tñ nu bēdo ciui Eugubino fuit effecta icola z ciuilis dicte ciuitatis Eu gubij z efficit̄ de foro viri. l. cum quedā puella. in prin ff. de iurisdi. om. iudi. z. l. exigere dotē. ff. de iudi. z. l. ea que. z. l. fi. §. idē rescripse runt. ff. ad muni. z ibi Bar. z gl. in. l. ciues. C. de incolis. lib. x. z per consequens subiicitur vxori statuto ciuitatis viri per dicta iura. Ideo cum. l. municipalis ciuitatis. Eugubij disponat ꝙ nulla mu lier habens virū possit testari vel vltimam volūtatem condere sine

consensu

ɔsensu viri ⁊c.⁊ dicta dña Nicola ciuis ⁊ incola Eugubij haberet virum et illū nō adhibuerit nec cōsanguineos prout requirit. d. l. municipalis videtur dicendum ꝙ dicta vltima voluntas sit nulla: prout d. l. municipalis expsse disponit: nec videtur referre ꝙ testamētū illud est factū extra territoriū Eugubij: quia illud ius municipale videtur afficere rem ⁊ afficere personā ⁊ est prohibitoriū ⁊ statutū ꝓhibitoriū alicuius actus verificatur etiam in actu facto extra territoriū per subditū statuentiū.† Tradit enim Bar. i. l. cūctos populos. in. vj. q. doctrinā in statuto ꝓhibitorio: ꝙ si statutū cōcernit rem puta ꝙ res nō possit alienari: prout cōtingit in casu nostro trahitur ad alienationē factam extra territorium per subditum statuentiū de re sita in territorio statuentiū: vnde si statutum dictat qd non fiat alienatio extra cōsortes vbicūqꝫ fiat talis alienatio nō valet: quia talis dispositio afficit rē. l. j. de fun. do. l. an totū. C. de edi. priua. l. vnica. §. ⁊ cum lex. C. de rei vxo. act. cuz simi. fm Bar. in. d. l. cunctos populos. vj. q. ⁊ idez Sali. ibi ⁊ Pe. de ancha. in repeti. c. canonū. de consti. col. xcvij. dicēs ꝙ vbi actꝰ respicit rem de qua litigatur seruāda sunt iura loci: vbi res est sita ⁊ ista est cōmunis theorica fm eum: vnde cum mulier in casu nostro ꝓhibētur rem in aliū transferre videatur attēdi locus vbi res sunt site et propterea nō potuerint trāsferri in institutū heredē in scdo testō bona sita in territorio Eugubino. Si vero statutum est prohibitoriū persone puta ꝙ mulier non possit legare viro. ⁊ tūc similiter in dicto dicūt Bar. ⁊ Sali. in. d. l. cūctos populos qd tale statutū vēdicat sibi locū in muliere subdita testante extra territoriū ⁊ idē tenet ibi Bal. quo ad bona sita in territorio statuētiuz. idē dicit Bar. in. d. l. cūctos populos dicta. vj. q. in statuto ꝙ minor nō possit testari. nam trahitur ad subditū vbiqꝫ testātē similiter dicit Bal. in auẞ. defuncto. C. ad tertul. in statuto disponente ꝙ nō valeat statutū sine tali solēnitate ꝙ si fiet in alieno territorio nō valebit quo ad bona sita intra territoriū: vnde decedet pro parte testatus ⁊ pro parte intestatus fm eū. Unde in istis nostris terminis cum statutū prohibeat mulierem testari sine cōsensu viri vl in articulo mortis viro absente sine cōsensu cōsanguineorū videt ꝙ statutū operetur effectū suū etiā in testamento alibi facto sine cōsensu viri saltē quo ad bona sita in territorio Eugubij: ⁊ per cōsequēs scdm testamentū factū in ciuitate castelli sine solēnitate requisita in ciuitate Eugubij nō valeat saltē quo ad bona sita in territorio Eugubij: sed in illis locum habeat primū testamētū ex quo scdm non valet per dicta. s. ¶ † His tñ non ob. cōtrariū puto de iure rñdendū. primo quia qñ statutū loci reqrit in actu aliquā solēnitatem nō attenditur in actu sito extra territoriū: prout tradūt Bar. Bal. ⁊ Sali. in. d. l. cūctos pplos. ⁊ Pe. de ancha. in. d. repe. c. canonū. est enī hoc generale ꝙ circa solēnitates attendit statutū et cōsuetudo loci: vbi est actus celebratus. l. j. C. de emā. lib. l. si fundus. ff. de euic. ⁊ l. si nō speciali. et. l. fi. C. d testa. ⁊ tradūt Jo. an. ⁊ ceteri doc. in rub. extra. de cōsue. Cuz itaqꝫ statutū nō inhabilitet simpliciter psonā: sed requirat cōsensum viri vel ɔsanguineorū videtur ꝙ nō attendatur statutū Eugubij in testamēto facto in ciuitate castelli: put hāc rationē adducit Pe. de perusio in quodaz cōsilio de quo. j. faciam mentionē: vnde est aduertendū ꝙ Bart. Bal. ⁊ Sali. in. d. l. cūctos populos. forte nō sine ministerio loquūtur in statuto simpliciter prohibēte minorē vel filiūfamilias testari vel mulierē relinquere viro: nō autē loquūtur in minore filiofamilias vel muliere testāte sine cōsensu viri patris vel alterius psone. Forte ea rōne qa illū casuz attribuebant pcedenti mēbro scilz qñ statutū prohibet actū fieri sine tali solēnitate. ¶ † Scdo p hac pte adducit mulier perusina alibi nupta nō eximitur a ciuilitate perusij: nec quo ad forū perusinuz: vbi originē trarit: ⁊ hoc nisi quo ad ea que pñt retrahere vxorē ab obsequijs viri arg. l. assumptio. ff. ad munici. put voluit Bar. in. d. l. fi. idem rescripserunt. eo. titu. ⁊ ita limitatur id qd habetur in. l. origine. C. de munici. ⁊ ori. lib. x. et qd per Bar. ⁊ Bal. in. d. l. cum quedā puella. Et ꝓpterea cum testari vel nō testari cū cōsensu viri vel cōsanguineorum non retrahit ab obsequijs viri dicendū est qd licet nō fecerit dicendum testamentū fm statuta ciuitatis Eugubij nihilominꝰ valeat si est factū fm ius cōmune ꝙ seruatur perusie et in ciuitate castelli vl si esset factū fm statuta predictorū locorū: prout hāc rationē adducit Bal. in quodā suo cōsilio de quo. j. subnectaz. ¶ † Tertio pro hoc facit quia statuta prohibitiua operātur circa actus factos p subditū extra territorium qñ sunt fauorabilia: secus si odiosa. ar. l. ex eo. ff. de postulādo. prout voluit Bar. in. d. l. cūctos populos. in. d. vj. q. ⁊ Sali. ibi. ⁊ idem videtur velle ibi Bal. ⁊ etiā Pe. d anch. in. d. repe. d. c. canonū. sed dictū statutū videtur iniquū ⁊ odiosuz: tum qꝛ corrigit ius cōmune ⁊ omnis recessus a iure videt in dubio odiosus ⁊ restringēdus. l. iij. iūcta glo. C. de nup. ⁊ arg. l. pcipimꝰ. C. de appel. ⁊ l. ius singulare. ⁊ l. ꝙ vetero. ff. de. l. l. et in regula que a iure cōi exorbitāt in. vj. cum si. Tum qa impedit liberā testamēti factionē. l. stipulatio hoc modo cōcepta. ff. de verbo. obli. ⁊ l. pactū ꝙ dotali. C. de pac. ⁊ l. hei edictis. C. de pac. cōuētis. Tum maxime quia maritus nō de facili cōsensit nisi ipsū instituet vel aliqd sibi relinquat: ⁊ maxime qñ cōtingit ꝙ mulier fecerit testamētū: i quo ipsuz instituerit: put cōtingeret in casu isto: vnde iniquū videtur ꝙ mulier ipsa nō possit aliud facere testamentū sine viri cōsensu. ⁊ idcirco dictū statutū tanꝙ irrationabile ⁊ odiosuz restringat ad testamēta facta in ciuitate Eugubij: et non ad testamēta facta extra territoriū Eugubinū. prout hanc rationē in effectu adducit excellētissimus doct. d. Honofri. de Bartholinis de perusio q fuit magne autoritatis adeo ꝙ ipsum allegat imo. in. l. si filius heres. ff. de lib. ⁊ posthu. ⁊ ita quasi in ꝓprÿs terminis ɔsuluerūt Bal. de perusio ⁊ Petrꝰ eius frater ⁊ dñs Hono. que narratur in muliere perusina nupta Asisij vbi viget simile statutū q mulier cōdiderat testamētū Asisij: ⁊ instituerat vtrū postea reuersa perusie cōdidit testamentū sine dicta solēnitate reuocās dictū primū testamētū: ⁊ dubitatur an valeret primū an scdm ⁊ ɔcludūt p̄fati doc. ꝙ valeat scdm ⁊ nō primū in effectu per rationes p̄adductas ⁊ icipit ɔsiliū Bal. factuz sic proponitur dña. B. de perusio tradita fuit nuptui Asisij ⁊c. ⁊ subscriptio dñi Hono. incipit ego Hono. dico qd vba inhabilitātia ⁊ subscriptio seu cōsiliū Petri incipit verba statuti. ⁊ sic p̄fati doc. in terminis decidūt casuz nostrū: put cuilibet videre volēti pōt actualiter ostēdi idcirco idē cōcludo in casu isto eoꝝ auctoritatibus ⁊ rationibus p̄narratis moueor etiā quia maritꝰ nō erat psens ⁊ fuit perquisitus: put ex deductis in pūcto apparet: ⁊ put publica documēta testātur cōsanguinei mariti verisimiliter nō erāt in ciuitate castelli cum maritus ipse esset oriūdus ex ciuitate Eugubij.† Et hmōi statuta requirētia cōsensum cōsanguineoꝝ nō vēdicāt sibi locū in nō habētes ɔsangunieos: put voluit Bal. in. l. j. C. vnde vir ⁊ vxor. ⁊. in. l. in cōiunctione. C. de nup. ⁊ in. l. trāsactiōe. C. de trāsac. ⁊ in. l. turpia. de leg. j. ⁊ Pe. de anch. in. d. repe. c. canonū. in. xiij. q. prin. col. cxlvj. ⁊ idē voluit Pon. in. l. si qs mihi bona. §. pater filio. de acq. here. vbi idē dicit si habet inhabilē allegat ad hoc fm no. per Bal. in. l. j. in fi. C. qui admit. ⁊ idē si nō sunt presentes in loco vbi actꝰ celebratur adeo qd nō possunt de facili adhiberi: cōcludit enī Pau. de ca. in quodā cōs. incip. in causa que vertit ⁊c. ꝙ stāte statuto ꝙ minor possit cōtrahere sine cōsen. primioris: tūc nō sufficit ꝓbare ꝙ cōtrahēs erat minor: sꝫ articulari ⁊ ꝓbari ꝙ habebat cōsanguineū maiorē. xxv. an. cuiꝰ cōsensus potuit adhiberi. Nam ille qui impugnat oblationez debet ꝓbare ea que sunt causa impugnationis. l. ab ea parte. de ꝓba. Sed sola minor etas nō est causa impugnationis: sed etiā nō adhibitio cōsanguinei: vñ habet necesse docere ꝙ potuerit adhiberi: qꝛ al's nō nocet non interuenisse: iuxta no. per Bar. in. l. si tertius de aqua plu. arcē. ⁊ ꝙ notat Bal. i. d. l. j. C. vñ vir ⁊ vxor. adducit etiā ꝙ in simili no. Bar. in marito q debet adhibere medicū ad curādū vxorem infirmā al's perdit lucrū dotis: nam debet cōtra euz ꝓbari ꝙ erat medicus qui poterat adhiberi. l. idē que. ff. man. incūbit enī onus probandi ꝙ potuerit de facili medicū adhibere heredibus vxoris: prout voluit Bar quem doct. sequūtur in. l. si ab hostibus. §. si vir vxorē. ff. so. matri. ⁊ Bar. ⁊ Imo. in. l. si seruū. ff. de v. obli. Ideo in terminis dicti statuti disponētis ꝙ minor nō possit cōtrahere sine cōsensu ꝓximioris: cōcludit Pau. de cast. ꝙ debet per allegātē cōtractum inualidū ⁊ sic fundantē se in statuto probari ꝙ cōtrahēs erat minor ⁊ ꝙ habebat ɔsanguineū maiorē. xxv. an ⁊ presentē ita qd poterat illū de facili adhibere que cōclusio si vera est: pariter est trahēda ad casum nostrū: in quo viget eadē ratio: ⁊ si hoc esset istitutum in scdo testamēto obtineret ex hac sola ratione: qꝛ non arbitror posse ꝓbari qd dictꝰ vir dicte testatricis haberet tūc cōsanguineos existētes in ciuitate castelli. Cōcludūt ex oibꝰ p̄dictis ꝙ scdz testamentū valeat ⁊ reuocetur primū: maxime cū interuenerit consensus iudicis qui solet qñqꝫ supplere similes ɔsensus adhibēdos iuxta ea que habētur in. l. bonorū. C. qui admitti. ⁊ in. l. si curatorē. C. de in integ. resti. mino. Nec ob. adducta i cōtrariū: qꝛ satis apparet rñsum ex rationibus adductis pro hac parte. nō enī ob. j. ratio: quia statutū istud circa actū testādi ⁊ ɔdendi vltimā volūtatē afficit persona nō res: ⁊ idem etiā videtur dicendū circa vltimū mēbrū dum disponit ꝙ nō possit de suis bonis in al iū transferre: nō enim ꝓhibetur bonorū trāslatio simpliciter put loquūtur termini adducti in cōtrariū: sed mulier prohibetur trāsferre ⁊ sic statutū respicit qualitatē psone: non aūt ipsas res: ideo videtur afficere psona nō res: et hoc tenēdo ꝙ statutū respicit inhabilitatē ⁊ non solēnitatē: multo autē minus obstaret si dictum statutuz respiceret solēnitatē prout dicebat Pe. de perusio in. d. cōsi. Nam prout. s. dictū est circa solēnitatē testamenti attēditur ius municipale cōsuetudinariū vel cōmune ꝙ seruatur in loco vbi fit testamētuz ⁊ nō statutū loci: vnde est testator: ⁊ ideo tūc cessaret prima ratio et etiā scda in contrarium adducta que scda ratio etiā ex alio nō obstat: quia militat in fauorabilibus ⁊ rationabilibus nō in odiosis irrationabilibus: prout est hmōi statutū per iam dicta ⁊ ꝙ hmōi statutū prohibens aliquem testari sine cōsensu cōsanguineorū sit iniustū ⁊ restringendum: cōcludit etiam Bal. in. l. omnes populi ff. de iustitia et iure. Ad hoc etiam quod no. per eundez Bal. in. l. siue apud acta. C. de transac. Faciunt etiam alie due rationes. s. adducte per Bald. et Pau. de cast. ¶ † Restat amodo deuenire ad secundum dubium: vez an dicte Biotte institute heredi in. d. secūdo testamēto obstet

exceptio transactionis seu pacti de non petendo vigore cõuentionis de qua in pũcto circa ꝙ videtur prima facie dicendũ ꝙ sic: q2 verba dicte cõuentionis videntur clara attento ꝙ fecit pactuȝ de amplius non petendo omni eo qꝺ peteret possit a dicto Baldino occasione dicte hereditatis vltra dimidiã dicte vinee confitẽs sibi ab eo de predictis satisfactum. ⁊ sic clare ⁊ vniuersaliter loquit̃ et qui omne dicit nihil excludit. c. solite de maio. ⁊ obe. ⁊ in cañ. si romanoruȝ. xix. dist. ⁊ in. l. iulianus. de lega. iij. Pactum enim de nõ petendo constat ꝙ est seruãdũ ⁊ exceptionẽ producit. l. si vnus. §. pactus ne peteret. ff. de pac. cum simi. et maxime cum sit vallatuȝ iuramento ꝙ solet firmare cõtractum vt al's infirmũ: vt in auḟ. sacramenta pube. C. si aduer. ven. et in. c. cum contingat. de iureiurã.

9 et in. c. quãuis. de pac. in. vi. ¶ † His tamen nõ obstantibus in cõtrarium puto esse veritatẽ premittitur eñ in prin. dicte trãsactionis qꝺ dicti cõtrahentes sciebant hereditatem dicte testatricis ad ipsum Baldinũ ⁊ Siottam esse delatã ad. d. Baldinũ ⁊ Siottã ex testamẽto manu talis notarij ad quẽlibet vcȝ pro dimidia referendo se ad scdm testamentum. et per consequens non fuit intẽtio dictorum cõtrahentiũ: maxime. d. dñe Siotte facere refutationẽ de hereditate sibi delata ex primo testamento prout deprehendit̃ ex dicta prefatione ex qua sumitur mens contrahentium: vt. l. l. pacomenius Androtenes. ff. de heredi. insti. et in. l. titia respondit. §. idem respõdit. ff. de ver. obli. ⁊ per Bar. in. l. ambitiosa. ff. de decretis ab ordine faciendis: vnde pactum illud de non petendo ⁊ generalis refutatio nõ videtur trahenda ad iura proueniẽtia ex. d. primo testamento quia actus agentium non operantur vltra eorum intentionẽ. l. non omnis. ff. si cer. peta. Et ideo al's dicimus ꝙ generalis refutatio vel acceptilatio que in se continet confessionem de recepto nõ trahitur ad iura ignorata: vt. ff. de trãsac. l. cum aquiliana. ⁊ facit. l. mater decedẽs. ff. de inoffi. testa. et qꝺ habetur in. l. tres fratres. ff. de pac. Non enim possum⁹ dicere in casu nostro ꝙ habeat obstare scientia in genere propter illa vniuersalia verba. s. in contrariũ adducta que scientia in genere solet nocere ⁊ sufficere prout sciẽtia in specie. l. qui iure mili. testa. ⁊ l. sub pretextu specierum. C. de transac. cum notatis ibi. ⁊ in. d. l. tres fratres. et in. l. qui rome. §. duo fratres. de verb. obli. quia hoc casu dicta sciẽtia cessat propter dictam p̃fationem. nam si dicta hereditas erat delata ex dicto primo testamento nõ poterit deferri seu esset delata ex scdo testamento cum nemo paganus decedat cuȝ duobus testamẽtis: vt in. d. §. posteriore. cuȝ concor. ⁊ per consequens dicta cõuentio non videtur trahenda ad iura delata ex dicto primo testamẽto qꝺ et videtur dicendum ex alio q2 dicta dña Siotta habuit solũmodo dimidiam. d. vinee prout pũctualiter erat sibi relicta dimidia illius vinee in. d. primo testamento ita ꝙ in effectu fuit quedam diuisio seu assignatio sue dimidie facta dictum Baldinuȝ. d. dñe Siotte prout facienda erat si dictum primum testamẽtũ valeret ita ꝙ euidenter ex serie. d. cõuentionis apparet ꝙ dicte partes nõ cogitabãt qꝺ. d. dñe Siotte deberet̃ nisi dimidia. d. vinee seu. d. hereditatis et qꝺ ad ipsam nihil peruenit occasione alterius dimidie ⁊ contractus solet interpretari ex quantitate pretij vel mercedis seu rei que in cõtractu interuenit iuxta glo. notabilem in. l. j. §. j. ff. de superficiebus. ⁊ propterea illa verba vniuersalia de omni eo ꝙ ab eo petere posset occasione dicte hereditatis vltra dimidiã. d. vinee videntur interpretanda quod intelligantur de hereditate delata ex. d. secũdo testamento seu que deferri poterat stante validitate ipsius testamenti: prout poterat esse ius petẽdi supplementum legitime iuxta. l. omnimodo. et. l. si quando. et. l. scimus. C. de inoffi. testa. et istud significet participium dict. qꝺ habet inclusum relatiuum substantie: ⁊ sic illa verba referant̃ ad hereditatẽ delatam ex testamento. s. nominato. al's resultaret magna iniquitas: quia. d. domina Siotta pro cõsequenda dimidia. d. vinee q̃ erat sua dimisisset residuũ hereditatis. d. Baldino qui nihil de suo cõcedebat. ⁊ sic. d. domina Siotta fuisset enormiter imo enormissime lesa: quia pro re sua consequenda exposuisset tantũdem ⁊ vltra de suo proprio ꝙ esset iniquum: ideo debet euitari dicta interpretatio cuȝ non conueniat nature negotij qꝺ agebatur. arg. l. si vn⁹. ff.

10 locati. cuȝ concor. † Nec iuramentũ habet obstare quia interpretatur ꝓm naturam actus super quo interponitur: et prout adaptatur ad verisimilem mẽtem contrahentiũ per ea que habẽtur in. l. fi. C. de non nume. pecu. ⁊ in. l. fi. ff. qui satisda. cog. Nec debet iuramentum esse iniquitatis vinculum extra. de iureiuran. c. quanto. ⁊ xxij. q. iiij. inter cetera: sed debet habere tres comites. c. et si xp̃s. eo. titu. ⁊ Hieremias. c. iiij. ⁊ xxxij. q. j. et iurabũt. ⁊ q. ij. animaduertẽdum. et no. C. de nup. in auḟ. ꝙ eis facit optime. c. quintauallis. de iureiurã. ⁊ quod ibi habetur. ⁊ etiam in. c. cõtingat. eo. titu. ⁊ in. l. si quis cum aliter. de verb. obli. in quibus iuribus habetur ꝙ quãdo resideat enormis lesio iuramẽtũ nõ ligat vel saltem si ligat potest peti absolutio a iuramento: ex quibus omnibus est cõcludendum quod dicta dña Siotta potest bona dicte hereditatis saltem pro altera dimidia petere aduersum. d. Baldinum petitione hereditatis seu iure dominij vel quasi non obstante dicta transactione. nã per trãsactionẽ abdicatur dominiũ a transigente nec transfertur in possessorem cui res per transactionẽ dimittitur: vt est tex. singu' in. l. si pro fundo. C. de trãsac. sed solum queritur exceptio ipsi possessori cui res dimittitur. Si autẽ. d. Baldinus excipiet de. d. trãsactione seu pacto de nõ petendo poterit replicari per. d. Siottaȝ quod transactio illa nõ trahitur ad ista iura non cogitata per. d. l. cum aquiliana. ⁊ qꝺ contineret enormẽ lesionem si ad ista iura traheretur. ⁊ propterea nõ obstat exceptio. d. l. si quis cum aliter. ⁊ si duplicatur de iuramẽto poterit respõderi: vt. s. ꝙ etiã iuramento non trahitur ad ista iura prouenientia ex dicto secũdo testamẽto: de quibus non fuit cogitatũ: quia iuramentũ interpretatur ꝫ naturam actus: super quo interponitur nec trahitur vltra intẽtionẽ agentiũ per iura. s. adducta ⁊ per id qꝺ habetur in. c. quẽadmodũ ⁊ in. c. peruenit. de iureiurã. vel qꝺ saltem debet cõcedi absolutio a dicto iuramẽto ꝑpter enormem lesionẽ: prout. s. dictũ est: nec ob. adducta in cõtrarium vt euidẽter apparet ex. s. dictis. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. ccxlij.

¶ Aduentitiorũ vsufructu an priuetur pater transiens ad secunda vota vel illorum proprietate si tẽpore cõtractus habeat filios prout mater priuatur per totum.

1 ☞ Succedunt filij in bonis eoruȝ matris excluso patre qui illis decedentibus post matrem eis an succedat exclusis vterinis.
2 L. femine. §. illud. C. de secũdis nuptijs. an extendatur ad patreȝ.
3 Hereditas materna nõ adita trãsmitti non põt per filios in patrẽ.
4 Ignorantia presumitur.
5 Adire vel adijsse non presumitur ignorans.
6 Mater an priuet̃ successiõe sui filij per transitũ ad scdas nuptias.
7 Pater priuatur cõmodo rerum sui filij per transitum ad secũdas nuptias prout mater. nu. 5.

¶ Consilium. ccxlij.

In nomine dñi nostri iesu christi. ¶ † Circa qꝺ videtur prima facie dicẽdũ ꝙ ad dictam Marinã non pertineant bona dicte Clarutie sue matris nisi solum et dũtaxat pro tertia parte. nam constat qꝺ ex quo dicta Clarutia decessit cum tribus filijs licet natis ex diuersis matrimonijs eius hereditas delata fuit pro virilibus ad dictos eius filios. in auḟ. de here. ab intesta. §. j. et in auḟ. in successione. C. de sup. leg. cum simi. Itẽ constat ꝙ decedentibus postmodum ipsis filijs eorũ bona ⁊ hereditates delate fuerunt patri ⁊ nõ sorori vterine per auḟ. defuncto. C. ad tertul. Naȝ primo defuncti successerunt equaliter pater ⁊ soror seu frater ⁊ vltimo decedenti successit solus pater: ⁊ in hereditate vltimi inuenit partem hereditatis primi defuncti. Et hec hactenus sunt clara p̃ suppositis aditionibus hereditatum que videntur emanasse per possessionem ⁊ recollectionem fructuũ bonorum hereditariorum scȝ dicti fundi dotalis: que fieri nõ poterãt licite citra ius ⁊ nomẽ heredis vt de se patet merito videtur qꝺ ex illis actibus resultaret aditio per. l. pro herede quasi per totam. ⁊ l. gerit. ff. de acquiren.

2 heredi. ⁊ l. si auia. C. eo. titu. cum simi. † Nec videtur obstare si dicatur ꝙ licet dictus Antonius pater successerit dictis filijs ⁊ ex psona ipsorum successerit matri nihilominus quia transiuit ad secundas nuptias superstite dicta Marina filia p̃mi matrimonij dicte Clarutie fuerit priuatus proprietate bonorũ que prouenerunt ad dictos filios ex bonis dicte dñe Clarutie per. l. femine. §. illud. C. ꝺ secũ. nup. ⁊ in. §. si vero expectet. in auḟ. de nup. ⁊ in auḟ. ex testamẽto. C. de secũ. nup. que hoc videntur disponere in matre: ⁊ a paritate rationis dicta iura videntur etiam trahẽda ad patrem cum nõ videatur subesse ratio differẽtie ⁊ vbi eadẽ ratio idem ius. l. illud. ff. ad legẽ aqui. ⁊ in. l. a titio. ff. de verb. obli. ⁊ in. l. posthumi. §. j. de iniusto testa. cum simi. ad hoc etiaȝ tex. no. in. d. §. si vero expectet ibi ⁊ hec ꝯmunis mulieris ⁊ viri mulcta. i. pena, qui tex. est ad hoc perpetuo notandus: put dicit Bal. in. d. l. femine. in fi. prin. Nam respondendũ videtur qꝺ pater non patiatur dictam penam: quia nulla. l. illud dicit. prout dicit Iustinianus in. §. optimum. in auḟ. de non eligen. secũdo nubentes. colla. j. dicẽs ꝙ nulla. l. cauetur ꝙ pater secũdo nubens in successione filiorũ primi matrimonij puetur proprietate ⁊ ea ratiõe ibidem statuit ꝙ nec mater secũdo nubens dicta proprietate priuetur successione filiorum primi matrimonij per rationes ibi in tex. expressas. Et licet dictus. §. optimũ sit in parte correctus per. §. hinc nos. in auḟ. ꝺ nup. col. iiij. vbi disponitur ꝙ mater trãsiens ad secũda vota non succedit filijs p̃mi matrimonij in proprietate bonorum paternorum: non propterea videtur ꝙ idem sit in patre. Nam de iure. C. erat idem dispositũ in matre per. d. l. femine. §. illud. ⁊ l. mater. C. ad tertul. ⁊ tamen pater non priuabatur dicta proprietate in successione p̃dicta: ex quo videtur euidenter deprehẽdi ꝙ in hac materia iura que excludũt matrem ad secunda vota transeuntem non trahantur ad patrem transeuntem ad secũdas nuptias. Et licet tex. in. l. cum alijs. ⁊ in. l. generaliter. C. de secũ. nup. ⁊ in. §. quoniã infirmus. in auḟ. de nup. idem disponatur in patre ꝙ in matre transeuntibus ad scda vota tamen non loquũtur in successione filiorum. Sed in lucris nuptialibus seu alijs rebus que prouenerant de bonis viri ad vxorem vl' econtra

econtra directe non mediantibus personis filiorum: et similiter loquitur tex. in d. si vero expectent. et Cy. in auth. sed et si quis. C. de se cum. nup. et similiter videtur hoc casu loqui Bal. in d. l. femine cum illam questionem firmet in principio legis qd loquitur in huiusmodi bonis et nõ format illam in. §. illud qui loquitur in successione filiorum. Preterea et secũdo dato sine preiudicio qd idem dicendum sit in patre qd in matre: nihilominus iura que priuant parentes transeuntes ad secũda vota proprietate bonorum in successiõe filiorum loquũtur quãdo supersunt filij ipsius secũdo nubẽtis ex primo matrimonio vt probat tex. in d. §. illud ibi. qd si nullã ex priore matrimonio habuit successionem etc. Ubi expresse deciditur qd si transiens ad secundas nuptias non habet successionẽ idest filios ex primo matrimonio cõsequitur plenam proprietatẽ bonorum filij qua priuaretur filijs primi matrimonij superstitibus. Et idem disponitur ibi si filios habuit ex primo matrimonio qui postea moriantur. vnde cũ dictus Antonius dum successit filio vltimo morienti nõ haberet filios primi matrimonij videt qd nõ patiatur penam in priuatiõe proprietatis per tex. quasi in terminis. d. §. illud. Licet enim superesset marina nata ex primo matrimonio dicte clarutie: tamen non erat nata ex dicto Antonio: et sic non erat nata ex primo matrimonio dicti Antonij. Nec d. Anto. videtur fecisse iniuriam. d. marine transeundo ad secũdas nuptias: sed potius dicta clarutia que cõtempsit primum matrimonium ex quo dicta marina nata fuerat. Unde non videtur eadem ratio insuper existẽtia dicte marine: prout si superesset filius ex primo matrimonio dicti Antonij. Hoc idẽ videtur etiam dicendum per ius autẽticorum nã successit postea. d. §. optimum qui multomagis facit cõtra dictam marinam cũ indistincte admittat matrem ad successionem filiorũ non obstante trãsitu ad secũdas nuptias corrigẽdo. d. l. femine. et d. l. mater. Deinde successit. d. §. hinc nos qui in ver. si autem intestatus disponit qd mater transiens ad secũdas nuptias succedat filio vna cum fratribus et sic loquitur quãdo supersunt fratres intelligi debet. s. nati ex primo matrimonio: et sic vtrinque cõiuncti cum fratres vtrinque cõiuncti dũtaxat concurrant cum matre per. d. aut. defuncto. Quando itaque ex primo matrimonio non supersunt filij cõiugis predefuncti et ipsius secũdo nubẽtis videtur remanere dispositio. d. §. optimum. et d. §. illud. et idem videtur probari p. d. l. mater in fi. ibi sorori et fratribus transmissura defuncti. Si enim superesset soror vel frater defuncti consanguineo dũtaxat et sic nato ex marito predefuncto et alia coniuge mater de qua loquitur illa. l. non transmitteret ad eũ qui sibi non succederet cũ nõ attineat eidem aliquo gradu agnationis vel cognationis. l. victrico. et l. affinitatis. C. cõmunia de succes. Unde. d. l. mater loquens de transmissione facienda per matrẽ videtur intelligẽda in fratribus et sorore defuncti filijsque seu filia ipsius matris trãsmittentis et per cõsequẽs oĩa dicta iura priuãtia matrem transeuntem ad secundas nuptias proprietate bonorum filij videntur militare dũtaxat eo casu quo persona transiens ad secundas nuptias habet filios suos ex primo matrimonio qd non contingit in casu nostro cũ dicta marina non fuerit filia dicti Antonij ad secũdas nuptias transeuntis. Et predicta maxime dicẽdo videntur cum dicta iura sint penalia et consequenter restringenda. ar. l. si preses. et l. interpretatione. ff. de penis. et regule in penis in. vi. cum si. † ¶ His tamen non obstãtibus contrariã arbitror de iure veritatem. primo et principaliter ea ratione qz ex deductis in puncto non apparet qd dicti Jacobus et Katherina adiuerit hereditatẽ matris et cõstat qd si filij quibus est delata hereditas materna decedunt non adita hereditate materna illam non transmittũt in patrem vt est casus scdm verum intellectum in. l. ij. C. ad orfi. prout et ibi do. cõmuniter tenẽt. et l. l. vnica. C. de his qui ante apertas tabulas. Ex quo deducitur qd dictus Antonius in hereditate filiorũ non inueñit bona materna cum illa nõ fuerit per dictos filios q̃sita per. d. l. ij. prout est regulare qd hereditas nõ adita nõ transmittitur. l. vnica. §. in nouissimo. C. de caduc. tol. et l. quoniam sororem. C. de iure delibe. qd autem hereditas materna nõ fuerit adita per dictos filios deducitur qz dicti filij presupponitur qd erant pupilli. et sic in ea etate q̃ ignorat quid videat prout dicit tex. in. l. j. §. impuberes. C. de falsa moneta. † Et ideo licet starent vna cum patre in domo et forte super dicto fundo dotali. prout stabant in vita matris non deducitur ex hoc qd habuerit animum adeundi hereditatem: et maxime cum nõ appareat qd ipsi notitiam habuerint qd dictus fũdus dotalis fuerit maternus. Et ignorantia presumitur. l. qui in alterius. ff. de reg. iur. et l. verius. ff. de proba. Et in regula presumitur in. vi. cum simi. † Et ignorãs non adit hereditatem: arg. l. si is ad quem et l. heres institutus. et l. clodius. de acquiren. hereditate cum si. Nec potest pariter ignorãte filio adire hereditatẽ delatam filio: prout voluit Sali. in. d. l. nõ solum. in princi. de bonis que liberis non enim est fundatũ ius acquirendi in persona patris: sed in persona filij. vnde licet sit statutum qd filio recusante possit illam pater querere: non eñ posset illã querere ignorãte filio cum non fundetur prius ius in eius persona nisi post filij recusationem videmus in simili qd substitutus adit recusante instituto: et tamen non adit instituto ignorante vel deliberante per iura vulgaria. Nec est verũ qd pater acquirat velit nolit filius. nam si ponamus qd filius cui est delata hereditas nolit qd pater querat eo qz dicat ego volo deliberare an velim adire vel repudiare certe hoc casu non dicitur recusare hereditatem: et nõ vult qd pater interim querat et nemo diceret qd pater inuito filio adiret cum ius adeundi ante. d. l. nõ solum nullatenus resideret in patre hoc casu. et d. l. nõ loquitur hoc casu sed demum eo casu quo filius recusaret querere. seu ille qui deliberat non recusat merito etc. pari ratione is qui ignorat: preterea si pater ignorante filio adiret non quereret proprietatem hoc est clarum. Nec quereret vsumfructum quia vsumfructum habet in bonis q̃sitis per filiũ per. l. j. C. de bonis maternis et quasi per totum illũ titulum et sequentem vnde nihil quereret. Et si dicatur qui põt inuitis potest ignorantibus vt in regula qui potest inuitis in. vi. respondetur qd fm hoc pater potest querere plenã proprietatẽ recusante et sic inuito filio ergo plenã proprietatem querere potest filio ignorãte qd est falsissimũ et nemo id auderet attentare procedit itaque dispositio. d. l. non solum in ea ratione qz excluso vno per recusationem transfundit ius in aliũ prout contingit in substituto et instituto: et saltem hoc cõtingit in patre: in filio aũt est magis dubium. Et ideo tenetur qd mortuo filio pater non potest adire saltem si prius in vita filij nõ iusserat qd adiret prout voluit Bal. in. d. l. non solũ. in princ. Et maxime hec dicẽda sunt cum non appareat omnino qd voluerit pater adire attento qd dominium rei dotalis sit viri. l. doce ancillam. C. de rei vẽ. et ad. l. in rebus. C. de iure do. posset responderi. Sed omitto quia nõ me fundo in hoc. Cum itaque filij non appareat qd adiuerint hereditatẽ matris nec pater illam adiuerit quam nõ adire potuerit si ne filijs restat qd ipse pater nõ successerit in dictis bõis. † Et si hoc est frustratoria est alia inuestigatio vtrũ priuetur proprietate propter transitum ad secũdas nuptias dato autẽ qd dictus Antoñ. successerit in dictis bonis mediante persona filiorum nihilominus instari potest qd careat proprietate bonorum dicte clarutie propter trãsitum ad secũdas nuptias. Nam text. d. l. mater simpliciter dicit qd mater que transiuit ad secundas nuptias succedit solũ in vsufructu rerũ paternarũ loquitur indistĩcte: vnde videtur indistincte intelligenda. Et maxime cum precedentia responsa illius. l. indistincte loquantur et intelligantur et sic siue supersint filij primi matrimonij siue nõ et dato qd. d. l. mater in ver. rerum intelligatur qñ superesset frater vel soror defuncti propter vltima verba illius tex. nõ tamẽ requirit ille tex. qd soror vel fratres attineãt defuncto mediante persona ipsius matris: sed potest intelligi etiam in sorore et fratribus consanguineis et sic cõiunctis duntaxat ex linea paterna. Posset etiam dici qd id quod dicit in fi. illius tex. de proprietate trãsmittenda sorori et fratribus intelligatur si soror et fratre supsunt. Nec loquitur ille text. de propria transmissione que fit in heredes transmittentis. Nam cum dicta mater non habeat proprietatẽ sed potiatur solo vsufructu: vt est ibi tex. apertus non potest illã trãsmittere heredem. ar. l. nemo plus iuris. ff. de re. iu. et facit. l. traditio ff. de acq. rerũ do. sed illa proprietas non queritur matri. sed in vita ipsius queritur fratribus vel sorori cum non requirat ille tex. qd transmissio illa fiat post mortem matris: et cũ hoc concordant etiã tex. d. §. hinc nos. ver. si aũt. vbi similiter disponitur qd mater ad secundas veniens nuptias omnino habeat solũmodo vsumfructum rerum paternarum nec distiguit supersint filij necne. Et quod nõ sit distinguendum videtur hoc declarari in. d. §. optimum in vers. alioquin ex absurditate legis: licet premoriantur filij omnes nõ relinquentes filios aut nepotes: nihilominus supplicium manet et nõ succedit eis mater etc. Ubi per dicta verba. Justinianus aperte videtur decidere qd eo casu quo mater excluditur exclusio locum habet etiam si nullus superstit filius vel descendens ex ipsa matre transeunte ad secundas nuptias. Et idẽ probari videtur ex sequẽtibus verbis illius text. ibi: sed succederent quidem istis aliqui ex longa cognatione: mater autem irrationabiliter expellitur per q̃ verba demonstratur qd si mater excluditur a successione filij propter transitũ ad secunda vota excludit etiam eo casu quo illis filijs non succedãt fratres vel sorores: sed alij vlteriores in quibus verificantur illa verba aliqui ex longa cognatione. Et profecto dictus ver. alioquin multum viget pro hac parte: licet non reperiam ab alio ponderatum: multum tamẽ videtur obstare tex. d. §. illud de q̃ fit mentio in. d. ti. de non eligendo secũdo nubentes in proximo precedenti. §. sed videtur posse solui dictum contrariũ qd licet tpe. d. §. illud non excluderetur mater trãsiens ad secũdas nuptias a successione filiorum: casu quo non superesset alius eius filius ex priore matrimonio: tamen illud dicẽdum sit post cõditam. d. l. mater per quã non priuatur simpliciter successiõe: sed moderatur dicta priuatio vt non vendicet sibi locum nisi in rebus paternis: et sic mater ad secunda vota transiens plurimum releuatur per. d. l. mater nõ incõuenit si grauatur i eo qd priuetur etiã si nullus ex primo matrimonio filius superstit. ar. l. eum qui. in prin. ff. de iureiur. Et hoc videt fuisse de mente Irnerij in auth. ex testamento: vbi simpliciter dicit qd mater trãsiens ad secũdas nuptias succedens filio primi matr. monij percipit solum vsumfructum eorũ q̃ ex paterna substantia

ad filium peruenerint nec vllā facit mentionem de superexistētia aliorum filioꝝ. Unde sentit in sui gnalitate ꝙ siue supsint filij siue nō supersint ꝓcedat dispō illius auť. Et hoc clarius firmat ibi que dam glossella super verbo filij cuius glo. maxima est autoritas iuxta ea que notant maxime per Jaco. but. i. l. j. C. qui pro sua iuris ditione. Et licet quidā ab illa glo. recedant per. d. §. illud. ꝛ p tex. in corpore: tamē rńderi pōt ꝙ dcā iura non obstāt. nā. d. §. illud loqutur ſm iura antiqua ſʒ que mater excludebať ab oī successiōe filij quo ad ꝓprietatē. qđ nō est hodie per. d. l. mater. ꝛ iura nouissima prout. s. latius demonstratū fuit: nec tex. in corpore obstat opinioni glo. imo facit pro in sui generalitate: dū loquiť de bonis maternis. Et lʒ in corpore pmittat ꝙ mater succedat cū fratribꝰ defuncti nō ꝓpterea restrigiť ꝙ tex. loquať dūtaxat quādo fratres supsunt. Nam dum fit mētio de frībus filij defuncti loquiť tex. ꝙ mater admittatur ad successionē filij. si itaqꝫ ille tex. respiceret: resultaret ꝙ mater deberet solū admitti qū fr̄es superessent. qđ eōio falsum: qꝛ nulli dubiū ꝙ etiā fratribꝰ non superexistētibus mr̄ admitteret ad successionem filij. Preterea dato ꝙ ille tex. intelligeret qū ꝯcurreret mr̄ scđo nubens cū fratribꝰ aut sororibus defuncti: non propterea restringitur ad casum quo supersint fratres vtrinqꝫ cōiuncti. Constat enim ꝙ de hoc nulla fit mentio in illo text. qui de fratribus tm̄ loquiť: ergo etiam ꝓcedat ille tex. qū concurrerēt frater seu soror cōsanguineus vel cōsanguinea ꝙtum ad successionē matris: de qua matre loquiť ille tex. Et si idem dicamus in patre ſm ea que. j. dicam: dicēdum videť ꝙ idem sit quādo pater cōcurrit cum sorore vterina: prout contingit in casu nostro: nec ob. si dicatur ꝙ imo ille tex. debet intelligi in fratribus vtrinqꝫ cōiunct. Nam mater ꝛ etiā pater excludūt fratres ꝛ sorores ex vno latere coniunctos per auť. defuncto. C. ad tert. Nā respondetur ꝙ tempore. d. §. hinc nos. secus erat qꝛ de iure antiquo pater excludebať a fratribus ꝛ sororibus defūcti etiā ex vno latere cōiunctis: ꝛ mater eas nō excludebat. sed vna cum eis admittebať. l. j. §. sit cōsanguinea. ff. ad tert. ꝛ. l. fi. C. eo. ti. ꝛ. l. sancimus. C. communia đ succ. ꝛ. l. quecunqꝫ. C. de bo. que liber. Que iura non erāt correcta tempore. d. §. hinc nos. sed corriguntur postea per. d. auť. defuncto. ꝙ sumitur ex corpore de here. ab intesta. qđ emanauit per titulū in auť. de nup. vt patet ex ordine titulorum in rubricis enim autenticorum nullus alius datur ordo nisi ſʒ tpa quibus emanarūt: inde videmus ꝙ licet alie rubrice iuris ciuilis cōtinueť: nulla autē rubrica autēticorum continuatur. Uidemus etiam in ipsis rubricis ꝙ ponūt quotam cōstitutionū. nam in prima rubrica dr̄ constitutio prima: in scđa ponitur cōstitutio secūda: ꝛ sic successiue de singulis. Et ꝓpterea sepe videmꝰ ꝙ tex. posteriores ꝛ i autēticis corrigunt tex. anteriores ſm ordinē scripture: lʒ iste modus arguēdi non cadat in alijs rubricis iur. ciuilis. s. ffoꝝ vel. C. vt de se patet qꝛ multe. ll. Justiniani ponuntur in. xij. li. C. ꝛ multe. ll. predecessoꝝ ponuntur in libris anterioribus. Ordo aūt constitutionū ſʒ ordinem scripture cōsideratur in eadem rubrica in. C. vt in prima ꝯsti. C. §. quibus. in tex. ꝛ glo. Secus tamen contingit in rubricis ffoꝝ vt studioso idagatori euidētissime apparebit ꝛ hoc placuit interserere ne qs diceret. Quid cōstat ꝙ auť. defuncto. fuerit in cōpilatione posterior. Ex his itaqꝫ restare videť ꝙ tex. ipsi ꝛ eorum verba loquentia de exclusione matris potius vrgent in his terminis ꝙ concurrens cum fratre defuncti cōsanguineo vel sorore consanguinea excludatur a proprietate rerū paternaꝝ in successione filij propter transitum ad secūdas nuptias ꝙ admittatur: licet non supersint alij filij ex pmo matrimonio eiusdem matris. Licʒ hoc qđ dico videatur tolerabile ꝛ sustentabile: tamen non auderem hoc firmare: maxime quia Bar. Bal. ꝛ Raph. in. d. auť. ex testō reprobant illam glossellam in verbo filij. s. pōderatā per. d. §. illud. ꝛ rationes suas: licʒ Bal. in vltimis suis verbis circa hoc videať inuoluere. Et Raph. ibi dicat ꝙ doc. sequanť illam glo. multū autē me mouet tex. in. d. §. si vero expectet. in prin. ibi si quidem non habet filios dicať eū etiā đnuo sine piculo est totū hoc: q tex. probat qđ transiēs ad scđas nuptias si non hʒ filios impune scđo nubit ꝛ sic etiā si supesset filiꝰ ex marito forte ex alio matrimonio scđo nubēs non incurrit aliquā penam ꝛ sic non videtur ꝙ sit in consideratione filius alterius coniugis: sed filius ipsius nubētis licet volēs insistere rńderet ꝙ ille. §. non loquitur in successiōe filij: sed lucris nuptialibus vel alijs a cōiuge directo prouentis. Et ꝓpterea đducēdo ad terminos nostros cū dictꝰ Anto. ꝯcurreret cū sorore vteria filioꝝ defunctoꝝ: vr̄ dōm ꝙ si equiparamꝰ in hac materia prēm ꝛ matrē ꝙ dictus Ant. pater scđo nubēs nō successerit dcis filijs in bonis maternis: nisi in solo vsufructu ꝛ in ꝓprietate successerit dicta marina soror vterina: ꝛ consequenter cū vsusfructus fuerit extinctus morte Antonij. insti. de vsufru. §. finitur. ꝛ. l. titio cum mo-

7 rieť. ff. eo. ti. cum si. consolidať cū proprietate. †Nec ob. si dicať qđ iura i hac materia loquūtur in matre nō i patre: put etiā pōderat tex. in. d. §. optimū. vt. s. in ꝯtrariū deductū est ꝛ iura q equiparāt in hac materia matres ꝛ patres scđo nubētes nō loquunť in successiōe filioꝝ: de qua nos loquimur vt. s. etiaʒ deduxi. Nā rńdetur ꝙ imo doc. volūt ꝙ ideʒ dōm sit in prē ꝙ in matre etiā in ꝓpijs terminis. s. successionis filioꝝ. Nā de hoc est gl. si. in ordine ꝙ expresse hoc decidit relata ad tex. in. d. §. illud. quā gl. approbat Bal. in eadē. l. femie. in fi. pn. ꝛ Sali. in eadē. l. dicit ꝙ habuit hāc qōnē đ fcō in qua fuit consultum cōtra patrem: tū per. d. gl. tū etiam qꝛ est eadē ratio in patre ꝙ in matre. ideo legūlatores statuerunt in vtroqꝫ in lucris nuptialibus: ꝛ respondet ad orationē supra proxime adductam ꝛ ad dicta. s. in cōtrarium. ꝙ ideo in matre erat aliud statutuʒ ꝙ in patre ea ratiōe: quia de iure. C. mater succedit filio etiā fratres habenti: vt. d. §. illud. ꝛ i dicto. §. si sit consanguinea. secus in patre: quia frater preferebatur patri vt supra dictum est. Sʒ hodie in huiusmodi successione equiparātur pater ꝛ mater. d. auť. defuncto. Ideo cessat dicta ratio: ꝛ p cōsequens prout sunt equiparati pater ꝛ mater transeuntes ad secunda vota in bonis directo ꝓuentis ab altero coniuge ꝓpter trāsitum ad secundas nuptias. d. l. cum alijs. ꝛ. d. l. generaliter. ꝛ in. §. quoniam infirmas. in autentico de nuptijs. Ita etiam equiparētur in successione filioꝝ: quia priuantur proprietate bonorum que ad filios peruenerant ex bonis coniugis predefuncti vel predefuncte ſm eundem Sal. qui dicit hanc esse subtilem ꝛ pulchrā inuestigationem: ꝛ ita de facto obtinuit. Itē Bal. in. d. l. generaliter. simpliciter notat ꝙ pene trāseuntium ad secunda vota sunt cōmunis patris ꝛ matris fauore liberoꝝ. Itē Pau. de ca. in ꝯsi. qđ incipit Fraciscus habuit vxorē: dicit ꝙ hec questio fuit disputata per frāciscum de saxolinis solēnem aduocatum bononiēsem: ꝛ dicit idem Pau. de ca. ibidem nemine excepto cōcordant in hoc. ꝛ ꝙ Joan. an. idem vult in addit. Spe. sup rubrica de secūdis nuptijs: ꝛ cōcludit cōtra patrē. ꝛ ideʒ subscribendo firmauit Antonius de rosellis. Nec esset tutum recedere ab opinione tantoꝝ doctoꝝ ꝛ glo. Et potest addi ꝙ ex quo per. d. §. optimum fuerant per Justinianum equiparati pr̄ ꝛ mater in huiusmodi sucessione ex rationis identitate ꝛ quia fuerant equiparati in lucris nuptialibus: dispositio Justiniani postea superueniēs: ꝙ excludit matrē a proprietate rerū paternarū trahať etiaʒ ad patrem ex equiparatiōe. s. facta per eundem Justinianuʒ put in simili dr̄ in. l. si quis seruo. C. de furtis. vbi lex noua ꝛ penalis loquēs in seruo trahiť ad filiū ꝓpter equiparationem in simili materia factā p ius antiquū vcʒ per. l. ꝛ tātū. ff. de seruo corrupto. ad hoc etiam glo. notabilis ꝛ singularis. in. c. si postꝙ. de elec. li. vj. super verbo prouisiōe. que vult ꝙ illa constō noua ꝛ penalis loquēs in prouisione extendať etiā ad electionē ꝛ postulationē ea sola rōne: qꝛ iura cōiter idē statuūt in vna qđ in altera: quā glo. cōmēdat ꝛ sequiť Jmo. in repetitiōe. l. si ꝟo. §. de viro. ff. so. ma. ꝛ facit gl. i. c. is cui. ꝛ in. c. si cōtra certā. de electiōe. lib. vj. cū itaqꝫ mater ꝛ pater cōiter in his terminis equiparenť vt pʒ in. d. l. cū alijs. ꝛ i. d. l. generaliter i. d. §. si ꝟo expectet in. d. §. qm̄ infirmas. ꝛ in. d. §. optimū. et in. d. auť. defuncto. Probabiliter dici pōt ꝙ dictus. §. hinc nos. loquēs in matre: trahať etiā ad patrē: put ēt dicunt gl. Bal. ꝛ Sali. ꝛ ita pro dicta marina cōtra. d. Nicolaū filiū dicti Antonij repio cōsuluisse famosissimos doct. dūm benedictū caprā: ꝛ dūm Bal. lʒ aliquātulū pfunctorie predicta nō tāgētes tāꝙ forte clara ſm eoꝝ iudiciū quoꝝ cōsilia pñt ab his q sunt obiecta in ꝯriū: ꝛ vt audio pp illa iudicatū ſm iam dcā defensari. articulꝰ aūt est pulcher ꝛ dubiꝰ ꝛ ratiōes hincinde vigēt attētis dispōnibꝰ dictoꝝ iuriū. ꝛ in casu nostro possumus euitare dictaʒ dubietatē p primā rōnē inꝫ q facio potissimū fundamētū. Et ꝓpterea cōcludo ꝙ dicta bōa materna non pertineant ad dictum Nicolaū sed ad dictā dñam marinā non obstātibꝰ adductis in ꝯriū: qꝛ p predicta apparet sufficienter esse responsum. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. ccxliij.

¶ Instrumēto se ad aliud istrm̄ referēti vel asserēti illud ad quod sit relatio per hec ꝟba prout patet manu mei ꝛc. an sit credendum vbi p illud requiranť solēnitates in alienatione bonoꝝ ecclesie.

1 ¶ Alienando res ecclesie non requiruntur solēnitates vtriusqꝫ iuris: sed sufficiūt que sunt iuris canonici ꝛ quādo possit dici alienatio inutiliter facta. per totum.

2 Instrumentum se ad aliud instrumentum referens non probat licet fuerit per eundem notarium receptum.

3 Assertio persone suspecte non probat.

4 Juramentum a moniali vel religioso prestitum vt firmet actum debet collegialiter prestari.

5 Generalis presumptio nihil operatur solēnitatibus requisitis deficientibus.

6 Expense facte bōa fide in re aliena qū causant rei retētiōeʒ. nu. se.

7 Expense facte in re aliena quando cum fructibus compēsantur.

¶ Consilium. ccxliij.

In nomie dñi nostri iesu xpi. ¶ 1 †Uideť pma facie dōm ꝙ dcē moniales nō possint repetere dcā bōa ꝛ fortius nec fructꝰ eoꝝ nec petere declarari dictā venditionē nullā. Nā antique moniales dci monasterij collegialr̄ ꝛ caplm̄ ipsiꝰ monasterij dcā bōa vēdiderūt ꝛ ꝓmiserūt sup dictis bōis litē aut qōnē aliquā nō mouere: sʒ potiꝰ emptorē defendere: ꝛ hoc ꝓ vtilitate ꝛ bono ipsiꝰ monasterij

monasterij pro reparatione domorũ cuiusdã alterius poteris ipsius monasterij: ⁊ iteruenit autoritas seu licẽtia supioris.⁊ ptiũ vr̃ fuisse solutũ put hec oĩa in instr̃o vẽditionis ɔtinenť. Et insup pcesserũt tractat⁹:put asserit in dcõ instr̃o: vnde vĩr adhibite solẽnitates requisite in alienationib⁹ rei eccl'e. De qb⁹ in casi.si sine exceptione.xij.q.ij.⁊ in.c.j.de reb⁹ ecclesie nõ alie.lib.vj.⁊ p doct.in auť.hoc ius porrectũ.C.de sac.sanc.eccl. In qua auť. ponũtur de iure ciuili solẽnitates q̃ reqrunť in hmõi alienationib⁹: sed cõiter teneť ꝙ non sunt necessarie dcẽ solẽnitates oẽs q̃ cõtinenť i dicta auť. Sȝ sufficiũt ille q̃ reqrunť ꝺ iure canonico: put dñt doc.ibi ⁊ Inno.⁊ doct.in.c.nulli de reb⁹ ecc.nõ alie.⁊ gl.⁊ doc.in.d.c.j.ꝺ rebus eccl.nõ alie.in.vj. Possunt.n.res eccl'e alienari p necessitate vel vtilitate eccl'e vt est exp̃ssum in.d.c.j. Si ergo dom⁹ indigebãt reparatione ⁊ monasteriũ carebat pecunia necessariũ videbať aliquã reȝ alienare vt ex ptio dom⁹ ipe repararenť. Et ex his vr̃ dcã alienatiõ valida. Et maxĩe qꝛ interuenit iuramẽtũ dictarũ monialiũ. ꝙ iuramẽtũ poterat sine dispẽdio salutis eterne seruari merito fuandũ vr̃ ⁊ ɔ̃nter validare cõtractũ si quẽ defectũ h̃ret p.c.cũ cõtingat extra.de iureiur.⁊.c.lȝ mulieres.e.ti.li.vj.⁊.c.q̃uis.de pac.eo.lib.⁊ ea que habenť in auť.sacra puberũ.C.si aduersus vẽ. Facit etiam qꝛ ex quo iteruenit licẽtia epi superioris p̃sumi vr̃ p dcã alienatione ꝙ nõ interuenerit deceptio seu lesio ipsi⁹ monasterij: ⁊ sic ꝙ vẽditio fuerit iusta ⁊ legitima: qꝛ p gestis p iudicẽ p̃sumitur.l.hereni⁹.§.gaia.ff.de euic.⁊.c.in p̃sentia extra. de renunti.

2 ¶ †His tamẽ nõ obstãtibus ɔtrariã arbitror sñiam veriorem scȝ ꝙ dicta venditio fuerit nulla nec fuerit monasteriũ obligatuȝ ad eiusdem vẽditionis obseruãtiã. Ex pluribus ⁊ primo qꝛ nõ appa ret ꝙ interuenerint tractatus requisiti in hmõi alienationib⁹. Lȝ enim in instr̃o dicte vẽditionis asseratur ꝙ tractat⁹ tamẽ nõ probãtur ex h̃ dicti tractatus. Et instr̃m referens se ad aliud instr̃m nõ pbat.auť.si quis in aliquo documẽto.C.de eden.cuȝ ibi nota tis ⁊ ꝙ no.gl.in.l.j.C.de fide instrumẽtorũ ⁊ iur̃ haste fiscalis lib.x. Non eñ põt ɔfici instr̃m nisi de gestis tũc tpis put. Bar. Bal. ⁊ Raph.in.d.auť.si quis in aliquo ⁊ notať in dicta.l.j.⁊ lȝ quãdo notarius dicit prout pȝ tali instr̃o a me notario infrascripto viso ⁊ lecto velit speculator ꝙ probet in ti.de instr̃orũ edi.§.restat ꝟ si. pe.⁊ itẽ voluerit ibi Jo.an.i addi.q̃ incipit.miror de rolãdino tamẽ Alber.de rosa.illud dictũ reprehendit dicẽs ɔtra illõ obtinuisse i practica p generalitatẽ illi⁹ auť.put refert ⁊ sequitur ibi paul. de ca.qui miratur ꝙ alij doc.nõ reprehẽdũt sed imo cõtra illud dictũ in Spec.videť tenere Inn.in.c.si.in si.in addi.noua de fide instrumẽtorũ.dicens ꝙ nõ crediť instr̃o referẽti licet notari⁹ asserat se vidisse instr̃m ꝙ refert.⁊ idẽ tenet zaba.ibi ⁊ Panor.in.c. abbate de verbo.sig.vbi Inn.dicit ꝙ si in instr̃o est insert⁹ totus tenor alterius instr̃i ꝙ ⁊ clarius vult ibi Panor.si ergo non pbat vbi inseriť tenor ad cõtextũ qui dñ inseriť vr̃ ⁊ legiť forti⁹ nõ pbet i casu Spec.⁊ cõtra illud dictũ viget illa rõ.ꝺ.adducta ꝙ notari⁹ nõ potest cõficere instr̃m nisi de his q̃ tunc gerũtur inter ptes.ar.l.iij. §.itẽ diuus.ff.de testibus ibi nõ testimonijs put voluit Inn.in.c. cũ in iur̃ perit⁹ extra.de offi.deleg.⁊ in.c.q̃m cõtra falsam.ꝺ pba. itẽ non potest facere instr̃m autẽticũ nisi tũc sit rogatus a partib⁹ in autẽtico de tabellionib⁹.§.nos aũt.lȝ de eo ꝙ cõtineť in alio instrumẽto nõ est rogat⁹ a partib⁹ merito ⁊c.put ⁊ hãc rõne ponderant bar.⁊ Bal.in.d.auť.p rõne illius auť.p quas rõnes idẽ videtur dicẽdũ in termĩs nostris.s.q̃ñ notarius se refert ad aliud istr̃ȝ manu sua ɔfectuȝ. Nã ⁊ tũc militat saltẽ p̃ma rõ. Itẽ militat alia rõ qꝛ notarius non dȝ cõficere instr̃m de his que solus videt. Sed de his que videt ipse ⁊ testes.ppterea dicebat Bal.in rub.C.de fide instr̃orum ꝙ q̃ñ notarius cõficit instr̃m de his q̃ pcipiũtur gustu dȝ facere ꝙ testes gustẽt ⁊ asserãt ita esse ⁊ dȝ scribere ꝙ testes gustauerũt ⁊ ita asseruerũt ⁊ sic de alijs duob⁹ sensibus scȝ ꝺ odoratu ⁊ tactu lȝ non ita de visu ⁊ auditu qꝛ illi sensus sunt adeo omnib⁹ cões ꝙ p̃sumiť in eis inesse f̃m eũ. Sȝ in casu Spec.lȝ notarius legẽdo videat q̃ in instr̃o ɔtineť. Et in casu nr̃o lȝ asserat pa tere manu sua nõ est verisĩle ꝙ testes viderint nisi viderint. Jõ saltẽ esset necesse ꝙ etiam de lectione seu specifico visu testiũ fieret mẽtio ad hoc vt possit confici instr̃m militat etiã ɔ̃naliter rõ dicti.§. itẽ diuus quẽ plurimũ ponderat bar.⁊ ꝙ nõ probet assertio notarij dicentis prout pȝ manu mei notarij regulariter non pbet saltẽ in his in quibus rogans nõ põt sibi vel alij preiudicare firmat an gel.in terminis in.d.auť. Et maxime hoc est dicẽduȝ quia illa verba prout ptȝ manu mei notarij non pfecte declarãt qd seu qualiter pateret sua manu qꝛ illa dictio prout dimittit rem dubiam ea que habẽtur per Bar.⁊ doc.in.l.edita in fi.C.de eden.⁊ in extrauagã. ad reprimenda in verbo prout.⁊ per Inn.in.c.j.de pba.⁊ p bal. in.d.l.edita in.xxxvj.col. Ex quibus cõcludendum est ꝙ illa verba prout patet manu mei notarij non pbãt ɔ̃siderato ꝙ ipse partes non poterant facere qõ venditio esset efficax si tractatus non preccesserant vel non erat vtile eccle. Nec in his poterant ecclesie preiudicare prout ⁊ declarabitur ex infra dicendis. Cum itaqȝ put asseritur dicti tractatus aliter nõ probãtur nec probari possunt censentur non interuenisse qꝛ paria sunt non esse vel non apparere.l. duo sunt titij.ff.de testamentaria tutela.l.cũ res.§.j.ff.de leg.j.⁊.l. rutilia polla.ff.de contrahend.empt.cum si. Habet enim probare qui dicit solẽnitatem interuenisse.l.ei qui dicit cum concordantijs. ff.de proba.

3 †Secundo principaliter redditur nulla dicta alienatio eo qꝛ nõ apparet dictã venditionem fuisse vtilem dicto monasterio: nec sequitur obtẽtum fuit inter dictas moniales ꝙ esset vtile ergo vtile erat. Et maxime cum assertio illa monialiũ fieret a psonis suspectis que.s.non poterant al's actum gerere.arg.l.que testamẽtum cũ sua gl.ff.de proba.⁊.l.si forte.⁊ ꝙ ibi per Bar.ff. de castrensi pec. Et que habentur per doc.in.l.si donatione.C.de col. Et per Joan.and.in addi.Specu.in rubrica de rebus ecclesie non alie.⁊ per Imolam post dominum Antonium in.c. grauis.ꝺ de po. Preterea nõ possunt bona imobilia ecclesiarum alienari pro simplici vtilitate: nisi vtilitas sit euidens prout requirit text.in.d. c.j.de rebus ecclesie non alie.in.vj.vbi habetur ꝙ bõa predicta ecclesiarum nõ possunt alienari nisi pro necessitate aut euidenti vtilitate ecclesie.in dicto autem instrumẽto dicitur ꝙ fuit obtentũ qõ esset bonum ⁊ vtile dicto monasterio. Nõ autem dicitur qõ eẽt euidenter vtile.⁊ per consequens dato sine p̃iudicio veritatis ꝙ dicta assertio probaret qõ dicta alienatio foret vtilis: tamen nõ satisfiit canonum dispõni requirenti euidentem vtilitatem. Ex quib⁹ duobus resultat nullitas dicte vẽditiõis. Cõcurrit etiã ⁊ tertio aduersus dictos emptores: quia nõ apparet pretium redactum ex dicta venditione fuisse conuersum in vtilitatem monasterij prout ɔuerti debebat vt videtur probare tex.in.d.auť. hoc ius porrectum: licet loquatur in venditione que fit pro satisfaciendo creditoribus ecclesie ⁊ Inno.in.c.grauis de deposito dicat qõ in tribus casib⁹ contrahens cuȝ ecclesia debeat esse solicitus ꝙ pecunia per ecclesiã habita cõuertať in eius vtilitatem scȝ in mutuo ⁊ in deposito factis ecclesie ⁊ in pretio venditionis rei immobilis facta p satisfaciendo creditoribus ecclesie prout ⁊ eum refert ⁊ sequitur Bal. in.d.auť.hoc ius porrectum in antepenul.co.⁊ tangit Imo.in.d. c.grauis in.v.col.quasi forte sentiens secus esse quando alienatio fieret pro alia causa: tamen docto.solent cõmuniter idem dicere in qualibet alienatione rei immobilis ex quacũqȝ causa facta prout videtur cõcludere. Imo.post do. Anto.⁊ florentinum in.d.c. grauis.in.xj.col. Nec in hoc statur confessioni recipiẽtium: nam si staretur de facili posset fieri fraus.nam possent recipiẽtes diuidere inter se ⁊ fateri qõ esset versum in vtilitatem ecclesie nec possunt facere ipsi confitentes qõ ecclesia teneatur si non est versum in vtilitatem ecclesie.⁊ per consequens confessio emanat super quo cõfitentes non possunt disponere aut renuntiare.ideo non p̃iudicat put has rationes ponderat Imo.post do. Antoñ.in.d.c.grauis.xvj. col. Et probatur ex dictis supra circa assertionem factam ꝙ erat vtile. Preterea nulla emanauit confessio circa hoc in dicto instrumento. Licet enim asserant qõ receperunt pretium cõuertendum in reparationem domorum ⁊c. Non tamẽ confitẽtur qõ illud verterint ⁊ consumpserint in illam causam stãt hec simul ꝙ illud receperint ea intentione: ⁊ tamen mutato proposito vel ex alia causa aliter cõsumpserint.⁊ sic non concludit prout probatio debet concludere.c.in p̃sentia.de proba.⁊ in.l.nõ hoc.C.vnde cognati cuȝ similibus. Concludo itaqȝ ex predictis qõ dicta venditio est inefficax.adeo ꝙ bona predicta repeti possunt per dictum monasteriũ. et per consequens per eas moniales ad quas spectant iura dci monasterij nec dictum p̃tium est restituendum cum nõ probetur versum in vtilitatem dicti monasterij prout probari debebat per ea q̃ habentur in.d.c.grauis.⁊ in dicta autentica hoc ius porrectum et in simili in.l.ciuitas.ff.si certum petatur.

4 † Nec obstat. adducta in ɔtrariũ. Nam in quãtum in contrarium allegabatur interuenisse ea que requirunť in alienatiõe rei ecclesie.s.tractat⁹ ⁊ vtilitas monasterij respondetur ꝙ imo hec non apparẽt nec probantur vt supra ostensum est: nec obst.ꝙ interuenit iuramentum: nam iuramẽtum firmat contractum qui alias vitiatur fauore iurantis non autem firmat contractum in preiudicium alterius prout habetur in iuribus in contrarium adductis in casu autem nostro alienatio vitiatur fauore ecclesie. nam fauore ipsarum monialiũ singulariter consideratarũ vt satis de se dignoscitur apparere. Constat autem qõ iuramentum per dictas moniales prestitum non censetur p̃stitum collegialiter cum iuramentum respiciat animam ꝙ collegiuȝ non habet argu.c.romana.§.vniuersitatem de sententia excommunicationis.li.vj.⁊ ideo nemo vt arbitror dubitaret qõ iuramentuȝ illorum de capitulo non firmat alienationem rei ecclesie inualidaȝ quia non sint seruate solẽnitates adhibende vel sit facta in casu a

5 iure non p̃misso prout occurrit in casu nostro. †Nec etiã ob.ꝙ p facto iudicis presumitur ⁊ sic pro licẽtia per iudicem adhibita: quia respondetur ꝙ illa generalis presumptio nõ operatur vbi deficiũt solẽnitates a iure requisite.c.quoniã cõtra falsam cũ ibi no.de probatio.⁊ absonum esset tenere ꝙ ex ista generali presumptione alio non apparente deduceret validitas alienationis rei ecclesie cũ iura requirant factum iudicis ⁊ etiam ꝙ alia cõcurrant. Ex quo euidenter apparet ꝙ solum factũ iudicis ⁊ presumptio pro eo faciens

6 non sufficit ad huiusmodi actus subsistentiam. † Est amodo de

ueniendu3 ad impensas factas per dictos possessores: circa qd est aduertendum ꝙ impense facte a malefidei possessore in re aliena repeti nequeūt quantuncunq3 dominus rei efficiatur locupletior cum iactura ipsius expendentis. l. adeo. §. ex diuerso. versi. ꝛ si scit. ff. de acquirendo rerum domi. ꝛ institut. eodem titulo. §. ex diuerso in fine. censetur donare vt dictis. §§. ꝛ ideo etiam per viā retētionis sibi non consulit vt dictis. §§. ꝛ per glos. magnā in. l. in fundo. ff. de rei vendicatione. similiter ꝛ impendēs in re quā credebat esse suam nō repetit: qꝛ nullū negotiu3 cū domino gessit cū nō habuerit animum eum obligandi l. si in area. ff. de condi. indeb. † Tamē tunc si ipse impendens possidet rem in qua fecit expensas ꝛ res ipsa ab eo per dominum petatur potest dominū repellere exceptiōe doli mali nisi dictas impēsas quatenus res est meliorata reficiat: vt est casus apertus in. d. l. si in area in fine. ꝛ in. d. §. ex diuerso. versi. certe dominus. ꝛ in dicto. §. et ex diuerso. versiculo. certe illud. et in dicta. l. in fundo. ꝛ. l. sumptus. eodem titulo. Licet autem sumptus facti per bonefide ipossessorem veniant resarciendi ope exceptionis. Tamen ipse impense sunt cum fructibus compēsande vsque ad concurrentem quantitatem. l. sumptus. ff. de rei vēdicatione. ꝛ not. glo. in. d. l. si ī fundo. fructus autem percepti per dictos possessores prout mihi dicitur superant quantitattem impensarū. ꝛ per ꝯñs non multum expedit inuestigare an dicti impendētes fuerint malefidei possessores habentes. s. notitiam rem fuisse alienam necne. Et profecto cecchus ꝛ eius filij nō potest negari quin censeātur bonefidei. Nam ex quo dimidiam emerunt a dicto mascio dictarum rerū pacifico possessore habuerunt iustam cām possidēdi: nec presumitur scientia rei aliene cum ab alieno facto depēdeat. l. si. ff. pro suo. ꝛ. l. verius. ff. de proba. ꝛ. c. presumitur. de re. iu. in. vj. Quantum autem ad mascium est magis dubium qꝛ ex quo emit in casu a iure nō permisso: vr̄ ꝙ censeatur malefidei possessor per regulam que dictat ꝙ qui contra iura mercat̄ non presumitur habere bonā fidem. C. de agricolis. ꝛ censitis. l. quēadmodū. lib. xi. in fi. ꝛ in. c. qui contra iura mercatur. de re. iu. in. vi. Concurrit etiā qꝛ prout extra punctum intellexi dicta bona fuerūt vendita ꝓ minimo pretio in magnā lesionem ecclesie. Que lesio verisilr̄ inotuit dicto emptori: ꝛ sic ꝙ dicta vēditio non erat vtilis ecclesie. Tamē hoc aliter in puncto non presupponitur. ꝛ ad excusandum dictos emptores plura cōcurrunt. s. ipsoꝝ rusticitas que solet a dolo excusare. l. si quis id qd. §. doli. ff. de iurisdi. om. iu. Nec de facili in rustico presumitur iuris scientia ꝛ ignorantia iuris excusat a dolo. et sic a mala fide. l. sed. ꝛ si lege. §. scire. ff. de peti. heredi. Cōcurrit etiā factū iudicis pro quo ꝓsumitur. d. §. gaia. ꝛ. d. c. in pñtia cū cōcordantijs ꝛ assertio ipsarum monialium que asseruerūt vna cum notario tractus ꝓcessisse. ꝛ etiam asserueruut de vtilitate ecclesie qb9 de facili potuerunt credere dicti emptores ꝛ quelibet causa etiā in iusta ꝛ bestialis excusat a dolo. l. igit. ff. de liberali causa. ꝛ. d. §. scire. ꝛ per glo. ꝛ docto. in. l. vnica. §. fi. ff. si quis ius dicen. non obtempe. ꝛ in. l. satisq3. ff. de in ius vocā. ꝛ sic in vtrāq3 partem rōnes adduci possunt. Non autē puto expedire super huius dubij decisiōe insistere. Ex quo etiā si fuissent bonefidei possessores hñt fruct9 ꝑceptos cū expensis ꝯpensare. Si tñ fructus non ascederēt ad quātitatem impēsaꝝ vel si fructus repeterentur posset esse vtilis dicta disceptatio. An dictus mascius ꝛ frater censeantur fuisse in mala fide necne: qd satis dubiū arbitror: mala fides autē includit dolu3 qui dolus cōsistit in animo: ideo nequit directo ꝓbari. iuxta nota. per glo. singularē. insti. de acti. §. alie. probatur autē ex perspicuis indicijs. l. dolū. C. de dolo. ꝛ leues cause solēt a dolo excusare vt supra deductū est. Ideo hoc puto remittēdū iudicis iudicio qui h3 circūstantias inspicere: que probarentur ꝛ multum conferrēt si probaretur magna lesio tempore cōtractus ꝛ ex hoc plurimum depēdet: an fructus consumpti sint restituendi extantes autem in omnem euētum sunt restituendi. l. certū. C. de rei vē. Et qꝛ arbitror ꝙ satis hēant intentum moniales si cōsequuntur bona ꝛ obtinēt ꝙ fructus percepti cōpensentur cum fructibus ꝑceptis prout quod sint compensandi cōclusum est ꝛ concludo. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. cxliiij.

¶ Testatoris prouisio in vnum casum facta an trahatur ad aliū casum verisimilem. per totum.

1 ¶ Testamentum rumpitur natiuitate posthumi non honorati nati post mortem testatoris siue ante. nu. seq.
2 Posthumus dicitur natus post humationem testatoris.
3 Argumentum ab etymologia vocabuli valet.
4 Verba non debent stare absq3 virtute aliqua.
5 Testamentum rumpitur instituto filio nascituro in vnum casum qui post in alium casum nascitur.
6 Substitutio non sustentatur testō rupto licet legata ꝛ fideicōmissa firma maneant ꝛ quid in institutione rei certe.
7 Clausula codicillaris an operetur testamentum valere in vim fideicommissi eodem testō rupto. nu. 13.
8 Testm̄ per quod instituuntur filij nascituri valet. nu. seq. ꝓ totum.
9 Verba que referuntur ad actum in testō vel lege non semper disponunt neq3 denotant iuris ministerium.
10 Institutio in re certa quatenus habet vim relicti remanet firma testamento rupto.
11 Testō rupto preteritione posthumi vel iam nati ignoranter facta conseruatio an habeat locum in legatis ꝛ fideicommissis.
12 Autē. ex cā an hēat locū in ꝓteritione posthumi ignorāter facta.
13 Legato facto de certa quantitate pecuie a testatore qui est forsan de aliena prouincia vbi moneta est maior illa loci testamenti conditi vel vbi solet vti duabus monetis quaru3 vna est maior altera de qua moneta debeat intelligi: an de minori vel maiori vel loci testamenti conditi. vsq3 ad fi. consi.
14 Amor ꝛ charitas presumuntur ratione ordinis scripture.
15 Consuetudo celebrati contractus vel regionis cōtrahentium que debeat attendi. nu. 18. ꝛ. 19. ꝛ. 22.
16 Precedentia declarant media ꝛ sequentia.
17 Interpretatio non debet fieri in vltimis voluntatibus per qua3 deueniat ad ineqlitatē ꝛ nō ꝓsiile3 mētē cu3 iura faueāt eqlitati.
18 Legatum rerum que sunt in domo intelligitur etiam de his que esse consueuerunt in domo.
19 Habitare non dicitur qui stat in loco ad tempus.
20 Legatis altero ex diuersis cessantibus coniecturis censetur minimum legatum.
21 Presumptiones iurium dicuntur probationes liquidissime.

¶ Consilium. ccxliiij.

In nomine dñi nr̄i Iesu xpi. ¶ † Videt̄ prima facie dōm ꝙ. d. dña Lucretia nō d3 consequi dictos qngentos flore. Nā dictū testm̄ videtur ruptum natiuitate filiorum ꝛ filiarū qui ꝛ que nati fuerūt in vita testatoris post testm̄ conditū nec vidētur fuisse honorati in dicto testō. Constat em̄ ꝙ testm̄ rite ꝛ recte factum rūpitur natiuitate filij nō honorati in testō siue nascatur in vita testatoris siue post mortē. l. j. ver. aut rumpit. ꝛ. l. iij. §. posthumos. ꝛ. l. posthumus cu3 mult3 silib9. ff. de iniusto testō. Quod aūt dicti filij ꝛ dcē filie cēseātur ꝓterite deducit̄: qꝛ l3 dict9 testōr istituerit filias feminas posthumas nascituras in florenis qngētis ꝓ qlibet eaꝝ: ꝛ posthumū seu posthumos q nascerent̄ istituit hr̄des vl'es. † Nō ꝑpterea vr̄ inuitasse istos filios vel filias q nati fuerūt duplici rōne. Una qa posthumi vel posthume sunt illi vel ille q nascunt̄ post mortē parētis quasi posthum9 post humū seu humationē nat9: vt ꝓbat text. in. l. posthumi. Posthumos aūt dicimus eos dūtaxat q post mortē parentis nascunt̄. ff. de iniusto testō. q̄ ꝟba vident̄ clara ad hoc ꝑpositum. ꝛ idē no. gl. insti. de heredita. que ab itestato. §. posthumi. † Id em̄ demōstrat etymologia vocabuli a qua licitū ē argumētū. l. ij. §. apellata. ff. si cer peta. ꝛ insti. de dona. §. est ꝛ aliud. ꝛ. l. decernimus. cū sua glo. C. de epis ꝛ clericis cū si. Preterea testator videt̄ inuitasse illas vel illas filias que nascerētur ex vētre vxoris tunc pregnante. Nā expressisse videtur testator de his qui nascerētur ex eo ventre pregnante per illa verba testamenti dum dixit: si vero de domina Antonia ei9 vxore que ad ꝓ̄sens est grauida oriretur ꝛc. † Frustra em̄ al's fuissent adiecta illa verba q̄ ad ꝓ̄sens est grauida: nisi importarent ꝙ voluerit inuitare eos vel eas qui vl' q̄ ex eo ventre grauido orirentur: nec verba debēt in dubio stare sine virtute aliquid operandi. l. si quando. ff. de le. j. ꝛ capitulo si papa. de priuile. li. vj. pro quo etiā faciūt verba apposita in prefatione testamenti. Nam testator cōdidit testamentū considerando tpa pestifera tūc vigētia ꝛ pericula q̄ imminent ī itinere mercatorib9: vn̄ videt̄ habuisse respectū ad imminens periculū qd tunc vigebat ꝓpter tp̄is intēperiē vel qd in itinere poterat imminere. ꝛ sic ante nouā vxoris impregnationē. ꝛ per cōsequēs videt̄ instituisse nascituros ex eo ventre ꝛ non al's. † Sed presupponuntur in casu nostro nati masculi ꝛ femine ex alys impregnationibus q ita nati non vident̄ in dcō testō inuitati: sed preteriti: per cōsequēs videtur ꝙ dictū testm̄ fuerit ruptū per natiuitatē dictoꝝ filiorum per. d. l. j. ꝛ dictā. l. posthumi. §. sed hi. ꝛ. d. l. ꝑpsthumus cū similib9. Et ad hoc videt̄ casus quasi in terminis i. l. cōmodissime. ff. de liberis ꝛ posthumis. vbi si instituitur filius in vno casu nasciturus ꝛ nascitur in alio casu testm̄ rumpitur. ꝛ sic ꝓprie vr̄ cadere ī terminis nostris. † Et l3 legata ꝛ fideicōmissa sustentet̄ per autēticā ex cā. qñ testm̄ rumpitur preteritione filij dcā autētica ex cā. C. de liberis preteritis. Tamen non sustentantur substitutiōes vt est in ea expressum. † Adeo ꝙ etiā institutio in re vel quantitate certa nō videt̄ ꝙ sustentet̄ ꝓ dictā autenticā prout vr̄ velle gl. in. l. liberis. ff. de except. doli. ꝛ tāgit bal. in. d. l. filio ꝓterito. qui in dicta auf. ex cā in vltima colūna vr̄ sequi illam gl. in filio vel alio cui debet̄ legitima: vn̄ cu3 in casu nostro dcā Lucretia fuerit instituta nō aūt fuit legataria vr̄ fm̄ dictā opinionē ꝙ dicta institutio fuerit vitiata. ꝛ cōsequenter dcā Lucretia nō potuerit ex ea niti ꝙ ꝛ secūdo vr̄ dōm qꝛ videtur ꝙ etiā legata nō cōseruent̄ ꝓ dictā auf. ex cā. qñ testm̄ rumpit̄ ꝓteritione posthumi ꝑut tenuit gl. in. l. j. C. de posth. here. insti. et idē tenuit Azo ea rōne: qꝛ legata habēt tūc dependētiā ab institutione: ideo vitiata istōne vitiant̄ ea legata q̄ ab ea dependētiā habuerūt. ꝛ idē tenuit Iaco. bu. prout refert Ang. in. d. auf. ex cā. et pro hac

pro hac pte adducunt plures alie rõnes quas posui i.d.auf.ex cã. in verbo preteritionis.in scda qõne principali.z hanc partẽ firmauit Bar.in pteritione posthumi z etiã iã nati ignoranter fcã i.d.l.filio pterito.in tertia z.v.columnis.z in.l.cũ mater.ff.de inoffi. testamẽto.z in.l.j.ff.de iure codicillo.ponderãdo tex.in corpore.§.finaũt hec obseruata nõ fuerint ibi ne falsis accusationib⁹ ɔdẽnentur vel aliquã circũscriptionẽ in parẽtũ substãtijs patiant. scdo id pbat p id qd hr in sil'i in.l.sicut certi.z in.l.si cũ vel in vtero.C.d testamẽto mili.Tertio per.l.si vnq̃.C.de reuocãdis dona.vbi donatio q̃ nitit maiori firmate reuocat pp supuenientiã liberoꝝ de quibus donator non cogitauit.Fortius reuocari debent legata q̃ nitunt minori firmitate fm eũ qui idem tenuit in consilio qd incipit quidã nomine lappus z in alio qd incipit quidã condidit testamẽtum in quibus loquitur de preteritiõe posthumi.de quo testõr nõ cogitauit.Et idem tenuit bal.in.d.l.filio preterito z in.l.titius.ff.de lib.z post.z idez tenuit Ang.in.d.l.filio pterito.z ipse z Paul.de ca.in dicta auf.ex cã.qd z tenuit Pe.de anc.z legendo z consulendo prout refert Imo.in.d.l.filio preterito.colum.xiiij.

7 †Nec pdictis vr obstare cl'a codicillaris:qr illa nõ vr operari eo casu quo rumpit testm̃ preteritione filij qui nõ sperabat nasciturus put dicit Bar.in repet.l.j.ff.de iure codicilloꝝ qd maxie dicit pcedere hodie cũ notarij dictã cl'am apponãt potius ex cõsuetudie quadã q̃ q illa sit voluntas testatoris vt ibi latius per eum qui adducit dictã.l.si vnq̃.z.d.l.si cum vel in vtero.

8 †His tñ nõ ob.in ɔtrariũ arbitror esse indubitatã iustitiã.pmo nãqz nõ arbitror testm̃ istud pati aliquẽ defectũ pretextu pteritionis filiorum:qui postea nati fuerũt etiã nõ ex illo ventre.Nã dictus testator nõ cogitauit filios pterire.Sed instituit filios quos putauit nascituros z verba dicte institutionis trahi pñt etiaz ad oẽs dictos filios postea natos vt infra deducet:merito dictus testator nõ dz pati penã preteritiõis que est nullitas seu ruptura testamenti.put de his est tex.in.l.fi.C.de posthu.here.insti.qui tex.hz duos intellectus z quilibz facit ad casum nostrũ.Primus intellectus est q instõ facta de posthumo in vnũ casum trahit ad aliũ in quem testator verisil'r prouidisset si de eo cogitasset.Quẽ intellectũ sequi videt ibi Bar.z clari⁹ Bal.z Ang.ibi z Bar.in.d.l.commodissime.z ẽ cõis fm saly.ibi q illũ sequit z illum dicit esse in se verissimũ ibi Pau.de ca.z intelligunt Bar.Bal.z Ang.quando aliqua causa inducit dictam versimilitudinez puta qr infirmus cogitans se non euadere protulit verba de quib⁹ in illo tex.fm Bar.vel aliter deprehendit q testator i eũ casum instituit:qr illũ solũ venturũ putabat.nõ vt vellet se astrigere qd psumit qñ in articulo mortis cõdidit testm̃ fz Bal.Cũ itaqz in casu nostro testator cõsiderauerit imminens periculũ tpis pestiferi.z futuri itineris z pptera nõ cogitauit puidere nisi de natis ex vẽtre tũc pgnãte satis posset attẽtari q ea sola rõne nascituros ex eo ventre instituit z nõ alios:qr nõ putauit alios nascituros.licet ex hac sola rõne nõ auderẽ me firmare.Sz put ibi dicit Pau.de ca.dictus intellectus nõ est necessari⁹ ad illũ tex.z illud diuinat qr non dr ibi q testõr esset constitutus in articulo mortis vl'ẽet infirmus vel aliquid hmõi contingeret fm eũ z Raph.ibi iõ dat ad illum tex.alius intellectus fm quẽ Bar.illa.l.ita summat vba ambigua interpretant vt testm̃ nõ rumpat z hũc intellectũ tenebant Iaco.de raue.pe.de bel.pti.Dy.Cy.z bñdic.de plũ.soluẽtes ɔtrariũ.d.l.cõmodissime.q in.d.l.fi.verba testamẽti poterant trahi ad vtrũqz casuz.z istũ intellectũ firmãt bar.in.l.si cũ dotẽ.in pn.ff.sol.ma.z i.d.l.cõmodissime vbi eã tenet ang.put ibi refert Imol.z illũ intellectũ approbat gl.in.d.l.fi.Et est verissim⁹ fm Rap.fulg.ibi quẽ etiã approbat ibi Pau.de ca.z sic satis põt dici cõis iste intellectus attentis dictis autoritatib⁹ gl.z dictoꝝ antiquoꝝ z modernoꝝ z magis cõuenit illi tex.q̃ precedẽs qui nimiũ diuinat vt dictũ est.nec aliqs intellectũ istũ dãnat tãq̃ nõ verũ in se.Facit optie qr i dubijs debem⁹ amplecti eã interpretationẽ p quã act⁹ nõ vitiatur.l.quoties in stipulationibus,ff.de ver.ob.z.l.quoties in actionibus.ff.de rebus dubijs.z maxime in fauorabilib⁹ put sũt testã z instõnes filioꝝ.l.in testamentis.ff.de regulis iur.z.c.cũ dilecti.de do.z.l.cũ quidã.ff.de libe.z posth.facit etiã qr fm primũ intellectũ liberi re vera fuerant preteriti:lz nõ ex pposito testatoris:sed ea rõne:qr testator nõ cogitauit illũ casum esse venturũ:vñ nõ verificãtur verba ibi in fine tex.posita dũ dicit nec penã patiant pteritionis q filios suos nõ pterijt z nõ dicit q preterire non putauit seu nõ voluit pbat ergo ille tex.fm hunc intellectũ q vba ambigua testatoris per que instituunt filij nascituri interpretant vt oẽs filij postea nati censeant instituti etiã si fiat vbis aliqua violẽtia dũmõ verba ad id adaptari possint:sec⁹ si vba nullo pacto possent ad id trahi.z ita soluit ɔriũ.d.l.ɔmodissime.lz ẽt det alia sol'o q.d.l.ɔmodissime loquat de iure antiquo.z.d.l.fi.de iure nouo.sz pcedentẽ teneo put z eã tenẽt ibi Rap.z Pau.de ca.z videtur de mente gl.vnde adaptando ad casum nostrum cum verba testamẽti adaptari possint ad institutionem omniũ dictorum filioruz qui postea nati fuerũt ex se z Antonia eius vxore cum testator indefinite instituerit filias z filios q vel que nascẽtur ex se z dcã eius vxore z indefinita soleat equipollere vniuersali.l.si pluribus.de leg.ij.z.c.qr circa.d priui.z ca.si romanoꝝ.xix.di.cũ similibus.z.d.l.cuz quidã cũ sua glo.intrepide dcm est q oẽs dicti filij z filie censent in dicto testamento honorati titulo institutionis.z non preteriti.

9 †Nec obstant illa verba:q̃ ad presens est grauida:nã non ponuntur limitatiue:sed demõstratiue quasi demõstraret q erat spes in prõptu:q filius vel filij orirent mares vel femine.ita q negari nõ põt quin vis dictorũ verborum nõ arctat ad limitationẽ generaliũ instõnũ factarũ de filiab⁹ z de filijs.z verba generalia sunt gñaliter intelligenda.l.j.§.generaliter.de leg.prestã.cum simi.Nec verba que factum referunt etiam in legibus nedum in testamẽtis denotant semper iuris ministeriũ:sed quandoqz solam facti contingentiam vt no.glo.notabilis quã põderat Põtan⁹ in.l.vnica.C.qñ nõ petẽtiũ partes.z in multis iuris partibus inuenitur qd gl.z doc.dicunt aliqua verba denotare facti contingentiaz nõ ministeriũ iuris.Non ergo debemus interpretari in casu nr̃o q illa verba que ad psens grauida est restrĩgãt instõnes ad filias seu filios qui eo ventre nascerentur per rõnem.d.l.quoties in actionibus.et d.l.quoties in stipulationibus cuz similibus.Maxime cũ ex hoc nulla detur impropriatio verborum.Et si dicatur q ex alio verba impropriantur.s.qr posthumi dicuntur qui nascuntur post mortẽ testõris rñdetur q lz etymologia vocabuli illud indicet:tñ iurislatores volunt q posthumi dicãtur etiã illi qui nascuntur post testamentũ.d.l.posthumi.§.j.versi.sed hij.z.d.l.posthumus de iniusto testõ.z.l.posthuma.ff.de liberis z posthumis.vnde quantũ ptinet ad testm̃ z ad verba institutionis posthumus sumit p nato post testm̃ prout z pro nato post mortem testatoris.z si oporteret dicere q verba impropriantur debemus id dicere ne testm̃ vitiet p tex.d.l.fi.fm scdam lec.litere magis conformẽ de qua.s.Et maxie cum parua seu minima sit impropriatio cũ sepe nati post testamẽtuz posthumi appellẽt lz in vita patris nec aliquis diceret q posthumo instituto testm̃ rumperetur filio nascente postea in vita testatoris.z longe magis recte intuenti repugnare vidẽtur verba testamẽti i casu.d.l.fi.q̃ in casu nostro.z tñ ea datur iterpretatio vt filij postea nati censeantur instituti z nõ preteriti:multo ergo fortius in casu nostro vbi nulla aut minima fit violẽtia verbis per iã dicta.z facit tex.in.d.l.si ita scriptum.ff.de lib.z posth.vbi subtilis iuris regule conueniebant ruptum fieri testm̃:z tamen humanitate suggerente datur ea interpretatio vt testm̃ valeat:nec stat omnino verbis testamẽti.Sed mens testatoris attendit.Nec est rõ in casu nostro quare mens testõris fuerit instituendi natũ ex illo ventre tũc pregnantẽ magis quã aliũ nasciturũ ex se eadẽ vxore.nec etiã quare magis voluerit instituere nasciturum post mortẽ q̃ nasciturũ in vita.z facit tex.in.d.l.cõmodissime in scdo rñso.Nec obstat tertium rñsum:qr loquit qñ vn⁹ casus ẽ specificat⁹ z ali⁹ omissus qd nõ contingit in casu nostro.Cõcludo itaqz ex predictis qd oẽs dicti filij postea nati ex se z dcã Antonia sua vxore masculi vl femine cẽsent instituti z institute filie.s.in certis quãtitatib⁹ z masculi vl'iter nõ obstãtibus adductis in ɔtrariũ quibus satis apparet responsum ex iam dictis nõ repeto.z per ɔñs non cadit illa difficultas.s.deducta.s.an institutio facta de dicta Lucretia vitiet ratione preteritionis seu sustentetur per.d.auf.ex cã.Nam cuz cesset omnis preteritio non cadit q testamentum rõne pteritionis vitietur.

10 †Dato aũt sine preiudicio veritatis q dicti filie vel filij censerẽtur preteriti:z sic testamentum quo ad institutionem vitiaret tamen dicendum esset qd nihilominus dicta Lucretia posset petere dictos quingentos flor.sibi relictos etiã si excederent suã legitimã:nã lz vitiet simpl'r instõ vl'is z etiam vitiet institutio particularis in re seu quãtitate certa quo ad ea que habẽtur pro istitutione;sed institutio in re vel in quãtitate certa quaten⁹ hz vim legati remanet firma scdm Bart.in.d.auf.ex causa.z in.l.ex facto.ff.d heredi.institu.Quem sequitur Imo.in.d.l.filio preterito.colum.xl.respondens ad gl.l.liberis.ff.de excep.doli.quã Bal.ponderat cõtra Bart.qd loquitur secundũ iura antiqua.facit quia posita sup illo text.refertur ad illum z sic debet intelligi secundum terminos illius tex.qui de iure antiquo loquitur facit quod not.Bart.in.l.non solum.§.liberationis verba,ff.de libe.lega.Preterea illa glos.dicit qd perderet illud quod habuisset iure institutiõis qd z fatet Bar.qui dicit q retinet illud qd habet iure legati.Nam quaten⁹ institutio in re certa habet vim institutionis eatenus rumpitur lz conseruat in vi legati secundũ opinionem Barto.z sic etiã potest defensari illa glo.etiam retenta sententia Barto.Nec est de facili in decisiuis recedendum a Barto.cum possumus gl.respondere.Preterea institutio facta in testamento inualido vl' postea rupto transfunditur in legatum quãdo apponitur clausula codicillaris prout habetur in.l.j.ff.de iure codicilloruz.z in.l.fi.C.eo.titu.z in l.eam quã.C.de fideicõmissis.z in dicta auf.ex causa z vbiqz vnde saltẽ vigore clausule codicillaris dicta institutio facta in certa quãtitate conseruatur.Quinimo conseruaretur institutio vniuersalis prout habetur in iuribus preallegatis.

11 †Nec obst.aliud quod in contrarium adducebatur scz q dicta conseruatio nõ habeat locũ quãdo testm̃ rumpitur seu vitiat preteritione posthumi vl' iam nati ignorãter facta.Nã licet Bar.in multis locis fuerit in ea sen-

tentia ꝛ pleriqꝫ eum sequāť vt supra deductū est. Tū multi tenēt in hoc contrariū:nā glosse in.l.generaliter.§.ex testō.ff.de fideicō missarijs liber.ꝛ in.l.si pater.in pn.ff.de capti.ꝛ postliminio reuer sis.ꝛ in.l.bona.§.fi.e.ti.ꝛ in.l.j.ff.de testamētaria tutela.ꝛ in.l.fi qs testō.de leg.ij.ꝛ in.l.j.C.de codicillis tenent ꝙ dicta auť.ex cā locū habeat etiā in preteritiōe posthumi qđ ꝛ tenēt Jac.de are.ꝛ Cyn. idem disputando tenuit Saly.c.in.l.j.C.de posthu.heredi.inst.vbi idem tenet Nico.de mat.ꝛ idem tenent Bal.Ange.Franciscꝰ de campo.ꝛ Pau.de ca.in d.auť.ex cā.ꝛ Imo.in.d.l.filio preterito.ꝛ est cōis snia ꝛ adducuntur plures rationes ꝛ dātur rn̄siōes ad ea que in cōtrariū adducunť que omitto gratia breuitatis.ſʒ late po sui in dicta auť.ex causa in verbo preteritiōis circa tertiā qōnem. vnde cum cōiter quis ignoret.an sit habiturū posthumū necne.idē gn̄aliter vr̄ dicendū in preteritione filij vel posthumi ignorāter fa cta prout ēt tenet gl.relata ad tex.in.l.vxorē ꝑgnātē.ff.de manu miss.testō.ꝛ Saly.in.d.l.j.de posth.here.insti.ꝛ Franciscus.de rā po.in.d.l.filio preterito.vt ibi refert Imo.idem tenens ꝙ ꝛ videť tenere Bal.in dicta auť.ex cā.dicens hoc presertim ꝓcedere si le gata sunt modica ꝛ relicta pro anima vel coniūctis ꝑsonis ꝛ illa implicatiua presertim importat idē esse ī alijs casibus ꝛ adducūt prefati doc.multas rationes.ꝛ rn̄dēt ad adducta in ꝯ̄trium que re ferre longū esset:sed ea retuli in dicta auť.ex cā in verbo preteritio nis in.iij.q.vbi pro hac parte adduxi tex.in.l.iij.C.de inoffic.testō. vbi ex verisimili mente testatricis validatur testm̄ contra rigorem iuris ꝛ cōtra regulas iuris:eo qꝛ ꝑteritio fuit facta ignorāter.ꝛ tū ille tex.procedit etiā vbi extraneo fuit aliqđ relictum. Attento qđ glo.Bar.Bal.ꝛ doc.cōiter dicūt ꝙ illa lex procedit etiam vna cū filijs fuisset institutus extraneꝰ.ꝛ Bal.dicit ꝙ illa lex ꝓcedit etiā quo ad legata.Si ergo hec qualitas ꝙ preteritio fuit facta ignorā ter validat ex verisi.li mente testatricis nō vr̄ ꝙ nos debeamus ar guere ex verisi.li mēte defuncti ꝙ ꝑp dictā qualitatem ignorantie infirmentur legata que al's valerent per.d.auť.ex cā.ad idem etiā l.cū mater.ff.de inoffi.testō.vbi imperator validat legata ea ratiōe qꝛ ꝑteritio fuit facta ignoranter ꝛ tamē si scienter fuisset facta sine dubio vitiarentur.l.papinianus.§.fi.eo.titu.Et tenendo ad illum tex.intellectum glo.q est qđ decisio imperatoris ibi approbetur ꝑ iurisconsultum vr̄ ibi quasi casus pro hac parte.ꝛ sic est ibi gl.pro hac parte.Dato tn̄ ꝙ ille intellectus gl.non sit verus:nihilominꝰ illa.l.prestat satis vrgens.ar.ꝙ nō sit maior rō vitiādi legata vbi preteritio est facta ignoranter ꝙ̄ vbi est facta scienter.sed ecōtra ꝛ pōt ea rōne assignari:qꝛ lʒ qn̄ ignorāter preterijt possit disceptari de presumpta volūtate ꝙ tunc forte non fecisset illa legata:tn̄ ex altera parte ipse testōr minus peccauit:ideo meretur maiorem fa uorem nec ita debet pati penā preteritionis ꝑut qn̄ scienter preter ijt.ar.d.l.fi.in fi.C.de posthu.here.insti.ꝛ.d.l.iij.C.de inoff. testō.ꝛ lʒ forte nō fecisset tot legata:tn̄ forte aliqua fecisset de ipis legatis nec reputať magis incōueniēs prestare legata que al's nō fecisset quā nō ꝑstare illa que fecisset:facit etiā tex.in.l.fi.ff.ꝺ here .institu. vbi testator fecerat testm̄ in quo filiā instituerat. Deide auditoꝰ ꝙ filia decesserat fecit nouū testm̄ in quo aliū heredē instituit , ꝛ alia legata fecit.ꝛ filiā que viuebat ꝑterijt eo qꝛ credebat mortuā:vt ex ꝑfatione testatoris deprehendiť.dictū testm̄ scdm tʒ quo ad insti tutionē.ꝛ tn̄ legata facta in ipso vltimo testō in quo filia ignoran ter est ꝑterita debenť ab ipsa filia:vn̄ ē ibi casus apertꝰ qđ de iure antiquo cōseruanť legata facta in testō in quo filia est ignoranter ꝑterita.vbi sine dubio nō tenerēt si fuisset sciēter ꝑterita . Durum itaqꝫ vr̄ dicere ꝙ hodie vbi ē gn̄alr̄ dispositū ꝙ qn̄ testm̄ vitiať ex cā preteritionis legata cōseruanť dicta gn̄alis dispositio nō proce dat qn̄ ꝑteritio fuit ignorāter facta:cū videamꝰ ꝙ in pluribꝰ iuri bus antiquis propter hmōi ignorantiā conseruanť lata: vbi al's nō valerent.ꝛ rn̄deri posset ad.l.si vnꝙ̄.que vr̄ magis vrgere in cō trariū:nam bal.in.d.auť.ex causa dat duas respōsiones quas nō curo referre.Tertio respondet Imo.in.d.l.filio preterito.qđ illa.l. est contra rigorem iuris ꝛ a iure exorbitans.Et ideo non trahen da in cōsequentias per iura vulgaria saltem ad casum nostrū vbi non viget tanta ratio qꝛ in donatione agiť de maiori preiudicio. ideo conueniens fuit qđ prouideretur de remedio.arg.c.vbi peri culum.de ele.in.vj.ꝑm eū.Preterea vltra eos agitur de minori pre iudicio si lex disponit qđ donationes reuocentur:attento qđ dona tarius potest sibi ꝓuidere faciēdo exprimi ꝙ volebat donationem valere siue filij tūc viuerent vel postea nascerentur siue nō.ꝛ si non facit sibi īputet.qđ nō cadit in legatarijs qui cōmuniter sunt absē tes.Preterea quādo quis legat cogitat vel cogitare debet de he rede.Ideo cogitat vel debet cogitare qđ si filiꝰ nasceretur ipe eēt heres:ideo est verisimile qđ saltem implicite cogitet hunc casum ꝛ si nō cogitat est quid sibi imputetur magis ꝙ̄ in donatore qui cū donat non habʒ cogitare de herede:vnde hec pars.s.ꝙ dispositio dicte auť.ex causa procedat etiā in preteritione ignoranter facta visa fuit verior de rigore iuris dū legi illam auť.ꝛ ita ad presēs vr̄ lʒ nō auderē hanc partem cōsulendo indistincte firmare ꝑpter au toritatē bar.ꝛ aliorū qui ꝯ̄trariū tenent. Nihilominꝰ firmāda est in casu nostro duabꝰ potuissime rōnibus:qꝛ testator īstituit filios

nasciturosaltem ex eo ventre quos nō minus verisimiliter dilige bat maxime cū essent primi masculi qui solēt magis diligi ꝙ̄ alij:ꝛ tamē illos onerauit dicto relicto facto dicte lucretie. Unde est ve risile ꝙ similiter onerasset filios alios postea superuenientes ꝑut hanc limitationem tradit Bal.in.d.l.titius.ꝛ in.d.l. filio preteri to:dicens ꝙ si testator instituit aliquos filios: ꝛ postea nascunť alij preteriti non vitiantur legata:qꝛ est verisimile ꝙ prout illos fi lios institutos legatis onerasset.ita ꝛ onerasset istos alios postea natosꝰ ꝛ maxime hoc est dicendū attēta qualitate persone cui est factum relictum:qꝛ erat filia iam nata.facit quod habetur in.l.cū alienam.C.de legatis.ꝛ in.l.si seruus pluriū.§.fi.de leg.j.ibi chari tas ꝛ necessitudo.ꝛ qđ dicit Bal.in dicta autētica ex causa duꝫ di cit presertim si fiat coniunctis.ꝛ maxime hoc est coniecturādū: qꝛ tantū reliquit ipsi Lucretie si nullus filius vel filie nascerenť quā tum si nascerētur plures filij. ꝛ tantum reliquit si vnus filiꝰ nasce retur quātum si plures.ꝛ etiam tantundē reliquit eidem si plures filie nasceretur quantum si nulla.ꝛ illis etiam tantundem reliquit. vnde datur intelligi verisimilis mēs testatoris qđ nolebat ꝙ dicta Lucretia plus vel minus habere propter superuenientiam filioꝝ vel filiaꝝ vnius vel plurium quā si filij nō superuenirēt.ꝛ sic omni no cessat hoc casu ratio per quā mouētur Bar.ꝛ sequaces funda ta in verisimili mente testatoris. ꝛ maxime militat hoc casu ratio supra deducta:scʒ ꝙ saltem si tantūdem nō reliquisset sine dubio aliquid reliquisset filie etiam si cogitasset omnes istos filios nasci turos. Ideo non debet vitiari istud relictum ne vitieť id quod te stator voluisset relinquere per supra dicta. Licet prout dixi hoc ca su mens deprehendatur ꝙ nec plus nec minus reliquisset ꝑ ꝑpria dicta.secunda principali ratione dictum relictū nō debet vitiari: quia fuit adiecta clausula codicillaris que inducit repetitionē le gatorum a veniētibus ab intestato:vnde legata debenť:lʒ postea nascatur filius de quo non fuit cogitatū.l. generaliter.§. ex testō. ff.de fideicōmissarijs liber.ꝛ facit.l.si quis cum nullum.ꝛ.l.qui gra ui.ꝛ.l.ab intestato.ff.de iure codicil. iūctis no.in.l.fi.C.de codicill. et in.d.l.j.ff.eodem titu.ꝛ in.l.eam quā.C.de fideicommissis.ꝛ hoc tenebant Dyn.Iaco.de are.ꝛ communiter omnes moderni ante Bar.prout ipse Bar.refert in.d.l.j.Et hoc videť velle Bal.ibi.et idem pro claro idem Bal.presupponit ī dicta auť. ex causa.in ter tia ꝛ quarta colūnis.ꝛ idem videtur tenere in.l.penul.de iure codi cil.ꝛ idem firmat Imol.in.d.l.filio preterito colū.xix.ꝛ ita vidi hic consultum vbi dicebatur ꝙ ita semper tutius est sequi Panormi. consulendo in consilio.lvij.ꝙ incipit ꝙ̄ꝙ multa scripta fuerint. et in consilio.lviij. qđ icipit clarum est testamentum predictū vbi cla re per eum ad propositum in vltima colum. ꝛ maxime quando te stator sciuit vxorem peperisse filium ꝛ habuit tempus mutandi te stamētū ꝛ non mutauit.facit tex.no.ī.l.tractabať.ff. de mili.testō. qđ no.bar.ī.l.lex cornelia.de vul.ꝛ pup.ꝛ hoc cōtingit in casu nr̄o licet etiā al's idem dōm esset per alia supra dicta ꝛ hoc cōmuniter tenetur prout ēt dicit preclarissimus doctor et integerrimi iudicij dominus Ioannes de monte sperello pater ꝛ preceptor meus in d.auť.ex cā.dicens ita esse seruandum:lʒ qn̄ nō esset adiecta cla co dicillaris ipse sequať bar.ꝯ̄trarium tenentē:vnde ex quo oēs ante Bar.ꝛ etiā moderni post bar.hoc firmant sine dubio hoc est tenē dū quicqđ dicat in ꝯ̄trariū bar.a quo est recedendū cū cōis snia sit in ꝯ̄trariū:lʒ etiā opinio Bar.nō sit in ꝯ̄trariū in casu nr̄o:sed loq tur bart.in.d.l.j.de iure codicilloꝝ qn̄ testator cogitabat in perpe tuum non habere filios qđ nō appet in casu nr̄o. Nā dato ꝙ ipse testator non cogitasset tunc de filijs postea nasciturs non tamen apparet ꝙ cogitauerit nunꝙ̄ habiturū alios filios:vnde satis pōt dici ꝙ bar.non loquať ħ casu ꝛ Bal.etiam ī.d.l. filio ꝑterito. ꝛ in d.l.titius.ī quibus iuribus sequitur bar. qn̄ nō est cl'a codicillaris loquiť qn̄ nō hēbat filios nec sperabat habere:vt qꝛ forte hr̄et vxo rē sterilē ꝙ non cōtingebat in casu nr̄o in quo omnia cōcurrūt ad coniecturandā mentē testatoris ꝙ voluerit dictā lucretiā cōsequi dictos quingentos florenos:vt pʒ ex iam dictis:vnde intrepide et absqꝫ vlla dubitatione cōcludendū arbitror ꝙ dicti quingenti flo reni per eā peti possint nō habita consideratione.vtrum excedant legitimam necne.

12 ¶ †Uiso hactenꝰ ꝛ cōcluso ꝙ dicta dn̄a Lucre tia potest ꝛ debet consequi dictos quingentos florenos sibi testō relictos iure instōnis. Restat ad scdm cōsultationis articulū cōde scendere ꝛ videre an dicti qngenti floreni sint soluendi de moneta anchonitana:an aūt de moneta ꝑusina: cū lōge distet vna mone ta ab altera: bolonenꝰ nāqꝫ ꝺ mōeta ꝑusina valet ī qnto plusꝙ̄ bo lonenꝰ de moneta anchonitana:vr̄ itaqꝫ prima facie dicēdū ꝙ di cti qngēti floreni sint soluēdi de moneta anchonitana ex pluribꝰ. Et primo quia minimū censetur in dubio relictum.l. nummis .ff. de leg.iij.l.semper in obscuris.qđ minimū est sequimur.ꝛ.l.semper in stipulationibus.ff.de regu.iur.ꝛ.c. ī obscuris.in sexto cum simi. vnde cum moneta anchonitana sit minor ꝙ̄ perusina: ideo de illa

13 censeatur esse relictum.†Scdo hoc idē deduciť alia rōne.dcā dn̄a Lucretia hʒ dictos quingētos florenos ad rōnē .xl. bolonenoꝝ ꝑ floreno petere aduersus heredes vniuersales q possidēt bona here ditaria non enim reperiet res hereditarias vacantes in qbꝰ possit

percipere

percipere ꝓpria autoritate dictos quingentos florenos: nec etiaꝫ vacantes ꝓpria posset autoritate percipere saltem si nos tenemus ꝙ dictum relictū sustentatum sit vigore clausule codicillaris. ꝛ sic nō iure instōnis iuxta. l. nō codicillū. C. de testa. l. sceuola. ff. ad treb. l. ꝙ p manus. ff. de iure codicil. cū si. iūcta. l. j. ꝛ p totū. ff. quoꝝ leg. vñ ipsi dñe Lucretie incūbit onus ꝓbādi. l. actor ꝙ asseuerat. C. de ꝓba. ꝛ. l. qui accusare. C. de edē. c. cū eccl'ia sutrina de cā pos. ꝛ ꝓprie. ꝛ. c. inter dilectos in fi. de fide istru. iō de qua moneta fuerit relictū ipsi dñe Lucretie incūbit onus ꝓbandi: nō ꝓbando reᵒ nō est ɔdēnandᵒ ad soluendū de moneta perusina cū in dubio ꝓ reo sit pronunciandum. c. cū sunt partiū iura obscura. de reg. iu. in. vj. ꝛ. l. fauorabiliores. ff. e. ti. ꝛ facit. l. arrianus. de act. ꝛ ob. ꝛ. §. fi. isti. de perpetuis ꝛ tpali. act. sed dicta dña Lucretia nō ꝑsupponitur

14 ꝙ id ꝓbare possit merito ꝛc. † Tertio hoc idē ꝑsuadeť q2 q̄n testōr voluit ꝙ de moneta perusina itelligereť id expressit prout fecit in duobᵒ relictis in themate descriptis in alijs nō expssit: ideo i alijs censeť aliud voluisse. arg. l. cū pretor. ff. de iud. ꝛ. c. nōne. de ꝑsumpti. Et si dicatur expressit in pn. relictoꝝ vnius q̄litatis: nā dū inchoauit relinquere solidos dixit de moneta perusina ꝛ dū inchoauit relinq̄re florenos dixit de moneta pusina: quasi deť itelligi ꝙ voluerit solidos ꝛ florenos capere ꝓ solidis ꝛ flore. de moneta pusina vř posse rñderi ꝙ nō apparet ꝙ ex ea cā testator id fecerit magis q̄ ex eo q2 illa relicta i spē voluerit ab alijs diuersificare ꝛ illos legatarios honorare nobiliori moneta: qđ ꝑsuadetur duplici persuasione: vna: q2 illi legatarij qbᵒ sunt adiecta illa ṽba de moneta pusina sunt priᵒ noiati: iō cēseť magis dilecti. l. quoties. ff. de vsu fru. ꝛ. l. si qs habēs. ff. q ꝛ a qbᵒ. ꝛ. l. gñalr. §. si qs alienū de fidei. li. alia q2 facile fuisset id exprimere nō expressit: ideo cēseatur noluisse vel subintelligi in alijs arg. c. ad audiētiā. de decimis. ꝛ. l. si seruū.

15 §. non dixit pretor. ff. de acquiren. heredi. † Quarto hoc idē vř deduci posse q2 vř attendi id qđ solutū est i loco ɔctus. l. si fundᵒ. ff. de euic. ꝛ. l. j. C. de emācipa. lib. ꝛ. l. j. ff. de vsuris. ꝛ pari rōne videť considerandus locus vbi testamētum celebrať. q2 de ɔctibᵒ ad vltimas voluntates bonū est arg. l. si ex legati cā. de ṽbo. ob. ꝛ. l. fin. C. de legatis ad ħ. l. ij. C. quemadmodū testa. aperiant. ꝛ no. doct. maxime Cy. Bar. ꝛ Bal. in. l. cunctos populos. C. de summa tri. et Joā. an. cōmuniter moderni in rubrica extra de consuetudine: sꝫ dictū testm̄ fuit factum in ciuitate anchonitana: ergo attēdanť mores ꝛ cōsuetudines illius loci. ꝛ non mores ꝛ consuetudo ciuitatis perusine. Quinto vř hoc ꝓbari per tex in. l. si seruus pluriū. §. fi. de leg. j. vbi dicit tex. ꝙ legatis nūmis si nō ɔstet de qbus nūmis attenditur ɔsuetudo loci vbi versatus est ipse testator: sed dictus testōr versatᵒ fuit tpe testi in ciuitate anchonitana merito cēseantur relicti nummi: vcꝫ bol'. consueti expendi in illa ciuitate anchonitana. ꝛ ita vř intelligēdus tex. in. l. heredes palā. §. sed si notam. ff. de testis. vbi d2 attendi consuetudinem regionis intelligēdo de regione loci vbi fuit conditum testm̄. ad idē tex. in. l. cum de lanionis. §. asinam. ff. de fun. instruc. vbi d2 attendendā regionē in

16 qua testōr morať. ¶ † His tñ nō obstañ puto ð iure rñdēdū: vcꝫ ꝙ dicti quingēti floreni itelligant relicti de moneta pusina. ꝛ hoc ex pluribᵒ. Et priō q2 in dicto testō i nulla sui pte fit mētio de moneta anchonitana: sꝫ i duobᵒ locis fit mētio de moneta pusina: merito ē ɔiecturādū ꝙ testōr in alijs ptibᵒ testi vbi mētionē facit simplr de moneta seu solidis vel bol. itelligať de moneta pusina: arguēdo ex p̄cedētibᵒ ad interp̄tationē sequētiū put d2 in. d. l. si seruus pluriū. §. fi. ꝛ in. l. ꝙ filiabus. eo. ti. ꝛ in. d. §. asinā. ꝛ in. d. §. sꝫ si notā vbi in nūmis simplr legatis quale debeanť dicit ɔiectura fieri ex vicinis scripturis: qđ etiā psuadetur ex alio quia relictum est factum a p̄re filie. ꝛ sic charitas ꝛ necessitudo suadent ꝙ intelligatur de moneta nobiliori put ponderat tex. in. d. l. si seruus pluriū. §. fi. ibi charitas ꝛ necessitudo. q tex. non p̄ōt meliᵒ verificari quaꝫ in relicto facto p p̄rem filio vł filie: cū nulla charitas vincat p̄rnā charitatē. l. fi. in pnc. C. de cu. fu. ꝛ. l. isti quidē. ff. ꝙ metus cā. facit. l. cum acutissimi in fi. C. de fideicōmissis. ꝛ. l. gñaliter. §. cū aūt. C. de insti. ꝛ substi. sub ɔdi. factis. ꝛ. l. scripto. ff. vñ liberi. ꝛ. l. cū rō in pn. ff. de bo. dāna. Nec reperiatur maior coniunctio sanguinis. ꝛ sic necessitudo: q̄ inter p̄rem ꝛ filiā cuꝫ sint in p̄mo gradu vt de se ɔstat. ꝛ sic cōcurrunt vicinitas scripture ɔsuetudo loquēdi ipsius testatoris: vt satis dep̄hēdiť ex ipo testō iunctis iā dictis. ꝛ charitas ꝛ necessitudo ad ampliādū dictū relictū factū dicte filie qđ itelligať de moneta pusina ꝛ sit cōiecturandū ꝙ testator adiecerit illa verba ð moneta perusina in duobᵒ locis scꝫ dū icepit facere relicta de solidis ꝛ dum incepit relinquere florenos ad. xl. bol. ꝛ non repilogauerit in alijs relictis non ex alio nisi causa breuitatis: q2 presuponebat ꝙ id intelligatur in sequentibus relictis vł q2 clausula in p̄n. posita censeatur relata ad oīa sequentia iuxta. l. si quis ex argentarijs. §. si initium tabularum. ff. de edendo. ꝛ. l. iij. §. si filius. ff. de liber. ꝛ posthu. ꝛ. c. secundo requiris. de appella. cum simil. vł q2 dicta in vna oratione censeantur in sequentibus repetita. iuxta ea que habentur per Bar. in. l. in repetēdis. ff. de le. iij. ꝛ quod habeť in. l. nam ꝛ magistratᵒ. §. fi. ff. ad. l. aq. ꝛ insti. eo. ti. §. hoc tñ capite. ꝛ per glo. in. §. item lapilli. insti. de rerū diuisio. ꝛ qđ p Bar. in. l. p̄

17 tor ait. §. eritqꝫ differentia. ff. vi bo. rap. † Quod vltra p̄dicta psuadeť ex eo q2 testōr reliq̄t dñe lucretie eiᵒ filie. cccc. flor. adijciēdo ad bol. xl. p flor. deinde reliq̄t posthumo vel posthumabus flor. q̄ngētos p qualibet earū repetēdo ad rōnē. xl. bol. p flor. ꝛ tñ nemo diceret ꝙ testōr voluerit filiabus nasciturus vni vel pluribus relinquere flor. ccccc. aureos ꝛ filie iaꝫ nate relinquere ad rōnē. xl. bol. qđ est longe minus q̄ simplr seu de florenis aureis: cū maior dilectio cēseatur esse erga filiaꝫ iam natā ꝛ a p̄re cognitā ꝛ dilectā q̄ erga futuras filias icognitas. put hec hñtur p bar. ꝛ alios i. d. l. ꝙ filiabᵒ. vñ dicēdū est ꝙ nō repetūt in seq̄nti relicto facto filiabᵒ nasciturus: q2 voluit ꝙ illa ṽba ad rōnē. xl. bolo. adiecta in p̄cedēti relicto filie nate intelligāť ēt i seq̄nti: relicto fcō filiabᵒ nasciturus: al's redūdaret maxia ieq̄litas iter iā natā ꝛ posthumas maxie si relictū factū filie nate itelligereť ð moneta anchonitana. q̄ ieq̄litas nō d2 cēleri verisimiliter fuisse de mente testōris: vñ nō d2 ea interp̄tatio adhiberi per quaꝫ deueniať ad dictā inequalitatē nō verisimilē maxie cū iura faueant equalitati inter filios. l. fi. C. Cōia vtriusqꝫ iudic. ꝛ l. vt liberis. ꝛ. l. illā. C. de colla. intelligant ergo vt euiteť dicta ineq̄litas ꝛ euitetur inuidia q̄ facilis est inter sorores. ar. l. cum oportet in fi. pn. C. de bonis q̄ liber. quod filie nate ꝛ filiabus nasciturus cēseantur relicti quingenti flor. p qualibet ad eandē rōnem. xl. bol. p flor. Et ideo in relicto facto filiabᵒ nasciturus non fuerint a testatore repetita illa verba ad bol. xl. pro flore. q2 testator cogitauerit illa verba referri ad vtrūqꝫ relictum vel in sequēti relicto repetita: vñ persuadeť ꝙ idem etiam voluerit in precedentibᵒ legatis ꝙ intelligať de solidis ꝛ bol. perusinis: quasi dicta in p̄mis relictis determinēt p viam relationis vel per viam repetitionis omnia etiaꝫ sequentia saltē conglutinatis alijs coniecturis supra ponderatis.

18 † Et maxime attēto ꝙ dictus testator erat ciuis perusinus ꝛ pusie habebat domicilium ꝛ originē inde traxerat ꝛ ibi fuerat vtplurimū versatus. Considerať eñ consuetudo regionis vñ fuit testōr ꝙ nūmos reliquit prout dicit tex. in. l. nūmis. de leg. iij. ibi ex consuetudine regionis vñ fuit. Non ergo considerat ille tex. ɔsuetudinē regionis vbi erat seu morabať ipe testōr: sꝫ ɔsuetudinē regionis vñ erat. Sed in casu nřo testōr fuit ex perusia sꝫ testareť anchone: vñ ɔsuetudo regiōis pusine quo ad ɔiecturandā qualitatē bolonenoꝝ attendi d2 non aūt ɔsuetudo regionis anchonitane. Item dictᵒ testōr p longe maiori spacio tpis fuit pusie versatus q̄ anchone: ꝛ ꝓptera cū tex. in. d. l. si seruus pluriū. dicat ꝙ attendať ɔsuetudo regionis in qua testōr versatus est potius d2 attendi ēt hoc respectu ɔsuetudo pusina q̄ anchonitana. Attēto maxie ꝙ nō stabat anchone aio ibi ꝑpetuo remanēdi. ꝛ sic nō ɔtrerat ibi domicilium: sꝫ gratia mercādi ꝛ negociandi animo postea pusiaꝫ reuertēdi: ideo non videtur in anchona stetisse. in argumen. l. nihil. ff. de captiuis vbi captus qui reuersus est animo redeundi non dicitur reuertisse. Nec quis recessisse qui recessit animo reuertendi. §. in his autem animalibus. insti. de reruꝫ diuisio. Nec dicitur res esse in loco quādo ibi posita est vt non stet ibi perpetuo sed ad tempus. ff. de lega. iij. l. quesitum. primo responso. ꝛ. §. fin. vbi est tex. quod si testator legat res que sunt in tali fundo veniunt ea que ibi solent esse: licet tunc non sint nec censentur legata ea que casu seu temporaliter ibi fuerunt. ad idem tex. in. l. seruus qui in fundo. eodem titu. vbi si legatur fundus vt instructus est venit seruus qui erat deputatᵒ ad instrumentum fundi: licet tempore testamenti aufugerit ad idem tex. in. l. si ita legatum eodem titulo. vbi si testator legat domum et quecunqꝫ in ea erunt cum decedet non censentur legati nummi tēpore mortis existētes in domo vt alijs nominibus collocarentur: nec attenditur id qđ casu tempore mortis in domo erat nec si casu tempore mortis a domo aberat. vt ibi est tex. Sed consideratur an esset deputatum vt in domo esset vt ibi. ꝛ in. l. qui filiuꝫ. eodem tit. ꝛ in. l. ex facto ꝓponebatur. §. rerum autem italicaꝝ. de here. instit.

19 † Nec dicitur quis habitare in loco si habitat ibi ad tempus puta causa mercandi legendi seu studendi vt habetur in. l. j. §. habitare. ff. de his qui deiece. vel effud. ꝛ in. l. ciues. C. de incolis lib. x. Et ita etiam possumus dicere quod non censeatur esse versatᵒ in loco vbi ad tempus moratur is qui alibi domicilium habet: maxime vnde originem traxit ꝛ ad quem verisilr habebat animuꝫ redeūdi. arg. dictorum iurium. ꝛ cle. ne romani. §. sane. versi. eo tamē adiecto. de ele. ꝛ que habenť in dictis iuribus. ꝛ per. d. Ant. in. c. ex parte. licet de foro compet. facit etiam ꝙ ipse no. in. c. fi. ꝛ. vij. col. eo. ti. ꝛ quod habetur i. l. heres absens. §. si quis tutelā. ff. de iud. vnde cū dictus testator perusie originem traxerit. ꝛ ibi domicilium habuerit ꝛ nō anchone ꝛ perusiam habuerit animum redeūdi: vbi vltra predicta habebat familiam ꝛ maiorem partem fortunarū suaꝝ potius censetur versatus perusie q̄ anchone. vnde iura que dictāt ꝙ attēdatur cōsuetudo regiōis in qua versatus est in casu isto potius verificātur in ɔsuetudine regionis perusine q̄ regionis anchonitane p iam dicta. Et maxime quia. d. l. si seruus pluriuꝫ. §. fi. loquitur per verba preteriti temporis versatus est: ꝛ non per verba referentia se ad presens tempus testamenti: licet etiam si loqueretur per verba presentis temporis idem dicendum esset attento quod non censetur versari seu morari in loco qui nō est ibi animo perseuerādi: sed

redeundi. ꝛ sic non obstat tex. in l. cum delanionis. §. asinam. in fi. ibi in quacūqꝫ regione morantur: lꝫ etiam ille tex. nō specifice se referat ad tempus testamēti. Multe ergo coniecture cōcurrāt in casu nostro ꝛ quasi omnes que ponderantur in. d. l. si seruus plurīū. §. fi. ꝛ in. l. heredes palam. §. sed si notaꝫ. ꝛ. d. l. nummis. ff. de testamentis. nam concurrit charitas ꝛ necessitudo. Itē vicinitas scripture cum vicina scriptura fecerit mētionem de moneta perusina ꝛ non anchonitana. Itē consuetudo regionis vnde fuit testator ꝛ vbi versatus fuit ꝛ etiam consuetudo ipsius patrisfami. que verisimiliter fuit magis loquēdi de moneta perusina quam anchonitana. Tum qꝛ de illa fecit mētionem in testamento: tum etiam qꝛ longe magis versatus fuit in perusia quam in anchona. Cōcurrit etiam alia coniectura quam premisimus quod testator senserit id quod dicebat in principio trahere ad sequentia propter id quod tetigi de relicto facto filie ꝛ de facto posthume. Cōcurrit etiā alia cōiectura: quia dicta filia cui fiebat hoc relictum stabat perusie ꝛ erat verisimiliter perusie maritāda. ꝛ ibi verisimiliter habebat moram trāhere ꝛ verisimiliter heres habebit habere domiciliū perusie. ꝛ ibi erat maior pars facultatum testatoris: ideo solutio dicte quantitatis relicte dicte filie erat verisimiliter facienda perusie iuxta. l. fideicommissum. §. tractatum. ff. de iu. Cum ergo nō soleat perusie communiter expendi moneta anchonitana ꝛ verisimiliter solutio legati erat facienda perusie nō est verisimile quod testator intellexerit in dicto relicto de moneta anchonitana ꝛ i dubijs plurimum attenditur id quod est verisimile vt in regula inspicitur in obscuris de reg. iur. in. vj. ꝛ in. l. semper in stipulationibus. ꝛ in. l. in obscuris inspic. ff. de reg. iur. Ex quibus omnibus videtur intrepide concludendum quod dicta quātitas relicta dicte filie intelligatur de moneta perusina nō obstantibus adductis in contrarium: 20 quibus recte intuēti satis apparet responsum ex iam dictis. †Nō enī obstat primuꝫ argumentum formatum in contrarium: qꝛ verū est quod vbi cessant coniecture cēsentur exiguiores nummi relicti. ita probat tex. in. d. l. nūmis. vult enī quod tūc nummi exiguiores censeantur relicti si neqꝫ ex consuetudine patrisfami. neqꝫ ex cōsuetudine regionis vñ fuit: neqꝫ ex cōtextu scripture apparere pōt: de quibus verisimiliter testator senserit. ꝛ sic qñ cessant ille tres cōiecture suppleri debet vel similes de quibus in. d. l. si seruus pluriū. 21 §. fi. ꝛ in. d. §. sed si notam. †Nec ob. 2m argumētū qꝛ lꝫ onus probandi pertinet ad dictam filiā tñ satis pbabit ex hmōi ꝯiecturis cum psumptiones legum sint liquide probationes. l. lꝫ imperator. de lega. j. ꝛ. l. j. C. de condi. insertis. ꝛ. l. fi. cum si. ff. ꝙ metus cā. Nō ob. tertium arg. nam dicendum videt quod non expressit in omnibus relictis de qua moneta grā breuitatis vel qꝛ putabat ꝙ dictū in prin. relictorū censeretur in sequentibus repetitum seu ad sequētia referretur prout ad precedentia maxime ad declarationem rei dubie. ꝛ licet hic intentio testatoris non appareat: nihilominus satis probatur ex coniecturis supra deductis: ꝛ lꝫ in sequentibus nō exprimat de moneta perusina: tamē nec expressit de anchonitana: vnde illud quod semel aut bis expressit de moneta perusina. facit pro filia non cōtra argu. eorum que habent in. l. q filiab. de leg. j. 22 ꝛ eorum que dicta sunt supra. †Nec ob. quartum argu. qꝛ cōsuetudo loci contractus seu testamenti attendit circa solēnitates adhibend. in actum vel alia que requiruntur in ipso actu. ita loquūtur iura in contrarium allegata. Nos autem loquimur circa interpretationem verbi dubij seu equiuoci quid censeatur intellexisse testatorem. circa quod est recurrenduꝫ ad cōiecturas supra deductas: ꝛ non ad consuetudineꝫ loci. vbi actus est gestus per supra dicta. Nec ob. quintum arg. qꝛ. d. §. fi. d. l. si seruus pluriꝫ ꝛ illa vba. vbi versatus est faciunt pro filia non contra prout supra latius deductum est non repeto. ꝛ sic remanet firma cōclusio supra facta ꝙ dicti quingenti floreni sint soluēdi moneta perusina. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. ccxlv.

¶ Laudū latum compromisso non apparente nisi ex partiū assertione facta in prolatione ipsius laudi an probet cōpromissuꝫ precessisse et consequēter probet illum contra quē latum est esse debitorem in quantitate in eo ꝯtenta adeo quod p dicto debito debitoris bona deberent censeri creditori hypotecata stāte statuto qd in oibus ꝛ singulis ꝯctibus bona debitoris censentur obligata.

1 Laudum sine compromisso latum non valet.
2 Instrumentum se ad aliud referens non probat nisi illud ad qd sit relatio solenniter ostendatur.
3 Compromissum an probetur precessisse ex assertione partium notarij relatione.
4 Paria sunt non esse: aut esse ꝛ non apparere.
5 Lex exorbitans restringitur non ampliatur.
6 Agere nemo potest sine actione.
7 Sentētia vbi dicit visis actis ꝛ lata in pñtia partium referēs acta etiā in pñtia partiū probat acta precessisse.
8 Sententia lata in pñtia partium ꝛ a qua non fuit appellatum videtur ratificata ꝛ emologata ita ꝙ in vim pacti valeat.
9 Sententia arbitraria vel laudū nō parit obligationē sed compromissum ex stipulatione penali vallatum.
10 Clausula in omnib ꝛ singulis exordio compromissi adiecta refertur tantum ad omnia sequentia.
11 Copule natura est ampliare.
12 Uniuersalis dictio omnia nihil excludit.
13 Hypoteca vel pignus data duob creditorib quoꝝ pm recepit in solutionē hypotecatam scds creditor offert idem pcium rei vel debitū an pmus debeat rem restituere scdo creditori vel alteri qui rem emit a debitore.
14 Fruct medio tpe pcepti extinguunt summam principalem.
15 Creditor prefertur omnibus in distractione pignorum nisi debitor vellet rem luere.

¶ Consilium. ccxlv.

In nomine dñi nostri iesu 1 xpi. ¶ †Uidet in pñti ꝯsultatione nō seqndo ordineꝫ qsitor in puncto dicēdū ꝙ dicti petrus ꝛ angel asserti creditores dicti Joānis nullū possint habere recursum ꝯ dictaꝫ do. Althemistā possidentem dicta bona dicti Joannis pro dotibus suis ꝗtūcūqꝫ velint offerre quātitatē dictaꝝ dotiū. Nec possint agere hypotecaria. ꝛ hoc ex pluribus ꝛ primo ꝛ pncipalr: qꝛ nō vr ꝙ appareat ꝙ dicti petr ꝛ Angel sint vel fuerint vnꝗ creditores dicti Joānis: nā lꝫ fuerit latū laudū inter pdictos. s. Joānē ex vna ꝛ petrū ꝛ Ang. ex altera ptib in q dict Joānes fuerit ꝯdēnat i flo. cclxiiij. ꝛ in expēsis: tñ dictū laudū nō vr ꝙ tribuat aliqd ius nec aliq mō opituleт dictis petro ꝛ āgelo nā nō apparet alr de ꝯpromisso a quo depēdet ois virt laudi. l. nō distinguem. 2 §. de offi. ff. de arbi. †Et hoc clarū ꝙ sine cōpromisso laudꝫ nihil valet. ꝛ si dicat ꝙ ꝯpromissum probat p verba interserta in istro dicti laudi ibi dñ dr put de compromisso in nos facto cōstare dixerunt rñdet ꝙ p hoc nō vr pbari cōpromissuꝫ: nā qñ instrm refert aliud instrm nō pbat nisi illud instrm ꝙ refert solēniter oñdat vt est expressuꝫ in auf. si qs in aliquo. C. de eden. qd maxie vr pcedere in casu nro: qꝛ notari nō attestat de ipso ꝯpromisso sed ꝙ ptes ita 3 dixerant. †Preterea ꝛ forti dato ꝙ ꝯpromissum pbaret p dicta vba ea rōne qꝛ notari asserit ꝙ ptes ita dixerūt. ꝛ sic deponit de assertiōe partiū facta in pñtia cuiuslibet partis: naꝫ dꝫ intelligi ꝙ dixerint tunc tpis. arg. eoꝝ q hñtur p gl. ꝛ doc. in. l. si ex cautiōe. C. de nō nu. pe. ꝛ p doct. in. l. predia. ff. de acq. pos. ꝛ in. l. j. C. de fide instroꝝ. ꝛ iure haste fisca. lib. x. ꝛ p Bar. i. l. post dotē. ff. solu. ma. ꝛ in l. certi ꝯdictio. §. qm. ff. si cer. pe. ꝛ sic ex ꝯfessione partiū pbet cōpromissum pcessisse: tñ nō pbat quale pcesserit ꝯpromissum. potuit. n. pcessisse ꝯpromissuꝫ sup alia re ꝙ super eo sup quo extitit laudatū: vñ pbatio nō ꝯcludit sup tali ꝯpromisso ex quo redūdet validitas laudi ꝛ pbatio dꝫ eē ꝯcludēs. alr nō releuat. c. in pñtia de pba. ꝛ. l. nō hoc. C. vñ cogna. ꝛ. l. matrē tuā. ꝛ. l. approbationē. C. d pba. nec ēt vr obstare ꝙ dicte ptes dictū laudū approbauerūt ratificauerīt ꝛ emologauerūt etiā cū iuramēto: nā lꝫ ex laudo emologato qñqꝫ actio oriat. l. cū antea. C. de arbi. Tñ illud pcedit qñ pcedit cōpromissū sine pena vt ibi ē tex. i pn. Qñ ergo ꝯpromissuꝫ nō pcedit ex laudo quātūcūqꝫ emologato nō orit actio. Et si dicat lꝫ nō oriat actio ex laudo: tñ orit ex pacto ꝙ vr inesse in dicta emologatione cū de iure canonico qd seruādū est i ciuitate eugubij q est subiecta eccl'ie i tpalib iuxta no. p doct. in. c. j. de noui opis nūcia. ꝛ p gl. in c. ij. de arbi. li. vj. ꝛ in. c. ij. de reg. iu. eo. li. ꝛ p bar. ꝛ bal. i. l. oī innouatiōe. ꝛ. l. ēt pullegia. C. de sa. san. ec. Ex pacto nudo orit actio put ꝯcordāt doc. cōiter oēs i. c. j. de pac. p illum tex. ꝛ. c. p tuas. de arbi. Rñdēdū vr ꝙ dicte partes: lꝫ approbauerint nō ppterea aliquid sibi inuicē pmisisse vñr: vñ nō vñr se inuicē obligasse ex pacto p id qd hr in. l. v. §. stipulatio. de verbo. obligat. cum nullus pmiserit se aliqd acturum put ibi vr requiri vt stipulatio obliget. ꝛ si stipulatio nō obligaret multominus nudū pactū. Ex qbus vr eliciēda cōclusio ꝙ ex dictis in pūcto nō pbet ꝙ dicti Petrus ꝛ Angel sint in aliquo creditores: vñ si agerent vt creditores cū aliter agere nequeant vr ꝙ succūberent quācūqꝫ viā eligerēt cū deficiant in salutari suo hoc est in pbatione sui fundamenti. iuxta. l. q accusare. C. de eden. ꝛ. l. actor ꝙ asseuerat. C. de pba. ꝛ. c. cū eccl'ia sutrina. i fin. 4 de cā pos. ꝛ proprie. cū multis si. †Itē dato sine preiudicio vitatis ꝙ dicti Petr ꝛ angelus probarēt se fuisse creditores vigore dicti laudi: non tū pbatur de aliqua obligatione bonoꝝ: qꝛ in instro dicti laudi nulla fit mētio de aliqua hypoteca: vñ de hypoteca aliq non apparet. ꝛ paria sunt nō esse vel nō apparere. l. cuꝫ res. §. itaqꝫ. de leg. j. ꝛ. l. rutilia polla. ff. de ꝯhē. emp. ꝛ. l. duo sūt titij. ff. d testamē 5 taria tutela. †Nec videt obstare dictum statutū in pūcto deductū: quia illud statutū vr militare in ꝯctibus ꝛ pmissionibus non laudis: nam de ꝯctibus ꝛ pmissionibus loquitur. ꝛ est plurimuꝫ exorbitans a iure cōmuni ꝛ exorbitātia restringuntur nō amplianт. l. ius singulare. ꝛ. l. qd vero ꝯ. ff. de. ll. ꝛ. l. ꝯstitutionib. ff. ad munic. ꝛ in regula que a iure cōmuni exorbitant. ꝛ in regula que propter 6 necessitatem in. vj. †Unde cum dicta dña nullatenus presupponatur obligata ꝛ bona q ipsa possidet obligata nō videant p pdicta restat ꝙ dicti Petrus ꝛ Angelus nō possint agere aliqua actiōe psonali nec reali seu hypothecaria ꝯtra dictam dñam deficiente. s. fundamēto

fundamento obligationis personalis & realis & subsequēter actio nis cū succedat reglā q sine actione nemo experiatur.l.si pupilli.§. videamus.ff.de neg.ge.& l.nam postea.in pn.ff.de iureiu.& l.ij.C. de formulis. Et propterea frustra dubitet an ipsi possint offerre dictas dotes dicte dñe: attento q licet essent solute dicte dotes: adeo q nullū ius cōpeteret dicte dñe althemiste nihilominus dicta dña posset se tueri aduersus p̄dictos ex defectu iuris ipsorum agētium per

7 iura preallegata.& l.si.C.de rei vē.cū multis similibus.† His tñ nō ob.vr contrarium concludendum: nam primo ↄcludendū vr qd dicti petrus & Ange. pbent creditores dicti Joannis in quātitate in laudo contenta: nam vr q dictū laudū: vel obliget seu occasione laudi obliget dictus Joānes. Nam de compromisso cōstare videtur satis ad plenū: nam put dixi instrumentum dicti laudi: licet non probet ipsum compromissum q non extitit tūc celebratum: tamen vr quod probet partium assertionem q tunc verisiliter emanauit. & emanasse p̄sumitur p ea que supra circa hoc adduxi. Et ↄfessio partis facta in presentia alterius partis sufficiēter probat.l.j.C.de confessis.& ff.eo.quasi per totum.& no.in.l.j.ff.de interroga.act. Et est notissimum. Preterea Barth.& Pau.de ca.& plerique alij volunt in dicta auth.si quis in aliquo.quod per instrm sniē probātis acta precessisse qñ acta referuntur partibus p̃sentibus & nō ↄdicentibus.& idem vult Bar.in.l.j.C.de relationibus.& in.l.fi. ff.qñ appel.sit.per.d.l.j.& spec.in ti.de instrorum edit.§.restat.vbi. in snia.allegās pro casu & est cōmunis opinio legistarū prout dicit Jmo.l.sciendū.de verb.ob. Multo fortius si partes approbāt & emologant. Nec obstat id quod dicebam.s.q dicta assertio compromissi vr indiscreta cum nō videatur q sit dictum de qualitate cōpromissi seu quid venerit in compromisso: nam imo vr q de generalitate compromissi satis appareat ex precedentibus verbis dum dr arbitri & arbitratores &c.electi a partibus supradictis de omni differentia &c. Unde compromissum vr fuisset gñale.et sic trahatur ad contenta in laudo put arbitror etiam euidentius apparere ex instro ipsius laudi ex prefationibus ipsius q succincte et truncate re

8 fertur in puncto.† Preterea dato q laudum non teneret & predicta deficerent nihilominus obligatio resultaret virtute approbationis calificationis & emologationis facte per partes tunc insimul presentes: nam resultat consensus de obseruando laudum qd approbatur.& sic resultat pactum inter partes cū pactum sit pluriū in idem: & tacitus consensus.l.j.§.j.ff.de pac.& licet expresse inuicē nihil pmiserint se facturos nihilominus tacite cēsentur id pmisisse: cum consensus adhibitus in emologatione & approbatiōe seu ratificatione non tenderet ad aliud: maxime qr subditur cum iuramēto. Nam prestatio iuramenti non poterat ad aliud tendere nisi qd obseruarent laudum. Unde virtualiter inest pmissio de faciēdo in futurum qd sufficit iuxta no.in.d.§.stipulatio.& in.l.itē qr.ff.de pac. cū si. Et hec videntur pbari p tex.quasi i terminis in.l.ij.C.cōmunia vtriusque iu. Ubi si diuisio facta per iudicē fuit nulla: tñ ptes diuisionem approbauerunt obligantur ex pacto ad obseruātiā: & quotidie allegatur ad hoc ille tex.cum sua gl.s.qd licet snia nulla nequeat per partes validari. Tñ si partes illam ratificāt sustentatur in vi pacti.& ita quotidie allegatur & cōiter tenetur: & maxime hoc pcedit i casu nro pter virtutem iuramenti quod facit actum censeri factū eo mō quo valere pōt: si nō valet eo mō quo agit.l.cum pr.§.filijs matrē.de le.ij.vñ in casu nostro operetur ne emologatio sit elusoria q censeatur facta per partes se tacite obligātes ad obseruātiā. Ex quibus elicienda est prima cōclusio q.s.per instrumentū dicti laudi sufficienter probetur dictos Petrum & Angelum fore creditores dicti Joannis nō obstātibus adductis in hac parte in cō

9 trarium quibus euidenter apparet rñsum ex iam dictis.† Itē nō solum probatur creditum dictorū Petri & Angeli contra dictum Joannem sed etiam ex deductis in puncto sufficienter ostēditur qd bona dicti Joannis sunt p dicto credito tacite hypotecata & obligata dictis Petro & Angelo & hoc vigore statuti i pūcto descripti. Nā ex quo supra deductū est q obseruantia dicti laudi cēsetur fuisse pmissa in ratificatione & appro batiōe dicti laudi in cōsequētiam resultat q interuenit ↄctus & promissio ex quo resultat obligatio: vñ verificantur verba statuti dum dicit qd in oibus & singulis contractibus pmissionibus &c. Jdē etiam demōstratur ex eo q diximus probari compromissum cum cōstet cōpromissum esse ↄctum & continere expressam seu tacitam pmissionem de obseruādis q laudabuntur: & constat regulariter ex laudo nō descēdere obligationē: sed ex compromisso stipulatione vallato loquēdo de iure ciuili iuxta.l.diē pferre.§.fi.de arb.vel ex stipulatione penali in cōpromisso adiecta cū laudo pareat metu pene & nō oriatur actio vel obligatio ex laudo.l.j.C.de arbi.& auth.decernimus.eo.ti.vñ si qua obligatio hoc casu p̄supponitur illa resultat ex ↄctu. Et iō cū statutū disponat q in oibus & singulis ↄctibus censeantur bona debitoris obligata necessario resultat q ēt in casu isto bōa dicti Joā.cē

10 seantur obligata cū obligatio ex ↄctu resultet vt dictū est.† Preterea dictū statutū subdit alia vba magis gñalia: nā subdit de oibus & singulis obligatiōibus & oibus & singulis instrumētis & scriptis quorūque notariorum &c. Nā illa verba in oibus & singulis q pmittū

tur veniūt referenda ad oīa sequētia.l.si quis ex argētarijs.§.si initium tab.ff.de edendo.& l.iij.§.si filius.de lib.& posth.& l.talis scri

11 ptura.de leg.j.& l.quisquis.de leg.ij.cum sua gl.† Et natura copule est ampliare vt est casus singularis in.l.ea tñ adiectio.de leg.ij.& no.doc.ibi.& in.l.gallus.§.& quid si tñ.de lib.& posth.& in.c.ij.de rescri.vñ statutū illud disponit q in quacunque obligatione insit ta

12 cita hypoteca.† Ex quibus saltē simul iunctis & pōderata natura dictarum dictionū vniuersaliū que est q nihil excludant iuxta.c.solitę de maio.& obe.& ca.si romanorum.xxix.dist.& l.iulianus de leg.iij. resultat indubia ↄclusio q bona dicti Joannis censeantur hypotecata dictis Petro & Ang.pro dicto eorū credito si presupponimus ipsos esse creditores.& sic subsistere p̄sonalem obligationem put supra est p̄suppositum & firmatum & ex his apparet rñsum ad

13 prima duo dubia.† Restat deuenire ad tertium omisso precedenti. Circa qd dicendum est q si dicta dña Althemista nō accepit in solutum dicta bona: vel si datio insolutum fuit nulla adeo qd dicta bona remanserunt in dominio dicti Joānis: tunc esset clarū qd dicti creditores haberent recursum in bonis dicti Joānis aduersus dictam dñam possidentem. Facta tñ prius oblatione legitima de soluendo dictas dotes: nam posterior creditor pōt offerre debitum priori creditori.& sic liberare a primo hypotecario creditore rē hypotecatam & sic suam secūdā hypotecam ↄfirmare.l.j.& l.prior.C. qui potio.in pigno.habeantur.& ff.eo.l.potior.§.fi. Si autem dcā bona pro soluēdis dictis dotibus fuerūt vendita: scds creditor nō pōt rōne sue hypotece emptorem inquietare vt est tex.in.l.j.in pn. & l.ij.C.si antiquior creditor pignus vendiderit.& C. qui potiores in pig.habean.l.si gñaliter.& ff.de pigno.ac.l.titius.& l.si creditor.& C.de act.& obli.l.si insolutum.& de distrac.pigno.l.qui a creditore.vñ pari rōne vr dicendum idem si dicta bona sunt ipsi primo creditori data insolutum cū in esse videatur quedam tacita emptio in ipa datione insolutū quasi bona illa censeantur vendita & precium pro debito solutum prout in simili dicimus in bonis datis indotata estimatis.l.si inter virum.C.de iure do.& ff.so.ma.l.si estimatis. cum si.& C.de rei vxo.act.l.vnica.§.sed & nouissimi.cū si. Nec videtur q cadat amplius ablatio debiti: nam debitum fuit solutiōe sublatum per quam solutionem omnis tollitur obligatio. insti.quibus modis tol.obligatio in prin.vnde debitum non amplius subsistit.& sic non pōt solui cū priuatio presupponat habitum.l.x.de verb.ob.et l.non pōt videri desinere.ff.de reg.iur. Et semel sublatum non pōt amplius tolli.l.sub conditione.§.post defectum ff.de lib.& posth. nec vr q dicti Petrus & Angelus scdi creditores possint impingere aliquid dicte domine Althemiste que exegit suum creditū: sed potius vr impingendum ipsis Petro & Angelo qui fuerūt negligentes: nam iura subueniunt vigilantibus non dormiētibus: vt dicit tex.in.l.pupillus.de priui.cre.& non pōt ei impingere qd fecerit in fraudem.& sic agere reuocatoria actiōe pauliana seu ea facta p quā reuocantur gesta in fraudē creditorum de q insti.de act.§.si qs in fraudem.& ff.que in frau.cre.per totum. Nam ad hoc respōdetur q dicta actio non habet locum in creditore qui suum creditum accepit a debitore.l.qui autem.§.sciendū.ff.que in frau.cre & §.apud labeonem eodem titu. Non em timet illud edictū qui inuigilauit pro suo credito consequendo quamuis sciat debitorē non esse soluendo dicit text.in.d.l.sciendum.& maxime si ab inuito exegit mediante iudice: nam illud edictum pertinet ad contractus in quibus iudex nō se interponit dicit text.in.d.§.apud labeonem. Et ex his videtur concludendum quod nullum remediū & nullus regressus competat dictis Petro & Angelo quantuncunque offerāt soluere quantitatem dictarum dotium. His tamen non ob.in contrarium arbitror esse indubitatam iustitiam: nā vbi est casus.l.ibi nulla est dubitatio.l.illam.versi.si demū.C.de colla.& l.ancilla.C.de furtis. sed quando debitor dat bona insolutum primo creditori secundus creditor hypotecarius potest offerre dicto primo creditori hypotecario quantitas que sibi debebatur.& rem sibi obligatam nō obstante datione insolutum auocare ab ipso primo creditore iste est casus in terminis in.d.l.j.§.cum autem.C.si antiquior creditor pignus vendiderit: vbi idem dicitur si non dederit eidem insolutum sed ipsi primo creditori rem expresse vendiderit & debitum forte ex precio vel aliunde soluerit prout enim si ipse debitor dominus rei obligate illam vendiderit remanet creditori sua hypoteca quia res transit cum suo onere.lege si debitor.C.de distrac.pigno.& c.ex literis.extra d pigno.& xvj.q.j.ca.si quis laicus.& ff.de pigno.act.l.si cōuenerit.§.si fundum.ita etiam quando vēdit vel dat insolutum anteriori creditori remanet salua sua hypoteca ipsi secundo creditori prout hanc equiparationem facit tex.dicto.§.cū autem. Si itaque bona dicti Joannis per dictum Joannem seu alium eius nomine puta curatorem datum bonis absentis fuerunt data insolutū vel vendita ipsi domine althemiste potiori creditrici hypotecarie dictis Petro & Angelo secundis creditoribus hypotecarijs cōpetit remediū offerēdi dictā quātitatē olim debitā dicte dñe althemiste & dicta bona per hypotecariam repetere & consequi per casum. dicta.l.j.§.cū autem. Nec ob.si dicatur q non cadit amodo obligatio atento q debitum fuerat solutione sublatum: respondetur

q non fuerat sublatũ ex quo solutio erat reuocabilis, vl' saltem remanet effectus: put latius hec dclarat Cy. post gl. z Jac. de are. in. d. l. j. Vel possemus dicere q lz sit sublatum primum debitum. z eius effectus nihilominus debet offerri quantitas pri⁹ olim debita ne diligentia primi creditoris sibi noceret q esse non dz vt. ff. de separationibus. l. debitor prout. z tangit gl. in. d. §. cũ autẽ. al's enim lucraretur scds creditor cum iactura primi creditoris q esset iniquum. arg. l. si me. z titium. ff. si cer. pe. z melius in. l. itaqz versi. sed vtiqz. ff. de dolo. Et hinc est quod si debitor vendit tertio pro soluendo primo creditori z ex pretio redacto ex dicta venditione rei debitoris soluit primo creditori: lz pmũ creditũ sit omnino sublatum. z etiaz eius effectus: quia solutio est irreuocabilis. Ex quo quantitas in genere est soluta que de facili consumitur. Nihilominus secundus creditor non pot ab ipo emptore dictam rez petere rõne sue hypotece nisi offerat ipsi emptori quantitatẽ solutã primo creditori vt est casus in. l. cum prior. ff. de distrac. pig. Nec. ob. q in contrarium adducebatur de. d. l. j. in primo responso. z. d. l. ij. C. si antiquior creditor cuz cõcordantijs: qr dicta iura alio casu loquuntur z imperator inter dictos casus facit expressam differẽtiã in. d. l. j. Unde de vno casu ad alterum nequaq est arguendũ p illum tex. prout z regulariter contingit in casibus separatis: qr separatorum non est illatio. l. si. ff. de calũ. z. l. si maritus. C. de dona. inter virum z vxo. l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acq. pos. Et rõ differentie inter dictos casus assignatur per Cy. z doc. in. d. l. j. C. si aduer. cred. Nec etiã ob. d. §. sciẽdum. z. d. §. apud labeonez. et qd per eũ supra in contrarium dictum est: qr illa iura pcedũt quãdo agitur pauliana ad reuocandum alienata in fraudem creditorũ sed in casu nostro hypotecaria competit ipsis secundis creditorib⁹ z sic agitur directa z ordinaria via rõne hypotece quã habẽt

14 dicti creditores in dictis bõis. † Nec nocet dicte dñe Althemiste sua vigilantia. Ex quo ipsa consequitur quantitatem q sibi debebat nec plus consequeretur si non inuigilasset imo consequit pro pter vigilantiam fructus interim perceptos qui al's extenuarent sortem principalem. l. j. C. de pigno. act. z. l. j. C. de distrac. pig. cuz

15 si. † Concludendum est itaqz ex iam dictis circa tria vltima q̃sita deducta in puncto q dicti secundi creditores possunt dicte prime creditrici offerre quantitatem iam sibi debitaz. Et petere aduers⁹ dictã creditricem possidentem bona dicti Joãnis dicta bona. z illa ab ea abuocare. z hoc intentata actione hypotecaria eis cõpetente saltem facta excussione que fieri debet q̃n agitur contra tertios possessores vt in auc. hoc si debitor. C. de pignori. Et hec pcedunt si presupponimus prout mihi presupponitur: lz in pũcto nõ exprimatur. Qd dicta Althemista receperit dicta bona insolutuz vel emerit compẽsato forte pretio cuz credito per iam dicta. z idẽ pari ratione si fuissent dicta bona vendita tertio a quo dicta dña postea reemisset: vt hec probantur ex iuribus z rõnib⁹. s. adductis. z multo fortius militarent si nulla fuisset facta alienatio: sed dicta Althemista dicta bona possideret tanq creditrix hypotecaria nã tunc sine dubio ꝯpetit secundo creditori ius offerẽdi. Et firmatur eius hypoteca facta legitima oblatione vt. s. demõstratũ est: z probatur etiam in. l. ij. iij. z. iiij. C. de his qui in priorũ creditorum loco succedũt. Et iste casus vr̃ cõtingere fm deducta in pũcto in quo casu fructus pcepti per dictam dñam deberent computari in sortem. l. si dominium. C. de pigno. z. l. ij. C. de partu pig. z l. cũ debitor. ff. in quib⁹ casib⁹ pignus tacite ꝯhatur. put etiam. s. dictũ est nisi forte ꝯsumpsisset pro oneribus matrimonij spectantibus ad ipm virum. z sic pro alimẽtis vxoris z familie iuxta. l. p oneribus. C. de iure do. z. l. si cum dotẽ. §. finaũt in seuissimo. ff. so. ma. z in. l. vbi adhuc. C. de iure do. cũ si. Et ex his puto satisfactũ cõsultãti quoad deducta in puncto. z quoad ea que extra punctũ deduxit. Posset aũt i hmõi casu occurrisse q dicta dña Althemista vendidisset dicta bona concessa sibi ptãte vendẽdi ex pacto vl' a iure quo casu emptor videret esse tut⁹ aduersus dictos secũdos creditores p. d. l. j. primo rñso. C. si antiquior creditor cũ cõcordãtijs. s. adductis. Nec etiã possent dicti creditores h̃re regressuz cõtra dictam venditricẽ que vsa fuit suo iure. Cũ nemini iniuriã faciat qui suo iure vtitur. z hoc si bona fide vẽdidisset. Si aũt dolose se habuit in vendẽdo tũc dz teneri de dolo ei q ex dolo dãnificat. in. l. j. in prin. z q̃si p totũ. ff. d dolo. z facit. l. j. z quasi p totũ titulũ. C. si vẽdito pig. agatur. z lz dolus in dubio nõ presumat. l. quoties. §. qui dolo. ff. de dolo. z. l. merito. ff. p socio. nihilomin⁹ qr dolus pbatur ex perspicuis indicijs. l. dolũ. C. de dolo satis vr̃ deprehẽdi dolũ dicte dñe althemiste; nã prout d' clã ad dictam vẽditionẽ pcessit. z rõne clãdestinitatis solet dol⁹ p̃sumi. l. nõ existimo. ff. de admi. tu. z quod no. per gl. in. l. j. C. de interdicto m̃rimonio. et facit extra de clandestina desponsatione per totũ. Itẽ ex eo qr dicitur q oĩa bona dicti Joannis vel quasi oĩa fuerũt alienata si alienatio emanauit. Et ex hoc etiam coniecturat fraus. l. oẽs. §. lucius. et ibi per doct. ff. que in frau. cre. Tertio deducitur cõiectura fraudis ex eo qr ipsa reperitur eadem bona possidere nõ interposito magno tpis iteruallo: nã ex vicinitate actuũ inducit p̃sumptio dolositatis iuxta no. per Dy. z alios in. l. post ꝯtũ de dona. z per Spe. eo. ti. §. j. versi. Item pone aliqs. z in tit. de act. siue petitione. §. in anterioribus versi. q si forte. Et facit quod habetur in. l. j. z in l. iij. C. de na. lib. prout istas tres rationes ad coniecturandũ fraudem in similib⁹ terminis adducit Cy. adducẽs alia iura in. l. ij. C. de repudianda hereditate sentiens quod quelibet ex predictis cõiecturis sit de se sufficiens. z idez quod Cy. tenent ibi alij doc. put ibi dicit Pau. de ca. idem tenens. Item bal. ibi qui idem tenet adducit etiã aliã ꝯiecturam. s. ratiõe modicitatis pretij. Que omnes quatuor coniecture vt arbitror militant in casu nostro. Cuz vt audio dicta bona sunt fortasse estimationis octingentorum flor. et dos consistebat solum in quantitate. s. scripta longe minori dimidia dicte quãtitatis. Accedat quod habetur in. l. si quis cuz al'r de verb. ob. z in. l. si societatem. §. arbitrorum. ff. pro socio. z. c. quinta uallis de iureiu. Item prout audio null⁹ alius fuit visus possidere nisi dicta domina althemista que put dicit consultãs credebat tenere dicta bona tãq vxor dicti Joãnis abũtis: nec innotuit creditoribus quod per eaz gestum fuit. Unde his concurrentibus satis sufficienter ostendit dolus ipsius vendentis si vẽdidisset adeo quod contra eam posset intemptari actio de dolo que datur ad interesse. ff. de dolo. l. arbitrio in prin. super hoc tñ al'r non insisto: qr non creditur eam habuisse potestatem vendendi ex pacto vel a iure concessam: ideo non creditur quod ipsa vendiderit: sed poti⁹ q receperit insolutum a curatore forte dato bonis: vnde consulendũ videtur dictis creditoribus quod ex quo non habent notitiã qualiter res pcessit z arbitrãtur q dicta domina retinuerit dicta bona tanquam sibi hypotecata vel tanq vxor dicti absentis: vel tãquã sibi concessa insolutuz simpl'r intemptat actionem hypothecariã facta legitima discussiõe debitoris principalis. Et facta legitima oblatione quantitatis dotalis. Cum in quolibet dictorum casuuz hypotecaria competat dictis Petro z Angelo p supradicta. Et si occurreret quod dicta domina althemista processisset rite ad vẽditionem dictorum bonorum quod non creditur tunc dimissa illa via possent recurrere ad actionem de dolo si viderint dictas cõiecturas doli concurrere. Cum autem non arbitrentur contigisse qd ipsa vendiderit z habuerit potestatem vendendi. Ideo cõsultius arbitror intẽtare primam viam z deducere actionez hypotecariã: vt supra dictuz est: nec iste vltimus casus supra deduct⁹ mihi narrabatur. Sed placuit illum tangere: qr possibile est q occurrerit.

Laus deo.

¶ Summarium super consilio. ccxlvi.

¶ Successione ab intestato si filius fratris decessit qui filiaz dotauerat cõcurrat cum filio filie mortue tñ exclusa quis preferatur stãte statuto vrbeuetano feminarum exclusiuo. p totum ꝯsi.

1 ¶ Successiõe ab intestato concurrunt filie etiam dotate cũ masculis iure communi.
2 Dubitatio nõ cadit sup lege vel super dictis claris z apertis.
3 Lex quantũcũqz dura est seruanda.
4 Dotata filia q excludat a successione p̃ris statuto an intelligat dictũ statutũ si filia sit dotata ab extraneo vel auo p̃rno vt ẽt exclusa videatur a successione paterna tanq dotata videatur contẽplatione p̃ris. nu. 7. vsqz ad fi. consi.
5 Masculoꝝ appellatione an veniant filij ex filia.
6 Statutum feminarum exclusiuum est odiosum.
7 Statuta exorbitãtia sunt in casu ꝓ z nõ ficto intelligenda.
8 Profectitia esse nõ dñr q datur ab auo nepti vel nepoti ex filijs.
9 Uis ꝟborum attendi dz a quibus non est recedendum.
10 Nepotes ex filia nõ dñr succedere auo tanq ex radice infecta.

¶ Consilium. ccxlvj.

1 In nomine dñi nostri iesu xpi. ¶ † Videt prima facie dicẽdũ q dict⁹ Simõ succedat in h̃reditate dicti Jacobi exclusis dictis filiabus. Nam lz de iure cõi dicte filie excluderent dictũ Simonem in auc. de hereditati. ab intestato. §. j. z auc. in successione. C. de suis z legi. cum si. Tñ vigore iuris municipalis in puncto descripti vr̃ q dic. Simõ excludat dictas filias. Nã dictũ statutũ loqt apte q si qs d cesserit intestat⁹ relictis feminis dotatis nõ possint femine succedere eoꝝ ascẽdẽtib⁹ extãtib⁹ masculis ꝯsanguineis vsqz in tertiũ gradũ fm ius cañ. ꝯputãdũ. Cõstat eñ q dict⁹ Simõ est ꝯsanguine⁹ qr ꝯiunct⁹ ex latere p̃ris. Itẽ ꝯstat q est intra tertiũ gradũ: qr fili⁹

2 fratris est in scdo gradu vt in cañ. ad sedẽ. xxxv. q. v. † Itẽ ꝯstat ex serie pũcti q dicte filie fuerũt dotate merito vr̃ claꝝ q dict⁹ Simõ admittat exclusis dictis filiab⁹ cũ lex municipalis videat ẽe clara z vbi casus. l. nulla dubitatio. l. ancille. C. de furtis. z. l. illaz. ꝓsic. de

3 mõ. C. de coll'. z. l. q labeo ad carbo. † Et lz dura sit lex tñ est seruan-

4 da. l. p̃spexit. ff. qui. z a qb⁹. z in cañ. scriptũ est in. l. vj. q. iij. † Nec vr̃ obstare si dicat q dicta dña Matthea nõ fuit dotata a dicto Jacobutio eius patre: sed a ludouico eius auo paterno. Et statutum predictũ videatur intelligendum in dotatis ab eo de cuius hereditate agitur. argu. l. j. cum sua glo. C. de legi. here. z ibi per Bald. z doc. Dicentes quod hmõi statuta disponentia q extantib⁹ masculis filia dotata nõ succedat vel similibus intelligũtur q nõ succedã

cedat in bonis dotātis. An dotata ab extraneo vl' de suo succedit patri vt hr̄ ibi. 7 etiā p Bald. in. l. fi. C. de dotis pmis. Et ideo cū dicta dña Matthea fuerit dotata a ludouico non a Jacobutio nō excludatur a successione dicti Jacobutij: q2 vr̄ q̄ rn̄deri possit qd dictū statutū gn̄aliter loquens in dotata itelligat generaliter a quocūqz dotata fuerit. Cum statutū gn̄aliter loquēs sit gn̄aliter intelligendū p iura vulgaria: nec. d. l. j. necessario pbat dictū bald. 7 sequacium. Et insup vr̄ q̄ dicta dña Matthea censeat dotata a pr̄e ea rōne: q2 auus dotādo neptem vr̄ cēseri dotasse cōtemplatione patris: cū neptē ex filio diligere videat ppter filiū. Et cōsequenter dos censeat pfecta a patre. arg. l. sed si plures. §. in arrogato. ff. de vulg. 7 pup. 7 l. profectitia. primo responso. 7. §. j. ff. de iure do. 7 l. si vero. §. Item qcqd. ff. sol. ma. cum si. Et in proprijs terminis vr̄ tex. in. l. dedit dotē. ff. de colla. vbi ex text. q̄ auus dotando filiā filij cēsetur dotare ppter filiū. Et dicit ibi iuriscōsultus pinde est ac si ipse fili9 dederit: q2 au9 pp filiū dare dz dotē nepti. 7 sic dic.

5 do. Matthea cēseatur dotata a dic. Jacobutio. †Nec etiā vr̄ ob. q̄ dict9 Jacobuti9 decessit cū nepotib9 ex filiab9: 7 sic nō decessit sine descēdētib9 masculis. 7 sic vn̄r nō vificari vba dicti statuti q̄ loquit in eo qui decedit sine descendentib9 masculis. Cū cōstet q̄ nepos ex filio sit descendens: vt de se est notū. 7 pbatur i. l. j. C. de cond. insertis. 7 est masculus. Unde oficiunt verba dicte cōditionis. Nā ad hoc vr̄ rn̄deri posse q̄ appellatiōe descendētium masculorum non veniant masculi descēdētes ex descēdentibus feminis. Nam lz alias appellatione liberorum veniant oēs descēdentes ex masculis 7 feminis. l. liberoz. de verb. sig. 7. d. l. j. de cōdi. insertis. 7. l. sed si hac. §. liberos. de in ius vo. Tn̄ appellatione liberorū masculorū non veniūt masculi descendētes ex feminis: vt not. Spec. in titu. de loca. §. nunc aliqua versic. cxlvj. 7 volunt Bald. Ang. 7 Pau. de ca. in. d. §. liberos. 7 Bal. i aut. si quas ruinas. C. de sac. sanc. eccle. 7 Sali. ɔsuluit in casu isto qdā habēs filiā 7 fratres instituit fratres 7 subiūxit si decesserint dicti fratres sine alijs masculis succedat filia. decessit vnus cū nepote ex filia: ɔcludit qd filia admittatur ex substitutione quez late subscribendo sequutus fuit Pe. de anc. idē consuluerunt. d. Ant. de bu. Florian9. 7 Mathe. de mathesilla. prout ipse refert in notabili. cxxx. Et hoc per autoritatem Jo. an. qui hoc firmat post Richar. malum. in additio. Specu. in ti. de testa. in rubrica. idem dicit Sali. in. l. j. de condi. inser. dicens ita fuisse cōsultum a pluribus idem videtur velle Pau. de cast. in. l. gallus. §. nunc de lege. de lib. 7 posthu. sequēs autoritatem Spec. 7 Joan. an. vbi supra: vnde a pari idem dicendū i descēdentibus: quod licet appellatione descendentiū veniāt etiam descendentes ex feminis: tamen appellatione descendentiū masculorum non veniunt masculi descendētes ex feminis: 7 maxime quia non videtur equum quod plus iuris habeant nepotes ex filia: quā ipsa filia. ar. l. si viua matre. §. in nepotib9. C. de bōis maternis. Maxime cum nepos veniat in successione intrādo locū filie. insti. de hereditatibus que ab intesta. §. cum filius. 7 in auf. de heredibus ab intesta. venien. §. j. Et exclusa filia a successiōe videt exclusus nepos tanq̄ veniens ex corrupta radice. iuxta ea q̄ tradūt docto. in. l. illā. C. de colla. 7 in. l. maximum vitium. C. de liberis p̄te. 7 in. l. venia. C. de in ius vocan.

6 †His tamen non obstantib9: cōtrariam arbitror sententiam magis iuri consentaneam: nā pmittendum est quod dictum statutum est nimium rigorosum 7 irrōnabile in excludendo filias ppter extraneos hoc est transuersales cōtra rōnem naturalem iuxta. l. cū ratio. in pn̄. de bonis dāna. 7. l. scripto. ff. vn̄ liberi. 7. l. cū acutissimi. C. de fideicōmissis. Et q̄ existēs in. vj. gradu fm̄ veȝ computū iuris ciuilis excludat existentē in primo qd vr̄ multū a iure 7 ratione alienū. Itē facere differētiā inter masculos 7 feminas videtur quasi nature accusator cur non oēs masculos procreauit: 7 propterea vr̄ incurrere maximū vitiū: vt hec tradit iustinianus in. d. l. maximū vitiū. 7 hmōi exclusiones filiarū ab hereditate paterna videnī quedam exheredationes: tradit Bal. in. d. l. illam. C. de col. Ex quib9 resultat q̄ hmōi statutū propter predicta est tanq̄ odiosum tanquā odio irrationabili plurimū restringendū: prout in simili dicebat bal. in. l. quicūqz. C. de ser. fugi. Dicens q̄ statutum excludens auum ppter patruū nō trahit ad exclusionem auie: 7 maxime vr̄ restringēdū ex parte capitis exclusiui ex quo capite agitur de odio personarū q̄ excludun tur qcqd sit de latere inclusiuo p no. p gl. bal. 7 modernos in. l. venia. C. de in ius vō. Cōstat. n. q̄ lōge magis dz iudicari irrōnabile hoc statutū qd excludit filiā ppter cōstitutū i. vj. gradu q̄ in casu Bal. statutū excludens auū ppter patruū ɔstitutū in tertio gradu. Quib9 presuppositis dico q̄ duab9 rōnibus dicta dña matthea nō dz cēseri exclusa ab hereditate dicti Jacobutij sui patris: tū q2 vere 7 pprie nō fuit ab eo dotata: tū etiā q2 dict9 Jacobuti9 nō decessit sine descendentibus masculis.

7 †Nā capiēdo primā rōnem cōstat quod pater in vero nō dedit dotē: ideo vere 7 pprie loquendo dicta filia non fuit a patre dotata. Dato etiā q̄ cōtēplatione patris dotata fuerit: 7 statuta adeo exorbitātia 7 restringibilia videntur intelligenda 7 qd sint verificāda in casu vero 7 nō in casu ficto. l. ij. §. hec vba. ff. de neg. gest. 7. l. fi. C. de his q̄ veniā etatis impetra. Et ideo statutum loquens in dotata a patre non videtur verificandū in dotata ab auo: lz ɔtemplatione patris. Et idcirco stāte dicta theorica de qua in. d. l. j. de legi. hered. que quotidie obseruatur in pratica 7 hr̄ in decisiuis pro idubitata: vnde seruāda est q2 minime mutāda sunt 7c. l. minime. ff. de. ll. 7 facit. l. cū de interpretatione. eo. tit. 7. c. cum dilectus. extra de consue. sit r vr̄ q̄ statutū nostrū quo ad bōa dicti Jacobutij nō verificetur in ista dña matthea tāq̄ in dotata a patre a quo vere et pprie dotata nō fuit. Qd 7 persuadet rōne: nam nemo negaret quin ppter dictaȝ dotē ab auo pfectā dicta dña matthea excluderet a successiōe aui si sine liberis masculis decessisset extante aliquo cōsanguineo vsqz ad tertiū gradum: vn̄ si excludetur ppter eādē dotem etiam ab hereditate patris ppter vnicaȝ dotem excluderet ab hereditatib9 duoȝ scȝ ab hereditate pr̄is tāq̄ dotata a pr̄e 7 ab auo hereditate aui: q2 ab auo dotata: qd est absonū attēta odiositate 7 exorbitātia dicti

8 statuti: qd est plurimū restringendū non ampliandū. ¶ Preterea id quod dat auus nepti ex filio non censet datuȝ a pr̄e: 7 ppterea non censet pfectitium sed aduentitiū vt est gl. not. in. l. quesitū. in pn̄. ff. de leg. j. q̄ vult q̄ id qd puenit ab auo in nepotem censet aduētitium non pfectitiū: quam gl. sequunt ibi Bar. Ang. 7 Imol. 7 cōiter legētes. Ubi dicit Imol. tene menti q2 lucraberis de hoc vnum bonum mātellum. Facit. l. auus de iure dotiū: prout eā adducit Bart. in. d. l. qsitum. adducens etiam pro ea parte. d. l. dedit dotem. Facit etiam qd hr̄ in. l. qui aliena. §. interdum. de acq. here. Nec ob. d. l. dedit dotem. q2 rn̄det Imo. in. d. l. quesitū. q̄ ibi loquitur qn̄ auus dotauit neptē ppter filium. 7 sic in casu certo. Et hoc forte sentit Barto. ibi. dum illam. l. adducit pro concordanti. Et lz Bar. in. d. l. dedit dotem intelligat illaȝ. l. in casu dubio. 7. d. l. au9. in casu certo tū non magis cōstat quod. d. l. au9 loquat in casu certo quam qd. d. l. dedit dotē. imo potius ecōtra posset instari quod magis deprehendatur ex. d. l. dedit dotem ex verbis ipsius que videtur ponderasse Imo. glo. autem soluunt contraria dictarum. ll. quod. d. l. dedit dotem loquitur de equitate: pro quo facit tex. d. l. dedit dotem. ibi equitas rei occurrit: 7 quicqd sit de hac solutione tū est ponderandum q̄ text. ponderat equitatem 7 glosse sentiunt aliud esse de rigore. Unde dicendum est q̄ vbi ex dicta ampliatiōe 7 fictione predicta resultaret iniquitas: non debet cōsideratio illi9 l. attendi: sed stari debet regule que traditur in. d. l. quesitum. Cum igitur in casu nostro iniquū sit filiam excludi pp transuersales maxime in tantum remotos quātum loquitur dictū statutuȝ: dicam9 qd hic non occurrit rei equitas vt perinde censeatur ac si pater ipse dotasset: imo occurreret maxima rei iniquitas 7 odiositas per ea que. s. premissi. Preterea in terminis. d. l. dedit dotem agitur de fauore patris: cuius ɔtemplatiōe censetur ibi data dos vel data fuit fm̄ varios modos intelligendi: in casu autem nostro nō agitur de aliquo fauore patris: vnde casus sunt dissimiles. Item ibi si nō cēseretur datū contēplatione patris filia de iure speciali haberet ius in dote quod non quereret patri: contra. l. placet. de acqui. here. 7. l. cum filio. de lega. j. cum simi. vulgaribus. Et haberet heredē de iure spāli: lz regulariter cōtra eo iure per. l. pomponius filadelphus. ff. fa. her. 7. l. lex cornelia. ff. de vul. 7 pu. 7. l. post doteȝ. ff. soluto matri. cum no. ibi per Bar. 7 doc. Unde non est mirum nec inconueniens si tales iuris exorbitantie ibi restringuntur 7 fauetur patri cui de iure communi deberetur illa dos post morteȝ filie etiā si ab alio fuisset profecta. Cum etiam castrensia bona filij post eius mortem occupet pater iure peculij 7 nō habet filius in eis heredem ab intestato. l. j. 7. ij. ff. de castren. pec. Non itaqz mirum si eo casu istāte ea equitate fauetur patri qui de rigore iur. cessante specialitate dotis dotem illam consequutus fuisset: cuȝ iura specialia facilius tollūtur q̄ iura cōia. l. eius militis. §. militia missus. ff. de mili. test. 7. l. j. cum ibi no. C. si aduer. ven. 7. l. fi. C. de pac. cōuē. Non ita in casu nostro in quo filia dotata de iure cōi excludit trāsuersales. Et etiā de iure municip. nisi sit dotata a patre de cuius hereditate agitur. in casu itaqz nostro vt deseruiamus iuri cōi 7 rigori iur. 7 equitati 7 vt deseruiam9 regule pro qua presumitur. iuxta tradita per Bar. in. l. quoties. ff. siqs cau. 7 vt tāta iniquitas 7 exorbitantia restringatur debemus dicere q̄ nō cēseat dotata a patre: vt sic nō excludatur ab ipsius pr̄is hereditate ibi autem cēseatur dotata a patre vt restringatur exorbitantia illa dotis 7 faueretur regule 7 deseruiat regule 7 patri faueatur qui grauabatur ppter fauorē dotis nec inconuenit si in aliquo releuetur. arg. l. eum qui in princip. ff. de iureiuran.

9 †Concurrit etiam secunda ratio supra ponderata scȝ quia verba dicti statuti cessant: naȝ dictus Paulutius decessit cum descendentibus masculis hoc est cum his qui sunt descendentes 7 sunt masculi: ergo sunt descendentes masculi ergo cum descēdentibus masculis decessit ingerendo proprie vi verborum a quibus in dubio non est recedendum. l. non aliter. de leg. iij. 7. l. j. §. si is qui nauem. ff. de exercito. cum simili. nec omnino constat de mente attento quod qualitas illa dotata ppter quā excluditur filia nō cadit in masculo: prout 7 hoc pōderat Bal. in. d. l. maximum vitiū.

10 licet ad alium finē. †Nec obst. q̄ nepos veniat ex corrupta radice quaȝ rōne plurimū exclamat Paul. de ca. in. d. l. illā. q2 qcqd sit in

illis terminis in quibus ipe ⁊ aliȷ̄ loquūtur sup quib⁹ ēt posset ista ri: tū in ꝑposito nō est curādū: qȝ dato qđ sub illis verbis non relictis descendentibus masculis ꝯprehēderētur nati ex feminis: nō tū inuitat statutum ipsos masculos cum positi in conditione non censeantur inuitati. arg. l. si quis sub cōditione. ff. si quis omis. cau. testamenti. Sed propter descendentium masculorum existētiam cessaret exclusio filiarum feminarū dotatarū: vnde nulla esset infectio radicis: nā ꝑpter palmites radix conseruatur incorrupta. Et videtur ꝑpterea ꝙ non existente dicta cōditione in forma qua loquitur dictum statutum cesset dicta dispō cuȝ verba deficiāt: ideo deficiat etiam dispositio. arg. iurium vulgarium saltez vt tāta discrepantia restringatur ⁊ iniquitas cesset ⁊ minus recedatur a iure cōi per iam dicta ⁊ iura vulgaria. Et maxime cum al's consuluerit Ange. ꝙ si pia cā substituitur filie sub cōditione si decesserit sine filiȷ̄s masculis si filia femina decedit cum nepote ex filia nōl ad mittitur pia cā substituta ⁊ ita etiam vidi alio anno cōsultū apud sanctum Seuerinū ⁊ ego tūc fui eiusdē sententie: lȝ vise fuerint omnes auctoritates supra scripte adducte in contrariū. Agitur. n. in dicta substitutione de excludendo sobolē ab hereditate ascendētiū contra rōnem. l. cum acutissimi. C. de fideicō. cū concor. ⁊ eadez rō militat in casu nostro. In casu autem Sali. ⁊ aliorū cōsulentiū agebatur per contrarium scȝ de fauore filiȷ̄ circa hereditatē paternā vt ab ea minus excludatur in terminis speculatoris verba in contractibus interpretantur cōtra proferentem. l. veteribus. ff. de pact. l. quicquid astringende. §. j. de verb. ob. In casu autez nostro agitur de restringēdo iniquissimo odio ⁊ maxima exorbitātia statuti excludentis filiam ꝑpter tot transuersales ideo non puto absonum intelligere verba statuti ꝓprie vt iacent ⁊ nō' iacent ⁊ non impropriētur ad ampliationē tā inique exorbitantie ꝑut al's dicebat Bal. ꝙ qa v̄ba statutoꝝ sunt plerūqȝ fundata in sic volo sic iubeo. Ideo verbis tenaciter est inherendū: saltē aūt ratiōib⁹ predictis simul iūctis puto satis intrepide inherendum huic cōclusioni scȝ qđ dicta dñā mathea succedit paulutio suo patri excluso Simone nepote ex fratre dicti paulutiȷ̄. Utrū autez admittat̄ etiam alia filia dotata a patre non est nostre disceptationis: qa non queritur ⁊ audio ꝙ sunt concordes nec ob. adducta in contrariū quibus satis est responsum. s. non insisto. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. ccxlvij.

1 ¶ Rescriptū ad lites est restringendum tanꝙ odiosum. nu. 5.
2 Clausula rescripti fiat vt petitur qđ operetur ⁊ quō intelligatur.
3 Copulatiua requirit vtriusqȝ ꝯcursum qñ referuntur ad idez subiectum maxime si ponatur inter duas conditiones. nu. seq.
4 Relatiuum que iniunctum verbo futuri temporis importat conditionem.
6 Possessio differt a dñio rei qȝ aliud est declarare rem ad se ꝑtinere ⁊ aliud est dicere possessionē ad se pertinere.
7 Possessionem rei occupare quid sit ⁊ quot sumatur modis ⁊ quibus probari possit. nu. seq.
8 Testes de vniuersitate vel cōitate an ⁊ qñ sint pro ea idonei.
9 Testis vnicus non fide dignus cuȝ alio teste omni exceptiōe maiore probat.
10 Communitatis vel vniuersitatis esse censentur res que sunt īfra territorium seu iurisditionem communitatis.
11 Testes possunt dici singulares ratione diuersitatis tēporū quorum dicta vitiantur oratione dicte diuersitatis.
12 Possessio. 30. annoꝝ cōtinuata inducit ꝑsumptionē bone fidei.
13 Canon reintegranda. 3. q. 1. an hēat locum in laicis lȝ de ecclesia loquatur ⁊ ꝙ hēat locum in occupāte rem ignorāter. nu. seq.
14 Occupo verbum varȷ̄s sumitur modis et debet intelligi prout conuenit subiecte materie.
15 Pertinere est verbum latissimum quando in rescripto ponitur.
16 Senitiui natura est importare dñium rei vel retētionē aut possessionem ⁊ varȷ̄s qñ sumitur modis in iure qñ ponitur ī aliqua dispositione prout suadet materia subiecta. nu. seq.
17 Possessorio intentato vt quis obtineat pro se circa illud nō requiritur probatio dominiȷ̄.
18 Exceptiones dilatorie vel declinatorie non possunt opponi post litis cōtestationē quibus ante oppositis iudex sup illis dȝ discutere ⁊ partibus ius reddere.
19 Iudex ꝑ processum ad vlteriora tacite ꝑnūtiat ⁊ dicit se iudicez competentem.
20 Cañ. reintegranda remedio intentato que habeat ꝓbare agēs et quibus videatur intentatum dictū remedium.
21 Testes in possessione ꝓbanda an debeant de tempore cōcordari. nu. seq. ⁊. 23.
22 Res inter alios acta aliqualē facit fidē etiā in reb⁹ nō antiquis.
23 Prescriptionis actio in agēdo seu defendendo qnō sit fundāda ⁊ quō sit probanda nu. seq. ⁊. vsqȝ ad fi. consi.
24 Fama qñ est probanda per testes debent reddere causam sciētie tie vt qȝ a maiori hominum parte audiuerunt publice dici.
26 Presumptiones adaptari debent ad verisimilia vel ad ea q̄ cōiter occurrūt nō aūt ad ea que experientia suadet ꝯrium.
27 Personarum appellatiōe que ꝯtineantur.

¶ Consilium. ccxlvij.

In nomine domini nostri iesu xpi. ¶ Uiso ꝓcessu agitato corā plurib⁹ iudicibus delegatis apostolicis ⁊ corā subdelegatis ab eis ⁊ visis nōnullis ꝯsiliȷ̄s sup eodē ꝓcessu redditis in fauorē ciuitatis nucerine ⁊ qbusdā allegationib⁹ p̄roni cāe fil'r ꝑtem nucerinā iuuātibus seu eorūdē ꝯsilioꝝ ⁊ allegationū copiȷ̄s. Ex qb⁹ dep̄hēdi pōt sup qb⁹ vertat̄ dubitatio ⁊ q̄ sint fundamēta qbus nucerini mitūtur. Querit̄ rñderi q̄ dictaꝝ partiū foueat iustitiaȝ ꝑfecto periculosum est sup ꝓcessu: maxime tā diu agitato. ⁊ ita ꝑliro consulere ne qđ lateat in facto circa ꝓcessum ꝙ sit ꝯsulenti abscōditū. Tū magis secure in p̄ntiarū incedo cū videā quib⁹ armis altera pars se tueri putet qb⁹ sublatis arbitror inermem faciliter deuinci posse arg. iȷ̄. q. iȷ̄. cañ. op3. Nec mihi p̄suadeo in cā tāte estimationis ⁊ tā diu agitata ⁊ a tot ⁊ tā p̄claris oculis inspecta aliqd latere absconditū. Nō magis secure īcedo ad ꝯclusionē quā facere intēdo ꝙ si solus ꝯsultatus p̄mo loco fuerim.

1 † Deueniēdo itaqȝ ad rē ipaȝ tribus mediȷ̄s p̄ncipalibus vr̄ nucerinos tutos esse in hac cā. Adeo ꝙ eoꝝ aduersarȷ̄ nō pōt sibi victoriā polliceri. Primo qȝ nō videt̄ p̄ns cā sub libello supplicatorio ⁊ rescripto inde emanato ꝯplecti. Scđo qȝ libellus corā iudice ꝑductus vr̄ inept⁹. Tertio qȝ immeritis cāe ꝓbatiōis ⁊ iura prefate nucerine ciuitatis vīr p̄ualere ⁊ eē efficaciores ⁊ efficaciora iurib⁹ ⁊ probationibus partis pulsantis. Hec. n. media reperio adducta pro parte pulsata. Uidet̄. n. vt a p̄mo exordiar ꝙ cū in supplicatione dicti cōmēdatarȷ̄ narretur qđ cōitas nucerina occupauerit possessiōes ⁊ terras de qb⁹ in supplicatiōe ad monasteriū. s. Petri ꝑtinētes ⁊ spectātes ⁊ ꝯcludat̄ cōmitti ꝙ iudex possessiōes ⁊ terras q̄ dicti mōasterȷ̄. s. Petri ⁊ ꝑ illius abbatē monachos ⁊ ꝯuētū tētas ⁊ possessas fuisse reperiret ⁊ illas ad p̄fatū mōasteriū saxi viui ⁊ caput corp⁹ dicti monasterȷ̄. s. petri spectare ⁊ ꝑtinere illorūqȝ ꝯfinia d̄clarer ⁊c. Nō supplicet̄ cōmitti simplicē cāȝ possessorȷ̄: lȝ ꝙ declarent̄ ꝯfinia ⁊ decernant̄ ⁊ terminēt̄ possessiōes ⁊ terre ⁊ bōa q̄ ꝑ iudicē repirent̄ fuisse dicti mōasterȷ̄. s. Petri ⁊ Abbatē ⁊ monachū tētas possessas. ⁊ sic supplicatio vr̄ cōtinere ꝙ fiat ꝯmissio sup bonis in qb⁹ reperiant̄ duo copulatiue vnū ꝙ fuerit dicti monasterȷ̄. s. petri alteꝝ ꝙ fuerit ꝑ abbatem ⁊ monachos ⁊ ꝯuētū possessa ⁊ signatura pōtificis q̄ est p̄ncipaliter attēdenda in rescripto. c. inter dilectos ver. ceterū de fide instru. ⁊ ꝑ Inn. ⁊ doc. in. c. sup l'ris de rescrip. ⁊ ꝑ dños de rota ī cōclusione. cclviȷ̄. que incip. item si in cōmissione impetrata. ⁊ ꝑ bal.

2 in. l. p̄scriptione. C. si ꝯ ius vel vti. pub. † Simpl'r dr̄ ꝙ gubernator accedat ad locū ⁊ iustitiā faciat vt petit̄. ⁊ sit simpl'r si refert signatura ad narrata ⁊ postulata in supplicatiōe: ⁊ ꝑ ꝯñs idē cēset̄ ī ea contineri ꝙ in supplicatione tractabat̄: tū qȝ illa verba vt petit̄ id aperte significāt: tū qȝ rñsio intelligitur f̄m interrogata. l. si defensor. §. si interrogatus de interro. act. ⁊. l. j. §. si qs ita. ⁊. l. titia rñdit. §. item rñdit. ff. de ver. ob. ⁊ insti. de inuti. stip. §. preterea. Et ꝑꝑ ea fil'r signatura ad supplicationē ꝑut h̄r in. d. c. sup l'ris. ⁊ in. d. c. iter dilectos. ⁊. d. l. p̄scriptiōe. idcirco vr̄ ꝯmissum dño gubernatori in p̄ma signatura ⁊ successiue in aliȷ̄s rescriptis legatis pro t̄pe existētibus ꝙ declarent illas terras ⁊ possessiōes ⁊ bona q̄ reperiēt fuisse dicti monasterȷ̄. s. Petri ⁊ ꝑ Abbatē possessas ⁊c. ⁊ declarēt eorū ꝯfinia: nō aūt vr̄ ꝙ ꝯmittat̄ ꝙ delegat⁹ habeat decernere vel declarare bona q̄ solū fuerint possessa ꝑ dictū monasteriuȝ sancti Petri

3 seu ipsi⁹ abbatē monachos ⁊ ꝯuentū. Nam illa copula ⁊ vr̄ regrere cōcursum illaꝝ duaꝝ qualitatū cū referat̄ ad idē subiectū. l. si heredi plures. ff. de cōditioni. insti. ⁊. l. ḡnalr. C. eo. ti. ⁊ ꝑ Bar. l. l. si is q. cc. §. vtrū. ff. de re. du. ⁊ ꝑ Bal. ⁊ doc. in. l. gallus. §. etiā. ff. de lib. ⁊

4 post. Et magis qȝ vr̄ posita inter duas ꝯditiones. † Nam relatiuū q̄ iunctū v̄bo futuri t̄pis importat conditionē. l. stichus q me⁹ erit in p̄n. de leg. j. ⁊. l. nup. §. fi. de le. iȷ̄. ⁊ de ꝯdi. ⁊ demon. l. nōiatiȝ. ⁊. l.

5 fi. † Et maxime p̄dicta vīr ꝓcedere qȝ hmōi rescripta ad lites sunt odiosa ⁊ restringēda cū derogēt iurisditioni ordinarie vt not. gl. in cle. iȷ̄. de offi. ord. ⁊ in. c. j. de rescrip. in. vj. ⁊ ꝑ doc. in. c. sedes. eo. ti. in antiquis.. ⁊ in. c. nōnulli. §. sunt ⁊ aliȷ̄. ⁊ in. c. ad hec. e. ti. Et ꝑꝑea nō vr̄ ꝙ corā dc̄tis delegatis seu altero eoꝝ potuerit intētari solū possessorium recuperāde. Nec vr̄ ꝙ ad victoriā reportādā possit sufficere sola ꝓbatio possessionis cū delegatus nequeat excedere formā sue ꝯmissionis. c. cū dilecta de rescriptis. ⁊. c. cū olim de offi. delega.

6 ti. ⁊. l. diligenter. ff. mandati. † Et ꝑꝑea cum in hac cā fuerit intentatū solū possessoriū ⁊ ꝓbatiōes facte ꝑ parte agētis solū respiciāt possessionē antiquā nec ꝯcludāt circa aliud ius in re dicti monasterȷ̄. ⁊ sic nō possit dici ꝙ iudex reperiat dicta bōa fuisse dicti monasterȷ̄ dato ꝙ ꝓbaretur ꝙ fuerint ꝑ monasteriū possessa nō videt̄ ꝙ vllo pacto iudex possit ferre s̄niam ꝑ parte agētis qȝ ꝑnūtiando super solo possessorio nō aliter reperiēdo ꝙ bona fuerint dicti monasterȷ̄: sed solū ꝙ ab eo possessa fuerint nō seruaret formā sue cōmissionis: vt ꝯnter videret̄ s̄nia nō tenere. Et maxime qȝ vr̄ ꝙ ī dicta sup

cta supplicatione potius petatur cōmitti petitorium quā possesso rium: quia videtur supplicatū ꝯmitti ꝙ iudex delegatus declaret et decernat bōa que reperiret fuisse ⁊c. pertinere ⁊ spectare ad monasterium saxi viui ⁊ nō postulatur ꝯmitti ꝙ declaret possessionē dictorū bonorū pertinere ⁊c. Constat eīm ꝙ aliud est declarare rez pertinere ad me ⁊ aliud est declarare possessionē rei ad me ptinere: quia rei appellatione ꝓprietas continetur nō aūt possessio rei. l. si ex fundū. de vsufructu. ⁊ l. si rē meā. de verbo. obli. ⁊ l. fi. ff. vsufructuarius quemadmodū caueat. l. si alieni. ff. de cōdi. inde. ⁊ in. l. ij. ff. de triticaria. Et propterea qñ agitur ratione dominij dicit̄ res vendicari ⁊ agi rei vēdicatione: vt in ti. de rei ven. in rub. ⁊ nig. nō sic qñ agitur ad solā possessionem. l. naturaliter. §. nihil cōmune. ff. de acqui. pos. Et ideo qualitercūqz sit libellatū nō videt̄ ꝙ iudex

7 possit se intromittere circa merū possessoriū per predicta. † Itez secōda ratione videtur respondendū pro parte ciuitatis nucerine: quia libellus pro parte actoris ꝓductus videtur ineptus. Naz in calce libelli dicitur ꝙ intētatur remediū canonis reintegrāda. iij. q. ij. Et antea premittitur ꝙ petitur per iudicē declarari decerni ⁊ terminari ſm seriem ⁊ formam sibi facte cōmissionis. Sed series et forma cōmissionis non videtur respicere remediū dicti ca. reintegrāda. Cuius pretextu nō sentētiatur rem pertinere ad actorez: sed possessionē debere sibi restitui ⁊ reintegrari: nec requirit remediuz illius cañ. qđ res pertineat ad actorē: sed satis est ꝙ possederit ⁊ possessio illa ad reum deuenerit vt probatur ibi. ⁊ in simili in l. si coloni. C. de agrico. ⁊ censitis. lib. xj. ⁊ in. §. fi. in auth. de mādatis pñ. prout habetur in dictis iuribus. et i. l. rem que nobis. ff. de acqui. pos. ⁊ in. c. cum ad sedē. ⁊ in. c. sepe. extra de resti. spo. Et iō dictus libellus videtur cōtinere repugnantiā et propterea vitiari. ar. l. vbi repugnātia. ff. de reg. iu. l. scripture. C. de fide instru. Preterea remediū dicti canonis reintegrāda videtur cōpetere qñ alia remedia possessoria non cōpetunt maxime interdictū vnde vi. Et propterea qñ deducitur taliter factū ꝙ cōpetit aliud remediū nō videtur intētari posse dictū remediū ca. reintegrāda. qđ videt̄ esse subsidiariū per id qđ habetur in. d. c. sepe. ⁊ c. cum ad sedem. circa remediū dicti canonis: ⁊ si intētatur nō videtur libellus ꝓcedere: quia intētans dictū remediū nō debet narrare ea q̄ pertinēt ad interdictū vnde vi. vel cōditionē ex. d. c. sepe vel hmōi: sed simpliciter narrare ꝙ tali tpe possedit talē rē ⁊ ꝙ postea iniuste vel sine cā cecidit a dicta possessione ⁊ ꝙ talis reus cōuentus hodie in eius preiudicium retinet ⁊ restituere recusat ⁊c. prout hec videtur velle Lapus in allegatione. lij. quē refert ⁊ nō impugnat. d. Ant. de bu. in. d. c. sepe. in penul. colū. versi. aduerte ad vltimū ⁊c. Sz in dicto libello narratur ꝙ Abbas ⁊ monasteriū predictū possedit dicta bona ⁊ postea dicta bona ꝑ abbatē ⁊ monasteriū possessa ꝑdcti nucerini occupauerūt ⁊ occupata detinēt: sed occupare dicit̄ ille qui ingreditur animo querēdi possessionē quā ipē nō habebat: sed erat penes aliū tempore ingressus quē ipse ingrediēs intendebat spoliare et sibi q̄rere possessionē que occupatio dicitur spoliatio: que spoliatio non cōmittitur sine violētia. l. j. §. possidere. et. §. idem labeo. ff. de vi ⁊ vi ar. ⁊ licet verbum occupatio sumat̄ qñqz pro occupāte possessionē vacantē. ff. de vsuca. l. scinditur. §. si occupaueris. ⁊ l. inuasor. C. vnde vi. ⁊ l. fi. eo. ti. ⁊ l. domū. C. de rei vē. ⁊ c. inter ceteras. de rescriptis. ⁊ c. generali. de elec. li. vj. Et quandoqz verificetur ⁊ qñ fit occupatio sine iniuria alicuius: vt in. l. si titi⁹. ⁊ ibi glo. ⁊ Bar. de verb. obli. ⁊ in. c. dudū. de preben. in. vj. et insti. de rerū diui. §. fere igitur bestie. §. plane. §. illud. ⁊ plurib⁹. §§. eiusdez titul. ⁊ vij. q. j. factus est cornelius. ⁊ c. nō iniuste. extra de ꝓcura. ⁊ c. si duo. eo. ti. lib. vj. ⁊ l. pluribus. ff. eo. ti. ⁊ de cōsecra. dist. v. nūq̄. et per psalmistā ibi preoccupemus faciē eius: tñ in casu nostro nō videtur posse sumi dictis modis cū dicatur i libello qđ occupauit bona possessa per monasteriū ⁊ abbatē ⁊ cōsequēter nō erāt vacātia ⁊ occupatio tēdebat in damnū ⁊ iniuriā possidētis: merito verba ipsa trahātur ad spoliationē. ⁊ maxime quia occupatio ꝓprie videtur se habere in malā partez: vt. l. ob maritorū. C. ne vxor pro marito. ⁊ d. l. domū. vt ꝑ gl. in verbo occupari. in cle. j. de sequestra. pos. ⁊ fru. ⁊ per glo. Pau. de lea. in clemē. frequēs. de excess. prela. Procedere autē videretur dictus libellus tenendo opinionē quā tenet Specu. in titu. de resti. spo. §. j. versi. quartū est. dicēs ꝙ intentans remediū dicti ca. habet probare necesse possessionem ⁊ deiectionem. allegat. c. cōsultationibus. de offi. delega. ⁊ Bal. in quodā suo cōsilio incipiente ad euidētiā premittendū. dicitur voluisse ꝙ dictus cañ. reintegrāda requirit spoliationē a principio interuenisse: ⁊ Inno. in. d. c. cum ad sedē. sentire videtur ꝙ ille ca. nō inducat aliquod nouū remediū: sed opus sit ꝙ agat alijs remedijs petentibus volens agere possessorio. et sic intelligit eum ibi Host. vel sentit ipse Inno. ꝙ ille ca. complectatur omnia remedia antiqua: prout eum ibi refert Ioā. calde. pro quo facit litera illius ca. in qua exprimuntur tantū ea super quibus erat al's pulsum a iure ſm Panor. in. d. c. cum ad sedē. ⁊ ꝙ nouū remediū nō inducat sentire videtur Io. post Inno. in. c. sepe. sup gloss. si aūt dicta opinio esset vera iustitia videret̄ magis aperta pro pte nucerina. Nam fuisset probāda spoliatio que non est vllo modo ꝓbata: quinimo nec articulata in meritis cause aliquo modo deducta. Dato autē qđ dicta opinio non procederet ⁊ sine preiudicio veritatis qđ ꝑdicta que respiciunt processum minime habeāt obstare. Sed omnia rite processerint: nihilominus videtur qđ nucerini in meritis cause foueant iustitiam. Adeo qđ sint diffinitiue absoluendi a petitiōe ꝓducta pro parte agētis. nā ipsa cōmunitas nucerina pulsata ꝓbare videtur per multos testes de sua antiquiori ⁊ recentiori possessione. Fecit eniz examinari pro parte sua in hac causa plusꝙ cētum testes super dicta possessione ipsi⁹ cōmunitatis ⁊ nōnulli dictoruz testiū probare videntur de possessione lōge antiquiori quā sit possessio sup qua deponūt testes ꝓducti. ⁊ etiā possessio dicti cōmunis ꝓbari videtur per multas locationes factas pro parte dicti cōmunis diuersis personis a. xxx. annis citra. q2 singulis annis ⁊ mercedes inde ꝑceptas que dicūtur probari per publica instrumenta iuxta nota. per docto. in. l. q vniuersas. §. qui per colonum. ⁊ in. l. quāuis. §. j. ff. de acqui. pos. ⁊ in. c. inter dilectos. extra de fide instru.

8 † Et deueniendo ad probationes testium: primo probari videt̄ per infinitos testes vtriusqz partis de possessiōe dicti cōmunis a. xxx. annis. ⁊ citra seu a tempore quo fuerunt expulsi domini de trincis: qđ tempus fuit iā sūt elapsi. xxx. anni ⁊ vltra. Nec videtur obstare si quis diceret qđ aliqui ex dictis testibus sūt nucerini: ⁊ maxime dictus sanctes bertoni q deponit de. lxxx. annis qđ sibi nō credat̄ tanq̄ deponenti in causa propria p. l. nullus. ff. de testibus. ⁊ l. omnibus. C. eo. titu. cum similibus. Nam respōdetur qđ testis potest deponere in causa vniuersitatis ꝓ sua vniuersitate: dūmodo non deponāt super re ex qua percipiāt singulariter cōmodum: prout notant doc. in. l. sz si hac. §. qui manumittit. ff. de in ius vocan. ⁊ in. l. intātum. §. vniuersitatis. ⁊ l. sicut. ff. qđ cuiusqz vniuersi. nomine. ⁊ in. c. cum nuncius. ⁊ in. c. insuper. extra de testibus. ⁊ per Cy. bal. ⁊ doc. in. l. parentes. C. eo. tit.

9 † Unde testes nucerini in hac causa non sunt repellendi: presertim cuz iuuentur adminiculo plurium testium omni exceptione maioruz. iuxta notabilem theoricam bal. Ang. ⁊ aliorum in. l. si quis ex argētarijs. in princi. ff. de edendo. Qui dicunt qđ si vnus testis nō est fidedignus: puta q2 infamis infamia facti si concurrit alter testis multū fidedign⁹. Isti duo testes faciunt plenam probationem: q2 defect⁹ illi⁹ testis suppletur ꝑ integritatem alterius: ergo in proposito: dato quod testes nucerini nō essent in hac causa fidedigni: tamen iuuati alijs adminiculis ⁊ depositiōibus aliorum testiū efficiuntur fidedigni. Adminiculatur etiam predictis: quia per multos testes deponitur quod villa andoline in cuius pertinētijs sūt site res de quibus agitur est intra fines ⁊ de territorio ciuitatis nucerine.

10 † Et res que sunt intra fines territorij in dubio censentur esse vel penes vniuersitatē seu dominū territorij vel penes singulares personas vniuersitatis. ⁊ videtur de mente text. in. c. j. §. item si quis. quibus mo. feu. admit. in vsi. feu. ⁊ ita sentit ibi Bald. in positione casus. Facit etiā id qđ dicit idē Bald. in rubrica. C. de ꝯtrahen. empt. in. xxij. q. dicens qđ illud quod est intra fines presumit̄ esse illius cuius sunt fines. p. l. de sacra. §. fi. ff. de ꝯhen. emp. Facit qđ dicit Pau. de cast. in. l. j. de acq. pos. dicēs qđ loca que sunt intra fines presumūtur esse cōitatis eius cuius sunt fines: ex q̄bus oib⁹ videtur cōcludi qđ cōitas nucerina hz validas ꝓbationes sue possessiōis q̄ videtur longe validiores quā sint ꝓbationes monasterij. Nam pauci testes ꝓbare videtur de possessiōe dicti monasterij respectu multoꝝ testiū dicte cōitatis ⁊ multi nō reddunt sufficientem causam scientie. Et insup non ꝓbant de tam antiqua possessione: prout ꝓbare videtur testes dicte cōitatis. Non eñ deponit ali-

11 quis de possessione. lxxx. annorū. † Et oēs videntur singulares ratione diuersitatis temporū ca. nihilominus. iij. q. ix. ⁊ ibi gloss. per Archi. ⁊ c. cum cām que. in tex. ⁊ gl. de testi. ⁊ ibi per docto. ⁊ per Inno. in. c. qualiter ⁊ qñ de accusa. ⁊ per Specu. in ti. de teste. §. j. ver. item qđ testes discordāt. ⁊ in. §. iam de interrogatorijs. sūt autem generaliter al's in versi. Item qđ de tpe in fine. ⁊ per. d. Ant. ⁊ Imolā in. c. cū oporteat. de accu. ⁊ ꝑ Bal. in. l. testiū. C. de testa. et in repe. l. de q̄bus circa finē. de. ll. ⁊ per eum in. l. actor qđ asseuerat. C. de ꝓba. ⁊ in. l. edicto. C. de edicto diui. vbi notabiliter dicit qđ ꝓut nō credit̄ testibus singularibus. ita nec credit̄ testibus q possūt esse singulares ⁊ nō singulares adducēs no. ꝑ Bar. in. l. celsus. ff. de vsucapio. ⁊ in ꝓprijs terminis circa ꝓbationē possessiōis ꝙ diuersitas in tpe vitiet attestationes q2 reddat testes singulares firmat Archi. in. c. nihilominus. iij. q. ix. vbi expsse tenet qđ non ꝓbatur etiā possessio. x. annorū si duo testes deponūt: vnus de. x. annis alter de. xv. quia in quolibet facto requirūtur ad minus duo testes ſm eum ꝑut refert Imo. in. l. inter pares. post prin. de re iudi. qui videtur idem sentire quo ad hoc vt si forent singulares in tpe non probarent: licet dicat qđ dicti testes sint ꝯcordes in. x. annis: q2 sub maiori numero annorū minor numerus cōprehēditur. arg. l. diem ꝓferre. §. si plures. ff. de arbi. ⁊ d. c. eo. ti. ⁊ l. j. §. si stipulāti. de verobli. cū si. Similiter in testibus deponētibus de possessione loqtur Bal. in. d. l. edicto. Ex quibus videt̄ qđ testes dicti monasterij nō probent possessionē dicti monasterij qđ sine dubio erat necesse pro fundāda intentione monasterij etiam pro parte dicte cōitatis re-

cõuente nihil esset probatũ: qꝛ reus absoluitur etiã si nihil doceat ex nõ iure agentis hoc est actore nõ probante suã intentionẽ. l. qui accusare. C. de edẽ. c. cũ eccle. sutri. in fi. de causa pos. ꝛ proprie. ꝛ. l. fi. C. de rei ven. cum infinitis similibus: multofortius succũbat in casu nostro in quo ipsa cõmunitas videtur tam plene ꝓbasse per maximũ numerũ attestationũ propter qꝺ exigebatur lõge plenior probatio ex parte dicti monasterij adeo qꝺ possumus dicere dictã cõitatem esse absoluendã ex duplici capite. scꝫ ex eo quia ipsa probauit iura sibi cõpetere circa possessionẽ et etiã quia pro parte dicti monasterij nõ fuit fundata intẽtio ipsius agẽtis: quia nõ videtur probatũ ꝙ monasteriũ vnquã possederit ea q̃ in petitione deducũtur. Et dato ꝙ ꝓbatũ fuerit de aliqua possessione dicti monasterij probatũ videtur de possessione recẽtiori quã fuerit possessio dicte cõmunitatis et possessio antiquior videtur esse iustior et possessio magis recens videtur iniusta ꝑut no. Bar. in. l. j. §. fi. et i. l. si duo. ff. vti possidetis. ꝛ i. l. celsus. ff. ꝺ vsucapio. ꝛ doc. in. c. licet cãm. de proba. ꝛ Bal. in disputatione sua de vi turbatiua ꝛ dñs Ant. in c. sepe. de resti. spo. Nec videtur iuuare posse pars dicti monasterij ex instrumẽtis productis quorũ aliqua cõtinẽt acta facta seu sententias latas, inter alias ꝑsonas ꝛ res inter alios acta alijs nõ ꝑiudicat: vt. C. res inter alios acta in rub. ꝛ nigro. ꝛ. l. sepe. ff. de re iudi. et. c. pe. extra. eo. titu. cum simi. Aliqua cõtinent varias locationes factas diuersis ꝑsonis de diuersis rebus et diuersis tẽporibꝰ. Nec apparet de solutione alicuiꝰ mercedis nec ꝙ cõductores possederint. Unde nõ probatur ex his instrumẽtis possessio iuxta ea que habẽtur in. d. §. ꝙ per colonũ. ꝛ in. d. l. ꝗuis. §. si cõductor. ꝛ in. d. c. inter dilectos. ꝛ insup non videtur cõstare de idẽtitate rerũ ꝛ multa alia adducũtur ad tollendũ fidem. s. dictis instrumẽtis. q̃ breuitatis cã omitto: sed. j. reassumã quatenus occurreret ad ꝓpositum. Dato autẽ sine ꝑiudicio ꝙ predicta instrumẽta ꝓbarẽt dicta bona illo tpe pertinuisse ad dictũ monasteriũ ꝛ ꝑ illud fuisse possessa: nihilominꝰ dicta cõitas nucerina videtur fouere iustitiã mediãte ꝑscriptione: cum habeat testes deponẽtes de possessione. lxx. ꝛ. lxxx. an. Sufficit aũt prescriptio quadragenaria cõtra ecclesias. auf. quas actiones. C. de sacrosan. eccle. et. c. ꝺ quarta. cũ simi. extra de ꝑscrip. Nec requirit titulus nisi vbi ius cõmune repugnaret: vt in. c. si diligẽti. eo ti. ꝛ in. c. j. eo. ti. lib. vj. Nec dicta instrumẽta causant malã fidẽ dicte cõitatis cum fuerint inter alios acta. et in facto alieno cadit ꝓbabilis ꝛ verisimilis ignorãtia. l. fi. ff. ꝓ suo. ꝛ. l. verius. ff. de ꝓba. ꝛ in. l. qui in alterius. ff. de reg. iur. ꝛ in. c. cum quis in ius. eo. ti. lib. vj. Et ex tam lõgissima possessione debet re-

12 sultare ꝑsumptio bone fidei. † Nam ex possessione cõtinuata. xxx. an. inducitur ꝑsumptio bone fidei: ꝑut voluit Bar. in. d. l. celsus. ꝛ in. l. fi. C. vnde vi. per illũ tex. Licet quidã moderni cõtra in. d. l. celsus. maxima tamẽ est autoritas Bar. ꝛ ille tex. satis innuit di-

13 ctũ Bar. licet necessario nõ probet. ¶ † His tamẽ no ob. vr̃ dictũ monasterium fouere iustitiã in causa possessorij intẽtata. Intẽtauit eñ remediũ ca. reintegrãda. iij. q. j. qꝺ remediũ sine dubio cõpetit ecclesijs pro rebus ecclesiasticis et generaliter etiã clericis ꝑ eorũ rebus ꝑprijs: prout volũt Jo. cal. Jo. de lig. ꝛ. d. Anto. ꝛ Panor. in. c. cum ad sedem post gl. ibi de resti. spo. qꝺ tenet Lapus in sua allegatione. lij. ꝛ cõiter tenetur adeo ꝙ nõ est a tali opi. recedẽdũ: ꝑut laicis ꝑut dicit Imo. in. d. c. sepe. Quinimo qdaꝫ tenẽt ꝙ etiã ꝯpetat laicis: ꝑut ꝛ tenet. d. Ant. ibi qꝺ ꝛ videt tenere Bart. in. d. l. si coloni. allegãs Inn. ꝛ Jo. an. in. d. c. cum ad sedẽ. sed melius allegasset eos. in. d. c. sepe. alij aũt quo ad laicos tenent cõtrarium: sed nõ est opus insistere: quia nõ sumus in laicis: ſꝫ in ecclesia ꝛ in rebus ecclꝛiasticis: ꝛ licet aliqui velint ꝙ dictus ca. nõ inducat nouũ remediũ: vt. s. deductũ est. Et ſm hoc nõ fuisset apte intẽtatum remediũ illius ca. qꝺ nullũ esset tamẽ cõiter tenet qꝺ imo inducat nouũ remediũ: ꝑut voluit Inn. in. c. querelã. de elec. ꝛ videtur tenere gl. in. d. c. cum ad sedẽ et in. d. c. sepe. vbi glo. videtur velle qꝺ cõpetat etiã cõtra ignorãtẽ. qꝺ ꝛ voluit Hoff. in. d. c. sepe. et in summa eo. ti. §. sciẽdũ. ꝛ Archi. in. d. ca. reintegrãda. ꝛ Bar. in. l. fi. C. de fur. ꝛ in. d. l. rem q̃ nobis. ꝛ in. d. l. si coloni. qꝺ ꝛ voluit Host. in sum. de resti. spo. §. j. ver. sed cõditio. et ipse Host. Jo. and. Jo. cal. Jo. de lig. d. Anto. Imo. ꝛ Panor. in. d. c. cum ad sedẽ. ꝛ cõmuniter tenetur ꝑut ibi dicũt Imo. ꝛ Panor. ꝛ in practica obseruat: prout voluit Lapus in dicta allegatione. lij. ideo nõ est ab ea recedendũ. l. minime. ꝛ. l. si de interꝑtatione. ff. de legibus. facit ca. cum ecclesia. iij. q. ij. qꝺ innuit omnia esse restituẽda que cõtra voluntatẽ rectoris possidẽtur. Et videtur referri ad dictũ ca. reintegranda. Nec huic opi. ob. d. c. cum ad sedẽ. quia ibi fuit intentatum interdictũ vnde vi qꝺ requirit spoliationẽ violentã. l. j. et per totũ. ff. de vi ꝛ vi ar. ideo illud intentans succubuit nõ ꝓbata spoliatione. Nec etiã ob. d. c. sepe. quia ibi ꝓuidetur de nouo remedio. cõtra scienter incedẽs in re per violentiã occupata. qꝺ remediũ generaliter prouidet nedũ clericis: sed etiã laicis: quia generaliter loquitur nõ distinguens. ar. l. iij. ff. de offi. presi. ꝛ. l. j. §. generaliter. de leg. ꝑstã. cum si. ꝛ ita generaliter ipsum intelligũt doc. Dictus autẽ canon reintegranda nõ loquitur in laicis. Et licet quidã ad eos trahant: tamẽ multi sunt in cõtraria sententia. s. ꝙ non cõpetat laicis: prout fuit Lap. in. d. alleg. lij. ꝛ Jo. cal. in. d. c. cum ad sedẽ. Imo. ꝛ Panor. in. d. c. sepe. ꝛ libellus retenta hac cõmuni opi. fuit

14 apte ꝯceptus sup dicto remedio. † Nec aliqd in dicto libello deducitur per qꝺ censeatur aliquod remediũ intentatũ puta interdictũ vnde vi vel simile. Naꝫ licet dicatur qꝺ nucerini occupauerũt ꝛ detinent occupata dicta bona possessa per dictũ Abbatẽ ꝛ monasterium: nõ tamen deducitur qꝺ spoliauerint dicti nucerini dictum Abbatẽ seu dictuꝫ monasteriũ: quia verbũ occupo varijs modis sumitur: ꝛ q̃nq꜡ in bonam: ꝛ quãdoq꜡ in malam partem ponitur ꝛ quãdoq꜡ indifferenter vt in iuribus. s. post principiũ adductis. ꝛ ꝑ Bar. in tractatu tyberiadis. in. iij. lib. de insula super verbo nullius enim. ꝛ in. l. si pluribus. ꝺ lega. j. ꝛ in. l. iij. §. si quis nũciet. ff. de acquirẽ. pos. cum multis simi. Et cuꝫ varijs modis sumatur ꝺbet intelligi prout cõuenit subiecte materie. arg. l. si vno. in ꝑin. ff. locati. ꝛ. l. si stipulatꝰ. ff. de vsur. ꝛ. l. eas causas. ꝛ. l. pater seuerinã. in ꝑin. ꝛ. §. conditionũ verba. cum cõcor. Ideo positũ in libello intẽtato sup remedio ca. reintegranda debet intelligi ꝑut cõuenit illi remedio ꝛ taliter vt libellus valeat ꝛ nõ vitietur. ar. l. quoties. ff. de rebus dubi. ꝛ. c. si papa. de priuile. lib. vj. Et debet interpretari ſm intentionem libellantis. l. si quis intentione ambigua. ff. de iu. Nec libellans videtur voluisse taliter sumere qꝺ suus libellus vitietur. arg. l. tertie. ff. de mili. testa. Et si quã esset super hoc hesitatio poterit declarare cum stetur sue declarationi per. d. l. si quis intentiõe ambigua. ꝛ. l. inter stipulantẽ. §. si stichũ. ꝺ verb. obli. ꝛ. ff. de regu. iur. l. in ambiguis orationibus. nec est verum qꝺ in casu nostro verba necessario tendant ad spoliationem. Nam licet premittatur qꝺ monasterium possedit qꝺ necessarium fuerat ad fundanduꝫ illud remediũ dicti ca. ꝛ subdatur qꝺ nucerini occupauerint dicta bona possessa per dictũ Abbatem ꝛ monasteriũ. Non tamẽ ex hoc ꝺducitur spoliatio cum non dicatur qꝺ Abbas cõuentus ꝛ monasteriũ possiderent tempore occupationis cum illud participiũ possessa sit participiũ preteriti temporis. Et sic satis verificat̃ si Abbas ꝛ monasterium possideret ante occupationẽ factam ꝑ nucerinos. Et dato ꝙ tempore occupationis possideret: non tamen infertur qꝺ nucerini occupando spoliauerint monasteriũ possessione: adeo qꝺ spoliato cõpeteret remediuꝫ interdicti vnde vi. vel dicti. c. sepe. quia potuit esse qꝺ ignorarent possessionẽ dicti Abbatis monasterij. Et si sciuissent potuerunt occupare querendo possessionẽ naturalem vacantẽ. Et sic quesiuissent possessionẽ clandestinã non violentaꝫ. l. clam possidere. in ꝑin. ꝛ. §. qui ad nũdinas. ff. de acquirẽ. pos. facit. l. prohibere. §. clam facere. ff. ꝙ vi aut clam. Et monasterium sciens possessionẽ occupatã fuisset negligens in ea recuperãda quo casu perdit suam ciuilẽ. l. si de eo. §. si forte. eo. titu. ꝛ facit. l. si id quod. §. fi. eo. ti. ꝛ. d. §. si quis nunciet. ꝛ. l. ꝙ meo. §. si primo responso. eo. titu. Et tunc occupatio se haberet in malã partẽ: quia in clandestinitatẽ. ꝛ tum tunc forte non cõpeteret interdictũ vnde vi: vcꝫ ꝯditio ex dicto. c. sepe. Licet quãdo perderet ciuilẽ: eo quia suspicaret se posse repelli iuxta. l. si id quod. §. fi. ꝛ. l. iij. §. si quis nũciet. de acqui. pos. videatur cõpetere: vnde interdictuꝫ vnde vi ſm

15 glo. Bar. ꝛ Ang. in. l. j. §. siue autẽ. ff. de vi ꝛ vi armata. † Cũ ergo generaliter loquatur qꝺ occupauit ꝛ nõ venit ad speciẽ occupationis nõ potest dici ex narratis cõpetere aliquod ex dictis remedijs vel simile. Et ideo libellus nequit ex hac causa vitiari. Et per ꝯsequens cõmunitas nucerina nõ potest ex ineptitudine libelli se iuuare: nec etiã potest iuuare: quia libellꝰ nõ se cõformet cum rescripto. Et sic causa intẽtata non cõprehendatur sub ꝯmissione iudicis ſm ea que. s. deducta sunt nõ repeto: quia respõdetur qꝺ verbũ pertinere in rescripto positũ est latissimũ. ff. de verbo. signi. l. verbũ illud pertinere. vbi est expressum qꝺ ad nos pertinere dicitur id qꝺ possidemus vel in ea causa est vt possidere valeamus: prout est habere actionẽ ad querendã possessionẽ: ꝛ propterea illa verba in rescripto posita ꝛ illas ac ꝑfatũ monasteriũ saxi viui caput ꝛ corpus dicti monasterij sancti Petri spectare ꝛ pertinere satis verificatur in casu nostro in quo dictũ monasteriũ pretẽdit in libello se habere remediũ possessoriũ ad aduocandã possessionẽ dictorũ bonoruꝫ

16 per iam dicta. † Nec ob. si quispiã diceret qꝺ dicta verba nõ habẽt dictũ intellectũ ex eo quia de possessione satis erat dictũ in precedentibus verbis ibi per illius abbatẽ monachos ꝛ cõuentũ tẽtas ꝛ possessas fuisse reperiret ꝛ copulatiua poni debeat inter diuersa vt no. in rub. ff. de iur. ꝛ fac. igno. Nam rñdetur qꝺ imo satis ponitur inter diuersa: qꝛ possibile esset qꝺ fuissent tẽte ꝛ possesse ꝑ abbatẽ monachos ꝛ cõuẽtũ: ꝛ tamẽ nõ spectare nec ꝑtinere ad dictũ monasteriũ etiã iure possessionis puta si iuste cecidisset a possessione vel fuisset prescriptũ aduersus remediũ possessoriũ. Uel possessores potiora iura haberẽt etiã circa possessionẽ dictarũ rerũ quibus casibus verificarẽtur ꝑcedẽtia verba tentas ꝛ possessas fuisse. Et tamẽ non spectarent ꝛ ꝑtinerent ad dictũ monasteriũ. ꝛ sic nõ verificarentur verba sequentia spectare ꝛ pertinere ꝛc. Unde satis addit ad ꝑcedentia illa copula ꝛ: licet in vero si diligẽter inspiciantur verba dicti rescripti: illa verba ꝛ illas ad ꝑfatũ monasteriũ ꝛc. spectare ꝛ ꝑtinere determinãtur a verbis sequentibus declaret decernat atq꜡ determinet ꝛ nõ per precedẽs verbũ reperiret. est ergo

sensus

sensus ꝙ si reperiret dictas terras fuisse tētas ⁊ possessas per abba
tem monachos ⁊ 𝔮uentū dicti monasterij decernat iudex ⁊ decla
ret illas pertinere ⁊ spectare ad dictū monasteriū saxi viui. Et per
hoc euitatur arg. in contrariū. s. factū quo ad ista verba ⁊ illas spe
ctare ⁊ ptinere ⁊c. Nihilominꝰ posset qs dicere qḋ simile arg. mili
tat in precedentibus ꝟbis eiusdē rescripti ibi: que dicti monasterij
sancti Petri ⁊ per illius abbatē monachos ⁊c. Sed nihilominus
rūdetur qḋ illa ꝟba que dicti monasterij sctī Petri fuisse reperiret
possunt intelligi pluribꝰ modis: q꞉ genitiuus varijs modis sumi-
tur in iure. nā qñq꞉ causam efficientē quasi causā materialē. qñq꞉
formalē vt hec oīa probātur in quolibet principio librorū. ff. ⁊ C.
vt in rubro. ⁊ doc. tradūt in rub. de no. ope. nū. Nō insisto q꞉ nō ad
propositū. Itē qñq꞉ respectu dominij: vt. l. ij. §. in locū. de relig. et
sump. fune. ⁊ l. j. ff. de seruo corrup. ⁊ l. si postulauerit. §. de eo. ff. de
adul. Qñq꞉ possessionē ⁊ detentationē: vt. l. j. §. ait pretor. cū seq. ff.
naute cau. stabu. ⁊ l. j. §. ij. ff. arbo. fur. cesa. ⁊ l. j. §. domū. de alea. ⁊
l. lege cornelia. §. domū. de iniur. ⁊ l. si qs. domū. de adul. Et q꞉ va-
rijs modis sumit̄ in iure qñ reperit̄ positus in aliqua dispositione
sumitur: put suadet subiecta materia per iura vulgaria. put tra-
dit Bar. ⁊ doc. in. d. rub. de no. ope. nun. inferēs ꝙ si statutū dispo
nens ꝙ dans dānū in rem alterius puniat̄ ⁊c. Tale statutū verifi
catur in re ab alio possessa ⁊ sic ille genitiuus alterius denotat do
miniū in statuto penali. ⁊ sic restringēdo. Et idē ꝙ in dicta rubri-
ca sentit etiā idē Bar. in pma cōsti. C. ⁊ dicit Bar. hanc esse cōmu
nem opi. Unū satis verificātur dicta verba si reperiretur fuisse di-
cti monasterij sancti Petri quo ad possessionē: ⁊ etiā verificarētur
17 si reperirētur fuisse quo ad dominiū dicti monasterij. † Sed quia
supplicās ⁊ rescribēs nolebant ꝙ causa petitorij cognosceret̄ per
iudicē delegatū saltē si dictū monasteriū nunꝙ̄ reperiretur posse
disse: ideo copulatiue subiungit̄ si reperiret fuisse detētas ⁊ posses
sas per dictū monasterium: nō ex eo q꞉ requireretur vtrūq꞉: ita ꝙ
vnū differat ab altero: sed voluerūt ꝙ non sufficeret primum sine
scdo. Sed si reperiret̄ fm illud sufficeret eo: quia in scdo verificatur
etiā primū prout sub specie genus verificatur put si diceretur si re
periret fuisse animal ⁊ hominē nō sufficeret primum: q꞉ deficeret
scdm copulatum: sed scdm sufficit: q꞉ vtrūq꞉ reperitur: ita in ppo-
sito quia fuisse monasterij pōt cōtingere multis modis. ⁊ ratione
dominij possessionis vel detētationis nō sufficit ad verificandā di
ctam 𝔮missionē. illud primū si fuisse monasterij reperiret nisi 𝔮cur
rat etiā scdm. sed tū scdm sufficit: q꞉ tunc verificatur etiā primum.
Uel dicamus ꝙ quia ad victoriā reportandā in petitorio nō req-
ritur ꝙ vnꝙ̄ fuerit habita possessio per agentē: sed sufficit ex par-
te agentis dominiū vel simile ius cōueniens actioni intentate. l. in
rem actio. ff. de rei ven. ⁊ l. j. C. de alie. iu. mutā. cā facta. cum infini
tis similibus. Et similiter pro obtinendo in possessorio nō reqri-
tur probatio dominij. l. naturaliter. §. nihil cōmune. de acqui. pos.
⁊ l. cū fundus. ⁊ l. colonus. ff. de vi ⁊ vi arma. ⁊ d. c. in literis. ⁊ d.
l. si coloni. cum multis similibus. ideo dicta verba nō sint in dicto
rescripto interpretanda vt predicta duo copulata simul 𝔮currere
debeant nisi quatenus essent necessaria pro victoria reportanda:
q꞉ qñ in rescripto duo copulatiua narrātur quorū alterū sufficit.
pro eo qḋ rescribitur nō requiritur 𝔮cursus vtriusq꞉ vt est tex. nota
bilis in. c. ij. extra. de rescrip. vbi gl. ⁊ doc. hoc no. Pro quo etiā fa-
cit quia in dicta supplicatione nūꝙ̄ narratur ꝙ dicte terre seu pos
sessiones fuissent sub dominio dicti monasterij ⁊ etiā nō iniungi-
tur iudici ꝙ habeat declarare aliquid super dnio. Sed in narra-
tione generaliter dicitur ꝙ dicta bona pertinebāt ad monasteriū
sancti Petri ⁊ in cōclusione petitur cōmitti qḋ declarent̄ dicta bo
na pertinere ⁊ spectare ad dictū monasteriū. Et sic in narratione ⁊
in cōclusione nō restringit̄ supplicans dominiū: sed generaliter se
retulisse videtur ad oīa iura ex quibꝰ deduci possent bona illa ad
monasteriū pertinuisse ⁊ ptinere. Unde nō est verisimile ꝙ p illa
ꝟba media si reperiret fuisse monasterij voluerit se arctare ad aliḋ
ius quā illud qḋ sibi sufficeret pro verificādā cōclusione ⁊ verificā
dis narratis cum ex precedētibus et sequētibꝰ media declarētur.
l. si seruus plurium. §. si. de leg. j. ⁊ l. si legato rū. de lega. ij. ⁊ l. q filia-
18 bus. de lega. j. cum simi. † Preterea ista veniebant discutiēda an-
te litis cōtestationē. Quinimo ab ipso initio anteꝙ̄ ad alios actꝰ
pcederetur: quia respiciebāt iurisdictionē iudicis. ⁊ sic an cā in li-
bello deducta cōprehenderetur sub iurisdictiōe iudicis delegata.
Unde ante omnia fuerat de hoc discutiendum. l. sed ⁊ si suscepe-
rit. ff. de iudi. Et saltē fuit preclusa via per litis contestationē quia
postea nō possunt opponi exceptiones dilatorie vel declinatorie.
l. fi. C. de excep. ⁊ l. ita demum. C. de procura. ⁊ l. exceptionē. C. de
proba. ⁊ l. si conuenerit. ⁊ l. cum quedā puella. l. prin. ff. de iurisdi.
om. iudi cum simi. Ad hec glo. ij. in. l. ex quacunq꞉. ff. si qs in ius
voca. non ie. ꝙ si citatus a non suo iudice cōparet ⁊ nō opponit de
incōpetentia valet pcessus: quia censetur prorogata iurisdictio. ⁊
doc. eam approbant. Et per hāc viā etiā possent repelli alia que
adducerentur cōtra libellū vltra iam dicta. Et etiam quia fuerūt
19 cōtra libellū opposite exceptiones generales. † Et per processum
ad vlteriora censetur tacite super eis pronūciatū: vt in. c. ex parte.

M. de appel. cum notatis ibi. ⁊ in cle. si quis a repulsione. eo. titu.
et in. l. ij. §. si dubitetur. ff. de iu. ⁊ in. c. exhibita. de iudi. ⁊ p Specu.
in titu. de excep. §. nunc videndū versi. ⁊ no. fꝫ Ubertū. ⁊ facit. l. ꝙ
in diem. §. si rationē. de cōpensa. ⁊ l. finautē. §. si quocūq꞉. de neg.
gest. ⁊ no. Bal. ⁊ Ang. ⁊ Rapha. in. d. l. ex quacūq꞉. ⁊ Inn. ⁊ do.
Anto. in. c. ptere. de dila. ⁊ est cōmunis opi. licet aliter videatur
loqui Imo. in. d. c. preterea. ⁊ Pau. ð cast. in. d. l. ex quacunq꞉. Et
similiter si allegaretur ipsum agentē non esse cōmendatarium. Et
maxime quia fuit pronunciatū expresse mādata legitima. ⁊ sic fuit
legitimata persona pcuratoris a cōmendatario cōstituti agētis
nomine monasterij. Sed si ipsum cōstituens non fuisset cōmenda
tarius monasterij ille procurator nō habuisset legitimum manda
tum in causa monasterij. Cuius cōtrariū per sententiā declaratur:
ergo ⁊ per sententiā declaratur cōstituentē esse cōmēdatariū dicti
monasterij: quia posito 𝔮sequenti ponitur necessariū antecedēs. l.
illud. ff. de acqui. here. ⁊ l. ad rē mobilē. ⁊ l. ad legatū. ff. de pcura.
et. l. ij. ff. de iurisdi. om. iudi. et facit. l. oratio. ff. de sponsa. cum simi.
Preterea in conclusione rescripti iniungitur iudici quid habeat
agere: ⁊ sub quibus cōditionibus habeat sentētiare. Naz sibi iniū
gitur ꝙ si reperiret bona fuisse dicti monasterij santi Petri: ⁊ per
eius abbatē monachos et cōuētum possessa declararet ea ptinere
et spectare ad monasteriū saxi viui: non ergo videtur iniunctū ipsi
iudici nisi cognoscere ⁊ videre an fuerint dicti monasterij ⁊ eiꝰ no
mine possessa. Et his cognitis pcedere ad sententiā. Ista aūt alia
scꝫ an supplicans foret cōmēdatarius ⁊ an dicta monasteria sint
vnita opponenda erant ab ipso initio ad deducendum rescriptuꝫ
subreptitium: licet in hoc non faciaꝫ fundamentū. Maxime quia
si de cōmenda ⁊ vnione in dubiū verteretur de facili probari pote
rit si erit oportunū. Et forte est probatū imo prout postea percepi
de cōmenda ⁊ vnione est plene probatū per autētica documēta.
Uidetur igitur ꝙ nihil obstet agēti quominus iudiciū rite pcesse
20 rit ad litis cōtestationē ⁊ ad merita cause. † Et pfecto circa meri
ta cause dictum monasteriū fouet iustitiā: naz est premittendū ꝙ
in hoc remedio intentato. s. dicti cañ. reintegrāda. sufficit probare
agentē possedisse. ⁊ postea a possessione cecidisse ⁊ reum cōuentū
possidere: nec requiritur pbatio spoliationis imo pleriq꞉ tenent
ꝙ probatio spoliationis seu allegatio sit cōtraria remedio intēta-
to dicti cañ. reintegrāda: prout patet ex supradictis: nec etiā requi
ritur ꝙ tēpore quo reus conuentus intrauit possessionē ipse actor
possideret: quia verba generalia illius ca. hoc non requirūt: ⁊ doc.
propterea volunt ꝙ nō requiratur hec deducere vel probare: quia
sufficit qualitercūq꞉ ceciderit iniuste a possessione per literā illius
ca. ibi quascūq꞉ iniustas causas. Et maxime hoc voluit Io. cal. in
d. c. cuꝫ ad sedē. ⁊ Lapus in. d. allegatione. lij. dicit se ita obseruas
se ⁊ practicasse. ⁊ Panor. in. d. c. cuꝫ ad sedem. dicit hoc esse in pra
ctica obseruatū: ideo nō esset ab hoc recedendū in consulendo vel
in iudicando. Et ita dicit se cōsuluisse: ⁊ est cōmunis sentētia doc.
ibi. in. d. c. sepe. ⁊ in. d. l. rem que nobis. cum simi. habet etiā eccle-
sia aliud remedium possessoriū: quia potest implorare officiū iudi
cis quando negligentia prelati desijt possidere: vt est tex. in. c. acce
dens. ij. fm vnuꝫ intellectū. de quo ibi: ⁊ in. c. ex literis. de in integ.
restitu. Et per clausulas generales appositas ī libello potest dici
etiam hoc remediū ⁊ quodlibet aliud intentatū per ea que haben
tur in. c. ij. de ordi. cog. ⁊ in. l. edita. C. de edē. ⁊ per do. Anto. in. c. j.
de iud. licet in hoc insistere nō expediat. Unde oportet duo extre-
ma probare vnum ꝙ dictū monasterium possederit dicta bona de
quibus in petitione. Aliud qḋ dicta cōmunitas nucerina hodie
possideat ⁊ nō possideat dictum monasteriū. Ex quo in consequē
tiam deducitur ꝙ si monasteriuꝫ hodie non possidet ⁊ olim posse
dit: ergo cecidit a possessione. Et si constat ꝙ cōmunitas nucerina
possidet sequitur in cōsequentiam ꝙ dictū monasterium nō possi-
det: quia duo nō possunt eandē rem possidere insolidū. l. iij. §. ex cō
trario. ff. de acqui. pos. ⁊ l. si vt certo. §. nunc videndū. ff. cōmodati.
De secūdo autē extremo. s. ꝙ ciuitas nucerina cōuenta possideat:
vtraq꞉ pars affirmat ⁊ testes vtriusq꞉ partis probāt. Et licet pro
parte cōmunitatis deducatur qḋ ea que possidebat olim monaste
rium predictum etiam hodie possidet. Tū multi testes deponunt
qḋ illa bona que ipsi ð ponūt qḋ olim possedit dictꝰ Abbas Iaco
bus pro dicto monasterio ⁊ q̄ deducuntur in articulo dicti mona
sterij possidentur hodie per dictam cōmunitatē prout est Christo
phorus Ioānis. xij. testis monasterij super quarto articulo. Itez
Bartholomeus no: i. v. testis. ⁊ Nicolaus vagnoli. ix. testis. ⁊ An
gelus Bartholomei. vij. testis. ⁊ rentius Ioānis. x. testis. ⁊ admi
niculatur vitalis Antonij. xvj. testis. Et ex articulis cōmunitatis
nucerine deprehenditur inspectis finibus ibi descriptis. sub qbus
cōprehenditur fines descripti in articulo monasterij vt oculata
fide iudex qui habet ad locū accedere poterit videre: vnde nō insi-
21 stendum. ¶ † Dato autē sine preiudicio veritatis ꝙ dicte attesta
tiones nō possent in tempore cōcordari: nihilominus dicendū est
ꝙ standū sit ipsis attestationibus: quia nō est necesse ad fundādā
intentionē dicti monasterij agentis probare pūctualiter tempus
possessionis sue. Sed est necesse probare. ita respectu temporis in

genere q possedit. Et q si probatur possessio per aduersarios qd sua possessio fuerit anterior. Unde nō probato pro parte cōmunitatis nucerine q possederit a. xl. annis. s. prout nō probatur: vt. j. deducam satis est ad fundandā intentionē agentis pbasse q possedit ante dictos. xl. annos. nam sibi sufficit quocūq tēpore prius possederit. Et propterea cum non sit vis questionis circa tēpus varietas temporis nō reddit testes singulares circa probandā possessionem: vt est glo. notabilis in. l. ob carmē. §. fi. ff. de testibus. z voluit Specu. in. d. §. nūc vero interrogatorijs. versi. iam d tempore. vbi dicit sufficere si vnus testis deponit qd vidit tali die puta die Martis titiū recolligere granum: si alius vidit eū z die Mercurij recolligere oleū vel fabas probatur per eos possessio. licet varient in tempore z in rebus recollectis. Satis eñ est qd in principali de quo agitur scilz in possessione cōcordant fm eum. Et idem voluit Inno. in. d. c. qualiter z qñ. z Ant. d but. in. d. c. cū oporteat. eo. ti. Nec refert q loquūtur de diuersitate diei z nos sumus in diuersitate annorū. qz nō est ratio differētie vtroqz eñ casu discordant in tpe z cōcordāt in possessione de cuius pbatione agitur. vbi aūt discordia in tpe vitiaret: Puta qñ ageretur de pbando vno homicidio furto adulterio vel alio particulari actu pbando: ita redderet testes singulares diuersitas in die put in anno: vt habet in. d. ca. nihilominus. z in. d. c. cum causam. q. de testibus. z in. d. c. cū oporteat. z vbiqz vbi de hac materia tractatur. Et hāc opinionē q circa probationē possessionis si testes nō concordāt in tempore nō vitietur eorū dictū. tenuit etiā Bal. in. l. de quibus. in penul. charta repeti. sue de. ll. z in. l. actor q asseuerat referēs Jaco. bu. C. d pba. z in. l. j. C. d testamētis. z in. d. l. ob carmē. z Hosti. z Jo. and. in. d. c. qualiter z qñ. el secūdo. z Specu. in ti. de inquisitione. §. nūc tractemus. versi. item sufficit. z Rapha. ful. in. d. l. ob carmē. §. fi. dicit doct. sequi hanc opinionē: licet glo. in. d. ca. nihilominus. z Ray. ibi aliud voluerint z ipse etiā idem tenet. z Cy. in. l. ij. C. que sit longa cōsuetudo. post Pe. z Jaco. de are. idē tenet. z Pau. de lea. in quadā sua questione que incipit cōtra instrumētū. z Jac. bu. etiā idem voluit in. d. l. ob carmē. §. fi. seu in fi. titu. qd Bar. etiā tangit in. d. l. ob carmē. §. fi. qd z voluit Panor. in. c. cū dilecti. de elec. sequens dictā glo. dicte. l. ob carmē. §. fi. z illā sequitur etiā Ang. in sua disputa. incipiēte astensis miles. vbi tractat: an testes singulares probēt quē vsurariū manifestū z tradit regulā q ad probādū aliquid vniuersale plura indiuidua cōprehendens nō requiritur q testes sint cōtestes nisi in illo vniuersali: licet sint singulares in actibus immediatis sup quibus deponūt: z exēplifica in possessione iurisdictiōis vnus q vidit decapitare talē alius q vidit suspēdere talē z etiā addit alia exēpla que omitto z nititur ex dicta gl. d. l. ob carmē. Unde hec videtur cōis opinio a qua minime videt in decisiuis recedendum iuxta no. per gl. in. l. omnis diffinitio. de reg. iur. z per Bal. i. l. precibus. C. de impuberū. dicētes adhereas te carroccio. z per doct. in. c. ne innitaris. de cōstitu. z. l. cum prolatis. ff. d re iu. z facit. l. minime. ff. de. ll. z. d. c. ne innitaris. z. c. prudētiam. de offi. dleg. Facit etiā pro hac sentētia qd habetur in simili in alijs terminis: nā ad probandū quez hereticū in genere sufficit q vnus testis deponat q vidit eū negare christū crucifixū z alius qd vidit eum negare aliū articulū: quia tales testes pbāt illū hereticum put voluit Jaco. bu. in. l. arriani. C. de hereti. z Bal. in. l. j. C. qui numero. tutelarum. z ad pbandū decimā recollectā si vnus testis dicit de. x. corbibus. z alter de. v. recollectis pro decima probant decimā recollectā: quia nō est vis in numero: z vtrūq dictū probat decimā recollectā: put voluit Specu. in ti. de teste. §. antepenul. post prin. z Joā. and. in. c. j. d arbi. Dicens q qñ agitur de probādo actū habentē cāz successiuā: z nō diuersificatur ex diuersitate actuū diuersitas in attestationibus circa diuersitatē actuū puta in quātitate vel in re vl' in alijs circūstantijs actuū nō reddit testes nō probātes: ex quo omnes ꝯcordant in illo iure vniuersali qd in se cōprehendit plura indiuidua: vt est ius decimarū z iurisdictio. Adeo q si vnus deponat sup articulo iurisdictiōis q talis cōdemnauit. v. hoies loci z alter de. x. bene probant. Et eadē ratione si agitur de probāda possessione iuris decimādi z vnus dponat q vidit percepi decimā fabarum et alius decimā grani. nihilominus probāt prout z voluit. Inno. z Jo. an. i. d. c. qualiter z qñ. et Spe. in dicto versi. item de tēpore. z licet Imo. in. d. l. inter pares. in. iij. col. z sequētibus videatur velle cōtrariū de rigore iuris. Tamē videtur velle q hec pars seruanda sit in practica ppter autoritatem accursij Inno. et Jo. andr Specu. Et ipse idez Imo. in vlti. col. versi. forte posset tolerari. videtur etiā in hoc cōcordare dum dicit posse tolerari q si vnus testis dicit q vidit titium tenere z possidere quia vidit recolligere hordeū: z alius quia vidit recolligere granū qd probent: qz sunt contestes in prima causa que sensu percipit. Et tamē ꝯstat q fm ꝯmuniter accidētia granū z hordeū nō recolliguntur eodē die. Et sic illa diuersitas in re denotat diuersitatez etiā in tempore cōsiderata cōmuni accidētia facti que cōsiderāda est. Et idē in pbatiōe possessionis iuris decimādi qd testes hmōi singulares illā probent. voluit etiā Bal. in. l. imperiū. ff. de iurisdi. om. in. xix. col. Et idem in pbatione fame voluit idem Bald. in dicta. l. j. C. de testamētis. Et multa in similibus terminis adduci possunt que tradunt doc. in diuersis locis. maxime in dictis iuribus. Ex quibus est concludendū qd nō obstet dicte pbationi possessionis si qua inter dictos testes est variatio tēporis. Ex quo oēs cōcordant in principali facto possessionis de quo agitur qd factū habet causam successiuā vt de se constat. Nā vna est possessio que cōtinuatur pluribus tēporibus prout est vnus homo. licet multis annis viuit. Et qui reperitur possedisse iam sunt. l. anni psumitur cōtinuasse possessionē donec contrariū apparet. Maxime si illud asserat. arg. l. siue possidetis. C. de pba. z ibi glo. z doc. z idem not. doc. maxime dñs Anto. Imo. z Panor. in. d. c. cū ad sedem. z habetur etiā. in. c. olim. el tertio. eo. ti. Adeo q ad pbandū q possidebat tempore spoliationis is qui habet pbare se spoliatū sufficit q deducat z pbet se tēpore anteriori possedisse: licet testes non deponant de tēpore propinquo spoliationi. Nam si asserit se cōtinuasse possessionē vsqz ad tēpus spolij resultat psumptiua probatio qd ipse tēpore spolij possideret que sufficit ad victoriā reportandā in possessorio recuperande etiā si sit interdictū vñ vi: prout doct. volunt in. d. c. cū ad sedē. z in. d. c. olim. Ad qd etiā no. per Bar. in. l. celsus. ver. qñ de cōtinuata. ff. de vsucapio. z Cy. in. l. sup longi. C. de longi tēpo. pscrip. Licet in casu nostro. s. in remedio. d. ca. reintegranda. nō sit necesse probare spoliationē. Et consequēter nō sit necesse probare agentem possedisse tēpore quo alius possessionem intrauit vt superius deductum est. Nec ob. qd tradit Archi. in. d. cap. nihilominus: qz rñdet Bald. in. d. l. j. C. de testa. in penul. col. q dictū Archi. intelligitur qñ variant in initio possessionis: quia vnus deponit qd incepit possidere iam sunt. xxx. anni. alius qd incepit possidere iam sunt. xx. anni. tertius qd incepit possidere iam sunt decem anni. C. subdit q dicto casu in minori numero sunt cōtestes. Pōt etiā dici q ibi agitur de probāda possessione in specie hoc est certo tēpore ad finē pscriptionis causande: ideo debēt esse cōtestes in tēpore. Et si vnus pbaret de possessione vnius decēnij z alter de possessione alterius decennij nō sunt cōtestes cū agit de probāda prescriptiōe in specie ideo requiritur q de codē decēnio cōcordēt. z hoc est qd voluit Bal. in. l. edicto. C. de edicto diui. Nec etiā obstat id qd in contrariū dicebatur z super quo pars aduersa videtur plurimū instare. s. q dictū monasterium etiā hodie aliqua possidet in dicto mōte vñ in illis verificētur attestationes z instrumēta monasterij de quibus instrumētis. j. subdemus. Nā rñdeo q isti testes quos pōderaui probāt generaliter de vniuerso qd cōprehenditur sub dictis cōfinibus nō de certis particularibus possessionibus quas hodie tenet dictū monasteriū que forte non sunt nedū vniuersum: sed nec decima quinimo forte nec cētesima. Preterea ex attestationibus apparet q bona que olim possidebat hodie possident per cōmune nucerij vt deducitur. Ex quibus demōstratū est dictū monasteriū ad plenū probasse intentionē suā per directas attestationes testiū de possessione directo pbantiū z ad plenū. Tamen qz iudex nō habet ad vnā speciem probationis se arctare iuxta. l. iij. §. eiusdē. ff. de testibus. ideo p parte dicti monasterij nō immerito sunt producta multa instra: ex quibus demonstratur q dicta bona petita z dictus mōs landoline de quo agit ex antiquissimo tpe fuit dicti monasterij sancti Petri: naz pduxit plura instra diuersarum locationū multarū possessionum factarū per prelatū dicti monasterij sancti Petri: varijs z diuersis psonis z tēporibus: possessiones aūt quas ad presens detinet dictū monasterium in dictis locis sunt pauce z parue prout mihi dicit z put ipse iudex ex inspectione oculorū poterit dignoscere: ita q ex dictis instrumentis dictarū locationū dignoscit q illo tēpore dictū monasteriū multa alia bona in dictis petinētijs possidebat. Que quidē instrumenta apparent facta in. M. cc. xcv. ex locatione aūt prestatur pbabilis cōiectura possessionis. ar. l. interdū. z. d. l. si rem aliquam. z. d. l. quis. §. j. z. d. §. q per colonū. z. d. c. inter dilectos. Licet in facto recenti fatendū esset qd nō probet plene possessionē nisi pbetur solutio mercedis vel forte q conductor ipse possederit vt cōductor prout habetur in. d. l. quis. z in. d. §. q per colonum. z in. d. c. inter dilectos.

22 ¶ † Et licet posset dici predicta nō habere obstare cōmunitati nucerine tāq res inter alios acte: vt. C. res inter alios acte. in rubro z nigro. z in. l. sepe. de re iudic. cū similibus. Nihilominus cōstat q res inter alios acte prestant aliquam fidē aduersus alios etiā in rebus nō antiquis. l. res hereditarie. z qd ibi per glo. Bar. z doc. de crimine expil. here. z. l. a sentētia. in prin. ff. de appel. in factis autē multis antiquis quorū nō pōt extare hominum memoria: prout sunt facta excedentia metā centū annoꝝ iuxta. d. l. fi. C. de sacrosan. eccl. z. d. l. an vsusfructus. nō requiritur exacta pbatio per ea que habētur in. c. quid per nouale. z in. c. sup quibusdā. de verb. sig. vbi per Inn. z doc. z in. l. iij. §. q labeo. ff. de aqua plu. arcen. z in. c. j. de pscrip. lib. vj. z in. c. cum causam. z in. l. si arbiter. ff. de pba. z in. l. hoc iure. §. ductus aque. de aqua quoti. z estiua. z in. l. si arbiter. ff. de pba. z in. c. veniēs. de ver. sig. in. vj. z p Archi. xv. q. iij. inter. in quibus iuribus habetur qd in factis antiquissimis datur fides pbationibus minus plenis quibus nullatenus crederetur in factis non antiquis: prout sunt attestationes de auditu

anditu ꝛ cõmuni opinione ꝛ libris nõ autenticis et alijs hmõi de bnibus vt habetur in dictis iuribus de quo etiã aliquid per Bal. in auẽ.quas actiones.in fi.C.de sacrosan.eccl.vbi dicit ꝙ in instrumentis antiquissimis non est necesse probare quod ille qui cõfecit instrumẽtũ qui asseritur notarius fuerit in ꝟo notarius: quia ex ipso actu: ita antiquo oritur p̃sumptio: vt no.per Inno.in.d.c.veniens.ꝛ ꝑ Specu.in ti.de ꝓba.§.j.versi.ꝛ no.ꝛ idez voluit Jo.an.ia addi.Spe.in ti.de instrumentorũ edic.§.restat.versi.et scias.Et similiter Bal.in.l.comparationes.C.de fide instru.in pe.col.ꝟij. Sed hic dubitatur.dicit ꝙ ꝓpter distantiã loci vl' temporis antiqtatẽ credendũ est instrumẽtis.Licet aliter nõ cõstet de notariatu illorũ qui instrumẽta fecerũt.et ibi etiã idem voluit Guil.de cu de quo etiã per Jo.an.in addi.Specu.in.d.§.restat.versi.illd aũt. et qd habetur in.l.si qua ꝑ calumniã.C.de epis.ꝛ cle.licet in factis nõ antiqs secus esset dicẽdũ vt habeẽ in dictis locis. et ꝑ Inno. et docto.in.c.j.de fide instru.ꝛ Bar.l.barbarius.ff.de offi.preto. Si itaqz dicte sentẽtie aliqualẽ fidem facerẽt in ꝓbatione facti nõ antiqui sed recẽtis: nõ absurde dici posset ꝙ in factis antiqssimis: prout sunt ista de quibus cantant dicta instrumẽta faciãt plenaz fidẽ per supradicta: licet hoc nõ firmẽ nec sit opus firmare attẽtis probationibus testiũ.s̃.deductis: saltẽ negari põt quin plurimũ adminiculẽtur ad coadiuuandũ p̃dictas attestationes instrumẽta p̃dicta dictarũ sententiarũ ꝛ locationũ. Que demõstrant ꝙ in vero dicta bona in eis cõtenta anquitus spectabãt ad dictũ monasteriuz sancti Petri: qd etiã deprehenditur ex alio instrumento sentẽtie late cõtra homines de lãdolina occasione damnorũ datorum super dictis bonis tanꝙ datis sup bonis dicti mõasterij. Licet cõtra istud instrumentũ ꝛ dictã assertã sententiã plura obijciãtur: ꝓut est ꝙ nõ apparet de notariatu: vt.s̃.ꝛ ꝙ est exemplũ minus solẽniter sumptũ iuxta ea que habẽtur in.c.cum .P.tabellio. de fide instru.ꝛ in.c.si.eo.titu.ꝛ per Specu.in ti.de instrumentorũ edit.§.ostẽso.versi.qualiter aũt fiat.ꝛ per Jo.and.ibidẽ i additio. mirori de rolandino.ꝛ doc.in.c.albericus.de testibus.ꝛ in auẽ.si qs in aliquo.C.de edẽ.ꝛ in.l.sancimus.C.de diuersis rescriptis.ꝛ in.l. publicati.de testamẽtis.ꝛ per Bal.i rub.C.de fide instru.ꝛ in.l.ij. ff.eo.tit.ꝛ in.l.chyrographis.de admini.tu. Item qd sentẽtia nõ apparet solẽniter lata nec ꝙ sentẽtians habuerit cõpetentẽ iurisdictionez. Tamẽ dici põt ꝙ pro gestis per iudicẽ presumitur.c.in p̃sentia.de renũciatione.ꝛ.l.herẽnius.ff.de euic.saltẽ in antiqssimis prout in sentẽtia sine actis ꝓducta.habetur ꝑ doc.in.d.auẽ. si quis in aliquo.ꝛ in.l.iiij.§.cõdemnatum.ff.de re iudi.per Imo.ꝛ Pauor.ꝛ per Specu.in ti.de sentẽtia.§.vt autẽ.ver.ꝛ no.ꝛ ibi ꝑ Jo.and.post Gui.de suz.ꝛ doct.in.c.qm̃ contra falsam.de ꝓba.ꝛ in.d.c.in p̃sentia. Nam etiã in illis terminis posset dici defici citatio litis contestatio libellus et alia acta requisita ad litis validitatem ꝛ cõpetentia iudicis. Et tamẽ omnia illa supplet antiquitas iũcta presumptione prenarrata: prout habetur in dictis iuribus. ita ergo dicamus in casu nostro attento ꝙ in exemplatione dicti instrumẽti interuenit iudicis autoritas adeo ꝙ est verisimile solẽnia interuenisse.facit qd no.Inno.in.c.querelã.de elec.ꝛ in.c.auditis.de ꝓcu.volens ꝙ in interlocutorijs valent nõ citata parte: voluit Jo.an.in.d.c.auditis.ꝛ Bal.in.l.ex quacũqz.ff.si quis in ius vo.nõ ierit.generaliter loquẽs in actis pretorijs id est iudicis allegans etiã Jac.but.in.l.nec quicꝙ.§.vbi decretũ.ff.de offi.ꝓcõlu. et idẽ ipse Bal.ibi tãgit.ꝛ in.l.j.C.de sentẽtijs ex peri.reci.idem ꝙ Inno.ꝛ Jo.an.tenẽt dñi de rot.in decisi.cccxiij.ꝛ deci.ccccxxxiij. quorũ maxima est autoritas ꝛ si ꝓcedit pariter videtur in hmõi decreto qd nõ est diffinitiua.ꝛ lz adhiberi debeat citatio nõ sequitur ꝙ interposita sine ea nõ teneat cũ multa fieri nõ debeant que facta tenent.l.patre furioso.cũ cõcor.ff.de his qui sunt sui vel alie. iur.ꝛ ꝓbatur in.c.sacro.de sen.excõ.ꝛ facit etiã.l.si opus.ff.de no. ope.nun. Et maxime videẽ ꝓcedere quo ad dictã cõmunitatẽ de cuius p̃iudicio nõ gerebatur tpe exemplatiõis: vnde nõ debebat ipsa tũc citari: nec videẽ ꝙ habeat q̃rere si alij fuerũt citati necne: licet hoc nõ expediat aliter firmare. De a'ijs aũt duabus sentẽtijs s̃.deductis ꝓducunẽ originalia: ꝛ silr de locationib9. Unde hoc nõ põt illis obijci ꝙ nõ fuerint rite exẽplata: licet cõtrariũ allegetur. Et profecto tot instrumẽta quicquid dicendũ sit an plene probent saltẽ omnia simul iuncta.iuxta illud que nõ prosunt singula multa iuuant.l.ij.in prin.cũ sua gl.ꝛ ꝯcordantijs in ea adductis. ff.de excusa.tu. Multũ debẽt mouere mentẽ iudicis ꝙ pro parte dicti monasterij sit iustitia ꝛ veritas: cui veritati iudex debet semꝑ pro posse inherere: vt in ca.iudicantẽ.xxx.q.v.ꝛ.l.ij.C.de eden.ꝛ.l. si eũ.in fi.prin.ff.si quis cau.cum cõcor.ibi allegatis in glo. ꝛ facit tex.in.l.j.C.de lati.lib.toll.ibi veritatẽ colimus.veritas eñ est mater iustitie dicit Bal.in.l.libertini.ff.de statu ho.hinc ꝟo pro iusta vt ibi dicit gl.ꝛ insti.de liberti.in prin. Et saltẽ plurimũ iuuãt attestationes q̃ probãt possessionẽ dicti monasterij ꝛ debilitãt attestationes cõtrarias: vbi attestationes sunt hincinde. Plurimũ ꝯsideratur qui testes deponant vero ꝓximiora prout dicit tex.in.c.licet causam.de ꝓba.ꝛ in.l.ob carmen.hoc est magis verisimiliter vera nullus aũt recti iudicij deberet arbitrari lõge magis esse verisimile qd dicta bona ad dictũ monasteriũ spectassent ꝛ ꝑ monasteriũ ex antiquo possessa. Et demũ possessio vsurpata per nucerinos quaz ecõtra. Tum ꝓpter tenorẽ dictorũ instrumẽtorũ antiquoꝝ. Tum quia cõmunitas nucerina fuit ꝛ est potentior quã ꝓ tpe fuerit dictum monasteriũ. Tum quia seculares frequẽtius vsurpant bona ecclesiarũ quã prelati ecclesiarũ: maxime regulares vsurpent bona laicorũ: vt docet frequẽs rei experiẽtia: que rerũ dignoscitur esse magistra.c.quã sit.in prin.de elec.lib.vj.ꝛ.c.statutũ.in prin.eo.ti.ꝛ li.ꝛ.l.legatis.§.ornatricibus.ff.de leg.iij. Nec obstat ꝙ in cõtrariũ dicebatur qd dicta cõmunitas passa est multas aduersitates: maxime tyrãnicas seruitutes. Nam rñdetur ꝙ tyrãni nõ ꝑmittũt bona cõmunitatũ quibus dominãtur vsurpari ab ecclesijs imo ipsi frequẽter vsurpãt bona ecclesiarũ. Et de facili potuit cõtingere qd vsurpatio inceperit a tyrãnis quibus remotis cõmunitas ꝯtinuauerit pretẽsa causa ꝙ illi possederint ea ratione qr dominabantur ciuitati ꝛ tenebãt bona ciuitatis ꝛ oẽs introitus eiusdẽ: ita ꝙ recuperãtes cetera bona: ita qd vna cũ ceteris ista reacceperũt tãꝙ bona cõmunitatis.qd satis deprehẽditur ex attestationib9: vnde subiectio tyrãnica prestat cõiecturã pro monasterio nõ cõtra. Unde ceteris paribus lõge magis inherendũ est attestationibus iuuãtibus partẽ monasterij quã attestatiõibus cõtrarijs. Que tamẽ de se sunt magis debiles ꝛ nõ probant possessionẽ ꝛ cõsequẽter defensionem dicte cõmunitatis nucerine. Alios aũt testes non reperio deponẽtes de possessione dicte cõmunitatis a.xl.annis.s̃.a dicto aũt tpe citra possessionẽ dicte cõmunitatis multi attestãtur: ꝛ veritas ꝓut deprehẽdiẽ fuit et est qd dicta cõmunitas possidet dicta bona et possedit a tpe quo dicti dñi de fulgineo amiserũt dominiũ fulginei vna cum dñio dicte cõitatis nucerine sup quo tpe testes variant. Nam multi deponunt iam esse elapsos.xxxi.annos aliq de.xl. Est aũt vnus testis qui deponit de millesimo expulsiõis scz in anno.M.ccccxxxix.ꝛ ista fuit veritas tũc temporis notoria. Et sic iam sunt elapsi.xxxij.anni nõ cõpleti: vnde forte tempore quo testes deponebãt erant.xxxj.anni. Ueruz qr dicti dñi de fulgineo etiã alia vice ꝑdiderant dominiũ dicte ꝯmunitatis nucerine: ꝓut quidã testes deponũt. Forte illi testes qui de.xl.annis deponũt se

23 referũt ad dictam amissionẽ dominij dicte cõitatis nucerine.† Et quãuis sup dictis attestationibus de possessiõe.xl.annorũ deponẽtibus posset instari nihilominus omittã: qr expedire non arbitror sup hoc insistere ex quo p̃supponitur qd possedit dicta ꝯmunitas a tpe dicte vltime expulsionis ꝛ citra nec refert si possedit per octo annos plus vel minus dũmodo nõ ascẽdat ad annos.xl.ante litẽ motã: nam dicta possessio nõ releuat ex quo pro parte dicti monasterij probatur de possessione antiquiori: prout.s̃.deductũ est: nisi forte possessio quadragenaria põderaretur ad finẽ deducẽda esse aduersus ius p̃scriptũ petẽdi restitutionẽ possessionis cum aduersus ecclesiã possessio quadragenaria iuuet ꝛ nõ minoris tẽporis.d. auẽ.quas actiões.canonizata.xvj.q.iij.ꝛ.d.c.de quarta.ꝛ.c.ad aures.ꝛ.c.illud.ꝛ.c.quia indicãte.de p̃scrip.cum simi. Debet tamẽ ad fundandã prescriptionẽ fundari tempus quadragenariũ elapsuz ante litẽ inchoatã per citationẽ: nam tẽpus postea currẽs nõ releuat qr ipsa citatio interrupit p̃scriptionẽ.l.sicut.C.de p̃scrip.xxx. vel.xl.annorũ.ꝛ.l.vt perfectius.C.de annali exceptione. Et fortius litis cõtestatio.l.j.C.de lõgi temp.p̃scrip. Ideo testes simplr' depo nẽtes de possessione quadragenaria nõ releuãt ex quo ꝯcludũt de possessione quadragenaria ante litẽ motã: prout ꝓbatur ex no. ꝑ Bar.qui hoc in terminis decidit in.l.celsus.ff.de vsucapio.cũ quo ibi doct.trãseunt.ꝛ Bal.in.l.edicto.C.de edicto diui. Propterea duxi nõ insistendũ sup multis testibus qui deponunt de possessione quadragenaria vel de recẽtiori: testes aũt deponẽtes de lõgiori possessione nõ arctãt: prout.s̃.dictũ est. Et sic remanẽt attestationes dicti monasterij deponẽtes de possessione dicti monasterij antiquiore. Et cõsequẽter nõ obstat qd in ꝯtrariũ dicebatur de maiori numero testiũ deponentiũ pro dicta cõitate. Naz prout.s̃.deductum est: nõ sunt multi qui deponant de possessione dicte cõitatis a.xl.annis.s̃. Et illi nõ cõcludũt et sunt pro maiori parte nucerini verisimiliter: plurimũ affecti ꝓprie patrie. Adeo qd dato sine p̃iudicio veritatis qd nõ sint repellẽdi testes deponentes in causa sue patrie: nihilominus sit plurimũ eorũ fidei detrahendũ: nam plus debemus affici patrie quã parẽtibus.arg.l.minime.ff.de religio.ꝛ sump.fune.ꝛ.l.postliminiũ.§.filius.ff.de capti.ꝛ postlimi.reuertis. Et hinc est qd prout ꝓhibitio que cantat qd qs nõ cõueniat parẽtem nõ petita venia.l.quarta.§.pretor ait.cum sequẽtibus.ff.de in ius vocã.trahitur ad patriã ꝓpriã vt sine venia nõ vocetur in ius impune: prout not.doc.in.l.generaliter.ꝛ in.l.sed si hac.§.qui manumittitur.eo.ti. Adeo ꝙ hac ratione posset attẽtari qd non plus probet quis pro patria quã pro parente: licet hoc firmare nõ expediat: ꝛ ad.l.in tantũ.§.vniuersitatis.de reruz diuisio.ꝛ.l.sed si hac. §.qui manumittitur.rñderi posset qd licet bona ciuitatis non sint singulorũ de vniuersitate. Et ꝓpterea testis pro ciuitate nõ repellatur tanꝙ testis in causa ꝓpria nõ sequitur nõ repellatur seu non debilitetur eius fides tanꝙ deponẽs pro parte cui plurimũ afficitur prout si parẽs deponeret pro filio vel ecõtra non repelleretur

tanꝙ in causa ꝓpria ꝺponēs: sed ꝑpter affectionē. l. parētes. C. de testibus. ꝛ. l. idonei. ꝛ. l. testis idoneus. ꝛ. l. pe. ff. eo. ti. Et cōfert etiā ad debilitādū fidē ipsoꝝ testiū de territorio nucerino: qꝛ ex attestationib⁹ testiū apparet ꝙ ipsi nucerini hñt affectionē ad hāc cām hoc est ꝙ ipse mons de quo agitur ꝑtineat ad dictā cōitatē: qꝛ nō nulli testes deponūt ꝙ qñ aliqs accedebat ad dictū mōtē causa faciendi fenum multitudo hoīm dicte cōitatis occurrebat in opposi tum. Itē Tellus. xj. testis cōitatis depōit se vidisse multos hoīes dicte cōitatis facere ligna in dicto mōte. Et Angelus Bartholomei. vij. testis mōasterij sup quarto articulo dicit ꝙ vidit hoīes de nucerino pascere dicta bona. Vñ rōne ꝓprie ꝯmoditatis reddunt suspecti: nā doc. in. d. §. vniuersitatis. ꝛ. d. §. qui manumittit. ꝛ. d. c. insup. ꝛ. d. c. cū nūcius. cū si. dicūt ꝙ lꝫ regulariter ille q est ꝺ collegio vel de vniuersitate possit esse testis in cā collegij vel vniuersitatis sue: nihilominus limitant qñ ex re ꝺ qua agit sentiūt aliqꝺ cōmodū singulariter puta si mitterēt bestias ad pascēdū in pascuis vniuersitatis: vel lignarēt in syluis vel hmōi aliqd facerēt: nec pōt ꝑsuaderi ꝙ si dict⁹ mōs esset cōitatis singuli ꝺ vniuersitate nō pciperēt aliquā singularē cōmoditatē plusꝙ si esset dicti monasterij. Adeo ꝙ qcqd dicēdū sit circa hoc an sint repellēdi taꝙ nō idonei testes vel nō sint repellēdi. Circa qꝺ nihil firmo nihilomin⁹ negari nō pōt quin lōge magis sit credēdū alijs qbus nō pōt hoc impingi: put sunt testes ꝓ monasterio deponētes: nec tñ attēdit numerus testiū quā alie circūstantie vt ꝓbatur in. d. l. ob carmē. §. testes. quibus oībus cōsideratis videt intrepide cōcludēdū maiorē fidē adhibēdā a iudice testibus dicti monasterij deponētibus de possessione dicti monasterij. xlv. annoꝝ. ꝛ vltra quā testib⁹ deponētib⁹

24 de possessione dicte cōitatis tam lōgeua. † Circa testes autē deponentes sup fama nō insisto qꝛ hincinde testes ꝺponunt de fama ꝛ nō deponūt ea forma: put est ꝓbanda fama reddēdo cām sciētie: qꝛ audiuerint publice dici a maiori parte hoīm: put est necesse fꝫ theoricā bar. in. l. de minore. §. tormēta. ff. de questi. ꝛ idē qꝺ Bar. tenuit Bal. i quodā suo cōsilio qꝺ incipit i causa Vincētij. ꝛ dicta theorica Bar. cōiter approbat vt tradit Imo. in. l. heredes palā. in prin. ff. de testa. Et ex his itaqꝫ restat cōcludēdū esse ꝙ ptes iudicis sunt in pronūciādo pro parte dicti monasterij quo ad dictū mōtē andoline intra supradictos cōfines de qbus deponūt testes

25 dicti cōmēdatarij de qbus. s. recēsitū est. † Nec obstāt adducta in cōtrariū que satis abūde. s. ꝯfutata sunt: tam circa ꝑludia q̄ ꝑmo loco relecta sunt nō repeto quā circa merita cause: fundata est eīn intētio agētis ꝑ attestationes testiū pro sua parte inductoꝝ iuuatas etiā antiqssimis instrumētis. Nec ꝓbatiōes ꝯrie obstāt: vt. s. ostēsum est: qꝛ nō ꝓbatur possessio lōgior quadragenaria. licet nō asserā quadragenariā esse ꝓbatā: sed nō insisteri sup illo: qꝛ nō releuat: nam lꝫ aduersus ecclesiā iuuetur qs quadragēaria ꝑscriptione. d. auf. quas actiones. ꝛ. d. c. de quarta. cū si. s. adductis. Tamē debuit ꝓbari. xl. annos elapsos ante litē motā: qꝛ a tpe litismote citra nō iuuat possessio quo ad veterē prescriptionē que est interrupta. l. sicut. C: de ꝑscrip. xxx. vl. xl. an. ꝛ. l. vt ꝑfecti⁹. C. de an. ꝑscrip. et. l. j. C. de long. temp. ꝑscrip. ideo ꝑscriptio non probat per hmōi probationes ꝓut formalite tradit Bar. per dictā ratiōnē in. l. celsus. ff. de vsuca. cum quo trāseunt doct. ibi. ꝛ Bal. in. l. edicto. C. de edic. diui. Et ratio est euidens. ꝛ idē dicit Bar. si testes adijciāt et vltra: qꝛ possent verificari in minori tpe quā sit tps decursuꝫ inter tēpus litis initiate et tēpus quo testis deponit. l. ea tñ adiectio. ff. de ver. sig. ꝛ. l. publica. ff. ꝺpositi. Et ꝓbatio dubia nō releuat ꝓbātem. l. certū. in prin. de cōfes. ꝛ in. c. ꝑsentia. ꝺ ꝓba. ꝛ. l. nō hoc. C. vñ cog. ꝛ. l. matrē tuā. l. ad ꝓbationē. ꝛ. l. neqꝫ natales. cū si. C. de ꝓba. Nec ob. qꝺ dicebatur ꝙ qcquid est intra territoriū cēsetur ꝛ ꝑsumit esse penes vniuersitatem que preest territorio vel singulares personas illius vniuersitatis. arg. c. j. §. itē si qs. quib. mo. feu. amit. el ꝑmo. et qꝺ ibi ꝑ Bal. in positione casus. ꝓut in ꝯrīn dicebatur: naꝫ rñdet ꝙ licet tex. aliqd faciat ꝛ ꝓ parte nucerina allegetꝫ Bal. ibi id sentire. Tamē si recte aduertat ꝙ Bal. dicit in significatiōe casus ipse intelligit taliter illū tex. ꝙ nihil facit. Et nihil ibi dicit de vniuersitate. sed ꝺ dño nec aliqd ibi ꝺr ꝺ ꝑsonis singularib⁹ ipsi⁹ vniuersitatis: lꝫ allegās id interserit: qꝛ videbat aꝯs dictū esse non totre falsum. Nam fꝫ hoc qlibet cōitas ꝑsumeret hr̄e dñiū vl̄ possessionē oīm que sub territorio suo cōprehēderent. Et sic vniuersa ꝑsumerētur esse alicui⁹ coitatis vel dñr ipsi⁹ cōitatis. Et tñ semp vt arbitror ꝛ nostro tpe ita esse videm⁹ ꝙ cētesima pars nō est cō

26 munitatis vel eorū q ꝑiunt cōitati. † Presumptiōes aūt adaptātur ad veritā vel ad ea que cōiter occurrūt. Nō aūt ad ea q̄ experientia suadet cōiter ꝯrīū vt in toto titulo. extra de ꝓba. perpendi pōt. ꝛ in. l. si. ff. ꝙ me. cau. ꝛ vbiqꝫ vbi ꝺ ꝑsumptione fit mētio: accedat regula inspicitur in obscuris. in. vj. ꝛ. l. in obscuris inspici. ꝛ. l.

27 semp in stipulationib⁹. ff. eo. ti. † Sinaūt diceremus ꝙ ꝑsumerēt esse vniuersitatis vel singulariū ꝑsonarū (qꝺtū nescio vbi ꝓbetur) Tūc cōprehēderētur etiā abbates ꝛ capl'a que ꝑut experiētia docet possidēt frequēter multa bona que opꝫ qꝺ sint sub aliquo territorio nata ꝛ appellatione ꝑsonarū etiā collegia ꝛ ꝯsequēter ecclie collegiate. l. metū. §. animaduertendū. ff. ꝙ me. causa. ꝛ ibi Cy. ꝛ. l. mortuo. de fideius. ꝛ per Bal. in. l. sed si hac. §. qui manumittit. de in ius voc. ꝛ in. c. j. de noua forma fideli. ꝛ Jo. mo. in. c. generali. de reg. iu. in. vj. ꝛ Jo. and. in. c. cū in illis. §. j. de ꝑben. ꝛ ibi ꝑ doc. ꝛ per Bal. in. c. j. §. cōuenticulā. de pace iuramēto fir. ꝛ in rub. C. ad tre. Ita ꝙ illud dictū nihil obstaret cū etiā monasteriū sancti Petri sit in illo territorio: nec tex. d. §. Itē si quis aliqd facit ex aliꝯ qꝛ loqtur de dño curti s. cōitas aūt nucerina nō est dña: sed papa: vnde allegatio illa faceret ꝓ papa nō pro cōitate. Nec refert qꝺ dictū monasterium possidet etiā hodie aliqua bona in dicto mōte intra dictos ꝯfines: qꝛ in illis fiat absolutio: sed sunt pauca ꝛ nō bñ ꝓbata sed nō curo: nō vult sibi restitui illa pauca que hꝫ vult alia q̄ possidet dicta cōitas que ꝓbata sunt prius possessa per dictū monasterium: nā ꝓbationes dicti monasterij cōcludūt ꝯnal'r de bonis intra illos cōfines sitis ꝛ de bonis q̄ hodie possidenꝫ ꝑ dictā cōitatē vt ex eoꝝ lectura ꝛ ex his que. s. recēsui clare apparet. Laus deo.

¶ Summarium super consilio. ccxlviij.

¶ Dotis dimidiam partem ꝙ maritus lucret vxore predecedente in matrimonio sine filijs statuto an vendicet sibi locum dictum statutū in nondū transducta ad domū viri ꝛ cum qua adhuc non fuit matrimoniū consummatum per copulam carnalem.

1 ¶ Rubrica dispositiue loquens potest pro textu allegari.
2 Rubrice generalitas attēdit lꝫ nigrū in specie loqui videat: nu. 1.
3 Matrimoniū seu nuptie etiam dicuntur contracta solo consensu ante carnalem copulam ꝛ anteꝙ vir alia subeat onera.
4 Dos dicitur anteꝙ maritus vxorem ducat ad domū vel matrimoniū sit naturali copula consummatum.
5 Uxor quibus presumatur fuisse ducta ad viri domū vt maritus dicatur lucrasse partem dotis ea premortua statuto.
6 Statuta qñqꝫ ꝑnt passiuā ꝛ strictā interꝑtationē recipe a iure cōi.
7 Argumentum a contrario sensu nō sumitur quandoqꝫ in materia statutaria licet valeat in contractibus. nu. seq.
8 Statuta forenses non ligant.
9 Contractus loca solent attendi.
10 Augmentum dotis non lucratur sponsa nondū ad viri domum trāsducta vel carnali copula secuta.
11 Uxor quandoqꝫ improprie sumitur pro spōsa ex cōi vsu loquēdi quod etiā probatur euāgelio tñ proprio significatu nō dicit vxor. Uerba statuti debēt in pleniori ꝛ potentiori significatu intelligi.
12 Cōsuetudo ꝺr ius nō scriptū qꝺ tanꝙ pars iuris ciuilis seruari dꝫ.
13 Statuta nō dicuntur consuetudini future derogare vbi specialiter preterite derogant.
14 Uidetur est verbū temporis preteriti imperfecti seu ꝑsentis optatiui vel subiunctiui cuius natura est vt qñqꝫ trahatur ad futurū: tamen sui natura respicit solum presentia vel preterita.

¶ Consilium. ccxlviij.

In nomine dñi nostri iesu

1 xp̄i. ¶ † In ꝑñti cōsultatione videt prima facie dicēdū ꝙ dict⁹ Joānes lucrari debeat dictā dimidiā dicte dotis. Adeo ꝙ illā possit vel retinere quātitatē habitā ꝛ residuū petere possit: vel totā quātitatē dimidiam petere valeat sibi dari a dicto dño Franci. put petijsse ꝺr in pūcto: nā statutū ciuitatis macerate videt clare loqui ꝛ in rubro ꝛ in nigro. Nam in rubro simpl'r et ꝯnaliter dicit ꝙ marit⁹ lucret medietatē dotis ꝙ rubrū cū dispositiue loquat pōt ꝓtextu allegari iuxta no. ꝑ. glo. ꝛ doc. in rub. C. ne fideiuſ. do. dentur. ꝛ ꝑ glo. in. l. j. C. de capitatione ciuiū censi. eximē. lib. xj. ꝛ ꝑ gl. in auf. vt noue ꝯstōnes. §. j. sup ꝟbo ꝛ hmōi lex. que glo. vltimo loco adducte ꝓbare videnꝫ qꝺ lꝫ nigrū in spē loq videat nihilomin⁹ ex ꝯnalitate rubrice extendat ꝓut ad hoc dca glo. in. d. l. j. de capi. ciuiū censi. eximē. allegat pro singulari Pō. in

2 suis notabilib⁹ eam sequēs. † ideo dato sine ꝑiudicio veritatis ꝙ aliqua ꝟba nigri dicti statuti suaderēt ipm statutū nō eē ꝯnaliter intelligendū: nihilomin⁹ videat ꝯnal'r intelligēdū ꝑpter ꝯnalitatē rubrice ꝑ autoritatē dictarū glo. ꝛ Pon. in dicto suo singulari. Nihilomin⁹ videt etiā ꝙ nigrū dicti statuti ꝯnal'r loquat itaꝙ decidat in sui ꝯnalitate casuꝫ nr̄m cū ꝯnal'r loquat ꝙ marit⁹ lucret

3 dimidiā dotis si ei⁹ vxor moriret sine filijs. † Nā ꝯstat ꝙ nuptie ꝛ mrīmoīū ꝯhunt solo ꝯsensu añ carnalē copulā ꝛ anꝙ vir alia onera subeat. l. nuptias. ff. de reg. iu. ꝛ. l. pe. ff. de dona. inter vi. vxo. ꝛ l. mulierē. ꝛ. l. deniqꝫ. ff. de ritu. nup. ꝛ. l. pen. ff. ꝺ dona. inter virū et

4 vxo. † Et dos etiā ꝺr añꝙ marit⁹ vxorē ducat ad domū vel mrimoniū sit naturali copula ꝯsūmatū: vt. l. vnica. §. accidit. C. ꝺ rei vxo. act. ꝛ. l. ex morte. in fi. ff. ꝺ pac. cōuētis. ꝛ. l. deo nobis. C. de episco. ꝛ cle. ꝛ maritus ꝛ vxor dñr: vt. d. l. deo nobis. ꝛ. d. l. ex morte. ꝛ in. c. ex publico. extra de cle. cōiug. ꝛ. l. nō sine. C. ꝺ bōis q̄ lib. ꝛ. l. scim⁹. C.

5 de nu. † Itē cōstat dictā dñam Fracischinā vxorē ꝑfatā sine filijs decessisse ex q̄ filios nūꝙ habuit: ꝛ sic deducit ꝙ oīa ꝟba dicti statuti militāt in casu nostro: ergo videt ꝙ dictū statutū iuuet dictū Joānē nō obstāte qꝺ nō ꝯsūmauerit carnali copula dictū mrimoniū: nec vxorē domū duxerit: ꝛ ita in filij statuto ꝺcidit Bar. in. l. nihil. ff. rerū amo. ar. illi⁹. l. ꝛ bal. in. d. l. deo nobis. ꝛ in. d. l. nō sine. ꝛ Raph. ful. i. d. l. deo nobis. dicēs ita se cū ꝑlurib⁹ alijs de facto cōsuluisse.

suluisse. ꝛ ita etiã tennit Pau. de cast. in d. l. deo nobis. ꝛ in d. l. nõ fine. ꝛ Bal. idẽ etiã cõsuluit in quodã cõsi. qđ incipit dubiũ est. loqtur tñ si p vxorẽ stetit quominꝰ eã duceret vel sibi fecit pparamẽta: que quidẽ preparamẽta satis vr fecisse i casu nostro ex quo presupponi vr qđ expẽdidit florenos. ciij. p renouatiõe dicte sue vxoris ꝛ p ornamẽtis. ꝛ insup sibi certos annulos tradidit. Et maxime hec ꝯclo vr faciẽda in casu nostro stãte dispõne statuti scđo loco in pũcto descripti disponens qđ statuta dicte ciuitatis debeãt obseruari simplr ꝛ intelligi put iacẽt sine vlla interpretatione vel sub auditu itellectu vel mẽte sint precisa stricta ꝛ derogatoria ꝛc. Per qđ statutũ vr qđ debeat cessare oĩs interpretatio q̃ cõueniat verbis: ꝛ sic nõ possumus arguere ex mẽte statuẽtiũ qđ intelligat in marito qui supportauit onera matrimonij que onera solẽt principaliter ꝛ cõiter supportari post ductionẽ ad domũ mariti: quo tẽpore solet matrimoniũ ꝯsummari cũ statutũ pdictũ expresse videat disponere qđ vba statuti nõ restringant ex verisimili mente statuentiũ: nec etiã ex iuris cõis dispõne. cũ in statuto subdat vl' dispõne ꝛ subdat ꝙ vba sint precise derogatoria: ꝛ ꝯñr sint preciseseruãda etiã quatenus derogẽt iuri cõi: ita ꝙ nõ sit a vbis statutorũ recedẽdũ pter aliquã iurisdictionẽ: †lz als statuta soleãt 6 passiuã ꝛ restrictiuã interptatioẽ recipere a iure cõi. l. si serui vestri. C. de noxa. ꝛ c. cũ dilectus. ex de ꝯsue. ꝛ l. vt gradatim. §. lz si lege municipali. ff. de mune. ꝛ hono. cũ si. Et de hmõi statutis tãgit Bal. in auł. si qua mulier. C. de sac. sanc. ecc. ꝛ Pe. de an. in repe. c. canonũ statuta. de cõstitu. in vlti. q. principali. colũ. cxcvij. ad ducẽtes clemẽ. exiui de paradiso. de ver. sig. dicẽtes tex. illius cle. esse notabilẽ p hmõi statutis. idẽ Bal. post Jaco. bu. in. l. nõ dubiũ. C. de legi. in. iij. col. q dicũt ꝙ tũc nõ dꝫ recedi a verbis si mens nõ est certa. †Jtẽ nõ dꝫ sumi argu. a ꝯtrario sensu stãte hmõi sta 7 tuto dicit Bal. in. l. ij. C. de cõdi. incer. ꝛ Pet. de anch. in d. c. canonũ. vlti. q. colũ. cxcvj. ꝛ Panor. in. c. cũ apostolica. de his q̃ fiunt a prela. sine cõsensu capi. †Nec vr obstare qđ d. Joãnes est anchonitanus macerasen. ꝛ sic nõ videat statutũ in eo loqui: lz in subdito cũ statuta municipalia nõ videãtur militare in forẽsibꝰ: qꝛ statuta municipalia nõ militãt in forẽsibꝰ. bar. in. l. cũctos populos. iij. q. pñ. arg. l. j. ff. de tu. ꝛ cur. dan. ab his. ꝛ. l. etiã. ꝛ qđ ibi no. ff. de tute. ꝛ Pet. de anch. in dicta repe. xij. q. princ. col. xcij. ꝛ iõ dicũt qđ statutũ ꝙ vir nõ possit instituere nõ vendicat sibi locũ in forẽse. et si ibi testetur. Jtẽ si statutũ dictat ꝙ filiusfa. possit testari nõ vendicat sibi locũ in forẽse. Bar. ꝛ Pet. de an. vbi. s. ꝛ pcedũt pdicta etiã quod ad bona sita in territorio statuentiũ prout volũt Bal. ꝛ Pet. de anc. vbi. s. ꝛ si statutũ disponit qđ bonefidei possessor nõ teneat rẽ euictã reddere nisi soluto sibi precio qđ exposuit nõ pcedit si forẽsis euincat prout ꝯcludit ibi Pet. de anc. referẽs Lãber. de rãp. disputasse. Nã ad hoc ꝛ similia q̃ possent adduci: qđ vr qđ forma cõtractus dotalis retrahat nos ab illa hesitatione an statutũ hmõi militet in forẽse. nã pater stipulat sibi dotẽ reddi fm statuta ciuitatis macerate: ergo partes cõuenerũt ꝙ in hmõi redditione dotis seruẽtur statuta pdicte ciuitatis macerate: nõ ergo a ꝯtrario seruet ius cõe vel statutũ anchonitanũ cũ in ꝯctibꝰ eliciatur. ar. a contrario sensu pbat tex. in. l. inter socerũ. §. cũ inter. ff. de pactis dota. ꝛ. l. eũ qui ita. §. q ita. ff. de v. ob. ꝛ. l. si cuꝫ dotẽ. i pn. ff. so. ma. fm vnã lec. Si itaqꝫ in dicta dotis restõne nullũ aliud ius cõe vel municipale attendi dꝫ ꝙ ius municipale ciuitatis macerate ꝛ ius illud dispõit qđ maritꝰ dimidiã dotis lucret ꝛ pꝯñs illã nõ restituit: iõ d. Joãnes iuuet dispõne dicti si nõ directo saltem mediãte expressa ꝛ specifica conuẽtione: lz etiã instari posset qđ et circunscripta ꝯuentiõe. d. Joãnes niti potuisset dicto iure municipali ꝛ lucrari dictã dimidiã dotis. †Tum qꝛ ꝯtractꝰ fuit apud 9 maceratã celebratus ꝛ in cause decisione solet attẽdi de iure locus cõtractus. l. j. C. de emã. lib. ꝛ. l. si nõ speciali. C. de testa. Bar. in. l. cunctos pplos. C. de sum. tri. iij. q. prin. ca. in rubri. de cõsue. Pet. de anc. in d. repetitio. d. c. canonũ. xij. q. princ. col. xcvij. Tuꝫ quia agit de bonis vxoris oriunde ex macerate ciuitate: nã Frãcisꝰ tigrini de pisis in quodã suo cõsi. incip. in qõne vertente inter seium de ciuitate Aretij. ꝛ Bar. illi ꝯsilio se subscribẽs dicũt ꝙ statutuꝫ disponẽs circa successionẽ ab intestato militat in subiecta rõne originis alibi nupta ꝛ habẽte in bonis marituꝫ obligatũ vt ibi p eos qui ex hoc sentiũt ꝙ ꝯsideret qualitas psone de cuius bonis agit an sit subdita statuentibꝰ necne. ꝛ Pet. de ancha. vbi. s. ad idẽ cõferẽs dicit qđ statutũ Triuisij cauẽs ꝙ bona mulieris cõmittẽtes adulteriũ applicentur marito militat in marito forẽse si eiꝰ vxor triuisina adulteriuꝫ cõmisit fm eũ ibi. col. cxviij. idẽ dicẽs in statuto qđ quicũqꝫ dederit castrũ habeat p premio talẽ fundũ: nã si forẽsis dedit castrũ q̃ret illuꝫ fundum nõ obstãte ẽt alio statuto quo cauetur qđ nullus forẽsis possit ibi querere fundũ. adducit. l. si qđ in graui. §. vtrũ. ff. ad sille. ꝛ qđ ibi p Bar. ꝛ p Bal. i. l. j. C. de preci. impera. offe. Jtẽ si statuto cauetur qđ aliqua pars bonoꝝ homicide applicetur primiori cõsanguineo: cõsanguineus homicide forẽsis lucrabit dictã partẽ put cõsuluit Bar. vt refert Pet. de anc. in dicta repetitio. col. xcviij. Nec videtur obstare cõtraria consuetudo que presupponitur probata: que cõsuetudo est optima legũ ꝛ statutoꝝ interpres. l. cum de interpretatione. ff. de. l. ꝛ c. cũ dilectus. extra de consue. Quia videtur rñderi posse qđ dicta ꝯsuetudo non releuat ea rõne: quia statutum tollit in hac parte omnẽ interpretationẽ: ergo etiã interpretationẽ cõsuetudinariã: maxime cum expresse statutum deroget consuetudini: ꝛ videtur qđ intelligendum sit nedum de consuetudine que precesserit statutũ: lz etiã de cõsuetudine futura prout voluit Lappꝰ in cle. statutũ. de elec. ꝛ dñs Frãciscus zaba. ibidẽ dicens se ita consuluisse. ꝛ Jo. de imo. ibidem. ꝛ Pau. de leazar. in cle. j. eo. tit. Ad hoc etiam tex. cũ glo. in. c. j. de consti. lib. vj. Ubi patet qđ consuetudo erronea non valet ꝛ dꝛ erronea a iure reprobata vt ibi patet in glo. ad hoc etiã auł. cassa ꝛ irrita. C. de sac. sanc. eccle. ꝛ auł. nauigia. C. de seruis fugiti. ꝛ qđ ibi p doc. ꝛ notata p Hosti. in. c. abbate. de verb. sig. Preterea lz dicto statuto sit in parte p consuetudinẽ derogatũ. Tamẽ cõuẽtio ipsa. s. põderata refert se ad statuta municipalia nõ ad ius cõsuetudinarium non scriptum. Jdeo cum vnum statutũ dicteꝛ qđ maritus lucretur dimidiã dotis ꝛ aliud qđ nullã recipiat interptationẽ: sed vba precise attẽdantur non obstãte cõsuetudine dicamus qđ dictuꝫ statutũ sit seruandũ in dicta restitutione dotis nõ 10 obstãte dicta cõsuetudine. †His tñ minime refragãtibꝰ cõtrariã arbitror sniaꝫ. Nã pmittẽdũ est qđ lz Bar. ꝛ pleriqꝫ teneãt hmõi statuta vendicare sibi locũ etiã qñ vxor non est trãsducta ad domũ prout. s. relatũ est. Nihilominus sunt etiã nõnulli q sunt in cõtraria snĩa. hoc eñ firmat Ange. in quodã suo ꝯsi. qđ incip. quidã vir accepit. in quo cõcludit qđ in terminis statuti Florẽtini loquẽtis qđ vxor mortuo viro lucret donationẽ pter nuptias vẽdicet sibi locũ etiã in vxore nõdũ cognita a viro ea etiã in domo patris existente: ꝛ interserit hec vba formalia: lz secus dicerẽ in lucro dotis qđ facit maritꝰ vxore pmortua: qꝛ illud lucrũ cõcedit in recõpẽsatione onerũ matrimonij: ꝛ ita iaꝫ ꝯsului: lz nõ est casus nr: vba sunt sua ad literã q hoc firmat etiã si nõ sint alia vba statuti q̃ tendãt in hãc interpretationẽ. idẽ etiã cõsuluit Bal. in quodã ꝯsilio suo qđ incipit statuto cauet m q lz põderet qđ in casu illo dos nõ erat certa dum arguit ad ptes: tñ in ꝯclõne fũdat se in dicta rõne Ang. formalr dicẽs finalr vr mihi iustior opiñ. qđ non lucret qđ deficiẽte cã lucri intrinseca ꝛ finali q̃ cũ sit naturalis ipsi ꝯctui tacite inest ab vtraqꝫ pte ꝛ pinde dꝫ haberi ac si foret exp̃ssum: qꝛ statutũ ꝯmemorãdo de liberis vr cogitare de mrĩmonio cũ effectu ꝛ de ꝯsummato p carnalẽ copulã saluo nisi statutũ ꝯsuetudine alr interpreteꝛ. vba sunt Bal. in d. cõsi. qđ als incipit qđ vir nõ lucret als statuto cauet put vtroqꝫ mõ habeo inter cõsilia Bal. lz in altero ꝯficiãt illa vltima verba nisi statutũ ꝛc. Sꝫ ex alijs vbis ꝯsilij. depheñdit idẽ factũ ꝛ idẽ esse ꝯsiliũ. Et sic põderare vr duas rõnes. ꝛ idẽ cõcludere etiã si dos fuisset certa. idẽ etiã ꝯsuluit Saly. in suo ꝯsilio incipi. circa examinationẽ dubioꝝ vertẽtiũ in ista qõne ego pmitto ꝛc. vbi põderat dictã rõnẽ onerũ matrimonij. ꝛ qđ dictũ statutũ est restrigẽdũ tãqꝫ nõ rõnabile ꝛ ꝯtra ius cõe. itẽ põderat qđ dictũ statutũ facit mẽtionẽ de filijs: ꝛ sic vr loq de ea q̃ põt habere filios q haberi nõ pñt sine copula viri. idẽ etiã latiꝰ psequẽdo tenuit idẽ Saly. in. l. cũ vir. C. de do. pp nup. Ubi etiã inter cetera põderat dictã rõnẽ qđ statutũ loquit de decedẽte sine filijs quos virgo hr̃e nõ põt retiã dictã rõnẽ qđ pp onera matrimonij ꝯcedit illud lucrũ: cũ itaqꝫ statutũ nr̃m i ꝯgro loquat de decedẽte sine liberis: merito etiã hoc casu dicte rõnes militãt ꝛ possẽt opiniões cõcordari. s. qđ vbi nõ est facta mẽtio de liberis pcedat opi. Bar. ꝛ sequaciũ: als pcedat opinio ꝯtia qñ illa pma rõ onerũ matrimonij sola nõ sufficiat sine alia cõiectura ad restringedũ dictũ statutũ lꝫ ꝯcurrẽte alia rõne: p qua facit qđ dꝛ de intestato in. l. j. ff. de suis ꝛ legi. dicte due rõnes arctẽt ad statuti restrictionẽ cũ ꝯstet duas rationes efficaciores esse ꝙ vna. ar. auł. itaqꝫ. C. cõia de succes. ꝛ. l. vbi numerꝰ. ff. de testi. cũ ꝯcor. lꝫ vt dixi Ang. idẽ voluerit etiã si nõ militet dicta scđa ratio ꝛ vr etiã esse de mẽte Saly. in d. l. cũ in te. q lꝫ plures rõnes assignet nõ pptera vr velle ꝙ reqrat cursus oim. ꝛ inter cetera arguit ab etymologia vocabuli quasi non dicat vxor anteqꝫ it in vsu mariti. Est eñ vnũ sensum vxor mulier desponsata vsui viri tradita prout refert idẽ Saly. Et sic verba statuti non ꝯueniũt cũ sint in stricto ꝛ pprio significatu intelligẽda tãqꝫ a iure cõi exorbitantia fm eum q etiã arguit ab ethymologia vocabuli maritꝰ: qꝛ maritꝰ dꝛ a masculus ꝛ ritus: qꝛ ritus suos. i. ordines ꝛ regulas suas pbet vxori q̃ est in casu suo ꝛ eius vsui supposita. ergo de proprio ꝛ stricto significatu antea non debet dici maritus. 11 †Et lꝫ iura qñqꝫ antea appellẽt maritũ ꝛ vxorẽ vt. s. deduxi: non tñ sunt in suo esse pfecto ꝛ potiori significatu: ptꝫ qꝛ inuito altero dissolui pñt puta p ingressum religionis de cõuers. coniuga. c. ex publico. ꝛ c. vxoratus. qđ fieri non posset qñ copula carnalis inter 12 uenit vt dictis iuribꝰ ꝛ quasi p totum illũ titulũ. †Sꝫ verba statuti in pleniori ꝛ potiori significatu debẽt intelligi. ar. ff. si ager vec. vel emphy. pe. l. j. §. q in ppetuum. ꝛ ff. ad municipales. l. constitutionibus. ꝛ facit. l. per alium. §. docere. ff. ne quis eum. ꝛ. l. j. §. hec verba. ff. ꝙ quisqꝫ iuris. fm eum. Et adducit qđ in euangelio dicitur de beata virgine que appellatur desponsata viro Joseph: nõ autem vxori. et refert theologos velle quod matrimonium aliud

est perfectũ aliud imperfectũ: imperfectũ est ante carnis copulã: perfectũ est post carnis cõmistionẽ. Vñ Ambrosi⁹ ait qd i oi ma trimonio itelligit spũalis ɔiũctio quã ɔfirmat ꝛ pficit carnalis cõ mistio secũdum eundẽ Salic. q ex hoc infert ꝙ de ꝓprio ꝛ stricto significatu nõ dr vxor ante carnalẽ copulã nec matrimoniũ. facit c. inter corporalia. circa mediũ. de trãslatio. pla. Item facit qr ma trimoniũ tũc dr cõsummatũ ₛm cõem vsum loquendi. ꝛ pbat in. c. ex parte. de cõuersio. cõiuga. Itẽ prout dicit Sali. matrimoniũ di cit quasi mater oim ꝛ sic determinat ab Eua: ꝫ nõ fuit mater an te carnalẽ copulã: merito etiã allusio vbi matrimoniũ ad hoc ten dit: ꝛ hãc partẽ firmat etiã Panor. in. d. c. ex publico. principali ter p id qd hr ibi: ꝛ sicẽt vbi alia vba statuti ad id nõ vrgẽt: mul to ergo forti⁹ vbi vba statuti coadiuuãt. put in terminis nostris sunt illa vba sine filijs ₛm qd volũt Bal. ꝛ Sal. vbi. s. ꝛ multo for tius vbi alia rõ arctaret in hãc iterpretationẽ. put ꝛ ɔtingit in ca su nro in quo statutũ in vltima particula disponit d alia dimidia vxor possit disponere prout vult: qd quidẽ nõ põt verificari in do te de qua agit cũ illa fuerit a patre pfecta: vñ matrimonio disso luto maxime p mortẽ vxoris ad patrẽ redire dz. l. dos a patre pro fecta. C. so. ma. Et maxime in casu nostro in quo pater fuit stipula tus dotẽ restitui tpe q̃ dotẽ sibi ɔstituit: qd facere potuit p stipu tionẽ etiã alterãdo naturã dotis. d. l. ex morte. §. fi. ꝛ. l. auia. et. l. cũ a socero. C. de iure do. ꝛ ff. e. l. post nuptias. ꝛ de pactis dotali. l. cũ dos. ꝛ so. ma. l. quoties. Ideo cũ scda pticula statuti non possit ha bere locũ in dote de qua agit. silr dici dz qd nec prima statuti parti cula in hac dote intelligatur: qr per sequentia precedentia interp tantur. l. si seruus plurĩũ. §. fi. de leg. i. ꝛ. l. legatorũ. de leg. ij. ꝛ. l. he redes palã. §. sed si notam. de testa. Et maxime cũ vba dicte vlti me particule statuti referantur ad primã particulã vt ptz ex illis verbis vxor predicta: prout etiã hãc rõnẽ plurimũ põderat Sali. in fine dicti cõsilij sui. s. relati: ex hoc cõcludẽs qd hmõi statutũ nõ habeat locũ in filiosa. qui de dote disponere nõ põt: ad qd etiã po test adduci natura aduersatiue vero: posite in dicta vltima pticu la statuti: cuius natura est qd sequentia intelligãtur ₛm terminos precedentium alr nõ stat in ꝓpria virtute. iuxta notata p glo. in. l. mariti. in fi. ff. de adulterijs. ꝛ per Bart. ibi qui ex hoc infert ꝙ in hac oratione scholares currũt titius vo nõ currit intelligit ꝙ titi⁹ sit scholaris: ꝛ idẽ voluit Sali. in. l. vinũ. ff. si cer. pe. dicẽs ꝙ aduer satiua nõ stat ꝓprie si casus sequẽs nõ loquit in terminis casus p cedẽtis. ꝛ Bal. in. l. oẽs populi. ff. de iusti. ꝛ iur. in pleniori lec. dicit ꝙ natura aduersatiue est repetere qualitates precedentiũ: igit pri ma particula statuti vt oĩa vba statuti ꝓprie intelligant est intel ligenda in tali vxore q̃ disponere possit de alia dimidia sue dotis: et suadet plurimũ rõ ꝙ maritus succedat in bonis vxoris ꝛ nõ in bonis soceri cũ de iure socero nũꝙ succedat sed vxori qñqz sic. vt. l. vnica. C. vnde vir ꝛ vxor. ꝛ auth. preterea. ibi posita. Ex quibus vi det resultare ꝙ ꝓpria vis verborũ ꝛ mẽs ipsius legislatoris tẽdãt in hãc interpretationẽ qd i casu nostro. d. Ioãnes marit⁹ supstes nõ lucretur dimidiã dicte dotis: vñ hec interpretatio que cõuenit verbis ꝛ mẽti ₛm pdicta vr in casu nostro amplectẽda saltẽ stante lõgissima cõsuetudine que in pũcto presupponitur esse pbata: qd sponsi p verba de pñti nõ lucrãtur dictã dimidiã dotis. ꝛ sic statu tũ predictũ in e is nõ vẽdicet sibi locũ. cui consuetudini stãduz est: quia minime sunt mutanda que semp certã legẽ habuerũt: ꝛ ɔsue tudo est ius non scriptũ qd tãꝙ pars iuris ciuilis est seruãduz: vt insti. de iure naturali gen. ꝛ ciuili. §. cõstat. ꝛ. §. ex nõ scripto. ꝛ. l. de quib⁹. cũ. ll. seq. ff. de. ll. cũ si. Et est optima legũ ꝛ statutorum inter pres. l. cũ de interpretatione. de. ll. ꝛ. c. cũ dilectus. extra de ɔsuetu. Vñ stãte dicta cõsuetudiue vr res satis clara. Nec obstat dictũ sta tutũ scdo loco descriptũ in pũcto qd reprobat consuetudinẽ: quia dictũ statutũ est intelligendũ de ɔsuetudine preterita nõ de futu ra: prout voluit gl. in. d. cle. statutũ. de elec. arg. illius tex. ꝛ illã gl. sequunt ibi Zenzel. ꝛ Pau. de leazar. ꝛ idẽ volũt Pet. Cy. ꝛ Bal. in. l. dudũ. C. de ɔtrahẽ. emp. ꝫ de illa gl. mẽtionẽ nõ faciãt quã vt singularẽ ponderat ibi dñs Pet. post Landulphũ qui vident cũ ea trãsire: ꝛ ꝫ multi reprobẽt illã gl. prout sunt Lapp⁹ Frãcis. de zaba. ꝛ Imo. in casu in q̃ loquit: qr loquit in casu. c. qr sepe. vbi cõ suetudo reprobat tãꝙ irratiõabilis seu inhonesta. quo casu fatẽ dũ est qd lex simplr reprobãs cõsuetudinẽ tãꝙ iniquã seu turpem vel irrationabilẽ procedat etiã i ɔsuetudine postea emanata: put volũt Bal. in. d. l. dudũ. ꝛ Imo. post Lappũ ꝛ zaba. in cle. statu tũ. Tũc eñ militat rõ regule iuris antiqui qd cõsuetudo irrationa bilis nõ sit seruãda p. c. fi. d ɔsue. ꝛ. l. qd nõ rõne. ff. de. ll. ꝛ ita loquũ tur tex. ꝛ gl. in. d. c. i. de cõsti. lib. vj. ꝛ. d. auth. cassa ꝛ irrita. q. s. in cõ trariũ circa hoc sunt adducta. sec⁹ aũt vbi ɔsuetudo nõ tãꝙ irra tionabilis ꝫ ex aliqua eqtate reprobat. Nã tũc cẽsetur reprobata antiqua cõsuetudo nõ futura: ꝛ tunc procedat opi. Pet. de bella pertica ꝛ Cy. prout voluit Bal. in. d. l. dudum. adducens. l. i. C. de imponenda lucra. descrip. lib. x. Et idẽ voluerunt Lappus zab. ꝛ

13 Imo. in. d. cle. statutũ. † Cũ igitur in casu nostro statutũ predictũ non reprobet consuetudinẽ tãꝙ turpem iniquã seu irrationabilẽ: sed solũ ea rõne qr sic placuit legislatori: dicamus ꝙ dictũ statutũ censeatur reprobasse solũmodo consuetudinem precedentem: non autẽ postea emanatam. qd etiã ex alio dicẽdum est: qr ꝫ ɔsuetudo qñ reprobatur tãꝙ irrationabilis censeatur reprobata etiã futu ra cõsuetudo p iam dicta Tamẽ hoc verũ qñ lex sup qua cõsuetu do emanat est clara: secus autẽ si consuetudo emanat sup casu du bio: qr lex sup qua emanat cõsuetudo nõ est clara sed dubia. Nam tunc non cẽsetur reprobata cõsuetudo postea emanata: ꝛ ita salue tur glo. d. cle. statutũ. qr. d. c. qr sepe. erat in ea parte dubiũ prout hec vult Io. de imo. in. d. cle. statutũ. vñ applicando ad propositũ nostrũ cũ negari nequeat ꝙ dictũ statutũ loquẽs qd vir lucret do tem sit dubiũ an militet in casu isto hoc est in sponso p vba de p senti. que ambiguitas causat ex vbis ꝛ ex mente vt superius dedu ctũ est. Ideo dicta ɔsuetudo post statutũ emanata non cẽseatur p statutũ illud reprobata. Qd maxime dicẽdũ est p alia verba dicti statuti qd nõ reprobat solã consuetudinẽ: sed etiã ius cõe canoni cum ꝛ ciuile ꝛ etiam ius municipale q̃ possent vel viderent obuia re dispositis in illo statuto. Sz nulli dubiũ qd si postea emanasset statutũ qd dictum statutum disponẽs qd maritus lucret dimidiã dotis intelligeret in matrimonio p carnalẽ copulã cõsummato ꝛ non in sponso ꝛ sponsa p verba de pñti illud statutũ seruandũ fo ret ꝛ seruaretur ꝛ pariformiter si nouo statuto disponeretur qd ver ba statutorũ reciperent interpretationẽ ex mente de iure cõi illud etiã seruaretur. Nã qlibet sani capitis iudicaret dictũ statutũ secũ do loco in puncto descriptũ derogare iuri municipali preterito nõ futuro: ergo silr censeatur derogare consuetudini preterite non fu ture: vt ex precedentibus sequentia declarentur p iura vulgaria: ꝛ vt vna determinatio plura respiciẽs determinabilia ea pariter de terminet. iuxta. l. iam hoc iure. de vulg. ꝛ pu. ꝛ. l. in testõ. C. de test.

14 mili. ꝛ. l. hereditatem. ꝛ. l. ꝙuis. C. de impu. † Posset etiã ponde rari verbum videretur qd est temporis preteriti imperfecti seu pre sentis optatiui vel subiunctiui modi. Cuius natura est vt licet qñ qz trahatur ad futurum. l. si debitor. §. verisimile. ff. de contrahen. emp. ꝛ in. l. cum certus. ff. de vino oleo ꝛ triti. lega. Tamẽ de ꝓpria natura respicit solum pñtia vel preterita vt est expressum in. l. cum stipulamur. ff. de verb. ob. ꝛ in. l. scribit. §. item scribit. ff. de auro ꝛ arg. leg. Nec obst. d. l. cũ certus. ꝛ. d. §. verisimile. quia procedũt ex lata ꝛ impropria significatione q̃ attribuit qñqz etiã vbo preteri ti plusꝙ perfecti tpis. l. qui rome. §. augerius. ff. de vb. obli. Vñ cõ cludendum est ex predictis ꝙ dictum statutũ non deroget consue tudini lõgissimo tpe obseruate post statutũ ɔditũ ꝛ ꝓpterea non obstet dictũ scdz statutũ loquens de statutorum interpretatione: pro quo etiam facit quia hmõi statuta ꝫ ₛm qd verba sonãt videã tur tollere oẽz interpretationẽ nõ ꝓpterea oẽm tollunt: sed nihilo minus recurrẽdũ est etiã tũc ad granũ salis. i. ad ius cõe dicit bal. in. l. oẽs populi. de iusti. ꝛ iur. quẽ refert ꝛ sequitur Pe. de an. in. d. repe. c. canonũ. in vlti. q. principali col. clv. itẽ nihilomin⁹ dñt reci pere sanũ intellectũ dicit Bal. in quodã consi. incipiẽ. agit contra quẽdam: ꝛ stãdũ est literali intellectui ꝛ plano ad vnguem si põt saluari rõ motiua statuti: secus si nõ põt saluari dicũt Bal. in. d. l. oẽs ppli. ꝛ Pet. de anc. vbi. s. col. cxcvi. ꝛ nõ obstãte dicto statuto appellatiõe filij venit nepos prout disputãdo tenuit Iac. bu. quẽ refert ꝛ sequit Pet. de an. vbi. s. col. cxcvij. ꝛ. cxcviij. ꝛ Bart. in. d. l. oẽs ppli. ad fi. dicit qd hmõi statutũ disponẽs qd statuta nõ reci piãt aliquã glossationẽ interpretationẽ vl extraneũ intellectũ mo dicũ aut nihil opat: qr solũ friuola interpretatio tũc vr remitti. C. de vete. iu. enu. l. i. §. fi. Et qd dicimus de clausula appellatione re mota q̃ intelligit de friuola appellatione ₛm eũ. ꝛ Bal. in. l. si quis filiũ. C. de lib. prete. dicit qd statutum remouẽs interpretationẽ in telligitur de extrinseca interpretatione non de intrinseca sine qua cena duci nõ põt. ꝛ in. l. non dubium. C. de. ll. dicit ꝙ nihilominus recipit interpretationẽ restrictiuã: vñ etiã circũscripta dicta ɔsue tudine nõ esset expeditũ qd dictũ statutũ intelligeret etiã in spõ so p verba de pñti absqz copula carnali attentis dictis. s. maxime post Saly. qui nitit pbare qd verba ꝓprie intellecta reijciãt dictũ spõsum ꝛ ₛm scripta Saly. dictum scdm statutũ potius faceret cõ tra dictũ sponsum quã p eo. Vñ stãte hmõi dubitatiõe cui dubiũ qd si hactenus fuit ita interpretatum ꝛ obseruatum in exclusionẽ l. spõsi qd est ad pñs ꝛ etiã in futurũ sit necessario obseruãdũ. ꝛ ita arbitror intrepide ɔcludẽdũ nõ obstãtib⁹ adductis in ɔtrariũ qb⁹ satis abũde. s. rñsũ apparet: ꝛ p ɔñs etiã si. d. Ioãnes spõsus fuis set oriũdus in ciuitate macerate nõ ɔseqret dictã dimidiã dotis: multo forti⁹ dicẽdũ ẽ attẽto qd est anchonitan⁹ ꝛ sic forẽsis qr nõ est expeditũ. Sed sunt varie opiniões an statutũ simplr loquẽs vẽ dicet sibi locũ in forẽse. Nã Iac. de are. tenuit simplr ꝙ nõi ꝛ put statutũ nõ nocet forensi ita nõ dz prodesse. dicit Martinus sili. in d. l. cũctos pplos. Et ꝫ Bar. teneat ɔtra. Iac. de are. in. iq. q. prin cipali. versi. circa scdm. nihilominus loquit in terminis vbi agitur de solẽnitate actus: nos autẽ loquimur qñ statutum inuitat perso nã ad aliqd lucrum ꝛ nõ sumus in bonis in territorio sitis prout quãtitas in gñe q̃ nõ claudat loco vt de se cõstat: ꝛ facit qd hr ma xime p Raph. in. l. i. C. si aduersus trãsac. Et ea que. s. adducim⁹ loquunt qñ ob publicã vtilitatẽ p id qd habetur in. d. l. si quis in

graui.§.vtrũ.que rõ militat in casu nostro. Et ad dictã stipulatio nẽ in cõtrariũ ponderatã posset dici qꝺ vba dicte stipulatiõis dũ se referũt ad statuta ciuitatis macerate verificant̃ in statutis q̃ loquunt̃ de restõne dotis:nõ aũt ad statuta q̃ loquunt̃ de lucro dotis cũ restitutio dicte dotis sit facta fm statuta ciuitatis: non aũt est aliqd dictũ de lucrãda dote sup quo al'r nõ me extẽdo:qꝛ l hoc nõ facio magnũ fundamentũ. Sed in alijs q.s̃.premisi.s.qꝺ statutũ nõ vẽdicet sibi locũ in spõso s3 in marito q matrimoniũ carnali copula ↄsummauit: ꝛ in dote spectãte ad vxorẽ nõ in dote spectãte ad patrẽ q ipla3 vxorẽ hẽbat in ptãte tpe sue mort3. Laus deo.

Summarium super consilio.ccxlix.

¶ Substitutio facta de filijs ex diuersis matrimonijs de supuiuẽtibus an vno mortuo preferant̃ cõiuncti ex vtroq3 latere cõiũctis ex vno tantum latere.per totum.

1 ☞ Cõiuncti ex vtroq3 latere preferũtur ↄiũctis ex altero latere in successione eorũ fratris defuncti coniuncti ex vtroq3 latere.

2 Cuiuslibet dictio q̃nq3 ponitur ꝓ vniuersali q̃ nihil excludit etia3 si in substitutione apponatur.

3 Substitutionis pupillaris species transmittit̃ in substitutum pupillarem l3 transmittens decedat pendente conditione.

4 Coniũctus ex altero latere cõcurrit cũ simul cõiuncto ex vtroq3 latere virtute substitutionis compendiose.

¶ Consilium.ccxlix.

In nomine domini nostri Jesu Christi. ¶ † In presenti ↄsultatiõe vr̃ prima frõte dicendũ qꝺ.d.dña Frãcisca nõ cẽseat̃ inuitata:qꝛ.d. domina Frãcisca ↄiũcta erat dicto Hiero.ex vno latere tantu3 et alie filie erãt vtrinq3 ↄiũcte.vñ ipsi fratri erãt sole ab intestato successure dicte alie filie:qꝛ erãt magis ↄiũcte: ex quo duplici cõiunctione attinẽt ꝛ ex duplici capite sunt sorores ꝓpter quã duplicem (vt ita loquar) sororitatẽ p̃ferunt̃ in successione ab intestato dicti Hiero.vt in auc.itaq3.C.cõia.de successio.ꝛ in auc.post fratres ex vtroq3 parẽte.C.de legi.here. Quinimo nõ solũ ipse sed earu3 filij l3 sint vlterioris gradus:tñ excluderẽt.d.Frãciscã tñ ↄsanguineã vt.d.auc.§.post fratres. Jtẽ sorores vtrinq3 ↄiũcte succedunt vna cũ parentib' ꝛ ex latere altero ↄiũcte nõ succedũt cũ parẽtib'.auc. et defuncto.C.ad tertu.ꝛ auc.cessante.C.de legi.here. vba aũt itelligunt̃ in priori significatu.l.j.§.q in ꝑpetuũ.ff.si ager vecti.vl'em. petat̃.et.l.j.§.j.ff.ad syl.ꝛ.l.ij.§.j.ff.de relig.ꝛ sumpti.fune.ꝛ mens testatoris q̃ ꝑ lege h̃r vt in auc.de nup.§.disponat.in dubio presumitur se ↄformare cũ dispõne iuris ꝛ illos p̃ferre quos ius ab intestato p̃fert.no.Bar.in.l.iurisiurãdi.§.si liberi.ff.de bo.libe.et.ff.de libe.ꝛ posth.l.gall'.§.qdẽ recte.ꝛ in cõsilio suo qꝺ incipit qdã accepit a quodã abbate in ordie.cxxxij.fm meu3 ordine3. Ex his itaq3 vr̃.d.Frãciscã nõ admittendã ad dictã substõne3. † Circa scd3 aũt q̃situ3 ꝑma facie dicendu3 dictos nepotes admittendos ad duas portiões ex ꝑsona dñe Cõstãtie ꝛ dñe Magdalene nã dicti nepotes fuerunt substituti cuilibet ex dictis filiab' decedentib' i pupillari:s3 vtraq3 decessit in pupillari etate:ergo cuilibet earũ censent̃ substituti:ꝛ ꝑ ↄñs inuitati ad portiões ad quas erãt inuitate ipe. d.Cõstãtia ꝛ dña Magdalena.ista em̃ vr̃ vl'is cuilibet casus natura est vt nihil excludat.c.solite.de maio.ꝛ obe.l.iul'.de leg.iij.xxxi.q.j.qꝺ si dormierit cu3 si.ꝛ l3 oẽs q̃tuor filie nõ decesserint nõ vr̃ referre ꝑpter naturã distributiui cuilibet prout no.doct.in.l.heredes mei.§.cũ ita.ff.ad treb.ꝛ in.l.penul.C.de impu.ꝛ alijs substi.ꝑ l.vel singulis.vbi vr̃ casus.ff.de vulg.ꝛ pup.ꝛ insti.eo.ti.§.vel singulis. † Ex quib' vr̃ ↄcludendũ ꝙ dicti nepotes vltimo loco substituti censeant̃ ad duas portiones prout si supeẽssent.d.dña Constantia ipse admitterent̃ ꝑ iam dicta.trãsmittit̃ em̃ spes substitutiõis pupillaris in substitutũ pupillarẽ:l3 trãsmittẽs decedat pẽdente cõditione dicit Bart.in.d.l.q habebat. ¶ † His tñ nõ ob. ↄtrariũ in vtroq3 puncto arbitror de iure verius. Et circa primu3 luce meridiana clarius est qꝺ.d.dña Frãcisca admittit̃ ad suã portionẽ prout alia soror supstes.qꝺ probat̃ rõne euidẽti: nã testator dicto Hierony.instituto substituit dictas quatuor eius filias sorores.d.Hieronymi equis portionib':l3 ipse non dixerat pri' in dicto testõ de alijs filiab' suis seu sororib'.d.Hieronymi quã domina Cõstãtia.d.Magdelena.ꝛ.d.Berardina ꝛ.d.dña Francisca. imo nec plures habebat filias nec.d.Hieronymus plures habebat sorores:vnã cũ quatuor substituat necessario ꝛ euidẽter includit̃.d.dña Frãcisca:ꝛ cũ vba sint clarissima nõ est habẽda qꝺ voluntatis dr̃ tex.i.l.ille aut ille.§.cũ in vbis.ff.d leg.iij.ꝛ ꝑ hoc mediũ tolluntur oĩa in contrariũ adducta:ꝛ cõfert qꝛ eas primo inuitauit sub vbo ꝛ filias:ꝛ cõstat pariter esse filias testatoris:illud verbũ tãꝙ primo positũ esset preponderãdum iuxta.l.si seruus cõmunis meu3 ꝛ castrẽtis peculij.ff.de stipu.seruo.ꝛ qꝺ ꝑ illã.l.no.doc. in.l.ꝛ qꝛ.ff.de iurisiom.iu.in.c.q̃m abbas extra de offi.dele.in.l.nõ nunꝙ.ff.ad trebel.quin ꝛ vbũ illud sorores pariter vr̃ verificari in ꝑsona Frãcisce.nã ꝛ ipsa ꝑpria ꝛ ꝑprijssime soror est.vñ ꝛ significatus potior ex quo ꝑprius in ea verificet̃:nec refert qꝺ dr̃ Bar. qꝺ dcẽ filie sorores ab itestato successissent Hieronymo exclusa domina Frãcisca:ꝛ mens testatoris se conformat cũ dispõne iuris: qꝛ Bar.loquit̃ qñ ↄcurrit ordo scripture cũ dicta ordinata charitate in casu nostro nõ ↄcurrũt vt de se pt3:qꝛ nullus est ordo scripture q id suadeat:imo scriptura ipsa euidentissime suadet qꝺ.d. dña Frãcisca admittat̃ ad equalẽ portionẽ cũ.d.dña Berardina supstite:ꝛ ꝑ hoc sunt sublata adducta in ↄtrariũ. Sit ergo prima ↄcl'o ꝛ indubitata qꝺ.d.dña Frãcisca admittat̃ ad equalẽ portionẽ cũ.d.dña Berardina in bõis dicti Hieronymi. Circa vo dubium secñdũ nõ fit inter partes dubitatio aliqua.iõ sup illa portiõe nõ insistã:s3 qꝺ nõ admittat̃ ad alterã portionẽ puto re3 satis clarã.ꝑ quo pondero qꝺ in casu quo altera ex dictis filiab' decesserit ante Hieronymũ testator noluit substituere dictos nepotes sed substituit Hieronymũ quẽ vltra oẽs alios diligebat: qꝛ fili' masculꝰ ꝑut pt3:qꝛ vltra oẽs alios honorauit in.d.testõ. Laus deo.

¶ Summarium super consilio.ccl.

¶ Arbitri electi ad declarandũ terminos vsuras soluẽdi an ipsis non declarãtib' ꝑ longũ tp̃s videant̃ tacite renũciasse. per totu3.

1 ☞ Usure sunt iure canonico detestabiles ꝛ prohibite.

2 Dotis alimenta que abusiue dicuntur vsure an dicantur vsure vere.nu.sequen.

3 Usura est quicquid accidit vltra sortem.

4 Dotare filia3 postꝙ mater nõ tenetur an teneat̃ ad dotis vsuras ex quo nõ tenetur eam alimentare nisi in subsidium.per totum.

5 Debitor ad tp̃s non potest inquietari ante termini lapsum.

6 Prescribitur.xxx.annis aduersus quanlibet actionem.

7 Usure dotis debentur a quocunq3 dotante vtroq3 iure:quia dicũtur loco alimentorum succedere ꝛ dicũtur deberi viro in compensationem eo quia matrimonij onera sustinet.

8 Usure dotis ex qua obligatione vel actione possint peti.

9 Arbitrio tertij remissa questio rei ꝑ verba denotãtia merã volũtatem censetur remissa vt determinet questionem iudicio boni viri.

10 Boni viri arbitrio res discutienda vel declaranda remissa ad iudicem loci spectat qui appellatur bonus vir in iure.

11 Argumentum a ratione legis est validum.

12 Dotis alimenta vel vsure an debeantur si debitor fuerit in mora iusta.

13 Usure dotis debentur ratione interesse ꝛ q̃nq3 citra moram.

14 Prescribi non potest aduersus actionem personalem longo tempore vel vsuras dotis ꝛ qñ dicatur prescriptio incipere ꝛ nocere.

¶ Consilium.ccl.

In nomine dñi nostri iesu Christi. ¶ † Non seruato ordine pũcti seu ↄsultatiõis ꝛ q̃sitorũ insertorũ in ea. Primo em̃ videndu3 est an iste vsure debeantur:ꝛ videtur dicendũ ꝙ nõ. Primo qꝛ vsure sunt de veteri ꝛ nouo testõ ꝓhibite ꝛ iure canonico oẽs etia3 detestantur.c.super eo.ꝛ per totum.extra de vsuris.ꝛ xiiij.q.iij.ꝑ totũ.ꝛ etiã de iure ciuili hodie s3 quosdã vt no.in auc. ad hoc.C.de vsu.ꝛ habetur in.l.cunctos populos.C.de summa tri. † Sed huiusmodi alimenta que ita abusiue nũcupantur videntur esse vsure.l.si insulã.§.vsuras.ff.solu.matri.l.fi.in prin.ff.de excep. doli. † quicqd em̃ accidit sorte dr̃ vsura.xiiij.q.iij.vsura est.ad idẽ.l. fi.§.preterea.C.de iure do.merito non vr̃ de iure saltẽ diuino ꝛ canonico que sunt seruãda cu3 animã ꝛ mẽte3 ecclesiasticã respiciãt. iuxta ea q̃ no.ꝑ glo.in.c.ij.de reg.iur.in.vj.in.c.ij.de arbi.eo.li. in.l. placet.ꝛ.l.oĩ innouatione.C.de sa.san.ec.ꝑ Bart.ꝛ Bal.ꝛ doc.in c.j.de no.ope.nũ. † qꝺ maxime vr̃ dicendũ in dote ꝓmissa ꝑ matrẽ que non tenebat̃ filiã dotare.l.mater.C.de iure do.nec filiã alimẽtare nisi in subsidiũ.ar.l.si quis a liberis.§.si mater.ff.de lib.agno. ꝛ.l.ij.et.l.alimenta.C.de nego.gest.ideo ipsi matri vbi impletur si maritus onera matrimonij subijt dicit in fi.Bar.in.l.de diuisiõe. ff.so.ma.idcirco non vr̃ posse peti tãꝙ interesse ꝛ tãꝙ moroso debitori aliquid adsit cũ nihil adsit:ꝛ sic nõ vr̃ militare rõ.l.curabit. C.de act.emp.ꝛ.l.iul'.§.ex vendito.ff.de act.emp.nec sil'r.l. socium qui in eo.ff.pro socio.qꝛ illa lex loquitur in eo qui solitus est ex pecunia lucrari prout dicit Jmo.in.d.§.vsuras.ponderans qꝺ loqtur in his qui cum pecunia societatem inierunt ꝛ lucrifecerãt: sed põderandũ est vltra eũ qꝺ ibi debitor fuit vsus ipsa pecunia societatis.si em̃ non fuerit vsus ea pecunia non debentur hmõi vsure prout ibi expressum est ibi in versi.sed si aut vsus:vnde cu3 in casu nostro.d.mater nõ sit solita ex pecunia lucrari nec sit vsa pecunia debita:maxime cum teneret̃ ad pecuniam in gñe.vñ si qua pecunia vsa fuit propria non pecunia mariti creditoris nec pecunia sibi debita:quia in obligatione generis vl' quãtitatis nulla species seu nulla corpora sunt in obligatiõe.l.cũ incert'.de leg.j.ꝛ no.in.l. cũ his.§.si.de cõdi.ide.iõ vr̃ qꝺ hmõi vsura nõ sit ꝑmissa. † qꝺ ꝛ tertio vr̃ dicẽdũ:qꝛ nõ ꝓmiserũt simpl'r dotẽ s3 itra terminũ seu terminos declarãdos ꝑ quosdã a ptib' ad id ↄputatos:vñ anꝙ dclarẽt pẽdẽt termini:ꝛ iõ nõ vñr esse dbitores i mora:qꝛ termini adiectio opat̃ vt iterim nõ debeat̃.dicit tex.q kl'dis.§.q̃ties.de vb.ob.ꝛ nõ recte:sed male petitur ante lapsu3 termini.vt.l.j.in fine.ff.qñ dies vsufru.le.ce.ꝛ vbi non potest peti ibi cessat mora.l.nulla intelligit̃

mora.ff.de reg.iur.l.si pupillus.ff.de.v.o.l.lecta.§.si.sed cuz sortis.
ff.si cer.pe.merito nō debeant vsure q̄ nō fuerūt pmisse:vñ nō de
bent ex pmissiōe nec ex mora.l.mora.§.in bone fidei.l.vsure vicē.
6 de lit.cōtesta.z.l.videamus.in prin.z.§.si actionē.ff.de vsu.†Da
to tñ φ deberent:nihilominus vr̄ φ aduersus ipsarū petitionē sit
p̄scriptū lapsu.xxx.annoꝝ quo ad primā dotē:q2 tāto tpe p̄scribit
aduersus quālibet act.regulariter.l.sicut.de p̄scrip.xxx.vel.xl.an.
etiā respectu fructuū z vsurarū.l.eos.C.de vsur.z nō solum suffi
cit cursus.xxx.an.s3 sufficit lōgū tps vt nō possint ampli⁹ peti vsu
re p tex.ad hoc singularē in.l.cū qdā.§.diuus.ff.de vsur.q tñ intel
ligitur qñ allegaṫ remissio z ad pbādū illā deduciṫ qd nō sunt pe
tite p longū tps put illū tex.intelligit Bar.in.l.cū de i re ꝟso.eo.
tit.vñ si p heredes pmittētiū dictas dotes allegaṫ φ dicta alimē
ta seu vsure fuerūt remisse z ad id pbādū inducūt non soluisse di
ctas vsuras nec ab eis petitas fuisse vr̄ qd sit absoluēd⁹ p.d.§.di
uus.qd z cōsuluit bal.ꝯcludēs i.d.cōsilio p.d.§.diuus.qd si vir ste
tit p lōgū tps qd nō petijt hmōi alimēta dotꝫ φ ea nō pōt ampli⁹
7 petere.¶†His tñ nō ob.ꝯtrariū tñ vr̄ de iure veri⁹.nā hmōi vsu
re q̄ vulgariter alimēta dñr z alimēta inferius nūcupabim⁹ debē
tur nō solū de iure ciuili saltē pp̄ter lapsum biēnij p.d.l.si.§.pter
ea.C.de iure do.s3 etiā de iure ca.p.c.salubriter.extra de vsur.z ibi
p doc.z p Bar.z doct.in.l.si insulā.§.vsuras.ff.so.ma.z ita seruat
cōis pratica.z l3.d.c.salubriter.i quo potissimū fundaṫ hec cōis
pratica loquaṫ i socero dbēte dotē genero.z sil'r loquaṫ tex.i.d.§.
vsuras.vbi Bar.z doc.dicūt deberi i foro aīe hmōi alimēta.z sic
in pr̄e dotāte filiā i quo vr̄ maior rō:nā pater teneṫ dotare filiā.
l.obligamur.§.lege.de act.z obli.l.ei q liberos.ff.de ritu nup.l.si.
C.de dote pmis.z eos alimētare.l.si qs liberis.ff.de libe.agno.re
leuatur a marito q sustinet onera matrimonij:z sic alimētat vxo
rē suā filiā soceri.Jdo cū sibi ex implemento mariti adest releuatio
ab illo onere alimētādi decet qd z marito q sentit illd onus pp̄ter
dotis fruct⁹.l.p onerib⁹.C.de iure doti.z.l.dotis fruct⁹.z.l.si is q.
§.ibi dos.ff.e.ti.p̄stenṫ pecunie dotalis vsure.ar.d.l.curabit.z.d.
§.ex vēdito.z.d.l.sociū q in eo.que rō nō vr̄ cadere pariter in ma
tre p dicta.s̄.z p tradita p Bar.z doc.in.l.de diuisione.ff.so.ma.
z.d.§.pterea.tñ nō vr̄ adhibēda dicta differētia:nec reperio doc.
facere dictā dr̄iam:s3 loq simplr̄.si em̄ aliud esset in socero ve l alio
dotāte credēdū est qd doc.dixissent in.d.iurib⁹.quinimo Bal.in
d.§.preterea.dicit φ vsure illius.§.sunt correcte quo ad quātitatē
probabilē interesse:q2 quo ad pbabilē quātitatē nō sunt illicite p
d.c.salubriter.z q̄ hñr in auṫ.ad hoc.C.de vsur.z attēdiṫ mos re
gionis z in quibusdam partib⁹ sunt statuta et prestētur.x.p cēte
nario:z sunt equa fm eū vt ibi lati⁹ p eū.q ex his vr̄ satis apte sen
tire qd nō solū patre dotāte filiā z mulierē seipsam dotāte:s3 etiaz
matre et a q̄libet extraneo licite exigunṫ hmōi alimēta dotis ad
uersus eos:nā fm Bal.z oēs.d.§.pterea.loquiṫ etiā in extraneo
dotāte.z fm gl.z Bar.loquiṫ tñ in extraneo dotāte.vñ cū Bald.
dicat φ ille vsure vsq3 ad cōgruā quātitatē sint licite:z ille sunt q̄
in dote pmissa ab extraneo pt3 qd Bal.vult φ licite exigunṫ vsu
re ab extraneo pmittente dotē:z idō cū de iure canonico seu diuino
nō sunt phibite z de iure ciuili debenṫ p.d.§.pterea.vr̄ ꝯcludēdū
φ possint exigi.Nec ob.qd.d.c.salubriter loquaṫ i socero:q2 vr̄ di
cēdū φ factū narrāt.nā idē si a fratre vel alio put z habeo apostil
lā i meo libro.z Jo.an.ibi apostillat sup ꝟbo a socero factū nar
rat istud idē sentiēs.Jtē pōt dici φ appellatiōe soceri veniat z so
crus q2 masculinū cōcipit femininū.l.j.l.seruus.l.liberti.z.l.pnun
ciatio.ff.de ꝟbo.sig.cū si.Preterea nō ois pater teneṫ alere filiā:
q2 ñ filia h3 vnde se alat vel ex operis suis vel aliūde nō est alēda a
pr̄e.d.l.si qs a liberis.§.s3 fili⁹.z.§.deniq3.vñ rō illa φ pr̄ releuaṫ
ab onere alimētādi filiā nō ē ḡnalis ad.d.§.salubriter.z vbi cessat
dicta rō nō vr̄ subesse rō dr̄ie inter socrā z socrū vel aliū extraneuz.
finaut ē cessat rō dr̄ie.ergo idē ius.l.posthumi.l.si.pn.cū cōcor.ibi
adductis:qd z pbaṫ rōne:maritus cōtrahit matrimoniū z se obli
gat ad onera matrimonij que supportat recipit vsuras quas nō
pōt petere:s3 sint pmisse nisi supportet onera mr̄imonij.d.§.vsu
ras.z.d.l.si.i pn.de excep.doli.vñ si marit⁹ supportat onera pp̄ter
dotē z fruct⁹ dotis p pdicta.z ar.d.l.p onerib⁹.z.d.l.dotꝫ fruct⁹.
ergo pōt i recōpēsatiōnē dictoꝝ onerū licite exigere vsuras corre
spōdētes dictis onerib⁹:q2 tūc nō est pprie vsura:q2 nō est lucrū:
s3 est quedā recōpensatio vt pbaṫ in.l.si qs p vxore.§.si vxor.ff.de
dona.iter virū.vbi est expressuz qd hmōi cēsure dātur pp̄ter onera
matrimonij z nō pcedūt ex titulo lucratiuo:ergo licite pcipianṫ
put in si.dicit Bal.in.l.cūctos pplos.C.de summa tri.vbi dicit φ
quotiēcūq3 rōne hui⁹ prestationis q̄ dr̄ vsura p̄statur aliud corre
spōdēs ibi cessat vsura:q2 nō est lucrū:s3 qdā recōpensatio fm euz
qui ponit exēplū in suscipiēte periculū.idē vult Ric.de sali.in.l.pe
tēs.C.de pactis.dicēs qd si mutuo tibi ad vsuras z pmitto face
re tibi illa cōtēplatiōe aliqd equiualēs illi vsure:ille vsure etiā ho
die peti poterāt nec erūt vsure nisi noīe:z erūt licite iure cuiusdam
pmutatiōis fm eū.idcirco cū maritus in cōpensatiōnē alimētorū
dotis sustineat onera mr̄monij vr̄ qd licite illa pcipiat:nec mul
tū refert an illa onera subeat i vtilitatē promittētis dotē z prestan
tis alimēta necne:q2 satis est qd illa stant pp̄ter dotis fructus seu
pp̄ter dotem de volūtate dotātis.satis em̄ lucraṫ q voluntatē suā
implet.l.pe.cū ibi no.p gl.z doc.ff.de cōdi.ob cām.nec em̄ diceṫ ti
tulus lucratiuus si ego dono tibi fundū vt eius estimationez des
gaio.Jtē si erā empturus ex pecunia fundū ex quo annuatim ha
bussem.x.si pecuniā illā ex charitate tibi mutuo z ꝯuenio vt mihi
aliqd annuatim des correspondēs redditib⁹ quos erā percepturus
ex fundo emēdo nō est vsura:prout voluit sanctus Bernardinus
in tractatu de ꝯtractib⁹ sermonū.xxxvj.arti.ij.c.ij.post raymūdū
in sua summa z Hosti.idē generaliter dicēs vbi ex pecunia erat lu
craturus vel euitaturus dānum:qd z tangit etiā Calderinus in.c.
nauigāti.de vsuris.vñ nō cōsideraṫ qd gd correspōdēs prestеṫ sol
uēti vsuras vel alteri.satis em̄ est vt cesset vsura qd aliqd correspō
dēs absit petēti vsuras vt appet ex predictis.Ex his pt3 qd i casu
quo de iure ciuili peti possent vsure seu alimēta dotis licite pcipiū
8 tur in foro aīe.†S3 stat dubitatio ex his q̄ dicit Jmo.in.§.vsuras.
nā prout ipse dicit ista alimēta nō pñt peti vt vsure:q2 ille sunt p
hibite nō pñt peti vt interesse:q2 in obligatiōib⁹ dādi put est ista
obligatio nō succedit obligatio ad interesse.l.si seruū.§.si.ff.de ver
bo.obli.z.l.vbi aūt nō apparet.§.si.e.ti.Vñ nō pñt peti vt iteresse
nec vt vsura put ipse ꝯcludit subdēs qd pñt peti acti.nego.ge.ex
eo q2 nō soluēs dotē teneṫ alere vxorē p tex.cū gl.in.§.si.in auṫ.de
nō eligē.scdo nub.Et dicit idē tenere Cy.post Abertū de bobio in
l.qd in vxorē.C.de neg.gest.z Bal.l.si cū dotē.§.trāsgrediamur.
ff.so.ma.Jdeo marit⁹ prestās alimēta vxori gerit negotiū ptinēs
re ipsa ad nō pstātē dotē in.l.si pupilli.§.quid ergo.z.l.nesennius.
ff.de neg.gest.fm eū:s3 ista via nō tāgiṫ ab alijs nec esset eadez cū
ista qñ peterētur alimēta dotis:hoc est vsure pecunie dotalis:pu
ta.viij.vel.x.p centenario put loquunṫ doc.nec esset tuta ex quo a
doctorib⁹ nō tacta:nec reperio qd Bal.in.d.§.trāsgrediamur.di
cit qd pmittēs dotē post morā teneaṫ vxorez alere:nec illud dicit
Cy.in.d.l.qd in vxorē.s3 Bal.dicit qd vsufruct⁹ dotis d3 esse vbi
sunt onera matrimonij.z Cy.dicit φ si pater mulieris nō soluit do
tē marit⁹ nō teneṫ alere vxorē.qd vltimū vr̄ velle etiā Bal.in.l.si.
C.ad velle.p tex.ibi dū dicit z sic a viro forsitā repelli zc.Nec hoc
trāsit sine dubio.Tñ stāte hoc nō est pp̄terea dicēdū qd ille nō sol
uēs teneaṫ ad hmōi alimēta.nō em̄ dñt iura qd ille q h3 dotez sup
portet onera matrimonij:sed qd ille q h3 supportare onera matri
monij d3 habere dotē z dotis fructus.d.§.ibi dos esse d3.z.l.si ma
rit⁹.ff.fami.er.z hoc est put dicit Bald.in.d.§.trāsgrediamur.et
si pmittēs dotē marito z nō soluēs postmodū nō teneṫ ad iteresse
creditori cui pmisit ex cā onerosa forte nō d3 teneri vxori cui nō est
obligat⁹ z q̄ ptēdit cām lucratiuā.l.si.in princ.C.de iure do.l.vni
ca.§.accedit.in si.C.de rei vxo.act.z l3 maritus possit expellere vt
sic nō prestet alimēta nō sufficit qd si retinet in obsequio suo qd ali⁹
teneaṫ alere z nō ipse:nā q ministrat expēsas d3 recipere operas.l.
sicut.de operis libe.de quo p doc.in.l.diuortio.in prin.so.ma.Jtez
dato qd ille q nō prestitit dotē teneaṫ vxori:tñ nō teneṫ nisi q2 ip
sa patiṫ dānū in nō recipiēdo alimēta a viro p aliā viā non pōt te
neri:s3 istud dānū nō patiṫ si marit⁹ alimēta p̄stat:merito zc.vñ h
via Jo.d imo.nō vr̄ mihi tuta:z maxime q2 requiriṫ qd marit⁹ ex
pēdiderit aīo repetēdi nō affectiōe maritali qd raro accidit.vnde
nō debem⁹ iuuare hāc ptē q̄ nō nititṫ veritate quā colere dbemus.
l.j.C.de latina liber.tol.z.xxx.q.j.iudicātē.z.ff.si qs cau.l.si cuz.in
prin.vñ ex his vr̄ qd nullo iure possint peti hmōi alimēta.pro quo
etiā facit autoritas Jo.an.i.d.c.salubriter.dicētis qd.d.c.salubri
ter nō est extendendū z qd iure nō caueṫ qd sit licitum pcipere nisi
in casu illius.c.qd loquiṫ in fructib⁹ possessionū q subijciunt diui
no iudi.z idē put relatū reperio tenet ibi do.Florēnius.dicens qd
fruct⁹ rei pignorate succedūt in locū fructuū rei dotalis:vñ cū nō
simus in fructib⁹ rei pignorate vr̄ qd nō possint peti hmōi alimē
ta:s3 ad hec rñdendū vr̄ qd imo in casu isto alimēta debenṫ vt vsu
re correspōdentes interesse:nā in actionib⁹ bone fidei post moram
debentur vsure de iure ciuili:que vicem fructuum obtinēt.d.l.mo
ra.§.in boue fidei.d.l.vsure vicem.z.d.l.videam⁹.z.d.§.exactio.et
d.§.preterea.que iura l3 ratione pctī sint correcta quatenus non
possunt pcipi sine pctō sed quatenus pctm̄ cessat remanet incorre
cta.vñ in terminis.d.l.curabit.z.d.§.ex vēdito.z.d.l.sociū.q in eo
debētur vt vsure de iure ciuili prout exprimiṫ in illis iurib⁹.z in.l.
ij.C.de vsu.z quatenus cessat pctm̄:q2 cōcurrit interesse militāt di
cta iura etiā d iure canonico.ita ergo militant in casu nostro iura
ciuilia quatenus disponerent qd hmōi vsure debenṫ:vñ h3 hoc iste
vsure debenṫ officio iudicis vsq3 ad cōcurrentē quātitatē iteresse.
Nec ob.d.l.si seruū.§.si.z similes dictātes qd in ob.dādi non succe
dit obligatio ad interesse:q2 fm hoc non succedit obligatio ad in
teresse:z sic procedunt dicta iura:q2 officiū iudi.non presupponit
obligationē.l.q̄ p collusionē.§.precij sortē.ff.de act.empti.Nec ob.
qd dicit Jo.an.in.d.c.salubriter.q2 illud dictum nō videtur veruz
z ꝯtra illud ibi tenet Pau.d leaza.Jo.cal.d.Ant.z.d.Nico.volē
tes qd etiam extra modum illius capituli licite percipiantur vsure
dotis per maritum sustinentē onera matrimonij.z voluit Bart.
in.d.§.vsuras.z Bal.in.d.§.pterea.qd z seruat communis practi
ca:quia

ca.qꝛ scꝫ iste vsure seu alimēta dotis petunt̃ etiā vbi nõ sunt fruct⁹
rerũ pignoratarũ: maxime vbi est ꝓmissa dos ꝑ patrē q tenebat̃
alere filiā.qð et sentit glo.in.l.de diuisione.ff.so.ma.quatenus alle
gat.d.l.curabit.ꝛ.d.§.ex vēdito.Nec ob.rõ Jo.an.qꝛ lꝫ fruct⁹ aliq
subijciant̃ diuino iudicio: tñ nõ oēs vt pēsiones domus mercedes
locationũ ꝛ hmõi ꝓut dicit.d.Nico.in.d.c.salubriter.ex hoc cõfu
tās rõnē Jo.an.Preterea lꝫ subijciant̃ diuino iudicio: tñ cõiter ꝑ
cipiunt̃: iõ nõ dñt esse ꝓmissi.al's si dicta rõ attēderet̃ etiā credito
ri mutuāti deberet esse licitũ ꝑcipere fruct⁹ ex re pignorata qð est
falsuꝫ.c.j.ꝛ.ij.de vsuris.merito idē al's q̃ in fructib⁹ rei pignorate
ſm Jmo.in.d.§.vsuras.Preterea nõ ꝯsiderat̃ qd sit illud qð ꝑci
pit̃ vltra sortē: sꝫ qcqd sit nõ põt ꝑcipi: vt ĩ canone si feneraberis.
cũ duob⁹ capitulis seq.xiiij.q iij.Preceptũ eñi aplicũ dicit.mutuũ
date nihil inde sperātes.Luc.vi.c.ꝛ.c.consuluit.de vsuris.ꝛ sic cũ
nihil dicat oīa includit: ꝛ sic siue speret̃ certũ siue qd incertũ dũmo
do sit ad pecuniā reducibile nõ lꝫ sperari: qꝛ oẽ id est supabũdan
tia.d.c.cõsuluit.ꝛ.d.c.si feneraberis. Jlla eñi vl'is qcqd nõ recipit
limitationē.c.solite.ð maio.ꝛ obe.ca.si romanorũ.xix.dist.l.iul.de
leg.iij.Si ergo sperat̃ aliqd vltra sortē in dote dāda est licitũ ꝓut
licet: vt.d.c.salubriter.ergo vltra sortē sperat̃ nõ est supabũdātia.
ꝛ ꝯñr nõ est vsura veteri vel nouo testõ vel iure canonico ꝓhibita.
facit rõ.d.c.salubriter.ibi: cũ fructib⁹ dotis frequēter nõ sufficiāt
ad onera mr̃imonij: nõ ergo põderat qꝛ fruct⁹ sunt incerti: sed qꝛ
nõ sufficiũt ꝛc.ꝛ ꝑ ꝯñs ptꝫ qð hr̃ respectus ad onera mr̃imonij: q̃
rõ pariter militaret vbi ꝑcipit̃ qd certũ ꝓut qd incertũ.Nec ob.qð
in alijs casibus nõ reperit̃ iure cautũ aliqd in dote posse ꝑcipi vl
tra sortē in dote dādā.qꝛ rñdet̃ ꝙ papa ĩ.d.c.salubriter.nõ statuit
qꝛ nec statuere põt sup vsura ꝑmittēda.c.sup eo.e.ti.sꝫ rñdet de iu
re vt denotāt illa ꝟba: nõ credim⁹ ꝯpellēdũ: ꝛ sic se fundat in rõ
ne: qꝛ illa credulitas est fundata in rõne non in autoritate ꝛ ptāte
põtificali ꝑmissiua.idcirco a rõnis idētitate possum⁹ illud capl'm
trahere ad alios casus sil'r ꝛ in terminis.d.c.curabit.ꝛ.d.l.sociũ.q
in eo nõ reperit̃ iure cautũ qð ĩ foro aīe possint peti ille vsure: ꝛ tñ
gl.ꝛ doc.iuris canonici ꝛ ciuilis passim tenēt esse ꝑmissas vt hr̃ in
dictis iurib⁹.ꝛ in.c.cõquestus.de vsur.Nec ob.tertiũ arg. firmatũ
in ꝯtrium.s̃.qð maxime reddit rē dubiā: qꝛ pēdente termino ꝛ dila
tione a ptibus ꝯcessa nõ debētur hmõi alimēta dotis prout dicit
Anto.in.d.c.salubriter ꝛ idē voluit Joan.de imo.in.d.§.vsuras.
post mediũ.ꝛ.d.Lud.ibidē.vñ attētis p̃dictis ꝛ adductis ĩ.d.iij.
ar.vr̃ ꝙ hmõi alimēta dotis in casu nr̃o nõ debeant̃: nā vr̃ dicēdũ
ꝙ imo nõ attendat̃ mora: sꝫ vsure debeant̃ ex quadā eqtate circa
aliquā morā hñtis soluere dotē: saltē quoad dotē ꝓmissam ꝑ soce
rũ: nā ex quo ipse socer habebat alere filiā ꝛ in alimētis ꝛ victu res
ꝓpas ꝯsumere ꝛ ab hoc onere releuat̃ ꝓpter ꝓmissionē dotis quā
fecit qꝛ marit⁹ illa onera subijt equũ est ꝙ ipe socer nõ cõsequatur
illud cõmodũ alimentoꝝ nõ p̃stitoꝝ ꝓpter dotē ꝓmissam: ꝛ ēt cõ
modũ ipsi⁹ dotis retēte ꝓut hec rõ põderat̃ in fi.in terminis.l.cu
rabit.C.de act.emp.cũ si.s̃.adductis: q̃ lex curabit ꝛ sil'es trahunt̃
ad nr̃os terminos dotis ꝓmisse ꝑ mulierē vel socerũ ꝑ glo.ꝛ doct.
vꝫ Bar.Bal.Ang.Pau.de ca.ꝛ do.Ludo.in.d.l.de diuisione.
ff.so.ma.vñ in terminis.d.l.curabit.vr̃ arguendũ ad terminos no
stros: lꝫ pleriqꝫ ꝯtrium affirmēt añ bienniũ: sꝫ in terminis.d.l.cura
bit.vsure debent̃: lꝫ oīs mora cesset vt pꝫ ibi dũ dicit nulla: lꝫ mora
intercesserit: ꝛ sic ꝑ vl'em nulla: ꝛ ꝑ ꝯñs vr̃ excludi ꝛ mora regula
ris ꝛ irregularis: ꝓ quo optime facit gl.in.l.fructus.e.ti.nā si vēdo
tibi fundũ ꝓ.x.ꝛ nõ trado tibi fundũ nec tu mihi p̃ciũ fruct⁹ fũdi
ꝑtinēt ad te ꝛ tibi sunt ꝑ me vēditorē tradēdi.d.l.fruct⁹.ꝛ vt nõ iu
dicent̃ ad imparia emptor ꝛ vēditor equũ est ꝙ ꝛ emptor teneat̃
ad vsuras ipsi⁹ p̃cij ne ipe emptor ꝯsequat̃ fruct⁹ rei empte ꝛ fruat̃
p̃cio qð iudicat̃ iniquũ.d.l.curabit.ꝛ.d.§.ex vēdito.ꝛ.d.l.ij.de vsu
ris.ꝛ hoc vult gl.in.d.l.fruct⁹.ꝛ in.d.l.curabit.ꝛ lati⁹ ĩ.d.§.ex vē
dito.cũ dictis gl.trāseũt cõiter doc.sentētiātes gl.a quib⁹ in decisi
uis nõ est recedēdũ: lꝫ Raph.ful.in.d.§.ex vēdito.teneat ꝯtra di
cta gl.tñ ꝓut ipse dicit: qꝛ nemo cõcurrit cũ sua snīa durũ est cõtra
stimulũ calcitrare ſm eũ: iõ sequēda vr̃ hec snīa cõis cũ sim⁹ in ðci
siuis: qꝛ nõ est recedēdũ a carroccio vt dicit gl.ĩ.l.oīs diffinitio.de
reg.iur.ꝛ Bal.in.l.precibus.C.de impu.ꝛ ex hac snīa euidēter ap
paret ꝙ iste vsure debent̃ etiā cũ oēm morā regularē ꝛ irregularē
qð ꝛ demonstrat̃ ex snīa quā tradit Bar.in.l.iul.§.offerri.de acti.
emp.ꝛ Bal.in.l.si traditio.in.xi.q.C.e.ti.volētes ꝑ tex.in.l.fi.ff.de
fundo dotali.ſm vnā lec.qð si vēdicat tradit ꝑtē fũdi vēditi.ꝛ nõ
totũ: lꝫ emptor teneat̃ dare p̃ciũ in totũ vel in ꝑtē: ꝛ sic nõ sit in mo
ra: tñ qꝛ ꝑcepit fruct⁹ illi⁹ ꝑtis fundi vēditi tradito postea residuo
tenebat ad p̃ciũ ꝛ ad vsuras p̃cij ꝓ tpe p̃terito ꝓ rata correspõdēte
ad ꝑtē fũdi quā ꝑceperit ſm eas: ꝛ idcirco vr̃ idē dicēdũ ĩ casu nr̃o
ꝙ lꝫ ꝓpter illud pactũ adiectũ in ꝯtractu dotis de dote soluenda
intra terminũ ðclarādũ ꝑ tales hoies ꝛc.videat̃ cessare mora debi
toris habētis soluere dotē: tñ qꝛ nõ est equũ ꝙ ꝓpter dotē maritus
semꝑ sustinuerit onera matrimonij ꝛ dotans semꝑ habuerit cõmo
ditatē ꝛ vsum pecunie ꝓmisse ꝓ dote: iõ vr̃ ꝙ a tpe q̃ iudicabit̃
fuisse equũ q dotes ille soluerent̃ vel abinde saltem per biennium
debeātur hmõi alimēta dotis ꝓpter equitatē p̃narratam.ex quo

9 vt premisi nõ attēdit̃ principaliter mora sꝫ equitas iā dicta.† Cõ
fert ad p̃dicta qꝛ termini p̃dicti cēsent̃ remissi declarationi illoruꝫ
hoim vt in arbitrio boni viri: qꝛ nõ est eis cõmissum ꝑ ꝟba deno
tātia merā volũtatē.iõ cēset̃ eis ꝯmissum vt bonis viris.ar.l.si sic.
10 de leg.j.ꝛ.l.fideicõmissa.§.ꝙ.de leg.iij.† Ad iudicē eñi cõiter spe
ctat declarare.argu.l.sicuti.§.si q̃rat̃.ff.si se.vē.ꝛ.l.qd tñ.§.si arbi
ter.de arbitris.ꝛ.l.si p̃tor.de iudi.ꝛ sic ad bonũ virum.l.vir bonus.
iud.solui.vñ vr̃ esse ꝑinde ac si ꝓmisisset dare dotē intra terminos
conuenietes ꝛ equos quo casu iudex haberet arbitrari.ar.l.j.de iu
re deli.ꝛ tñ elapsis terminis in se iustis ꝛ cõuenietib⁹ equũ esset ꝙ
postea maritus non sustineret onera matrimonij propter dotem
et non fruetur fructibus dotis ꝛ cõmodo releuationis ab onerib⁹
11 matrimonij.vñ militat equitas.d.l.curabit.† ꝛ ꝑ ꝯsequēs dꝫ limi
tari dispositio arguēdo a ratione.l.qð ar.est validuꝫ.l.illud.ad.l.
aqui.ꝛ.l.a titio.de.v.o.cũ si.ꝛ ita etiam a pari videtur ideꝫ dicēdũ
in casu ꝛ terminis nostris qð maxime videt̃ dicendũ: qa hmõi po
testas arbitrandi finitur anno.l.fina.§.sed ꝛ si quis.C.cõia.de leg.
prout voluit Bar.in.l.si quis arbitratu.de verb.oblig.ꝛ idē con
suluit in consilio suo qð incipit talionus manentis de spoleto cuꝫ
quo tranit Ang.in.d.l.si quis arbitratu.ꝛ lꝫ Bal.in.l.fi.C.de con
trahen.emp.ꝛ cõsulendo ꝛ vbiqꝫ teneat contra Bar.ꝛ ꝯmuniter
doc.dicentes ꝙ aliud in vltimis voluntatibus aliud in arbitrato
ribus assumptis super contractibus vel super lite aliud in assum
ptis sup vltima volũtate tñ Jmo in.d.l.si quis arbitratu.assignat
rationē: quia in vltimis voluntatibus receditur a persona. Jdeo
iurislator non curauit limitare tēpus intra qð arbitrator haberet
arbitrari: quia ex hoc non vitiatur dispositio sed transfunditur ar
bitramentandi potestas in aliud: sed in cõtractibus aliud est: qa
non receditur a persona.d.l.si quis arbitratu.ꝛ.d.l.fi.de cõtrahen.
em.cum si.ꝛ subsequenter dispositio vitiatur arbitratore nõ arbi
trāte vt.d.l.iuribus.ideo iurislator voluit facultatem arbitramen
tandi limitare.vnde est in promptu ratio differentie.tangit etiaꝫ
Bal.licet non formaliter in.d.§.sed ꝛ si quis: quā ꝛ ponderat.d.
Ludo.in.d.l.si quis arbitratu.quaꝫ ꝛ formaliter põderat ibi Frā
ciscus de alber.in sua repetitione dicens in antepe.col.qð in.d.§.
sed et si quis receditur a persona.ideo vbi nõ receditur a ꝑsona nõ
habet locũ: sed in cõtractibus non receditur a persona: merito ꝛc.
Sed in casu nostro cũ simus in dote receditur a ꝑsona vt probat̃
in.l.cum post.§.gener.ff.de iure do.maxime cũ nõ cõcernat substā
tialia cõtractus ꝑ no.in.d.l.si quo arbitratu.merito idem dicēdũ
est hoc casu in contractibus ꝙ̃ in vltimis voluntatib⁹: cum subsit
dicta rõ ꝛ regulariter licita est argumētatio de cõtractib⁹ ad vlti
mas volũtates ꝛ econtra.l.seruũ filij.§.eum qui chyrographũ.de
leg.j.et.l.si ex legati cā.de.v.o.ꝛ.l.fi.C.de leg.cum si.Et ex his põt
concordari opi.Bar.et sequacium cum opi.contraria.l.qð in casi
bus in quibus receditur a persona idem sit in contractib⁹ ꝙ in vl
tima voluntate: nec tunc obstat rõ doc.qð dispositio censet̃ perpe
tua vbi non est tempore limitata vt.l.in venditione.s̃.de tempo
re.ff.de bon.auto.iudi.pos.ꝛ in.l.si rem quā.§.fina.de euic.rñdet̃
quia satis reperitur limitata in.d.§.sed ꝛ si quis.iuncta regula.d.
§.eum qui chyrographum.cum si.ꝛ licet Bal.do.Lud.ꝛ Frāc de
alber.assignent etiā aliam rõnē: qꝛ.s.vltime voluntates non debēt
stare diu in suspenso.arg.l.fi.cõia prediorũ.et decet ꝙ celerius exe
quātur.Tamē ista ratio videt̃ parũ fundamētalis: nā vltime vo
luntates stant diu et parum in suspēso prout processerit de dispo
nentis voluntate ꝛ pendeat qñ pendentia procedit ex dispositio
ne testatoris vt patet in vltimis voluntatibus conditionalibus ꝛ
relictis ad tēpus.Preterea iudex potest limitare.l.mancipiorũ.
de optione legata.ꝛ qð no.in.l.ꝙ diu.de acqui.here.vñ nõ erat ob
hoc oportuna multum dicta prouisio et maxime quia lꝫ tollatur
facultas arbitrandi: non propterea cessabit pendentia anteꝙ de
claretur in terminis.d.§.sed ꝛ si quis.vnde dicta ratio videtur po
tius persuasiua ꝙ̃ fundamentalis ad inducendum ex nostro capi
te differentiam inter contractus ꝛ vltimas voluntates contra re
gulam iuris scripti q̃ ipsos parificat ꝑ iura preallegata.Et maxi
me quo ad casuꝫ dotis q̃ ꝛ ipsa claritatē desiderat vt hr̃ in.l.j.ff.so.
ma.ꝑ Bald.in.l.hec snīa.C.de snīa q̃ sine cer.quāti.ꝛ maxime cũ
respiciat alimēta vxoris ꝑ quādā ꝯñaꝫ ꝛ alimēta celeritatē deside
rant vt no.in.l.si iudex nutrici.ff.de his q sunt sui vel alie.iu.ꝛ per
Dy.ꝛ doc.in.l.fi.ff.de appel.recipiē.ꝛ ꝑ Spe.in ti.de appel.§.in q
bus.ꝟ.sꝫ nũq̃d.qñ nec illa rõ quā sonant ꝟba Bal.in.d.§.sed ꝛ si
qs.s.qꝛ trāsfundit̃ ptās arbitrādi in aduersariũ est põderāda: qꝛ
ille viget in ꝯtrariũ: nā agit̃ de maiori p̃iudicio partis: iõ deberet
minus ð facili tp̃s limitari ꝙ̃ vbi limitatio tpis esset minus p̃iudi
catiua.iõ est dicendũ ꝙ Bal.habuit respectũ ad rõnē: qꝛ dispõ nõ
vitiat̃: lꝫ arbitratori tollat̃ facultas arbitrādi.vñ ſm hoc finita di
cta ptāte arbitrādi vr̃ esse ꝑinde ac si esset ꝓmissa dos intra termi
nos equos ꝛ ꝯueniētes arg.d.§.gener.ꝛ qꝛ hmõi: lꝫ sint in se certa
tñ nõ apparet: iõ recurrit̃ ad arbitriũ ꝛ iudicis ðclarationē.arg.l.
12 j.ff.de iure delib.ꝛ.c.de causis.de offi.deleg.† Nec ob.qð dicũt.d.
Ant.Jmo.ꝛ.d.Lud.ꝛ vbi est data apte dilatio ad soluēdũ dotē
nõ debet̃ hmõi alimēta dotꝫ: qꝛ sil'r ĩ casu mõ ñ debēt̃ respecta tē

poris qd erat condecens ⁊ qd videtur fuisse de mente partiū que voluerunt se referre ad tēpora cōgrua ⁊ iuxta quam cognitionem et iustitiam terminorum remiserint declarationi illorum. vñ quatenus termini procedunt de tacita vel expressa voluntate partiū decens est ꝙ non debeantur hmōi vsure: et ita loquūtur prefati doc. Sed abūde vltra cessat equitas; ⁊ dato ꝙ debitor forte ꝓpter dubietatem excusetur a mora nō tamen propterea cessat equitas ex qua debentur hmōi alimenta dotis etiam citra morā vt supra dictum est. ad hoc facit tex. in. l. j. circa fi. ff. d lega. ij ibi. que em̄ mora in arbitrio boni viri ⁊c. Et qd per illā. l. dicit Bal. in. l. hec sententia. el scdo. C. de snīa q̄ sine cer. quā. qd videt̄ ipso iure arbitratū. per. l. que multū confert ad dicta supra. Ex quibus abunde videtur concludendū ꝙ abinde in posterum vel saltem abinde elapso biennio hmōi alimenta dotis debeantur per predicta in. d. §. preterea. † Nec ob. d. l. cum quidā. §. diuus. de vsuris. q2 lōquit̄ in vsuris odiosis que si lz nō debent̄ rōne interesse prout sunt cōmuniter vsure que nō debentur nisi ex conuentione vel mora. ⁊ ita illū tex. intelligit Bar. in. d. l. cum de in remverso. ⁊ do. Ludo. in. l. que dotis. in. v. col. so. ma. nos vero loquimur in vsuris q̄ debent̄: vt interesse rōne onerum matrimonij: ⁊ sic non sunt proprie vsure ⁊ debētur qñq3 citra morām vt. s̄. probaui merito illa exorbitās dispositio. d. §. diuus. nō trahitur ad casum nostrū. ⁊ ita firmat do. Ludo. in. d. §. vsuras. dānans sniam Bal. rñdens in effectu. ad. d. §. diuus. vt premisi: dicens ꝙ loquitur in vsuris que debētur vt lucrū nō in istis alimētis dotis q̄ debētur: vt interesse ꝓpter onera matrimonij: ⁊ sic causant titulū onerosum. d. §. si vxor. † Itē ⁊ scdo respondet ꝙ nō loquitur in simpliciter tacente: sed in eo qui tacuit ⁊ vsuras nō petijt vt gratior esset vt ibi exprimit tex. dicens ꝙ longi temporis interuallum indicat remisisse vsuras preteritas quod pro quia nō putasti esse petendas: vcz vt esses gratior apud eum. et glo. supplet quia dignitatē per eū habere sperabas. fundatur ergo illa exorbitans dispositio nō solum in lapsu temporis: sed etiā in rōne: q2 nō petijt vt gratior esset apud debitorem. vñ ista causa que assignatur pro rōne est ꝓbanda al's illa dispositio nō videt̄ ꝓcedere: sed standum erit regule que vult ꝙ in personalibus nō noceat lapsus longi tēporis. ⁊ maxime in vsura spāliter apparet ꝙ lapsus longi tp̄is non nocet in. l eos. C. de vsu. ⁊. l. sicut. ⁊. l. oēs. C. de prescrip. xxx. annorū. quinimo nec lōgissimi tēporis nocet cursus: nisi computetur a die quo sigillatim de anno in annū vt probatur in. d. l. eos. si recte aduertatur. et facit. l. cū notissimi. §. illud. et. §. in his. C. de prescrip. xxx. vel. xl. annorum. ⁊ ita firmat Raph. in. d. §. diuus. dicens ꝙ nō sufficit lapsus temporis: quia al's esset in potestate verbis. ll. que probant nō sufficere cursum longi temporis in vsuris: sed debet concurrere ꝙ creditor non petebat sperās aliquod beneficium a debitore ponderās ad hoc. d. gl. vbi autē non probatur istud ꝙ sperabat aliquod beneficiū vel saltē ꝙ vt in genere gratior esset apud debitorem non petijt nō procedat dispositio. d. §. diuus. merito cum in terminis nostris id non presupponatur dicamus cessare dispositionem illam exorbitantē et consequēter non trahendam in consequentiam. l. ius singulare. et l. qd vero. de. ll. cum sili. Et maxime cum in terminis nostris possit probabiliter alia ratio coniecturari. s. quia maritus non petijt dotem eo quia termini non erant declarati: ita ꝙ dubitabat prout ⁊ nunc probabiliter dubitat an possit petere dicta alimēta seu vsuras: nemo itaq3 remittit ius qd ignorat sibi competere. l. mater decedens. ff. de inoffi. testa. ⁊. l. tres fratres. de pactis. cum si. hodie videmus cum illos petere velit dubitat an possit: maxime ꝓpter dictam clausulam terminorum ⁊c. Et probabilis est dubitatio: na3 ⁊ ego qui multo tempore operam dedi nō paru3 dubitaui: itaq3 in terminis nostris videtur omnino cessare dicta cōiectura tacite remissionis. Ideo concludendum est ꝙ longinquitas tēporis minime obstet: attento ꝙ non est decursum longissimu3 tēpus saltē ante citationem que interrūpit hanc prescrip. d. l. sicut. sed forte citatio fuit super quātitate principali nō super alimētis: si sup ambobus res esset clara. Si autem super dote dūtaxat tunc nō esset prescriptum aduersus dotem ⁊ sic sortem principale3 p. d. l. sicut. nec super vsuris non decursis per. xxx. annos antea. per. d. l. eos. et attentis terminis qui sunt detrahendi forte in nihilo erit prescriptum: et si esset prescriptum quo ad vsuras aliquorum annorum remanet petitio que aliorum annorum quorum respectu nō sunt decursi. xxx. anni.

Laus deo.

¶ Explicit scda pars consiliorum nobilissimi ⁊ clarissimi luminis Cesarei pōtificijq3 iuris dñi Petriphilippi Cornei de Perusio ex proprio eius archetipo fidelissime exemplata: exactissimeq3 p eximium. U. I. professorem magistrum Floriū de sura Lugduneñ. emēdata: non parum notādis summarijs nouiter studiosissimeq3 fronti cuiuslibet consilij superadditis.

¶ Impressa Lugduni Anno salutiferi partus. M. D. xliij.

Registrum.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T U X Y Z AA BB CC DD EE FF GG HH II Omnes sunt quaterni, preter HH ⁊ II, qui sunt terni.

calibrite
colorchecker CLASSIC
mm